Holy Bible

Aionian Edition®

Baịbụlụ Nsọ n’Igbo Ndị Ugbu

The Igbo Holy Bible for Everyone

AionianBible.org
The world’s first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as “ The Purple Bible ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Baịbụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu
The Igbo Holy Bible for Everyone

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 7/13/2024
Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0
Biblica, Inc., 1980, 1988, 2019, 2020
Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Igbo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Igbo at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Jenesis ... 11
Ọpụpụ ... 133
Levitikọs ... 242
Ọnụọgụgụ ... 321
Diuteronomi ... 427
Joshua ... 517
Ndị Ikpe ... 578
Rut ... 639
1 Samuel ... 648
2 Samuel ... 727
1 Ndị Eze ... 792
2 Ndị Eze ... 873
1 Ihe E Mere ... 950
2 Ihe E Mere ... 1018
Ezra ... 1104
Nehemaya ... 1128
Esta ... 1164
Job ... 1183
Abụ Ọma ... 1248
Ilu ... 1406
Ekiliziastis ... 1463
Abụ nke Abụ ... 1482
Aịzaya ... 1492
Jeremaya ... 1627
Abụ Akwa ... 1778
Izikiel ... 1791
Daniel ... 1926
Hosiya ... 1964
Juel ... 1983
Emọs ... 1991
Ọbadaya ... 2007
Jona ... 2010
Maika ... 2015
Nehum ... 2026
Habakuk ... 2031
Zefanaya ... 2037
Hegai ... 2044
Zekaraya ... 2049
Malakaị ... 2071

NEW TESTAMENT

Matiu ... 2081
Mak ... 2164
Luk ... 2214
Jọn ... 2297
Ọrụ Ndị Ozi ... 2359
Ndị Rom ... 2442
1 Ndị Kọrint ... 2480
2 Ndị Kọrint ... 2520
Ndị Galeshịa ... 2546
Ndị Efesọs ... 2559
Ndị Filipai ... 2571
Ndị Kọlọsị ... 2580
1 Ndị Tesalonaịka ... 2589
2 Ndị Tesalonaịka ... 2597
1 Timoti ... 2602
2 Timoti ... 2613
Taịtọs ... 2620
Fịlịmọn ... 2625
Ndị Hibru ... 2627
Jemis ... 2654
1 Pita ... 2664
2 Pita ... 2675
1 Jọn ... 2682
2 Jọn ... 2692
3 Jọn ... 2694
Jud ... 2696
Mkpughe ... 2699

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

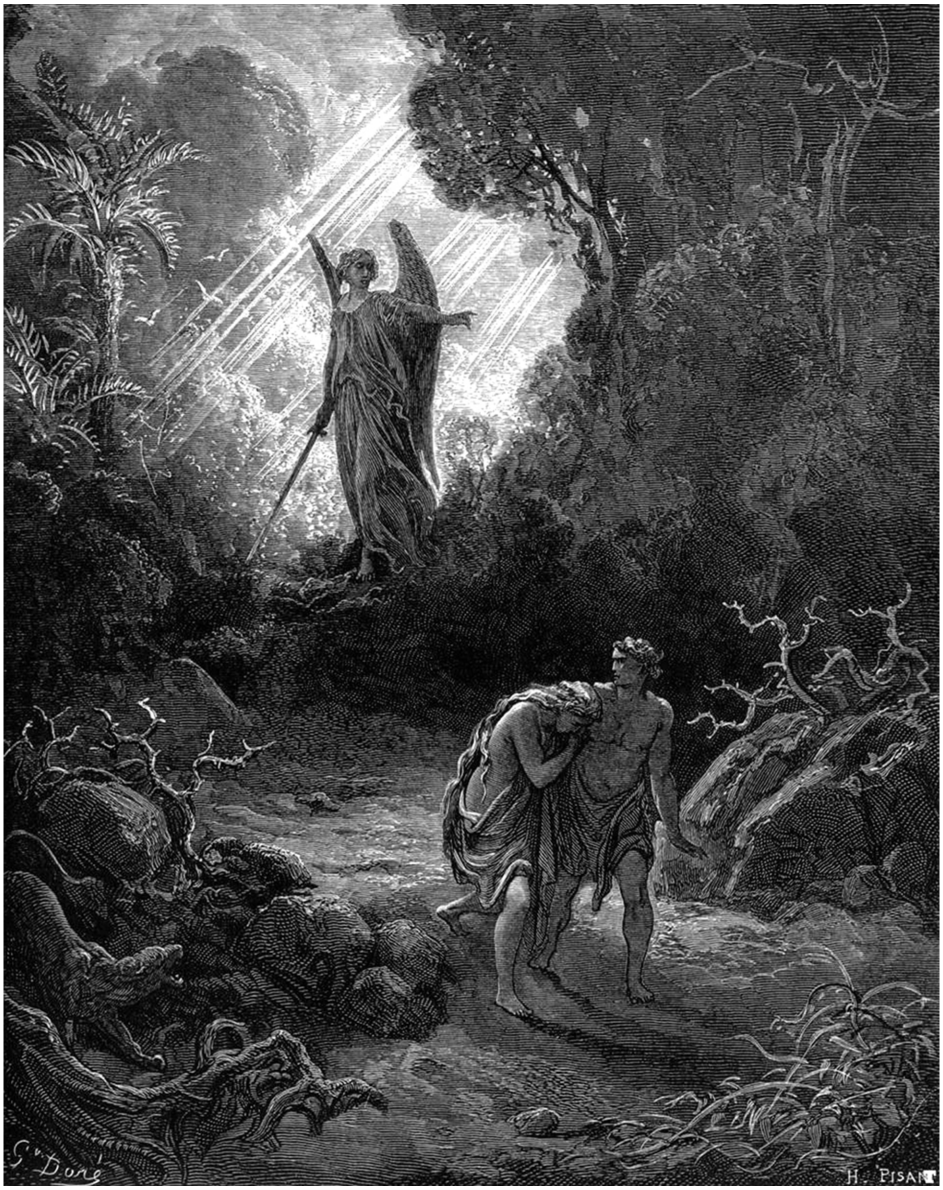

Mgbe ọ chụpụrụ mmadụ, o dochiri n'ọwụwa anyanwụ nke ogige Iden ndị mmụọ ozi dị ike a na-akpọ Cherubim, na mma agha na-acha ọkụ, ka ha na-eche ọnụ ụzọ e si aba n'ebe osisi ahụ na-enye ndụ dị nche.

Jenesis 3:24

Jenesis

1 Na mmalite Chineke kere eluigwe na ụwa. 2 Ụwa bụ
ihe na-enweghị ụdịdị ọbụla, bụrụkwa ihe tọgbọrọ n’efu.
Ọchịchịrị gbara n’elu ogbu mmiri dị omimi. Mmụọ nke
Chineke na-erugharị n’elu ogbu mmiri ahụ. 3 Mgbe ahụ
Chineke kwuru sị, “Ka ìhè dị,” ìhè dịkwara. 4 Chineke
hụrụ na ìhè ahụ mara mma. Ọ kpara oke n’etiti ìhè na
ọchịchịrị. 5 Chineke kpọrọ ìhè ahụ Ehihie, kpọọ ọchịchịrị
ahụ Abalị. Uhuruchi dị, ụtụtụ dịkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke
mbụ. 6 Chineke kwukwara sị, “Ka mbara pụta nke ga-
ekewapụ mmiri dị n’elu mbara ahụ site na mmiri nke dị
n’okpuru mbara ahụ” 7 Ya mere, Chineke mere mbara,
kewapụ mmiri dị n’okpuru mbara ahụ site na mmiri nke
dị n’elu mbara ahụ. O sikwa otu a dịrị. 8 Mbara ahụ ka
Chineke kpọrọ mbara eluigwe. Uhuruchi dị, ụtụtụ dịkwa.
Ọ bụrụ ụbọchị nke abụọ. 9 Chineke kwuru sị, “Ka mmiri
dị n’okpuru mbara eluigwe chịkọta onwe ha ọnụ n’otu
ebe, ka ala akọrọ pụta.” O sikwa otu a dịrị. 10 Chineke
kpọrọ ala akọrọ ahụ “ala,” kpọọ mmiri ahụ chịkọtara
onwe ha ọnụ “osimiri.” Chineke lere anya hụ na ha dị
mma. 11 Chineke kwuru sị, “Ka ala pupụta ahịhịa ndụ dị
iche iche: ahịhịa na-amịpụta mkpụrụ, na osisi dị n’elu
ala nke na-amịpụta mkpụrụ, nke mkpụrụ ọkụkụ ya dị
n’ime ya, dịka ụdịdị ha dị iche iche si dị.” O sikwa otu a
dịrị. 12 Ala puputara ahịhịa ndụ dị iche iche: ahịhịa na-
amịpụta mkpụrụ dịka ụdịdị ha si dị, na osisi na-amịpụta
mkpụrụ, nke mkpụrụ ọkụkụ ya dị n’ime ya, dịka ụdịdị ha
si dị. Chineke lere anya hụ na ọ dị mma. 13 Uhuruchi dị,
ụtụtụ dịkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke atọ. 14 Chineke kwuru sị,

“Ka ìhè nke na-enye ìhè dịrị na mbara eluigwe, ikewapụ
ehihie site n’abalị. Ka ha bụrụ ihe ama igosi oge dị iche
iche, ụbọchị dị iche iche, na afọ dị iche iche. 15 Ka ha bụrụ
ìhè na mbara eluigwe inye ìhè n’elu ụwa.” O si otu a dịrị.
16 Chineke mere ìhè ukwu abụọ, nke kacha ịdị ukwu ka ọ
bụrụ nke ga-achị ehihie, ma nke dị nta ka ọ bụrụ nke ga-
achị abalị. O mekwara kpakpando dị iche iche. 17 Chineke
debere ha na mbara eluigwe inye ìhè n’ụwa, 18 ịchị ehihie
na abalị na ịkpa oke n’etiti ìhè na ọchịchịrị. Chineke lere
anya hụ na ọ dị mma. 19 Uhuruchi dị, ụtụtụ dịkwa. Ọ
bụrụ ụbọchị nke anọ. 20 Chineke kwuru sị, “Ka mmiri
jupụta n’ihe ndị na-eku ume, ka ụmụ anụ ufe fegharịkwa
n’elu ụwa, ma n’elu mbara igwe.” 21 Ya mere Chineke
kere anụ ukwu niile bi na mmiri, na anụ niile nwere ndụ
bi na mmiri, na ụdị ihe ọbụla nwere ndụ na-akpụgharị
akpụgharị ndị jupụtara na mmiri, dịka ụdịdị ha si dị, na
anụ ufe niile dịka ụdịdị ha si dị. Chineke lere anya hụ na
ọ dị mma. 22 Chineke gọziri ha, sị ha, “Mụbaanụ, dịkwanụ
ukwuu n’ọnụọgụgụ, jupụtanụ osimiri niile. Ka anụ ufe
dịkwa ukwuu n’ọnụọgụgụ n’elu ụwa.” 23 Uhuruchi dị,
ụtụtụ dịkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke ise. 24 Chineke kwuru sị,
“Ka ala wepụta ụmụ anụ dị iche iche nwere ndụ dịka
ụdịdị ha si dị: anụ ụlọ, anụ na-akpụgharị n’ala, na anụ
ọhịa, nke ọbụla dịka ụdịdị ya si dị.” O si otu a dịrị. 25
Chineke mere ụmụ anụ ọhịa, dịka ụdịdị ha si dị, mee anụ
ụlọ, dịka ụdịdị ha si dị, na anụ niile nwere ndụ nke na-
akpụgharị n’ala dịka ụdịdị ha si dị. Chineke lere anya hụ
na ọ dị mma. 26 Mgbe ahụ, Chineke kwuru sị, “Ka anyị
mee mmadụ n’oyiyi anyị, dịka ụdịdị anyị si dị, ka ha chịa

azụ niile nke osimiri, na anụ ufe niile nke eluigwe, na
anụ ụlọ niile, na anụ ọhịa niile, na ihe niile e kere eke
nwere ndụ nke na-akpụ akpụ n'ala." **27** Ya mere, Chineke
kere mmadụ n'oyiyi nke ya, n'oyiyi Chineke ka o kere
ha, nwoke na nwanyị ka o kere ha. **28** Chineke gọziri
ha sị ha, "Mịanụ mkpụrụ, mụbaanụ, jupụtanụ n'ụwa,
meenụ ka ihe niile dịrị n'okpuru unu. Chịanụ azụ niile
nke osimiri na anụ ufe niile nke eluigwe na ihe niile e
kere dị ndụ nke na-akpụgharị akpụgharị n'ala." **29** Mgbe
ahụ, Chineke sịrị "Enyela m unu ahịhịa ubi niile na-amị
mkpụrụ dị n'elu ụwa, na osisi ọbụla mịrị mkpụrụ, nke
mkpụrụ ọkụkụ ya dị n'ime ha, ka ha bụrụ ihe oriri gị. **30**
Ma ụmụ anụmanụ niile na anụ ufe niile, na anụ niile e
kere eke na-akpụgharị akpụgharị n'ala, anụ ọbụla nwere
ndụ n'ime ha ka m na-enye ahịhịa ndụ niile ka ọ bụrụ ihe
oriri ha." **31** Chineke legharịrị anya n'ihe o kere, hụ na ọ
dị ezi mma. Uhuruchi dị, ụtụtụ dịkwa. Ọ bụrụ ụbọchị nke
isii.

2 Otu a ka e si rụzuo ọrụ ike eluigwe na ụwa na ihe
niile dị n'ime ha. **2** N'ụbọchị nke asaa, Chineke kwụsịrị
ọrụ ya nke ọ na-arụ, o zukwara ike site n'ọrụ ya niile. **3**
Chineke gọziri ụbọchị nke asaa ahụ mee ya ka ọ bụrụ
ụbọchị dị nsọ, n'ihi na ọ bụ n'ụbọchị ahụ ka ọ zuru ike
site n'ọrụ nke ike ihe niile. **4** Nke a bụ akụkọ banyere
usoro okike eluigwe na ụwa mgbe e kere ha, n'ụbọchị
ahụ mgbe Onyenwe anyị Chineke kere eluigwe na ụwa. **5**
Ahịhịa ọbụla epupụtabeghị n'ọhịa, o nwekwaghị ihe ubi
ọbụla sitere n'ala pupụta, n'ihi na Onyenwe anyị Chineke
ezitebeghị mmiri ozuzo n'elu ụwa, o nwekwaghị mmadụ

ọbụla nọ na-arụ ọrụ ubi, **6** ma mmiri si n'ala na-asọpụta
na-asọ n'elu ala niile. **7** Onyenwe anyị Chineke kpụrụ
mmadụ site n'aja nke ala, kunye ya ume ndụ n'imi ya,
nke mere ka mmadụ ghọọ ihe dị ndụ. **8** Onyenwe anyị
Chineke kụrụ ubi a gbara ogige n'akụkụ ọwụwa anyanwụ,
n'Iden. O tinyere mmadụ ahụ ọ kpụrụ n'ime ubi a. **9**
Onyenwe anyị Chineke mere ka osisi dị iche iche si n'ala
pupụta, osisi ndị dị mma ile anya na nke dịkwa mma iri
eri. N'etiti ogige a, e nwere osisi na-enye ndụ, na osisi
nke ịmata ihe ọma na ihe ọjọọ. **10** E nwere iyi si n'Iden
na-asọpụta na-asọbanye n'ime ogige ahụ ime ka ala ahụ
nwee mmiri. Site n'ebe ahụ, iyi a kewara nwee ngalaba
anọ. **11** Aha ngalaba nke mbụ bụ Paịshọn. Ọ sọọrọ ogologo
gafee ala niile nke Havila, ebe a na-enweta ọlaedo. **12**
(Ọlaedo dị n'ala ahụ mara mma. Eso osisi na-esi isi ụtọ
na nkume dị oke ọnụahịa a na-akpọ ọniks dịkwa n'ebe
ahụ.) **13** Aha ngalaba nke abụọ bụ Gaihọn. O sitere n'ala
Kush gafee. **14** Aha osimiri nke atọ bụ Taịgris. Ọ na-asọla
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ala Ashọ. Aha osimiri nke
anọ bụ Yufretis. **15** Onyenwe anyị Chineke weere mmadụ
ahụ tinye ya n'ogige Iden, ka ọ na-akọ ya ma bụrụkwa
onye na-elekọta ya. **16** Onyenwe anyị Chineke nyere
mmadụ ahụ iwu sị ya "I nwere ike iri mkpụrụ osisi niile
dị n'ubi a, **17** ma ị gaghị eri mkpụrụ si n'osisi ịmata ihe
ọma na ihe ọjọọ. N'ihi na ụbọchị i riri ya ị ga-anwụrịrị."
18 Onyenwe anyị Chineke kwuru sị, "Ọ dịghị mma ka
nwoke nọrọ naanị ya. Aga m emere ya onye inyeaka nke
kwesiri ya." **19** Onyenwe anyị Chineke sitere n'ala kpụọ
ụmụ anụmanụ niile nke ọhịa na ụmụ anụ ufe niile nke

eluigwe. O dutere ha ka ọ mara ihe mmadụ ahụ ga-akpọ
ha. Ihe ọbụla mmadụ ahụ kpọrọ ihe ọbụla ndị a nwere
ndụ, nke ahụ bụkwa aha ya. **20** Ya mere, mmadụ ahụ
nyere anụ ụlọ niile na anụ ufe niile na anụ ọhịa niile aha.
Ma n'ebe Adam nọ, o nweghị onye inyeaka kwesiri ya. **21**
Ya mere, Onyenwe anyị Chineke mere ka nwoke ahụ daa
n'ụra. Mgbe ọ nọ na-arahụ ụra, o wepụtara otu ọgịrịga
site na ngụ dị ya n'ahụ, mechikwaa ebe o si wepụta ya. **22**
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị Chineke ji otu ọgịrịga o si n'ahụ
nwoke ahụ wepụta, mee nwanyị, dutere ya nwoke ahụ. **23**
Nwoke ahụ kwuru sị, "Nke a bụ ọkpụkpụ si n'ọkpụkpụ m,
na anụ ahụ si n'ahụ m, a ga-akpọ ya 'nwanyị,' n'ihi na e si
n'ime nwoke wepụta ya." **24** Ọ bụ nke a mere nwoke ga-
eji hapụ nne na nna ya, e jikọta ya na nwunye ya, ha ga-
abụ otu anụ ahụ. **25** Nwoke ahụ na nwunye ya gba ọtọ,
ma ihere emeghị ha.

3 Agwọ dị aghụghọ karịa ụmụ anụ ọhịa niile Onyenwe
anyị Chineke kere. Ọ bịakwutere nwanyị ahụ sị ya, "Ọ bụ
ezie na Chineke sị unu erila mkpụrụ si n'osisi niile dị
n'ogige a?" **2** Nwanyị ahụ zara sị ya, "Anyị nwere ike rie
mkpụrụ si n'osisi niile dị n'ogige a **3** ma Chineke kwuru
sị, 'Unu erila mkpụrụ si n'osisi dị n'etiti ogige a, unu
emetụkwala ya aka, ka unu ghara ịnwụ.'" **4** Agwọ gwara
nwanyị ahụ sị, "Unu agaghị anwụ. **5** N'ihi na Chineke
maara na ọ bụrụ na unu erie ya, anya unu ga-emeghe,
unu ga-amata ezi ihe na ajọ ihe." **6** Nwanyị ahụ hụrụ
na mkpụrụ si n'osisi ahụ dị mma iri eri, na ọ dị mma
n'anya, na ọ bụ osisi mara mma e si enweta amamihe. Ọ
ghọọrọ mkpụrụ ahụ rie, nyekwa di ya, onye nke na ya nọ,

o rie. 7 Mgbe ahụ, anya ha abụọ meghere, ha chọpụtara
na ha gba ọtọ. Ya mere, ha dụkọtara ahịhịa fiig, jiri ya
mere onwe ha akwa. 8 Mgbe nwoke ahụ na nwunye ya
nụrụ ụda njeghari Onyenwe anyị Chineke n'ogige ahụ
n'oge uhuruchi, ha zoro onwe ha site n'ebe Onyenwe
anyị Chineke nọ n'etiti osisi ndị dị n'ogige ahụ. 9 Ma
Onyenwe anyị Chineke kpọrọ nwoke ahụ oku sị ya, "Ebee
ka ị nọ?" 10 Ọ zara si, "Anụrụ m ụda ụkwụ gị n'ogige,
n'ihi ya, atụrụ m ụjọ, ebe ọ bụ na m gba ọtọ. Ezokwara m
onwe m." 11 Onyenwe anyị Chineke jụrụ ya sị, "Onye
gwara gị na ị gba ọtọ? I riela mkpụrụ si n'osisi ahụ m
nyere gị iwu sị gị erila?" 12 Nwoke ahụ sịrị, "Nwanyị ahụ
i mere ka mụ na ya nọdụ, ọ bụ ya nyere m mkpụrụ sitere
n'osisi ahụ, m rie." 13 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị Chineke
sịrị nwanyị ahụ, "Gịnị bụ ihe a i mere?" Nwanyị ahụ
zara sị, "Ọ bụ agwọ ghọgburu m, mee m ka m rie ya."
14 Ya mere, Onyenwe anyị Chineke gwara agwọ ahụ sị,
"N'ihi ihe a i mere, "Ihe a bụrụ ọnụ ka ị bụ n'etiti anụ
ụlọ niile na n'etiti anụ ọhịa niile. Afọ gị ka ị ga-eji na-
aga ije, aja ka ị ga na-eri ogologo ụbọchị ndụ gị niile. 15
Aga m eme ka iro dịrị n'etiti gị na nwanyị ahụ, n'etiti
mkpụrụ gị na mkpụrụ ya, mkpụrụ ya ga-etipịa gị isi, gị
onwe gị ga-ata ya arụ n'ikiri ụkwụ." 16 Ọ gwara nwanyị
ahụ sị ya, "Aga m eme ka ihe mgbu nke ịmụ nwa gị baa
ụba nke ukwuu, ọ bụ site n'ihe mgbu ka ị ga-eji mụpụta
ụmụ gị. Ọchịchọ nke obi gị ga-adị n'aka di gị, ọ bụ ya ga-
achịkwa gị." 17 Ọ gwara Adam sị, "N'ihi na ị ṅara nwunye
gị ntị, rie mkpụrụ site n'osisi ahụ m nyere gị iwu sị, 'Gị
erila mkpụrụ sitere na ya,' "Ala bụ ihe a bụrụ ọnụ n'ihi

gị, site n'oke ndọgbu n'ọrụ ka ị ga-eri ihe si na ya pụta
ogologo ụbọchị ndụ gị niile. 18 Ọ ga-erupụtara gị ogwu
na uke, ị ga-erikwa ahịhịa nke ubi. 19 Site n'ọsụsọ nke
ga-agbapụta gị n'ihu ka ị ga-eri nri gị tutu ruo mgbe ị
lọghachiri n'ala ebe ọ bụ site n'ala ka e si mepụta gị n'ihi
na aja ka ị bụ, n'aja ka ị ga-alaghachikwa." 20 Adam gụrụ
nwunye ya Iiv, n'ihi na ọ bụ nne mmadụ niile dị ndụ.
21 Emesịa, Onyenwe anyị Chineke weere akpụkpọ anụ
meere Adam na nwunye ya uwe oyiyi. 22 Onyenwe anyị
Chineke sịrị, "Lee, mmadụ adịla ka onye ọbụla n'ime anyị
site n'ịmata ihe ọma na ihe ọjọọ. Ugbu a, ka ọ gharakwa ị
setịpụ aka ya ghọrọ mkpụrụ osisi ahụ na-enye ndụ rie,
si otu a dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi." 23 N'ihi nke a,
Onyenwe anyị Chineke chụpụrụ ya site n'ogige Iden ka ọ
gaa na-arụ ọrụ n'ala e si wepụta ya. 24 Mgbe ọ chụpụrụ
mmadụ, o dochiri n'ọwụwa anyanwụ nke ogige Iden ndị
mmụọ ozi dị ike a na-akpọ Cherubim, na mma agha na-
acha ọkụ, ka ha na-eche ọnụ ụzọ e si aba n'ebe osisi ahụ
na-enye ndụ dị nche.

4 Emesịa, Adam na nwunye ya Iiv dinakọrọ dịka di na
nwunye. Iiv tụụrụ ime mụọ nwa nwoke, onye ha gụrụ
Ken. Iiv sịrị, "Site n'inyeaka Onyenwe anyị, amụtala m
nwa nwoke!" 2 Emesịa Iiv mụtara nwanne ya nwoke Ebel.
Ebel ghọrọ onye na-azụ igwe atụrụ. Ma Ken ghọrọ onye
ọrụ ubi. 3 Mgbe ụfọdụ oge gasịrị, Ken wetaara Onyenwe
anyị ụfọdụ ihe ubi ya dịka onyinye. 4 Ma Ebel, ya onwe ya
nyekwara onyinye site n'igwe ewu na atụrụ ya e bụ ụzọ
mụọ, nke mara abụba. Onyenwe anyị nabatara Ebel na
onyinye ya, 5 ma ọ nabataghị Ken na onyinye ya. Nke a

wutere Ken, mee ka o wee iwe dị ukwuu. Ihu ya agbarụọ.
6 Ma Onyenwe anyị jụrụ ya sị, "Gịnị mere i ji ewe iwe?
Gịnị mere ihu gị ji gbarụọ? 7 Ọ bụrụ na i mee ihe ziri
ezi, agaghị anabata gị? Ọ bụrụkwanụ na ị jụ ime ihe ziri
ezi, mmehie nọ n'ọnụ ụzọ na-eche gị ịla gị n'iyi. Lezie
anya hụ na i meriri ya." 8 Ken gwara nwanne ya Ebel sị,
"Bịa soro m ka anyị banye ọhịa." Mgbe ha nọ n'ebe ahụ,
Ken jidere nwanne ya gbuo ya. 9 Emesịa, Onyenwe anyị
jụrụ Ken ajụjụ sị, "Ebee ka Ebel nwanne gị nwoke nọ?" Ọ
zaghachiri, "Amaghị m. Abụ m onye nche nwanne m?" 10
Ma Onyenwe anyị zara sị ya, "Gịnị ka i mere? Gee ntị,
ọbara nwanne gị na-akpọku m site n'ala. 11 Site ugbu a
gaa n'ihu ị bụrụla onye a bụrụ ọnụ, na onye e si n'ala
chụpụ, ala ahụ meghepụrụ ọnụ ya nabata ọbara nwanne
gị, site n'aka gị. 12 Mgbe ị kụrụ ihe ọbụla n'ime ya, ala
agaghị enye gị mkpụrụ ya n'uju. Site ugbu a gaa n'ihu, ị
ga-abụ onye na-awagharị awagharị na onye na-abaghị
n'ihe n'ụwa." 13 Ken zara Onyenwe anyị, "Ntaramahụhụ i
nyere m dị ukwuu karịa nke m nwere ike ibu. 14 Ugbu a,
abụ m onye i si n'ala ubi ya chụpụ. Abụkwa m onye i si
n'ihu gị chụpụ. Bido taa aga m abụ onye na-awagharị
awagharị n'ime ụwa. Onye ọbụla hụkwara m ga-egbu
m." 15 Onyenwe anyị zara sị ya, "O nweghị onye ga-egbu
gị, n'ihi na aga m atụkwasịrị onye ọbụla metụrụ gị aka
ntaramahụhụ okpukpu asaa karịa nke m nyere gị." Ya
mere, Onyenwe anyị kara Ken akara iji gbochie onye
ọbụla hụrụ ya igbu ya. 16 Ken sitere n'ihu Onyenwe anyị
pụọ gaa biri n'ala Nọd, obodo dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
Iden. 17 Ken na nwunye ya dinakọrọ, nwunye ya tụụrụ

ime mụta nwa nwoke aha ya bụ Enọk. N’oge a, Ken nọ na-
ewu otu obodo ọ gụrụ Enọk, nke bụ aha nwa ya nwoke.
18 Enọk bụ nna Irad, Irad bụ nna Mehujael, Mehujael bụ
nna Metusael, Metusael abụrụ nna Lamek. 19 Lamek lụrụ
ụmụ nwanyị abụọ. Aha nwunye ya nke mbụ bụ Ada. Aha
nke ọzọ bụ Zila. 20 Ada mụtara Jabal, onye bụ nna ndị na-
azụ anụ ụlọ, na ndị na-ebi n’ụlọ ikwu. 21 Aha nwanne
ya nwoke bụ Jubal, onye mbụ bụ nna ndị na-akpọ ụbọ
akwara, na ndị na-afụ opi. 22 Zila, mụtara otu nwa nwoke
aha ya bụ Tubal Ken, onye bụ nna ndị niile na-akpụ ihe
dị iche iche e ji bronz maọbụ igwe kpụọ. Aha nwanne
nwanyị Tubal Ken bụ Naama. 23 Lamek kpọrọ ndị nwunye
ya sị ha, “Geenụ m ntị, Ada na Zila, unu ndị nwunye
Lamek, nụrụ okwu sị m n’ọnụ. Egbuola m otu nwoke n’ihi
na ọ merụrụ m ahụ, otu nwokorobịa n’ihi na ọ mehịara
m ahụ. 24 Ọ bụrụ na a ga-abọtara Ken ọbọ ugboro asaa,
mgbe ahụ, a ga-abọtara Lamek ọbọ iri ugboro asaa na
asaa.” 25 Adam na Iiv dinakọrọ ọzọ, Iiv tụụrụ ime mụta
nwa nwoke ọ gụrụ Set. N’ihi na Iiv kwuru sị, “Chineke
enyela m nwa nwoke ọzọ n’ọnọdụ Ebel onye Ken gburu.”
26 Set mụtara nwa nwoke guọ ya Enọsh. N’oge ahụ ka
ụmụ mmadụ bidoro ịkpọku aha Onyenwe anyị.

5 Nke a bụ usoro ihe ndepụta banyere agbụrụ Adam.
Mgbe Chineke kere mmadụ, o kere ya n’oyiyi Chineke. 2
O kere ha nwoke na nwanyị, gọziekwa ha. Mgbe e kere
ha, ọ kpọrọ ha mmadụ. 3 Mgbe Adam gbara narị afọ
na iri afọ atọ, ọ mụrụ nwa ya nwoke n’oyiyi nke ya, na
n’ụdịdị nke ya. Ọ gụrụ ya Set. 4 Site n’oge a mụrụ Set,
Adam dịrị ndụ narị afọ asatọ ọzọ, ọ mụrụ ụmụ ndị ikom

na ụmụ ndị inyom. 5 Adam nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ
itoolu na iri afọ atọ. 6 Set gbara narị afọ na ise mgbe ọ
ghọrọ nna Enọsh, 7 Mgbe ọ ghọchara nna Enọsh, Set
dịrị ndụ ruo narị afọ asatọ na asaa ọzọ, mụta ụmụ ndị
ikom na ụmụ ndị inyom. 8 Set nwụrụ mgbe ọ gbara
narị afọ itoolu na iri afọ na abụọ. 9 Mgbe Enọsh gbara
iri afọ itoolu, ọ ghọrọ nna Kenan. 10 Mgbe ọ ghọchara
nna Kenan, Enọsh dịrị ndụ narị afọ asatọ na iri afọ na
ise, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. 11 Enọsh
nwụkwara mgbe ọ nọzuru narị afọ itoolu na afọ ise. 12
Mgbe Kenan gbara iri afọ asaa ka ọ ghọrọ nna Mahalalel.
13 Mgbe ọ ghọchara nna Mahalalel, Kenan dịrị ndụ narị
afọ asatọ na iri afọ anọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị
inyom. 14 Kenan nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu
na afọ iri. 15 Mgbe Mahalalel gbara iri afọ isii na afọ ise
ka ọ ghọrọ nna Jared. 16 Mgbe ọ ghọchara nna Jared,
Mahalalel dịrị ndụ narị afọ asatọ na iri afọ atọ, mụta ụmụ
ndị ikom na ụmụ ndị inyom. 17 Mahalalel nwụrụ mgbe
ọ gbara narị afọ asatọ na iri afọ itoolu na ise. 18 Mgbe
Jared dị narị afọ na iri afọ isii na abụọ ka ọ ghọrọ nna
Enọk. 19 Mgbe ọ ghọchara nna Enọk, Jared dịrị ndụ narị
afọ asatọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. 20
Jared nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na iri afọ isii na
abụọ. 21 Mgbe Enọk gbara iri afọ isii na afọ ise ka ọ ghọrọ
nna Metusela. 22 Mgbe ọ ghọchara nna Metusela, Enọk
soro ụzọ Chineke narị afọ atọ. N’oge a, ọ mụtara ụmụ
ndị ikom na ụmụ ndị inyom. 23 Ọnụọgụgụ nke afọ niile
Enọk biri ndụ, bụ narị afọ atọ na iri afọ isii na ise. 24
Enọk soro ụzọ Chineke ruo na a hụkwaghị ya n’ihi na

Chineke kpọọrọ ya. **25** Mgbe Metusela gbara narị afọ na
iri afọ asatọ na asaa ka ọ ghọrọ nna Lamek. **26** Mgbe ọ
ghọchara nna Lamek, Metusela dịrị ndụ narị afọ asaa na
iri afọ asatọ na abụọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị
inyom. **27** Metusela nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu
na iri afọ isii na itoolu. **28** Mgbe Lamek gbara narị afọ na
iri afọ asatọ na abụọ ka ọ mụtara nwa nwoke. **29** Lamek
gụrụ ya Noa, n'ihi na ọ sịrị: "Ọ ga-akasị anyị obi n'ime
oke ọrụ na ndọgbu anyị na-adọgbu onwe anyị n'ọrụ n'ala
a Onyenwe anyị bụrụ ọnụ." **30** Mgbe a mụsịrị Noa, Lamek
dịrị ndụ narị afọ ise na iri afọ itoolu na ise ọzọ mụta ụmụ
ndị ikom na ụmụ ndị inyom. **31** Lamek nwụrụ mgbe ọ
gbara narị afọ asaa na iri afọ asaa na asaa. **32** Mgbe Noa
gbara narị afọ ise ọ ghọrọ nna Shem, Ham na Jafet.

6 Mgbe ndị mmadụ bidoro mụbaa n'ụwa, mgbe a
mụtakwaara ha ọtụtụ ụmụ ndị inyom, **2** ka ụmụ ndị ikom
Chineke bidoro ilekwasị ụmụ ndị inyom ndị mmadụ anya,
hụ na ha mara mma. Ha duuru ndị inyom ọbụla masịrị
ha ka ha bụrụ nwunye ha. **3** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
sịrị, "Mmụọ m na mmadụ agaghị anọgide n'ịgba mgba
n'ime mmadụ ruo ebighị ebi, n'ihi na mmadụ efu ka ọ bụ.
Ọnụọgụgụ ndụ ya ga-abụ narị afọ na iri afọ abụọ." **4** Ndị
Nefilim nọ n'ụwa n'oge ahụ, ma n'oge sotere ya mgbe
ahụ, ụmụ ndị ikom Chineke na-abakwuru ndị inyom ụmụ
mmadụ, site na mmekọrịta dị otu a mụọ ụmụ. Ndị a bụ
ndị dike mgbe ochie ahụ, ndị a ma ama. **5** Onyenwe anyị
hụrụ otu ịba ụba nke ajọ omume mmadụ si dị ukwuu,
hụkwa na echiche uche nke obi ya niile dị naanị n'ime ihe
ọjọọ, mgbe niile. **6** O wutere Onyenwe anyị nke ukwuu na

o kere mmadụ, mkpụrụobi ya jupụtakwara n'ihe mgbu. 7
N'ihi ya, Onyenwe anyị sịrị, "Aga m esi n'ụwa kpochapụ
mmadụ niile m kere eke. E e, mmadụ na anụmanụ niile,
na ihe e kere eke na-akpụgharị n'elu ala, na anụ ufe niile.
N'ihi na o wutere m na m kere ha." 8 Ma Noa nwetara
ihuọma n'anya Onyenwe anyị. 9 Nke a bụ akụkọ banyere
usoro ndụ Noa na ezinaụlọ ya. Noa bụ onye ezi omume.
Onye na-enweghị ịta ụta ọbụla n'etiti ndị bi n'oge ya. O
mere ihe n'ụzọ Chineke chọrọ ya. 10 Noa mụtara ụmụ ndị
ikom atọ aha ha bụ, Shem, Ham, na Jafet. 11 Ma n'anya
Chineke, ụwa bụ ihe rụrụ arụ, jupụtakwa n'ihe ike. 12
Chineke hụrụ otu ụwa si jọgbuo onwe ya na njọ, hụkwa
na ụmụ mmadụ bụ ndị ihe ọjọọ riri ahụ. 13 Chineke
sịrị Noa, "Aga m ebibi ihe niile bụ mmadụ, n'ihi na ụwa
jupụtara n'ihe ike n'ihi omume mmadụ. E e, aga m ebibi
ụwa na ndị niile nọ n'ime ya. 14 Ya mere, jiri osisi gofa
wuore onwe gị ụgbọ mmiri. Rụnye ọtụtụ ọnụụlọ n'ime
ya. Jiri korota techie elu ya na ime ya. 15 Otu a ka i ga-
esi wuo ya: mee ka ogologo ụgbọ mmiri ahụ dịrị narị
mita na iri mita anọ, obosara ya dịrị iri mita abụọ na atọ,
ịdị elu ya dịrị mita iri na atọ na ọkara. 16 Meere ụgbọ
mmiri ahụ ihe e ji ekpuchi elu ya. Mekwa oghere ga-adị
ọkara mita site n'ebe ihe mkpuchi elu ụgbọ mmiri ahụ
gbadata. Tinye ọnụ ụzọ n'akụkụ ụgbọ mmiri ahụ, ma
rụọkwa okpukpu nkwasa atọ, nke ala ala, nke etiti na
nke elu elu. 17 N'ihi na aga m eweta uju mmiri n'ụwa,
ibibi ihe niile nwere ndụ dị n'okpuru eluigwe. Ihe niile e
kere eke na-eku ume ndụ ga-anwụ. Ihe niile nọ n'ụwa ga-
ala n'iyi. 18 Ma aga m eme ka ọgbụgba ndụ m dịrị gị.

Ị ga-abanye n'ụgbọ mmiri ahụ, gị na ụmụ gị ndị ikom,
na nwunye gị, na ndị nwunye ụmụ gị ndị ikom. **19** Ị ga-
ewebata ihe niile e kere eke dị ndụ, abụọ abụọ, oke na
nwunye, ichebe ha ndụ. **20** Ụdị nnụnụ dị iche iche, abụọ
abụọ, na ụdị anụmanụ ọbụla dị iche iche, na ụdị anụ na-
akpụ akpụ dị iche iche, ga-abịakwute gị ka i debe ha ndụ.
21 Ị ga-ewebata ụdị nri dị iche iche a na-eri eri, chịkọtaa
ha ka ọ bụrụ nri nke gị na nke ha." **22** Noa mere ihe niile
dịka Chineke nyere ya iwu ime.

7 Mgbe ụbọchị ahụ zuru, Onyenwe anyị kpọrọ Noa sị
ya, "Baa n'ime ụgbọ mmiri, gị na ezinaụlọ gị niile, n'ihi
na n'ime ndị niile bi n'ọgbọ a, ọ bụ naanị gị bụ onye ezi
omume m hụrụ. **2** Kpọrọ ụmụ anụmanụ ndị a a gụrụ dịka
ndị dị ọcha, dịka ụdị ha si dị asaa asaa, oke na nwunye.
Otu a kwa, kpọrọkwa ụmụ anụmanụ ndị a gụrụ dịka
ndị na-adịghị ọcha, dịka ụdị ha si dị, abụọ abụọ, oke na
nwunye, **3** na ụmụ anụ ufe asaa asaa, dịka ụdị ha si dị,
oke na nwunye, maka idebe ụdị ndị a niile ndụ n'ụwa. **4**
N'ihi na ụbọchị asaa site taa, aga m ezidata mmiri ozuzo
n'ụwa. Mmiri a ga-ezo iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị. Aga
m ekpochapụ site n'elu ụwa ihe niile nwere ndụ nke m
kere." **5** Ya mere, Noa mere ihe niile Onyenwe anyị nyere
ya n'iwu. **6** Noa gbara narị afọ isii mgbe mmiri ukwu a
bidoro izo n'elu ụwa. **7** Noa banyere n'ụgbọ mmiri ahụ, ya
na ụmụ ya ndị ikom na nwunye ya, na ndị nwunye ụmụ
ya ndị ikom ịgbanarị uju mmiri ahụ. **8** Ụmụ anụmanụ ndị
dị ọcha, na ndị na-adịghị ọcha, abụọ abụọ, tinyere anụ
ufe na ihe niile e kere eke na-akpụgharị n'ala, abụọ abụọ
kwa, **9** oke na nwunye, bịakwutere Noa soro ya banye

n’ụgbọ mmiri ahụ, dịka Chineke nyere Noa n’iwu. 10
Mgbe abalị asaa gafere, uju mmiri ahụ bịakwasịrị ụwa. 11
N’afọ narị isii nke ndụ Noa, n’ọnwa nke abụọ, n’ụbọchị
nke iri na asaa, bụ ụbọchị isi iyi niile dị n’ime ime ala
nupụtara n’elu ala, mmiri niile dị na mbara eluigwe ka
a hapụrụ ka ha wụdata n’ụwa. 12 Mmiri zogịdere na-
esepụghị aka iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị. 13 N’ụbọchị
ahụ kpomkwem, Noa banyere n’ụgbọ mmiri ahụ, ya na
Shem, Ham na Jafet, bụ ụmụ Noa, na nwunye Noa, na ndị
nwunye atọ nke ụmụ ya. 14 Ha onwe ha, na anụ ọhịa
ọbụla, n’ụdị ya, na anụ ụlọ ọbụla, n’ụdị ya na ihe ọbụla e
kere eke na-akpụgharị n’ala, n’ụdị ya, na anụ ufe ọbụla
n’ụdị ya, na aha nnụnụ ọbụla na ihe ọbụla nwere nku. 15
Ha bịakwutere Noa n’ime ụgbọ mmiri ahụ, abụọ abụọ site
n’ihe niile ọbụla e kere eke, nke nwere ume ndụ n’ime
ha. 16 Ma ndị banyerenụ bụ oke na nwunye, site na ihe
niile nwere ndụ dịka Chineke nyere ya n’iwu. Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị mechiri ọnụ ụzọ dị n’ụgbọ mmiri ahụ. 17
Uju mmiri nọgidere n’ụwa iri ụbọchị anọ. Mgbe mmiri
ndị a na-aba ụba, ha buliri ụgbọ mmiri ahụ elu site n’elu
ala. 18 Mmiri ndị a toro na-ala elu na-abawanyekwa ụba
n’elu ụwa. Ụgbọ mmiri ahụ segooro n’elu mmiri. 19 Mmiri
ndị ahụ toro laa elu kpuchie ugwu ukwu niile dị n’okpuru
mbara eluigwe. 20 Mmiri ndị a toro kpuchiri ugwu niile,
ruo na ịla elu mmiri ndị a site n’elu ugwu ukwu niile ruru
mita asaa. 21 Ihe niile nwere ndụ nke na-ejegharị n’elu
ụwa kubiri ume. Anụ ufe, na anụ ụlọ, na anụ ọhịa, na ihe
niile e kere eke jupụtara n’ụwa, na ụmụ mmadụ niile. 22
Ee, ihe niile na-eku ume nke bi n’elu ala nwụrụ. 23 Ihe

niile nwere ume ndụ n'elu ụwa ka e kpochapụrụ. Mmadụ
na anụmanụ, na anụ na-akpụgharị n'ala na nnụnụ niile.
A lara ha niile n'iyi. Ma ọ bụ naanị Noa na ndị niile so ya
nọdụ n'ụgbọ mmiri ahụ ka a hapụrụ ndụ. 24 Narị ụbọchị
na iri ụbọchị ise ka mmiri dọọrọ n'elu ụwa dum.

8 Ma Chineke chetara Noa na ụmụ anụ ọhịa niile, na
ụmụ anụ ụlọ niile so ya nọdụ n'ụgbọ mmiri ahụ. O zitere
ifufe, mee ka o fee n'elu mmiri ahụ ime ka mmiri ahụ
bido ịta. 2 A kpọchiri isi iyi mmiri niile dị n'ime ime ala,
kpọchiekwa ọnụ ụzọ mmiri ozuzo nke mbara eluigwe.
Mmiri kwụsịrị isi na mbara eluigwe na-ezokwasị ụwa. 3
Mmiri ahụ dị n'ụwa ji nwayọọ na-ata. Mgbe narị ụbọchị
na iri ụbọchị ise gafesịrị, mmiri ahụ atalatala. 4 N'ụbọchị
iri na asaa nke ọnwa asaa, ụgbọ mmiri ahụ gara nọkwasị
n'elu ugwu Ararat. 5 Mmiri a gara n'ihu na-ata ruo ọnwa
nke iri. N'ụbọchị nke mbụ nke ọnwa iri, e bidoro ịhụ elu
ugwu ndị ọzọ anya. 6 Mgbe iri ụbọchị anọ gafere, Noa
meghere oghereikuku ọ rụnyere n'akụkụ ụgbọ mmiri
ahụ, 7 site n'ebe ahụ zipụ otu ugolọma nke na-efepụ
na-efebatakwa, tutu ruo mgbe mmiri kọrọ n'elu ala. 8
Emesịa, o zipụrụ otu nduru iji mata ma mmiri ọ kọọla
n'ala, 9 ma nduru ahụ achọtaghị ebe o nwere ike ibe,
n'ihi na mmiri ka tojuru elu ụwa niile. N'ihi ya, nduru
ahụ lọghachikwutere Noa n'ime ụgbọ ahụ. Noa setịpụrụ
aka ya nwụbata nduru ahụ n'ụgbọ. 10 Mgbe abalị asaa
gafere, Noa zipụrụ nduru ahụ ọzọ 11 N'oge anyasị, nduru
a lọghachiri. Ọ kpụ akwụkwọ oliv ọhụrụ ọ kụbitere n'ọnụ
ya. Nke a gosiri Noa na mmiri ahụ ataala n'elu ala. 12
Mgbe abalị asaa gafere, Noa zipụkwara nduru ahụ ọzọ. Ma

n’oge a, ọ lọtakwaghị ọzọ. 13 N’ụbọchị mbụ nke ọnwa mbụ
n’afọ narị isii na otu nke ndụ Noa, mmiri ahụ atachaala
n’elu ala. Mgbe ahụ, Noa kpughepụrụ ihe mkpuchi nke
ụgbọ mmiri ahụ, hụ na mmiri atachaala n’elu ala. 14 Ma
ọ bụ n’ụbọchị iri abụọ na asaa nke ọnwa abụọ ka mmiri ji
takọrọchaa n’elu ala. 15 Mgbe ahụ, Chineke gwara Noa
okwu sị ya, 16 “Site n’ụgbọ mmiri pụta, gị na nwunye gị,
na ụmụ gị ndị ikom, na ndị nwunye ụmụ gị ndị ikom. 17
Kpọpụta anụ niile dị ndụ nke gị na ha nọ, anụ ufe, na
ụmụ anụmanụ, na ihe e kere eke niile na-akpụgharị n’ala,
ka ha gaa n’ụwa mụọ ọmụmụ, baa ụba, jupụta n’elu ya.”
18 Ya mere, Noa si n’ụgbọ mmiri ahụ pụta, ya na ụmụ ya,
na nwunye ya, na ndị nwunye ụmụ ya. 19 Ma anụmanụ
niile ọbụla nke dị ndụ, na ihe niile na-akpụgharị n’ala, na
anụ ufe niile, ihe niile na-ejegharị n’ụwa, ka ụdị ha si dị,
sitere n’ụgbọ mmiri ahụ pụta. 20 Mgbe ahụ, Noa wuru
ebe ịchụ aja nye Onyenwe anyị. Ọ họọrọ site n’anụ ụlọ
ndị dị ọcha na anụ ufe ndị dị ọcha chụọ aja nsure ọkụ. 21
Onyenwe anyị nụrụ isisi ụtọ nke aja nsure ọkụ ahụ kwuo
n’obi ya sị, “Agaghị m abụ ala ọnụ ọzọ n’ihi mmadụ, ebe ọ
bụ na izuzu obi mmadụ bụ ime ihe ọjọọ site na mgbe ọ
bụ nwata, agakwaghị m ala ihe niile e kere eke na-eku
ume ndụ iyi ọzọ, dịka m mere. 22 “Ogologo oge niile ụwa
ga-anọgide, oge ịkụ mkpụrụ na oge iwe ihe ubi, oge oyi
na oge okpomọkụ, ọkọchị na udu mmiri, ehihie na abalị,
agaghị ebi.”

9 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Chineke gọziri Noa na ụmụ ya
sị ha: “Mụọnụ, baanụ, jupụtanụ n’ụwa. 2 Egwu unu na
ụjọ unu ga-adakwasị anụmanụ niile nke ụwa nke dị ndụ,

na anụ ufe niile nke eluigwe, na ihe e kere eke niile na-
akpụgharị n'ala, na azụ niile dị n'osimiri. Ewerela m ha
niile nyefee unu n'aka. 3 Ihe ọbụla dị ndụ nke na-ejegharị
ejegharị ga-abụ nri unu. Enyela m unu ihe niile ugbu a
dịka m si nye unu ahịhịa ndụ niile. 4 "Ma unu agaghị eri
anụ ọbụla nke ọbara ndụ ya dị ya n'ahụ. 5 Ma gbasara
ọbara ndụ unu, unu ga-asara ọnụ unu n'ihu m. Anụmanụ
ọbụla ga-asara ọnụ ya n'ihu m. Mmadụ ọbụla kwa ga-
asara ọnụ ya n'ihu m banyere ndụ mmadụ ibe ya. 6 "Onye
ọbụla wufuru ọbara mmadụ, n'aka mmadụ ka a ga-awụfu
ọbara nke ya, n'ihi n'oyiyi Chineke ka Chineke mere
mmadụ. 7 Ma unu onwe unu, mịanụ mkpụrụ, mụbaanụ,
jupụtanụ ụwa, baakwanụ ụba n'ime ya." 8 Chineke gwara
Noa na ụmụ ya sị, 9 "Ugbu a, ana m ehiwe ọgbụgba ndụ
n'etiti mụ na unu, na n'etiti agbụrụ unu ndị ga-anọchi
unu, 10 na n'etiti ihe niile nwere ndụ nke unu na ha so,
ụmụ anụ ufe, na ụmụ anụ ụlọ, na ụmụ anụ ọhịa niile, ndị
ahụ niile so unu si n'ụgbọ mmiri pụta, bụ ihe niile nwere
ndụ n'ụwa. 11 Ebe ọ bụ na m ehiwela ọgbụgba ndụ m
n'etiti mụ na unu, ọ gaghị emekwa ọzọ na a ga-eji uju
mmiri kpochapụ ihe niile e kere eke, ọ gaghị emekwa ọzọ
na a ga-eji uju mmiri bibie ụwa." 12 Chineke kwuru sị,
"Nke a bụ ihe ama nke ọgbụgba ndụ nke m na-etinye
n'etiti mụ na unu, na n'etiti ihe niile nwere ndụ so unu,
ọgbụgba ndụ nke ga-adị nye ọgbọ niile na-abịa n'ihu.
13 Etinyela m eke na egwurugwu m na mbara eluigwe,
ka ọ bụrụ ihe ama nke ọgbụgba ndụ dị n'etiti mụ na
ụwa. 14 Mgbe ọbụla m zitere igwe ojii n'ụwa, ọ bụrụ
na eke na egwurugwu apụta ìhè na mbara eluigwe, 15

aga m echeta ọgbụgba ndụ m mere ka ọ dịrị n'etiti mụ
na unu, na n'etiti mụ na ihe niile nwere ndụ site n'ihe
niile e kere eke. Ọ gaghị emekwa ọzọ na mmiri ga-aghọ
uju mmiri ibibi ihe niile nwere ndụ. **16** Mgbe ọbụla eke
na egwurugwu pụtara n'igwe ojii, aga m ahụ ya cheta
ọgbụgba ndụ ebighị ebi nke dị n'etiti Chineke na ihe niile
nwere ndụ site n'ihe niile e kere eke nọ n'elu ụwa." **17**
Chineke gwara Noa sị, "Nke a bụ ihe ama ọgbụgba ndụ
ahụ m hiwere n'etiti mụ na ihe niile nwere ndụ n'ụwa."
18 Ụmụ ndị ikom Noa ndị si n'ụgbọ mmiri pụta bụ Shem,
Ham na Jafet. (Ham bụ nna Kenan.) **19** Ndị a bụ ụmụ ndị
ikom atọ Noa mụrụ. Ọ bụ site na ha ka ndị mmadụ niile
gbasara n'ụwa niile si pụta. **20** Noa, onye ọrụ ubi, bidoro
ịkụ ubi vaịnị a gbara ogige. **21** Mgbe ọ ṅụrụ mmanya si
n'ubi a, ṅụbiga ya oke, ọ gbaara ọtọ dinaa ala n'ime ụlọ
ikwu ya. **22** Ham, nna Kenan, hụrụ ọtọ nna ya, gaa kọọrọ
ụmụnne ya abụọ nọ n'ezi ihe ọ hụrụ. **23** Ma Shem na
Jafet weere akwa tụkwasị n'ubu ha, were azụ jere ije ruo
n'ebe nna ha nọ, hapụ akwa ahụ ka ọ dakwasị nna ha
kpuchikwaa ọtọ ya. Ma ha chepuru ihu n'ebe ọzọ mgbe
ha na-eme nke a, n'ihi ya, ha elekwasịghị ọtọ nna ha
anya. **24** Mgbe Noa si n'ụra mmanya ya bilie, chọpụta ihe
nwa ya nwoke nke nta mere, **25** o kwuru sị, "Onye a bụrụ
ọnụ ka Kenan bụ! Ohu ndị ohu, ka ọ ga-abụrụ ụmụnne
ya." **26** Ọ sịkwara, "Ngọzị dịrị Onyenwe anyị Chineke
Shem. Ka Kenan bụrụ ohu Shem. **27** Ka Chineke mee ka
ebe obibi Jafet saa mbara, ka Jafet biri n'ụlọ ikwu Shem,
meekwa ka Kenan bụrụ ohu ya." **28** Mgbe uju mmiri ahụ
gabigachara, Noa biri ndụ narị afọ atọ na iri afọ ise ọzọ.

29 Ọnụọgụgụ afọ Noa niile mgbe ọ nwụrụ, bụ narị afọ
itoolu na iri afọ ise.

10 Ndị a bụ akụkọ banyere Shem, Ham na Jafet, ụmụ ndị
ikom atọ Noa mụrụ. Ha onwe ha mụtara ụmụ nke aka ha,
mgbe uju mmiri gafesịrị. 2 Ụmụ ndị ikom Jafet bụ: Goma,
Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras. 3 Ụmụ ndị
ikom Goma bụ: Ashkenaz, Rifat na Togama. 4 Ụmụ ndị
ikom Javan bụ: Elisha, Tashish, Kitim na Rodanim. 5 (Site
n'agbụrụ ndị a bi n'akụkụ mmiri ka e nwetara mba dị
iche iche, n'agbụrụ ha n'ime obodo ha dị iche iche, ndị
ọbụla n'ime ha nwekwara asụsụ nke ha.) 6 Ụmụ ndị ikom
Ham bụ: Kush, Ijipt, Put na Kenan. 7 Ụmụ ndị ikom Kush
bụ: Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka. Ụmụ ndị ikom
Raama bụ: Sheba na Dedan. 8 Kush bụ nna Nimrọd, onye
mesịrị bụrụ dike n'agha n'ụwa. 9 Ọ bụ dike n'ịchụ nta,
n'ihu Onyenwe anyị. Ọ bụ nke a mere e ji na-ekwu okwu
na-asị, "Ị dị ka Nimrọd, dike n'ịchụ nta, n'ihu Onyenwe
anyị." 10 Obodo ndị bụ mmalite alaeze ya bụ, Babel, Erek,
Akad na Kalne, ndị dị n'ala Shaịna. 11 Site n'ala ahụ ọ
gara Asịrịa, ebe o wuru obodo Ninive na Rehobọt Ia, na
Kala, 12 na Resin, nke dị n'etiti Ninive na Kala, ya bụ
obodo ukwu ahụ. 13 Ijipt bụ nna ndị Lud, ndị Anam,
ndị Lehab, ndị Naftuh, 14 ndị Patrus, ndị Kasluh (onye
ndị Filistia sitere na ya) na ndị Kafto. 15 Kenan bụ nna
Saịdọn, ọkpara ya, na ndị Het, 16 ndị Jebus, ndị Amọrait,
ndị Gigash, 17 ndị Hiv, ndị Aka, ndị Sini, 18 ndị Avad, ndị
Zema na ndị Hamat. Emesịa, ndị ikwu Kenan gbasara, 19
oke ala ndị Kenan sitere na Saịdọn ruo Gera, gbatịa ruo
Gaza, ruokwa Sọdọm, Gọmọra, Adma na Zeboiim, nke dị

nso Lasha. 20 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Ham, dịka ikwu
ha na asụsụ ha si dị, n'oke ala ebe ha bi, na obodo ha dị
iche iche. 21 A mụụrụ Shem ụmụ ndị ikom, onye nwanne
nwoke nke tọrọ ya bụ Jafet. Ọ bụkwa nna nna ochie ụmụ
ndị ikom niile Eba mụtara. 22 Ụmụ ndị ikom Shem bụ
Elam, Ashua, Apakshad, Lud na Aram. 23 Ụmụ ndị ikom
Aram bụ, Uz, Hul, Geta na Meshek. 24 Apakshad bụ nna
Shela, Shela bụrụ nna Eba. 25 Eba mụtara ụmụ ndị ikom
abụọ: Aha otu n'ime ha bụ Peleg, n'ihi na ọ bụ n'oge ndụ
ya ka e kewara ụwa. Aha nwanne ya nwoke bụ Joktan.
26 Joktan bụ nna Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, 27
Hadoram, Ụzal, Dikla, 28 Obal, Abimael, Sheba, 29 Ọfịa,
Havila na Jobab. Ndị a niile bụ ụmụ ndị ikom Joktan. 30
Akụkụ ala ha bi gbasapụrụ site na Mesha ruo Sefa n'ala
ugwu ugwu nke ọwụwa anyanwụ. 31 Ndị a niile bụ ụmụ
ndị ikom Shem, dịka ikwu ha na asụsụ ha si dị, n'oke ala
ebe ha dị, na obodo ha dị iche iche. 32 Ndị a bụ ndị ikwu
ụmụ Noa ndị ikom dịka usoro ọmụmụ ha si dị, dịka ha si
biri na mba dị iche iche. Ọ bụ site na ndị a ka mba niile si
gbasasịa ruo akụkụ niile nke ụwa mgbe uju mmiri ahụ
gafechara.

11 N'oge ahụ, ụwa niile nwere naanị otu asụsụ, okwu
niile bụkwa otu. 2 Mgbe ndị mmadụ gbasara n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ ha chọtara ala dị larịị na Shaịna biri
n'ebe ahụ. 3 Ha gwarịtara onwe ha okwu sị, "Bịanụ ka
anyị kpụọ brik, kpọọ ha ọkụ nke ọma." Ya mere, ha kpụrụ
brik kama nkume, jirikwa bitumen kama ụrọ. 4 Mgbe
ahụ, ha kwuru sị, "Bịanụ ka anyị wuore onwe anyị obodo
na ụlọ elu, nke elu ya ga-eru n'eluigwe, ka anyị si otu a

meere onwe anyị aha, ka anyị ghara ịbụ ndị a ga-agbasa
n'ụwa niile." **5** Onyenwe anyị rịdatara hụ obodo ahụ na
ụlọ elu ahụ ndị mmadụ na-ewu. **6** Onyenwe anyị sịrị,
"Lee! Ọ bụrụ na ha malitere ime ihe dị otu a, ugbu a ha
bụ otu ndị, nweekwa otu asụsụ, o nweghị ihe ha zubere
ime nke ha na-apụghị ime. **7** Ngwa, ka anyị rịda gaa
gbarụọ asụsụ ha, ka onye o bụla ghara ịghọta asụsụ ibe
ya." **8** Onyenwe anyị mere ka ha gbasaa n'elu ụwa niile.
Ha kwụsịkwara iwu obodo ahụ. **9** Ọ bụkwa nke a mere
e ji kpọọ obodo ahụ Babel n'ihi na ọ bụ n'ebe ahụ ka
Onyenwe anyị wetara ọgbaaghara n'asụsụ ndị niile bi
n'ụwa. Ọ bụkwa n'ebe ahụ ka Onyenwe anyị si gbasasịa ha
n'elu ụwa dum. **10** Nke a bụ akụkọ banyere usoro ezinaụlọ
Shem. Mgbe afọ abụọ gafechara site n'oge uju mmiri
ahụ, n'oge Shem gbara narị afọ, ọ mụtara Apakshad. **11**
Shem dịrị ndụ, mgbe ọ mụsịrị Apakshad, narị afọ ise ọzọ,
mụtakwa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. **12** Mgbe
Apakshad gbara iri afọ atọ na ise, ọ mụtara Shela. **13**
Mgbe ọ mụchara Shela, ọ dịrị ndụ narị afọ anọ na atọ
ọzọ, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. **14** Shela
gbara iri afọ atọ mgbe ọ mụrụ nwa ya nwoke Eba. **15**
Mgbe ọ ghọrọ nna Eba, ọ dịrị ndụ narị afọ anọ na atọ,
mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. **16** Eba gbara iri
afọ atọ na anọ mgbe ọ mụrụ Peleg. **17** Mgbe ọ ghọrọ nna
Peleg, ọ dịrị ndụ narị afọ anọ na iri atọ ọzọ mụta ụmụ ndị
ikom na ụmụ ndị inyom. **18** Peleg gbara iri afọ atọ mgbe
ọ mụrụ Reu. **19** Emesịa, mgbe ọ ghọrọ nna Reu, ọ dịrị
ndụ narị afọ abụọ na itoolu ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na
ụmụ ndị inyom. **20** Reu gbara iri afọ atọ na abụọ mgbe ọ

mụrụ Serug. 21 Emesịa, ọ dịrị ndụ narị afọ abụọ na asaa
ọzọ, mgbe ọ mụsịrị Serug, ọ mụtakwara ụmụ ndị ikom na
ụmụ ndị inyom. 22 Serug gbara iri afọ atọ mgbe ọ mụrụ
Nahọ. 23 Emesịa, mgbe ọ ghọrọ nna Nahọ, ọ dịrị ndụ narị
afọ abụọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. 24
Nahọ gbara iri afọ abụọ na itoolu mgbe ọ mụrụ Tera. 25
Emesịa, mgbe ọ ghọrọ nna Tera, ọ dịrị ndụ narị afọ na afọ
iri na itoolu ọzọ, mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom.
26 Mgbe Tera gbara iri afọ asaa, ọ ghọrọ nna Ebram, Nahọ
na Haran. 27 Nke a bụ akụkọ gbasara usoro ezinaụlọ Tera.
Tera ghọrọ nna Ebram, Nahọ na Haran. Haran ghọrọ nna
Lọt. 28 Haran nwụrụ n'ihu nna ya Tera n'ala ebe a nọ
mụọ ya, nke bụ na Ụọ, obodo ndị Kaldịa. 29 Ebram na
Nahọ lụrụ nwunye. Aha nwunye Ebram bụ Serai ma aha
nwunye Nahọ bụ Milka. Milka bụ nwa Haran, onye bụ
nna Milka na Iska. 30 Ma Serai bụ nwanyị aga, ọ mụtaghị
nwa ọbụla. 31 Tera kpọrọ nwa ya Ebram, na nwa nwa ya
Lọt, onye bụ nwa Haran, na nwunye nwa ya Serai, bụ
nwunye Ebram, duru ha hapụ Ụọ, obodo ndị Kaldịa, pụọ
gawa n'ala Kenan. Ma mgbe ha bịarutere n'obodo Haran,
ha kwụsịrị biri n'ebe ahụ. 32 Ọ bụ n'obodo Haran ka Tera
nọ nwụọ, mgbe ọ gbara narị afọ abụọ na ise.

12 Onyenwe anyị gwara Ebram okwu sị, "Site n'obodo
gị, sikwa na ụmụnna gị na ezinaụlọ nna gị, gaa n'ala m
ga-egosi gị. 2 "Aga m eme gị mba ukwu, aga m agọzi gị,
aga m eme ka aha gị dị ukwuu, ị ga-abụ ngọzị. 3 Aga m
agọzi ndị na-agọzi gị, ma onye ọbụla kọchara gị ka m
ga-akọcha; a ga-agọzikwa agbụrụ niile nọ n'ụwa site na
gị." 4 Ya mere, Ebram hapụrụ gaa dịka Onyenwe anyị

gwara ya. Lọt sokwa ya. Ebram agbaala iri afọ asaa na
ise mgbe o si na Haran bulie ije. **5** O duru nwunye ya
Serai na Lọt nwa nwanne ya, chịkọtakwa akụ niile ha
kpakọbara, na ndị ohu niile ha nwetara n'ala Haran, chee
ihu ịga n'ala Kenan. Emesịa ha rutere n'ebe ahụ. **6** Ebram
jere ije n'ime ala Kenan jeruo n'ebe osisi ukwu More,
nke dị n'obodo Shekem. Ndị Kenan bi n'ala ahụ n'oge
ahụ. **7** Onyenwe anyị mere ka Ebram hụ ya anya, ọ sịrị,
"Aga m enye mkpụrụ gị ala a." Ya mere, Ebram wuru
ebe ịchụ aja n'ebe ahụ nye Onyenwe anyị onye gosiri
ya onwe ya. **8** Emesịa, Ebram hapụrụ ebe ahụ chee ihu
n'ala ugwu dị n'ọwụwa anyanwụ Betel, maa ụlọ ikwu ya.
Obodo Betel dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ, ma obodo Ai dị
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ebe ọ mara ụlọ ikwu ya. N'ebe
nsọ ahụ Ebram wuru ebe ịchụ aja, nọrọ n'ebe ahụ kpọkuo
aha Onyenwe anyị. **9** Ọzọ, Ebram si n'ebe ahụ pụọ gaa
ije rute Negev. **10** N'oge ahụ, oke ụnwụ dara n'ala ahụ.
N'ihi ya, Ebram hapụrụ ala ahụ gaa n'ala Ijipt, ebe o biri
nwa oge. **11** Ma mgbe ha na-akwado ịbanye ala Ijipt, ọ
gwara Serai nwunye ya sị, "Amaara m na ị bụ nwanyị
mara mma. **12** Mgbe ndị Ijipt ga-ahụ gị, ha ga-asị, 'Onye
a bụ nwunye ya.' Mgbe ahụ, ha ga-egbu m ma hapụ gị
ndụ. **13** Gwa ha na ị bụ nwanne m nwanyị, ka ha meso m
mmeso ọma n'ihi gị. Ha ga-echebekwa m ndụ n'ihi gị." **14**
Mgbe Ebram rutere Ijipt, ndị Ijipt hụrụ na nwunye ya bụ
nwanyị mara mma. **15** Mgbe ndị ozi Fero hụrụ ya, ha toro
ya n'ihu Fero. N'ihi nke a, ha kpọbatara Serai n'ụlọeze
Fero. **16** Fero mesoro Ebram mmeso ọma n'ihi nwunye ya.
Ebram nwetara igwe atụrụ, na ehi, na nne ịnyịnya ibu,

oke na nwunye, na ndị ohu ndị nwoke na ndị nwanyị, na
ịnyịnya kamel. 17 Ma Onyenwe anyị jiri ajọọ ọrịa tie Fero
na ndị ezinaụlọ ya ihe otiti n'ihi Serai nwunye Ebram. 18
Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Ebram sị ya, "Gịnị bụ ihe a i mere?
Gịnị mere ị gwaghị m na ọ bụ nwunye gị? 19 Gịnị mere i ji
sị na ọ bụ nwanne gị nwanyị, si otu a mee m ka m kpọrọ
ya ka ọ bụrụ nwunye m? Ugbu a, lee nwunye gị, kpọrọ ya
laa." 20 Fero nyere iwu banyere Ebram na ndị ikom so ya.
Ha zilagara ya, ya na nwunye ya, na ihe niile o nwere.
13 Ebram na nwunye, na ihe niile ha nwere hapụrụ
ala Ijipt, gaa ije bịaruo Negev. Lọt sokwa ha. 2 N'oge a,
Ebram aghọọla ọgaranya dị ukwuu, onye nwere akụnụba
nke ọtụtụ anụ ụlọ, na ọlaọcha, na ọlaedo. 3 Ha sitere
na Negev pụọ ije site n'otu ebe ruo n'ebe ọzọ tutu ha
erute Betel, n'ebe dị n'etiti Betel na Ai, ebe ọ mara ụlọ
ikwu ya na mbụ. 4 N'ebe nsọ o wukwara ebe ịchụ aja na
mbụ, n'ebe ahụ Ebram kpọkuru aha Onyenwe anyị. 5
Ugbu a Lọt, onye ya na Ebram so na njem ya, bụkwa onye
nwere akụnụba nke igwe ewu na atụrụ, na igwe ehi, na
ọtụtụ ụlọ ikwu. 6 Ma ala ebe ha nọ ezurughị ha mgbe ha
nọkọrọ ọnụ n'ihi na ihe onwunwe ha dị ukwuu ruo na ha
enweghị ike ịnọkọ ọnụ. 7 Nke a mere esemokwu ji dapụta
n'etiti ndị ọzụzụ anụ ụlọ Ebram na ndị ọzụzụ anụ ụlọ Lọt.
Ndị Kenan na ndị Periz bikwa n'ala ahụ n'oge ahụ. 8 Ya
mere Ebram gwara Lọt sị, "Biko, ka esemokwu ghara ịdị
n'etiti mụ na gị, maọbụ n'etiti ndị ọzụzụ anụ ụlọ m na
ndị ọzụzụ anụ ụlọ gị, n'ihi na anyị bụ ụmụnne. 9 Lee, ọ
bụ na ala a niile adịghị n'ihu gị? Ka anyị kewaa. Ọ bụrụ
na ị gaa n'akụkụ aka ekpe, aga m aga n'akụkụ aka nri. Ma

ọ bụrụ na i gaa n’akụkụ aka nri gị, aga m aga n’akụkụ aka
ekpe.” 10 Lọt lelitere anya hụ na mbara ala Jọdan bụ ala
mmiri na-ezokwasị nke ọma, ala dịka ubi a gbara ogige
Onyenwe anyị, dịka ala ndị Ijipt nke dị na nso nso Zoa.
(Ihe a mere tupu Onyenwe anyị ebibie obodo Sọdọm na
Gọmọra.) 11 Ya mere, Lọt họọrọ nye onwe ya mbara ala
Jọdan niile, chee ihu ịga n’akụkụ ọwụwa anyanwụ. Ya na
Ebram kewara. 12 Ebram nọdụrụ n’ala Kenan, ma Lọt
gara biri n’etiti obodo ndị ahụ dị na mbara ala. Ọ mara
ụlọ ikwu ya nso nso obodo Sọdọm. 13 Ma ndị Sọdọm bụ
ndị obi tara mmiri, ndị na-emehie nke ukwuu megide
Onyenwe anyị. 14 Mgbe Lọt siri n’ebe ahụ pụọ, Onyenwe
anyị gwara Ebram okwu sị ya, “Site n’ebe ahụ ị nọ lelie
anya gị, lee anya n’ugwu na ndịda, n’ọwụwa anyanwụ
na ọdịda anyanwụ. 15 Ala ahụ niile ị hụrụ ka m ga-enye
gị na mkpụrụ gị ruo mgbe ebighị ebi. 16 Aga m eme ka
mkpụrụ gị baa ụba dịka aja dị n’ala. Ọ bụrụ na mmadụ
enwe ike ịgụta ọnụọgụgụ aja dị n’ala, ha ga-enwe ike gụta
ọnụọgụgụ mkpụrụ gị. 17 Bilie jegharịa n’ala ahụ niile
n’akụkụ ya ọbụla, n’ihi na ana m enye gị ha niile.” 18 Ya
mere, Ebram bugharịrị ụlọ ikwu ya, gaa biri n’akụkụ osisi
ukwu Mamre nke dị na Hebrọn. O wuru ebe ịchụ aja nye
Onyenwe anyị n’ebe ahụ.

14 N’oge ahụ kwa, Amrafel, eze Shaịna, na Ariok, eze ndị
Elasa, na Kedoloma eze Elam, na Tidal eze Goiim, 2 buru
agha megide Bera eze Sọdọm, na Biasha eze Gọmọra,
na Shịnab, eze Adma, na Shemeba eze Zeboiim, na eze
obodo Bela (ya bụ Zoa). 3 Ndị eze obodo ndị a: Sọdọm,
Gọmọra, Adma, Zeboiim na Bela, jikọtara ndị agha ha ọnụ

na Ndagwurugwu Sidim (ya bụ, ndagwurugwu osimiri
nnu ahụ). 4 Ha fere ofufe n'okpuru ọchịchị eze Kedoloma
afọ iri na abụọ, ma n'afọ nke iri na atọ, ha nupuru isi.
5 N'afọ nke iri na anọ, eze Kedoloma na ndị eze ya na
ha jikọrọ ọnụ buru agha megide ma merie ndị Refaim
bi n'Ashterọt Kenaim na ndị Zuzim bi na Ham na ndị
Emim bi Kiriatem na Shave, 6 na ndị Hor n'obodo ugwu
Sia, ruo obodo El Paran, nke dị n'akụkụ ọzara. 7 Mgbe
ahụ, ha chigharịrị azụ gaa En Mishpat (ya bụ Kadesh). Ha
meriri ala niile nke ndị Amalek nakwa ndị Amọrait bi na
Hazezọn Tama. 8 Mgbe ahụ kwa, ndị agha ndị eze obodo
Sọdọm na eze Gọmọra, na eze Adma, na eze Zeboiim,
na eze Bela (ya bụ Zoa) pụrụ doo onwe ha n'usoro ibu
agha na Ndagwurugwu Sidim, 9 imegide Kedoloma eze
Elam, Tidal eze Goiim, Amrafel eze Shaịna na Ariok eze
Elasa. Ya bụ eze ise buru agha megide eze anọ. 10 Ma
Ndagwurugwu Sidim jupụtara n'olulu apịtị. Mgbe ndị
agha eze Sọdọm na Gọmọra bidoro ịgba ọsọ. Ụfọdụ n'ime
ha dabanyere n'ime olulu ndị a, ma ndị fọdụrụ gbapụrụ
ọsọ gbaga n'ugwu. 11 Ma eze anọ ndị a banyere n'ime
obodo Sọdọm na Gọmọra bukọrọ akụ ha, na ihe oriri
ha niile laa. 12 Ha buuru Lọt, nwa nwanne Ebram, onye
bi na Sọdọm na ihe niile o nwere, buru ha na-ala ebe
ha si bịa. 13 Ma otu onye gbara ọsọ ndụ site n'ebe ahụ
gara kọọrọ Ebram onye Hibru ihe mere. N'oge a, Ebram
bi n'ebe dị nso n'osisi ukwu nke Mamre, onye Amọrị,
nwanne Eshkọl na Anea, ndị ha na Ebram gbara ndụ. 14
Mgbe Ebram nụrụ na adọrọla Lọt nwa nwanne ya n'agha,
ọ kpọkọtara ndị ikom a zụrụ azụ na-ejere ya ozi, ndị a

mụrụ n’ụlọ ya. Ọnụọgụgụ ha dị narị ndị ikom atọ na iri
na asatọ, ha chụrụ ndị agha ahụ ọsọ tutu ha erute Dan.
15 N’abalị, Ebram kere ndị agha ya ibuso ndị ahụ agha. O
meriri ha, chụọ ha ọsọ, chụruo ha Hoba, nke dị n’akụkụ
ugwu Damaskọs. 16 Ebram nwetaghachiri ihe niile ahụ ha
dọtara n’agha, dulata nwanne ya Lọt, na ihe onwunwe ya
niile, tinyere ndị inyom, na ndị ọzọ niile a dọtara n’agha.
17 Mgbe Ebram si na mmeri ahụ o meriri Kedoloma na
eze ndị ọzọ ahụ na-alọta, eze Sọdọm bịara zute ya na
Ndagwurugwu Shave (nke a na-akpọ Ndagwurugwu Eze).
18 Melkizedek, eze Salem, onye nchụaja Chineke nke
kachasị ihe niile elu, wepụtara achịcha na mmanya, 19 ọ
gọziri Ebram sị ya, “Ngọzị dịrị Ebram site n’aka Chineke
nke kachasị ihe niile elu, Onye kere eluigwe na ụwa. 20
Ngọzị dịkwara Chineke nke kachasị ihe niile elu, onye
weere ndị iro gị nyefee gị n’aka.” Mgbe ahụ, Ebram nyere
ya otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe niile. 21 Eze Sọdọm gwara
Ebram sị, “Nyeghachi m naanị ndị mmadụ, ma debere
onwe gị ihe ndị ọzọ.” 22 Ma Ebram zara eze Sọdọm sị,
“Eweliri m aka m elu ṅụọ iyi nye Onyenwe anyị Chineke
nke kachasị ihe niile elu, Onye kere eluigwe na ụwa, sị 23
na agaghị m esi n’aka gị were ihe ọbụla bụ nke gị, ọ bụladị
eriri maọbụ eriri akpụkpọụkwụ. Ka ị ghara ị sị, ‘Ọ bụ m
mere ka Ebram baa ọgaranya.’ 24 Naanị ihe m ga-anara
bụ ihe ụmụ okorobịa m ndị a riri, ya na oke ruuru Anea,
na Eshkọl, na Mamre so m gaa. Nye ha oke ruuru ha.”

15 Mgbe nke a gasịrị, okwu Onyenwe anyị ruru Ebram
site n’ọhụ, sị ya, “Atụla egwu, Ebram Abụ m ọta gị, ụgwọ
ọrụ dị ukwu nke i nwere.” 2 Ma Ebram zara sị ya, “Gị,

Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, gịnị bụ ihe ị
ga-enye m ebe ọ bụ na m amụtaghị nwa? Lee, ọ bụ Elieza,
onye Damaskọs, ga-eketa akụ m niile." **3** Ebram gara
n'ihu kwuo sị, "Ebe ọ bụ na m amụtaghị ụmụ, ọ bụ ohu
nọ n'ụlọ m ga-eketa akụ m." **4** Ma okwu Onyenwe anyị
rutere ya, "Nwoke a agaghị eketa ihe i nwere, kama nwa
nwoke nke ga-esi n'ahụ gị pụta ga-eketa ihe i nwere." **5**
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị kpọpụtara Ebram n'ezi sị ya,
"Lelie anya gị elu na mbara eluigwe, gụọ kpakpando niile
ị hụrụ ọnụ, ma ị ga-enwe ike ịgụta ha." Ọ gwara ya sị,
"Otu a ka mkpụrụ gị ga-adị. A gaghị agụta ha ọnụ." **6**
Ebram kweere n'ihe Onyenwe anyị kwuru. N'ihi nke a, a
gụnyere ya okwukwe a dịka ezi omume. **7** Onyenwe anyị
gwakwara ya sị, "Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, onye si
n'ala Ụọ nke ndị Kaldịa kpọpụta gị, inye gị ala a ka ọ bụrụ
ihe nweta gị." **8** Ma Ebram zara sị, "Biko, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị olee otu m ga-esi mara na
m ga-enweta ya?" **9** Onyenwe anyị zara sị ya, "Wetara m
nwa nne ehi gbara afọ atọ, na nne ewu gbara afọ atọ, na
ebule gbara afọ atọ, na nduru, na nwa kpalakwukwu."
10 Ebram wetaara ya ihe ndị a niile bọwaa ha ụzọ abụọ,
doo ha n'usoro ka otu akụkụ chee akụkụ nke ọzọ ihu.
Ma ọ bọwaghị ụmụ nnụnụ ndị ahụ. **11** Mgbe anụ ufe
fekwasịrị ozu anụ ndị ahụ, Ebram chụpụrụ ha. **12** Mgbe
anwụ bidoro ịda, Ebram dara n'oke ụra, oke ụjọ na oke
ọchịchịrị dakwasịrị ya. **13** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara
ya sị, "Mata nke ọma na ụmụ ụmụ gị ga-anọ dịka ndị
ọbịa n'ala na-abụghị nke ha. A ga-edo ha ọnọdụ dịka ndị
ohu, mejọọ ha narị afọ anọ. **14** Ma aga m ata mba ahụ ha

na-efe dịka ohu ahụhụ. N'ikpeazụ, ha ga-eji ọtụtụ akụ si
n'ebe ahụ pụta. **15** Ma ị ga-anwụ n'udo. A ga-eli gị mgbe ị
kara ezi nka. **16** Mgbe ọgbọ anọ gasịrị, ụmụ ụmụ gị ga-
alọtakwa n'ala a. N'ihi na mmehie ndị Amọrait erubeghị
n'uju ya." **17** Mgbe anwụ dara, mgbe ọchịchịrị gbachiri
ebe niile, ite ọkụ na-akwụ anwụrụ ọkụ nke nwere ọwa
na-enwu ọkụ si n'etiti ibe anụ ndị ahụ gafee. **18** N'ụbọchị
ahụ ka Onyenwe anyị na Ebram gbara ndụ. Ọ sị, "Ndị
agbụrụ gị ka m ga-enye ala ndị a, malite n'iyi ndị Ijipt ruo
n'iyi ukwu Yufretis. **19** Ala ndị Ken, na nke ndị Keniz, na
nke ndị Kadmọn, **20** na ala ndị Het, na nke ndị Periz na
nke ndị Refaim, **21** na ala ndị Amọrait na nke ndị Kenan
na nke ndị Gigash na nke ndị Jebus."

16 Ma Serai nwunye Ebram, amụtaghị nwa. Serai nwere
odibo nwanyị onye Ijipt, aha ya bụ Hega. **2** Ya mere ọ
gwara Ebram sị, "Lee, ugbu a, Onyenwe anyị egbochiela
m ịmụta ụmụ. Ugbu a, bakwuru nwanyị na-ejere m ozi.
Ma eleghị anya, aga m esi na ya wulite ezinaụlọ m."
Ebram kweere ihe Serai kwuru. **3** Ya mere Serai nwunye
Ebram, duuru Hega, odibo nwanyị ya, onye Ijipt, dunye
Ebram ka ọ bụrụ nwunye ya. Ihe a mere na ngwụcha afọ
iri site na mgbe Ebram bịara biri n'ala Kenan. **4** Ebram na
Hega dinara. Hega tụụrụ ime. Ma mgbe Hega matara na ọ
dịrịla ime, ọ malitere ileda nne ya ukwu bụ Serai anya. **5**
Mgbe ahụ, Serai gwara Ebram sị, "Ọ bụ gị butere ahụhụ a
m nọ n'ime ya. Ọ bụ m were nwaodibo nwanyị m kunye
gị n'aka, ma ugbu a ọ hụrụ na ọ dị ime, abụrụla m onye
ọ na-eleda anya. Ka Onyenwe anyị kpee ikpe a n'etiti
mụ na gị." **6** Ebram zara Serai sị, "Lee, ohu gị nwanyị dị

gị n’aka. Jiri ya mee ihe ọbụla dị gị mma n’anya.” N’ihi
nke a, Serai mesiri ya ihe ike, nke mere ka o si n’ebe
Serai nọ gbapụ. 7 Ma mmụọ ozi Onyenwe anyị hụrụ ya
n’akụkụ isi iyi mmiri dị n’ọzara, n’akụkụ ụzọ Shua, 8 jụọ
ya sị, “Hega, ohu nwanyị Serai, olee ebe i si bịa, olee ebe
ka ị na-ejekwa?” Hega zara sị, “Ọ bụ site n’ihu nne m
ukwu Serai ka m na-agba ọsọ.” 9 Mmụọ ozi Onyenwe
anyị gwara ya sị, “Laghachikwuru nne gị ukwu. Doo onwe
gị n’okpuru ya.” 10 Mmụọ ozi Onyenwe anyị sịkwa ya,
“Aga m amụba ụmụ gị, ka a hapụ inwe ike ịgụta ole ha
dị.” 11 Mmụọ ozi Onyenwe anyị gwakwara ya sị, “Ị dị
ime ugbu a, ị ga-amụ nwa nwoke. Aha ị ga-agụ ya bụ
Ishmel n’ihi na Onyenwe anyị anụla maka nhụju anya gị.
12 Nwoke dịka ịnyịnya ibu a na-azụghị azụ ka ọ ga-abụ. Ọ
ga-emegide onye ọbụla, onye ọbụla ga-emegidekwa ya. Ọ
ga-ebi n’ime ibu iro, megide ụmụnna ya niile.” 13 Hega
kpọkuru aha Onyenwe anyị, onye gwara ya okwu sị, “Ị bụ
Chineke m na-ahụ m.” N’ihi na Hega kwuru sị, “Ahụla m,
ugbu a, onye ahụ na-ahụ m.” 14 Ọ bụ ya mere e ji na-
akpọ olulu mmiri ahụ, Bịa-Lahai-Rọị. Ọ ka dị ebe ahụ,
n’etiti Kadesh na Bered. 15 Emesịa, Hega mụtaara Ebram
nwa nwoke. Ebram kpọrọ nwa nwoke ahụ Hega mụtaara
ya Ishmel. 16 Ebram gbara iri afọ asatọ na isii mgbe Hega
mụtaara ya Ishmel.

17 Mgbe Ebram gbara iri afọ itoolu na itoolu, Onyenwe
anyị gosiri ya onwe ya sị ya, “Abụ m Chineke Onye pụrụ
ime ihe niile. Jeghariạ ije n’ihu m, bụrụ onye na-enweghị
ịta ụta ọbụla. 2 Aga m eme ka ọgbụgba ndụ m dịrị n’etiti
mụ na gị, mekwa ka ị mụbaa nke ukwuu n’ọnụọgụgụ.” 3

Ebram dara n’ala, kpudo ihu ya n’ala. Chineke gwara ya
sị, 4 “Lee, nke a bụ ọgbụgba ndụ dị n’etiti mụ na gị. Ị
ga-abụ nna ọtụtụ mba. 5 Aha gị agaghị abụkwa Ebram,
kama ọ ga-abụ Ebraham, n’ihi na emeela m gị nna nke
ọtụtụ mba. 6 Aga m eme gị ka ị mụbaa nke ukwuu. Aga
m eme ka ị ghọọ ọtụtụ mba dị iche iche, ndị eze ga-
esitekwa na gị pụta. 7 Aga m eme ka ọgbụgba ndụ mụ na
gị gbara guzosie ike, ka ọ dịkwara ụmụ ụmụ ndị ga-esote
gị n’ọgbọ niile na-abịa. Ọ bụ ọgbụgba ndụ na-egosi na
m bụ Chineke gị, na Chineke ụmụ ụmụ gị niile ga-eso
gị. 8 Ala Kenan niile, ebe ị nọ ugbu a dịka ọbịa ka m ga-
enye gị na ụmụ ụmụ gị ga-esote gị dịka ihe nketa ebighị
ebi. Aga m abụ Chineke ha.” 9 Chineke gwara Ebraham
okwu sị ya, “Ma n’ebe ị nọ, ị ghaghị irube isi imezu ihe
ọgbụgba ndụ m kwuru, gị onwe gị na ụmụ ụmụ gị ndị
ga-esote gị, ruo ọgbọ niile. 10 Nke a bụ ọgbụgba ndụ dị
n’etiti mụ na gị na ụmụ ụmụ gị ndị ga-esote gị, ọgbụgba
ndụ nke unu na-aghaghị idebe. A ga-ebi nwoke ọbụla
n’etiti unu ugwu. 11 A ga-ebi unu ugwu, bipụ elu ahụ nke
anụ ahụ unu. Nke a ga-abụ ihe ama nke ọgbụgba ndụ
dị n’etiti mụ na unu. 12 N’oge ọ gbara mkpụrụ ụbọchị
asatọ, unu ga-ebi nwoke ọbụla n’agbụrụ unu ugwu: ndị a
mụrụ n’ụlọ, maọbụ ndị eji ego zụta site n’aka ndị mba
ọzọ, ndị na-esighị na mkpụrụ nke afọ gị. 13 A ga-ebi ha
niile ugwu. Ma a mụrụ ha n’ezinaụlọ gị ma i ji ego zụta
ha site n’aka onye mba ọzọ. Ọgbụgba ndụ m nke ga-apụta
ihe n’anụ ahụ gị bụ ọgbụgba ndụ ebighị ebi. 14 Nwoke
ọbụla a na-ebighị ugwu nke anụ ahụ ka a ga-ebipụ site
n’etiti ụmụnna ya. N’ihi na o mehiela megide ọgbụgba

ndụ m.” 15 Chineke gwakwara Ebraham sị, “Ma n’ebe
Serai nwunye gị nọ, ị gaghị akpọkwa ya Serai ọzọ, kama
aha ya ga-abụ Sera. 16 Aga m agọzi ya, sitekwa na ya
nye gị nwa nwoke. Aga m agọzi ya ruo na ọ ga-abụ nne
nke ọtụtụ mba. Ndị eze ga-achị ọtụtụ mmadụ ga-esite
na ya pụta.” 17 Ebraham dara kpuo ihu n’ala, chịakwa
ọchị n’obi ya sị, “Ọ bụ onye gbara narị afọ ka a ga-amụrụ
nwa? Sera, onye gbara iri afọ itoolu ọ ga-amụ nwa?” 18
Ebraham gwara Chineke sị, “A sịkwa na ị ga-ekwe mee ka
Ishmel bụrụ onye dị ndụ n’ihu gị.” 19 Ma Chineke zara sị
ya, “Ee, kama Sera nwunye gị ga-amụtara gị nwa nwoke.
Ị ga-agụ ya Aịzik. Ọgbụgba ndụ m ga-adịkwara ya na
agbụrụ ya ruo mgbe ebighị ebi. 20 Ma banyere Ishmel,
anụla m ihe i kwuru. Aga m agọzi ya mee ya ka ọ baa ụba
ma dịkwa ukwuu n’ọnụọgụgụ. Ọ ga-aghọ nna ndị eze iri
na abụọ. Aga m eme ya ka ọ ghọọ mba dị ukwuu. 21 Ma
ọgbụgba ndụ m ka m ga-eme ka o guzosie ike n’ebe Aịzik
nọ, onye Sera ga-amụtara gị n’oge dịka ugbu a n’afọ ọzọ.”
22 Mgbe ọ gwasịrị Ebraham okwu, Chineke si n’ebe ọ nọ
pụọ. 23 N’ụbọchị ahụ, Ebraham duuru Ishmel nwa ya
nwoke, na ndị ikom niile a mụrụ n’ezinaụlọ ya, tinyere
ndị e ji ego zụta, ndị ikom niile nọ n’ezinaụlọ ya, bie ha
ugwu dịka Chineke gwara ya ka ọ mee. 24 Ebraham gbara
iri afọ itoolu na itoolu mgbe e biri ya ugwu, 25 Ishmel
nwa ya gbara afọ iri na atọ. 26 E biri Ebraham na nwa
ya bụ Ishmel ugwu n’otu ụbọchị ahụ. 27 Ndị ikom niile
nọ n’ezinaụlọ Ebraham, ndị a mụrụ n’ụlọ ya na ndị e si
n’aka ndị mba ọzọ zụta ka e biri ugwu n’oge Ebraham biri
ugwu.

18 Onyenwe anyị gosiri Ebraham onwe ya n'akụkụ osisi
ukwu dị na Mamre, mgbe Ebraham nọdụrụ ala n'ihu ụlọ
ikwu ya, n'etiti ehihie. 2 O lelitere anya ya hụ ndị ikom
atọ ka ha guzo ebe ọ nọ nso. Mgbe ọ hụrụ ha, o sitere
n'ihu ụlọ ikwu ya gbakwuru ha izute ha, kpọọ isiala. 3 Ọ
sịrị, "Onyenwe m, ọ bụrụ na m natara amara n'ihu gị,
agabigala ohu gị. 4 Biko, ka ekutere unu mmiri ntakịrị, ka
unu sachaa ụkwụ unu, zurukwa ike n'okpuru osisi a. 5 Ka
m wetara unu nri ntakịrị unu ga-eri nke ga-agba unu ume
tupu unu agawa n'ihu n'ije unu ugbu a unu bịara na nke
ohu unu." Ha zara sị ya, "Ọ dị mma. Mee dịka i kwuru." 6
Ya mere, Ebraham mere ngwangwa banyekwuru Sera
n'ụlọ ikwu ya sị ya, "Mee ngwa, mapụta ihe ọtụtụ sịa atọ
site na ọka a kwọrọ nke ọma jiri meta achịcha." 7 Mgbe
ahụ, Ebraham gbagara n'igwe ehi ya, họpụta otu nwa
ehi na-akaghị aka nke ahụ ya dị mma, nye ya otu ohu ya
onye mere ngwangwa gbuo ya, dozie ya maka oriri. 8
Emesịa, Ebraham buuru mmiri ara ehi nke rahụrụ arahụ,
na mmiri ara ehi, na anụ ahụ a kwadoro dozie ha n'ihu
ndị ọbịa ahụ. O guzokwara nso nso ebe ha nọ n'okpuru
osisi ahụ mgbe ha na-eri nri. 9 Ha jụrụ ya sị, "Ebee ka
Sera nwunye gị nọ?" Ọ zara sị, "Ọ nọ n'ime ụlọ ikwu." 10
Ọ sịrị ya, "N'ezie, mụ onwe m ga-alọghachikwute gị n'oge
a n'afọ ọzọ, Sera nwunye gị ga-amụta nwa nwoke." Sera
guzo n'ime ụlọ ikwu ahụ nke dị n'azụ Ebraham na-ege ntị
n'ihe ha na-ekwu. 11 N'oge a, Ebraham na Sera emeela
nnọọ agadi, gbaakwa isi awọ. Sera agafeela oge ịmụta
nwa. 12 Ya mere, mgbe Sera nụrụ ihe Onyenwe anyị
kwuru, ọ chịrị ọchị sị, "Agadi nwanyị dịka m o si aṅaa

amụta nwa, ugbu a onyenwe m karala nka?" 13 Onyenwe
anyị jụrụ Ebraham ajụjụ sị, "Gịnị mere Sera ji achị ọchị?
Gịnị mere o ji kwuo sị, 'Olee otu agadi nwanyị dịka m
ga-esi mụọ nwa?' 14 Ọ dị ihe nyịrị Onyenwe anyị ime?
Mụ onwe m ga-alọghachikwute gị n'oge a kara aka, Sera
nwunye gị ga-amụta nwa nwoke." 15 Ma ụjọ tụrụ Sera.
N'ihi ya, ọ gọrọ agọ sị, "Achịghị m ọchị." Ma Ọ zara sị, "Ọ
bụ ezie, Sera, ị chịrị ọchị." 16 Mgbe ndị ikom atọ ahụ biliri
ibidokwa ije ha, ha chere ihu ịga obodo Sọdọm, Ebraham
dupụkwara ha. 17 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, Onyenwe anyị
tulere sị, "O kwesiri ka m zochiere Ebraham ihe m chọrọ
ime? 18 Ebraham aghaghị ịbụ mba dị ukwuu dịkwa ike. A
ga-agọzikwa agbụrụ niile nọ n'ụwa site na ya. 19 N'ihi
na ahọpụtala m ya, ka ọ tụziere ụmụ ya na ụlọ ya ndị
ga-esote ya ịgbaso ụzọ Onyenwe anyị site n'ime ihe dị
mma na ihe ziri ezi, ka Onyenwe anyị mezuoro Ebraham
ihe niile o kwere ya na nkwa." 20 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị kwuru sị, "Mkpu akwa m na-anụ site na Sọdọm na
Gọmọra dị ukwuu, otu a kwa, mmehie ha jọbigara njọ
oke. 21 Ugbu a, ana m aga ka m jiri anya m hụ ma ihe ha
mere ọ dị njọ dịka mkpu akwa m na-anụ si dị. Ma o sighị
otu ahụ dịrị, aga m amata." 22 Mgbe ahụ, ndị ikom abụọ
n'ime ha gawara Sọdọm. Ma Ebraham nọ na-eguzo n'ihu
Onyenwe anyị. 23 Ebraham jeruru Onyenwe anyị nso jụọ
ya sị, "Uche gị ọ bụ ikpochapụ ndị ezi omume na ndị ajọ
omume? 24 Ọ bụrụ na ị chọta iri ndị ezi omume ise n'ime
obodo ahụ, ị ga-ekpochapụ obodo ahụ? Ị gaghị agbaghara
ya n'ihi iri ndị ezi omume ise nọ n'ime ya? 25 Ọ bụghị ezi
ihe na ị ga-ala ndị ezi omume na ndị ajọ omume n'iyi.

N'ihi na ị gaghị emeso ndị ezi omume dịka i si mesoo ndị
na-eme ajọ ihe. O kwesighị ka onye ga-ekpe ụwa niile
ikpe, kpee ikpe ziri ezi?" **26** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
zara sị ya, "Ọ bụrụ na m achọta iri ndị ezi omume ise
n'obodo Sọdọm, aga m agbaghara obodo ahụ niile n'ihi
ha." **27** Ebraham kwukwara ọzọ sị, "Ugbu a m nwere
ike kwuwapụta okwu n'ihu Onyenwe anyị, mụ onye bụ
naanị aja na ntụ. **28** Eleghị anya ọ bụrụ na e nweta naanị
iri ndị ezi omume anọ na ise, ị ga-emebi obodo ahụ?"
Onyenwe anyị zara sị, "Agaghị m ebibi ya ma ọ bụrụ na m
achọta iri mmadụ anọ na ise n'ime ya." **29** Ọzọkwa, ọ
sịrị ya, "Ọ bụrụkwanụ na a ga-achọta naanị iri mmadụ
anọ?" Onyenwe anyị zara sị ya, "N'ihi iri mmadụ anọ,
agaghị m ebibi ya." **30** Mgbe ahụ ọ sịrị, "Biko, ka iwe
hapụ iwe Onyenwe anyị ma m kwuo okwu. Eleghị anya,
achọta naanị iri mmadụ atọ n'ebe ahụ?" Onyenwe anyị
zaghachiri sị ya, "Agaghị m emebi ya, ma ọ bụrụ na m
achọta iri mmadụ atọ n'ime ya." **31** O kwuru sị, "Ebe ọ bụ
na m amalitela ịgwa gị, Onyenwe anyị okwu, biko kwere
ka m gaa n'ihu. Ọ bụrụ na a ga-achọta naanị iri mmadụ
abụọ?" Onyenwe anyị zara sị, "N'ihi iri mmadụ abụọ
ahụ agaghị m emebi ya." **32** N'ikpeazụ, Ebraham kwuru
sị, "Ka iwe hapụ iwe Onyenwe anyị. Ka m kwuo naanị
otu ugboro a. Ọ bụrụkwanụ na a chọta naanị mmadụ iri
n'ebe ahụ?" Onyenwe anyị zara sị, "N'ihi mmadụ iri ahụ,
agaghị m ebibi ya." **33** Mgbe Onyenwe anyị gwachara
Ebraham okwu, ọ hapụrụ ya gawa ebe ọ na-aga. Ebraham
laghachiri azụ n'ụlọ ya.

19 N'oge anyasị, ndị mmụọ ozi abụọ ahụ bịarutere
Sọdọm. Lọt nọ ala n'ọnụ ụzọ ama obodo ahụ. Mgbe ọ
hụrụ ha, o biliri jekwuru ha, hulata ihu ya n'ala. 2 Ọ
sịrị, "Ndị nwe m, batanụ n'ụlọ ohu unu. Unu nwere ike
saa ụkwụ unu, nọọkwa ọnọdụ abalị. Chi bọọ, unu nwere
ike ibilikwa bido ịga n'ihu n'ije unu." Ha zara sị, "Ee,
anyị ga-edina n'ama." 3 Ma Lọt rịọsiri ha ike. N'ikpeazụ
ha sooro ya laa n'ụlọ ya. Ọ kwadooro ha ihe oriri, ya
bụ achịcha na-ekoghị eko ka o ghere. Ha rikwara ya.
4 Tupu ha abanye ịrahụ ụra, ndị ikom obodo ahụ, ndị
ikom Sọdọm, bịara gbaa ụlọ ahụ gburugburu, ma ụmụ
okorobịa ma ndị agadi, ndị niile si n'akụkụ obodo ahụ. 5
Ha kpọrọ Lọt oku sị ya, "Olee ebe ha nọ, bụ ndị ikom ahụ
bịara n'ụlọ gị n'abalị a? Kpọpụtara anyị ha ka anyị na ha
dinakọọ." 6 Lọt pụkwuru ha n'ezi, mechie ụzọ ụlọ ya, 7 sị
ha, "Bikonu, ndị enyi m, unu emela ihe ọjọọ dị otu a. 8
Leenụ, enwere m ụmụ nke aka m, ụmụ agbọghọ abụọ na-
amaghị nwoke. Ka m kpọpụtara unu ha, ka unu mee ha
ihe masịrị unu. Ma hapụnụ ndị ikom ndị a, n'ihi na ha bụ
ndị batara izere ndụ n'ụlọ m." 9 Ha zara sị ya, "Pụọra
anyị n'ụzọ. Mbịarambịa ka ị bụ! Leenụ mbịarambịa a! Ọ
chọrọ ịbụ onye ikpe. Anyị mee gị ihe, ọ ga-ajọrọ gị njọ
karịa ihe anyị ga-eme ha." Ha nuru Lọt aka nughachi ya
azụ, malite itiwa ọnụ ụzọ ụlọ ya. 10 Ma ndị ikom ahụ nọ
n'ụlọ Lọt, setịpụrụ aka ha dọbata ya n'ụlọ, ma mechie
ụzọ ahụ. 11 Ha tiri ndị ikom ndị ahụ nọ n'ọnụ ụzọ ihe
otiti nke mere ka ha kpụọ ìsì, onye ukwu ha na onye nta
ha. N'ihi ya, ha enweghị ike ịchọta ọnụ ụzọ ụlọ ahụ. 12
Ndị ikom abụọ ahụ gwara Lọt sị, "O nwere onye ọbụla

ọzọ i nwere n’ebe a? Ndị ọgọ nwoke, maọbụ ụmụ gị ndị
ikom, maọbụ ụmụ gị ndị inyom, na ọ bụ onye ọbụla bụ
nke gị n’obodo a. Site n’ebe a kpọpụ ha! 13 N’ihi na anyị
na-aga imebi obodo a, mkpu akwa ruru Onyenwe anyị
ntị megide ndị bi n’obodo a adịla ukwuu, nke mere o
ji zite anyị ibibi ya.” 14 Ya mere, Lọt pụrụ gaa gwa ndị
ọgọ ya nwoke, ndị na-akwado ịlụ ụmụ ya ndị inyom, sị
ha, “Ọsọ, sinụ n’obodo a pụọ. N’ihi na Onyenwe anyị
na-akwado ibibi ya.” Ma ndị ọgọ ya nwoke ndị a chere
na ọ na-egwu egwu. 15 N’ụtụtụ, mgbe chi na-abọta, ndị
mmụọ ozi a kwagidere Lọt sị ya, “Ọsọ, kpọrọ nwunye
gị na ụmụ gị ndị inyom abụọ ndị a site n’ebe a gbapụ,
ma ọ bụghị ya, a ga-ekpochapụ unu n’ihi ajọ omume ndị
obodo a.” 16 Mgbe Lọt ka nọ na-eche ihe ọ ga-eme, ndị
ikom ahụ jidere ya n’aka, jidekwa nwunye ya, na ụmụ
ya ndị inyom abụọ duru ha pụọ n’obodo ahụ, n’ihi na
Onyenwe anyị nwere obi ebere n’ebe ha nọ. 17 Mgbe ha si
n’ime obodo kpọpụta ha, otu onye n’ime ha gwara ha sị,
“Gbalaganụ n’ihi ndụ unu. Unu elekwala anya n’azụ. Unu
akwụsịkwala ebe ọbụla na mbara ala. Gbaganụ n’ugwu,
n’ihi na ọ bụrụ na unu emeghị otu a, a ga-ekpochapụ
unu.” 18 Ma Lọt sịrị ha, “Mba, ndị nwe m, bikonu, 19 ohu
unu achọtala amara n’ihu unu, unu egosila m obi ebere
dị ukwuu site n’ichebe ndụ m. Ma agaghị m enwe ike
gbalaga n’ugwu ka mbibi a ghara ịdakwasị m, m nwụọ. 20
Lee obodo dị nso nke m nwere ike ịgbaga. Ọ bụ obodo dị
nta. Kwere ka m gbaga n’ebe ahụ. Obodo nta ka ọ bụ, ọ
bụghị ya? Aga m echebekwa ndụ m na ya.” 21 Ọ zara sị
ya, “Ọ dị mma, aga m emere gị dịka arịrịọ gị si dị. Agaghị

m emebi obodo nta ahụ. 22 Ma mee ngwangwa, n'ihi na o
nweghị ihe ọbụla m ga-eme tutu ruo mgbe i ruru n'ebe
ahụ." (Ọ bụ nke a mere e ji akpọ aha obodo ahụ Zoa.) 23
Mgbe Lọt rutere obodo Zoa, anwụ awalitela n'ala ahụ. 24
Mgbe ahụ Onyenwe anyị sitere n'eluigwe zokwasị obodo
Sọdọm na Gọmọra nkume ọkụ nke Onyenwe anyị mere ka
o si n'eluigwe zoo. 25 Otu a ka o si kwatuo obodo ndị ahụ
niile dị na mbara ala ahụ niile, na ndị niile bi n'obodo ndị
ahụ. O kwatukwara ihe niile na-epu n'ala. 26 Ma mgbe
nwunye Lọt lere anya n'azụ, otu mgbe ahụ, ọ ghọrọ ogidi
nnu. 27 N'ụtụtụ echi ya, Ebraham biliri jeruo ebe ahụ
o guzoro n'ihu Onyenwe anyị n'ụbọchị gara aga. 28 Ọ
lepụrụ anya n'ebe obodo Sọdọm na Gọmọra dị, na n'ebe
mbara ala ndị ahụ niile dị. Ọ hụrụ anwụrụ ọkụ dị ukwuu
nke si n'ala ahụ na-alali elu. Anwụrụ ọkụ a dị ka anwụrụ
ọkụ si n'ebe a kwanyere ọkụ na-enwusi ike. 29 Ya mere,
mgbe Chineke bibiri obodo ndị ahụ dị na mbara ala, o
chetara Ebraham, kpọpụta Lọt site n'oke mbibi ahụ e
bibiri obodo ndị ahụ Lọt bi n'ime ha. 30 Emesịa, Lọt na
ụmụ ya ndị inyom abụọ hapụrụ obodo Zoa, n'ihi na ọ
tụrụ egwu ibi n'ime Zoa. Ọ gara biri n'ime ọgba nkume ya
na ụmụ ya ndị inyom abụọ. 31 Otu ụbọchị, ada ya sịrị nke
nta, "Nna anyị emeela agadi, ọ nwekwaghị nwoke ọbụla
nọ n'ụwa a, onye ga-enye anyị ụmụ, dịka omenaala si dị
n'ụwa niile. 32 Ka anyị mee ka nna anyị ṅụọ mmanya,
ka anyị na ya dinakọọ, ka anyị chebe agbụrụ anyị site
na nna anyị." 33 N'abalị ahụ, ha mere ka nna ha ṅụọ
mmanya, nke ada banyere soro nna ya dina. Ha abụọ
nwere mmekọ. Ma ọ amaghị mgbe ada ya dinara maọbụ

mgbe o bilikwara. 34 N’echi ya, ada gwara nwanne ya nke
nta, “Mụ na nna anyị dinara n’abalị gara aga. Ka anyị
mee ka ọ ṅụọkwa mmanya n’abalị taa, ka ị gaakwa ka gị
na ya dina. Ka anyị mee ka agbụrụ anyị dịgide site na nna
anyị.” 35 Ha mere ka nna ha ṅụọ mmanya n’abalị ahụ,
ada ya nke nta banyere ya na nna ya dinaa. Dịka ọ dịkwa
na mbụ, nna ha amataghị mgbe o dinara ala maọbụ mgbe
o bilitere. 36 Ya mere, ụmụ ndị inyom Lọt abụọ ndị a tụrụ
ime site n’aka nna ha. 37 Nke ada mụtara nwa nwoke
onye ọ gụrụ Moab. Ọ bụ ya bụ nna nna ndị Moab ruo taa.
38 Nwa ya nke nta mụtakwara nwa nwoke onye ọ gụrụ
Ben-Ammi. Ọ bụ ya bụ nna nna ndị Amọn ruo taa.

20 Ugbu a, Ebraham sitere n’ebe ahụ bilie gaa na
mpaghara Negev biri n’ebe dị n’agbata Kadesh na Shua. Ọ
nọrọ n’obodo Gera nwa oge nta. 2 N’ebe ahụ, Ebraham
kwuru maka Sera, nwunye ya, sị “Ọ bụ nwanne m
nwanyị.” Abimelek, eze Gera, ziri ozi kpọrọ Sera. 3 Ma
Chineke bịakwutere Abimelek na nrọ n’anyasị, sị ya,
“Onye nwụrụ anwụ ka ị bụ, n’ihi nwanyị nke ị kpọọrọ,
nwanyị a bụ onye nwere di.” 4 Ma Abimelek abịabeghị
Sera nso, ya mere o ji sị, “Onyenwe m, ị ga-ebibi mba aka
ya dị ọcha? 5 Ọ bụ na ya onwe ya agwaghị m sị, ‘ọ bụ
nwanne m nwanyị,’ nke nwanyị n’onwe ya, ekwuokwa
sị, ‘Nwanne m nwoke ka ọ bụ?’ E ji m uche dị ọcha na
aka dị ọcha mee ihe niile m mere.” 6 Chineke zara ya sị,
“Amaara m na i ji uche dị ọcha mee ihe i mere. Ọ bụ ya
mere m ji gbochie gị imehie megide m. Ọ bụkwa ya mere
m ji gbochie gị ịmetụ ya aka. 7 Ugbu a, nyeghachi nwoke
a nwunye ya. N’ihi na ọ bụ onye amụma. Ọ ga-ekpere

gị ekpere, ka ị ghara ịnwụ. Ma ọ bụrụ na i dughachịghị
nwanyị a nye di ya, unu ga-anwụ, gị na ndị gị niile.” **8** Ya
mere, Abimelek biliri n’isi ụtụtụ echi ya, kpọọ nzukọ nke
ndịisi ozi ya niile, kọọrọ ha ihe mere. Ha tụrụ ụjọ nke
ukwuu. **9** Emesịa, Abimelek kpọbatara Ebraham sị ya,
“Gịnị bụ ihe a i mere anyị? Gịnị bụ ihe ọjọọ m mere i ji
butere mụ na alaeze m ihe oke ikpe ọmụma dị otu a? Ihe
a i mere m bụ ihe na-ekwesighị ekwesi.” **10** Abimelek
jụrụ Ebraham sị, “Ọ bụ gịnị ka ị hụrụ i jiri mee omume dị
otu a?” **11** Ebraham zara ya, “N’ihi na asịrị m n’obi m,
‘N’ezie, ịtụ egwu Chineke adịghị n’ebe a. Ha ga-egbu m
n’ihi nwunye m.’ **12** Ewezugakwa nke a, ọ bụ nwanna
m nwanyị, n’ihi na otu nna mụrụ anyị, ma ọ bụghị otu
nne, tupu ọ bụrụ nwunye m. **13** Mgbe Chineke sitere
n’ezinaụlọ nna m zipụ m ije ebe dị anya, agwara m ya
sị, ‘Otu a ka ị ga-esi gosi na ị hụrụ m n’anya, ebe ọbụla
anyị gara, kwuo gbasara m, “Onye a bụ nwanne m.”’”
14 Mgbe ahụ, Abimelek dupụtara atụrụ, na ehi, na ndị
ohu ndị ikom, na ndị ohu ndị inyom, nye Ebraham. Ọ
kpọnyekwara ya Sera nwunye ya. **15** Abimelek sịrị, “Lee
n’ala m niile, birikwa n’ebe ọbụla masịrị gị.” **16** Mgbe
ahụ, ọ sịrị Sera, “Ana m enye nwanne gị puku shekel
ọlaọcha, ka ọ bụrụ ihe m ji kwụọ ụgwọ mmeso ọjọọ m
mesoro gị. Ejikwa m ya na-egosi na ị bụ onye aka ya dị
ọcha.” **17** Mgbe ahụ, Ebraham kpọkuru Chineke n’ekpere.
Chineke gwọrọ Abimelek na nwunye ya, na ndị inyom
ndị ohu ya niile, ka ha nwee ike ịmụta ụmụ ọzọ. **18** N’ihi
na Onyenwe anyị mechiri akpanwa ndị inyom niile nọ
n’ezinaụlọ Abimelek n’ihi Sera nwunye Ebraham.

21 Onyenwe anyị jiri amara leta Sera dịka o kwuru na ọ
ga-eme. Onyenwe anyị meere Sera ihe o kwere na nkwa.
2 Sera tụụrụ ime, mụọra Ebraham nwa nwoke n’oge o
merela agadi. Ọ mụrụ ya n’oge ahụ a kara aka Chineke
kwere ya na nkwa. 3 Ebraham gụrụ nwantakịrị ahụ Sera
mụụrụ ya aha, kpọọ ya Aịzik. 4 Mgbe Aịzik nọrọ ụbọchị
asatọ site n’ụbọchị a mụrụ ya, Ebraham biri ya ugwu dịka
Chineke si nye ya n’iwu. 5 Ebraham agbaala narị afọ mgbe
a mụrụ Aịzik nwa ya nwoke. 6 N’oge ahụ, Sera kwuru sị,
“Chineke ewetarala m ọchị. Ndị niile nụrụ akụkọ a ga-
esoro m chịa ọchị.” 7 O kwukwara sị, “Onye gaara agwa
Ebraham sị ya na Sera ga-azụlite ụmụntakịrị. Ma otu ọ dị,
amụtarala m ya nwa nwoke ugbu a o merela agadi.” 8
Nwata ahụ tokwara, ruo mgbe a kwụsịrị ya ara. N’ụbọchị
ahụ a kwụsịrị ya ara, Ebraham kpọrọ oriri. 9 Ma mgbe
Sera hụrụ na nwa nwoke ahụ Hega onye Ijipt mụtaara
Ebraham nọ na-akwa emo, 10 ọ gwara Ebraham okwu sị
ya, “Chụpụ ohu nwanyị a na nwa ya. N’ihi na nwa nwoke
ohu nwanyị agaghị eso nwa m nwoke Aịzik keta oke n’ihe
nketa.” 11 Okwu a wutere Ebraham nke ukwuu n’ihi na
ihe banyere nwa ya nwoke Ishmel na-emetụ ya n’obi.
12 Ma Chineke gwara Ebraham sị, “Ekwela ka obi jọọ gị
njọ n’ihi nwantakịrị a na ohu gị nwanyị. Gee ntị n’ihe
ọbụla Sera gwara gị. N’ihi na ọ bụ site n’Aịzik ka a ga-
akpọ mkpụrụ gị aha. 13 Aga m eme ka nwa gị nwoke nke
ohu gị mụtara ghọọ mba dị ukwuu, n’ihi na mkpụrụ afọ
gị ka ọ bụ.” 14 Ebraham biliri n’isi ụtụtụ echi ya, kwadoo
ihe oriri na mmiri ọṅụṅụ nke dị n’ime karama akpụkpọ,
bunye ha Hega. O bukwasịrị ha n’ubu Hega, zipụ ya na

nwa ya nwoke. Hega si n’ebe ahụ pụọ wagharịa n’ime
ọzara Bịasheba. 15 Mgbe mmiri dị na karama akpụkpọ
ahụ gwụsịrị, o nibere nwantakịrị ahụ n’okpuru otu osisi
ọhịa. 16 Hapụ ya gaa nọdụ ala n’ebe dịtụ anya, ihe dịka
narị nzọ ụkwụ, n’ihi na o kwuru n’obi ya sị, “Achọghị m
ịhụ nwantakịrị nwoke a anya mgbe ọ na-anwụ.” Mgbe ọ
nọdụrụ ebe ahụ, o bidoro ịkwa akwa. 17 Ma Chineke nụrụ
ịkwa akwa nwantakịrị nwoke ahụ. Mmụọ ozi Chineke
sikwa na mbara eluigwe kpọọ Hega oku sị ya, “Hega, gịnị
na-eme gị? Atụla egwu, n’ihi na Chineke anụla olu akwa
nwantakịrị ahụ n’ebe ahụ o dina. 18 Gaa kulite nwantakịrị
ahụ kasịe ya obi, n’ihi na aga m eme ya ka ọ ghọọ mba dị
ukwuu.” 19 Mgbe ahụ, Chineke meghere anya ya, mee
ka ọ hụ olulu mmiri dị n’ebe ahụ. Ọ gara kujuo karama
akpụkpọ ahụ mmiri, ma nye nwantakịrị ahụ mmiri ka ọ
ṅụọ. 20 Chineke nọnyeere nwantakịrị ahụ mgbe ọ na-eto.
O biri n’ọzara ahụ ghọọ onye na-agba àkụ nke ọma. 21
Mgbe o bi n’ọzara Paran, nne ya chọtaara ya nwunye site
n’Ijipt. 22 N’oge a, Abimelek na Fikọl onyeisi ndị agha ya,
bịakwutere Ebraham sị ya, “Chineke nọnyeere gị n’ihe
niile ị na-eme. 23 Ugbu a, ṅụọra m iyi n’aha Chineke na ị
gaghị aghọgbu m maọbụ ghọgbuo ụmụ m, maọbụ ụmụ
ụmụ m. Gosi m n’obodo a i bi n’ime ya dịka onye ọbịa
ụdị obiọma m gosiri gị.” 24 Ebraham zara sị ya, “Ọ dị
mma, aga m aṅụrụ gị iyi.” 25 Mgbe ahụ, Ebraham kọsaara
Abimelek ihe banyere olulu mmiri nke ndị na-ejere ya ozi
ji anya ike nara ndị na-ejere Ebraham ozi. 26 Abimelek
zara sị, “Amaghị m onye mere ihe dị otu a. Ị gwaghị m
na ihe dị otu a mere, anụghị m ya ma ọ bụghị naanị

taa." 27 Mgbe ahụ, Ebraham kpụpụtara atụrụ, na ehi,
nye Abimelek. Ha abụọ gbara ndụ nkwekọrịta. 28 Mgbe
Ebraham sitere n'igwe atụrụ ya wepụta nne atụrụ asaa
nupu ha ka ha nọpụ iche, 29 Abimelek jụrụ Ebraham sị ya,
"Gịnị ka i ji nne atụrụ asaa ndị a ị họpụtara iche eme?"
30 Ebraham zara sị, "Nabata ụmụ atụrụ asaa ndị a dịka
ihe akaebe na-egosi na ọ bụ m gwuru olulu mmiri a." 31
Ya mere, e bidoro ịkpọ ebe ahụ Bịasheba, n'ihi na n'ebe
ahụ ka mmadụ abụọ a nọ ṅụrịtaara onwe ha iyi. 32 Mgbe
ha gbachara ndụ nkwekọrịta na Bịasheba, Abimelek na
Fikọl onyeisi agha ya laghachiri azụ n'ala ndị Filistia. 33
Ebraham kụrụ osisi tamarisk na Bịasheba. Ebe ahụ ka
ọ nọ kpọkuo aha Onyenwe anyị, Chineke ebighị ebi. 34
Ebraham bigidere n'ala ndị Filistia ogologo oge.

22 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Chineke nwara Ebraham. Ọ sịrị
ya, "Ebraham." Ebraham zara sị, "Lekwa m." 2 Chineke
sịrị, "Duru nwa gị nwoke, naanị otu nwa gị nwoke, Aịzik
onye ị hụrụ n'anya, gaa n'ala Mọrịa. Jiri ya chụọrọ m aja
nsure ọkụ n'elu otu n'ime ugwu dị n'ebe m ga-egosi gị." 3
N'isi ụtụtụ echi ya, Ebraham biliri kwadoo ịnyịnya ibu ya.
O duuru ndị ikom abụọ na-ejere ya ozi, na nwa ya nwoke
Aịzik. O gbutere nkụ ga-ezuru ya ịchụ aja nsure ọkụ, bilie
gawa ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya. 4 N'ụbọchị nke
atọ, Ebraham lepụrụ anya hụ ebe ahụ n'ebe dị anya. 5 Ọ
gwara ndị na-ejere ya ozi sị, "Nọdụnụ n'ebe a, unu na
ịnyịnya ibu anyị, ka mụ na nwokorobịa a gaa n'ebe ahụ.
Anyị feecha ofufe, anyị ga-alọghachikwute unu ọzọ." 6
Ebraham boro nwa ya nwoke Aịzik ukwu nkụ ahụ e ji achụ
aja nsure ọkụ n'isi, ma ya onwe ya jidere ọkụ na mma.

7 Aịzik gwara nna ya Ebraham sị, “Nna m.” Ebraham
zara, “Ehee, nwa m.” Aịzik sịrị, “Ọkụ na nkụ dị n’ebe
a, olee nwa atụrụ e ji achụ aja nsure ọkụ?” 8 Ebraham
zara, “Nwa m, Chineke n’onwe ya ga-eweta nwa atụrụ
e ji achụ aja nsure ọkụ.” Ha abụọ gakwara n’ihu n’ije
ha. 9 Mgbe ha ruru ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya,
Ebraham wuru ebe ịchụ aja n’ebe ahụ, doo nkụ ndị ahụ
niile n’usoro n’elu ya. O kere nwa ya Aịzik agbụ, tụkwasị
ya n’elu ebe ịchụ aja ahụ, na n’elu nkụ ndị ahụ. 10 Mgbe
ahụ Ebraham setịpụrụ aka ya, welite mma ka o gbuo nwa
ya nwoke. 11 Ma mmụọ ozi Onyenwe anyị si n’eluigwe
kpọọ ya oku sị ya, “Ebraham! Ebraham!” Ebraham zara,
“Lekwa m n’ebe a.” 12 Ọ sịrị ya, “Emetụkwala nwokorobịa
ahụ aka. Emekwala ya ihe ọbụla. N’ihi na amatala m ugbu
a na ị na-atụ egwu Chineke, ebe ọ bụ na i kwenyere iji
nwa gị nwoke, naanị otu nwa nwoke i nwere chụọrọ m
aja.” 13 Ebraham leliri anya hụ otu ebule nke eriri ọhịa
jidere na mpi ya. Ebraham gara jide ebule ahụ, were ya
chụọ aja nsure ọkụ n’ọnọdụ nwa ya nwoke. 14 Ya mere,
Ebraham kpọrọ ebe ahụ, “Onyenwe anyị ga-arọpụta.”
Ya mere ruo taa a na-asị, “N’ugwu Onyenwe anyị, a ga-
arọpụta.” 15 Mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere n’eluigwe
kpọọ Ebraham oku nke ugboro abụọ, 16 sị, “Mụ onwe m,
bụ Onyenwe anyị, ji onwe m na-aṅụ iyi na-ekwupụta sị,
ebe ọ bụ na i mere ihe dị otu a, na i kwenyere iji nwa gị
nwoke, naanị otu nwoke i nwere chụọrọ m aja, 17 aga m
agọzi gị n’ezie, mekwa ka ụmụ ụmụ gị mụbaa n’ọnụọgụgụ
dịka kpakpando nke mbara eluigwe na dịka aja dị n’ọnụ
mmiri osimiri. Ụmụ ụmụ gị ga-enweta onwe ha ọnụ

ụzọ ama ndị iro ha. 18 Sitekwa na mkpụrụ gị ka a ga-
agọzikwa agbụrụ niile nọ n'ụwa, n'ihi na i rubeere m isi."
19 Emesịa, Ebraham laghachikwuru ndị na-ejere ya ozi.
Ha niile laghachikwara Bịasheba. Ebraham birikwara na
Bịasheba. 20 Mgbe ihe ndị a gasịrị, e ziri Ebraham ozi
si ya, "Lee, Milka ya onwe ya amụkwaarala nwanne gị
nwoke bụ Nahọ, ụmụ ndị ikom. 21 Aha ha bụ Uz, onye bụ
ọkpara, na Buz nwanne ya, Kemuel bụ (nna Aram), 22
Kesed, Hazọ, Pildash, Jidlaf na Betuel." 23 Betuel mụrụ
Ribeka. Milka mụtaara Nahọ, nwanne Ebraham ụmụ
ndị ikom asatọ ndị a. 24 Iko ya nwanyị, onye aha ya bụ
Reuma, mụkwaara ya ụmụ ndị ikom. Ha bụ Teba, Gaham,
Tahash na Maaka.

23 Sera dị ndụ ruo narị afọ na iri afọ abụọ na asaa. 2
Ọ nwụrụ na Kiriat Arba (nke bụ Hebrọn), n'ala Kenan.
Ebraham ruru ụjụ n'ihi Sera, kwaa akwa nke ukwuu n'ihi
ọnwụ ya. 3 Ebraham sitere n'ebe ozu nwunye ya dị pụọ,
jekwuru ụmụ Het gwa ha sị, 4 "Abụ m ọbịa na onye obodo
ọzọ n'etiti unu. Resinụ m ala m ji eme ebe olili n'ebe a, ka
m nwee ike lie onye m nwụrụ anwụ." 5 Ụmụ Het zara
Ebraham sị, 6 "Nna anyị ukwu, gee anyị ntị. Nwa eze dị
ukwu ka ị bụ n'etiti anyị, lie onye gị nwụrụ anwụ n'ili
ahụ nke kachasị mma n'ime ili anyị nwere. O nweghị
onye ọbụla n'ime anyị ga-ajụ inye gị ala olili ya maka
ili onye gị nwụrụ anwụ." 7 Mgbe ahụ, Ebraham biliri
kpọọ isiala n'ihu ndị nwe ala, bụ ndị Het, 8 sị ha, "Ọ bụrụ
ọchịchọ unu ka m lie onye m nwụrụ anwụ, geenụ m ntị
ma rịọrọ m Efrọn nwa Zoha, 9 ka o resi m ọgba Makipela,
nke bụ nke ya, nke dị na ngwụsị ọhịa ya. Gwa ya ka o resi

m ya n'ọnụ ahịa o ruru ka ọ bụrụ ebe olili m nwere n'etiti
unu." **10** Efrọn onye Het n'onwe ya so nọdụ n'ebe ahụ
n'etiti ndị ya. Ọ zara Ebraham n'ihu ndị Het niile bịara
n'ọnụ ụzọ ama obodo **11** sị ya, "Mba! Nna m ukwu, gee
m ntị. Ana m enye gị ala ahụ na ọgba dị n'ime ya n'ihu
ndị a niile bụ ndị m. Gaa lie onye gị nwụrụ anwụ n'ime
ya." **12** Ọzọ Ebraham kpọrọ isiala nye ndị nwe ala, **13** ọ
sịrị Efrọn, n'ihu ha niile, "Biko gee m ntị, aga m akwụ gị
ọnụahịa iji zụọ ala ahụ. Nara m ya ka m nwee ike lie onye
m nwụrụ anwụ n'ime ya." **14** Efrọn zara Ebraham, **15**
"Gee m ntị, nna m ukwu, ọ bụ ezie na ala ahụ ruru narị
shekel ọlaọcha anọ, ma gịnị ka nke a bụ n'etiti mụ na
gị? Gaa lie onye gị nwụrụ anwụ n'ime ya." **16** Ebraham
kwenyere n'ego ole Efrọn chọrọ ka ọ kwụọ. O ji ihe ọtụtụ
tụpụtara Efrọn ego ruru ọnụahịa ọ kpọrọ aha n'ihu ndị
Het niile, narị shekel ọlaọcha anọ, dịka ihe ọtụtụ nke dị
n'oge ahụ n'etiti ndị na-azụ ahịa. **17** Site n'oge ahụ, ala
ahụ Efrọn nwere na Makipela, nke dị nso na Mamre, ala
ahụ na ọgba dị n'ime ya, na osisi niile dị n'ime ala ahụ
niile gburugburu, **18** ghọrọ nke Ebraham dịka ihe nzụta
ya n'ihu ụmụ Het, n'ihu ndị niile ndị bịara n'ọnụ ụzọ e si
abata obodo ahụ. **19** Emesịa, Ebraham liri Sera nwunye ya
n'ime ọgba ahụ dị n'ala dị na Makipela na nso Mamre
(nke dị na Hebrọn) n'ala ndị Kenan. **20** Ya mere, ala ahụ
na ọgba dị n'ime ya ka ndị Het resiri Ebraham ka ọ bụrụ
nke ya, ebe a na-eli ozu.

24 Ugbu a, Ebraham aghọọla agadi n'ahụ ya ma
n'ọnụọgụgụ afọ ya. Onyenwe anyị agọziela ya n'ụzọ niile
2 Ọ gwara onyeisi ndị ozi n'ụlọ ya, onye nke na-elekọta

ihe niile o nwere sị ya, “Tinye aka gị n’okpuru apata m. **3**
Achọrọ m ka i jiri aha Onyenwe anyị Chineke nke eluigwe
na ụwa, ṅụọra m iyi, na ị gaghị achọtara nwa m nwoke
nwunye site n’etiti ndị Kenan, ndị m bi n’etiti ha. **4** Kama
na ị ga-aga n’ala nke m na ụmụnna m lụtara nwa m,
bụ Aịzik, nwunye n’etiti ụmụnna m.” **5** Ohu ahụ jụrụ
ya, “Ọ bụrụkwanụ na nwaagbọghọ ahụ achọghị isoro m
lọghachi n’ebe a, m ga-akpọrọ nwa gị nwoke laghachi
n’obodo i si bịa?” **6** Ebraham sịrị ya, “Lezie anya hụ na ị
kpọghachighị nwa m nwoke n’ebe ahụ. **7** Onyenwe anyị,
Chineke nke eluigwe, bụ onye kpọpụtara m site n’ụlọ nna
m nakwa obodo nke aka m, onye ahụ gwara m okwu ma
kwem nkwa site n’ịṅụ iyi nye sị, ‘Aga m enye ụmụ ụmụ
gị ala a.’ Ọ ga-ezipụ mmụọ ozi ya ka ọ gaa n’ihu gị ka i
nwee ike inwetara nwa m nwoke nwunye site n’ebe ahụ.
8 Ma ọ bụrụ na nwanyị ahụ achọghị isoro gị lọghachi,
mgbe ahụ, ị ga-abụ onye nwere onwe ya pụọ n’iyi a ị
ṅụrụ. Naanị na ị gaghị eme ka nwa m nwoke laghachi
n’ebe ahụ.” **9** Ya mere, ohu ahụ tinyere aka ya n’okpuru
apata nna ya ukwu Ebraham, ṅụọ iyi banyere okwu ndị a.
10 Emesịa, ohu a duuru ịnyịnya kamel iri n’ime ndị nna
ya ukwu nwere pụọ. O sitekwara n’aka nna ya ukwu were
ihe ọma dị iche iche maka njem a, gawa Aram Naharaim,
rute n’obodo Nahọ. **11** O mere ka ịnyịnya kamel ndị ahụ
makpuru ala n’akụkụ olulu mmiri dị n’azụ obodo ahụ. Ọ
bụ n’oge anyasị, oge ụmụ nwanyị ji apụta iseta mmiri
n’ebe ahụ. **12** Mgbe ahụ, o kpere ekpere sị, “Onyenwe
anyị, Chineke nke nna m ukwu Ebraham, mee ka ihe
gaara m nke ọma taa. Gosi nna m ukwu Ebraham obi

ebere gị. **13** Lee, ana m eguzo n'akụkụ isi iyi mmiri a,
ụmụ nwanyị ndị obodo a na-abịa iseta mmiri. **14** Kwere
ka o si otu a dịrị na nwaagbọghọ nke m ga-asị, 'Biko, zie
ite gị ka m ṅụrụ mmiri.' Ọ bụrụ na onye ahụ asị m, 'Ṅụọ,
aga m ekutekwa mmiri nke ịnyịnya kamel gị ga-aṅụ,' ka
onye ahụ bụrụ onye ị họpụtara ohu gị Aịzik. N'ụzọ dị otu
a ka m ga-esi mata na i gosila nna m ukwu obi ebere." **15**
Tupu o kpechaa ekpere a, lekwa Ribeka ada Betuel, nwa
nwoke Milka, onye bụ nwunye Nahọ, nwanne Ebraham. Ọ
na-apụta bukwasị ite n'ubu ya. **16** Ọ bụ nwaagbọghọ mara
mma nke ukwuu, onye na-amatabeghị nwoke, nke nwoke
ọbụla na-edinabeghị. Ọ gara n'olulu mmiri kujuo ite ya
si n'ebe ahụ na-arịgopụta. **17** Ohu ahụ mere ngwangwa
jekwuru ya sị ya, "Biko nyetụ m mmiri si n'ite mmiri gị."
18 Ọ mere ngwangwa budata ite ahụ n'aka ya, hulata ya si
ya, "Ṅụọ, onyenwe m." **19** Mgbe o nyechara ya mmiri, ọ
sịrị, "Aga m ekutekwa mmiri nye ịnyịnya kamel gị ndị a
ruo mgbe ha ṅụjuru afọ." **20** Ngwangwa, ọ wụpụrụ mmiri
dị n'ite ya n'ime ihe anụ ụlọ ji aṅụ mmiri, gbara ọsọ gaa
kute mmiri ọzọ na-agbanye n'ime ihe ahụ. O kugidere
mmiri tutu ruo mgbe ịnyịnya kamel ndị ahụ ṅụjuchara
afọ. **21** Mgbe ihe ndị a na-eme, ohu ahụ gbara nkịtị na-
ele ya anya ịchọpụta ma Onyenwe anyị emeela ka ije
ya bụrụ ihe gara nke ọma. **22** Mgbe ịnyịnya kamel ndị
ahụ ṅụsịrị mmiri, nwoke ahụ wepụtara mgbanimi ọlaedo
nke ọtụtụ ya bụ otu beka, na mgbaaka ọlaedo abụọ nke
ọtụtụ ha bụ shekel iri. **23** Ọ jụrụ ya sị, "Nwa onye ka ị
bụ? Ohere ọ dị n'ụlọ nna gị ebe mụ na ịnyịnya kamel
ndị a ga-anọ n'abalị a?" **24** Ọ zara sị ya, "Abụ m nwa

Betuel, nwa Milka nwunye Nahọ." 25 Ọ sịkwara, "Anyị
nwere nri anụ ụlọ, nweekwa ebe ị ga-edina n'abalị a." 26
Nwoke ahụ hulatara ala kpọọ isiala nye Onyenwe anyị. 27
Kwuo sị, "Ngọzị dịrị Onyenwe anyị, bụ Chineke nna m
ukwu Ebraham, onye na-esitebeghị n'ebe nna m ukwu nọ
wezuga ebere ya na ikwesi ntụkwasị obi ya. Ma banyere
mụ onwe m, Onyenwe anyị e duola m n'ije a, kpọrọ m
rute n'ụlọ ndị ikwu nna m ukwu." 28 Nwaagbọghọ ahụ
gbalara gaa kọọrọ ndị ezinaụlọ nne ya ihe ndị a. 29 Ribeka
nwere otu nwanne nwoke aha ya bụ Leban. Leban gbara
ọsọ gbakwuje nwoke ahụ n'isi iyi mmiri ahụ. 30 Mgbe ọ
hụrụ mgbanimi, na mgbaaka ndị ahụ nwanne ya nwanyị
yi n'aka ya, ma nụkwa ihe Ribeka kwuru banyere ihe
nwoke ahụ gwara ya, o jekwuru nwoke ahụ, hụ ya ka
ya na ịnyịnya kamel ya guzo n'akụkụ olulu mmiri. 31
Ọ sịrị ya, "Bịa, gị onye Onyenwe anyị gọziri. Gịnị mere
i ji guzo n'ebe a. Edozielara m gị ụlọ ebe ị ga-edina na
ebe ịnyịnya kamel ndị a ga-anọ." 32 Ya mere, nwoke ahụ
gara n'ụlọ, ebe Leban nyere aka butukwaara ya ibu nke
ịnyịnya kamel ndị ahụ bu. E wetara nri nye ịnyịnya kamel
ndị ahụ, wetara ya mmiri nke ya na ndị ikom so ya ji saa
ụkwụ ha. 33 E doziri ya ihe oriri, ma ọ zara sị, "Agaghị m
eri ihe ọbụla tutu ruo mgbe m kwuru ihe m ji bịa." Leban
sịrị, "Ngwa, kwuonụ." 34 Ya mere, ọ sịrị, "Abụ m ohu
Ebraham. 35 Onyenwe anyị agọziela nna m ukwu, mee ya
ka ọ bụrụ ọgaranya. O nyela ya igwe atụrụ, na igwe ehi,
na ọlaọcha na ọlaedo, na ọtụtụ ndị ohu nwoke na nwanyị,
na ịnyịnya kamel, na ịnyịnya ibu. 36 Sera nwunye nna m
ukwu mụtaara ya otu nwa nwoke mgbe o merela agadi.

Ihe niile nna m ukwu nwere ka o nyefere nwa ahụ n’aka.
37 Nna m ukwu mere ka m ṅụọra ya iyi sị, ‘Ị gaghị esite
n’etiti ụmụ ndị inyom Kenan ndị anyị bi n’ala ha lụtara
nwa m nwoke nwunye. 38 Kama ị ga-aga n’ezinaụlọ nna
m, na nke ndị ikwu m chọtara nwa m nwoke nwunye.’
39 “Mgbe ahụ, ajụrụ m nna m ukwu, ‘Ọ bụrụkwanụ na
nwanyị ahụ ekweghị iso m lọghachi?’ 40 “Ọ sịrị, ‘Onyenwe
anyị, onye m na-ejegharị n’ihu ya, ga-eziga mmụọ ozi
ya ka o soro gị gaa ime ka ije gị nwee isi, ka i nwee ike
chọtara nwa m nwoke nwanyị site n’etiti ndị ikwu m na
ezinaụlọ nna m. 41 Ị ga-abụ onye nwere onwe gị site n’iyi
ị ṅụrụ ma ọ bụrụ na mgbe i gakwuru ndị ikwu m, ha jụrụ
ịkpọnye gị nwanyị ahụ. Ị ga-abụ onye nwere onwe gị
site n’iyi ị ṅụrụ m.’ 42 “Mgbe m rutere n’isi iyi mmiri
taa, ekwuru m sị, ‘Onyenwe anyị Chineke nna m ukwu
Ebraham, ọ bụrụ na ọ masị gị, biko mee ka ije a m bịara
bụrụ nke ga-aga nke ọma. 43 Lee, ka m na-eguzo n’akụkụ
isi iyi mmiri a, ka nwaagbọghọ ahụ bịara ikuru mmiri
nke m ga-asị, “Biko kwere ka m si n’ite gị ṅụrụtụ ntakịrị
mmiri,” 44 ma ọ bụrụ na ọ sị m, “Ṅụọ, aga m ekutekwa
mmiri nye ịnyịnya kamel gị ndị a,” ka onye dị otu a bụrụ
nwanyị ahụ Onyenwe anyị chọtaara Aịzik nwa nna m
ukwu.’ 45 “Tupu m kpesịa ekpere a n’obi m, lekwa Ribeka
ka o bụ ite mmiri ya n’ubu ya na-abịa. Ọ gbadara n’isi iyi
mmiri ahụ kute mmiri. Asịrị m ya, ‘Biko nye m mmiri
ka m ṅụọ.’ 46 “Ngwangwa, o sitere n’ubu ya budata ite,
sị m, ‘Ṅụọ, aga m ekutekwa mmiri nke ịnyịnya kamel
ndị a ga-aṅụ.’ Ya mere, aṅụrụ m, o nyekwara ịnyịnya
kamel m ndị ahụ mmiri ha ṅụrụ. 47 “Mgbe ahụ, ajụrụ

m ya, 'Nwa onye ka ị bụ?' "Ọ sịrị m, 'Abụ m nwa Betuel
onye bụ nwa Nahọ nke Milka mụtaara ya.' "Mgbe ahụ
etinyere m ya mgbanimi ahụ n'imi ya, tinyekwa ọlaaka
ahụ n'aka ya abụọ. **48** Ehulatara m ala kpọọ isiala nye
Onyenwe anyị. Etoro m Onyenwe anyị, Chineke nke nna
m ukwu Ebraham, onye duru m n'ezi ụzọ inweta nwa
nwanne nna m ukwu dịka nwunye nwa ya nwoke. **49**
Ugbu a, ọ bụrụ na unu ga-egosi nna m ukwu obiọma na
ikwesi ntụkwasị obi gwanụ m. Ọ bụrụkwanụ na ọ gaghị
esi otu a dịrị, gwanụ m ka m mata ụzọ m ga-agbaso." **50**
Leban na Betuel zara sị ya, "Ihe niile si n'aka Onyenwe
anyị. Anyị enweghị ike ịgwa gị okwu ọjọọ maọbụ nke
ọma. **51** Lee Ribeka, kpọrọ ya laa, ka ọ bụrụ nwunye nwa
nna gị ukwu, dịka Onyenwe anyị kwuru." **52** Mgbe ohu
Ebraham nụrụ ihe ha kwuru, ọ dara n'ala kpọọ isiala nye
Onyenwe anyị. **53** Mgbe ahụ kwa, ohu ahụ wepụtara ihe
ịchọ mma ọlaedo, na ọlaọcha dị iche iche na uwe nye ha
Ribeka. Ọ wepụtakwara onyinye ndị ọzọ dị oke ọnụahịa
nye nwanne ya nwoke na nne ya. **54** Emesịa, mgbe ihe
ndị a gasịrị, ya na ndị ikom so ya riri, ṅụọ, dinaakwa
n'abalị ahụ. Mgbe ha si n'ụra teta, o kwuru sị, "Zilaga m
ka m lakwuru nna m ukwu." **55** Ma Leban na nne ya zara
sị ya, "Ka nwantakịrị nwanyị a nọnyere anyị ihe dịka
ụbọchị iri tupu o soro gị laa." **56** Ma ọ zara ha sị, "Unu
egbochila anyị. Ebe ọ bụ na Onyenwe anyị emeela ka ije
m bụrụ ihe gara nke ọma, zilaga m ka m laghachikwuru
nna m ukwu." **57** Ha zara sị ya, "Ka anyị kpọọ nwantakịrị
nwanyị ahụ jụọ ya ihe bụ uche ya." **58** Ya mere ha kpọrọ
Ribeka jụọ ya sị, "Ị ga-eso nwoke a gaa?" Ọ zara sị, "E, aga

m aga.” 59 Ya mere, ha zipụrụ nwanne ha nwanyị Ribeka,
tinyere nwanyị lekọtara ya anya mgbe ọ dị na nwantakịrị,
na ohu Ebraham na ndị ikom so ya. 60 Ha gọziri Ribeka
sị ya, “Nwanne anyị nwanyị mụọ ọmụmụ, mụruo puku
kwụrụ puku, ka mkpụrụ afọ gị nwetara onwe ha, ọnụ ụzọ
ama ndị iro ha.” 61 Ribeka biliri, ya na ndị inyom na-
ejere ya ozi, ha rigoro n’elu ịnyịnya kamel ndị ahụ, soro
nwoke ahụ. Ya mere, ohu ahụ duuru Ribeka laa. 62 N’oge
a, Aịzik bịara n’ebe mbata obodo Bịa-Lahai-Rọị n’ihi na o
bi na Negev. 63 Aịzik pụtara ịtụgharị uche n’ọhịa n’oge
uhuruchi. Ọ lepụrụ anya hụ ọtụtụ ịnyịnya kamel na-
abịanụ. 64 Ribeka n’onwe ya lepụkwara anya hụ Aịzik. O
sitere n’elu ịnyịnya kamel rịdata, 65 jụọ ohu ahụ sị, “Onye
bụ nwoke a si n’ọhịa na-abịa izute anyị?” Ohu ahụ zara sị
ya, “Ọ bụ nna m ukwu” N’ihi nke a, Ribeka weere akwa
mkpudo ya kpuchie ihu ya. 66 Ohu ahụ kọọrọ Aịzik akụkọ
otu ije ya niile si gaa. 67 Aịzik kpọbatara Ribeka n’ụlọ
ikwu Sera, nne ya. Ọ lụrụ Ribeka, onye ghọrọ nwunye ya.
Aịzik hụrụ ya n’anya, ma nweta nkasiobi n’ihi ọnwụ nne
ya.

25 Ebraham lụrụ nwunye ọzọ, onye aha ya bụ Ketura.
2 Ọ mụụrụ ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak
na Shua. 3 Jokshan bụ nna Sheba na Dedan. Ụmụ ndị
ikom Dedan bụ Ashurim, Letushim, na Leumim. 4 Ụmụ
ndị ikom Midian bụ Efaa, Efe, Hanok, Abida, na Eldaa.
Ndị a niile bụ ụmụ Ketura. 5 Ebraham nyere Aịzik ihe
niile o nwere. 6 Ebraham nyere ụmụ ndị ikom ndị iko
ya nwanyị mụtara onyinye dị iche iche, zipụ ha n’ala dị
n’ebe ọwụwa anyanwụ, mgbe ọ ka nọ ndụ, ka ha ghara

ịnọ nwa ya nwoke Aịzik nso. 7 Ebraham dị ndụ ruo narị
afọ na iri afọ asaa na ise. 8 Ebraham kubiri ume ndụ
nwụọ mgbe o mere nnọọ ezigbo agadi, agadi nwoke nke
ndụ juru afọ, e mere ka ọ lakwuru ndị ya. 9 Ụmụ ya, Aịzik
na Ishmel, liri ya n'ọgba Makipela n'akụkụ Mamre, n'ala
ubi Efrọn nwa Zoha onye Het, 10 ala ahụ Ebraham zụrụ
site n'aka ndị Het. Ebe ahụ ka e liri Ebraham ya na Sera
nwunye ya. 11 Mgbe Ebraham nwụrụ, Chineke gọziri
nwa ya nwoke Aịzik onye bi n'oge ahụ na nso nso Bịa-
Lahai-Rọị. 12 Nke a bụ akụkọ banyere usoro ezinaụlọ
Ishmel nwa Ebraham onye Hega, nwanyị Ijipt ahụ na-
ejere Sera ozi mụụrụ ya. 13 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom
Ishmel n'usoro ọmụmụ ha. Nebaiot bụ nwa mbụ ya. Ndị
ọzọ bụ Keda, Adbel, Mibsam, 14 Mishma, Duma, Masa, 15
Hadad, Tema, Jetua, Nafish na Kedema. 16 Ndị a bụ ụmụ
Ishmel, ndị a bụkwa aha ndịisi ikwu iri na abụọ ha, dịka
ebe obibi ha si dị, na dịka ọmụma ụlọ ikwu ha si dị. 17
Ishmel biri ndụ ruo narị afọ na iri afọ na asaa. Ọ nwụrụ, e
mere ka ọ lakwuru ndị ya. 18 Ụmụ ụmụ ya bi n'ala dị site
na Havila ruo Shua nso nso oke ala ndị Ijipt, n'ụzọ e si
aga Ashọ. Ha na ụmụnna ha ndị ọzọ ebighị n'udo. 19 Nke
a bụ akụkọ banyere usoro agbụrụ Aịzik nwa Ebraham.
Ebraham bụ nna Aịzik. 20 Aịzik gbara iri afọ anọ mgbe ọ
lụrụ Ribeka, nwa Betuel, onye Aram si n'obodo Padan
Aram, nwanne Leban, onye Aram. 21 Aịzik kpere ekpere
rịọọ Onyenwe anyị ka o nye nwunye ya nwa n'ihi na ọ bụ
nwanyị aga. Onyenwe anyị zara ekpere ya. Nwunye ya,
Ribeka dịịrị ime. 22 Ụmụ o bu n'afọ bidoro na-alụ ọgụ
n'ime afọ ya. N'ihi nke a, o kwuru sị, "Gịnị mere ihe dị

otu a ji eme m?" Ya mere, ọ gara jụta ase n'aka Onyenwe
anyị. 23 Onyenwe anyị gwara ya sị, "Mba abụọ dị gị n'afọ,
ụzọ mba abụọ dị n'ime gị ka a ga-ekewa. Otu ụzọ ga-adị
ike karịa nke ọzọ, nke okenye ga-ejere nke nta ozi." 24
Mgbe oge ime ya zuru, ụmụ abụọ dị n'akpanwa ya. 25
Ahụ nwa nke mbụ buru ụzọ pụta na-acha uhie uhie, ahụ
ya niile dịka uwe ajị. N'ihi ya, ha kpọrọ aha ya Ịsọ. 26
Emesịa, nwanne ya pụtara, ma aka ya jidere ikiri ụkwụ
Ịsọ. N'ihi ya, a kpọrọ aha ya Jekọb. Aịzik gbara iri afọ isii
mgbe Ribeka mụrụ ha. 27 Ha abụọ toro, Ịsọ ghọrọ onye
ọka n'ịchụ nta, onye na-epioghari n'ọhịa, ebe Jekọb bụ
nwoke dị nwayọọ, onye na-anọ n'etiti ụlọ ikwu. 28 Aịzik
hụrụ Ịsọ n'anya n'ihi na ụtọ anụ Ịsọ na-egbute n'ọhịa na-
adị ya mma, ma Ribeka hụrụ Jekọb n'anya. 29 Otu ụbọchị,
Jekọb nọ na-esi ofe mgbe Ịsọ si n'ọhịa bata. Agụụ na-
agụkwa ya nke ukwuu. 30 Ịsọ rịọrọ Jekọb sị, "Nyetụ m
ụfọdụ n'ime nri a na-acha uhie uhie ị na-esi ka m rie,
n'ihi na agụụ na-agụ m hie nne." (Ọ bụ ihe a mere e ji na-
akpọ ya Edọm.) 31 Ma Jekọb zara ya, "Buru ụzọ resi m
ọnọdụ ịbụ ọkpara gị." 32 Ịsọ sịrị, "Gịnị bụ uru ọnọdụ ịbụ
ọkpara bara mgbe m na-anwụ n'agụụ?" 33 Jekọb sịrị ya,
"Buru ụzọ ṅụọrọ m iyi." Ya mere, ọ ṅụụrụ ya iyi, sị otu a
resi Jekọb ọnọdụ ọkpara ya. 34 Mgbe ahụ, Jekọb nyere Ịsọ
achịcha na ofe lentil o siri. O riri, ṅụọkwa, bilie ọtọ pụọ.
Ya mere Ịsọ ledara ọnọdụ ịbụ ọkpara nna ya anya.

26 N'oge a, ụnwụ dara n'ala ahụ. Ụnwụ a dị iche n'ụnwụ
mbụ nke dara n'oge Ebraham dị ndụ. Aịzik jekwuru
Abimelek eze ndị Filistia n'obodo Gera. 2 Onyenwe anyị
gosiri Aịzik onwe ya, sị, "Agakwala Ijipt; biri n'ala ahụ m

sị gị biri n'ime ya. **3** Nọrọ n'ala a nwa oge nta, aga m
anọnyere gị ma gọziekwa gị, n'ihi na gị na ụmụ ụmụ gị ka
m ga-enye ala ndị a niile. Aga m emezukwa iyi ahụ m
ṅụrụ nye Ebraham nna gị. **4** Aga m eme ka ụmụ ụmụ gị
mụbaa, mee ka ha hie nne n'ọnụọgụgụ dịka kpakpando
dị na mbara eluigwe. Ha ka m ga-enye ala ndị a niile. Aga
m esite na mkpụrụ gị gọzie mba niile nke ụwa. **5** Ihe ndị
a niile ka m ga-eme n'ihi na Ebraham rubere isi ime ihe
m gwara ya, na idebe iwu m na ụkpụrụ m, na ịdọ aka na
ntị m." **6** Ya mere, Aịzik nọgidere n'obodo Gera. **7** Mgbe
ndị obodo ahụ jụrụ ya banyere nwunye ya, ọ gwara ha sị,
"Ọ bụ nwanne m nwanyị." Ọ tụrụ ụjọ ị sị ha, "Nwunye m
ka ọ bụ," O chere n'obi ya sị, "Ndị ikom obodo a nwere
ike gbuo m n'ihi Ribeka. N'ihi na Ribeka n'onwe ya mara
mma ile anya." **8** Mgbe Aịzik nọrọ ebe ahụ ogologo oge,
Abimelek eze ndị Filistia, sitere na oghereikuku ya lepụ
anya hụ Aịzik ka ọ nọ na-egwusa Ribeka nwunye ya
egwu. **9** Ya mere, Abimelek kpọrọ Aịzik sị, "Nwunye gị
ka ọ bụ n'ezie. Gịnị mere i ji gwa anyị na ọ bụ nwanne
gị nwanyị?" Aịzik zara ya, "Ọ bụ n'ihi na m chere na-
enwere ike igbu m n'ihi ya." **10** Abimelek sịrị, "Gịnị bụ
ihe a i mere anyị? Otu nwoke n'etiti anyị gaara akpọrọ
nwunye gị dinaa ya. Ị gaara esi otu a wetara anyị ikpe
ọmụma." **11** Ya mere, Abimelek nyere ndị niile ya iwu, sị
ha, "Onye ọbụla metụrụ nwoke a maọbụ nwunye ya aka,
aghaghị ime ka ọ nwụọ." **12** Aịzik kụrụ mkpụrụ ubi n'ala
ahụ. N'otu afọ ahụ kwa, o si n'ala ahụ webata ihe ubi
narị okpukpu karịa nke ọ kụrụ, n'ihi na Onyenwe anyị
gọziri ya. **13** Nwoke a bara ụba, ghọọ ọgaranya. Akụnụba

ya gara n'ihu na-amụba, tutu ruo mgbe ọ ghọrọ nnọọ
onye ọgaranya a ma ama. 14 O nwere ọtụtụ igwe anụ ụlọ,
na igwe ehi, na ndị ikom na-ejere ya ozi. N'ihi ihe ndị a,
ndị Filistia bidoro inwe anya ukwu megide ya. 15 Ndị
Filistia wụjuru aja n'olulu mmiri ndị ahụ niile ndị na-
ejere nna ya ozi gwuru n'oge nna ya Ebraham dị ndụ. 16
Abimelek kpọrọ Aịzik sị ya, "Si n'ala a kwapụ gaa n'ebe
ọzọ, n'ihi na ịba ụba gị na ịdị ike gị adịla ukwuu karịa
nke anyị." 17 Ya mere Aịzik si n'ebe ahụ kwapụ, gaa maa
ụlọ ikwu ya na Ndagwurugwu Gera, biri n'ebe ahụ. 18 O
gwugharịkwara olulu mmiri ndị ahụ e gwuru n'oge nna
ya Ebraham, nke ndị Filistia kpojuru aja mgbe Ebraham
nwụrụ, kpọọ olulu mmiri ndị a otu aha ahụ nna ya kpọrọ
ha na mbụ. 19 Ọzọ, ndị na-ejere Aịzik ozi gwuru olulu
mmiri ọhụrụ na ndagwurugwu Gera ahụ, gwute mmiri
nke si n'ala na-asọpụta. 20 Ma ndị ọzụzụ anụ ụlọ obodo
Gera sesịrị ndị ọzụzụ anụ ụlọ Aịzik okwu. Ha kwuru sị,
"Mmiri a bụ nke anyị!" Nke a mere Aịzik ji kpọọ olulu
mmiri ahụ Esek, n'ihi ise okwu nke ha sesịrị ya. 21 Ha
gwuru olulu mmiri ọzọ, ma ndị ahụ bịakwara ọzọ bido
ịzọ ya. N'ihi ya Aịzik kpọrọ olulu mmiri ahụ Sitna. 22 O si
n'ebe ahụ pụọ gaa n'ebe ọzọ gwuo olulu mmiri ọzọ. Ma o
nweghị ndị bịara zọọ ya. N'ihi ya ọ kpọrọ olulu mmiri
ahụ Rehobọt. O kwuru sị, "Ugbu a, Onyenwe anyị enyela
anyị ebe sara mbara, ebe ihe ga-anọ gaara anyị nke ọma."
23 O sitere n'ebe ahụ kwapụ gaa Bịasheba. 24 N'abalị
ahụ, Onyenwe anyị mere ka ọ hụ ya anya, sị ya, "Abụ m
Chineke nna gị Ebraham. Atụla egwu, n'ihi na anọnyere
m gị, aga m agọzi gị, mụbaa ọnụọgụgụ ụmụ ụmụ gị n'ihi

ohu m Ebraham.” 25 Ya mere, o wuru ebe ịchụ aja n’ebe
ahụ kpọkuo aha Onyenwe anyị. Ọ makwara ụlọ ikwu ya
n’ebe ahụ. Ndị na-ejere ya ozi gwukwara olulu mmiri. 26
Abimelek na Ahuzat, onye ndụmọdụ ya, na Fikọl onyeisi
ndị agha ya sitere Gera jekwuru Aịzik. 27 Aịzik jụrụ ha sị,
“Gịnị mere unu ji bịakwute m, ebe ọ bụ na unu kpọrọ m
asị, chụpụkwa m site n’etiti unu?” 28 Ha sị, “Anyị hụrụ
nke ọma na Onyenwe anyị nọnyeere gị, ya mere anyị
ji sị, ‘O kwesiri ka ịńụ iyi dị n’etiti anyị na gị,’ ka anyị
na gị gbaakwa ndụ 29 na ị gaghị eme anyị ihe ọjọọ dịka
anyị na-esighị mee gị ihe ọjọọ. I lezie anya nke ọma, ị ga-
ahụ na anyị meere gị ihe ọma mgbe anyị hapụrụ gị ka
ị laa n’udo. Ugbu a, anyị maara na ị bụ onye Onyenwe
anyị gọziri agọzi.” 30 Aịzik meere ha mmemme nri dị
ukwuu; ha riri, ṅụọkwa. 31 N’isi ụtụtụ echi ya, ndị ikom
ahụ niile ṅụrịtaara onwe ha iyi ịgba ndụ. Aịzik zilagara
ha, ha hapụrụ ya laa n’udo. 32 N’otu ụbọchị ahụ kwa, ndị
ohu Aịzik bịakwutere ya gwa ya banyere olulu mmiri ha
na-egwu, sị ya, “Anyị achọtala mmiri n’olulu ahụ anyị
na-egwu.” 33 Ọ kpọrọ ya Shiba. Ọ bụkwa nke a mere e
ji akpọ obodo ahụ Bịasheba ruo taa. 34 Mgbe Ịsọ gbara
iri afọ anọ, ọ lụrụ Judit nwa Beiri, onye Het. Ọ lụkwara
Basemat nwa Elọn, onye Het. 35 Ha ghọrọ Aịzik na Ribeka
ihe ọnọdụ obi ilu.

27 Mgbe Aịzik ghọrọ agadi, n’oge anya ya na-adịghị
ahụzi ụzọ nke ọma, ọ kpọrọ Ịsọ ọkpara ya, sị ya, “Nwa m
nwoke.” Ọ zara sị, “Lee m n’ebe a.” 2 Aịzik gwara ya sị,
“Ugbu a, emeela m agadi, amakwaghị m ụbọchị ọnwụ
m. 3 Ya mere, were ihe ịchụ nta gị, ụta gị na àkụ gị, gaa

n’ọhịa, gbutere m anụ. 4 Siere m nri ụtọ otu ahụ o si
amasị m, butere m ya ka m rie, ka mụ onwe m gọzie gị
tupu m nwụọ.” 5 Ma Ribeka nọ na-ege ntị mgbe Aịzik na-
agwa nwa ya Ịsọ okwu. Nke mere na mgbe Ịsọ gawara
n’ọhịa ịchụ nta, 6 Ribeka gwara Jekọb nwa ya okwu sị ya,
“Lee, anụrụ m ka nna gị na-agwa nwanne gị Ịsọ okwu sị
ya, 7 ‘Gaa n’ọhịa gbute anụ, siere m nri ụtọ, ka m nọdụ
n’ihu Onyenwe anyị nye gị ngọzị ikpeazụ tupu m nwụọ.’
8 Ugbu a, nwa m nwoke, gee ntị nke ọma, mee ihe niile m
gwara gị. 9 Gaa ugbu a n’igwe anụ ụlọ wetara m ụmụ nwa
ewu abụọ dị mma ka m jiri ha siere nna gị nri dị ụtọ, ụdị
ahụ na-amasị ya. 10 Ị ga-eburu ya bujere nna gị ka o rie,
ka ya onwe ya gọzie gị tupu ọ nwụọ.” 11 Ma Jekọb gwara
Ribeka nne ya okwu sị ya, “Nwanne m nwoke Ịsọ bụ onye
gbara ajị. Ahụ nke m na-akwọ mụrụmụrụ. 12 Gịnị ga-eme
ma nna m metụ m aka n’ahụ? N’ihi ya, aga m abụ onye
na-aghọ ya aghụghọ, aga m esi otu a wetara onwe m ịbụ
ọnụ kama ngọzị.” 13 Nne ya gwara ya sị, “Nwa m nwoke
ka ọbụbụ ọnụ gị dakwasị m. Naanị mee ihe m kwuru. Gaa
wetara m ha.” 14 Ya mere, ọ gara weta ha nye nne ya. O ji
ha sie nri dị ụtọ, ụdị nke na-amasị nna ya. 15 Emesịa,
Ribeka chịpụtara uwe Ịsọ ọkpara ya, ndị dị mma, ndị ọ
debere n’ụlọ ya, nye ya nwa ya nta bụ Jekọb. 16 O jikwa
akpụkpọ anụ ụmụ ewu nwere ajị ajị kee Jekọb n’aka na
n’akụkụ olu ya na-akwọ mụrụmụrụ. 17 O bunyere nwa
ya nwoke Jekọb nri ahụ na-atọ ụtọ, na achịcha o mere.
18 O jekwuuru nna ya sị ya, “Nna m.” Ọ zara sị, “Ahaa,
nwa m, onye ka ị bụ?” 19 Jekọb zara nna ya sị ya, “Abụ
m Ịsọ, ọkpara gị. Emeela m ihe ị sị m mee. Biko bilie ka

i rie anụ m gbutere n’ọhịa, ka gị onwe gị gọzie m.” 20
Ma Aịzik jụrụ nwa ya nwoke sị, “Olee otu i si chọta ya
ngwangwa, nwa m?” Jekọb zara ya sị, “Ọ bụ Onyenwe
anyị Chineke gị mere ka ihe gaara m nke ọma.” 21 Mgbe
ahụ Aịzik gwara Jekọb sị, “Bịa nso ka m metụ gị aka nwa
m nwoke, ka m mata ma ị bụ Ịsọ n’eziokwu.” 22 Jekọb
jere nna ya Aịzik nso, onye metụrụ ya aka kwuo sị, “Olu
bụ olu Jekọb ma aka gị bụ aka Ịsọ.” 23 Ọ chọpụtaghị na ọ
bụ Jekọb, n’ihi na aka ya dị ajị ajị dịka nke Ịsọ. Ya mere, ọ
gọziri ya. 24 Ma ọ jụkwara ya ajụjụ ọzọ sị ya, “Ị bụ nwa m
nwoke Ịsọ n’eziokwu?” Jekọb zara sị ya, “E, abụ m ya.” 25
Mgbe ahụ, Aịzik zara sị ya, “Butere m ụfọdụ n’ime anụ
ahụ i gbutere ka m rie, nye gị ngọzị m.” Jekọb butere ya
bunye ya. O riri ya. 26 Mgbe ahụ, nna ya Aịzik sịrị ya,
“Bịa n’ebe a nwa m nwoke, sutu m ọnụ.” 27 Ya mere, o
jekwuuru ya sutu ya ọnụ. Mgbe Aịzik nụrụ isisi uwe ya,
ọ gọziri ya, sị, “N’ezie, isisi nwa m nwoke dịka isisi ala
ubi nke Onyenwe anyị gọziri. 28 Ka Chineke nye gị site
n’igirigi nke eluigwe, na mmanụ nke ala, ụba nke mkpụrụ
ubi na mmanya ọhụrụ 29 Ka ọtụtụ mba jeere gị ozi, ka
ndị mmadụ kpọọ isiala nye gị. Bụrụ onye ọchịchị n’ebe
ụmụnna gị nọ, ka ụmụ nne gị mụrụ kpọọ isiala nye gị. Ka
ndị niile na-abụ gị ọnụ bụrụ ndị a bụrụ ọnụ, ka ndị na-
agọzi gị bụrụ ndị a gọziri agọzi.” 30 Mgbe Aịzik gọzichara
Jekọb, ka Jekọb si n’ihu ya na-apụ, lee Ịsọ ka o si ịchụ nta
na-alọbata. 31 Ya onwe ya sikwara nri na-atọ ụtọ butere
nna ya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya sị, “Ka nna m, bilie, rie anụ
nwa ya si n’ọhịa gbute, ka gị onwe gị nye m ngọzị gị.”
32 Aịzik zara sị ya, “Ị bụ onye?” Ọ zara sị, “Abụ m nwa

gị nwoke Ịsọ, ọkpara gị Ịsọ.” **33** Oke ahụ ọma jijiji mara
Aịzik, ọ sị, “Onye kwanụ bụ onye ahụ gara gbute anụ
butere m ya? Eriri m ya tupu ị bata. Agọziri m ya. N’ezie,
onye a gọziri agọzi ka ọ ga-abụ.” **34** Mgbe Ịsọ nụrụ okwu
ndị a si n’ọnụ nna ya, o jiri oke olu kwaa akwa nke obi
ilu gwa nna ya sị ya, “Gọzie m, mụ onwe m, nna m.” **35**
Ma ọ zara sị ya, “Nwanne gị ejirila ụzọ aghụghọ bịa nara
ngọzị gị.” **36** Ịsọ kwuru sị, “E meziri kpọọ ya Jekọb, onye
aghụghọ. Lee, ọ ghọgbuola m ugboro abụọ. Nke mbụ,
ọ naara m ọnọdụ ịbụ ọkpara m, ugbu a ọ narakwala m
ngọzị m.” Ọ jụrụ ajụjụ sị, “Ọ bụ na i nweghị ngọzị ọ bụla
fọdụrụ nke ị ga-agọzi m?” **37** Aịzik zara sị ya, “Emeela m
ya ka ọ bụrụ onyeisi n’ebe ị nọ, mee ụmụnna ya niile ndị
na-ejere ya ozi. Enyela m ya mkpụrụ ubi niile na mmanya
ọhụrụ. Gịnị ọzọ ka m nwere ike imere gị, nwa m nwoke?”
38 Ịsọ jụrụ nna ya sị, “Nna m, ọ bụ naanị otu ngọzị ka i
nwere? Gọziekwa m nna m!” Ịsọ kwara akwa n’oke olu. **39**
Nna ya Aịzik zara sị ya, “Ebe obibi gị ga-adịpụ adịpụ, site
n’ebe akụnụba nke ala dị, site n’ebe igirigi nke eluigwe
dị. **40** Nriju afọ gị ga-abụ site na mma agha, ị ga-ejekwara
nwanne gị ozi. Ma mgbe i mesịrị nwere onwe gị, ị ga-
atọpụ agbụ ya, site n’olu gị.” **41** Ịsọ buru iro n’obi megide
Jekọb n’ihi ngọzị ahụ nna ya nyere ya. O kwuru n’ime
onwe ya sị, “Oge a ga-eru ụjụ n’ihi nna m na-abịa nso,
n’oge ahụ aga m egbu nwanne m Jekọb.” **42** Mgbe a gwara
Ribeka ihe nwa ya nwoke nke okenye bụ Ịsọ kwuru, o
ziri kpọọ nwa ya nwoke nke nta bụ Jekọb sị ya, “Lee, Ịsọ
nwanne gị na-akasị onwe ya obi site n’echiche ọ na-eche
igbu gị. **43** N’ihi nke a, nwa m nwoke, mee ihe m gwara

gị, gbapụ ọsọ ngwangwa, gbakwuru nwanne m Leban na
Haran, 44 Nọdụ n’ebe ahụ ruo mgbe iwe nwanne gị ga-
adajụ. 45 Mgbe nwanne gị kwụsịrị iwe iwe megide gị,
mgbe o chefuru ihe i mere ya, aga m ezitere gị ozi ka
ị lọta. N’ihi gịnị ka m ga-eji gbara aka unu abụọ n’otu
ụbọchị.” 46 Mgbe ahụ Ribeka gara gwa Aịzik sị, “Ike ịdị
ndụ agwụla m n’ihi ndị inyom Het ndị a. Ọ bụrụ na Jekọb
esite n’etiti ndị inyom ala a, site n’etiti ndị inyom Het ndị
a lụọ nwunye, mara na ọnwụ ga-akara m ịdị ndụ mma.”
28 Aịzik kpọrọ Jekọb gọzie ya, nye ya iwu sị ya, “Alụla
nwunye site n’ala Kenan. 2 Kama bilie gaa Padan Aram
n’ụlọ nna nne gị, Betuel, lụrụ nwunye site n’ụmụ ndị
inyom Leban. 3 Ka Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, gọzie
gị, mee ka ị mịa mkpụrụ, mụbaa, ghọọ ọtụtụ mba. 4 Ka
Chineke nye gị na ụmụ ụmụ gị ngọzị ahụ o kwere nkwa
inye Ebraham. Ka i nweta ala a, nke i bi n’ime ya ugbu a
dịka ọbịa, bụ ala ahụ Chineke kwere Ebraham na nkwa
inye ya.” 5 Mgbe ahụ Aịzik zipụrụ Jekọb n’ije ya, ọ gara
Padan Aram, n’ụlọ Leban nwa Betuel onye Aram, nwanne
Ribeka onye bụ nne Jekọb na Ịsọ. 6 Ịsọ hụrụ ka Aịzik siri
gọzie Jekọb, ziga ya Padan Aram ka ọ gaa lụọ nwunye
n’ebe ahụ, nyekwa ya iwu mgbe ọ na-agọzi ya sị, “Alụla
nwanyị na Kenan,” 7 Jekọb rubekwara nna ya na nne ya
isi gawa Padan Aram. 8 O dokwara Ịsọ anya na ndị inyom
Kenan dị njọ n’anya nna ya Aịzik. 9 N’ihi ya, Ịsọ gakwuru
Ishmel lụrụ Mahalat, ada Ishmel, nwa Ebraham, onye
bụ nwanyị Nebaiot, tinyekwara ndị nwunye ọ lụrụ na
mbụ. 10 Jekọb hapụrụ Bịasheba gawa Haran. 11 Mgbe
chi na-eji, ọ kwụsịrị ebe ọ ga-anọ zuo ike abalị. Mgbe ọ

chọrọ idina ala, o weere otu n'ime nkume ndị dị n'ebe
ahụ hinye n'isi ya, dinara ala ịrahụ ụra. 12 N'abalị ahụ, ọ
rọrọ nrọ, hụ mbube e ji arị elu. E mere ka o guzo site
n'ụwa ruo n'eluigwe. Ọ hụkwara ndị mmụọ ozi Chineke
ka ha si na ya na-arịgo na-arịdakwa. 13 N'elu ya, ọ hụrụ
Onyenwe anyị ka o guzo, nụkwa ka ọ na-agwa ya okwu sị,
"Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, Chineke nna gị Ebraham,
na Chineke Aịzik. Aga m enye gị na ụmụ ụmụ gị ala ahụ
nke i dina n'elu ya. 14 Ụmụ gị ga-adị ukwuu, dị ka aja dị
n'ala. Ha ga-ejupụta ala a, site n'ọwụwa anyanwụ ruo
n'ọdịda anyanwụ, sitekwa n'ugwu ruo na ndịda. A ga-
esitekwa na gị na mkpụrụ gị, gọzie mba niile nke ụwa a.
15 Anọnyeere m gị. Aga m echebe gị ebe ọbụla ị na-aga.
Aga m akpọghachite gị n'ala a. Agaghị m ahapụ gị tutu
ruo mgbe m mezuoro gị ihe niile m kwere gị na nkwa."
16 Jekọb tetara n'ụra sị, "N'ezie Onyenwe anyị nọ n'ebe a.
Ma amaghị m ya." 17 Ọ tụrụ egwu sị, "Lee ka ebe a si
dị oke egwu, o nweghị ihe ebe a bụ karịa ụlọ Chineke,
n'ezie ọ bụ ọnụ ụzọ ama eluigwe." 18 N'isi ụtụtụ echi ya,
Jekọb weere nkume ahụ o hinyere n'isi ya guzo ya dịka
ogidi, wụsa mmanụ n'elu ya. 19 Ọ kpọrọ ebe ahụ Betel, ọ
bụ ezie na Luz bụ aha obodo ahụ na mbụ. 20 Mgbe ahụ,
Jekọb kwere nkwa sị, "Ọ bụrụ na Chineke ga-anọnyere m,
chebe m n'ije m na-eje, ọ bụrụ na ọ ga-enye m ihe oriri m
ga-eri na uwe m ga-eyi, 21 m lọghachi n'ụlọ nna m n'udo,
mgbe ahụ, Onyenwe anyị ga-abụ Chineke m. 22 Nkume a
m doziri elu dịka ogidi ga-abụ ụlọ Chineke. Aga m eke ihe
niile i nyere m ụzọ iri, nyeghachi gị otu ụzọ."

29 Jekọb gara n'ihu n'ije ya rute n'ala dị n'ọwụwa
anyanwụ. **2** N'Ebe Nsọ a, ọ hụrụ otu olulu mmiri, hụkwa
ụzọ igwe atụrụ atọ ndị nọ n'akụkụ olulu mmiri n'ihi na
ndị na-elekọta ha na-enye ha mmiri site n'olulu mmiri
ahụ. Nkume e ji mechie ọnụ olulu mmiri ahụ buru ibu. **3**
N'ihi na mgbe igwe atụrụ niile bịazukọtara n'olulu mmiri
ahụ, ndị ọzụzụ atụrụ na-emeghepụ nkume ahụ nye ha
mmiri. Emesịa, ha na-ejikwa nkume ahụ mechie ọnụ
olulu mmiri ahụ. **4** Jekọb jekwuru ndị na-elekọta atụrụ
ahụ jụọ ha sị, "Ụmụnna m, ebee ka unu si?" Ha zara sị ya,
"Anyị si Haran." **5** Ọ jụrụ ha sị, "Unu maara Leban, nwa
Nahọ?" Ha zara sị, "Anyị ma ya." **6** Ọzọ Jekọb jụrụ ha
sị, "Ahụ ọ dịkwa ya mma?" Ha zara sị ya, "E, ahụ dị ya.
Lee nwa ya nwanyị Rechel ka ọ chị atụrụ ya na-abịa." **7**
Jekọb kwuru sị, "Lee, anyanwụ ka na-acha. O rubeghị
oge e ji achịbata igwe ụmụ anụ ụlọ. Nyenụ ha mmiri ka
ha ṅụọ, ka ha laghachi gaa taa ahịhịa." **8** Ha zara sị ya,
"Anyị agaghị enye ha mmiri tutu ruo mgbe igwe atụrụ
niile bịakọtara, mgbe e wepụrụ nkume e ji mechie ọnụ
olulu mmiri, mgbe ahụ ka anyị ga-enye ha mmiri." **9**
Mgbe Jekọb na ndị ọzụzụ atụrụ ndị a kpụ okwu n'ọnụ,
Rechel chịịrị atụrụ nna ya bịakwute ha, n'ihi na onye
ọzụzụ atụrụ nwanyị ka ọ bụ. **10** Mgbe Jekọb hụrụ Rechel
nwa Leban nwanne nne ya, hụkwa igwe atụrụ Leban, ọ
meghepụrụ nkume ahụ e ji mechie ọnụ olulu mmiri ahụ
nye igwe atụrụ Leban, nwanne nne ya mmiri ka ha ṅụọ.
11 Emesịa, Jekọb suturu Rechel ọnụ, kwaa akwa n'oke
olu. **12** Jekọb kọwaara Rechel na ọ bụ onye ikwu nna ya,
bụrụkwa nwa Ribeka. N'ihi ya Rechel ji ọsọ gbalaa n'ụlọ

ha kọọrọ nna ya. 13 Mgbe Leban nụrụ maka Jekọb nwa
nwanne ya nwanyị, o mere ngwangwa pụọ izute ya. Ọ
makụrụ ya, sutu ya ọnụ, kpọrọ ya laa n'ụlọ. N'ebe ahụ,
Jekọb kọọrọ ya ihe ndị a niile. 14 Leban sịrị ya, "N'ezie, ị
bụ ọkpụkpụ m na anụ ahụ m." Ọ nọnyeere ya otu ọnwa.
15 Leban sịrị Jekọb, "Ọ bụ n'ihi na ị bụ onye ikwu m ka ị
na-agbara m odibo n'efu? Gwa m ego ole m ga-akwụ gị
n'ihi ọrụ ị na-arụrụ m?" 16 Leban mụrụ ụmụ ndị inyom
abụọ. Aha nke okenye bụ Lịa. Aha nke nta bụ Rechel. 17
Ịma mma Lịa dị ya n'anya, ma Rechel mara mma n'ahụ,
maakwa mma ile anya. 18 Ọ bụ Rechel ka Jekọb hụrụ
n'anya. N'ihi ya Jekọb gwara Leban sị, "Aga m arụrụ gị
ọrụ afọ asaa ma ọ bụrụ na ị ga-ekwe ka m lụọ Rechel." 19
Leban zara Jekọb sị ya, "Ọ dị mma na ị lụrụ Rechel karịa
na onye ọzọ ga-alụ ya. Soro m nọdụ n'ebe a." 20 Ya mere
Jekọb gbara odibo afọ asaa maka Rechel. Ma afọ asaa
ndị a dịka abalị ole na ole n'anya Jekọb n'ihi ịhụnanya o
nwere n'ebe Rechel nọ. 21 Jekọb gwara Leban, okwu sị ya,
"Kpọnye m nwunye m n'ihi n'ụbọchị m ezuola. Achọrọ
m ịbakwuru ya." 22 Leban kpọkọtara ndị niile bi n'ebe
ahụ mere ha n'oke oriri. 23 N'anyasị ụbọchị ahụ, Leban
kpọọrọ nwa ya nwanyị bụ Lịa kpọbara Jekọb, ọ bakwuuru
ya. 24 Leban nyekwara Lịa odibo ya, Zilpa, ka ọ bụrụ
odibo nwanyị ya. 25 Mgbe chi bọrọ, Jekọb hụrụ na ọ bụ
Lịa ka Leban kpọnyere ya. Jekọb sịrị Leban, "Gịnị bụ ihe a
i mere m? Ọ bụghị n'ihi Rechel ka m ji gbaara gị odibo?
Gịnị mere i ji ghọgbuo m?" 26 Leban zara sị ya, "Ọ bụghị
omenaala anyị ibu ụzọ kee nwantakịrị nwanyị nke nta di
tupu nke ada. 27 Otu ọ dị, chere ka mmemme izu ụka

nke onye nke a gafee. Mgbe ahụ, aga m akpọnyekwa gị
onye nke ọzọ a maka odibo ị ga-agbara m afọ asaa ọzọ."
28 Jekọb mere ka o si kwuo. O debezuru mmemme otu
izu ụka onye nke a, Leban kpọnyere ya nwa ya Rechel
ka ọ bụrụ nwunye ya. 29 Leban nyere nwa ya nwanyị,
Rechel, odibo ya nwanyị bụ Bilha, ka ọ bụrụ odibo ya.
30 Jekọb bakwukwara Rechel. Ọ hụrụ Rechel n'anya nke
ukwuu karịa Lịa. Ọ gbakwaara Leban odibo afọ asaa ọzọ.
31 Mgbe Onyenwe anyị hụrụ na Lịa bụ nwanyị a kpọrọ
asị, o meghere akpanwa ya, ma Rechel bụ nwanyị aga. 32
Lịa tụrụ ime mụọ nwa nwoke, kpọọ ya Ruben. N'ihi na
o kwuru sị, "Ọ bụ n'ihi na Onyenwe anyị ahụla nsogbu
m, ugbu a di m ga-ahụ m n'anya." 33 Ọ tụụrụ ime ọzọ
mụọkwa nwa nwoke. O kwuru sị, "Onyenwe anyị anụla
na m bụ nwanyị a kpọrọ asị, ọ bụ ya mere o ji nye m nwa
nwoke ọzọ." Ya mere ọ kpọrọ aha ya Simiọn. 34 Lịa tụrụ
ime ọzọ, mgbe ọ mụrụ nwa nwoke, o kwuru sị, "N'ezie,
ugbu a ka di m ga-arapara m n'ahụ, n'ihi na amụọrala m
ya ụmụ ndị ikom atọ." Ya mere ọ kpọrọ aha ya Livayị. 35
Ọ tụụrụ ime ọzọ mụọ nwa nwoke. O kwuru sị, "Ugbu a
aga m eto Onyenwe anyị." Ya mere, ọ kpọrọ aha ya Juda.
Lịa mụsịrị nwa a kwụsị ịmụ ụmụ.

30 Rechel hụrụ na ya amụghị nwa ọbụla nye Jekọb, o
kworo ekworo megide nwanne ya nwanyị. Ya mere, ọ
sịrị Jekọb, "Nye m ụmụ. Ọ bụrụ na i meghị otu a, aga m
anwụ." 2 Jekọb were iwe megide Rechel, sị ya, "Abụ m
Chineke onye gbochiri gị mkpụrụ nke afọ?" 3 Mgbe ahụ
Rechel gwara Jekọb sị ya, "Lee odibo m nwanyị Bilha,
bakwuru ya ka ọ mụọ nwa n'ikpere m abụọ, ka mụ onwe

m site na ya bụrụkwa onye mụtara ụmụ.” 4 Rechel nyere
Jekọb Bilha, odibo nwanyị ya, Jekọb bakwuuru ya. 5 Bilha
tụụrụ ime mụọra Jekọb nwa nwoke. 6 Nke a mere ka
Rechel kwuo sị, “Chineke ekpepụtala m. Ọ nụla arịrịọ m
nye m nwa nwoke.” N’ihi nke a, Rechel gụrụ nwa ahụ
Dan. 7 Bilha, odibo nwanyị Rechel, tụụrụ ime ọzọ mụtara
Jekọb nwa nwoke nke abụọ. 8 Rechel kwuru sị, “Mgba dị
ukwuu ka mụ na nwanne m nwanyị gbara, m merie.” Ọ
kpọọ ya Naftalị. 9 Lịa hụrụ na ya akwụsịla ịmụ nwa, ọ
kpọọrọ Zilpa, odibo ya nwanyị kpọnye Jekọb ka ọ bụrụ
nwunye ya. 10 Zilpa, odibo nwanyị Lịa, mụtara Jekọb nwa
nwoke. 11 Mgbe nke a mere, Lịa kwuru sị, “Nke a bụ
ihuọma.” Ọ kpọrọ nwa ahụ Gad. 12 Zilpa, odibo nwanyị
Lịa mụtaara Jekọb nwa nwoke nke abụọ. 13 Mgbe ahụ
Lịa kwuru sị, “Ọṅụ ejula m obi, n’ihi na ụmụ nwanyị ibe
m ga-akpọ m onye ihe na-agara nke ọma.” Lịa kpọrọ
nwantakịrị nwoke ahụ Asha. 14 Otu ụbọchị, n’oge a na-
aghọ ọka wiiti, Ruben nwa Lịa, gara n’ọhịa hụ ahịhịa a na-
akpọ mandreki. Ọ kụtaara nne ya ụfọdụ n’ime ahịhịa a.
Mgbe Rechel hụrụ ahịhịa a, ọ rịọrọ Lịa sị ya, “Biko nyetụ
m ụfọdụ n’ime mandreki ndị a nwa gị nwoke kụtara.” 15
Ma Lịa zara sị ya, “O zubeere gị na ị napụrụ m di m? Ị
chọkwara ịnapụ m mandreki ndị a nwa m nwoke wetaara
m?” Rechel zara Lịa sị, “Ọ dị mma, ka gị na ya dinaa
n’abalị a ka ọ bụrụ ihe mgbanwo maka mandreki nwa
gị nwoke.” 16 Ya mere, mgbe Jekọb si n’ọhịa na-alọbata
n’uhuruchi ụbọchị ahụ, Lịa pụrụ izute ya, sị ya, “Ị ga-
abakwute m n’ihi na m ejirila m ahịhịa mandreki nwa
m nwoke m zụta gị.” Ha dinara n’abalị ahụ. 17 Chineke

nụrụ olu Lịa, ọ tụụrụ ime mụtara Jekọb nwa nwoke nke
ise. 18 Lịa sịrị, "Chineke akwụọla m ụgwọ maka odibo m
nwanyị m nyere di m." Ya mere ọ kpọrọ aha ya Isaka. 19
Lịa tụkwaara ime ọzọ mụtara Jekọb nwa nwoke nke isii.
20 Ugbu a Lịa kwuru sị, "Chineke enyela m ezi onyinye
dị oke ọnụ. Ugbu a, di m ga-eji nkwanye ugwu leta m
n'ihi na amụọrala m ya ụmụ ndị ikom isii." Ọ kpọrọ aha
ya Zebụlọn. 21 Emesịa, Lịa mụrụ nwa nwanyị, kpọọ ya
Daịna. 22 Chineke chetara Rechel. Ọ nụrụ olu ya, meghee
akpanwa ya. 23 N'ihi ya, Rechel tụụrụ ime mụta nwa
nwoke. Ọ sịrị, "Chineke ewepụla nkọcha dịịrị m." 24
Rechel kpọrọ aha ya Josef, dị ka ọ sịrị, "Ka Onyenwe anyị
nyekwa m nwa nwoke ọzọ." 25 Mgbe Rechel mụsịrị Josef,
Jekọb jekwuru Leban sị ya, "Zilaga m ka m laghachi n'ebe
m na ala nke m. 26 Kpọnye m ndị nwunye m, ndị m ji
n'ihi ha gbara gị odibo, ha na ụmụ m, ka m lakwaa. Ị
maara otu m siri gbaara gị odibo. Kpọnye m ha ka m duru
ha laghachi ebe m si bịa." 27 Leban sịrị Jekọb, "Ọ bụrụ
na m achọtala amara n'ihu gị biko nọdụ, n'ihi na esi m
n'ịgba afa chọpụta na Onyenwe anyị agọziela m n'ihi gị."
28 Leban sịrị, "Kwuo ego ole ị chọrọ ka m kwụọ gị, aga
m akwụ ya." 29 Jekọb zara sị Leban, "Gị onwe gị maara
otu m si gbara gị odibo na ihe mere igwe anụ ụlọ gị ndị
m lekọtara. 30 N'ihi na ole na ole ka i nwere mgbe m
bịara, ma ugbu a, ha abaala ụba nke ukwuu. Onyenwe
anyị esitela n'ụkwụ m gọzie gị. Ugbu a, kedụ mgbe m
ga-arụkwanụ ọrụ nke mụ onwe m maka ezinaụlọ m?"
31 Leban jụrụ Jekọb sị, "Kedụ ihe m ga-enye gị?" Jekọb
gwara ya sị, "Enyela m ihe ọbụla, kama o nwere otu ihe

m chọrọ ka i mee. Ọ bụrụ na i mee ya, aga m alaghachi
ilekọta igwe anụ ụlọ gị. **32** Kwere ka m jeghariạ n'etiti
igwe anụ ụlọ gị, ka m họpụta site n'etiti igwe atụrụ gị ndị
niile tụrụ agwa agwa, na ụmụ atụrụ niile dị oji, na ewu
niile tụrụ agwa agwa. Atụrụ na ewu ndị a niile m ga-
ahọpụta ga-abụ ụgwọ ọrụ m. **33** Ezi omume m ga-azara
n'ọdịnihu, mgbe ọbụla ị bịara nyochaa ụgwọ ọrụ ị kwụrụ
m. Ewu ọbụla na-atụghị agwa agwa, maọbụ atụrụ ọbụla
na-ejighị oji ị chọpụtara n'etiti igwe ewu na atụrụ nke m
ka a ga-agụ dị ka ihe e zuru n'ohi." **34** Leban zara sị ya,
"Ọ dị mma. Ya dịrị dịka i kwuru." **35** N'otu ụbọchị ahụ,
ọ họpụtachara mkpi niile tụrụ agwa maọbụ ntụpọ na
nne ewu niile ndị nwere tụrụ agwa maọbụ ntụpọ na nke
ọbụla nwere ajị ọcha n'ahụ ya. Ọ họpụtakwara atụrụ ojii
niile, nyefee ha n'aka ụmụ ya ka ha lekọtaa ha. **36** Leban
jere ije abalị atọ nke kewapụrụ ha site n'ebe Jekọb nọ. Ma
Jekọb nọgidere na-elekọta igwe anụ ụlọ Leban ndị ọzọ.
37 Mgbe ahụ Jekọb gara gbute ngalaba osisi pọpla, na
osisi alụmọnd, na osisi plenụ, kpechapụ ahụ agbụgbọ
osisi ndị a, si otu a mee ka ime ime ngalaba osisi ndị a dị
ọcha pụta ìhè. **38** Ọ tọgbọrọ osisi ndị a o kpechapụtara
n'ebe ewu na atụrụ ndị a na-aṅụ mmiri, ka ha cherịta ịhụ
ebe igwe anụ ụlọ ndị a nọ mgbe ọbụla ha na-aṅụ mmiri.
Nke a mere mgbe igwe anụ ụlọ ndị a na-enwe ekpomọkụ
nke ịgba ibe ha, n'oge ha bịara ịṅụ mmiri, **39** ọ bụ n'ihu
ngalaba osisi ndị a ka ha na-anọ na-agba onwe ha. Mgbe
anụ ụlọ ndị a mụrụ ụmụ, ahụ ụmụ ha na-atụ agwa agwa
maọbụ nwe ntụpọ. **40** Jekọb na-edo ụmụ igwe ewu na
atụrụ ndị a n'otu akụkụ, ma ọ na-eme ka anụ ụlọ ndị ọzọ

chee ihu ha n’anụ ụlọ Leban ndị tụrụ agwa agwa, maọbụ
na-eji oji. N’ụzọ dị otu a, ọ kewapụtaara onwe ya anụ ụlọ
nke ya. O tinyekọtaghị ha n’anụ ụlọ Leban. **41** Mgbe ọbụla
nne anụ ụlọ ndị ahụ siri ike nọ n’ọnọdụ ịtụrụ ime, Jekọb
na-edobe ngalaba osisi ndị ahụ n’akụkụ ebe ha na-aṅụ
mmiri n’ihu ha, ka ha nọrọ n’ebe ahụ gbaa onwe ha. **42**
Ma ọ bụrụ na anụ ụlọ ndị ahụ adịghị ike, Jekọb anaghị
edebe osisi ndị a n’ihu ha. Ya mere, igwe ewu na atụrụ
ndị na-esighị ike gaara Leban. Ma ndị siri ike gaara Jekọb.
43 Site n’ụzọ dị otu a, Jekọb ghọrọ onye nwere akụ hie
nne. O nwekwara ọtụtụ igwe anụ ụlọ na ọtụtụ ndị na-
ejere ya ozi nwoke na nwanyị, na ọtụtụ ịnyịnya kamel, na
ọtụtụ ịnyịnya ibu ndị ọzọ.

31 Jekọb nụrụ na ụmụ ndị ikom Leban na-asị, “Jekọb
ewerechaala ihe niile nna anyị nwere. O sitere n’ihe nna
anyị nwere kpata akụnụba ya niile.” **2** Jekọb hụkwara na
omume Leban n’ebe ọ nọ adịghịkwa otu ọ dị na mbụ.
3 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị Jekọb, “Laghachi n’ala
nna gị ha, lakwuru ụmụnna gị, aga m anọnyere gị.” **4**
Ya mere, Jekọb ziri Rechel na Lịa ozi ka ha bịakwute ya
n’ọhịa ebe ọ nọ na-elekọta igwe anụ ụlọ ya. **5** Ọ sịrị ha,
“Ahụla m na omume nna unu n’ebe m nọ adịghịkwa otu ọ
dị na mbụ. Ma Chineke nna m ha nọnyeere m. **6** Unu
maara na eji m ike m niile rụọra nna unu ọrụ. **7** Ma nna
unu ghọgburu m, gbanwee ụgwọ ọrụ m ugboro iri. Otu ọ
dị, Chineke ekweghị ka nna unu merụọ m ahụ. **8** Ọ bụrụ
na ọ sị, ‘Ndị tụrụ agwa agwa ga-abụ ụgwọ ọrụ gị,’ mgbe
ahụ, igwe anụ ụlọ niile na-amụ ụmụ na-abụ ndị tụrụ
agwa. Ma ọ bụrụ na ọ sị, ‘Ndị niile nwere ntụpọ ga-abụ

ụgwọ ọrụ gị,’ mgbe ahụ, igwe anụ ụlọ niile na-amụ ụmụ
na-enwe ntụpọ ọcha n’ahụ ha. 9 Chineke napụrụ nna unu
anụ ụlọ ya ma nye m ha. 10 “N’oge ụmụ anụ ụlọ ji atụ
ime, eweliri m anya hụ na nrọ na ụmụ mkpi niile na-
agba igwe nne ewu bụ ụmụ mkpi ndị tụrụ agwa agwa,
ndị nwere akara maọbụ ndị nwere ntụpọ ọcha n’ahụ ha.
11 Mgbe ahụ, mmụọ ozi Chineke sịrị m na nrọ, ‘Jekọb.’
Azara m sị, ‘Lee m n’ebe a.’ 12 Ọ sịrị m, ‘Lelie anya gị elu,
lee ka ị hụ na mkpi niile na-agba igwe nne ewu ndị a bụ
mkpi ndị ahụ tụrụ agwa agwa, ndị nwere akara maọbụ
ndị nwere ntụpọ ọcha. N’ihi na ahụla m ihe niile Leban
na-eme gị. 13 Mụ onwe m bụ Chineke nke Betel, ebe ị
wụkwasịrị mmanụ n’ogidi nkume ahụ, ebe ị kwekwara m
nkwa. Ugbu a, kulie, hapụ obodo a, laghachi n’ala a nọ
mụọ gị.’” 14 Rechel na Lịa zara sị ya, “Anyị ka nwere oke
n’ihe nketa n’ụlọ nna anyị? 15 Ọ bụghị dịka ndị ọbịa ka ọ
gụnyeziri anyị? N’ihi na o reela anyị, ripịakwa ụgwọ isi
anyị. 16 N’ezie, akụ ndị ahụ Chineke napụrụ nna anyị
bụ nke anyị na nke ụmụ anyị. Ya mere, mee ihe ọbụla
Chineke sị gị mee.” 17 Jekọb biliri, kukwasị ụmụ ya na
ndị nwunye ya n’elu ịnyịnya kamel, 18 duru igwe anụ
ụlọ ya niile, na ihe ọ kpatara na Padan Aram, lakwuru
nna ya Aịzik n’ala Kenan. 19 Ka Leban gara ịkpachapụ ajị
ụmụ atụrụ ya, Rechel zuuru arụsị ezinaụlọ nna ya. 20
Jekọb ghọkwara Leban onye Aram aghụghọ n’ihi na ọ
gwaghị ya na ọ na-agbapụ ọsọ. 21 Ya mere, o buru ihe
niile o nwere gbapụ ọsọ, gbafee iyi ukwu Yufretis, chee
ihu n’ala ugwu ugwu Gilead. 22 Abalị atọ agafeelarị tupu
a gwa Leban na Jekọb agbalaala. 23 O duuru ndị ikwu

ya chụọ Jekọb ọsọ abalị asaa tupu ọ chụkwute ya n'ala
ugwu ugwu Gilead. 24 Ma Chineke bịakwutere Leban
onye Aram na nrọ n'abalị sị ya, "Kpachapụ anya gị, hụ
na o nweghị ihe ị gwara Jekọb, maọbụ okwu dị mma,
maọbụ nke dị njọ." 25 Jekọb amaala ụlọ ikwu ya n'ala
ugwu Gilead mgbe Leban chụkwutere ya. Leban na ndị
ikwu ya makwara ụlọ ikwu nke ha n'ebe ahụ. 26 Leban
sịrị Jekọb, "Gịnị bụ ihe a i mere? Ị ghọgbuola m. I burula
ụmụ m ndị inyom dịka ndị a dọtara n'agha? 27 Gịnị mere
i ji ghọgbuo m, zoro ezo gbapụ? Gịnị mere ị gwaghị m ka
m jiri ọṅụ na ịbụ abụ nke ya na ịkpọ ụbọ akwara na iti
ịgba so, zilaga gị? 28 Gịnị mere i nyeghị m ohere ka m
sutu ụmụ ụmụ m na ụmụ m ndị inyom ọnụ sị ha laa nke
ọma? Omume a i mere bụ omume nzuzu. 29 Enwere m
ike merụọ gị ahụ ugbu a, ma Chineke nke nna gị mere ka
m hụ ya anya na nrọ n'abalị gara aga. Ọ dọrọ m aka na
ntị sị m, 'Kpachapụ anya gị hụ na o nweghị ihe ị gwara
Jekọb, maọbụ okwu dị mma, maọbụ nke dị njọ.' 30 Ugbu
a, ị na-ala n'ihi na ọ gụrụ gị agụụ ịlaghachi n'ụlọ nna gị,
ma gịnị mere i ji zuru chi m?" 31 Jekọb zara sị Leban,
"N'ihi na m tụrụ egwu, n'ihi na m chere sị na ị ga-eji ike
napụ m ụmụ gị ndị inyom a. 32 Ma ọ bụrụ na ị chọta
onye ọbụla ji chi gị ndị a, onye ahụ ga-anwụ. N'ihu ndị
ikwu gị ndị a, chọgharịa n'onwe gị, lee ma ị ga-achọta
ihe ọbụla bụ nke gị dị m n'aka. Ọ bụrụ na ị chọta ya,
were ya." Ma Jekọb amaghị na Rechel zuuru chi ndị ahụ.
33 Ya mere, Leban bara n'ụlọ ikwu Jekọb, na n'ime ụlọ
ikwu Lịa, na n'ime ụlọ ikwu ndị odibo nwanyị abụọ ya,
ma o nweghị ihe ọ chọtara. O sitere n'ụlọ ikwu Lịa pụta

baa n'ụlọ ikwu Rechel. **34** N'oge a, Rechel ewerela arụsị
ezinaụlọ ndị ahụ tinye ha n'ime akwa e ji anọkwasị n'elu
ịnyịnya kamel nọdụ ọdụ n'elu ya. Leban chọgharịrị ebe
niile n'ime ụlọ ikwu ahụ ma ọ chọtaghị arụsị ezinaụlọ ndị
ahụ. **35** Mgbe ahụ, Rechel gwara nna ya Leban sị, "Biko,
ewela iwe nna m ukwu, n'ihi na enweghị m ike ibili ọtọ
n'ihu gị. Anọ m n'ọnọdụ ndị inyom na-anọ kwa ọnwa."
Leban chọgharịrị ebe niile, ma ọ hụghị arụsị ezinaụlọ ndị
ahụ. **36** Iwe were Jekọb megide Leban. O ji iwe jụọ Leban
sị, "Gịnị bụ njehie m? Gịnị bụ mmehie m mere i ji si otu a
na-achụsi m ike? **37** Ugbu a, ị chọgharịala n'ibu m niile,
gịnị ka ị chọtara bụ nke gị? Wepụta ya n'ihu ndị ikwu gị
na n'ihu ndị nke m, ka ha kpeere mụ na gị ikpe. **38** "Iri
afọ abụọ ka mụ na gị nọrọ. O nweghị mgbe ime pụrụ
ụmụ ewu na atụrụ gị; o nwekwaghị mgbe m riri ebule
si n'igwe anụ ụlọ gị. **39** O nweghị mgbe m welataara gị
anụ ụlọ nke anụ ọhịa dọgburu, kama akwụrụ m ụgwọ
ha. I mekwara ka m kwụghachi gị anụ ụlọ ọbụla e zuru
n'ohi, maọbụ n'ehihie, maọbụ n'abalị. **40** N'ime oke anwụ
nke ehihie ka m rụụrụ gị ọrụ. Rụọkwara gị ọrụ n'oge oyi
na-atụ, n'abalị ụra sikwa n'anya m pụọ. **41** Otu a ka ọ
dịrị m iri afọ abụọ m jeere gị ozi. Arụrụ m gị ọrụ afọ iri
na anọ maka ụmụ gị ndị inyom abụọ ndị a, afọ isii ka m
lekọtara igwe ewu na atụrụ gị. Ị nọkwa n'ime ihe ndị a
gbanwee ụgwọ ọrụ m ugboro iri. **42** A sị na Chineke m,
Chineke Ebraham, onye ahụ a na-atụ egwu nke Aịzik,
anọnyereghị m, ị gaara ezilaga m n'aka efu, agaara m
agbara aka laa. Ma Chineke ahụla ịrụsị ọrụ ike m, na
nhụju anya m niile, ọ bụ ya mere o ji baara gị mba n'abalị

gara aga.” 43 Mgbe ahụ Leban zaghachiri sị Jekọb, “Ndị
inyom ndị a bụ ụmụ m. Ụmụaka ndị a bụ ụmụ m. Igwe
anụ ụlọ ndị a bụ nke m. Ihe ndị a niile ị na-ahụ anya bụ
nke m. Olee otu m ga-esi merụọ ụmụ m, na ụmụ ụmụ m
ahụ? 44 Ugbu a, bịa ka anyị gbaa ndụ mụ na gị, ka ọ bụrụ
ihe ama n’etiti anyị.” 45 Ya mere, Jekọb weere otu nkume
guzo ya ọtọ dịka ogidi. 46 Jekọb gwakwara ndị so ya sị ha,
“Tụtụkọta nkume.” Ha tụtụkọtara nkume wụsa ha n’otu
ebe mee ka ọ laa elu. Emesịa, ha nọdụrụ n’akụkụ nkume
ndị ahụ rie nri. 47 Leban kpọrọ nkume ndị ahụ Jega-
Sahaduta, n’asụsụ nke ya. Jekọb kpọrọ ya Galeed, n’asụsụ
nke ya. 48 Emesịa, Leban sịrị, “Ka nkume ndị a bụrụ ihe
ama n’etiti mụ na gị taa.” Nke a mere e ji kpọọ ya Galeed.
49 A kpọkwara ya Mizpa, n’ihi na Leban sịrị, “Ka Onyenwe
anyị bụrụ onye ga-eche mụ na gị nche ịhụ na onye ọbụla
n’ime anyị debere ọgbụgba ndụ a, mgbe anyị na-anọghị
ibe anyị nso. 50 Ọ bụrụ na i mee ụmụ m ndị inyom ihe
ọjọọ, maọbụ lụọ ndị inyom ndị ọzọ tinyere ha, o nweghị
onye n’ime anyị ga-amata, ma cheta na Chineke ga-abụ
onyeama n’etiti mụ na gị.” 51 Leban gwakwara Jekọb
sị, “Lee nkume ndị a a wụsara n’ebe a na ogidi m mere
ka o guzo n’etiti mụ na gị. 52 Nkume ndị a a wụsara bụ
akaebe, ogidi a bụkwa ihe ama. Agaghị m agabiga nkume
ndị a a wụsara gafeeta n’akụkụ nke gị ime gị ihe ọjọọ. Gị
onwe gị agaghị agabiga nkume ndị a a wụsara na ogidi a
gafeeta n’akụkụ nke m ime m ihe ọjọọ. 53 Ka Chineke
Ebraham na Chineke Nahọ, Chineke nna ha, bụrụ onye
ikpe n’etiti mụ na gị.” Ya mere Jekọb ji onye ahụ a na-
atụ egwu nke nna ya Aịzik ṅụọ iyi. 54 Ọ chụrụ aja n’ala

ugwu ugwu ahụ, kpọọ ndị ikwu ya niile oriri. Mgbe ha
richara nri, ha rahụrụ ụra n'ebe ahụ. 55 N'isi ụtụtụ echi
ya, Leban biliri sutu ụmụ ya ndị inyom na ụmụ ụmụ ya
ọnụ. Ọ gọziri ha, hapụ ha laghachi ụlọ ha.

32 Jekọb n'onwe ya hapụrụ gawa n'ihu n'ije ya. Ndị
mmụọ ozi Chineke zutere ya n'ụzọ. 2 Mgbe Jekọb hụrụ
ha, o kwuru sị, "Ebe a bụ ụlọ ikwu Chineke!" Ọ kpọrọ
ebe ahụ, Mahanaim. 3 Mgbe ahụ, Jekọb zipụrụ ndị ozi
ka ha jee hụ Ịsọ nwanne ya nwoke n'ala Sia, n'obodo
Edọm. 4 O ziri ha ozi sị, "Ihe a bụ ihe unu ga-agwa nna m
ukwu Ịsọ, 'Odibo gị Jekọb kwuru sị, Ọ bụ na nke Leban
ka m jere kemgbe, ọ bụkwa ebe ahụ ka m nọ ruo ugbu
a. 5 Enwere m ọtụtụ ehi, na ịnyịnya ibu, na igwe atụrụ
na ewu, na ndị odibo ndị nwoke na ndị nwanyị. Ana m
ezigara onyenwe m ozi a ka m nata ihuọma n'ebe ọ nọ.'"
6 Mgbe ndị ozi ahụ lọghachikwutere Jekọb, ha gwara ya sị
ya, "Anyị jekwuru nwanne gị nwoke Ịsọ dị ka i ziri anyị.
Ugbu a, ọ na-abịa. Ọ chị narị ndị ikom anọ na-abịa izute
gị." 7 Ụjọ tụrụ Jekọb nke ukwuu, obi ya jupụtakwara na
nsogbu. N'ihi nke a, o kewara ndị niile so ya ụzọ abụọ,
tinyere anụ ụlọ ya, na igwe ehi ya na ịnyịnya kamel ya. 8
O chere n'obi ya sị, "Ọ bụrụ na Ịsọ alụso otu n'ime ụzọ
abụọ a ọgụ, otu ụzọ fọdụrụ ga-enwe ike gbalaga." 9 Mgbe
ahụ, Jekọb kpere ekpere sị, "Chineke nke nna m Ebraham,
Chineke nke nna m Aịzik, Onyenwe anyị, gị onye gwara m
sị, 'Laghachi n'ala gị na n'ebe ụmụnna gị nọ, aga m eme
ka ihe gaara gị nke ọma.' 10 Ekwesighị m obi ebere na
ikwesi ntụkwasị obi nke i gosiri ohu gị. Mgbe m gabigara
Jọdan a, enweghị m ihe ọbụla karịa mkpanaka m, ma

ugbu a, abụ m ọmụma ụlọ ikwu abụọ. **11** Zọpụta m, arịọ
m gị, site n'aka nwanne m Ịsọ, n'ihi na egwu na-atụ m na
ọ ga-abịa lụso m agha, lụsokwa ndị nne a na ụmụntakịrị
ha agha. **12** Ọ bụ gị kwuru sị, 'Aga m eme ka ihe gaara
gị nke ọma, meekwa ka ụmụ ụmụ gị dịrị ka aja nke dị
n'ọnụ osimiri, nke mmadụ na-apụghị ịgụta ọnụ.'" **13**
Jekọb rahụrụ n'ebe ahụ n'abalị ahụ. Site n'ihe niile o
nwere, ọ họpụtara onyinye ọ ga-enye nwanne ya Ịsọ. **14** Ọ
kwadoro inye ya: narị nne ewu abụọ, iri mkpi abụọ, narị
nne atụrụ abụọ, iri ebule abụọ **15** Iri nne ịnyịnya kamel
atọ na ụmụ ha, na iri nne ehi anọ, oke ehi iri, iri nne
ịnyịnya ibu abụọ, oke ịnyịnya ibu iri. **16** O weere onyinye
ndị a niile nyefee n'aka ndị ozi ya n'usoro dịka ụdị ha si
dị. Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi sị ha, "Burunu ụzọ na-aga,
meenụ ka ohere dị n'etiti igwe anụ na igwe ibe ya." **17** O
nyere onye mbụ iwu sị ha, "Mgbe Ịsọ nwanne m zutere
unu jụọ unu ajụjụ sị, 'Onye bụ nna unu ukwu? Ebee ka
unu na-aga? Onye nwe anụ ụlọ ndị a niile unu chị na-
aga?' **18** Unu ga-aza sị ya, 'Anụ ụlọ ndị a bụ nke ohu gị
Jekọb. Ha bụ onyinye e zitere onyenwe m Ịsọ, lee ka ọ na-
abịa n'azụ anyị.'" **19** Otu ozi ahụ ka Jekọb ziri onye nke
abụọ na onye nke atọ, na ndị ọzọ niile chị igwe anụ ụlọ,
sị ha, "Unu ga-agwa Ịsọ otu ihe ahụ mgbe unu zutere ya.
20 Hụkwanụ na unu gwara ya sị, 'Ohu gị Jekọb nọ n'azụ
anyị.'" Echiche ya bụ, "Aga m eji onyinye ndị a niile m
na-ezipụrụ ya mee ka obi ya dajụọ, nke ọ ga-abụ mgbe
mụ na ya zutere, ma eleghị anya, ọ ga-anabata m." **21**
Mgbe o zipụchasịrị onyinye ndị ahụ niile, Jekọb rahụrụ
ụra n'ụlọ ikwu ya n'abalị ahụ. **22** N'abalị ahụ, Jekọb biliri

duru ndị nwunye ya abụọ na ndị odibo nwanyị ya abụọ,
na ụmụ ya iri na otu, site n'ebe na-adịghị omimi nke iyi
Jabọk kpọfee ha. **23** Mgbe ọ kpọfechara ha, o bufekwara
ihe niile o nwere. **24** Emesịa, Jekọb lọghachiri nọdụ naanị
ya. Mgbe ahụ, otu nwoke bịara gbaso ya mgba. Ha abụọ
gbagidere mgba a tutu chi ebido ịbọ. **25** Mgbe nwoke ahụ
hụrụ na ọ pụghị imeri Jekọb na mgba ahụ, o tiri Jekọb
aka n'ọkpụ, mee ka ọkpụ ya hịkwapụ site n'ọnọdụ ya. **26**
Mgbe nke a mesịrị, nwoke ahụ gwara Jekọb sị ya: "Hapụ
m aka ka m laa, n'ihi na chi ebidola ịbọ." Ma Jekọb zara
sị ya, "Ọ bụ naanị mgbe ị gọziri m ka m ga-ahapụ gị ka
ị laa." **27** Mgbe ahụ nwoke ahụ jụrụ Jekọb ajụjụ sị ya,
"Gịnị bụ aha gị?" Ọ zara sị, "Aha m bụ Jekọb." **28** Nwoke
ahụ zara sị ya, "Aha gị agaghị abụkwa Jekọb, kama ọ ga-
abụ Izrel, n'ihi na gị na Chineke na ndị mmadụ gbara
mgba, ị mmeri." **29** Jekọb sịrị, "Biko gwa m aha gị." Ma ọ
zaghachiri, "Gịnị mere ị ji ajụ aha m?" Mgbe ahụ, ọ gọziri
ya n'ebe ahụ. **30** Jekọb kpọrọ aha ebe ahụ Peniel, n'ihi na
ọ sịrị, "Ahụla m Chineke ihu na ihu, ma e chebere ndụ
m." **31** Anyanwụ awaala mgbe Jekọb si Peniel gafee. Ma
n'ihi ihe mere ya n'ọkpụ, ọ naghị agazikwa ije. **32** Ọ bụ
ihe a mere ụmụ Izrel adịghị eri akwara anụ jikọtara ukwu
anụ na ọkpụ ya ruo taa. N'ihi na ihe ahụ mere Jekọb
metụtara akwara ukwu ya.

33 Jekọb lepụrụ anya n'ihu, hụ Ịsọ ka ọ na-abịa, ya na
narị ndị ikom anọ ndị so ya. N'ihi ya, o kesara ụmụntakịrị
ndị ahụ, n'etiti Lịa, na Rechel na ndị odibo nwanyị ya
abụọ. **2** O mere ka ndị odibo nwanyị ya abụọ ahụ na ụmụ
ha buru ụzọ, Lịa na ụmụ ya esoro n'azụ, ebe Rechel na

Josef nọ n'azụ azụ. **3** Ma ya onwe ya buru ụzọ na-aga
n'ihu ha niile, na-akpọ isiala nye Ịsọ ugboro asaa, tutu ruo
mgbe ọ bịarutere nwanne ya nwoke nso. **4** Ma Ịsọ gbaara
ọsọ bịakwute ya, makụọ ya, jikụọ ya aka n'olu, sutu ya
ọnụ. Ha abụọ kwara akwa. **5** Mgbe Ịsọ lelitere anya hụ ndị
inyom ndị a na ụmụntakịrị ndị ahụ. Ọ sịrị, "Ndị ole bụ
ndị a gị na ha so?" Jekọb sịrị, "Ha bụ ụmụ Chineke sitere
n'amara ya nye ohu gị." **6** Mgbe ahụ, ndị odibo nwanyị
abụọ na ụmụ ha rutere nso, kpọọ isiala. **7** Lịa na ụmụ ya
bịarutekwara kpọọ isiala, n'ikpeazụ Rechel na Josef bịara
kpọọkwa isiala. **8** Ịsọ sịrị, "Igwe ewu na atụrụ ndị a niile
m zutere n'ụzọ, gịnị ka ọ pụtara?" Jekọb zara, "Ha bụ
maka ịnata ihuọma n'aka gị, onyenwe m." **9** Ma Ịsọ sịrị,
"Nwanne m nwoke, debere onwe gị ihe i nwere, n'ihi na
enwere m akụ hie nne." **10** Jekọb sịrị, "E, biko, ọ bụrụ na
m achọtala ihuọma n'anya gị, nara m onyinye ndị a. N'ihi
na ịhụ gị anya dịka ilekwasị Chineke anya n'ihu, nke ka
nke, otu a i ji ihu ọcha nabata m. **11** Biko nara onyinye
ndị ahụ e wetaara gị, n'ihi na Chineke emelara m amara.
Enwekwara m ihe ga-ezuru m." Jekọb kwagidere ya, ọ
naara onyinye ndị ahụ. **12** Mgbe ahụ, Ịsọ sịrị, "Bilienụ
ka anyị malite ije ịlaghachi. Aga m esonyere unu." **13**
Ma Jekọb sịrị ya, "Onyenwe m, ị maara na ụmụntakịrị
ndị a adịghị ike, aga m ejikwa nwayọọ chịa ụmụ atụrụ
ndị a na ehi ndị na-enye ụmụ ha ara. Ọ bụrụ na a chịa
ha n'ike n'ime otu ụbọchị, ụmụ anụmanụ ndị a niile ga-
anwụ. **14** Ya mere, ka onyenwe m buru ohu ya ụzọ na-
aga, ma ka m jiri nwayọọ nwayọọ na-abịa, dịka ike igwe
anụ ndị a na ụmụaka ndị a si dị. Tutu ruo mgbe m ga-

ezute onyenwe m na Sia." 15 Ịsọ sịrị, "Ọ bụrụ otu a, ka m
hapụrụ gị ụfọdụ ndị a mụ na ha so." Ma Jekọb sịrị, "N'ihi
gịnị kwanụ? Ka m hụta naanị ihuọma n'anya onyenwe
m." 16 Ịsọ laghachikwara azụ na Sia n'otu ụbọchị ahụ. 17
Ma Jekọb na ezinaụlọ ya jere Sukọt, ebe o wuuru onwe
ya ụlọ obibi, wuokwara anụ ụlọ ya ụlọ obibi ha. Ọ bụ
nke a mere e ji kpọọ ebe ahụ Sukọt. 18 Mgbe Jekọb si
Padan Aram lọghachi, o rutere obodo Shekem nke dị
n'ala Kenan n'udo. O mara ụlọ ikwu ya n'ihu obodo ahụ.
19 Ọ zụrụ ala ebe o mara ụlọ ikwu ya n'aka ụmụ Hamọ,
nna Shekem, ọ kwụrụ narị mkpụrụ ọlaọcha maka ala ahụ.
20 N'ebe ahụ, o wuru ebe ịchụ aja, kpọọ aha ya El Elohe
Izrel.

34 Ugbu a, Daịna nwa nwanyị Lịa mụụrụ Jekọb pụrụ
ileta ndị inyom ala ahụ. 2 Mgbe Shekem, nwa Hamọ onye
Hiv, onye na-achị mpaghara ahụ, hụrụ ya, ọ kpọọrọ ya jiri
ike ya na ya dinaa. 3 Mkpụrụobi ya gara n'ebe Daịna nwa
Jekọb, ọ hụrụ nwantakịrị nwanyị ahụ n'anya, gwakwa ya
okwu dị nro. 4 Shekem sịrị nna ya bụ Hamọ "Lụtara m
nwaagbọghọ a, ka ọ bụrụ nwunye m." 5 Mgbe Jekọb nụrụ
na e merụrụ Daịna nwa ya nwanyị, n'ihi na ụmụ ya ndị
ikom nọ n'ọhịa ebe ha na-azụ anụ ụlọ, ọ gbara nkịtị na-
emeghị ihe ọbụla ruo mgbe ha lọtara. 6 Hamọ bụ nna
Shekem, pụkwuuru Jekọb ka ha kparịta ụka. 7 Ụmụ ndị
ikom Jekọb si n'ọhịa na-alọta mgbe ha nụrụ ihe merenụ,
iwe na ọnụma juputara ha obi nke ukwuu n'ihi na Shekem
mere ihe na-eweta ihere n'Izrel site n'idinakwuru ada
Jekọb, ihe a na-ekwesighị ime eme. 8 Ma Hamọ sịrị ha,
"Nwa m nwoke Shekem hụrụ nwa unu nwanyị n'anya.

Biko, kwerenụ ka ọ lụọ ya. **9** Kwerenụ ka anyị na unu
na-alụrịta. Ka anyị na-alụ ụmụ ndị inyom unu, ka unu
na-alụkwa ụmụ ndị inyom anyị. **10** Unu nwere ike biri
n'etiti anyị. Ala a ghere oghe nye unu. Birinụ n'ime ya,
na-azụkwanụ ahịa n'ime ya, nwekwanụ akụ n'ime ya nye
onwe unu." **11** Shekem gwara nna na ụmụnne Daịna ndị
ikom sị, "Kwerenụ ka m chọta ihuọma n'ebe unu nọ, aga
m enyekwa unu ihe ọbụla unu chọrọ ka m nye unu. **12**
Ihe ọbụla unu sị m kwụọ dịka ego akụ ọlụlụ nwunye, ya
na onyinye ọbụla unu si m nye aga m enye unu. Naanị
kwerenụ ka nwaagbọghọ a bụrụ nwunye m." **13** Ma ụmụ
Jekọb jiri aghụghọ zaa Shekem na Hamọ nna ya mgbe
ha na-agwa ha okwu, n'ihi na e merụrụ Daịna nwanne
ha nwanyị. **14** Ha sịrị ha, "Anyị enweghị ike ime ihe a, ị
kpọrọ nwanne anyị nwanyị kpọnye nwoke a na-ebighị
ugwu. Nke a ga-abụrụ anyị ihe ihere. **15** Anyị nwere ike
ikwenye ka ọ lụọ ya ma ọ bụrụ na unu ga-adị ka anyị, ka
e bie ndị nwoke unu niile ugwu. **16** Mgbe ahụ anyị ga-
edunye unu ụmụ ndị inyom anyị, ma kpọrọkwa ụmụ ndị
inyom unu dịka ndị nwunye anyị. Anyị ga-ebi n'etiti unu,
soro unu bụrụ otu ndị. **17** Ọ bụrụ na unu agaghị ekwe ka e
bie unu ugwu, anyị ga-akpọrọ nwanne anyị nwanyị laa."
18 Obi tọrọ Hamọ na Shekem nwa ya nwoke ụtọ n'ihi ihe
ụmụ ndị ikom Jekọb kwuru. **19** Nwokorobịa ahụ bụ onye
a na-asọpụrụ karịa onye ọbụla n'ụlọ nna ya egbughị oge
ime ihe ha kwuru, n'ihi na ihe banyere nwa nwanyị Jekọb
dị ya mma nke ukwuu. **20** Emesịa, Hamọ na Shekem nwa
ya nwoke gara n'ọnụ ụzọ ama nke obodo ha gwa ndị
ikom obodo ha okwu, sị. **21** "Ndị ikom ndị a nwere mmasị

n’ebe anyị nọ. Kwerenụ ka ha biri n’ala anyị, ka ha na-
agaghарị kwa n’ime ya. Anyị nwere ala buru ibu nke ga-
ezuru anyị na ha. Ha ga-alụ ụmụ nwanyị anyị, anyị ga-
alụkwa ndị nke ha. 22 Ma ọ dị otu ihe ha chọrọ ka anyị
mee tupu ha ekwere ibi n’etiti anyị ka anyị na ha bụrụ
otu ndị. Ọ bụ ibi ndị ikom anyị niile ugwu dịka e si bie ha
ugwu. 23 Ọ bụrụ na unu chọrọ ka anụ ụlọ ha niile na
akụ ha niile bụrụ nke anyị, ọ dị mma ka anyị kwenyere
ha, ka ha binyere anyị.” 24 Ndị ikom niile bịara n’ọnụ
ụzọ ama obodo ahụ kwenyere n’okwu Hamọ na nwa ya
nwoke Shekem. E bikwara nwoke ọbụla nọ n’obodo ahụ
ugwu. 25 O ruo n’ụbọchị nke atọ, mgbe ọnya ugwu ha
na-egbu ha mgbu, ụmụ ndị ikom Jekọb abụọ, Simiọn na
Livayị, ụmụnne Daịna, jiri mma agha ha pụkwuru ndị
bi n’obodo ahụ na-atụghị anya na ihe dị otu a ga-eme,
gbuo ndị ikom niile nọ n’obodo ahụ. 26 Ha gbukwara
Hamọ na Shekem nwa ya nwoke, kpọpụta Daịna site n’ụlọ
Shekem, laghachi n’ụlọ ha. 27 Mgbe ahụ ụmụ ndị ikom
Jekọb niile bịakwasịrị ndị a e gburu egbu, kwakọọ ihe
niile dị n’obodo ahụ niile, n’ihi mmerụ e merụrụ nwanne
ha nwanyị. 28 Ha kwakọọrọ ngwongwo niile dị n’obodo
ahụ, kpụrụkwa anụ ụlọ niile, igwe ewu na atụrụ, igwe
ehi na igwe ịnyịnya ibu niile, na ihe niile dị n’ime obodo
ahụ, na ihe niile dị n’ubi ndị ahụ obodo nwere. 29 Akụ ha
niile, na ndị inyom ha niile na ụmụntakịrị ha, na ihe niile
dị n’ime ụlọ ha, ka ha weere dịka ihe a dọtara n’agha. 30
Mgbe Jekọb hụrụ ihe ụmụ ya mere, ọ kpọrọ Simiọn na
Livayị sị ha, “Unu ebuterela m nsogbu mee ka m bụrụ ihe
na-esi isi ọjọọ n’etiti ndị Kenan na ndị Periz nwe ala a.

Ebe anyị dị ole na ole, ọ bụrụ na ha ejikọta onwe ha ọnụ
lụso m agha, ha ga-ekpochapụ mụ na ezinaụlọ m." 31 Ma
ha zara sị ya, "O kwesiri ka o meso nwanne anyị nwanyị
mmeso dịka ọ bụ akwụna?"

35 Chineke sịrị Jekọb, "Bilie, gaa Betel, birikwa n'ebe
ahụ. Wuo ebe ịchụ aja nye Chineke, onye mere ka ị
hụ ya mgbe ị na-agbanarị Ịsọ nwanne gị nwoke." 2 Ya
mere, Jekọb gwara ndị ezinaụlọ ya na ndị niile so ya sị,
"Wezuganụ chi ndị ala ọzọ dị n'etiti unu. Doonụ onwe
unu ọcha, gbanweekwanụ uwe unu. 3 Bilienụ, ka anyị
gaa Betel, ebe m ga-ewu ebe ịchụ aja nye Chineke, onye
zara m oku n'ụbọchị nsogbu m, ma nọnyekwara m na
njem nke m gara." 4 Ya mere, ha nyere Jekọb chi ndị
ala ọzọ niile ha ji n'aka, na ọla niile dị ha na ntị. Jekọb
chịịrị ha niile lie ha n'okpuru osisi ook dị na Shekem. 5
Ha biliri ije. Egwu Chineke dakwasịrị obodo niile gbara
ha gburugburu. Ọ dịghị ndị chụsoro ha. 6 Jekọb na ndị
niile so ya rutere Luz, nke a na-akpọkwa Betel nke dị na
Kenan. 7 Jekọb wuru ebe ịchụ aja n'ebe a, kpọọ aha ebe
ahụ El Betel, n'ihi na ọ bụ n'ebe ahụ ka Chineke gosiri ya
onwe ya mgbe ọ na-agbanarị Ịsọ nwanne ya nwoke. 8
Mgbe nke a gasịrị, Debọra, nwanyị lekọtara Ribeka mgbe
ọ bụ nwantakịrị, nwụrụ. E liri ya n'okpuru osisi ook dị na
Betel. A kpọkwara ebe ahụ, "Osisi ook ebe ịkwa akwa."
9 Chineke gosiri Jekọb onwe ya ọzọ, mgbe o sitere na
Padan Aram pụta, gọziekwa ya. 10 Chineke sịrị ya, "Aha gị
bụ Jekọb ma a gaghị akpọkwa gị Jekọb ọzọ, kama aha
gị ga-abụ Izrel." Ya mere ọ kpọrọ ya Izrel. 11 Chineke
sịrị ya, "Abụ m Chineke onye pụrụ ime ihe niile. Mụọ

ọmụmụ, baakwa ụba n'ọnụọgụgụ. Otu mba na igwe mba
ga-esi na gị pụta. Ndị eze ga-esitekwa gị n'ahụ pụta. 12
Ala ahụ m nyere Ebraham na Aịzik ka m na-enyekwa
gị. Aga m enyekwa ya ụmụ ụmụ gị ndị ga-esote gị." 13
Emesịa, Chineke si n'ebe ahụ ha nọ kparịtaa ụka pụọ. 14
Jekọb wuru ogidi nkume n'ebe ahụ Chineke nọ gwa ya
okwu. Ọ wụsara onyinye ihe ọṅụṅụ wụkwasịkwa mmanụ
n'elu ogidi nkume ahụ. 15 Jekọb kpọrọ ebe ahụ ya na
Chineke nọ kparịtaa ụka Betel. 16 Ha biliri ije, site na
Betel. Ma mgbe ha ka nọ ebe dị anya site n'obodo Efrat,
Rechel mụrụ nwa, ma o nwere ihe mgbu ka ọ na-amụ
nwa. 17 Mgbe o sitere n'oke ihe mgbu na-amụpụta nwa
ahụ, nwanyị na-aghọ nwa gwara ya, "Atụla egwu, n'ihi na
ọ bụ nwa nwoke ọzọ ka ị mụtara." 18 Ma tupu Rechel
ekuo ume ikpeazụ, n'ihi na ọ na-anwụ, ọ kpọrọ aha
nwa ọhụrụ ahụ Ben-Oni, ma nna ya kpọrọ ya Benjamin.
19 Rechel nwụrụ, e lie ya n'akụkụ ụzọ gara Efrat, nke
a na-akpọkwa Betlehem. 20 Jekọb wuru ogidi n'elu ili
ya, nke na-eguzokwa ruo taa, igosi ebe e liri Rechel. 21
Izrel malitere ije ya, tutu ruo ebe o wuru ebe izuike ya
n'ala dị n'ofe ọzọ nke Migdal Eda. 22 Mgbe Izrel bi n'ala
ahụ, Ruben gara dinakwuru Bilha, iko nwanyị nna ya. E
mekwara ka Izrel nụ ihe a Ruben mere. Ụmụ ndị ikom
Jekọb dị iri na abụọ. 23 Ụmụ Lịa bụ, Ruben, ọkpara Jekọb.
Simiọn, Livayị, Juda, Isaka na Zebụlọn. 24 Ụmụ Rechel bụ,
Josef na Benjamin. 25 Ụmụ Bilha, odibo nwanyị Rechel
bụ, Dan na Naftalị. 26 Ụmụ Zilpa, odibo nwanyị Lịa bụ,
Gad na Asha. Ụmụ ndị ikom ndị a ka a mụụrụ Jekọb
na Padan Aram. 27 N'ikpeazụ, Jekọb bịakwutere nna ya

Aịzik na Mamre nke dị nso na Kiriat Arba (ebe a na-
akpọ Hebrọn). Ebe ahụ ka Ebraham na Aịzik biri na mbụ.
28 N'oge ahụ Aịzik gbara narị afọ na iri afọ asatọ. 29 Ọ
dịkwaghị anya site n'oge a, Aịzik nwụrụ, mgbe o mere
nnọọ agadi. Ụmụ ya ndị ikom abụọ, Ịsọ na Jekọb, liri ya.
36 Nke a bụ akụkọ banyere usoro agbụrụ Ịsọ, onye a
na-akpọ Edọm. 2 Ịsọ lụrụ ndị inyom a site n'ala Kenan.
Onye nke mbụ bụ Ada nwa Elọn, onye Het. Nke abụọ
bụ Oholibama, nwa Ana, nwa nwa Zibiọn, onye Hiv. 3
Onye nke atọ bụ Basemat, nwa Ishmel, onye nwanne ya
nwanyị bụ Nebaiot. 4 Ada mụụrụ Ịsọ Elifaz, ebe Basemat
mụrụ Reuel. 5 Oholibama mụtaara Jeush na Jalam na
Kora. Ndị a bụ ụmụ Ịsọ ndị a mụtara ya n'ala Kenan. 6
Emesịa, Ịsọ duuru ndị nwunye ya na ụmụ ya ndị ikom na
ndị inyom, na ndị niile nọ n'ezinaụlọ ya. Ọ chịkọọrọ anụ
ụlọ ya niile, na akụ niile ọ kpatara n'ala Kenan kwapụ
gaa biri n'ala dị anya site n'ebe nwanne ya Jekọb nọ. 7
Ebe ọ bụ na akụnụba ha nwere dịkarịrị ukwuu ha ibikọta
ọnụ, tinyekwara na ala ebe ha bi enwezighị ike ibuli ha
n'ihi anụ ụlọ niile ha nwere. 8 Ya mere, Ịsọ gara biri
n'ala ugwu ugwu Sia, Ịsọ bụkwa Edọm. 9 Nke a bụ akụkọ
banyere usoro agbụrụ Ịsọ, nna obodo Edọm, n'ala ugwu
ugwu Sia. 10 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Ịsọ mụtara.
Elifaz bụ ọkpara Ada, nwunye Ịsọ. Nwanne ya bụ Reuel,
nwa Basemat, nwunye Ịsọ. 11 Ụmụ Elifaz ndị ikom bụ,
Teman, Ọmaa, Zefo, Gatam na Kenaz. 12 Elifaz nwa Ịsọ
nwere iko nwanyị aha ya bụ Timna, onye mụtaara ya
Amalek. Ndị a niile bụ ụmụ ndị ikom Ada, nwunye Ịsọ. 13
Ụmụ ndị ikom Reuel bụ, Nahat, Zera, Shama na Miza. Ndị

a niile bụ ụmụ ụmụ Basemat, nwunye Ịsọ.
14 Ndị a bụ
ụmụ Oholibama, nwunye Ịsọ. Oholibama bụ nwa Ana na
nwa nwa Zibiọn. Ọ mụtaara Ịsọ Jeush, Jalam na Kora.
15
Ndị a bụ ọnụmara si n'etiti ụmụ ụmụ Ịsọ. Site n'etiti ụmụ
Elifaz, ọkpara Ịsọ, e nwere Ọnụmara Teman, ọnụmara
Ọmaa, ọnụmara Zefo, ọnụmara Kenaz.
16 Ọnụmara Kora,
ọnụmara Gatam na ọnụmara Amalek. Ndị eze ndị a bụ
ụmụ Elifaz n'ala Edọm. Ha bụ ụmụ ụmụ Ada.
17 Ndị bụ
ụmụ Reuel, nwa Ịsọ, e nwere ọnụmara Nahat, ọnụmara
Zera, ọnụmara Shama, ọnụmara Miza. Ọnụmara ndị a bụ
ụmụ Reuel n'ala Edọm. Ha bụ ụmụ Basemat, nwunye Ịsọ.
18 Ndị a bụ ụmụ Oholibama, nwunye Ịsọ, ọnụmara Jeush,
ọnụmara Jalam, na ọnụmara Kora. Ndị a bụ ọnụmara ụmụ
Oholibama nwa Ana, nwunye Ịsọ.
19 Ndị a niile bụ ụmụ
ndị ikom Ịsọ (ya bụ, Edọm). Ndị a bụkwa ọnụmara ha.
20 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Sia onye Hor, ndị bi n'akụkụ
ala ahụ: Lotan, Shobal, Zibiọn, Ana,
21 Dishọn, Eza na
Dishan. Ụmụ ndị ikom Sia n'ala Edọm, ha bụ ndị ọnụmara
Hor.
22 Ụmụ ndị ikom Lotan bụ, Hori na Homam. Timna
bụkwa nwanne nwanyị Lotan.
23 Ụmụ ndị ikom Shobal
bụ, Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na Onam.
24 Ụmụ ndị
ikom Zibiọn mụrụ bụ Aịa na Ana. Ana bụ nwoke ahụ
chọpụtara isi iyi mmiri ime ala ahụ nke mmiri dị ọkụ si
n'ime ya na-asọpụta n'ọzara, mgbe ọ na-elekọta ịnyịnya
ibu nna ya Zibiọn.
25 Ụmụ Ana bụ, Dishọn na Oholibama
nwa nwanyị Ana.
26 Ụmụ ndị ikom Dishọn bụ, Hemdan
na Eshban na Itran na Keran.
27 Ụmụ ndị ikom Eza bụ,
Bilhan na Zaavan na Akan.
28 Ụmụ ndị ikom Dishan
bụ, Uz na Aran.
29 Ndị a bụ ndị ọnụmara Hor, ọnụmara

Lotan, ọnụmara Shobal, ọnụmara Zibiọn, ọnụmara Ana,
30 ọnụmara Dishọn, ọnụmara Eza na ọnụmara Dishan.
Ndị a niile bụ ndị ọnụmara Hor dịka nkewa ha si dị n'ala
Sia. 31 Ndị a bụ ndị eze chịrị n'Edọm tupu ndị Izrel enwee
eze mbụ ha. 32 Bela, nwa Beoa chịrị dịka eze n'Edọm.
Isi obodo ya bụ Dinhaba. 33 Mgbe Bela nwụrụ, Jobab
nwa Zera onye Bozra nọchiri ya dịka eze. 34 Mgbe Jobab
nwụrụ, Husham onye si n'ala Teman nọchiri ya dịka eze.
35 Mgbe Husham nwụrụ, Hadad nwa Bedad, onye meriri
ndị Midia n'agha n'ala Moab nọchiri dịka eze. Isi obodo
ya bụ Avit. 36 Mgbe Hadad nwụrụ, Samla onye Masrika
nọchiri ya dịka eze. 37 Mgbe Samla nwụrụ, Shaul onye
sitere na Rehobọt dị n'akụkụ osimiri nọchiri ya dịka eze.
38 Mgbe Shaul nwụrụ, Baal-Hanan nwa Akboa nọchiri ya
dịka eze. 39 Mgbe Baal-Hanan nwa Akboa nwụrụ, Heda
nọchiri ya dịka eze. Aha obodo ya bụ Pau. Aha nwunye ya
bụ Mehetabel, nwa Matred nwa nwa Mezahab. 40 Ndị a
bụ ndịisi ọnụmara Ịsọ, dịka aha ha si dị, dịka ikwu ha na
akụkụ ebe ha bi si dị: Timna, Alva, Jetet, 41 Oholibama,
Elaa, Pinon, 42 Kenaz, Teman, Mibza, 43 Magdiel na Iram.
Ndị a bụ ndịisi ọnụmara n'Edọm, dịka ebe obibi ha na ala
obi ha si dị. Nke a bụ ezinaụlọ Ịsọ bụkwa nna ndị Edọm.

37 Jekọb bigidere n'ala Kenan, ala ahụ nna ya buru ụzọ
biri n'ime ya. 2 Nke a bụ usoro akụkọ banyere ezinaụlọ
Jekọb. Josef, onye gbarala afọ iri na asaa, na-esonyere
ụmụnne ya ndị ikom na-azụ igwe anụ ụlọ, ya onwe ya bụ
naanị nwantakịrị na-enyere ụmụ Bilha na ụmụ Zilpa ndị
nwunye nna ya aka. Ma Josef na-ewetara nna ha akụkọ
maka ihe ọjọọ ha na-eme. 3 Ma Izrel hụrụ Josef n'anya

karịa ụmụ ya ndị ikom ndị ọzọ niile n'ihi na Josef bụ nwa
a mụụrụ ya n'oge agadi ya. Ọ kwaara ya uwe mwụda
nwere ọtụtụ agwa. **4** Mgbe ụmụnne ya chọpụtara na nna
ha hụrụ ya n'anya karịa onye ọbụla n'ime ha, ha kpọrọ ya
asị, ha adịghị agwakwa ya okwu ọma. **5** Otu oge, Josef
rọrọ nrọ, mgbe ọ kọọrọ ụmụnne ya nrọ a ọ rọrọ, ha kpọrọ
ya asị karịa. **6** Ọ gwara ha, "Geenụ ntị na nrọ a m rọrọ. **7**
Anyị niile nọ n'ubi na-achịkọta ọka, ngwangwa ukwu
ọka nke m biliri guzoro ọtọ, ebe ukwu ọka nke unu niile
gbara ukwu ọka nke m gburugburu, na-akpọ isiala nye
ya." **8** Ụmụnne ya jụrụ ya, "Ị na-akọwa na ọ bụ gị ga-abụ
eze anyị? Na ọ bụ gị n'ezie ga-achị anyị?" Ha kpọrọ ya
asị karịa n'ihi nrọ ya na okwu ya niile. **9** Josef rọkwara
nrọ ọzọ, kọkwara ụmụnne ya. Ọ sịrị, "Geenụ ntị, arọrọ m
nrọ ọzọ. Ma na nrọ nke ugbu a, anyanwụ na ọnwa na
kpakpando iri na otu na-akpọ isiala nye m." **10** Ma mgbe
ọ kọọrọ nna ya na ụmụnne ya nrọ a. Nna ya baara ya
mba, sị, "Nrọ nke a ị rọrọ bụ nrọ gịnị? Ọ bụ ezie na anyị
niile, mụ onwe m na nne gị na ụmụnne gị, ga-abịa na-
akpọrọ gị isiala?" **11** Ụmụnne ya kwosiri ya ekworo n'ihi
ya, ma nna ya debere ihe ndị a niile n'obi ya. **12** Ka ọ dị,
ụmụnne ya gara ilekọta igwe anụ ụlọ nna ha na Shekem.
13 Izrel sịrị Josef, "Dịka ị maara, ụmụnne gị nọ na-eche
anụ ụlọ na Shekem. Bịa, aga m eziga gị n'ebe ahụ." Josef
zara sị, "Ọ dị mma." **14** Ya mere, ọ gwara ya, "Gaa ka ị
chọpụta ma ihe ọ na-agazikwara ụmụnne gị na igwe anụ
ụlọ ndị ahụ nke ọma, ma weghachiri m ozi." O sitere na
Ndagwurugwu Hebrọn zipụ ya. Ọ bịaruru Shekem, **15** ma
otu nwoke hụrụ ya ka ọ na-awagharị gburugburu n'ọhịa

dị n'ebe ahụ, ọ jụrụ ya, "Gịnị ka ị na-achọ?" 16 Ọ sịrị,
"Ana m achọ ụmụnne m. Biko, ị nwere ike ịgwa m ebe ha
nọ na-azụ igwe anụ ụlọ ha?" 17 Nwoke ahụ zara sị, "Ha
esitela n'ebe a pụọ. Anụrụ m ka ha na-asị, 'Ka anyị gaa
Dọtan.'" Ya mere, Josef gawara Dọtan ịchọ ụmụnne ya. Ọ
hụkwara ha n'ebe dị nso na Dọtan. 18 Ma ha lepụrụ anya
hụ ya ka ọ na-abịa, gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya. 19 Ha
sịrịtara onwe ha, "Lee eze nrọ ahụ ka ọ na-abịa! 20 Ugbu
a, bịanụ, ka anyị gbuo ya, tụba ya n'ime otu olulu ndị a.
Anyị ga-asịkwa na anụ ọhịa eriela ya. Mgbe ahụ, anyị ga-
ahụkwa ihe nrọ ya niile ga-abụ." 21 Ruben nụrụ ihe a, ma
napụtakwa ya site n'aka ha. Ọ sịrị, "Ka anyị hapụ igbu
ya." 22 Ruben sịrị ha, "Ka unu hapụ ịkwafu ọbara. Kama
tụnyenụ ya n'ime olulu a dị n'ọzara. Ma unu akpatụkwala
ya aka." Ma nzube ya bụ ịnapụta ya site n'aka ha, dulaara
ya nna ya. 23 Ya mere, mgbe Josef bịakwutere ụmụnne
ya, ha yipụrụ ya uwe mwụda ya, uwe mwụda nwere ọtụtụ
agwa o yi n'ahụ. 24 Ha duru ya tụnye ya n'ime olulu. Ọ bụ
olulu tọgbọrọ n'efu, nke mmiri na-adịghị n'ime ya. 25
Mgbe ha nọdụrụ ala bido iri nri, ha leliri anya ha hụ igwe
ndị ahịa Ishmel si Gilead. Ịnyịnya kamel ha bu ụda na
mgbaa na máá. Ọ bụkwa Ijipt ka ha bu ihe ndị a na-aga.
26 Mgbe ahụ, Juda jụrụ ụmụnne ya, "Uru gịnị ka ọ ga-
abara anyị igbu nwanne anyị, ma kpuchie ọbara ya? 27
Bịanụ, ka anyị resi ya ndị Ishmel ndị a, ka aka anyị ghara
n'imetụ ya, n'ihi na nwanne anyị na otu anụ ahụ anyị ka
ọ bụ." Ụmụnne ya gere ya ntị. 28 Mgbe ndị ahịa Midia
ahụ rutere, ha sitere n'olulu dọpụta Josef resi ya ndị
Ishmel ahụ, ndị kwụrụ ụmụnne Josef iri mkpụrụ shekel

ọlaọcha abụọ. Ha duuru Josef gaa Ijipt. 29 Ruben mechara
lọghachi gaa n'olulu ahụ, ma ka ọ na-ahụghị Josef n'ime
olulu a, ọ dọwara uwe ya. 30 O jekwuru ụmụnne ya sị
ha, "Nwata ahụ anọkwaghị ebe ahụ! Mụ onwe m, olee
ebe m ga-ala?" 31 Ụmụnne ya gburu otu ewu were uwe
Josef bịanye n'ime ọbara ya. 32 Ha chịịrị uwe mwụda ahụ
nwere ọtụtụ agwa jekwuru nna ha sị ya, "Anyị hụrụ uwe
a n'ime ọhịa. Leruo ya anya ka ị mara maọbụ uwe mwụda
nwa gị." 33 Ọ matara na ọ bụ ya, sị, "E, nke a bụ uwe nwa
m nwoke. Ajọ anụ eriela ya. Anụ ọhịa adọkasịala Josef
n'ezie." 34 Mgbe ahụ, Jekọb dọwara uwe ya, yiri akwa
mkpe, ruo ụjụ ọtụtụ ụbọchị n'ihi nwa ya. 35 Ụmụ ya ndị
ikom na ụmụ ya ndị inyom niile bịara ịkasị ya obi, ma ọ
jụrụ ịnabata nkasiobi ọbụla. Ọ sịrị, "Aga m alakwuru nwa
m n'ala mmụọ site n'iru ụjụ." Nna ya kwagidere akwa
n'ihi ya. (Sheol h7585) 36 Ugbu a, ndị Midia ahụ rere Josef
n'Ijipt, resi ya Pọtifa, otu n'ime ndịisi na-ejere Fero ozi,
onye bụ onyeisi ndị nche Fero, bụ eze Ijipt.

38 N'oge ahụ, Juda hapụrụ ụmụnne ya gaa binyere otu
nwoke onye Adulam a na-akpọ Hira. 2 N'ebe ahụ, Juda
hụrụ otu nwaagbọghọ, nwa otu nwoke onye Kenan, aha
ya bụ Shua. Ọ lụrụ ya ma bakwuru ya. 3 Ọ tụụrụ ime
mụọ nwa nwoke, onye Juda gụrụ aha Ịa 4 Nwunye ya
dịkwara ime ọzọ mụta nwa nwoke nke ya bụ nwunye ya
gụrụ Onan. 5 Ọ mụkwara nwa nwoke ọzọ, onye ọ kpọrọ
Shela. Ọ bụ na Kezib ka ọ mụrụ ya. 6 Juda lụtaara Ịa,
ọkpara ya, nwunye onye aha ya bụ Tama. 7 Ma n'ihi na Ịa,
ọkpara Juda, dị njọ n'anya Onyenwe anyị. Onyenwe anyị
gburu ya. 8 Mgbe ahụ, Juda sịrị Onan, "Bakwuru nwunye

nwanne gị ka ịkuchie ya, ka i si otu a wulite mkpụrụ
maka nwanne gị." **9** Onan ma na mkpụrụ a agaghị abụ
nke ya. N'ihi ya, mgbe ọbụla ọ bakwuru nwunye nwanne
ya, ọ na-anyụsa mkpụrụ nwa ya n'ala, ime ka ọ ghara
inye nwanne ya nwoke nwa. **10** Ma ihe a o mere jọrọ njọ
n'anya Onyenwe anyị. N'ihi ya Onyenwe anyị gbukwara
ya. **11** Juda sịrị nwunye nwa ya, bụ Tama, "Laa n'ụlọ
nna gị nọrọ dịka nwanyị di ya nwụrụ tutu Shela nwa m
nwoke etoo." Ma echiche ya bụ, "ka ọ ghara ịnwụ dịka
ụmụnne ya." Tama lara gaa biri n'ụlọ nna ya. **12** Mgbe
ọtụtụ oge gasịrị, nwunye Juda nwa Shua nwụrụ. Mgbe
oge nkasiobi ya gasịrị, Juda jere Timna, ya na enyi ya
Hira, onye Adulam, ilekọta ndị na-akpụchapụ igwe ewu
na atụrụ ya ajị. **13** A gwara Tama sị ya, "Nna di gị na-aga
Timna ịkpacha atụrụ ya ajị." **14** O yipụrụ uwe mkpe ya,
were akwa mkpuchi kpuchie onwe ya gaa nọdụ ala n'ọnụ
ụzọ ama Enayim, nke dị n'ụzọ e si aga Timna. O mere otu
a n'ihi na ọ matara na Shela etoola, ma enyeghị ya ka ọ
bụrụ nwunye ya. **15** Mgbe Juda hụrụ ya, o chere na ọ bụ
otu nwanyị akwụna, ebe ọ bụ na o kpuchiri ihu ya. **16** Ma
ebe ọ mataghị na ọ bụ nwunye nwa ya, o jekwuru ya ebe
ọ nọdụrụ ala n'akụkụ ụzọ sị ya, "Bịa, kwere ka mụ na gị
dinaa." Tama jụrụ, "Gịnị ka ị ga-enye m ma ọ bụrụ na m
kwere ka mụ na gị dinaa?" **17** Ọ zara, "Aga m ezitere gị
otu nwa ewu site n'igwe ewu na atụrụ m." Ọ jụrụ, "Ị ga-
enye m ihe akaebe ruo mgbe ị ga-ezite ya?" **18** Ọ sịrị,
"Kedụ ihe akaebe m ga-enye gị?" Ọ zara, "Mgbaaka akara
gị na eriri ya, na mkpanaka dị gị n'aka." O nyere ya ihe
ndị a. Ọ bakwuru ya nke mere na ọ tụụrụ ime. **19** Mgbe o

si n'ebe ahụ pụọ, o yipụrụ akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya,
yirikwa uwe mkpe ya. **20** Mgbe Juda zigara enyi ya onye
Adulam ka ọ gaa wegara ya nwa ewu ahụ, ma nataghachi
ihe ibe ahụ, ọ hụghị ya. **21** Ọ jụrụ ndị ikom bi n'ebe ahụ
sị, "Olee nwanyị akwụna ụlọ arụsị ahụ na-anọdụ n'ọnụ
ụzọ ama Enayim?" Ha sịrị, "O nweghị nwanyị akwụna ụlọ
arụsị nọrọla n'ebe a." **22** Ya mere, ọ laghachiri gaa gwa
Juda, "Ahụghị m ya. Ọzọkwa, ndị ikom ndị bi n'ebe ahụ
sịrị, 'O nweghị nwanyị akwụna ụlọ arụsị nọrọla n'ebe a.'"
23 Juda zara, "Ka o jide ihe niile o ji, ma ọ bụghị otu a
anyị ga-aghọ ihe ọchị. Lee, ezigarala m ya nwa ewu a, ma
gị onwe gị achọtaghị ya." **24** Mgbe ọnwa atọ gasịrị, ozi
ruru Juda ntị sị, "Tama nwunye nwa gị gbara akwụna, bịa
site n'ịgba akwụna dịrị ime." Juda sịrị, "Kpọpụtanụ ya ka
akpọọ ya ọkụ." **25** Ma mgbe ha kpọ ya na-apụta, o zigara
nna di ya ozi, sị, "Ọ bụ nwoke nwee ihe ndị a tụwara m
ime. Ọ sịkwara, Leruo anya ma ị ga-amata onye nwe ihe
ndị a: mgbaaka akara a na eriri ya, na mkpanaka a." **26**
Juda ghọtara ha, sị, "Ọ bụ onye ezi omume karịa m, ebe ọ
bụ na m jụrụ ịkpọrọ ya kpọnye nwa m nwoke Shela ka ọ
bụrụ nwunye ya." O dinakwaghị ya ọzọ. **27** Mgbe oge
ọmụmụ nwa ya ruru, ejima ka ahụrụ n'akpanwa ya. **28**
Mgbe ọ na-amụ ha, otu n'ime ha sepụtara aka ya. Nwanyị
na-aghọ nwa weere eriri na-acha uhie uhie kee ya na
nkwoji aka kwuo sị, "Ọ bụ nke a bụ ụzọ pụta." **29** Ma nwa
ahụ mesịrị sekpuo aka ya, nwanne ya nke ọzọ eburu ya
ụzọ pụta. Nwanyị ahụ sịrị, "Ọ bụ otu a ka ị si tikapụta?" A
kpọrọ ya Perez. **30** Emesịa, nwanne ya, nke bu eriri uhie
uhie ahụ na nkwoji aka pụtakwara. A kpọrọ ya Zera.

39 A kpọọrọ Josef gaa n'ala Ijipt. Pọtifa, bụ nwoke Ijipt,
otu n'ime ndịisi na-ejere Fero ozi, na onyeisi ndị agha na-
eche nche zụụrụ ya site n'aka ndị Ishmel, bụ ndị duuru ya
gaa n'ebe ahụ. 2 Onyenwe anyị nọnyeere Josef, nke mere
na ihe gaara ya nke ọma n'ụlọ nna ya ukwu onye Ijipt.
3 Nna ya ukwu hụrụ na Onyenwe anyị nọnyeere Josef,
hụkwa na Onyenwe anyị na-eme ka ihe niile o mere gaara
ya nke ọma. 4 Josef hụtara amara n'ihu ya, ghọọ onyeozi
nke aka ya. Pọtifa mere ya onye na-elekọta ezinaụlọ ya.
Nyefee ya ihe niile o nwere ka ọ bụrụ onye na-elekọta ha.
5 Site n'oge a, o mere ka ọ bụrụ onye na-elekọta ezinaụlọ
ya na ihe niile o nwere, Onyenwe anyị gọziri ezinaụlọ
onye Ijipt ahụ n'ihi Josef. Ngọzị Onyenwe anyị dịkwasịrị
n'ihe niile Pọtifa nwere, ma ihe o nwere n'ụlọ ma ndị o
nwere n'ubi ya. 6 Ya mere, ọ hapụrụ ihe niile o nwere
n'aka Josef. Nke a mere na ọ mazighị ihe ọzọ na-eme,
ma ọ bụghị nri nke ọ na-eri. Josef n'onwe ya mara mma
ahụ dịkwa mma ile anya. 7 Mgbe oge nta gasịrị, nwunye
Pọtifa lere Josef anya sị ya, "Bịa ka anyị abụọ dinaa." 8
Ma Josef jụrụ. Ọ gwara nwunye nna ya ukwu sị, "Lee, nna
m ukwu anaghị echegbu onwe ya banyere ihe ọbụla n'ụlọ
a. O werela ihe niile o nwere nyefee m n'aka ka m lekọta
ha anya. 9 O nweghị onye ọnọdụ ya dị elu karịa nke m
n'ụlọ a. O gbochighị m ihe ọbụla ma ọ bụghị gị, n'ihi na ị
bụ nwunye ya. Olee otu m ga-esi mee oke ihe ọjọọ dị otu
a, mee mmehie megide Chineke." 10 Ọ bụ ezie na nwanyị
a nọgidere na-enye Josef nsogbu site n'ụbọchị ruo ụbọchị
ma Josef jụrụ iso ya dinaa, jụkwa ịnọnyere ya. 11 Otu
ụbọchị, Josef batara n'ime ụlọ ịrụ ọrụ ya. O nweghị ndị

ọzọ na-eje ozi nọ n'ime ụlọ n'ụbọchị ahụ. 12 Nwunye
Pọtifa jidere Josef n'uwe mwụda ya, rịọọ ya sị ya, "Bịa ka
anyị dinaa." Ma Josef si n'ime ụlọ ahụ gbapụ, hapụ uwe
mwụda ya n'aka nwunye Pọtifa. 13 Mgbe nwanyị a hụrụ
na Josef agbapụla, hapụ uwe ya, 14 ọ kpọrọ ndị na-eje ozi
n'ezinaụlọ ya sị ha, "Lee, onye Hibru a di m kpọbatara
n'ụlọ a chọrọ iji anyị gwurie egwu. Ọ bịakwutere m n'ime
ụlọ chọọ ka mụ na ya dinaa. E tiri m mkpu n'olu ike. 15
Mgbe ọ nụrụ ka m welitere olu m tie mkpu enyemaka m
tiri, o sitere n'ime ụlọ a gbapụ, ma hapụrụ m uwe ya." 16
Nwanyị a debere uwe ahụ n'akụkụ ya ruo mgbe nna ya
ukwu lọtara n'ụlọ. 17 Mgbe ahụ, ọ gwara di ya okwu ndị a
sị, "Onye ohu Hibru a ị kpọbataara anyị bakwutere m iji
m gwurie egwu. 18 Ma mgbe m welitere olu tie mkpu
enyemaka o sitere n'ụlọ gbapụ hapụrụ m uwe ya." 19
Mgbe nna ya ukwu nụrụ ihe nwunye ya gwara ya sị, "Otu
a ka ohu gị si meso m mmeso," o were iwe dị ọkụ. 20 Nna
ukwu Josef weere ya tụnye n'ụlọ mkpọrọ, n'ebe a na-
etinye ndị mkpọrọ eze Ijipt. Ma ebe ahụ Josef nọ n'ụlọ
mkpọrọ, 21 Onyenwe anyị nọnyeere ya. O meere ya ebere,
mekwa ka o nweta ihuọma n'ebe onyeisi ndị nche ụlọ
mkpọrọ ahụ nọ. 22 Onyeisi ndị na-eche ụlọ mkpọrọ mere
Josef onyeisi ndị mkpọrọ niile nọ n'ime ụlọ mkpọrọ ahụ.
Josef ghọrọ onye a na-ajụ otu ihe si aga n'ime ụlọ mkpọrọ
ahụ. 23 Onyeisi ndị nche ụlọ mkpọrọ ahụ enyeghịkwa
onwe ya nsogbu maka ihe ọbụla. N'ihi na Onyenwe anyị
nọnyeere Josef, mee ka ihe ọbụla ọ na-eme gaa nke ọma.
40 Mgbe ụfọdụ oge gasịrị, onye na-ebu iko ihe ọṅụṅụ
eze Ijipt na onye na-esiri ya nri mehiere megide nna ha

ukwu, eze Ijipt. 2 N'ihi ya, Fero were iwe megide ndị
ozi ya abụọ ndị a, onyeisi ndị na-ebu iko ya na onye
na-esiri ya nri. 3 O tinyere ha na nga, n'ụlọ mkpọrọ dị
n'ụlọ onyeisi ndị nche, ebe ahụ a tụbara Josef. 4 Onyeisi
ndị nche mere Josef onye na-elekọta ha. Ha nọrọ n'ụlọ
mkpọrọ ọtụtụ ụbọchị. 5 Ha abụọ, onye ahụ na-esiri eze
nri, na onye na-ebu iko eze Ijipt, rọrọ nrọ n'otu abalị. Nrọ
nke onye ọ bụla nwere nkọwa nke ya. 6 Mgbe chi bọrọ,
Josef bịakwutere ha hụ na ihu ha gbarụrụ agbarụ. 7 N'ihi
ya, ọ jụrụ ndị ozi Fero ndị a ha na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ dị
n'ụlọ nna ya ukwu sị ha, "Gịnị mere ihu unu ji gbarụọ
taa?" 8 Ha zara sị ya, "Anyị rọrọ nrọ ọjọọ, ma onye nkọwa
ya adịghị." Josef sịrị ha, "Ọ bụghị Chineke nwee ike ịkọwa
nrọ? Kọọrọnụ m ha." 9 Onyeisi ndị na-ebu iko kọọrọ
Josef nrọ ya. Ọ sịrị ya, "Arọrọ m nrọ hụ osisi vaịnị n'ihu
m. 10 Osisi vaịnị a nwere alaka atọ. Mgbe m nọ na-ele
anya, osisi vaịnị ahụ mara ifuru, mịpụta mkpụrụ n'ụyọkọ
n'ụyọkọ, ha chakwaa. 11 Ebe ọ bụ n'iko Fero dị m n'aka, a
ghọọrọ m mkpụrụ vaịnị ndị a, pịpụta mmiri ha pịnye
n'ime iko mmanya Fero, bunye ya ka ọ ṅụọ." 12 Josef
sịrị ya, "Nke a bụ ihe nrọ gị pụtara. Alaka atọ ahụ bụ
abalị atọ. 13 N'ime abalị atọ Fero ga-akpọpụta gị, mee ka i
nwere onwe gị. Fero ga-enyeghachikwa gị ọrụ gị. Ị ga-
etinyekwa Fero iko ya n'aka dịka i si eme na mbụ mgbe ị
bụ onye na-ebu iko ya. 14 Mgbe ihe gaara gị nke ọma,
chetakwa m, ma gosi m obiọma, gwara m Fero ka o si
n'ụlọ mkpọrọ a wepụta m. 15 Ọ bụ ntọrọ ka atọọrọ m
site n'ala ndị Hibru. N'otu aka ahụ, n'ebe a ọ dịkwaghị
ihe ọjọọ ọ bụla m mere nke kwesiri ka atụnye m n'ụlọ

mkpọrọ a.” 16 Mgbe onyeisi ndị na-esiri Fero nri hụrụ na
nkọwa nrọ ahụ dị mma, ọ sịrị Josef, “Mụ onwe m, na nrọ
m nke m, ebu m nkata achịcha atọ n’isi. 17 Nkata nke
dị n’elu jupụtara na achịcha dị iche iche e gheere eze,
bụ Fero. Ma ụmụ nnụnụ bịara na-eri achịcha ndị ahụ dị
na nkata m bụ n’isi.” 18 Josef zara sị ya, “Lee ihe nrọ gị
pụtara. Nkata atọ ahụ bụ abalị atọ. 19 N’ime abalị atọ
ka Fero ga-esi n’ụlọ mkpọrọ kpọpụta gị, nye iwu ka e
bepụ gị isi, kwụba gị n’elu osisi. Ụmụ nnụnụ ga-erichapụ
anụ ahụ gị.” 20 N’abalị nke atọ, site n’ụbọchị ndị a rọrọ
nrọ ha, Fero mere mmemme ncheta ọmụmụ ya. Ọ kpọrọ
ndị niile na-ejere ya ozi oriri. O ziri ozi ka a gaa n’ụlọ
mkpọrọ kpọpụta onyeisi ndị na-ebunye ya iko ihe ọṅụṅụ
na onyeisi ndị na-esiri ya nri. 21 O nyeghachiri onyeisi
ndị na-ebu iko ya ọrụ ya, weghachi ya n’ọnọdụ ya. Nwoke
a bunyekwara Fero iko ya dịka o si eme na mbụ. 22 Ma ọ
kwụgburu onyeisi ndị na-esiri ya nri, dịka Josef si kọwaa
nrọ ha. 23 Ma onyeisi ndị ahụ na-ebu iko eze echetaghị
Josef. O chefuru ya.

41 O ruo mgbe afọ abụọ gasịrị, Fero rọrọ nrọ hụ onwe
ya ka o guzo n’akụkụ mmiri Naịl. 2 N’ebe ahụ, ọ hụrụ ehi
asaa ndị si n’osimiri Naịl na-apụta. Ehi ndị a buru ibu,
maa mma. Ahụ ha na-akwọ mụrụmụrụ. Ha pụtara, bido
ịta nri n’etiti ahịhịa riidi. 3 N’atụfughị oge, ehi asaa ọzọ
soro ha n’azụ sikwa n’osimiri Naịl na-apụta. Ma ehi ndị a
tara ahụ nke ukwuu. Ha bụ nnọọ ọkpụkpụ ọkpụkpụ, jọọ
njọ ile anya. Ha bịara guzo n’akụkụ ehi ndị ahụ buru ibu.
4 Mgbe ahụ, ehi ndị a bụ naanị ọkpụkpụ ọkpụkpụ bịara
richapụ ehi ndị ahụ buru ibu. Mgbe nke a mere Fero

kwolitere. 5 Emesịa, Fero rahụkwara ụra ọzọ, rọọ nrọ
nke ugboro abụọ, hụ ogbe ọka asaa ndị mịrị n'otu ukwu
ọka. Ogbe ọka ndị a buru ibu maa ezi mma. 6 Emesịa, ọ
hụkwara ogbe ọka asaa ọzọ ka ha mịkwara n'otu ukwu
ọka ahụ. Ma ndị a ọ hụrụ kpọnwụsịrị akpọnwụ, fịkpọkwa
afịkpọ. Ọ bụ ikuku si n'ọwụwa anyanwụ mere ka ha
kpọnwụọ. 7 Ogbe ọka ndị a fịkpọrọ afịkpọ loro ogbe ọka
asaa ndị ahụ buru ibu. Fero kwolitere hụ na ihe ndị a
bụ nrọ. 8 Mgbe chi bọrọ, o nweghị udo na mmụọ ya. O
ziri ozi kpọkọta ndị majiki niile, na ndị ọkachamara niile
nke Ijipt. Fero kọọrọ ha ihe ọ rọrọ na nrọ. Ma ọ dịghị
onye nwere ike ịkọwara ya ihe nrọ ya pụtara. 9 Ma n'oge
ahụ, onyeisi ndị na-ebu iko jekwuuru Fero gwa ya sị,
"Taa ka m chetara mmehie m. 10 Oge ahụ Fero were iwe
megide ndị na-ejere ya ozi, o tinyere mụ na onyeisi ndị
na-esi nri n'ụlọ mkpọrọ nke dị n'ebe onyeisi ndị nche
eze bi. 11 Onye ọbụla n'ime anyị abụọ rọrọ nrọ n'otu
abalị, nrọ ọbụla nwekwara nkọwa nke ya. 12 O nwere
nwokorobịa onye Hibru anyị na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'oge
ahụ. Ọ bụ ohu onyeisi ndị nche eze. Anyị kọọrọ ya nrọ
anyị rọrọ. Ọ kọwakwaara anyị ihe nrọ anyị pụtara nye
onye ọbụla nkọwa nke nrọ ya. 13 Ihe niile mere dịka o
si kọwara anyị. E nyeghachiri m ọnọdụ m, ma kwụba
onye nke ọzọ n'osisi." 14 Ya mere Fero ziri ozi ka a kpọọ
Josef. E mere ngwangwa wepụta ya site n'ụlọ mkpọrọ
ahụ. Mgbe ọ kpụchara afụọnụ ya, gbanwee uwe ya, ọ
bịakwara n'ihu Fero. 15 Fero gwara Josef sị, "Arọrọ m nrọ
ma o nweghị onye ọbụla nwere ike ịkọwara m ihe nrọ
m rọrọ pụtara. Ma anụla m na a kọọrọ gị nrọ a rọrọ, i

nwere ike ịkọwa ihe nrọ ahụ pụtara.” 16 Josef zara sị ya,
“Enweghị m ike ịkọwa nrọ n’ike aka m. Ma Chineke ga-
enye Fero ọsịsa udo dịka ọ chọrọ.” 17 Mgbe ahụ, Fero
malitere ịkọwara Josef nrọ ya. O kwuru sị, “Eguzoro m
n’akụkụ osimiri Naịl na nrọ m. 18 Mgbe ahụ, ahụrụ m
ehi asaa si na mmiri ahụ pụta. Ehi ndị a mara abụba,
ma gbaa agba. Ha bidokwara ịta nri n’etiti ahịhịa riidi.
19 Emesịa, a hụrụ m ehi asaa ọzọ ka ha sikwa n’osimiri
ahụ pụta. Ehi ndị a ejighị ahụ. Ha bụ ọkpụkpụ ọkpụkpụ,
jọọ njọ ile anya. N’ezie, ahụtụbeghị m ụdị ehi dị otu a
n’ala Ijipt niile. 20 Ehi asaa ndị a jọrọ njọ riri ehi ndị
ahụ buru ibu, bụ ndị bu ha ụzọ si n’osimiri ahụ pụta.
21 Ma mgbe ha risiri ehi ndị a, nri ahụ emeghị ka ụdịdị
ha gbanwee. Ha dịkwa otu ha dị. Mgbe m hụsịrị ihe a,
etetara m n’ụra. 22 “Mgbe m rọrọ nrọ ọzọ, a hụrụ m ogbe
ọka asaa nke mịrị n’otu ukwu ọka. Ọka asaa ndị a buru
ibu, dị mma ile anya. 23 Ogbe ọka asaa ọzọ mịkwara n’elu
ukwu ọka ahụ, ma ndị a kpọnwụrụ akpọnwụ, fịkpọkwa
afịkpọ n’ihi n’ikuku si n’ọwụwa anyanwụ chakpọrọ ha. 24
Ma ọka ndị a fịkpọrọ afịkpọ lodara ọka asaa ndị ahụ mara
mma. Akọọlara m ndị majiki ihe ndị a, ma ọ dịghị onye
n’ime ha nwere ike ịkọwara m ihe nrọ ndị a pụtara.” 25
Mgbe ahụ, Josef sịrị Fero, “Nrọ abụọ Fero rọrọ pụtara
otu ihe. Chineke esitela na nrọ ndị a gwa Fero ihe ọ na-
aga ime. 26 Ehi asaa ndị ahụ buru ibu bụ afọ asaa. Ogbe
ọka asaa ndị ahụ buru ibu bụkwa afọ asaa. Ọ bụ otu nrọ
ahụ, ọ bụ ezie na ị rọrọ ya ugboro abụọ. 27 Ehi asaa ndị
ọzọ ahụ dị ọkpụkpụ ọkpụkpụ ndị pụtara mgbe ndị nke
mbụ pụtachara bụ afọ asaa. Otu a kwa ogbe ọka ndị ọzọ

fịkpọrọ afịkpọ nke ikuku si n'ọwụwa anyanwụ mere ka
ha fịkpọọ bụ afọ asaa. Ha na-egosi afọ asaa mgbe oke
ụnwụ ga-adị. 28 "Dịka m gwara Fero na mbụ, Chineke
egosila gị ihe ọ chọrọ ime. 29 Afọ asaa na-abịa ga-abụ afọ
asaa mgbe nri ga-adị ukwuu n'ala Ijipt niile. 30 Emesịa
afọ asaa oke ụnwụ ga-eso ha. Mgbe ahụ, a ga-echefu ụba
niile nke ala Ijipt. Ụnwụ a ga-ala obodo n'iyi. 31 Agaghị
echetakwa na e nwere oge ịba ụba ihe oriri n'ala a, n'ihi
oke ụnwụ ahụ nke ga-eso ya ga-adị oke ukwuu. 32 Ihe
mere Fero ji rọọ nrọ a ugboro abụọ bụ n'ihi na Chineke
ekpebiela na ihe ndị a ga-emezuriri. Chineke ga-emekwa
ya n'oge na-adịghị anya. 33 "Ma ugbu a, ka Fero chọọ
onye nwere ezi nghọta na amamihe. Ya mee ya onyeisi
ọchịchị n'ala Ijipt niile. 34 Ka Fero mee nhọpụta ndị
nlekọta ala Ijipt. Ka e debe otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke nri
niile a ga-enweta n'oge ahụ nri ga-adị ukwuu n'ala Ijipt.
35 Ka ha kpokọtaa nri niile ga-adị n'oge ịba ụba nke ihe
oriri, nke ga-adị n'afọ ndị a na-abịa. Ka ha kpokọta ha
n'ụlọ ichebe nri nke ga-adị n'okpuru ọchịchị Fero. Ka ọ
bụrụ nri e debere n'obodo dị iche iche. 36 A ga-echebe
nri ndị a nke ọma maka ndị bi n'ala a, ka ọ bụrụ nri a ga-
eri n'ime afọ asaa ndị ahụ nke ụnwụ ga-adị n'ala Ijipt, ka
ụnwụ ghara ibibi ala a." 37 Ntụpụta ahụ dị mma n'anya
Fero na ndịisi ọchịchị ya. 38 Fero jụrụ ndịisi ọchịchị ya,
"Anyị ga-achọtali onye ọzọ dịka nwoke a, onye mmụọ nke
Chineke dị n'ime ya?" 39 Ya mere Fero tụgharịrị sị Josef,
"Ebe Chineke kpugheere gị ihe ndị a, o nweghị onye ọzọ
nwere ezi nghọta na amamihe dịka gị. 40 Gị onwe gị ga-
abụ onye na-elekọta ụlọeze m. Ndị m niile ga-erube isi

n’iwu ọbụla i nyere. Ọ bụ naanị n’ocheeze ka m ga-eji dị
ukwuu karịa gị.” 41 Fero gwara Josef, “Lee, emeela m gị
onye nlekọta ala Ijipt niile.” 42 Mgbe ahụ, Fero gbapụtara
mgbaaka eze ya gbanye ya Josef n’aka. O yikwasịkwara
Josef uwe e ji ezi akwa ọcha duo, nyanye ya ihe ịnya n’olu
nke e ji ọlaedo kpụọ. 43 O mere ka ọ nyaa ịnyịnya ụgbọ
ya nke abụọ. Ndị oti mkpu na-etikwa n’ihu ya, “Gbuonụ
ikpere n’ala.” Otu a ka Fero si mee Josef onye na-achị
ala Ijipt niile. 44 Fero gwakwara Josef sị, “Ọ bụ mụ onwe
m bụ Fero! O nweghị onye ọbụla ga-ewelita aka maọbụ
ụkwụ ya n’ala Ijipt niile ma ọ bụghị site n’ike i nyere ya.”
45 Fero gụrụ Josef aha Zafenat-Pania. Ọ kpọnyekwara ya,
Asenat, nwa Pọtifera, onye nchụaja obodo a na-akpọ On,
ka ọ bụrụ nwunye ya. Josef bịara gazuo ala Ijipt. 46 Josef
gbara iri afọ atọ mgbe o bidoro iguzo n’ihu Fero eze Ijipt.
O si n’ihu Fero pụọ, malite ijegharị ebe niile n’ala Ijipt.
47 N’afọ asaa ahụ nke a na-eriju afọ, ala mepụtara nri
n’ebe ọ dị ukwuu. 48 N’ime afọ asaa ndị a nke nri juru
ebe niile n’Ijipt, Josef chịkọtara nri niile nke si n’ubi, ma
chekwaa ha n’ụlọ e wuru maka iche nri n’obodo niile
ahụ. N’obodo ọbụla, ka ọ na-etinye ihe oriri nke si n’ubi
gbara ya gburugburu. 49 Josef chekwara ọka dị ukwuu
n’ọnụọgụgụ, dịka aja dị n’akụkụ osimiri. A kwụsịrị ịgụ ha
ọnụ n’ihi na ha hiri nne nke ukwuu nke na ha enweghị
ọnụọgụgụ. 50 Tupu oge ụnwụ ahụ ebido, Asenat nwa
nwanyị Pọtifera, onye nchụaja nke On, mụtara Josef ụmụ
ndị ikom abụọ. 51 Josef gụrụ ọkpara ya Manase, n’ihi na ọ
sịrị, “Chineke emeela ka m chefuo ahụhụ m niile, mekwa
ka m chefuo ndị ezinaụlọ nna m.” 52 Josef gụrụ nwa ya

nke abụọ Ifrem. Ọ sịrị, “N’ihi na Chineke emeela ka m
mịa mkpụrụ n’ala nke ahụhụ m.” 53 Afọ asaa nke ụba
nri nke dịrị n’ala Ijipt mechara gabiga. 54 Afọ asaa nke
ụnwụ bidoro bịawa dịka Josef kwuru. Ụnwụ nọ n’obodo
niile, ma n’ala Ijipt niile nri dị. 55 Ka agụ jidere ala Ijipt
niile, ndị mmadụ tikuru Fero ka o nye ha nri. Ma Fero
gwara ndị Ijipt niile, “Jekwurunụ Josef. Ihe ọbụla ọ gwara
unu meenụ ya.” 56 Mgbe ụnwụ ahụ gbasara ruo n’akụkụ
niile nke ala ahụ, Josef meghepụrụ ụlọ ichebe nri niile
bido iresi ndị Ijipt nri, n’ihi na ụnwụ ahụ dị njọ n’ala Ijipt
niile. 57 Mba niile bịara Ijipt ịzụ nri site n’aka Josef n’ihi
na ụnwụ ahụ dị njọ n’ụwa niile.
42 Ugbu a, Jekọb nụrụ na ọka dị n’Ijipt. Ọ sịrị ụmụ ya,
“Kedụ ihe anyị jiri nọrọ na-elerịta onwe anyị anya” 2 Ọ
sịrị, “Lee anụrụ m na ọka dị n’Ijipt. Gbadatanụ n’ebe ahụ
zụtara anyị ọka ka anyị dị ndụ ghara ịnwụ.” 3 Ụmụnne
Josef iri ndị ahụ gbadara Ijipt ịzụta ọka. 4 Ma Jekọb
ekweghị ka Benjamin nwanne nta Josef soro ha gaa, n’ihi
na ọ tụrụ egwu na ihe ndaba ọjọọ nwere ike ịbịakwasị ya.
5 Otu a, ụmụ Izrel so n’ọtụtụ ndị ọzọ ndị jekwara ịzụrụ
nri n’Ijipt, n’ihi na ụnwụ ahụ dị njọ n’ala Kenan. 6 N’oge
a, Josef na-achị ala Ijipt, bụrụkwa onye iresi ndị obodo
ọka dị n’aka. Ya mere, mgbe ụmụnne Josef rutere, ha
bịara hulata kpọọ isiala nye Josef. 7 Mgbe Josef hụrụ
ụmụnne ya, ọ matara ndị ha bụ. Ma ọ kpara agwa dịka
onye na-amaghị ha, gwa ha okwu n’olu ike, sị ha, “Ebee
ka unu si bịa?” Ha zara, “Anyị si ala Kenan bịa. Anyị bịara
ịzụrụ nri.” 8 Josef matara ụmụnne ya, ma ha onwe ha
amataghị onye ọ bụ. 9 Josef chetakwara nrọ ndị ahụ ọ

rọrọ banyere ha. Ọ gwara ha okwu sị ha, “Unu bụ ndị
nnyocha. Ịchọpụta adịghị ike ala anyị mere unu ji bịa.”
10 Ha zara sị, “Nna anyị ukwu, anyị bụ ndị ohu gị bịara
ịzụrụ nri. 11 Anyị niile bụ ụmụ otu nna. Ndị ohu gị bụ ndị
kwesiri ntụkwasị obi. Anyị abụghị ndị nnyopụta.” 12 Ma
Josef gwara ha sị, “Mba! Unu bịara ịchọpụta akụkụ obodo
anyị nke a na-echezighị nke ọma.” 13 Ha zara sị ya, “Ndị
ohu gị dị ụmụnne iri na abụọ. Ọ bụkwa otu nna mụrụ
anyị niile. Nna anyị na nwanne anyị nta, onye ikpeazụ
ọ mụrụ nọ na Kenan ugbu a. Ma otu onye n’ime anyị
anwụọla.” 14 Josef sịrị, “Ihe unu na-akọ na-egosi na unu
bụ ndị nnyopụta, dịka m gwara unu. 15 Nke a ka a ga-eji
anwale unu. N’aha Fero dị ndụ, unu agaghị esi n’ebe a laa
tutu nwanne unu nke nta ahụ abịa n’ebe a. 16 Zipụnụ otu
onye n’ime unu ka ọ gaa kpọta nwanne unu nwoke. Ma
aga m etinye ndị fọdụrụ n’ụlọ mkpọrọ, tutu m chọpụta
ma ihe unu kwuru ọ bụ eziokwu maọbụ ụgha. Ọ bụrụ
ụgha n’ezie, dịka Fero na-adị ndụ, unu bụ ndị nnyopụta.”
17 O tinyere ha niile n’ụlọ mkpọrọ, hapụ ha n’ebe ahụ
abalị atọ. 18 Josef gwara ha, n’ụbọchị nke atọ, “Nke a bụ
ihe unu ga-eme ma dị ndụ, n’ihi na abụ m onye na-atụ
egwu Chineke. 19 Ọ bụrụ na unu bụ ndị ezi mmadụ, ka
otu onye n’ime unu nọdụ n’ebe a, n’ụlọ mkpọrọ, ka ndị
fọdụrụ buru ọka bulaara ndị ezinaụlọ unu nọ n’agụụ. 20
Ma kpọtaranụ m nwanne unu nke nta n’ebe a, nke a ga-
egosi na okwu unu bụ eziokwu, na unu agaghịkwa anwụ.”
Ha mere otu a. 21 Ha gwarịtara onwe ha okwu sị, “N’ezie,
ọ bụ n’ihi nwanne anyị nwoke ka ahụhụ ndị a ji abịakwasị
anyị. Anyị hụrụ obi mgbawa ya, mgbe ọ na-arịọ ka anyị

chebe ndụ ya, ma anyị egeghị ya ntị. Ọ bụ nke a mere
mmekpa ahụ ndị a ji bịakwasị anyị ugbu a." **22** Ruben
zara sị ha, "Ọ bụ na mụ agwaghị unu sị unu hapụ imejọ
nwantakịrị ahụ, ma unu egeghị ntị? Ugbu a, anyị na-asa
ajụjụ banyere ọbara ya." **23** Ha amataghị na Josef na-anụ
ihe ha na-ekwu, n'ihi na onye nsụgharị okwu nọ n'etiti
ha. **24** O sitere n'ebe ha nọ tụgharịa gaa kwaa akwa. Ọ
lọghachikwutere ha ọzọ gwakwa ha okwu. O si n'etiti ha
kpọpụta Simiọn kee ya agbụ ka ha na-ele ya anya. **25** Josef
nyere iwu ka e kpojuo ọka n'akpa ha, tinyekwara onye
ọbụla ego ọ kwụrụ n'akpa ya. Ọ nyere iwu ka e nye ha ihe
ha ga-eri n'ụzọ. Mgbe e mesịrị ihe ndị a, **26** ha bokwasịrị
ịnyịnya ibu akpa ọka ha n'otu n'otu. Ha hapụrụ Ijipt lawa.
27 Mgbe ha ruru ebe ha nọrọ ọnọdụ abalị, otu n'ime ha
meghere akpa ya ka o nye ịnyịnya ibu ya ọka, ọ hụrụ
ego ya n'ọnụ akpa ya. **28** Ọ gwara ụmụnne ya sị, "Lee, e
tighachiri ego m kwụrụ. Lee ya n'akpa ọka m." Ike gwụrụ
onye ọbụla n'ime ha. Site n'ahụ ịma jijiji ha lerịtara onwe
ha anya sị, "Gịnị bụ ihe a Chineke mere anyị?" **29** Mgbe
ha lakwutere nna ha Jekọb n'ala Kenan, ha kọọrọ ya ihe
niile dakwasịrị ha. Ha gwara ya sị, **30** "Nwoke na-achị ala
ahụ gwara anyị okwu n'olu ike. O mesoro anyị mmeso
dịka anyị bụ ndị bịara inyochapụta obodo ha. **31** Ma anyị
gwara ya sị, 'Anyị bụ ndị kwesiri ntụkwasị obi, ndị na-
abụghị ndị nnyopụta obodo. **32** Anyị dị ụmụnne iri na
abụọ ndị nwere otu nna. Otu n'ime anyị anọkwaghị, ma
nke ntakịrị na nna anyị nọ na n'ala Kenan taa.' **33** "Mgbe
ahụ, nwoke a, onye na-achị ala ahụ, sịrị anyị, 'Nke a ka m
ga-eji mata ma unu bụ ndị ezi mmadụ. Hapụrụnụ m otu

nwanne unu. Burunu ọka, bulaara ndị ezinaụlọ unu agụụ
na-agụgbu. 34 Ma kpọtara m nwanne unu nke nta. Mgbe
ahụ ka m ga-ama ihe unu bụ. Ma unu bụ ndị nnyopụta
maọbụ ndị ezi mmadụ. Mgbe ahụ, aga m ahapụrụ unu
nwanne unu. Unu ga na-azụkwa ahịa n'ala a.'" 35 Mgbe
ha bidoro ịwụpụtasị ọka dị n'akpa ha, lee, n'ime akpa ọka
onye ọbụla, a chọtara ego ọ kwụrụ n'akpa ya. Mgbe ha na
nna ha hụrụ ego ndị a, ha tụrụ egwu. 36 Ya mere, nna
ha Jekọb gwara ha sị, "Unu agbawala m aka ụmụ. Josef
anọghị, Simiọn anọkwaghị. Ma unu na-achọ iwezuga
Benjamin. Naanị m ka ihe niile ndị a na-emegide!" 37
Mgbe ahụ, Ruben gwara nna ya sị, "I nwere ike gbuo
ụmụ m ndị ikom abụọ ma ọ bụrụ na m akpọghachighị
Benjamin. Tifee ya n'aka m, aga m akpọghachikwara gị
ya." 38 Ma Jekọb sịrị, "Nwa m agaghị eso unu gaa. N'ihi
na nwanne ya anwụọla, ọ bụkwa naanị ya ka ọ fọdụrụ. Ọ
bụrụ na nsogbu ezute ya n'ụzọ n'ije a, unu ga-eme ka m
jiri isi awọ m laa n'ili n'ọnọdụ mwute." **(Sheol h7585)**

43 Ma ụnwụ a siri oke ike n'ala ahụ n'oge a. 2 O ruo,
mgbe ha richara nri ha zụtara n'Ijipt, nna ha gwara ha sị,
"Jeghachinụ, zụtara anyị ntakịrị nri." 3 Juda gwara nna
ya bụ Jekọb sị, "Nwoke ahụ dọsiri anyị aka na ntị ike sị,
'Unu agaghị ahụ ihu m ma ọ bụrụ na nwanne unu esoghị
unu bịa.' 4 Ọ bụrụ na ị ga-edunyere anyị nwanne anyị,
anyị ga-agbada gaa zụtara gị nri. 5 Ma ọ bụrụ na ị gaghị
edunyere anyị ya, anyị agaghị agbada, n'ihi na nwoke a
sịrị anyị, 'Unu agaghị ahụ ihu m ma ọ bụrụ na nwanna
unu esoghị unu.'" 6 Mgbe ahụ Izrel sịrị, "Gịnị mere unu ji
wetara m nsogbu dị otu a, site n'igwa nwoke ahụ na unu

nwere nwanne ọzọ.” 7 Ha zara sị, “Nwoke a jụrụ anyị
ajụjụ dị iche iche banyere onwe anyị, na ndị ezinaụlọ
anyị. Ọ sị, ‘Nna unu, ọ dị ndụ ugbu a? Unu nwere nwanne
ọzọ?’ Ya mere, anyị zara ajụjụ niile. O nweghị otu anyị
siri mara na ọ ga-asị anyị kpọta nwanne anyị.” 8 Mgbe
ahụ, Juda sịrị nna ya Izrel, “Dunye m nwantakịrị a ka
anyị bilie gawa, ka anyị dị ndụ ghara ịnwụ, ma anyị onwe
anyị, ma gị, ma ụmụntakịrị anyị. 9 Aga m eji onwe m
gbaa ebe n’ihi ya. I nwere ike itife ya n’aka m. Ọ bụrụ na
m akpọtaghachighị ya, kpọbata ya n’ihu gị, mgbe ahụ,
ịta ụta bụrụ nke m n’ihu gị, n’ụbọchị ndụ m niile. 10
A sị nnọọ na anyị egbughị oge niile a, anyị gaara aga
ma lọtakwarị ugboro abụọ.” 11 Mgbe ahụ nna ha Izrel
gwara ha sị, “Ọ bụrụ na ọ ga-adịrịrị otu a, gịnị ọzọ ka
anyị ga-eme. Kama mgbe unu na-aga, werenụ n’akpa unu
onyinye ịnata ihuọma nke bụ ihe niile kachasị mma nke
si n’ala a welaara nwoke a. Werenụ nwantịntị mmanụ
otite, na nwantịntị mmanụ aṅụ, ha na ụda dị iche iche,
na eso osisi máá, na akụ, na alụmọnd. 12 Werekwanụ ego
okpukpu abụọ n’aka unu. Weghachirinụ ya ego ahụ e
tinyere n’ọnụ akpa unu, eleghị anya ọ bụ n’ohihie anya
ka ha ji tinye ya. 13 Ngwa, kpọrọnụ nwanne unu nwoke
bilienụ laghachikwurunụ nwoke ahụ. 14 Ka Chineke Onye
pụrụ ime ihe niile, mee ka nwoke ahụ nwee obi ebere
n’ebe unu nọ. Ya meekwa ka o nwee ike ịhapụrụ unu
nwanne unu Simiọn na Benjamin ka ha soro unu lọta. Ọ
bụrụkwanụ uche Chineke na m ga-agbara aka ụmụ, ya
mee dịka o si chọọ.” 15 Ya mere, ndị ikom ahụ weere
onyinye ndị a, na okpukpu ego abụọ n’aka, ma kpọrọkwa

Benjamin. Ha biliri ije. Garuo Ijipt, ma guzo n'ihu Josef.
16 Mgbe Josef lepụrụ anya hụ Benjamin n'etiti ha, ọ gwara
onye na-elekọta ụlọ ya sị, "Duru ndị ikom ndị a gaa
n'ụlọ. Gbuo anụ, kwadoo nri, n'ihi na ndị a ga-eso m rie
nri ehihie." 17 Odibo a mere dịka Josef ziri ya. O duuru
ndị ikom ndị ahụ gaa n'ụlọ Josef. 18 N'oge a, mgbe a
kpọbatara ha n'ụlọ, ndị ikom ndị ahụ tụrụ ụjọ, n'ihi na a
kpọbatara ha n'ime ụlọ Josef. Ha sịrị, "Ọ bụ n'ihi ego ahụ
e tighachiri n'akpa anyị n'oge mbụ ka e ji kpọbata anyị,
ka o nwee ike ịchọta ụzọ ọ ga-esi megide anyị, mesie
anyị ike, si otu a were anyị na ịnyịnya ibu anyị dịka ndị
ohu ya." 19 Ha bịaruru odibo Josef ahụ nso gwa ya okwu
n'ọnụ ụzọ ụlọ ahụ. 20 Ha sịrị ya, "Nna anyị ukwu, anyị
bịara ebe a n'oge mbụ ịzụ ihe oriri. 21 Ma, mgbe anyị
rutere ebe anyị nọrọ ọnọdụ abalị, anyị meghere akpa
anyị, chọpụta ego anyị kwụrụ n'ihi nri ahụ anyị zụrụ ka ọ
dị n'ọnụ akpa anyị n'otu na otu. E sepụkwaghị ya ihe ọ
bụla. Ya mere, anyị weghachiri ya n'oge a. 22 Anyị jikwa
ego ọzọ anyị ga-eji zụọ ihe oriri. Ma anyị amaghị onye
tinyere ego ahụ n'ime akpa anyị." 23 Odibo ahụ zara sị
ha, "Udo dịrị unu, unu atụla egwu, n'ihi na Chineke unu,
na Chineke nna unu enyela unu akụ zoro ezo n'ime akpa
unu. Ego unu kwụrụ ruru m aka." Mgbe ahụ, ọ hapụrụ
ha gaa kpọpụta Simiọn. 24 N'oge ahụ, odibo ahụ duuru
ndị ikom ndị ahụ bata n'ụlọ Josef, nye ha mmiri ha ji
saa ụkwụ ha. O nyekwara ịnyịnya ibu ha nri. 25 Mgbe
ahụ, ụmụ Jekọb kwadoro onyinye ịnata ihuọma ha ji bịa,
nke ha ga-enye Josef ma ọ bata n'etiti ehihie, n'ihi na ha
anụla na ha ga-eri nri n'ebe ahụ. 26 Mgbe Josef lọtara ụlọ,

ha wetaara ya onyinye dị n’aka ha, daa n’ala, kpọọ isiala
nye ya. **27** Josef jụrụ ha ajụjụ banyere ọdịmma ha, jụọkwa
ha sị, “Agadi nna unu, nke unu gwara m ihe banyere ya,
ahụ ọ dịkwa ya? Ọ ka dịkwa ndụ.” **28** Ha zaghachiri sị ya,
“Ahụ dị ohu gị bụ nna anyị. Ọ ka nọ ndụ.” Ha hulatara isi
ha, kpọọ isiala nye ya. **29** Mgbe Josef welitere anya ya elu
hụ nwanne ya Benjamin, onye bụ nwanne afọ ya, ọ jụrụ
ha ajụjụ sị, “Onye a ọ bụ nwanne unu nke nta ahụ unu
gwara m ihe banyere ya?” Tupu ha asaa ya ihe ọbụla, o
lere Benjamin anya sị ya, “Ka amara Chineke dịrị gị, nwa
m nwoke.” **30** Mgbe ahụ kwa Josef mere ọsịịsọ pụọ n’ezi
ịchọ ebe ọ ga-akwa akwa n’ihi na ọhụhụ ọ hụrụ nwanne
ya anya ọzọ metụrụ ya nnọọ n’obi. Ọ pụrụ banye n’ime
ụlọ ya kwaa akwa. **31** Emesịa, ọ sara ihu ya, pụta, jisie
onwe ya ike nye odibo ya iwu ka o bute nri ahụ. **32** Ha
doziiri ya nri nke ya iche, doziekwara ụmụnne ya nri nke
ha iche. Otu a kwa, ha dozikwaara ndị Ijipt ya na ha na-
erikọ nri, nri nke ha iche. N’ihi na ọ bụ ihe arụ n’anya ndị
Ijipt na ha na ndị Hibru ga-erikọta nri ọnụ. **33** Ma mgbe e
nyere ha ọnọdụ n’ihu Josef, e mere ka ha nọdụ dịka ha si
tọọ ibe ha. Nke ọkpara buru ụzọ nọdụ, onye na-eso ya
anọdụkwa. Otu a ka ha niile siri nọdụ ruo n’onye ikpeazụ
n’ime ha. Ha lerịtara onwe ha anya n’ihi na o juru ha
anya. **34** O sitekwara na nri e doziri ya nyebinye ha nri.
Nri e nyere Benjamin dị ukwuu okpukpu ise karịa nri nke
e nyere ha niile. Ha na ya riri, ṅụọkwa n’uju.

44 Mgbe ahụ Josef nyere odibo nọ n’ụlọ ya iwu sị,
“Gbajuo akpa ndị ikom ndị a nri. Tinyere ha nri nke
onye ọbụla n’ime ha nwere ike ibu, tinyekwa ego nke

onye ọbụla n’ime ha kwụrụ n’ọnụ akpa ya. **2** Ma tinye
iko ọlaọcha m n’ime ọnụ akpa onye nke nta n’ime ha.
Tinyekwa ego ọ kwụrụ n’ihi nri ọ zụrụ n’ime akpa ya.”
Odibo a mere dịka Josef gwara ya. **3** Mgbe chi bọrọ, ha
zipụrụ ndị ikom ndị a, ha na ịnyịnya ibu ha. **4** Mgbe ha ji
naanị ihe nta gafee obodo ahụ, Josef gwara odibo ya sị,
“Bilie, chụso ndị ikom ndị ahụ ọsọ. I zute ha, sị ha, ‘Gịnị
mere unu ji were ihe ọjọọ kwụghachi ihe ọma? **5** Gịnị
mere unu ji zuru iko ọlaọcha nna m ukwu, iko o ji aṅụ
ihe ọṅụṅụ na nke o ji ajụ ase? Unu emeela ihe ọjọọ n’ihi
ihe a unu mere.’” **6** Mgbe odibo ahụ zutere ha, ọ gwara
ha ihe ndị a. **7** Ma ha zara sị ya, “Nna anyị ukwu, gịnị
mere i ji ekwu ụdị okwu ndị a? Ihe arụ ka ọ bụ anyị ime
ihe dị otu a. **8** Lee, ego anyị chọtara n’ọnụ akpa anyị ka
anyị sitere n’ala Kenan weghachi. Olee otu anyị ga-esi
zuru ọlaedo maọbụ ọlaọcha site n’ụlọ nna gị ukwu? **9**
Onye ọbụla n’ime anyị a chọtara iko a n’aka ya ga-anwụ.
Anyị onwe anyị ga-aghọrọ nna anyị ukwu ndị ohu.” **10**
Odibo ahụ zara sị ha, “Ka ọ dịrị dịka unu kwuru. Onye
ọbụla a chọtara ya n’aka ga-abụ ohu m. Ma ndị a na-
achọtaghị ya n’aka ha enweghị ịta ụta ọbụla.” **11** Ha mere
ngwangwa, onye ọbụla tọdatara akpa ya. Onye ọbụla kwa
meghere akpa ya. **12** Odibo ahụ malitere n’onye ukwu
n’etiti ha chọọ rute n’onye nta. Ọ bụ n’akpa Benjamin
ka a chọtara iko ahụ. **13** Mgbe ahụ, ha dọwara uwe ha
n’ihi mwute. Onye ọbụla n’ime ha tighachiri ibu ya n’elu
ịnyịnya ibu ya. Ha niile bidokwara ịlaghachi azụ n’obodo
ha si pụta. **14** Mgbe Juda na ụmụnne ya lọghachiri n’ụlọ
Josef, ha hụrụ Josef ka ọ nọ n’ebe ahụ. Ha dara n’ala n’ihu

ya. 15 Ma Josef jụrụ ha sị, “Gịnị bụ ihe a unu mere? Ọ
bụ na unu amataghị na onye dịka m nwere ike ịmata
onye zuru iko m?” 16 Ya mere Juda sị ya, “Gịnị ka anyị
ga-ekwu? Olee otu anyị ga-esi gosi n’aka anyị dị ọcha?
Chineke ekpugheela ikpe ọmụma ndị ohu gị. Lee, anyị
bụkwa ndị ohu onyenwe m. Anyị onwe anyị, tinyekwara
onye a chọtara iko ahụ n’aka ya.” 17 Ma Josef sịrị, “Ọ ga-
abụrụ m ajọ omume ime ihe dị otu ahụ. Naanị nwoke ahụ
a chọpụtara iko ahụ n’akpa ya bụ onye ga-abụ ohu m.
Ma unu onwe unu nwere ike laa n’udo jekwuru nna unu
n’udo.” 18 Juda jekwuuru ya, sị, “Biko, onyenwe m, kwere
ka ohu gị gwa gị okwu. Ewesola mụ bụ ohu gị iwe n’ihi
na ị nọ ọnọdụ dị ka Fero. 19 Onyenwe m, ọ bụ gị jụrụ
ndị ohu gị ajụjụ sị, ‘Unu nwere nna maọbụ nwanne?’ 20
Anyị zara sị, ‘Anyị nwere nna onye bụ agadi, na otu nwa
nwoke ọ mụtara n’agadi ya. Nwanne nwantakịrị nwoke a
anwụọla, ya mere naanị otu a fọdụrụ n’ime ụmụ nke nne
ha mụtara. Nna ya hụkwara ya n’anya.’ 21 “Mgbe ahụ, ị sị
ndị ohu gị, ‘Kpọta nwantakịrị a ka m hụ ya anya.’ 22 Ma
anyị gwara onyenwe m sị na ‘Nwata a apụghị ịhapụ nna
ya, n’ihi na nna ya ga-anwụ ma ọ bụrụ na ọ hapụ ya.’ 23
Ma ị gwara ndị ohu gị sị, ‘Unu agaghị ahụ ihu m anya
ọzọ, ma ọ bụrụ na nwanne unu a esoghị unu gbadata.’
24 Mgbe anyị lakwuuru ohu gị bụ nna anyị, anyị gwara
ya okwu onyenwe m kwuru. 25 “Mgbe nna anyị gwara
anyị sị, ‘Laghachi gaa zụta nri,’ 26 anyị gwara ya na, ‘Anyị
agaghị agbada ma ọ bụrụ na nwanne anyị nta agaghị eso
anyị. N’ihi na anyị enweghị ike ịhụ nwoke ahụ anya, ma
ọ bụrụ na nwanne anyị nta esoghị anyị.’ 27 “Oge ahụ,

ohu gị bụ nna anyị sịrị anyị, 'Unu maara na nwunye m
mụụrụ m ụmụ nwoke abụọ. 28 Otu n'ime ha funarịrị m,
mgbe anụ ọhịa dọkasịrị ya iperipe na iperipe. Ruo ugbu a,
ahụbeghị m ya anya. 29 Ọ bụrụ na unu anapụkwa m onye
nke a, si otu a mee ka ihe ọjọọ zute ya, ọ pụtara na unu
ga-eme ka m jiri isi awọ m laa n'ili n'ọnọdụ obi ọjọọ?'
(Sheol h7585) 30 "Ya mere, ọ bụrụ na m alaghachikwute
ohu gị, bụ nna anyị, ma nwantakịrị a esoghị anyị, ebe ọ
bụ na e kekọtara ndụ nna anyị na ndụ nwantakịrị a, 31
mgbe ọ ga-ahụ na nwantakịrị a esoghị anyị, ọ ga-anwụ.
Mgbe ahụ, anyị bụ ndị ohu gị, ga-eme ka nna anyị jiri
isi awọ laa n'ili n'ọnọdụ obi ọjọọ. (Sheol h7585) 32 Biko,
onyenwe m, eji m ndụ m zọọrọ nna m ebe na m ga-elezi
nwantakịrị a anya. Asị m ya, 'Ọ bụrụ na m akpọghachighị
nwantakịrị a nye gị, ka ịta ụta bụrụ nke m n'ihu gị bụ nna
m n'ụbọchị niile nke ndu m.' 33 "Ya mere ugbu a, biko, ka
ohu gị nọdụ dịka ohu onyenwe m n'ọnọdụ nwantakịrị
a, ka nwantakịrị a soro ụmụnne ya laghachikwuru nna
anyị. 34 Aga m esi aṅaa laghachikwuru nna m ma ọ bụrụ
na mụ na nwantakịrị a esoghị? Enweghị m ike ilekwasị
ihe ọjọọ ga-adakwasị nna m anya."

45 N'oge a, Josef enwekwaghị ike ijite onwe ya aka n'ihu
ndị na-ejere ya ozi. O welitara olu sị, "Zipụnụ onye ọbụla
site n'ebe m nọ." Ya mere, o nweghị onye ya na Josef nọ
mgbe ọ kọọrọ ụmụnne ya onye ọ bụ. 2 O tiri mkpu akwa
nke ndị Ijipt nụrụ, na nke ndị ụlọ Fero nụkwara. 3 Josef
gwara ụmụnne ya sị, "Mụ onwe m bụ Josef. Nna m ọ ka
nọ ndụ ugbu a?" Ma ụmụnne ya enweghị ọnụ ha ji asa
ya, n'ihi na oke egwu jidere ha n'ihu ya. 4 Mgbe ahụ,

Josef sịrị ụmụnne ya, “Biko, bịanụ m nso.” Mgbe ha bịara
ya nso, ọ sịrị ha, “Abụ m nwanne unu, Josef, onye unu
rere ree gaa Ijipt. 5 Ma otu ọ dị, ka ọ ghara iwute unu,
unu atakwala onwe unu ụta n’ihi orure unu rere m. N’ihi
na ọ bụ n’ihi ichebe ndụ unu ka Chineke ji buru ụzọ zite
m n’ebe a. 6 Oge ụnwụ agwụchabeghị. Ọ bụ ezie na afọ
abụọ nke oke ụnwụ agafeela, ma ọ fọdụrụ afọ ise ọzọ
n’ihu, oge a na-agaghị akọ ihe ọbụla n’ala, maọbụ iwere
ihe ọbụla n’ubi. 7 Chineke zitere m ka m buru ụzọ bịa
n’ebe a n’ihi ime ka ndụ fọdụrụ unu n’ụwa, na ịzọpụta
ndụ unu site n’ụzọ nnapụta dị oke egwu. 8 “Ya mere, ọ
bụghị unu zitere m n’ebe a, kama ọ bụ Chineke. Ya onwe
ya emeela ka m ghọọrọ Fero nna, na onyeisi ezinaụlọ ya
niile, na onye na-achị ala Ijipt niile. 9 Ugbu a, meenụ
ngwa lakwuru nna m, sị ya, ‘Ihe ndị a ka Josef nwa gị
nwoke kwuru, Chineke emeela m onye na-achị Ijipt niile.
Egbula oge ịbịakwute m. 10 Ị ga-ebi n’ala Goshen, ka i
nwee ike ịnọ m nso, gị na ụmụ gị, na ụmụ ụmụ gị, na
igwe ewu na atụrụ gị, na igwe ehi gị, na ihe niile i nwere.
11 N’ebe ahụ ka m ga-enyekwa gị ihe ị chọrọ, n’ihi na
ụnwụ afọ ise ka dị n’ihu na-abịa. Ọ bụrụ na i meghị otu a,
gị na ezinaụlọ gị na ihe niile bụ nke gị ga-ada ụkpa.’ 12
“N’ezie, anya unu na n’anya nwanne m Benjamin, ahụla
na mụ onwe m ji ọnụ m na-agwa unu okwu ndị a. 13 Unu
ga-akọrọ nna m maka nsọpụrụ niile a na-enye m n’ala
Ijipt na ihe niile unu hụrụ. Kpọtakwanụ nna m ọsịịsọ
ebe a.” 14 Ugbu a, ọ dakwasịrị n’olu Benjamin, nwanne
ya, kwaa akwa. Benjamin jidekwara ya n’olu kwaa akwa.
15 Emesịa, o suturu ụmụnne ya niile ọnụ, bekwasịkwa

ha akwa. N’ikpeazụ, ụmụnne ya kpanyeere ya ụka. **16**
Mgbe akụkọ a ruru ụlọ Fero na ụmụnne Josef bịara, ọ
tọrọ Fero na ndịisi ozi niile ya ụtọ. **17** Fero gwara Josef sị
ya, “Gwa ụmụnne gị, ka ha mee ihe otu a, ha bokwasị
ịnyịnya ibu unu ibu laghachikwa n’ala Kenan. **18** Ha ruo,
ha kpọta nna gị, na ezinaụlọ ha, ka ha lọghachikwute
m n’ala Ijipt. N’ihi na aga m enye ha ala kachasị mma
n’Ijipt. Ha onwe ha ga-erikwa uru ala ahụ. **19** “Gwakwa
ụmụnne gị okwu sị ha, ‘Sitenụ n’ala Ijipt were ụgbọala,
nke unu ga-eji budata ndị nwunye unu na ụmụntakịrị
unu. Dutekwanụ nna unu. **20** Unu esogbula onwe unu
banyere ngwa ụlọ unu, n’ihi na ihe niile dị mma n’ala
Ijipt bụ nke unu.’” **21** Ya mere ụmụ Izrel mere ihe ndị a.
Josef nyere ha ụgbọala dịka Fero nyere n’iwu. O nyekwara
ha nri ha ga-eri n’ụzọ. **22** O nyere onye ọ bụla n’ime ha
uwe mgbanwe ọhụrụ, ma o nyere Benjamin narị shekel
ọlaọcha atọ, na uwe mgbanwe ise. **23** O zipụụrụ nna ya
ihe ndị a: ịnyịnya ibu iri ndị e bokwasịrị ihe mara mma
niile si n’ala Ijipt, na nne ịnyịnya ibu iri ndị e bokwasịrị
ọka na achịcha, na ihe ndị ọzọ dị iche iche, n’ihi ije ya.
24 O zipụrụ ụmụnne ya. Ma oge ha na-achọ ịhapụ ya, ọ
gwara ha sị, “Unu esekwala okwu n’ụzọ.” **25** Mgbe ahụ, ha
hapụrụ ala Ijipt mechaa rute ala Kenan, bịakwute Jekọb
nna ha. **26** Ha gwara ya sị, “Josef ka nọ ndụ. N’ezie, ọ bụ
ya na-achị ala Ijipt niile.” Ma o siiri Jekọb ike ịnabata
akụkọ a. O kwenyeghị na ọ bụ eziokwu. **27** Ma mgbe
ha gwasịrị ya ihe niile Josef gwara ha, mgbe ọ hụkwara
ụgbọala niile Josef zitere ka e jiri bute ya, mmụọ nna ha
Jekọb lọghachiri. **28** Mgbe ahụ Izrel kwuru sị, “Ekwetala

m! Josef nwa m ka dị ndụ. Aga m aga hụ ya anya tupu m
nwụọ."

46 Izrel biliri ije, ya na ihe niile o nwere rute Bịasheba.
Ebe a, ọ chụrụ aja nye Chineke nke nna ya Aịzik. **2**
Chineke gwara Izrel okwu n'ọhụ nke abalị. Ọ sịrị, "Jekọb!
Jekọb!" Ọ zara sị, "Lee m n'ebe a." **3** Chineke gwara ya sị,
"Abụ m Chineke, Chineke nke nna gị. Atụla egwu ịgbada
Ijipt n'ihi na aga m eme gị ka ị ghọọ mba dị ukwuu n'ebe
ahụ. **4** Mụ onwe m ga-eso gị agbada n'ala Ijipt. Mụ onwe
m ga-akpọlatakwa gị ọzọ. Josef n'onwe ya ga-eji aka ya
ekpuchikwa gị anya." **5** Jekọb mechara si na Bịasheba
pụta. Ụmụ Izrel kuuru Jekọb nna ha, na ụmụaka ha na
ndị nwunye ha, kubanye n'ụgbọala ahụ Fero zitere ka ha
ji bute ya. **6** Ha buuru anụ ụlọ ha niile, na ihe onwunwe
ha niile, nke ha kpatara n'ala Kenan, gaa Ijipt. Jekọb na
agbụrụ ya niile so. **7** Ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ
ụmụ ya ndị ikom niile, na ụmụ ya ndị inyom niile, na
ụmụ ụmụ ya ndị inyom niile, na ndị niile bụ mkpụrụ afọ
ya, ka ọ kpọrọ gaa Ijipt. **8** Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom
Izrel, ya bụ Jekọb na ụmụ ụmụ ya, ndị sooro ya gaa Ijipt.
Ruben, ọkpara Jekọb **9** Ụmụ ndị ikom Ruben bụ, Hanok,
na Palu, na Hezrọn na Kami. **10** Ụmụ ndị ikom Simiọn
bụ, Jemuel, na Jamin, na Ohad, na Jakin, na Zoha, na
Shaul. Nne Shaul bụ nwanyị Kenan. **11** Ụmụ ndị ikom
Livayị bụ, Geshọn, na Kohat, na Merari. **12** Ụmụ ndị ikom
Juda bụ, Ịa, na Onan, na Shela, na Perez, na Zera. Ma Ịa
na Onan nwụrụ n'ala Kenan. Ụmụ ndị ikom Perez bụ,
Hezrọn na Hamul. **13** Ma ụmụ ndị ikom Isaka bụ, Tola, na
Puva, na Jashub, na Shịmrọn. **14** Ụmụ ndị ikom Zebụlọn

bụ, Sered, na Elọn, na Jaliil.
15 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom
Lịa mụụrụ Jekọb n'ala Padan Aram. Ọ mụtakwara otu
nwanyị aha ya bụ Daịna. Ụmụ ndị ikom na ndị inyom
ndị a dị iri atọ na atọ.
16 Ụmụ ndị ikom Gad bụ, Zefọn,
na Hagi, na Shuni, na Ezbon, na Eri, na Arodi na Areli.
17 Ụmụ ndị ikom Asha bụ, Imna, Ishva, Ishvi na Beriya.
Nwanne ha nwanyị bụ Sera. Ụmụ Beriya bụ, Heba na
Malkiel.
18 Ndị a bụ ụmụ a mụụrụ Jekọb site na Zilpa,
odibo nwanyị ahụ Leban kpọnyere Lịa nwa ya nwanyị. Ha
dị iri na isii n'ọnụọgụgụ.
19 Ụmụ ndị ikom Jekọb site na
Rechel nwunye ya bụ, Josef na Benjamin.
20 N'ala Ijipt, a
mụụrụ Josef Manase na Ifrem, site na nwunye ya Asenat
nwa nwanyị Pọtifera, onye nchụaja nke On.
21 Ụmụ ndị
ikom Benjamin bụ, Bela, Beka, Ashbel, Gera, Neeman, Ehi,
Rosh, Mupim, Hupim na Aad.
22 Ndị a bụ ndị ikom nke
Rechel mụụrụ Jekọb. Ha dị iri na anọ.
23 Nwa nwoke nke
Dan mụrụ bụ, Hushim.
24 Ụmụ ndị ikom Naftalị bụ, Jaziil,
na Guni, na Jeza, na Shilem.
25 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom
a mụụrụ Jekọb site na Bilha, odibo nwanyị ahụ Leban
kpọnyere nwa ya nwanyị Rechel. Ha niile dị asaa.
26 Ya
mere, ndị niile so Jekọb gaa Ijipt, ndị bụ ụmụ ụmụ ya, na-
agụghị ndị nwunye ụmụ Jekọb niile, dị iri mmadụ isii na
isii.
27 Tinyere ụmụ ndị ikom abụọ amụtara nye Josef
n'Ijipt, ndị si n'ezinaụlọ Jekọb gara Ijipt dị iri asaa.
28
Jekọb zipụrụ Juda ka jekwuru Josef ijụta ya ụzọ Goshen.
Mgbe ha rutere n'ala Goshen,
29 Josef kwadoro ịnyịnya
ụgbọ ya gawa Goshen izute nna ya Izrel. Mgbe Josef bịara
n'ihu nna ya, ọ makụrụ ya, bee akwa ogologo oge.
30 Izrel
gwara Josef sị, "Ugbu a ejikerela m ịnwụ, ebe m hụrụ ihu

gị anya ọzọ, mata na ị ka dị ndụ.” **31** Mgbe ahụ, Josef
gwara ụmụnne ya na ndị ezinaụlọ nna ya niile sị, “Ka m
gaa kọọrọ Fero. Ka m gaa sị ya, ‘Ụmụnne m na ezinaụlọ
nna m, ndị bi n’ala Kenan abịakwutela m. **32** Ha bụ ndị
ọzụzụ atụrụ, ndị na-elekọta anụ ụlọ. Ha chị igwe ewu na
atụrụ ha, na igwe ehi ha, na ihe niile ha ji biri.’ **33** Ya
mere, ọ bụrụ na Fero akpọ unu jụọ unu ajụjụ sị, ‘Gịnị bụ
ọrụ aka unu?’ **34** Unu ga-asị ya, ‘Ndị ohu gị bụ ndị ọzụzụ
anụ ụlọ site na mgbe anyị bụ ụmụnta, dịka nna nna anyị
ha bụ.’ Mgbe ahụ, ọ ga-ekwe ka unu biri n’ala Goshen.
N’ihi na ndị niile na-azụ ewu na atụrụ bụ ndị akpọrọ asị
n’ala Ijipt.”

47 Josef gara gwa Fero sị, “Nna m na ụmụnne m ejirila
igwe ewu na atụrụ ha, igwe ehi ha na ihe niile ha nwere
site n’ala Kenan bịa n’ebe a. Ha nọ n’ala Goshen.” **2**
Mgbe ọ gara ịgwa Fero okwu, o duuru mmadụ ise n’etiti
ụmụnne ya ndị ikom gosi ha Fero. **3** Fero jụrụ ụmụnne ya
ajụjụ sị ha, “Gịnị bụ ọrụ aka unu?” Ha zara sị ya, “Ndị
ohu gị bụ ndị ọzụzụ atụrụ dịka nna nna anyị ha.” **4** Ha
kwukwara sị, “Anyị bịara ịnọ dịka ọbịa n’ala a n’ihi na
ụnwụ a siri oke ike n’ala Kenan. O nweghị nri igwe ewu
na atụrụ anyị nwere iri n’ala ahụ. Ya mere, anyị na-arịọ
ka i nye ndị ohu gị ike ka ha biri n’ala Goshen.” **5** Fero
gwara Josef sị, “Nna gị na ụmụnne gị abịakwutela gị. Ha
biri n’ala Goshen. **6** Ala Ijipt dịkwa gị n’ihu. Họrọ ebe
ọbụla masịrị gị nke dịkwa ezi mma nye nna gị na ụmụnne
gị ka ha biri. Ka ha biri na Goshen. Ọ bụrụkwa na ị maara
ndị ikom n’etiti ha ndị nwere ike, mee ha ndị na-elekọta
igwe anụ ụlọ m.” **7** Josef kpọtara nna ya Jekọb, mee ka o

guzo n’ihu Fero. Jekọb nọ n’ebe ahụ gọzie Fero. 8 Fero
jụrụ Jekọb sị, “Ị gbaala afọ ole ugbu a?” 9 Jekọb zara Fero
sị ya: “Ebiela m dịka onye ọbịa narị afọ na iri afọ atọ.
Ọnụọgụgụ afọ ndị a ehighị nne, ma ha jupụtara n’ahụhụ
na nsogbu. Ma a nọrubeghị m ọnụọgụgụ afọ nna m ha
gbara mgbe ha biri n’ụwa dịka ọbịa.” 10 Jekọb gọziri Fero,
site n’ihu ya pụọ. 11 Ya mere, Josef mere ka nna ya na
ụmụnne ya biri n’ala Ijipt. O nyere ha ala kachasị mma
n’ala ahụ na mpaghara Ramesis, dịka Fero nyere n’iwu.
12 Josef nyere nna ya na ụmụnne ya na ezinaụlọ nna ya
nri dịka ọnụọgụgụ nke ụmụ ha si dị. 13 Ma nri adịghị
n’ala ahụ niile n’ihi na ụnwụ ahụ dị nnọọ njọ. Ihe siri ike
n’ala Ijipt ma n’ala Kenan n’ihi ụnwụ a. 14 Josef chịkọtara
ego niile dị n’ala Ijipt, na n’ala Kenan, nke ndị mmadụ ji
kwụọ ụgwọ nri ha zụrụ webata ha n’ụlọeze Fero. 15 Mgbe
ego niile dị ndị mmadụ n’aka gwụchara n’ala Ijipt ma
n’ala Kenan, ndị Ijipt niile bịakwutere Josef sị ya, “Nye
anyị nri, gịnị mere anyị ga-eji nwụọ n’ihu gị? Ego anyị
agwụla.” 16 Mgbe ahụ Josef zara sị ha: “Jirinụ anụ ụlọ
unu kwụọ ụgwọ nri m ga-enye unu, ebe ọ bụ na ego unu
agwụla.” 17 Ya mere, ha kpụtaara Josef anụ ụlọ ha. Josef
nyere ha nri n’ọnọdụ ịnyịnya ha, na atụrụ ha, na ewu
ha, na ehi, na ịnyịnya ibu ha. O were nri zụọ ha n’afọ
ahụ n’ọnọdụ anụ ụlọ ha niile. 18 Mgbe afọ ahụ gafesịrị,
ha bịakwutekwara ya n’afọ nke ọzọ sị ya, “Anyị agaghị
ezoro onyenwe anyị na ego anyị agwụla, na igwe anụ
ụlọ anyị bụkwa nke gị. O nweghị ihe ọzọ fọdụrụ anyị
karịa ahụ anyị na ala anyị. 19 Gịnị mere anyị ga-eji nọọ
n’agụụ n’ihu gị? Zụrụ anyị na ala anyị n’ọnọdụ ụgwọ anyị

ga-akwụ maka nri ị ga-enye anyị. Ka anyị na ala anyị
bụrụ ndị ohu Fero. Nye anyị mkpụrụ ubi ka anyị dịrị ndụ
ghara ịnwụ, ka ala a ghara ịbụ ihe tọgbọrọ n'efu." **20** Ya
mere, Josef zụtaara Fero ala Ijipt niile. Ndị Ijipt niile n'otu
n'otu rere ala ha n'ihi oke ụnwụ ahụ dakwasịrị ha. Mgbe
ahụ, ala ha niile ghọrọ nke Fero. **21** Ya mere, Josef si otu
a mee ka ndị Ijipt niile ghọọ ndị ohu Fero, site n'otu
obodo n'ala ahụ ruo na nke ọzọ ya. **22** Ala nke Josef na-
azụtaghị n'oge a bụ naanị ala ndị nchụaja. N'ihi na ndị
nchụaja si n'aka Fero na-enweta nri ha site n'oge ruo
n'oge. Ha nwekwara nri na-ezuru ha site na oke ahụ Fero
na-enye ha. Ya mere ha ereghị ala ha. **23** Mgbe ahụ, Josef
gwara ndị mmadụ ahụ niile okwu sị, "Lee, azụọla unu
taa, zụkwaa a ala unu nye Fero. **24** N'oge owuwe ihe ubi,
otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ihe unu nwetara n'ubi unu
bụ nke Fero. Deberenụ onwe unu ụzọ anọ fọdụrụ ka ọ
bụrụ ihe unu ga-akụ n'ubi na ihe unu ga-eri na ihe ndị
ezinaụlọ unu, na nke ụmụntakịrị unu ga-eri." **25** Ha zara
sị ya, "Ị zọpụtala ndụ anyị. Ka anyị hụta amara n'ihu nna
anyị ukwu. Anyị ga-abụ ndị ohu Fero." **26** Josef mere ka
nke a bụrụ iwu n'ala Ijipt niile ruo taa, na Fero ga-ewe
otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ihe ọbụla si n'ala. Naanị ihe
si n'ala ndị nchụaja bụ nke na-esoghị n'iwu a. **27** Izrel
biri na Goshen nke dị n'ala Ijipt. Ha kpatara akụ hie nne,
mụbaa n'ọmụmụ, ma n'ọnụọgụgụ. **28** Jekọb biri n'ala Ijipt
afọ iri na asaa. Ya mere, afọ niile Jekọb gbara bụ narị
afọ na iri afọ anọ na asaa. **29** Mgbe ụbọchị ọnwụ Izrel
na-abịaru nso, ọ kpọrọ Josef nwa ya sị ya, "Ọ bụrụ na m
ahụtala amara n'ihu gị, tinye aka gị n'okpuru apata m,

kwee m nkwa na ị ga-egosi m obi ebere na ezi ntụkwasị
obi. Elila m n’ala n’Ijipt. 30 Kama, mgbe m nwụrụ, site
n’ala Ijipt bupụ m. Buru ozu m gaa lie ya ebe e liri nna
m ha.” Ọ zara, “Aga m eme dịka i kwuru.” 31 Ọ sịrị ya,
“Ṅụọrọ m iyi na ị ga-eme ya.” Josef ṅụọrọ ya iyi. Izrel
n’onwe ya, kpọrọ isiala dịka ọ dabere n’elu mkpanaka ya.
48 Mgbe ihe ndị a gasịrị, a gwara Josef sị, “Lee nna gị
na-arịa ọrịa.” Josef biliri duru ụmụ ya ndị ikom abụọ bụ
Manase na Ifrem gawa ileta ya. 2 Mgbe a gwara Jekọb
okwu sị ya, “Nwa gị nwoke Josef abịala ileta gị.” Izrel
chịkọtara ume ya, jisie ike, nọdụ ala n’elu akwa ya. 3
Mgbe ahụ, Jekọb sịrị Josef, “Chineke, Onye pụrụ ime ihe
niile gosiri m onwe ya na Luz, n’ala Kenan, ma gọziekwa
m. 4 Ọ sịrị m, ‘Lee, aga m eme ka ị mịa mkpụrụ, baakwa
ụba n’ọnụọgụgụ. Aga m eme ka ị ghọọ ọgbakọ ọtụtụ mba.
Aga m enye gị ala a ka ọ bụrụ ihe nketa ebighị ebi maka
agbụrụ gị ndị ga-esote gị.’ 5 “Ugbu a, ana m eme ụmụ gị
ndị ikom abụọ ndị a, ndị a mụtaara gị n’ala Ijipt, ụmụ nke
m. Ha abụọ, Ifrem na Manase, ga-abụ ụmụ m, dịka Ruben
na Simiọn si bụrụ ụmụ m. 6 Ma ụmụ ọzọ a ga-amụtara gị
ga-abụ nke gị. Ọ bụ aha ụmụnne ha ndị a ka a ga-eji mara
ha n’ala nketa nke ha. 7 Ana m eme nke a n’ihi na mgbe
m si Padan Aram pụta, nne unu Rechel, nwụrụ n’ala
Kenan mgbe anyị ka nọ n’ụzọ ije anyị n’ebe dịtụ anya site
na Efrat. N’akụkụ ụzọ e si aga Efrat, ya bụ Betlehem, ka m
likwara ya.” 8 Mgbe Izrel hụrụ ụmụ ndị ikom abụọ Josef
kpọ bịa, ọ jụrụ Josef ajụjụ sị, “Ndị a, bụ ndị ole?” 9 Josef
zara nna ya sị, “Ha bụ ụmụ ndị ikom ndị Chineke nyere m
n’ebe a.” Ya mere, Jekọb gwara ya sị, “Kpọtara m ha, ka m

gọzie ha.” **10** N’oge a, Izrel adịghị ahụzikwa ụzọ nke ọma
n’ihi ime agadi ya. Ya mere, Josef duuru ụmụ ya ndị ikom
ndị ahụ bịa nso ebe nna ya nọ. Mgbe ahụ, Jekọb suturu ha
ọnụ, makụọ ha. **11** Izrel sịrị Josef, “O nweghị mgbe m lere
anya na m ga-ahụ ihu gị ọzọ. Ma Chineke emeela ka m
hụkwa ụmụ gị.” **12** Josef sitere n’ikpere Jekọb kupu ụmụ
ya, bịa hulata isi ala. O kpuru ihu ya n’ala mgbe o mere
nke a. **13** Josef kpọọrọ ha abụọ, Ifrem n’aka nri ya nke bụ
aka ekpe Izrel, na Manase n’aka ekpe ya nke bụ aka nri
Izrel, kpọta ha bịa nna ya nso. **14** Ma Izrel setịrị aka nri
bikwasị ya n’isi Ifrem, nwa nke nta. Ma aka ekpe ya ka o
setịpụrụ bikwasị n’isi Manase bụ ọkpara. **15** Mgbe ahụ, ọ
gọziri Josef sị ya. “Ka Chineke, onye nna m ha Ebraham
na Aịzik jere ije n’ihu ya Chineke onye bụrịị Onye zụrụ m
dịka atụrụ ogologo ndụ m niile ruo taa, **16** Mmụọ ozi ahụ
napụtara m site n’ihe egwu niile, ya gọzie ụmụ ndị ikom
ndị a. Ka ha bụrụ ndị a kpọkwasịrị aha m na aha nna m
ha Ebraham na Aịzik, ka ha mụbaa hie nne n’elu ụwa.” **17**
O wutere Josef mgbe ọ hụrụ na nna ya bikwasịrị aka nri
ya n’isi Ifrem. O jidere aka nna ya iwepụ ya n’isi Ifrem, ka
ọ tụkwasị ya n’isi Manase. **18** Mgbe ahụ, Josef sịrị nna ya,
“I bikwasịjọrọ aka gị. Onye a bụ ọkpara, bikwasị aka nri gị
n’isi ya.” **19** Ma nna ya jụrụ, sị ya, “Amaara m ihe m na-
eme nwa m, Manase ga-aghọ oke obodo, ma nwanne ya
nke nta ga-akarị ya ịdị ukwuu, n’ihi na ụmụ ụmụ ya ga-
aghọ ọtụtụ mba dị iche iche.” **20** Ọ gọziri ha n’ụbọchị ahụ
sị, “N’aha gị ka Izrel ga-ekwupụta ngọzị a, ‘Ka Chineke
mee gị dịka Ifrem na Manase.’” Ya mere o buru ụzọ kpọọ
Ifrem tupu Manase. **21** Mgbe ahụ, Izrel gwara Josef okwu

sị ya, “Lee, mụ onwe m na-aga ịnwụ. Ma Chineke ga-
anọnyere unu, kpọghachikwa unu azụ n’ala nna unu ha.
22 Mụ onwe m na-enye gị otu akụkụ ugwu karịa nke
ụmụnne gị, bụ ala ugwu ahụ m sitere na mma agha m na
ụta m napụta ndị Amọrait ka ọ bụrụ nke gị.”

49 Mgbe ahụ, Jekọb kpọkọtara ụmụ ya ndị ikom niile
n’otu sị ha, “Zukọọnụ ka m gwa unu ihe ga-adakwasị
unu n’ụbọchị dị n’ihu. 2 “Zukọọnụ nụrụ, ụmụ ndị ikom
Jekọb nụrụ okwu nna unu Izrel. 3 “Ruben, ọkpara m ka
ị bụ, ume m, ihe ngosi mbụ nke ike m, onye nsọpụrụ
kwesiri, onye mbụ n’ịdị ike. 4 Onye na-agbanwe agbanwe
dịka mmiri dị n’iyi, ị gaghị abụkwa onye mbụ, n’ihi na ị
banyere n’ihe ndina nna gị, i dinara n’ihe ndina m, merụọ
ya. 5 “Simiọn na Livayị bụ ụmụnne. Mma agha ha bụ
ngwa ihe ike. 6 Ka obi m ghara isonye n’izuzu ha, ka m
ghara isonye n’ọgbakọ ha, n’ihi na ha gburu mmadụ n’oge
iwe ha, bipụkwa nkwonkwo ụkwụ ụmụ ehi na-echeghị
echiche. 7 Ihe a bụrụ ọnụ ka iwe ha bụ, n’ihi na ọ dị njọ.
Ọnụma ha, ọ jọbigara njọ oke. Aga m ekesa ha n’etiti ụmụ
Jekọb Kpasaa ha n’etiti ndị Izrel. 8 “Gị, Juda, ụmụnne gị
ga-eto gị. Aka gị ga-adị n’olu ndị iro gị. Ụmụ ndị ikom
nna gị ga-akpọ isiala nye gị. 9 Ị bụ nwa ọdụm, gị, Juda, i
si n’ịchụ nta lọta, nwa m. Dịka ọdụm, ọ na-amakpu, na-
edina ala, dịka nne ọdụm, onye ga-anwa anwa kpọtee
ya? 10 Mkpanaka eze agaghị esite n’ebe Juda nọ wezuga
onwe ya, maọbụ mkpanaka onyendu esi n’agbata ụkwụ
ya pụọ, tutuu ruo mgbe eze ahụ nwe ya ga-abịa, irube
isi nke mba niile ga-abụ nke ya. 11 Ọ ga-ekenye ịnyịnya
ibu ya n’osisi vaịnị, n’alaka kachasị mma ka ọ ga-ekenye

nwa ịnyịnya ibu ya. Ọ ga-asakwa uwe ya na mmanya.
Uwe mwụda ya ka ọ ga-asụkwa n'ọbara mkpụrụ vaịnị. 12
Anya ya ga-acha uhie uhie karịa mmanya vaịnị. Eze ya
ga-enwupụkwa ọcha karịa mmiri ara ehi. 13 "Zebụlọn ga-
ebi n'akụkụ osimiri. Ọ ga-abụ ebe izuike nye ụgbọ mmiri.
Oke ala ya ga-agbatịpụ ruo Saịdọn. 14 "Isaka dị ike dịka
ịnyịnya ibu na-amakpu n'etiti ọgba atụrụ. 15 Mgbe ọ
hụrụ otu ebe izuike ya si dị mma, hụ otu ala ya si maa
mma, ọ ga-ehudata isi ya ibu ibu arụ; were onwe ya nye
ịrụ ọrụ ike. 16 "Dan ga-eme ka ikpe ziri ezi rute ndị ya
aka dịka otu n'ime ebo Izrel. 17 Dan ga-adị ka agwọ dị
n'akụkụ okporoụzọ, dịka ajụala dị n'ụzọ ọhịa, nke na-
ata ịnyịnya n'ikiri ụkwụ, si otu a mee ka onye na-agba
ịnyịnya dalaa azụ. 18 "O Onyenwe anyị, ana m ele anya
nnapụta gị. 19 "Gad bụ onye usuu ndị o-ji-egbe-aga ga-
abịakwasị, ma ọ ga-alụso ha ọgụ, chụọkwa ha ọsọ. 20
"Asha ga-esi n'ubi ya wepụta nri gbara abụba, nke na-adị
ndị eze mma. 21 "Naftalị dịka nne ele a hapụrụ ahapụ,
nke na-amụpụta ụmụ ele mara mma. 22 "Dịka osisi vaịnị
a kụrụ n'akụkụ iyi, nke alaka ya na-awasa rigoro n'elu
mgbidi, na nke na-amị ezi mkpụrụ, otu a ka Josef dị. 23
Ndị na-agbata ụta sitere n'obi ilu lụso ya agha, ha gbara
ya àkụ site n'ịkpọ asị. 24 Ma aka o ji jide ụta nke ya adaghị
mba, ike agwụghị ogwe aka ya, n'ihi aka Onye dị ike nke
Jekọb, n'ihi Onye ọzụzụ atụrụ, Oke Nkume Izrel, 25 n'ihi
Chineke nna gị, onye na-enyere gị aka, n'ihi Onye pụrụ
ime ihe niile, ka ọ gọzie gị, site na ngọzị nke eluigwe site
n'elu, ngọzị nke osimiri dị n'okpuru ala, ngọzị nke ara
na akpanwa. 26 Ngọzị niile nke nna gị, dị ukwu karịa,

ngọzị niile nke ugwu ukwu mgbe ochie, karịakwa ngọzị
nke ugwu nta mgbe ochie, Ka ngọzị ndị a dị iche dịkwasị
n'isi Josef, dịkwasị n'egedege ihu Josef, onye bụ onyendu
n'etiti ụmụnne ya. 27 "Benjamin dịka nkịta ọhịa nke na-
adọgbu anụ. N'ụtụtụ, ọ na-eri anụ ọ dọgburu. N'anyasị ọ
na-ekesakwa ihe o gbutere." 28 Ndị a bụ ebo iri na abụọ
dị n'Izrel. Ihe ndị a bụkwa ihe nna ha gwara ha mgbe ọ
gọziri ha, nye onye ọbụla n'ime ha ngọzị nke ruuru ya.
29 Emesịa, o nyere ha ndụmọdụ sị ha, "N'oge na-adịghị
anya site ugbu a, aga m anwụ. Unu aghaghị ili m n'ebe
e liri nna m ha, n'ala Kenan, n'ime ọgba ahụ dị n'ọhịa
Efrọn, onye Het. 30 N'ime ọgba dị n'ọhịa Makipela, nke dị
nso na Mamre, n'ala Kenan, ọhịa Ebraham zụtara site
n'aka Efrọn onye Het, maka ili ozu. 31 N'ebe ahụ ka e
liri Ebraham na Sera nwunye ya. N'ebe ahụ kwa ka e liri
Aịzik na Ribeka nwunye ya. N'ebe ahụ ka m liri Lịa. 32
Ebraham nna nna m zụrụ ala ahụ na ọgba dị n'ime ya site
n'aka ụmụ Het." 33 Mgbe Jekọb kwuchara okwu ndụmọdụ
ikpeazụ ndị a nye ụmụ ya ndị ikom, ọ chịkọtara ụkwụ ya
n'elu akwa, kuo ume ikpeazụ. A chịkọtara ya na ndị ya.

50 Josef dakwasịrị n'ihu nna ya, kwaa akwa, sutukwa
ya ọnụ. 2 Josef nyere iwu, ka ndị dibịa na-ejere ya ozi
gbasie ozu nna ya. Ya mere, ndị dibịa ahụ gbasikwara
Izrel. 3 O were ha iri ụbọchị anọ ịgbasi ozu, n'ihi na nke
a bụ oge o kwesiri iwe ha ime ya. Mgbe nke a gasịrị, a
kwara ya n'ala Ijipt iri ụbọchị asaa. 4 Mgbe oge iru ụjụ
gafesịrị, Josef gwara ndị ụlọ Fero sị ha, "Ọ bụrụ na m
ahụtala amara n'ihu unu, biko, gwaranụ m Fero otu a, sị
ya, 5 'Nna m mere ka m ṅụọra ya iyi mgbe ọ na-anwụ,

sị, “Lee, agala m ịnwụ, ị ga-eli m n’ili m, nke m gwuuru
onwe m n’ala Kenan.” Ugbu a, biko ka m gaa lie nna m,
ma lọghachikwa.’” 6 Fero zara sị ya, “Gaa lie nna gị dịka o
mere ka ị ṅụọ iyi na ị ga-eme.” 7 Ya mere, Josef gara
ili nna ya. Ọtụtụ ndị mmadụ sokwa ya. Ndịisi ọchịchị
Fero, na ndị okenye ụlọ ya, na ndị okenye a ma ama n’ala
Ijipt. 8 Ndị ọzọ bụkwa ndị ụlọ Josef niile, ụmụnne ya,
na ndị ụlọ nna ya. Naanị ụmụntakịrị, na igwe ewu na
atụrụ ha, na igwe ehi ha, ka ha hapụrụ n’ala Goshen. 9
Ma ịnyịnya ụgbọ na ndị na-agba ịnyịnya, so ya gaa. Igwe
mmadụ gara ije a buru ibu nke ukwuu. 10 Mgbe ha ruru
ebe ịzọcha ọka nke Atad, n’ofe ọzọ nke Jọdan, ha weere
iti aka n’obi dị ukwuu tie aka n’obi ha n’ebe ahụ. Josef
ruru ụjụ ụbọchị asaa maka nna ya n’ebe ahụ. 11 Mgbe
ndị bi n’ala Kenan hụrụ oke iru ụjụ nke ebe ịzọcha ọka
nke Atad ahụ, ha sịrị, “Nke a bụụrụ ndị Ijipt iru ụjụ dị
ukwuu.” N’ihi nke a, ha kpọrọ ebe ahụ dị nso na Jọdan
Ebel-Mizraim. 12 Ụmụ Jekọb mere dịka nna ha gwara ha.
13 N’ihi na ha buuru ozu ya laa n’ala Kenan, lie ya n’ọgba
ahụ dị n’ọhịa Makipela, nke bụ ala ubi Ebraham zụrụ dịka
ala olili ozu, site n’aka Efrọn, onye Het; n’akụkụ Mamre.
14 Emesịa, Josef laghachiri Ijipt ya na ụmụnne ya, na ndị
niile sooro ya gaa olili ozu nna ya, ngwangwa elichara
nna ya. 15 Mgbe ụmụnne Josef hụrụ na nna ha anwụọla,
ha sịrị, “Eleghị anya Josef ga-akpọ anyị asị, kwụghachi
anyị ụgwọ ihe ọjọọ niile anyị mere ya?” 16 N’ihi nke a,
ha zipụrụ Josef ozi sị, “Nna gị nyere iwu a tupu ọ nwụọ.
17 ‘Gwa Josef sị ya, Arịọọ m gị, gbaghara ihe ọjọọ niile
ụmụnne gị mere, na mmehie ha mere megide gị.’ Ugbu a,

gbaghara mmehie anyị bụ ndị ohu Chineke nna gị.” Mgbe
Josef nụrụ ihe ha kwuru, ọ kwara akwa. **18** Ụmụnne ya
bịakwara daa n’ihu ya, sị, “Anyị bụ ndị ohu gị.” **19** Ma
Josef sịrị ha, “Unu atụla egwu. Abụ m Chineke onye na-
ekpe ikpe nke m ga-eji taa unu ahụhụ? **20** Ọ bụ ezie na
unu chere ime m ihe ọjọọ, ma Chineke chere ya ka ọ bụrụ
ezi ihe, iji debe ọtụtụ ndụ dịka ọ na-eme taa. **21** Ya mere,
ụjọ atụla unu. Mụ onwe m ga-azụ unu na ụmụntakịrị
unu.” Ọ kasịrị ha obi, gwa ha okwu bara ha n’obi. **22** Josef
biri n’Ijipt, ya na ụmụnne ya, na ndị ụlọ ha. Josef gbara
narị afọ na iri. **23** Josef hụrụ ụmụ Ifrem, na ụmụ ụmụ ya.
Ọ nọkwa ndụ hụ ụmụ Makia nwa Manase, ndị e kukwasịrị
n’ikpere ya. **24** Mgbe ahụ, Josef sịrị ụmụnne ya, “Agala
m ịnwụ, ma Chineke ga-abịa ileta unu. Ọ ga-esi n’ala a
kpọpụta unu kpọgakwa unu n’ala ahụ ọ ṅụụrụ Ebraham
na Aịzik na Jekọb iyi, na ọ ga-enye ha.” **25** Mgbe ahụ, Josef
mere ka ụmụ Izrel ṅụọrọ ya iyi sị, “Mgbe Chineke bịara
ileta unu, unu aghaghị ị site n’ebe a chịkọrọ ọkpụkpụ m.”
26 Josef nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ na iri. Ha gbasiri
ozu ya, tinye ya n’ime igbe ozu, n’ala Ijipt.

Ọpụpụ

1 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Izrel, ndị sooro Jekọb gaa
biri n'ala Ijipt, onye ọbụla n'ime ha kpọ ezinaụlọ ya.
2 Ruben, Simiọn, Livayị na Juda; 3 Isaka, Zebụlọn na
Benjamin; 4 Dan, na Naftalị; Gad na Asha. 5 Ọnụọgụgụ
ụmụ Jekọb ndị sooro ya gaa biri n'Ijipt dị iri mmadụ asaa.
Ma Josef nọrịị n'Ijipt. 6 Emesịa, Josef na ụmụnne ya niile
nwụrụ, ma ọgbọ ahụ niile nwụkwara. 7 Ma ihe gaara ụmụ
ụmụ Izrel nke ọma, ha mụbara, dị ukwuu n'ọnụọgụgụ,
jupụta ala ahụ niile. 8 Ma mgbe eze ọhụrụ nke na-amaghị
Josef malitere ịchị ọchịchị n'ala Ijipt, 9 ọ sịrị ndị ya, "Lee,
ndị Izrel abaala ụba nke ukwuu n'ọnụọgụgụ dịkwa ike
karịa anyị. 10 Ngwanụ, ka anyị were amamihe meso ha
mmeso ọjọọ, ma ọ bụghị otu a, ha ga-amụba karịa, mgbe
agha ga-adapụta n'etiti anyị na ndị iro anyị, ha ga-esoro
ndị iro anyị lụso anyị agha, site n'ala a gbapụ." 11 N'ihi
nke a, ha tinyere ndịisi ohu ga na eledo ha, bụ ndị ga-eji
ọrụ mmanye kpagbuo ha. Ha wuuru Fero obodo Payitọm
na Ramesis, ebe ọ na-echekwa ihe. 12 Ma dịka a na-ata
ụmụ Izrel ahụhụ na-eleghị anya n'azụ, otu a kwa ka ụmụ
Izrel gara n'ihu na-amụba n'ọnụọgụgụ na-agbasakwa.
Nke a mere ka ndị Ijipt tụọ ndị Izrel egwu. 13 Ha ji oke
ọrụ mekpaa ụmụ Izrel ahụ nke ukwuu, 14 mee ka ndụ
ụmụ Izrel bụrụ ndụ jupụtara n'ihe ilu. Ha nyere ha ọrụ
ike nke ịkpụ brik na ụrọ, tinyere ọrụ dị iche iche n'ubi
ha. N'ime ọrụ niile ha na-arụ, ndị Ijipt mesiri ha ike nke
ukwuu. 15 Mgbe ahụ kwa, eze Ijipt gwara ndị inyom Hibru
na-aghọ nwa, ndị aha ha bụ Shifra na Pua sị, 16 "Mgbe
ọbụla unu na-aghọ nwa ndị inyom Hibru, unu lezie anya

n’okwute e ji amụ nwa, ọ bụrụ nwoke, gbuonụ ya, ma ọ
bụrụkwanụ nwanyị, hapụnụ ya ka ọ dịrị ndụ.” 17 Ma ndị
inyom ndị a na-aghọ nwa emeghị ihe eze Ijipt gwara ha,
n’ihi na ha tụrụ egwu Chineke. Kama ha hapụrụ ụmụ
ndị ikom ndị a ndụ. 18 Emesịa, eze Ijipt kpọrọ ndị inyom
abụọ ahụ jụọ ha sị, “Gịnị mere unu ji nupu isi n’iwu m
nyere unu site n’ịhapụ igbu ụmụntakịrị ndị ikom Hibru a
mụrụ, dịka m gwara unu?” 19 Ndị inyom ahụ zara Fero sị,
“Ndị inyom Hibru na-adị ike karịa ndị inyom Ijipt n’ịmụ
nwa. Ha na-amụpụtacharị ụmụ ha tupu anyị erute.” 20
Ya mere, Chineke gọziri ndị inyom ndị ahụ na-aghọ nwa.
Ụmụ Izrel gara n’ihu na-amụba, ghọọ mba dị ukwuu. 21
Chineke n’onwe ya, nyekwara ndị inyom ahụ na-aghọ
nwa ezinaụlọ nke aka ha n’ihi na ha tụrụ egwu Chineke.
22 Mgbe ahụ, Fero nyere ndị ya niile iwu a, “A ga-atụnye
ụmụntakịrị ndị ikom Hibru niile a mụrụ ọhụrụ n’ime
osimiri Naịl, ma a ga-edebe ụmụntakịrị ọhụrụ bụ ndị
inyom ndụ.”

2 N’oge a, otu nwoke onye Hibru si n’ebo Livayị, gakwara
lụọ otu nwaada onye Livayị. 2 Nwanyị a tụụrụ ime, mụọ
otu nwa nwoke. Mgbe ọ hụrụ na nwa ọhụrụ ahụ mara
mma, o zoro ya n’ụlọ ọnwa atọ. 3 Mgbe ọ na-enweghịkwa
ike izo nwantakịrị a gaa n’ihu, o jiri ahịhịa papịrọs kpaa
nkata, were korota tee n’ahụ nkata ahụ niile igbochi
mmiri ịbata n’ime ya. O kunyere nwantakịrị ahụ n’ime
ya buru nkata ahụ debe ya n’akụkụ osimiri Naịl ebe
ahịhịa mmiri na-eto. 4 Nwanne nwantakịrị ahụ, nke
nwanyị, gakwara guzo n’ebe dị anya na-eche nwantakịrị
ahụ nche, ịhụ ihe ga-eme ya. 5 Ọ dịghị anya, ada Fero

bịara n’akụkụ osimiri Naịl ahụ ịsa ahụ. Mgbe ọ nọ na-
asa ahụ, ụmụ agbọghọ na-ejere ya ozi malitere ịgaghari
n’akụkụ osimiri Naịl. Ma ada Fero lepụrụ anya hụ nkata
ahụ n’etiti riidi, zie otu n’ime ohu ya nwanyị ka ọ gaa
bute ya. 6 Mgbe o bupụtara ya, meghee ya, ada Fero hụrụ
nwantakịrị ahụ ka ọ na-akwa akwa. O nwere ọmịiko n’ebe
nwantakịrị ahụ nọ. Ọ sịrị, “Nwatakịrị a ga-abụrịrị otu
n’ime ụmụ ndị Hibru.” 7 Mgbe ahụ, nwanne nwanyị
nwantakịrị a jụrụ ada Fero sị, “Ọ bụ m gaa chọọrọ gị
otu nwanyị n’ime ndị inyom Hibru ka ọ na-elekọtaara gị
nwantakịrị a anya?” 8 Ada Fero zaghachiri sị, “Ee, gaa
mee otu ahụ.” Nwaagbọghọ ahụ gara ngwangwa n’ụlọ ha
kpọọ nne nwantakịrị ahụ. 9 Mgbe ha bịaghachiri, ada
Fero gwara nne nwantakịrị ahụ sị ya, “Kuru nwantakịrị a,
gaa zụpụtara m ya. Aga m akwụ gị ụgwọ nke ọma.” Ya
mere, nwanyị ahụ kuuru nwantakịrị ahụ, gaa zụọ ya. 10
Mgbe nwantakịrị ahụ tolitere, nne ya kulaara ya ada Fero,
ka ọ bụrụ nwa ada Fero. Aha ada Fero gụrụ ya bụ Mosis,
n’ihi ọ sịrị, “Esi m na mmiri gụpụta ya.” 11 Otu ụbọchị,
mgbe Mosis toro, ọ pụrụ gaa n’ebe ụmụnna ya nọ, ilele
ha mgbe ha nọ na-arụ ọrụ ike ha. Ọ hụrụ otu onye Ijipt
ka ọ na-eti onye Hibru ihe, bụ otu n’ime ụmụnna ya. 12
Mosis lere anya n’akụkụ abụọ. Mgbe ọ hụrụ na ọ dịghị
onye na-ele ya anya, o gburu onye Ijipt ahụ, lie ya n’ime
aja. 13 N’echi ya, Mosis pụrụ hụ ndị Hibru abụọ ka ha na-
alụ ọgụ. Mosis jụrụ onye nke ikpe mara ajụjụ sị ya, “Gịnị
mere i ji si otu a na-eti nwanna gị ihe?” 14 Ma onye ahụ
jụrụ Mosis ajụjụ sị, “Onye mere gị onyeisi na onye ikpe
n’etiti anyị? Ị na-achọ igbu m dị ka i si gbuo onye Ijipt

ahụ?” Mgbe ahụ Mosis tụrụ ụjọ. O kwuru n’ime onwe ya
sị, “Ndị mmadụ amatala banyere ihe ahụ m mere.” 15
Mgbe Fero nụrụ ihe Mosis mere, ọ gbalịrị igbu Mosis. Ma
Mosis si n’ihu Fero gbapụ ọsọ gbaga ala Midia. N’ebe ahụ
ọ gara nọdụ ala n’akụkụ olulu mmiri. 16 Ma o nwere otu
onye nchụaja obodo Midia mụtara ụmụ agbọghọ asaa.
N’oge a, ha bịara iseta mmiri na ịgbanye ya n’ime ihe
ịgbanye mmiri anụ ụlọ maka inye igwe anụ ụlọ nna ha
mmiri. 17 Ma ụfọdụ ndị na-azụ atụrụ bịara chụpụ ha.
Mosis biliri ọtọ, bịa napụta ha, nyere ha aka nye igwe anụ
ụlọ ha mmiri. 18 Ha lọghachikwutere nna ha, Reuel, onye
jụrụ ha sị, “Gịnị mere unu ji lọta n’oge taa?” 19 Ha zara
nna ha sị, “Otu onye Ijipt napụtara anyị site n’aka ndị
ọzụzụ atụrụ. O setaara anyị mmiri, nyekwa igwe anụ ụlọ
anyị mmiri.” 20 Nna ha jụrụ ha sị, “Olee ebe ọ nọ? Gịnị
mere unu ji hapụ ya n’ebe ahụ? Gaanụ kpọọ ya ka o soro
anyị rie nri.” 21 Mosis nabatara oku ahụ Reuel kpọrọ
ya ka ha na ya biri. O sokwara ha biri. Reuel kpọnyere
Mosis Zipọra, otu nwa ya nwanyị, ka ọ bụrụ nwunye ya.
22 Zipọra mụtara nwa nwoke, onye Mosis kpọrọ aha ya
Geshọm. N’ihi na Mosis sịrị, “Abụ m onye ọbịa n’ala ndị
ọzọ.” 23 O ruo, mgbe ọtụtụ ụbọchị gara, Fero eze Ijipt
nwụrụ. N’oge a, ụmụ Izrel nọ na-asụ ude n’ime ọnọdụ ịbụ
ohu ha. Ha kwara akwa nke ukwuu. Akwa ha kwara ka e
nyere ha aka n’ihi ọnọdụ ịbụ ohu ha ruru Chineke ntị. 24
Chineke nụrụ ịsụ ude ha. O chetara ọgbụgba ndụ ahụ ya
na Ebraham, na Aịzik, na Jekọb gbara. 25 Chineke hụrụ
ụmụ Izrel, ihe banyere ha metukwara ya n’obi.

3 N'oge a, Mosis na-azụ igwe anụ ụlọ Jetro ọgọ ya nwoke,
onye nchụaja na Midia. Otu ụbọchị, o duuru igwe anụ ụlọ
ndị a gaa n'akụkụ ọzara. Ọ batara Horeb, ugwu Chineke.
2 N'ebe ahụ, mmụọ ozi nke Onyenwe anyị mere ka ọ hụ
ya n'ọkụ na-ere n'etiti ọhịa. Mosis hụrụ na ọ bụ ezie
na ọhịa ahụ na-enwu ọkụ ma ọ naghị ere ọkụ. 3 N'ihi
ya, Mosis chere n'obi ya sị, "Aga m aga nso leruo ihe
omimi a anya, otu ọkụ si enwu ma ọhịa anaghị ere ọkụ."
4 Mgbe Onyenwe anyị hụrụ na ọ tụgharịrị ka ọ hụ ihe na-
eme, Chineke kpọrọ ya oku site n'ime ọhịa ahụ, "Mosis!
Mosis!" Ọ sị, "Lekwa m n'ebe a." 5 Mgbe ahụ, ọ sịrị ya,
"Abịakwala nso. Yipụ akpụkpọụkwụ gị, n'ihi na ebe i
guzo bụ ala dị nsọ." 6 Ọ sịrị, "Abụ m Chineke nke nna gị.
Chineke nke Ebraham, Chineke nke Aịzik na Chineke nke
Jekọb." Mosis zoro ihu ya, n'ihi na ọ tụrụ egwu ilegide
Chineke anya. 7 Mgbe ahụ Onyenwe anyị sịrị, "N'ezie,
ahụla m nhụju anya nke ndị m nọ n'Ijipt, anụkwala m
mkpu akwa ha, n'ihi aka ike nke ndị na-achị ha dịka ndị
ohu. N'ihi na ama m ahụhụ ha na-agabiga. 8 Ya mere,
agbadatala m ịnapụta ha site n'aka ndị Ijipt na ịkpọpụta
ha site n'ala ahụ, idubata ha n'ala ọma ahụ, nke sara
mbara, ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya. Ala
ebe ndị Kenan, na ndị Het, na ndị Amọrait, na ndị Periz,
na ndị Hiv, na ndị Jebus bi. 9 Ugbu a, akwa ụmụ Izrel
eruola m ntị, ahụkwala m otu ndị Ijipt si na-emegbu ha.
10 Ugbu a, aga m eziga gị ka i jekwuru Fero, ka i dupụta
ndị m bụ ụmụ Izrel site n'ala Ijipt." 11 Mosis sịrị Chineke,
"Onye ka m bụ na m ga-ejekwuru Fero, meekwa ka ụmụ
Izrel site n'ala Ijipt pụta?" 12 Chineke gwara ya sị, "Aga

m anọnyere gị. Nke a ga-abụ ihe ama nye gị na ọ bụ m
na-eziga gị. Mgbe i sitere n'ala Ijipt kpọpụta ụmụ Izrel,
unu niile ga-efe m ofufe n'elu ugwu a." 13 Ma Mosis jụrụ
Chineke sị, "Ọ bụrụ na m agwa ụmụ Izrel sị, 'Chineke nna
nna unu zitere m izi unu ozi,' ha ga-ajụ m sị, 'Gịnị bụ
aha ya?' Gịnị ka m ga-aza ha?" 14 Chineke sịrị Mosis,
"ABỤ M ONYE M BỤ. Naanị gwa ụmụ Izrel na 'ABỤ M
zitere gị.'" 15 Chineke gakwara n'ihu gwa Mosis sị, Si
otu a gwa ụmụ Izrel okwu. "Onyenwe anyị, Chineke nna
nna unu, Chineke Ebraham, Chineke Aịzik na Chineke
Jekọb, zitere m ịbịakwute unu." Nke a bụ aha m ruo mgbe
ebighị ebi, aha nke e ji echeta m site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ.
16 "Gaa, kpọkọta ndị okenye Izrel niile zie ha sị, 'Onyenwe
anyị Chineke nna nna unu, Chineke Ebraham, Chineke
Aịzik, na Chineke Jekọb, egosila m onwe ya, sị m, Eleruola
m ọnọdụ unu anya hụ ihe a na-eme unu n'ala Ijipt. 17
Ekweela m nkwa ịkpọpụta unu site n'ahụhụ unu na-ahụ
n'ala Ijipt duru unu baa n'ala nke ndị Kenan, na ndị Het,
na ndị Amọrait, na ndị Periz, na ndị Hiv, na ndị Jebus bi
n'ime ya. Ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya.'
18 "Ndị okenye Izrel ga-anabata ozi gị. Mgbe ahụ gị na
ha ga-eso gaa n'ihu eze Ijipt gwa ya sị, 'Onyenwe anyị,
Chineke ndị Hibru ezutela anyị. Kwere ka anyị gaa njem
n'ime ọzara abalị atọ gaa chụọrọ Onyenwe anyị Chineke
anyị aja.' 19 Amaara m rịị na eze Ijipt agaghị ekwe ka unu
gaa, tutu ruo mgbe e ji aka ike kwagide ya. 20 Ma aga m
esetipụ aka m tie Ijipt ihe otiti, site n'ihe ịrịbama dị iche
iche nke m ga-eme n'etiti ya. Mgbe nke a gasịrị, ọ ga-
ahapụ unu ka unu laa. 21 "Aga m emekwa ka unu nweta

amara n'ihu ndị Ijipt, ka unu ghara ịgba aka mgbe unu
na-ala. 22 Nwanyị ọbụla ga-arịọ site n'aka nwanyị Ijipt
onye agbataobi ya na nwanyị ọbịa bi n'ụlọ ya, ihe niile e
ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ, na akwa dị iche iche. Unu ga-
eyikwasị ha ụmụ unu ndị ikom na ụmụ unu ndị inyom,
bịa si otu a kwakọrọ ngwongwo ndị Ijipt."

4 Mosis zaghachiri ya sị, "Gịnị ga-eme ma ọ bụrụ na ha
agaghị ekwenye ihe m kwuru maọbụ ajụ ige m ntị? Ọ
bụrụ na ha asị, 'Onyenwe anyị egosighị gị onwe ya.'" 2
Ma Onyenwe anyị jụrụ Mosis ajụjụ sị ya, "Gịnị ka i ji
n'aka?" Mosis zara sị, "Ọ bụ mkpanaka." 3 Onyenwe anyị
sịrị ya, "Tụpụ ya n'ala." Mosis tụpụrụ ya n'ala. Ma otu
mgbe ahụ, ọ ghọrọ agwọ. Mosis sitere n'ebe agwọ ahụ
nọ gbapụ ọsọ. 4 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu ọzọ sị
ya, "Jide agwọ ahụ aka n'ọdụdụ ya." Mgbe Mosis mere
nke a, agwọ ahụ ghọghachikwara mkpanaka. 5 Onyenwe
anyị gwara Mosis sị, "Ọ bụrụ na i mee ihe ịrịbama a,
ha ga-ekwere ihe ị gwara ha. Ha ga-aghọta na Onyenwe
anyị Chineke nna nna ha, Chineke Ebraham, Chineke
Aịzik, na Chineke Jekọb gosiri gị onwe ya." 6 Onyenwe
anyị gwara ya okwu ọzọ sị, "Tinye aka gị n'ime uwe i yi
n'ime ahụ gị." Mgbe Mosis tinyere aka ya wepụta ya, ọ
chọpụtara na ekpenta jupụtara n'aka ahụ nke na-enwu
ezi ọcha. 7 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu
sị ya, "Tinyekwa aka gị n'ime uwe i yi n'ime ahụ gị."
Mosis mere otu a. Mgbe o wepụtara aka ya ọzọ, ọ hụrụ
na ọ dịghachiri dịka akụkụ anụ ahụ ya ndị ọzọ. 8 Mgbe
ahụ Onyenwe anyị sịrị, "Ọ bụrụ na ụmụ Izrel ekweghị gị
maọbụ nabata ihe ama nke mbụ, ha ga-ekwe ihe ịrịbama

nke abụọ a. 9 Ma ọ bụrụ na ha ekwenyeghị n'ihe ịrịbama
abụọ ndị a ma ọ bụkwanụ gee gị ntị; kute mmiri n'osimiri
Naịl, wụpụ ya n'ala akọrọ. Mmiri ahụ nke i kutere site
n'osimiri ga-agbanwe, ghọọ ọbara n'ala akọrọ." 10 Mosis
sịrị Onyenwe anyị, "Biko Onyenwe m, abụghị m onye
mara ekwu okwu. Ọ nwebeghị oge m ji bụrụ onye ọka
okwu, na mgbe gara aga maọbụ site na mgbe ị gwara ohu
gị okwu. Lee, onye nwere ire na egbugbere ọnụ dị arọ ka
m bụ." 11 Onyenwe anyị jụrụ Mosis ajụjụ sị, "Onye mere
ọnụ mmadụ? Onye na-emekwa ka ntị mmadụ chie ya,
maọbụ ka mmadụ daa ogbi? Onye na-eme ka mmadụ hụ
ụzọ, maọbụ kpụọ ìsì? Ọ bụghị mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị? 12 Ugbu a, gaa mee ihe m gwara gị. Aga m enyere
gị aka ikwu okwu nke ọma. Aga m agwakwa gị ihe ị ga-
ekwu." 13 Ma ọ rịọrọ, "Biko Onyenwe m, ziganụ onye
ọzọ." 14 Onyenwe anyị were iwe dị ọkụ megide Mosis
sị ya, "Kedụ maka nwanne gị nwoke Erọn onye Livayị,
amaara m na ọ bụ onye ọka okwu. Lee, ọ na-abịa izute gị.
Ọ ga-aṅụrị ọṅụ mgbe ọ chọtara gị. 15 Ị ga-agwa ya okwu,
tinye okwu gị n'ọnụ ya. Aga m enyere unu abụọ aka ikwu
okwu nke ọma, aga m ezikwa unu abụọ ihe unu ga-eme.
16 Ọ ga-abụ onye na-ekwuchite ọnụ gị n'ebe ndị mmadụ
nọ. Ị ga-anọ dịka Chineke n'ebe ọ nọ, n'ihi na ị ga-agwa
ya ihe niile ọ ga-ekwu. 17 Ma ị ga-ejide mkpanaka a dị
n'aka gị ka i nwee ike jiri ya mee ihe ịrịbama." 18 Emesịa,
Mosis lọghachiri n'ụlọ ebe o bi, jekwuru Jetro ọgọ ya
nwoke rịọọ ya sị, "Biko kwere ka m laghachi n'Ijipt gaa
chọpụta ma o nwere ndị ikwu m ka dị ndụ." Jetro sịrị,
"Gaa n'udo." 19 Ugbu a Onyenwe anyị gwara Mosis okwu

n'ala Midia sị ya, "Laghachi Ijipt n'ihi na ndị niile chọrọ
igbu gị anwụchaala." 20 Mosis kpọọrọ nwunye ya, na
ụmụ ya ndị ikom, nọkwasị n'elu ịnyịnya ibu, laghachi
n'ala Ijipt. O jikwa mkpanaka Chineke ahụ n'aka ya. 21
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, "Mgbe i ruru Ijipt,
hụ na ị gara n'ihu Fero mee ihe ebube niile m nyere gị ike
ime. Ma aga m eme ka obi ya sie ike, ka ọ ghara ikwe ka
ndị m laa. 22 Ị ga-agwa Fero okwu sị ya, 'Nke a bụ ihe
Onyenwe anyị kwuru, Izrel bụ Ọkpara m. 23 Agwara m
gị okwu sị, "Hapụ nwa m nwoke ka o si n'ala Ijipt pụọ
gaa ebe ọ ga-anọ fee m ofufe," ma ị jụrụ ajụ. Ugbu a aga
m egbu ọkpara gị.'" 24 Mgbe Mosis na ezinaụlọ ya na-
alaghachi Ijipt, ha rutere ebe ha ga-ezu ike abalị. N'ebe
ahụ, Onyenwe anyị bịakwutere Mosis chọọ igbu ya. 25
Ma Zipọra nwunye Mosis weere mma ntakịrị bie nwa
ya ugwu. O were ihe o bipụtara n'ugwu a metụ n'ụkwụ
Mosis, kwuo sị, "N'ezie, ị bụ di ọbara n'ebe m nọ." 26
N'ihi ya, Onyenwe anyị hapụrụ Mosis. (Mgbe ahụ, Zipọra
kwuru sị, "Ị bụ di ọbara," n'ihi obibi ugwu ahụ.) 27 Ugbu
a, Onyenwe anyị gwara Erọn okwu sị, "Gaa n'ime ọzara
ka izute Mosis." Erọn gara jekwuru Mosis n'ugwu Horeb,
ugwu Chineke, sutu ya ọnụ. 28 Mgbe ahụ Mosis gwara
Erọn ihe niile Onyenwe anyị ziri ya ka o kwuo, ya na ihe
ịrịbama ndị ahụ niile o nyere n'iwu ka o mee. 29 Mosis na
Erọn jeruru Ijipt kpọọ nzukọ ndị okenye ụmụ Izrel niile.
30 Erọn gwara ha ihe niile Onyenwe anyị gwara Mosis.
Mosis, n'onwe ya mere ihe ịrịbama ahụ niile n'ihu anya
ha. 31 Mgbe ahụ, ha kwenyere; dịka ha nụrụ na Onyenwe

anyị eletala ụmụ Izrel, ma hụkwa ahụhụ ha. Ha kpọrọ
isiala fee ya ofufe.

5 Emesịa, Mosis na Erọn jekwuuru Fero guzo n'ihu ya
gwa ya okwu sị, "Ihe a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel
kwuru, 'Hapụ ndị m ka ha gaa meere m mmemme dị nsọ
n'ime ọzara.'" 2 Fero zara sị, "Onye ka Onyenwe anyị bụ
m ga-eji gee ntị n'olu ya ịhapụ ụmụ Izrel ka ha si n'ebe a
pụọ? Amaghị m onye ọ bụ, agaghị m ekwekwa ka Izrel gaa
ebe ọbụla." 3 Ha zara sị, "Chineke ndị Hibru zutere anyị.
Biko kwere ka anyị gaa njem ụbọchị atọ n'ime ọzara nọọ
n'ebe ahụ chụọrọ Onyenwe anyị Chineke anyị aja. Ọ bụrụ
na anyị ajụ ige ntị n'olu ya, ọ ga-eji ọrịa ọjọọ maọbụ mma
agha kpochapụ anyị." 4 Eze Ijipt zara ha sị, "Mosis na
Erọn, gịnị mere unu ji na-ewepụ ụmụ Izrel aka site n'ọrụ
ha? Laghachinụ n'ọrụ unu!" 5 Fero gara n'ihu sị, "Lee, ka
ndị obodo a si dị ọtụtụ ugbu a, ihe unu na-eme bụ naanị
igbochi ha ịrụ ọrụ ha." 6 N'ụbọchị ahụ kwa, Fero nyere
ndị nlekọta ụmụ Izrel na ndị o mere ndịisi n'ebe ụmụ
Izrel nọ iwu sị, 7 "Unu enyekwala ụmụ Izrel ahịhịa ha
ga-eji kpụọ brik dịka unu na-eme n'oge gara aga. Kama,
ha ga-achọta ahịhịa ahụ n'onwe ha. 8 Ọzọ, meenụ ka
ọnụọgụgụ brik ha na-akpụ dịrị ka ọ dị na mbụ, unu emela
ka ọ dịrị ala. Ha bụ ndị umengwụ. Ọ bụ ya mere ha ji na-
eti mkpu, 'Ka anyị gaa n'ọzara gaa chụọrọ Chineke anyị
aja.' 9 Nyenụ ha ọrụ dị ike, nke ga-ezi ha na ha ekwesighị
ịṅa ntị n'okwu ụgha Mosis na Erọn na-ekwuru ha." 10 Ndị
na-achị ndị ohu na ndị nlekọta jekwuuru ụmụ Izrel sị ha,
"Ihe a ka Fero kwuru: 'Agaghị m enyekwa unu ahịhịa ọzọ.
11 Gaanụ chọtara onwe unu okporo ahịhịa ebe ọbụla unu

nwere ike ịchọta ya, ma nke a agaghị eme ka e gbubilata
ọrụ unu kwesiri ịrụ.'" **12** Ya mere ndị ha gbasasịrị n'ala
Ijipt niile ịchịkọta okporo ahịhịa ha ji akpụ brik. **13** Ndị
na-achị ha nọgidere na-akwagide ha sị ha, "Rụchaanụ ọrụ
unu kwesiri ịrụ n'ụbọchị dịka unu si arụ ya mgbe a na-
enye unu ahịhịa." **14** Ndịisi ọrụ Fero malitere iti ndị Izrel
ha họpụtara maka inyere ha aka ilekọta ndị ọrụ ihe, na-
ajụ ha ajụjụ sị, "Gịnị mere unu akpụtaghị oke ọnụọgụgụ
brik unu kwesiri ịkpụta ụnyaahụ maọbụ taa?" **15** Mgbe
ahụ, ndịisi ọrụ ndị Izrel bịakwutere Fero kwaara ya akwa
sị ya, "Gịnị mere i ji si otu a na-emeso ndị ohu gị mmeso?
16 Ọ dịghị okporo ahịhịa a na-enye ndị ohu gị, ma ha na-
asị anyị, 'Kpụọnụ brik!' A na-etikwa ndị ohu gị ihe, ma ịta
ụta ekwesighị ịdịrị anyị kama ịta ụta dịrị ndị gị." **17** Fero
zaghachiri ha sị, "Ndị umengwụ! N'ezie ndị umengwụ ka
unu bụ. Ọ bụ ya mere unu ji nọgide na-asị, 'Ka anyị gaa
chụọrọ Onyenwe anyị aja.' **18** Laghachinụ azụ ugbu a
n'ọrụ unu. A gaghị enye unu okporo ahịhịa ọbụla. Ma unu
ga-arụpụtarịrị ọnụọgụgụ brik dị ka a chọrọ n'aka unu."
19 Ndịisi ọrụ ụmụ Izrel ghọtara na ha nọ na nsogbu mgbe
a gwara ha okwu sị ha, "Unu ga-akpụtarịrị ọnụọgụgụ
brik unu kwesiri ịkpụ kwa ụbọchị." **20** Mgbe ha si n'ihu
Fero pụọ, ha zutere Mosis na Erọn ebe ha nọ na-eche ha.
21 Ndị nlekọta ọrụ ndị a gwara Mosis na Erọn okwu sị,
"Ka Onyenwe anyị lee unu anya ma kpee unu ikpe. Unu
emeela ka anyị bụrụ ihe na-esi ajọ isi n'ihu Fero na ndị
na-ejere ya ozi. Unu etinyela mma agha n'aka ha nke
ha ga-eji gbuo anyị." **22** Mgbe ahụ Mosis laghachikwuru
Onyenwe anyị jụọ ya sị, "Onyenwe anyị, gịnị mere i ji

butere ndị a nsogbu? Gịnị mere i ji zite m? 23 N'ihi na site
na mgbe m jekwuuru Fero gwa ya okwu n'aha gị, o meela
ka nsogbu dakwasị ndị a, ma ị napụtabeghị ndị gị."
6 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, "Ugbu
a, ị ga-ahụ ihe m ga-eme Fero. N'ihi ike aka m, ọ ga-ezipụ
ha. N'ihi ike aka, ọ ga-achụpụ ha site n'ala ya." 2 Chineke
gara n'ihu gwa Mosis sị, "Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị."
3 Egosiri m Ebraham na Aịzik na Jekọb onwe m dịka
Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile. Ma ọ dịghị mgbe m
mere ka ha mata aha m dịka Onyenwe anyị. 4 Emere m
ka ọgbụgba ndụ m guzosie ike n'etiti mụ na ha, ọgbụgba
ndụ nke inye ha ala Kenan ebe ha biri dịka ndị ọbịa. 5
Ugbu a, anụla m ịsụ ude ụmụ Izrel, bụ ndị ahụ ndị Ijipt
mere ka ha bụrụ ndị ohu. Echetakwala m ọgbụgba ndụ m.
6 "Ya mere, gwa ụmụ Izrel, 'Abụ m Onyenwe anyị. Aga
m akpọpụta unu site n'ọnọdụ ịbụ ohu ndị Ijipt. Aga m
eme ka unu nwere onwe unu site n'ọnọdụ ịbụ ndị ohu
nye ha. Aga m eji aka ike m nke m ga-esetipụ, ya na ihe
ngosipụta dị ukwuu nke ikpe ikpe m, gbapụta unu. 7
Mgbe ahụ, aga m ewere unu ka unu bụrụ ndị m. Aga m
abụ Chineke unu. Unu ga-amata na m bụ Onyenwe anyị,
onye kpọpụtara unu site n'aka ịbụ ohu n'ala Ijipt. 8 Aga
m akpọbata unu n'ala ahụ m weliri aka m elu, ṅụọ n'iyi,
nye Ebraham, na Aịzik, na Jekọb, ime ka ọ bụrụ ihe nketa
unu. Abụ m Onyenwe anyị.'" 9 Mosis gwara ụmụ Izrel ihe
ndị a, ma ha egeghị ntị n'ihi ịda mba nke obi ha na ahụhụ
sitere na ndọgbu n'ọrụ ha. 10 Onyenwe anyị gwara Mosis
okwu ọzọ sị, 11 "Gaa gwa Fero eze Ijipt, ka ọ hapụ ụmụ
Izrel ka ha pụọ n'ala ya." 12 Mosis kwuru n'ihu Onyenwe

anyị sị, “Mgbe ụmụ Izrel na-aṅaghị m ntị, olee otu Fero
ga-esi ṅaa m ntị? Nke ka nke, enweghị m ike ikwu okwu
nke ọma.” **13** Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu
banyere ụmụ Izrel na banyere Fero eze Ijipt. O nyere ha
iwu sị ha site n’ala Ijipt kpọpụta ụmụ Izrel. **14** Ndị a bụ
aha ndịisi ebo Izrel niile. Ụmụ ndị ikom Ruben, ọkpara
Izrel bụ, Hanok na Palu, Hezrọn na Kami. Ndị a bụ agbụrụ
Ruben. **15** Ụmụ ndị ikom Simiọn bụ, Jemuel, Jamin, Ohad,
Jakin, Zoha na Shaul (onye nne ya bụ onye Kenan). Ndị
a bụ agbụrụ Simiọn. **16** Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Livayị
n’usoro e si mụọ ha: Geshọn, Kohat na Merari. Livayị
n’onwe ya gbara narị afọ na iri afọ atọ na asaa mgbe ọ
nwụrụ. **17** Ụmụ ndị ikom Geshọn, n’agbụrụ ha, bụ Libni
na Shimei, n’usoro ezinaụlọ ha. **18** Ụmụ ndị ikom Kohat
bụ, Amram, Izha, Hebrọn na Uziel. Kohat gbara narị afọ
na iri afọ atọ na atọ mgbe ọ nwụrụ. **19** Ụmụ ndị ikom
Merari bụ Mahali na Mushi. Ndị a niile si n’agbụrụ Livayị,
dịka ihe e dere banyere ha si dị. **20** Amram lụrụ Jokebed,
nwanne nna ya. Erọn na Mosis bụ ụmụ ha ndị ikom.
Ma Amram gbara narị afọ na iri afọ atọ na asaa mgbe ọ
nwụrụ. **21** Ụmụ ndị ikom Izha bụ Kora, Nefeg na Zikri.
22 Ụmụ ndị ikom Uziel bụ, Mishael, Elzafan na Sitri. **23**
Erọn lụrụ Elisheba, nwa Aminadab, na nwanne nwanyị
Nashọn. Ụmụ ha bụ, Nadab, na Abihu, Elieza na Itama. **24**
Ụmụ ndị ikom Kora bụ, Asịa, Elkena na Abiasaf. Ndị a
bụ ndị ikwu Kora. **25** Elieza, nwa Erọn lụrụ otu n’ime
ụmụ Putiel, onye mụtaara ya Finehaz. Ndị a bụ aha ndịisi
ezinaụlọ Livayị dịka ikwu ha si dị. **26** Ọ bụkwa Mosis na
Erọn ka Onyenwe anyị gwara okwu sị, “Sitenụ n’ala Ijipt

dupụta ụmụ Izrel dịka ọnụọgụgụ ha si dị.” 27 Ha bụ ndị
gwara Fero, eze Ijipt okwu banyere ime ka ụmụ Izrel site
n’ala Ijipt pụọ. Ọ bụkwa otu Mosis na Erọn ahụ. 28 Otu
ụbọchị, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu n’Ijipt, 29 ọ sịrị
ya, “Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, gaa gwa Fero eze Ijipt
ihe niile m gwara gị.” 30 Mosis kwuru n’ihu Onyenwe
anyị sị, “Lee, abụ m onye na-adịghị ekwuzi okwu nke
ọma, gịnị mere Fero ga-eji gee ntị n’ihe m ga-agwa ya?”

7 Mgbe ahụ Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, “Emeela
m gị ka ị dịrị ka Chineke n’ebe Fero nọ. Nwanne gị Erọn
ga-abụkwa onye amụma gị. 2 Ị ga-agwa Erọn ihe niile
m gwara gị. Ọ ga-ekwukwa ha n’ihu Fero, rịọọ ya ka o
kwere ka ụmụ Izrel hapụ ala Ijipt. 3 Ma aga m eme ka obi
Fero sie ike. Ọ bụ ezie na m ga-eme ọtụtụ ihe ịrịbama
n’ihe ebube n’ala Ijipt, 4 ma Fero agaghị ege unu ntị.
Mgbe ahụ aga m eme ka aka m bịakwasị Ijipt. Aga m esite
n’oke ọrụ nke ikpe ọmụma dị oke egwu, mee ka ndị m,
Izrel, dịka usuu ha niile si dị, site n’ala Ijipt pụọ. 5 Ndị
Ijipt ga-amata n’ezie na m bụ Onyenwe anyị, mgbe m
setịpụrụ aka n’Ijipt, ma site n’etiti ha kpọpụta ụmụ Izrel.”
6 Mosis na Erọn mere dịka Onyenwe anyị nyere ha iwu.
7 N’oge a, mgbe ha gwara Fero okwu, Mosis agbaala iri
afọ asatọ. Ma Erọn agbaala iri afọ asatọ na atọ. 8 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn sị, 9 “Mgbe
Fero ga-agwa unu okwu sị, ‘Meenụ ihe ebube.’ Ị ga-agwa
Erọn okwu sị ya, ‘Were mkpanaka gị tụpụ ya n’ala n’ihu
Fero.’ Ọ ga-aghọ agwọ.” 10 Mgbe ahụ, Mosis na Erọn
jekwuuru Fero mee dịka Onyenwe anyị nyere ha n’iwu.
Erọn tụpụrụ mkpanaka ya n’ala n’ihu Fero na ndị ozi ya.

Ọ ghọrọ agwọ. **11** Ma Fero kpọkọtara ndị maara ihe, na
ndị mgbaasị, na ndị majiki nọ n’Ijipt. Ha bịara mee ụdị
ihe ịrịbama ahụ Mosis na Erọn mere site n’ihe nzuzo nke
akaọrụ ha. **12** Onye ọbụla n’ime ha tụpụrụ mkpanaka ya,
nke ghọkwara agwọ. Ma mkpanaka ahụ Erọn tụpụrụ, nke
ghọrọ agwọ, loro mkpanaka ndị ahụ niile ndị Ijipt tụpụrụ.
13 Fero nyịchiri obi ya, mee ka o sie ike. O geghị Erọn na
Mosis ntị dịka Onyenwe anyị kwuru. **14** Onyenwe anyị
gwara Mosis sị, “Obi Fero siri ike. Ọ bụ nke a mere o ji na-
aga n’ihu na-ajụ ka ndị m laa. **15** Ma otu ọ dị; n’isi ụtụtụ
echi, jekwuru Fero tupu ọ gaa n’osimiri. Guzoro n’akụkụ
osimiri Naịl, jidekwa mkpanaka ahụ ghọrọ agwọ n’aka gị.
16 Ị ga-agwa Fero sị, ‘Onyenwe anyị, Chineke ndị Hibru,
ezitela m ka m gwa gị sị, hapụ ndị m ka ha gaa n’ọzara
fee m ofufe. Tutu ruo ugbu a, ị jụrụ ige ntị.’ **17** Ugbu a
Onyenwe anyị kwuru nke a sị, ‘Ị ga-amata site na nke a
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. Aga m ewere mkpanaka
a nke m ji n’aka tie n’osimiri Naịl. Ọ ga-agbanwe ghọọ
ọbara. **18** Azụ niile dị n’ime ya ga-anwụ. Osimiri ahụ ga-
esikwa isi dịka ihe rere ure. Nke a ga-eme ka ọ bụrụ ihe
rara ahụ nye ndị Ijipt ịṅụ mmiri site na ya.’” **19** Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, “Gwa Erọn ka o
setịpụ mkpanaka ya n’elu mmiri niile dị n’Ijipt. Nke a
metụtara osimiri ha niile, mmiri ntakịrị ha niile, ọdọ
mmiri ha niile, na ebe niile ha na-echekọta mmiri. Ọbara
ga-ejupụta ebe niile n’Ijipt, ite mmiri na ite aja na ite
osisi niile.” **20** Mosis na Erọn mere dị ka Onyenwe anyị
nyere ha n’iwu ime. N’ihu Fero na ndịisi ọrụ ya, Erọn
weliri mkpanaka ya tie ya n’elu mmiri dị n’osimiri Naịl.

N’otu ntabi anya, mmiri ahụ gbanwere ghọọ ọbara. 21
Ka azụ dị n’ime mmiri Naịl nwụsịrị, mmiri ahụ malitere
na-esi isi ọjọọ, nke mere ka ndị Ijipt hapụ inwe ike ịṅụ
mmiri sitere na ya. Ọbara jupụtakwara n’ala Ijipt niile.
22 Ma ndị majiki Ijipt jikwa ihe nzuzo ha mee ka mmiri
chaa ọbara ọbara. Nke a mere ka Fero nyịchie obi ya.
Ọ ṅaghị Mosis na Erọn ntị, dịka Onyenwe anyị gwara
ha na ọ ga-eme. 23 Fero tụgharịrị laghachi n’ụlọeze ya,
na-echeghị echiche banyere ihe niile ahụ e mere. 24 Ya
mere, ndị Ijipt niile gwuru olulu mmiri n’akụkụ osimiri
ahụ ịchọ mmiri ọṅụṅụ ebe ha na-enweghị ike ịṅụ mmiri
sitere n’osimiri Naịl. 25 Ụbọchị asaa gasịrị, site n’ụbọchị
Onyenwe anyị tichara ihe otiti ahụ na Naịl.

8 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis sị, “Jekwuru
Fero gwa ya, ‘Nke a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru. Hapụ
ndị m, ka ha gaa fee m ofufe. 2 Ọ bụrụ na ị jụ ịhapụ ha
ka ha gaa, aga m eme ka awọ jupụta n’ala Ijipt niile. 3
Osimiri Naịl ga-ejupụta n’awọ. Ha ga-abata n’ụlọeze gị na
n’ime ọnụụlọ ndina gị, ma n’elu ihe ndina gị, ma n’ụlọ
ndị na-ejere gị ozi, ma n’ụlọ ndị gị niile, na n’ebe a na-
esi nri, ma n’ime ihe e ji agwakọta ụtụ ọka. 4 Awọ ndị a
ga-arịgokwa n’ahụ gị, na n’ahụ ndị gị, na n’ahụ ndị na-
ejere gị ozi.’” 5 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis
sị, “Gwa Erọn, ‘Setịpụ aka gị ya na mkpanaka gị n’elu
osimiri niile, na mmiri nta na ọdọ mmiri ndị Ijipt, mee
ka awọ jupụta ala Ijipt niile.’” 6 Erọn setịpụrụ aka n’elu
mmiri niile nke Ijipt, awọ pụtara kpuchie ala ahụ niile. 7
Ma ndị majiki Ijipt jikwa ihe nzuzo ha mee ihe ahụ Mosis
na Erọn mere. Ha mekwara ka awọ jupụta ala ahụ niile. 8

Fero kpọrọ Mosis na Erọn rịọọ ha sị, "Rịọọnụ Onyenwe
anyị ka o wepụrụ mụ na ndị m awọ ndị a. Emesịa aga m
ekwe ka ndị gị gaa chụọrọ Onyenwe anyị aja." **9** Mosis
zaghachiri Fero sị, "Gị ka ọ dịrị ịgwa m mgbe m ga-arịọ
arịrịọ a n'isi gị na n'isi ndị gị, ka e wezuga awọ ndị a site
n'ụlọ unu, ma hapụ naanị ndị nọ n'osimiri Naịl." **10** Mgbe
ahụ Fero sịrị Mosis, "Achọrọ m ka i mee ya echi." Mosis
zaghachiri Fero sị, "Ọ dị mma, ka ọ dịrị dịka i kwuru.
Mgbe ahụ, ị ga-amata na o nweghị onye dịka Onyenwe
anyị Chineke anyị. **11** Awọ ndị a niile ga-apụ site n'ebe ị
nọ, na site n'ụlọ gị na site n'ụlọ ndị na-ejere gị ozi na site
n'ụlọ ndị Ijipt niile. Ọ bụ naanị n'osimiri Naịl ka ha ga-
anọ." **12** Mgbe Mosis na Erọn sitere n'ụlọ Fero pụọ, Mosis
kpọkuru Onyenwe anyị ka o wepụ awọ ndị a o mere ka ha
bịakwasị Fero. **13** Onyenwe anyị mere ihe Mosis rịọrọ.
Awọ ndị ahụ niile nwụrụ n'ime ụlọ, na n'ama, na n'ọhịa.
14 E kpokọtara ozu awọ ndị a niile n'ebe dị iche iche. Isi
ọjọọ ha wetara n'ala ahụ dị egwu. **15** Ma mgbe Fero hụrụ
na awọ ndị a anwụchaala, o mechiri obi ya jụ ige Mosis
na Erọn ntị, dịka Onyenwe anyị kwuru na ọ ga-eme. **16** Ya
mere, Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, "Gwa Erọn, setịpụ
mkpanaka gị, tie n'aja nke ala n'ala Ijipt niile, aja ya ga-
aghọ anwụ nta nke na-ata ata." **17** Mosis na Erọn mere
nke a. Mgbe Erọn setịpụrụ aka tie mkpanaka ya n'elu ala,
anwụ nta jupụtara n'ala Ijipt niile, n'ahụ ndị mmadụ, na
n'ahụ anụmanụ ha. Ndanda ndị a jupụtakwara n'uzuzu
niile dị n'ala ahụ. **18** Ndị Ijipt na-eme majiki gbalịrị iji ihe
nzuzo ha mee otu ihe ahụ Erọn mere, ma ha enweghị ike
ime ka anwụ nta ọbụla pụta. Ebe ọ bụ na anwụ nta ndị a

jupụtara n’ahụ mmadụ na n’ahụ anụmanụ niile. 19 Naanị
ihe ndị na-eme majiki gwara Fero bụ, “Nke a bụ akaọrụ
Chineke.” Ma Fero mere ka obi ya sie ike. Ọ chọghị ige, ọ
bụladị ndị majiki ya ntị, dịka Onyenwe anyị kwuru na ọ
ga-eme. 20 Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, “Bilie n’isi
ụtụtụ echi jekwuru Fero. Mgbe ọ ga-aga n’osimiri, gwa ya
okwu sị, ‘Nke a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru, Hapụ ndị m
ka ha gaa fee m ofufe. 21 Ọ bụrụ na ị chọghị ime otu a,
aga m eme ka igwe ijiji jupụta n’ala Ijipt niile. Ha ga-
ejupụta gị n’ahụ na n’ahụ ndị na-ejere gị ozi, na n’ahụ
ndị gị niile, na n’ime ụlọ unu niile. 22 “‘N’ụbọchị ahụ,
igwe ijiji ndị a agaghị emetụ ndị nọ na Goshen ebe ndị
m bi. Mgbe ahụ ka ị ga-amata na mụ bụ Onyenwe anyị
bịara ije n’ala a. 23 Aga m emekwa ka ọ pụta ìhè na o
nwere ihe dị iche n’etiti ndị m na ndị gị. Ihe ịrịbama a
ga-emezukwa echi.’” 24 N’echi ya, Onyenwe anyị mere
dịka o kwuru. Igwe ijiji dị egwu n’ọnụọgụgụ bịara n’ala
Ijipt, jupụta n’ụlọ Fero, na n’ụlọ ndị niile na-ejere ya ozi,
na n’ala Ijipt niile. E mere ka ala Ijipt bụrụ ihe e ji ijiji
mebie. 25 Mgbe ihe ndị a na-eme, Fero kpọrọ Mosis na
Erọn gwa ha okwu sị, “Gaanụ chụọrọ Chineke unu aja, ma
ka ọ bụrụ n’ala Ijipt.” 26 Mosis zaghachiri Fero sị, “Nke
ahụ abụghị ihe ziri ezi, n’ihi na aja anyị na-aga ịchụrụ
Onyenwe anyị Chineke anyị bụ ihe rụrụ arụ n’anya ndị
Ijipt. Ọ bụrụ na anyị achụọ aja a n’ihu ha, ha ga-eji nkume
tugbuo anyị. 27 Anyị ga-aga njem ụbọchị atọ n’ime ọzara
gaa chụọrọ Onyenwe anyị Chineke anyị aja, dịka o nyere
anyị iwu ka anyị mee.” 28 Fero zaghachiri ha sị, “Aga
m ekwenye ka unu ga chụọrọ Onyenwe anyị Chineke

unu aja n'ọzara, ma unu agaghị aga ebe dị anya. Ugbu a,
kperenụ m ekpere." 29 Mosis zara Fero sị ya, "Ngwangwa
m si n'ihu gị pụọ, aga m arịọ Onyenwe anyị arịrịọ. Echi, a
ga-esite n'ụlọ Fero, na n'ụlọ ndị na-ejere ya ozi, na n'ụlọ
ndị Ijipt niile wezuga ijiji ndị a. Ọ ga-adị mkpa na Fero
ga-elezi anya hapụ ịghọ aghụghọ ọzọ site ịjụ ka ụmụ Izrel
gaa chụọrọ Onyenwe anyị aja." 30 Mgbe ahụ, Mosis sitere
n'ihu Fero pụọ rịọọ Onyenwe anyị ka o mee ka ijiji ndị a
gabiga. 31 Onyenwe anyị mere dịka Mosis rịọrọ. Ijiji ndị a
sitere n'ụlọ Fero na ụlọ ndị na-ejere ya ozi na ụlọ ndị
Ijipt niile pụọ. O nwekwaghị ijiji ọ bụla fọdụrụ n'ala ahụ.
32 Ma n'oge a, Fero gara n'ihu ime ka obi ya sie ike. O
kweghị ka ụmụ Izrel laa.

9 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, "Jekwuru
Fero sị ya. 'Nke a bụ ihe Onyenwe anyị Chineke ndị Hibru
kwuru, "Hapụ ndị m ka ha gaa fee m." 2 Ọ bụrụ na ị jụ,
ma gaa n'ihu igbochi ha, 3 aka Onyenwe anyị ga-ewebata
oke ọrịa na-efe efe nke ga-abịakwasị igwe anụ ụlọ unu
niile dị n'ubi. Ya bụ, ịnyịnya unu, na ịnyịnya ibu unu, na
ịnyịnya kamel unu, na ehi unu, na atụrụ unu na ewu unu.
4 Onyenwe anyị ga-akpa oke n'etiti anụ ụlọ ndị Ijipt na
nke ndị Izrel. N'ihi ya, o nweghị anụ ụlọ ọbụla si n'etiti
anụ ụlọ ndị Izrel ga-anwụ."' 5 Onyenwe anyị ekwuola oge
nke a ga-amalite sị, "Echi ka Onyenwe anyị ga-eme ihe dị
otu a n'ala a." 6 N'ụtụtụ echi ya, Onyenwe anyị mere
dịka o kwuru. Igwe anụ ụlọ niile dị n'Ijipt nwụrụ. Ma ọ
dịghị otu n'ime anụ ụlọ ụmụ Izrel nwụrụ. 7 Mgbe ahụ
Fero zipụrụ ndị mmadụ ndị gara chọpụta na o nweghị
otu n'ime anụ ụlọ ụmụ Izrel nwụrụ. Ma ọ bụladị mgbe ọ

chọpụtara na nke a bụ eziokwu, ọ gbanweghị obi ya, ọ
nọgidere jụ ikwe ka ndị Izrel laa. 8 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis na Erọn sị, “Sitenụ n’ekwu e ji esi nri
kporo ntụ nke Mosis ga-awụli elu n’ihu Fero. 9 Ntụ ahụ
ga-efesasị, dịka uzuzu n’ala Ijipt niile. Ọ ga-ebute etuto
nke ga-aghọ ọnya n’ahụ ndị mmadụ na ụmụ anụmanụ dị
iche iche dị n’ala ahụ niile.” 10 Mosis na Erọn kpooro ntụ
gaa guzo n’ihu Fero. Mgbe Fero nọ na-ele anya Mosis
wụliri ntụ ahụ elu. Ọ ghọrọ etuto, nke gbawara ghọọ
ọnya n’ahụ ụmụ mmadụ na ụmụ anụmanụ niile. 11 Ndị
majiki Ijipt enweghị ike iguzo n’ihu Mosis, n’ihi etuto ndị
jupụtara ha n’ahụ dịka ọ dị n’ahụ ndị Ijipt ndị ọzọ. 12
Ma Onyenwe anyị mere ka obi Fero sie ike. Ọ jụrụ ige
Mosis na Erọn ntị dịka Onyenwe anyị gwara Mosis na
ọ ga-eme. 13 Onyenwe anyị gwara Mosis ọzọ sị, “Bilie
n’isi ụtụtụ echi gaa gwa Fero okwu sị ya, ‘Nke a bụ ihe
Onyenwe anyị Chineke ndị Hibru kwuru, Hapụ ndị m
ka ha gaa fee m ofufe. 14 Ma ọ bụghị ya, n’oge a, aga
m ezite ọrịa ọjọọ niile nke na-efe efe, ka ha bịakwasị
gị, na ndị na-ejere gị ozi, na ndị Ijipt niile. Nke a ga-
eme ka unu ghọta na ọ dịghị Onye ọzọ dịka m n’elu ụwa
niile. 15 N’ihi na tupu oge a, agaara m esetipụ aka m, jiri
ajọ ọrịa tie gị na ndị gị niile nke ga-egbuchapụ unu site
n’elu ụwa. 16 Ma ọ bụ n’ihi nke a ka m ji guzobe gị, ka m
gosipụta ike m n’ebe ịnọ, ka e nwe ike kwusaa aha m
n’ụwa niile. 17 Ma ị nọ na-ebuli onwe gị elu megide ndị
m, jụ na ha agaghị ala. 18 Ya mere, n’oge dịka oge a echi,
aga m ezipu oke ifufe nke ya na akụmmiri igwe so n’ala
Ijipt niile. Ụdị ifufe a adịbeghị mbụ n’ala Ijipt, malite

n’oge a tọrọ ntọala ya rute ugbu a. 19 Ya mere, nye iwu
ka a gaa ngwangwa n’ubi unu webata anụ ụlọ unu na ihe
ndị ọzọ unu nwere n’ebe a ga-echebe ha, n’ihi na oke
ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so ga-egbu mmadụ na anụ
ụlọ ọbụla a hapụrụ n’ezi.’” 20 Ụfọdụ ndị na-ejere Fero ozi,
ndị na-atụ okwu Onyenwe anyị egwu mere ngwangwa
gaa dulata anụ ụlọ ha, na ndị ohu ha. 21 Ma ndị ahụ na-
enweghị nrube isi nye okwu Onyenwe anyị hapụrụ ndị
ohu ha nakwa anụ ụlọ ha n’ọhịa. 22 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis, “Setịpụ aka gị n’eluigwe. Nke a ga-eme
ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so malite izokwasị ala Ijipt
niile, na ụmụ mmadụ, na anụmanụ, na ihe niile a kụrụ
n’ubi n’Ijipt.” 23 Mgbe Mosis setịpụrụ mkpanaka ya n’ihu
eluigwe, Onyenwe anyị zidatara egbe eluigwe na oke
ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so. Amụma egbe eluigwe
chakwara n’ala. Ya mere, Onyenwe anyị zidatara oke
ifufe nke ya na mkpụrụ mmiri so n’ala Ijipt. 24 Mkpụrụ
mmiri dara, amụma gbukwara n’ihu nakwa n’azụ. N’ezie,
ọ bụ oke ifufe dị njọ, ụdị nke a na-ahụtụbeghị n’ala Ijipt
kemgbe ọ ghọrọ nnukwu mba. 25 Mkpụrụ mmiri ahụ
tigburu ihe niile dị n’ọhịa, ma mmadụ ma anụmanụ niile
dị n’ala Ijipt. O feturu ihe niile na-epu n’ubi, ma ahịhịa
niile dị n’osisi. 26 Ma akụkụ ebe mkpụrụ mmiri ndị a
na-erughị bụ naanị Goshen, ebe ụmụ Izrel bi. 27 Mgbe
ahụ Fero ziri ozi ka a kpọ Mosis na Erọn. O kwupụtara
n’ihu ha sị, “N’oge a, emehiela m. Onyenwe anyị bụ onye
ezi omume, mụ na ndị m bụ ndị mejọrọ. 28 Kpee ekpere
rịọọ Onyenwe anyị n’ihi na oke mkpụrụ mmiri na egbe
eluigwe a ezuola. Aga m ekwe ka unu gaa, unu agaghị

atụfukwa mgbe.” 29 Mosis gwara Fero sị ya, “Mgbe m si
n’obodo a pụọ, aga m esetipụ aka m n’ebe Onyenwe anyị
nọ, egbe eluigwe a, na ifufe a nke ya na mkpụrụ mmiri so
ga-akwụsịkwa. Site na nke a, ị ga-amata na ụwa niile bụ
nke Onyenwe anyị. 30 Ma amaara m na gị onwe gị na ndị
na-ejere gị ozi adịghị atụ Onyenwe anyị Chineke egwu.”
31 Oke ifufe ahụ nke ya na mkpụrụ mmiri so mebiri ihe a
kụrụ n’ubi, dịka flakisi na ọka balị. N’ihi na n’oge a, ọka
balị emenyela isi, flakisi etojuokwala maa ifuru. 32 Ma
ifufe na mmiri ukwu ahụ emebighị ọka wiiti na spelti,
n’ihi na ha achabeghị. 33 Mosis hapụrụ Fero si n’obodo
ahụ pụọ. Ọ gbasapụrụ aka ya abụọ n’ihu Onyenwe anyị,
egbe eluigwe na mkpụrụ mmiri ahụ kwụsịrị. Mmiri ozuzo
kwụsịkwara izo n’ala ahụ. 34 Mgbe Fero hụrụ na mmiri
ozuzo na mkpụrụ mmiri na egbe eluigwe akwụsịla, o
mehiere ọzọ. Ya na ndị na-ejere ya ozi gara n’ihu nyịchie
obi ha. 35 Ya mere, Fero mere ka obi ya sie ike. Ọ jụrụ
ikwere ka ụmụ Izrel pụọ, dịka Onyenwe anyị gwararịị
Mosis.

10 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya,
“Jekwuru Fero n’ihi na emeela m ka obi ya, na obi ndị na-
ejere ya ozi sie ike, ka m nwee ike rụọ ọrụ ịrịbama ndị a
dị iche iche n’etiti ha. 2 Nke a ga-abụ akụkọ unu ga-akọrọ
ụmụ unu, na ụmụ ụmụ unu, banyere otu m si mesie ndị
Ijipt ike, na otu m si rụọ ọrụ ịrịbama m n’etiti ha, ime ka
unu mata na m bụ Onyenwe anyị.” 3 Ọzọ, Mosis na Erọn
jekwuuru Fero gwa ya sị, “Nke a bụ ihe Onyenwe anyị
Chineke ndị Hibru kwuru, ‘Ọ bụ ruo olee mgbe ka ị ga-ajụ
iwedata onwe gị ala n’ihu m? Hapụ ndị m ka ha gaa fee m

ofufe. 4 Ọ bụrụ na ị jụ ikwere ka ha gaa, n'ụtụtụ echi, aga
m ezite igurube n'ala Ijipt. 5 Igurube ndị a ga-ekpuchi ihu
ala Ijipt niile, ka mmadụ ọbụla hapụ ịhụ ala anya. Ha ga-
erichapụ ihe ndị fọdụrụ bụ nke ifufe na mkpụrụ mmiri
ahụ na-emebighị, tinyere osisi niile na-eto eto n'ubi unu.
6 Ha ga-ejupụta n'ụlọ gị, na n'ụlọ ndị na-ejere gị ozi, na
n'ụlọ ndị Ijipt niile. Ihe dị otu a bụ ụdị ihe na-emetụbeghị
na mbụ, nke nna gị maọbụ nna nna gị ha na-ahụtụbeghị
ụdị ya site na mgbe ha bidoro ibi n'ala a tutu ruo ugbu
a.'" Mgbe ahụ, Mosis tụgharịrị hapụ Fero pụọ. 7 Ndị na-
ejere Fero ozi bịakwutere ya, jụọ ya sị, "Ruo ole mgbe ka
nwoke a ga-anọgide na-abụrụ anyị ihe ọnwụnwa? Hapụ
ndị a ka ha laa, ka ha nwee ike ife Onyenwe anyị Chineke
ha ofufe. Ọ bụ na ị ghọtabeghị na e bibiela Ijipt?" 8
Mgbe ahụ, a kpọghachiri Mosis na Erọn azụ n'ihu Fero. Ọ
gwara ha sị, "Ọ dị mma, gaa feenụ Onyenwe anyị Chineke
unu ofufe." Fero jụkwara ha sị, "Olee ndị n'etiti unu ga-
eso unu jee?" 9 Mosis zaghachiri sị, "Anyị niile na-aga,
ụmụntakịrị na ndị okenye, ụmụ anyị ndị ikom na ndị
inyom, igwe ehi anyị na igwe ewu na atụrụ anyị; n'ihi na
anyị na-aga ime mmemme dị nsọ nye Onyenwe anyị."
10 Fero sịrị, "Ka Onyenwe anyị nọnyere unu. Ma agaghị
m ekwe ka unu na ndị inyom unu, na ụmụntakịrị unu
gaa. O doro anya na unu na-atụ atụmatụ ọjọọ n'ime obi
unu. 11 Ọ gaghị adị otu a! Jeenụ naanị unu bụ ndị ikom
gaa fee Onyenwe anyị unu ofufe, n'ihi na nke a bụ ihe
unu na-arịọ." Mgbe ahụ a chụpụrụ Mosis na Erọn site
n'ihu Fero. 12 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, "Setịpụ aka
gị n'ala Ijipt ka igurube jupụta na ya, kpuchie ebe niile,

richapụ ihe niile na-eto eto dị n’ala ahụ bụ nke ifufe na
mkpụrụ mmiri ahụ hapụrụ.” 13 Ya mere, Mosis setịpụrụ
mkpanaka ya n’elu ala Ijipt, Onyenwe anyị mere ka ifufe
nke si n’ebe anyanwụ si awa fee n’ụbọchị ahụ niile na
abalị ahụ niile. N’ụtụtụ ya, ifufe ahụ si n’ebe anyanwụ si
awa bubatara igurube ndị ahụ. 14 Ha niile kpuchichara
ala Ijipt niile, site n’otu akụkụ ruo n’akụkụ nke ọzọ. Nke a
bụ mbata igurube kachasị ibe ya njọ n’Ijipt. Ijipt agaghị
enwekwa nke dịka ya ọzọ. 15 Ha kpuchiri ala niile ruo
mgbe ọchịchịrị gbachiri ya. Ha richapụrụ ihe niile na-
eto n’ubi, na mkpụrụ niile na-amị n’osisi, bụ nke ifufe
na mkpụrụ mmiri ukwu ahụ hapụrụ. N’ikpeazụ, ọ dịghị
ahịhịa ndụ fọdụrụ n’ala ma n’elu osisi n’Ijipt niile. 16
Na-atụfughị oge, Fero ziri ozi ka a kpọọ Mosis na Erọn.
Mgbe ha bịara, ọ gwara ha sị, “Emehiela m megide unu
na Onyenwe anyị bụ Chineke unu. 17 Biko gbagharakwa
m mmehie nke a, ma rịọọ Onyenwe anyị bụ Chineke unu
ka o wepụrụ m ọnwụ nke a. Ekwere m nkwa na agaghị m
ajụkwa ọzọ ka unu laa.” 18 Mosis hapụrụ Fero pụọ gaa
kpeere Onyenwe anyị ekpere. 19 Ngwangwa, Onyenwe
anyị zitere ikuku nke si n’ebe anyanwụ na-ada bịa, nke
bupụrụ igurube ndị ahụ site n’ala Ijipt, buba ha n’Osimiri
Uhie. Ọ dịkwaghị otu igurube fọdụrụ n’ala Ijipt niile. 20
Ma Onyenwe anyị mere ka obi Fero sie ike, o kweghị ka
ụmụ Izrel gaa fee Chineke ofufe. 21 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis sị, “Setịpụ aka gị abụọ n’eluigwe ka
ọchịchịrị gbaa n’ala Ijipt niile.” 22 Mosis setịpụrụ aka
ya n’eluigwe. Oke ọchịchịrị gbara abalị atọ n’ala Ijipt
niile. 23 Ndị Ijipt ahụghị ihu ibe ha. Ha ahapụghịkwa ebe

obibi ha abalị atọ ahụ. Ma ụmụ Izrel nwere ìhè n’ebe niile
ha bi. 24 Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Mosis sị ya, “Gaanụ fee
Onyenwe anyị unu ofufe. Unu na ndị inyom na ụmụ unu
nwere ike ịga, ma unu ga-ahapụ igwe ehi unu na igwe
anụ ụlọ unu gaa.” 25 Mosis zara, “Ị ghaghị ịhapụ anyị ka
anyị were ihe aja na aja nsure ọkụ, nke anyị chee n’ihu
Onyenwe anyị Chineke anyị. 26 Igwe anụ ụlọ anyị ga-
esoro anyị. O nweghị ihe ọ bụla anyị ga-ahapụ n’ihi na
anyị ga-eji ụfọdụ n’ime ha fee Onyenwe anyị Chineke
anyị ofufe. Ọ bụkwa naanị mgbe anyị ruru n’ebe ahụ ka
anyị nwere ike ịmata ihe anyị ga-eji fee Onyenwe anyị
anyị ofufe.” 27 Ma Onyenwe anyị mere ka obi Fero sie ike.
O kweghị ka ha laa. 28 Fero gwara Mosis sị, “Si n’ihu m
pụọ. Lezie anya hụ na ị bịaghị n’ihu m ọzọ. Ụbọchị ọbụla
ị nwara bịa n’ihu m, onye nwụrụ anwụ ka ị ga-abụ.” 29
Mosis zaghachiri Fero sị, “Ihe i kwuru dị mma, agaghị m
abịakwa n’ihu gị ọzọ.”

11 Onyenwe anyị gwara Mosis, “Aga m ewetara Fero na
Ijipt otu ihe otiti ọzọ. Mgbe nke a gasịrị, ọ ga-ekwe ka unu
si n’ebe a pụọ. N’eziokwu, ọ ga-eji aka ya chụpụ unu n’ala
ya. 2 Gwa nwoke na nwanyị Izrel ọbụla ka ha jikere. Ha
rịọọ ndị agbataobi ha bụ ndị Ijipt, ka ha nye ha ihe ọbụla
e ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ.” 3 Onyenwe anyị mere ka
ụmụ Izrel nweta ihuọma n’ebe ndị Ijipt, na ndị agbataobi
ha nọ. Nke ka nke, Mosis ghọrọ onye a na-asọpụrụ n’etiti
ndị ozi Fero na n’ihu ndị Ijipt niile. 4 Ya mere, Mosis
sịrị, “Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘N’ihe dịka n’etiti
abalị taa, aga m agafe n’ime ala Ijipt niile. 5 Mgbe nke
a na-eme, ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ n’ala Ijipt ga-

anwụ, site n'ọkpara Fero, onye nọ ugbu a n'ocheeze ya,
ruo n'ọkpara ohu onye nwanyị na-akwọ ihe na nkume
ịkwọ nri, na ụmụ ehi niile e bụ ụzọ mụọ. 6 Mgbe nke
a mere, iti mkpu akwa dị ukwuu ga-adị n'ala Ijipt, ụdị
ga-ada n'ala Ijipt niile nke na-adịbeghị n'ala Ijipt, ụdị
iti mkpu akwa nke na-agaghị adịkwa ọzọ. 7 Ma n'ebe
ụmụ Izrel nọ, nkịta agaghị agbọ nwoke maọbụ nwanyị
maọbụ anụmanụ ọbụla ụja.' Site na nke a, ị ga-amata na
Onyenwe anyị na-akpa oke n'etiti ndị Izrel na ndị Ijipt.
8 Ndị ọchịchị gị ndị a ga-abịa gbuo ikpere rịọọ m sị m,
'Biko kpọrọ ndị gị pụọ n'obodo anyị.' Mgbe ha mesịrị nke
a, aga m apụ." Iwe were Mosis mgbe o si n'ụlọ Fero na-
apụta. 9 Onyenwe anyị agwalarị Mosis sị ya, "Fero agaghị
ege gị ntị. Nke a ga-enye m ohere ime ọtụtụ ihe ebube dị
iche iche n'Ijipt." 10 Ọ bụ ezie na Mosis na Erọn mere ihe
ebube ndị a n'ihu Fero, ma Onyenwe anyị mere ka obi
Fero sie ike, ka ọ hapụ ikwe ka ụmụ Izrel si n'ala ya pụọ.

12 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu n'ala Ijipt
sị ha, 2 "Ọnwa a ga-abụrụ unu isi ọnwa. Ọ ga-abụ ọnwa
mbụ nke ọnwa niile n'afọ unu. 3 Gwa ọgbakọ ụmụ Izrel
niile okwu sị ha, N'afọ ọbụla, n'abalị iri nke ọnwa a,
nwoke ọbụla ga-eweta nwa atụrụ n'isi ezinaụlọ ọbụla. 4
Ezinaụlọ ọbụla nke dịkarịrị nta, nke na-enweghị ike iweta
na iricha otu nwa atụrụ, ga-ejekwuru ezinaụlọ ọzọ dịkwa
nta, ka ha jikọtaa onwe ha ọnụ weta nwa atụrụ. Ndị ga-
ejikọta onwe ha ọnụ aghaghị ibu ụzọ pịa mmadụ ole ha
ga-adị nwee ike richaa otu atụrụ. 5 Nwa atụrụ a ga-eweta
ga-abụ oke gbara naanị otu afọ, nke na-enweghị ntụpọ
ọbụla n'ahụ ya. Unu nwere ike họrọ atụrụ maọbụ ewu.

6 Unu ga-elekọta ya anya ruo n'ụbọchị nke iri na anọ
nke ọnwa a. N'abalị ụbọchị ahụ ka ọgbakọ Izrel niile ga-
egbu ya. 7 Ha ga-ewere ọbara ya tee n'elu na n'akụkụ
ibo ọnụ ụzọ nke dị n'ezinaụlọ ha niile, ebe ha ga-anọ rie
anụ atụrụ ahụ. 8 Ha ga-eri anụ atụrụ a, nke a ga-ahụ
n'ọkụ n'abalị ahụ, ya na achịcha na-ekoghị eko, na ahịhịa
ndụ na-elu ilu. 9 A gaghị eri nwa atụrụ ọbụla na ndụ, a
gaghị esikwa ya esi, kama a ga-ahụ ya n'ọkụ. A ga-ahụ
akụkụ ahụ nwa atụrụ ọbụla n'ọkụ, tinyere isi ya, ụkwụ
ya na ihe dị n'ime afọ ya. 10 Unu agaghị erifọdụ ya ruo
n'ụtụtụ echi ya. Nke ọbụla ga-afọdụ n'abalị ahụ, a ga-akpọ
ya ọkụ. 11 Otu a ka unu ga-esi rie ya: yirinụ uwe unu,
na akpụkpọụkwụ unu. Jirikwanụ mkpara unu. Jikerenụ
dịka ndị na-aga njem dị anya. Unu ga-eri anụ atụrụ a
na achịcha na-ekoghị eko ngwangwa. A ga-akpọ oriri a
Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị. 12 "Aga m agafe n'ala
Ijipt n'abalị ahụ, igbu ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ n'ala
Ijipt, ma mmadụ, ma anụmanụ. Aga m emekwa ka ikpe
ọmụma bịakwasị chi ndị ọzọ ahụ niile Ijipt na-efe ofufe.
Abụ m Onyenwe anyị. 13 Ọbara ahụ unu ga-ete n'ọnụ
ibo ụlọ unu ga-abụ ihe ama igosi ebe unu bi, n'ihi na
mgbe m hụrụ ọbara ahụ, aga m agafe unu. Ọ nwekwaghị
ihe otiti ga-abịakwasị unu mgbe m ga-egbu ndị Ijipt. 14
"Ụbọchị a ga-abụrụ unu ihe ncheta nye ọgbọ niile ndị
na-eso n'azụ. Unu ga-emekwa ya ka ọ bụrụ mmemme
nye Onyenwe anyị. Ụkpụrụ nke na-adịgide adịgide site
n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. 15 Ụbọchị asaa ka unu ga-eri achịcha
na-ekoghị eko. N'ụbọchị mbụ nke ụbọchị asaa ahụ, ka
unu ga-esite n'ụlọ unu wezuga ihe iko achịcha niile, n'ihi

na onye ọbụla riri nri nke ihe na-eko achịcha dị n'ime
ya site n'ụbọchị mbụ ruo n'ụbọchị nke asaa, aghaghị
ibipụ ya site n'ala Izrel. 16 Unu ga-ewere ụbọchị mbụ
na ụbọchị nke asaa, nke mmemme ahụ, nwee mkpọkọta
dị nsọ. Onye ọbụla agaghị arụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị abụọ
ndị a, karịakwa isi nri unu ga-eri. 17 "Unu ga-edobekwa
mmemme achịcha na-ekoghị eko n'ihi na ọ bụ n'ime otu
ụbọchị a ka m sitere n'ala Ijipt kpọpụta unu dịka usuu
ndị agha. Unu ga-emekwa mmemme ụbọchị a ka ọ bụrụ
ụkpụrụ nke na-adịgide adịgide site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ 18
N'ọnwa mbụ, n'anyasị nke ụbọchị nke iri na anọ, ka unu
ga-eri achịcha a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee ruo
n'anyasị nke ụbọchị iri abụọ na otu. 19 N'ime ụbọchị asaa
ahụ, agaghị ahụ ihe na-eko achịcha n'ụlọ unu. A ga-esite
n'ọgbakọ ndị Izrel bipụ onye ọbụla riri ihe ọbụla nke
ihe na-eko achịcha dị n'ime ya. Iwu a dịrị ndị ọbịa niile
n'ala Izrel, dịkwara ndị nwa afọ ala. 20 Unu agaghị eri ihe
ọbụla e ji ihe na-eko achịcha mee. N'ebe obibi unu niile, ọ
bụ naanị achịcha na-ekoghị eko ka unu ga-eri." 21 Mgbe
ahụ, Mosis kpọkọtara ndị okenye ụmụ Izrel niile gwa ha
okwu sị, "Gaanụ họpụta ụmụ atụrụ n'ihi agbụrụ unu niile,
gbuonụ atụrụ ngabiga ndị a. 22 Were ahịhịa hisọp, denye
ya n'ọbara si n'atụrụ ndị a nke a ga-awụnye n'efere, tee
ya n'elu ibo na n'akụkụ abụọ nke ọnụ ụzọ ụlọ unu. Onye
ọbụla n'ime unu agaghị apụ n'ezi tutu ruo ụtụtụ. 23 Mgbe
Onyenwe anyị ga-agafe igbu ndị Ijipt, ọ ga-ahụ ọbara
ahụ n'awara na mbudo ibo ọnụ ụzọ ụlọ unu. Ọ ga-agafe
ụlọ unu, gharakwa ikwe ka onye mbibi bata n'ụlọ unu
gbuo unu. 24 "Unu ga-edobe mmemme a dịka iwu ga-

adịgide nye unu na ụmụ unu. 25 Mgbe unu batara n'ala
ahụ Onyenwe anyị ga-enye unu dịka o kwere na nkwa,
unu ga-edobe ofufe a. 26 Mgbe ụmụ unu ga-ajụ unu ajụjụ
sị, 'Gịnị ka ofufe a pụtara?' 27 Unu ga-azaghachi ha sị, 'Ọ
bụ aja ngabiga anyị na-achụrụ Onyenwe anyị n'ihi na ọ
gafere ụlọ ụmụ Izrel n'ala Ijipt, mgbe o gburu ndị Ijipt,
ma o nweghị onye ọbụla n'ime anyị o gburu.'" 28 Ụmụ
Izrel mezuru ihe niile Onyenwe anyị gwara ha site n'ọnụ
Mosis na Erọn. 29 N'ime etiti abalị ụbọchị ahụ, Onyenwe
anyị gburu ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ n'ala Ijipt, malite
n'ọkpara Fero onye nọ n'ocheeze ya, ruo n'ọkpara nke
onye Ijipt nọ n'ụlọ mkpọrọ olulu. O gbukwara ụmụ anụ
ụlọ niile e bụ ụzọ mụọ. 30 N'abalị ahụ kwa, Fero na ndị
ozi ya, na ndị Ijipt niile biliri. Oke iti mkpu akwa dakwara
n'ala Ijipt, n'ihi na ọ dịghị ezinaụlọ ọnwụ na-erughị. 31
N'otu abalị ahụ, Fero zipụrụ ozi ka a kpọ Mosis na Erọn.
Mgbe ha bịara, ọ gwara ha sị, "Ngwa bilienụ, unu bụ ụmụ
Izrel niile. Kewapụnụ onwe unu site n'etiti anyị. Gaanụ,
fee Onyenwe anyị unu ofufe dịka unu rịọrọ. 32 Durunụ
igwe ehi na atụrụ unu mgbe unu na-aga. Gọziekwanụ m
mgbe unu na-apụ." 33 Ndị Ijipt gbalịrị ime ka ụmụ Izrel
hapụ ha ngwangwa. Ha sịrịtara onwe ha, "Ọ bụrụ na ụmụ
Izrel ahapụghị anyị ugbu a, anyị niile ga-anwụkwa." 34
Ya mere, ụmụ Izrel buuru ụtụ ọka e ji eme achịcha na-
ekoghị eko, nke ha tinyere n'efere e ji agwakọta ya. Ha ji
akwa kechie ha, bukwasị ha n'ubu ha. 35 Ha mekwara
ihe ndị ọzọ dịka Mosis gwara ha. Ha rịọrọ ndị Ijipt ka
ha nye ha ihe iji ngwa nke ọlaọcha na ọlaedo, na uwe.
36 Onyenwe anyị nyere ndị ya amara n'ihu ndị Ijipt, ha

nyere ha ihe niile ha rịọrọ. Site n'ụzọ dị otu a, ụmụ Izrel
napụtara ndị Ijipt ihe niile ha ji biri n'ụlọ. **37** Mgbe nke a
gasịrị, ụmụ Izrel malitere ije ha site na Ramesis. Mgbe ha
hapụrụ Ramesis, na-eje Sukọt, ha dị narị puku ndị ikom
isii, na-agụghị ndị inyom na ụmụntakịrị. **38** Ọtụtụ mmadụ
dị iche iche sooro ha n'ije ha. Ha dukwa igwe anụ ụlọ,
igwe ewu na atụrụ ha, nke dị ukwu n'ọnụọgụgụ. **39** Ha ji
ụtụ ọka ha si Ijipt buputa mee achịcha na-ekoghị eko.
N'ihi na a chụpụrụ ha achụpụ site n'Ijipt, ha enweghị ezi
ohere kwadooro onwe ha ihe oriri. **40** Tupu ha ahapụ ala
Ijipt, ụmụ Izrel ebiela n'ebe ahụ narị afọ anọ na iri afọ
atọ. **41** Mgbe narị afọ anọ na iri afọ atọ zuru, n'ụbọchị
ahụ o zuru, usuu ndị Onyenwe anyị niile hapụrụ Ijipt.
42 Onyenwe anyị chere nche n'abalị ụbọchị ahụ maka
ịkpọpụta ha site n'ala Ijipt. N'ihi ya, abalị ụbọchị ahụ bụ
mgbe pụrụ iche nye ụmụ Izrel maka iji iche nche sọpụrụ
Onyenwe anyị n'ọgbọ ha niile. **43** Onyenwe anyị kpọrọ
Mosis na Erọn gwa ha sị, "Ndị a bụ usoro iwu metụtara
Mmemme Ngabiga: "Onye mba ọzọ agaghị eri anụ nwa
atụrụ ahụ. **44** Ohu ọbụla a kwụrụ ụgwọ n'isi ya ga-eri ya
naanị ma e biri ya ugwu. **45** Ohu e goro ọrụ, maọbụ onye
ọbịa ọbụla agaghị eri ya. **46** "A ga-eri ya naanị n'ime otu
ụlọ. Ọ gaghị apụ n'ezi. Unu agaghị atapịa ọkpụkpụ ọbụla
nke nwa atụrụ ahụ. **47** Nzukọ niile nke ụmụ Izrel ga-eme
Mmemme Ngabiga a. **48** "Onye mba ọzọ bi n'etiti unu
chọrọ isoro unu na Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị
aghaghị ibi ndị ikom niile nọ n'ezinaụlọ ya ugwu. Mgbe
ahụ, ọ ga-abịaru nso isoro na mmemme, n'ihi na a ga-agụ
ya dịka nwa afọ ala. Ọ dighị onye ikom a na-ebighị ugwu

ga-eri nri ahụ. 49 Otu iwu a dịrị nwa afọ ala na ndị ọbịa
niile bi n'ala Izrel." 50 Ụmụ Izrel mere ihe ndị a niile, dịka
Onyenwe anyị nyere ha n'iwu site n'ọnụ Mosis na Erọn.
51 Ọ bụkwa n'otu ụbọchị ahụ ka Onyenwe anyị sitere n'ala
Ijipt dupụta ụmụ Izrel, dịka usuu ha niile si dị.

13 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 2 "Dooro m nsọ
onye ọbụla bụ ọkpara, onye ọbụla e bụ ụzọ mụọ n'etiti
ụmụ Izrel, na n'etiti mmadụ ma n'etiti anụ ụlọ, nke m
ka ọ bụ." 3 Mosis gwara ndị Izrel sị, "Chetanụ ụbọchị
taa, ụbọchị unu si n'ala Ijipt pụta, ala ebe unu bụ ndị
ohu, n'ihi na Onyenwe anyị sitere n'ike aka ya dị ukwu
kpọpụta unu site n'ebe ahụ. Unu erikwala achịcha ọbụla e
ji ihe na-eko achịcha mee. 4 Taa, n'ọnwa Abib, bụ ụbọchị
unu na-ahapụ ala Ijipt. 5 Mgbe Onyenwe anyị dubatara
unu n'ala ndị Kenan, ndị Het, ndị Amọrait, ndị Hiv na ndị
Jebus bi n'ime ya, bụ ala ahụ ọ ṅụrụ n'iyi nye nna nna
unu ha na ọ ga-enye unu, ala mmiri ara ehi na mmanụ
aṅụ na-eru na ya, unu ga-eme ofufe mmemme a n'ọnwa
a. 6 Unu ga-eri achịcha na-ekoghị eko ụbọchị asaa ahụ.
N'ụbọchị nke ikpeazụ n'ime ụbọchị asaa ahụ, unu ga-eme
mmemme oke oriri n'ihu Onyenwe anyị. 7 Rienụ achịcha
na-ekoghị eko n'ime ụbọchị asaa ndị ahụ. Achịcha e ji ihe
na-eko achịcha mee agaghị adị n'ụlọ unu. Achịcha e ji ihe
na-eko achịcha mee agaghị adị n'oke ala unu niile. 8 N'oge
ọbụla ị na-eme mmemme a, kọwaara nwa gị nwoke ihe
kpatara i ji eme mmemme a, si ya, 'Ana m eme mmemme
a maka icheta ihe Onyenwe anyị meere m, mgbe m si
n'Ijipt pụta.' 9 Imezu mmemme a ga-adịrị unu dịka ihe
ịrịbama n'ala unu, dịrịkwa ka ihe ngosi n'egedege ihu

unu, ichetara unu na Onyenwe anyị ji aka ike ya dupụta
anyị site n’ala Ijipt. 10 Unu ga na-eme mmemme a n’oge
a kara aka n’afọ ọbụla. 11 “Mgbe Onyenwe anyị dubatara
unu n’ala ndị Kenan, nyefee unu ala ahụ dịka ọ ṅụrụ
n’iyi nye nna nna unu ha, 12 unu ga-enyefe Onyenwe
anyị ụmụ ndị ikom unu niile e bụ ụzọ mụọ. Ọzọ, ụmụ
oke anụ ụlọ niile e bụ ụzọ mụọ bụ nke Onyenwe anyị. 13
Jiri nwa atụrụ gbapụta nwa ịnyịnya ibu mbụ e bụ ụzọ
mụọ. Ọ bụrụ na unu achọghị ịgbara nwa ịnyịnya ibu ahụ,
unu aghaghị ịgbaji ya olu. Ma unu aghaghị ịgbara ụmụ
ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ. 14 “N’oge dị n’ihu, mgbe
nwa gị nwoke ga-ajụ gị sị, ‘Gịnị ka ihe ndị a pụtara?’ Ị
ga-azaghachi ya sị, ‘Onyenwe anyị jiri aka ike dị ukwu
dupụta anyị site n’Ijipt, site n’ala nke ohu. 15 Mgbe Fero
mesiri obi ya ike, jụ ka anyị si n’ala ya pụọ, Onyenwe anyị
gburu ụmụ ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ n’ala Ijipt, ma
mmadụ ma anụ ụlọ. N’ihi ya, ana m eji ụmụ oke anụ ụlọ
niile e bụ ụzọ mụọ achụ aja nye Onyenwe anyị. Ma ụmụ
m ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ ka m na-agbapụta.’ 16
Mmemme a ga-adị ka ihe ịrịbama n’anya unu, dịrịkwa ka
ihe ngosi n’egedege ihu unu, ichetara unu na Onyenwe
anyị ji aka ike ya dupụta anyị site n’ala Ijipt.” 17 Mgbe
Fero mesịrị kwere ka ụmụ Izrel laa, Chineke edughị ha
site n’ụzọ ahụ gafere ala ndị Filistia. Ọ bụ ezie na ụzọ ahụ
dị nso karịa. Chineke mere nke a n’ihi na o chere n’obi ya
sị, “Ọ bụrụ na ndị a ezute agha, ha nwere ike ịgbanwe obi
ha tụgharịa ịlaghachi azụ n’Ijipt.” 18 Ya mere, Chineke
duuru ha ga n’ụzọ Osimiri Uhie, nke gara n’ụzọ nke ọzara.
Ụmụ Izrel kwadokwara akwado ibu agha mgbe ha si n’ala

Ijipt pụọ. 19 Mosis buuru ọkpụkpụ Josef mgbe ha na-ala.
N'ihi na o mere ka ụmụ Izrel ṅụọ iyi na ha ga-eme otu
a, na-asị, "Chineke ga-eleta unu n'ezie, mgbe ahụ, unu
aghaghị iburu ọkpụkpụ m si n'ebe a pụọ." 20 Ha si Sukọt
bilie ije, maa ụlọ ikwu ha na Etam, na nsọtụ ọzara. 21
Onyenwe anyị ji ogidi igwe ojii na-eje n'ihu ha n'ehihie,
idu ha n'ụzọ ha niile. N'abalị, o ji ogidi ọkụ, inye ha ìhè
ka ha nwee ike ịga njem n'ehihie nakwa n'abalị. 22 Ma
ogidi igwe ojii n'ehihie na ogidi ọkụ ahụ n'abalị, ọ dịghị
nke hapụrụ ọnọdụ ya n'ihu ha.

14 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis, 2 "Gwa ụmụ
Izrel ka ha chigharịa azụ jee maa ụlọ ikwu ha na ncherita
ihu Pi Hahirot, nke dị n'etiti Migdol na osimiri. Ọ bụ
n'akụkụ osimiri, na ncherita ihu obodo Baal-Zefọn ka ha
ga-ama ụlọ ikwu ha. 3 Fero ga-asị banyere ụmụ Izrel, 'Ha
na-awagharị gburugburu ala ahụ n'ọnọdụ mgbagwoju
anya ebe ọzara riri ha.' 4 Aga m eme ka obi Fero sie ike ka
ọ chụso unu ọsọ n'azụ, ma m ga-ewetara onwe m otuto
site na Fero na ndị agha ya niile. Ndị Ijipt niile ga-ama na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị." Ndị Izrel mekwara otu
ahụ. 5 Mgbe a gwara eze Ijipt na ndị a agbaala ọsọ, obi
Fero na ndị ozi ya gbanwere megide ndị Izrel. Ha sịrị,
"Gịnị bụ ihe anyị mere, site na izipụ ndị Izrel n'ọrụ ife
anyị?" 6 Na-atụfughị oge, Fero rigoro n'elu ụgbọ agha ya,
duru ndị agha ya ịchụso ha. 7 Ọ chịịrị ụgbọ agha dị narị
isii e leziri anya họpụta, tinyere ụgbọ agha Ijipt niile.
Ndịisi agha ndị Ijipt nọcha n'elu ha niile. 8 Onyenwe anyị
mere ka obi Fero eze Ijipt sie ike. Ọ chụsoro ụmụ Izrel,
ndị na-aga n'ihu n'ije ha, na-atụghị egwu maọbụ ịda mba.

9 Ndị Ijipt chụsoro ha ọsọ, ịnyịnya Fero na ụgbọ agha, na
ndị na-agba ịnyịnya na ndị agha ndị ọzọ chụsoro ndị Izrel
ọsọ chụkwute ha n'ebe ha na-ezu ike n'akụkụ osimiri dị
nso na Pi Hahirot na ncherita ihu Baal-Zefọn. 10 Mgbe
ndị agha Fero na-abịa nso, ndị Izrel lere anya n'azụ, hụ
ndị Ijipt ka ha na-abịa nso. Ha tụrụ egwu, tie mkpu akwa,
kpọkuo Onyenwe anyị. 11 Ha jụrụ Mosis sị, "Ọ bụ na o
nweghị ili dị n'ala Ijipt, i ji kwagide anyị ka anyị niile bịa
nwụọ n'ebe a n'ọzara? Gịnị mere i ji kwagide anyị ka anyị
hapụ Ijipt? 12 Ọ bụ na anyị agwaghị gị n'ala Ijipt si gị,
'Hapụ anyị ka anyị nọgide na-ejere ndị Ijipt ozi?' Ọ gara
akara anyị mma ị bụ ohu ndị Ijipt karịa ịnwụ n'ọzara." 13
Mosis zaghachiri ha sị, "Unu atụla egwu. Guzosienụ ike.
Unu ga-ahụ ụzọ dị ebube Onyenwe anyị ga-esi zọpụta
unu taa. Ndị Ijipt a unu na-ahụ taa, unu agaghị ahụkwa
ha ọzọ. 14 Nọrọnụ jii. Onyenwe anyị ga-alụrụ unu ọgụ."
15 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, "Gịnị
mere i ji na-akpọku m. Gwa ụmụ Izrel ka ha gaa n'ihu. 16
Welie mkpanaka gị elu. Setịpụ ya n'elu osimiri ahụ ka
o kewaa abụọ. Ụzọ ga-adịkwa n'etiti osimiri ahụ. Ụmụ
Izrel ga-esitekwa n'ala akọrọ gafee. 17 Aga m eme ka obi
ndị Ijipt sie ike, ka ha sorokwa unu n'azụ banye. Aga m
ewetara onwe m otuto site na Fero, na ndị agha niile,
na ụgbọ agha niile nakwa ndị na-agba ịnyịnya ya. 18
N'oge ahụ, ndị Ijipt ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị. M ga-enweta nsọpụrụ site na Fero, na ụgbọ agha ya
niile, na ndị na-agba ịnyịnya ya." 19 Mgbe ahụ, mmụọ ozi
Chineke, onye na-aga n'ihu ndị agha Izrel, sitere n'ihu
pụọ gaa nọdụ n'azụ ha. Otu a kwa, ogidi igwe ojii ahụ

sitere n’ihu gaa n’azụ ha. **20** Nke a mere ka ogidi igwe
ojii ahụ dịrị n’etiti ụmụ Izrel na ndị Ijipt. N’abalị ụbọchị
ahụ, Onyenwe anyị mere ka ogidi igwe ojii ahụ nye ụmụ
Izrel ìhè, ma ndị Ijipt nọgidere n’ọchịchịrị. Otu a, ndị Ijipt
enweghị ike bịarute n’ebe ụmụ Izrel nọ. **21** Mgbe ahụ,
Mosis setịpụrụ aka ya n’elu Osimiri Uhie ahụ. Onyenwe
anyị ji oke ifufe si n’ọwụwa anyanwụ, nke fere n’abalị
ahụ niile, nughachi osimiri ahụ, mee ka osimiri ahụ kebie
ụzọ abụọ, ka ụzọ pụta n’ala osimiri ahụ. **22** Ụmụ Izrel
sitere n’etiti osimiri ahụ gafee. Mmiri osimiri ahụ ghọọrọ
mgbidi n’aka nri ha ma n’aka ekpe ha. **23** Mgbe ndị agha
Ijipt na-achụ ha ọsọ hụrụ ha ka ha na-agafe, ha sogidere
ha baa, ọ bụladị n’etiti osimiri ahụ. Ndị agha Ijipt niile
sooro ha, ya bụ, ụgbọ agha Fero, ndị agha ya na ndị na-
agba ịnyịnya ya niile. **24** N’isi ụtụtụ echi ya, Onyenwe
anyị ledatara anya site n’ogidi igwe ojii ahụ na-enye ihe.
O legidere ndị agha Ijipt anya, tinyekwa ha ụjọ n’obi
nke mere na ha amakwaghị onwe ha. **25** O mebiri ụkwụ
ụgbọ agha ha mee ka o siere ịnyịnya ha ike ịdọkpụ ụgbọ
agha ndị ahụ. Mgbe ahụ, ndị Ijipt kwuru sị, “Ka anyị
sinụ n’ịchụ ndị Izrel gbapụ, n’ihi na Onyenwe anyị na-
alụrụ ha ọgụ, na-emegidekwa anyị.” **26** Mgbe ụmụ Izrel
gafesịrị ruo n’akụkụ nke ọzọ nke osimiri ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị, “Setịpụ aka gị ọzọ ka mmiri
ahụ kpuchigide ndị Ijipt, na ụgbọ agha ha niile, na ndị na-
agba ịnyịnya ya.” **27** Mosis setịpụrụ aka n’elu osimiri ahụ.
N’ụtụtụ ya, mmiri osimiri ahụ sọghachiri gaa ebe ọ nọ na
mbụ. Ndị Ijipt chọsịrị ụzọ ha si agbapụ ike, ma Onyenwe
anyị mere ka osimiri ahụ kpuchie ha. **28** Osimiri ahụ

kpuchigidere ụgbọ agha ha niile, na ndị na-agba ịnyịnya,
na ndị agha Fero niile ndị chụụrụ ụmụ Izrel baa n'ime
osimiri ahụ. O nweghị otu onye n'ime ha fọdụrụ ndụ. **29**
Ma ụmụ Izrel esitelarị n'ala nke mmiri kọrọ gafee osimiri
ahụ. Mgbe ha na-agafekwa, akụkụ abụọ nke osimiri ahụ
guzoro ọtọ dịka mgbidi, n'aka nri ha ma n'aka ekpe ha. **30**
Site n'ụzọ dị otu a, Onyenwe anyị zọpụtara ụmụ Izrel site
n'aka ndị Ijipt. Ụmụ Izrel hụkwara ozu ndị Ijipt n'ikpere
mmiri osimiri ahụ. **31** Ụmụ Izrel tụrụ egwu Onyenwe
anyị mgbe ha hụrụ ihe ịrịbama ndị a Onyenwe anyị ji
zọpụta ha site n'aka ndị Ijipt. Ha kwenyere na Onyenwe
anyị, kwenyekwa na Mosis ohu ya.

15 Mgbe ahụ, Mosis na ụmụ Izrel bụkuru Onyenwe anyị
abụ dị otu a sị, "Aga m abụku Onyenwe anyị abụ n'ihi na
o buliela onwe ya elu nke ukwuu. Ọ tụnyela ịnyịnya na
onye na-agba ya n'osimiri. **2** "Onyenwe anyị bụ ike m
na abụ m. Ọ ghọrọla m nzọpụta. Ọ bụ Chineke m, aga
m etokwa ya, Chineke nke nna m, aga m ebulikwa ya
elu. **3** Onye na-ebu agha ka Onyenwe anyị bụ. N'ezie,
aha ya bụ Onyenwe anyị. **4** Ụgbọ agha Fero na usuu ndị
agha ya, ka ọ tụnyere n'osimiri ahụ. Ndịisi agha Fero,
ndị ahọrọ ahọ, ka o mere ka Osimiri Uhie rie. **5** Ogbu
osimiri ahụ ekpuchiela ha. N'ime mmiri ahụ dị omimi ka
ha rịdaruru dịka nkume. **6** Aka nri gị Onyenwe anyị, dị
ike, dịkwa ebube. Aka nri gị, Onyenwe anyị na-etipịasị
ndị iro. **7** "N'oke ike nke ịdị elu gị, Ị lụgbuola ndị niile
na-ebili imegide gị. I zipụrụ iwe gị dị ọkụ, o repịara ha
dịka igbugbo ọka. **8** I sitere na nkuume nke oghere imi
gị, mee ka mmiri osimiri guzoro ọtọ. Mmiri ahụ na-

erugharị erugharị guzoro n'otu ebe dịka mgbidi; ogbu
mmiri kpụkọtara rahụ n'ala ala nsọtụ nke osimiri. **9** Onye
iro nyara isi sị, 'Aga m achụso ha, gafee ha. Aga m ekesa
ihe a kwatara n'agha. Nyejuo onwe m afọ site na ha.
Aga m amịpụta mma agha m. Jiri aka m laa ha n'iyi.' **10**
Ma i kupụrụ ikuku si gị n'imi pụta, osimiri riri ha, ha
mikpuru n'ime osimiri ukwu ahụ dịka igwe. **11** Onye dịka
gị Onyenwe anyị, n'etiti chi niile? Onye dịka gị? Onye dị
ebube n'ịdị nsọ. Onye otuto ya na-eyi egwu. Onye na-arụ
ọrụ dị ebube? **12** "I setịpụrụ aka nri gị, ala meghere ọnụ
ya loo ndị iro gị niile. **13** Site n'ebere gị, i dupụtara ndị ị
zọpụtara. Sitekwa n'ike gị dị ebube, i duru ha ruo n'ebe
obibi gị dị nsọ. **14** Ụwa niile nụrụ ya, maa jijiji. Ndị Filistia
ka oke ihe mgbu bịakwasịrị. **15** Ndị eze Edọm ga-anọ
n'ọnọdụ obi ịlọ mmiri. Ndị ndu Moab niile ga-abụ ndị
ọma jijiji ga-ejidekwa, ndị Kenan niile n'ọnọdụ ịtụ egwu
ga-agbaze; **16** oke egwu na oke ụjọ ejidela ha. Site n'ike
nke aka gị, ha ga-anọ jụụ dịka nkume, tutu ruo mgbe ndị
gị, Onyenwe anyị, gafechara, tutu ruo mgbe ndị gị, ndị ị
zụtara nye onwe gị, gafechara. **17** Gị onwe gị ga-akpọbata
ha, kụọ ha dịka mkpụrụ, n'elu ugwu nke ihe nketa gị.
N'ebe ahụ, Onyenwe anyị, i mere ka ọ bụrụ ebe obibi gị,
ebe nsọ ahụ, Onyenwe anyị, nke i ji aka gị tọọ ntọala ya.
18 "Onyenwe anyị ga-abụ eze ruo mgbe niile ebighị ebi."
19 Mgbe ịnyịnya Fero, na ụgbọ agha ya, na ndị na-agba
ịnyịnya, gbabanyere n'osimiri, Onyenwe anyị mere ka
mgbidi mmiri ahụ dagbuo ha. Ma ụmụ Izrel sitere n'ala
mmiri kọrọ gafee. **20** N'oge ahụ, Miriam onye amụma
nwanyị, nwanne Erọn weere ịgba iti egwu n'aka ya, duo

ndị inyom ndị so ya, jiri ịgba egwu nke ha na-etekwa
egwu. 21 Miriam bụrụ abụ sị ha, “Bụkuonụ Onyenwe anyị
abụ, n’ihi na ọ bụ onye e buliri elu nke ukwu. Ịnyịnya na
ndị na-agba ha, ka ọ tụnyere n’ime osimiri.” 22 Mgbe ihe
ndị a mesịrị, Mosis nọgidere na-edu ụmụ Izrel. Ha sitere
n’Osimiri Uhie ahụ bilie ije, jeruo ọzara Shua. Ha jere ije
n’ime ọzara abalị atọ, ma ha achọtaghị mmiri ọṅụṅụ 23
Mgbe ha ruru Mara, ha enweghị ike ịṅụ mmiri dị n’ebe
ahụ, n’ihi na mmiri ahụ na-elu ilu. (Ọ bụ ilu ilu a mere e
ji kpọọ ya Mara.) 24 N’ebe a, ụmụ Izrel malitere itamu
ntamu, megide Mosis sị, “Olee mmiri anyị ga-aṅụ?” 25
Mosis tikuru Onyenwe anyị mkpu akwa. Onyenwe anyị
gosiri Mosis osisi ọ ga-atụnye n’ime mmiri ahụ. Mgbe
Mosis mere otu a, mmiri ahụ malitere ịdị ụtọ ọṅụṅụ. Ọ
bụkwa na Mara ka Onyenwe anyị nọ nye ha ụkpụrụ ya
na iwu ya maka iji ya nwalee ha. 26 Ọ sịrị, “Ọ bụrụ na
unu ga-ege ntị nke ọma n’okwu Onyenwe anyị Chineke
unu, mee ihe ziri ezi n’anya ya, ọ bụrụkwa na unu eleruo
anya idebe iwu ya na ụkpụrụ ya niile, ọ dịghị ọrịa nke m
tinyere n’ahụ ndị Ijipt nke m ga-etinye n’ahụ unu. N’ihi
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, onye na-agwọ unu ọrịa
niile.” 27 Ha bịaruru n’obodo Elim, ebe e nwere isi iyi
mmiri ala na-asọpụta dị iri na abụọ, na iri osisi nkwụ
asaa. Ụmụ Izrel mara ụlọ ikwu ha n’akụkụ mmiri ahụ.
16 Ọgbakọ ụmụ Izrel niile hapụrụ obodo Elim, jere ije
bịarute n’ọzara Sin nke dị n’etiti Saịnaị na Elim. Ha
bịaruru n’ebe ahụ n’abalị iri na ise nke ọnwa abụọ, site
na mgbe ha hapụrụ Ijipt. 2 N’ọzara ahụ, nzukọ ahụ niile
tamuru ntamu megide Mosis na Erọn. 3 Ụmụ Izrel gwara

ha sị, “Ọ gaara adị anyị mma ma a sị na Onyenwe anyị
gburu anyị n’ala Ijipt. N’ebe ahụ ite anụ dị iche iche
na-adọ n’ihu anyị, anyị na-erikwa ụdị nri ọbụla anyị
chọrọ. Ugbu a, i dubatala anyị n’ọzara ka anyị niile nwụọ
n’agụụ.” **4** Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, “Lee anya,
aga m esi n’eluigwe zitere unu achịcha. Onye ọbụla ga-
aga tụtụkọtara onwe ya ihe oriri ụbọchị ọbụla dịka ọ
chọrọ. Aga m eji nke a lee ha ule ịmata ma ha ga-eme ihe
m nyere ha n’iwu. **5** Gwa ha na n’ụbọchị nke isii, ha ga-
ewere nri ha ga-ericha n’ụbọchị ahụ, ma nri ha ga-eri
n’ụbọchị nke asaa, ka ha ga-achịkọta n’ụbọchị nke isii.” **6**
Mosis na Erọn kpọkọtara ụmụ Izrel sị ha, “N’anyasị a ka
unu ga-amata na ọ bụ Onyenwe anyị dupụtara unu site
n’ala Ijipt. **7** Unu ga-ahụkwa ebube Onyenwe anyị n’ụtụtụ
echi, n’ihi na Onyenwe anyị anụla ntamu unu megide
ya. Onye ka anyị bụ unu ga-eji na-atamu ntamu megide
anyị?” **8** Mosis kwukwara sị, “Mgbe Onyenwe anyị nyere
unu anụ unu ga-eri n’anyasị a, nyekwa unu achịcha ga-eju
unu n’ụtụtụ, unu ga-amata na ọ bụ Onyenwe anyị, n’ihi ọ
nụla ntamu unu megide ya. Onye ka anyị bụ? Ọ bụghị
anyị ka unu na-atamu megide kama ọ bụ Onyenwe anyị
ka unu na-atamu megide.” **9** Mgbe ahụ, Mosis gwara Erọn
okwu sị ya, “Gwa nzukọ Izrel niile okwu sị ha, ‘Pụtanụ
bịa n’ihu Onyenwe anyị, n’ihi na ọ nụla ntamu unu.’”
10 Mgbe Erọn nọ na-agwa nzukọ Izrel okwu, ha lepụrụ
anya n’ọzara hụ ebube Onyenwe anyị ka ọ pụtara ihe
n’igwe ojii. **11** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis
okwu sị ya, **12** “Anụla m ntamu nke ụmụ Izrel na-atamu.
Gwa ha sị, ‘N’anyasị taa, unu ga-ata anụ, n’ụtụtụ echi

unu ga-eri achịcha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na abụ m
Onyenwe anyị Chineke unu.'" **13** N'oge uhuruchi ụbọchị
ahụ, nnụnụ kweel bịara kpuchie ọmụma ụlọ ikwu ahụ.
N'isi ụtụtụ echi ya, igirigi dakwara gburugburu ọmụma
ụlọ ikwu ahụ. **14** Mgbe ala kọrọ mmiri igirigi ahụ, ihe
dịka achịcha mbadamba nta jupụtara n'ala ọzara ahụ
niile. **15** Mgbe ụmụ Izrel hụrụ ya, ha jụrịtara onwe ha
ajụjụ sị, "Gịnị bụ nke a?" Mosis zaghachiri ha sị, "Ọ bụ
achịcha Onyenwe anyị nyere unu ka unu rie. **16** Ihe ndị
a bụ iwu Onyenwe anyị nyere, 'Ka onye ọbụla chịkọta
naanị nke ọ ga-ericha. Ihe ọtụtụ ọmaa maka otu onye
dịka ọnụọgụgụ ha si dị n'ezinaụlọ.'" **17** Ụmụ Izrel mere
dịka a gwara ha, ụfọdụ chịkọtara nke hiri nne, ụfọdụ nke
dị nta. **18** Mgbe ha ji ihe ọtụtụ ọmaa tụọ ya, ha chọpụtara
na onye chịkọtara hie nne enweghị karịa nke zuru ya,
onye chịkọtakwara nke nta, ọ dịghị ihe fọdụrụ ya inweta.
Onye ọbụla chịkọtara dị ka ihe ga-ezuru ya si dị. **19** Mosis
gwara ha sị, "Ka onye ọbụla hụ na o nweghị nke ga-afọdụ
ruo ụtụtụ echi ya." **20** Ma ụfọdụ n'ime ha egeghị Mosis
ntị. Ha rifọrọ nri ahụ debe ya. Ma mgbe chi echi ya bọrọ,
ha chọpụtara na ha ereela ure jupụta n'ikpuru, ma na-
esikwa isi dị njọ. Mosis were iwe dị ukwuu megide ụmụ
Izrel n'ihi ya. **21** Site n'ụbọchị ahụ, gaa n'ihu, ezinaụlọ
ọbụla na-ewebata nri n'ụtụtụ ọbụla, dịka mkpa ha siri
dị. Mgbe anwụ wara, nri ahụ niile fọdụrụ na-agbaze. **22**
N'ụbọchị nke isii, ha na-ewere nri okpukpu abụọ karịa ka
ha na-ewe n'ụbọchị ndị ọzọ. Mgbe ndịisi nzukọ Izrel hụrụ
mgbanwe dị otu a, ha bịara kọọrọ Mosis. **23** Mosis zara sị
ha, "Nke a bụ iwu Onyenwe anyị nyere: 'Ụbọchị echi bụ

ụbọchị izuike, ụbọchị nke asaa dị nsọ nye Onyenwe anyị.
Ya mere, sienụ ihe niile unu nwere isi taa, n'ihi na unu
agaghị esi ihe ọbụla echi. Nri ọbụla unu rifọrọ, hapụnụ
ya ka ọ bụrụ nri unu ga-eri echi.'" **24** Ha mere dịka Mosis
gwara ha. Mgbe chi echi bọrọ, ha chọpụtara na nri ha dị
mma dịkwa ụtọ, ikpuru adịghịkwa n'ime ya. **25** Mosis
gwara ha sị, "Nke a ga-abụ ihe oriri unu taa, n'ihi na ọ
bụ ụbọchị izuike nye Onyenwe anyị. Ọ dịghị nri unu ga-
ahụ nke unu ga-achịkọta taa. **26** Abalị isii ka unu ga-
achịkọta nri unu ga-eri. Ma n'abalị nke asaa bụ ụbọchị
izuike, unu agaghị ahụ nri unu ga-achịkọta." **27** Ụfọdụ
lefuru ọkwa ahụ Mosis maara ha anya. Ha pụrụ n'ụbọchị
izuike ahụ ịchọ nri, ma o nweghị nke ha nwetara. **28** N'ihi
nke a, Onyenwe anyị jụrụ Mosis ajụjụ sị ya, "Ruo ole
mgbe ka unu ga-anọgide na-enupu isi n'iwu m na ịdọ
aka na ntị m? **29** Lee, Onyenwe anyị enyela unu ụbọchị
izuike. Ya mere, n'ụbọchị nke isii ọ na-enye unu nri ga-
ezuru unu abalị abụọ. Onye ọbụla n'ime unu kwesiri
ịnọgide n'ụlọ unu. Unu ekwesighị ịpụ apụ." **30** N'ihi nke
a, ndị Izrel niile zuru ike n'ụbọchị nke asaa. **31** Ndị Izrel
kpọkwara aha nri ahụ ha na-achịkọta mánà. Ọ dị ọcha
dịka mkpụrụ kọrianda. Ọ na-atọkwa ụtọ dịka achịcha
e ji mmanụ aṅụ mee. **32** Emesịa, Mosis gara n'ihu gwa
ha okwu sị, "Onyenwe anyị enyela iwu sị, 'Na unu ga-eji
ihe ọtụtụ ọmaa tụpụta mánà nke unu ga-edebe. Ọ ga-
abụ ihe ncheta ga-adịrị ọgbọ ndị Izrel niile na-abịa n'ihu.
N'ụzọ dị otu a, ụmụ unu ga-ahụ ụdị achịcha m jiri zụọ
unu n'ime ọzara mgbe m gbapụtara unu site n'ala ndị
Ijipt.'" **33** N'ihi nke a, Mosis nyere Erọn iwu sị ya, "Tụrụ

ọtụtụ ọmaa mánà tinye ya n'ime ite nta. Bute ya debe ya
n'ihu Onyenwe anyị, ka ọ bụrụ ihe ga-adịgide nye ọgbọ dị
n'ihu." 34 Emesịa, Erọn dọnyere mánà a n'ihu Ihe Ama e
debere n'ime ụlọ ikwu, dịka Onyenwe anyị nyere Mosis
n'iwu. 35 Ndị Izrel niile riri mánà ndị a iri afọ anọ tutu
ruo mgbe ha batara n'ala ebe ndị mmadụ bi, tutu ruo
mgbe ha bịarutere n'oke ala Kenan. 36 (Ihe ọtụtụ ọmaa
bụ otu ọtụtụ n'ime ọtụtụ iri nke ga-eju ihe ọtụtụ efaf.)

17 Ọgbakọ ụmụ Izrel niile sitere n'ọzara Sin bilie ije ha,
na-aga site n'otu ebe ruo n'ebe ọzọ dịka Onyenwe anyị
nyere n'iwu. Ha mara ụlọ ikwu ha na Refidim, ma ọ dịghị
mmiri dị nke ndị mmadụ ga-aṅụ. 2 N'ihi nke a, ha sesịrị
Mosis okwu, sị, "Nye anyị mmiri ka anyị ṅụọ." Mosis zara,
sị, "Gịnị mere unu ji esesị m okwu? Gịnị mere unu ji chọọ
ịnwapụta ntachiobi Onyenwe anyị?" 3 Ma akpịrị mmiri
kpọrọ ndị a nkụ n'ebe ahụ, nke a mere ka ha tamuo
ntamu megide Mosis. Ha sịrị, "Ọ bụkwa n'ihi gịnị ka i ji
site n'obodo Ijipt kpọpụta anyị, ime ka anyị, ụmụntakịrị
anyị na anụ ụlọ anyị nwụọ n'ihi akpịrị ịkpọ nkụ?" 4 N'ihi
ya, Mosis tikuru Onyenwe anyị mkpu akwa sị, "Gịnị ka m
ga-eme banyere ndị a. Lee, ha chọrọ itugbu m na nkume."
5 Ma Onyenwe anyị zaghachiri Mosis, sị ya, "Gaa n'ihu ndị
a, kpọrọ ụfọdụ n'ime ndị okenye Izrel. Jirikwa mkpanaka
ahụ n'aka gị, bụ nke i tiri n'elu osimiri Naịl gaa. 6 Lee,
Aga m eguzo n'ihu gị n'akụkụ nkume dị na Horeb. Ị ga-
akụ mkpara gị n'elu nkume ahụ. Mmiri ga-asọpụtakwa
site na ya, ka ndị mmadụ ṅụọ." Ya mere, Mosis mere otu
a n'ihu ndị okenye Izrel niile. 7 N'ihi nke a, ọ kpọrọ aha
ebe ahụ Masa na Meriba n'ihi esemokwu ụmụ Izrel na

n'ihi nwale ha nwalere Onyenwe anyị, na-asị, "Onyenwe
anyị ọ nọnyeere anyị, ka ọ bụ na ọ nọnyereghị anyị?"
8 Ndị Amalek bịara lụso ụmụ Izrel agha na Refidim. 9
Mosis gwara Joshua okwu sị ya, "Họpụta ụfọdụ ndị ikom
ka ha gaa lụso ndị Amalek agha. Echi, mụ onwe m ga-
eguzoro n'elu ugwu, jidekwa mkpara Chineke n'aka m."
10 Ya mere, Joshua pụrụ gaa lụso ndị Amalek agha dịka
Mosis gwara ya. Ma Mosis na Erọn na Hua, rigoro n'elu
ugwu ahụ. 11 Ndị Izrel na-enwe mmeri mgbe ọbụla Mosis
weliri aka ya elu, ma ndị Amalek na-emeri mgbe ọbụla
Mosis wedatara aka ya. 12 Mgbe ike gwụrụ aka Mosis, ha
butere nkume tinye n'okpuru ya mee ka ọ nọkwasị n'elu
ya. Erọn na Hua jidere aka Mosis abụọ welie ya elu, otu
onye n'akụkụ a, onye nke ọzọ n'akụkụ nke ọzọ. Ime ka
aka Mosis guzosie ike tutu ruo mgbe anwụ dara. 13 N'ihi
nke a, Joshua na ndị agha ya meriri ndị agha Amalek
site n'iji mma agha gbuo ha. 14 Emesịa, Onyenwe anyị
sịrị Mosis, "Dee ihe niile ndị a n'akwụkwọ, ka ọ bụrụ ihe
ncheta. Gụgharịakwa ya na ntị Joshua. N'ihi na aga m
ehichapụ ihe niile a ga-eji cheta Amalek n'elu ụwa." 15
Mosis wuru ebe ịchụ aja nye Onyenwe anyị. Ọ kpọrọ ya
Onyenwe anyị Nisi, nke pụtara, Onyenwe anyị bụ ọkọlọtọ
m. 16 Mosis sịrị, "N'ihi na-eweliri aka elu n'ebe ocheeze
Onyenwe anyị dị. Onyenwe anyị ga na-ebuso ndị Amalek
agha site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ."

18 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Jetro, nna nwunye Mosis,
onye bụkwa onye nchụaja Midia, nụrụ banyere ihe niile
Chineke meere Mosis na Izrel ndị nke ya, na ụzọ Onyenwe
anyị si napụta Izrel site n'aka ndị Ijipt. 2 Jetro ọgọ nwoke

Mosis kpọọrọ Zipọra, nwunye Mosis, mgbe Mosis chụlara
ya 3 na ụmụ ya ndị ikom abụọ. Aha nwa ya nke mbụ
bụ Geshọm, nke pụtara, abụ m ọbịa na mba ọzọ. 4 Aha
nwa nwoke nke abụọ bụ Elieza, nke bụ, Onyenwe anyị
bụ onye inyeaka m. N'ihi na mgbe Mosis mụrụ Elieza
o kwuru sị, "Chineke nna m bụ onye inyeaka m, n'ihi
na ọ napụtara m site na mma agha Fero." 5 Jetro, ọgọ
nwoke Mosis, bịakwutere ha n'ime ọzara. O dutere ụmụ
ndị ikom Mosis abụọ na nwunye Mosis. N'oge ahụ, Mosis
na ụmụ Izrel mara ụlọ ikwu ha n'akụkụ ugwu Chineke. 6
O ziri Mosis ozi sị, "Mụ bụ Jetro ọgọ gị nwoke bịakwutere
gị, nwunye gị na ụmụ gị abụọ sokwa m." 7 N'ihi ya, Mosis
gara zute ọgọ ya nwoke, kpọọ isiala nye ọgọ ya, sutu ya
ọnụ. Emesịa, ọ kpọbatara ha n'ime ụlọ ikwu ya. Jetro na
ọgọ ya Mosis kwurịtara okwu, jụọ ihe banyere otu ihe
si agara ibe ha. 8 Mosis kọọrọ nna nwunye ya ihe niile
Onyenwe anyị mere Fero na ndị Ijipt niile n'ihi ndị Izrel.
Ọ kọkwaara ya banyere ihe ndakwasị niile dakwasịrị ha
n'ime ọzara, na otu Onyenwe anyị si napụta ha. 9 Jetro
soro Mosis ṅụrịa ọṅụ nke ukwuu n'ihi ihe niile Onyenwe
anyị meere ndị Izrel, na otu o siri napụta ha site n'aka ndị
Ijipt. 10 Jetro kwuru sị, "Onye a gọziri agọzi ka Onyenwe
anyị bụ. Onye napụtara unu site n'aka ndị Ijipt na site
n'aka Fero. 11 Ugbu a, amaara m na Onyenwe anyị kachasị
chi ndị ọzọ niile elu, n'ihi na ọ zọpụtara ndị ya site n'aka
ndị Ijipt ndị sitere na mpako ha meso Izrel mmeso." 12
Jetro, nna nwunye Mosis chụọrọ Chineke aja nsure ọkụ
na aja ndị ọzọ. Emesịa, Erọn na ndị okenye Izrel bịara
soro Mosis na ọgọ ya nwoke rie ihe n'ihu Chineke. 13

N'ụbọchị nke ọzọ ya, Mosis bịara nọdụ ala ikpere ndị
mmadụ ikpe. Igwe mmadụ nọgidere Mosis site n'ụtụtụ
ruo n'anyasị. **14** Ọgọ Mosis hụrụ ihe niile ọ na-emere
ndị mmadụ, nke a mere na ọ jụrụ, "Gịnị bụ ihe nke a ị
na-emere ndị a? Gịnị mere i ji nọdụ ala naanị gị, ndị a
niile gbaa gị gburugburu malite n'ụtụtụ ruo n'anyasị?" **15**
Mosis zara nna nwunye ya sị, "N'ihi na ha bịara ịjụta m
ihe si n'aka Chineke. **16** Ọ bụrụ na esemokwu adịrị n'etiti
mmadụ ọbụla na ibe ya, ha na-abịakwute m, ka m kpebie
ihe dị n'etiti mmadụ na ibe ya. Ana m eme ka ha mata
iwu na ụkpụrụ Chineke." **17** Mgbe Jetro, nna nwunye
Mosis, nụrụ ihe ndị a niile, ọ sịrị Mosis, "Ihe ị na-eme
adịghị mma. **18** Ike ga-agwụ gị, gwụkwa igwe mmadụ ndị
a. Ọrụ a ị na-arụ dị ukwuu karịa gị. Naanị gị agaghị ebuli
ya. **19** Ugbu a, gee m ntị. M ga-adụ gị ọdụ, ka Chineke
nọnyekwara gị. Ọ ga-adị mma ma ọ bụrụ na ị bụ onye na-
anọchi anya ndị a n'ihu Chineke. N'ụzọ dị otu a, i nwere
ike iweta nsogbu niile ha nwere n'ihu Chineke. **20** Ihe ọzọ
ị ga-eme bụ nke a: ị ga-akụziri ha iwu na ụkpụrụ Chineke,
gosikwa ha ụzọ ha ga-esi bie ndụ, na ọrụ ha kwesiri ịrụ.
21 Ma site n'etiti ndị a họpụta ndị ikom tozuru, ndị ikom
na-atụ egwu Chineke, ndị kwesiri ntụkwasị obi na ndị
kpọrọ uru n'ezighị ezi asị. Mee ha ndịisi na-achị imerime
puku ndị mmadụ, ndịisi narị mmadụ, ndịisi iri mmadụ
ise na ndịisi mmadụ iri. **22** Mee ka ha bụrụ ndị ikpe nye
ndị mmadụ oge niile. Nye iwu ka ha na-ewetara gị okwu
dịkarịsịrị ike, ma na-ekpe ikpe gbasara okwu dị mfe na
ndị ọzọ niile dị iche iche. N'ụzọ dị otu a, ndị ikpe ndị ahụ
ga-enyere gị aka ime ka ibu arọ gị dị mfe. **23** Ọ bụrụ na ị

ga-eme ihe niile ndị a, ọ bụrụkwa na Chineke ekwenye, ị
ga-enwe ike nagide nsogbu niile. Mmadụ niile ga-ewere
udo na ọṅụ birikwa." 24 Mosis gere ntị n'ihe niile nna
nwunye ya gwara ya. O mekwara ihe niile o kwuru. 25 O
sitere n'etiti ụmụ Izrel họpụta ndị kwesiri ekwesi mee
ka ha bụrụ ndịisi. Ụfọdụ ka o mere ndịisi na-elekọta
imerime puku mmadụ, ụfọdụ na-achị narị mmadụ, ụfọdụ,
iri mmadụ ise, ụfọdụ, mmadụ iri. 26 Ha jere ozi dịka ndị
ikpe nye ndị mmadụ n'oge niile. Ha na-ewetara Mosis
okwu niile siri ike, ma ha onwe ha na-ekpe ikpe banyere
okwu nke dịkarịsịrị nta. 27 Mgbe ahụ, Mosis zilagara nna
nwunye ya. Jetro laghachikwara n'obodo nke aka ya.
19 N'ọnwa nke atọ, site n'oge ndị Izrel hapụchara obodo
Ijipt, n'ụbọchị ahụ, ha bịaruru ọzara Saịnaị. 2 Ọ bụ site na
Refidim ka ha sị bịaruo ọzara Saịnaị, mee ebe obibi ha
n'ebe ahụ, n'akụkụ ugwu Saịnaị. 3 Mosis rigooro n'elu
ugwu ahụ izute Chineke. Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sitere
n'elu ugwu ahụ kpọ Mosis oku sị ya, "Otu a ka ị ga-esi
gwa ụlọ Jekọb okwu. Ị ga-akọrọ ụmụ Izrel: 4 'Unu onwe
unu ahụla ihe m mere ndị Ijipt, hụkwa otu m siri buru
unu na nku ugo, si otu a, dọtara unu onwe m. 5 N'ihi
nke a, ọ bụrụ na unu ga-erubere m isi nke ọma ma debe
ọgbụgba ndụ m, unu ga-abụ ihe onwunwe nke m dị oke
ọnụahịa. N'ezie, ụwa niile bụ nke m, 6 ma unu ga-abụrụ
m alaeze ndị nchụaja, na mba dị nsọ.' Okwu ndị a ka ị
ga-agwa ụmụ Izrel." 7 Mosis gara kpọkọta ndị okenye
ndị Izrel, gwa ha okwu niile nke Onyenwe anyị nyere
ya n'iwu. 8 Ndị mmadụ niile a jikwa otu olu zaghachi
ya sị, "Ihe ọbụla Onyenwe anyị kwuru ka anyị ga-eme."

Mosis gwara Onyenwe anyị ihe niile ndị Izrel kwuru. 9
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, "Lee, agaje m izute
gị n'ime igwe ojii gbara ọchịchịrị. Achọrọ m ka ụmụ Izrel
niile were ntị ha nụrụ mgbe m ga-agwa gị okwu, ọzọkwa,
ka ha kwerekwa na gị ruo mgbe niile." Mosis gwara ndị
Izrel niile okwu nke Onyenwe anyị gwara ya. 10 Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu ọzọ sị, "Rịdakwuru ndị m, doo ha
nsọ taa na echi. N'ihi na nke a ga-abụ nkwado ha izute m.
Ka ha saa uwe ha mmiri, 11 jikerekwa n'ụbọchị nke atọ.
N'ihi na m ga-arịdata n'elu ugwu Saịnaị n'ihu mmadụ
niile. 12 Ị ga-akpa oke n'ebe ha na-agaghị agafe. Nye
ha iwu si ha, 'Kpacharanụ anya ka unu ghara ịbịa ugwu
ahụ nso, maọbụ metụ ala ugwu ahụ aka. N'ihi na onye
ọ bụla metụrụ ugwu ahụ aka aghaghị ịnwụ.' 13 Agaghị
emetụ onye mmebi iwu ahụ aka, kama, a ga-eji nkume
tugbuo ya, maọbụ e were àkụ gbagbuo ya, maọbụ mmadụ
maọbụ anụmanụ, ọ gaghị adị ndụ. Mmadụ ọbụla agaghị
abịaru ugwu ahụ nso, ruo mgbe ha nụrụ opi nke a ga-
afụ. Mgbe ahụ, ha nwere ike bịa nso ugwu ahụ." 14 Ya
mere, Mosis si n'ugwu ahụ rịdakwuru ụmụ Izrel. O doo
ndị mmadụ ahụ nsọ. Ha niile ji mmiri saa uwe ha. 15
Mosis dọrọ ha aka na ntị sị ha, "Jikerenụ n'ụbọchị nke
atọ. Nwoke na nwanyị enwekwala mmekọrịta ọbụla."
16 Mgbe o ruru n'ụtụtụ ụbọchị nke atọ ahụ, oke igwe
ojii kpuchiri elu ugwu ahụ. Amụma malitere na-egbuke,
egbe eluigwe malitekwara ịgba. N'ikpeazụ, opi ike dara.
Mmadụ niile tụrụ egwu, makwa jijiji. 17 Mosis duuru
ndị mmadụ ahụ niile si n'ụlọ ikwu ha pụta gaa izute
Chineke. Ha niile guzokwara n'ala ugwu ahụ. 18 Mgbe

ahụ, anwụrụ ọkụ kpuchiri ugwu Saịnaị. Ma lee! Onyenwe
anyị rịdatara dịka ire ọkụ n'elu ugwu ahụ. Anwụrụ ọkụ
rigoro elu dịka anwụrụ ọkụ nke ọhịa na-ere ọkụ. Ala
ọma jijiji dị ukwuu dakwasịkwara ugwu ahụ. **19** Mgbe
opi ike ahụ na-ada ike ike, Mosis malitere ịgwa Chineke
okwu. Chineke zaghachiri Mosis okwu site n'olu dara ụda
dịka egbe eluigwe. **20** Onyenwe anyị rịdatara bịaruo n'elu
ugwu Saịnaị. Ọ gwara Mosis ka ọ rịgota bịa zute ya. Mosis
rigoro n'elu ugwu ahụ ijekwuru Chineke. **21** Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị, "Rịda gaa dọọ ndị mmadụ ahụ
aka na ntị ka ha ghara ịgafe oke ala ahụ bịaruo nso ịhụ
Onyenwe anyị anya ka ha ghara ịla n'iyi. **22** Ọ bụladị
ndị nchụaja ndị chọrọ ịbịaru Onyenwe anyị nso aghaghị
ido onwe ha nsọ. Ma ọ bụghị otu a, Onyenwe anyị ga-
eme ka ha niile nwụọ." **23** Mosis zaghachiri Onyenwe
anyị sị, "Ndị mmadụ agaghị arịgota n'ugwu Saịnaị n'ihi
na gị onwe gị adọọla anyị aka na ntị sị, 'Kpaanụ oke
gburugburu ugwu a, doo ya nsọ.'" **24** Ma Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị: "Gbada gaa kpọgota Erọn ka gị na
ya soro rigota n'elu ugwu a. Ma lezie anya ka ndị nchụaja
na ndị Izrel ghara irigota n'ebe a ịbịakwute Onyenwe
anyị, ma ọ bụghị otu a, ọ ga-eji ike laa ha n'iyi." **25** Ya
mere, Mosis rịdakwuru ndị Izrel ga gwa ha.

20 Chineke kwuru okwu ndị a niile sị: **2** "Mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị Chineke unu, onye kpọpụtara unu site
n'Ijipt, bụ ala nke ibu ohu. **3** "Ị gaghị enwe chi ọzọ tinyere
m. **4** Gị emerela onwe gị arụsị a pịrị apị, n'oyiyi nke ụdị
ọbụla nke yiri ihe dị n'eluigwe maọbụ nke yiri ihe dị
n'ụwa, n'okpuru ya maọbụ n'ime mmiri, n'okpuru ụwa. **5**

Gị akpọla isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ihi na Mụ
onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke gị, abụ m Chineke
ekworo. Onye na-ata ụmụ na ụmụ ụmụ ahụhụ, n'ihi ajọ
omume nke ndị mụrụ ha, ọ bụladị ruo n'ọgbọ nke atọ
na nke anọ, nke ndị ahụ kpọrọ m asị. **6** Ma na egosi
ịhụnanya nye puku ọgbọ niile nke ndị hụrụ m n'anya,
bụ ndị na-edebe ihe niile m nyere n'iwu. **7** Gị ejikwala
aha Onyenwe anyị bụ Chineke gị eme ihe efu, n'ihi na
Onyenwe anyị agaghị agụ onye ji aha ya eme ihe efu dịka
onye ikpe na-amaghị. **8** Cheta ụbọchị izuike site n'ido ya
nsọ. **9** N'ime ụbọchị isii ka ị ga-eje ozi gị niile. Ọ bụkwa
n'ime ha ka ị ga-arụzu ọrụ gị niile. **10** Ma ụbọchị nke
asaa bụ ụbọchị izuike nke Onyenwe anyị Chineke gị. Ị
gaghị arụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ, gị onwe gị, nwa gị
nwoke na nwa gị nwanyị, onye ọrụ gị nwoke, onye ọrụ gị
nwanyị, maọbụ anụ ụlọ gị ọbụla, ọbụladị onye ọbịa bi
n'obodo gị. **11** N'ihi na ọ bụ n'ime ụbọchị isii ka Onyenwe
anyị kere eluigwe na ụwa, na oke osimiri, na ihe niile
dị n'ime ha. O zuru ike n'ụbọchị nke asaa. N'ihi nke a
Onyenwe anyị gọziri ụbọchị nke asaa doo ya nsọ, ka ọ
bụrụ ụbọchị izuike. **12** Sọpụrụ nne gị na nna gị, dịka
Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị n'iwu, ka ụbọchị ndụ
gị dị ogologo n'ala ahụ nke Onyenwe anyị Chineke gị na-
enye gị. **13** Gị egbula mmadụ. **14** Gị akwala iko. **15** Gị ezula
ohi. **16** Agbala ama ụgha megide onye agbataobi gị. **17**
Gị enwela anya ukwu n'ebe ụlọ onye agbataobi gị dị. Gị
enwekwala anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị
dị, maọbụ ohu ya nwoke maọbụ ohu ya nwanyị, ehi ya
maọbụ ịnyịnya ibu ya, ma ọ bụkwanụ n'ihe ọbụla nke

onye agbataobi gị nwere dị.” 18 Mgbe ndị Izrel hụrụ egbe
eluigwe, na amụma ọkụ, na opi ike, hụkwa ugwu ahụ ka o
jupụtakwara n’anwụrụ ọkụ, ha mara jijiji n’ihi egwu. Ha
guzoro n’ebe dị anya, 19 sị Mosis, “Biko ka gị onwe gị
gwa anyị okwu, anyị ga-anụ ma ka Chineke gharakwa
ịgwa anyị okwu, ma ọ bụghị ya, anyị ga-anwụ.” 20 Mosis
sịrị ndị Izrel, “Unu atụkwala ụjọ, n’ihi na Chineke bịara
ịnwale unu ime ka unu na-atụ ya egwu mgbe ọbụla ka
unu ghara imehie megide ya.” 21 N’ihi nke a, mmadụ
niile guzoro n’ebe dị anya site n’ugwu ahụ. Ma Mosis
bara n’ime igwe ojii ahụ, ebe Chineke n’onwe ya nọ. 22
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, “Gwa ụmụ Izrel
okwu sị, ‘Unu onwe unu ahụla na m si n’eluigwe gwa unu
okwu. 23 Unu emerela onwe unu chi ọzọ tinyere m, chi
ọlaọcha maọbụ chi ọlaedo. Unu emerela onwe unu ha. 24
“‘Ebe ịchụ aja unu ga-ewuru m ga-abụ nke unu ji naanị
aja wuo. N’ebe ahụ ka unu ga-achụrụ m aja nsure ọkụ na
aja udo. Unu ga-ejikwa igwe ewu na atụrụ, na ehi chụọrọ
m aja. Unu ga-ewuru m ebe ịchụ aja naanị ebe ọbụla m
mere ka aha m bụrụ ihe a na-asọpụrụ, n’ebe ahụ ka m
ga-abịa gọzie unu. 25 Ọ bụrụ na unu ewuo ebe ịchụ aja
nkume, unu ejikwala nkume a wara awa, n’ihi na unu ga-
eme ka ọ ghara ịdị nsọ ma ọ bụrụ na unu ejiri ngwa ọrụ
wagharịa nkume ya. 26 Unu ejila ihe nrigo gbagoro n’ebe
ịchụ aja m, ka a ghara ikpughe ọtọ unu n’elu ya.’

21 “Ndị a bụ iwu ị ga-edebe n’ihu ha. 2 “Ọ bụrụ na ị
goro ohu onye Hibru, ọ ga-agbara gị odibo afọ isii. Ma
n’afọ nke asaa, ọ ga-abụ onye nwere onwe ya laakwa
n’akwụghị ụgwọ ọbụla. 3 Ọ bụrụ na sọọsọ ya bịara, sọọsọ

ya ga-ala, ma ọ bụrụ na o nwere nwunye tupu ọ bụrụ
ohu, ya na nwunye ya ga-eso ala. 4 Ọ bụrụ na nna ya
ukwu kpọnyere ya nwunye onye mụtaara ya ụmụ ndị
ikom na ụmụ ndị inyom, nwanyị ahụ na ụmụ ya ga-abụ
nke nna ya ukwu, naanị nwoke ahụ ga-enwere onwe ya. 5
“Ma ọ bụrụ na ohu ahụ asị, n’ezie, ‘Ahụrụ m onyenwe m
na nwunye m na ụmụ m n’anya, achọghị m inwere onwe,’
6 mgbe ahụ, onyenwe ya ga-eduru ya bịakwute Chineke.
Mgbe ọ kpọbatasịrị ya n’ọnụ ụzọ, onyenwe ya ga-eji agịga
dupuo ntị ya. Malite n’oge ahụ, ọ ga-abụkwa ohu ya ruo
ọgwụgwụ ndụ ya. 7 “A sị na nwoke eree nwa ya nwanyị
dịka ohu, agaghị ala otu ndị ohu nwoke si ala. 8 Ọ bụrụ
na ihe nwanyị ahụ amasịkwaghị onyenwe ya, onye họọrọ
ya nye onwe ya, onyenwe ya ga-ekwere ka a gbapụta ya.
Ma ọ gaghị eresi ya ndị ọbịa. N’ihi na onyenwe ya emeela
nwanyị ahụ ihe ọjọọ mgbe ọ jụrụ na ọ gaghị alụkwa ya
ọzọ. 9 Ọ bụrụ na ọ chọrọ ka nwa ya nwoke lụọ ya dịka
nwunye ya, ọ ga-emeso ya dịka omenaala si kwado e si
emeso ndị bụ nwaada. 10 Ọ bụrụkwa na ọ lụta ya dịka
nwunye nke aka ya, mesịakwa lụta nwunye ọzọ, ọ gaghị
akwụsị inye ya uwe maọbụ ihe oriri. Ọ gaghị agọnarịkwa
ya ihe ọbụla kwesiri ya dịka nwunye. 11 Ọ bụrụ na o
mereghị ohu nwanyị a ihe ndị a, nwanyị a pụrụ ịhapụ
ya gaara onwe ya na-akwụghị ụgwọ ọbụla. Mgbe ahụ, ọ
ga-enwerekwa onwe ya. 12 “Ọzọkwa, ọ bụrụ na mmadụ
etigbuo mmadụ ibe ya, aghaghị ime ka onye dị otu a
nwụọ. 13 Ma ọ bụrụ na o mere ya na-amaghị ama, ọ
bụrụkwa na Chineke kwagidere omume dị otu a, mgbe
ahụ, a ga-ahọpụtara ya ebe ọ ga-agbaga, jee zere ndụ. 14

Ọ bụrụkwa na onye ọbụla akpachara anya jiri aghụghọ
gbuo mmadụ ibe ya, a ga-adọpụta ya, ọ bụladị site n'ebe
ịchụ aja m, gbuo ya. 15 "Ọ bụrụ na onye ọbụla etie nna ya
maọbụ nne ya ihe, a ghaghị ime ka onye dị otu a nwụọ.
16 "Onye ọbụla tọọrọ mmadụ ibe ya, ma o rere ya n'ahịa,
maọbụ na a chọpụtara ya n'aka ya, a ga-eme ka onye dị
otu a nwụọ. 17 "Aghaghị ime ka onye ọbụla ga-akpọ nna
ya maọbụ nne ya iyi nwụọ. 18 "Ọ bụrụ na mmadụ abụọ
alụọ ọgụ ma otu n'ime ha ewere nkume maọbụ osisi tie
onye nke ọzọ. Ọ bụrụ na ọ nwụghị, kama na o merụrụ
ahụ, dinaakwa n'ihe ndina ya, 19 ọ bụrụ na onye ahụ
ebilie were mkpara ya na-ejeghari̩, ikpe agaghị ama onye
ahụ tiri ya ihe, kama ọ ga-akwụ ụgwọ ihe onye ahụ ji
gwọọ onwe ya, na oge onye ahụ o tiri ihe ji nọọ n'ihe
ndina, ruo mgbe ahụ ya ga-adị mma. 20 "Ọ bụrụ na ohu
ọbụla anwụọ site n'ihe otiti nke onyenwe ya tiri ya, ma
ohu ahụ ọ bụ nwoke maọbụ nwanyị, a ga-adọ onyenwe
ya aka na ntị site n'inye ya ntaramahụhụ. 21 Otu ọ dị, ọ
bụrụ na ohu ahụ dị ndụ n'ụbọchị mbụ, maọbụ n'ụbọchị
nke abụọ, a gaghị enye onyenwe ya ntaramahụhụ n'ihi
na ohu ahụ bụ akụ ya. 22 "Ọ bụrụ na mmadụ abụọ esite
n'ịlụ ọgụ ha merụọ nwanyị dị ime ahụ, mee ka ime ahụ
pụọ, ma nwanyị ahụ emerụghị nnukwu ahụ, di nwanyị
ahụ ga-anara site n'aka onye ahụ merụrụ nwunye ya
ahụ ihe niile ọbụla o kwuru na a ga-akwụ ya, bụkwa
nke ndị na-ekpe ikpe kpebiri. 23 Ma ọ bụrụ na nwanyị
ahụ a nwụọ n'ihi mmerụ ahụ ahụ e merụrụ ya, a ga-
eme ka nwoke ahụ merụrụ ya ahụ nwụọ. 24 Ọ bụrụ na ọ
bụ anya ka a kụkpọrọ, anya n'ọnọdụ anya. Ọ bụrụkwa

otu eze ka e tipụrụ, eze n'ọnọdụ eze. Otu ahụ kwa, aka
n'ọnọdụ aka, ụkwụ n'ọnọdụ ụkwụ. 25 Ịda ọkụ n'ọnọdụ
ịda ọkụ, ọnya mma, n'ọnọdụ ọnya mma, ihe otiti n'ọnọdụ
ihe otiti. 26 "Ọ bụrụ na mmadụ ọbụla esite n'ihe otiti o
tiri ohu ya kụkpọọ ya anya, a ga-eme ka ohu ahụ nwere
onwe ya, maọbụ ohu nwoke maọbụ ohu nwanyị, n'ihi
na o jirila anya ya gbara onwe ya. 27 Ọ bụrụ na mmadụ
ọbụla etipụ eze ohu ya nwoke maọbụ ohu ya nwanyị, a
ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya n'ihi eze ya nke e
tipụrụ. 28 "Ọ bụrụ na ehi ejiri mpi ya sọda mmadụ si
otu a mee ka onye ahụ nwụọ, a ga-atụgbu ehi ahụ na
nkume. Mmadụ ọbụla agaghị erikwa anụ ehi ahụ. Ma
a ga-agụ onyenwe ehi ahụ dịka onye ikpe na-amaghị.
29 Ọ bụrụ na ehi ahụ na-asọkarị ndị mmadụ mpi mgbe
niile, agaghị eri anụ ya. Kama, ọ bụrụ na adọọla onyenwe
ya aka na ntị banyere ehi ahụ ọtụtụ oge, ma o meghị
ihe ọbụla banyere ya, a ga-eme ka ehi ahụ na onyenwe
ya nwụọ. 30 Ma ọ bụrụ na ndị nwe mmadụ achọọ ka a
kwụọ ha ụgwọ kama igbu onyenwe ehi ahụ, ndị ikpe ga-
ekpebi ego ole onyenwe ehi ga-akwụ ha. 31 Otu a ka a ga-
esikwa kpee ikpe nke ga-apụta ma ọ bụrụ na ehi asọda
nwokorobịa maọbụ nwaagbọghọ ọbụla. 32 Kama ọ bụrụ
na ehi asọda ohu nwoke maọbụ ohu nwanyị, onyenwe ehi
ahụ ga-akwụ onyenwe ohu ahụ iri mkpụrụ ọlaọcha atọ.
Emesịa, a ga-eji nkume tugbuo ehi ahụ. 33 "Ọ bụrụ onye
ọbụla meghere olulu maọbụ gwuo olulu, ghara imechi
ya, nke mere na ehi mmadụ maọbụ ịnyịnya ibu adaba
n'ime ya, 34 onye ahụ gwuru olulu ahụ ga-akwụ onyenwe
anụ ụlọ ahụ ọnụọgụgụ ego o jiri zụta ya. Mgbe ahụ ọ

ga-eburu ozu anụ ahụ nwụrụ anwụ. **35** "Ọ bụrụ na oke ehi mmadụ emerụọ oke ehi onye ọzọ ahụ, emesịa ehi dị otu a anwụọ, a ga-ere ehi nke dị ndụ, kewaa ego ya ụzọ abụọ. Otu a kwa, a ga-ekewa ehi nke nwụrụ anwụ, nye mmadụ abụọ ahụ otu ụzọ otu ụzọ. **36** Ọ bụrụ na amaara na oke ehi ahụ na-asọ mpi mgbe niile n'oge gara aga, ma onyenwe ya emeghị ihe ọbụla banyere ya, ọ ga-akwụzu ụgwọ ehi ahụ nwụrụ anwụ. Emesịa ehi ahụ nwụrụ anwụ ga-abụrụ nke ya.

22 "Ọ bụrụ na mmadụ ezuru ehi maọbụ atụrụ gbuo ya, maọbụ ree ya, ọ ga-akwụghachi ehi ise n'ọnọdụ ehi ahụ. N'ọnọdụ otu atụrụ o zuuru, ọ ga-akwụghachi atụrụ anọ. **2** "Ọ bụrụ na e jide onye ohi mgbe ọ na-egbuka ụlọ onye ọzọ, ọ bụrụkwa na e tigbuo ya, mee ka ọ nwụọ, iwu ejideghị onye ahụ gburu ya. **3** Kama ọ bụrụ na e tigburu onye ahụ mgbe chi bọcharala, ọmụma ikpe ga-adịrị onye ahụ tigburu ya. "Ọ bụrụ na e jide onye ohi, a ga-eme ka ọ kwụghachi ihe o zuru n'ohi. Ọ bụrụ na o nweghị ike kwụghachi, a ga-ere ya dịka ohu, jiri ego e retara kwụọ ụgwọ o ji. **4** Ọ bụrụ na a chọta ihe o zuru n'aka ya, maọbụ ehi, maọbụ ịnyịnya ibu, maọbụ atụrụ, ọ ga-akwụghachi ọnụahịa ya okpukpu abụọ. **5** "Ọ bụrụ na mmadụ akpachara anya hapụ anụ ụlọ ya ka ọ gaa taa nri n'ubi maọbụ n'ubi vaịnị, maọbụ n'ubi onye ọzọ, onyenwe anụ ụlọ ahụ ga-akwụ ụgwọ ihe niile anụ ụlọ ya mebiri, ma ihe ọ ga-eji kwụọ ụgwọ ahụ aghaghị ịbụ ihe ọrụ ubi dị mma nke o si n'ubi ya maọbụ n'ubi vaịnị ya wepụta. **6** "Ọ bụrụ na ọkụ na-agba banye n'ogwu, repịa ogbo ọka dị n'ubi mmadụ maọbụ ọka guzoro eguzo, ma ọ bụkwanụ

ọhịa niile, onye ahụ tinyere ọkụ ahụ ga-akwụghachi ụgwọ
ihe ahụ niile nke ọkụ repịara. **7** "Ọ bụrụ na mmadụ enye
enyi ya maọbụ onye agbataobi ya ego, maọbụ ihe ọbụla
ka o debere ya, ma onye ohi agaa zuru ya site n'ụlọ ya, a
si na e jide onye ohi dị otu a, ọ ga-akwụghachi ụgwọ ihe
o zuru okpukpu abụọ. **8** Ọ bụrụ na a chọpụtaghị onye ohi
ahụ, onye nwe ụlọ ahụ aghaghị ịbịa n'ihu Chineke, ka
a chọpụta maọbụ ya n'onwe ya setịpụrụ aka were ihe
ahụ, bụ akụ nke onye ọzọ kpatara. **9** Ọ bụrụ na onye
ehi ya, maọbụ ịnyịnya ibu ya, maọbụ atụrụ ya, maọbụ
uwe, maọbụ ihe ọbụla furu efu, nke mmadụ na-asị, 'Nke a
bụ ya.' Mmadụ abụọ ndị a ga-aga n'ihu ndị ikpe. Onye
ọbụla ndị ikpe a mara ikpe ga-akwụghachi ibe ya ụgwọ
okpukpu abụọ. **10** "Ọ bụrụ na anụ ụlọ mmadụ nyere
onye agbataobi ya n'aka idebe anwụọ, maọbụ merụọ ahụ,
maọbụ gbafuo, ma anụ ụlọ ahụ ọ bụ ịnyịnya ibu, maọbụ
ehi, maọbụ atụrụ, maọbụ anụ ụlọ ọzọ, ọ bụrụ na ọ dịghị
onye hụrụ mgbe ihe ndị a dakwasịrị anụ ụlọ ahụ, **11** mgbe
ahụ, onye agbataobi ahụ e nyere anụ ndị a n'aka idebe
ga-aṅụ iyi n'ihu Onyenwe anyị. Iyi ahụ ọ ṅụrụ ga-egosi
onyenwe anụ ụlọ ahụ na o zughị ya n'ohi. N'ihi nke a, ọ
gaghị akwụghachi ụgwọ ọbụla. **12** Ma ọ bụrụ na o zuru
anụ ụlọ ahụ n'ohi site na nke agbataobi ya, ọ ghaghị
ịkwụghachi ụgwọ niile nye onyenwe ya. **13** Ọ bụrụ na anụ
ọhịa gburu ya, ọ ga-eweta ụfọdụ n'ime anụ ahụ a dọgburu
adọgbu, iji gosi na anụ ọhịa dọgburu ya. Ọ ga-esikwa otu
a gbanarị ikpe ọmụma. N'ihi nke a, ọ gaghị akwụkwa
ụgwọ ọbụla n'ihi anụ ụlọ ahụ. **14** "Ọ bụrụ na mmadụ
agbaziri anụ ụlọ site n'aka onye agbataobi ya, ọ bụrụ na

anụ ụlọ ahụ anwụọ, maọbụ merụọ ahụ mgbe onyenwe ya
na-anọghị n'ebe ahụ, onye ahụ a gbazinyere anụ ụlọ ahụ
ga-akwụ ụgwọ ya. 15 Ọ bụrụ na anụ ụlọ ahụ nọ na nke
onyenwe ya, onye gbaziri ya agaghị akwụ ụgwọ ọbụla.
Ọ bụrụ na a kwụrụ ego mgbazi ọbụla n'isi anụmanụ a,
onye gbaziri ya agaghị akwụghachi ego ọbụla, n'ihi na
ego mgbazi ọ kwuru ka a ga-ewere dịka ụgwọ. 16 "Ọ bụrụ
na nwoke arafuo nwaagbọghọ na-amaghị nwoke, site
n'ime ka ha abụọ dinaa, nwoke ahụ ga-akwụ ụgwọ isi
nwaagbọghọ ahụ. Ọ ga-alụkwa ya dịka nwunye ya. 17 Ọ
bụrụ na nna nwaagbọghọ ahụ ekwenyeghị ka nwoke ahụ
lụọ ya, nwoke ahụ aghaghị ịkwụ ụgwọ isi nwaagbọghọ
ahụ. 18 "E kwesighị ịhapụ nwanyị mgbaasị ndụ. 19 "Onye
ọbụla ya na anụ ọbụla dinakọrọ, e kwesiri ime ka ọ nwụọ.
20 "Onye ọbụla chụrụ aja nye chi ọzọ ma ọ bụghị naanị
Onyenwe anyị, a ga-eme ka ọ nwụọ. 21 "Ọ kwesighị ka
mmadụ ọbụla mesie onye ọbịa ihe ike n'ụzọ ọbụla. Unu
aghaghị icheta na unu bụ ndị ọbịa n'ala Ijipt. 22 "Unu
emegbula nwanyị ọbụla di ya nwụrụ, maọbụ onye ọbụla
na-enweghị nne na nna. 23 Unu megbuo ha, mee ka ha
tikuo m, aga m anụ mkpu akwa ha, nyere ha aka. 24 Mgbe
ahụ, iwe m dị oke ọkụ ga-eripịa unu. Aga m ejikwa mma
agha tigbuo unu. Ndị nwunye unu ga-aghọkwa ndị inyom
na-enweghị di, ụmụ unu ga-abụkwa ndị na-enweghị nna.
25 "Ọ bụrụ na ị gbazinyere onye Hibru ego, onye bụ nwa
mgbei, ị gaghị anara ya ọmụrụnwa. 26 Ọ bụrụ na ị nara
ya uwe ya n'ihi ego ahụ ị gbazinyere ya, ekwela ka uwe
ahụ nọgide n'aka gị ruo mgbe anwụ dara. 27 N'ihi na
uwe ahụ nwere ike bụrụ naanị ihe o nwere, maọbụ uwe

ọ ga-eji rahụ ụra. Ọ bụrụ na i zighachighị ya, o tikuo
m site n’ịkwa akwa, aga m anụrụ mkpu akwa ya, n’ihi
na abụ m onye obi ebere. **28** “Ekwulula aha Chineke,
abụkwala onye na-achị ndị gị ọnụ. **29** “Atụfukwala oge
ọbụla n’ịkwụghachi onyinye unu kwesiri inye. Maọbụ nke
mkpụrụ ala ubi gị, na nke mmanya vaịnị gị, na ụgwọ i
kwesiri ịkwụ. “Ị ghaghị inye m nwa gị nwoke e buru ụzọ
mụọ. **30** Otu a ka ị ga-emekwa banyere mkpụrụ mbụ nke
ehi gị na atụrụ gị. Ị ga-ewebata ya nye m n’ụbọchị nke
asatọ site n’oge a mụrụ ha, mgbe ị hapụsịrị ha nne ha
ụbọchị asaa. **31** “Unu ga na-abụrụ m ndị dị nsọ. N’ihi nke
a, wezuganụ onwe unu n’ebe anụ a dọgburu adọgbu dị.
Unu erikwala anụ dị otu a, kama tụpụrụnụ ya nkịta.
23 “Ị gaghị agbasa akụkọ ụgha ọbụla. Esokwala mmadụ
ọjọọ nwekọọ ihe ọbụla site n’ịgba ama ị maara na ọ bụghị
eziokwu. **2** “Ị gaghị eso igwe mmadụ mee ihe ọjọọ. Mgbe ị
na-agba akaebe n’ụlọikpe, ị gaghị esonye igwe mmadụ ndị
na-atụgharị ikpe ziri ezi. **3** N’ebe nwa ogbenye nọ, ị gaghị
ekpelara ya n’oge ikpe n’ihi na ọ bụ nwa ogbenye. **4** “Ọ
bụrụ na ị hụ ehi, maọbụ ịnyịnya ibu nke kpafuru akpafu,
ọ bụrụkwa na ọ bụ nke onye iro gị, duru ya dulatara onye
iro gị ahụ. **5** Ọ bụrụ na ị hụ onye kpọrọ gị asị ka ọ na-
agbalị iwelite ịnyịnya ibu ya nke dara n’ihi ibu dị arọ o
bu, elefula ya anya, kama gaa nyere ya aka bulite ịnyịnya
ahụ. **6** “Ewezugala ikpe ziri ezi n’ebe ndị ogbenye nọ, n’ihi
ọnọdụ ogbenye ha. **7** Ebola mmadụ ibe gị ebubo ụgha.
Esonyekwala gbuo onye aka ya dị ọcha, maọbụ onye na-
eme ihe ziri ezi. N’ihi na mụ onwe m agaghị ahapụ onye
na-emebi iwu na-ataghị ya ahụhụ kwesiri ya. **8** “Erikwala

ngarị, n'ihi na iri ngarị na-eme ka ndị na-ahụ ụzọ kpuo
ìsì, meekwa ka okwu onye aka ya dị ọcha gbagọọ agbagọ.
9 "Abụkwala onye na-emegbu ndị ọbịa, n'ihi na ị maara
ihe banyere ọnọdụ ndị ọbịa nke ọma. Gị onwe gị bụrịị
ọbịa n'Ijipt. 10 "Afọ isi ka ị ga-agha mkpụrụ n'ala ubi gị,
ghọọkwa ihe omume ya. 11 Ma n'afọ nke asaa, arụla ọrụ
ọbụla n'ala ahụ ọzọ, hapụ ka ala ahụ zuru ike. Mgbe ahụ
ndị ogbenye n'etiti unu ga-aga n'ebe ahụ weta ihe oriri.
Mkpụrụ ndị ọzọ fọdụrụ ga-adịrị ụmụ anụ ọhịa dị iche
iche. Iwu ndị a ga-adịrị ubi vaịnị na ubi oliv unu niile. 12
"Ị ga-arụ ọrụ gị niile n'ime ụbọchị isii. Ị ga-ezukwa ike
n'ụbọchị nke asaa. Izuike a ga-adịkwara ehi gị na ịnyịnya
ibu gị, na ndị ohu gị nọ n'ezinaụlọ gị na ndị ọbịa niile
bi n'etiti unu. 13 "Kpachapụnụ anya hụ na unu mezuru
ihe niile ndị a m gwara unu. Unu akpọkwala chi ndị ọzọ
aha. Unu ekwupụtakwala ihe banyere ha n'ọnụ unu. 14
"Ugboro atọ n'afọ ka unu ga-emere m mmemme a. 15
"Meenụ Mmemme Achịcha na-ekoghị eko, ụbọchị asaa ka
unu ga-eri achịcha nke e jighị ihe na-eko achịcha mee.
Unu ga-eri ya na mgbe a kara aka, n'ọnwa Abib. N'ihi na
ọ bụ n'ọnwa ahụ ka unu si n'ala Ijipt pụta. "Ọ dịghị onye
ọbụla ga-agba aka efu bịa n'ihu m. 16 "Mee Mmemme
Owuwe Ihe ubi, bụ nke ị ga-eji mkpụrụ mbụ nke ihe niile
ị kụrụ n'ubi unu. "Meekwanụ Mmemme Nchịkọta Ihe,
n'ọgwụgwụ afọ ọbụla. Mgbe unu si n'ubi na-achịbata
mkpụrụ ubi unu niile. 17 "Ugbo atọ n'afọ ka ndị ikom
niile ga-abịa chee onwe ha n'ihu Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị. 18 "Unu etinyekwala ihe ọbụla
nke nwere ihe na-eko achịcha n'ime ya, mgbe unu na-

achụ ọbara nke aja n'ihu m. "Maọbụ hapụ abụba nke aja
mmemme m ka ọ dịgide ruo ụtụtụ. 19 "Wetanụ mkpụrụ
mbụ niile nke ala ubi unu, bụ ndị kachasị mma, n'ụlọ
Onyenwe anyị bụ Chineke unu. "Unu esikwala nwa ewu
n'ime mmiri ara nne ya. 20 "Lee, ana m eziga mmụọ ozi
n'ihu unu, ichebe unu n'ije unu nakwa ịkpọbatakwa unu
n'ebe ahụ M doziri nye unu. 21 Geenụ ya ntị, nụrụkwa olu
ya. Unu enupukwarala ya isi, n'ihi na ọ gaghị agbaghara
njehie unu niile, n'ihi na Aha m dị n'ime ya. 22 Ọ bụrụ
na unu elezie anya nke ọma, gee ya ntị, mee ihe niile m
nyere unu n'iwu, mgbe ahụ, mụ onwe m ga-abụkwara ndị
iro unu onye iro, megidekwa ndị na-emegide unu. 23
Mmụọ ozi m ga-ejekwa n'ihu unu, ịkpọbatakwa unu n'ala
ndị Amọrait, na ndị Het, na ndị Periz, na ndị Kenan, na
ndị Hiv, na ndị Jebus. Aga m ehichapụ obodo ndị a niile.
24 Unu agaghị akpọ isiala nye chi ha niile. Unu efekwala
ha, maọbụ gbasoro omenaala ha. Kama, kwatuonụ ha.
Tipịasịakwanụ ebe nkume nsọ niile nke chi ha. 25 Ma
unu ga-efe Onyenwe anyị bụ Chineke unu. Mgbe ahụ,
ngọzị ya ga-adịkwasị nri unu na mmiri ọṅụṅụ unu. Aga
m ewezugakwa ọrịa n'etiti unu. 26 Nwanyị aga na nwanyị
ime ya na-apụ agaghị adị n'ala unu. Aga m emekwa ka
unu nwee ogologo ndụ. 27 "Aga m ezipu oke ụjọ m ka ọ
nọrọ unu n'ihu tinye ọgbaaghara n'ime mba niile unu ga-
ezute. Aga m eme ka ndị iro unu tụgharịa gbaa ọsọ. 28
Ọzọkwa, aga m eziga ebu ka ọ chụpụ ndị Hiv na ndị Kenan
na ndị Het site n'ụzọ unu. 29 Ma agaghị m achụpụ ha
n'otu afọ, n'ihi na nke a ga-eme ka ala ahụ niile tọgbọrọ
n'efu, ụmụ anụ ọhịa a baa ụba karịa unu. 30 Ma aga m

achụpụ ha nwantịntị nwantịntị, tutu ruo oge unu ga-
adị ọtụtụ, mgbe ọnụọgụgụ unu ga-akarị nke ha ukwuu,
mgbe unu ga-ejupụta ala ahụ niile. **31** "Aga m etinye oke
ala unu site n'Osimiri Uhie ruo n'osimiri Mediterenịa,
sitekwa n'ọzara ruo n'osimiri Yufretis. Aga m enyefe ndị
niile bi n'ala ahụ n'aka unu. Unu ga-achụpụkwa ha. **32**
Unu na ha agbala ndụ ọbụla. Unu na chi ha enwekwala
mmekọ ọbụla. **33** Unu ekwela ka ha biri n'ala unu, ma ọ
bụghị ya, ha ga-eme ka unu mehie megide m, n'ihi n'ife
chi ha dị iche iche aghaghị ịbụrụ unu ihe ịma n'ọnya."
24 Ọ gwara Mosis sị, "Rigokwute Onyenwe anyị, gị na
Erọn, na Nadab, na Abihu, na mmadụ iri asaa site na
ndị okenye Izrel. Ma unu ga-efe ofufe site n'ebe dị anya.
2 Emesịa, ọ bụ naanị Mosis ga-abịarute Onyenwe anyị
nso. Ndị nke ọzọ agaghị abịaru nso. Ndị mmadụ ndị ọzọ
agaghịkwa eso ya rigota." **3** Mgbe ahụ, Mosis bịara gwa
ndị Izrel okwu niile na iwu niile Onyenwe anyị nyere. Ha
niile zaghachiri ya n'otu olu sị, "Anyị ga-emezu ihe niile
Onyenwe anyị kwuru." **4** Mosis deturu ihe niile Onyenwe
anyị kwuru. N'isi ụtụtụ echi ya, o biliri wuo ebe ịchụ
aja na ndịda ugwu ahụ. O gwunyere ogidi nkume iri na
abụọ nke nọchiri anya ebo iri na abụọ ụmụ Izrel. **5** Mosis
zipụtara ụmụ okorobịa Izrel, ndị chụrụ aja nsure ọkụ ma
werekwa ụmụ oke ehi chụọ aja udo nye Onyenwe anyị. **6**
Mosis tinyere ọkara ọbara ehi ndị ahụ n'ime efere. Ma o
fesara ọkara ọbara nke fọdụrụ n'elu ebe ịchụ aja ahụ. **7**
Emesịa, Mosis guzoro n'ebe ahụ gụpụta na ntị mmadụ
niile, ihe dị n'Akwụkwọ Ọgbụgba ndụ ahụ. Mgbe ụmụ
Izrel nụrụ ya, ha weere otu olu kwuo sị, "Anyị anụla, anyị

ga-eme ihe niile Onyenwe anyị kwuru. Anyị ga-erube
isi." 8 Mgbe ahụ, Mosis weere ọbara ahụ dị n'ime efere,
fesaa ya n'ahụ ndị ahụ niile, sị, "Nke a bụ ọbara ọgbụgba
ndụ ahụ nke dị n'etiti unu na Onyenwe anyị, dịka okwu
niile ndị a si dị." 9 Mosis rigoro n'elu ugwu, ya na Erọn,
na Nadab na Abihu, na mmadụ iri asaa site na ndị okenye
Izrel. 10 Ha hụrụ Chineke nke Izrel. N'okpuru ụkwụ ya
abụọ, e were ihe dịka ebe nzọkwasị ụkwụ nke e ji nkume
safaia mee. Nkume ndị a na-enwukwa ezi onwunwu dịka
mbara eluigwe. 11 Ọ bụ ezie na ndị okenye Izrel hụrụ
Chineke anya ma ọ laghị ha n'iyi. Kama o mere ka ha nọọ
n'ihu ya rie, ṅụọ. 12 Mgbe nke a gasịrị, Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị, "Rigota, bịakwute m n'elu ugwu,
nọdụkwa ebe ahụ, maka na aga m enye gị mbadamba
nkume nke iwu na ụkpụrụ dị na ya, nke m ji aka m dee
maka i ji kuziere ha." 13 Mosis biliri, ya na Joshua onye
na-agara ya ozi. Mosis n'onwe ya rigokwara n'elu ugwu
Chineke. 14 Ọ gwara ndị okenye Izrel okwu sị, "Cherenụ
anyị n'ebe a tutu ruo mgbe anyị ga-alaghachikwute
unu. Unu na Erọn na Hua nọ, onye ọbụla nwere nsogbu
jekwuru ha." 15 Ngwangwa, Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ,
oke igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ niile, 16 ebube Onyenwe
anyị kpuchikwara elu ugwu ahụ. Ọ bụ ụbọchị isii ka igwe
ojii kpuchiri ugwu ahụ. N'ụbọchị nke asaa, Onyenwe anyị
sitere n'etiti igwe ojii ahụ kpọọ Mosis oku. 17 Ma n'ebe
ndị Izrel nọ, ebube Onyenwe anyị na-enwu dịka ọkụ na-
achọ irechapụ ugwu ahụ. 18 Mosis banyere n'ime igwe
ojii ahụ mgbe ọ na-arịgo ugwu ahụ. Ọ nọgidere n'elu
ugwu ahụ iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị.

25 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 “Gwa ụmụ Izrel ka
ha wetara m onyinye. Ị ga-anabatara m onyinye ahụ site
n’aka nwoke ọbụla onye o metụrụ n’obi inye onyinye a. 3
“Ndị a bụ Onyinye ị ga-anata n’aka ha: “ọlaọcha, ọlaedo
na bronz. 4 Ogho na-acha anụnụ anụnụ, nke odo odo, nke
uhie uhie, nke ezi akwa ọcha, na nke ajị ewu; 5 akpụkpọ
anụ ebule e sijiri uhie uhie, akpụkpọ ehi mmiri, na osisi
akashia; 6 mmanụ oliv nke a ga-etinye n’iheọkụ, ụda isi
ụtọ a na-etinye na mmanụ nsọ, na ụda na-eme ka aja
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ; 7 nkume ọma ọniks, na nkume
ndị ọzọ a na-ahịọnye n’efọọd, na nke a na-ahịọnyekwa
n’ihe mgbochi obi. 8 “Mee ka ha wuoro m ebe nsọ. Mụ
onwe m ga-ebikwa n’etiti ha. 9 Wuo ụlọ nzute a na ihe
ịchọ ya mma niile, ka ọ bụrụ otu ihe dịka oyiyi m ga-
egosi gị. 10 “Ha ga-eji osisi akashia wuo igbe ọgbụgba
ndụ nke ịdị ogologo ya ga-abụ otu mita na sentimita iri.
Obosara ya bụ sentimita iri isii na asatọ. Ịla elu ya ga-
abụkwa sentimita iri isii na asatọ. 11 Machie ọlaedo a
nụchara anụcha n’ime na azụ ya niile, jiri ọlaedo kpụọ
ihe gburugburu akụkụ ya niile. 12 Kpụọ mgbaaka ọlaedo
anọ maka ya, kwụnye ha n’ụkwụ anọ ya, ya bụ mgbaaka
abụọ n’otu akụkụ, mgbaaka abụọ n’akụkụ nke ọzọ ya 13
Jirikwa osisi akashia mee mkpara ogologo. Emesịa, were
ọlaedo machie mkpara ndị a. 14 Ị ga-etinye mkpara ndị
ahụ n’ime mgbaaka ahụ dị n’akụkụ igbe ahụ, ka ọ bụrụ
ihe iji na-ebu ya. 15 N’ihi nke a, mkpara ọlaedo ndị ahụ
ga-adịgide n’ime mgbaaka ọlaedo igbe a oge niile. 16 Ya
mere, mgbe a rụsịrị igbe ọgbụgba ndụ ahụ, tinye Ihe Ama
ahụ m nyere gị n’ime ya. 17 “Ị ga-ejikwa ọlaedo a nụchara

anụcha mee ihe mkpuchi igbe ọgbụgba ndụ ahụ. Ogologo
ya ga-adị nzọ ụkwụ anọ. Obosara ya ga-abụ nzọ ụkwụ
abụọ na ọkara. 18 Ị ga-eji ọlaedo a nụchara anụcha, nke e
tipịara etipịa kpụọ cherubim abụọ na nsọtụ abụọ nke ebe
mkpuchi ahụ. 19 Rụọ otu cherub n'otu nsọtụ, otu cherub
na nsọtụ nke ọzọ; mee ka cherubim ndị a na okwuchi
igbe ahụ bụrụ otu na nsọtụ abụọ ahụ. 20 Cherubim ndị a
ga-agbasa nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi
ahụ. Cherubim ndị ahụ ga-eche onwe ha ihu, na-ele anya
n'ebe okwuchi ahụ dị. 21 Tụkwasị ihe mkpuchi ahụ n'elu
igbe ọgbụgba ndụ ahụ. Tinyekwa Ihe Ama ahụ m nyere gị
n'ime igbe ahụ. 22 N'ebe ahụ, n'etiti cherubim abụọ ndị
ahụ dị n'elu ihe mkpuchi igbe ọgbụgba ndụ, ka m ga-
ezute gị, nye gị iwu niile ị ga-enye ndị Izrel. 23 "Jiri osisi
akashia mee tebul nke ogologo ya ga-adị iri sentimita
itoolu. Obosara ya ga-abụ iri sentimita anọ na ise. Ịla elu
ya ga-abụ iri sentimita isii na asaa. 24 Ị ga-eji ọlaedo
a nụchara anụcha machie ya nke ọma, jirikwa ọlaedo
kpụọ ọnụ ọnụ ya gburugburu. 25 Ị ga-etinye ihe njikọta
a kpụrụ akpụ gburugburu ọnụ ọnụ ya, nke ga-aha ka
otu ọbụ aka dimkpa. A ga-eji mpempe ọlaedo techie ihe
njikọta ahụ gburugburu. 26 Kpụọ mgbaaka ọlaedo anọ
maka tebul ahụ, kwụnye ha n'akụkụ anọ ahụ nke ụkwụ
anọ ya. 27 Mgbaaka ndị ahụ ga-adị nso nso, ihe njikọ ahụ
ka ha jide mkpara ndị ahụ, i ji ebu tebul ahụ. 28 Jiri osisi
akashia mee mkpara a ga-eji na-ebu tebul ahụ. Jiri ọlaedo
techie ha. 29 Ọzọkwa, jiri ọlaedo a nụchara anụcha kpụọ
efere dị iche iche, na iko dị iche iche, na ọkwa dị iche
iche, nke e ji awụpụ onyinye. 30 Dọkwasị achịcha nke iche

n’Ihu n’elu tebul ahụ, n’ihu m, oge niile. **31** “Jiri ọlaedo a
nụchara anụcha kpụọ ihe ịdọkwasị oriọna. Kpụọ ụkwụ
ala ala ya, na alaka ya, mee ka iko ya niile yiri okoko osisi,
na isi ya niile, na ifuru ya niile bụrụ otu ya na ahụ ya. **32**
Alaka isii ga-esite n’akụkụ abụọ nke ihe ịdọkwasị oriọna
ahụ wapụta, alaka atọ n’otu akụkụ ya, alaka atọ n’akụkụ
nke ọzọ. **33** Iko atọ e mere dịka okoko osisi alụmọnd
ya na ifuru, ya na okoko ya niile ga-adị n’otu alaka, iko
atọ n’alaka nke ọzọ, otu a ka ọ ga-adị n’alaka isii niile
ahụ na-awapụta site n’ihe ịdọkwasị oriọna ahụ. **34** N’elu
ihe ịdọba oriọna ahụ, ọ ga-adị iko anọ dịka ifuru osisi
alụmọnd, ya na ebe o si awapụta na okoko ya. **35** Otu isi
ga-adịkwa n’okpuru alaka abụọ si n’etiti ihe ịdọba oriọna
ahụ pụta. Isi nke abụọ ga-adị n’okpuru alaka abụọ nke
ọzọ. Isi nke atọ ga-adị n’okpuru alaka nke atọ, ya bụ ha
niile alaka isii. **36** Isi nwapụta ya na alaka ya niile ga-
adịkọtakwa ọnụ, ha na ihe ịdọkwasị oriọna ahụ, nke e ji
ọlaedo a nụchara anụcha rụọ. **37** “Ị ga-eme oriọna asaa,
dọba ha n’elu ihe ịdọkwasị iheọkụ ahụ, ka ha na-enye
ìhè naanị n’ebe ihu ya. **38** Mkpa ya na ihe ịkpakepụ ọkụ
ya niile, ga-abụ ọlaedo a nụchara anụcha. **39** Ọlaedo a
nụchara anụcha nke dị iri kilogram atọ na anọ ka a ga-eji
kpụọ ihe ịdọkwasị oriọna ahụ na ngwongwo ndị a niile.
40 Lezie anya hụ na i mere ihe ndị a niile n’usoro ihe atụ
nke e gosiri gị n’elu ugwu.

26 “Rụọ ụlọ nzute nke ga-enwe akwa mgbochi iri, nke e
ji ezi ogho na-acha anụnụ anụnụ, na ngwakọta anụnụ na
uhie, na uhie uhie kpaa akwa ndị a. Onye ọrụ aka na-
eme ǹka kpanyekwara oyiyi cherubim n’ime ha. **2** Akwa

mgbochi ndị a ga-aha n'otu. O nweghị nke ga-aka ibe ya.
Ogologo akwa mgbochi ọbụla ga-abụ mita iri na abụọ
na ọkara. Obosara ya bụ otu mita na sentimita asatọ. 3
Dụkọtaa akwa mgbochi ise n'otu, dụkọtaakwa ise nke
ọzọ n'otu. 4 Jiri akwa na-acha anụnụ anụnụ dụnye anya
nko n'elu ọnụ akwa mgbochi nke otu ụzọ, otu a ka ị ga-
emekwa na nsọtụ ọnụ akwa mgbochi nke ọzọ. 5 Dụnye iri
anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dụnyekwa iri anya nko
ise n'ọnụ akwa mgbochi nke ọzọ. Mee ka anya nko ndị a
chee ibe ha ihu. 6 Ị ga-emekwa iri nko ọlaedo ise, nke ị ga-
eji jikọta akwa mgbochi abụọ ahụ n'otu, si otu a mee ka
ụlọ nzute ahụ bụrụ otu. 7 "Ị ga-eji akpụkpọ ajị ewu mee
akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ụlọ nzute ahụ. Iri
na otu ka ha ga-adị n'ọnụọgụgụ. 8 Akwa mgbochi iri na
otu ndị a ga-aha n'otu. Ọ ga-abụ mita iri na atọ na ọkara
n'ogologo. Ebe obosara ya bụ otu mita na iri sentimita
asatọ. 9 Dụkọtaa ise n'ime akwa mgbochi ahụ. Debe ya
iche. Dụkọtakwa isii nke fọdụrụ debekwa ya iche. Pịajie
akwa mgbochi nke isii ụzọ abụọ n'ihu ụlọ nzute ahụ. 10
Dụnyekwa iri anya nko ise n'elu ọnụ otu akwa mgbochi
ndị ahụ. Meekwa otu ihe ahụ n'ọnụ akwa mgbochi nke
ọzọ e debere iche. 11 Meekwa iri nko bronz ise, mee ka
nko ahụ baa n'anya nko nke ọzọ, i ji jikọta ụlọ nzute ahụ
ka ọ bụrụ otu. 12 Ma banyere ogologo akwa mgbochi nke
fọdụrụ maka ụlọ nzute, ya bụ ọkara akwa mgbochi nke
mapụtara, nke a ga-akwụba n'azụ ụlọ nzute ahụ. 13 Akwa
mgbochi ahụ ga-eji ihe ruru ọkara mita n'ogologo karịa
n'akụkụ abụọ. Ụma ndị a mapụtara ga-akwụdata n'akụkụ
abụọ nke ụlọ nzute ahụ ikpuchi ya. 14 Ị ga-eji akpụkpọ

ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ụlọ nzute
ahụ, ya na akwa mkpuchi ọzọ nke e ji akpụkpọ ehi mmiri
mee maka ikpukwasị n'elu ya. **15** "Ị ga-emere ụlọ nzute
ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo ọtọ. **16** Mbudo ibo
ọbụla ga-adị mita anọ na ọkara n'ogologo, dịrịkwa iri
sentimita asaa n'obosara. **17** Mbudo ibo ndị a ga-enwe ihe
nhịọnye abụọ nke ga-abanye n'ime ibe ya ijikọ ha n'otu.
Ị ga-arụ mbudo ibo ụlọ nzute ahụ niile otu a. **18** Ị ga-
arụ mbudo ibo iri abụọ maka akụkụ ndịda nke ụlọ nzute
ahụ. **19** Meekwa iri ụkwụ ọlaọcha anọ n'okpuru ha. Otu
mbudo ibo ga-enwe ụkwụ abụọ, otu ụkwụ n'okpuru otu
ihe nhịọnye, otu ụkwụ n'okpuru ihe nhịọnye nke ọzọ. **20**
N'akụkụ nke ọzọ, bụ akụkụ ugwu nke ụlọ nzute ahụ, ị ga-
arụkwa iri mbudo ibo abụọ. **21** Rụkwaa iri ụkwụ ọlaọcha
anọ, ụkwụ abụọ n'okpuru mbudo ibo ọbụla. **22** N'ebe isi
isi nsọtụ, ya bụ akụkụ ọdịda anyanwụ nke ụlọ nzute, ị ga-
arụ mbudo ibo isii. **23** Rụọ mbudo ibo abụọ, ga-adị na
nkuku niile nke nsọtụ ụlọ nzute ahụ. **24** N'isi nkuku abụọ
ndị a, ha ga-anọ iche iche site n'okpuru ruo n'elu ya, ma
a ga-ejikọ ha ọnụ n'ime otu mgbaaka, ha abụọ ga-adị otu
ahụ. **25** Ha niile ga-adị mbudo ibo asatọ na ụkwụ ọlaọcha
dị iri na isii, ya bụ ụkwụ abụọ n'okpuru mbudo ibo ọbụla.
26 "Jiri osisi akashia mee osisi ntụbichi, ise maka mbudo
ibo ndị dị n'otu akụkụ nke ụlọ nzute, **27** ise nke ọzọ maka
ndị dị n'akụkụ nke ọzọ, ise nke ọzọ maka mbudo ibo dị
n'akụkụ ọdịda anyanwụ, n'ebe ndịda ndịda nke ụlọ nzute
ahụ. **28** Osisi ntụbichi nke dị n'etiti ga-esite n'otu isi ruo
n'isi nke ọzọ nke mbudo ibo ahụ. **29** Jiri ọlaedo machie
mbudo ibo ndị ahụ niile, kpụọ mgbaaka ọlaedo ka ọ bụrụ

ọnọdụ ịchịkọta osisi ntụbichi ndị a. Jirikwa ọlaedo machie
osisi ntụbichi ndị a. 30 "Guzobe ụlọ nzute a n'usoro dịka
ụdịdị ihe ahụ m ziri gị n'elu ugwu si dị. 31 "Meekwa akwa
mgbochi nke e ji ogho na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta
anụnụ na uhie, uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke
ọma, onye ǹka kpanyekwara oyiyi cherubim n'ime ya. 32
Were anya nko ọlaedo kwụba ya n'elu ogidi osisi akashia
anọ nke e ji ọlaedo machie, mee ka o guzoro n'elu ụkwụ
ọlaọcha anọ. 33 Konye akwa mgbochi ahụ na nko ndị ahụ,
ma dọnye igbe ihe ama ahụ n'azụ akwa mgbochi ahụ.
Akwa mgbochi ahụ ga-ekewapụ Ebe Nsọ ahụ site n'Ebe
Kachasị Nsọ. 34 Tinye ihe mkpuchi mmehie ahụ n'elu
igbe ihe ama n'ime Ebe Kachasị Nsọ. 35 Dọnye tebul ahụ
na mpụta nke akwa mgbochi ahụ, n'akụkụ ugwu nke ụlọ
nzute ahụ. Dọnyekwa ihe ịdọkwasị iheọkụ na ncherita
ihu tebul ahụ, n'akụkụ ndịda. 36 "Ị ga-eme akwa mgbochi
maka ọnụ ụzọ mbata nke ụlọ ikwu ahụ nke eji ogho na-
acha anụnụ anụnụ na ngwakọta anụnụ na uhie, na uhie
uhie, na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, nke bụ akaọrụ
onye ǹka. 37 Ị ga-arụrụ akwa mgbochi a anya nko ọlaedo
na ogidi ise nke osisi akashia nke e ji ọlaedo machie. Ị ga-
arụkwa ụkwụ bronz ise maka ha.

27 "Ị ga-eji osisi akashia wuo ebe ịchụ aja. Ịdị elu ya ga-
abụ otu mita na iri sentimita anọ. Ogologo ya na obosara
ya ga-aha n'otu, mita abụọ na iri sentimita atọ, mita abụọ
na iri sentimita atọ. 2 Rụnye mpi n'akụkụ anọ nke ebe
ịchụ aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndị a na ebe ịchụ aja
ahụ bụrụ ihe e jikọtara n'otu. Jiri bronz machie ebe ịchụ
aja a. 3 Jiri bronz kpụọ ngwongwo niile dị iche iche, ya

bụ efere ikpofu ntụ, shọvel ya niile, efere ịkwọsa mmiri
niile, ngaji eze ịdụta anụ na efere ndị e ji agụ ọkụ. **4** Ị
ga-eme ngiga mbadamba, ihe ọkpụkpa bronz, meekwa
mgbaaka bronz nke ga-adị n'akụkụ anọ nke ngiga ahụ. **5**
Tinye ya n'okpuru oghere dị n'ebe ịchụ aja ahụ. Tinye ya
ka ọ dịrị n'etiti ebe ịchụ aja ahụ. **6** Jiri osisi akashia mee
mkpara osisi maka ebe ịchụ aja ahụ, were bronz machie
ha. **7** A ga-eme ka mkpara ahụ baa n'ime mgbaaka ndị
ahụ, ka ha dị n'akụkụ abụọ nke ebe ịchụ aja ahụ mgbe
ọbụla a na-ebu ya. **8** Jiri obodobo osisi rụọ ebe ịchụ aja
ahụ, ka o nwee oghere n'ime, dịka igbe. Ị ga-arụ ya dịka
e gosiri gị n'elu ugwu ahụ. **9** "Ị ga-arụkwa ogige maka
ụlọ nzute ahụ. N'akụkụ ndịda ya ga-adị iri mita anọ na
ise n'ogologo. Ọ ga-enwekwa akwa mgbochi nke e ji ezi
akwa ọcha a kpara nke ọma mee. **10** Iri ogidi abụọ ga-adị
na iri ebe ndọkwasị abụọ nke e ji bronz kpụọ. Anya nko
ogidi ndị ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abụ ọlaọcha. **11**
Otu a kwa, akụkụ ugwu ga-adịkwa iri mita anọ na ise.
Ọ ga-enwe akwa mgbochi, nwekwa iri ogidi abụọ na iri
ebe ndọkwasị abụọ nke e ji bronz kpụọ, ya na anya nko
nke ọlaọcha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ. **12** "Akụkụ
ọdịda anyanwụ nke ogige ahụ ga-adị iri mita abụọ na atọ
n'obosara. Ọ ga-enwe akwa mgbochi, na ogidi iri na ebe
ndọkwasị iri. **13** N'akụkụ ọwụwa anyanwụ, ebe anwụ na-
awalite, akwa mgbochi ahụ ga-adịkwa iri mita abụọ na
atọ n'obosara. **14** Akwa mgbochi nke ogologo ya dị mita
isii na sentimita iri asatọ ga-adị n'otu akụkụ nke ọnụ
ụzọ mbata ahụ. O nwere ogidi atọ na ebe ndọkwasị atọ.
15 Otu a kwa, akwa mgbochi nke ịdị ogologo ya dị mita

asaa ga-adị n'akụkụ nke ọzọ. Ọ ga-enwekwa ogidi atọ
na ebe ndọkwasị atọ. **16** "Banyere ọnụ ụzọ mbata nke
ogige ahụ, mee akwa mgbochi ga-adị mita itoolu nke e ji
ogho na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie,
uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, akaọrụ nke
onye na-akpa ihe ịchọ mma. Ọ ga-enwe ogidi anọ na ihe
ndọkwasị anọ. **17** Ogidi niile dị gburugburu ogige ahụ ga-
enwe ihe njikọta ọlaọcha na nko, tinyere ebe ndọkwasị
bronz. **18** Ogologo ogige ahụ ga-abụ iri mita anọ na ise.
Ebe obosara ya ga-adị iri mita abụọ na atọ. Ọ ga-enwe
akwa mgbochi nke ịdị elu ya dị iri mita abụọ na atọ, nke
e ji ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee, nwekwa ebe
ndọkwasị bronz. **19** Ngwongwo niile nke e ji eje ozi n'ụlọ
nzute ahụ, ihe ọbụla bụ ọrụ ha, tinyere ǹtu ya niile na
nke ogige ahụ, ga-abụ ihe e ji bronz rụọ. **20** "Nye ndị Izrel
niile iwu ka ha wetara gị mmanụ oliv asụrụ asụ nke a
na-agwaghị ihe maka itinye n'iheọkụ ime ka ọkụ oriọna
na-enwu mgbe niile. **21** N'ime ụlọ nzute ahụ, na mpụta
nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, Erọn
na ụmụ ya ndị ikom ga-eme ka oriọna ndị ahụ dị n'ihu
Onyenwe anyị, na-enwu ọkụ, site n'uhuruchi ruo n'ụtụtụ.
Nke a bụ ụkpụrụ ga-adịgide n'etiti ndị Izrel nye ọgbọ
niile dị n'ihu.

28 "Ugbu a, site n'etiti ụmụ Izrel kpọbata nwanne gị
nwoke Erọn, ya na ụmụ ya ndị ikom, bụ Nadab, na Abihu,
na Elieza na Itama. Ka ha jeere m ozi dịka ndị nchụaja. **2**
Meere Erọn nwanne gị nwoke uwe nsọ, nke ga-enye ya
ugwu na nsọpụrụ. **3** Gwa ndị niile nwere onyinye ǹka
n'ịdụ akwa, bụ ndị m nyere amamihe n'ihe ndị a, sị ha

dụọrọ Erọn uwe pụrụ iche, nke e ji edo ya nsọ, ime ya
onye na-ejere m ozi dịka onye nchụaja. 4 Nke a bụ ụdị
uwe ha ga-adụ: Ihe mgbochi obi, efọọd, uwe ime ahụ
akpara akpa na-enweghị aka na uwe mwụda buru ibu, na
uwe ime ahụ nke tụrụ agwa agwa na akwa a na-atụhị
n'isi na nke a na-eke n'ukwu. Ha ga-adụrụ Erọn nwanne
gị nwoke na ụmụ ya ndị ikom uwe ndị a dị nsọ. Ka ha na-
ejere m ozi dịka ndị nchụaja. 5 Ka ha jiri ogho ọlaedo,
nke na-acha anụnụ anụnụ, nke ngwakọta anụnụ na uhie,
nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ọcha dụọ ha. 6 "Weere
ogho ọlaedo, na nke na-acha anụnụ anụnụ, na ngwakọta
anụnụ na uhie, na uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara
nke ọma mee efọọd ahụ, nke bụ akaọrụ onye ǹka. 7 Ọ ga-
enwe akwa n'ubu ya abụọ nke e ji ejikọta ọnụ nkuku ya
abụọ, ka e nwe ike na-ekechisi ya ike. 8 Ihe okike nke
ukwu ahụ nke onye ǹka kpaziri nke ọma ga-adị ka ya. Ya
na efọọd ahụ bụ otu, nke e ji ogho na-acha edo edo, nke
anụnụ anụnụ, na ngwakọta anụnụ na uhie na uhie uhie,
nakwa nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee. 9 "Were
nkume ọniks abụọ, gbunye aha ụmụ ndị nwoke Izrel n'elu
ya, 10 n'usoro dịka e si mụọ ha, isii n'elu otu nkume, isii
fọdụrụ na nkume nke ọzọ. 11 Gbunye aha ụmụ ndị nwoke
Izrel n'elu nkume abụọ ndị ahụ, dịka onye ǹka si egbunye
akara na nkume. Mgbe ahụ, hịọnye nkume ndị ahụ n'ime
ihe ọlaedo ahụ a kpara akpa, 12 jikọta ha n'elu akwa ubu
nke efọọd ahụ ka ọ bụrụ nkume ncheta mgbe ebighị ebi
nye ụmụ Izrel. Erọn ga-ebukwa aha ndị a n'elu ubu ya
abụọ, dịka ihe ncheta n'ihu Onyenwe anyị. 13 Ị ga-eji
ọlaedo mee ihe ịchọ mma a tụrụ atụ. 14 Jirikwa ọlaedo a

nụchara anụcha kpụọ eriri a tụhịkọtara dịka ụdọ, jikọta
eriri ọlaedo ahụ na ihe ịchọ mma ndị ahụ. **15** “Ị ga-adụ
ihe mgbochi obi nke ikpe, nke bụ ọrụ aka onye ǹka. Mee
ya dịka efọọd ahụ: jiri ogho edo edo, nke anụnụ anụnụ,
na ngwakọta anụnụ na uhie, na nke uhie uhie nakwa
ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee ya. **16** Akụkụ anọ
ya ga-aha n’otu, iri sentimita abụọ na atọ n’ogologo, iri
sentimita abụọ na atọ n’obosara, nke apịajiri ụzọ abụọ. **17**
Mgbe ahụ, hịọnye n’elu ya ahịrị nkume anọ ndị dị oke
ọnụahịa. Ụdị ga-adị n’ahịrị nke mbụ bụ, nkume kanelian,
krisolaịt na beril, **18** n’ahịrị nke abụọ, ga-abụ nkume
tọkwọisi, safaia na emeralụdụ. **19** N’ahịrị nke atọ ga-abụ
nkume jasint, ageeti na ametisiti. **20** N’ahịrị nke anọ,
ga-abụ nkume topaazi, ọniks na jaspa. Hịọnye ha n’ime
ihe ọlaedo a kpara akpa. **21** Ha niile ga-adị nkume iri na
abụọ, nke ọbụla na-anọchi anya aha ụmụ ndị ikom Izrel.
Egbunyere aha ebo iri na abụọ ahụ, otu n’otu, nke ọbụla
dịka aha ya si dị. **22** “Jiri ọlaedo a nụchara anụcha mee
eriri a kpara akpa dịka ụdọ, maka ihe mgbochi obi. **23**
Kpụkwaa mgbaaka ọlaedo abụọ, dụnye ha na nkuku abụọ
nke ihe mgbochi obi ahụ. **24** Dụnye ụdọ ọlaedo abụọ ndị
ahụ n’elu mgbaaka ndị ahụ dị na nkuku ihe mgbochi obi
ahụ, **25** were isi ndị ọzọ nke ụdọ ahụ dụnye n’ihe ahụ a
kpara akpa, konye ha n’elu ubu efọọd ahụ, n’ebe ihu ya.
26 Ị ga-emekwa mgbaaka ọlaedo, konye ha na nkuku abụọ
nke ihe mgbochi obi ahụ, n’ime ọnụ ọnụ ya ebe dị nso
efọọd ahụ. **27** Ị ga-akpụ mgbaaka ọlaedo abụọ ọzọ, konye
ha n’elu ubu abụọ nke efọọd ahụ, n’okpuru n’ebe n’ihu
ya, na nso nso ebe a dụkọtara ya, n’elu ihe okike ukwu

nke efọọd ahụ. 28 A ga-eji eriri na-acha anụnụ kekọta
mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efọọd ahụ,
jikọtaa ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi
ahụ ghara ịtọghapụ site n'efọọd ahụ. 29 "N'ụzọ dị otu a,
mgbe ọbụla Erọn banyere n'Ebe Nsọ, ọ ga-ebu aha ụmụ
ndị ikom Izrel niile n'elu obi ya, n'elu ihe mgbochi obi
nke ikpe ahụ, dịka ihe ncheta n'ihu Onyenwe anyị mgbe
niile. 30 Ị ga-etinyekwa n'ime ihe mgbochi obi ahụ ụmụ
nkume abụọ e ji ajụta ase nke bụ Urim na Tumim. Ha ga-
adị n'elu obi Erọn mgbe ọbụla ọ gara n'ihu Onyenwe anyị.
Otu a kwa, Erọn ga-ebukwa ihe e ji ajụta ase banyere ndị
Izrel n'elu obi ya mgbe niile, n'ihu Onyenwe anyị. 31 "Ọ
bụ akwa nke na-acha anụnụ anụnụ, ka ị ga-eji dụọ uwe
mwụda efọọd ahụ. 32 Ọ ga-enwe oghere n'etiti ya ebe a
ga-esi na-etinye isi. A ga-enwe ihe ọkpụkpa gburugburu
oghere a dịka nke olu uwe agha, ime ka o sie ike, ghara
ịdọka. 33 N'ọnụ ala ala uwe ahụ gburugburu, ị ga-akpanye
ihe ọkpụkpa oyiyi mkpụrụ pomegranet. Ọ bụ ogho nke
na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie na uhie
uhie ka ị ga-eji. Ị ga-akpanyekwa atańụ ọlaedo n'etiti ha.
34 N'ọnụ ọnụ ala uwe mwụda ahụ, a ga-adụnye otu atańụ
ọlaedo, otu oyiyi mkpụrụ pomegranet, gbaa gburugburu.
35 Mgbe ọbụla Erọn na-eje ozi ya, ọ ghaghị iyi ya. Aga na
anụ mgbịrịgba atańụ ahụ ka ọ na-akụ, mgbe ọ banyere
n'Ebe Nsọ ahụ n'ihu Onyenwe anyị, na mgbe o si n'ebe
ahụ na-apụta, ka ọ ghara ịnwụ. 36 "Ị ga-ejikwa ọlaedo a
nụchara anụcha mee efere ntakịrị, gbunye akara dị otu a
n'elu ya: Ihe nsọ dịrị Onyenwe anyị. 37 Kenye eriri na-
acha anụnụ anụnụ i ji jikọta ya na ihe ike n'isi ahụ; ọ ga-

adị n'ihu akwa ike n'isi ahụ. 38 Ọ ga-adị n'egedege ihu
Erọn. Ọ ga-ebukwa ikpe ọmụma metụtara njehie gbasara
ihe nsọ niile nke ụmụ Izrel doro nsọ, na onyinye ha niile.
Ọ ga-adị n'egedege ihu Erọn mgbe niile, ka ha bụrụ ndị
Onyenwe anyị ga-anabata. 39 "Jiri ezi akwa ọcha kpaa
uwe ime ahụ. Werekwa ezi akwa ọcha mee akwa ike n'isi
ahụ. Ihe ike n'ukwu ahụ ga-abụ ọrụ aka onye ǹka na-
akpanye ihe ịchọ mma. 40 Meekwara ụmụ ndị ikom Erọn
uwe ime ahụ, ihe ike n'ukwu na akwa ike n'isi, inye ha
ugwu na nsọpụrụ. 41 Mgbe i yinyekwasịrị Erọn nwanne
gị na ụmụ ya ndị ikom uwe ndị a, tee ha mmanụ, doo ha
nsọ. Chee ha n'ihu m ka ha bụrụ ndị na-ejere m ozi dịka
ndị nchụaja. 42 "Meekwara ha uwe ụkwụ nke eji akwa
ọcha mee, maka ikpuchi anụ ahụ ha. Ọ ga-esite n'ukwu
ruo n'ikpere. 43 Erọn na ụmụ ya ndị ikom aghaghị iyi ha
mgbe niile ha ga-aba n'ime ụlọ nzute, maọbụ mgbe ha
na-abịa nso ebe ịchụ aja ije ozi n'Ebe Nsọ. Ka ha ghara
imeta ihe ikpe ọmụma, ma nwụọ. "Nke a ga-abụ iwu na
ụkpụrụ ebighị ebi, nke ga-adịrị Erọn na ụmụ ụmụ ya.

29 "Nke a ga-abụ usoro mmemme nke ị ga-eme, iji doo
Erọn na ụmụ ya ndị ikom nsọ, ka ha na-ejere m ozi dịka
ndị nchụaja. Were nwa oke ehi na ebule abụọ nke na-
enweghị ntụpọ ọbụla. 2 Werekwa ọka wiiti a kwọrọ nke
ọma, mee achịcha nke na-enweghị ihe na-eko achịcha e
tinyere n'ime ha, achịcha mbadamba na-ekoghị eko nke e
ji mmanụ oliv gwakọtaa, ya na achịcha mbadamba ọzọ dị
nta na-ekoghị eko nke e tere mmanụ n'ahụ ya. 3 Mgbe
ahụ, ị ga-etinye achịcha ndị a niile n'ime otu nkata, bute
ha n'ime nkata ahụ, wetakwa nwa oke ehi, na ebule abụọ.

4 Kpọpụta Erọn na ụmụ ya ndị ikom n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute,
jiri mmiri saa ha ahụ. 5 Yikwasị Erọn uwe ime ahụ, uwe
mwụda nke efọọd, efọọd ahụ na ihe mgbochi obi. Were
ihe okike efọọd ahụ nke akpaziri nke ọma kegide ya efọọd
ahụ n'ahụ. 6 Tụhịakwa akwa ike n'isi ahụ n'isi ya. Tinye
okpu nsọ ahụ n'elu akwa ike n'isi ahụ. 7 Werekwa mmanụ
nsọ ahụ, tee ya, site n'ịwụkwasị ya n'isi ya. 8 Kpọta ụmụ
ya ndị ikom, yikwasị ha uwe ime ahụ. 9 Kekwasịkwa ha
ihe okike n'isi. Keekwa Erọn na ụmụ ya ndị ikom ihe ike
n'ukwu. Mgbe ahụ ọrụ ndị nchụaja ga-abụ nke ha site
n'ụkpụrụ ebighị ebi. "N'ụzọ dị otu a ka ị ga-esi doo Erọn
na ụmụ ya ndị ikom nsọ. 10 "Kpụta oke ehi ahụ n'ihu ụlọ
nzute. Erọn na ụmụ ndị ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi
ya. 11 Gbuo ya n'ihu Onyenwe anyị n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute
ahụ. 12 Jiri mkpịsịaka gị rụta ụfọdụ n'ime ọbara oke ehi
ahụ tee ya na mpi dị n'ebe ịchụ aja ahụ. Wụpụ ọbara
fọdụrụ n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja. 13 Were abụba niile
kpuchiri ihe ime ya, mba-umeju nke dị n'umeju ya, akụrụ
ya abụọ ya na abụba dị n'elu ha, kpọọ ha ọkụ n'elu ebe
ịchụ aja. 14 Ma anụ oke ehi ahụ, akpụkpọ ya na mgbịrị
afọ ya, ka ị ga-akpọ ọkụ n'azụ ọmụma ụlọ ikwu ahụ. Ọ bụ
aja mmehie. 15 "Were otu n'ime ebule ndị ahụ, ka Erọn
na ụmụ ya ndị ikom bikwasị aka ha n'elu isi ya. 16 Gbuo
ya. Werekwa ọbara ya fesaa n'akụkụ ya niile nke ebe ịchụ
aja. 17 Bọwasịa ebule ahụ ntakịrị ntakịrị, sachaa eriri afọ
ya na ihe dị ya n'ime, ha na ụkwụ ya niile, tinyekọ ha
na isi ya na akụkụ anụ ndị ọzọ. 18 Kpọọ ebule ahụ niile
ọkụ n'elu ebe ịchụ aja. Ọ bụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe
anyị, nke isisi ya dị ezi mma. Aja a chụrụ nye Onyenwe

anyị site n'ọkụ. 19 "Were ebule nke ọzọ, ka Erọn na ụmụ
ya ndị ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi ya. 20 Gbuo ya.
Were ụfọdụ n'ime ọbara ya tee Erọn na ụmụ ya n'ọnụ
ntị aka nri ha, na isi mkpụrụ aka nke aka nri ha, ya na
isi mkpụrụ ụkwụ nke ụkwụ aka nri ha. Werekwa ọbara
nke fọdụrụ fesaa n'akụkụ ya niile nke ebe ịchụ aja ahụ.
21 Ị ga-esite n'elu ebe ịchụ aja were ụfọdụ ọbara, ya na
ụfọdụ mmanụ nsọ, fesa ya n'ahụ Erọn na n'elu uwe ya,
n'ahụ ụmụ ya ndị ikom, nakwa n'elu uwe ha niile. Mgbe
ahụ, ya na ụmụ ya ndị ikom ga-abụ ndị e doro nsọ nye
Onyenwe anyị, ha na uwe ha. 22 "Were abụba ebule ahụ,
na akụkụ ọdụdụ ya nwere abụba, na abụba nke kpuchiri
ime ya, mba-umeju nke dị n'umeju ya, akụrụ ya abụọ na
abụba gbara ha gburugburu, na apata aka nri ya (n'ihi na
ebule ahụ bụ ebule ido nsọ), 23 site na nkata achịcha
ahụ a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee, nke na-adị n'ihu
Onyenwe anyị. Were otu achịcha dị gburugburu, otu ogbe
achịcha a gwakọtara mmanụ oliv, na otu mbadamba ogbe
achịcha, 24 tinye ihe ndị a niile n'aka Erọn na ụmụ ya ndị
ikom, mee ka ha fufee ha n'ihu Onyenwe anyị dịka aja
mfufe. 25 Mgbe ahụ, nara ha site n'aka ha. Kpọọ ha ọkụ
n'elu ebe ịchụ aja ha na aja nsure ọkụ, ka ọ bụrụ ihe isisi
ya dị ezi mma nye Onyenwe anyị. Onyinye nsure ọkụ
nye Onyenwe anyị. 26 Mgbe i wepụtara obi ebule ahụ e
ji doo Erọn nsọ, fufee ya n'ihu Onyenwe anyị dịka aja
mfufe. Ọ ga-abụkwa oke nke gị. 27 "Doo akụkụ ebule ido
nsọ ahụ nsọ, ndị nke bụ oke Erọn na ụmụ ya ndị ikom,
ya bụ, obi ya e fufere efufe na apata ya e chere n'ihu
Onyenwe anyị. 28 Nke a ga-abụ oke Erọn na ụmụ ụmụ ya

ga-eketa dịka ụkpụrụ mgbe ebighị ebi n’aka ndị Izrel.
Mgbe niile ọbụla ha na-achụ aja udo maọbụ aja ekele, ka
nke a bụrụ onyinye ụmụ Izrel na-enye Onyenwe anyị
site n’aja ha. 29 “Uwe nsọ Erọn ndị a niile ka a ga-edebe
n’ihi mmemme ido nsọ. A ga-eji ha na-edo ụmụ ya nsọ bụ
ndị ga-anọchi anya ya site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. 30 Nwa
ya nwoke ọbụla nke nọchiri anya ya dịka onye nchụaja,
nke bịara n’ụlọ nzute m ije ozi n’Ebe Nsọ ga-eyi uwe ndị
a ụbọchị asaa. 31 “Were anụ ebule ido nsọ ahụ, sienụ
anụ ahụ n’ebe dị nsọ. 32 Erọn na ụmụ ya ndị ikom ga-eri
anụ ebule ahụ, na achịcha ndị ahụ dị n’ime nkata n’ọnụ
ụzọ ụlọ nzute. 33 Ha ga-eri ihe ndị aja niile ahụ nke e
ji chụọ aja mkpuchi mmehie, n’oge ido nsọ ha. Ọ dịghị
onye ọbụla ọzọ ga-eso ha rie ya, n’ihi na ha bụ ihe dị nsọ.
34 Ọ bụrụ na ụfọdụ n’ime anụ na achịcha ido nsọ ndị ahụ
afọdụ ruo ụtụtụ, a ga-akpọ ha ọkụ. A gaghị eri ya ọzọ,
n’ihi na ọ bụ ihe dị nsọ. 35 “Ọ bụ otu a ka a ga-esi doo
Erọn na ụmụ ya ndị ikom nsọ, dịka ihe niile m nyere gị
n’iwu si dị. Ọ ga-ewe ụbọchị asaa iji doo ha nsọ. 36 Ị ga-
achụ aja oke ehi dịka aja mmehie maka ikpuchi mmehie
kwa ụbọchị. Ị ga-emekwa ka ebe ịchụ aja m dị ọcha, site
n’ịchụ aja mkpuchi mmehie n’elu ya, na ite ya mmanụ
n’ihi iji doo ya nsọ. 37 Ụbọchị asaa ka ị ga-edo ebe ịchụ
aja nsọ site n’ịchụ aja mkpuchi mmehie. Mgbe ahụ ebe
ịchụ aja ga-abụ ebe dịkarịsịrị nsọ. Ihe ọbụla metụrụ ebe
ịchụ aja ahụ ga-adị nsọ. 38 “Ma nke a bụ ihe ị ga-achụ
n’elu ebe ịchụ aja kwa ụbọchị, ị ga-eji ụmụ atụrụ abụọ
gbara otu afọ chụọ aja. 39 Chụọ otu n’oge ụtụtụ; chụọkwa
nke ọzọ n’oge uhuruchi. 40 Ị ga-ewere nwa atụrụ, tinyere

lita ụtụ ọka abụọ a kwọziri akwọzi nke a gwọkọtara n’otu
lita mmanụ oliv asụrụ asụ, chụọ aja. Wetakwa otu lita
mmanya dịka aja ihe ọṅụṅụ. **41** Jirikwa nwa atụrụ nke
ọzọ, ya na otu ụdị aja mkpụrụ ọka na aja ihe ọṅụṅụ ya
dịka i mere n’ụtụtụ. Aja isisi ya dị ezi mma, nke e sitere
n’ọkụ a na-achụ nye Onyenwe anyị. **42** “A ga na-achụ aja
nsure ọkụ a oge niile n’ọgbọ niile, n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute m
ka a ga-achụ ya, n’ihu Onyenwe anyị. N’ihi n’ebe ahụ ka
m ga-ezute gị gwa gị okwu. **43** N’ebe ahụ kwa ka m ga-
ezute ndị Izrel niile. N’ihi ya, aga m esite n’ịdị ebube m
doo ebe ahụ nsọ. **44** “E, aga m edo ụlọ nzute ahụ nsọ, ya
na ebe ịchụ aja, na Erọn na ụmụ ya ndị ikom, ka ha na-
ejere m ozi dịka ndị nchụaja. **45** Mgbe ahụ, aga m ebi
n’etiti ụmụ Izrel, bụrụkwa Chineke ha. **46** Ha ga-amata na
m bụ Onyenwe anyị Chineke ha. Onye sitere n’ala Ijipt
kpọpụta ha, ka m si otu a biri n’etiti ha. Abụ m Onyenwe
anyị Chineke ha.

30 “Jiri osisi akashia rụọ ebe ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-
esi isi ụtọ. **2** Akụkụ anọ ya ga-aha n’otu. Ogologo ya na
obosara ya ga-adị iri sentimita anọ na ise. Ịdị elu ya ga-
adị iri sentimita itoolu. Mpi ya niile ga-esi na ya pụta. **3**
Jiri ọlaedo a nụchara anụcha machie elu ya, akụkụ ya niile
nakwa mpi ya niile. Ị ga-ejikwa ọlaedo kpụlite ọnụ ọnụ ya
gburugburu. **4** Kpụnye mgbaaka ọlaedo abụọ n’okpuru
ihe ahụ akpụlitere akpụlite, abụọ na ncherita ihu akụkụ
ọbụla, ebe ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. **5** Ị ga-eji osisi
akashia mee mkpara, jiri ọlaedo machie ha. **6** Ị ga-adọba
ebe ịchụ aja ahụ n’ihu akwa mgbochi nke kpuchiri igbe
iwu ọgbụgba ndụ ahụ, n’ihu oche ebere ahụ dị n’elu igbe

iwu ọgbụgba ndụ, n'ebe m ga-ezute gị. 7 "Ụtụtụ niile,
mgbe Erọn doziri oriọna, ọ ga-esure ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ n'elu ebe ịchụ aja ahụ. 8 N'anyasị kwa, mgbe ọ na-
amụnye ọkụ n'oriọna ahụ, ọ ga-esurekwa ihe nsure ọkụ.
Ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nke ga-adị n'ihu Onyenwe
anyị site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. 9 Unu echekwala ihe nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ na-adịghị nsọ n'elu ya, maọbụ aja nsure
ọkụ, maọbụ aja ihe oriri, unu awụpụla onyinye ihe ọṅụṅụ
n'elu ya. 10 Otu ugbo n'afọ Erọn ga-ekpuchi mmehie n'elu
mpi ya. Mmemme mkpuchi mmehie a nke a na-eme otu
ugbo n'afọ, aghaghị ịbụ nke e ji ọbara nke si n'aja a chụrụ
n'ihi mkpuchi mmehie, n'ihi ọgbọ niile nke na-abịa. A ga
na-edo ebe ịchụ aja nsọ otu a. Nke a bụ ebe dịkarịsịrị
nsọ nye Onyenwe anyị." 11 Mgbe nke a gasịrị, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 12 "Mgbe ọbụla a gụrụ
mmadụ ọnụ, onye Izrel ọbụla ga-akwụ Onyenwe anyị
ụgwọ o ji gbara mkpụrụobi ya. Nke a dị mkpa, ka ihe otiti
ọbụla ghara ịbịakwasị ha mgbe ị ga-agụ ha ọnụ. 13 Ihe
onye a gụrụ ọnụ ga-akwụ bụ ọkara shekel, dịka shekel
nke ebe nsọ si dị. Ọkara shekel bụ iri gera abụọ. Ọkara
shekel a bụ onyinye nye Onyenwe anyị. 14 Ndị kwesiri
inye onyinye a bụ ndị niile gbara iri afọ abụọ gbagoo. Ọ
bụ ndị a kwesiri inye Onyenwe anyị onyinye a. 15 Ndị
ọgaranya agaghị enye karịa ọkara shekel. Otu a kwa ndị
ogbenye agaghị enye ihe dị ntakịrị karịa ọkara shekel.
N'ihi na onyinye a bụ onyinye unu na-enye Onyenwe anyị
maka ikpuchiri mkpụrụobi unu mmehie. 16 Nabata ego
niile ndị a site n'aka ụmụ Izrel, ma jiri ya jee ozi dị n'ụlọ
nzute. Ihe onyinye a ga-eme bụ ịkpọtụ uche Onyenwe

anyị n’ebe unu nọ n’ihi mkpuchi mmehie maka ndụ unu.”
17 Ọzọkwa, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 18 “Jiri
bronz kpụọ efere ukwu na ihe ndọkwasị ya, maka ịsa ihe.
Wụnye mmiri n’ime ya, dọsa ya n’etiti ụlọ nzute na ebe
ịchụ aja. 19 Erọn na ụmụ ya ndị ikom ga na-asa ụkwụ na
aka ha site na ya. 20 Mgbe ọbụla ha na-aba n’ụlọ nzute
ahụ, ha ga-eji mmiri saa onwe ka ha ghara ịnwụ. Ọzọkwa,
mgbe ha na-abịaru nso n’ebe ịchụ aja, maka ije ozi iche
onyinye n’ihu Onyenwe anyị site n’ọkụ, 21 ha ga-asa aka
ha na ụkwụ ha, ka ha ghara ịnwụ. Nke a ga-abụ ụkpụrụ
dịrị Erọn na ụmụ ya ndị ikom site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ.”
22 Ọzọkwa, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 23
“Were eso osisi na-esi isi ụtọ ndị a dị iche iche: máá, nke
ọtụtụ ya ruru kilo isii, na ihe ruru kilo sinamọn abụọ na
ụma itoolu, na kilo kalamus atọ, 24 na kilo kashia isii, na
lita anọ na ụma asatọ nke mmanụ oliv, dịka ọtụtụ shekel
ebe nsọ ahụ si dị. 25 Ị ga-eji ya mepụta mmanụ nsọ, nke
dị nsọ, nke a gwakọtara nke ọma dịka nke onye na-eme
mmanụ na-esi isi ụtọ mere. Ọ ga-abụ mmanụ otite dị nsọ.
26 Ị ga-ewere mmanụ ahụ tee ụlọ nzute ahụ niile na igbe
iwu ọgbụgba ndụ ahụ, 27 na tebul ahụ, na ngwongwo ya
niile, na n’ihe ịdọsa oriọna, na n’ihe niile dị ya n’ahụ, na
n’ebe ịdọsa ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, 28 na n’ebe ịchụ
aja nke aja nsure ọkụ, na ngwongwo ya niile, na n’ite ịsa
ụkwụ na aka, na n’ebe a na-adọba ya. 29 Ị ga-edo ha nsọ,
ka ha bụrụ ihe dịkarịrị nsọ. Ihe ọbụla metụrụ ha ahụ
ga-adịkwa nsọ. 30 “Ị ga-eji mmanụ otite a tee Erọn na
ụmụ ya ndị ikom. Ha niile ga-adịkwa nsọ, bụrụ ndị na-
ejere m ozi dịka ndị nchụaja. 31 Gwa ụmụ Izrel okwu sị

ha, ‘Nke a bụ mmanụ nsọ m, nke dị nsọ site n’ọgbọ ruo
n’ọgbọ. 32 Agaghị awụsa ya n’ahụ mmadụ. O nwekwaghị
onye kwesiri imepụta mmanụ otite dị otu a. Ọ dị nsọ,
unu kwesikwara ido ya nsọ. 33 A ga-esite n’etiti ndị m
wezuga onye ọbụla mere ụdị mmanụ isi ọma a, maọbụ
tee ya onye na-abụghị onye nchụaja m.’” 34 Mgbe ahụ
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, “Were ụda na-esi isi
ụtọ, dịka eso osisi stakit, na ọnyịcha, na galbanọm, na
ezigbo frankisens a na-agwaghị ihe, nke ọtụtụ ha niile
ga-abụ otu ihe. 35 Mee ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, nke
a gwakọtara nke ọma, bụ ọrụ onye na-eme mmanụ isi
ụtọ. Tinyekwa ya nnu, ka ọ bụrụ ihe nsure ọkụ a nụchara
anụcha, nke dịkwa nsọ. 36 Gwerie ụfọdụ n’ime ya ka ọ
dịka uzuzu. Wụsa ya n’ihu igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ
n’ime ụlọ nzute, ebe m ga-ezute gị. Ọ ga-abụ ihe dịkarịsịrị
nsọ nye unu. 37 Unu emerela onwe unu nke dịka ọtụtụ
ụdị ihe nsure ọkụ a. Hụta ya ka ihe dị nsọ n’ebe Onyenwe
anyị nọ. 38 Onye ọbụla meere onwe ya ụdị ihe nsure ọkụ
a, ịnụ isisi ya, a ga-ekewapụ onye ahụ site n’etiti ụmụnna
ya.”

31 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 2 “Lee, ahọpụtala
m Bezalel nwa Uri, nwa Hua, onye si n’ebo Juda, 3
emejupụtakwala m ya na Mmụọ nke Chineke, n’amamihe,
nghọta, ihe ọmụma na ike ije ozi ọrụ ǹka dị iche iche, 4
ichepụta ihe ǹka dị iche iche, nke metụtara ọlaọcha na
ọlaedo na bronz, 5 ịwa nkume na ido nkume, ịkwa ǹka
osisi, na ịrụ ọrụ ǹka dị iche iche. 6 Ọzọkwa, ahọpụtala m
Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n’ebo Dan, ka ọ bụrụ
onye inyeaka Bezalel. “Enyekwala m ndị ǹka niile amara

ịrụ ọrụ dị iche, nke ga-enyere ha aka ịrụ ihe ndị a niile m
nyere gị iwu ịrụ: **7** "ya bụ, ụlọ nzute ahụ, na igbe iwu
ọgbụgba ndụ ahụ, na ebe mkpuchi mmehie dị ya n'elu,
na ngwongwo ndị ọzọ niile dị n'ụlọ ikwu ahụ, **8** na tebul,
na ngwongwo ya, ma ihe ịdọkwasị oriọna nke ọlaedo a
nụchara anụcha, na ngwongwo ya, **9** na ebe ịchụ aja nke
aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, na ebe ịchụ aja nke aja nsure
ọkụ, na ngwongwo ya, na ite mmiri ịsa ụkwụ na aka, na
ụkwụ ite ahụ. **10** Na uwe ọma ahụ akpara akpa, ma uwe
nsọ Erọn onye nchụaja na uwe nke ụmụ ya ndị ikom,
mgbe ha na-eje ozi dịka ndị nchụaja. **11** Ya na mmanụ nsọ
ahụ, na ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ e mere maka Ebe Nsọ.
"Ha ga-arụzu ihe ndị a n'usoro dịka m si nye gị ya n'iwu."
12 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị Mosis, **13** Gwa ndị Izrel,
"Unu aghaghị ido ụbọchị izuike m nsọ. N'ihi na nke a ga-
abụ ihe ịrịbama n'etiti mụ na unu ruo ọgbọ niile ga-abịa,
ka unu maara na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, onye
na-edo unu nsọ. **14** "'Ụbọchị izuike m dị nsọ nye unu.
N'ihi nke a, unu ga-edebe ya nsọ. Ọ bụrụ na onye ọbụla
edebeghị ya nsọ, ọ ga-anwụ. Ọ bụrụkwa na onye ọbụla
arụọ ọrụ ọbụla n'ụbọchị izuike m, a ga-ewezuga ya site
n'ebe unu nọ. **15** Ụbọchị isii ka unu ga-arụ ọrụ unu niile.
Ma ụbọchị nke asaa dị iche. Ọ bụ ụbọchị izuike. Ọ bụkwa
ụbọchị dị nsọ nye Onyenwe anyị. N'ihi nke a, onye ọbụla
rụrụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị Izuike ga-anwụ. **16** Ndị Izrel ga-
edebe ụbọchị Izuike, na-eme mmemme ya n'ọgbọ niile,
dịka ọgbụgba ndụ nke ebighị ebi. **17** Ọ ga-abụ ihe ịrịbama
nke ga-adịgide n'etiti mụ na ndị Izrel ruo mgbe ebighị
ebi. N'ihi na n'ụbọchị isii ka Onyenwe anyị kere eluigwe

na ụwa. Ọ kwụsịrị ọrụ n’ụbọchị nke asaa, zuo ike, turu
ndụ.’” **18** Mgbe Onyenwe anyị gwasịrị Mosis okwu ndị a
n’elu ugwu Saịnaị, o nyere ya mbadamba nkume abụọ
nke iwu ọgbụgba ndụ ahụ. Ọ bụkwa mbadamba nkume
ndị ahụ nke mkpịsịaka Chineke dere ihe n’elu ha.

32 Mgbe ndị mmadụ ahụ hụrụ na Mosis anọọla ọdụ
ịrịdata site n’elu ugwu Saịnaị, ha zukọtara, bịakwute
Erọn, sị ya, “Bilie, meere anyị chi ndị ga-edu anyị, n’ihi
na nwoke a bụ Mosis onye dupụtara anyị site n’ala Ijipt,
anyị amaghị ihe mere ya.” **2** Erọn zara sị ha, “Yipụtanụ
ọlantị ọlaedo ndị nwunye unu, na ụmụ unu ndị ikom na
ndị inyom yi. Wetara m ha.” **3** Ngwangwa, ha niile yipụrụ
ọlantị ha weta ha nye Erọn. **4** Ọ naara ya n’aka ha, were
ngwa ọrụ e ji egbunye akara, kpụtara ha arụsị nwa oke
ehi. Mgbe ahụ, ha kwuru sị, “Ndị Izrel, ndị a bụ chi unu,
nke sitere n’ala Ijipt dupụta unu.” **5** Mgbe Erọn hụrụ na
ụmụ Izrel jupụtara n’obi aṅụrị, n’ihi ihe ahụ ọ kpụrụ, o
wuru ebe ịchụ aja n’ihu nwa ehi ahụ ọ kpụrụ, kwuo okwu
sị, “Echi, a ga-enwe oke mmemme nye Onyenwe anyị!” **6**
Ya mere na echi ya, ha biliri n’oge, bido ịchụ aja nsure
ọkụ, na aja udo, nye nwa ehi ahụ a kpụrụ akpụ. Mgbe nke
a gasịrị, ha nọdụrụ ala iri ihe na ịṅụ ihe ọṅụṅụ, biliekwa
ọtọ gwurie egwu ime onwe ha obi ụtọ. **7** N’oge ahụ,
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, “Gbada ọsịịsọ, n’ihi
na ndị gị, ndị i dupụtara site n’Ijipt emerụọla onwe ha. **8**
N’otu ntabi anya a, ha ahapụla ụzọ m niile. Ha akpụọlara
onwe ha arụsị nwa oke ehi, nke ha na-efe ofufe, nke ha
chụkwaara aja nye. Ha kwukwara sị, ‘Ndị Izrel, ndị a bụ
chi unu, nke dupụtara unu site n’ala Ijipt.’” **9** Mgbe ahụ,

Onyenwe anyị sịrị Mosis, “Ahụla m na ndị a bụ ndị isiike,
na ndị na-enupu isi. **10** Ugbu a, hapụ m ka iwe m bịakwasị
ha, ka m laa ha n’iyi. Aga m eme ka gị onwe gị bụ Mosis
bụrụ mba ukwu n’ọnọdụ ha.” **11** Ma Mosis rịọrọ Onyenwe
anyị Chineke ya arịrịọ sị ya, “Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị gịnị mere iwe gị ji dị ọkụ otu a n’ebe
ndị gị nọ bụ ndị nke i ji ike ebube gị, na ọtụtụ ihe ịrịbama
dị ịtụnanya, dupụta site n’ala Ijipt? **12** N’ihi gịnị ka ndị
Ijipt ga-ekwu sị, ‘Ọ bụghị ime ha ihe ọjọọ ka o ji dupụta
ha, ka o nwee ike gbuo ha n’ugwu ndị a, ma kpochapụkwa
ha site n’elu ụwa a?’ Site n’iwe gị dị ọkụ chigharịa, kwere
ka ọ dajụọ. Chigharịakwaa site n’atụmatụ ọjọọ a n’ebe ndị
gị nọ. **13** Cheta nkwa ahụ i kwere ndị ohu gị bụ Ebraham,
Aịzik, na Izrel. N’ihi na i ji onwe gị ṅụọ iyi nye ha sị,
‘Aga m eme ka mkpụrụ gị mụbaa dịka kpakpando nke
eluigwe. Aga m enye ha ala m kwere ụmụ ụmụ gị na
nkwa ka ọ bụrụ ihe nketa ha ruo mgbe ebighị ebi.’” **14**
Ya mere, Onyenwe anyị gbanwere obi ya. Ọ lakwaghị
ha n’iyi. **15** Mgbe ahụ, Mosis tụgharịrị site n’ugwu ahụ
rịdata, mbadamba nkume abụọ nke iwu ọgbụgba ndụ ahụ
dị ya n’aka. E dere ha ihe n’ihu abụọ, n’ihu nakwa n’azụ.
16 Mbadamba nkume ndị ahụ bụ akaọrụ Chineke, ihe e
dere n’elu ha bụ ihe Chineke n’onwe ya dekwasịrị n’elu
mbadamba nkume ndị ahụ. **17** Mgbe Joshua nụrụ ụzụ si
na ndịda ugwu ahụ, nke ụmụ Izrel niile na-eme, ọ gwara
Mosis okwu sị, “Ụzụ agha dị n’ọmụma ụlọ ikwu.” **18** Ma
Mosis zara sị, “Mba, nke a abụghị ụzụ ndị meriri n’agha,
maọbụ ụzụ ndị e meriri n’agha, kama ọ bụ olu abụ ka m
na-anụ.” **19** Mgbe Mosis bịaruru nso ebe ahụ ha mara

ụlọ ikwu ha, hụ nwa oke ehi ahụ a kpụrụ akpụ na egwu
a na-ete, iwe were ya nke ukwuu. Ọ tụpụrụ mbadamba
nkume ndị ahụ o ji n'aka. Kụrie ha na ndịda ugwu ahụ.
20 Mosis weere nwa oke ehi ahụ ha kpụrụ akpụ, kpọọ
ya ọkụ. Mgbe ahụ, o gweriri ya dịka ntụ. Fesaa ya n'elu
mmiri mee ka ụmụ Izrel ṅụọ mmiri ahụ. **21** Ọ gwara Erọn
okwu sị, "Gịnị ka ndị a mere gị i ji bute ụdị mmehie ọjọọ
dị otu a tụkwasị ha n'isi?" **22** "Erọn zara sị ya, ka iwe gị
ghara ịdị ọkụ, onyenwe m. Gị onwe gị maara ndị a, mata
otu ha si bụrụ ndị ọjọọ. **23** Ha sịrị m, 'Meere anyị chi ndị
ga-edu anyị, n'ihi na nwoke a bụ Mosis onye dupụtara
anyị site n'ala Ijipt, anyị amaghị ihe mere ya.' **24** Asịrị m
ha, 'Onye ọbụla nke nwere ihe ịchọ ọma ọlaedo, ya yipu
ya.' Mgbe ahụ, ha wetara m ọlaedo ndị a, nke m tụbara
n'ime ọkụ. Ihe si na ya pụta bụ nwa ehi a kpụrụ akpụ!" **25**
Mosis hụrụ na omume ndị a jọgbuziri onwe ya na njọ
n'ihi na Erọn mere ka isi kopu ha. Nke mere ka ha bụrụzia
ihe ọchị n'ebe ndị iro ha dị. **26** O guzoro n'ọnụ ụzọ ụlọ
ikwu ahụ kwuo sị, "Onye ọbụla dịnyeere Onyenwe anyị
ya bịakwute m." Ndị Livayị niile bịakwutere ya. **27** Mgbe
ahụ, ọ sịrị ha, "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Chineke nke
Izrel kwuru, 'Nwoke ọbụla nyara mma agha ya n'akụkụ
ya, jegharịa n'etiti ọmụma ụlọ ikwu ụmụ Izrel, site n'otu
isi ruo n'isi nke ọzọ. Ya gbuo ọbụladị nwanne ya nwoke,
maọbụ enyi ya, maọbụ onye agbataobi ya.'" **28** Ndị Livayị
mezuru ihe Mosis gwara ha. Ya mere ndị nwụrụ n'ụbọchị
ahụ dị puku mmadụ atọ. **29** Mgbe ahụ, Mosis gwara ndị
Livayị okwu sị, "Taa, unu ekewapụtala onwe unu nye
Onyenwe anyị. N'ihi na unu gburu ụmụ unu ndị ikom

na ụmụnne unu ndị ikom. Ugbu a, ọ gọziela unu taa.”
30 N’echi ya, Mosis gwara ndị Izrel okwu sị ha, “Unu
emeela mmehie dị ukwuu megide Onyenwe anyị. Ma aga
m alaghachikwuru Onyenwe anyị n’elu ugwu ahụ rịọọ ya.
Ma eleghị anya, aga m arịọta maka ikpuchi mmehie unu.”
31 Ya mere, Mosis jekwuuru Onyenwe anyị sị ya, “Biko
Onyenwe anyị, ndị a emeela mmehie dị ukwuu megide gị,
n’ihi na ha akpụọlara onwe ha chi ọlaedo. 32 Ma ugbu a,
biko, gbaghara mmehie ha. Ọ bụrụ na ị gaghị agbaghara
ha, biko hichapụ aha m site n’akwụkwọ ahụ i dere.” 33
Ma Onyenwe anyị zara sị Mosis, “Onye ọbụla mehiere
megide m ka a ga-ehichapụ aha ya site n’akwụkwọ m. 34
Ma ugbu a, duru ndị a gaa ebe ahụ m gwara gị. Mmụọ ozi
m ga-edu unu n’ije a. Ma otu ọ dị, mgbe m bịara ileta ndị
a, aga m ata ha ahụhụ n’ihi mmehie ha.” 35 Ya mere,
Onyenwe anyị mere ka ọrịa dị egwu bịakwasị ha, n’ihi ihe
ha ji nwa ehi ahụ, bụ nke Erọn kpụrụ mee.

33 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, “Duru ndị a i si
n’ala Ijipt kpọpụta baa n’ala ahụ m kwere Ebraham, na
Aịzik na Jekọb na nkwa, n’ihi na agwara m ha sị, ‘Aga m
enye ụmụ ụmụ unu ala a, ka ọ bụrụ ihe nketa ha.’ 2 Aga
m ezipu Mmụọ ozi m ka ọ gaa n’ihu unu chụpụrụ unu ndị
Kenan, na ndị Amọrait, na ndị Het, na ndị Periz, na ndị
Hiv, na ndị Jebus. 3 Gbago n’ala mmiri ara ehi na mmanụ
aṅụ na-eru na ya, ma agaghị m eso unu n’ije unu, n’ihi na
unu bụ ndị isiike. Ọ bụrụ na m esoro unu, unu ga-anwa m
ọnwụnwa, nke ga-eme ka m laa unu n’iyi n’ụzọ.” 4 Mgbe
ndị mmadụ ahụ nụrụ okwu olu ike ndị a, ha malitere
iru ụjụ, ọ dịghịkwa onye ọbụla yinyere ihe ịchọ mma ya

n’ahụ ha. **5** N’ihi na Onyenwe anyị agwala Mosis sị, “Gwa
ụmụ Izrel, ‘Unu bụ ndị isiike. A sị na m nọ n’etiti unu, otu
ntabi anya ezuorola m ịla unu n’iyi. Ugbu a, yipụnụ ihe
ịchọ mma niile unu yi n’ahụ, aga m ekpebi ihe m ga-
eme unu.’” **6** Ya mere, ndị Izrel yipụrụ ihe ịchọ mma ha
niile. N’ugwu Horeb ka ha nọ mgbe ihe ndị a mere. **7**
N’oge a, Mosis na-ewere ụlọ ikwu manye n’azụ ọmụma
ụlọ ikwu, ọ na-akpọ ya ụlọ nzute. Ọ na-amanye ya n’ebe
dị anya site n’ebe ụmụ Izrel mara ụlọ ikwu ha. Onye
ọ bụla nke chọrọ ịjụta Onyenwe anyị ase, na-apụ, gaa
n’ụlọ nzute ahụ nke dị n’azụ ọmụma ụlọ ikwu. **8** Mgbe
ọbụla Mosis na-aga n’ụlọ ikwu nzute ahụ, ndị Izrel niile
na-apụta guzoro n’ọnụ ụzọ ụlọ ha, na-ele ya anya tutu
Mosis abanye n’ụlọ ikwu ahụ. **9** Mgbe ọ banyere n’ụlọ
ikwu ahụ; ogidi igwe ojii ahụ na-abịa guzochie n’ọnụ ụzọ
mgbe Onyenwe anyị na Mosis na-akparị ụka. **10** N’oge
ọbụla, ndị mmadụ hụrụ ogidi igwe ojii ahụ ka o guzo
n’ọnụ ụzọ ụlọ ikwu nzute ahụ, ha onwe ha na-eguzokwa,
onye ọbụla, n’ọnụ ụzọ ụlọ ikwu ha, kpọọ isiala. **11** N’ime
ụlọ nzute ahụ, Onyenwe anyị na-agwa Mosis okwu ihu
na ihu, dịka mmadụ sị agwa enyi ya okwu. Mgbe ha
kparịchara ụka, Mosis na-alọghachi azụ n’ebe ụmụ Izrel
mara ụlọ ikwu ha. Ma nwokorobịa ahụ na-enyere ya aka,
bụ Joshua, nwa Nun, na-anọgide n’ụlọ ikwu nzute ahụ. **12**
Mgbe Mosis na Onyenwe anyị nọ na-ekwurịta okwu, ihe
Mosis gwara ya bụ nke a, “Ọ dịla anya kemgbe ị na-agwa
m sị m, ‘Duru ndị m baa n’ala ahụ e kwere na nkwa inye
ha.’ Ma matakwa na ị gwabeghị m onye ị ga-edunyere m
ga-eduzi m ụzọ. I kwuola na ị maara aha m, kwukwaa na

achọtala m ihuọma n'ebe ị nọ. **13** Biko, ọ bụrụ na o si otu
a dị, zi m ụzọ gị, nke ga-eme ka m mata gị, gaakwa n'ihu
inweta ihuọma site n'ebe ị nọ. Chetakwa na mba a dị
ukwu bụ ndị gị." **14** Ọ zara sị, "Mụ onwe m ga-eso gị gaa,
aga m enyekwa gị izuike." **15** Mgbe ahụ Mosis sịrị ya, "Ọ
bụrụ na ị gaghị eso anyị n'ije a, ekwela ka anyị si n'ebe a
zọpụ ụkwụ. **16** Ọ bụrụ na i soghị anyị, olee otu a ga-esi
mata na mụ onwe m, na ndị gị achọtala ihuọma gị? Olee
otu ọ ga-esi pụta ìhè na mụ na ndị gị bụ mba dị iche site
na mba ndị ọzọ dị n'ụwa?" **17** Ma Onyenwe anyị zara
Mosis sị, "E, aga m eme ihe ị rịọrọ m, n'ihi na ị chọtala
ihuọma m. N'ezie, amara m onye ị bụ, marakwa aha gị."
18 Mgbe ahụ, Mosis rịọrọ sị, "Gosi m ebube gị." **19** Ma
Onyenwe anyị zara sị, "Aga m eme ka ị hụ ịdị mma m, aga
m akọwakwara gị ihe aha m bụ Onyenwe anyị pụtara.
Onye m chọrọ imere ebere ka m ga-emere ebere, ọ bụkwa
onye m chọrọ imere ọmịiko ka m ga-enwere ọmịiko. **20**
Ma ị pụghị ịhụ ihu m n'ihi na mmadụ ọbụla enweghị ike
ịhụ ihu m ma dịrịkwa ndụ." **21** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
sịrị, "Lee, e nwere ebe dị nso n'akụkụ m, n'elu nkume,
ebe i nwere ike iguzo. **22** Mgbe ebube m ga-agafe, aga m
ezo gị n'okpuru nkume, werekwa aka m kpuchie gị, tutu
ruo mgbe m gafechara. **23** Emesịa, aga m eweli aka m, ka
i nwee ike ịhụ azụ m anya, ma ị pụghị ịhụ ihu m."

34

Onyenwe anyị gwara Mosis, "Wapụta mbadamba
nkume abụọ dịka nke mbụ, aga m edekwasị n'elu ha okwu
niile nke dị n'elu mbadamba nkume ndị mbụ ahụ, bụ nke
ị tụpịasịrị. **2** Jikere n'ụtụtụ, rigoro ugwu Saịnaị ka i chee
onwe gị n'ihu m n'elu ugwu ahụ. **3** Onye ọbụla esokwala

gị, ma ọ bụkwanụ nọdụ nso ugwu ahụ. Ekwekwala ka
igwe ehi maọbụ igwe atụrụ kpaa nri nso nso ugwu ahụ."
4 Mosis biliri n'isi ụtụtụ, waa mbadamba nkume abụọ
dịka ndị nke mbụ, rigoro ugwu Saịnaị dịka Onyenwe anyị
gwara ya. Ọ jikwa nkume abụọ ahụ n'aka ya. 5 N'oge ahụ,
Onyenwe anyị rịdatara n'ime ogidi igwe ojii, guzo n'ihu
Mosis, kwupụta aha ya bụ Onyenwe anyị. 6 O si n'ihu
Mosis gafee na-ekwu na-asị, "Onyenwe anyị, Onyenwe
anyị, Chineke ọmịiko na onye amara, onye na-adịghị
ewe iwe ọsịịsọ, na onye babigara ụba oke n'ịhụnanya na
ikwesi ntụkwasị obi. 7 Onye na-egosi ịhụnanya ya nye
imerime puku, ma na-agbaghara ajọ omume na nnupu
isi, na mmehie. Ma ọ dịghị ahapụ ka onye ikpe mara laa
na-anataghị ahụhụ, ọ na-ata ụmụ na ụmụ ụmụ ha ahụhụ
n'ihi mmehie nna nna ha ruo n'ọgbọ nke atọ na nke anọ."
8 Otu mgbe ahụ, Mosis hulatara kpọọ isiala, 9 sị ya, "Ọ
bụrụ n'ezie na m achọtala ihuọma n'anya gị, Onyenwe m,
ka Onyenwe m, biko soro anyị gaa. Ọ bụ ezie na ndị a bụ
ndị isiike, gbaghara anyị ajọ omume anyị, na mmehie
anyị niile, ka ị nabatakwa anyị dịka ndị nke gị." 10 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị sịrị, "Mụ onwe m na gị na-agba ndụ.
N'ihu ndị gị niile, aga m arụ oke ọrụ ịtụnanya dị ukwu,
ụdị nke a na-emetụbeghị mbụ n'ụwa, maọbụ na mba ọ
bụla. Ndị niile unu bi n'etiti ha ga-ahụ ọrụ Onyenwe anyị.
Ọrụ ahụ dị oke egwu nke m ga-arụ n'ihi unu. 11 Debe ihe
niile m nyere gị n'iwu taa. Aga m esite n'ihu unu chụpụ
ndị Amọrait, ndị Kenan, ndị Het, ndị Periz, ndị Hiv na ndị
Jebus. 12 Kpacharanụ anya ka unu na ndị bi n'ala ahụ
unu na-aba n'ime ya ghara ịgba ndụ. Ka ha ghara ị bụ ihe

ịma n’ọnya n’etiti unu. 13 Kama, tikpọọnụ ebe ịchụ aja ha
niile. Kụrienụ ogidi arụsị ha niile. Gbutukwaanụ osisi
Ashera ha jiri mere chi ha. 14 Unu efela chi ọzọ, n’ihi
na Onyenwe anyị, onye aha ya bụ Ekworo, bụ Chineke
na-ekwo ekworo. 15 “Kpacharanụ anya ka unu na ndị bi
n’ala ahụ ghara ịgba ndụ, n’ihi na mgbe ha na-akwaso chi
ha iko, na-achụkwa aja nye chi ha, ha ga-akpọ unu oku
nri, mgbe ahụ, unu ga-eri site n’ihe aja ha. 16 Mgbe unu
lụtara ụfọdụ ndị inyom ha dịka nwunye nye ụmụ unu ndị
ikom, ndị inyom ndị a na-akwaso chi ha iko, ga-eme ka
ụmụ unu ndị ikom soro ha n’omume dị otu a. 17 “Unu
akpụla chi ọbụla. 18 “Na-emenụ mmemme achịcha na-
ekoghị eko. Rienụ achịcha na-ekoghị eko ụbọchị asaa,
dịka m nyere n’iwu na a ga-eme n’ụbọchị ndị ahụ a
họpụtara, n’ọnwa Abib, n’ihi na ọ bụ n’ọnwa ahụ ka unu
si n’ala Ijipt pụta. 19 “Nwa nwoke ọbụla e bụ ụzọ mụọ bụ
nke m, tinyere ụmụ anụ ụlọ, ma ehi, ma atụrụ, ma ewu.
20 E nwere ike ịgbapụta nwa oke ịnyịnya ibu site n’iwere
nwa atụrụ dochie n’ọnọdụ ya. Ọ bụrụ na i kpebie na ị
gaghị agbapụta ya, mgbe ahụ, ị ga-agbaji olu ya. Ma ụmụ
unu ndị ikom niile ka a ga-agbapụta. “O nweghị onye
ọbụla n’ime unu ga-abịa guzo m n’ihu na-ejighị onyinye.
21 “N’oge ịkụ ihe n’ubi na n’oge owuwe ihe ubi, rụọnụ
ọrụ naanị ụbọchị isii. Zukwanụ ike n’ụbọchị nke asaa. 22
“Mee Mmemme Izu Ụka asaa, bụ nke ị ga-eji mkpụrụ mbụ
nke ọka wiiti mee, na Mmemme Nchịkọta Ihe n’ọgwụgwụ
afọ ọbụla. 23 Ugboro atọ n’afọ ka ndị ikom unu niile ga-
abịa chee onwe ha n’ihu Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị nke Izrel. 24 N’ihi na aga m esite n’ihu unu

chụpụ mba dị iche iche. Meekwa ka ala unu saa mbara. Ọ
dịghị onye ọbụla ga-enwe anya ukwu n'ebe ala unu dị,
mgbe unu na-aga iche onwe unu n'ihu Onyenwe anyị bụ
Chineke unu, ugbo atọ n'afọ. **25** "Unu etinyekwala ihe
ọbụla nke nwere ihe na-eko achịcha n'ime ya, mgbe unu
na-achụ ọbara nke aja nye m. Unu ahapụkwala aja sitere
na Mmemme Ngabiga ka ọ nọọ ruo ụtụtụ. **26** "Wetanụ
mkpụrụ mbụ niile nke ala ubi unu, bụ ndị kachasị mma
n'ụlọ Onyenwe anyị, bụ Chineke unu. "Unu esikwala nwa
ewu n'ime mmiri ara nne ya." **27** Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị, "Dee iwu ndị a m nyere gị,
n'ihi na dịka okwu ndị a si dị, ka ọgbụgba ndụ mụ na gị
na ụmụ Izrel gbara si dị." **28** Mosis na Onyenwe anyị nọ
n'ebe ahụ iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị. Ma n'oge ndị
a niile o righị nri ọbụla. Ọ ṅụkwaghị ihe ọṅụṅụ ọbụla.
O dere na mbadamba nkume abụọ ahụ okwu niile nke
ọgbụgba ndụ ahụ, nke bụ iwu iri ahụ. **29** Mgbe Mosis ji
mbadamba nkume abụọ nke ihe ama ahụ na-arịdata site
n'elu ugwu ahụ, ọ mataghị na ihu ya na-egbuke egbuke,
n'ihi ọnọdụ nke ọ nọrọ n'ihu Onyenwe anyị. **30** N'ihi
mgbuke ahụ ihu Mosis na-egbuke, ụjọ ekweghị Erọn na
ụmụ Izrel bịaruo ya nso. **31** Ma Mosis kpọrọ ha ka ha
bịakwute ya. N'ihi ya, Erọn na ndị ndu nzukọ Izrel bịara
ka ha na Mosis kparịtaa ụka. **32** Mgbe e mesịrị, ndị Izrel
niile bịakwutere ya. O nyekwara ha iwu ndị ahụ Onyenwe
anyị nyere ya n'elu ugwu Saịnaị. **33** Mgbe Mosis gwachara
ha okwu, o weere akwa kpuchie ihu ya. **34** Ma mgbe ọbụla
ọ na-abanye n'ihu Onyenwe anyị ka ha kparịtaa ụka n'ime
ụlọ nzute ahụ, ọ na-ekepụ akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya

tutu ruo mgbe ọ nọchara pụta. Mgbe ọ pụtara, ọ na-agwa
ndị Izrel ihe niile Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. **35** Ha
hụkwara na ihu ya na akpụkpọ ihu ya na-egbuke egbuke.
Emesịa, Mosis na-ekpuchikwa ihu ya tutu ruo mgbe ọ ga-
abanye n'ime ka ya na Onyenwe anyị kparịta ụka.

35 Emesịa, Mosis kpọrọ nzukọ ụmụ Izrel niile gwa ha
sị, "Ndị a bụ iwu Onyenwe anyị nyere nke unu na-
aghaghị idebe. **2** Rụọnụ ọrụ ụbọchị isii, ụbọchị nke asaa
bụ ụbọchị izuike, ụbọchị dị nsọ nke izuike nye Onyenwe
anyị. Onye ọbụla rụrụ ọrụ n'ụbọchị nke asaa ga-anwụ.
3 Unu amụnyela ọkụ n'ebe obibi unu n'ụbọchị izuike
ahụ." **4** Mgbe ahụ Mosis gwara nzukọ Izrel niile sị, "Nke a
bụ iwu Onyenwe anyị nyere, **5** sitenụ n'ihe unu nwere
wetara Onyenwe anyị onyinye. Onye ọbụla nke ọ masịrị,
ya wetara Onyenwe anyị onyinye nke ihe ndị a: "Ọlaọcha,
ọlaedo na bronz, **6** ogho na-acha anụnụ anụnụ, nke odo
odo, nke uhie uhie na nke ezi akwa ọcha, na ajị ewu; **7**
akpụkpọ ebule e sijiri uhie uhie, akpụkpọ ehi mmiri, na
osisi akashia; **8** mmanụ oliv nke a ga-etinye n'iheọkụ, ụda
a na-etinye na mmanụ nsọ, na ụda na-eme ka aja nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ; **9** nkume ọma ọniks, na nkume ndị
ọzọ a na-ahịọnye n'efọọd, na nke a na-ahịọnyekwa n'ihe
mgbochi obi. **10** "Unu niile ndị nwere onyinye ịkwa ǹka,
bịanụ rụọ ihe ahụ niile Onyenwe anyị nyere anyị n'iwu
ịrụ, nke bụ ihe ndị a: **11** "ụlọ nzute ahụ, na ihe mkpuchi
ya, na nko ya niile, na mbudo ibo ya, na mkpọrọ osisi ya,
na ogidi ya, na ụkwụ ya niile. **12** Rụkwanụ igbe ọgbụgba
ndụ ahụ, na mkpara ahụ e ji ebu ya. Ya na oche ebere
ahụ. Mekwaanụ akwa mgbochi nke ga-ekpuchi ebe nsọ

ahụ, 13 na tebul ahụ, na mkpara e ji ebu ya, na ngwongwo
ya niile, na achịcha nke iche n'Ihu Onyenwe anyị. 14
Mekwaa ebe ịdọkwasị oriọna maka ìhè, ya na ngwongwo
ya niile, iheọkụ na mmanụ maka ịmụ ọkụ; 15 n'ebe ịchụ
aja ihe nsure ọkụ na mkpara ya. Mmanụ nsọ ahụ na ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nke e ji ụda mee; akwa mgbochi
maka ọnụ ụzọ nke dị n'ebe mbata ụlọ nzute ahụ; 16 ebe
ịchụ aja nke aja nsure ọkụ ya na ihe ọkpụkpa bronz ya,
mkpara e ji ebu ya na ngwongwo ya niile, efere ukwu
ahụ na ihe ndọkwasị ya. 17 Akwa mgbochi nke ogige
ụlọ ahụ na ogidi ha, na ihe ndọkwasị ya, nakwa akwa
mgbochi nke ọnụ ụzọ e si abanye n'ogige ahụ; 18 ǹtu
maka ịkpọgide ụlọ ikwu ahụ na nke ogige ahụ, na ụdọ ha,
19 uwe niile a kpara akpa nke a na-eyi eje ozi n'ebe nsọ
ahụ, ma uwe nsọ nke Erọn, onye nchụaja na uwe nke
ụmụ ya ndị ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dịka ndị
nchụaja." 20 Ugbu a, ọgbakọ ụmụ Izrel niile siri n'ihu
Mosis pụọ. 21 Onye ọbụla chọrọnụ na onye nke mmụọ ya
kwaliri laghachiri azụ bịa wetara Onyenwe anyị onyinye
n'ihi ọrụ nke ụlọ nzute ahụ na n'ihi ije ozi dị n'ime ya
na n'ihi uwe nsọ ndị ahụ. 22 Ndị niile ọ metụrụ n'obi,
ma ndị nwoke ma ndị nwanyị bịara weta onyinye ha.
Ha wetaara Onyenwe anyị onyinye ihe ịchọ mma nke
ọlaedo dị iche iche: ihe ịkpọchi uwe, ọlantị, ọlaaka na
ihe ndị ọzọ e ji achọ mma dị iche iche, nke e ji ọlaedo
kpụọ. Ha chere ha n'ihu Onyenwe anyị dịka aja mfufe. 23
Ụfọdụ mmadụ wetara akwa na-acha anụnụ anụnụ na
ngwakọta anụnụ na uhie na nke uhie uhie maọbụ ezi
akwa ọcha maọbụ akpụkpọ ajị ewu, akpụkpọ ebule e sijiri

ọbara ọbara na akpụkpọ ehi mmiri. **24** Ndị ọzọ wetara
ọlaọcha na bronz, dịka onyinye ha nyere Onyenwe anyị,
ụfọdụ wetara osisi akashia nke a ga-eji wuo ụlọ ikwu ahụ.
25 Ụmụ nwanyị ndị bụ ọka n'ịdụ akwa na ikwe akwa tụrụ
eri na-acha anụnụ anụnụ, na ngwakọta anụnụ na uhie,
nke na-acha uhie uhie na nke ezi akwa ọcha, webata ha
dịka onyinye. **26** Ụfọdụ ụmụ nwanyị kwa ji onyinye ǹka
pụrụ iche ha nwere kpaa ajị ewu dịka akwa pụrụ iche. **27**
Ndị ndu niile wetakwara nkume ọniks na nkume ndị ọzọ
nke ịhịọnye n'ihe a ga-eji dụọ efọọd na ihe mgbochi obi
ahụ. **28** Ha wetakwara ụda dị iche iche, mmanụ oliv nke
a ga-etinye n'iheọkụ, nke a ga-eji mee mmanụ otite dị
nsọ, mekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. **29** N'ụzọ dị otu
a ka ụmụ Izrel niile, ma nwoke ma nwanyị, ndị chọrọ
inyeaka n'ọrụ ahụ Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu si
weta onyinye ha. Onye ọbụla n'ime ha nyere Onyenwe
anyị onyinye afọ ofufu. **30** Mgbe ahụ, Mosis gwara ndị
Izrel, sị, "Lee, Onyenwe anyị ahọpụtala Bezalel, nwa Uri,
nwa Hua, onye si n'ebo Juda. **31** O mejupụtala na Mmụọ
nke Chineke, n'amamihe, nghọta na ihe ọmụma na ike
ije ozi ọrụ ǹka dị iche iche. **32** Ichepụta ihe ǹka dị iche
iche, nke metụtara ọlaọcha na ọlaedo na bronz, **33** ịwa
nkume na ido nkume, ịkwa ǹka osisi nakwa ọrụ ǹka niile
dị iche iche. **34** Ma o tinyela n'ime ya na Oholiab, nwa
Ahisamak, onye si n'ebo Dan, amara ikuziri ndị ọzọ ihe.
35 O mejupụtala ha n'ike ije ozi ọrụ ǹka dị iche iche,
dịka igbunye akara, ise ihe osise, ịkpanye ihe ịchọ mma
n'akwa dị iche iche, ya bụ iji ogho na-acha anụnụ anụnụ,
ngwakọta anụnụ na uhie, uhie uhie nakwa n'ezi akwa

ọcha na nke ndị ọkpa akwa. Ha niile bụkwa ndị ǹka na
ndị nchepụta ihe ịchọ mma doro anya.”

36 Ya mere, Bezalel na Oholiab na ndị ǹka niile Onyenwe
anyị nyere ike na nghọta ịmata otu ha ga-esi rụọ ọrụ iwu
ebe nsọ ahụ ga-arụ ọrụ ahụ dịka Onyenwe anyị nyere
n’iwu. 2 Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Bezalel na Oholiab na
ndị ǹka ndị ahụ Onyenwe anyị nyere ike na nghọta, ndị
wepụtara obi ha ịbịa ịrụ ọrụ ahụ. 3 Ha si n’aka Mosis
nara onyinye ndị ahụ niile ụmụ Izrel wetara maka ịrụ
ọrụ ebe nsọ ahụ. Ndị mmadụ nọkwa na-eweta onyinye
afọ ofufu ha ụtụtụ niile. 4 N’ihi ya, ndị ọrụ ǹka niile
nọ na-arụ ọrụ n’ebe nsọ ahụ hapụrụ ọrụ ha na-arụ, 5
bịakwute Mosis, sị ya, “Lee, onyinye ndị mmadụ na-eweta
adịla ukwuu karịa ihe a chọrọ maka ịrụ ọrụ a Onyenwe
anyị nyere n’iwu.” 6 Mgbe ahụ, Mosis nyere iwu, ha
zisara ozi ahụ n’ọmụma ụlọ ikwu niile sị, “Ka nwoke
maọbụ nwanyị ọbụla gharakwa inwe ihe ọbụla nke ọ ga-
eweta dịka onyinye maka ọrụ ebe nsọ a.” N’ihi nke a,
ndị mmadụ kwụsịrị iweta ihe ọzọ. 7 N’ihi na onyinye e
wetara adịla ukwuu karịa ihe a chọrọ maka ọrụ ahụ. 8
Ndị niile mara ǹka n’etiti ndị ọrụ ahụ ji ezi ogho na-acha
anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie na uhie uhie wuo
ụlọ nzute ahụ. Onye ọka kpanyekwara oyiyi cherubim
n’ime ha. 9 Akwa mgbochi ndị a ha n’otu. Ịdị ogologo ha
n’otu n’otu bụ mita iri na abụọ na ọkara. Obosara ha bụ
otu mita na sentimita asatọ. 10 E jikọtara akwa mgbochi
ise n’otu, jikọtakwa akwa ise nke ọzọ n’otu. 11 Ha ji akwa
na-acha anụnụ anụnụ dụnye anya nko n’elu ọnụ akwa
mgbochi nke otu ụzọ, otu a ka emekwara menyekwa

na nsọtụ ọnụ akwa mgbochi nke ọzọ. **12** Ha dụnyere iri
anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dụnyekwa iri anya
nko ise n'ọnụ akwa mgbochi nke ọzọ, mee ka anya nko
ndị a chee ibe ha ihu. **13** Emesịa, ha ji iri nko ọlaedo ise
jikọta ụzọ akwa mgbochi abụọ ndị a, si otu a mee ka
ụlọ nzute ahụ ghọọ otu. **14** Ha ji akpụkpọ ajị ewu mee
akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ụlọ nzute ahụ. Iri
na otu ka ha ga-adị n'ọnụọgụgụ. **15** Akwa mgbochi iri
na otu ndị a ha n'otu. Ọ ga-abụ mita iri na atọ na ọkara
n'ogologo, ebe obosara ya bụ otu mita na iri sentimita
asatọ. **16** Ha dụkọtara ise n'ime akwa mgbochi ahụ, debe
ya iche. Dụkọtakwa isii nke fọdụrụ debekwa ya iche. **17**
Mgbe ahụ, ha dụnyekwara iri anya nko ise n'elu ọnụ
otu akwa mgbochi ndị ahụ. Mekwaa otu ihe ahụ n'ọnụ
akwa mgbochi nke ọzọ e debere iche. **18** Ha mekwara iri
nko bronz ise, iji jikọta ụlọ nzute ahụ ka ọ bụrụ otu. **19**
Mgbe ahụ, ha ji akpụkpọ ebule e sijiri uhie uhie mee ihe
mkpuchi maka ụlọ nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ọzọ
nke e ji akpụkpọ ehi mmiri mee maka ịkpụkwasị n'elu
ya. **20** Ha meere ụlọ nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia,
guzo ọtọ. **21** Mbudo ibo ọ bụla dị mita anọ na ọkara
n'ogologo, dịrịkwa iri sentimita asaa n'obosara, **22** nwee
ihe nhịọnye abụọ nke ga-abanye n'ime ibe ya ijikọ ha
n'otu. Ha rụrụ mbudo ibo ụlọ nzute ahụ niile otu a. **23** Ha
rụrụ mbudo ibo iri abụọ maka akụkụ ndịda nke ụlọ nzute
ahụ, **24** ma mekwaa iri ụkwụ ọlaọcha anọ n'okpuru ha.
Otu mbudo ibo ga-enwe ụkwụ abụọ, otu ụkwụ n'okpuru
otu ihe nhịọnye, otu ụkwụ n'okpuru ihe nhịọnye nke ọzọ.
25 N'akụkụ nke ọzọ bụ akụkụ ugwu nke ụlọ nzute ahụ, ha

rụkwara iri mbudo ibo abụọ, 26 rụkwaa iri ụkwụ ọlaọcha
anọ, ụkwụ abụọ n'okpuru mbudo ibo ọbụla. 27 N'ebe isi
isi nsọtụ ya bụ akụkụ ọdịda anyanwụ nke ụlọ nzute, ha
rụrụ mbudo ibo isii. 28 Mbudo ibo abụọ ka e mere maka
nkuku niile nke nsọtụ ụlọ nzute ahụ, 29 N'isi nkuku abụọ
ndị a, mbudo ibo ndị a nọ iche iche site n'okpuru ruo
n'elu ya; ma e jikọrọ ha ọnụ n'ime otu mgbaaka. Emere
ka ha abụọ yie ibe ya. 30 Ha niile dị mbudo ibo asatọ na
ụkwụ ọlaọcha dị iri na isii, ya bụ ụkwụ abụọ n'okpuru
mbudo ibo ọbụla. 31 Ha ji osisi akashia mekwaa osisi
ntụbichi, ise maka mbudo ibo ndị dị n'otu akụkụ nke ụlọ
nzute ahụ, 32 ise nke ọzọ maka ndị dị n'akụkụ nke ọzọ,
ise nke ọzọ maka mbudo ibo dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ,
n'ebe ndịda ndịda nke ụlọ nzute ahụ 33 Ha mere osisi
ntụbichi nke dị n'etiti ka ọ gabiga site n'otu isi ruo n'isi
nke ọzọ nke mbudo ibo ahụ. 34 Ha ji ọlaedo machie
mbudo ibo ndị ahụ niile. Kpụkwaa mgbaaka ọlaedo ka ọ
bụrụ ọnọdụ ịchịkọta mkpọrọ osisi ahụ niile. Ha ji ọlaedo
machiekwa mkpọrọ osisi ndị ahụ niile. 35 Ha ji ogho na-
acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie, uhie uhie
na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee akwa mgbochi.
Onye ǹka kpanyekwara oyiyi cherubim n'ime ya. 36 Ha
mere ogidi osisi akashia anọ maka ya were ọlaedo machie
ha. Ha meere ha anya nko; wukwara ha ụkwụ ọlaọcha
anọ. 37 Ha mere akwa mgbochi maka ọnụ ụzọ mbata nke
ụlọ ikwu ahụ, nke e ji ogho na-acha anụnụ anụnụ, na
ngwakọta anụnụ na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ọcha
a kpara nke ọma, nke bụ akaọrụ onye ǹka. 38 Ha rụrụ

ogidi ise ya na anya nko ha. Ha ji ọlaedo machie isi ogidi
ahụ na ihe mkpọrọ ha, were bronz rụọ ụkwụ ise ha.

37 Bezalel ji osisi akashia wuo igbe ọgbụgba ndụ nke ịdị
ogologo ya bụ otu mita na sentimita iri. Obosara ya ga-abụ
sentimita iri isii na asatọ. Ịla elu ya ga-abụkwa sentimita
iri isii na asatọ. 2 O ji ọlaedo a nụchara anụcha machie
n'ime na azụ ya, jirikwa ọlaedo kpụọ ihe gburugburu
akụkụ ya niile. 3 Ọ kpụrụ mgbaaka ọlaedo anọ maka ya,
kwụnyekwa ha n'ụkwụ anọ ya, ya bụ mgbaaka abụọ n'otu
akụkụ, mgbaaka abụọ n'akụkụ nke ọzọ ya. 4 O jikwa osisi
akashia ahụ mee okporo osisi, machiekwa ha ọlaedo.
5 O tinyekwara mkpara ndị ahụ n'ime mgbaaka ahụ dị
n'akụkụ igbe ahụ; ka ọ bụrụ ihe iji na-ebu ya. 6 Emesịa, o
ji ọlaedo a nụchara anụcha mee ihe e ji ekwuchi igbe ahụ.
Aha a na-akpọ okwuchi igbe a bụ Oche Ebere. Ịdị ogologo
ya dị otu mita na sentimita iri, obosara ya dị iri sentimita
asaa. 7 Mgbe ahụ, o ji ọlaedo a nụchara anụcha, nke e
tipịara etipịa, kpụọ cherubim abụọ na nsọtụ abụọ nke
ebe mkpuchi ahụ. 8 A rụnyere otu cherub n'otu nsọtụ,
otu cherub na nsọtụ nke ọzọ; n'isi nsọtụ abụọ ahụ, ka
o jikọtara ha ọnụ ka ha na okwuchi igbe ahụ bụrụ otu.
9 Cherubim ndị a gbasara nku ha laa elu, were ha na-
ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndị ahụ cherịtara onwe
ha ihu, na-ele anya n'ebe okwuchi ahụ dị. 10 Emesịa, o
mere tebul nke ịdị ogologo ya bụ iri sentimita itoolu.
Obosara ya bụ iri sentimita ise, ịla elu ya bụ iri sentimita
asaa. Ọ bụ osisi akashia ka o ji mee ya. 11 Ọ bụkwa ọlaedo
a nụchara anụcha ka e ji machie ya. A kpụnyekwara ihe
ọkpụkpụ ọlaedo gburugburu ọnụ ọnụ ya. 12 A rụnyere

ihe n'ọnụ ọnụ tebul ahụ nke ịla elu ya ga-eru sentimita
asatọ. Ihe a dị gburugburu ọnụ ọnụ tebul ahụ, ọ bụkwa
ọlaedo a kpụrụ akpụ ka e ji rụọ ya. **13** Ha kpụrụ mgbaaka
ọlaedo anọ maka tebul ahụ; kwụnyekwa ha n'akụkụ anọ
ahụ n'ebe ụkwụ anọ ya dị. **14** E tinyere mgbaaka ndị ahụ
nso nso ihe njikọ ahụ ka ha jide mkpara ndị ahụ, e ji ebu
tebul ahụ. **15** O jikwa osisi akashia mee okporo osisi ahụ e
ji ebu tebul ahụ. Jirikwa ọlaedo machie ya. **16** O mekwara
ihe niile na-adị n'elu tebul ahụ: efere, ngaji, ọkwa na iko,
nke e ji awụpụ aja ihe ọṅụṅụ. Ọ bụkwa ọlaedo a nụchara
anụcha ka o ji kpụọ ha. **17** Ha ji ọlaedo a nụchara anụcha
kpụọ ihe ịdọkwasị oriọna. Ha kpụrụ ụkwụ ala ala ya, na
alaka ya, mekwaa ka iko ya niile yiri okoko osisi, n'isi ya
niile, na ifuru ya niile bụrụ otu ya na ahụ ya. **18** Alaka isii
sitere n'akụkụ abụọ nke ihe ịdọkwasị oriọna ahụ wapụta,
alaka atọ n'otu akụkụ ya, alaka atọ n'akụkụ nke ọzọ. **19**
Iko atọ e mere dịka okoko osisi alụmọnd ya na ifuru, ya
na okoko ya niile dịkwa n'otu alaka; iko atọ n'alaka nke
ọzọ, otu a ka ọ ga-adị n'alaka isii niile ahụ na-awapụta
site n'ihe ịdọkwasị oriọna ahụ. **20** N'elu ihe ịdọba oriọna
ahụ, enwere iko anọ dịka ifuru osisi alụmọnd, ya na ebe
o si awapụta na okoko ya. **21** Otu isi dị n'okpuru alaka
abụọ si n'etiti ihe ịdọba oriọna ahụ pụta, isi nke abụọ
ga-adị n'okpuru alaka abụọ nke ọzọ, isi nke atọ ga-adị
n'okpuru alaka nke atọ, ya bụ ha niile alaka isii. **22** Isi
nwapụta ya na alaka ya niile dịkọtara ọnụ, ha na ihe
ịdọkwasị oriọna ahụ, nke e ji ọlaedo a nụchara anụcha
rụọ. **23** Ha mekwara oriọna asaa ya, ma mkpa ya na ihe
ịkpakepụ ọkụ ya niile. Ha bụ ọlaedo a nụchara anụcha. **24**

Ha sitere na iri kilogram atọ na anọ nke ọlaedo a nụchara
anụcha kpụọ ihe ịdọkwasị oriọna ahụ na ngwongwo ya
niile. 25 Ha ji osisi akashia wuo ebe ịchụ aja a na-anọ
esure ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. Akụkụ anọ ya ha n'otu.
Ogologo ya na obosara ya bụ iri sentimita anọ na ise. Ịdị
elu ya bụ iri sentimita itoolu. Mpi ya niile si na ya pụta.
26 Ha ji ọlaedo a nụchara anụcha machie elu ya; akụkụ ya
niile nakwa mpi ya niile. Ha jikwa ọlaedo kpụlite ọnụ ọnụ
ya gburugburu. 27 Ha kpụnyere mgbaaka ọlaedo abụọ
n'okpuru ihe ahụ akpụlitere akpụlite, abụọ na ncherita
ihu akụkụ ọ bụla, ebe a ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. 28
Ha ji osisi akashia mee mkpara ndị ahụ. Jirikwa ọlaedo
machie ha. 29 Ha mekwara mmanụ otite dị nsọ, na ezigbo
ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nke a na-agwaghị ihe; bụ ọrụ
nke onye na-eme mmanụ isi ụtọ.

38 Ha ji osisi akashia wuo ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ.
Nke ịla elu ya dị otu mita na iri sentimita atọ. Ogologo ya
na obosara ya ha n'otu. Ha dị mita abụọ na iri sentimita
atọ, mita abụọ na iri sentimita atọ. 2 Ha rụnyekwara
mpi n'akụkụ anọ nke ebe ịchụ aja ahụ n'otu n'otu. Mee
ka mpi ndị a na ebe ịchụ aja ahụ ghọọ nke e jikọtara
n'otu. Ha jikwa bronz machie ebe ịchụ aja a. 3 Ha ji bronz
kpụọ ngwongwo niile dị iche iche, ya bụ efere ikpofu ntụ,
shọvel ya niile, efere ịkwọsa mmiri niile, ngaji eze ịdụta
anụ na efere ndị e ji agụ ọkụ. 4 Ha mere ngịga mbadamba
maka ebe ịchụ aja ahụ, ihe ọkpụkpa bronz, nke ga-adị
n'okpuru oghere ọnụ ọnụ ya. 5 Ha kpụrụ mgbaka bronz
ndị a ga-eji jide mkpara ndị ahụ maka akụkụ anọ nke
ngịga bronz ahụ. 6 Ha mere mkpara osisi akashia ndị a,

were bronz machie ha. 7 Ha mere ka mkpara ndị ahụ
baa n’ime mgbaaka ndị ahụ, ime ka ha dịrị n’akụkụ abụọ
nke ebe ịchụ aja ahụ maka iji n’ebu ya. Ha ji obodobo
osisi rụọ ya dịka igbe. 8 Ha ji bronz kpụọ efere ukwu na
ihe ndọkwasị ya. Ọ bụ enyo nke ndị inyom ahụ ndị na-
eje ozi n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute ka e ji kpụọ ha. 9 Ọzọ, ha
mere ogige ahụ. Ịdị ogologo nke n’akụkụ ndịda dị iri
mita anọ na ise. O nwere akwa mgbochi nke e ji ezi akwa
ọcha a kpara nke ọma mee. 10 Iri ogidi abụọ ga-adị na iri
ebe ndọkwasị abụọ nke e ji bronz kpụọ. Anya nko ogidi
ndị ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abụ ọlaọcha. 11 Otu a
kwa, akụkụ ugwu dịkwa iri mita anọ na ise. O nwere iri
ogidi abụọ na iri ebe ndọkwasị abụọ nke e ji bronz kpụọ,
na anya nko nke ọlaọcha na ihe e ji ekegide ha n’ogidi
ahụ. 12 Akụkụ ọdịda anyanwụ dị iri mita abụọ na atọ.
Nwekwaa akwa mgbochi, nwere ogidi iri na ebe ndọkwasị
iri, tinyere anya nko ọlaọcha na ihe e ji ekegide ha n’ogidi
ahụ. 13 N’akụkụ ọwụwa anyanwụ, ebe anwụ na-awalite
dịkwa iri mita abụọ na atọ n’obosara. 14 Akwa mgbochi
nke ogologo ya dị mita isii na sentimita iri asatọ bụ ihe
dị n’otu akụkụ nke ọnụ ụzọ mbata ahụ. O nwere ogidi
atọ na ebe ndọkwasị atọ. 15 Otu a kwa, akwa mgbochi
nke ịdị ogologo ya dị mita asaa bụ ihe dị n’akụkụ nke
ọzọ nke ọnụ ụzọ mbata nke ogige ahụ. Ọ ga-enwekwa
ogidi atọ na ebe ndọkwasị atọ 16 Akwa mgbochi niile
nke ogige ahụ gburugburu bụ ezi akwa ọcha a kpara nke
ọma. 17 Ogidi ọbụla nwere ihe ndọkwasị bronz. Nko niile
na ihe njikọta niile ka e jikwa ọlaọcha machie. Ọ bụkwa
naanị ọlaọcha ka e ji mee okporo osisi ndị ahụ. 18 Akwa

mgbochi nke ọnụ ụzọ mbata nke ogige ahụ bụ ihe e ji
ogho na-acha anụnụ anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie,
uhie uhie na nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee;
akaọrụ nke onye na-akpa ihe ịchọ mma. Ọ dị mita itoolu
n'ogologo, yikwaa akwa mgbochi nke ebe ogige ahụ, dị
mita abụọ na iri sentimita atọ n'ịdị elu. **19** Ọ bụ ogidi
anọ ka e ji jidesie ha ike na ihe ndọkwasị bronz anọ,
nko na okporo osisi ha niile bụ ọlaọcha. E jikwa ọlaọcha
machie isi ogidi ndị ahụ. **20** Ǹtu niile nke ụlọ nzute ahụ
nakwa n'ogige ya gburugburu bụ bronz ka e ji kpụọ ha.
21 Ndị a bụ ngwongwo niile e ji wuo ụlọ nzute ahụ; ebe
a ga-edebe Ihe Ama ahụ. Ọ bụ ndị Livayị depụtara ihe
niile ndị a n'usoro dịka Mosis si nye ha n'iwu. Ọ bụkwa
Itama, nwa Erọn onye nchụaja, lekọtara ndị niile rụrụ
ọrụ idekọta ya. **22** Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si
n'ebo Juda, rụzuru ihe niile dịka Onyenwe anyị si nye ya
Mosis n'iwu. **23** Onye na-enyere ya aka bụ Oholiab nwa
Ahisamak, onye ebo Dan, bụ onye ọka a maara aha ya, ọ
bụ onye ọka ihe ọtụtụ, na onye ọka ịdụnye ihe ịchọ mma
dị iche iche n'akwa na-acha anụnụ anụnụ, nke ngwakọta
anụnụ na uhie, uhie uhie nakwa ezi akwa ọcha. **24** Ịdị arọ
nke onyinye ọlaedo niile sitere n'aja mfufe ahụ nke ndị
mmadụ wetara maka ịrụ ebe nsọ ahụ, bụ otu puku na
narị kilogram ise. **25** Ịdị arọ nke ọlaọcha enwetara n'aka
ọgbakọ ahụ, bụ puku kilogram anọ, na narị kilogram isii
na iri ise dịka shekel ebe nsọ si dị. **26** Ha niile tụrụ otu
beka, otu isi, dịka ụtụ mgbe e kere ụtụ ọkara shekel dịka
ọtụtụ shekel ebe nsọ si dị, e nyere n'isi onye ọbụla nke
gabigara n'ebe ndị a gụrụ ọnụ nọ, bụ ndị gbara iri afọ

abụọ rigoo. Ọnụọgụgụ ha dị narị isii, na puku atọ, na narị
ise, na iri ise. 27 Ịdị arọ nke ọlaọcha niile e ji rụọ ụkwụ
ibo niile nke ebe nsọ ahụ, na ụkwụ ogidi niile e ji jidesie
akwa mgbochi ndị ahụ ike bụ puku kilogram atọ, na narị
kilogram isii. Ịdị arọ nke ọlaọcha e ji wuo ụkwụ ọbụla bụ
iri kilogram atọ na isii. 28 Ịdị arọ nke ọlaọcha e ji menye
nko n'ibo osisi niile, na nke e ji machie okporo osisi niile,
na nke e ji techie isi ogidi osisi niile, bụ iri kilogram abụọ.
29 Ịdị arọ nke bronz niile ndị mmadụ wetara dịka onyinye
aja mfufe bụ puku kilogram atọ, na narị kilogram atọ, na
iri isii. 30 E ji bronz ndị a wuo ụkwụ ogidi niile a manyere
n'ihu ụzọ e si abata ogige ụlọ nzute ahụ. E jikwa ya wuo
ebe ịchụ aja bronz ahụ, na ihe ọkpụkpụ bronz ahụ, na
ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe ịchụ aja, 31 na ụkwụ
ogidi a manyere n'ihu ụlọ nzute, na ǹtu niile e ji wuo ụlọ
nzute ahụ, na ogige gbara ya gburugburu.

39 Ha sitekwara n'ogho akwa na-acha anụnụ anụnụ na
nke na-acha ngwakọta anụnụ na uhie (odo odo), nke
na-acha uhie uhie, meere ndị nchụaja uwe akpara akpa
nke ọma iyi jee ozi n'ebe nsọ ahụ. Ha meekwara Erọn
uwe nsọ, n'usoro iwu Onyenwe anyị nyere Mosis. 2 Ha
ji ogho ọlaedo, na nke na-acha anụnụ anụnụ, nke na-
acha ngwakọta anụnụ na uhie, na nke na-acha uhie uhie,
nakwa nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee efọọd
ahụ. 3 Ha tipịara mpempe ọlaedo ndị ahụ mee ka ọ dị
mbadamba. Bipụtasịa ha ntakịrị ntakịrị dịka eriri maka i
ji ha kpanye n'etiti ogho ndị a na-acha anụnụ anụnụ;
ngwakọta anụnụ na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi
akwa ọcha ahụ, nke bụ akaọrụ onye ǹka. 4 Ha dụrụ akwa

na-adị n’ubu maka efọọd ahụ, nke e jikọtara na nkuku
ya abụọ, maka i ji na-ekechisi ya ike. 5 Ihe okike nke
ukwu ahụ, nke onye ǹka kpaziri nke ọma yiri ya, ya na
efọọd ahụ bụ otu, nke e ji ogho na-acha edo edo, anụnụ
anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie na uhie uhie nakwa
nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma mee, dịka Onyenwe
anyị nyere Mosis n’iwu. 6 Ha doziri nkume ọniks ndị
ahụ n’ime ihe ọlaedo a kpara akpa; ma gbunye aha ụmụ
ndị ikom Izrel niile n’elu ya dịka onye ọka si egbunye
aha mmadụ n’elu mgbaaka akara. 7 Ha jikọtara ha n’elu
akwa ubu nke efọọd ahụ, ka ọ bụrụ nkume ncheta mgbe
ebighị ebi nye ụmụ Izrel, dịka Onyenwe anyị nyere Mosis
n’iwu. 8 Ha mekwara ihe mgbochi obi, nke bụ ọrụ aka
onye ǹka. Ha mere ya dịka e si mee efọọd ahụ. Ọ bụ ogho
edo edo, nke na-acha anụnụ anụnụ, nke ngwakọta anụnụ
na uhie, nke uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke
ọma ka e ji mee ya. 9 Ọ ha n’otu, iri sentimita abụọ na
atọ n’ogologo, iri sentimita abụọ na atọ n’obosara; nke
apịajiri ụzọ abụọ. 10 Mgbe ahụ, ha hịọnyere ahịrị nkume
anọ ndị dị oke ọnụahịa n’ime ya. Ụdị dị n’ahịrị nke mbụ
bụ: nkume kanelian, krisolaịt na beril, 11 n’ahịrị nke abụọ
bụ: nkume tọkwọisi, safaia na emeralụdụ. 12 N’ahịrị nke
atọ bụ: nkume jasint, ageeti na ametisiti. 13 N’ahịrị nke
anọ bụ: nkume topaazi, ọniks na jaspa. Ahịọnyere ha
n’ime ihe ọlaedo a kpara akpa. 14 Ha dị nkume iri na
abụọ, nke ọbụla na-anọchi anya aha ụmụ ndị ikom Izrel.
Egbunyere aha ebo iri na abụọ ahụ, otu n’otu, nke ọbụla
dịka aha ya si dị. 15 Ha ji ọlaedo a nụchara anụcha mee
eriri a kpara akpa dịka ụdọ, maka ihe mgbochi obi. 16 Ha

mere ihe ọlaedo abụọ nke a kpara akpa, ya na mgbaaka
ọlaedo abụọ. Dụnyekwa mgbaaka ndị ahụ na nkuku abụọ
nke ihe mgbochi obi ahụ. **17** Ha dụnyere ụdọ ọlaedo abụọ
ndị ahụ n'elu mgbaaka ndị ahụ dị na nkuku ihe mgbochi
obi ahụ. **18** Were isi ndị ọzọ nke ụdọ ahụ dụnye n'ihe
ahụ a kpara akpa. Konye ha n'elu ubu efọọd ahụ, n'ebe
ihu ya. **19** Ha mere mgbaaka ọlaedo. Konyekwa ha na
nkuku abụọ nke ihe mgbochi obi ahụ, n'ime ọnụ ọnụ ya
ebe dị nso efọọd ahụ. **20** Mgbe ahụ, ha kpụrụ mgbaaka
ọlaedo abụọ ọzọ, konyekwa ha n'elu ubu abụọ nke efọọd
ahụ, n'okpuru n'ebe ihu ya, na nso nso ebe a dụkọtara,
n'elu ihe okike ukwu nke efọọd ahụ. **21** Ha jikwa eriri
na-acha anụnụ kekọta mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na
mgbaaka efọọd ahụ, jikọta ya na ihe okike ukwu ahụ,
ime ka ihe mgbochi obi ahụ hapụ ịtọghapụ site n'efọọd
ahụ, dịka iwu Onyenwe anyị nyere Mosis si dị. **22** Ọ
bụ akwa nke na-acha anụnụ anụnụ, ka ha ji dụọ uwe
mwụda efọọd ahụ, ọrụ onye okwe akwa. **23** A ga-enwe
oghere n'etiti uwe mwụda ahụ, dịka oghere olu uwe agha,
nwekwa akwa nta a dụnyere n'okpuru oghere a, ime ka
o sie ike gharakwa ịdọka. **24** Ha ji ogho na-acha anụnụ
anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie, nke na-acha uhie uhie
na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma kpanye oyiyi mkpụrụ
pomegranet, gburugburu n'ọnụ ala ala uwe mwụda ahụ.
25 Ha dụnyekwara atańụ e ji ọlaedo a nụchara anụcha
kpụọ, gburugburu n'ọnụ ọnụ ala ya n'etiti pomegranet
ndị ahụ. **26** Otu atańụ, otu oyiyi mkpụrụ pomegranet, otu
a ka a dụnyere ya gburugburu ọnụ ọnụ ala uwe mwụda
ahụ, nke a ga-eyi mgbe a na-eje ozi, dịka iwu Onyenwe

anyị nyere Mosis si dị. **27** Ha ji ezi akwa ọcha metara Erọn
na ụmụ ya ndị ikom, uwe ime ahụ, akaọrụ nke onye ọkpa
akwa, **28** jirikwa ezi akwa ọcha mee akwa ike n'isi, okpu
akwa ọcha, na uwe ukwu nke ezi akwa ọcha a kpara nke
ọma. **29** Ihe ike n'ukwu bụ nke e ji ogho na-acha anụnụ
anụnụ, ngwakọta anụnụ na uhie uhie, na uhie uhie, nke
ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, ọrụ aka onye ǹka na-
akpanye ihe ịchọ mma, dịka Onyenwe anyị si nye Mosis
n'iwu. **30** Ha mere efere, bụ okpu nsọ ahụ, site n'ọlaedo a
nụchara anụcha, gbunyekwa akara n'elu ya, dịka ihe e
dere n'elu mgbaaka akara: Ihe nsọ dịrị Onyenwe anyị. **31**
Mgbe ahụ, ha kenyere ya eriri na-acha anụnụ anụnụ i ji
jikọta ya na ihe ike n'isi ahụ, dịka Onyenwe anyị nyere
ya Mosis n'iwu. **32** Otu a ka ha si rụchaa ọrụ iwu ụlọ
nzute ahụ. Ndị Izrel mere ihe niile dịka Onyenwe anyị
si nye Mosis n'iwu. **33** Mgbe ahụ, ha buteere Mosis ụlọ
nzute ahụ: ụlọ ikwu ahụ ya na ngwongwo ya niile, ya bụ
nko ya niile, mbudo ibo ya niile, mkpọrọ osisi ya niile,
ogidi ya niile na ụkwụ ya niile, **34** na akpụkpọ ebule e
sijiri uhie uhie, akpụkpọ ehi mmiri e ji emechi elu ụlọ
nzute ahụ, na akwa mgbochi, **35** na igbe iwu ọgbụgba
ndụ ahụ, ya na mkpara e ji ebu ya, na oche ebere ya, **36**
na tebul ahụ, ya na ngwongwo ya niile na achịcha nke
iche n'Ihu Onyenwe anyị, **37** na ihe ịdọkwasị oriọna e
ji ọlaedo a nụchara anụcha kpụọ, na iheọkụ ya niile na
ngwongwo ya niile, na mmanụ oliv maka ịmụ ọkụ, **38** na
ebe ịchụ aja ọlaedo, mmanụ nsọ na ụda na-esi isi ụtọ na
akwa mgbochi nke ọnụ ụzọ ụlọ nzute, **39** na ebe ịchụ aja
bronz ahụ, na ihe ọkpụkpa bronz ya, mkpara ya niile na

ngwongwo ya niile, efere ukwu ahụ ya na ihe ndọkwasị
ya, 40 akwa mgbochi nke ogige ụlọ ahụ, na ogidi ya na
ihe ndọkwasị ya nakwa akwa mgbochi nke ọnụ ụzọ e
si abanye n'ogige ahụ; ụdọ na ǹtu ịkpọgide ogige ahụ;
ngwongwo niile nke ụlọ nzute ahụ, ụlọ ikwu nzute ahụ
41 na uwe niile a kpara akpa, nke a na-eyi eje ozi n'ebe
nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Erọn, onye nchụaja, na uwe
nke ụmụ ya ndị ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dịka
ndị nchụaja. 42 Ndị Izrel niile rụzuru ọrụ ndị a niile dịka
Onyenwe anyị si nye ya Mosis n'iwu. 43 Mosis n'onwe ya
hụkwara ọrụ ndị a niile, nabata ya ka nke e jere dịka iwu
Onyenwe anyị nyere si dị. N'ihi ya, Mosis gọziri ha.
40 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2
"Guzobe ụlọ nzute ahụ n'ụbọchị mbụ nke ọnwa mbụ.
3 Dọnye igbe ọgbụgba ndụ nke Ihe Ama ahụ n'ime ya.
Konyekwa akwa mgbochi nke ga-ezo ya. 4 Webata tebul
ahụ, na ngwongwo dị n'elu ya, webatakwa ihe ịdọba
oriọna ahụ. Mụnyekwa oriọna ndị ahụ ọkụ. 5 Doo ebe ịchụ
aja ọlaedo ahụ nke e mere maka ịchụ aja ihe nsure ọkụ
na-esi isi ụtọ n'ihu igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ. Konyekwa
akwa mgbochi nke kwesiri ịdị n'ọnụ ụzọ e si abata n'ime
ụlọ nzute ahụ. 6 "Doo ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ
ahụ n'ihu ọnụ ụzọ ịbata n'ụlọ nzute bụ ụlọ ikwu ahụ.
7 Dọnye efere ukwu ịsa mmiri ahụ n'etiti ụlọ nzute na
ebe ịchụ aja ahụ. Gbajukwaa ya mmiri. 8 Guzobe ogige
gburugburu ụlọ nzute ahụ. Konyekwa akwa mgbochi
n'ọnụ ụzọ ogige ahụ. 9 "Were mmanụ nsọ ahụ tee ụlọ
nzute ahụ, ya na ihe niile dị n'ime ya, si otu a doo ha
nsọ ma ngwongwo ịchọ mma ya niile. Ọ ga-abụ ebe dị

nsọ. 10 Mgbe ahụ, tee ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ ahụ
mmanụ ya na ihe ya niile e ji eje ozi. Doo ebe ịchụ aja
ahụ nsọ, ọ ga-abụkwa ebe dịkarịsịrị nsọ. 11 Tekwaa efere
ukwu ịsa mmiri ahụ na ụkwụ ya mmanụ. Doo ha nsọ. 12
"Kpọbata Erọn na ụmụ ya ndị ikom n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute.
Jiri mmiri saa ha ahụ n'ebe ahụ. 13 Yikwasị Erọn uwe nsọ
ya. Tekwaa ya mmanụ, ido ya nsọ maka i jere m ozi dịka
onye nchụaja. 14 Mekwaa ka ụmụ ya ndị ikom bịaruo nso,
yikwasịkwa ha uwe ime ahụ. 15 Tee ha mmanụ dịka i si
tee nna ha, ime ka ha bụrụ ndị na-ejere m ozi dịka ndị
nchụaja. Otite mmanụ ha ga-abụ nye ọrụ nchụaja ha nke
ga-adịgide site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ." 16 Mosis mezuru ihe
niile dịka Onyenwe anyị nyere ya n'iwu ime. 17 O ruo,
n'ụbọchị mbụ nke ọnwa mbụ, n'afọ nke abụọ, e mere ka
ụlọ nzute ahụ guzo ọtọ. 18 Mosis mere ka ụlọ nzute ahụ
guzo ọtọ site n'itinye mbudo ibo ya niile, ụkwụ ya na
mkpọrọ osisi ya niile n'ọnọdụ ha. 19 Emesịa, ọ gbasapụrụ
ihe mkpuchi n'elu ụlọ nzute ahụ, tụkwasịkwa okpukpu
ihe mkpuchi nke abụọ n'elu ya dịka Onyenwe anyị nyere
ya iwu. 20 O tinyere Ihe Ama n'ime igbe ọgbụgba ndụ
ahụ. Emesịa, ọ tụkwasịkwara mkpara e ji ebu igbe ahụ
n'akụkụ igbe ahụ, were okwuchi igbe ahụ, nke bụ Oche
Ebere ahụ, kpuchie igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ. 21 Emesịa,
o bubatara igbe ahụ n'ime ụlọ nzute ahụ, kwụnyekwa
akwa mgbochi nke mgbochi, kewapụ igbe iwu ọgbụgba
ndụ ahụ, dịka Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. 22 Mosis
dọnyere tebul ahụ n'akụkụ ugwu nke ụlọ nzute ahụ, na
mpụta nke akwa mgbochi ahụ. 23 Ọ dọkwasịrị achịcha
ahụ a na-edo n'ihu Onyenwe anyị n'elu tebul ahụ, dịka

Onyenwe anyị nyere ya n’iwu. **24** Ọ dọkwasịrị ihe ịdọba
oriọna ahụ n’ime ụlọ nzute n’akụkụ tebul ahụ, n’akụkụ
ndịda nke ụlọ nzute ahụ. **25** Ọ mụnyere oriọna ndị ahụ
n’ihu Onyenwe anyị dịka Onyenwe anyị si nye n’iwu. **26**
Mosis debere ebe ịchụ aja ọlaedo ahụ n’ime ụlọ nzute nso
nso ebe akwa mgbochi ahụ dị, **27** surekwaa ihe nsure ọkụ
na-esi isi ụtọ n’elu ya, dịka Onyenwe anyị nyere ya n’iwu.
28 Ọ kwụbara akwa mgbochi n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ.
29 Debekwa ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ ahụ nso ọnụ
ụzọ ịba ụlọ nzute ahụ. O surekwara aja nsure ọkụ n’elu
ya, na aja onyinye mkpụrụ ọka dịka Onyenwe anyị si
nye ya n’iwu. **30** Ọ dọbara efere ịsa mmiri ahụ n’etiti ụlọ
nzute na ebe ịchụ aja, wụjuo ya mmiri, maka iji sachaa
ihe. **31** Mosis, na Erọn, na ụmụ ya ndị ikom na-eji ya
akwọcha aka ha, sakwaa ụkwụ ha. **32** Mgbe ọbụla ha na-
abanye n’ụlọ nzute na mgbe ha na-abịa nso ebe ịchụ aja,
ha na-asacha, dịka Onyenwe anyị nyere ya Mosis n’iwu.
33 Mosis guzobere ogige ahụ gburugburu ụlọ nzute ahụ
na ebe ịchụ aja ahụ. O konyekwara akwa mgbochi n’ụzọ
mbata nke ogige ụlọ nzute ahụ. Otu a, Mosis rụzuru ọrụ
niile ahụ. **34** Mgbe ahụ, igwe ojii kpuchiri ụlọ nzute ahụ,
ebube Onyenwe anyị jupụtakwara n’ime ya. **35** Mosis
n’onwe ya enweghị ike ịbanye n’ime ụlọ nzute ahụ n’ihi
igwe ojii kpuchiri elu ya na ebube Onyenwe anyị jupụtara
n’ụlọ nzute ahụ. **36** N’ime njegharị ha niile, mgbe ọbụla
igwe ojii ahụ si n’elu ụlọ nzute ahụ bilie, mgbe ahụ ka
ụmụ Izrel na-ebuli njem. **37** Ma ọ bụrụ na igwe ojii ahụ
ebilighị, ụmụ Izrel adịghị ebulikwa njem tutuu ruo mgbe
o biliri. **38** Igwe ojii Onyenwe anyị ahụ na-anọgide n’elu

ụlọ nzute ahụ n’ehihie ma n’abalị, ọkụ na-esi n’ime ya na-enwupụta. Ndị Izrel niile na-ahụkwa ya anya ụbọchị niile nke ha jeghariri n’ọzara.

Levitikọs

1 Onyenwe anyị sitere n'ụlọ nzute ahụ kpọ Mosis oku,
gwa ya sị, **2** "Gwa ụmụ Izrel sị, 'Mgbe onye ọbụla n'ime
unu wetaara Onyenwe anyị onyinye, ka onyinye ọ ga-
eweta bụrụ anụ ụlọ si n'etiti igwe ehi maọbụ igwe ewu na
atụrụ. **3** "'Ọ bụrụ na ọ bụ onyinye aja nsure ọkụ e wetara
site n'igwe ehi, ọ bụ oke ehi nke na-enweghị ntụpọ ka ọ
ga-eweta. N'ọnụ ụzọ ụlọ nzute ka ọ ga-eweta ya, ka ọ
bụrụ ihe Onyenwe anyị ga-anabata. **4** Onye ahụ wetara
ya ga-ebikwasị aka ya n'isi anụ aja nsure ọkụ ahụ, a ga-
anabata ya maka iji kpuchie mmehie ya. **5** Nwoke ahụ ga-
egbu nwa oke ehi ahụ n'ihu Onyenwe anyị. Ụmụ ndị ikom
Erọn, bụ ndị nchụaja ga-ewere ọbara ya fesa ya n'akụkụ
niile nke ebe ịchụ aja, n'ọnụ ụzọ e si abata ụlọ nzute ahụ.
6 Ị ga-agba ehi aja nsure ọkụ ahụ akpụkpọ, bọkasịa ya
ntakịrị ntakịrị. **7** Ụmụ Erọn, ndị nchụaja ga-etinye ọkụ
n'ebe ịchụ aja ahụ, doo nkụ n'usoro n'elu ya. **8** Mgbe ahụ,
ụmụ Erọn ndị nchụaja ga-atụkwasị akụkụ ehi ahụ niile,
na isi ya, na abụba ya, n'elu nkụ ahụ na-enwu ọkụ n'ebe
ịchụ aja ahụ. **9** Ma a ga-asacha ihe ndị dị n'ime afọ ya, na
ụkwụ ya mmiri. Onye nchụaja ga-akpọ ha niile ọkụ n'ebe
ịchụ aja ahụ. Ọ bụ onyinye aja nsure ọkụ, onyinye e nyere
site n'ọkụ nke dị ezi ụtọ nye Onyenwe anyị. **10** "'Ọ bụrụ
na onyinye aja nsure ọkụ ahụ si n'igwe ewu na atụrụ, ọ
ga-abụrịrị mkpi maọbụ ebule na-enweghị nkwarụ. **11**
Onye wetara ya ga-egbu ya n'ihu Onyenwe anyị n'akụkụ
ebe ịchụ aja chere ihu n'ugwu. Ụmụ ndị ikom Erọn, bụ
ndị nchụaja, ga-efesa ọbara ya n'akụkụ niile nke ebe ịchụ
aja ahụ. **12** Mgbe nke a gasịrị, onye ahụ wetara ya, ga-

abọ ya. Onye nchụaja ga-ewere akụkụ ya niile, na isi ya,
na abụba ya tụkwasị ha n'elu nkụ ahụ na-enwu ọkụ dị
n'ebe ịchụ aja. **13** Ma ihe ndị dị n'ime afọ ya, na ụkwụ ya,
ka onye ahụ ga-asa mmiri, tupu onye nchụaja eweta ha
niile kpọọ ha ọkụ n'ebe ịchụ aja. Ọ bụ onyinye aja nsure
ọkụ, onyinye e nyere site n'ọkụ, nke isisi ya dị ezi ụtọ
nye Onyenwe anyị. **14** "'Ọ bụrụ na onyinye ọ na-enye
Onyenwe anyị dịka aja nsure ọkụ bụ site n'ụmụ anụ ufe,
ọ ghaghị ịbụ nduru, maọbụ nwa kpalakwukwu. **15** Onye
nchụaja ga-ewebata anụ ufe ahụ n'ebe ịchụ aja, tụbipụ isi
ya, wụsa ọbara ya n'akụkụ ebe ịchụ aja. **16** Ọ ga-ewepụ
akpa nri ya, na ihe dị ya n'ime, tụnye ha n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ nke ebe ịchụ aja ahụ; ebe a na-ekposa ntụ. **17** Ọ
ga-ejide nku ya abụọ nyawaa ha, ma ọ gaghị anyakapụcha
ha. Mgbe ahụ, onye nchụaja ahụ ga-akpọ ya ọkụ n'elu
ebe ịchụ aja. Ọ bụ aja nsure ọkụ, onyinye e nyere site
n'ọkụ, nke isisi ya dị Onyenwe anyị ezi ụtọ.

2 "'Mgbe onye ọbụla wetaara Onyenwe anyị onyinye
mkpụrụ ọka, onyinye ya ga-abụ nke ezi ụtụ ọka a kwọrọ
nke ọma. Ha ga-awụkwasị ya mmanụ oliv, tinyekwa ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n'elu ya, **2** ọ ga-ebutere ya ụmụ
Erọn ndị nchụaja. Onye nchụaja ga-ekpoju ụtụ ọka na
mmanụ ahụ n'aka, tinyekwara ihe nsure ọkụ na-esi isi
ụtọ niile ahụ, kpọọ ihe ndị a ọkụ dịka oke ncheta n'elu
ebe ịchụ aja. Ọ ga-abụkwa onyinye nsure ọkụ, nke na-esi
isi ụtọ nye Onyenwe anyị. **3** Ma nke fọdụrụ n'onyinye ọka
ahụ bụ nke Erọn na ụmụ ya. Ọ bụ oke dịkarịsịrị nsọ nke
onyinye nsure ọkụ niile echere n'ihu Onyenwe anyị. **4** "'Ọ
bụrụ na onyinye mmadụ wetara bụ achịcha eghere n'ite

e ji eghe ihe, ọ ga-abụ nke e ji ezi ụtụ ọka a kwọrọ nke
ọma mee. Ọ ga-abụ ogbe achịcha agwara mmanụ oliv
nke a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee, maọbụ achịcha
mbadamba e tere mmanụ nke a na-ejighị ihe na-eko
achịcha mee. **5** Ọ bụrụ na onyinye mmadụ wetara bụ
achịcha e ghere eghe, achịcha ahụ aghaghị ịbụ nke e
mere site n'ezi ụtụ ọka a kwọrọ nke ọma, nke a gwakọtara
mmanụ, nke na-enweghị ihe na-eko achịcha n'ime ya. **6**
Nyawasịa ya, wụkwasị ya mmanụ n'elu, ọ bụkwa onyinye
mkpụrụ ọka. **7** Ọ bụrụ na onyinye mkpụrụ ọka gị bụ ihe e
siri n'ite, ọ ghaghị ịbụ ezi ụtụ ọka a kwọrọ nke ọma, e
tinyetụrụ mmanụ oliv. **8** Ị ga-ebute onyinye mkpụrụ ọka
ahụ bunye ya onye nchụaja. Ọ ga-eche ya n'ihu Onyenwe
anyị n'ebe ịchụ aja. **9** Onye nchụaja ga-ekporo ụfọdụ
n'aka dịka oke ncheta n'ime onyinye ọka ahụ, kpọọ ya
ọkụ n'elu ebe ịchụ aja dịka aja e surere n'ọkụ, nke isisi ya
na-atọ Onyenwe anyị ezi ụtọ. **10** Ma nke fọdụrụ n'onyinye
ọka ahụ bụ nke Erọn na ụmụ ya. Ọ bụ oke dịkarịsịrị
nsọ nke onyinye nsure ọkụ niile echere n'ihu Onyenwe
anyị. **11** "'Unu etinyela ihe na-eko ọka ọbụla n'onyinye
mkpụrụ ọka unu na-enye Onyenwe anyị, n'ihi na unu
ekwesighị ịkpọ ihe na-eko achịcha maọbụ mmanụ aṅụ
ọkụ n'onyinye nsure ọkụ unu na-enye Onyenwe anyị. **12**
Unu nwere ike nye Onyenwe anyị achịcha e ji ihe na-
eko achịcha na mmanụ aṅụ mee n'oge onyinye owuwe
ihe ubi, ma a gaghị eme otu a n'oge onyinye ọchụchụ
aja nsure ọkụ, nke na-esi isi ụtọ. **13** Unu aghaghị itinye
nnu n'ime onyinye mkpụrụ ọka ọbụla unu na-enye. Unu
ahapụla ọgbụgba ndụ Chineke unu n'onyinye mkpụrụ

ọka unu. Tinyenụ nnu n’onyinye unu niile. 14 “‘Ọ bụrụ
na onyinye mkpụrụ ọka ị na-ewetara Onyenwe anyị bụ
mkpụrụ mbụ nke ubi gị, site n’ọka ọhụrụ gị weta ọka a
sụrụ asụ, maọbụ nke a hụrụ n’ọkụ. 15 Tinye ya mmanụ
na ụda na-esi isi ụtọ. Ọ ga-abụ onyinye ọka. 16 Onye
nchụaja ga-ewere oke ncheta n’ime ọka ahụ a sụrụ asụ,
nke a gwara mmanụ na ụda na-esi isi ụtọ, dịka onyinye
nsure ọkụ nye Onyenwe anyị.

3 “‘Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ inye onyinye aja udo,
o nwere ike jiri anụ ụlọ si n’igwe ehi, oke ehi maọbụ
nwunye ehi. Ma anụ ahụ ọ ga-ewebata n’ihu Onyenwe
anyị aghaghị ịbụ ehi na-enweghị nkwarụ. 2 Onye ahụ
wetara ya, ga-ebikwasị aka ya n’isi anụ ahụ, gbuo ya
n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute. Mgbe ahụ ụmụ Erọn ndị ikom, bụ
ndị nchụaja, ga-efesa ọbara ya n’akụkụ niile nke ebe
ịchụ aja. 3 Site n’onyinye aja udo, ị ga-eweta onyinye
nsure ọkụ nye Onyenwe anyị: abụba niile kpuchiri ihe dị
n’ime afọ ya, na abụba niile nke metụtara ha, 4 akụrụ ya
abụọ na abụba nke dị n’elu ha ruo n’akụkụ ukwu ya, na
umeju ya na abụba kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepụ ya
na akụrụ ya. 5 Mgbe ahụ, ụmụ Erọn ga-esunye ha ọkụ
n’elu aja nsure ọkụ a tụkwasịrị n’osisi e sunyere ọkụ, ọ
bụ onyinye nsure ọkụ, nke na-esi isi ụtọ nye Onyenwe
anyị. 6 “‘Ọ bụrụ na onyinye aja udo a na-achụrụ Onyenwe
anyị bụ site n’igwe ewu maọbụ atụrụ, ọ ghaghị ịbụ mkpi
maọbụ nne ewu na-enweghị ntụpọ. 7 Ọ bụrụ onyinye
atụrụ, onye ahụ ga-ewebata ya n’ihu Onyenwe anyị. 8 Ọ
ga-ebikwasị aka ya n’isi atụrụ ahụ, gbuo ya n’ọnụ ụzọ ụlọ
nzute. Ndị nchụaja, ụmụ Erọn, ga-efesa ọbara ya n’akụkụ

niile nke ebe ịchụ aja ahụ. 9 Ị ga-esite n’onyinye aja udo
a, weta onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị: abụba
ya, na abụba niile dị n’ọdụdụ ya nke a ga-esite n’akụkụ
ọkpụkpụ azụ ya bepụta, na abụba kpuchiri ihe dị n’ime
afọ ya; na abụba niile nke metụtara ha, 10 na akụrụ ya
abụọ, na abụba kpuchiri ha ruo n’akụkụ ukwu ya, na
umeju ya, na abụba kpuchiri ya; nke ọ ga-ewepụ ya na
akụrụ ya. 11 Onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n’ebe ịchụ aja
dịka ihe oriri, onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị. 12
“‘Ọ bụrụ na onye ọbụla eweta ewu dịka onyinye ọ na-
eche n’ihu Onyenwe anyị, 13 ọ ga-ebikwasị aka ya n’isi
ewu ahụ, gbuo ya n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute. Ụmụ Erọn ndị
ikom ga-efesa ọbara ya n’akụkụ niile nke ebe ịchụ aja. 14
Ọ bụ site n’onyinye nke i wetara ka ị ga-esi chee onyinye
nsure ọkụ nye Onyenwe anyị: abụba niile kpuchiri ihe dị
n’ime afọ ya na abụba niile metụtara ha, 15 na akụrụ
ya abụọ, na abụba kpuchiri ha ruo n’akụkụ ukwu ya, na
ihe kpuchiri umeju ya; nke ọ ga-ewepụ ya na akụrụ ya.
16 Onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n’elu ebe ịchụ aja dịka
ihe oriri, onyinye nsure ọkụ, nke na-esi isi ụtọ. Abụba
niile bụ nke Onyenwe anyị. 17 “‘Iwu ndị a ga-adịgide site
n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. Unu ga-edebezu ya n’ebe ọbụla unu
bi. Unu agaghị eri abụba maọbụ ọbara ọbụla.’”

4 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 “Gwa ụmụ Izrel okwu,
sị ha, ‘Mgbe onye ọbụla mehiere na-amaghị ama, megide
ihe ọbụla Onyenwe anyị nyere n’iwu: 3 “‘Ọ bụrụ na
onye nchụaja e tere mmanụ emehie na-amaghị ama, si
otu a weta ikpe ọmụma n’isi ọha mmadụ. Ọ ga-ewetara
Onyenwe anyị otu oke ehi na-enweghị ntụpọ dịka aja

mmehie, n’ihi mmehie ahụ o mere. 4 Ọ ga-ewere oke
ehi ahụ bịa n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute, n’ihu Onyenwe anyị.
Ọ ga-ebikwasị aka ya n’isi ya, gbuo ya n’ebe ahụ n’ihu
Onyenwe anyị. 5 Mgbe ahụ, onye nchụaja e tere mmanụ
ga-eburu ụfọdụ ọbara oke ehi ahụ baa n’ime ụlọ nzute.
6 Ọ ga-edenye mkpịsịaka ya n’ime ọbara ahụ, fesa ya
ugboro asaa n’ihu Onyenwe anyị, n’ihu akwa mgbochi
nke ebe nsọ ahụ. 7 Onye nchụaja ga-etekwasị ụfọdụ ọbara
ahụ na mpi dị n’ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ ihe na-
esi isi ụtọ, n’ihu Onyenwe anyị n’ime ụlọ nzute. Ọbara
fọdụrụ n’oke ehi ahụ ka ọ ga-awụsa n’ụkwụ ebe ịchụ
aja nke aja nsure ọkụ ahụ, n’ọnụ ụzọ ịba ụlọ nzute. 8 Ọ
ga-ewepụ abụba niile site n’oke ehi aja mmehie, abụba
niile kpuchiri ihe dị n’ime afọ ya na nke jikọtara ha, 9 na
akụrụ ya abụọ na abụba kpuchiri ha ruo n’akụkụ ukwu
ya, na ihe kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepụ ya na akụrụ
ya, 10 dịka e si ewepụ abụba oke ehi e ji chụọ aja udo.
Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n’elu ebe ịchụ
aja nke aja nsure ọkụ. 11 Ma akpụkpọ anụ oke ehi ahụ na
ahụ ya niile, ma isi ya, na ụkwụ ya, na ihe dị n’ime afọ
ya, na mgbịrị afọ ya, 12 ihe niile fọdụrụ n’oke ehi ahụ,
ka a ga-ebupu n’azụ ebe obibi ụmụ Izrel, ebe dị ọcha,
ebe a na-ekpofu ntụ. Ebe ahụ ka a ga-anọ kpọọ ya ọkụ,
n’ọkụ a kwanyere n’ebe a na-ekpofu ntụ. 13 “‘Ọ bụrụ
na nzukọ Izrel niile emehie na-amaghị ama, mee ihe
ọbụla megidere ihe Onyenwe anyị nyere n’iwu nke a na-
adịghị eme eme, ọ bụ ezie na ndị obodo amaghị okwu a,
mgbe ha ghọtara ikpe ọmụma ha 14 matakwa mmehie ha
mehiere, nzukọ ahụ aghaghị iweta nwa oke ehi dịka aja

mmehie, duru ya chee ya n'ihu ụlọ nzute. 15 Ndị okenye
nzukọ Izrel ga-ebikwasị aka ha n'isi oke ehi ahụ n'ihu
Onyenwe anyị. A ga-egbu ehi ahụ n'ihu Onyenwe anyị. 16
Mgbe ahụ, onye nchụaja e tere mmanụ ga-ewere ụfọdụ
n'ime ọbara ya baa n'ụlọ nzute. 17 Ọ ga-edenye mkpịsịaka
ya n'ime ọbara ahụ fesa ya ugboro asaa n'ihu Onyenwe
anyị, n'ihu akwa mgbochi ahụ. 18 Ọ ga-ete ọbara ụfọdụ
n'elu mpi nke dị n'ebe ịchụ aja nke dị n'ihu Onyenwe
anyị, n'ụlọ nzute. Ọ ga-awụ ọbara nke fọdụrụ n'ụkwụ
ala ala, n'ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, n'ọnụ ụzọ ụlọ
nzute. 19 Ọ ga-ewepụta abụba niile dị ya n'ahụ kpọọ ha
ọkụ n'elu ebe ịchụ aja. 20 Ọ ga-eme oke ehi ahụ ihe o
mere oke ehi aja mmehie. N'ụzọ dị otu a, onye nchụaja
ga-ekpuchi mmehie ndị Izrel. A ga-agbagharakwa ha. 21
Emesịa, onye nchụaja ga-eburu ozu oke ehi ahụ gaa n'azụ
obodo kpọọ ya ọkụ n'ebe ahụ, dịka o mere oke ehi nke
mbụ. Nke a bụ aja mmehie n'ihi nzukọ Izrel. 22 "'Mgbe
otu n'ime ndịisi obodo mehiere na-amaghị ama, si otu a
megide ihe Onyenwe anyị Chineke nyere n'iwu banyere
ihe a na-agaghị eme, mgbe ọ ghọtara ikpe ọmụma ya. 23
Ọ bụrụkwa na-eme ka ọ mata mmehie ya, ọ ghaghị iweta
mkpi na-enweghị nkwarụ dịka onyinye n'ihi mmehie ya.
24 Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi mkpi ahụ. Gbuo ya n'ebe a
na-egbu anụ aja nsure ọkụ, n'ihu Onyenwe anyị. Ọ bụ
aja mmehie. 25 Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-arụrụ ụfọdụ
n'ime ọbara aja mmehie ahụ na mkpịsịaka ya tee ya n'elu
mpi ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ. Nke fọdụrụ ka ọ ga-
awụpụ n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja. 26 Ọ ga-akpọ abụba ya
niile ọkụ n'ebe ịchụ aja dịka o si kpọọ abụba anụ e ji chụọ

aja udo ọkụ. N'ụzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri
onyeisi ahụ mmehie ya. A ga-agbaghara ya. 27 "'Ọ bụrụ
na otu onye n'etiti ndị obodo ahụ emehie na-amaghị
ama, mee ihe megidere ihe ọbụla Onyenwe anyị nyere
n'iwu nke a na-adịghị eme eme, mgbe ha ghọtara ikpe
ọmụma ha, 28 ọ bụrụkwa na-amata mmehie ha mere,
ha ga-eweta nne ewu na-enweghị ntụpọ dịka onyinye
n'ihi mmehie ya. 29 Ọ ga-ebikwasị aka ya n'elu isi aja
mmehie ahụ, e gbuo ya n'ebe a na-achụ aja nsure ọkụ. 30
Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ ọbara ahụ na mkpịsịaka
ya tee ya na mpi nke ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, ọ
ga-awụ ọbara fọdụrụ n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja. 31 Ọ
ga-ewepụ abụba ya niile dịka a na-eme n'aja udo. Onye
nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n'ebe ịchụ aja, dịka ihe na-esi isi
ụtọ nye Onyenwe anyị. N'ụzọ dị otu a, onye nchụaja a ga-
ekpuchikwara ha mmehie. A ga-agbagharakwa ha. 32
"'Ma ọ bụrụ na mmadụ eweta otu atụrụ dịka onyinye
n'ihi aja mmehie ya, ọ ghaghị ịbụ nne atụrụ na-enweghị
ntụpọ. 33 Ọ ga-eweta ya n'ebe a na-egbu anụ aja nsure
ọkụ. Ọ ga-ebikwasị ya aka n'isi, gbuo ya n'ebe ahụ, ka ọ
bụrụ aja mmehie ya. 34 Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ
ọbara anụ aja mmehie ahụ na mkpịsịaka ya, tee ya na
mpi dị n'ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ. Ọ ga-awụ ọbara
fọdụrụ n'ụkwụ ala ala nke ebe ịchụ aja. 35 Ha ga-ewepụ
abụba ya niile, dịka a na-eme n'atụrụ aja udo. Onye
nchụaja ga-akpọ abụba ahụ ọkụ n'elu ebe ịchụ aja dịka
onyinye nsure ọkụ a chụrụ nye Onyenwe anyị. N'ụzọ dị
otu a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ha mmehie n'ihi
iwu ha dara. A ga-agbaghara ha mmehie ha.

5 "'Ọ bụrụ na mmadụ ọbụla emehie n'ihi na ọ jụrụ
ikwupụta mgbe ọ nụrụ ọkwa amaara n'ọha maka ịgba
ama banyere ihe ọ hụrụ maọbụ ihe ọ maara, ọ bụ onye
ikpe mara. 2 "'Onye na-amaghị ama metụ ihe rụrụ arụ
aka, dịka ozu anụ ọbụla iwu megidere, maọbụ anụ ụlọ,
maọbụ anụ ọhịa, maọbụ anụ ọbụla na-akpụ akpụ n'ala. Ọ
ghọọla onye rụrụ arụ, na onye ikpe mara. 3 Ma ọ bụrụ na
ha emetụ ihe ọbụla rụrụ arụ si n'ahụ mmadụ pụta aka,
ihe ọbụla ga-eme ya ka ọ hapụ ịdị ọcha, ọ bụ ezie na ha
amaghị na ọ bụ ihe rụrụ arụ, mgbe ọ matara ya, ọ ga-abụ
onye ikpe mara. 4 Ọ bụrụ na mmadụ a ṅụọ iyi nzuzu, nke
ga-akwagide ya ime ihe ọbụla maọbụ ihe dị mma, maọbụ
ihe dị njọ, mgbe onye ahụ ghọtara na ọ bụ iyi nzuzu ka ọ
ṅụrụ, ọ bụrụla onye ikpe mara. 5 Onye ọbụla sitere n'ụzọ
dị otu a bụrụ onye ikpe mara, ga-ekwupụta mmehie ya,
dịka o si dị. 6 Ọ ga-ewetara Onyenwe anyị nne atụrụ,
maọbụ nne ewu site n'igwe ewu na atụrụ, dịka aja ikpe
ọmụma maka mmehie ha mere. Onye nchụaja ga-achụrụ
ha aja mkpuchi mmehie maka mmehie ha. 7 "'Ọ bụrụ na
o nweghị ike iweta atụrụ, ọ ga-ewetara Onyenwe anyị
nduru abụọ, maọbụ kpalakwukwu abụọ, dịka ihe ikpe
ọmụma mmehie ha. Otu n'ime nnụnụ ndị a ga-abụ maka
aja mmehie, nke ọzọ ga-abụ maka aja nsure ọkụ. 8 Ọ ga-
eweta ha nye onye nchụaja. Onye ga-ewere nnụnụ nke
mbụ chụọ aja mmehie. Ọ ga-atụbipụ olu ya, kama ọ gaghị
ekewapụcha isi nnụnụ ahụ site n'ahụ ya. 9 Ọ ga-efesa
ụfọdụ ọbara aja mmehie ahụ n'akụkụ ebe ịchụ aja, ma
ọbara fọdụrụ ka ọ ga-awụsa n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja.
Nke a ga-abụ aja mmehie. 10 Onye nchụaja ga-eji nnụnụ

nke ọzọ chụọ aja nsure ọkụ. Ọ ga-agbaso usoro e debere
maka ịchụ aja nsure ọkụ. Ọ ga-ekpuchikwara ha mmehie
ha mere. A ga-agbagharakwa ha. 11 "'Ọ bụrụ na onye
ahụ enweghị ike iweta nduru abụọ, maọbụ kpalakwukwu
abụọ, ọ ga-eweta iko ọka asaa a kwọrọ nke ọma ka ọ
bụrụ onyinye aja mmehie. Ọ gaghị etinye ya mmanụ
oliv na ụda na-esi isi ụtọ, n'ihi na ọ bụ aja mmehie. 12
Ha ga-ewere ya bịakwute onye nchụaja, onye ga-ekporo
nke ga-eju ya aka ya dịka oke ncheta. Kpọọ ya ọkụ n'ebe
ịchụ aja nke onyinye nsure ọkụ e chere n'ihu Onyenwe
anyị. Nke a ga-abụkwa aja mmehie ya. 13 N'ụzọ dị otu a,
onye nchụaja ga-achụrụ ya aja ikpuchi mmehie ya niile.
A ga-agbagharakwa ya. Ụtụ ọka fọdụrụ ga-abụ nke onye
nchụaja, dịka e si mee ya n'aja onyinye mkpụrụ ọka.'"
14 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 15 "Mgbe onye ọbụla
sitere na-amaghị ama mehie, merụọ ihe nsọ niile nke
Onyenwe anyị, bụrụ onye nke n'ekwesighị ntụkwasị obi
nye Onyenwe anyị. Ọ ga-ewetara Onyenwe anyị otu ebule
na-enweghị ntụpọ site n'igwe anụ, dịka ọnụahịa ya si
dị n'ọlaọcha, n'usoro shekel nke ebe nsọ. Ọ bụ aja ikpe
ọmụma. 16 Ọ ga-akwụghachikwa ụgwọ ihe nsọ ndị ahụ
niile nke ọ na-emezughị. Ọ ga-atụkwasị otu ụzọ n'ime
ụzọ ise nke ọnụahịa ya n'elu ya, were ha niile nye onye
nchụaja. Onye nchụaja ahụ ga-ewere ebule ahụ na ihe ndị
a chụọrọ ya aja mkpuchi mmehie, n'ihi ikpe ọmụma ya. A
ga-agbagharakwa ya. 17 "Ma ọ bụrụ na mmadụ ọbụla
emehie, mee ihe ọbụla megidere iwu ọbụla Onyenwe anyị
nyere, ọ bụ ezie na e mere mmehie a na-amaghị ama, ma
ikpe mara ha, ọ ga-atakwa ahụhụ soo ya. 18 Ọ ga-ewetara

onye nchụaja ihe aja ikpe ọmụma nke bụ otu ebule na-
enweghị ntụpọ site n’igwe anụ, nke ọnụahịa ga-abụ ihe
o ruru. N’ụzọ dị otu a, onye nchụaja ga-achụrụ ya aja
mkpuchi mmehie n’ihi ihe ọjọọ o mere na-amaghị ama. A
ga-agbaghara ya mmehie ya. **19** Ọ bụ aja ikpe ọmụma,
n’ihi na onye mehiere megide Onyenwe anyị ka ọ bụ.”

6 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, **2** “Ọ bụrụ na onye
ọbụla emehie bụrụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi nye
Onyenwe anyị, site n’iduhie onye agbataobi ya banyere
ihe e tinyere ya n’aka idebe, maọbụ izunarị mmadụ ihe,
maọbụ iji aghụghọ nara mmadụ ibe ya ihe; **3** maọbụ site
n’ijide ihe furu efu nke ọ chọtara ghaa ụgha banyere ya.
Ma ọ bụrụ na ha a ṅụọ iyi na ha ejighị ya, maọbụ gbasara
ụdị mmehie mmadụ pụrụ ime. **4** Mgbe ha mehiere n’ụzọ
ọbụla n’ime ụzọ ndị a niile, ghọta na ikpe mara ha. Ha
aghaghị inyeghachi onye nwe ihe ahụ ha zuru n’ohi,
maọbụ ihe ha pụnara n’ike, maọbụ ihe e nyere ya idebe,
ma ọ bụkwanụ ihe ahụ furu efu ọ chọtara, **5** maọbụ ihe
ọbụla ọ ṅụrụ n’iyi ụgha. Ọ ga-akwụghachi ihe ndị a niile
n’uju, tụkwasịkwa otu ụzọ n’ime ụzọ ise nke ọnụahịa
ihe ahụ, nyeghachi ya onye nwe ya, n’ụbọchị ahụ ọ ga-
eweta aja ikpe ọmụma ya. **6** Ọ ga-ewetara onye nchụaja
n’ihu Onyenwe anyị, aja ikpe ọmụma ya nke bụ ebule na-
enweghị ntụpọ site n’igwe anụ, nke ọnụahịa ya ga-abụ
ihe ahụ e gbubiri iji ịkwụ ụgwọ mmehie. **7** N’ụzọ dị otu
a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ya mmehie ya n’ihu
Onyenwe anyị, a ga-agbaghakwara ha n’ihi ihe ọbụla ha
mere nke ikpe ji maa ha.” **8** Onyenwe anyị gwara Mosis
okwu sị ya, **9** “Nye Erọn na ụmụ ya ndị ikom iwu sị: ‘Ndị

a bụ usoro iwu metụtara aja nsure ọkụ. Aja nsure ọkụ
ga-adịgide n'ekwu ahụ dị n'ebe ịchụ aja site n'abalị ruo
n'ụtụtụ. A ga-akwanyekwa ọkụ na-adị n'ebe ịchụ aja hapụ
ya ka o nwuo abalị niile. **10** Mgbe chi bọrọ, onye nchụaja
ga-eyiri uwe ime ahụ ya nke akwa ọcha, nakwa uwe elu
ahụ ya, gaa kpopu ntụ dị n'ekwu nke ebe ịchụ aja nsure
ọkụ ahụ, wụsa ha n'akụkụ ebe ịchụ aja ahụ. **11** Mgbe o
mesịrị nke a, ọ ga-agbanwe uwe ya, kporo ntụ ahụ, buru
ya pụọ n'azụ ogige ahụ gaa wufuo ya n'ebe ahụ e mere ka
ọ dị ọcha. **12** Ọkụ dị n'ebe ịchụ aja ga na-enwu mgbe niile,
a gaghị ekwe ka ọ nyụọ. N'ụtụtụ niile onye nchụaja ga-
akwanye ya nkụ ọhụrụ, tụkwasịkwa aja nsure ọkụ n'elu
ya surekwaa abụba aja udo n'elu ya. **13** Ọkụ ga-enwugide
n'ebe ịchụ aja mgbe niile. A gaghị ekwe ka ọ nyụọ mgbe
ọbụla.' **14** "'Ndị a bụ usoro iwu gbasara onyinye mkpụrụ
ọka. Ụmụ Erọn ndị ikom ga-eguzo n'ihu ebe ịchụ aja iche
ya n'ihu Onyenwe anyị. **15** Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-
ekpoju ọka ahụ a kwọrọ nke ọma, na ụfọdụ mmanụ oliv,
tinyere ụda na-esi isi ụtọ n'aka ya dịka oke ncheta. Kpọọ
ya ọkụ n'elu ebe ịchụ aja ka ọ nọchie anya onyinye ahụ
niile, nke isisi ya dị Onyenwe anyị ezi mma. **16** Erọn na
ụmụ ya ndị ikom ga-eri nke fọdụrụnụ. Ma a ga-eri ya
na-ejighị ihe na-eko achịcha, n'ime ebe nsọ, n'ogige ụlọ
nzute ka a ga-anọ eri ya. **17** Agaghị etinye ya ihe na-eko
achịcha ma a na-eghe ya. Enyela ya ka ọ bụrụ oke ruuru
ha site n'onyinye nsure ọkụ e chere n'ihu m. Ha bụkwa
ihe dịkarịsịrị nsọ, dịka aja ikpe ọmụma na aja mmehie. **18**
Nwoke ọbụla sitere n'agbụrụ Erọn, onye nchụaja, nwere
ike iri ya. Ọ bụ oke ọ ga na-eketa site n'onyinye nsure

ọkụ niile echere n'ihu Onyenwe anyị ruo n'ọgbọ niile na-
abịa. Ihe ọbụla metụrụ ha ahụ ga-aghọ ihe dị nsọ.'" 19
Onyenwe anyị gwakwara Mosis sị, 20 "Nke a bụ aja Erọn
na ụmụ ya ndị ikom ga-achụrụ Onyenwe anyị n'ụbọchị a
ga-ete ya mmanụ. Ọ ga-abụ ọtụtụ ruru lita abụọ nke ọka
dị ezi mma dịka aja onyinye a na-achụ mgbe niile. Ha
ga-enye otu ọkara ya n'ụtụtụ, nye nke ọzọ n'uhuruchi.
21 Ha ga-etinye ya mmanụ, ghee ya n'ite. Ị ga-ebubata
ya mgbe a gwọkọrọ ya nke ọma, chee ya dịka aja ọka
a nyawasịrị anyawasị nke isisi ya dị Onyenwe anyị ezi
mma. 22 Nwa nwoke ahụ nke ga-anọchi ya dịka onye
nchụaja e tere mmanụ bụ onye ga-akwado ya. Ọ bụ oke
ruuru Onyenwe anyị ebighị ebi, bụrụkwa nke a ga-esure
ọkụ kpamkpam. 23 Onyinye mkpụrụ ọka ọbụla nke onye
nchụaja nyere ka a ga-akpọ ọkụ kpamkpam. A gaghị eri
ya eri." 24 Onyenwe anyị sịrị Mosis, 25 "Gwa Erọn na
ụmụ ya ndị ikom, sị, 'Ndị a bụ usoro iwu unu ga-edebe
banyere aja mmehie. A ga-egbu anụ aja mmehie n'ihu
Onyenwe anyị, n'ebe ahụ a na-egbu anụ aja nsure ọkụ. Ọ
bụ ihe dịkarịsịrị nsọ. 26 Onye nchụaja chụrụ ya ga-eri anụ
ya, ọ bụ n'akụkụ ebe nsọ ahụ, ya bụ n'ogige ụlọ nzute ahụ
ka a ga-anọ rie ya. 27 Ihe ọbụla metụrụ anụ nke ọbụla
aka, ga-aghọ ihe dị nsọ. Ọ bụrụkwa na ọbara ya efesa
n'uwe ọbụla, ị ga-asụ uwe ahụ n'akụkụ ebe nsọ ahụ. 28 A
ghaghị itiwa ite aja e ji sie anụ ahụ. Ọ bụrụkwanụ n'ite
bronz ka e siri ya, a ga-asa ite ahụ mmiri nke ọma, saa ya
ka ọ dị ezi ọcha. 29 Nwoke ọbụla a mụrụ n'ezinaụlọ ndị
nchụaja nwere ike iri anụ ahụ, ọ bụ ihe dịkarịsịrị nsọ. 30
Ma a gaghị eri anụ aja mmehie ọbụla, bụ nke e webatara

ọbara ya n’ime ụlọ nzute maka ikpuchi mmehie n’Ebe
nsọ ahụ. Aghaghị ịkpọ ya ọkụ.
7 “‘Ndị a bụ usoro iwu banyere aja ikpe ọmụma, bụ nke
dịkarịsịrị nsọ. 2 A ga-egbu anụ aja ikpe ọmụma ahụ n’ebe
a na-egbu anụ aja nsure ọkụ, were ọbara ya fesaa n’akụkụ
niile nke ebe ịchụ aja. 3 Abụba ya niile ka a ga-enye dịka
onyinye: abụba dị n’ọdụdụ ya, na abụba niile kpuchiri
ihe dị n’ime afọ ya, 4 na akụrụ abụọ ya, na abụba nke dị
n’elu ha, ruo n’akụkụ ukwu ya, na umeju ya, na abụba
kpuchiri ya. 5 Onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n’elu ebe
ịchụ aja dịka onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị. Ọ bụ
aja ikpe ọmụma. 6 Nwoke ọbụla a mụrụ n’ezinaụlọ ndị
nchụaja nwere ike iri anụ fọdụrụ na ya, maọbụ n’ebe nsọ
ka aghaghị ịnọ rie ya. Ọ bụ ihe dịkarịsịrị nsọ. 7 “‘Otu
iwu a metụtakwara aja ikpe ọmụma na aja mmehie. Anụ
ọbụla fọdụrụ ga-abụ nke onye nchụaja ahụ nke ji ha chụọ
aja mkpuchi mmehie. Oke ya ka ọ bụ. 8 Onye nchụaja
nke chụrụ aja nsure ọkụ n’isi onye ọbụla, ka ọ dịrị iwere
akpụkpọ niile si n’anụ ahụ o ji chụọ aja nye onwe ya. 9 A
ga-ebunye onye nchụaja chụrụ aja mkpụrụ ọka nke e ji
ụtụ ọka chụọ, ụtụ ọka fọdụrụ. Otu a ka ọ ga-adịkwa n’aja
achịcha ọbụla a nụrụ anụ, maọbụ nke e siri esi, maọbụ
nke e ghere eghe. Ihe ọbụla fọdụrụ ga-abụ nke onye
nchụaja ahụ. 10 Aja mkpụrụ ọka ọbụla, ma nke e tinyere
mmanụ, ma nke a na-etinyeghị mmanụ, nke fọdụrụ ga-
abụ nke ụmụ ndị ikom Erọn. 11 “‘Ndị a bụ usoro iwu
gbasara aja udo nke mmadụ ọbụla nwere ike chụọrọ
Onyenwe anyị n’aja: 12 “‘Ọ bụrụ na ha enye ya dịka aja
ekele, tinyere aja ekele a ha ga-eweta ogbe achịcha a

na-ejighị ihe na-eko achịcha mee, nke a gwakọtara ya
na mmanụ oliv, na mbadamba achịcha a na-ejighị ihe
na-eko achịcha mee, nke e tere mmanụ n’elu ya, nakwa
achịcha e ji ọka a kwọrọ nke ọma a gwakọtara ya na
mmanụ n’ime ya. **13** Ọ ga-ewetakwa onyinye achịcha ọzọ
nke e ji ihe na-eko achịcha, ya bụ, yiist mee, tinyere aja
udo nke ekele ha. **14** Ha ga-esikwa na ya weta otu n’ime
onyinye ọbụla, chee n’ihu Onyenwe anyị, dịka onyinye.
Ọ bụ nke ndị nchụaja ahụ na-efesa ọbara anụ e ji chụọ
aja udo n’elu ebe ịchụ aja. **15** Ma anụ ahụ eji chụọ aja
onyinye udo nke ekele, ka a ga-eri n’otu ụbọchị ahụ e ji
ha chụọ aja. O nweghị nke a ga-ahapụ ka ọ bọọ chi. **16**
“‘Ma ọ bụrụ na onyinye mmadụ wetara bụ onyinye afọ
ofufu, maọbụ onyinye o wetara n’ihi nkwa o kwere, a
ga-eri anụ aja ahụ n’ụbọchị ahụ a chụrụ ya, nweekwa
ike rie nke fọdụrụ ma chi bọọ. **17** Ma anụ ọbụla fọdụrụ
n’ime anụ aja ahụ, nke a na-erichapụghị n’ụbọchị nke
abụọ ahụ ka a ga-akpọ ọkụ. **18** Ọ bụrụ na e rie anụ aja
udo ahụ n’ụbọchị nke atọ, a gaghị anabata ya. A gaghị
agụnyere ya onye ahụ wetara ya n’ihi na ihe rụrụ arụ ka
ọ bụ. Onye ọbụla riri ya ga-abụ onye ikpe mara. **19** “‘Anụ
ọbụla nke metụrụ ihe rụrụ arụ aghọọla ihe na-adịghị
ọcha. A gaghị eri ya. A ga-akpọ ya ọkụ. Ma n’ebe anụ ndị
ọzọ dị, onye ọbụla e mere ka ọ dị ọcha nwere ike iri ya. **20**
A ga-esite n’etiti ndị m kewapụ onye ọbụla riri anụ e
ji chụọ aja udo nye Onyenwe anyị mgbe onye ahụ nọ
n’ọnọdụ adịghị ọcha. **21** Onye ọbụla metụrụ ihe ọbụla
rụrụ arụ aka, ma ịrụ arụ ahụ o si na mmadụ, ma o si
n’anụ ọhịa, ma o si n’ihe ọbụla ọzọ, a ga-esite n’etiti ndị

ya kewapụ ya ma ọ bụrụ na onye ahụ anọrọ n’ọnọdụ ahụ
rie anụ e ji chụọ aja udo nye Onyenwe anyị.’” 22 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 23 “Gwa ụmụ Izrel
okwu sị ha, ‘Unu erila abụba ehi, maọbụ nke ewu, maọbụ
nke atụrụ. 24 Abụba anụ ọbụla nwụrụ anwụ maọbụ nke
anụ ọhịa gburu adịghị mma oriri. E nwere ike jiri ha mee
ihe ọzọ. 25 A ga-ekewapụ mmadụ ọbụla site n’etiti ndị ya,
bụ onye na-eri abụba anụmanụ nke a ga-esite na ya chee
onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị. 26 Ọzọkwa, unu
erila ọbara nnụnụ maọbụ nke anụmanụ n’ebe ọbụla unu
bi. 27 Onye ọbụla riri ọbara ka a ga-ekewapụ site n’etiti
ndị ya.’” 28 Onyenwe anyị gwakwara Mosis sị, 29 “Gwa
ụmụ Izrel okwu sị ha, ‘Onye ọbụla wetaara Onyenwe anyị
onyinye aja udo aghaghị iweta ụfọdụ n’ime onyinye ahụ
dịka onyinye pụrụ iche nye Onyenwe anyị. 30 Ha ga-eji
aka ha chee onyinye nsure ọkụ ahụ n’ihu Onyenwe anyị.
Ha ga-eweta abụba ahụ, ya na obi anụ, fufee obi anụ
ahụ n’ihu Onyenwe anyị dịka aja mfufe. 31 Onye nchụaja
ga-akpọ abụba ahụ ọkụ n’ebe ịchụ aja, ma obi anụ ahụ
ga-abụ nke Erọn na ụmụ ya ndị ikom. 32 Unu ga-enye
onye nchụaja apata aka nri nke anụ aja udo ahụ, dịka
onyinye. 33 Nwa Erọn, onye ji ọbara na abụba chụọ aja
udo ahụ ga-ewere apata aka nri ya dịka oke ruuru ya. 34
Site n’onyinye ụmụ Izrel na-enye n’oge aja udo, ewerela
m obi anụ ahụ a na-efufe efufe, na apata anụ a na-eche
n’ihu m nye Erọn, onye nchụaja na ụmụ ya ndị ikom ka
ha bụrụ oke ruuru ha mgbe ọbụla ụmụ Izrel na-achụ aja
udo.’” 35 Nke a bụ akụkụ anụ ahụ e ji chụọ aja nsure ọkụ
nye Onyenwe anyị, nke e nyekwara Erọn na ụmụ ya ndị

ikom n’ụbọchị ahụ e chere ha n’ihu Onyenwe anyị ijere
ya ozi dịka ndị nchụaja. 36 N’ihi na n’ụbọchị ahụ e tere
ha mmanụ ka Onyenwe anyị nyere ụmụ Izrel iwu sị ha
nye Erọn na ụmụ ya ndị ikom oke ndị a oge niile, site
n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. 37 Ndị a bụ usoro iwu metụtara aja
nsure ọkụ, na aja mkpụrụ ọka, na aja mmehie, na aja
ikpe ọmụma, na onyinye ido nsọ, na aja udo. 38 Onyenwe
anyị nyere Mosis iwu ndị a n’ugwu Saịnaị n’ụbọchị ahụ o
nyere ụmụ Izrel iwu sị ha, wetara Onyenwe anyị onyinye
n’ọzara Saịnaị.

8 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 “Kpọta Erọn na ụmụ ya
ndị ikom, chịtakwa uwe ha, weta mmanụ nsọ, oke ehi nke
aja mmehie na ebule abụọ ahụ, na nkata achịcha a na-
ejighị ihe na-eko achịcha mee. 3 Kpọkọtaa ọgbakọ ụmụ
Izrel niile ka ha bịa n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute.” 4 Mosis mere
ihe Onyenwe anyị gwara ya ka o mee. Ọgbakọ ụmụ Izrel
zukọtara n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ. 5 Mosis gwara ọgbakọ
ahụ sị, “Nke a bụ ihe Onyenwe anyị nyere n’iwu ka e
mee.” 6 Mgbe ahụ, Mosis kpọpụtara Erọn na ụmụ ya ndị
ikom n’ihu, jiri mmiri saa ha ahụ. 7 O yikwasịrị Erọn uwe
ime ahụ, kee ya ihe okike a na-eke n’ukwu, yikwasịkwa ya
uwe mwụda na efọọd ahụ, jiri ihe okike ahụ a chọrọ mma
kegidesie efọọd ahụ ike n’ahụ ya. 8 O tụkwasịrị ya ihe
igbochi obi ahụ n’ahụ, tinye Urim na Tumim n’ime ihe
igbochi obi ahụ. 9 Ọ tụhịkwara akwa ike n’isi ahụ n’isi
Erọn, tinye n’ihu akwa ike n’isi ahụ, okpu nsọ e ji ọlaedo
kpụọ, nke bụ akara ido nsọ, dịka Onyenwe anyị si nye
Mosis n’iwu. 10 Mgbe ahụ, Mosis weere mmanụ nsọ ahụ
tee n’ụlọ nzute ahụ, na n’ihe niile dị n’ime ya, ido ha

nsọ. 11 Ọ fesakwara ụfọdụ n'ime mmanụ ahụ ugboro asaa
n'ebe ịchụ aja, fesakwa ya ugboro asaa n'elu ngwongwo
niile dị n'ebe ịchụ aja, na n'efere e ji asa ihe, na ụkwụ
ya, ido ha nsọ. 12 Ọ wụsara Erọn ụfọdụ mmanụ nsọ ahụ
n'isi, tee ya mmanụ, n'ihi ido ya nsọ. 13 Ọ kpọtara ụmụ
ndị ikom Erọn nso, o yikwasịrị ha uwe ime ahụ, kee ha
ihe okike nke ukwu, kekwasị ha ihe okike n'isi, dịka iwu
Onyenwe anyị nyere Mosis si dị. 14 Ọ kpụtara oke ehi e
ji achụ aja mmehie, mee ka Erọn na ụmụ ya ndị ikom
bikwasị aka ha n'elu isi ya. 15 Mosis gburu oke ehi ahụ,
were ụfọdụ n'ime ọbara ahụ, jiri mkpịsịaka ya rụta ọbara
tee na mpi niile dị n'ebe ịchụ aja, ido ebe ịchụ aja ahụ
nsọ. Ọ wụpụrụ ọbara nke fọdụrụ n'ụkwụ ala ala nke
ebe ịchụ aja ahụ. Otu a ka o si doo ya nsọ, ikpuchiri ya
mmehie. 16 Mosis wekwara abụba niile dị gburugburu
ihe dị n'ime afọ ehi ahụ, mba-umeju nke umeju ya, akụrụ
abụọ ya na abụba dị n'elu ha, kpọọ ya ọkụ n'ebe ịchụ
aja. 17 Ma oke ehi ahụ, akpụkpọ ya, anụ ya na mgbịrị
afọ ya, ka ọ kpọrọ ọkụ n'azụ ọmụma ụlọ ikwu ahụ dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. 18 O weere ebule ahụ,
chee n'ihu Onyenwe anyị, dịka aja nsure ọkụ. Erọn na
ụmụ ya ndị ikom bikwasịrị aka ha n'elu isi ya. 19 Mgbe
ahụ, Mosis gburu ebule ahụ, fesa ọbara ya n'akụkụ niile
nke ebe ịchụ aja. 20 Ọ bọwasịrị ebule ahụ ntakịrị ntakịrị,
kpọọ isi ya, iberibe anụ ya na abụba ya ọkụ. 21 Ọ sachara
ihe dị n'ime afọ ya na ụkwụ ya niile mmiri, kpọọ ebule
ahụ niile ọkụ n'ebe ịchụ aja. N'ihi na ọ bụ aja nsure ọkụ
nke isisi ya dị Onyenwe anyị ezi mma, n'ihi na ọ bụ dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. 22 O kpụpụtara ebule

nke ọzọ, bụ ebule nke ido nsọ, Erọn na ụmụ ya ndị ikom
bikwasịrị aka ha n'elu isi ya. 23 Mgbe ahụ, Mosis gburu
ya, were ụfọdụ n'ime ọbara ya tee Erọn n'ọnụ ntị aka nri,
na n'isi mkpụrụ aka nke aka nri ya, na n'isi mkpụrụ ụkwụ
nke aka nri ya. 24 Mosis kpọtara ụmụ ndị ikom Erọn nso,
weere ụfọdụ ọbara ahụ tee n'ọnụ ntị aka nri ha, na n'isi
mkpụrụ aka nke aka nri ha, na n'isi mkpụrụ ụkwụ nke
aka nri ha. O fesakwara ọbara n'akụkụ niile nke ebe ịchụ
aja ahụ. 25 O weere abụba ya, akụkụ ọdụdụ ya nwere
abụba, na abụba niile nke kpuchiri ihe dị n'ime afọ ya, na
mba-umeju nke dị n'umeju ya, akụrụ ya abụọ na abụba
ha, na apata aka nri ya 26 O sitere na nkata achịcha ahụ a
na-ejighị ihe na-eko achịcha mee, nke dị n'ihu Onyenwe
anyị, wepụta otu ogbe achịcha, na otu ogbe achịcha a
gwakọtara mmanụ oliv, na otu mbadamba ogbe achịcha,
tụkwasị ha n'elu abụba ndị ahụ, na n'elu apata aka nri
ahụ. 27 O tinyere ihe ndị a niile n'aka Erọn na ụmụ ya ndị
ikom, ha fufere ha n'ihu Onyenwe anyị dịka aja mfufe. 28
Mosis naara ya site n'aka ha, kpọọ ha ọkụ n'elu ebe ịchụ
aja, ya na aja nsure ọkụ, ka ọ bụrụ aja ido nsọ nke isisi ya
dị ezi mma, onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị. 29
Mosis werekwara obi ebule ido nsọ ahụ, fufee ya n'ihu
Onyenwe anyị, dịka aja mfufe, dịka Onyenwe anyị nyere
n'iwu. Nke a bụ oke Mosis. 30 Mgbe ahụ, Mosis weere
ụfọdụ n'ime mmanụ nsọ ahụ, na ụfọdụ n'ime ọbara ahụ
dị n'ebe ịchụ aja fesa ya Erọn na uwe ya, fesakwa ya ụmụ
ndị ikom Erọn n'uwe ha. Otu a ka o si doo Erọn na uwe
ya, na ụmụ ya ndị ikom na uwe ha nsọ. 31 Mgbe ahụ,
Mosis gwara Erọn na ụmụ ya ndị ikom sị, "Sienụ anụ

ahụ n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute. Nọrọkwanụ n'ebe ahụ rie ya
na achịcha ahụ dị n'ime nkata onyinye ido nsọ, dịka a
gwara m, sị, 'Erọn na ụmụ ya ndị ikom ga-eri ya.' **32** Ihe
ọbụla fọdụrụ na anụ ahụ na achịcha ahụ, ka unu ga-akpọ
ọkụ." **33** Ọ sịrị ha: "Unu esikwala n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute a
pụọ ruo ụbọchị asaa, tutu ruo mgbe ụbọchị ido nsọ unu
zuruoke, n'ihi na ido nsọ unu ga-anọ ụbọchị asaa. **34** Ihe
niile e mere n'ụbọchị taa bụ ihe Onyenwe anyị nyere
n'iwu, banyere ịchụ aja maka mkpuchi mmehie unu." **35**
Unu aghaghị ịnọgide n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute ehihie na abalị
ụbọchị asaa, mezuokwa ihe Onyenwe anyị nyere n'iwu,
ka unu ghara ịnwụ. N'ihi na nke a bụ iwu e nyere m. **36**
Ya mere, Erọn na ụmụ ya ndị ikom mezuru ihe niile dịka
Onyenwe anyị si nye n'iwu site n'ọnụ Mosis.

9 N'ụbọchị nke asatọ, Mosis kpọrọ Erọn na ụmụ ya ndị
ikom, na ndị okenye Izrel. **2** Ọ gwara Erọn sị, "Site n'ime
igwe ehi were nwa oke ehi ị ga-eji chụọ aja mmehie.
Werekwa ebule na-enweghị ntụpọ ị ga-eji chụọ aja nsure
ọkụ, nke m ga-eche n'ihu Onyenwe anyị. **3** Ọ gwakwara
ụmụ Izrel sị ha, 'Họrọnụ mkpi a ga-eji chụọ aja mmehie,
na nwa ehi, na nwa atụrụ na-enweghị ntụpọ, ndị gbara
naanị otu afọ, a ga-eji chụọ aja nsure ọkụ, **4** na ehi, na
ebule a ga-eji chụọ aja udo n'ihu Onyenwe anyị, tinyere
mkpụrụ ọka a gwara mmanụ. N'ihi na taa ka Onyenwe
anyị ga-eme ka unu hụ ya anya.'" **5** Ha wetara ihe ndị a
niile bịa n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute dịka Mosis nyere n'iwu.
Ọgbakọ ụmụ Izrel niile bịara nso guzo n'ihu Onyenwe
anyị. **6** Mgbe ahụ, Mosis sịrị ha, "Ihe ndị a bụ ihe Onyenwe
anyị nyere unu n'iwu idebe, ka ebube ya si otu a pụta

ìhè n'ihu unu." 7 Mosis sịrị Erọn, "Bịa nso n'ebe ịchụ
aja. Chụọ aja mmehie, na aja nsure ọkụ nke a ga-eji
kpuchie mmehie gị na mmehie ndị ahụ niile. Chụọ aja
onyinye dịrị ndị ahụ, maka ikpuchiri ha mmehie ha, dịka
Onyenwe anyị nyere n'iwu." 8 Erọn bịara nso n'ebe ịchụ
aja, gbuo nwa ehi ahụ ka ọ bụrụ aja mmehie nke ya. 9
Ụmụ Erọn buteere ya ọbara ehi ahụ. O tinyere mkpịsịaka
ya n'ime ọbara ahụ tee ya na mpi dị n'ebe ịchụ aja. Ọ
wụrụ ọbara fọdụrụ n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja ahụ. 10 Ọ
kpọrọ abụba ya, na akụrụ ya abụọ, na ihe kpuchiri umeju
si n'aja mmehie ahụ ọkụ n'ebe ịchụ aja dịka Onyenwe
anyị nyere Mosis iwu. 11 Ma anụ ahụ ya, na akpụkpọ ya,
ka ọ kpọrọ ọkụ n'azụ ebe obibi. 12 Emesịa, o gburu anụ e
wetara maka aja nsure ọkụ ahụ. Ụmụ ya ndị ikom nyere
ya ọbara anụ ahụ, nke o fesara gburugburu ebe ịchụ aja.
13 Ha nyefere ya aja nsure ọkụ ahụ n'aka n'otu ha sị bọọ
ya, tinyere isi ya. Ọ kpọrọ ihe niile ọkụ n'ebe ịchụ aja. 14
Ọ sachara ihe dị n'ime afọ ya, na ụkwụ ya, kpọọ ha ọkụ,
dịka aja nsure ọkụ. 15 Emesịa, Erọn wetara onyinye nke
dị maka ndị mmadụ, o were ewu ahụ bụ maka mmehie
ndị mmadụ, gbuo ya, were chụọ aja mmehie, dịka o mere
nke mbụ. 16 Ọ chụkwara aja nsure ọkụ n'usoro dịka iwu
e nyere si dị. 17 O webatakwara aja mkpụrụ ọka ahụ,
kporo nke juru ya aka, kpọọ ya ọkụ n'elu ebe ịchụ aja,
tinyekwara aja nsure ọkụ nke ụtụtụ ahụ. 18 N'ikpeazụ, o
gburu ehi na ebule ahụ, nke bụ aja udo ndị Izrel. Ụmụ
Erọn buteere ya ọbara nke o fesara gburugburu ebe ịchụ
aja. 19 Ọ chịkọtara abụba niile dị ehi na ebule ndị ahụ
n'ahụ, na ọdụdụ ha, na abụba kpuchiri ihe ime ha, ya na

akụrụ ha, na abụba kpuchiri umeju ha, 20 tụkwasị ha
n'obi anụ ndị ahụ, kpọọ ha ọkụ n'ebe ịchụ aja. 21 Mgbe
ahụ, Erọn fufere, dịka onyinye mfufe, obi anụ ahụ, na
apata aka nri ha n'ihu Onyenwe anyị dịka Mosis nyere
n'iwu. 22 Erọn weliri aka ya elu n'ebe ụmụ Izrel nọ, gọzie
ha. Emesịa, mgbe ọ chụchara aja mmehie, na aja nsure
ọkụ na aja udo, o sitere n'ebe ịchụ aja ahụ rịdata. 23
Mosis na Erọn bara n'ime ụlọ nzute. Mgbe ha pụtara, ha
gọziri ọha mmadụ ahụ. Mgbe ahụ kwa, ebube Onyenwe
anyị pụtara ìhè nye mmadụ niile n'ọgbakọ ahụ. 24 Ọkụ
sitekwara n'ebe Onyenwe anyị nọ daa, rechapụ aja nsure
ọkụ ahụ, na abụba ahụ dị n'ebe ịchụ aja. Mgbe ndị Izrel
hụrụ ya, ha tiri mkpu ọṅụ. Daa, kpuo ihu n'ala.

10 Ma ụmụ Erọn, Nadab na Abihu, were ọkụ tinye n'ihe
ịgụ ọkụ ha, tinyekwa ụda na-esi isi n'ọkụ ahụ, si otu
a chee ọkụ na-adịghị nsọ n'ihu Onyenwe anyị, n'ụzọ
megidere ihe e nyere n'iwu. 2 N'ihi ya, ọkụ sitere n'ihu
Onyenwe anyị daa rechapụ ha, ha nwụrụ n'ihu Onyenwe
anyị. 3 Mgbe ahụ, Mosis gwara Erọn sị, "Nke a bụ ihe
Onyenwe anyị bu n'obi mgbe o kwuru sị, "'N'etiti ndị
niile na-abịaru m nso ka a ga-edo m nsọ ọ bụkwa n'ihu
ọha mmadụ, ka a ga-asọpụrụ m.'" Ma Erọn gbara nkịtị. 4
Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Mishael na Elzafan, ụmụ Uziel,
nwanne nna Erọn sị ha, "Bịanụ nso. Gaanụ buputa ozu
ụmụnne unu site n'ihu ebe nsọ, buru ha gaa n'azụ ebe
obibi." 5 Ha bịara ghanye aka n'uwe ime ahụ ha buru ha
bupụ n'azụ ọmụma ụlọ ikwu, dịka Mosis nyere n'iwu. 6
Mosis tụgharịrị sị Erọn na ụmụ ya, Elieza na Itama, "Unu
ekwekwala ka ntutu isi unu kpasaa akpasa izipụta na unu

na-eru ụjụ. Unu adọwakwala uwe unu. N’ihi na ọ bụrụ na
unu emee otu a, unu ga-anwụ. Iwe Onyenwe anyị ga-
abịakwasịkwa ọgbakọ Izrel niile. Ma ndị ikwu gị, ụmụ
Izrel ndị ọzọ, nwere ike ruo ụjụ n’ihi Nadab na Abihu. 7
Ọzọ, unu ahapụla ọnụ ụzọ ụlọ nzute, ka unu ghara ịnwụ,
n’ihi na mmanụ nsọ nke Onyenwe anyị dị n’ahụ unu.”
Ha mere dịka Mosis gwara ha. 8 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Erọn sị, 9 “Gị na ụmụ gị ndị ikom agaghị aṅụ
mmanya, maọbụ ihe ọṅụṅụ ọbụla na-aba n’anya mgbe
unu na-aba n’ụlọ nzute ka unu ghara ịnwụ. Agbụrụ unu
niile ga-esogide iwu a ruo ọgbọ niile na-abịa. 10 Ọrụ unu
ka ọ bụ ịkpa oke n’etiti ihe dị nsọ na ihe na-adịghị nsọ,
na n’etiti ihe dị ọcha na ihe na-adịghị ọcha. 11 Ọrụ unu
bụkwa izi ụmụ Izrel ụkpụrụ niile Onyenwe anyị nyere ha
site n’aka Mosis.” 12 Mosis sịrị Erọn na ụmụ ya ndị ikom
fọdụrụ, bụ Elieza na Itama, “Werenụ onyinye mkpụrụ ọka
nke fọdụrụ site na onyinye nsure ọkụ, nke a kwadoro na-
etinyeghị ihe iko achịcha ọbụla, bụ nke e nyere Onyenwe
anyị. Rienụ ya n’akụkụ ebe ịchụ aja, n’ihi na ọ bụ ihe
dịkarịsịrị nsọ. 13 Rienụ ya n’ime ebe nsọ ahụ, n’ihi na ọ
bụ oke ruru unu na ụmụ unu ndị ikom site n’onyinye
nsure ọkụ e nyere Onyenwe anyị; n’ihi na nke a bụ ihe
e nyere m n’iwu. 14 Ma unu na ụmụ unu ndị ikom na
ndị inyom ka ọ dịkwara iri obi anụ na apata ya, nke e
fufere n’ihu Onyenwe anyị. Kama, ọ bụ n’ebe dị ọcha ka
unu ga-anọ rie ya. Nke a bụ oke enyere unu na ụmụ unu
site n’aja udo nke ụmụ Izrel. 15 Apata ụkwụ anụ nke aja
mbuli na obi anụ ahụ nke e fufere, ka a ga-eweta ya na
abụba ya nye dịka onyinye sitere n’ọkụ. A ga-efufe ha

n’ihu Onyenwe anyị dịka aja mfufe. Nke a ga-abụ oke
ruuru unu na ụmụ unu mgbe niile, dịka Onyenwe anyị
nyere n’iwu.” 16 Mgbe Mosis jụrụ ajụjụ banyere mkpi ahụ
e ji chụọ aja mmehie, ọ chọpụtara na a kpọọla ya ọkụ. O
wesoro Elieza na Itama ụmụ ndị ikom Erọn iwe sị ha,
17 “Gịnị mere unu erighị anụ ahụ e ji chụọ aja mmehie
n’akụkụ ebe nsọ ahụ? Ọ bụ nke dịkarịsịrị nsọ; e nyere
unu ya maka iwepụ ọmụma ikpe dịrị ọgbakọ Izrel, na
ikpuchi mmehie ha n’ihu Onyenwe anyị. 18 Ebe ọ bụ na e
webataghị ọbara ya n’ime Ebe Nsọ ahụ, unu gaara anọ
n’akụkụ ebe nsọ ahụ rie anụ ewu ahụ, dịka m nyere unu
n’iwu.” 19 Ma Erọn zara Mosis sị ya, “Lee, taa ka ha chụrụ
aja mmehie na aja nsure ọkụ ha n’ihu Onyenwe anyị. Ma
lee ụdị ihe dakwasịrị m. Ọ gaara atọ Onyenwe anyị ụtọ
ma a sị na m riri anụ aja mmehie ndị a n’ụbọchị dị otu
a?” 20 Mgbe Mosis nụrụ nke a, o nwere afọ ojuju n’ihi
ọsịsa Erọn nyere.

11 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn, sị, 2 “Gwanụ
ụmụ Izrel, sị, ‘N’ime anụmanụ niile dị n’ụwa, ndị a bụ
anụmanụ unu ga-eri. 3 Unu nwere ike iri anụmanụ ọbụla
ụkwụ ya wara njakpa. nke na-atagharị ọnụ. 4 “‘Ma ọ
dị ụfọdụ ndị na-atagharị nri maọbụ ndị nwere naanị
ụkwụ wara njakpa, unu agaghị eri anụ ha. Ha bụ ịnyịnya
kamel, ọ bụ ezie na ọ na-atagharị nri, ma ụkwụ ya awaghị
njakpa. Unu agaghị eri ha n’ihi na ọ bụ anụ na-adịghị
ọcha. 5 Ewi: Ọ na-atagharị nri ya, ma o nweghị ụkwụ
wara njakpa. Ọ bụ anụ na-adịghị ọcha nye unu. 6 Ewi
nkume: Ọ na-atagharị nri ya, ma o nweghị ụkwụ wara
njakpa. Ọ bụ anụ na-adịghị ọcha nye unu. 7 Ezi: Ọ bụ

n'ezie na ụkwụ ya wara njakpa ma ọ dịghị ataghar ị nri
ya. Ọ bụ anụ na-adịghị ọcha nye unu. 8 Unu emetụkwala
ozu ha aka maọbụ rie anụ ha, n'ihi na ha bụ ihe na-adịghị
ọcha nye unu. 9 "'N'ime ihe niile e kere eke dị ndụ biri na
mmiri, maọbụ n'iyi nta na n'oke osimiri, unu nwere ike
iri ụdị ọbụla nwere ntu na akpịrịkpa n'ahụ ha. 10 Ma
unu ekwesighị iri ihe ọbụla nke na-enweghị ntu maọbụ
akpịrịkpa, ma ha bụ anụ na-enupụta enupụta, maọbụ
na ha so n'anụ ndị ọzọ dị ndụ bi na mmiri, unu kwesiri
ịsọ ha asọ. 11 Ebe ha bụ ihe na-asọ oyi nye unu, unu
ekwesighị iri ha, unu ga-agụkwa ozu ha ka ihe na-adịghị
ọcha. 12 Ihe ọbụla bi n'ime mmiri nke na-enweghị ntu na
akpịrịkpa n'ahụ ha, bụ nke unu ga-asọ asọ. 13 "'Ndị a
bụ nnụnụ ndị unu ga-asọ asọ, nke unu na-ekwesighị iri
n'ihi na ha bụ ihe arụ a na-asọ oyi: ugo, udele na udele
ojii, 14 ndagbụ na ọgankwọ dị iche iche, 15 ugolọma
ọbụla dị iche iche, 16 enyi nnụnụ, egbe abalị, nnụnụ oke
osimiri na egbe dị iche iche, 17 okwukwu nta, komorant
na okwukwu ukwu, 18 okwukwu nwere mpi, okwolo na
udele, 19 ụgbala, utù dị iche iche, nnụnụ ọdụ nta na ụsụ.
20 "'Ụmụ ahụhụ niile na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ
anọ bụ ihe rụrụ arụ nye unu, unu agaghị eri ya. 21 Ma e
nwere ụfọdụ ụmụ ahụhụ na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ
anọ ndị unu nwere ike iri: ndị a bụ ndị nwere ogwe ụkwụ
nke ha ji na-awụ awụ n'ala, 22 ndị a ka unu ga-eri n'etiti
ha, igurube dị iche iche, na akpankwụ dị iche iche, na
abụzụ dị iche iche, na ụkpana dị iche iche. 23 Ahụhụ ndị
ọzọ niile na-efe efe, ndị nwere ụkwụ anọ, bụ ihe rụrụ arụ.
Unu ekwesighị iri ha. 24 "'Iri ha ga-eme ka unu rụọ arụọ.

Onye ọbụla metụrụ ozu ha aka ga-abụ onye rụrụ arụ site
n'oge o bitụrụ ha aka tutu ruo n'abalị nke ụbọchị ahụ.
25 Onye ọbụla metụrụ otu n'ime ozu ha aka ga-asakwa
uwe ya, gụọkwa onwe ya dịka onye na-adịghị ọcha ruo
uhuruchi. 26 "'Anụmanụ ọbụla ụkwụ ya na-awasaghị
abụọ, maọbụ nke na-adịghị atagharị nri ya ugboro abụọ,
rụrụ arụ. Onye ọbụla metụrụ ozu ya aka ga-abụ onye
rụrụ arụ. 27 N'ime anụmanụ niile na-aga ije n'ụkwụ anọ,
anụmanụ ọbụla na-aga ije n'ọbụaka ya rụrụ arụ, unu
agaghị eri ya. Onye ọbụla metụrụ ozu ya aka ga-abụ onye
rụrụ arụ ruo uhuruchi. 28 Onye ọbụla ga-ebu ozu ya ga-
asa uwe ya, bụrụkwa onye rụrụ arụ ruo uhuruchi, n'ihi na
ọ bụ ihe rụrụ arụ n'ebe unu nọ. 29 "'N'ime anụmanụ niile
na-enupụta enupụta n'ala, anụmanụ ndị a bụ ndị rụrụ
arụ: nkapi, na oke, na agụ iyi dịka ụdị ha si dị, 30 na ọba
mmiri, na ngwere aghụ, na ngwere, na ngwere uzuzu,
na ogumagala. 31 N'ime ihe niile na-enupụta enupụta
n'ala ndị a rụrụ arụ n'ebe unu nọ. Onye metụrụ ozu
ha aka ga-abụ onye rụrụ arụ tutu ruo uhuruchi ụbọchị
ahụ. 32 Ihe ọbụla nke ozu ha dakwasịrị ga-abụ ihe rụrụ
arụ, maọbụ osisi, maọbụ akwa, maọbụ akpụkpọ a na-
akwa n'ala, maọbụ akpa, ihe ọbụla nke eji ya eme. A ga-
etinye ya na mmiri, ọ ga-adịgide n'ime mmiri tutu ruo
uhuruchi, mgbe ahụ ka ọ ga-adị ọcha. 33 Ọ bụrụ na otu
n'ime ihe ndị a adanye n'ite aja, a ga-etiwa ite ahụ. Ihe
niile dị n'ite ahụ abụrụla ihe rụrụ arụ. 34 Ihe oriri ọbụla
nke mmiri si n'ite a metụrụ abụrụla ihe rụrụ arụ. Mmiri
ọṅụṅụ ọbụla dị n'ime ite ahụ rụkwara arụ. 35 Ihe ọbụla
ozu anụmanụ dị otu a dakwasịrị, maọbụ ite ọkụ eji eghe

ihe, maọbụ ekwu a ga-etiwa ha. N'ihi na ha bụ ihe rụrụ
arụ, unu ga-agụ ha dịka ihe rụrụ arụ. 36 Ọ bụrụkwa na
ozu anụmanụ ahụ adaba n'isi iyi, maọbụ n'olulu mmiri,
mmiri ahụ ga-adị ọcha, kama onye ga-emetụ anụ ahụ aka
ga-abụ onye rụrụ arụ. 37 Ọ bụrụ na ozu anụ ahụ adakwasị
mkpụrụ ubi a na-aga ịkụ n'ubi, ọ gaghị emerụ ha. 38 Ma ọ
bụrụ na e tinyere mmiri n'elu mkpụrụ ọghịgha ndị ahụ,
ozu adakwasị n'elu ya, ha ga-abụ ihe rụrụ arụ. 39 "'Ọ
bụrụ na anụmanụ unu kwesiri iri eri anwụọ, onye ahụ
metụrụ ya aka ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. 40
Onye ọbụla riri ozu anụ ahụ, maọbụ bufuo ozu ya, ga-abụ
onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya mmiri. 41
"'Anụmanụ ọbụla na-akpụgharị n'ala bụ ihe rụrụ arụ nye
unu. Unu erikwala ha. 42 Unu agaghị eri anụmanụ ọbụla
na-akpụgharị n'ala, ma ha na-akpụgharị n'afọ ha, ma ha
na-agagharị n'ụkwụ anọ, ma ha nwere ụkwụ dị ọtụtụ.
Ha bụ ihe rụrụ arụ. 43 Unu emerụla onwe unu site n'iri
anụmanụ ndị a na-akpụgharị n'ala. Unu abụla ndị na-
emerụ onwe unu site n'anụmanụ ndị a, maọbụ mee ka
unu bụrụ ndị e merụrụ site na ha. 44 Abụ m Onyenwe
anyị Chineke unu. Doonụ onwe unu nsọ, n'ihi na adị m
nsọ. Unu emerụla onwe unu site n'imetụ anụmanụ ndị a
na-akpụgharị n'ala aka. 45 Abụ m Onyenwe anyị, onye si
n'ala Ijipt kpọpụta unu, ka m bụrụ Chineke unu. Unu
aghaghị ịdị nsọ, n'ihi na adị m nsọ. 46 "'Ndị a bụ usoro
iwu metụtara ụmụ anụmanụ, na anụ ufe, na anụ bi na
mmiri, na anụ ndị na-arịgharị arịgharị n'ala. 47 Ka unu si
otu a kpaa oke n'etiti ndị rụrụ arụ na ndị dị ọcha, n'etiti

ihe e kere eke dị ndụ ndị unu nwere ike iri n’ihi na ha dị
ọcha, na ndị unu na-ekwesighị iri n’ihi na ha rụrụ arụ.’”
12 Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, 2 “Nye ụmụ Izrel
iwu ndị a sị ha, ‘Mgbe nwanyị tụụrụ ime mesịa mụọ nwa
nwoke, ọ ga-abụ onye na-adịghị ọcha ụbọchị asaa, dịka o
si adị mgbe ọ nọ n’adịghị ọcha nke nsọ ya n’oge a kara
aka. 3 N’ụbọchị nke asatọ site n’oge a mụrụ ya, a ga-ebi
nwa nwoke ahụ ugwu. 4 N’ime iri abalị atọ na atọ site
n’ụbọchị nwanyị ahụ mụsịrị nwa ahụ, ọ ga-anọkwa na-
adịghị ọcha nke ọbara gbara ya. Ọ gaghị emetụ ihe dị
nsọ aka, maọbụ banye n’ime ebe nsọ, ruo mgbe ụbọchị
ime ya ka ọ dị ọcha gasịrị. 5 Mgbe nwanyị dị ime mụrụ
nwa nwanyị, ọ ga-abụ onye n’adịghị ọcha iri ụbọchị na
anọ, dịka o si adị mgbe ọ nọ na nsọ ya. Ọ ga-echere tutu
iri ụbọchị isii agwụsịa, ime ya ka ọ dị ọcha. 6 “‘Mgbe
ụbọchị ịdị ọcha ya zuru, ma ọ mụrụ nwa nwoke maọbụ
nwa nwanyị, ọ ga-ewetara onye nchụaja n’ọnụ ụzọ ụlọ
nzute otu nwa atụrụ gbara otu afọ maka onyinye aja
nsure ọkụ, na otu nwa kpalakwukwu maọbụ otu nduru
maka onyinye aja mmehie. 7 Onye nchụaja ga-anarakwa
ha chee ha n’ihu Onyenwe anyị, chụọrọ ya aja ikpuchi
mmehie. Mgbe ahụ ka ọ ga-adị ọcha site n’ịsọ ọbara
ya. “‘Nke a bụ usoro iwu dịịrị nwanyị ọbụla mụrụ nwa
nwoke, maọbụ nwa nwanyị. 8 Ọ bụrụ na aka erughị ya
iweta nwa atụrụ, ọ ga-eweta ụmụ kpalakwukwu abụọ,
maọbụ ụmụ nduru abụọ. Otu ga-abụ maka aja nsure ọkụ,
nke ọzọ ga-abụ maka aja mmehie. Onye nchụaja ga-ewere
ha chụọrọ ya aja ikpuchi mmehie, ka ọ dịkwa ọcha ọzọ.’”

13 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị ha, **2**
“Mgbe mmadụ hụrụ etuto, maọbụ ọnya, maọbụ ntụpọ
na-eko eko n’akpụkpọ anụ ahụ ya nke dị ka ihe ọrịa
ekpenta na-eweta, a ga-eduru onye ahụ bịa n’ihu Erọn
onye nchụaja maọbụ ụmụ ya ndị ikom, bụ ndị nchụaja.
3 Onye nchụaja ga-eleru ọrịa ahụ dị ya n’ahụ anya. Ọ
bụrụ na ajị dị gburugburu ebe ahụ ebidola ịcha ọcha,
ọ bụrụkwa na ebe ahụ mibara ime, ọ bụ ọrịa ekpenta.
Mgbe onye nchụaja leruchara ya anya, ọ ga-ekwupụta
na onye ahụ bụ onye rụrụ arụ. **4** Ọ bụrụkwanụ na ajị dị
gburugburu ebe ahụ dị ọcha, ma na ebe ahụ emighị emi
karịa akụkụ ahụ ya ndị ọzọ, onye nchụaja ga-edebe onye
ahụ ebe ọ ga-anọ naanị ya abalị asaa. **5** Mgbe ụbọchị
asaa gasịrị, onye nchụaja ga-ele ya ahụ ọzọ. Ọ bụrụ na
ọnya ahụ alabeghị, na ọ nwekwaghị mgbanwe ọbụla, a
ga-edebekwa ya abalị asaa ọzọ. **6** Mgbe abalị asaa nke a
gafekwara, onye nchụaja ga-elekwa ya ahụ ọzọ. Ọ bụrụ
na ọ dịtụla ya mma, na ọnya ahụ agbasaghị n’anụ ahụ
ya, onye nchụaja ga-asị na ọ dị ọcha, n’ihi na ọ bụ naanị
ọnya efu. Onye ahụ ga-asakwa uwe ya mmiri, mgbe ahụ
dị ọcha. **7** Ma ọ bụrụ na ọnya ahụ agbasaa n’ahụ ya mgbe
o gosicharala onye nchụaja onwe ya maka nsacha ịdị
ọcha, ọ ga-alaghachikwa azụ ga hụ onye nchụaja ahụ
ọzọ. **8** Onye nchụaja ga-eleru ya anya, ọ bụrụ na onye
nchụaja achọpụta na ọnya ahụ na-agbasa, ọ ga-agụ onye
ahụ dịka onye rụrụ arụ, ọ bụ ọrịa na-efe efe. **9** “Mgbe
ọbụla mmadụ nwere ihe dị ka ọrịa na-efe efe n’ahụ ya, a
ghaghị ịkpọtara ya onye nchụaja. **10** Onye nchụaja ga-
ele anya n’akụkụ anụ ahụ ya zara aza ịchọpụta ma ọ dị

ọcha, ma ajị dị gburugburu ebe ahụ ọ na-acha ọcha, na
ịhụkwa ma ọ nwere ọnya dị gburugburu ebe ahụ. 11 Ọ
bụrụ na onye nchụaja ahụ ihe ndị a, ọ bụ ọrịa ekpenta
n'ezie. Ọ ga-agụkwa onye ahụ dịka onye rụrụ arụ. A gaghị
edebekwa ya ile ya ahụ, n'ihi na ọ bụrụlarị onye rụrụ
arụ. 12 "Ọ bụrụ na onye nchụaja elee onye ahụ anya hụ
na ọrịa ọcha ahụ enupụtala n'akụkụ ahụ ya niile, site
n'ụkwụ ya ruo n'isi ya, 13 onye nchụaja a ga-eleru ya
anya, ọ bụrụ na ọrịa ahụ enupụtala n'ahụ ya niile, ọ ga-
ekwupụta na onye ahụ dị ọcha, ebe ọ bụ na ọrịa ahụ
enupụtala mee ka anụ ahụ ya chawa ọcha. 14 Ma ọ bụrụ
na e nwere akụkụ ahụ ya ọnya ọ hụrụ pụtara, ọ ga-agụ ya
dịka onye na-adịghị ọcha. 15 Onye nchụaja ga-enyocha
ọnya ahụ. Kwupụta na onye ahụ rụrụ arụ. Ọnya ahụ rụrụ
arụ n'ihi na ọrịa ekpenta ka ọ bụ. 16 Ọ bụrụ n'ọnya ahụ
agbanwe na-acha ọcha, ha ga-agakwuru onye nchụaja. 17
Onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ bụrụ na ọnya niile ahụ
na-acha ezi ọcha, onye nchụaja ga-agụ ya dịka onye na-
enweghị ntụpọ. Ndị dị ọcha ka ha ga-abụ. 18 "Ọ bụrụ na
etuto toro mmadụ n'ahụ alaa, 19 ma akpụkpọ anụ ahụ
ya anọgide na-acha ọcha, maọbụ na-acha ọbara ọbara,
a ga-ejekwuru onye nchụaja ka o lee ya anya n'ahụ. 20
Ọ bụrụ na onye nchụaja achọpụta na e nwere ọrịa dị
n'okpuru akpụkpọ ahụ ya, chọpụtakwa na ajị ya na-acha
ọcha, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dịka onye rụrụ
arụ, n'ihi na ekpenta esitela n'etuto ahụ pụta. 21 Ọ bụrụ
na onye nchụaja achọpụta na ajị ọcha adịghị n'akpụkpọ
ahụ ya, chọpụtakwa na ọnya ahụ abanyeghị n'ime, onye
nchụaja ga-edebe onye ahụ ụbọchị asaa. 22 N'ime ụbọchị

asaa ahụ, ọ bụrụ na ọnya ahụ abaa ụba karịa ka ọ dị na
mbụ, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dịka onye na-
adịghị ọcha. Ọ bụ ọrịa na-emerụ emerụ ka ọ bụ. 23 Ma ọ
bụrụ na ọ baghị ụba karịa, onye nchụaja ga-agụ mmadụ
ahụ dịka onye dị ọcha, n'ihi na ihe a bụ etuto lara ala.
24 "Ọ bụrụ na ọkụ agbaa mmadụ, mee ka ọnya pụta ya
n'ahụ: ọ bụrụ na ọnya ahụ ebido na-acha ọbara ọbara,
maọbụ na-acha ezigbo ọcha, 25 onye nchụaja ga-elezi
onye dị otu a anya. Ọ bụrụ na ajị dị gburugburu ebe ọnya
ahụ dị na-acha ọcha, maọbụ na ọnya ahụ mibara ime
karịa, ọ ghọọla ekpenta nke si n'ọnya ahụ nupụta. Onye
nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dịka onye na-adịghị ọcha. Ọ
bụ ọrịa ekpenta. 26 Ma ọ bụrụ na onye nchụaja elee ya hụ
na ajị dị gburugburu ebe ahụ adịghị ọcha, ọ bụrụkwa
na ọ dịghị ala karịa akpụkpọ ahụ, na ọ na-aṅacha, mgbe
ahụ onye nchụaja ga-edebe onye ahụ iche ụbọchị asaa.
27 N'ụbọchị nke asaa, onye nchụaja ga-elezi onye ahụ
anya nke ọma. Ọ bụrụ na ọ chọpụtara na ọnya ahụ na-
abasaa n'akpụkpọ ahụ ya, onye nchụaja ga-agụ onye ahụ
dịka onye na-adịghị ọcha. Ọrịa na-emerụ emerụ ka ọ
bụ. 28 Ma ọ bụrụ na ọ gbanweghị, bụrụkwa na ọ basaghị
n'akpụkpọ ahụ ma ọ na-aṅacha, ọ bụ ihe ọzịza sitere
n'ọkụ rere onye ahụ, onye nchụaja ga-agụ ya dịka onye
dị ọcha, n'ihi na ọ bụ apa ọnya lara ala. 29 "Ọ bụrụ na
nwoke maọbụ nwanyị ọbụla enwee ọnya n'isi, maọbụ na
nti ya, 30 onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ bụrụ
na ọ dị ala karịa akpụkpọ ahụ ya, ọ bụrụkwa na ajị dị
na ya na-acha odo odo dị irighiri, onye nchụaja ga-agụ
ha dịka ndị na-adịghị ọcha. Ọ bụ ọrịa na-emerụ emerụ

nke dị n'isi maọbụ n'agba. 31 Ma ọ bụrụ na onye nchụaja
achọpụta na ọnya ahụ adịghị abasa abasa, maọbụ na ajị
dị n'ebe ahụ adịghị eji ojii, onye nchụaja ga-edebe onye
ahụ ụbọchị asaa. 32 N'ụbọchị nke asaa onye nchụaja ga-
elezi ọnya ahụ anya. Ọ bụrụ na ọnya ahụ abasaghị karịa,
ọ bụrụ na o nweghị ajị na-acha edo edo, ọ bụrụkwa na o
mibaghị emiba, 33 ọ ga-akpụchapụ ajị niile dị n'akụkụ ebe
ahụ ọnya mere ya, ma ọ gaghị akpụchapụ ajị dị n'ọnya
ahụ n'onwe ya. Onye nchụaja ga-edebe onye ahụ ụbọchị
asaa. 34 N'ụbọchị nke asaa, onye nchụaja ga-elezi ọnya
ahụ anya. Ọ bụrụ na ọ basaghị karịa, maọbụ mibanye
n'ime karịa anụ ahụ, a ga-agụ mmadụ ahụ dịka onye dị
ọcha. Ọ ga-apụ sachaa uwe ya, bụrụ onye dị ọcha. 35 Ma
ọ bụrụ na mgbe a gụchara ya n'onye dị ọcha ọnya ahụ
emesịa basaa n'ahụ ya. 36 Onye nchụaja ga-ele ya anya.
Ọ bụrụ na ọnya ahụ agbasaala n'akpụkpọ ahụ ya, onye
nchụaja a gaghị achọwa ajị na-acha edo edo. Onye ahụ
rụrụ arụ. 37 Ma ọ bụrụ n'uche onye nchụaja na ọnya ahụ
adịghị abasa abasa, ọ bụrụkwa na ajị ojii epupụtala n'ebe
ahụ, ọnya ahụ alaala. Onye dị ọcha ka mmadụ ahụ bụ.
Onye nchụaja ga-ekwupụta na ọ dị ọcha. 38 "Mgbe nwoke
maọbụ nwanyị ọbụla nwere ntụpọ ọcha n'anụ ahụ ya, 39
onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ adịghị
achazi ezi ọcha, ọ bụ ọkọ nupụtara onye ahụ n'ahụ. Onye
ahụ dị ọcha. 40 "Mgbe ajị na-adịghịkwa nwoke n'isi, ọ bụ
isi nkwọcha, onye ahụ dị ọcha. 41 Otu aka ahụ, ọ bụrụ na
isi ya esite n'egedege ihu ya kwọchasịa, ọ bụghị ekpenta,
onye dị ọcha ka ọ bụ. 42 Kama ọ bụrụ na onye ahụ enwee
etuto n'isi ya maọbụ n'egedege ihu ya nke na-acha ọbara

ọbara, na ọcha ọcha, o nwere ike bụrụ ọrịa ekpenta na-
enupụta ya n'isi maọbụ n'egedege ihu. 43 N'ihi ya, onye
nchụaja ga-elezi ya anya. Ọ bụrụ na etuto ahụ toro ya
n'isi maọbụ n'egedege ihu na-acha ọbara ọbara, na ọcha
ọcha, ọ ga-abụ na ọ ghọọla ọrịa ekpenta. 44 Onye nchụaja
ga-agụ ya dịka onye ekpenta. Ọ bụkwa onye rụrụ arụ,
n'ihi ọnya ahụ dị ya n'isi. 45 "Onye ọbụla a chọpụtara na
ọ bụ onye ekpenta ga-eyi uwe dọkara adọka, hapụ agịrị
isi ya ka ọ dịka nke onye ara. Ọ ga-ekpuchi elu egbugbere
ọnụ ya, na-eti mkpu na-asị, 'Onye rụrụ arụ ka m bụ. Onye
rụrụ arụ ka m bụ!' 46 Ụbọchị niile nke ọ nọ n'ọrịa ahụ, ọ
gaghị ebi n'ime obodo n'etiti ụmụ mmadụ n'ihi na onye
rụrụ arụ ka ọ bụ. 47 "Ọ bụrụ na a hụrụ ntụpọ yiri ntụpọ
ọrịa na-efe efe n'uwe ajị anụ maọbụ n'uwe ogho ọcha,
48 maọbụ n'akpụkpọ anụ ọbụla, maọbụ n'ihe ọbụla e ji
akpụkpọ ajị anụ maọbụ uwe ogho ọcha, uwe a kpara
akpa, maọbụ nke a tụrụ atụ mee. 49 Ọ bụrụkwa na ntụpọ
dị n'uwe ahụ, maọbụ n'akpụkpọ anụ ahụ, maọbụ nke a
kpara akpa, maọbụ nke atụrụ atụ, maọbụ n'ihe akpụkpọ
anụ ọbụla na-acha ahịhịa ndụ maọbụ uhie uhie, o nwere
ike ịbụ ọrịa na-efe efe. A ga-ewegara onye nchụaja uwe
ahụ ka o lezie ya anya. 50 Onye nchụaja ga-ele ya anya,
were ya debe ya iche ụbọchị asaa. 51 N'ụbọchị nke asaa,
onye nchụaja ga-ele ya anya ọzọ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ
agbasaa n'uwe ahụ maọbụ n'ihe ahụ a kpara akpa, maọbụ
n'ihe ahụ a tụrụ atụ, maọbụ n'ihe akpụkpọ anụ ahụ,
n'ime ụbọchị asaa ndị a, n'agbanyeghị ihe e ji ha eme, ọ
bụ ọrịa ọjọọ na-efe efe. Ihe ahụ bụ ihe rụrụ arụ. 52 A ga-
akpọ uwe ahụ, maọbụ akwa ajị anụ ahụ, maọbụ akwa ajị

anụ a kpara akpa, maọbụ akwa ogho ọcha ahụ, maọbụ ihe
akpụkpọ anụ ọbụla ọkụ, n'ihi na ọrịa na-efe efe dị n'ime
ya, n'ihi na ọrịa na-eweta mbibi ka ọ bụ. A ghakwaghị iji
ọkụ rechapụ ya. **53** "Ma ọ bụrụ na onye nchụaja ahụ ele
hụ na ntụpọ ahụ agbasaghị n'uwe ahụ, maọbụ n'akwa
ahụ a kpara akpa, maọbụ akwa a tụrụ atụ, maọbụ n'ihe
akpụkpọ anụ ahụ ọbụla. **54** Ọ ga-enye iwu ka a saa ihe
ndị ahụ niile mmiri, wezugakwa ya iche ruo ụbọchị asaa
ọzọ. **55** Mgbe a sachara ihe ahụ mmiri, onye nchụaja ga-
ele ya anya ọzọ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ agbanwebeghị,
ọ bụrụ na ọ na-achakwa dịka o si acha na mbụ, mgbe
ụbọchị ndị a gasịrị, ọ bụ ezie na ọ gbasaghị, ọ bụ ihe
rụrụ arụ. A ga-akpọ ya ọkụ, ma ntụpọ ahụ ọ dị n'ihu uwe
ahụ maọbụ n'azụ ya. **56** Ma ọ bụrụ na onye nchụaja elee
ya anya hụ na ụcha ntụpọ dị n'ihe ahụ adịghị ukwuu
n'ihi nsacha a sachara ya na mmiri, ọ ga-achakapụ akụkụ
uwe ahụ, maọbụ akwa ahụ a kpara akpa maọbụ nke a
tụrụ atụ. **57** Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ emesịa pụta ọzọ n'uwe
ahụ, maọbụ n'akwa ahụ a kpara akpa, maọbụ nke a tụrụ
atụ, maọbụ n'akpụkpọ anụ ahụ, o gosiri na ọ na-agbasa
agbasa. Ihe ọbụla nwere ntụpọ ahụ ka a ga-akpọ ọkụ.
58 Uwe maọbụ ihe a kpara akpa, maọbụ ihe a tụrụ atụ,
maọbụ ihe akpụkpọ anụ ọbụla a sara mmiri nke ntụpọ
dị na ya pụrụ, a ga-asa ya mmiri ọzọ. Ọ ga-abụkwa ihe
dị ọcha." **59** Ndị a bụ usoro iwu metụtara ntụpọ dịka
ntụpọ ọrịa na-efe efe nke dị n'uwe ajị anụ maọbụ uwe
ogho ọcha, maọbụ n'ihe a kpara akpa maọbụ n'ihe a tụrụ
atụ, maọbụ n'ihe akpụkpọ anụ. Iwu ndị a ga-enye aka
ịchọpụta ma ha rụrụ arụ, maọbụ na ha dị ọcha.

14 Onyenwe anyị gwara Mosis, sị, 2 “Ndị a bụ usoro iwu
gbasara onye ọrịa ekpenta n’oge a na-eme mmemme ịdị
ọcha ya, mgbe e dutere ya bịakwute onye nchụaja. 3 Onye
nchụaja ga-apụ gaa n’azụ ebe obibi nọdụ n’ebe ahụ lee ya
ahụ, ịchọpụta ma ọrịa ekpenta ya ọ laala n’ezie. Ọ bụrụ
na ọrịa ya alaala, 4 onye nchụaja ga-enye iwu ka e weta
nnụnụ abụọ dị ndụ, na ụfọdụ osisi sida, na eriri ogho
uhie, na hisọp, maka onye ahụ a ga-emere mmemme ịdị
ọcha. 5 Onye nchụaja ga-enye iwu ka e gbuo otu n’ime
nnụnụ abụọ ahụ n’elu mmiri e si n’ọdọ mmiri na-asọ
asọ kute nke dị n’ime ite aja. 6 Ọ ga-ewere nnụnụ nke
ọzọ dị ndụ, ya na osisi sida ahụ, na ogho uhie ahụ, na
hisọp ahụ, denye ha n’ime ọbara nnụnụ ahụ e gburu n’elu
mmiri ahụ. 7 Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-efe ọbara ahụ
ugboro asaa n’ahụ onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha site
n’ọrịa ekpenta. Ọ ga-ekwupụtakwa na a gwọọla onye ahụ.
Emesịa, ọ ga-ahapụ nnụnụ ahụ ka o felaa n’ọhịa. 8 “Onye
ahụ e mere ka ọ dị ọcha ga-asacha uwe ya, kpụchaa ntutu
isi ya, saakwa ahụ ya. Mgbe ahụ, ọ ga-adị ọcha. Emesịa, ọ
ga-esoro ndị mmadụ biri n’obodo. Ma ọ gaghị abanye
n’ụlọ nke aka ya tutu ụbọchị asaa agafee. 9 N’ụbọchị
nke asaa, ọ ga-akpụchapụ ntutu isi ya, na afụọnụ ya, na
ikuanya ya, na ajị ndị ọzọ dị ya n’ahụ. Ọ ga-asa uwe ya na
ahụ ya niile. Mgbe ahụ, a ga-agụ ya n’onye dị ọcha. 10
“N’ụbọchị nke asatọ, ọ ga-ewere ebule abụọ na-enweghị
ntụpọ, na otu nne atụrụ nke na-enweghị ntụpọ gbara
otu afọ, ya na iri iko ọka a kwọrọ nke ọma a gwakọtara
mmanụ oliv maka aja mkpụrụ ọka, na otu iko mmanụ. 11
Onye nchụaja ahụ lere ya ahụ sị na ha dị ọcha, ga-ewere

aja ndị a, ha na onye ahụ a na-aga ime ka ọ dị ọcha chee
n'ihu Onyenwe anyị n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute. 12 "Mgbe ahụ,
onye nchụaja ahụ ga-ewere otu n'ime ụmụ ebule ahụ, na
otu iko mmanụ chụọ ya dịka onyinye aja ikpe ọmụma.
Ọ ga-efufe ha n'ihu Onyenwe anyị dịka aja mfufe. 13
Ọ ga-egbu nwa ebule ahụ n'akụkụ ebe nsọ ahụ, n'ebe
a na-anọ egbu anụ aja mmehie na aja nsure ọkụ. Ọ bụ
onye nchụaja ga-ewere anụ aja ikpe ọmụma a, dịka o
were nke aja mmehie. Ọ bụ ihe dịkarịsịrị nsọ. 14 Onye
nchụaja ahụ ga-ewere ụfọdụ n'ime ọbara aja ikpe ọmụma
ahụ, tee n'ọnụ ntị aka nri nke onye ahụ a na-eme ka ọ dị
ọcha. Ọ ga-etekwa ya n'isi mkpụrụ aka nke aka nri ya, na
n'elu isi mkpụrụ ụkwụ nke ụkwụ aka nri ya. 15 Emesịa
onye nchụaja ga-awụnyetụ mmanụ oliv ahụ n'ọbụaka
nke aka ekpe ya, 16 ọ ga-arụnye otu mkpịsịaka nri ya
n'ime mmanụ dị n'ọbụaka ya, ọ ga-ewere mkpịsịaka ya
fesa ụfọdụ n'ime ya ugboro asaa n'ihu Onyenwe anyị. 17
Onye nchụaja ga-ewere mmanụ ahụ fọdụrụ n'ọbụaka ya
tee ya onye ahụ n'ọnụ ntị aka nri nke onye ahụ a na-aga
ime ka ọ dị ọcha, na n'isi mkpụrụ aka nke aka nri ya, na
n'isi mkpụrụ ụkwụ nke aka nri ya, n'elu ọbara aja ikpe
ọmụma ahụ mee. 18 Ọ ga-ete mmanụ ahụ fọdụrụ n'aka
ya, n'isi onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha. Onye nchụaja
ga-ekpuchikwara ha mmehie ya n'ihu Onyenwe anyị. 19
"Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-achụ aja mmehie, kpuchiere
onye ahụ a ga-eme ka ọ dị ọcha site na-adịghị ọcha ha
mmehie ya. Emesịa, onye nchụaja ga-egbu aja nsure ọkụ
ahụ, 20 were ya na onyinye mkpụrụ ọka chụọrọ onye ahụ
aja, maka ikpuchiri ya mmehie ya. Mgbe ahụ, a ga-agụ

onye ahụ n'onye dị ọcha. 21 "Ọ bụrụ na ọ bụ ogbenye
onye na-enweghị ike iweta ihe ndị a, ha aghaghị iwere
otu nwa ebule dịka aja ikpe ọmụma nke a ga-efufe n'ihi
aja ikpuchi mmehie ha, Ọ ga-ewetakwa iko ọka a kwọrọ
nke ọma asaa maọbụ ihe ọtụtụ efaa a gwara mmanụ oliv
dịka aja mkpụrụ ọka, ya na otu iko mmanụ. 22 Ọ ga-
ewetakwa nduru abụọ maọbụ kpalakwukwu abụọ, nke
ọbụla o nwere ike iweta. Otu ga-abụ maka aja mmehie,
nke ọzọ ga-abụ maka aja nsure ọkụ. 23 "Ọ ga-ewere ha
nye onye nchụaja n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute n'ihu Onyenwe
anyị, n'ụbọchị nke asatọ ya, maka ime ka ha dị ọcha. 24
Onye nchụaja ga-ewerekwa nwa atụrụ aja ikpe ọmụma
ahụ, ya na otu iko mmanụ oliv ahụ, fufee ha n'ihu ebe
ịchụ aja nye Onyenwe anyị. 25 Ọ ga-egbu nwa atụrụ aja
ikpe ọmụma ahụ, were ụfọdụ ọbara ya tee n'ọnụ ntị aka
nri onye ahụ a na-aga ime ka ọ dị ọcha, na n'isi mkpụrụ
aka nke aka nri ya, na n'isi mkpụrụ ụkwụ nke aka nri ya.
26 Onye nchụaja ahụ ga-awụnye ụfọdụ mmanụ oliv ahụ
n'ọbụaka nke aka ekpe ya, 27 ọ ga-ewere mkpịsịaka nri
ya fesa ụfọdụ mmanụ ahụ nke dị n'ọbụaka ya ugboro
asaa n'ihu Onyenwe anyị. 28 Ọ ga-etekwa ụfọdụ mmanụ
ahụ dị n'aka ya n'ebe ndị ahụ o tere ọbara ikpe ọmụma
ahụ, nke bụ n'ọnụ ntị onye ahụ nke a na-eme ka ọ dị
ọcha, na n'isi mkpụrụ aka nke aka nri ya, na n'isi mkpụrụ
ụkwụ nke aka nri ya. 29 Mmanụ nke fọdụrụ n'aka ya ka
onye nchụaja ga-ete n'isi onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha,
ikpuchi mmehie ha n'ihu Onyenwe anyị. 30 Emesịa, ọ ga-
eji nduru abụọ ahụ maọbụ kpalakwukwu abụọ ahụ, nke
ọbụla o nwere ike iweta, chụọ aja. 31 Otu ga-abụ maka aja

mmehie, nke ọzọ ga-abụ maka aja nsure ọkụ, ha na aja
mkpụrụ ọka. N'ụzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri
ya mmehie ya n'ihu Onyenwe anyị, bụ onye ahụ a na-
eme ka ọ dị ọcha." **32** Ndị a bụ usoro iwu dịrị onye ọbụla
e sitere n'ọrịa ekpenta mee ka ọ dị ọcha, onye aka ya na-
erughị iweta ihe o kwesiri iweta, bụ nke e ji eme ka ọ dị
ọcha. **33** Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị, **34**
"Mgbe unu banyere ala Kenan, bụ ala ahụ m na-enye
unu, ọ bụrụ na o nwee ụlọ ọbụla m webatara ọrịa na-efe
efe, **35** onyenwe ụlọ ahụ ga-ejekwuru onye nchụaja sị
ya, 'Ahụla m ihe yiri ọrịa na-efe efe n'ụlọ m.' **36** Onye
nchụaja ahụ ga-enye iwu ka a kwapụsịa ihe niile dị n'ụlọ
ahụ tupu ọ gaa lezie ụlọ ahụ anya, ka ihe niile dị n'ụlọ
ahụ ghara ịbụ ihe rụrụ arụ, ma ọ bụrụ na achọpụta ọrịa
na-efe efe n'ụlọ ahụ. Mgbe a kwapụtasịrị ihe dị n'ụlọ ahụ,
onye nchụaja ga-aga lee ụlọ ahụ. **37** Ọ ga-ele ntụpọ dị
n'ahụ ụlọ ahụ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ na-acha ahịhịa ndụ
ahịhịa ndụ, maọbụ ọbara ọbara, ọ bụrụkwa na ha miri
emi karịa aja ụlọ ahụ n'ile anya, **38** onye nchụaja ga-esi
n'ọnụ ụzọ ụlọ ahụ pụọ, kpọchie ụlọ ahụ ụbọchị asaa. **39**
N'ụbọchị nke asaa, onye nchụaja ga-alọghachi bịa lee
ụlọ ahụ ọzọ. Ọ bụrụ na ntụpọ ahụ agbasaala n'aja ụlọ
ahụ, **40** onye nchụaja ga-enye iwu ka e tida akụkụ aja
ụlọ ahụ bufuo ya n'ebe a na-ekpofu ihe rụrụ arụ n'azụ
obodo. **41** Ọ ga-enyekwa iwu ka a kpụchaa aja ụlọ niile dị
n'ime ụlọ ahụ, bufukwaa aja niile a kpụchapụtara n'ebe
a na-ekpofu ihe rụrụ arụ n'azụ obodo. **42** A ga-ebute
nkume ọzọ jiri ha dochie ndị ahụ e bupụsịrị. A ga-ejikwa
ụrọ ọhụrụ tee ụlọ ahụ ọzọ. **43** "Ma ọ bụrụ na ntụpọ ahụ

apụta ọzọ, mgbe e bupụsịrị nkume ndị ahụ, ma mgbe a
kpuchasịrị aja ụlọ ma techikwaa ya, **44** onye nchụaja ga-
abịa lee ya. Ọ bụrụ na ọ hụ na ntụpọ ahụ agbasaala ọzọ, ọ
ga-agụ ụlọ ahụ dịka ihe rụrụ arụ, n'ihi na ntụpọ ahụ bụ
ọrịa na-efe efe. **45** Ọ ga-enye iwu ka a kwatuo ụlọ ahụ
bufukwaa ihe niile e jiri rụọ ya, nkume niile, osisi niile na
ụrọ niile, n'ebe a na-ekpofu ihe rụrụ arụ n'azụ obodo. **46**
"Onye ọbụla banyere n'ụlọ ahụ n'oge e mechiri ya, ga-abụ
onye rụrụ arụ ruo n'oge uhuruchi. **47** Onye ọbụla dinara
ala maọbụ rie nri n'ime ya, ga-asacha uwe ya. **48** "Ma ọ
bụrụ na onye nchụaja abịa hụ na ntụpọ ahụ apụtaghị
ọzọ, mgbe e techara ụlọ ahụ ụrọ nke ugboro abụọ, ọ ga-
agụ ya n'ụlọ dị ọcha, n'ihi na ọrịa ahụ na-efe efe alaala.
49 Ọ ga-ejikwa nnụnụ abụọ, na osisi sida, na ogho uhie, na
osisi hisọp mee mmemme ido ihe ọcha. **50** Ọ ga-egbu
otu n'ime nnụnụ ndị ahụ n'elu mmiri e si n'iyi na-asọ
asọ kute, nke dị n'ime ite aja. **51** Ọ ga-edenye osisi sida
ahụ, na ogho uhie ahụ, na osisi hisọp ahụ, n'ime ọbara
nnụnụ ahụ na mmiri ahụ. Ọ ga-efesa ọbara ahụ n'ụlọ
ahụ ugboro asaa. **52** Ọ bụ ọbara nnụnụ ahụ, na mmiri
ahụ, na nnụnụ nke ọzọ ahụ dị ndụ, na osisi sida ahụ na
hisọp ahụ, na ogho uhie ahụ ka ọ ga-eji mee ka ụlọ ahụ dị
ọcha. **53** Ọ ga-ahapụ nnụnụ ahụ dị ndụ ka o fepụ felaa
n'ọhịa dị n'azụ obodo. Nke a ga-abụ otu e si kpuchiere
ụlọ ahụ mmehie ya. Ọ ga-adịkwa ọcha." **54** Ndị a bụ usoro
iwu metụtara ọrịa ekpenta, na ọkọ, **55** na ọrịa na-efe efe
dị n'uwe maọbụ n'ụlọ, **56** maọbụ etuto, maọbụ ntụpọ,
maọbụ ọnya. **57** Iwu ndị a ga-enye aka ịmata ihe rụrụ arụ

maọbụ ihe na-adịghị ọcha. Ndị a bụ usoro iwu metụtara
ọrịa ekpenta na ọrịa na-efe efe.

15 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị ha, 2
"Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha, 'Nwoke ọbụla ihe nsọpụta
si n'ahụ ya na-asọpụta, bụ onye rụrụ arụ. 3 Onye ahụ
rụrụ arụ mgbe ihe ahụ si ya n'ahụ na-asọpụta, rụọkwa
arụ mgbe ihe ahụ kwụsịrị ịsọ. Otu a ka ihe ọsụsọ ahụ
si eme ka onye ahụ rụọ arụ. 4 "'Ihe ọbụla onye ahụ ji
anọdụ ala, maọbụ nke o ji dinaa bụ ihe rụrụ arụ. 5 Onye
ọbụla metụrụ ihe ndina ya aka ga-abụ onye rụrụ arụ ruo
uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri. 6 Onye
ọbụla nọdụrụ ala n'ihe onye ahụ nọdụrụ ala n'oge ahụ ọ
bụ onye rụrụ arụ, ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ
ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri. 7 "'Onye ọbụla metụrụ
nwoke ahụ ihe si n'ahụ ya na-asọpụta aka ga-asa uwe ya
na ahụ ya mmiri, bụrụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. 8
"'Onye ọbụla dị ọcha nke onye ahụ bụsara ọnụ mmiri
ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya na
ahụ ya mmiri. 9 "'Ihe ọbụla onye ahụ ji anọkwasị n'elu
anụmanụ ọ na-agba ga-abụ ihe rụrụ arụ. 10 Onye ọbụla
ga-eburu, maọbụ metụ ihe ọbụla o ji nọdụ ala aka ga-abụ
onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya
mmiri. 11 "'Ọ bụrụ na nwoke ahụ rụrụ arụ ebughị ụzọ
saa aka ya tupu o metụ mmadụ aka, onye ahụ o metụrụ
aka ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asa uwe ya
na ahụ ya mmiri. 12 "'A ga-etiwa ite aja ọbụla onye ahụ
metụrụ aka, jiri mmiri ṅachaa ihe osisi ọbụla o metụrụ
aka. 13 "'Mgbe e mere ka onye ahụ bụrụ onye dị ọcha
site n'ihe nsọpụta a, ọ ga-anọ ụbọchị asaa maka ịdị ọcha

ya. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya n'ime mmiri na-asọ asọ
tupu ọ bụrụ onye dị ọcha. 14 N'ụbọchị nke asatọ, ọ ga-
ewere nduru abụọ maọbụ ụmụ kpalakwukwu abụọ bịa
n'ihu Onyenwe anyị n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute, were ha nye
onye nchụaja. 15 Onye nchụaja ga-eji ha chụọrọ ya aja
n'ebe ahụ. Otu n'ime nnụnụ abụọ ahụ ga-abụ maka aja
mmehie, nke ọzọ maka aja nsure ọkụ. N'ụzọ dị otu a,
ọ ga-ekpuchiri nwoke ahụ mmehie ya n'ihu Onyenwe
anyị n'ihi ihe ọsụsọ ahụ. 16 "'Nwoke ọbụla mkpụrụ nwa
ya si ya n'amụ pụọ, ga-asa ahụ ya nke ọma, bụrụ onye
rụrụ arụ ruo uhuruchi. 17 A ga-asacha ihe ọbụla mkpụrụ
nwa ahụ metụrụ, maọbụ akwa maọbụ akpụkpọ anụ. Ha
ga-abụ ihe rụrụ arụ ruo uhuruchi. 18 Mgbe nwoke na
nwanyị dinakọrọ, ma nwoke ahụ anyụpụta mkpụrụ nwa,
ha abụọ ga-asa ahụ ha nke ọma, bụrụ ndị rụrụ arụ ruo
uhuruchi. 19 "'Mgbe ọbara si nwanyị n'ahụ pụọ dịka o
kwesiri n'oge a kara aka n'ọnwa ọbụla, nwanyị ahụ ga-
abụ onye rụrụ arụ ụbọchị asaa. Onye ọbụla metụrụ ya
aka n'oge a ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. 20 "'Ihe
ọbụla o dinara n'elu ya n'oge a, maọbụ ihe ọ nọkwasịrị
n'elu ya ga-arụ arụ. 21 Onye ọbụla metụrụ ihe ndina ya
aka, ga-asa uwe ya na ahụ ya. Ọ ga-abụ onye rụrụ arụ ruo
uhuruchi. 22 Onye metụrụ ihe o ji nọdụ ala aka ga-asa
uwe ya na ahụ ya. Ọ ga-abụ onye rụrụ arụ ruo uhuruchi.
23 Ọ bụrụkwa na ọ bụ ihe ndina ya, maọbụ ihe ọzọ nke
o ji nọdụ ala, onye ọbụla metụrụ ya aka ga-abụ onye
rụrụ arụ ruo uhuruchi. 24 "'Nwoke dinakwuru nwanyị
ọbara si n'ahụ ya na-apụta, ọ bụrụ na ọbara ahụ emetụ
ya, ọ ga-abụ onye rụrụ arụ abalị asaa. Ihe ndina ọbụla o

dinara n’elu ya ga-abụ ihe rụrụ arụ. 25 “‘Ọ bụrụ na ọbara
si nwanyị n’ahụ na-apụta agafee oge o kwesiri ịkwụsị
maọbụ na ọ pụtara n’oge ọ na-ekwesighị ịpụta, nwanyị
ahụ ga-anọgide bụrụ onye rụrụ arụ ogologo ụbọchị ndị
ahụ niile ọbara ahụ si ya n’ahụ na-apụta. 26 Ihe ọbụla o
dinara n’elu ya mgbe ọbara si ya n’ahụ na-apụta, maọbụ
ihe ọbụla ọ nọdụrụ ala n’elu ya, ga-abụ ihe rụrụ arụ, dịka
mgbe ọbara nke oge a kara aka. 27 Onye ọbụla metụrụ
ihe ndina ya maọbụ ihe ọ nọdụrụ ala n’elu ya aka, ga-
arụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asakwa uwe ya na ahụ ya
mmiri. 28 “‘Mgbe ọbara ahụ kwụsịrị, ọ ga-agụ ụbọchị
asaa site n’oge ọ kwụsịrị. Mgbe abalị asaa ahụ zuru, ọ
ga-abụ onye dị ọcha. 29 N’ụbọchị nke asatọ, ọ ga-ewere
nduru abụọ maọbụ ụmụ kpalakwukwu abụọ, nye onye
nchụaja n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute. 30 Onye nchụaja ahụ ga-eji
otu chụọrọ ya aja mmehie, werekwa nke ọzọ chụọrọ ya
aja nsure ọkụ. N’ụzọ dị otu a, ọ ga-ekpuchiri ya mmehie
ya n’ihu Onyenwe anyị, n’ihi adịghị ọcha nke ihe ọsụsọ
ya. 31 “‘Unu ga-ekewapụ ụmụ Izrel site n’ihe ndị ahụ na-
emerụ ha, ka ha ghara ịnwụ n’ọnọdụ adịghị ọcha ha n’ihi
imerụ ụlọ nzute m, nke dị n’etiti ha.’” 32 Ndị a bụ usoro
iwu gbasara ndị ikom ihe si n’ahụ ha na-asọpụta, na ndị
ikom rụrụ arụ n’ihi mkpụrụ nwa si ha n’ahụ pụọ. 33 Ọ
bụkwa iwu dịrị nwanyị ọbara si n’ahụ ya pụọ n’oge a
kara aka, na nwoke maọbụ nwanyị ọbụla ihe si n’ahụ ya
na-asọpụta, na nke dịrị nwoke ọbụla ya na nwanyị ga-
edinakọ n’oge nwanyị ahụ bụ onye rụrụ arụ.

16 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu mgbe ụmụ ndị ikom
Erọn abụọ ndị ahụ bịara n’ihu Onyenwe anyị nwụsịrị. 2

Onyenwe anyị sịrị Mosis, “Gwa nwanne gị nwoke Erọn si
ya ka ọ ghara ịbata mgbe ọbụla ọ chọrọ, n’ime Ebe ahụ
Kachasị Nsọ nke dị n’azụ akwa mgbochi, nke dị n’ihu ebe
mkpuchi mmehie dị n’elu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, ma ọ
bụghị ya ọ ga-anwụ. N’ihi na aga m apụta ìhè n’ime igwe
ojii dị n’elu ebe mkpuchi ahụ. **3** “Otu a ka Erọn ga-esi na-
abata n’Ebe ahụ Kachasị Nsọ. Ọ ga-eweta nwa oke ehi
n’ihi aja mmehie, na ebule ọ ga-eji chụọ aja nsure ọkụ, **4**
Ọ ga-eyikwasị onwe ya uwe mwụda ọcha, ya na uwe ime
ahụ dị ọcha. Ọ ga-eke gburugburu ukwu ya ihe ike n’ukwu
akwa ọcha, keekwa akwa ọcha n’isi ya. Ndị a bụ uwe dị
nsọ, n’ihi ya, ọ ga-ebu ụzọ saa ahụ tupu ọ na-eyi ha. **5**
Ọ ga-esi n’aka ọgbakọ ụmụ Izrel nata mkpi abụọ n’ihi
aja mmehie, na otu ebule n’ihi aja nsure ọkụ. **6** “Erọn
ga-eweta oke ehi nke ya, maka aja mmehie iji kpuchie
mmehie nke ya na nke ezinaụlọ ya. **7** Emesịa, ọ ga-ewere
mkpi abụọ ndị ahụ chee ha n’ihu Onyenwe anyị n’ọnụ
ụzọ ụlọ nzute ahụ. **8** Ọ ga-efe nza n’isi mkpi abụọ ahụ,
ịchọpụta nke dịrị Onyenwe anyị nke ọzọ abụrụ nke ọ ga-
ahapụ. **9** Mkpi ahụ nza mara ga-abụ nke Onyenwe anyị,
ya ka Erọn ga-egbu dịka aja mmehie. **10** Ma mkpi ahụ
nke nza mara dịka ewu na-ewere ọnọdụ iburu mmehie
ka a ga-eche na ndụ n’ihu Onyenwe anyị, n’ihi iji ya
mee mmemme mkpuchi mmehie, a ga-ahapụ ya ka o
buru mmehie niile kpafuo n’ọzara. **11** “Erọn ga-eweta
oke ehi maka aja mmehie nke ya onwe ya, iji kpuchie
mmehie ya na nke ezinaụlọ ya. Ọ ga-egbu oke ehi ahụ
maka aja mmehie nke ya onwe ya. **12** Ọ ga-esite n’ebe
ịchụ aja dị n’ihu Onyenwe anyị were ihe ịgụ ọkụ jupụtara

n’icheku ọkụ. Ọ ga-ewerekwa ụda na-esi isi ụtọ ruru
mkpoju aka abụọ, were ha bata n’ime akụkụ nke ọzọ nke
akwa mgbochi ahụ. 13 N’ebe ahụ ọ ga-awụnye ụda ndị
ahụ na-esi isi ụtọ n’elu icheku ọkụ ahụ n’ihu Onyenwe
anyị, ka anwụrụ ọkụ nke ụda ndị a kpuchie ebe mkpuchi
mmehie ahụ dị n’elu Ihe Ama ahụ ka ọ ghara ịnwụ. 14 Ọ
ga-ewebatakwa ụfọdụ ọbara oke ehi ahụ, jiri mkpịsịaka ya
fesa ya n’ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ, n’akụkụ ọwụwa
anyanwụ, fesakwa ya ugboro asaa n’ihu ebe mkpuchi
mmehie ahụ. 15 “Emesịa, ọ ga-esi n’ebe ahụ pụọ gaa
gbuo mkpi aja mmehie ụmụ Izrel, werekwa ọbara ya bata
n’azụ akwa mgbochi fesa ya n’elu ebe mkpuchi mmehie
ahụ, na n’ihu ya, dịka o jiri ọbara nwa oke ehi ahụ mee.
16 N’ụzọ dị otu a, ọ ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasị Nsọ
mmehie ya, n’ihi mmehie na nnupu isi ụmụ Izrel, ihe
ọbụla mmehie ndị ahụ bụ. Ọ ga-achụkwa ụdị aja a n’ihi
ụlọ nzute ahụ, n’ihi na ọ dị n’etiti ebe obibi rụrụ arụ nke
ụmụ Izrel. 17 O nweghị onye ọbụla ọzọ ga-anọ n’ime ụlọ
nzute ahụ, site n’oge Erọn banyere n’Ebe ahụ Kachasị
Nsọ ịchụ aja mkpuchi mmehie tutu ruo mgbe ọ pụtara,
mgbe ọ chụchara aja mkpuchi mmehie maka onwe ya
na ezinaụlọ ya, na maka ụmụ Izrel niile. 18 “Mgbe o si
n’ebe ahụ pụta, gaa n’ebe ịchụ aja dị n’ihu Onyenwe
anyị kpuchiere ya mmehie ya. Ọ ga-ewere ụfọdụ ọbara
nwa oke ehi ahụ na nke mkpi ahụ tee ya na mpi niile dị
n’ebe ịchụ aja ahụ. 19 Ọ ga-eji mkpịsịaka ya fesa ụfọdụ
ọbara ahụ n’elu ebe ịchụ aja ahụ ugboro asaa iji hichapụ
adịghị ọcha ya n’ihi ịrụ arụ ụmụ Izrel, na ido ya nsọ. 20
“Mgbe Erọn chụchara aja mkpuchi mmehie maka Ebe

ahụ Kachasị Nsọ, ụlọ nzute, nakwa ebe ịchụ aja, ọ ga-
akpụbata mkpi ahụ e debere ndụ. 21 Ọ ga-ebikwasị aka
ya abụọ n'isi ya, kwupụta ajọ omume na nnupu isi ụmụ
Izrel niile, mmehie ha niile, bokwasị ha mkpi ahụ n'isi. Ọ
ga-ezipụ mkpi ahụ pụọ n'ime ọzara site n'aka onye ahụ
a họpụtara ime nke a. 22 N'ụzọ dị otu a, mkpi ahụ ga-
eburu mmehie ndị ahụ niile baa n'ebe mmadụ ọbụla na-
ebighị. Nwoke ahụ ga-ahapụkwa ya n'ọzara. 23 "Mgbe
ahụ, Erọn ga-aba n'ime ụlọ nzute ahụ, yipụ uwe akwa
ọcha ndị nchụaja ahụ niile o yi n'ahụ ya tupu ọ banye
n'Ebe ahụ Kachasị Nsọ. Ọ ga-awụsa ha n'ebe ahụ. 24 Ọ ga-
eji mmiri saa ahụ ya n'akụkụ ebe nsọ ahụ, yirikwa uwe
efu ya. Mgbe ahụ, ọ ga-apụta bịa chụọ aja nsure ọkụ nke
onwe ya, na aja nsure ọkụ nke ndị ahụ, maka ikpuchiri
onwe ya, na ikpuchikwara ndị ahụ mmehie ha. 25 Ọ ga-
akpọkwa abụba anụ e ji chụọ aja mmehie ahụ ọkụ n'elu
ebe ịchụ aja. 26 "Mgbe nwoke ahụ kpụgara mkpi ahụ
n'ọzara hapụ ya, lọtara, ọ ga-asa ahụ ya na uwe ya tupu
ọ laghachi n'ime obodo. 27 Oke ehi nakwa mkpi maka
ịchụ aja mmehie ahụ, bụ nke ewebatara ọbara ha n'ime
Ebe ahụ Kachasị Nsọ, maka ikpuchi mmehie, ka aghaghị
ibupụ n'azụ ọmụma ụlọ ikwu; a ga-akpọ akpụkpọ ha, anụ
ahụ ha na mgbịrị afọ ha niile ọkụ. 28 Onye ga-akpọ ha
ọkụ ga-asa uwe ya, saakwa ahụ ya tupu ọ laghachi n'ime
obodo. 29 "Nke a ga-abụrụ unu ụkpụrụ ebighị ebi. N'afọ
ọbụla, unu ga-ebu ọnụ, hapụ ịrụ ọrụ ọbụla, n'ụbọchị iri
nke ọnwa asaa. Iwu a dịrị nwa afọ ala maọbụ onye ọbịa bi
n'etiti unu. 30 N'ihi na n'ụbọchị a ka a na-ekpuchiri unu
mmehie unu, ime ka unu dịrị ọcha. Mgbe ahụ, unu ga-

abụ ndị dị ọcha site na mmehie unu niile n'ihu Onyenwe
anyị. 31 Ọ bụ ụbọchị izuike nye unu, bụrụkwa ụbọchị unu
ga-ebu ọnụ. Iwu a enweghị mgbanwe! 32 Onye nchụaja e
tere mmanụ, nke e doro nsọ dịka onye nchụaja ịnọchi
nna ya, ga-achụ aja mkpuchi mmehie ndị a, yirikwa akwa
ọcha ahụ, bụ uwe nsọ ahụ. 33 Ọ ga-ekpuchiri Ebe ahụ
Kachasị Nsọ na ụlọ nzute, ebe ịchụ aja na ndị nchụaja, na
mkpokọta ndị obodo niile mmehie ha. 34 "Nke a ga-abụ
iwu ebighị ebi nye unu. Otu ugboro n'otu afọ ka a ga-
ekpuchi mmehie maka mmehie ndị Izrel niile." E mezuru
ihe ndị a niile dịka Onyenwe anyị si nye ya Mosis n'iwu.
17 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 "Gwa Erọn, na ụmụ
ya ndị ikom, na ụmụ Izrel niile okwu sị ha, 'Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị nyere n'iwu. 3 Onye ọbụla bụ onye ụlọ
Izrel gbuo ehi, maọbụ nwa atụrụ, maọbụ ewu n'ogige ebe
obibi, maọbụ n'azụ ebe obibi, 4 ma o wetaghị ya n'ọnụ
ụzọ ụlọ nzute iche ya dịka onyinye n'ihu Onyenwe anyị,
n'ihu ụlọnsọ Onyenwe anyị, a ga-agụ onye ahụ dịka onye
ikpe iwufu ọbara mara. Ọ wụfuola ọbara, n'ihi ya, a ga-
esite n'etiti ndị ya kewapụ ya. 5 Ihe e ji nye iwu a bụ ka
ụmụ Izrel wetara Onyenwe anyị aja niile ha na-achụ ugbu
a na mbara ezi ọbụla. Ha kwesiri iwetara ya Onyenwe
anyị site n'aka onye nchụaja n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute, ka o jiri
ya chụọrọ ha aja udo. 6 N'ụzọ dị otu a, onye nchụaja ga-
efesa ọbara ahụ n'ebe ịchụ aja dị n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute,
kpọọkwa abụba ya ọkụ, ka ọ bụrụ aja nsure ọkụ nke isisi
ya dị Onyenwe anyị ezi ụtọ. 7 O kwesikwaghị ka ndị Izrel
chụọ aja ha ọzọ na mbara ezi nye arụsị ewu ndị ha na-
akpọ isiala nye. Iwu a ga-adịgide nye ha na ụmụ ha niile,

site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ.’ **8** “Gwa ha, ‘Onye Izrel ọbụla,
maọbụ onye ọbịa bi n’etiti unu, nke ga-achụ aja nsure
ọkụ maọbụ aja ọzọ, **9** ma o webataghị ya n’ọnụ ụzọ ụlọ
nzute, ebe a ga-achụrụ ya Onyenwe anyị, ka a ga-ewezuga
site n’etiti ndị ya. **10** “‘Onye Izrel ọbụla maọbụ onye ọbịa
bi n’etiti ha, nke riri ọbara ọbụla ka m ga-eche ihu m
megide. A ga-ewezuga ya site n’etiti ndị m. **11** N’ihi na
ndụ ihe nwere ndụ dị n’ọbara ya, ọ bụ n’ihi nke a ka m
ji nye iwu na a ga-awụsa ọbara niile n’elu ebe ịchụ aja,
maka iji ya kpuchie mmehie unu. Ọ bụ ọbara na-ekpuchi
mmehie maka ndụ mmadụ. **12** N’ihi nke a, a sịrị ndị Izrel,
“Ọ dịghị onye ọbụla n’etiti unu, maọbụ onye ọbịa ọbụla
nke bi n’etiti unu ga-eri ọbara.” **13** “‘Onye Izrel ọbụla,
na onye ọbịa ọbụla binyere unu nke gara ịchụ nta, gbuo
anụ maọbụ nnụnụ ọbụla a na-eri eri, ga-awụfu ọbara ya
were aja kpuchie ya. **14** N’ihi na ndụ ihe niile nwere ndụ
dị n’ọbara. Ọ bụ ya mere m ji nye ụmụ Izrel iwu si unu
erila ọbara anụmanụ ọbụla, n’ihi na ndụ ihe niile nwere
ndụ dị n’ọbara ya. N’ihi ya onye ọbụla riri ọbara, a ga-
ekewapụ ya site n’etiti ndị m. **15** “‘Mmadụ ọbụla, maọbụ
nwa afọ ma ọ bụkwanụ onye ọbịa, nke riri anụ nwụrụ
n’onwe ya, maọbụ nke anụ ọhịa dọgburu, ga-eji mmiri
saa uwe ya na ahụ ya, ọ ga-abụkwa onye rụrụ arụ ruo
uhuruchi tupu ọ dị ọcha ọzọ. **16** Ma ọ bụrụ na ọ saghị
uwe ya na ahụ ya, ikpe ọmụma dị ya n’isi.’”

18 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, **2** “Gwa ụmụ
Izrel okwu ndị a sị ha, ‘Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
Chineke unu. **3** Ya mere, ọ bụ ezie na unu ebiela n’etiti
ndị Ijipt, ma unu ekwesighị ibi ndụ unu dịka ha si ebi.

Unu ekwesịkwaghị ibi ndụ dịka ndị Kenan ebe m na-
akpọbata unu. Unu agbasola omenaala ha. **4** Unu ga-
edebe iwu m niile, gbasookwa ụkpụrụ m niile n'ihi na
abụ m Onyenwe anyị Chineke unu. **5** Debenụ iwu m na
ụkpụrụ m, n'ihi na onye na-edebe ha ga-adị ndụ site na
ha. Abụ m Onyenwe anyị. **6** "'Onye ọbụla ya na mmadụ
bụ nwanne e jekwurukwala ya ka ha nwe mmekọ edina, i
ji kpughee ọtọ ya. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. **7** "'Ị
gaghị eleda nna gị anya site na i jekwuru nne gị ka gị na
ya nwe mmekọ edina. Nne gị ka ọ bụ; gị na ya agaghị
enwe ụdị mmekọ dị otu a. **8** "'Ị gaghị e jekwuru nwunye
nna gị ka gị na ya nwe mmekọ edina. Nke a bụ ileda
nna gị anya. **9** "'Ị gaghị e jekwuru nwanne gị nwanyị
ka gị na ya nwe mmekọ edina, maọbụ nwa nwanyị nke
a mụụrụ nna gị, maọbụ nwa nwanyị nke nne gị mụrụ,
ma a mụrụ ya n'ụlọ ma a mụrụ n'ama. **10** "'Ị gaghị e
jekwuru nwa nwanyị nke nwa gị nwoke mụrụ, maọbụ
nwa nwanyị nke nwa gị nwanyị mụrụ i nwe mmekọ
edina; n'ihi na nke a ga-eweta nleda anya nye gị. **11** "'Ị
gaghị e jekwuru nwa nwanyị nwunye nna gị mụrụ, ka gị
na ya nwe mmekọ edina, n'ihi na ọ bụ nwa nna gị mụrụ;
nwanne gị nwanyị ka ọ bụ. **12** "'Ị gaghị e jekwuru nwanne
nwanyị nna gị ka gị na ya nwe mmekọ edina, n'ihi na
ọbara jịkọrọ ya na nna gị, ha bụ otu ahụ. **13** "'Ị gaghị
e jekwuru nwanne nne gị nke nwanyị, ka gị na ya nwe
mmekọ edina, n'ihi na ọbara jịkọrọ ya na nne gị, ha bụ
otu ahụ. **14** "'Ị gaghị eleda nwanne nna gị nke nwoke
anya, site n'ijekwuru nwunye ya, ka gị na ya nwe mmekọ
edina. N'ihi na nwunye nwanna gị ka ọ bụ. **15** "'Ị gaghị e

jekwuru nwunye nwa gị nwoke ka gị na ya nwe mmekọ
edina; nwunye nwa gị nwoke ka ọ bụ; gị na ya agaghị
enwe mmekọrịta ọbụla gosiri mkpughe ọtọ ya. **16** "'Ị
gaghị e jekwuru nwunye nwanne gị nwoke ka gị na ya
nwe mmekọ edina, n'ihi na nke a bụ omume nleda anya
nye nwanne gị nwoke. **17** "'Ị gaghị e jekwuru nwanyị na
nwa ya nwanyị ka gị na ha nwe mmekọ edina. Ị gaghị
akpọrọ nwa nwanyị nwa ya nwoke, maọbụ nwa nwanyị
nke nwa ya nwanyị mụrụ dinaa ya; n'ihi na otu ọbara
ka ha bụ. Ihe dị otu a bụ arụ. **18** "'Ị gaghị alụ nwanne
nwanyị nwunye gị, dịka nwunye ọzọ gị, n'ihi ịkpagbu ya,
gị na ya a na-enwe mmekọrịta edina, ị na-ekpughe ọtọ
nwunye gị mgbe ọ ka dị ndụ. **19** "'E jekwurukwala nwanyị
ka gị na ya nwe mmekọ edina, mgbe ọ nọ n'ọnọdụ adịghị
ọcha nke (ịsọ ụba) nsọ nwanyị ya n'oge a kara aka. **20** "'A
kpọrọkwala nwunye onye agbataobi gị idina ya, si otu a
merụọ onwe gị n'ihi mmekọ dị otu a. **21** "'Ị gaghị enye
nwa gị ka e jiri ya chụọrọ Molek aja. N'ihi na i kwesighị
imerụ aha Chineke gị. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. **22**
"'Gị na nwoke edinala, dịka nwanyị na nwoke si edina. Ihe
akpọrọ asị ka ọ bụ. **23** "'Gị na anụmanụ ọbụla edinakwala,
site otu a merụọ onwe gị. Nwanyị agakwaghị ewere onwe
ya nye ka ya na oke anụmanụ nwee mmekọrịta, arụ a na-
adịghị eme eme ka ọ bụ. **24** "'Unu emerụkwala onwe unu
site na-ime ihe ndị a, n'ihi na ihe ndị a bụ ihe mba ndị
ahụ na-eme. Ọ bụkwa n'ihi ya ka m ga-eji chụpụ ha site
n'ala ahụ m ga-enye unu. **25** Ọ bụladị ala ahụ niile ghọrọ
ihe rụrụ arụ site n'omume ndị a. Ọ bụ nke a mere m ji ata
ndị bi n'ime ya ahụhụ n'ihi mmehie ha. Ala ahụ meghere

ọnụ ya gbọpụta ndị bi n’ime ya. 26 Unu ga-edebe iwu m
na ụkpụrụ m ndị a niile. Unu emekwala ihe arụ ndị a, ma
ndị amụrụ n’ala ma ndị ọbịa niile bi n’etiti unu. 27 Ala m
na-aga inye unu rụrụ arụ n’ihi na ndị bi n’ime ya na-eme
omume ndị a rụrụ arụ. 28 Unu emekwala ihe arụ ndị a,
n’ihi na ọ bụrụ na unu emee ha, ọ ga-emeghe ọnụ ya
gbọpụta unu, dịka o si mee mba niile bụ ndị buru unu
ụzọ biri n’ime ya. 29 “‘Onye ọbụla n’etiti unu mere ihe
arụ ndị a, ka a ga-ekewapụ site n’etiti ndị ya. 30 N’ihi ya,
lezienụ anya ka unu debe iwu m, ka unu ghara ime ihe
arụ ndị a, nke ndị buru unu ụzọ biri n’ala ahụ mere. Ka
unu gharakwa imerụ onwe unu site n’omume arụ ndị a.
Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu.’”

19 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 “Gwa ọgbakọ
ụmụ Izrel niile okwu sị ha: ‘Dịnụ nsọ, n’ihi na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị bụ Chineke unu, dị nsọ. 3 “‘Onye ọbụla
n’ime unu aghaghị ịsọpụrụ nne na nna ya, debekwa iwu
m nyere maka ụbọchị izuike, n’ihi na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị Chineke unu. 4 “‘Unu akpọla isiala nye
arụsị, unu emekwarala onwe unu chi ndị e ji ọla kpụọ.
Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu. 5 “‘Mgbe unu
ga-achụrụ Onyenwe anyị aja udo, soronụ ụkpụrụ m nyere
unu chụọ ya, ka m nabata ya. 6 Unu ga-eri ya n’ụbọchị
ahụ unu chụrụ ya, maọbụ n’ụbọchị nke na-eso ụbọchị
ahụ. Nke ọbụla fọdụrụ ruo ụbọchị nke atọ ka unu ga-
esure ọkụ. 7 Ọ bụrụ na unu erie ya n’ụbọchị nke atọ ihe
arụ ka ọ bụ. A gaghị anabata aja ọbụla unu ga-eri n’ụbọchị
nke atọ. 8 Ikpe ga-ama onye ga-eri ya n’ụbọchị nke atọ
n’ihi na o meela ka ihe nsọ Onyenwe anyị bụrụ ihe arụ. A

ga-ekewapụ onye ahụ site n’etiti ndị ya. 9 “‘Mgbe unu na-
ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile dị n’akụkụ ubi niile,
maọbụ chịkọtachaa irighiri ihe ubi niile fọdụrụ n’ala. 10
A ghọrọchakwala mkpụrụ vaịnị niile mịrị n’elu vaịnị gị,
maọbụ chịkọrọ mkpụrụ ndị dara n’ala. Hapụrụ ha ụmụ
ogbenye na ndị ọbịa, n’ihi na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị Chineke unu. 11 “‘Unu ezula ohi. “‘Unu aghala ụgha.
“‘Unu aghọgbula ibe unu. 12 “‘Unu aṅụla iyi ụgha, si otu a
weta nkọcha nye aha Onyenwe anyị Chineke unu. Abụ m
Onyenwe anyị. 13 “‘Unu ejila ike pụnara onye agbataobi
unu ihe ya, maọbụ zuru ihe o nwere n’ohi. “‘Kwụọnụ
onye ọbụla unu goro ọrụ ụgwọ ọrụ ya ọsịịsọ. Unu echela
ka chi bọọ tupu unu akwụọ ya ụgwọ ya. 14 “‘Akọchala
onye ntị chiri, edochikwarala onye ìsì ihe n’ụzọ. Tụọ
egwu Chineke. Abụ m Onyenwe anyị. 15 “‘Unu ekpela
ikpe na-ezighị ezi, unu elela mmadụ anya n’ihu mgbe unu
na-ekpe ikpe, ma onye unu na-ekpe ikpe ọ bụ ọgaranya
maọbụ ogbenye. Kama kpeenụ ikpe kwụ ọtọ. 16 “‘Unu
ejegharịla na-agbasa okwu nkwujọ n’etiti ndị mmadụ.
“‘Emela ihe ọbụla ga-ebutere onye agbataobi gị ọnwụ.
Abụ m Onyenwe anyị. 17 “‘Akpọla nwanne gị asị n’ime obi
gị. Tụọ onye agbataobi gị mmehie ya n’ihu ya, ka ị ghara
iketa oke n’ikpe ọmụma dịrị ya. 18 “‘Abọla ọbọ, ebukwala
iro n’obi megide onye ọbụla n’etiti ndị gị. Kama hụ onye
agbataobi gị n’anya dịka i si hụ onwe gị n’anya. Mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị unu. 19 “‘Unu ga-edebe iwu m niile.
“‘Unu ejila otu ụdị anụ ụlọ unu na-agba ụdị anụ ụlọ ọzọ
dị iche. “‘Akụla ụdị mkpụrụ abụọ n’ubi. “‘Eyila uwe e ji
ụzọ ihe abụọ, dịka ajị anụ na ogho dụọ. 20 “‘Ọ bụrụ na

nwoke ọbụla akpọrọ nwaagbọghọ bụ ohu nwanyị nke a
na-agbapụtabeghị, maọbụ nke na-enwerebeghị onwe ya,
nke nwoke ọzọ chọrọ ịlụ, mee ka ha abụọ dinakọọ, a ga-
ekpe ha abụọ ikpe n'ụlọikpe, ma a gaghị egbu ha, n'ihi na
nwanyị ahụ abụghị onye nwe onwe ya. **21** Ma nwoke ahụ
ga-eweta aja ikpe ọmụma nye Onyenwe anyị n'ọnụ ụzọ
ụlọ nzute. Ọ ga-abụkwa ebule ka ọ ga-eji chụọ aja ahụ. **22**
Onye nchụaja ga-eji ebule aja ikpe ọmụma ahụ chụọrọ
nwoke ahụ aja mkpuchi mmehie ya n'ihu Onyenwe anyị,
n'ihi mmehie o mere. A ga-agbaghakwara ya mmehie ya.
23 "'Mgbe unu batara n'ala ahụ kụọ mkpụrụ osisi dị iche
iche, unu erila mkpụrụ osisi ahụ mịrị n'afọ nke mbụ, ọ bụ
ihe rụrụ arụ. Ruo n'afọ nke atọ, ha bụ ihe rụrụ arụ. Unu
agaghị eri ha. **24** N'afọ nke anọ, mkpụrụ nke osisi ndị
ahụ niile ga-amị dị nsọ. Unu ga-eji ya nye Onyenwe anyị
onyinye otuto. **25** Site n'afọ nke ise, mkpụrụ ọbụla ga-abụ
nke unu. N'ụzọ dị otu a ihe ha ga-amịpụta ga-adị ukwuu.
Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu. **26** "'Unu erila
anụ ọbụla ọbara dị n'ime ya. "'Unu agbala afa maọbụ jụta
mmụọ ase. **27** "'Unu akpụchala agịrị isi dị gburugburu
akụkụ isi unu, maọbụ chabie ọnụ ọnụ afụọnụ unu. **28**
"'Unu akala ihe ọbụla n'ahụ unu, n'ihi onye nwụrụ anwụ
maọbụ jiri mma ọkụ dee ihe n'ahụ unu. Abụ m Onyenwe
anyị. **29** "'Emerụla nwa gị nwanyị site n'ịkwagide ya ka ọ
bụrụ akwụna, ka ala unu ghara ijupụta n'ịgba akwụna
na ihe ọjọọ dị iche iche. **30** "'Debenụ iwu niile m nyere
maka ụbọchị izuike m. Sọpụkwaranụ ebe nsọ m. Abụ m
Onyenwe anyị. **31** "'Unu ejekwurula ndị na-ajụ mmụọ
ọjọọ ase maọbụ chọgaa ndị dibịa afa, n'ihi na unu ga-

emerụ onwe site na ha. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
Chineke unu. 32 "'Bilienụ ọtọ n'ihu okenye, sọpụrụnụ ndị
okenye, ma tụọnụ egwu Chineke unu. Abụ m Onyenwe
anyị. 33 "'Mgbe onye ọbịa soro unu biri n'ala unu, unu
emejọla ya. 34 Mesonụ onye ọbịa bi n'etiti unu mmeso
dịka ọ bụ otu n'ime ndị amụrụ n'ala. Hụnụ ha n'anya
dịka unu si hụ onwe unu, n'ihi na o nwere oge unu bụ
ọbịa n'ala Ijipt. Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu. 35
"'Unu ejila ihe ọtụtụ aghụghọ mgbe unu na-atụ ihe dị
ogologo, maọbụ ihe dị arọ, maọbụ ihe dị ukwuu, 36 Jirinụ
ezi ihe ọtụtụ tụọ ogologo, maọbụ ihe dị arọ, maọbụ ihe dị
ukwuu. Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu, onye si n'ala
Ijipt kpọpụta unu. 37 "'Debenụ ụkpụrụ m niile, na iwu m
niile, gbasoonụ ha. Abụ m Onyenwe anyị.'"

20 Onyenwe anyị sịrị Mosis, 2 "Gwa ụmụ Izrel, 'Onye
Izrel ọbụla maọbụ onye ọbịa ọbụla bi n'etiti unu, nke
weere nwa ya nye maka ịchụrụ Molek aja, aghaghị ime ka
ọ nwụọ. Ndị mmadụ ga-ewere nkume tugbuo ya. 3 Mụ
onwe m ga-emegide onye ahụ, bipụ ya site n'etiti ndị ya,
n'ihi na o merụọla ebe nsọ m, mee ka aha m gharakwa ịdị
nsọ, site n'iji ụmụ ya chụọrọ Molek aja. 4 Ọ bụrụ na ndị
obodo elezie anya mee omume dịka a ga-asị na ha amaghị
ihe onye ahụ mere, hapụkwa igbu ya, mgbe o were otu
n'ime ụmụ ya nye Molek, 5 mụ onwe m ga-emegide onye
ahụ na ezinaụlọ ya bipụ ha site n'etiti ndị ya. Otu a kwa
ka m ga-eme ya na ndị niile so ya merụọ onwe ha site
n'ife arụsị Molek. 6 "'Aga m edo ihu m megide onye ọbụla
gara jụọ ase site n'aka mmụọ ọjọọ, maọbụ onye gara na
dibịa afa gbaa afa, site n'iso ha kwaa iko. Aga m ekewapụ

onye ahụ site n’etiti ndị ya. 7 “‘Doonụ onwe unu nsọ, ma
dịkwanụ nsọ n’ihi na abụ m Onyenwe anyị Chineke unu.
8 Debenụ ụkpụrụ m niile, ma gbasoonụ ha n’ihi na abụ
m Onyenwe anyị onye na-edo unu nsọ. 9 “‘Onye ọbụla
kọchara nne ya maọbụ nna ya ka a ga-egbu n’ihi na ọ
kọchara nne na nna ya. Ọbara onye dị otu a ga-adịkwa ya
n’isi. 10 “‘Ọ bụrụ na nwoke ọbụla edinakwuru nwunye
nwoke ọzọ, ya bụ nwunye onye agbataobi ya, nwoke ahụ
na nwanyị kwara iko ka a ga-egbu. 11 “‘Nwoke ọbụla ya
na nwunye nna ya dinakọrọ nwe mmekọ, emerụọla nna
ya. A ga-egbu nwoke ahụ na nwanyị ahụ. Ọbara ha ga-
adị ha n’isi. 12 “‘Ọ bụrụ na nwoke ọbụla edinakwuru
nwunye nwa ya, wetara onwe ha ikpe ọmụma, a ga-egbu
ha abụọ n’ihi na ọ bụ arụ ka ha mere. 13 “‘Ọ bụrụ nwoke
na nwoke ibe ya edinakọọ nwee ụdị mmekọ edina nwoke
na nwanyị, a ga-egbu ha abụọ n’ihi na ihe ha mere bụ
ihe rụrụ arụ. Ọbara ha ga-adị ha n’isi. 14 “‘Ọ bụrụ na
nwoke alụọ nwanyị na nne mụrụ ya, ajọ ihe ka ọ bụ.
Nwoke ahụ na ndị inyom ndị ahụ ka a ga-akpọ ọkụ, ka ihe
ọjọọ dị otu a hapụ ịdị n’etiti unu. 15 “‘Ọ bụrụ na nwoke
na anụmanụ enwee mmekọrịta, a ga-egbu nwoke ahụ
gbukwaa anụmanụ ahụ. 16 “‘Ọ bụrụ na nwanyị ọbụla
abịaruo anụmanụ ọbụla nso dinakwuru ya inwe mmekọ, a
ga-egbu nwanyị ahụ na anụmanụ ahụ, n’ihi na ha kwesiri
ọnwụ. Ọbara ha ga-adị ha n’isi. 17 “‘Nwoke ọbụla ya na
nwanne ya nwanyị nwere mmekọ edina, maọbụ nwa afọ
nne ya maọbụ nwa nwunye nna ya, a ga-ekpochapụ ha
site n’ihu ọha mmadụ n’ihi na ọ bụ ihe ihere dị ukwuu ka
ha mere. Ọ merụọla nwanne ya, n’ihi ya ikpe ọmụma

dị ya n'isi. 18 "'Nwoke ọbụla nke ya na nwanyị nọ na
nsọ nwanyị ya dinakọrọ nwee mmekọ ekpugheela adịghị
ọcha nwanyị ahụ. Nwanyị ahụ n'onwe ya ekpugheekwala
adịghị ọcha nke ya. A ga-ebipụ ha abụọ site n'etiti ndị
ha. 19 "'Ị gaghị enwe mmekọ edina n'etiti gị na nwanne
nwanyị nne gị maọbụ nwanne nwanyị nna gị, n'ihi na
nke a bụ ihe nleda anya nye onye ọbara jịkọrọ gị na ya.
Ikpe ọmụma ga-adịrị unu abụọ. 20 "'Ọ bụrụ na nwoke
ọbụla na nwunye nwanne nna ya edinaa, ọ bụ omume
ileda anya nye nwanne nna ya. Ha ga-ebu mmehie ha. Ha
ga-anwụ na-amụtaghị nwa. 21 "'Ọ bụrụ na nwoke alụọ
nwunye nwanne ya, ọ bụ omume rụrụ arụ, n'ihi na ọ bụ
ihe nleda anya nye nwanne ya. Ha ga-agba aka nwa. 22
"'Debenụ iwu ndị a na ụkpụrụ ndị a, ma gbasoonụ ha ka
ala ahụ m na-eduba unu n'ime ya hapụ imeghe ọnụ ya
gbụpụ unu. 23 Unu agbasola omenaala ndị mba niile a
m na-achụpụ site n'ala m na-enye unu, n'ihi na ha na-
eme ihe ndị a niile m nyere unu n'iwu emela. Ọ bụ nke a
mere ihe banyere ha ji sọọ m oyi. 24 Ma agwala m unu sị,
"Unu ga-eketa ala ha. Aga m enye ya unu ka ọ bụrụ ihe
nketa unu. Ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na
ya." Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu onye kewapụtara
unu doo unu iche site na mba ndị ọzọ niile. 25 "'Unu
aghaghị ịkpa oke n'etiti anụmanụ ndị dị ọcha iri eri, na
anụmanụ ndị na-adịghị ọcha, na n'etiti anụ ufe dị ọcha
iri eri na ndị rụrụ arụ. Unu emerụla onwe unu site n'iri
anụmanụ maọbụ anụ ufe, maọbụ ihe ọzọ na-akpụgharị
n'ala, ndị ahụ m kewapụrụ iche dịka ihe rụrụ arụ. 26 Unu
ga-adị nsọ nye m, n'ihi na mụ, bụ Onyenwe anyị, dị nsọ.

Ekewapụtala m unu, doo unu iche, site n’etiti ndị mba
ọzọ niile, ka unu bụrụ nke m. 27 “‘A ga-eji nkume tugbuo
nwoke maọbụ nwanyị ọbụla nke na-ajụ mmụọ ọjọọ ase,
maọbụ dibịa afa nọ n’etiti unu ka ọ nwụọ. Ọbara ha ga-
adịkwa ha n’isi.’”

21 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, “Gwa ndị nchụaja,
ụmụ ndị ikom Erọn okwu sị ha, ‘Onye nchụaja ekwesighị
imerụ onwe ya mgbe mmadụ nwụrụ n’etiti ụmụnna ya. 2
Karịakwa ma onye ahụ bụ onye dị ya nnọọ nso, dịka nne
ya, maọbụ nna ya, maọbụ nwa ya nwoke, maọbụ nwa
ya nwanyị, maọbụ nwanne ya nwoke, 3 maọbụ nwanne
ya nwanyị na-alụbeghị di, onye ọ na-elekọta n’ihi na o
nweghị di. N’ihi ya, o nwere ike merụọ onwe ya. 4 Ma ọ
gakwaghị eme onwe ya ka ọ ghara ịdị ọcha n’etiti ndị
ọgọ ya, ma site otu a merụọ onwe ya. 5 “‘Ndị nchụaja
ekwesighị ịkpụcha isi ha, maọbụ kpụchapụ akụkụ afụọnụ
ha, maọbụ kaa ihe ọbụla n’akpụkpọ ahụ ha. 6 Ha ga-abụ
ndị dị nsọ nye Chineke ha, ndị na-agaghị emekwa ka aha
Chineke ha ghara ịdị nsọ. N’ihi na ọ bụ ha na-eche n’ihu
Onyenwe anyị onyinye aja nsure ọkụ, bụ nri Chineke ha.
N’ihi ya, ha aghaghị ịdị nsọ. 7 “‘Onye nchụaja agaghị
alụ nwanyị e merụrụ site n’ịgba akwụna, maọbụ nwanyị
lụtụrụla di nke kewapụrụ onwe ya site n’ahụ di ya, n’ihi
na ndị nchụaja bụ ndị dị nsọ nye Chineke ha. 8 Gụọ ha
dịka ndị dị nsọ n’ihi na ọ bụ ha na-eche nri Chineke
n’ihu ya. Gụọ ha dịka ndị dị nsọ n’ihi na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị dị nsọ, mụ onwe m na-eme ka unu dị nsọ.
9 “‘Ọ bụrụ na nwa nwanyị onye nchụaja emerụọ onwe ya
site n’ịghọ onye akwụna, o sitela na ndụ ọjọọ dị otu a

wetara nna ya ihe ihere. A ga-akpọ ya ọkụ. **10** "'Onyeisi
nchụaja, onye ahụ sitere n'etiti ụmụnna ya, onye awụsara
mmanụ nsọ n'isi ya, onye ahọrọ doo nsọ iyiri uwe onye
nchụaja ahụ, agaghị ahapụ agịrị isi ya ka ọ kpasasịa,
maọbụ dọwaa uwe ya. **11** Ọ gaghị abanye ebe ozu dị. Ọ
gaghị emerụ onwe ya, ọ bụladị ma ozu ahụ ọ bụ nke nne
ya maọbụ nke nna ya. **12** Ọ gaghị esi n'ebe nsọ Chineke ya
pụọ, maọbụ mee ya ka ọ ghara ịdị nsọ, n'ihi na e doola ya
nsọ site na ite ya mmanụ nsọ nke Chineke ya. Abụ m
Onyenwe anyị. **13** "'Nwanyị onyeisi nchụaja ga-alụ ga-
abụ nwanyị na-amaghị nwoke. **14** Ọ gaghị alụ nwanyị
di ya nwụrụ, maọbụ nwanyị ya na di ya na-ebikwaghị,
maọbụ nwanyị akwụna. Nwanyị ọ ga-alụ ga-abụ naanị
nwanyị na-amaghị nwoke nke si n'etiti ụmụnna ya, **15** ka
ọ ghara ime ka ụmụ ya ghara ịdị nsọ n'etiti ụmụnna ya.
Abụ m Onyenwe anyị onye na-edo ya nsọ.'" **16** Onyenwe
anyị gwara Mosis sị, **17** "Gwa Erọn, 'N'ọgbọ niile nke na-
abịa, o nweghị onye ọbụla n'ime ụmụ ụmụ gị nke akụkụ
ahụ ya na-ezughị oke ga-abịa nso iwetara Chineke ya ihe
oriri. **18** O nweghị nwoke ọbụla nwere ọrụsị ọbụla ga-
abịa nso, o nweghị nwoke kpuru ìsì, maọbụ onye ngwụrọ,
maọbụ onye imi mpịa, maọbụ onye ụkwụ maọbụ aka ya
na-ezughị oke, **19** maọbụ onye ọkpụkpụ ụkwụ ya maọbụ
ọkpụkpụ aka ya gbajiri, **20** maọbụ onye mkpumkpu azụ
dị, maọbụ nwa akakpọ, maọbụ onye na-adịghị ahụzi
ụzọ, maọbụ onye agba na-ata, maọbụ onye akpụkpa dị
n'ahụ, maọbụ onye mkpụrụ amụ ya chipịara echipịa. **21** O
nweghị nwa nwa Erọn onye nchụaja ọbụla nwere ọrụsị
ga-abịa iwetara Onyenwe anyị aja onyinye site n'ọkụ. Ebe

ọ bụ na o nwere ọrụsị, ọ gaghị abịa nso iwetara Chineke
ya nri. 22 Ma o nwere ike iri nri ahụ dịkarịsịrị nsọ nke
sitere na nri Chineke ya, tinyekwara nri ahụ dị nsọ. 23
Kama ọ gaghị abịa nso akwa mgbochi ahụ maọbụ bịaruo
ebe ịchụ aja nso, n'ihi ezughị oke ya. Ka ọ ghara imerụ
ebe nsọ m, n'ihi na abụ m Onyenwe anyị onye na-edo ha
nsọ.'" 24 Ya mere Mosis nyere Erọn na ụmụ ya ndị ikom
na ụmụ Izrel niile iwu ndị a.

22 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 "Gwa Erọn na ụmụ
ya ndị ikom ka ha jiri nsọpụrụ nabata onyinye dị nsọ
nke ụmụ Izrel na-edo nsọ nye m, ka ha ghara imerụ aha
nsọ m. Abụ m Onyenwe anyị. 3 "Gwa ha sị, 'N'ọgbọ unu
niile na-abịa, ọ bụrụ na enwee onye ọbụla n'agbụrụ unu
nke bịara nso n'ihe ndị ahụ dị nsọ ụmụ Izrel na-edo
nsọ nye Onyenwe anyị, mgbe onye ahụ nọ ọnọdụ dịka
onye rụrụ arụ, a ga-esi n'ihu m wezuga onye ahụ. Abụ m
Onyenwe anyị. 4 "'Onye ọbụla bụ nwa nwa Erọn nke ọrịa
ekpenta na-arịa, maọbụ nke ihe si n'ahụ ya na-asọpụta
agaghị eri aja dị nsọ tutu ruo mgbe e mere ka ọ dịrị ọcha.
Ọ ga-abụkwa onye rụrụ arụ ma ọ bụrụ na o metụ ozu
aka, maọbụ onye mkpụrụ nwa na-esite n'ahụ awụsị, 5
maọbụ na o metụrụ anụ na-akpụgharị akpụgharị n'ala
aka, nke na-emerụ ya, maọbụ na ọ metụrụ mmadụ aka
nke mere ka ọ bụrụ onye rụrụ arụ n'agbanyeghị ihe ọ bụ
na-emerụ ya. 6 Onye ahụ metụrụ ihe ndị a aka ga-abụ
onye rụrụ arụ ruo uhuruchi. Ọ gaghị eri ihe nsọ ọbụla
tutu ruo mgbe ọ sachara ahụ. 7 Mgbe anyanwụ dara
ka ọ ga-adị ọcha, nweekwa ike iri ihe dị nsọ, n'ihi na ọ
bụ nri ya. 8 Ọ gaghị eri anụ nwụrụ anwụ, maọbụ nke

anụ ọzọ dọgburu, n’ihi na ihe ndị a ga-emerụ ya. Abụ
m Onyenwe anyị. **9** “‘Ndị nchụaja kwesiri idebe ụkpụrụ
m, ka ha ghara ịbụ ndị ikpe mara si otu a nwụọ n’ihi na
ha leliri ha anya. Abụ m Onyenwe anyị onye na-edo ha
nsọ. **10** “‘O nweghị onye ọbụla na-esiteghị n’ezinaụlọ ndị
nchụaja ga-eri aja nsọ ahụ. Onye bụ ọbịa na onye e goro
ọrụ nọ n’ụlọ onye nchụaja agaghị eri ya. **11** Otu ọ dị, ọ
bụrụ na onye nchụaja weere ego nke aka ya gbata ohu,
maọbụ na a mụrụ ohu ahụ n’ụlọ ya, ohu ahụ nwere ike iri
aja nsọ ahụ. **12** Ọ bụrụ na nwa nwanyị onye nchụaja alụọ
onye na-abụghị onye nchụaja, ọ gaghị eri ihe ọbụla site
n’ime aja nsọ a. **13** Ma nwa nwanyị onye nchụaja nke di
ya nwụrụ, maọbụ na ya na di ya ebikwaghị, ọ bụrụkwa na
ọ mụtaghị nwa ọbụla, ọ lọghachi bịa biri n’ụlọ nna ya
dịka o mere mgbe ọ bụ agbọghọ, o nwere ike iri nri dị
n’ụlọ nna ya. Ọ dịkwaghị onye na-ekwesighị iri ya, nke
ga-eri ya. **14** “‘Ọ bụrụ na onye ọbụla erie onyinye nsọ ahụ
na-amaghị ama, ọ ga-eweghachiri onye nchụaja ihe niile
o riri tụkwasịkwa ya otu ụzọ n’ụzọ ise ọzọ. **15** Ndị nchụaja
ekwesighị imerụ onyinye nsọ ụmụ Izrel na-eche n’ihu
Onyenwe anyị, **16** site n’ikwenye ka ndị mmadụ efu rie
onyinye nsọ ahụ, si otu a wetara ndị riri ya ikpe ọmụma
nke ya na nkwụghachi so. Abụ m Onyenwe anyị onye na-
edo ha nsọ.’” **17** Onyenwe anyị gwara Mosis sị, **18** “Gwa
Erọn na ụmụ ya ndị ikom na ụmụ Izrel niile okwu sị ha, ‘Ọ
bụrụ na onye ọbụla, onye Izrel maọbụ onye ọbịa n’Izrel,
eweta aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị imezu nkwa o
kwere, maọbụ dịka onyinye afọ ofufu, **19** ọ ga-eweta otu
oke nke na-enweghị nkwarụ nke si n’igwe ehi, maọbụ

atụrụ, maọbụ ewu, ka a nabata ya n'aha. 20 Ewebatala ihe
ọbụla nke nwere nkwarụ, n'ihi na agaghị m anabata ya
n'aha gị. 21 Mgbe onye ọbụla wetara ehi maọbụ atụrụ
maọbụ ewu site n'igwe anụ, dịka onyinye aja udo ọ na-
enye Onyenwe anyị maka imezu nkwa, maọbụ onyinye
afọ ofufu, ọ ga-abụ nke na-enweghị ọrụsị maọbụ ntụpọ
ọbụla tupu a nabata ya. 22 Anụmanụ ọbụla kpuru ìsì,
maọbụ nke merụrụ ahụ, maọbụ nke ụkwụ maọbụ aka
gbajiri, maọbụ nke akpụkpa dị n'ahụ ya, maọbụ ihe nwere
ure, maọbụ nke ọnya dị n'ahụ, agaghị abụ ihe onyinye
nye Onyenwe anyị. Unu atụkwasịkwala ha n'ebe ịchụ
aja dịka onyinye nye Onyenwe anyị. 23 Unu nwere ike
jiri ehi maọbụ atụrụ nke akụkụ ahụ ya tara ata, maọbụ
nke otu akụkụ ya buru ibu karịa ibe ya chụọ aja onyinye
si n'obi, ma a gaghị e ji ya chụọ aja imezu nkwa. 24
Unu agaghị enye anụmanụ ọbụla nke mkpụrụ amụ ya
chipịara echipịa, maọbụ nke pịara apịa, maọbụ nke a
dọwapụrụ adọwapụ maọbụ nke a chakapụrụ achakapụ,
dịka onyinye n'ihu Onyenwe anyị. Unu enyekwala ụdị
onyinye a n'ala unu. 25 Unu esitekwala n'aka onye ọbịa
nata ụdị onyinye a, ma webata ya dịka nri a na-enye
Chineke unu. A gaghị anabata ha n'ọnọdụ unu, n'ihi na
ha nwere nkwarụ, nwekwa ntụpọ.'" 26 Onyenwe anyị
sịrị Mosis, 27 "Mgbe a mụrụ nwa ehi, maọbụ nwa atụrụ,
maọbụ ewu ọhụrụ, a ga-ahapụ ya na nne ya ụbọchị asaa.
Site n'ụbọchị nke asatọ gaa n'ihu a ga-anabata ya dịka
onyinye ihe oriri i ji chụọ aja nsure ọkụ nye Onyenwe
anyị. 28 Egbula nne anụ na nwa ya n'otu ụbọchị, maọbụ
ehi maọbụ atụrụ. 29 "Mgbe unu na-achụrụ Onyenwe

anyị aja ekele, chụọnụ ya n'ụzọ ahụ a ga-anabata ya. 30
Riekwanụ anụ aja ahụ n'otu ụbọchị ahụ, ka ọ hapụ ịfọdụ
ruo echi ya. Abụ m Onyenwe anyị. 31 "Unu ga-edebe iwu
m ndị a niile, mee ha n'ihi na abụ m Onyenwe anyị. 32
Unu emekwala ka aha m ghara ịdị nsọ. A ga-edo aha m
nsọ n'etiti ụmụ Izrel, n'ihi na abụ m Onyenwe anyị onye
na-edo unu nsọ. 33 Ọ bụ m kpọpụtara unu site n'ala Ijipt
ka m bụrụ Chineke unu. Abụ m Onyenwe anyị."

23 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Gwa ụmụ
Izrel okwu sị ha, 'Ndị a bụ mmemme a kara aka nye
Onyenwe anyị, nke unu ga-ekwusa dịka mkpọkọta dị nsọ.
3 "'Ụbọchị isii ka unu ga-eji rụọ ọrụ. Ma ụbọchị nke asaa,
bụ ụbọchị izuike, ụbọchị mkpọkọta dị nsọ. Unu agaghị
arụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ, n'ebe ọbụla unu bi. Ọ bụ
ụbọchị izuike nye Onyenwe anyị. 4 "'Ndị a bụ mmemme
Onyenwe anyị a kara aka, mkpọkọta dị nsọ nke unu ga-
ekwusa n'oge a kara aka. 5 N'ọnwa mbụ, n'ụbọchị nke iri
na anọ nke ọnwa ahụ, n'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara,
ka Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị ga-adị. 6 Mmemme
achịcha na-ekoghị eko Onyenwe anyị ka unu ga-ebido
n'ụbọchị iri na ise nke ọnwa ahụ. Abalị asaa ka unu ga-eri
achịcha a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee. 7 N'ụbọchị
mbụ nke mmemme a, unu ga-enwe mkpọkọta dị nsọ, ọ
dịkwaghị onye ọbụla ga-arụ ọrụ ọbụla. 8 Unu ga-eweta
aja e sitere n'ọkụ chụọ nye Onyenwe anyị. N'ụbọchị nke
asaa nweenụ mkpọkọta dị nsọ, unu arụkwala ọrụ nke
ụbọchị ahụ.'" 9 Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya, 10
"Gwa ụmụ Izrel sị ha, 'Mgbe unu banyere n'ala ahụ m
na-aga inye unu, ghọta mkpụrụ ihe ubi nke mbụ unu,

unu ga-ewetara onye nchụaja otu ukwu ọka site n'ọka
unu ghọtara n'ubi unu. **11** Ọ ga-anara unu ukwu ọka
ahụ fufee ya n'ihu Onyenwe anyị, ka a nabata ya. Ọ bụ
n'ụbọchị ahụ ga-esote ụbọchị izuike ka onye nchụaja ga-
efufe ya. **12** N'otu ụbọchị ahụ e fufere ukwu ọka ahụ,
unu ga-ewere nwa ebule na-enweghị ntụpọ, nke gbara
naanị otu afọ, chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ. **13** Aja
mkpụrụ ọka ga-eso aja nsure ọkụ a. Ọ ga-eji iko ọka a
kwọrọ nke ọma iri na abụọ a gwara mmanụ oliv, ka ọ
bụrụ ihe e surere n'ọkụ na-esi ezi isi ọma nye Onyenwe
anyị. A ga-enyekwa iko mmanya atọ dịka onyinye ihe
ọṅụṅụ **14** Unu agaghị eri achịcha, maọbụ ọka e ghere
eghe, maọbụ ọka ọhụrụ tutu ruo mgbe unu buru ụzọ weta
onyinye nye Chineke unu. N'ebe ọbụla unu bi, ụkpụrụ a
ga-adịgide ruo ọgbọ niile. **15** "'Site n'ụbọchị ahụ sotere
ụbọchị izuike, bụ ụbọchị ahụ unu wetara ukwu ọka nke
onyinye mfufe, gụpụta izu asaa zuru ezu. **16** Gụpụtakwa
iri ụbọchị ise site n'ụbọchị izuike ahụ mezuru izu asaa
ahụ ma wetara Onyenwe anyị onyinye ọka ọhụrụ. **17** Site
n'ebe ọbụla unu bi, unu ga-ewetara Onyenwe anyị ogbe
achịcha abụọ nke unu ji iko ọka a kwọrọ nke ọma iri
na abụọ, nke e ji ihe na-eko achịcha mee, ya bụ yiist,
dịka aja mfufe nke mkpụrụ mbụ nye Onyenwe anyị. **18**
Tinyere achịcha a, unu ga-eweta ụmụ atụrụ asaa gbara
otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ, na otu nwa oke ehi, na
ebule abụọ. Ha ga-abụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị,
ya na aja mkpụrụ ọka na aja ihe ọṅụṅụ, aja e sitere
n'ọkụ chụọ, nke isisi ya dị ezi mma nye Onyenwe anyị.
19 Unu ga-ejikwa otu mkpi chụọ aja mmehie. Werekwa

ụmụ atụrụ abụọ gbara otu afọ, otu afọ, chụọ aja udo. 20
Onye nchụaja ga-efufe ụmụ atụrụ abụọ ndị a, na achịcha
ndị si na mkpụrụ mbụ ahụ n'ihu Onyenwe anyị dịka aja
mfufe. Ha bụ aja dị nsọ nye Onyenwe anyị. Ọ bụkwa ndị
nchụaja ga-ewere ha dịka nri ha. 21 N'otu ụbọchị ahụ
unu ga-akpọsakwa mkpọkọta dị nsọ, unu arụkwala ọrụ
nke ụbọchị ahụ. Nke a ga-abụ ụkpụrụ ga-adịgide ebighị
ebi site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ niile, n'ebe ọbụla unu bi. 22
"'Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile dị
n'akụkụ niile nke ubi unu. Hapụrụnụ ha ụmụ ogbenye,
na ndị ọbịa. Hapụkwara ha mkpụrụ ubi niile dara n'ala.
Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu.'" 23 Onyenwe anyị
gwara Mosis sị, 24 "Gwa ụmụ Izrel sị, 'Ụbọchị mbụ nke
ọnwa nke asaa ga-abụ ụbọchị izuike, ụbọchị mkpọkọta dị
nsọ nke a ga-eji opi na-ada oke ụda cheta. 25 Unu arụla
ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ, kama unu ga-achụ aja nsure ọkụ
nye Onyenwe anyị.'" 26 Onyenwe anyị gwara Mosis sị,
27 "Ụbọchị nke iri nke ọnwa asaa a bụ ụbọchị Mkpuchi
Mmehie. Ọ bụ ụbọchị mkpọkọta dị nsọ nye unu. Unu ga-
ata onwe unu ahụhụ bịa wetara Onyenwe anyị onyinye
site n'ọkụ. 28 Unu arụla ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ n'ihi
na ụbọchị ahụ bụ ụbọchị ịchụ aja mkpuchi mmehie unu
n'ihu Onyenwe anyị Chineke unu. 29 Onye ọbụla na-ejighị
ụbọchị ahụ weda onwe ya n'ala ka a ga-ekewapụ site
n'etiti ndị ya. 30 Aga m ebibikwa onye ọbụla rụrụ ọrụ
n'ụbọchị ahụ. 31 Unu agaghị arụ ọrụ ọbụla. N'ebe ọbụla
unu bi, ụkpụrụ a ga-adịgide nye unu niile site n'ọgbọ ruo
n'ọgbọ. 32 Ọ ga-abụ ụbọchị izuike zuruoke nye unu, unu
ga-ewedakwa onwe unu n'ala. N'ụbọchị nke itoolu nke

ọnwa ahụ, site n’uhuruchi ruo n’uhuruchi nke na-esote
ya, unu ga-edebe izuike unu.” **33** Onyenwe anyị gwara
Mosis sị, **34** “Gwa ụmụ Izrel, ‘N’ụbọchị nke iri na ise,
n’ọnwa nke asaa, ka unu ga-amalite mmemme Ụlọ Ikwu
Onyenwe anyị. A ga-eme ya ụbọchị asaa. **35** N’ụbọchị nke
mbụ bụ ụbọchị mkpọkọta dị nsọ. Onye ọbụla agaghị arụ
ọrụ n’ụbọchị ahụ. **36** N’ụbọchị ọbụla n’ime ụbọchị asaa
ndị a niile ka a ga-ewetara Onyenwe anyị onyinye site
n’ọkụ. N’ụbọchị nke asatọ ka mkpọkọta dị nsọ ga-adị. A
ga-achụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị, n’ụbọchị a. Ọ
bụ mkpokọta mmechi, n’ihi ya, a gaghị arụ ọrụ ọbụla
n’ụbọchị ahụ. **37** (“‘Ndị a bụ mmemme a kara aka, mgbe a
ga-ekwusa mkpọkọta dị nsọ maka iwetara Onyenwe anyị
onyinye nri, ya bụ, onyinye aja nsure ọkụ, na onyinye
mkpụrụ ọka, na aja dị iche iche, na onyinye ihe ọṅụṅụ
dịka e sị hazie na ọ ga na-adị kwa ụbọchị. **38** Unu ga-
enye onyinye ndị a, tinyere onyinye a na-enye Onyenwe
anyị n’ụbọchị izuike, na tinyere onyinye ndị ọzọ unu na-
enye na ihe ndị ọzọ unu kwere na nkwa, na onyinye afọ
ofufu niile unu na-enye Onyenwe anyị.) **39** “‘Ya mere,
malite n’ụbọchị nke iri na ise nke ọnwa asaa, mgbe unu
webatasịrị ihe ubi unu, meerenụ Onyenwe anyị mmemme
ụbọchị asaa, ụbọchị nke mbụ, na ụbọchị nke asatọ ga-
abụ ụbọchị izuike. **40** N’ụbọchị nke mbụ, unu ga-ewere
ụfọdụ mkpụrụ osisi dị mma nke si n’osisi unu na-amị
mkpụrụ, gbutekwa igu nkwụ, na alaka osisi nwere ahịhịa
ndụ, na osisi pọpla, jiri ha mee mmemme obi ụtọ n’ihu
Onyenwe anyị Chineke unu ụbọchị asaa. **41** Mmemme
ụbọchị asaa a ga-adị nye Onyenwe anyị n’afọ niile, site

n'ọgbọ ruo n'ọgbọ unu niile. Ọ bụkwa n'ọnwa nke asaa ka
unu ga-eme mmemme a. 42 N'oge mmemme a, ụmụ Izrel
niile ga-ebi n'ụlọ e ji alaka osisi na ahịhịa wuo ụbọchị
asaa. Ụmụ afọ Izrel niile ga-ebi n'ụlọ dị otu a. 43 Nke a
ga-echetara ọgbọ ụmụ Izrel niile na mgbe m kpọpụtara
unu site n'ala Ijipt, unu biri n'ụlọ e ji osisi na ahịhịa wuo
n'ọzara. Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu.'" 44 Mosis
gwara ụmụ Izrel ihe gbasara mmemme niile a kara aka
nye Onyenwe anyị.
24 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 2 "Nye ndị Izrel niile
iwu ka ha wetara gị mmanụ oliv asụrụ asụ, nke a na-
agwaghị ihe, maka itinye n'iheọkụ ime ka ọkụ oriọna na-
enwu mgbe niile. 3 Na mpụta nke akwa mgbochi nke
kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, n'ime ụlọ nzute, Erọn ga-
amụnye oriọna ndị ahụ n'ihu Onyenwe anyị mgbe niile,
site n'uhuruchi ruo n'ụtụtụ. Nke a bụ ụkpụrụ ga-adịgide
nye ọgbọ niile dị n'ihu. 4 Ihe ọkụ ọlaedo a nụchara
anụcha ndị ahụ dọọ n'elu ihe ịdọkwasị oriọna, n'ihu
Onyenwe anyị ga na-enwu ọkụ mgbe niile. 5 "Were ọka a
kwọrọ nke ọma mee ogbe achịcha iri na abụọ. Jiri ihe
ruru iko ọka asatọ mee otu ogbe achịcha ọbụla. 6 Doo
achịcha ndị a n'ahịrị abụọ n'elu tebul ahụ e ji ọlaedo a
nụchara anụcha kpụọ, nke dị n'ihu Onyenwe anyị. Ogbe
achịcha isii ga-adị n'otu ahịrị. 7 N'ogologo ahịrị ọbụla
tinye insensi a na-agwaghị ihe, ka ọ bụrụ ihe nọchiri
achịcha ndị a dịka onyinye nsure ọkụ nye Onyenwe anyị.
8 A ga-edo achịcha ndị a n'ihu Onyenwe anyị oge niile,
ụbọchị izuike niile, n'ọnọdụ ụmụ Izrel, dịka ọgbụgba ndụ
ebighị ebi. 9 Ọ dịrị Erọn na ụmụ ya ndị ikom, bụ ndị ga-

eri ya n’ime n’ebe nsọ ahụ, n’ihi na ọ bụ oke dịkarịsịrị
nsọ, site n’oke ha mgbe niile, nke sitere n’onyinye nsure
ọkụ e chere nye Onyenwe anyị.” **10** Otu nwokorobịa, nke
nna ya bụ onye Ijipt ma nne ya bụ onye Izrel, sitere n’etiti
ụmụ Izrel pụta. O ruo na nwoke a nne ya bụ onye Izrel na
otu n’ime ndị ikom Izrel malitere ịlụ ọgụ. **11** Mgbe ha na-
alụ ọgụ ahụ nwoke ahụ nne ya bụ onye Izrel kwuluru
Aha ahụ kọchaa ya. N’ihi ya, a kpọrọ ya ikpe n’ihu Mosis.
(Aha nne ya bụ Shelomit, nwa Dibri, onye ebo Dan.) **12** Ha
tinyere nwoke ahụ n’ụlọ mkpọrọ na-eche ka ha nụ okwu
Onyenwe anyị, ịmata ihe ha ga-eme ya. **13** Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị gwara Mosis sị, **14** “Kpụrụ onye nkwulu
ahụ gaa n’azụ obodo. Ndị niile nụrụ okwu ahụ o kwuru
ga-ebikwasị ya aka ha n’isi. Mgbe ahụ, ọgbakọ Izrel niile
ga-eji nkume tugbuo ya. **15** Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha,
‘Onye ọbụla kọchara Chineke ya ga-ebu mmehie ya n’isi
ya. **16** Onye ọbụla kwuluru aha Onyenwe anyị ka a ga-
egbu. Mmadụ niile ga-agbakọ jiri nkume tugbuo onye
ahụ. Onye ọbụla kwuluru Aha ahụ, maọbụ ọbịa, maọbụ
nwa afọ ala, ka a ga-egbu. **17** “‘Onye ọbụla gburu mmadụ
ka a ga-egbu. **18** Onye gburu anụ ụlọ na-abụghị nke ya,
ga-akwụghachi ụgwọ ya. Ndụ ga-alara ndụ. **19** Onye ọbụla
merụrụ mmadụ ibe ya ahụ, a ga-emerụkwa onye ahụ
ahụ n’ebe o merụrụ ibe ya ahụ. **20** Onye tijiri mmadụ
ọkpụkpụ, a ga-etiji ọkpụkpụ nke ya. Anya ga-alara anya,
eze ga-alakwara eze. Otu e si merụọ mmadụ ahụ, ka a ga-
esi merụọkwa onye merụrụ ya ahụ. **21** Onye ọbụla gburu
anụ ụlọ onye ọzọ, ga-akwụ ụgwọ ya. Ma a ga-egbu onye
ọbụla gburu mmadụ. **22** Unu ga-enwe otu iwu nke ga-

adị nye ndị amụrụ n’ala, dịkwara ndị ọbịa niile. Abụ m
Onyenwe anyị Chineke unu.’” 23 Mgbe ahụ, Mosis gwara
ndị Izrel okwu, n’ihi ya ha dọkpụụrụ onye nkwulu ahụ
pụọ n’azụ obodo, jiri nkume tugbuo ya n’ebe ahụ, dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n’iwu.

25 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu n’ugwu Saịnaị sị
ya, 2 “Gwa ụmụ Izrel sị ha, ‘Mgbe unu batara n’ala ahụ
m ga-enye unu, unu ga-eme ka ala ahụ nwee afọ izuike
nke ya nye Onyenwe anyị. 3 Afọ isii ka unu ga-akụ ihe
n’ubi, afọ isii ka unu ga-ewe ihe ubi, kwachaakwa alaka
osisi vaịnị unu. 4 Ma mgbe o ruru afọ nke asaa, unu ga-
ahapụ ala ubi unu ka o zuo ike, afọ izuike nye Onyenwe
anyị. Unu akụla ihe ọbụla n’ubi unu maọbụ kwachaa osisi
vaịnị unu. 5 Unu agaghị ewe ihe ubi ọbụla ga-epupụtara
onwe ha n’oge a, maọbụ tụtụọ mkpụrụ osisi vaịnị ndị
ga-ada ada. N’ihi na afọ ahụ bụ afọ ozuzu ike dịrị ala
ubi niile. 6 Ihe ubi puputara n’ala ahụ niile n’afọ izuike
ahụ bụ nri dịrị unu onwe unu, na ndị odibo nwoke na
nwanyị unu niile, na onye i goro ọrụ, na onye ọbịa bi
n’etiti unu. 7 Ihe ubi ahụ dịkwara anụ ụlọ gị, na anụ ọhịa
bi n’ala gị. Ihe ọbụla puputara n’ala bụ ihe unu ga-eri. 8
“‘Gụpụta afọ izuike asaa, afọ asaa, ụzọ asaa. Ngụkọ afọ
izuike ndị a niile ga-enye iri afọ anọ na itoolu. 9 N’ụbọchị
nke iri nke ọnwa asaa, zipụ onye ga-egbu opi ike, ya bụ,
n’ụbọchị mkpuchi mmehie, a ga-egbu opi ike n’ala Izrel
niile. 10 Doonụ afọ nke iri ise ahụ nsọ, kwusaakwa inwere
onwe nye mmadụ niile n’ala ahụ niile. Afọ ahụ ga-abụ
afọ inwere onwe nye unu. Onye ọbụla n’ime unu ga-
alaghachi n’ihe onwunwe nke ezinaụlọ ya, onye ọbụla

kwa ga-alaghachi n’agbụrụ ya. 11 Afọ nke iri ise bụ afọ
inwere onwe nye unu. A gaghị akụ ihe ọbụla n’ubi, a
gakwaghị ewe ihe ubi ọbụla puputara n’onwe ya, maọbụ
mkpụrụ osisi vaịnị mịrị n’onwe ya. 12 Ọ bụ afọ inwere
onwe, bụrụkwa afọ dị nsọ nye unu, nke onye ọbụla ga-eri
naanị ihe e wetara n’ubi. 13 “‘Onye ọbụla ga-alaghachi
n’ihe onwunwe nke ya, n’afọ inwere onwe a. 14 “‘Ọ bụrụ
na i resiri onye agbataobi gị ala, maọbụ na o nwere nke ọ
zụrụ site n’aka gị, unu aghọgbula ibe unu. 15 Ị ga-azụrụ
ala site n’aka onye agbataobi dịka ọnụọgụgụ afọ si dị site
n’afọ inwere onwe. Ha ga-eresi gị ya dịka ọnụọgụgụ afọ
ole fọdụrụ maka ịkọ ihe n’ala ahụ. 16 Ọ bụrụ na a zụrụ
ala ahụ nso nso mmemme iri afọ ise a, ọnụahịa ala ahụ
ga-adị ala, ọ bụrụkwanụ na ọ dị anya site na mmemme
ahụ, ọnụahịa ya ga-adị elu, n’ihi na ụgwọ onye ahụ na-
akwụ bụ ụgwọ ugboro ole ọ ga-akụ ihe n’ala ahụ. 17 Unu
emegbula ibe unu kama tụọnụ egwu Chineke unu. Abụ m
Onyenwe anyị Chineke unu. 18 “‘Gbasoonụ ụkpụrụ m, ma
lezie anya imezu ihe m nyere n’iwu, ka unu nwee ike
ibi obi udo n’ala ahụ. 19 Mgbe ahụ, ala ga-amị mkpụrụ
ya, unu ga-eriju afọ, birikwa n’ala ahụ n’udo. 20 Unu
nwere ike jụọ ajụjụ sị, “Gịnị ka anyị ga-eri n’afọ nke asaa
ahụ ebe ọ bụ na anyị agaghị akụ ihe ọbụla, maọbụ wee
ihe ubi ọbụla n’afọ ahụ?” 21 Aga m ezitere unu ngọzị dị
ukwuu n’afọ nke isii, nke ga-eme ka ala mee ihe omume
nke ga-ezuru unu afọ atọ. 22 Mgbe unu ga-akụ ihe ubi
n’afọ nke asatọ unu ga na-eri site n’owuwe ihe ubi ochie
unu tutu ruo n’afọ nke itoolu mgbe unu ga-ewebata ihe
ubi ọhụrụ. 23 “‘Chetanụ na ala bụ nke m, n’ihi nke a, o

kwesighị ka unu ree ala ọbụla kpamkpam. Unu bụ naanị
ndị ọbịa na ndị nlekọta nye m. 24 N’ala obibi unu niile,
unu ga-enye ohere maka mgbapụta ala erere ere. 25 “‘Ọ
bụrụ na otu onye n’ime unu aghọọ onye ogbenye si otu
a ree ala ya, nwanna ya dị ya nso ga-abịa gbapụta ala
ahụ. 26 Ọ bụrụ na-enweghị onye ga-agbapụta ala ahụ
nye ha, ma ha mesịa ghọọ ndị bara ụba nwekwa ihe ga-
ezu ịgbapụta ala ahụ n’onwe ha. 27 A ga-agụ afọ ole
gara site na mgbe o rere ala ahụ, nyeghachi ya ego ole o
kwesiri inweta. Onye rere ala ga-alaghachikwa n’ala ya.
28 Ọ bụrụ na onyenwe ya enweghị ike ịchọta ego ọ ga-
eji gbara ya, ala ahụ ga-adị n’aka onye ahụ zụrụ ya tutu
ruo n’afọ inwere onwe. Mgbe ahụ ọ ga-ewerekwa ala ahụ
nyeghachi ya onye resiri ya. 29 “‘Onye ọbụla rere ụlọ
obibi dị n’obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu nwere ikike
mgbapụta ya naanị mgbe otu afọ zuru site na mgbe e
rere ya. N’oge ahụ ka onye rere ya nwere ike ịgbaghachi
ya. 30 Ọ bụrụ na a gbapụtaghị ya tupu otu afọ agafee, ụlọ
ahụ dị n’ime obodo nwere mgbidi ga-abụ nke onye ahụ
zụrụ ya mgbe niile, bụrụkwa nke ụmụ ụmụ ya. A gaghị
enyeghachikwa ya mgbe afọ inwere onwe ruru. 31 Ma
ụlọ ndị dị n’obodo nta na-enweghị mgbidi a ga-agụ ha
dịka ihe dị n’ọhịa. E nwere ike ịgbapụta ha, ha bụkwa nke
a ga-eweghachite mgbe afọ inwere onwe ruru. 32 “‘Ma
banyere obodo niile nke ndị Livayị dị iche iche. Ha nwere
ikike ịgbapụta ụlọ ha dị n’ime nketa ha mgbe ọbụla. 33
Ihe onwunwe ndị Livayị bụ nke e nwere ike ịgbapụta, bụ
ndị a, ụlọ niile e rere nke dị n’obodo ha nwere. Ọ ga-
abụ n’afọ inwere onwe ka aga enwetaghachi ha, n’ihi na

ụlọ ndị ahụ dị n'obodo ndị Livayị bụ naanị oke ha nwere
n'etiti ụmụ Izrel. 34 Ma a gaghị ere ala ebe ịta nri nke
anụ ụlọ gbara obodo ha gburugburu ere, n'ihi ọ bụ ihe
ha nwee n'ọha ruo ebighị ebi. 35 "'Ọ bụrụ na nwanne
gị adaa ogbenye ruo na o nweghị ike inyere onwe ya
aka, ọ dị gị n'aka inyere ya aka, kpọbata ya ka ọ bịa biri
n'ụlọ gị dịka ị ga-esi kpọbata onye ọbịa. N'ụzọ dị otu
a, ọ ga-anọgide biri n'etiti unu. 36 Tụọ egwu Chineke,
kwerekwa ka nwanna gị soro gị biri n'ala ahụ. A nakwala
ụma maọbụ ọmụrụnwa ọbụla. 37 Ị gaghị ana ọmụrụnwa
n'ego i gbazinyere ha, maọbụ rie uru site na nri i resiri
ha. 38 Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu, onye
kpọpụtara unu site n'ala Ijipt, inye unu ala Kenan, na ị
bụ Chineke unu. 39 "'Ọ bụrụ na onye Izrel ọbụla adaa
ogbenye, resi gị onwe ya, emela ka o jere gị ozi dịka onye
ohu. 40 Kama ị ga-emeso ya mmeso dịka ị ga-esi meso
onye ọrụ e goro ego, maọbụ dịka onye ọbịa nọ n'etiti
unu. Ọ ga-ejere gị ozi tutu ruo afọ inwere onwe. 41 N'afọ
ahụ, ị ga-ahapụ ha na ụmụ ha ka ha laghachikwuru ndị
ikwu ha, si otu a nwetaghachi ala ubi dị n'ezinaụlọ ha. 42
N'ihi na a kpọpụtara m ndị Izrel site n'ala Ijipt ka ha bụrụ
ndị na-ejere m ozi. Ya mere, a gaghị ere ha mgbe ọbụla
dịka ohu. 43 A gakwaghị emegbu ha n'ụzọ dị njọ. Tụọnụ
egwu Chineke unu. 44 "'Ma unu nwere ike gbara ndị ohu
nwoke maọbụ nwanyị site n'etiti ndị mba ọzọ niile bi
n'akụkụ unu. Unu nwere ike site n'ebe ahụ zụta ndị ohu.
45 Unu nwere ike ịzụ ndị ohu site n'etiti ndị mbịarambịa
bi n'etiti unu, maọbụ site n'etiti ndị agbụrụ ha a mụrụ
n'ala Izrel. Ndị dị otu a ga-abụkwa ihe onwunwe unu. 46

Unu nwere ike kenye ha ụmụ unu dịka ihe nketa, ma mee
ha ndị ohu unu ụbọchị ndụ ha niile. Ma unu agaghị eji
aka ike chịa onye Izrel ibe unu. 47 "'Ọ bụrụ na onye ọbịa
bi n'etiti unu aghọọ ọgaranya, ma otu n'ime ụmụnna unu
adaa ogbenye were onwe ya resi onye ọbịa ahụ bi n'etiti
unu, maọbụ were onwe ya resi nwanna ndị ikwu onye
ọbịa ahụ, 48 ha nwere ikike ịgbapụta ya mgbe ha resiri
onwe ha. Otu n'ime ụmụnna ya nwere ike gbapụta ha. 49
Nwanne nne ya, maọbụ nwanne nna ya, maọbụ nwanna
n'ikwu ha ọbụla nwere ike ịgbapụta ya. Ọ nwekwara ike
ịgbapụta onwe ya ma ọ bụrụ na ọ kpata ego. 50 Ya na
onye ahụ o resiri onwe ya ga-agụ afọ ole ọ bụ site na
mgbe o rere onwe ya ruo n'afọ inwere onwe. Ego a ga-
akwụ n'ihi ịgbapụta ya ga-abụ ego ọ ga-efu ịkwụ ohu
ọzọ ụgwọ ịrụ ọrụ ọnụọgụgụ afọ ndị ahụ niile. 51 Ọ bụrụ
n'ọtụtụ afọ fọdụrụ, ọ ga-esite n'ọnụ ego e rere ha kwụọ
nke dị ukwu dịka ego mgbapụta ha. Naanị ihe ntakịrị
ga-apụ n'ime ego ahụ. 52 Ọ bụrụ naanị afọ ole na ole
fọdụrụ tupu afọ inwere onwe eruo, ọ ga-agụkọ ihe ego
ahụ pụtara, kwụọ ya maka ịgbara onwe ya dịka o kwesiri.
53 A ga-emeso ha dịka ndị ọrụ e goro ego kwa afọ, ma ị
ga-ahụ na onye ha nọ n'okpuru ya agaghị eji aka ike chịa
ha. 54 "'Ma ọ bụrụ na e nweghị ike gbapụta ya site n'ụzọ
ndị a niile, ya na ụmụ ya ga-enwere onwe ha mgbe afọ
inwere onwe ahụ zuru. 55 N'ihi na mụ ka ụmụ Izrel bụ
ndị ohu nye. Ha bụ ndị ohu m, ndị m kpọpụtara site n'ala
Ijipt. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu.

26 "'Unu emerela onwe unu arụsị ọbụla, maọbụ guzobe
oyiyi apịrị apị, maọbụ ogidi nkume ọbụla ọtọ, nye onwe

unu. Unu edokwala nkume a pịrị apị ọbụla n’ala unu
maka ịkpọ isiala nye ya. Abụ m Onyenwe anyị Chineke
unu. 2 “‘Debenụ iwu niile m nyere maka ụbọchị Izuike m,
sọpụkwaranụ ebe nsọ m. Abụ m Onyenwe anyị. 3 “‘Ọ
bụrụ na unu ejegharịa n’ụkpụrụ m, lezie anya debe iwu
m niile, 4 aga m enye unu mmiri ozuzo n’oge ya, nke
ga-eme ka ala unu mịa ọtụtụ ihe ubi. Osisi unu niile ga-
ejupụtakwa na mkpụrụ mgbe niile. 5 Unu ga-anọgide na-
azọcha ọka tutu ruo mgbe unu ga-aghọ mkpụrụ vaịnị
unu, owuwe ihe ubi mkpụrụ vaịnị unu ga-adịgidekwa ruo
oge ịkụ mkpụrụ n’ubi. N’ụzọ dị otu a, unu ga-enwe nri
ga-ezuru unu, unu ga-ebikwa n’udo n’ala unu. 6 “‘Aga m
eme ka udo dịrị n’ala ahụ, unu ga-edina ala, ọ dịghịkwa
onye ga-eme ka unu tụọ egwu ọbụla. Aga m ewezuga site
n’etiti unu ajọ anụ ọhịa, mma agha agaghị esitekwa n’ala
unu bi n’ime ya gafee. 7 Unu ga-achụ ndị iro unu ọsọ. Ha
ga-ada n’ihu unu site na mma agha. 8 Mmadụ ise n’ime
unu ga-achụ narị mmadụ ọsọ. Narị mmadụ n’etiti unu ga-
achụkwa iri puku mmadụ ọsọ. Ndị iro unu ga-ada n’ihu
unu site na mma agha. 9 “‘Aga m eji ihuọma leta unu,
mee ka unu mụbaa ma jupụta n’ọnụọgụgụ. Aga m eme ka
ọgbụgba ndụ m n’ebe unu nọ dịgide. 10 Unu ga-enwebiga
mkpụrụ ubi oke ruo na mgbe unu ka nọ na-eri ndị ochie
unu ga-ewezuga ha n’akụkụ maka inye ohere iwebata
ihe ubi ọhụrụ. 11 Aga m eme ka ebe obibi m dịrị n’etiti
unu. Agaghị m asọ unu oyi. 12 Aga m ejegharị n’etiti unu,
bụrụ Chineke unu, unu ga-abụkwa ndị m. 13 N’ihi na
abụ m Onyenwe anyị Chineke unu onye kpọpụtara unu
site n’ala Ijipt, ka unu ghara ịbụ ndị ohu ọzọ. Etijiela m

mkpọrọ igwe nke ịbụ ohu unu, mee ka unu bụrụ ndị ji
nganga ejegharị. 14 "'Ma ọ bụrụ na unu ajụ ige m ntị,
jụkwa imezu ihe ndị a m nyere unu iwu ya, 15 ọ bụrụ na
unu ajụ ịgbaso ụkpụrụ m, sọọ iwu m ndị a oyi, si otu a
mebie ọgbụgba ndụ m, 16 mgbe ahụ, aga m eme ka oke
ụjọ, na ọrịa na-ebibi ebibi, na ahụ ọkụ, bịakwasị unu.
Ọrịa ndị a ga-eme ka anya unu daa mba, ọ ga-eripịakwa
anụ ahụ unu. Unu ga-akụ mkpụrụ ubi n'ubi unu ma ndị
iro unu ga-eri ha. 17 Aga m eguzo megide unu n'oge ibu
agha, mee ka ndị iro unu merie unu n'agha. Unu ga-agba
ọsọ mgbe onye ọbụla na-adịghị achụ unu ọsọ. Ndị kpọrọ
unu asị ga-achịkwa unu. 18 "'Ọ bụrụ na unu anọgidesie
ike ju ige m ntị n'agbanyeghị ihe ndị a, aga m enye unu
ntaramahụhụ dị okpukpu asaa n'ihi mmehie unu. 19 Aga
m etiji ịnya isi nganga unu, mee ka mbara eluigwe dịịrị
unu dịka igwe, elu ala unu na-azọkwasị ụkwụ ga-adịkwa
dịka bronz. 20 Unu ga-adọgbu onwe unu n'ọrụ n'efu, n'ihi
na ala unu agaghị emepụtara unu ihe omume ya, osisi
nke ala unu agaghị amịkwa mkpụrụ ya. 21 "'Ọ bụrụkwa
na mgbe nke a mesịrị, unu anọgidekwa jụ ime ihe m
nyere n'iwu, aga m eme ka ntaramahụhụ unu dịrị ukwuu,
ugboro asaa ọzọ, n'ihi mmehie unu. 22 Aga m ezite anụ
ọhịa megide unu. Ha ga-adọgbu ụmụ unu, bibie anụ ụlọ
unu, meekwa ka unu dị nta n'ọnụọgụgụ, ruo na ndị a ga-
ahụ n'okporoụzọ unu ga-adị ole na ole. 23 "'Ọ bụrụkwa
na unu anọgide jụ ịdọ aka na ntị m, chie ntị nọgide na-
ebu agha nnupu isi unu megide m, 24 mụ onwe m ga-ebu
agha megide unu. Aga m eti unu ugbo ihe otiti asaa, n'ihi
mmehie unu. 25 Aga m ewebata mma agha n'ebe unu nọ,

ịbọ ọbọ n'ihi ọgbụgba ndụ m unu mebiri. Mgbe unu ga-
agba ọsọ gbaba n'obodo unu, aga m ezite ihe mbibi ga-
ebibi unu n'ebe ahụ. Aga m enyefekwa unu n'aka ndị iro
unu. **26** Aga m eme ka unu hapụ inwe ihe oriri ga-ezuru
unu. Otu ite nri naanị ka ndị inyom iri ga-eji sie nri ha
nwere. Ha ga-eji ihe ọtụtụ tụọ ya mgbe ha na-eke ya. Unu
ga-eri ya, ma afọ agaghị eju unu. **27** "'Ọ bụrụkwa na unu
agaa n'ihu jụ ige m ntị n'agbanyeghị ihe ndị a, nọgide na-
emegide m, **28** mgbe ahụ, aga m egosi unu oke iwe m, nye
unu ntaramahụhụ dị okpukpu asaa n'ihi mmehie unu. **29**
Unu ga-eri anụ ụmụ unu ndị ikom, na anụ ụmụ unu ndị
inyom. **30** Aga m ebibikwa ụlọ arụsị unu niile dị n'elu
ugwu, gbutuo ebe ịchụ aja niile unu na-esure ihe nsure
ọkụ na-esi isi. Aga m atụkọta ozu unu n'elu arụsị unu na-
enweghị ume ndụ, ka unu bụrụ ihe m na-asọ oyi. **31** Aga
m eme ka obodo unu niile tọgbọrọ n'efu, kụdasịakwa ebe
nsọ unu niile. Agaghị m anabatakwa isisi ụtọ nke aja unu.
32 Aga m eme ka ala unu tọgbọrọ n'efu, mee ka ọnọdụ ịdị
ala unu bụrụ ihe ga-eju ndị iro unu ga-ebi n'ime ya anya.
33 Aga m achụsa unu na mba niile, mịpụta mma agha m
jiri ya chụso unu ọsọ. Ala unu ga-atọgbọrọ n'efu, a ga-
etikpọkwa obodo unu niile. **34** Mgbe ahụ, ala ahụ ga-ezu
ike, ogologo oge ndị ahụ niile ọ ga-atọgbọrọ n'efu. Mgbe
unu ga-anọ dịka ndị ohu n'ala ndị iro unu. Ala ahụ ga-ezu
ike, imejupụta afọ izuike ya niile. **35** Ogologo oge niile ala
ahụ tọgbọrọ n'efu, ala ahụ ga-ezu ike, ụdị izuike ọ na-
enweghị n'afọ izuike ndị ahụ unu bi n'ime ya. **36** "'Ma
ndị ahụ fọdụrụ ndụ n'ime unu, aga m etinye ịda mba
n'obi ha n'ala ndị iro ha. Mkpọtụ ahịhịa nke ifufe na-

ebugharị ga-eme ka ha gbapụ ọsọ. Ha ga-agba ọsọ dịka
ndị si n’ihu mma agha na-agba ọsọ. Ha ga-ada mgbe onye
ọbụla na-adịghị achụ ha ọsọ. 37 N’ezie, ha ga-agba ọsọ
mgbe onye ọbụla na-adịghị achụ ha ọsọ. Ha ga-adagide
ibe ha mgbe ha na-agba ọsọ a, dịka ndị si n’ebe a na-alụ
agha na-agbapụ ọsọ. Unu agaghị enwe ike iguzo n’ihu ndị
iro unu. 38 Unu ga-ala n’iyi n’etiti ndị mba ọzọ, ala ndị
iro unu ga-eri unu. 39 Ndị ahụ a hapụrụ na ndụ n’etiti
unu ga-ata ahụhụ n’ala ndị iro ha n’ihi mmehie ha. Ha
ga-atakwa ahụhụ n’ihi mmehie nke nna nna ha. 40 “‘Ma ọ
bụrụ na ha ekwupụta mmehie ha niile, na mmehie niile
nke ndị nna nna na ha na ha mehiere megide m, mmehie
ekwesighị ntụkwasị obi ha, na mmehie nnupu isi ha, nke
ha mehiere megide m, 41 nke mere ka m doo onwe m
imegide ha, na izipụ ha gaa n’ala ndị iro ha, ọ bụrụ na ha
eweda onwe ha ala nabata ntaramahụhụ m nyere ha n’ihi
mmehie ha 42 aga m echeta ọgbụgba ndụ mụ na Jekọb
gbara, ọgbụgba ndụ mụ na Aịzik gbara, na ọgbụgba ndụ
mụ na Ebraham gbara. Aga m echeta ala ahụ. 43 Ma ala
ahụ aghaghị ịtọgbọrọ n’efu. Ọ ghakwaghị inwezu izuike
ruuru ya, oge ndị ahụ ọ tọgbọrọ n’efu, mgbe ha na-ebighị
n’ime ya. Ha ga-anata ntaramahụhụ ruuru ha n’ihi na ha
jụrụ iwu m, sọọkwa ụkpụrụ m oyi. 44 Ma ewezugakwa
ihe ndị a niile, agaghị m ajụ ha, maọbụ sọọ ha oyi, ruo
na ibibi ha kpamkpam mgbe ahụ ha nọ n’ala ndị iro ha.
Agakwaghị m emebi ọgbụgba ndụ mụ na ha gbara n’ihi
na abụ m Onyenwe anyị Chineke ha. 45 Kama n’ihi ha,
aga m echeta ọgbụgba ndụ ahụ mụ na nna nna ha gbara,
ịbụ Chineke ha, ndị ahụ m kpọpụtara site n’ala Ijipt n’ihu

mba niile. Abụ m Onyenwe anyị.'" 46 Ndị a bụ iwu, na
ụkpụrụ na ndụmọdụ Onyenwe anyị guzobere n'ugwu
Saịnaị, n'etiti ya onwe ya, na ụmụ Izrel, site n'aka Mosis.
27 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Gwa ụmụ
Izrel sị ha, 'Ọ bụrụ na mmadụ e kwee nkwa pụrụ iche
iji mmadụ nye Onyenwe anyị onyinye, ihe ndị a ka ọ
ga-eji gbara onye ahụ: 3 n'isi nwoke ọbụla gbara iri afọ
abụọ ruo iri afọ isii, ọ ga-akwụ iri ọlaọcha shekel ise,
dịka ihe ọtụtụ ebe nsọ si dị. 4 N'isi nwanyị ọbụla gbara
iri afọ abụọ ruo iri afọ isii ọ ga-enye iri ọlaọcha shekel
atọ. 5 N'isi nwoke gbara afọ ise ruo iri afọ abụọ, ọ ga-
enye iri ọlaọcha shekel abụọ. N'isi nwanyị gbara afọ ise
ruo iri afọ abụọ, ọ ga-enye ọlaọcha shekel iri. 6 A ga-
akwụrụ nwantakịrị nwoke gbara site otu ọnwa ruo afọ
ise, ọlaọcha shekel ise, kwụọra nwantakịrị nwanyị gbara
otu ọnwa ruo afọ ise ọlaọcha shekel atọ. 7 N'isi nwoke
gafere iri afọ isi, a ga-enye ọlaọcha shekel iri na ise. N'isi
nwanyị gafere iri afọ isi a ga-enye ọlaọcha shekel iri. 8 Ọ
bụrụ na e nwee onye ogbenye na-enweghị ego ọ ga-eji
kwụọ ụgwọ ndị a, a ga-akpọtara ya onye nchụaja, onye
ga-ekwubi ihe onye ahụ kwere nkwa ga-akwụ dịka ego o
nwere ruru. 9 "'Ọ bụrụ anụ ụlọ dị mma inye Onyenwe
anyị dịka onyinye ka e kwere nkwa inye, anụ ụlọ e nyere
Onyenwe anyị ga-aghọ ihe dị nsọ. 10 Onye kwere nkwa
inye ya enweghị ike iji anụ ụlọ nke ahụ ya na-ezughị oke
gbanwere anụ ụlọ ahụ na-enweghị ntụpọ. O nwekwaghị
ike iji anụ ụlọ ahụ na-enweghị ntụpọ gbanwere nke anụ
ahụ ya na-ezughị oke. Ọ bụrụ na o mee otu a, anụ ụlọ
nke mbụ, na nke abụọ, ga-abụ ihe dị nsọ. 11 Ọ bụrụ na

anụ ụlọ o ji kwee nkwa bụ anụ ụlọ rụrụ arụ, ụdị anụ ụlọ
ahụ a jụrụ ịnabata dịka onyinye maka iji ya chụọ aja nye
Onyenwe anyị, a ga-akpụtara onye nchụaja anụ ụlọ ahụ.
12 Ọ bụ ya ka ọ dịrị ikpebi ma anụ ụlọ ahụ ọ dị mma,
ma ọ jọrọ njọ. Ọnụ ego ọbụla onye nchụaja kpebiri, ka
onye wetara anụ ụlọ ahụ ga-akwụ. **13** Ọ bụrụ na onye
nwe anụ ụlọ ahụ achọọ ịgbara ya, ọ ga-akwụ ụgwọ anụ
ụlọ ahụ, tụkwasịkwa n'elu ya otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke
ọnụahịa anụ ụlọ ahụ. **14** "'Ọ bụrụ na mmadụ enye ụlọ
ya, dịka ihe ga-adị nsọ nye Onyenwe anyị, onye nchụaja
ga-ekpebi maọbụ ụlọ dị mma, ma ọ bụkwanụ ụlọ jọrọ
njọ. Ọ ga-ekwukwa ihe bụ ọnụahịa ụlọ ahụ. **15** Ọ bụrụ na
onye ahụ nke na-edo ụlọ ya nsọ achọọ ịgbara ya, ọ ga-
akwụ ọnụahịa ụlọ ahụ, tụkwasịkwa n'elu ya otu ụzọ n'ime
ụzọ ise nke ọnụahịa ụlọ ahụ. Emesịa, ụlọ ahụ ga-abụkwa
nke ya. **16** "'Ọ bụrụ na mmadụ ewere mpaghara ala ubi
ezinaụlọ ya nye Onyenwe anyị ka ihe ido nsọ, ihe a ga-eji
mata ọnụahịa ala ahụ ga-abụ ụdị ihe ubi e nwere ike ịkụ
n'ime ya. Ọnụahịa ala ubi e nwere ike ịkụnye ọka balị
ruru otu ihe ọtụtụ homa, ga-abụ iri mkpụrụ ego ọlaọcha
shekel ise. **17** Ọ bụrụ n'ime afọ inwere onwe ka o doro
ala ahụ nsọ, agaghị agbanwe ọnụahịa ya. **18** Ma ọ bụrụ
na o doro ala ahụ nsọ mgbe afọ inwe onwe ahụ gafere,
onye nchụaja ga-agụkọrọ ya ọnụahịa ya dịka afọ ole ọ
fọdụrụ mgbe mmemme afọ inwere onwe ọzọ ga-adị. A
ga-ewebilatakwa ihe ọnụahịa ya ruru. **19** Ọ bụrụ na onye
doro ala ahụ nsọ achọọ ịgbara ala ya, ọ ga-akwụ ọnụahịa
ahụ onye nchụaja kpebiri, tụkwasị ya ego ruru otu ụzọ
n'ime ụzọ ise nke ọnụahịa ala ahụ. Mgbe ahụ ala ahụ

ga-abụkwa nke ya. 20 Ọ bụrụ na ọ gbapụtaghị ala ahụ,
maọbụ na o resila ya onye ọzọ, a gaghị agbapụtakwa ala
ahụ ọzọ. 21 Mgbe mmemme afọ inwere onwe ruru, ala
ahụ ga-aghọ ala dị nsọ, ala e doro nsọ nye Onyenwe anyị.
Ndị nchụaja ga-ewere ya ka ọ bụrụ nke ha. 22 "'Ọ bụrụ
na mmadụ e doro Onyenwe anyị ala ubi ọ zụrụ azụ nsọ,
nke na-abụghị ala ezinaụlọ ha, 23 onye nchụaja ga-agụ
afọ ole ọ fọdụrụ ruo mmemme afọ inwere onwe. Ọ ga-
agwa onye ahụ ego ole ọ ga-akwụ n'ihi ya. Ego ọbụla ọ
kwụrụ n'ụbọchị ahụ ga-abụ ihe dị nsọ nye Onyenwe anyị.
24 Mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru, onye nwe ala ahụ,
ya bụ onye ahụ e si n'aka ya zụọ ya, ga-ewerekwa ala
ya. 25 Ọnụahịa ọbụla a ga-ekpebi ga-abụ n'usoro dịka
shekel ebe nsọ si dị. Iri gera abụọ ga-abụ otu shekel. 26
"'A gaghị edo nwa mbụ anụmanụ mụtara nsọ maọbụ
ehi maọbụ atụrụ n'ihi na ha bụ nke Onyenwe anyị. 27
Ọ bụrụ otu n'ime anụ ndị ahụ rụrụ arụ, a ga-agbara ya
n'ọnụ ego nke akara bụ ọṅụ ahịa ya, tụkwasịkwa n'elu ya
otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ọnụahịa ya. Ọ bụrụkwanụ na
onye nwe anụ ụlọ ahụ achọghị ịgbarakwa ya, a ga-ere ya
n'ọnụ ahịa dịka o ruru. 28 "'A gaghị ere, maọbụ gbara ihe
ọbụla mmadụ nwere, nke o doro nsọ nye Onyenwe anyị,
maọbụ mmadụ, maọbụ ala ezinaụlọ, maọbụ anụ ụlọ, n'ihi
na ihe ọbụla nke e wezugara iche bụ ihe dịkarịsịrị nsọ
nye Onyenwe anyị. 29 "'Mgbapụta ọbụla adịghị nye onye
ọbụla e doro nsọ nye mbibi. A ghaghị ime ka ọ nwụọ.
30 "'Otu ụzọ n'ime ụzọ iri nke ihe niile si n'ala, maọbụ
mkpụrụ ọghịgha nke ubi, maọbụ mkpụrụ nke osisi mịrị,
bụ nke Onyenwe anyị. Ha bụ ihe nsọ dịrị Onyenwe anyị.

31 Onye ọbụla chọrọ ịgbara otu ụzọ n’ime ụzọ iri nke ihe
ubi ya aghaghị ịkwụ ọnụahịa ya, tụkwasị ya otu ụzọ n’ime
ụzọ ise nke ọnụahịa e kwesiri ire ya. 32 Otu ụzọ n’ụzọ iri
nke igwe ehi na atụrụ niile, anụ nke iri ọbụla nke na-
agabiga n’okpuru mkpanaka onye ọzụzụ atụrụ mgbe a
na-agụ ha ọnụ, ga-abụ ihe dị nsọ nye Onyenwe anyị. 33 A
gaghị ahọ anụ ụlọ a na-enye Onyenwe anyị ahọ, ile ma ha
dị mma, maọbụ na ha dị njọ. A gaghị agbanwekwa ha. Ọ
bụrụ na a gbanwee ha, ndị e ji gbanwee ha na ndị a na-
achọ ịgbanwe ga-aghọ ihe dị nsọ, a gaghị agbarakwa ha.’”
34 Ndị a bụ iwu Onyenwe anyị nyere Mosis n’ugwu Saịnaị
ka ọ nye ụmụ Izrel.

Ọnụọgụgụ

1 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu n'ọzara Saịnaị, n'ime
ụlọ nzute, n'ụbọchị nke mbụ, n'ọnwa nke abụọ nke afọ
abụọ, mgbe ụmụ Izrel pụtachara site n'obodo Ijipt. Ọ sịrị,
2 "Gaa gụọ ma chọpụta ọnụọgụgụ ndị ikom niile e nwere
n'etiti ọgbakọ Izrel, dịka ebo ha na agbụrụ ha si dị, na
dịka ezinaụlọ ha si dịkwa. Depụta aha nwoke ọbụla n'otu
na otu. **3** Gị na Erọn ga-agụkọta ndị ikom Izrel niile gbara
iri afọ abụọ maọbụ karịa ọnụ, bụ ndị tozuru ije agha. Unu
ga-edo ha n'usuu, n'usuu. **4** Otu nwoke, site n'ebo Izrel
ọbụla, onye bụ onyendu ezinaụlọ, ga-esonyere unu n'ọrụ
a. **5** "Ndị a bụ aha ndị ikom ndị ahụ ga-enyere unu aka.
"Site n'ebo Ruben, Elizọ na Shedeua, **6** site n'ebo Simiọn,
Shelumiel nwa Zurishadai, **7** site n'ebo Juda, Nashọn nwa
Aminadab, **8** site n'ebo Isaka, Netanel nwa Zua, **9** site
n'ebo Zebụlọn, Eliab nwa Helọn, **10** Site n'ụmụ Josef: site
n'ebo Ifrem, Elishama nwa Amihud site n'ebo Manase,
Gamaliel nwa Pedazo **11** site n'ebo Benjamin, Abidan nwa
Gidiọn **12** site n'ebo Dan, Ahieza nwa Amishadai **13** site
n'ebo Asha, Pagiel nwa Okran **14** site n'ebo Gad, Eliasaf
nwa Deuel **15** site n'ebo Naftalị, Ahira nwa Enan." **16**
Ndị a bụ ndị ikom e si n'ọgbakọ ahụ họpụta, ndị bụ ndị
ndu ebo dị iche iche n'Izrel. Ha bụ ndị ndu ebo niile dị
n'Izrel. **17** Mosis na Erọn nabatara ndị ikom ndị a, bụ ndị
e depụtara aha ha. **18** Emesịa, ha kpọrọ nzukọ ndị Izrel
niile ka ha zukọọ n'ụbọchị mbụ nke ọnwa abụọ. Ndị niile
zukọrọ kọwara ikwu ha na ezinaụlọ ha si pụta n'otu na
otu. Ma ndị ikom niile gbara site n'iri afọ abụọ gbagoo
ka e denyere aha ha n'akwụkwọ n'otu na otu, **19** dịka

Onyenwe anyị si nye Mosis n’iwu. Otu a kwa ka Mosis si
gụọ ha ọnụ n’ọzara Saịnaị. **20** Ụmụ Ruben, bụ ọkpara
Izrel: Ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo; ndị tozuru
ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu n’otu dịka ikwu
ha na ezinaụlọ ha si dị. **21** Ọnụọgụgụ ndị niile si n’ebo
Ruben dị iri puku anọ, puku isii na narị ise. **22** Site n’ụmụ
Simiọn, ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị
tozuru ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu n’otu dịka
ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **23** Ọnụọgụgụ ndị niile sị
n’ebo Simiọn dị iri puku ise, puku itoolu na narị atọ. **24**
Site n’ụmụ Gad, ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo,
ndị tozuru ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu n’otu
dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **25** Ọnụọgụgụ ndị niile
sị n’ebo Gad dị iri puku anọ, puku ise na narị isii na iri
ise. **26** Site n’ụmụ Juda, ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ
gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu
n’otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **27** Ọnụọgụgụ
ndị niile sị n’ebo Juda dị iri puku asaa, puku anọ na narị
isii. **28** Site n’ụmụ Isaka, ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ
gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu
n’otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **29** Ọnụọgụgụ ndị
niile sị n’ebo Isaka dị iri puku ise, puku anọ na narị anọ.
30 Site n’ụmụ Zebụlọn, ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ
gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e dere aha ha n’usoro n’otu
n’otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **31** Ọnụọgụgụ ndị
niile sị n’ebo Zebụlọn dị iri puku ise, puku asaa na narị
anọ. **32** Site n’ụmụ Josef, ya bụ ụmụ Ifrem, ndị ikom niile
gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e dere
aha ha n’usoro n’otu n’otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si

dị. 33 Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo Ifrem dị iri puku anọ
na narị ise. 34 Site n'ụmụ Manase, ndị ikom niile gbara iri
afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e dere aha ha
n'usoro n'otu n'otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. 35
Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo Manase dị iri puku atọ, puku
abụọ na narị abụọ. 36 Site n'ụmụ Benjamin, ndị ikom
niile gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije agha ka e
dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dịka ikwu ha na ezinaụlọ
ha si dị. 37 Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo Benjamin dị iri
puku atọ, puku ise na narị anọ. 38 Site n'ụmụ Dan, ndị
ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije agha
ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dịka ikwu ha na
ezinaụlọ ha si dị. 39 Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo Dan dị iri
puku isii, puku abụọ na narị asaa. 40 Site n'ụmụ Asha, ndị
ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije agha
ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dịka ikwu ha na
ezinaụlọ ha si dị. 41 Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo Asha dị
iri puku anọ, otu puku na narị ise. 42 Site n'ụmụ Naftalị,
ndị ikom niile gbara iri afọ abụọ gbagoo, ndị tozuru ije
agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dị ka ikwu
ha na ezinaụlọ ha si dị. 43 Ọnụọgụgụ ndị niile sị n'ebo
Naftalị dị iri puku ise, puku atọ na narị anọ. 44 Ndị a
bụ ndị ikom Mosis na Erọn, na ndị ndu Izrel iri na abụọ
ndị ahụ gụrụ ọnụ, onye ọbụla n'ime ha nọchitere anya
ezinaụlọ ya. 45 Ndị Izrel niile gbara iri afọ abụọ gbagoo,
ndị nwere ike ije agha ka a gụrụ ọnụ dịka ezinaụlọ ha si
dị. 46 Mgbakọ ọnụọgụgụ ndị a niile dị, narị puku isii,
puku atọ, narị ise na iri ise. 47 A gụnyekọtaghị ọnụọgụgụ
ebo nna nna Livayị n'ịgụ ọnụ a, 48 n'ihi na Onyenwe anyị

gwara Mosis, sị, 49 "Ị gaghị agụ ndị ebo Livayị ọnụ. Ị
gakwaghị agbakọnye ọnụọgụgụ ha n'ọnụọgụgụ ndị Izrel.
50 Kama, ị ga-ahọpụta ndị Livayị ka ha bụrụ ndị nlekọta
ụlọ nzute Ihe Ama, na ngwongwo niile, na ihe niile dị nye
ya. Ọ bụ ha ga-ebu ụlọ nzute ahụ na ngwongwo ya niile:
ha ga na-elekọta ihe banyere ya, ọ bụkwa gburugburu
ya ka ha ga-ama ụlọ ikwu ha. 51 Mgbe ọbụla kwa a ga-
ebugharị ya maka njem, ọ bụ ọrụ ha iweda ya. Mgbe
ọbụla a ga-eguzo ya ọtọ, ọ bụkwa ọrụ ndị Livayị iguzobe
ya ọtọ. Onye ọbụla ọzọ ga-abịa nso ka a ga-egbu. 52 Ebo
Izrel ndị ọzọ ga-enwe ebe dị iche nye onwe ha, ebe ha ga-
ewu ụlọ ikwu ha. Ha ga-akwụbakwa ọkọlọtọ nke ha, igosi
aha ebo ha. 53 Ndị Livayị ga-ama ụlọ ikwu ha gburugburu
ụlọ nzute Ihe Ama ahụ, ka iwe ọkụ m ghara ịbịakwasị
n'ahụ nzukọ ụmụ Izrel. Ọ bụ ọrụ ndị Livayị ilekọta ụlọ
nzute Ihe Ama ahụ." 54 Ya mere, Izrel mere ihe ndị a
niile Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu.

2 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn sị ha, 2 "Ụmụ Izrel
ga-ama ụlọ ikwu ha gburugburu ụlọ nzute, n'ebe dịpụturu
adịpụ site n'ụlọ nzute ahụ. Onye ọbụla ga-ama ụlọ ikwu
ya n'akụkụ ọkọlọtọ ebo ya, ha na ihe ịrịbama nke ụlọ ha."
3 N'akụkụ ọwụwa anyanwụ, usuu ndị agha ebo Juda, ga-
ama ụlọ ikwu ha n'akụkụ ọkọlọtọ ha. Onyendu ha ga-abụ
Nashọn nwa Aminadab. 4 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ya dị
puku iri asaa na anọ, na narị isii 5 N'akụkụ ha ka usuu
ndị agha ebo Isaka ga-amanye ụlọ ikwu ha. Onyendu ha
bụ Netanel nwa Zua. 6 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị iri
puku ise, puku anọ na narị anọ. 7 N'akụkụ ha ka usuu ndị
agha ebo Zebụlọn ga-amanye ụlọ ikwu ha. Onyendu ha

bụ Eliab nwa Helọn. 8 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị iri
puku ise, puku asaa na narị anọ. 9 Ọnụọgụgụ ndị niile a
gụkọtara ha na Juda n'ọwụwa anyanwụ nke ụlọ nzute
ahụ dị narị puku, iri puku asatọ na puku isii na narị anọ.
Ha ga-ebu ụzọ bulie ije. 10 N'akụkụ ndịda ka usuu ndị
agha ebo Ruben ga-ama ụlọ ikwu ha n'akụkụ ọkọlọtọ ha.
Onyendu ha bụ Elizọ nwa Shedeua. 11 Ọnụọgụgụ usuu
ndị agha ha dị iri puku anọ, puku isii na narị ise. 12
N'akụkụ ha ka ebo Simiọn ga-ama ụlọ ikwu ha. Onyendu
ha bụ Shelumiel nwa Zurishadai. 13 Ọnụọgụgụ usuu ndị
agha ha dị iri puku ise, puku itoolu na narị atọ. 14 Ebo
Gad ga-esokwa ha. Onyendu ha bụ Eliasaf nwa Deuel. 15
Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị iri puku anọ, puku ise
na narị isii na iri ise. 16 Ya mere ọnụọgụgụ ndị niile ha
na Ruben bikọrọ na ndịda ụlọ nzute ahụ dị narị puku,
iri puku ise na otu, na narị anọ na iri ise dịka usuu ndị
agha ha si dị. Ebo atọ a bụ ndị na-eso ebo atọ nke mbụ
ahụ n'oge ọbụla ụmụ Izrel nọ n'ije. 17 Ka ụlọ nzute na-
azọli ije, ụlọ ikwu ndị Livayị ga-anọ n'etiti ụlọ ikwu ndị
ọzọ. Ha ga-ebili ije n'usoro dịka ha si maa ụlọ ikwu ha.
Ndị ọbụla n'ọnọdụ ha, n'okpuru ọkọlọtọ nke na-akọwa
ndị ha bụ. 18 N'akụkụ ọdịda anyanwụ ka ebo Ifrem ga-
ama ụlọ ikwu ha dịka ọkọlọtọ ha si dị. Onyendu ha bụ
Elishama nwa Amihud. 19 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị
iri puku anọ na narị ise. 20 Ebo Manase ga-amakwa ụlọ
ikwu n'akụkụ ha. Onyendu ha bụ Gamaliel nwa Pedazo.
21 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị iri puku atọ, puku abụọ
na narị abụọ. 22 N'akụkụ ha ka ebo Benjamin ga-ama ụlọ
ikwu ha. Onyendu ha bụ Abidan nwa Gidiọn. 23 Ọnụọgụgụ

usuu ndị agha ha dị iri puku atọ, puku ise na narị anọ. 24
Ya mere ọnụọgụgụ ndị niile ha na Ifrem bikọrọ n'akụkụ
ọdịda anyanwụ nke ụlọ nzute ahụ dị narị puku, puku
asatọ na narị mmadụ. Ha niile na-esokwa n'azụ ndị Livayị
na ụlọ nzute ahụ. Ndị a bụ ndị na-eso n'ọnọdụ nke atọ
n'oge ọbụla ụmụ Izrel nọ n'ije. 25 Ebo Dan na usuu ndị
agha ha ga-ama ụlọ ikwu ha n'akụkụ elu elu n'okpuru
ọkọlọtọ ha. Onyendu ha bụ Ahieza nwa Amishadai 26
Ọnụọgụgụ usuu ha dị iri puku isii, puku abụọ na narị
asaa. 27 N'akụkụ ha ka ebo Asha ga-ama ụlọ ikwu ha.
Onyendu ha bụ Pagịel nwa Okran. 28 Ọnụọgụgụ usuu ndị
agha ha dị iri puku anọ, otu puku na narị ise. 29 Otu aka
ahụ ka ebo Naftalị ga-ama ụlọ ikwu ha. Onyendu ha bụ
Ahira nwa Enan. 30 Ọnụọgụgụ usuu ndị agha ha dị iri
puku ise, puku atọ na narị anọ. 31 Ya mere ọnụọgụgụ ndị
niile ha na Dan bikọrọ n'akụkụ elu elu nke ụlọ nzute ahụ
dị narị puku, iri puku ise na puku asaa na narị isii. Ha
ga-abụ ndị ga-ekpe azụ bilie ije n'okpuru ọkọlọtọ ha. 32
Ndị a bụ ndị Izrel, ndị a gụrụ ọnụ dịka ezinaụlọ ha si dị.
Ndị ikom niile nọ n'ọmụma ụlọ ikwu, dịka usuu ha dị
iche iche si dị, narị puku isii, puku atọ na narị ise na iri
ise n'ọnụọgụgụ. 33 Ma otu ọ dị, a gụnyeghị ebo Livayị
n'ọnụọgụgụ ndị Izrel ndị ọzọ dịka iwu Onyenwe anyị
nyere Mosis si dị. 34 Ya mere, ndị Izrel mere ihe niile dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. Otu a ka ha si maa ụlọ
ikwu ha n'akụkụ ọkọlọtọ ha. Otu a kwa ka ha si ebuli ije.
Onye ọbụla n'ime ha dịka ebo ha na ezinaụlọ ha si dị.

3 Nke a bụ akụkọ banyere usoro agbụrụ Erọn na Mosis
n'oge Onyenwe anyị gwara Mosis okwu n'ugwu Saịnaị.

2 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Erọn, Nadab, ọkpara ya,
Abihu, Elieza na Itama. 3 Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom
Erọn, ndị e tere mmanụ ịbụ ndị nchụaja, ndị e doro nsọ
n'ihi ije ozi dịka ndị nchụaja. 4 Ma Onyenwe anyị mere ka
Nadab na Abihu nwụọ, n'ihu ya n'ime ọzara Saịnaị, mgbe
ha ji ọkụ na-adịghị nsọ wetara ya onyinye. Ebe ọ bụ na ha
amụtaghị ụmụ ndị ikom nke aka ha, ọ bụ naanị Elieza
na Itama jere ozi dịka ndị nchụaja ogologo ụbọchị ndụ
nna ha bụ Erọn. 5 N'oge ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis
okwu sị, 6 "Kpọkọtaa ebo Livayị niile were ha nyefee Erọn
onye nchụaja n'aka, ka ha bụrụ ndị inyeaka ya. 7 Ha ga-
ejere ya na nzukọ Izrel niile ozi n'ụlọ nzute ahụ site na ịrụ
ọrụ metụtara ebe obibi ahụ. 8 Ha ga-elekọta ngwongwo
ụlọ nzute, rụọ ọrụ metụtara ndị Izrel niile mgbe ha na-
eje ozi ha n'ebe obibi ahụ. 9 Were ndị Livayị nyefee Erọn
na ụmụ ya ndị ikom n'aka. Ọ bụ ha ka a ga-esi n'etiti ụmụ
Izrel nyefee ha n'aka kpamkpam. 10 Họpụta Erọn na ụmụ
ya ndị ikom ka ha bụrụ ndị na-eje ozi dịka ndị nchụaja.
Onye ọbụla ọzọ bịara nso ebe nsọ ahụ ka a ga-egbu." 11
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 12 "Anarala m ndị
Livayị dịka ndị nọchitere anya ụmụ ndị ikom mbụ niile a
mụrụ n'etiti ndị Izrel. Ndị Livayị niile bụ nke m. 13 N'ihi
na ihe niile meghere akpanwa bụ nke m. Site n'ụbọchị
ahụ m gburu ụmụ ndị ikom niile e buru ụzọ mụọ n'ala
Ijipt ka m doro ụmụ ndị ikom niile e buru ụzọ mụọ n'etiti
ndị Izrel nsọ nye onwe m, ma mmadụ, ma anụmanụ bụ
nke m. Abụ m Onyenwe anyị." 14 Onyenwe anyị gwara
Mosis okwu n'ọzara Saịnaị sị ya, 15 "Gụọ, chọpụta ihe
ọnụọgụgụ ebo Livayị bụ. Gosi ikwu na ezinaụlọ onye

ọbụla si n’ime ya pụta. Chọpụta ọnụọgụgụ ndị ikom niile
site n’onye dị otu ọnwa.” **16** Ya mere, Mosis gụrụ ha ọnụ
dịka iwu ọ natara site n’okwu Onyenwe anyị si dị. **17**
Ndị a bụ aha ụmụ ndị ikom Livayị: Geshọn, Kohat na
Merari. **18** Ndị a bụ aha ndị ikwu Geshọn dịka ezinaụlọ ha
si dị: Libni na Shimei. **19** Ụmụ Kohat dịka ikwu ha si dị:
Amram, Izha, Hebrọn na Uziel. **20** Ụmụ Merari dịka ikwu
ha si dị: Mahali na Mushi. Ndị a bụ ndị agbụrụ Livayị,
dịka ezinaụlọ ha si dị. **21** Ndị Geshọn bụ ndị ikwu Libni na
Shimei. Ndị a bụ ndị ikwu Geshọn. **22** Ọnụọgụgụ ndị ikom
dị otu ọnwa gbagoo dị puku asaa na narị ise. **23** Ndị ikwu
Geshọn mara ụlọ ikwu ha n’akụkụ ọdịda anyanwụ, n’azụ
ụlọ nzute. **24** Onyendu ezinaụlọ ndị Geshọn bụ Eliasaf
nwa Lael. **25** Ọrụ dịrị ụmụ Geshọn bụ ilekọta ụlọ nzute
ahụ, na ụlọ ikwu ya, na ihe mkpuchi ya, na akwa mgbochi
ọnụ ụzọ ụlọ nzute. **26** Ọ dịkwa ha n’aka ilekọta akwa
mgbochi niile nke ogige gbara ya gburugburu, na akwa e
ji gechie ọnụ ụzọ ogige ahụ. Ha nwekwara ọrụ ilekọta ebe
ịchụ aja, na ụdọ niile, na ozi niile metụtara ihe ndị a.
27 Nke Kohat bụ ikwu ndị Aram, ndị Izha, ndị Hebrọn
na ndị Uziel. Ndị a bụ ndị ikwu Kohat. **28** Ọnụọgụgụ ndị
ikom niile dị otu ọnwa gbagoo dị puku asatọ na narị isii.
Ọrụ dịrị ndị Kohat bụ ilekọta ebe nsọ. **29** Ndị ikwu Kohat
mara ụlọ ikwu ha n’akụkụ ndịda nke ebe nsọ. **30** Onyendu
ezinaụlọ ndị ikwu Kohat bụ Elizafan nwa Uziel. **31** Ọrụ
e tinyere ha n’aka bụ ilekọta igbe ọgbụgba ndụ, tebul
ahụ, ihe ịdọba oriọna ahụ na ebe ịchụ aja. Ihe ọzọ bụ
ilekọta ngwongwo niile e ji eje ozi n’ebe nsọ ahụ, akwa
mgbochi na ihe niile metụtara otu e si e ji ha eje ozi.

32 Onyeisi ndị ndu nke ndị Livayị bụ Elieza nwa Erọn,
onye nchụaja. Ọ bụ ya na-elekọta ndị ọrụ ha bụ ihu maka
ihe niile metụtara ebe nsọ ahụ. 33 Ndị Merari bụ ikwu
Mahali na Mushi. Ndị a bụ ndị ikwu Merari. 34 Ọnụọgụgụ
ndị ikom niile dị otu ọnwa gbagoo dị puku isii na narị
abụọ. 35 Onyendu ezinaụlọ ndị ikwu Merari bụ Zuniel
nwa Abihail. Ha mara ụlọ ikwu ha n'akụkụ ugwu nke ụlọ
nzute ahụ. 36 Ọrụ e tinyere n'aka ndị ikwu Merari bụ
ilekọta mbudo niile nke ụlọ nzute ahụ, na mkpọrọ ya
niile, ụkwụ ya niile, na ngwongwo niile e kwesiri iji rụọ
ọrụ metụtara ha. 37 Ọrụ ndị ọzọ bụ ilekọta ogidi osisi
niile dị gburugburu ogige ahụ ha na ụkwụ ha, ǹtu na
ụdọ ha niile. 38 Mpaghara akụkụ ọwụwa anyanwụ n'ihu
ụlọ nzute ahụ ka e debere maka ụlọ ikwu Mosis na Erọn,
na nke ụmụ ya ndị ikom. Ọrụ ha bụ ilekọta ebe nsọ ahụ
n'aha ụmụ Izrel niile. Onye ọbụla ọzọ bịara ebe nsọ ahụ
nso ka a ga-egbu. 39 Ya mere, ọnụọgụgụ ndị ikom Livayị
niile Mosis na Erọn nwetara mgbe a gụrụ ha ọnụ n'ikwu
n'ikwu dịka iwu Onyenwe anyị nyere ha si dị, bụ iri puku
abụọ na puku abụọ. Nke a bụ ọnụọgụgụ ndị ikom niile dị
site n'otu ọnwa gaa n'ihu. 40 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
sịrị Mosis, "Gụọ ndị ikom Izrel niile e buru ụzọ mụọ, ndị
dị site n'otu ọnwa gbagoo. Chọpụta ọnụọgụgụ ha, dee
aha ha niile n'akwụkwọ. 41 Nabata ndị Livayị ka ha bụrụ
nke m n'ọnọdụ ndị ikom niile e bụrụ ụzọ mụọ n'Izrel.
Ọzọkwa, anụ ụlọ ndị Livayị niile bụ nke m, n'ọnọdụ ụmụ
mbụ nke anụ ụlọ niile a mụrụ n'etiti anụ ụlọ ndị Izrel
niile. Abụ m Onyenwe anyị." 42 Ya mere, Mosis gụrụ ndị
ikom niile e buru ụzọ mụọ n'Izrel, dịka Onyenwe anyị

nyere ya n'iwu, 43 chọpụta na ọnụọgụgụ ndị ikom e buru
ụzọ mụọ site n'onye dị otu ọnwa ruo n'okenye dị iri puku
abụọ na puku abụọ na narị abụọ na iri asaa na atọ. 44
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị: 45 "Nye
m ndị Livayị n'ọnọdụ ndị ikom niile e bụ ụzọ mụọ n'Izrel.
Nyekwa m anụ ụlọ ndị Livayị niile n'ọnọdụ anụ ụlọ niile
e bụ ụzọ mụọ n'Izrel. Ndị Livayị bụ nke m. Mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị. 46 Ihe a ga-eji gbara narị ụmụ ndị
ikom Izrel abụọ na iri ndị ikom asaa, na atọ ndị e buru
ụzọ mụọ mapụtara n'elu ọnụọgụgụ ndị Livayị 47 bụ ego
ruru shekel ise, na isi onye ọbụla, ụdị shekel ebe nsọ, nke
ọtụtụ ya bụ iri gera abụọ. 48 Were ego mgbapụta a nye
Erọn na ụmụ ndị ikom ya." 49 Ya mere, Mosis natara ego
mgbapụta ahụ n'isi onye ọbụla dị n'ọnụọgụgụ ndị ahụ
mara n'elu ọnụọgụgụ ndị Livayị. 50 Ego niile ọ natara site
n'aka ndị ikom Izrel niile e bụ ụzọ mụọ bụ ọlaọcha ruru
puku shekel na narị shekel atọ na iri isii na ise, dịka ihe
ọtụtụ shekel ebe nsọ si dị. 51 Mosis nyere Erọn na ụmụ ya
ego mgbapụta ndị a dịka Onyenwe anyị nyere ya n'iwu.

4 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị, 2 "Gụọ
ọnụ chọpụta, ọnụọgụgụ ụmụ Kohat dị n'ebo Livayị dịka
ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. 3 Gụọ ndị ikom niile gbarala
iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndị tozuru ije ozi n'ụlọ nzute.
4 "Nke a bụ ọrụ dịrị ndị Kohat n'ụlọ nzute, ilekọta ihe
ndị ahụ kachasị ịdị nsọ. 5 Mgbe ọmụma ụlọ ikwu ahụ
ga-ebili ije ha, Erọn na ụmụ ya ndị ikom ga-eburu ụzọ
banye n'ụlọ nzute ahụ wetuo akwa mgbochi ahụ, jiri ya
kpuchie igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ. 6 Mgbe ahụ, ha ga-
agbakwasị akpụkpọ anụ ehi mmiri n'elu akwa mgbochi

ahụ, sakwasịkwa akwa na-acha anụnụ anụnụ n’elu ya,
tinyekwa mkpọrọ osisi niile n’oghere ha kwesiri ịdị. 7
“N’elu tebul ahụ na-adị n’ihu Onyenwe anyị, ha ga-agbasa
akwa anụnụ anụnụ tụkwasịkwa efere niile, ngaji niile,
ọkwa niile na iko aja ihe ọṅụṅụ. Achịcha ahụ na-adịgide
n’elu ya ga-adịkwa ebe ọ dị. 8 Ha ga-agbasakwa akwa
uhie n’elu ya, jiri akpụkpọ anụ ehi mmiri gbokwasịkwa
n’elu akwa uhie ahụ. Mgbe ahụ, ha ga-etinyekwa mkpọrọ
osisi e ji ebu tebul n’ime oghere o kwesiri ịdị. 9 “Ọzọ, ha
ga-eji akwa anụnụ anụnụ sachie ihe ịdọba oriọna ahụ
nke na-enye ìhè, ya na oriọna ya niile, mkpa ya niile
na ihe ịkpakepụ ọkụ ya niile na ite mmanụ ya niile, e ji
awụnye ya mmanụ. 10 Emesịa, ha ga-eji akpụkpọ anụ
ehi mmiri sachie ya na ngwongwo ya niile, tụkwasị ya
n’elu ihe e ji ebu ya. 11 “Ha ga-ejikwa akwa anụnụ anụnụ
tụsaa n’elu ebe ịchụ aja ahụ e jiri ọlaedo mee, werekwa
akpụkpọ anụ ehi mmiri sachie ya, tinyekwa mkpọrọ osisi
e ji ebu ya n’oghere dị n’akụkụ ebe ịchụ aja ahụ. 12 “Ihe
ndị ọzọ niile e ji eje ozi n’ebe nsọ ahụ ka ha ga-eji akwa
anụnụ anụnụ kekọtaa, jirikwa akpụkpọ anụ ehi mmiri
sachie ha, tụkwasị ha n’elu ihe e ji ebu ha. 13 “A ga-
ekpopụ ntụ dị n’ebe ịchụ aja bronz ahụ, jiri akwa na-acha
ngwakọta anụnụ na uhie, sachie ebe ịchụ aja bronz ahụ.
14 Emesịa ha ga-atụkwasị ihe niile e ji eje ozi n’ebe ịchụ
aja ahụ n’elu akwa ahụ, ihe dịka ite ịgụ ọkụ, na ndụdụ, na
ihe ikpofu ntụ, na efere ịkwọsa mmiri niile. Akpụkpọ
anụ ehi mmiri ka a ga-eji sachie ha niile. Ma n’ikpeazụ,
mkpọrọ osisi e ji ebu ya ka a ga-etinye n’ebe ha kwesiri
ịdị. 15 “Mgbe Erọn na ụmụ ya kpuchisịrị ụlọnsọ ahụ na

ngwongwo niile nke ebe nsọ ahụ, dịka ndị Izrel niile na-
ejikere ibili ije, mgbe ahụ ka ndị Kohat ga-abata buru ihe
ndị a. Ma ha agaghị emetụ ihe nsọ ndị a aka ka ha ghara
ịnwụ. Ọrụ ibu ihe ndị a niile dị n'ime ụlọ nzute dịrị Ndị
Kohat. **16** "Elieza nwa Erọn, onye nchụaja, ka ọrụ ndị a dị
n'aka: mmanụ e ji amụ ọkụ, na ihe nsure ọkụ e ji ụda dị
iche iche na-esi isi ụtọ mee, na onyinye mkpụrụ ọka a
na-enye ụbọchị niile, na mmanụ nsọ ahụ. N'aka ya ka ọrụ
metụtara nlekọta ụlọ nzute ahụ niile, ihe niile dị n'ime
ya na ngwongwo nsọ ya dị iche iche dị." **17** Onyenwe anyị
gwara Mosis na Erọn sị, **18** "Unu ekwekwala ka agbụrụ
Kohat bụrụ ndị e bipụrụ site n'ebo Livayị. **19** Otu a ka
unu ga-esi meso ha mmeso ime ka ha dịrị ndụ, ghara
ịnwụ, mgbe ha bịara nso ihe ndị ahụ dịkarịsịrị nsọ, Erọn
na ụmụ ya ga-esoro ha banye gosi onye ọ bụla n'ime ha
ihe ha ga-ebu. **20** Ma ndị Kohat ekwesighị ịbanye ilekwasị
ihe nsọ ndị ahụ anya, ka ha ghara ịnwụ." **21** Mgbe ahụ
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, **22** "Gụọ ọnụ chọpụta
ọnụọgụgụ ụmụ Geshọn, dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si
dị. **23** Mata ọnụọgụgụ ndị ikom ole ha dị, ndị kwesiri ịrụ
ọrụ n'ụlọ nzute, ndị gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise. **24**
"Ihe ga-abụ ọrụ ndị ikwu Geshọn ga-abụ ije ozi na ibu
ibu. **25** Ha ga-ebu akwa mgbochi ebe obibi ahụ na nke ụlọ
nzute ahụ, tinyere akwa e ji sachie ya na akpụkpọ anụ ehi
mmiri e ji mee elu ụlọ ya na akwa mgbochi dị n'ọnụ ụzọ
ụlọ nzute ahụ. **26** Ha ga-ebukwa akwa mgbochi niile e ji
gechie ogige ahụ, akwa e ji gechie ọnụ ụzọ ama ogige
gbara ebe ịchụ aja na ụlọ nzute ahụ gburugburu, ụdọ
ya niile na ngwongwo niile e ji eje ozi. **27** Ọrụ ha niile,

maọbụ ibu ihe ma ọ bụkwanụ ịrụ ọrụ ọzọ, ga-abụ site na
ntụziaka Erọn na ụmụ ya. Ị ga-ekenye ha ọrụ dịrị ha n'ihe
niile bụ ihe ha ga-ebu. **28** Nke a bụ ọrụ dịịrị ikwu Geshọn
n'ụlọ nzute. Ha ga-anọ n'okpuru Itama, nwa Erọn, onye
nchụaja, onye bụ onyeisi ha. **29** "Gụọ, chọpụta ọnụọgụgụ
ụmụ Merari dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. **30** Chọpụta
ọnụọgụgụ ndị ikom ole ha dị, ndị gbara iri afọ atọ ruo iri
afọ ise, ndị toruru ịrụ ọrụ n'ụlọ nzute Onyenwe anyị. **31**
Ije ozi ha dịka o si metụta ọrụ ụlọ nzute bụ ibu mbudo
ụlọ nzute ahụ niile, osisi ntụbichi ya niile, ogidi osisi na
ụkwụ ya niile; **32** tinyere ogidi osisi niile dị ogige ahụ
gburugburu na ụkwụ ha niile, ǹtu niile, ụdọ ha niile na
ngwongwo ndị ọzọ e ji arụ ọrụ metụtara ihe ndị a ha
ga-ebu. Kenye nwoke ọbụla ọrụ nke ya. Kpọ onye ahụ
aha nye ya ọrụ nke ya. **33** Nke a bụ ọrụ dịịrị ndị agbụrụ
Merari mgbe ha na-aga ozi ha n'ụlọ nzute. Ha ga-anọ
n'okpuru Itama, nwa Erọn, onye nchụaja, onye bụ onyeisi
ha." **34** Ya mere, Mosis na Erọn na ndị ndu nzukọ ụmụ
Izrel gụrụ ma chọpụta ọnụọgụgụ ụmụ Kohat, dịka ikwu
ha na ezinaụlọ ha si dị. **35** Ndị ikom niile gbara iri afọ atọ
ruo iri afọ ise, ndị toruru ije ozi n'ụlọ nzute ahụ **36** dịka
ikwu ha si dị bụ puku abụọ na narị asaa na iri ise. **37** Ndị
a niile bụ ndị si n'ikwu Kohat ndị na-eje ozi n'ụlọ nzute.
Mosis na Erọn gụrụ ha ọnụ dịka iwu Onyenwe anyị nyere
Mosis si dị. **38** A gụrụ ụmụ Geshọn ọnụ dịka ikwu ha na
ezinaụlọ ha si dị. **39** Ndị ikom niile gbara iri afọ atọ ruo
iri afọ ise, ndị toruru ije ozi n'ụlọ nzute, **40** dịka ikwu ha
si dị bụ puku abụọ na narị isii na iri atọ. **41** Ndị a niile bụ
ndị si n'ikwu Geshọn ndị na-eje ozi n'ụlọ nzute. Mosis na

Erọn gụrụ ha ọnụ dịka iwu Onyenwe anyị nyere Mosis si
dị. 42 A gụrụ ụmụ Merari ọnụ dịka ikwu ha na ezinaụlọ
ha si dị. 43 Ndị ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise
ndị toruru ije ozi n'ụlọ nzute 44 dịka ikwu ha si dị bụ
puku atọ na narị abụọ. 45 Ndị a niile bụ ndị si n'ikwu
Merari ndị na-eje ozi n'ụlọ nzute. Mosis na Erọn gụrụ ha
ọnụ dịka iwu Onyenwe anyị nyere Mosis si dị. 46 Otu a ka
Mosis na Erọn na ndị ndu ụmụ Izrel si guọ ndị Livayị niile
ọnụ dịka ikwu ha na ezinaụlọ ha si dị. 47 Ndị ikom niile
gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndị toruru ije ozi na ibu
ụlọ nzute ahụ 48 dị puku asatọ na narị ise na iri asatọ. 49
Dịka iwu Onyenwe anyị nyere site n'aka Mosis si dị, e
kenyere onye ọbụla ọrụ ya ma gwa ya ihe o kwesiri ibu. A
gụrụ ha ọnụ dịka Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu.

5 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Nye ndị
Izrel iwu ka ha site n'ọmụma ụlọ ikwu ha kpọpụ onye
ekpenta ọbụla maọbụ onye ihe si n'ahụ na-asọpụta, na
ndị merụrụ onwe ha site n'imetụ onye nwụrụ anwụ aka.
3 Iwu a metụtara onye ọbụla, nwoke na nwanyị. Kpọpụ
ha ka ha gaa n'azụ ọmụma ụlọ ikwu, ka ha ghara imerụ
ogige ụlọ ikwu ha bụ ebe ahụ m binyere unu." 4 Ndị Izrel
mezuru iwu a, site n'etiti ha kpọpụ ndị dị otu a, dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. 5 Onyenwe anyị gwara
Mosis okwu sị ya, 6 "Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha, 'Mgbe
onye ọbụla, nwoke maọbụ nwanyị, mejọrọ mmadụ ibe ya
n'ụzọ ọbụla, si otu a bụrụ onye na-ekwesighị ntụkwasị
obi nye Onyenwe anyị bụ onye ikpe mara. 7 Onye dị otu
a aghaghị ikwupụta mmehie ya, kwụghachi onye ahụ
o mejọrọ ihe iwu kwuru na ọ ga-akwụ. Ọ ga-atụkwasị

n'elu ihe ọ na-akwụghachi onye ahụ o mejọrọ ego ọzọ
ruru otu ụzọ n'ụzọ ise. **8** Ma ọ bụrụ na onye ahụ enweghị
onye ikwu ya bụ onye a ga-akwụghachi ụgwọ n'ihi mejọọ
ahụ, ihe ịkwụghachi ụgwọ ahụ ga-abụ nke Onyenwe
anyị, aghaghị inye onye nchụaja. A ga-atụkwasịkwa ya
ebule a ga-eji chụọ aja mkpuchi mmehie n'ihi onye ahụ
mehiere. **9** Onyinye niile dị nsọ ndị Izrel wetaara onye
nchụaja bụ nke onye nchụaja ahụ. **10** Onyinye dị nsọ
niile mmadụ na-eweta bụ nke onye na-eweta ya, ma
onyinye e nyere onye nchụaja bụ nke onye nchụaja.'"
11 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, **12**
"Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha, Ọ bụrụ na nwunye mmadụ
ejehie ụzọ bụrụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi n'ebe di
ya nọ **13** site n'idinakwuru nwoke ọzọ n'ụzọ zoro ezo
n'ebe di ya nọ ruo na achọpụtaghị adịghị ọcha ya (ebe
a na-enweghị onye ga-agba akaebe megide ya, maọbụ
na e jidere ya mgbe ọ na-akwa iko ahụ), **14** ọ bụrụ na
mmụọ ekworo abịakwasị di ya, ọ bụrụkwa na di nwanyị
ahụ na-enyo nwunye ya enyo, na-ele ya anya dịka onye
merụrụ onwe ya, ma ọ bụkwanụ, ọ bụrụ na di ya esite
n'ekworo nyoo nwunye ya, ọ bụ ezie na nwanyị ahụ
bụ onye na-emerụghị onwe ya, **15** nwoke a ga-akpọrọ
nwunye ya bịakwute onye nchụaja. Ọ ga-eweta onyinye
iji ịbịaru nso n'ihi nwunye ya, nke bụ iko ụtụ ọka balị
abụọ a na-awụkwasịghị mmanụ, maọbụ ụda na-esi isi ụtọ
a gwakọrọ agwakọ, n'ihi na ọ bụ onyinye mkpụrụ ọka e
sitere n'obi jupụtara n'ekworo nye, onyinye ịkpọtụ uche
n'ikpe ọmụma. **16** "'Onye nchụaja ga-akpọbata nwanyị
a mee ka o guzo n'ihu Onyenwe anyị. **17** Ọ ga-ekunye

mmiri nsọ n’ime ite aja, kporo aja n’ala site n’ụlọ nzute
ahụ wụnye ya n’ime mmiri ahụ. **18** Dịka nwanyị ahụ guzo
n’ihu Onyenwe anyị, onye nchụaja ahụ ga-atọsa agịrị
isi ya, tinye onyinye mkpụrụ ọka ncheta ahụ, nke bụ
onyinye mkpụrụ ọka ekworo ahụ n’ọbụaka nwanyị a.
Onye nchụaja n’onwe ya ga-eguzo n’ihu nwanyị a jide ite
mmiri ilu ahụ na-eweta ọbụbụ ọnụ. **19** Mgbe ahụ, onye
nchụaja ga-eme ka nwanyị a ṅụọ iyi, mgbe ọ na-agwa ya
okwu sị, “Ọ bụrụ na o nweghị nwoke ọbụla gị na ya nwere
mmekọ, ọ bụrụ na ị kpafughị ghọọ onye na-adịghị ọcha
mgbe ị nọ n’ụlọ di gị, ka ihe ọjọọ ọbụla ghara izute gị site
na mmiri ilu a na-eweta ọbụbụ ọnụ. **20** Ma ọ bụrụ na ị
kpafuola mgbe ị ka nọ n’ụlọ di gị, ọ bụrụ na i merụọla
onwe gị site na idinakwuru nwoke ọzọ na-abụghị di gị,”
21 (n’oge a, onye nchụaja ga-eme ka nwanyị a ṅụọ iyi
nke ya na ọbụbụ ọnụ a so, gwa nwanyị okwu sị ya) “ka
Onyenwe anyị mee ka ndị ị nọ n’etiti ha bụọ gị ọnụ ma
kọchaa gị mgbe o mere ka apata gị ree ure, mgbe o mere
ka afọ gị koo eko. **22** Ka mmiri ilu a, nke na-eweta ọbụbụ
ọnụ banye gị n’ahụ ime ka afọ gị koo eko, imekwa ka
akpanwa gị daa ada.” “‘Nwanyị ahụ ga-aza sị, “Amen, ya
dịrị m otu a.” **23** “‘Mgbe ahụ onye nchụaja ahụ ga-ede
ọbụbụ ọnụ ndị a n’akwụkwọ, sanye ha n’ime mmiri ilu
ahụ. **24** Mgbe ahụ, ọ ga-enye nwanyị a mmiri ilu ahụ na-
eweta ọbụbụ ọnụ ka ọ ṅụọ, mmiri a ga-abanye ya n’ime
ahụ, wetara ya ịta ahụhụ dị ilu. **25** Emesịa, onye nchụaja
ga-anara nwanyị ahụ onyinye mkpụrụ ọka ekworo ahụ o
ji n’ọbụaka ya, fegharịa ya n’ihu Onyenwe anyị, buru ya
gaa n’ebe ịchụ aja. **26** Onye nchụaja ga-esite n’onyinye

mkpụrụ ahụ kporo nke ga-eju ya aka, nke na-anọchite
anya ha niile, suo ha ọkụ n'elu ebe ịchụ aja. Emesịa, ọ
ga-enye nwanyị ahụ mmiri ahụ ka ọ ṅụọ. **27** Ọ bụrụ na
nwanyị a emerụọla onwe ya, bụrụ onye na-ekwesighị
ntụkwasị obi nye di ya, mgbe ọ ṅụrụ mmiri na-eweta
ọbụbụ ọnụ, ọ ga-abanye n'ime ya wetara ya ahụhụ dị ilu.
Afọ ya ga-eko, buo ibu, akpanwa ya a gaghị anagide nwa.
Ọ ga-aghọ onye a bụrụ ọnụ n'etiti ndị ya. **28** Ma ọ bụrụ
na nwanyị emerụghị onwe ya, kama ọ bụ onye dị ọcha, ọ
ga-abụ onye nwere onwe ya site n'ikpe ọmụma. Ọ ga-
atụrụ ime mụta ụmụ. **29** "'Nke a bụ iwu metụtara ikwo
ekworo mgbe nwanyị bi n'ụlọ di ya kpafuru merụọ onwe
ya. **30** Maọbụ mgbe ekworo jupụtara nwoke n'obi n'ihi na
ọ gụrụ nwunye ya dịka onye na-ekwesighị ntụkwasị obi.
Onye nchụaja ga-eme ka nwanyị a guzo n'ihu Onyenwe
anyị, mezuokwa ihe niile n'usoro dịka e si depụta ha
n'ebe a. **31** A gaghị ama di nwanyị a ikpe dịka onye mere
ihe ọjọọ, kama nwanyị a ga-ebu ahụhụ ya na mmehie ya
naanị ya.'"

6 Onyenwe anyị gwara Mosis sị, **2** Gwa ndị Izrel sị ha,
"Mgbe nwoke maọbụ nwanyị ṅụrụ iyi o ji kpebie ikwe
nkwa pụrụ iche nke ikewapụ onwe ya nye Onyenwe anyị
dịka onye Nazirait, **3** ha ga-ekewapụ onwe ha site na ịṅụ
mmanya, maọbụ detụ ihe ọṅụṅụ ọbụla na-aba n'anya ire.
Ha agaghị aṅụ mmiri mkpụrụ vaịnị, ọ gaghị ata mkpụrụ
vaịnị ọhụrụ maọbụ nke a mịkpọrọ amịkpọ. **4** Oge ahụ
niile ọ bụ onye Nazirait, ọ gaghị eri ihe ọbụla sitere na
mkpụrụ osisi vaịnị maọbụ mkpụrụ ya maọbụ okpokoro
azụ ya. **5** "'N'ime oge niile nke imezu nkwa ikewapụ onwe

ya nye Onyenwe anyị, agụba agaghị agabiga ya n'isi. Ọ
ga-anọgide bụrụ onye dị nsọ tutu ruo oge nkwa ikewapụ
onwe ya nye Onyenwe anyị zuru. N'ihi nke a, ọ ga-ahapụ
agịrị isi ya ka o too. **6** "'N'ime oge niile nke imezu nkwa
ikewapụ onwe ya nye Onyenwe anyị, ọ gaghị aga nso
mmadụ ọbụla nwụrụ anwụ, **7** ọ bụladị na nna ya, maọbụ
nne ya, maọbụ nwanne ya nwoke, maọbụ nwanne ya
nwanyị anwụọ. Ọ gaghị emerụ onwe ya n'ihi ha, n'ihi na
akara ikewapụ onwe ya iche nye Chineke dị ya n'isi. **8**
N'oge niile nke ikewapụ onwe ya, onye e doro nsọ nye
Onyenwe anyị ka ọ bụ. **9** "'Ọ bụrụ na mmadụ anwụọ na
mberede n'akụkụ onye nazirait, si otu a merụọ agịrị isi ya
nke na-egosi ido nsọ ya, ọ ghaghị ịkpacha isi ya n'ụbọchị
nke asaa bụ ụbọchị ime ka ọ dị ọcha. **10** N'ụbọchị nke ọzọ
ya, bụ n'ụbọchị nke asatọ. Ọ ghaghị iwetara onye nchụaja
nduru abụọ maọbụ ụmụ kpalakwukwu abụọ, n'ọnụ ụzọ
ụlọ nzute ahụ. **11** Onye nchụaja ahụ ga-ewere otu n'ime
ha chụọrọ ya aja mmehie. Ọ ga-ewerekwa nnụnụ nke
ọzọ chụọrọ ya aja nsure ọkụ maka ikpuchiri onye ahụ
nwere akara ido nsọ mmehie ya, bụ nke o mere site
n'ịnọ onye nwụrụ anwụ nso. Ọ ga-edokwa isi ya nsọ ọzọ
n'ụbọchị ahụ. **12** Ọ ga-ekewapụ onwe ya nye Onyenwe
anyị dịka o mere na mmalite ụbọchị niile nke ido nsọ
ya. Wetakwa otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja ikpe
ọmụma. A gaghị agụnyere ya ụbọchị ndị ahụ niile gafere
tupu o merụọ onwe ya, n'ihi na o merụrụ onwe ya mgbe
ọ nọ ọnọdụ imezu nkwa nkewapụ. **13** "'Nke a bụ iwu dịrị
onye Nazirait mgbe oge ido onwe ya nsọ nye Onyenwe
anyị zuru. A ga-eduru ya bịa n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ.

14 N’ebe ahụ ka ọ ga-anọ chee onyinye ya ndị a n’ihu
Onyenwe anyị: nwa ebule na-enweghị ntụpọ, gbara otu
afọ, maka aja nsure ọkụ na otu nwa nne atụrụ na-enweghị
ntụpọ gbara otu afọ maka aja mmehie, na otu ebule ahụ
zuruoke maka aja udo, 15 tinyere aja mkpụrụ ọka, na
aja ihe ọṅụṅụ na otu nkata achịcha a na-ejighị ihe na-
eko achịcha mee, na achịcha e ji ezi ụtụ ọka a gwara
mmanụ oliv mee, na achịcha mbadamba na-ekoghị eko
nke e tere mmanụ oliv. 16 “‘Onye nchụaja ahụ ga-eche
ihe aja ndị a niile n’ihu Onyenwe anyị, chụọ aja mmehie
na aja nsure ọkụ. 17 Ọ ga-eji nwa ebule ahụ chụọ aja udo
nye Onyenwe anyị, ya na nkata achịcha na-ekoghị eko
ahụ. Ọ ga-achụkwa aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ. 18
“‘Mgbe ahụ, onye ahụ doro onwe ya nsọ nye Onyenwe
anyị ga-akpụchapụ agịrị isi ya nke bụ ihe na-egosi ido
nsọ ya. Ọ ga-eme nke a na mbata ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ.
Emesịa, ọ ga-etinye agịrị isi ahụ ọ kpụchapụtara n’ọkụ
ahụ dị n’okpuru aja udo ahụ. 19 “‘Mgbe a kpụchasịrị onye
ahụ agịrị isi ya, nke na-egosi ido nsọ ya, onye nchụaja
ga-ewere ubu aka ebule ahụ e sịrị esi, otu ogbe achịcha
na-ekoghị eko na otu mbadamba achịcha na-ekoghị eko
site na nkata ahụ, tinye ha niile n’aka onye ahụ. 20 Onye
nchụaja ahụ n’oge a, ga-ewere aja ndị a fufee ha n’ihu
Onyenwe anyị dịka aja mfufe. Ha niile ga-abụ ihe nsọ nye
onye nchụaja ahụ, tinyere obi anụ ahụ e fufere efufe,
na apata anụ ahụ e chere n’ihu Onyenwe anyị. Mgbe
nke a gasịrị, onye ahụ doro onwe ya nsọ nwere onwe ya
ịṅụ mmanya. 21 “‘Nke a bụ iwu dịrị onye ọ bụla kpebiri
ikewapụ onwe ya nye Onyenwe anyị dịka onye Nazirait.

Onyinye onye ahụ ga-enye ga-abụ dịka nkwa ido nsọ ya si
dị, tinyere ihe ndị ọzọ ha nwere ike inye. Onye dị otu a
aghaghị imezu nkwa ọbụla o kwere dịka iwu metụtara
onye Nazirait si dị.'" 22 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu
sị, 23 "Gwa Erọn na ụmụ ya ndị ikom sị, 'Otu a ka unu ga-
esi gọzie ndị Izrel. Unu ga-asị ha, 24 "'"Onyenwe anyị
gọzie unu ma chebe unu, 25 Onyenwe anyị mee ka ihu ya
mụkwasị unu, ma meere unu amara, 26 Onyenwe anyị
chee ihu ya n'ebe unu nọ, nyekwa unu udo."' 27 "Otu a ka
ha ga-esi kwupụta aha m nye ụmụ Izrel. Mụ onwe m ga-
agọzikwa ha."

7 Mgbe Mosis guzobesiri ụlọ nzute ahụ ọtọ, o tere ya
mmanụ. Doo ya na ihe niile e ji chọọ ya mma nsọ. O
tekwara ebe ịchụ aja mmanụ, doo ya nsọ, ya na ngwongwo
ya niile. 2 Mgbe ahụ, ndị ndu Izrel, ndịisi ezinaụlọ niile,
ndị bụ ndị ndu ebo niile e tinyere ọrụ ịgụ ndị ahụ niile
ọnụ wetara onyinye ha. 3 Ha wetara dịka onyinye ha nye
Onyenwe anyị ụgbọala isii ihe juputara n'ime ha, na ehi
iri na abụọ. Ndị ndu abụọ ọbụla wetara otu ụgbọala, ma
ha niile n'otu na otu wetara otu ehi, otu ehi. Ha chere ihe
ndị a niile n'ihu ụlọ nzute ahụ. 4 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 5 "Nabata onyinye ndị
a niile, ka e jiri ha rụọ ọrụ ụlọ nzute, were ha nyefee
ndị Livayị n'aka, onye ọbụla dịka mkpa ọrụ ya si dị."
6 Ya mere, Mosis nabatara ụgbọala ndị ahụ na ehi ndị
ahụ, nyefee ha ndị Livayị n'aka. 7 O nyere ụmụ Geshọn
ụgbọala abụọ na ehi anọ, dịka ọrụ ha si dị. 8 Nye ụmụ
Merari, ụgbọala anọ na ehi asatọ, dịka ọrụ ha si dị. Ha
niile nọ n'okpuru nlekọta Itama nwa Erọn, onye nchụaja.

9 Mosis enyeghị ụmụ Kohat ihe ọbụla n'ihi na ọ bụ n'isi
mbụ aka ha ka ha ji ebu ihe nsọ ndị ahụ ha ketara ibu. 10
Ndị ndu ụmụ Izrel niile wetara onyinye ido nsọ n'ụbọchị
e tere ebe ịchụ aja ahụ mmanụ ido ya nsọ. Ha wetara ha,
debe ha n'ihu ebe ịchụ aja ahụ. 11 N'ihi na Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị, "Ka onyendu ọbụla weta onyinye
n'ụbọchị dị iche iche, otu onye, otu ụbọchị, maka ido nsọ
nke ebe ịchụ aja ahụ." 12 Ya mere, Nashọn nwa Aminadab
onye si n'ebo Juda wetara onyinye nke ya n'ụbọchị nke
mbụ. 13 Onyinye o wetara bụ: efere ọlaọcha nke ịdị arọ
ya bụ narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa
mmiri e ji ọlaedo kpụọ nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa,
dịka ihe ọtụtụ shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere abụọ
ndị a ụtụ ọka a gwara mmanụ maka onyinye mkpụrụ ọka.
14 O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri.
A wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. 15 O wetakwara otu
nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule nke gbara otu afọ
maka aja nsure ọkụ. 16 O wetakwara otu mkpi maka aja
mmehie, 17 na ehi abụọ, na ebule ise, na mkpi ise, na
ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja
udo. Nke a bụ onyinye Nashọn nwa Aminadab nyere. 18
N'ụbọchị nke abụọ, Netanel nwa Zua, onyendu ebo Isaka
wetara onyinye nke ya. 19 Onyinye o wetara bụ: otu efere
ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri shekel atọ, na
otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ
iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel
ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara
mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 20 O wetara otu efere
ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda

na-esi isi ụtọ. 21 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule,
otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ. 22 O
wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, 23 na ehi abụọ,
na ebule ise, mkpi ise, na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu
afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Netanel
nwa Zua. 24 N'ụbọchị nke atọ Eliab nwa Helọn onyendu
ebo Zebụlọn wetakwara onyinye nke ya. 25 Onyinye o
wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel
na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo
kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a
bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla
ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 26
O wetara otu efere ọlaedo nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A
wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. 27 O wetakwara otu nwa
oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja
nsure ọkụ. 28 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
29 na ehi abụọ, na ebule ise, mkpi ise, na ụmụ ebule ise
gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ
onyinye Eliab nwa Helọn wetara. 30 N'ụbọchị nke anọ,
Elizọ nwa Shedeua onyendu ebo Ruben wetara onyinye
nke ya. 31 Onyinye o wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke
ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere
ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel
asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ
si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ
dịka onyinye mkpụrụ ọka. 32 O wetara otu efere ọlaedo,
nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda na-esi
isi ụtọ. 33 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa
ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ. 34 O wetakwara

otu mkpi maka aja mmehie, 35 na ehi abụọ, na ebule ise,
mkpi ise, na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a
chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Elizọ nwa Shedeua
nyere. 36 N'ụbọchị nke ise Shelumiel nwa Zurishadai,
onyendu ebo Simiọn butere onyinye nke ya. 37 Onyinye o
wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel
na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo
kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a
bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla
ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 38
O wetara otu efere ọlaedo nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A
wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. 39 O wetakwara otu
oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja
nsure ọkụ. 40 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, 41
ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu
afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye
Shelumiel nwa Zurishadai nyere. 42 N'ụbọchị nke isii,
Eliasaf nwa Deuel onyendu ebo Gad butere onyinye nke
ya. 43 Onyinye o wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ
ya bụ narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa
mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa,
efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị.
A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka
onyinye mkpụrụ ọka. 44 O wetara otu efere ọlaedo, nke
ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda na-esi isi
ụtọ. 45 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule
gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ. 46 O wetakwara otu
mkpi maka aja mmehie, 47 na ehi abụọ, ebule ise, mkpi
ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ

maka aja udo. Nke a bụ onyinye Eliasaf nwa Deuel nyere.
48 N'ụbọchị nke asaa, Elishama, nwa Amihud, onyendu
ebo Ifrem butere onyinye nke ya. 49 Onyinye o wetara
bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri
shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ,
nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ
n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla
ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 50
O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A
wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. 51 O wetakwara otu
oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja
nsure ọkụ. 52 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,
53 na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise
gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a
bụ onyinye Elishama nwa Amihud nyere. 54 N'ụbọchị
nke asatọ, Gamaliel nwa Pedazo onyendu ebo Manase
nyere onyinye nke ya. 55 Onyinye o wetara bụ: otu efere
ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri shekel atọ,
na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ
ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka
shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a
gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 56 O wetara
otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru
efere a ụda na-esi isi ụtọ. 57 O wetakwara otu oke ehi, otu
ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ.
58 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, 59 ehi abụọ,
ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu
afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Gamaliel
nwa Pedazo nyere. 60 N'ụbọchị nke itoolu, Abidan nwa

Gidiọn onyendu ebo Benjamin nyere onyinye nke ya. 61
Onyinye o wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ
narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e
ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere
abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru
efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye
mkpụrụ ọka. 62 O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya
bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. 63 O
wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara
otu afọ maka aja nsure ọkụ. 64 O wetakwara otu mkpi
maka aja mmehie, 65 na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na
ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka
aja udo. Nke a bụ onyinye Abidan nwa Gidiọni nyere. 66
N'ụbọchị nke iri, Ahieza nwa Amishadai, onyendu ebo
Dan butere onyinye nke ya. 67 Onyinye o wetara bụ: otu
efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri shekel
atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị
arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka
shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a
gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. 68 O wetara
otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru
efere a ụda na-esi isi ụtọ. 69 O wetakwara otu oke ehi, otu
ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ.
70 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, 71 ehi abụọ,
ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu
afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Ahieza
nwa Amishadai nyere. 72 N'ụbọchị nke iri na otu, Pagịel
nwa Okran, onyendu ebo Asha butere onyinye nke ya. 73
Onyinye o wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ

narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. **74** O wetara otu efere ọlaedo, nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. **75** O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ. **76** O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, **77** na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Pagịel nwa Okran nyere. **78** N'ụbọchị nke iri na abụọ, Ahira nwa Enan, onyendu ebo Naftalị nyere onyinye nke ya. **79** Onyinye o wetara bụ: otu efere ọlaọcha nke ịdị arọ ya bụ narị shekel na iri shekel atọ, na otu efere ịkwọsa mmiri e ji ọlaedo kpụọ, nke ịdị arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abụọ ndị a bụ n'usoro dịka shekel ebe nsọ si dị. A wụjuru efere ọbụla ezi ụtụ ọka a gwara mmanụ dịka onyinye mkpụrụ ọka. **80** O wetara otu efere ọlaedo nke ịdị arọ ya bụ shekel iri. A wụjuru efere a ụda na-esi isi ụtọ. **81** O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure ọkụ. **82** O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie, **83** na ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo. Nke a bụ onyinye Ahira nwa Enan nyere. **84** Ndị a bụ onyinye ndị ndu ụmụ Izrel wetara maka ido ebe ịchụ aja nsọ n'oge e tere ya mmanụ: efere ọlaọcha iri na abụọ, na efere ọlaọcha ịkwọsa mmiri iri na abụọ, na efere ọlaedo iri na abụọ. **85** Ịdị arọ nke efere ọlaọcha ọbụla dị otu narị shekel na iri shekel atọ.

Ịdị arọ nke efere ịkwọsa mmiri ọbụla dị iri shekel asaa. Ịdị
arọ efere ọlaọcha niile ha wetara bụ puku shekel abụọ na
narị shekel anọ, dịka ihe ọtụtụ shekel ebe nsọ si dị. **86** Ịdị
arọ nke otu n'ime efere ọlaedo iri na abụọ ndị ahụ ụda
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ juru n'ime ha bụ iri shekel, dịka
ihe ọtụtụ shekel ebe nsọ si dị. Ịdị arọ nke efere ọlaedo
ndị ahụ niile bụ otu narị shekel na iri shekel abụọ. **87**
Ọnụọgụgụ anụ ụlọ niile e wetara maka aja nsure ọkụ bụ:
oke ehi iri na abụọ, na ebule iri na abụọ, na ụmụ ebule
iri na abụọ gbara otu afọ, otu afọ, tinyere ihe niile ha
wetara maka aja mkpụrụ ọka. E ji mkpi iri na abụọ chụọ
aja mmehie. **88** Anụ ụlọ niile e ji chụọ aja udo bụ, iri oke
ehi abụọ na anọ, na iri ebule isii, na iri mkpi isii, na ụmụ
ebule iri isii ndị gbara naanị otu afọ, otu afọ. Ndị a niile
bụ onyinye e nyere maka ido ebe ịchụ aja nsọ n'oge e
tere ya mmanụ. **89** Mgbe Mosis banyere n'ụlọ ikwu ahụ
ka ya na Onyenwe anyị kparịa ụka, ọ nụrụ olu ahụ ka ọ
na-agwa ya okwu site n'etiti cherubim abụọ ndị ahụ n'elu
ebe mkpuchi mmehie dị n'elu igbe iwu ọgbụgba ndụ gwa
ya okwu. N'ụzọ dị otu a ka Onyenwe anyị si gwa ya okwu.

8 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, **2** "Gwa Erọn
okwu sị ya, 'Mgbe ọbụla ị mụnyere oriọna asaa nke
iheọkụ, ị ga-edozi ha ka ìhè ha na-enwupụta naanị n'ihu
iheọkụ ahụ.'" **3** Erọn mere otu a. O doziri oriọna ndị
ahụ ka ha chee ihu n'ihe ịdọba oriọna, dịka Onyenwe
anyị nyere Mosis n'iwu. **4** Otu a ka esi mee ihe ịdọba
oriọna ahụ. Ọ bụ naanị ọlaedo ka e ji kpụọ iheọkụ ahụ,
site n'ụkwụ ya ruo n'okooko niile e ji chọọ ya mma. A
kpụrụ iheọkụ ahụ n'usoro dịka oyiyi Onyenwe anyị gosiri

Mosis si dị. **5** Mgbe ahụ Onyenwe anyị gwara Mosis okwu
sị, **6** “Ugbu a, site n’etiti ụmụ Izrel, kpọpụta ụmụ Livayị,
doo ha iche, mee ha ka ha dịrị ọcha. **7** Ime ka ha dị ọcha,
lee ihe ị ga-eme. Fesa ha mmiri na-asachapụ mmehie.
Hụkwa na ha kpụchapụrụ ajị niile dị ha n’ahụ, ma sachaa
uwe ha. Si otu a mee ka ha bụrụ ndị dị ọcha. **8** Gwa ha ka
ha weta nwa oke ehi na onyinye mkpụrụ ọka, bụ ụtụ ọka
a gwara mmanụ. Ha ga-ewetakwa nwa oke ehi ọzọ; ka ọ
bụrụ ihe ha ji achụ aja mmehie. **9** Emesịa, kpọbata ụmụ
Livayị n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ. Meekwa ka ọgbakọ ndị
Izrel niile zukọọ n’ebe ahụ. **10** Kpọpụta ndị Livayị n’ihu
Onyenwe anyị, ma mee ka ndị Izrel niile bikwasị ha aka
ha. **11** Mgbe ahụ, Erọn ga-ewere ndị Livayị chee Onyenwe
anyị n’ihu dịka onyinye mfufe ndị Izrel niile na-enye ya.
N’ụzọ dị otu a, ụmụ Livayị niile ga-abụ ndị jikere ijere
Onyenwe anyị ozi. **12** “Emesịa, ndị Livayị ga-abịa bikwasị
aka ha n’isi oke ehi abụọ ndị ahụ jiri otu n’ime oke ehi
abụọ ndị ahụ chụọ aja mmehie nye Onyenwe anyị, jiri nke
ọzọ chụọ aja nsure ọkụ, maka ikpuchi mmehie ndị Livayị.
13 Mgbe ahụ, mee ka ndị Livayị guzo n’ihu Erọn na ụmụ
ndị ikom, werekwa ha nyefee Onyenwe anyị n’aka dịka a
ga-asị na ha bụ onyinye mfufe a na-enye Onyenwe anyị.
14 Otu a ka ị ga-esi doo ndị Livayị nsọ ime ka ha dịrị iche
site n’igwe ụmụ Izrel ndị ọzọ. Ọ bụ m nwe ndị Livayị. **15**
“Mgbe i dosiri ndị Livayị nsọ, cheekwa ha n’ihu Onyenwe
anyị dịka aja mfufe, ha ga-abịa n’ime ụlọ nzute ahụ ije
ozi dịrị ha. **16** Ha bụ nke m site n’etiti ụmụ Izrel niile.
Anarala m ha ka ha bụrụ nke m n’ọnọdụ ụmụ niile e bụ
ụzọ mụọ, nwa nwoke nke nwanyị ọbụla n’Izrel. **17** N’ihi

na nwa nwoke mbụ ọbụla a mụrụ n'etiti ndị Izrel bụ nke
m, ma mmadụ ma anụmanụ niile. Edoro m ha nsọ nye
onwe m, site n'abalị ụbọchị ahụ m tigbusiri ụmụ niile e
bụ ụzọ mụọ n'Ijipt. **18** Ewerela m ndị Livayị n'ọnọdụ ụmụ
nwoke mbụ niile a mụrụ n'Izrel. **19** Site n'etiti ndị Izrel
niile, ewerela m ndị Livayị nye Erọn na ụmụ ya ndị ikom
dịka onyinye, ka ha rụọ ọrụ niile dị n'ime ụlọ nzute ahụ
n'ọnọdụ ụmụ Izrel. Ka ha kpuchiere ha mmehie ha niile
ka ihe otiti nke nrịa nrịa ghara ịbịakwasị ụmụ Izrel, mgbe
ọbụla ha bịara nso ebe nsọ ahụ." **20** Ya mere, Mosis na
Erọn na nzukọ niile nke ụmụ Izrel chere ụmụ Livayị n'ihu
Onyenwe anyị, n'usoro dịka Onyenwe anyị nyere Mosis
n'iwu. **21** Ndị Livayị niile doro onwe ha ọcha, sachakwaa
uwe ha niile. Erọn chere ha n'ihu Onyenwe anyị dịka
onyinye aja mfufe, chụọrọ ha aja ikpuchi mmehie, ime ka
ha dị ọcha. **22** N'ikpeazụ, ndị Livayị bịara ije ozi ha n'ụlọ
nzute n'okpuru Erọn na ụmụ ya ndị ikom. Ha nyekwara
ndị Livayị ọrụ dịka Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. **23**
Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, **24** "Iwu m ndị a
metụtara ndị Livayị niile. Nwoke onye Livayị ọbụla ga-
ebido ịrụ ọrụ n'ụlọ nzute m mgbe ọ gbara iri afọ abụọ na
ise. **25** Ọ ga-akwụsịkwa ịrụ ọrụ n'ime ya mgbe ọ gbara
iri afọ ise, mgbe oge ezumike ọrụ ya ga-amalite. **26** Ha
nwere ike inyere ụmụnne ha aka n'ịrụ ọrụ ha n'ime ụlọ
nzute, ma ha onwe ha agaghị arụ ọrụ ahụ. Otu a ka ị ga-
esi dozie ọrụ ije ozi nke ndị Livayị."

9 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu ndị a n'ọzara Saịnaị
n'ọnwa mbụ n'afọ nke abụọ site n'oge ha hapụrụ ala Ijipt.
Ọ sịrị ya, **2** "Gwa ụmụ Izrel ka ha mee Mmemme Ngabiga

n’oge a kara aka. 3 Ha mee ya n’oge a kara aka, malite
n’uhuruchi abalị iri na anọ nke ọnwa a. Ha ga-eme ya
n’usoro dịka iwu na ụkpụrụ e ji eme ya si dị.” 4 Ya mere,
Mosis gwara ndị Izrel sị ha mee Mmemme Ngabiga. 5 Ha
mekwara ya n’ọzara Saịnaị malite n’uhuruchi abalị iri na
anọ nke ọnwa mbụ. Ndị Izrel mere ihe niile n’usoro dịka
iwu Onyenwe anyị nyere Mosis si dị. 6 Ma ụfọdụ n’ime
ụmụ Izrel esoghị mee Mmemme Ngabiga ahụ n’ihi na ha
rụrụ arụ site n’ịnọ ozu nso. N’ihi ya, ha bịakwutere Mosis
na Erọn n’ụbọchị ahụ, 7 sị Mosis, “Anyị ghọrọ ndị rụrụ
arụ n’ihi ịnọ ozu mmadụ nso. Gịnị ga-egbochi anyị iso
ndị Izrel ndị ọzọ iwetara Onyenwe anyị onyinye n’oge
a kara aka?” 8 Mosis zara sị ha, “Cherenụ ka m ga jụta
Onyenwe anyị ihe bụ uche ya banyere mkpa unu.” 9
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 10 “Gwa
ụmụ Izrel okwu sị ha, ‘Ọ bụrụ na e nwee onye Izrel ọbụla
nke merụrụ onwe ya n’oge Mmemme Ngabiga site n’ịnọ
ozu mmadụ nso, maọbụ site n’ịnọ n’ije, ha nwekwara ike
iso mee Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị. 11 Kama ha
ga-eme ya n’uhuruchi abalị iri na anọ nke ọnwa abụọ. Ha
ga-eri nwa atụrụ ha, achịcha na-ekoghị eko, na ahịhịa
ilu. 12 Ha agaghị erifọ ihe ọbụla n’ime ya ruo chi ọbụbọ
ụbọchị so ya. Ha agaghị agbaji ọkpụkpụ ọbụla nke nwa
atụrụ ahụ. Mgbe ha mere Mmemme Ngabiga, ha ga-
esorokwa ụzọ niile e si eme mmemme ahụ mee nke ha. 13
Ma ọbụla nọ n’ọnọdụ ịdị ọcha, onye nke na-anọghị n’ije
n’oge Mmemme Ngabiga ma kpachapụrụ anya hapụ isoro
ndị ọzọ n’oge mmemme a, a ga-ewezuga ya site n’etiti
ụmụ Izrel niile, n’ihi na ọ jụrụ iwetara Onyenwe anyị

onyinye n'oge a kara aka. Onye dị otu a ga-ebu ahụhụ
mmehie ya n'isi ya. 14 "'Onye ọbịa bi n'etiti unu chọrọ
iso na Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị, ọ ga-eme ya
n'usoro dịka iwu na ụkpụrụ e nyere si dị. Unu ga-enwe
otu iwu ahụ nye onye amụrụ n'ala na mbịarambịa.'" 15
N'ụbọchị ahụ e guzobere ụlọ nzute ahụ bụ ụlọ ikwu nke
igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ, igwe ojii kpuchiri ya. Site
n'uhuruchi ruo n'ụtụtụ igwe ojii ahụ dị n'elu ụlọ nzute
ahụ dịka ọkụ n'ile anya. 16 Otu a ka ọ dịgidere mgbe niile.
Igwe ojii kpuchigidere ya, ma n'abalị ọ na-acha dị ka ọkụ.
17 Mgbe ọ bụla igwe ojii ahụ si n'elu ụlọ nzute ahụ bilie,
ụmụ Izrel na-ebuli njem, ma mgbe ọbụla igwe ojii ahụ
na-anọgide, ha na-anọgidekwa. 18 Mgbe Onyenwe anyị
nyekwara iwu, ha na-akwụsị, maa ụlọ ikwu ha. Oge niile
igwe ojii nọgidere n'elu ụlọ nzute ahụ ka ụmụ Izrel na-
anọgidekwa n'ụlọ ikwu ha. 19 Ọ bụrụ na igwe ojii ahụ
anọọtee anya, ụmụ Izrel n'onwe ha na-erube isi n'iwu
Onyenwe anyị hapụ ịga n'ihu n'ije ha. 20 Oge ụfọdụ,
igwe ojii ahụ na-anọgide naanị abalị ole na ole. Dịka iwu
Onyenwe anyị si dị, ha na-ama ụlọ ikwu ha, maọbụ bulie
njem ha. 21 Oge ụfọdụ, igwe ojii ahụ na-anọgide naanị
site n'uhuruchi ruo n'ụtụtụ. Mgbe o si n'elu ụlọ nzute
ahụ bilie n'ụtụtụ, ụmụ Izrel na-ebuli njem ha. Ọ bụrụ
n'ehihie, maọbụ n'abalị, mgbe ọbụla igwe ojii ahụ biliri,
ụmụ Izrel na-ebuli njem ha. 22 Ọ bụrụ na igwe ojii ahụ
anọdụ n'elu ụlọ nzute ahụ abalị abụọ, maọbụ otu ọnwa,
maọbụ otu afọ, ụmụ Izrel na-anọgide n'ụlọ ikwu ha. Ma
ngwangwa igwe ojii ahụ biliri, ha onwe ha na-ebulikwa
njem ha. 23 Site n'iwu Onyenwe anyị na-enye, ha na-ama

ụlọ ikwu ha, sitekwa n'iwu Onyenwe anyị nyere ha, ha
na-ebili njem. Ha mere ihe niile Onyenwe anyị kwuru
n'usoro dịka iwu o nyere ha site n'ọnụ Mosis si dị.
10 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị, 2 "Kpụọ opi
ọlaọcha abụọ, jiri ha na-akpọ mkpọkọta nzukọ ụmụ Izrel
na ime ka ha mara mgbe mbuli ije nke ọmụma ụlọ ikwu
ruru. 3 Mgbe a fụrụ opi abụọ ahụ, nzukọ Izrel niile ga-
ezukọta n'ihu gị n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute. 4 Ma ọ bụrụ naanị
otu opi ka a fụrụ, ọ bụ ndị ndu, ndịisi ikwu Izrel niile ga-
ezukọta bịakwute gị. 5 Otu ụda opi ike ga-egosi na ebo
Izrel niile mara ụlọ ikwu ha n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ga-
ebuli ije. 6 Opi ike ahụ daa ụda nke ugboro abụọ, ọ na-
egosi na ndị mara ụlọ ikwu ha na ndịda ga-ebuli ije. Ịda
ụda nke opi ike bụ ihe e ji amata na oge ibuli ije eruola. 7
Mgbe a ga-akpọkọta ndị Izrel niile a ga-egbu opi, kama
ụda ya ga-adị iche. 8 "Ọ bụ naanị ụmụ ndị ikom Erọn,
ndị nchụaja ga-egbu opi ndị a. Nke a bụ iwu ga-adịgide
nye unu site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ niile. 9 Mgbe unu gara
ibu agha n'ala unu imegide onye iro na-akpagbu unu,
fụọnụ opi ike. Nke a ga-eme ka Onyenwe anyị Chineke
unu cheta unu, ma napụta unu site n'aka ndị iro unu. 10
Unu ga-egbukwa opi ndị a n'oge aṅụrị, n'oge mmemme
unu a kara aka, na n'oge mmemme ọnwa ọhụrụ niile.
Gbukwaanụ opi mgbe unu na-achụ aja nsure ọkụ unu,
na aja udo unu niile. Ka ọ bụrụ ihe a ga-eji na-echeta
unu n'ihu Chineke unu. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
Chineke unu." 11 N'ụbọchị iri abụọ, n'ime ọnwa nke abụọ,
n'afọ nke abụọ, igwe ojii ahụ biliri site n'elu ụlọ nzute
nke igbe iwu ọgbụgba ndụ ahụ. 12 Mgbe ahụ, ụmụ Izrel

biliri ije site n’ọzara Saịnaị jeghariạ site n’otu ebe ruo
n’ebe ọzọ tutu igwe ojii ahụ akwụsị n’ọzara Paran. **13** Nke
a bụ njem mbụ ha mere dịka Onyenwe anyị si nye Mosis
iwu banyere ije ha. **14** Usuu ọmụma ụlọ ikwu nke ebo
Juda buru ụzọ bulie ije a, n’okpuru ọkọlọtọ ha. Nashọn,
nwa Aminadab, bụ onyendu ha. **15** Netanel nwa Zua bụ
onyendu usuu ebo Isaka. **16** Eliab nwa Helọn bụ onyendu
usuu ebo Zebụlọn **17** Mgbe ahụ, e wedara ụlọ nzute ahụ.
Ụmụ Geshọn na Merari buru ya, bilikwaa ije ha. **18** Usuu
ọmụma ụlọ ikwu ebo Ruben biliri ije, n’okpuru ọkọlọtọ
ha. Elizọ nwa Shedeua bụ onyendu ha. **19** Shelumiel nwa
Zurishadai bụ onyendu usuu ebo Simiọn. **20** Eliasaf nwa
Deuel bụ onyendu usuu ebo Gad. **21** Mgbe ahụ, ụmụ
Kohat ndị bu ihe nsọ ndị ahụ niile, biliri ije ha. Tutu
ha erute, e guzobere ụlọ nzute ahụ n’ebe o kwesiri ịdị.
22 Usuu ọmụma ụlọ ikwu ebo Ifrem biliri ije n’okpuru
ọkọlọtọ ha. Elishama nwa Amihud bụ onyendu ha. **23**
Gamaliel nwa Pedazo bụ onyendu usuu ebo Manase. **24**
Abidan nwa Gidiọni bụ onyendu usuu ebo Benjamin. **25**
Na ngwụsị usoro ahụ, usuu ọmụma ụlọ ikwu ebo Dan
biliri ije n’okpuru ọkọlọtọ ha. Onyendu ha bụ Ahieza nwa
Amishadai. **26** Pagịel nwa Okran bụ onyendu usuu ebo
Asha. **27** Ahira nwa Enan bụ onyendu usuu ebo Naftalị. **28**
Nke a bụ usoro usuu ụmụ Izrel si bilie ije ha. **29** Mosis
gwara Hobab nwa Reuel, nna nwunye ya onye Midia okwu
sị, “Anyị ebiliela ije ịga ebe ahụ Onyenwe anyị gwara anyị
sị, ‘Aga m enye unu.’ Bịa ka ị soro anyị. Anyị ga-emezi gị
nke ọma n’ihi na Onyenwe anyị ekwela Izrel nkwa ọtụtụ
ezi ihe.” **30** Ma ọ zara sị, “E e, agaghị m eso unu. Ana

m alaghachi n’ala nke aka m ịlaghachikwuru ụmụnna
m.” 31 Ma Mosis zara sị ya, “Biko ahapụla anyị n’ihi na ị
maara ebe anyị nwere ike kwụsị zuo ike n’ọzara. Ị ga-
abụrụ anyị anya anyị ji ahụ ụzọ. 32 Ọ bụrụ na i soro anyị,
anyị ga-ekenye gị ihe ọma ọbụla Onyenwe anyị ga-enye
anyị.” 33 Ya mere ha sitere n’ugwu Onyenwe anyị bilie
ije. Jeekwa ije abalị atọ. Igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị
na-aga ha n’ihu ụbọchị atọ ndị ahụ niile ịchọtara ha ebe
ha ga-akwụsị zuo ike. 34 Igwe ojii Onyenwe anyị dị n’elu
ha n’ehihie mgbe ha si n’ọmụma ụlọ ikwu ha bilie ije. 35
Mgbe ọbụla igbe ọgbụgba ndụ ahụ biliri ije, Mosis na-
ekwu sị, “Bilie O Onyenwe anyị, ka ndị iro ya bụrụ ndị a
chụsasịrị; ka ndị iro gị niile site n’ihu gị gbalaga.” 36 Ma
mgbe ọbụla igbe ọgbụgba ndụ bịara ebe izuike, Mosis na-
ekwukwa sị, “Lọghachi O Onyenwe anyị, bịakwute ọtụtụ
mmadụ ndị a, bụ imerime puku ndị Izrel.”

11 Mgbe na-adịghị anya ụmụ Izrel bidoro itamu ntamu
n’ihi ihe ike niile ha na-ezute n’ije ha. Ma ntamu a ruru
Onyenwe anyị ntị. N’ihi ya, Onyenwe anyị were iwe dị
ukwuu megide ha. Ọkụ sitere n’ebe Onyenwe anyị nọ,
ree n’etiti ha, repịa ụfọdụ ndị bi n’akụkụ ngwụsị ọmụma
ụlọ ikwu ahụ. 2 Mgbe nke a mere, ụmụ Izrel tikuru
Mosis mkpu akwa. Mosis kpere ekpere nye Onyenwe
anyị n’ihi ha, ọkụ ahụ kwụsịkwara. 3 N’ihi ya, a kpọrọ
ebe ahụ Tabera, n’ihi ọkụ ahụ si n’ebe Onyenwe anyị
nọ ree n’etiti ha. 4 Ndị amakekwu so ụmụ Izrel n’ije a
malitere itamu ntamu banyere nri ndị ọzọ na-agụ ha
agụụ. Nke a mere ka ụmụ Izrel malite ịkwa akwa, na-asị,
“A sịkwarị na anyị nwere anụ anyị ga-ata. 5 Anyị chetara

azụ anyị tara n’Ijipt, nke na-adịghị efu anyị ego, ya na
kukumba, na melọn, na liik, na ayo na galiik. **6** Ma ugbu
a, anyị enweghịkwa agụụ iri nri, n’ihi na site n’ụbọchị
ruo n’ụbọchị, ọ bụ naanị mánà bụ ihe oriri anyị nwere.”
7 Mánà dịka mkpụrụ kọrianda, na-acha ka eso osisi kpọrọ
nkụ. **8** Ndị Izrel na-ejegharị na-achịkọta ha. Emesịa, ha
na-eji nkume e ji akwọ nri na-akwọri ha. Oge ụfọdụ, ha
na-eji ikwe nri sụọ ya. Emesịa, ha na-esi ya esi, maọbụ
ghee ya eghe. Ọ na-atọ dịka ihe e ji mmanụ oliv ghee. **9**
Mánà ndị a na-ada mgbe igirigi dara n’ọmụma ụlọ ikwu
n’abalị. **10** Mosis nụrụ mkpu akwa ụmụ Izrel niile, nke
na-ada n’ezinaụlọ ọbụla n’akụkụ ọnụ ụzọ ụlọ ikwu ha.
Iwe were Onyenwe anyị nke ukwuu. Otu a kwa, obi jọrọ
Mosis njọ nke ukwuu. **11** Mosis jụrụ Onyenwe anyị sị,
“Gịnị mere i ji bokwasị ohu gị nsogbu dị otu a n’isi? Gịnị
ka m mere na m ahụtakwaghị amara n’ebe ị nọ, nke mere
i ji bukwasị m ibu arọ nke ilekọta ndị a? **12** Ọ bụ m tụrụ
ime ndị a niile? Ọ bụ m mụrụ ha? Gịnị mere i ji si m kuru
ha n’aka m gawa n’ala ahụ ị ṅụrụ n’iyi inye nna nna ha,
dịka m bụ nne nwa na-ekugharị nwantakịrị? **13** Ebee ka
m ga-achọta anụ ga-ezuru igwe mmadụ ndị a? Lee na ha
na-akwasa m akwa na-asị m, ‘Nye anyị anụ!’ **14** Agaghị m
ebulite ibu ịchịkọta ndị a niile n’onwe m! Ibu a dị m arọ
nke ukwuu. **15** Ọ bụrụ na ị ga-esi otu a meso m mmeso,
biko napụ m ndụ m ugbu a, n’ihi na ọnwụ m ga-egosi na
m natara amara n’ebe ị nọ. Site n’ọnọdụ a ga-ewetara m
mbibi wezuga m.” **16** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara
Mosis okwu sị ya, “Kpọkọta iri ndị okenye ụmụ Izrel asaa,
ndị ị maara na ha bụ ndị ndu, na ndị nlekọta ije ozi n’etiti

ụmụ Izrel. Kpọta ha n'ụlọ nzute m ka ha soro gị guzoro.
17 Aga m abịa n'ebe ahụ gwa gị okwu. Mgbe ahụ kwa, aga
m ewere ụfọdụ n'ime Mmụọ m dị n'ime gị tinye n'ime iri
ndị ndu asaa ahụ. Ha ga-enyere gị aka ibu ibu arọ nke
ịchịkọta ụmụ Izrel. N'ụzọ dị otu a, ọ gaghị abụkwa ibu
dịrị naanị gị ibu. 18 "Ugbu a, gwa ndị Izrel niile si ha,
'Doonụ onwe unu nsọ, kwadoonụ maka echi, mgbe unu
ga-ata anụ. Onyenwe anyị nụrụ mgbe unu kwara akwa sị,
"A sịkwa na anyị nwere anụ anyị ga-ata. Ihe dịrị anyị
mma n'Ijipt karịa otu ọ dị ugbu a." 19 Anụ unu ga-eri
abụghị naanị nke otu ụbọchị, maọbụ ụbọchị abụọ, maọbụ
ụbọchị ise, maọbụ iri, ma ọ bụkwanụ iri ụbọchị abụọ! 20
Kama unu ga-eri ya otu ọnwa zuru ezu, ruo mgbe ọ ga-esi
unu n'imi sọpụta, ghọrọ unu ihe ịsọ oyi. N'ihi na unu
ajụla Onyenwe anyị, onye nọ n'etiti unu, kwaa akwa n'ihu
ya, sị, "Gịnị mere anyị ji site n'ala Ijipt pụta?"'" 21 Ma
Mosis sịrị Onyenwe anyị, "Ọnụọgụgụ ndị ikom dị narị
puku isii ndị ji ụkwụ eje ka m nọ n'etiti ha, ma ị na-asị,
'Aga m enye ha anụ otu ọnwa.' 22 Ọ ga-ezuru ha ma ọ
bụrụ na e gbuoro ha igwe ehi na atụrụ? Ọ bụ azụ niile
nke dị n'oke osimiri ga-ezuru ha ma egbuo ha niile nye
ha?" 23 Onyenwe anyị sịrị Mosis, "Aka Onyenwe anyị ọ dị
mkpụmkpụ? Ugbu a, ị ga-ahụ ma m ga-emezu okwu m,
maọbụ na m agaghị emezu ya." 24 Ya mere, Mosis pụrụ
ga gwa ụmụ Izrel ihe Onyenwe anyị kwuru. Ọ chịkọtara
iri ndị okenye asaa ahụ nye ha ọnọdụ gburugburu ụlọ
nzute ahụ. 25 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị rịdatara n'ime
igwe ojii. Ya na Mosis kparịtaa ụka. Onyenwe anyị weere
ụfọdụ n'ime Mmụọ dị n'ime Mosis, tinye ya n'ime iri ndị

okenye asaa ndị ahụ. Mgbe Mmụọ a batara n'ime ha, ha
niile buru amụma. Ma ha ebughị amụma gaa n'ihu. 26 Ma
mmadụ abụọ n'ime iri ndị okenye asaa ndị ahụ, Eldad na
Medad nọgidere n'ọmụma ụlọ ikwu ha. Ọ bụ ezie na e
depụtara aha ha dịka ndị ndu, ma ha esoghị ndị ọzọ gaa
n'ụlọ nzute. Ma Mmụọ ahụ bịakwasịrị ha n'ebe ahụ ha
nọ. Ha bukwara amụma. 27 Otu okorobịa gbapụrụ ọsọ
gaa kọọrọ Mosis sị ya, "Eldad na Medad na-ebu amụma
n'ọmụma ụlọ ikwu ha." 28 Joshua nwa Nun, onyeozi
Mosis site na mgbe ọ bụ okorobịa, gwara Mosis okwu sị
ya, "Onyenwe m Mosis, mee ka ndị a kwụsị ibu amụma."
29 Ma Mosis zara sị, "Ọ bụ n'ihi ikwochitara m ekworo ka
i ji chọọ ka m kwụsị ha? Ọ gaara atọ m ụtọ ma a sị na ndị
Onyenwe anyị niile bụ ndị amụma, ndị Onyenwe anyị
ga-etinye Mmụọ ya n'ime ha!" 30 Mgbe ahụ Mosis na
ndị okenye Izrel ndị ahụ niile lọghachiri n'ebe ụlọ ikwu
ha dị. 31 Otu oke ifufe sitere n'ebe Onyenwe anyị nọ bịa
si n'osimiri bute ọtụtụ nnụnụ a na-akpọ kweel. O mere
ka nnụnụ ndị a daa n'ebe ụmụ Izrel mara ụlọ ikwu ha,
n'ime ogige ya niile. Nnụnụ ndị a fere ihe dịka otu mita
site n'elu ala, n'akụkụ niile, ruo n'ebe mmadụ pụrụ iji
ụkwụ jeruo n'otu ụbọchị. Ha jupụtakwara ebe niile. 32
Ya mere ndị Izrel biliri ụbọchị ahụ niile, na n'abalị ahụ
niile, na echi ya niile pụọ ịchịkọta nnụnụ kweel ndị a!
Onye gbutere nke nta gbutezuru ihe ọtụtụ homa iri. Ha
gbasara ha akụkụ niile nke ogige ọmụma ụlọ ikwu ahụ.
33 Ma mgbe anụ ndị a ka dị ha n'ọnụ, Onyenwe anyị were
iwe dị ukwuu megide ha. O tiri ha nrịa nrịa na-efe efe. 34
N'ihi nke a, a kpọrọ aha ebe ahụ Kibrọt Hataava, n'ihi

na n'ebe ahụ ka e liri ndị Izrel nwụrụ n'ihi oke ọchịchọ
nri. 35 Site na Kibrọt Hataava, ndị Izrel biliri njem rute
Hazerọt ebe ha nọrọ.

12 Miriam na Erọn malitere ikwu okwu megide Mosis,
n'ihi na ọ lụrụ nwunye onye Kush. 2 Ha kwuru sị, "Ọ
bụ naanị site n'ọnụ Mosis ka Onyenwe anyị si agwa ndị
ya okwu? Ọ naghị esitekwa n'ọnụ anyị kwuo okwu?"
Onyenwe anyị nụrụ ihe ndị a ha kwuru. 3 (Ma nwoke ahụ
bụ Mosis dị umeala n'obi nke ukwuu karịa onye ọbụla nọ
n'elu ala.) 4 Na mberede, Onyenwe anyị sịrị Mosis, na
Erọn, na Miriam, "Pụtanụ, bịa n'ụlọ nzute, unu mmadụ
atọ" Ya mere ha atọ pụtara. 5 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
rịdatara n'ime igwe ojii, guzoro na mbata ọnụ ụzọ ụlọ
nzute ahụ, kpọpụta Erọn na Miriam. Mgbe ha abụọ bịara
nso. 6 Onyenwe anyị gwara ha sị, "Geenụ ntị n'okwu m
ndị a: "Mgbe onye amụma nọ n'etiti unu, Mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị na-egosi ya onwe m site n'ọhụ. Ana
m agwa ya okwu site na nrọ. 7 Ma n'ebe ohu m Mosis
nọ, o sighị otu a dịrị, ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi
n'ụlọ m niile. 8 N'ebe ọ nọ, ana m agwa ya okwu ihu
na ihu n'ụzọ doro anya, ọ bụghị site n'ilu, ọ na-ahụkwa
ụdịdị Onyenwe anyị. Gịnị mere ụjọ atụghị unu ikwu okwu
megide ohu m Mosis?" 9 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị were
iwe dị ọkụ megide ha. O si n'ebe ha nọ pụọ. 10 Ma mgbe
igwe ojii ahụ hapụrụ ụlọ nzute ahụ, lee Miriam ebe o
guzo, ekpenta tiwapụtara ya n'ahụ dịka nzu ọcha. Mgbe
Erọn tụgharịrị ebe ọ nọ hụ na ọ ghọọla onye ekpenta,
11 ọ gwara Mosis okwu sị, "Biko, onyenwe m, atala anyị
ahụhụ n'ihi mmehie anyị sitere na nzuzu mee. 12 Ekwela

ka Miriam dịrị ka nwa ọhụrụ nwụrụ anwụ nke akpụkpọ
ahụ ya rere ure n'oge o si n'akpanwa nne ya na-apụta."
13 Ya mere Mosis tikuru Onyenwe anyị mkpu akwa sị
ya, "Chineke, biko, gwọọ ya!" 14 Ma Onyenwe anyị zara
Mosis sị ya, "Ọ bụrụ na nna ya gbụrụ ya asụ n'ihu, ọ gaghị
abụ onye rụrụ arụ abalị asaa? Ya mere, hapụ ya ka ọ bụrụ
onye e sitere n'ogige ọmụma ụlọ ikwu Izrel wezuga abalị
asaa. Mgbe oge a gafesịrị, o nwere ike ịlọghachi." 15 Ya
mere e wezugara Miriam site n'ogige ọmụma ụlọ ikwu
Izrel abalị asaa. Ndị Izrel niile nọdụrụ chere ya ruo mgbe
ọ lọghachiri, tutu ha ebilie n'ije ọzọ. 16 Mgbe ihe ndị
a gasịrị, ha hapụrụ Hazerọt rute n'ọzara Paran ebe ha
wuru ogige ụlọ ikwu ha.

13 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Ziga ụfọdụ
ndị ikom ka ha gaa legharịa anya n'ala Kenan, ala ahụ m
na-enye Izrel. Ziga mmadụ iri na abụọ, otu onyendu site
n'ebo Izrel ọbụla." 3 Ya mere, dịka iwu Onyenwe anyị
nyere ya si dị, Mosis zipụrụ ha site n'ọzara Paran. Ha
niile bụ ndị ndu n'etiti ụmụ Izrel. 4 Nke a bụ aha ha: Site
n'ebo Ruben, Shamua nwa Zakua, 5 Shafat nwa Hori,
onye si n'ebo Simiọn. 6 Kaleb nwa Jefune, onye si n'ebo
Juda. 7 Igal nwa Josef, onye si n'ebo Isaka. 8 Hoshea nwa
Nun, onye si n'ebo Ifrem 9 Palti nwa Rafu, onye si n'ebo
Benjamin. 10 Gadiel nwa Sodi, onye si n'ebo Zebụlọn.
11 Gadi nwa Susi, onye sitere n'ebo Manase (ya bụ ebo
Josef). 12 Amiel nwa Gemali, onye si n'ebo Dan. 13 Setua
nwa Maikel, onye si n'ebo Asha. 14 Nabi nwa Vofusi, onye
si n'ebo Naftalị. 15 Geuel nwa Maki, onye si n'ebo Gad. 16
Ndị a bụ aha ndị ikom ndị ahụ Mosis zipụrụ inyocha ala

ahụ. (Ọ bụ n'oge a ka Mosis gbanwere aha Hoshea nwa
Nun, ka ọ bụrụ Joshua.) 17 Mosis zipụrụ ha ịga ledoo ala
Kenan, ọ sịrị, "Gbagoonụ site n'ụzọ Negev gakwanụ n'ala
ugwu ugwu. 18 Letanụ otu ala ahụ dị. Chọpụtanụ ụdị ndị
bi n'ime ya, ma ha dị ike ma ha bụ ndị na-adịghị ike, ma
ha dị ọtụtụ ma ha dị ole na ole. 19 Letanụ ụdị ala ha bi
n'ime ya, ma ọ dị mma ma ọ jọrọ njọ. Chọpụtanụ ụdị
obodo dị n'ebe ahụ, ma ha bụ obodo mgbidi na-adịghị
gburugburu ha, ma ha bụ obodo e wusiri ike. 20 Letanụ
otu ala ahụ dị. Ọ na-epupụta ihe ka ọ bụ ala ụkpa? Letanụ
ma ha nwere ọtụtụ osisi ka ọ bụ na osisi adịghị n'ime
ya. Gbalịanụ ka unu weta ụfọdụ n'ime mkpụrụ osisi dị
n'ala ahụ." (Ọ bụ oge mkpụrụ mbụ nke osisi vaịnị.) 21
Ya mere ndị a gara ledoo ala ahụ anya site n'ọzara Zin
ruo na Rehob, nke dị nso na Lebo Hamat. 22 Ha gara
site na Negev rute Hebrọn, ebe Ahiman na Sheshai na
Talmai, ụmụ ụmụ Anak bi. (Ma ewuru Hebrọn afọ asaa
tupu e wuo obodo Zoan dị n'Ijipt.) 23 Mgbe ha rutere
Ndagwurugwu Eshkọl, ha gbutere otu alaka osisi vaịnị
nke nwere ụyọkọ mkpụrụ vaịnị. Mmadụ abụọ butere ya
n'osisi tinyere ụfọdụ mkpụrụ osisi pomegranet na fiig.
24 A kpọrọ ebe ahụ Ndagwurugwu Eshkọl, n'ihi ụyọkọ
mkpụrụ osisi vaịnị ndị Izrel gbutere n'ebe ahụ. 25 Mgbe
iri abalị anọ gasịrị, ndị nledo a sitere n'ije ha lọghachi. 26
Ha lọtara bịakwute Mosis na Erọn na nzukọ niile nke
ụmụ Izrel, na Kadesh nke dị n'ọzara Paran. Ndị nledo
ahụ kọrọ akụkọ otu ha si gaa n'ọgbakọ ụmụ Izrel niile.
Gosikwa mkpụrụ osisi si n'ala ahụ. 27 Nke a bụ akụkọ ha
kọọrọ Mosis, "Anyị ruru n'ala ahụ ị sị anyị gaa leta. Ọ

bụkwa ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya.
Ndị a bụ mkpụrụ osisi si n'ala ahụ. 28 Ma ndị bi n'obodo
ahụ siri ike. Obodo ha buru ibu bụrụkwa nke e wusiri
ike. Anyị hụkwara ụmụ ụmụ Anak n'ebe ahụ. 29 Ndị
Amalek bi na Negev, ndị Het na ndị Jebus na ndị Amọrait
bi n'ala ugwu ugwu. Ma n'akụkụ osimiri Mediterenịan
na ndagwurugwu mmiri Jọdan ka ndị Kenan bi." 30 Ma
Kaleb kwuru okwu mere ka obi sie ndị Izrel ike n'oge a ha
guzoro n'ihu Mosis sị ha, "Ka anyị gaanụ otu ihu nweta
ala ahụ. N'ihi na anyị nwere ike imeri ha." 31 Ma ndị
nledo ahụ soro ya gaa zara sị, "Anyị enweghị ike ibu agha
megide ndị a; ha dị ike karịa anyị." 32 Ndị a gbasara akụkọ
ọjọọ n'etiti ụmụ Izrel banyere ala ahụ ha gara ledoo. Ha
sịrị, "Ala ahụ anyị gara ledoo anya bụ ala na-eripịa ndị
bi n'ime ya. Ndị niile anyị hụrụ n'ebe ahụ gbara nnọọ
dimkpa 33 Anyị hụrụ ndị Nefilim n'ebe ahụ (ndị bụ ụmụ
ụmụ Anak, ndị sitere na ndị Nefilim). N'anya anyị, anyị
dịka ụkpana n'ebe ha nọ, otu a ka anyị dịkwa n'anya ha."
14 N'abalị ahụ, ọgbakọ Izrel niile weliri olu ha bido iti
mkpu akwa. Ha kwagidere akwa a abalị niile. 2 Ndị Izrel
niile tamuru ntamu megide Mosis na Erọn. Ọgbakọ ahụ
niile sị ha, "Ọ gaara aka mma ma a sị na anyị nwụrụ
n'ala Ijipt maọbụ n'ọzara a. 3 Gịnị mere Onyenwe anyị ji
akpọbata anyị n'ala a ime ka anyị daa n'ihu mma agha.
Ndị nwunye anyị na ụmụ anyị ga-aghọ ndị a dọtara
n'agha. Ọ garaghị akara anyị mma ịlaghachi azụ n'Ijipt?"
4 Ya mere ha kwekọrịtara n'etiti onwe ha sị, "Ka anyị
họpụtaranụ onwe anyị onyendu ga-edughachi anyị azụ
n'Ijipt." 5 Mgbe ahụ, Mosis na Erọn dara kpuo ihu n'ala

n’ihu ọgbakọ ndị Izrel niile zukọtara n’ebe ahụ. 6 Mmadụ
abụọ n’ime ndị nledo ahụ, Joshua nwa Nun na Kaleb nwa
Jefune, dọwara uwe ha. 7 Ha gwara nzukọ Izrel sị, “Ala
ahụ anyị gara ledoo anya bụ ala mara mma. 8 Ọ bụrụ na
ihe banyere anyị na-atọ Onyenwe anyị ụtọ, ọ ga-edu anyị
bata n’ala ahụ, ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru
na ya. 9 Unu enupukwala isi megide Onyenwe anyị. Unu
atụkwala egwu ndị bi n’ime ala ahụ, n’ihi na anyị ga-
emeri ha. Onyenwe anyị nọnyeere anyị. O wepụkwala aka
nchebe ya n’ahụ ha. Unu atụla egwu ha.” 10 Ma naanị
nzaghachi ọgbakọ ndị Izrel nyere n’ihi okwu nkasiobi ndị
a bụ iche uche otu ha ga-esi jiri nkume tugbuo Joshua
na Kaleb. N’oge a, ebube Onyenwe anyị pụtara ihe n’ụlọ
nzute ahụ nye ndị Izrel niile. 11 Onyenwe anyị gwara
Mosis okwu sị, “Ruo ole mgbe ka ndị a ga-anọgide na-
eleda m anya? Ruo ole mgbe ka ha ga-anọ ju ikwenye na
m, n’agbanyeghị ọtụtụ ihe ịrịbama nke m mere n’etiti
ha. 12 Aga m eji nrịa nrịa nke na-efe efe tigbuo ha. Napụ
ha ihe ha nwere. Ma aga m emekwa gị ka ị ghọọ mba
dị ukwuu, nke ga-adị ukwuu, dịkwa ike karịa ha.” 13
Ma Mosis rịọrọ Onyenwe anyị sị ya, “Gịnị ka ndị Ijipt
ga-eche banyere nke a, mgbe ha ga-anụ ya? Ha maara
nke ọma otu ị sịrị jiri ike gị napụta ndị a site n’etiti ha.
14 Ha agwakwala ndị bi n’obodo ndị a ihe banyere ya.
Ndị obodo ndị a anụla ihe banyere gị Onyenwe anyị,
matakwa na ị nọnyeere Izrel, na gị bụ Onyenwe anyị
na ndị Izrel na-ekwurịta okwu ihu na ihu. Ha anụkwala
na ogidi igwe ojii gị Onyenwe anyị na-eguzo n’elu, n’isi
anyị. Ha matakwara na ị na-edu anyị n’ime ogidi igwe ojii

n’ehihie, na n’ime ogidi na-enwu ọkụ n’abalị. **15** Ma ugbu
a, ọ bụrụ na i gbusie ndị gị a dum, mba niile nụrụla akụkọ
ndị a banyere gị ga-asị, **16** ‘Onyenwe anyị enweghị ike
ịkpọbata ndị a n’ala ahụ o kwere nkwa inye ha. Ọ bụ ya
mere o ji gbuo ha n’ọzara.’ **17** “Ugbu a ka Onyenwe anyị
gosi ike ya dị ukwuu, dịka i si kwuo. **18** Onyenwe anyị bụ
onye na-adịghị ewe iwe ọsịịsọ, onye jupụtara n’ịhụnanya,
onye na-agbaghara mmehie na nnupu isi. Ma ọ dịghị
ahapụ onye ikpe mara ka ọ laa na-anataghị ahụhụ, ọ na-
ata ụmụ ahụhụ n’ihi mmehie nna nna ha ruo n’ọgbọ nke
atọ na nke anọ. **19** Dịka ịdị ukwuu nke ịhụnanya gị si dị;
gbaghara mmehie nke ndị a mere, dịka i si agbaghara
ha kemgbe ha hapụrụ Ijipt ruo ugbu a.” **20** Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị zaghachiri Mosis sị ya, “Agbagharala m
ha dịka ị rịọrọ. **21** Ma dịka m na-adị ndụ na dịka ọ bụ
eziokwu na ụwa niile ga-ejupụta n’ebube Onyenwe anyị.
22 Ọ dịghị otu onye n’etiti ndị ikom niile hụrụla ebube m,
na ọrụ ịrịbama niile m rụrụ n’ime Ijipt, na n’ime ọzara
a, ma bụrụ onye nupuru isi nye m na onye nwaara m
ugboro iri ndị a, **23** o nweghị onye ọbụla n’ime ha ga-
ahụ ala ahụ m sitere n’ịṅụ iyi kwee nkwa inye nna nna
ha. O nweghị onye ọbụla n’ime ndị a lelịrị m ga-ahụ ala
ahụ anya. **24** Ma ohu m nwoke Kaleb bụ nwoke nwere
mmụọ dị iche. O rubeere m isi n’ihe niile. Aga m akpọbata
ya n’ala ahụ ọ banyere dịka onye nledo. Ụmụ ụmụ ya
niile ga-eketa ya. **25** Ma ugbu a, ebe ndị Izrel na-atụ ndị
Amalek na ndị Kenan bi n’ime ndagwurugwu ahụ egwu,
echi, unu ga-atụgharịa laghachi azụ n’ọzara ahụ; chee
ụzọ gaje Osimiri Uhie ahụ ihu.” **26** Onyenwe anyị gwara

Mosis na Erọn okwu sị, 27 “Ruo ole mgbe ka ọgbakọ ọjọọ
a ga-anọgide na-atamu ntamu megide m? N’ihi na anụla
m ntamu niile nke ndị Izrel a. 28 Gwa ha si, ‘Dị ka m na-
adị ndụ, ka Onyenwe anyị kwubiri, aga m emeso unu
mmeso dịka unu kwunyere ya na ntị m. 29 Unu niile
ga-anwụpịa n’ime ọzara a! Onye ọbụla n’ime unu niile
gbarala iri afọ abụọ maọbụ karịa, nke tamuru ntamu
megide m. 30 O nweghị onye ọbụla n’ime unu ga-abanye
n’ala ahụ, m sitere n’aka m welie elu ṅụọ iyi ime ka ọ
bụrụ ebe obibi unu, karịa Kaleb nwa Jefune na Joshua
nwa Nun. 31 Ma ebe unu tụrụ egwu sị na ụmụ unu na-aga
ibu ndị ohu nye ndị bi n’ala ahụ. Lee na aga m edubata ha
n’ime ala ahụ. Ha ga-eketakwa ala ahụ unu jụrụ, nke unu
ledara anya. 32 Ma unu onwe unu, ozu unu ga-ada aghara
aghara n’ọzara a. 33 Ụmụ unu ga-abụkwa ndị ọzụzụ atụrụ
n’ime ọzara a iri afọ anọ, na-ata ahụhụ n’ihi ekwesighị
ntụkwasị obi, ruo mgbe ozu onye ikpeazụ n’ime unu ga-
atọgbọrọ n’ime ọzara. 34 Iri afọ anọ ka unu ga-ata ahụhụ
n’ihi mmehie unu, matakwa ihe ọ pụtara bụ mụ iguzo
megide unu, ya bụ otu afọ ga-anọchi otu ụbọchị n’ime iri
ụbọchị anọ ahụ unu ji ledoo ala ahụ anya. 35 Mụ onwe m,
bụ Onyenwe anyị, ekwuola ya. Nke a ka m na-aghaghị
ime ka ọ dakwasị ajọ nzukọ ndị a, bụ ndị gbakọrọ megide
m. Ha ga-ezute ọgwụgwụ ha n’ọzara, n’ebe a ka ha ga-
anwụ.’” 36 Ya mere ndị ahụ Mosis zipụrụ iledo ala ahụ,
ndị ahụ lọtara mee ka ọgbakọ ụmụ Izrel tamuo ntamu
n’ihi akụkọ ọjọọ ha gbasara. 37 Ndị ikom ndị ahụ e si
n’ọnụ ha gbasaa akụkọ ọjọọ banyere ala ahụ, ka e ji nrịa
nrịa na-efe efe tigbuo n’ihu Onyenwe anyị. 38 N’ime ndị

ikom gara ledoo ala ahụ anya, ọ bụ naanị Joshua nwa Nun
na Kaleb nwa Jefune fọdụrụ ndụ. 39 Mgbe Mosis gwara
ụmụ Izrel okwu niile si n'ọnụ Onyenwe anyị, ha ruru
ụjụ dị ilu. 40 N'isi ụtụtụ echi ya, ha biliri n'oge bulie ije
ịga n'ala ugwu ugwu ahụ. Ha sịrị, "Anyị emehiela. Ugbu
a anyị ejikerela ije n'ala ahụ Onyenwe anyị kwere anyị
nkwa." 41 Ma Mosis zara sị ha, "Gịnị mere unu ji enupu
isi n'iwu Onyenwe anyị nyere? Nke a agaghị aga nke
ọma. 42 Unu arịgokwala, n'ihi na Onyenwe anyị anọghị
n'etiti unu. Ndị iro unu ga-emerikwa unu. 43 N'ihi na ndị
Amalek na ndị Kenan nọ na-eche unu n'ebe ahụ! Ebe ọ bụ
na unu esitela n'ebe Onyenwe anyị nọ wezuga onwe unu,
ọ gaghị anọnyere unu, unu ga-adakwa n'ihu mma agha."
44 N'agbanyeghịkwa nke a, na ha enweghị nkwado. Ha
rigooro ruo ebe kachasị elu n'obodo ahụ dị n'ugwu, ọ
bụ ezie na Mosis maọbụ igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị esighị n'ọmụma ụlọ ikwu ahụ pụọ. 45 Mgbe ahụ,
ndị Amalek na ndị Kenan bụ ndị bi n'obodo ugwu ahụ,
rịdatara lụso ha ọgụ. Tidaa ha n'ala ruo Homa.

15 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Gwa ụmụ
Izrel okwu sị ha, 'mgbe unu batara ala ahụ m na-enye
unu dịka ụlọ unu, 3 ọ bụrụ na unu echee n'ihu Onyenwe
anyị aja nsure ọkụ nke isisi ya dị ụtọ nye Onyenwe anyị,
maọbụ nke si n'igwe ehi, maọbụ nke si n'igwe ewu na
atụrụ, maọbụ aja nsure ọkụ, maọbụ aja ndị ọzọ, maka
imezu nkwa pụrụ iche maọbụ onyinye afọ ofufu, maọbụ
aja mmemme. 4 Onye wetara onyinye a aghaghị iweta
n'ihu Onyenwe anyị aja mkpụrụ ọka nke bụ ezi ụtụ ọka
ruru lita abụọ nke e ji mmanụ ruru otu lita gwakọtaa.

5 Ọ ga-eweta otu lita mmanya dịka onyinye ihe ọṅụṅụ
maka nwa atụrụ ọbụla e ji chụọ aja nsure ọkụ maọbụ
aja ụzọ. 6 "'Ọ bụrụ nwa ebule ka e ji achụ aja ahụ, weta
lita ezi ụtụ ọka anọ na ọkara, nke a gwakọtara ya na
mmanụ jitụ ntakịrị karịa otu lita, 7 tinyekwa ya mmanya
jitụ ihe nta karịa otu lita ka ọ bụrụ onyinye ihe ọṅụṅụ
nye ha, dịka aja nke isisi ya dị ụtọ nye Onyenwe anyị.
8 "'Mgbe i ji nwa oke ehi chụọ aja nsure ọkụ, maọbụ
aja imezu nkwa, maọbụ aja udo nye Onyenwe anyị, 9
tinyere oke ehi ahụ, ị ghaghị iji ezi ụtụ ọka ruru lita isii
na ọkara, nke a gwakọtara ya na mmanụ ruru lita abụọ.
10 Wetakwa lita mmanya abụọ nke ga-abụ onyinye ihe
ọṅụṅụ. Ọ ga-abụ onyinye e sitere n'ọkụ nye, nke isisi
ya dị ụtọ nye Onyenwe anyị. 11 Nke a bụ usoro a ga-
agbaso n'oge ọbụla e ji nwa oke ehi, maọbụ nwa ebule,
maọbụ nwa atụrụ, maọbụ nwa ewu chụọ aja. 12 Meenụ
ya maka anụ ụlọ ọbụla n'oge niile ọbụla unu na-achụ
aja. 13 "'Onye ọbụla bụ nwa afọ ala aghaghị ime ihe ndị a
mgbe ọbụla o wetara onyinye e sitere n'ọkụ nye dịka
onyinye isisi ya dị ụtọ nye Onyenwe anyị. 14 N'ọgbọ niile
na-abịa, mgbe ọbụla onye ọbịa, maọbụ onye ọzọ bi n'etiti
unu wetara onyinye e sitere n'ọkụ nye, nke isisi ya dị ụtọ
nye Onyenwe anyị, ọ ghaghị ịgbaso ụzọ a nye onyinye ya.
15 Ọgbakọ ụmụ Izrel ga-enwe otu iwu ga-adịrị unu na
ndị ọbịa bi n'etiti unu. Nke a bụ ụkpụrụ ebighị ebi ga-
adịrị ọgbọ niile na-abịa. Unu na ndị ọbịa ga-abụ otu n'ihu
Onyenwe anyị. 16 Otu iwu na otu ụkpụrụ bụ ihe ga-adịrị
onye ọbụla, diala na ndị ọbịa bi n'etiti unu.'" 17 Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 18 "Gwa ndị Izrel okwu

sị ha, ‘mgbe unu banyere n’ala ahụ m na-akpọbata unu
n’ime ya, 19 ọ bụrụ na unu erie nri dị n’ala ahụ, wetanụ
ụfọdụ n’ime nri ahụ dịka onyinye nye Onyenwe anyị. 20
Wetanụ ogbe achịcha site n’ọka mbụ unu ga-akwọ, chee
ya n’ihu Onyenwe anyị dịka onyinye e wetara site n’ebe
ịzọcha ọka. 21 Unu aghaghị inye Onyenwe anyị onyinye
a sitere n’ọka mbụ ọbụla unu kwọrọ, site n’ọgbọ ruo
n’ọgbọ. 22 “‘Ọ bụrụ na unu amaghị ama ghara idebe iwu
ndị a niile Onyenwe anyị nyere site n’aka Mosis, 23 bụ
iwu ndị a niile Onyenwe anyị nyere unu site n’aka Mosis,
site n’ụbọchị ahụ Onyenwe anyị nyere ha ruo n’ọgbọ niile
nke na-abịa. 24 Ọ bụrụ na e mere ya na-amaghị ama, ọ
bụrụ na ọgbakọ ụmụ Izrel amaghị ama mee ya, mgbe
ahụ, ọgbakọ ụmụ Izrel ga-eji nwa oke ehi chụọ aja nsure
ọkụ, aja na-esi isi ụtọ nke Onyenwe anyị na-anabata.
Aghaghị iwetakwa mkpụrụ ọka, na onyinye ihe ọṅụṅụ
nke ya na aja ahụ so, tinyere otu mkpi maka aja mmehie.
25 Onye nchụaja ga-ekpuchitere nzukọ Izrel niile mmehie
ha. A ga-agbagharakwa ha mmehie ha niile, n’ihi na ọ
bụ mmehie ha mere na-amaghị ama. Ha e cheela n’ihu
Onyenwe anyị aja onyinye nri n’ihi amaghị ama ha ya na
aja mmehie. 26 A ga-agbaghara nzukọ Izrel niile na ndị
ọbịa nọ n’etiti ha mmehie ha, n’ihi na mmadụ ndị a niile
akpachaghị anya mehie. 27 “‘Ọ bụrụ na ọ bụ naanị otu
onye mehiere na-amaghị ama, ọ ga-eweta nwa nne ewu
gbara otu afọ maka aja mmehie. 28 Onye nchụaja a ga-eji
ya chụọ aja ikpuchitere onye ahụ na-amaghị ama mehie
mmehie ya n’ihu Onyenwe anyị. Mgbe ekpuchichara
mmehie ya, a ga-agbaghara onye ahụ. 29 Ọ bụ otu iwu a

dịrị onye ọbụla mehiere na-amaghị ama, maọbụ nwa afọ
Izrel, maọbụ onye ọbịa nke bi n’etiti unu. 30 “‘Ma onye
ọbụla kpachapụrụ anya mehie, maọbụ nwa afọ maọbụ
onye ọbịa, nke na-ekwulu Onyenwe anyị, a ga-ebipụ onye
dị otu a site n’etiti ndị Izrel. 31 N’ihi na ha eledala okwu
Onyenwe anyị anya, mebie ihe o nyere n’iwu. A ghaghị
ibipụ onye dị otu a, mmehie ha ga-adịkwa ha n’isi.’” 32
Mgbe ụmụ Izrel nọ n’ọzara, e jidere otu onye n’ime ha ka
ọ na-akpa nkụ n’ụbọchị izuike. 33 Ndị hụrụ ya ebe ọ na-
akpa nkụ duuru ya jekwuru Mosis na Erọn na ọgbakọ
ụmụ Izrel. 34 Ha tinyere ya n’ụlọ mkpọrọ n’ihi na o doghị
anya ihe e kwesiri ime ya. 35 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị ya, “Nwoke a ghaghị ịnwụ. Ọgbakọ
Izrel niile ga-atụ ya nkume n’azụ obodo.” 36 Ya mere,
ọgbakọ ahụ kpọpụrụ ya n’azụ obodo jiri nkume tugbuo
ya, dịka Onyenwe anyị nyere Mosis n’iwu. 37 Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 38 “Gwa ụmụ Izrel okwu sị
ha, ‘N’ọgbọ niile na-abịa unu ga-adụnye eriri akwa n’ọnụ
ala ala uwe unu. Unu ga-eji eriri na-acha anụnụ anụnụ
dụnye ya. 39 Eriri akwa ndị a dị n’ọnụ ọnụ uwe unu ga-
eme ka unu cheta iwu niile Onyenwe anyị nyere unu. Ka
unu rube isi na ha hapụ imerụ onwe unu site na ịgbaso
ihe ọjọọ niile na-agụ obi unu na anya unu. 40 Mgbe ahụ
unu ga-echeta irube isi n’iwu m niile, bụrụ ndị e doro nsọ
nye Chineke unu. 41 Abụ m Onyenwe anyị Chineke unu,
onye si n’ala Ijipt kpọpụta unu ịbụ Chineke unu. Abụ m
Onyenwe anyị Chineke unu.’”

16 Ugbu a, Kora nwa Izha, nwa Kohat, nwa Livayị, na
ụfọdụ ndị agbụrụ Ruben bụ Datan, na Abiram ụmụ Eliab,

na On, nwa Pelet nupuru isi 2 bilie imegide Mosis. Ndị
so ha bụ narị ndị ikom abụọ na iri ise, ndị ndu a maara
nke ọma, ndị so nọdụ n'ụlọ nzukọ ukwuu ndị Izrel. 3
Ha kpọrọ ọgbakọ imegide Mosis na Erọn sị ha, "Omume
unu agafeela oke! Ọgbakọ Izrel dị nsọ, onye ọbụla n'ime
ha kwa. Onyenwe anyị nọnyeere ha. Gịnị mere unu ji
ebuli onwe unu elu karịa ọgbakọ Onyenwe anyị?" 4 Mgbe
Mosis nụrụ ihe ndị a ha kwuru, ọ dara n'ala kpuo ihu ya
n'ala. 5 Mgbe ahụ, ọ gwara Kora na ndị niile sonyeere ya,
sị, "N'ụtụtụ echi, Onyenwe anyị ga-eme ka amara ndị
bụ ndị ya na onye dị nsọ. Ọ ga-eme ka onye ahụ bịaruo
ya nso. Onye ọ ga-ahọpụta ka ọ ga-emekwa ka ọ bịaruo
ya nso. 6 Lee ihe ị ga-eme, Echi gị onwe gị Kora, na ndị
niile nọnyeere gị, chịrịnụ ihe igụ ọkụ, 7 mụnye ha ọkụ.
Tinyekwanụ ụda na-esi isi ụtọ n'ime ha, were ha bịa n'ihu
Onyenwe anyị. Onye ahụ Onyenwe anyị họpụtara ga-
abụ onye ahụ dị nsọ. O zuorola unu, unu ụmụ Livayị!" 8
Mgbe ahụ, Mosis gwakwara Kora okwu ọzọ sị ya, "Ugbu a,
geenụ ntị, unu ndị Livayị! 9 Ọ bụ ihe dị nta n'anya unu
na Chineke nke Izrel kewapụtara unu site na nzukọ ndị
Izrel niile, mee ka unu bịaruo ya nso, n'ihi ije ozi n'ụlọ
nzute Onyenwe anyị, nakwa iguzo n'ihu nzukọ Izrel niile
ijere ha ozi? 10 Ọ kpọbatala gị na ndị Livayị ibe gị nso
ebe ọ nọ. Ugbu a, unu na-achọkwa ọrụ nchụaja? 11 Ọ bụ
Onyenwe anyị ka gị na ndị sonyeere gị gbara izu megide.
Onye ka Erọn bụ unu ji atamu ntamu megide ya?" 12
Mgbe ahụ, Mosis ziri ozi ka a kpọọ Datan na Abiram, ụmụ
ndị ikom Eliab, ma ha sịrị, "Anyị agaghị abịa. 13 Ọ bụ na o
zurughị gị na i si n'ala Ijipt ebe mmiri ara ehi na mmanụ

aṅụ na-eru kpọpụta anyị igbuchapụ anyị n'ọzara a? Ugbu
a ị chọkwara ime onwe gị onyenwe anyị? 14 Nke kachasị
nke, ị kpọbatabeghị anyị n'ala mmiri ara ehi na mmanụ
aṅụ na-eru na ya. I nyebeghị anyị ihe nketa ala ubi na
ubi vaịnị. Ị chọrọ ịghụpụsị ndị ikom ndị a mkpụrụ anya?
Anyị agaghị abịa!" 15 Mgbe ahụ, oke iwe were Mosis. Ọ
kpọkuru Onyenwe anyị sị ya, "Anabatakwala aja ha niile!
Ọ dịbeghị oge m naara ha ihe ọbụla, ọbụladị otu ịnyịnya
ibu! O nwekwaghị onye ọbụla n'ime ha m mejọrọ." 16
Mgbe ahụ, Mosis sịrị Kora, "Echi, gị na ndị na-esonyere gị
ga-apụta bịa n'ihu Onyenwe anyị. Erọn ga-abịakwa. 17
Nwoke ọbụla ga-eweta ihe ịgụ ọkụ nke ya, tinye ya ụda
na-esi isi ụtọ, chee ha n'ihu Onyenwe anyị. Ha niile dị ihe
ịgụ ọkụ narị abụọ na iri ise. Gị na Erọn ga-ejikwa nke
unu bịa." 18 Ya mere, nwoke ọbụla wetara ihe ịgụ ọkụ
nke ya, mụnye ya ọkụ, ma tinye ya ụda na-esi isi ụtọ. Ha
niile guzoro n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ, ha na Mosis na
Erọn. 19 Mgbe Kora kpọkọtara ndị na-eso ya imegide
Mosis na Erọn n'ihu ọnụ ụzọ ụlọ nzute, ebube Onyenwe
anyị pụtara ihe nye ọgbakọ Izrel niile. 20 Onyenwe anyị
gwara Mosis na Erọn okwu sị, 21 "Sitenụ n'etiti ọgbakọ
ndị a pụọ, ka m bibie ha n'otu ntabi anya." 22 Ma Mosis
na Erọn dara kpuo ihu n'ala n'ihu Onyenwe anyị rịọọ ya
sị, "O Chineke, gị bụ Chineke nwe ndụ mmadụ niile, ị ga-
ewe iwe megide nzukọ niile n'ihi mmehie otu onye?"
23 Ma Onyenwe anyị zara Mosis sị ya, 24 "Gwa nzukọ
Izrel niile sị ha, 'Wezuganụ onwe unu site n'ụlọ ikwu
Kora, Datan na Abiram.'" 25 Mosis biliri jekwuru Datan
na Abiram, ndị okenye Izrel sokwa Mosis. 26 Mgbe Mosis

ruru n’ebe ahụ, ọ dọrọ nzukọ Izrel aka na ntị sị, “Ngwa,
sinụ n’ụlọ ndị ọjọọ a wezuga onwe unu. Unu ebitụkwala
ihe ọbụla bụ nke ha aka. Ma ọ bụghị otu a, a ga-agụnyekọ
unu na mmehie ha, lakọọ unu na ha n’iyi.” **27** Ya mere
mmadụ niile wezugara onwe ha site n’ọmụma ụlọ ikwu
Kora, na Datan na Abiram. Ma Datan na Abiram pụtara
guzoro n’ọnụ ụzọ ụlọ ikwu ha, ha onwe ha na ndị nwunye
ha niile, na ụmụ ha niile, na ụmụntakịrị ha niile. **28** Mgbe
ahụ, Mosis kwuru sị, “Ugbu a ka unu ga-amata na ọ bụ
Onyenwe anyị zitere m ime ihe ndị a niile m mere. N’ihi
na-emeghị m ha site n’uche nke onwe m. **29** Ọ bụrụ na
ndị ikom ndị a anwụọ ọnwụ chi ha, bụ ụdị nleta nke dịrị
mmadụ ọbụla, mgbe ahụ, matanụ na ọ bụghị Onyenwe
anyị zitere m. **30** Ma ọ bụrụ na Onyenwe anyị emee ihe
ọhụrụ dị iche, mee ka ala meghee ọnụ ya, lodaa ndị a
niile, na ihe niile bụ nke ha, si otu a mee ka ha rịda n’ala
ili na ndụ, mgbe ahụ, unu ga-amata na ndị ikom ndị a
eledala Onyenwe anyị anya.” **(Sheol h7585)** **31** Mgbe Mosis
kpụ okwu a n’ọnụ ya, lee ala ahụ Kora, na Datan, na
Abiram, na ndị ezinaụlọ ha niile guzo n’elu ya kewara
abụọ n’otu ntabi anya ahụ, **32** ala ahụ meghere ọnụ ya,
loo ha, na ezinaụlọ ha niile, na ndị ahụ niile so Kora, na
ihe niile ha nwere. **33** Ha niile rịdaruru n’ala ndị nwụrụ
anwụ na ndụ. Ala ahụ kpuchikwara ha niile, si otu a
mee ka ha laa n’iyi. **(Sheol h7585)** **34** Ndị Izrel niile nọ ha
gburugburu gbara ọsọ, mgbe ha tiri mkpu akwa, na-asị,
“Ala na-agakwa iloda anyị.” **35** Mgbe ahụ, ọkụ si n’ebe
Onyenwe anyị nọ dara, rechapụ narị mmadụ abụọ na iri
ise ndị ahụ na-enye onyinye aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ.

36 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 37 "Gwa Elieza
nwa Erọn, onye nchụaja, ka o site n'ọkụ ahụ wepụta ihe
ịgụ ọkụ ndị ahụ niile n'ihi na ha dị nsọ. Ọ ga-ekposakwa
icheku ọkụ niile n'akụkụ niile. 38 Ha bụ ihe ịgụ ọkụ nke
ndị ikom sitere na mmehie ha tufuo ndụ ha. Ka etipịa
ihe ịgụ ọkụ ndị ahụ. Mee ha ka ha ghọọ ihe sara mbara
nke a ga-eji machite ebe ịchụ aja, n'ihi na e chere ha
n'ihu Onyenwe anyị, ha aghọọla ihe dị nsọ. Ka ha bụrụ
ihe ịrịbama nye ndị Izrel niile." 39 Ya mere Elieza, onye
nchụaja, chịkọtara ihe ịgụ ọkụ bronz ndị ahụ nke ndị ahụ
a kpọrọ ọkụ wetara, tipịa ha, mee ka ha ghọọ ihe sara
mbara e ji ekpuchi ebe ịchụ aja, 40 dịka Onyenwe anyị
nyere ya n'iwu site n'ọnụ Mosis. Ka ọ bụrụ ihe ncheta
nye ndị Izrel niile na onye mba ọzọ a na-enyeghị ike, nke
na-esiteghị n'agbụrụ Erọn, ekwesighị ịbịaru Onyenwe
anyị nso isure aja nsure ọkụ nye ya, ka ihe mere Kora
na ndị sonyere ya ghara ime ha. 41 Ma n'ụtụtụ echi ya,
nzukọ Izrel niile malitere itamu ntamu megide Mosis
na Erọn sị, "Unu egbuchaala ndị nke Onyenwe anyị." 42
Ma mgbe ọgbakọ Izrel zukọtara imegide Mosis na Erọn,
mgbe ha chere ihu n'ụlọ nzute, na mberede, igwe ojii
kpuchiri ụlọ nzute ahụ, ebube Onyenwe anyị pụtakwara
ihe. 43 Mgbe ahụ, Mosis na Erọn gara n'ihu ụlọ nzute
ahụ. 44 Ma Onyenwe anyị gwara Mosis sị, 45 "Sinụ n'etiti
ọgbakọ a pụọ ka m bibie ha n'otu ntabi anya." Ha dara
kpuo ihu n'ala. 46 Mgbe ahụ, Mosis sịrị Erọn, "Ngwa,
were ihe ịgụ ọkụ ma site n'ebe ịchụ aja gụnye ya ọkụ.
Tinye ya ụda na-esi isi ụtọ. Burukwa ya gaa ngwangwa
n'etiti nzukọ Izrel ka i kpuchiere ha mmehie ha, n'ihi na

iwe ọkụ Onyenwe anyị adakwasịla ha. Nrịa nrịa na-efe efe
amalitekwalarị ibibi ha." 47 Erọn mere dịka Mosis kwuru.
O mere ngwangwa gbaba n'etiti ndị Izrel n'ihi na nrịa nrịa
ahụ ebidola n'ezie ịdakwasị ha. Erọn mụnyere ụda na-esi
isi ụtọ ahụ ọkụ, si otu ahụ kpuchiere ha mmehie ha niile.
48 O guzokwara n'etiti ndị dị ndụ na ndị nwụrụ anwụ
tutu ihe otiti ahụ akwụsị. 49 Ma ihe otiti ahụ egbuolarị
puku mmadụ iri, puku anọ na narị asaa. A gụnyeghị ndị
niile ahụ so Kora nwụọ n'ụbọchị gara aga. 50 Mgbe ahụ,
Erọn laghachikwutere Mosis n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ,
n'ihi na nrịa nrịa ahụ na-efe efe akwụsịla.

17 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2
"Gwa ụmụ Izrel okwu, sitekwa n'aka ha nata mkpanaka
iri na abụọ otu mkpanaka n'isi onyendu nke ebo ọbụla.
Dekwasị aha onyendu ọbụla n'ahụ mkpanaka nke ya.
3 Ma n'elu mkpanaka Livayị dekwasị aha Erọn. A ga-
enwe otu mkpanaka maka onyendu ebo ọbụla. 4 Tinye
mkpanaka ndị a niile n'ime ụlọ nzute, n'ihu Ihe Ama ahụ,
ebe m na-ezute gị. 5 Mkpanaka nke onye ahụ m họpụtara
ga-ama ifuru ndụ. M ga-ewezugakwa ntamu niile nke ndị
Izrel site n'ebe m nọ, bụ nke ha na-atamu megide unu." 6
Ya mere, Mosis gwara ndị Izrel okwu ndị a. Ndị ndu ha
nyere ya mkpanaka iri na abụọ, otu mkpanaka n'isi otu
onyeisi maka onyeisi ebo ha n'otu n'otu. Mkpanaka Erọn
dịkwa n'etiti nke ha. 7 Mosis chịịrị ha niile dozie ha n'ihu
Onyenwe anyị n'ime ime ụlọ nzute Ihe Ama ahụ. 8 N'echi
ya, Mosis banyere n'ụlọ nzute Ihe Ama ahụ chọpụta na ọ
bụghị naanị na mkpanaka Erọn, onye nọchitere anya ebo
Livayị, amaala ifuru, kama na ọ waala okoko ma mịakwa

mkpụrụ osisi chara acha a na-akpọ alụmọnd. 9 Mgbe ahụ,
Mosis sitere n'ihu Onyenwe anyị wepụta mkpanaka ndị
ahụ niile gosi ha ndị Izrel niile. Ha hụrụ ha, ma nwoke
ọbụla weghachiri mkpara osisi nke ya. 10 Onyenwe anyị
gwara Mosis sị, "Tinye mkpanaka Erọn n'ihu Ihe Ama
ahụ, ka ọ dịgide n'ebe ahụ dịka ihe ama nye ndị nnupu
isi. Nke a ga-eme ka ntamu ndị a megide m kwụsị, ka ha
ghara ịnwụ." 11 Ya mere, Mosis mezuru ihe niile dịka
Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. 12 Ma ndị Izrel zara Mosis
sị ya, "Ndị nwụrụ anwụ ka anyị bụ! Ofufu ka anyị furu.
N'ezie anyị bụ ndị furu efu. 13 Onye ọbụla bịaruru nso
ebe obibi Onyenwe anyị ga-anwụ. Anyị niile ga-anwụ?"

18 Onyenwe anyị gwara Erọn sị, "Gị, na ụmụ gị ndị ikom
gị, na ezinaụlọ nna gị ga-ebu ahụhụ ajọ omume metụtara
ebe nsọ ahụ. Gị na ụmụ gị ndị ikom naanị ka ọ dị n'aka
ịsa ajụjụ ihe ọjọọ ọbụla banyere ọrụ nchụaja. 2 Site n'ebo
unu kpọbata ụmụnna gị ndị Livayị ka ha sonyere gị ma
nyere gị aka mgbe gị na ụmụ gị ndị ikom na-eje ozi n'ụlọ
nzute Ihe Ama. 3 Ha ga-anọ gị n'okpuru ije ozi niile n'ụlọ
nzute, ma ha agaghị abịaru nso ngwongwo e ji chọọ ebe
nsọ ahụ mma, maọbụ n'ebe ịchụ aja. Ma ọ bụghị otu a, gị
na ha ga-anwụ. 4 Ha ka ọ dịrị, isonye gị n'ilekọta ụlọ
ikwu ahụ, ya bụ, ihe niile metụtara ụlọ ikwu anya. O
nweghị onye ọzọ nke ga-abịa nso ebe ị nọ. 5 "Gị ka ọ dịrị
ilekọta ihe niile metụtara ebe nsọ ahụ, na ebe ịchụ aja
ahụ, ka oke iwe Onyenwe anyị ghara ịdakwasị onye ọbụla
n'ala Izrel ọzọ. 6 Mụ onwe m ahọpụtala ụmụnna gị ndị
Livayị site n'etiti ndị Izrel, were ha nye gị dịka onyinye,
ka ha bụrụ ndị e doro nsọ nye Onyenwe anyị maka ịrụ

ọrụ ụlọ nzute. 7 Ma ọ bụ naanị gị, na ụmụ gị ndị ikom,
ga-aga ozi dịka ndị nchụaja, ozi metụtara ebe ịchụ aja,
na ihe niile dị n'azụ akwa mgbochi ahụ. Ana m enye gị
ọrụ nchụaja dịka onyinye. Onye ọbụla ọzọ bịara nso ebe
nsọ ahụ ga-anwụ." 8 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara
Erọn okwu sị ya, "Mụ onwe m emeela gị onye nlekọta
onyinye niile a na-eche n'ihu m, onyinye niile dị nsọ nke
ụmụ Izrel wetara m ka m na-enye gị na ụmụ gị ndị ikom
dịka oke ruuru unu site n'ụkpụrụ ebighị ebi. 9 Unu ga-
enwere akụkụ aja ahụ kachasị nsọ nke a na-edopụ iche
site n'ọkụ. Site n'onyinye niile nke a na-ewetara m, bụ
onyinye mkpụrụ ọka maọbụ aja mmehie maọbụ aja ikpe
ọmụma, ndị ahụ a na-edopụ iche dịka ihe kachasị nsọ, ha
ga-abụ oke gị na ụmụ gị ndị ikom. 10 A ga-eri ha dịka
ihe dịkarịrị nsọ. Nwa nwoke ọbụla ga-eri ya. Unu ga-agụ
ha dịka ihe dị nsọ. 11 "Nke a bụkwa nke gị: Ihe ọbụla
nke ewezugara site n'onyinye nke aja mfufe niile nke
ndị Izrel wetara. Mụ onwe m na-ewere nke a nye gị na
ụmụ gị ndị ikom, na ụmụ gị ndị inyom dịka oke unu
n'ụkpụrụ ebighị ebi. Onye ọbụla nke dooro onwe ya ọcha
n'ezinaụlọ nwere ike iri ya. 12 "Ana m enye gị mmanụ
oliv nke kachasị mma, na mmanya ọhụrụ nke kachasị
mma na ọka, bụ mkpụrụ mbụ nke owuwe ihe ubi ha na-
ewetara Onyenwe anyị. 13 Mkpụrụ mbụ nke ihe niile dị
n'ala nke ha na-ewebatara Onyenwe anyị, ga-abụ nke gị.
Onye ọbụla nke dị ọcha n'ezinaụlọ unu nwere ike iso rie
ya. 14 "Ihe niile e doro nsọ n'ala Izrel niile nye Onyenwe
anyị bụ nke gị. 15 Ihe niile e bụ ụzọ mụọ, ma mmadụ
ma anụ ụlọ, nke e nyere Onyenwe anyị dịka onyinye, bụ

nke gị. Ma unu aghaghị ịgbara ụmụ ndị ikom niile e bụ
ụzọ mụọ, na ụmụ oke anụ ụlọ niile e bụ ụzọ mụọ ndị
na-adịghị ọcha. **16** Mgbe ha dị otu ọnwa, a ga-eji shekel
ọlaọcha ise, n'usoro shekel ebe nsọ, nke bụ iri ihe ọtụtụ
gera abụọ gbapụta ha. **17** "Ma a gaghị agbara nwa ehi
mbụ, maọbụ nwa atụrụ mbụ maọbụ nwa ewu mbụ. Ha
dị nsọ. Fesa ọbara ha n'elu ebe ịchụ aja ahụ, ma kpọọ
abụba ha ọkụ dịka onyinye e nyere site n'ọkụ, nke na-
esi isi ụtọ nye Onyenwe anyị. **18** Ozu anụ ndị a niile e
gburu ga-abụ nke gị, dịka obi anụ na apata ụkwụ aka nri
anụ nke aja mfufe a na-eche n'ihu Onyenwe anyị n'ebe
ịchụ aja si bụrụ nke gị. **19** Ihe ọbụla e dopụrụ iche site
n'onyinye nsọ niile ụmụ Izrel chere n'ihu Onyenwe anyị
ka m na-enye gị na ụmụ gị ndị ikom, na ụmụ gị ndị inyom
dịka oke ruuru unu n'ụkpụrụ ebighị ebi. Ọ bụ ọgbụgba
ndụ nnu ebighị ebi n'ihu Onyenwe anyị nye gị na ụmụ
ụmụ gị." **20** Onyenwe anyị gwara Erọn okwu sị ya, "Unu
agaghị enwe ihe nketa nke ala, a gaghị ekenyekwa unu
ala ọbụla n'ala Izrel niile. N'ihi na mụ onwe m bụ oke na
ihe nketa unu nwere n'etiti ụmụ Izrel. **21** "Enyela m ndị
Livayị, onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri ahụ ụmụ Izrel niile na-
akwụbatara m. Nke a bụ ihe nketa ha n'ihi ọrụ ha na-
arụ n'ụlọ nzute. **22** Site ugbu a gaa n'ihu, o nweghị onye
Izrel ọbụla kwesiri ịbịa nso ụlọ nzute ahụ, ka ha ghara
iwetara onwe ha ikpe ọmụma, mmehie na ọnwụ. **23** Ọ bụ
naanị ụmụ Livayị ga-arụ ọrụ n'ụlọ nzute ahụ. Ha ka ọ
dịrị ibu ahụhụ ajọ omume ọbụla banyere ejezighị ozi nke
ụlọ nzute. Ụkpụrụ a ga-adị ebighị ebi ruo ọgbọ niile dị
n'ihu. Ndị Livayị agaghị enwe ihe nketa nke aka ha n'etiti

ụmụ Izrel. 24 Kama, enyela m ndị Livayị onyinye otu ụzọ
n'ime ụzọ iri ahụ niile ndị Izrel na-ewetara Onyenwe
anyị ka ọ bụrụ ihe nketa ha. Ọ bụ nke a mere m ji kwuo
sị, 'Ha agaghị enweta ihe nketa n'etiti ụmụ Izrel.'" 25
Onyenwe anyị gwakwara Mosis okwu sị, 26 "Gwa ndị
Livayị okwu sị, 'Mgbe unu si n'aka ụmụ Izrel nata onyinye
otu ụzọ n'ime ụzọ iri ahụ m nyere unu dịka ihe nketa,
unu aghaghị isite n'onyinye ahụ nye otu ụzọ n'ime ụzọ
iri dịka onyinye nye Onyenwe anyị. 27 A ga-agụ onyinye
unu wetara dịka ọ bụ onyinye ọka unu si n'ebe ịzọcha ọka
weta, maọbụ dịka mmanya unu si n'ebe ịzọcha mmanya
weta. 28 N'ụzọ dị otu a, unu onwe unu ga-eche onyinye
unu n'ihu Onyenwe anyị site n'onyinye otu ụzọ n'ime
ụzọ iri unu si n'aka ụmụ Izrel nata. Site n'onyinye ndị
a unu natara, unu ga-enye Erọn onye nchụaja onyinye
ahụ ruuru Onyenwe anyị. 29 Onyinye unu ga-enye dịka
nke ruuru Onyenwe anyị ga-abụ akụkụ onyinye ndị ahụ
kachasị mma, na ndị kachasị ịdị nsọ.' 30 "Gwa ndị Livayị
okwu sị ha, 'Mgbe unu wetara akụkụ onyinye ndị ahụ
kachasị mma, a ga-agụnyere unu ya dịka a ga-asị na ọ bụ
onyinye unu si n'ebe ịzọcha ọka, na n'ebe ịzọcha mmanya
vaịnị unu weta. 31 Unu na ezinaụlọ unu nwere ike iri
ndị fọdụrụ n'ụlọ unu, maọbụ n'ebe ọbụla masịrị unu,
n'ihi na ha bụ ụgwọ ọrụ unu n'ihi ozi niile unu jere n'ụlọ
nzute. 32 Ikpe ọmụma agaghị adịrị unu mgbe unu na-eri
ya ma ọ bụrụ na unu chere onyinye ndị ahụ kachasị mma
n'ihu Onyenwe anyị. Ma kpachapụnụ anya hụ na unu e
merụghị onyinye ndị a dị nsọ ụmụ Izrel webatara. Ọ bụrụ
na unu emee nke a, unu ga-anwụ.'"

19 Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị ha, 2
"Ndị a bụ ụkpụrụ dị n'iwu ahụ Onyenwe anyị nyere. Gwa
ụmụ Izrel ka ha wetara gị nwa nne ehi na-acha uhie uhie
nke na-enweghị ntụpọ, na nke ụdọ yoku na-agabeghị
n'olu ya. 3 Nye ya Elieza onye nchụaja, ka ọ kpụrụ ya pụọ
n'azụ ogige, ebe otu onye ga-egbu ya mgbe ọ nọ na-ele
ya anya. 4 Elieza bụ onye nchụaja ga-arụrụ ụfọdụ n'ime
ọbara ya na mkpịsịaka ya, fesa ya na ncherita ihu ụlọ
nzute ahụ ugboro asaa. 5 Mgbe ahụ, onye ọzọ ga-akpọ
nwa nne ehi ahụ ọkụ mgbe Elieza nọkwa na-ele ya anya.
Ọ ga-akpọ akpụkpọ ya, anụ ya, ọbara na mgbịrị afọ ya
ọkụ. 6 Onye nchụaja ga-ewere osisi sida, na osisi hisọp,
na ogho uhie, tụba ha n'etiti ebe ahụ a kpọrọ nwa nne
ehi ahụ ọkụ. 7 Emesịa, onye nchụaja ahụ ga-asacha uwe
niile o yi; sakwaa ahụ ya. Ọ ga-alọghachikwa azụ n'ime
ogige ahụ ebe ọ ga-anọ dịka onye na-adịghị ọcha ruo
n'uhuruchi. 8 Onye ahụ kpọrọ nwa ehi ahụ ọkụ aghaghị
ịsa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya. Ọ ga-anọkwa ọnọdụ onye
na-adịghị ọcha ruo anyasị. 9 "Mgbe ahụ, onye nke dị
ọcha, ga-ekpokọta ntụ ozu nwa nne ehi ahụ, wụnye ya
n'ebe dị ọcha n'azụ ogige ahụ. Ebe ahụ ka nzukọ Izrel
ga-edebe ya maka ikporo wụnye na mmiri e ji asachapụ
adịghị ọcha. Ọ bụ maka nsacha pụọ na mmehie. 10 Ma
onye ahụ ga-ekpokọta ntụ nsure ọkụ nwa nne ehi ahụ
aghaghị ịsa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya, nọkwaa dịka
onye na-adịghị ọcha ruo n'uhuruchi. Iwu a ga-adịgidere
ndị Izrel na ndị ọbịa binyere ha site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. 11
"Onye ọbụla metụrụ ozu mmadụ aka ga-abụ onye na-
adịghị ọcha ụbọchị asaa. 12 Ha aghaghị iji mmiri e ji

asachapụ adịghị ọcha saa ahụ ha n’ụbọchị nke atọ na
n’ụbọchị nke asaa. Mgbe ahụ, ha ga-adị ọcha. Ma ọ bụrụ
na ha asaghị ahụ ha n’ụbọchị nke atọ nakwa n’ụbọchị
nke asaa, ha ga-anọgide bụrụ ndị na-adịghị ọcha ọ bụladị
mgbe ụbọchị asaa ahụ gafesịrị. **13** Onye ọbụla metụrụ
ozu mmadụ aka ma ọ saghị ahụ ya dịka usoro a si dị,
o merụọla ebe nsọ Onyenwe anyị. A ga-ewezuga onye
dị otu a site n’etiti ndị Izrel. Ebe ọ bụ na a wụsaghị ya
mmiri nsacha ahụ; ọ ga-anọgide bụrụ onye na-adịghị
ọcha. **14** “Mgbe mmadụ nwụrụ n’ụlọ ikwu, ndị a ga-abụ
iwu unu ga-eso. Ndị nọ n’ime ụlọ ikwu ahụ mgbe ọ nwụrụ
na onye ọbụla banyere n’ụlọ ikwu ahụ, ga-abụ ndị na-
adịghị ọcha ụbọchị asaa. **15** Ihe ọbụla nke ghere oghe,
nke na-enweghị ihe mkpuchi eriri e ji kechie elu ya, ga-
abụ ihe na-adịghị ọcha. **16** “Onye gara n’ọhịa metụ onye
e gburu n’agha aka, maọbụ onye nwụrụ n’ụzọ ọzọ dị iche,
ma ọ bụkwanụ metụ ọkpụkpụ, maọbụ ili onye nwụrụ
anwụ aka, ọ ga-abụ onye na-adịghị ọcha ụbọchị asaa. **17**
“Ma banyere onye ahụ na-adịghị ọcha, kporo ntụ site
n’ime aja mmehie ahụ a kpọrọ ọkụ, tinye ya n’ime ite,
wụkwasị ya mmiri e si n’iyi na-eru eru kute. **18** Mgbe ahụ,
nwoke nke nọ n’ọnọdụ ịdị ọcha ga-ewere ụfọdụ hisọp,
denye ya na mmiri ahụ fesaa ya n’ime ụlọ ikwu ahụ, na
ngwongwo niile e ji dozie ụlọ ahụ, na ndị mmadụ nọ
n’ebe ahụ. Ọ ga-efesakwa ya n’ahụ onye ọbụla metụrụ
ọkpụkpụ, maọbụ onye e gburu egbu, maọbụ onye nwụrụ
anwụ ma ọ bụkwanụ ili aka. **19** Nwoke ahụ dị ọcha ga-
efesakwa ndị ahụ rụrụ arụ n’ụbọchị nke atọ na n’ụbọchị
nke asaa. N’ụbọchị nke asaa ka ọ ga-eme ka ha dị ọcha.

Ndị ahụ a na-edo ọcha ga-asa uwe ha mmiri, saa ahụ
ha, n’uhuruchi ụbọchị ahụ ka ha ga-adị ọcha. **20** Ma ọ
bụrụ na ndị ahụ merụrụ onwe ha e doghị onwe ha ọcha,
aghaghị iwepụ ha site n’etiti ọgbakọ Izrel. N’ihi na ha
merụrụ ebe nsọ Onyenwe anyị. E fesakwaghị ha mmiri
nke ịdị ọcha n’ahụ, nke mere na ha adịghị ọcha. **21** Nke a
bụ ụkpụrụ ga-adịgide mgbe ebighị ebi. “Nwoke ahụ na-
efesa mmiri ahụ e ji edo mmadụ ọcha, aghaghị ịsacha
uwe ya niile. Onye ọbụla metụrụ mmiri nke ịdị ọcha ahụ
aka, ga-abụ onye na-adịghị ọcha ruo n’uhuruchi. **22** Ihe
ọbụla kwa onye na-adịghị ọcha metụrụ aka, ga-aghọ ihe
na-adịghị ọcha, onye ọbụla metụkwara ya aka ga-abụ
onye na-adịghị ọcha ruo n’uhuruchi.”

20 Ụmụ Izrel, bụ nzukọ ahụ niile rutere n’ọzara Zin
n’ọnwa nke mbụ. Ha manyere ụlọ ha na Kadesh. Ọ bụkwa
n’ebe ahụ ka Miriam nwụrụ. E lie ya. **2** Ma mmiri ọṅụṅụ
adịghị nye ndị nzukọ ahụ. Ya mere na ha gbakọtara
imegide Mosis na Erọn. **3** Ha sesịrị Mosis okwu sị, “Ọ
gaara akara anyị mma ma a sị na anyị nwụrụ mgbe
ụmụnna anyị nwụrụ n’ihu Onyenwe anyị. **4** Gịnị mere i ji
kpọbata ọgbakọ nke Onyenwe anyị n’ime ọzara a, ime ka
anyị na anụ ụlọ anyị niile nwụọ n’ebe a? **5** Gịnị mere i ji
si n’ala Ijipt kpọpụta anyị, kpọbata anyị n’ebe ọjọọ a? O
nweghị mkpụrụ ọghịgha maọbụ fiig, enweghị mkpụrụ
vaịnị maọbụ mkpụrụ pomegranet. Ọ dịghị mmiri dị nke
ha ga-aṅụ.” **6** Mosis na Erọn si n’ebe ọgbakọ ahụ nọ
tụgharịa gaa n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute, daa kpụọ ihu ha n’ala.
E mee ka ha hụ ebube Onyenwe anyị anya. **7** Onyenwe
anyị gwara Mosis sị, **8** “Were mkpara ahụ, gị na nwanne

gị Erọn kpọkọta nzukọ Izrel niile. Gwa nkume ahụ okwu
n'ihu ha, ọ ga-asọpụta mmiri ya. Unu ga-eme ka mmiri si
na nkume ahụ sọpụta nye ọgbakọ ahụ, ka ha na igwe
anụ ụlọ ha, ṅụọ mmiri." 9 Ya mere Mosis sitere n'ihu
Onyenwe anyị weere mkpara ahụ dịka iwu Onyenwe anyị
nyere ya si dị. 10 Emesịa, Mosis na Erọn kpọkọtara ụmụ
Izrel niile n'ihu nkume ahụ. Mgbe ha bịaruru nso, Mosis
gwara ha okwu sị ha, "Geenụ ntị unu ndị nnupu isi! Ọ bụ
site na nkume a ka anyị ga-enye unu mmiri?" 11 Mgbe
ahụ Mosis weliri aka ya elu jiri mkpara ahụ tie nkume
ahụ ugboro abụọ. Mmiri sitere na ya sọpụta. Ọgbakọ Izrel
niile na igwe anụ ụlọ ha ṅụkwara mmiri. 12 Ma Onyenwe
anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị, "Ebe ọ bụ na unu jụrụ
ikwenye n'okwu m, jụkwa ido m nsọ n'ihu ndị Izrel niile,
unu agaghị edubata ọgbakọ ndị a n'ala ahụ m na-aga
inye ha." 13 A kpọrọ ebe ahụ mmiri Meriba, n'ihi na ọ bụ
n'ebe ahụ ka Izrel wesoro Onyenwe anyị iwe. O gosikwara
ha ịdị nsọ ya. 14 Mosis sitere n'ọzara Kadesh, zipụ ndị
ozi ka ha gakwuru eze Edọm, sị ya, "Otu a ka nwanne
gị bụ Izrel na-ekwu: Ị nụla akụkọ ihe nhụju anya niile
dakwasịrị anyị. 15 Nna anyị gara biri n'ala Ijipt. Anyị
biri n'ebe ahụ ọtụtụ afọ. Ndị Ijipt mekpara anyị na nna
nna anyị ha ahụ. 16 Ma mgbe anyị tikuru Onyenwe anyị
mkpu akwa, ọ nụrụ akwa anyị, zitere anyị mmụọ ozi
ya, onye dupụtara anyị site n'ala Ijipt. "Ugbu a, anyị nọ
na Kadesh obodo dị nso n'oke ala gị. 17 Biko kwere ka
anyị si n'ala gị gafee. Anyị ga-akpachara anya hụ na anyị
esiteghị n'ubi ihe ọkụkụ gị maọbụ n'ubi vaịnị gị gafee.
Anyị agaghị aṅụ mmiri ọbụla site n'olulu mmiri gị. Anyị

ga-anọgide naanị n’okporoụzọ eze. Anyị agaghị ahapụ ya,
chee ihu akụkụ aka nri maọbụ aka ekpe, tutu ruo mgbe
anyị gafechara oke ala gị.” **18** Ma eze Edọm zara sị, “Unu
amanyela ụkwụ; ọ bụrụ na unu anwaa anwa bata n’ala
m, aga m eji ndị agha m zute unu.” **19** Ma ndị Izrel zara
ozi o ziri sị ya, “Ọ bụ naanị n’okporoụzọ ka anyị ga-esi
gafee. Ọ bụrụ na anyị maọbụ anụ ụlọ anyị a ṅụọ mmiri
dị n’ala gị, anyị ga-akwụ ọnụahịa ya. Naanị mkpa anyị
bụ ịgafe. Ọ dịghị ihe ọzọ anyị chọrọ.” **20** Ma eze Edọm
aṅaghị ntị, ọ gwaghere ha ọnụ sị, “Unu agaghị esite n’ala
gabiga.” Edọm chịkọtara ọtụtụ ndị agha dị ike duru ha
pụọ ịga izute ha. **21** Ebe ọ bụ na ndị Edọm ekweghị ka
ndị Izrel si n’oke ala ha gafee, ndị Izrel tụgharịrị azụ
hapụ isi ụzọ ahụ. **22** Ọgbakọ Izrel niile sitere na Kadesh
bulie ije gagide rute n’ugwu Hor. **23** N’ugwu Hor, n’oke
ala Edọm, Onyenwe anyị gwara Mosis na Erọn okwu sị
ha, **24** “Oge eruola mgbe Erọn ga-anwụ. Ọ gaghị abanye
n’ala ahụ m nyere ụmụ Izrel, n’ihi na unu abụọ nupuru
isi n’iwu m na mmiri Meriba. **25** Ugbu a, kpọrọ Erọn na
nwa ya nwoke Elieza, duru ha gaa n’ugwu Hor. **26** N’ebe
ahụ ka ị ga-eyipụ Erọn uwe onye nchụaja o yi, yikwasị
ha Elieza nwa ya nwoke. Ọ bụkwa n’ebe ahụ ka Erọn ga-
anọ nwụọ.” **27** Ya mere Mosis mere dịka Onyenwe anyị
nyere ya iwu. Ha atọ rigoro n’ugwu Hor mgbe nzukọ Izrel
niile nọ na-ele ha anya. **28** Mgbe ha ruru n’elu ugwu ahụ,
Mosis yipụrụ Erọn uwe onye nchụaja ya yikwasị ha nwa
ya nwoke Elieza. Erọn nọkwa n’ebe ahụ, n’elu ugwu ahụ
nwụọ. Emesịa, Mosis na Elieza tụgharịrị site n’ugwu ahụ

lọghachi. 29 Mgbe ọgbakọ Izrel nụrụ ihe banyere ọnwụ
Erọn ha ruru ụjụ n'ihi ya iri ụbọchị atọ.

21 Mgbe eze Kenan, bụ Arad, onye bi na Negev nụrụ
na ndị Izrel na-agbaso ụzọ ahụ na-aga obodo Atarim, ọ
chịkọtara ndị agha ya, pụkwuru ndị Izrel, lụso ha agha.
Ọ dọtara ụfọdụ n'ime ha n'agha. 2 Mgbe ahụ, ndị Izrel
kwere Onyenwe anyị nkwa sị, "Ọ bụrụ na ị ga-enyere
anyị aka imeri eze Arad na ndị ya, anyị ga-ebibi obodo ha
niile kpamkpam." 3 Onyenwe anyị ṅara ntị n'arịrịọ ha,
nyere ha aka imeri ndị Kenan ahụ. Mgbe ahụ, ụmụ Izrel
bibiri obodo ha niile, na ndị niile bi n'ime ya. Ya mere,
aha a kpọrọ ebe ahụ niile bụ Homa. 4 Mgbe ahụ, ụmụ
Izrel sitere n'ugwu Hor bilie ije ha, si ụzọ gawara Osimiri
Uhie, ka ha nwee ike gaa gburugburu ala ndị Edọm. Ma
ndị Izrel enweghị ntachiobi oge niile ha nọ n'ije a. 5 Ha
kwuru okwu megide Chineke na Mosis sị, "Gịnị mere i ji
site n'ala Ijipt kpọpụta anyị ka anyị nwụsịa n'ọzara a? Lee
na nri ọbụla adịghị n'ebe a, mmiri ọṅụṅụ adịghịkwa, ike
iri mánà a na-enweghị isi agwụkwala anyị." 6 Ya mere,
Onyenwe anyị zitere agwọ ọjọọ na-ata ata n'etiti ha. Agwọ
ndị a tagbukwara ọtụtụ n'ime ụmụ Izrel. 7 Mgbe ahụ, ndị
Izrel bịakwutere Mosis sị ya, "Anyị emehiela, n'ihi na anyị
ekwuluola Onyenwe anyị, kwulukwaa gị onwe gị. Biko
rịọrọ anyị Onyenwe anyị ka o wezugara anyị agwọ ọjọọ
ndị a." Mosis rịọrọ arịrịọ n'ihi ha. 8 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, "Kpụọ otu agwọ yiri agwọ
ndị a. Kwụba ya n'ọnụ ogologo osisi nke ị ga-amanye
n'ala ebe mmadụ niile ga-ahụ ya anya. Onye ọbụla agwọ
ọjọọ a tara ga-adị ndụ ma ọ bụrụ na ọ ga-ewelite anya

ya elu lekwasị agwọ ahụ ị kwụbara n'elu osisi ahụ." 9
Ya mere, Mosis ji bronz kpụta agwọ yiri otu n'ime agwọ
ndị ahụ, tinye ya n'ọnụ osisi dị ogologo. Onye ọbụla kwa
agwọ ahụ tara nke welitere anya ya elu lee agwọ bronz
ahụ anya, dịkwara ndụ. 10 Ụmụ Izrel biliri njem, manye
ụlọ ikwu ha na Obot. 11 Ha sikwa n'Obot bilie njem, maa
ụlọ ikwu ha na Iye Abarim, n'ọzara ahụ nke chere ihu
n'obodo Moab, n'ụzọ ọwụwa anyanwụ. 12 Ha si n'ebe
ahụ bilie njem, manye ụlọ ikwu ha na Ndagwurugwu
Zered. 13 Ha sitekwara n'ebe ahụ bilie njem, maa ụlọ
ikwu ha n'ofe iyi Anọn nke dị n'ọzara ruru n'oke ala ndị
Amọrait. Iyi Anọn bụ oke ala Moab, n'etiti ndị Moab na
ndị Amọrait. 14 N'ihi nke a, n'Akwụkwọ Agha dị iche
iche nke Onyenwe anyị na-asị, "Waheb n'ime Sufa ya na
ndagwurugwu niile Anọn 15 na mgbadata ndagwurugwu
ndị ahụ nke gbasapụrụ ruo n'ebe Ar dị, nke tọgbọrọ
n'oke ala Moab." 16 Mgbe ahụ, ụmụ Izrel niile biliri njem
bịarute Bịa bụ n'olulu mmiri ahụ Onyenwe anyị nyere
Mosis iwu sị, "Kpọkọtaa ndị Izrel niile, n'ihi na m na-
aga inye ha mmiri." 17 Mgbe ahụ, ụmụ Izrel bụrụ abụ a.
"Sọpụta gị olulu mmiri! Bụọnụ abụ banyere mmiri a! 18
Olulu mmiri ụmụ ndị eze gwuru nke ndị ndu anyị doziri.
Mkpara eze ha na mkpara ha, ka ha ji gwuo ya." Emesịa,
ha hapụrụ ọzara ahụ, gaa n'ihu ruo n'obodo Matana. 19
Ha si Matana jeruo Nahaliel, si Nahaliel jeruo Bamot. 20
Sitekwa Bamot rute na ndagwurugwu ahụ dị n'ọhịa Moab,
ruo n'ugwu Pisga, nke chere ihu n'ala ahụ tọgbọrọ n'efu.
21 Ndị Izrel zipụrụ ndị ozi ka ha jekwuru Saịhọn, eze ndị
Amọrait, sị ya, 22 "Biko, kwere ka anyị site n'obodo gị

gafee. Anyị agaghị atụgharị banye n'ime ala ubi gị maọbụ
n'ubi vaịnị, maọbụ ṅụọ mmiri site n'olulu mmiri ọbụla dị
n'ala gị. Anyị ga-eje n'okporoụzọ eze tutu ruo mgbe anyị
ga-agabiga oke ala gị." **23** Ma Saịhọn ekweghị na ụmụ
Izrel ga-esi n'oke ala ya gafee. Ọ chịkọtara ndị agha ya
niile, zọpụ ije ibu agha megide ndị Izrel n'ime ọzara ahụ.
Mgbe o rutere Jehaz, ọ lụsoro Izrel agha. **24** Ma Izrel jiri
mma agha gbuo ya. Nwetara onwe ha ala ya, site n'iyi
Anọn ruo n'iyi Jabọk, gamiekwa rute n'oke ala ha na ndị
Amọn, ha kwụsịrị n'ihi n'oke ala ndị Amọn siri ike karịa.
25 Ndị Izrel lụgburu obodo niile nke ndị Amọrait bichie
n'ime ha, tinyere Heshbọn na obodo nta niile gbara ya
gburugburu. **26** Heshbọn bụ isi obodo Saịhọn, eze ndị
Amọrait onye busoro eze naara achị Moab agha dọta ala
ya niile n'agha ruo Anọn. **27** Ọ bụ nke a mere ndị na-
arọ abụ ji kwuo sị, "Bịa na Heshbọn ka e wukwaa ya,
ka e mee ka isi obodo eze Saịhọn guzosie ike. **28** "N'ihi
na ọkụ esitela na Heshbọn pụọ. Ire ọkụ esitela n'obodo
ukwu Saịhọn, rechapụ obodo Ar, nke dị na Moab, ndị
nwe ebe niile dị elu nke Anọn. **29** Ahụhụ dịrị gị Moab!
Ndị a lara n'iyi ka unu bụ, unu ndị Kemosh. Ụmụ ya ndị
ikom aghọọla ndị na-enweghị ebe obibi. A dọtala ụmụ
ndị inyom n'agha, nye Saịhọn eze ndị Amọrait. **30** "Ma
anyị ebibiela ha, bibie Heshbọn ruo rịị na Dibọn, bibie ha
ruo Nofa, ruokwa rịị Medeba." **31** Ya mere, ụmụ Izrel
bichiri n'ala ndị Amọrait. **32** Emesịa, Mosis zipụrụ ndị
nnyopụta ka ha ga nyochaa Jeza. Ụmụ Izrel tigburu obodo
niile dị gburugburu ya chụpụkwa ndị Amọrait bi n'ebe
ahụ. **33** Mgbe ahụ, ha chigharịrị gbagoo n'ụzọ gawara

Bashan. Ma Ọg, eze Bashan, na ndị agha ya niile biliri
chịrị agha pụọ izute ha na Edrei. **34** Ma Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu, sị, "Atụla ya egwu n'ihi na ewerela m
ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gị n'aka. Mee ya
ihe i mere Saịhọn eze ndị Amọrait onyeisi obodo ya bụ
Heshbọn." **35** Ya mere, ha gburu ya, tinyere ụmụ ya na
ndị agha ya niile, na-ahapụghị onye ọbụla ndụ nye ha. Ha
nwetakwara ala ha, biri n'ime ya.

22 Ndị Izrel biliri njem bịarute n'obosara ala Moab.
Manye ụlọ ikwu ha n'akụkụ Jọdan ebe chere ihu n'obodo
Jeriko. **2** Ma Balak nwa Zipoa ahụlarị ihe niile Izrel mere
ndị Amọrait. **3** Oke ụjọ jidere ndị Moab n'ihi na ndị Izrel
dị ọtụtụ. N'ezie, oke ụjọ dị ukwuu jidere ndị Moab n'ihi
ụmụ Izrel. **4** Ndị Moab jekwuru ndị okenye Midia sị ha,
"Igwe mmadụ ndị a ga-erichapụ ihe niile gbara anyị
gburugburu. Ha ga-eripịa ha dịka ehi si erichapụ ahịhịa
ndụ dị n'ala." Ya mere, Balak nwa Zipoa, onye bụ eze
ndị Moab n'oge ahụ, **5** zigara ndị ozi ya ka ha jekwuru
Belam, nwa Beoa onye bi n'obodo ya bụ Petoa, nke dị nso
n'iyi ukwu Yufretis. O ziri ya sị, "Lee otu ndị sitere n'Ijipt
pụta. Lee ka ha si kpuchie elu ala a; ugbu a, ha bi n'akụkụ
m. **6** Ugbu a, bịa ka ị bụọrọ m ha ọnụ, n'ihi na ha dị ike
karịa m. Ma eleghị anya aga m enwe ike merie ha, ma
chụpụkwa ha site n'ala m. N'ihi na amaara m na ndị ọbụla
ị gọziri bụ ndị a gọziri agọzi, ndị ọbụla ị bụrụ ọnụ ga-
anọgide bụrụ ndị a bụrụ ọnụ." **7** Ndị ozi o zigara bụ ndị
okenye obodo Moab na Midia. Ha ji ego ịjụta ase n'aka ha.
Mgbe ha ruru, ha ziri Belam ozi Balak ziri. **8** Belam gwara
ha okwu sị, "Nọdụnụ n'ebe a n'abalị a. Aga m ewetara unu

ọsịsa ọbụla Onyenwe anyị nyere m." Ya mere, ndị ozi ahụ
si Moab nọnyeere ya. 9 N'abalị ahụ, Chineke bịakwutere
Belam jụọ ya sị, "Ndị ikom ndị a bịara ileta gị, ha bụ ndị
ole?" 10 Belam sịrị Chineke, "Balak nwa Zipoa eze Moab
zitere m ozi sị m, 11 'Otu ndị esitela n'ala Ijipt pụta, ndị
dị ukwuu n'ọnụọgụgụ. Achọrọ m ka ị bịa bụọrọ m ha
ọnụ. Ma eleghị anya aga m enwe ike lụso ha agha, ma
chụpụkwa ha.'" 12 Ma Chineke sịrị Belam, "Esola ha aga! Ị
gaghị abụ ndị a ọnụ, n'ihi na ha bụ ndị a gọziri agọzi."
13 Mgbe chi bọrọ, Belam biliri gwa ndị ozi Balak sị ha,
"Laghachinụ n'obodo unu n'ihi na Onyenwe anyị ekweghị
ka m soro unu." 14 Ya mere, ndị ozi Moab laghachikwuru
Balak gwa ya sị, "Belam jụrụ iso anyị lọghachi." 15 Balak
nwara ike ya ọzọ. N'oge a, o zipụrụ ụmụ eze ndị dị ọtụtụ
na ndị a maara aha ha karịa ndị mbụ. 16 Ha jiri ozi a
bịakwute Belam sị ya, "Ihe a ka Balak nwa Zipoa sị anyị
zie gị, Ọ sị gị ekwela ka ihe ọbụla gbochie gị ịbịakwute
m. 17 N'ihi na aghaghị ịsọpụrụ gị n'ebe ọ dị ukwuu m,
mekwaa ihe ọbụla ị sị m mee. Naanị bịa ka ị bụọrọ m ndị
a ọnụ." 18 Ma Belam zaghachiri sị, "Ọ bụrụ na Balak enye
m ụlọeze ya nke juputara n'ọlaọcha na ọlaedo, apụghị
m ime ihe ọbụla dị ukwuu maọbụ nke nta ịgabiga iwu
Onyenwe anyị bụ Chineke m. 19 Ma otu ọ dị, nọọnụ ka
chị bọọ dịka ndị ọzọ ahụ mere ka m nwee ike chọpụta
ma ọ dị ihe Onyenwe anyị ga-atụkwasị n'ihe o kwuru
na mbụ." 20 N'abalị ahụ, Chineke gwara Belam okwu sị
ya, "Ebe ọ bụ na ndị a bịara ịkpọ gị oku, bilie soro ha
gaa, kama jikere ikwu naanị okwu m ga-etinye gị n'ọnụ."
21 Ya mere, mgbe chi echi ya bọrọ, Belam rigooro n'elu

ịnyịnya ibu ya soro ụmụ eze Moab gaa. **22** Ma iwe were
Chineke n'ihi na ọ na-aga, ma mmụọ ozi Onyenwe anyị
guzochiri ụzọ igbochi ya. Belam na ndị odibo ya abụọ
nọ na-elu ịnyịnya ibu ya. **23** Mgbe ịnyịnya ibu ahụ hụrụ
mmụọ ozi Onyenwe anyị ka o guzochiri n'ụzọ, jide mma a
mịpụtara amịpụta n'aka ya, ịnyịnya ibu ahụ chigharịrị
onwe ya hapụ okporoụzọ, tinye isi n'ọhịa. Ma Belam
tiri ya ihe ịchụghachi ya n'ụzọ. **24** N'oge a, mmụọ ozi
Onyenwe anyị guzochiri n'ụzọ dị warawara, nke dị n'etiti
mgbidi ogige ubi vaịnị abụọ. **25** Mgbe ịnyịnya ibu ahụ
hụrụ mmụọ ozi Onyenwe anyị, o tinyere isi n'ahụ mgbidi
ogige ubi ahụ, chọọ isite n'ebe ahụ gafee. Mgbe ọ na-eme
nke a, o mere ka mgbidi ahụ chihịapụ Belam ụkwụ. Ya
mere Belam tiri ịnyịnya ibu ahụ ihe ọzọ. **26** Mgbe ahụ,
mmụọ ozi Onyenwe anyị gakwara n'ihu n'okporoụzọ ahụ
nọchie ụzọ ahụ ebe dị nnọọ mkpakọta, ebe ịnyịnya ibu
ahụ na-agaghị enwe ike gafee, maọbụ ichigharị aka nri
maọbụ aka ekpe. **27** N'ihi nke a, mgbe ịnyịnya ibu ahụ
hụrụ mmụọ ozi Onyenwe anyị o dinara ala n'okporoụzọ.
N'oke iwe, Belam ji mkpara dị ya n'aka tie ya ihe ọzọ. **28**
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị mere ka ịnyịnya ibu ahụ kwuo
okwu. Ọ jụrụ Belam ajụjụ sị, "Gịnị ka m mere gị i ji tie m
ihe ugboro atọ?" **29** Belam zara ịnyịnya ibu ahụ sị, "Ọ bụ
n'ihi na i meela ka m dị ka onye nzuzu! N'ezie, a sị na m ji
mma agha n'aka m, agaara m egbu gị." **30** Ịnyịnya ibu ahụ
gwara Balam okwu ọzọ sị ya, "Ọ bụ na mụ onwe m abụghị
ịnyịnya ibu gị nke ị na-anọ n'elu ya ogologo oge ndị a
niile? Ọ dịla mgbe m si otu a meso gị omume n'ime ndụ
m niile?" Belam zara sị ya, "Ee." **31** Mgbe ahụ ka Onyenwe

anyị meghere anya Belam. Ọ hụrụ mmụọ ozi Onyenwe
anyị ka o ji mma agha ya guzochie ụzọ. Belam dara n'ala,
gbatịa onwe ya n'ala n'ihu ya. **32** Mmụọ ozi Onyenwe
anyị ahụ jụrụ Belam ajụjụ sị, "Gịnị mere i ji tie ịnyịnya
ibu gị ihe ugboro atọ? Abịara m igbochi gị ka ịla n'iyi dị
na-eche gị ghara irute gị. **33** Ugboro atọ ka ịnyịnya ibu a
hụrụ m, ma site n'ihu m wezuga onwe ya. A sị na ọ bụghị
ntụgharị ọ tụgharịrị site n'ebe m nọ, n'ezie, ugbu a, a
gara m egbu gị ma hapụ ịnyịnya ibu gị ndụ." **34** N'oge
a, Belam sịrị mmụọ ozi Onyenwe anyị, "Emehiela m.
Amaghị m na i guzo n'ụzọ igbochi m. Ọ bụrụ iwe na-ewe
gị, ejikeere m ịlaghachi azụ." **35** Ma mmụọ ozi Onyenwe
anyị sịrị Belam, "Soro ndị ikom a gaa, ma kwuo naanị ihe
m sị gị kwuo." Ya mere, Belam soro ndị ozi eze Balak
gaa. **36** Mgbe Balak nụrụ na Belam nọ n'ụzọ na-abịa, ọ
pụrụ gaa izute Belam n'otu obodo Moab nke dị n'ọnụ
mmiri Anọn, nke dị na ngwụcha oke ala ya. **37** Mgbe ọ
bịarutere, Balak jụrụ Belam ajụjụ sị ya, "Eziri m gị ozi ka ị
bịa ngwangwa, gịnị mere ị bịaghị? Ọ bụ na m enweghị ike
ịsọpụrụ gị?" **38** Belam zaghachiri, "Lee, Abịakwutelam gị
ugbu a, ma enweghị m ike ikwu ihe ọbụla dị m mma. Ọ
bụ naanị ihe Chineke tinyere m n'ọnụ ka m ga-ekwu." **39**
Belam sooro Balak gaa Kiriat Huzot. **40** Balak jiri ehi na
atụrụ chụọ aja. O nyere Belam ụfọdụ, nyekwa ma ndị ozi
eze ndị ya na ha nọ n'ebe ahụ. **41** N'ụtụtụ echi ya, Balak
kpọọrọ Belam, duru ya rigoo Bamot Baal. O sitere n'ebe
ahụ hụ nsọtụ ọmụma ụlọ ikwu ndị Izrel.

23 Belam sịrị, "Wuoro m ebe ịchụ aja asaa n'ebe a.
Kwadokwaara m oke ehi asaa na ebule asaa." **2** Balak

mezuru dịka Belam gwara ya. Ha abụọ gburu otu oke ehi
na otu nwa ebule n'ebe ịchụ aja asaa ahụ n'otu na otu. 3
Mgbe ahụ, Belam gwara Balak sị, "Guzoro n'ebe a n'akụkụ
aja gị ka m gaa n'ihu chọpụta ma eleghị anya Onyenwe
anyị ga-ezute m. Aga m agwa gị ihe ọbụla o kpughere m."
Ya mere, Belam rigooro n'ebe ọhịa na-adịghị. 4 Chineke
zutere ya n'ebe ahụ. Belam gwara ya sị, "Edoziela m ebe
ịchụ aja asaa, gbukwaa otu oke ehi na otu ebule n'elu
ha niile n'otu na otu." 5 N'oge a, Onyenwe anyị tinyere
Belam ozi n'ọnụ sị ya, "Laghachi gaa zie Balak ozi a." 6
Mgbe Belam lọghachiri ọ hụrụ ya ka o guzoro n'akụkụ
ihe aja ya ndị ahụ, ya na ndịisi Moab niile. 7 Nke a bụ ozi
Belam ziri: "Balak esitela n'obodo Aram kpọta m. Eze
Moab esitela n'ọwụwa anyanwụ nke ugwu ahụ kpọta m.
Ọ sịrị m, bịa bụọrọ m Jekọb ọnụ bịa kwutọọ Izrel. 8 M ga-
esi aṅaa bụọ onye Chineke na-abụghị ọnụ ọnụ? M ga-esi
aṅaa kọchaa onye Onyenwe anyị na-akọchaghị? 9 Esitela
m n'elu nkume ndị a hụ ha. Elegidere m ha anya site
n'ugwu ahụ, hụ na ha bụ ndị biri onwe ha, ndị dị iche site
n'etiti mba niile ọzọ. 10 Onye pụrụ ịgụta ole uzuzu Jekọb
dị? Maọbụ gụta ole otu ụzọ n'ime nkewa anọ nke Izrel dị.
Ọ ga-atọ m ụtọ ịnwụ ụdị ọnwụ ndị na-eme ezi omume. Ka
ọgwụgwụ ndụ m bụrụ ihe nwere ike iyi nke ha!" 11 Balak
sịrị Belam, "Gịnị bụ ihe a i mere m? Akpọtara m gị ka ị
bụọrọ m ndị iro m ọnụ, ma ugbu a, ọ dịghị ihe ọzọ i mere
karịa naanị ịgọzi ha!" 12 Ma Belam zaghachiri sị ya, "Ọ
bụghị ihe Onyenwe anyị tinyere m n'ọnụ ka m ga-ekwu?"
13 Mgbe ahụ, Balak sịrị ya, "Soro m bịa n'ebe ọzọ ebe ị ga-
ahụ ha; ọ bụ naanị nsọtụ ọmụma ụlọ ikwu ha ka ị ga-ahụ,

ị gaghị ahụ ha niile. Site n’ebe ahụ bụọrọ m ha ọnụ.” 14
Ya mere, eze Balak duuru Belam gaa n’ọhịa Zofim, n’elu
ugwu Pisga, wuo ebe ịchụ aja asaa n’ebe ahụ. O jikwa otu
oke ehi, otu oke ehi, na otu ebule, otu ebule, chụọ aja
n’ebe ịchụ aja ndị ahụ. 15 Belam sịrị Balak, “Guzoro n’ebe
a n’akụkụ ihe aja gị, ebe mụ onwe m ga-ezute ya n’ofe
nke ọzọ.” 16 Ma Onyenwe anyị zutere Belam gwa ya ihe ọ
ga-ekwu sị ya, “Laghachikwuru Balak zie ya ozi a.” 17
Ya mere, ọ lọghachiri azụ n’ebe ahụ Balak na ụmụ eze
Moab guzoro n’akụkụ ihe aja ha. Balak jụrụ ya sị, “Gịnị ka
Onyenwe anyị sịrị?” 18 Ma Belam zaghachiri sị ya: “Bilie
ọtọ Balak, nụrụ ozi. Ṅaa ntị n’okwu m, gị nwa Zipoa. 19
Chineke agaghị agha ụgha, n’ihi na ọ bụghị mmadụ. Ọ
gaghị agbanwe obi ya, n’ihi na ọ bụghị nwa mmadụ. O
kwuola okwu, ma ghara ime ihe o kwuru? O kwela nkwa
ma ghara imezu nkwa o kwere? 20 Chineke enyela m iwu
sị m gọzie ha. Ọ gọziela ha, a pụghịkwa ịgbanwe ya! 21 “O
nweghị ajọ ihe nke ahụrụ n’ime Jekọb, ahụghịkwa mwute
ọbụla n’Izrel. Onyenwe anyị Chineke ha nọnyeere ha. Iti
mkpu nke Eze dịkwa n’etiti ha. 22 Chineke kpọpụtara ha
site n’Ijipt. Ha dị ike dịka ehi ọhịa. 23 Ọ dịghị mgbaasị
ga-emegide ha. Ọ dịkwaghị ịgba afa a pụrụ iji megide
Izrel. N’ihi na ugbu a, ihe dị otu a ka a ga-ekwu banyere
Jekọb na Izrel. ‘Lee, ihe Chineke mere ha.’ 24 Ha na-ebili
ọtọ dịka nne ọdụm, ha na-enugharị onwe ha dịka ọdụm,
nke na-adịghị edina ala tutu o richaa ihe o gburu, ma
ṅụọkwa ọbara ihe ahụ o tigburu!” 25 Mgbe ahụ, Balak sịrị
Belam, “Abụla ha ọnụ ma ọlị, ma ọ bụkwanụ gọzie ha ma
ọlị.” 26 Ma Belam zaghachiri, “Ọ bụ na m agwaghị gị,

ihe ọbụla nke Onyenwe anyị ga-ekwu ka m ga-eme?" 27
Mgbe ahụ, Balak sịrị Belam, "Bịa, aga m akpọrọ gị gaa
n'ebe ọzọ. Eleghị anya ọ ga-amasị Chineke ka i si n'ebe
ahụ bụọrọ m ha ọnụ." 28 Ya mere, Balak duuru Belam gaa
n'elu ugwu Peoa nke na-elegide ọzara ahụ anya. 29 Belam
gwara Balak okwu sị ya, "Wuoro m ebe ịchụ aja asaa ọzọ.
Doziekwa ụmụ oke ehi asaa na ebule asaa e ji achụ aja."
30 Balak mere dịka Belam gwara ya. O ji otu oke ehi na
otu ebule chụọ aja n'ebe ịchụ aja ahụ n'otu na otu.

24 N'oge a, Belam aghọtala n'uche ya na ọ masịrị
Onyenwe anyị ịgọzi Izrel. Ya mere, ọ họrọghị ịgba afa
dịka o mere n'oge ndị gara aga, kama o chere ihu ya
n'ọzara. 2 Mgbe Belam lepụrụ anya ọ hụrụ ụmụ Izrel
dịka ha si maa ụlọ ikwu n'ebo n'ebo. Mgbe ahụ kwa,
Mmụọ nke Chineke dakwasịrị ya. 3 O buru amụma ndị
a sị, "Okwu si n'ọnụ Belam nwa Beoa pụta, okwu onye
ahụ anya ya saghere asaghe. 4 Okwu onye ahụ na-anụ
okwu Chineke onye na-ahụ ọhụ site n'aka onye pụrụ ime
ihe niile. Onye na-ada n'ala ma anya ya na-eghe oghe. 5
"Lee ka ebe obibi gị si maa mma, gị Jekọb, ebe obibi gị
niile, gị Izrel! 6 "Dịka ndagwurugwu dị iche iche ka ha
gbasapụrụ, dịka ubi a gbara ogige dị n'akụkụ osimiri,
dịka osisi aloos nke Onyenwe anyị kụrụ, dịka osisi sida dị
n'akụkụ mmiri. 7 Mmiri ga-esi n'ite mmiri ha na-erupụta,
mkpụrụ ha ga-enwekwa mmiri dị ukwuu. "Eze ha ga-
adị ukwuu karịa Agag, a ga-ebulikwa alaeze ha elu. 8
"Chineke sitere n'ala Ijipt kpọpụta ha. Ha nwere ike dịka
atụ. Ha ga-eripịa mba niile na-ebili imegide ha. Ha ga-
anyajisi ọkpụkpụ ha niile, jirikwa ọtụtụ àkụ ha gbatuo ha.

9 Ha na-amakpuru, dinara ala dịka ọdụm, dịka nne ọdụm,
onye pụrụ ịkpọte ha? “Ngọzị na-adịrị onye ọ bụla na-
agọzi gị, ma ọbụbụ ọnụ na-adịrị onye ọbụla na-akọcha
gị.” 10 Iwe Balak dị ọkụ megide Belam n’oge a. Ọ kụkọtara
aka ya abụọ n’iwe. Tie mkpu sị Belam, “Akpọrọ m gị ka ị
bịa bụọrọ m ndị iro m ọnụ. Ma ị gọziela ha ugboro atọ
a. 11 Si n’ebe m nọ wezuga onwe gị! Laghachi n’ụlọ gị!
Akwadobere m inye gị ọnọdụ dị elu, ma Onyenwe anyị e
gbochiela gị inweta ụgwọ ọrụ a.” 12 Belam zara Balak sị,
“Ọ bụ na m agwaghị ndị ozi gị niile, bụ ndị ị zitere m, 13
‘na a sịkwarịị na Balak enye m ọlaọcha na ọlaedo niile
nke dị n’ụlọeze ya, apụghị m ime ihe ọbụla n’ike aka,
maọbụ ihe ọma maọbụ ihe ọjọọ, ị gabiga iwu Onyenwe
anyị. Ọ bụkwa naanị ihe Onyenwe anyị na-ekwu ka m
ga-ekwu’? 14 Ugbu a, ana m alakwuru ndị m, ma bịa,
ka m dọọ gị aka na ntị banyere ihe ndị a ga-eme ndị gị
n’ụbọchị ndị a na-abịa n’ihu.” 15 Ya mere Belam kwuru
okwu ndị a: “Amụma Belam nwa Beoa, amụma nke onye
ahụ anya ya n’ahụ ụzọ nke ọma, 16 amụma onye ahụ nke
na-anụ okwu Chineke, onye ihe ọmụma ya si n’ebe Onye
kachasị ihe niile elu na-abịa. Onye na-ahụ ọhụ site n’aka
Onye pụrụ ime ihe niile. Onye na-ada n’ala, ma anya ya
abụọ ghekwa oghe. 17 “Ana m ahụ ya, ma ọ bụghị ugbu a,
ana m ele ya anya, ma ọ nọghị nso. Otu kpakpando ga-esi
n’ime Jekọb zolie. Mkpara eze ga-esi n’etiti Izrel bilie. Ọ
ga-etipịa egedege ihu ndị Moab, na okpokoro isi ndị ikom
Shet niile. 18 A ga-emeri Edọm, Sia, onye iro ya, ka a ga-
emeri n’agha. Ma Izrel ga-eto, ghọọ onye dị ike. 19 Otu
onye ọchịchị ga-esi na Jekọb pụta. Bibie ndị niile fọdụrụ

n’obodo ahụ.” 20 Mgbe ahụ, Belam lepụrụ anya legide
ụlọ ndị Amalek niile, buo amụma banyere ha sị: “Amalek
bụ mba mbụ n’etiti mba niile, ma ikpeazụ ya bụ mbibi!”
21 Ọ hụrụ ndị Ken anya, kwuo okwu ya: “E, i bi ugbu a
n’ebe e wusiri ike, akwụ gị dị n’ime oke nkume ahụ! 22
Ma, a ga-ebibi unu ndị Ken niile, mgbe Ashọ ga-adọta
unu n’agha.” 23 Ndị a bụ okwu o ji mechie amụma ya:
“Onye ga-adị ndụ mgbe Chineke ga-eme ihe ndị a? 24
Ụgbọ mmiri ga-esi n’ọnụ mmiri Saiprọs bịa. Ha ga-eji ike
dobe ndị Eba na ndị Ashọ n’okpuru ha, ma a ga-ebibikwa
ha onwe ha.” 25 Emesịa, Belam biliri laghachi n’ụlọ ya,
ma Balak gbasoro ụzọ nke ya.
25 Mgbe Izrel bi na Shitim, ndị ikom ha malitere isoro
ndị inyom Moab na-akwa iko. 2 Ndị inyom a kpọrọ ha ka
ha bịa soro na mmemme ịchụ aja nye chi ha niile. Ndị
Izrel riri nri ihe aja ahụ, kpọọkwa isiala nye chi ndị a
niile. 3 Ya mere, ndị Izrel sonyere na-akpọ isiala nye chi
Baal nke Peoa. Nke a mere ka iwe Onyenwe anyị nwuru
ọkụ megide ha. 4 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya,
“Duru ndị ndu ebo niile nke Izrel gbuo ha ma kwụnye
ha n’osisi n’ihu Onyenwe anyị n’etiti ehihie, ka oke iwe
Onyenwe anyị dị ọkụ ghara ịbịakwasị ndị Izrel.” 5 Ya
mere, Mosis sịrị ndị ọkaikpe Izrel, “Onye ọbụla n’ime unu
aghaghị igbu ndị unu, bụ ndị jikọtara onwe ha na Baal
nke Peoa.” 6 Mgbe ahụ, otu nwoke onye Izrel kpọbatara
n’ime ụlọ ikwu otu nwanyị onye Midia, n’ihu Mosis na
nzukọ Izrel niile, mgbe ha niile nọ na-akwa akwa n’ọnụ
ụzọ ụlọ nzute ahụ. 7 Mgbe Finehaz na Elieza, nwa Erọn,
onye nchụaja hụrụ ihe a, ọ hapụrụ ọgbakọ Izrel. O were

ùbe n’aka ya, 8 soro nwoke ahụ baa n’ime ụlọ, ebe ya
na nwaagbọghọ ahụ dina. Ọ mara ha ùbe ahụ, nke si
n’ahụ nwoke ahụ gafee mikpuo n’afọ nwaagbọghọ ahụ.
Nke a mere ka ihe otiti ahụ na-emegide ndị Izrel kwụsị.
9 Ma tupu ihe otiti ahụ akwụsị, ndị mmadụ ọnụọgụgụ
ha ruru iri puku abụọ na anọ anwụọlarị. 10 Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị, 11 “Finehaz nwa Elieza, nwa
Erọn, onye nchụaja, emeela ka iwe m megide Izrel dajụọ.
N’ihi na o nwere ịnụ ọkụ n’obi dịka mụ onwe m banyere
idebe nsọpụrụ m nsọ n’etiti ha, ka m ghara isite n’ịnụ
ọkụ nke obi m bibie ha. 12 Ya mere, gwa ya, na m na-eme
ka ọgbụgba ndụ udo m dịrị ya. 13 Ya na ụmụ ụmụ ya ka
ọgbụgba ndụ ebighị ebi nke ịrụ ọrụ nchụaja ga-adịrị, n’ihi
na o nwere ịnụ ọkụ n’obi banyere nsọpụrụ nke Chineke
ya, si otu a chụọrọ ndị Izrel aja ikpuchi mmehie.” 14
Aha nwoke Izrel ahụ e gburu ya na nwanyị onye Midia
ahụ bụ Zimri, nwa Salu, onyendu otu ezinaụlọ n’ebo
Simiọn. 15 Aha nwanyị Midia ahụ e gburu bụ Kozbi, nwa
nwanyị Zua, onye bụ otu n’ime ndịisi ezinaụlọ na Midia.
16 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 17 “Mesoo ndị
Midia mmeso dịka ndị iro. Gbukwaa ha. 18 N’ihi na ha
mesoro unu mmeso dịka ndị iro mgbe ha ji ụzọ aghụghọ
ghọgbuo unu n’okwu Peoa, na n’okwu Kozbi nwanne ha
nwanyị, bụ nwa nwanyị otu n’ime ndịisi Midia, onye e
gburu mgbe ihe otiti ahụ bịara n’ihi okwu Peoa.”

26 Mgbe ihe otiti ahụ niile gasịrị, Onyenwe anyị gwara
Mosis na Elieza nwa Erọn, onye nchụaja okwu sị ha, 2
“Gaanụ gụọ, chọpụta ọnụọgụgụ nzukọ niile nke ụmụ Izrel
dịka ezinaụlọ ha si dị; ndị niile gbara iri afọ abụọ gafee.

Chọpụta ọnụọgụgụ ndị nwere ike ije agha." 3 Ya mere, na
mbara ala Moab, n'akụkụ osimiri Jọdan, na ncherita ihu
Jeriko, ka Mosis na Elieza onye nchụaja nọ gwa ha okwu
sị ha, 4 "Gụọnụ ndị ikom gbara iri afọ abụọ gafee ọnụ,
dịka Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu." Ndị a bụ ndị Izrel
si Ijipt pụta: 5 Ụmụ ụmụ Ruben, ọkpara Izrel, bụ ndị a:
site na Hanok, ikwu Hanok, site na Palu, ikwu Palu, 6 site
na Hezrọn, ikwu Hezrọn site na Kami, ikwu Kami 7 Ndị a
bụ agbụrụ Ruben. Ọnụọgụgụ ha dị iri puku anọ, puku
atọ na narị asaa na iri atọ. 8 Nwa Palu bụ Eliab, 9 ụmụ
Eliab bụ Nemuel, Datan na Abiram. Datan na Abiram bụ
ndị ndu ọgbakọ ahụ nupuru isi megide Mosis na Erọn.
Ha sonyere ndị ahụ so Kora mgbe ha nupuru isi megide
Onyenwe anyị. 10 Ala meghere ọnụ ya, loo ha na Kora,
ma ọkụ rechapụrụ narị mmadụ abụọ na iri ise ndị ọzọ
ahụ sonyere ha. Ọnwụ ha ghọrọ ihe ịdọ aka na ntị. 11 Otu
ọ dị, ndị niile si n'ezinaụlọ Kora anwụchaghị. 12 Ụmụ
ụmụ Simiọn dịka ikwu ha si dị bụ, site na Nemuel, ikwu
Nemuel, site na Jamin, ikwu Jamin, site na Jakin, ikwu
Jakin, 13 Site na Zera, ikwu Zera, site na Shaul, ikwu
Shaul. 14 Ndị a bụ ndị agbụrụ Simiọn. Ọnụọgụgụ ndị
ikom ha dị iri puku abụọ, puku abụọ na narị abụọ. 15
Ụmụ ụmụ Gad dịka ikwu ha si dị bụ ndị a: ikwu Zefọn,
site na Zefọn, ikwu Hagi, site na Hagi, ikwu Shuni, site na
Shuni, 16 ikwu Ozni, site na Ozni, ikwu Eri, site na Eri, 17
ikwu Arodi, site na Arodi, ikwu Areli, site na Areli, 18 Ndị
a bụ agbụrụ Gad. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri puku anọ na narị
ise. 19 Ụmụ ndị ikom Juda abụọ, Ịa na Onan, nwụrụ n'ala
Kenan. 20 Ma ụmụ ụmụ Juda ndị ọzọ, dịka ikwu ha dị iche

iche si dị bụ ndị a: ikwu Shela, site na Shela, ikwu Perez,
site na Perez, ikwu Zera, site na Zera. 21 Ikwu abụọ ọzọ si
n'agbụrụ Perez bụ ndị a: Ikwu Hezrọn, site na Hezrọn,
Ikwu Hamul, site na Hamul. 22 Ndị a bụ agbụrụ Juda. Ndị
a gụrụ ọnụ dị iri puku asaa, puku isii na narị ise. 23 Ụmụ
ụmụ Isaka dịka ikwu ha si dị bụ ndị a: ikwu Tola, site na
Tola, ikwu Pua, site na Pua 24 ikwu Jashub, site na Jashub,
ikwu Shịmrọn, site na Shịmrọn. 25 Ndị a bụ agbụrụ Isaka.
Ndị a gụrụ ọnụ dị iri puku isii, puku anọ na narị atọ. 26
Ụmụ ụmụ Zebụlọn dịka ikwu ha si dị bụ ndị a: ndị Sered,
site n'ikwu Sered, ndị Elọn, site n'ikwu Elọn, ndị Jaliil,
site n'ikwu Jaliil. 27 Ndị a bụ agbụrụ Zebụlọn. Ndị a gụrụ
ọnụ dị iri puku isii na narị ise. 28 Ụmụ ụmụ Josef dịka ha
si dị n'agbụrụ Manase na Ifrem bụ ndị a: 29 Ụmụ ụmụ
Manase bụ ndị a: ndị Makia, site n'ikwu Makia. Makia bụ
nna Gilead. Ikwu Gilead, site na Gilead. 30 Ndị a bụ ụmụ
ụmụ Gilead: ikwu Leza, site na Leza, ikwu Helek, site na
Helek. 31 Ikwu Asriel, site na Asriel. Ikwu Shekem, site na
Shekem. 32 Ikwu Shemida, site na Shemida, ikwu Hefa,
site na Hefa. 33 (Hefa mụtara nwoke a na-akpọ Zelofehad.
Ma Zelofehad amụtaghị nwoke ọbụla kama ndị inyom ndị
a ka ọ mụtara, Mahla, na Noa, na Hogla, na Milka, na
Tịaza.) 34 Ndị a bụ agbụrụ Manase. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri
puku ise, puku abụọ na narị asaa. 35 Ndị a bụ ụmụ ụmụ
Ifrem dịka ikwu ha si dị: ikwu Shutela site na Shutela,
ikwu Beka site na Beka, ikwu Tahan site na Tahan. 36 Ndị
a bụ ụmụ ụmụ Shutela: ikwu Eran site na Eran. 37 Ndị a
bụ agbụrụ Ifrem. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri puku atọ, puku
abụọ na narị ise. Ndị a bụ ụmụ ụmụ Josef dịka ikwu ha

si dị. 38 Ndị a bụ ụmụ ụmụ Benjamin dịka ikwu ha si
dị: ikwu Bela site na Bela, ikwu Ashbel site Ashbel, ikwu
Ahiram site na Ahiram. 39 Ikwu Shufam site na Shufam,
ikwu Hufam site na Hufam. 40 Ụmụ ụmụ Bela site na Aad,
na Naaman bụ, ikwu Aad site na Aad, ikwu Neeman site
na Neeman. 41 Ndị a bụ agbụrụ Benjamin. Ndị a gụrụ ọnụ
dị iri puku anọ, puku ise na narị isii. 42 Ụmụ ụmụ Dan
dịka ikwu ha si dị bụ ndị a: ikwu Shuham, site na Shuham.
Ndị a bụ naanị ikwu dị na Dan. 43 Ha niile si n'agbụrụ
Shuham. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri puku isii, puku anọ na narị
anọ. 44 Ụmụ ụmụ Asha dịka ikwu ha si dị bụ ndị a: ikwu
Imna site na Imna, ikwu Ishvi, site na Ishvi, ikwu Beriya,
site na Beriya. 45 Ikwu e nwere site n'ụmụ ụmụ Beriya
bụ ndị a: ikwu Heba, site na Heba, ikwu Malkiel, site na
Malkiel. 46 Asha mụtakwara otu nwa nwanyị aha ya bụ
Sera. 47 Ndị a bụ agbụrụ Asha. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri puku
ise, puku atọ na narị anọ. 48 Ụmụ ụmụ Naftalị dịka ikwu
ha si dị bụ ndị a: ikwu Jaziil, site na Jaziil, ikwu Guni, site
na Guni, 49 ikwu Jeza, site na Jeza, ikwu Shilem, site na
Shilem. 50 Ndị a si n'agbụrụ Naftalị. Ndị a gụrụ ọnụ dị iri
puku anọ, puku ise na narị anọ. 51 Ya mere, ọnụọgụgụ
ndị ikom niile tozuru ije agha n'Izrel dị narị puku isii, otu
puku na narị asaa, na iri atọ. 52 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị ya, 53 "Ị ga-ekenye ha ala ahụ ka ọ
bụrụ ihe nketa ha dịka ọnụọgụgụ aha ha si dị. 54 Ndị dị
ukwuu n'ọnụọgụgụ ga-eketa ala dị ukwuu, ma ndị dị nta
ga-eketa ala dị nta. Ihe nketa nke onye ọbụla ga-enweta
ga-adị ka ọnụọgụgụ ahụ e dere. 55 Lezie anya hụ na e
kesara ala ahụ site n'ife nza. Ala ndị ọbụla ga-eketa ga-

abụ dịka aha nna ochie ebo ha si dị. 56 A ga-esite n’ife nza
kenye ndị ọbụla ihe nketa nke ha dịka ịdị ukwuu maọbụ
ịdị nta ha si dị.” 57 Ndị a bụ ndị Livayị a gụrụ ọnụ dịka
ikwu ha si dị, ikwu Geshọn, site na Geshọn, ikwu Kohat,
site na Kohat, ikwu Merari, site na Merari. 58 Ndị a sikwa
n’agbụrụ Livayị: ikwu Libni, ikwu Hebrọn, ikwu Mahali,
ikwu Mushi, na ikwu Kora. (Kohat bụ nna nna Amram. 59
Aha nwunye Amram bụ Jekobed, nwa nwa Livayị, onye a
mụrụ n’agbụrụ ndị Livayị n’Ijipt. Ọ mụtaara Amram ụmụ
ndị a: Erọn na Mosis, na Miriam, nwanne ha nwanyị. 60
Erọn mụtara Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. 61 Ma
Nadab na Abihu nwụrụ mgbe ha chere ọkụ na-adịghị nsọ
n’ihu Onyenwe anyị.) 62 Ọnụọgụgụ ụmụ ndị ikom Livayị
niile dị otu ọnwa gaa n’ihu dị iri puku abụọ na puku atọ.
Ma a gụnyekọghị ọnụọgụgụ agbụrụ Livayị n’ọnụọgụgụ
ndị Izrel, n’ihi na agbụrụ Livayị enweghị oke ọbụla mgbe
e kenyere agbụrụ Izrel niile ihe nketa ha. 63 Ya mere,
ndị a bụ nchọpụta ọnụọgụgụ ụmụ Izrel, dịka Mosis na
Elieza onye nchụaja kwadobere gụọ na mbara ala Moab,
n’akụkụ osimiri Jọdan, na ncherita ihu obodo Jeriko. 64
Ma n’etiti ndị a, o nweghị otu onye ọbụla Mosis na Erọn
onye nchụaja gụrụ n’ọnụọgụgụ mgbe ha gụrụ ndị Izrel
ọnụ n’ọzara Saịnaị. 65 N’ihi na Onyenwe anyị gwara ndị
Izrel ahụ na ha ga-anwụ n’ime ọzara ahụ. Naanị ndị a
hapụrụ ndụ bụ Kaleb, nwa Jefune, na Joshua nwa Nun.

27 Ụmụ ndị inyom Zelofehad nwa Hefa, nwa Gilead, nwa
Makia, nwa Manase bụ ndị si n’agbụrụ Manase nwa Josef.
Aha ndị inyom ndị a bụ: Mahla, Noa, Hogla, Milka na
Tịaza. Ha bịara, 2 n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute, guzo n’ihu Mosis,

na Elieza onye nchụaja, na ndị ndu niile na ọgbakọ Izrel
niile kwuo sị, 3 "Nna anyị Zelofehad nwụrụ n'ọzara ma ọ
bụghị otu n'ime ndị sonyere Kora, bụ ndị ahụ zukọtara
megide Onyenwe anyị. Ọ nwụrụ ọnwụ n'ihi mmehie nke
ya. Ma otu ọ dị, ọ mụtaghị nwoke. 4 Gịnị ga-eme a ga-eji
hichapụ aha nna anyị site n'agbụrụ ya n'ihi na ọ mụtaghị
nwoke? Ọ bụ uche anyị na e kwesiri ikenye anyị oke
n'oge a na-enye ụmụnne nna anyị oke." 5 Ya mere, Mosis
butere mkpa ha n'ihu Onyenwe anyị. 6 Ma Onyenwe anyị
zaghachiri Mosis sị ya, 7 "Ihe ụmụ Zelofehad na-ekwu
ziri ezi. Ị ghaghị ikenye ha oke n'etiti ụmụnne nna ha, ma
nyefeekwa ha oke ruru nna ha. 8 "Gwa ndị Izrel sị ha, 'Ọ
bụrụ na nwoke ọbụla anwụọ na-amụtaghị nwoke, oke
niile ruru ya ga-alara nwa ya nwanyị. 9 Ma ọ bụrụ na ọ
mụtaghị nwa nwanyị, oke ruru ya ga-alara ụmụnne ya
ndị nwoke. 10 A sịkwa na o nweghị ụmụnne ndị nwoke,
mgbe ahụ oke ya ga-alara ụmụnne nna ya ndị nwoke.
11 Ọ bụrụkwa na o nweghị ndị nwoke bụ ụmụnne nna
ya, mgbe ahụ ihe nketa ya ga-alara onye dịkarịrị ya nso
n'ikwu ya, ka ọ bụrụ nke ya. Nke a bụ iwu dịrị ndị Izrel
niile dịka Onyenwe anyị si nye ya Mosis n'iwu.'" 12 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya: "Gaa rigoro
n'ugwu Abarim site n'ebe ahụ lefee anya n'ofe mmiri
Jọdan leruo ala ahụ nke m nyere ụmụ Izrel anya. 13 Mgbe
i lechasịrị ya, ị ga-anwụ dịka nwanne gị Erọn nwụrụ. 14
N'ihi na unu nupuru isi nye okwu m n'ọzara Zin, mgbe
ọgbakọ ụmụ Izrel sesịrị m okwu. Unu abụọ nupuru isi
n'iwu m ido m nsọ n'ihu ha." (Ndị a bụ mmiri Meriba
Kadesh, nke dị n'ọzara Zin.) 15 Mosis zara Onyenwe anyị

sị ya, 16 “Ka Onyenwe anyị, Chineke nwe mmụọ nke
mmadụ niile, họpụta onyendu ga-elekọta ọgbakọ a. 17
Onye ga na-apụ na-abatakwa n’ihu ha, onye ga na-edu ha
pụọ, duru ha batakwa, ka ndị Onyenwe anyị ghara ịdị ka
atụrụ na-enweghị onye ọzụzụ.” 18 Ya mere, Onyenwe
anyị sịrị Mosis, “Kpọrọ Joshua, nwa Nun, onye nwere
mmụọ Chineke n’ime ya, bikwasị ya aka gị. 19 Mee ka o
guzo n’ihu Elieza onye nchụaja, nakwa n’ihu ọgbakọ niile,
nyefee ya ọrụ nke ịbụ onyendu n’ihu ha. 20 Nyekwa ha
ụfọdụ ikike gị, ka nzukọ niile nke ụmụ Izrel nwee ike
rubere ya isi. 21 Ma ya onwe ya ga-eguzo n’ihu Elieza
onye nchụaja, onye ga-ajụrụ ya ase site na mkpebi Urim
n’ihu Onyenwe anyị. Ọ bụ site n’okwu ọnụ ya ka ha ga-
apụ, site n’okwu ọnụ ya ka ha ga-ana abata. Ma ya onwe
ya, ma ndị Izrel niile, tinyekwara nzukọ niile.” 22 Ya
mere, Mosis mere dịka Onyenwe anyị nyere ya iwu. O
duuru Joshua mee ka o guzo n’ihu Elieza onye nchụaja na
ọgbakọ niile. 23 Mosis bikwasịrị aka ya abụọ n’isi Joshua,
rara ya nyefee maka ije ozi ahụ niile dịka Onyenwe anyị
nyere Mosis n’iwu.

28 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 “Nye ndị
Izrel iwu a sị ha, ‘Lezienụ anya hụ na unu na-eche n’ihu
m, n’oge niile a kara aka, nri ahụ a na-enye maka onyinye
m a na-enye site n’ọkụ, nke isisi ya na-adị m ezi mma.’ 3
Sị ha, ‘Nke a bụ onyinye unu na-enye site n’ọkụ nke unu
na-eche n’ihu Onyenwe anyị: ụmụ atụrụ abụọ gbara otu
afọ, nke na-enweghị ntụpọ, ka e jiri ha chụọ aja nsure
ọkụ kwa ụbọchị niile. 4 Chụọ otu nwa atụrụ n’oge ụtụtụ,
chụọkwa nke ọzọ n’oge uhuruchi. 5 Ị ga-ejikwa lita ụtụ

ọka abụọ a kwọziri akwọzi nke a gwọkọtara n'otu lita
mmanụ oliv asụrụ asụ, chụọ aja mkpụrụ ọka. **6** Nke a bụ
aja nsure ọkụ ahụ Onyenwe anyị nyere iwu ya n'ugwu
Saịnaị na a ga na-achụrụ ya mgbe niile, dịka aja isisi ya dị
ezi mma, aja nke a chụrụ site n'ọkụ nye Onyenwe anyị. **7**
Mmanya ga-eso aja a ga-abụ otu lita mmanya gbara ụka
n'isi otu atụrụ ọbụla, ị ga-awụsa aja ihe ọṅụṅụ a n'ebe nsọ
nye Onyenwe anyị. **8** N'oge anyasị, ị ga-ewerekwa nwa
atụrụ nke abụọ, ya na otu ụdị aja mkpụrụ ọka na aja ihe
ọṅụṅụ dị ka i mere n'ụtụtụ, jiri chụọ aja. Nke a bụkwa aja
e sitere n'ọkụ chụọ, nke isisi ya dị ezi mma nye Onyenwe
anyị. **9** "'N'ụbọchị izuike, jiri ụmụ atụrụ abụọ gbara otu
afọ, otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ, ha na aja ihe ọṅụṅụ
na aja mkpụrụ ọka e ji lita ụtụ ọka anọ na ọkara a kwọziri
akwọzi, nke a gwaziri mmanụ mee. **10** Nke a bụ aja nsure
ọkụ nke Ụbọchị Izuike, tinyere aja nsure ọkụ na aja ihe
ọṅụṅụ ndị ahụ a na-achụ n'oge ha. **11** "'Ọzọ, n'ụbọchị mbụ
nke ọnwa ọbụla, a ga-achụrụ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ
dị iche, nke a ga-eji ụmụ oke ehi abụọ, na otu ebule, na
ụmụ ebule asaa gbara otu afọ, otu afọ, ndị na-enweghị
ntụpọ chụọ. **12** Tinyere oke ehi ọbụla, ị ga-eji lita ụtụ
ọka isii na ọkara a kwọziri nke ọma, nke a gwara mmanụ
chụọ aja. Ma lita ụtụ ọka anọ na ọkara a kwọziri nke ọma,
nke a gwakọtakwara mmanụ ka a ga-eji chụọ aja mkpụrụ
ọka maka otu ebule ọbụla. **13** Ma n'isi otu nwa atụrụ
ọbụla, ọ bụ lita ụtụ ọka abụọ a kwọziri nke ọma, nke a
gwakọtara ya na mmanụ ka a ga-eji chụọ aja mkpụrụ
ọka. A ga-eji ha chụọ aja nsure ọkụ nke isisi ya ga-atọkwa
Onyenwe anyị ezi ụtọ. **14** Aja ọbụla a chụrụ ga-enwe aja

ihe ọṅụṅụ nke ga-eso ya, lita mmanya abụọ maka otu oke
ehi, ihe ji ntakịrị karịa otu lita mmanya n'isi otu ebule, na
otu lita n'isi otu nwa atụrụ. Nke a ga-abụ aja nsure ọkụ
nke a ga-achụ n'oge ọnwa ọhụrụ ọ bụla, n'ime afọ ọbụla,
15 n'agbanyeghị aja nsure ọkụ na aja ihe ọṅụṅụ nke a
na-achụ dịka mgbe ha si dị, a ga-eche otu mkpi n'ihu
Onyenwe anyị dịka aja mmehie. 16 "'N'ụbọchị nke iri na
anọ nke ọnwa mbụ, ka a ga-edebe Mmemme Ngabiga.
Onyenwe anyị. 17 N'ụbọchị na-eso ya, bụ abalị iri na ise
nke ọnwa ahụ ka a ga-eme mmemme. N'ime abalị asaa ka
a ga-eri achịcha a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee. 18
N'ụbọchị mbụ mmemme a bidoro, a ga-akpọ nzukọ dị nsọ
nke ndị Izrel niile. Ọ dịghị ọrụ siri ike a ga-arụ n'ụbọchị
ahụ. 19 Unu ga-eji ụmụ oke ehi abụọ, na otu ebule, na
ụmụ ebule asaa gbara naanị otu afọ, otu afọ, nke na-
enweghị ntụpọ ọbụla chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure
ọkụ. 20 N'isi otu oke ehi ọbụla, a ga-achụ aja mkpụrụ ọka
nke a ga-eji lita ụtụ ọka isii na ọkara a kwọziri nke ọma, a
gwakọtara ya na mmanụ chụọ. N'isi ebule ọbụla, lita ụtụ
ọka anọ na ọkara. 21 Ma n'isi otu nwa atụrụ ọbụla, a ga-
enye lita ụtụ ọka abụọ a kwọziri nke ọma. 22 Tinye otu
mkpi n'ihi ịchụ aja mmehie maka ikpuchiri unu mmehie
unu. 23 A ga-achụ aja ndị a, tinyere aja ndị ọzọ niile a na-
achụ n'ụbọchị niile. 24 A ga-achụ aja ndị a ụbọchị niile
n'ime ụbọchị asaa nke mmemme ahụ. Ha ga-abụ aja nke
isisi ha dị Onyenwe anyị ezi ụtọ. A ga-achụ ha, chụkwaa
aja nsure ọkụ na aja ihe ọṅụṅụ nke a na-achụ dịka mgbe
ha si dị. 25 N'ụbọchị nke asaa nweenụ mkpọkọta dị nsọ,
unu arụkwala ọrụ nke ụbọchị ahụ. 26 "'N'ụbọchị mbụ nke

mkpụrụ mbụ, mgbe unu na-eche onyinye ọka ọhụrụ unu
n'ihu Onyenwe anyị n'oge mmemme Izu Asaa, nweenụ
mkpọkọta dị nsọ. Unu arụkwala ọrụ nke ụbọchị ahụ. **27**
Unu ga-achụ aja nsure ọkụ, nke isisi ya dị ezi mma nye
Onyenwe anyị. Ọ bụ ụmụ oke ehi abụọ, na otu ebule, na
ụmụ ebule asaa gbara otu afọ, otu afọ, ka a ga-eji chụọ
aja a. **28** Ihe unu ga-etinye n'ihe ndị a bụ aja mkpụrụ ọka
a ga-eji lita ụtụ ọka isii na ọkara a kwọziri akwọzi, nke a
gwakọtara ya na mmanụ chụọ, n'isi otu oke ehi. Lita ụtụ
ọka anọ na ọkara, n'isi otu ebule, **29** na lita ụtụ ọka abụọ,
n'isi otu nwa atụrụ ọbụla. **30** Ọzọkwa, a ga-eji otu mkpi
chụọ aja maka mkpuchi mmehie unu. **31** Dozie aja ndị
a tinyere aja ihe ọṅụṅụ ha, ya na aja nsure ọkụ na aja
mkpụrụ ọka ya na aja ahụ so. Hụkwanụ na anụ ụlọ e ji
chụọ aja ndị a bụ ndị na-enweghị ntụpọ ọbụla.

29 "'Ụbọchị unu ga-egbu opi ike ga-adị n'abalị mbụ
nke ọnwa asaa n'afọ ọbụla. N'ụbọchị ahụ, a ga-enwe
mkpọkọta dị nsọ nke mmadụ niile. Unu agaghị arụ ọrụ
ọbụla n'ụbọchị ahụ. **2** N'ụbọchị ahụ, unu ga-achụ aja
nsure ọkụ a ga-eji otu oke ehi, na ebule, na ụmụ atụrụ
asaa gbara otu afọ, otu afọ ndị na-enweghị ntụpọ, chụọ.
Nke a bụ aja na-adị Onyenwe anyị ezi mma, ma na-esi
ya isi ụtọ. **3** Aja mkpụrụ ọka ka a ga-eji lita ụtụ ọka isii
na ọkara a gwakọtara ya na mmanụ chụọ, n'isi oke ehi
ahụ, lita anọ na ọkara, n'isi ebule, **4** na lita abụọ, n'isi otu
nwa atụrụ ọbụla. **5** Tinyere otu mkpi a ga-eji chụọ aja
maka mkpuchi mmehie unu. **6** Aja ndị a niile bụ nke a ga-
etinye nye n'aja nsure ọkụ a na-achụ kwa ọnwa, na aja
nsure ọkụ a na-achụ ụbọchị niile, ha na aja mkpụrụ ọka,

na aja ihe ọṅụṅụ dịka e depụtara. Ha bụ aja ihe oriri a na-
achụrụ Onyenwe anyị, aja nwere isisi dị ụtọ. 7 "'N'ụbọchị
nke iri nke ọnwa asaa ahụ, unu ga-enwekwa nzukọ dị
nsọ. Unu ga-ebudata onwe unu n'ala. O nweghịkwa ụdị
ọrụ ọbụla unu ga-arụ. 8 N'ụbọchị ahụ, unu ga-achụrụ
Onyenwe anyị aja nsure ọkụ, nke isisi ya na-atọ ya ụtọ. A
ga-eji otu nwa oke ehi, na otu ebule, na ụmụ ebule asaa
gbara otu afọ, otu afọ ndị na-enweghị ntụpọ chụọ aja
a. 9 Aja mkpụrụ ọka ga-eso ya. A ga-eji lita ụtụ ọka isii
na ọkara a gwakọtara ya na mmanụ chụọ aja nwa oke
ehi ahụ. Jiri lita ụtụ ọka anọ na ọkara chụọ aja ebule, 10
jirikwa lita ụtụ ọka abụọ chụọ aja n'isi otu n'ime nwa
atụrụ ọbụla. 11 Tinyekwa otu mkpi a ga-eji chụọ aja
mmehie. A ga-atụkwasị nke a n'aja mkpuchi mmehie a
na-achụ, tinyere aja nsure ọkụ a na-achụ ụbọchị niile, na
aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ niile. 12 "'N'ụbọchị iri
na ise nke ọnwa asaa, a ga-enwe mkpọkọta dị nsọ nke
ụmụ Izrel niile. N'ụbọchị ahụ, onye ọbụla agaghị arụ ọrụ
ọbụla, n'ihi na ọ bụ mmalite mmemme abalị asaa n'ihu
Onyenwe anyị. 13 Cheenụ onyinye a na-enye site n'ọkụ
n'ihu Onyenwe anyị nke isisi ya na-atọ ya ụtọ, jirinụ oke
ehi iri na atọ, na ebule abụọ, na ụmụ ebule iri na anọ ndị
na-enweghị ntụpọ, ndị gbara otu afọ, otu afọ, chụọ aja
nsure ọkụ. 14 A ga-atụkwasịkwa aja mkpụrụ ọka nke e ji
lita ụtụ ọka isii na ọkara gwakọta ya na mmanụ, n'isi
otu n'ime oke ehi iri na atọ ndị ahụ niile. Lita anọ na
ọkara n'isi otu ebule n'ime ebule abụọ ndị ahụ, 15 ma lita
abụọ n'isi otu n'ime nwa atụrụ ọbụla. 16 Tinyekwa otu
mkpi maka ịchụ aja mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-

achụ n'oge ha, tinyere aja mkpụrụ ọka na aja onyinye ihe
ọṅụṅụ so ha. 17 "'N'ụbọchị abụọ nke mmemme a, a ga-eji
oke ehi iri na abụọ, ebule abụọ, na ụmụ ebule iri na anọ
gbara otu afọ, otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ chụọ aja. 18
Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule na ụmụ atụrụ ndị ahụ
n'ọnụọgụgụ ha, bụ aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ
dịka e si nye ya n'iwu. 19 Tinyekwa otu mkpi maka aja
mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n'oge ha, na aja
mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ so ha. 20 "'N'ụbọchị nke
atọ nke mmemme ahụ, ị ga-ewere ụmụ oke ehi iri na otu,
na ebule abụọ, na ụmụ ebule iri na anọ ndị gbara otu afọ,
otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ, chụọ aja. 21 Ihe ga-eso aja
oke ehi na ebule na ụmụ atụrụ ndị ahụ n'ọnụọgụgụ ha bụ
aja mkpụrụ ọka na aja ihe ọṅụṅụ dịka e si nye ya n'iwu.
22 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure
ọkụ a na-achụ n'oge ha, na aja mkpụrụ ọka, na aja ihe
ọṅụṅụ so ha. 23 "'N'ụbọchị nke anọ nke mmemme ahụ, ị
ga-ewere ụmụ oke ehi iri, ebule abụọ, ụmụ ebule iri na
anọ ndị gbara otu afọ, otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ,
chụọ aja. 24 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na ụmụ atụrụ
ndị ahụ n'ọnụọgụgụ ha bụ aja mkpụrụ ọka, na aja ihe
ọṅụṅụ dịka e si nye ya n'iwu. 25 Tinyekwa otu mkpi maka
ịchụ aja mmehie ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n'oge
ha, tinyere aja mkpụrụ ọka, na aja onyinye ihe ọṅụṅụ
so ha. 26 "'N'ụbọchị nke ise nke mmemme a, ị ga-ewere
ụmụ oke ehi itoolu, ebule abụọ na ụmụ ebule iri na anọ
ndị gbara otu afọ, otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ chụọ
aja. 27 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na ụmụ atụrụ ndị
ahụ n'ọnụọgụgụ ha bụ aja mkpụrụ ọka na aja ihe ọṅụṅụ

dịka e si nye ya n’iwu. 28 Tinyekwa otu mkpi maka aja
mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja
mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ so ha. 29 “‘N’ụbọchị nke
isii nke mmemme ahụ, ị ga-ewere ụmụ oke ehi asatọ, na
ebule abụọ, na ụmụ ebule iri na anọ ndị gbara otu afọ,
otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ, chụọ aja. 30 Ihe ga-eso aja
oke ehi, na ebule, na ụmụ atụrụ ndị ahụ n’ọnụọgụgụ ha
bụ aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ dịka e si nye ya
n’iwu. 31 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja
nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na aja mkpụrụ ọka, na aja
ihe ọṅụṅụ so ha. 32 “‘N’ụbọchị nke asaa nke mmemme
ahụ, were ụmụ oke ehi asaa, ebule abụọ na ụmụ ebule iri
na anọ, ndị gbara otu afọ, otu afọ, ndị na-enweghị ntụpọ,
chụọ aja. 33 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na ụmụ atụrụ
ndị ahụ n’ọnụọgụgụ ha bụ aja mkpụrụ ọka na aja ihe
ọṅụṅụ dịka e si nye ya n’iwu. 34 Tinyekwa otu mkpi maka
aja mmehie, ya na aja nsure ọkụ a na-achụ n’oge ha, na
aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ so ha. 35 “‘N’ụbọchị
nke asatọ ndị Izrel niile ga-enwe oke nzukọ. Ị gaghị arụ
ọrụ ọbụla n’ụbọchị ahụ. 36 Chụọ aja nsure ọkụ, nke isisi
ya dị Onyenwe anyị ezi ụtọ. Ị ga-eji otu nwa oke ehi, otu
ebule na ụmụ ebule asaa ndị gbara otu afọ, otu afọ, ndị
na-enweghị ntụpọ ọbụla, chụọ ya. 37 Ihe ga-eso aja oke
ehi, ebule na ụmụ atụrụ ndị ahụ bụ aja mkpụrụ ọka na
aja ihe ọṅụṅụ dịka e si nye ya n’iwu. 38 Tinyekwa otu
mkpi maka aja mmehie ya na aja nsure ọkụ a na-achụ
n’oge ha, na aja mkpụrụ ọka, na aja ihe ọṅụṅụ so ha. 39
“‘Tinyere onyinye a na-enye dịka nkwa e kwere si dị, na
onyinye afọ ofufu unu, unu ga-akwadoro Onyenwe anyị

onyinye ndị a n'oge mmemme a kara aka unu: aja nsure
ọkụ unu, onyinye mkpụrụ ọka na onyinye ihe ọṅụṅụ na
aja udo.'" 40 Ya mere Mosis gwara ụmụ Izrel ihe niile
Onyenwe anyị nyere ya n'iwu ịgwa ha.

30 Mosis kpọkọtara ndị ndu ebo Izrel niile gwa ha sị:
"Ihe ndị a ka Onyenwe anyị nyere n'iwu: 2 Mgbe nwoke
ọbụla kwere Onyenwe anyị nkwa, maọbụ ṅụọ iyi ime ihe
ọbụla, ọ gaghị emebi nkwa dị otu a. Kama ọ ga-emezu
ihe niile dịka o kwuru ya. 3 "Ọ bụrụ na nwaagbọghọ nọ
n'ụlọ nna ya ekwe Onyenwe anyị nkwa maọbụ ṅụọ iyi
ime ihe ọbụla, 4 ọ bụrụ na nna ya anụ mgbe ọ na-ekwe
nkwa maọbụ ṅụọ iyi ime ihe ahụ, ma gba ya nkịtị, onye
dị otu a aghaghị imezu nkwa niile ndị ahụ o kwere. 5
Ma ọ bụrụ na nna ya ajụ mgbe ọ nụrụ banyere ya na
ọ gaghị emezu nkwa dị otu ahụ, mgbe ahụ, nkwa ahụ
maọbụ iyi ọ ṅụrụ ga-abụ ihe efu. Onyenwe anyị ga-
agbaghakwara ya, n'ihi na nna ya jụrụ na ọ ga-emezu
nkwa ya. 6 "Ọ bụrụ na o mesịa lụọ dị, mgbe ọ ṅụsịrị
iyi, maọbụ kwee nkwa nzuzu o kwesiri imezu, 7 di ya
nụ banyere ya ma gba ya nkịtị n'ụbọchị ahụ ọ nụrụ ya,
nkwa ahụ ga-eguzogide, ọ ga-emezu ya. 8 Ma ọ bụrụ na
di ya ajụ ịnabata nkwa ahụ, maọbụ ọṅụṅụ iyi nzuzu ahụ,
ọjụjụ di ya jụrụ nkwa ahụ ga-eme ka iyi ahụ maọbụ nkwa
ahụ ghara ịdị ire. Onyenwe anyị ga-agbaghakwara ya. 9
"Ma nkwa ọbụla nke nwanyị di ya nwụrụ maọbụ nwanyị
ya na di ya kewara, ihe ọbụla nke o ji ọnụ ya kwuo ka ọ
ghaghị imezu. 10 "Ma ọ bụrụ na nwanyị ya na di ya bi e
kwee nkwa maọbụ site na kwagide ṅụọ iyi, 11 di ya nụ
ihe banyere ya, ma gba nkịtị maọbụ ogbochighị ya, mgbe

ahụ, ịṅụ iyi na nkwa ndị ahụ niile nke o kwere ga-eguzo.
12 Ma ọ bụrụ na di ya jụrụ ikwenye ka nkwa ahụ dịgide
n'ụbọchị mbụ ọ nụrụ ya, nkwa ahụ maọbụ ọṅụṅụ iyi ahụ
aghọọla ihe efu. Onyenwe anyị ga-agbaghakwara ya. **13**
Ya mere, di ya nwere ike ijụ, maọbụ mesie nkwa ahụ,
maọbụ iyi ahụ ọ ṅụrụ ike. **14** Ọ bụrụ na di ya ekwughị ihe
ọbụla site n'otu ụbọchị ruo n'ụbọchị ọzọ, mgbe ahụ, o
gosiri na o kwenyere ka nwunye ya mezuo nkwa maọbụ
iyi ndị ahụ niile. **15** Ọ bụrụ na o mesịa jụ na nwunye ya
agaghị emezu nkwa ahụ ọ kwere, ikpe ọmụma niile dị
n'ihi emezughị nkwa ahụ dị ya n'isi." **16** Ndị a bụ usoro
iwu Onyenwe anyị nyere Mosis banyere mmekọrịta nke
nwoke na nwunye ya. Ọ metụtakwara nna na nwa ya
nwanyị onye bi n'ụlọ ya.

31 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, **2**
"Taa ndị Midia ahụhụ, ka i si otu a bọọrọ ndị Izrel ọbọ ihe
ọjọọ ndị Midia mere ha. Mgbe i mesịrị nke a, ị ga-anwụ."
3 Ya mere, Mosis gwara ndị Izrel okwu sị, "Kwadoonụ ndị
ikom unu ibuso ndị Midia agha, maka ịbọtara Onyenwe
anyị ọbọ. **4** Sinụ n'ebo ọbụla dị n'Izrel gụpụta puku ndị
ikom puku ndị ikom." **5** Ya mere, e sitere n'igwe ndị ikom
niile nọ n'Izrel zipụ puku ndị ikom iri na abụọ, ka ha
gaa buo agha. Ebo ọbụla zipụrụ otu puku ndị ikom. **6**
Mosis zipụrụ ha ibu agha, otu puku, otu puku site n'ebo
ọbụla. Finehaz nwa Elieza, onye nchụaja, du ha gaa agha
ahụ. O bu ngwongwo si n'ebe nsọ, tinyere opi ike nke a
ga-afụ. **7** Ha busoro ndị Midia agha dịka Onyenwe anyị
nyere Mosis n'iwu. Ha gburu onye ọbụla bụ nwoke. **8**
N'ime ndị ha gburu n'agha ahụ bụ ndị eze Midia ise a na-

akpọ Evi, Rekem, Zua, Hua na Reba. Ha jikwa mma agha
gbuo Belam nwa Beoa. 9 Ndị agha Izrel chịkọtara ndị
inyom niile, na ụmụntakịrị niile nọ n’ala Midia dịka ndị
ha dọtara n’agha. Ha chịkọtara ngwongwo niile ndị Midia
ji biri, tinyere igwe ehi, na igwe ewu na atụrụ ha niile,
dịka ihe ha dọtara n’agha. 10 Emesịa, ha mụnyere ọkụ
n’obodo ndị Midia niile na ebe ha mara ụlọ ikwu, rechapụ
ha n’ọkụ. 11 Ha chịkọtara ihe niile ha dọtara n’agha, ma
mmadụ ma anụ ụlọ. 12 Ndị a niile ha dọtara n’agha na
ngwongwo niile ha lụtara n’agha ka ha buteere Mosis, na
Elieza onye nchụaja na ọgbakọ Izrel niile na mbara ala
Moab, n’akụkụ osimiri Jọdan na ncherita ihu Jeriko. 13
Mosis na Elieza onye nchụaja na ndị ndu ọgbakọ Izrel
niile pụrụ gaa zute ha n’azụ ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 14
Ma Mosis were iwe megide ndịisi agha, ya bụ ndị ahụ na-
achị imerime puku ndị agha, na ndị ọchịagha na-achị
narị ndị agha, ndị si ibu agha lọta. 15 Mosis jụrụ ha sị,
“Gịnị mere unu ji debe ndị inyom niile ndị a ndụ? 16
Ọ bụ ndị a bụ ndị gbasoro ndụmọdụ Belam, rafuo ndị
Izrel mee ka ha ghọọ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi nye
Onyenwe anyị n’ihe gbasara okwu Peoa. Ọ bụ nke a mere
ka nrịa nrịa ọjọọ ahụ na-efe efe dakwasị ndị nke Onyenwe
anyị. 17 Ugbu a, gbuonụ ụmụnta ndị nwoke niile, na ndị
inyom niile matarala nwoke. 18 Naanị ụmụntakịrị ndị
nwanyị ha nke nwoke na-edinabeghị ka unu ga-ahapụ ka
ha dịrị ndụ. Unu nwere ike debere onwe unu ndị dị otu
a. 19 “Ma ugbu a, unu niile bụ ndị soro gbuo mmadụ,
maọbụ bitụ ozu ha aka, unu abatala n’ime ogige Izrel
tutu ụbọchị asaa agafee. N’oge a, doonụ onwe unu ọcha,

dokwaanụ ndị niile unu dọtara n'agha ọcha, n'ụbọchị
nke atọ na n'ụbọchị nke asaa. **20** Debekwanụ uwe niile
ọcha, ya na ihe niile e ji akpụkpọ anụ na ajị ewu, maọbụ
osisi, mee." **21** Mgbe ahụ, Elieza onye nchụaja gwara
ndị ikom niile ahụ jere agha okwu sị ha, "Nke a bụ iwu
Onyenwe anyị nyere Mosis. **22** Otu ọ dị ọlaedo, ọlaọcha,
bronz, igwe, gbamgbam na opu, **23** na ihe ọ bụla ọzọ bụ
nke ga-anagide ọkụ, ka a ga-eme ka ọ gabiga site n'ọkụ,
mgbe ahụ ọ ga-adịkwa ọcha. Ma aghaghị ịga n'ihu ime ka
ha dị ọcha site n'ịsacha ha n'ime mmiri nke nsacha. Ma
ihe ọbụla nke na-agaghị anagide ọkụ ka a ga-eji mmiri
sachaa, maka ido ya ọcha. **24** N'ụbọchị nke asaa, unu
aghaghị ịsacha uwe unu niile, bụrụ ndị dị ọcha. Mgbe
ahụ, unu pụrụ ịlọghachi n'ọmụma ụlọ ikwu ndị Izrel."
25 Ma Onyenwe anyị sịrị Mosis, **26** "Gị na Elieza onye
nchụaja, na ndịisi ezinaụlọ nke ọgbakọ Izrel niile, ga-
agụkọ ihe niile unu dọtara n'agha chọpụta ọnụọgụgụ
mmadụ na anụmanụ. **27** Mgbe ahụ, kee ihe ndị a niile ụzọ
abụọ. Ọkara ya ga-abụ nke ndị ikom ahụ niile gara agha,
ma ọkara nke ọzọ ka a ga-enye ọgbakọ Izrel niile. **28** Ma
Onyenwe anyị nwere oke site n'oke ndị ahụ jere agha:
mmadụ, na ehi niile, na ịnyịnya ibu niile, na atụrụ na
ewu niile. Oke Onyenwe anyị bụ otu ụzọ n'ime narị ise
ọbụla. **29** Nye Elieza onye nchụaja oke sitere n'aja a dịka
ihe Onyenwe anyị ketara. **30** Otu aka ahụ kwa, site n'oke
ndị Izrel ga-eketa, kee ụtụ. Otu ụzọ n'ime iri ise, maọbụ
mmadụ, maọbụ ehi, maọbụ ịnyịnya ibu, maọbụ atụrụ,
maọbụ ewu, maọbụ igwe anụ ụlọ ụzọ. Were ha nye ndị
Livayị, ndị ọ dị n'aka ilekọta ụlọ nzute Onyenwe anyị, ka

ọ bụrụ oke nke ha." 31 Ya mere, Mosis na Elieza onye
nchụaja mere dịka Onyenwe anyị nyere ha n'iwu. 32 Ihe
nweta bụ nke fọdụrụ n'ihe ndị agha lụtara n'agha bụ ndị
a, bụ atụrụ dị narị puku isii, iri puku asaa na puku ise, 33
Ehi dị iri puku asaa na puku abụọ, 34 ịnyịnya ibu dị iri
puku isii na otu puku, 35 Ụmụ agbọghọ na-amatabeghị
nwoke dị iri puku atọ na puku abụọ. 36 Ya mere, ọkara e
nyere ndị gara lụọ agha dị: Igwe ewu na atụrụ dị narị
puku atọ na iri puku atọ na puku asaa na narị ise. 37
N'ime ya, ụtụ e nyere Onyenwe anyị site n'igwe atụrụ ahụ
dị narị isii na iri asaa na ise. 38 Igwe ehi dị iri puku atọ na
puku isii. N'ime ya, ihe e nyere Onyenwe anyị bụ iri asaa
na abụọ. 39 Ịnyịnya ibu dị iri puku atọ na narị ise. Nke e
nyere Onyenwe anyị bụ iri isii na otu. 40 Ọnụọgụgụ ụmụ
agbọghọ dị puku iri na isii. Ndị e nyere Onyenwe anyị dị
iri atọ na abụọ. 41 Mosis nyere Elieza bụ onye nchụaja
Onyenwe anyị oke n'ihe ndị ahụ niile a tụrụ n'ụtụ, dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. 42 Ma ọkara nke ahụ
dịrị ndị Izrel, nke Mosis kewapụtara site na nke ndị ikom
lụrụ agha. 43 Ọkara nke nzukọ dị, igwe ewu na atụrụ, narị
puku atọ, iri puku atọ, puku asaa na narị ise, 44 igwe ehi,
iri puku atọ na isii, 45 ịnyịnya ibu, iri puku atọ na narị
ise, 46 ụmụ agbọghọ, puku iri na isii. 47 Site n'oke ndị
Izrel Mosis họpụtara otu ụzọ n'ime iri ise, ma mmadụ ma
anụ ụlọ dịka Onyenwe anyị nyere n'iwu. O nyere ha ndị
Livayị na-elekọta ụlọ nzute Onyenwe anyị mmadụ na anụ
ụlọ ndị a. 48 Mgbe ahụ, ndịisi agha niile na ndị ọchịagha
na-achị imerime puku ndị agha, na ndị na-achị narị ndị
agha bịakwutere Mosis, 49 sị ya, "Ndị ohu gị agụọla ndị

niile gara agha nọ n'okpuru anyị, chọpụta na o nweghị
onye ọbụla a na-achọ achọ. 50 Ya mere, anyị wetaara
Onyenwe anyị onyinye site n'ihe anyị kwatara n'agha.
Onyinye anyị bụ ihe onye ọbụla nwetara, ihe ọlaedo a
na-agba n'ụkwụ na mgbaaka, na ọlaaka ikike, na ọlantị
na ihe iyi n'olu niile, i ji ha chụọ aja mkpuchi mmehie
n'ihi onwe anyị n'ihu Onyenwe anyị." 51 Mosis na Elieza
onye nchụaja natara onyinye ọlaedo ndị ahụ bụ ihe a
kpụrụ akpụ site n'aka ha. 52 Ịdị arọ nke ihe ọlaedo niile
nke ndị ọchịagha na-achị imerime puku ndị agha, na ndị
na-achị narị ndị agha, nke Mosis na Elieza chere n'ihu
Onyenwe anyị dịka onyinye, dị narị kilogram na iri itoolu.
53 Ndị ahụ lụrụ agha ahụ nwekwara ọtụtụ ihe ndị ọzọ ha
debeere onwe ha. 54 Mosis na Elieza onye nchụaja natara
onyinye ọlaedo ndị a dị iche site n'aka ndị ọchịagha na-
achị ọtụtụ puku ndị agha na narị ndị agha. E webatara
onyinye ndị a n'ụlọ nzute, debe ha n'ihu Onyenwe anyị ka
ọ bụrụ ihe ncheta nye Onyenwe anyị n'ihi ndị Izrel niile.

32 Mgbe ndị Izrel rutere ala Jeza na Gilead, ndị ebo
Ruben na Gad ndị nwere ọtụtụ igwe ehi, na igwe ewu na
atụrụ chọpụtara na ala ahụ dị mma nke ukwuu maka
ịzụ anụ ụlọ. 2 Ya mere, ha bịakwutere Mosis na Elieza
onye nchụaja, na ndị ndu nzukọ Izrel, sị ha, 3 "Ala ndị
a: Atarọt, Dibọn, Jeza, Nimra, Heshbọn, Eleale, Sebam,
Nebo, na Beon, 4 bụ ala nke Onyenwe anyị meriri n'agha
n'ihu nzukọ Izrel, dị mma maka ịzụ anụ ụlọ. Anyị onwe
anyị kwa nwere igwe ewu na atụrụ. 5 Ọ bụrụ na anyị
achọtala amara n'ihu unu, biko, kwerenụ ka akụkụ ala a
bụrụ ihe nketa nke anyị bụ ohu unu. Unu emekwala ka

anyị soro ndị Izrel gafee n’akụkụ nke ọzọ nke osimiri
Jọdan.” 6 Mosis jụrụ ndị Gad na Ruben ajụjụ sị, “Unu na-
ekwu na unu chọrọ ịnọ n’ebe a mgbe ụmụnna unu ndị
ikom niile ga-agafe osimiri Jọdan ịlụ agha niile ahụ dị na-
eche ha? 7 Ọ bụ n’ihi gịnị ka unu ji eme ka ndị Izrel daa
mba ghara ịgafe banye n’ala ahụ Onyenwe anyị nyerela
ha? 8 Otu a ka nna unu ha mere mgbe m si Kadesh Banea
zipụ ha inyocha ala ahụ. 9 Mgbe ha letasịrị ala ahụ si
na Ndagwurugwu Eshkọl lọghachi, ha mere ka obi ndị
Izrel niile daa mba ịbanye n’ala ahụ Onyenwe anyị nyere
ha. 10 N’ihi nke a Onyenwe anyị were iwe dị ọkụ megide
ha n’ụbọchị ahụ. Ọ ṅụrụ iyi kwuo sị, 11 ‘N’ihi na unu
jụrụ iji obi unu niile gbasoo m, o nweghị onye ọbụla
n’ime ndị ahụ o si n’ala Ijipt kpọpụta, ndị gbara iri afọ
abụọ rigoo, ga-ahụ ala ahụ m kwere Ebraham na Aịzik
na Jekọb nkwa inye ha.’ 12 Naanị ndị ọṅụṅụ iyi a na-
emegideghị bụ Kaleb, nwa Jefune onye Keniz, na Joshua
nwa Nun, n’ihi na ha jiri obi ha niile sogide Onyenwe
anyị. 13 Iwe Onyenwe anyị dịịrị ọkụ megide Izrel, o mere
ka ha wagharịa n’ọzara iri afọ anọ, tutu ruo mgbe ọgbọ
ahụ niile nke mere ihe ọjọọ n’anya ya nwụchara. 14 “Ma
lee unu ugbu a, agbụrụ ndị mmehie, ọ bụkwa otu ihe
ahụ ka unu na-eme! Unu na-achọ ime ka iwe dị ukwuu
wee Onyenwe anyị megide ndị Izrel. 15 Ọ bụrụ na unu
ajụ iso Onyenwe anyị ugbu a, Onyenwe anyị ga-emekwa
ka ndị Izrel nọgide n’ọzara. Mbibi na ịla n’iyi nke ga-
abịakwasị ha ga-abụkwa nke unu ji aka unu kpatara ha.”
16 Ma ha zara sị ya, “Ọ gaghị adị otu a! Anyị ga-ewuru
anụ ụlọ anyị ụlọ, tinye igwe ewu na atụrụ anyị n’ime ha.

Anyị ga-ewukwara ndị nwunye anyị na ụmụntakịrị anyị
obodo ebe ha ga-anọ. **17** Ma anyị onwe anyị ga-eburu
ngwa agha anyị, buru ndị Izrel niile ọzọ ụzọ gaa n'ihu
ịlụ ọgụ, tutu anyị edubata ha n'ala nke ha ga-eketa. Ma
ndị nwunye anyị na ụmụntakịrị anyị ga-anọ n'obodo e
wusiri ike, ikpuchite ezinaụlọ anyị niile site n'aka ndị
iro bi anyị gburugburu. **18** Anyị agaghị alọta n'ụlọ anyị
tutu onye Izrel ọbụla enweta ihe nketa nke ya. **19** Anyị
achọghị ihe nketa, n'ofe Jọdan nke ọzọ, n'ihi na anyị
ewerela oke nke anyị n'ebe a, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
Jọdan." **20** Mgbe ahụ, Mosis zara sị ha, "Ọ dị mma, ọ bụrụ
na unu ga-eme dịka unu kwuru, jikere onwe unu, n'ihu
Onyenwe anyị, ibu agha. **21** Ọ bụrụ na ndị agha unu ga-
eso gafee n'ofe ọzọ nke osimiri Jọdan, soro ndị ọzọ buo
agha tutu ruo mgbe Onyenwe anyị chụpụchara ndị iro ya
niile, **22** mgbe ahụ, e merichaa mba ndị ahụ niile n'ihu
Onyenwe anyị, unu nwere ike ịlọghachi n'ebe a, bụrụ
ndị ikpe na-amaghị n'ebe Onyenwe anyị na ndị Izrel nọ.
Ala a dị n'ọwụwa anyanwụ, ga-abụ ihe nketa unu nwere
site n'aka Onyenwe anyị. **23** "Ọ bụrụkwanụ na unu ajụ
ime dịka unu kwuru, mgbe ahụ, ọ bụ Onyenwe anyị ka
unu na-emehie megide. Matakwanụ na unu ga-emesịa
nata ụgwọ ọrụ mmehie unu. **24** Wuonụ obodo ebe ndị
inyom na ụmụ unu ga-ebi, wuokwanụ ụlọ anụ maka igwe
ewu na atụrụ unu, ma mezuokwanụ ihe niile unu kweere
na nkwa." **25** Ndị ebo Gad na Ruben sịrị Mosis, "Anyị bụ
ndị ohu gị ga-eme dịka onyenwe anyị nyere n'iwu. **26**
Ụmụ anyị niile, na ndị inyom anyị niile, na igwe ewu na
atụrụ anyị, na ehi anyị niile, ga-anọ n'ebe a, n'obodo ndị

a anyị wuru n'ala Gilead. **27** Ma anyị, ndị ohu gị, ndị niile
tozuru ije agha, ga-agafe osimiri Jọdan ibu agha n'ihu
Onyenwe anyị, dịka onyenwe anyị si kwuo." **28** Mgbe
ahụ, Mosis nyere Elieza, bụ onye nchụaja, na Joshua nwa
Nun, na ndịisi ezinaụlọ nke ebo Izrel niile iwu banyere
ha, **29** Ọ sịrị ha, "Ọ bụrụ na ndị ebo Gad na Ruben, onye
ọbụla nke jikere ịga agha, ga-eso unu gafee Jọdan n'ihu
Onyenwe anyị, mgbe ahụ, oge unu lụgburu ndị ala ahụ
niile, unu aghaghị inye ha ala Gilead dịka ihe nketa ha. **30**
Ma ọ bụrụ na ha ajụ iso unu, ha ga-eso ndị ọzọ keta oke
n'ala Kenan." **31** Ndị ebo Gad na Ruben zara sị, "Ihe ọbụla
Onyenwe anyị nyere n'iwu ka anyị ga-eme. **32** Anyị ga-
ejikere soro Onyenwe anyị jee agha n'ala Kenan. Ma ihe
nketa anyị ga-adị n'ebe a, n'akụkụ Jọdan." **33** Mosis nyere
ndị ebo Gad, na Ruben, na ọkara Manase nwa Josef, alaeze
niile Saịhọn eze Amọrị nakwa alaeze niile nke Ọg, eze ndị
Bashan na-achị. O nyere ha ala ahụ niile, na obodo niile
dị n'ala ahụ gburugburu. **34** Ndị ebo Gad wughariri ma
wusiekwa obodo ndị a, Dibọn, Atarọt, Aroea **35** Atrọt-
Shofan, Jeza, Jogbeha, **36** Bet-Nimra na Bet-Haran bụ
obodo e wusiri ike, wukwaara igwe ewu na atụrụ ha ụlọ
anụ n'ime ya. **37** Ma ndị ebo Ruben wughariri obodo ndị
a: obodo Heshbọn, Eleale, Kiriatem, **38** Nebo na Baal-
Meon (ma a gbanwere aha ha) na Sibma. Ha gbanwere
aha obodo niile ndị ahụ ha wughariri, gụọ ha aha ọhụrụ.
39 Ndị agbụrụ Makia, nwa Manase gara n'obodo Gilead
lụgbuo ya, chụpụ ndị Amọrait bi n'ebe ahụ. **40** Ya mere,
Mosis were obodo Gilead nye Makia, ụmụ Manase ka ha
biri n'ebe ahụ. **41** Jia, onye sikwa n'ebo Manase gara buso

ọtụtụ obodo nta ndị ọzọ agha, lụgbuo ha. Ọ gbanwere
aha obodo nta ndị a, gụọ ha Havọt Jaịa. 42 N'oge a kwa,
otu nwoke a na-akpọ Nọba duuru ndị agha gaa n'obodo
Kenat, na n'obodo nta ndị ọzọ gbara ya gburugburu,
lụgbuo ha, bichie n'ime ha. Ọ gbanwere aha obodo ndị
ahụ niile bido ịkpọ ha Nọba, nke bụ aha ya onwe ya.
33 Ndị a bụ usoro mbili ije ụmụ Izrel, site n'oge ha
hapụrụ Ijipt dịka ha si nọọ n'igwe n'igwe. Ọ bụ Mosis
na Erọn duuru ha n'ije ndị a. 2 Mosis, n'onwe ya, dere
usoro ije ha ndị a n'akwụkwọ dịka Onyenwe anyị nyere
ya n'iwu. 3 Ha biliri njem site na Ramesis, n'ụbọchị nke
iri na ise n'ọnwa nke mbụ, ụbọchị na-esota nke e mere
Mmemme Ngabiga. Ha niile zọpụrụ ije n'atụghị egwu
n'ihu ndị Ijipt, 4 mgbe ndị ha nọ na-eli ụmụ ha niile ndị
e buru ụzọ mụọ, bụ ndị Onyenwe anyị tigburu n'etiti
ha n'ihi na Onyenwe anyị kpere chi ha niile ikpe. 5 Ndị
Izrel hapụrụ Ramesis, bịa maa ụlọ ikwu ha na Sukọt. 6 Ha
hapụrụ Sukọt bịaruo Etam, nke dị n'ọnụ ọnụ ọzara ahụ. 7
Ha hapụrụ Etam laghachi azụ gaa Pi Hahirot, nke dị nso
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Baal-Zefọn, ebe ha manyere
ụlọ ikwu ha na ndịda ugwu Migdol. 8 Mgbe ha hapụrụ
Pi Hahirot, ha sitere n'etiti Osimiri Uhie gafee gaa ije
ụbọchị atọ bata n'ọzara Etam. Ha manyere ụlọ ikwu ha
na Mara. 9 Mgbe ha hapụrụ Mara, ha batara Elim, ebe e
nwere mmiri iri na abụọ si n'ala na-asọpụta, na iri osisi
nkwụ asaa. Ha nọrọ ọdụ dị ukwuu n'ebe a. 10 Mgbe ha
hapụrụ Elim, ha wuru ụlọ ikwu ha n'akụkụ Osimiri Uhie.
11 Emesịa, ha hapụrụ Osimiri Uhie gaa maa ụlọ ikwu ha
n'ọzara a na-akpọ Sin. 12 Ha hapụrụ ọzara Sin gaa maa

ụlọ ikwu ha na Dofka. 13 Emesịa, ha hapụrụ Dofka bịaruo
Alush maa ụlọ ikwu ha. 14 Mgbe ha hapụrụ Alush, ha
rutere Refidim, ebe ndị Izrel na-ahụghị mmiri ọṅụṅụ. 15
Ha hapụrụ Refidim bịaruo n'ọzara Saịnaị ebe ha mara ụlọ
ikwu ha. 16 Ha hapụrụ ọzara Saịnaị bịaruo Kibrọt Hataava
ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 17 Ha hapụrụ Kibrọt Hataava
bịaruo Hazerọt ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 18 Ha hapụrụ
Hazerọt bịaruo Ritma ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 19 Ha
hapụrụ Ritma bịaruo Rimon-Perez ebe ha mara ụlọ ikwu
ha. 20 Ha hapụrụ Rimon-Perez bịaruo Libna ebe ha mara
ụlọ ikwu ha. 21 Ha hapụrụ Libna bịaruo Rissa ebe ha mara
ụlọ ikwu ha. 22 Ha hapụrụ Rissa bịaruo Kehelata ebe ha
mara ụlọ ikwu ha. 23 Ha hapụrụ Kehelata bịaruo n'ugwu
Shefa ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 24 Ha hapụrụ ugwu Shefa
bịaruo Harada ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 25 Ha hapụrụ
Harada bịaruo Makhelot ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 26 Ha
hapụrụ Makhelot bịaruo Tahat ebe ha mara ụlọ ikwu ha.
27 Ha hapụrụ Tahat bịaruo Tera ebe ha mara ụlọ ikwu ha.
28 Ha hapụrụ Tera bịaruo Mitka ebe ha mara ụlọ ikwu
ha. 29 Ha hapụrụ Mitka bịaruo Hashmona ebe ha mara
ụlọ ikwu ha. 30 Ha hapụrụ Hashmona bịaruo Moserot
ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 31 Ha hapụrụ Moserot bịaruo
Bene Jaakan ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 32 Ha hapụrụ Bene
Jaakan bịaruo Họ Hagịdgad ebe ha mara ụlọ ikwu ha.
33 Ha hapụrụ Họ Hagịdgad bịaruo Jotbata ebe ha mara
ụlọ ikwu ha. 34 Ha hapụrụ Jotbata bịaruo Abrona ebe ha
mara ụlọ ikwu ha. 35 Ha hapụrụ Abrona bịaruo Eziọn
Geba ebe ha mara ụlọ ikwu ha. 36 Ha hapụrụ Eziọn Geba
bịa maa ụlọ ikwu ha na Kadesh, nke dị n'ọzara Zin. 37 Ha

hapụrụ Kadesh bịa maa ụlọ ikwu ha n'ugwu Hor n'oke ala
ndị Edọm. **38** Erọn, bụ onye nchụaja gbagoro n'ugwu Hor
site n'iwu Onyenwe anyị. N'ebe ọ nọ nwụọ, n'ụbọchị mbụ
nke ọnwa nke ise, n'afọ nke iri anọ site na mgbe ụmụ
Izrel si Ijipt pụta. **39** Erọn gbara narị afọ na iri afọ abụọ
na atọ mgbe ọ nwụrụ n'ugwu Hor. **40** Onye Kenan bụ eze
Arad, onye bi na Negev n'ime ala Kenan, nụrụ na ndị Izrel
na-abịa. **41** Ha hapụrụ ugwu Hor bịaruo Zalmona ebe ha
mara ụlọ ikwu ha. **42** Ha hapụrụ Zalmona bịaruo Punon
ebe ha mara ụlọ ikwu ha. **43** Ha hapụrụ Punon bịaruo
Obot ebe ha mara ụlọ ikwu ha. **44** Ha hapụrụ Obot bịaruo
Iye Abarim, n'oke ala ndị Moab. **45** Ha hapụrụ Iye Abarim
bịaruo Dibọn Gad ebe ha mara ụlọ ikwu ha. **46** Ha hapụrụ
Dibọn Gad bịaruo Almon Diblataim ebe ha mara ụlọ ikwu
ha. **47** Ha hapụrụ Almon Diblataim bịaruo n'ugwu Abarim
nke dị nso na Nebo ebe ha mara ụlọ ikwu ha. **48** Ha
hapụrụ ugwu Abarim bata n'obosara ala Moab n'akụkụ
osimiri Jọdan, na ncherita ihu Jeriko, ebe ha mara ụlọ
ikwu ha. **49** Mgbe ha nọ n'ebe a, ha manyere ụlọ ikwu
ha n'ebe dị iche iche n'akụkụ osimiri Jọdan, site na Bet-
Jeshimọt rute rịị ebe a na-akpọ Ebel-Shitim, n'obosara ala
Moab. **50** N'obosara ala Moab, n'akụkụ Jọdan, na ncherita
ihu Jeriko ka Onyenwe anyị nọ gwa Mosis okwu sị ya, **51**
"Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha, 'Mgbe unu gafere osimiri
Jọdan banye n'ala Kenan, **52** unu aghaghị ịchụpụ ndị niile
bi n'ebe ahụ ma bibie chi niile ha na-efe, ndị ha ji nkume
tụọ na ndị ha kpụrụ akpụ. Unu ga-ebibikwa ebe niile dị
n'elu ugwu niile, ebe ha na-anọ efe arụsị ha niile ofufe.
53 Nwetanụ ala ahụ, birikwa n'ime ya, n'ihi na enyela m

unu ala ahụ ka unu nwere ya. 54 Unu ga-eke ala ahụ site
n'ife nza, dịka agbụrụ unu niile si dị. Ndị bara ụba nye ha
ihe nketa dị ukwuu, ndị dị ole na ole nye ha ihe nketa dị
nta. Ihe ọ bụla ruuru agbụrụ ọbụla site n'ife nza ga-abụ
nke ha. Kee ya dịka ebo nna nna unu ha si dị. 55 "'Ma ọ
bụrụ na unu achụpụghị ndị niile bi n'ala ahụ, ndị unu
hapụrụ ga-abụrụ unu iberibe unyi n'anya unu. Ha ga-
adịkwara unu ka ogwu nke ga-adụkasị unu ahụ. Ha ga-
enye unu nsogbu n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. 56
Mgbe ahụ kwa, aga m emeso unu ụdị mmeso ahụ m na-
akwado imeso ha ugbu a.'"

34 Onyenwe anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 "Nye ndị
Izrel iwu sị ha, 'Mgbe unu banyere n'ala Kenan, ndị a bụ
oke ala ndị ahụ unu ga-enweta dịka ihe nketa unu: 3 "'Oke
ala unu n'akụkụ ndịda ga-etinyetụ aka n'ọzara Zin. Ala
unu na ala ndị Edọm ga-enwekọ oke ala. N'akụkụ ọwụwa
anyanwụ, oke ala ndịda unu ga-ebido na ngwụcha Osimiri
Nnu, 4 gafee ndịda Akrabim, gabiga ruo ọzara Zin, gbada
ndịda ruo Kadesh Banea. Site n'ebe ahụ ọ ga-aga ruo
Haza Ada, gafee ruo Azmọn, 5 ebe ọ ga-echigharị gbasoro
iyi Wadi nke Ijipt ma kwụsị n'osimiri Mediterenịa. 6
Oke ala unu n'akụkụ ọdịda anyanwụ ga-abụ ọnụ mmiri
osimiri Mediterenịa. Nke a ga-abụ oke ala unu. 7 Oke
ala unu n'akụkụ ugwu ga-amalite n'osimiri Mediterenịa
ruo n'ugwu Hor. 8 Ọ ga-esitekwa n'ugwu Hor ruo Lebo
Hamat, gbatịakwa ruo Zedad, 9 ruo Zifron tutu kwụsị na
Haza Enan. Nke a ga-abụ oke ala unu n'akụkụ ugwu. 10
Oke ala unu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ga-ebido na Haza
Enan ruo Shefam. 11 Oke ala ahụ ga-agbada site Shefam

ruo Ribla n’akụkụ ọwụwa anyanwụ Ain. Site n’ebe ahụ,
ọ ga-agbasoro ndịda ọdịda anyanwụ Osimiri Galili. 12
Mgbe ahụ, ọ ga-aga ogologo ogologo, gbasoro osimiri
Jọdan, tutu kwụsị n’Osimiri Nnu. “‘Nke a bụ ala unu, na
oke ala ya n’akụkụ ọbụla.’” 13 Mosis nyere ndị Izrel iwu
sị, “Kesaanụ ala a dịka ihe nketa site n’ife nza. Onyenwe
anyị enyela iwu ka enye ya ebo itoolu na ọkara ndị ahụ
fọdụrụ. 14 N’ihi na ebo Ruben na Gad tinyere ọkara ebo
Manase, enwetalarị ala ihe nketa ha. 15 Ebo abụọ n’ọkara
ndị a enwetala ihe nketa nke ha n’akụkụ ọwụwa anyanwụ
osimiri Jọdan, na ncherita ihu obodo Jeriko.” 16 Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 17 “Ndị a bụ aha ndị ikom
m họpụtara ịhụ na e kenyere unu ala ahụ dịka ihe nketa
unu. Elieza onye nchụaja, na Joshua nwa Nun. 18 Site
n’ebo ọbụla họpụta otu onyendu ka ha nye aka ikesa ala
nketa ahụ. 19 “Ndị a bụ aha ndị a họpụtara: “Kaleb nwa
Jefune, site n’ebo Juda. 20 Shemuel nwa Amihud, site
n’ebo Simiọn 21 Elidad nwa Kislon, site n’ebo Benjamin.
22 Buki nwa Jogli, onyendu si n’ebo Dan. 23 Haniel nwa
Efod, onyendu si n’ebo Manase, nwa Josef. 24 Kemuel nwa
Shiftan, onyendu si n’ebo Ifrem, nwa Josef. 25 Elizafan
nwa Panak, onyendu si n’ebo Zebụlọn. 26 Paltiel nwa
Azan, onyendu si n’ebo Isaka. 27 Abihud nwa Shelomi,
onyendu si n’ebo Asha. 28 Pedahel nwa Amihud, onyendu
si n’ebo Naftalị.” 29 Ndị a bụ ndị ikom Onyenwe anyị
nyere iwu si ha kenye ndị Izrel ihe nketa ha n’ala Kenan.

35 N’oge a, mgbe ndị Izrel ka nọ n’akụkụ osimiri Jọdan
n’obosara ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, ka Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, 2 “Nye ndị Izrel iwu ka ha

nye ndị Livayị ụfọdụ obodo ebe ha ga-ebi. Obodo ndị a
ga-abụ ndị si n'ihe nketa ndị Izrel ketara. Nyekwa ha ala
ebe anụ ụlọ ha ga-anọ na-akpa nri, nke ga-agba obodo
ndị a gburugburu. **3** Obodo ndị a ga-abụrụ ha ebe obibi,
ma ala niile gbara ha gburugburu ga-abụ ebe ịta nri nke
igwe ehi na atụrụ, na anụ ụlọ ha niile. **4** "Ala ebe ịta
nri nke obodo niile nke unu ga-enye ndị Livayị ga-adị
narị mita anọ na ọkara n'ogologo site na mgbidi obodo
ga gburugburu mgbidi obodo ọbụla. **5** Ya mere n'obodo
ndị Livayị ọbụla, ala ịzụ anụ ụlọ ga-adị narị mita anọ
na ọkara site na mgbidi ha ruo n'oke ala ha. Ọ ga-adị
narị mita anọ na ọkara n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, narị
mita anọ na ọkara n'akụkụ ọdịda anyanwụ, narị mita anọ
na ọkara n'akụkụ ugwu, narị mita anọ na ọkara n'akụkụ
ndịda. Obodo ha ga-adịkwa n'etiti ala ịzụ anụ ụlọ ndị a. **6**
"Obodo isii n'ime obodo ndị ahụ unu na-enye ndị Livayị
ga-abụ obodo mgbaba, ebe onye ọbụla gburu mmadụ na-
amaghị ama nwere ike gbaga izere ndụ ya. Tinyere obodo
ndị a unu ga-enyekwasị ha iri obodo anọ na abụọ ọzọ. **7**
Ya mere obodo niile a ga-enye ndị Livayị ga-adị iri obodo
anọ na asatọ, tinyere obosara ala ịzụ igwe ewu na atụrụ
nke gbara obodo ndị a gburugburu. **8** Obodo unu na-enye
ndị Livayị site n'ihe nketa ndị Izrel ga-abụ dịka unu si
keta oke unu. A ga-esite n'aka ebo nwere ọtụtụ obodo
wepụta ọtụtụ obodo, ma site n'aka ebo obodo ha nwere
na-ehighị nne wepụta ole na ole." **9** Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara Mosis okwu sị ya, **10** "Gwa ndị Izrel sị ha,
'mgbe unu gafere Jọdan banye n'ala Kenan, **11** họpụtanụ
ụfọdụ obodo ka ọ bụrụ obodo mgbaba ebe mmadụ nwere

ike ịgbabanye ma ọ bụrụ na o gbuo mmadụ na-amaghị
ama. **12** Obodo ndị a ga-abụ ebe mgbaba nye onye na-
ezere ndụ site n’aka onye ahụ chọrọ ịbọrọ ọbọ, ka a ghara
igbu onye e boro ebubo igbu mmadụ tutu ruo mgbe e
buru ụzọ kpee ya ikpe n’ihu ọgbakọ. **13** Obodo isii ndị a
unu wepụtara ga-abụ obodo mgbaba. **14** Họpụta obodo
mgbaba atọ n’akụkụ ọzọ nke Jọdan. Ka atọ ndị ọzọ dịrị na
Kenan. **15** Obodo ndị a agaghị abụ ebe izere ndụ maka
naanị ndị Izrel, kama ọ dịkwara ndị ọbịa na ndị ọzọ bi
n’etiti unu, ka onye na-akpachaghị anya gbuo mmadụ
gbaga ebe ahụ izere ndụ ya. **16** “‘Ọ bụrụ na mmadụ e jiri
mkpirisi igwe tigbuo mmadụ ibe ya, a ga-agụ onye dị
otu a dịka ogbu mmadụ. A ga-egbukwa ya. **17** A sịkwa na
mmadụ ejide n’aka ya nkume nke o nwere ike iji tugbuo
mmadụ, ọ bụrụ na ọ tụọ mmadụ nkume ahụ tugbuo ya, ọ
bụ ogbu mmadụ. Ogbu mmadụ ahụ aghakwaghị ịnwụ. **18**
A sikwa na mmadụ ji ihe e ji osisi tụọ n’aka ya, nke o
nwere ike i ji tigbuo mmadụ, ọ bụrụ na o tie mmadụ ihe
osisi ahụ, tigbuo ya, ọ bụ ogbu mmadụ. A ghaghị ime ka
ogbu mmadụ ahụ nwụọ. **19** Onye na-abọ ọbọ ọbara ga-
egbu ogbu mmadụ ahụ n’onwe ya mgbe ọbụla o zutere
ya. **20** Ọ bụrụ na mmadụ esite n’ekworo nuo onye ọzọ
aka, maọbụ kpachara anya tụọ onye ahụ ihe nke mere ka
ọ nwụọ, **21** maọbụ na o sitere n’obi ọnụma jiri aka ya tie
mmadụ ihe nke mere ka ọ nwụọ, a ga-egbu onye ahụ,
n’ihi na ogbu mmadụ ka ọ bụ. Onye na-agwachite ọchụ
ga-egbu ogbu mmadụ ahụ mgbe ọbụla o zutere ya. **22**
“‘Ma ọ bụrụ na mmadụ ebughị iro n’obi nutuo mmadụ
ibe ya na mberede, maọbụ tụọ ya ihe, **23** maọbụ tụtuo

nkume nke datara dagbuo mmadụ ibe ya mgbe ọ na-
ahụghị ya, bụ onye na-abụghị onye iro ya, onye ọ na-
ebughị n'obi imejọ, **24** mgbe ahụ, ndị ọgbakọ ga-ekpe ikpe
n'etiti onye e boro ebubo na onye na-agwachite ọchụ
dịka usoro iwu ndị a si dị. **25** Nzukọ aghaghị ichekwa
onye e boro ebubo na o gburu mmadụ site n'aka onye na-
agwachite ọchụ, zilaga onye ahụ e boro ebubo n'obodo
mgbaba, bụ ebe ha gbalagara. Onye ahụ e boro ebubo
ga-anọgide n'obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi
nchụaja nwụrụ, bụ onye ahụ e tere mmanụ nsọ. **26** "'Ma
ọ bụrụ na ogbu mmadụ a ahapụ obodo mgbaba ahụ pụọ,
ọ bụrụkwa, **27** na onye ahụ na-abọ ọbọ ọbara achọta ya
n'azụ obodo mgbaba ahụ, o nwere ike igbu onye ahụ e
boro ebubo, ikpe igbu mmadụ agaghị ama ya. **28** Onye
ahụ e boro ebubo na o gburu mmadụ aghaghị ịnọ n'ime
obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchụaja nwụrụ.
Ọ bụ naanị mgbe onyeisi nchụaja nwụchara, ka ha nwere
ike ịlaghachi n'ụlọ ya, n'ihe nketa ya. **29** "'Ndị a bụ usoro
iwu ga-adịgide nye unu site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ, n'ebe
obibi unu niile. **30** "'Onye ọbụla gburu mmadụ ga-anwụ.
A ga-ama ya ikpe ọnwụ naanị mgbe e nwere karịa otu
onye akaebe. Ọ dịghị onye ọbụla a ga-egbu n'ihi akaebe
nke otu onye gbara megide ya. **31** "'Unu a narakwala
ihe ịgbara isi n'ọnọdụ ndụ nke onye gburu mmadụ, bụ
onye nke ikpe ọnwụ mara. Aghaghị ime ka ha nwụọ. **32**
"'Unu a narakwala ihe mgbapụta site n'aka onye ọbụla
nke gbagara n'obodo mgbaba, site otu a kwere ka ha
lọghachite azụ ga biri n'ala nke aka ha tupu onyeisi
nchụaja anwụọ. **33** "'Unu emerụkwala ala ahụ nke unu

bi n'ime ya. Ọbara igbu ọchụ na-emerụ ala. Ọ dịkwaghị
mkpuchi mmehie a ga-eme banyere ala a wufuru ọbara
n'ime ya, ma ọ bụghị naanị ọbara nke onye ahụ gburu
ọchụ ahụ. 34 Unu emerụla ala ahụ unu na-aga ibi n'ime
ya. N'ihi na mụ onwe m bikwa n'ebe ahụ, mụ bụ Onyenwe
anyị bi n'etiti ụmụ Izrel.'"
36 N'oge ahụ, ndịisi ezi agbụrụ Gilead, nwa Makia, nwa
Manase, otu n'ime ụmụ Josef, bịakwutere Mosis na ndị
ndu, na ndịisi ezi ụmụ Izrel sị ha: 2 "Mgbe Onyenwe
anyị nyere unu onyenwe m iwu inye ụmụ Izrel ala ahụ
n'ihe nketa site n'ife nza, onye nyekwara gị iwu iwere ihe
nketa nwanne anyị nwoke Zelofehad nyefee n'aka ụmụ
ya ndị inyom. 3 Ugbu a, ọ bụrụ na ha alụọ ndị ikom Izrel
si n'ebo ọzọ, mgbe ahụ, ihe nketa ha ga-abụ nke anapụrụ
anyị, tụkwasị n'ihe nketa nke ebo ebe ha lụrụ di. N'ụzọ dị
otu a, ihe nketa anyị ga-abụ nke e wepụrụ ihe site na ya.
4 Mgbe afọ inwere onwe nye Izrel ruru, a ga-agụnye ihe
nketa ha n'ebo ebe ha lụrụ dị. A ga-esi otu a wepụ ala ha
site n'ihe nketa nke nna nna anyị ha ketara." 5 Mgbe ahụ,
Mosis nyere ndị Izrel ntụziaka site n'iwu Onyenwe anyị
sị, "Ihe ndị ikom ebo Josef na-ekwu ziri ezi. 6 Ma nke
a bụ iwu Onyenwe anyị na-enye maka ụmụ ndị inyom
Zelofehad. Ha nwere ike ịlụ onye ọbụla masịrị ha, ma
onye ha ga-alụ ga-abụrịrị onye si n'agbụrụ ebo nna ha. 7
O nweghị ihe nketa ọbụla n'Izrel ga-esi n'aka otu ebo
gafee n'ebo ọzọ. N'ihi na ihe nketa nke ebo ọbụla ga-
adịgidere ha dịka otu e siri kee ya nye nna nna ha. 8 Nwa
nwanyị Izrel ọbụla ketara ala n'ebo Izrel ọ bụla ga-alụ di
site n'agbụrụ ebo nna ya. Ka ala ha ghara ịgafere ebo

ọzọ. 9 Ọ dighị ihe nketa ọbụla ga-esi n’otu ebo feere ebo
ọzọ. N’ihi na ebo Izrel ọbụla ga-edebere onwe ha ala ha
ketara.” 10 Ya mere, ụmụ ndị inyom Zelofehad mere dịka
Onyenwe anyị nyere Mosis n’iwu. 11 Ụmụ Zelofehad ndị
a: Mahla, na Tịaza, na Hogla, na Milka, na Noa, lụrụ ndị
ikom si n’ebo nna ha. 12 Ha lụrụ di n’agbụrụ ụmụ Manase,
nwa Josef. N’ụzọ dị otu a, ihe nketa ha dịgidere n’ebo na
agbụrụ nna ha. 13 Ndị a bụ iwu na ụkpụrụ Onyenwe anyị
sitere n’aka Mosis nye ndị Izrel n’oge ha nọ n’obosara ala
Moab, n’akụkụ osimiri Jọdan, na ncherita ihu Jeriko.

Diuteronomi

1 Ndị a bụ okwu ahụ Mosis gwara Izrel niile mgbe ha
nọ n'ọwụwa anyanwụ Jọdan, n'ọzara n'Araba, ebe chere
ihu n'obodo Suf, n'etiti Paran na Tofel na Leban, na
Hazerọt, na Dizahab. 2 Site n'ugwu Horeb ruo Kadesh
Banea, bụ njem abalị iri na otu ma e soro ụzọ gawara
ugwu Sia. 3 Ọ bụ n'abalị mbụ nke ọnwa iri na otu, nke
afọ iri anọ ka Mosis gwara ụmụ Izrel ihe niile Onyenwe
anyị nyere ya n'iwu banyere ha. 4 Nke mere mgbe ọ
lụgbuchara Saịhọn, eze ndị Amọrait, onye na-achị na
Heshbọn, lụgbukwaa Ọg, eze ndị Bashan na Edrei, onye
na-achị n'Ashtarọt. 5 N'ọwụwa anyanwụ Jọdan, n'ala ndị
Moab ka Mosis nọ kọwaara ụmụ Izrel iwu ndị a sị ha, 6
Onyenwe anyị Chineke anyị gwara anyị n'ugwu Horeb sị,
"Unu anọọla ọtụtụ oge n'ugwu a. 7 Ugbu a bilienụ ije,
baa n'ala ugwu ugwu ndị Amọrait. Gaakwanụ n'ala niile
ndị agbataobi ha bụ Araba, n'ugwu niile na n'ebe dị ala
ala na Negeb, n'ọnụ mmiri nke oke osimiri, garuokwanụ
ala ndị Kenan na nke ndị Lebanọn, gagidekwanụ ruo
n'osimiri ukwu Yufretis. 8 Lee, enyela m unu ala ahụ
niile! Baanụ n'ime ya, bichiekwanụ ala ahụ Onyenwe anyị
ṅụrụ iyi na ọ ga-enye nna nna unu bụ Ebraham, Aịzik,
Jekọb na ụmụ ụmụ ha niile ndị ga-esote ha." 9 N'oge ahụ,
agwara m unu ụmụ Izrel okwu sị, "Unu bụụrụ m oke ibu
arọ, apụghịkwa m ibu unu naanị m. 10 Onyenwe anyị
Chineke unu emeela ka unu mụbaa dịka kpakpando nke
eluigwe. 11 Ka Onyenwe anyị Chineke nna nna unu ha
meekwa ka unu mụbaa n'ọnụọgụgụ, puku kwụrụ puku, ya
gọziekwa unu dịka o kwere na nkwa. 12 Ma olee otu naanị

m ga-esi buo ibu unu, doziekwa ise okwu unu na nsogbu
unu niile? **13** Họpụtanụ ụfọdụ ndị ikom nwe amamihe,
nghọta, na ndị a na-akwanyere ụgwụ, site n'ebo niile
unu n'otu n'otu, aga m emekwa ha ndịisi unu." **14** Unu
zara sị m, "Ihe ahụ i zubere ime dị mma." **15** Ya mere, a
kpọọrọ m ndịisi n'ebo dị iche iche, ndị ikom maara ihe,
na ndị a na-asọpụrụ, mee ka ha bụrụ ndịisi ọchịchị unu,
ụfọdụ ha na-elekọta puku mmadụ, ụfọdụ narị mmadụ,
ndị ọzọ na-elekọta iri mmadụ ise, ndị ọzọ mmadụ iri,
ka ha bụrụ ndị ndu ebo dị iche iche. **16** Adọrọ m ndị
ikpe unu a aka na ntị n'oge ahụ sị ha, "Nụrụnụ ikpe niile
metụtara esemokwu dị n'etiti ụmụnna unu, ma kpeenụ
ikpe ọbụla na-eleghị mmadụ anya n'ihu ma ikpe ahụ ọ
dị n'etiti ụmụnna unu ndị Izrel, maọbụ n'etiti ndị Izrel
na ndị ọbịa. **17** Kpeenụ ikpe ziri ezi nye onye ukwu na
onye nta. Elekwala ndị unu na-ekpe ikpe anya n'ihu, n'ihi
na unu na-ekpe ikpe unu n'ọnọdụ Chineke." Enyekwara
m ha iwu sị ha wetaranụ m ikpe niile siri unu ike ka
m leba ha anya. **18** N'oge ahụ, agwara m unu ihe niile
unu na-aghaghị ime. **19** Emesịa, dịka iwu Onyenwe anyị
Chineke anyị nyere si dị, anyị hapụrụ ugwu Horeb, chee
ihu gawa n'ala ugwu ugwu ndị Amọrait. Ụzọ anyị si gafee
ọzara ukwu ahụ dị egwu nke unu ji anya unu hụ tutu
anyị erute Kadesh Banea. **20** Mgbe ahụ agwara m unu
okwu sị, "Unu erutela n'ala ugwu ugwu ndị Amọrait, ala
ahụ Onyenwe anyị Chineke anyị na-enye anyị. **21** Lee,
Onyenwe anyị Chineke unu enyela unu ala ahụ. Gaanụ
nweta ya ka ọ bụrụ nke unu dịka Onyenwe anyị Chineke
nna nna unu gwara unu sị, Unu atụla egwu, ka obi unu

gharakwa ịda mba.” 22 Ma unu niile bịakwutere m sị m,
“Ka anyị zipụ ndị nnyocha ka ha gaa mata ezi ụzọ e si
abanye n’ala ahụ. Anyị ga-ekpebikwa obodo ndị anyị ga-
ebu ụzọ banye.” 23 Ntụpụta unu juru m afọ, n’ihi ya,
esitere m n’etiti unu họpụta mmadụ iri na abụọ, otu onye
site n’ebo ọbụla. 24 Ndị a pụrụ, gbagoo ala ugwu ugwu
ahụ tutu bịaruo na Ndagwurugwu Eshkọl. Ha legharịrị
anya n’ala ahụ. 25 Ha ghọtara ụfọdụ n’ime mkpụrụ osisi
mịrị n’ala ahụ, bulatara anyị. Ha wetakwaara anyị ozi, sị,
“Ala ahụ Onyenwe anyị Chineke anyị na-aga inye anyị dị
mma.” 26 Ma unu jụrụ ịga n’ala ahụ, si otu a nupu isi
megide iwu Onyenwe anyị Chineke unu nyere. 27 Unu nọ
n’ụlọ ikwu unu tamuo ntamu na-asị, “N’ezie Onyenwe
anyị ahụghị anyị n’anya. Lee ka o si site n’ala Ijipt dupụta
anyị were anyị nyefee n’aka ndị Amọrait ka ha laa anyị
n’iyi! 28 Ebee ka anyị nwere ike ịga ugbu a? Ụmụnna anyị
gara nyochaa ala ahụ emenyela anyị egwu. Ha sịrị, ‘Na
ndị bi n’ala ahụ toro ogologo karịa anyị bụrụkwa ndị dị
ike. Ha sịkwara na mgbidi e ji gbaa obodo ha gburugburu
topuru ruo n’eluigwe! Anyị hụkwara ụmụ Anak n’ebe
ahụ.’” 29 Ma agwara m unu sị, “Ka ụjọ ghara ịtụ unu, unu
atụla ndị ahụ egwu. 30 Onyenwe anyị Chineke unu, onye
na-aga n’ihu unu, ga-alụrụ unu ọgụ, dịka o si lụọra unu
ọgụ n’ihu anya unu, n’ala Ijipt, 31 nakwa n’ime ọzara, ebe
unu nọ hụ otu Onyenwe anyị Chineke unu si bulie unu
elu dịka nna si ebuli nwa ya elu, n’ụzọ niile unu gbasoro
tutu unu erute ebe a.” 32 Ma agbanyeghị nke a, unu
ekwenyeghị na Onyenwe anyị Chineke unu, 33 bụ onye
gara n’ihu unu n’ije unu niile, ịchọpụtara unu ebe unu

ga-ama ụlọ ikwu unu, onye jikwa ọkụ duo unu n'abalị, jiri
igwe ojii duo unu n'ehihie, iji zi unu ụzọ unu ga-agbaso.
34 Ma otu o si dị, mgbe Onyenwe anyị nụrụ ntamu unu,
iwe dị ukwuu were ya, n'ihi ntamu unu, ọ ṅụrụ iyi sị, **35**
"O nweghị otu onye n'ime ọgbọ ọjọọ a ga-anọ ndụ hụ
ala ọma ahụ m ṅụrụ iyi inye nna nna unu, **36** karịakwa
Kaleb, nwa Jefune. Ọ ga-ahụ ala ahụ anya, aga m enye ya
na ụmụ ụmụ ya ala ahụ ọ zọkwasịrị ụkwụ ya, n'ihi na o ji
obi ya niile sogide Onyenwe anyị." **37** Ọ bụkwa n'ihi unu
ka Onyenwe anyị ji weso m iwe, na-asị, "Gị onwe gị kwa, ị
gaghị aba n'ebe ahụ! **38** Kama Joshua, nwa Nun, onye na-
enyere gị aka, ga-edu ha banye n'ebe ahụ. Gbaa ya ume
n'ihi na ọ bụ ya ga-edu ndị Izrel inweta ala ahụ dịka ihe
nketa ha. **39** Ọ bụkwa ụmụntakịrị ahụ na-amaghị ihe dị
iche site n'ihe ọma na ihe ọjọọ ka m ga-enye ala ahụ. Ha
ga-abanye n'ime ya, nweta ya dịka ihe nketa. **40** Ma unu
onwe unu, bilienụ, chigharịa gawa n'ime ọzara. Cheenụ
ihu unu n'Osimiri Uhie." **41** Mgbe ahụ, unu kwupụtara
mmehie unu sị, "Anyị emehiela megide Onyenwe anyị.
Anyị ga-agbago n'ala ahụ gaa lụọ ọgụ, dịka Onyenwe anyị
Chineke anyị nyere anyị n'iwu." Ya mere, onye ọbụla
n'ime unu yikwasịrị ihe agha ya na-eche na ọ dị mfe
ịgbago n'obodo ndị ahụ dị n'ugwu. **42** Ma Onyenwe anyị
sịrị m, "Gwa ha, 'Unu arịgokwala, gaa buo agha, n'ihi
na agaghị m anọnyere unu. Ndị iro unu ga-emerikwa
unu.'" **43** Ya mere, agwara m unu, ma unu aṅaghị ntị.
Unu nupuru isi n'iwu Onyenwe anyị, jiri nganga juru unu
obi bilie, rigoo n'obodo ahụ dị n'ugwu. **44** Ndị Amọrị bụ
ndị bi n'ugwu ahụ pụtara, ha chụsasịrị unu dịka aṅụ si

eme, tidaa unu n'ala site na Sia ruo Homa. 45 Emesịa,
unu lọghachiri bịa kwaa akwa n'ihu Onyenwe anyị, ma o
geghị ntị nye olu akwa unu, ọ ṅakwaghị unu ntị. 46 N'ihi
ya, unu nọrọ ọtụtụ oge na Kadesh.

2 Anyị laghachiri azụ chee ihu n'ọzara n'ụzọ gawara
Osimiri Uhie, dịka Onyenwe anyị gwara m. Ọtụtụ afọ ka
anyị nọ na-awagharị gburugburu ugwu Sia. 2 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị sịrị m, 3 "Unu agbaala ala ugwu ugwu a
gburugburu ogologo oge, cheenụ ihu n'akụkụ ugwu. 4
Nye ụmụ Izrel iwu ndị a: 'Unu ga-aga site n'ala ụmụnna
unu ndị Edọm gafee. Ndị Edọm bụ ụmụ ụmụ Ịsọ, onye
biri na Sia. Ha ga-atụ egwu mgbe ha nụrụ na unu ga-esi
n'ala ha gafee, ma kpachapụnụ anya. 5 Unu akpasukwala
ha ka ha lụsoo unu ọgụ, n'ihi na agaghị m enye unu ala
ọbụla sitere n'ala ha, ọ bụladị ebe ga-ezuru unu ịzọkwasị
ụkwụ unu. Enyela m Ịsọ ala niile nke ugwu Sia dịka nke
aka ya. 6 Jirinụ ọlaọcha kwụọ ha ụgwọ nri ọbụla unu riri,
jirikwanụ ọlaọcha kwụọ ha ụgwọ n'ihi mmiri ọbụla unu
ṅụrụ.'" 7 Onyenwe anyị Chineke unu agọziela unu n'ihe
ọbụla bụ akaọrụ unu. O cheela nzọ ụkwụ unu nche iri afọ
anọ ndị a niile unu wagharịrị n'ọzara ukwuu a. Onyenwe
anyị Chineke unu anọnyerela unu, ọ dịkwaghị ihe kọrọ
unu. 8 Ya mere, anyị sitere n'ala ụmụnna anyị bụ ụmụ
Ịsọ, ndị bi na Sia gafee. Anyị hapụkwara ụzọ Araba nke
si Elat na Eziọn Geba, tụgharịa gawa elu elu ụzọ ọzara
Moab. 9 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị dọrọ anyị aka na ntị sị,
"Unu esogbula maọbụ lụso ndị Moab ọgụ n'ihi na unu
enweghị oke n'ala ha, n'ihi na enyela m ụmụ ụmụ Lọt ala
Ar ka ọ bụrụ ihe nketa nke ha." 10 (Ndị biri n'ebe ahụ na

mgbe gara aga bụ ndị Emim, agbụrụ ha gbara dimkpa
dịkwa ọtụtụ n'ọnụọgụgụ. Ha toro ogologo dịka ndị Anak.
11 A na-eche na ha bụ ndị Refaim, dịka ndị Anak, ma ndị
Moab na-akpọ ha ndị Emim. 12 Ma mgbe gara aga ọ bụ
ndị Hor bi na Sia, ma ndị Edọm, ụmụ Ịsọ, chụpụrụ ha. Ha
bibiri ndị Hor bichikwaa ala ha, dịka ụmụ Izrel si bichie
n'ala ahụ Onyenwe anyị nyere ha dịka ihe nketa.) 13
Onyenwe anyị gwara anyị okwu sị, "Ugbu a bilienụ, gafee
Ndagwurugwu Zered." Anyị bilikwara gafee. 14 Iri afọ atọ
na asatọ gasịrị, site na mgbe anyị hapụrụ Kadesh Banea
ruo mgbe anyị gafere Ndagwurugwu Zered! N'oge a, ọgbọ
ndị ikom ahụ niile na-alụ agha anwụchaala site n'ọmụma
ụlọ ikwu, dịka Onyenwe anyị ṅụrụ ha n'iyi. 15 E, aka
Onyenwe anyị dị megide ha, ruo mgbe o mere ka ha niile
nwụchaa site n'ọmụma ụlọ ikwu ahụ. 16 Mgbe onye nke
ikpeazụ n'ime ndị niile a tozuru ije agha nwụchara, 17
Onyenwe anyị sịrị m, 18 "Taa, ụmụ Izrel ga-esi na Ar gafee
oke ala ndị Moab. 19 Mgbe unu bara n'ala ndị Amọn,
unu esogbula ha, unu alụsola ha ọgụ, n'ihi na agaghị m
enye unu ala ndị Amọn. Enyela m ụmụ ụmụ Lọt ala ahụ
dịka ihe onwunwe ha." 20 Ndị bi n'ebe a na mbụ bụ ndị
Refaim, ma ụmụ Amọn na-akpọ ha ndị Zamzum. 21 Ha bụ
agbụrụ dị ukwuu n'ọnụọgụgụ, siekwa ike nke ukwuu,
ha toro ogologo dịka ụmụ Anak. Onyenwe anyị sitere
n'aka ndị Amọn laa ha n'iyi, bụ ndị chụpụrụ ha ma bichie
n'obodo ha. 22 Onyenwe anyị mekwara otu ihe ahụ nye
ndị agbụrụ Ịsọ bụ ndị bi n'ugwu Sia mgbe ọ lara ndị Hor
bụ ụzọ biri n'ebe ahụ n'iyi. Ha chụpụrụ ha, bichie ala ha
ruo taa. 23 Ebe ọzọkwa Onyenwe anyị mere ihe dị otu a

bụ mgbe o mere ka ndị Kafto laa ndị Avim n’iyi. Ha bichiri
obodo nta niile ndị Avim nwere nke dị gburugburu ebe
ahụ rukwaa Gaza. **24** Emesịa, Onyenwe anyị sịrị, “Gafeenụ
ndagwurugwu dị warawara nke Anọn, baakwanụ n’alaeze
Saịhọn, onye Amọrị, eze obodo Heshbọn. Lụsonụ ya agha,
bichiekwanụ n’ala ya n’ihi na enyefeela m ya bụ eze na
ala ya n’aka unu. **25** Site taa gaa n’ihu, aga m etinye
egwu na ụjọ n’obi ndị niile bi n’okpuru mbara eluigwe.
Ha ga-anụ akụkọ unu tụọ oke egwu, maakwa jijiji n’ihi
unu.” **26** Esitere m n’ọzara Kedemot zipụ ndị ozi, ka ha
jekwuru Saịhọn, eze Heshbọn, zie ya ozi na anyị chọrọ
udo, sị, **27** “Kwere ka anyị site n’obodo gị gafee. Ọ bụ
naanị n’okporoụzọ ka anyị ga-anọ. Anyị agaghị atụgharị
gaa n’aka nri maọbụ n’aka ekpe. **28** Renye anyị ihe oriri
anyị ga-eri na mmiri anyị ga-aṅụ n’ọnụ ahịa ọlaọcha.
Naanị kweere ka anyị gabiga n’ụkwụ ala, **29** dịka ụmụ
Ịsọ, bụ ndị bi na Sia, nakwa ndị Moab bi n’obodo Ar
meere anyị, ruo mgbe anyị gafere Jọdan banye n’ala ahụ
Onyenwe anyị Chineke anyị na-enye anyị.” **30** Ma Saịhọn,
eze Heshbọn, ekweghị ka anyị si n’ala ya gafee. N’ihi na
Onyenwe anyị Chineke unu mere ka mmụọ ya sie ike,
meekwa ka o mesie obi ya ike, ka o si otu a nyefee ya
n’aka unu dịka ọ mere ugbu a. **31** Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị gwara m sị, “Lee, amalitela m iwere Saịhọn na obodo
a nyefee unu n’aka. Ngwanụ, malitenụ ibuso ya agha!
Merienụ ya, nwetakwanụ ala ya.” **32** Mgbe Saịhọn na ndị
agha ya niile pụtara izute anyị n’agha n’ebe a na-akpọ
Jehaz, **33** Onyenwe anyị Chineke anyị nyefere ya n’aka
anyị. Anyị gburu ya, gbukwaa ụmụ ya na ndị ikom niile,

na ndị agha ya niile. **34** N'oge ahụ, anyị meriri obodo
ya niile, bibiekwa ha niile kpamkpam, ma ndị ikom, ma
ndị inyom, ma ụmụntakịrị. Anyị ahapụghị mmadụ onye
ndụ. **35** Ma ihe ndị anyị bukọọrọ bụ naanị anụ ụlọ, na
ngwongwo ndị ọzọ dị iche iche anyị si n'obodo ndị anyị
meriri kwata. **36** Anyị lụgburu ndị niile bi n'obodo dị site
n'Aroea ruo n'ọnụ ndagwurugwu dị warawara nke Anọn,
na site n'etiti ndagwurugwu ahụ ruo Gilead. O nweghị
obodo ọbụla rara anyị ahụ imeri, n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke nyefere ha niile n'aka anyị. **37** Ma dịka usoro iwu
Onyenwe anyị Chineke anyị si dị, anyị abanyeghị ala ndị
Amọn ọbụla maọbụ ruokwa n'ala dị n'akụkụ iyi Jabọk
nso, maọbụ n'obodo ndị ahụ niile dị n'ugwu.

3 Ihe ọzọ bụ na anyị chigharịrị, gbagoo n'ụzọ gawara
Bashan. Ma Ọg, eze Bashan, ya na ndị agha ya niile biliri
chịrị agha pụta izute anyị n'agha na Edrei. **2** Ma Onyenwe
anyị gwara m okwu, sị, "Atụla ya egwu, n'ihi na ewerela
m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gị n'aka.
Mee ya ihe i mere Saịhọn eze ndị Amọrait, onyeisi obodo
Heshbọn." **3** Ya mere, Onyenwe anyị bụ Chineke anyị
nyefere Ọg, eze Bashan na ndị agha ya niile n'aka anyị.
Anyị gbuchapụkwara ha niile, na-ahapụghị onye ọbụla
ndụ. **4** N'oge ahụ, anyị lụgburu obodo ya. Ọ dịghị obodo
ọbụla n'ime iri obodo isii ahụ niile nke anyị na-anaraghị
ha, ya bụ akụkụ Agob niile bụ alaeze Ọg n'ime Bashan. **5**
Obodo ndị a bụ obodo e wusiri ike, nwechara mgbidi dị
elu nke ukwuu, nwekwaa ọnụ ụzọ na mkpọrọ e ji akpọchi
ha. Anyị lụgbukwara ọtụtụ obodo nta ndị ọzọ, ndị na-
enweghị mgbidi. **6** Anyị bibiri ihe niile dị n'obodo Bashan,

dịka anyị mere n’obodo Saịhọn, eze Heshbọn. Anyị gburu
mmadụ niile bi n’ime ha, nwoke, nwanyị, na ụmụntakịrị.
7 Ma anụ ụlọ ha niile, na ihe nkwata si n’obodo ha niile,
bụ ihe anyị lụtara n’agha nye onwe anyị. 8 Mgbe ahụ,
anyị napụrụ ala ahụ site n’aka eze abụọ ndị Amọrait, ya
bụ ala ndị dị n’akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan.
Ha dị site na ndagwurugwu Anọn ruo n’ugwu Hemon. 9
(Aha ndị Saịdọn na-akpọ ugwu Hemon bụ Siriọn, ma ndị
Amọrait na-akpọ ya Senia.) 10 Anyị meriri obodo ndị ahụ
niile dị n’ala dị larịị, meriekwa Gilead niile na Bashan,
tutu ruo obodo Saleka na Edrei, obodo ndị dị n’alaeze Ọg,
eze Bashan. 11 (Ọg, eze ndị Bashan bụ naanị onye fọdụrụ
ndụ n’agbụrụ ndị Refaim. E ji igwe kwaa ihe ndina ya, nke
ogologo ya dị mita anọ, nke obosara ya bụkwa mita abụọ.
Ihe ndina a dị ruo taa n’obodo Raba, otu n’ime obodo ndị
Amọn.) 12 Mgbe anyị nwetara ala ndị a, eweere m ya nye
ndị Ruben, na Gad, ya bụ, oke ala dị n’ebe obodo ugwu
Aroea, nke dị n’akụkụ ndagwurugwu Anọn. Tinyekwara
ọkara obodo ugwu Gilead, na obodo niile dị n’ime ya. 13
Ala fọdụrụ na Gilead nakwa Bashan niile na alaeze Ọg
ka m nyere otu ọkara ebo Manase. Nke a bụ ala Agob
niile dị na Bashan, bụ ndị amaara dịka ala ndị Refaim. 14
Jaịa, onye si n’ebo Manase, were ala niile dị n’Agob, ọ
bụladị ruo n’oke ala ndị Geshua na ndị Maaka. Ọ kpọrọ
ya n’aha ya, nke mere na ruo taa ihe a na-akpọ Bashan
bụ Havọt Jaịa, nke pụtara, obodo Jaịa. 15 Makia ka m
nyere Gilead. 16 Ma Ebo Ruben na Gad ka m nyere ala
niile dị site na Gilead ruo n’etiti ndagwurugwu Anọn, na
site na ndagwurugwu a ruo n’iyi Jabọk, nke bụ oke ala

ụmụ Amọn. Etiti ndagwurugwu Anọn bụkwa oke ala ebo
Ruben na Gad. 17 Oke ala ha n'akụkụ ọdịda anyanwụ bụ
osimiri Jọdan nke dị n'Araba. Oke ala a sitere na Kineret
gbatịa ruo n'Osimiri Araba (ya bụ Osimiri Nnu), nke dị na
mgbada ugwu Pisga. 18 Enyekwara m unu iwu n'oge ahụ
sị, "Onyenwe anyị Chineke unu enyela unu ala a ka unu
nwere ya. Ma ndị unu niile, ndị bụ dimkpa, ndị jikeere
maka agha, ga-agafe nọrọ ndị Izrel ndị ọzọ n'ihu. 19 Otu
ọ dị, ebe ọ bụ na unu nwere ọtụtụ anụ ụlọ, ndị nwunye
unu na ụmụntakịrị unu ga-ebi n'obodo ndị m nyere unu,
lekọtaa anụ ụlọ unu anya, 20 tutu ruo mgbe Onyenwe
anyị ga-enye ụmụnna unu mmeri dịka o nyere unu. Mgbe
ha nwetara ala Onyenwe anyị Chineke anyị na-enye ha
n'ofe Jọdan, onye ọbụla n'ime unu nwere ike lọghachi bịa
biri n'ala unu." 21 N'oge ahụ, agwara m Joshua okwu sị,
"I jirila anya gị hụ ihe Onyenwe anyị Chineke gị mere eze
abụọ ndị a. Otu a ka ọ ga-emekwa alaeze niile dị n'ofe
Jọdan ebe unu na-aga. 22 Atụla ha egwu, n'ihi Onyenwe
anyị Chineke gị ga-alụrụ gị ọgụ." 23 N'oge ahụ, arịrịọ m
Onyenwe anyị arịrịọ sị ya, 24 "Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị ị malitela igosi mụ bụ ohu gị ịdị ukwuu
gị na ike gị. O nweghị chi ọzọ dị n'eluigwe maọbụ n'ụwa
pụrụ ịrụ ọrụ ebube niile ị rụrụ. 25 Kwere ka m gafee hụ
ala ọma ahụ dị n'ofe ọzọ nke Jọdan, ala ugwu ugwu ahụ
mara mma, na Lebanọn." 26 Ma n'ihi unu, Onyenwe anyị
wesoro m iwe jụ ige m ntị! Onyenwe anyị gwara m okwu
sị m, "O zuola! Agwakwala m ihe ọbụla banyere okwu a.
27 Gaa, rigoruo n'elu ugwu Pisga, site n'ebe ahụ lepụ anya
n'akụkụ ugwu na ndịda ma n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na

ọdịda anyanwụ. Ọ bụ anya gị ka ị ga-eji hụ ala ahụ, n'ihi
na ị gaghị agafe osimiri Jọdan. **28** Nye Joshua ike ka ọ
nọchie ọnọdụ gị. Gbaakwa ya ume, n'ihi na ọ bụ ya ga-
edu ndị a gafee Jọdan iketa ala ahụ niile ị ga-ahụ." **29** Ya
mere, anyị nọdụrụ na ndagwurugwu ahụ dị nso na Bet-
Peoa.

4 Ugbu a, O Izrel, gee ntị n'ụkpụrụ na iwu niile m na-aga
ikuziri unu ka unu na-eme ma ọ bụrụ na unu chọrọ ịdị
ndụ banye, ma nwetakwa ala ahụ Onyenwe anyị Chineke
nna nna unu ha na-enye unu. **2** Unu atụkwasịla iwu ọzọ
n'elu iwu ndị a, ma ọ bụkwanụ site na ha wepụ iwu ọbụla.
Kama, meenụ ihe iwu ndị a na-ekwu, n'ihi na ha si n'aka
Onyenwe anyị Chineke unu. **3** Unu ji anya unu hụ ihe
Onyenwe anyị mere na Baal-Peoa. Onyenwe anyị Chineke
unu sitere n'etiti unu bibie ndị niile gbasoro Baal nke
Peoa. **4** Ma unu niile nọgidesịrị ike soro Onyenwe anyị
Chineke unu bụ ndị dị ndụ taa. **5** Lee, ezila m unu ụkpụrụ
na iwu niile Onyenwe anyị Chineke m sị m zi unu, iwu
unu na-aghaghị idebe n'ala ahụ unu na-aga inweta. **6**
Lezienụ anya hụ na unu debere ha, n'ihi na nke a ga-egosi
mba gbara unu gburugburu na unu bụ ndị nwere nghọta
na amamihe. N'ihi na mgbe ha nụrụ banyere ụkpụrụ ndị
a, ha ga-ekwu okwu sị, "N'ezie, ndị jupụtara na mba ukwu
a bụ ndị nwere nghọta na amamihe." **7** Olee mba ọzọ dị
ukwuu, nke e mere ka chi ha nọọ ha nso dịka Onyenwe
anyị Chineke anyị si na-anọ anyị nso mgbe ọbụla anyị
kpọkuru ya n'ekpere? **8** Olee mba ukwu ọzọ dịkwa nke
nwere ụkpụrụ na iwu ziri ezi dịka iwu ndị a m na-enye
unu taa? **9** Naanị kpachapụnụ anya unu, ma cheenụ onwe

unu nche mgbe niile, ka unu ghara ichefu ihe ndị a niile
unu ji anya unu hụ, ka ha gharakwa isi n'obi unu pụọ
ụbọchị niile nke ndụ unu. Kama kuziere ha ụmụ unu, na
ụmụ ụmụ ndị ga-esote ha. 10 Cheta ụbọchị ahụ unu bịara
guzo n'ihu Onyenwe anyị Chineke unu n'ugwu Horeb,
n'ụbọchị ahụ ọ gwara m okwu sị m, "Kpọkọtaa ụmụ Izrel
ka ha bịa n'ihu m, nụrụ okwu m, ka ha nwee ike mụta
ịtụ m egwu ụbọchị niile nke ha ga-ebi n'ala ahụ, ka ha
nweekwa ike ikuziri ụmụ ha." 11 Ọ bụ n'ala ugwu ahụ ka
unu bịara nso, guzo, mgbe ọkụ si n'ugwu ahụ na-ere, na-
alali elu iru eluigwe, ya na igwe ojii nakwa oke ọchịchịrị.
12 Mgbe ahụ Onyenwe anyị sitere n'ọkụ ahụ gwa unu
okwu. Unu nụrụ ụda olu ya, ma unu ahụghị oyiyi ọbụla
anya, naanị ụda olu. 13 O nyere unu ọgbụgba ndụ ya,
nke unu na-aghaghị idebe. Ha dị iwu iri. O dere ha na
mbadamba nkume abụọ. 14 E, ọ bụ n'oge ahụ ka Onyenwe
anyị nyere m iwu sị m nye unu ụkpụrụ na iwu unu ga-
agbaso mgbe unu banyere n'ala ahụ dị n'ofe Jọdan, nke
unu na-aga inweta. 15 Unu maara na unu ahụghị ụdịdị
Onyenwe anyị anya n'ụbọchị ahụ o sitere n'ọkụ gwa unu
okwu n'ugwu Horeb. Ya mere kpachapụrụnụ onwe unu
anya 16 ka unu ghara imerụ onwe unu site n'ịkpụ oyiyi
ọbụla dịka arụsị, ụdị oyiyi ihe ọbụla, maọbụ n'ụdị nwoke
maọbụ n'ụdị nwanyị, 17 maọbụ n'ụdị anụmanụ, maọbụ
n'ụdị nnụnụ na-efe efe, 18 maọbụ n'ụdị anụ na-akpụ
akpụ, ma ọ bụkwanụ n'ụdị azụ bi na mmiri. 19 Mgbe
unu lere anya na mbara eluigwe hụ anyanwụ, ọnwa,
na kpakpando, dịka ha si basaa na mbara eluigwe, unu
ekwela ka unu bụrụ ndị a na-arafu ịkpọ isiala nye ha na

ife ha ofufe bụ ihe ndị a Onyenwe anyị Chineke unu kere
nye mba niile bi n’okpuru eluigwe. 20 Ma banyere unu,
Onyenwe anyị kpọọrọ unu, kpọpụta unu site n’ime ọkụ
na-agbaze igwe, site n’Ijipt pụta, ka unu bụrụ ihe nketa
ya, dịka unu dị ugbu a. 21 Onyenwe anyị wesoro m iwe
n’ihi unu, ọ ṅụrụ iyi na m agaghị agafe osimiri Jọdan
ịbanye n’ala ọma ahụ nke Onyenwe anyị Chineke gị na-
enye gị dịka ihe nketa gị. 22 Aghaghị m ịnwụ n’ala a.
Agaghị m agafe Jọdan. Ma unu ga-agafe gaa nweta ala
ọma ahụ. 23 Lezienụ anya ka unu ghara ichefu ọgbụgba
ndụ unu na Onyenwe anyị Chineke unu nwekọrọ, unu
emerela onwe unu arụsị yiri ụdịdị ihe ọbụla, ndị ahụ iwu
Onyenwe anyị Chineke unu nyere megidere. 24 N’ihi na
Onyenwe anyị Chineke unu bụ ọkụ na-erepịa erepịa. Ọ
bụ Chineke ekworo. 25 Mgbe ị ga-amụ ụmụ, nwekwa
ụmụ ụmụ, mgbe unu birila ọtụtụ oge n’ala ahụ, ọ bụrụ
na unu emerụọ onwe unu site n’imere onwe unu ụdị
arụsị ọbụla, si otu a mee ihe dị njọ n’anya Onyenwe anyị
Chineke unu, ma kpasuo ya iwe 26 ana m akpọku eluigwe
na ụwa ka ha bụrụ ndị akaebe mụ na unu taa, na a ga-
ala unu n’iyi ngwangwa n’ala ahụ bụ nke unu na-agafe
Jọdan inweta. Unu agaghị ebi ogologo oge n’ebe ahụ,
n’ihi na a ga-ekpochapụ unu. 27 Onyenwe anyị ga-eme ka
unu gbasasịa n’etiti mba ndị ọzọ. Ọ bụkwa naanị mmadụ
ole na ole ga-afọdụ ndụ n’etiti mba ndị ahụ Onyenwe
anyị ga-achụga unu. 28 N’ebe ahụ, unu ga-efe chi ndị
bụ ọrụ aka mmadụ nke e ji osisi tụọ na nke e ji nkume
pịa, nke na-adịghị ahụ ụzọ, nke na-adịghị anụ ihe, nke
na-apụghị iri nri ma ọ bụkwanụ ịnụ isisi. 29 Ma ọ bụrụ

na unu anọrọ n’ebe ahụ chọọ Onyenwe anyị Chineke
unu, unu ga-achọtakwa ya, mgbe unu ji obi unu niile na
mkpụrụobi unu niile chọọ ya. 30 Mgbe mkpagbu bịara,
mgbe ihe ilu ndị a bịakwasịrị unu n’oge dị n’ihu, unu ga-
emesịa lọghachikwute Onyenwe anyị Chineke unu, unu
ga-egekwa ntị n’ihe ọ ga-agwa unu. 31 N’ihi na Onyenwe
anyị Chineke unu bụ Chineke na-eme ebere. Ọ gaghị
agọnarị unu maọbụ laa unu n’iyi, maọbụ chefuo ọgbụgba
ndụ ya na nna nna unu ha gbara, nke o ji iyi ọ ṅụrụ mesie
ike. 32 Nyochaanụ ihe mere n’oge gara aga, tupu a mụọ
unu, na tupu Chineke ekee mmadụ n’ụwa. Jụọnụ ajụjụ
n’ụwa niile, jụta ma ihe ukwu dị otu a o metụla mgbe
ọbụla. 33 O nweela ndị mmadụ nụrụ olu Chineke mgbe o
si n’ọkụ gwa ha okwu dịka unu mere, ma ha anwụghị? 34
O nweela chi ọzọ nwara ka o site na mba ọzọ nwetara
onwe ya otu mba, site n’ihe nwalee, site n’ihe ịrịbama na
ihe ebube dị iche iche, site n’agha, n’aka dị ike, na ogwe
aka esetipụrụ esetipụ, maọbụ n’ihe dị oke egwu dị iche
iche, dịka ihe niile nke Onyenwe anyị Chineke unu mere
n’ala Ijipt n’ihu anya unu abụọ? 35 O gosiri unu ihe ndị a
ka unu mara na Onyenwe anyị bụ Chineke n’ezie, na ọ
dịkwaghị onye ọzọ ma ọ bụghị ya. 36 O sitere n’eluigwe
mee ka unu nụ olu ya maka ịdọ unu aka na ntị. N’ụwa, o
mere ka unu hụ oke ogidi ọkụ ahụ o wuru, unu nụkwara
olu ya n’etiti ọkụ ahụ. 37 N’ihi ịhụnanya o nwere n’ebe
nna nna unu nọ na n’ihi nhọpụta ọ họpụtara ụmụ ụmụ
ha, ka o ji si n’Ijipt dupụta unu n’ihu ya. Ọ bụkwa ike aka
ya ka o ji mezuo nke a. 38 Ka o site n’ihu unu chụpụ mba
dị ukwuu na ndị dị ike, ma kpọbata unu n’ala ha, inye unu

ala ahụ dịka ihe nketa unu, dị ka o si dị taa. 39 Matanụ
nke ọma, ma nabata okwu a n'obi unu na Onyenwe anyị
bụ Chineke n'eluigwe na n'ụwa. O nwekwaghị chi ọzọ dị
ma ọ bụghị ya. 40 Debenụ ụkpụrụ ya na iwu ndị a niile m
na-enye unu taa, ka ihe niile gaara unu na ụmụ unu nke
ọma, ka unu biekwa n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke na-
enye unu ruo mgbe niile. 41 Mgbe ahụ, Mosis họpụtara
obodo atọ n'ofe ọwụwa anyanwụ nke osimiri Jọdan, 42
ebe onye ọbụla gburu mmadụ ga-agbaba ọsọ ndụ, ma ọ
bụrụ na ha gburu onye agbataobi ha na-amaghị ama, na-
akpọghị ya asị na mgbe gara aga. Ọ ga-agbaba n'otu ime
obodo ndị a ichebe ndụ ya. 43 Obodo ndị ahụ bụ, Beza,
nke dị n'ugwu elu ya dị larịị n'ime ọzara. A họpụtara ya
maka ebo Ruben. Ramọt, nke dị na Gilead, maka ebo Gad,
na Golan, nke dị na Bashan, maka ebo Manase. 44 Nke a
bụ iwu Mosis chere n'ihu ụmụ Izrel. 45 Ndị a bụ ihe ama,
na ụkpụrụ, na iwu Mosis nyere ụmụ Izrel nke ha aghaghị
idebe mgbe ha si n'Ijipt pụta 46 na ndagwurugwu Bet-
Peoa nke dị n'ọwụwa anyanwụ Jọdan, n'ala Saịhọn, eze
ndị Amọrait, onye na-achị na Heshbọn, bụ onye Mosis na
ndị Izrel meriri n'agha mgbe ha si n'Ijipt pụta. 47 Ndị
Izrel nwetaara onwe ha ala ya na ala Ọg, eze Bashan. Eze
abụọ ndị a bụ eze ndị Amọrait ndị ala ha dị n'ọwụwa
anyanwụ nke osimiri Jọdan. 48 Ala a sitere n'Aroea, n'ọnụ
mmiri Anọn ruo n'ugwu Siriọn (ya bụ ugwu Hemon), 49
ruo n'ala Araba niile, nke dị n'ọwụwa anyanwụ osimiri
Jọdan, ruokwa n'Osimiri Nnu, n'ala ala ugwu Pisga.

5 Mosis kpọkọtara Izrel niile gwa ha okwu sị, Geenụ ntị,
unu Izrel, n'ụkpụrụ ndị a na iwu ndị a niile m na-agụpụta

na ntị unu taa, mụtanụ ha, hụkwanụ na unu debere ha! 2
Anyị na Onyenwe anyị Chineke anyị gbara ndụ n'ugwu
Horeb. 3 Ọ bụghị Onyenwe anyị na nna nna anyị ha gbara
ndụ, kama ọ bụ anyị na ya, anyị niile ndị dị ndụ taa. 4
Onyenwe anyị sitere n'etiti ọkụ gwa unu okwu ihu na ihu
n'ugwu ahụ. 5 E guzoro m n'etiti unu na Onyenwe anyị
mgbe ahụ, ikwupụtara unu okwu Onyenwe anyị, n'ihi na
unu tụrụ egwu ọkụ ahụ, unu arịgoghịkwa n'ugwu ahụ.
Ọ sịrị: 6 "Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu,
onye kpọpụtara unu site n'Ijipt, bụ ala nke ịbụ ohu. 7 "Gị
enwela chi ọzọ tinyere m. 8 Gị emerela onwe gị arụsị a
pịrị apị, n'oyiyi nke ụdị ọbụla nke yiri ihe dị n'eluigwe
maọbụ nke yiri ihe dị n'ụwa, n'okpuru ya maọbụ n'ime
mmiri, n'okpuru ụwa. 9 Gị akpọla isiala nye ha, efekwala
ha ofufe, n'ihi na Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke
gị, abụ m Chineke ekworo. Onye na-ata ụmụ na ụmụ ụmụ
ahụhụ, n'ihi ajọ omume nke ndị mụrụ ha, ọ bụladị ruo
n'ọgbọ nke atọ na nke anọ, nke ndị ahụ kpọrọ m asị. 10
Ma na-egosi ịhụnanya nye puku ọgbọ niile nke ndị hụrụ
m n'anya, bụ ndị na-edebe ihe niile m nyere n'iwu. 11 Gị
ejikwala aha Onyenwe anyị bụ Chineke gị eme ihe efu,
n'ihi na Onyenwe anyị agaghị agụ onye ji aha ya eme
ihe efu dịka onye ikpe na-amaghị. 12 Debe ụbọchị izuike
site n'ido ya nsọ, dịka Onyenwe anyị Chineke gị nyere
gị n'iwu. 13 N'ime ụbọchị isii ka ị ga-eje ozi gị niile. Ọ
bụkwa n'ime ha ka ị ga-arụzu ọrụ gị niile, 14 ma ụbọchị
nke asaa bụ ụbọchị izuike nke Onyenwe anyị Chineke gị.
Ị gaghị arụ ọrụ ọbụla n'ụbọchị ahụ, gị onwe gị, nwa gị
nwoke na nwa gị nwanyị, onye ọrụ gị nwoke, onye ọrụ gị

nwanyị, ehi gị, ịnyịnya ibu gị maọbụ anụ ụlọ gị ọbụla,
ọ bụladị onye ọbịa bi n'obodo gị, ka ohu gị nwoke na
ohu gị nwanyị zuru ike dịka gị onwe gị si ezu ike. **15** Ị
ga-echetakwa na ị bụ ohu n'ala Ijipt, ma Onyenwe anyị
Chineke mere ka i si n'ohu pụta. Ọ bụ ike ya dị ukwuu ka
o ji napụta gị. Ọ bụ ya mere Onyenwe anyị Chineke gị
ji nye iwu na ị ga-edebe ụbọchị izuike nsọ. **16** Sọpụrụ
nne gị na nna gị, dịka Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị
n'iwu, ka ụbọchị ndụ gị dị ogologo, ka ihe dịkwara gị
mma n'ala ahụ nke Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị.
17 Gị egbula mmadụ. **18** Gị akwala iko. **19** Gị ezula ohi.
20 Gị agbala ama ụgha megide onye agbataobi gị. **21** Gị
enwela anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị dị. Gị
enwekwala agụụ inwetara onwe gị ụlọ onye agbataobi
gị, maọbụ n'ebe ala ya, maọbụ ohu ya nwoke, maọbụ
ohu ya nwanyị, maọbụ ehi ya, maọbụ ịnyịnya ibu ya, ma
ọ bụkwanụ n'ihe ọbụla nke onye agbataobi nwere dị."
22 Iwu ndị a ka Onyenwe anyị sitere n'olu ike kwupụta
nye ọgbakọ unu niile n'elu ugwu ahụ, site n'ọkụ ahụ na
igwe ojii ahụ na oke ọchịchịrị ahụ. O nweghị okwu ọzọ
o tụkwasịrị n'elu ya. O mechara dee ha na mbadamba
nkume abụọ, nye m ha. **23** Ma mgbe unu nụrụ oke olu
ahụ kwuru okwu site n'oke ọchịchịrị ahụ, hụkwa ire ọkụ
ahụ dị egwu na-enwu n'elu ugwu, ndịisi unu, ndị ndu
ebo ọbụla na ndị okenye unu bịakwutere m. **24** Unu sịrị,
"Onyenwe anyị bụ Chineke anyị egosila anyị ebube ya,
na ịdị ukwu ya, anyị anụkwala olu ya site n'ime ọkụ
ahụ. Taa anyị ahụla na mmadụ pụrụ ịdị ndụ ọbụladị ma
Chineke kpanyere ha ụka. **25** Ma ugbu a n'ihi gịnị ka

anyị ga-eji nwụọ? Ọkụ a, nke na-enwusi ike ga-erechapụ
anyị. Anyị ga-anwụ ma ọ bụrụ na anyị anụ olu Onyenwe
anyị Chineke anyị gaa n'ihu. **26** N'ihi na onye dị n'etiti
mmadụ, nke nụrụ olu Chineke dị ndụ ka ọ na-ekwu okwu
site n'etiti ọkụ, dịka anyị nụrụ ma dịrị ndụ. **27** Gaa nso
nụtara anyị ihe Onyenwe anyị Chineke anyị na-ekwu,
mgbe ahụ, gwa anyị ihe ọbụla bụ nke ọ gwara gị, anyị ga-
anụ, mekwa ya." **28** Onyenwe anyị nụrụ olu okwu mgbe
unu gwara m okwu, Onyenwe anyị sịrị m, "Anụla m ihe
ndị a gwara gị. Ihe niile ha kwuru ziri ezi. **29** Lee, ọ ga-adị
nnọọ mma ma mkpụrụobi ha dị otu a, ịtụ egwu m, na
idebe ihe niile m nyere ha n'iwu, ka ihe gaara ha na ụmụ
ha nke ọma mgbe niile ebighị ebi. **30** "Gaa, gwa ha ka ha
laghachi n'ụlọ ikwu ha. **31** Ma gị onwe gị, guzo n'ebe a
n'akụkụ m, ka m nye gị iwu m na ụkpụrụ m niile, ị ga-
akụziri ha idebe iwu m, ha aghakwaghị idebe ha n'ala ahụ
m gaje inye ha ka ha nweta." **32** Lezienụ anya ime ihe ndị
ahụ niile Onyenwe anyị bụ Chineke unu nyere unu n'iwu.
Unu esitela na ha wezuga onwe unu gaa n'aka nri maọbụ
n'aka ekpe. **33** Jegharịanụ ije n'ụzọ niile Onyenwe anyị
Chineke unu nyere unu n'iwu, ka unu dịrị ndụ, baa ụba,
ma meekwa ka ndụ unu dị ogologo n'ala ahụ unu na-aga
inweta.

6 Ndị a bụ iwu, na ụkpụrụ, na ikpe niile nke Onyenwe
anyị bụ Chineke unu, nyere m n'iwu ka a kuziere unu ka
unu debe, n'ala ahụ unu na-agafe Jọdan inweta. **2** Ihe e ji
nye iwu ndị a bụ ka unu na ụmụ unu, na ụmụ ụmụ unu,
tụọ egwu Onyenwe anyị bụ Chineke unu, site n'idebe iwu
ya, ogologo ndụ unu niile. Ọ bụrụ na unu emee ya, unu

ga-enwe ndụ ogologo. **3** Nụrụ Izrel ma lezie anya n'irube
isi, ka ihe gaara unu nke ọma, ka unu baa ụba nke ukwuu
n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru n'ime
ya, ọ bụladị dịka Onyenwe anyị Chineke nna nna unu
ha kwere unu na nkwa. **4** Nụrụ gị Izrel, Onyenwe anyị
bụ Chineke anyị, Onyenwe anyị bụ otu. **5** Were obi gị
niile, na mkpụrụobi gị niile, na uche gị na ike gị niile, hụ
Onyenwe anyị Chineke gị n'anya. **6** Iwu ndị a m na-enye
gị taa ka ị ga-eme ka ọ dịrị gị n'obi. **7** Ị ga-akụziri ya ụmụ
gị. Kwuo okwu banyere ha mgbe ị na-anọdụ ala n'ụlọ gị,
mgbe ị na-aga n'okporoụzọ, mgbe ị na-edina ala na mgbe
i si n'ihe ndina bilie. **8** Keenụ ha dịka ihe ịrịbama n'elu
aka unu, kekwasịkwa ha dịka ihe ncheta n'egedege ihu
unu. **9** Dee ha n'elu ibo ọnụ ụzọ ụlọ gị na nke ọnụ ụzọ
ama gị. **10** Mgbe Onyenwe anyị Chineke ga-akpọbata unu
n'ala ahụ ọ ṅụrụ iyi nye nna nna unu ha, bụ Ebraham, na
Aịzik, na Jekọb, na inye unu, ala sara mbara nke jupụtara
n'obodo unu na-ewughị, **11** na ụlọ ihe ọma dị iche iche
jupụtara n'ime ya nke unu na-azụghị, na olulu mmiri unu
na-egwughị n'onwe unu, na ubi vaịnị na ọtụtụ osisi oliv
unu na-amaghị ndị kụrụ ha, mgbe unu riri ihe rijuo afọ,
12 leruonu anya, ka unu ghara ichefu Onyenwe anyị, onye
mere ka unu site n'ala Ijipt pụta, bụ ala ebe unu bụ ohu.
13 Onyenwe anyị bụ Chineke gị, ka ị ga-atụ egwu, naanị
ya ka ị ga-efe ofufe, ọ bụkwa aha ya ka ị ga-eji ṅụọ iyi. **14**
Unu agbasola chi ndị ọzọ, bụ chi ndị niile a gbara unu
gburugburu na-efe. **15** N'ihi na Onyenwe anyị Chineke
unu, onye nọ n'etiti unu, bụ Chineke ekworo. Ọ ga-eme
ka iwe ya dị ọkụ megide unu, ọ ga-ekpochapụkwa unu

site n’elu ụwa. 16 Anwala Onyenwe anyị, bụ Chineke gị
ọnwụnwa, dịka unu nwara ya na Masa. 17 Lezienụ anya
hụ na unu debere iwu niile na ụkpụrụ niile, na ihe ama
niile Onyenwe anyị Chineke unu nyere unu. 18 Meenụ
ihe ziri ezi, na nke dị mma n’anya Onyenwe anyị, ka ihe
niile gaara unu nke ọma, ka unu nweekwa ike ịbanye, ma
nweta ezi ala ahụ Onyenwe anyị ji iṅụ iyi kwee nna nna
unu ha na nkwa. 19 Ka unu chụpụkwa ndị iro unu niile
site n’ala ahụ, dịka Onyenwe anyị n’onwe ya kwuru. 20
N’oge na-abịa, mgbe nwa nwoke gị ga-ajụ gị sị, “Gịnị bụ
isi ihe ama ndị a, na ụkpụrụ ndị a, na iwu ndị a Onyenwe
anyị Chineke anyị nyere unu?” 21 Ị ga-aza ya sị, “Anyị
bụrị ndị ohu Fero n’ala Ijipt, ma site n’ike ya dị ukwuu,
Onyenwe anyị kpọpụtara anyị site n’ala Ijipt. 22 N’ihu
anyị, Onyenwe anyị zipụrụ ọtụtụ ihe ịrịbama dị iche iche
na ihe ebube dị iche iche, dị ukwuu jọọkwa njọ n’ahụ Ijipt
na eze Fero nakwa ndị ụlọ ya niile. 23 Ma o mere ka anyị
site n’Ijipt pụta, ịkpọbata na inye anyị ala ahụ o ji iṅụ iyi
kwee nna nna anyị ha na nkwa. 24 N’ihi ya ka Onyenwe
anyị ji nye anyị iwu ka anyị debe ụkpụrụ ndị a niile, na-
atụ Onyenwe anyị Chineke anyị egwu, ka anyị bụrụ ndị
ihe ga-agara nke ọma ụbọchị niile, ndị a na-edebe ndụ,
dịka ọ dị taa. 25 Ọ bụrụ na anyị elezie anya debe iwu ndị a
niile Onyenwe anyị Chineke anyị nyere anyị, dịka o nyere
anyị n’iwu, anyị ga-abụ ndị na-ejeghariị n’ezi omume.”

7 Mgbe Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-akpọbata unu
n’ala ahụ unu na-abanye inweta, mgbe o si n’ihu unu
chụpụ ọtụtụ mba ndị a n’ihu unu, bụ ndị Het, ndị Gigash,
ndị Amọrait, ndị Kenan, ndị Periz, ndị Hiv na ndị Jebus,

bụ mba asaa ndị dị ike nke ukwuu, baakwa ụba karịa
unu; 2 mgbe Onyenwe anyị bụ Chineke unu nyefere
ha n'aka unu, unu meriekwa ha, lezienụ anya hụ na
unu bibiri ha kpamkpam. Ka unu na ha ghara ịgba ndụ,
unu emekwarala ha ebere. 3 Unu na ha alụrịtakwala
di na nwunye, unu enyekwala ụmụ ha ndị ikom ụmụ
unu ndị inyom ka ha lụọ, maọbụ lụtara ụmụ unu ndị
ikom ụmụ ha ndị inyom. 4 N'ihi na nke a ga-eme ka
ụmụ unu site n'iso m tụgharịa, malite ife chi ndị ọzọ.
Mgbe ahụ iwe Onyenwe anyị ga-adị ọkụ megide unu,
laakwa unu n'iyi ngwangwa. 5 Kama otu a ka unu ga-
eme: tikpọọnụ ebe ịchụ aja ha niile. Kụrienụ ogidi arụsị
ha niile. Gbutukwaanụ osisi Ashera ha, ma suo arụsị ha
niile ọkụ. 6 N'ihi na unu bụ ndị dị nsọ nye Onyenwe
anyị bụ Chineke unu. Onyenwe anyị bụ Chineke unu
ahọpụtala unu site n'agbụrụ niile dị n'ụwa a, ka unu bụrụ
ndị nke ya, ihe onwunwe ya dị oke ọnụahịa. 7 Ọ bụghị
n'ihi na unu dị ukwuu n'ọnụọgụgụ karịa ndị mba ọzọ,
ka Onyenwe anyị ji họpụta unu, hụ unu n'anya otu a,
n'ezie unu dịkarịsịrị nta n'ọnụọgụgụ. 8 Kama, ọ bụ n'ihi
Onyenwe anyị hụrụ unu n'anya, mezuokwa iyi ọ ṅụrụ
nye nna nna unu ha, ka o ji site n'aka ya dị ike gbapụta
unu site n'ala ebe unu bụ ndị ohu, site n'ike nke Fero,
bụ eze Ijipt. 9 Matanụ nke ọma na Onyenwe anyị bụ
Chineke unu bụ Chineke. Ọ bụ Chineke kwesiri ntụkwasị
obi, onye na-edebe ọgbụgba ndụ ịhụnanya ya ruo puku
ọgbọ, nye ndị niile hụrụ ya n'anya, ndị na-edebe ihe
niile o nyere n'iwu. 10 Ma onye kpọrọ ya asị, ọ na-eji
mbibi kwụghachi ya ụgwọ n'ihu ya, ọ gaghị egbu oge

ịkwụghachi onye kpọrọ ya asị ụgwọ n'ihu ha. 11 N'ihi ya,
hụ na unu debezuru iwu na ụkpụrụ ndị a m na-enye unu
taa. 12 Ọ bụrụ na unu elezie anya, ṅaa ntị n'iwu ndị a,
debe ha, ma mezuokwa ha, Onyenwe anyị bụ Chineke unu
ga-emezuru unu ọgbụgba ndụ ịhụnanya ahụ dịka ọ ṅụrụ
n'iyi nye nna nna unu ha. 13 Ọ ga-ahụ unu n'anya, gọzie
unu, meekwa ka unu baa ụba n'ọnụọgụgụ. Ọ ga-agọzi
unu n'ọmụmụ, gọzie ihe ọkụkụ nke ala unu, ọka unu, na
mmanya ọhụrụ unu, na mmanụ unu, na ụmụ ehi unu
mụrụ, na ụmụ igwe atụrụ unu mụrụ, n'ala ahụ ọ ṅụụrụ
nna nna unu ha iyi inye unu. 14 A ga-agọzi unu karịa
mba ndị ọzọ niile dị n'ụwa. Ọ dịghị onye ọbụla n'ime unu,
maọbụ nwoke maọbụ nwanyị ga-anọ na-amụtaghị nwa, ọ
dịkwaghị anụ ụlọ unu ga-agba aka nwa. 15 Onyenwe anyị
ga-ewepụrụ unu ọrịa niile. Ọ gaghị ekwe ka ọrịa ndị Ijipt
ọbụla, nke unu na-echeta nke ọma dakwasị unu, ọrịa ndị
a niile ka ọ ga-eme ka ọ bịakwasị ndị iro unu! 16 Mba
ọbụla Onyenwe anyị bụ Chineke unu nyefere unu n'aka
ka unu ga-ala n'iyi. Unu emerela ha ebere, unu efekwala
chi niile ha, n'ihi na nke a ga-abụrụ unu ihe ịma n'ọnya.
17 Ma eleghị anya, unu ga na-eche n'ime onwe unu sị,
“Mba ndị a dị ike karịa anyị, olee otu anyị ga-esi chụpụ
ha?” 18 Ma unu atụla egwu! Naanị chetanụ ihe Onyenwe
anyị bụ Chineke unu mere Fero na ndị Ijipt niile. 19 Unu
ji anya unu hụ ọnwụnwa ukwuu niile, ihe ịrịbama niile na
ihe ebube niile, n'aka ahụ dị ike na ogwe aka esetipụrụ
esetipụ, nke Onyenwe anyị bụ Chineke unu ji kpọpụta
unu. Onyenwe anyị bụ Chineke ga-emekwa otu ihe ahụ
n'ebe ndị niile a unu na-atụ egwu ugbu a. 20 Karịsịa,

Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-ezipụ ebu n'etiti ha
tutu ruo mgbe ọ bụladị ndị fọdụrụ ndụ, ndị ahụ ga-ezo
onwe ha site n'ebe unu nọ, ghọrọ ndị e bibiri. 21 Unu
amala jijiji n'ihu ha, n'ihi na Onyenwe anyị bụ Chineke
unu, onye nọ n'etiti unu bụ Chineke dị ukwuu, dịkwa
egwu. 22 Onyenwe anyị bụ Chineke unu, ga-achụpụ mba
ndị a ntakịrị ntakịrị. Ọ gaghị ekwe ka unu chụpụ ha otu
ugboro, ma ọ bụghị ya, ụmụ anụ ọhịa ọjọọ ga-amụba
megide unu. 23 Onyenwe anyị Chineke unu ga-enyefe ha
n'aka unu, ọ ga-etinye ha oke ọgbaaghara n'obi, tutu ruo
mgbe ha lara n'iyi. 24 Eze ha niile ka ọ ga-enyefe n'aka
unu, unu ga-ehichapụkwa aha ha n'elu ụwa. Ọ dịkwaghị
onye pụrụ iguzo n'ihu unu, n'ihi na unu ga-ebibi ha niile.
25 Kpọọnụ arụsị niile nke apịrị apị nke chi niile ha ọkụ.
Unu enwela anya ukwu n'ebe ọlaọcha maọbụ ọlaedo dị
ha n'ahụ dị. Unu ewerela ya ka ọ bụrụ nke unu, ka unu
ghara ịbụ ndị ọ matara n'ọnya, n'ihi na ọ bụ ihe arụ nye
Onyenwe anyị bụ Chineke unu. 26 Unu ewebatala ihe
arụ ọbụla n'ụlọ unu, ka unu ghara ịbụ ihe e debere iche
nye mbibi dịka ya. Kpọọnụ ihe arụ ahụ asị, ledakwanụ ya
anya, n'ihi na ihe e debere iche nye mbibi ka ọ bụ.

8 Lezie anya hụ na i debezuru iwu ndị a niile m nyere gị
taa. Ọ bụrụ na i debe ha, ọ bụghị naanị na ị ga-adị ndụ,
kama ị ga-amụba, banyekwa inweta ala ahụ Onyenwe anyị
kwere nna nna gị ha na nkwa. 2 Chetakwa otu Onyenwe
anyị bụ Chineke gị si duo gị n'ime ọzara iri afọ anọ ndị
a niile. O wedara mmụọ gị ala, nwakwaa gị ọnwụnwa
ịmata ihe dị gị n'obi, ịchọpụta ma ị ga-edebekwa iwu ya.
3 E, o wedatara mmụọ gị ala mgbe o mere ka ihe oriri kọ

gị, mgbe o mere ka i rie mánà, nri ahụ gị na nna gị na-
amaghị ihe ọ bụ. O mere nke a igosi gị na izi gị na ọ bụghị
naanị achịcha ka mmadụ ga-eji dị ndụ, kama ọ bụ n'okwu
niile nke si n'ọnụ Onyenwe anyị pụta. **4** Iri afọ anọ ndị a
niile, uwe gị akaghị nka, ụkwụ gị azakwaghị aza. **5** N'ihi
ya, mata nke a n'obi gị, na dịka nna si adọ nwa ya aka na
ntị, otu a ka Onyenwe anyị bụ Chineke gị si adọ gị aka na
ntị. **6** Debe iwu Onyenwe anyị Chineke gị. Na-ejegharị ije
n'ụzọ ya, ma na-atụkwa ya egwu. **7** N'ihi na Onyenwe
anyị Chineke gị na-ewebata gị n'ala mara mma, bụ ala
nwere iyi, na ọdọ mmiri, ala nwere mmiri nke si n'ime ya
na-asọpụta asọgharị n'ugwu na ndagwurugwu, **8** ọ bụ ala
na-epu ọka wiiti na ọka balị, na osisi vaịnị, na osisi fiig,
na osisi pomegranet, na mmanụ oliv, na mmanụ aṅụ. **9**
Ọ bụkwa ala jupụtara n'ihe oriri, ebe a na-agaghị enwe
ụkọ nri. Ọ bụ ala ebe igwe jupụtara n'ime ya dị ka ha
bụ nkume, ala ebe ọla jupụtakwara n'ugwu ya niile. **10**
Mgbe i riri rijuo afọ, too Onyenwe anyị Chineke gị n'ihi
ala mara mma nke o nyere gị. **11** Ma lezie anya ka ị ghara
ichefu Onyenwe anyị Chineke gị, na-edebeghị iwu ya
niile, na ikpe ya niile, na ụkpụrụ ya niile, nke m na-enye
gị taa. **12** Ka ọ ghara ị bụ, mgbe i riri rijuru afọ, mgbe
i wuuru onwe gị ezi ụlọ dị mma birikwa n'ime ha, **13**
mgbe igwe ehi na igwe atụrụ gị mụbara, mgbe ọlaọcha na
ọlaedo gị mụbara, na mgbe ihe niile i nwere mụbara.
14 Kpachara anya hụ na nganga abanyeghị gị n'obi, ime
ka i chefuo Onyenwe anyị Chineke gị onye mere ka ị
site n'Ijipt, sitekwa n'ala ịbụ ohu pụta. **15** Onye duuru gị
n'ime ọzara ukwu ahụ dị egwu, ebe agwọ ọjọọ na akpị

jupụtara, ebe na-ekpo ọkụ, nke mmiri na-adịghị. O sitere
na nkume nye gị mmiri ọṅụṅụ 16 O ji mánà nyejuo gị afọ
n'ọzara, mánà ahụ nna gị ha na-amaghị ihe ọ bụ na mbụ.
O mere ya n'ihi iweda mmụọ gị ala, na ịnwale gị, ka ihe si
otu a gaara gị nke ọma. 17 I nwere ike kwuo sị, "Ọ bụ site
n'ike aka m ka m ji baa ụba." 18 Ma cheta Onyenwe anyị
Chineke gị, n'ihi na ọ bụ ya onwe ya na-enye gị ike i ji
akpata akụ, ime ka ọgbụgba ndụ ya guzosie ike, bụ nke
ọ ṅụrụ nna nna gị ha n'iyi, dịka ọ dị taa. 19 Ma ọ bụrụ
na i chefuo Onyenwe anyị bụ Chineke gị, gbasoo chi ndị
ọzọ, fee ha ofufe ma kpọọkwa isiala nye ha, ana m agba
ama megide gị taa na ị ghaghị ịla n'iyi. 20 Ọ bụrụ na unu
egeghị ntị n'olu Onyenwe anyị Chineke unu, ime ihe ọ
chọrọ, ọ ga-ala unu n'iyi, dịka o si bibie mba ndị a niile dị
iche iche ọ na-ebibi n'ihi unu.

9 Nụrụ, Izrel! Taa ka ị na-aga ịgafe osimiri Jọdan ịbanye
ka inweta ala mba ndị dị ukwuu na ndị dị ike karịa gị,
inweta obodo ndị dị ukwuu nke nwere mgbidi ha dị elu
ruo n'eluigwe. 2 Ndị bi n'ime ha bụ ndị Anak, ndị gbara
dimkpa, too ogologo nke ukwuu. Ị maara banyere ha. Ị
nụkwaala ka e kwuru sị, "Onye pụrụ iguzo onwe ya n'ihu
ụmụ Anak?" 3 Ma mata taa na Onyenwe anyị Chineke
gị bụ onye na-aga n'ihu gị dịka ọkụ na-erepịa erepịa. Ọ
ga-ala ha n'iyi. Ọ bụkwa ya ga-eme ka unu lụgbuo ha,
chụpụ ha, bibiekwa ha ngwangwa dịka Onyenwe anyị
kwere gị na nkwa. 4 Mgbe Onyenwe anyị Chineke gị
sitere n'ihu gị chụpụ ha, asịla onwe gị, "Onyenwe anyị
akpọbatala m n'ebe a, ka m nweta ala a n'ihi ezi omume
m." Mba, ọ bụ naanị n'ihi ajọ omume nke mba ndị a bi

n’ala ahụ ka Onyenwe anyị ji esite n’ihu gị chụpụ ha. **5** Ọ
bụghị n’ihi ezi omume gị, maọbụ izi ezi nke obi gị ka ị
ga-eji nweta ala ahụ, kama ọ bụ n’ihi ajọ omume nke
mba ndị a bi n’ime ya ka Onyenwe anyị Chineke gị ga-
eji achụpụ ha site n’ihu gị. Ọ na-emekwa ya n’ihi imezu
nkwa ahụ o kwere nna nna gị ha bụ Ebraham, Aịzik, na
Jekọb. **6** Ya mere, ghọta ya nke ọma na Onyenwe anyị
Chineke gị anaghị enye gị ezi ala a ka inweta ya n’ihi ezi
omume gị, n’ihi na unu bụ ndị isiike. **7** Chetakwa nke a
ma echefukwala otu i si kpasuo Onyenwe anyị Chineke
gị iwe, mgbe mgbe, n’ime ọzara. Site n’ụbọchị ị hapụrụ
Ijipt tutu ruo taa, ka ị na-enupu isi n’ebe Onyenwe anyị
nọ. **8** Unu kpasuru Onyenwe anyị iwe n’ugwu Horeb, ya
mere o jiri were iwe laa unu n’iyi. **9** Mgbe m rigooro
n’elu ugwu ahụ ịnata mbadamba nkume ndị ahụ bụ
mbadamba nkume ọgbụgba ndụ dị n’etiti Onyenwe anyị
na unu, anọrọ m n’elu ugwu ahụ iri ụbọchị anọ, ehihie
na abalị, ọ dịghị nri m riri, ọ dịghịkwa mmiri m ṅụrụ.
10 Onyenwe anyị nyere m mbadamba nkume abụọ ndị
ahụ, nke eji mkpịsịaka Chineke dee. Edekwasịrị n’elu ha
iwu niile nke Onyenwe anyị gwara unu n’ugwu ahụ site
n’etiti ọkụ, n’ụbọchị mkpọkọta ahụ. **11** Mgbe iri abalị anọ
gwụrụ Onyenwe anyị nyere m mbadamba nkume abụọ
ndị ahụ, bụ mbadamba nkume ọgbụgba ndụ. **12** Mgbe
ahụ ka Onyenwe anyị gwara m sị m, “Rịdata ọsịịsọ, n’ihi
na ndị gị, ndị i si n’Ijipt dupụta, emerụọla onwe ha, ha
emeela ngwangwa iwezuga onwe ha site n’iwu m nyere
ha. Ha emeerela onwe ha nwa ehi a kpụrụ akpụ, ka ọ
bụrụ chi ha.” **13** Onyenwe anyị gwara m sị, “Ahụla m na

ndị a bụ ndị isiike n'ezie. 14 Hapụ m, ka m kpochapụ ma
hichapụkwa aha ha site n'okpuru eluigwe. Aga m emekwa
gị ka ị ghọọ mba dị ike karịa, dịkwa ọtụtụ n'ọnụọgụgụ
karịa ha." 15 Ya mere, atụgharịrị m malite isi n'ugwu ahụ
na-enwu ọkụ rịdata, ejikwa m mbadamba nkume abụọ
nke ọgbụgba ndụ ahụ n'aka m. 16 Mgbe m lepụrụ anya,
ahụrụ m na unu emeela mmehie megide Onyenwe anyị
Chineke unu. Unu akpụọlara onwe unu arụsị n'ụdị nwa
ehi. Unu esitela n'ịgbaso iwu Onyenwe anyị wezuga onwe
unu ọsịịsọ. 17 Mgbe ahụ, ewere m mbadamba nkume
abụọ ahụ, tụpụ ha site n'aka m abụọ, kụrie ha n'ihu
unu. 18 Mgbe ahụ, adara m n'ala ọzọ n'ihu Onyenwe
anyị. Iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị, erighị m nri maọbụ
ṅụọ ihe ọṅụṅụ ọbụla, n'ihi mmehie niile unu mere. Unu
mere ihe ọjọọ n'anya Onyenwe anyị si otu a kpasuo ya
iwe nke ukwuu. 19 Atụrụ m egwu iwe na ọnụma nke
Onyenwe anyị, n'ihi na iwe ya dị ukwuu megide unu ruo
na ikpochapụ unu. Ma n'oge ahụ, Onyenwe anyị gere
ntị n'arịrịọ m. 20 N'oge ahụ, Erọn n'onwe ya, nọrọ n'oke
nsogbu, n'ihi na Onyenwe anyị were iwe megide ya, chọọ
ibibi ya, ma arịọrọ m Onyenwe anyị arịrịọ n'ihi ya. 21
Mgbe ahụ, eweere m ngwa ọrụ mmehie unu, ya bụ nwa
ehi ahụ unu kpụrụ, kpọọ ya ọkụ, tipịa ya, gwerie ya nke
ọma dịka ntụ, wụnye ntụ ya n'ime mmiri nke si n'ugwu
na-asọpụta. 22 Ọzọkwa, unu kpasuru Onyenwe anyị iwe
na Tabera, na Masa, ọ bụladị na Kibrọt Hataava. 23 Mgbe
Onyenwe anyị si na Kadesh Banea zipụ unu ọ sị unu,
"Gaanụ nweta ala ahụ m nyere unu." Ma unu nupuru
isi n'iwu Onyenwe anyị Chineke unu nyere unu. Unu

ekwenyeghị maọbụ rubere ya isi. 24 Site n'ụbọchị m
maara ndị unu bụ, ọ dịbeghị mgbe unu na-enupughị isi
n'ebe Onyenwe anyị nọ. 25 Ọ bụ ya mere m jiri daa n'ala
n'ihu Onyenwe anyị iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị, n'ihi
na Onyenwe anyị kwuru na ọ ga-ala unu n'iyi. 26 Ekpere
m ekpere n'oge ahụ nye Onyenwe anyị sị ya, "Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị biko, alala ndị gị
n'iyi, n'ihi na ha bụ ihe nketa gị, bụrụkwa ndị i ji ike aka
gị na ebube gị gbapụta site n'Ijipt. 27 Elekwasịla nnupu
isi ha na isiike ha anya, kama, cheta nkwa gị, nke i kwere
ndị ohu gị, Ebraham, Aịzik, na Jekọb. Biko, agụnyela ndụ
ọjọọ ha, na mmehie ha megide ha. 28 Ma ọ bụghị otu a,
ndị obodo ahụ nke i si na ya kpọpụta anyị ga-asị, 'Ọ bụ
n'ihi na Onyenwe anyị apụghị inye ha ala o kwere ha na
nkwa ka o ji laa ha n'iyi. N'ihi na ọ kpọrọ ha asị, ka o ji
kpọbata ha n'ime ọzara mee ka ha nwụọ n'ebe ahụ.' 29
Ma ha bụ ndị gị, ha bụkwa ihe nketa gị. Ha bụ ndị i sitere
n'ike gị dị egwu na ike nke aka gị kpọpụta site n'Ijipt."

10 N'oge ahụ, Onyenwe anyị gwara m, sị, "Wapụta
mbadamba nkume abụọ dịka nke mbụ, were ha bịakwute
m n'elu ugwu. Ọzọ, wuokwara onwe gị igbe osisi. 2 Aga m
edekwasị n'elu mbadamba nkume ndị a, okwu niile nke
dị n'elu mbadamba nkume ndị mbụ, bụ nke ị tụpịasịrị. Ị
ga-etinyekwa ha n'ime igbe ahụ." 3 Ya mere, eji m osisi
akashia kwaa igbe ahụ. A wapụtakwara m mbadamba
nkume abụọ yiri ndị nke mbụ, were ha rigoro ugwu
ahụ. 4 Onyenwe anyị dere n'elu mbadamba nkume ahụ
ihe ndị ahụ o dere na mbụ, bụ iwu iri ndị ahụ o gwara
unu n'elu ugwu site n'ime ọkụ, n'ụbọchị mkpọkọta ahụ.

Onyenwe anyị nyekwara m ha. **5** Mgbe m si n'ugwu ahụ
rịdata, etinyere m mbadamba nkume abụọ ahụ n'ime
igbe ahụ m kwara, dịka Onyenwe anyị nyere m n'iwu.
Ha dịkwa n'ebe ahụ ruo taa. **6** (Ụmụ Izrel gara ije site
n'olulu mmiri nke Bene Jaakan garuo Mosera, n'ebe ahụ
ka Erọn nọ nwụọ, e lie ya n'ebe ahụ. Elieza, bụ ọkpara
ya nọchiri ọnọdụ ya dịka onye nchụaja. **7** Site n'ebe
ahụ, ha gagidere ije ruo Gudgoda, sitekwa na ya ruo
Jotbata, ala nke iyi na-asọ asọ juru n'ime ya. **8** N'oge ahụ,
Onyenwe anyị kewapụtara ebo Livayị ibu igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị, na iguzo n'ihu Onyenwe anyị ijere ya
ozi na ikwupụta ngọzị n'aha ya, dịka ha sị eme ruo taa. **9**
Ọ bụ nke a mere ndị Livayị enweghị oke maọbụ ihe nketa
n'etiti ndị Izrel ibe ha; Onyenwe anyị bụ ihe nketa ha,
dịka Onyenwe anyị Chineke unu gwara ha.) **10** Ugbu a,
anọọla m n'elu ugwu ahụ iri ụbọchị anọ, ehihie na abalị,
dịka m mere n'oge mbụ, Onyenwe anyị gekwara m ntị
n'oge ugbu a. Ọ bụghị ọchịchọ Onyenwe anyị ibibi unu. **11**
Onyenwe anyị gwara m, "Bilie, gaa ka i duru ndị a gaa na
njem ha, ka ha banye, ma nwetakwa ala ahụ nke m kwere
nna nna ha na nkwa inye ha." **12** Ugbu a, Izrel, gịnị ka
Onyenwe anyị Chineke gị na-ana n'aka gị ma ọ bụghị ka ị
tụọ egwu Onyenwe anyị bụ Chineke gị, jee ije na nrube
isi nye ya, ịhụ ya n'anya, na iwere obi gị niile na mmụọ gị
niile fee ya ofufe, **13** na ilezi anya debezuo iwu na ụkpụrụ
Onyenwe anyị, ndị m na-enye gị taa, n'ihi ọdịmma gị. **14**
Ụwa na eluigwe na ebe niile kachasị elu nke eluigwe, na
ihe niile dị n'ime ha, bụ nke Onyenwe anyị Chineke gị. **15**
Ma Onyenwe anyị nwere mmasị n'ahụ nna nna unu ha,

hụkwa ha n’anya, ọ họrọ unu, na naanị ụmụ ha niile, site
n’etiti mba niile dịka ọ dị taa. 16 N’ihi nke a, biekwanụ
obi unu ugwu, kwụsịkwanụ ibi ndụ nke isiike. 17 N’ihi na
Onyenwe anyị, bụ Chineke unu bụ Chineke kachasị chi
niile, bụrụkwa Onyenwe kachasị ndị nwenụ niile. Chineke
ukwu ahụ, onye dị ike dịkwa egwu, onye na-adịghị ele
mmadụ anya n’ihu, ọ nakwaghị eri ngarị. 18 Ọ na-alụrụ
ndị na-enweghị nna, na ụmụ nwanyị na-enweghị di ọgụ.
Ọ na-ahụ ndị ọbịa n’anya, na-enyekwa ha nri na uwe.
19 Ya mere, unu onwe unu kwa, hụnụ ndị ọbịa n’anya,
n’ihi na unu onwe unu bụrụrị ndị ọbịa n’ala Ijipt. 20 Tụọ
Onyenwe anyị Chineke gị egwu, feekwa ya ofufe. Ya ka ị
ga-arapara n’ahụ, ọ bụkwa naanị n’aha ya ka ị ga-aṅụ iyi.
21 Ọ bụ ya bụ onye ị ga-eto otuto, ọ bụ ya bụ Chineke gị,
onye rụrụ gị ọrụ ndị ahụ dị oke egwu na ebube, nke gị
onwe gị ji anya gị hụ. 22 Nna nna unu ndị gara n’Ijipt dị
naanị iri mmadụ asaa, ma ugbu a, Onyenwe anyị Chineke
gị emeela ka ịmụbaa dịka kpakpando nke mbara igwe.

11 Hụ Onyenwe anyị bụ Chineke gị n’anya, na-
edebezukwa ikpe ya na ụkpụrụ ya na ihe niile o nyere
n’iwu. 2 Chetanụ taa na ọ bụghị ụmụ unu, kama ọ bụ unu
onwe unu jiri anya unu hụ ịdọ aka na ntị Onyenwe anyị
Chineke unu. Ọ bụ unu hụrụ ịdị ukwuu ya, ịdị ike ya, ịrụsị
ọrụ ike nke ike ya, 3 ihe ịrịbama ya niile na ihe niile o
mere n’Ijipt, otu o si megide Fero eze Ijipt na ndị ala Ijipt
niile. 4 Unu hụrụ ihe o mere ndị agha Ijipt na ịnyịnya
ha, na ụgbọ agha ha. Otu o si mee ka ha laa n’iyi n’ime
Osimiri Uhie, mgbe ha na-achụ unu ọsọ, na otu Onyenwe
anyị si wetara ha ịla n’iyi ebighị ebi. 5 Ọ bụghị ụmụ unu

hụrụ ihe o meere unu n’oge ahụ niile unu nọ n’ọzara
tutu unu erute n’ebe a, **6** na ihe o mere Datan na Abiram,
ụmụ Eliab, ndị si n’ebo Ruben, otu ala si meghee ọnụ ya
loda ha, ha na ezinaụlọ ha, ụlọ ikwu ha na ihe ọbụla nke
dị ndụ ha nwere n’etiti Izrel niile. **7** Ma ọ bụ anya unu
hụrụ oke ihe ịtụnanya ndị a niile Onyenwe anyị mere.
8 Lezienụ anya debe iwu ndị a m na-enye unu taa, ka
unu nwee ike, baa bichikwaa ala ahụ unu na-agafe Jọdan
inweta, **9** ka unu bie ogologo ndụ n’ime ala ahụ Onyenwe
anyị ṅụrụ n’iyi inye nna nna unu ha, na ụmụ ụmụ ha, ala
mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya. **10** N’ihi na ala
a unu na-aga ịbanye n’ime ya inweta adịghị ka ala Ijipt,
ebe unu si pụta, ebe ị na-agha mkpụrụ gị, were ụkwụ
tụwara mmiri ụzọ, dịka a na-eme n’ubi akwụkwọ nri. **11**
Ma ala unu na-agafe Jọdan inweta bụ ala nwere ugwu na
ndagwurugwu, nke na-aṅụ mmiri ozuzo si n’eluigwe. **12**
Ọ bụ ala nke Onyenwe anyị Chineke unu n’onwe ya na-
elekọta! Site n’ụbọchị ruo n’ụbọchị, sitekwa na mbido
afọ ruo n’ọgwụgwụ afọ, anya ya adịghị apụ na ya. **13** Ya
mere, ọ bụrụ na unu ga-eji ntụkwasị obi rube isi n’iwu
ya niile, nke m na-enye unu taa, ọ bụrụkwa na unu ga-
eji obi unu niile na mmụọ unu niile hụ Onyenwe anyị
Chineke unu n’anya, ọ bụrụkwa na unu ga-efe ya ofufe,
14 ọ ga na-ezite mmiri ozuzo n’oge ya, mmiri ozuzo nke
mbụ na nke ikpeazụ, nke ga-eme ka ọka unu mịa mkpụrụ
hiri nne, ka unu nwee ọtụtụ vaịnị, nweekwa mmanụ oliv.
15 Ọ ga-eme ka anụ ụlọ gị nwee ahịhịa ha ga-ata, gị onwe
gị ga-enwekwa ihe oriri dị ukwuu. Afọ ga-ejukwa gị n’ihe
i nwere. **16** Ma lezienụ anya, ka ahapụ ịrafu obi unu mee

ka unu wezuga onwe unu, bido ife chi ndị ọzọ ofufe,
kpọọkwa isiala nye ha. **17** Mgbe ahụ, iwe Onyenwe anyị
ga-adị ọkụ n'ebe unu nọ, ọ ga-agbachi eluigwe, mmiri
agaghị ezo, ala agaghị epupụtakwa ihe ubi, unu ga-alakwa
n'iyi n'otu ntabi anya, n'ezi ala ahụ Onyenwe anyị na-
enye unu. **18** Meenụ ka okwu m ndị a dịgide n'obi unu na
n'ime mmụọ unu. Keenụ ha dịka ihe ịrịbama n'elu aka
unu, kekwasịkwa ha dịka ihe ncheta n'egedege ihu unu.
19 Kuzierenụ ha ụmụ unu, na-ekwu ihe banyere ha mgbe
ị na-anọdụ n'ụlọ gị, na mgbe ị na-aga n'okporoụzọ, mgbe
ị na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. **20** Dee ha
n'elu ibo ọnụ ụlọ gị na nke ọnụ ụzọ ama gị. **21** Ka ụbọchị
ndụ unu na nke ụmụ unu dị ogologo n'ala ahụ unu na-
aga ibi n'ime ya, nke Onyenwe anyị kwere nna unu na
nkwa. Dịka ogologo ụbọchị niile ha nke eluigwe dị n'elu,
ụwa dịkwa n'okpuru ya. **22** Ọ bụrụ na unu elezie anya
debe iwu niile m na-enye unu taa, na-ahụkwa Onyenwe
anyị Chineke unu n'anya, na-eso ụzọ ya, na-adaberekwa
na ya, **23** Onyenwe anyị ga-achụpụ mba niile bi n'ala ahụ
unu na-aga inweta, unu ga-anapụkwa ha ala ahụ, ọ bụladị
na ha buru ibu, siekwa ike karịa unu. **24** Ebe ọbụla unu
zọnyere ụkwụ unu n'ala ahụ aghọọla nke unu, site na
ndịda Negeb ruo Lebanọn, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo
Osimiri Mediterenịa. Ha ga-abụ nke unu. **25** Ọ dịghị onye
ọbụla pụrụ imegide unu n'ihi na Onyenwe anyị Chineke
unu ga-emenye ha egwu na ụjọ n'afọ n'ụzọ ọbụla unu
na-aga, dịka o kwere na nkwa. **26** Lee, taa, ana m eche
n'ihu unu ngọzị Onyenwe anyị na ọbụbụ ọnụ. **27** Ngọzị
ga-adịrị unu ma ọ bụrụ na unu edebe iwu Onyenwe anyị

Chineke unu, nke m na-enye unu taa. **28** Nkọcha ahụ
ga-adị ma ọ bụrụ na unu ajụ irube isi nye iwu niile nke
Onyenwe anyị, bụ Chineke unu, wezuga onwe unu n'ụzọ
ahụ nke m nyere unu n'iwu taa site n'ịgbaso chi ndị ọzọ,
nke unu na-amaghị. **29** Mgbe Onyenwe anyị Chineke unu
mere ka unu nweta ala ahụ, a ga-esite n'elu ugwu Gerizim
kwupụta ngọzị ga-adịrị unu, a ga-esitekwa n'elu ugwu
Ebal kwupụta ọbụbụ ọnụ ga-adakwasị unu. **30** Gerizim
na Ebal bụ ugwu dị n'ofe Jọdan, n'akụkụ okporoụzọ dị
n'ọdịda anyanwụ. Ọ dị nso n'ebe osisi ukwu ndị ahụ toro
na More, n'ala ndị Kenan ahụ bi n'Araba, n'akụkụ Gilgal.
31 N'ihi na unu na-aga ịgafe osimiri Jọdan, ịbanye nweta
ala ahụ Onyenwe anyị Chineke unu na-enye unu. Mgbe
unu nwetara ya biri n'ime ya, **32** hụnụ na unu rubere isi
debe iwu niile na ụkpụrụ niile m na-eche n'ihu unu taa.

12 Ndị a bụ iwu na ụkpụrụ niile unu na-aghaghị idebe
ogologo ụbọchị niile unu ga-ebi n'ala ahụ, Onyenwe
anyị Chineke nna unu ha nyere unu, dịka ihe nweta. **2**
Tikpọọnụ ebe niile nke dị n'elu ugwu niile dị elu na n'elu
ugwu niile dị nta, nakwa n'okpuru osisi mgbasa ọbụla, bụ
ebe mba niile unu na-anapụ ala ha fere chi niile ha ofufe.
3 Kwatuokwanụ ebe ịchụ aja ha niile, tijisie ogidi nsọ ha
niile, kpọọkwa osisi Ashera ha ọkụ, gbutukwaanụ arụsị
niile a apịrị apị nke chi niile ha. Kpochapụkwanụ aha ha
niile site n'ebe niile ahụ. **4** Unu agaghị efe Onyenwe anyị
Chineke unu ofufe dịka ndị ahụ na-efe arụsị na-eme. **5**
Kama unu chọpụta ebe ahụ Onyenwe anyị Chineke unu
ga-ahọpụta, site n'etiti ebo Izrel niile, ebe ọ ga-akpọkwasị
aha ya. N'ebe ahụ ka unu ga-abịakwute ya. **6** Ọ bụkwa

n’ebe ahụ ka unu ga-ewetara Onyenwe anyị aja nsure
ọkụ unu, na aja ndị ọzọ niile, na otu ụzọ n’ụzọ iri unu,
na onyinye pụrụ iche unu, bụ onyinye unu kwere nkwa
inye, na onyinye afọ ofufu unu, na onyinye ụmụ mbụ
igwe ehi, na igwe ewu na atụrụ unu. **7** Unu na ezinaụlọ
unu ga-anọkwa n’ebe ahụ, n’ihu Onyenwe anyị Chineke
unu, rie oriri unu. N’ihu ya kwa ka unu ga-aṅụrịkwa
ọṅụ, n’ihi ihe niile ahụ unu setịpụrụ aka unu ime, na
n’ihi ngọzị Onyenwe anyị Chineke unu gọziri unu. **8** Unu
agaghị emekwa ihe masịrị unu, dịka unu si eme taa, n’ihi
na onye ọbụla na-eme ihe ọbụla o chere na o ziri ezi
n’anya ya, **9** n’ihi na iwu ndị a ebidobeghị ịdị ire, ebe ọ bụ
na unu abanyebeghị n’ebe izuike ahụ, na ihe nketa ahụ
Onyenwe anyị Chineke unu na-enye unu. **10** Kama, mgbe
unu gafere osimiri Jọdan, birikwa n’ala ahụ Onyenwe
anyị Chineke unu na-enye unu dịka ihe nketa, mgbe
Onyenwe anyị nyere unu izuike, meekwa ka unu nwere
onwe unu site n’ebe ndị iro unu nọ. **11** Mgbe ahụ, unu ga-
eweta ihe ndị ahụ niile m nyere unu n’iwu: aja nsure ọkụ
unu niile, na aja ndị ọzọ, na onyinye ahụ pụrụ iche unu
kwere nkwa inye, unu ga-eweta ya n’ebe ahụ Onyenwe
anyị Chineke unu họpụtara ebe o kpọkwasịrị aha ya. **12**
Unu na ụmụ unu ndị ikom, na ụmụ unu ndị inyom, na
ndị odibo nwoke na nwanyị niile unu, na ndị Livayị bi
n’obodo unu, ndị na-enweghị ihe nketa nke aka ha, ga-
anọ n’ebe ahụ ṅụrịa ọṅụ n’ihu Onyenwe anyị Chineke
unu. **13** Ị gaghị achụ aja nsure ọkụ gị n’ebe ọbụla masịrị
gị, **14** ọ bụ naanị n’ebe ahụ Onyenwe anyị ga-ahọpụta.
Ọ ga-ahọpụta otu ebe, n’ala otu ebo. Ọ bụ naanị n’ebe

ahụ ka ị ga-esure aja unu niile, ọ bụkwa n'ebe ahụ ka ị
ga-eweta onyinye gị niile. **15** Otu ọ dị, ị pụrụ ịnọ n'ebe
ọbụla gbuo anụ ị ga-eri, dịka ọ bụ ele maọbụ mgbada
ugbu a. Rie anụ mgbe ọbụla ọ gụrụ gị agụụ, na-erikwa
ya mgbe ọbụla i nwetara ya, dịka ngọzị Onyenwe anyị
Chineke unu na-enye unu. Ma onye dị ọcha, ma onye na-
adịghị ọcha nwere ike iso rie ya. **16** Naanị iwu dị n'iri
anụ ndị a bụ na ị gaghị eri ọbara ya, wụsa ọbara ya n'ala,
dịka mmiri. **17** Ma o nweghị onyinye ọbụla a na-enye
Onyenwe anyị i kwesiri ịnọ n'ụlọ gị rie. I kwesighị ịnọ
n'ụlọ gị rie onyinye ndị a: onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri nke
ọka na mmanya ọhụrụ gị, na nke mmanụ oliv, na ụmụ
mbụ nke igwe ehi na igwe ewu na atụrụ gị, na ihe ọbụla i
kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu gị, na onyinye ndị
ọzọ pụrụ iche. **18** Kama unu ga-eri ha n'ihu Onyenwe
anyị bụ Chineke unu, n'ebe ahụ Onyenwe anyị Chineke
unu ga-ahọpụta, gị onwe gị, na ụmụ gị ndị nwoke na
ụmụ gị ndị nwanyị, na ndị odibo nwoke na nwanyị niile
unu, na ndị Livayị si n'obodo unu niile, unu ga-aṅụrịkwa
ọṅụ n'ihu Onyenwe anyị bụ Chineke unu, n'ihe niile aka
gị rụpụtara. **19** Echefukwala ndị Livayị, gị na ha ga na-
enwekọ ihe ndị a niile, ogologo ụbọchị niile i biri n'ala
ahụ. **20** Mgbe Onyenwe anyị, bụ Chineke gị mere ka oke
ala gị saa mbara, dịka o kwere gị na nkwa, i nwee oke
agụụ maka iri anụ na-asị, "Achọrọ m iri anụ," mgbe ahụ,
i nwere ike rie anụ dịka i si chọọ. **21** Ọ bụrụ n'ebe ahụ
Onyenwe anyị Chineke gị kpọkwasịrị aha ya dị gị anya
site n'ebe i nọ, i nwere ike gbuo anụ ụlọ site n'igwe ehi
maọbụ ewu na atụrụ nke Onyenwe anyị nyere gị, dịka m

si nye gị n'iwu. Gbuo ha n'obodo ebe i bi, riekwa ha otu ị
chọrọ. **22** Rie ha dịka ị ga-esi rie ele maọbụ mgbada. Onye
ọbụla n'ime unu nwere ike rie ya, ma onye dị ọcha ma
onye na-adịghị ọcha. **23** Ma lezie anya hụ na i righị ọbara,
n'ihi na ndụ dị n'ọbara. Ị gaghị erikọta anụ ọbụla na ndụ
ya. **24** Erila ọbara, wụsa ya n'ala dịka mmiri. **25** Erila ya,
ka ihe si otu a gaara gị na ụmụ ụmụ gị nke ọma, n'ihi na ị
na-eme ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị. **26** Ma were ihe
ndị ahụ niile i doro nsọ, ya na ihe ọbụla i kwere Onyenwe
anyị na nkwa gaa n'ebe ahụ Onyenwe anyị ga-ahọpụta.
27 Chụọ aja nsure ọkụ n'elu ebe ịchụ aja Onyenwe anyị
Chineke gị, ma anụ na ọbara. A ghaghị ịwụsa ọbara anụ
ahụ e ji chụọ aja n'akụkụ ebe nchụaja nke Onyenwe anyị
Chineke gị. Ma i nwere ike rie anụ ahụ e ji chụọ aja. **28**
Lezie anya, debe iwu ndị a niile m na-enye gị. Ọ bụrụ na i
mee ya, ihe ga-agara gị na ụmụ gị nke ọma, n'ihi na ọ bụ
ihe dị mma n'anya Onyenwe anyị Chineke gị, na ihe ziri
ezi ka ị ga na-eme. **29** Onyenwe anyị Chineke gị ga-ala
mba niile bi n'ala ahụ ị na-aga ibuso agha n'iyi. Ma mgbe
i si n'ala ahụ chụpụ ha, ị ga-ebichi n'ala ha. **30** Mgbe ị
lachara ha n'iyi, lezie anya ka ị ghara ịma n'ọnya, site
n'ịjụ ajụjụ ka ịjụpụta otu ha si efe chi ha, na-asị, "Mba
ndị a o si aṅaa na-efe chi ha ofufe? Anyị ga-emekwa otu
a." **31** Efekwala Onyenwe anyị bụ Chineke gị dịka ha si efe
chi ha, n'ihi na mgbe ha na-efe chi ha ofufe, ha na-eme
ihe arụ dị iche iche nke Onyenwe anyị kpọrọ asị. Ọ bụladị
ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom ka ha na-esure n'ọkụ nye
chi ha dị iche iche dịka aja. **32** Lezienụ anya hụ na unu

na-eme ihe niile bụ nke m nyere unu n'iwu. Unu etinyela
ihe n'ime ya maọbụ wepụkwa ihe site na ya.

13 Ọ bụrụ na onye amụma, maọbụ onye na-akọwa nrọ
apụta n'etiti gị kwee nkwa na ihe ịrịbama maọbụ ihe dị
ebube na-aga ime, 2 ọ bụrụkwa na ihe ịrịbama ahụ maọbụ
ihe ebube ahụ e kwuru maka ya emezuo, emesịa onye
amụma ahụ na-asị, "Ka anyị gbaso chi ndị ọzọ dị iche, ka
anyị feekwa ha," bụ chi ndị ị na-amaghị, 3 egela okwu
onye amụma maọbụ ọrọ nrọ ahụ ntị. N'ihi na Onyenwe
anyị bụ Chineke unu na-ele unu ule ịmata ma unu jikwa
obi unu, na uche unu hụ ya n'anya. 4 Ọ bụ Onyenwe anyị
bụ Chineke unu ka unu ga-eso, naanị ya ka unu ga-atụ
egwu. Debenụ iwu ya niile na-erubekwara ya isi, na-ejere
ya ozi, jidesiekwa ya ike. 5 A ga-egbu onye amụma ahụ
maọbụ onye ọrọ nrọ ahụ nke chọrọ iduhie unu, n'ihi na ọ
chọrọ iweta nnupu isi megide Onyenwe anyị bụ Chineke
unu, onye kpọpụtara unu site n'ala Ijipt, onye gbapụtara
unu site n'ọnọdụ ịbụ ndị ohu. Ihe ọ chọrọ ime bụ iduhie
gị, ka ị ghara ibi ụdị ndụ ahụ Onyenwe anyị Chineke gị
chọrọ ka i bie. Ọnwụ ya ga-eme ka i wezuga ihe ọjọọ
site n'etiti gị. 6 Ọ bụrụ na ezi enyi gị maọbụ nwanne gị
nwoke maọbụ nwa gị nwoke maọbụ nwunye gị ị hụrụ
n'anya ejiri aghụghọ gwa gị okwu sị gị, "Bịa ka anyị gaa
fee chi ndị ọzọ ofufe" (bụ chi ndị ị na-amaghị maọbụ
nke nna gị ha na-amaghị, 7 chi nke ndị ala ahụ gbara
unu gburugburu, ma ha bụ ndị bi gị nso ma ha bụ ndị bi
n'ebe dị anya, site n'otu nsọtụ nke ala ahụ ruo nsọtụ nke
ọzọ), 8 ekwenyekwala maọbụ ṅaa ntị n'ihe ọ na-ekwu.
Enwekwala obi ebere n'ebe ọ nọ, ekpuchikwala atụmatụ

ọjọọ ya niile. 9 Ị ghaghị igbu ha. Buru ụzọ setịpụ aka gị
tụọ ya nkume, ka ndị ọzọ soro gị tugbuo ya. 10 Jiri nkume
tugbuo ya, n'ihi na ọ chọrọ ime ka i site n'iso Onyenwe
anyị Chineke, wezuga onwe gị, ka ị pụọ, ma chigharịa
site n'iso ya, bụ Onyenwe anyị, onye mere ka i site n'ala
Ijipt pụta, ala ebe ị nọ n'ime ya dịka ohu. 11 Izrel niile
ga-anụkwa banyere ihe ọjọọ o mere, ha ga-atụkwa ihe
ọjọọ dị otu a egwu, ọ dịkwaghị onye ọbụla n'etiti gị ga-
achọkwa ime ihe ọjọọ dị otu ahụ. 12 Mgbe i bi n'obodo
ndị ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị, ọ bụrụ na
akụkọ esite n'otu obodo ndị a ruo gị ntị sị, 13 na ụfọdụ
ndị mmadụ jọgburu onwe ha eduhiela ndị obodo ha, na-
asị, "Ka anyị gaa fee chi ndị ọzọ ofufe" (bụ chi ndị ị na-
amaghị na mbụ), 14 tupu i mee ihe ọbụla, ị ga-eburu ụzọ
jụọ ase, jụpụta nke ọma, ma nyochapụta ma okwu ahụ ọ
bụ eziokwu. Ọ bụrụ na ọ bụ eziokwu na-achọpụtakwara
n'ihe arụ dị otu a mere n'etiti unu, 15 ị ghaghị ibuso
obodo ahụ agha jiri mma agha gbuo ndị mmadụ niile bi
n'ime obodo ahụ. Ị ghaghị ibibi ya kpamkpam, ma ndị
mmadụ ma anụ ụlọ ha. 16 Ihe nkwata niile i si n'obodo
ahụ kwata ka ị ga-ekpokọta n'otu ebe, n'ama dị n'etiti
obodo ahụ. A ga-akpọkwa ha niile ọkụ, gbaakwa obodo
ahụ niile ọkụ, dịka aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị bụ
Chineke unu. Ruo mgbe ebighị ebi, obodo ahụ ga-abụ
mkpọmkpọ ebe, a gaghị ewugharịkwa ya ọzọ. 17 Ọ dịghị
ihe ndị ahụ e debere nye mbibi nke e kwesiri ịhụ n'aka
gị. Nke a ga-emekwa ka iwe ọkụ Onyenwe anyị dajụọ,
ka o gosikwa gị obi ebere. Ọ ga-enwekwa ọmịiko n'ahụ
gị, meekwa ka ị baa ụba n'ọnụọgụgụ, dịka o ji ịṅụ iyi

kwee nna nna gị ha na nkwa. 18 Onyenwe anyị Chineke gị
ga-eme ihe ndị a ma ọ bụrụ na ị na-erubere ya isi, na-
edebezukwa iwu ya niile, nke m na-enye gị taa, ma na-
eme ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị Chineke gị.
14 Unu onwe unu bụ ụmụ Onyenwe anyị Chineke unu,
ya mere unu egbula onwe unu mma, maọbụ kpụchapụ
agịrị isi dị nso nso egedege ihu unu n'ihi onye nwụrụ
anwụ. 2 N'ihi na onye dị nsọ ka ị bụ nye Onyenwe anyị
Chineke gị. Ọ bụkwa gị ka Onyenwe anyị họọrọ site na
ndị niile nọ n'elu ụwa, ị bụ ihe oke ọnụahịa nye ya. 3
Erila ihe ọbụla m kwuru na ọ bụ ihe rụrụ arụ. 4 Ndị a bụ
anụmanụ unu ga-eri: ehi, atụrụ, na ewu, 5 na ele nta, na
mgbada, na atụrụ ọhịa, na ewu ọhịa, ele ukwu, na anịgọ
bi n'elu ugwu. 6 Anụmanụ ọbụla ụkwụ ya wara njakpa,
nke na-atagharị ọnụ ka unu ga-eri. 7 Ma otu ọ dị, n'etiti
anụ ndị ahụ na-atagharị nri maọbụ ndị ụkwụ ha wara
njakpa, ndị a ka unu na-agaghị eri, ịnyịnya kamel, na ewi
maọbụ ewi nkume, na anụ ndị ọzọ yiri ha, ọ bụ ezie na ha
na-atagharị ọnụ, ma ha enweghị ụkwụ wara njakpa. Ha
bụ ihe na-adịghị ọcha nye unu. 8 Ezi bụkwa anụ na-adịghị
ọcha; ọ bụ ezie na o nwere ụkwụ wara njakpa, ma ọ dịghị
atagharị nri. Unu agaghị emetụla ozu ha aka maọbụ rie
anụ ha. 9 N'ime ihe niile e kere eke, dị ndụ, biri na mmiri,
unu nwere ike iri nke ọbụla nwere ntu na akpịrịkpa, 10
ma ihe ọbụla nke na-enweghị ntu na akpịrịkpa, unu erila
ha, n'ihi na ha rụrụ arụ. 11 Unu ga-eri nnụnụ ọbụla dị
ọcha, 12 ma unu agaghị eri ndị a: ugo, na udele, na udele
ojii, 13 na ndagbụ, na ọgankwọ, na ndagbụ dị iche iche,
14 na ugolọma ọbụla dị iche iche, 15 na enyi nnụnụ, na

egbe abalị, na nnụnụ oke osimiri, na egbe dị iche iche, **16**
na okwukwu nta, na okwukwu ukwu, na okwukwu nwere
mpi, **17** na okwolo na udele, na komorant, **18** na ụgbala,
na utù dị iche iche, na nnụnụ ọdụ nta, na ụsụ. **19** Ụmụ
ahụhụ niile na-efe efe rụrụ arụ nye unu, unu erila ha, **20**
Ma unu nwere ike iri ụmụ ahụhụ ndị ahụ nwere nku, ndị
dị ọcha. **21** Unu erila anụ ọbụla nwụrụ anwụ. Ma otu o si
dị, onye ọbịa n'etiti unu nwere ike rie ya. I nwere ike inye
ya, maọbụ resi ya onye ahụ, ma erila ya, n'ihi na onye dị
nsọ nye Onyenwe anyị Chineke gị ka ị bụ. Esila nwa ewu
maọbụ nwa atụrụ n'ime mmiri ara nne ya. **22** Ị ghaghị
inye otu ụzọ n'ụzọ iri nke mkpụrụ ubi gị afọ niile. **23** Ị ga-
erikwa mkpụrụ ndị a n'ihu Onyenwe anyị, bụ Chineke gị,
n'ebe ahụ ọ ga-ahọpụta ka ọ bụrụ ebe obibi ya, ị ga-anọ
n'ebe ahụ rie otu ụzọ n'ụzọ iri nke ọka gị, na mmanya
vaịnị ọhụrụ gị, na mmanụ oliv gị, na nwa mbụ nke igwe
ehi gị, na igwe ewu na atụrụ gị. Ihe e ji eme nke a bụ ka ị
mụta ịtụ egwu Onyenwe anyị Chineke gị ụbọchị ndụ gị
niile. **24** Ọ bụrụ na ebe Onyenwe anyị họpụtara dị anya, ọ
bụrụkwa na Onyenwe anyị Chineke gị agọziela gị ruo na
ị pụghị ibu otu ụzọ n'ụzọ iri gị gaa n'ebe ahụ (n'ihi na
ebe ahụ Onyenwe anyị họpụtara dị anya), **25** mgbe ahụ,
gbanwee otu ụzọ n'ụzọ iri nata ọlaọcha, were ọlaọcha
ahụ jee n'ebe ahụ Onyenwe anyị Chineke gị họpụtara. **26**
Were ọlaọcha ahụ zụọ ihe ọbụla ị chọrọ: ehi, na atụrụ, na
mmanya, maọbụ mmanya siri ike na-aba n'anya maọbụ
ihe ọbụla ọzọ nke ị chọrọ. Mgbe ahụ, gị na ezinaụlọ
gị ga-eri nri n'ihu Onyenwe anyị Chineke gị, ṅụrịakwa
ọṅụ. **27** Echefukwala ime ka ndị Livayị soro gị rie ihe ị

kpatara, n'ihi na ha enweghị ihe nketa ọbụla, maọbụ ihe
ubi dịka gị. 28 N'ọgwụgwụ afọ atọ ọbụla, ị ga-eweta otu
ụzọ n'ụzọ iri nke ihe ubi gị, chịkọta ha n'ebe a ga-echebe
ha n'obodo gị, 29 ka ndị Livayị, ndị na-enweghị ihe nketa
n'etiti gị, na ndị ọbịa, na ndị inyom di ha nwụrụ anwụ, na
ụmụ mgbei niile nọ n'obodo gị, bịa n'ebe ahụ were nri
ha ga-eri, rijuokwa afọ. N'ụzọ dị otu a, Onyenwe anyị
Chineke gị ga-agọzi gị, gọziekwa ọrụ aka gị niile.

15 N'ọgwụgwụ afọ asaa ọbụla, ị ga-akagbu ụgwọ niile
mmadụ ji gị. 2 Otu a ka a ga-esi mee ya: Onye ọbụla e ji
ụgwọ ga-akagbu ụgwọ niile onye Izrel ibe ya ji ya. Ọ gaghị
elekwa anya na onye agbataobi ya maọbụ nwanna ya ga-
akwụ ya ụgwọ ahụ, n'ihi na oge a na-ekwusa mgbaghara
ụgwọ Onyenwe anyị eruola. 3 Mgbaghara a erughị n'ebe
ndị ọbịa nọ, ma ị ghaghị ịkagbu ụgwọ ọbụla nwanna gị
ji gị. 4 Otu ọ dị, o kwesighị ka ndị ogbenye dịrị n'etiti
gị, n'ihi n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị
ka inweta dịka ihe nketa gị, ọ ga-agọzi gị nke ukwuu, 5
ma ọ bụrụ na i rube isi nye Onyenwe anyị Chineke gị,
ma lezie anya debe iwu ndị a niile m na-enye gị taa. 6
Onyenwe anyị Chineke gị ga-agọzi gị dịka o kwere na
nkwa. Ị ga-agbazinye ọtụtụ mba ego, ị gaghị anọ n'ụkọ! Ị
ga-achị ọtụtụ mba, ma ha agaghị achị gị. 7 Ma mgbe ị
banyere n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke unu na-enye gị,
a sị na e nwee onye ogbenye n'etiti gị, nke bụ onye Izrel
ibe gị, ị gaghị emechi obi gị maọbụ kechie aka gị megide
ya, 8 ị ghaghị ịgbazinye ya ihe dị ka o si chọọ. 9 Lezie
anya ka ị ghara inwe ụdị echiche ọjọọ a n'obi gị sị, "Afọ
mgbaghara ụgwọ na-abịa nso," n'ihi ya, i kechie obi gị jụ

ibinye nwanna gị nọ na mkpa ihe ọ chọrọ. Ọ bụrụ na
onye ahụ nọ na mkpa akwaa akwa kpọkuo Onyenwe anyị,
a ga-agụ gị dịka onye ikpe mmehie mara. **10** Ị ghaghị inye
ha site n'afọ ofufu, meekwa nke a na-enweghị obi ilu,
mgbe ahụ, n'ihi nke a, Onyenwe anyị bụ Chineke gị ga-
agọzi gị n'ọrụ gị niile nakwa ihe niile nke ị tinyere aka
na ya. **11** A ghaghị inwe ndị ogbenye n'etiti unu, ọ bụ
ya mere iwu a jiri dị mkpa. Gbasapụ aka n'ebe nwanna
gị na n'ebe ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa nọ. **12** Ọ
bụrụ na onye Hibru ibe gị, ndị nwoke maọbụ ndị nwanyị,
eresi gị onwe ha, gbakwaara gị odibo afọ isii, n'afọ nke
asaa, ị ghaghị ịhapụ ha ka ha nwere onwe ha. **13** Mgbe
ọ hapụrụ ụlọ gị, ezipụkwala ya n'aka efu! **14** Ị ga-esite
n'igwe anụ ụlọ gị, na n'ebe ịzọcha ọka gị, na n'ebe ịzọcha
vaịnị gị, nye ya onyinye pụrụ iche iji sị ya laa n'udo. Nye
ya onyinye a dịka Onyenwe anyị Chineke gị si gọzie gị.
15 Cheta na ị bụrị ohu n'ala Ijipt ma Onyenwe anyị bụ
Chineke gị gbapụtara gị. Ọ bụ n'ihi ya ka m ji na-enye gị
iwu a taa. **16** Ma ọ bụrụ na ohu gị asị gị, "Achọghị m ịhapụ
gị," n'ihi na ọ hụrụ gị na ndị ụlọ gị n'anya, hụkwa na ihe
na-agara gị na ya nke ọma, mgbe gị na ya nọ. **17** Were
agịga kpọpuo ntị ya n'ọnụ ụzọ ụlọ gị. Ọ ga-abụkwara gị
ohu ogologo ndụ ya niile. Otu aka ahụ kwa ka ị ga-eme
ohu gị nwanyị. **18** Enwela obi mwute mgbe ọbụla ị na-
ahapụ ohu gị ka o nwere onwe ya, n'ihi na ị ga-echeta
na ọ rụụrụ gị ọrụ afọ isii, ihe i mefukwara erughị ọkara
ihe ị gaara eji goo ndị ọrụ. Onyenwe anyị Chineke gị ga-
agọzikwa gị n'ihe niile ị na-eme. **19** Nwa oke ehi ọbụla
maọbụ nwa atụrụ ọbụla maọbụ nwa ewu ọbụla e bụ ụzọ

mụọ n’ime igwe anụ ụlọ gị ka ị ga-edo nsọ nye Onyenwe
anyị Chineke gị, ejila nwa mbụ nke ehi gị e buru ụzọ mụọ
arụ ọrụ ubi, akpachakwala ajị nwa ewu maọbụ nwa atụrụ
ọbụla e buru ụzọ mụọ dị n’ime igwe ewu na atụrụ gị. 20
Gị na ezinaụlọ gị ga-eri anụ ndị a n’ihu Onyenwe anyị
Chineke gị afọ ọbụla n’ebe ọ họpụtara. 21 Ma ọ bụrụ
na nwa anụ ọbụla e buru ụzọ mụọ nwere nkwarụ, dịka
ngwụrọ maọbụ ìsì maọbụ nkwarụ ọbụla nke jọrọ njọ, ị
gaghị eji ya achụ aja nye Onyenwe anyị Chineke gị. 22
Kama, ka ọ bụrụ ihe oriri nye ezinaụlọ gị n’ime ụlọ gị.
Onye ọbụla, ma ndị dị ọcha ma onye rụrụ arụ n’oge ahụ
ga-eri ya, dịka onye ọbụla pụrụ iri anụ ele maọbụ anụ
mgbada. 23 Ma erila ọbara ya. Wụsa ya n’ala dịka mmiri.

16 Debe ọnwa Abib iche maka ime Mmemme Ngabiga
Onyenwe anyị Chineke gị, n’ihi na ọ bụ n’ọnwa Abib ka
Onyenwe anyị Chineke gị mere ka i si n’ala Ijipt pụta
n’abalị. 2 Ị ga-eji anụ si n’igwe atụrụ na ehi gị chụọrọ
Onyenwe anyị Chineke gị aja ngabiga n’ebe ahụ Onyenwe
anyị ga-ahọpụta dịka ebe obibi nye aha ya. 3 Erila ya na
achịcha e ji ihe na-eko achịcha mee, kama ụbọchị asaa ka
ị ga-eri achịcha na-ekoghị eko, ya bụ, achịcha ahụhụ, iji
cheta na i si n’ala Ijipt pụta ngwangwa. Nke a ga-eme ka i
nwee ike na-echeta mgbe i sitere n’ala Ijipt pụta, ụbọchị
niile nke ndụ. 4 Ka ihe ọbụla na-eko achịcha ghara ịbata
n’ezinaụlọ gị abalị asaa ndị ahụ. Unu ahapụkwala anụ
ọbụla unu chụrụ n’aja n’oge uhuruchi nke ụbọchị mbụ,
nọọ ruo ụtụtụ. 5 Ị gaghị achụ aja ngabiga n’obodo ọbụla
Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị, 6 karịakwa n’ebe
ahụ Onyenwe anyị Chineke gị họpụtara dịka ebe obibi

nye ya ka i ga-anọ chụọ ya. N'ebe ahụ ka ị ga-achụ aja
ngabiga gị n'oge uhuruchi, mgbe anwụ dachara, n'oge
mgbe dịka oge ụbọchị ahụ i sitere n'Ijipt pụta. **7** Ị ga-ahụ
ya n'ọkụ riekwa ya n'ebe ahụ Onyenwe anyị bụ Chineke
ga-ahọpụta. N'ụtụtụ, ị ga-alaghachikwa n'ụlọ ikwu gị. **8**
Ụbọchị isii ka ị ga-eri achịcha na-ekoghị eko, n'ụbọchị
nke asaa, nweenụ mkpọkọta nye Onyenwe anyị Chineke
gị, arụkwala ọrụ ọbụla. **9** Gụpụta izu asaa site na mgbe
ị malitere itinye mma iwe ihe ubi n'ukwu ọka guzoro
eguzo n'ubi gị. **10** Meenụ Mmemme Izu Ụka asaa nye
Onyenwe anyị, bụ Chineke gị, site na inye onyinye afọ
ofufu, n'usoro ọtụtụ ngọzị Onyenwe anyị bụ Chineke gị ji
gọzie gị. **11** Ọ bụ oge ịṅụrị ọṅụ nye gị na ụmụ gị ndị ikom
na ndị inyom, ndị ohu gị nwoke na nwanyị, ndị Livayị bi
n'obodo gị, ndị ọbịa, ndị na-enweghị nna na ndị inyom di
ha nwụrụ bi n'etiti gị. Meenụ nke a n'ihu Onyenwe anyị
Chineke gị, n'ebe ahụ ọ họpụtara dịka ebe obibi nye aha
ya. **12** Cheta na ị bụrị ohu n'ala Ijipt, n'ihi nke a, unu
echefula iwu ndị a. **13** Mmenụ mmemme ụlọ Ikwu. Unu
aghaghị ime ya ụbọchị asaa mgbe unu wechara ihe ubi,
ya bụ, mgbe unu chịkọtachara ọka site n'ebe ịzọcha ọka,
nakwa ebe ịzọcha mmanya unu niile **14** Ọ bụ oge ịṅụrị
ọṅụ, nye gị onwe gị, ụmụ ndị ikom na ndị inyom gị, ndị
odibo nwoke na nwanyị unu niile, ndị Livayị, ndị ọbịa,
ụmụ mgbei na ụmụ nwanyị niile di ha nwụrụ anwụ ndị bi
n'obodo gị niile. **15** A ga-eme mmemme a nye Onyenwe
anyị Chineke gị ụbọchị asaa n'ebe ahụ Onyenwe anyị
n'onwe ya họpụtara. N'ihi na Onyenwe anyị Chineke gị
ga-agọzi ihe ubi gị niile, gọziekwa akaọrụ gị niile, ime

ka ọṅụ gị zuo oke. 16 Ugboro atọ n’afọ ka ndị ikom unu
niile aghaghị ịbịa chee onwe ha n’ihu Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị unu, n’ebe ọ ga-ahọpụta:
n’oge mmemme ndị a: Mmemme Achịcha na-ekoghị eko,
Mmemme Izu Ụka asaa na Mmemme Ụlọ Ikwu. Ọ dịghị
onye ọbụla ga-agba aka efu bịa n’ihu Onyenwe anyị. 17
Onye ọbụla ga-eweta onyinye dịka o nwere ike na dịka
Onyenwe anyị Chineke gị sị gọzie ya. 18 Ị ga-ahọpụta ndị
ikpe, na ndịisi ozi n’ebo niile, na n’obodo ọbụla Onyenwe
anyị Chineke gị na-enye gị. Ha ga-eme ka ezi ikpe dịrị ndị
mmadụ niile. 19 Ekpekwala ikpe aghụghọ, maọbụ kpee
ikpe ile mmadụ anya n’ihu. Erikwala ngarị, n’ihi na iri
ngarị na-eme ka anya onye amamihe kpuo ìsì, meekwa ka
okwu onye aka ya dị ọcha gbagọọ agbagọ. 20 Gbasoo ikpe
ziri ezi, mee ka ikpe ziri ezi digide, ka ị dịrị ndụ, nweta ala
ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị. 21 Amanyela
oyiyi osisi chi Ashera ọbụla gị n’akụkụ ebe ịchụ aja ị
wuru nye Onyenwe anyị Chineke gị. 22 Eguzokwala ogidi
nkume ọbụla n’ihi na ha bụ ihe Onyenwe anyị Chineke gị
kpọrọ asị.

17 Achụrụla Onyenwe anyị bụ Chineke gị ehi maọbụ
atụrụ nwere nkwarụ ọbụla maọbụ ntụpọ. Onyinye dị
otu a bụ ihe arụ n’ebe ọ nọ. 2 Ọ bụrụ na ị nụ na onye
ọbụla n’ime obodo ndị ahụ Onyenwe anyị nyere gị, nwoke
maọbụ nwanyị na-eme ihe dị njọ n’anya Onyenwe anyị
Chineke gị ime ihe megidere ọgbụgba ndụ ya, 3 ọ bụrụ
na onye ahụ efee chi ndị ọzọ, maọbụ kpọọ isiala nye
ha, maọbụ fee anwụ, maọbụ ọnwa, maọbụ kpakpando
nke mbara eluigwe bụ ihe m na-enyeghị n’iwu, 4 ọ bụrụ

na e mere ka ị maara n’ihe dị otu a dị maọbụ ị nụ ya,
ị ghaghị ịjụ ase, nyochaa ya nke ọma. Ọ bụrụ na ihe ị
nụrụ bụ eziokwu, ọ bụrụ n’ezie na e mere ihe arụ dị otu a
n’ala Izrel, 5 kpọrọ nwoke maọbụ nwanyị ahụ mere ihe
ọjọọ dị otu a, kpọpụta ya n’ọnụ ụzọ ama obodo, tụọ ya
nkume, tugbuo ya. 6 Ma otu o si dị, a gaghị eme ka onye
ahụ nwụọ site naanị n’ama otu mmadụ, kama ọ ga-anwụ
site n’ama mmadụ abụọ maọbụ atọ gbara. 7 Ndị ahụ
gbara akaebe n’isi ya ga-eburu ụzọ tụọ ya nkume, tupu
mmadụ niile esoro tugbuo ya. Site n’ụzọ dị otu a, unu ga-
ekpochapụ ihe ọjọọ site n’etiti gị. 8 Ọ bụrụ na unu enwee
okwu siri ike na mkpebi, dịka igbu ọchụ, maọbụ okwu na
ụka metụtara mmadụ, maọbụ ịlụ ọgụ nke mmerụ ahụ
dapụtara n’ime ya, ihe unu ga-eme bụ iweta ikpe ahụ
n’ebe obibi Onyenwe anyị Chineke gị họpụtara, 9 n’ihu
ndị nchụaja, bụ ndị Livayị na onye nọ n’oche ikpe n’oge
ahụ ka ha gbubie ikpe ahụ. 10 Ị ga-emekwa dịka mkpebi
ha nyere gị n’ebe ahụ Onyenwe anyị ga-ahọpụta. Lezie
anya hụ na i mezuru ihe niile dịka ha si tụziere gị aka. 11
Mee dịka iwu ha ziri gị si dị, na dịka mkpebi ha nyere gị
si dị. Ewezugala onwe gị site n’okwu ha nyere gị n’ụzọ
ọbụla 12 Ma onye ahụ ledara onye nchụaja na onye ikpe
ahụ a họpụtara ije ozi nye Onyenwe anyị Chineke gị ga-
anwụ. Unu ga-esi n’ala Izrel wezuga ihe ọjọọ dị otu ahụ.
13 N’ụzọ dị otu a, mmadụ niile ga-anụ ihe mere onye
ahụ nupuru isi, ha ga-atụ egwu ghara ịbụ ndị mpako.
14 Mgbe ị banyere n’ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị
na-enye gị, merie ndị bi n’ime ya, biri n’ime ya, i nwere
ike malite iche n’obi gị sị, “Anyị kwesiri inwe eze dịka

mba ndị ọzọ niile dị anyị gburugburu.” 15 O si otu a dịrị,
lezie anya hụ na onye ị ga-eme eze bụ onye ahụ Onyenwe
anyị Chineke gị ga-ahọpụta. Onye ahụ aghaghị ịbụ onye
Izrel n’ihi na i kwesighị ime onye mba ọzọ eze ka ọ chịa
gị. 16 Hụ na eze ahụ ị họpụtara enweghị ọtụtụ ịnyịnya.
Eze ahụ ekwesịkwaghị izipụ ndị ga-aga Ijipt ịzụpụtara ya
ọtụtụ ịnyịnya ọzọ, n’ihi na Onyenwe anyị agwala gị sị,
“Ị gaghị alaghachi Ijipt ọzọ.” 17 Eze ahụ agaghị enwe
ọtụtụ nwunye, n’ihi na nke a ga-eme ka obi ya si n’ebe
Onyenwe anyị nọ pụọ. Ọ gakwaghị ababiga ụba ọlaọcha
na ọlaedo oke. 18 Mgbe ọ nọkwasịrị n’ocheeze dịka eze, ọ
ga-esite n’akwụkwọ iwu a ndị nchụaja bụ ndị Livayị na-
edebe, depụtara onwe ya iwu a metụtara obibi ndụ ndị
eze. 19 Ihe ahụ o depụtara ka ọ ga-agụ mgbe niile na
ndụ ya. Nke a ga-eme ka ọ mụta ịtụ egwu Onyenwe anyị
Chineke ya, na ịgbaso ihe niile dị n’iwu na ụkpụrụ ndị a.
20 Ịgụ akwụkwọ iwu a mgbe niile ga-eme ka ọ mata na o
nweghị ụzọ o si dị elu karịa ụmụnna ya. Ọ ga-emekwa
ka ọ ghara iwezuga onwe ya site n’iwu a n’ụzọ ọbụla.
Mgbe ahụ, ya onwe ya, na ụmụ ụmụ ya ga-achị alaeze
Izrel ogologo oge.

18 Ndị nchụaja bụ ndị Livayị, na ndị ebo Livayị niile
agaghị enwe oke maọbụ ihe nketa ọbụla dịka ebo ndị ọzọ
n’Izrel. Ihe onyinye ịchụ aja niile e wetara n’ihu Onyenwe
anyị site n’ọkụ bụ ihe nketa ha. 2 Ha agaghị enwe ihe
nketa ọbụla n’etiti ụmụ Izrel ndị ọzọ, n’ihi na Onyenwe
anyị abụrụla ihe nketa nke ha dịka o kwere ha na nkwa.
3 Nke ga-abụ oke ruuru ndị nchụaja n’ebe ndị mmadụ
nọ, n’ebe ndị na-achụ aja, site n’anụ ehi maọbụ atụrụ:

a ga-enye onye nchụaja ubu aka ya, agba ya abụọ na
afọ ya. 4 Ha ga-enwetakwa mkpụrụ mbụ nke owuwe ihe
ubi unu, ya bụ, ọka mbụ unu, mmanya vaịnị ọhụrụ unu,
mmanụ oliv unu na ajị mbụ a kpụchapụtara site n'ahụ
igwe atụrụ unu. 5 N'ihi na Onyenwe anyị Chineke unu
ahọpụtala ebo Livayị na ụmụ ụmụ ha site n'ebo niile
nke Izrel ka ha bụrụ ndị ga-eguzo jee ozi n'ihu Onyenwe
anyị oge niile. 6 Onye Livayị ọbụla si n'ebe o bi kwapụ
gaa biri n'obodo ọzọ n'Izrel nwere ike ije n'ebe ịchụ aja
Onyenwe anyị họpụtara, 7 ọ ga-eje ozi n'aha Onyenwe
anyị bụ Chineke ya dịka ụmụnna ya ndị Livayị na-eje ozi
n'ihu Onyenwe anyị. 8 Ọ ga-esokwa keta oke a na-ekenye
ndị Livayị bi n'obodo ahụ, n'agbanyeghị na ọ na-enweta
ego site n'orire e rere ihe onwunwe ezinaụlọ ya. 9 Mgbe
ị banyere n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye
gị, amụtakwala ime omume arụ dịka ndị mba bi n'ala
ahụ. 10 Ka a hapụ ịchọta onye ọbụla n'etiti gị nke na-
ewere nwa ya nwoke maọbụ nwanyị nye ka a kpọọ ya
ọkụ n'ihi ịchụrụ chi ndị mba ọzọ aja. Ka onye Izrel ọbụla
ghara ịbụ onye na-ajụ mmụọ ase maọbụ onye mgbaasị
maọbụ na-agba aja, 11 maọbụ onye na-akụ mmadụ ibe ya
ọgwụ, maọbụ onye na-ajụ mmụọ ọjọọ ase, maọbụ dibịa
afa maọbụ onye na-ajụ ase site n'aka ndị nwụrụ anwụ.
12 Onye ọbụla na-eme ihe ndị a bụ onye Onyenwe anyị
kpọrọ asị. Ọ bụkwa n'ihi ihe arụ ndị a ka Onyenwe anyị
Chineke gị ji na-achụpụ ndị bi n'ala a. 13 Ị ghaghị ịbụ
onye zuruoke n'ụzọ niile n'ihu Onyenwe anyị Chineke
gị. 14 Mba ndị ị na-aga inweta ala ha bụ ndị na-ajụ ase
site n'aka ndị mgbaasị na ndị na-agba aja, ma Onyenwe

anyị Chineke gị anabataghị na ị ga-eme ihe dị otu ahụ. 15
Kama Onyenwe anyị Chineke gị ga-eme ka onye amụma
nke dị ka m biliere unu site n'etiti unu, site n'etiti ndị
unu bụ Izrel. Ọ bụ ya ka unu ga-aṅa ntị. 16 N'ihi na nke
a bụ ihe gị onwe gị rịọrọ Onyenwe anyị bụ Chineke gị
n'ugwu Horeb, n'ụbọchị mkpokọta ahụ. I kwuru sị, "Anyị
achọghị ịnụ olu Onyenwe anyị maọbụ hụ ọkụ ahụ dị egwu
anya ọzọ, ka anyị ghara ịnwụ." 17 N'ihi ya, Onyenwe anyị
gwara m okwu sị m, "Ihe ha kwuru dị mma. 18 Aga m eme
ka onye amụma bilie n'etiti ha, onye Izrel dịka gị. Aga m
agwa ya ihe ọ ga-ekwu, okwu niile m tinyere n'ọnụ ya ka
ọ ga-agwa ha. 19 Onye ọbụla jụrụ ige ntị n'okwu m niile
nke onye amụma ga-agwa ha n'aha m ka mụ onwe m ga-
emesi ike. 20 Ma onye amụma ọbụla sitere na nganga obi
ya kwuo okwu n'aha m, bụ okwu nke m na-ezighị ya ka o
kwuo, ga-anwụ, maọbụ onye amụma ọbụla nke kwuru
okwu n'aha chi ndị ọzọ, onye amụma ahụ ga-anwụkwa."
21 I nwere ike ikwu n'obi gị sị, "Olee otu anyị ga-esi mata
na okwu e kwuru si n'aka Onyenwe anyị n'ezie?" 22 Otu
a ka unu ga-esi mata, ọ bụrụ na ihe onye amụma buru
n'amụma n'aha Onyenwe anyị emezughị, okwu ahụ esighị
n'ebe Onyenwe anyị nọ bịa. Ọ bụ okwu onye amụma ahụ
chepụtara kwuo n'onwe ya. Unu atụla ya ụjọ.

19 Mgbe Onyenwe anyị Chineke gị bibiri mba ndị ahụ
nwe ala ahụ ọ na-enye gị, mgbe ị chụpụrụ ha bichie
n'obodo ha nakwa ụlọ ha niile, 2 mgbe ahụ, kewapụta
obodo atọ n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye
gị inweta, doo ha iche. 3 Kewaa ala ahụ Onyenwe anyị
Chineke gị na-enye gị dịka ihe nketa ụzọ atọ ka otu obodo

mgbaba dịrị n'otu akụkụ. Wuzie ụzọ e si aga n'obodo ndị
a ka ọ dịrị onye na-agba ọsọ mfe ịgbaje n'ebe ahụ. 4 Nke
a bụ iwu banyere onye ọbụla gburu mmadụ gbaba n'ebe
ahụ maka izere ndụ. Ọ bụrụ na mmadụ esite na-amaghị
ama gbuo onye agbataobi ya, bụ onye ọ na-akpọghị asị
n'oge gara aga, ọ ga-agbaba n'obodo ahụ n'ihi ize ndụ
ya. 5 Ọ bụrụ na mmadụ na ibe ya agaa n'ọhịa ịwa nkụ
ma isi anyụike ya esite n'osisi ya dapụ dagbuo nwoke
ahụ so ya gaa ịwa nkụ, nwoke ahụ na-awa nkụ ga-agbala
n'ime otu obodo ndị a ichebe ndụ ya. 6 Ma ọ bụghị otu
a, onye ahụ na-agba ụgwọ ọchụ ga-esite n'ọnụma juru
ya obi chụọ nwoke ahụ ọsọ, chụkwute ya, gbuo ya ma
ọ bụrụ na obodo mgbaba ahụ adịrị n'ebe dị anya, ọ bụ
ezie na nwoke ahụ abụghị onye kwesiri ọnwụ, ebe ọ bụ
na o siteghị n'ekworo gbuo onye o gburu. 7 Ọ bụ nke
a mere m ji nye unu iwu ka unu wepụtara onwe unu
obodo mgbaba atọ. 8 Ọ bụrụ na Onyenwe anyị Chineke gị
emee ka oke ala gị saa mbara dịka ọ ṅụụrụ nna nna gị ha
n'iyi na ọ ga-eme, ọ bụrụkwa na o nye gị ala niile dịka o
kwere na nkwa, 9 n'ihi na i leziri anya gbasoo iwu ndị a
m nyere gị taa ịhụ Onyenwe anyị Chineke gị n'anya, na
ije ije dịka ụzọ ya si dị, mgbe ahụ, i nwere ike họpụta
obodo atọ ọzọ, nke ga-abụ obodo izere ndụ. 10 N'ụzọ dị
otu a, ị ga-enwe ike gbochie ọnwụ ndị aka ha dị ọcha.
Ọbara onye na-adịghị ihe o mere agaghị adịkwa gị n'isi,
n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị dịka ihe
nketa. 11 Ma ọ bụrụ na nwoke ọbụla echere onye ọ kpọrọ
asị n'ụzọ, gbuo ya, mesịa gbara ọsọ gaa n'ime otu obodo
ndị a, 12 ndị okenye obodo ya ga-ezi ndị mmadụ ka ha

gaa kpụta ya site n’ebe ahụ. Ha ga-ewerekwa ya nyefee
n’aka onye ga-abọrọ onye ahụ nwụrụ anwụ ọbọ, ka o
gbuo ya. 13 Emerela ya ebere. Ị ghaghị ikpochapụ site
n’Izrel ikpe ọmụma nke so iwufu ọbara ndị aka ha dị
ọcha, ka ihe gaara gị nke ọma. 14 Mgbe ị batara n’ala ahụ
Onyenwe anyị Chineke gị na-aga inye gị dịka ihe nketa,
ehigharịla oke ala onye agbataobi gị n’ala ahụ enyere gị
inweta. 15 Amala onye ọbụla ikpe mmehie n’ihi ama otu
onye gbara. E kwesiri inwe ndị akaebe abụọ, maọbụ atọ
tupu a maa mmadụ ikpe. 16 Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ
imegide onye ọzọ site n’ịgba ama ụgha, 17 a ga-eduru
mmadụ abụọ ahụ bịa n’ihu Onyenwe anyị na n’ihu ndị
nchụaja na ndị ikpe na-arụ ọrụ n’oge ahụ. 18 Ndị ikpe
ga-enyocha okwu ahụ nke ọma. Ọ bụrụ na a chọpụta na
onye akaebe ahụ gbara ama ụgha, 19 ọ ga-ata ahụhụ ahụ
nwoke ahụ ọ gbagidere akaebe gaara ata. N’ụzọ dị otu a, ị
ga-ekpochapụ ndị ọjọọ site n’etiti gị. 20 Ndị niile nụrụ ya
ga-atụ egwu, ha agaghị emekwa ihe ọjọọ dị otu ahụ ọzọ.
21 Emekwala ebere ọbụla. Ndụ laara ndụ, anya laara anya,
eze laara eze, aka laara aka, ụkwụ laara ụkwụ.

20 Mgbe i pụrụ ibuso ndị iro gị agha, ọ bụrụ na i lee
anya hụ na ndị iro gị nwere ọtụtụ ịnyịnya, ụgbọ agha
na ndị agha dị ukwuu n’ọnụọgụgụ karịa gị, unu atụla
egwu, n’ihi na Onyenwe anyị Chineke gị, onye ahụ mere
ka i si n’ala Ijipt pụta n’udo, nọnyeere gị. 2 Tupu agha
ebido, otu onye nchụaja ga-eguzo n’ihu ndị agha Izrel
gwa ha okwu sị, 3 “Geenụ ntị, unu ndị Izrel, taa, unu na-
apụ ibuso ndị iro unu agha. Unu atụla egwu. Unu atụla
ụjọ. Ka obi unu gharakwa ịda mba. 4 N’ihi na Onyenwe

anyị Chineke unu ga-eso unu gaa, ọ ga-alụrụ unu ọgụ
imegide ndị iro unu, ọ ga-enyekwa unu mmeri." 5 Mgbe
ahụ, ndị ọchịagha ga-esi otu a gwa ndị agha Izrel okwu sị
ha, "O nwere onye ọbụla n'ime unu wuru ụlọ ọhụrụ ọ
na-edobeghị nsọ nye Onyenwe anyị? Ka onye dị otu a
laghachi n'ụlọ ya. Ka onye ahụ ghara ịnwụ n'agha hapụ
ụlọ ya, ka nwoke ọzọ doo ya nsọ nye Onyenwe anyị! 6 Ọ
dị nwoke ọbụla kụrụ ubi vaịnị ọhụrụ nke ọ na-esitebeghị
n'ime ya ghọọ mkpụrụ ọbụla? Ya laa, ka ọ ghara ịnwụ
n'agha, hapụrụ ya onye ọzọ nke ga-eri mkpụrụ si na ya! 7
Ọ dị nwoke nwere nwaagbọghọ o kwere nkwa na ọ ga-
alụ? Ya laa, gaa lụọ nwanyị! N'ihi na ọ bụrụ na ọ nwụọ
n'agha, nwoke ọzọ ga-alụ ya." 8 Mgbe ahụ, ndị ọchịagha
ahụ ga-ekwukwa sị, "Ọ dị onye egwu na-atụ? Ọ bụrụ na o
nwere onye ụjọ na-atụ, ya laghachi n'ụlọ ya ka ịtụ ụjọ ya
hapụ ijide ndị ọzọ." 9 Mgbe ndịisi agha gwachara ndị
agha ha okwu ndị a, ha ga-ahọpụta ndịisi ga-achịkọta
usuu ndị agha. 10 Mgbe ị bịaruru obodo ọbụla nso ibuso
ya agha, ị ga-ebu ụzọ kpọọ ndị bi n'ime ya oku, maka ime
udo. 11 Ọ bụrụ na ha anabata ime udo, megheere gị ọnụ
ụzọ ama ha, ndị niile bi n'ime obodo ahụ ga-abụrụ gị ndị
ọrụ na-agbakwara gị odibo. 12 Ma ọ bụrụ na ha ekweghị
ime udo, lụso gị agha, mgbe ahụ, ndị agha gị ga-agba ya
gburugburu. 13 Mgbe Onyenwe anyị Chineke gị nyefere
gị ya n'aka, were mma agha gbuo nwoke ọbụla nọ n'ime
ya. 14 Ma ụmụ nwanyị niile na ụmụntakịrị niile, anụ
ụlọ niile na ihe nkwata niile nke ndị obodo ahụ ka ị ga-
edebere onwe gị. Ị ga-ewerekwa ihe nkwata nke Onyenwe
anyị Chineke gị nyere site n'aka ndị iro gị mee ihe dị gị

mma. 15 Iwu ndị a metụtara naanị mmeso ị ga-emeso
obodo ndị tere anya. O metụtaghị obodo ndị na-adịghị
n'ime mba ndị a dị nso. 16 Ma otu ọ dị, n'obodo niile ndị
ahụ Onyenwe anyị Chineke na-enye gị dịka ihe nketa, o
nweghị ihe ọbụla na-eku ume ị ga-ahapụ ndụ. Laa ihe
niile na-eku ume n'iyi. 17 Ị ghaghị ịla obodo ndị a n'iyi:
obodo ndị Het na nke ndị Amọrait, nke ndị Kenan na nke
ndị Periz, nke ndị Hiv na nke ndị Jebus, dịka Onyenwe
anyị Chineke gị nyere gị n'iwu. 18 Ma ọ bụghị otu a,
ha ga-akụziri gị ime ihe ndị ahụ niile rụrụ arụ ha na-
eme mgbe ha na-efe chi ha dị iche iche, mee ka i mehie
megide Onyenwe anyị Chineke gị. 19 Mgbe ị nọchibidoro
obodo ọbụla ogologo oge, na-ebu agha megide ya maka
iwere ya, ebibila osisi na-amị mkpụrụ dị n'ime ya site n'iji
anyụike gbutuo ha. N'ihi na i nwere ike rie mkpụrụ osisi
ha, egbutula ha. Osisi dị n'ọhịa ha ọ bụ ndị mmadụ, na ị
ga-anọchibido ha? 20 Naanị osisi na-adịghị amị mkpụrụ
ka ị ga-egbutu, nke a na-adịghị eri mkpụrụ ya eri. Jiri ha
meere onwe gị ngwa ọgụ, dịka ubibi, na nkwasa, na ihe
unu ji etitu mgbidi obodo ahụ.

21 Mgbe ị batara n'ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-
enye gị inweta, biri n'ime ya, ọ bụrụ na ị hụ otu onye e
gburu egbu ka ọ tọgbọ n'ime ọhịa, ma ị maghị onye gburu
ya, 2 ndị okenye gị, na ndị ikpe ga-apụta, tụọ ịdị anya nke
obodo niile dị gburugburu ọhịa ahụ, site n'ebe ahụ onye
ahụ e gburu egbu tọgbọ. 3 Ndị okenye obodo ahụ ga-
ewere nwa nne ehi a na-ejibeghị rụọ ọrụ, maọbụ nyara
yoku ọbụla 4 ha ga-eduru ya gaa na ndagwurugwu nke
mmiri na-eru n'ime ya, ndagwurugwu a na-egwuzebeghị

mgbe ọbụla ịrụ ọrụ ubi n'ime ya, nke a na-akụghị mkpụrụ
n'ime ya, gbajie olu nwaagbọghọ ehi ahụ n'ebe ahụ. 5
Ndị nchụaja, ụmụ Livayị, ga-abịa, n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke gị ahọpụtala ha ka ha bụrụ ndị na-ejere ya ozi.
Ha ka ọ họpụtakwara ikwupụta ngọzị n'aha Onyenwe
anyị, na ikpe niile metụtara mmerụ ahụ. 6 Mgbe ahụ, ndị
okenye niile nke obodo ndị ahụ dịkarịsịrị ozu ahụ nso,
ga-akwọ aka ha n'elu nwaagbọghọ ehi ahụ, nke ahụ a
gbajiri olu n'ime ndagwurugwu ahụ. 7 Ha ga-ekwupụta
sị, "Aka anyị dị ọcha, ọ bụghị anyị gburu nwoke a, anyị
amakwaghị onye gburu ya. 8 Onyenwe anyị, kpuchiere
ndị gị Izrel mmehie ha, bụ ndị gị ị gbapụtara. Agụla ndị
gị dịka ndị ikpe mara n'ihi ọnwụ nwoke a na-emeghị ihe
ọjọọ." Otu a ka a ga-esi kpuchie mmehie n'ihi mwụfu
ọbara ahụ. 9 N'ụzọ dị otu a, ka ị ga-esi wezugara onwe gị
ikpe ọmụma gaara abụ nke gị n'ihi ọbara onye ahụ nwụrụ
anwụ, ebe ọ bụ na i meela ihe ziri ezi n'anya Onyenwe
anyị. 10 Mgbe ị pụrụ ibuso ndị iro gị agha, ọ bụrụ na
Onyenwe anyị Chineke gị emee ka i merie ndị iro gị, dọta
ụfọdụ n'ime ha n'agha, 11 ọ bụrụ na ị hụ nwaagbọghọ
mara mma nke masịrị gị n'etiti ndị a dọtara n'agha, i
nwere ike iduru ya ka ọ bụrụ nwunye gị. 12 Ị ga-akpọbata
ya n'ụlọ gị, mee ka ọ kpụcha agịrị isi ya, bekwaa mbọ
ya niile, 13 yipụ uwe ahụ o yi mgbe e jidere ya. Ọ ga-
anọdụ n'ụlọ gị ruo ụjụ n'ihi nna ya na nne ya otu ọnwa.
Emesịa, i nwere ike ịbakwuru ya ghọọ di ya, ya onwe ya
ga-aghọkwa nwunye gị. 14 Ọ bụrụ na ihe ya amasịkwaghị
gị, ị ga-ahapụ ya ka ọ gaa ebe ọbụla ọ chọrọ. Ị gaghị ere
ya n'ọnụ ego ọbụla maọbụ kpasi ya agwa dịka ohu, ebe

ọ bụ na ị wedala ya n'ala site n'ịhụ ọtọ ya anya. 15 Ọ
bụrụ na nwoke lụrụ ndị inyom abụọ, ma hụ otu n'ime ha
n'anya karịa nke ọzọ, ọ bụrụkwa na ndị inyom abụọ ahụ
mụtaara ya ụmụ ndị ikom, ma nwanyị ahụ ọ kpọrọ asị
buuru ụzọ mụta nwa nwoke, 16 mgbe nwoke ahụ na-eke
ihe onwunwe ya, ọ gaghị ewere oke ruuru ọkpara ya,
nke nwanyị ahụ ọ kpọrọ asị mụtara kenye nwa nwoke
nke nwanyị ahụ ọ hụrụ n'anya mụrụ. 17 Ọ ga-anabata
nwa nwoke nke nwanyị ahụ ọ na-ahụghị n'anya mụtara
dị ka ọkpara, nye ya, oke abụọ site n'ihe niile o nwere.
N'ihi na nwoke ahụ bụ mmalite ume ya, ọnọdụ nke ị bụ
ọkpara bụkwa nke ya. 18 Ọ bụrụ na nwoke amụta nwa
nwoke na-eme isiike, nke na-enupu isi, onye na-adịghị
ege nna ya na nne ya ntị, ọ bụladị mgbe ha dọrọ ya aka
na ntị. 19 Nne ya na nna ya ga-eduru ya gaa n'ihu ndị
okenye, n'ọnụ ụzọ ama obodo ha. 20 Ha ga-agwa ndị
okenye obodo ahụ, "Nwa anyị nwoke a na-eme isiike, na-
enupu isi, ọ dịghị ege ntị n'olu anyị. Ọ bụ onye mmefu na
onye na-aṅụbiga mmanya oke." 21 Ndị ikom niile nke
obodo ahụ ga-ewere nkume tugbuo ya. N'ụzọ dị otu a,
unu ga-ekpochapụ ihe ọjọọ ahụ n'etiti unu. Ndị Izrel niile
ga-anụ ihe mere, ụjọ ga-atụkwa ha. 22 Ọ bụrụ na nwoke
ọbụla emee ihe ọjọọ kwesiri ọnwụ, ọ bụrụ na e kpee ya
ikpe ọnwụ, kwụgbuo ya n'osisi, 23 unu agaghị ahapụ
ozu ya ka ọ dịgide n'elu osisi abalị ahụ niile. Hụnụ na e
liri ya n'otu ụbọchị ahụ, n'ihi na onye ọbụla a kwụbara
n'elu osisi bụ onye Chineke bụrụ ọnụ. Emerụla ala ahụ
Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị dịka ihe nketa.

22 Ọ bụrụ na ị hụ ehi, maọbụ atụrụ nwanna gị ka ọ
na-akpafu, emela dịka a ga-asị na ị hụghị ya, jide ya,
kpụlaara ya onye nwe ya. 2 Ọ bụrụ na ị maghị onye nwe
ya, maọbụ na nwanna gị ebighị nso, were ya laa n'ụlọ gị,
hapụ ya n'ebe ahụ tutu onye nwe ya achọwa ya, mgbe
ahụ ka ị ga-ewere ya nyeghachi ya. 3 Otu a kwa ka ị ga-
eme ma ị hụ ịnyịnya ibu nwanna gị, maọbụ uwe, maọbụ
ihe ọbụla ị ga-atụtụta. Were ya debere onye nwe ya. 4 Ọ
bụrụ na ị hụ ịnyịnya ibu, maọbụ ehi nwanna gị ka ha
dara n'ụzọ, elela anya n'ebe ọzọ, gaa nyere ya aka bulie
ya. 5 Nwanyị ekwesighị iyi uwe ndị ikom, nwoke agaghị
eyikwa uwe ndị inyom. N'ihi na ihe arụ ka ọ bụ n'anya
Onyenwe anyị Chineke gị. 6 Ọ bụrụ na ị hụ akwụ nnụnụ
tọgbọ n'ala, maọbụ nke dị n'elu osisi, ọ bụrụkwa na ọ
bụ nnụnụ nke nọ n'elu ụmụ ya, maọbụ n'elu akwa ya,
ewerela nne na ụmụ nnụnụ ya. 7 Hapụ nne nnụnụ ka ọ
laa, ma were naanị ụmụ ya. Ihe ga-agakwara gị nke ọma
n'ihi ya, ị ga-enwekwa ndụ ogologo. 8 Mgbe i wuru ụlọ,
wuokwa ihe mgbochi gburugburu elu ya, nke ga-eme ka
onye ọbụla ghara isi n'elu ya dapụ, si otu a wetara ụlọ
na onye nwe ya ikpe ọmụma nke iwufu ọbara. 9 Akụla
ụdị mkpụrụ abụọ n'ubi vaịnị gị. Ọ bụrụ na i mee otu
a, ihe ọkụkụ ndị a, na mkpụrụ ha mịrị ga-abụ ihe rụrụ
arụ. 10 Ejikọla ehi na ịnyịnya ibu maka ịdọ ihe e ji akọ
ala ubi. 11 Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ kpaa, dịka uwe
ajị anụ na ogho ọcha kpaa. 12 Ị ga-akpanyere onwe gị
ihe ogho akpara akpa, n'akụkụ anọ nke uwe mgbokwasị
gị. 13 Ọ bụrụ na nwoke alụọ nwaagbọghọ, mesie mgbe
o dinakwuru ya kpebie n'obi ya na ọ chọkwaghị ịlụ ya

ọzọ, 14 ọ bụrụ na nwoke a ekwutọọ nwaagbọghọ ahụ,
mebie aha ya kwuo na nwaagbọghọ ahụ amatalarị nwoke
tupu ha abụọ alụọ, 15 nne nwaagbọghọ ahụ, na nna ya,
ga-ewere ihe ga-egosi na nwa ha amabeghị nwoke gaa
n'ihu ndị okenye obodo ahụ, n'ọnụ ụzọ ama. 16 Nna
nwaagbọghọ ahụ ga-agwa ndị okenye, "Enyere m nwoke
a nwa m nwanyị dịka nwunye, ma ugbu a, ọ chọkwaghị
ịlụ ya. 17 Ugbu a, o boola ya ebubo ihere, sị, 'Achọpụtaghị
m ihe ọbụla n'ahụ nwa gị nwanyị a ihe na-egosi na ọ
maghị nwoke.' Ma nke a bụ ihe ngosi na ada anyị amaghị
nwoke." Mgbe ahụ ndị mụrụ ya ga-agbasapụ akwa ahụ
n'ihu ndị okenye obodo ahụ. 18 Ndị okenye obodo ahụ
ga-akpọrọ nwoke nyekwa ya ahụhụ. 19 Ha ga-emekwa ya
ka ọ kwụọ nna nwaagbọghọ ahụ narị shekel ọlaọcha, n'ihi
na o boro nwaagbọghọ Izrel na-amaghị nwoke ebubo
ụgha. Nwaagbọghọ ahụ ga-anọgide bụrụ nwunye nwoke
ahụ. Nwoke ahụ agaghị achụpụkwa ya ụbọchị ndụ ya
niile. 20 Ma ọ bụrụ na ebubo nwoke ahụ bụ eziokwu,
na achọpụtaghị ihe gosiri na nwaagbọghọ ahụ amaghị
nwoke. 21 A ga-eduru nwaagbọghọ ahụ pụta n'ọnụ ụzọ
ụlọ nna ya, n'ebe ahụ ka ndị ikom obodo ya ga-anọ were
nkume tugbuo ya. N'ihi na o mere ihe ihere jọgburu
onwe ya n'Izrel, site n'ibi ndụ akwụna mgbe ọ ka nọ n'ụlọ
nne ya na nna ya. Ị ghaghị ikpochapụ ihe ọjọọ ahụ site
n'etiti unu. 22 Ọ bụrụ na e jide nwoke ebe ya na nwunye
onye ọzọ dina, ma nwoke ahụ dinara ya ma nwanyị ahụ
o dinara aghaghị ịnwụ. N'ụzọ dị otu a, ị ga-ekpochapụ
ihe ọjọọ a site n'Izrel. 23 Ma ọ bụrụ na nwaagbọghọ na-
amaghị nwoke a na-alụ alụ na nwoke ọzọ edinakọọ n'ime

obodo, 24 ya na nwoke ahụ ka a ga-eduru gaa n'ọnụ ụzọ
ama obodo, were nkume tugbuo ha n'ebe ahụ, ka ha
nwụọ, nwaagbọghọ ahụ ga-anwụ n'ihi na o tighị mkpu,
ma nwoke ahụ ga-anwụ n'ihi na o mebiela nwunye nwoke
ibe ya na-achọ ịlụ. Unu aghaghị ikpochapụ ihe ọjọọ site
n'etiti unu. 25 Ma ọ bụrụ na nwoke ezute nwaagbọghọ
na-amaghị nwoke a na-alụ alụ n'ọhịa, were ike mee ka
ha abụọ dina, ọ bụ naanị nwoke ahụ ga-anwụ. 26 Aka
nwaagbọghọ ahụ dị ọcha, ọ dịghị mmehie o mere nke
ikpe ọnwụ ji adịrị ya, n'ihi na ọnọdụ ya dị ka ọnọdụ
mmadụ ahụ onye iro ya bịakwasịrị na mberede gbuo ya.
27 A pụrụ ị sị na nwaagbọghọ ahụ tiri mkpu ma ọ dịghị
onye nọ ịnapụta ya. 28 Ọ bụrụ na nwoke ọbụla ejiri ike
jide nwaagbọghọ na-amaghị nwoke, nke nwoke ọbụla na-
ekwebeghị nkwa ịlụ, mee ka ha abụọ dinaa, 29 nwoke
ahụ ga-akwụ nna nwaagbọghọ ahụ iri shekel ọlaọcha ise.
Ọ ga-alụkwa nwaagbọghọ ahụ n'ihi na o mebiela ya. Ọ
gakwaghị achụpụ ya ụbọchị niile nke ndụ ya. 30 Nwoke
ọbụla agaghị alụ nwunye nna ya, n'ihi na ọ bụ nwunye
nna ya. Ime ihe dị otu a bụ imerụ ihe ndina nna ya.

23 Nwoke ọbụla echipịara mkpụrụ amụ ya, maọbụ nke
e bipụrụ mkpụrụ amụ ya, agaghị esonye na mkpọkọta
Onyenwe anyị. 2 Nwa ọbụla a mụtara site n'ịkwa iko
agakwaghị esonye na mkpọkọta Onyenwe anyị, ụmụ ụmụ
ya, ruo n'ọgbọ nke iri, agakwaghị esonye na mkpọkọta
Onyenwe anyị. 3 Onye Amọn, maọbụ onye Moab, agaghị
esonye na mkpọkọta Onyenwe anyị, ọ bụladị ruo n'ọgbọ
nke iri ha. 4 N'ihi na ha e jighị achịcha na mmiri bịa zute
unu n'ụzọ mgbe unu si Ijipt pụta, ha goro Belam, nwa

Beoa, onye si Petọ nke dị na Aram Naharaim, ka ọ bụọ
unu ọnụ. 5 Ma Onyenwe anyị Chineke gị egeghị Belam
ntị, kama Onyenwe anyị Chineke gị gbanwere ịbụ ọnụ
ahụ mee ka ọ ghọọrọ gị ngọzị, n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke gị hụrụ gị n'anya. 6 Achọla udo ndị Amọn na
Moab, na ọdịmma ha ụbọchị ndụ gị niile ruo mgbe ebighị
ebi. 7 Ma eledala ndị Edọm anya, n'ihi na ndị Edọm bụ
ụmụnna unu. Unu eledala ndị Ijipt anya, n'ihi na unu biri
dịka ndị ọbịa n'ime ala ha. 8 Ụmụ a ga-amụrụ ha n'ọgbọ
nke atọ ha nwere ike ịbata na mkpọkọta nke Onyenwe
anyị. 9 Mgbe unu mara ụlọ ikwu unu maka ibu agha
megide ndị iro unu, wezuganụ onwe unu site n'ihe ọbụla
na-adịghị ọcha. 10 Nwoke ọbụla n'etiti gị nke na-adịghị
ọcha site n'ịnyụ mkpụrụ nwa n'ahụ ya n'abalị, ga-apụ
gaa nọdụ n'azụ ọmụma ụlọ ikwu. 11 Ọ ga-anọ n'ebe ahụ
ruo uhuruchi, emesịa, ọ ga-asa ahụ ya lọghachi n'ụlọ
ikwu n'anyasị. 12 Ị ga-enwekwa otu ebe ndị gị ga-anọ
jee n'ogwe ga-adị n'azụ ọmụma ụlọ ikwu. 13 Onye ọbụla
n'ime unu ga-enwe shọvel dịka otu n'ime ngwa agha
ya. Mgbe ọbụla kwa o jere n'ogwe, ọ ga-eji ya gwuo ala
kpochie nsị ọ nyụrụ. 14 Ụlọ ikwu gị ga-adị nsọ, n'ihi na
Onyenwe anyị Chineke gị na-ejegharị n'etiti gị ichebe gị,
na ịnapụta gị site n'aka ndị iro gị. Onyenwe anyị achọghị
ihu ihe ọbụla na-adịghị mma n'anya, ka ọ ghara ịlaghachi
azụ iso gị. 15 Ọ bụrụ na ohu esite n'aka onye nwe ya
gbakwute unu, akwagidela ya ka ọ lọghachi, 16 hapụ ya ka
o biri n'etiti gị n'ime obodo ọbụla masịrị ya, emegbukwala
ya. 17 Ọ dịghị nwoke maọbụ nwanyị, onye Izrel ga-aghọ
akwụna ụlọ arụsị. 18 Ị gaghị ewebata n'ụlọ Onyenwe anyị

Chineke gị, onyinye ọbụla site n'ego nwanyị na-agba
akwụna kpatara, maọbụ site n'ego nwoke ahụ na-edebe
onwe ya dịka akwụna nye ndị ikom ibe ya kpatara, iji
mezuo nkwa ọbụla. N'ihi na ha abụọ bụ ihe rụrụ arụ
n'anya Onyenwe anyị Chineke gị. **19** A nakwala onye Izrel
ibe gị ọmụrụnwa, n'ihe ọbụla i binyere ya, maọbụ ego,
maọbụ nri, ma ọ bụkwanụ ihe ọbụla ọzọ nwere ike ịmụta
ọmụrụnwa. **20** Onye mba ọzọ ka ị ga-ana ọmụrụnwa n'ihe
i binyere ya, ọ bụghị onye Izrel ibe gị. Ka Onyenwe anyị
bụ Chineke gị gọzie gị n'ihe niile i tinyere aka gị ime n'ala
ahụ nke ị na-aba inweta. **21** Mgbe i kwere Onyenwe anyị
bụ Chineke gị nkwa, alala azụ n'ịkwụghachi ya, n'ihi na
Onyenwe anyị Chineke gị chọrọ ka ị kwụghachi nkwa gị
ọsịịsọ. Ọ ga-abụkwara gị mmehie ma i meghị ya. **22** Ma
ọ gaghị abụrụ gị mmehie ma ọ bụrụ na i kweghị nkwa
ọbụla! **23** Ihe ọbụla nke i kwere na nkwa, jisie ike hụ na i
mezuru nke ahụ dịka okwu gị si dị, n'ihi na ọ bụ onyinye
afọ ofufu nye Onyenwe anyị Chineke gị. **24** Ọ bụrụ na ị
banye n'ubi vaịnị onye agbataobi gị, i nwere ike ghọrọ
mkpụrụ vaịnị ọbụla ị chọrọ rachaa n'ebe ahụ, ma etinyela
mkpụrụ ọbụla n'akpa gị. **25** Otu a kwa, ị banye n'ubi ọka
onye agbataobi gị, ghọrọ mkpụrụ ọka ọbụla ị chọrọ n'aka
gị, nọọkwa n'ebe ahụ taa ya, ma ị gaghị etinye mma iwe
ihe ubi n'ime ọka ha ndị guzoro eguzo.

24 Ọ bụrụ na nwoke akpọrọ nwanyị, lụọ ya, ma emesịa
ihe nwanyị ahụ amasịkwaghị ya n'ihi na ọ dị ihe ọ
chọpụtara n'ahụ ya nke na-adịghị mma, ọ ga-ede akwụkwọ
alụkwaghị m nye nwanyị ahụ n'aka, zilaa ya. **2** Ọ bụrụ na
emesịa, nwoke ọzọ alụọ ya, **3** ma nwoke ahụ ekpebiekwa

ịgbara ya akwụkwọ achọkwaghị m, maọbụ na nwoke a
mesịrị nwụọ, **4** nwoke mbụ ahụ lụrụ nwanyị ahụ agaghị
alụ ya ọzọ, n'ihi na nwanyị a abụrụla onye rụrụ arụ nye
nwoke ahụ. Ọ bụkwa arụ n'anya Onyenwe anyị ma di ya
nke mbụ lụọ ya ọzọ. Ihe dị otu a ga-eweta ihe ọjọọ n'ala
ahụ Onyenwe anyị Chineke na-enye gị dịka ihe nketa. **5**
Nwoke ọbụla lụrụ nwunye ọhụrụ agaghị apụ soro ndị
agha, maọbụ soro rụọ ọrụ ọzọ pụrụ iche, otu afọ ka ọ ga-
enwere onwe ya ịnọ n'ụlọ ya, ya na nwunye ya, ime onwe
ha obi ụtọ. **6** Mmadụ agaghị ewere nkume ịkwọ nri dịka
ihe ebe, n'ihi na ọ bụ ihe onye nwe ya ji achọta nri ụbọchị
ya. **7** Ọ bụrụ na onye ọbụla ezuru nwanna ya onye Izrel
n'ohi, mesoo ya mmeso dịka ohu, maọbụ ree ya, onye ohi
ahụ ga-anwụ. Nke a bụ ikpochapụ ihe ọjọọ n'etiti gị. **8**
Gbalịsie ike ịhụ na ị na-eso iwu niile onye nchụaja, bụ
onye Livayị nyere gị banyere ndị nwere ọrịa ekpenta,
n'ihi na agwala m ya usoro ha ga-agbaso. **9** Chetakwa
ihe Onyenwe anyị Chineke gị mere Miriam, mgbe i si
n'Ijipt na-apụta. **10** Ọ bụrụ na i binye mmadụ ihe ọbụla,
abanyekwala n'ụlọ ya ịnata ihe a na-enye gị dị ka ihe ebe.
11 Guzo n'ezi! Ka onye ahụ ị na-ebinye ihe wetara gị ihe
ibe ahụ n'ezi. **12** Ọ bụrụ na ọ bụ onye ogbenye na-enweghị
ihe, e jidela ihe ibe ya naba ụra abalị. **13** Weghachiri ya
akwa ahụ n'anyasị, ka onye agbataobi gị jiri ya hie ụra
abalị. Mgbe ahụ ha ga-ekele gị, Onyenwe anyị Chineke
gị ga-agụkwara gị ya n'ezi omume. **14** Emegbula nwa
ogbenye mkpa na-akpa i goro ọrụ, ma onye ahụ ọ bụ nwa
Izrel ma ọ bụkwanụ onye ọbịa bi n'obodo gị. **15** Kwụọ ya
ụgwọ ya ụbọchị niile tupu anwụ adaa, n'ihi na ebe ọ bụ

nwa ogbenye, obi ya dabeere n'ụgwọ ahụ ị ga-akwụ ya. Ọ
bụrụ na i meghị otu a, ọ ga-akwa akwa kpọkuo Onyenwe
anyị megide gị. A ga-agụkwara gị ya dịka mmehie. **16**
Agaghị eme ka ndị mụrụ ụmụ nwụọ n'ihi ihe ụmụ ha
metara, maọbụ mee ka ụmụ nwụọ n'ihi ihe ndị mụrụ
ha metara, onye ọbụla ga-anwụ n'ihi mmehie nke aka
ya. **17** Ikpe ziri ezi ga-adịrị, ọ bụladị onye ọbịa na nwa
mgbei, anarakwala nwanyị di ya nwụrụ anwụ uwe ya
dịka ihe ibe. **18** Cheta mgbe niile na i bụrụrị ohu n'ala
Ijipt, ma Onyenwe anyị Chineke gị gbapụtara gị, n'ihi
nke a ka m ji enye gị iwu ndị a. **19** Ọ bụrụ na i lefuo
ukwu ọka ụfọdụ anya mgbe ị na-ewe ihe ubi n'ubi gị,
alaghachila azụ n'ubi gị ịchịrị ha. Hapụrụ ya ndị ọbịa, na
ndị inyom di ha nwụrụ anwụ, na ụmụ mgbei, Onyenwe
anyị Chineke gị ga-agọzi gị, ọ ga-emekwa ka ị baa ụba. **20**
Mgbe ị na-akụtusi mkpụrụ osisi oliv gị, ejeghachila azụ
n'alaka ọbụla inyochazi ya, ịchọpụta ma ị ghọtachaala
mkpụrụ niile mịrị n'elu ha. Hapụrụ ndị ọbịa na ụmụ
mgbei, na ndị inyom di ha nwụrụ mkpụrụ ọbụla fọdụrụ.
21 Otu a ka ị ga-emekwa n'ihe banyere mkpụrụ ubi vaịnị
gị. Atụtụkọchala mkpụrụ niile mịrị n'elu ya. Hapụrụ ndị
ọbịa, na ndị mgbei, na ndị inyom di ha nwụrụ ihe niile
fọdụrụ. **22** Chetakwa na o nwere mgbe ị bụ ndị ohu n'ala
Ijipt. Ọ bụ n'ihi ya ka m ji na-enye gị iwu a.

25

Mgbe esemokwu dị n'etiti ndị mmadụ, ha ga-ebuga
ikpe ha n'ụlọikpe ebe ndị ikpe ga-elenye anya n'ikpe ahụ,
maa onye ajọ omume ikpe, meekwa ka onye aka ya dị
ọcha nwere onwe ya. **2** Ọ bụrụkwa na onye ikpe mara
kwesiri ka apịa ya ụtarị, onye ọkaikpe ga-eme ka onye

ahụ dinaa ala n’ihu ya, ka apịakwa ya ọnụọgụgụ ụtarị
kwesiri ajọ omume ya, **3** ma agaghị eti ya karịa ọnụ ụtarị
iri anọ. Ọ bụrụ na e tie onye ahụ ikpe mara ọnụ ụtarị
karịrị nke a, ọ ga-abụ onye e leliri anya n’ihu ndị Izrel ibe
ya. **4** Mgbe ehi na-azọcha ọka, ejila ihe kechie ya ọnụ. **5**
Ọ bụrụ na nwoke anwụọ na-amụtaghị nwa, nwunye ya
ahụ agaghị alụ di n’ama, kama nwanne nwoke di ya ga-
alụrụ ya, ha ga-edinakọkwa. **6** Nwa nwoke mbụ nwanyị
ahụ ga-amụ ga-aza aha nwoke ahụ nwụrụ anwụ, ka a
ghara ihichapụ aha ya n’ala Izrel. **7** Ma ọ bụrụ na nwoke
ahụ ajụ ịlụ nwunye nwanne ya nwụrụ anwụ, nwanyị ahụ
ga-ejekwuru ndị okenye obodo ahụ n’ọnụ ụzọ ama, gwa
ha sị, “Nwanne di m ajụla ime ka aha nwanne ya nwoke
dịgide n’Izrel. O kweghị ịrụ ọrụ kwesiri nwanne di n’ebe
m nọ.” **8** Ndị okenye obodo ga-akpọ ya, dụọ ya ọdụ. Ọ
bụrụ na ọ nọgide jụ sị, “Achọghị m ịlụ ya,” **9** nwanyị ahụ
ga-ejekwuru ya n’ihu ndị okenye, tọpụ akpụkpọụkwụ o yi
n’ụkwụ aka nri ya, bụọ ya asụ n’ihu, sị ya, “Otu a ka a na-
eme nwoke ọbụla jụrụ iwuli ụlọ nwanne ya nwoke.” **10** A
ga-ama ahịrị ya n’Izrel dịka, “Ezinaụlọ nwoke ahụ e sitere
n’ụkwụ ya yipụ akpụkpọụkwụ ya.” **11** Mgbe ndị ikom abụọ
na-alụ ọgụ, ọ bụrụ na nwunye otu n’ime ha abịa ịnapụta
di ya site n’aka onye na-eti ya ihe, ma nwanyị ahụ esetipụ
aka jide nwoke ahụ n’amụ ya, **12** a ga-egbupụ aka nwanyị
ahụ. Ebere adịghị ya. **13** Enwela ụzọ ihe ọtụtụ abụọ n’ime
akpa gị, nke dị arọ, na nke na-adịghị arọ. **14** Enwela ụdị
ihe ọtụtụ abụọ n’ụlọ gị, nke ukwu na nke nta. **15** Ị ghaghị
inwe ezi ihe ọtụtụ na nke zuru ezu. Nke a ga-eme ka
ndụ gị dị ogologo, dịkwa mma n’ala ahụ Onyenwe anyị

Chineke gị na-enye gị. 16 N’ihi na Onyenwe anyị Chineke
gị kpọrọ onye ọbụla na-eme ihe ndị a asị, bụ onye ọbụla
na-aghọ aghụghọ. 17 Cheta ihe ndị Amalek mere gị n’ụzọ
mgbe i si n’Ijipt na-apụta. 18 Chetakwa na ha lụsoro gị
ọgụ mgbe ike gwụrụ gị, mgbe ị dara mba, tigbuo ndị niile
ji nwayọọ na-abịa n’azụ. Ha atụkwaghị egwu Chineke. 19
Mgbe Onyenwe anyị Chineke gị mere ka i nwere onwe gị
site n’aka ndị iro gbara gị gburugburu, mgbe o mere ka i
zuru ike n’ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị
dịka ihe nketa, ime ka i nweta ya, ị ghaghị igbuchapụ
ndị Amalek, ka ha bụrụ ndị a na-agaghị echetakwa ọzọ
n’okpuru eluigwe. Echefukwala ime otu a.
26 Mgbe ị ga-aba n’ala ahụ Onyenwe anyị Chineke gị
na-enye gị dịka ihe nketa, mgbe ị nwetara ya, birikwa
n’ime ya, 2 ị ga-ewere ụfọdụ n’ime mkpụrụ niile si n’ala
ahụ Onyenwe anyị Chineke gị na-enye gị, tinye ya n’ime
nkata, were ya gaa n’ebe ahụ Onyenwe anyị Chineke
unu ga-ahọpụta, dịka ebe a kpọkwasịrị aha ya. 3 Ị ga-
agwakwa onye nchụaja nọ n’ọrụ n’oge ahụ okwu sị: “Ana
m ekwupụta taa nye Onyenwe anyị Chineke gị na abịala
m n’ala ahụ Onyenwe anyị ṅụụrụ nna nna anyị ha n’iyi
inye anyị.” 4 Onye nchụaja ahụ ga-anara nkata ahụ, dọba
ya n’ihu ebe ịchụ aja Onyenwe anyị Chineke gị. 5 Mgbe
ahụ, ị ga-ekwupụta n’ihu Onyenwe anyị Chineke gị sị,
“Nna nna m bụ onye Aram na-awagharị awagharị, onye
jere Ijipt izere ndụ. Ha dị ole na ole mgbe ha gara Ijipt,
ma n’Ijipt ha ghọrọ mba dị ukwuu, ndị dị ike, na ndị
bara ụba n’ọnụọgụgụ. 6 Ma ndị Ijipt mejọrọ anyị, mee ka
anyị taa ahụhụ n’ihi ọrụ dị ike nke ha bokwasịrị anyị. 7

Mgbe ahụ, anyị tikuru Onyenwe anyị Chineke nna nna
anyị. Onyenwe anyị nụrụ olu anyị, hụkwa mmegbu a
na-emegbu anyị, na ndọgbu anyị na-adọgbu onwe anyị
n'ọrụ, na ọnọdụ ọjọọ anyị. **8** Onyenwe anyị ji aka dị
ike na ogwe aka o setịrị eseti, n'ọtụtụ ihe oke egwu na
ọrụ ịrịbama, na ihe ebube, si n'Ijipt kpọpụta anyị. **9** Ọ
kpọbatara anyị n'ebe a, nye anyị ala a, ala mmiri ara
ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya. **10** Ya mere, ugbu a,
Onyenwe anyị, lee, ewebatala m mkpụrụ mbụ sitere n'ala
i nyere m." Dọba nkata ahụ n'ihu Onyenwe anyị Chineke
gị, kpọọkwa isiala nye ya n'ebe ahụ. **11** Mgbe ahụ, gị na
ndị Livayị, na ndị mbịarambịa bi n'etiti unu, ga-aṅụrị
ọṅụ n'ihe ọma niile Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị na
ezinaụlọ gị. **12** N'afọ nke atọ ọbụla, ị ga-enye onyinye
pụrụ iche, onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri, nke ihe ubi gị. N'afọ
ahụ, ị ga-enye ndị Livayị, na ndị ọbịa, na ụmụ mgbei, na
ndị inyom di ha nwụrụ, onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri gị, ka
ha rie ya n'obodo gị dị iche iche, ka afọ jukwa ha. **13** Ị ga-
ekwupụta n'ihu Onyenwe anyị Chineke gị sị, "Esitela m
n'ụlọ wepụ oke ahụ dị nsọ, nye ha ndị Livayị, na ndị ọbịa,
na ụmụ mgbei, na ndị inyom di ha nwụrụ, dịka i nyere
m n'iwu, enupughị m isi maọbụ chefuo iwu gị ọbụla.
14 Erighị m ihe ọbụla si n'ime ya mgbe m na-eru ụjụ
maọbụ wepụ ihe ọbụla n'ime ya n'ọnọdụ adịghị ọcha m,
ọ dịkwaghị nke m ji chụọrọ ndị nwụrụ anwụ aja. Egeela
m ntị n'olu Onyenwe anyị Chineke m, meekwa ihe niile i
nyere m n'iwu. **15** Site n'ebe obibi nsọ gị dị n'eluigwe
ledata anya gị, gọzie ndị gị Izrel na ala a i nyere anyị, ala
mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya, dịka i kwere

nna nna anyị ha na nkwa.” 16 Onyenwe anyị Chineke gị
na-enye gị iwu taa si gị gbaso ụkpụrụ ndị a na iwu ndị a.
Lezie anya hụ na i ji obi gị niile na mkpụrụobi gị niile
debe ha. 17 I kwupụtala taa na Onyenwe anyị bụ Chineke
gị, i kweekwala nkwa na ị ga-ege ya ntị, debe iwu ya niile,
na ụkpụrụ ya niile, na ị ga-emekwa ihe niile ọ sị gị mee.
18 Taa kwa, Onyenwe anyị ekwupụtala na unu bụ ndị nke
aka ya, dịka o kwere na nkwa, na ị ga-edebekwa ihe niile
o nyere n'iwu. 19 O kwuru na ọ ga-emekwa ka i karịa mba
niile o kere elu, n'otuto, n'aha, nsọpụrụ na ịja mma. Na
unu ga-abụkwa mba dị nsọ nye Onyenwe anyị Chineke
unu, dịka o kwere na nkwa.
27 Mosis na ndị okenye Izrel nyere ndị Izrel iwu sị,
“Debenụ iwu ndị a niile m na-enye unu taa. 2 Mgbe
ị gabigara osimiri Jọdan ruo n'ala ahụ Onyenwe anyị
Chineke gị na-enye gị, bukọtaanụ nkume buru ibu n'otu
ebe, jirikwa ụrọ ọcha techie ha. 3 Depụta n'elu nkume ndị
ahụ iwu na ụkpụrụ ndị a mgbe ị batara n'ala ahụ mmiri
ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru n'ime ya, nke Onyenwe
anyị Chineke nna nna gị kwere nkwa inye gị. 4 Mgbe ị
nọkwa n'ofe ọzọ nke osimiri Jọdan, doo nkume ukwu ndị
a n'ugwu Ebal, dịka m na-enye gị n'iwu taa. Jirikwa ụrọ
ọcha techie ha. 5 Wuokwara Onyenwe anyị Chineke gị
ebe ịchụ aja ya n'ebe ahụ. Ebe ịchụ aja eji naanị nkume
wuo, nke ejighị ihe ngwa ọrụ igwe rụọ ihe bụla na ya. 6
Jiri nkume a na-awaghị awa wuore Onyenwe anyị Chineke
gị ebe ịchụ aja ahụ, chụọkwa aja n'elu ya nye Onyenwe
anyị Chineke gị. 7 Chụọ aja udo n'ebe ahụ, rie ha, ma
ṅụrịakwa ọṅụ n'ihu Onyenwe anyị Chineke gị. 8 Depụta

iwu ndị a nke ọma, n’elu nkume ndị ahụ i guzobere.” 9
Mgbe ahụ, Mosis na ndị nchụaja, bụ ndị Livayị, gwakwara
ndị Izrel niile okwu sị, “Nọọnụ jii, gị Izrel, gekwaa ntị!
Taa, ị ghọọla ndị nke Onyenwe anyị Chineke unu. 10 N’ihi
ya debe iwu niile Onyenwe anyị Chineke gị na ụkpụrụ
niile ndị m nyere gị taa.” 11 N’otu ụbọchị ahụ ka Mosis
nyere ha iwu sị, 12 Mgbe unu gafere Jọdan, ebo ndị a:
Simiọn, na Livayị na Juda na Isaka na Josef na Benjamin,
ga-eguzo n’elu ugwu Gerizim gọzie ụmụ Izrel 13 Agbụrụ
Ruben, Gad, Asha, Zebụlọn, Dan na Naftalị ga-eguzo n’elu
ugwu Ebal kwupụta ọbụbụ ọnụ. 14 Ndị Livayị ga-eji olu dị
elu gụpụta ya nye ụmụ Izrel niile, 15 “Onye a bụrụ ọnụ
ka mmadụ ahụ bụ nke na-apị arụsị maọbụ oyiyi ọbụla,
akaọrụ onye ǹka, nke bụ ihe arụ n’anya Onyenwe anyị,
ma na-eguzobe ya na nzuzo.” Ndị mmadụ niile ga-aza sị,
“Amen.” 16 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ, nke na-
elelị nna ya na nne ya.” Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”
17 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ nke na-ehigharị oke
ala onye agbataobi ya.” Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”
18 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ nke na-eduhie onye
ìsì ụzọ.” Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.” 19 “Onye a bụrụ
ọnụ ka onye ahụ bụ nke na-adịghị ekpe ikpe ziri ezi nye
ndị ọbịa, na ụmụ mgbei, na ndị inyom di ha nwụrụ.” Ụmụ
Izrel niile ga-aza, “Amen.” 20 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye
ahụ bụ nke na-abakwuru nwunye nna ya soro ya dinaa,
n’ihi na o merụọla ihe ndina nna ya.” Ụmụ Izrel niile ga-
aza, “Amen.” 21 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ nke
ya na anụmanụ ọbụla na-edina.” Ụmụ Izrel niile ga-aza,
“Amen.” 22 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ, nke ya na

nwanne ya nwanyị na-akwa iko, bụ nwanne ya nke nne ya
mụrụ, maọbụ nke nwunye nna ya mụrụ.” Ụmụ Izrel niile
ga-aza, “Amen.” 23 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ, nke
ya na nne nwunye ya na-edina.” Ụmụ Izrel niile ga-aza,
“Amen.” 24 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ, nke na-
etigbu mmadụ ibe ya na nzuzo.” Ụmụ Izrel niile ga-aza,
“Amen.” 25 “Onye a bụrụ ọnụ ka onye ahụ bụ, nke na-
anara ngarị maka itigbu onye na-emeghị ihe ọjọọ ọbụla.”
Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.” 26 “Onye a bụrụ ọnụ ka
onye ahụ bụ, nke na-adịghị eme ka iwu ndị a guzosie ike
site na-edebeghị ha.” Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

28 Ọ bụrụ na i debezuo ma gbasookwa iwu ndị a niile
Onyenwe anyị Chineke gị sitere n’aka m na-enye gị taa,
Onyenwe anyị Chineke gị ga-eme ka ị ghọọ mba kachasị
mba niile n’ụwa elu. 2 Ngọzị ndị a niile ga-abịakwasị
gị, zuo gị ahụ, ma ọ bụrụ na i rubere Onyenwe anyị
Chineke gị isi. 3 Onye a gọziri agọzi ka ị ga-abụ n’obodo,
bụrụkwa onye a gọziri agọzi n’ala ubi. 4 Ihe a gọziri
agọzi ka mkpụrụ nke afọ gị ga-abụ na mkpụrụ nke ala
ubi gị na mkpụrụ nke anụ ụlọ gị, ụmụ ehi gị mụrụ na
ụmụ igwe ewu na atụrụ gị. 5 Ihe a gọziri agọzi ka abọ gị
na ihe i ji agwọ achịcha ga-abụ. 6 Onye a gọziri agọzi
ka ị ga-abụ mgbe ị na-abata na mgbe ị na-apụ apụ. 7
Onyenwe anyị ga-eme ka ndị iro ọbụla buliri onwe ha
elu imegide gị bụrụ ndị e meriri n’ihu anya gị. Ha ga-
esite n’otu ụzọ buso gị agha, ma ha ga-esite n’ụzọ asaa si
n’ihu gị gbalaga. 8 Onyenwe anyị ga-ezipụ ngọzị ya ka ọ
dịkwasị n’elu ọba gị na n’elu ihe ọbụla i tinyere aka gị.
Onyenwe anyị Chineke gị ga-agọzi gị n’ala ahụ ọ na-enye

gị. 9 Onyenwe anyị ga-eme ka i guzosie ike dịka ndị nsọ
ya, dịka o sitere n'ịṅụ iyi kwee nkwa ime ma ọ bụrụ na i
debe iwu Onyenwe anyị Chineke gị, ma jee ije n'ụzọ ya
niile. 10 Mgbe ahụ, ndị niile nọ n'ụwa ga-ahụta na ọ bụ
aha Onyenwe anyị ka a kpọkwasịrị gị. Ha ga-atụkwa gị
egwu. 11 Onyenwe anyị ga-eme ka ị babiga ụba oke na
mkpụrụ nke afọ gị, na mkpụrụ nke anụ ụlọ gị, na mkpụrụ
nke ihe ubi gị, n'ala ahụ ọ ṅụrụ n'iyi nye nna nna gị na ọ
ga-enye gị. 12 Onyenwe anyị ga-emeghepụ eluigwe ebe
ụlọakụ ya dị, zidata mmiri n'ala gị n'oge ya, ma gọzie
akaọrụ gị niile. Ị ga-agbazinye ọtụtụ mba ihe, ma gị onwe
gị agaghị esite n'aka onye ọbụla gbaziri ihe ọbụla. 13
Onyenwe anyị ga-eme ka ị bụrụ isi, ọ bụghị ọdụdụ. Ọ
bụrụ na ị ṅaa ntị n'iwu ndị a Onyenwe anyị Chineke gị
na-enye gị taa, lezie anya ịgbaso ha, ị ga-anọgide n'elu,
ị gaghị anọ n'okpuru. 14 Ewezugala onwe gị site n'iwu
niile ndị a m na-enye gị taa, maọbụ gaa n'aka nri maọbụ
n'aka ekpe, ịgbaso chi ndị ọzọ na ife ha ofufe. 15 Ma otu ọ
dị, ọ bụrụ na ị jụ irubere Onyenwe anyị Chineke gị isi,
jụkwa ilezi anya, gbasoo iwu ya na ụkpụrụ ya niile, nke m
na-enye gị taa, ọbụbụ ọnụ ndị a ga-adakwasị gị. 16 Ị ga-
abụ onye a bụrụ ọnụ n'obodo, bụrụ onye a bụrụ ọnụ n'ala
ubi, 17 Abọ gị na ihe ịgwọ achịcha gị ga-abụ ihe a bụrụ
ọnụ. 18 Ihe a bụrụ ọnụ ka mkpụrụ nke afọ gị ga-abụ, ihe
a bụrụ ọnụ ka mkpụrụ nke ala gị ga-abụ, ya na ụmụ nke
igwe anụ ụlọ gị, na ụmụ ehi gị na nke igwe ewu na atụrụ
gị mụrụ. 19 Onye a bụrụ ọnụ ka ị ga-abụ mgbe ị na-abata
abata na mgbe ị na-apụ apụ. 20 Onyenwe anyị ga-ezidata
n'isi gị ọbụbụ ọnụ, na ọgbaaghara, tinyere nkọcha n'ihe

niile nke i tinyere aka gị, tutu ruo mgbe ị ghọrọ onye e
bibiri ebibi bụrụ onye lara n’iyi na mberede, n’ihi ihe
ọjọọ niile i mere site n’ịhapụ m. **21** Onyenwe anyị ga-
ezite ajọ ọrịa n’etiti gị tutu ruo mgbe a ga-ekpochapụ gị
site n’ala ahụ ị gaje ịba n’ime ya inweta. **22** Onyenwe anyị
ga-eti unu ọrịa na-eripịa eripịa, ahụ ọkụ na ọrịa na-aza
anụ ahụ, oke okpomọkụ na mma agha, ụkọ mmiri ozuzo
na ọrịa na-eripịa ihe ubi, na ọmụma ebu ga-abịakwasị gị
tutu ruo mgbe i lara n’iyi. **23** Mbara eluigwe nke ị na-ahụ
anya ga-aghọ bronz, ala ị na-azọkwasị ụkwụ gị ga-aghọ
igwe. **24** Onyenwe anyị ga-eme ka mmiri kwesiri izo n’ala
gị ghọọ uzuzu na aja. Ha ga-esi na mbara eluigwe na-
ezodata n’ala tutu ruo mgbe ị lara n’iyi. **25** Onyenwe anyị
ga-eme ka ndị iro gị merie gị n’agha. Ị ga-esi otu ụzọ pụta
ibuso ha agha, ma ị ga-esi ụzọ asaa gbalaga. Ị ga-aghọrọ
ndị ụwa ihe a na-asọ oyi mgbe ha hụrụ ihe dakwasịrị
gị. **26** Ozu unu ga-aghọrọ ụmụ anụ ufe niile na anụ ọhịa
niile ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu
chụpụ ha. **27** Onyenwe anyị ga-ezite etuto ndị Ijipt ka ha
bịakwasị gị, ya na ọnya, na agba, na ọkọ. Ọ dịkwaghị ihe a
ga-eji gwọọ ha. **28** Onyenwe anyị ga-ezitere gị isi mgbaka,
na ikpu ìsì, na ọgbaaghara nke obi. **29** Ị ga-asọgharị isi
n’etiti ehihie dịka onye kpuru ìsì n’asọgharị n’ọchịchịrị.
Ọ dịghị ihe ọbụla ga-agara gị nke ọma. Site n’ụbọchị ruo
n’ụbọchị, ị ga-abụ onye a na-emegbu emegbu, na onye
a na-anapụ ihe ya n’ike oge niile, na-enweghị onye ga-
anapụta gị. **30** Gị na nwanyị ga-enwe nkwekọrịta ịlụ di na
nwunye, ma nwoke ọzọ ga-eduru ya dinaa ya n’ike. Ị ga-
ewu ụlọ ma ị gaghị ebi n’ime ya. Ị ga-akụ ubi vaịnị ma

ị gaghị eri mkpụrụ si na ya. 31 N'ihu anya gị ka a ga-
egbu ehi gị, ma ị gaghị ata iberibe anụ ya. A ga-anapụ
gị ịnyịnya ibu gị n'ihu anya gị ma a gaghị eweghachiri
gị ya. Atụrụ gị ka a ga-enye ndị iro gị. Ọ dịkwaghị onye
ga-anapụta ha. 32 A ga-ewere ụmụ gị ndị ikom na ndị
inyom nye ndị mba ọzọ. Ọ ga-agụ gị agụụ ogologo oge
ka ị hụ ha anya, ma ị pụghị inyere ha aka. 33 Mba nke
ị na-amaghị ga-eri mkpụrụ ubi ị tara ahụhụ kụọ n'ala
gị. Ị ga-abụ naanị onye a na-emegbu emegbu na onye a
na-akpagbu ụbọchị ndụ gị niile. 34 Ihe ndị a niile ị ga-
eji anya gị hụ ga-eme ka i nwe isi mgbaka. 35 Onyenwe
anyị ga-eme ka etuto nke na-egbu oke mgbu a na-apụghị
ịgwọta agwọta too gị n'ikpere na ogwe ụkwụ gị abụọ, ọ
ga-agbasa site n'ọbọ ụkwụ gị abụọ ruo n'opi isi gị. 36
Onyenwe anyị ga-achụpụ gị na eze ahụ ị họpụtara nye
onwe gị, chụpụ gị nye mba ọzọ, ebe gị na nna nna gị ha,
na-amaghị. N'ebe ahụ, ị ga-efe chi ndị ọzọ nke e ji osisi
na nkume kpụọ. 37 Ị ga-abụ ihe iju anya, na ihe e ji atụ
ilu, na ihe akụkọ, n'etiti mba ahụ niile Onyenwe anyị
ga-achụga gị. 38 Ị ga-akụ ọtụtụ mkpụrụ n'ubi ma ị ga-
aghọta ntakịrị mkpụrụ, n'ihi na igurube ga-ericha ihe ị
kụrụ n'ubi. 39 Ị ga-akọ ubi vaịnị lekọtakwa ya anya, ma ị
gaghị aracha mkpụrụ ya maọbụ ṅụọ mmanya si na ya,
n'ihi na ikpuru ga-eri ha. 40 Osisi oliv ga na-eto ebe niile,
ma mmanụ oliv agaghị adị nke ị ga-ete n'ahụ n'ihi na
mkpụrụ oliv ga-adasịsị na-akaghị aka oge ha mara ifuru.
41 Ị ga-amụta ụmụ ndị ikom na ndị inyom ma ha agaghị
adịgide n'ihi na a ga-adọta ha n'agha. 42 Igwe igurube ga-
erichasị osisi niile dị n'ubi gị, ya na ihe ị kụrụ n'ubi gị.

43 Onye ọbịa bi n’etiti gị ga-aba ụba karịa gị. Ihe ga na-
agara ya nke ọma, ma ihe ga na-ajọrọ gị njọ. 44 Ọ ga-
ebinye gị ihe, ọ bụkwaghị gị ga-ebinye ya! Ọ ga-abụ isi
ma ị ga-abụ ọdụdụ. 45 Ọbụbụ ọnụ ndị a niile ga-abịakwasị
gị. Ha ga-achụso gị ọsọ, chụkwute gị tutu ruo mgbe a
lara gị n’iyi, naanị n’ihi na ị jụrụ irubere Onyenwe anyị
Chineke gị isi, na idebe iwu na ụkpụrụ ndị a o nyere gị.
46 Ha ga-abụ ihe ịrịbama na ihe ebube nye gị, na mkpụrụ
gị niile, ruo mgbe ebighị ebi. 47 N’ihi na ị jụrụ iji ọṅụ
na obi ụtọ fee Onyenwe anyị Chineke gị n’oge ihe na-
agara gị nke ọma. 48 Ya mere, n’ọnọdụ agụụ na akpịrị
ịkpọ nkụ, n’ọnọdụ ịgba ọtọ na ụkọ ka ị ga-efe ndị iro ahụ
Onyenwe anyị na-ezite imegide gị. Ọ ga-anyakwasị yoku
igwe n’olu gị ruo mgbe ọ lara gị n’iyi. 49 Onyenwe anyị
ga-eme ka mba si n’ebe dị anya na nsọtụ ụwa, bịakwasị gị,
imegide gị. Mba a ga-adị gara gara dịka ugo, ọ ga-abụkwa
mba ị na-amaghị asụsụ ha, 50 Mba na-enweghị ihu ọchị
nke na-adịghị asọpụrụ okenye maọbụ were ihuọma leta
ụmụntakịrị. 51 Ha ga-erichapụ mkpụrụ nke anụ ụlọ gị
niile na mkpụrụ nke ihe ubi gị niile tutu ruo mgbe ị
ghọrọ ihe e bibiri ebibi. O nwekwaghị ihe ga-afọdụrụ gị,
maọbụ ọka, maọbụ mmanya ọhụrụ maọbụ mmanụ oliv,
maọbụ ụmụ ehi maọbụ ewu na atụrụ gị mụrụ, ruo mgbe
e mere ka ị laa n’iyi. 52 Mba ahụ ga-anọchigide obodo ndị
ahụ niile dị n’ala gị tutu ruo mgbe mgbidi ndị ahụ niile e
wusiri ike, nke ị na-atụkwasị obi dara. Ọ ga-anọchigide
ndị ahụ niile dị n’ala ahụ niile Onyenwe anyị Chineke gị
na-enye gị. 53 Ị ga-erikwa anụ ahụ ụmụ gị ndị ikom na
ndị inyom ndị Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị n’ihi

oke nnọchigide nke ndị agha nọchigidere gị na n’ihi oke
mkpagbu nke ndị iro. 54 Ọ bụladị nwoke ahụ dịkasịrịrị
nwayọọ na-enwekwa mmetụta mmadụ n’etiti unu ga-
aghọ onye afọ tara mmiri nke ukwuu megide nwanne ya
nwoke, maọbụ nwunye nke ọ hụrụ n’anya, maọbụ ụmụ
ya, ndị ka dị ndụ. 55 Ọ gaghị enye onye ọbụla n’ime ha
ụfọdụ n’ime anụ ahụ ụmụ ndị ọ na-eri, n’ihi na ọ bụ naanị
ya bụ ihe oriri fọdụrụ ya, n’ihi ahụhụ nke nnọchi ndị iro
nọchiri ọnụ ụzọ obodo gị niile butere. 56 Nwanyị nke
dịkarịsịrị nwayọọ na-enwekwa mmetụta mmadụ n’etiti
unu, nke dị oke nwayọọ, nke ihe na-emetụta na ọ dịghị
amasị ya ịzọgịdesị ọbụ ụkwụ ya ike n’ala, ga-ajụ ikenye di
ya ọ hụrụ n’anya, nwa ya nwoke maọbụ nwa ya nwanyị,
57 ọ bụladị akpanwa si n’etiti ụkwụ ya pụta na ụmụ ọhụrụ
ọ mụrụ. N’ọnọdụ ọjọọ n’oke ụkọ ya, ọ chọrọ iri ha na
nzuzo, n’ihi ahụhụ nke ndị iro gị mere ka ọ bịakwasị gị
n’oge nnọchigide nke obodo gị niile. 58 Ọ bụrụ na i lezighị
anya gbasoo okwu iwu niile e dere n’ime akwụkwọ a, ọ
bụrụ na ị sọpụrụghị aha a dị ebube na nke dị egwu, bụ
Onyenwe anyị Chineke gị, 59 Onyenwe anyị ga-ezitere gị
na ụmụ ụmụ gị ihe otiti dị oke egwu, oke mbibi nke ga-
adị ogologo oge, na ọrịa dị oke njọ nke na-adịghị ala ala.
60 Ọ ga-ezitere gị ọrịa ndị ahụ niile dị n’Ijipt, nke ị na-
atụ ụjọ ha, ha ga-arapara gị n’ahụ. 61 Ọ bụghị naanị nke
a! Onyenwe anyị ga-eme ka ụdị ọrịa ọbụla, na ụdị ihe
otiti ọbụla, ọ bụladị ndị na-adịghị n’ime Akwụkwọ Iwu
a, bịakwasị gị, tutu ruo mgbe a ga-ekpochapụ gị. 62 Ọ
bụ ezie na ị dị ukwuu n’ọnụọgụgụ dịka kpakpando nke
eluigwe, maọbụ naanị mmadụ ole na ole n’ime gị ga-

afọdụ. Ihe ndị a niile ga-emezu n'ihi na i geghị ntị n'olu
Onyenwe anyị bụ Chineke gị. 63 Dịka mmụba ị mụbara
n'ọnụọgụgụ, na ịdị ukwuu nke akụnụba gị si bụrụ ihe
nyere Onyenwe anyị obi ụtọ, otu a ka ọ ga-esi tọkwaa
ya ụtọ ibibi gị, na ime ka ị daa ụkpa. Ọ ga-esi n'ala ahụ
ị na-aga inweta hopu gị. 64 N'ihi na Onyenwe anyị ga-
eme ka ị gbasasịa n'etiti mba niile, site n'otu nsọtụ ụwa
ruo na nsọtụ nke ọzọ. N'ebe ahụ, ị ga-efekwa chi ndị
ọzọ, nke gị, maọbụ nna nna gị ha, na-amaghị, chi e ji
osisi na nkume kpụọ. 65 N'etiti mba ndị a, obi agaghị eru
gị ala, ọbụ ụkwụ gị agaghị enwe ebe izuike. N'ebe ahụ,
Onyenwe anyị ga-enye gị mkpụrụobi na-ama jijiji, anya
nke ike gwụrụ n'ihi enweghị olileanya, na obi na-ada
mba. 66 Ndụ gị ga-ekonye n'elu n'ihi oke egwu. Ị ga-anọ
n'egwu, ehihie na abalị, ị gaghị ejikwa ndụ gị n'aka. 67
N'ụtụtụ, ị ga-asị, "Ewoo, a sịkwa na ugbu a bụ uhuruchi!"
N'uhuruchi ị ga-asịkwa, "Ewoo, a sịkwarị na ugbu a bụ
ụtụtụ!" Ị ga-ekwu ihe ndị a n'ihi ihe egwu juru gị obi, na
n'ihi ihe ndị ahụ niile anya gị na-ahụ. 68 Onyenwe anyị
ga-eme ka i soro ụgbọ mmiri lọghachi n'Ijipt, n'ije ahụ m
kwuru na ị gaghị ejekwa ọzọ. N'ebe ahụ ị ga-ewere onwe
gị resi ndị iro gị dịka ohu ndị ikom maọbụ ndị inyom, ma
ọ dịghị onye ga-achọ ịzụ gị.

29 Ndị a bụ okwu nke ọgbụgba ndụ ahụ Onyenwe anyị
nyere Mosis n'iwu ka ya na ụmụ Izrel gbaa n'ala Moab
na-agbanweghị ọgbụgba ndụ ahụ ya na ha gbara n'ugwu
Horeb. 2 Mosis kpọkọtara ụmụ Izrel niile gwa ha okwu sị,
Unu ji anya unu hụ ihe Onyenwe anyị mere n'Ijipt megide
Fero, na ndị ozi ya, na ala ya niile. 3 Anya unu hụrụ oke

nwale niile, na ihe ịrịbama ndị ahụ, na ọrụ ebube niile
ahụ. 4 Ma tutu ruo taa, Onyenwe anyị enyebeghị unu
obi nwere nghọta, na anya na-ahụ ụzọ, maọbụ ntị na-
anụ ihe, nke ga-enyere unu aka ịṅomi ihe ndị a niile.
5 Ma Onyenwe anyị na-asị, "N'ime iri afọ anọ ndị ahụ
nke m duuru unu n'ime ọzara, uwe unu emeghị ochie,
akpụkpọụkwụ unu akapụghị n'ụkwụ unu. 6 Ọ dịghị
achịcha unu riri, ọ dịkwaghị mmanya maọbụ ihe ọṅụṅụ
na-aba n'anya unu ṅụrụ. E mere m ihe ndị a ime ka unu
mata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu." 7
Mgbe unu rutere ebe a, Saịhọn, eze ndị Heshbọn, na Ọg,
eze ndị Bashan, pụtara ibuso anyị agha, ma anyị lụgburu
ha. 8 Anyị weere ala ha nye agbụrụ Ruben, na Gad, na
otu ọkara ebo Manase, dịka ihe nketa ha. 9 N'ihi ya, lezie
anya idebe ụkpụrụ niile nke ọgbụgba ndụ a, ka ihe niile
unu na-eme gaara unu nke ọma. 10 Unu niile, ndị ndu
unu, na ndịisi unu, na okenye, na ndịisi ọchịchị, na ndị
ikom niile nke Izrel, unu ndị guzo n'ihu Onyenwe anyị
Chineke taa, 11 na ụmụntakịrị unu, na ndị nwunye unu,
na ndị ọbịa bi n'etiti unu, ndị na-egburu unu nkụ, na ndị
na-echukwara unu mmiri. 12 Unu guzo n'ebe a taa ka
unu na Onyenwe anyị Chineke gbaa ndụ. Unu guzokwa,
maka ọgbụgba ndụ a unu na Onyenwe anyị na-agba taa,
nke e ji iṅụ iyi mesie ike, 13 ime ka ọ pụta ìhè nye unu
taa na unu bụ ndị nke ya, imekwa ka unu mata na ọ bụ
Chineke unu, dịka o kwere nna nna unu ha, Ebraham,
na Aịzik, na Jekọb na nkwa. 14 Ọgbụgba ndụ a nke ya
na iṅụ iyi so nke m na-eme ka ọ dịrị abụghị naanị n'ihi
unu, 15 ndị soro anyị guzo n'ebe a taa, n'ihu Onyenwe

anyị Chineke anyị, kama ọ bụkwa n'ihi ndị ahụ na-anọghị
n'ebe a. **16** Unu onwe unu maara otu anyị si bie n'ala
Ijipt, na otu anyị si gafee mba ndị ahụ niile anyị gafere
n'ụzọ. **17** Unu hụrụ n'etiti ha ihe arụ ha niile, na arụsị
niile e ji osisi, na nkume na ọlaọcha, na ọlaedo kpụọ. **18**
Lezienụ anya ka unu hụ na obi onye ọbụla n'ime unu,
nwoke maọbụ nwanyị, agbụrụ maọbụ ebo ọbụla n'Izrel,
esighị n'ebe Onyenwe anyị bụ Chineke anyị nọ pụọ, bido
chewe echiche ife chi ndị mba ọzọ ndị a niile. Lezienụ
anya hụ na mgbọrọgwụ na-ewepụta nsi na-elu ilu dị otu
a adịghị n'etiti unu. **19** Mgbe onye dị otu a nụrụ okwu ịṅụ
iyi a, na ha ga-agọzi onwe ha, na-eche, "Ihe ga-agara m
nke ọma, ọ bụ ezie na m nọgidere na-agbaso ụzọ isiike
m." Ha ga-eweta mbibi nye ala a gbara mmiri nke ọma
nyekwa ala ahụ kpọrọ nkụ. **20** N'ihi na Onyenwe anyị
agaghị agbaghara onye dị otu a! Iwe ya, na ekworo ya,
ga-adị ọkụ megide nwoke ahụ. Ọbụbụ ọnụ niile e dere
n'ime akwụkwọ a ga-abịakwasịkwa ya. Onyenwe anyị ga-
ehichapụkwa aha ya, ka a ghara ịnụkwa ihe banyere ya
n'ụwa. **21** Onyenwe anyị ga-akpa oke n'etiti ya na ebo
niile nke Izrel, maka iwetara ya mbibi, dị ka ọbụbụ ọnụ
niile nke ọgbụgba ndụ nke e dere n'ime Akwụkwọ Iwu a
si dị. **22** Mgbe ahụ, ụmụ unu ndị ga-eso unu n'ọgbọ ndị dị
n'ihu, na ndị ọbịa si ebe dị anya bịa, ga-ahụ oke ihe otiti
ọjọọ a bịakwasịrị ala a, ya na ọrịa niile Onyenwe anyị
mere ka ọ bịakwasị ya. **23** Ala ahụ niile ga-abụ ala nnu,
nke ọkụ repịara, ala nke a na-adịghị akụ ihe ọbụla n'ime
ya, ala na-adịghị amị mkpụrụ, nke ahịhịa na-adịghị epu
n'elu ya. Ala dịka ala Sọdọm na Gọmọra, na Adma, na

Zeboiim, nke Onyenwe anyị sitere n'oke iwe ya mebie. **24**
Mba niile ga-ajụ sị, "Gịnị mere Onyenwe anyị ji mee ihe
dị otu a n'ala a? Gịnị kpatara oke iwe ọkụ a?" **25** Ọsịsa
ya ga-abụ, "Ọ bụ n'ihi na ndị a hapụrụ idebe ọgbụgba
ndụ ha na Onyenwe anyị, Chineke nke nna nna ha gbara,
ọgbụgba ndụ ha na ya gbara mgbe o mere ka ha site
n'Ijipt pụta. **26** N'ihi na ha fere chi ndị ọzọ ofufe, kpọọkwa
isiala nye ha, bụ chi ndị nke ha na-amaghị, chi ndị nke ọ
na-enyeghị ha. **27** Ọ bụ ya mere iwe Onyenwe anyị ji dị
ọkụ megide ala a, meekwa ka o zidata n'isi ha ọbụbụ ọnụ
niile e dere n'ime akwụkwọ a. **28** N'oke iwe ya na ọnụma
ya ka Onyenwe anyị ji hopu ha site n'ala ha, werekwa ha
tụba n'ala ọzọ, dịka ọ dị ugbu a." **29** Ihe niile e zoro ezo
dịrị Onyenwe anyị Chineke anyị, ma ihe ndị ahụ niile
e kpughere ekpughe diịrị anyị, dịkwara ụmụ anyị ruo
mgbe ebighị ebi, ka anyị nwee ike ịgbaso na imezu okwu
niile nke iwu a.

30 Mgbe ihe ndị a niile ga-emezu n'ebe unu nọ, ya
bụ, ngọzị niile na ọbụbụ ọnụ niile m gụpụtara n'ihu
unu, ọ bụrụ na unu ga na-atụgharị uche na ha n'etiti
mba ndị ahụ Onyenwe anyị Chineke unu ga-achụba
unu, **2** ọ bụrụkwa na unu ekpebie n'obi unu n'oge ahụ
ịlọghachikwute Onyenwe anyị Chineke unu, ọ bụrụ na
unu, na ụmụ unu ga-eji obi unu niile na mmụọ unu
niile mezuo iwu ndị a niile m nyere unu taa. **3** Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-anapụta unu. Ọ
ga-enwe obi ebere n'ebe unu nọ kpọkọtakwa unu site
na mba niile ebe ọ chụsasịrị unu. **4** A sịkwarị na ọ bụ
n'ala dị na nsọtụ ụwa n'okpuru eluigwe ka a chụgara

unu, n'ebe ahụ Onyenwe anyị bụ Chineke gị ga-achịkọta
unu, kpọghachitekwa unu. 5 Onyenwe anyị bụ Chineke
unu ga-akpọlata unu n'ala ahụ bụ nke nna nna unu ha.
Unu ga-enwetakwa ya, ọ ga-eme ka ihe gara unu nke
ọma, meekwa ka unu baa ụba karịa nna nna unu ha. 6
Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-ebi obi unu, na obi
ụmụ unu, na nke ụmụ ụmụ unu ugwu, ka unu were obi
unu niile na mmụọ unu niile, hụ ya n'anya, ma dịkwa
ndụ. 7 Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-eme ka ọbụbụ
ọnụ ndị a bịakwasị ndị iro unu, ndị kpọrọ unu asị na ndị
na-akpagbu unu. 8 Unu ga-emesịakwa rubere Onyenwe
anyị isi, gbasookwa iwu ya niile nke m na-enye unu taa. 9
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-eme ka unu
babiga ụba oke n'ọrụ niile nke aka unu, n'ime mkpụrụ
nke afọ, n'ime mkpụrụ nke anụ ụlọ gị, na mkpụrụ nke
ala ubi gị. Obi ga-atọkwa Onyenwe anyị ụtọ ọzọ, ime
gị ka ị baa ụba dịka ọ tọrọ ya n'ebe nna unu ha nọ. 10
Ma ọ bụrụ na unu erubere Onyenwe anyị bụ Chineke
unu isi, debekwa iwu ya na ụkpụrụ ya niile nke e dere
n'Akwụkwọ iwu a, jirikwa obi unu niile na mmụọ unu
niile bịaghachikwute Onyenwe anyị bụ Chineke unu. 11
Idebe iwu ndị a m na-enye unu taa abụghị ọrụ sịrị ike, ọ
bụkwaghị ihe karịrị unu ike ime. 12 N'ihi na iwu ndị a
adịghị n'eluigwe nke ị ga-eji sị, "Onye ga-arigo n'eluigwe
wedatara m ya ka m nụ ihe ọ na-ekwu, ma debekwa ya."
13 Iwu a adịghịkwa n'ofe ọzọ nke oke osimiri, nke ị ga-eji
sị, "Onye ga-agafe ga weta ya, kpọsaa ya nye anyị ka anyị
nụ, ma debekwa ihe ọ na-ekwu?" 14 Mba, okwu ahụ dị gị
nso, ọ dị gị n'ọnụ, dịrịkwa n'obi gị, ka i nwee ike idebe ha.

15 Lee, edoola m n’ihu gị taa ndụ na ọganihu, ọnwụ na ịla
n’iyi. 16 Enyela m gị iwu taa, sị gị hụ Onyenwe anyị bụ
Chineke gị n’anya, ana m asịkwa gị gbasoo ụzọ ya, ma
debekwa iwu na ụkpụrụ ya niile, ka ị dịrị ndụ, ghọọkwa
mba buru ibu, ka Onyenwe anyị bụ Chineke gị gọzie gị
n’ala ahụ ị na-aga inweta. 17 Ma ọ bụrụ na obi gị e si
n’iso ya tụgharịa, ọ bụrụkwa na ị jụ ige ntị, ọ bụrụ na
a dọkpụfuo gị mee ka i fee chi ndị ọzọ ofufe ma ịkpọ
isiala nye ha, 18 agwala m gị hoohaa taa, na ị ga-ala n’iyi,
ị gaghị enwe ogologo ndụ n’ala ahụ ị na-agafe osimiri
Jọdan inweta. 19 Ana m akpọku eluigwe na ụwa taa ka
ha bụrụ ndị akaebe m, na edebela m n’ihu gị ọnwụ na
ndụ, debekwa n’ihu gị ngọzị na ọbụbụ ọnụ. Ugbu a, họrọ
ndụ, ka gị na ụmụ gị dị ndụ 20 ka ị hụ Onyenwe anyị bụ
Chineke gị n’anya, ṅaa ntị n’olu ya, daberekwa na ya.
N’ihi na Onyenwe anyị bụ ndụ gị, ọ ga-enye gị ụbọchị
ndụ gị niile n’ala ahụ o kwere nkwa ị nye nna nna gị ha
Ebraham, na Aịzik, na Jekọb.

31 Mgbe Mosis gwachara ụmụ Izrel okwu ndị a niile,
2 ọ gwakwara ha okwu ọzọ sị, “Ugbu a, agbaala m otu
narị afọ na iri afọ abụọ! Enwekwaghị m ike idu unu,
n’ihi na Onyenwe anyị agwala m sị, Ị gaghị agafe osimiri
Jọdan. 3 Onyenwe anyị Chineke gị n’onwe ya ga-ebu gị
ụzọ gabiga osimiri a. Ọ ga-ebibi mba niile ndị a n’ihu gị. Ị
ga-enwetakwa ala ha. Joshua ga-edu gị gabiga osimiri a,
dịka Onyenwe anyị kwuru. 4 Onyenwe anyị ga-emekwa
ha ihe o mere Saịhọn na Ọg, bụ eze ndị Amọrait, ndị o
kpochapụrụ ha na ala ha. 5 Onyenwe anyị ga-enyefe ndị
bi n’ebe ahụ n’aka unu, unu ga-ekpochapụkwa ha dịka

m nyere unu n'iwu. 6 Dịnụ ike! Nweenụ obi ike! Unu
atụla ha egwu! N'ihi na Onyenwe anyị Chineke unu ga-
anọnyere unu. Ọ gaghị agbakụta unu azụ, ọ gakwaghị
ahapụ unu." 7 Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Joshua, gwa ya
okwu n'ihu ụmụ Izrel, sị ya, "Dị ike! Nwee obi ike! N'ihi
na ọ bụ gị ga-edu ndị a baa n'ala ahụ Onyenwe anyị
ṅụrụ iyi inye nna nna ha, ị ga-emekwa ka ha keta ala a
dịka ihe nketa ha. 8 Onyenwe anyị n'onwe ya ga-eburu
gị ụzọ, ọ ga-anọnyekwara gị, ọ gaghị ahapụ gị maọbụ
gbakụta gị azụ. Atụla egwu, adala mba." 9 Mgbe ahụ,
Mosis depụtara iwu ndị ahụ niile n'akwụkwọ, were ya
nye ndị nchụaja, ụmụ Livayị, ndị na-ebu igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị ahụ. Mosis nyekwara ndị okenye Izrel
akwụkwọ a e dere iwu niile. 10 Mgbe ahụ, Mosis nyere
ha iwu sị, "Na ngwụcha afọ asaa ọbụla, n'afọ ahụ a na-
akagbu ụgwọ niile, n'oge a na-eme Mmemme ụlọ Ikwu, 11
mgbe Izrel niile ga-abịa n'ihu Onyenwe anyị bụ Chineke
unu, n'ebe ahụ ọ ga-ahọpụta, ị ga-agụpụta ihe a site
n'akwụkwọ iwu a n'ihu mmadụ niile ka ha nụrụ ya. 12
Kpọkọta mmadụ niile n'otu ebe, ndị ikom, na ndị inyom
na ụmụntakịrị, na ndị ọbịa bi n'etiti obodo unu, ka ha
nụrụ, ma mụta ịtụ egwu Onyenwe anyị Chineke unu na
ilezi anya ịgbaso okwu niile dị n'iwu a. 13 Ụmụntakịrị
ha, ndị na-amabeghị iwu ndị a, aghaghị ịnụ na ịmụta
ịtụ egwu Onyenwe anyị Chineke unu, ụbọchị ndụ unu
niile n'ala ahụ unu na-agafe Jọdan inweta." 14 Onyenwe
anyị gwara Mosis sị, "Lee, ụbọchị ọnwụ gị na-abịaru
nso. Kpọrọ Joshua ka gị na ya soro bịa n'ụlọ nzute ebe
m ga-anọ nye ya ọrụ ọ ga-arụ." Mosis na Joshua sooro

bịa guzo onwe ha n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute. **15** Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị gosiri ha onwe ya n'ime ogidi igwe ojii
nke guzochiri ọnụ ụzọ ụlọ nzute ahụ. **16** Onyenwe anyị
gwara Mosis okwu sị, "Ị ga-anwụ, jekwuru nna nna gị
ha. Mgbe ị nwụrụ, ndị a ga-amalite ife chi ọzọ ofufe
ndị dị n'ala ahụ ha na-abanye. Ha ga-agbakụta m azụ,
mebie ọgbụgba ndụ mụ na ha gbara. **17** N'ụbọchị ahụ,
iwe m ga-adị ọkụ megide ha, aga m agbakụta ha azụ,
zoo ihu m n'ebe ha nọ. A ga-alakwa ha n'iyi. Ọdachi na
ahụhụ dị iche iche ga-abịakwasị ha, nke ga-eme ka ha
sị, 'Chineke anyị anọkwaghị n'etiti anyị, ọ bụ ya mere
ọdachi ndị a ji bịakwasị anyị.' **18** Aga m echepụ ihu m
site n'ebe ha nọ n'ụbọchị ahụ, n'ihi ajọ omume ha nke
ife chi ọzọ ofufe. **19** "Ugbu a, depụtaranụ onwe unu abụ
a n'akwụkwọ, kuziekwara ya ụmụ Izrel, ka ọ bụrụ ihe
akaebe m megide ha. **20** Mgbe m mere ka ha bata n'ala
ahụ m kwere nna nna ha na nkwa, ala ahụ mmiri ara ehi
na mmanụ aṅụ na-erugharị n'ime ya, mgbe ha rijukwara
afọ, baakwa ụba, ha ga-ebido ife chi ọzọ ofufe, jụ m, ma
mebikwaa ọgbụgba ndụ m. **21** Ma mgbe ọtụtụ ihe ọdachi
na ahụhụ ga-abịakwasị ha, abụ a ga-eme ka ha cheta ihe
mere nsogbu ha niile ji bịakwasị ha, n'ihi na abụ a ga-
adịgide site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. Amaara m nke ọma ugbu
a, ọ bụladị tupu ha abanye n'ala ahụ m kwere nkwa inye
ha site n'ịṅụ iyi, ụdị mmadụ ha bụ." **22** Ya mere, n'ụbọchị
ahụ, Mosis dere abụ ahụ, kuziekwara ya ụmụ Izrel. **23**
Mgbe ahụ Onyenwe anyị nyere Joshua nwa Nun iwu sị ya,
"Dị ike, nwee obi ike, ị ghaghị ịkpọbata ụmụ Izrel n'ala
ahụ m sitere n'ịṅụ iyi kwee ha na nkwa. Mụ onwe m ga-

anọnyere gị.” 24 Mgbe Mosis dechara okwu niile nke iwu
ndị a n’akwụkwọ, site na mbido ruo n’ọgwụgwụ, 25 o
nyere ndị Livayị na-ebu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị
iwu sị ha, 26 “Werenụ Akwụkwọ Iwu a tinye ya n’akụkụ
igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị Chineke unu, ka ọ bụrụ
ihe ịgba ama megide unu. 27 N’ihi na amaara m na unu
bụ ndị nnupu isi, na ndị isiike. Lee, ọ bụladị taa m nọ
ndụ n’etiti unu, unu na-enupu isi n’ebe Onyenwe anyị
nọ, unu ga-esi aṅaa ghara inupu isi mgbe m nwụrụ? 28
Kpọkọtaanụ ndị okenye unu niile, na ndị ọchịchị agbụrụ
unu niile, ka m kwupụta okwu ndị a mgbe ha na-anụ ya.
Ka m kpọkuokwa eluigwe na ụwa ka ha gbaa ama megide
ha. 29 N’ihi na amaara m na mgbe m nwụrụ, unu ga-
aghọ ndị rụrụ arụ nke ukwuu, unu ga-ewezuga onwe unu
site n’ebe iwu ndị ahụ m nyere unu dị. Amakwaara m na
n’ụbọchị ndị ahụ na-abịa, ihe ọjọọ ga-adakwasị unu, n’ihi
ihe ọjọọ niile unu mere n’ihu Onyenwe anyị nke unu ji
kpasuo ya iwe site n’ihe ndị ahụ unu ji aka unu kpụọ.” 30
Ya mere, Mosis gụpụtara okwu niile dị n’abụ a site na
mbido ruo ọgwụgwụ na ntị nzukọ ndị Izrel niile.

32 Gee ntị, gị eluigwe, nụrụ ihe m na-ekwu! Gee ntị, ụwa,
nụrụ okwu si m n’ọnụ. 2 Ka okwu m daa dịka mmiri ozuzo
ka okwu m daa dịka igirigi, ka ọ daa dịka nshansha mmiri
n’elu ahịhịa, dịka oke mmiri ozuzo n’ahịhịa na-epupụta
epupụta. 3 Aga m eto aha Onyenwe anyị toonu ịdị ukwuu
Chineke anyị! 4 Ọ bụ oke nkume ahụ, ọrụ ya zuruoke,
ụzọ ya niile ziri ezi. Chineke kwesiri ntụkwasị obi, nke
na-adịghị eme ihe ọjọọ, onye ezi omume na onye ziri
ezi ka ọ bụ. 5 Ha emerụọla onwe ha, ha abụkwaghị ụmụ

ya, ha bụ ọgbọ gbagọrọ agbagọ, ndị ụdịdị ha gbanwere
agbanwe 6 Ọ bụ otu a ka unu si emeso Onyenwe anyị
unu ndị nzuzu, ndị na-enweghị uche? Onyenwe anyị ọ
bụghị nna unu, onye kere unu, onye kpụrụ unu mee ka
unu guzosie ike? 7 Cheta ụbọchị ochie ndị ahụ gara aga,
tulee ọgbọ ndị ahụ gara aga jụọ nna gị, ọ ga-akọrọ gị. Jụọ
ndị okenye gị, ha ga-eme ka o doo gị anya. 8 Mgbe Onye
kachasị ihe niile elu nyere mba ọbụla ihe nketa nke ha,
mgbe o kesara ụmụ mmadụ, mgbe o guzobere oke ala
nye ndị niile dịka ọnụọgụgụ ụmụ Izrel si dị. 9 N'ihi na
oke Onyenwe anyị nwetara bụ ndị ya Jekọb bụ ihe nketa
e kenyere ya. 10 N'ala dị n'ọzara ka ọ chọtara ya, n'ala
tọgbọrọ n'efu, nke kpọrọ nkụ. O kpuchitere ya, lezie ya
anya, o chebere ya dịka ọ bụ mkpụrụ anya ya, 11 dịka
ugo nke na-akpọte ụmụ dị n'akwụ ya, nke na-erughari
n'elu ụmụ ya, nke na-agbasapụ nku ya ijide ha, nke na-
ebu ha na nku ya, 12 Onyenwe anyị naanị ya duru ya,
chi ala ọzọ esokwaghị ya. 13 O mere ka ọ rịkwasị n'ebe
niile dị elu nke ala ahụ, jiri mkpụrụ na-amị n'ala ubi
ahụ zụọ ya. O ji mmanụ aṅụ si na nkume zụọ ya, ya na
mmanụ si n'oke nkume, 14 na mmiri ara rahụrụ arahụ
nke igwe ehi, na mmiri ara rahụrụ arahụ nke igwe ewu na
atụrụ, na ụmụ atụrụ na mkpi gbara abụba, na oke ebule
Bashan dị ezi mma, tinyere ezi obi ọka wiiti. Ị ṅụkwara
mmanya na-agbọ ụfụfụ, nke bụ ọbara mkpụrụ vaịnị. 15
Ma Jeshurun mara abụba, ma gbaghara ụkwụ ya, ebe nri
juru ya ọnụ, o buru ibu, maa mma ile anya. Ọ hapụrụ
Chineke kpụrụ ya, jụ oke nkume ahụ, bụ Onye Nzọpụta
ya. 16 Ha sitere na chi ndị ala ọzọ ha kpasuo ekworo ya,

meekwa ka iwe wee ya n'ihi ihe arụ nke arụsị ha. **17** Ha
chụrụ aja nye ụmụ mmụọ, ndị na-abụghị Chineke, bụ
chi ndị ha na-amaghị, chi ndị ka pụtara ọhụrụ, chi ndị
ahụ nna nna ha na-atụghị ụjọ ha. **18** Ị gbakụtara Oke
Nkume ahụ mụrụ gị azụ, i chefuru Chineke ahụ mụrụ gị.
19 Onyenwe anyị hụrụ ihe dị otu a, jụ ha, n'ihi na ụmụ ya
ndị ikom na ndị inyom kpasuru ya iwe. **20** "Aga m ezo ihu
m n'ebe ha nọ," ka o kwuru, "ka m hụ ihe ọnọdụ ikpeazụ
ha ga-abụ, n'ihi na ha bụ ọgbọ gbagọrọ agbagọ, ụmụ na-
ekwesighị ntụkwasị obi. **21** Ha esitela n'ihe na-abụghị chi
kpalie ekworo m, jiri arụsị ha na-abaghị uru mee ka iwe
wee m. Mụ onwe m ga-esite na ndị na-abụghị ndị kpalie
ekworo ha, sitekwa na mba na-enweghị nghọta kpalie
iwe ya. **22** N'ihi na a mụnyela ọkụ n'ọnụma m, ọkụ ga-
enwu ruo ala mmụọ n'okpuru ụwa. Ọ ga-erepịa ụwa na
mkpụrụobi niile, ọ ga-amụnye ọkụ na ntọala ugwu ukwu
niile. **(Sheol h7585)** **23** "Aga m ekpokwasị mbibi n'elu ha,
zipụ àkụ m niile megide ha. **24** Aga m eziga ọnwụ na-
eripịa eripịa megide ha, na ịla n'iyi nke na-ebibi ebibi, na
ọrịa ọjọọ na-egbu egbu. Aga m eziga anụ ọhịa ndị ga-
eji eze tapịasịa ha, na ajụala na-akpụ akpụ n'uzuzu, nke
elo ọnwụ dị n'ọnụ ya. **25** N'okporoụzọ, mma agha ga-
eme ka ha gbara aka ụmụ, n'ime ụlọ ha, ihe oke egwu ga-
abịakwasị ha. Ụmụ okorobịa na agbọghọbịa ga-ala n'iyi, ọ
bụladị ụmụntakịrị na ndị agadi isi awọ. **26** Ekwuru m
na m ga-achụsasị ha, hichapụ ncheta ọbụla banyere ha
n'etiti ụmụ mmadụ. **27** Ma ihe banyere ịnya isi onye iro
tinyere m ụjọ n'obi, ka onye iro ghara ịghọtahie kwuo sị,
'Aka anyị ewetarala anyị mmeri, ọ bụghị Onyenwe anyị

mere ihe ndị a niile.'" 28 Ha bụ mba na-enweghị uche, ndị
na-enweghị mmụọ nghọta ọbụla n'ime ha. 29 A sịkwarị
na ha maara ihe, nwee uche nakwa ịghọta ihe ikpeazụ
ha ga-abụ. 30 Kedụ ka otu onye ga-esi chụọ otu puku
mmadụ ọsọ, kedụ ka mmadụ abụọ ga-esi chụọ iri puku
mmadụ ọsọ, ma ọ bụghị na Oke Nkume ha erefuola ha,
ma ọ bụghị na Onyenwe anyị echepụla ihu ya n'ebe ha
nọ? 31 N'ihi na nkume ha adịghị ka Nkume anyị, dịka ndị
iro anyị, n'onwe ha, jiri ọnụ ha kwuo. 32 Osisi vaịnị ha si
n'osisi vaịnị Sọdọm, na n'ubi dị na Gọmọra mkpụrụ vaịnị
ha jupụtara na nsi, ụyọkọ vaịnị ha jupụtara n'ilu ilu. 33
Mmanya vaịnị ha bụ elo agwọ, elo ajụala na-ebute ọnwụ.
34 "Nke a ọ bụghị ihe m dokọtarala chere oge, chezie ha
nke ọma n'ụlọakụ m? 35 Ọ bụ m ka ịbọ ọbọ dịrị m, aga
m akwụghachi. Mgbe oge ruru ụkwụ ha ga-agbuchapụ,
ụbọchị mbibi ha na-abịa nso, ịla n'iyi ha chị ọsọ na-
abịakwasị ha." 36 Onyenwe anyị ga-ekpe ndị ya ikpe, ọ
ga-enwe ọmịiko n'ahụ ndị ohu ya, mgbe ọ hụrụ na ike ha
nwere agwụla, mgbe otu onye na-agaghị afọdụ, ohu na
onye nwe onwe ya. 37 Ọ ga-asịkwa, "Ugbu a, olee ebe chi
niile ha nọ, bụ oke nkume ahụ ha gbabara izere ndụ n'ime
ya, 38 chi ndị ahụ riri abụba ihe ịchụ aja ha, ṅụọkwa
mmanya ha ji chụọ aja ihe ọṅụṅụ? Ha bilie bịa nyere unu
aka! Ha bụrụ ụlọ ndo nye unu!" 39 "Ugbu a, hụnụ na mụ
onwe m abụ m ya! Ọ dịghịkwa chi ọzọ dị ma ọ bụghị m.
Mụ onwe m na-eme ka a nwụọ, mụ onwe m na-eme ka a
dị ndụ. Mụ onwe m na-etipụ mmadụ ọnya, mụ onwe m
na-agwọ ya, mmadụ ọbụla apụghịkwa ịnapụta onye m
ji n'aka m. 40 Ana m eweli aka n'eluigwe na-ekwupụta

n'ịnụ iyi sị, dịka m na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi, 41
mgbe m mụrụ mma agha m na-egbu amụma, mgbe aka
m jidere mma agha ahụ n'ọnọdụ ikpe ikpe, aga m abọ
ọbọ megide ndị iro, kwụghachi ndị ahụ niile kpọrọ m asị.
42 Aga m eme ka àkụ m ṅụjuo ọbara afọ, ma mma agha
ga-ebibi anụ ahụ, ọbara ndị e gburu egbu, na nke ndị a
dọtara n'agha, na isi ndị ndu ndị iro." 43 Ṅụrịanụ ọṅụ
mba niile, unu na ndị ya, n'ihi na ọ ga-abọ ọbọ ọbara ndị
ohu ya, ọ ga-abọ ọbọ megide ndị iro ya, kpuchiere ala
ya na ndị ya mmehie ha. 44 Mosis na Joshua nwa Nun
soro bịa gụpụta mkpụrụ okwu abụ a na ntị ndị Izrel. 45
Mgbe Mosis gụpụtachara abụ a nye ndị Izrel, 46 ọ gwara
ha okwu ndị a sị, "Na-atụgharịnụ uche n'okwu niile m
kwupụtara nye unu taa, ka unu si otu a nyefeekwa ya
n'aka ụmụ unu, ka ha onwe ha lezie anya debe okwu niile
dị n'iwu ndị a. 47 N'ihi na okwu ndị a abụghị okwu efu,
ndụ unu dabeere na ha. Unu debe ha, unu ga-adị ndụ
ogologo n'ime ala ahụ unu na-aga inweta n'ofe ọzọ nke
osimiri Jọdan." 48 N'otu ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị gwara
Mosis okwu sị, 49 "Bilie ga n'ugwu Nebo nke dị n'etiti
ugwu Abarim, n'ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, leekwa
ala Kenan anya, bụ ala ahụ m na-enye ụmụ Izrel dịka
ihe nketa ha. 50 Mgbe ị hụsịrị ala a, ị ga-anwụ n'ebe ahụ
n'elu ugwu ahụ, lakwurukwa nna nna gị ha, dịka Erọn
nwanne gị si nwụọ n'ugwu Hor, lakwuru ha. 51 N'ihi na
gị na Erọn jụrụ irubere m isi n'ihu ụmụ Izrel, na mmiri
Meriba Kadesh, nke dị n'ọzara Zin, unu edoghị m nsọ
n'ihu ndị Izrel. 52 N'ihi ya, ị ga-esite n'ebe dị anya hụ ala
ahụ m na-enye ụmụ Izrel, ma ị gaghị aba n'ime ya."

33 Nke a bụ ngọzị Mosis, onye nke Chineke, jiri gọzie
ụmụ Izrel, tupu ọ nwụọ. 2 Ọ sịrị, “Onyenwe anyị si n’ugwu
Saịnaị bịa, ọ waliteere ha site n’ugwu Sia, o nwupụtara
site n’ugwu Paran Ya na igwe ndị nsọ so bịa site n’akụkụ
ndịda, site n’ala ala ugwu ahụ. 3 N’ezie, ọ bụ gị na-ahụ
ndị mmadụ ahụ n’anya, ndị nsọ ahụ niile dị gị n’aka.
N’ụkwụ gị ka ha na-ada kpọọ isiala, gị na-akụziri ha ihe,
4 iwu ahụ Mosis nyere anyị, ihe onwunwe nke ọgbakọ
Jekọb. 5 Ọ bụ ya bụ eze na Jeshurun, mgbe ndị ndu ndị
mmadụ zukọrọ ha na ebo niile nke Izrel. 6 “Ka ebo Ruben
dịrị ndụ ghara ịnwụ, ma ka ọnụọgụgụ ndị ikom ya dịrị
ole na ole.” 7 Ihe a ka o kwuru banyere Juda, “Nụrụ,
Onyenwe anyị, akwa Juda, kpọlata ya n’ebe ndị ya nọ.
Aka ya ka o ji alụrụ onwe ya ọgụ ichebe ihe o bu n’uche.
Bụụrụ ya onye inyeaka megide ndị iro ya.” 8 Banyere
Livayị o kwuru sị, “Urim na Tumim gị dịịrị ohu gị ahụ
kwesiri ntụkwasị obi. Ị nwara ya ọnwụnwa na Masa, gị na
ya sekwara okwu na mmiri Meriba. 9 Onye ahụ lere nne
na nna ya anya sị, ‘Ejighị m ha kpọrọ ihe.’ Ọ gụnyeghịkwa
ụmụnne ya dịka ndị ọ maara, ọ nabatakwaghị ụmụ nke
aka ya. Ma o debere okwu gị, cheziekwa ọgbụgba ndụ
gị. 10 Ọ na-akụziri Jekọb ikpe gị, na-akụzikwara Izrel
iwu gị. Ọ na-achụkwa aja ụda na-esi isi ụtọ n’ihu gị, na-
achụkwa aja nsure ọkụ n’ebe ịchụ aja gị. 11 Gọzie akụnụba
ya Onyenwe anyị, ka ọrụ aka ya bụrụkwa ihe na-atọ gị
ụtọ. Tijie ụkwụ ndị niile na-ebili imegide ya, tigbuo ndị
iro ya ka ha ghara inwe ike ibili ọzọ.” 12 Mosis kwuru
banyere ebo Benjamin sị, “Ka onye ahụ Onyenwe anyị
hụrụ n’anya zuru ike na-atụghị ụjọ n’ime ya. N’ihi na ọ

ga-ekpuchi ya ogologo ụbọchị niile. Ọ bụkwa n'etiti ubu
ya abụọ ka onye Onyenwe anyị hụrụ n'anya na-anọ." 13
Banyere Josef o kwuru sị, "Ka Onyenwe anyị gọzie ala ya,
ya jiri igirigi dị oke ọnụahịa nke eluigwe dị n'elu, na ogbu
mmiri dị n'okpuru ala, 14 na ihe ọma niile anyanwụ na-
eweta, na ihe ọma niile ọnwa na-ewepụta, 15 na onyinye
ọma niile si n'ugwu ukwu ochie, na ịba ụba ugwu ebighị
ebi ndị ahụ, 16 na onyinye ọma niile si n'ala na uju ya
niile, na ihuọma onye ahụ na-ebi n'ọhịa nta ahụ na-enwu
ọkụ. Ka ihe ndị a niile dịrị n'isi Josef, n'iku anya onye bụ
nwa eze, n'etiti ụmụnna ya. 17 N'ịma mma, ọ dị ka nwa
oke ehi e bụ ụzọ mụọ, mpi ya dị ka mpi ehi ọhịa. Ya ka ọ
ga-eji sọda mba niile ọ bụladị mba ndị ahụ dị na nsọtụ
ụwa. Otu a ka iri puku kwụrụ puku ndị Ifrem dị otu a ka
imerime puku ndị Manase dị." 18 Banyere Zebụlọn, o
kwuru sị, "Ṅụrịa, gị Zebụlọn, n'ọpụpụ gị, ma gị Isaka,
ṅụrịa n'ebe obibi gị. 19 Ha ga-akpọ ndị mmadụ oku n'elu
ugwu ukwuu, nọ n'ebe ahụ chụọ aja ezi omume, ha ga-
eri site n'ịba ụba nke ihe dị n'osimiri, site n'akụ nzuzo
dị n'aja." 20 Banyere Gad, o kwuru sị, "Ngọzị na-adịrị
onye ahụ na-eme ka ebe obibi Gad saa mbara. Gad na-ebi
dịka ọdụm, na-adọkapụ aka maọbụ isi. 21 Ọ họọrọ ala
nke kachasị mma nye onwe ya; oke ruuru onyendu ka e
wepụrụ dobere ya. Mgbe ndị ndu ndị mmadụ zukọrọ, o
mezuru ezi ihe dị Onyenwe anyị n'obi, na ikpe ya niile
banyere Izrel." 22 Banyere Dan, o kwuru sị, "Dan bụ
nwa ọdụm, onye na-esi na Bashan mapụta." 23 Banyere
Naftalị, o kwuru sị, "Naftalị bụ onye njupụta nke ihuọma
Onyenwe anyị dịrị, o jupụtakwara na ngọzị ya, ọ ga-eketa

akụkụ ndịda nke iyi ukwu." **24** Banyere Asha, o kwuru sị,
"Onye a gọziri karịchasịa n'ụmụ ndị ikom ka Asha bụ, ka
ihe banyere ya tọọ ụmụnna ya ụtọ, ka o jirikwa mmanụ
saa ụkwụ ya. **25** Ihe mkpọchi nke ọnụ ụzọ ama gị ga-abụ
bronz na igwe, dịka ụbọchị ndụ gị niile si dị, otu a ka ịdị
ike gị ga-adị. **26** "O nweghị onye dịka Chineke Jeshurun,
onye na-agba eluigwe dịka ịnyịnya ịbịa inyere gị aka,
onye na-agba igwe ojii dịka ịnyịnya n'ịdị ukwuu ya. **27**
Chineke ebighị ebi bụ ebe mgbaba gị. N'okpuru gị ka
aka ebighị ebi ya dị. Ọ ga-esite n'ihu gị chụpụ ndị iro gị,
kwuokwa sị, 'Bibie ha!' **28** Ya mere Izrel ga-ebi naanị ya
n'udo, isi iyi mmiri Jekọb dị chịm, n'ala ahụ jupụtara na
mkpụrụ ubi na mmanya ọhụrụ ebe igirigi nke eluigwe
na-ada. **29** Onye a gọziri agọzi ka ị bụ, gị Izrel, onye dị
ka gị ndị Onyenwe anyị zọpụtara? Ọ bụ ọta gị na onye
inyeaka gị, na mma agha gị dị ebube. Ndị iro gị ga-eji
egwu daa n'ihu gị, ị ga-azọdakwa ebe ha niile dị elu."

34 Mgbe ahụ, Mosis sitere na mbara ala Moab rigoruo
n'elu n'ugwu Nebo, ruo n'elu Pisga, nke dị na ncherita
ihu Jeriko. N'ebe ahụ Onyenwe anyị mere ka ọ hụ ala
ahụ niile anya site na Gilead ruo Dan; **2** ya na ala Naftalị
niile n'oke ala Ifrem, na nke Manase, na ala Juda niile ruo
n'osimiri Mediterenịa. **3** Mosis hụkwara ala Negev, na
akụkụ ala ahụ niile dị site na Ndagwurugwu Jeriko, obodo
nkwụ, ruo Zoa. **4** Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Mosis
sị ya, "Nke a bụ ala ahụ m sitere n'ịṅụ iyi kwee Ebraham,
Aịzik na Jekọb nkwa mgbe m kwuru sị, 'Aga m enye ya
ụmụ ụmụ gị.' Ugbu a emeela m ka i jiri anya gị hụ ya
ma ị gaghị agabiga banye n'ime ya." **5** Ya mere, Mosis,

onyeozi Onyenwe anyị nwụrụ n’ebe ahụ, n’ala Moab, dịka
Onyenwe anyị kwuru. 6 Onyenwe anyị liri ya na Moab,
na ndagwurugwu chere ihu na Bet-Peoa, ma ruo taa, ọ
dịghị onye ọbụla maara ebe ili ya dị. 7 Mosis gbara narị
afọ na iri afọ abụọ mgbe ọ nwụrụ, ma n’oge ahụ ike ka
dị ya n’ahụ, anya ya na-ahụkwa ụzọ nke ọma. 8 Ụmụ
Izrel ruru ụjụ n’ihi Mosis, iri ụbọchị atọ n’obosara ala
Moab, tutu ruo mgbe oge iru ụjụ na ịkwa akwa gasịrị. 9
Joshua nwa Nun, jupụtara na mmụọ amamihe, n’ihi na
Mosis ebikwasịla ya aka n’isi. Ya mere, ụmụ Izrel ṅara
Joshua ntị, gbasookwa iwu niile Onyenwe anyị nyere ha
site n’ọnụ Mosis. 10 Ọ dịbeghị onye amụma ọzọ pụtarala
n’ala Izrel niile, nke dịka Mosis, onye ya na Onyenwe anyị
kparịtara ụka ihu na ihu, 11 onye mere ihe ịrịbama ndị a
niile, rụọkwa ọrụ ebube niile nke Onyenwe anyị ziri ya ka
o mee n’Ijipt, n’ihu Fero, na ndị ozi ya niile, nakwa n’ala
ahụ niile. 12 N’ihi na o nwebekwaghị onye ọzọ gosirila ike
dị oke egwu, maọbụ rụọ ọrụ dị oke egwu ụdị nke Mosis
rụrụ n’ihu ndị Izrel niile.

Joshua

1 Mgbe Mosis, bụ odibo Onyenwe anyị nwụrụ, Onyenwe
anyị gwara Joshua nwa Nun, onye na-enyere Mosis aka
okwu sị, 2 "Mosis, odibo m anwụọla. Ugbu a, jikere onwe
gị, meekwa ka ndị m jikere ịgafe ofe ọzọ nke osimiri
Jọdan, ịbanye n'ala ahụ m na-aga inye ha, bụ ndị Izrel. 3
Ana m agwa gị ihe m gwara Mosis mgbe ọ dị ndụ sị, Ebe
ọbụla unu ga-azọkwasị ụkwụ unu n'ala, ala ahụ ga-abụ
nke unu. 4 Oke ala unu ga-abụ site n'ọzara dị na ndịda
ruo Lebanọn, ma site n'iyi ukwu Yufretis, tinyere ala niile
nke ndị Het, ruo n'osimiri ukwu ahụ dị n'ọdịda anyanwụ.
5 Ọ dịghị onye ọbụla pụrụ iguzo imegide gị ụbọchị niile
nke ndụ gị. Aga m anọnyere gị dịka m si nọnyere Mosis.
Agaghị m ahapụ gị aka. Agaghị m agbakụtakwa gị azụ. 6
Dịrị ike, nweekwa ume, n'ihi na ị ga-abụ onye ga-edu ndị
a iketa ala ahụ m ṅụrụ n'iyi inye nna nna ha ochie. 7
"Naanị dịrị ike, nweekwa ume. Lezie anya ime ihe niile
Mosis bụ odibo m nyere gị n'iwu. Ewezugala onwe gị na
ya gaa aka nri maọbụ aka ekpe, ka ihe si otu a gaara gị
nke ọma n'ebe ọbụla ị na-aga. 8 Esitela n'ọnụ gị wezuga
ihe dị n'Akwụkwọ Iwu a. Kama na-atụgharị uche gị na ya
ehihie na abalị, ka i si otu a lezie anya imezu ihe niile e
dere n'ime ya. Mgbe ahụ ị ga-aba ụba, ihe ga-agakwara gị
nke ọma. 9 Ọ bụ na m enyebeghị gị iwu sị gị, Nwee obi
ike, dịrịkwa ike! Wezuga ụjọ niile na ịda mba nke obi.
Cheta na mụ, bụ Onyenwe anyị Chineke gị, nọnyeere gị
ebe ọbụla ị na-aga." 10 Mgbe ahụ, Joshua nyere ndịisi
Izrel niile iwu sị ha, 11 "Jegharịanụ n'etiti ebe obibi ụmụ
Izrel gwa mmadụ niile okwu sị ha 'Dozierenụ onwe unu

ihe unu ga-eri n'ụzọ, n'ihi na n'ime ụbọchị atọ, anyị ga-
agafe osimiri Jọdan, imeri na inweta ala ahụ Onyenwe
anyị bụ Chineke na-enye unu.'" **12** Joshua kpọkọtara
ndịisi ebo Ruben, na Gad, na ọkara ebo Manase, gwa
ha okwu sị, **13** "Chetanụ iwu ahụ Mosis odibo Onyenwe
anyị nyere unu, mgbe ọ sịrị, 'Onyenwe anyị Chineke
unu na-enye unu izuike. O nyekwala unu ala a.' **14** Kama
ndị nwunye unu, na ụmụntakịrị unu, na anụ ụlọ unu,
ga-anọ n'ala a dị n'ọwụwa anyanwụ nke Mosis nyere
unu. Ma ndị agha unu, ndị jikeere ejike, ga-eduru ndị
Izrel ndị ọzọ gafee osimiri Jọdan inyere ụmụnna ha aka,
15 tutu ruo mgbe Onyenwe anyị Chineke unu nyere ha
izuike, dịka o si nye unu, na tutu ruo mgbe ha nwetara
ala niile bụ nke Onyenwe anyị Chineke unu ga-enye ha.
Mgbe nke a mezuru, unu ga-alaghachi azụ, nweta ala
ahụ Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere unu n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan." **16** Mgbe ahụ, ha zara
Joshua, "Ihe ọbụla nke ị nyere anyị n'iwu anyị ga-eme
ha, ebe ọbụla i zigara anyị ka anyị ga-aga. **17** Anyị ga-
ege gị ntị dịka anyị si gee Mosis ntị. Ka Onyenwe anyị
Chineke gị nọnyere gị dịka o si nọnyere Mosis. **18** Onye
ọbụla nupuru isi n'iwu i nyere anyị, ọ ga-anwụ. Naanị
dịrị ike, nweekwa obi ike."

2 Joshua nwa Nun sitere na Shitim zipụ ndị nnyopụta
abụọ na nzuzo sị ha, "Gaanụ leta otu ihe si aga n'ala ahụ,
karịsịa n'obodo Jeriko." Ha gara n'obodo ahụ baa n'ụlọ
nwanyị akwụna aha ya bụ Rehab nọọ ọnọdụ n'ebe ahụ. **2**
Ma otu onye gwara eze Jeriko okwu sị, "Lee, ụfọdụ ụmụ
ndị ikom Izrel batara obodo a n'abalị inyochapụta ala

anyị.” 3 Mgbe eze Jeriko nụrụ okwu a, o zigaara Rehab ozi
sị, “Kpọpụta ndị ikom ahụ batara n’ụlọ gị n’ihi na ha bịara
iledo ala anyị.” 4 Ma nwanyị ahụ zoro mmadụ abụọ ahụ.
Mgbe ndị ahụ e ziri ozi bịarutere, ọ gwara ha okwu sị, “Ọ
bụ eziokwu na ndị ikom ahụ bakwutere m, ma amaghị
m ebe ha si bịa. 5 Ma ha apụọlarị. Ha hapụrụ obodo a
mgbe a na-achọ imechi ọnụ ụzọ ama, n’oge ọchịchịrị
bidoro ịgba. Amaghị m ebe ha gara. Ma, n’uche m, ọ bụrụ
na unu achụso ha ọsọ ọsịịsọ unu nwere ike ijide ha.” 6
(N’eziokwu ọ bụ Rehab n’onwe ya mere ka mmadụ abụọ
ahụ rigoro n’elu ụlọ ebe o zoro ha n’okpuru ahịhịa flakisi
ọ wụsara n’ebe ahụ.) 7 Ya mere, ndị ikom ahụ pụrụ na-
achụ ndị nnyopụta ahụ n’akụkụ ụzọ gara ngabiga Jọdan.
Ma ngwangwa ha pụrụ, e mechiri ọnụ ụzọ ama e si abata
obodo ahụ. 8 Ma tupu ndị nnyopụta ahụ edina ala ịrahụ
ụra n’abalị ahụ, Rehab rịgokwuru ha, 9 gwa ha sị, “Ama m
na Onyenwe anyị enyela unu ala a, marakwa na oke ụjọ
nke egwu unu adakwasịla anyị, nke mere na ndị niile bi
n’ime ala a na-agbaze n’egwu n’ihi unu, 10 n’ihi na anyị
anụla otu Onyenwe anyị si mee ka mmiri dị n’Osimiri
Uhie taa n’ihi unu, mgbe unu si n’Ijipt pụta. Anyị nụkwara
ihe unu mere Saịhọn, na Ọg, bụ eze abụọ ndị Amọrị, ndị
bi n’ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan, otu unu si bibie ha,
gbuchapụ ndị niile bi n’ala ahụ. 11 Ma mgbe anyị nụrụ
ihe ndị a, obi anyị gbazere n’ihi ụjọ, mmụọ onye ọbụla
dara mba n’ihi unu, n’ihi na Onyenwe anyị Chineke unu
bụ Chineke n’eluigwe na n’ụwa. 12 “Ugbu a, ebe ọ bụ na
m emeelara unu ebere, jirinụ Onyenwe anyị ṅụọrọ m iyi
na unu ga-emere ezinaụlọ m ebere. Gosinụ m ihe ịrịbama

n'eziokwu, **13** na unu ga-emekwa ka ndụ nna m, na nne
m, na ụmụnne m ndị ikom na ndị inyom, na ndị ezinaụlọ
ha niile dịrị, na unu ga-anapụta anyị site n'ọnwụ." **14** Ndị
ikom ahụ kwere ya nkwa sị, "Ndụ anyị lara ndụ unu. Ọ
bụrụ na ị gbaghị anyị ama, anyị ga-egosi gị obi ebere na
ikwesi ntụkwasị obi mgbe Onyenwe anyị ga-enye anyị
ala a." **15** Ụlọ Rehab dị n'akụkụ mgbidi obodo ahụ. O ji
ụdọ site na oghereikuku wedata ndị ikom abụọ ahụ. **16** Ọ
gwakwara ha sị, "Gbalaganụ n'ugwu, zoonụ onwe unu
n'ebe ahụ ụbọchị atọ, tutu ndị ahụ na-achọ unu alaghachi
azụ. Mgbe ahụ, unu nwere ike ịpụta laghachi ebe unu si
bịa." **17** Ndị ahụ gwara ya sị, "Iyi a i mere ka anyị ṅụọ
agaghị adị ire megide anyị, **18** ma ọ bụrụ na n'ụbọchị ahụ
anyị ga-abata ala a, i wereghị ụdọ ahụ na-acha uhie uhie
kenye ya na oghereikuku i si wedata anyị, ma ọ bụrụkwa
na ịkpọbataghị n'ụlọ gị nna gị, na nne gị, na ụmụnne
gị ndị ikom, na ndị ezinaụlọ gị niile. **19** Ọ bụrụ na onye
ọbụla esite n'ụlọ gị pụọ n'ezi, ọbara ya agaghị adị anyị
n'isi, anyị agaghị abụkwa ndị ikpe mara. Ma ikpe ọmụma
dịrị anyị ma ọ bụrụ n'ihe ọbụla emee onye ọbụla gị na ya
so nọdụ n'ime ụlọ. **20** Ma ọ bụrụ na ị gbaa anyị ama, ọ
dịkwaghị iwu ji anyị imezu iyi a i mere ka anyị ṅụọrọ
gị." **21** Rehab zara sị ha, "Dịka okwu niile unu kwuru si
dị, otu a ka ọ ga-adị." O zilagara ha. Ha pụkwara gaara
onwe ha. Ma Rehab kekwasịrị ụdọ uhie uhie ahụ n'ọnụ
oghereikuku ụlọ ya. **22** Ndị ikom abụọ ahụ gara zoo onwe
ha n'ugwu ahụ. Ha nọrọ ụbọchị atọ n'ebe ahụ dịka Rehab
gwara ha, tutu ndị ahụ na-achụ ha laghachiri n'obodo
Jeriko. Ndị a chọọrọ ha gaa ebe niile, n'okporoụzọ niile,

ma ha ahụghị ha.
23 Emesịa, mmadụ abụọ ahụ e zipụrụ
iledo ala ahụ anya sitere n’ebe ha zoro onwe ha rịpụta,
gafee osimiri Jọdan, laghachi n’ebe ụmụ Izrel nọ. Ha bịara
kọọrọ Joshua nwa Nun otu ha si gaa ije ha.
24 Ha gwara
Joshua sị, “N’ezie, Onyenwe anyị enyela anyị ala ahụ
niile, n’ihi na ndị niile bi n’ala ahụ na-atụ anyị ụjọ.”
3 N’isi ụtụtụ, Joshua na ụmụ Izrel niile hapụrụ Shitim
bịaruo n’akụkụ osimiri Jọdan, maa ụlọ ikwu n’ebe ahụ.
N’ebe a ka ha nọ chere tutu ruo mgbe ha ga-agafe.
2
Mgbe ụbọchị atọ gasịrị, ndịisi ụmụ Izrel gabigara jegharịa
n’etiti ọmụma ụlọ ikwu ahụ,
3 nye ha iwu sị, “Mgbe unu
hụrụ igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị Chineke unu, ka
ndị nchụaja, ụmụ Livayị, bulitere ya, unu onwe unu ga-
esi n’ebe unu nọ bilie soro ha n’azụ.
4 Ma a ga-enwe oke
n’etiti unu na ha, ihe dịka otu kilomita site n’ebe igbe
ọgbụgba ndụ ahụ dị. Unu agaghị abịaru ya nso. Nke a
bụ maka ị mara ụzọ unu ga-eso, n’ihi na unu esibeghị
n’ụzọ a gaa ije mbụ.”
5 Joshua gwara ndị Izrel sị, “Doonụ
onwe unu nsọ, n’ihi na echi ka Onyenwe anyị ga-eme oke
ihe ebube dị iche iche n’etiti unu.”
6 Joshua gwara ndị
nchụaja sị ha, “Bulienụ igbe ọgbụgba ndụ ahụ, gabiga
n’ihu ndị Izrel.” Ha buliri igbe ọgbụgba ndụ ahụ, bido
ịga n’ihu ụmụ Izrel.
7 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara
Joshua sị, “Taa, ka m ga-amalite ime ka ị dị ukwuu n’anya
ụmụ Izrel niile, ka ha niile mata na dịka m si nọnyere
Mosis, otu a ka m ga-esi nọnyere gị.
8 Ị ga-enye ndị
nchụaja bụ ndị na-ebu igbe ọgbụgba ndụ iwu si, ‘Mgbe
unu ruru n’ọnụ mmiri osimiri Jọdan, banyekwanụ gaa
guzo n’ime osimiri ahụ.’”
9 Mgbe ahụ, Joshua gwara

ụmụ Izrel niile sị, "Bịanụ nso, bịanụ nụrụ okwu niile
nke Onyenwe anyị Chineke unu. 10 Otu a ka unu ga-esi
mata n'ezie na Chineke dị ndụ nọ n'etiti unu, unu ga-
amatakwa na ọ ghaghị ịnapụ ndị Kenan, na ndị Het, na
ndị Hiv, na ndị Periz, na ndị Gigash, na ndị Amọrait, na
ndị Jebus ala ha n'ihu unu. 11 Lee, igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị, Onyenwe ụwa niile ga-agabiga n'ihu unu
banye n'ime Jọdan. 12 Ugbu a sitenụ n'ebo Izrel niile
họpụta ndị ikom iri na abụọ, site n'ebo ọbụla otu onye.
13 Ngwangwa ndị nchụaja bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị, Onyenwe ụwa niile zọnyere ụkwụ na Jọdan, mmiri
Jọdan nke si n'ebe elu ya na-arịdata ga-akwụsị ịsọ, guzoro
dịka mgbidi." 14 Ya mere, mgbe ndị Izrel sitere n'ụlọ
ikwu ha bilie njem ịgabiga osimiri Jọdan, ndị nchụaja
bụ igbe ọgbụgba ndụ buuru ha ụzọ na-aga ha n'ihu. 15
N'oge owuwe ihe ubi ọbụla, osimiri Jọdan na-etoju etoju,
sọjukwaa akụkụ ya niile. Ma ngwangwa ndị nchụaja bu
igbe ọgbụgba ndụ a bịaruru nso zọnye ụkwụ ha n'ọnụ
mmiri Jọdan, 16 mmiri si n'elu elu osimiri ahụ kwụsịrị
ịsọ, ọ gara elu tụkọta onwe ya dịka mgbidi n'ebe dị anya,
n'obodo a na-akpọ Adam, nke dị nso obodo Zaretan. Ebe
mmiri nke na-eruda na-asọbanye osimiri Araba, ya bụ,
osimiri Nnu kwụsịrị ịsọ kpamkpam. Ya mere, ndị Izrel
gabigara na ncherita ihu Jeriko. 17 Ndị nchụaja bu igbe
ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị guzoro n'ala akọrọ n'etiti
Jọdan, Izrel niile gabigakwara tutu ruo mgbe mba ahụ
niile gafesịrị n'ala akọrọ.

4 Mgbe mba ahụ niile gafesịrị osimiri Jọdan, Onyenwe
anyị gwara Joshua okwu sị ya, 2 "Site n'etiti ndị ụmụ Izrel

họpụta ndị ikom iri na abụọ, otu onye site n'ebo ọbụla, **3**
ka onye ọbụla n'ime ha site n'ebe ahụ ndị nchụaja guzoro
n'etiti osimiri Jọdan buputa otu nkume, otu nkume, gwa
ha ka ha debe nkume ndị a ha buputara n'ebe unu ga-anọ
ọnọdụ abalị taa." **4** Ya mere, Joshua kpọrọ ndị ikom iri na
abụọ ndị ahụ, ndị ọ họpụtara, site n'etiti ndị Izrel, otu
onye site n'ebo ọbụla, **5** Ọ gwara ha sị, "Sitenụ n'etiti
osimiri Jọdan, ebe ndị bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị Chineke unu guzoro, buputa nkume. Onye ọbụla
n'ime unu ga-ebuputa otu nkume, tụkwasị n'ubu ya, dịka
ọnụọgụgụ ebo Izrel niile si dị, **6** ka ha bụrụ ihe ịrịbama
n'etiti unu. N'oge dị n'ihu, mgbe ụmụ unu ga-ajụ unu
ajụjụ sị, 'Gịnị bụ isi ogidi nkume a dị n'ebe a?' **7** Unu ga-
asịkwa ha, 'Ọ bụ ihe na-echetara anyị otu osimiri Jọdan si
kwụsị ịsọ, mgbe ndị bụ igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị
zọnyere ụkwụ ha n'osimiri ahụ.' Nkume a ga-abụkwara
ụmụ Izrel niile ihe ncheta ruo mgbe ebighị ebi." **8** Ụmụ
Izrel mere dịka Joshua gwara ha. Ha buputara nkume iri
na abụọ site n'etiti osimiri Jọdan, dịka Onyenwe anyị si
nye Joshua n'iwu sị na otu onye, n'ebo Izrel ọbụla, ga-
ebuputa otu nkume. Ha buuru nkume iri na abụọ ndị
ahụ gaa n'ebe ha nọrọ ọnọdụ abalị, debe ha n'ebe ahụ. **9**
Joshua n'onwe ya kwa ji nkume iri na abụọ ahụ nke si
n'etiti osimiri Jọdan wuo ogidi ịrịbama, n'ebe ahụ ndị
nchụaja bu igbe ọgbụgba ndụ ahụ guzoro. Ha dịkwa n'ebe
ahụ ruo taa. **10** Ndị nchụaja, ndị bụ igbe ọgbụgba ndụ ahụ,
guzoro n'etiti osimiri Jọdan, tutu ruo mgbe e mezuru iwu
ahụ niile Onyenwe anyị nyere Joshua site n'ọnụ Mosis.
Mgbe ahụ kwa, ndị Izrel mere ngwangwa gafee osimiri

Jọdan. 11 Ngwangwa ha niile gafetasịrị, igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị na ndị nchụaja gafetakwara n'akụkụ
nke ọzọ, ka ndị mmadụ na-ele ha anya. 12 Ndị agha ụmụ
Ruben, na ụmụ Gad, na ọkara ebo Manase, buuru ụmụ
Izrel niile ụzọ gafee, idu ha n'agha, dịka Mosis nyere ha
n'iwu. 13 Ndị agha ọnụọgụgụ ha ruru iri puku anọ, ndị
jikeere nke ọma ibu agha, duuru ebo ndị ọzọ, gafere n'ihu
Onyenwe anyị bata n'obosara ala Jeriko maka ibu agha. 14
Ụbọchị ahụ bụ ụbọchị Onyenwe anyị buliri Joshua elu nke
ukwuu n'ihi na o mere Joshua ka ọ dị ukwuu n'anya ndị
Izrel niile, si otu a mee ka ha tụọ ya egwu nke ukwuu dịka
ha si tụọ Mosis egwu, ma sọpụkwara ya ụbọchị niile nke
ndụ ya. 15 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Joshua okwu
sị, 16 "Nye ndị nchụaja, ndị bu igbe ọgbụgba ndụ ahụ iwu
ka ha si n'osimiri Jọdan pụta." 17 Ya mere Joshua nyere
ndị nchụaja iwu sị ha, "Sitenụ n'osimiri Jọdan pụta." 18
Mgbe ndị nchụaja bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị
ahụ si n'osimiri Jọdan rịpụta, dịka ọbụ ụkwụ ha na-emetụ
n'ala akọrọ, mmiri osimiri ahụ sọghachiri n'ọnọdụ ya
ruchie akụkụ ya niile, ka ọ dị na mbụ. 19 Ihe ịrịbama a
mere n'ụbọchị nke iri, n'ọnwa nke mbụ. N'ụbọchị ahụ ka
ndị Izrel niile gafere osimiri Jọdan, gaa maa ụlọ ikwu
ha na Gilgal, ebe dị n'ọwụwa anyanwụ obodo Jeriko. 20
Nkume iri na abụọ ahụ ha si n'osimiri Jọdan buputa, ka
Joshua guzobere na Gilgal. 21 Ọ sịrị ndị Izrel, "N'oge dị
n'ihu, mgbe ụmụ unu ga-ajụ ndị bụ nna ha ajụjụ sị, 'Gịnị
ka nkume ndị a pụtara, Gịnịkwa ka ha na-egosi?' 22 Gwa
ha, 'Izrel gafere osimiri Jọdan n'ala akọrọ.' 23 N'ihi na
Onyenwe anyị bụ Chineke unu mere ka osimiri Jọdan

takpọọ n'ihu unu tutu ruo mgbe unu gafesịrị n'ofe nke
ọzọ. Onyenwe anyị Chineke unu mere osimiri Jọdan ihe o
mere osimiri Uhie mgbe o mere ka osimiri Uhie takpọọ
n'ihu anyị, tutu ruo mgbe anyị gafesịrị n'ofe ya nke ọzọ.
24 O mere ihe ndị a niile ka ndị niile bi n'elu ụwa mata na
aka Onyenwe anyị dị ike. O mekwara ya ka unu onwe unu
tụọ egwu Onyenwe anyị Chineke unu, mgbe niile."
5 Mgbe ndị eze ndị Amọrait niile, ndị bi n'ofe ọzọ nke
osimiri Jọdan, n'akụkụ ọdịda anyanwụ, na ndị eze ndị
Kenan niile bi n'akụkụ oke osimiri Mediterenịa, nụrụ na
Onyenwe anyị emeela ka osimiri Jọdan takpọọ n'ihu ụmụ
Izrel, ruo mgbe anyị niile gafesịrị, obi lọrọ ha mmiri. Ọ
dịkwaghị ike ọbụla fọdụụrụ ha iguzo n'ihu ụmụ Izrel. 2
Ma n'oge ahụ, Onyenwe anyị gwara Joshua okwu sị ya,
"Jiri nkume mee mma ị ga-eji bie ụmụ Izrel niile ugwu
ọzọ." 3 Ya mere, Joshua ji nkume mee mma ntakịrị e ji
bie ụmụ Izrel niile ugwu. Ebe a nọ bie ụmụ Izrel ugwu bụ
ebe a na-akpọ Gibịat Haaralot. 4 Nke a bụ ihe mere o
ji mee otu a: Ndị ikom niile si n'Ijipt pụta, ndị tozuru
ije agha, nwụrụ n'ụzọ, n'ime ọzara, mgbe ha hapụchara
Ijipt. 5 Mgbe ụmụ Izrel niile si Ijipt pụta, e biri ndị nwoke
niile nọ n'etiti ha ugwu. Ma n'ime iri afọ anọ ahụ ha na-
awagharị n'ọzara, o nweghị ụmụ ha ndị nwoke a mụrụ
n'oge a e biri ugwu. 6 Ndị Izrel niile awagharịala n'ọzara
iri afọ anọ tutu ruo mgbe ndị ikom niile toruru ije agha,
bụ ndị hapụrụ Ijipt nwụchara, ebe ọ bụ na ha jụrụ irubere
Onyenwe anyị isi. N'ihi na Onyenwe anyị ṅụrụ iyi sị ha na
ha agaghị ahụ ala ahụ anya, bụ ala ahụ o kwere nna nna
ha na nkwa, inye anyị, ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ

na-eru na ya. 7 Onyenwe anyị mere ka ụmụ ndị nnupu
isi a mụtara nọchie anya ha. Ọ bụkwa ndị a ka Joshua
biri ugwu, n'ihi na tutu ruo ugbu a, e bibeghị ha ugwu.
8 Mgbe e bizuru mba niile ahụ ugwu, ha nọdụrụ n'ebe
ahụ ha mara ụlọ ikwu tutu ọnya obibi ugwu ha alaa. 9
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Joshua okwu sị, "Taa,
ewezugala m site n'ebe unu nọ ihe nkọcha nke ya na
Ijipt so." N'ihi nke a, ha kpọrọ ebe ahụ Gilgal. Ọ bụkwa
aha ya ruo taa. 10 Mgbe ụmụ Izrel mara ụlọ ikwu ha na
Gilgal n'ala ihe n'adịghị nke Jeriko, ha mere Mmemme
Ngabiga n'uhuruchi nke ụbọchị iri na anọ nke ọnwa ahụ.
11 N'ụbọchị sotere ụbọchị ngabiga, n'otu ụbọchị ahụ, ha
riri ụfọdụ ihe ubi nke ala Kenan. Ọ bụ achịcha a na-ejighị
ihe na-eko achịcha mee, na ọka ahụrụ n'ọkụ ka ha tara.
12 Mánà kwụsịkwara n'echi ya mgbe ha riri nri sitere
n'ala ahụ. Ụmụ Izrel ahụkwaghị mánà anya ọzọ, ma n'afọ
ahụ ha riri ihe omume ubi si n'ala Kenan. 13 Mgbe Joshua
nọ nso obodo Jeriko, o weliri anya ya elu hụ otu nwoke ka
o guzo n'ihu ya. Nwoke a mịpụtara mma agha ya jide ya
n'aka ya. Joshua jekwuru ya jụọ ya sị ya, "Ị dịnyeere anyị
ka ị dịnyeere ndị iro anyị?" 14 Nwoke ahụ zaghachiri ya
sị, "Ọ dịghị onye m dịnyeere, kama abịara m ugbu a dịka
ọchịagha usuu ndị agha Onyenwe anyị." Joshua dara n'ala
kpuo ihu ya n'ala kpọọ isiala nye ya, sị ya, "Ejikerela m
ime ihe ọbụla i nyere n'iwu. Onyenwe m, gịnị ka ị chọrọ
ka m mee?" 15 Ọchịagha usuu ndị agha Onyenwe anyị
zara sị Joshua, "Yipụ akpụkpọụkwụ gị, n'ihi na ebe ahụ i
guzo bụ ala dị nsọ." Joshua mere dịka ọ gwara ya.

6 Ma e mechiri ọnụ ụzọ e si abata Jeriko nke ọma, n’ihi
ụmụ Izrel. Ọ dịghị onye ọbụla na-apụ n’ezi, ọ dịghịkwa
onye na-abata n’ime ya. 2 Ma Onyenwe anyị gwara Joshua
sị, “Lee, enyefela m obodo a bụ Jeriko, ya na eze ya, na
ndị dị ike ibu agha nọ n’ime ya, n’aka gị. 3 Gị na ndị
agha gị zọọnụ ije gburugburu obodo a. Unu ga-ejeghari
gburugburu mgbidi obodo a otu ugbo n’ụbọchị. Unu ga-
esi otu a jeghariạ ụbọchị isii. 4 Ndị nchụaja asaa, ndị
ga-eji opi mpi ebule asaa ga-ebu ụzọ gawa n’ihu. Ndị
nchụaja ndị ọzọ ga-ebu igbe ọgbụgba ndụ. N’ụbọchị nke
asaa, unu ga-agba obodo ahụ gburugburu ugboro asaa.
Mgbe unu na-eme nke a, ndị nchụaja asaa ahụ ga na-
afụ opi mpi ebule ha. 5 Emesịa, ndị nchụaja ga-afụsi opi
ahụ ike otu ugbo ọzọ, ha ga-afụ ya ka ọ daa ụda nke
ukwu. Mgbe mmadụ niile nụrụ ụda opi a, ha niile ga-
eti mkpu nke ga-ada ezi ụda. Nke a ga-eme ka mgbidi
obodo ahụ daa. Mgbe ahụ, onye agha ọbụla ga-esite n’ebe
ọbụla ọ nọ banye n’ime obodo ahụ.” 6 Ya mere, Joshua
nwa Nun kpọrọ ndị nchụaja sị ha, “Burunu igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị ahụ, ka ndị nchụaja asaa n’ime unu
werekwa opi mpi ebule buru ụzọ na-aga n’ihu ya.” 7
Mgbe ahụ Joshua nyere ndị Izrel iwu sị ha, “Zọlịenụ
ije! Gbaanụ obodo a gburugburu, ka ndị agha na-aga
n’ihu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị.” 8 Mgbe Joshua
gwachara ndị Izrel okwu, ndị nchụaja asaa ahụ bu opi ike
n’aka ha, n’ihu Onyenwe anyị, gafere n’ihu na-afụ opi
ike ha. Ndị bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị sochiri
ha azụ. 9 Ndị agha na-aga n’ihu ndị nchụaja bụ ndị na-
afụ opi ike, ebe ndị agha ndị ọzọ na-esote igbe ọgbụgba

ndụ n’azụ. N’oge a niile ha na-azọ ije, ndị na-afụ opi
ike gara n’ihu na-eme nke a. 10 Ma Joshua nyere ndị
Izrel iwu sị ha, “Unu emela mkpọtụ agha ọbụla, maọbụ
kwee ka anụ olu unu, maọbụ kwuo okwu ọbụla, tutu ruo
ụbọchị m ga-asị unu tie mkpu. Mgbe m nyere unu iwu
a, tienụ ezi mkpu.” 11 Ya mere, e buuru igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị ahụ jeghariạ obodo ahụ gburugburu
otu ugboro n’ụbọchị ahụ. Mgbe ha mesịrị nke a, onye
ọbụla laghachiri n’ebe ụlọ ikwu ya dị rahụ ụra abalị. 12
Joshua biliri n’isi ụtụtụ echi ya, ndị nchụaja bulikwara
igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. 13 Ndị nchụaja asaa
ahụ bu opi ike asaa ndị ahụ, na-aga n’ihu igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị, na-afụ opi ike ha na-esepụghị aka.
Ndị agha nọ n’ihu ha, ebe ndị nche na-eso ndị bu igbe
ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị n’azụ, n’oge niile a a na-afụ
opi ike ndị a na-esepụghị aka. 14 N’ụbọchị nke abụọ, ha
gbara obodo ahụ gburugburu otu ugboro, laghachikwa
n’ụlọ ikwu ha. Otu a ka ha mere ruo n’ụbọchị nke isii. 15
Ma n’isi ụtụtụ ụbọchị nke asaa, ha bilitere mgbe chi na-
abọbeghị, gbaa obodo ahụ gburugburu ugboro asaa dịka
ha na-eme. Ma ọ dị iche n’ụbọchị ahụ, bụ naanị na ha
gbara obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. 16 O ruo, n’oge
njegharị nke ugboro asaa ahụ, mgbe ndị nchụaja asaa ndị
a fụsiri opi ike asaa ndị ahụ ike kariạ, ka Joshua gwara ndị
Izrel sị ha, “Tienụ mkpu! N’ihi na Onyenwe anyị enyela
unu obodo a! 17 Gbuonụ ihe niile na-eku ume ndụ, n’ihi
na obodo a na ihe niile dị n’ime ha bụ ihe e doro nsọ nye
Onyenwe anyị. Ma ọ bụ naanị Rehab, nwanyị akwụna
ahụ ka unu ga-ahapụ ndụ, ya na ndị ọbụla nọ n’ụlọ ya.

N'ihi na o zoro ndị anyị zigara inyochapụta obodo ahụ.
18 Ma unu onwe unu, wezuganụ onwe unu pụọ n'ebe ihe
ndị a kwadoro mbibi dị, ka unu gharakwa iweta ịla n'iyi
nye onwe unu site na iwere ihe ọbụla n'ime ha. Ma ọ
bụghị otu a, unu ga-eme ka mbibi dakwasị ụlọ ikwu ụmụ
Izrel niile. 19 Ma ihe niile e ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ, na
ihe niile e ji bronz na igwe kpụọ, ka a ga-edo iche nye
Onyenwe anyị. A ga-ewebata ha n'ụlọakụ Onyenwe anyị."
20 Mgbe ụda opi ike ahụ dasiri ike, ndị agha tiri mkpu, na
ụda opi ike ahụ. Mgbe ndị ikom tiri oke mkpu, mgbidi
ahụ dara dapịasịa, nke mere na onye ọbụla chere ihu
banye n'ime obodo ahụ, lụgbuo obodo ahụ. 21 Ha debere
obodo a iche nye Onyenwe anyị site n'iji mma agha ha
gbuchapụ ihe niile dị ndụ n'obodo ahụ, ma nwoke, ma
nwanyị, ma nwantakịrị, ma okenye, ma ehi, ma atụrụ, ma
ịnyịnya ibu, ihe niile dị n'ime ya. 22 Mgbe ahụ, Joshua
gwara ndị ikom abụọ ahụ buru ụzọ gaa nnyochapụta
obodo ahụ anya sị ha, "Mezuonụ nkwa unu kwere. Gaanụ
n'ụlọ nwanyị akwụna, kpọpụta ya na ndị niile dị n'ụlọ
ya." 23 Ya mere, ụmụ okorobịa abụọ ahụ bụ ndị mere
nledo ala ahụ, bara n'ụlọ ahụ, kpọpụta Rehab na nna
ya na nne ya na ụmụnne ya na ndị ikwu ya niile. Ha
kpọpụtara ndị ezinaụlọ ya niile debe ha n'otu ebe nke dị
n'azụ ọmụma ụlọ ikwu ụmụ Izrel. 24 Ha kpọrọ obodo ahụ
ọkụ, ya na ihe niile dị n'ime ya. Ma ha wepụtara naanị
ọlaọcha na ọlaedo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpụọ,
tinye n'ụlọakụ Onyenwe anyị. 25 Joshua mere ka Rehab,
nwanyị akwụna ahụ, na ndị ezinaụlọ ya niile dịrị ndụ.
N'ihi na Rehab zoro ndị ikom abụọ Joshua zigara, mee ka

ha dị ndụ, bụ ndị gara inyochapụta obodo Jeriko. Ya mere,
o binyere ndị Izrel ruo taa. 26 Mgbe ahụ, Joshua gbara
obodo Jeriko iyi sị, "Ọbụbụ ọnụ ka a na-abụ nwoke ọbụla
n'ihu Onyenwe anyị nke ga-ebili wuokwa obodo Jeriko
ọzọ. "Ndụ ọkpara ya ka ọ ga-eji tọọ ntọala ya niile, ndụ
nwa ya nke nta, ka ọ ga-eji guzobe ọnụ ụzọ ama ya niile
ọtọ." 27 Ya mere, Onyenwe anyị nọnyeere Joshua. Akụkọ
a kọrọ banyere ya gbasara nke ukwuu n'ala ahụ niile.

7 Ma ụmụ Izrel ekwesighị ntụkwasị obi n'ihe gbasara
ihe ndị ahụ e debere iche nye Onyenwe anyị. N'ihi na
Ekan nwa Kami, nwa Zimri, nwa Zera, onye si n'ebo
Juda gara were ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ. Nke a mere ka
iwe wee Onyenwe anyị nke ukwuu megide ụmụ Izrel. 2
Emesịa, Joshua si Jeriko zipụ ụfọdụ ndị mmadụ ka ha gaa
Ai, obodo dị Bet-Aven nso, n'ọwụwa anyanwụ Betel. Ọ
gwara ha sị ha, "Gaanụ nnyopụta akụkụ ala ahụ niile."
Ya mere, ndị ahụ gara nnyochapụta obodo Ai. 3 Mgbe
ha lọghachiri azụ, ha gwara Joshua sị ya, "Ai bụ obodo
nta. Ọ gaghị ewe karịa puku mmadụ abụọ maọbụ atọ
imeri obodo ahụ. Ọ bakwaghị uru ka anyị niile gaa tigbuo
obodo a, n'ihi na ha dị mmadụ ole na ole." 4 N'ihi nke a,
ihe dịka puku ndị agha atọ ka e zigara imeri obodo Ai. Ma
ngwangwa, ndị agha obodo Ai meriri ndị agha ụmụ Izrel,
chụọ ha ọsọ. 5 Ihe dịka iri mmadụ atọ na isii n'etiti ndị
agha Izrel ka e gburu n'agha ahụ. Ndị Ai chụrụ ha ọsọ
site n'ụzọ ama obodo ruo n'ebe a na-awa nkume, gbuo ha
na mgbada ugwu ahụ. N'ihi nke a, ndị agha Izrel dara
mba, obi lọkwara ha mmiri. 6 Mgbe ahụ, Joshua na ndị
okenye Izrel sitere n'obi mwute dọwaa uwe ha, daa n'ala

kpuo ihu n’ala n’ihu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị site
n’ụtụtụ ruo n’anyasị. Ha wekwara ntụ wụkwasị onwe ha
n’isi igosi obi mwute ha. 7 Mgbe ahụ kwa, Joshua sịrị,
“Ewoo, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị! N’ihi
gịnị ka i ji mee ka ndị a gabiga osimiri Jọdan, inyefe anyị
n’aka ndị Amọrait, ime ka ha tigbuo anyị? Ọ gaara adị
anyị mma nke ọma ma ọ bụrụ na anyị nọdụrụ n’ofe ọzọ
nke Jọdan. 8 Biko, Onyenwe m, Gịnị ka m ga-ekwu ugbu a
ụmụ Izrel sitere n’ihu ndị iro ha gbaa ọsọ? 9 N’ihi na
mgbe ndị Kenan na ndị bi n’akụkụ ala ahụ ga-anụ maka
mmeri e meriri anyị, ha ga-agba anyị gburugburu lụso
anyị agha, bipụ aha anyị n’ụwa. Ọ bụkwa gịnị ka ị ga-eme
banyere aha ukwu gị dị ebube?” 10 Ma Onyenwe anyị
sịrị Joshua, “Bilie ọtọ! Gịnị bụ nke a, na ị dara kpuo ihu
n’ala? 11 Izrel emehiela. Ha emebiela ọgbụgba ndụ m
nyere ha n’iwu idebe, ha ewerela ụfọdụ n’ime ihe ndị
ahụ e doro iche nye Onyenwe anyị. Ọ bụghị naanị na
ha zuru ohi, ha nọkwa n’elu ya ghaa ụgha banyere ya.
Ha ewerekwala ihe ndị ahụ tinyekọta n’ihe nke aka ha.
12 Ọ bụ n’ihi nke a mere na ụmụ Izrel enwekwaghị ike
iguzo n’ihu ndị iro ha. Ọ bụkwa nke a mere ha ji tụgharịa
gbaa ọsọ, n’ihi na ha aghọọla ndị kwesiri ka e bibie. Ya
mere, agaghị m anọnyere unu ọzọ, tutu ruo mgbe unu
wezugara ma mebie site n’etiti onwe unu, ihe ọbụla e
debere iche maka mbibi. 13 “Bilie! Doo Izrel nsọ. Gwa
ndị m okwu sị ha, ‘Onye ọbụla n’etiti unu ga-ejikere doo
onwe ya nsọ maka echi. N’ihi na Onyenwe anyị, Chineke
Izrel na-ekwu sị, Ihe ndị e doro nsọ dị n’etiti unu, Izrel.
Unu apụghịkwa iguzosi ike n’ihu ndị iro unu, tutu ruo

mgbe unu ga-esite n'etiti onwe unu wezuga ihe ndị ahụ.'
14 "'N'ụtụtụ echi, unu ga-apụta n'ebo n'ebo. Ebo ọbụla
Onyenwe anyị họpụtara ga-apụta n'ikwu n'ikwu, ikwu
ọbụla Onyenwe anyị họpụtara ga-apụta bịa n'ezinaụlọ
n'ezinaụlọ, ụlọ ọbụla nke Onyenwe anyị họọrọ, ndị ikom
ya ga-apụta n'otu n'otu. 15 Ma onye ọbụla e jidere ji ihe
ndị ahụ e doro nsọ ka a ga-akpọ ọkụ, ya onwe ya, na ihe
niile ọ nwere, n'ihi o mebiela iwu ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị, meekwa ihe jọgburu onwe ya na njọ n'Izrel.'" 16
N'ihi nke a, Joshua biliri n'isi ụtụtụ. O mere ka ebo niile
dị n'Izrel bịaruo nso n'ebo n'ebo, ebo Juda ka a họọrọ. 17
Mgbe ahụ, e mere ka ikwu niile dị n'ebo Juda bịaruo nso,
ikwu Zera ka ahọpụtara. Mgbe e mere ka ikwu Zera pụta
n'ezinaụlọ ha niile n'otu n'otu, ezinaụlọ Zimri bụ nke
ahọpụtara. 18 Joshua mere ka ndị ikom niile dị n'ezinaụlọ
Zimri pụta n'otu n'otu, ma e jidere Ekan, nwa Kami, nwa
Zimri, nwa Zera onye ebo Juda. 19 Mgbe ahụ, Joshua sịrị
Ekan, "Nwa m, nye Onyenwe anyị, Chineke Izrel otuto,
nyekwa ya nsọpụrụ. Gwa m ihe i mere. Ezonarịkwala m
ihe ọjọọ i mere." 20 Mgbe ahụ, Ekan zara Joshua sị ya, "Ọ
bụ eziokwu! Emehiela m megide Onyenwe anyị, Chineke
Izrel. Lee ihe m mere. 21 Mgbe m hụrụ n'etiti ihe ndị
a kwatara n'agha, otu uwe mwụda Babilọn mara mma,
na narị Shekel ọlaọcha abụọ, na mkpirisi ọlaedo ịdị arọ
ya ruru iri shekel ise. E nwere m anya ukwu n'ebe ihe
ndị a dị, chịrị ha. Lee, ezoro m ha n'ime ala n'ụlọ ikwu
m, ọlaọcha ahụ dịkwa n'okpuru ya." 22 Ya mere, Joshua
zigara ụfọdụ ndị ikom ka ha gaa chọọ ihe ahụ Ekan zoro.
Ndị a gara n'ụlọ ikwu ahụ, chọpụta ihe ahụ ezuru n'ohi.

Dịka Ekan kwuru, ihe ikpeazụ ha hụrụ bụ ọlaọcha ahụ. 23
Ha chịkọtara ha niile chịtara ha Joshua. Mgbe ha bịaruru
ebe Joshua na ndị Izrel niile nọ, ha chịsara ya n'ala n'ihu
Onyenwe anyị. 24 Mgbe ahụ, Joshua na ndị Izrel niile,
duuru Ekan, nwa Zera, chịkọrọkwa ọlaọcha ahụ, na uwe
mwụda ahụ, na mkpirisi ọlaedo ahụ, na ụmụ ya ndị ikom
na ụmụ ya ndị inyom, na ehi na ịnyịnya ibu ya, na igwe
ewu na atụrụ ya, na ụlọ ikwu ya, na ihe niile o nwere, gaa
na Ndagwurugwu Akọ. 25 Mgbe ahụ, Joshua sịrị, "Gịnị
mere i ji wetara anyị nsogbu ndị a? Onyenwe anyị ga-
eme ka nsogbu dakwasịkwa gị onwe gị taa." Ndị Izrel
niile weere nkume tugbuo ha n'ebe ahụ. Emesịa, a kpọrọ
ha ọkụ. 26 Ha tụkọtara ọtụtụ nkume tụkwasị ya n'elu
Ekan. Nkume ndị a dị n'ebe ahụ ruo taa. Ọ bụkwa n'ụzọ dị
otu a ka iwe ọkụ Onyenwe anyị ji dajụọ. Ya mere, e ji
akpọ ebe ahụ Ndagwurugwu Akọ ruo taa.

8 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị Joshua, "Atụla egwu,
adakwala mba. Chịrị ndị agha gị niile gaa Ai, n'ihi na ugbu
a, unu onwe unu ga-emeri ha. Aga m eme ka i merie eze
ndị Ai, na ndị ya na obodo ya, na ala ya. 2 Ị ga-emekwa
obodo Ai na eze ya ihe i mere Jeriko na eze ya. Ma ihe dị
iche na nke a bụ na unu ga-edebere onwe unu ihe niile
unu kwatara n'agha, ya bụ anụ ụlọ niile na ngwongwo
obodo ahụ niile. Jikerenụ ibuso ha agha. Ọ bụkwa n'azụ
obodo ha ka unu ga-esi lụso ha agha." 3 Mgbe ahụ, Joshua
na ndị agha ya niile, biliri gaa ibuso Ai agha. Joshua
họpụtara iri puku ndị agha atọ zipụ ha n'abalị 4 o nyere
ha iwu a, "Lee! Unu ga-aga zoo onwe unu n'ọhịa dị n'azụ
obodo Ai. Unu ezola onwe unu n'ebe dị anya site n'obodo

ahụ, kama nọọnụ nso, nọọkwanụ na njikere. 5 Mụ na ndị
niile so m ga-abịaru obodo ahụ nso. Mgbe ha ga-apụta
ịlụso anyị ọgụ dịka ha mere na mbụ, anyị ga-agbakwa ọsọ
n'ihu ha, 6 Ha ga-achụ anyị ọsọ, tutu ruo mgbe anyị mere
ka ha niile hapụ n'obodo ha pụta. N'ihi n'uche ha, ha ga-
asị, 'Ha na-agbara anyị ọsọ dịka ha mere na mbụ, bịanụ
ka anyị chụọ ha ọsọ gbuo ha.' Ya mere, dịka anyị na-
agbapụ site n'ebe ha nọ, 7 unu ga-esite n'ebe unu zoro
onwe unu bilie, nweta obodo ahụ, n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke unu ga-enyefe ya n'aka unu. 8 Mgbe unu weere
obodo ahụ, unu ga-esunye obodo ahụ ọkụ. Meenụ ihe
Onyenwe anyị nyere n'iwu. Hụnụ na unu mezuru ihe ndị
a m nyere unu n'iwu." 9 Mgbe Joshua nyesịrị ha iwu ndị
a, o zipụrụ ha. Ha hapụkwara n'abalị ahụ gaa zoo onwe
ha n'ọhịa dị n'etiti Betel na ọdịda anyanwụ Ai. Ma Joshua
na ndị agha ndị ọzọ fọdụrụ nọdụrụ n'abalị ahụ n'etiti ndị
Izrel. 10 N'isi ụtụtụ echi ya, Joshua chịkọtara ndị agha ya,
ya na ndị ndu Izrel gara n'ihu ha, ruo Ai. 11 Ndị agha niile
ha na ya so, chere ihu ha gaa nso obodo ruo n'ihu ya. Ha
mara ụlọ ikwu ha n'akụkụ ugwu obodo Ai, ndagwurugwu
bụ ihe kewara ha na obodo ahụ. 12 Joshua chịịrị ihe ruru
puku ndị agha ise, zoo ha n'akụkụ ọdịda anyanwụ obodo
ahụ, n'etiti Betel na Ai. 13 Ya mere, ndị agha were ọnọdụ
ha n'usoro, ndị ga-ebu agha nọ n'akụkụ ugwu, ndị niile
zoro onwe ha n'akụkụ ọdịda anyanwụ nke obodo ahụ.
Ma n'abalị ahụ, Joshua gara nọdụ na ndagwurugwu ahụ.
14 Mgbe eze Ai hụrụ nke a, ya na ndị ikom obodo ahụ
niile mere ngwangwa pụọ n'isi ụtụtụ izute ndị Izrel n'otu
ebe, nke chere ihu n'Araba. Ma ọ mataghị na o nwere ndị

agha zubere imegide ya ndị zoro onwe ha n'ọhịa dị n'azụ
obodo. 15 Joshua na ndị Izrel niile mere ka ha chụghachi
ha azụ site n'ihu ha, ha gbara ọsọ na-aga akụkụ ọzara ahụ
niile dịka ndị e meriri emeri. 16 N'ihi nke a, a kpọkuru
ndị ikom niile nọ n'ime obodo Ai sị ha pụta bịa chụọ ụmụ
Izrel ọsọ, ha chụrụ Joshua na-aga, e si otu a rapụta ha
n'ebe dị anya site n'obodo ahụ. 17 Ọ dịkwaghị otu onye
nwoke nke fọdụrụ na Ai maọbụ na Betel. Ha hapụkwara
obodo ahụ ka o ghere oghe, gaa ịchụ ndị Izrel ọsọ. 18
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị kpọrọ Joshua sị ya, "Setịpụ
ùbe dị gị n'aka n'ụzọ Ai, n'ihi na aga m enye gị obodo
a." Joshua mere dịka Onyenwe anyị gwara ya. 19 Mgbe
ndị agha ahụ zoro onwe ha n'ime ọhịa lere anya hụ na
Joshua setịrị aka ya, ngwangwa, ha wụpụtara site n'ebe
ha zoro onwe ha, gbara ọsọ gbaba n'obodo Ai, merie ya,
mụnye ya ọkụ. 20 Ma mgbe ndị agha Ai lere anya n'azụ,
hụ ka anwụrụ ọkụ si n'obodo ha na-alali elu, ha dara mba
n'ime onwe ha. Ohere ọbụla adịghịkwa nye ha ịgbalaga
gaa otu ụzọ maọbụ ụzọ ọzọ. N'ihi na ndị Izrel ahụ buuru
ụzọ gbaa ọsọ, ndị ahụ gbara na-aga n'ọzara, chighariri
bido ịlụso ndị agha Ai ahụ na-achụ ha ọsọ ọgụ. 21 N'ihi
na mgbe Joshua na ndị agha Izrel so ya lepụrụ anya hụ ka
anwụrụ ọkụ si n'obodo Ai na-arigo elu, ha matara na ndị
ha zoro onwe ha n'ọhịa abanyela obodo Ai, lụgbuo ya. Ya
mere, Joshua na ndị agha so ya tụgharịrị bido igbu ndị
agha obodo Ai. 22 Ndị agha Izrel ahụ gara kpọọ obodo
ahụ ọkụ pụtakwara, site n'obodo ahụ, bido ịlụso ndị agha
Ai ọgụ. Nke a mere ka ndị agha Ai nọdụ n'etiti ụzọ ndị
agha Izrel abụọ. Otu n'ihu ha, ndị nke ọzọ n'azụ ha. Ya

mere, ndị agha Izrel menyụrụ ha anya, gbuo ha, ruo
na ọ dịkwaghị otu onye fọdụrụ n'ime ha, maọbụ onye
gbapụrụ agbapụ. **23** Naanị eze Ai ka e jidere na ndụ. A
kpọtakwara ya bịaruo n'ebe Joshua nọ. **24** Mgbe ndị agha
Izrel gbusịrị ndị agha Ai niile nọ n'ọhịa na n'ọzara, ha
lọghachiri azụ gbuo ndị niile fọdụrụ n'ime obodo ahụ. **25**
Ndị niile e gburu n'ụbọchị ahụ, ma nwoke ma nwanyị dị
puku iri na abụọ. Ọ bụkwa ndị niile nọ n'obodo ahụ ka e
gburu. **26** N'ihi na Joshua nọgidere setịpụ ùbe o ji n'aka
ya, megide obodo Ai, tutu e bibie ndị niile nọ n'obodo
ahụ kpamkpam. **27** Ma ndị Izrel kwaara anụ ụlọ, na ihe
nkwata n'agha nke obodo ahụ, dịka okwu Onyenwe anyị
nyere Joshua n'iwu si dị. **28** Ya mere, Joshua kpọrọ obodo
Ai ọkụ, mee ya ka ọ ghọọ mkpọmkpọ ebe nke tọgbọrọ
n'efu ruo taa. **29** Ma Joshua kwụbara eze ndị Ai n'elu osisi
site n'ụtụtụ ruo n'anyasị. Mgbe anyanwụ dara, Joshua
nyere iwu ka e wedata ozu eze Ai site n'osisi ahụ, tụsa ya
n'ihu ọnụ ụzọ e si abata obodo ahụ. Emesịa, ha tụkọtara
ọtụtụ nkume n'elu ya. Nkume ahụ ha tụkọtara dịkwa
n'ebe ahụ ruo taa. **30** Mgbe ahụ, Joshua wuuru Onyenwe
anyị, Chineke Izrel ebe ịchụ aja n'elu ugwu Ebal, **31** dịka
Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere ndị Izrel n'iwu. O
wuru ya dịka ihe e dere n'akwụkwọ iwu Mosis si dị, ebe
ịchụ aja a na-ejighị nkume a wara awa wuo, nkume a
na-ejighị ngwa ọrụ igwe waa. N'elu ebe ịchụ aja a ka
ha chụụrụ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ na aja udo. **32**
Ma mgbe ndị Izrel nọ na-ele anya, Joshua depụtara iwu
ndị ahụ Mosis nyere ha n'elu nkume. **33** Izrel niile, ha
na ndị okenye ha, na ndị ọchịagha ha, na ndị ikpe ha,

guzo n'akụkụ abụọ nke igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị,
na ncherita ihu ndị nchụaja, bụ ndị Livayị ndị na-ebu
ya. Ma ndị ọbịa bi n'etiti ha, ma ndị amụrụ n'ala ahụ
nọ n'ebe ahụ. Ọkara n'ime ha gara guzo n'akụkụ ugwu
Gerizim, ọkara ndị ọzọ guzoro n'akụkụ ugwu Ebal, dịka
Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere n'iwu na mbụ, na ha
ga-agọzi ndị Izrel. **34** Emesịa, Joshua gụpụtara na ntị ha,
okwu niile nke iwu ahụ, ya na ngọzị na ọbụbụ ọnụ so ya,
dịka ihe niile e dere n'Akwụkwọ Iwu si dị. **35** Iwu niile
Mosis nyere ha ka Joshua gụpụtara na ntị ndị Izrel niile.
Ndị inyom na ụmụntakịrị, na ndị ọbịa niile bi n'etiti ụmụ
Izrel so nọkọọ n'oge a ndị Izrel niile zukọrọ.

9 Mgbe eze ndị niile bi n'akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri
Jọdan, nụrụ banyere ihe ndị a, ya bụ, ndị niile bi n'ala
ugwu ugwu n'ọdịda anyanwụ ndagwurugwu, na ndị bi
ogologo akụkụ osimiri Mediterenịa ruo Lebanọn, eze
ndị Het na nke ndị Amọrait na nke ndị Kenan na nke
ndị Periz na nke ndị Hiv na nke ndị Jebus, **2** ha niile
zukọtara ibu agha megide Joshua na ụmụ Izrel. **3** Ma
mgbe ndị Gibiọn nụrụ ihe Joshua mere Jeriko na Ai, **4** ha
sitere n'aghụghọ chọọ ụzọ ha ga-esi zọpụta onwe ha. Ha
zipụrụ ndị ozi, ndị bokwasịrị ịnyịnya ibu ha akpa mere
ochie, na karama akpụkpọ mere ochie, nke a duchiri ebe
dị iche iche n'ahụ ha. **5** Ndị ahụ yikwasịrị n'ụkwụ ha
akpụkpọụkwụ kara nka nke a kwachiri akwachi, na uwe
mere nnọọ ochie. Achịcha niile ha ji bụ nri ha, kpọrọ nkụ
maakwa ebu. **6** Mgbe ha bịaruru n'ebe ndị Izrel mara
ụlọ ikwu ha na Gilgal, ha jekwuuru Joshua, gwa ya na
ndị Izrel okwu sị ha, "Anyị si n'ala dị anya bịa. Ugbu a,

biko anyị chọrọ ka anyị na unu gbaa ndụ.” 7 Ndị ikom
Izrel zaghachiri sị ndị Hiv ahụ, “Olee otu anyị si amata na
unu ebighị anyị nso? Ma eleghị anya unu bi anyị nso,
anyị na unu ọ ga-esi aṅaa gbaa ndụ?” 8 Ha zara Joshua
sị ya, “Anyị bụ ndị ohu unu.” Ma Joshua jụrụ ha ajụjụ
sị, “Olee ndị unu bụ? Ebee ka unu si bịa?” 9 Ha zara ya
sị, “Ala anyị, ebe ndị ohu gị si bịa dị anya nke ukwuu.
Anyị bịara n’ihi na anyị anụla akụkọ banyere Onyenwe
anyị Chineke unu, na ihe niile o mere n’Ijipt. 10 Anyị
anụkwala ihe niile o mere eze abụọ ndị Amọrait, ndị nọ
n’ọwụwa anyanwụ Jọdan, Saịhọn eze Heshbọn, na Ọg eze
Bashan, onye chịrị n’Ashtarọt. 11 Ndị okenye anyị na ndị
niile bi n’ala anyị sịrị anyị, ‘Werenụ ihe unu ji aga njem,
jekwurunụ ndị Izrel sị ha, “Anyị bụ ndị ohu unu, kwerenụ
ka anyị na unu gbaa ndụ.”’ 12 Lee achịcha ndị a bụ nke
anyị ji mgbe anyị hapụrụ ala anyị. Ha dị ọkụ mgbe anyị
hapụrụ ụlọ anyị ịbịa njem a, n’ihi na e si n’ebe a na-eghe
ya wepụta ya, ma ugbu a, dịka unu hụrụ, ha akpọọla nkụ,
bidokwa ịma ebu. 13 A gbajuru karama akpụkpọ anyị ndị
a mmanya ọhụrụ mgbe anyị hapụrụ, ma ugbu a, karama
ndị a adọwaala. Uwe anyị, na akpụkpọụkwụ anyị, emeela
ochie n’ihi ịga ije dị anya.” 14 Ndị ikom Izrel ritụrụ ụfọdụ
n’ime ihe oriri ha ji bịa, ma ha ajụtaghị ihe bụ uche
Onyenwe anyị. 15 Mgbe ahụ, Joshua na ndị ahụ gbara ndụ
udo ikwe ka ha dị ndụ. Ndịisi nzukọ Izrel mesiri ọgbụgba
ndụ ahụ ike site n’ịṅụ iyi. 16 Mgbe ụbọchị atọ gasịrị site
na mgbe ụmụ Izrel na ndị Gibiọn gbara ndụ, ndị Izrel
nụrụ na ndị Gibiọn bụ ndị agbataobi ha, ndị bi ha nso.
17 Ya mere, ndị Izrel buliri ije gaa ịchọpụta ebe ndị a si

bịa, si otu a bịaruo obodo ha niile n'ụbọchị nke atọ. Aha
obodo ha bụ Gibiọn, Kefira, Beerọt na Kiriat Jearim. 18
Ma ndị Izrel ebusoghị ha agha n'ihi na ndịisi nzukọ Izrel
ejirila aha Onyenwe anyị, Chineke Izrel ṅụọ iyi idebe ha
ndụ. Ma nzukọ Izrel niile tamuru ntamu megide ndịisi ha
n'ihi ọgbụgba ndụ a. 19 Ma ndịisi Izrel kwuru sị, "Anyị
aṅụọla iyi n'ihu Onyenwe anyị, Chineke Izrel sị, na anyị
agaghị emetụ ha aka, ugbu a kwa anyị agaghị eme ha ihe
ọbụla. 20 Ma nke a ka anyị ga-eme. Anyị ga-ekwe ka ha dị
ndụ, n'ihi na ọ bụrụ na anyị emezughị iyi anyị ṅụrụ, iwe
Onyenwe anyị ga-adakwasị anyị niile." 21 Ya mere, ndịisi
kwukwara sị, "Anyị ga-ahapụ ha ka ha dịrị ndụ, kama ha
ga-aghọ ohu ndị Izrel, ndị ga na-awara anyị nkụ na ndị
ga na-ekutere anyị mmiri." N'ụzọ dị otu a, e mere ka ha
dịrị ndụ. 22 Emesịa, Joshua ziri ozi kpọọ ndịisi obodo
Gibiọn jụọ ha ajụjụ sị, "Gịnị mere unu ji ghọgbuo anyị site
n'ịgwa anyị, 'Anyị bi n'ebe dịpụrụ anya, site n'ebe unu bi,'
ebe ọ bụ na unu bi anyị nso? 23 Ugbu a, unu ga-abụ ndị a
bụrụ ọnụ. Site n'ụbọchị taa gaa n'ihu, unu aghọọla ndị
ohu anyị, ndị ga na-awara anyị nkụ mgbe niile, na ndị ga
na-ekutere anyị mmiri nke anyị ga-eji rụọ ọrụ n'ụlọnsọ
Chineke m." 24 Ha zara Joshua sị, "Anyị mere nke a n'ihi
na agwala anyị na Onyenwe anyị Chineke gị nyere Mosis
iwu sị ya merie ala ndị a niile, ma kpochapụ ndị niile bi
n'ime ya. Ọ bụ nke a mere ụjọ ji tụọ anyị. Ọ bụkwa ya
mere anyị ji mee ihe dị otu a, n'ihi ichebe ndụ anyị. 25
Ma ugbu a, anyị dị unu n'aka. Unu nwere ike ime anyị
ihe dị unu mma." 26 N'ihi nke a, Joshua ekweghị ka ndị
Izrel gbuo ha. 27 Joshua mere ha ndị ọwa nkụ na ndị ose

mmiri nye ụmụ Izrel, na ịhụkwa banyere ihe ndị dị mkpa
n'ebe ịchụ aja Onyenwe anyị, n'ebe ahụ Onyenwe anyị
ga-ahọpụta. Ọ bụkwa nke a ka ha bụ ruo taa.
10 Mgbe Adoni-Zedek, eze Jerusalem nụrụ na Joshua
emeriela Ai, laa ya n'iyi, gbukwaa eze ya, dịka ọ lara
Jeriko na eze ya n'iyi, mgbe ọ hụkwara na ndị Gibiọn na
ndị Izrel emeela udo, na ha bikwa nso ndị Izrel, 2 ọ tụrụ
egwu nke ukwuu, ya na ndị ya. N'ihi na Gibiọn bụ obodo
a ma ama, dịka otu n'ime obodo ndị eze, ndị ikom ya
bụkwa ndị dị ike, n'ihi na ọ dịkwa ukwuu karịa Ai. Ndị
ikom ya niile maara otu e si ebu agha. 3 Ya mere, Adoni-
Zedek, eze Jerusalem ziri ozi zigara eze ndị a: Homa, eze
Hebrọn, Piram, eze Jamut, Jafia, eze Lakish, na Debịa, eze
Eglọn, na-asị, 4 "Bịanụ nyere m aka, ka anyị gaa tigbuo
Gibiọn, n'ihi na ha na Joshua na ụmụ Izrel emeela udo." 5
Mgbe ahụ, eze ise ndị Amọrait ndị a, eze Jerusalem, na
eze Hebrọn, na eze Jamut, na eze Lakish na eze Eglọn
chịkọtara ndị agha. Ha na ndị agha ha gara were ọnọdụ
ha imegide Gibiọn, ha lụsokwara ha ọgụ. 6 Ma ndị Gibiọn
mere ngwangwa zigara Joshua ozi n'ụlọ ikwu dị na Gilgal
sị ya, "Bịa nyere ndị ohu gị aka. Bịa ngwangwa zọpụta
anyị, n'ihi na eze niile nke ndị Amọrait, ndị bi n'ugwu,
abịala n'ebe a, ha na ndị agha ha ibuso anyị agha." 7
Joshua na ndị agha ya niile, tinyere ndị ahụ niile ibu
agha were anya, hapụrụ Gilgal gawa ịzọpụta Gibiọn. 8 Ma
Onyenwe anyị gwara Joshua okwu sị ya, "Atụla ha egwu!
N'ihi na ha bụ ndị e meriri emeri. Enyela m ha n'aka unu
ịla ha n'iyi. Ọ dịkwaghị otu onye n'etiti ha nwere ike iguzo
n'ihu unu." 9 Joshua bịakwutere ha na mberede, n'ihi na

ogologo abalị niile ka o si Gilgal gaa njem. 10 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị tinyere ha n'ọnọdụ ọgbaaghara mgbe ha
zutere ndị Izrel. Nke a mere ka ndị agha Izrel lụgbuo ha
na Gibiọn. N'ezie, ọnụọgụgụ ndị ha tigburu na Gibiọn dị
nnọọ ukwuu. Ma ha chụkwara ndị fọdụrụ ọsọ chụruo ha
Bet-Horon, na Azeka, na Makeda, na-egbu ha n'ụzọ. 11
Mgbe ha si n'ihu Izrel gbapụ ọsọ n'ụzọ nrịda Bet-Horon
na-aga Azeka, Onyenwe anyị sitere n'elu na-atụdakwasị
ha ọtụtụ mkpụrụ mmiri. Ọnụọgụgụ ndị mkpụrụ mmiri
ndị a dagburu dị ukwuu karịa ndị ụmụ Izrel ji mma agha
ha gbuo. 12 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị mere ka ndị
Izrel lụgbuo ndị Amọrait. Joshua gwara Onyenwe anyị
okwu n'ihu ndị Izrel niile sị, "Gị, anyanwụ, guzo n'otu
ebe na mbara eluigwe Gibiọn. Gị, ọnwa, guzokwa n'otu
ebe na mbara eluigwe na Ndagwurugwu Aijalon" 13
Anyanwụ guzoro, ọnwa guzokwa. Ha abụọ adaghị tutu
ruo mgbe ndị agha mba ahụ gbuchasịrị ndị iro ha. Ihe
banyere akụkọ agha a ka e dere n'akwụkwọ Jasha. Ya
mere, anyanwụ guzoro n'otu ebe n'etiti mbara eluigwe.
Ọ nọkwa n'otu ebe ihe dịka otu ụbọchị zuru ezu. 14
O nweghị ụbọchị ọzọ dịka ụbọchị ahụ n'oge niile gara
aga. Ọ dịbekwaghị ụbọchị yiri ụbọchị ahụ ruo taa. Ọ bụ
ụbọchị Onyenwe anyị mere ka anyanwụ na ọnwa kwụsị,
n'ihi naanị ekpere otu nwoke. N'ihi na Onyenwe anyị na-
eburu Izrel agha. 15 Joshua na ndị Izrel niile laghachiri
n'ọmụma ụlọ ikwu dị na Gilgal. 16 Ma n'oge ahụ a na-
alụ agha ahụ, ndị eze ise ahụ si n'ọgbọ agha gbapụ, zoo
onwe ha n'ime ọgba nkume dị na Makeda. 17 Mgbe ozi
ruru Joshua ntị, na a chọtala eze ise ndị ahụ, ebe ha zoro

onwe ha n'ime ọgba nkume dị na Makeda, 18 Joshua
nyere iwu sị, "Werenụ nkume buru ibu mechie ọnụ ọgba
nkume ahụ. Debekwanụ ndị nche n'ebe ahụ, ka ha chee
ndị eze ahụ nche. 19 Ma unu eguzola n'ebe ahụ n'onwe
unu, chụsonụ ndị iro unu, na-egbukwanụ ha site n'azụ.
Unu ekwela ka ha gbaba n'obodo ha dị iche iche, n'ihi na
Onyenwe anyị Chineke unu enyefeela ha n'aka unu." 20
Ya mere, Joshua na ndị Izrel tigbuchara ha kpamkpam
n'ụzọ dị egwu, ọ bụ naanị mmadụ ole na ole n'ime ha
nwere ike gbaba n'ime obodo ha e wusiri ike. 21 Ndị agha
niile laghachikwuru Joshua n'ọmụma ụlọ ikwu ha dị na
Makeda n'udo. Ọ dịkwaghị onye ọbụla nwara anwa kwuo
okwu megide ndị Izrel n'ala ahụ. 22 Mgbe ahụ Joshua
sịrị, "Megheenụ ọnụ ọgba nkume ahụ, wepụtanụ ndị eze
ise ahụ." 23 Ya mere, ha kpọpụtara ndị eze ise ahụ site
n'ọgba nkume ahụ, ha bụ eze Jerusalem, na eze Hebrọn,
na eze Jamut, na eze Lakish, na eze Eglọn. 24 Mgbe a
kpụtara ha n'ihu Joshua, ọ kpọrọ ndị ikom Izrel niile ka
ha zụkọta, ọ gwara ndịisi agha bụ ndị so ya jee, "Bịanụ
nso, zọkwasịnụ ụkwụ unu n'olu eze ndị a." Ya mere, ha
bịara zọkwasị ụkwụ ha n'olu ha. 25 Joshua sịrị ha, "Unu
atụla egwu, maọbụ daa mba. Dịnụ ike, nweekwanụ ume,
n'ihi na otu a ka Onyenwe anyị ga-eme ndị iro unu niile
bụ ndị na-ebuso unu agha." 26 Emesịa, Joshua ji mma
agha ya gbuo eze ise ndị a. Ọ kwụbara ha n'elu osisi ise,
ebe ha nọ ruo n'oge anyasị. 27 Ma mgbe anwụ bidoro ịda,
Joshua nyere iwu ka e site n'osisi wedata ozu ndị eze ise
ahụ, tụba ha n'ime ọgba nkume ahụ, ebe ha zoro onwe
ha. Ha ji nkume dị ukwuu mechie ọnụ ọgba nkume ahụ.

Nkume ukwuu ahụ dịkwa n’ebe ahụ ruo taa. 28 N’otu
ụbọchị ahụ, Joshua lara obodo Makeda n’iyi, jiri mma
agha gbuo eze ya, na onye ọbụla bi n’ime ya. Ọ dịkwaghị
onye ọbụla nọ n’ime obodo ahụ ọ hapụrụ ndụ. Otu ihe
ahụ o mere eze Jeriko ka o mere eze Makeda. 29 Joshua
na ndị Izrel niile so ya sitere na Makeda gaa na Libna lụso
ya agha. 30 Onyenwe anyị nyekwara obodo a na eze ya
n’aka Izrel. Joshua weere mma agha ya tigbuo mmadụ
niile dị n’ime ya. O nweghị onye ọbụla nke ọ hapụrụ ndụ
n’ebe ahụ. O mekwara eze obodo a ihe o mere eze Jeriko.
31 Site na Libna, Joshua na ndị Izrel gara ruo Lakish, lụso
ha agha. 32 Ma Onyenwe anyị nyefere Lakish n’aka ụmụ
Izrel. Joshua lụgburu ya n’ụbọchị nke abụọ ya. Ha weere
mma agha ha tigbuo mmadụ niile bi n’ime ya, dịka ha
mere Libna. 33 Ma mgbe a na-alụ agha na Lakish, Horam
eze Gaza, duuru ndị agha ya bịa inyere ndị obodo Lakish
aka, ka ha si otu a gbochie ndị agha Izrel ịbata n’ime ya.
Ma ndị agha Joshua gburu ya, laa ndị agha ya niile n’iyi,
ruo na ọ fọdụghị otu onye. 34 Emesịa, n’ụbọchị ahụ kwa,
Joshua na ndị Izrel hapụrụ Lakish gaa Eglọn lụgbuo ya. 35
Ha were obodo ahụ n’otu ụbọchị ahụ, jiri mma agha ha
tigbuo mmadụ niile dị n’ime obodo ahụ, dịka ha mere na
Lakish. 36 Mgbe Joshua na ndị Izrel sitere n’Eglọn pụọ,
ha gara Hebrọn buso ya agha. 37 Ha weere obodo ahụ,
jiri mma agha gbuo eze ha, na obodo nta niile gbara ya
gburugburu. Ha gburu ndị mmadụ niile bi n’ime ya dịka
ha mere n’Eglọn. Ọ dịkwaghị otu onye a hapụrụ ndụ.
38 Joshua na ndị Izrel niile ya na ha so laghachiri azụ
gaa busoo Debịa agha. 39 Ha meriri obodo a, na obodo

nta niile gbara ya gburugburu, na eze ya, jiri mma agha
gbuchapụ ha niile, mmadụ niile nọ n'ime ya ka ha gburu
kpamkpam. Ha ahapụghị onye ọbụla ndụ, ha mere Debịa
na eze ya dịka ha mere Libna na eze ya, na Hebrọn kwa.
40 Ya mere, Joshua na ndị agha ya meriri obodo ahụ
niile, na ala ahụ niile. O meriri eze niile nke obodo ugwu
ahụ, na ndị bi na Negeb, na mgbada ala ugwu dị n'ọdịda
anyanwụ, na mgbada ala ugwu ugwu ahụ. O gbuchara
mmadụ niile bi n'ala ahụ, dịka Onyenwe anyị, Chineke
Izrel si nye ya iwu. 41 Joshua tigburu ha niile site na
Kadesh Banea ruo Gaza, sitekwa na Goshen ruo Gibiọn. 42
Eze ndị a niile, na ala ha niile, ka Joshua meriri n'otu oge
ibu agha, n'ihi na Onyenwe anyị, Chineke Izrel na-alụrụ
Izrel agha. 43 Emesịa, Joshua na ndị Izrel niile laghachiri
n'ọmụma ụlọ ikwu ha dị na Gilgal.

11 Mgbe Jabin eze Hazọ nụrụ nke a, o ziri ozi zigara
Jobab eze ndị Madọn, zigakwara ndị eze obodo Shịmrọn
na Akshaf, 2 na ndị eze bi n'obodo ugwu ugwu, na ndị bi
n'ime Araba, na ndịda Kineret, na ndagwurugwu ọdịda
anyanwụ, na n'ime Nafọt Doa, nke dị n'ọdịda anyanwụ,
3 zigakwara eze ndị Kenan ndị bi n'ọwụwa anyanwụ,
na ọdịda anyanwụ, zigakwara eze ndị Amọrait, na eze
ndị Het, na eze ndị Periz, na nke ndị Jebus nke dị n'ala
ugwu. O zigakwara eze ndị Hiv ndị bi na ndịda Hemon, na
mpaghara Mizpa. 4 Ndị eze a niile kwekọrịtara chịkọtaa
ndị agha ha niile n'otu. Ndị agha ha chịkọtara dị ukwuu
dịka aja dị n'akụkụ osimiri. Ha ji ọtụtụ ịnyịnya na ọtụtụ
ụgbọ agha. 5 Eze ndị a niile zukọrọ maa ụlọ ikwu ha
n'akụkụ mmiri Merọm, maka ibuso Izrel agha. 6 Ma

Onyenwe anyị sịrị Joshua, “Atụla ha egwu, n’ihi na echi,
n’oge dịka ugbu a, aga m ewere ha niile n’ọnọdụ ndị
egburu egbu nyefee ha n’aka Izrel. Ị ga-ebipụ nkwonkwo
ụkwụ ịnyịnya ha niile, kpọọkwa ụgbọ agha ha niile ọkụ.”
7 Ya mere, Joshua na ndị agha ya niile bịaruru akụkụ
mmiri Merọm na mberede, lụso ha agha. 8 Onyenwe
anyị nyefere ndị agha ha n’aka ndị Izrel, ndị lụgburu ha,
chụọ ha ọsọ ruo n’oke ala Saịdọn, ruokwa ebe a na-akpọ
Mizrefot Maim, na ruo n’akụkụ ọwụwa anyanwụ, n’ime
Ndagwurugwu Mizpa. Ya mere, o nweghị ọ bụladị otu
onye iro a hapụrụ ndụ n’agha ahụ. 9 Joshua na ndị agha
ya mere ha ihe Onyenwe anyị kwuru na a ga-eme ha.
Ha gbupụrụ nkwonkwo ụkwụ ịnyịnya ha niile, surekwaa
ụgbọ agha ha niile n’ọkụ. 10 Mgbe ahụ, Joshua laghachiri
azụ busoo Hazọ agha merie ya, were mma agha gbuo
eze ya, n’ihi na Hazọ bụrịị isi obodo alaeze ahụ niile. 11
Ha ji mma agha gbuo ndị niile bi n’obodo ahụ, bibie ha
kpamkpam, ọ dịghị onye a hapụrụ nke na-eku ume. O
sukwara Hazọ ọkụ. 12 Joshua weere obodo niile nke ndị
eze ahụ na ndị eze ha niile, jiri mma agha gbuchapụ ha. Ọ
lakwara ha niile n’iyi, dịka Mosis onyeozi Onyenwe anyị
nyere n’iwu. 13 Ma ndị Izrel esughị obodo ọbụla n’ime ndị
ahụ niile e wuru na mkputamkpu ala ọkụ, karịakwa obodo
Hazọ, nke Joshua kpọrọ ọkụ. 14 Ihe niile a kwatara n’agha
n’obodo ndị a, na anụ ụlọ ha niile, ka ndị Izrel weere. Ma
ha gburu mmadụ niile. Ha ahapụghị ọ bụladị otu onye
ndụ. 15 N’ihi na nke a bụ iwu Onyenwe anyị nyere Mosis
onyeozi ya. Mosis nyekwara Joshua otu iwu a. Ugbu a
Joshua emeela dịka a gwara ya. O mezuru ihe ndị a niile,

bụ nke Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. **16** Ya mere,
Joshua meriri ala ahụ niile, bụ ala ugwu ugwu ahụ, na ala
Negeb, na ala Goshen, na obosara ala ọdịda anyanwụ ahụ
niile, na ala Araba, na ala ugwu ahụ niile, na ala ahụ dị na
mgbada ugwu Izrel. **17** N'ihi nke a, ala ndị Izrel nwere
gbasara n'ụzọ niile site n'ugwu Halak, nke dị nso na Sia,
ruo Baal-Gad nke dị na Ndagwurugwu Lebanọn, na ndịda
ugwu Hemon. Joshua jidere ma gbukwaa ndị eze ndị ala
ahụ niile. **18** O were Joshua ogologo oge imeri obodo ndị
a niile na eze ha n'agha. **19** Ọ dịkwaghị obodo ọzọ e mere
ka ha na ụmụ Izrel dị n'udo karịa naanị ndị Hiv, ndị bi
na Gibiọn. Obodo ndị ọzọ niile ka a lara n'iyi. **20** N'ihi
na ọ bụ Onyenwe anyị, n'onwe ya, mere ka ndị eze ahụ
nyịchie obi ha, ka ha lụso Izrel agha, ka o si otu a laa
ha n'iyi, kpochapụkwa ha niile, na-emereghị ha amara,
dịka Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. **21** N'oge ahụ kwa,
Joshua gara kpochapụ ndị Anak ahụ bi n'ala ugwu ugwu,
ya bụ, na Hebrọn, na Debịa, na Anab, na ala ugwu ugwu
Juda, na ala ugwu ugwu Izrel. O gburu ha niile, laa obodo
ha n'iyi. **22** Ọ dịkwaghị otu onye Anak a hapụrụ ndụ n'oke
ala Izrel niile, karịakwa ndị fọdụrụ na Gaza, na Gat, na
n'ime Ashdọd. **23** Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile
dịka Onyenwe anyị si nye ya Mosis n'iwu. O nyekwara ndị
Izrel ala ahụ dịka ihe nketa ha. O kenyere ha ala ahụ dịka
ebo ha si dị. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ala ahụ dara jụụ.
Ibu agha adịghịkwa n'ime ya ọzọ.

12 Ndị a bụ ndị eze ala ndị ahụ ndị Izrel lara n'iyi,
bụ ala ndị ahụ ha nwetara n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
osimiri Jọdan. Obodo niile a lara n'iyi bụ ndị dị site

na ndagwurugwu iyi Anọn ruo n’ugwu Hemon ha na
akụkụ ọwụwa anyanwụ Araba. 2 Saịhọn, eze ndị Amọrait,
onye bi na Heshbọn. Ala ya gbatịrị site n’Aroea, n’akụkụ
ndagwurugwu Anọn, na n’etiti ndagwurugwu iyi Anọn,
ruo iyi Jabọk, nke bụ oke ala ụmụ Amọn. Ọkara ala Gilead,
nke dị n’ugwu iyi Jabọk bụkwa ala ya. 3 Ọ bụkwa Saịhọn
na-achị akụkụ ọwụwa anyanwụ Araba site n’osimiri
Kineret ruo n’osimiri Araba (ya bụ, Osimiri Nnu), ruo Bet-
Jeshimọt, gbadaakwa akụkụ ndịda ndịda ruo na mgbada
ugwu Pisga. 4 Ha merikwara Ọg, eze Bashan, onye bụ otu
n’ime ndị eze ikpeazụ ndị agbụrụ Refaim. Isi alaeze ya dị
n’Ashtarọt na Edrei. 5 Ọ chịrị n’ugwu Hemon, Saleka,
ala Bashan niile ruo n’oke ha na ndị Geshua na Maaka
nwere, nakwa ọkara nke Gilead, bụ oke ala Saịhọn, bụ
eze Heshbọn. 6 Ọ bụ Mosis onyeozi Onyenwe anyị, na
ụmụ Izrel, lara eze abụọ ndị a n’iyi. Mosis nyekwara ebo
Ruben, na ebo Gad, na ọkara ebo Manase ala ha. 7 Ndị a
bụ aha ndị eze niile Joshua na ụmụ Izrel meriri, n’ofe
osimiri Jọdan, n’akụkụ ọdịda anyanwụ, site na Baal-Gad
nke dị na ndagwurugwu Lebanọn, ruo n’ugwu Halak nke
dị na mgbago n’ụzọ Sia. Joshua nyere ebo Izrel niile ala ha
ndị a dịka ihe nketa, n’usoro dịka ebo ha si dị. 8 Ala ndị
ọzọ bụkwa ala ugwu ugwu ahụ, na ala dị na mgbada ugwu
ọdịda anyanwụ, na ala Araba, na ala ndị dị na mgbada
ugwu, na ọzara, nakwa Negev. Ndị a bụ ala ndị Het, na
ndị Amọrait, na ndị Kenan, ndị Periz, na ndị Hiv, na ndị
Jebus. Ndị a bụ ndị eze ahụ: 9 Eze Jeriko, otu eze Ai (nke
dị nso na Betel), otu 10 eze Jerusalem, otu eze Hebrọn,
otu 11 Eze Jamut, otu eze Lakish, otu 12 eze Eglọn, otu eze

Gaza, otu 13 eze Debịa, otu eze Geda, otu 14 eze Homa,
otu eze Arad, otu 15 eze Libna, otu eze Adulam, otu 16 eze
Makeda, otu eze Betel, otu 17 eze Tapụọa, otu eze Hefa,
otu 18 eze Afek, otu eze Lasharọn, otu 19 eze Madọn, otu
eze Hazọ, otu 20 eze Shịmrọn Meron, otu eze Akshaf, otu
21 eze Teanak, otu eze Megido, otu 22 eze Kedesh, otu
eze Jokneam, n’ime Kamel, otu 23 eze Doa, (n’ime obodo
Naftod), otu eze Goiim, n’ime Gilgal, otu na 24 eze Tịaza,
otu. Ha niile dị ndị eze iri atọ na otu.

13 N’oge a, Joshua aghọọla agadi nwoke, Onyenwe anyị
kpọrọ ya sị ya, “Ugbu a, ị ghọọla agadi, ụbọchị ọgwụgwụ
ndụ gị abịala nso, ma ọtụtụ ala fọdụrụ ndị a ga-emeri. 2
“Ndị a bụ ala nke fọdụrụ unu ga-enweta: “ala ndị Filistia
niile na ala ndị Geshua niile, 3 site n’osimiri Shaịho dị
n’ọnụ Ijipt ruo n’oke ala Ekrọn, n’akụkụ ugwu ya, nke a
gụnyere ndị Kenan, na ndịisi ise ndị Filistia: ndị Gaza, ndị
Ashdọd, ndị Ashkelọn, ndị Gat, na ndị Ekrọn; nakwa ala
ndị Ava, 4 site na ndịda ala ahụ niile dị n’ugwu; n’ala ndị
Kenan, na Meara, nke bụ ala ndị Saịdọn, ruo n’Afek, na
oke ala ndị Amọrait; 5 na ala ndị Gebal niile; na Lebanọn
niile ruo n’ọwụwa anyanwụ, site Baal-Gad n’okpuru ugwu
Hemon ruo na mbata Hamat. 6 “Ndị niile bi n’ala ugwu
site na Lebanọn ruo Mizrefot Maim, ya bụ, ndị Saịdọn
niile, Mụ onwe m ga-achụpụ ha site n’ihu ụmụ Izrel.
Ihe dịrị gị bụ ike ala ahụ ka ọ bụrụ ihe nketa nye ndị
Izrel, dịka mụ onwe m nyere gị iwu. 7 Ya mere, kere
ebo itoolu, na ọkara Manase, ala ndị a niile, ka ọ bụrụ
ihe nketa ha.” 8 Ọkara ebo Manase, na ebo Ruben, na
Gad, enwetala ihe nketa ha n’ofe ọzọ nke Jọdan, n’akụkụ

ọwụwa anyanwụ, dịka Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere
ha. 9 Ala ha gbatịrị site n'Aroea nke dị na ndagwurugwu
Anọn, na site n'obodo dị n'etiti ndagwurugwu ahụ, ruo
n'ala dị larịị nke gbatịrị site na Medeba ruo Dibọn. 10
Ọ gbatịkwara ruo n'oke ala ndị Amọn, tinyere obodo
niile nke Saịhọn, eze ndị Amọrait na-achị mgbe o bi na
Heshbọn. 11 Ọ gụnyekwara Gilead, n'oke ala ndị Geshua,
na ndị Maaka, na ugwu Hemon niile, na Bashan niile,
ruokwa Saleka. 12 Ya bụ, obodo niile nke Ọg eze ndị
Bashan na-achị, mgbe isi alaeze ya dị n'Ashtarọt na Edrei.
(Ọ bụ eze ikpeazụ n'agbụrụ ndị Refaim.) Mosis busoro
Saịhọn na Ọg agha, tigbuo ha, napụkwa ha ala ha. 13 Ma
ndị Izrel achụpụghị ndị Geshua na ndị Maaka, ya mere,
ha nọgidere na-ebi n'etiti ụmụ Izrel ruo taa. 14 O nweghị
ala o kenyere ebo Livayị. N'ihi na Onyenwe anyị kwere
ha nkwa na ihe nketa ha ga-abụ ihe aja onyinye niile
e si n'ọkụ na-ewetara Onyenwe anyị Chineke Izrel. 15
Nke a bụ ala Mosis nyere ebo Ruben dịka agbụrụ ha si dị,
ka ọ bụrụ ihe nketa ha. 16 Ala ha gbatịrị site n'Aroea,
na ndagwurugwu iyi Anọn, sitekwa n'obodo dị n'etiti
ndagwurugwu ahụ na ala dị larịị gabiga gafee Medeba, 17
ruo Heshbọn, na obodo ndị ọzọ dị n'ala larịị ahụ, tinyere
obodo Dibọn, na Bamot Baal, na Bet-Baal-Meon, 18 na
Jahaz, na Kedemot, na Mefaat, 19 na Kiriatem, na Sibma,
na Zeret Shaha, nke dị n'ugwu nta dị na ndagwurugwu
ahụ; 20 na Bet-Peoa, na Bet-Jeshimọt, nke dị n'ebe dị
na mgbada ugwu Pisga; 21 na obodo niile dị n'ala larịị
ahụ, na ala Saịhọn niile, onye bụ eze ndị Amọrị nke chịrị
na Heshbọn. Mosis lụgburu ya, lụgbukwaa ndịisi Midia

bụ Evi, na nke Rekem, na nke Zua, na nke Hua, na nke
Reba, ụmụ ndị eze ha na Saịhọn jikọtara aka buo agha. 22
Tinyere ndị ha gburu n'ọgbọ agha, ụmụ Izrel ji mma agha
gbuo Belam nwa Beoa, onye na-agba aja. 23 Ya mere, oke
ala ebo Ruben dị n'ọnụ mmiri osimiri Jọdan. Obodo ukwu
na obodo nta ndị a bụ ihe ha nwetara dịka ihe nketa
ha. Ezinaụlọ ọbụla nwetakwara oke nke ha dịka ikwu ha
si dị. 24 Mosis nyekwara ebo Gad ala nke ha site n'ala
ahụ ha lụgburu, dịka ikwu ha si dị. 25 Ndị a bụ ala ebo
Gad nwetara: ala ahụ niile dị na Jeza, na obodo Gilead
niile, na ọkara ala ndị Amọn nke ruru Areoa, n'akụkụ
Raba. 26 Na ala sitere Heshbọn ruo Ramat Mizpa, na
Betonim, na sitekwa Mahanaim ruo oke ala Debịa. 27
N'ime ndagwurugwu ala ha bụ Bet-Haram, na Bet-Nimra,
na Sukọt, na Zafọn, na ala fọdụrụ n'alaeze Saịhọn eze
Heshbọn, nke dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan
n'oke ala ya ruokwa nsọtụ osimiri Galili. 28 Obodo ndị a
na obodo nta ndị ọzọ bụ ihe nketa ụmụ Gad dịka agbụrụ
ha si dị. 29 Mosis nyekwara ikwu ọbụla dị n'ọkara ebo
Manase ala nke ha, dịka mkpa ha si dị. 30 Ala ha ketara
gbatịrị ruo Mahanaim. Ọ bụ ha nwekwa ala Bashan niile,
na ala niile Ọg, eze Bashan, na-achị, tinyere iri obodo nta
isii dị na Bashan, nke Jaịa wuru. Ha nwetakwara 31 ọkara
Gilead, na Ashtarọt, na Edrei bụ isi obodo alaeze Ọg n'ime
Bashan. Ala ndị a niile ka e nyere ọkara ebo Manase, ya
bụ ikwu niile e nwere site n'ụmụ Makia, ọkpara Manase.
32 Ndị a bụ otu Mosis si keere ụmụ Izrel ala dị n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan, mgbe ụmụ Izrel mara
ụlọ ikwu ha n'obosara ala Moab, na ncherita ihu obodo

Jeriko. 33 Ma Mosis enyeghị ebo Livayị ala ọbụla, n’ihi na
ọ gwara ha na Onyenwe anyị, Chineke Izrel bụ ihe nketa
ha nwere, dịka o kwere ha na nkwa.

14 Otu a ka esi kenye ndị Izrel ala Kenan, bụ nke Elieza
onye nchụaja, na Joshua, nwa Nun, na ndị ndu ikwu
niile dị n’ebo Izrel kere. 2 Ebo ọbụla n’ime ebo itoolu na
ọkara ahụ fọdụrụ nwetara ihe nketa ha site n’ife nza,
dịka Onyenwe anyị nyere ya Mosis n’iwu. 3 Ma Mosis
enyelarị ebo abụọ na ọkara ala nke ha n’ofe ọzọ nke
osimiri Jọdan, n’akụkụ ọdịda anyanwụ. Ma o kenyeghị
ndị Livayị ihe nketa ọbụla n’etiti ha. 4 N’ihi na ụmụ Josef
dị ebo abụọ, ya bụ Manase na Ifrem. Enyeghị ndị Livayị
oke n’ala ahụ, karịa obodo ụfọdụ ebe ha ga-ebi na ebe
ịta nri nke anụ ụlọ ha. 5 Ndị Izrel keere ala ahụ n’usoro
dịka iwu Onyenwe anyị nyere Mosis si dị. 6 N’oge a, ụmụ
Juda zipụrụ ndị ozi ndị jekwuuru Joshua na Gilgal. Kaleb,
nwa Jefune, onye Keniz so ha n’ije a. Mgbe ha bịarutere,
Kaleb gwara Joshua okwu sị ya, “I chetakwara okwu ahụ
Onyenwe anyị gwara Mosis onye nke Chineke banyere gị
na banyere mụ onwe m, mgbe anyị nọ na Kadesh Banea?
7 Agbara m iri afọ anọ n’oge ahụ Mosis onyeozi Onyenwe
anyị si na Kadesh Banea zipụ anyị ịga iledo ala ndị Kenan
anya. Mgbe anyị lọghachiri, agwara m ya okwu, kọwaara
ya ihe m chere n’obi m bụ eziokwu. 8 Ma ụmụnna anyị,
ndị anyị na ha so gaa, menyere ụmụ Izrel egwu, mee ka
obi ha daa mba ịchọ ịbanye n’ala ahụ e kwere anyị na
nkwa. Ma ebe m nọgidere jiri obi m niile soro Onyenwe
anyị Chineke m, 9 Mosis ṅụrụ iyi sị m, ‘Ebe ọ bụ na i ji obi
gị niile soro Onyenwe anyị Chineke m, ala ahụ i jegharịrị

ije n’elu ya ga-abụ ihe nketa nye gị na ụmụ gị ruo mgbe
ebighị ebi.’ 10 “Ugbu a, dịka Onyenwe anyị kwere na
nkwa, o meela ka m dị ndụ. Nke a bụ iri afọ anọ na ise
kemgbe Onyenwe anyị gwara Mosis okwu ndị a, mgbe
Izrel na-awagharị n’ọzara. Ma ugbu a, lee, agbaala m iri
afọ asatọ na ise taa. 11 M dị ike taa dịka m dị n’ụbọchị ahụ
Mosis zipụrụ m. Dịka ike m dị mgbe ahụ, adịkwa m ike
ugbu a, ịpụ buo agha ma batakwa 12 Ya mere, nye m ala
ugwu ugwu ahụ Onyenwe anyị kwere m nkwa n’ụbọchị
ahụ. Gị onwe gị nụrụ n’oge ahụ na ụmụ Anak bi n’ebe
ahụ, na obodo ha bukwara ibu, na e jikwa mgbidi e wusiri
ike gbaa ha gburugburu. Ma site n’inyeaka Onyenwe anyị,
aga m achụpụ ha dịka Onyenwe anyị kwuru.” 13 N’ihi
nke a, Joshua gọziri Kaleb nwa Jefune. O nyere ya obodo
Hebrọn ka ọ bụrụ ihe nketa ya. 14 Ya mere, obodo Hebrọn
ghọrọ ihe nketa Kaleb nwa Jefune onye Keniz bido mgbe
ahụ, n’ihi na o ji obi ya niile soro Onyenwe anyị, Chineke
Izrel. 15 Tupu oge a, aha a na-akpọ Hebrọn bụ Kiriat
Aaba, nke pụtara Obodo Aaba. Aaba bụkwa aha nwoke
kachasị ịdị ukwuu n’etiti ndị Anak niile. Site n’oge a gaa
n’ihu, e nwere udo n’ala ahụ niile.

15 Ala ndị a ka e nyere ndị Juda dịka ikwu dị n’ebo ahụ
si dị. Ikwu ọbụla ketara ala nke ha site n’ife nza. Ala Juda
gbatịrị nnọọ ruo n’oke ala Edọm, gbatịakwa ruo n’ọzara
Zin, kwụsị n’ọnụ ọnụ ndịda ọzara a. 2 N’akụkụ ndịda, oke
ala ha malitere n’ọnụ ọnụ ndịda osimiri Nnu. 3 Site n’ebe
akụkụ ndịda nrigo Akrabim, gafee ruo n’ọzara Zin, ma
rigoo n’akụkụ nke ndịda Kadesh Banea, gafee Hezrọn
rigoruo na Aada, gba gburugburu gaa Kaka; 4 site n’ebe

ahụ ruo Azmọn, pụọ gbasoro iyi dị n’oke ala ndị Ijipt
gagide ruo n’osimiri Mediterenịa. Nke a bụ oke ala n’ebe
ndịda. 5 Oke ala ha n’ọwụwa anyanwụ bụ oke osimiri
Nnu, ruo n’ọnụ mmiri osimiri Jọdan. Oke ala ha n’akụkụ
ugwu bidoro n’ọnụ mmiri osimiri Jọdan, 6 gbatịrị ruo
Bet-Hogla, ma ruo n’ugwu Bet-Araba, rukwaa na nkume
Bohan, nwa Ruben. 7 Site n’ebe ahụ, ọ gbatịrị ruo na
Ndagwurugwu Akọ na Debịa, tụgharịa gbatịrịkwa ruo
Gilgal, na ncherita ihu ala ala Adumim nke dị n’akụkụ
ndịda ndagwurugwu ahụ. Site n’ebe ahụ ọ gbatịrị ruo na
mmiri En-Shemesh, kwụsị na En-Rogel. 8 Oke ala ahụ
gbagoro Ndagwurugwu nke Ben Hinom, rukwaa n’akụkụ
ndịda Jebus n’ebe e wuru obodo Jerusalem. Oke ala ahụ
sitekwara ebe ahụ gbagoo ruo n’elu dị n’akụkụ ọdịda
anyanwụ nke Ndagwurugwu Hinom, na nsọtụ ugwu
nke Ndagwurugwu Refaim. 9 Site n’elu ugwu ebe ahụ,
oke ala ahụ gbatịrị ruo na mmiri ime ala Neftoa, pụta
site n’ebe ahụ ruo obodo niile dị nso ugwu Efrọn. Site
n’Efrọn, oke ala ahụ gbadara ruo Baala (nke aha ya ọzọ bụ
Kiriat Jearim). 10 Oke ala ahụ mere dịka ọ ga-agba Baala
gburugburu n’akụkụ ọdịda anyanwụ, site n’ebe ahụ pụta
n’ugwu Sia, sitekwa n’ebe ahụ ruo n’akụkụ ugwu Jearim
(ya bụ Kesalon), gbatịa ruo na ndịda Bet-Shemesh, gafee
ruo n’ọdịda anyanwụ oke ala Timna. 11 O sikwara ebe
ahụ ruo ndịda ugwu Ekrọn, tụgharịa ruo Shikerọn, gafee
ya, ruo n’ugwu Baala, sitekwa n’ebe ahụ ruo Jabneel, oke
ala ahụ kwụsịrị n’osimiri. 12 Oke ala ha n’akụkụ ọdịda
anyanwụ bụ ọnụ mmiri osimiri Mediterenịa. Ndị a bụ
oke ala gbara ndị Juda gburugburu dịka ikwu ha niile si

dị. 13 Dịka iwu Onyenwe anyị nyere si dị, Joshua nyere
Kaleb nwa Jefune oke n'etiti ndị Juda. O kenyere ya Kiriat
Aaba, ya bụ, Hebrọn. Aaba bụ nna nna Anak. 14 Kaleb
sitere n'obodo Hebrọn chụpụ ndị ikom atọ, bụ Sheshai,
na Ahiman, na Talmai, ụmụ Anak n'ala ha. 15 O si n'ebe
ahụ bilie ịlụso ndị bi na Debịa ọgụ. Nke a na-akpọ Kiriat
Sefa n'oge mbụ. 16 Kaleb sịrị, "Nwoke ọbụla ga-aga busoo
Kiriat Sefa agha ma merie ya ka m ga-akpọnye Aksa,
bụ nwa m nwanyị ka ọ bụrụ nwunye ya." 17 Ya mere,
Otniel, nwa Kenaz, nwa nwanne Kaleb, lụgburu obodo
ahụ n'agha. N'ihi nke a, Kaleb kpọnyere ya Aksa, bụ nwa
ya nwanyị ka ọ bụrụ nwunye ya. 18 Otu ụbọchị, mgbe
Aksa bịakwutere Otniel, ọ kwagidere ya ka ọ rịọọ ala
ubi site n'aka nna ya. Mgbe Aksa si n'elu ịnyịnya ibu ya
rịdata, Kaleb jụrụ ya sị, "Gịnị ka ị chọrọ ka m mere gị?"
19 Ọ zaghachiri, "Nyem onyinye pụrụ iche. Ebe ọ bụ na
i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ụfọdụ."
N'ihi nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri
nke ndịda. 20 Nke a bụ ihe nketa ebo Juda dịka ikwu ha
niile si dị. 21 Obodo niile nke ndị ebo Juda dị na Negev,
n'akụkụ ndịda n'oke ala Edọm bụ ndị a: Kabzeel, Eda,
Jaguo, 22 Kina, Dimona, Adada, 23 Kedesh, Hazọ, Itnan, 24
Zif, Telem, Bealot, 25 Hazọ Hadata, Keriọt Hezrọn (ya
bụ Hazoa), 26 Amam, Shema, na Molada, 27 Haza Gada,
Heshmọn, Bet-Pelet, 28 Haza Shual, Bịasheba, Biziotịa,
29 Baala, Iyim, Ezem, 30 Eltolad, Kesil, Homa, 31 Ziklag,
Madmanna, Sansanna, 32 Lebaot, Shilhim, Ain na Rimọn.
Ọnụọgụgụ obodo ndị a dị iri abụọ na itoolu. Obodo nta
ndị ọzọ gbara ha niile gburugburu. 33 Obodo niile ndị a dị

na ndịda ugwu ka e nyekwara ebo Juda. Obodo ndị a bụ,
Eshtaol, Zora, Ashna, 34 Zanoa, En-Ganim, Tapụọa, Enam,
35 Jamut, Adulam, Soko, Azeka, 36 Shaaraim, Aditaịm na
Gedera (maọbụ Gederotaịm). Ha niile dị obodo iri na anọ.
Obodo nta ndị ọzọ gbakwara ha gburugburu. 37 Ebo Juda
ketara Zenan, Hadasha, Migdal Gad, 38 Dilean, Mizpa,
Jekteel, 39 Lakish, Bozkat, Eglọn, 40 Kabọn, Laamam,
Kitlish, 41 Gederọt, Bet-Dagọn, Naama na Makeda. Obodo
ndị a dị iri na isii, tinyekwara obodo nta ha. Ndị Juda
ketakwara: 42 Libna, Eta, Ashan 43 Ifta, Ashna, Nezib,
44 Keila, Akzib na Maresha. Ha niile dị obodo itoolu,
tinyekwara obodo nta ha niile. 45 Ha ketakwara Ekrọn, na
obodo nta ya niile. 46 Ọ bụ ha nwekwa obodo niile dị
n'akụkụ ọdịda anyanwụ Ekrọn, ndị dị nso nso Ashdọd,
na obodo nta niile dị ha nso. 47 Ma Ashdọd n'onwe ya,
na ụmụ obodo nta ya niile, na Gaza na obodo nta ya
niile, ruo n'iyi Ijipt, na ruo n'oke osimiri Mediterenịa.
48 Ha nwetakwara ala ndị dị n'ugwu ugwu bụ, Shamia,
Jatịa, Sokoh, 49 Dana, Kiriat-Sana (ya bụ Debịa), 50 Anab,
Eshtemo, Anim, 51 Goshen, Họlọn na Gailo, ha niile dị
obodo iri na otu tinyere obodo nta ha niile. 52 Obodo ndị
ọzọ bụ Arab, Duma, Eshan, 53 Janim, Bet-Tapụọa, Afeka,
54 Humta, Kiriat Aba nke bụ Hebrọn na Zior, obodo itoolu
tinyere obodo nta ha niile. 55 Maon, Kamel, Zif, Juta,
56 Jezril, na Jokdeam, Zanoa, 57 Kain, Gibea na Timna,
obodo iri tinyere obodo nta ha niile. 58 Halhaul, Bet Zoa,
Gedoa, 59 Maarat, Bet-Anot na Eltekọn, obodo isii tinyere
obodo nta ha niile. 60 Kiriat Baal, ya bụ, Kiriat Jearim na
Raba, obodo abụọ tinyere obodo nta ha niile. 61 Obodo

ha ndị dị n'ọzara bụ ndị a: Bet-Araba, Midin, Sekaka, 62
Nibshan, Obodo Nnu na En-Gedi, obodo isii tinyere obodo
nta ha niile. 63 Ma ebo Juda enweghị ike ịchụpụ ndị Jebus
bi n'ime Jerusalem; ruo taa ndị Jebus bi na Jerusalem,
n'etiti ụmụ Juda.

16 Ala e kenyere ụmụ ụmụ Josef bidoro n'osimiri Jọdan
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Jeriko gbatịrị ruo n'ọzara. O
sitere na Jeriko gbagoo ala ugwu ugwu ahụ, ruokwa Betel.
2 O sitekwara Betel (ya bụ Luz), gafee ruo Atarọt, ebe ndị
Akai bi. 3 Site n'ebe ahụ, ọ gbatịrị n'akụkụ ọdịda anyanwụ
rute ala ndị Jaflet, ruo ala mgbada mgbada Bet-Horon. O
si n'ebe ahụ ruo Gaza, tutu kwụsị n'osimiri Mediterenịa.
4 Ụmụ Josef bụ Ifrem, na Manase nwetara ihe nketa
ha. 5 Ndị a bụ ala nke ikwu dị iche iche dị n'ebo Ifrem
nwetara. Oke ala ha n'akụkụ ọwụwa anyanwụ malitere
n'Atarọt-Ada. Site n'ebe ahụ, o ruru n'akụkụ elu elu Bet-
Horon; 6 sitekwa n'ebe ahụ ruo n'osimiri Mediterenịa.
Oke ala ha n'akụkụ ugwu malitere na Mikmetat, gafee
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ruo Taanat Shaịlo, gafee ya
ruo na Janoa. 7 O sitere na Janoa gbadaa ruo Atarọt, na
Naara, bịaruo Jeriko, gafee, kwụsị n'osimiri Jọdan. 8 Oke
ala ahụ n'akụkụ ọdịda anyanwụ sitere na Tapụọa gaa ruo
iyi Kana, na ruo n'osimiri Mediterenịa. Nke a bụ ala ebo
Ifrem ketara, dịka ikwu ha si dị. 9 E tinyere obodo ukwu
na obodo nta niile ekepụtara iche n'ihi ebo Ifrem n'etiti
ihe nketa ụmụ Manase. 10 Ma ha achụpụghị ndị Kenan
ndị bi na Gaza. N'ihi nke a, ndị Kenan binyere ndị Ifrem
ruo taa, ma e mere ka ha bụrụ ndị ọrụ ngo.

17 Nke a bụ oke e kenyere ndị ebo Manase, bụ ọkpara
Josef, ya bụ Makia ọkpara Manase, onye bụ nna nna ndị
Gilead. Onye natara ala Gilead na Bashan, n'ihi na ndị
agbụrụ Makia bụ dike n'agha. 2 Ya mere, oke a dịịrị
ndị fọdụrụ n'ebo Manase dịka ezinaụlọ ha si dị. Agbụrụ
Abieza, Helek, Asriel, Shekem, Hefa na Shemida. Ndị a bụ
ụmụ ndị ikom agbụrụ Manase, nwa Josef, dịka ikwu ha si
dị. 3 Ma Zelofehad, nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia,
nwa Manase, amụtaghị ụmụ ndị ikom kama ọ mụtara
naanị ụmụ ndị inyom, ndị aha ha bụ nke a: Mahla, Noa,
Hogla, Milka na Tịaza. 4 Ndị inyom ndị a bịakwutere
Elieza, onye nchụaja na Joshua nwa Nun, n'ihu ndị ndu
ụmụ Izrel niile sị ha, "Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya
kenye anyị ala nke anyị, dịka o si kenye ụmụ ndị ikom
ikwu anyị." Ya mere, dịka Onyenwe anyị nyere ya Mosis
n'iwu, Joshua nyere ha ihe nketa ruuru ha n'etiti ụmụnne
nna ha, dịka ndị ọzọ si keta. 5 Manase chịtara ala oke iri,
tinyere Gilead, na Bashan nke dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
Jọdan, 6 n'ihi na e mere ka ndị inyom Manase keta oke
n'etiti ndị ikom ebo Manase. Ala fọdụrụ na Gilead bụ ndị
ikom ebo Manase nwe ya. 7 Oke ala ebo Manase gbatịrị
site n'Asha ruo na Mikmetat, nke dị n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ Shekem. Ọ gbatịkwara n'akụkụ ndịda site n'ebe
ahụ tinyere ndị bi n'ala En-Tapụọa. 8 Ala dị gburugburu
Tapụọa bụ ala ebo Manase, ma obodo Tapụọa n'onwe ya,
nke dị n'oke ala ebo Manase, bụ obodo ebo Ifrem. 9 Oke
ala ụmụ Manase gbatịrị ga ndịda ruo na mmiri iyi Kana.
Ụfọdụ obodo ndị Ifrem dị n'ebe ahụ, n'etiti obodo ndị
Manase, kama oke ala ndị Manase n'akụkụ ugwu iyi ahụ

kwụsịrị n'osimiri Mediterenịa. 10 Ala dị na ndịda bụ nke e
kenyere Ifrem, ma ala mgbago ugwu bụ nke Manase. Ala
ndị Manase gbatịrị ruo n'osimiri Mediterenịa ma ha na
ndị Asha nwekọrọ oke ala n'akụkụ ugwu, ebe ha na ndị
Isaka nwere oke ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. 11 Manase
ka e nyere obodo ndị a, nke dị n'ala e nyere Isaka na Asha:
obodo Bet-Shan, na Ibleam, na Doa, na Endoa, na Teanak,
na Megido, na obodo nta niile gbara ha gburugburu.
Obodo nke atọ bụ Nafọt. 12 Ma ụmụ Manase enweghị ike
ịchụpụ ndị Kenan bi n'obodo ndị ahụ, n'ihi na ndị Kenan
nọgidere bichie obodo ndị a. 13 Ma n'ikpeazụ, mgbe ụmụ
Izrel ghọrọ ndị dị ike, ha achụpụghị ndị Kenan niile bi
n'obodo ndị a kpamkpam, kama ha mere ka ha bụrụ ndị
na-ejere ụmụ Izrel ozi, dịka ndị ohu ha. 14 Ma ụmụ ụmụ
Josef sịrị Joshua, "Gịnị mere i ji nye anyị naanị otu ụzọ
ala ka ọ bụrụ ihe nketa anyị? Ị hụrụ na Onyenwe anyị
gọziri anyị mee ka ọnụọgụgụ anyị baa ụba." 15 Joshua
zara sị ha: "Ọ bụrụ na ala ugwu ugwu Ifrem agaghị ezuru
unu n'ihi na unu bara ụba n'ọnụọgụgụ, gaanụ n'oke ọhịa
sụchasịa ala, n'ime ala ndị Periz, na nke ndị Refaim." 16
Ụmụ Josef zara Joshua sị, "Ala ugwu ugwu a agaghị ezuru
anyị. Ọzọ, ndị Kenan niile bi n'ala dị larịị nwere ụgbọala
igwe, ma ndị niile bi na Bet-Shan, na ụmụ obodo nta ha
na ndị bikwa na Ndagwurugwu Jezril." 17 Ma Joshua zara
ụmụ Josef, ya bụ, Ifrem na Manase, sị ha, "Unu dị ukwuu
n'ọnụọgụgụ, bụrụkwa ndị dị ike, ọ bụghị naanị otu oke ka
unu ga-eketa, 18 n'ihi na ala ugwu ugwu oke ọhịa ahụ
bụkwa nke unu. Sụchaanụ ya, ruo na nsọtụ ya, ka ọ bụrụ
nke unu. Ọ bụ ezie na ndị Kenan bi n'ime ya nwere ụgbọ

agha igwe, bụrụkwa ndị sịrị ike, unu nwere ike ịchụpụ
ha."
18 Ọgbakọ Izrel niile zukọtara na Shaịlo maa ụlọ nzute
n'ebe ahụ. N'oge a, ala ahụ niile bịara n'okpuru ọchịchị ndị
Izrel, **2** ma e nwekwara ebo Izrel asaa a na-ekenyebeghị
ala nke ha dịka ihe nketa. **3** Ya mere, Joshua jụrụ ụmụ
Izrel ajụjụ sị ha, "Ruo ole mgbe ka unu ga-eche tupu
unu ekpochapụ ndị niile bi n'ala a, inweta ala Onyenwe
anyị Chineke nna nna unu nyere unu? **4** Họpụtanụ ndị
ikom atọ site n'ebo ọbụla, ndị m ga-eziga ka ha gaa
jegharịa n'ala niile ahụ, dee ya n'akwụkwọ nkọwa otu
ihe nketa ọbụla si dị, n'akụkụ ya niile. Mgbe ahụ, ha
ga-alọghachikwute m. **5** Ha ga-eke ala ahụ fọdụrụ ụzọ
asaa. Ma ebo Juda ga-anọgide n'ala ha n'akụkụ ndịda,
ụmụ ụmụ Josef kwa ga-anọgide n'ala ha n'akụkụ ugwu.
6 Unu depụtachaa ụzọ asaa ndị a n'akwụkwọ, werenụ
ya bịakwute m ka m feere unu nza n'ihu Onyenwe anyị
Chineke anyị ịchọpụta ebo ga-eketa akụkụ ọbụla n'ala
ahụ. **7** Ma ndị Livayị agaghị eketa ala ọbụla n'etiti unu,
n'ihi na ihe nketa ha bụ ọrụ nchụaja ha na-arụ n'ihu
Onyenwe anyị. Ebo Gad, na Ruben, na ọkara ebo Manase
agaghị enwetakwa oke ọzọ, n'ihi na ha anarala ihe nketa
nke ha n'ofe Jọdan, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, ebe Mosis
onyeozi Onyenwe anyị kwere ha na nkwa na ha ga-ebi."
8 Ya mere, mgbe ndị ikom nledo ahụ gawara ijegharị n'ala
ahụ niile, Joshua gwara ha okwu sị, "Jeenụ jegharịa n'ala
ahụ niile. Depụtakwanụ otu unu chere a ga-esi kee ya
n'akwụkwọ. Mgbe unu lọtara aga m anọ n'ebe a bụ Shaịlo
jụta Onyenwe anyị ase site n'ife nza, chọpụta ala nke

ebo ọbụla ga-eketa.” 9 Ndị ikom ahụ gabigara ala ahụ,
depụta ya n’akwụkwọ, n’obodo n’obodo dịka o si dị n’oke
asaa. Mgbe ha mesịrị nke a, ha lọghachikwutere Joshua
n’ọmụma ụlọ ikwu n’ime Shaịlo. 10 Joshua feere ha nza na
Shaịlo n’ihu Onyenwe anyị, n’ebe ahụ ka ọ nọ keere ndị
Izrel ala ahụ dịka ebo ha si dị. 11 Ndị mbụ e kenyere ala
site n’ife nza bụ ebo Benjamin dịka ikwu ha si dị. Ala niile
e kenyere ebo Benjamin bụ nke dị n’etiti ala e nyere ebo
Juda na Josef. 12 Oke ala ha n’akụkụ ugwu sitere n’osimiri
Jọdan ruo n’akụkụ ugwu Jeriko. N’ọdịda anyanwụ o sitere
na Jeriko ruo ala ugwu ugwu ahụ niile, ruokwa n’ọzara
Bet-Aven. 13 Oke ala ahụ sitekwara n’akụkụ ndịda ruo
n’akụkụ Luz (ebe a na-akpọkwa Betel), ruokwa Atarọt-
Ada, nke dị n’akụkụ ndịda ugwu dị na mgbada Bet-Horon.
14 Site n’ugwu ahụ chere Bet-Horon ihu n’akụkụ ndịda,
oke ala ahụ gbadara ndịda gbasoro akụkụ ọdịda anyanwụ
pụta na Kiriat Baal, ya bụ, Kiriat Jearim, otu n’ime obodo
ndị Juda. Nke a bụ oke ala ahụ n’ọdịda anyanwụ. 15 Oke
ala ha na ndịda sitere na nsọtụ akụkụ Kiriat Jearim rute
n’isi iyi mmiri Neftoa. 16 O sitekwara n’ebe ahụ gbada ruo
na ndịda ugwu ahụ nke chere ihu na Ndagwurugwu nke
Ben Hinom, n’akụkụ ugwu Ndagwurugwu nke Refaim. O
sitekwara n’ebe ahụ gafee ruokwa n’akụkụ ndịda ugwu
obodo ndị Jebus, ruo En-Rogel. 17 Site n’En Rogel oke ala
ahụ gbatịrị ruo En-Shemesh, gafee ruo Gelilọt, nke chere
ihu na nrigo ugwu Adumim. O si n’ebe ahụ ruo na nkume
Bohan, nwa Ruben. 18 O sitere n’ebe ahụ gafee n’akụkụ
ugwu Bet-Araba gbadata rute n’Araba, 19 ọ gafere gbatịrị
ruo n’akụkụ Bet-Hogla na mgbago ugwu, pụta n’akụkụ

ugwu nke osimiri Nnu, nke bụ n’akụkụ ndịda ọnụ mmiri
osimiri Jọdan. Nke a bụ oke ala ha n’akụkụ ndịda. 20 Oke
ala ha n’akụkụ ọwụwa anyanwụ bụ osimiri Jọdan. Ndị a
bụ ihe nketa ụmụ Benjamin, dịka oke ala ya niile si dị
gburugburu, dị ka ikwu ya niile si dị n’akụkụ niile. 21 Ndị
a bụ obodo e kenyere ebo Benjamin, dịka ikwu ha si dị:
Jeriko, Bet-Hogla, Emek Keziz, 22 Bet-Araba, Zemaraim,
Betel, 23 Avim, Para, Ofra, 24 Kefa Amoni, Ofni, Geba,
obodo iri na abụọ na obodo nta ha ndị ọzọ. 25 Na Gibiọn,
Rema, Beerọt, 26 Mizpa, Kefira, Moza, 27 Rekem, Iapeel,
Tarala, 28 Zela, Haelef na obodo ndị Jebus, nke aha ya bụ
Jerusalem, Gibea na Kiriat Jearim, obodo iri na anọ na
obodo nta niile gbara ha gburugburu. Ndị a bụ ihe nketa
ụmụ Benjamin maka ikwu ya niile.

19 Ndị nke abụọ sitere n’ife nza nweta oke ha bụ ebo
Simiọn dịka ikwu ha si dị. Ala ha ketara dị n’ime ala
e kenyere ndị Juda. 2 Ihe nketa ụmụ Simiọn bụ ndị a:
Bịasheba (maọbụ Sheba), Molada, 3 Haza Shual, Bala,
Ezem, 4 Eltolad, Betul, Homa, 5 Ziklag, Bet-Makabot,
Haza Susa, 6 Bet-Lebaot na Sharuhen, obodo iri na atọ
na obodo nta ndị ọzọ gbara ha gburugburu. 7 Na Ain,
Rimọn, Eta na Ashan, obodo anọ na obodo nta ha, 8
tinyekwara obodo nta ndị ọzọ niile gbara obodo ukwu
ndị a gburugburu, ruo obodo Baalat-Bịa, ya bụ (obodo
Rema dị na Negev). Nke a bụ ihe nketa ebo Simiọn dịka
ikwu ha si dị. 9 E sitere n’oke ụmụ Juda wepụta oke ụmụ
Simiọn, n’ihi na ihe ụmụ Juda ketara dị ukwuu karịa ihe
ha kwesiri iketa. Ọ bụ nke a mere ụmụ Simiọn ji nweta
ihe nketa site n’etiti ala ndị Juda. 10 Ebo nke atọ nwetara

ihe nketa ha site n'ife nza bụ ebo Zebụlọn dịka ikwu
ha si dị. Ala ha nwetara gbatịrị ruo Sarid. 11 Site n'ebe
ahụ, oke ala ahụ gbatịrị gaa n'akụkụ ọdịda anyanwụ, ruo
Marala na Dabeshet, rukwaa iyi dị n'ihu Jokneam. 12
O si na Sarid chigharịa ihu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ,
oke ala ahụ ruru n'oke ala Kislọt Teboa, gbagorokwa ruo
Daberat, ruokwa Jafia. 13 Ọ gbatịkwara n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ ruo Gat Hefa, Et Kazin na Rimọn, tụgharịa n'ụzọ
e si aga Nea. 14 N'ebe ahụ, ọ gara gburugburu n'akụkụ
ugwu ruo Hanatọn, ruokwa na Ndagwurugwu Ifta El ebe
ọ sọtụrụ. 15 Obodo ndị a niile dịkwa n'ime ihe nketa ụmụ
Zebụlọn: Katat, Nahalal, Shịmrọn, Idala na Betlehem.
Obodo niile ndị a dị iri na abụọ, tinyere obodo nta niile
gbara ha gburugburu. 16 Obodo ndị a niile na obodo nta
ha, so n'ala ụmụ Zebụlọn nwetara dịka ihe nketa ha,
dịka ikwu ha si dị. 17 Ebo nke anọ sitere n'ife nza nweta
ihe nketa ha bụ ụmụ Isaka dịka ikwu ha si dị. 18 Ala na
obodo ha ketara bụ ndị a: Jezril, Kesulọt, Shunem, 19
Hafaraim, na Shịọn, Anaharat, 20 Rabit, Kishiọn, Ebez
na 21 Remet, En-Ganim, En-Hada na Bet-Pazez. 22 Oke
ala ha ruru na Taboa, Shahazuma na Bet-Shemesh, ma
kwụsị n'osimiri Jọdan. Obodo ndị a niile dị iri na isii,
tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu. 23 Ya mere,
obodo ukwu ndị a na obodo nta ha dị n'ala ahụ ebo
Isaka nwetara dịka ihe nketa ha, dị ka ikwu ha si dị. 24
Ebo nke ise e kenyere ala site n'ife nza bụ ụmụ Asha
dịka ikwu ha si dị. 25 Ala na obodo ha ketara bụ ndị
a: Helkat, Hali, Beten, Akshaf, 26 Alamelek, Amad na
Mishal. Oke ala ha n'akụkụ ọdịda anyanwụ gbatịrị ruo

Kamel na Shihoa-Libnat. 27 O sitere n'ebe ahụ tụgharịa
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ gawa Bet-Dagọn, ma ruokwa
Zebụlọn na Ndagwurugwu Ifta El, ma gbagoro ruokwa
Bet-Emek na Neiel. O sikwa n'ebe ahụ gafee, ruo Kabul,
n'akụkụ aka ekpe. 28 Ọ gara ruo Ebrọn, Rehob, Hamọn na
Kana, ruokwa ebe obodo Saịdọn gbasapụrụ. 29 Oke ala
ahụ mere dịka ọ na-alaghachi azụ bịaruo Rema, ruokwa
obodo e wusiri ike bụ Taịa, tụgharịakwa gawa Hosa pụta
n'ọnụ mmiri osimiri Mediterenịa nke dị n'akụkụ Akzib
30 na Umma, Afek na Rehob. Ọnụọgụgụ obodo ndị a
niile bụ iri abụọ na abụọ tinyere obodo nta ha niile. 31
Obodo ndị a na obodo nta ha niile dị n'ala ahụ ebo Asha
nwetara dịka ihe nketa, dịka ikwu ha si dị. 32 Ebo nke
isii e nyere ihe nketa site n'ife nza bụ ebo Naftalị, dịka
ikwu ha si dị. 33 Oke ala ha malitere na Helef ruo n'osisi
ukwu dị na Zaananim, Adami Nekeb na Jabneel, gafee
ruo Lakum, kwụsị n'osimiri Jọdan. 34 Site n'ebe ahụ oke
ala ha gara n'akụkụ ọdịda anyanwụ ruo Aznot Tabo, site
n'ebe ahụ ruo Hukọk, rute Zebụlọn na ndịda, na Asha
n'ọdịda anyanwụ, ruokwa Juda n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
Jọdan. 35 Obodo niile e wusiri ike e kenyere ha bụ ndị a:
Zidim, Zea, Hamat, Rakat, Kineret, 36 Adama, Rema, Hazọ,
37 Kedesh, Edrei, En-Hazoa, 38 Iron, Migdal El, Horem,
Bet-Anat na Bet-Shemesh. Ya mere, ọnụọgụgụ obodo ndị
a niile bụ iri na itoolu, tinyere obodo nta niile gbara ha
gburugburu. 39 Obodo ndị a na obodo nta ha niile ka
ebo Naftalị dịka ikwu ha si dị, nwetara dịka ihe nketa
ha. 40 Site n'ife nza ebo Dan, bụ ebo nke asaa nwetara
ihe nketa dịka ikwu ha si dị. 41 Oke ala ihe nketa ha bụ

ndị a: Zora, Eshtaol, Ia-Shemesh, 42 Shaalabin, Aijalon,
Itla, 43 Elọn, Timna, Ekrọn, 44 Elteke, Gibeton, Baalat, 45
Jehud, Bene-Berak, Gat Rimọn, 46 Me-Jakọn na Rakọn,
obodo dị n'oke ala, na ncherita ihu Jopa. 47 Mgbe oke ala
ụmụ Dan ketara sitere n'aka ha pụọ. Ha gara buso obodo
Leshem agha merie ha, were mma agha tigbuo ndị niile
bi n'ime ya, bichie ya. Ha kpọrọ obodo ahụ Dan, nke bụ
aha nna nna ha ochie. 48 Obodo ndị a na obodo nta ha bụ
ihe nketa ebo Dan nwetara dịka ikwu ha si dị. 49 Mgbe e
kechara ala ahụ niile, nye ebo ọbụla ala dịka ọnụọgụgụ ha
niile si dị, ụmụ Izrel nyere Joshua, nwa Nun ihe nketa ha
n'etiti ha. 50 N'ihi na Onyenwe anyị ekwuola na Joshua
nwere ike iwere ala ọbụla ọ chọrọ. Ya mere, ha nyere
Joshua obodo Timnat Sera nke dị n'ugwu Ifrem. Joshua
wughariri obodo ahụ biri n'ime ya. 51 Ndị a bụ oke ala
nke Elieza onye nchụaja, Joshua nwa Nun na ndịisi ụlọ
ebo ụmụ Izrel, kere na Shaịlo site n'ife nza n'ihu Onyenwe
anyị, n'ọnụ ụzọ ụlọ nzute. Ha si otu a kebie ala ahụ.

20 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Joshua okwu sị ya, 2
"Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha họpụtara onwe unu obodo
mgbaba dịka m gwara unu site n'aka Mosis. 3 Ka obodo
ndị a bụrụ ebe onye gburu mmadụ n'ọghọm na-amaghị
ama ga-agbaga n'ihi izere ndụ ya site n'aka onye ahụ ga-
achọ ịbọrọ ọbọ ọchụ. 4 Mgbe onye gburu mmadụ ahụ na-
amaghị ama gbabara n'ime otu obodo ndị a, ọ ga-eguzo
n'ọnụ ụzọ ama obodo ahụ gwa ndị okenye obodo ahụ
ihe niile mere. Ndị okenye ahụ ga-akpọbata ya n'ime
obodo ahụ, nye ya ebe ọ ga-ebi n'etiti ha. 5 Ọ bụrụkwa na
onye ikwu onye ahụ nwụrụ anwụ abịa ịbọrọ ọbọ ọchụ

ahụ, ndị okenye obodo ahụ agaghị ekwe ka e gbuo onye
ahụ gburu mmadụ na-amaghị ama, n'ihi na onye ahụ
akpachaghị anya mee ihe o mere. 6 Onye ahụ gburu
mmadụ na-amaghị ama ga-anọgide n'obodo ahụ ruo
mgbe ọ ga-akwụrụ n'ihu nzukọ maka ikpe ruokwa mgbe
onyeisi nchụaja nọ n'oge ahụ nwụrụ. Mgbe ahụ, o nwere
ike laghachi n'ụlọ nke aka ya na n'obodo ya bụ ebe o si
gbapụ ọsọ." 7 Obodo ndị ha kewapụtara iche dịka obodo
mgbaba bụ, Kedesh, nke dị n'ime Galili, n'ala ugwu ugwu
ndị Naftalị; na Shekem, nke dị n'ala ugwu ugwu Ifrem na
Kiriat Aba, nke a na-akpọkwa Hebrọn. Ọ dị n'ala ugwu
ugwu Juda. 8 Ha kewapụtara obodo atọ ọzọ n'ihi otu ihe
ahụ, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan n'ofe Jeriko.
Obodo atọ ndị a bụ, Beza, nke dị n'ọzara, n'ala larịị ahụ
e nyere ebo Ruben, na Ramọt; nke dị n'ime Gilead bụ
ala ebo Gad; na Golan, n'ime Bashan, nke e si n'ala ebo
Manase wepụta. 9 Obodo mgbaba ndị a a họpụtara bụ
maka ndị ọbịa bi n'etiti ụmụ Izrel, na maka ụmụ Izrel.
Ọ bụ ebe onye ọbụla gburu mmadụ na-amaghị ama ga-
agbaga. Onye na-abọrọ ọbọ ọchụ agaghị egbukwa onye
ahụ tupu e kpee ya ikpe n'ọgbakọ ndị Izrel.

21 Emesịa, ndị ndu ezinaụlọ Livayị bịakwutere Elieza,
onye nchụaja, na Joshua, nwa Nun, na ndịisi ebo Izrel, 2
na Shaịlo, n'ime ala Kenan, sị ha, "Onyenwe anyị nyere
iwu site n'aka Mosis ka enye anyị obodo ụfọdụ ebe anyị
ga-ebi, na ala ebe anụ ụlọ anyị ga na-ata ahịhịa." 3 N'ihi
nke a, dịka iwu Onyenwe anyị si dị, ụmụ Izrel sitere n'ihe
nketa ha nye ndị Livayị obodo ụfọdụ, nyekwa ha ala ebe
anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. 4 Ndị buru ụzọ nweta oke

site n'ife nza bụ ikwu Kohat dịka ikwu ha si dị. E sitere
n'ala ndị Juda, na Simiọn, na Benjamin nye ha obodo
iri na atọ, ka ọ bụrụ ihe nketa ụmụ Kohat ndị si n'ebo
Livayị, ndị bụkwa ụmụ ụmụ Erọn onye nchụaja. **5** Ma ndị
fọdụrụ n'ụmụ Kohat ka e nyere obodo iri site n'obodo
nke ikwu ndị ebo Ifrem, na Dan, na ọkara ebo Manase.
6 Ụmụ Geshọn nwetara obodo iri na atọ site n'ife nza.
Obodo ha nwetara dị na Bashan. Ha sikwa n'ala ndị ikwu
ebo Isaka na Asha, na Naftalị, na ọkara ebo Manase nweta
oke ahụ. **7** Ụmụ Merari dịka ikwu ha si dị ketara obodo
iri na abụọ site n'ala ndị ebo Ruben, na Gad, na Zebụlọn.
8 Ya mere, ụmụ Izrel mezuru iwu niile Onyenwe anyị
nyere Mosis site n'ikenye ndị Livayị obodo ha ga-ebi,
nakwa ebe anụ ụlọ ha ga-ata nri. **9** Ha sitere n'ebo Juda
na Simiọn, kepụta obodo ndị a akpọrọ aha **10** kenye ndị
ikwu Kohat, ndị bụ ụmụ ụmụ Erọn, bụrụkwa ụmụ ụmụ
Livayị. Ọ bụ ha ka e bụ ụzọ kenye ihe nketa site n'ife nza.
11 E kenyere ha obodo Kiriat Aaba, nke a na-akpọkwa
Hebrọn. Obodo a dị n'ala ugwu ugwu Juda, ya na ala
gbara ya gburugburu ka ọ bụrụ ebe ịta nri anụ ụlọ. (Aaba
bụ nna nna ndị Anak.) **12** Ma eburularị ụzọ nye Kaleb nwa
Jefune obodo ukwu na obodo nta niile, na ala ubi niile
dị n'akụkụ ya ka ọ bụrụ ihe nketa ya. **13** Ya mere, ụmụ
ụmụ Erọn, onye nchụaja, ka e kenyere obodo Hebrọn,
nke bụkwa obodo mgbaba, kenyekwa ha obodo ndị a:
Libna, **14** Jatịa, Eshtemoa, **15** Họlọn, Debịa, **16** Ain, Juta na
Bet-Shemesh. E nyekwara ha ala niile gbara obodo ndị a
gburugburu ka ọ bụrụ ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. Ya
mere, ọ bụ obodo itoolu ka e si n'ala ebo Juda na Simiọn

kenye ha. 17 Ebo Benjamin nyere ha obodo anọ ndị a,
Gibiọn, Geba, 18 Anatot, Almon na ala dị ya gburugburu
ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri, bụ obodo anọ. 19 Ya mere,
obodo niile e nyere ndị nchụaja, ụmụ ụmụ Erọn dị iri
na atọ, tinyere ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. 20 Ụmụ
Kohat ndị fọdụrụ, ndị agbụrụ Livayị ka e kenyere obodo
anọ ndị a site n'aka ebo Ifrem. 21 E sitere n'ala ugwu
ugwu Ifrem nye ha: Shekem, nke bụ obodo mgbaba na
Gaza, 22 Kibzaim na Bet-Horon, tinyere ebe ịta ahịhịa nke
anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ. 23 Ha sitere n'ala ndị ebo Dan
keta obodo anọ ndị a: Elteke na Gibeton, 24 Aijalon na
Gat Rimọn, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha, bụ obodo
anọ. 25 Ọkara ebo Manase nyere ha obodo abụọ, Teanak,
Gat Rimọn na ebe ịta ahịhịa nke anụ ụlọ ha. 26 Ya mere,
obodo niile na ebe ịta ahịhịa nke anụ ụlọ e nyere ndị
fọdụrụ n'ikwu Kohat dị iri. 27 Ụmụ Geshọn, ndị agbụrụ
Livayị, ketara obodo abụọ ndị a, ya na ebe ịta nri nke anụ
ụlọ ha. Ọkara ebo Manase nyere: Golan, n'ime Bashan,
nke bụ obodo mgbaba, na Be Eshtera. 28 Ebo Isaka nyere
ha obodo anọ. Obodo ndị a bụ, Kishiọn, Daberat, 29 Jamut
na En-Ganim, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha, obodo
anọ. 30 Ebo Asha nyekwara ha obodo anọ. Ha bụ, Mishal,
Abdon, 31 Helkat na Rehob, tinyere ebe ịta nri nke anụ
ụlọ ha, obodo anọ. 32 Ebo Naftalị nyere ha obodo atọ,
nyekwa ha ala ebe anụ ụlọ ha ga-anọ taa nri. Obodo ndị
a bụ, Kedesh, n'ime Galili, nke bụkwa obodo mgbaba,
Hamot Doa na Katan. 33 Obodo iri na atọ, na ebe ịta
ahịhịa nke anụ ụlọ ka e nyere ikwu Geshọn. 34 Ndị ikwu
Merari, bụ ụmụ ụmụ Livayị fọdụrụ nwetara site n'aka:

Ebo Zebụlọn, Jokneam, Kata, **35** Dimna na Nahalal, obodo
anọ tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha. **36** Ebo Ruben
nyere ha obodo anọ: Beza, Jahaz, **37** Kedemot, Mefaat na
ala ebe anụ ụlọ ha ga-anọ kpaa nri. **38** Ebo Gad nyere ha
obodo anọ. Obodo ndị a bụ, Ramọt, n'ime Gilead nke bụ
obodo mgbaba, Mahanaim, **39** Heshbọn na Jeza, tinyere
ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha, bụ obodo anọ. **40** Ọnụọgụgụ
obodo niile e kenyere agbụrụ Merari bụ obodo iri na
abụọ, ha bụ ndị fọdụrụ na ndị Livayị. **41** Ọnụọgụgụ obodo
niile na ebe ịta nri nke anụ ụlọ e sitere n'ala ụmụ Izrel
nye ndị Livayị dị iri anọ na asatọ. **42** Obodo ọbụla nwere
ala gbara ya gburugburu ebe anụ ụlọ ga-anọ kpaa nri. **43**
Ya mere, Onyenwe anyị nyere ụmụ Izrel ala ahụ ọ ṅụrụ
iyi inye ndị nna nna ha. Ha nwetara ya, biri n'ime ya. **44**
Onyenwe anyị nyere ha izuike n'akụkụ niile, dịka ọ ṅụrụ
n'iyi nye ndị nna nna ha. Ọ dịkwaghị otu n'ime ndị iro
ha ọbụla guzogidere ha, n'ihi na Onyenwe anyị nyefere
ndị iro ha niile n'aka ha. **45** O nweghị otu n'ime nkwa
ọma niile Onyenwe anyị kwere Izrel nke na-emezughị. O
mezuru nkwa niile o kwere ha.

22 Emesịa, Joshua kpọkọtara ndị agha si n'ebo Ruben, na
Gad, na ọkara Manase, gwa ha okwu sị: **2** "Unu emeela ihe
niile Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere unu n'iwu. Unu
egeela ntị n'olu m, mee ihe niile m nyere unu n'iwu. **3** E,
unu arụzuola ọrụ ahụ Onyenwe anyị Chineke unu nyere
unu. Unu ahapụghị ụmụnna unu n'ọgbọ agha ogologo
ụbọchị ndị a niile. **4** Ugbu a, Onyenwe anyị Chineke unu
enyela ụmụnna unu mmeri. O meekwala ka ha zuru ike
dịka o kwere nkwa na ọ ga-eme. Ugbu a, laghachinụ n'ụlọ

unu, laghachikwanụ n’ala unu, ala ahụ Mosis onyeozi
Onyenwe anyị nyere unu n’ofe ọzọ nke osimiri Jọdan.
5 Ma lezienụ anya nke ọma idebe iwu na ụkpụrụ niile
nke Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere unu: nke bụ ịhụ
Onyenwe anyị Chineke unu n’anya, ịga ije n’irube isi nye
ya, irube isi n’iwu ya niile, ịdabere na ya, na iji obi unu
niile na mkpụrụobi unu niile fee ya ofufe.” 6 Ya mere,
Joshua gọziri ha, zipụ ha, ha lakwara n’ụlọ nke aka ha. 7
Ọkara ebo Manase ka Mosis nyere ihe nketa nke ha n’ime
ala Bashan, ma ọkara ebo Manase nke ọzọ nwetara ihe
nketa nke ha n’akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Jọdan. Mgbe
Joshua na-ezilaga ha n’ụlọ ha, ọ gọziri ha, gwa ha okwu
sị, 8 “Werenụ ọtụtụ akụ unu lụtara n’agha laa. Mgbe unu
ruru, kenyenụ ndị ikwu unu ụfọdụ ihe site n’ime akụ
ndị iro unu a.” N’ihi na ihe ha kwatara n’agha dị ukwuu:
igwe anụ ụlọ, na ọlaọcha, na ọlaedo, na bronz, na igwe,
na uwe dị iche iche. 9 Ya mere, ndị agha Ruben na Gad,
na ọkara ebo Manase, hapụrụ ndị agha Izrel na Shaịlo,
n’ime ala Kenan, n’ofe osimiri Jọdan, laghachi n’ala nke
ha dị na Gilead, nke ha nwetara dịka iwu Onyenwe anyị
nyere Mosis si dị. 10 Mgbe ha rutere Gelilọt dị n’akụkụ
Jọdan, n’ala ndị Kenan, ụmụ Ruben, ndị Gad na ọkara ebo
Manase wuru ebe ịchụ aja dị ukwu n’ebe ahụ n’akụkụ
Jọdan. 11 Mgbe ndị Izrel nụrụ na ha e wuola ebe ịchụ
aja n’oke ala Kenan, na Gelilọt, n’ebe dị nso Jọdan, n’ofe
ala ndị Izrel, 12 ọgbakọ Izrel niile zukọtara na Shaịlo,
jikere ịga ibuso ụmụnna ha ahụ agha. 13 Ya mere, ụmụ
Izrel zigara Finehaz, nwa Elieza, bụ onye nchụaja ka ọ ga
n’ala Gilead, ya bụ ijekwuru ụmụ Ruben, na ụmụ Gad, na

ọkara ebo Manase. **14** Ndị so Finehaz n’ozi a bụ ndị ndu
iri. Otu onyendu sitere n’otu ebo, n’ime ebo iri nke ụmụ
Izrel. **15** Mgbe ndị a rutere n’ala Gilead, ha kpọkọtara
ụmụ Ruben, na ụmụ Gad, na ọkara ebo Manase gwa ha
okwu sị, **16** “Otu a ka ọgbakọ niile nke Onyenwe anyị sịrị,
‘Olee ụdị njehie dị nke a, nke unu mere megide Chineke?
Olee otu unu si wezuga onwe unu site n’ebe Onyenwe
anyị nọ, gaa wuore onwe unu ebe ịchụ aja, si otu a nupu
isi megide ya? **17** Ọ pụtara na mmehie Peoa ezubereghị
anyị? Ruo taa anyị asachapụbeghị onwe anyị site na
mmehie ahụ, ọ bụ ezie n’ọrịa na-efe efe dakwasịrị nzukọ
nke Onyenwe anyị. **18** Ugbu a, unu na-achọkwa isite n’ebe
Onyenwe anyị nọ chigharịa. “‘Ọ bụrụ na unu enupu isi
megide Onyenwe anyị taa, matakwanụ na echi ya, ọ ga-
eweso nzukọ Izrel niile iwe. **19** Ọ bụrụ na unu wuru ebe
ịchụ aja ahụ n’ihi na ala unu rụrụ arụ, bịakwutenụ anyị
n’akụkụ nke ọzọ, nke osimiri a, ebe Onyenwe anyị bi
n’etiti anyị, n’ime ụlọ nzute obibi ya. Anyị ga-ekenyekwa
unu ala anyị. Ma unu enupula isi megide Onyenwe anyị
site n’iwu ebe ịchụ aja ọzọ, ebe ọ bụ na e nwere otu ebe
bụ ezi ebe ịchụ aja nye Onyenwe anyị Chineke anyị. **20**
Mgbe Ekan, nwa Zera, zipụtara onwe ya dịka onye na-
ekwesighị ntụkwasị obi n’ihe metụtara ihe e doro nsọ, ọ
bụ na nzukọ Izrel niile esoghị keta oke n’ahụhụ dakwasịrị
ya? Ọ bụghị naanị ya nwụrụ n’ihi mmehie ahụ.’” **21** Nke
a bụ nzaghachi ụmụ Ruben, na ụmụ Gad na ọkara ebo
ụmụ Manase, nyere ndị ndu ụmụ Izrel niile; **22** “Chineke
onye kachasị chi niile, bụ Onyenwe anyị! Chineke onye
kachasị chi niile, bụ Onyenwe anyị! Ya onwe ya maara, ka

Izrel niile matakwa. A sị na nke a bụ nnupu isi, a sịkwarị
na ọ bụ enweghị ntụkwasị obi nye Onyenwe anyị, unu
ahapụla anyị ka anyị dịrị ndụ. 23 Ọ bụrụ na anyị sitere na
nnupu isi wuo ebe ịchụ aja a maka ịchụ aja udo maọbụ
aja mkpụrụ ọka, ka Onyenwe anyị n'onwe ya taa anyị
ahụhụ. 24 "Ma nke ahụ abụghị ihe anyị bu n'obi! Anyị
wuru ya n'ihi na anyị tụrụ ụjọ na n'oge dị n'ihu, ụmụ
unu ga-agwa ụmụ anyị okwu sị, 'Gịnị ka unu na Onyenwe
anyị, Chineke Izrel nwekọrọ? 25 Onyenwe anyị e jirila
osimiri Jọdan kpaa oke n'etiti anyị na unu, unu ụmụ
Ruben na Gad. Unu enweghị oke n'ime Onyenwe anyị!'
N'ụzọ dị otu a, ụmụ unu nwere ike ime ụmụ anyị ka ha
kwụsị ịtụ egwu Onyenwe anyị. 26 "Ọ bụ nke a mere anyị
ji kpebie sị, 'Ka anyị jikere wuo ebe ịchụ aja, ma ọ bụghị
ebe ịchụ aja nsure ọkụ maọbụ aja ndị ọzọ,' 27 Kama, ọ
bụ ebe ịchụ aja ịhụba ama n'etiti unu na anyị, nakwa
ọgbọ ndị nke ga-esote anyị, na anyị ga-efe Onyenwe anyị
ofufe n'ụlọnsọ ya, site na ịchụrụ ya aja nsure ọkụ, na aja
udo. Mgbe ahụ, n'oge dị n'ihu, ụmụ ụmụ unu agaghị asị
ụmụ ụmụ anyị, 'Unu enweghị oke n'ime Onyenwe anyị
Chineke.' 28 "Echiche obi anyị bụ na ọ bụrụ na ụmụ ụmụ
unu ekwuo ihe dị otu a, ụmụ anyị ga-azaghachi ha sị,
'Lee ebe ịchụ aja nna anyị ha wuru, nke yiri ebe ịchụ aja
Onyenwe anyị. E wughị ya maka ịchụ aja nsure ọkụ, kama
e wuru ya dịka ihe ama na-egosi nnwekọ dị n'etiti anyị
na unu.' 29 "Anyị agaghị enupu isi n'ebe Onyenwe anyị
nọ; anyị agaghị esitekwa n'iso Onyenwe anyị Chineke
wezuga onwe anyị, site n'iwuru onwe anyị ebe ịchụ aja
nke aja nsure ọkụ, na aja mkpụrụ ọka maọbụ ụdị aja ọzọ

dị iche iche. Ebe ịchụ aja anyị maara bụ ebe ịchụ aja
Onyenwe anyị Chineke anyị, nke guzo n'ihu ụlọ nzute
ya." **30** Mgbe Finehaz onye nchụaja, na ndị ndu nzukọ
ahụ, bụ ndịisi ezinaụlọ ndị Izrel nụrụ ihe ụmụ Ruben,
na ụmụ Gad, na ụmụ Manase kwuru, ọ masịrị ha. **31** Ya
mere, Finehaz nwa Elieza, bụ onye nchụaja, sịrị Ruben,
na Gad, na Manase, "Taa ka anyị maara na Onyenwe anyị
nọ n'etiti anyị, n'ihi na unu emehieghị megide Onyenwe
anyị dịka anyị chere. Ya mere, unu azọpụtala ndị Izrel
site na mbibi gaara abịakwasị ha site n'aka Onyenwe
anyị." **32** Mgbe ahụ Finehaz, nwa Elieza, onye nchụaja,
na ndị ndu ahụ laghachitere Kenan site na nzukọ ha na
ụmụ Ruben na Gad na ọkara Manase mere n'ala Gilead
kọọrọ Izrel ihe ha gatara. **33** Okwu a tọrọ ụmụ Izrel ụtọ.
Ha ṅụrịrị ọṅụ, too Chineke otuto. Ha ekwukwaghị okwu
ibu agha megide ụmụ Ruben, ụmụ Gad na ụmụ Manase,
banyere ibibi ala ha bi n'ime ya. **34** Ya mere, ụmụ Ruben
na ụmụ Gad kpọrọ ebe ịchụ aja ha wuru, "Ebe ịchụ aja
akaebe," n'ihi na ha sịrị, "Ọ bụ ihe akaebe igosi mmadụ
niile na Onyenwe anyị bụkwa Chineke anyị."

23 Ma mgbe ọtụtụ oge gasịrị, site n'oge Onyenwe anyị
mere ka Izrel nwee ezumike n'ebe ndị iro gbara ha
okirikiri nọ, Joshua aghọọla agadi, gbaa ọtụtụ afọ. **2** Ya
mere, Joshua kpọrọ ndị Izrel niile, ndị okenye ha, ndị ndu
ha, ndị odozi okwu ha na ndịisi ha, sị ha, "Emeela m agadi
gbaakwa ọtụtụ afọ. **3** Unu onwe unu ejirila anya unu hụ
ihe niile Onyenwe anyị Chineke unu mere mba ndị a niile,
n'ihi unu. Ọ lụụrụ unu ọgụ, nyere unu aka imeri ndị iro
unu. **4** Unu hụrụ na ekekwarala m unu ala mba ahụ niile

nke fọdụrụnụ ka ha bụrụ ihe nketa ebo unu, site na Jọdan,
tinyekwara mba niile ndị ahụ m kpochapụrụ n'akụkụ
osimiri Mediterenịa dị na mpaghara ọdịda anyanwụ. 5
Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-akwapụ ndị bi n'ime
ha n'ihi unu. Ọ ga-achụpụ ha n'ihu unu, mee ka unu
nweta ala ha, dịka Onyenwe anyị Chineke unu kwere unu
nkwa. 6 "Ya mere, dịnụ ike, lezienụ anya idebezu na irube
isi n'ihe niile e dere n'Akwụkwọ Iwu Mosis. Unu esila
n'ime ya wezuga onwe unu n'ụzọ ọbụla. 7 Lezienụ anya
ka unu na mba ndị a fọdụrụ n'ala a ghara inwe mmekọ
ọbụla. Unu akpọtụkwala chi ha niile aha. Unu aṅụkwala
iyi n'aha ha, maọbụ fee ha ofufe, maọbụ kpọọ isiala nye
ha. 8 Kama raparanụ n'ahụ Onyenwe anyị Chineke unu
dịka unu mere ruo taa. 9 "Onyenwe anyị achụpụla mba dị
ukwuu na mba siri ike site n'ebe unu nọ. O nwekwaghị
otu mba n'ime ha o kwere ka ha merie unu. 10 Otu nwoke
n'ime unu achụọla puku ndị ikom ndị iro unu ọsọ. N'ihi
na Onyenwe anyị Chineke unu alụọlara unu ọgụ, dịka
ya onwe ya kwere nkwa. 11 N'ihi ya, lezienụ onwe unu
anya nke ọma ka unu hụ Onyenwe anyị Chineke unu
n'anya. 12 "Ma ọ bụrụ na unu alaghachi azụ, ma kwere
ka e jikọọ unu na mba ndị a fọdụrụ n'etiti unu. Ọ bụrụ
na unu na ha ebido ịlụrịta di na nwunye, na-emekọrịta
ihe ọnụ, 13 maranụ nke ọma, na Onyenwe anyị Chineke
unu agaghị achụpụrụ unu mba ndị a site n'ala unu. Kama
ha ga-abụrụ unu igbudu na ọnya. Ha ga-abụkwara unu
apịpịa n'akụkụ unu, na ogwu n'anya unu, ruo mgbe unu
ga-ala n'iyi n'ezi ala a, nke Onyenwe anyị Chineke unu
nyere unu. 14 "Mgbe na-adịghị anya, mụ onwe m ga-

agbaso ụzọ ahụ ndị niile bi n'ụwa na-aghaghị ịgbaso. Unu
niile maara n'ime obi unu na n'ime mkpụrụobi unu na o
nweghị otu n'ime nkwa ọma Onyenwe anyị Chineke unu
kwere nye unu nke na-emezughị. E mezuola nkwa ndị a
niile; o nweghị nke ọbụla a na-emezughị. **15** Ma dịka ezi
nkwa niile Onyenwe anyị Chineke unu kwere si bụrụ ihe
e mezuru emezu, otu a kwa ka Onyenwe anyị ga-esi mee
ka ihe ọjọọ niile ọ bara mba ya mezuo n'isi unu, tutu ruo
mgbe o mere ka unu laa n'iyi n'ezi ala ahụ ọ na-enye
unu. **16** Ọ bụrụ na unu emebie ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị Chineke unu, nke o nyere unu iwu idebe, tụgharịa
malite ịgbaso na ife chi ndị ọzọ na ịkpọ isiala nye ha, iwe
Onyenwe anyị ga-adị ọkụ megide unu, unu ga-alakwa
n'iyi ngwangwa n'ala ọma ahụ o nyere unu."

24 Joshua kpọkọtara ebo Izrel niile na Shekem. Ọ kpọrọ
ndị okenye Izrel na ndịisi ha na ndị ikpe ha na ndị nlekọta
ha. Ha niile bịara chee onwe ha n'ihu Chineke. **2** Mgbe
ahụ, Joshua gwara ndị Izrel niile sị, "Otu a ka Onyenwe
anyị, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nna nna unu ochie ha,
nke bụ Tera, nna Ebraham, na Nahọ, bikwara n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ nke ofe osimiri Yufretis, ebe ha nọ
fee chi ndị ọzọ ofufe. **3** Ma mụ onwe m kpọpụtara nna
nna unu Ebraham site n'ala ahụ dị n'ofe osimiri dubata
ya n'ala Kenan, nye ya ọtụtụ ụmụ ụmụ, site na nwa ya
bụ Aịzik. **4** Ụmụ m nyere Aịzik bụ Jekọb na Ịsọ. Ịsọ ka
m nyere ala ugwu ugwu Sia, ka o nweta ma Jekọb na
ezinaụlọ ya gara n'ala Ijipt. **5** "'Emesịa, ezigara m Mosis
na Erọn, ma wetara ndị Ijipt ihe otiti ọjọọ niile dị iche
iche site n'ihe m mere n'ebe ahụ. N'ikpeazụ, akpọpụtara

m ndị m site n'ala Ijipt. 6 Ma mgbe unu rutere n'Osimiri
Uhie, ndị agha Ijipt gbapụtara chịrị ụgbọ agha ha na
ndị agha na-agba ịnyịnya ha chụwa unu ọsọ. 7 Mgbe
ndị Izrel hụrụ ha, ha tiri mkpu kpọkuo Onyenwe anyị.
O tinyere oke ọchịchịrị n'etiti unu na ndị Ijipt. O mere
ka oke osimiri kpuchie ha, mee ka ha mikpuo n'osimiri
ahụ. Unu niile hụkwara ihe m mere ndị Ijipt. Emesịa,
unu bikwara n'ọzara ọtụtụ afọ. 8 "'Ma emesịa, emere
m ka unu bata n'ime ala ndị Amọrait, ndị bi n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan. Ha lụsoro unu ọgụ, ma
eweere m ha nyefee unu n'aka. E bibiri m ha n'ihu unu,
ma unu nwetara ala ha. 9 Mgbe Balak nwa Zipoa, eze
Moab, jikeere ibuso Izrel agha, o zigaara Belam, nwa Beoa
ozi ka ọ bịa bụọ unu ọnụ. 10 Ma egeghị m Belam ntị.
Kama emere m ya ka ọ gọzie unu. Anapụtara m unu site
n'aka ya. 11 "'Emesịa, unu gafere osimiri Jọdan bịaruo
Jeriko. Ndị ikom Jeriko busoro unu agha, otu a kwa ka
ndị Amọrait, na ndị Periz, na ndị Kenan, na ndị Het, na
ndị Gigash, na ndị Hiv, na ndị Jebus. Ma eweere m ha
niile nyefee unu n'aka. 12 E zigara m ebu n'ihu unu nke
chụpụrụ ha n'ihu unu, bụ eze abụọ ndị Amọrait. Ọ bụghị
mma agha na ụta unu ka unu ji mee nke a. 13 Ya mere
enyere m unu ala ahụ, nke unu na-adọgbughị onwe unu
n'ihi ya, nyekwa unu ọtụtụ obodo nke unu na-ewughị,
bụ ala ndị a unu bi n'ime ya ugbu a. Enyere m unu ubi
vaịnị na ubi oliv nke unu na-akụghị, nke unu na-eri
mkpụrụ ha.' 14 "Ya mere ugbu a, tụọnụ egwu Onyenwe
anyị, feekwanụ ya ofufe n'ụzọ ikwesi ntụkwasị obi na
n'eziokwu. Wezuganụ chi ndị ahụ niile nna nna unu ha

fere ofufe n’ofe osimiri Yufretis ahụ, na n’Ijipt. Feenụ
naanị Onyenwe anyị ofufe. **15** Ọ bụrụkwanụ na ọ masịghị
unu ife Onyenwe anyị, họpụtaranụ onwe unu taa onye
unu ga-efe. Ma ọ bụ chi ndị ahụ nna nna unu ha fere
n’ofe ọzọ nke osimiri, maọbụ chi ndị Amọrait, ndị unu bi
n’ala ha. Ma n’ebe mụ onwe m na ezinaụlọ m nọ, anyị ga-
efe Onyenwe anyị.” **16** Ndị Izrel niile zara sị ya, “O nweghị
ihe ga-eme ka anyị hapụ Onyenwe anyị fee chi ndị ọzọ!
17 Ọ bụ Onyenwe anyị Chineke anyị, ya onwe ya si n’ala
Ijipt, ebe anyị bụ ndị ohu, kpọpụta anyị na nna anyị ha. Ọ
rụrụ ọrụ ịrịbama ndị ahụ niile dị oke egwu n’ihu anyị.
O chebere anyị n’ije anyị niile n’etiti mba ndị ahụ niile
anyị si n’ala ha gafee. **18** Ọ bụ Onyenwe anyị chụpụrụ ndị
Amọrị na ọtụtụ mba ndị ọzọ bi n’ala a. E, anyị onwe anyị
ga-efe Onyenwe anyị, n’ihi na ọ bụ Chineke anyị.” **19**
Joshua zaghachiri ndị Izrel sị, “Unu apụghị ife Onyenwe
anyị ofufe; n’ihi na ọ bụ Chineke dị nsọ, bụrụkwa Chineke
ekworo. Ọ gaghị agbaghara unu nnupu isi unu na mmehie
unu niile. **20** Ọ bụrụ na unu agbakụta Onyenwe anyị
azụ, fee chi ala ọzọ ofufe, ọ ga-echigharị laa unu n’iyi,
n’agbanyeghị na ọ nọnyerela unu ụbọchị ndị a niile.” **21**
Ma ndị Izrel sịrị Joshua, “Mba, kama Onyenwe anyị ka
anyị ga-efe ofufe.” **22** Mgbe ahụ, Joshua sịrị, “Unu bụ
ndị ama megide onwe unu na unu ahọrọla ife Onyenwe
anyị ofufe.” Ha zara sị, “E, anyị bụ ndị akaebe.” **23** Joshua
sịrị, “Ugbu a, wezuganụ chi ndị mba ọzọ niile dị n’etiti
unu. Werekwanụ obi unu nye maka irubere Onyenwe
anyị Chineke Izrel isi.” **24** Ndị ahụ sịrị Joshua, “Anyị ga-
efe Onyenwe anyị Chineke anyị ofufe. Anyị ga-egekwa ntị

n'olu ya, mee ihe o nyere n'iwu." **25** Ya mere, Joshua na
ndị Izrel gbara ndụ n'ụbọchị ahụ na Shekem. O nyere ha
iwu na ụkpụrụ ha ga-edebe. **26** Joshua dere iwu ndị a
ụmụ Izrel kwere na ha ga-eme n'Akwụkwọ Iwu Chineke.
Emesịa, o bupụtara otu nkume buru ibu guzo ya n'okpuru
osisi ukwu ook dị n'akụkụ ebe nsọ Onyenwe anyị. **27**
Joshua sịrị ndị ahụ niile, "Lee, nkume a ga-abụ ihe ama
megide anyị. N'ihi na ọ nụla okwu niile nke Onyenwe
anyị gwara anyị. Ọ ga-abụkwa ihe ama megide unu, ma ọ
bụrụ na unu mee ihe mmekpu megide Chineke unu." **28**
Emesịa, Joshua zilara onye ọbụla, ka ha laa n'ihe nketa
nke aka ha. **29** Ọ dịghị anya, mgbe ihe ndị a gasịrị, Joshua
nwa Nun, odibo Onyenwe anyị nwụrụ, mgbe ọ gbara
narị afọ na iri. **30** E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya,
na Timnat Sera, n'ime ala ugwu ugwu Ifrem, n'akụkụ
ugwu dị n'ala Gaash. **31** Ndị Izrel fere Onyenwe anyị ofufe
ụbọchị niile nke ndụ Joshua, na nke ndụ ndị okenye ahụ,
bụ ndị gara n'ihu bie ndụ mgbe ọ nwụsịrị, ndị maakwara
ihe niile nke Onyenwe anyị rụụrụ ndị Izrel. **32** Ọkpụkpụ
Josef ndị Izrel chịtara mgbe ha si n'ala Ijipt pụta, ka ha
liri na Shekem, n'ime ala ahụ Jekọb zụrụ narị mkpụrụ
ọlaọcha n'aka ụmụ Hamọ nna Shekem. Ala a ghọrọ n'ihe
nketa ụmụ Josef. **33** Elieza nwa Erọn, nwụkwara. E liri ya
n'ala ugwu ugwu ndị Ifrem, na Gibea, obodo e nyere nwa
ya bụ Finehaz.

Ndị Ikpe

1 Mgbe Joshua nwụrụ, ụmụ Izrel jụrụ Onyenwe anyị
sị, “Olee ebo ga-ebu ụzọ gaa lụso ndị Kenan agha n’ihi
anyị?” 2 Onyenwe anyị zara, “Ọ bụ ebo Juda. Enyefeela
m ala ahụ n’aka ha.” 3 Ndị Juda gwara ụmụ nwanne ha
ndị ebo Simiọn sị, “Soronụ anyị banye n’ala ahụ anyị
ketara site n’ife nza, ka anyị ga lụso ndị Kenan agha. Anyị
ga-esokwara unu banye n’ala nke unu.” Ya mere, ndị
ebo Simiọn soro ha gaa. 4 Mgbe Juda busoro ha agha,
Onyenwe anyị nyefere ndị Kenan, na ndị Periz n’aka ha,
mee ka ha gbuo puku ndị agha iri n’ime obodo Bezek.
5 N’ebe ahụ ka ha zutere Adoni-Bezek, buso ya agha,
tigbukwaa ndị Kenan na ndị Periz. 6 Ma Adoni-Bezek
gbapụrụ ọsọ zoo onwe ya, ma ha chụgidere ya, jide ya,
gbupụ ya isi mkpụrụ aka ya abụọ na isi mkpụrụ ụkwụ ya
abụọ. 7 Mgbe ahụ, Adoni-Bezek sịrị, “Iri ndị eze asaa ka
m mesoro ụdị mmeso a unu mesoro m, ọ bụkwa nri si na
tebul m dapụ ka ha riri. Ugbu a Chineke akwụghachila
m ụgwọ ọrụ ọjọọ m.” Ha kpụụrụ ya gaa Jerusalem, ebe
ọ nọ nwụọ. 8 Ndị Juda busoro obodo Jerusalem agha,
were mma agha gbuchapụ mmadụ niile bi n’ime ya, ma
gbaakwa obodo ahụ niile ọkụ. 9 Mgbe nke a gasịrị, ndị
agha Juda busoro ndị Kenan bi na ndịda ala ugwu ugwu
ahụ, bụ Negev, ya na akụkụ ọdịda anyanwụ n’ebe dị ala
ala. 10 Ha jekwuru ndị Kenan bi n’obodo Hebrọn (nke a
na-akpọ Kiriat Aaba na mbụ) merie Sheshai, na Ahiman,
na Talmai. 11 Site n’ebe ahụ, ha jekwuru ndị bi na Debịa
(nke a na-akpọ Kiriat Sefa, n’oge mbụ). 12 Kaleb sịrị,
“Nwoke ọbụla ga-aga busoo Kiriat Sefa agha ma merie

ya ka m ga-akpọnye Aksa bụ nwa m nwanyị ka ọ bụrụ
nwunye ya.” 13 Otniel nwa Kenaz, nwanne nta Kaleb,
lụgburu obodo ahụ n’agha. N’ihi nke a, Kaleb kpọnyere
ya Aksa, bụ nwa ya nwanyị ka ọ bụrụ nwunye ya. 14 Otu
ụbọchị, mgbe Aksa bịakwutere Otniel, ọ kwagidere ya
ka ọ rịọọ ala ubi site n’aka nna ya. Mgbe Aksa si n’elu
ịnyịnya ibu ya rịdata, Kaleb jụrụ ya sị, “Gịnị ka ị chọrọ ka
m mere gị?” 15 Ọ zaghachiri, “Nyem onyinye pụrụ iche.
Ebe ọ bụ na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri
ụfọdụ.” N’ihi nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na
isi mmiri nke ndịda. 16 Ụmụnna nwunye Mosis, onye
Ken, si n’obodo nkwụ nkwụ soro ndị Juda, gaa biri n’etiti
ndị ahụ bi n’ọzara Juda, na Negev, nke dị nso n’Arad. 17
Ndị ikom Juda sooro ndị ikom Simiọn, ụmụnna ha, lụso
ndị Kenan bi na Zefat agha, bibie obodo ahụ kpamkpam.
N’ihi nke a, a gụgharịrị obodo ahụ, kpọọ ya Homa. 18
Ndị agha Juda lụgbukwara obodo Gaza, na Ashkelọn, na
Ekrọn, tinyere ala niile gbara ha gburugburu. 19 Onyenwe
anyị nọnyeekwara ndị Juda mee ka ha kpochapụ ndị
niile bi n’obodo niile dị n’ala ugwu ugwu ahụ. Ma ha
enweghị ike ịchụpụ ndị bi n’ala ndagwurugwu ahụ, n’ihi
na ndị ahụ nwere ụgbọ agha igwe dị iche iche. 20 E
nyekwara Kaleb obodo Hebrọn, dịka Mosis kwere ya na
nkwa. Kaleb chụpụrụ ụmụ Anak atọ site n’ala ahụ. 21
Ndị ebo Benjamin enweghị ike chụpụ ndị Jebus bi na
Jerusalem. N’ihi nke a, ha soro ụmụ Benjamin biri ruo
taa. 22 Ma ndị sitere n’ebo Josef busoro obodo Betel
agha. Onyenwe anyị nọnyeere ha. 23 Mgbe ha zipuru
ndị ikom ịga nyochapụta obodo Betel, nke a na-akpọ

Luz, 24 ndị nnyopụta ahụ hụrụ otu nwoke sị n'obodo
ahụ na-apụta. Ha gwara ya okwu sị ya, "Zi anyị ụzọ anyị
ga-esi banye n'ime obodo a, anyị ga-ahụ na e mesoro gị
mmeso dị mma." 25 Ya mere, nwoke ahụ gosiri ha ụzọ, ha
ji mma agha gbuo mmadụ niile bi n'ime obodo ahụ, ma
ha hapụrụ nwoke ahụ na ezinaụlọ ya ndụ. 26 Emesịa,
nwoke ahụ kpọọrọ ezinaụlọ ya gaa biri n'ala ndị Het
wuoro onwe ya otu obodo n'ebe ahụ. Ọ kpọrọ aha obodo
ahụ Luz, nke bụkwa aha obodo ahụ ruo taa. 27 Manase
achụpụghị ndị Bet-Shan na obodo nta ya ndị ọzọ, maọbụ
Teanak na obodo nta ya ndị ọzọ, maọbụ Doa, maọbụ
Ibleam, maọbụ Megido, tinyere obodo nta niile ndị ọzọ
gbara ha gburugburu. N'ihi na ndị Kenan bigidere n'ebe
ahụ. 28 Mgbe ụmụ Izrel dịrị ike karịa, ha manyere ndị
Kenan ị rụrụ ha ọrụ, ma ha achụpụghị ha site n'ala ahụ.
29 Ifrem enwekwaghị ike chụpụ ndị Kenan bi na Gaza. Ndị
Kenan gara n'ihu biri n'etiti ha n'ebe ahụ. 30 Otu a kwa,
ebo Zebụlọn achụpụghị ndị Kenan bi n'ala Kitrọn, maọbụ
na Nahalol, kama ha mere ha ndị ohu na-arụ ọrụ ike. 31
Ọzọkwa, ndị ebo Asha achụpụghị ndị niile bi n'Akọ, na
Saịdọn, na Ahlab, na Akzib, na Helba, na Afik, maọbụ
Rehob. 32 Ndị Asha binyere n'etiti ndị Kenan bụ ndị bi
n'ala ahụ, n'ihi na ha achụpụghị ha. 33 Ndị ebo Naftalị
achụpụghịkwa ndị bi na Bet-Shemesh, maọbụ ndị bi na
Bet-Anat. Kama ndị Naftalị binyere ndị Kenan bi n'ala
ahụ. Ma ndị bi na Bet-Shemesh, na Bet-Anat ghọrọ ndị
ohu ndị Naftalị. 34 Ma banyere ndị ebo Dan, ndị Amọrait
chụpụrụ ha chụba ha n'elu ugwu. Ha ekwenyeghị ka ha
rịdata na ndịda ugwu ahụ. 35 Ma ndị Amọrait nọgidesịrị

ike n’ugwu Heres, na Aijalon, na Shaalbim, ma mgbe ike
ebo Josef bara ụba, ha meriri ha, mee ha ndị ohu ha. 36
Oke ala ụmụ ndị Amọrait malitere na mgbago Akrabim
ruo, ma gafeekwa ebe a na-akpọ Sela.

2 Mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere na Gilgal bịa Bokim
gwa ndị Izrel okwu sị ha, “Mụ onwe m kpọpụtara unu
site n’Ijipt, kpọbata unu n’ala a dịka m kwere nna unu
ha na nkwa. Asịrị m, ‘Agaghị m ala azụ imezu ọgbụgba
ndụ mụ na unu, 2 unu na ndị bi n’obodo ahụ agbakwala
ndụ ọbụla, kama unu ga-etitu ebe ịchụ aja ha.’ Ma unu
erubeghị isi n’okwu a, gịnị mere unu emeghị nke a? 3
Agwara m unu, na ‘agaghị m esite n’ihu unu chụpụ ha; ha
ga-adịrị unu dịka ọnya n’akụkụ niile, ebe chi niile ha ga-
abụkwara unu ihe na-eweta ọnwụnwa.’” 4 Mgbe Mmụọ
ozi Onyenwe anyị ahụ kwusiri okwu ndị a, ụmụ Izrel niile
kwara akwa nke ukwuu. 5 N’ihi nke a, ha kpọrọ ebe ahụ
Bokim. Ha chụụrụ Onyenwe anyị aja n’ebe ahụ. 6 Mgbe
Joshua zilagasịrị ndị Izrel niile, onye ọbụla n’ime ha gara
n’ihe nketa ya, inweta ya, dịka ebo ọbụla dị n’Izrel si dị. 7
Ndị Izrel fereOnyenwe anyị ofufe ụbọchị niile nke ndụ
Joshua, na nke ndụ ndị okenye ahụ, bụ ndị gara n’ihu bie
ndụ mgbe ọ nwụsịrị, bụkwa ndị hụrụ ọrụ ukwuu niile nke
Onyenwe anyị rụụrụ ndị Izrel. 8 Ma Joshua, nwa Nun,
onyeozi Onyenwe anyị nwụrụ, mgbe ọ gbara otu narị afọ,
na afọ iri. 9 E liri ya n’oke ala nke ihe nketa ya, n’obodo
Timnat Heres, n’ala ugwu ugwu nke ebo Ifrem, n’ụzọ
mgbago ugwu Gaash. 10 Emesịa, ọgbọ ahụ niile nwụrụ
dịka ndị nna nna ha, ọgbọ ọzọ tolitere, ndị na-amaghị
Onyenwe anyị maọbụ ihe ndị nke o mere nye ụmụ Izrel.

11 Mgbe ahụ, ndị Izrel mere ihe ọjọọ n'anya Onyenwe
anyị site n'ife Baal ofufe. 12 Ha gbakụtara Onyenwe anyị
azụ, bụ Chineke ahụ, nna ha fere ofufe, onye kpọpụtara
ha site n'ala Ijipt. Ma ha malitere ife na ịsọpụrụ, na ịkpọ
isiala nye ọtụtụ chi dị iche iche, bụ chi nke ndị bi ha
gburugburu. Ha si otu a kpasuo Onyenwe anyị iwe. 13 Ha
gbakụtara Onyenwe anyị azụ, fee chi Baal na Ashtọret
ofufe. 14 Ya mere, Onyenwe anyị were iwe megide Izrel,
rara ha nye n'aka ndị ji aka ike pụnara ha ihe ha nwere. O
weere ha resi ndị iro ha gbara ha gburugburu, bụ ndị ha
enwekwaghị ike iguzogide. 15 Dịka ọ ṅụrụ ya n'iyi nye ha,
mgbe ọbụla ụmụ Izrel pụrụ ibu agha, aka Onyenwe anyị
megidere ha ime ka ha bụrụ ndị e meriri emeri. Ọnọdụ ha
jọrọ njọ nke ukwuu. 16 N'ihi ọnọdụ ọjọọ a, Onyenwe anyị
mere ka ndị ikpe sị n'etiti ha pụta, ịnapụta ha site n'aka
ndị a ji ike na-apụnara ha ihe ha nwere. 17 Ma ụmụ Izrel
egeghị ndị ikpe ahụ ntị, kama ha nọgidere na-akpọ isiala
nye ma na-agbasokwa chi ndị ọzọ. Dịka nna nna ha na-
emeghị, ha mere ngwangwa wezuga onwe ha site n'ụzọ
Onyenwe anyị, bụrụ ndị na-enupu isi n'ebe iwu Onyenwe
anyị dị. 18 Ma mgbe ọbụla Onyenwe anyị nyere ụmụ Izrel
onye ikpe, ọ na-anọnyere onye ikpe ahụ ogologo ụbọchị
niile nke ndụ ya. Ọ na-esitekwa n'aka onye ikpe a napụta
ụmụ Izrel n'aka ndị iro ha n'ihi na Onyenwe anyị nwere
obi ebere n'ahụ ụmụ Izrel, mgbe ha na-asụ ude, n'ihi
mmegbu na mkpagbu niile ndị iro ha na-emegbu ha, ma
na-akpagbukwa ha. 19 Ma mgbe ọbụla onye ikpe a nwụrụ,
ụmụ Izrel na-alaghachi azụ biwe ndụ ọjọọ karịa nke nna
nna ha ochie. Ha na-agbaso chi ndị ọzọ, na-akpọ isiala

nye ha, na ife ha ofufe. Ha jụrụ iwezuga agwa ọjọọ ha
ndị a ma ọ bụkwa ụzụ isiike ha. 20 N'ihi nke a, Onyenwe
anyị were iwe dị ọkụ megide Izrel, ma sị, "N'ihi na mba a
emebiela ọgbụgba ndụ ahụ m nyere nna ha n'iwu, jụkwa
ige m ntị, 21 agaghị m achụpụkwa site n'ihu ha mba ndị
ahụ Joshua hapụrụ mgbe ọ nwụrụ. 22 Aga m eji ha nwalee
Izrel, ịchọpụta ma ha ga-elezi anya idebe ụzọ Onyenwe
anyị, gaakwa ije n'ime ya dịka nna nna ha mere m." 23
Onyenwe anyị hapụrụ mba ndị ahụ niile ka ha nọgide. Ọ
chụpụghị ha ngwangwa site na inyefe ha n'aka Joshua.
3 Ndị a bụ aha mba dị iche iche Onyenwe anyị hapụrụ
n'ala ahụ iji nwapụta ndị Izrel ahụ niile na-esoghị mgbe
e buru agha n'ime ala Kenan. 2 O mere nke a naanị ka
ọ kuziere ọgbọ niile ndị Izrel ibu agha, bụ ndị ahụ na-
amabeghị ihe agha bụ n'oge gara aga. 3 Ndịisi ise nke
ndị Filistia, na ndị Kenan niile, ndị Saịdọn na ndị Hiv,
ndị bi n'elu ugwu Lebanọn, site n'ugwu Baal-Hemon ruo
na mbata obodo Hamat. 4 A ga-esite na ndị a nwapụta
okwukwe ụmụ Izrel ma ịmata ma ha ga-edebe iwu
Onyenwe anyị sitere n'ọnụ Mosis nye nna nna ha ochie. 5
N'ihi nke a, ụmụ Izrel biri n'etiti ndị Kenan, ndị Het, ndị
Hiv, ndị Periz, ndị Amọrait, na ndị Jebus. 6 Ha lụtaara
onwe ha ụmụ ha ndị inyom na nwunye, werekwa ụmụ
ha ndị inyom nye ụmụ ha ndị ikom, feekwa chi ha niile
ofufe. 7 Ụmụ Izrel mere ihe jọrọ njọ n'anya Onyenwe
anyị. Ha chefuru Onyenwe anyị Chineke ha, malite ife
chi Baal, na Ashera ofufe. 8 N'ihi ya, iwe ọkụ Onyenwe
anyị kpaliri megide ụmụ Izrel. Ọ raara ha nye n'aka eze
Kushan Rishataim, eze Aram Naharaim, onye ndị Izrel

nọrọ n'okpuru ọchịchị ya afọ asatọ. 9 Ma mgbe ụmụ Izrel
kpọkuru Onyenwe anyị, o mere ka Otniel, nwa Kenaz, bilie
n'etiti ha. Otniel bụ nwa nwanne Kaleb nke nta. Ọ bụkwa
ya napụtara ụmụ Izrel site n'aka ndị iro ha. 10 Mmụọ
Onyenwe anyị bịakwasịrị ya, nke mere ka ọ bụrụ onye
ikpe ndị Izrel, ọ pụrụ ibu agha. Onyenwe anyị nyefere
Kushan Rishataim bụ eze ndị Aram n'aka Otniel, onye ike
ya karịrị nke ya. 11 Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, udo dịịrị
n'ala niile iri afọ anọ, mgbe Otniel na-ekpe Izrel ikpe.
N'ikpeazụ, Otniel, nwa Kenaz nwụrụ. 12 Ụmụ Izrel bidoro
ime ihe ọjọọ n'anya Onyenwe anyị. Ya mere, Onyenwe
anyị nyefere ha n'aka Eglọn, eze Moab. 13 Ọ kpọtara
ndị Amọn na ndị Amalek ka ha dịnyere ya. Eglọn bịara
buso ndị Izrel agha, nweta obodo Nkwụ, ya abụrụzia nke
ha. 14 Afọ iri na asatọ site n'oge ahụ ka ụmụ Izrel nọrọ
n'okpuru ọchịchị Eglọn, eze Moab. 15 Ma mgbe ụmụ Izrel
tikuru Onyenwe anyị banyere ọnọdụ ọjọọ ha, o zitere ha
onye nzọpụta. Aha nwoke ahụ bụ Ehud, nwa Gera, onye
sitere n'agbụrụ Benjamin. Ọ bụ onye na-eme aka ekpe. Ya
onwe ya bụkwa onye na-ebugara Eglọn, eze Moab, ego
ụtụ niile ụmụ Izrel na-atụ kwa afọ. 16 Tupu ọ malite ije
ya, o buru ụzọ kwadebere onwe ya mma agha nwere ihu
abụọ na nzuzo. Ogologo mma ahụ ga-eru ihe dịka site
n'ọnụ mkpịsịaka ruo n'isi mbụ aka. Ehud kekwasịrị mma
ahụ n'apata ụkwụ aka nri ya, yikwasị ya uwe mwụda
ya. 17 O bunyere Eglọn, eze Moab ego ụtụ ahụ. Eglọn bụ
nwoke buru oke ibu. 18 Mgbe Ehud nyesịrị eze Eglọn ego
ụtụ ahụ o ji bịa, o zilagara ndị butere ego ahụ. 19 Mgbe ọ
bịaruru nso n'obodo Gilgal, ebe arụsị dị iche iche a pịrị

apị dị, ọ laghachiri azụ jekwuru eze Eglọn sị ya, “Enwere
m ozi m ga-ezi gị, ma ọ ga-abụ na nzuzo.” Mgbe ahụ, eze
zipụrụ ndị so ya nọdụ, ka ya na Ehud naanị nwee ike ịnọ
kparịa ụka ha na nzuzo. **20** Ehud bịakwutere ya mgbe ọ
nọ naanị ya n’ọnụụlọ dị n’ime n’elu ụlọeze ya, sị, “Enwere
m ozi Chineke sị m zie gị.” Dịka eze ahụ si n’oche ya
bilite ọtọ, **21** Ehud tinyere aka ekpe ya n’ime uwe ya,
mịpụta mma ahụ nwere ihu abụọ nke o kegidere n’apata
ụkwụ aka nri ya. O weere ya mapuo eze Eglọn afọ. **22** Ọ
bụladị isi mma ahụ sooro ihu mma ahụ mibanye n’ime
afọ ukwu eze Eglọn. Ọnụ mma ahụ pụtakwara n’azụ eze
ahụ. Ehud amịpụtaghị mma ahụ, kama abụba dị n’afọ eze
ahụ kpuchiri ya. **23** Ya mere, Ehud pụrụ n’ezi, mechibido
ya ọnụ ụzọ niile e si abanye n’ọnụụlọ elu ahụ, kpọchie
ha. **24** Mgbe ọ pụchara, ndị na-ejere eze ozi bịara chọọ
ịbanye n’ụlọ ahụ. Ma mgbe ha hụrụ na a kpọchiri ọnụ
ụzọ ụlọ ahụ akpọchi, ha kwuru n’onwe ha sị, “Ọ ga-abụ
na ọ na-anyụ nsị n’ụlọ mposi.” **25** Ma mgbe oge dị anya
gasịrị ma eze apụtaghị, ha enweghị ike ijide onwe ha ọzọ.
Ha weere ọtụghe ụzọ tụghee ọnụ ụzọ ahụ, hụ ebe eze ha
tọgbọrọ n’ala, nwụọ. **26** Mgbe ahụ ha nọ na-eche, Ehud
gbapụrụ. O sitere n’ebe ahụ arụsị ndị ahụ a pịrị apị dị
gbafee, gbaga Seira. **27** Mgbe o ruru n’ebe ahụ, ọ fụrụ opi
ike n’ala ugwu ugwu Ifrem, ndị Izrel sooro ya site n’ugwu
ahụ rịda, ya onwe ya na-edu ha. **28** Ọ sịrị ha, “Soronụ m
n’azụ, n’ihi na Onyenwe anyị enyela ndị Moab ndị iro
unu n’aka unu.” Ya mere, ha sooro ya gbadaa, gaa nọchie
ụzọ niile ndị Moab nwere ike isi gafee osimiri Jọdan. Ha
ekwekwaghị ka onye Moab ọbụla si n’ebe ahụ gafee. **29**

N'ụbọchị ahụ, ha gburu puku ndị agha Moab iri, ha niile
siri ike bụrụkwa dimkpa. O nweghị otu onye gbapụrụ. **30**
N'ụbọchị ahụ, e mere ka Moab nọdụ n'okpuru ndị Izrel.
Ala ahụ nwere ozuzu ike na udo, iri afọ asatọ. **31** Mgbe
Ehud chịsịrị, Shamga, nwa Anat rịgotara ịchị. O tigburu
narị ndị Filistia isii. Ọ bụ ndụdụ e ji achị ehi ka o ji tigbuo
ha. Ya onwe ya kwa, zọpụtara ndị Izrel.

4 Mgbe Ehud nwụsịrị, ụmụ Izrel mekwara ihe ọjọọ
megide Onyenwe anyị. **2** N'ihi ya, Onyenwe anyị renyere
ha n'aka Jabin, eze Kenan, onye chịrị n'obodo Hazọ. Aha
onyeisi ndị agha ya bụ Sisera, onye bi n'obodo a na-
akpọ Heroshet Hagoyim. **3** N'ihi na o nwere narị ụgbọ
agha igwe itoolu, ma megbukwaa ụmụ Izrel nke ukwu
iri afọ abụọ, ha tikuru Onyenwe anyị mkpu akwa, ka
o nyere ha aka. **4** N'oge a, Debọra, bụ nwanyị na-ebu
amụma, nwunye Lapidọt bụ onyendu ụmụ Izrel. **5** Ọ na-
anọ n'okpuru osisi nkwụ a na-akpọ Nkwụ Debọra, nke dị
n'agbata Rema na Betel, bụ n'ala ugwu ugwu Ifrem na-
ekpe ikpe. N'ebe ahụ ka ụmụ Izrel na-ejekwuru ya ka o
doziere ha okwu ha niile. **6** O ziri ozi kpọọ Barak, nwa
Abinoam, onye bi n'obodo Kedesh, nke dị n'ime Naftalị, ọ
sịrị ya, "Onyenwe anyị Chineke ụmụ Izrel na-enye gị iwu,
'Gaa chịkọtaa puku ndị agha iri bụ ndị sitere n'ebo Naftalị
na Zebụlọn, duru ha jeruo ugwu Taboa. **7** Aga m edute
Sisera, ọchịagha ndị agha Jabin, mee ka ọ bịaruo nso iyi
ukwu Kishọn, ya na ụgbọ agha ya niile na ndị agha ya
niile ma nyefee ha n'aka gị.'" **8** Barak sịrị ya, "Ejikeere m
ịga ma ọ bụrụ na ị ga-eso m. Ọ bụrụkwanụ na ị jụ iso m,
agaghị m aga." **9** Debọra sịrị, "Aghaghị m isoro gị jee ma

n'ihi mkpebi gị n'ihe a, nsọpụrụ agaghị abụ nke gị, n'ihi
na Onyenwe anyị ga-enyefe Sisera n'aka nwanyị." Ya
mere, Debọra biliri soro Barak jee obodo Kedesh. 10 Barak
sitere n'ebo Zebụlọn na Naftalị kpọkọtaa ndị ikom ga-eso
ya jee agha ahụ, puku ndị agha iri ndị dịnyere ya. Debọra
sokwa ya jee. 11 N'oge a, Heba, onye Ken, ahapụla ndị
Ken ndị ọzọ, ndị bụ ụmụ ụmụ Hobab, nwanne nwunye
Mosis gaa maa ụlọ ikwu ya n'okpuru osisi ukwu dị na
Zaananim, nke dị nso Kedesh. 12 Mgbe ha gwara Sisera
na Barak nwa Abinoam arịgorola n'elu ugwu Taboa, 13
Sisera kpọkọtara ndị agha ya niile, tinyere narị ụgbọ
agha itoolu ya, site na Haroshet Haroyim gaa n'iyi ukwu
Kishọn. 14 Mgbe ahụ, Debọra sịrị Barak, "Gaa n'ihu! Taa
bụ ụbọchị nke Onyenwe anyị nyefere Sisera n'aka gị. Ọ bụ
na Onyenwe anyị apụbeghị jee n'ihu gị?" N'ihi nke a,
Barak duuru puku ndị agha iri ahụ gbada ndịda ugwu
Taboa. 15 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị jiri mma agha ya
chụsaa Sisera na ndị agha ya na ụgbọ agha igwe ha n'ihu
Barak. Sisera n'onwe ya hapụrụ ụgbọ agha ya jiri ụkwụ
gbapụ ọsọ. 16 Barak na ndị agha ya chụrụ ndị agha ahụ
ọsọ, ha na ụgbọ agha igwe ha niile, chụruo ha Haroshet
Hagoyim. Ha ji mma agha tigbuo ndị agha Sisera niile. Ọ
dịkwaghị otu onye n'ime ha fọdụrụ ndụ. 17 Ma Sisera
gbapụrụ ọsọ gaa zoo onwe ya n'ụlọ ikwu Jael, nwunye
Heba, onye Ken. N'ihi udo dị n'etiti eze Jabin, onye Hazọ,
na ndị ezinaụlọ Heba, onye Ken. 18 Jael pụrụ ije zute
Sisera sị ya, "Bịa Onyenwe m, bakwute m. Atụla ụjọ." Ya
mere na ọ bara n'ime ụlọ ikwu ya, o weere akwa ịchụ
oyi kpuchie ya. 19 Mgbe ahụ, ọ sịrị ya, "Akpịrị na-akpọ

m nkụ, nyetụ m mmiri ka m ṅụọ.” O meghere karama
akpụkpọ mmiri ara ehi, nye ya ihe ọṅụṅụ, jirikwa akwa
ahụ sachie ya. 20 Sisera gwara nwanyị ahụ bụ Jael okwu
sị, “Guzo n’ọnụ ụzọ ụlọ a. Ọ bụrụ na onye ọbụla abịa jụọ
gị, ‘O nwere onye gbabatara n’ebe a?’ sị ya, ‘Mba.’” 21 Ike
gwụrụ nnọọ Sisera. Mgbe ahụ, ọ malitere ịrahụ ụra, Jael,
nwunye Heba, wepụtara otu ǹtu e ji a kpọgide ụlọ ikwu
ahụ n’ala, werekwa mkpirisi igwe n’aka ya. O jiri nwayọọ
jekwuuru Sisera ebe o dina na-arahụ ụra, kpọọ ya ǹtu ahụ
n’egedege ihu ya. Otu a ka Sisera si nwụọ. 22 Mgbe Barak
bịara ịchọ Sisera, Jael jekwuru ya sị, “Bịa ka m gosi gị
nwoke ahụ ị na-achọ.” Barak sooro ya jee, ma lee, Sisera
anwụọlarị site na ǹtu ahụ a kpọrọ ya n’isi. 23 N’ụbọchị
ahụ, Chineke meriri Jabin, eze ndị Kenan n’ihu ụmụ Izrel.
24 Aka ụmụ Izrel bụ nke dị ike na-adịkwa ike nke ukwu
megide Jabin bụ eze Kenan ruo mgbe ha lara ya n’iyi.

5 N’ụbọchị ahụ, Debọra na Barak nwa Abinoam bụrụ abụ
sị, 2 “Mgbe ndị ndu na-edu n’Izrel, mgbe ndị mmadụ
jikwa afọ ofufu nye onwe ha, toonu Onyenwe anyị! 3
“Nụrụnụ nke a, unu ndị eze, Geenụ ntị, unu ndịisi!
Mụ onwe m, ọ bụladị mụ onwe m, ga-abụku Onyenwe
anyị abụ. Aga m abụ abụ otuto nye Onyenwe anyị, bụ
Chineke Izrel. 4 “Onyenwe anyị, mgbe i si Sia pụta,
mgbe i sitere n’ala Edọm gabiga, ụwa mara jijiji, mmiri
ozuzo dị ukwuu sikwa na mbara eluigwe zodata. 5 E, ọ
bụladị ugwu ukwu niile mara jijiji n’ihu Onyenwe anyị.
Ugwu Saịnaị makwara jijiji n’ihu Onyenwe anyị, Chineke
Izrel. 6 “N’ụbọchị Shamga, nwa Anat, n’ụbọchị Jael, ndị
ịnyịnya ibu na-azụ ahịa n’ọzara kwusịrị, ndị ije niile na-

esi n'akụkụ ụzọ gbagọrọ agbagọ na-aga. **7** Ọ dịkwaghị ihe
gara aga n'obodo Izrel, tutu ruo mgbe m bịara, ee, mgbe
m bụ Debọra bịara dịka nne nye Izrel. **8** Mgbe ụmụ Izrel
họrọ ife chi ndị ọzọ ofufe, mgbe agha bịara n'ọnụ ụzọ
ama niile, ahụghị ọ bụladị otu ụta maọbụ ùbe. E, ọ bụladị
n'etiti iri puku ndị agha anọ, a hụghị otu ngwa agha
ọbụla. **9** Ma ugbu a, ana m aṅụrị ọṅụ banyere ndị na-achị
ụmụ Izrel. Ndị ji obi ha niile were onwe ha nye n'etiti ndị
Izrel. Toonu Onyenwe anyị! **10** "Kwupụtanụ ya, unu ndị
na-agba ịnyịnya ibu dị ọcha, unu ndị na-anọkwasị n'elu
akwa dị oke ọnụahịa n'elu ịnyịnya unu, na unu ndị na-
eji ukwu na-agagharị n'okporoụzọ. Tụleenụ **11** olu abụ
igwe mmadụ ndị nọ n'akụkụ olulu mmiri niile. Ha na-akọ
akụkọ mmeri niile nke Onyenwe anyị, ya bụ, mmeri nke
obodo nta ya niile n'Izrel. "Mgbe ahụ, ndị nke Onyenwe
anyị ridara gaa n'ọnụ ụzọ ama niile e si abata n'obodo.
12 'Teta, teta, gị Debọra! Teta, teta, bụọ abụ. Bilie, gị
Barak nwa Abinoam, bilie! Duru ndị ahụ niile ị dọtara
n'agha.' **13** "Ndị fọdụrụ na ndị a na-asọpụrụ rịdatara, ndị
nke Onyenwe anyị bịakwutere m imegide ndị dị ike. **14**
Ụfọdụ si Ifrem bịa, bụ ndị ahụ nwere mgbọrọgwụ n'ala
ndị Amalek, ndị Benjamin sokwa pụta, ndị ndu sikwa
Makia bịa, ndị na-eso ndị ndu sikwa Zebụlọn pụta. **15** Ndị
ndu ebo Isaka pụkwutekwara Debọra. E, Isaka sokwara
Barak na ndagwurugwu ahụ ka ezigara ha n'okpuru ya.
Ma n'etiti ndị Ruben, ha nọ na-atụgharị uche. **16** Gịnị
mere unu ji nọdụ n'etiti ọgba atụrụ, ịnụ ụda ọja a na-
egburu igwe atụrụ? N'etiti obodo niile nke Ruben, ka e
nwere ọtụtụ ntụgharị uche. **17** Ndị Gilead nọgidere n'ofe

ọzọ nke osimiri Jọdan. Ndị Dan nọgidekwara n’ime ụgbọ
mmiri ha. Ndị Asha nọgidere n’ahụ udo n’akụkụ ọnụ
mmiri. **18** Ma ndị Zebụlọn na Naftalị jiri ndụ ha chụọ
aja, pụọ n’ọzara ibu agha ahụ. **19** “Ndị eze ala Kenan
bịara ọgụ na Teanak, n’akụkụ mmiri ala Megido. Ma ha
enweghị mmeri ọbụla. Ha akwataghị ọlaọcha maọbụ ihe
nkwata ọzọ n’agha. **20** Ọ bụladị kpakpando niile dị na
mbara eluigwe lụrụ ọgụ megide Sisera. **21** Mmiri na-
achị ọkụ nke iyi ukwu Kishọn bupụrụ ha niile. Ya mere,
mkpụrụobi m gaa n’ihu, zoo ụkwụ gị n’ala, dị ike dịka
ọdụm! **22** Gee ntị nụrụ ụda nzọ ụkwụ nke ịnyịnya ndị
iro. Leekwa mwuli elu nke ụkwụ ịnyịnya ahụ! **23** Ma
Mmụọ ozi Onyenwe anyị sịrị, ‘Bụọ Meroz ọnụ.’ ‘Bụọ ndị
bi na ya ọnụ ebe ọ dị ukwuu, n’ihi na ha abịaghị nyere
Onyenwe anyị aka imeri ndị iro ya.’ **24** “Onye a gọziri
karịchasịa ka Jael, nwunye Heba onye Ken bụ, e, onye a
gọziri karịchasịa ndị inyom niile na-ebi n’ụlọ ikwu. **25**
Nwoke ahụ rịọrọ mmiri, ma o nyere ya mmiri ara ehi, o ji
iko kwesiri ndị a na-asọpụrụ nye ya mmiri ara ehi rahụrụ
arahụ. **26** O setịpụrụ aka ya were ǹtu ji ụlọ ikwu ahụ, aka
nri ya welitere mkpirisi igwe nke onye ọrụ ji arụ ọrụ.
Ọ kpọrọ ya Sisera otu mkpọ, kpọrie ya isi, ọ kpọwasịrị,
ma kpọmie ǹtu ahụ n’egedege ihu ya. **27** N’ụkwụ ya ka o
milara n’ala, n’ebe ahụ ọ dara, ka o dinara. N’ụkwụ ya ka o
milara n’ala, n’ebe ọ dara, n’ebe ahụ o milara n’ala, n’ebe
ahụ ọ dara nwụọ. **28** “Nne Sisera si na oghereikuku lepụ
anya n’azụ oghere ịnata ikuku, o tiri mkpu, ‘Gịnị mere
ụgbọala igwe ya ji anọ ọdụ ịbịa? Gịnị ji na mkpọtụ ụkwụ
ụgbọala ya adawabeghị?’ **29** Ma otu n’ime ndị inyom na-

ejere ya ozi, nke makarịsịrị ibe ya n’ihe. E, ya onwe ya
kwukwara sị, 30 ‘Ọ bụ na ha adịghị achọta ma na-ekekwa
ọtụtụ ihe a kwatara n’agha: onye agha ọbụla ga-eketa otu
nwaagbọghọ, maọbụ abụọ. Sisera ga-enweta uwe nwere
ọtụtụ agwa dị iche iche, uwe nwere ọtụtụ agwa ndị a
kpara nke ọma uwe ndị akpaziri nke ọma maka ịnya n’olu
m, ihe ndị a niile dịka ihe nkwata n’agha?’ 31 “Onyenwe
anyị, biko, ka ndị iro gị niile si otu a laa n’iyi. Ka ndị niile
hụrụ gị n’anya nwupụta ihe dịka anyanwụ mgbe o biliri
n’ike.” E nwere izuike n’ala ahụ iri afọ anọ.

6 Ọzọkwa, ụmụ Izrel mere ihe ọjọọ n’anya Onyenwe anyị,
n’ihi ya, Onyenwe anyị nyefere ha n’aka ndị Midia afọ
asaa. 2 N’ihi na ndị Midia mekpara ha ahụ nke ukwuu,
ụmụ Izrel meere onwe ha ebe obibi n’ugwu, n’ime ọgba
nkume, na n’ebe e wusiri ike dị iche iche. 3 Mgbe ọbụla
ndị Izrel ghasịrị mkpụrụ n’ubi ha, ndị Midia, ndị Amalek
na ụfọdụ ndị ọzọ si n’ọwụwa anyanwụ na-abịa buso ha
agha. 4 Ha na-ebichi ala ahụ, bibie ihe niile a kụrụ n’ubi
n’ala ahụ niile ruo na Gaza. O nweghị ihe ọbụla dị ndụ
ndị Izrel nwere, ma atụrụ, ma ehi, ma ịnyịnya ibu, ha na-
ahapụ. 5 Dịka usuu igurube ka ha na-abịa, ha na anụ ụlọ
ha niile, na ụlọ ikwu ha niile. Ọnụọgụgụ ha dị ukwuu
ruo na-apụghị ịgụta ole ha dị, maọbụ ịnyịnya kamel ha.
Ha na-abata n’ala ahụ n’ihi ibibicha ya. 6 Site n’omume
ọjọọ ndị a, e mere ka ụmụ Izrel bụrụ ndị dara ụbịam
nke ukwuu n’ihi ọchịchị ndị Midia. N’ikpeazụ, ụmụ Izrel
tikuru Onyenwe anyị ka o nyere ha aka. 7 Mgbe ụmụ
Izrel tikuru Onyenwe anyị n’ihi mkpagbu ndị Midia na-
akpagbu ha, 8 Onyenwe anyị zitere onye amụma, onye

gwara ha okwu sị, "Ihe a bụ ihe Onyenwe anyị Chineke
nke Izrel kwuru, Esi m n'ala Ijipt, ala ahụ unu bụ ndị ohu
n'ime ya, kpọpụta unu. 9 Anapụtara m unu site n'aka ike
ndị Ijipt na site n'aka ndị niile kpagburu unu, chụpụ ha
site n'ihu unu, ma nye unu ala ha. 10 Agwara m unu sị,
'Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke unu. Unu efela
chi niile nke ndị Amọrait, ndị unu bi n'ala ha.' Ma unu
jụrụ ige m ntị." 11 Mmụọ ozi Onyenwe anyị bịara nọdụ
ọdụ n'okpuru osisi ukwu ook dị n'Ofra, n'ala ubi Joash,
onye obodo Abieza, ebe nwa ya a na-akpọ Gidiọn nọ na-
azọcha mkpụrụ ọka wiiti n'ime ebe ịzọcha mkpụrụ vaịnị
n'ihi na ọ na-ezo onwe ya ka ndị Midia hapụ ịhụ ya anya.
12 Mmụọ ozi Onyenwe anyị pụtara ihe n'ebe ahụ gwa
ya okwu sị, "Gị dike na dimkpa n'agha, Onyenwe anyị
nọnyeere gị." 13 Gidiọn zara sị, "Biko onyenwe m, ma ọ
bụrụ na Onyenwe anyị nọnyeere anyị, gịnị mere ihe ndị
a niile ji na-adakwasị anyị? Ebeekwanụ ka ihe ịrịbama
ahụ niile dị nke nna anyị ha gwara anyị sị, 'Ọ bụghị site
n'Ijipt ka Onyenwe anyị siri gbapụta anyị?' Ma ugbu a,
Onyenwe anyị ajụla anyị, hapụ anyị n'aka ndị Midia ka ha
laa anyị n'iyi." 14 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị nyere ya iwu
sị ya, "Ngwa, jiri ike gị dị ukwuu pụọ, gaa ka ị gbapụta
ụmụ Izrel site n'aka ndị Midia. Mụ onwe m na-ezigakwa
gị." 15 Ma Gidiọn sịrị ya, "Biko, Onyenwe m, olee otu
m ga-esi zọpụta Izrel? Lee, esi m n'ikwu dịkarịsịrị nta
n'ime Manase pụta. Mụ onwe m bụkwa onye dịkarịsịrị
ala n'ezinaụlọ m." 16 Ma Onyenwe anyị zara sị ya, "Mụ
onwe m ga-anọnyere gị. Ị ga-ebibikwa ndị Midia niile."
17 Gidiọn zaghachiri sị, "Ọ bụrụ na m achọtala ihuọma

n'anya gị, nye m ihe ịrịbama nke ga-egosi na ọ bụ gị
n'ezie na-agwa m okwu. 18 Biko esikwala ebe a pụọ
ruo mgbe m lọghachiri weta onyinye m ga-eche n'ihu
gị." Onyenwe anyị zara sị ya, "Aga m eche ruo mgbe ị
lọghachiri." 19 Gidiọn mere ngwangwa laa n'ụlọ ya, gbuo
otu nwa ewu, sie ya. O jikwa ụtụ ọka mee achịcha, nke
ihe na-eko achịcha na-adịghị n'ime ya. Emesịa, o tinyere
anụ ahụ n'ime nkata, wụnyekwa ofe n'ime ite, buru ha
jekwuru Mmụọ ozi ahụ, ebe ọ nọ na-eche ya n'okpuru
osisi ook ahụ. 20 Mmụọ ozi nke Chineke sịrị ya, "Were anụ
a na ogbe achịcha ahụ na-ekoghị eko, tụkwasị ha n'elu
nkume a, wụpụkwa ofe ahụ." Gidiọn mere otu a. 21 Mgbe
Mmụọ ozi Onyenwe anyị ahụ metụrụ ọnụ mkpanaka ahụ
nke dị n'aka ya n'elu anụ na achịcha ahụ na-ekoghị eko.
Ọkụ sitere n'oke nkume ahụ nwuru, rechapụ anụ ahụ na
achịcha n'ekoghị eko ahụ. Mmụọ ozi nke Onyenwe anyị
ahụ gbara barịị site n'ihu ya. 22 Mgbe Gidiọn ghọtara
na ọ bụ Mmụọ ozi nke Onyenwe anyị, o tiri mkpu akwa
sị, "Ewoo! Onyenwe m Onyenwe anyị! Ahụla m Mmụọ
ozi Onyenwe anyị ihu na ihu!" 23 Ma Onyenwe anyị sịrị
ya, "Udo dịrị gị, atụla egwu! Ị gaghị anwụ." 24 Ya mere,
Gidiọn wuuru Onyenwe anyị ebe ịchụ aja n'ebe ahụ, kpọọ
ya, Onyenwe anyị bụ Onye Udo. Ụlọ nchụaja ahụ dịkwa
n'ime obodo Ofra n'ala ndị Abieza ruo taa. 25 N'abalị
ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị gwara Gidiọn okwu sị ya,
"Were oke ehi nna gị, bụ oke ehi nke abụọ, nke gbara
afọ asaa. Dọtuo ebe ịchụ aja nna gị wuru maka Baal,
gbutukwaa ogidi osisi Ashera dị n'akụkụ ya. 26 Mgbe ahụ,
wuoro Onyenwe anyị bụ Chineke gị ebe ịchụ aja, n'elu ebe

a dị oke elu. Jiri osisi Ashera ahụ nke ị gbuturu kwanye
ọkụ, chụọ oke ehi nke abụọ ahụ dịka aja nsure ọkụ." **27**
Ya mere, Gidiọn duuru mmadụ iri site na ndị na-ejere ya
ozi, ndị nyeere ya aka imezu ihe niile dịka Onyenwe anyị
nyere ya n'iwu. Kama, site n'egwu maka ndị ikwu nna ya,
na ndị bi n'obodo ahụ, o mere ihe ndị a niile n'ime abalị.
28 Mgbe chi bọrọ, mgbe ndị obodo ahụ malitere ijegharị,
ha hụrụ na a kwatuola ebe ịchụ aja Baal, hụkwa na e
gbutuola ogidi osisi Ashera dị n'akụkụ ya, ma werekwa
oke ehi nke abụọ chụọ aja n'elu ebe ịchụ aja ọhụrụ ahụ!
29 Ha jụrịtara onwe ha ajụjụ sị, "Onye mere ihe dị otu a?"
Mgbe ha ji nwayọọ jụgharịa ajụjụ, a gwara ha sị, "Ọ bụ
Gidiọn nwa Joash mere ya." **30** Ndị obodo ahụ sịrị Joash,
"Kpụpụta nwa gị. Ọ ga-anwụrịrị, n'ihi na ọ kwadala ebe
ịchụ aja Baal, gbutuo ogidi osisi Ashera, nke dị n'akụkụ
ya." **31** Ma Joash tinyere ọnụ jụọ ha ajụjụ sị ha, "Baal, ọ
gwara unu na ọ chọrọ ka unu nyere ya aka? Unu na-achọ
ịzọpụta ya? Onye ọbụla wepụtara onwe ya maka ịlụrụ
Baal ọgụ ga-anwụ tupu chi echi abọọ. Ọ bụrụ n'ezie na
Baal bụ chi, hapụnụ ya ka o tigbuo onye ahụ mebiri ebe
ịchụ aja ya." **32** Ya mere, n'ụbọchị ahụ, ha malitere ịkpọ
Gidiọn "Jerub-Baal." Ha kwuru sị, "Ka Baal lụọrọ onwe
ya ọgụ," n'ihi na ọ kwadara ebe ịchụ aja Baal. **33** Mgbe
na-adịghị anya, usuu ndị agha Midia, na ndị Amalek, na
obodo niile gbara ha gburugburu jikọtara onwe ha n'otu,
bịa ibu agha megide ụmụ Izrel. Ha niile gafere osimiri
Jọdan, bịaruo na Ndagwurugwu Jezril ebe ha mara ụlọ
ikwu. **34** Mgbe ahụ, Mmụọ Nsọ Onyenwe anyị bịakwasịrị
Gidiọn. Ọ fụrụ opi ike nke o ji kpọkọta ndị agha ka ha

zukọọ. Ndị agha niile si n'ikwu Abieza pụkwutere ya. 35
Otu aka ahụ, o zipụrụ ndị ozi ka ha jekwuru ndị agha ndị
Manase, na nke ndị Asha, na nke ndị Zebụlọn, na nke
ndị Naftalị, ịkpọ ha ka ha bịa soro ya gaa ibu agha. Ha
niile kwenyere pụkwute ya maka agha ahụ. 36 Gidiọn sịrị
Chineke, "Ọ bụrụ n'ezie na ị ga-azọpụta Izrel site n'aka m
dịka i kwere na nkwa, 37 lee, aga m edebe ajị anụ n'ebe
ịzọcha ọka. Ọ bụrụ na igirigi adakwasị naanị n'elu ajị
anụ ahụ ma ala ebe ọ tọgbọ gbakọọ agbakọ, mgbe ahụ
aga m amata na ị ga-anapụta Izrel site n'aka m, dịka ị
kwuru." 38 Ihe a mezukwara dịka Gidiọn si rịọọ ya. Mgbe
chi bọrọ, ọ gara welite ajị anụ ahụ chọpụta na o jupụtara
na mmiri. Mmiri o si na ya pịpụta juru otu efere miri emi.
39 Mgbe ahụ, Gidiọn sịrị Chineke, "Ka iwe gị ghara ịdị ọkụ
megide m. Ka m rịọkwuo naanị otu ihe ọzọ. Kwere ka m
jiri ajị anụ a nwalee otu ugboro ọzọ, kama n'oge a, mee
ka mmiri ghara ịdị n'ajị anụ ahụ, ma ka igirigi jupụta
n'ala ebe ọ tọgbọ." 40 N'abalị ahụ, Chineke mere otu a.
Ala niile gbaa gburugburu dere mmiri site n'igirigi, ma
mmiri ọbụla adịghị n'ajị anụ ahụ.

7 Jerub-Baal, onye bụkwa Gidiọn, na ndị agha ya niile
biliri n'isi ụtụtụ, maa ụlọ ikwu ha n'isi iyi Harod. Ma
ndị agha Midia mara ụlọ ikwu nke ha n'akụkụ ugwu ebe
ndị Izrel nọ, n'ime ndagwurugwu nke dị nso n'ugwu nta
More. 2 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Gidiọn okwu
sị ya, "Lee, ndị ikom gị dị ọtụtụ. Agaghị m enyefe ndị
Midia n'aka ha, ma ọ bụghị otu a, Izrel ga-anya isi megide
m, sị, 'Ike aka m azọpụtala m.' 3 Ugbu a, maa ọkwa nye
ndị agha sị ha, 'Onye ọbụla ụjọ na-atụ, ya hapụ ugwu

Gilead laghachi azụ.'" N'ihi nke a, iri puku ndị agha abụọ
na abụọ laghachiri azụ n'ụlọ nke aka ha. Ma ndị agha dị
puku iri n'ọnụọgụgụ fọdụrụ. 4 Ma Onyenwe anyị gwara
Gidiọn, sị ya, "Lee, ndị agha gị ka dị ọtụtụ. Duru ha gbada
na mmiri ala, m ga-anwale ha ma webilatara gị ọnụọgụgụ
ha n'ebe ahụ. Ọ bụrụ na m sị, 'Onye nke a ga-eso gị jee,'
ọ ga-eje, ma ọ bụrụ na m sị, 'Onye nke a agaghị eso gị
jee,' ọ gaghị eso jee." 5 Ya mere, Gidiọn duuru ha bịa na
mmiri ala ahụ. N'ebe ahụ, Onyenwe anyị gwara ya okwu
sị ya, "Kewapụ ndị ji ire ha rachara mmiri dịka nkịta, site
na ndị ahụ gburu ikpere n'ala ịṅụ mmiri." 6 Ọ bụ naanị
narị ndị agha atọ ji ọbụ aka ha kwọlịte mmiri ha ṅụrụ.
Ma ndị agha fọdụrụ gburu ikpere ha abụọ n'ala tinye ọnụ
ha na mmiri, ṅụọ mmiri. 7 Onyenwe anyị sịrị Gidiọn,
"Ọ bụ narị ndị ikom atọ ndị a raara mmiri ka m ga-eji
zọpụta gị, ma rarakwa ndị Midia nye gị n'aka. Zilaga ndị
fọdụrụ ka ha laa n'ụlọ nke aka ha." 8 Gidiọn zilagara ndị
Izrel ndị a n'ụlọ ikwu ha ma hapụ naanị narị mmadụ
atọ ndị napụtara ndị ahụ na-ala ala ngwongwo niile ha
ji ebu agha, na opi ike. Ndị Midia mara ụlọ ikwu ha na
ndagwurugwu, n'ebe na-adịghị anya site n'ebe Gidiọn nọ.
9 N'abalị ahụ, Onyenwe anyị gwara Gidiọn okwu sị ya,
"Bilie, gaa lụso ọmụma ụlọ ikwu ahụ agha, n'ihi na ana
m aga inyefe ha n'aka gị. 10 Ma ọ bụrụ na ụjọ na-atụ gị
ibuso ha agha, duru Pura onyeozi gị gaa nso n'ọmụma ụlọ
ikwu ahụ, 11 ṅaa ntị, nụrụ ihe ha na-ekwu. Emesịa, ị ga-
abụ onye a gbara ume ibu agha megide ọmụma ụlọ ikwu
ahụ." Ya mere, ya na Pura onyeozi ya gara n'ebe dị nso,
n'ebe ndị nche ọmụma ụlọ ikwu ahụ nọ. 12 Ma lee, usuu

ndị agha Midia, na ndị Amalek, na ndị obodo ndị ọzọ ahụ
si n'ọwụwa anyanwụ bịa jupụtara na ndagwurugwu ahụ
dị ka igurube. N'ezie, ịnyịnya kamel ha dị ọtụtụ, dịka aja
dị n'akụkụ oke osimiri. 13 Gidiọn rutere mgbe otu onye
nọ na-akọrọ enyi ya banyere nrọ ọ rọrọ. Ọ na-asị, "Arọrọ
m nrọ, ebe otu ogbe achịcha dị gburugburu, e ji ọka balị
mee dabatara n'ime ụlọ ikwu ndị Midia. O ji ike dị egwu
tie ụlọ ikwu a, nke mere na ụlọ ikwu a dajiri, kpuo ihu
n'ala." 14 Onye ibe ya zara sị, "Nke a abụghị ihe ọzọ karịa
mma agha Gidiọn nwa Joash, onye Izrel na-aga ịbịakwute
anyị n'ebe a. Chineke enyefeela ndị Midia na ụlọ ikwu ya
niile n'aka ya." 15 Mgbe Gidiọn nụrụ nrọ ahụ, na nkọwa
ya, ọ kpọrọ isiala kelee Chineke. Ọ laghachiri na ọmụma
ụlọ ikwu ndị Izrel sị ha, "Bilienụ ọtọ! N'ihi na Onyenwe
anyị enyefeela unu ọmụma ụlọ ikwu ndị Midia n'aka." 16
O kewara ndị agha ya ụzọ atọ, nyekwa onye ọbụla n'ime
ha opi ike, na ite aja nke iheọkụ dị n'ime ya. 17 Ọ sịrị ha,
"Unu na-ele m anya, meekwa ihe m na-eme. Mgbe anyị
bịaruru nso na mpụta ebe ụlọ ikwu ahụ dị, meenụ ihe
ọbụla unu hụrụ m mere. 18 Mgbe ọbụla mụ na ndị so
m n'azụ fụrụ opi ike anyị, unu niile ga-afụkwa opi ike
unu n'akụkụ ọbụla unu nọ, tie mkpu, sị, 'Anyị dịnyere
Onyenwe anyị, dịnyekwara Gidiọn.'" 19 N'abalị ahụ, mgbe
etiti abalị ahụ gabigasịrị, Gidiọn na narị ndị agha ya
gbeere egbere ruo na mpụta ebe ndị agha Midia mara ụlọ
ikwu ha. N'oge a, ha ka gbanwere ndị agha na-eche nche.
20 Ụzọ ndị agha Gidiọn atọ ahụ fụrụ opi ike ha, tiwakwaa
ite aja ha. Ha ji ọwaọkụ ndị ahụ n'aka ekpe ha na opi ike
ha gaje igbu n'aka nri ha, ha tiri mkpu sị, "Mma agha

Onyenwe anyị, na mma agha Gidiọn!” **21** Onye ọbụla
n’ime ha guzoro n’ebe o kwesiri ịnọ gburugburu ọmụma
ụlọ ikwu ahụ. Ndị Midia niile malitere ịgba ọsọ, na-etikwa
mkpu akwa mgbe ha na-agbalaga. **22** Mgbe ha fụrụ narị
opi ike atọ ndị ahụ, Onyenwe anyị mere ka ndị ikom niile
nọ n’akụkụ niile nke ọmụma ụlọ ikwu ahụ tụgharịa were
mma agha gburịta onwe ha. Ndị agha ahụ gbapụrụ ọsọ
gbara gaa Bet-Shita n’ụzọ Zerera, gbarukwaa nke oke ala
Ebel-Mehola, nke dị nso Tabat. **23** A kpọpụtara ndị Izrel si
Naftalị, na Asha na Manase niile ka ha pụta chụso ndị
Midia ọsọ. **24** Gidiọn ziri ozi n’ala ugwu ugwu Ifrem sị ha,
“Pụtanụ gbochie ụzọ niile ndị Midia si agbafe. Cheenụ
ọnụ mmiri Jọdan niile nche ruo na Bet-Bara.” Ya mere, a
kpọpụtara ndị ikom niile nọ na Ifrem, bụ ndị gbochiri
mmiri Jọdan ruo na Bet-Bara. **25** Ha jidekwara ọchịagha
ndị Midia abụọ, ndị aha ha bụ Oreb na Zeeb. Ha gburu
Oreb n’elu nkume nke na-aza aha ya ruo taa. E gbukwara
Zeeb n’ebe a na-azọcha vaịnị. Ebe ahụ na-azakwa aha
Zeeb ruo taa. Ha bipụrụ Oreb na Zeeb isi buru ha jekwuru
Gidiọn n’akụkụ osimiri Jọdan.

8 Ndị Ifrem jụrụ Gidiọn ajụjụ sị ya, “Gịnị mere i ji meso
anyị mmeso dị otu a? Ọ bụ gịnị mere i zighị ozi kpọ anyị
mgbe ị gara ibuso ndị Midia agha?” Ha tara ya ụta nke
ukwuu. **2** Ma Gidiọn zaghachiri ha sị, “Gịnị ka m rụpụtara
e ji atụnyere nke unu. Ọ bụ na ntụtụkọta ihe ubi Ifrem
adịghị mma karịa owuwe ihe ubi nke Abieza? **3** Chineke
nyefere unu Oreb na Zeeb, ndị ndu Midia, n’aka. Gịnị ka
m rụpụtara a ga-eji tụnyere nke unu?” Okwu a mere ka
ọnụma ha n’ebe ọ nọ dajụọ. **4** N’oge a, Gidiọn gabigara,

gafee osimiri Jọdan, ya na narị ndị agha atọ so ya. Ike
gwụrụ ha nke ukwuu ma ha nọgidere na-achụsi ndị iro
ha ọsọ ike. 5 Ọ sịrị ndị ikom Sukọt, "Nyetụnụ ndị agha m
achịcha n'ihi na ike gwụrụ ha. Ana m na-achụso Zeba
na Zalmuna, ndị eze Midia ọsọ." 6 Ma ndịisi Sukọt sịrị,
"Anyị ga-esi aṅaa nye ndị agha gị achịcha? Ijidela Zeba na
Zalmuna n'aka gị?" 7 Mgbe ahụ, Gidiọn zaghachiri, "N'ihi
nke a, mgbe Onyenwe anyị nyefere m Zeba na Zalmuna
n'aka, aga m eji ogwu na ụga na-epu n'ọzara dọkasịa unu
ahụ." 8 O sitere n'ebe ahụ gaa Peniel rịọkwaa ndị obodo
ahụ otu arịrịọ ahụ. Ma otu ụdị ọsịsa ahụ ndị Sukọt nyere
ka ndị Peniel nyekwara. 9 Ya mere, ọ gwara ndị ikom
Peniel sị, "Mgbe m nwere mmeri lọta, aga m akwatu ụlọ
elu a." 10 N'oge a, Zeba na Zalmuna na puku ndị agha
iri na ise fọdụụrụ ha nọ na Kako. Ndị a bụ naanị ndị
agha fọdụrụ n'ime usuu ndị agha ndị Midia niile. N'ihi na
ọnụọgụgụ ndị agha e gburu egbu dị narị puku na iri puku
abụọ. 11 Gidiọn rigoro site ụzọ ndị na-achị anụ ụlọ nke dị
n'ọwụwa anyanwụ obodo Nọba na Jogbeha, bịakwasị ndị
agha ahụ na mberede n'ihi na ha nọ n'atụghị egwu ihe
ọbụla ime ha. 12 Zeba na Zalmuna, eze abụọ ndị Midia,
gbapụrụ ọsọ, ma Gidiọn na ndị agha ya chụgidere ha
ọsọ, jide ha. Ha gweriri ndị agha ha niile. 13 Emesịa,
Gidiọn nwa Joash, sitere n'okporoụzọ Heres lọta agha
ahụ. 14 N'ebe ahụ ka Gidiọn nọ jide otu nwokorobịa onye
Sukọt. O jụrụ ya ajụjụ, nwokorobịa ahụ depụtakwaara
ya aha ndịisi obodo Sukọt. Ha dị iri asaa na asaa, ndị
okenye obodo ahụ. 15 Mgbe Gidiọn bịaruru obodo Sukọt,
ọ gwara ha okwu sị, "Ngwa leenụ Zeba na Zalmuna ndị

unu kparịrị m maka ha, kwuo sị, 'Ijidela Zeba na Zalmuna
n'aka gị ugbu a nke mere na anyị ga-enye ndị ikom gị
ike gwụrụ achịcha?'" **16** O jidere ndị okenye obodo ahụ,
were ogwu na ụga taa ndị ikom Sukọt ahụhụ ime ka ha
mara ihe. **17** Ọ kwaturu ụlọ elu Peniel gbukwaa ndị ikom
obodo ahụ niile. **18** Mgbe ahụ, ọ jụrụ Zeba na Zalmuna,
"Ndị ikom dị aṅaa ka unu gburu na Taboa?" Ha zara sị
ya, "Ha nwere ụdịdị ka gị onwe gị, onye ọbụla nwere
ụdịdị dịka nwa eze." **19** Gidiọn zaghachiri sị, "Ndị ahụ
bụ ụmụnne m ndị ikom, ndị nke nne m mụrụ. Ugbu a,
Onyenwe anyị n'onwe ya maara na a sị na unu egbughị
ha, agaraghị m egbu unu." **20** O chigharịrị gwa Jeta,
ọkpara ya, sị ya, "Gbuo ha!" Ma Jeta amịpụtaghị mma,
n'ihi na ọ bụ naanị nwokorobịa. Ọ tụrụ egwu igbu ha. **21**
Zeba na Zalmuna, gwara Gidiọn okwu sị, "Jiri aka gị gbuo
anyị. 'A hụ dimkpa, a hụ ike ya.'" N'ihi nke a, Gidiọn were
aka ya gbuo ha, chịkọrọkwa ihe olu niile ha nyakwasịrị
ịnyịnya kamel ha n'olu. **22** Mgbe ahụ, ndị Izrel gwara
Gidiọn sị ya, "Bịa ka ị bụrụ eze anyị! Gị na ụmụ gị ndị
ikom, na ezinaụlọ gị niile, ga-abụ ndị ga-achị, n'ihi na ị
gbapụtala anyị site n'aka usuu ndị agha Midia." **23** Ma
Gidiọn gwara ha okwu sị, "Mụ onwe m na ụmụ m agaghị
abụ eze unu, n'ihi na Onyenwe anyị Chineke bụ eze unu."
24 Ọ sịrị, "Enwere m otu arịrịọ m ga-arịọ unu. Onye ọbụla
n'ime unu nye m ọlantị site n'oke unu nwetara site n'ihe
nkwata n'agha." (Ọ bụ omenaala ndị Ishmel niile iyi
ọlantị ọlaedo.) **25** Ha jiri obi ụtọ kwenye, gbasaa akwa
n'ala, tinyechaa ọlantị ha n'ime ya. Onye ọbụla n'ime
ha mere nke a. **26** Ịdị arọ nke ọlantị ọlaedo ndị a bụ otu

puku na narị shekel asaa, na-agụnyeghị ihe ịchọ mma ndị
ọzọ, na ihe olu, na uwe odo odo ndị eze Midia na-eyi, na
ihe olu dị n’olu ịnyịnya kamel ha. **27** Gidiọn jiri ọlaedo
ahụ niile kpụọ efọọd debe ya n’Ofra, n’obodo nke aka ya.
Ma mgbe na-adịghị anya, ụmụ Izrel niile malitere ịgbaso
na ife ihe ahụ ofufe. N’ụzọ dị otu a, ọ ghọọrọ Gidiọn na
ezinaụlọ ya ihe ịma n’ọnya. **28** Otu a ka Midia si ghọọ ndị
Izrel meriri emeri. Midia eweliteghị isi ya ọzọ. N’ihi nke
a, Izrel biri n’udo iri afọ anọ, n’ụbọchị niile Gidiọn dị ndụ.
29 Jerub-Baal, nwa Joash laghachiri n’ụlọ nke aka ya, biri
n’ebe ahụ. **30** Ọ mụtakwara iri ụmụ ndị ikom asaa, n’ihi
na ọ lụrụ ọtụtụ ndị inyom. **31** O nwekwara iko nwanyị
n’obodo Shekem, onye mụtaara ya nwa nwoke aha ya bụ
Abimelek. **32** Mgbe ihe ndị a gasịrị, Gidiọn nwa Joash,
nwụrụ, mgbe ọ kasịrị nka nke ukwu. E liri ya n’ili nna
ya Joash n’obodo Ofra, n’ala Abieza. **33** Ọ dịghị anya ka
Gidiọn nwụsịrị, ụmụ Izrel laghachiri azụ bido ife chi Baal.
Ha guzobere Baal-Berit ka ọ bụrụ chi ha. **34** Ma ụmụ Izrel
echetaghị Onyenwe anyị Chineke ha, onye napụtara ha
site n’aka ndị iro ha niile gbara ha gburugburu. **35** Ha
ekwesighịkwa ntụkwasị obi nye ezinaụlọ Jerub-Baal (ya
bụ Gidiọn) dịka ezi ihe niile o mere ha si dị.

9 Otu ụbọchị, Abimelek nwa Jerub-Baal jekwuuru ụmụnne
nne ya ndị ikom bi na Shekem, na ndị ikwu nne ya niile sị
ha, **2** “Jekwurunụ ndị Shekem jụọ ha, ‘Kedụ nke kara unu
mma: ọ bụ ka ụmụ iri ndị ikom asaa Jerub-Baal mụrụ chịa
unu, ka ọ bụ ka otu onye chịa unu?’ Chetakwanụ na mụ
na unu bụ otu anụ ahụ na ọbara.” **3** Mgbe ụmụnne nne
ya ndị ikom gwara ndị Shekem ihe Abimelek kwuru, ha

kwekọrịtara iso ya n'ihi na ha kwuru sị, "Nwanne anyị
ka ọ bụ." 4 Ha sitere n'ụlọ arụsị Baal-Berit nye ya iri
shekel ọlaedo asaa. Abimelek ji ego ndị a goo ndị efulefu
jọgburu onwe ha, ndị na-akpọghị ndụ ha ihe ọbụla, ndị
kwenyere ma gbasoro ya. 5 Ọ gara n'ụlọ nna ya n'obodo
Ofra. N'ebe ahụ, o gburu iri ndị ikom asaa ahụ bụ ụmụnna
ya n'elu otu nkume. Kama Jotam, bụ ọdụdụ nwa Jerub-
Baal, zoro onwe ya gbapụ. 6 Mgbe ahụ, ndị Shekem na
ndị Bet Milo kpọrọ nzukọ n'okpuru osisi ukwu dị n'obodo
ahụ n'akụkụ ogidi e guzobere ọtọ na Shekem. N'ebe ahụ
ka ha nọ mee Abimelek eze Izrel. 7 Mgbe Jotam nụrụ
ya, o rigooro n'ugwu Gerizim guzo n'ebe ahụ tikuo ndị
Shekem niile mkpu si ha, "Geenụ m ntị ka Chineke nwe
ike gee unu ntị. 8 Otu mgbe, osisi niile pụrụ ije ịga tee
otu onye mmanụ ka ọ bụrụ eze ga-achị ha. Ha sịrị osisi
oliv, 'Bụrụ eze anyị.' 9 "Ma osisi oliv jụrụ ha ajụjụ sị, 'O
kwesiri ka m hapụ iwepụta mmanụ m a nke a na-esite na
ya sọpụrụ Chineke na ụmụ mmadụ, nọọ ọnọdụ ifegharị
alaka m n'elu osisi ndị ọzọ?' 10 "Ọzọkwa, ha rịọrọ osisi
fiig ka ọ bụrụ eze ha. 11 "Ma osisi fiig sịrị, 'Ọ bụrụ na m
ekwere na m ga-abụ eze unu, ọ pụtara na m ga-akwụsị
ịmịpụta mkpụrụ osisi na-atọ ụtọ, nọọ ọnọdụ ifegharị
alaka m n'elu osisi ndị ọzọ?' 12 "Ọzọkwa, ha rịọrọ osisi
vaịnị ma ọ ga-ekwenye ịbụ eze ha. 13 "Ma osisi vaịnị ahụ
zara sị ha, 'Ọ bụrụ na m ekwere ịbụ eze unu, ọ pụtara
na m ga-akwụsị ịmịpụta mkpụrụ osisi e ji eme mmanya
nke na-enye Chineke na ụmụ mmadụ obi ụtọ, nọọ ọnọdụ
ifegharị alaka m n'elu osisi ndị ọzọ?' 14 "N'ikpeazụ, osisi
niile jekwuuru ogwu ọhịa, 'Bịa ka ị bụrụ eze anyị.' 15

“Ogwu ọhịa sịrị osisi niile, ‘Ọ bụrụ n’ezie na unu chọrọ ite
m mmanụ ka m bụrụ eze unu, bịanụ zere ndụ n’okpuru
ndo m kpọkwanụ isiala nye m. Ọ bụrụ na unu ajụ ime nke
a, ka ọkụ si n’ogwu ọhịa pụta rechapụ sida niile dị na
Lebanọn!’ **16** “Ugbu a, omume unu o ziri ezi ma sitekwa
n’ezi obi na unu mere Abimelek eze? Mmeso unu mesoro
Jerub-Baal na ezinaụlọ ya o ziri ezi? Unu omesoro ya
dịka o kwesiri ya? **17** Chetakwanụ na nna m lụrụ ọgụ
maka unu, kpọọ ndụ ya ihe efu, n’ihi ịnapụta unu site
n’aka ndị Midia. **18** Ma taa, unu enupula isi megide nna
m na ezinaụlọ ya, gbuo iri ụmụ ndị ikom asaa ya n’elu
otu nkume, meekwa Abimelek nwa ya nwoke nke ohu
nwanyị ya mụtara eze ga-achị ndị Shekem niile, n’ihi na
ọ bụ onye nke unu. **19** Nke a o gosiri na omume unu ziri
ezi, sitekwa n’obi ọcha n’ebe Jerub-Baal na ezinaụlọ ya
nọ taa? Ọ bụrụ na unu mere otu a, ka Abimelek bụrụ
onye ga-ewetara unu ọṅụ ka unu bụkwara ndị ga-ewetara
ya ọṅụ. **20** Ma ọ bụrụ na omume unu ezighị ezi, ka ọkụ
si n’Abimelek pụta repịa unu, ndị Shekem na Bet Milo,
ka ọkụ sitekwa n’ebe unu bụ ndị Shekem na Bet Milo,
pụta repịa Abimelek.” **21** Emesịa, Jotam gbapụrụ, gbaga
Bịa, biri n’ebe ahụ n’ihi egwu Abimelek bụ nwanna ya.
22 Mgbe ọ gasịrị afọ atọ Abimelek bidoro ịchị Izrel, **23**
Chineke kpaliri iro dị ukwuu n’etiti Abimelek na ndị nwe
obodo Shekem, nke bụ na ha mere omume ihu abụọ
megide Abimelek. **24** Chineke mere nke a n’ihi na ọ
chọrọ ịbọta ọbọ ọbara iri ụmụ Jerub-Baal asaa ahụ n’isi
Abimelek, na ndị Shekem ahụ bụ ndị nyeere ya aka gbuo
ụmụnne ya. **25** N’ọnọdụ imegide ya, ndị Shekem doro

ndị ikom ụfọdụ n'elu ugwu niile, ndị zoro n'ebe ahụ na-
apụnara ndị ọbụla na-esite n'ebe ahụ agafe ihe ha nwere.
E mere ka Abimelek mata na ihe dị otu a na-eme. **26**
N'oge ahụ, Gaal, nwa Ebed, chịkọtara ụmụnne ya ndị
ikom gaa biri na Shekem, ndị Shekem nwere ntụkwasị obi
n'ebe ọ nọ. **27** Mgbe ha pụrụ baa n'ubi, chịkọta mkpụrụ
vaịnị, zọchaa ha, ha mere mmemme n'ụlọ chi ha. Mgbe
ha nọ na-eri na-aṅụ, ha kọchara Abimelek. **28** Mgbe ahụ,
Gaal nwa Ebed sịrị, "Onye bụ Abimelek? Gịnị mere na
anyị bụ ndị Shekem ga-eji nọrọ n'okpuru ya? Ọ bụghị
nwa Jerub-Baal? Ọ bụkwaghị Zebul bụ onye na-esote ya?
Ọ bụ ka anyị fee ezinaụlọ Hamọ, nna Shekem ofufe. Ọ
bụ maka gịnị ka anyị ga-eji fee Abimelek ofufe? **29** A
sịkwarị na ndị a nọ n'okpuru ọchịchị m, mgbe ahụ, m ga-
ewezuga Abimelek. Aga m asị ya, 'Kpọpụta ndị agha gị
niile.'" **30** Mgbe Zebul onye na-achị obodo ahụ nụrụ ihe
Gaal nwa Ebed kwuru, o were nnọọ oke iwe. **31** O zigara
Abimelek ndị ozi na nzuzo ka ha sị ya, "Gaal nwa Ebed na
ndị ikwu ya abịala obodo Shekem. Ha akpaliela obi ndị
obodo a niile ka ha megide gị. **32** Ugbu a, gị na ndị agha
gị, bịanụ n'abalị zoo onwe unu n'ọhịa. **33** N'ụtụtụ, mgbe
anwụ wara, busonụ obodo a agha. Mgbe Gaal na ndị ya
pụtara ịlụso gị agha, mee ha ihe dị gị mma." **34** Ya mere,
Abimelek na ndị agha ya dị n'otu anọ, jiri abalị bilie jeruo
Shekem zoo onwe ha na nso obodo ahụ. **35** Gaal nwa Ebed
pụrụ guzo n'ọnụ ama obodo ahụ mgbe Abimelek na ndị
ya sitere n'ebe ha zoro onwe ha pụta. **36** Mgbe Gaal hụrụ
ha, ọ kpọrọ Zebul si ya, "Lee ndị mmadụ sị n'elu ugwu
ndị a na-arịdata." Zebul zara si ya, "Ọ bụghị mmadụ ka ị

na-ahụ, kama ọ bụ onyinyo ugwu ka ị na-akpọ mmadụ.”
37 Gaal kwukwara okwu sị, “Lee ndị mmadụ si n’etiti ala
ahụ na-arịdata, ndị ọzọ sikwa n’akụkụ ụzọ ebe osisi iju
ase dị.” 38 Mgbe ahụ, Zebul sịrị ya, “Olee uru ọ bara na
ị turu ọnụ, gị onye na-asị, ‘Onye bụ Abimelek na anyị
ga-efe ya ofufe?’ Ọ bụ ndị a abụghị ndị ahụ ị kọchara?
Pụkwuru ha gaa lụso ha ọgụ.” 39 Ya mere, Gaal duuru ndị
nwe Shekem pụọ ịlụso Abimelek ọgụ. 40 Ma Abimelek
chụụrụ ya ọsọ ruo mbata ọnụ ụzọ ama, ọtụtụ bụkwa ndị
egburu ka ha na-agba ọsọ. 41 Abimelek nọgidere n’Aruma
n’oge ahụ. Ma Zebul chụpụrụ Gaal na ndị ikwu ya site na
Shekem. 42 N’echi ya, ndị Shekem pụtara baa n’ọhịa. E
mere ka Abimelek mara nke a. 43 N’ihi ya, Abimelek kere
ndị agha ya ụzọ atọ. Ha niile zokwara onwe ha n’ọhịa.
Mgbe ọ hụrụ ka ndị mmadụ si n’ime obodo ahụ na-apụta,
o biliri buso ha agha. 44 Abimelek na usuu ndị agha so ya
mapụtara, gbara ọsọ were ọnọdụ n’ọnụ ụzọ ama obodo
ahụ. Emesịa, ụzọ abụọ n’ime ụzọ atọ nke ndị agha na-eso
ya chere ihu n’ọhịa gbuo ndị ahụ niile nọ n’ebe ahụ. 45
Ụbọchị ahụ niile, Abimelek busoro obodo ahụ agha tutu
ruo mgbe o meriri ya, gbuo ndị niile bi n’ime ya. Emesịa,
ọ lara obodo ahụ niile n’iyi, fesaa nnu n’ala ya niile. 46
Mgbe ndị nwe ala nọ n’ụlọ elu Shekem nụrụ ihe mere, ha
gbabanyere n’ebe e wusiri ike nke ụlọ arụsị El Berit. 47
Mgbe Abimelek nụrụ na ha ezukọtala n’ebe ahụ, 48 ya na
ndị agha ya rigoro ugwu Zalmon. O ji anyụike gbutuo
ụfọdụ ngalaba osisi nke ọ tụkwasịrị n’ubu ya. O nyere
ndị agha ya iwu si, “Ngwa, meenụ ihe unu hụrụ na m
mere.” 49 Ya mere, ndị agha ya niile gbuturu alaka osisi

buru ha soro Abimelek. Ha tụkọtara alaka osisi ndị a niile
n’akụkụ ebe ahụ e wusiri ike mụnye ha ọkụ ka o regbuo
ndị mmadụ nọ n’ime ya. Ya mere, ndị mmadụ niile nọ
n’ụlọ elu Shekem, nwoke na nwanyị, ndị ọnụọgụgụ ha
ruru otu puku nwụrụ. **50** Ọzọ, Abimelek gara obodo Tebez
lụso ya agha, merie ya. **51** Ma e nwere n’ime obodo ahụ,
otu ụlọ elu e wusiri ike, ebe ndị obodo ahụ niile, nwoke
na nwanyị, gbabanyere. Ha kpọchidoro onwe ha ụzọ,
rigoro n’elu ụlọ ahụ. **52** Abimelek gara n’ụlọ elu ahụ
ibuso ya agha. Ma mgbe ọ na-abịaru ọnụ ụzọ ama ụlọ elu
ahụ isunye ya ọkụ, **53** otu nwanyị tụdara nkume igwe
nri n’isi ya, nke tiwara okpokoro isi ya. **54** Ngwangwa,
Abimelek kpọrọ onye na-ebu ihe agha ya sị ya, “Sepụta
mma agha gị jiri ya gbuo m, ka ndị mmadụ ghara ị sị
banyere m, ‘Ọ bụ nwanyị gburu ya.’” Ya mere nwokorobịa
ahụ were mma agha ya dụgbuo ya, ọ nwụkwara. **55** Mgbe
ndị Izrel hụrụ na Abimelek anwụọla, ha niile lara n’ụlọ
ha. **56** Otu a ka Chineke si kwụghachi Abimelek ihe ọjọọ o
mere megide nna ya site n’igbu iri ụmụnna ya asaa. **57**
Chineke mekwara ka ndị Shekem nata ụgwọ ọrụ ihe ọjọọ
ha. Ọbụbụ ọnụ Jotam nwa Jerub-Baal mezukwara n’isi ha.
10 Mgbe Abimelek nwụsịrị, Tola nwa Pua, nwa nwa
Dodo, biliri ịzọpụta Izrel. O si n’ebo Isaka pụta. Ọ bụkwa
n’obodo Shamia ka o bi, n’ime obodo e wukwasịrị n’elu
ugwu Ifrem. **2** O kpere Izrel ikpe iri afọ abụọ na atọ. Mgbe
ọ nwụrụ, e liri ya na Shamia. **3** Onye ikpe ọzọ nọchiri
ya bụ Jaịa, onye si Gilead pụta. O kpere Izrel ikpe iri afọ
abụọ na abụọ. **4** O nwere ụmụ ndị ikom iri atọ, ndị na-
agba ịnyịnya ibu iri atọ. Ha nwekwara obodo iri atọ nke

aka ha na Gilead, nke a na-akpọkwa Havọt Jaịa ruo taa. 5
Ma mgbe Jaịa nwụrụ, e liri ya na Kamon. 6 Ọzọkwa, ụmụ
Izrel mere ihe jọrọ njọ n’ihu Onyenwe anyị, ha fere chi
Baal na Ashtọret, chi ndị Aram, chi ndị Saịdọn, nke ndị
Moab, nke ndị Amọn, na chi ndị Filistia ofufe. Ndị Izrel
hapụrụ Onyenwe anyị, ha efekwaghị ya ofufe. 7 Nke a
mere ka Onyenwe anyị wee iwe megide ha. O nyefere ha
n’aka ndị Filistia na ndị Amọn, 8 ndị mekpara ha ahụ,
chie ha ọnụ n’ala. Afọ iri na asatọ ka ndị Filistia megburu
ndị Izrel bi n’akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jọdan, n’ime
ala ndị Amọrait, ya bụ na Gilead. 9 Ndị Amọn gafekwara
osimiri Jọdan ibuso ndị Juda, ndị Benjamin na ndị Ifrem
agha. Ihe ndị a mere ka ọnọdụ ụmụ Izrel dị nnọọ njọ
nke ukwuu. 10 N’ikpeazụ, ụmụ Izrel tikuru Onyenwe
anyị mkpu akwa, rịọọ ya ka ọ gbapụta ha. Ha kwupụtara
sị, “Anyị emehiela megide gị, anyị ahapụla gị Chineke
anyị, fee arụsị Baal ofufe.” 11 Ma Onyenwe anyị sịrị ndị
Izrel, “Mgbe ndị Ijipt, ndị Amọrait, ndị Amọn, ndị Filistia,
12 ndị Saịdọn, ndị Amalek na ndị Maon kpagburu unu;
unu tikuru m mkpu akwa inyere unu aka, ọ bụ na m
anapụtaghị unu site n’aka ha? 13 Ma unu nọgidere na-
agbakụta m azụ oge niile, na-efe chi ndị ọzọ ofufe. Ya
mere, gawaranụ onwe unu, agaghị m anapụtakwa unu
ọzọ. 14 Kpọkuonụ chi ndị ahụ bụ ndị unu họpụtaara onwe
unu, ka ha zọpụta unu mgbe ọbụla nsogbu dakwasịrị
unu!” 15 Ma ndị Izrel sịrị Onyenwe anyị, “Anyị emehiela.
Mee anyị ihe ọbụla i chere dị gị mma, ma biko, zọpụta
anyị taa.” 16 Ha sitere n’etiti ha wezuga chi ala ọzọ
niile dị iche iche, fee Onyenwe anyị ofufe. O nweghịkwa

ike nagide ọnọdụ ọjọọ ndị Izrel gaa n'ihu. 17 Mgbe a
kpọkọtara ndị Amọn maka ibu agha, ha mara ụlọ ikwu ha
na Gilead, ndị Izrel zukọtakwara maa ụlọ ikwu nke ha na
Mizpa. 18 Ndị ndu obodo Gilead gwarịtara onwe ha sị,
"Onye ọbụla ga-amalite agha megide ndị Amọn ga-abụ
onyeisi ndị niile bi na Gilead."
11 Otu ọ dị, Jefta, onye Gilead, bụ dimkpa n'agha. Nna ya
bụ Gilead; nne ya bụ akwụna. 2 Nwunye Gilead mụtaara
ya ọtụtụ ụmụ ndị ikom ọzọ. Mgbe ha tolitere, ha chụpụrụ
Jefta site n'obodo ahụ, sị ya, "Ị gaghị eketa ihe ọbụla
n'ezi nna anyị, n'ihi na nwa nwanyị ọzọ ka ị bụ." 3 N'ihi
nke a, Jefta gbapụrụ site n'ụlọ nna ya, gaa biri n'obodo
Tob. Mgbe na-adịghị anya, ọtụtụ ndị isi na-anụ ọkụ bịara
nọnyere ya ma sorokwa ya. 4 O ruo mgbe ọtụtụ oge
gasịrị, ndị Amọn busoro ụmụ Izrel agha. 5 Ndị okenye
Gilead jere ịkpọpụta Jefta site n'ala Tob. 6 Ha sịrị ya, "Bịa
buru onyeisi agha anyị ka anyị nwee ike ibuso ndị Amọn
agha." 7 Jefta sịrị ha, "Unu akpọghị m asị, ma chụpụkwa
m site n'ụlọ nna m? Gịnị mere unu ji na-achọ m ugbu a
unu nọ n'oke nsogbu?" 8 Ndị okenye Gilead sịrị ya, "na-
agbanyeghị nke a, anyị abịaghachikwutela gị ugbu a, bịa
ka anyị na gị lụso ndị Amọn agha. Ị ga-abụkwa onyeisi
anyị niile bi na Gilead." 9 Jefta zara, "A sịkwarị na m esoro
unu gaa lụso ndị Amọn agha, ọ bụrụ na Onyenwe anyị
enyefee ha n'aka m, m ga-abụ onyeisi unu n'ezie?" 10 Ndị
okenye Gilead zara, "Onyenwe anyị bụ onye akaebe, na
anyị aghaghị ime dịka i kwuru." 11 Ya mere, Jefta sooro
ndị okenye Gilead, ha mekwara ya onyeisi ha na ọchịagha
ha. O kwughachikwara okwu ya niile n'ihu Onyenwe

anyị n’obodo Mizpa. 12 Mgbe ahụ, Jefta zipụrụ ndị ozi
ka ha jekwuru eze ndị Amọn jụọ ya ajụjụ sị, “Gịnị bụ
ihe i nwere megide anyị i ji ebuso ala anyị agha?” 13
Eze ndị Amọn zaghachiri ndị ozi Jefta, “Mgbe ụmụ Izrel
si n’ala Ijipt pụta, ha ji aka ike napụ anyị ala anyị, site
n’osimiri Anọn ruo na Jabọk, rukwaa n’osimiri Jọdan.
Ugbu a nyeghachinụ anyị ala ahụ niile n’udo.” 14 Jefta
zighachiri ndị ozi ka ha jekwuru eze ndị Amọn, 15 na-asị,
“Ihe ndị a ka Jefta sịrị: Izrel esiteghị n’aka ike napụ Moab
maọbụ Amọn ala ha. 16 Kama, mgbe ha si Ijipt rigopụta,
Izrel sitere n’ọzara bịaruo Osimiri Uhie, sikwa n’ebe ahụ
ruo Kadesh. 17 Mgbe ahụ, Izrel zipụrụ ndị ozi ka ha
jekwuru eze Edọm sị ya, ‘Kwere ka anyị si n’ala gị gafere,’
ma eze Edọm jụrụ ajụ. Ha zipụkwara ozi nye eze Moab,
ma o kwenyeghị. N’ihi ya, Izrel nọgidere na Kadesh. 18
“Ọzọ, ha sitere n’ọzara gaa gburugburu Edọm na Moab,
site n’akụkụ ọwụwa anyanwụ ala Moab, maa ụlọ ikwu ha
n’ofe Anọn. Ha abaghị n’oke ala Moab, n’ihi na Anọn bụ
oke ala ya. 19 “Mgbe ahụ, ụmụ Izrel zigara ndị ozi ka ha
jekwuru Saịhọn eze ndị Amọrait, onye bi na Heshbọn, sị
ya, ‘Biko, ka anyị site n’ala gị gafee ruo n’ala nke anyị.’ 20
Ma eze Saịhọn atụkwasịghị Izrel obi isite n’oke ala ya
gabiga. N’ihi nke a, ọ chịkọtara usuu ndị agha ya, ma
ụlọ ikwu na Jahaz, buso ụmụ Izrel agha. 21 “Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị, Chineke Izrel nyere Saịhọn na ndị agha
ya niile n’aka Izrel. Ha merikwara ha. Izrel nwetara ala
niile nke ndị Amọrait, bụ ndị bi n’ala ahụ. 22 Ha nwetara
ala niile ahụ, site n’Anọn ruo Jabọk, sitekwa n’ọzara
ruo Jọdan. 23 “Ma ugbu a, Onyenwe anyị, Chineke Izrel

achụpụla ndị Amọrait n'ihu ndị ya bụ Izrel. Olee ikike i
nwere iwere ala ahụ? **24** Ọ bụghị ihe chi gị, Kemosh, nyere
gị ka i ga-enweta? Otu aka ahụ kwa, ihe ọbụla Onyenwe
anyị Chineke anyị nyere anyị ka anyị ga-enweta. **25** Ị dị
mma karịa Balak nwa Zipoa, eze Moab? O nwere mgbe
ọ chọrọ Izrel okwu, maọbụ lụso ha agha? **26** Ọ bụ narị
afọ atọ kemgbe ụmụ Izrel malitere ibi na Heshbọn na
Aroea, na n'ime obodo ndị ọzọ gbara ha gburugburu ruo
n'iyi Anọn. Ọ bụkwa gịnị mere na ịnapụtaghị ala ndị a
n'oge ndị ahụ? **27** Emegideghị m gị, kama ọ bụ gị na-
emejọ m, site n'ibuso m agha. Ka Onyenwe anyị, onye na-
ekpe ikpe ziri ezi kpebie ikpe a taa n'etiti ndị Izrel na ndị
Amọn." **28** Ma eze Amọn egeghị ntị n'ozi Jefta ziri ka
e zie ya. **29** N'oge ahụ, mmụọ Onyenwe anyị dakwasịrị
Jefta. Site n'ike mmụọ ahụ, o duuru ndị agha Izrel gafee
obodo Gilead na Manase, gafeekwa Mizpa, nke dị n'ime
Gilead, gaa lụso ndị Amọn agha. **30** Jefta kwere Onyenwe
anyị nkwa sị ya, "Ọ bụrụ na ị ga-enyefe ndị Amọn n'aka
m, **31** ihe ọbụla sitere n'ọnụ ụzọ ụlọ m pụta izute m
mgbe m lọghachiri n'ọnọdụ mmeri megide ndị Amọn,
ga-abụ nke Onyenwe anyị. Aga m eji ya chụọ aja nsure
ọkụ." **32** Jefta duuru ndị agha ya gaa ibuso Amọn agha.
Onyenwe anyị nyekwara ya mmeri dị ukwuu. **33** O bibiri
iri obodo abụọ site n'Aroea ruo nso nso Minit, ruokwa
Ebel-Keramim. Otu a ka Izrel si merie ndị Amọn. **34** Mgbe
Jefta lọghachiri n'ụlọ ya na Mizpa, ma lee ada ya nwanyị
onye ji iti egwu na ite egwu pụta izute ya. Ọ bụ naanị ya
ka nna ya mụtara. Ewezuga ya, nna ya amụtaghị nwa
nwoke maọbụ nwa nwanyị ọzọ. **35** Mgbe Jefta hụrụ ya,

ọ dọwara uwe ya, tie mkpu sị, "Ewoo, nwa m nwanyị! I
wetarala obi m ihe mgbu, n'ihi na ekwela m Onyenwe
anyị nkwa, nke m na-aghaghị imezu." 36 Ọ zara, "Nna m,
lee, ị ghaghị imezu ihe i kwere Onyenwe anyị na nkwa.
Jiri m mee ihe i kwere Onyenwe anyị na nkwa, n'ihi na o
nyela gị mmeri dị ukwuu n'ebe ndị Amọn, ndị iro gị nọ.
37 Ma ọ dị otu ihe m chọrọ ịrịọ gị, biko kwere ka m soro
ụmụ agbọghọ ibe m gaa wagharịa n'ugwu ndị a, ka mụ na
ha kwaa akwa ọnwa abụọ, n'ihi na agaghị m alụ di." 38
Nna ya zara sị ya, "E, nwa m, i nwere ike ịga." Ọ pụrụ gaa,
jegharịa, kwaakwa akwa, ya na ụmụ agbọghọ ndị enyi
ya, ruo mgbe ọnwa abụọ ahụ zuru. 39 Mgbe ọnwa abụọ
gasịrị, ọ laghachikwutere nna ya, onye ji ya mezuo nkwa
ahụ o kwere. Ọ bụ nwaagbọghọ na-amatabeghị nwoke.
Malite n'oge ahụ ka ọ ghọrọ omenaala ndị Izrel, 40 na
ụmụ agbọghọ na-apụ kwa afọ, gaa, nọọ abalị anọ n'ihi
icheta ada Jefta, onye Gilead.

12 Mgbe ahụ, ndị Ifrem kpọkọtara ndị agha ha na Zafọn
zigara Jefta ozi sị ya, "Gịnị mere ị kpọghị anyị ka anyị bịa
nyere gị aka ịlụso ndị Amọn agha? Anyị na-abịa iwere
ọkụ irechapụ gị na ezinaụlọ gị." 2 Jefta zaghachiri ha sị,
"Akpọrọ m unu mgbe mụ na ndị m na ndị Amọn na-ese
okwu dị ukwu ma unu jụrụ ịbịa. Unu azọpụtaghị m site
n'aka ha. 3 Mgbe m hụrụ na unu achọghị inyere anyị aka,
e tinyere m ndụ m n'aka m, gabiga n'ofe nke ọzọ ibuso
ndị Amọn agha. Ma Onyenwe anyị nyeere m aka imeri
ha. Ugbu a, n'ihi gịnị ka unu ji bịa ịlụso m ọgụ taa?" 4
Jefta kpọkọtara ndị ikom Gilead pụọ buso ndị Ifrem agha.
Ndị Gilead tidara ha n'ala n'ihi na ndị Ifrem sịrị, "Ndị

gbapụrụ agbapụ site n'Ifrem na Manase ka unu bụ." 5
Ọ nọchiri akụkụ Jọdan dị ndị agha Ifrem n'azụ, ebe ndị
agha Ifrem nwere ike isi gbapụ. Mgbe ọbụla onye agha
Ifrem ọbụla gbapụrụ ọsọ chọọ ịgafe osimiri ahụ, ndị agha
Gilead ga-ejide ya jụọ ya sị, "Ị bụ onye Ifrem?" Ọ bụrụ
na onye ahụ ekwuo na ya abụghị onye Ifrem, 6 ha sịrị,
"Ọ dị mma, kpọọ, 'Shibolet.'" Ọ bụrụ na onye ahụ akpọ,
"Sibolet," n'ihi na ọ kpọpụtaghị mkpụrụ okwu ahụ nke
ọma, ha na-akpụrụ ya gbuo ya na ngabiga mmiri Jọdan. Ọ
bụ ọnụọgụgụ iri puku anọ, na puku abụọ ndị Ifrem ka e
gburu mgbe ahụ. 7 Jefta duuru ndị Izrel afọ isii. Mgbe ọ
nwụrụ, e liri ya n'otu obodo Gilead. 8 Onye ikpe ọzọ Izrel
nwere bụ Ibzan onye bi na Betlehem. 9 O nwere iri ụmụ
ndị ikom atọ na iri ụmụ ndị inyom atọ. O kenyere ndị
ikom ikwu ọzọ ụmụ ya ndị inyom. Otu a kwa, o sikwa
n'ikwu ọzọ lụtara ụmụ ya ndị ikom iri ndị inyom atọ.
O kpere Izrel ikpe afọ asaa. 10 Ibzan nwụrụ, e lie ya na
Betlehem. 11 Onye ọzọ kpere Izrel ikpe bụ Elọn, onye
Zebụlọn. O kpere Izrel ikpe afọ iri. 12 Emesịa, Elọn nwụrụ,
e lie ya n'Aijalon, n'ime ala Zebụlọn. 13 Onye ọzọ kpere
Izrel ikpe bụ Abdon nwa Hilel, onye Piraton. 14 O nwere
iri ụmụ ndị ikom anọ na iri ụmụ ụmụ atọ ndị na-agba iri
ịnyịnya ibu asaa. O kpere ụmụ Izrel ikpe afọ asatọ. 15
Mgbe ahụ, Abdon nwa Hilel nwụrụ, e lie ya na Piraton ala
dị n'Ifrem, n'obodo ugwu ndị Amalek.

13 Ndị Izrel mehiekwara ọzọ n'ihu onyenwe anyị. N'ihi
nke a, Onyenwe anyị kwenyere ka ndị Filistia merie ha.
Ndị Izrel nọrọ n'okpuru ọchịchị ha iri afọ anọ. 2 N'oge
ahụ, o nwere otu nwoke onye Zora aha ya bụ Manoa.

Nwoke a si n'agbụrụ Dan, nwunye ya bụ nwanyị aga
nke mere na ọ mụtaghị nwa. 3 Otu ụbọchị, mmụọ ozi
Onyenwe anyị gosiri nwanyị a onwe ya, gwa ya okwu sị,
"Ọ bụ ezie na ị bụ nwanyị aga nke mere na ị mụtaghị nwa
ma na mgbe na-adịghị anya, ị ga-atụrụ ime mụta nwa.
4 Ma site ugbu a, gaa n'ihu, aṅụkwala ihe ọṅụṅụ ọbụla
na-aba n'anya. Erikwala ihe ọbụla rụrụ arụ. 5 Ị ga-atụrụ
ime, mụkwaa nwa nwoke, onye agụba agaghị aba n'isi
ya, n'ihi na ọ ga-abụ onye e kewapụrụ nye Chineke site
n'ime akpanwa. Ọ ga-ebute ụzọ n'ịgbapụta Izrel site n'aka
ndị Filistia." 6 Nwanyị ahụ gbara ọsọ gbalaa gaa gwa di
ya sị ya, "Otu onye nke Chineke egosila m onwe ya. O
dokwara m anya na ọ bụ mmụọ ozi Chineke, n'ihi na ọ
dị oke ebube n'ile anya. Ma ajụghị m ya ebe o siri bịa,
ọ gwakwaghị m aha ya. 7 Kama ọ sịrị m, 'Ị ga-adị ime,
mụta nwa nwoke. Ma ugbu a, ị gaghị aṅụ mmanya vaịnị
maọbụ ihe ọbụla na-aba n'anya, maọbụ rie ihe ọbụla
rụrụ arụ, n'ihi na nwantakịrị ahụ ga-abụ onye e doro
nsọ nye Chineke, site n'ime akpanwa ruo n'ọnwụ ya.'"
8 Mgbe ahụ, Manoa kpere ekpere rịọọ Onyenwe anyị
arịrịọ sị, "Biko, Onyenwe anyị, ka onye nke Chineke ahụ i
ziteere anyị bịaghachikwa ọzọ, kuziere anyị otu anyị ga-
esi zụlite nwa nwoke a ga-amụta." 9 Chineke zara ekpere
ya. Mmụọ ozi ahụ bịakwutekwara nwunye Manoa mgbe
ọ nọ n'ubi; maọbụ naanị ya nọ, di ya anọghị ya. 10 Ya
mere, nwanyị ahụ gbara ọsọ gaa gwa di ya sị, "Lee, nwoke
ahụ bịakwutere m ụbọchị a, abịala ọzọ!" 11 Manoa biliri,
soro nwunye ya. Mgbe o bịarutere ebe nwoke ahụ nọ, ọ
jụrụ ya ajụjụ sị, "Ọ bụ gị bụ nwoke ahụ gwara nwunye

m okwu n’oge gara aga?” Ọ zara sị ya, “E, ọ bụ m.” **12**
Manoa gwara ya okwu sị, “Mgbe okwu gị mezuru, gịnị bụ
iwu banyere ndụ na ọrụ nwa nwoke a?” **13** Mmụọ ozi
Onyenwe anyị zaghachiri, “Nwunye gị aghaghị imezu ihe
niile m nke m gwara ya. **14** Ka ọ ghara iri ihe ọbụla si
n’osisi vaịnị, maọbụ ṅụọ mmanya ọbụla maọbụ ihe ọbụla
na-aba n’anya, maọbụ rie ihe rụrụ arụ ọbụla.” **15** Manoa
rịọrọ Mmụọ ozi Onyenwe anyị si ya, “Ọ ga-amasị anyị
ma ị nọdụ chere ka anyị kwadoro gị nwa ewu.” **16** Ma
Mmụọ ozi Onyenwe anyị zara ya, “A sịkwarị na i mee ka
m nọrọ, agaghị m eri nri gị ọbụla. Ma ọ bụrụ na i kwadoo
aja nsure ọkụ, were ya chụọrọ Onyenwe anyị aja.” Ma
Manoa aghọtaghị na onye ahụ bụ Mmụọ ozi Onyenwe
anyị. **17** Mgbe ahụ, Manoa jụrụ Mmụọ ozi Onyenwe anyị
ahụ, sị, “Biko, gịnị bụ aha gị, ka anyị nye gị nsọpụrụ dịịrị
gị mgbe okwu gị mezuru?” **18** Ọ zara, “N’ihi gịnị kwa ka ị
na-ajụ banyere aha m? Ọ bụ ihe karịrị nghọta.” **19** Mgbe
ahụ, Manoa weere nwa ewu, ya na ụfọdụ mkpụrụ ọka,
jiri ha chụọrọ Onyenwe anyị aja n’elu nkume. Mgbe ahụ
kwa, Onyenwe anyị mere ihe dị ebube nke ukwuu mgbe
Manoa na nwunye ya guzo na-ele anya: **20** Mgbe ire ọkụ
ahụ sitere n’ebe ịchụ aja ahụ na-arịgo na-aga elu, Mmụọ
ozi Onyenwe anyị wụliri elu soro ire ọkụ ahụ rigoro gawa
n’eluigwe! Mgbe Manoa na nwunye ya hụrụ ka nke a na-
eme, ha kpuru ihu ha n’ala. **21** Mgbe Mmụọ ozi Onyenwe
anyị na-egosighị onwe ya ọzọ nye Manoa na nwunye ya,
ka Manoa ghọtara na ọ bụ Mmụọ ozi Onyenwe anyị ka ha
hụrụ. **22** Manoa gwara nwunye ya sị, “Anyị abụrụla ndị
nwụrụ anwụ, n’ihi na anyị ahụla Chineke!” **23** Ma nwunye

ya zara sị ya, "Ọ bụrụ na Onyenwe anyị chọrọ igbu anyị,
ọ garaghị anara aja nsure ọkụ, na aja mkpụrụ ọka anyị
chụrụ nye ya. Ọzọkwa, ọ garaghị egosi anyị ihe ndị a
niile maọbụ gwa anyị ihe ndị a." 24 Emesịa, nwanyị ahụ
mụrụ nwa nwoke, onye ha gụrụ Samsin. Onyenwe anyị
gọzikwara nwantakịrị ahụ mgbe ọ na-etolite. 25 Mmụọ
Onyenwe anyị bidokwara na-agba ya ume n'oge niile,
mgbe ọ nọ Mahane Dan, nke dị n'etiti Zora na Eshtaol.

14 Samsin gbadara n'obodo Timna ebe ọ hụrụ otu
nwaagbọghọ onye Filistia. 2 Mgbe ọ lọtara n'ụlọ, ọ gwara
nne na nna ya, "Ahụrụ m otu nwanyị n'ime Timna sitere
n'ụmụ ndị inyom Filistia; ugbu a, lụtara m ya na nwunye."
3 Nne na nna ya zara ya, "Ọ bụ na ọ dịghị nwanyị dị n'etiti
ndị inyom ụmụnne gị, maọbụ n'etiti ndị anyị niile? Gịnị
mere o ji bụrụ n'etiti ndị Filistia a na-ebighị ugwu ka i si
lụtara onwe gị nwunye?" Ma Samsin sịrị nna ya, "Gaa
lụtara m ya. N'ihi na o ziri ezi n'anya m." 4 (Nne na nna
ya aghọtaghị na aka Onyenwe anyị dị n'ọlụlụ nwunye a
Samsin chọrọ ịlụ. N'ihi na Onyenwe anyị na-achọ ụzọ ọ
ga-esi megide ndị Filistia, ndị na-achị ụmụ Izrel n'oge
ahụ.) 5 Samsin na nne na nna ya gawara obodo Timna
maka ọlụlụ nwanyị a. Mgbe ha na-erute ubi vaịnị dị
obodo Timna nso, otu nwa ọdụm sitere n'ọhịa mapụta,
gbọrọ ụja na-abịakwute Samsin. 6 N'otu oge ahụ, Mmụọ
Onyenwe anyị bịakwasịrị Samsin n'ike. O jekwuuru ọdụm
ahụ, were aka ya abụọ dọwaa ya ọnụ, dịka a ga-asị na ọ
bụ nwa ewu. Ma Samsin agwaghị nne na nna ya ihe mere.
7 Ma mgbe ha bịaruru Timna, Samsin na nwaagbọghọ ahụ
kparịtara ụka. Ihe banyere nwaagbọghọ ahụ dị Samsin

ezi mma. **8** Ọ laghachiri mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị
ka ọ kpọrọ ya. Ma mgbe ọ tụgharịrị ka ọ hụ ozu ọdụm
ahụ, ọ hụrụ na igwe aṅụ bizi n'ime ozu ọdụm ahụ, na-
emepụtakwa mmanụ aṅụ. **9** Ọ kọpụtara mmanụ aṅụ ahụ
tinye n'aka ya, malite ịracha ka ọ na-aga n'ụzọ. Mgbe ọ
bịakwutere nne na nna ya, o nyebinyere ha ụfọdụ, ha
onwe ha rachakwara ya. Ma ọ gwaghị ha na o wetara
ya site n'ozu ọdụm. **10** Nna ya gara ịhụ nwanyị ahụ ma
Samsin kpọkọtara ụmụ okorobịa obodo ahụ meere ha
oriri dịka omenaala ha sị di. **11** Mgbe Samsin rutere, a
kpọnyere ya ndị bịara mmemme ọnụọgụgụ ha dị iri atọ.
12 Mgbe ahụ, Samsin gwara ha okwu sị ha, "O nwere ajụjụ,
gwa m, gwa m, gwa m, m chọrọ ka unu kọwaara m. Ọ bụrụ
na unu enwee ike kọwaa ya, site taa ruo n'ụbọchị asaa nke
mmemme a, aga m enye unu iri uwe mwụda atọ, nyekwa
unu iri uwe mwụda atọ ọzọ akpara akpa. **13** Ọ bụrụkwanụ
na unu enweghị ike kọwaa ya, unu ga-enye m iri uwe
mwụda atọ, na iri uwe mwụda atọ akpara akpa." Ha niile
kwenyere sị, "Ọ dị mma. Kwuo ka anyị nụ." **14** Ọ gwara ha
sị, "Ihe oriri si n'ime onye na-eri eri na-apụta, ọzọkwa,
ihe dị ụtọ si n'ime onye dị ike pụta." Mgbe ụbọchị atọ
gasịrị, ha enwebeghịkwa ike kọwaa ya. **15** Ma n'ụbọchị
nke anọ, ha jekwuuru nwunye Samsin gwa ya okwu sị,
"Chọọ ụzọ rafụta di gị ọnụ, ka ọ gwa gị ihe okwu a pụtara.
Ma ọ bụghị ya, anyị ga-akpọ gị na ezinaụlọ nna gị ọkụ. Ọ
bụ ịnapụ anyị ihe anyị nwere ka unu ji kpọọ anyị oku bịa
n'ebe?" **16** Mgbe ahụ nwunye Samsin buuru onwe ya tụọ
n'elu ahụ ya, n'ebe akwa, sị, "Ị kpọrọ m asị! N'ezie, ị hụghị
m n'anya. Ị tụụrụ ndị m ilu, ma ị gwaghị m ọsịsa ya." Ọ

sịrị ya, “Lee, agwaghị m nne na nna m, ọ bụkwa gị ka m
ga akọwara ya?” 17 Ma nwanyị ahụ kwagidere akwa abalị
asaa ha nọ na mmemme ahụ. N’ikpeazụ, n’ụbọchị nke
asaa, Samsin kọwaara ya okwu ahụ n’ihi na ọ nọgidere
na-enye ya nsogbu. Nwanyị ahụ gakwara kọwaara ụmụ
okorobịa obodo ihe okwu ahụ pụtara. 18 Ma tupu anwụ
adaa n’ụbọchị nke asaa ahụ, ndị ikom obodo ahụ sịrị ya,
“Olee ihe dị ụtọ karịa mmanụ aṅụ? Gịnị dịkwa ike karịa
ọdụm?” Ma Samsin zara sị ha, “A sị na unu enyeghị nwa
ehi m nsogbu, unu agaraghị enwe ike kọwaa ya.” 19 Otu
mgbe ahụ kwa, Mmụọ Onyenwe anyị bịakwasịrị ya. O
sitere n’ebe ahụ pụọ, gaa n’obodo Ashkelọn. N’ebe ahụ ka
ọ nọ tigbuo iri mmadụ atọ, napụ ha uwe ha niile, chịrị ha
chịnye ndị ahụ kọwaara ya ilu ahụ. Ma site n’oke iwe,
o laghachiri n’ụlọ nna ya. 20 E duuru nwunye Samsin
dunye enyi Samsin ka ha abụọ bụrụ di na nwunye.

15 Mgbe oge nta gasịrị, n’oge owuwe ihe ubi, mgbe a na-
aghọ ọka, Samsin weere nwa ewu nta, gaa ileta nwunye
ya. O gwara nna nwunye ya sị, “Ana m aga n’ọnụụlọ
nwunye m.” Ma nna nwunye ya ekweghị ka ọ banye. 2
Nna ya sịrị, “O doro m anya na ị kpọrọ nwa m nwanyị asị,
ọ bụ n’ihi nke a ka m jiri kenye ya enyi gị nwoke ka ọ
bụrụ nwunye ya. Nwanne ya nwanyị nke nta, ọ maghị
mma karịa ya? Kpọrọ ya ka ọ nọchie anya ya.” 3 Samsin
sịrị ha, “N’oge a, o ziri m ezi ị bọkwara ọbọ n’ebe ndị
Filistia nọ.” Aghaghị m imesi ha ike. 4 Ya mere, Samsin
pụrụ gaa jide narị nkịta ọhịa atọ, wetakwa ọwa ụfọdụ. O
kekọtara ọdụdụ ha abụọ abụọ. O kenyere ọwa n’agbata
otu nkịta ọhịa na ibe ya. 5 Emesịa, ọ mụnyere ọkụ n’ọwa

ahụ niile. O mekwara ka nkịta ọhịa ndị ahụ dọkpụrụ ọwa
a mụnyere ọkụ baa n'ubi ọka ndị Filistia, si otu a rechapụ
ọka niile guzoro eguzo n'ubi, na ubi vaịnị niile, ha na
osisi oliv niile ọkụ. **6** Mgbe ndị Filistia chọpụtara ihe
mere, ha jụrụ sị, "Onye mere ihe dị otu a?" A gwara ha,
"Ọ bụ Samsin ọgọ onye Timna, n'ihi na a kpọnyere enyi
ya nwunye ya." N'ihi nke a, ndị Filistia niile zukọtara
kpọpụta nwaagbọghọ ahụ na nna ya kpọọ ha ọkụ. **7** Ma
Samsin gwara ha okwu sị, "Ebe ọ bụ na unu mere ihe
dị otu a, agaghị akwụsị tutu m bọrọ ọbọ ihe ọjọọ unu
mere." **8** Ya mere, ọ pụkwuru ha ọzọ, site n'oke iwe, gbuo
ọtụtụ mmadụ n'ime ha. Mgbe nke a gasịrị, ọ gara biri
n'ime otu ọgba nkume nke Etam. **9** Ndị Filistia gara maa
ụlọ ikwu ha n'ala Juda, gbasaa n'ala ahụ ruo obodo Lehi.
10 Ndị Juda jụrụ ajụjụ sị ha; "Ọ bụ gịnị mere unu ji bịa
n'ebe a ibuso anyị agha?" Ha zara sị, "Anyị na-achọ ijide
Samsin, ka anyị megwara ya ihe ọjọọ o mere anyị." **11**
N'ihi nke a, ndị Juda zipụrụ puku ndị agha ka ha gaa
jide Samsin n'ọgba nkume ahụ nke Etam. Ndị a bịara jụọ
Samsin ajụjụ sị ya, "Gịnị bụ ihe a i mere anyị? Ọ bụ na ị
maghị na ndị Filistia na-achị obodo anyị?" Samsin zara
sị ha, "Ihe m mere bụ imegwata ha ihe ha mere m." **12**
Ha sịrị ya, "Anyị abịala ka anyị kee gị agbụ, dọkpụrụ gị,
nye n'aka ndị Filistia." Samsin sịrị ha, "Ṅụọrọnụ m iyi na
unu agaghị eji aka unu gbuo m." **13** Ha zara sị ya, "Anyị
agaghị egbu gị kama anyị ga-eke gị agbụ." Ya mere, ha
kere ya agbụ, duru ya jekwuru ndị Filistia. **14** Mgbe ọ na-
abịaru Lehi, ndị Filistia tiiri mkpu, bịa izute ya. Mmụọ
Onyenwe anyị bịakwasịrị Samsin n'ebe ọ dị ukwuu. Nke a

mere ka eriri ahụ e kere ya n'aka dịrị ka eriri ogho flakisi
erere ọkụ, sitekwa n'aka ya dapụsịa. **15** Mgbe ahụ Samsin
lere anya gburugburu, hụ ọkpụkpụ agba ịnyịnya ibu nke
tọgbọrọ n'ala n'ebe ahụ. Ọ tụtụlitere ya, were ya tigbuo
puku ndị agha Filistia. **16** Mgbe ahụ, Samsin kwuru sị,
"E ji m agba ịnyịnya ibu mee ka ha dị ka ịnyịnya ibu. E
ji m agba ịnyịnya ibu tigbuo puku ndị ikom." **17** Mgbe
o kwuchara ihe ndị a, o tufuru ọkpụkpụ agba ịnyịnya
ibu ahụ; a kpọkwara ebe ahụ Ramat Lehi. **18** N'oge a,
akpịrị kpọrọ Samsin nkụ nke ukwuu, n'ihi ya, ọ kpọkuru
Onyenwe anyị n'ekpere sị, "Lee, i nyela ohu gị mmeri a
dị ukwuu! Ma ugbu a, ị ga-ekwe ka m nwụọ n'ihi akpịrị
ịkpọ nku, si otu a daba n'aka ndị a na-ebighị ugwu?" **19**
Chineke gbawara olulu ahụ nke dị n'ime Lehi, mee ka
mmiri si na ya nupụta. Mgbe Samsin ṅụrụ mmiri ahụ,
ike ya lọghachiri, mmụọ ya bịaghachikwara. Ya mere, a
kpọrọ isi iyi ahụ En-Hakkore. Mmiri ala ahụ ka dịkwa na
Lehi n'ebe ahụ ruo taa. **20** Ya mere, Samsin kpere ụmụ
Izrel ikpe iri afọ abụọ n'oge ndị Filistia.

16 Otu ụbọchị, Samsin gara n'otu obodo ndị Filistia a
na-akpọ Gaza, soro otu nwanyị akwụna bi n'ebe ahụ hie
ụra abalị. **2** A gwara ndị Gaza sị, "Samsin nọ n'obodo a."
N'ihi ya, ha gbara ebe ahụ gburugburu ma nọdụ na-eche
n'ọnụ ụzọ ama obodo ahụ abalị niile. Ọ dighị ihe ha mere
n'abalị ahụ n'ihi na ha zubere sị, "Mgbe chi bọrọ, anyị ga-
egbu ya." **3** Ma Samsin dinara n'ụlọ nwanyị akwụna ahụ
ruo n'etiti abalị ahụ. Mgbe ọ pụtara, ọ gara ruo n'ọnụ
ụzọ obodo ahụ, foro ibo ọnụ ụzọ obodo ahụ, ya na ibo
ya abụọ, bukwasị ya n'ubu ya, buru ha gaa n'elu ugwu

chere obodo Hebrọn ihu. **4** Ọ dịghị anya, Samsin hụrụ otu
nwaagbọghọ, onye ọ hụrụ n’anya. Aha nwaagbọghọ a bụ
Delaịla, onye si n’obodo dị na Ndagwurugwu Sorek. **5** Ndị
eze ndị Filistia, bịakwutere Delaịla rịọọ ya sị, “Gbalịa lee
ma ị ga-enwe ike chọpụta ebe ike Samsin si abịa, ka anyị
nwee ike ịmata ụzọ anyị ga-esi jide ya, kee ya agbụ. Ọ
bụrụ na i meere anyị nke a, anyị na-ekwe nkwa na onye
ọbụla n’ime anyị ga-enye gị puku shekel na narị shekel
ọlaọcha.” **6** N’ihi nke a, Delaịla gwara Samsin okwu sị
ya, “Gwa m ebe ike gị si abịa. Gwakwa m otu mmadụ
pụrụ isi kee gị agbụ, merie gị.” **7** Mgbe ahụ, Samsin
zara sị ya, “Ọ bụrụ na mmadụ e jiri akwara eriri asaa dị
ọhụrụ, ndị a na-amịkpọghị amịkpọ kee m, m ga-abụkwa
onye na-adịghị ike dịka mmadụ ọbụla ọzọ.” **8** Ngwangwa,
ndịisi ndị Filistia wetara ya eriri asaa dị ọhụrụ ndị a na-
amịbeghị n’anwụ, o weere ha kee Samsin. **9** Ma o mere
ka ụfọdụ ndị ikom Filistia zoo onwe ha n’otu akụkụ ụlọ
ya. O tiri mkpu sị, “Samsin, lee, ndị Filistia abịala ijide
gị!” Otu mgbe ahụ kwa, Samsin biliri dọbisie eriri ahụ
dịka ọ bụ eriri e ji ogho mee nke bịara ọkụ nso. Ya mere,
a chọpụtaghị ebe ike Samsin si abịa. **10** Emesịa, Delaịla
gwara Samsin sị ya, “Lee, ị kwaala m emo, ghaara m
ụgha. Biko, gwa m ụzọ a ga-esi kee gị agbụ.” **11** Samsin
zara sị ya, “Lee, ọ bụrụ na e jiri ụdọ ọhụrụ nke a na-
ejibeghị kee ihe mgbe ọbụla, kee m, aga m adịkwa dịka
ndị ọzọ.” **12** Ya mere, Delaịla chịkọtara ụdọ ọhụrụ jiri
ya kee ya nke ọma. Ma ụfọdụ ndị ikom Filistia zokwara
onwe ha n’ime ime ụlọ ahụ. Ọzọkwa, Delaịla tiri mkpu
sị, “Samsin, lee, ndị Filistia abịala ijide gị.” Ma Samsin

biliri dọbisie eriri ahụ e ji kee ya ka a ga-asị na ọ bụ ogho
ka e ji mee ha. **13** Mgbe ahụ, Delaịla gwara ya sị, “Lee, ị
na-eme ka abụ m onye nzuzu, ghaara m ụgha. Gwa m
eziokwu, otu a ga-esi kee gị agbụ.” Samsin zara sị ya,
“Lee, e kewara agịrị isi dị m n’isi ụzọ asaa, i were ụzọ
nkekọta asaa e kekọtara agịrị isi m, kpanyekọtaa ha n’ihe
i ji ekwe akwa, were ntu osisi i ji akpachi akwa kpachie
ya, mgbe ahụ, aga m adịkwa ka ndị ọzọ.” Mgbe Samsin
rahụrụ ụra, Delaịla weere agịrị isi Samsin kpanyekọtaa ya
n’ihe o ji ekwe akwa. **14** O jikwa ǹtu osisi o ji akpachi
akwa, kpachikọtasie agịrị isi Samsin ike. Ọzọ, Delaịla
sịrị ya, “Samsin, ndị Filistia abịala ijide gị.” Ma Samsin
bilitere n’ike fokọrọ ǹtu osisi ahụ, na ihe eji akpa akwa,
na akwa akpara akpa. **15** Mgbe ahụ, Delaịla gwara ya
okwu sị, “Olee ka i si kwuo na ị hụrụ m n’anya, ebe ọ bụ
na i nweghị ike ịgwa m ihe dị gị n’obi? Lee, ugbo atọ ndị
a, i mere m ka m dịka onye nzuzu, ma ị gwabeghị m ebe
ike gị dị ruo ugbu a.” **16** Delaịla sikwara otu a nyegide
Samsin nsogbu tutu ruo mgbe Samsin na-enweghịkwa
ike ịnagide nsogbu ya. **17** Ya mere, ọ gwara ya ihe niile,
“Ọ dịbeghị mgbe agụba ọbụla gara n’elu isi m, n’ihi na
abụ m onye Nazirait, onye e doro nsọ nye Chineke ka
m bụ, site n’afọ nne m. Ọ bụrụkwa na a kpụchapụ agịrị
isi m, mgbe ahụ, ike niile dị m n’ahụ ga-apụ. Mgbe ahụ,
aga m adịkwa ka ndị ọzọ.” **18** Mgbe Delaịla matara na ọ
gwala ya ihe niile, o ziri ozi kpọọ ndịisi ndị Filistia ahụ, sị,
“Bịaghachinụ otu ugbu a, n’ihi na ọ gwara m ihe niile.”
Ya mere, ndịisi ndị Filistia lọghachiri jiri ego ọlaedo ahụ
n’aka ha. **19** Ma Delaịla mere ka o dinaa n’apata ụkwụ

ya rahụ ụra. Mgbe ahụ, ọ kpọbatara nwoke na-akpụcha
isi, ka ọ kpụchapụ agịrị isi niile dị Samsin n’isi, si otu a
mee ka ike ghara ịdịkwa ya. Ike ya hapụrụ ya. **20** O tiri
mkpu sị, “Samsin, lee, ndị Filistia abịala ijide gị.” Ma
mgbe Samsin bilitere site n’ụra, o chere n’obi ya, “Aga m
apụ ka m si mee na mbụ megharịa arụ ma nwere onwe
m.” Ma ọ maghị na Onyenwe anyị ahapụla ya. **21** Ndị
Filistia jidere ya, ghụpụ ya anya ya abụọ, duru ya gbadata
Gaza. N’ebe ahụ, ha jiri ụdọ bronz kee ya agbụ, nye ya
ọrụ ịnyagharị igwe na-akwọ ọka n’ụlọ mkpọrọ ha tinyere
ya. **22** Mgbe na-adịghị anya, agịrị isi ya malitekwara ito
ọzọ. **23** Ugbu a, ndịisi ndị Filistia niile zukọtara ịchụrụ chi
ha bụ Dagọn, aja dị ukwuu, na ịṅụrị ọṅụ, na-asị, “Chi anyị
enyela Samsin bụ onye iro anyị n’aka anyị.” **24** Mgbe ndị
mmadụ hụrụ ya, ha toro chi ha sị, “Chi anyị enyela onye
iro anyị n’aka anyị, onye mere ka ala anyị tọgbọrọ n’efu
gbukwaa ọtụtụ ndị anyị.” **25** Mgbe ha ka nọ n’obi ụtọ,
ha tiri mkpu sị, “Dupụtara anyị Samsin, ka o kpaa anyị
ọchị.” Ya mere, e dupụtara Samsin site n’ụlọ mkpọrọ ka o
meere ha ihe egwuregwu. Ha mere ka o guzo n’etiti ebe
ogidi e ji wuo ụlọ ahụ dị. **26** Mgbe ahụ, Samsin sịrị onye
na-eji ya n’aka sị, “Debe m n’ebe m ga-emetụ ogidi ndị
ụlọ a na-eguzo na ha aka, ka m nwe ike dabere na ha.”
27 N’oge a, mmadụ ejupụtala n’ime ụlọ ahụ, nwoke na
nwanyị; ndịisi ọchịchị ndị Filistia nọkwa n’ebe ahụ. Ndị
ọzọ ọnụọgụgụ ha ruru puku atọ, nwoke na nwanyị, nọ
n’elu ụlọ ahụ na-ele Samsin, ebe ọ na-emere ha ihe ọchị.
28 Mgbe ahụ, Samsin kpere ekpere rịọọ Onyenwe anyị
arịrịọ sị, “O! Onyenwe m Onyenwe anyị, biko cheta m

naanị otu ugbu a. Biko, Chineke, nye m ike n'otu ohere a
m nwere, ka m nwee ike ịbọrọ ọbọ n'ahụ ndị Filistia n'ihi,
ọ bụladị, mkpụrụ anya m abụọ." **29** Mgbe ahụ, Samsin
jidesiri ogidi abụọ dị n'etiti ụlọ ahụ aka ike, aka nri ya
n'otu, aka ekpe ya na nke ọzọ. **30** Samsin kpere ekpere
sị, "Ka m soro ndị Filistia nwụọ!" O ji ike ya niile nuo
ogidi ahụ aka. Otu mgbe ahụ kwa, ụlọ arụsị ahụ dara,
dakwasị ndịisi ọchịchị Filistia ndị ahụ, na ndị niile nọ
n'ime ụlọ ahụ. Ya mere, ndị niile so Samsin nwụọ n'oge
ahụ dị ọtụtụ karịa ndị Samsin gburu mgbe ọ dị ndụ. **31**
Mgbe ihe ndị a gasịrị, ụmụnna ndị ikom Samsin, na ndị
ezinaụlọ nna ya bịara n'ebe ahụ, buru ozu ya. Ha liri ya
n'agbata Zora na Eshtaol, ebe e liri nna ya Manoa. Samsin
kpere ụmụ Izrel ikpe iri afọ abụọ.

17 E nwere otu nwoke si n'ala ugwu ugwu Ifrem, aha
ya bụ Maịka. **2** Otu ụbọchị, Maịka gwara nne ya okwu
sị ya, "I chetara puku na narị ego ọlaọcha shekel ndị
ahụ funarịrị gị, nke i ji n'ihi ya bụọ onye zuru ya ọnụ
n'oge gara aga? Eji m ọlaọcha ahụ. Ọ bụ m weere ya."
Nne ya sịrị, "Ka Onyenwe anyị gọzie gị nwa m!" **3** Mgbe o
nyeghachiri nne ya puku na narị ego ọlaọcha shekel ahụ,
nne ya gwara ya sị, "Ana m edo ọlaọcha ndị a nsọ nye
Onyenwe anyị n'ihi nwa m nwoke maka iji ya mee oyiyi a
pịrị apị na arụsị a kpụrụ akpụ. Aga m emesịa nyeghachi
gị ya." **4** Ya mere, o nyeghachiri nne ya ọlaọcha ahụ,
Nne ya weere narị ego ọlaọcha shekel abụọ wegara ọkpụ
ụzụ ọlaọcha, onye jiri ya mee oyiyi a pịrị apị na ihe a
kpụrụ akpụ. E tinyere ha n'ụlọ Maịka. **5** Nwoke ahụ bụ
Maịka nwere ụlọ arụsị, o mere efọọd na arụsị ezinaụlọ

dị iche iche, mee otu n’ime ụmụ ya ndị ikom ka ọ bụrụ
onye nchụaja ya. 6 N’ụbọchị ndị a, Izrel enweghị eze
na-achị ha. N’ihi nke a, onye ọbụla na-eme ihe ọbụla ọ
chọrọ, na ihe ọbụla dị ya mma n’anya. 7 Otu nwokorobịa
onye Livayị, sitere n’obodo Betlehem nke dị na Juda, bụ
onye binyere ndị agbụrụ Juda, 8 hapụrụ obodo ahụ, bụ
Betlehem Juda ịchọ ọnọdụ n’ebe ọzọ. Mgbe ọ na-aga, ọ
bịaruru n’ụlọ Maịka n’ala ugwu ugwu Ifrem. 9 Maịka
jụrụ ya, “Ebee ka i si bịa?” Ọ sịrị “Abụ m onye Livayị si
Betlehem dị na Juda. Ana m achọrọ onwe m ebe m ga-
anọ.” 10 Mgbe ahụ, Maịka sịrị ya, “Soro biri n’ụlọ m,
ghọkwara m nna na onye nchụaja, aga m akwụ gị mkpụrụ
ego ọlaọcha shekel iri kwa afọ, nyekwa gị uwe, na ihe
oriri.” 11 Ya mere, onye Livayị ahụ kwere n’ihe ọ gwara
ya, nwokorobịa ahụ sooro ya biri ka otu n’ime ụmụ ya
ndị ikom. 12 Mgbe ahụ, Maịka nyere onye Livayị ahụ
ọrụ, nwokorobịa ahụ ghọọrọ ya onye nchụaja, birikwa
n’ụlọ ya. 13 Mgbe ahụ, Maịka kwuru, “Ugbu a, amaara m
na Onyenwe anyị ga-agọzi m nke ukwuu, n’ihi na onye
Livayị a aghọọla onye nchụaja m.”

18 N’oge ahụ kwa, ụmụ Izrel enweghị eze ọbụla na-achị
ha. Ebo Dan na-achọkwara onwe ha ebe obibi nke ga-abụ
ala nke aka ha, n’ihi na ruo ugbu a, ha enwebeghị ike
chụpụ ndị bi n’ala ahụ e kenyere ha dịka ihe nketa nke ha.
2 N’ihi nke a, ebo Dan sitere n’ikwu ise dị n’ebo ha họpụta
mmadụ ise. Ndị a bụ dimkpa, na dike n’agha, bụrụkwa
ndị si n’obodo Zora na Eshtaol. Ha zipụrụ mmadụ ise
ndị a ka ha gaa nyochaa ala ahụ ha na-achọ ibi n’ime
ya. Mgbe ndị ahụ jeruru obodo ugwu ugwu Ifrem, ha

gara nọdụ ọdụ abalị n'ụlọ Maịka. **3** Mgbe ha nọ nso ụlọ
Maịka, ha nụrụ asụsụ nwokorobịa onye Livayị ahụ bụ
onye nchụaja. Ha kpọpụtara ya n'otu akụkụ jụọ ya ajụjụ
sị, "Onye kpọtara gị ebe a? Gịnị ka ị na-eme n'ebe a?
Gịnị mere i ji bịa n'ebe a?" **4** Nwokorobịa ahụ kọwara
ha ihe Maịka meere ya. Ọ gwara ha, "O nyere m ọrụ,
abụkwa m onye nchụaja ya." **5** Ha sịrị ya, "Ọ dị mma!
Biko, jụta Chineke ase, chọpụta ma ije anyị a ọ ga-agakwa
nke ọma." **6** Onye nchụaja ahụ zara sị ha, "Gaa n'udo. Ije
unu nwere ngọzị Onyenwe anyị." **7** Ya mere, ndị ikom ise
ndị ahụ biliri ije bịaruo n'obodo Laish, ebe ha hụrụ na
ndị ahụ na-ebi n'udo, na-enweghị nsogbu ọbụla. Ha dịka
ndị obodo Saịdọn, ndị onwe ha juru afọ, ndị na-adịghị
atụ anya ihe egwu ọbụla. Ha bụ ndị bara ụba, ebe ọ dịghị
ihe ọbụla kọrọ ụkọ n'ala ahụ. Ọzọ, ha bi n'ebe dị anya site
n'obodo ndị Saịdọn. Ọ dịkwaghị ihe ha na mmadụ ọbụla
nwekọrọ. **8** Mgbe ndị nnyocha ahụ laghachiri n'obodo
Zora na Eshtaol, ndị ebo Dan ibe ha jụrụ ha, sị, "Unu si
aṅaa jee? Gịnị ka unu chọpụtara?" **9** Ha zara sị, "Bịanụ,
ka anyị gaa buso ha agha. Anyị ahụla ala ahụ, ọ dịkwa
mma nke ukwu. Gịnị ka unu na-agbara nkịtị? Unu egbula
oge ịba n'ebe ahụ nweta ya. **10** Mgbe unu ruru ebe ahụ,
unu ga-ahụ ndị na-adịghị atụ anya ihe egwu ọbụla, na ala
sara mbara nke Chineke na-etinye unu n'aka. Ala nke ihe
ọbụla na-adịghị akọ n'ime ya." **11** Ya mere, narị ndị agha
isii ndị si n'ebo Dan biliri gaa ibuso obodo ahụ agha. Ha
sikwa Zora na Eshtaol pụọ. **12** Mgbe ha na-aga, ha rutere
Kiriat Jearim, nke dị na Juda, maa ụlọ ikwu ha n'ebe ahụ.
Ọ bụ ya mere e ji akpọ ebe ahụ dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ

Kiriat Jearim Mahane Dan ruo taa. 13 Emesịa, ha pụrụ
n’ala ugwu ugwu Ifrem, bịarute n’ụlọ Maịka. 14 Mmadụ
ise ndị ahụ gara nnyochapụta ala (ya bụ ala Laish) ahụ
gwara ụmụnna ha sị, “Unu maara na n’ime otu ụlọ ndị a
na e nwere efọọd, n’ụfọdụ arụsị ezinaụlọ ndị dị iche iche,
na oyiyi a kpụrụ akpụ nke eji ọla wuo? Ugbu a, maranụ
ihe unu ga-eme.” 15 Ya mere, ha gara n’ebe ahụ, banye
n’ụlọ nwokorobịa Livayị ahụ, ebe o bi n’ụlọ Maịka, jụọ ya
maka ọdịmma ya. 16 Narị ndị ikom Dan, ndị jikere ibu
agha, guzo n’ọnụ ụzọ ama. 17 Mgbe ahụ, ndị nnyocha ise
ahụ banyere n’ime ụlọ ahụ buru arụsị ọla ahụ, na efọọd
ahụ, na arụsị ezinaụlọ ndị ahụ, ma onye nchụaja ahụ na
narị ndị agha isii ndị ji ngwa agha guzo n’ọnụ ụzọ ama.
18 Mgbe ndị ikom ahụ banyere n’ụlọ Maịka buru arụsị
ọla ahụ, efọọd ahụ na arụsị ezinaụlọ ndị ọzọ ahụ, onye
nchụaja ahụ sịrị ha, “Gịnị ka unu na-eme?” 19 Ha zara sị
ya, “Mechie ọnụ gị! Ekwukwala okwu ọbụla. Soro anyị
bịa bụrụ nna anyị na onye nchụaja anyị. Ọ ga-abara gị
uru karịa ịbụ onye nchụaja nye otu ebo na otu agbụrụ
n’Izrel, karịa ịbụ onye nchụaja nke naanị otu nwoke n’ime
ezinaụlọ ya.” 20 Mgbe ahụ, obi tọrọ nwokorobịa onye
nchụaja ahụ ụtọ isoro ha gaa. O buuru efọọd ahụ, arụsị
ezinaụlọ ndị ọzọ ahụ na oyiyi ahụ a pịrị apị soro ndị ahụ
gawa. 21 Ha malitekwara ije ha, ụmụntakịrị ha, na igwe
anụ ụlọ ha, na ngwongwo ha ka ha tinyere n’ihu ha. 22
Mgbe ha gamitụrụ nke nta site n’ụlọ Maịka, ndị ikom ndị
bi nso ụlọ Maịka kpọkọtara onwe ha chụso ndị Dan, gafee
ha. 23 Maịka na ndị so ya na-etikwa mkpu na-akpọku
ha sị ha kwụsị ije ha. Ma ndị ebo Dan jụrụ Maịka ajụjụ

sị ya, “Gịnị na-eme gị iji kpọpụta ndị gị ka ha bịa lụso
anyị agha?” 24 Ọ zaghachiri, “Unu chịịrị chi ndị m mere,
kpọrọ onye nchụaja m pụọ. Gịnị ọzọ ka m nwekwara?
Olee otu unu si ajụ, ‘Gịnị na-eme gị?’” 25 Ndị ikom Dan
zara sị ya, “Lezie anya kpachara anya banyere ụdị okwu ị
na-ekwu. N’ihi na i kwuo ụdị okwu a gaa n’ihu, ụfọdụ ndị
ikom isi na-anụ ọkụ ga-abịa lụso gị agha gbuo gị na ndị
ezinaụlọ gị.” 26 Ya mere, ndị ebo Dan gbara ya nkịtị na-
aga ebe ha na-aga. Mgbe Maịka hụrụ na ha dị ọtụtụ karịa
ya, ọ hapụrụ ha, tụgharịa laghachi n’ụlọ ya. 27 Ụmụ Dan
chịịrị arụsị ahụ niile Maịka mere, durukwa onye nchụaja
ya gawa n’obodo Laish, obodo nọ n’udo, nke na-adịghị
atụ anya ihe egwu ọbụla. Ha busoro ndị obodo ahụ agha,
suo obodo ahụ ọkụ. 28 Ọ dịghị onye ọbụla nwere ike bịa
inyere ndị obodo ahụ aka n’ihi ha bi n’ebe dị anya site
n’obodo Saịdọn. O nwekwaghị obodo ọbụla ha na ha na-
emekọrịta. Obodo a dị na ndagwurugwu dị nso na Bet-
Rehob. Emesịa, ndị ebo Dan wughachiri obodo ahụ ọzọ,
biri n’ime ya. 29 Ọ bụ nke a mere e ji kpọọ aha obodo ahụ
Dan, nke bụ aha nna ha ochie, onye bụ nwa Izrel. Ma
tupu ebo Dan ebibie ya, aha obodo a n’oge gara aga bụ
Laish. 30 N’ebe ahụ ndị Dan guzobeere onwe ha arụsị,
Jonatan, nwa Geshọm, nwa Mosis, na ụmụ ya ndị ikom
niile ghọọrọ ndị nchụaja nye ebo Dan ruo n’oge a dọtara
ala ahụ n’agha. 31 Ndị ebo Dan nọgidere na-efe arụsị ndị
ahụ Maịka mere oge ahụ niile ụlọ nzute Chineke dị na
Shaịlo.

19 N’oge a, Izrel enweghị eze na-achị ha. N’oge ahụ
kwa, ọ dị otu nwoke, onye Livayị bi n’ebe dị anya n’ala

ugwu ugwu Ifrem. Nwoke a gara Betlehem, n’ime Juda,
kpọrọ otu nwaagbọghọ ka ọ bụrụ iko ya nwanyị. **2** Ma
iko ya nwanyị ahụ kwara iko megide ya. Ọ hapụrụ ya
laghachi n’ezinaụlọ nne na nna ya na Betlehem, Juda. Ọ
nọrọ ọnwa anọ n’ebe ahụ. **3** Nwoke ahụ kpebiri ịga n’ụlọ
nna nwaagbọghọ ahụ ịrịọ ya ka ọ lọghachi. Ọ kpọọrọ otu
n’ime ndị ohu ya, duru ịnyịnya ibu abụọ. Mgbe nwoke ahụ
bịaruru n’ụlọ ahụ, iko ya nwanyị kpọbatara ya n’ụlọ nna
ya. Mgbe nna nwaagbọghọ ahụ hụrụ ya, o jiri ọṅụ kelee ya
ekele. **4** Nna nwanyị ahụ rịọrọ ya ka ọ nọnyere ha ụfọdụ
oge. N’ihi nke a, ọ nọnyeere ha ụbọchị atọ. Ha niile nọrọ
ọnọdụ obi ụtọ abalị atọ ahụ niile, rie ṅụọkwa. **5** N’ụbọchị
nke anọ, nwoke ahụ na iko ya jikeere n’isi ụtụtụ ịlaghachi.
Ma nna nwanyị ahụ rịọrọ ha sị ha, “Jirinụ ihe oriri gbaanụ
onwe unu ume. Emesịa unu nwere ike ịlawa.” **6** Ya mere,
ha abụọ nọdụrụ ala rie ihe, ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ. Mgbe
e mesiri, nna nwaagbọghọ ahụ sịrị ha, “Biko, nọdụnụ
rahụ ụra n’abalị taa, meekwanụ onwe unu obi ụtọ.” **7**
Ma mgbe nwoke ahụ biliri ka ọ laa, nna nwaagbọghọ
ahụ, nọgidere ya, nke a mere ka o kwenye ịnọ ruo echi
ya. **8** N’isi ụtụtụ ụbọchị nke ise, ha bilikwara ngwangwa
jikere ịhapụ ma ịlaghachi. Ọzọkwa, nna nwaagbọghọ ahụ
rịọkwara ha sị ha, “Biko, nọgidenụ n’ụtụtụ taa, ma n’oge
ehihie unu nwere ike laa.” N’ihi nke a, ha nọgidekwara
rie, ṅụọ. **9** Mgbe nwoke ahụ na iko ya nwanyị, na ohu
ya, jikeere ịhapụ, nna nwaagbọghọ ahụ rịọkwara ha sị
ha, “Biko, lee chi ebidola iji ugbu a, abalị adịkwala nso.
Biko, nọgide n’ụlọ m naanị abalị taa. Anyị ga-emekwa
onwe anyị obi ụtọ abalị taa niile. Ma unu ga-amalite ije

unu n'isi ụtụtụ echi. Mgbe ahụ, unu ga-ala n'udo." 10 Ma
nwoke ahụ ekweghị ịnọ ọnọdụ abalị ọzọ, ọ hapụrụ gawa
n'ụzọ ije Jebus (ya bụ Jerusalem), ya na ịnyịnya ibu ya
abụọ akwadoro maka njem nakwa iko ya nwanyị. 11 Ha
rutere ebe ahụ oge chi na-akwado iji. Ohu ya sịrị nna ya
ukwu, "Bịa, ka anyị kwụsị n'obodo ndị Jebus a, nọ ọnọdụ
abalị." 12 Ma nna ya ukwu zaghachiri, "Mba! Anyị agaghị
aba n'obodo ndị na abụghị ụmụ Izrel. Anyị ga-aga n'ihu
ruo Gibea." 13 O kwukwara sị, "Bịa ka anyị gbalịa iru
Gibea maọbụ Rema, nọọ ọnọdụ abalị n'otu n'ime ebe ndị
a." 14 Ya mere, ha gara n'ihu n'ije ha. Anwụ dara dịka ha
na-eru Gibea dị na Benjamin. 15 N'ebe ahụ ka ha kwụsịrị
ịnọ ọnọdụ abalị. Ha gara nọrọ na mbara ama obodo ahụ,
ma o nweghị onye ọbụla kpọbatara ha ka ha rahụ ụra
n'ụlọ ya. 16 N'anyasị ahụ, otu agadi nwoke zutere ha ka o
si ịrụ ọrụ n'ubi na-alọghachi, onye si n'obodo ugwu ugwu
Ifrem, ma o bi ka onye ọbịa na Gibea (ndị bi n'ebe a bụ
ndị Benjamin). 17 Mgbe agadi nwoke a hụrụ ndị ije ahụ
na mbara ama obodo ahụ, ọ jụrụ ha ajụjụ sị, "Ebee ka
unu si bịa? Ebee ka unu na-aga?" 18 Nwoke ahụ zara sị
ya, "Anyị si Betlehem dị na Juda na-alọghachi n'ụlọ anyị
dị n'ebe dị anya n'ala ugwu ugwu Ifrem. Esi m ebe ahụ
gaa Betlehem dị na Juda, ma ugbu a, ana m aga n'ụlọ
Onyenwe anyị. O nweghị onye kpọbatara anyị n'ụlọ ya. 19
Anyị nwere ihe oriri nke ịnyịnya ibu anyị ga-eri, achịcha
na mmanya nke anyị bụ ndị ohu gị ga-eri, ya bụ, mụ
onwe m na ohu gị nwanyị na nwokorobịa so anyị. Anyị
achọghị ihe ọbụla n'aka onye ọbụla." 20 Agadi nwoke ahụ
sịrị ha, "Batanụ n'ụlọ m dịka ndị ọbịa nke m. Ka m nye

unu ihe niile bụ mkpa unu. Naanị unu anọla ọnọdụ abalị
n’ama.” 21 N’ihi nke a, ọ kpọbatara ha n’ụlọ ya. O duuru
ịnyịnya ibu ha, nye ha ihe oriri. Emesịa, ha sara ụkwụ ha
mmiri, nọdụ ala rie ma ṅụọkwa. 22 Ma mgbe ha risiri
nri, nọrọ na-ezu ike, na-akpakọrịta ụka, na mberede, ndị
ikom ụfọdụ sitere n’obodo ahụ, ndị jọgburu onwe ha
n’omume gbara ụlọ ahụ gburugburu. Ha malitekwara
iti aka n’ụzọ ahụ na iti mkpu na-akpọku agadi nwoke
ahụ, sị ya, “Kpọpụta onye ọbịa ahụ nọ n’ime ụlọ gị ka
anyị mara ya.” 23 Agadi nwoke ahụ bụ onyenwe ụlọ ahụ
pụkwuuru ha n’ezi, sị ha, “Biko ụmụnna m, unu emela
ihe ọjọọ dị otu a. Nwoke a nọ n’ụlọ m dịka ọbịa. Unu
emela ihe ihere dị otu a. 24 Ka m kpọpụtara unu nwa m
nwanyị na-amaghị nwoke, na iko nwanyị nwoke a ka unu
jiri ha mee ihe ọbụla unu chọrọ ma hapụnụ nwoke a. Unu
emela ihe ihere dị otu a.” 25 Ma ndị ikom ahụ egeghị ya
ntị. Ya mere, nwoke ahụ kpọpụtara iko ya nwanyị zipụrụ
ha ya n’ezi. Ha niile n’otu na otu, dinakwuru nwanyị ahụ
abalị ahụ niile. Mgbe chi na-achọ ịbọ, ha hapụrụ ya ka ọ
laa. 26 N’isi ụtụtụ, nwanyị ahụ biliri laghachi azụ n’ụlọ
ahụ iko ya nwoke nọ. Ma ọ dara n’ala n’ihu ọnụ ụzọ ụlọ
ahụ tọgbọrọ n’ebe ahụ tutu chi abọzie. 27 Mgbe nwoke
ahụ biliri n’ụtụtụ, meghee ụzọ ka ọ malite ije ya, ọ hụrụ
iko ya nwanyị ahụ ka ọ tọgbọ n’ọnụ ụzọ ahụ. Aka ya abụọ
dịkwa n’ọnụ ụzọ mbata ụlọ ahụ. 28 Nwoke ahụ kpọkuru
ya sị ya, “Ngwa, bilie ka anyị laa.” Ma nwaagbọghọ ahụ
ekwughị okwu ọbụla. Nwoke ahụ buliri ya, tụkwasị ya
n’elu ịnyịnya ibu ya, buru ya laa n’obodo nke aka ya. 29
Mgbe ọ bịaruru obodo ya, ọ banyere n’ụlọ ya wepụta

mma jiri ya bọwaa ozu iko ya nwanyị ahụ ụzọ iri na abụọ.
O zigaara ebo iri na abụọ niile dị n'Izrel otu ụzọ, otu
ụzọ. 30 N'ihi nke a, Onye ọbụla hụrụ ihe ọjọọ a kwuru sị,
"O nwebeghị onye ọbụla mere ụdị ajọ omume dị otu a
kemgbe ụmụ Izrel si n'obodo Ijipt pụta. Chee echiche
banyere ihe a. Tulee ya ma gwa anyị ihe anyị ga-eme?"
20 Mgbe ahụ, ndị Izrel niile ndị si n'ala Dan ruo Bịasheba,
tinyere ndị si n'ala Gilead, pụtara dịka otu mmadụ, bịa
zukọọ n'ihu Onyenwe anyị na Mizpa. 2 Ndị ndu ebo Izrel
niile weere ọnọdụ na nzukọ nke ndị Chineke, ọnụọgụgụ
ha bụ narị puku ndị agha anọ, ndị na-ebu mma agha. 3
Mgbe na-adịghị anya, nzukọ ụmụ Izrel niile na Mizpa
ruru ụmụ Benjamin ntị. Mgbe ahụ, ndịisi Izrel niile kpọrọ
nwoke ahụ e gburu iko ya nwanyị sị ya, "Kọọrọ anyị otu
ihe ọjọọ a si mee." 4 Ya mere, onye Livayị ahụ, di nwanyị
ahụ e gburu kwuru sị, "Mụ na iko m nwanyị bịaruru
obodo Gibea, obodo nta ndị Benjamin, kwụsị n'ebe ahụ
ịnọ ọnọdụ abalị. 5 N'oge abalị, ndị ikom Gibea bịara gba
ụlọ anyị nọ n'ime ya gburugburu. Nzube ha bụ igbu m.
Ma ha jidere iko m nwanyị, dinakwuru ya n'ike, tutu ruo
mgbe ọ nwụrụ. 6 N'ihi ya, abọwasịrị m ahụ iko m nwanyị
ụzọ iri na abụọ, zisa ya n'akụkụ niile nke ihe nketa ndị
Izrel niile n'ihi na ndị ikom Gibea ndị ahụ emeela ihe ọjọọ
na ihe ihere n'ala Izrel. 7 Ugbu a, unu ụmụ Izrel niile,
unu onwe unu tụleenụ okwu a, nyekwanụ ndụmọdụ ihe a
ga-eme ebe a." 8 Ndị mmadụ niile kulitere dịka otu onye,
sị, "O nweghị onye ọbụla ga-ala na be ya. O nweghị onye
ọbụla ga-esi n'ebe a laa n'ụlọ ya. 9 Ma ugbu a, nke a bụ ihe
anyị ga-eme ndị Gibea. Anyị ga-efe nza chọpụta ndị ga-

aga lụso ndị Gibea agha. **10** Anyị ga-esite n'ebo niile nke
Izrel họpụta mmadụ iri site na narị mmadụ, họpụta narị
mmadụ site na puku mmadụ, họpụtakwa puku mmadụ
site n'iri puku mmadụ, ka ha hụ maka iwetara ndị agha
ihe oriri. Mgbe ndị agha a rutere Geba dị na Benjamin,
anyị pụrụ ịkwụghachi ha ụgwọ ruru ha dịka ihe ihere
niile ha mere n'ala Izrel si dị." **11** Ya mere, ndị Izrel niile
jikọtara onwe ha ọnụ ibu agha ahụ dịka otu onye, megide
obodo ahụ. **12** Ndị ebo Izrel zipụrụ ndị ozi ka ha gazuo
ebo Benjamin niile, sị ha, "Gịnị bụ ihe ọjọọ nke a jọgburu
onwe ya emere n'etiti unu? **13** Ugbu a, kpọpụtara anyị
ndị ikom ọjọọ dị a si n'obodo Gibea ka anyị gbuo ha. Anyị
ga-esikwa otu a hichapụ ihe ọjọọ a site n'Izrel." Ma ụmụ
Benjamin egeghị ndị Izrel ibe ha ntị. **14** Ha sitere n'obodo
ha dị iche iche zukọtaa na Gibea maka ibuso ndị Izrel
agha. **15** N'ụbọchị ahụ, ndị Benjamin sitere n'obodo ha dị
iche iche kpọkọta iri puku ndị ikom abụọ na puku isii bụ
ndị na-amịpụta mma agha, tinyere narị ndị ikom asaa
ahụ zuruoke site na ndị bi na Gibea. **16** N'ime ndị agha
ndị a, e nwere narị ndị agha asaa, ndị a maara nke ọma
dịka ndị na-agbata ụta nke ọma. Ha bụ ndị na-eme aka
ekpe, onye ọbụla n'ime ha nwere ike iji okwute mata otu
agịrị isi, ghara ịmahie ya. **17** Ma ọnụọgụgụ ndị agha ụmụ
Izrel, ma ọ bụrụ na e wezuga ụmụ Benjamin, dị narị puku
anọ. **18** Ma tupu agha ahụ ebido, ndị agha Izrel buru
ụzọ gaa Betel ịjụta Chineke ase. Ha jụrụ ya sị, "Olee ebo
ga-edu anyị ibuso ndị agha Benjamin agha?" Onyenwe
anyị zara sị ha na ọ bụ Juda ga-ebu ụzọ. **19** N'ihi nke a,
n'isi ụtụtụ echi ya, ndị agha ụmụ Izrel niile buliri ihe

agha ha pụọ, maa ụlọ ikwu ha nso nso Gibea. **20** Emesịa,
ndị Izrel pụrụ izute ndị Benjamin, doo onwe ha n'usoro
ibu agha na Gibea. **21** Ma n'ụbọchị ahụ, ndị Benjamin
si Gibea nupụta n'igwe gbuo ndị agha Izrel ọnụọgụgụ
ha dị iri puku abụọ na puku abụọ. **22** Ndị agha Izrel
gbarịtara onwe ha ume, ma werekwa ọnọdụ ibu agha dịka
ha mere n'ụbọchị mbụ. **23** Ndị agha Izrel kwara akwa nke
ukwuu n'ụbọchị ahụ n'ihu Onyenwe anyị site n'ụtụtụ ruo
anyasị. Ha jụrụ Onyenwe anyị ase ọzọ sị ya, "Anyị ga-aga
n'ihu ịlụso ụmụnna anyị ndị Benjamin ọgụ?" Onyenwe
anyị zara sị ha, "Gaanụ ga lụso ha agha." **24** N'ihi nke a,
ndị Izrel jeghachikwara ọzọ ibuso ụmụ Benjamin agha
n'ụbọchị nke abụọ ya. **25** N'oge a kwa, ndị agha Benjamin
si n'obodo Gibea pụta ibuso ha agha. Ha gburu ndị agha
Izrel ọnụọgụgụ ha dị puku iri na asatọ. Ndị a niile bụkwa
ndị ji mma agha ebu agha. **26** Mgbe ahụ, ndị Izrel niile
gara Betel, nọdụ n'ebe ahụ, kwaa akwa n'ihu Onyenwe
anyị Ha erighị nri ọbụla n'ụbọchị ahụ site n'ụtụtụ ruo
n'anyasị. Ha chere n'ihu Onyenwe anyị onyinye aja udo,
ma chụọkwa aja nsure ọkụ. **27** Ndị Izrel jụrụ ase site n'aka
Onyenwe anyị. (N'oge ndị ahụ, igbe ọgbụgba ndụ Chineke
dị n'ebe ahụ. **28** Finehaz nwa Elieza, nwa nwa Erọn na-eje
ozi nchụaja n'ebe ahụ.) Ụmụ Izrel jụrụ Onyenwe anyị
ase sị ya, "Ọ bụ anyị gaakwa ọzọ ibuso ụmụnna anyị ndị
Benjamin agha, ka ị sị anyị agala?" Onyenwe anyị zara sị
ha, "Gaanụ, n'ihi na aga m ahụ na unu meriri ndị agha
Benjamin echi." **29** N'ihi nke a, ụmụ Izrel kewapụtara
ndị zoro onwe ha n'ọhịa, gburugburu obodo Gibea. **30**
N'ụbọchị nke atọ ya, ha pụrụ gaakwa izute ndị Benjamin,

ha were ọnọdụ ha imegide ndị Gibea dịka ha mere n'oge
gara aga. **31** Ndị Benjamin pụtara izute ha, e mere ka
ha site n'obodo pụọ. Ha malitere igbu ndị Izrel dịka ha
mere na mbụ, nke mere na ndị ikom iri atọ dara nwụọ
n'ọhịa ma na ụzọ, otu nke gawara obodo Betel, na nke
ọzọ gawara obodo Gibea. **32** Ya mere, mgbe ndị agha
Benjamin malitere na-asị, "Lee, anyị emeriela ha dịka
anyị mere na mbụ," ndị Izrel nọ na-ekwu sị, "Ka anyị
gbara ọsọ na-aga ruo mgbe ha ga-anọ ebe dị anya site
n'obodo ha." **33** Ndị ikom niile nke Izrel sitere n'ọnọdụ ha
bilie, doo onwe ha n'usoro na Baal-Tama, ndị Izrel ndị
zoro onwe ha wapụtara site n'ọnọdụ ha n'ọdịda anyanwụ
nke Geba, si n'ọhịa mapụta. **34** Iri puku ndị ikom Izrel
ahụ zuruoke gara na ncherita ihu Gibea busoo ya agha.
Agha ahụ dị ike nke ukwuu nke mere na ndị Benjamin
amataghị na oke mbibi na-abịakwasị ha. **35** Onyenwe
anyị meriri ndị Benjamin n'ihu Izrel, n'ụbọchị ahụ; ndị
Izrel gburu ndị agha Benjamin ọnụọgụgụ ha dị iri puku
abụọ, na puku ise, na otu narị. Ha niile bụkwa ndị na-eji
mma agha aga agha. **36** Mgbe ahụ, ndị Benjamin n'onwe
ha, hụrụ na e emeriela ha. Ugbu a, ndị ikom Izrel nyere
ndị Benjamin ohere ịga n'ihu, n'ihi na ha dabere na ndị
ha zoro n'ọhịa n'akụkụ Gibea. **37** Ndị ahụ zoro n'ọhịa
gbapụtara ọsịịsọ gbaba n'obodo Gibea, kesaa onwe ha,
were mma agha gbuchapụ ndị niile nọ n'obodo ahụ. **38**
Ndị Izrel na ndị zoro n'ọhịa kwekọtara na ha ga-eme ka
anwụrụ ọkụ dị ukwuu na-ala elu elu site n'obodo ahụ, **39**
ma mgbe ahụ, ndị Izrel ga-ebido ịbọ ọbọ ogbugbu egburu
ha. Ndị Benjamin egbuolarị iri ndị Izrel atọ, n'ihi ya ha

sịrị, "Anyị na-emeri ha dịka anyị mere n'agha mbụ." **40**
Ma mgbe anwụrụ ọkụ malitere ịla elu site n'obodo ahụ,
ndị Benjamin lere anya n'azụ hụ ka anwụrụ ọkụ na-ala
elu site n'akụkụ niile nke obodo ahụ. **41** Mgbe ahụ, ndị
Izrel bidoro igbu ha, oke egwu jidere ndị Benjamin n'ihi
na ha ghọtara na ịla n'iyi adakwasịla ha. **42** Ha si n'ihu
ndị Izrel gbaa ọsọ, gbaga n'ụzọ gawara n'ọzara, ma ha
enweghị ike ịgbanarị agha ahụ. Ndị Izrel si n'obodo Gibea
gbapụta gburu ha n'ebe ahụ. **43** Ha gbara ndị Benjamin
gburugburu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Gibea, gbuo ọtụtụ
n'ime ha n'ebe ahụ. **44** Ndị agha Benjamin e gburu n'agha
ụbọchị ahụ dị puku iri na asatọ. **45** Mgbe ha chigharịrị
na-agbala n'ụzọ ọzara na-aga n'ebe oke nkume Rimọn dị,
ndị Izrel gburu puku ndị agha ise n'ime ha n'ụzọ ahụ. Ha
chụgidere ndị Benjamin ọsọ ruo Gidom, gbukwaa puku
ndị agha ha abụọ. **46** Ya mere, ndị Benjamin e gburu
n'agha n'ụbọchị ahụ dị iri puku abụọ, na ise. Ndị a bụ ndị
agha mma agha, dike na dimkpa n'agha. **47** Naanị narị ndị
agha isii n'ime ha tụgharịrị gbapụ ọsọ gbalaga n'ọzara,
n'ebe nkume Rimọn dị. Ha nọgidere n'ebe ahụ ọnwa anọ.
48 Mgbe ahụ, ndị agha Izrel hapụrụ ha, laghachi azụ, gaa
n'obodo ndị Benjamin niile gbuo ndị niile nọ n'ime ha,
igwe anụ ụlọ, na ihe ndị ọzọ niile dị n'ime ha. Obodo niile
ha ruru, ha kpọrọ ha ọkụ.

21 Mgbe ndị ikom Izrel niile zukọtara na Mizpa, ha ṅụrụ
iyi sị, "O nweghị onye ọbụla n'ime anyị ga-ekwe ka nwoke
ọbụla si n'ebo Benjamin lụọ ụmụ anyị ndị inyom." **2** Ndị
Izrel niile gara Betel, nọdụ ebe ahụ ruo mgbede n'ihu
Chineke. Ha welitere olu bee akwa dara ụda. **3** "Ha sịrị,

Onyenwe anyị, Chineke Izrel, gịnị mere ihe dị otu a ji
dakwasị Izrel? Gịnị mere a ga-eji na-achọ otu ebo Izrel
achọ taa?” 4 N’isi ụtụtụ echi ya, ha biliri ngwangwa rụọ
ebe ịchụ aja. Ha chụrụ aja nsure ọkụ, na aja udo n’ebe
ahụ. 5 Emesịa, ha jụrịtara onwe ha ajụjụ sị, “O nwere ebo
Izrel na-enweghị onye nọchiri anya ha n’ihu Onyenwe
anyị anyị mgbe anyị zukọrọ na Mizpa?” N’ihi na ha ṅụrụ
iyi kwuo na onye ọbụla jụrụ ịbịa n’ihu Onyenwe anyị na
Mizpa aghaghị ịnwụ. 6 Ma oke iru ụjụ dị n’ala Izrel dum
n’ihi ihe dakwasịrị ụmụnna ha, bụ ndị Benjamin. Ha niile
kwuru sị, “Taa, otu ebo Izrel alaala n’iyi, e kpochapụla ya.
7 Olee otu anyị ga-esi nwetara ndị fọdụrụ nwunye ha ga-
alụ ebe anyị ṅụrụ iyi site n’aha Onyenwe anyị na anyị
agaghị enye ha ụmụ anyị ndị inyom?” 8 Mgbe ahụ, ha
jụrụ ajụjụ sị, “O nwere ebo Izrel na-esoghị anyị zukọta
mgbe anyị zukọtara n’ihu Onyenwe anyị na Mizpa?” Ha
chọpụtara na o nweghị onye ọbụla si na Jebesh Gilead bịa.
9 N’ihi na mgbe ha gụrụ ndị zukọrọ ọnụ, ha chọpụtara na
o nweghị ndị si Jebesh Gilead bịa. 10 Ya mere, nzukọ ahụ
zipụrụ puku ndị agha iri na abụọ, ndị dị ike n’etiti ha,
ka ha gaa jiri mma agha gbuchapụ mmadụ niile bi na
Jebesh Gilead, ndị nwoke, na ndị nwanyị, na ụmụntakịrị.
11 Nke a bụkwa ihe unu ga-eme, “Gbuonụ ndị ikom niile
na ụmụ nwanyị niile matarala nwoke.” 12 Ọnụọgụgụ ụmụ
agbọghọ na-amabeghị nwoke ha chọtara na Jebesh Gilead
dị narị anọ. Ndị agha ahụ kpọtara ha na Shaịlo, n’ime
Kenan, ebe ndị Izrel mara ụlọ ikwu ha. 13 Emesịa, ha
zigara ụfọdụ mmadụ ka ha jekwuru ndị agha Benjamin
na nkume Rimọn maka ime udo. 14 Mgbe ndị Benjamin

lọghachiri, e dunyere ha narị ndị inyom anọ, ndị Jebesh
Gilead, bụ ndị e mere ka ha dị ndụ. Ma ụmụ agbọghọ ndị
a ezughị ọnụọgụgụ ha niile. 15 Oge ahụ bụ nnọọ oge iru
ụjụ dị ukwuu n'ala Izrel maka ọnọdụ ndị Benjamin, n'ihi
na Onyenwe anyị emeela ka ebo ndị Izrel hapụ izu ezu. 16
Ndị okenye Izrel jụrịtara onwe ha sị, "Gịnị ka anyị ga-eme
ịlụtara ụmụnna anyị nwunye ebe ọ bụ na ụmụ agbọghọ
ndị Benjamin anwụchaala? 17 Ndị Benjamin fọdụrụ ndụ
aghaghị inweta ndị ga-anọchi anya ha," bụ ihe ha kwuru,
"ka otu n'ime ebo Izrel ghara ịbụ ndị e kpochapụrụ
ekpochapụ. 18 Ma anyị enweghị ike inye ha ndị nwunye
site n'ụmụ anyị ndị inyom, n'ihi na ụmụ Izrel ṅụrụ iyi
sị, 'Onye abụrụ ọnụ ka ọ bụ, bụ onye ọbụla nke nyere
onye Benjamin nwunye.' 19 Ma lee, e nwere mmemme
Onyenwe anyị a na-eme afọ niile na Shaịlo, n'akụkụ ugwu
Betel, na mpaghara ọwụwa anyanwụ nke ụzọ ahụ sitere
Betel gaa Shekem, na n'akụkụ ndịda Lebona." 20 Ya mere,
ha gwara ndị ikom Benjamin, bụ ndị chọrọ nwunye okwu
sị ha, "Gaanụ zoo onwe unu n'ubi vaịnị dị n'agbata ụzọ
ahụ, 21 ma na-elepụ anya. Mgbe ụmụ agbọghọ Shaịlo ga-
apụta ite egwu ha, sitenụ n'ubi vaịnị gbapụtanụ jide ha,
ka onye ọbụla n'ime unu jide otu nwaagbọghọ kpụrụ ya
laa n'ala Benjamin, ka ha bụrụ nwunye unu. 22 Ọ bụrụ
na nna ha maọbụ ụmụnne ha abịakwute anyị ịjụ ajụjụ
banyere ha, anyị ga-agwa ha okwu sị, 'Biko, gosinụ anyị
amara, site n'ịhapụ ha ka ha lụọ ụmụ agbọghọ ahụ, n'ihi
na anyị achọtaghị ụmụ agbọghọ ga-ezuru ha niile mgbe
anyị gburu ndị niile bi na Jebesh Gilead. O nwekwaghị
ụzọ ọzọ unu gaara esi nye ha ụmụ unu ndị nwanyị ghara

ịbụ ndị ikpe mara.'" 23 Ya mere, ndị Benjamin mere
dịka ndụmọdụ e nyere ha si dị. Onye ọbụla n'ime ha
jidere otu nwaagbọghọ n'ike mgbe ha na-ete egwu n'oge
mmemme ahụ ka ọ bụrụ nwunye ya. Ha lara n'ihe nketa
ha, wughachi obodo ha, biri n'ime ya. 24 Mgbe ihe ndị a
gasịrị, ụmụ Izrel laghachiri n'obodo ha, n'otu n'otu, onye
ọbụla kwa laghachiri n'ebo ya, n'ikwu ya, n'ihe nketa nke
aka ya. 25 N'ụbọchị ndị a, Izrel enweghị eze na-achị ha.
N'ihi nke a, onye ọbụla na-eme ihe ọbụla ọ chọrọ, na ihe
ọbụla dị ya mma n'anya.

Rut

1 N'oge ndị ahụ, mgbe ndị ikpe na-achị, oke ụnwụ dara
n'ala Izrel. N'ihi ụnwụ a, otu nwoke, onye Betlehem,
obodo dị na Juda, kwakọọrọ ihe ya niile, duru nwunye
ya, na ụmụ ya ndị ikom abụọ, hapụ obodo ya gaa biri
dịka ọbịa n'ala Moab. **2** Aha nwoke a bụ Elimelek. Aha
nwunye ya bụ Naomi, ma aha ụmụ ya ndị ikom abụọ bụ
Mahlọn na Kiliọn. Ha bụ ndị Efrat si Betlehem nke dị
na Juda. Ha bịarutere n'ala Moab biri n'ebe ahụ. **3** Ma
Elimelek di Naomi nwụrụ, hapụ naanị Naomi, na ụmụ
ya ndị ikom abụọ. **4** Ha lụrụ ndị nwunye site n'etiti ndị
inyom Moab. Aha nke mbụ bụ Ọpa, ebe aha nke abụọ bụ
Rut. Ha biri n'ebe ahụ ihe dị ka afọ iri. **5** Mahlọn na Kiliọn
mechara nwụọ. Ya mere, Naomi ghọrọ onye gba aka di,
na onye gba aka ụmụ. **6** Mgbe Naomi nọ n'ala Moab nụ
na Onyenwe anyị eletala ndị Izrel site n'inye ha ihe oriri,
Naomi na ndị nwunye ụmụ ya abụọ kwadoro ịlaghachi
azụ n'ala Izrel. **7** Ya mere, Naomi na ndị nwunye ụmụ ya
abụọ hapụrụ ala Moab ebe ha bi kemgbe, malite ịgbaso
ụzọ ha ga-esi laghachi n'ala Juda. **8** Mgbe ahụ, Naomi
gwara ndị nwunye ụmụ ya abụọ okwu sị ha, "Ngwa, onye
ọbụla n'ime unu laghachi n'ụlọ nne ya. Ka Onyenwe anyị
gosi unu obiọma dịka unu si gosi mụ onwe m, na ndị
unu nwụrụ anwụ. **9** Ka Onyenwe anyị nyekwa unu di
ọzọ ma meekwa ka unu chọta udo n'ezinaụlọ ọzọ." Mgbe
ahụ Naomi suturu ha ọnụ, ha niile kwara akwa. **10** Ma
Ọpa na Rut zara Naomi sị ya, "E, anyị agaghị ala. Anyị
ga-esoro gị laghachikwuru ndị gị." **11** Naomi zara sị ha,
"Laghachinụ ụmụ m, ọ bụ n'ihi gịnị ka unu ga-eji soro m

laa? E nwere m ike ịmụta ụmụ ndị ikom ọzọ ndị ga-abụ di
unu? 12 Laghachinụ azụ ụmụ m. Emeela m agadi ịlụ di
ọzọ. A sịkwarị na olileanya fọdụụrụ m ịlụ di na ịmụta
ụmụ ndị ikom n'abalị taa, 13 unu ga-echere ruo mgbe ha
tolitere? Unu ga-anọ na-alụghị di ọzọ? Mba, ụmụ m ndị
inyom, ọnọdụ m dị ilu karịa nke unu, n'ihi na Onyenwe
anyị esepụtala aka ya imegide m." 14 Ha welitere olu ha
kwaa akwa ọzọ. Mgbe ahụ Ọpa suturu nne di ya ọnụ ma
Rut kwusịrị ike n'ebe ọ nọ. 15 Ma Naomi gwara ya sị,
"Lee, nwunye nwanne di gị alaghachikwurula ndị nwe ya
na chi ya niile, soro ya laa." 16 Ma Rut zara, "Akwagidela
m ka m hapụ gị, maọbụ ime ka m site n'iso gị chigharịa.
Aga m esoro gị gaa ebe ọbụla ị na-aga. Aga m esokwa gị
biri n'ebe ọbụla ị ga-ebi; ndị gị ga-abụ ndị m, Chineke gị
ga-abụkwa Chineke m, 17 ebe ị nwụrụ ka m ga-anwụ,
ebe ahụ kwa ka a ga-eli m. Ka Onyenwe anyị mesoo m
mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na m
ekwere ka ihe ọzọ, ma ọ bụghị ọnwụ, kewaa mụ na gị."
18 Mgbe Naomi hụrụ na Rut ekpebiela n'ime onwe ya
iso ya, ọ kwụsịrị ịgwa ya okwu ọzọ. 19 Ya mere, ha abụọ
gagidere ije rute Betlehem. Mgbe ha batara Betlehem,
obodo ahụ mere mkpọtụ, n'ihi nlọta ha. Ndị inyom jụrụ
sị, "Ọ bụ Naomi bụ nke a n'ezie?" 20 Ma Naomi zara ha
sị, "Unu akpọkwala m Naomi, kama kpọọnụ m Mara,
n'ihi na Onye pụrụ ime ihe niile emeela ka ndụ m jupụta
n'ihe ilu. 21 Aka m juru eju mgbe m si n'ebe a pụọ, ma
Onyenwe anyị emeela ka m gbara aka lọta. Gịnị mere unu
ji akpọ m Naomi ebe ọ bụ na Onyenwe anyị gbakụtara m
azụ, ebe ọ bụ na Onye pụrụ ime ihe niile mere ka nsogbu

dakwasị m.” 22 Otu a ka Naomi na Rut onye Moab bụ
nwunye nwa ya si laghachi n’ala Juda. Oge ha ji lọbata
n’obodo Betlehem bụ oge a na-amalite ịghọ ọka balị.
2 Ma Naomi nwere otu nwanne di ya, onye bara ụba,
bụrụkwa onye a maara nke ọma, onye si n’agbụrụ
Elimelek. Aha nwoke a bụ Boaz. 2 Rut onye Moab, gwara
Naomi okwu sị ya, “Kwere ka m gaa n’ubi ebe a na-aghọ
ọka, ka m lee ma m ga-achọta ihuọma n’ihu ndị na-aghọ
ọka, ndị ga-ekwere ka m tụtụkọta ọka ndị ha hapụrụ.”
Naomi zara sị ya, “Ọ dị mma nwa m, gaa.” 3 Ya mere,
Rut pụrụ gaa na-atụtụ ọka n’azụ ndị na-ewe ihe ubi. Ma
dịka ihe si dị, Rut chọpụtara na ubi ọ na-atụtụ ọka bụ
ubi Boaz, onye si n’agbụrụ Elimelek. 4 N’oge ahụ, Boaz
n’onwe ya si na Betlehem bịarute n’ubi ahụ, kelee ndị
ahụ na-aghọ mkpụrụ n’ubi sị ha, “Onyenwe anyị nọnyere
unu.” Ha niile zakwara sị ya, “Onyenwe anyị gọzie gị.” 5
Mgbe Boaz hụrụ Rut, ọ jụrụ onyeisi ndị ọrụ ubi ya sị,
“Onye ka nwanyị a bụ?” 6 Onye nlekọta ọrụ ubi ahụ
zaghachiri, “Ọ bụ onye Moab ahụ so Naomi lọta. 7 Ọ sịrị,
‘Biko kwere ka m soro ndị ọrụ n’azụ tụtụkọtaa ukwu ọka
ha hapụrụ.’ Kemgbe ụtụtụ ọ bịara, ọ kwụsịbeghị ọrụ ya
karịakwa naanị nwa mgbe nta o zuru ike n’okpuru ndo.”
8 Ya mere, Boaz gwara Rut okwu sị ya, “Nwa m nwanyị,
gee m ntị. Agakwala ịtụtụ ọka n’ubi ọzọ, esitekwala n’ebe
a pụọ. Soro ụmụ agbọghọ na-ejere m ozi nọdụ n’ebe a. 9
Lezie anya n’ubi ebe ndị ikom na-ewe ihe ubi, ma soro
ụmụ agbọghọ ndị a. Enyela m ndị ikom ndị a iwu ka ha
ghara ịmetụ gị aka. Mgbe ọbụla agụụ mmiri gụrụ gị, gaa
n’ite mmiri ndị ahụ ndị ikom gbanyere mmiri kuru mmiri

ṅụọ.” **10** Mgbe Boaz na-agwa ya okwu, Rut hulatara isi ya
ala. Emesịa o kwuru sị, “Gịnị mere m ji chọta ụdị amara
dị otu a n’ebe ị nọ, na ị hụtara m, ebe ị maara na m bụ
naanị onye mba ọzọ?” **11** Boaz zara sị ya, “Anụla m ihe
niile i meere nne di gị site n’oge di gị nwụrụ, na otu i si
hapụ nne gị na nna gị, na ala ebe amụrụ gị, bịa n’ebe a
ibi n’etiti ndị ị na-amaghị na mbụ. **12** Ka Onyenwe anyị
kwụghachi gị ụgwọ ihe ọma ndị a i mere. Ka Onyenwe
anyị onye bụ Chineke Izrel, onye ị gbabara n’okpuru nku
ya izere ndụ kwụghachi gị nkwụghachi dị ukwu n’ihi
ezi ọrụ gị niile.” **13** Rut zara sị ya, “Ka m gaa n’ihu na-
achọta amara n’ebe ị nọ, onyenwe m. N’ihi na ị kasịela
m obi, gwakwa m, odibo nwanyị gị, okwu dị nro. Ọ bụ
ezie na m abụghị otu n’ime ndị odibo nwanyị gị.” **14**
Mgbe oge iri nri ruru, Boaz sịrị ya, “Bịa nso n’ebe a,
were ụfọdụ nri rie, sunyekwa achịcha gị n’ime mmanya
viniga.” Mgbe o soro ndị ahụ na-ewe ihe ubi nọdụ ala iri
ihe, o nyere ya ụfọdụ ọka a hụrụ n’ọkụ. O riri, rijuo afọ
ma nri e nyere ya fọdụrụ. **15** Mgbe o biliri ịchịkọtakwa
ọka, Boaz nyere ụmụ okorobịa ya iwu, “Hapụnụ ya ka ọ
chịkọta ọka ọ bụladị n’etiti ukwu ọka ndị guzo eguzo,
unu agwala ya okwu ihere ọbụla. **16** Unu sitekwa n’ukwu
ọka mịpụtara ya ụfọdụ tụsara ya n’ala ka ọ tụtụrụ. Unu
abarala ya mba.” **17** Ya mere, Rut tụtụrụ ọka n’ubi ahụ
ruo oge anyasị. Mgbe ọ fuchasịrị ọka balị niile ọ tụtụtara,
o nwetara ihe nwere ike iru otu bushel. **18** O buuru ya
baa n’ime obodo, bunye ya nne di ya, nyekwa ya nri o
rifọrọ mgbe o rijuchara afọ. **19** Nne di ya jụrụ ya, “Ebee
ka ị tụtụrụ ọka taa? Ebee ka ị rụrụ ọrụ? Ka nwoke ahụ

hụtara gị bụrụ onye a gọziri agọzi." Rut kọọrọ nne di
ya banyere onye ahụ ọ rụrụ ọrụ na nke ya. Ọ sịrị, "Aha
nwoke mụ na ya rụrụ ọrụ bụ Boaz." **20** Mgbe ahụ Naomi
zara nwunye nwa ya sị, "Onye Onyenwe anyị gọziri ka ọ
bụ, onye na-ahapụbeghị igosi ebere ya nye ndị dị ndụ na
ndị nwụrụ anwụ. Nwoke a bụ otu n'ime ndị agbụrụ anyị,
otu onye n'ime ndị onye mgbapụta anyị." **21** Mgbe ahụ
Rut, onye Moab sịrị, "Ihe ọ sịkwara m bụ, 'Nọnyere ndị
ọrụ m tutu ruo mgbe ha ghọchara ọka niile dị n'ubi m.'"
22 Naomi sịrị Rut, nwunye nwa ya, "Nwa m nwanyị, ọ
kaara gị mma ime dịka o kwuru. Soro ụmụ agbọghọ nọ
n'ubi ya n'azụ tụtụọ ọka ị na-atụtụ, n'ihi na n'ubi onye
ọzọ, e nwere ike imerụ gị ahụ." **23** Ya mere, Rut sogidere
ụmụ agbọghọ Boaz na-atụtụ ọka, tutu ruo ọgwụgwụ ịghọ
ọka balị na wiiti. Ya na nne di ya bigidekwara.

3 Otu ụbọchị, Naomi, nne di Rut, gwara ya okwu sị, "Nwa
m nwanyị, ọ bụ na o rubeghị mgbe m ga-achọtara gị ụlọ
nke aka gị, ebe a ga-anọ lekọtazie gị anya nke ọma? **2**
Ọ bụ na Boaz, onye gị na ụmụ agbọghọ ya so rụọ ọrụ
ịchịkọta ọka abụghị onye agbụrụ anyị? Lee, n'abalị taa
ka ọ ga-afụcha ọka balị n'ebe ịzọcha ọka. **3** Ugbu a, gaa
saa ahụ gị, teekwa mmanụ isi ụtọ, yirikwa uwe mara
mma. I mesịa, gaa n'ebe ịzọcha ọka, ma ekwekwala ka ọ
hụ gị, tutu ruo mgbe o risiri nri ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ. **4**
Leziekwa anya chọpụta ebe ọ ga-edina rahụ ụra. Mgbe ị
maara na ọ rahụla ụra nke ọma, gaa kpughepụ akwa o ji
kpuchie ụkwụ ya, dinaakwa ala n'ebe ahụ. Ọ ga-agwa
gị ihe ị ga-eme." **5** Rut zara sị, "Aga m eme ihe ọbụla ị
sị m mee." **6** Ya mere, Rut pụrụ n'abalị ahụ gaa n'ebe

ịzọcha ọka ahụ, meekwa dịka nne di ya gwara ya. 7 Mgbe
Boaz risiri nri ma ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ, mmụọ ya dịkwa
mma, ọ gara ka ọ dinaa ala na nsọtụ ebe atụkọtara akpa
ọka. Rut jiri nwayọọ gaa n'ebe ahụ, kpughepụ akwa o ji
kpuchie ụkwụ ya abụọ, dina n'akụkụ ụkwụ ya. 8 N'etiti
abalị Boaz kụjara teta na mberede, tụgharịa, ma lee o
nwere nwanyị dina n'ala ala ụkwụ ya. 9 Ọ jụrụ ya sị, "Ị
bụ onye?" Rut zara ya sị, "Abụ m Rut, ohu gị nwanyị,
onyenwe m. Were ọnụ ọnụ akwa gị kpukwasị m, n'ihi na ị
bụ onye agbụrụ mgbapụta m dị nso." 10 Boaz zara sị ya,
"Onyenwe anyị gọzie gị, nwa m nwanyị. Ịhụnanya i gosiri
ugbu a akarịala nke i gosiri na mbụ, n'ihi na i gbasoghị
ụmụ okorobịa, ma ha bụ ọgaranya maọbụ ogbenye. 11 Ma
ugbu a, nwa m nwanyị, atụla ụjọ. Aga m emezuru gị dịka
i si rịọọ, n'ihi na mmadụ niile maara na ị bụ onye nwere
ezi agwa. 12 Ọ bụ ezie na m bụ onye mgbapụta dị nso nke
ezinaụlọ anyị, ma o nwere onye ọzọ dị ezi nso karịa m.
13 Nọdụ n'ebe a n'abalị a. N'ụtụtụ, ọ bụrụ na onye ahụ
ekwere imezu ọrụ ya dịka onye mgbapụta, ya rụzuo ya. Ọ
bụrụ na o kwere, ọ dị mma, ọ bụrụkwanụ na o kweghị,
dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, aga m emezu ya. Ugbu a,
dinara ala ruo ụtụtụ." 14 Ya mere, Rut dinara n'ụkwụ ya
ruo ụtụtụ. Ma chi abọzibeghị nke ọma mgbe o si n'ebe
ahụ bilie n'ihi na Boaz sịrị ya, "Ekwela ka onye ọbụla
mata na nwanyị bịara n'ebe ịzọcha ọka." 15 O gwakwara
Rut okwu sị ya, "Chịta akwa mgbokwasị gị, gbasaa ya."
Ya mere Rut gbasara akwa ya, Boaz manyere ya ọtụtụ
ọka balị isii, bokwasị ya Rut, onye buuru ya banye n'ime
obodo. 16 Mgbe Rut bịakwutere nne di ya, Naomi jụrụ ya

sị, “Nwa m nwanyị, olee otu ihe si gaa?” Rut gwara ya ihe
niile Boaz meere ya, sị, 17 “Ọ manyeere m ọtụtụ ọka balị
isii ndị a si m, ‘O kwesighị ka ị gbara aka lakwuru nne
di gị.’” 18 Naomi zara si ya, “Chere, nwa m nwanyị, ruo
mgbe ị ga-ahụ otu okwu a ga-esi bie. Nwoke a agaghị ezu
ike tutu ruo mgbe o kwubiri okwu a taa.”

4 Ya mere, Boaz pụrụ gaa n’ọnụ ụzọ ama obodo ahụ,
nọdụ ala n’ebe ahụ. Ọ dịghị anya onye mgbapụta ahụ dị
nso nke Boaz kwuru okwu banyere ya si n’ebe ahụ na-
agafe. Boaz kpọrọ ya sị, “Enyi m bịa nọdụ ala.” Ọ bịara
nọdụ ala. 2 Boaz kpọrọ mmadụ iri, ndị bụ ndị okenye
obodo ahụ, gwa ha, “Nọdụnụ ala n’ebe a.” Ha mere otu
ahụ. 3 Mgbe ahụ, ọ gwara nwoke onye mgbapụta ahụ
dị nso sị, “Naomi, onye si n’ala ndị Moab lọta, na-achọ
ire ala nwanna anyị nwoke Elimelek. 4 Ahụrụ m na o
kwesiri ka m buru ụzọ gwa gị ka ị zụọ ya n’ihu ndị a nọ
ọdụ n’ebe a, na n’ihu ndị okenye obodo anyị. Ọ bụrụ na ị
ga-agbara ya, gwa m, ọ bụrụkwanụ na ị gaghị agbara ya,
gwa m, ka m mara ihe m ga-eme. N’ihi na ọ bụ gị ka ọ
dịrị ịgbapụta ya. Mụ onwe m na-esote gị.” Ọ zara sị, “Aga
m agbapụta ya.” 5 Mgbe ahụ, Boaz sịrị, “N’ụbọchị ị ga-
azụrụ ala ahụ site n’aka Naomi ka ị ga-enwetakwa Rut
onye Moab bụ nwunye onye ahụ nwụrụ anwụ, ime ka
aha onye ahụ nwụrụ anwụ na ihe nketa ya na-adịgide.” 6
Na nke a, onye nchekwa mgbapụta ahụ sịrị, “Apụghị m
ịgbapụta ya n’ihi na e nwere m ike itinye ihe nketa m na
nsogbu. Gị onwe gị gbapụta ya. Nke a agaghị ekwe m
omume.” 7 Na mgbe ochie n’ala Izrel, ime ka mgbapụta
ihe na iwefe ihe site n’aka baa n’aka zuo oke, otu onye

ga-eyipụ akpụkpọụkwụ ya were ya nye onye nke ọzọ. Otu
a ka e si ekpebi okwu gbasara orire na ọzụzụ, na-ime
ka ihe ndị ọzọ guzosie ike n’ala Izrel. 8 N’ihi ya, mgbe
nwoke ahụ gwara Boaz sị ya, “Zụrụ ala ahụ n’onwe gị,” o
yipụtara akpụkpọụkwụ ya. 9 Mgbe ahụ, Boaz kwupụtara
na ntị ndị okenye ndị ahụ na ndị mmadụ nọ n’ebe ahụ sị
ha, “Unu bụ ndị akaebe na esitela m n’aka Naomi zụrụ ala
niile Elimelek, na Kiliọn na Mahlọn nwere. 10 Azụrụkwala
m Rut onye Moab, nwunye Mahlọn ka ọ bụrụ nwunye m,
ime ka aha onye nwụrụ anwụ na ihe nketa ya na-adịgide,
ka aha ha hapụ ifu n’etiti ndị ikwu ya maọbụ site n’obodo
ebe amụrụ ya. Taa unu niile bụ ndị akaebe m.” 11 Mgbe
ahụ, ndị okenye na ndị niile nọ n’ọnụ ụzọ ama kwuru
sị, “Anyị bụ ndị akaebe. Ka Onyenwe anyị mee nwanyị
a na-abata n’ezinaụlọ gị ka ọ dịrị ka Rechel na Lịa, ndị
ebo Izrel niile sitere na ha pụta! Ka ị bụrụkwa ọgaranya
n’agbụrụ Efrata, ghọọkwa onye a ma ama na Betlehem.
12 Site n’ụmụ Onyenwe anyị ga-enye gị site na nwanyị
a, ka ezinaụlọ gị dịrị ka nke Perez onye Tama mụụrụ
Juda.” 13 Boaz kpọọrọ Rut ka ọ bụrụ nwunye ya. Mgbe
ya na Rut dinakọrọ, Onyenwe anyị nyeere ya aka ịtụrụ
ime. Ọ mụkwara nwa nwoke. 14 Mgbe ahụ, ndị inyom
obodo ahụ bịakwutere Naomi sị ya, “Onye a gọziri agọzi
ka Onyenwe anyị bụ, onye na-agbawaghị gị aka onye
agbụrụ mgbapụta dị nso. Ka aha ya bụrụ ihe ga-ada ụda
n’ala Izrel niile. 15 Ya wetakwara gị ntute na ndụ gị ma
bụrụkwa onye ga-azụ gị n’isi awọ gị. N’ihi na nwunye
nwa gị, onye hụrụ gị n’anya, onye baara gị uru karịa ndị
ikom asaa, amụọrala gị nwa nwoke.” 16 Naomi kuuru

nwantakịrị ahụ, jikụọ ya n’apata ya, lekọtaa ya. 17 Ndị
inyom ndị agbataobi ya sịrị, “Ugbu a, n’ikpeazụ, Naomi
enwetala nwa nwoke ọzọ!” Ha gụrụ ya Obed. Ọ bụkwa
onye ahụ bụ nna Jesi, onye bụ nna Devid. 18 Nke a bụ
usoro ndị a mụrụ site na Perez. Perez mụrụ Hezrọn 19
Hezrọn mụrụ Ram Ram mụrụ Aminadab 20 Aminadab
mụrụ Nashọn Nashọn mụrụ Salmọn 21 Salmọn mụrụ
Boaz Boaz mụrụ Obed 22 Obed mụrụ Jesi Jesi mụrụ Devid.

1 Samuel

1 O nwere otu nwoke onye Zuf, si na Ramataim, n’ala
ugwu ugwu Ifrem. Aha ya bụ Elkena nwa Jeroham, nwa
Elihu, nwa Tohu, nwa Zuf, onye Ifrem. **2** Elkena lụrụ
ndị inyom abụọ, aha nke mbụ bụ Hana, ebe aha nke
abụọ bụ Penina. Penina nwere ụmụ, ma Hana enweghị
nwa. **3** Kwa afọ, nwoke a na-esi n’obodo ya gaa Shaịlo
ife ofufe na ịchụrụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile aja. Ọ bụ n’ebe ahụ ka ụmụ ndị ikom abụọ Elayị
a na-akpọ Hofni na Finehaz, bụ ndị nchụaja Onyenwe
anyị nọ. **4** N’ụbọchị ọbụla Elkena na-achụ aja ya, ọ na-
ekenye Penina na ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom ọtụtụ
oke site n’anụ o ji chụọ aja. **5** Ma ọ na-enye Hana oke
mmadụ abụọ, n’ihi na ọ hụrụ ya n’anya, ọ bụ ezie na
Onyenwe anyị mechiri akpanwa ya. **6** Ma Penina na-eme
ka obi jọọ Hana njọ karịa, site n’ikpasu ya iwe, n’ihi na
Onyenwe anyị mechiri akpanwa ya. **7** Ihe ndị a na-eme
kwa afọ. Penina na-akwa Hana emo, na-achị ya ọchị oge
niile ha gara n’ụlọ Onyenwe anyị, si otu a na-eme ka ọ
na-akwa akwa, gharakwa iri nri. **8** Mgbe Hana bidoro
ịkwa akwa otu a, Elkena na-ajụ ya sị, “Hana, ọ bụ gịnị
mere i ji na-akwa akwa? Gịnị mere ị naghị eri nri? Gịnị
mere obi ji ajọ gị njọ? Ọ bụ na mụ adịghị gị mma karịa
ụmụ ndị ikom iri nye gị?” **9** Otu ụbọchị mgbe ha risiri
nri, ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ na Shaịlo, Hana biliri ọtọ. N’oge a,
Elayị onye nchụaja nọdụrụ ala n’oche ya n’akụkụ ọnụ ụzọ
ụlọ Onyenwe anyị. **10** N’ọnọdụ obi mwute Hana kwara
akwa, kpee ekpere, kpọkuo Onyenwe anyị. **11** O kwere
nkwa sị, “O! Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ọ

bụrụ na ị ga-elekwasị anya na nhụju anya nke ohu gị
nwanyị ma cheta m, ghara ichefu ohu gị nwanyị, ma nye
ya nwa nwoke, mgbe ahụ, aga m enyeghachi ya Onyenwe
anyị ogologo ụbọchị niile nke ndụ ya. Agụba agakwaghị
aga n'isi ya mgbe ọbụla." **12** Mgbe ọ nọgidere na-ekpe
ekpere nye Onyenwe anyị, Elayị nọ na-ele ya anya n'ọnụ.
13 Ka Hana nọ na-ekpe ekpere n'obi ya, naanị egbugbere
ọnụ ya na-emegharị emegharị, ma enweghị onye na-anụ
olu ya. Mgbe ahụ, Elayị chere n'obi ya na ọ bụ nwanyị
mmanya na-egbu. **14** Elayị sịrị ya, "Ruo ole mgbe ka ị
ga-akwụsị ịṅụbiga mmanya oke? Si n'ebe mmanya dị
wezuga onwe gị!" **15** Ma Hana zara sị ya, "Mba, onyenwe
m, aṅụghị m mmanya ọbụla! Kama abụ m nwanyị obi ya
dị ilu nke ukwuu. Anọ m na-ekwupụtara Onyenwe anyị
ihe dị m n'obi. **16** Biko agụla ohu gị nwanyị dịka onye
ajọ omume. Esi m n'obi mwute na-akwasara Onyenwe
anyị ụwa m." **17** Elayị zara sị ya, "Laa n'udo, ka Chineke
Izrel mezuoro gị dịka arịrịọ gị niile si dị." **18** Hana zara sị,
"Ka m bụrụ onye si n'aka gị nata ihuọma." O jiri obi ụtọ
laghachi, malitekwa iri nri ya. Ihu ya agbarụkwaghị ọzọ.
19 N'isi ụtụtụ echi ya, ha biliri kpọọ isiala n'ihu Onyenwe
anyị, mgbe ahụ, ha laghachiri n'ụlọ ha dị na Rema. Mgbe
ha laruru, Elkena bakwuru nwunye ya Hana, Onyenwe
anyị chetakwara ya. **20** Mgbe oge ruru, o mere ka Hana
tụrụ ime, mụọ nwa nwoke. Ọ gụrụ ya Samuel, n'ihi na ọ
sịrị, "Arịrịọ m Onyenwe anyị maka ya." **21** Mgbe di ya, bụ
Elkena na ndị ezinaụlọ ya gara Shaịlo ịchụrụ Onyenwe
anyị aja nke afọ ahụ, na ịchụkwa aja metụtara nkwa dị
iche nke o kwere Onyenwe anyị, **22** Hana esoghị ha, ọ

gwara di ya, “Mgbe nwantakịrị a kwụsịrị ịṅụ ara, ka m
duru ya ga chee ya n’ihu Onyenwe anyị, ọ ga-ebikwa
n’ebe ahụ ruo mgbe ebighị ebi.” 23 Elkena bụ di ya sịrị ya,
“Mee ihe ọbụla i chere kwesiri ekwesi. Nọdụ ruo mgbe ọ
hapụrụ ịṅụ ara, ma ka Onyenwe anyị mezuo okwu ya.”
Hana nọgidere n’ụlọ tutu ruo mgbe ọ zụlitere nwantakịrị
ahụ, kwụsị ya ịṅụ ara. 24 Mgbe ọ kwụsịrị nwantakịrị ahụ
ịṅụ ara, nwantakịrị ahụ ka dị ntakịrị. Ma o duuru ya, jiri
oke ehi gbara afọ atọ, na iri lita ụtụ ọka abụọ na abụọ,
na otu karama mmanya, gaa n’ụlọ Onyenwe anyị dị na
Shaịlo. 25 Mgbe ha ji oke ehi ahụ chụsịa aja, ha kpọtaara
Elayị nwantakịrị ahụ. 26 Mgbe ahụ, ọ sịrị, “Onyenwe m,
dịka ị si na-adị ndụ, ọ bụ m bụ nwanyị ahụ guzoro onwe
ya nso n’ebe ị nọ kpee ekpere nye Onyenwe anyị. 27 N’ihi
nwa a ka m kpere ekpere, Onyenwe anyị emelara m ihe
m rịọrọ n’aka ya. 28 Ma ugbu a, ana m enyeghachi ya
Onyenwe anyị ka ọ bụrụ nke ya ndụ ya niile.” O fere
Onyenwe anyị ofufe n’ebe ahụ.

2 Mgbe ahụ Hana kpere ekpere sị: “Obi m na-aṅụrị ọṅụ
n’ime Onyenwe anyị; n’ime Onyenwe anyị ka e buliri
mpi m elu. Ọnụ m na-anya isi megide ndị iro m, n’ihi
na-enwere m mmasị na nzọpụta gị. 2 “O nweghị onye
dị nsọ dịka Onyenwe anyị; o nweghị onye dị karịa gị, o
nweghị nkume ọzọ yiri Chineke anyị. 3 “Anọgidela na-
ekwu okwu site na mpako, ekwekwala ka ọnụ gị kwupụta
okwu nganga. N’ihi na Onyenwe anyị bụ Chineke maara
ihe niile, ya bụ onye na-anwale ọrụ niile. 4 “Ụta ndị na-
ebu agha agbajiela ma ndị ahụ dara mba ka e nyere ike.
5 Ndị na-eriju afọ e meela onwe ha ndị ọrụ ngo maka

nri, ma ndị na-adịghị eriju afọ na mbụ aghọọla ndị agụụ
adịghị agụkwa. Nwanyị aga amụtala ụmụ asaa ma nwanyị
ahụ mụrụ ọtụtụ ụmụ adịghị amụtakwa. 6 "Onyenwe anyị
na-eweta ọnwụ, ya na-emekwa ka a dị ndụ, ọ bụ ya na-
eme ka mmadụ daa n'ụra ọnwụ, na-emekwa ka ha dị
ndụ ọzọ. (Sheol h7585) 7 Onyenwe anyị na-ezite ụbịam na
akụnụba; ọ na-eweda n'ala, ma na-ebulikwa elu. 8 Ọ na-
esite na ntụ welite onye ogbenye na-ebuli ndị mkpa na-
akpa site n'ikpo ntụ. Ọ na-eme ka ha soro ụmụ eze nọdụ,
na-emekwa ka ha keta ocheeze nsọpụrụ. "N'ihi na ntọala
ụwa bụ nke Onyenwe anyị n'elu ya ka ọ dọkwasịrị ụwa. 9
Ọ ga-echebe ụkwụ ndị nsọ ya ma ndị ajọ omume ka ọ
ga-eme ka ha dere duu n'ime ọchịchịrị. "Ọ bụghị site
n'ịdị ike ka mmeri si abịa. 10 Ndị ahụ na-ebuli onwe ha
imegide Onyenwe anyị ka a ga-etipịa. Onye kachasị ihe
niile elu ga-ebigbọ site n'eluigwe megide ha. Onyenwe
anyị ga-ekpe nsọtụ niile nke ụwa ikpe. "Ọ ga-enye eze ya
ike bulikwaa ịdị ike nke onye ya e tere mmanụ." 11 Mgbe
ahụ, Elkena na Hana laghachiri Rema, ma ha hapụrụ
Samuel n'ebe ahụ. Nwata ahụ ghọrọ onyeozi Onyenwe
anyị, n'ihi na ọ nọ na-enyere Elayị onye nchụaja aka. 12
Ụmụ Elayị bụ ndị omume ha jọgburu onwe ya; ha na-elelị
Onyenwe anyị anya. 13 Dịka mmeso ndị nchụaja n'ebe
ndị mmadụ si dị: mgbe onye ọbụla bịara ịchụ aja, onyeozi
onye nchụaja na-abịa mgbe a na-esi anụ, jiri ndụdụ nwere
eze atọ n'aka ya. 14 Ọ na-adụnye ya n'ime efere anụ
maọbụ ite, maọbụ iko e ji esi anụ. Ihe ọbụla ndụdụ ahụ
dụpụtara ka onye nchụaja na-ewere. Otu a ka ha si emeso
ndị Izrel niile na-abịa na Shailo. 15 Mgbe ụfọdụ, tupu

e suree abụba anụ n’ebe ịchụ aja, ndị ozi onye nchụaja
na-abịa gwa onye wetara anụ ịchụ aja sị ya, “Nye onye
nchụaja anụ ndụ nke ọ ga-ahụ n’ọkụ, n’ihi na ọ chọghị
iri anụ e siri esi, kama anụ ndụ ka ọ chọrọ.” **16** Ọ bụrụ
na onye ji anụ ahụ bịa ịchụ aja agwa onyeozi ahụ okwu
sị, “Chere ka anyị buru ụzọ suo abụba ndị a ọkụ tupu i
were ihe ị chọrọ,” onyeozi ahụ na-aza sị, “Nye m anụ ahụ
ugbu a, ọ bụrụ na i nyeghị m ya aga m eji ike were ya.” **17**
Mmehie ụmụ okorobịa ndị a na-eme dị ukwuu n’anya
Onyenwe anyị, n’ihi na ha na-eleda onyinye a na-ewetara
Onyenwe anyị anya. **18** N’oge a, Samuel na-agakwa ozi ya
n’ihu Onyenwe anyị. Ọ bụ ezie na ọ bụ naanị nwantakịrị,
ọ na-eyi akwa ọcha efọọd dịka ndị nchụaja. **19** Afọ ọbụla,
nne ya na-akwara ya uwe mwụda, nke ọ na-ewetara ya
mgbe ya na di ya bịara ịchụ aja. **20** Tupu ha alaa, Elayị
na-agọzi Elkena na Hana sị, “Ka Onyenwe anyị nye gị
ụmụ ọzọ, ndị ga-anọchi anya onye a ị rịọrọ maka ya, nke
i nyeghachiri Onyenwe anyị.” **21** Onyenwe anyị gosiri
Hana amara. Ọ tụrụ ime mụta ụmụ ndị ikom atọ, na ụmụ
ndị inyom abụọ. Ma Samuel tokwara n’ije ozi ya n’ihu
Onyenwe anyị. **22** N’oge a, Elayị abụrụla nnọọ agadi. Ọ
nọkwa na-anụ ihe ọjọọ niile ụmụ ya ndị ikom na-eme ndị
Izrel niile, ya na otu ha si edinakwuru ụmụ nwanyị na-eje
ozi n’ọnụ ụzọ ebe ịchụ aja ụlọ nzute. **23** Ya mere, Elayị
gwara ụmụ ya sị, “Anụla m site n’ọnụ ndị Onyenwe anyị,
banyere ihe ọjọọ niile dị iche iche unu na-eme. Gịnị mere
unu ji na-eme ihe ọjọọ dị otu a? **24** Ọ bụghị akụkọ ọma
ka m na-anụ site n’ọnụ ndị Onyenwe anyị banyere unu.
25 Ọ bụrụ na mmadụ emehie megide mmadụ, Chineke

nwere ike gbooro ya ọgụ. Ma ọ bụrụ na mmadụ emehie
megide Onyenwe anyị, onye ga-egboro ya ọgụ?" Ma ụmụ
ya ndị ikom egeghị nna ha ntị, n'ihi na Onyenwe anyị na-
akwado ịla ha n'iyi. 26 Nwata ahụ bụ Samuel na-eto, na-
agba dimkpa, bụrụkwa onye ihe ya dị Onyenwe anyị na
mmadụ mma. 27 Otu onye nke Chineke bịara gwa Elayị
okwu sị ya, "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru: Ọ bụ na m
ezipụtaghị ike m n'ụzọ pụtara ihe mgbe nna nna gị ha bụ
ohu n'ala Ijipt n'okpuru Fero? 28 Ahọpụtara m nna nna
unu ochie site n'etiti ebo niile nke Izrel mee ya ka ọ bụrụ
onye nchụaja m, ka ọ chụọ aja n'ebe ịchụ aja m, isure ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, na iyi uwe efọọd ndị nchụaja
n'ihu m. Enyere m ezinaụlọ nna nna gị onyinye niile
Izrel ji chụọ aja nsure ọkụ. 29 Gịnị mere unu ji na-elelị
aja a na-achụrụ m, na onyinye a na-ewetara m n'usoro
dịka m si nye ya n'iwu anya? Gịnị mere i ji na-asọpụrụ
ụmụ gị karịa m, ime onwe unu ka unu gbaa abụba site
n'idebere onwe unu akụkụ kachasị mma nke onyinye
niile ụmụ Izrel, ndị m, na-ewetara m. 30 "N'ihi ya, otu a
ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel, kwupụtara, sị, 'Ekwere m
nkwa na ndị ezinaụlọ gị na nke nna gị ga-eje ozi n'ihu
m ruo mgbe ebighị ebi,' ma ugbu a, otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya, 'Ọ gaghị adịkwa otu a n'ebe m nọ! N'ihi
na ndị na-asọpụrụ m ka m ga-asọpụrụ, ma ndị niile na-
eleda m anya, ka a ga-akpọ ihe efu. 31 Oge na-abịa mgbe
m ga-ebipụ ike gị na ike ezinaụlọ nna gị, wezuga ha ka
nwoke ọbụla n'ezinaụlọ gị hapụ ito ghọọ agadi. 32 Ị ga-
ahụ mkpagbu n'ebe obibi m; a ga-emere Izrel ihe ọma
nke ga-eme ka i nwee anya ụfụ, ma ọ dịghị onye ga-

eme agadi n’ezinaụlọ gị. 33 Onye ọbụla n’ime unu nke
m na-ebipụghị site n’ebe ịchụ aja m ga-adị ndụ naanị
n’ọnọdụ anya mmiri akwa nke ga-ekpuchi ya anya, na
iru ụjụ nke obi. Ụmụ ụmụ gị niile ga-anwụ tupu ha eruo
agadi. 34 “‘Ihe ga-adakwasị ụmụ gị ndị ikom, bụ Hofni na
Finehaz, ga-abụrụ gị ihe ama. Ha abụọ ga-anwụ n’otu
ụbọchị. 35 Aga m akpọlite nye onwe m, onye nchụaja
kwesiri ntụkwasị obi, onye ga-eme ihe dị m n’uche na
n’obi. Aga m eme ka ezinaụlọ ya guzosie ike. O ga-eje ozi
n’ihu Onye m e tere mmanụ oge niile. 36 Mgbe ahụ, ndị
niile fọdụrụ n’ezinaụlọ gị ga-abịa kpọọ isiala nye ya, rịọọ
ya ego na ihe oriri. Ha ga-asị, “Biko, nyetụ m ọrụ m ga-
arụ n’etiti ndị nchụaja, ka m hụ ihe m ga-eri.”’”

3 Nwata ahụ bụ Samuel nọkwa na-ejere Onyenwe anyị
ozi n’ihu Elayị. N’ụbọchị ndị ahụ okwu Onyenwe anyị
dị ụkọ, adịghịkwa ahụ ọtụtụ ọhụ. 2 O ruru n’otu abalị,
ka Elayị dinara ala n’ọnọdụ ya ịrahụ ụra, ebe ọ bụ na
anya ya akala nka nke bụ na ọ dịghị ahụzikwa ụzọ nke
ọma. 3 Mgbe ahụ, oriọna Chineke anyụbeghị, Samuel
dinara n’ụlọnsọ Onyenwe anyị, n’ebe ahụkwa ka igbe
ọgbụgba ndụ Chineke dị. 4 Onyenwe anyị kpọrọ Samuel
oku, Samuel zara sị, “Lee m n’ebe a.” 5 O biliri jekwuru
Elayị, sị ya, “Lee m abịala m.” Ma Elayị sịrị ya, “Mba,
akpọghị m gị, laghachi gaa dinaa ala.” Samuel gara dina
ala. 6 Ọzọkwa, Onyenwe anyị kpọrọ ya sị, “Samuel!”
Samuel gbaara ọsọ jekwuru Elayị sị ya, “Lee m, gịnị ka m
ga-eme?” Ma Elayị zara sị ya. “Mba akpọghị m gị oku,
nwa m. Laghachi gaa dinaa ala.” 7 Ma Samuel amatabeghị
onye Onyenwe anyị bụ, ekpughebeghị okwu Onyenwe

anyị nye ya. 8 Onyenwe anyị kpọrọ ya oku nke ugbo atọ;
ọzọkwa Samuel biliri jekwuru Elayị sị ya, "Lee m, gịnị
ka ị chọrọ ka m mee?" Mgbe ahụ, Elayị ghọtara na ọ bụ
Onyenwe anyị na-akpọ nwantakịrị ahụ, 9 n'ihi ya ọ gwara
Samuel okwu sị, "Laghachi, dinaa ala. Ọ bụrụ na ọ kpọọ
gị ọzọ, sị ya, 'Lee m, kwuo, Onyenwe anyị, n'ihi na ohu gị
na-ege ntị.'" Ya mere Samuel laghachiri gaa dinaa ala.
10 Onyenwe anyị bịara guzo onwe ya n'ebe ahụ, kpọọ
ya ọzọ dịka o si kpọọ ya na mbụ sị, "Samuel! Samuel!"
Samuel zara sị, "Lee m, kwuo, n'ihi na ohu gị na-anụ."
11 Onyenwe anyị gwara Samuel sị, "Lee, ana m aga ime
ihe n'Izrel nke ga-eme ka ntị nụrụ ya zụọ wuruwuru. 12
N'oge ahụ aga m emezu ihe niile m kwuru megide Elayị
na ezinaụlọ ya, site na mmalite ruo ọgwụgwụ. 13 N'ihi na
agwara m ya na m ga-ekpe ezinaụlọ ya ikpe, ruo mgbe
ebighị ebi, n'ihi mmehie ahụ ọ maara ihe banyere ya.
N'ihi na ụmụ ya mere onwe ha ndị a na-elelị anya, ma o
meghị ihe ọbụla ịkwụsị ha. 14 Ya mere, aṅụọla m iyi nye
ụlọ Elayị sị, 'Ikpe ọmụma dịkwasịrị ụlọ Elayị bụ nke a na-
agaghị eji onyinye maọbụ ịchụ aja kpuchie.'" 15 Samuel
dinara ala tutu ruo ụtụtụ. Mgbe chi bọrọ, o meghere ọnụ
ụzọ ụlọ nzute Onyenwe anyị dịka ọ na-eme. Ma egwu
tụrụ ya ịgwa Elayị ọhụ ahụ. 16 Ma Elayị kpọrọ ya sị,
"Samuel, nwa m." Samuel zara sị, "Lee m n'ebe a." 17
Elayị jụrụ ya sị, "Gịnị ka ọ gwara gị? Ezola ihe ọbụla n'ebe
m nọ. Ka Chineke mesoo gị mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ
si dị njọ, ma ọ bụrụ na i zoo ihe ọbụla ọ gwara gị n'ebe m
nọ." 18 Ya mere, Samuel gwara ya ihe niile, o zokwaghị
ihe ọbụla. Mgbe ahụ Elayị kwuru okwu sị, "Ya onwe ya bụ

Onyenwe anyị, ya meekwa dịka o si dị ya mma n'anya." 19
Onyenwe anyị nọnyeere Samuel mgbe ọ na-eto, meekwa
ka amụma niile Samuel buru mezuo. 20 Ndị Izrel niile,
site na Dan ruo Bịasheba, matara na Samuel bụ onye
amụma Onyenwe anyị kwesiri ntụkwasị obi. 21 Onyenwe
anyị gakwara n'ihu na-egosi onwe ya na Shaịlo. N'ebe
ahụ o gosiri onwe ya nye Samuel site n'okwu ya.

4 Okwu Samuel rutere ndị Izrel niile ntị. Mgbe Izrel
pụrụ izute ndị Filistia n'agha, ha mara ụlọ ikwu ha na
Ebeneza, ma ndị Filistia mara nke ha n'Afek. 2 N'agha a
lụrụ n'ụbọchị ahụ, ndị Filistia doro onwe ha n'usoro izute
ndị Izrel, dịka agha na-agbasa, ndị Filistia lụgburu ụmụ
Izrel, gbukwaa puku mmadụ anọ n'ime ha. 3 Mgbe ndị
agha Izrel fọdụrụ laghachiri n'ụlọ ikwu ha, ndị okenye
Izrel jụrịtara onwe ha sị, "Gịnị mere Onyenwe anyị ji
kwe ka ndị Filistia merie anyị taa. Ka anyị gaa Shaịlo
buputa igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị, ka o soro anyị
jee agha, ka ọ napụta anyị site n'aka ndị iro anyị." 4 Ya
mere, ha zigara ndị mmadụ ka ha gaa Shaịlo. Ha sitere
n'ebe ahụ bute igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, onye ahụ na-anọkwasị n'oche ebere
n'etiti cherubim. Ụmụ ndị ikom Elayị abụọ, bụ Hofni
na Finehaz, nọnyeere igbe ọgbụgba ndụ Chineke ahụ. 5
Mgbe e bubatara igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ
n'ebe ndị agha Izrel mara ụlọ ikwu ha, ndị Izrel tiri mkpu
mere ka ala maa jijiji. 6 Mgbe ndị Filistia nụrụ ụda mkpu
a, ha jụrụ sị, "Gịnị na-eme? Ọ bụ gịnị kpatara oke iti mkpu
a n'ụlọ ikwu ndị Hibru?" Mgbe a gwara ha na ọ bụ n'ihi
na igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị erutela, 7 ụjọ tụrụ

ndị Filistia. Ha sịrị, “Chi abatala n’ọmụma ụlọ ikwu ahụ.
Ahụhụ dịrị anyị n’ihi na ihe dị otu a emetụbeghị n’oge
gara aga. 8 Ahụhụ dịrị anyị! Onye ga-anapụta anyị site
n’aka chi ndị a dị ike? N’ihi na ọ bụ chi ndị a ji ihe otiti dị
iche iche tie ndị Ijipt mgbe ụmụ Izrel nọ n’ọzara. 9 Unu dị
ike, unu ndị Filistia, bụrụkwanụ ndị ikom, ma ọ bụghị otu
a, unu ga-aghọ ohu ndị Hibru dịka ha bụụrụ unu ndị ohu.
Bụrụnụ ndị ikom, lụọ agha!” 10 Ndị Filistia lụrụ ọgụ dịka
dike, lụgbuo ndị Izrel. Ndị agha ji ụkwụ eje ọgụ ọnụọgụgụ
ha dị iri puku atọ nwụrụ n’otu ụbọchị ahụ. Ma ndị fọdụrụ
gbalara n’ụlọ ikwu ha. 11 Ndị Filistia dọtara igbe ọgbụgba
ndụ Chineke n’agha, ma gbukwaa Hofni na Finehaz ụmụ
Elayị. 12 Ma otu nwoke onye Benjamin gbapụrụ ọsọ site
n’ọgbọ agha ahụ, gbara ruo Shaịlo n’otu ụbọchị ahụ, o yi
uwe dọwara adọwa, aja dịkwa ya n’isi. 13 Mgbe o rutere,
Elayị nọ n’oche ya n’akụkụ ụzọ, na-eche, n’ihi na obi
ya na-ama jijiji, n’ihi igbe ọgbụgba ndụ Chineke. Mgbe
nwoke ahụ batara n’ime obodo, kọọ ihe mere, mkpu
akwa dara n’obodo ahụ niile. 14 Elayị nụrụ iti mkpu ahụ
jụọ sị, “Gịnị bụ isi ụzụ a?” Onyeozi ahụ mere ngwangwa
bata gwa Elayị okwu. 15 Elayị agbaala iri afọ itoolu na
afọ asatọ n’oge a, nke mere na ọ naghị ahụkwa ụzọ. 16
Nwoke ahụ gwara Elayị sị, “Esi m n’ihu agha gbalata. Anọ
m n’ebe ahụ taa hụ ka agha si gaa.” Elayị jụrụ sị, “Nwa
m, ọ bụ gịnị mere?” 17 Onyeozi ahụ zara sị, “Izrel sitere
n’ihu ndị Filistia gbaa ọsọ. E tigbukwara ọtụtụ n’ime ndị
agha ha. Ọzọ, ụmụ gị abụọ, Hofni na Finehaz nwụrụ. E
burukwara igbe ọgbụgba ndụ Chineke.” 18 Mgbe onyeozi
ahụ kwutere maka igbe ọgbụgba ndụ Chineke. Elayị sitere

n’oche ya dalaa azụ n’akụkụ ọnụ ụzọ ama, dajie olu ya,
nwụọ! N’ihi na o meela nnọọ agadi. Ọ bụkwa onye buru
ibu. Ya onwe ya kpekwara ụmụ Izrel ikpe iri afọ anọ. 19
Nwunye nwa ya, bụ nwunye Finehaz, dị ime, nọọkwa nso
oge ịmụ nwa ya. Mgbe ọ nụrụ maka obubu e buuru igbe
ọgbụgba ndụ Chineke, nụkwa maka ọnwụ nna di ya na
di ya, ọ mụpụtara nwa ya n’ike. Ma ọ nwụrụ n’ihi ihe
mgbu nke afọ ime. 20 Ma mgbe ọ na-anwụ, ndị inyom
na-eji ya ime, sịrị ya, “Atụla egwu, adala mba, ị mụọla
nwa nwoke.” Ma ọ zaghị ha ihe ọbụla. Ọ ṅakwaghị ha
ntị. 21 Ọ gụrụ nwantakịrị aha, kpọọ ya Ịkabọdụ, kwuo
sị, “Ebube esitela n’Izrel pụọ,” n’ihi obubu e buuru igbe
ọgbụgba ndụ Chineke, na n’ihi ọnwụ nna di ya na di ya.
22 O kwuru sị, “Ebube esitela n’Izrel pụọ, n’ihi na e buuru
igbe Chineke.”

5 Mgbe ndị Filistia buuru igbe ọgbụgba ndụ Chineke,
ha si Ebeneza buru ya buga Ashdọd. 2 Ha butere igbe
ọgbụgba ndụ Chineke, buba ya n’ime ụlọ Dagọn, dọba ya
n’akụkụ Dagọn. 3 Mgbe ndị Ashdọd tetara n’isi ụtụtụ
echi ya, ma lee, Dagọn adaala, kpuo ihu ya n’ala n’ihu
igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. Ha bulikwara Dagọn elu
doghachi ya n’ọnọdụ ya. 4 Ma n’ụtụtụ echi ya, Dagọn
adakwala kpuo ihu n’ala n’ihu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị. Isi ya na aka ya abụọ dakapụrụ, tọgbọrọ na mbata
ọnụ ụzọ, Ọ bụkwa naanị ogwe ahụ ya fọdụrụ. 5 Ọ bụ
nke a mere, site mgbe ahụ ruo taa, ndị nchụaja Dagọn
na ndị niile na-abata n’ụlọ Dagọn, adịghị azọ ụkwụ ha
n’ọnụ ụzọ mbata ụlọ Dagọn dị n’Ashdọd. 6 Aka Onyenwe
anyị malitere ịdị arọ n’ahụ ndị Ashdọd, ha na obodo ndị

ọzọ gbara ya gburugburu, o ji etuto dị iche iche menye
ha egwu ma bibiekwa ha n'Ashdọd n'oke ala ya niile. 7
Mgbe ndị Ashdọd hụrụ ihe na-eme, ha sịrị, "Anyị achọghị
ka igbe ọgbụgba ndụ Chineke nke Izrel dịrị n'etiti anyị,
n'ihi na aka ya dị ike n'ahụ anyị, otu aka ahụkwa na chi
anyị Dagọn." 8 Ya mere, ha ziri ozi kpọkọta ndịisi ndị
Filistia niile, jụọ ha sị, "Gịnị ka anyị ga-eme igbe chi ndị
Izrel?" Ha zara, "Ka e buru igbe chi ndị Izrel buga ya
n'obodo Gat." Ya mere ha buuru igbe Chineke nke Izrel
buga Gat. 9 Ma mgbe ha bubatara ya na Gat, akaOnyenwe
anyị malitere imegide obodo ahụ. O tinyere ndị obodo
ahụ n'ọnọdụ oke egwu. O tiri ndị bi n'obodo ahụ ihe otiti,
ma nwantakịrị ma dimkpa, etuto dị iche iche toro ha
n'ahụ. 10 Ya mere, ha zilara igbe ahụ Ekrọn. Ma mgbe
igbe ahụ na-abata Ekrọn, ndị Ekrọn kwara akwa sị, "Ha e
burula igbe ọgbụgba ndụ chi ndị Izrel butere anyị, ka
anyị na ndị anyị nwụsịa!" 11 Ya mere, ha kpọkọtara ndịisi
ndị Filistia niile sị ha, "Sinụ n'obodo zipụ igbe chi ndị
Izrel, maọbụ zighachinụ ya n'obodo e si bute ya na mbụ,
ka ọ hapụ igbuchapụ anyị na ndị anyị." N'ihi egwu maka
ọnwụ ejidela ndị niile bi n'obodo. Aka Chineke dịkwa ike
nke ukwuu megide obodo ahụ. 12 Ndị na-anwụghị ka
e mere ka etuto jupụta ha n'ahụ, mkpu akwa nke ndị
obodo ahụ ruru eluigwe.

6 Igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ nọrọ n'obodo ndị
Filistia ọnwa asaa. 2 Emesịa, ndị Filistia kpọrọ ndị nchụaja
ha na ndị na-ajụ mmụọ ase jụọ ha sị, "Gịnị ka anyị ga-
eme banyere igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị? Gwa anyị
otu anyị ga-esi zilaga ya n'ala ya." 3 Ndị ahụ zara sị, "Ọ

bụrụ na unu ezighachi igbe ọgbụgba ndụ chi ndị Izrel,
unu ezighachila ya n'aka efu, kama jirinụ onyinye aja
ikpe ọmụma zilaga ya. Unu mee nke a, ihe otiti ndị a ga-
ala. Unu ga-amatakwa ihe mere o ji na-ata unu ahụhụ
ndị a." **4** Ha jụrụ, "Olee ụdị onyinye aja ikpe ọmụma
anyị ga-enye." A gwara ha, "Dịka ọnụọgụgụ ndịisi obodo
Filistia si dị ise, unu ga-eziga onyinye oyiyi etuto ise nke
e jiri ọlaedo kpụọ na oyiyi oke ise nke e jikwa ọlaedo
kpụọ, n'ihi na ọ bụ otu ụdị ihe otiti ahụ ka o ji tie unu na
ndịisi obodo unu niile. **5** Jiri ọlaedo kpụọ oyiyi etuto na
oke ndị ahụ na-emebi ala unu, si otu a nye chi ndị Izrel
nsọpụrụ. Ma eleghị anya ọ ga-ewezuga aka ike ya site
n'ebe unu na chi unu dị iche iche na ala unu nọ. **6** Gịnị
mere unu ga-eji nyịchie obi unu dịka ndị Ijipt na Fero
mere? Mgbe Chineke mesiri ha ike, ọ bụ na ha ahapụghị
ndị Izrel ka ha laa? **7** "Wuonụ ụgbọala ọhụrụ, werekwanụ
nne ehi abụọ na-enye ụmụ ara kegide n'ụgbọ ahụ. Ehi
ndị a ga-abụ ndị a na-ejibeghị kọọ ọrụ ubi mbụ. Mgbe
unu kegidere ehi ndị a, chịrịnụ ụmụ ha chụba ha n'ebe
a na-edebe ehi. **8** Werenụ igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị tinye n'ụgbọala ahụ, tinyekwa ihe ọlaedo ndị ahụ
unu na-enye ka ọ bụrụ aja ikpe ọmụma unu n'ime igbe
nta unu ga-etinye n'akụkụ ya. Zilaganụ ya n'ụzọ ọ ga-
agbaso. **9** Ma guzonụ na-ele ya anya. Ọ bụrụ na ọ gafee
oke ala anyị banye Bet-Shemesh, unu ga-amata na ọ bụ
Onyenwe anyị mere ka ihe ọjọọ ndị a dakwasị anyị. Ma ọ
bụrụ na o meghị otu a, ọ bụrụ na ọ lọghachi, anyị ga-
amata na ihe otiti a bụ naanị ihe ndaba nke dakwasịrị
anyị, o sikwaghị n'aka Onyenwe anyị." **10** Ha were dịka

okwu ndị a si dị. Ha weere nne ehi abụọ na-enye ụmụ
ara kegide ha n'ụgbọala ahụ, werekwa ụmụ ha kpọchie
n'ọgba anụ. **11** Igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị na igbe
nta ahụ e tinyere oke na oyiyi etuto ọlaedo ndị ahụ a
kpụrụ akpụ ka ha dọkwasịrị n'elu ụgbọala ahụ. **12** Ehi ndị
ahụ dọkpụrụ ụgbọ ahụ gawa n'ụzọ Bet-Shemesh. Ha na-
ebekwa muuu mgbe ha na-aga. Ha sogidere ụzọ ahụ na-
aga. Ha echigharịghị gaa aka nri maọbụ aka ekpe. Ndị eze
ndị Filistia sogidekwara ha n'azụ tutu rute n'oke ala Bet-
Shemesh. **13** N'oge a, ndị Bet-Shemesh nọ n'ubi na-ewe
ihe ubi nke ọka wiiti na ndagwurugwu ala ahụ. Mgbe ha
lepụrụ anya hụ igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị, ọṅụ
juru ha obi. **14** Mgbe ụgbọala ahụ batara n'ubi nwoke a
na-akpọ Joshua na Bet-Shemesh, ọ kwụsịrị n'akụkụ otu
nkume ukwu dị n'ebe ahụ. Ngwangwa, ndị nọ n'ebe ahụ
gbuwasịrị osisi e ji mee ụgbọ ahụ, gbukwaa ehi abụọ ahụ,
were ha chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ. **15** Ndị ikom
Livayị nọ n'ebe ahụ buliri igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị na igbe nta ahụ dị n'akụkụ ya nke ọlaedo niile a
kpụrụ akpụ dị n'ime ya, dọkwasị ha n'elu nkume. Ndị
Bet-Shemesh chụrụ ọtụtụ aja nsure ọkụ na aja ndị ọzọ
nye Onyenwe anyị n'ụbọchị ahụ. **16** Mgbe ndị eze ise
obodo ndị Filistia hụrụ ihe mere, ha laghachiri n'Ekrọn
n'ụbọchị ahụ. **17** Onyinye etuto ọlaedo ise a kpụrụ akpụ
nke ha nyere Onyenwe anyị dị ka aja ikpe ọmụma n'ihi
ihe mere ha bụ maka obodo ndị Filistia ndị a, Ashdọd,
Gaza, Ashkelọn, Gat na Ekrọn. **18** Ha wetakwara oke
ọlaedo a dịka ọnụọgụgụ obodo ndị Filistia si dị, bụ nke
ndịisi ise ahụ nwere, obodo ndị e wusiri ike, na obodo nta

niile ha. Nkume ukwu ahụ ebe a dọkwasịrị igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị, bụ ihe akaebe n'ubi Joshua, onye Bet-
Shemesh ruo taa. **19** Ma Onyenwe anyị tigburu iri ndị
ikom asaa n'etiti ndị Bet-Shemesh n'ihi na ha nyobara
anya n'ime igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ. N'ihi ya
ndị Bet-Shemesh ruru ụjụ n'ihi ndị ahụ niile Onyenwe
anyị tigburu. **20** Ndị Bet-Shemesh jụrụ sị, "Onye pụrụ
iguzo n'ihu Onyenwe anyị, bụ Chineke a dị nsọ? Olee ebe
anyị ga-ezigakwa igbe ọgbụgba ndụ a?" **21** Ha zipụrụ ndị
ozi ka ha gaa gwa ndị Kiriat Jearim sị ha, "Ndị Filistia
ezighachila igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. Bịanụ buru
ya gaa n'obodo unu."

7 Ya mere, ndị ikom Kiriat Jearim bịara buru igbe ọgbụgba
ndụOnyenwe anyị bubata ya n'ụlọ Abinadab nke dị n'elu
ugwu. Ha doro Elieza, ọkpara Abinadab nsọ, ka ọ bụrụ
onye na-elekọta igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. **2** Igbe
ahụ dịgidere na Kiriat Jearim ogologo oge, iri afọ abụọ
zuruoke. Ma n'oge a niile, ndị Izrel nọ na-eru ụjụ n'ihi
Onyenwe anyị. **3** Ya mere, Samuel gwara ezinaụlọ Izrel
niile sị, "Ọ bụrụ na unu ji obi unu niile na alaghachikwute
Onyenwe anyị, mgbe ahụ, wezuganụ chi niile nke ndị ala
ọzọ, na arụsị Ashtọret site n'etiti unu. Kpebienụ n'obi
unu ịbịakwute Onyenwe anyị, feekwa naanị ya ofufe. Ọ
ga-anapụtakwa unu site n'aka ndị Filistia." **4** Ya mere, ndị
Izrel wezugara arụsị Baal na Ashtọret ha, bido ife naanị
Onyenwe anyị. **5** Samuel gwara ha sị, "Unu ndị Izrel,
zukọtaanụ na Mizpa, ka m rịọọ Onyenwe anyị arịrịọ n'isi
unu." **6** Mgbe ha niile zukọrọ n'ebe ahụ, ha kuuru mmiri
wụpụ ya n'ala n'ihu Onyenwe anyị. N'ụbọchị ahụ kwa, ha

buru ọnụ, kwupụta mmehie sị, “Anyị emehiela megide
Onyenwe anyị.” Ọ bụ na Mizpa ka Samuel malitere ikpe
ụmụ Izrel ikpe. **7** Mgbe ndị Filistia nụrụ na ụmụ Izrel
zukọrọ na Mizpa, ndị eze ndị Filistia chịkọtara ndị agha
ha, bịa ibuso Izrel agha. Mgbe ụmụ Izrel nụrụ na ha
na-abịa nso, ha tụrụ ụjọ nke ukwuu. **8** Ha sịrị Samuel,
“Akwụsịla itiku Onyenwe anyị Chineke anyị mkpu akwa
n’ihi anyị, kpeekwa ekpere ka ọ zọpụta anyị site n’aka
ndị Filistia.” **9** Mgbe ahụ, Samuel weere nwa atụrụ na-
aṅụ ara jiri ya chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ,
rịọkwa Onyenwe anyị ka o nyere Izrel aka. Onyenwe anyị
zara ekpere ya. **10** N’oge ahụ, mgbe Samuel nọ na-esure
aja nsure ọkụ ahụ, ndị Filistia bịaruru nso ibuso Izrel
agha, ma Onyenwe anyị sitere n’eluigwe were oke olu
egbe eluigwe nke dara oke ụda chụsasịa ha. O mere ka
ọgbaaghara bata n’etiti ndị Filistia. Nke a mekwara ka
ụmụ Izrel kpochapụ ha, **11** Ndị ikom Izrel si na Mizpa
pụta chụso ndị Filistia ọsọ, na-etigbu ha n’ụzọ ruo na
ndịda Bet-Ka. **12** Mgbe ahụ, Samuel weere otu nkume
doo ya n’agbata Mizpa na Shen, kpọọ ebe ahụ, Ebeneza,
nke pụtara, “Nkume inyeaka,” n’ihi na ọ sịrị, “N’ezie,
Onyenwe anyị enyerela anyị aka ruo ugbu a.” **13** Ya mere,
mmeri a e meriri ndị Filistia mere ka ha ghara ibuso Izrel
agha ọzọ, n’ihi na Onyenwe anyị kwụsịrị ha ime nke a
ụbọchị niile nke ndụ Samuel. **14** E nyeghachiri ndị Izrel
obodo niile ndị Filistia dọtara n’agha na mbụ, nke dị site
n’Ekrọn ruo Gat. Ndị Izrel napụtara oke ala ndị a site
n’aka ndị Filistia. N’ụzọ dị otu a, e mere ka udo dị n’etiti
ndị Izrel na ndị Amọrait. **15** Samuel nọgidere dịka onye

ikpe ndị Izrel ụbọchị niile nke ndụ ya. 16 Afọ niile, ọ na-
ejeghar̄ị site n’otu obodo ruo n’obodo ọzọ, site n’obodo
Betel ruo Gilgal, ruokwa Mizpa. Ọ na-anọkwa n’obodo ndị
a na-ekpe ndị Izrel ikpe. 17 Ma ọ na-alọghachi na Rema,
n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ ka ụlọ ya dị. O kpekwara ndị Izrel
ikpe n’ebe ahụ, wuokwara Onyenwe anyị ebe ịchụ aja
n’ebe ahụ.

8 Mgbe Samuel ghọrọ agadi, o mere ụmụ ya ndị ikom ka
ha bụrụ ndị ikpe ndị Izrel. 2 Juel, ọkpara ya, na Abija,
nke na-eso ya ka ọ họpụtara. Ha nọkwa na Bịasheba
na-ekpe ndị Izrel ikpe. 3 Ma ụmụ ya esoghị ụzọ ya. Ha
na-agbaso naanị ihe ga-abara ha. Ha na-erikwa ngarị,
na-ekpe ikpe na-ezighị ezi. 4 N’ihi ya, ndị okenye ụmụ
Izrel niile zukọtara, bịakwute Samuel na Rema sị ya, 5
“I meela agadi, ụmụ gị ndị ikom adịghịkwa eso ụzọ gị.
Ugbu a họpụtara anyị onye ga-abụ eze anyị, onye ga na-
edu anyị, dịka mba ndị ọzọ.” 6 Ma obi adịghị Samuel ụtọ
mgbe ha rịọrọ sị, “Nye anyị eze ga-edu anyị.” N’ihi ya,
Samuel kpọkuru Onyenwe anyị n’ekpere. 7 Onyenwe
anyị gwara ya, “Gee ntị n’ihe niile ndị a na-agwa gị; ọ
bụghị gị ka ha jụrụ, kama ọ bụ mụ onwe m ka ha jụrụ
ibu eze ha. 8 Site n’ụbọchị m mere ka ha si n’Ijipt pụta
ruo taa, ha na-agbakụta m azụ, na-efe chi ndị ọzọ. Ọ
bụkwa otu a ka ha na-eme gị ugbu a. 9 Mee dịka ha rịọrọ,
ma echefula ịgwa ha ụdị omume eze ahụ ga-achị ha ga-
emeso ha.” 10 Samuel gwara ndị Izrel na-arịọ ka e nye
ha eze ihe Onyenwe anyị kwuru. 11 Ọ zara sị ha, “Ihe
ndị a bụ ụdị mmeso eze ahụ ga-achị unu ga-emeso unu:
Ọ ga-eduru ụmụ unu ndị ikom mee ha ndị na-agba ọsọ

n’ihu ụgbọ agha ya na ịnyịnya ya. 12 Ụfọdụ ka ọ ga-eme
ọchịagha, ndị ga-elekọta ọtụtụ puku ndị agha, maọbụ iri
ndị agha ise; ndị ụfọdụ ga-abụ ndị ga-akọ ubi ya, ndị ọzọ
ga-ewebatakwa ihe owuwe ubi ya, ma ndị ọzọ ga-akpụrụ
ya ngwa agha na ihe niile e ji anya ụgbọ agha ya. 13 Ọ ga-
eduru ụmụ unu ndị inyom mee ka ha bụrụ ndị na-esiri ya
mmanụ otite na-esi isi ụtọ, na ndị na-esiri ya nri, na ndị
na-eghere ya ihe oghịghe. 14 Ọ ga-anarakwa unu ubi unu,
na ubi vaịnị unu, na ubi oliv unu ndị kachasị mma, were
ha nye ndị na-ejere ya ozi. 15 Ọ ga-ewere otu ụzọ n’ime
ụzọ iri nke mkpụrụ ubi unu na ubi vaịnị unu nye ndịisi
ọrụ ya na ndị na-ejere ya ozi. 16 Ọ ga-akwagidekwa unu
ka unu nye ya ndị ohu unu, ndị ikom n’ime ha, na ndị
inyom n’ime ha, ya na anụ ụlọ unu ahụ dị ezi mma, na
ịnyịnya ibu unu. 17 Ọ ga-ewerekwa otu ụzọ n’ụzọ iri nke
igwe anụ ụlọ unu, meekwa ka unu onwe unu bụrụkwa
ndị ohu ya. 18 Mgbe ụbọchị ndị ahụ bịara, mgbe ihe ndị
a bidoro imezu, unu ga-akwa akwa, rịọọ ka e wezugara
unu eze ahụ unu họpụtaara onwe unu, ma Onyenwe anyị
agaghị aṅa unu ntị n’ụbọchị ahụ.” 19 Ma ndị Izrel jụrụ
ige Samuel ntị. Ha sịrị, “Anyị chọrọ eze ga-achị anyị. 20
Mgbe ahụ, anyị onwe anyị ga-adị ka ndị mba niile ọzọ,
anyị ga-enwe eze ga na-edu anyị, na-aga n’ihu anyị na-
ebukwa agha anyị.” 21 Samuel gwara Onyenwe anyị ihe
niile ha kwuru. 22 Ma Onyenwe anyị zara ya ọzọ sị, “Mee
ihe ha kwuru, nye ha eze.” Mgbe ahụ, Samuel gwara ndị
ikom Izrel okwu sị ha, “Laanụ, nwoke ọbụla n’obodo ya.”

9 E nwere otu nwoke si Benjamin aha ya bụ Kish nwa
Abiel, nwa Zeroa, nwa Bekorat, nwa Afia, onye Benjamin,

burukwa oke mmadụ a maa ama. 2 O nwere nwa nwoke
aha ya bụ Sọl, onye bụ okorobịa nọ n’uju ya. O nweghị
nwoke ọzọ e ji atụnyere ya n’Izrel niile. O toro ogologo
karịa onye ọbụla site n’ubu ruo n’isi. 3 Otu ụbọchị, ụfọdụ
n’ime ịnyịnya ibu Kish nna Sọl nwere kpafuru. N’ihi ya,
Kish kpọrọ Sọl gwa ya okwu sị, “Duru otu odibo ka gị
na ya soro ga chọgharịa ịnyịnya ibu ndị a.” 4 Ha chọrọ
ịnyịnya ndị ahụ gaa n’ala ugwu ugwu Ifrem, na n’akụkụ
Shalisha, ma ha ahụghị ha. Ha chọkwara ha gaa n’akụkụ
Shaalim, ma ha ahụghị ha n’ebe ahụ. Emesịa, ha chọrọ
ịnyịnya ibu ndị ahụ gaa n’ala niile nke ndị Benjamin, ma
ha ahụghị ha ebe ọbụla. 5 N’ikpeazụ, mgbe ha chọọrọ
ha rute n’ala Zuf, Sọl gwara onyeozi ahụ ya na ya so, sị,
“Ka anyị laghachi, n’ihi na ọ bụrụ na nna m elee anya
anyị ma ọ hụghị anyị, ọ ga-amalite iche echiche banyere
anyị karịa ịnyịnya ibu ndị a.” 6 Ma odibo ahụ zara ya
sị, “Lee, e nwere otu onye nke Chineke bi n’obodo a; ọ
bụkwa onye mmadụ niile na-asọpụrụ n’ihi na ihe ọbụla
o kwuru na-emezu. Ka anyị gaa hụ ya, ma eleghị anya
ọ ga-agwa anyị ụzọ anyị ga-esi.” 7 Sọl sịrị odibo ya, “Ọ
bụrụ na anyị agaa, gịnị ka anyị ga-enye nwoke ahụ?
Nri dị na-akpa anyị agwụla, ọ dịkwaghị onyinye anyị
nwere nke anyị ga-enye onye nke Chineke. Gịnị ka anyị
nwere?” 8 Onyeozi ahụ zara ya ọzọ sị, “Lee, enwere m
otu mkpụrụ shekel ọlaọcha. Aga m enye ya onye Chineke
a ka ọ gwa anyị ụzọ anyị ga-esi.” 9 (Na mgbe gara aga
n’Izrel, ọ bụrụ na mmadụ agaa iju Chineke ase, ọ na-asị,
“Bịa ka anyị jekwuru onye ọhụ ụzọ,” n’ihi na onye a na-
akpọ onye amụma taa, ka a na-akpọ onye ọhụ ụzọ n’oge

ahụ). 10 Sọl sịrị odibo ya, "Ọ dị mma, Bịa ka anyị gaa." Ha
biliri gawa n'obodo ebe onye Chineke ahụ nọ. 11 Mgbe
ha na-arịgo ugwu ịbanye obodo ahụ, ha zutere ụfọdụ
ụmụ agbọghọ ka ha na-apụta iseta mmiri, jụọ ha ajụjụ
sị, "Onye ọhụ ụzọ ahụ ọ nọ n'ebe a?" 12 Ụmụ agbọghọ
ahụ zara ha sị, "E, ọ nọ ya. Lee ya ka ọ na-aga n'ihu unu.
Unu jesie ike unu ga-ahụ ya. Ugbu a ka ọ batara obodo
anyị, n'ihi na ọ na-aga iso ndị mmadụ gaa ịchụ aja n'ebe
dị elu. 13 Ngwangwa unu banye n'obodo, unu ga-ahụ
ya tupu o gaa n'ebe dị elu iri ihe. N'ihi na ndị mmadụ
agaghị ebido iri ihe tutu ruo mgbe o rutere, n'ihi na ọ
ghaghị ịgọzi ihe aja ahụ tupu ndị a kpọrọ oku ebido iri
ihe. Gbagoonụ unu ga-ahụ ya n'oge dịka nke a." 14 Ya
mere, ha mere ngwangwa, baa n'ime obodo ahụ. Dịka
ha na-abata n'ime obodo, lee Samuel ka ọ na-abịakwute
ha; ọ na-aga n'ebe ahụ dị elu. 15 Ma n'ụbọchị bọrọ tupu
ụbọchị Sọl na-abịa, Onyenwe anyị kpughere nke a nye
Samuel. 16 "Dịka mgbe a echi, aga m ezitere gị otu nwoke
sị n'ala Benjamin. Ị ga-ete ya mmanụ nke ga-eme ya ka ọ
bụrụ onyendu Izrel ndị m. Ọ ga-azọpụta ha site n'aka
ndị Filistia, n'ihi na ahụla m ahụhụ nke ha nọ n'ime ya;
anụkwala m ịkwa akwa ha." 17 Mgbe Samuel hụrụ Sọl,
Onyenwe anyị gwara ya sị, "Lee nwoke ahụ m gwara gị
ihe banyere ya! Ọ bụ ya ga-achị ndị m." 18 Ma Sọl bịaruru
Samuel nso jụọ ya sị, "Biko, zi m ebe ụlọ onye ọhụ ụzọ
dị." 19 Samuel zara sị ya, "Mụ onwe m bụ ọhụ ụzọ ahụ.
Gaanụ n'ihu m rigoruo n'ebe dị elu, n'ihi na mụ na unu
ga-eso rikọọ nri taa. N'ụtụtụ echi aga m agwa gị ihe dị
gị n'obi. Aga m ezilagakwa gị. 20 Enyela obi gị nsogbu

maka ịnyịnya ibu ndị ahụ furu efu n’abalị atọ gara aga,
n’ihi na a chọtala ha. Ma, onye ka mmadụ ahụ bụ, onye
ndị Izrel niile na-achọsi ike? Ọ bụghị gị na ezinaụlọ nna
gị.” **21** Ma Sọl zara sị, “Ọ bụghị onye Benjamin ka m bụ,
onye sitere n’ebo kachasị nta n’Izrel; ọ bụghị agbụrụ m
dịkarịsịrị nta n’etiti agbụrụ niile ọzọ dị n’ebo Benjamin?
Gịnị mere i ji agwa m ụdị okwu dị otu a?” **22** Mgbe ahụ,
Samuel duuru Sọl na onyeozi ya kpọbata ha n’ime ụlọ
ukwu, nye ha ọnọdụ n’isi oche n’etiti iri mmadụ atọ ọ
kpọrọ oriri. **23** Samuel gwara onyeisi ndị na-esi nri okwu
sị, “Weta anụ ahụ m nyere gị, nke ahụ m sị gị ka ị debe
iche.” **24** Onye na-esi nri weere ụkwụ anụ ahụ na ihe
ndị so ya debe ya n’ihu Sọl. Samuel sịrị, “Lee, ihe ndị e
wepụrụ ka e debere gị. Rie, n’ihi na e debere gị ya maka
oge akara aka, site n’oge ahụ m kwuru si, ‘Akpọrọ m ndị
mmadụ oku nri.’” Sọl sooro Samuel rie nri n’ụbọchị ahụ.
25 Mgbe ha sitere n’ebe ahụ dị elu rịdata n’obodo. Samuel
kpanyere Sọl ụka n’elu ụlọ ya. **26** N’isi ụtụtụ mgbe ha
biliri, Samuel kpọrọ Sọl n’ụlọ elu sị, “Jikere, ka m zilaga
gị.” Mgbe Sọl kwadoro, ya na Samuel sooro pụọ n’ezi. **27**
Ka ha na-arịda na-abịaru nsọtụ obodo ahụ, Samuel sịrị
Sọl, “Gwa onyeozi ahụ ka ọ gafee n’ihu anyị.” Onyeozi
ahụ mekwara otu a, ma, “Gị onwe gị chere ntakịrị oge
n’ebe a ka m mee ka ị nụrụ ozi sitere n’aka Chineke.”

10 Mgbe ahụ, Samuel weere karama mmanụ wụkwasị ya
n’isi, sutukwa ya ọnụ n’agba sị ya, “Ọ bụ na Onyenwe
anyị etebeghị gị mmanụ ime gị onyendu ihe nketa ya?
2 Mgbe ị ga-ahapụ m n’ebe a, ị ga-ahụ ndị ikom abụọ
n’akụkụ ili Rechel na Zelza, n’ala Benjamin, ha ga-agwa

gị, ‘A chọtala ịnyịnya ibu ndị ahụ furu efu, ugbu a, nna gị
akwụsịla iche ihe gbasara ịnyịnya ibu ya, ma ọ nọkwa
na-echegbu onwe ya n’ihi gị, ọ na-ajụ, “Olee ihe m ga-
eme banyere ọkpara m?”’ 3 “Mgbe i ruru n’osisi ukwu
Taboa, ị ga-ezute ndị ikom atọ ndị na-aga ife Chineke
ofufe na Betel. Otu n’ime ha ga-ebu ụmụ ewu atọ, nke
ọzọ ga-eji ogbe achịcha atọ, ma nke atọ ga-eji otu karama
mmanya. 4 Ha ga-ajụ gị banyere ọdịmma gị, nyekwa
gị ogbe achịcha abụọ, nke ị ga-anara site n’aka ha. 5
“Emesịa, ị ga-aga Gibea nke Chineke, ebe ndị agha ndị
Filistia mara ụlọ ikwu nche. Mgbe ị na-abata obodo ahụ, ị
ga-ezute ndị amụma, ndị si n’ebe dị elu ahụ na-arịdata.
Ha ga na-akpọ une, na egwu otiti, na ọja, na ụbọ akwara.
Ha ga na-ebukwa amụma. 6 N’oge ahụ, mmụọ Onyenwe
anyị ga-abịakwasị gị, ị ga-esorokwa ha buo amụma. Ị
ga-abụkwa onye a gbanwere, onye dị iche. 7 Mgbe ihe
ịrịbama ndị a mezuru ị ga na-eme ihe ọbụla i chepụtara
n’obi gị, n’ihi na Chineke nọnyeere gị. 8 “Ị ga-aga Gilgal
chere m n’ebe ahụ abalị asaa, n’ihi na ana m abịa ịchụ
aja nsure ọkụ na aja udo. Aga m agwa gị ihe ị ga-eme
mgbe m bịara.” 9 Mgbe ọ na-atụgharị ka ọ si ebe Samuel
nọ pụọ, Chineke gbanwere ya, nye ya obi ọhụrụ, ihe
ịrịbama ndị ahụ mezukwara n’ụbọchị ahụ. 10 Mgbe ya na
onye na-ejere ya ozi rutere Gibea, ndị amụma nọ n’ahịrị
zutere ha. Mmụọ nke Chineke bịakwasịrị ya n’ebe ọ dị
ukwu, o sooro ha malite ibu amụma. 11 Mgbe ndị niile
maara Sọl hụrụ ya ka o so ndị a na-ebu amụma, ha jụrụ
onwe ha ajụjụ sị, “Gịnị mere nwa Kish? Sọl, ọ ghọọla
otu n’ime ndị amụma?” 12 Otu n’ime ndị bi n’ebe ahụ

jụrụ sị, “Onye ka nna ha bụ?” Nke a bụ mmalite okwu
ahụ a na-ekwu sị, “Sọl ọ ghọọla otu n’ime ndị amụma?”
13 Mgbe Sọl buchara amụma, ọ rigooro gaa n’ebe ịchụ
aja ahụ dị n’elu ugwu. **14** Mgbe nwanne nna ya hụrụ
Sọl, ọ jụrụ ya ajụjụ sị, “Olee ebe ị gara?” Sọl zara ya sị,
“Anyị gara ịchọ ịnyịnya ibu ndị ahụ furu efu, ma anyị
achọtaghị ha, n’ihi ya anyị gara n’ebe onye amụma a na-
akpọ Samuel ijụta ase ebe ha nọ.” **15** Ma nwanne nna Sọl
sịrị, “Gwa m ihe Samuel gwara gị.” **16** Sọl zara ya sị, “Ọ
gwara anyị na a chọtala ịnyịnya ibu ndị ahụ.” Ma okwu
gbasara alaeze, dịka Samuel siri kwuo ya, ọ gwaghị ya
ihe ọbụla. **17** Emesịa, Samuel kpọrọ nzukọ ndị Izrel niile
na Mizpa, ka ha bịa zute Onyenwe anyị. **18** Ọ gwara ha
sị, “Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru, ‘Mụ
onwe m si n’ala Ijipt kpọpụta Izrel ma napụtakwa unu
site n’aka ike ndị Ijipt, na site n’aka alaeze niile bụ ndị
kpagburu unu.’ **19** Ma ugbu a, unu ajụla Chineke unu
onye na-azọpụta unu site n’ihe ndakwasị na nhụju anya
unu niile. Unu kwukwara sị, ‘Mba, nye anyị eze ga-achị
anyị.’ Ugbu a, doonụ onwe unu n’usoro n’ihu Onyenwe
anyị dịka ebo unu na ikwu unu niile si dị.” **20** Samuel
mere ka ebo Izrel niile bịaruo nso n’ebo n’ebo, nza mara
ebo Benjamin. **21** O mere ka ebo Benjamin bịaruo nso
n’agbụrụ n’agbụrụ, nza mara agbụrụ Matri. N’ikpeazụ
nza ahụ mara Sọl, nwa Kish. Ha chọghariri ya ma ha
ahụghị ya. **22** Ha jụrụ Onyenwe anyị ase ọzọ, “Nwoke
ahụ ọ bịala n’ebe a?” Onyenwe anyị sịrị, “E, Lee, o zoro
onwe ya n’etiti akpa ndị ahụ.” **23** Ha gbaara gaa n’ebe
ahụ kpọpụta ya. Mgbe ọ pụtara guzoro n’etiti ha, ha hụrụ

na o toro ogologo karịa onye ọbụla site n'ubu ruo n'isi. 24
Samuel gwara ndị ahụ niile okwu sị, "Onye a bụ nwoke
ahụ Onyenwe anyị họpụtara ka ọ bụrụ eze unu. Ọ dịghị
onye ọzọ dịka ya n'Izrel!" Mgbe ahụ, mmadụ niile tiri
mkpu sị, "Ka eze dị ogologo ndụ gaa n'ihu!" 25 Ọzọkwa,
Samuel gwara ndị Izrel ihe bụ ọrụ eze, na ihe ruuru ya. O
dekwara ihe ndị a n'akwụkwọ, debe akwụkwọ ahụ n'ihu
Onyenwe anyị. Emesịa, Samuel mechiri nzukọ ahụ. Onye
ọbụla laghachikwara n'ụlọ ya. 26 Mgbe Sọl laghachiri
n'obodo ya, bụ Gibea, ndị ikom ndị Chineke metụrụ aka
n'obi sooro ya. 27 Ma ụfọdụ ndị efulefu jọgburu onwe ha
kwuru sị, "Olee otu nwoke a ga-esi zọpụta anyị?" Ha leliri
ya anya, jụkwa iwetara ya onyinye ịnata ihuọma. Ma Sọl
gbachitere ha nkịtị.

11 N'oge ahụ, Nahash, eze ndị Amọn, duuru ndị agha
ya bilie imegide ndị Izrel bi n'ala Jebesh Gilead. Ma ndị
Jebesh rịọrọ ya sị, "Ka anyị na gị gbaa ndụ, anyị ga-anọ
n'okpuru ọchịchị gị." 2 Ma Nahash, onye Amọn zara sị
ha, "Mụ na unu ga-agba ndụ ma ọ bụrụ na unu ekwenye
ka m ghụpụta anya aka nri nke onye ọbụla n'ime unu, si
otu a wetara Izrel niile ihe nkọcha." 3 Ndị okenye obodo
Jebesh zara sị, "Nye anyị abalị asaa ka anyị ziga ndị ozi
n'ala Izrel niile. Ọ bụrụ na o nweghị onye kwere ịbịa
zọpụta anyị, anyị ga-ewere onwe anyị nyefee gị n'aka." 4
Mgbe ndị ozi ha zipụrụ bịaruru Gibea, nke bụ obodo Sọl,
ha kọọrọ ndị mmadụ ihe ndị a, ha niile dapụrụ n'akwa. 5
Ma n'oge a, Sọl si n'ubi na-alọta, soro ụmụ ehi ya n'azụ, ọ
jụrụ, "Ọ bụ gịnị na-eme onye ọbụla? Gịnị mere na ha ji
ebe akwa?" Ha kọọrọ ya ihe banyere ozi e si Jebesh zite. 6

Mgbe Sọl nụrụ ozi a, Mmụọ nke Chineke bịakwasịrị ya
n'ike, iwe wekwara ya nke ukwuu. 7 Ọ kpụpụtara ehi
abụọ bọkasịa ha, zipụ ndị ozi ka ha buru ha ga obodo
niile dị n'Izrel. Ozi ha ga-ezi ndị obodo ọbụla bụ nke a.
"Ọ bụ ihe e mere ehi ndị a ka a ga-eme ehi onye ọbụla
jụrụ iso Sọl na Samuel jee ọgụ." Onyenwe anyị mere ka
egwu jide ndị Izrel niile. N'ihi ya, ha niile bịakwutere
Sọl dịka otu mmadụ. 8 Mgbe Sọl kpọkọtara ha na Bezek,
ọnụọgụgụ ndị ikom Izrel dị narị puku atọ, tinyekwara
iri puku mmadụ atọ, ndị sitere na Juda. 9 Ha gwara ndị
zitere ozi ahụ okwu sị ha, "Zienụ ndị ikom Jebesh Gilead,
'Echi, tupu anyanwụ achaa n'uju ya, a ga-anapụta unu.'"
Mgbe ndị ozi a gara zie ndị ikom Jebesh Gilead ozi a,
ha ṅụrịrị ọṅụ nke ukwuu. 10 Ndị ikom Jebesh ziri ozi
gwa ndị Amọn sị ha, "Echi, anyị ga-enye unu onwe anyị,
ka unu mee anyị ihe masịrị unu." 11 Ma n'ụtụtụ echi,
Sọl na ndị agha ya bịaruru. O kewara ndị agha ya ụzọ
atọ, buso ụmụ Amọn agha na mberede n'isi ụtụtụ. O
gbugidere ha ụtụtụ niile ruo mgbe anyanwụ chara n'uju
ya, chụsasịa ndị fọdụrụ n'ime ha. Nke a mere na o nweghị
ebe a ga-ahụ ka ndị agha Amọn abụọ nọkọtara. 12 Ndị
Izrel niile bịakwutere Samuel jụọ ya sị, "Olee ndị ahụ sị
na Sọl agaghị abụ eze anyị? Kpọpụtara anyị ha ka anyị
gbuo ha!" 13 Ma Sọl zara sị, "O nweghị onye ọbụla a ga-
egbu taa, n'ihi na taa, Onyenwe anyị anapụtala Izrel!" 14
Samuel gwara ha sị, "Bịanụ ka anyị gaa Gilgal mee ịbụ
eze a ka ọ dị ọhụrụ ọzọ." 15 Ya mere, mmadụ niile gara
Gilgal. Na mmemme pụrụ iche, ha mere Sọl eze n'ihu

Onyenwe anyị. Ha chụkwara aja udo nye Onyenwe anyị
n'ebe ahụ. Ọńụ jupụtakwara n'obi Sọl na ndị Izrel niile.
12 Mgbe ahụ, Samuel gwara ụmụ Izrel sị, "Lee, emeelara
m unu ihe unu rịọrọ, Enyela m unu eze. **2** Ugbu a, unu
enweela eze, onye bụ onyendu unu. Ma n'ebe mụ onwe m
nọ, abụrụla m agadi isi awọ, ụmụ m ndị ikom so nọrọkwa
n'etiti unu. Abụ m onyendu unu site na mgbe m bụ
okorobịa ruo taa. **3** Lee m ka m guzo n'ihu unu. Gbaanụ
ama megide m n'ihu Onyenwe anyị na n'ihu onye ya o
tere mmanụ. Onye ka m zuuru ehi ya? Onye ka m zuuru
ịnyịnya ibu ya? Ọ dị onye m ghọgburu? Ọ dị onye m
megburu? Ọ dị onye m si n'aka ya nara ego aka azụ ime
ka m ghara ikpe ikpe ziri ezi? Gwanụ m ma ọ bụrụ na
m mere ihe ndị a, aga m emezi ya." **4** Ha zara sị, "Mba
ọ dịbeghị mgbe ị ghọgburu anyị, maọbụ kpagbuo anyị,
n'ụzọ ọbụla. O nweghịkwa onye i si n'aka ya were ihe
ọbụla." **5** Samuel zara sị ha, "Onyenwe anyị bụ onye
akaebe megide unu. Otu a kwa, onye ya o tere mmanụ
bụ onye akaebe taa, na unu achọtaghị ihe ọbụla n'aka
m." Ha zara sị, "E, ọ bụ onye akaebe!" **6** Samuel gakwara
n'ihu n'okwu ya sị, "Ọ bụ Onyenwe anyị họpụtara Mosis
na Erọn. Ọ bụkwa ya mere ka nna nna unu ha si n'Ijipt
pụta. **7** Ugbu a, guzonụ jụ n'ebe a n'ihu Onyenwe anyị
ka m chetara unu ihe ọma niile Onyenwe anyị meere
unu na nna nna unu ha. **8** "Mgbe ụmụ Jekọb batara Ijipt,
ha kpọkuru Onyenwe anyị ka o nyere ha aka. Onyenwe
anyị zitere Mosis na Erọn, ndị kpọpụtara nna nna unu ha
site n'Ijipt, mee ka ha bịa biri n'ebe a. **9** "Ma ha chefuru
Onyenwe anyị bụ Chineke ha, n'ihi ya o nyefere ha n'aka

Sisera, bụ ọchịagha eze Hazọ, nakwa n'aka ndị Filistia,
na eze ndị Moab, bụ ndị lụsoro ha ọgụ. **10** Ha tikuru
Onyenwe anyị mkpu akwa, sị ya, 'Anyị emehiela, anyị
agbakụtalaOnyenwe anyị azụ, fee arụsị Baal na Ashtọret.
Ma ugbu a, napụta anyị site n'aka ndị iro anyị, anyị ga-
efekwa gị.' **11** Onyenwe anyị zitere Jerub-Baal, na Barak,
na Jefta, na Samuel, ka ha zọpụta unu site n'aka ndị iro
nọ unu gburugburu, mee ka unu biri n'udo. **12** "Ma mgbe
unu hụrụ na Nahash, eze ndị Amọn na-achọ ibuso unu
agha, unu tụrụ egwu bịakwute m sị m, 'Mba, anyị chọrọ
eze ga-achị anyị,' n'agbanyeghị na Onyenwe anyị Chineke
unu bụ eze unu. **13** Ugbu a, leenụ eze unu họpụtara,
n'ihi na ọ bụ unu rịọrọ Onyenwe anyị ka o nye unu ya;
Onyenwe anyị azakwala arịrịọ unu. **14** Ugbu a, ọ bụrụ
na unu ga-atụ egwu Onyenwe anyị, fee ya, rubere ya
isi, hapụ inupu isi n'ebe iwu ya dị, ọ bụrụkwa na unu
na eze unu ga-esogide Onyenwe anyị Chineke unu, ihe
niile ga-adị mma. **15** Ma ọ bụrụ na unu enupu isi n'iwu
Onyenwe anyị, jụ ige ya ntị, aka ya ga-abịakwasị unu
n'oke iwe, ọ ga-emekwa unu ihe o mere nna nna unu
ha. **16** "Ugbu a, na-elenụ anya ka unu hụ ọrụ ịtụnanya
niile Onyenwe anyị na-aga ịrụ. **17** Unu maara na ugbu
a bụ oge a na-aghọ mkpụrụ ọka wiiti, ma aga m ekpe
ekpere ka Onyenwe anyị zite egbe eluigwe na mmiri
ozuzo taa, ka unu ghọta ụdị ihe ọjọọ unu mere n'anya
Onyenwe anyị mgbe unu rịọrọ ya sị ya nye unu eze." **18**
Mgbe ahụ Samuel kpọkuru Onyenwe anyị, Onyenwe anyị
zidatakwara egbe eluigwe na mmiri ozuzo n'ụbọchị ahụ.
Nke a mere ka mmadụ niile tụọ Onyenwe anyị na Samuel

egwu. 19 Ndị ahụ rịọrọ Samuel arịrịọ sị ya, “Biko kpeere
anyị ekpere nye Onyenwe anyị Chineke gị ka anyị bụ
ndị ohu gị ghara ịnwụ. N’ihi na, n’ezie, anyị ejirila aka
anyị mee ka mmehie anyị mụbaa site n’ịrịọ ka e nye anyị
eze.” 20 Samuel zara sị, “Unu atụla egwu. Unu emeela ihe
ọjọọ ndị a niile, ma hụkwanụ na unu ji obi unu niile fee
Onyenwe anyị ofufe. Unu agbakụtakwala ya azụ n’ụzọ
ọbụla. 21 Unu agbasola chi ndị ọzọ, n’ihi na ha abaghị
uru. Ha agaghị enyere unu aka maọbụ napụta unu site
n’aka ndị iro unu. 22 Onyenwe anyị agaghị ahapụ ndị ya
ọ họpụtara, n’ihi na-ime ihe dị otu a bụ iwetara aha ya
dị ukwuu ihere. Ọ tọrọ Onyenwe anyị ụtọ ime unu mba
pụrụ iche nye onwe ya. 23 Ma banyere mụ onwe m, ọ ga-
abụrụ m ihe arụ ma a sị na m ga-emehie megide Onyenwe
anyị site n’ịkwụsị ikpere unu ekpere. Aga m anọgidekwa
na-ezi unu ihe ndị ahụ dị mma, na ihe ndị ahụ kwesiri
ekwesi. 24 Naanị tụọnụ egwu Onyenwe anyị, werekwanụ
obi unu fee ya ofufe n’ikwesị ntụkwasị obi; chetanụ ihe
ukwuu niile o meere unu. 25 Ma ọ bụrụ na unu anọgide
na-eme ihe ọjọọ, unu na eze unu ka a ga-ekpochapụ.”

13 Sọl gbara iri afọ atọ mgbe e mere ya eze. Ọ chịkwara
dịka eze n’ala Izrel iri afọ anọ na abụọ. 2 Sọl sitere n’etiti
ụmụ Izrel họpụta puku ndị ikom atọ ka ha bụrụ ndị
agha ya. Sọl na puku abụọ nọ na Mikmash n’ala ugwu
ugwu Betel. Otu puku nọnyeere Jonatan na Gibea, n’ala
Benjamin. Ndị ikom ndị fọdụrụ ka o zighachiri, onye
ọbụla n’ụlọ ha. 3 Ma Jonatan busoro ndị agha Filistia nọ
na Geba agha. Ndị Filistia nụkwara ihe banyere ya. Mgbe
ahụ, Sọl nyere iwu ka e gbuo opi ike n’ala Izrel niile, kwuo

sị, “Unu ndị Hibru niile, geenụ ntị.” 4 Ya mere, ụmụ Izrel
niile nụrụ akụkọ ahụ nke kwuru sị, “Sọl ebusola ọmụma
ụlọ ikwu ndị agha Filistia agha, n’ihi nke a, ndị Izrel niile
abụrụla ndị a kpọrọ asị ugbu a n’etiti ndị Filistia.” Ya
mere, ndị agha Izrel niile pụtakwara soro Sọl gaa Gilgal. 5
Ndị Filistia n’onwe ha chịkọtara ndị agha ha ibuso ndị
Izrel agha. Ọnụọgụgụ ụgbọ agha ha dị puku atọ, ndị na-
agba ịnyịnya ha nwere dị puku isii; ndị agha ha ndị ọzọ dị
ukwu n’ọnụọgụgụ. N’ezie, ha dị ukwuu dịka aja dị n’ọnụ
osimiri. Ha manyere ụlọ ikwu ha na Mikmash n’ọwụwa
anyanwụ Bet-Aven. 6 Mgbe ndị agha Izrel hụrụ na ọnọdụ
ha dị njọ nke ukwuu, hụkwa na ndị iro na-emegide ha,
ha zoro onwe ha n’ọgba nkume, n’ime oke ọhịa, n’etiti
nkume, n’ime olulu na n’ime oghere ọbụla. 7 Ndị Hibru
ụfọdụ gafere Jọdan ruo n’ala Gad na Gilead. N’oge a, Sọl
nọ na Gilgal, ndị agha niile ya na ha nọ na-amakwa jijiji
n’ihi ụjọ. 8 Samuel gwararịị Sọl ka o chere ya ruo abalị
asaa, ma mgbe abalị asaa zuru Samuel abịaghị Gilgal.
N’oge a, ndị agha Sọl malitere na-agbasasị. 9 Ya mere,
Sọl kwuru sị, “Wetaranụ m ihe aja nsure ọkụ na nke aja
udo.” Sọl chụkwara aja nsure ọkụ ahụ. 10 Ngwangwa ọ
na-achụcha aja ndị ahụ, Samuel rutere, Sọl pụrụ izute ya,
na ikele ya. 11 Samuel sịrị, “Gịnị bụ ihe a i mere?” Sọl
zara, “Mgbe m hụrụ na ndị a na-agba aghara aghara, na-
esite n’ebe m nọ na-agbapụ, mgbe m lere anya lee, ma
ahụghị m ka ị na-abịa dịka i kwuru, mgbe m hụkwara
ndị Filistia ka ha nọ na Mikmash, na-akwado ibuso anyị
agha, 12 echeere m, ‘Ugbu a, ndị Filistia ga-arịdakwute m
ibuso m agha na Gilgal, ma arịọbeghị m ihuọma Onyenwe

anyị.’ Ya mere m, m jisie ike chụọ aja nsure ọkụ ahụ.”
13 Samuel sịrị Sọl, “Ị kpara agwa onye nzuzu. I debeghị
ihe Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị n’iwu idebe. A si
na i mere nke a, ọ gaara eme ka alaeze gị guzosie ike
n’ebe Izrel nọ ruo mgbe niile. 14 Ma ugbu a, alaeze gị
agaghị adịgide. Onyenwe anyị achọpụtala otu nwoke dịka
ọchịchọ obi ya si dị, ọ họpụtakwala ya ịbụ eze nke ndị ya;
n’ihi na ị debeghị ihe Onyenwe anyị nyere gị n’iwu.” 15
Samuel biliri hapụ Gilgal gaa Gibea n’ala Benjamin. Mgbe
Sọl gụrụ ndị agha so ya, ọ chọpụtara na ha dị naanị narị
isii. 16 Sọl na nwa ya nwoke Jonatan, na narị mmadụ isii
ndị soo ha nọ na Geba n’ala Benjamin, ebe ndị Filistia
mara ụlọ ikwu ha na Mikmash. 17 Ụfọdụ n’ime ndị agha
Filistia kere onwe ha ụzọ atọ site n’ụlọ ikwu ndị Filistia
pụta; otu ụzọ chere ihu n’ụzọ Ofra n’akụkụ Shual, 18 nke
ọzọ chere ihu ịga Bet-Horon, nke atọ chee ihu n’ụzọ oke
ala dị na Ndagwurugwu Zeboiim, nke dị ọzara nso. 19
N’oge ahụ, e nweghị ike ịchọta otu ọkpụ ụzụ n’ala Izrel,
n’ihi na ndị Filistia sịrị, “Ma ọ bụghị otu a, ndị Hibru ga-
akpụtara onwe ha mma agha maọbụ ùbe.” 20 Izrel niile
na-ejekwuru ndị Filistia maka ịmụ ọgụ igwuze ala ha,
maọbụ mma oge ha, maọbụ anyụike ha, maọbụ mma ha
ji ewe ihe ubi. 21 Ihe ha na-akwụ maka ịmụ ọgụ igwuze
ala, na mma oge ha bụ ụzọ abụọ nke shekel e kere ụzọ
atọ, maka ịmụ anyụike, na ndụdụ, ya na ịpị ndụdụ e ji
achị ehi bụ, otu ụzọ nke shekel e kere ụzọ atọ. 22 Nke
mere na ahụtaghị mma agha maọbụ ùbe ọbụla n’aka ndị
agha Izrel n’ụbọchị agha ahụ, ma ọ bụghị naanị nke dị

n'aka Sọl na Jonatan. 23 Ugbu a ndị Filistia e kewapụtara
iche a pụọla gaa n'ụzọ warawara dị na Mikmash.

14 Otu ụbọchị, Jonatan nwa Sọl, kpọrọ nwokorobịa na-
ebu ihe agha ya sị, "Bịa, ka anyị gafee ndagwurugwu
jeruo n'ụlọ ikwu ndị Filistia." Ma ọ gwaghị Sọl nna ya. 2
Sọl na narị ndị ikom isii ya na-anọdụ n'ebe dị anya site
na Gibea, n'okpuru osisi pomegranet dị na Migrọn. 3 Otu
n'ime ndị so Sọl bụ Ahija onye nchụaja, onye yi efọọd. Ọ
bụ nwa Ahitub, onye bụ nwanne Ịkabọdụ. Ahitub bụ nwa
nwa Finehaz, onye bụ nwa Elayị, onye nchụaja Onyenwe
anyị na Shaịlo. Ọ dịkwaghị onye ma na Jonatan apụọla. 4
Tupu Jonatan eruo ebe ndị Filistia nọ, ọ ghaghị isite na
nwa ụzọ warawara dị n'agbata nkume abụọ, a na-akpọ
Bozez na Sene gabiga. 5 Nkume nke dị n'akụkụ elu elu, dị
n'ihu Mikmash, nke dị n'akụkụ ndịda dị n'ihu Geba. 6
Jonatan gwara nwokorobịa na-ebu ihe agha ya sị, "Bịa,
ka anyị gafee ga n'ebe nguzo ndị ahụ a na-ebighị ugwu,
ma eleghị anya Onyenwe anyị ga-alụrụ anyị ọgụ. N'ihi
na ọ dịghị ihe pụrụ igbochi Onyenwe anyị ịzọpụta, site
n'ọtụtụ mmadụ, maọbụ ole na ole." 7 Nwokorobịa ahụ
zara sị ya, "Gaa n'ihu, eji m obi m na mmụọ m na-eso gị
dịka ọchịchọ gị si dị." 8 Jonatan gwara ya sị, "Bịa ka anyị
ga, lee ihe anyị ga-eme. Anyị ga-apụkwuru ndị agha ahụ
mee ka ha hụ anyị anya. 9 Ọ bụrụ na ha asị, 'Guzonụ ebe
ahụ ruo mgbe anyị bịakwutere unu,' anyị ga-echere ebe
anyị nọ, anyị agaghị agakwuru ha. 10 Ma ọ bụrụ na ha sị,
'Rigokwutenụ anyị,' anyị ga-emekwa otu ahụ, n'ihi na ọ
ga-abụrụ anyị ihe ama na Onyenwe anyị enyela ha n'aka
anyị." 11 Ya mere, ha abụọ guzoro ebe ndị Filistia ga-

ahụ ha. Mgbe ndị Filistia hụrụ ha, ha tiri mkpu sị, “Lee,
ndị Hibru esitela n’ọnụ ebe ha zoro na-arịpụta.” 12 Ndị
ikom ndị na-anọ n’ebe nguzo ndị nche tikuru Jonatan na
onye ahụ na-ebu ngwa agha ya sị, “Rigokwutenụ anyị,
ka anyị mee unu ihe.” Jonatan gwara onye ahụ na-ebu
ngwa agha, “Soro m n’azụ rigota, n’ihi na Onyenwe anyị
ewerela ha nyefee n’aka Izrel.” 13 Ya mere, Jonatan ji
ikpere ya na aka ya rigoruo n’ebe ahụ; onye na-ebu ihe
agha ya sokwa ya n’azụ. Ma ndị agha Filistia daghachiri
azụ mgbe Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya bidoro
igbu ha. 14 Na ogbugbu mbụ ahụ, Jonatan na onye ahụ
na-ebu ngwa agha ya gburu ọnụọgụgụ ndị Filistia dị iri
abụọ. Ọ bụ n’ihe ha ka nketa ala ruru otu ọkara n’ekaa
n’ọtụtụ. 15 Oke ọma jijiji dakwasịrị ndị agha niile, na ndị
nọ n’ọmụma ụlọ ikwu, ma ndị nọ n’ọhịa, ma ndị nọ n’ebe
dịpụrụ adịpụ, ma ndị na-ejeghari ejeghari ibu agha. Ala
ahụ niile mara jijiji. Ọ bụ ọma jijiji nke Chineke zitere. 16
Ndị nche Sọl, bụ ndị nọ na Gibea n’ime Benjamin, lepụrụ
anya hụ igwe ndị agha ka ha malitere ịgba barịị n’ihu na-
azụ. 17 Mgbe ahụ, Sọl gwara ndị agha ya na ha so, “Gụọnụ
ndị agha ọnụ, chọpụta onye na-anọghị n’ebe a.” Mgbe ha
mere nke a, ha chọpụtara, na Jonatan na onye na-ebu ihe
agha ya anọghị n’ebe ahụ. 18 Sọl sịrị Ahija, “Bute igbe
ọgbụgba ndụ Chineke.” (N’oge ahụ igbe ọgbụgba ndụ
dị n’aka ụmụ Izrel.) 19 Mgbe Sọl na-agwa onye nchụaja
okwu, ụzụ na iti mkpu nke na-ada n’ụlọ ikwu ndị Filistia
dara karịa, n’ihi ya, Sọl gwara onye nchụaja ahụ okwu sị
ya, “Sepụ aka gị.” 20 Mgbe ahụ, Sọl na ndị niile ya na ha
nọ jikọtara onwe ha baa n’agha ahụ, ma lee, ndị Filistia

ji mma agha na-egburita onwe ha. Ọgbaaghara dịkwa
n'ebe niile. 21 Ma ndị Hibru, ndị so ndị Filistia na-alụ ọgụ,
tụghariri dịnyere ndị Izrel soro Sọl na Jonatan. 22 Emesịa,
ndị ikom Izrel niile, ndị ahụ zoro onwe ha n'ala ugwu
ugwu Ifrem pụtara, mgbe ha hụrụ na ndị Filistia na-
agba ọsọ. Ha gbapụtara soro ndị ọzọ ịchụ ndị Filistia ọsọ.
23 Ya mere, Onyenwe anyị napụtara ndị Izrel n'ụbọchị
ahụ. E buru agha ahụ gabiga Bet-Aven. 24 Ma ndị ikom
Izrel nọ ọnọdụ nhụju anya n'ụbọchị ahụ, n'ihi na Sọl jiri
ịṅụ iyi kechie ha, mgbe o kwuru sị, "Onye a bụrụ ọnụ
ka nwoke ahụ bụ onye ga-eri nri ọbụla site ugbu a ruo
anyasị, tutu ruo mgbe m bọsịrị ọbọ megide ndị iro m!"
N'ihi ya, o nweghị onye ọbụla n'etiti ndị agha ya detụrụ
ihe oriri ọnụ. 25 Ndị agha ahụ niile banyere n'ọhịa ebe
mmanụ aṅụ dị n'ala. 26 Mgbe ha banyere n'ọhịa, ha hụrụ
mmanụ aṅụ ebe ọ na-asọpụta, ma o nweghị onye metụrụ
aka n'ọnụ ya, n'ihi na ha tụrụ egwu iyi ahụ ha ṅụrụ.
27 Ma Jonatan anụghị na nna ya mere ka ndị ahụ ṅụọ
iyi, ya mere, o setịpụrụ ọnụ ọnụ mkpanaka dị ya n'aka
rụta mmanụ aṅụ na ugbugbo ya, tinye n'ọnụ ya rachaa.
Nke a mere ka ike ya laghachite. 28 Ma otu onye agha
gwara ya sị, "Nna gị ji ịṅụ iyi gbaa ndị agha niile iwu, sị,
'Onye a bụrụ ọnụ ka nwoke ahụ bụ, onye riri nri taa. Ọ bụ
nke a mere ndị mmadụ ji ada mba.'" 29 Jonatan zara sị,
"Nna m esitela n'iwu dị otu a wetara ala anyị nsogbu.
Lee ka m si nweta ike site na mmanụ aṅụ nta m rachara.
30 Ọ garaghị aka mma ma a sị na ndị ikom riri ihe ha
si n'aka ndị iro ha kwata n'agha? Ọ bụ na ogbugbu a
gaara egbu ndị Filistia agaraghị adị ukwuu karịa?" 31

Ma ndị agha Izrel bu agụụ tigbuo ndị Filistia, chụọkwa
ha ọsọ site na Mikmash ruo Aijalon. Ha dakwara mba
karịa. 32 Ha dakwasịrị ihe a kwatara n'agha, gbuo atụrụ
na ehi na ụmụ ehi, bido iri anụ ha na ndụ n'ihi agụụ.
33 Ma otu onye gwara Sọl sị, "Ndị ikom Izrel na-emehie
megide Onyenwe anyị site na iri anụ ọbara ya dị n'ahụ
ya." Mgbe ahụ, ọ sịrị, "Ihe dị otu a jọgburu onwe ya.
Nutenụ nkume ukwuu n'ebe a ugbu a." 34 Sọl sịrị, "Gaa
n'etiti ndị ikom a gwa ha, 'Ka onye ọbụla weta ehi na
atụrụ ha chọrọ igbu n'ebe a, ka e gbuo ha n'ebe a, rie
anụ ha. Unu emehiela megide Onyenwe anyị site n'iri
anụ ọbara dị n'ime ya.'" Ya mere, onye ọbụla wetara ehi
ya n'abalị ahụ, gbuo n'ebe ahụ. 35 Emesịa, Sọl wuuru
Onyenwe anyị ebe ịchụ aja. Nke a bụ ebe ịchụ aja nke
mbụ o wuru. 36 Mgbe ahụ, Sọl gwara ndị agha ya sị, "Ka
anyị gaa chụọ ndị Filistia ọsọ n'abalị a niile, ma gbukwaa
onye ọbụla fọdụrụ n'ime ha." Ndị agha ya zara sị, "Ọ dị
mma, mee dịka ị kwuru." Ma onye nchụaja sịrị, "Ka anyị
buru ụzọ jụta ihe bụ uche Chineke." 37 Mgbe ahụ, Sọl
jụrụ Chineke sị, "Ọ bụ m rịda gaa chụso ndị Filistia? Ị ga-
enyefe ha n'aka ndị Izrel?" Ma Chineke enyeghị ya ọsịsa
ọbụla n'ụbọchị ahụ. 38 Sọl gwara ndịisi agha Izrel okwu
sị, "Ihe emebiela! Anyị aghaghị ịchọpụta ụdị mmehie
anyị mere taa, nke mere Onyenwe anyị ji jụ inye anyị
ọsịsa. 39 N'ezie dịka Onyenwe anyị, onye na-azọpụta
Izrel na-adị ndụ, a sịkwarị na ọ bụ nwa m Jonatan ka a
chọpụtara na ọ bụ ya ka ikpe mara, ọ ga-anwụ!" Ma ọ
dịghị onye gwara ya ihe ọbụla. 40 Mgbe ahụ, Sọl gwara
ndị Izrel niile okwu sị ha, "Guzonụ onwe unu n'ebe ahụ,

mụ na nwa m Jonatan ga-eguzo onwe anyị n’ebe a.” Ndị
ahụ zara sị, “Mee ihe ọbụla dị gị mma.” **41** Mgbe ahụ, Sọl
kpere ekpere nye Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel, “Gịnị
mere na ị zabeghị ohu gị taa? Ọ bụrụ na ikpe mara m
maọbụ nwa m Jonatan, zaa site n’Urim, ma ọ bụrụ ndị
ikom Izrel ka ikpe mara, nye ọsịsa site na Tumim.” Nza
ahụ mara Jonatan na Sọl, ma ikpe amaghị ndị ikom Izrel.
42 Mgbe ahụ, Sọl kwuru sị, “Ugbu a feenụ nza n’etiti mụ
na Jonatan, nwa m nwoke.” Nza ahụ mara Jonatan. **43** Sọl
gwara Jonatan okwu sị ya, “Gwa m ihe i mere.” Jonatan
zara sị ya, “Ọ bụ naanị mmanụ aṅụ ntakịrị ka m ji ọnụ
mkpanaka m rụrụ rachaa. Ọ pụtara na m ga-anwụ n’ihi
ya?” **44** Mgbe ahụ, Sọl zara sị, “N’ezie Jonatan, ị ghaghị
ịnwụ. Ka Chineke meso m mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ
si sie ike, ma ọ bụrụ na ị nwụghị n’ihi ihe a i mere.” **45**
Ma ndị ikom ahụ sịrị Sọl, “Jonatan ọ ga-anwụ, bụ onye a
wetara nzọpụta a dị ukwuu n’Izrel? Nke a apụghị ime!
Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, ọ bụladị otu agịrị isi
agaghị esi n’isi ya dapụ, n’ihi na Chineke ejirila ya rụọ ọrụ
ịtụnanya dị ukwuu taa.” Ya mere, ndị agha ahụ zọpụtara
Jonatan, e gbukwaghị ya. **46** Emesịa, Sọl kwụsịrị ndị agha
ya ịchụ ndị Filistia ọsọ. Ndị Filistia n’onwe ha lakwara
n’ala nke ha. **47** Site n’oge Sọl malitere ịchị n’Izrel, o
buru agha megide ndị iro ha n’akụkụ niile, ndị Moab, ndị
Amọn, ndị Edọm, ndị eze Zoba na ndị Filistia. Ebe ọbụla o
chere ihu ọ na-alụgbu. **48** O buru agha dị ukwuu, lụgbuo
ndị Amalek; ma zọpụta ndị Izrel site n’aka ndị niile na-
emegbu ha site n’ịpụnarị ha ihe ha nwere. **49** Sọl mụtara
ndị ikom atọ; Jonatan, Ishvi na Malkishua. Ọ mụtakwara

ụmụ agbọghọ abụọ, Merab na Mikal. 50 Aha nwunye Sọl
bụ Ahinoam, ada Ahimaaz. Ọchịagha Sọl bụ Abna, nwa
Nea, nwanne nna Sọl. 51 Nea, nna Abna, na Kish, nna Sọl
bụ ụmụnne. Ha bụ ụmụ Abiel. 52 Ndị Izrel na ndị Filistia
nọ n'agha dị egwu ụbọchị niile Sọl bụ eze. Mgbe ọbụla
Sọl hụrụ nwoke dị ike, maọbụ dimkpa, ọ na-eduru ya mee
ya ka ọ bụrụ otu n'ime ndị agha ya.

15 Samuel sịrị Sọl, "Mụ ka Onyenwe anyị zitere ite gị
mmanụ ka ị bụrụ eze ndị ya, bụ Izrel. Ya mere, gee ntị
n'ozi sitere n'aka Onyenwe anyị bịa. 2 Ihe a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 'Aga m ata ndị
Amalek ahụhụ n'ihi ihe ọjọọ niile ha mere Izrel, mgbe
ha nọchiri ha n'ụzọ oge ha si Ijipt pụta. 3 Ugbu a, gaa
buso ndị Amalek agha. Gbuchapụ ihe niile ha nwere.
Enwekwala ọmịiko n'ahụ ha. Gbuo ndị ikom niile, ndị
inyom niile, ụmụntakịrị niile na ụmụ na-aṅụ ara, igwe
ehi na atụrụ, ịnyịnya kamel na ịnyịnya ibu ha niile.'" 4
Ya mere, Sọl chịkọtara ndị agha ya mee ka ha zukọtaa
n'obodo Telaim. Ọnụọgụgụ ha dị narị puku abụọ, ndị
agha ji ụkwụ, tinyere puku ndị ikom iri si na Juda. 5
Sọl duuru ndị agha ya gaa zoo n'akụkụ iyi tara ata dị
nso n'obodo ndị Amalek. 6 Sọl zigaara ndị Ken ozi sị ha,
"Sitenụ n'etiti ndị Amalek wezuga onwe unu ka m ghara
ibibikọta unu na ha. N'ihi na unu gosiri ndị Izrel obiọma
mgbe ha si n'Ijipt pụta." Ya mere, ndị Ken sitere n'etiti
ndị Amalek wezuga onwe ha. 7 Sọl busoro ndị Amalek
agha site na Havila ruo Shua, nke dị n'ọwụwa anyanwụ
Ijipt. 8 O jidere Agag, eze ndị Amalek na ndụ, ma jiri
mma agha gbuchapụ ndị ya niile. 9 Ma Sọl na ndị agha ya

debere Agag ndụ, debekwa atụrụ na ehi kachasị mma, na
ụmụ ebule na atụrụ gbara abụba, na ihe ndị ọzọ niile
mara mma. N'ezie, ihe ọbụla dị mma n'anya ka ha jụrụ
ibibi. Ma ihe ndị ọzọ niile nke na-amasịghị ha, na nke na-
abaghị uru, ka ha bibiri. **10** Mgbe ahụ, okwu Onyenwe
anyị rutere Samuel ntị, **11** "Ọ na-ewute m na m mere Sọl
ka ọ bụrụ eze, n'ihi na o nupuru isi site n'okwu m, jụ
ime ihe m nyere ya n'iwu." O wutere Samuel nke ukwuu
mgbe ọ nụrụ ihe Onyenwe anyị kwuru. Ya mere, o tikuru
Onyenwe anyị mkpu akwa abalị ahụ niile. **12** N'isi ụtụtụ
echi ya, Samuel pụrụ gawa ịchọ Sọl. Otu onye gwara ya sị,
"Sọl agaala n'ugwu Kamel iwuru onwe ya ihe ncheta.
Ọ ga-esitekwa ebe ahụ gaa Gilgal." **13** N'ikpeazụ, mgbe
Samuel hụrụ ya, Sọl ji oke ọṅụ kelee Samuel sị, "Onye
Onyenwe anyị gọziri agọzi ka ị bụ. Lee, emeela m ihe
niile Onyenwe anyị kwuru!" **14** Ma Samuel jụrụ ya sị,
"Gịnị bụ ube atụrụ ndị a m na-anụ? Ebee ka ube igwe ehi
ndị a si na-ada?" **15** Sọl zara sị, "Ndị agha m si n'etiti
ndị Amalek chịta ụfọdụ n'ime atụrụ na ehi ndị mara
mma nke ha chọrọ iji chụọrọ Onyenwe anyị Chineke gị
aja. Ma anyị bibiri ihe ndị ọzọ fọdụrụnụ." **16** Mgbe ahụ
Samuel gwara Sọl sị, "Ekwukwala ọzọ! Gee ntị nụrụ ihe
Onyenwe anyị gwara m n'abalị!" Sọl zara ya sị, "Kwuo,
gịnị ka ọ gwara gị?" **17** Samuel gwara ya sị, "Ọ bụghị ezie
n'agbanyeghị na ị dịrịị ntakịrị n'anya gị onwe gị, ma ị
bụụrụ onyeisi ndị ebo Izrel niile? Onyenwe anyị tere gị
mmanụ ibu eze ndị Izrel. **18** Onyenwe anyị ziri gị ijere
ya ozi, gwa gị sị, 'Gaa, laa ndị ajọ omume ahụ, bụ ndị
Amalek n'iyi; buso ha agha ruo mgbe ị kpochapụrụ ha

niile.’ **19** Gịnị mere i geghị ntị n’okwu Onyenwe anyị
ime ihe o kwuru? Gịnị mere i ji chụrụ ihe nkwata gaa,
si otu a mee ihe dị njọ n’anya Onyenwe anyị?” **20** Ma
Sọl sịrị ya, “Ma erubeere m Onyenwe anyị isi. Ejere m
ozi ahụ Onyenwe anyị zigara m. Anwụtara m Agag eze
Amalek na ndụ, ma gbuchapụ ndị Amalek niile. **21** Ndị
agha sitere n’ihe a kwatara n’agha were ụfọdụ atụrụ na
ehi, bụ ndị kachasị mma n’etiti ihe ndị ahụ e debere iche
maka ịla ha n’iyi, iji ha chụọrọ Onyenwe anyị Chineke gị
aja na Gilgal.” **22** Ma Samuel sịrị, “Ihe na-atọ Onyenwe
anyị ụtọ ọ bụ onyinye na aja nsure ọkụ dịka nrube isi
nye ihe si n’ọnụ Onyenwe anyị pụta? Nrube isi dị mma
karịa ịchụ aja ịṅa ntị dị mma karịa abụba ebule. **23** N’ihi
na nnupu isi dịka mmehie ịgba afa, mpako dịkwa njọ
dịka ikpere arụsị. N’ihi na ị jụla okwu Onyenwe anyị ya
onwe ya ajụkwala gị dịka eze.” **24** Sọl zara Samuel sị ya,
“Emehiela m. N’ezie, enupula m isi na ndụmọdụ gị na
n’iwu Onyenwe anyị. Ọ bụ n’ihi na m tụrụ egwu ndị Izrel
ka m ji mee ihe ha chọrọ. **25** Biko, gbaghara m mmehie m
ugbu a, bịakwa soro m ka m gaa fee Onyenwe anyị ofufe.”
26 Ma Samuel sịrị ya, “Agaghị m eso gị laghachi azụ. Ebe ị
jụrụ okwu Onyenwe anyị, Onyenwe anyị ajụkwala gị dịka
eze ndị Izrel!” **27** Mgbe Samuel tụgharịrị ka o si n’ebe ahụ
pụọ, Sọl jidere ya n’ọnụ ọnụ uwe ya ime ka ọ lọghachi
azụ, ma uwe ahụ dọwara. **28** Mgbe ahụ, Samuel zara sị ya,
“Taa Onyenwe anyị adọwapụla alaeze Izrel site n’aka gị
were ya nyefee otu n’ime ndị agbataobi gị, onye ka gị
mma. **29** Chineke, onye bụ Ebube Izrel, anaghị agha ụgha;
ọ nakwaghị agbanwe obi ya, n’ihi na ọ bụghị mmadụ

efu!” 30 Ma Sọl malitekwara ịrịọ arịrịọ ọzọ sị, “Emehiela
m. Ma, sọpụrụ m ugbu a n’ihu ndị okenye ndị m, na n’ihu
ndị Izrel. Lọghachi soro m ka m gaa fee Onyenwe anyị
Chineke gị ofufe.” 31 Ya mere, Samuel kwenyere soro
Sọl laghachi, Sọl kpọkwara isiala nye Onyenwe anyị. 32
Mgbe ahụ, Samuel gwara ya okwu sị ya, “Kpọpụtara m
Agag, eze ndị Amalek.” Agag ji ihu ọchị bịakwute ya, n’ihi
na o chere sị, “N’ezie oge ọnwụ agaala.” 33 Ma Samuel
kwuru sị, “Dịka mma agha gị sị gbawa ndị inyom aka
ụmụ otu a ka nne gị ga-esi bụrụ onye na-enweghị nwa
n’etiti ndị inyom.” Samuel gburu Agag n’ihu Onyenwe
anyị na Gilgal. 34 Emesịa, Samuel lara n’ụlọ ya na Rema.
Ma Sọl laghachikwara na Gibea, obodo nke aka ya. 35
Site n’oge ahụ ruo mgbe Samuel nwụrụ, ọ hụkwaghị Sọl
anya ọzọ. Ma o rugidere ụjụ n’ihi Sọl oge ndị a niile. O
wutekwara Onyenwe anyị na o mere Sọl eze ndị Izrel.

16 Emesịa Onyenwe anyị sịrị Samuel, “Ruo ole mgbe ka
ị ga-anọgide na-eru ụjụ n’ihi Sọl, ebe ọ bụ na m ajụla
ya dịka eze ndị Izrel? Ugbu a, gbajuo mmanụ na mpi gị,
bilie ije. Ana m eziga gị ka ijekwuru Jesi onye Betlehem,
ahọrọla m otu onye ga-abụ eze site n’etiti ụmụ ya ndị
ikom.” 2 Ma Samuel zara sị, “Oleekwanụ otu m ga-esi gaa
n’ebe ahụ? Ọ bụrụ na Sọl anụ ya, ọ ga-egbu m.” Onyenwe
anyị sịrị, “Were nwaagbọghọ ehi, jiri ya n’aka, sị, ‘Abịara
m ịchụrụ Onyenwe anyị aja.’ 3 Ị ga-akpọ Jesi ka ọ bịa
soro n’ọchụchụ aja ahụ. Mgbe ahụ, aga m egosi gị ihe
ị ga-eme. Ị ga-etekwara m ya mmanụ, bụ onye m nke
ga-egosi gị.” 4 Samuel mere ihe Onyenwe anyị kwuru.
Mgbe o rutere na Betlehem, ndị okenye obodo ahụ ji ịma

jijiji pụta izute ya. Ha jụrụ ya sị “Ọ dịkwa mma? Udo ọ
dịkwa?” 5 Ma Samuel zara ha sị “E, udo dị, Abịara m
ịchụrụ Onyenwe anyị aja. Doonụ onwe unu nsọ bịa soro
m gaa ịchụ aja ahụ.” O dokwara Jesi na ụmụ ya ndị ikom
nsọ, gwakwa ha ka ha soro gaa. 6 Mgbe ha ruru, Samuel
hụrụ Eliab kwuo n’obi ya sị, “N’ezie, onye nke Onyenwe
anyị tere mmanụ na-eguzo n’ihu Onyenwe anyị.” 7 Ma
Onyenwe anyị zara Samuel sị ya, “Ejila ihu mmadụ maọbụ
ito ogologo ya ekpebi, n’ihi na onye a abụghị ya. Onyenwe
anyị adịghị ahụ ihe dịka mmadụ si ahụ. Mmadụ na-ele
anya n’elu ahụ, ma Onyenwe anyị na-ele anya n’obi.” 8
Jesi kpọrọ Abinadab ka ọ gafee n’ihu Samuel. Ma Samuel
sịrị, “Onyenwe anyị ahọrọghị onye a.” 9 Jesi mere ka
Shama bịa gafee, ma Samuel sịrị, “Mba Onyenwe anyị
ahọrọghị onye a.” 10 Ụmụ ndị ikom Jesi asaa si otu a
gafee n’ihu Samuel, ma Samuel sịrị ya, “Onyenwe anyị
ahọrọghị ndị a.” 11 Ọ jụrụ Jesi sị, “Ndị a ọ gwụchaala ụmụ
ndị ikom ị mụtara?” Jesi zara sị “O fọdụrụ ọdụdụ nwa
m, ma ọ nọ n’ọhịa na-azụ atụrụ.” Samuel sịrị, “Ziga ozi
kpọlata ya, anyị agaghị anọdụ ala tutu ruo mgbe ọ bịara.”
12 Ọ zigara ozi ka akpọọ ya, mee ka ọ bịa. O nwere ụcha
ahụ pụrụ iche, nwee anya mara mma, dịkwa mma ile
anya. Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gwara Samuel okwu sị ya,
“Ọ bụ onye a, bilie tee ya mmanụ.” 13 Ya mere, Samuel
weere mpi ahụ mmanụ dị tee ya n’ihu ụmụnne ya. Site
n’ụbọchị ahụ Mmụọ Onyenwe anyị bịakwasịrị Devid n’ebe
ọ dị ukwuu. Emesịa, Samuel laghachiri na Rema. 14 Ugbu
a, Mmụọ Onyenwe anyị esitela n’ime Sọl pụọ, Onyenwe
anyị zitekwara mmụọ ọjọọ nke bịara na-esogbu Sọl. 15

Ndị na-ejere Sọl ozi gwara ya okwu sị, “Lee, mmụọ ọjọọ
si n’ebe Chineke nọ bịa na-enye gị nsogbu. **16** Biko, ka
onyenwe anyị nye ndị ohu ya nọ n’ebe a ike, ka ha gaa
chọta onye maara akpọ ụbọ akwara nke ọma. Ọ ga-akpọ
ụbọ akwara mgbe ọbụla mmụọ ọjọọ si n’ebe Chineke nọ
bịa bịakwasịrị gị, ime ka ahụ dị gị mma.” **17** Sọl kwenyere
sị ha, “Ọ dị mma, gaanụ chọta ma kpọtara m nwoke na-
akpọ ụbọ akwara nke ọma.” **18** Otu onye n’ime ndị na-
eje ozi kwuru sị, “Lee, ahụla m otu n’ime ụmụ ndị ikom
Jesi, onye Betlehem, onye maara akpọ ụbọ akwara nke
ọma. Ọ bụ dike na ọka n’agha. Ọ bụ onye na-ekwu okwu
nke ọma, na nwoke mara mma ile anya. Onyenwe anyị
nọnyekwara ya.” **19** Sọl zipụrụ ndị ozi ka ha jekwuru Jesi
sị ya, “Zitere m nwa gị nwoke Devid, onye na-azụrụ gị
atụrụ.” **20** Ya mere Jesi zipụrụ Devid ka o jekwuru Sọl. O
mekwara ka Devid duru otu ịnyịnya ibu nke o bukwasịrị
achịcha, na otu karama akpụkpọ mmanya, na otu nwa
ewu, onyinye a na-enye Sọl. **21** Devid bịakwutere Sọl,
banye n’ọrụ ijere ya ozi. Sọl hụrụ ya n’anya nke ukwuu,
n’ihi ya, Devid ghọrọ otu n’ime ndị na-ebu ihe agha Sọl.
22 Mgbe ahụ, Sọl ziri Jesi ozi sị ya, “Biko, kwere ka Devid
bụrụ otu n’ime ndị agha m, n’ihi na ihe ya na-atọ m ụtọ.”
23 Mgbe ọbụla mmụọ ọjọọ ahụ si n’ebe Chineke nọ bịa
malitere inye Sọl nsogbu, Devid na-akpọ ụbọ akwara ya.
Ahụ Sọl na-adajụkwa, mmụọ ọjọọ ahụ na-esitekwa n’ebe
ọ nọ wezuga onwe ya.

17 N’oge a, ndị Filistia chịkọtara ndị agha ha ọnụ,
zukọtaa n’obodo Sokoh nke dị na Juda maka ibu agha. Ha
mara ụlọ ikwu ha n’Efes Damim, nke dị n’agbata Sokoh

na Azeka. **2** Mgbe ahụ, Sọl na ndị Izrel niile zukọtara maa
ụlọ ikwu nke ha na ndagwurugwu Ịla. Ha doro onwe ha
n'usoro agha izute ndị Filistia. **3** Ndị Filistia doro onwe ha
n'elu ugwu n'otu akụkụ, ma ndị Izrel dokwara onwe ha
n'elu ugwu n'akụkụ nke ọzọ. Ndagwurugwu dịkwa n'etiti
ha. **4** Mgbe ahụ, otu onye ọka agha aha ya bụ Golaịat,
onye obodo Gat, sitere n'etiti ụlọ ikwu ndị Filistia pụta.
Nwoke a toro ogologo nke ukwuu; ịdị ogologo ya ga-
erukwa mita atọ. **5** O kpu okpu agha e ji bronz kpụọ, ma
yiri uwe agha nke ịdị arọ bronz e ji kpụọ ya ga-erukwa iri
kilogram ise na asaa. **6** O yikwa ihe agha o ji kpuchie
ụkwụ ya abụọ nke e ji bronz kpụọ, nyakwasịkwa n'ubu ya
ùbe e ji bronz kpụọ. **7** A kpụrụ ùbe ya ka ọ dịrị ka osisi e ji
ekwe akwa, jiri igwe ịdị arọ ya ga-eru kilogram asaa kpụọ
ọnụ ọnụ ùbe ahụ. Onye na-ebu ọta o ji ekpuchi obi ya
nọkwa n'ihu ya. **8** Golaịat guzoro kpọkuo ndị agha Izrel sị
ha, "Gịnị mere unu ga-eji pụta guzo n'usoro ibu agha. Ọ
bụ na m abụghị onye Filistia? Ọ bụkwa na unu onwe unu
abụghị ndị ozi Sọl? Họpụtaranụ onwe unu otu nwoke,
ka ọ bịakwute m. **9** Ọ bụrụ na onye ahụ unu họpụtara
etigbuo m, anyị ga-abụrụ unu ndị ohu, ma ọ bụrụkwanụ
na m etigbuo ya, unu ga-abụrụ anyị ndị ohu!" **10** Mgbe
ahụ, onye Filistia ahụ sịrị, "Taa, ana m ama usuu ndị agha
Izrel aka n'ihu! Kpọpụtaranụ m otu nwoke ka mụ na ya
lụọ ọgụ." **11** Mgbe Sọl na ndị agha Izrel nụrụ ihe onye
Filistia a kwuru, ha mara jijiji tụọkwa oke egwu. **12** Ma
Devid bụ nwa Jesi, onye Efrat nke Betlehem dị na Juda.
Jesi mụtara ndị ikom asatọ. N'oge nke Sọl, ọ ghọọla agadi
nwoke. **13** Atọ n'ime ụmụ ndị ikom Jesi, ndị bụ okenye,

soro Sọl gaa agha. Aha ha bụ Eliab, ọkpara ya, Abinadab,
nwa nke abụọ na Shama, nwa nke atọ. 14 Devid bụ ọdụdụ
nwa. Ụmụnne ya ndị okenye atọ na-eso Sọl. 15 Ma Devid
na-apụ jekwuru Sọl, ma na-alaghachikwa n'ụlọ ịzụ atụrụ
nna ya na Betlehem. 16 Golaịat, onye Filistia na-abịaru
nso ụtụtụ na uhuruchi, na-eguzo onwe ya otu a iri ụbọchị
anọ. 17 Otu ụbọchị, Jesi gwara Devid okwu sị, "Bịa ka
i wegara ụmụnne gị otu akpa ọka ndị a e ghere eghe.
Chịrịkwa ogbe achịcha iri ndị a chịlara ha. 18 Wegakwara
onyeisi usuu ha, iri chiizi, ndị a. Chọpụta otu ihe si agara
ụmụnne gị natakwa ha ihe ị ga-egosi anyị na ha dị ndụ."
19 Ha na Sọl na ndị ikom Izrel niile, nọ na ndagwurugwu
Ịla, na-ebuso ndị Filistia agha. 20 Devid biliri njem n'isi
ụtụtụ, hapụ igwe atụrụ ya n'aka onye na-elekọta atụrụ,
buru onyinye ndị ahụ gawa dịka Jesi nyere ya n'iwu.
Ọ bịarutere ụlọ ikwu ndị Izrel mgbe ha na-apụ n'ihu
agha, ha na-etikwa mkpu agha. 21 Ndị Izrel na ndị Filistia
dokwara onwe ha n'usoro izute onwe ha n'agha, ndị agha
megide ndị agha. 22 Devid hapụrụ ihe ndị ahụ n'aka onye
na-elekọta akpa niile, gbara ọsọ gaa n'usoro ndị agha jụọ
ụmụnne ya banyere udo ha. 23 Ma mgbe ha na ya nọ na-
akparịta ụka, onye mmeri n'ọgbọ agha, onye Filistia nke
Gat, Golaịat bụ aha ya, sitere n'usoro ndị agha Filistia
pụta, kwuokwa okwu niile ahụ dịka ọ na-ekwu na mbụ.
Devid nụrụ ihe o kwuru. 24 Mgbe ndị Izrel niile hụrụ
nwoke a, ha gbara ọsọ pụọ n'ihu ya ma tụọkwa oke egwu.
25 Ndị Izrel sịrị, "Unu hụrụ nwoke a na-eguzo onwe ya? Ọ
bụ ka ọ kparịa nnọọ ndị Izrel ka o ji apụta? Eze kwere
nkwa inye onye ọbụla ga-etigbu ya akụ n'ebe ọ bara ụba.

Ọ ga-akpọnyekwa ya nwa ya nwanyị ka ọ bụrụ nwunye
ya, meekwa ka ndị ezinaụlọ onye ahụ gharakwa ịtụ ụtụ
taks ọzọ n'Izrel!" 26 Devid jụrụ ndị ikom nọ ya nso, "Gịnị
ka a ga-emere nwoke ga-etigbu onye Filistia a, meekwa
ka mkparị a ghara ịdịrị Izrel ọzọ? Onye ka onye Filistia a
a na-ebighị ugwu bụ, na ọ ga-apụta na-akparị ndị agha
Chineke dị ndụ?" 27 Ha gwara ya otu ihe ahụ ha kwuru na
mbụ sị ya na ọ bụ ihe ahụ ka a ga-emere onye gburu ya.
28 Mgbe Eliab, nwanne Devid nke okenye, nụrụ ka ya na
ndị ikom ahụ na-ekwu okwu, o were iwe dị ọkụ megide
ya, jụọ ya sị, "Gịnị ka ị bịara ime n'ebe a? Onye kwa ka ị
hapụrụ atụrụ ole na ole ndị ahụ n'ọzara? Amaara m ụdị
nganga dị n'ime gị na echiche ọjọọ juru gị obi. Ihe ị ji bịa
n'ebe a bụ naanị ka ịhụchata ihe na-eme n'agha." 29 Ma
Devid zara sị ya, "Oleekwanụ ihe m mere ugbu a? Adara
m iwu n'ihi na m jụrụ ajụjụ?" 30 Devid chigharịkwara
jekwuru onye ọzọ jụọkwa ya otu ajụjụ ahụ. Ọ natakwara
otu ụdị ọsịsa ahụ. 31 N'ikpeazụ, mgbe a matara ihe bụ
uche Devid, e mere ka Sọl mara ihe banyere Devid. Sọl
zikwara ozi ka a kpọọ ya. 32 Devid sịrị Sọl, "Ka obi onye
ọbụla ghara ịda mba n'ihi onye Filistia a; ohu gị ga-aga
lụso ya ọgụ." 33 Ma Sọl zaghachiri, "Ị pụghị ibuso onye
Filistia a agha, megide ya, n'ihi na i bụ naanị nwantakịrị,
ma ya onwe ya bu onye na-ebu agha siterị na mgbe ọ bụ
okorobịa." 34 Ma Devid gwara Sọl sị, "Ohu gị bụ onye na-
elekọta atụrụ nna ya. Mgbe ọdụm maọbụ anụ ọhịa bịa
bịara buru atụrụ site n'igwe atụrụ ahụ, 35 achụụrụ m ya,
tigbuo ya ma napụtakwa atụrụ ahụ site n'ọnụ ya. Mgbe o
biliri imegide m, ejidere m ya n'ajị ya, tie ya ihe, gbuo

ya. 36 Etigburu m ọdụm na anụ ọhịa bịa ahụ, ugbu a,
apụkwara m ime onye Filistia a na-amaghị Chineke otu
ihe ahụ, n'ihi na ọ kparịala usuu ndị agha Chineke dị ndụ!
37 Onyenwe anyị ahụ napụtara m site n'aka ọdụm na anụ
ọhịa bịa ga-anapụtakwa m site n'aka onye Filistia a!"
N'ikpeazụ, Sọl sịrị Devid, "Gaa, ka Onyenwe anyị nọnyere
gị." 38 Mgbe ahụ, Sọl yinyere Devid uwe ime ahụ nke
ya, yikwasịkwa ya uwe agha igwe, ma kpukwasị ya okpu
bronz n'isi. 39 Devid fanyere mma agha n'ime uwe ahụ,
malite ijegharị ije, n'ihi na ọ maghị otu e si eyi uwe ndị
ahụ ejegharị. Ọ dịghị anya, o gwara Sọl okwu sị, "Agaghị
m eyi uwe ndị a n'ihi na o doghị m ahụ." Ya mere, Devid
yipụrụ ha. 40 Emesịa, o were mkpanaka ya n'aka ya, site
n'iyi họpụta nkume ise dị mụrụmụrụ tinye ha n'akpa nta
dị n'ime akpa onye ọzụzụ atụrụ ya. O jidere ebe ya n'aka
ya, malite ịpụkwuru onye Filistia ahụ. 41 Onye Filistia
ahụ, na-abịa nso na-apụkwute Devid, onye ahụ na-ebu
ọta ya na-agakwa n'ihu ya. 42 O lere Devid anya hụ na
ọ bụ naanị nwantakịrị nwoke, onye ahụ dị mma, onye
mara mma ile anya. N'ihi ya, o ledara Devid anya. 43 Ọ
sịrị Devid, "Abụ m nkịta, na i ji mkpanaka na-abịakwute
m?" Onye Filistia ahụ ji aha chi niile ya bụọ Devid ọnụ. 44
Ọ sịrị, "Bịa n'ebe a ka m were anụ ahụ gị mere anụ ufe
nke eluigwe na anụ ọhịa niile ihe oriri!" 45 Ma Devid
sịrị onye Filistia ahụ, "I ji mma agha na ùbe igwe na
ùbe osisi, na-abịakwute m, ma eji m aha Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, Chineke nke usuu ndị agha
Izrel ahụ ị kparịrị, na-abịakwute gị. 46 Taa ka Onyenwe
anyị ga-enyefe gị n'aka m. Aga m etigbu gị, bepụkwa

gị isi. Taa aga m ewere anụ ahụ ndị agha Filistia niile
nyefee n'aka ụmụ anụ ufe niile nke eluigwe, na ụmụ anụ
ọhịa niile nke ụwa. Ụwa niile ga-amatakwa na Chineke
nọ n'Izrel. **47** Ndị niile guzokwa n'ebe a ga-amata na
Onyenwe anyị adịghị eji mma agha maọbụ ùbe azọpụta.
N'ihi na agha a bụ nke Onyenwe anyị, ọ ga-ewerekwa unu
niile nyefee anyị n'aka." **48** Mgbe onye Filistia ahụ na-
abịa nso ibuso ya agha, Devid jiri ọsọ gbara gaa n'ihu
agha izute ya. **49** Ọ manyere aka n'ime akpa ya wepụta
otu nkume, maa ya mata onye Filistia ahụ n'egedege ihu.
Nkume ahụ mikpuru n'egedege ihu ya, ọ dakwara kpuo
ihu n'ala. **50** Otu a ka Devid si jiri ebe na nkume merie
onye Filistia ahụ. O gburu onye Filistia ahụ ma o jighị
mma ọbụla n'aka ya gbuo ya. **51** Devid gbaara ọsọ jeruo
n'ebe Golaịat dara, mịịrị mma agha ya site n'ọbọ, jiri ya
gbuo ya. O ji ya bepụkwa isi ya! Mgbe ndị Filistia hụrụ
na onye ọka agha ha adaala nwụọ, ha tụgharịrị gbawa
ọsọ. **52** Mgbe ahụ, ndị agha Izrel na Juda tiri mkpu ọńụ,
biliekwa, malite ịchụ ndị Filistia ọsọ. Ha chụrụ ha ọsọ
chụruo ha n'ọnụ ụzọ ama Gat, na n'ọnụ ụzọ ama Ekrọn.
Ndị Filistia nwụrụ anwụ dara nnọọ aghara aghara n'ụzọ
Shaaraim nke gawara Gat na Ekrọn. **53** Emesịa, ndị Izrel
lọghachiri bịa kwakọrọ ihe niile dị n'ụlọ ikwu ndị Filistia,
nke ha hapụrụ gbaa ọsọ. **54** Devid buuru isi onye Filistia
bulata na Jerusalem. Ma dobe ngwa agha onye Filistia
ahụ n'ime ụlọ ikwu nke ya. **55** Mgbe Sọl nọ na-ele Devid
anya ka ọ na-apụ izute onye Filistia ahụ, ọ sịrị Abna,
ọchịagha ya, "Abna, nwa onye ka nwokorobịa ahụ bụ?"
Abna zara sị, "Dịka i si adị ndụ, eze, amaghị m." **56** Eze

zara sị, “Chọpụta onye mụrụ nwokorobịa a.” 57 Mgbe
Devid si n’igbu onye Filistia ahụ lọghachi, Abna duuru ya,
dute ya n’ihu Sọl. Isi onye Filistia a dịkwa n’aka Devid. 58
Sọl jụrụ ya sị, “Nwokorobịa, nwa onye ka ị bụ?” Devid
zara sị, “Abụ m nwa ohu gị nwoke Jesi onye Betlehem.”

18 Mgbe Devid gwasịrị Sọl okwu, ịhụnanya dị ukwuu
malitere n’etiti Jonatan na Devid. Jonatan hụrụ Devid
n’anya dịka o si hụ onwe ya. 2 Sọl mere ka Devid nọgide
n’ụlọeze. O kwekwaghị ka ọ laghachi n’ụlọ nna ya. 3
Jonatan na Devid gbara ndụ n’ihi na Jonatan hụrụ Devid
n’anya dịka o si hụ onwe ya. 4 Jonatan yipụtara uwe o
yi n’ahụ nye ya Devid, nyekwa ya uwe ime ahụ ya, na ọ
bụladị mma agha ya, ma ụta ya na eriri ukwu ya. 5 Devid
jeziri ozi niile Sọl ziri ya, o mere ihe niile nke ọma nke
a mere na Sọl nyere ya ọkwa dị elu n’etiti ndị agha ya.
Ọnọdụ a dị mma n’anya ndị Izrel nakwa n’anya ndị agha
Sọl. 6 Mgbe ndị agha ahụ na-alọghachite, mgbe Devid
gbusịrị onye Filistia ahụ, ndị inyom sitere n’obodo niile
nke Izrel pụta izute eze Sọl. Ha na-abụ abụ na-ete egwu
ọṅụ, nke ha ji ụbọ akwara na ihe egwu ndị ọzọ na-eti. 7
Dịka ha na-ete egwu, ha bụrụ abụ sị, “Sọl egbuola ọtụtụ
puku ndị agha ma Devid egbuola iri puku kwụrụ puku ndị
agha.” 8 Nke a were Sọl iwe nke ukwuu. O kwuru n’ime
onwe ya sị, “Gịnị bụ nke a? Ha enyela Devid ugwu dịka
onye gburu iri puku kwụrụ puku ndị agha, ma mụ onwe
m ka ha nyere naanị ugwu dịka onye gburu ọtụtụ puku
ndị agha. Gịnị ọzọ fọdụrụ ya ugbu a, ma ọ bụghị naanị
inweta alaeze?” 9 Site n’ụbọchị ahụ gawa, Sọl malitere
ile Devid anya ọjọọ. 10 N’echi ya, mmụọ ọjọọ Chineke

zitere bịara dakwasị Sọl, ọ malitekwara ibu amụma n'ụlọ
ya. Ma Devid kpọrọ ụbọ akwara dịka ọ na-eme mgbe
ọbụla. Ma n'oge a, o nwere ùbe dị Sọl n'aka. 11 Ọ tụrụ ùbe
ahụ, kwuo n'obi ya sị, "Aga m atụgide Devid n'aja ụlọ
ahụ." Ma Devid wezugara onwe ya, ugboro abụọ ndị a. 12
Sọl na-atụ Devid egwu, n'ihi na Onyenwe anyị ahapụla
Sọl, ma nọnyere Devid. 13 Emesịa, Sọl mere ihe ga-eme
ka ọ ghara ịhụkwa Devid anya ọzọ. O mere Devid ka ọ
bụrụ onye na-elekọta puku ndị agha, ndị ọ na-edu na-
aga ibu agha. 14 Ma ihe niile ọ na-eme na-agara ya nke
ọma, n'ihi na Onyenwe anyị na-anọnyere ya. 15 Mgbe Sọl
hụrụ na ọ bụ onye nwere uche nke ọma, ọ tụrụ ya ụjọ.
16 Ma Izrel na Juda niile hụrụ Devid n'anya, n'ihi na ọ
na-edu ha n'agha. 17 Sọl gwara Devid okwu sị ya, "Lee
ada m nwanyị Merab. Aga m akpọnye gị ya, ka ị lụọ ya.
Naanị jeere m ozi, lụọkwa agha Onyenwe anyị." N'ihi
na Sọl kwuru n'ime obi ya sị, "Agaghị m ewelite aka m
megide ya. Ka ndị Filistia mee nke ahụ." 18 Ma Devid sịrị
Sọl, "Onyekwanụ ka m bụ, gịnịkwa bụ ezinaụlọ m maọbụ
agbụrụ m n'Izrel, nke m ga-eji bụrụ ọgọ nwoke eze?" 19 O
ruo, na mgbe a ga-eduru Merab, ada Sọl dunye Devid,
akpọrọ ya nye Adriel, onye Mehola ka ọ lụọ. 20 N'oge a, a
chọpụtara na Mikal, ada Sọl hụrụ Devid n'anya, mgbe e
mere ka Sọl mata nke a, obi tọrọ ya ụtọ. 21 O kwuru n'obi
ya sị, "Aga m akpọnye ya nwa m nwanyị, ka ọ bụrụ ihe
ịma n'ọnya nye ya, ka aka ndị Filistia si otu a megide ya."
Ya mere, Sọl gwara Devid sị ya, "Ugbu a i nwekwara ohere
ọzọ ịghọ ọgọ m nwoke." 22 Sọl nyere ndị ohu ya iwu sị,
"Gwanụ Devid okwu na nzuzo sị ya, 'Lee, ihe banyere gị

masịrị eze, ndị niile na-ejere ya ozi hụkwara gị n’anya.
Ugbu a, kwerenụ ịbụ ọgọ ya.’” 23 Ha gwara Devid okwu
ndị a niile. Ma Devid zara sị, “Ọ bụ ihe nta ịbụ ọgọ eze?
Mụ onwe m bụ onye ogbenye, onye a na-amaghị ama.” 24
Mgbe ndị ohu Sọl gwara Sọl ihe Devid kwuru, 25 ọ gwara
ha sị, “Gwanụ Devid, ‘Eze achọghị ihe ọzọ dịka ụgwọ isi
akụ ọbụla karịa naanị narị apị ndị Filistia. Ka ọ bụrụ ọbọ
ọ ga-abọrọ m n’isi ndị iro m.’” Ma ihe Sọl bu n’obi bụ na
a ga-egbu Devid n’ọgụ ahụ. 26 Mgbe ndị ohu eze gwara
Devid ihe eze kwuru, ọ tọrọ ya ụtọ, n’ihi ya, o kwenyere
ịbụ ọgọ eze. Tupu oge ahụ a kara aka eruo, 27 Devid na
ndị agha ya pụrụ gbuo narị ndị Filistia abụọ, werekwa apị
ha gosi eze. Sọl kpọnyere Devid Mikal, nwa ya nwanyị,
ka ọ bụrụ nwunye ya. 28 Mgbe Sọl hụrụ na Onyenwe
anyị na-anọnyere Devid, hụkwa na Mikal nwa ya nwanyị
hụrụ Devid n’anya, 29 ọ tụrụ Devid ụjọ karịa na mbụ. Sọl
kpọkwara Devid asị, guọ ya dịka onye iro ụbọchị ndụ ya
niile. 30 Ndịisi agha Filistia na-apụta ibu agha dịka ha na-
eme mgbe ọbụla, ma Devid na-eme nke ọma karịa ndị
ọchịagha Sọl ndị ọzọ niile. Nke a mere ka Devid ghọọ
onye a mara aha ya n’ala ahụ niile.

19

Sọl gwara ndị ohu ya na ọkpara ya, Jonatan, ka ha
gbuo Devid. Ma n’ihi na ihe banyere Devid masịrị Jonatan,
2 ọ dọrọ ya aka na ntị, “Nna m Sọl na-achọ ohere igbu
gị. Lezie anya chee ndụ gị nche, ụtụtụ echi, gaa n’ebe ị
ga-ezo onwe gị nọdụ n’ebe ahụ. 3 Mụ na nna m ga-eso
bịa n’akụkụ ọhịa ebe ahụ i zoro onwe gị. Aga m agwa ya
okwu banyere gị. Ihe ọbụla m chọpụtara, aga m agwa gị.”
4 Jonatan kwuru okwu ọma banyere Devid nye Sọl nna ya

sị ya, “Ka eze ghara ime ihe ọjọọ megide Devid bụ ohu ya.
O nwebeghị ihe ọjọọ o mere gị. N’ezie, ihe niile o mere bụ
ihe baara gị uru nke ukwuu. 5 Ọ kpọrọ ndụ ya asị mgbe o
gburu onye Filistia ahụ. Onyenwe anyị nyekwara ndị Izrel
niile mmeri dị ukwuu. Obi dịkwa gị ụtọ mgbe ị hụrụ nke
a. Gịnị mekwaranụ i ga-eji mejọọ nwoke aka ya dị ọcha
dịka Devid, site n’igbu ya ebe ọ bụ na ikpe amaghị ya?” 6
Sọl ṅara Jonatan ntị ṅụọkwa iyi sị, “Dịka Onyenwe anyị
na-adị ndụ, agaghị egbu ya.” 7 Emesịa, Jonatan kpọrọ
Devid gwa ya ihe mere. Jonatan duuru Devid gaa n’ihu
Sọl. Ihe niile dizikwara dịka ọ dị na mbụ. 8 Agha ọzọ
dakwara. N’oge a, Devid duuru ndị agha ya pụọ ibuso
ndị Filistia agha. O gburu ọtụtụ n’ime ha, chụọkwa ndị
agha Filistia ọsọ. 9 Ma mmụọ ọjọọ Onyenwe anyị zitere
bịakwasịrị Sọl dịka ọ nọ n’ime ụlọ ya, ùbe ya dịkwa ya
n’aka. Mgbe Devid na-akpọ n’ụbọ akwara, 10 Sọl tụrụ ùbe
ahụ ka ọ tugbuo Devid n’ahụ aja, ma ọ gbapụrụ site n’ihu
Sọl, ma ùbe ahụ manyere n’aja ụlọ ahụ. Devid gbapụrụ
ọsọ zoo onwe ya n’abalị ahụ. 11 Sọl zipụrụ ndị agha ka ha
chee ụlọ Devid nche, gbuo ya mgbe ọ pụtara n’ụtụtụ. Ma
Mikal nwunye Devid gwara ya sị, “Ọ bụrụ na ị gbapụghị,
zoo onwe gị n’abalị a, onye nwụrụ anwụ ka ị ga-abụ
n’ụtụtụ echi.” 12 Ya mere, Mikal sitere na oghereikuku
wetuo Devid, ebe o si gbapụ. 13 Emesịa, Mikal kwaghariri
ihe ndina Devid, were ihe a kpụrụ akpụ tụkwasị n’elu ya,
werekwa akwa kpuchie ya, tinye ihe ajị ewu n’ebe isi ya.
14 Mgbe ndị agha ahụ bịaruru ijide Devid na ịkpụgara ya
Sọl, Mikal gwara ha sị, “Ahụ esighị ya ike.” 15 Mgbe ahụ,
Sọl zighachiri ndị ahụ azụ n’ebe Devid nọ si ha, “Bute ya

na ihe ndina o dina n'elu ya, ka m gbuo ya." 16 Mgbe ndị
ikom ahụ batara, ha hụrụ ihe a kpụrụ akpụ ka ọ dị n'elu
ihe ndina, hụkwa ajị ewu ka ọ dị n'akụkụ ebe isi nke ihe
ndina ahụ. 17 Sọl jụrụ Mikal sị, "Gịnị mere i ji ghọgbuo m
otu a, mee ka onye iro m gbalaga?" Mikal zara, "Ọ bụ ya
sịrị m, 'Hapụ m ka m pụọ, n'ihi gịnị ka m ga-eji gbuo gị?'"
18 Mgbe Devid gbara ọsọ gbalaga, ọ gakwuru Samuel na
Rema, kọrọ ya ihe niile Sọl mere ya. Ya na Samuel gara
biri na Naịọt. 19 Ozi ruru Sọl ntị, "Devid nọ na Naịọt
n'ime Rema," 20 ya mere, o zipụrụ ndị ikom ka ha gaa jide
ya. Ma mgbe ha rutere, ha hụrụ otu ndị amụma ka ha na-
ebu amụma, hụkwa Samuel ka ọ na-eguzo n'ebe ahụ dịka
onyeisi ha. Mmụọ nke Chineke bịakwasịrị ndị ozi Sọl ahụ,
mee ka ha malitekwa ibu amụma. 21 Mgbe Sọl nụrụ ihe
mere, o zipụkwara ndị agha ọzọ, ma ha onwe ha bukwara
amụma! Otu ihe ahụ mekwara ndị o zipụrụ nke ugboro
atọ. 22 N'ikpeazụ ya onwe ya pụrụ gaa Rema, ruo n'olulu
mmiri Seku. Ọ jụrụ, "Ebee ka Samuel na Devid nọ?" Ha
sịrị, "Ha nọ na Naịọt nke Rema." 23 Ya mere, Sọl gara
Naịọt nke dị na Rema. Ma Mmụọ nke Chineke bịakwasịrị
ya, dịka ọ na-aga n'ụzọ ọ malitere ibu amụma tutu ruo
mgbe ọ bịaruru Naịọt. 24 O yipụrụ uwe ya buo amụma
n'ihu Samuel. Ọ gba ọtọ dinara ala n'ebe ahụ ehihie ahụ,
na abalị ahụ niile. Ọ bụ nke a mere ndị mmadụ ji sị, "Sọl
ọ ghọọla otu n'ime ndị amụma?"

20 Devid sitere na Naịọt n'ime Rema gbapụ ọsọ, chọta
Jonatan, sị ya, "Ọ bụ gịnị ka m mere? Gịnị bụkwa ihe ọjọọ
m mere? Olee ụzọ m si mejọọ nna gị, mere o ji na-achọsi
ike ka ọ napụ m ndụ m?" 2 Jonatan sịrị ya, "Nke a abụghị

eziokwu. Ị gaghị anwụ! Ihe dị otu a adịghị nna m n’obi,
n’ihi na ọ na-agwa m ihe ọbụla ọ na-ezube ime, ọ bụladị
ihe ukwu maọbụ ihe ntakịrị. Amakwaara m na ọ gaghị
ezonarị m ihe dị otu a. Mba, ọ bụghị eziokwu.” **3** Devid
ṅụrụ iyi sị, “Nna gị maara nke ọma na m anatala amara
n’ebe ị nọ, n’ihi ya, o kwuola n’ime onwe ya sị, ‘Agaghị m
agwa Jonatan, ka ọ ghara iwute ya.’ Ma eji m Onyenwe
anyị na mkpụrụobi gị na-aṅụ iyi na-asị na ọ bụ naanị otu
nzọ ụkwụ dị ugbu a n’etiti mụ na ọnwụ.” **4** Jonatan sịrị
Devid, “Ihe ọbụla ị chọrọ ka m mee, aga m emere gị ya.”
5 Devid sịrị ya, “Lee echi ga-abụ mmemme ọnwa ọhụrụ, e
kwesiri m iso eze rie nri. Ma hapụ m ka m ga zoo onwe m
n’ọhịa tutu ruo uhuruchi nke nwanne echi. **6** Ọ bụrụ na
nna gị ajụọ ase m, sị ya, ‘Devid rịọsiri m arịrịọ ike ka m
hapụ ya ka ọ gbaga Betlehem, bụ obodo ya, n’ihi a na-
achụ aja nke dịrị agbụrụ ya kwa afọ.’ **7** Ọ bụrụ na ọ sị, ‘Ọ
dị mma,’ mgbe ahụ, udo ga-adịrị ohu gị. Ma ọ bụrụ na o
wee iwe nke ukwuu, mara n’ezie na o zubere ime m ihe
ọjọọ. **8** Ma gị onwe gị, meere ohu gị ebere, n’ihi na i meela
ka o sooro gị baa n’ọgbụgba ndụ n’ihu Onyenwe anyị. Ọ
bụrụ na ikpe mara m, gị onwe gị gbuo m. N’ihi gịnị ka ị
ga-eji nyefee m n’aka nna gị?” **9** Jonatan sịrị, “Agaghị m
eme ya, lee, a sịkwa na m maara na nna m na-achọ igbu
gị, ọ bụ na m agaghị agwa gị?” **10** Devid jụrụ ya, “Onye
ga-agwa m ma ọ bụrụ na nna gị aza gị okwu ike ike?” **11**
Jonatan sịrị ya, “Bịa ka anyị pụọ gaa n’ọhịa.” Ya mere, ha
abụọ pụrụ jee n’ọhịa. **12** Jonatan gwara Devid sị, “Eji m
aha Onyenwe anyị, Chineke Izrel na-ekwe nkwa na-asị gị,
n’oge ugbu a echi, maọbụ nwanne echi, aga m akpanyere

nna m ụka banyere gị, meekwa ka ị mata ihe ọ na-eche
banyere gị. Ọ bụrụ na obi dị ya mma n’ebe ị nọ, aga m
eme ka ị mata. **13** Ma ọ bụrụ na nna m na-achọ imerụ
gị ahụ, ka Onyenwe anyị mesoo Jonatan mmeso, otu
ọbụla o si dị njọ, ma ọ bụrụ na m abịaghị gwa gị, zilaga
gị ka ị laa n’udo. Ka Onyenwe anyị nọnyere gị dịka o si
nọnyere nna m. **14** Chetakwa, i ghaghị igosi m ịhụnanya
na obi ebere Onyenwe anyị, ma ọ bụrụ na m anwụọ. **15**
E wezugakwala ịhụnanya gị na obi ebere gị site n’ebe
ezinaụlọ m dị, ọ bụladị mgbe Onyenwe anyị bipụchara
ndị iro Devid niile site n’elu ụwa.” **16** Jonatan na ụlọ
Devid gbara ndụ. O kwuru sị, “Ka Onyenwe anyị kpee
ndị iro Devid niile ikpe.” **17** Jonatan mere ka Devid site
n’ịhụnanya ọ hụrụ ya ṅụọra ya iyi. N’ihi na Jonatan hụrụ
Devid n’anya dịka ọ hụrụ onwe ya. **18** Mgbe ahụ, Jonatan
sịrị Devid, “Echi bụ mmemme ọnwa ọhụrụ. A ga-ele anya
gị, n’ihi na ọnọdụ gị ga-atọgbọrọ n’efu. **19** Nwanne echi
ya, n’oge uhuruchi, gaa n’ebe ahụ i zoro onwe gị mgbe
nsogbu a malitere, chere n’ebe ahụ, n’akụkụ nkume Ezel.
20 Aga m abịa gbaa àkụ atọ n’akụkụ ya dịka a ga-asị na
o nwere ihe m chọrọ iji ụta m gbata. **21** Emesịa, aga m
ezipu otu nwantakịrị sị ya, ‘Gaa chọta àkụ ndị ahụ.’ Ọ
bụrụ na ị nụ ka m na-agwa ya okwu sị, ‘Lee àkụ ndị a
dị n’akụkụ azụ gị, chita ha ebe a,’ mgbe ahụ, pụta n’ihi,
dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, udo dịrị gị, egwu ọbụla
adịghị. **22** Ma ọ bụrụ na m agwa nwantakịrị ahụ okwu
sị ya, ‘Lee, àkụ ahụ dị n’ihu gị,’ ọ pụtara na ị ghaghị isi
n’ebe a pụọ, n’ihi na Onyenwe anyị ezipụla gị. **23** Ma ihe
banyere okwu ahụ anyị kwuru, cheta na Onyenwe anyị

bụ onye akaebe, n'etiti mụ na gị ruo mgbe ebighị ebi."
24 Ya mere, Devid gara zoo onwe ya n'ọhịa. Mgbe oge
mmemme ọnwa ọhụrụ ruru, eze Sọl nọdụrụ ala iri nri.
25 Ọ nọdụrụ ọdụ n'akụkụ aja ụlọ, bụ ebe ọ dị mbụ anọ,
na ncherita ihu Jonatan. Abna nọdụrụ n'akụkụ Sọl, ma
oche Devid na-anọ enweghị onye nọ ya. 26 Sọl ekwughị
ihe ọbụla banyere ya n'ụbọchị ahụ, n'ihi na o chere na
ọ dị ihe ndaba mere, nke tinyere Devid n'ọnọdụ adịghị
ọcha. Sọl kwuru n'obi ya sị, "E, ọ ghaghị ịbụ ihe kpatara
ya." 27 Ma n'echi ya, bụ abalị nke abụọ nke ọnwa ọhụrụ,
ọnọdụ Devid tọgbọrọ n'efu ọzọ. Mgbe ahụ, Sọl sịrị nwa
ya Jonatan, "Gịnị mere nwa Jesi abịaghị iso rie nri, ma
ụnyaahụ ma taa?" 28 Jonatan zara sị, "Devid rịọrọ sị m
nye ya ike ka ọ gaa Betlehem. 29 Ọ sịrị m, 'Kwere ka m
gaa n'ihi na ndị ezinaụlọ anyị nwere aja mmemme ha na-
eme n'obodo. Nwanne m nwoke nyere m iwu sị m na
m aghaghị ịbịa. Ọ bụrụ na m ahụta amara n'ebe ị nọ,
biko kwere ka m gaa hụ ụmụnne m.' Ọ bụ nke a mere ọ
bịaghị na tebul eze." 30 Iwe were Sọl nke ukwuu. Ọ gwara
Jonatan okwu n'iwe sị ya, "Gị nwa nke nwanyị na-enupu
isi, nke uche ya gbagọrọ agbagọ. Ị na-eche na m amaghị
na i dịnyere nwa Jesi si otu a wetara onwe gị na nne gị
ihe ihere? 31 N'ihi na ụbọchị niile nwa Jesi dị ndụ n'ụwa
a, ọnọdụ gị na alaeze gị agaghị eguzosi ike. Ugbu a, pụọ,
zipụ ozi kpọtara m ya ka m gbuo ya!" 32 Jonatan jụrụ nna
ya Sọl sị, "Gịnị ka o mere? N'ihi gịnị ka a ga-eji mee ka ọ
nwụọ?" 33 Ma Sọl tụrụ ùbe o ji n'aka ya ka o jiri ya tugbuo
Jonatan, ma Jonatan zere ya. Nke a mere ka Jonatan mata
n'ezie na nna ya na-achọ igbu Devid. 34 Jonatan si na

tebul ahụ bilie n'oke iwe pụọ, o righịkwa nri n'ụbọchị nke
abụọ nke mmemme ahụ, n'ihi na omume ihere nna ya
mesoro Devid wutere ya hie nne. 35 N'ụtụtụ echi ya, dịka
ha kara aka, Jonatan gara n'ọhịa, ya na nwantakịrị nwoke
so gaa. 36 Ọ sịrị nwantakịrị nwoke ahụ, "Gbara ọsọ gaa
chọta àkụ ndị ahụ niile m na-agba." Mgbe nwantakịrị ahụ
na-agba ọsọ na-aga, Jonatan gbapụrụ àkụ, gbafee ya n'ihu
nwantakịrị ahụ. 37 Mgbe nwokorobịa ahụ na-ejeru nso
ebe àkụ ahụ Jonatan gbara dị, Jonatan kpọkuru ya sị ya,
"Àkụ ahụ dị n'ihu gị." 38 Mgbe ahụ, o tiri mkpu sị, "Mee
ngwangwa! Gawa ọsịịsọ! Eguzokwala!" Nwokorobịa ahụ
chịkọtara àkụ ndị ahụ niile gbaghachikwute nna ya ukwu.
39 Ma nwantakịrị nwoke ahụ aghọtaghị ihe Jonatan mere;
ma Jonatan na Devid maara ihe gara. 40 Jonatan nyere
nwokorobịa ahụ ụta ya na àkụ ndị ahụ ka ọ chighachi
ha n'obodo. 41 Mgbe nwokorobịa ahụ lara, Devid biliri
site n'akụkụ ndịda nkume ahụ ebe o zoro onwe kpuo
ihu ya n'ala, kpọọ isiala ugboro atọ, n'ihu Jonatan. Ha
suritere onwe ha ọnụ, bekọkwaa akwa. Ma Devid kwara
akwa karịa. 42 N'ikpeazụ, Jonatan gwara Devid okwu sị,
"Gaa n'udo, n'ihi na anyị ejirila aha Onyenwe anyị ṅụọ
iyi ịbụ enyi n'etiti onwe anyị, na-asị, 'Onyenwe anyị bụ
onye akaebe n'ebe mụ na gị, na n'ebe ụmụ ụmụ m, na
ụmụ ụmụ gị nọ ruo mgbe ebighị ebi.'" Ha kewara. Devid
malitere ịpụ, ma Jonatan tụghariri baa n'obodo.

21 Devid jere n'obodo Nob ịhụ Ahimelek, onye nchụaja.
Ahimelek mara jijiji mgbe ọ hụrụ Devid. Ọ sịrị Devid,
"Gịnị mere naanị gị ji bịa? Gịnị mere o nweghị onye so
gị?" 2 Devid zara Ahimelek, onye nchụaja sị, "Eze ziri m

ozi dị mkpa, ma sị m, 'Ka onye ọbụla ghara ịma ihe ọbụla
banyere ozi a m na-eziga gị.' Ma banyere ụmụ okorobịa
m, agwala m ha ebe ha ga-ezute m. **3** Ugbu a, olee ihe
oriri i nwere? Nye m ogbe achịcha ise maọbụ ihe ọzọ i
nwere." **4** Onye nchụaja ahụ zara Devid sị, "Enweghị m
achịcha ana edoghị nsọ n'ebe a. Ma otu ọ dị, e nwere
ụfọdụ achịcha e doro nsọ n'ebe a, ma ọ bụrụ na ụmụ
okorobịa gị na ha so debere onwe ha ọcha, na-emetụghị
nwanyị ahụ." **5** Devid zara sị ya, "N'ezie, anyị ekwebeghị
ka ụmụ nwanyị bịa anyị nso, dịka anyị dị mbụ eme ma
anyị na-eje ozi. Ndị ikom ndị a na-edo onwe ha nsọ ọ
bụladị mgbe njem anyị na-adịghị nsọ ka ọfọdụzie njem
nke taa." **6** Ebe nri ọzọ na-adịghị, onye nchụaja ahụ nyere
Devid achịcha nsọ, bụ achịcha nke iche n'Ihu Onyenwe
anyị, nke ewepụtara site n'ihu Onyenwe anyị n'ime ebe
ịchụ aja, debekwa achịcha ọhụrụ nke e ji gbanwee nke
ochie dị n'ebe ahụ. **7** Ma otu onye odibo Sọl nọ n'ebe ahụ
n'ụbọchị ahụ, onye e jigidere n'ihu Onyenwe anyị. Ọ bụ
Doeg, onye Edọm onyeisi ndị na-azụ anụ ụlọ Sọl. **8** Devid
jụrụ Ahimelek ajụjụ sị ya, "I nweghị ùbe maọbụ mma
agha n'ebe a? Ewetaghị m mma agha m maọbụ ngwa
agha ọzọ, n'ihi na ozi eze ziri anyị dị oke ngwangwa."
9 Onye nchụaja zaghachiri, "Mma agha Golaịat, onye
Filistia, onye ahụ i tigburu na ndagwurugwu Ịla dị n'ebe
a, a fụchiri ya n'akwa n'azụ efọọd. Ọ bụrụ na ị chọrọ ya,
were ya, n'ihi na ọ dịghị mma agha ọzọ dị n'ebe a ma ọ
bụghị nke ahụ." Devid sịrị, "Ọ dịghị nke dịka ya, nye m
ya." **10** N'ụbọchị ahụ, Devid gbapụrụ ọsọ site n'ebe Sọl nọ
gbakwuru Akish eze ndị Gat. **11** Ma ndị ozi Akish sịrị ya,

“Onye a ọ bụghị Devid, eze nke ala ahụ? Ọ bụghị ya bụ isi
abụ ha na-abụ mgbe ha na-ete egwu na-asị: “‘Sọl egbuola
ọtụtụ puku ndị iro ya, Devid egbukwaala iri puku kwụrụ
puku ndị iro nke ya’?” **12** Mgbe Devid nụrụ okwu ndị a,
ọ tụrụ egwu ihe Akish eze Gat ga-eme ya. **13** N’ihi ya ọ
gbanwere omume ya, bido ime dịka onyeisi na-adịghị
mma. O bidokwara ịka akara n’ibo, bidokwa na-agụsasị
ọnụ mmiri n’ahụọnụ ya. **14** Akish gwara ndị ozi ya okwu
sị ha, “Leenụ nwoke a! Ọ bụ onyeisi mebiri! Gịnị mere
unu ji kpọtara m ya? **15** Ndị na-ayị ara ha kọrọ m, nke
mere unu ji kpọtara m nwoke a n’ebe a ka ọ bịa na-eme
ka onye na-ayị ara n’ihu m? O kwesiri ka onye dị otu a
bata n’ụlọ m?”

22 Devid hapụrụ Gat gbaba n’ọgba nkume Adulam.
Mgbe ụmụnne ya ndị ikom na ndị ezinaụlọ nna ya nụrụ
nke a, ha jekwuru ya n’ebe ahụ. **2** Ndị ọzọ malitekwara
ịbịakwute ya n’ebe ahụ, ndị niile nọ na mkpagbu dị iche
iche, ndị ji ụgwọ, na ndị ọchịchị Sọl na-adịghị mma. Ha
niile jekwuru ya. Ọ dịghị anya Devid ghọọrọ onyendu ha.
Ihe ruru narị mmadụ anọ so ya. **3** Devid sitere n’ebe ahụ
jee Mizpa dị na Moab rịọọ eze obodo ahụ sị, “Biko, ị ga-
ekwe ka nna m na nne m pụta bịa biri n’etiti unu tutu
ruo mgbe m matara ihe Chineke na-aga imere m?” **4** Ya
mere, ọ hapụrụ ha ka ha nọdụ na nke eze Moab. Ha na
ya nọgidere oge niile Devid bi n’ebe ahụ e wusiri ike. **5**
Ma Gad onye amụma sịrị Devid, “Anọgidela n’ebe ahụ e
wusiri ike, kama laghachi n’ala Juda.” Ya mere, Devid
biliri gaa n’oke ọhịa Heret. **6** Ugbu a Sọl nụrụ na achọtala
ebe Devid na ndị ikom na-eso ya nọ. Sọl, onye ji ùbe ya

n’aka nọdụrụ ala n’okpuru osisi tamarisk nke dị n’ugwu
dị na Gibea. Ndị ozi ya guzokwa gburugburu ya. 7 Sọl
gwara ha sị, “Geenụ ntị unu ndị ikom Benjamin! Ọ bụ
unu niile ka nwa Jesi ga-enye ala ubi na ubi vaịnị? Ọ bụ
unu niile ka ọ ga-eme ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ puku
ndị agha, na ọchịagha na-achị ọtụtụ narị ndị agha? 8 Ọ
bụ ya mere unu ji dịnyere ya imegide m? Ọ dịghị onye
ọbụla n’ime unu gwara m na nwa m na nwa Jesi gbara
ndụ. Ọ dịghị onye ọbụla n’ime unu ihe gbasara m na-
emetụ n’obi ịgwa m na nwa m nwoke akpaliela ohu m
imegide m, ichebiri m n’ụzọ, dịka o mere n’ụbọchị taa.” 9
Ma Doeg onye Edọm, onye so ndị ozi Sọl guzo n’ebe ahụ
kwuru sị, “Ahụrụ m mgbe nwa Jesi bịakwutere Ahimelek,
nwa Ahitub na Nob. 10 Ahimelek jụtaara ya ase site n’aka
Onyenwe anyị, ma nyekwa ya ihe oriri na mma agha
Golaịat onye Filistia.” 11 Mgbe ahụ, eze Sọl zipụrụ ozi
nye Ahimelek nwa Ahitub na ndị ezinaụlọ nna ya niile,
ndị bụ ndị nchụaja na Nob. Ha niile bịara guzo n’ihu
eze. 12 Sọl gwara ha okwu sị, “Gee ntị, gị nwa Ahitub.”
Ahimelek zara sị, “Ana m ege ntị, onyenwe m.” 13 Sọl
jụrụ ya sị, “Gịnị mere gị na nwa Jesi ji gbaa izu imegide
m? Gịnị mere i ji nye ya nri na mma agha, jụkwaara ya
ase site n’aka Chineke? Gịnị mere i ji na-agba ya ume ka o
nupu isi n’ebe m nọ, na ka ọ bịakwa n’ebe a imegide m
taa?” 14 Ahimelek zara eze sị, “Onye n’etiti ndị ohu gị
niile bụ onye kwesiri ntụkwasị obi dịka Devid, ọgọ eze, na
onyeisi ndị agha na-eche gị nche; ọ bụkwa onye a na-
enye nsọpụrụ dị ukwuu n’ezinaụlọ gị? 15 Nke a ọ bụ
ụbọchị mbụ m na-ajụrụ ya ase n’aka Chineke? Ọ bụghị!

Ka eze ghara ibo ohu ya na ezinaụlọ nna m ebubo, n'ihi
na ohu gị amaghị ihe ọbụla banyere okwu a niile." **16** Ma
eze kwuru sị, "Ị ga-anwụ. Ahimelek gị na ezinaụlọ nna
gị niile!" **17** O nyere ndị na-eso ya iwu sị ha, "Gbuonụ
ndị nchụaja ndị a, n'ihi na ha na Devid agbaala izuzu; ha
makwa na o si n'ihu m na-agbapụ, ma ha agwaghị m!"
Ma ndị agha eze jụrụ isetipụ aka ha megide ndị nchụaja
Onyenwe anyị. **18** Mgbe ahụ eze nyere Doeg iwu sị ya,
"Gị onwe gị, chigharịa gbuo ha." Ya mere, Doeg onye
Edọm chigharịrị tigbuo ha. N'ụbọchị ahụ, o gburu iri ndị
nchụaja asatọ na ise, ndị yi uwe akwa ọcha efọọd. **19** O ji
mma agha jee Nob, obodo ndị nchụaja, gbuo ezinaụlọ ndị
nchụaja niile, nwoke na nwanyị, na ụmụntakịrị, na ụmụ
na-aṅụ ara. O gbukwara ehi na ịnyịnya ibu na atụrụ ha
niile. **20** Otu n'ime ụmụ Ahimelek nwa Ahitub, aha ya bụ
Abịata gbapụrụ, gbakwuru Devid. **21** Ọ gwara Devid na
Sọl egbuola ndị nchụaja Onyenwe anyị. **22** Mgbe ahụ,
Devid sịrị Abịata, "N'ụbọchị ahụ, mgbe Doeg onye Edọm
nọ n'ebe ahụ, amaara m na ọ ghaghị ịgwa Sọl. Mụ onwe
m kpatara ọnwụ ndị niile nke ndị ezinaụlọ nna gị. **23** Soro
m nọdụ n'ebe a, atụla ụjọ, n'ihi na onye na-achọ ndụ
gị na-achọkwa ndụ nke m. Mmekpa ahụ ọbụla agaghị
adakwasị gị ma mụ na gị nọdụ."

23 Otu ụbọchị, ozi rutere Devid ntị na ndị Filistia na-
ebuso ndị obodo Keila agha na-apụnara ha ihe niile ha
nwere nke dị n'ebe ịzọcha ọka ha niile. **2** Devid jụrụ
Onyenwe anyị ase sị, "Ọ bụ m jee buso ndị Filistia a
agha?" Onyenwe anyị zara ya, "Gaa, buso ndị Filistia
agha, zọpụta Keila." **3** Ma ndị agha Devid sịrị ya, "Lee,

anyị onwe anyị na-atụ egwu ihe a ga-eme anyị, ọ bụladị
n'ime Juda, oleekwanụ otu anyị ga-esi jee buso ndị Filistia
niile agha na Keila?" 4 Devid jụrụ Onyenwe anyị ọzọ, ma
Onyenwe anyị zara ya nke ugboro abụọ sị, "Jee, rịdaruo
Keila, n'ihi na aga m anọnyere gị; ị ga-emerikwa ndị
Filistia." 5 Ya mere, Devid na ndị agha ya gara Keila
buso ndị Filistia agha. Ndị agha Devid gburu ọtụtụ ndị
Filistia kpokọrọ igwe anụ ụlọ ha. Ha zọpụtakwara ndị
Keila. 6 (Ugbu a, Abịata nwa Ahimelek chịkwa efọọd
n'aka gbadaa, mgbe ọ gbakwujere Devid na Keila). 7 Mgbe
a gwara Sọl na Devid nọ na Keila, o kwuru sị, "Ahaa!
Chineke enyefeela ya n'aka m, n'ihi na Devid e jirila aka
ya kee onwe ya agbụ site n'ịbanye n'obodo nwere ibo
ọnụ ụzọ na mkpọrọ e ji akpọchi ha." 8 Sọl chịkọtara ndị
agha ya ịga Keila ịnọchibido Devid na ndị ikom ya. 9
Mgbe Devid nụrụ ihe Sọl na-achọ ime, ọ gwara Abịata
onye nchụaja sị ya, "Chịta efọọd ahụ." 10 Devid sịrị, "O!
Onyenwe anyị, Chineke Izrel, anụla m na Sọl na-achọ
ịbịa laa Keila na obodo a n'iyi n'ihi m nọ n'ebe a. 11 Ndị
nwe Keila ha ga-arara m nye n'aka Sọl? Ọ bụ ezie na Sọl
na-abịa dịka m nụrụ? O! Onyenwe anyị, Chineke Izrel,
biko gwa ohu gị." Ma Onyenwe anyị sịrị, "Ọ ga-abịa." 12
Ọzọkwa, Devid jụrụ sị, "Ndị nwe Keila ha ga-arara m na
ndị ikom m nye n'aka Sọl?" Onyenwe anyị sịrị, "Ha ga-
eme otu a." 13 N'ihi ya, Devid na ndị ikom ya ọnụọgụgụ
ha dị narị ndị ikom isii, hapụrụ Keila pụọ na-awagharị
site n'otu ebe gaa n'ebe ọzọ. Mgbe Sọl nụrụ na Devid
esitela na Keila pụọ, o jekwaghị ebe ahụ ọzọ. 14 N'oge
a, Devid nọgidere n'ebe e wusiri ike dị n'ọzara, na n'ala

ugwu ugwu nke ọzara Zif. Ụbọchị niile, Sọl chọghariri ya
ma Chineke enyefeghị Devid n'aka ya. 15 Mgbe Devid nọ
na Horesh, nke dị n'ọzara Zif, ọ natara ozi na Sọl na-abịa
igbu ya. 16 Jonatan, nwa Sọl pụrụ ịchọ Devid. Mgbe ọ
hụrụ ya na Horesh, ọ gbara ya ume, nyere ya aka iguzosi
ike n'ime Chineke. 17 Jonatan sịrị ya, "Atụla egwu, nna m
Sọl apụghị ịchọta gị. Ị ga-abụ eze Izrel. Aga m abụkwa
onye na-eso gị dịka Sọl nna m maara nke ọma." 18 Ha
abụọ gbara ndụ n'ihu Onyenwe anyị. Devid nọgidere na
Horesh, ma Jonatan laghachiri n'ụlọ ya. 19 Ma ndị Zif
biliri jekwuru Sọl na Gibea sị ya, "Devid o zoghị onwe
ya n'etiti anyị n'ọgba nkume dị n'ọhịa Horesh, n'ugwu
Hakila, na ndịda Jeshimọn? 20 Ugbu a, eze anyị, bịa mgbe
ọbụla ị chọrọ, ka anyị gaa jidere gị ya. Ị ga-emekwa ya
dịka obi gị sị chọọ." 21 Sọl zara ha sị, "Onyenwe anyị
gọzie unu n'ihi mmetụta ọnọdụ m na-emetụta unu n'obi.
22 Gaanụ chọpụta nke ọma ebe ọ na-ezo onwe ya, na onye
hụrụ ya, n'ihi na agwara m na ọ bụ onye aghụghọ. 23
Chọpụtanụ ebe ọ na-ezo onwe ya ma lọghachikwanụ bịa
gwa m ihe unu chọpụtara. Mgbe ahụ, aga m eso unu jee.
Ọ bụrụ na ọ nọ n'ala ahụ, aga m achọpụta ya; e, aga m
enyobanye anya chọọ ya n'ikwu niile nke Juda." 24 Ha
biliri buru Sọl ụzọ gawa Zif. N'oge a, Devid na ndị agha ya
nọ n'ọzara Maon, n'ime Araba, na ndịda Jeshimọn. 25 Sọl
na ndị agha ya bịarutere ebe ahụ malite chọwa Devid.
Mgbe a gwara Devid na Sọl na-achọ ya, o duuru ndị agha
ya gbada gaa n'oke nkume ahụ ma nọgide n'ọzara Maon.
Mgbe Sọl nụrụ nke a, ọ chụgidekwara Devid ọsọ gaa
n'ebe ahụ. 26 Mgbe ha ruru n'ebe ahụ, Sọl na ndị agha ya

nọ n’otu akụkụ ugwu ahụ, Devid na ndị agha ya nọkwa
n’akụkụ nke ọzọ, na-eme ngwa ka ha gbanarị Sọl. Ma Sọl
na ndị agha ya na-abịa nnọọ nso ijide Devid. **27** Ma n’otu
mgbe ahụ, onyeozi bịakwutere Sọl sị ya, “Mee ngwangwa,
lọta, n’ihi na ndị Filistia apụtala ibuso Izrel agha.” **28**
Ngwangwa, Sọl sitere n’ịchụ Devid chighariạ azụ, lọta
ibuso ndị Filistia agha. Site n’oge ahụ, a kpọrọ ebe ahụ
Devid nọ, Sela Hamahlekot, nke pụtara, Nkume Nkewa.
29 Devid si n’ebe ahụ pụọ gaa biri n’ebe e wusiri ike nke
En-Gedi, ebe o zoro onwe ya.

24 Mgbe Sọl sitere n’ịlụso ndị Filistia agha lọta, a gwara
ya sị, “Devid nọ n’ọzara En-Gedi.” **2** Sọl chịịrị puku ndị
agha atọ a zụrụ nke ọma site n’Izrel niile, pụọ ịchọ Devid
na ndị ikom ya n’etiti ọgba nkume, na n’akụkụ ụzọ dị
warawara nke Ewu Ọhịa. **3** Mgbe ọ bịaruru nso n’ọgba
atụrụ nke dị n’ụzọ ahụ, otu ọgba nkume dị n’ebe ahụ, Sọl
banyere n’ime ya, ịga mposi. Devid na ndị ikom ya nọ
n’ime ime ọgba nkume ahụ. **4** Ndị ikom Devid sịrị ya,
“Ahaa ugbu a bụ oge gị! Taa bụ ụbọchị ahụ Onyenwe anyị
kwuru okwu ya, mgbe ọ sịrị, ‘Aghaghị m inyefe gị onye
iro gị n’aka, ka i mee ya dịka o si masị gị.’” Ma Devid ji
nwayọọ gaa nso ebe Sọl nọ bipụ ọnụ ọnụ uwe mwụda
ya. **5** Emesịa, obi Devid malitere ịma ya ikpe n’ihi na o
bipụrụ ọnụ ọnụ uwe mwụda Sọl. **6** Ọ gwara ndị ya na
ha so okwu sị, “Onyenwe anyị ekwela na m ga-emeso
nna m ukwu, onye Onyenwe anyị tere mmanụ mmeso dị
otu ahụ, maọbụ na m ga-eweli aka imegide ya. N’ihi na
onye Onyenwe anyị tere mmanụ ka ọ bụ.” **7** Devid sitere
n’okwu ndị a o kwuru baara ndị so ya mba. O nyeghị ha

ohere ibuso Sọl agha. Emesịa, Sọl hapụrụ ọgba nkume
ahụ. 8 Mgbe Sọl si n'ọgba nkume ahụ pụọ ịga n'ihu n'ije
ya, Devid sitere n'ime ọgba nkume ahụ pụta, kpọọ Sọl
oku sị ya, "Onyenwe m, eze!" Sọl tụgharịrị ma Devid
kpọrọ isiala nye ya, daa n'ala kpuo ihu ya n'ala. 9 Mgbe
ahụ Devid gwara Sọl okwu sị, "Gịnị mere i ji na-aṅa ntị
n'okwu ndị mmadụ na-ekwu, ndị ahụ na-asị Devid na-
achọ ụzọ ọ ga-esi merụọ gị ahụ? 10 Taa, i jirila anya gị
hụ na ọ bụghị eziokwu. Onyenwe anyị nyere gị n'aka m
n'ime ọgba nkume ahụ ị banyere, ụfọdụ ndị mụ na ha so
gwara m ka m gbuo gị, ma ahapụrụ m gị ndụ n'ihi na m
sịrị, 'Agaghị m eweli aka m megide nna m ukwu n'ihi na ọ
bụ onye Onyenwe anyị tere mmanụ.' 11 Lee, nna m, lee
iberibe uwe mwụda gị n'aka m. Ebipụtara m ọnụ ọnụ uwe
gị, ma egbughị m gị. Jiri nke a ghọta ma matakwa na ikpe
nnupu isi na ajọ omume megide gị amaghị m. O nweghị
ụzọ m si mejọọ gị, ma ị nọ na-achọsikwa m ike iwere
ndụ m. 12 Ka Onyenwe anyị kpebie n'etiti mụ na gị, ka
Onyenwe anyị bọọ ọbọ ihe ọjọọ niile i mere. Ma agaghị m
emetụ gị aka. 13 Dịka ilu ndị mgbe ochie si dị, 'Ihe ọjọọ
na-esi n'aka ndị na-eme ihe ọjọọ,' ma agaghị m emetụ gị
aka. 14 "Ma onye kwanụ ka eze Izrel na-achọ ijide? Onye
ka ọ na-atụfu oge ya ịchọgharị? Ọ bụ ozu nkịta? Ka ọ bụ
akpị? 15 Ka Onyenwe anyị bụrụ onye ikpe n'etiti mụ na gị,
ya kpebiekwa okwu anyị. Ya leba okwu m anya kpepụta
m, ya gosi na m bụ onye ikpe na-amaghị site n'ịnapụta m
n'aka gị." 16 Mgbe Devid kwuchara okwu ndị a, Sọl zara
sị ya, "Ọ bụ olu Devid nwa m dị nke ahụ?" Ọ malitekwara
ịkwa akwa. 17 Ọ sịrị Devid, "Ị bụ ezi mmadụ karịa m, n'ihi

na i jirila ezi omume kwụghachi m ajọ omume m. 18 E, i
gosila m oke obi ebere taa, n'ihi na mgbe Onyenwe anyị
nyefere m n'aka gị, ị gbughị m. 19 Ebee ka onye ahụ nọ
n'ụwa niile, nke pụrụ ịhapụ onye iro ya mgbe ọ mara
n'ọnya ya? Ka Onyenwe anyị kwụghachi gị ezi ihe n'ihi
obi ebere i gosiri m taa. 20 Ugbu a, amatala m na ị ghaghị
ịbụ eze, ị ga-achịkwa alaeze Izrel. 21 Biko, ṅụọra m iyi
n'aha Onyenwe anyị na mgbe oge ahụ ruru, na ị gaghị
egbu ụmụ m, maọbụ hichapụ aha m site n'ezinaụlọ nna
m." 22 Devid ṅụụrụ Sọl iyi. Emesịa, Sọl laghachiri n'ụlọ
ya, ma Devid na ndị ikom ya laghachiri n'ọgba nkume ha.

25 Emesịa Samuel nwụrụ. Izrel niile chịkọtara onwe ha
ọnụ zukọta ruo ụjụ n'ihi ọnwụ ya. Ha liri ya n'ụlọ ya dị na
Rema. Emesịa, Devid gara n'ọzara Paran biri n'ebe ahụ. 2
Otu nwoke dị, onye obodo Maon, onye ikwu Kaleb, nke
nwere akụnụba. O nwere igwe atụrụ dị puku atọ, na otu
puku ewu, ndị ọ nọ n'ubi n'oge a na-akpụchapụ ajị ha
n'obodo Kamel. 3 Aha nwoke a bụ Nebal. Nwunye ya kwa,
onye bụ nwanyị mara mma, na onye nwere akọnuche, ka
a na-akpọ Abigel. Nwoke a nwere omume ọjọọ; ọ kwara
obi n'azụ, afọ takwara ya mmiri. 4 Mgbe Devid nọ n'ọzara
nụ na Nebal na-akpụcha ajị igwe ewu na atụrụ ya, 5 o
zipụrụ ndị ikom iri sị ha. "Jekwurunụ Nebal n'obodo
Kamel, jụọ ya otu ihe si aga n'aha m. 6 Sịnụ ya, ndụ gị,
ndụ ogologo, udo na ahụ ike nye gị na ezinaụlọ gị, udo na
ahụ ike nye ihe niile i nwere. 7 "'Anụla m na ị na-akpacha
ajị igwe ewu na atụrụ gị. Oge ndị ọzụzụ atụrụ gị nọ n'etiti
anyị, anyị emejọghị ha, o nweghị ihe ọbụla funarịrị ha
oge ahụ niile ha nọrọ n'obodo Kamel. 8 Jụọkwa ndị ikom

gị, ha ga-agwa gị ma ihe m kwuru ọ bụ eziokwu. Ya mere
gosi ụmụ okorobịa ndị a ihuọma, ebe ọ bụ na ha na-
abịakwute gị n'oge mmemme. Biko, nyetụ ndị ohu gị
ndị a, na mụ bụ Devid nwa gị, ihe ọbụla aka gị ruru.'" 9
Ụmụ okorobịa Devid zipụrụ bịarutere zie Nebal ozi Devid
ziri ha. Ha nọgidekwara chere ka onye ha ọsịsa. 10 Ma
Nebal jụrụ ha sị, "Onye bụ Devid? Onye bụkwa nwa Jesi
a? Ọtụtụ ndị ohu dị taa bụ ndị na-esi n'aka nna ha ukwu
na-agbapụ. 11 M ga-ewere achịcha m, na mmiri m, na
anụ m gburu n'ihi ndị na-akpachara m ajị anụ nye ndị m
na-amaghị ebe ha sị pụta?" 12 Ndị ikom Devid tụgharịrị
azụ laghachi ebe ha si bịa. Mgbe ha bịarutere, ha kọrọ
akụkọ banyere okwu niile Nebal kwuru. 13 Devid sịrị
ndị ikom ya, "Onye ọbụla nyara mma agha!" Ha mere
ihe o kwuru. Devid n'onwe ya nyanyekwara mma agha
nke ya. Ihe dị ka narị ndị ikom anọ sooro Devid pụọ,
ebe narị mmadụ abụọ ndị ọzọ nọdụrụ na-eche ụlọ ha
nche. 14 Ma otu n'ime ndị ikom Nebal gara kọọrọ Abigel,
nwunye Nebal sị ya, "Lee, Devid esitela n'ọzara zite ndị
ozi ka ha nye onyenwe anyị ekele ya, ma ọ kparịrị ha,
baakwara ha mba. 15 Ma ndị ikom ndị a mesoro anyị
mmeso ọma, ha emejọghị anyị. Oge ahụ niile anyị nọ ha
nso n'ọhịa ọ dịghị ihe funarịrị anyị. 16 Ehihie na abalị, ha
bụụrụ anyị mgbidi, ichebe anyị na atụrụ anyị, mgbe ha
na-akpa nri n'akụkụ ebe ha nọ. 17 Ọ dị mma ka ị mata
ma marakwa ihe ị ga-eme ngwangwa; n'ihi nsogbu dị
njọ nke na-aga ịdịrị nna anyị ukwu na ezinaụlọ ya niile.
N'ihi ọ bụ nwoke jọgburu onwe ya, na ọ dịghị onye pụrụ
ịgwa ya okwu." 18 Abigel mere ngwangwa chịkọta narị

ogbe achịcha abụọ, karama akpụkpọ mmanya abụọ, atụrụ
ise e doziri edozi, otu bushel ọka e ghere eghe, otu narị
ụyọkọ mkpụrụ vaịnị a mịkpọrọ amịkpọ na narị achịcha
fiig abụọ, bukwasị ihe ndị a niile n'elu ịnyịnya ibu. **19**
Ọ sịrị ụmụ okorobịa na-ejere ya ozi, "Na-aganụ n'ihu,
ana m abịa n'azụ." Ma ọ gwaghị di ya Nebal ihe ọ na-aga
ime. **20** Mgbe ọ nọ n'elu ịnyịnya ibu na-agbada ụzọ nke
ugwu ahụ ọ hụrụ Devid na ndị agha ya ka ha na-abịa. O
zutere ha **21** ma Devid nọrịị na-ekwu na-asị, "Ọ bụ n'efu
ka anyị nyeere nwoke a aka. Anyị chebere igwe ewu na
atụrụ ya n'ọzara; ọ dịkwaghị otu furu efu, ọ dịkwaghị otu
nke e zuru ezu, ma o jirila ajọ omume kwụghachi m ihe
ọma m meere ya. **22** Ka Chineke mesoo Devid mmeso, otu
ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na m ahapụ otu
mkpụrụ nwoke ndụ n'etiti ihe niile o nwere na-eku ume,
mgbe chi echi bọrọ." **23** Mgbe Abigel hụrụ Devid, o mere
ngwangwa si n'elu ịnyịnya ibu ya rịda, kpuo ihu n'ala,
kpọọ isiala nye Devid. **24** Ọ dara n'ala n'ụkwụ ya, sị, "Ka
ajọ omume ahụ dịkwasị n'isi ohu gị, onyenwe m. Biko,
kwere ka ohu gị gwa gị okwu, gekwaa ntị n'ihe ohu gị
nwere ikwu. **25** Nebal bụ nwoke nwere obi ọjọọ, biko ka
onyenwe m ghara ịgụ ihe ọbụla o kwuru n'ihe. Ọ bụ onye
nzuzu, dịka aha ya na-egosi. Aha ya pụtara nzuzu, nzuzu
na-esokwa ya. Ma ahụghị m ndị ozi ahụ i zitere, n'ezie
ohu gị ahụghị ndị ikom onyenwe m zitere. **26** Ugbu a,
onyenwe m, dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ ma gị onwe gị
na-adịkwa ndụ, ebe ọ bụ na Onyenwe anyị gbochiri gị ka
ị ghara ịba n'ikpe ọmụma nke igbu mmadụ, na iji aka gị
bọrọ onwe gị ọbọ, ka ndụ ndị iro gị na ndị niile na-achọ

ime onyenwe m ihe ọjọọ, dịka Nebal. 27 Ma kwerekwa ka
onyinye a, nke ohu gị nwanyị wetaara nna m ukwu, bụrụ
nke a ga-enye ndị ikom na-eso gị. 28 “Biko, gbaghara
njehie ohu gị nwanyị, n’ihi na Onyenwe anyị Chineke gị
aghaghị imere onyenwe m alaeze nke ga-adịgide, n’ihi na
ọ bụ agha Onyenwe anyị ka ị na-alụ, agaghị ahụta ajọ
omume n’ime gị ogologo ụbọchị ndụ gị niile. 29 Ọ bụ
ezie na mmadụ pụrụ ị na-achụ gị ịnapụ gị ndụ gị, ma
ndụ onyenwe m ga-abụ ihe Onyenwe anyị Chineke gị ga-
ekechi na ngwungwu ndị dị ndụ. Ma ndụ ndị iro gị ka
ọ ga-atụfu dịka nkume esi n’akpa e ji efe ebe. 30 Mgbe
Onyenwe anyị mezuru nye onyenwe m ihe ọma niile
nke o kwere na nkwa, meekwa ya onyendu ndị Izrel, 31
onyenwe m agaghị enwe akọnuche nke ga na-esogbu ya
n’ihi na o ji aka ya bọọrọ onwe ya ọbọ, maọbụ nke iwufu
ọbara. Mgbe Onyenwe anyị Chineke gị mere ka ihe gaara
onyenwe m nke ọma, chetakwa ohu gị nwanyị.” 32 Devid
zara Abigel sị ya, “Otuto dịrị Onyenwe anyị, Chineke nke
Izrel onye zitere gị taa ka ị bịa zute m. 33 Ka ngọzị dịrị gị
n’ihi ezi uche gị, na n’ihi na i gbochiri m iwufu ọbara
taa, gbochiekwa m iji aka m bọrọ onwe m ọbọ. 34 Ma ọ
bụghị otu a, dịka Onyenwe anyị Chineke nke Izrel na-adị
ndụ, bụ onye jidere m site n’imerụ gị ahụ, ọ bụrụ na ị
pụtaghị ngwa izute m, ọ dịghị otu nwoke gaara adị ndụ
n’ụlọ Nebal n’ìhè ụtụtụ echi.” 35 Devid naara ya ihe ndị
ahụ niile o wetara sị ya, “Laghachi n’ụlọ gị n’udo. Anụla
m ihe i kwuru ma meekwa ihe ị rịọrọ.” 36 Mgbe Abigel
batara n’ụlọ, o jekwuru Nebal ebe ọ nọ n’oriri ọ kpọrọ,
oriri dịka oriri a na-enwe n’ụlọeze. Ọ ṅụọkwala mmanya

ṅụbigakwa ya oke; n’ihi ya ọ gwaghị ya ihe ọbụla tutu ruo
n’ụtụtụ. 37 N’ụtụtụ, mgbe mmanya pụrụ Nebal n’anya,
nwunye ya gwara ya ihe ndị a niile. Nke a mere ka obi ya
nwụọ, ka ọ tọgbọrọ dịka nkume. 38 Mgbe abalị iri gafere,
Onyenwe anyị tiri Nebal ihe otiti, nke mere ka ọ nwụọ. 39
Mgbe Devid nụrụ na Nebal anwụọla, ọ sịrị, “Otuto dịrị
Onyenwe anyị, onye kpechitere m okwu m megide Nebal
n’ihi nlelị anya o leliri m. O gbochiela ohu ya site n’ime
ihe ezighị ezi, ma kwụghachi Nebal ụgwọ mmehie ya.”
Mgbe ahụ Devid zigara ndị ozi ka ha gaa jụọ Abigel ma ọ
ga-ekwe ị ghọọ nwunye ya. 40 Ndị ozi Devid bịakwutere
Abigel na Kamel zie ya ozi sị, “Devid zitere anyị bịakwute
gị ịlụta gị ka ị ghọọ nwunye ya.” 41 Abigel kpuru ihu
n’ala sị ya, “Lee ohu gị nwanyị, ejikeere m ijere gị ozi,
na ịsacha ụkwụ ndị na-ejere onyenwe m ozi.” 42 Abigel
mere ngwangwa jikere, kpọrọ ụmụ agbọghọ ise na-ejere
ya ozi, nọkwasị n’elu ịnyịnya ibu, soro ndị ahụ Devid
zitere lakwuru Devid. Otu a ka Abigel sị ghọọ nwunye
Devid. 43 Devid lụkwara nwanyị ọzọ aha ya bụ Ahinoam,
onye Jezril. Ha abụọ bụkwa ndị nwunye ya. 44 N’oge a,
Sọl ewerela nwa ya nwanyị Mikal, onye bụ nwunye Devid
kpọnye Palti, nwa Laish, onye obodo Galim, dịka nwunye.

26

Ndị Zif jekwuru Sọl na Gibea gwa ya na Devid na-ezo
onwe ya n’ugwu Hakila nke chere ihu n’ọzara. 2 N’ihi ya,
Sọl biliri chịrị puku ndị agha atọ o leziri anya họpụta
n’etiti ndị agha Izrel, duru ha gaa n’ọzara Zif ịchọ Devid.
3 Sọl mara ụlọ ikwu ya n’akụkụ ụzọ ugwu nta Hakila na
ncherita ihu Jeshimọn nke nọ n’okporoụzọ. Ma ka Devid
n’onwe ya nọ n’ime ọzara, ọ hụrụ na Sọl chụụrụ ya bata

n’ime ọzara, 4 Devid zipụrụ ndị nledo, matakwa na Sọl
bịara n’ezie. 5 Emesịa, Devid pụrụ jeruo ebe Sọl mara
ụlọ ikwu ya. Ọ hụrụ ebe Sọl na Abna nwa Nea, onyeisi
agha dinara ala. Sọl dina n’ime ogige ụlọ ikwu ahụ, ndị
agha ya dinakwara gburugburu ya. 6 Devid sịrị Ahimelek
onye Het, na Abishai, nwa Zeruaya onye bụ nwanne Joab,
“Onye ga-eso m gaa n’ogige ebe Sọl na ndị agha ya mara
ụlọ ikwu ha?” Abishai zara sị, “Aga m eso gị gaa.” 7 Ya
mere, n’abalị, Devid na Abishai jiri nwayọọ jeruo ebe ndị
agha Sọl mara ụlọ ikwu ha. Ha hụrụ Sọl ebe o dinara ala
na-arahụ ụra. Ùbe ya ka ọ manyekwara n’ala n’akụkụ
ebe isi ya dị. Abna, na ndị agha ndị ọzọ dina gburugburu
Sọl na-arahụ ụra. 8 Abishai sịrị Devid, “N’ezie, Chineke
enyefeela gị onye iro gị n’aka taa. Ugbu a, kwere ka m
gaa were ùbe magide ya n’ala otu ugboro; agaghị m atụ
ya ugboro abụọ.” 9 Ma Devid sịrị Abishai, “Mba egbula
ya. Onye ga-eseti aka ya megide onye Onyenwe anyị tere
mmanụ, ghara ịbụ onye ikpe na-amaghị?” 10 Ọ sịrị,
“N’ezie dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, ọ bụ Onyenwe
anyị ya onwe ya ga-etida ya, maọbụ oge ya ga-eru mgbe
ọ ga-anwụ, ma ọ bụkwanụ ọ gaa agha, ọ nwụfuo. 11
Ma Onyenwe anyị ekwela ka m setịpụ aka megide onye
Onyenwe anyị tere mmanụ. Ugbu a, weta ùbe na ihe
ịṅụ mmiri nke dị n’akụkụ isi ya, ka anyị si n’ebe a pụọ.”
12 Devid weere ùbe ya na ite mmiri dị n’akụkụ isi Sọl,
ha sitere n’ebe ahụ pụọ. Ọ dịkwaghị onye hụrụ ha. Ọ
dịkwaghị onye tetara, n’ihi na Onyenwe anyị mere ka ha
daba n’oke ụra. 13 Mgbe ahụ, Devid pụrụ gafee n’ofe nke
ọzọ, guzo onwe ya n’elu ugwu ebe dị anya, ebe mbara dị

n'etiti ya na ha. **14** Devid kpọrọ Abna nwa Nea na ndị
agha oku sị, "Abna, za m oku!" Abna jụrụ ya sị, "Onye
ka ị bụ i ji si otu a na-eti mkpu ịkpọte eze?" **15** Devid
sịrị, "N'ezie, ọ bụghị nwoke ka ị bụ? Onye dịkwa ka gị
n'Izrel niile? Gịnị mere i ji hapụ ichezi onyenwe gị eze
nke ọma? Otu onye bịara igbu onyenwe gị, bụ eze. **16** Ihe
a i mere adịghị mma. N'eziokwu, dịka Onyenwe anyị na-
adị ndụ, gị na ndị ikom gị kwesiri ọnwụ, n'ihi na gị na ndị
gị echebeghị onyenwe unu, bụ onye Onyenwe anyị tere
mmanụ. Ebee ka ùbe eze, na ihe mmiri ọṅụṅụ ya, nke
dị n'akụkụ isi ya dị?" **17** Mgbe ahụ, Sọl matara na ọ bụ
olu Devid, ọ sịrị, "Ọ bụ gị nwa m, Devid?" Devid zara sị
ya, "E, ọ bụ olu m, onyenwe m, eze." **18** Ọ sịkwa, "N'ihi
gịnị ka onyenwe m ji na-achụghari ohu ya? Gịnị ka m
mere? Gịnịkwa bụ ihe ọjọọ ị chọtara n'aka m? **19** Ugbu
a ka onyenwe m eze gee ntị n'okwu ohu ya: Ọ bụrụ na
Onyenwe anyị kpaliri gị imegide m, mgbe ahụ arịrịọ m
bụ ka Onyenwe anyị nara onyinye ịnata ihuọma. Otu ọ dị,
a si na ọ bụ ndị mmadụ na-akpali gị imegide m, ka ndị
dị otu a bụrụ ndị a bụrụ ọnụ n'ihu Onyenwe anyị. N'ihi
na ha esitela n'oke m nwere n'ihe nketa Onyenwe anyị
chụpụ m, sị m, 'Gaa fee chi ndị ọzọ ofufe.' **20** Ugbu a,
ekwela ka ọbara m bụrụ ihe a wufuru n'ala dị anya, na-
abụghị n'ihu Onyenwe anyị. Eze Izrel apụtala ịchọ akpị
dịka m, otu dinta si achọghari ọkwa n'elu ugwu." **21** Mgbe
ahụ, Sọl zara sị, "Emehiela m. Lọghachi n'ụlọ nwa m
Devid. N'ihi na ị gụrụ ndụ m taa dịka ihe dị oke ọnụahịa.
Agaghị m emejọ gị ọzọ. N'ezie, a kpaala m agwa dịka
onye nzuzu, meekwa ihe nke ukwuu na-amaghị ama." **22**

Devid zara ya sị, “Lee ùbe eze, Zie otu n’ime ndị ikom gị
ka ọ bịa were ya. 23 Onyenwe anyị na-akwụghachi nwoke
ọbụla ezi omume ya na ikwesi ntụkwasị obi ya. Onyenwe
anyị nyere gị n’aka m taa ma ajụla m igbu onye ya o tere
mmanụ. 24 Ugbu a, ka Onyenwe anyị zọpụta ndụ m, ọ
bụladị dịka m sị zọpụta ndụ nke gị taa. Ka ọ napụtakwa m
site na mkpagbu m niile.” 25 Sọl sịrị Devid, “Onye a gọziri
agọzi ka ị bụ nwa m, Devid. Ị ga-eme oke ihe, bụrụkwa
onye na-emeri n’agha.” Devid sitere n’ebe ahụ pụọ. Sọl
laghachikwara n’ụlọ ya.

27 Devid chere n’ime onwe ya sị, “Otu ụbọchị Sọl ga-
enweta m, bibie m. Ihe ka mma m ga-eme bụ ịgbaga n’ala
ndị Filistia. Nke a ga-eme ka Sọl kwụsị ịchọgharị m ebe
ọbụla n’Izrel. Aga m esikwa otu a, nwere onwe m site
n’aka ya.” 2 Ya mere, Devid na narị ndị ikom isii ya, na
ezinaụlọ ha, biliri jekwuru Akish nwa Maok, eze ndị Gat.
3 Devid na ndị agha ya sooro Akish biri na Gat. Onye
ọbụla du ezinaụlọ ya. Devid n’onwe ya du ndị inyom abụọ
ya: Ahinoam onye Jezril, na Abigel onye Kamel, nwunye
ochie Nebal. 4 Ọ dịghị anya, Sọl nụrụ na Devid agbalaala
Gat, n’ihi ya ọ kwụsịrị ịchụso ya. 5 Devid gwara Akish sị
ya, “Ọ bụrụ na m anatala amara n’ebe ị nọ, ọ ga-adị mma
ka enye m otu obodo n’ime obodo nke ala a, ka m biri.
N’ihi gịnị ka ohu gị ga-eji soro gị biri n’obodo eze?” 6
Akish nyere ya Ziklag, n’ihi ya, Ziklag bụ obodo ndị eze
Juda ruo taa. 7 Devid biri n’oke ala ndị Filistia otu afọ na
ọnwa anọ. 8 Devid na ndị ikom ya nọgidere oge ahụ niile
na-emegide ndị Geshua, ndị Gizi na ndị Amalek. (Site na
mgbe ochie ndị a bi n’ala ahụ gbatịrị ruo Shua na Ijipt) 9

Mgbe ọbụla Devid wakporo akụkụ ọbụla, ọ dịghị ahapụ
nwoke maọbụ nwanyị ndụ. Ma ọ na-akpụrụ atụrụ ha, na
ehi ha, na ịnyịnya ibu ha, na ịnyịnya kamel ha, nakwa
uwe ha. Emesịa, ọ na-alọghachikwuru Akish. **10** Ọ bụrụ
na Akish ajụọ Devid ajụjụ sị, "Ndị ole ka unu busoro agha
taa?" Devid ga-aza sị, "Ọ bụ ndị bi na ndịda Juda", maọbụ
"ndị ndịda Jerahmel", maọbụ "ndị ndịda Ken." **11** Ma ọ
dịghị nwoke maọbụ nwanyị onye ọ hapụrụ ndụ, nke a ga-
akpọta na Gat, n'ihi na o chere n'obi ya sị, "Ha nwere
ike ịbịa kwuo megide anyị, sị, 'Otu a ka Devid mere.'"
Otu a ka ọ na-emekwa ọtụtụ oge ahụ niile o bi n'etiti
ndị Filistia. **12** Akish kwenyere Devid, kwuo n'obi ya sị,
"Devid abụrụla ihe a kpọrọ asị n'ebe ndị nke ya bụ ndị
Izrel nọ. Ọ ga-abụkwara m ohu ruo mgbe niile."

28 N'oge ahụ, ndị Filistia chịkọtara ndị agha ha jikere
ịlụso ndị Izrel agha. Akish eze Gat gwara Devid okwu,
"Ghọtakwa na gị na ndị agha gị ga-eso mụ na ndị agha
m gaa ibu agha." **2** Devid zara ya sị, "Ị ga-eji anya gị
hụrụ ihe ohu gị ga-eme." Akish zara sị, "Ọ dị mma aga
m eme gị onye nche m ụbọchị ndụ gị niile." **3** N'oge a
Samuel anwụọla, ndị Izrel niile rukwara ụjụ n'ihi ya, lie
ya n'obodo ya bụ Rema. Sọl achụpụsịakwala ndị niile
na-ajụ mmụọ ndị nwụrụ anwụ ase na ndị dibịa afa site
n'ala ahụ. **4** Ndị Filistia zukọtara, bịa maa ụlọ ikwu ha na
Shunem, ebe Sọl na ndị Izrel niile zukọtakwara maa ụlọ
ikwu ha na Gilboa. **5** Mgbe Sọl hụrụ igwe ndị agha ndị
Filistia, oke ụjọ jidere ya. **6** Ọ jụrụ Onyenwe anyị ase,
ma Onyenwe anyị azaghị ya. Ọ zaghị na nrọ, maọbụ site
n'Urim, maọbụ site n'ọnụ ndị amụma. **7** Mgbe ahụ, Sọl

sịrị ndị na-ejere ya ozi, “Chọtara m nwanyị onye na-ajụ
mmụọ ndị nwụrụ anwụ ase, ka m gakwuru ya jụta ya
ase.” Ha sịrị, “E nwere otu nwanyị dị otu a n’Endoa.” 8
Ya mere, Sọl nwogharịrị onwe ya, yiri uwe ọzọ, o ruo
n’abalị, ya na ndị ikom abụọ gakwuru nwanyị ahụ. Ọ sịrị,
“Jụtara m mmụọ ase, kpọlitekwara m onye m ga-akpọ
aha ya.” 9 Ma nwanyị ahụ sịrị ya, “N’ezie gị onwe gị
maara ihe Sọl mere. Ọ kwụsịla ndị niile na-ajụ mmụọ
ndị nwụrụ anwụ ase, na ndị dibịa afa site n’ala a. N’ihi
gịnị ka iji a gbara ndụ m ọnya, ime ka m nwụọ?” 10 Ma
Sọl jiri Onyenwe anyị ṅụọra ya iyi, “Dịka Onyenwe anyị
na-adị ndụ, agaghị ata gị ahụhụ n’ihi ihe a.” 11 Mgbe
ahụ, nwanyị ahụ jụrụ, “Onye ka ị chọrọ ka m mee ka ọ
rịgokwute gị?” Sọl sịrị, “Mee ka Samuel rịgokwute m.”
12 Mgbe nwanyị ahụ hụrụ Samuel, o tiri mkpu sị, “Gịnị
mere iji ghọgbuo m? Gị onwe gị bụ Sọl!” 13 Eze sịrị ya,
“Atụla egwu! Gịnị ka ị na-ahụ?” Nwanyị ahụ sịrị, “A hụrụ
m chi ka o si n’ala na-arịgopụta.” 14 Sọl jụrụ, “Gịnị ka
onye ahụ yiri n’ọdịdị?” Ọ sịrị, “Ọ bụ agadi nwoke na-
arịgota, e ji uwe mwụda kpuchie ahụ ya.” Mgbe ahụ,
Sọl matara na ọ bụ Samuel. O kpuru ihu n’ala, kpọọkwa
isiala. 15 Samuel sịrị Sọl, “Gịnị mere i ji esogbu m, site na
ịkpọlite m?” Sọl zara, “Anọ m n’oke nsogbu. Ndị Filistia
na-ebuso m agha, ma Chineke esitekwala n’ebe m nọ
wezuga onwe ya. Ọ naghị azakwa m ọzọ, maọbụ site na
ndị amụma, maọbụ site na nrọ. N’ihi ya ka m ji kpọọ gị,
ijụ gị ihe m ga-eme.” 16 Samuel sịrị, “N’ihi gịnị ka i ji
na-ajụ m, ebe ọ bụ na Onyenwe anyị ewezugala onwe
ya site n’ebe ị nọ, ghọọkwara gị onye iro? 17 Onyenwe

anyị emeela ihe ọ sị na ọ ga-eme. Ọ napụla gị alaeze gị
were ya nye Devid. 18 Ihe ndị a niile na-aga ịdakwasị gị
n'ihi na i geghị ntị na ndụmọdụ Onyenwe anyị, mgbe o
were iwe dị ọkụ megide ndị Amalek. 19 Onyenwe anyị ga-
arara gị na ndị Izrel nyefee n'aka ndị Filistia, echi gị na
ụmụ gị ndị ikom ga-abịa nọnyeere m n'ebe a. Onyenwe
anyị ga-ararakwa ndị agha Izrel nye n'aka ndị Filistia." 20
Ngwangwa, Sọl dara n'ala, gbatịa onwe ya n'oke egwu,
n'ihi okwu ndị a niile Samuel kwuru. Ike adịghịkwa n'ime
ya n'ihi agụụ, ebe ọ bụ na o ribeghị nri ọbụla ụbọchị ahụ
niile. 21 Mgbe nwanyị a hụrụ ọnọdụ Sọl, ọ gwara ya okwu
sị ya, "Onyenwe m, lee, ohu gị rubere isi mee ihe ị sị m
mee. Ọ bụkwa ndụ m ka m ji chụọ aja imezu ihe ị rịọrọ
m. 22 Ugbu a, biko, gee ntị n'ihe ohu gị na-aga ịgwa gị.
Kwere ka m nye gị nri ka i rie, ka i nweta ike ị ga-eji
laghachi." 23 Ma Sọl jụrụ iri nri ọbụla. Ma ndị ikom ya na
ha so malitere ịrịọ ya tutu ruo mgbe o kwenyere bilie,
nọdụ ala n'elu ihe ndina. 24 Nwanyị ahụ mere ngwangwa
gbuo nwa ehi gbara abụba o nwere n'ụlọ ya. O jikwa ụtụ
ọka mee achịcha nke etinyeghị ihe na-eko achịcha n'ime
ya, 25 O doziri nri n'ihu Sọl na ndị ikom ya. Ha rikwara
ya. Ha biliri laa n'abalị ahụ.

29 Ndị Filistia chịkọtara ndị agha ha bịaruo Afek, ma ndị
agha Izrel zukọtara n'akụkụ isi iyi Jezril. 2 Mgbe ndịisi
agha ndị Filistia malitere ịgafesị ha na ndị agha ha, ụfọdụ
n'ime ha du ọtụtụ narị ndị agha, ụfọdụ, ọtụtụ puku ndị
agha, Devid na ndị agha ya so n'azụ, ha na Akish, eze ndị
Filistia. 3 Ndịisi agha ndị Filistia jụrụ eze Akish ajụjụ sị,
"Gịnị ka ndị Hibru ndị a na-eme n'ebe a?" Akish gwara

ha sị, “Onye a ọ bụghị Devid, onyeozi si n’aka Sọl eze
ndị Izrel gbapụ? Mụ na ya ebiela ihe karịrị otu afọ, ma
achọpụtaghị ihe ọbụla dị njọ n’ebe ọ nọ, site n’ụbọchị ahụ
ọ hapụrụ Sọl ruo ugbu a.” **4** Ma ndịisi agha ndị Filistia
were iwe megide ya. Ha sịrị ya, “Zilaga nwoke a, ka ọ
laghachi n’ọnọdụ ozi ebe i mere ya onye nlekọta. Anyị na
ha agaghị eso jee n’ihu ọgụ, ma ọ bụghị ya ọ ga-atụgharịa
megide anyị n’agha. Olee ụzọ ọzọ ọ ga-esi mee ka ya na
nna ya ukwu dị na mma ma ọ bụghị site n’igbu ndị agha
anyị ndị a?” **5** Onye a ọ bụghị Devid ahụ ndị inyom Izrel
ji gụọ egwu sị, “‘Sọl egbuola ọtụtụ puku ndị iro ya, ma
Devid egbuola iri puku kwụrụ puku ndị iro’?” **6** Ya mere,
Akish kpọrọ Devid sị ya, “Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ,
ị bụ onye kwesiri ntụkwasị obi. Ọ gaara atọ m ụtọ ka ị
soro m buo agha. Site na mgbe ị bịakwutere m tutu ruo
ugbu a, o nweghị mmejọ ọbụla m chọpụtara n’ime gị. Ma
ndịisi anyị anabataghị gị. **7** Ugbu a, laghachinụ azụ, laa
n’udo. Unu emeela ihe ọbụla ga-akpasu ndịisi ndị Filistia
iwe.” **8** Devid jụrụ Akish, “Ma gịnị ka m mere? Gịnịkwa
ka ị hụtara megide ohu gị site n’ụbọchị m bịakwutere gị
ruo taa? Gịnị ga-eme ka m ghara ịlụso ndị iro onyenwe
m, bụ eze agha?” **9** Akish zaghachiri, “Ama m n’onye
dị mma ka ị bụ n’anya m, dịka mmụọ ozi nke Chineke.
N’agbanyeghị nke a, ọchịagha ndị Filistia asịla, ‘Ọ gaghị
eso anyị jee n’agha.’ **10** Ya mere, bilie n’isi ụtụtụ, gị na
ndị ọrụ onyenwe gị ndị soro gị bịa, bilienụ n’isi ụtụtụ
laghachi mgbe ìhè dịrị unu.” **11** Devid na ndị ikom na-eso
ya biliri n’isi ụtụtụ ịlaghachi n’ala ndị Filistia. Ma ndị
agha ndị Filistia gara n’ihu jeruo Jezril.

30 Mgbe Devid na ndị ikom ya rutere obodo Ziklag
n'ụbọchị nke atọ, ha hụrụ na ndị Amalek abịala wakporo
bi n'akụkụ ndịda Negev na Ziklag. Ha buru agha megide
Ziklag, gbaa obodo ahụ ọkụ, **2** dọtakwa ndị inyom na ndị
niile bi n'ime ya n'agha, ma okenye ma ụmụntakịrị. Ha
egbughị ha egbu, kama ha buuru ha laa. **3** Mgbe Devid
na ndị ikom ya ruru Ziklag, ha hụrụ na-esuola ya ọkụ,
dọkpụrụ ndị inyom ha, na ụmụ ndị ikom na ndị inyom
n'agha. **4** Ya mere, Devid na ndị ikom ya kwara akwa
ruo mgbe ike akwa gwụrụ ha. **5** Ndị inyom abụọ Devid,
Ahinoam onye Jezril na Abigel, nwunye ochie Nebal onye
Kamel, sokwa na ndị a dọtara n'agha ahụ. **6** Ihe a wetaara
Devid oke nsogbu, n'ihi na ndị ikom ya nọ na-ekwu okwu
iji nkume tugbuo ya; ha niile nọ n'obi ilu n'ihi ụmụ ha ndị
ikom na ndị inyom. Ma Devid chọtara ike n'ime Onyenwe
anyị Chineke ya. **7** Devid sịrị Abịata, bụ onye nchụaja, nwa
Ahimelek, "Chịtara m efọọd ahụ." Ya mere, Abịata chịtara
ya nye ya **8** Mgbe ahụ, Devid jụrụ Onyenwe anyị ase sị,
"Ọ bụ m chụso ndị a na-apụnara ndị mmadụ ihe? Ọ bụrụ
na m achụso ha, aga m ejide ha?" Onyenwe anyị zara,
"E, chụso ha ọsọ, ị ga-achụkwute ha, ma nataghachikwa
ihe niile ha were." **9** Mgbe ahụ, Devid na narị ndị agha
isii ya bịarutere n'ọdọ mmiri Beso, ebe ha hapụrụ ụfọdụ
ndị **10** narị ndị ikom abụọ n'ime ha enwekwaghị ike ịgafe
ndagwurugwu Beso n'ihi ike ọgwụgwụ, ma Devid na narị
anọ ndị ọzọ chụsoro ha. **11** Ha hụrụ otu nwokorobịa onye
Ijipt n'ọhịa, duuru ya bịakwute Devid. Ha nyere ya mmiri
ka ọ ṅụọ, nyekwa ya nri ka o rie. **12** Ihe ha nyere ya bụ
achịcha fiig, na ụyọkọ mkpụrụ vaịnị abụọ nke a mịkpọrọ

amịkpọ. Mgbe o richara ha, o nweghachiri onwe ya, n'ihi
na o ribeghị nri ọbụla, maọbụ ṅụọ mmiri ọbụla ụbọchị
atọ, ehihie na n'abalị. 13 Mgbe ahụ, Devid jụrụ ya sị, "Ị bụ
onye? Ebeekwa ka i si bịa?" Ọ zara Devid sị, "Abụ m onye
Ijipt, bụrụkwa ohu onye Amalek. Onyenwe m hapụrụ m
n'ebe a abalị atọ gara aga n'ihi na ahụ adịghị m ike. 14
Anyị si obodo ebe anyị gara lụọ agha na-alọghachi mgbe
ha hapụrụ m n'ebe a. Anyị gara lụgbuo obodo ndị Keret,
nke dị n'ime Negeb, na obodo dị na ndịda ala Juda na ala
Kaleb. Anyị gbakwara obodo Ziklag ọkụ." 15 Devid jụrụ
ya sị, "I nwere ike duru m gaa ebe ha nọ." Nwokorobịa
ahụ zara ya sị, "Ọ bụrụ na ị ga-aṅụ iyi n'aha Chineke na
ị gaghị egbu m maọbụ were m nyeghachi onyenwe m,
aga m eduru gị gaa ebe ha nọ." 16 O duuru ha jee n'ebe
ndị Amalek nọ. Mgbe ha ruru ebe ahụ, ha hụrụ ha ebe
ha tụsara onwe ha n'ala na-eri na-aṅụ, na-etekwa egwu
ọṅụ, n'ihi ihe dị ukwuu ha kwatara n'agha site n'ala ndị
Filistia, na n'ala Juda. 17 Devid na ndị agha ya bịakwasịrị
ha na mberede gbuo ha site n'abalị ahụ ruo anyasị echi
ya. Ọ dịkwaghị otu nwoke n'ime ha fọdụrụ ndụ ma ọ
bụghị narị ndị ikom anọ makwasịrị n'elu ịnyịnya kamel
ha gbalaga. 18 Devid nwetaghachiri ihe niile ndị Amalek
kwatara n'agha, tinyere ndị inyom ya abụọ. 19 O nweghị
ihe furu efu, ma nke ukwu ma nke nta, ụmụ ndị ikom na
ụmụ ndị inyom, ihe a kwatara n'agha, maọbụ ihe ọbụla
ọzọ ndị Amalek dọtara n'agha. Devid nwetaghachiri ihe
niile. 20 Ọzọkwa, Devid chịkọtara igwe ehi na igwe ewu
na atụrụ. Ndị ikom ya chịịrị ha, tinyere anụ ụlọ ndị ọzọ,
na-aga, na-asị, "Ndị a bụ ihe Devid kwatara n'agha." 21

Emesịa, Devid bịarutere ebe narị ndị ikom abụọ ndị ahụ
nọ na Ndagwurugwu Beso. Ndị a bụ ndị ahụ na-enweghị
ike iso Devid n'ihi na ike gwụrụ ha. Ha pụtara zute Devid
na ndị so ya. Mgbe Devid na ndị ikom ya bịara ha nso, ọ
jụrụ ha otu ha mere. **22** Ma ndị ikom ọjọọ ahụ niile, na
ndị okwu na ụka nọ n'etiti ndị na-eso Devid sịrị, "N'ihi na
ndị a esoghị anyị jee, ya mere ha agaghị eso anyị keta ihe
ndị a anyị kwatara n'agha. Nyeghachi ha naanị nwunye
ha na ụmụ ha; gwakwa ha ka ha laa." **23** Ma Devid sịrị,
"Mba, ụmụnna m, unu ekwesighị isi otu a kee ihe ndị ahụ
Onyenwe anyị nyere anyị. O chebere anyị, nyefee n'aka
anyị ndị agha ahụ niile bịara imegide anyị. **24** Unu chere
na ọ dị onye ga-ege unu ntị mgbe unu na-ekwu okwu dị
otu a? Anyị niile ga-eketa oke; oke ndị jere agha na ndị
chebere ihe anyị ga-abụ otu." **25** Site n'ụbọchị ahụ, Devid
mere ka nke a bụrụ iwu nye ndị Izrel niile ruo taa. **26**
Mgbe ha rutere Ziklag, Devid weere ụfọdụ ihe ha kwatara
n'agha zigara ndị okenye Juda, ndị bụ ndị enyi ya, na-asị,
"Lee onyinye ewetaara unu site n'ụfọdụ n'ime ihe anyị
kwatara site n'aka ndị iro Onyenwe anyị." **27** O zigara ha
nye ndị bi na Betel, Ramọt Negev na Jatịa, **28** nyekwa ndị
nọ Aroea, Sifmot, Eshtemoa **29** na Rakal, nyekwa ndị bi
n'obodo ndị Jerameel na nke ndị Ken, **30** nyekwa ndị bi
na Homa, Bo Ashan, Atak **31** na Hebrọn na ndị nọ n'ebe
niile ndị ahụ ebe Devid na ndị ya wagharịrị.

31 N'oge a, ndị Filistia lụsoro ndị Izrel agha, ndị Izrel
si n'ihu ha gbaa ọsọ, ma ọtụtụ n'ime ha nwụrụ n'ugwu
Gilboa. **2** Ndị Filistia ji ike chụso Sọl na ụmụ ya. Ha
gburu ụmụ ya ndị ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua.

3 Agha ahụ siri ike nke ukwuu megide Sọl, mgbe ndị
na-agba ụta chụkwutere ya ha merụrụ ya ahụ n'ebe ọ
dị ukwuu. 4 Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, sị,
"Mịpụta mma agha gị, were ya magbuo m ka ndị a a
na-ebighị ugwu ghara ịbịa jiri m mee ihe egwuregwu."
Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghị, n'ihi ọnọdụ
oke egwu. N'ihi ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwasị
n'elu ya. 5 Mgbe onye na-ebu ihe agha Sọl hụrụ na ọ
nwụọla, ya onwe ya dakwasịkwara n'elu mma agha nke
ya, soro Sọl nwụọ. 6 Ya mere, Sọl na ụmụ ya ndị ikom
atọ, onye na-ebu ihe agha ya na ndị agha ya niile, nwụrụ
n'otu ụbọchị ahụ. 7 Mgbe ndị Izrel nọ n'ofe ọzọ nke
ndagwurugwu, na ndị nọ n'ofe Jọdan, hụrụ na ndị agha
Izrel agbaala ọsọ, na Sọl na ụmụ ya ndị ikom anwụọla, ha
hapụrụ obodo ha niile gbapụ ọsọ. Ndị Filistia bịakwara
bichie n'ime ha. 8 N'echi ya, mgbe ndị Filistia bịara iyipụ
ndị nwụrụ anwụ ihe ha ga-achịkọrọ, ha hụrụ ozu Sọl na
nke ụmụ ya ndị ikom atọ ka ha tọgbọ n'ugwu Gilboa. 9
Ha bipụrụ Sọl isi, yipụkwa ya ihe agha ya. Ha zipụkwara
ndị ozi gara n'ala ndị Filistia niile ikwusa akụkọ ihe mere
n'ụlọ arụsị ha nakwa n'etiti ndị ha niile. 10 Ha tinyere
ihe agha Sọl n'ụlọ Ashtọret, kpọgidekwa ozu ya n'aja ụlọ
mgbidi obodo Bet-Shan. 11 Mgbe ndị obodo Jebesh Gilead
nụrụ ihe ndị Filistia mere Sọl, 12 ndị ikom ha niile bụ
ndị dimkpa, gara njem ogologo abalị ahụ niile jeruo Bet-
Shan. Ha sitere n'elu mgbidi obodo Bet-Shan tọda ozu Sọl
na nke ụmụ ya ndị ikom buru ha laa Jebesh ebe ha nọ
kpọọ ozu ha ọkụ. 13 Ha liri ọkpụkpụ ha n'okpuru osisi
Tamarisk dị na Jebesh, buo ọnụ ụbọchị asaa.

2 Samuel

1 Mgbe Sọl nwụsịrị, Devid si ebe ọ gara tigbuo ndị Amalek
lọghachi. Devid nọrọ ụbọchị abụọ na Ziklag. 2 O ruo,
n'ụbọchị nke atọ, otu nwoke si n'ọmụma ụlọ ikwu Sọl
bịakwutere ya. Uwe nwoke a yi n'ahụ dọwara adọwa. Isi
ya dịkwa aja aja. Ọ batara daa n'ala n'ihu Devid n'ọnọdụ
inye ya nsọpụrụ. 3 Devid jụrụ ya sị, "Ebee ka i si bịa?"
Nwoke ahụ zara sị, "Esi m n'ọmụma ụlọ ikwu ndị Izrel
gbapụta." 4 Devid jụrụ ya sị, "Gịnị mere? Biko gwa m."
Nwoke ahụ zara sị, "Ndị agha Izrel niile agbaala ọsọ.
Ọtụtụ n'ime ndị agha Izrel anwụọkwala. Sọl na Jonatan
nwa ya nwụkwara!" 5 Devid jụrụ ya sị, "Olee otu i si mata
na Sọl na Jonatan anwụọla?" 6 Nwokorobịa ahụ sịrị ya, "Ọ
dapụtara na m nọ n'ugwu Gilboa hụ Sọl mgbe ọ dabeere
n'ùbe ya. Mgbe ahụ ụgbọ agha ndị iro na ndị na-agba
ịnyịnya agha na-esosi ya ike. 7 Mgbe ọ hụrụ m, ọ kpọrọ
m ka m bịakwute ya. Azara m ya sị, 'Gịnị ka m nwere ike
ime?' 8 "Ọ jụrụ m sị, 'Ị bụ onye?' "Azara m ya sị, 'Abụ
m onye Amalek.' 9 "Ọ sị m, 'Biko, bịa guzo n'akụkụ m
ka ị gbuo m, n'ihi na ọ bụ ezie na m dị ndụ, ma anọ m
nnọọ n'oke ihe mgbu nke ọnwụ.' 10 "Ya mere, eguzoro m
n'akụkụ ya, gbuo ya, n'ihi na amaara m na ọ gaghị adị
ndụ tee anya. Ọ bụkwa mgbe m gbusịrị ya ka m kpupụrụ
ya okpueze dị ya n'isi, gbapụtakwa ya mgbaaka dị n'ogwe
aka ya, chịrị ha, ka m chịtara gị ha, onyenwe m." 11 Mgbe
Devid na ndị ikom ya nụrụ ihe ndị a. Ha dọwara uwe ha.
12 Ha ruru ụjụ. Kwaa akwa. Bukwaa ọnụ ruo oge anyasị
n'ihi Sọl na Jonatan nwa ya nwoke, na n'ihi ndị agha
Onyenwe anyị na ụlọ Izrel. N'ihi na ha dara site na mma

agha. 13 Mgbe ahụ, Devid jụrụ nwokorobịa ahụ wetara
ozi ahụ ajụjụ sị, “Olee ebe i si bịa?” Ọ zara sị ya, “Abụ m
onye ọbịa, onye Amalek.” 14 Devid jụrụ ya sị, “Gịnị mere i
ji setịpụ aka gị, na-atụghị ụjọ, tigbuo onye Onyenwe anyị
tere mmanụ?” 15 Devid kpọrọ otu n’ime ndị ikom ya sị
ya, “Gbuo ya!” Nwoke ahụ weere mma agha gbuo ya. 16
Mgbe ahụ Devid sịrị ya, “Ọbara gị laa gị n’isi, n’ihi na
ị ji ọnụ gị kwupụta sị, ‘Egburu m onye Onyenwe anyị
tere mmanụ.’” 17 Emesịa, Devid depụtara abụ akwa a
n’ihi Sọl na Jonatan. 18 O nyere iwu ka akụziere ndị Juda,
abụ ùta a. E dere ya n’ime akwụkwọ Jesha. 19 “Ebube gị,
gị Izrel, abụrụla ihe e gburu n’ebe gị niile dị elu. Lee ka
ndị bụ dike si daa! 20 “Ekwutela ya na Gat. Ekwusala ya
n’okporoụzọ Ashkelọn. Ka ada ndị Filistia ghara ịṅụrị
ọṅụ. Ka ụmụ inyom ndị a na-ebighị ugwu ghara iti mkpu
ọṅụ. 21 “Unu ugwu Gilboa, ka igirigi maọbụ mmiri ozuzo
ghara ịbịakwasị unu. Ka mmiri ozuzo gharakwa izokwasị
n’aja mbuli elu unu. N’ihi na n’elu unu ka a nọ merụọ ọta
ndị dị ike. E, ọta Sọl, nke a na-adịghị etekwa mmanụ. 22
“Site n’ọbara ndị e gburu egbu, site n’anụ ahụ ndị dị ike.
Ụta Jonatan alọghachighị azụ. Mma agha Sọl agbaghịkwa
aka lọghachi. 23 Sọl na Jonatan, na ndụ ha bụ ndị a hụrụ
n’anya. Ndị jupụtara n’amara. Ma n’ọnwụ, nkewa ọbụla
adịghị n’etiti ha. Ha dị gara gara karịa ugo. Ha dị ike karịa
ọdụm. 24 “Ụmụada Izrel, kwaaranụ Sọl akwa. Onye na-eji
uwe uhie uhie chọọ unu mma. Onye ji uwe na ihe ịchọ
mma ọlaedo chọọ unu mma. 25 “Lee ka ndị dị ike si daa
n’etiti ọgbọ agha. E gbuola Jonatan n’elu ugwu; 26 ana m
eruru gị ụjụ, gị Jonatan, nwanne m n’ihi na ihe dị oke

ọnụahịa ka ị bụụrụ m. Ịhụnanya i nwere n'ebe m nọ dị
omimi karịa ịhụnanya ndị nwanyị. 27 "Lee ka ndị dị ike si
daa! Ngwa agha niile abụrụla ihe lara n'iyi!"

2 Dịka oge na-aga, Devid jụrụ Onyenwe anyị ase sị, "M
ga-ebili gbagoo n'otu obodo dị na Juda?" Onyenwe anyị
sịrị, "Gbagoo." Devid jụkwara, "Olee ebe m ga-agbago?"
Onyenwe anyị zara, "Hebrọn." 2 Devid na nwunye ya
abụọ, Ahinoam onye Jezril, na Abigel nwunye ochie Nebal
onye Kamel gara n'ebe ahụ. 3 Devid kpọkwaara ndị
ikom ahụ ya na ha so, onye ọbụla n'ime ha durukwaara
ezinaụlọ ya, ga biri na Hebrọn na obodo ndị ọzọ gbara
ya gburugburu. 4 Ndị ikom Juda bịakwutere Devid na
Hebrọn. Tee ya mmanụ ịbụ eze ebo Juda niile. Mgbe
Devid nụrụ na ọ bụ ndị ikom Jebesh Gilead liri Sọl, 5 o
zigaara ha ndị ozi ka ha sị ha, "Ka Onyenwe anyị gọzie
unu n'ihi obiọma unu gosiri site n'ili Sọl, nna unu ukwu,
n'ụzọ kwesiri ekwesi. 6 Ka Onyenwe anyị gosikwa unu
obiọma na ikwesi ntụkwasị obi. Mụ onwe m ga-egosikwa
unu otu ụdị amara a, n'ihi ihe a unu mere. 7 Ma ugbu
a, bụrụnụ dike na dimkpa, n'ihi na Sọl nna unu ukwu
anwụọla. Ọzọkwa, ndị Juda niile eteela m mmanụ ịbụ eze
ha." 8 Ma Abna nwa Nea, ọchịagha ndị agha Sọl edurularịị
Ishboshet, nwa Sọl, dubata ya n'obodo Mahanaim. 9 Ọ
nọrọ n'ebe ahụ mee ya eze ndị Gilead, ndị Ashuri na
ndị Jezril; na ndị Ifrem, ndị Benjamin na Izrel niile. 10
Ishboshet nwa Sọl gbara iri afọ anọ mgbe ọ ghọrọ eze ndị
Izrel. Ọ chịkwara afọ abụọ. Ma otu ọ dị, ndị Juda niile
nọgidere n'okpuru Devid. 11 Ogologo oge niile Devid chịrị
dịka eze ndị Juda na Hebrọn bụ afọ asaa na ọnwa isii. 12

Otu ụbọchị, Abna nwa Nea, duuru ndị agha Ishboshet
nwa Sọl site na Mahanaim jee Gibiọn. 13 Ma Joab, nwa
Zeruaya dukwaara ndị agha Devid pụọ izute ha n'ọdọ
mmiri Gibiọn. Otu ndị nọdụrụ ala n'otu akụkụ ọdọ mmiri,
ndị nke ọzọ n'akụkụ ọzọ nke ọdọ mmiri ahụ. Ha cheritara
onwe ha ihu. 14 Abna gwara Joab sị, "Ka ụfọdụ ụmụ
okorobịa pụta n'ihu anyị maa aka mgba." Joab sịrị, "Ka ha
pụta." 15 Ha pụtara ka a gụpụtachara ha. Ha dị mmadụ iri
na abụọ site n'etiti ndị agha Benjamin na Ishboshet nwa
Sọl, mmadụ iri na abụọ site n'etiti ndị agha Devid. 16
Nwoke ọbụla jidere ibe ya n'isi were mma agha ya manye
ya n'akụkụ, si otu a wetara onwe ha ọnwụ. Ọ bụ nke a
mere e ji kpọọ ebe ahụ dị na Gibiọn, Helkat Hazurim, nke
pụtara Ala mma agha. 17 Agha siri ike dara n'ụbọchị ahụ.
Ma ndị agha Devid lụgburu Abna na ndị agha Izrel. 18
Ụmụ Zeruaya atọ nọ n'ebe ahụ, ya bụ, Joab, na Abishai na
Asahel. Asahel bụ nwoke na-agba ọsọ dịka mgbada. 19 Ọ
chụwara Abna ọsọ, ọ dịghị mgbe ọ tụgharịrị gaa n'aka nri
maọbụ n'aka ekpe mgbe ọ nọ na-achụ ya ọsọ. 20 Mgbe
Abna lere anya n'azụ hụ ya ka ọ na-abịa, ọ kpọrọ ya oku
sị ya, "Ọ bụ gị Asahel?" Asahel zara sị, "Ọ bụ m." 21 Abna
gwara ya okwu sị ya, "Tụgharịa n'akụkụ aka nri maọbụ
aka ekpe, jide otu n'ime ụmụ okorobịa ndị a. Napụ ya
ngwa agha ya niile." Ma Asahel akwụsịghị ịchụ ya ọsọ.
22 Abna gwara Asahel ọzọ sị, "Laghachi azụ. Kwụsị ịchụ
m ọsọ! Gịnị mere m ga-eji tigbuo gị? Olee otu m ga-esi
lekwasị nwanne gị Joab anya n'ihu ma m gbuo gị?" 23
Ma Asahel jụrụ ịlaghachi azụ. N'ihi ya, Abna weere isi
ùbe ya mapuo ya afọ. Ùbe ahụ sikwa ya n'azụ pụta. Ọ

dara n'ala, nwụọ otu mgbe ahụ. Ndị niile bịaruru ebe
ahụ ọ dara nwụọ kwụsịrị. Ha agakwaghị n'ihu ịchụ ndị
ọzọ. 24 Ma Joab na Abishai chụgidere Abna ọsọ. Anwụ
adaala mgbe ha bịarutere n'ugwu nta Ama, nke dị Gịa
nso, n'ụzọ e si aga n'ọzara Gibiọn. 25 Ndị ikom Benjamin
chịkọtara onwe ha ọnụ dịnyere Abna. Ha niile guzooro
n'elu otu ugwu dịka otu usuu ndị agha. 26 Mgbe ahụ,
Abna kpọrọ Joab oku sị ya, "Ọ bụ ruo ole mgbe ka anyị ga
na-eji mma agha na-egburita onwe anyị? Olee mgbe ị ga-
akpọghachi ndị gị ka ha hapụ ịchụ na igbu ụmụnne ha? Ị
maghị na ihe dị otu a ga-eweta obi ilu?" 27 Joab zara sị,
"Eji m aha Chineke ṅụọ iyi na-asị na ọ bụrụ na i gbara
nkịtị, ndị a gaara achụso ụmụnna ha ọsọ na-akwụsịghị
ruo n'ụtụtụ echi." 28 Mgbe ahụ, Joab fụrụ opi ike ya. Nke
a mere ka ndị ya kwụsị ịchụ ndị Izrel. Ha kwụsịkwara ibu
agha. 29 N'abalị ahụ, Abna na ndị ikom ya jere ije gafee
ndagwurugwu Jọdan, gabigakwa osimiri Jọdan, jee ije
n'ụtụtụ echi ya tutu ha eruo Mahanaim. 30 Joab kwụsịrị
ịchụ Abna ọsọ, ọ chịkọtara ndị agha niile. Mgbe ọ gụrụ
ha ọnụ, ọ chọpụtara na mmadụ iri na itoolu n'ime ndị
ikom Devid, tinyere Asahel nwanne ya, bụ ndị na-alọtaghị
agha. 31 Ma ndị ikom Devid gburu narị ndị agha Benjamin
atọ na iri isii, bụ ndị so Abna. 32 Emesịa, Joab na ndị agha
ya buuru ozu Asahel gaa lie ya na Betlehem, n'ili nna ya.
Ha jere ije abalị ahụ niile tutu ha erute Hebrọn mgbe chi
bidoro ịbọ.

3 Agha dị n'etiti ndị ụlọ Sọl na ụlọ Devid dịịrị ruo oge
toro ogologo. Ma ka Devid na-aga n'ihu na-esiwanye ike,
ụlọ Sọl na-aga azụ na-ada ada. 2 A mụtaara ọtụtụ ụmụ

ndị ikom nye Devid mgbe ọ nọ na Hebrọn. Ọkpara ya
bụ Amnọn nke, Ahinoam bụ nwanyị Jezril mụrụ. 3 Nke
abụọ bụ Kiliab, nke Abigel, nwunye ochie Nebal, onye
Kamel mụrụ. Nke atọ bụ Absalọm, nke Maaka nwa nwanyị
Talmai, bụ eze Geshua mụrụ. 4 Nke anọ bụ Adonaija, nwa
nwoke Hagit. Nke ise bụ Shefataya nwa Abital; 5 nke isii
bụ Itream, nwa nwoke Egla nwunye Devid. Ndị a ka a
mụtaara Devid na Hebrọn. 6 O ruo, mgbe agha na-aga
n'ihu n'etiti ụlọ Sọl na ụlọ Devid, na Abna nọ na-eme
ka ọnọdụ ya sie ike n'ụlọ Sọl. 7 Ma Sọl nwereriị otu iko
nwanyị aha ya bụ Rizpa, nwa Aịa. Ishboshet jụrụ Abna
ajụjụ sị, "Gịnị mere gị na iko nwanyị nna m ji dinaa?" 8
Iwe were Abna nke ukwuu n'ihi ihe Ishboshet kwuru. Ya
mere, ọ zara, "Ọ bụ isi nkịta nke ụlọ Juda ka m bụ? Taa ka
m ji obi m niile na-ejere ụlọ nna gị, bụ Sọl, na ezinaụlọ
ya, na ndị enyi ya ozi. Ewerebeghị m gị nyefee n'aka
Devid. Ma lee, ugbu a i na-ebo m ebubo ajọ omume n'ihe
metụtara nwanyị a. 9 Ka Chineke mesoo Abna mmeso,
otu ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na m emereghị
Devid ihe ndị ahụ niile Onyenwe anyị sitere n'ịṅụ iyi
kwee nkwa inye ya. 10 Ịnapụ ụlọ Sọl alaeze ahụ, na ime
ka ocheeze Devid guzosie ike n'ebe Izrel niile na Juda
niile nọ, site na Dan ruo Bịasheba." 11 Ishboshet ekwughị
ihe ọbụla n'ihi na ọ na-atụ Abna egwu. 12 Ngwangwa,
Abna zipụrụ ndị ozi ka ha jekwuru Devid sị ya, "Onye
nwee ala a? Ka mụ na gị gbaa ndụ. Aga m enyere gị aka
kpọghachite ndị Izrel ka ha dịnyeere gị." 13 Devid sịrị,
"Ọ dị mma. Mụ na unu ga-agba ndụ. Ma ọ dị otu ihe m
chọrọ n'aka unu. Unu agaghị ahụ ihu m anya ma ọ bụrụ

na unu eduteghị Mikal, nwa Sọl, mgbe unu ga-abịa ịhụ
m." 14 Devid ziri Ishboshet nwa Sọl ozi sị ya, "Dulatara m
nwunye m Mikal, n'ihi na ọ bụ narị apị ndị Filistia ka m ji
lụtara ya onwe m." 15 Na-atụfughị oge, Ishboshet nyere
iwu ka e site n'aka di ya bụ Paltiel, nwa Laish, kpọpụta
ya. 16 Mgbe ha du ya na-aga, Paltiel sogidere ya n'azụ na-
akwa akwa tutu ha eruo Bahurim. N'ebe ahụ ka Abna nọ
sị ya, "Laghachi ugbu a." Ọ tụgharịrị laa. 17 Abna na ndị
okenye Izrel kparịtara ụka. Ọ chetaara ha sị ha, "Ọ dịla
anya kemgbe unu na-achọ ka Devid bụrụ eze unu. 18
Ugbu a meenụ ya, n'ihi na Onyenwe anyị kweere Devid
nkwa, 'Site n'aka ohu m bụ Devid ka m ga-esi zọpụta ndị
m bụ Izrel site n'aka ndị Filistia, nakwa site n'aka ndị
iro ha niile.'" 19 Abna gwakwara ndị Benjamin okwu.
Emesịa, o jere Hebrọn ịgwa Devid ihe niile ndị Izrel na
ndị Benjamin zubere ime. 20 Abna, ya na iri ndị ikom
abụọ so gakwuru Devid na Hebrọn. Mgbe ha ruru, Devid
meere ha oke oriri. 21 Mgbe ahụ, Abna sịrị Devid, "Ka m
gaa ngwangwa ga kpọkọtaa ndị Izrel niile, nye onyenwe
m bụ eze, ka gị na ha gbaa ndụ, ka ị bụrụ eze ndị niile
mkpụrụobi gị na-achọsi ike." Ya mere Devid zilara Abna.
Ọ laa n'udo. 22 N'otu mgbe ahụ, ndị ikom Devid na Joab si
n'ebe ha gara ịpụnara ndị mmadụ ihe lọta, bukọrọ ọtụtụ
ihe nkwata. Ma Abna anọghịkwa na Hebrọn ya na Devid,
n'ihi na Devid ezipụla ya, ọ pụọla n'udo. 23 Mgbe Joab na
ndị agha ya lọtara, a kọọrọ ya na Abna, nwa Nea, bịara
hụ eze, na ọ laakwala n'udo. 24 Ya mere Joab jekwuuru
eze sị ya, "Gịnị ka i mere? Lee, Abna bịakwutere gị. Gịnị
mere i ji hapụ ya ka ọ laa? Lee ya ugbu a, ọ laala! 25 Ị

maara onye Abna nwa Nea bụ? Ọ bịara ịghọ gị aghụghọ,
na inyocha njegharị gị, ịchọpụta ihe niile ị na-eme." 26
Mgbe Joab si n'ihu Devid pụta, o zipụrụ ndị ozi ka ha
sochie Abna azụ, gwa ya ka ọ laghachi. Ha hụrụ ya n'olulu
mmiri Sira. O sokwara ha laghachi, ma Devid amaghị
ihe banyere nke a. 27 Mgbe Abna lọghachiri na Hebrọn,
Joab duuru ya gaa n'akụkụ ọnụ ụzọ ama, dịka ọ chọrọ
ka ha kparịtaa ụka. Ngwangwa, ọ mịpụtara nwa mma
ya, jiri ya magbuo Abna, n'ihi ịbọ ọbọ ọbara nwanne ya,
bụ Asahel. 28 Mgbe emesịrị, Devid nụrụ banyere ya, ọ
sịrị, "Aka m dị ọcha, ya na nke alaeze m n'ihu Onyenwe
anyị banyere ọbara Abna, nwa Nea. 29 Ka ikpe ọmụma
a dakwasị Joab n'isi, nakwa ezinaụlọ nna ya niile, ka a
gharakwa ịhụ n'ụlọ Joab onye na-adịghị arịa ọrịa ahụ
ihe ntokasị, maọbụ ọrịa ekpenta, maọbụ onye ji mkpara
eji akpa akwa, maọbụ onye ga-anwụ site na mma agha,
maọbụ onye ụkọ nri adịghị akọ." 30 Ya mere, Joab na
Abishai nwanne ya gburu Abna, n'ihi na Abna gburu
nwanne ha Asahel n'agha Gibiọn. 31 Emesịa, Devid kpọrọ
Joab na ndị niile so ya sị ha, "Dọwaanụ uwe unu, yikwasị
onwe unu akwa mkpe, jegharịakwanụ n'ọnọdụ iru ụjụ
n'ihi Abna." Eze, bụ Devid n'onwe ya so ndị bu ozu Abna
n'azụ. 32 Ha liri Abna na Hebrọn. Eze na ndị Izrel niile
kwara akwa n'akụkụ ili ahụ n'ihi Abna. 33 Eze bụrụ abụ
akwa n'ihi Abna, sị, "O kwesiri ka Abna nwụọ dịka onye
nzuzu? 34 E kekwaghị aka gị abụọ ihe. E kekwaghị ụkwụ
gị abụọ agbụ. Ị nwụrụ dịka onye ndị ajọ omume gburu."
Mmadụ niile bekwara akwa ọzọ n'ihi ya. 35 Mgbe ahụ,
ndị mmadụ bịakwutere Devid rịọọ ka o ritụ ihe, mgbe ìhè

ụbọchị ka dị, ma Devid ṅụrụ iyi sị, "Ka Chineke mesoo m
mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na m
edetụ achịcha maọbụ ihe ọbụla ọzọ ọnụ tutu ruo mgbe
anyanwụ dara." 36 Ndị mmadụ nụrụ ihe o kwuru, okwu
ahụ tọkwara ha ụtọ. N'ezie, ihe niile eze mere tọrọ ha
ụtọ. 37 N'ụbọchị ndị mmadụ niile nọ ebe ahụ ka Izrel niile
matara na eze amaghị ihe banyere ọnwụ Abna, nwa Nea.
38 Devid jụrụ ndị ikom ya ajụjụ sị, "Unu ghọtakwara na
onye a dara n'Izrel taa bụ nwa eze na onye dị mkpa? 39 Ọ
bụ ezie na m bụ onye Onyenwe anyị tere mmanụ ịbụ eze,
ma o nweghị ihe m pụrụ ime ụmụ ndị ikom Zeruaya ndị
a, n'ihi na ha dị ike karịa m. Ka Onyenwe anyị kwụghachi
onye ọjọọ ihe ọjọọ ọ mere."

4 Mgbe Ishboshet nwa Sọl nụrụ na Abna anwụọla na
Hebrọn. Ọ tụrụ egwu. Ndị Izrel tụkwara egwu hie nne. 2
N'oge a, nwa Sọl nwere mmadụ abụọ ndị bụ ndịisi ndị na-
aga apụnara ndị mmadụ ihe. Aha otu onye bụ Baana, aha
onye nke ọzọ bụ Rekab. Ha abụọ bụ ụmụ Rimọn onye
Beerọt, nke dị n'ebo Benjamin. A na-agụ ndị Beerọt dịka
ndị Benjamin, 3 n'ihi na ndị Beerọt gbara ọsọ agha gbalaa
Gitaim, obodo ndị Benjamin. Ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa
dịka ndị ọbịa. 4 (Jonatan nwa Sọl nwere otu nwa nwoke
dara ngwụrọ n'ụkwụ ya abụọ. Ọ gbara afọ ise mgbe akụkọ
banyere Sọl na Jonatan si Jezril bịarute ha. Nwanyị na-
eku ya kuuru ya bido ịgbapụ ọsọ, ma dịka ọ na-agba ọsọ,
nwantakịrị nwoke ahụ dara n'ala ghọọ onye ngwụrọ.
Aha ya bụ Mefiboshet.) 5 N'oge a, Rekab na Baana ụmụ
Rimọn, onye Beerọt bịaruru n'ụlọ Ishboshet n'oge ehihie,
mgbe ọ nọ na-ezu ike. 6 Ha banyere n'ime ime ụlọ, dịka a

ga-asị na ha na-aga iburu ọka wiiti. Mgbe ha banyere
n'ebe ahụ, ha mara Ishboshet mma n'afọ. Emesịa, Rekab
na nwanne ya Baana si n'ụlọ ahụ zopu onwe ha. **7** Ha
abatala n'ụlọ mgbe Ishboshet dinara n'elu ihe ndina ya,
n'ime ụlọ ndina ya. Mgbe ha machara ya mma, gbuo ya,
ha bipụrụ ya isi. Buru isi ya gbalaga. Jee ije abalị ahụ niile
gafee ọzara. **8** Ha buuru isi Ishboshet butere Devid na
Hebrọn, sị eze, "Taa ka Onyenwe anyị bọọrọ onyenwe m
eze ọbọ megide Sọl na mkpụrụ ya. Nke a bụ isi Ishboshet,
nwa onye iro gị Sọl, onye chọsịrị ike iwepụ ndụ gị." **9** Ma
Devid zara Rekab na Baana ụmụ Rimọn onye Beerọt okwu
sị ha, "Dịka Onyenwe anyị si adị ndụ, onye napụtara m
site na nsogbu m niile, **10** mgbe otu onye bịakwutere m
gwa m na Sọl anwụọla, na-eche n'obi ya na o wetaara m
oziọma. Egburu m ya na Ziklag, si otu ahụ kwụọ ya ụgwọ
oziọma ahụ o chere na ọ wetaara m. **11** Ọ bụladị karịa nke
a, mgbe ndị ikom ajọ omume gburu nwoke onye aka ya dị
ọcha n'ụlọ ya, n'elu ihe ndina ya? M ga-ahapụ ịbọtara
onye e gburu egbu ọbọ, si otu a kpochapụ unu n'ụwa!" **12**
Devid nyere ụmụ okorobịa ya iwu ka ha gbuo mmadụ
abụọ ahụ. Ha gbukwara ha. Emesịa, ha bipụrụ aka ha
na ụkwụ ha. Were ozu ha kwụba ya n'akụkụ ọdọ mmiri
Hebrọn. Ha wekwaara isi Ishboshet, lie ya n'ili Abna na
Hebrọn.

5 Mgbe ahụ, ndị ebo Izrel niile bịakwutere Devid na
Hebrọn, sị ya, "Lee, ọkpụkpụ gị na anụ ahụ gị ka anyị
bụ. **2** N'oge gara aga, mgbe Sọl bụ eze na-achị anyị, ọ
bụ gị duuru ndị agha Izrel n'ọgụ niile, ma ọpụpụ ma
mbata. Onyenwe anyị sịrị gị, 'Ị ga-azụ ndị m, bụ Izrel, ị ga-

abụkwa onye ga-achị ha.'" **3** Mgbe ndị okenye Izrel niile
bịakwutere Devid na Hebrọn, ha na eze Devid gbara ndụ
n'ihu Onyenwe anyị na Hebrọn. Ha tere Devid mmanụ
ịbụ eze Izrel. **4** Devid gbara iri afọ atọ mgbe ọ malitere
ịbụ eze. Ọ chịkwara iri afọ anọ. **5** Ọ chịrị ndị Juda niile na
Hebrọn afọ asaa na ọnwa isii. Chịakwa ndị Izrel na Juda
niile mgbe ọ nọ na Hebrọn na mgbe ọ nọ na Jerusalem
iri afọ atọ na atọ, **6** Eze na ndị ikom ya zọọrọ ije garuo
Jerusalem ibuso ndị Jebus bi n'ebe ahụ agha. Ndị Jebus
gwara Devid sị, "Ị gaghị abata n'ebe a, ọ bụladị ndị ìsì na
ndị ngwụrọ nwere ike ịchụghachi gị azụ." Ha na-eche sị,
"Devid agaghị abata n'ebe a," **7** n'agbanyeghị okwu ndị a,
Devid dọtara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayọn n'agha, ya bụ
obodo Devid. **8** N'ụbọchị ahụ, Devid kwuru sị, "Onye ọbụla
ga-emeri ndị Jebus ga-esite n'ọnụ warawara ebe mmiri si
abanye n'obodo a banyekwuru ndị ngwụrọ na ndị ìsì a
bụ ndị iro Devid." Ọ bụ nke a mere ha ji ekwu okwu sị,
"Ndị ìsì na ndị ngwụrọ agaghị abata n'ụlọeze ahụ." **9**
Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri ike, kpọọ ya obodo Devid. O
wuru akụkụ ebe dị gburugburu ya, site na Milo baa ruo
n'ime ya. **10** Ma ọ gara n'ihu na-adị ukwuu karịa, n'ihi na
Onyenwe anyị, Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile nọnyeere
ya. **11** Hiram bụ Eze Taịa, zitere Devid osisi sida e ji ewu
ụlọ, na ndị ǹka osisi, ndị na-ewu ụlọ. Ha wuuru Devid
ụlọeze. **12** Mgbe ahụ, Devid ghọtara na Onyenwe anyị
emeela ka o guzosie ike dịka eze ndị Izrel. Bulikwa alaeze
ya elu n'ihi ndị ya Izrel. **13** Mgbe Devid sitere na Hebrọn
kwabata na Jerusalem; ọ lụrụ ndị inyom ọzọ, nwetakwara
onwe ya ọtụtụ ndị iko nwanyị. Ọ mụtakwara ọtụtụ ụmụ

nwoke na ụmụ nwanyị. 14 Ndị a bụ aha ụmụ a mụụrụ
ya na Jerusalem: Shamua, Shobab, Netan, Solomọn, 15
Ibha, Elishua, Nefeg, Jafia, 16 Elishama, Eliada na Elifelet.
17 Mgbe ndị Filistia nụrụ na eteela Devid mmanụ ị bụ
eze ndị Izrel, ha pụrụ ka igwe ha niile ha ịchọ ya. Ma
Devid nụrụ maka ya, gbadaa n'ime ebe ahụ e wusiri ike.
18 Ma ndị Filistia bịara, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu
Refaim niile. 19 Mgbe ahụ, Devid jụrụOnyenwe anyị ase sị,
"Ọ bụ m gaa buso ndị Filistia agha? Ị ga-enyefe ha n'aka
m?" Onyenwe anyị zara sị ya, "Gaa, n'ihi na aghaghị m
inyefe ndị Filistia n'aka gị." 20 Ya mere, Devid gara Baal-
Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru sị, "Onyenwe
anyị enupula megide ndị iro m n'ihu m, dịka idee mmiri
si enupu." N'ihi ya, a kpọrọ ebe ahụ Baal-Perazim. 21
Ndị Filistia hapụrụ arụsị niile ha n'ebe ahụ. Devid na ndị
ikom ya chịkọtara ha chịpụ. 22 Ma ndị Filistia lọghachiri
ọzọ, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim. 23 N'ihi
nke a, Devid jụrụ Onyenwe anyị ase, ọ zara sị, "Esitekwala
n'ihu ha gaa, kama gaa gburugburu ruo n'azụ ha, buso ha
agha na ncherita ihu osisi balsam ndị ahụ. 24 Ngwangwa
ị nụrụ ụda ikiri ụkwụ n'elu osisi balsam ndị ahụ, mee
ngwa malite ọgụ, n'ihi na nke a pụtara na Onyenwe anyị
eburula unu ụzọ pụọ, itigbu ndị agha Filistia." 25 Devid
mere dịka Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. O tigburu ndị
Filistia, site na Geba ruo Gaza.

6 Emesịa, Devid chịkọtara iri puku ndị agha Izrel atọ a
zụziri azụzi, 2 Ya na ndị ikom ya niile gara Baala n'ime
Juda, isi n'ebe ahụ bugota igbe ọgbụgba ndụ Chineke, nke
akpọkwasịrị Aha ya, bụ aha Onyenwe anyị. Onye pụrụ

ime ihe niile, onye na-anọkwasị n'etiti cherubim. 3 Ha
dọkwasịrị igbe Chineke ahụ n'elu ụgbọala ọhụrụ ehi na-
adọkpụ, buputa ya site n'ụlọ Abinadab nke dị n'elu ugwu
nta. Ọ bụ Ụza na Ahio, ụmụ Abinadab, na-edu ụgbọala
ọhụrụ ahụ, 4 nke igbe ọgbụgba ndụ Chineke dị n'elu ya,
Ahio butere ụzọ na-aga n'ihu igbe ahụ. 5 Devid na ndị
Izrel weere ike ha niile na-aṅụ ọṅụ n'ihu Onyenwe anyị.
Ha ji abụ, ụbọ akwara, opi, une na ogene na ihe egwu
dị iche iche, dịka ịgba na ekwe na-eti egwu. 6 Mgbe ha
rutere n'ebe ịzọcha ọka nke Nakọn, Ụza setịpụrụ aka
ya, jide igbe ọgbụgba ndụ Chineke ahụ, n'ihi na ehi ahụ
zọhiere ụkwụ. 7 Ma iwe Onyenwe anyị dị ọkụ megide Ụza,
n'ihi omume enweghị nsọpụrụ o mere. Ya mere, Chineke
tigburu ya. Ọ nwụọ n'ebe ahụ n'akụkụ igbe Chineke. 8
Mgbe ahụ, iwe were Devid, n'ihi ọnụma Onyenwe anyị
dakwasịrị Ụza. Ruo taa, a na-akpọ ebe ahụ Perez Ụza. 9
Devid tụrụ egwu Onyenwe anyị n'ụbọchị ahụ. O kwuru sị,
"Igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ọ ga-esi aṅaa bịakwute
m?" 10 O kweghị ebubata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ụlọ
Obed-Edọm, onye Git. 11 Igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị
nọrọ n'ụlọ Obed-Edọm, onye Git ọnwa atọ. Onyenwe anyị
gọzikwara ya na ezinaụlọ ya niile. 12 Mgbe a gwara eze
bụ Devid si, "Onyenwe anyị agọziela ezinaụlọ Obed-Edọm
na ihe niile o nwere, n'ihi igbe ọgbụgba ndụ Chineke."
N'ihi nke a, Devid ji oke ọṅụ gaa n'ụlọ Obed-Edọm, n'ihi
ibugote igbe ọgbụgba ndụ Chineke, buga n'obodo Devid.
13 Mgbe ndị bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ
zọrọ nzọ ụkwụ isii; ọ na-eji oke ehi na nwa ehi gbara

abụba chụọ aja. 14 Devid ji ike ya niile na-ete egwu
n'ihu Onyenwe anyị. Ọ yi uwe efọọd e ji akwa ọcha dụọ
n'ụbọchị ahụ, 15 mgbe ya na ndị Izrel niile ji iti mkpu na
ụda ịfụ opi ike na-ebubata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị. 16 Mgbe ha bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị na-
abata n'obodo Devid, Mikal, nwa Sọl lepụrụ anya site na
oghereikuku ụlọ. Mgbe ọ hụrụ eze Devid ka ọ na-awụli
elu na-etekwa egwu n'ihu Onyenwe anyị, o ledara ya anya
n'ime obi ya. 17 Ha bubatara igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị ahụ, guzobe ya n'ọnọdụ ya n'ime ụlọ ikwu nke Devid
manyere maka ya. Devid chụrụ aja nsure ọkụ na aja
udo n'ihu Onyenwe anyị. 18 Mgbe ọ chụsịrị aja nsure
ọkụ na aja udo ndị a, ọ gọziri ndị Izrel n'aha Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. 19 O nyekwara onye ọbụla
n'etiti igwe ndị Izrel niile ahụ, ma nwoke ma nwanyị, otu
ogbe achịcha, ọkpụrụkpụ anụ na achịcha mkpụrụ osisi a
mịkpọrọ amịkpọ. Ndị a niile lara, onye ọbụla n'ụlọ nke ya.
20 Mgbe Devid lọtara ka ọ gọzie ndị ụlọ ya, Mikal, ada Sọl
pụtara izute ya, sị, "Lee ka eze Izrel si mee onwe ya onye
dị ukwuu taa! Ọ gbara onwe ya ọtọ na mbara, n'ihu ndị
ohu nwanyị nke ndị odibo ya dịka mmadụ efu." 21 Ma
Devid zara Mikal sị ya, "Ọ bụ n'ihu Onyenwe anyị onye
họpụtara m karịa nna gị maọbụ onye ọbụla ọzọ sitere
n'ụlọ ya ka m tere egwu. E, Onyenwe anyị ahụ họpụtara
m ịbụ onyendu Izrel, ndị nke ya. N'ezie, aga m aga n'ihu
ịkpa agwa dịka onye nzuzu n'ihi ịsọpụrụ Onyenwe anyị.
22 E, aga m aga n'ihu ịghọ onye na-enweghị uche, na onye
e weturu ala n'anya onwe m. Ma ụmụ agbọghọ ndị ahụ

i kwuru okwu ha, ha ga-asọpụrụ m!” 23 Mikal, ada Sọl
amụtaghị nwa ọbụla ruo n’oge ọnwụ ya.

7 O ruo mgbe eze nọsara ahụ n’ụlọeze ya, mgbe Onyenwe
anyị mekwara ka o site n’aka ndị iro ya nọ gburugburu
zuru ike, 2 ọ sịrị Netan, bụ onye amụma, “Lee, mụ onwe
m na-ebi n’ụlọ sida, ma igbe ọgbụgba ndụ Chineke dị
n’ime ụlọ ikwu.” 3 Netan zaghachiri eze sị, “Ihe ọbụla
dị gị n’obi gaa n’ihu mee ya, n’ihi na Onyenwe anyị
nọnyeere gị.” 4 Ma n’abalị ahụ, okwu Onyenwe anyị
rutere Netan ntị, na-asị, 5 “Gaa gwa ohu m Devid sị ya,
‘Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, Ọ bụ gị ga-ewuru m ụlọ
ebe m ga-ebi? 6 N’ihi na ebibeghị m n’ụlọ site n’ụbọchị m
si n’Ijipt kpọpụta ndị Izrel ruo taa. Kama ana m ejegharị
site otu ebe gaa ebe ọzọ, were ụlọ ikwu mere ebe obibi m.
7 N’ebe ọbụla m na-ejeghari n’etiti ndị Izrel niile, ọ dị
mgbe m sịrị onye ọbụla n’ime ndị ọchịchị ha, ndị m nyere
iwu ka ha zụọ ndị m Izrel, sị, “Gịnị mere unu ewubereghị
m ụlọ sida?”’ 8 “Ma ugbu a, gwa Devid bụ ohu m, sị, ‘Otu
a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: Mụ
onwe m sitere n’ọhịa ebe ịta nri nke ụmụ anụ ụlọ, sikwa
n’ebe ị na-azụ igwe ewu na atụrụ kpọpụta gị. Mee gị onye
na-achị ndị m Izrel. 9 Anọnyekwara m gị n’ebe ọbụla ị
gara, kpochapụ ndị iro gị niile site n’ihu gị. Ugbu a, aga
m eme ka aha gị dị ukwuu, dịka aha ndị ikom dịkarịsịrị
ukwuu n’ụwa. 10 Aga m ahọpụta otu ebe n’ihi ndị m Izrel,
kụkwa ha dịka osisi ka ha biri n’ebe obibi nke aka ha; ka
ha ghara ị bụkwa ndị a na-esogbu ọzọ. Ndị ajọ mmadụ
agaghị emegbukwa ha dịka ha mere na mbụ, 11 dịka ha
na-emekwa siterị na mgbe m họpụtara ndị ndu nye ndị m

Izrel. Aga m enyekwa gị ezumike site n'ebe ndị iro gị niile
nọ. "'Onyenwe anyị na-ekwupụtara gị, na Onyenwe anyị
ya onwe ya, ga-eguzobere gị ụlọ. **12** Mgbe ụbọchị gị n'ụwa
zuru, mgbe i ga-esoro nna nna gị ha dinaa n'ọnwụ, aga m
eme ka otu mkpụrụ gị bilie nọchie ọnọdụ gị, onye bụ anụ
ahụ na ọbara gị, aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike.
13 Ọ bụ ya ga-ewuru m ụlọ. Aga m eme ka ocheeze nke
alaeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. **14** Mụ onwe m
ga-abụrụ ya nna. Ya onwe ya ga-abụkwara m nwa. Ọ bụrụ
na o jehie, aga m eji mkpanaka mmadụ taa ya ahụhụ.
Werekwa ihe otiti si n'aka ndị mmadụ dụọ ya ọdụ. **15** Ma
agaghị ewezuga ịhụnanya m site n'ebe ọ nọ, dịka m si
wezuga ya site n'ebe Sọl nọ, bụ onye m wezugara site
n'ihu gị. **16** Ụlọ gị na alaeze gị ga-adịgide ruo mgbe ebighị
ebi n'ihu m. A ga-eme ka ocheeze gị bụrụ ihe guzosiri
ike ruo mgbe ebighị ebi.'" **17** Netan ziri Devid ozi dịka
okwu niile nke ọhụ ahụ si dị. **18** Mgbe ahụ, eze Devid
banyere nọdụ ala n'ihu Onyenwe anyị, sị: "Onye ka m bụ,
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, gịnịkwa ka
ezinaụlọ m bụ, na ị mere ka m bịaruo n'ogogo ha otu a?
19 Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, dịka a ga-
asị na nke a bụ ihe dị nta n'anya gị. Ugbu a, i kwuola
banyere ọdịnihu nke ụlọ ohu gị, Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị, nke a bụkwa ụkpụrụ metụtara
mmadụ efu. **20** "Ma gịnị ọzọ ka Devid ga-agwa gị? O, Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị. N'ihi na ị maara
ohu gị nke ọma. **21** N'ihi okwu gị na dịka ọchịchọ obi gị si
dị, i meela ihe a dị ukwuu, meekwa ka ohu gị mata ha. **22**
"Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, lee ka i si dị

ukwuu! Ọ dịghị onye dịka gị. Ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị
ma ọ bụghị gị, dịka anyị nụrụ ya na ntị anyị. **23** Olee ndị
dịka ndị gị, bụ Izrel, bụ otu mba n'elu ụwa nke Chineke
gara ịgbapụta dịka otu ndị nye onwe ya, na iji mere onwe
ya aha, rụọkwa ọrụ ịtụnanya dị egwu dịkwa ukwuu n'ihi
ha, site n'ịchụpụ mba dị iche iche na chi niile ha site
n'ihu ndị gị, bụ ndị ị gbapụtara site n'Ijipt? **24** I meela ka
ndị gị Izrel guzosie ike, dịka ndị nke gị ruo mgbe ebighị
ebi. Ma gị onwe gị kwa, Onyenwe anyị, abụrụla Chineke
ha. **25** "Ugbu a, Onyenwe anyị Chineke, debe nkwa a nke i
kwere banyere ohu gị na ụlọ ya ka ọ dịrị ruo mgbe ebighị
ebi. Mezukwaa ihe niile dịka nkwa gị si dị **26** Ka aha gị
bụrụ ihe dị ukwuu ruo mgbe ebighị ebi. Mgbe ahụ, ndị
mmadụ ga-asị, 'Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
bụ Chineke na-achị Izrel' A ga-emekwa ka ụlọ ohu gị bụ
Devid guzosie ike n'anya gị. **27** "O Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, Chineke Izrel, n'ihi na ị kpugheerela
ohu gị ihe a, na-asị, 'Aga m ewuru gị ụlọ.' Ya mere, ohu gị
ji nwee obi ike ikpere gị ekpere a. **28** O, Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị, ị bụ Chineke n'ezie. Okwu
gị kwesiri ntụkwasị obi. I kweekwala ohu gị nkwa ihe
ọma ndị a. **29** Ugbu a biko, ka ọ masị gị ịgọzi ụlọ ohu gị,
ka ọ dịgide n'ihu gị ruo mgbe ebighị ebi. N'ihi na gị, o
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị ekwuola ya,
sitekwa na ngọzị gị, ụlọ ohu gị ga-abụkwa ihe a gọziri
agọzi ruo mgbe ebighị ebi."

8 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Devid meriri ndị Filistia. Mee
ka ha nọdụ n'okpuru ọchịchị ya. Ọ naara obodo Meteg-
Amaa site n'ọchịchị ndị Filistia. **2** Devid merikwara ndị

Moab. O mere ka ha dinaa n'ala. O jikwa ụdọ ọtụtụ tụa
ha. Ọtụtụ abụọ ọbụla n'ime ha ka egburu. Ọtụtụ nke atọ
ka a hapụrụ ka ha dịrị ndụ. Ya mere, ndị Moab ghọrọ
ndị ohu Devid, na-ebutakwara ya ụtụ kwa afọ ọbụla. 3
Devid merikwara Hadadeza nwa Rehob, eze Zoba. Mgbe ọ
gara inweghachita ogidi e jiri mara ya, n'akụkụ osimiri
Yufretis. 4 Devid nwudere otu puku ịnyịnya ya na-adọkpụ
ụgbọ agha, puku ndị agha asaa ndị na-agba ụgbọ agha,
tinyere ndị agha ji ụkwụ eje dị iri puku abụọ. O bipụrụ
akwara ụkwụ ịnyịnya ndị ahụ niile ọ dọtara n'agha, ma
hapụ naanị narị ịnyịnya. 5 Mgbe ndị Aram nke Damaskọs
bịara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku
ndị agha abụọ na abụọ n'ime ha. 6 O wuru ogige ndị agha
n'alaeze ndị Aram nke Damaskọs. Ndị Aram ghọrọ ndị
ohu Devid, na-ewetakwa ụtụ ịnata ihuọma. Onyenwe anyị
nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara. 7 Devid chịkọtara
ọta ọlaedo ndịisi agha Hadadeza ji lụọ agha webata ha
na Jerusalem. 8 Site na Teba nakwa Beirotai, bụ obodo
Hadadeza na-achị. Eze Devid weere ọtụtụ bronz dị ukwuu.
9 Mgbe Tou, eze Hamat, nụrụ na Devid emeriela ndị agha
Hadadeza niile, 10 o zipụrụ Joram, nwa ya nwoke, ka ọ
gaa kelee Devid, n'ihi mmeri o meriri Hadadeza n'agha,
bụ onye ya na Tou nọ n'agha. Joram ji ọtụtụ akụrụngwa
nke ọlaọcha, nke ọlaedo na nke bronz bịa. 11 Eze Devid
doro akụrụngwa ndị a niile nsọ nye Onyenwe anyị, dịka o
si mee ọlaọcha na ọlaedo si na mba niile ndị ọ lụgburu.
12 Mba ndị a bụ: Edọm, Moab, ndị Amọn, ndị Filistia na
Amalek. O dokwara nsọ nye Onyenwe anyị ihe ọ kwatara
n'agha site n'aka Hadadeza nwa Rehob, bụ eze Zoba. 13

Devid meere onwe ya aha, mgbe o si n'itigbu puku ndị
ikom Edọm iri na asatọ na Ndagwurugwu Nnu lọghachite.
14 O wuru ogige ndị agha n'ala Edọm niile, ndị Edọm niile
ghọrọ ndị na-ejere Devid ozi. Onyenwe anyị nyere Devid
mmeri ebe ọbụla ọ gara. 15 Devid chịrị ndị Izrel niile, na-
emere ndị ya ihe dị mma na ihe ziri ezi. O mesokwaghị
onye ọbụla mmeso ọjọọ. 16 Onyeisi ndị agha ya bụ Joab
nwa Zeruaya; ode akwụkwọ obodo bụ Jehoshafat, nwa
Ahilud. 17 Zadọk nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abịata,
bụ ndị nchụaja; Seraya bụ ode akwụkwọ eze. 18 Benaya,
nwa Jehoiada, bụ onyeisi ndị Keret na Pelet. Ụmụ ndị
ikom Devid bụkwa ndị nchụaja.

9 Otu ụbọchị, Devid jụrụ ajụjụ sị, "O nwere onye fọdụrụ
ndụ n'ezinaụlọ Sọl? Achọrọ m igosi onye ahụ obi ebere
n'ihi Jonatan." 2 Ọ nụrụ ihe banyere otu nwoke aha ya
bụ Ziba, onye bụ otu n'ime ndị ohu Sọl. O ziri ozi ka a
kpọọ ya. Mgbe ọ bịara n'ihu Devid, eze jụrụ ya sị, "Ọ
bụ gị bụ Ziba?" Ọ zara sị, "E, onyenwe m, ọ bụ m ohu
gị." 3 Eze jụrụ ya sị, "Ọ dị onye fọdụrụ ndụ n'ezinaụlọ
Sọl? Ọ bụrụ na ọ dị onye fọdụrụ, achọrọ m igosi ya ụdị
obiọma Chineke na-egosi." Ziba zara ya sị, "Otu nwa
nwoke Jonatan, nke dara ngwụrọ nọ ndụ." 4 Eze jụrụ,
"Ebee ka ọ nọ?" Ziba zaghachiri, "Ọ nọ na Lo Deba, n'ụlọ
Makia, nwa Amiel." 5 Ya mere eze Devid ziri ka e site
n'obodo Lo Deba, n'ụlọ Makia nwa Amiel kpọta ya. 6 Mgbe
Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sọl, bịara n'ebe Devid nọ, o
hulatara isi, kpọọrọ ya isiala, n'ọnọdụ nsọpụrụ. Mgbe
ahụ, Devid kpọrọ ya aha sị, "Mefiboshet," Mefiboshet
zara sị ya, "A bụ m ohu gị." 7 Ma Devid sịrị ya, "Atụla

egwu, n’ezie, aga m egosi gị obiọma n’ihi nna gị Jonatan.
Aga m enyeghachi gị ala niile nna nna gị Sọl nwere.
Ma ị ga-eso soro m na-eri nri na tebul m oge niile.” **8**
Mefiboshet dara n’ala n’ihu eze sị, “Eze, onye ka m bụ i ji
egosi nkịta nwụrụ anwụ dịka m obi ebere?” **9** Eze kpọrọ
Ziba ohu Sọl ahụ sị ya, “Enyeghachila m nwa nwa nna
gị ukwu ihe niile Sọl na ụlọ ya nwere. **10** Gị na ụmụ gị
ndị ikom na ndị ozi gị ga-arụ ọrụ n’ubi ya ịrụpụta nri.
Ma Mefiboshet, nwa nwa nna gị ukwu ga na-eri ihe na
tebul m.” Ziba, nwere ụmụ ndị ikom iri na ise, na iri ndị
ozi abụọ. **11** Ọ sịrị eze, “Onyenwe m, ohu gị ga-eme ihe
niile eze nyere m n’iwu.” Site n’oge ahụ, Mefiboshet riri
nri na tebul Devid dịka ọ bụ otu n’ime ụmụ ndị ikom
eze. **12** Mefiboshet nwekwara otu nwa nwoke aha ya bụ
Mika. Ziba na ndị niile bi n’ụlọ ya niile ghọrọ ndị ohu
Mefiboshet. **13** Ma Mefiboshet biri na Jerusalem n’ihi na
ọ bụ na tebul eze ka ọ na-eri nri mgbe niile. Ọ bụ onye
dara ngwụrọ n’ụkwụ ya abụọ.

10 Mgbe ihe ndị a gasịrị, eze ndị Amọn nwụrụ. Hanọn
nwa ya ghọrọ eze n’ọnọdụ ya. **2** Mgbe ahụ, Devid chere
sị, “Aga m egosi Hanọn nwa Nahash obi ebere dịka nna ya
si gosi m obi ebere.” Ya mere, Devid zipụrụ ndị ozi ka ha
gaa kasịe ya obi n’ihi ọnwụ nna ya. Mgbe ndị ikom Devid
rutere n’ala ndị Amọn, **3** ndịisi ala Amọn sịrị Hanọn bụ
onyenwe ha, “Ị na-eche na Devid na-akwanyere nna gị
ụgwụ site na izite ndị ozi ya ka ha bịa kasịe gị obi? Ọ bụ
na Devid eziteghị ha ịbịakwute gị, naanị ka ha bịa mee
nledo n’obodo a, nyochapụta ya ma kwatuo ya?” **4** N’ihi
nke a, Hanọn jidere ndị ozi Devid n’ike, kpụchapụ otu

mpaghara afụọnụ nwoke ọbụla, bipụkwa uwe mwụda ha
n'etiti ike ha, zilaga ha. 5 Mgbe a gwara Devid ihe mere, o
zipụrụ ndị ozi ka ha gaa zute ndị ikom ahụ, n'ihi na e
mere ha ihe ihere n'ebe ọ dị ukwuu. Eze sịrị, "Nọdụnụ na
Jeriko ruo mgbe afụọnụ unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-
alọta." 6 Ma mgbe ndị Amọn chọpụtara na ha abụrụla ihe
ịsọ oyi n'ebe Devid nọ, ha gara goo iri puku ndị agha
abụọ ji ụkwụ eje site n'Aram, Bet-Rehob nakwa Zoba. Ha
gokwara eze Maaka ya na puku ndị ikom, tinyekwara iri
puku ndị ikom na puku abụọ ọzọ site n'ala Tob. 7 Mgbe
Devid nụrụ nke a, o zipụrụ Joab na ndị agha ya niile bụ
dike na dimkpa n'agha. 8 Ndị Amọn pụtara doo onwe ha
n'usoro ibu agha, n'ọnụ ụzọ ama nke obodo ha. Ma ndị
Aram, ndị si Zoba na Rehob, na ndị ikom Tob na Maaka,
nọpụrụ onwe ha na mbara ala. 9 Mgbe Joab hụrụ na
agha dị megide ya n'ihu na azụ, ọ họpụtara ụfọdụ ndị
ọkachamara site n'etiti ndị agha Izrel, doo ha n'usoro
izute ndị Aram. 10 O tinyere ndị ikom fọdụrụ n'okpuru
ọchịchị Abishai, nwanne ya, zipụkwa ha izute ndị Amọn
n'agha. 11 Joab sịrị, "Ọ bụrụ na ndị agha Aram akarịa
m ike, pụta bịa nyere m aka; ma ọ bụrụkwanụ na ndị
Amọn akarịa gị ike, aga m apụta bịa napụta gị. 12 Nwee
obi ike, ka anyị lụọ ọgụ a dịka ndị dị ike, n'ihi ndị anyị, na
obodo niile nke Chineke anyị. Ka Onyenwe anyị meekwa
ihe dị mma n'anya ya." 13 Mgbe ahụ, Joab na ndị agha
so ya bịara nso ibuso ndị Aram agha, ha sitere n'ihu ha
gbapụ ọsọ. 14 Mgbe ndị Amọn hụrụ ka ndị Aram na-
agbapụ ọsọ, ha onwe ha gbakwara ọsọ n'ihu Abishai,
gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab sitere n'ịlụso ndị Amọn

agha lọghachi, bịa na Jerusalem. 15 Mgbe ndị Aram hụrụ
na ndị Izrel tigburu ha; ha lara, chịkọtaa onwe ha ọnụ. 16
Hadadeza mere ka a kpọta ndị Aram site n'ofe ọzọ nke
Osimiri Yufretis. Ha gara Hilam, ha na ọchịagha ndị agha
Hadadeza, a na-akpọ Shobak, onye na-edu ha. 17 Mgbe a
gwara Devid banyere nke a, ọ chịkọtara ndị Izrel niile,
gafee Jọdan, jeruo Hilam. Ndị Aram doro usoro agha ha
izute Devid, lụsokwaa ya agha. 18 Ma ha sitere n'ihu ndị
Izrel gbaa ọsọ, Devid gburu narị ndị ikom asaa na-anya
ụgbọ agha nke ịnyịnya na-adọkpụ. Gbukwaa iri puku ndị
agha anọ na-eji ụkwụ eje. O tidara Shobak, bụ ọchịagha
ndị agha ha, ọ nwụọ n'ebe ahụ. 19 Mgbe ndị eze niile nọ
n'okpuru ọchịchị Hadadeza hụrụ na Izrel etigbuola ha,
ha mere ka ha na ndị Izrel dịrị n'udo, bụrụkwa ndị nọ
n'okpuru ha. Ya mere, ndị Aram tụrụ egwu inyere ụmụ
Amọn aka ọzọ.

11 N'oge ọkọchị, mgbe ndị eze na-apụ ibu agha, Devid
zipụrụ Joab ọchịagha ya, na ndị agha Izrel. Ha bibiri
ndị Amọn, nọchibidokwa Raba. Ma Devid nọdụrụ na
Jerusalem. 2 N'otu uhuruchi, Devid sitere n'ihe ndina
ya bilie, gagharịa n'elu ụlọeze ya. Ọ sitere n'elu ụlọ ahụ
hụ otu nwanyị na-asa ahụ. Nwanyị ahụ mara mma nke
ukwu n'ile anya. 3 Devid ziri ozi ka a jụta onye nwanyị
ahụ bụ, ma a gwara ya na ọ bụ Batsheba, nwa Eliam,
nwunye Ụraya onye Het. 4 Devid ziri ka a gaa kpọta ya.
Mgbe ọ bịara, ya na Devid dinara. (Ka ọ ghụchasịrị onwe
ya site n'adịghị ọcha ya nke ọnwa ahụ.) Ọ laghachiri
n'ụlọ ya. 5 Nwanyị a mechara dị ime, bịa ziga ozi ka
agwa Devid. Ọ sịrị, “Adị m ime.” 6 Mgbe Devid nụrụ ya, o

zigaara Joab ozi sị ya, “Zitere m Ụraya, onye Het.” **7** Mgbe
Ụraya bịakwutere ya, Devid jụrụ ya otu Joab mere, na otu
ndị agha Izrel dị na otu agha si aga. **8** Devid sịrị Ụraya,
“Laa n’ụlọ gị gaa saa ụkwụ gị.” Ụraya si n’ụlọeze pụọ.
E zipụkwara onyinye nke ndị na-ejere eze ozi ji sochie
ya azụ. **9** Ma Ụraya agaghị n’ụlọ ya. Kama o so ndị na-
ejere eze ozi dinaa n’ọnụ ụzọ e si abata ụlọeze. **10** Mgbe
a gwara Devid na Ụraya alaghị n’ụlọ ya, Devid kpọrọ
Ụraya, jụọ ya ajụjụ sị, “Ọ bụghị ije dị anya ka i si lọta?
Gịnị mere ị larughị n’ụlọ gị?” **11** Ụraya zara Devid, “Lee,
igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị, na Izrel na Juda niile nọ
n’ụlọ ikwu. Nna m ukwu Joab na ndị agha nna m ukwu
nọ n’ọhịa. M ga-esi aṅaa laa n’ụlọ m, iri na ịṅụ ihe ọṅụṅụ
na isoro nwunye m dinaa? Ana m aṅụ iyi na agaghị m
eme ihe dị otu a.” **12** Devid gwara ya sị, “Ọ dị mma, nọdụ
n’ebe a taa, echi ị ga-alaghachikwa n’ọgbọ agha.” Ụraya
kwenyere nọdụ na Jerusalem ụbọchị ahụ, nakwa ụbọchị
na-eso ya. **13** Emesịa, Devid kpọrọ ya oriri, meekwa ya ka
ọ ṅụbiga mmanya oke, ma nke a emeghị ka ọ laa n’ụlọ ya
n’abalị ahụ, kama ọ bụkwa n’ọnụ ụzọ e si abata ụlọeze
ka o dinara n’etiti ndị na-ejere eze ozi. **14** N’ụtụtụ echi
ya, Devid degaara Joab akwụkwọ, zighachịkwa ya site
n’aka Ụraya. **15** Ihe ọ dere n’akwụkwọ ahụ bụ nke a,
“Tinye Ụraya n’ihu agha ebe ọgụ siri ike. Mgbe ndị iro
na-apụkwute unu, laanụ azụ, ma hapụnụ Ụraya n’ihu ọgụ
ka ndị iro gbuo ya.” **16** Ya mere, mgbe Joab gbara obodo
ahụ gburugburu, o tinyere Ụraya n’ebe ọ maara na ndị dị
ike n’etiti ndị iro ha nọ. **17** Ndị ikom obodo ahụ pụtara
buso Joab agha. Ụfọdụ ndị agha Devid nwụrụ. Ụraya onye

Het, so na ndị egburu. 18 Mgbe ahụ, Joab zigara ozi gwa
Devid otu agha si na-aga, 19 Ọ gwara onyeozi ahụ sị,
“Mgbe ị gwachara eze akụkọ ihe gbasara otu agha si gaa
20 iwe nwere ike iwe eze nke ukwu, na o nwere ike jụọ gị
sị, ‘Gịnị mere unu ji gaa mgbidi obodo ahụ nso ịlụ agha?
Ọ bụ na unu amaghị na a ga-esi n’elu mgbidi ahụ gbaa
àkụ? 21 Onye gburu Abimelek nwa Jeru-Beshet? Ọ bụghị
na mgbidi obodo ka nwanyị nọ tụdaa aka nkume dagburu
ya na Tebez? Gịnị mere unu ji jeruo mgbidi ahụ nso?’ Ọ
bụrụ na ọ jụọ gị ihe dị otu a, gwa ya, ‘Ohu gị bụ Ụraya,
onye Het anwụọkwala.’” 22 Onyeozi ahụ biliri ije, mgbe o
rutere, ọ gwara Devid ihe niile Joab ziri ya ka o zie. 23
Onyeozi ahụ sịrị Devid, “Ndị ikom ahụ ji ike karịrị anyị,
ha pụtara ị buso anyị agha na mbara ma anyị chụghachiri
ha azụ. Chụruo ha n’ọnụ ụzọ ama obodo ahụ. 24 Mgbe
ahụ, ndị ọgba ụta sitere n’elu mgbidi malite ịgba ndị ohu
gị àkụ, ụfọdụ n’ime ndị ikom eze nwụrụ. Ohu gị Ụraya,
onye Het, sokwa na ndị nwụrụ.” 25 Devid sịrị onyeozi
ahụ, “Otu a ka ị ga-agwa Joab, ‘Ka ihe a ghara iwute gị
n’obi, n’ihi na mma agha na-egbu otu onye dịka o si egbu
onye ọzọ. Lụsie ọgụ ike, lụgbukwaa obodo ahụ.’ Jiri okwu
ndị a gbaa ya ume.” 26 Mgbe nwunye Ụraya nụrụ na di
ya anwụọla, o ruru ụjụ n’ihi ya. 27 Mgbe oge iru ụjụ ya
gabigara, Devid ziri ka a kpọta ya n’ụlọeze. Ọ ghọkwara
nwunye ya. Mụọra ya nwa nwoke. Ma ihe Devid mere
jọrọ njọ n’anya Onyenwe anyị.

12 Ya mere, Onyenwe anyị zigara Netan ka o jekwuru
Devid. Mgbe Netan bịakwutere Devid, ọ kọọrọ ya akụkọ a,
“E nwere ndị ikom abụọ bi n’otu obodo, otu bụ ọgaranya

ma nke ọzọ bụ ogbenye. 2 Onye ọgaranya a nwere ọtụtụ
igwe atụrụ na igwe ehi. 3 Ma nwoke ogbenye ahụ enweghị
ihe ọbụla karịa otu nwa nne atụrụ nta nke ọ zụtara. Ọ
zụlitere ya, o tolite n'etiti ya na ụmụ ya. Ọ na-eri nri site
na ihe oriri ya, na-aṅụ mmiri site n'iko mmiri ya, n'obi
ya ka ọ na-edinakwa. Ọ nọ ọnọdụ dịka nwa nwanyị nye
ya. 4 "Otu ụbọchị, onye ọbịa bịara n'ụlọ onye ọgaranya
ahụ. Ma kama ọgaranya ahụ ga-ewere otu atụrụ maọbụ
ehi nke ya siere onye ọbịa ya nri, ọ gara were nne atụrụ
ogbenye ahụ, gbuo ya, jiri ya siere ọbịa ya nri." 5 Devid
were oke iwe megide nwoke ahụ, ọ sịrị Netan, "Ana m aṅụ
iyi n'aha Onyenwe anyị dị ndụ na onye mere ihe dị otu a
aghaghị ịnwụ! 6 Ọ ga-ejikwa nwa atụrụ okpukpu anọ
kwụghachi ogbenye ahụ ụgwọ otu atụrụ ahụ o weere,
n'ihi na onye ọgaranya ahụ egosighị na o nwere obi
ebere ọbụla." 7 Mgbe ahụ, Netan sịrị Devid, "Ọ bụ gị bụ
nwoke ahụ! Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel sịrị,
'Mụ onwe m tere gị mmanụ ịbụ eze Izrel, mụ onwe m
napụtakwara gị site n'aka Sọl. 8 Enyere m gị ụlọ nna
gị ukwu, nyefekwa ndị inyom nna gị ukwu n'aka gị, na
alaeze Izrel na Juda, ka ha bụrụ nke gị. Ma ọ bụrụ na nke
a ezughị, agaara m atụkwasịrị gị ihe ndị a niile okpukpu
okpukpu. 9 Gịnị mere i ji lelịa okwu Onyenwe anyị anya,
mee ihe a jọgburu onwe ya? N'ihi na i jirila mma agha
gbuo Ụraya onye Het, zurukwa nwunye ya n'ohi. Ọ bụkwa
mma agha ndị Amọn ka i ji gbuo ya. 10 Ya mere, n'ihi ihe
a i mere, mma agha agaghị esi n'ezinaụlọ gị pụọ, n'ihi na
i ledara m anya kpọrọ nwunye Ụraya onye Het ka ọ bụrụ
nwunye gị.' 11 "Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru, 'Aga m

eme ka ihe ọjọọ si n’ezinaụlọ gị bilie megide gị. N’ihu
gị ka m ga-eduru ndị nwunye gị dunye otu onye dị gị
nnọọ nso, ya na ha ga-edinakọ n’ehihie ọcha, n’ihu ndị
Izrel niile. 12 I mere mmehie gị na nzuzo, ma aga m eme
nke a na mbara, n’ihu Izrel niile.’” 13 Mgbe ahụ, Devid
sịrị Netan, “Emehiela m megide Onyenwe anyị.” Netan
zara sị ya, “Onyenwe anyị n’onwe ya agbagharakwala
gị mmehie gị, ị gaghị anwụ. 14 Ma n’ihi na i meela ka
ndị iro Onyenwe anyị nwe ohere ikwulu na ileḷ ya anya,
nwa nwoke ahụ amụụrụ gị ga-anwụ.” 15 Mgbe Netan
lara, Onyenwe anyị mere ka nwantakịrị ahụ nwunye
Ụraya mụụrụ Devid daa ọrịa. 16 Devid rịọrọ Chineke
arịrịọ banyere nwantakịrị ahụ. O buru ọnụ, dinaa n’ala
efu abalị ahụ niile n’ihu Onyenwe anyị. 17 Emesịa, ndị
okenye ụlọ ya rịọrọ Devid ka o bilie rie nri, ma ọ jụrụ iri
ihe ọbụla. 18 N’ụbọchị nke asaa, nwantakịrị ahụ nwụrụ.
Mgbe ahụ, ndị na-ejere Devid ozi tụrụ egwu otu ha ga-esi
gwa ya na nwantakịrị ahụ anwụọla. N’ihi na ha kwuru
n’ime onwe ha sị, “Mgbe nwantakịrị ahụ ka dị ndụ, anyị
gwara ya okwu ma o geghị anyị ntị. Anyị ga-esi aṅaa
gwa ya na nwantakịrị ahụ anwụọla? O nwere ike imerụ
onwe ya ahụ.” 19 Mgbe Devid hụrụ na ha na-ekwurịta
okwu n’etiti onwe ha na nzuzo; ọ matara na nwa ahụ
anwụọla. Ọ jụrụ ha sị, “Nwata ahụ ọ nwụọla?” Ha zara sị
ya, “E, ọ nwụọla!” 20 Mgbe ahụ, Devid sitere n’ala ebe o
dina, bilie, saa ahụ, gbanwee uwe ya, baa n’ụlọ Onyenwe
anyị, kpọọrọ ya isiala. Ọ lọghachiri n’ụlọ ya nye iwu ka e
wetara ya ihe oriri. O rikwara nri. 21 O juru ndị na-ejere
ya ozi anya, n’ihi ya ha jụrụ ya ajụjụ si, “Gịnị mere i ji

eme omume dị otu a? Mgbe nwantakịrị ahụ nọ ndụ, i
buru ọnụ, kwaakwa akwa, ma ugbu a, nwa ahụ anwụọla, ị
kwụsịla iru ụjụ. Ugbu a, ị biliela na-erikwa nri." 22 Devid
zara ha sị, "Eburu m ọnụ, kwaakwa akwa mgbe nwa ahụ
nọ ndụ, n'ihi na ekwuru m sị, 'ma eleghị anya, Onyenwe
anyị ga-enwe ọmịiko n'ebe m nọ mee ka nwa ahụ dị ndụ.'
23 Ma ugbu a ọ nwụrụ, gịnịkwa ka m nwere dịka uru ibu
ọnụ ọzọ? M pụrụ ime ka ọ dị ndụ ọzọ? Aga m alakwuru
ya, ma ọ gaghị alaghachikwutekwa m." 24 Devid kasiri
Batsheba nwunye ya obi, emesịa, mgbe ya na ya dinakọrọ,
ọ tụụrụ ime ọzọ mụọ nwa nwoke onye ha kpọrọ aha ya
Solomọn. Ma Onyenwe anyị hụrụ nwantakịrị ahụ n'anya.
25 O zigara ozi site n'aka Netan, onye amụma, ka a gụọ
ya Jedidaya n'ihi Onyenwe anyị. 26 N'oge a, Joab busoro
Raba obodo ndị Amọn agha dọta isi obodo eze ha n'agha.
27 Joab zigara Devid ozi sị ya, "Ebuola m agha megide
Raba dọta isi mmiri ọṅụṅụ ya n'agha. 28 Ugbu a chịkọtaa
ndị agha fọdụrụ bịa lụpụchaa agha a, ka ị dọta obodo a
n'agha. Ọ bụrụ na i meghị otu a, aga m adọta obodo a
n'agha, a ga-akpọkwasịkwa ya aha m." 29 N'ihi nke a,
Devid duuru ndị agha Izrel jeruo Raba, buso ya agha,
meriekwa ya. 30 Devid kpupuru okpueze nke dị n'isi eze
ha, e kpunye ya n'isi nke ya onwe ya. Ịdị arọ nke okpueze
ahụ ruru kilogram ọlaedo iri atọ na anọ, nke e ji nkume
ndị dị oke ọnụahịa chọọ mma. Devid sitekwara n'obodo
ahụ kwakọrọ ọtụtụ ihe nkwata n'agha. 31 Ọ kpọpụtara
ndị nọ n'ebe ahụ, manye ha n'ịrụ ọrụ nke e ji mma nkwọ
e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala na anyụike n'arụ.
O mere ka ha rụọ ọrụ n'ebe a na-akpụ blọk brik. Devid

mekwara otu ihe a n’obodo niile nke ụmụ Amọn. Emesịa,
ya na ndị agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

13 Absalọm nwa Devid nwere otu nwanne nwanyị mara
mma, aha ya bụ Tama. Ma Amnọn, otu n’ime ụmụ ndị
ikom Devid, hụrụ nwaagbọghọ a n’anya. 2 Ma ịhụnanya
a Amnọn hụrụ Tama nwanne ya nwanyị mere ya ka ọ
daa ọrịa, n’ihi na ọ bụ ihe rara Amnọn ahụ ịchọpụta ụzọ
ya na Tama ga-esi nwee mmekọ, ebe ọ bụ na Tama bụ
nwaagbọghọ na-amaghị nwoke. 3 Ma Amnọn nwere otu
enyi dị aghụghọ, onye aha ya bụ Jonadab, nwa Shimea,
nwanne Devid. 4 Otu ụbọchị, Jonadab bịakwutere Amnọn
jụọ ya sị, “Gịnị mere, gị bụ nwa eze ji na-ata ahụ ụtụtụ
niile? Ọ bụ na ị gaghị akọrọ m?” Amnọn gwara ya sị,
“Ahụrụ m Tama n’anya, bụ nwanne Absalọm, nwanne
m nwoke.” 5 Jonadab gwara ya sị, “Ọ dị mma. Lee ihe
ị ga-eme. Gaa dinaa ala, dịka a ga-asị na ahụ adịghị gị.
Mgbe nna gị bịara ileta gị, gwa ya okwu sị ya, ‘Achọrọ
m ka nwanne m nwanyị bụ Tama bịa nye m ihe oriri.
Achọrọ m ka ọ nọdụ n’ihu m sie nri ahụ, mgbe m na-ele
ya anya, ka o jirikwa aka ya nye m nri ahụ.’” 6 Amnọn
mere otu a. Mgbe eze bịara ileta ya, Amnọn rịọrọ ya sị,
“Biko, ka Tama bịa ebe a gheere m achịcha ole na ole
ebe m ga-ahụ ya anya. Ka o jirikwa aka ya dozie ya n’ihu
m ka m rie ya.” 7 Devid kwenyere, zie Tama ka ọ gaa
n’ụlọ Amnọn gaa siere ya nri. 8 Tama gara n’ụlọ Amnọn,
banyekwa n’ime ụlọ ebe o dinaa, ka Amnọn na-ele ya
anya mgbe ọ na-agwọgharị ụtụ ọka. Emesịa, Tama gheere
ya achịcha mara mma. 9 Mgbe o cheziri achịcha ahụ
n’ihu Amnọn, Amnọn jụrụ iri ya. Ihe o mere mgbe ahụ bụ

inye ndị na-ejere ya ozi nọ n’ebe ahụ iwu sị ha niile pụọ
ngwangwa. Ha niile pụkwara. **10** Mgbe ahụ, Amnọn gwara
Tama okwu sị, “Ugbu a, wetara m nri ahụ n’ime ụlọ ndina
m, bịa jiri aka gị nye m ya.” Tama bugaara ya achịcha ahụ
n’ime ụlọ ebe ihe ndina ya dị. **11** Ma mgbe Tama guzo
n’ihu ya, Amnọn jidere ya n’ike sị ya, “Bịa, soro m dinaa,
nwanne m nwanyị.” **12** Tama zara sị ya, “Mba! Nwanne m
nwoke. Emerụla m. Ihe dị otu a ekwesighị ime n’ala Izrel.
Emela ihe ọjọọ dị otu a. **13** Olee ihe ga-abụ ọnọdụ m?
Oleekwanụ ihe ga-abụ ọnọdụ gị? Olee ebe m ga-agbala
izo onwe m n’ihi ihe ihere ga-adịrị m ma i mee ihe dị otu
a? Ị ga-adị ka otu n’ime ndị nzuzu ọjọọ dị n’Izrel. Biko,
gwa eze, ọ ga-ekwe ka ị lụọ m.” **14** Ma Amnọn egeghị
ntị. Ebe ọ bụ na ọ ka Tama ike, o jidere ya dinaa ya n’ike
merụọ ya. **15** Emesịa, Amnọn kpọrọ Tama asị. N’ezie, ọ
kpọrọ ya asị ugbu a karịa ịhụnanya ọ hụrụ ya na mbụ. Ọ
gwara Tama okwu sị ya, “Bilie si n’ebe a pụọ ọsịịsọ!” **16**
Ma Tama kwara akwa sị ya, “Mba! Ịjụ m otu a ka njọ karịa
ihe ọjọọ i mere m.” Ma Amnọn egeghị ya ntị. **17** Ọ kpọrọ
nwokorobịa na-ejere ya ozi sị ya, “Chụpụ nwanyị a n’ezi,
kpachiere m ụzọ n’azụ.” **18** Onyeozi ya chụpụrụ ya n’ezi,
kpachie ụzọ n’azụ ya. Uwe mwụda nwere aka ogologo ka
Tama yi, n’ihi na ọ bụ ụdị nke ụmụ ndị inyom eze na-
amaghị nwoke na-eyi. **19** Tama dọwara uwe mwụda ahụ o
yi n’ahụ, werekwa ntụ kpokwasị onwe ya n’isi, buru aka
ya n’isi na-eti mkpu akwa dịka ọ na-ala. **20** Nwanne ya
nwoke, Absalọm jụrụ ya sị, “Amnọn, nwanne gị nwoke, o
dinakwuuru gị? Ma ugbu a, nwanne m, gba nkịtị, nwanne
gị nwoke ka ọ bụ. Etinyela ihe a mere n’obi.” Tama nọrọ

dịka onye mmadụ niile jụrụ ajụ n'ụlọ nwanne ya nwoke,
bụ Absalọm. 21 Mgbe eze Devid nụrụ ihe ndị a niile, iwe
were ya nke ukwuu. 22 Absalọm agwaghị Amnọn okwu
ọbụla, maọbụ nke dị mma, maọbụ okwu ọjọọ. Ma ọ kpọrọ
Amnọn asị nke ukwuu n'ihi ọnọdụ iweda n'ala o wedara
nwanne ya Tama, mee ya ihe ihere. 23 Mgbe afọ abụọ
gasịrị, mgbe ndị na-akpụchara Absalọm ajị ụmụ atụrụ ya
nọ na Baal-Hazọ, n'oke ala Ifrem, ọ kpọkọtara ụmụ ndị
ikom eze niile ka ha bịa n'ebe ahụ. 24 Absalọm jekwuuru
eze sị ya, "Ndị na-akpụcha ajị ụmụ atụrụ ohu gị bịara. Eze
na ndịisi ozi ya, ha ga-abịa sonyere m?" 25 Ma eze zara
sị ya, "Mba, nwa m, anyị niile agaghị abịa, anyị ga-abụ
ibu dị arọ nye gị." N'agbanyeghị na Absalọm rugidere
ya ma o kweghị aga, kama ọ gọziri ya. 26 Mgbe ahụ,
Absalọm rịọrọ nna ya sị, "Ọ dị mma, ọ bụrụ na ị gaghị
abịa, ị ga-emekwa ka nwanna m nwoke Amnọn, na ụmụ
eze ndị ọzọ bịa?" Eze jụrụ ya sị, "N'ihi gịnị ka Amnọn ga-
eji soro gị gaa?" 27 Ma Absalọm rụgidere ya, ya mere o
zipụrụ Amnọn na ụmụ eze ndị ọzọ ka ha soro ya gaa. 28
Mgbe ahụ, Absalọm nyere ndị na-ejere ya ozi iwu banyere
Amnọn sị, "Cherenụ ruo mgbe mmanya bidoro igbu ya,
mgbe m sịkwara unu tigbuo ya, unu atụla egwu, tigbuonụ
ya. Ọ bụ m na-ekwu ihe ga-eme n'ebe a. Nweenụ obi
ike, meekwanụ ya." 29 Mgbe oge ruru, ndị ozi Absalọm
tigburu Amnọn. Mgbe ahụ, ụmụ eze niile biliri makwasị
n'ịnyịnya ha gbalaga. 30 Mgbe ha ka nọ n'ụzọ na-agbaga
Jerusalem, ozi eruolarị Devid ntị sị, "Absalọm egbuchaala
ụmụ eze niile, ọ dịkwaghị otu onye n'ime ha fọdụrụ ndụ!"
31 Eze biliri ọtọ, dọwaa uwe ya, daa n'ala, gbatịa onwe ya

n’ihi obi ọjọọ. Ndị na-ejere ya ozi dọwakwara uwe ha n’ihi
egwu na obi ọjọọ. 32 Ma Jonadab, nwa Shimea, nwanne
Devid, sịrị, “Onyenwe m, echekwala na e gburu ụmụ ndị
ikom eze niile, kama ọ bụ naanị Amnọn! Nke a bụ ihe
Absalọm jikere ime site mgbe Amnọn wakporo nwanne
ya nwanyị bụ Tama, dina ya. 33 Ma ugbu a, ka onyenwe
m bụ eze ghara itinye akụkọ banyere ọnwụ ụmụ ndị ikom
eze niile, n’obi ya. Ọ bụ naanị Amnọn nwụrụ.” 34 Ma
Absalọm gbara ọsọ gbalaga. Ọ dịghị anya nwoke na-anọ
n’elu mgbidi Jerusalem na-eche nche, lepụrụ anya hụ
ndị mmadụ ka ha si n’ụzọ dị n’akụkụ ugwu nta na-abịa.
Nwoke ahụ gara gwa eze sị ya, “Ahụrụ m ndị si n’akụkụ
Horonaim, n’akụkụ ugwu na-abịa.” 35 Jonadab gwara eze
sị, “Lee, ọ bụ ụmụ ndị ikom eze na-alọta dịka m kwuru.”
36 Mgbe ha lọbatara, ha bidoro ịkwa akwa nke ukwuu.
Eze na ndị na-ejere ya ozi sokwa kwaa akwa. 37 Absalọm
gbara ọsọ gbakwuru Talmai nwa Amihud, eze Geshua. Ma
eze Devid ruru ụjụ nke ukwuu maka ọnwụ Amnọn. 38
Mgbe Absalọm gbara ọsọ gbaga Geshua, ọ nọrọ n’ebe ahụ
afọ atọ. 39 Ọ gụrụ eze bụ Devid agụụ ịgakwuru Absalọm,
n’ihi ọ kasịela obi maka ọnwụ Amnọn.
14 Joab, nwa Zeruaya matara na obi eze dị n’ebe Absalọm
nọ. 2 Joab zigara ozi na Tekoa, si n’ebe ahụ kpọta otu
nwanyị maara ihe. Mgbe nwanyị ahụ bịaruru, Joab gwara
ya sị, “Mee onwe gị dịka onye na-eru ụjụ. Yiri akwa mkpe,
etekwala mmanụ otite. Kpaa agwa dịka nwanyị nọ n’iru
ụjụ ogologo oge. 3 Emesịa, jekwuru eze, gwa ya okwu ndị
a m na-agwa gị.” Joab tinyere okwu ndị ahụ n’ọnụ ya. 4
Mgbe nwanyị ahụ si Tekoa gara na nke eze, ọ dara n’ala

kpuo ihu ya n'ala ịsọpụrụ eze. Ọ sịrị, "Biko nyere m aka, gị
onye a na-asọpụrụ!" 5 Eze jụrụ ya ajụjụ sị, "Gịnị bụ mkpa
gị?" Ọ zara sị, "Abụ m nwanyị isi mkpe, di m anwụọla. 6
Enwere m ụmụ ndị ikom abụọ ndị gara lụọ ọgụ n'ọhịa.
Mgbe ha na-alụ ọgụ ahụ, o nweghị onye pụtara gboo
ha. N'ihi ya, otu n'ime ha tigburu ibe ya. 7 Ma ugbu a,
ndị ikwu di m na-esogbu m na-asị 'Kpọpụta onye ahụ
gburu nwanne ya ka anyị gbuo ya n'ihi ndụ nwanne ya o
wepụrụ, ka anyị si otu a memilaa onye nke fọdụrụ ga-
erita oke ezinaụlọ.' Ha chọrọ isi otu a menyụọ icheku ọkụ
nke fọdụụrụ m, nke bụ na di m agaghị enwezikwa aha
maọbụ onye fọdụụrụ ya n'elu ụwa." 8 Eze sịrị nwanyị
ahụ, "Laa n'ụlọ gị, aga m ahụ na o nweghị onye metụrụ
ya aka." 9 Ma nwanyị ahụ si Tekoa sịrị ya, "Ka onyenwe
m, bụ eze, gbaghara mụ na ezinaụlọ m, ka ikpe ọmụma
ọbụla ghara ịdịrị eze na ocheeze ya." 10 Eze zara ya,
"Enyela onwe gị nsogbu maka nke ahụ. Ọ bụrụ na onye
ọbụla agwa gị okwu ọbụla, kpọtara m ya. Onye dị otu
a agaghị enyekwa gị nsogbu ọzọ." 11 Mgbe ahụ ọ zara,
"Biko, ka eze kpọkuo aha Onyenwe anyị Chineke ya ka ọ
kwụsị onye na-agwa ọchụ, ka ọ ghara igbu onye ọzọ, ka a
gharakwa ịla nwa m nwoke n'iyi." Ọ sịrị, "Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, otu agịrị isi agaghị esi n'isi nwa gị dapụ
n'ala." 12 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ sịrị, "Biko kwere ka ohu
gị nwanyị gwa onyenwe m eze otu mkpụrụ okwu ọzọ." Ọ
sịrị, "Gaa n'ihu kwuo." 13 Nwanyị ahụ sịrị, "Ọ bụ n'ihi gịnị
ka ị chere ihe dị otu a megide ndị nke Chineke? Mgbe eze
na-ekwu otu a, ọ bụ na ọ dịghị ama onwe ya ikpe, n'ihi na
eze a jụla ịkpọghachi nwa ya a chụpụrụ achụpụ? 14 Anyị

niile ga-anwụ. Anyị dịkwa ka mmiri a wụsara n'ala, nke a
na-apụghị ịchịkọtakwa ọzọ. Ma Chineke adịghị anapụ
mmadụ ndụ ya, ma ọ na-emeghepụ ụzọ ga-eme ka onye ọ
chụpụrụ achụpụ lọghachikwutekwa ya. 15 "Ma ugbu a,
ebe m bịara ịgwa onyenwe m bụ eze, okwu a, n'ihi na
ndị mmadụ emenyela m egwu. Ohu gị chere n'obi ya,
'Aga m agwa eze okwu; ma eleghị anya, ọ ga-emezuru
ohu ya nwanyị ihe ọ rịọrọ. 16 Ma eleghị anya eze ga-
anapụta ohu ya nwanyị site n'aka nwoke ahụ na-agbalị
ibipụ mụ na nwa m nwoke site n'ihe nketa nke Chineke.'
17 "Ugbu a, ohu gị nwanyị na-asị, 'Ka okwu onyenwe m
eze kwuru wetara m izuike, n'ihi onyenwe m eze na-
enyochapụta ihe ọma maọbụ ihe ọjọọ dịka mmụọ ozi
Chineke. Ka Onyenwe anyị Chineke gị nọnyere gị.'" 18
Mgbe ahụ, eze gwara nwanyị ahụ okwu sị, "Achọrọ m ka ị
gwa m eziokwu n'ajụjụ a m na-aga ịjụ gị." Nwanyị ahụ
zara sị, "Ka onyenwe m, bụ eze kwuo ihe dị ya n'obi."
19 Devid jụrụ ya sị, "Aka Joab ọ dị n'okwu ndị a niile?"
Nwanyị ahụ zara sị ya, "Dịka ị na-adị ndụ, onyenwe m,
bụ eze, ọ dịghị onye ọbụla ga-esi n'ihe onyenwe m bụ
eze kwuru, chee ihu n'aka nri maọbụ n'aka ekpe. E, ọ bụ
ohu gị Joab nyere m iwu ime nke a, ya gwakwara ohu gị
nwanyị okwu niile ndị a. 20 Ohu gị bụ Joab mere ihe a ka
ọ gbanwee otu ọnọdụ ihe dị ugbu a. Onyenwe m nwere
amamihe dịka ndị mmụọ ozi Chineke. Ọ maakwara ihe
niile na-eme n'ala." 21 Eze sịrị Joab, "Ọ dị mma, aga m
eme ya. Gaa kpọghachite nwokorobịa ahụ bụ Absalọm."
22 Joab dara n'ala kpuo ihu ya n'ala, kpọọ isiala, gọzie eze.
Joab sịrị, "Taa ka ohu gị maara na ahụtala m amara n'ihu

gị, onyenwe m bụ eze, n'ihi na eze e merela ohu ya ihe
ọ rịọrọ." 23 Joab biliri gaa Geshua, kpọlata Absalọm na
Jerusalem. 24 Mgbe ha bịaruru, eze gwara Joab okwu sị,
"Gwa ya ka ọ laa n'ụlọ ya. Ọ gaghị abịa n'ihu m, n'ihi na-
achọghị m ịhụ ya anya." Ya mere, Absalọm lara n'ụlọ
ya. Ọ hụkwaghị eze anya. 25 Ọ dịghị nwoke mara mma
dịka Absalọm n'ala Izrel niile. Ọ dịkwaghị onye na-adịghị
ekwu okwu banyere ịma mma ya. N'ihi na ntụpọ ọbụla
adịghị ya n'ahụ site n'opi isi ya ruo n'ọbọ ụkwụ ya. 26
Mgbe ọbụla ọ kpụchara ntutu isi ya, n'ihi na ọ bụ otu
ugboro n'afọ ka ọ na-akpụcha agịrị isi mgbe o bidoro ịnyị
ya arọ. Ọ na-atụ agịrị isi a na-akpụchapụta ya n'isi, ịdị arọ
ya na-eru narị shekel abụọ ma a tụọ ya n'ihe ọtụtụ eze.
27 Absalọm mụtara ụmụ ndị ikom atọ, na otu nwanyị, aha
ya bụ Tama. Nwaagbọghọ a mara mma nke ukwuu. 28
Mgbe Absalọm nọrọ afọ abụọ na Jerusalem na-ahụghị
eze anya, 29 o ziri ozi ka Joab bịa, ka ọ gaa ziere ya eze
ozi, ma Joab abịaghị. Absalọm zigakwara ozi ọzọ ka ọ bịa
ma Joab ekweghị ịbịa. 30 N'ikpeazụ, Absalọm gwara ndị
na-ejere ya ozi okwu sị ha, "Gaanụ sunye ubi ọka balị
Joab dị n'akụkụ nke m ọkụ." Ha mekwara dịka a gwara
ha. 31 Mgbe ahụ, Joab biliri jee n'ụlọ Absalọm, ma sị ya,
"Gịnị mere ndị na-ejere gị ozi ji gbaa ubi m ọkụ?" 32
Absalọm sịrị ya, "Lee ezitere m gị ozi, sị, 'Bịa n'ebe a ka m
ziga gị na nke eze ka ị jụta, "N'ihi gịnị ka m ji site na
Geshua lọghachita? Ọ gara a kara m mma ma a sị na m
nọ n'ebe ahụ ruo ugbu a."' Ugbu a, achọrọ m ka mụ hụ
ihu eze, ọ bụrụ na onwe ajọ omume dị n'ime m, ya mee
ka m nwụọ." 33 Joab gakwuru eze, gwa ya ihe Absalọm

kwuru. Mgbe ahụ, eze kpọrọ Absalọm, onye batara ma
kpọọ isiala n’ihu eze. Eze sutukwara ya ọnụ.

15 Mgbe nke a gasịrị, Absalọm zụtaara onwe ya ụgbọ
agha na ịnyịnya na-adọkpụ ya. O nwetakwaara onwe ya
iri ndị ikom ise ndị na-agba ọsọ n’ihu ya. 2 N’isi ụtụtụ, ọ
na-ebili gaa guzo n’akụkụ ọnụ ụzọ e si abata Jerusalem.
Ọ bụrụ na ọ hụ onye ọbụla nwere okwu ọ chọrọ ka eze
mara ihe banyere ya, Absalọm na-akpọ onye ahụ jụọ ya
sị, “Olee obodo i si bịa?” Onye ahụ na-aza sị, “Ohu gị si
n’otu n’ime ebo dị n’Izrel.” 3 Absalọm na-agwa onye
ahụ sị, “Ahụrụ m na okwu gị niile bụ eziokwu. Ma ọ na-
ewute m na eze enweghị onye na-enyere ya aka ịnụ okwu
ndị a niile.” 4 Absalọm na-ekwukwa sị, “Asị na m bụ
onye ikpe n’ala Izrel, onye ọbụla nwere okwu na ụka
gaara abịakwute m ka m mee ka ikpe ziri ezi rute ya
aka.” 5 Mgbe onye ọbụla bịara ịkpọ isiala nye ya n’ọnọdụ
nsọpụrụ, ọ na-eseti aka ya, jide onye ahụ sutu ya ọnụ.
6 Otu a ka Absalọm sị na-akpaso ndị Izrel agwa, bụ ndị
ahụ niile na-abịakwute eze na-arịọ maka ikpe ziri ezi. O
si otu a zuru obi ndị Izrel niile n’ohi. 7 Mgbe afọ anọ
gasịrị, Absalọm bịakwutere eze rịọọ ya sị, “Biko kwere
ka m jee Hebrọn mezuoro Onyenwe anyị nkwa m kwere
ya. 8 Mgbe ohu gị bi na Geshua n’ime Aram, ekweere m
nkwa a, ‘Ọ bụrụ na Onyenwe anyị ga-eme ka m lọghachi
ọzọ na Jerusalem, aga m efe ya ofufe na Hebrọn.’” 9 Eze
sịrị ya, “Gaa n’udo.” Ya mere, ọ pụrụ gaa Hebrọn. 10
Mgbe ahụ, Absalọm zigara ndị ozi na nzuzo, ka ha gaa
n’ebo niile nke ala Izrel. Nke a bụ ihe o ziri ha, “Mgbe
unu nụrụ ụda opi ike, tienụ mkpu sị, ‘Absalọm abụrụla

eze na Hebrọn.'" 11 Narị mmadụ abụọ si Jerusalem soro
Absalọm gaa dịka ndị ọ kpọrọ oku oriri ma ha amaghị
ihe ọbụla. 12 Mgbe Absalọm nọkwa na-achụ aja ahụ, o
ziri ozi ka a kpọọ Ahitofel onye Gailo, otu n'ime ndị na-
adụ Devid ọdụ, ka o si Gailo bịa nke bụ obodo ya. Nke
a mere ka nkwekọrịta nzuzo ọjọọ ahụ na-esi ike karịa,
ndị dịnyere Absalọm na-amụbanyekwa. 13 Ọ dịghị anya,
onyeozi bịaruru Jerusalem gwa Devid na ndị Izrel niile
kwagidere Absalọm. 14 Mgbe ahụ, Devid gwara ndị ọrụ
ya niile ndị ya na ha nọ na Jerusalem, sị, "Bilienụ! Anyị
aghaghị ịgbapụ, ma ọ bụghị otu a, ọ dịghị onye n'ime
anyị ga-agbanarị Absalọm. Anyị ga-ahapụ ugbu a, ma ọ
bụghị ya, ọ ga-eme ngwa gafee anyị wetara anyị mbibi,
werekwa mma agha gbuchapụ ndị niile nọ n'obodo a."
15 Ndị na-ejere ya ozi zara sị ya, "Anyị dịnyere gị! Anyị
jikekwara ime ihe ọbụla onyenwe anyị eze kwuru." 16
Ya mere, eze na ndị ụlọ ya niile si na Jerusalem pụọ. Ọ
dịghị onye ọ hapụrụ karịakwa ndị iko ya nwanyị iri n'ihi
ilekọta obieze ahụ. 17 Eze biliri pụọ, ya na ndị niile so
ya, ha kwụsịrị n'oke ala nke obodo ahụ. 18 Ndị niile na-
ejere ya ozi, gafere n'akụkụ ya, ha na ndị Keret na Pelet,
na narị ndị ikom isii ndị Git, bụ ndị so ya site na Gat,
gafekwara nọrọ n'ihu eze. 19 Mgbe ahụ, Devid tụgharịrị
kpọọ Itai, onye Git, ọchịagha narị ndị agha isii ahụ sị ya,
"Gịnị mere i ji eso m? Laghachi azụ soro eze Absalọm,
n'ihi na ị bụ ọbịa n'Izrel, onye gbatara ọsọ ndụ. 20 Ọ
dịbeghị anya kemgbe ị bịara. M ga-esi aṅaa kwere ka i
soro m na-awagharị, ebe ọ bụ na m amaghị ebe m na-aga.
Chịrị ndị agha gị laghachi. Ka obiọma na ikwesi ntụkwasị

obi dịnyere unu." 21 Ma Itai zara eze sị, "Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, onyenwe m na-adịkwa ndụ, ebe ọbụla
onyenwe m bụ eze ga-anọ, ma ọ pụtara ndụ maọbụ ọnwụ,
n'ebe ahụ ka odibo gị ga-anọkwa." 22 Devid sịrị Itai, "Gaa
n'ihu, gabiga." Ya mere Itai, onye Git gabigara ya na ndị
ikom ya niile, na ezinaụlọ niile ndị so ya. 23 Obodo niile
tiri mkpu akwa mgbe ndị ahụ niile na-agabiga. Eze gafere
ọdọ mmiri Kidrọn, ya na ndị mmadụ niile chere ihu n'ụzọ
ọzara. 24 Zadọk bịakwara, ya na ndị Livayị niile, ndị
bu igbe ọgbụgba ndụ Chineke. Ha dọbara igbe ọgbụgba
ndụ Chineke n'ala. Abịata chụgidere aja tutu ruo mgbe
mmadụ niile sitere n'obodo ahụ gabigasịrị. 25 Mgbe ahụ,
eze sịrị Zadọk, "Bughachi igbe Chineke a n'ime obodo.
Ọ bụrụ na m ahụta amara n'anya Onyenwe anyị, ọ ga-
akpọghachi m mee ka m hụ ya, na ebe obibi ya anya ọzọ.
26 Ma ọ bụrụ na ọ sị, 'Ihe banyere gị adịghị atọkwa m ụtọ,'
lee m, ya mee m otu o si dị ya mma n'anya." 27 Mgbe
ahụ, eze gwara Zadọk bụ onye nchụaja sị, "Ọkwa ị bụ
onye ọhụ ụzọ? Laghachi n'obodo n'udo, kpọrọ Ahimaaz
nwa gị nwoke, na Jonatan nwa Abịata. Gị na Abịata kpọrọ
ụmụ unu ndị ikom abụọ ndị a laghachi n'obodo. 28 Aga m
akwụsị chere n'ebe e si akwọfe osimiri Jọdan, ruo mgbe
ozi ga-esi n'ebe ị nọ bịa." 29 Mgbe ahụ, Zadọk na Abịata
bughachiri igbe Chineke na Jerusalem. Ha nọdụkwara
n'ebe ahụ. 30 Ma Devid na ndị so ya chere ihu irigo
Ugwu Oliv. Mgbe ọ na-aga, Devid nọ na-akwa akwa. O
yikwaghị ihe ọbụla n'ụkwụ ya, ma o ji ihe kpuchie isi ya.
Ndị niile so ya kpuchikwara isi ha na-akwakwa akwa ka
ha na-arịgo. 31 Mgbe a gwara Devid na Ahitofel onye

na-adụ ya ọdụ dịnyere Absalọm, Devid kpere ekpere sị,
"O Onyenwe anyị, biko, tụgharịa ndụmọdụ Ahitofel ka
ọ bụrụ ndụmọdụ nzuzu." 32 Mgbe Devid bịaruru n'elu
Ugwu Oliv, ebe ndị mmadụ na-anọ na-efe Chineke ofufe,
Hushaị, onye Akai nọ n'ebe ahụ na-eche izute ya. Uwe
ya dọwakwara adọwa, aja dịkwa ya n'isi. 33 Ma Devid
sịrị ya, "Ọ bụrụ na i soro m, ị ga-abụ ibu arọ nye m. 34
Ma ọ bụrụ na ị laghachi n'obodo, sị Absalọm, 'Aga m
abụ ohu gị, eze. Abụ m ohu nna gị n'oge gara aga, ugbu
a aga m abụ ohu gị.' N'ụzọ dị otu a ị ga-enyere m aka
mebie ndụmọdụ Ahitofel. 35 Ọ bụ na Zadọk na Abịata
ndị nchụaja agaghị eso gị nọdụ n'ebe ahụ? Gwa ha ihe
ọbụla ị ga-anụta n'ụlọeze. 36 Ụmụ ha ndị ikom, Ahimaaz
nwa Zadọk na Jonatan nwa Abịata so ha nọdụ n'ebe ahụ.
Zitere m ha ka ha gwa m ihe ọbụla ị nụtara." 37 Ya mere
Hushaị, enyi Devid, bịarutere Jerusalem mgbe Absalọm
na-abata obodo ahụ.

16 Mgbe Devid gafechara elu ugwu ahụ na-agbada
n'akụkụ nke ọzọ ya, Ziba, onye na-elekọta akụ Mefiboshet,
guzo na-eche ya. Ọ chị ịnyịnya ibu bu narị ogbe achịcha
abụọ, na otu narị ụyọkọ mkpụrụ vaịnị a mịkpọrọ amịkpọ
na narị ụyọkọ mkpụrụ osisi ndị ọzọ, na karama akpụkpọ
buru ibu mmanya juru n'ime ya. 2 Eze jụrụ Ziba sị, "Gịnị
mere i ji bute ihe ndị a?" Ziba zara sị, "Ịnyịnya ibu ndị a
bụ nke ndị ụlọeze ga-anọkwasị. Achịcha na mkpụrụ osisi
ndị a bụ nke ndị ikom gị ga-eri. Mmanya a bụ nke ndị na-
ada mba n'ọzara ga-aṅụ." 3 Eze jụrụ ya sị, "Ebeekwanụ ka
nwa nna gị ukwu nọ?" Ziba zara ya sị, "Ọ nọ na Jerusalem
n'ihi na ọ sịrị, 'Taa ụlọ Izrel ga-enyeghachi m alaeze nna

nna m.'" 4 Eze gwara Ziba sị ya, "N'ihi ya, enyela m gị
ihe niile Mefiboshet nwere, ha ga-abụkwa nke gị." Ziba
sịrị, "Ka m hụta amara n'ihu eze, bụ onyenwe m." 5
Dịka eze bụ Devid na-abịaru obodo Bahurim, lee, otu
nwoke sitere n'agbụrụ ụlọ Sọl sitere n'ebe ahụ pụta. Ọ bụ
Shimei nwa Gera. Ọ na-akọcha mgbe ọ na-apụta ya. 6 Ọ
chịịrị nkume na-atụ Devid na ndị ozi eze niile. Ọ bụ ezie
na ndị agha Izrel na ndị na-eche Devid nche gbara ya
gburugburu n'aka nri na aka ekpe. 7 Ma dịka Shimei na-
akọcha, ọ sịrị, "Si n'ebe a pụọ, si n'ebe a pụọ, gị ogbu
mmadụ, gị onye ọjọọ! 8 Onyenwe anyị akwụghachila gị
ụgwọ ọbara niile ị wụsiri n'ezinaụlọ Sọl, onye ị nọchiri
ọnọdụ ya dịka eze. Onyenwe anyị anapụla gị alaeze ahụ,
were ya nye Absalọm nwa gị! Ugbu a, ihe i metara abịala
gị ụgwọ, gị ogbu mmadụ." 9 Abishai, nwa Zeruaya gwara
eze okwu sị, "N'ihi gịnị ka nkịta a nwụrụ anwụ ga-eji na-
akọcha onyenwe m bụ eze? Biko, ka m gafee gaa bipụ
ya isi." 10 Ma eze zara sị, "Gịnị jikọrọ mụ na unu, unu
ụmụ ndị ikom Zeruaya. Ọ bụrụ na ọ na-akọcha m n'ihi
na Onyenwe anyị sị ya 'Kọchaa Devid,' onye pụrụ ịjụ
ajụjụ sị, 'Gịnị mere ị ji na-eme ihe dị otu a?'" 11 Mgbe
ahụ, Devid gwara Abishai na ndị ozi ya okwu sị, "Nwa m
nwoke, onye si n'ahụ m na-agbalị ịnapụ m ndụ m. Gịnị
ga-eme ka onye Benjamin a ghara ime karịa? Hapụ ya, ya
kọchaa, n'ihi na Onyenwe anyị agwala ya ka ọ kọchaa m.
12 Ma eleghị anya, Onyenwe anyị ga-ahụ ọnọdụ ahụhụ
m, nyeghachikwa m ngọzị n'ọnọdụ nkọcha ndị a." 13 Ya
mere, Devid na ndị ya gakwara n'ihu ije ha n'ụzọ ahụ ma
Shimei sokwara ha na-aga n'akụkụ ugwu ahụ na-akọcha

ha. Ọ nọgidekwara na-atụ Devid nkume, na-ekpolikwa
aja elu ka ọ na-awụsa ha n’ahụ. 14 Ya mere, eze na ndị
niile so ya gagidere bịaruo n’akụkụ Jọdan n’ọnọdụ ike
ọgwụgwụ. N’ihi ya, ha nọdụrụ n’ebe ahụ zuo ike. 15 Ma
Absalọm na ndị Izrel abatalarị Jerusalem. Ahitofel sokwa
ya. 16 Mgbe Hushaị, enyi Devid, onye Akai bịaruru, ọ gara
hụ Absalọm sị ya, “Ka eze dị ogologo ndụ, ka eze dị ndụ.”
17 Absalọm sịrị Hushaị, “Ọ bụ otu a ka i si egosi ịhụnanya
i nwere na-ebe enyi gị nọ? Gịnị mere i soghị ya?” 18
Hushaị zara Absalọm sị, “Mba! Onye ahụ Onyenwe anyị
na ọha mmadụ na ndị Izrel niile họpụtara, nke onye ahụ
ka m ga-abụ. Ọ bụkwa onye ahụ ka m ga-adịnyere. 19 Ma
onye kwanụ ka m kwesiri ijere ozi? Ọ bụghị nwa eze?
Ejeere m nna gị ozi, ugbu a anọkwa m jikere ijere gị ozi!”
20 Absalọm tụgharịrị gwa Ahitofel okwu sị, “Gịnị ọzọ ka
m ga-eme? Nye anyị ndụmọdụ gị. Gịnị ka anyị kwesiri
ime?” 21 Ahitofel zara, “Ga dinaa ndị iko nwanyị nna gị
ndị ahụ ọ hapụrụ ka ha lekọtaa ụlọ. Mgbe ahụ, Izrel niile
ga-anụ na ị meela onwe gị ihe na-asọ oyi n’ebe nna gị nọ,
aka ndị niile nọnyere gị ga-akwụkwa chịm.” 22 Ya mere,
ha manyeere Absalọm ụlọ ikwu n’elu ụlọ; ọ kpọkwaara
ndị iko nwanyị nna ya dinaa ha n’otu n’otu, n’ihu ndị
Izrel niile. 23 N’oge ahụ, ndụmọdụ ọbụla Ahitofel dụrụ dị
ka a ga-asị na ọ bụ ozi si n’ọnụ Chineke n’onwe ya bịa. Ọ
bụladị n’ebe Devid nọ, na n’ebe Absalọm nọkwa, otu a ka
esi bulie ndụmọdụ ọbụla Ahitofel nyere elu.

17 Ahitofel gwara Absalọm sị ya, “Kwere ka m họpụta
puku ndị ikom iri na abụọ ka m duru ha chụso Devid
ọsọ n’azụ n’abalị taa. 2 Aga m abịakwasị ya mgbe ike

gwụrụ ya, mgbe obi ya na-ada mba. Aga m emenye ya
egwu nke ga-eme ka ọ maa jijiji. Mgbe ahụ, ndị niile
so ya ga-agbasasịkwa. Ọ bụ naanị eze ka m ga-egbu 3
Aga m eme ka ndị ya niile lọghachikwute gị. Ọnwụ nke
otu nwoke a ị na-achọsi ndụ ya ike ga-eme ndị ọzọ niile
ịlọghachikwute gị, onye ọbụla ga-anọ n'udo." 4 Atụmatụ
ahụ ziri ezi n'anya Absalọm na ndị okenye niile nke Izrel.
5 Ma Absalọm kwuru sị, "Kpọọ Hushaị onye Akai ka anyị
jụọ ya ihe ọ chere banyere okwu a." 6 Mgbe Hushaị
bịakwutere ya, Absalọm sịrị ya, "Ahitofel nyere ndụmọdụ
dị otu a. Gịnị ka ị chere? Anyị ga-eme ihe o kwuru? Ọ
bụrụ na anyị agaghị eme ya, gị onwe gị kwuo nke gị." 7
Hushaị zara Absalọm sị, "Ndụmọdụ Ahitofel dụrụ n'oge a
adịghị mma. 8 Ọ sịrị, Gị onwe gị maara nna gị na ndị
ikom ya; ha bụ ndị dike n'agha, mkpụrụobi ha dịkwa
ilu ugbu a dịka anụ ọhịa bịa a gbabara aka nwa n'ọhịa.
Nna gị bụ onye ihe banyere agha doro anya. Ọ gaghị
eso ndị ya nọọ ọnọdụ abalị. 9 Ọ bụladị ugbu a, o zoola
onwe ya n'ime otu olulu maọbụ n'ime ọgba nkume. Ọ
bụrụ na ọ pụta buru ụzọ buso ndị agha gị agha, onye
ọbụla nụrụ ya ga-ekwu sị, 'Etigbuola ndị agha Absalọm
oke ntigbu.' 10 Mgbe ahụ, ọ bụladị dimkpa n'agha ndị
nwere obi ọdụm, ụjọ ga-atụkwa ha. Ha agaghị ekwekwa
ịga n'ihu ọgụ. N'ihi na Izrel niile maara na nna gị bụ dike.
Ha maakwara na ndị agha ya bụkwa ndị obi kara aka. 11
"Ndụmọdụ m na-enye bụ nke a: chịkọtaa ndị Izrel niile,
site na Dan ruo Bịasheba, ha dịka aja nke dị n'akụkụ oke
osimiri. Ọ bụkwa gị ga-edu ha n'agha ahụ. 12 Mgbe ahụ,
anyị ga-ebuso ya agha ebe ọbụla anyị hụrụ ya; anyị ga-

abịakwasị ya dịka igirigi si adakwasị ala. Anyị ga-egbu
ya, gbukwaa ndị niile so ya. Otu onye agaghị afọdụkwa
n'ime ha. 13 Ọ bụrụkwa na o zoo onwe ya n'otu obodo,
mgbe ahụ Izrel niile ga-eweta ụdọ n'obodo ahụ, anyị
ga-adọtu ya dọbanye ya na ndagwurugwu, ruo mgbe ọ
bụladị otu nkume ga-afọdụ n'ebe ahụ." 14 Absalọm na
ndị ikom Izrel niile sịrị, "Ndụmọdụ Hushaị, onye Akai dị
mma karịa nke Ahitofel." Ma Onyenwe anyị ekpebielarị
imebi ezi ndụmọdụ Ahitofel ka o si otu a wetara Absalọm
ihe ndakwasị ọjọọ. 15 Hushaị gwara Zadọk na Abịata, ndị
nchụaja, "Otu a na ihe ndị a ka Ahitofel dụrụ Absalọm na
ndị okenye Izrel n'ọdụ ka ha mee, ma otu a na nke a ka
mụ onwe dụkwaranụ n'ọdụ. 16 Ugbu a, meenụ ngwa, ziga
ozi gwa Devid sị, 'Anọkwala ọnọdụ abalị n'ụzọ ngabiga
nke osimiri n'ime ọzara, kama gabiga na-atụfughị oge,
ma ọ bụghị otu a, ma eze ma ndị niile ya na ha soo ga-
abụ ndị elodara.'" 17 Jonatan na Ahimaaz nọ n'akụkụ En-
Rogel ka a ghara ihu ha mgbe ha na-abata n'obodo. Otu
nwaagbọghọ na-eje ozi na-aga zie ha ozi, ha onwe ha agaa
zie eze Devid. 18 Ma otu nwokorobịa hụrụ ha gaa gwa
Absalọm. Ya mere, ha abụọ mere ngwangwa baa n'ụlọ otu
nwoke onye Bahurim, onye nwere olulu mmiri n'ogige ya,
ha rịdara n'ime olulu ahụ 19 Nwunye nwoke ahụ weere
ihe mkpuchi ya tụsaa n'ọnụ olulu mmiri ahụ gbasaakwa
mkpụrụ ọka n'elu ya. Ọ dịghị onye maara maka ya. 20
Mgbe ndị ozi Absalọm bịaruru jụọ nwanyị ahụ, "Olee ebe
Ahimaaz na Jonatan nọ"? Nwanyị ahụ zara, "Ha agafeela
mmiri iyi." Ndị ozi Absalọm chọrọ ha ma ha ahụghị ha.
Ha laghachiri na Jerusalem. 21 Mgbe ha lawara, mmadụ

abụọ ahụ sitere n’olulu mmiri ahụ rigopụta, gaa gwa
eze Devid. Ha sịrị ya, “Bilie gafeenụ mmiri ngwangwa,
n’ihi na Ahitofel adụọla Absalọm ọdụ otu a na otu a
megide gị.” 22 Nke a mere Devid na ndị niile so ya biliri
gafee osimiri Jọdan. Mgbe chi ụtụtụ na-abọ, ha niile nọ
n’ofe nke ọzọ Jọdan. 23 Mgbe Ahitofel hụrụ na-emeghị
ndụmọdụ ya, o biliri jikwaa ịnyịnya ibu ya, laa n’ụlọ ya
n’obodo ya. Mgbe o ruru n’ụlọ ya, o doziri n’ezinaụlọ
ya n’usoro, were ụdọ kwụgbuo onwe ya. Ọ nwụrụ. E lie
ya n’ili nna ya. 24 Devid batara Mahanaim oge Absalọm
gabigara Jọdan, ya na ndị ikom Izrel so ya. 25 Absalọm
họpụtakwara Amasa mee ya onyeisi ndị agha, n’ọnọdụ
Joab. Amasa bụ nwa nwoke Itra, onye Ishmel, onye lụrụ
Abigel, nwa nwanyị Nahash, onye bụkwa nwanne nwanyị
Zeruaya nne Joab. 26 Absalọm na ndị agha Izrel mara ụlọ
ikwu ha n’ala Gilead. 27 Mgbe Devid bịarutere Mahanaim,
Shobi nwa Nahash onye obodo Raba nke dị n’ala ndị
Amọn, na Makia nwa Amiel onye si Lo Deba, na Bazilai,
onye Gilead si Rogelim 28 wetara ute e ji edina ala, na ite
isi nri, na efere e ji eri nri bụ ọrụ onye ọkpụ ite. Tinyere
ọka wiiti na ọka balị, ụtụ ọka na ọka a ṅara n’ọkụ, akịdị
na lentil. 29 O wetakwara mmanụ aṅụ, na bọta, atụrụ na
chiizi nke sitere na mmiri ara ehi nye Devid na ndị so ya
ka ha rie. N’ihi na ha sịrị, “Ike agwụla ndị mmadụ, agụụ
na-agụ ha, akpịrị na-akpọkwa ha nkụ, n’ime ọzara.”

18 Devid gụkọtara ndị ya na ha so ma họpụta ndịisi
agha. Doo ụfọdụ ka ha chịa ọtụtụ puku ndị agha, ụfọdụ
ka ha chịa ọtụtụ narị ndị agha. 2 Devid zipụrụ ndị agha
ya, otu ụzọ n’ime ụzọ atọ n’okpuru Joab, Ọ họpụtakwara

Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, ka ọ chịa otu ụzọ.
Ma otu ụzọ nke fọdụrụ ka o tinyere n’aka Itai onye Gat.
Eze gwara ndị agha ahụ sị, “Mụ onwe m ga-edu unu gaa
agha.” 3 Ma ndị ikom ahụ sịrị, “Ị gaghị apụkwa ọzọ n’ihi
na ọ bụrụ na anyị atụgharịa bido ịgba ọsọ, ọ bụrụkwa na
otu ọkara n’ime anyị anwụọ, nke ahụ agaghị emetụ ha
n’obi. Naanị gị ka ha na-achọ. Ị dịkwa mkpa karịa puku
ndị agha iri. Ọ ga-akara anyị mma ugbu a ka ị na-ezitere
anyị inyeaka site n’ime obodo.” 4 Eze zara n’ikpeazụ sị,
“Ihe ọbụla dị mma n’anya unu ka m ga-eme.” Ya mere,
eze guzoro n’akụkụ ọnụ ụzọ ama dịka ndị ikom ya niile
na-apụ n’usu nke ọtụtụ narị, nakwa n’usu nke ọtụtụ puku.
5 Eze nyere ndịisi agha ya, bụ Joab, Abishai na Itai, iwu sị
ha, “Bikonu, n’ihi m, werenụ nwayọọ n’ebe nwokorobịa
ahụ bụ Absalọm nọ.” Ndị agha niile nụkwara mgbe eze
nyere ndịisi niile iwu a banyere Absalọm. 6 Ndị agha
Devid si n’obodo pụọ izute ndị Izrel n’agha. Alụrụ agha a
n’ọhịa Ifrem. 7 Ndị agha Devid tigbukwara ndị agha Izrel.
Ha gburu iri puku ndị agha abụọ n’ụbọchị ahụ. 8 Agha
ahụ gbasara n’elu ala ahụ niile. Ndị nwụrụ n’ọhịa n’etiti
ụmụ Izrel karịrị ndị e gburu egbu. 9 Absalọm zutere ndị
agha Devid. Ọ na-anọkwasị n’elu ịnyịnya ya n’oge a, dịka
ịnyịnya ahụ sitere n’okpuru osisi ook ukwu dị n’ọhịa
ahụ na-agbafee, agịrị isi ya konyere n’alaka osisi ahụ,
tụhịkọtaakwa, nke mere na ọ kwụrụ n’etiti eluigwe na
ala. Ma ịnyịnya ya gbaara na-aga. 10 Otu n’ime ndị ikom
ahụ hụrụ ya, kọọrọ Joab, “Lee, ahụrụ m Absalọm ebe ọ
kwụ n’elu osisi ook.” 11 Joab sịrị nwoke ahụ onye gwara
gị, “Gịnị, ị hụrụ ya? Gịnị mere i tigbughị ya ka o ruo n’ala

n'ebe ahụ? Mgbe ahụ, agaara m enye gị shekel ọlaọcha
iri, na belịt a na-enye onye bụ dike n'agha." 12 Ma nwoke
ahụ zara sị, "A sịkwarị na e nyere m puku ọlaọcha n'aka m
a, agaraghị m egbu ya. N'ihi na anyị niile nụrụ mgbe eze
na-agwa gị na Abishai na Itai sị, 'Lezienụ anya banyere
nwokorobịa bụ Absalọm, n'ihi m.' 13 A sị na m gburu
ya, ọ ga-abụ imegide eze. Ọ ga-emesiekwa chọpụta onye
mere ya. Ma gị onwe gị agaraghị apụta kwuchite ọnụ
m." 14 Joab sịrị, "Ọ bụghị otu a ka m ga na-eche n'ihu
gị." Ya mere, ọ chịịrị ùbe atọ n'aka ya, dubaa ha n'obi
Absalọm, mgbe Absalọm ka dị ndụ makwụrụ n'elu osisi
ook. 15 Ụmụ okorobịa iri ndị na-ebu ihe agha Joab gbara
Absalọm gburugburu, tigbuo ya. 16 Emesịa, Joab fụrụ
opi ike nke mere ka ndị agha Devid na-achụ ndị Izrel
kwụsị ịchụ ha ọsọ, n'ihi na Joab kwụsịrị ha. 17 Ha buuru
ozu Absalọm tụba ya n'olulu ukwu dị n'oke ọhịa ahụ,
werekwa nkume tụọ ya n'elu. Ndị agha Izrel niile gbalara
n'ụlọ ha. 18 N'oge Absalọm dị ndụ, o wuuru onwe ya
ogidi ncheta. O wuru ogidi a na Ndagwurugwu Eze, n'ihi
na o chere n'ime onwe ya sị, "Enweghị m nwa nwoke ga-
aza aha m." Ya mere, ọ gụrụ ogidi ahụ aha nke ya onwe
ya. Ọ bụkwa Ogidi Absalọm ka a na-akpọ ya ruo taa. 19
Mgbe ahụ, Ahimaaz, nwa Zadọk, bịakwutere Joab sị ya,
"Biko, ka m gbara ọsọ gaa zie eze oziọma a, na Onyenwe
anyị azọpụtala ya site n'aka ndị iro ya." 20 Ma Joab zara
sị ya, "Ọ bụghị gị ga-ezi eze ozi taa. I nwere ike ime ya
mgbe ọzọ, ma ọ bụghị taa, n'ihi na nwa eze nwụrụ." 21
Joab gwara otu nwoke onye Kush sị ya, "Gaa gwa eze ihe ị
hụrụ." Nwoke ahụ kpọrọ isiala, gbapụ ọsọ. 22 Ahimaaz

nwa Zadọk rịọkwara Joab ọzọ sị ya, “Otu ọbụla o si dị,
biko kwere ka m gbaso onye Kush a.” Ma Joab zara sị,
“Nwa m nwoke, gịnị mere i ji chọọ ị ga? I nweghị ozi
ọbụla ị ga-ezi nke ga-ewetara gị ụgwọ ọrụ.” 23 Ọ rịọrọ sị,
“Otu ọbụla o si dị, hapụ m ka m gaa.” N’ikpeazụ Joab
kwenyere sị ya, “Ọ dị mma, gbara ọsọ gaa.” Ahimaaz
sitere n’ụzọ dị mkpụmkpụ nke gafere obosara ala Jọdan
buru nwoke Kush ahụ ụzọ gbaruo. 24 Devid nọ n’ọnụ ụzọ
ama n’oge a. Mgbe onye nche rigoruru n’elu mgbidi ebe
ọ na-anọ, ọ hụrụ otu nwoke ka ọ na-agba ọsọ naanị ya. 25
Onye nche ahụ kpọrọ Devid oku gwa ya na o nwere onye
na-abịa. Ma eze zara ya sị, “Ọ bụrụ naanị ya, o nwere
oziọma.” Mgbe onyeozi ahụ na-abịaru nso, 26 onye nche
ahụ lepụkwara anya hụ otu nwoke ọzọ ka o ji ọsọ na-
abịa naanị ya. Ọ kpọkwara oku ọzọ sị, “Onye ọzọ na-
abịakwa.” Eze zara sị, “Onye ahụ ga-enwekwa oziọma.”
27 Onye nche ahụ zara sị, “Onye nke mbụ na-abịa dị ka
Ahimaaz, nwa Zadọk,” Eze zara sị, “Ọ bụ ezi mmadụ, ọ
bụkwa oziọma ka o ji na-abịa.” 28 Mgbe ahụ, Ahimaaz
kpọrọ eze oku sị, “Udo!” Ọ kpọrọ isiala nye eze. Kpuokwa
ihu ya n’ala sị, “Ngọzị na-adịrị Onyenwe anyị Chineke gị.
Onye nke mebiri nzube ndị ahụ niile weliri aka imegide
onyenwe m bụ eze.” 29 Eze jụrụ ya sị, “Oleekwanụ maka
nwokorobịa ahụ bụ Absalọm? Ọ nọkwa n’udo?” Ahimaaz
zara sị, “Mgbe Joab zipụrụ ohu eze, na mụ onwe m, oke
ụzụ dị, ma amaghị m ihe kpatara ya.” 30 Eze gwara ya sị,
“Chere n’ebe a.” Ahimaaz chigharịrị chere. 31 Mgbe ahụ,
onye Kush ahụ bịarutere sị, “Onyenwe m bụ eze, nụrụ
oziọma a. Taa Onyenwe anyị ekpepụtala gị site n’ịnapụta

gị n'aka ndị niile biliri imegide gị." 32 Eze jụrụ onye Kush
ahụ, "Nwokorobịa ahụ bụ Absalọm, ọ nọkwa n'udo?"
Onye Kush ahụ zaghachiri, "Ka ndị iro onyenwe m bụ eze
na ndị niile na-ebili imejọ gị dị ka nwokorobịa ahụ!" 33
Okwu a metụrụ eze n'ahụ nke ukwuu, o biliri rigoo n'ụlọ
nke dị n'ọnụ ụzọ ama, nọdụ n'ebe ahụ kwaa akwa. Ọ nọ
na-akwa akwa mgbe ọ na-aga, na-eti mkpu akwa na-asị,
"O, nwa m, Absalọm! O nwa m, nwa m, Absalọm. A sịkwarị
na m nwụrụ n'ọnọdụ gị! O, Absalọm nwa m, nwa m oo!"
19 Ọ dịghị anya ozi ruru Joab ntị sị, "Lee, eze na-akwa
akwa, na-eru ụjụ n'ihi Absalọm." 2 Mgbe ndị agha ya
nụrụ na eze nọ n'oke iru ụjụ n'ihi nwa ya, mmeri ha
ghọọrọ ha ihu mgbarụ n'ụbọchị ahụ. 3 Ndị agha Devid
niile zobatasịrị onwe ha n'ime obodo dịka a ga-asị na
ha bụ ndị ihere na-eme dịka ndị e meriri n'agha. 4 Eze
kpuchiri ihu ya nọgidekwa na-akwa akwa na-asị, "O, nwa
m Absalọm! O! Absalọm nwa m, nwa m!" 5 Emesịa, Joab
jekwuuru eze n'ụlọ sị ya, "Anyị zọpụtara ndụ gị, na ndụ
ụmụ gị ndị ikom na ndị inyom, na ndị nwunye gị, na ndị
iko gị nwanyị taa, ma lee ka ị si emeso anyị. Ị na-eme ka
ihere mee anyị, dịka a ga-asị na anyị mere ihe ọjọọ. 6 Ị
hụrụ ndị iro gị n'anya, ma na-akpọ ndị hụrụ gị n'anya
asị. I meela ya ka ọ pụta ìhè taa na o nweghị ihe ndị
ọchịagha gị na ndị agha gị bụ n'anya gị. Ahụrụ m na ọ
gaara abụ ihe ziri ezi n'anya gị ma a sịkwarị na Absalọm
dị ndụ taa, ma anyị niile anwụọ. 7 Ugbu a, pụọ gaa kelee
ndị agha gị. Eji m aha Onyenwe anyị na-aṅụ iyi na-asị
na ọ bụrụ na ị pụghị n'ezi kelee ha, otu onye n'ime ha
agaghị afọdụ n'ebe a mgbe chi taa jiri, mgbe ahụ ihe ga-

ajọrọ gị njọ karịa ihe niile i jirila anya gị hụ na ndụ gị.” 8
Ya mere, eze biliri nọdụ ọdụ n’ọnụ ụzọ ama. Mgbe ndị
agha nụrụ na eze nọ n’ọnụ ụzọ ama, ha niile pụtara guzo
n’ihu ya. Ma n’oge a, ndị Izrel niile agbalaala, onye ọbụla
n’ụlọ ya. 9 N’etiti ebo Izrel niile, ndị mmadụ nọ na-arụ
ụka na-asị, “Eze napụtara anyị site n’aka ndị iro anyị. Ọ
bụ ya napụtara anyị site n’aka ndị Filistia. Ma ugbu a, o
sitela n’ala a gbapụ n’ihi Absalọm.” 10 Absalọm, onye
anyị tere mmanụ ka ọ chịa anyị anwụọla n’agha. Gịnị
mere, unu a gaghị ekwu okwu i kpọghachite eze anyị? 11
Eze Devid zigaara Zadọk na Abịata, ndị nchụaja ozi a,
“Jụọnụ ndị okenye Juda sị, ‘N’ihi gịnị ka unu ga-eji bụrụ
ndị ikpeazụ ime ka eze lọghachi n’obi ya, ebe ọ bụ na ihe
a na-ekwu n’ala Izrel niile eruola eze ntị n’ebe o bi? 12
Ụmụnne m ka unu bụ, ọkpụkpụ m na anụ ahụ m. Gịnị
mere unu ga-eji bụrụ ndị ikpeazụ ga-akpọlata eze n’ụlọ
ya?’ 13 Gwakwanụ Amasa sị ya, ‘Ọ bụ na ị bụghị ọkpụkpụ
m na anụ ahụ m? Ka Chineke mesoo m mmeso otu ọbụla
mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na ị bụghị ọchịagha m
malite taa n’ọnọdụ Joab.’” 14 Amasa mere ka obi ndị
okenye Juda rulata, dịka otu mmadụ. Ha zigara eze ozi, sị,
“Lọghachikwute anyị, gị na ndị ohu gị niile.” 15 Mgbe
ahụ, eze lọghachitere na Jọdan. Ndị ikom Juda bịarutere
Gilgal izute eze, na ịkpọfeta ya Jọdan. 16 Shimei, nwa
Gera, onye Benjamin, nwoke ahụ sitere na Bahurim, mere
ngwangwa soro ndị ikom Juda pụta izute eze Devid. 17 Ya
na puku ndị ikom Benjamin sokwa. Ziba, onyeozi Sọl, na
ụmụ ya ndị ikom iri na ise, na iri ndị ozi abụọ ndị ozi
ya, mekwara ngwangwa ịbịarute Jọdan tupu eze erute

n’ebe ahụ. 18 Ha gabigara mmiri n’ebe ọ dị nta ịkwọfe ndị
ụlọeze n’ụgbọ mmiri, na ime ihe ọbụla dị mma n’anya ya.
Mgbe Shimei nwa Gera gafere Jọdan, ọ dara n’ala n’ihu
eze, 19 sị ya, “Ka Onyenwe m, ghara ịgụkọrọ m njehie m
nye m. Echetakwala otu ohu gị si mee ihe n’ezighị ezi
n’ụbọchị onyenwe m hapụrụ Jerusalem pụọ. Ka eze ghara
itinye ya n’obi ya, 20 n’ihi na mụ bụ ohu gị maara na m
mehiere, ma taa abịara m dịka onye mbụ site n’agbụrụ
Josef, ịbịa zute onyenwe m, bụ eze.” 21 Abishai nwa
Zeruaya jụrụ eze sị ya, “Ọ bụ na Shimei agaghị anwụ n’ihi
ihe a? N’ihi nkọcha ọ kọchara onye Onyenwe anyị tere
mmanụ bụ eze.” 22 Ma Devid sịrị, “Gịnị jikọtara mụ na
unu ụmụ ndị ikom Zeruaya, nke mere na taa unu aghọọla
ndị na-emegide m? O kwesiri ka e gbuo onye ọbụla n’ala
Izrel taa? Ọ bụ na m amaghị na taa, abụ m eze Izrel?”
23 Ya mere eze gwara Shimei sị, “I gaghị anwụ. Eze jiri
ịṅụ iyi kwee ya nkwa a.” 24 Mefiboshet, nwa nwa Sọl
bịarukwara izute eze. Site n’ụbọchị eze hapụrụ Jerusalem,
ọ sabeghị ụkwụ ya, ma uwe ya, ọ kpụghịkwa afụọnụ ya
tutu ruo mgbe eze lọtara n’udo. 25 Mgbe o si Jerusalem
pụta izute eze, eze jụrụ ya ajụjụ sị, “Mefiboshet, gịnị
mere i soghị m gaa?” 26 Ọ zara ya sị, “Onyenwe m, eze,
agwara m Ziba ohu m ka o doziere m ịnyịnya ibu m, ka m
soro eze, ma ebe m bụ onye ngwụrọ, ọ ghọgburu m. 27 O
kwuluru ohu gị n’ebe onyenwe m bụ eze nọ. Ma onyenwe
m bụ eze dịka mmụọ ozi Chineke, n’ihi ya mee m ihe
masịrị gị. 28 N’agbanyeghị na ụlọ nna m niile dịka ndị
nwụrụ anwụ n’ebe onyenwe m bụ eze nọ, ma i nyere ohu
gị ọnọdụ n’etiti ndị na-eri nri n’elu tebul gị. Gịnị bụ ikike

ọzọ m nwere iji rịọọ eze arịrịọ?” 29 Eze sịrị ya, “N’ihi gịnị
ka ị ka na-ekwuru okwu? Enyela m gị na Ziba iwu ka unu
kee ala ahụ n’etiti onwe unu.” 30 Mefiboshet sịrị eze, “Ka
o were ihe niile ebe onyenwe m bụ eze lọghachiri n’ụlọ
ya n’udo.” 31 Bazilai onye Gilead sikwa na Rogelim bịa iso
eze kwọfee osimiri Jọdan, na izilaga ya site n’ebe ahụ. 32
N’oge a, Bazilai bụ agadi nwoke, onye gbara iri afọ asatọ.
Ọ lekọtara eze mgbe eze nọ na Mahanaim, n’ihi na ọ
bụ ọgaranya. 33 Eze gwara Bazilai sị ya, “Soro m gafee
osimiri ka i soro m biri na Jerusalem. Aga m elekọtakwa
gị.” 34 Ma Bazilai zara eze sị ya, “Afọ ole ka ọ fọdụrụ m
ịdị ndụ m ga-eji soro eze gaa Jerusalem? 35 Agbaala m iri
afọ asatọ. Enwere m ike ịkọwa ihe dị iche n’etiti ihe dị
mma na nke na-adịghị mma. O nwere ụzọ ohu gị si anụ
ụtọ ihe oriri na ihe ọṅụṅụ? O nwere ụzọ m si anụ olu ndị
ikom na ndị inyom na-abụ abụ? Gịnị mere ohu gị ga-eji
buru ibu arọ nye onyenwe m na eze? 36 Ohu gị ga-eso eze
gafee osimiri Jọdan, maọbụ n’ihi gịnị ka eze ga-eji nye m
onyinye ọzọ dị iche. 37 Biko, ka ohu gị laghachi, ka m
nwee ike nwụọ n’obodo m, n’akụkụ ili nna m na nne m.
Ma lee ohu gị bụ Kimham, ka o soro onyenwe m, bụ eze
gafee. Gị mekwara ya ihe ọbụla dị mma n’anya gị.” 38 Eze
zara sị ya, “Ọ dị mma, Kimham ga-eso m gafee, aga m
emekwara ya ihe ọma niile ị rịọrọ m.” 39 Ya mere, ndị
ahụ niile gabigara Jọdan, mgbe ahụ eze gabigakwara. Eze
suturu Bazilai ọnụ, gọziekwa ya, Bazilai laghachiri n’ụlọ
ya. 40 Mgbe eze gabigara ruo Gilgal, Kimham sokwa ya
gafee. Ndị agha Juda niile na otu ọkara ndị agha Izrel
niile mere ka eze gabiga. 41 Ọ dịghị anya, ndị ikom Izrel

niile nọ na-abịakwute eze na-asị ya, “Gịnị mere ụmụnna
anyị, ndị ikom Juda, jiri zopu eze kpọfeta ya na ezinaụlọ
na ndị ikom ya niile osimiri Jọdan?” 42 Ma ndị ikom Juda
zara ndị ikom Izrel, “Anyị mere nke a n’ihi na eze bụ onye
metụtara ahụ anyị. Gịnị mere iwe ji ewe unu maka nke
a? Anyị eriela ihe ọbụla site na nri eze? Ka anyị anarala
ihe ọbụla dobere onwe anyị?” 43 Ma ndị ikom Izrel zara
sị, “Anyị dị ebo iri n’Izrel, n’ihi ya, anyị nwere oke iri
n’ime Devid karịa unu. Gịnị mere unu ji lelịa anyị anya?
Chetakwanụ na ọ bụ anyị bu ụzọ kwuo okwu maka nlọta
ya ịbụ eze anyị ọzọ.” Ma ndị ikom Juda ejighị olu ọma
nye ndị Izrel ọsịsa.
20 Mgbe ahụ, otu onye okwu na ụka, aha ya bụ Sheba,
nwa Bikri, onye Benjamin nọ n’ebe ahụ n’oge a. Ọ fụrụ
opi ike ya tie mkpu sị, “Anyị enweghị oke n’ime Devid,
anyị enwekwaghị ihe nketa n’ime nwa Jesi. Ndị Izrel, onye
ọbụla laa n’ụlọ ikwu ya!” 2 Ya mere, ndị ikom Izrel niile
tụgharịrị hapụ Devid, soro Sheba nwa Bikri. Ma ndị ikom
Juda nọgidere soro eze ha site na Jọdan ruo Jerusalem. 3
Mgbe Devid lọghachitere n’ụlọ ya na Jerusalem. O nyere
iwu ka ndị iko ya nwanyị iri ndị ahụ ọ hapụrụ ilekọta
ụlọ, ndị ahụ ha na Absalọm dinara, nọrọ n’ụlọ dị iche,
ebe a nọ na-eche ha nche. Eze abakwurughị ha ọzọ. Ha
bụ ndị emechibidoro ụzọ, ha na-ebi ndụ dịka ndị di ha
nwụrụ anwụ tutu ruo ụbọchị ọnwụ ha. 4 Mgbe ahụ, eze
gwara Amasa okwu sị, “Kpokọta ndị agha Juda ka ha
bịakwute m n’ime abalị atọ. Gị onwe gị kwa ga-eso ha bịa
n’oge ahụ.” 5 Amasa pụrụ jee ịkpọkọta ndị Juda; ma o
were ya ọtụtụ oge karịa abalị atọ. 6 Devid sịrị Abishai,

“Lee nwoke a bụ Sheba nwa Bikri na-aga ime ihe ọjọọ
ga-adị njọ karịa nke Absalọm mere. Chịrị ndị agha nna
gị ukwu chụso ya, ma ọ bụghị ya, ọ ga-achọta obodo e
wusiri ike gbaba, ebe anyị na-apụghị inweta ya.” 7 Ya
mere ndị agha Joab, na ndị Keret na Pelet, na ndị niile bụ
dike na dimkpa n’agha pụrụ n’ikike ọchịchị Abishai. Ha si
Jerusalem pụọ ịchụso Sheba nwa Bikri. 8 Mgbe ha rutere
n’oke nkume ahụ dị na Gibiọn, Amasa pụtara izute ha.
Joab yi uwe agha ya n’oge a; ọ fanyekwara mma agha ya
n’ọbọ n’ukwu ya. Mgbe ọ gara n’ihu, mma ahụ si n’ọbọ ya
dapụta. 9 Joab kelere Amasa sị ya, “Kedụ ka ị dị nwanna
m.” Mgbe ahụ, Joab ji aka nri ya jide Amasa n’ahụọnụ
isutu ya ọnụ, 10 Amasa elezighị anya hụ na mma agha
nta dị n’aka Joab. Joab mabanyere ya n’ime afọ Amasa,
mee ka mgbịrị afọ ya sọsikwaa n’ala. Ọ maghị ya mma
ahụ ugboro abụọ, n’ihi na otu ugboro ahụ mere ka Amasa
nwụọ. Mgbe ahụ, Joab na nwanne ya Abishai chụsoro
Sheba nwa Bikri n’azụ. 11 Mgbe ahụ, otu n’ime ndị agha
Joab guzo n’akụkụ Amasa sị, “Onye ọbụla dịnyeere Joab
na Devid ya bịa soro Joab n’azụ.” 12 Ma Amasa tọgbọ
n’ala n’etiti ụzọ. Ọbara sikwa ya n’ahụ na-asọpụta. Mgbe
nwoke ahụ hụrụ na ọtụtụ ndị agha na-agbakọ ile Amasa,
o bupụrụ ozu ya n’ụzọ, were uwe kpuchie ya n’ọhịa. 13
Mgbe e bupụsịrị ozu Amasa n’ụzọ, ndị agha niile sooro
Joab gaa ijide Sheba, nwa Bikri. 14 Sheba gabigara ebo
niile nke Izrel ruo Ebel-Bet-Maaka, gabigakwa oke ala ndị
Bikri, bụ ndị zukọtara soro ya. 15 Ndị agha Joab bịara
gbochie ya na Ebel-Bet-Maaka. Ha wuru ihe mgbochi ruo
obodo ahụ, nọbichie mgbidi dị ya gburugburu. Ebe ha nọ

na-akụ mgbidi ahụ ihe, ka ha kwatuo ya. 16 Otu nwanyị
maara ihe si n’obodo ahụ kpọọ oku sị, “Geenụ m ntị,
geenụ m ntị, gwanụ Joab ka ọ bịa n’ebe a. Achọrọ m ịgwa
ya okwu.” 17 Joab pụtara gaa ya nso. Nwanyị ahụ jụrụ sị,
“Ọ bụ gị bụ Joab?” Ọ zara sị, “E, ọ bụ m.” Mgbe ahụ, ọ
gwara ya, “Gee ntị, ka i nụ ihe ohu gị nwere ikwu.” Joab
sịrị ya, “Ana m ege ntị.” 18 Ọ gara n’ihu sị, “N’oge ochie a
na-ekwu sị, ‘Gaa jụta ase n’Ebel,’ n’ụzọ dị otu a ka ha si
ekwubi okwu. 19 Anyị bụ ndị udo na ndị kwesiri ntụkwasị
obi n’Izrel. I na-achọ ibibi obodo bụ nne n’Izrel. Gịnị mere
i ji chọọ iloda ihe nketa nke Onyenwe anyị?” 20 Joab zara
sị, “Mba! Ọ bụghị uche m ịla obodo a n’iyi. 21 Ọ bụghị
otu a ka okwu ahụ dị. Otu nwoke a na-akpọ Sheba nwa
Bikri, nke si n’obodo ugwu Ifrem e weliela aka ya imegide
eze, bụ Devid. Nyefee nwoke a ọsịịsọ n’aka m, aga m esi
n’obodo a pụọ.” Nwanyị ahụ sịrị Joab, “A ga-atụpụtara gị
isi ya site na mgbidi.” 22 Nwanyị ahụ ji ndụmọdụ nke
amamihe ya gakwuru ndị obodo. Ha bipụrụ Sheba nwa
Bikri isi, tụpụtara ya Joab. Ya mere na ọ fụrụ opi ike ya,
ndị ikom ya sitere n’obodo ahụ lasaa, onye ọbụla lara
n’ụlọ nke ya. Joab laghachikwuru eze na Jerusalem. 23 Ọ
bụ Joab ka e mere onyeisi agha na-achị ndị agha niile nke
Izrel. Benaya nwa Jehoiada bụ onye na-achịkọta ndị Keret
na ndị Pelet na-eche eze nche. 24 Adoniram na-ahụ maka
ihe banyere ndị ọrụ mmanye. Jehoshafat nwa Ahilud bụ
onye na-edekọta ihe niile na-eme n’obodo. 25 Sheva bụ
ode akwụkwọ eze, Zadọk na Abịata bụ ndị nchụaja. 26 Ira,
onye si n’obodo Jaịa, bụ onye nchụaja eze Devid.

21 Ụnwụ dara afọ atọ n'oge Devid na-achị, afọ kwa afọ.
Devid chọrọ ihu Onyenwe anyị. Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
sịrị, "Ọ bụ maka Sọl na ọbara ụlọ ya kwafuru, n'ihi na o
gburu ndị Gibiọn." **2** Eze kpọrọ ndị Gibiọn, gwa ha okwu.
(Ndị Gibiọn abụghị ndị Izrel, kama ha bụ ndị fọdụrụ
n'ime ndị Amọrait, ndị bi n'ala Kenan mgbe ụmụ Izrel
batara. Mgbe ahụ ha batara, ndị Izrel ṅụrụ iyi nye ndị
Gibiọn na ha agaghị egbu ha, ma Sọl sitere n'ịnụ ọkụ nke
obi n'ihi Izrel na Juda chọọ ikpochapụ ha.) **3** Devid jụrụ
ndị Gibiọn ajụjụ sị, "Gịnị ka m ga-emere unu? Gịnị ka
m ga-eji kpuchie mmehie a e mere megide unu, ime ka
unu gọzie ihe nketa Onyenwe anyị?" **4** Ndị Gibiọn zara
ya sị, "Nsogbu anyị na Sọl na ndị ụlọ ya abụghị ihe a
ga-eji ọlaọcha maọbụ ọlaedo mezie. Anyị achọkwaghị
ka onye ọbụla n'Izrel nwụọ n'ihi anyị." Devid sịrị ha,
"Gịnị ka unu chọrọ ka m meere unu?" **5** Ha zara eze sị,
"Kwere ka anyị wezuga nwoke ahụ wetaara anyị mbibi na
ịla n'iyi, onye ahụ mere ka anyị ghara inwe ebe obibi
ọbụla n'ala Izrel. **6** Ka akpọnye anyị ndị ikom asaa site
n'ụmụ ya, ka anyị kwụgbuo ha nye Onyenwe anyị na
Gibea Sọl, onye Onyenwe anyị họpụtara." Eze zara sị,
"Aga m akpọnye unu ha." **7** Ma eze nwere ọmịiko n'ahụ
Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sọl, n'ihi ịgba ndụ dị n'etiti
ya na Jonatan n'ihu Onyenwe anyị. **8** Ma eze kpọọrọ
Amoni na Mefiboshet, ụmụ ndị ikom abụọ nke Rizpa, nwa
nwanyị Aịa, bụ ndị ọ mụtaara Sọl. Nakwa ụmụ ndị ikom
ise nke Merab nwa Sọl mụtara mgbe ọ bụ nwunye Adriel,
nwa Bazilai onye Mehola. **9** O nyefere ha niile n'aka ndị
Gibiọn; ndị Gibiọn kwụbakwara ha n'ugwu n'ihu Onyenwe

anyị. Ha asaa nwụrụ n'otu ụbọchị na mmalite owuwe ihe
ubi nke ọka balị. 10 Ma Rizpa, nwa nwanyị Aịa were akwa
mkpe gbasara onwe ya n'elu nkume. O kweghịkwa ka
anụ ufe bekwasị ha n'ehihie, maọbụ anụ ọhịa n'abalị.
Ọ nọgidere n'ebe ahụ site n'oge mmalite owuwe ihe
ubi tutu ruo mgbe mmiri bidoro izokwasị anụ ahụ ha.
11 Mgbe a gwara Devid ihe Rizpa, nwa nwanyị Aịa, iko
nwanyị Sọl mere, 12 ọ gara chịkọtaa ọkpụkpụ Sọl na nke
nwa ya Jonatan site n'aka ndị nwe obodo Jebesh Gilead.
Ha gara na nzuzo zuru ozu Sọl na Jonatan site n'ama dị
na Bet-Shan, ebe ndị Filistia kwụbara ha, oge ha gburu
Sọl na Gilboa. 13 Devid sitere n'ebe ahụ chịkọtaa ọkpụkpụ
Sọl na nke nwa ya nwoke Jonatan, chịkọtaakwa ọkpụkpụ
ndị ahụ akwụgburu. 14 Ha liri ọkpụkpụ Sọl na nke nwa ya
nwoke Jonatan n'obodo Zela n'ala Benjamin, n'ime ili
Kish nna Sọl, meekwa ihe ndị ọzọ niile eze nyere n'iwu.
Mgbe nke a gasịrị, Chineke zara ekpere n'ihi ala ahụ. 15
Emesịa, ndị Filistia busokwara Izrel agha ọzọ. Devid na
ndị agha ya pụkwara ịlụso ha ọgụ. N'oge ha na-alụ ọgụ a,
ike gwụrụ Devid nke ukwuu. 16 Mgbe ahụ, Ishibi-Benob,
otu onye agbụrụ Rafa, onye ịdị arọ nke bronz dị n'ọnụ
ùbe ya ruru kilogram atọ na ọkara, onye jikwa mma agha
ọhụrụ, bịaruru Devid nso chọọ igbu ya. 17 Ma Abishai
nwa Zeruaya bịara nyere Devid aka, tigbuo onye Filistia
ahụ. Site n'oge ahụ, ndị ikom Devid ṅụrụ iyi sị ya, "Ị
gaghị esokwa anyị gaa ibu agha ọzọ! Ka a ghara imenyụ
oriọna Izrel." 18 Mgbe oge gaturu, ha na ndị Filistia lụrụ
agha ọzọ na Gob. N'oge a, Sibekai, onye Husha, gburu
Saf, otu n'ime ndị agbụrụ Rafa. 19 N'agha ọzọ ha na ndị

Filistia lụrụ na Gob, Elhanan nwa Jaịa onye Betlehem
gburu nwanne Golaịat onye Gat, onye ùbe ya nwere osisi
dị ogologo dịka nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa. 20
N'agha ọzọkwa, bụ nke a lụrụ na Gat, e nwere otu nwoke
gbara oke dimkpa, nke nwere mkpịsịaka isii n'aka ya
ọbụla, nweekwa mkpịsịụkwụ isii n'ụkwụ ya ọbụla, ya bụ,
a gụkọtaa ha niile, iri mkpịsịaka na mkpịsịụkwụ abụọ
na anọ. Ọ bụkwa onye amụrụ n'agbụrụ Rafa. 21 Mgbe ọ
kọchara Izrel, Jonatan nwa Shimei, nwanne nwoke Devid,
gburu ya. 22 Mmadụ anọ ndị a bụ ndị agbụrụ Rafa dị na
Gat. Devid na ndị agha ya gburu ha niile.

22 Devid buuru Onyenwe anyị okwu niile nke abụ a
mgbe Onyenwe anyị napụtara ya site n'aka ndị iro ya
niile, nakwa n'aka Sọl. 2 Ọ sịrị: "Onyenwe anyị bụ oke
nkume m. Ọ bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye
nnapụta m. 3 Chineke m bụ oke nkume m, onye m
gbabara n'ime ya. Ọ bụ ọta m, na mpi nzọpụta m. Ya
bụ oke nkume m nke onye ọbụla na-apụghị ịba n'ime
ya, ebe mgbaba m, na onye nzọpụta m, site n'aka ndị
na-eme ihe ike. 4 "Akpọkuru m Onyenwe anyị; onye e
kwesiri inye otuto. Azọpụtara m site n'aka ndị iro m. 5
Ebili mmiri nke ọnwụ gbara m gburugburu; Ịchị ọkụ nke
mbibi ọjọọ kpuchiri m. 6 Ụdọ niile nke ili kere m agbụ,
Ọnya nke ọnwụ guzogidere m. (Sheol h7585) 7 "N'ọnọdụ oke
mkpagbu m, akpọkuru m Onyenwe anyị, akpọkuru m
Chineke m. Akwa m ruru ya ntị. O sitekwara n'ụlọnsọ
ukwu ya nụ olu m. 8 Ụwa mere mkpọtụ maa jijiji, ntọala
eluigwe makwara jijiji, ha mara jijiji n'ihi iwe nke na-
ewe ya. 9 Anwụrụ ọkụ sitere ya n'imi pụta; Ọkụ na-

erepịa erepịa sikwa n'ọnụ ya pụta. Icheku ọkụ na-ere
ọkụ sitekwara n'ebe ahụ nwupụta. **10** O kewara mbara
eluigwe, rịdata; oke igwe ojii dịkwa n'okpuru ụkwụ ya. **11**
Ọ nọkwasịrị n'elu cherubim felie elu, O feliri elu n'elu
nku nke ifufe. **12** O mere ọchịchịrị ihe mkpuchi nke gbara
ya gburugburu, bụ ọchịchịrị mmiri igwe ojii nke mbara
eluigwe. **13** Site n'ìhè nke na-enwupụta n'ahụ ya, amụma
egbe eluigwe nwupụtara ire ọkụ. **14** Onyenwe anyị sitere
n'eluigwe bigbọọ. Olu Onye kachasị ihe niile elu dara ụda.
15 Ọ gbara àkụ ya, mee ka ndị iro gbasasịa. O jikwa oke
amụma nke egbe eluigwe chụsaa ha. **16** E kpughere ala
ala nke oke osimiri. Gbakwa ntọala niile nke ụwa ọtọ,
site n'ịba mba nke Onyenwe anyị, na nkuume si n'imi ya
pụta. **17** "O sitere n'elu setịpụ aka ya, jidesie m aka ike, ọ
dọpụtara m site n'ogbu mmiri niile. **18** Ọ napụtara m site
n'aka ndị iro m dị ike, bụ ndị kpọrọ m asị, ndị dịkwa ike
karịa m. **19** Ha guzogidere m n'ụbọchị ihe ndakwasị m.
Ma Onyenwe anyị bụrụ m ihe ndabere. **20** Ọ kpọpụtara m
gaa n'ebe sara mbara, Ọ napụtara m n'ihi na ihe m na-atọ
ya ụtọ. **21** "Onyenwe anyị mesoro m dịka ezi omume m si
dị, Ọ kwụghachiri m dịka ịdị ọcha nke aka m si dị. **22**
N'ihi na edebezuola m ụzọ niile nke Onyenwe anyị; ikpe
amaghị m n'ihi ịgbakụta Chineke azụ. **23** Iwu ya niile dị
n'ihu m, esibekwaghị m n'ụkpụrụ ya wezuga onwe m. **24**
Abụ m onye na-enweghị ịta ụta n'ihu ya, edebekwara m
onwe m pụọ na mmehie. **25** Onyenwe anyị kwụghachiri
m dịka ezi omume m si dị, dịka ịdị ọcha m si dị n'anya ya.
26 "N'ebe onye kwesiri ntụkwasị obi nọ, i na-egosi onwe
gị onye kwesiri ntụkwasị obi, n'ebe onye zuruoke nọ, ị

na-egosi onwe gị onye zuruoke. 27 N'ebe onye dị ọcha nọ,
ị na-egosi onwe gị onye dị ọcha, ma nye ndị ụzọ ha na-
ezighị ezi, Ị na-egosi onwe gị dịka onye dị aghụghọ. 28 Ị
na-azọpụta ndị dị umeala n'obi, ma anya gị dị n'ahụ ndị
mpako, I mee ka ha dị ala. 29 Ọ bụ gị, Onyenwe anyị, bụ
oriọna m, Onyenwe anyị na-eme ka ọchịchịrị m ghọọ
ìhè. 30 Site n'inyeaka gị, apụrụ m ịlụso igwe ndị agha
ọgụ; sitekwa na Chineke m apụkwara m ịwụfe mgbidi
ọbụla. 31 "Ma banyere Chineke, ụzọ ya zuruoke; okwu
ọnụ Onyenwe anyị bụ ihe a nụchara anụcha. Ọ bụ ọta
nke onye ọbụla na-ezo onwe ya n'okpuru ya. 32 N'ihi na
onye bụ Chineke, ma ọ bụghị naanị Onyenwe anyị? Onye
bụkwa Oke Nkume ahụ, ma ọ bụghị naanị Chineke? 33 Ọ
bụ Chineke na-enye m ike, na-echebekwa ụzọ m n'izuoke.
34 Ọ na-eme ka ụkwụ m dị gara gara, dịka nke nne ele Ọ
na-emekwa ka m kwụrụ chịm n'ebe niile dị elu. 35 Ọ na-
azụ aka m abụọ ibu agha, ogwe aka m abụọ pụrụ ịrọji ụta
bronz. 36 Ị na-eme ka inyeaka nke nzọpụta gị bụrụ ọta
m, inyeaka gị emeela m ka m dị ukwuu. 37 Ị na-edozi
ụzọ sara mbara nye ụkwụ. Ka nkwonkwo ụkwụ m ghara
ịgbụchapụ. 38 "Achụrụ m ndị iro m ọsọ, kpochapụ ha.
Alaghachighị m azụ tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi. 39
Etidara m ha n'ala kpamkpam. Ha enwekwaghị ike ibilite.
Ha dara n'okpuru ụkwụ m abụọ. 40 Ọ bụ gị nyere m ike
ibu agha. I wedara ndị niile na-emegide m n'ala n'ihu m.
41 I meela ka ndị iro m tụgharịa gbalaga. Ebibiekwala m
ha niile. 42 Ha bere akwa maka enyemaka, ma ọ dịghị
onye na-azọpụta ha. Ha kpọkuru Onyenwe anyị, ma ọ
zaghị ha. 43 Egwepịara m ha nke ọma, mee ka ha dịrị ka

ntụ nke ala. Asụrụ m ha akwụ, zọtọọ ha dịka apịtị nke
okporoụzọ. 44 "Ị napụtala m site n'aka ndị niile na-alụso
m ọgụ. Ị chebere m dịka onyeisi nke ọtụtụ mba. Ndị m
na-amaghị na mbụ na-ejekwara m ozi. 45 Ndị ala ọzọ
na-ehulata n'ihu m n'ihi egwu, ngwangwa ha nụrụ olu
m, ha na-erube isi nye m. 46 Obi na-ada ha mba. Ha na-
ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike
na-apụta. 47 "Onyenwe anyị na-adị ndụ. Otuto dịrị oke
nkume m. Mbuli elu dịrị Chineke m, bụ oke nkume ahụ,
Onye nzọpụta m. 48 Ọ bụ Chineke ahụ, onye na-abọrọ m
ọbọ. Onye na-emekwa ka mba dị iche iche nọrọ n'okpuru
m. 49 Onye na-anapụta m site n'aka ndị iro m. I mere ka
m dị elu karịa ndị iro m. Napụtakwa m site n'aka nwoke
na-eme ihe ike. 50 N'ihi nke a, Onyenwe anyị, aga m eto
gị n'etiti mba niile dị iche iche. Aga m abụku aha gị abụ
otuto. 51 "Chineke na-enye eze ya mmeri dị ukwuu. Ọ na-
egosikwa onye ya o tere mmanụ obi ebere. Ihe ndị a ka ọ
na-emere Devid na ụmụ ụmụ ya, ruo mgbe niile ebighị
ebi."

23 Ndị a bụ okwu ikpeazụ Devid kwuru: "Okwu pụrụ
iche si n'ọnụ Devid, nwa Jesi, ihe si n'ọnụ nwoke ahụ
Chineke Onye kachasị ihe niile elu buliri elu. Nwoke
ahụ onye Chineke nke Jekọb tere mmanụ, onye bụ ọka
n'ịbụ abụ n'ala Izrel. 2 "Mmụọ Onyenwe anyị kwuru
okwu site n'ọnụ m, okwu ya dịkwa m n'ire. 3 Chineke
Izrel kwuru okwu, Oke nkume Izrel sịrị m, 'Mgbe mmadụ
na-achị ndị ọzọ site n'ezi omume, mgbe ọ na-achị site
n'egwu Chineke. 4 Ọ dị ka ìhè nke ụtụtụ, mgbe anyanwụ
na-achawapụta n'ụtụtụ nke igwe ojii na-adịghị. Dịka

ìhè na-acha mgbe mmiri zochara nke na-eme ka ahịhịa
ndụ na-epupụta n’ala.’ 5 “Ọ bụrụ na ihe banyere ụlọ m
ezighị ezi n’ebe Chineke nọ. N’ezie, ọ garaghị ekwe ka
ọgbụgba ndụ ebighị ebi dịrị n’etiti mụ na ya, Ọgbụgba
ndụ e doro n’usoro nke e mere ka o guzosie ike n’ụzọ
niile. N’ezie, ọ garaghị eme ka nzọpụta m zuo oke. Ma
mezukwaara m ọchịchọ obi m niile. 6 Ma ndị ajọ mmadụ
ka a ga-atụfu n’akụkụ dịka ogwu, nke mmadụ anaghị eji
aka ekpokọta. 7 Onye ọbụla metụrụ ogwu aka, bụ onye
nwere ngwa ọrụ igwe maọbụ osisi ùbe. A na-esure ha
ọkụ n’ebe ha tọgbọrọ.” 8 Ndị a bụ aha ndị dike n’agha
Devid nwere: Josheb-Bashebet, onye Takemon, bụ onyeisi
nke mmadụ atọ. O weliri ùbe ya megide narị ndị ikom
asatọ, bụ ndị o gburu n’otu mgbe ibu agha. 9 Onye nke
na-eso ya bụ Elieza, nwa Dodayi, onye Ahohi. Dịka otu
n’ime ndị dike atọ ahụ, ya na Devid nọ mgbe ha na-akwa
ndị Filistia emo, bụ ndị zukọrọ na Pas Damim ibu agha.
Mgbe ahụ, ndị Izrel lara azụ, 10 ma Elieza guzoro na-
alaghị azụ. O gbugidere ndị Filistia ruo mgbe ike gwuru
aka ya. Aka ya rapakwaara na mma agha. Onyenwe anyị
nyekwara ha mmeri dị ukwuu n’ụbọchị ahụ. Ndị agha
ahụ laghachikwutere Elieza, maọbụ naanị ka ha yipụsịa
ndị ahụ e gburu egbu ihe ha yi n’ahụ. 11 Onye nke atọ bụ
Shama, nwa Agee, onye Hara. Mgbe ndị Filistia chịkọtara
onwe ha n’otu ebe, nke e nwere otu ubi jupụtara na lentil,
ma ndị agha Izrel niile sitere n’ebe ha nọ gbapụ. 12 Ma
naanị Shama guzoro n’etiti ubi lentil ahụ. Ọ napụtara ya,
tigbuo ndị Filistia niile ahụ. Onyenwe anyị nyere mmeri
dị ukwuu. 13 N’oge owuwe ihe ubi, mmadụ atọ n’ime iri

ndị dike atọ ahụ, jekwuru Devid n'ọgba nkume Adulam,
mgbe otù ndị Filistia mara ụlọ ikwu ha na Ndagwurugwu
Refaim. 14 Ma Devid nọ n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ,
ma ọnọdụ ndị agha Filistia dị na Betlehem. 15 Agụụ
mmiri gụrụ Devid nke ukwuu. Ọ sị, "Ọ ga-amasị m ma ọ
bụrụ na o nwere onye ga-ekunye m mmiri ọṅụṅụ, site
n'olulu mmiri dị nso n'ọnụ ụzọ ama Betlehem!" 16 Ya
mere, ndị dike n'agha atọ ahụ wakpuru ọmụma ụlọ ikwu
ndị Filistia, seta mmiri site n'olulu mmiri ahụ dị n'akụkụ
ọnụ ụzọ ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid jụrụ
ịṅụ ya, kama ọ wufuru ya n'ala n'ihu Onyenwe anyị. 17 Ọ
sịrị, "Ya bụrụ m ihe arụ, Onyenwe anyị, na m ga-eme nke
a. Nke a ọ bụghị ọbara ndị ikom a, ndị ji ndụ ha chụọ aja
n'ihi ikute mmiri a?" Devid ekweghị aṅụ ya. Nke a bụ ụdị
ike dike atọ ahụ kpara. 18 Abishai, nwanne Joab, nwa
Zeruaya, bụ onyeisi ndị ikom atọ ahụ. O weliri ùbe ya
megide narị ndị ikom atọ, tigbukwaa ha niile. N'ihi nke a
ọ ghọrọ onye a ma ama dịka mmadụ atọ ndị a. 19 Ma
anaghị asọpụrụ ya n'ebe ọ dị ukwuu karịa iri ndị ikom
atọ ahụ? Ọ ghọrọ onyeisi ha. Ọ bụ ezie a na-agụnyeghị ya
dịka otu onye n'ime ha. 20 Benaya, nwa Jehoiada, onye
si Kabzeel, bụ dike n'agha nke kpara ike dị ukwuu. O
tigburu dimkpa abụọ ndị Moab, ndị bụ ọkaka n'agha. O
rịdakwukwara ọdụm n'ime olulu na-amị amị n'ụbọchị
mkpụrụ mmiri na-ezo, gbuo ya. 21 O tigburu otu nwoke
onye Ijipt, gbara dimkpa. Ọ bụ ezie na onye Ijipt ahụ
ji ùbe n'aka ya, ma Benaya ji naanị mkpọ jekwuru ya.
Pụnara onye Ijipt ahụ ùbe dị n'aka ya. Jiri ya magbuo
ya 22 Nke a bụ ụdị ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya

onwe ya nwekwara aha dịka ndị dike atọ mbụ. 23 A na-
asọpụrụ ya n'ebe ọ dị ukwuu karịa onye ọbụla n'etiti iri
dike atọ ndị ahụ, ma o rughị ogugo ndị dike atọ mbụ ahụ.
Devid mere ya onyeisi ndị na-eche ya nche. 24 N'etiti
iri ndị ikom atọ ahụ bụ: Asahel, nwanne Joab, Elhanan
nwa Dodo, onye Betlehem 25 Shama, onye Harod, Elika,
onye Harod, 26 Helez onye Palti, Ira, nwa Ikesh, onye
Tekoa, 27 Abieza, onye Anatot, Mebunai, onye Husha, 28
Zalmon, onye Ahohi, Maharai, onye Netofa, 29 Heled,
nwa Baana, onye Netofa, Itai, nwa Ribai, nke Gibea ụmụ
Benjamin, 30 Benaya, onye Piraton, Hidaị, nke si n'akụkụ
iyi dị na Gaash, 31 Abi-Albon, onye Arba, Azmavet, onye
Bahurim 32 Eliaba, onye Shaalbon, Ụmụ Jashen, Jonatan
33 nwa Shama, onye Hara Ahiam, nwa Shara nke Hara, 34
Elifelet, nwa Ahasbaị, onye Maaka, Eliam, nwa Ahitofel,
onye Gailo, 35 Hezro, onye Kamel, Paraị, onye Aaba, 36
Igal nwa Netan, onye Zoba, nwa Hagri, 37 Zelek, onye
Amọn, Naharai, onye Beerọt, onye na-ebu ihe agha Joab
nwa Zeruaya, 38 Ira, onye Itra, Gareb, onye Itra 39 na
Ụraya, onye Het. Ha niile dị iri ndị ikom atọ na asaa.

24 Ọzọkwa, Onyenwe anyị were iwe dị ọkụ megide Izrel.
Ọ kpaliri Devid imegide ha, sị, "Gaa gụọ Izrel na Juda
ọnụ." 2 Ya mere, eze gwara Joab na ndịisi ọchịagha ya
ha so, "Jegharịa n'ebo niile nke Izrel, site na Dan ruo
Bịasheba, gụkọtaa ndị tozuru ije agha n'Izrel niile ka m
nwee ike mata ole ọnụọgụgụ ha dị." 3 Joab zaghachiri eze,
"Ka Onyenwe anyị bụ Chineke gị, mee ka ndị agha mụbaa,
otu onye narị ụzọ, otu onye narị ụzọ karịa. Ka anya
onyenwe m, bụ eze, hụkwa ya. Ma n'ihi gịnị ka onyenwe

m bụ eze ji chọọ ime ihe dị otu a?” **4** Ma okwu eze dị
ike karịa nke Joab na nke ndị ọchịagha ahụ. Ya mere,
ha hapụrụ ihu eze pụọ ịgụ ndị agha Izrel ọnụ. **5** Mgbe
ha gabigachara Jọdan, ha manyere ụlọ ikwu ha na nso
Aroea, n’aka nri obodo ahụ dị n’etiti ndagwurugwu Gad
na-eru Jeza, **6** ha gara Gilead ruokwa n’ala Taatim Hodshi,
bịarukwaa Dan Jaan, jee gburugburu jeruo Saịdọn. **7** Ha
jere ruokwa n’ebe e wusiri ike nke Taịa, na obodo niile
nke ndị Hiv, na nke ndị Kenan. N’ikpeazụ, ha gaara ruo
Bịasheba n’ime ndịda Juda. **8** Mgbe ha jegharịchara n’ala
ahụ niile; ha lọghachitere na Jerusalem na ngwụcha ọnwa
nke itoolu na iri abalị abụọ ya. **9** Joab nyere eze ngụkọta
ọnụọgụgụ nke ndị agha Izrel. N’Izrel, ha dị narị puku
asatọ, bụ ndị ikom ndị tozuru iji mma agha buo agha,
na Juda ha dị narị puku ise. **10** Ma obi Devid bidoro ịta
ya ụta mgbe ọ gụchara ndị ikom na-alụ agha ọnụ. Ọ sịrị
Onyenwe anyị, “Emehiela m nke ukwuu n’ihi ihe m mere.
Ma ugbu a, Onyenwe anyị biko, arịọ m gị, wezuga ikpe
ọmụma nke dịịrị ohu gị; n’ihi na emeela m ihe nzuzu dị
ukwuu.” **11** N’ụtụtụ echi ya, tupu Devid na-eteta n’ụra,
okwu Onyenwe anyị eruola Gad onye amụma, bụ onye
ọhụ ụzọ Devid, sị, **12** “Gaa gwa Devid, ‘Otu a ka Onyenwe
anyị na-ekwu: Ụzọ ihe atọ ka m na-eche gị n’ihu. Họrọ
otu n’ime ha nke m ga-eme ka ọ bịakwasị gị.’” **13** Ya mere,
Gad jekwuuru Devid sị ya, “Ọ bụ ka oke ụnwụ ịda n’ala gị
afọ atọ? Ka ọ bụ na ị ga-agbalaga site n’ihu ndị iro gị
ọnwa atọ, ka ha na-achụ gị ọsọ? Ka ọ bụ ka ajọ ọrịa na-
efe efe daa n’ala gị mkpụrụ ụbọchị atọ? Ugbu a, chee
echiche, kpebie ọsịsa ị chọrọ ka m weghachiri onye ahụ

zitere m.” **14** Devid sịrị Gad, “Anọ m n’oke nsogbu, ọ
ka mma ka anyị daba n’aka Onyenwe anyị karịa ịdaba
n’aka mmadụ, n’ihi na obi ebere ya bara ụba.” **15** N’ihi ya,
Onyenwe anyị zitere ajọ ọrịa na-efe efe n’ala Izrel, site
n’ụtụtụ ahụ ruo oge akara aka. Ọ bụ iri puku mmadụ asaa
nwụrụ site na Dan ruo Bịasheba. **16** Mgbe mmụọ ozi ahụ
setịpụrụ aka ya ibibi Jerusalem, o wutere Onyenwe anyị
n’ihi oke mbibi ahụ. Ọ sịrị mmụọ ozi ahụ nke na-eweta
nhụju anya nye ndị mmadụ, “O zuola. Seghachi aka gị.”
Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị nọ n’ebe ịzọcha ọka
Arauna onye Jebus. **17** Mgbe Devid hụrụ mmụọ ozi ahụ
na-etida ndị mmadụ, ọ sịrị Onyenwe anyị, “Ọ bụ mụ onwe
m mehiere; mụ bụ onye ọzụzụ atụrụ, mere ajọ omume.
Ma ndị a bụ naanị ụmụ atụrụ, gịnị kwanụ ka ha mere? Ka
aka gị dịgide naanị n’ahụ m, dịgidekwa n’ahụ ndị ụlọ
m.” **18** N’ụbọchị ahụ, Gad bịara n’ụlọ Devid gwa ya sị,
“Gaa, wuore Onyenwe anyị ebe ịchụ aja n’ebe ịzọcha ọka
Arauna, onye Jebus.” **19** Ya mere, Devid rubere isi gaa
mee dịka iwu Onyenwe anyị nyere site n’ọnụ Gad. **20**
Mgbe Arauna weliri anya hụ eze na ndị ọrụ ya ka ha na-
abịa n’ebe ọ nọ, ọ pụtara kpọọ isiala nye eze. Kpudokwa
ihu ya n’ala. **21** Arauna sịrị, “Gịnị mere onyenwe m, bụ
eze ji bịakwute ohu ya?” Devid zaghachiri, “Abịara m
ịzụrụ ebe ịzọcha ọka gị, ka m nwee ike wuore Onyenwe
anyị ebe ịchụ aja; ka akwụsị ọrịa a na-efe efe dakwasịrị
ndị mmadụ.” **22** Arauna sịrị Devid, “Ka onyenwe m, bụ
eze were ihe ọbụla ọ chọrọ, werekwa chụọ aja. Lee ehi
maka iji chụọ aja nsure ọkụ, leekwa ihe igwe ịzọcha ọka
niile, na osisi ndị ahụ niile a na-anyanye ehi n’olu, ka ha

bụrụ nkụ. 23 Eze, ihe ndị a niile ka mụ bụ Arauna na-
enye eze, ka Onyenwe anyị Chineke gị nabatakwa gị."
24 Ma eze zaghachiri Arauna, "Ee, aghaghị m ịkwụzu gị
ụgwụ ya, n'ihi na agaghị m achụrụ Onyenwe anyị, bụ
Chineke m aja nsure ọkụ nke na-agaghị efu m ihe ọbụla."
Ya mere, Devid zụrụ ebe ịzọcha ọka ahụ na ehi ahụ niile,
kwụọ Arauna iri shekel ọlaọcha ise, n'ihi ha. 25 Devid
wuru ebe ịchụrụ Onyenwe anyị aja n'ebe ahụ. Chụọkwa
aja nsure ọkụ na aja udo. Mgbe ahụ, Onyenwe anyị zara
ekpere o kpere n'ihi ala ahụ. Nrịa nrịa ahụ na-efe efe nke
dakwasịrị Izrel kwụsịkwara.

1 Ndị Eze

1 Mgbe eze Devid ghọrọ agadi, n'agbanyeghị na-eji ọtụtụ
uwe kpuchie ya, ahụ ya ekpoghị ọkụ. **2** Ya mere, ndị na-
ejere ya ozi sịrị ya, "Ka anyị chọtara eze otu nwaagbọghọ
na-amaghị nwoke, onye ga-akwụ n'ihu eze ma bụrụkwa
onye ga-elekọta ya. O nwere ike idina n'akụkụ onyenwe
anyị bụ eze ime ka ahụ kpoo ya ọkụ." **3** Ha gagharịrị
n'ala Izrel niile chọọ nwaagbọghọ mara mma, chọta
otu nwaagbọghọ onye Shunem, aha ya bụ Abishag,
kpọtaara ya eze. **4** Nwaagbọghọ a mara mma nke ukwuu;
ọ lekọtakwara eze, jekwaara ya ozi ma ya na eze enweghị
mmekọ ọbụla. **5** N'oge a, Adonaija onye nne ya bụ Hagit,
wepụtara onwe ya, kwuo sị, "Aga m abụ eze." N'ihi nke
a, ọ kwadooro onwe ya ụgbọ agha na ọtụtụ ịnyịnya,
kpọtakwa iri ndị ikom ise, ndị ga-agba ọsọ n'ihu ya. **6** Na
ndụ Adonaija niile, o nweghị oge nna ya baara ya mba
site n'ịjụ ya, "Gịnị mere i ji akpa agwa dị otu a?" Ọ bụ
nwokorobịa mara mma nke ukwuu; ọ bụ ya na-esotekwa
nwanne ya Absalọm. **7** Adonaija na Joab, nwa Zeruaya
tinyere Abịata onye nchụaja, kparịtara ụka. Ha kwenyere
inyere ya aka ka ọ ghọọ eze. **8** Ma Zadọk onye nchụaja,
Benaya nwa Jehoiada, Netan onye amụma, Shimei, Rei na
ndị agha niile na-eche Devid nche esonyeghị Adonaija. **9**
Adonaija chịịrị atụrụ, ehi na ụmụ ehi gbara abụba, gaa
n'akụkụ En-Rogel chụọ aja na Nkume Zohelet. Ọ kpọrọ
ụmụnne ya niile bụ ụmụ ndị ikom eze na ndịisi Juda niile,
ndị na-ejere eze ozi oku, **10** ma ọ kpọghị Netan onye
amụma, maọbụ Benaya, maọbụ ndị agha niile na-eche
Devid nche. Ọ kpọkwaghị Solomọn nwanne ya. **11** Mgbe

ahụ, Netan onye amụma jụrụ Batsheba nne Solomọn
ajụjụ sị, "Ị nụghị na Adonaija nwa Hagit aghọọla eze
ugbu a, ma onyenwe anyị bụ Devid amaghị ihe ọbụla
banyere ya? **12** Ma ugbu a, ka m dụọ gị ọdụ otu ị ga-
esi zọpụta ndụ gị na ndụ nwa gị Solomọn. **13** Bakwuru
eze Devid sị ya, 'Onyenwe m bụ eze, ọ bụ na i kweghị
m bụ ohu gị nkwa sị: "N'ezie, Solomọn nwa gị ga-abụ
eze n'ọnọdụ m, ọ ga-anọdụ n'ocheeze m"? Ma gịnị mere
Adonaija ji bụrụ eze?' **14** Mgbe ị ka nọ na-akpanyere eze
ụka, mụ onwe m ga-abịakwute gị gbaa okwu niile ị na-
ekwu ume." **15** Batsheba bakwuuru eze n'ime ụlọ. Eze
emeela nnọọ agadi nke ukwuu. Abishag onye Shunem
nọkwa na-elekọta ya. **16** Batsheba gburu ikpere n'ala,
kpọọ isiala nye eze. Mgbe ahụ, eze jụrụ ya sị, "Gịnị ka
ị na-achọ?" **17** Batsheba zara sị ya, "Onyenwe m, i jiri
Onyenwe anyị Chineke gị ṅụọrọ m iyi, kwee m nkwa sị na
nwa m Solomọn ga-abụ eze, nọdụkwa n'ocheeze gị. **18** Ma
ugbu a, Adonaija aghọọla eze, ma gị onyenwe m bụ eze
amaghị ihe banyere nke a. **19** O jirila ọtụtụ igwe ehi na
ụmụ ehi gbara abụba, na atụrụ chụọ aja. Ọ kpọkwara
ụmụ ndị ikom eze niile na Abịata onye nchụaja, na Joab
onyeisi agha. Ma ọ kpọghị Solomọn bụ ohu gị. **20** Ma
ugbu a, onyenwe m eze, ndị Izrel niile na-ele gị anya isi
n'ọnụ gị nụta onye ga-anọchi anya gị, ịnọkwasị n'ocheeze
eze gị. **21** Ma ọ bụghị otu a, ngwangwa onyenwe m bụ eze
ga-esoro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, mụ onwe m na
nwa m Solomọn ka a ga-emeso mmeso dịka ndị mmebi
iwu." **22** Mgbe Batsheba nọ na-akpanyere eze ụka, Netan
onye amụma batara. **23** A gwara eze okwu sị, "Netan

onye amụma nọ n’ebe a.” Ya mere, ọ gara n’ihu eze kpọọ
isiala nye ya. **24** Netan sịrị, “Onyenwe m, bụ eze, ọ bụ gị
onwe gị sịrị Adonaija ga-abụ eze mgbe ị nwụrụ, na ọ ga-
anọkwasịkwa n’ocheeze gị? **25** Taa, ọ gaala jiri ọtụtụ igwe
ehi, na ụmụ ehi gbara abụba, na ụmụ atụrụ chụọ aja. Ọ
kpọọkwala ụmụ ndị ikom eze niile. Ọ kpọkwara ndịisi
agha, na Abịata onye nchụaja. Ha na ya na-eri ihe oriri,
na-aṅụkwa ihe ọṅụṅụ, na-eti mkpu na-asị, ‘Eze Adonaija
ga-adị ruo mgbe ebighị ebi.’ **26** Ma ha akpọghị mụ bụ
ohu gị na Zadọk, onye nchụaja, na Benaya nwa Jehoiada,
na ohu gị bụ Solomọn. **27** Ọ bụ site n’aka onyenwe m
bụ eze ka ihe nke a siri mee, ma i meghị ka ndị ohu ya
mata onye ga-anọdụ n’ocheeze onyenwe m eze, mgbe
ọ nọghịkwa ya?” **28** Mgbe ahụ, Devid kwuru okwu sị,
“Kpọọrọnụ m Batsheba.” Batsheba batara, guzo n’ihu eze.
29 Mgbe ahụ, eze ṅụrụ iyi sị ya, “Dịka Onyenwe anyị na-
adị ndụ, Onye ahụ napụtara m site na nsogbu m niile, **30**
otu ahụ m siri ṅụrụ gị iyi n’aha Onyenwe anyị, Chineke
Izrel, sị, na Solomọn nwa gị ga-abụ eze n’ọnọdụ m, ọ bụ
ya ga-anọchi anya m, nọdụkwa n’ocheeze m. Otu ahụ ka
m ga-eme n’ụbọchị taa.” **31** Mgbe ahụ, Batsheba kpọrọ
isiala, gbukwaa ikpere n’ihu eze sị ya, “Ka onyenwe m eze
Devid dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.” **32** Mgbe ahụ, Devid
nyere iwu sị, “Kpọọrọ m Zadọk onye nchụaja, na Netan
onye amụma, na Benaya, nwa Jehoiada.” Mgbe ha niile
bịara n’ihu eze, **33** ọ sịrị ha, “Duru ndị ozi onyenwe unu,
tinyere unu onwe unu, mee ka Solomọn nwa m nọkwasị
n’elu ịnyịnya muul nke mụ onwe m, kpọrọnụ ya gbada
Gaihọn. **34** N’ebe ahụ, ka Zadọk onye nchụaja, na Netan

onye amụma, tee ya mmanụ ịbụ eze Izrel. Fụkwaanụ opi,
tiekwanụ mkpu sị, 'Eze Solomọn ga-adị ndụ ruo mgbe
ebighị ebi.' 35 Mgbe ahụ, unu na ya ga-esokwa gbagota,
ọ ga-abịa nọkwasị n'ocheeze m ịchị n'ọnọdụ m. N'ihi
na ọ bụ ya ka m họpụtara ịchị eze n'Izrel na Juda." 36
Benaya nwa Jehoiada zara eze sị, "Amen, ka Onyenwe
anyị Chineke onyenwe m na eze, kwupụta ya ka ọ dị otu
a. 37 Dịka Onyenwe anyị si nọnyere onyenwe m bụ eze,
biko, ka o si otu a nọnyere Solomọn ime ka ocheeze ya dị
ukwuu karịa ocheeze onyenwe m bụ eze Devid." 38 Ya
mere, Zadọk, onye nchụaja, na Netan onye amụma, na
Benaya, nwa Jehoiada, na ndị Keret na ndị Pelet, duuru
Solomọn mee ya ka ọ nọkwasị n'elu ịnyịnya muul nke eze
Devid. Emesịa, ha duuru ya gaa Gaihọn. 39 N'ebe ahụ,
Zadọk onye nchụaja wepụtara mpi mmanụ ahụ dị n'ụlọ
nzute Chineke, were tee Solomọn n'isi. Ha fụkwara opi.
Mgbe ahụ, ndị mmadụ niile tiri mkpu sị, "Ka eze Solomọn
dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi." 40 Ndị Izrel niile sooro ya
rigoo, na-afụ ọja na-aṅụrịkwa oke ọnụ, ruo n'ala mara
jijiji n'ihi oke ụzụ. 41 Adonaija na ndị ọbịa ya niile nụrụ
mkpu ọṅụ ahụ mgbe ha onwe ha na-erisi nri. Mgbe Joab
nụrụ opi ike ka ọ na-ada, ọ jụrụ sị, "Gịnị mere oke ụzụ
dị otu a ji na-ada n'ime obodo." 42 Ma mgbe ọ ka kpụ
okwu ahụ n'ọnụ, lee Jonatan nwa Abịata onye nchụaja,
ka ọ batara. Adonaija sịrị, "Bata! N'ihi na ị bụ ezi mmadụ
amaara m na ọ bụ oziọma ka i ji bịa." 43 Jonatan zara ya
sị, "Mba, ọ dịghị otu ahụ! Onyenwe anyị eze Devid emeela
Solomọn eze. 44 Eze e zigala ya na Zadọk onye nchụaja, na
Netan onye amụma, na Benaya nwa Jehoiada, ndị Keret

na ndị Pelet sokwa duru ya gaa. Ha mere ka ọ nọkwasị
n'elu ịnyịnya muul eze. 45 Zadọk onye nchụaja na Netan
onye amụma eteela ya mmanụ na Gaihọn ịbụ eze. Ha
esitekwala n'ebe ahụ ṅụrụ ọṅụ na-alaghachikwa, ndị
obodo niile nọkwa ugbu a na-eme mkpọtụ, na-aṅụrịkwa
ọṅụ. Ọ bụkwa ụzụ ọṅụ ha ka unu nụrụ. 46 Solomọn na-
anọkwasị n'ocheeze ugbu a. 47 Ọzọkwa, ndị na-ejere eze
ozi abịala ikele onyenwe anyị eze Devid ekele, na-asị,
'ka Chineke gị mee ka aha Solomọn bụrụ aha a ma ama
karịa nke gị, ka ocheeze Solomọn dịkwa ukwuu karịa nke
gị.' Eze nọkwa n'elu ihe ndina ya kpọọ isiala ofufe, 48 sị,
'Otuto dịrị Onyenwe anyị, Chineke Izrel onye mere ka m
jiri anya m hụ onye nọchiri anya n'ocheeze m taa.'" 49
Mgbe ahụ, Adonaija, na ndị ọbịa ya si n'ebe ha na-eri
ihe malie. Onye ọbụla sikwa n'ebe ahụ gbapụ ọsọ, n'ihi
ụjọ. 50 Ma Adonaija tụrụ egwu nke ukwuu ihe Solomọn
ga-eme ya, n'ihi ya, ọ gara jide mpi dị n'ebe ịchụ aja
aka. 51 Mgbe ahụ, a gwara Solomọn sị, "Adonaija na-atụ
egwu ihe Solomọn ga-eme ya, n'ihi ya ọ na-ejide mpi ebe
nchụaja aka. Ọ na-asị, 'Ka eze Solomọn ṅụọra m iyi taa sị
na ọ gaghị eji mma agha gbuo ohu ya.'" 52 Solomọn zara
sị, "Ọ bụrụ na o gosi onwe ya dịka onye kwesiri ntụkwasị
obi, otu agịrị isi dị ya n'isi agaghị ada n'ala, ma ọ bụrụ na
a hụta ihe ọjọọ na n'aka ya, ọ ga-anwụ." 53 Mgbe ahụ,
eze Solomọn, zigara ndị ozi mere ka o site n'ebe nchụaja
rịdata. Adonaija bịara kpọọ isiala nye eze Solomọn. Mgbe
ahụ, Solomọn sịrị ya, "Laa n'ụlọ gị."

2 Mgbe ụbọchị ọnwụ eze Devid na-abịaru nso, o nyere
nwa ya Solomọn iwu sị ya, 2 "Oge ọnwụ m eruola," ka ọ

sịrị, “Ya mere, dị ike, meekwa dịka nwoke. 3 Debe iwu
niile Onyenwe anyị bụ Chineke gị nyere, bie ndụ n’ụzọ
ya niile. Debekwa ụkpụrụ na ihe niile o nyere n’iwu, na
ntụziaka ya niile dịka e dere ya n’akwụkwọ iwu Mosis.
Mee nke a ka ihe niile ị ga-eme gaara gị nke ọma, n’ihe
niile ị na-eme, n’ebe ọbụla ị na-eche ihu gị. 4 Ka Onyenwe
anyị mezuo nkwa o kwere banyere m, sị ‘Ọ bụrụ na ụmụ
gị na ụmụ ụmụ ha elezie anya n’otu ha si ebi ndụ, ọ bụrụ
na ha ejegharịa n’ụzọ ikwesi ntụkwasị obi n’ihu m, jiri
obi ha niile na mkpụrụobi ha mee nke a, ị gaghị achọ
onye ga-anọkwasị n’oche eze Izrel achọ.’ 5 “Ugbu a, gị
onwe gị maara ihe Joab nwa Zeruaya mere m, ya bụ ihe o
mere mmadụ abụọ bụ ndịisi agha Izrel, Abna nwa Nea, na
Amasa nwa Jeta. O gburu ha, wufuo ọbara ha n’oge udo,
dịka a ga-asị na ọ bụ ihe e mere n’agha. O jikwa ọbara
ahụ merụọ ihe okike o kere n’ukwu na akpụkpọụkwụ
o yi n’ụkwụ. 6 Ị bụ nwoke maara ihe, ị makwaara ihe ị
ga-eme. Ekwela ka Joab, n’agbanyeghị isi awọ ya, nwụọ
n’udo. **(Sheol h7585)** 7 “Ma meere ụmụ Bazilai onye Gilead
ebere. Meekwa ka ha bụrụ ndị na-eso gị rie ihe na tebul
gị n’ihi na ha ji obi ha zute m mgbe m na-agba ọsọ ndụ
n’ihi nwanne gị Absalọm. 8 “Cheta Shimei, nwa Gera,
onye Benjamin ahụ bi n’obodo Bahurim, onye kọchara m
nkọcha jọgburu onwe ya n’ụbọchị ahụ m jere Mahanaim.
Mgbe ọ bịara izute m na Jọdan, eji m aha Onyenwe anyị
ṅụọrọ ya iyi sị ya, ‘Agaghị m eji mma agha gbuo gị.’ 9 Ma
achọghị m ka ị hapụ ya dịka onye ikpe na-amaghị. Ị bụ
nwoke maara ihe. Ị makwaara ihe ị ga-eme ya. Mee ka o
jiri isi awọ ọbara juru baa n’ili.” **(Sheol h7585)** 10 Emesịa,

Devid sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ. E liri ya na
obodo Devid. **11** Ma ọ chịrị Izrel iri afọ anọ; ọ chịrị afọ
asaa na Hebrọn, chịakwa iri afọ atọ na atọ na Jerusalem.
12 Solomọn nọdụrụ n'ocheeze nna ya Devid dịka eze.
Alaeze ya guzosiri ike nke ukwuu. Ọchịchị ya gakwara
nke ọma. **13** Otu ụbọchị, Adonaija nwa Hagit, bịakwutere
Batsheba, nne Solomọn. Mgbe Batsheba hụrụ ya, ọ jụrụ
ya ajụjụ sị, "Ọ bụkwa ọbịbịa udo ka ị bịara?" Adonaija
zara sị ya, "E, abịara m n'udo." **14** O kwuru sị, "O nwere
ihe m nwere ịgwa gị." Nne Solomọn zara sị ya, "Kwuo."
15 Ọ zara sị, "Dịka ị maara, ọ bụ m nwe alaeze a. Ndị
Izrel niile lekwara anya na m ga-abụ eze ha. Ma otu ọ
dị, ihe niile adịghịkwa ka ọ dị na mbụ, alaeze a aghọọla
nke nwanne m, n'ihi na o si n'aka Onyenwe anyị rute ya
aka. **16** Ugbu a, enwere m otu ihe m na-arịọ n'aka gị.
Biko ajụkwala imere m ya." Batsheba sịrị ya, "Gịnị bụ
arịrịọ gị? Kwuo ihe ọ bụ." **17** Ọ zaghachiri ya sị, "Biko
rịọrọ m Solomọn eze, n'ihi na amaara m na ọ ga-eme
ihe ọbụla ị rịọrọ ya, ka ọ kpọnye m Abishag, nwanyị
Shunem ahụ, ka ọ bụrụ nwunye m." **18** Batsheba zara sị
ya, "Ọ dị mma, aga m agwara gị eze okwu." **19** Emesịa,
Batsheba bịakwutere eze Solomọn ịgwa ya okwu banyere
Adonaija. Mgbe ọ na-abata, eze sitere n'ocheeze ya bilie
gaa izute ya, kpọkwaa isiala nye ya nọdụ ala n'ocheeze
ya. O mere ka e butere nne eze ocheeze, ọ nọdụkwara
ala n'aka nri ya. **20** Ọ sịrị, "Enwere m arịrịọ nta m chọrọ
ịrịọ gị. Ajụkwala i mere m ya." Eze zaghachiri, "Rịọọ ya
nne m. Agaghị m ajụ i mere gị ya." **21** Ya mere ọ sịrị,
"Biko, kwere ka enye nwanne gị nwoke Adonaija Abishag

nwanyị Shunem, ka ọ bụrụ nwunye ya." 22 Eze Solomọn
zara nne ya sị, "Gịnị mere i ji rịọọ m ka m nye Adonaija
naanị Abishag nwanyị Shunem ka ọ bụrụ nwunye ya? Ị
gaara arịọkwa m sị m nye ya alaeze m. N'ihi na ọ bụ ya
tọrọ m" Ị gaara arịọkwa n'ihi Abịata onye nchụaja ma
Joab nwa Zeruaya. 23 Mgbe ahụ, eze Solomọn ji Onyenwe
anyị ṅụọ iyi sị, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu ọbụla
mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na Adonaija ejighị ndụ
ya kwụọ ụgwọ n'ihi arịrịọ a. 24 Ugbu a, dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, bụ onye ahụ mere ka m nọgidesie ike
n'ocheeze nna m Devid, onye mere ka ọchịchị eze m
malite dịka o kwere na nkwa, a ga-eme ka Adonaija nwụọ
taa." 25 Eze Solomọn zigara Benaya nwa Jehoiada ka ọ
gaa gbuo Adonaija. Benaya gakwara tigbuo Adonaija. 26
Eze kpọkwara Abịata onye nchụaja sị ya, "Laghachi azụ
n'ubi gị n'Anatot. I kwesiri ịnwụ ọnwụ ma ọ bụghị ugbu a
ka a ga-egbu gị n'ihi na i buru igbe ọgbụgba ndụ Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị n'oge nna m Devid
dị ndụ. I sokwa ya hụọ ahụhụ n'oge ahụ niile o nwere
nsogbu." 27 Ya mere, Solomọn chụpụrụ Abịata ka ọ ghara
ịbụ onye nchụaja Onyenwe anyị ọzọ. Otu a ka o si mezuo
bụ okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru banyere ezinaụlọ Elayị
na Shaịlo. 28 Ma mgbe Joab nụrụ na Adonaija anwụọla, ọ
gbaara ọsọ gaa n'ụlọ nzute Onyenwe anyị jigide mpi dị
n'akụkụ ebe ịchụ aja aka. Ọ bụ ezie na Joab so Adonaija
gbaa izu imegide Solomọn, ma o soghị Absalọm gbaa
izu imegide Devid. 29 Mgbe a gwara eze Solomọn, na
Joab a gbabala n'ụlọ ikwu Onyenwe anyị, nọdụ n'akụkụ
ebe ịchụ aja. Solomọn nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu

sị, “Gaa, tituo ya n’ala.” 30 Benaya banyere n’ime ụlọ
nzute Onyenwe anyị, sị Joab, “Eze sị gị, ‘pụta ezi!’” Ma ọ
zara, “Mba, aga m anwụ n’ebe a.” N’ihi nke a, Benaya
jekwuru eze gwa ya ihe Joab kwuru. 31 Mgbe ahụ, eze
nyere Benaya iwu sị ya, “Gaa mee dịka o kwuru. Gbuo
ya, liekwa ya. Nke a ga-eme ka ikpe ọmụma ghara ịdịrị
mụ na ezinaụlọ nna m Devid n’ihi ikpe ọmụma dịrị Joab
maka ọbara ndị aka ha dị ọcha ọ wụsiri. 32 Onyenwe anyị
ga-emekwa ka ọbara ọ wụsiri laa ya n’isi, n’ihi na o ji
mma agha gbuo ndị ikom abụọ, ma nna m Devid amaghị
maka ya. Ha abụọ, ya bụ Abna nwa Nea, ọchịagha ndị
Izrel, na Amasa nwa Jeta, ọchịagha ndị Juda, ndị dị mma
ma bụrụkwa ndị ezi omume karịa ya. 33 Ka ikpe ọmụma
dị n’ihi igbu ọchụ ndị a dịkwasị Joab na ụmụ ụmụ ya n’isi
ruo mgbe ebighị ebi. Ma n’ebe Devid na ụmụ ụmụ ya, na
ụlọ ya, na ocheeze ya dị, ka udo Onyenwe anyị dịkwasị
ha ruo mgbe ebighị ebi.” 34 Benaya nwa Jehoiada gara
gbuo Joab. E liri ya n’ala nke ya dị n’ọzara. 35 Mgbe ahụ,
eze họpụtara Benaya, nwa Jehoiada ka ọ bụrụ onyeisi
ndị agha ya niile, ma mee Zadọk onye nchụaja n’ọnọdụ
Abịata. 36 Emesịa, eze ziri Shimei ozi sị ya, “wuoro onwe
gị ụlọ na Jerusalem, biri n’ebe ahụ, esitekwala n’ebe ahụ
pụọ jee ebe ọbụla. 37 N’ihi na ụbọchị ị ga-apụ gafee iyi
dị na Ndagwurugwu Kidrọn, mara nke ọma na ị ghaghị
ịnwụ. Ọbara gị ga-adịkwa gị n’isi.” 38 Shimei zara eze,
“Okwu gị dị mma. Ohu gị ga-eme dịka onyenwe m bụ
eze kwuru.” Shimei biiri n’ime Jerusalem, nọọkwa ọtụtụ
ụbọchị. 39 Ma n’ọgwụgwụ afọ atọ, ndị ohu abụọ Shimei
nwere gbapụrụ ọsọ gbakwuru Akish, nwa Maaka, eze Gat.

Ndị mmadụ bịara gwa Shimei sị ya, “Lee, ndị ohu gị nọ na
Gat.” 40 Nke a mere ka o bilie, rịkwasị n’elu ịnyịnya ibu
ya, gaa Gat, jekwuru Akish n’ihi ịchọ ndị ohu ya. Shimei
gara mee ka ndị ohu ya soro ya laghachite azụ. 41 Mgbe a
gwara Solomọn na Shimei hapụrụ Jerusalem gaa Gat ma
lọghachikwa azụ, 42 eze ziri ozi kpọọ Shimei sị ya, “Ọ bụ
na m adọghị gị aka na ntị, jiri aha Onyenwe anyị ṅụọ iyi
sị, ‘Mara nke ọma n’ụbọchị ọbụla ị ga-esi n’ebe a pụọ gaa
n’ebe ọbụla ọzọ, na ị ga-anwụ?’ N’oge ahụ, ị zara m sị m,
‘Okwu gị dị mma. Aga m emekwa ya.’ 43 Ọ bụ gịnị mere i
ji mebie iyi ị ṅụrụ nye Onyenwe anyị, jụkwa idebe ihe m
nyere gị n’iwu?” 44 Eze gwakwara Shimei okwu sị ya, “I
maara ihe ọjọọ niile i mere megide nna m Devid. Ugbu
a Onyenwe anyị ga-akwụghachi gị ụgwọ n’ihi omume
ọjọọ gị. 45 Ma eze Solomọn ga-abụ onye a gọziri agọzi.
Ocheeze Devid ga-eguzosikwa ike n’ihu Onyenwe anyị
ruo mgbe ebighị ebi.” 46 Mgbe ahụ, eze nyere Benaya,
nwa Jehoiada iwu ka o gbuo Shimei. Ọ pụkwara tituo ya,
ọ nwụọ. Sitekwa n’oge ahụ, alaeze Solomọn guzosiri ike
n’aka ya.

3 Solomọn na Fero eze Ijipt jikọtara onwe ha n’otu, ọ
lụrụ nwa nwanyị Fero. Ọ kpọbatara ya n’obodo Devid
ruo mgbe o wusiri ụlọeze ya na ụlọnsọ Onyenwe anyị,
na mgbidi gbara Jerusalem gburugburu. 2 N’oge ahụ,
ndị Izrel ka na-achụ aja ha n’ebe dị elu niile, n’ihi na
ewubeghị ụlọnsọ ukwu nye aha Onyenwe anyị. 3 Ma
Solomọn gosiri ịhụnanya n’ebe Onyenwe anyị nọ, site na
ịgbaso ntụziaka niile nke Devid nna ya nyere ya, ọ bụ
naanị na ọ chụrụ ọtụtụ aja dị iche iche, na ihe nsure ọkụ

na-esi isi ụtọ n'ebe dị elu dị iche iche. 4 Eze gara Gibiọn
n'ihi ịchụ aja, n'ihi na ebe ahụ bụ ebe kachasị mkpa, dị
elu. Solomọn chụrụ otu puku aja nsure ọkụ n'elu ebe ịchụ
aja ahụ. 5 Na Gibiọn, Onyenwe anyị mere ka Solomọn
hụ ya anya na nrọ nke abalị, Chineke sịrị ya, "Rịọọ ihe
ọbụla ị chọrọ ka m nye gị." 6 Solomọn zara sị, "I gosila
ohu gị bụ nna m Devid obi ebere dị ukwuu, n'ihi na ọ bụ
onye kwesiri ntụkwasị obi nye gị, onye ezi omume nakwa
onye obi ya ziri ezi. Ị nọgidela na-egosi ya obi ebere dị
ukwuu, nyekwa ya nwa nwoke ga-anọkwasị n'ocheeze ya
n'ụbọchị taa. 7 "Ugbu a, Onyenwe anyị bụ Chineke m, i
meela ohu gị eze n'ọnọdụ nna m, bụ Devid. Ma abụ m
naanị nwantakịrị na-amaghị otu esi apụ ma na-abatakwa.
8 Ohu gị nọ n'ebe a, n'etiti ndị gị ị họpụtara, ndị bara ụba
nke ukwuu, ndị a na-adịghị agụta ọnụ n'ihi n'ọnụọgụgụ
ha babigara ụba oke. 9 Ya mere, nye ohu gị uche nghọta
nke m ga-eji chịa ndị gị, na ịghọta ihe dị iche n'etiti ezi
ihe na ajọ ihe. N'ihi na onye pụrụ ịchịkọta ndị gị a dị
ukwuu?" 10 Ọ masịrị Onyenwe anyị na Solomọn rịọrọ
nke a. 11 Ya mere, Chineke zara sị ya, "N'ihi na ị rịọrọ
amamihe na nghọta ị ga-eji chịa ndị m, ma ị rịọghị m ka
m nye gị ndụ ogologo, maọbụ akụnụba, maọbụ ọnwụ nye
ndị iro gị. 12 Aga m eme dịka ihe ị rịọrọ si dị. Aga m enye
gị obi maara ihe na uche ịghọta ihe ziri ezi, nke ga-abụ
na ọ dịghị onye ọbụla dịka gị, ọ dịghịkwa onye ọbụla ga-
adị ka gị. 13 Ọzọkwa, aga m enyekwa gị ihe ndị ahụ ị na-
arịọghị m, akụnụba, na nsọpụrụ, ka ọ ga-abụ n'ụbọchị
niile nke ndụ gị, ị gaghị enwe onye ọbụla ga-adị ka gị
n'etiti ndị eze niile. 14 Ọ bụrụkwa na i jee ije n'ụzọ m

niile, debe iwu m, meekwa ihe m gwara gị, dịka nna gị
Devid mere, aga m enye gị ogologo ndụ." 15 Mgbe ahụ,
Solomọn si n'ụra teta, ghọtakwa na ọ bụ nrọ ka ọ na-arọ.
Ọ lọtara na Jerusalem bata guzo n'ihu igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị, chụọ aja nsure ọkụ na aja udo. Emesịa, o
meere ndị na-ejere ya ozi oke oriri. 16 Mgbe ihe ndị a
gasịrị, ụmụ nwanyị akwụna abụọ bịakwutere eze, guzo
n'ihu ya. 17 Otu n'ime ha gwara ya sị, "Onyenwe m, mụ
na nwanyị a bi n'otu ụlọ. Anyị abụọ dịkwa ime. Ma eburu
m ya ụzọ mụọ nwa nke m. 18 Mgbe ụbọchị atọ gasịrị ka m
mụsịrị nwa, ya onwe ya mụkwara nwa nke ya. Naanị anyị
abụọ bi, o nweghị onye ọzọ binyere anyị. 19 "Ma n'otu
abalị, nwa ya nwụrụ mgbe o dinakwasịrị ya n'oge ọ na-
arahụ ụra. 20 Mgbe o biliri n'etiti abalị, chọpụtara na nwa
ya anwụọla, o kuuru ya nibe ya n'akụkụ m, kurukwanụ
nwa nke m dị ndụ nibe n'akụkụ ya onwe ya. 21 N'isi ụtụtụ,
mgbe m tetara n'ụra chọọ inye nwa m ara, achọpụtara
m na ọ nwụọla. Ma mgbe m leziri ya anya nke ọma ka
chi bọọ, ahụrụ m na nwa mụ na ya dina abụghị nwa
nke m mụrụ." 22 Mgbe ahụ, nwanyị nke ọzọ kwuru sị,
"Mba, nwantakịrị ahụ dị ndụ bụ nwa m, ma nke nwụrụ
anwụ bụ nwa gị." Nwanyị nke mbụ zara sị, "Mba, ọ bụghị
eziokwu; nwa nke nwụrụ anwụ bụ nke gị, ma nke dị ndụ
bụ nke m." Otu a ka ha si na-arụrịta ụka n'ihu eze. 23 Eze
kwuru sị, "Onye nke a na-asị, 'Nwa m bụ nke dị ndụ, ma
nke gị bụ nke nwụrụ anwụ,' mgbe onye nke ọzọ na-asị,
'Mba! Nwa gị bụ nke nwụrụ anwụ, ma nke m bụ nke dị
ndụ.'" 24 Mgbe ahụ, eze sịrị, "Wetara m mma agha." Ya
mere, ha wetaara eze mma agha. 25 Eze nyere iwu sị,

“Kpọwaa nwa ahụ dị ndụ ụzọ abụọ, were otu ọkara nye
otu onye, werekwa nke ọzọ nye onye nke ọzọ.” 26 Nwanyị
ahụ nwa ya dị ndụ jupụtara n’ọmịiko n’ebe nwa ya nọ, ọ
gwara eze sị, “Biko, onyenwe m, kunye ya nwantakịrị ahụ
dị ndụ. Egbukwala ya.” Ma onye nke ọzọ sịrị, “Kpọwaa
ya abụọ. Nwa a agaghị abụ nke gị, ọ gaghị abụkwa nke
m.” 27 Mgbe ahụ, eze kpebiri ikpe sị, “Kuru nwantakịrị a
dị ndụ kunye ya nwanyị ahụ chọrọ ka ọ dị ndụ. Egbula
ya, n’ihi na nwanyị ahụ bụ nne ya.” 28 Mgbe ndị Izrel
niile nụrụ otu eze si kpebie ikpe a, ha sitere n’ịtụ egwu
nye eze nsọpụrụ, n’ihi na ha hụrụ na o si n’aka Chineke
nweta amamihe ikpe ikpe ziri ezi.

4 Ya mere Solomọn ghọrọ eze ndị Izrel niile. 2 Ndị a bụ
aha ndịisi ọchịchị obodo eze Solomọn họpụtara inyere
ya aka. Azaraya, nwa Zadọk bụ onye nchụaja. 3 Elihoref
na Ahija, ụmụ ndị ikom Shisha, bụ ndị ode akwụkwọ.
Jehoshafat, nwa Ahilud bụ onye na-edekọ akụkọ. 4
Benaya, nwa Jehoiada bụ onyeisi agha ndị Izrel. Zadọk na
Abịata, bụ ndị nchụaja. 5 Azaraya nwa Netan bụ onyeisi
na-elekọta ndị na-ejere eze ozi. Zabud nwa Netan bụ onye
nchụaja na onye ndụmọdụ nye eze. 6 Ahisha, bụ onyeisi
na-elekọta n’ụlọeze. Adoniram nwa Abda bụ onyeisi na-
elekọta ndị ọrụ mmanye. 7 Eze Solomọn họpụtara ndị
ikom iri na abụọ ndị o mere ndịisi ga-elekọta akụkụ iri
na abụọ nke o mere ka Izrel dịrị. Mmadụ iri na abụọ
ndị a nwekwa ọrụ iwetara eze ihe oriri. Nwoke ọbụla
n’ime ha nwe iwetara eze na ezinaụlọ ya ihe oriri otu
ọnwa n’afọ. 8 Nke a bụ aha ndị ikom iri na abụọ ahụ.
Ben-Hua, onye na-achị ala ugwu ugwu Ifrem. 9 Ben-

Deka, onye na-achị Makaz, na Shaalbim na Bet-Shemesh,
na Elọn Bethanan. 10 Ben-Hesed, onye na-achị Arubot,
na Soko, na Ala Hefa niile. 11 Ben-Abinadab, onye na-
achị ala elu elu Doa. Nwoke a lụrụ Tafat, nwa nwanyị
Solomọn. 12 Baana, nwa Ahilud, onye na-achị Teanak, na
Megido n'akụkụ Bet-Shan niile, nke dị n'akụkụ Zaretan na
ndịda Jezril, sitekwa na Bet-Shan ruo Ebel-Mehola gafee
ma ruokwa Jokmeam. 13 Ben-Geba, onye na-achị Ramọt
Gilead, na obodo niile nke ikwu Jaịa, nwa Manase nwere
n'ime Gilead, na akụkụ Agob niile nke dị na Bashan, na
iri obodo ukwu isii e ji mgbidi gbaa gburugburu, nke
nwekwara mkpọrọ bronz e ji kpụọ ụzọ ya. 14 Ahinadab
nwa Ido, onye na-achị Mahanaim. 15 Ahimaaz, onye na-
achị Naftalị (ọ lụkwara nwa nwanyị Solomọn a na-akpọ
Basemat). 16 Baana nwa Hushaị, onye na-achị Asha na
Alot. 17 Jehoshafat nwa Parua onye na-achị Isaka. 18
Shimei nwa Ela onye na-achị Benjamin. 19 Gebea nwa Uri,
onye na-achị Gilead (ala Saịhọn eze ndị Amọrait, na nke
Ọg eze Bashan). Naanị ya ka e doro dịka gọvanọ ala ahụ.
20 N'oge a, ndị Juda na Izrel bara ụba n'ọnụọgụgụ dịka
aja dị n'akụkụ osimiri. Ha dịkwa ukwuu n'ọnụọgụgụ. Ha
na-eri na-aṅụ, na-emekwa onwe ha obi ụtọ. 21 Ala niile
Solomọn na-achị sitere n'oke osimiri Yufretis ruo ala ndị
Filistia, rukwaa n'oke ala ndị Ijipt. Ndị niile a lụgburu
n'agha n'obodo ndị a na-atụta ụtụ ha na-enye Solomọn.
Ha nọgidekwara n'okpuru Solomọn ụbọchị niile nke ndụ
ya. 22 Ihe oriri a na-ewebata n'ụlọ Solomọn ụbọchị niile
bụ otu narị bushel ụtụ ọka na iri bushel asatọ, na iri
akpa ọka a kwọrọ akwọ isii, 23 na ehi iri mara abụba,

na iri ehi abụọ a zụrụ n'ebe a na-azụ anụ, na narị atụrụ
na ewu. A gụnyeghị anụ ele na mgbada na oke ele na
ọkụkọ ọma a na-ewebata. 24 N'ihi na ọ chịrị alaeze niile a
ruo n'akụkụ ọdịda anyanwụ nke osimiri Yufretis, site
na Tifsa ruo na Gaza. O nwekwara udo n'akụkụ niile.
25 N'oge ndụ Solomọn niile, Juda na Izrel site na Dan
ruo Bịasheba bi n'udo. Nwoke ọbụla nọ n'okpuru osisi
vaịnị na n'okpuru osisi fiig nke ya. 26 Ọnụọgụgụ ụlọ a
na-etinye ụgbọ agha ịnyịnya na-adọkpụ nke Solomọn
nwere dị puku anọ. Ọnụọgụgụ ịnyịnya a na-agba agba o
nwere dị puku iri na abụọ. 27 N'ọnwa ọbụla, ndị ahụ a
họpụtara ịchị Izrel na-ewetara eze Solomọn na ndị ụlọ ya
ihe oriri. Ha adịghị ekwekwa ka otu ihe kọọ n'ụlọ ya. 28
Ha na-ewetakwa ọka balị na ahịhịa ọka n'ebe o kwesiri,
maka ịnyịnya na-adọkpụ ụgbọ agha na ịnyịnya ụkwụ
ọsọ ndị ọzọ dịka ihe ha ketara n'ụtụ si dị. 29 Chineke
nyere Solomọn amamihe, na uche nghọta, na mmụọ
ịmụta ọtụtụ ihe nke bara ụba dịka aja dị n'akụkụ osimiri.
30 Amamihe Solomọn dị ukwuu karịa amamihe ndị si
ọwụwa anyanwụ. N'ezie, ọ dị ukwuu karịakwa amamihe
ndị maara ihe n'Ijipt. 31 Ọ maara ihe karịa onye ọbụla,
karịa Etan onye Ezra, na Heman, na Kalkol, na Dada, ụmụ
ndị ikom Mahol. Ihe banyere ịdị ukwuu ya gbasara na
mba niile gbara ha gburugburu. 32 Ọ tụrụ puku ilu atọ,
deekwa abụ ọnụọgụgụ ha dị otu puku na ise. 33 O kwuru
okwu banyere osisi, site na osisi sida nke Lebanọn ruo
n'ahịhịa hisọp nke na-eto na mgbidi aja, na ihe banyere
ụmụ anụmanụ na anụ ufe, na anụ na-akpụgharị n'ala
nakwa azụ. 34 Ndị eze niile dị n'ụwa bụ ndị bịara ịnụrụ

banyere amamihe ya zitere ndị si na mba niile dị iche
iche ịnụrụ okwu amamihe Solomọn.

5 Mgbe Hiram eze Taịa nụrụ na eteela Solomọn mmanụ
ịbụ eze n'ọnọdụ nna ya Devid, o zipụrụ ndị ozi ya ijekwuru
Solomọn, n'ihi na ya na Devid bụ enyi, dịrịkwa na mma.
2 Mgbe ahụ, Solomọn zigara Hiram ozi, sị ya: 3 "Ị maara
na Devid nna m enweghị ike iwu ụlọnsọ ukwuu nye Aha
Onyenwe anyị Chineke ya, n'ihi agha niile ọ lụrụ mgbe
ọ dị ndụ. Ọ nọkwa na-eche ka Onyenwe anyị nye ya
udo. 4 Ugbu a, Onyenwe anyị Chineke m enyela m udo
n'akụkụ ọbụla. Enwekwaghị m ndị iro, ma ọ bụkwanụ ihe
ndakwasị ọjọọ ọbụla. 5 N'ihi ya, ana m achọ iwu ụlọnsọ
ukwu nye Aha Onyenwe anyị Chineke m, dịka Onyenwe
anyị gwara nna m Devid mgbe ọ sịrị ya, 'Nwa gị nwoke,
onye m ga-eme ka ọ nọdụ n'ocheeze gị, ga-ewu ụlọnsọ
ukwu nye Aha m.' 6 "Ya mere, nye iwu ka e gbutuoro m
osisi sida nke Lebanọn. Ndị ọrụ m ga-esoro ndị nke gị
n'ọrụ a. Aga m akwụ gị ihe ọbụla i kpebiri bụ ụgwọ ọrụ
ha. Ị maara na anyị enweghị ndị ọka igbutu osisi dịka ndị
Saịdọn." 7 Mgbe Hiram nụrụ ozi Solomọn ziri, obi tọrọ ya
ụtọ nke ukwuu. O kwuru sị, "Otuto dịrị Onyenwe anyị taa,
n'ihi na o nyela Devid nwa nwoke nwere amamihe ịchị
mba ukwuu a." 8 Ya mere, Hiram zigaara Solomọn ozi sị,
"Anụla m ozi i ziteere m. Aga m emekwa ihe niile dịka i
kwuru banyere i budatara gị osisi sida na osisi junipa. 9
Ndị ohu m ga-esi n'ugwu Lebanọn budaruo ha n'osimiri
Mediterenịa. A ga-ekekọta ha ọnụ, zitere gị ha n'ebe ị
chọrọ ịnọ buru ha. Mgbe ha sere n'elu mmiri rute ebe
ị chọrọ, anyị ga-atọsakwara gị ha, ka i buru ha. Ma gị

onwe gị ga-eme ihe bụ ọchịchọ m, site na-inye ndị ụlọ m
ihe oriri.” 10 N’ụzọ dị otu a, Hiram nọgidere na-ezitere
Solomọn osisi sida na junipa niile ọ chọrọ. 11 Solomọn
nyere Hiram na ezinaụlọ ya narị puku bushel, na iri puku
bushel ọka wiiti abụọ, ka ọ bụrụ ihe oriri nye ezinaụlọ ya,
tinyekwara narị puku galọọnụ, na iri puku galọọnụ abụọ
nke mmanụ oliv asụrụ asụ. Solomọn nọgidere na-enye
Hiram ihe ndị a kwa afọ. 12 Onyenwe anyị nyere Solomọn
amamihe dị ukwuu dịka o kwere ya na nkwa. Hiram na
Solomọn nwere mmekọ udo, ha abụọ gbakwara ndụ. 13
Eze Solomọn, sitere n’akụkụ Izrel niile kpọbata ndị ọrụ
mmanye ọnụọgụgụ ha dị iri puku atọ. 14 N’otu ọnwa, ọ
na-eziga puku mmadụ iri n’ime ndị a ka ha gaa Lebanọn
ịrụ ọrụ. N’ọnwa ọzọ, ọ na-ezigakwa puku mmadụ iri ka ha
gaa gbanwee ndị buuru ụzọ gaa. N’ụzọ dị otu a, otu ụzọ
n’ime iri puku mmadụ atọ ndị a na-anọ na Lebanọn otu
ọnwa maka ịrụ ọrụ, ma ha na-alọta zuo ike ọnwa abụọ.
Adoniram bụ onyeisi ndị ọrụ mmanye a. 15 Solomọn
nwere ndị ọrụ ọzọ ọnụọgụgụ ha dị iri puku asaa na-ebu
ibu, nweekwa ndị na-awa nkume n’ugwu ọnụọgụgụ ha dị
iri puku asatọ. 16 N’agụnyeghị ndị a, o nwekwara ndịisi,
ndị na-elekọta ndị ọrụ ndị a, ọnụọgụgụ ha dị puku atọ na
narị atọ. 17 Dịka iwu eze si dị, ha na-esite n’ebe a na-awa
nkume ebupụta nkume dị mma buru ibu nke e ji ewu
ntọala ụlọnsọ ukwu ahụ 18 Ndị ikom si Gebal, nyere ndị
ọrụ Solomọn na ndị ọrụ Hiram aka, igbutu osisi na ịwa
ha. Ha nyekwara aka ịkwado nkume e ji ewu ụlọ ahụ.

6 Solomọn bidoro iwu ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ahụ
n’ọnwa Zif, bụ ọnwa nke abụọ n’afọ nke anọ nke ịbụ eze

ya. Ọ bụkwa n’afọ nke mere ya narị afọ anọ na iri afọ
asatọ site n’oge ndị Izrel si n’ala Ijipt pụta. 2 Ụlọnsọ
nke eze Solomọn wuuru Onyenwe anyị dị iri mita abụọ
na asaa n’ogologo, mita itoolu n’obosara, ebe ịla elu ya
dịkwa mita iri na anọ. 3 Mpụta ọnụ ụlọ nke dị n’ihu
ụlọ ezumezu nke ụlọnsọ ahụ dị mita itoolu n’ogologo
nke gbakwunyere ihe n’obosara ụlọnsọ ahụ, dịrịkwa
mita anọ na ọkara n’obosara ya. 4 O meere ụlọnsọ ahụ
oghereikuku kpara nkpa n’ime ma saa mbara n’ezi, n’ebe
elu elu mgbidi ụlọ ahụ. 5 N’akụkụ mgbidi ụlọ ezumezu
ahụ nakwa mgbidi nke ime ebe nsọ ahụ, o wuru okpukpu
gburugburu ụlọ ahụ, nke nwere ọtụtụ ụlọ nta dị iche iche
gbaa gburugburu. 6 Obosara okpukpu ụlọ nke dịkarịsịrị
ala bụ mita abụọ na ọkara, obosara okpukpu nke ụlọ
etiti dị mita atọ, otu a kwa, obosara okpukpu ụlọ nke
atọ dị mita atọ na ọkara. Mgbe e wuru mgbidi gbara
ụlọnsọ ukwu ahụ gburugburu, e wukwara ihe dịka aka
n’akụkụ mgbidi ahụ niile. Ọ bụ n’elu ihe ndị a dịka aka
ka e dokwasịrị osisi e ji wuo ọnụụlọ nta ndị ahụ. N’ụzọ
dị otu a, ka e ji gbochie ịmanye ihe ọbụla n’aja ụlọnsọ
ukwu ahụ. 7 Mgbe a na-ewu ụlọnsọ ukwu ahụ, ọ bụ naanị
nkume awara nke ọma n’ebe a nọ gwupụta ha ka eji wuo
ya. O nweghị onye nụrụ ụzụ itipịa nkume, maọbụ ụzụ ịwa
osisi, maọbụ ụdị mkpọtụ ahụ ngwa ọrụ mkpirisi igwe na-
eme, n’ebe a nọ wuo ụlọnsọ ukwu ahụ, mgbe a na-ewu
ya. 8 Ọnụ ụzọ e si abata n’ọnụ ụlọ ndị dị n’okpukpu ụlọ
elu nke mbụ dị n’akụkụ aka nri nke ụlọnsọ ukwu ahụ. E
nwekwara ụzọ nrigo e wuru e si abanye n’ọnụ ụlọ ndị dị
n’okpukpu ndị dị n’etiti. A na-esitekwa na nke a rigoro

ruo na nke atọ. 9 Mgbe o wusiri ụlọnsọ ukwu a, Solomọn
jiri ibe osisi na osisi dị obosara e si n'osisi sida mepụta,
wuo ihe mgbachị elu ụlọ ahụ. 10 O wuru ọtụtụ ọnụụlọ
nta n'akụkụ mgbidi gbara ụlọnsọ ukwu ahụ gburugburu.
Ọ bụkwa osisi sida ka e ji jikọta mgbidi ụlọ ahụ na ọnụụlọ
nta ndị ahụ. Ịdị elu nke ọbụla n'ime ha bụ mita abụọ
na ọkara. 11 Okwu Onyenwe anyị rutere Solomọn ntị,
12 "Banyere ụlọnsọ ukwu a i na-ewu, ọ bụrụ na i mee
ihe m gwara gị, gbasoo ihe niile m nyere gị n'iwu, ma
mezuo okwu m niile, aga m esite na gị mezuo nkwa ahụ
m kwere nna gị Devid. 13 Aga m ebikwa n'etiti ndị Izrel,
agaghị m ahapụkwa ndị m, Izrel." 14 Emesịa, Solomọn
wusiri ụlọnsọ ukwu ahụ. 15 O ji osisi sida dị obosara
machie ahụ ime ụlọnsọ ukwu ahụ site n'akụkụ ala ruo
n'elu ya. E jikwa osisi junipa machie ala ụlọ ahụ niile. 16
O ji osisi sida kewapụta ihe ruru mita itoolu n'azụ ụlọnsọ
ukwu ahụ, site n'ala ụlọ ahụ ruo n'elu, n'ihi iwepụta site
n'ụlọnsọ ahụ, ime ime ebe nsọ, nke bụ Ebe Kachasị Nsọ.
17 Ụlọ ezumezu nke dị n'ihu ọnụụlọ a dị iri mita na asatọ.
18 Ahụ ime ụlọnsọ ukwu ahụ bụ osisi sida, nke a tụrụ ihe
ọtụtụ nke oyiyi afụfa ọhịa na okoko osisi wasara awasa
n'elu ya. Ihe niile dị n'ime ụlọ ahụ bụ osisi sida, adịghị
ahụ nkume ọbụla anya. 19 Ọ kwadokwara ebe nsọ ahụ,
ebe dị n'ime ime ụlọ ahụ, maka idebe igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị n'ebe ahụ. 20 Ime ime ebe nsọ ahụ, dị mita
iri n'ogologo, obosara ya dịkwa mita iri, ịdị elu ya dịkwa
mita iri. O ji ọlaedo a nụchara anụcha machie ahụ ime ụlọ
a niile, jiri osisi sida machie ebe nchụaja ya. 21 Solomọn
ji ọlaedo a nụchara anụcha machie ahụ ime ụlọnsọ ukwu

ahụ. Ọ gbatịrị ụdọ ọlaedo gafere n'ihu ime ime ebe nsọ
ahụ, nke e jikwa ọlaedo machie. 22 Ya mere, o ji ọlaedo
machie ime ya niile. O jikwa ọlaedo machie ebe ịchụ aja
nke dịịrị ime ime ebe nsọ ahụ. 23 O mere cherubim abụọ,
nke e ji osisi oliv tụọ n'ime ime ebe nsọ ahụ, ịdị elu nke
ọbụla bụ mita ise. 24 Cherub nke mbụ nwere nku abụọ,
otu nku dị mita abụọ na ụma atọ n'ogologo, nku nke ọzọ
dịkwa mita abụọ na ụma atọ n'ogologo. Ya bụ, mita ise
site na ụma isii, site n'ọnụ otu nku ruo n'ọnụ nku nke
ọzọ. 25 Cherub nke abụọ dịkwa iri mita na ụma isii, n'ihi
na cherubim abụọ ndị a bụ otu n'ọtụtụ nakwa n'ibu ibu.
26 Ịdị elu nke cherub ọbụla ruru mita ise na ụma isii. 27 O
tinyere cherubim ndị a nke gbasapụrụ nku ha n'ime ime
Ebe Nsọ Kachasị Nsọ nke ụlọnsọ ukwu. Ọnụ ọnụ nke nku
cherub ọbụla na-emetụ otu akụkụ ahụ ụlọ ahụ, ebe ọnụ
ọnụ nke nku cherub ọbụla na-emetụ na nke ibe ya n'etiti
ọnụụlọ ahụ. 28 O jiri ọlaedo machie cherubim ndị ahụ. 29
N'ahụ aja ụlọnsọ ukwu ahụ gbaa gburugburu, ma n'ime
ọnụụlọ nke dị n'ime na ndị dị na mpụta, ka ọ pịkwasịrị
oyiyi cherubim, osisi nkwụ na okoko osisi wara awa. 30 O
jikwa ọlaedo machie ala ụlọ nke ọnụụlọ niile dị n'ime ụlọ,
na ọnụụlọ ndị dị na mpụta ụlọnsọ ukwu ahụ. 31 O ji osisi
oliv mee ibo ọnụ ụzọ mbata nke ime ime ebe nsọ ahụ,
osisi ndị a bụ otu ụzọ n'ụzọ ise nke obosara ebe nsọ ahụ.
32 N'ahụ ibo abụọ ahụ nke si n'osisi oliv, ọ tụnyere oyiyi
cherubim abụọ, igu nkwụ na okoko osisi wara awa. O
ji ọlaedo etipịara etipịa machie oyiyi cherubim na igu
nkwụ ndị ahụ. 33 Otu a kwa, o ji osisi oliv mee mbudo
ibo ọnụ ụzọ e si abata n'ụlọ ezumezu ahụ, nke bụ otu

ụzọ na nkewa anọ nke obosara ụlọ ezumezu ahụ. **34** O
jikwa osisi junipa mee ibo abụọ a na-emechikọta n'otu.
35 Ọ pịrị oyiyi cherubim na oyiyi nkwụ, na oyiyi okoko
osisi wara awa, jiri ọlaedo techie ibo ndị ahụ na oyiyi a
pịkwasịrị ha. **36** O wuru ogige n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ. Ọ
bụ ahịrị nkume atọ e doziri edozi na otu ahịrị osisi sida a
kwachara nke ọma ka e ji wuo ogige a. **37** Ọ bụ n'ọnwa
Ziv, n'afọ nke anọ, nke ịbụ eze Solomọn ka a tọrọ ntọala
ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. **38** Ọ bụ n'ime afọ iri na otu,
n'ọnwa Bul, ya bụ ọnwa nke asatọ, ka e wusiri ụlọnsọ
ukwu ahụ, n'ihe niile ya dịka ntụziaka e nyere si dị. Ọ bụ
afọ asaa ka o weere ya i ji rụchaa ụlọnsọ ukwu ahụ.

7 Solomọn ji afọ iri na atọ wuo ụlọ nke ya, bịa ruchakwaa
ụlọ ya niile. **2** O wuru ụlọeze ukwu aha ya bụ Oke Ọhịa
Lebanọn, nke ogologo ya dị iri mita ise, obosara ya dị
iri mita abụọ na ise. Otu a kwa, ịdị elu ya dị mita iri
na ise. Osisi sida ukwu e ji rụọ elu ya ka e mere ka ha
nọkwasị n'elu ogidi e doro n'ahịrị n'ahịrị. Ahịrị ogidi ndị
a dịkwa anọ. **3** Ọ bụkwa osisi sida ka e ji machie elu ụlọ
ahụ. A kụkwasịrị osisi ndị a n'elu osisi sida ukwu ndị a
a wara awa, ndị e mere ka ha nọkwasị n'ogidi ndị ahụ.
Ọnụọgụgụ osisi ndị ahụ bụ iri anọ na ise. Ọ bụkwa iri na
ise ka e nwere n'ahịrị ọbụla. **4** Oghereikuku ya dịkwa
n'ụzọ ahịrị atọ, otu n'elu ibe ya. E mere ka oghereikuku
ndị dị n'elu n'otu akụkụ chee oghereikuku ndị dị n'akụkụ
nke ọzọ ihu. **5** Ọnụ ụzọ niile nwere mbudo ọnụ ụzọ anọ.
Ha dị atọ atọ cherịtara ibe ha ihu n'ebe mpụta ya. **6** O
wuru ọnụ ụzọ mbata nke ogidi, nke ruru iri mita na anọ
n'obosara, rukwaa iri mita anọ na ise n'ịdị ogologo. N'ihu

ya, e nwere mpụta ọnụ ụlọ, n’ihu ya, e nwekwara ogidi na
elu ebe kpuchiri ekpuchi. 7 E nwekwara ọnụ ụlọ ọzọ a na-
akpọ, Ụlọ Ocheeze, maọbụ Ụlọ Ikpe ziri ezi ebe Solomọn
na-anọ ekpe ikpe. E ji osisi sida machie ahụ ya niile, site
n’ala ruo n’elu. 8 Ụlọ obibi Solomọn dịkwa n’ogige dị
n’azụ ụlọ ikpe a. E wukwara ya dịka e si wuo ụlọ ndị ọzọ.
Solomọn wukwaara nwunye ya ụlọ yiri nke ya. Nwanyị a
bụ nwa Fero, eze ndị Ijipt, nke Solomọn na-alụ. 9 E ji
nkume dị mma ma dịkwa oke ọnụahịa nke a wara awa
na nke a kwadoro nke ọma n’ime na n’ezi dịka ọtụtụ si
dị, wuo ụlọ ndị a. Site na ezi ruo n’ogige ukwu ahụ ma
sitekwa na ntọala ruo n’elu ya. 10 Nkume e ji tọọ ntọala
ụlọ ndị a bụ nkume buru ibu, ndị dị ezi mma. Ụfọdụ
n’ime nkume ndị a ruru mita anọ na ọkara n’ogologo,
ndị ọzọ dị mita atọ na ụma isii. 11 N’elu nkume ndị a ka
e doro nkume ndị ọzọ, ndị dị ezi mma, a waziri awazi
dịka ọtụtụ si dị. Emesịa, e dokwara osisi sida n’elu ha.
12 Ogige ukwu ahụ bụ nke eji ahịrị nkume atọ a wara
awa dịkwasịrị n’elu ibe ya gbaa gburugburu, otu ahịrị bụ
nke sida a wara awa dịka ọ dị n’ime ime ogige ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị ahụ, ya na mpụta ọnụ ụlọ ya. 13 Eze
Solomọn zigara ozi na Taịa, ka a kpọta Huram. 14 Nne
Huram bụ nwanyị si n’ebo Naftalị nke di ya nwụrụ anwụ,
ma nna ya bụ onye Taịa, onye maara ǹka dị n’ịkpụ bronz.
Huram jupụtara n’amamihe na nghọta n’ihe ọmụma ịrụ
ọrụ ọbụla metụtara bronz. Ọ bịakwutere eze bụ Solomọn,
rụọkwa ọrụ niile enyere ya ịrụ. 15 Ọ kpụrụ ogidi bronz
abụọ, nke ọtụtụ ya ruru mita asatọ na otu ụma n’ogologo,
na mita ise na ụma anọ gburugburu ya. 16 Ọ kpụkwara ihe

ọkpụkpụ bronz, nke isi ya yiri ọnụ ite mmiri. A dọkwasịrị
ha n’elu ogidi ọla abụọ ahụ. Otu n’ime ihe ọkpụkpụ bronz
abụọ ndị a dị ihe ruru mita abụọ na ụma atọ n’ogologo.
17 E nwekwara ihe e ji chọọ ha mma. Ọ bụ ọla akpara
akpa, nke yiri ụdọ a tụrụ atụ ka e ji chọọ ha mma. Asaa
dị n’otu ihe ọkpụkpụ ọla. **18** Ọ kpụrụ ihe yiri mkpụrụ
pomegranet, nke dị n’ahịrị abụọ, nke o ji gbaa ihe ịchọ
mma ndị ahụ gburugburu, maka iji ha chọọ ihe ọkpụkpụ
ọla ndị ahụ dị n’elu ogidi ndị ahụ mma. O mere otu ihe a
maka ihe ọkpụkpụ ọla ọbụla. **19** Ihe ọkpụkpụ ọla ndị dị
n’elu ogidi dị na mgbe ụlọ ka o mere ka ha yie okoko
osisi lili. Ịdị elu ha ruru otu mita na ụma asatọ. **20** N’elu
ihe ọkpụkpụ ọla dị n’ogidi abụọ ahụ, n’elu elu ha, ebe
ahụ yiri ọnụ ite mmiri nke dị n’akụkụ ihe ọkpụkpụ ọla
ahụ, e nwere ihe yiri narị mkpụrụ pomegranet abụọ e
doro n’ahịrị n’ahịrị gburugburu ha. **21** O guzobere ogidi
abụọ ndị ahụ na mgbe ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu ahụ. Ogidi
nke dị na ndịda ka ọ kpọrọ Jakin, ma nke dị n’ugwu ka ọ
kpọrọ Boaz. **22** Ihe ọkpụkpụ ọla dị n’elu ogidi ndị a bụ
nke yiri okoko osisi lili. Ọ bụ n’ụzọ dị otu a ka e si rụzuo
ọrụ niile metụtara ogidi ndị ahụ. **23** O mekwara Oke
osimiri nke ọla awụrụ awụ, nke dị gburugburu n’ụdịdị.
Ọtụtụ ya bụ mita abụọ na ụma atọ n’ogologo, dịkwa
mita ise na ụma atọ, site n’otu ọnụ ruo n’ọnụ nke ọzọ.
Ọ bụ eriri e ji atụ ihe ruru ihe dịka mita iri na anọ ka
e ji tụọ ya gburugburu. **24** N’okpuru ọnụ ya, oyiyi ọba
gbara ya gburugburu, iri dị na mita anọ na ọkara ọbụla.
Ọba ndị a dị n’ahịrị abụọ, awụkọtara ha na Oke osimiri
ahụ otu mgbe. **25** E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo

n'elu ehi iri na abụọ. Atọ na-eche ihu n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ; atọ na-eche ihu n'ọdịda anyanwụ; atọ na-eche
ihu n'akụkụ ndịda, atọ na-eche ihu n'akụkụ ugwu. Oke
osimiri ahụ dịkwasịrị ha n'elu, ebe azụ ha niile dị n'ime
n'etiti. **26** Ịdị arọ ya ha ka otu ọtụtụ ntu-aka dimkpa. E
mere ọnụ ya ka ọ dị ka ọnụ iko mmiri, dịkwa ka okoko
lili na-awapụta awapụta. Ọ na-erite puku galọọnụ iri na
abụọ. **27** O mekwara ihe ndọkwasị bronz iri, nke e nwere
ike ịkpụgharị akpụgharị. Mita abụọ ka ogologo nke otu
ihe ndọkwasị ọbụla dị, mita abụọ ka obosara ya dịkwa;
ịdị elu ya dị otu mita na ọkara. **28** Ihe ndọkwasị ahụ
nwere ihe e ji jikọta ya dị n'etiti ya. Otu a ka e si mee
ihe ndọkwasị ahụ. **29** N'elu ihe njikọta ahụ ka a wụrụ
oyiyi dị iche iche, dịka ọdụm, na oke ehi, na ndị mmụọ
ozi cherubim nwere nku. N'elu, na n'okpuru ọdụm, na
oke ehi ndị ahụ, a wụkwara ahịhịa na okoko osisi dị iche
iche. **30** Otu ihe ndọkwasị ọbụla nwere ụkwụ bronz anọ dị
gburugburu, nweekwa okporo bronz ebe ụkwụ ndị a na-
agbagharị. N'akụkụ anọ nke ihe ndọkwasị ndị a, a rụnyere
ebe a na-adọkwasị efere. E ji oyiyi okoko osisi na ahịhịa
chọọ ihe ndị a mma. **31** N'ime ihe ndọkwasị ahụ, e nwere
oghere nke nwere ọnụ dị gburugburu nke ịdị omimi ya
bụ sentimita iri anọ na ise. Oghere a dị gburugburu, nwee
ebe ndọkwasị n'okpuru ya nke dị sentimita iri isii na
asatọ n'ọtụtụ. Oyiyi ihe apịrị apị dịkwa gburugburu ọnụ
ya. Ihe njikọta ha niile nwere akụkụ anọ nke ha n'otu, ha
adịghị gburugburu. **32** A na-adọkpụgharị ihe ndọkwasị a
n'ụkwụ anọ o nwere. A dụnyekọtakwara ụkwụ anọ ndị a
n'ime okporo ọla e mekọtara ya na ihe ndọkwasị ahụ. Ịdị

elu nke ụkwụ ọbụla bụ iri sentimita isii na asatọ. 33 E
mekwara ụkwụ ndị a dịka ụkwụ ụgbọala nke ịnyịnya na-
adọkpụ. Ọ bụkwa ọla ka e ji kpụọ akụkụ ihe ndọkwasị ahụ
niile, ma okporo igwe ukwu, ma okporo igwe nta, na ihe
niile jikọtara ha. 34 Ụkwụ ọla nta anọ dịkwa n'okpuru ihe
ndọkwasị ahụ, n'akụkụ ọbụla. A wụkọtakwara ha na ihe
ndọkwasị ahụ. 35 E nwere ihe a magidere gburugburu
n'elu ihe ndọkwasị ọbụla, nke omimi ya dị iri sentimita
abụọ na ụma atọ. Ọla a, na ụkwụ ya, ka a wụkọtara na
ihe ndọkwasị ahụ otu mgbe. 36 Ebe ọbụla ohere dị, o
gbunyere oyiyi cherubim nwere nku, na oyiyi ọdụm,
na oyiyi osisi nkwụ, n'ahụ ibo ọla ahụ e mere ka ọ dịrị
gburugburu elu ihe ndọkwasị ọla ahụ. 37 Ihe ndọkwasị
ọla iri ndị ahụ ha otu. Ha yikwara ibe ha, n'ihi na e mere
ka ha nwee otu ụdị. 38 Huram jikwa bronz kpụọ efere
ịsa ihe iri. Ogbu efere ọbụla dị mita abụọ na otu ụma,
otu efere maka ihe ndọkwasị ọbụla. Mmiri na-eju otu
n'ime ha bụ narị galọọnụ mmiri abụọ na iri anọ. 39 Ọ
dọnyere ihe ndọkwasị ọla ise n'akụkụ ndịda ụlọnsọ ukwu
ahụ, dọnyekwa ihe ndọkwasị ọla ise nke ọzọ n'akụkụ
ugwu. Ọ dọbara ihe ichenye mmiri ukwu ahụ n'akụkụ
ndịda, n'ihu ọwụwa anyanwụ nke ụlọnsọ ahụ, n'ebe chere
ihu na ndịda. 40 Ọ kpụkwara ite dị iche iche, shọvel
niile, na efere ịkwọsa mmiri niile. N'ikpeazụ, ọ rụchara
ọrụ niile dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị, nke eze Solomọn
tinyere ya n'aka ịrụ. 41 Ogidi abụọ ahụ; ihe ọkpụkpụ
abụọ dịka efere dị n'elu ogidi abụọ ahụ; ihe ọkpụkpụ
yiri ụdọ a tụrụ atụ nke e ji chọọ ihe ọkpụkpụ abụọ ahụ
dịka efere mma. 42 Narị anọ nke mkpụrụ pomegranet a

kpụrụ akpụ maka ahịrị ihe abụọ ahụ a kpụrụ akpụ, ya bụ,
ahịrị pomegranet abụọ n'ihi otu ihe ọkpụkpụ, iji chọọ
ihe ọkpụkpụ ahụ yiri efere dị n'isi elu ogidi ahụ mma.
43 Ihe ndọkwasị iri na efere ịsa mmiri iri nke dọkwasịrị
n'elu ha; **44** na Oke osimiri ahụ na oke ehi iri na abụọ ahụ
dị ya n'okpuru; **45** ite niile, shọvel niile na efere ịkwọsa
mmiri. Ihe ndị a niile nke Huram meere eze Solomọn
n'ihi ụlọnsọ Onyenwe anyị, bụ bronz na-egbu maramara
ka eji mee ha. **46** Ọ bụ n'ala ụrọ, n'obosara ala Jọdan,
n'etiti Sukọt na Zaretan ka eze mere ka a nọrọ kpụọ ihe
ndị a. **47** Ma Solomọn atụghị ihe ndị a niile a kpụrụ n'ihe
ọtụtụ, n'ihi na ha dị ọtụtụ n'ọnụọgụgụ, achọpụtaghịkwa
ịdị arọ nke bronz ahụ. **48** Solomọn mekwara ngwongwo
niile dị n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị, ya bụ: ebe ịchụ aja e
ji ọlaedo kpụọ, tebul ọlaedo nke a dọkwasịrị achịcha nke
iche n'Ihu Onyenwe anyị. **49** E jikwa ọlaedo a nụchara
anụcha kpụọ ihe ịdọkwasị oriọna, ise n'akụkụ aka nri, ise
n'akụkụ aka ekpe, n'ihu ime ime ebe nsọ; tinyere ihe ịchọ
mma oyiyi okoko osisi, na oriọna niile, na ihe ịgụta ihe
niile; **50** na efere ọlaedo a nụchara anụcha dị iche iche, na
ihe ịkpakepụ ọkụ niile, na efere ịkwọsa mmiri, na ngaji
na ihe ịgụ ọkụ; na ihe ikonye ibo n'ihi ibo ọnụụlọ ndị dị
n'ime ime, bụ Ebe Kachasị Nsọ, nakwa ibo ndị dị n'ọnụ
ụzọ ụlọ ezumezu nke ụlọnsọ ukwu. **51** Mgbe a rụzuru
ọrụ niile nke eze Solomọn nwere ịrụ maka ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị ahụ, o webatara ihe niile Devid bụ nna ya
doro nsọ n'ime ya, ya bụ ọlaọcha, ọlaedo na ngwongwo
ndị ọzọ niile. O tinyere ha n'ụlọakụ dị n'ụlọnsọ Onyenwe
anyị.

8 Mgbe ahụ, eze Solomọn kpọkọtara ndị okenye Izrel,
na ndịisi ebo niile, na ndịisi ezinaụlọ Izrel niile, ka ha
bịakwute eze na Jerusalem, maka i site na Zayọn bụ
obodo Devid bugota igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. **2**
Ndị Izrel niile gbakọtara bịakwute eze Solomọn n'oge
a na-eme mmemme n'ọnwa Etanim nke bụ ọnwa asaa
n'afọ. **3** Mgbe ndị okenye Izrel niile bịarutere, ndị nchụaja
buliri igbe ọgbụgba ndụ ahụ. **4** Ha bugotara igbe ọgbụgba
ndụ Onyenwe anyị, ya na ụlọ nzute, na ngwongwo niile
dị nsọ dị n'ime ya. Ndị nchụaja na ndị Livayị buliri ha
elu. **5** Eze Solomọn na ọgbakọ Izrel niile, bụ ndị zukọtara
n'ebe ọ nọ, nọ n'ihu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, na-achụ
aja ọtụtụ atụrụ na ọtụtụ ehi nke a na-apụghị ịgụta ọnụ
maọbụ gbakọta ọnụọgụgụ ha n'ihi ịba ụba. **6** Ndị nchụaja
bubatara igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ n'ime
ime ụlọnsọ ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasị Nsọ, dọba ya
n'okpuru nku cherubim ahụ. **7** Cherubim ndị ahụ gbasara
nku ha n'elu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, zochie igbe ọgbụgba
ndụ ahụ na okporo osisi ndị e ji ebu ya. **8** Okporo osisi
ndị a dị oke ogologo, na e nwere ike ị site n'Ebe Nsọ, dị
n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hụ isi ha anya, ma onye na-
anọghị n'Ebe Nsọ ahụ adịghị ahụ ha. Ha ka dịkwa n'ebe
ahụ ruo taa. **9** O nweghị ihe dị n'ime igbe ọgbụgba ndụ
ahụ, karịakwa mbadamba nkume abụọ ahụ Mosis tinyere
n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe Onyenwe anyị na ụmụ
Izrel gbara ndụ, mgbe ha si n'ala Ijipt pụta. **10** Mgbe ndị
nchụaja si n'Ebe Nsọ ahụ pụta, igwe ojii jupụtara ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị ahụ. **11** Ndị nchụaja enwekwaghị ike
jee ozi ha, n'ihi igwe ojii ahụ, n'ihi na ebube Onyenwe

anyị jupụtara n'ime ụlọnsọ ya. 12 Mgbe ahụ, Solomọn
sịrị, "Onyenwe anyị ekwuola na ọ ga-ebi n'oke igwe ojii.
13 Ma n'ezie, ewuola m ụlọnsọ pụrụ iche, maa mma nye
gị, ebe ị ga-ebi ruo mgbe ebighị ebi." 14 Dịka ọgbakọ Izrel
niile na-eguzo n'ebe ahụ, eze chigharịrị onwe ya chee ha
ihu, gọzie ha. 15 Mgbe ahụ, ọ sịrị, "Otuto dịrị Onyenwe
anyị, bụ Chineke Izrel, onye ji aka ya mezuo nkwa nke
o sitere n'ọnụ ya kwee nna m Devid. N'ihi na o kwuru
sị, 16 'Site n'ụbọchị ahụ m si n'ala Ijipt kpọpụta ndị m,
ahọpụtaghị m obodo ọbụla n'ebo ọbụla nke Izrel, ka e
wuru m ụlọnsọ ka Aha m dịrị n'ebe ahụ. Ma a họrọla m
Devid ị bụ onye ga-achị ndị m Izrel.' 17 "Nna m, Devid
bu n'obi iwu ụlọnsọ ukwu nye Aha Onyenwe anyị, bụ
Chineke nke Izrel. 18 Ma Onyenwe anyị sịrị nna m, Devid,
'I mere nke ọma ibu n'obi iwu ụlọnsọ ukwu nye Aha m.
19 Ma otu ọ dị, ọ bụghị gị ga-ewu ụlọnsọ ukwu ahụ, kama
ọ bụ nwa gị nwoke, anụ ahụ gị na ọbara gị; ọ bụ ya ga-
ewu ụlọnsọ ukwu nye Aha m.' 20 "Ugbu a, Onyenwe anyị
emezuola nkwa ahụ o kwere. A nọchiela m nna m Devid,
ugbu a, ana m anọdụ n'ocheeze nke Izrel dịka Onyenwe
anyị kwere na nkwa. Ewuokwala m ụlọnsọ ukwu nye Aha
Onyenwe anyị, bụ Chineke nke Izrel. 21 Edoziekwala m
ọnọdụ ebe igbe ọgbụgba ndụ ahụ ga-adị, n'ime ya ka
ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị dị, bụ nke ya na nna nna anyị
ha gbara, mgbe o mere ka ha si n'ala Ijipt pụta." 22 Mgbe
ahụ, Solomọn guzoro n'ihu ebe ịchụ aja Onyenwe anyị, na
n'ihu ọgbakọ ụmụ Izrel niile, gbasapụ aka ya abụọ chilie
ha elu, 23 kwuo sị, "Onyenwe anyị, Chineke nke Izrel,
ọ dịghị Chineke dịka gị n'eluigwe nke dị n'elu, maọbụ

n'ụwa, n'okpuru eluigwe. Gị onye na-edebe ọgbụgba ndụ
ịhụnanya gị na ndị ohu gị, bụ ndị ji obi ha niile na-eso
ụzọ gị. 24 I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid,
bụ ohu gị. I ji ọnụ gị kwee nkwa a ma taa, i jirila aka gị
mezuo ya. 25 "Ugbu a, O! Onyenwe anyị, Chineke nke
Izrel, mezukwaa nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe ị
sịrị, 'Ọ bụrụ na ụmụ ụmụ gị elezie anya bie ndụ n'ụzọ
kwesiri ntụkwasị obi n'ihu m, n'ihe niile ha na-eme,
dịka gị onwe gị mere, agaghị achọ onye ga-anọ n'ihu m
n'ocheeze Izrel n'ime ha.' 26 Ma ugbu a, Chineke nke
Izrel, ka okwu gị, bụ nkwa nke i kwere ohu gị, bụ nna m
Devid, bịa na mmezu. 27 "Ma ọ bụ ezie na gị Chineke
ga-ebi n'elu ụwa? Lee, eluigwe ọbụladị ebe kachasị elu
nke eluigwe, ezughị ịba gị. Olee otu ụlọ a nke m wuru
ga-esi bata gị? 28 Ma Onyenwe anyị Chineke m, ṅaa ntị
n'ekpere ohu gị, na arịrịọ ọ na-arịọ maka ebere. Nụrụ
akwa na ekpere nke ohu gị na-ekpe n'ihu gị taa. 29 Biko,
mee ka anya gị abụọ ghere oghe n'ebe ụlọnsọ ukwu a dị,
abalị na ehihie, bụ ebe a i kwuru banyere ya, sị, 'Aha m
ga-adị n'ebe ahụ,' ka i si otu a nụrụ ekpere nke ohu gị ga-
ekpe banyere ebe a. 30 Nụrụkwa arịrịọ ohu gị na nke
ndị gị Izrel niile, mgbe ọbụla ha chere ihu ha n'ebe a
n'ekpere. Biko, site n'eluigwe bụ ebe obibi gị nụrụ, mgbe
ị nụrụ biko, gbagharakwa. 31 "Mgbe onye ọbụla mehiere
mmadụ ibe ya, a kpọọ ya oku ka ọ bịa ṅụọ iyi, onye dị otu
a bịa, guzo n'ebe a, n'ihu ebe ịchụ aja gị a, ṅụọ iyi ahụ. 32
Mgbe ahụ, nụrụ olu ya n'eluigwe ma mee ihe ziri ezi.
Kpeekwa ikpe n'etiti ndị ohu gị, maa onye mejọrọ ikpe
site n'ịtụkwasị n'isi ha ihe o metara, meekwa ka onye

aka ya dị ọcha nwere onwe ya, site n'imeso ha dịka ezi
omume ha si dị. 33 "Mgbe ndị iro meriri ndị gị Izrel, n'ihi
na ha mehiere megide gị, ọ bụrụ na ha alọghachikwute
gị, too aha gị, na-ekpe ekpere, na-arịọ gị arịrịọ n'ụlọnsọ
ukwu a, 34 biko, site n'eluigwe nụrụ ekpere ha, gbaghara
mmehie ndị gị Izrel. Meekwa ka ha lọghachita n'ala ahụ
nke i nyere nna nna ha. 35 "Mgbe e gbochiri eluigwe, mee
na mmiri adịghị ezokwa, n'ihi na ndị gị emehiela megide
gị, ọ bụrụ na ha echee ihu n'ebe a kpee ekpere, too aha
gị, si na mmehie ha chegharịa, n'ihi na ịtaala ha ahụhụ.
36 Biko, site n'eluigwe nụrụ ma gbagharakwa mmehie ndị
ohu gị, bụ ndị gị Izrel. Kuziere ha ezi ụzọ ha ga-esi bie
ndụ ma zidata mmiri ozuzo n'ala ahụ nke i nyere ndị gị
ka ọ bụrụ ihe nketa ha. 37 "Mgbe ụnwụ maọbụ ajọ ọrịa
na-efe efe ga-adakwasị ala a, maọbụ ọrịa na-eripịa ihe
ubi maọbụ ọmụma ebu, maọbụ igurube maọbụ ụkpana,
maọbụ mgbe onye iro nọchibidoro ha n'obodo ha niile,
ihe mbibi niile maọbụ ọrịa ọbụla, 38 ekpere ọbụla maọbụ
arịrịọ nke onye ọbụla n'etiti ndị gị Izrel kpere ma rịọọ,
n'ihi ịghọta ihe otiti niile nke obi ha, ha gbasapụ aka ha,
ma chee ihu ha n'ebe ụlọnsọ ukwu dị, 39 mgbe ahụ, site
n'eluigwe bụ ebe obibi gị nụrụ arịrịọ ha. Gbaghara ma
meekwa; mesoo onye ọbụla dịka ihe niile ha na-eme si
dị, ebe ọ bụ na ị maara obi ha niile, n'ihi na naanị gị
maara obi mmadụ ọbụla, 40 ka ha tụọ egwu gị oge niile
nke ha na-ebi n'ala ahụ nke i nyere nna nna anyị ha. 41
"Ma banyere onye mba ọzọ, onye na-esonyeghị na ndị gị
Izrel, kama o si n'ala ebe dị anya bịa n'ihi Aha gị, 42 n'ihi
na ha ga-anụ ihe banyere aha ukwu gị, n'aka gị dị ike

na ogwe aka gị e setipụrụ esetipụ. Mgbe ha bịara kpee
ekpere n'ụlọnsọ a, 43 mgbe ahụ, site n'eluigwe ebe obibi
gị nụrụ arịrịọ ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ọzọ
ahụ na-arịọ n'ekpere, ka ndị niile nke ụwa mara aha gị,
tụọkwa egwu gị, dịka ndị nke gị bụ Izrel na-eme, ka ha
matakwa na-akpọkwasịrị Aha gị n'ụlọ a nke m wuru. 44
"Mgbe ndị gị ga-aga ibu agha megide ndị iro ha, n'ebe
ọbụla ị na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n'ụzọ obodo
a nke ị họpụtara na n'ụlọnsọ ukwu a m wuru nye Aha
gị, kpee ekpere nye Onyenwe anyị, 45 mgbe ahụ, site
n'eluigwe nụrụ ekpere na arịrịọ amara ha, mezukwa ihe
ha na-arịọ (dịnyekwara ha). 46 "Mgbe ha mehiere megide
gị, n'ihi na ọ dịghị mmadụ ọbụla na-adịghị emehie, ị
wee iwe megide ha, rara ha nyefee n'aka ndị iro ha, ndị
dọkpụrụ ha n'agha gaa n'obodo ọzọ, maọbụ obodo dị
anya maọbụ nke dị nso; 47 ọ bụrụ na ha anọrọ n'ala ahụ a
dọkpụrụ ha gaa, chegharịa n'obi ha, nọrọ n'ala ebe ahụ
eji ha rịọọ gị, sị, 'Anyị emehiela, anyị emeela ihe n'adịghị
mma, anyị emekwala ajọ omume'; 48 ọ bụrụ na ha ejiri
obi ha na mmụọ ha niile chegharịa, n'ala ebe ndị iro ha,
bụ ndị dọọrọ ha n'agha, ma kpee ekpere nye gị chee ihu
ha n'ụzọ ala a nke i nyere nna nna ha, n'obodo a nke ị
họpụtara, ya na n'ụlọnsọ ukwu a m wuru nye Aha gị; 49
mgbe ahụ, site n'eluigwe, ebe obibi gị, nụrụ ekpere ha na
arịrịọ ha, nyekwara ha aka. 50 Gbaghara ndị gị, bụ ndị
mehiere megide gị, gbaghara njehie niile ha mere megide
gị, ma meekwa ka ndị dọtara ha n'agha gosi ha obi ebere.
51 N'ihi na ha bụ ndị gị na oke gị, ndị i mere ka ha si n'ala
Ijipt pụta, ala oke ịta ahụhụ nke nhụju anya. 52 "Ka anya

gị ghere oghe n'arịrịọ mụ bụ ohu gị, nakwa n'arịrịọ ndị gị
Izrel, biko, na-egekwa ha ntị mgbe ọbụla ha bekuru gị
akwa. **53** N'ihi na gị onwe gị kewapụtara ha site na mba
niile nke ụwa ka ha bụụrụ gị ihe nketa, dịka ị kwupụtara
site n'ọnụ ohu gị bụ Mosis, mgbe gị bụ Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị mere ka nna nna anyị ha si
n'ala Ijipt pụta." **54** Mgbe Solomọn kpechara ekpere ndị a
ya na arịrịọ ọ rịọrọ Onyenwe anyị o si n'ihu ebe ịchụ aja
Onyenwe anyị, bụ ebe o gburu ikpere n'ala, bilie, gbasapụ
aka ya abụọ chilie ha elu. **55** O guzoro gọzie ọgbakọ Izrel
niile, gwa ha okwu n'oke olu sị ha, **56** "Onye a gọziri
agọzi ka Onyenwe anyị bụ, onye nyere ndị ya, Izrel izuike
dịka o kwere na nkwa. Ọ dịkwaghị okwu ọbụla nke na-
emezughị n'ime ezi nkwa ahụ niile o kwere site n'ọnụ
Mosis ohu ya. **57** Ka Onyenwe anyị Chineke anyị dịnyere
anyị, dịka o si dịnyere nna nna anyị ha. Ka ọ gharakwa
ịhapụ anyị, maọbụ gbakụta anyị azụ. **58** Ya nyekwa anyị
mmụọ ime ihe niile ọ chọrọ, dịka uche nsọ ya si dị, na
mmụọ ijezi ije n'ụzọ ya niile, na idebe ụkpụrụ na iwu
niile nke o nyere nna nna anyị ha. **59** Ka okwu m ndị
a niile, nke m ji rịọ amara n'ihu Onyenwe anyị dịkwa
Onyenwe anyị Chineke anyị nso ehihie na abalị. Ka o
nyekwara ohu ya na ndị Izrel niile aka, dịka mkpa ụbọchị
ọbụla si dị. **60** Ka ndị niile bi n'ụwa mara na Onyenwe
anyị bụ Chineke, marakwa na o nweghị chi ọzọ dị karịa
ya. **61** Ya mere, werenụ obi unu nyechasịa Onyenwe anyị
bụ Chineke anyị, kpamkpam, na-ebinụ ndụ n'ụkpụrụ ya,
rubenụ isi n'iwu ya, dịka ọ dị taa." **62** Mgbe ahụ, eze ya na
ndị Izrel niile chụrụ aja dị iche iche n'ihu Onyenwe anyị.

63 Solomọn chụrụ aja udo, bụ nke ọ chụrụ nye Onyenwe
anyị. Ehi dị puku iri abụọ na abụọ, na ewu na atụrụ dị
narị puku na iri puku abụọ. Ya mere, eze na ndị Izrel niile
si otu a doo ụlọnsọ Onyenwe anyị nsọ. 64 N'otu ụbọchị
ahụ kwa, eze doro etiti ogige dị n'ihu ụlọnsọ Onyenwe
anyị ahụ nsọ. N'ebe ahụ ka ọ nọ chụọ aja nsure ọkụ, aja
onyinye mkpụrụ ọka na aja abụba udo. O mere nke a n'ihi
na ebe ịchụ aja bronz nke na-eguzo n'ihu Chineke dị oke
nta ịbata aja nsure ọkụ niile, aja mkpụrụ ọka niile nakwa
aja abụba udo niile ahụ. 65 Ya mere, Solomọn ya na ndị
Izrel niile mere mmemme a n'oge ahụ, ọ bụ nzukọ dị
ukwuu. Ndị mmadụ bịara sitere na Lebo Hamat ruo na
mmiri iyi Ijipt. Ha mere mmemme a n'ihu Onyenwe anyị
Chineke anyị, ụbọchị asaa tinyere ụbọchị asaa ọzọkwa, ya
bụ agụkọta ha ụbọchị iri na anọ. 66 N'ụbọchị nke na-eso
ya, o zilagara ndị ahụ niile. Ha gọziri eze, laakwa n'ụlọ ha,
n'ịṅụrị ọṅụ na obi ụtọ n'ihi ihe ọma niile nke Onyenwe
anyị meere ohu ya Devid, na ndị ya Izrel.

9 Mgbe Solomọn rụchara ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,
na ụlọeze, rụzukwaa ihe niile bụ nke o bu n'obi ime, 2
Onyenwe anyị mere ka ọ hụ ya anya nke ugboro abụọ
dịka o mere ka ọ hụ ya anya na Gibiọn. 3 Onyenwe anyị
sịrị ya, "Anụla m ekpere gị, na arịrịọ gị, nke ị rịọrọ n'ihu
m. Edoola m ụlọnsọ a nke i wuru nsọ, site n'itinye Aha m
n'ebe ahụ ruo mgbe ebighị ebi. Anya m na obi m abụọ
ga-adịkwa n'ebe ahụ ụbọchị niile. 4 "Ma gị onwe gị, ọ
bụrụ na ị jiri obi zuruoke na omume ziri ezi, bie ndụ
n'ikwesị ntụkwasị obi n'ihu m dịka Devid nna gị mere,
na-eme ihe niile m nyere n'iwu, debe ụkpụrụ m na iwu

m niile, 5 mgbe ahụ, aga m eme ka ocheeze ọchịchị gị
n'Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi, dịka m kwere nna
gị Devid nkwa, mgbe m sịrị, 'Ị ghaghị inwe onye nnọchite
anya n'ocheeze Izrel.' 6 "Ma ọ bụrụ na unu, maọbụ ụmụ
ụmụ unu alaghachi azụ, site n'ebe m nọ, jụ idebe iwu na
ụkpụrụ niile bụ nke m nyere unu, pụọ gbasoro chi ndị ọzọ
ife ha ofufe na ịkpọ isiala nye ha, 7 mgbe ahụ, aga m esite
n'ala ahụ nke m nyere ha wezuga Izrel. Aga m ajụkwa
ụlọnsọ a m doro nsọ nye Aha m. Izrel ga-aghọ ihe eji atụ
ilu na ihe ịkpa ọchị n'etiti ndị niile. 8 Ọ bụ ezie na ụlọnsọ
ukwu a kachasị elu ugbu a, ma ọnọdụ ya ga-eju ndị niile
ga-esi n'akụkụ ya gafee anya. Ha ga-emi ọnụ, sị, 'Gịnị
mere Onyenwe anyị ji mee ala a na ụlọnsọ a, ihe dị otu
a?' 9 Ndị mmadụ ga-aza, 'N'ihi na ha gbakụtara Onyenwe
anyị Chineke ha azụ, onye kpọpụtara ha site n'ala Ijipt
azụ, makụọ chi ndị ọzọ, na-akpọ isiala na-efekwa ha
ofufe. Ọ bụ n'ihi nke a ka O ji mee ka ihe ọjọọ niile ndị a
bịakwasị ha.'" 10 N'ọgwụgwụ iri afọ abụọ, mgbe Solomọn
ji wuo ụlọ abụọ ndị a, ya bụ ụlọnsọ Onyenwe anyị na
ụlọeze. 11 Eze Solomọn nyere Hiram, eze Taịa, iri obodo
abụọ dị na Galili, n'ihi osisi sida, na osisi junipa, na ọlaedo
niile Hiram butere ya dịka o si chọọ ya. 12 Ma mgbe
Hiram si Taịa gaa ịhụ obodo ndị a nke Solomọn nyere
ya, ha amasịghị obi ya. 13 Ya mere, ọ jụrụ sị, "Nwanne
m nwoke, ụdị obodo dị aṅaa bụ ihe a i nyere m?" N'ihi
ya, ọ kpọrọ ha Kabul, aha ọ na-aza ruo taa. 14 Hiram
zigaara eze ọlaedo dị puku kilogram anọ na iri asatọ. 15
Nke a bụ akụkọ banyere ndị ọrụ mmanye niile eze bụ
Solomọn chịkọtara maka ịrụ ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,

na ụlọeze nke ya, na ebe e wusiri ike nke Milo, na mgbidi
Jerusalem, Hazọ, Megido nakwa Gaza. **16** Fero eze Ijipt
buru agha na mbụ merie Gaza, kpọọ ya ọkụ, gbukwaa
ọtụtụ ndị Kenan bi n'obodo ahụ, were ya nye nwa ya
nwanyị, bụ nwunye Solomọn, ka ọ bụrụ ihe o ji duo ya
ụlọ. **17** Solomọn wughariri obodo Gaza, wuokwa ndịda
Bet-Horon, **18** Baalat na Tadmọ nke dị n'ọzara n'ime ala
ya. **19** O wukwara ọtụtụ obodo ebe nchịkọba ihe, obodo
ebe idebe ụgbọ agha na ịnyịnya ya niile. O wuru ihe ọbụla
gụrụ obi ya agụụ iwu na Jerusalem, Lebanọn na n'oke ala
ahụ niile ọ na-achị. **20** Ndị niile fọdụrụ ndụ n'etiti ndị
Amọrait, ndị Het, ndị Periz, ndị Hiv na Jebus (ndị ahụ
abụghị ndị Izrel), **21** ndị ụmụ ụmụ ha niile fọdụrụ n'ala
ahụ, ndị ahụ ndị Izrel na-enweghị ike egbuchapụ, ndị a ka
Solomọn mere ndị ọrụ mmanye na ndị ohu, nke a bụkwa
ọnọdụ ha ruo taa. **22** Ma Solomọn emeghị ka onye Izrel
ọbụla bụrụ ohu. Kama ha bụ ndị ikom agha, ndịisi ọrụ
n'ọchịchị, ndịisi ndị ọchịagha, ndịisi ụgbọ agha na ndị na-
agba ịnyịnya agha ya. **23** Ndị a bụkwa ndịisi na-ahụ ihe
banyere ọrụ niile nke Solomọn ji n'aka. Ndị Izrel dị narị
ise na iri ise, ka e mere ndịisi na-elekọta ndị ọrụ Solomọn.
24 Emesịa, ada Fero sitere n'obodo Devid pụta gbagoo
n'ụlọeze nke Solomọn wuuru ya. Solomọn wukwara ebe
mpụta nke ụlọ ahụ. **25** Ugboro atọ n'afọ, ka Solomọn na-
achụ aja nsure ọkụ, na aja udo n'elu ebe ịchụ aja o wuru
nye Onyenwe anyị, tinyere aja nsure ọkụ ihe na-esi isi ụtọ
ọ na-achụ n'ihu Onyenwe anyị. O si otu a wuchaa ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị. **26** Eze Solomọn wukwara ọtụtụ
ụgbọ mmiri n'Eziọn Geba, bụ nke dị n'akụkụ Elat, n'ọnụ

mmiri Oke osimiri Uhie n’ala Edọm. 27 Hiram zigaara
ndị ikom ya na-anya ụgbọ, ndị maara ihe banyere ime
njem osimiri nke ọma, ka ha soro ndị ikom Solomọn jee
ozi n’ime ụgbọ ndị a. 28 Ha nyaara ụgbọ gaa Ọfịa, site
n’ebe ahụ bulatara eze Solomọn ọlaedo nke ịdị arọ ya
ruru puku kilogram iri na anọ na narị abụọ na asatọ.
10 Mgbe eze nwanyị Sheba nụrụ akụkọ Solomọn, na ịdị
na mma nke dị n’etiti ya na Onyenwe anyị, ọ bịara ka o
were ọtụtụ ajụjụ siri ike nwalee Solomọn. 2 Ọ bịarutere
Jerusalem, ya na ọtụtụ ndị ozi n’ebe ha bara ụba, ndị so
ya, tinyere ọtụtụ ịnyịnya kamel ndị bu ụda dị iche iche,
ọtụtụ ọlaedo na nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche. Ọ
bịakwutere Solomọn, ya na ya kparịtara ụka banyere ihe
niile nke dị ya n’obi. 3 Solomọn zara ya ajụjụ ya niile; ọ
dịkwaghị ihe siiri eze ike ịkọwara ya. 4 Mgbe eze nwanyị
Sheba hụrụ amamihe niile nke Solomọn, hụkwa ụlọeze o
wuru, 5 na ihe oriri a na-adọkwasị n’elu tebul ya, usoro
ọnọdụ nke ndịisi ọchịchị ya, na ndị guzo na-ejere ya ozi
n’uwe ha yi, onye na-ebu iko ihe ọṅụṅụ ya, na aja nsure
ọkụ niile ọ na-achụ n’ụlọnsọ Onyenwe anyị, ọ dịkwaghị
ihe ọzọ ọ maara ọ ga-eme, maọbụ kwuo. 6 Ọ sịrị eze,
“Akụkọ niile m nọ n’ala m nụ banyere ihe niile ị rụpụtara
na amamihe gị bụ eziokwu. 7 Ma ekwenyeghị m akụkọ
ndị a tutu ruo mgbe m bịara jiri anya m abụọ hụ ha.
N’ezie, ihe m nụrụ erughị ọkara; n’amamihe nakwa n’ịba
ụba gị, ị tụkwasịla ihe n’akụkọ m nụrụ. 8 Lee, ụdị ọṅụ ndị
gị na-enwe. Lee, ụdị ọṅụ nke ndị ozi na-enwe, bụ ndị na-
eguzo n’ihu gị mgbe niile na-anụ okwu amamihe gị. 9
Ngọzị dịrị Onyenwe anyị Chineke gị, onye nwere mmasị

n’ebe ị nọ, o debere gị n’ocheeze Izrel. N’ihi ịhụnanya
nke Onyenwe anyị na-adị ruo mgbe ebighị ebi n’ebe Izrel
nọ, o meele gị eze, ka ị debe ikpe ziri ezi na ezi omume.”
10 O nyere Solomọn onyinye ọlaedo ịdị arọ ya dị puku
kilogram anọ, nyekwa ya ọtụtụ ụda na-esi isi ụtọ dị iche
iche, na ọtụtụ nkume dị oke ọnụahịa. O nwebeghị oge
ọzọ ewebatara ọtụtụ ụda na-esi isi ụtọ dịka ndị ahụ eze
nwanyị Sheba nyere eze Solomọn. 11 (Ọzọkwa, ọtụtụ ụgbọ
mmiri nke eze Hiram bubatara ọlaedo site n’Ọfịa bulatara
Solomọn. Ha sitekwara n’ebe ahụ bute osisi almụg n’ebe
ọ bara ụba, na ọtụtụ nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche.
12 Eze ji osisi almụg ndị a wuo ogidi ndabere dị n’ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị na nke ụlọeze. O jikwa ya meere ndị
na-abụ abụ ụbọ akwara na une. Ọ dịbeghị mgbe ọbụla
ahụrụ maọbụ tụbata osisi almụg ha otu a site n’ụbọchị
ahụ ruo taa.) 13 Eze Solomọn nyekwara eze nwanyị Sheba
ihe niile ọ chọrọ na ihe niile bụ nke ọ rịọrọ, na-agụnyeghị
onyinye niile Solomọn nyere ya dịka eze ọ bụ. Emesịa, ọ
hapụrụ laghachi n’ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya
ozi. 14 Ọtụtụ ịdị arọ nke ọlaedo Solomọn na-enweta kwa
afọ bụ puku kilogram iri abụọ na atọ, 15 na-agụnyeghị
uru nke na-esi n’aka ndị na-atụ mgbereahịa na ndị na-
azụ ahịa na nke sitekwara n’aka ndị eze Arebịa niile,
nakwa n’aka ndịisi na-achị obodo niile nke ala ahụ. 16 Eze
Solomọn kpụrụ narị ọta ọlaedo ukwu abụọ site n’ọlaedo
etipịara etipịa. Ọ bụ ọlaedo nke ịdị arọ ya ruru kilogram
isii na ụma itoolu ka eji kpụọ ọta ọbụla. 17 Ọ kpụkwara
narị ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipịara etipịa. Ọ bụ
ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara ka eji kpụọ

ọta ọbụla. Eze debere ha n'ụlọeze n'Oke Ọhịa Lebanọn. **18**
Eze mekwara ocheeze dị ukwu nke e ji ọdụ enyi na ọlaedo
a nụchara anụcha machie. **19** Ocheeze ahụ nwere ihe
nrigo isii, o nwere elu dị gburugburu n'azụ ya. E nwere
ebe ntụkwasị aka n'akụkụ abụọ ya, nke nwere oyiyi ọdụm
abụọ guzo n'akụkụ nke ọbụla n'ime ha. **20** Ọdụm iri na
abụọ na-eguzo n'elu ihe nrigo isii ahụ, otu n'akụkụ isi
abụọ nke ihe nrigo ọbụla. Ọ dịkwaghị alaeze ọzọ dị nke e
mere ihe dị otu a nye. **21** Ihe niile Solomọn nwere nke
e ji aṅụ ihe bụ ọlaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile
nke dị n'ime ụlọeze n'Oke Ọhịa Lebanọn bụkwa ọlaedo a
nụchara anụcha ka e ji kpụọ ha. Ọ dịghị ihe e ji ọlaọcha
kpụọ, n'ihi na-agụnyeghị ọlaọcha dịka ihe ọbụla n'oge
Solomọn. **22** Eze nwere ọtụtụ ụgbọ mmiri e ji azụ ahịa
n'oke osimiri, tinyere ụgbọ nke Hiram. Otu ugbo n'afọ
atọ, ka ụgbọ mmiri ndị a na-alọta, buru ọlaedo, ọlaọcha
na ọdụ enyi, enwe na adaka dị iche iche bata. **23** Eze
Solomọn bara ụba n'akụ, nwekwa amamihe karịa ndị eze
niile dị n'ụwa. **24** Ụwa niile na-abịa ịchọ ihu Solomọn ka
ha nụta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. **25**
Onye ọbụla bịakwutere ya na-ebutere ya onyinye ịnata
ihuọma, ya bụ ngwa ọlaọcha na ọlaedo, uwe dị iche iche,
ngwa agha, ụda dị iche iche, ịnyịnya na ịnyịnya muul,
nke a bụ kwa afọ, kwa afọ. **26** Solomọn chịkọbara ọtụtụ
ụgbọ agha na ịnyịnya dị iche iche. O nwere ụgbọ agha
dị otu puku na narị anọ na ịnyịnya agha dị puku iri na
abụọ n'ọnụọgụgụ, ndị o debere ụfọdụ n'ime ha n'obodo
ụgbọ agha ya ma ndị ọzọ dị na Jerusalem ebe ya onwe ya
nọ. **27** Eze mere ka ọlaọcha baa ụba dịka nkume efu na

Jerusalem. O mekwara ka osisi sida dị ọtụtụ dịka osisi
sikamọ nke dị n'ala ala ugwu dị iche iche. 28 A na-esite
n'Ijipt nakwa ala Kue atụbatara Solomọn ịnyịnya. Ndị
ahịa eze na-azụta ha site na Kue n'ọnụ ahịa a na-ere ha
n'oge ahụ. 29 Ha sitere n'Ijipt tụbata otu ụgbọ agha n'ọnụ
ahịa narị shekel ọlaọcha isii, jirikwa otu narị shekel na iri
shekel ise zụta otu ịnyịnya. Ha zipụkwara ha nye ndị eze
niile nke ndị Het na ndị Aram.

11 Ma eze Solomọn hụrụ ọtụtụ ndị inyom mba ọzọ
n'anya, tinyere nwa nwanyị Fero, ha bụ ndị inyom ndị
Moab, ndị Amọn, ndị Edọm, ndị Saịdọn na ndị Het. 2
Ha bụ ndị sitere na mba ndị ahụ Onyenwe anyị gwara
Izrel sị, "Unu na ha agaghị alụrịtakwa di na nwunye,
n'ihi na ha aghaghị ime ka obi unu gbasoo chi niile ha."
Ma, n'agbanyeghị nke a, Solomọn rapara ha n'ahụ n'ihi
ịhụnanya. 3 Ọnụọgụgụ ndị inyom Solomọn lụrụ dị narị
asaa, bụ ndị amụrụ n'obi ndị eze. O nwekwara ndị iko
nwanyị, ọnụọgụgụ ha dị narị atọ. Ndị inyom ya duhiere
obi ya. 4 Mgbe Solomọn ghọrọ agadi, ndị inyom ndị a
duhiere obi ya mee ka ọ gbasoo chi ndị ọzọ, nke mere na
o jikwaghị obi ya niile gbasoo Onyenwe anyị Chineke
ya, dịka Devid bụ nna ya mere. 5 Ọ gbasoro Ashtọret,
bụ chi ndị Saịdọn na Molek, bụ chi rụrụ arụ nke ndị
Amọn. 6 N'ụzọ dị otu a, Solomọn mere ihe ọjọọ n'anya
Onyenwe anyị. O soghị ụzọ Onyenwe anyị dịka nna ya
Devid si mee n'ụbọchị niile nke ndụ ya. 7 N'elu ugwu
dị n'ọwụwa anyanwụ Jerusalem, Solomọn wuru ebe dị
elu nye Kemosh, chi rụrụ arụ nke ndị Moab, wuokwara
Molek chi rụrụ arụ nke ndị Amọn. 8 O mekwara otu ihe

ahụ nye ndị nwunye ya niile si mba ọzọ, bụ ndị na-achụ
aja nsure ọkụ ihe na-esi isi ụtọ, na-achụkwa aja nsure
ọkụ dị iche iche nye chi niile ha. **9** Onyenwe anyị were
iwe dị ukwuu megide Solomọn, n'ihi na obi ya esitela
n'ebe Onyenwe anyị Chineke Izrel nọ pụọ, bụ onye mere
ka ọ hụ ya anya ugboro abụọ. **10** Ọ bụ ezie na o nyere
Solomọn iwu ka ọ ghara ịgbaso chi ndị ọzọ, ma Solomọn
erubeghị isi n'iwu a Onyenwe anyị nyere. **11** Ya mere,
Onyenwe anyị gwara Solomọn okwu sị, "Ebe ọ bụ na i
mere ihe dị otu a, jụ idebe ọgbụgba ndụ m na ụkpụrụ m,
nke m nyere gị idebe, aghaghị m isite n'aka gị dọkapụ
alaeze a, were ya nye otu n'ime ndị na-ejere gị ozi. **12** Ma
n'ihi nna gị Devid agaghị m eme ihe ndị a mgbe ị dị ndụ.
Aga m anapụ nwa gị nwoke alaeze Izrel. **13** Ma agaghị
m anapụcha ya alaeze Izrel niile, kama aga m eme ka ọ
bụrụ eze otu ebo Izrel, n'ihi Devid, na n'ihi Jerusalem,
obodo m họpụtara nye onwe m." **14** Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị mere ka onye iro bilie megide Solomọn. Onye a bụ
Hadad onye Edọm, onye sikwa n'ezinaụlọ ndị eze Edọm.
15 N'oge gara aga, mgbe Devid na-ebuso ndị Edọm agha,
Joab, onyeisi ndị agha, onye gara ili ndị agha e gburu
egbu, tigburu ndị ikom niile nọ n'Edọm. **16** Joab na ndị
agha Izrel niile nọgidere n'ebe ahụ ọnwa isii, tutu ruo
mgbe ha gbuchapụrụ ndị ikom niile nọ n'Edọm. **17** Ma
Hadad, onye bụ nwantakịrị n'oge ahụ, gbapụrụ ọsọ gbaga
Ijipt, ya na ụfọdụ ndịisi ọchịchị Edọm, ndị jeere nna ya
ozi. **18** Ha sitere n'ala Midia gaa Paran. Site na Paran, ha
duuru ụfọdụ ndị mmadụ, ndị sooro ha gaa Ijipt, jekwuru
Fero eze Ijipt, onye nyere Hadad ụlọ obibi na ala, nyekwa

ya ihe oriri. 19 Hadad hụtara amara n'ihu Fero, nke mere
na ọ kpọnyere ya nwanne nwanyị Tapenes bụ nwunye
eze ka ọ bụrụ nwunye ya. 20 Nwanne Tapenes mụtara ya
nwa nwoke aha ya bụ Genubat, onye Tapenes zụlitere
n'ụlọeze. Genubat biri n'etiti ụmụ Fero. 21 Mgbe Hadad
nọ n'Ijipt, ọ nụrụ na Devid sooro ndị nna nna ya ha dina
n'ọnwụ na Joab ọchịagha ndị agha anwụọkwala, ọ rịọrọ
Fero arịrịọ ka o kwenye ka ọ laghachi n'Edọm. 22 Fero
jụrụ ya ajụjụ sị ya, "Gịnị mere i ji chọọ ịla? O nwere ihe ị
chọrọ nke ị na-adịghị enweta n'ebe a?" Hadad zara sị ya,
"O nweghị ihe kọrọ m, kama kwere ka m laghachi." 23
Nwoke ọzọ Chineke mere ka ọ bụrụ onye iro Solomọn
bụ Rezon nwa Eliada, onye gbapụrụ site n'aka nna ya
ukwu bụ Hadadeza, eze Zoba. 24 Devid lara ndị agha Zoba
n'iyi, Rezon chịkọtara ndị ikom gbara ya gburugburu,
ghọọ onyendu ha, ndị nnupu isi a gara Damaskọs biri
n'ebe ahụ, na-achịkwa n'ebe ahụ. 25 Ogologo ụbọchị niile
nke ndụ Solomọn, Rezon bụ onye iro Izrel, tinyekwara
nsogbu nke Hadad wetaara Izrel. Rezon bụ eze ndị Aram,
bụrụkwa onye na-emegide Izrel. 26 Jeroboam nwa Nebat,
onye Ifrem nke Zereda, otu n'ime ndị ozi Solomọn, biliri
megide eze. Nne ya bụ Zerua, nwanyị di ya nwụrụ anwụ.
27 Nke a bụ akụkọ banyere otu o siri bilie imegide eze:
Solomọn wugharịrị Milo, wuziekwa ntipu dị na mgbidi
obodo Devid bụ nna ya. 28 Ugbu a Jeroboam, n'onwe ya,
bụ dimkpa. Mgbe Solomọn hụrụ otu nwokorobịa a si arụzi
ọrụ ya nke ọma, o mere ya onye nlekọta ndị ọrụ niile
si n'ezinaụlọ Josef. 29 Ma otu ụbọchị, mgbe Jeroboam
si Jerusalem na-apụ, o zutere Ahija onye amụma, onye

Shilo, n'ụzọ, ebe o yi uwe ọhụrụ. Ọ bụkwa naanị ha abụọ
nọ n'ọhịa mgbe ahụ. **30** Mgbe ahụ, Ahija yipụrụ uwe
ọhụrụ nke o yi n'ahụ dọwasịa ya ụzọ iri na abụọ. **31** Mgbe
ahụ, ọ gwara Jeroboam sị, "Chịrị iberibe iri nye onwe gị,
n'ihi na otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel sịrị, 'Lee,
aga m anapụ Solomọn alaeze a, ma aga m enyekwa gị
ebo iri n'ime ha. **32** Ma aga m ahapụrụ ya otu ebo, n'ihi
ohu m Devid na n'ihi Jerusalem obodo m họpụtara site
n'ebo niile nke Izrel. **33** N'ihi na ha ahapụla m malite ịkpọ
isiala nye Ashtọret, chi nwanyị ndị Saịdọn; na nyekwa
Kemosh, chi ndị Moab; na nye Molek, chi ụmụ Amọn. Ha
agbasoghị ụzọ m, ha emekwaghị ihe ndị ahụ m gụrụ dịka
ezi ihe. Ha edebeghị iwu m na ụkpụrụ m niile dịka Devid
nna Solomọn mere. **34** "'Ma agaghị m anapụ alaeze ya
ugbu a, n'ihi ohu m Devid, onye m họpụtara, na onye
mere ihe tọrọ m ụtọ. Aga m ahapụ Solomọn ka ọ nọgide
dịka eze ụbọchị ndụ ya niile. **35** Ma aga m anapụ alaeze
ya site n'aka nwa ya, nye gị ebo iri. **36** Nwa ya ka m ga-
enye otu ebo, n'ihi na achọrọ m ka Devid ohu m nọgide
ịbụ eze Jerusalem, obodo m họpụtara nye onwe m, ebe m
mere ka Aha m dịrị. **37** Ma otu ọ dị, gị ka m ga-ewere.
Ị ga-abụkwa onye ga-achị ebe ahụ niile obi gị chọrọ; i
ga-abụ eze Izrel. **38** Ọ bụrụ na i gee ntị mee ihe niile m
ga-enye gị n'iwu, jekwa ije n'irubere m isi, mee ihe ziri
ezi n'anya m, site n'idebe ụkpụrụ niile na iwu niile, dịka
ohu m Devid mere, aga m anọnyere gị. Aga m ewuru gị
ụlọ ga-adịgide dịka m siri wuoro Devid. Aga m enyekwa
gị Izrel. **39** Aga m eweda agbụrụ Devid n'ihi ihe a, ma
ha agaghị abụ ndị e wedara n'ala ruo ebighị ebi.'" **40**

Solomọn gbalịrị igbu Jeroboam, ma Jeroboam gbaara
ọsọ gbakwuru eze Shishak nke Ijipt. Ọ nọkwara n’Ijipt
ruo mgbe Solomọn nwụrụ. **41** Ma banyere ihe ndị ọzọ
mere n’oge ọchịchị Solomọn, nke bụ, ihe niile o mere na
amamihe o gosipụtara, ọ bụ na-edeghị ha n’akwụkwọ
akụkọ nke Solomọn? **42** Solomọn chịrị Izrel niile iri afọ
anọ na Jerusalem. **43** O sooro nna nna ya ha dina n’ọnwụ,
e lie ya n’obodo Devid bụ nna ya. Rehoboam nwa ya,
ghọkwara eze n’ọnọdụ nna ya.
12 Rehoboam gara Shekem, n’ihi na Izrel niile zukọrọ
ebe ahụ ime ya eze. **2** Mgbe Jeroboam nwa Nebat nụrụ
nke a (ọ ka nọ n’Ijipt ebe ọ gbagara ọsọ ndụ site n’aka eze
Solomọn), o sitere Ijipt lọta. **3** Ya mere, ha ziri ozi kpọọ
Jeroboam, ya na ọgbakọ Izrel niile jekwuru Rehoboam sị
ya: **4** “Nna gị boro anyị ibu arọ, ma ugbu a mee ka ibu
arọ na ịyagba arọ a nke o bokwasịrị anyị, dị mfe, anyị
ga-ejere gị ozi.” **5** Rehoboam zara ha sị, “Laanụ, ụbọchị
atọ gasịa unu bịaghachikwutenụ m.” N’ihi ya ndị ahụ
lara. **6** Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara ịnata ndụmọdụ
n’aka ndị okenye, bụ ndị jeere nna ya Solomọn ozi n’oge
ọ dị ndụ, sị ha, “Olee ndụmọdụ unu ga-enye m maka
mụ inye ndị a ọsịsa?” **7** Ha zara ya, “Ọ bụrụ na ị ga-abụ
odibo nye ndị a taa, jeere ha ozi, nyekwa ha ọsịsa dị
mma, ha ga-anọgide bụrụ ndị ohu gị mgbe niile.” **8** Ma
ọ nabataghị ndụmọdụ ndị okenye nyere ya, ọ gakwuru
ụmụ okorobịa ndị ya na ha tokọrọ, bụkwa ndị na-ejere ya
ozi, ka ha nye ya ndụmọdụ. **9** Rehoboam jụrụ ha sị, “Gịnị
bụ ndụmọdụ unu? Gịnị bụ ọsịsa anyị ga-enye ndị a na-
asị, ‘Mee ka ibu arọ nna gị bokwasịrị anyị dị mfe’?” **10**

Ụmụ okorobịa ahụ, bụ ndị ya na ha tokọrọ, zaghachiri
sị, "Gwa ndị ahụ sịrị gị, 'Nna gị bokwasịrị anyị ibu arọ,
ma mee ka ibu anyị dị mfe,' ị ga-agwa ha, sị, 'Mkpịsịaka
nta dị n'aka m gbara okpotokpo karịa ukwu nna m. 11
Nna m boro unu ibu arọ; aga m atụkwasị ihe n'ibu ahụ
mee ka ọ dị arọ karịa. Nna m ji apịpịa dọọ unu aka na
ntị, maọbụ akpị ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.'" 12 Mgbe
ụbọchị atọ gasịrị, Jeroboam na ndị Izrel niile bịaghachiri
ịnụrụ ọsịsa Rehoboam, dịka eze kwuru, sị, "Laghachitenụ
n'ụbọchị nke atọ." 13 Eze sara ndị a okwu n'olu dị ike. Ọ
jụrụ ndụmọdụ nke ndị okenye nyere ya, 14 ma gbasoro
ndụmọdụ nke ụmụ okorobịa nyere. Ọ sịrị, "Nna m mere
ka ibu unu dị arọ, aga m eme ka ibu unu dị arọ karịa. Nna
m ji apịpịa dọọ unu aka na ntị, aga m eji akpị mekpaa
unu ahụ." 15 Ya mere, eze aṅaghị ndị ahụ ntị, n'ihi
mgbanwe nke ọnọdụ niile a sitere n'ebe Onyenwe anyị
nọ, ka e mezuo okwu ahụ Onyenwe anyị gwara Jeroboam
nwa Nebat site n'ọnụ Ahija onye Shilo. 16 Mgbe Izrel
niile hụrụ na eze jụrụ ige ha ntị, ha zaghachiri ya sị,
"Olee oke anyị nwere n'ime Devid? Olee ihe nketa anyị
nwere n'ime nwa Jesi? Ndị Izrel, laanụ n'ụlọ ikwu unu!
Gị Devid lekọtakwa ụlọ nke gị." Ya mere, ndị Izrel lara
n'ụlọ ha. 17 Ma banyere ndị Izrel bi n'obodo niile nke
Juda, Rehoboam gara n'ihu bụrụ eze ha. 18 Eze Rehoboam
zipụrụ Adoniram, onyeisi na-elekọta ndị ọrụ mmanye,
ma ndị Izrel niile ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam
jisiri ike gbaba n'ime ụgbọ agha ya, gbalaga laa Jerusalem.
19 Ya mere, Izrel nọ na nnupu isi megide ụlọ Devid ruo
taa. 20 Mgbe ndị Izrel nụrụ na Jeroboam alaghachitala,

ha ziri ya ozi sị ya pụta n'ihu ọha mmadụ. N'ebe ahụ
ka ha nọ mee ya eze Izrel. Ọ dịghị ebo ọbụla kwenyere
iso ụlọ Devid, karịakwa ebo Juda. 21 Mgbe Rehoboam
bịarutere Jerusalem, ọ kpọkọtara ndị ụlọ Juda niile na ndị
ebo Benjamin, ha dị narị puku na iri asatọ n'ọnụọgụgụ,
ụmụ okorobịa ndị tozuru ịga agha, ka ha gaa buso ụlọ
Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n'okpuru ọchịchị
Rehoboam, nwa Solomọn. 22 Ma okwu Chineke rutere
Shemaya onye nke Chineke ntị, sị, 23 "Gwa Rehoboam,
nwa Solomọn eze Juda, na ndị Juda niile, na Benjamin na
ndị ọzọ niile, sị ha, 24 Otu a ka Onyenwe anyị kwuru,
'Unu agakwala gaa buso ụmụnna unu, bụ ndị Izrel agha.
Laghachinụ, nwoke ọbụla n'ụlọ ya, n'ihi na ọ bụ m na-
eme nke a.'" Ya mere, ha rubere isi n'okwu Onyenwe
anyị, onye ọbụla n'ime ha laghachikwara n'ụlọ ya dịka
Onyenwe anyị nyere n'iwu. 25 Mgbe ahụ, Jeroboam wusiri
Shekem dị n'ala ugwu Ifrem ike, biri n'ebe ahụ. N'ebe ahụ
ka o si pụọ, gaa wuo obodo Peniel. 26 Ma Jeroboam chere
n'obi ya, sị "Ugbu a, ka alaeze nwere ike laghachikwa
n'aka ụlọ Devid. 27 N'ihi na ọ bụrụ na ndị mmadụ gaa ịchụ
aja n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị nke dị na Jerusalem, obi
ha nwere ike laghachikwuru onyenwe ha, bụ Rehoboam
eze Juda. Ha ga-egbu m, laghachikwuru eze Rehoboam."
28 Mgbe ọ natachara ndụmọdụ, eze kpụrụ ụmụ ehi ọlaedo
abụọ. Ọ sịrị ndị mmadụ, "Ọ bụ oke ọrụ nye unu ịgbago
Jerusalem. Leenụ chi unu, ndị Izrel, ndị sitere n'Ijipt
kpọpụta unu." 29 Otu n'ime ha ka o guzobere na Betel,
tinyekwa nke ọzọ na Dan. 30 Ihe a ghọrọ mmehie dịrị
ha, n'ihi na ndị mmadụ na-abịa kpọọ isiala nye nke dị

na Betel ma gaakwa ebe dị anya, dịka Dan, n'ihi ife ehi
ọlaedo nke dị n'ebe ahụ ofufe. **31** Jeroboam wuru ebe
ịchụ aja n'ebe dị elu dị iche iche. Ọ họpụtara ndị nchụaja
site n'etiti ndị Izrel niile, n'agbanyeghị na ha abụghị ndị
Livayị. **32** O hiwere mmemme a na-eme n'ụbọchị nke
iri na ise n'ọnwa nke asatọ, dịka mmemme a na-eme na
Juda. Ọ chụkwara aja n'ebe ịchụ aja. O mere nke a na
Betel, chụọrọ ụmụ ehi ọlaedo ahụ ọ kpụrụ aja. O tinyere
ndị nchụaja n'ọrụ n'ebe niile dị elu nke o mere ka ha
dịrị na Betel. **33** N'ụbọchị nke iri na ise, n'ọnwa asatọ, bụ
ọnwa nke ya onwe ya chepụtara, ọ chụrụ aja dị iche iche
n'elu ebe ịchụ aja o wuru na Betel. Ya mere, o hiwere
mmemme a ka ọ dịịrị ndị Izrel niile; ya onwe ya kwa gara
chụọ aja onyinye dị iche iche n'elu ebe ịchụ aja.

13 Otu onye nke Chineke si Juda bịa Betel, site n'okwu
nke Onyenwe anyị oge Jeroboam guzo n'ebe ịchụ aja ka ọ
chụọ aja. **2** O tiri mkpu n'oke olu megide ebe ịchụ aja ahụ
dịka okwu Onyenwe anyị si dị, "Ebe ịchụ aja, ebe ịchụ
aja! Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu: 'A ga-amụ otu nwa
nwoke n'ụlọ Devid, aha ya ga-abụ Josaya. Ọ ga-eji ndị
nchụaja niile nke ebe dị elu, bụ ndị na-achụ aja n'elu gị,
chụọ aja n'elu gị. A ga-esurekwa ọkpụkpụ ndị mmadụ ọkụ
n'elu gị.'" **3** N'ụbọchị ahụ, onye nke Chineke ahụ kwuru
okwu banyere ihe ịrịbama ga-emezu. O kwuru sị, "Nke a
bụ ihe ịrịbama Onyenwe anyị ji emesi okwu ya ike: Ebe
ịchụ aja a ga-agbawa ụzọ abụọ. Ntụ dị n'elu ya ga-awụsasị
n'ala." **4** Mgbe eze Jeroboam nụrụ ihe onye nke Chineke
ahụ kwuru megide ebe ịchụ aja Betel, o setịpụrụ aka ya
site n'ebe ịchụ aja ahụ sị, "Jidenụ nwoke a!" Ma aka ahụ ọ

setịpụrụ tụgide nwoke ahụ kpọnwụrụ na o nwekwaghị
ike iweghachi ya azụ ọzọ. 5 Ọzọkwa, ebe ịchụ aja ahụ
gbawara abụọ, ntụ dị n'elu ya wụsịkwara n'ala dịka ihe
ịrịbama nke onye amụma Chineke nyere, site n'okwu
Onyenwe anyị. 6 Mgbe ahụ, eze sịrị onye nke Chineke
ahụ, "Biko, rịọọ Onyenwe anyị Chineke gị, kpekwara m
ekpere ka e nyeghachi m aka m." Ya mere, onye nke
Chineke ahụ rịọrọ Onyenwe anyị site n'ekpere, emekwara
ka aka eze dịghachi dịkwa ka ọ dị na mbụ. 7 Emesịa,
eze gwara onye nke Chineke ahụ okwu sị, "Soro m gaa
n'ụlọ m. Aga m enye gị ihe oriri, nyekwa gị onyinye." 8
Ma onye nke Chineke ahụ zara eze sị, "Ọ bụrụ na i nye
m ọkara ihe niile i nwere, agaghị m eso gị baa n'ime
ụlọ gị. Agaghị m erikwa nri gị maọbụ ṅụọ mmiri n'ebe
a. 9 N'ihi na-enyere m iwu site n'okwu Onyenwe anyị,
sị, 'Erila nri, aṅụkwala mmiri, esitekwala ụzọ i si gaa
laghachi.'" 10 Ya mere, o sitere n'ụzọ ọzọ lawa, nke na-
abụghị ụzọ o si bịa Betel. 11 Ma o nwere otu onye amụma
bụ agadi bi na Betel. Onye ụmụ ya bịara kọọrọ ihe niile
onye nke Chineke ahụ mere n'ụbọchị ahụ na Betel, ha
kọkwaara nna ha ihe niile ọ gwara eze. 12 Nna ha jụrụ
ha, "Olee ụzọ ọ gara?" Ụmụ ya ndị ikom ziri ya ụzọ nke
onye nke Chineke ahụ si Juda gara. 13 Mgbe ahụ, ọ sịrị
ụmụ ya ndị ikom, "Jikekwaranụ m ịnyịnya ibu m." Ha
jikekwaara ya ịnyịnya ibu, ọ nọkwasịrị n'elu ya. 14 Ọ
gbasooro onye nke Chineke n'azụ, ọ hụrụ ya ka ọ nọ
ala n'okpuru osisi ook, Ọ sịrị ya, "Ọ bụ gị bụ onye nke
Chineke ahụ si Juda bịa?" Ọ zara, "E, ọ bụ mụ onwe m."
15 Onye amụma ahụ sịrị ya, "Soro m ka anyị gaa n'ụlọ

m, ka i rie nri.” 16 Ma ọ sịrị, “Apụghị m iso gị laghachi
azụ, maọbụ rie nri, ma ọ bụkwa ṅụọ mmiri ọbụla n’ebe
a. 17 N’ihi na a gwara m site n’okwu Onyenwe anyị sị,
‘Erikwala nri maọbụ ṅụọ mmiri n’ebe ahụ, maọbụ soro
ụzọ ị si gaa lọtakwa.’” 18 Ma onye nke ọzọ sịrị ya, “Mụ
onwe m bụkwa onye amụma dịka gị, mmụọ ozi zikwara
m ozi site n’okwu Onyenwe anyị sị, ‘Kpọrọ ya ka o soro gị
laghachi n’ụlọ gị, ka o rie nri, ṅụọkwa mmiri.’” (Ma ọ
gwara ya okwu ụgha.) 19 Ya mere, nwoke nke Chineke
ahụ soro ya laghachi rie nri, ṅụọkwa mmiri. 20 Ma mgbe
ha abụọ nọdụ na-eri ihe na tebul, okwu Onyenwe anyị
rutere onye amụma agadi ahụ ntị, bụ onye mere ka ọ
lọghachi azụ. 21 Ọ kpọrọ onye nke Chineke ahụ si Juda
bịa sị ya, “Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu, ‘N’ihi na ị
nupula isi n’okwu ọnụ Onyenwe anyị, hapụ idebe iwu
Onyenwe anyị Chineke gị nyere gị. 22 Ị laghachikwara
n’ebe a, rie nri, ṅụọkwa mmiri, bụ ebe ọ gwara gị sị gị,
erila nri, aṅụkwala mmiri. Ya mere, agaghị eli ozu gị n’ala
ili nna gị ha.’” 23 Mgbe onye nke Chineke ahụ risiri nri,
ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ, ha kwadooro ya ịnyịnya ibu nke onye
amụma ahụ kpọghachiri ya azụ. 24 Dịka ọ na-alaghachi,
otu ọdụm zutere ya n’ụzọ, dọgbuo ya. Ma ọ hapụrụ ozu
ya ka ọ tọgbọrọ n’okporoụzọ, ma ịnyịnya ibu ya ma ọdụm
ahụ dọgburu nwoke ahụ guzokwa n’akụkụ ozu ya. 25 Ndị
mmadụ na-agafe hụrụ ozu ahụ ka ọ tọgbọrọ n’ụzọ, hụkwa
ka ọdụm ahụ guzo n’akụkụ ya. Ndị a gara kọọ akụkọ ihe
ha hụrụ n’ụzọ n’obodo ebe onye amụma agadi ahụ bi.
26 Mgbe onye amụma ahụ mere ka ọ laghachi azụ nụrụ
ihe mere, ọ sịrị, “Ọ bụ onye nke Chineke ahụ nupuru

isi n’okwu Onyenwe anyị. Onyenwe anyị enyefeela ya
n’aka ọdụm, nke dọgburu ma gbukwaa ya, dịka okwu
Onyenwe anyị dọrọ ya aka na ntị.” 27 Mgbe ahụ, ọ sịrị
ụmụ ya ndị ikom, “Jikekwaranụ m ịnyịnya ibu.” Ha mere
otu a. 28 Ọ pụrụ gaa chọta ozu nwoke ahụ ka ọ tọgbọrọ
n’ụzọ. Ịnyịnya ibu ya na ọdụm ahụ guzokwa n’akụkụ ozu
ahụ. Ọdụm erighị anụ nwoke ahụ, ọ dọgbukwaghị ịnyịnya
ibu ahụ. 29 Onye amụma agadi ahụ buliri ozu onye nke
Chineke ahụ dọkwasị ya n’elu ịnyịnya ibu ya, buru ya
bughachi ya n’obodo, n’ihi iruru ya ụjụ, nakwa ili ya. 30 O
liri ozu onye nke Chineke ahụ n’ili nke aka ya. Mgbe o liri
ya, ọ kwara akwa sị, “Ewoo nwanna m!” 31 Mgbe o lisiri
ya, ọ gwara ụmụ ya ndị ikom sị, “Mgbe m nwụrụ, lienụ m
n’otu ili a e liri onye nke Chineke; doonụ ọkpụkpụ m ka
ọ dịrị n’akụkụ ọkpụkpụ ya. 32 N’ihi na ozi ahụ niile o
ziri site n’okwu Onyenwe anyị megide ebe ịchụ aja dị
na Betel, na megidekwa ebe ụlọ arụsị niile dị n’ebe dị
elu n’obodo Sameria aghaghị imezu.” 33 N’agbanyeghị
ihe ndị a niile, Jeroboam esiteghị n’ụzọ ọjọọ ya tụgharịa.
Kama ọ gara n’ihu họpụta ndị nchụaja maka ebe niile dị
elu site n’etiti ndị mmadụ efu. Onye ọbụla chọrọ ị bụ
onye nchụaja ka o doro nsọ maka ije ozi n’ebe niile dị elu.
34 Nke a bụ mmehie ezinaụlọ Jeroboam. Ọ bụ ya mere
alaeze Jeroboam ji daa, meekwa ka e kpochapụ ya n’elu
ụwa.

14 N’oge a, Abija nwa Jeroboam nọ n’ọrịa nke dị ukwuu.
2 N’ihi ya, Jeroboam sịrị nwunye ya, “Gaa, jikwaa onwe
gị n’ụzọ mmadụ na-enweghị ike ịmata na ị bụ nwunye
Jeroboam. Ị ga-ejekwa Shaịlo, Ahija onye amụma nọ n’ebe

ahụ, bụ nwoke ahụ gwara m okwu na m ga-abụ eze ndị
nke a. 3 Chịrịkwa ogbe achịcha iri, na achịcha nta ole na
ole, na otu karama mmanụ aṅụ, jekwuru ya. Ọ ga-agwa gị
ihe ga-eme banyere nwantakịrị a." 4 Nwunye Jeroboam
mere ihe o kwuru, o biliri jee n'ụlọ Ahija na Shaịlo. Ahija
bụ agadi nwoke n'oge a. Ọ naghị ahụkwa ụzọ n'ihi nka
ọ kara. 5 Ma Onyenwe anyị agwalarị Ahija okwu sị ya,
"Nwunye Jeroboam na-abịa ịjụta ase n'aka gị banyere
nwa ya nwoke ahụ na-adịghị ike, ọsịsa dị otu a ka i ganye
ya. Mgbe ọ ga-abịa ịhụ gị ọ ga-eme onwe ya dịka ọ bụghị
nwunye Jeroboam." 6 Mgbe Ahija nụrụ ụda nzọ ụkwụ
ya ka ọ na-abata n'ọnụ ụzọ, ọ kpọrọ ya oku sị ya, "Bata,
nwunye Jeroboam. Gịnị mere i ji jie ejiji dịka onye ọzọ?
Enwere m akụkọ ọjọọ m ga-akọrọ gị 7 Ga gwa Jeroboam
sị ya, Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru, 'Esi
m n'etiti ndị m welie gị elu, mee gị ka ị bụrụ onye ga-
achị ndị m, bụ Izrel. 8 Adọwapụrụ m alaeze Izrel site
n'ụlọ Devid nye gị ya, ma ị geghị ntị n'iwu m, maọbụ
debe ha dịka ohu m Devid debere ihe niile m nyere ya
n'iwu. Onye echiche obi ya na ihe na-atọ obi ya ụtọ mgbe
niile bụ idebe iwu m, na ime ihe ziri ezi n'anya m. 9 Ma
ihe ọjọọ i mere adịla ukwuu karịa nke ndị niile bu gị ụzọ
bụrụ eze mere. Ị kpụọlara onwe gị chi ndị ọzọ, chi ndị e ji
ọla kpụọ, si otu a kpasuo m iwe, gbakụta m azụ gị. 10
"'N'ihi ihe ndị a, aga m eme ka ihe ọjọọ bịakwasị ezinaụlọ
Jeroboam. Aga m ekpochapụkwa ụmụ ndị ikom gị niile,
ma ndị ohu, ma ndị nwe onwe ha nọ n'ala Izrel. Aga m
ekpochapụkwa ụlọ Jeroboam dịka mmadụ si ekpochapụ
nsị anụ, ruo mgbe e kpochapụrụ ha niile. 11 Nkịta ga-

eri ozu ndị nke Jeroboam ndị nwụrụ n'ime obodo, ma
ndị nwụrụ n'ọhịa ka anụ ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha.
Onyenwe anyị ekwuola ya.' **12** "Ma gị onwe gị, Laa n'ụlọ
gị. Mgbe ị na-azọbanye ụkwụ gị n'obodo, nwokorobịa
ahụ ga-anwụ. **13** Ndị Izrel niile ga-akwa akwa n'ihi ya
lie ya. Ọ bụ naanị ya bụ onye a ga-eli eli, n'ihi na n'ime
ezinaụlọ Jeroboam, ọ bụ naanị n'ime nwokorobịa a ka
Onyenwe anyị, Chineke Izrel chọtara ihe dị mma. **14** "Ma
Onyenwe anyị ga-emekwa ka eze ọzọ bilie n'Izrel, onye
ga-ekpochapụ ezinaụlọ Jeroboam niile. O bidola taa, e,
ma ugbu a kwa! **15** Onyenwe anyị ga-eti Izrel ihe, mee ka
ọ maa jijiji dịka osisi achara nke ikuku na-ebugharị n'ime
mmiri. Ọ ga-ehopu Izrel site n'ezi ala o nyere nna nna
ha, fesaa ha n'ofe osimiri Yufretis, n'ihi na ha akpasuola
iwe Onyenwe anyị site n'iguzobe ogidi ofufe Ashera. **16**
Ọ ga-agbakụta Izrel azụ n'ihi mmehie Jeroboam mere,
ma meekwa ka Izrel niile soro ya mehie." **17** Mgbe ahụ,
nwunye Jeroboam biliri laghachi Tịaza. Ma nwokorobịa
ahụ nwụrụ mgbe ọ na-azọbata ụkwụ ya n'ọnụ ụzọ ụlọ
ha. **18** Ha liri ya, ndị Izrel niile rukwara ụjụ n'ihi ya, dịka
okwu Onyenwe anyị si dị, nke o kwuru site n'ọnụ Ahija,
onye amụma. **19** Ihe niile ọzọ Jeroboam mere, na ihe niile
banyere ibu agha ya niile, na ọtụtụ ihe ọzọ dị iche iche
banyere ọchịchị ya, ka e dere n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị
eze Izrel mere. **20** Jeroboam chịrị Izrel iri afọ abụọ na
abụọ. O sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, nwa ya
Nadab ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. **21** N'oge a, Rehoboam nwa
Solomọn, bụ eze Juda. Ọ gbara iri afọ anọ na otu mgbe ọ
malitere ịbụ eze. Ọ chịrị afọ iri na asaa na Jerusalem,

bụ obodo ahụ Onyenwe anyị họọrọ site n’etiti ebo niile
nke Izrel, bụ ebe ọ ga-akpọkwasị Aha ya. Aha nne ya bụ
Naama, onye Amọn. **22** Mgbe ahụ, ndị Juda mehiekwara
megide Onyenwe anyị. Ha sitere n’ọtụtụ mmehie ha
mere, nke karịrị mmehie nke ndị nna nna ha ochie mere,
kpasuo ekworo ya. **23** Ha wukwara nye onwe ha ebe ịchụ
aja na ogidi arụsị n’elu ugwu niile, na ogidi chi Ashera,
na n’okpuru osisi ọbụla akwụkwọ ndụ dị n’elu ya. **24** E
nwere ndị ikom akwụna n’ala ahụ, ndị nọ n’ụlọ arụsị ha
dị iche iche. Ndị mmadụ mere ụdị ihe arụ ahụ nke ndị
mba niile ndị ahụ na-eme, bụ mba ndị ahụ Onyenwe anyị
sitere n’ihu ndị Izrel chụpụ. **25** N’afọ nke ise, nke ọchịchị
eze Rehoboam, Shishak, eze Ijipt, busoro Jerusalem agha.
26 O bukọrọ akụ niile dị n’ime ụlọ Onyenwe anyị, na akụ
niile dịkwa n’ụlọeze. Ọ kwakọọrọ ihe niile, werekwa ọta
ọlaedo niile ndị ahụ Solomọn kpụrụ. **27** Ma eze Rehoboam
kpụrụ ọta bronz i ji dochie ndị ahụ, nyefee ha n’aka ndịisi
ndị nche, bụ ndị na-eche n’ọnụ ụzọ ụlọeze nche ka a
lekọta ha anya. **28** Mgbe ọbụla eze na-aga n’ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị, ndị nche na-ebu ọta ndị ahụ, emesịa, ha
na-ebughachikwa ha n’ime ụlọ ndị nche. **29** Ma banyere
ihe ndị ọzọ niile mere n’oge ọchịchị Rehoboam, na ihe
niile o mere, ọ bụ na e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ndị eze
Juda? **30** Agha dịgidere n’etiti Rehoboam na Jeroboam
ụbọchị niile nke ndụ ha. **31** Rehoboam sooro ndị nna nna
ya ha dina n’ọnwụ, e lie ya n’ebe e liri ha n’obodo Devid.
Aha nne ya bụ Naama, onye Amọn. Abija nwa ya ghọrọ
eze n’ọnọdụ ya.

15 Abija malitere ịbụ eze Juda, n'afọ iri na asatọ nke
ọchịchị eze Jeroboam nwa Nebat. **2** Ọ chịrị afọ atọ na
Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom.
3 O mere mmehie niile nna ya mere n'ihu ya; o jighị
obi zuruoke gbasoo Onyenwe anyị Chineke ya, dịka obi
nna nna ya Devid dị. **4** Ma n'ihi Devid, Onyenwe anyị
Chineke ya nyere ya oriọna na Jerusalem, site na-ime ka
nwa ya nwoke nọchie ọnọdụ ya nakwa ime ka Jerusalem
guzosie ike. **5** N'ihi na Devid mere ihe ziri ezi n'anya
Onyenwe anyị, ọ dịghịkwa iwu Onyenwe anyị ọbụla nke
ọ na-edebeghị n'ụbọchị ndụ ya niile, ma ọ bụghị naanị
ihe banyere okwu Ụraya, onye Het. **6** Agha dị n'etiti
Abija na Jeroboam n'ụbọchị niile nke ndụ Abija. **7** Ma
banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Abija, o
bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ndị eze Juda? Agha
dịgidere n'etiti Abija na Jeroboam. **8** Abija sooro nna nna
ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya
nwoke ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. **9** N'afọ nke iri abụọ nke
ọchịchị Jeroboam eze Izrel, ka Asa ghọrọ eze Juda. **10**
Ọ chịrị iri afọ anọ na otu na Jerusalem. Aha nne nne
ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom. **11** Asa mere ihe
ziri ezi n'anya Onyenwe anyị dịka Devid nna ya mere.
12 O sitere n'ala ahụ niile chụpụ ndị ikom akwụna ụlọ
arụsị niile, wezugakwa arụsị niile nke ndị nna nna ya ha
mere. **13** Ọ chụdakwara ọbụladị nne nne ya bụ Maaka,
site n'ọnọdụ ya dịka nne eze, n'ihi na ọ kpụrụ ihe arụ,
ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbuturu ya kpọọ
ya ọkụ na ndagwurugwu iyi Kidrọn. **14** Ọ bụ ezie na o
wezugaghị ugwu niile dị elu, ma Asa ji obi zuruoke jere

Onyenwe anyị ozi n'oge ndụ ya niile. **15** O webatara n'ime
ụlọnsọ Onyenwe anyị ọlaọcha na ọlaedo na ihe niile nke
nna ya na ya onwe ya doro nsọ. **16** Ma agha dịgidere
n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel ụbọchị ọchịchị ha niile. **17**
Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi
onye ọbụla na-apụ apụ maọbụ onye na-abata abata n'oke
ala Asa, eze Juda. **18** Mgbe ahụ, Asa chịịrị ọlaọcha na
ọlaedo niile dị n'ụlọakụ ụlọnsọ Onyenwe anyị, na ndị
dị n'ụlọeze ya, nyefee ya n'aka ndị ozi ya ka ha chịrị ha
zigara Ben-Hadad, nwa Tabrimọm, nwa Hezion, bụ eze
Aram, onye na-achị na Damaskọs, sị, **19** "Biko, ka anyị
gbaa ndụ dịka nna m na nna gị mere. Lee, ana m ezitere
gị onyinye ọlaọcha na ọlaedo. Ugbu a, mebie ọgbụgba
ndụ dị n'etiti gị na Baasha, bụ eze Izrel, ka o si n'ebe m
nọ wezuga onwe ya." **20** Ben-Hadad kwenyere eze Asa,
zipụ ndị ọchịagha ndị agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel
niile agha. Ọ lụgburu Ijon, Dan, Ebel-Bet-Maaka na ala
Kineret niile, tinyere ala niile nke ndị Naftalị. **21** Mgbe
Baasha nụrụ nke a, ọ kwụsịrị iwu Rema, laghachi biri na
Tịaza. **22** Mgbe ahụ, eze Asa nyere iwu zigara ndị Juda
niile, na ọ dịghị onye iwu ahụ hapụrụ, ha bịara bupusịa
nkume na osisi niile dị na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe
n'ebe ahụ. Eze Asa ji ihe ndị a wulie Geba nke Benjamin,
wuokwa Mizpa. **23** Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere
n'oge ọchịchị Asa, na ihe niile ọ rụpụtara na obodo niile
ndị o wuru, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe e
mere n'oge ndị eze Juda? Ma ọ rịara ọrịa nke metụtara
ụkwụ ya abụọ, mgbe o mere agadi. **24** Asa sooro ndị nna
nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo

Devid, bụ nna ya. Jehoshafat nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ
ya. 25 Nadab, nwa Jeroboam, malitere ịbụ eze Izrel, n'afọ
nke abụọ nke Asa, eze Juda. Ọ chịrị Izrel afọ abụọ. 26
O mere ihe dị njọ n'anya Onyenwe anyị. Ọ gbasoro ụzọ
niile nke nna ya ma na-emekwa otu mmehie ahụ nke
nna ya ji duba Izrel n'ime mmehie. 27 Baasha nwa Ahija,
onye si n'ebo Isaka gbara izu ọjọọ megide ya. O tidara
ya na Gibeton, n'otu obodo ndị Filistia, mgbe Nadab na
ndị Izrel niile nọchibidoro ya. 28 Baasha gburu Nadab,
nọchie ọnọdụ ya dịka eze, n'afọ nke atọ nke ọchịchị Asa,
eze Juda. 29 Ngwangwa, mgbe ọ malitere ọchịchị ya, o
gburu ndị ezinaụlọ Jeroboam niile. O kweghị ka onye
ọbụla na-eku ume fọdụ, kama ọ lara ha niile n'iyi, dịka
okwu Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onyeozi ya, bụ
Ahija onye Shilo. 30 Ihe ndị a mere n'ihi mmehie niile
Jeroboam mere, nke o mere ka Izrel mee, nakwa n'ihi na
ọ kpasuru Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel iwe. 31 Ma
banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Nadab, o
bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị
eze Izrel? 32 Ma agha dịgidere n'etiti Asa na Baasha, eze
Izrel, ụbọchị ọchịchị ha niile. 33 N'afọ nke atọ nke Asa,
eze Juda, Baasha nwa Ahija ghọrọ eze ndị Izrel niile na
Tịaza. Ọ chịrị iri afọ abụọ na abụọ. 34 O mere ọtụtụ ihe
dị njọ n'anya Onyenwe anyị. Ọ gbasoro ụzọ ọjọọ niile
nke Jeroboam, jeekwa ije n'ime otu mmehie ahụ nke
Jeroboam dubara ndị Izrel ime.

16 Mgbe ahụ, ozi Onyenwe anyị sitere n'ọnụ Jehu, nwa
Hanani banyere Baasha, eze Izrel sị ya, 2 "Esi m n'aja
welie gị elu, mee gị onye ọchịchị ndị m Izrel. Ma i jeela

ije n’ụzọ ọjọọ niile nke Jeroboam. I meela ka ndị m bụ
Izrel mmehie, si otu a kpasuo m iwe site na mmehie ha.
3 Ya mere, aga m ekpochapụ Baasha na ezinaụlọ ya, m
ga-emekwa ụlọ gị ka ọ dịka ụlọ Jeroboam, nwa Nebat. 4
Onye ọbụla nke metụtara Baasha nke nwụrụ n’ime obodo
ka nkịta ga-eri ozu ya, ma ndị nwụrụ n’ọhịa ka anụ ufe
nke eluigwe ga-eri ozu ha.” 5 Akụkọ niile banyere ọrụ
Baasha rụrụ, na ibu agha ya niile, e deghị ha n’akwụkwọ
akụkọ ọrụ ndị eze Izrel? 6 Baasha sooro ndị nna nna ya
ha dina n’ọnwụ, e lie ya na Tịaza. Ela, nwa ya nwoke,
nọchiri ọnọdụ ya dịka eze. 7 Ma ozi Onyenwe anyị si
n’ọnụ Jehu onye amụma, nwa Hanani bịara Baasha na ndị
ezinaụlọ ya n’ihi ihe ọjọọ niile o mere, si otu a kpasuo
Onyenwe anyị iwe. Ọ bụ ezie na ọ maara na Onyenwe anyị
kpochapụrụ ezinaụlọ Jeroboam n’ihi ihe ọjọọ o mere,
ma Baasha gara n’ihu mee ihe ọjọọ. 8 Ela, nwa Baasha,
malitere ịbụ eze Izrel n’iri afọ abụọ na isii nke ịbụ eze
Asa, eze Juda. Ma naanị afọ abụọ ka ọ chịrị dịka eze na
Tịaza. 9 Mgbe ahụ, Zimri, ọchịagha na-achị ọkara ụgbọala
agha eze, gbara izuzu megide ya. N’oge a, Ela nọ na-aṅụ
mmanya na Tịaza, n’ụlọ Aza, onye na-elekọta ụlọeze dị
n’obodo ahụ. Ọ ṅụkwara mmanya ahụ ṅụbiga ya oke. 10
Zimri batara kụdaa ma gbukwaa ya. Ọ bụ n’iri afọ abụọ
na asaa nke ọchịchị Asa, eze Juda. Ọ bụụrụ eze n’ọnọdụ
ya. 11 Ngwangwa ọ ghọrọ eze, nọkwasị n’ocheeze ya,
o gburu mmadụ niile nọ n’ezinaụlọ Baasha. Ọ hapụghị
ọ bụladị otu nwoke. O gburu ikwu na ibe Baasha, na
ndị enyi ya niile. 12 Ya mere, Zimri kpochapụrụ ndị
ezinaụlọ niile Baasha, n’usoro okwu Onyenwe anyị kwuru

megide Baasha site n'ọnụ onye amụma ya bụ Jehu. 13
N'ihi mmehie niile nke Baasha na nwa ya Ela mere, na
nke ha ji mee ka Izrel mehie, bịakwa kpasuo iwe Onyenwe
anyị bụ Chineke Izrel, site n'arụsị ha niile na-abaghị uru.
14 Akụkọ banyere ọchịchị Ela, na ihe niile o mere e deghị
ha n'akwụkwọ ọchịchị ndị eze Izrel? 15 N'afọ nke iri abụọ
na asaa nke ọchịchị Asa, eze Juda, ka Zimri chịrị ụbọchị
asaa na Tịaza. N'oge a, ndị agha Izrel mara ụlọ ikwu na
Gibeton, obodo ndị Filistia na-ebu agha. 16 Mgbe ha nụrụ
na Zimri egbuola eze ha, ha niile kwekọtara mee Omri
eze ọhụrụ ha. Omri bụ onyeisi agha ndị agha Izrel niile.
17 N'ihi nke a, Omri duuru ndị agha ahụ nọ na Gibeton
bịa ibuso Tịaza, isi obodo Izrel agha. 18 Mgbe Zimri hụrụ
na-adọtala obodo ahụ n'agha, ọ banyere n'ụlọ elu dị
n'ụlọeze, sunye onwe ya na ụlọeze ahụ ọkụ. O si otu a
nwụọ, 19 n'ihi na Zimri n'onwe ya mere ihe ọjọọ n'anya
Onyenwe anyị dịka Jeroboam. Ọ kpọrọ isiala nye arụsị,
dubakwa ụmụ Izrel n'ime mmehie. 20 Akụkọ banyere
Zimri na ihe ọjọọ niile o mere e deghị ha n'akwụkwọ
akụkọ ọchịchị ndị eze Izrel? 21 Ma n'oge a, ndị Izrel kere
onwe ha ụzọ abụọ maka onye ga-abụ eze ha. Otu ụzọ
dịnyeere Omri, ndị nke ọzọ dịnyeere Tibni, nwa Ginat. 22
Ma ndị dịnyeere Omri dị ike karịa ndị dịnyeere Tibni,
nwa Ginat. Ya mere, Tibni nwụrụ. Omri ghọkwara eze
Izrel. 23 Asa, eze Juda anọọla iri afọ atọ na otu dịka eze
mgbe Omri malitere ịbụ eze Izrel. Omri chịrị Izrel afọ iri
na abụọ, afọ isii n'ime afọ ndị a na Tịaza. 24 Omri zụrụ ala
ugwu ugwu a na-akpọ Sameria site n'aka Shema, kwụọ
ya talenti ọlaọcha abụọ. O wuru obodo ọhụrụ n'ugwu

ahụ gụọ aha ya Sameria, n'ihi na aha onyenwe ala ahụ
na mbụ bụ Shema. 25 Ma Omri mere ihe ọjọọ n'anya
Onyenwe anyị karịa ndị eze Izrel niile buru ya ụzọ. 26 Ọ
kpọrọ isiala nye arụsị, dịka Jeroboam nwa Nebat mere. O
dubakwara ndị Izrel n'ime mmehie. N'ihi nke a o mere ka
iwe wee Onyenwe anyị, Chineke Izrel, n'ihi arụsị nzuzu
ha. 27 Akụkọ ihe niile Omri mere, ọ bụ na e deghị ha
n'akwụkwọ akụkọ ọchịchị ndị eze Izrel? 28 Omri sooro
ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya na Sameria. Ehab,
nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 29 N'afọ nke iri atọ na
asatọ nke ọchịchị eze Asa na Juda, ka Ehab, nwa Omri,
malitere ịchị dịka eze n'Izrel. Ọ chịrị ndị Izrel iri afọ abụọ
na abụọ na Sameria. 30 Ehab nwa Omri mere ihe ọjọọ
n'anya Onyenwe anyị karịa ndị eze niile buru ya ụzọ. 31 Ọ
bụghị naanị na ọ gụrụ mmehie niile Jeroboam nwa Nebat
mere dị ka ihe dị nta, kama ọ gara n'ihu lụọ Jezebel, nwa
nwanyị Etbaal, eze ndị Saịdọn. O bidokwara ịkpọ isiala
nye arụsị Baal, na ife ya ofufe. 32 O guzobere ebe ịchụ aja
nye Baal, n'ụlọ arụsị Baal nke o wuru na Sameria. 33 Ehab
manyere ogidi chi Ashera, si otu a kpasuo Onyenwe anyị
bụ Chineke nke Izrel iwe karịa otu ndị eze Izrel niile bu
ya ụzọ chịa si mee. 34 Mgbe Ehab na-achị, ka Hiel, onye
Betel, wughachiri obodo Jeriko. Ọkpara ya bụ Abiram
nwụrụ, mgbe ọ tọrọ ntọala obodo ahụ, ka ọ guzobere
ọnụ ụzọ ama ya ọtọ, nwa ya nwoke nke nta aha ya bụ
Segub nwụrụ, imezu okwu Onyenwe anyị kwuru site
n'ọnụ Joshua nwa Nun.

17 Ugbu a, Ịlaija onye Tishbe, onye si obodo Tishbe,
nke dị n'ala Gilead, sịrị Ehab, "Eji m aha Onyenwe anyị

Chineke Izrel dị ndụ, onye m na-efe na onye m na-ejere
ozi na-agwa gị na igirigi agaghị ada, mmiri agaghị ezo ọzọ
n’afọ ndị a na-abịa karịa ma ọ bụghị naanị site n’okwu
ọnụ m!” **2** Okwu Onyenwe anyị rutere Ịlaịja ntị, sị ya,
3 “Si n’ebe a pụọ. Soro ụzọ ọwụwa anyanwụ, gaa zoo
onwe gị n’akụkụ iyi Kerit, n’akụkụ ọwụwa anyanwụ ya,
nke bụ n’ihu Jọdan. **4** Nọdụ n’ebe ahụ ṅụọ mmiri si n’iyi
ahụ, riekwa nri ọbụla ụmụ ugolọma ga-ebutere gị, n’ihi
na enyela m ha iwu ka ha nye gị nri.” **5** O mere ihe
Onyenwe anyị gwara ya ka o mee. Ọ gara n’akụkụ iyi
nta Kerit n’akụkụ ọwụwa anyanwụ Jọdan nọrọ n’ebe
ahụ. **6** Ugolọma na-ebutere ya achịcha na anụ, ụtụtụ
na anyasị niile. Ọ na-aṅụkwa mmiri site n’iyi ahụ. **7**
Ma mgbe ụbọchị ụfọdụ gasịrị, mmiri ahụ tara, n’ihi na
mmiri adịghị ezokwa n’ala ahụ. **8** Okwu Onyenwe anyị
bịakwutere ya, **9** “Bilie, jee Zarefat, obodo dị Saịdọn nso,
biri n’ebe ahụ. O nwere otu nwanyị di ya nwụrụ, onye
m nyere iwu ka o nye gị nri.” **10** Ịlaịja biliri jee Zarefat.
Mgbe o ruru ọnụ ụzọ ama e si abanye obodo ahụ, ọ hụrụ
otu nwanyị di ya nwụrụ ka ọ nọ na-achịkọta nkụ. Ịlaịja
kpọrọ ya oku sị ya, “Biko, kutere m ntakịrị mmiri n’iko ka
m ṅụọ.” **11** Mgbe nwanyị ahụ na-aga ikute mmiri ahụ,
Ịlaịja kpọrọ ya oku ọzọ sị ya, “Biko, wetara m otu iberibe
achịcha ka m taa.” **12** Ma nwanyị ahụ zara sị ya, “Dịka
Onyenwe anyị Chineke na-adị ndụ, enweghị m achịcha
ọbụla n’ụlọ m. Naanị ihe m nwere bụ otu njuaka ụtụ ọka
dị n’ite, na mmanụ ntakịrị dị na karama. Ugbu a, ana m
achịkọta nkụ ka m baa ga siere onwe m siekwara nwa
m nri, ka anyị rie, chere ọnwụ ga-abịa egburu anyị.”

13 Ịlaịja sịrị ya, “Atụla egwu! Gaa mee dịka i kwuru. Ma
naanị buru ụzọ meere m ogbe achịcha ntakịrị site n’ihe i
nwere, wetara m ya. Emesịa, mee nke gị na nwa gị ga-
eri. 14 N’ihi na nke a bụ ihe Onyenwe anyị, Chineke Izrel
kwuru, ‘Ụtụ ọka dị n’ite ahụ agaghị agwụ, mmanụ ahụ dị
n’ite ahụ agakwaghị akọ tutu ruo ụbọchị ahụ Onyenwe
anyị ga-ezite mmiri ozuzo n’ala a.’” 15 Nwanyị ahụ mere
dịka Ịlaịja kwuru. Sitekwa n’ụbọchị ahụ gaa n’ihu, ihe
oriri akọkwaghị Ịlaịja na nwanyị ahụ, na ezinaụlọ ya. 16
N’ihi na ụtụ ọka ahụ agwụghị, mmanụ akọkwaghị nwanyị
ahụ, dịka okwu Onyenwe anyị kwuru site n’ọnụ Ịlaịja,
onye amụma. 17 Mgbe ihe ndị a gasịrị, nwa nwanyị ahụ
nwe ụlọ rịara ọrịa. Ọrịa a bịara sie ike nke ukwuu na ume
afọdụghị n’ime ya. 18 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ kwaara akwa
bịakwute Ịlaịja sị ya, “Ewoo, onye nke Chineke, gịnị ka i
nwere megide m? Ị bịara ka i chetara m mmehie m, na
igbu nwa m nwoke?” 19 Ịlaịja zara sị ya, “Kunye m nwa gị
nwoke.” Ịlaịja kuuru ya site n’aka nne ya rigoo n’ụlọ elu
ebe ya onwe ya na-edina, nibe ya n’elu ihe ndina ya. 20 Ọ
kpọkuru Onyenwe anyị sị ya, “Onyenwe anyị Chineke m,
gịnị mere i ji wetara nwanyị a m bi n’ụlọ ya ihe mgbu site
n’ikwe ka nwa nwoke ya nwụọ?” 21 Ịlaịja gbatịrị onwe ya
n’ahụ nwantakịrị ahụ ugboro atọ, kpọkuo Onyenwe anyị,
sị, “Biko, Onyenwe anyị Chineke m, kwere ka mkpụrụobi
nwantakịrị a laghachikwute ya.” 22 Onyenwe anyị nụrụ
ekpere Ịlaịja, ndụ nwantakịrị ahụ laghachikwutere ya, ọ
dịkwara ndụ ọzọ. 23 Mgbe ahụ, Ịlaịja kuuru ya si n’ụlọ elu
ahụ rịdata, kunye ya nne ya, gwa ya okwu sị, “Lee, nwa gị
dị ndụ!” 24 Nwanyị ahụ sịrị Ịlaịja, “Ugbu a, amatala m na

ị bụ onye nke chineke, na okwu Onyenwe anyị si n'ọnụ gị
apụta bụ eziokwu."

18 Mgbe ọtụtụ oge gasịrị, n'afọ nke atọ, okwu Onyenwe
anyị rutere Ịlaija ntị, "Bilie, gaa gosi Ehab onwe gị. Aga
m emekwa ka mmiri zookwa n'ala a." 2 Ya mere, Ịlaija
pụrụ gaa igosi Ehab onwe ya. Ma ụnwụ dị na Sameria
n'oge a siri nnọọ ike. 3 O nwere otu nwoke na-elekọta
ihe dị n'ezinaụlọ Ehab. Aha ya bụ Ọbadaya. (Ọ bụ nwoke
ji obi ya niile kwere na Onyenwe anyị. 4 Mgbe eze
nwanyị bụ Jezebel na-egbu ndị amụma Onyenwe anyị
chọọ igbuchapụ ha, ọ bụ Ọbadaya zoro narị ndị amụma
n'ime ha n'ime ọgba nkume. O zoro iri ndị amụma ise
n'otu ọgba nkume, zookwa iri ndị amụma ise fọdụrụ
n'ime ọgba nkume ọzọ. Emesịa, ọ na-ewegara ha nri na
mmiri n'ebe ahụ.) 5 Ehab kpọrọ Ọbadaya sị ya, "Jeghariạ
n'ala a niile nyochapụta na ndagwurugwu na isi iyi niile,
ebe ahịhịa ndụ dị. Gbutere ịnyịnya na ịnyịnya muul m
ahịhịa ahụ ka ha taa ghara ịnwụ, ka anyị gharakwa igbu
ha." 6 Ha kere ala ahụ n'etiti onwe ha. Ehab sitere otu
akụkụ, ma Ọbadaya sitere akụkụ nke ọzọ. 7 Ọ dịghị anya,
na mberede, Ọbadaya hụrụ Ịlaija ka ọ na-abịa izute ya.
Ọbadaya matara na ọ bụ ya. N'ihi ya, ọ dara n'ala kpuo ihu
ya n'ala sị, "Ọ bụ gị ka m hụrụ n'ezie, onyenwe m, Ịlaija?"
8 Ịlaija zara sị ya, "E, ọ bụ m. Ugbu a gaa gwa onyenwe gị,
'mụ bụ Ịlaija nọ n'ebe a.'" 9 Mgbe ahụ, Ọbadaya jụrụ Ịlaija
sị, "Gịnị bụ ihe m mejọrọ, nke mere i ji na-achọ inyefe
ohu gị n'aka Ehab ka o gbuo ya? 10 Dịka Onyenwe anyị
Chineke gị sị adị ndụ, o nwebeghị mba maọbụ alaeze dị
nke nna m ukwu na-ezigaghị mmadụ ịchọ gị. Ebe ọbụla

ọ gara a na-akọrọ ya na Ịlaịja anọghị n’ebe ahụ. Ehab
na-eme ka eze obodo ahụ ṅụọ iyi na ihe ọ na-ekwu bụ
eziokwu. 11 Ma ugbu a, ị na-asị m gaa gwa Onyenwe m
na, ‘Ịlaịja nọ n’ebe a.’ 12 Ọ bụrụkwanụ na m esite n’ebe
a pụọ, onye ma ebe Mmụọ Onyenwe anyị ga-ebuga gị.
Mgbe ahụ, ọ bụrụ na Ehab abịa hapụ ịhụ gị, ọ ga-egbu m.
N’ihi na mụ bụ ohu gị bụ onye na-efe Onyenwe anyị ofufe
siterị na mgbe m bụ okorobịa. 13 Ọ bụ na onyenwe m
anụghị ihe m mere mgbe Jezebel nọ na-egbu ndị amụma
Onyenwe anyị? E zoro narị ndị amụma Onyenwe anyị
n’ime ọgba nkume abụọ, iri ise n’ime otu ọgba nkume, iri
ise n’ime otu ọgba nkume ka m zoro ha, jirikwa nri na
mmiri ọṅụṅụ zụọ ha. 14 Ma ugbu a i na-agwa m sị m,
‘Gaa gwa onyenwe gị na Ịlaịja abịala.’ Ọ ga-egbukwa m!”
15 Ma Ịlaịja zara sị ya, “Dịka Onyenwe anyị Chineke Onye
pụrụ ime ihe niile na-adị ndụ, onye m na-ejere ozi, ana m
agwa gị na agaghị m esi n’ebe a pụọ tutu ruo mgbe m
gosiri Ehab onwe m taa.” 16 Mgbe ahụ, Ọbadaya pụrụ gaa
kọọrọ Ehab na Ịlaịja abịala. Emesịa, Ehab pụtara izute
Ịlaịja. 17 Mgbe ọ hụrụ Ịlaịja, Ehab sịrị ya, “Ọ bụ gị onwe gị
bụ nke a, gị onye na-emekpa Izrel ahụ?” 18 Ịlaịja zara sị
Ehab, “O nweghị mgbe m ji butere Izrel nsogbu. Ọ bụ gị
onwe gị na ezinaụlọ nna gị na-ebutere Izrel nsogbu. Unu
agbakụtala iwu Onyenwe anyị azụ, gbasoro chi Baal dị
iche iche. 19 Ugbu a, kpọkọta ndị Izrel niile ka ha zute m
n’ugwu Kamel. Kpọpụtakwa ndị amụma Baal ọnụọgụgụ
ha dị narị anọ na iri mmadụ ise, na ndị amụma Ashera,
ndị dị narị anọ, bụ ndị na-eso eze nwanyị Jezebel erikọ
ihe na tebul ya.” 20 Ehab zigara ozi kpọkọta ndị Izrel

niile, na ndị amụma ahụ niile. Ha niile bịakwara n’ugwu
Kamel. 21 Ịlaija gara n’ihu ndị a, sị ha, “Ọ bụ ruo ole mgbe
ka unu ga-akwụsị inwe obi abụọ? Ọ bụrụ na Onyenwe
anyị bụ Chineke unu, soronụ ya! Ma ọ bụrụkwanụ na unu
ekpebie na Baal bụ chi unu, soronụ ya.” Ma ndị zukọrọ
n’ebe ahụ ekwughị ihe ọbụla. 22 Mgbe ahụ Ịlaija sịrị ha,
“Leenụ! Ọ bụ mụ onwe m, naanị m, bụ onye amụma
Onyenwe anyị fọdụrụ, ma ndị amụma Baal dị narị anọ
na iri ise n’ọnụọgụgụ. 23 Ugbu a wetanụ oke ehi abụọ
ka ndị amụma Baal họrọ otu oke ehi, nke ha chọrọ. Ha
ga-egbujasị ya, tụkwasị ya n’elu nkụ dị n’ebe ịchụ aja,
ma ha agaghị amụnye ọkụ ọbụla n’okpuru ya. Mụ onwe
m ga-akwado oke ehi nke ọzọ tụkwasị ya n’elu nkụ ma
agaghị m amụnyekwa ọkụ n’okpuru ya. 24 Emesịa, unu
ga-akpọku chi Baal unu, mụ onwe m kwa ga-akpọku aha
Onyenwe anyị. Ọ ga-erukwa na chi ga-eji ọkụ za, chi ahụ
bụ Chineke.” Ndị Izrel niile zara sị, “Okwu gị dị mma.”
25 Ịlaija gwara ndị amụma Baal, sị, “Ebe unu dị ọtụtụ,
burunu ụzọ họrọ otu oke ehi n’ime ehi abụọ a dozie ya.
Unu amụnyekwala ya ọkụ n’okpuru, kama kpọkuonụ chi
unu.” 26 Ya mere, ndị amụma Baal weere oke ehi ahụ e
nyere ha doziekwa ya. Mgbe ahụ, ha kpọkuru aha Baal,
chi ha. Site n’ụtụtụ tigide mkpu ruo n’etiti ehihie na-
asị “O Baal, biko, zaa anyị.” Ma o nweghị ihe ha nụrụ
site n’ọnụ Baal. Ọ dịkwaghị onye zara ha. Ha malitere ite
egwu gburugburu ebe ịchụ aja ahụ ha kwadoro. 27 N’ihe
dị ka n’etiti ehihie, Ịlaija malitere ịchị ha ọchị, na ịkwa
ha emo. Ọ gwara ha okwu sị ha, “Tisienụ mkpu ike ka
Baal nwe ike ịnụ arịrịọ unu. N’ezie, ọ bụ chi! Ma eleghị

anya ọ nọ n’oke echiche, maọbụ o ji ọrụ n’aka, maọbụ
ọ gara njem. Ma eleghị anya ọ na-arahụ ụra. Ọ chọrọ
onye ga-akpọte ya.” **28** Ndị amụma a tiri mkpu n’oke olu
dịka ha si eme. Ha ji mma na ùbe na-egbukasị onwe ha
ahụ, tutu ruo mgbe ọbara malitere isite ha n’ahụ na-
agbapụta. **29** Ma mgbe etiti ehihie gasịrị, ha nọgidekwara
na-ebu amụma ruo mgbe oge ịchụ aja uhuruchi ruru,
ma o nweghị onye zara ha, o nwekwaghị olu a nụrụ. Ọ
dịkwaghị onye ṅara ha ntị. **30** Mgbe ahụ, Ịlaịja kpọrọ ndị
Izrel sị ha, “Bịaruenụ m nso.” Ha niile bịaruru ya nso, o
doziri ebe ịchụ aja Onyenwe anyị, bụ ndị ahụ a kwaturu
n’ala na mbụ. **31** Ịlaịja chịịrị nkume iri na abụọ, nke otu
n’ime ha nọchiri anya otu ebo Jekọb, onye okwu Onyenwe
anyị rutere si ya, “Aha gị ga-abụ Izrel.” **32** O ji nkume
ndị a wuzie ebe ịchụ aja Onyenwe anyị. Emesịa, o gwuru
olulu miri emi, nke gbara ebe ịchụ aja ahụ gburugburu.
33 Ọ tụkwasịrị nkụ n’elu ebe ịchụ aja ahụ, tụkwasịkwa otu
oke ehi o gbujasịrị n’elu nkụ ndị ahụ. Emesịa, o nyere
ndị nọ n’ebe ahụ iwu sị ha, “Gbajuonụ ite anọ mmiri.
Butekwanụ mmiri ahụ bịa wụkwasị ya n’elu aja nsure ọkụ
a, na n’elu nkụ ndị a.” Mgbe ha mesiri nke a, Ịlaịja gwara
ha okwu sị, **34** “Gbajukwaanụ ite mmiri ndị ahụ, bute ha
bịa wụkwasị mmiri ahụ nke ugboro abụọ n’elu aja nsure
ọkụ a.” Ha mere dịka Ịlaịja kwuru. Ịlaịja nyekwara ha iwu
sị, “Gbajukwaanụ ya nke ugboro atọ, bịa wụkwasị ya.” Ha
mekwara otu a. **35** Mmiri jupụtakwara n’ebe ịchụ aja ahụ,
na olulu ahụ dị ya gburugburu. **36** Mgbe oge e ji achụ aja
anyasị ruru, Ịlaịja, onye amụma bịara ebe ịchụ aja ahụ nso
kpee ekpere sị, “O, Onyenwe anyị Chineke Ebraham, na

Aịzik, na Izrel, biko gosi taa na ọ bụ gị onwe gị bụ naanị
Chineke n'Izrel, na mụ onwe m bụkwa ohu gị. Gosikwa
na m bụ onyeozi gị, na ọ bụ ihe i nyere m n'iwu ka m
mere oge ndị a niile. **37** Biko, Onyenwe anyị m, zaa m
ekpere m, zaa m ya, ka ndị Izrel niile mata na gị onwe gị,
Onyenwe anyị bụ Chineke, na gị onwe gị na-atụgharịkwa
obi ha ịlaghachikwute gị." **38** Mgbe ahụ, na mberede, ọkụ
Onyenwe anyị sitere n'eluigwe daa, rechapụ oke ehi ahụ,
na nkụ ahụ, na nkume, na ntụ, ma rechapụkwa mmiri
niile dị n'ime olulu ahụ dị gburugburu ebe ịchụ aja ahụ.
39 Mgbe ndị mmadụ ahụ niile hụrụ ihe a mere, ha niile
dara n'ala kpuo ihu n'ala, na-eti mkpu na-asị, "Onyenwe
anyị, ya onwe ya bụ Chineke! Onyenwe anyị ya onwe ya
bụ Chineke!" **40** Mgbe ahụ, Ịlaija nyere ha iwu sị, "Jidenụ
ndị amụma Baal niile. Unu ekwekwala ka otu onye n'ime
ha laa." Ha jidekwara ha niile. Ịlaija dukwaara ha niile
gaa na ndagwurugwu iyi Kishọn, gbuo ha n'ebe ahụ. **41**
Emesịa, Ịlaija gwara Ehab okwu sị, "Gaa rie nri, ṅụọkwa
ihe ọṅụṅụ; n'ihi na anụrụ m ụzụ oke mmiri ozuzo ka ọ
na-ada." **42** N'ihi nke a, Ehab sitere n'ebe ahụ pụọ gaa iri
nri na ịṅụ ihe ọṅụṅụ ma Ịlaija rigooro n'elu ugwu Kamel
gbuo ikpere n'ala, kpuokwa ihu ya n'ala n'etiti ikpere
ya abụọ ikpe ekpere. **43** N'oge a, ọ gwara nwokorobịa
na-ejere ya ozi sị ya, "Gaa lee anya n'ụzọ oke osimiri."
Ọ rigoro lee anya, sị, "Ọ dịghị ihe ọbụla m hụrụ." Ịlaija
gwakwara ya otu a, ugboro asaa, sị ya, "Jeghachi." **44** O
ruo na nke ugboro asaa, nwokorobịa ahụ bịaghachiri sị
Ịlaija, "Onyenwe m, ahụrụ m igwe ojii dị nta dịka ọbụ aka
mmadụ ka o si n'oke osimiri na-apụta." Ya mere, Ịlaija

sịrị, “Gaa gwa Ehab, ‘dozie ụgbọ agha gị, gbadaa tupu
mmiri ozuzo egbochi gị ịla.’” 45 Ọ dịghị anya, eluigwe
gbajikọtara nnọọ oji. Oke ifufe bidokwara ife. Mmiri dị
ukwuu bidokwara izo. Mgbe ahụ, Ehab gbaara ụgbọ agha
ya laa Jezril. 46 Ma ike Onyenwe anyị bịakwasịrị Ịlaija.
Ọ fanyere ọnụ uwe mwụda ya na belịt o kere n’ukwu,
gbapụ ọsọ buru Ehab ụzọ gbaruo obodo Jezril.
19 Ehab kọọrọ Jezebel ihe niile Ịlaija mere, na otu o si
jiri mma agha gbuo ndị amụma Baal niile. 2 N’ihi nke a,
Jezebel zigara onyeozi ka ọ ga zie Ịlaija sị, “Ka chi ndị a
mesoo m mmeso, n’agbanyeghị otu mmeso ahụ si dị njọ,
ma ọ bụrụ na oge dịka oge a echi, egbughị gị dịka i si
gbuo ndị amụma Baal.” 3 Ịlaija tụrụ egwu, gbapụ ọsọ,
n’ihi ichebe ndụ ya. Mgbe ọ bịaruru Bịasheba, dị na Juda,
ọ hapụrụ nwokorobịa na-ejere ya ozi n’ebe ahụ. 4 Ma ya
onwe ya pụkwara jee ije otu ụbọchị n’ọzara naanị ya.
N’ikpeazụ, ọ kwụsịrị nọdụ ala n’okpuru otu osisi brum,
kpee ekpere rịọọ ka a napụ ya ndụ ya. Ekpere o kpere
n’oge a bụ, “O zuorela m Onyenwe anyị, biko napụ ndụ
m. O nweghị ụzọ m si dị mma karịa nna nna m ha.” 5 O
dinara n’okpuru osisi brum rahụ ụra. Ma lee, otu oge
ahụ, mmụọ ozi metụrụ ya aka, sị ya, “Bilie, rie nri.” 6
Ịlaija biliri legharịa anya, hụ ogbe achịcha na ite mmiri
nta nke dị n’akụkụ ebe ọ tụkwasịrị isi ya. O riri ogbe
achịcha ahụ a hụrụ n’icheku ọkụ, ṅụọkwa mmiri ahụ.
Emesịa, o dinakwara ọzọ. 7 Mmụọ ozi nke Onyenwe anyị
bịaghachikwara nke ugboro abụọ, sị ya, “Bilie rie ihe,
n’ihi na ije dị gị n’ihu dị ukwuu.” 8 Ịlaija biliri rie ihe,
ṅụọkwa mmiri. Nri ahụ nyere ya ike ije ije iri ụbọchị anọ

ọzọ, ehihie na abalị, tutu ruo mgbe ọ bịaruru n’ugwu
Horeb nke bụ ugwu Chineke. 9 N’ebe ahụ, ọ banyere n’otu
ọgba nkume rahụ ụra abalị n’ime ya. Ma okwu Onyenwe
anyị rutere ya sị, “Ịlaija, gịnị ka ị na-eme n’ebe a?” 10
Ọ zaghachiri sị, “Eji m ịnụ ọkụ n’obi na-ejere Onyenwe
anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile ozi. Ndị Izrel ajụla
ọgbụgba ndụ gị, tidasịakwa ebe ịchụ aja gị, were mma
agha gbukwaa ndị amụma gị niile, ugbu a, ọ bụ naanị
mụ onwe m bụ onye fọdụrụ, ma ha na-achọkwa iwepụ
ndụ m.” 11 Onyenwe anyị sịrị ya, “Pụọ gaa guzo n’elu
ugwu, n’ihu Onyenwe anyị, n’ihi na Onyenwe anyị na-aga
isite n’ebe ahụ gafee.” Mgbe ahụ, oke ifufe dị ike gbawara
ugwu ahụ, tipịasịa nkume ndị ahụ n’ihu Onyenwe anyị,
ma Onyenwe anyị anọghị n’ime ifufe ahụ. Mgbe ifufe
ahụ gasịrị, e nwere oke ala ọma jijiji n’ugwu ahụ, ma
Onyenwe anyị anọkwaghị n’ala ọma jijiji ahụ. 12 Mgbe
ala ọma jijiji ahụ gasịrị, ọkụ nwuuru, ma Onyenwe anyị
anọghị n’ime ọkụ ahụ. Ma mgbe ọkụ ahụ gasịrị, nwa olu
nta dị nwayọọ dara. 13 Mgbe Ịlaija nụrụ ya, o ji uwe
mwụda ya kpuchie ihu ya, pụọ gaa guzo n’ọnụ ụzọ ọgba
nkume ahụ. Mgbe ahụ, ọ nụrụ olu jụrụ ya sị, “Ịlaija, gịnị
ka ị na-eme n’ebe a?” 14 Ọ zaghachiri sị, “Eji m ịnụ ọkụ
n’obi na-ejere Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime
ihe niile ozi. Ndị Izrel ajụla ọgbụgba ndụ gị, tidasịakwa
ebe ịchụ aja gị, were mma agha gbukwaa ndị amụma gị
niile, ugbu a ọ bụ naanị mụ onwe m bụ onye fọdụrụ,
ma ha na-achọkwa iwepụ ndụ m.” 15 Onyenwe anyị sịrị
ya, “Sikwa ụzọ i si bịa laghachi, gaa n’ọzara Damaskọs.
Mgbe i ruru ebe ahụ, tee Hazael mmanụ ịbụ eze Aram.

16 Teekwa Jehu, nwa Nimshi mmanụ ịbụ eze Izrel. Ị ga-
etekwa Ịlaisha nwa Shafat, onye Ebel-Mehola mmanụ ịbụ
onye amụma n'ọnọdụ gị. 17 Onye ọbụla gbanarịrị Hazael
ga-anwụ n'aka Jehu. Otu a kwa, ndị niile gbanarịrị mma
agha Jehu ka Ịlaisha ga-egbu. 18 Ma ghọta na ọ dị puku
mmadụ asaa nọ n'Izrel, ndị na-egbubeghị ikpere ha n'ala
nye Baal, maọbụ sutu ya ọnụ, ife ya ofufe." 19 Ịlaija sitere
n'ebe ahụ pụọ gaa chọta Ịlaisha nwa Shafat ebe ọ nọ na-
akọ ala ubi. Iri ehi abụọ na anọ e jikọtara abụọ abụọ dị ya
n'ihu, ma ya onwe ya ji ehi abụọ e jikọtara ọnụ, nke iri na
abụọ ya na-akọ ala ubi. Ịlaija jekwuru Ịlaisha wụkwasị ya
uwe mwụda ya n'ubu ya. 20 Mgbe ahụ, Ịlaisha hapụrụ ehi
ndị ahụ ebe ha guzoro n'ubi ahụ gbara ọsọ gbakwuru
Ịlaija sị ya, "Biko, kwere ka m gaa sutu nna m na nne m
ọnụ, sị ha nọdụ nke ọma. Emesịa, aga m esokwa gị." Ịlaija
zara sị ya, "Laghachi azụ, ọ bụ gịnị ka m mere gị?" 21
Ịlaisha laghachiri azụ, gbuo ehi abụọ ahụ e jikọtara n'otu,
kpọọ ihe ahụ e ji arụ ọrụ n'ubi ọkụ, were ha sie anụ ahụ
nye ndị mmadụ, ha rie. Mgbe ahụ, o biliri ije pụọ ga soro
Ịlaija, bụrụ nwaodibo ya.

20 Ugbu a, Ben-Hadad, bụ eze ndị Aram, chịkọtara ndị
agha ya niile. Iri ndị eze atọ na abụọ sonyere ya, ha na
ịnyịnya ha na ụgbọ agha ha. Ọ rịgooro nọchibido obodo
Sameria buso ya agha. 2 Mgbe ahụ, eze ndị Siria zigaara
Ehab, eze Izrel ozi n'ime obodo sị ya, "otu a ka Ben-
Hadad sịrị, 3 'Ọlaọcha na ọlaedo gị, nkem ka ha bụ, ndị
nwunye gị na ụmụ gị, bụ ndị dị mma karịsịa nke m ka
ha bụ.'" 4 Ehab eze Izrel, zighachiri ozi sị, "Ọ dị mma,
onyenwe m, mụ onwe m, na ihe niile m nwere bụ nke

gị.” 5 Ngwangwa ndị ozi Ben-Hadad bịaghachiri zie Ehab
ozi ọzọ sị ya, “Otu a ka Ben-Hadad sịrị, ‘Ọ bụ ezie na m
ziteere gị ozi, sị, ọlaọcha gị na ọlaedo gị na ndị nwunye gị
na ụmụ gị ka ị ga-enye m. 6 Ma ugbu a, n’oge dị ka nke a,
echi, aga m ezite ndị ozi m ka ha bịa nyochaa ụlọ gị niile
na ụlọ ndị ozi gị niile. Ihe ọbụla dị oke ọnụahịa n’anya gị
ka ha ga-ewere.’” 7 Eze Izrel kpọrọ ndị okenye niile nke
ala ahụ, sị ha, “Leenụ ugbu a, hụkwanụ otu nwoke a si
achọ nsogbu. Mgbe o zitere m ozi inye ya ndị nwunye m,
na ụmụ, na ọlaọcha m na ọlaedo m, ekwenyere m ya inye
ya ihe ndị a.” 8 Ndị okenye na ndị Izrel zara sị ya, “Aṅala
ya ntị! Enyela ya ihe ọbụla.” 9 Mgbe ahụ, ọ sịrị ndị ozi
Ben-Hadad, “Gwanụ onyenwe m, bụ eze, ‘M bụ odibo gị
jikeere ime ihe niile ị buru ụzọ kwuo na m ga-enye gị. Ma
ekwenyeghị m n’ozi nke ugboro abụọ a.’” Ndị ozi ahụ
laghachiri kọọrọ Ben-Hadad ihe niile Ehab kwuru. 10
Ma Ben-Hadad zigakwaara Ehab ozi ọzọ sị, “Ka chi ndị a
mesoo m mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ
bụrụ na aja Sameria ga-afọdụ inye onye ọbụla n’etiti ndị
ikom m otu njuaka.” 11 Ma eze Izrel zaghachiri, “Gwa
ya, ‘Onye na-ebu agha na-anya isi naanị mgbe a lụchara
agha, ọ bụghị tupu a lụọ agha.’” 12 Ben-Hadad nụrụ ozi
Ehab ziri mgbe ya na ndị eze ndị ọzọ ahụ nọ na-aṅụ
mmanya n’ụlọ ikwu ha manyere n’ọgbọ agha ahụ. Ben-
Hadad nyere ndị agha ya iwu sị ha, “Jikerenụ, buso ndị
Izrel agha.” Ya mere, ha kwadoro ibuso obodo ahụ agha.
13 N’oge a, otu onye amụma bịakwutere Ehab, bụ eze Izrel
sị, “Otu a ka Onyenwe anyị sịrị, ‘Ị hụrụ oke igwe ndị agha
a? Aga m enyefe ha n’aka gị taa, mgbe ahụ ị ga-amatakwa

na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.'" 14 Ma Ehab jụrụ sị,
"Onye ga-eme nke a?" Onye amụma zara, "Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị kwuru, 'Ọ bụ ụmụ okorobịa bụ ndịisi agha
nọ n'okpuru ndị ọchịagha na-achị akụkụ ala Izrel.'" Ehab
jụkwara ọzọ, "Onye ga-amalite agha a?" Onye amụma ahụ
zara, "Gị onwe gị." 15 Mgbe ahụ, Ehab kpọkọtara ụmụ
okorobịa bụ ndịisi agha si n'akụkụ obodo ya. Ọnụọgụgụ
ha dị narị abụọ na iri atọ na mmadụ abụọ. Ọnụọgụgụ
ndị agha Izrel ndị ọzọ dị puku asaa. 16 N'etiti ehihie,
mgbe Ben-Hadad na iri ndị eze atọ na abụọ ahụ, bụ ndị
ahụ bịara inyere ya aka nọ na-aṅụ mmanya, na-aṅụbiga
ya oke, 17 ụmụ okorobịa, bụ ndị agha, ndị nọ n'okpuru
ndị ọchịagha na-achị akụkụ ala Izrel buru ụzọ pụọ ibu
agha. Ma Ben-Hadad, n'onwe ya ezipụlarị ndị nledo, ndị
lọghachiri bịa gwa ya sị, "Ndị agha si Sameria na-abịa."
18 Ọ sịrị, "Ọ bụrụ na ha abịa n'ihi udo, jidenụ ha na ndụ; ọ
bụrụ na ha bịara maka ibu agha, jidenụ ha na ndụ!" 19
Ma ụmụ okorobịa ndị ọchịchị a bụ ndị nọ n'okpuru ndịisi,
na-achị akụkụ ala ahụ sitere n'obodo zọlie ije ebe ndị
agha so ha n'azụ, pụọ ibu agha. 20 Onye ọbụla n'ime ha
gburu onye agha Siria ọbụla lụsoro ya ọgụ. Nke a mere ka
ndị agha Siria gbapụ ọsọ, ndị agha Izrel chụsokwara ha.
Ma Ben-Hadad, eze Aram, na ndị agha na-agba ịnyịnya,
sitekwara n'ihu ọgbọ agha ahụ gbapụkwa ọsọ. 21 Ma
eze ndị Izrel pụkwuru ya, nwude ọtụtụ ịnyịnya na ụgbọ
agha, butere ndị Aram ọghọm dị ukwuu. 22 Emesịa, onye
amụma ahụ bịakwutere eze Izrel sị ya, "Mee onwe gị ka ị
dị ike nke ọma, mara ihe e kwesiri ka e mee, n'ihi n'etiti
ọkọchị na udu mmiri nke afọ n'abịa, eze Aram ga-abịa

ibuso gị agha ọzọ." 23 Ma otu ọ dị, ndịisi agha eze ndị
Aram dụrụ ya ọdụ sị, "Chi ha bụ chi ugwu. N'ihi ya ka
ha ji dị ike karịa anyị. Ma ọ bụrụ na anyị ebuso ha agha
n'obosara ala dị larịị, anyị aghaghị ịdị ike karịa ha. 24
Mee ihe a, wepụ ndị eze a niile site n'ebe ha nọ, jiri ndị
na-achị ala gbanwee ha. 25 Kpọkọtaakwa ndị agha ọzọ,
ndị dị ukwuu n'ọnụọgụgụ, dịka ndị agha i du gaa agha
na mbụ. Nyekwa anyị ịnyịnya na ụgbọ agha ga-ezuru
anyị. Anyị ga-apụkwa buso ndị Izrel agha n'obosara ala dị
larịị. Ọ dịkwaghị ihe ga-egbochi anyị imeri ha n'oge a."
Ben-Hadad, eze Aram, kwenyere, meere ha dịka ha rịọrọ
ya. 26 Mgbe otu afọ gasịrị, Ben-Hadad chịkọtakwara ndị
Aram niile duru ha gaa Afek ibuso Izrel agha. 27 Mgbe a
kpọkọtara ndị agha niile nọ n'Izrel nye ha ngwa agha,
ha pụrụ izute ha. Ndị agha Izrel mara ụlọ ikwu ha na
ncherita ihu ndị agha Siria, dịka igwe ewu nta abụọ, ebe
ndị Aram jupụtara ala ahụ niile. 28 Onye nke Chineke
bịara gwa eze ndị Izrel, "Otu a ka Onyenwe anyị sịrị,
'N'ihi na ndị Aram na-eche na Onyenwe anyị bụ chi nke
ugwu, na ọ bụghị chi ala ndagwurugwu, aga m arara igwe
ndị agha a nyefee gị n'aka, ka gị na ndị gị mata n'eziokwu
na m bụ Onyenwe anyị.'" 29 Ọ bụ ụbọchị asaa ka ha mara
ụlọ ikwu ha na ncherita ihu ibe ha. Ma n'ụbọchị nke asaa
ahụ, ndị agha malitere ibu agha. Ndị Izrel merụrụ narị
puku ndị agha Aram ahụ n'otu ụbọchị. 30 Ma ndị fọdụrụ
n'etiti ndị agha Aram gbapụrụ ọsọ gbalaga n'obodo Afek.
Ebe ahụ ka mgbidi obodo Afek nọ dagbuo iri puku ndị
agha abụọ na asaa n'ime ha. Ma Ben-Hadad n'onwe ya
gbalagara, gbaba n'ime obodo ahụ, gaa zoo onwe ya n'ime

ime otu ụlọ. 31 Mgbe ahụ, ndịisi agha ya bịakwutere ya sị
ya, “Lee, anyị nụrụ na ndị eze Izrel bụ ndị obi ebere. Ka
anyị yiri akwa mkpe n’ukwu anyị, kee ụdọ n’olu anyị, gaa
rịọọ eze Izrel. Ma eleghị anya ọ ga-edebe gị ndụ.” 32 Ya
mere, ha yikwasịrị onwe ha akwa mkpe, nyarakwa ụdọ
n’olu ha, jekwuru eze Izrel sị ya, “Ohu gị bụ Ben-Hadad
na-asị, ‘Biko, kwee ka m dịrị ndụ.’” Eze jụrụ ha sị, “Ọ bụ
ezie na ọ ka dị ndụ ugbu a? Nwanne m ka ọ bụ.” 33 Okwu
a mere ka ndị ozi eze Aram nwee olileanya. Ha mere
ngwangwa kwugharịakwa ihe ahụ o kwuru. Ha sịrị, “E,
Nwanne gị bụ Ben-Hadad.” Mgbe ahụ, eze Ehab nyere ha
iwu sị, “Gaanụ kpọpụta ya, dutekwanụ ya n’ebe a.” Mgbe
Ben-Hadad bịara, Ehab mere ka ọ rigota n’ụgbọ agha nke
ya. 34 Mgbe ahụ, Ben-Hadad gwara Ehab sị, “Obodo niile
nke nna m naara nna gị, ka m ga-enyeghachi gị. I nwere
ike iwuru onwe gị ọdụ ahịa n’ama obodo Damaskọs dịka
nna m wuru n’ime Sameria.” Ehab kwuru, “Ọ bụrụ na
anyị agbaa ndụ, aga m eme ka i nwere onwe gị.” Ya mere,
ha abụọ gbara ndụ. Ehab hapụkwara ya ka ọ laa n’udo.
35 Emesịa, okwu Onyenwe anyị rutere otu onye n’etiti
ụmụ ndị amụma. Ọ gwara otu nwoke n’ime ụmụ ndị
amụma ahụ nọ ya nso sị ya, “Jiri ngwa agha dị gị n’aka tie
m ihe.” Ma nwoke ahụ jụrụ ime ihe onye amụma ahụ
kwuru. 36 N’ihi nke a, onye amụma gwara nwoke ahụ
okwu sị, “Ebe ọ bụ na ị jụrụ ime ihe Onyenwe anyị nyere
n’iwu, lee ihe ga-adakwasị gị. Mgbe i si n’ebe a na-ala
n’ụlọ gị, ọdụm ga-ezute gị n’ụzọ dọgbuo gị.” Amụma a
mezukwara, n’ihi na mgbe nwoke ahụ tụgharịrị si n’ebe
ahụ na-ala, ọdụm lụsoro ya ọgụ n’ụzọ gbuo ya. 37 Onye

amụma ahụ pụkwara chọta onye ọzọ sị ya, “Biko, tie m
ihe.” Nwoke ahụ tiri ya ihe tihịa ya ahụ. 38 Mgbe ahụ,
onye amụma ahụ e tiri ihe jiri akwa kechie ihu ya, ka
mmadụ ọbụla ghara ịmata onye ọ bụ. Ọ pụrụ gaa guzo
n’akụkụ ụzọ ebe eze Izrel ga-esi gafee. 39 Mgbe eze na-
agafe, onye amụma ahụ tiri mkpu sị, “Onyenwe m, biko
gee m ntị. Lee, otu onye agha bịakwutere m mgbe m nọ
n’ihu agha sị m, ‘Lee nwoke a a dọtara n’agha; chee ya
nche. Ekwekwala ka ọ gbanarị gị. N’ihi na ọ bụrụ na o
site n’aka gị gbapụ, ị ga-anwụ, maọbụ i jiri otu talenti
ọlaọcha gbara isi gị.’ 40 Ma mgbe m nọ na-arụ ọrụ ọzọ,
nwoke ahụ a dọtara n’agha gbapụrụ. Ahụkwaghị m ya
anya ọzọ.” Mgbe ahụ, eze Izrel zara sị ya, “I jirila ọnụ gị
maa onwe gị ikpe. Ị ghaghị ịnata ahụhụ dịrị gị.” 41 Mgbe
ahụ, onye amụma ahụ mere ngwangwa wepụ akwa ahụ o
ji kechie anya ya abụọ. Eze Izrel matakwara na ọ bụ otu
onye n’ime ndị amụma. 42 Onye amụma ahụ gwara eze
okwu sị ya, “Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Ebe i mere
ka nwoke a laa, bụ onye m nyere gị n’aka ime ka ọ nwụọ,
ugbu a, ị ghaghị ịnwụ n’ọnọdụ ya. A ga-alakwa ndị gị
n’iyi, n’ọnọdụ ndị nke ya.’” 43 N’ihi okwu a, eze Izrel ji
iwe na ihu mgbarụ laa n’ụlọ ya dị na Sameria.

21

Mgbe nwa oge nta gasịrị, Nebọt, onye Jezril, nwere
ubi vaịnị dị na Jezril, n’akụkụ ụlọeze Ehab bụ eze Sameria.
2 Ehab sịrị Nebọt, “Nye m ubi vaịnị gị ka ọ bụrụ ubi a
gbara ogige, ebe m ga-akụ akwụkwọ nri, ebe ọ dị nso
n’ụlọeze m. Aga m enye gị ubi vaịnị ọzọ dị mma karịa
ya, ma ọ bụrụkwa na ị chọrọ, aga m akwụ gị ego ọbụla
o ruru n’ọnụ ahịa ya.” 3 Ma Nebọt zara sị Ehab, “Ala a

bụ ihe nketa ruuru m site n'aka nna nna m ha. M ga-esi
aṅaa nye gị ya. Onyenwe anyị ekwela na m ga-ewere ihe
nketa nke nna nna m ha nye gị." 4 Ehab jiri obi ụfụ na
ihu mgbarụ laa n'ụlọ ya n'ihi okwu a Nebọt, onye Jezril
gwara ya, sị, "Agaghị m enye gị ihe nketa nna nna m ha."
O dinara n'ihe ndina ya, chee ihu ya n'aja ụlọ, jụ iri ihe
ọbụla. 5 Ma nwunye ya bụ Jezebel, bịakwutere ya jụọ ya
sị, "Gịnị mere i ji jụ iri ihe? Gịnị mere i ji nọgide n'obi
ọjọọ na iwe?" 6 Ehab zara sị ya, "Agwara m Nebọt, nwoke
onye Jezril okwu sị ya, 'Resi m ubi vaịnị gị, ma ọ bụrụ na
ị chọrọ, aga m enye gị ala ubi ọzọ mara mma n'ọnọdụ
ya.' Ma ọ jụrụ jụwaa isi inye m ubi ahụ." 7 Mgbe ahụ,
nwunye ya Jezebel jụrụ ya ajụjụ sị ya, "Ọ bụghị gị bụ eze
na-achị Izrel? Bilie, rie nri, enyela obi gị nsogbu, n'ihi na
aga m enyefe gị ubi vaịnị Nebọt onye Jezril n'aka." 8 Ya
mere, Jezebel dere akwụkwọ n'aha Ehab, were mgbaaka
akara eze kaa n'akwụkwọ ndị ahụ, zigara ha ndị okenye
obodo na ndị a na-asọpụrụ bi n'obodo ebe Nebọt bi.
9 N'ime akwụkwọ ozi ndị a, o dere sị, "Nyenụ iwu ka
mmadụ niile buo ọnụ. Kpọkọtaanụ ndị Jezril niile, ka ha
zukọta. Mgbe unu zukọrọ, nyenụ Nebọt ọnọdụ n'oche
dị mkpa. 10 Họpụtanụ ndị ikom abụọ, ndị na-abaghị
uru ka ha pụta n'ihu nzukọ unu guzo gbaa ama ụgha
megide Nebọt sị na ha nụrụ mgbe ọ kọchara Chineke
na eze. Maanụ ya ikpe ọnwụ, kpụpụ ya n'azụ obodo, jiri
nkume tugbuo ya, ka ọ nwụọ." 11 Ndị okenye na ndị a na-
asọpụrụ ndị bi n'obodo ahụ mere dịka Jezebel nyere n'iwu
n'akwụkwọ ahụ o degaara ha. 12 Ha nyere iwu maka
ibu ọnụ, kpọọkwa nzukọ ndị obodo ahụ niile, meekwa

ka Nebọt nọdụ n’oche dị mkpa. **13** Mgbe ahụ, ndị ikom
abụọ na-abaghị uru pụtakwara, nọdụ na ncherita ihu ya,
ha gbara ama ụgha megide Nebọt, n’ihu ndị mmadụ, sị,
“Nebọt kọchara Chineke na eze.” N’ihi nke a, ha dọkpụụrụ
ya gaa n’azụ obodo jiri nkume tugbuo ya. **14** Emesịa, ndị
okenye na ndị a maara aha ha nke obodo Jezril, ziri ozi
zigara Jezebel gwa ya na Nebọt anwụọla. **15** Ngwangwa
Jezebel natara ozi na a tụgbola Nebọt, ọ sịrị Ehab, “Bilie,
gaa nwetara onwe gị ubi vaịnị Nebọt, nwoke onye Jezril.
Ubi ahụ ọ jụrụ inye gị n’ego abụrụla nke gị ugbu a n’ihi
na Nebọt anwụọla. Ọ dịkwaghị ndụ ọzọ!” **16** Mgbe Ehab
nụrụ na Nebọt anwụọla, o biliri pụọ, gaa ịbanye n’ubi
ahụ, inwetara onwe ya ubi vaịnị Nebọt, onye Jezril. **17** Ma
okwu Onyenwe anyị rutere Ịlaịja, onye Tishbe, sị ya, **18**
“Bilie, gaa zute Ehab, eze Izrel onye bi na Sameria. Ọ nọ
ugbu a n’ime ubi vaịnị Nebọt inwetara ya onwe ya. **19**
Gwa ya sị ya, ‘Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru: I gbuola
ọchụ mmadụ si otu a nwetara onwe gị ihe nketa? Ebe ahụ
nkịta nọ rachaa ọbara Nebọt ka ha ga-anọ rachaakwa
ọbara gị. E, ọbara gị onwe gị.’” **20** Mgbe ahụ, Ehab jụrụ
Ịlaịja ajụjụ sị ya, “Onye iro m, ị chọọkwala m bịa?” Ịlaịja
zara sị ya, “E, achọọla m gị bịa n’ihi nnyefe i nyefere
onwe gị ime ihe dị njọ n’anya Onyenwe anyị. **21** Ọ sịrị,
‘Aga m eme ka ihe ọjọọ dakwasị gị. Aga m ekpochapụ ndị
agbụrụ gị, site n’ezinaụlọ Ehab bipụ nwoke ọbụla, maọbụ
ohu maọbụ onyenwe onwe ya n’Izrel. **22** Aga m eme
ka ụlọ gị dịrị ka nke Jeroboam nwa Nebat, na dịka nke
Baasha nwa Ahija, n’ihi na ị kpasuola m iwe, meekwa ka
Izrel mehie.’ **23** “Ma banyere Jezebel, Onyenwe anyị sịrị,

‘Ụmụ nkịta ga-eri anụ ahụ Jezebel n’akụkụ mgbidi aja
ụlọ dị n’obodo Jezril.’ 24 “Nkịta ga-eri anụ onye ọbụla si
n’ezinaụlọ Ehab nke nwụrụ n’ime obodo, ma anụ ufe nke
eluigwe ga-eri anụ ndị ọbụla nwụrụ n’ọhịa.” 25 (N’ezie, o
nweghị onye ọbụla ọzọ dị ka Ehab, onye rere onwe ya
nye ime ihe ọjọọ dị ukwuu n’anya Onyenwe anyị, onye
Jezebel nwunye ya kwagidere ime ihe ọjọọ dị iche iche.
26 Ehab bụ onye mere mmehie dị oke njọ nke ịgbaso na
ife arụsị dị iche iche ofufe dịka ndị Amọrait mere, bụ ndị
ahụ Onyenwe anyị sitere n’ala a chụpụ ime ka ndị Izrel
nweta ala ha.) 27 Mgbe Ehab nụrụ okwu amụma ndị a, ọ
dọwara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, buo ọnụ,
dinaa n’akwa mkpe ahụ, jeghariakwa n’ịdị umeala. 28 Ma
okwu Onyenwe anyị rutere Ịlaija, onye Tishbe ọzọ, sị ya,
29 “Ị hụrụ otu Ehab si weda onwe ya ala n’ihu m? N’ihi
ihe a o mere, iweda onwe ya ala n’ihu m, agaghị m eme
ka ihe ọjọọ ndị a m kwuru okwu banyere ha rute ya n’oge
ọ dị ndụ. Kama aga m eme ka ihe ndị a dakwasị ezinaụlọ
ya mgbe nwa ya ga-achị dịka eze.”

22 Agha ọzọ adaghị n’etiti Aram na Izrel afọ atọ. 2 Ma
n’afọ nke atọ, Jehoshafat, eze Juda, gara ileta Ehab eze
Izrel. 3 Eze Izrel sịrị ndị ozi ya, “Unu amaghị na ala
Ramọt Gilead bụ nke anyị, ma lee na anyị gbara nkịtị
ịga napụta ya site n’aka eze Aram?” 4 Ya mere, ọ jụrụ
Jehoshafat, “Ị ga-eso m gaa buso Ramọt Gilead agha?”
Jehoshafat zaghachiri eze Izrel, sị, “Otu m dị ka gị onwe
gị dị, ndị m bụkwa ndị gị, ịnyịnya m bụkwa nke gị.” 5
Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, sị, “Buru ụzọ chọpụta
ihe bụ ntụziaka Onyenwe anyị.” 6 Ya mere, eze Izrel

kpọkọtara ndị amụma, ọnụọgụgụ ha ruru narị ndị ikom
anọ, jụọ ha sị, "Ọ bụ m gaa buso Ramọt Gilead agha, ka ọ
bụ m hapụ ịga?" Ha zara, "Gaa, n'ihi na Onyenwe anyị
ga-enyefe ha n'aka eze." **7** Ma Jehoshafat jụrụ, "Ọ bụ
na e nwekwaghị onye amụma Onyenwe anyị nọ n'ebe
a, onye anyị nwere ike ịjụta ase n'aka ya?" **8** Eze Izrel
zaghachiri Jehoshafat, sị, "A ka nwere otu onye amụma,
onye anyị nwere ike isite n'aka ya jụọ Onyenwe anyị ase,
ọ bụ Maikaya nwa Imla, ma akpọrọ m ya asị, n'ihi na o
nweghị oge ọ na-ebu amụma ihe ọma n'ebe m nọ, kama
ọ bụ naanị nke ọjọọ." Jehoshafat sịrị, "Eze ekwesighị
ikwu okwu dị otu a." **9** Mgbe ahụ, eze Izrel kpọrọ otu
onye na-ejere ya ozi sị ya, "Mee ọsịịsọ kpọta Maikaya
nwa Imla n'ebe a." **10** Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze
Juda, onye ọbụla yi uwe eze ya, na-anọkwasị n'ocheeze ya
n'ebe ịzọcha ọka n'ọnụ ụzọ ama e si abata obodo Sameria.
Ndị amụma ahụ niile nọkwa na-ebu amụma n'ihu ha. **11**
Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, ọ kwupụtara
sị, "Nke a bụ ihe Onyenwe anyị na-ekwu, 'Ihe ndị a ka ị
ga-eji sọgide ndị Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'" **12**
Ndị amụma ndị ọzọ niile na-ebu otu ihe ahụ n'amụma,
na-asị, "Gaa, busoo Ramọt Gilead agha, ị ga-enwekwa
mmeri, n'ihi na Onyenwe anyị ga-enyefe ya n'aka eze."
13 Onyeozi ahụ nke gara ịkpọ Maikaya sịrị ya, "Lee, ndị
amụma ndị ọzọ na-agụpụghị onye ọbụla na-ebu amụma
ọganihu nye eze. Mee ka okwu gị na ha dakọta. Kwuokwa
ihe ga-adị eze mma." **14** Ma Maikaya sịrị, "Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, aga m agwa ya naanị ihe Onyenwe anyị
gwara m." **15** Mgbe ọ bịarutere, eze jụrụ ya, "Maikaya, ọ

bụ anyị gaa buso Ramọt Gilead agha, ka ọ bụ anyị hapụ?"
Ọ zara, "Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ihi na Onyenwe anyị
ga-enyefe ya n'aka eze." **16** Eze sịrị ya, "Ugboro ole ka m
ga-eme ka ị ṅụọ iyi na ị gaghị agwa m ihe ọzọ, karịa naanị
eziokwu n'aha Onyenwe anyị?" **17** Mgbe ahụ Mikaya zara,
"Ahụrụ m Izrel niile ka ha gbasasịrị n'elu ọtụtụ ugwu dịka
atụrụ na-enweghị onye ọzụzụ atụrụ, ma Onyenwe anyị
sịrị, 'Ndị a enweghị onyendu. Ka onye ọbụla laghachi
n'ụlọ ya n'udo.'" **18** Eze Izrel, sịrị Jehoshafat, "Ọ bụ na
m agwaghị gị na ọ dịghị mgbe ọ na-ebu amụma ihe
ọma banyere m, kama naanị ihe ọjọọ?" **19** Mikaya gara
n'ihu, sị, "Ya mere, nụrụnụ okwu Onyenwe anyị. Ahụrụ
m Onyenwe anyị ka ọ nọkwasịrị n'ocheeze ya, hụkwa
usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'akụkụ ya, n'aka nri ya
nakwa n'aka ekpe ya. **20** Onyenwe anyị sịrị, 'Onye ga-
aga rafuo Ehab ka ọ gaa buso Ramọt Gilead agha, gaa
nwụọ n'ebe ahụ?' "Otu onye tụpụtara aro nke a, ebe onye
ọzọ tụpụtara nke ọzọ. **21** N'ikpeazụ otu mmụọ pụtara,
guzo n'ihu Onyenwe anyị sị, 'Mụ onwe m ga-arafu ya.'
22 "'Onyenwe anyị jụrụ sị, Olee otu ị ga-esi mee nke a?'
"'Aga m apụ gaa bụrụ mmụọ nrafu n'ọnụ ndị amụma
ya niile,' ka ọ zara. "Onyenwe anyị sịrị, 'Ị ga-enwe ike
ịrafu ya. Gaa mee otu a.' **23** "Ma ugbu a, Onyenwe anyị
etinyela mmụọ okwu ụgha n'ọnụ ndị amụma gị niile
ndị a. Onyenwe anyị ekwubiela n'ihe ọjọọ ga-adakwasị
gị." **24** Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso,
maa Maikaya aka na nti, jụọ ya, "Olee ụzọ ka mmụọ
ahụ sitere na Onyenwe anyị gara, mgbe ọ hapụrụ m bịa
ịgwa gị okwu?" **25** Maikaya zaghachiri, "Ị ga-achọpụta

nke a n'ụbọchị ị ga-agbaba n'ime ime ụlọ izo onwe gị."
26 Mgbe ahụ, eze Izrel nyere iwu sị, "Jidenụ Maikaya
kpụgara ya Amọn onye na-achị obodo a, na Joash nwa
eze 27 ị ga-asịkwa, 'Otu a ka eze sịrị: Tinye nwoke a n'ụlọ
mkpọrọ, nye ya naanị achịcha na mmiri ọṅụṅụ tutu ruo
mgbe m lọghachiri n'udo.'" 28 Maikaya kwupụtara sị, "Ọ
bụrụ na ị lọghachi n'udo, ọ pụtara na ọ bụghị Onyenwe
anyị si n'ọnụ m kwuo okwu." O kwukwara sị, "Unu niile
hụbakwanụ okwu m ndị a niile ama!" 29 Ya mere, eze
Izrel na Jehoshafat eze Juda, pụrụ gawa Ramọt Gilead. 30
Eze Izrel gwara Jehoshafat, sị, "Aga m ejikere onwe m
dịka m bụ onye ọzọ banye n'ọgbọ agha, ma gị onwe gị yiri
uwe eze gị." Ya mere, eze Izrel nwoghaṛịrị onwe ya ka
onye ọzọ baa n'ọgbọ agha. 31 Ma eze Aram enyelarị ndị
ọchịagha ndị na-agba ụgbọ agha, ọnụọgụgụ ha dị iri atọ
na abụọ, iwu sị, "Unu ebusola onye ọbụla agha, maọbụ
onye ukwu maọbụ onye nta, karịakwa naanị eze Izrel." 32
Mgbe ndị ọchịagha, na-achị ụgbọ agha hụrụ Jehoshafat,
ha chere n'obi ha, "N'ezie, onye a bụ eze Izrel." N'ihi ya
ha tụgharịrị ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, 33
ndị ọchịagha, na-achị ndị na-agba ụgbọ agha hụrụ na ọ
bụghị eze Izrel, ma kwụsị ịchụso ya. 34 Ma otu onye dọrọ
ụta ya gbapụ ya na-ebughị onye ọbụla n'obi, gbata ya
eze Izrel n'etiti njikọ nke uwe agha ya. Eze gwara onye
ọkwọ ụgbọ agha ya, sị, "Tụgharịa, si n'ebe a bupụ m, n'ihi
na emerụọla m ahụ." 35 Agha ahụ siri ike n'ụbọchị ahụ
niile, e ji ihe mee ka eze kwụrụ ọtọ n'ime ụgbọ agha ya
na-eche ndị Aram ihu. Ọbara si n'ọnya ahụ sọjuru n'ala
ụgbọ agha ahụ, ọ nwụrụ n'uhuruchi ụbọchị ahụ. 36 Mgbe

anyanwụ na-ada, e tiri mkpu nke gazuru n'ọgbọ agha ndị
Izrel, sị, "Nwoke ọbụla laa n'obodo ya, onye ọbụla laakwa
n'ala nke aka ya!" 37 Ya mere, eze nwụrụ, e buta ozu ya
n'obodo Sameria, ebe a nọ lie ya. 38 Ha sachara ụgbọ agha
ya n'ọdọ mmiri dị na Sameria (ebe ndị akwụna na-asa
ahụ). Ụmụ nkịta rachara ọbara ya, dịka okwu Onyenwe
anyị kwubiri. 39 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge
ọchịchị Ehab na ihe niile o mere, ụlọeze o wuru nke o ji
ọdụ chọọ mma, na obodo niile o wusiri ike, ọ bụ na e
deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị eze Izrel?
40 Ehab sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ. Ahazaya
nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ. 41 Jehoshafat nwa Asa ghọrọ
eze Juda, n'afọ nke anọ, nke ọchịchị Ehab eze Izrel. 42
Jehoshafat gbara iri afọ atọ na ise mgbe ọ malitere ịbụ
eze. Ọ chịrị iri afọ abụọ na ise na Jerusalem. Aha nne
ya bụ Azuba, nwa Shilhi. 43 N'ihe niile o jere ije n'ụzọ
Asa bụ nna ya, o sitekwaghị n'ime ha wezuga onwe ya, o
mekwara ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị. Naanị na o
wezugaghị ebe dị elu niile, nke mere na ndị mmadụ gara
n'ihu na-achụ aja, na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi
ụtọ n'ebe ahụ niile. 44 Jehoshafat mere ka udo dị n'etiti ya
na eze Izrel. 45 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge
ọchịchị Jehoshafat, ihe niile ndị ọ rụpụtara, ike ọ kpara
n'ọtụtụ agha nke o buru, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ
akụkọ ihe mere n'oge ndị eze Juda? 46 O kpochapụrụ ndị
ikom akwụna ụlọ arụsị, bụ ndị nke fọdụrụ, mgbe nna
ya bụ Asa chịchara ọchịchị. 47 N'oge a, eze adịghị n'ala
Edọm, kama ọ bụ onye nnọchite anya eze bụ onye na-
achị. 48 Jehoshafat wuuru ọtụtụ ụgbọ mmiri eji azụ ahịa,

maka ije n'ala Ọfịa ịga bute ọlaedo ma ụgbọ mmiri ndị a
agaghị ebe ọbụla, n'ihi na ha mikpuru n'Eziọn Geba. 49
N'oge ahụ, Ahazaya nwa Ehab sịrị Jehoshafat, "Kwere ka
ndị ikom m soro ndị ọrụ gị n'ụgbọ gị," ma Jehoshafat
ekweghị. 50 Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha
dina n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid, nna
ya. Jehoram nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 51 Ahazaya
nwa Ehab, malitere ịbụ eze Izrel na Sameria, n'afọ iri na
asaa nke ọchịchị Jehoshafat, eze Juda. Ma ọ chịrị Izrel
naanị afọ abụọ. 52 O mere ihe dị njọ n'anya Onyenwe
anyị, n'ihi na o sooro ụzọ ọjọọ niile nke nna na nne ya,
na ụzọ ọjọọ nke Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel
mee mmehie. 53 Ọ fekwara arụsị Baal ofufe, kpọọkwa
isiala nye ya, si otu a kpasuo Onyenwe anyị, Chineke Izrel
iwe, dịka nna ya mere.

2 Ndị Eze

1 Moab nupuru isi megide Izrel mgbe Ehab nwụrụ. **2**
N'oge a, Ahazaya sitere na mgbe ụlọ elu ya dị na Sameria
daa, merụọ ahụ nke ukwuu. N'ihi ọrịa a, o zigara ndị
ozi, sị ha, "Gaa jụta ase n'aka Baal-Zebub, bụ chi Ekrọn,
ma m ga-adịrị site n'ihe mmerụ ahụ a." **3** Ma mmụọ ozi
Onyenwe anyị gwara Ịlaija onye Tishbe okwu sị ya, "Gaa
zute ndị ozi eze Sameria zipụrụ, jụọ ha sị, 'Gịnị mere
unu ji aga Ekrọn ijụ ase? Ọ bụ na Chineke anọghị n'Izrel
mere unu ji aga ijụ Baal-Zebub ase ịmata ma eze ọ ga-
adị ndụ?' **4** N'ihi nke a, otu a ka Onyenwe anyị kwuru, 'Ị
gaghị esite n'elu ihe ndina ahụ bilie. Ị ghaghị ịnwụ!'" Ya
mere Ịlaija pụrụ gaa zie ndị ozi eze ozi ahụ. **5** Ndị ozi
ahụ laghachiri azụ. Ma mgbe eze hụrụ ha, ọ jụrụ ha sị,
"Gịnị mere unu ji lọghachi?" **6** Ha zara ya, "Otu nwoke
zutere anyị n'ụzọ sị anyị, 'Laghachi ga zie eze ahụ zitere
unu sị ya: "Ihe ndị a, ka Onyenwe anyị kwuru, Ọ bụ n'ihi
na Chineke anọghị n'Izrel ka i ji zipụ ndị mmadụ ka ha
gaa jụta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndị Ekrọn? N'ihi
nke a, ị gaghị esite n'ihe ndina gị bilie. Ya doo gị anya
na ị ghaghị ịnwụ!"'" **7** Eze jụrụ ha sị, "Onye bụ nwoke a
zutere unu n'ụzọ gwa unu okwu ndị a? Olee ụdị mmadụ ọ
bụ?" **8** Ha zaghachiri ya, "Ọ bụ nwoke yi uwe e ji ajị anụ
kpaa; o kere ihe okike akpụkpọ anụ n'ukwu ya." Eze sịrị,
"Ọ bụ Ịlaija, onye amụma si Tishbe!" **9** Mgbe ahụ, eze
zigara otu onyeisi agha ya, na iri ndị agha ise ka ha gaa
jide Ịlaija. Mgbe ndị agha ahụ bịarutere hụ Ịlaija ka ọ nọ
ala n'elu ugwu, onyeisi agha ahụ kpọrọ Ịlaija sị ya, "Onye
nke Chineke, eze sị gị, 'rituo!'" **10** Ịlaija zara sị ha, "Ọ

bụrụ na m bụ onye nke Chineke dịka i kwuru, ka ọkụ si
n'eluigwe daa rechapụ gị na iri ndị a agha ise so gị." Otu
mgbe ahụ, ọkụ sitere n'eluigwe daa rechapụ iri ndị agha
ise ahụ na onyeisi ha. **11** Ọzọkwa, eze zigara otu onyeisi
agha na iri ndị agha ise ọzọ ka ha gaa jide Ịlaija. Mgbe ha
bịarutere hụ Ịlaija, onyeisi agha ahụ kpọkuru ya sị ya,
"Onye nke Chineke, eze sị gị, 'rituo, bịa ngwangwa!'" **12**
Ịlaija zara sị ya, "Ọ bụrụ na m bụ onye nke Chineke dịka i
kwuru, ka ọkụ si n'eluigwe daa rechapụ gị na iri ndị agha
ise gị na ha so." Ngwangwa, ọkụ Chineke si n'eluigwe
daa rechapụ ha. **13** Ọzọkwa, eze zigara otu onyeisi agha
na iri ndị agha ise ọzọ ka ha gaa jide Ịlaija. Mgbe ndị
agha a bịara hụ Ịlaija, onyeisi agha ahụ rigoro n'elu ugwu
gbuo ikpere n'ala n'ihu Ịlaija rịọọ ya amara sị ya, "Onye
nke Chineke, biko, meere ohu gị na iri ndị agha ise mụ
na ha so ebere. **14** Lee, ọkụ esitela n'eluigwe rechapụ
ndịisi agha abụọ ahụ buru ụzọ, ha na ndị agha ha. Ugbu
a, biko, arịọ m gị, chebe ndụ anyị." **15** Mgbe ahụ, mmụọ
ozi Onyenwe anyị gwara Ịlaija okwu sị ya, "Atụla egwu!
Soro ya gaa!" Ya mere, Ịlaija sooro onyeisi agha ahụ gaa
n'ihu eze. **16** Mgbe Ịlaija ruru n'ihu eze, ọ gwara eze okwu
sị ya, "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ọ bụ n'ihi na
Chineke anọghị n'Izrel ka i ji zipụ ndị ozi ka ha gaa jụta
ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndị Ekrọn? Ebe ọ bụ na i
mere ihe dị otu a, ị gaghị esite n'ihe ndina gị bilie. Ị ga-
anwụrịrị!" **17** Ọ nwụrụ dịka okwu Onyenwe anyị nke Ịlaija
kwuru si dị. N'ihi na Ahazaya enweghị nwa nwoke ọbụla,
Jehoram nọchiri anya ya dịka eze, n'afọ nke abụọ nke
ịbụ eze Jehoram nwa Jehoshafat, bụ eze Juda. **18** Akụkọ

banyere ịbụ eze nke Ahazaya, na ihe niile o mere, e deghị
ha n'akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel?

2 O ruo mgbe Onyenwe anyị chọrọ ị kpọrọ Ịlaija laa
n'eluigwe site n'oke ifufe, Ịlaija na Ịlaisha nọ n'ụzọ sitere
Gilgal. **2** Ịlaija sịrị Ịlaisha, "Nọdụ n'ebe a, n'ihi na Onyenwe
anyị ziri m ozi ka m gaa Betel." Ma Ịlaisha zara sị ya,
"Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, na dịka gị onwe gị nọkwa
na-adị ndụ, agaghị m ahapụ gị." Ya mere, ha abụọ sooro
gaa Betel. **3** N'ebe ahụ, ụmụ okorobịa ndị amụma nọ na
Betel pụtara zute ha abụọ. Ndị amụma ahụ bịakwutere
Ịlaisha sị ya, "Ị maara na Onyenwe anyị ga-esi n'ebe ị nọ
wepụ onyenwe gị Ịlaija taa?" Ịlaisha sịrị, "Mụ onwe m
maara, ma unu nọrọ nwayọọ." **4** Mgbe ahụ, Ịlaija sịrị
ya, "Ịlaisha, nọdụ n'ebe a, n'ihi na Onyenwe anyị ziri m
ozi ka m gaa Jeriko." Ma ọ zara, "Dịka Onyenwe anyị na-
adị ndụ, na dịka gị onwe gị nọkwa na-adị ndụ, agaghị
m ahapụ gị." Ya mere ha abụọ sokwaara ruo Jeriko. **5**
Ndị otu ndị amụma nọ na Jeriko bịakwutere Ịlaisha nso
jụọ ya, "Ị maara na Onyenwe anyị ga-ewepụ onyenwe gị
taa?" Ọ zara, "E, amaara m, ya mere nọọnụ nwayọọ." **6**
Mgbe ahụ, Ịlaija sịrị ya, "Nọdụ n'ebe a, n'ihi na Onyenwe
anyị ziri m ka m jee Jọdan." Ma ọ zara, "Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, na dịka gị onwe gị nọkwa na-adị ndụ,
agaghị m ahapụ gị." Ya mere, ha abụọ sooro na-eje. **7** Iri
ndị amụma ise sitere n'etiti ndị amụma sooro ha guzoro
n'ebe dị anya na ncherita ihu ebe Ịlaija na Ịlaisha kwụsịrị
n'akụkụ Jọdan. **8** Mgbe ahụ, Ịlaija chịịrị uwe mwụda ya,
pịakọtaa ya, tie ya n'elu osimiri ahụ. Mmiri ahụ kewara
ụzọ abụọ, ala akọrọ pụtakwara. N'ebe ahụ ka Ịlaija na

Ịlaisha si gafee n’ofe ọzọ nke osimiri ahụ. 9 Mgbe ha abụọ
gafesịrị, Ịlaija jụrụ Ịlaisha ajụjụ sị ya, “Gịnị ka ị chọrọ
ka m meere gị tupu e site n’ebe ị nọ wepụ m?” Ịlaisha
rịọrọ sị ya, “Biko, mee ka m nweta ụdị mmụọ i nwere
okpukpu abụọ.” 10 Ịlaija zara sị ya, “Ihe ị rịọrọ bụ ihe
sịrị ike omume. Ọ bụrụ na ị hụ m mgbe a na-ewepụ m
site n’ebe ị nọ, ị ga-enweta ihe ị rịọrọ. Ma ọ bụrụ na ị
hụghị m, ị gaghị enweta ihe ị rịọrọ.” 11 Mgbe ha na-aga
n’ihu n’ije ha na-akparịta ụka, na mberede, ụgbọ ọkụ nke
ịnyịnya ọkụ na-adọkpụ pụtara ihe kewaa ha abụọ. Mgbe
ahụ kwa oke ifufe buuru Ịlaija rigoro n’eluigwe. 12 Ịlaisha
hụrụ ya, lelie anya elu tie mkpu akwa sị, “Nna m! Nna m!
Usuu ụgbọ agha na usuu ndị na-agba ịnyịnya Izrel!” Ọ
hụkwaghị Ịlaija anya ọzọ. O jidere uwe o yi n’ahụ dọwaa
ya ibe abụọ. 13 Emesịa, ọ chịlịri uwe mwụda Ịlaija nke
dapụrụ mgbe e weliri ya elu, laghachi bịa guzo n’akụkụ
osimiri Jọdan. 14 O tiri akwa ahụ n’elu mmiri ahụ jụọ
sị, “Olee ebe Onyenwe anyị, Chineke Ịlaija nọ?” Mgbe o
tiri mmiri ahụ ihe, o kewakwara otu ụzọ n’aka nri nke
ọzọ n’aka ekpe, Ịlaisha gafere n’ofe nke ọzọ. 15 Mgbe
ndị amụma ahụ si Jeriko n’ele anya, hụrụ ihe mere, ha
sịrị, “Mmụọ Ịlaija adakwasịla Ịlaisha.” Ha gara zute ya,
kpọọ isiala n’ihu ya. 16 Ha sịrị ya “Lee, anyị bụ ndị ohu
gị nwere iri ndị ikom ise ahụ siri ike. Kwere ka ha ga
chọgharịa nna gị ukwu. Ma eleghị anya mmụọ Onyenwe
anyị eburula ya tụdakwa ya n’otu ugwu, maọbụ n’otu
ndagwurugwu.” Ịlaisha zaghachiri, “Unu ezigala ha.” 17
Ma mgbe ha nọgidere rịọsie ya arịrịọ ike, ruo mgbe o
nwekwaghị ike igbochi ha. Ọ gwara ha sị, “Ọ dị mma,

ziganụ mmadụ ka ha gaa chọọ ya." Ha zigara iri ndị ikom
ise, ndị gara chọgharịa Ịlaịja ụbọchị atọ, ma ha achọtaghị
ya. **18** Ịlaisha nọ na Jeriko mgbe ndị a lọghachiri bịa kọọrọ
ya otu ha si gaa. Mgbe ahụ, ọ gwara ha sị, "Ọ bụ na m
agwaghị unu sị unu ejela?" **19** Ndị obodo ahụ sịrị Ịlaisha,
"Lee, onyenwe anyị, obodo anyị dị n'ebe dị mma, dịka gị
onwe gị na-ahụ, ma mmiri dị n'ime ya jọrọ njọ, ala ya
adịghị amịpụta mkpụrụ dịka o kwesiri." **20** Ịlaisha zara
sị ha, "Ọ dị mma, gaanụ tinye nnu n'ime efere ọhụrụ
wetara m ya." Ha gara weta efere ọhụrụ nke nnu juru
n'ime ya. **21** Ịlaisha buuru nnu ahụ gaa n'ebe mmiri ahụ
si asọpụta, wụnye nnu ahụ n'ime ya. Mgbe ọ na-eme nke
a, o kwuru okwu sị, "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru,
'Agwọọla m mmiri a. Ọnwụ maọbụ amịghị mkpụrụ nke
ala agaghị adịkwa.'" **22** Site n'ụbọchị ahụ gaa n'ihu, mmiri
ahụ dịịrị ọcha ruo taa, dịka Ịlaisha kwuru. **23** Emesịa,
Ịlaisha sitere na Jeriko pụọ ịlaghachi Betel. Mgbe ọ na-aga
n'ụzọ, ụfọdụ ụmụ okorobịa nta sitere n'ime obodo pụta,
bidoro jiri ya na-eme ihe ọchị, sị ya, "Onyeisi nkwọcha,
site n'ebe a pụọ! Onyeisi nkwọcha, site n'ebe a pụọ!" **24**
Ịlaisha tụgharịrị lee ha anya, bụọ ha ọnụ n'aha Onyenwe
anyị. Otu mgbe ahụ, nne anụ ọhịa abụọ, a na-akpọ bịa,
sitere n'ọhịa pụta, dọgbuo iri ụmụ okorobịa anọ na abụọ
n'ime ha. **25** Emesịa, Ịlaisha sitere n'ebe ahụ pụọ jeruo
n'ugwu Kamel. Emesịakwa, o sitere n'ebe ahụ laghachi na
Sameria.

3 Jehoram nwa Ehab, malitere ịbụ eze ndị Izrel na
Sameria n'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Jehoshafat na
Juda. Afọ iri na abụọ ka ọ chịrị dịka eze. **2** O mere ihe ọjọọ

n'anya Onyenwe anyị, ma ọ bụghị dịka nna ya na nne ya
mere. O wezugara nkume ahụ e doro nsọ nye Baal nke
nna ya kpụrụ. 3 Otu ọ dị, ọ nọgidere na mmehie Jeroboam
nwa Nebat, onye mere ka Izrel baa n'ime mmehie ife
arụsị. Joram esiteghị na ha wezuga onwe ya. 4 Eze ndị
Moab, bụ Misha, na ndị ya, bụ ndị na-azụ atụrụ. N'afọ
niile, ọ na-atụrụ eze Izrel otu narị puku ajị ebule, na otu
narị puku atụrụ. 5 Ma mgbe Ehab eze Izrel nwụrụ, eze
Moab nupuru isi megide eze Izrel, jụkwa ịnọ n'okpuru
ya ọzọ. 6 Ya mere, eze Joram sitere na Sameria pụọ ga
kpọkọta ndị Izrel niile. 7 O zigara Jehoshafat eze Juda ozi
sị ya, "Eze Moab enupula isi megide m. Ị ga-abịa soro m
ịga buso ndị Moab agha?" Ọ zaghachiri, "Aga m eso gị
gaa. Mụ na gị bụ otu, ndị m bụ ndị gị, ịnyịnya m bụkwa
ịnyịnya gị." 8 "Ma olee ụzọ anyị ga-esi gaa ibu agha
ahụ?" Joram zara, "Anyị ga-esi ụzọ ọzara Edọm." 9 Ya
mere, eze Izrel na eze Juda, na eze Edọm, na ndị agha
ha niile, zukọtara site ụzọ ọzara Edọm ịga ibuso Moab
agha. Ha gara ije abalị asaa n'ọzara. Ma mmiri ọṅụṅụ ha
nwere gwụsịrị. Ọ dịkwaghị mmiri dịrị anụ ụlọ ha, na ndị
agha ha. 10 Mgbe ahụ, eze Izrel tiri mkpu sị, "Gịnị ka anyị
ga-eme? Ọ ga-abụ na Onyenwe anyị kpọpụtara anyị bụ
eze atọ ndị a, n'ebe a, inyefe anyị n'aka ndị Moab, ka ha
merie anyị?" 11 Ma Jehoshafat, eze Juda, jụrụ ajụjụ sị, "Ọ
bụ na o nweghị onye amụma Onyenwe anyị nọ n'ebe a,
onye anyị ga-esi n'aka ya jụta Onyenwe anyị ase, site na
ya?" Otu onyeisi agha ndị Izrel sị ha, "Ịlaisha, nwa Shafat,
onye jeere Ịlaija ozi, nọ n'ebe a." 12 Jehoshafat zara sị,
"Okwu Onyenwe anyị dị n'ọnụ ya." Ya mere, eze Izrel na

Jehoshafat, na eze Edọm, gakwuru ya. 13 Ịlaisha zara eze
Izrel sị, “Gịnị ka mụ na gị nwekọrọ? Jekwuru ndị amụma
nne gị na nna gị, jụta ha ase.” Eze Izrel zara sị ya, “Mba,
n’ihi na ọ bụ Onyenwe anyị kpọpụtara anyị bụ eze atọ
n’ebe a, ka o were anyị nyefee n’aka ndị Moab.” 14 Ịlaisha
sịrị, “Ebe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-adị
ndụ, bụ onye m na-efe, a si na ọ bụghị nsọpụrụ m nwere
n’ebe Jehoshafat eze Juda nọ, agaraghị m atụpụrụ gị ọnụ
maọbụ lee gị anya n’ihu. 15 Ma ugbu a, kpọtaranụ m onye
na-akpọ ụbọ.” Mgbe ọkpọ ụbọ ahụ malitere ịkpọ ụbọ ya,
aka Onyenwe anyị bịakwasịrị Ịlaisha. 16 Ọ sịrị, “Ihe a ka
Onyenwe anyị kwuru, aga m eme ka ndagwurugwu a
jupụta n’olulu mmiri. 17 N’ihi na otu a ka Onyenwe anyị
kwuru, Unu agaghị ahụ ifufe maọbụ mmiri ozuzo, ma
ndagwurugwu a ga-ejupụta na mmiri, unu onwe unu ga-
aṅụ, na ehi unu, na anụmanụ ndị ọzọ unu ga-aṅụkwa
mmiri. 18 Ma nke a bụ ihe dị nta n’ebe Onyenwe anyị nọ,
n’ihi na ọ ga-enyefekwa ndị Moab n’aka unu. 19 Unu ga-
etigbu obodo ọbụla e wusiri ike, na obodo ukwu niile.
Unu ga-egbudakwa ezi osisi ha na-amị mkpụrụ, kpọchie
isi mmiri ha niile, werekwa nkume mebikwaa ezi ala ubi
ha niile.” 20 O ruo, n’ụtụtụ, n’oge e ji achụ aja nsure ọkụ
ụtụtụ, lee na mmiri sitere ụzọ Edọm sọọrọ bịa n’ebe ahụ
ha gwuru olulu na ndagwurugwu ala ahụ sọjuo ala ahụ
niile. 21 Mgbe ndị Moab nụrụ na ndị eze ahụ na-abịa
imegide ha, ha kpọkọtara ndị ikom ọbụla nwere ike ịlụ
agha, ma okenye ma okorobịa, pụta bịa guzo n’oke ala
ha. 22 Mgbe chi bọrọ n’isi ụtụtụ, anyanwụ wara mụkwasị
mmiri ahụ. Site n’ebe ha nọ, ndị Moab lepụrụ anya hụ

mmiri ahụ ka ọ na-acha ọbara ọbara. **23** Mgbe ahụ, ha
sịrịtara onwe ha, "Leenụ ọbara! Ọ ga-abụ na ndị agha
eze atọ ndị a etigbuola onwe ha. Pụtanụ, unu ndị Moab,
ka anyị gaa kwakọrọ ihe nkwata na-agha!" **24** Mgbe ha
gbaara ọsọ bịaruo n'ụlọ agha ndị Izrel, ndị agha Izrel biliri
malite itigbu ha. Ya mere, ndị agha Moab sitere n'ihu
ha gbalaga. Ma ndị agha Izrel banyere n'ime obodo ndị
Moab, gbuo ihe niile ha hụrụ n'ụzọ. **25** Ha tidara obodo
ndị Moab niile, tinye nkume n'ala ubi ọma ndị Moab
niile. Ha kpọchiri isi mmiri niile, gbudasịakwa ezi osisi
niile na-amị mkpụrụ n'ala ahụ. N'ikpeazụ, ọ bụ naanị otu
obodo ndị Moab fọdụrụ, isi obodo a na-akpọ Kia Hareset.
Ndị ji ụdọ na-ama nkume gbara obodo a gburugburu,
bido ibuso ya agha. **26** Mgbe eze Moab hụrụ na agha
ahụ anaghị agaziri ya nke ọma, ọ chịịrị narị ndị agha
asaa, ndị ji mma agha ebu agha, gbalịa isi n'etiti ndị agha
Izrel tikapụta, na ncherita ihu ebe eze Edọm nọ, ma ha
enweghị ike. **27** Ya mere, o weere ọkpara ya, onye gaara
abụ eze n'ọnọdụ ya, gbuo ya, dịka aja n'elu mgbidi gbara
obodo ahụ gburugburu nye chi Moab. Iwe dị ukwuu dị
n'ụbọchị ahụ megide Izrel. Ha kwụsịrị ibu agha, laghachi
n'obodo nke aka ha.

4 Otu ụbọchị, otu nwanyị n'ime ndị inyom ndị amụma
bịakwutere Ịlaisha rịọ ya sị, "Ohu gị, bụ di m anwụọla. Ị
matara na ọ na-atụ egwuOnyenwe anyị. Ma ugbu a, onye
o ji ụgwọ na-abịa ịkpọrọ ụmụ m ndị ikom abụọ ime ka ha
bụrụ ndị ohu ya." **2** Ịlaisha jụrụ ya ajụjụ sị, "Gịnị ka m ga-
emere gị? Gwa m, gịnị ka i nwere n'ụlọ?" Nwanyị ahụ
zara sị, "O nweghị ihe ọbụla ohu gị nwanyị nwere n'ụlọ

karịa naanị ntakịrị mmanụ." **3** Ịlaisha sịrị, "Jegharịa na-
ezi, gaa nata ndị agbataobi gị niile ite nke ihe ọbụla na-
adịghị n'ime ya. Ha abụkwala ole na ole. **4** Mgbe ahụ, baa
n'ime ụlọ, gị na ụmụ gị, mechibido onwe unu ụzọ. Malite
ịgbanye mmanụ ahụ n'ime ite ahụ niile, mgbe nke ọbụla
juru, bupụ ya n'otu akụkụ." **5** Nwanyị ahụ hapụrụ ya,
ga mechibido onwe ya na ụmụ ya ndị ikom ụzọ. Ha na-
ebutere ya ite niile ahụ nso, ebe ya onwe ya na-agbanye
agbanye n'ime ha. **6** Mgbe ọ gbajuru ite ndị ahụ niile, ọ
sịrị nwa ya, "Butere m ite ọzọ." Ma ọ zara, "O nweghị ite
ọzọ fọdụrụ." Mgbe ahụ, mmanụ ahụ kwụsịrị ịgbapụta. **7**
Ọ gara gwa onye nke Chineke ahụ, onye sịrị, "Gaa, ree
mmanụ ahụ, kwụkwaa ụgwọ unu ji. Gị na ụmụ gị ndị
ikom were nke fọdụrụ mee mkpa dịrị unu." **8** Otu ụbọchị,
Ịlaisha gara n'obodo Shunem. Otu nwanyị nwere ugwu bi
n'ebe ahụ. Nwanyị ahụ rịọsiri ya ike ka o rie nri. N'ihi ya,
mgbe ọbụla Ịlaisha si n'ebe ahụ gafee, ọ na-akwụsị n'ebe
ahụ rie ihe. **9** Ma nwanyị ahụ gwara di ya okwu sị, "O doro
m anya nke ọma na nwoke a na-akwụsị n'ụlọ anyị mgbe
niile bụ onye nsọ nke Chineke. **10** Biko, ka anyị doziere ya
otu ọnụụlọ nta n'ime ụlọ elu anyị, ka anyị tinyere ya ihe
ndina na tebul, na oche, na oriọna, ka o nwee ebe ọ ga
na-anọ mgbe ọbụla ọ bịakwutere anyị." **11** Otu ụbọchị,
mgbe Ịlaisha bịakwara n'ebe ahụ, ọ bara n'ọnụụlọ ahụ,
dinaa n'ebe ahụ. **12** Ọ sịrị Gehazi onye na-ejere ya ozi,
"Gaa kpọọ onye Shunem a," Ya mere, ọ kpọrọ ya, ọ bịara
guzo n'ihu ya, **13** Ịlaisha gwara Gehazi, "Gwa nwanyị ahụ,
sị, 'Lee, otu i si enye onwe gị nsogbu niile ndị a maka
anyị. Ugbu a, gịnị ka a ga-emere gị? Ọ bụ ka anyị gwa eze

okwu banyere gị, ka ọ bụ ịgwa onyeisi ndị agha?'" Ọ zara,
"Ebi m n'etiti ndị m." 14 Ịlaisha jụrụ, "Gịnịkwa ka anyị
ga-emere nwanyị a?" Gehazi sịrị, "N'ezie, o nweghị nwa
nwoke, di ya emeekwala agadi." 15 Ịlaisha sịrị, "Kpọọ ya."
Ya mere, Gehazi kpọrọ ya, ọ bịara guzo n'ọnụ ụzọ. 16
Ịlaisha sịrị, "Na mgbe dị otu a n'afọ ọzọ, ị ga-eku nwa
nwoke n'aka gị abụọ." Ọ sịrị, "Mba, onyenwe m, biko, gị
onye nke Chineke, agwala ohu gị nwanyị okwu ụgha."
17 Ma dịka Ịlaisha si kwuo, nwanyị ahụ tụụrụ ime, na
mgbe ahụ n'afọ ọzọ ya, ọ mụrụ nwa nwoke. 18 Nwata
ahụ toputara, otu ụbọchị ọ pụrụ jekwuru nna ya n'ubi,
ebe ha nọ na-aghọ ọka. 19 O tikuru nna ya sị ya, "Isi
m o, isi m o!" Nna ya sịrị otu n'ime ndị ohu ya, "Kuru
ya kulaara nne ya." 20 O kuuru ya, kulaara ya nne ya,
nwantakịrị nwoke ahụ nọdụrụ n'apata nne ya ruo etiti
ehihie, mgbe ọ nwụrụ. 21 Nne ya kuuru ya rigoo n'elu ụlọ
ahụ, tọgbọ ya n'elu ihe ndina ahụ onye nke Chineke ahụ
na-edina, mechie ụzọ pụọ. 22 O ziri ozi kpọọ di ya sị ya,
"Biko, zitere m otu okorobịa na otu ịnyịnya ibu, ka m
jekwuru onye Chineke ahụ. Aga m alọtakwa ọsịịsọ." 23 Ọ
sịrị, "Gịnị mere i ji ejekwuru ya taa? Ọ bụghị Ọnwa ọhụrụ,
ọ bụghịkwa ụbọchị izuike." Ọ zara sị, "Udo dị." 24 Mgbe
ahụ, ọ nọkwasịrị n'elu ịnyịnya ibu ahụ, nye nwokorobịa
ahụ iwu sị ya, "Gbasie ọsọ ike. Akwụsịkwala ịgba ọsọ ma
ọ bụghị mgbe m gwara gị kwụsị." 25 Ya mere, o buliri
ije, gakwuru onye nke Chineke n'ugwu Kamel. Mgbe o
lepụrụ anya hụ ya ka ọ na-abịa, onye nke Chineke sịrị
odibo ya bụ Gehazi, "Lee nwanyị Shunem ahụ. 26 Gbara
ọsọ gaa zute ya jụọ ya sị ya, 'Ọ dịkwa mma? Dị gị ọ nọkwa

n’udo? Nwa gị ọ nọkwa n’udo?’” Mgbe Gehazi zutere ya
jụọ ajụjụ ndị a, nwanyị ahụ zara Gehazi sị ya, “E, anyị
niile nọ n’udo, ihe niile na-aga nke ọma.” **27** Ma mgbe
ọ bịakwutere onye nke Chineke, ọ dara n’ala n’ihu ya,
jide ya n’ụkwụ ya abụọ. Gehazi bịaruru nso inupu ya, ma
onyeozi Chineke sịrị ya, “Hapụ ya aka, n’ihi na ọ dị ihe
na-enye ya nsogbu n’ime mmụọ ya, ma Onyenwe anyị
zonarịrị m ya, ọ gwaghịkwa m ihe mere.” **28** Nwanyị ahụ
sịrị, “Onyenwe m, arịọrọ m gị nye m nwa nwoke? Ọ bụ
na m asịghị gị, ‘emeela m ka m nwee olileanya’?” **29**
Ịlaisha sịrị Gehazi, “Ngwa, were ihe ike n’ukwu jikọta
uwe mwụda gị, werekwa mkpanaka m n’aka gị, bilie gaa
Shunem. Mgbe ị na-aga ekelekwala onye ọbụla ekele. Ọ
bụrụkwa na onye ọbụla ekelee gị, azala ekele ya. Gaa
n’ụlọ ahụ. I ruo, tụkwasị mkpanaka m n’ihu nwantakịrị
nwoke ahụ.” **30** Ma nne nwantakịrị ahụ zara sị, “Dịka
Onyenwe anyị na-adị ndụ, na dịka gị onwe gị nọkwa na-
adị ndụ, agaghị m ahapụ gị laa.” Ịlaisha biliri soro ya bido
ịla n’ụlọ ya. **31** Ma Gehazi butere ụzọ rute n’ụlọ ahụ, were
mkpanaka ahụ tụkwasị n’ihu nwantakịrị nwoke ahụ, ma
nke a emeghị ka nwantakịrị ahụ teta ma ọ bụkwanụ kuo
ume. Ya mere, Gehazi laghachiri izute Ịlaisha, gwa ya sị,
“Nwata ahụ etetaghị.” **32** Mgbe Ịlaisha rutere n’ụlọ ahụ, ọ
hụrụ ka nwantakịrị ahụ nwụrụ anwụ dina n’elu ihe ndina
ya. **33** Ọ banyere n’ime ọnụụlọ ahụ, mechibido ha abụọ
ụzọ, kpee ekpere, kpọkuo Onyenwe anyị. **34** Emesịa, ọ
makpuuru n’elu nwantakịrị ahụ, tụkwasị ọnụ ya n’ọnụ
nwantakịrị ahụ, na anya ya abụọ na nke nwantakịrị ahụ,
na aka ya abụọ na nke ya. Mgbe o si otu a dinara n’elu

nwantakịrị ahụ, ahụ nwantakịrị ahụ malitere ikpo ọkụ
ọzọ. **35** Ịlaisha biliri jeghariạ n'ime ụlọ ahụ ugboro ole
na ole, laghachikwa makpuru n'elu nwantakịrị ahụ ọzọ.
Emesịa, nwantakịrị ahụ zere uzere ugboro asaa, meghe
anya ya abụọ. **36** Ịlaisha kpọrọ Gehazi sị ya, "Kpọọ nwanyị
Shunem." Ya mere, ọ kpọrọ ya. Mgbe ọ bịakwutere ya,
ọ sịrị, "Kuru nwa gị." **37** Ọ batara, daa n'ala n'ụkwụ ya,
kpọọ isiala. Emesịa, o kuuru nwa ya nwoke pụọ. **38** Ịlaisha
lọghachiri na Gilgal, mgbe ụnwụ dị n'ala ahụ. Otu ụbọchị,
mgbe ya na ụfọdụ ndị amụma nọ na-enwe nzukọ, ọ gwara
onye na-ejere ya ozi okwu sị ya: "Sikwasị ite ukwu ahụ
n'ọkụ, siere ndị a mụ na ha nọ ihe oriri." **39** Otu onye
n'ime ha pụrụ banye n'ọhịa ịchịkọta akwụkwọ nri. Ọ
hụrụ osisi vaịnị toro n'ọhịa, chịkọtaa ụfọdụ afụfa ọhịa,
nke o kpojuru n'uwe mwụda ya dịka ọ ga-ejideli. Mgbe ọ
lọghachiri, o gbupịasịrị afụfa ọhịa ndị a, wụnye ha n'ime
ite ahụ si n'ọkụ, ọ bụ ezie na o nweghị onye maara ihe ha
bụ. **40** Mgbe o ghere, a wụpụtara ya nye ndị ikom ndị ahụ.
Ma mgbe ha bidoro iri ya, ha tiri mkpu akwa sị, "Onye
nke Chineke, lee, ọnwụ dị n'ite nri a." Ha enwekwaghị ike
iri ya. **41** Ịlaisha kwuru okwu sị, "Kpotanụ ụtụ ọka." Ọ
ghanyere ya n'ime ite ahụ sị, "Kunyerenụ ha nri ka ha
rie." Ha riri ya. O nwekwaghị ihe na-egbu egbu dị n'ite
ahụ. **42** Otu nwoke si Baal-Shalisha bịa, butere onye nke
Chineke ogbe achịcha iri abụọ nke e ji ọka balị mbụ a
ghọtara n'ubi mee. O butekwaara ya isi ọka ole na ole
n'akpa. Ịlaisha sịrị, "Were ihe ndị a nye ndị anyị ka ha
rie." **43** Onye na-ejere ya ozi jụrụ, "Olee otu m ga-esi chee
ihe a n'ihu narị mmadụ?" Ma Ịlaisha zara, "Chịrị ya nye

ndị mmadụ a ka ha rie, n'ihi na otu a ka Onyenwe anyị
kwuru, 'Ha ga-eriju afọ ha, nwekwa ndị ga-afọdụkwa.'"
44 Ya mere, o chere ya n'ihu ha, ha rikwara, nri ahụ
fọdụkwara dịka okwu Onyenwe anyị si dị.
5 N'oge a, Neeman bụ ọchịagha ndị agha eze Aram, Ọ
bụ onye dị ukwuu n'anya nna ya ukwu, bụrụkwa onye
a na-enye nsọpụrụ n'ihi na Onyenwe anyị sitere n'aka
ya nye ndị agha Aram mmeri n'ọgbọ agha dị iche iche.
Ọ bụ dike na dimkpa n'agha, maọbụ onye ekpenta. 2
Otu mgbe, ụfọdụ n'ime ndị agha Aram na-apụnara ndị
mmadụ ihe pụrụ ga dọta otu nwaagbọghọ nta site n'Izrel,
onye na-ejere nwunye Neeman ozi. 3 Ọ sịrị nne ya ukwu,
"Ọ gaara atọ m ụtọ ma a sị na nna m ukwu ga-aga hụ
onye amụma nọ na Sameria. Ọ ga-agwọ ya ọrịa ekpenta
a." 4 Neeman nụrụ nke a, bilie gaa kọọrọ eze Aram
ihe niile nwaagbọghọ a si Izrel kwuru. 5 Eze Aram sịrị,
"Bilie, gaa, aga m ezigakwara eze Izrel akwụkwọ ozi."
Ya mere Neeman gara, ọ chịịrị talenti ọlaọcha iri, na
puku shekel ọlaedo isii, na uwe ọma dị iche iche, nke dị
iri n'ọnụọgụgụ. 6 Nke a bụkwa ihe dị n'ime akwụkwọ
ahụ eze Aram degaara eze Izrel: "Nwoke a ji akwụkwọ a
bịakwute gị bụ Neeman, onyeisi ndị agha m. Biko, achọrọ
m ka ị gwọọ ya ọrịa ekpenta dị ya n'ahụ." 7 Ngwangwa
eze Izrel gụrụ akwụkwọ ahụ, ọ dọwara uwe ya sị, "Abụ
m Chineke? A pụrụ m ime ka mmadụ nwụọ na ime ka
mmadụ dị ndụ? Gịnị mere nwoke a ji ezitere m onye m
ga-agwọ ọrịa ekpenta? Lee ka o si na-achọ ụzọ anyị ga-eji
nwee esemokwu." 8 Mgbe Ịlaisha onye Chineke nụrụ na
eze Izrel dọwara uwe ya, o ziri ozi a zigara ya sị, "Gịnị

mere i ji dọwaa uwe gị? Zitere m Neeman. Ọ ga-amatakwa
na e nwere onye amụma n'Izrel." 9 Ya mere, Neeman
bịarutere guzo n'ọnụ ụzọ ụlọ Ịlaisha, ya na ịnyịnya ya,
na ụgbọ agha ya. 10 Ịlaisha zigara onyeozi ya nke bịara
zie sị ya, "Jee saa ahụ gị ugboro asaa n'osimiri Jọdan. I
mee nke a, ekpenta ahụ ga-esi n'akụkụ ahụ gị niile pụọ. Ị
ga-adịkwa ọcha." 11 Ma Neeman were iwe nke ukwuu
tụgharịa bido ịlaghachi ebe o si bịa. Mgbe ọ na-ala, ọ
na-ekwu na-asị, "Echere m na ọ ga-apụkwute m, guzo,
kpọkuo aha Onyenwe anyị Chineke ya, fufee aka ya n'ebe
ahụ ọrịa m dị, gwọọ m ọrịa ekpenta m. 12 Abana na Fapa,
bụ osimiri dị na Damaskọs, ha adịghị mma karịa mmiri
Izrel niile? Ọ bụ na m enweghị ike ịsa ahụ n'ime ha ma dị
ọcha." Ọ tụgharịrị jiri ọnụma pụọ. 13 Ma ndị ozi Neeman
jekwuru ya sị ya, "Nna anyị, a sị na ọ bụ ihe sịrị ike nke
ukwuu ka onye amụma ahụ gwara gị sị gị mee, ị garaghị
eme ya? Ma ihe ọ sị gị mee bụ naanị 'Gaa saa ahụ gị ka ị
dị ọcha.'" 14 Ya mere, ọ gara sụnye onwe ya n'ime osimiri
Jọdan ugboro asaa, dịka onye nke Chineke gwara ya. Anụ
ahụ ya lọghachiri dị ọcha ka anụ ahụ nwantakịrị. 15 Mgbe
ahụ, Neeman na ndị niile ya na ha so laghachikwutere
onye nke Chineke. O guzoro n'ihu ya sị, "Ugbu a amatala
m na ọ dịghị Chineke ọzọ dị n'ụwa niile ma ọ bụghị naanị
n'Izrel. Ya mere, biko, nara onyinye a site n'aka ohu gị."
16 Ma Ịlaisha zara sị ya, "Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ,
bụ onye m na-ejere ozi, agaghị m ana gị ihe ọbụla." Ma
Neeman rịọrọ ya arịrịọ ka ọ nara ya, ma ọ jụrụ ajụ. 17
Mgbe ahụ Neeman sịrị, "Ọ bụrụ na ị gaghị anara, biko,
kwerenụ ka m kporo aja nke ịnyịnya abụọ nwere ike ibu.

N’ihi na site ugbu a gaa n’ihu, agaghị m achụrụ chi ọzọ
aja nsure ọkụ, ma ọ bụghị naanị Onyenwe anyị. 18 Ma ka
Onyenwe anyị gbaghara ohu gị naanị otu ihe a. Mgbe nna
m ukwu banyere n’ụlọ arụsị Rimọn ịkpọ isiala, mgbe ọ
na-adabere n’aka m, nke ga-eme ka mụ onwe m kpọọkwa
isiala. Mgbe m si otu a kpọọ isiala n’ụlọ arụsị Rimọn, ka
Onyenwe anyị gbaghara ohu gị n’ihi nke a.” 19 Ịlaisha
zara sị ya, “Ọ dị mma, laa n’udo.” Mgbe Neeman lawara, o
jerubeghị ebe dị anya, 20 Gehazi, bụ onyeozi Ịlaisha onye
nke Chineke, sịrị n’obi ya, “Nna m ukwu emezighị ikwere
ka Neeman onye Aram laa na-anataghị ya ihe o ji bịa.
Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, aga m eji ọsọ gbakwuru
ya napụta ya ụfọdụ ihe ahụ.” 21 Ya mere, Gehazi gbara
ọsọ gbakwuru Neeman. Mgbe Neeman hụrụ ya ka ọ gba
ọsọ na-abịa, o si n’elu ụgbọ agha ya wudata gaa zute ya,
jụọ ya sị: “Udo ọ dịkwa?” 22 “E, udo dị,” ka Gehazi zara,
“Onyenwe m zitere m ka m gwa gị, ‘Lee, ụmụ okorobịa
abụọ n’etiti ndị amụma si n’ugwu Ifrem bịakwute m.
Biko nye ha otu talenti ọlaọcha na uwe mgbanwe abụọ.’”
23 Ma Neeman zara sị ya, “Biko, were talenti abụọ.” Ọ
kwagidere Gehazi ka ọ nara ha. O kechiri talenti ọlaọcha
abụọ ahụ n’akpa abụọ, tinyere uwe mgbanwe abụọ. O
bunyere ndị ohu ya ka ha buru ya na-aga n’ihu Gehazi.
24 Ma mgbe ha rutere n’ugwu, Gehazi naara ndị ohu
Neeman ihe ndị ahụ, sị ha laghachikwa. O zoro ihe ndị
ahụ n’ime ụlọ. 25 Mgbe ọ batara n’ụlọ guzo n’ihu nna ya
ukwu, Ịlaisha jụrụ ya sị, “Ebee ka i si na-abịa Gehazi?”
Ọ zara, “Ohu gị ejeghị ebe ọbụla.” 26 Mgbe ahụ Ịlaisha
zara ya, “Ọ bụ na mmụọ m esoghị gị mgbe nwoke ahụ si

n'ụgbọ ya rịdata izute gị? Oge a ọ bụ oge ịnara ego, na
ịnara uwe, na ịnara ubi oliv, na ubi vaịnị, na igwe ehi, na
igwe atụrụ, na ndị ohu ndị ikom, na ndị ohu ndị inyom
na-eje ozi? 27 N'ihi nke a, ekpenta ahụ dị Neeman ga-
abịakwasị gị, na ụmụ ụmụ gị, ruo mgbe ebighị ebi." Ya
mere, Gehazi ghọrọ onye ekpenta si n'ihu ya pụọ. Anụ
ahụ ya bidokwara ịcha ọcha dịka ogho ọcha.

6 Ụmụ ndị amụma gwara Ịlaisha okwu sị, "Lee, ebe a
anyị bi n'ihu gị dị oke nta karịa. 2 Ya mere, ka anyị gaa
n'akụkụ Jọdan gbute osisi anyị ga-eji wuo ụlọ ebe anyị
ga-ebi." Ọ sịrị ha, "Meenụ ka unu kwuru." 3 Ma otu onye
n'ime ha rịọrọ ya sị, "Biko, nna anyị ukwu, soronụ anyị."
O kwenyere na ọ ga-eso ha. 4 O sonyekwara ha. Mgbe ha
bịaruru n'akụkụ Jọdan, ha malitere igbutu osisi. 5 Ma
mgbe otu n'ime ha nọ na-egbutu otu osisi, anyụike ya
dabara n'ime mmiri. O tiri mkpu sị, "Ewoo, onyenwe m. Ọ
bụkwanụ ihe a rịọtara arịọta." 6 Mgbe ahụ, onye nke
Chineke jụrụ ya sị, "Ebee ka ọ dabara?" Mgbe o ziri ya
ebe ọ dabara, Ịlaisha gbutere osisi tụba ya n'ebe ahụ, mee
ka anyụike ahụ segolite na-erugharị n'elu mmiri. 7 Ọ
sịrị, "Tụtụlite ya." O setịrị aka ya wepụta ya. 8 N'oge a,
eze ndị Aram na ndị Izrel nọ n'agha. Mgbe ya na ndịisi
agha ya kparịtachara, ọ sịrị, "Aga m eguzobe ọmụma ụlọ
ikwu m n'ebe dị otu a na n'ebe dị otu a." 9 Ngwangwa,
onye nke Chineke zigaara eze Izrel ozi sị, "Lezie anya,
unu ejekwala nso n'ebe ahụ, n'ihi na eze Aram na ndị
agha ya nọ n'ebe ahụ." 10 N'ihi nke a, eze Izrel mere
nchọpụta banyere ebe ahụ onye nke Chineke gwara ya.
Ọtụtụ mgbe Ịlaisha dọrọ eze aka na ntị, n'ihi ya, ha nọrọ

na nche n'ebe ahụ niile. **11** Ihe ndị a mere ka iwe wee
eze ndị Aram. Ọ kpọkọtara ndịisi ọrụ ya nye ha iwu sị,
"Gwanụ m, onye n'ime anyị dịnyere eze Izrel?" **12** Otu
onye n'ime ndị ọchịagha ya sịrị, "O nweghị onye ọbụla
n'ime anyị, onyenwe m bụ eze. Ọ bụ Ịlaisha, onye amụma
Izrel, bụ onye na-agwa eze Izrel okwu niile i na-ekwu
n'ime ebe ndina gị." **13** Ya mere, eze Aram nyere ha iwu sị
ha, "Gaanụ, chọpụta ebe ọ nọ, ka m ziga ndị agha ga-aga
jide ya." Ha gara lọta, kọọrọ ya na Ịlaisha nọ na Dọtan. **14**
N'ihi ya, n'otu anyasị eze Aram zigara ọtụtụ ndị agha ya,
ndị ji ịnyịnya na ụgbọ agha gbaa obodo ahụ gburugburu.
15 Mgbe onye na-ejere onye nke Chineke ozi biliri ọtọ
n'isi ụtụtụ pụọ, ọ hụrụ ọtụtụ ndị agha na ịnyịnya na
ụgbọala, ka ha gbara obodo ha nọ gburugburu. O tiri
mkpu sị, "Ewoo, onyenwe m, gịnị ka anyị ga-eme ugbu
a?" **16** Ma Ịlaisha zara sị ya, "Atụla egwu, n'ihi na ndị
nọnyere anyị dị ọtụtụ karịa ndị nọnyeere ha." **17** Mgbe
ahụ, Ịlaisha kpere ekpere sị, "Onyenwe anyị, biko, saghee
anya ya abụọ ka ọ hụ." Onyenwe anyị meghere anya ohu
Ịlaisha, mee ka ọ hụ ịnyịnya ọkụ, na ụgbọala ọkụ jupụtara
n'ugwu dị gburugburu ebe ahụ niile. **18** Mgbe ndị iro
ahụ na-abịaru ya nso, Ịlaisha kpọkuru Onyenwe anyị
n'ekpere sị, "Mee ka ìsì kpuo ndị agha niile." O mekwara
ka ìsì kpuo ha, dịka Ịlaisha rịọọrọ. **19** Ịlaisha pụtara sị
ha, "Nke a abụghị ụzọ, nke a abụkwaghị obodo unu na-
achọ. Soronụ m, ka m gosi unu nwoke unu na-achọ."
O duuru ha jee Sameria. **20** Mgbe ha bịaruru Sameria,
Ịlaisha kpere ekpere sị, "Biko, Onyenwe anyị, ugbu a
meghee anya ha, ka ha hụ ụzọ." Onyenwe anyị meghere

anya ha dịka Ịlaisha kpere n’ekpere; ha matakwara na
ha nọ na Sameria. **21** Mgbe eze Izrel hụrụ ha, ọ jụrụ
Ịlaisha ajụjụ sị, “Nna m, ị chọrọ ka m gbuo ha?” **22** Ịlaisha
zara sị ya, “Egbula ha. Ị ga-egbu ndị i ji mma agha na
ụta gị dọta n’agha? Nye ha nri na mmiri, zilaga ha ka
ha lakwuru onyenwe ha.” **23** Ya mere, ọ kwadooro ha
oke oriri dị ukwuu, mgbe ha riri, ṅụkwaa, o zilagara ha,
ha lakwuuru nna ha ukwu. Site n’oge ahụ gaa n’ihu, ndị
otu Aram na-apụnara mmadụ ihe kwusịrị inye nsogbu
n’oke ala ndị Izrel. **24** Ma mgbe ụfọdụ oge gasịrị, Ben-
Hadad, eze Aram, chịkọtara ndị agha ya niile pụta bịa
gbaa Sameria gburugburu. **25** N’ihi nke a, oke ụnwụ dara
n’obodo Sameria. Nri kọrọ n’ala ahụ ruo na e bidoro ire
otu isi ịnyịnya ibu iri shekel ọlaọcha asatọ. E rekwara nsị
nduru shekel ise. **26** Mgbe eze Izrel na-agafe n’elu mgbidi
gbara obodo ahụ gburugburu, otu nwanyị kpọkuru ya sị
ya, “Nyere m aka, onyenwe m eze.” **27** Ma eze zara sị ya,
“Ọ bụrụ na Onyenwe anyị ekweghị inyere gị aka, ebee
ka m ga-esi nwetara gị inyeaka? Ọ bụ site n’ebe ịzọcha
ọka? Ka ọ bụ n’ebe ịzọcha mmanya vaịnị?” **28** Mgbe ahụ,
eze jụrụ ya sị, “Gịnị na-eme?” Ọ zara, “Nwanyị a sịrị,
‘Nye nwa gị nwoke ka anyị rie ya taa, echi anyị ga-eri
nwa m nwoke.’ **29** Ya mere, na anyị siri nwa m rie ya.
N’ụbọchị nke so ya asịrị m ya, ‘Wepụta nwa gị nwoke
ka anyị rie ya,’ ma o zoola ya.” **30** Mgbe eze nụrụ okwu
nwanyị a, ọ dọwara uwe ya. Ma dịka ọ na-agabiga n’elu
mgbidi ahụ, ndị mmadụ lere anya hụ n’okpuru uwe, akwa
mkpe dị n’ime ahụ ya. **31** Ọ sịrị, “Ka Chineke mesoo m
mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị njọ, ma ọ bụrụ na

isi Ịlaisha nwa Shafat anọgide n’ahụ ya taa.” 32 N’oge a,
Ịlaisha nọdụrụ ala n’ụlọ ya, ndị okenye sokwa ya nọdụ.
Eze zipụrụ onyeozi, ma tupu o rute, Ịlaisha gwara ndị
okenye ahụ okwu sị ha, “Unu ahụla na ogbu mmadụ a
ezitela mmadụ ka ọ bịa gbupụ m isi. Mgbe onyeozi ya
bịaruru, mechienụ ụzọ hapụ ya n’ezi, n’ihi na eze n’onwe
ya ga-eso ya n’azụ bịa.” 33 Mgbe Ịlaisha nọ na-agwa ha
okwu, lee onyeozi ahụ ka ọ na-abịakwute ya. Eze sokwa
ya n’azụ na-ekwu okwu na-asị, “Onyenwe anyị emeela ka
ihe ọjọọ dị otu a dakwasị anyị. Gịnị mere m ga-eji lee
anya inyeaka site n’aka Onyenwe anyị ọzọ?”

7 Ịlaisha zara sị ya, “Nụrụ okwu Onyenwe anyị. N’ihi
na otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu, N’oge dịka mgbe a
echi, a ga-ere otu akpa nta ụtụ ọka otu shekel, rekwaa
akpa nta ọka balị abụọ otu shekel n’ọnụ ụzọ ama obodo
Sameria.” 2 Ọchịagha ahụ, nke eze na-adabere n’aka ya,
sịrị onye nke Chineke, “Lee, a sịkwarị na Onyenwe anyị
emeghee oghere idee nke eluigwe, nke a ọ pụrụ ime?”
Ma Ịlaisha zara ya, “Ị ga-eji anya gị abụọ hụ ya, ma ị
gaghị eri site n’ime ya.” 3 N’oge a, e nwere ndị ekpenta
anọ nọ n’ezi mgbidi gbara Sameria gburugburu, n’akụkụ
ọnụ ụzọ e si abata obodo ahụ. Ha sịrịtara onwe ha, “Gịnị
ka anyị nọ n’ebe a na-eme? Ọ bụ ka anyị nọrọ n’ebe a
tutu anyị anwụọ? 4 Ọ bụrụ na anyị asị, ‘Anyị ga-abanye
n’ime obodo,’ ụnwụ dị n’ebe ahụ, anyị ga-anwụkwa. Ọ
bụrụkwanụ na anyị anọgide n’ebe a anyị ga-anwụ. Ya
mere ka anyị gafeenụ banye n’ọmụma ụlọ ikwu ndị agha
Aram, were onwe anyị nyefee ha n’aka. Ọ bụrụ na ha
edebe anyị ndụ, anyị ga-adị ndụ, ọ bụrụ na ha egbuo

anyị, anyị ga-anwụkwa.” 5 N’oge uhuruchi, ha biliri gaa
n’ọmụma ụlọ ikwu ndị agha Aram. Mgbe ha bịarutere
n’ọnụ ụlọ ikwu ahụ, o nwekwaghị onye nọ n’ebe ahụ, 6
n’ihi na Onyenwe anyị mere ka ndị Aram nụ ụzụ ụgbọ
agha na nke ịnyịnya, na nke usuu ndị agha. Nke a mere
ka onye ọbụla gwa ibe ya sị, “Lee, eze ndị Izrel egoola
ndị agha ndị Het, na ndị eze Ijipt ibuso anyị agha.” 7
Ha biliri gbapụ ọsọ n’abalị ahụ, hapụ ụlọ ikwu ha niile,
na ịnyịnya ha niile, na ịnyịnya ibu ha niile, na ihe niile
otu o si dịrị, ma gbapụ ọsọ ndụ. 8 Mgbe ndị ekpenta
ahụ rutere ogige ndị agha ndị Siria, ha banyere n’ime
otu ụlọ rie ihe, ṅụkwaa ihe ọṅụṅụ dị n’ime ya. Ha chịịrị
ọlaọcha na ọlaedo na uwe ọma niile dị n’ime ya gaa zoo
ha. Ọzọkwa, ha lọghachiri banye n’ụlọ ọzọ kwakọrọ ụfọdụ
ihe dị n’ime ya gaa zoo. 9 Ma mgbe ahụ ha sịrịtara onwe
ha, “Ihe anyị na-eme ezighị ezi. Taa bụ ụbọchị oziọma,
ma lee ka anyị na-agba nkịtị. Ọ bụrụ na anyị echere ruo
ìhè ụtụtụ, a ga-achọpụta ajọọ omume anyị. Ugbu a bịanụ,
ka anyị gaa gwa ndị nọ n’ụlọeze, ihe anyị hụrụ.” 10 Ya
mere, ha gara kpọkuo ndị nche ọnụ ụzọ obodo ahụ, gwa
ha sị, “Anyị banyere n’ogige ndị agha Aram, o nweghị
mmadụ ọbụla nọ n’ebe ahụ, ọ dịghị olu mmadụ anyị nụrụ
n’ebe ahụ, naanị ịnyịnya na ịnyịnya ibu elibere n’osisi,
na ụlọ ikwu ha a hapụrụ dịka ha dị.” 11 Ndị na-eche
nche tiri mkpu kọọrọ ndị nọ n’ụlọeze ihe mere. 12 Eze
biliri n’abalị ahụ gwa ndịisi ọrụ ya sị, “Ka m gwa unu ihe
ndị Aram mere anyị. Ha maara na anyị nọ n’oke agụụ,
n’ihi ya, ha akpacharala anya hapụ ọmụma ụlọ ikwu ha
gaa zoo onwe ha n’ime ọhịa. Echiche ha bụ, ‘Ndị a ga-

apụtarịrị, mgbe ahụ, anyị ga-ejide ha na ndụ, banyekwa
n'ime obodo ha.'" 13 Ma otu onye n'ime ndịisi agha ya
zara sị ya, "Ka ụfọdụ mmadụ duru ịnyịnya ise ndị ahụ
fọdụrụ n'obodo. Ọ bụrụ na ndị a alọtaghị ọnọdụ ha ga-
adị ka nke ndị Izrel niile fọdụrụ n'ebe, e, ha ga-adị ka
ndị Izrel niile a gụrụ dịka ndị nwụrụ anwụ. Ya mere, ka
anyị zipụ ha ka ha gaa chọpụta ihe mere." 14 Ya mere, ha
họpụtara ụgbọ agha abụọ na ịnyịnya ndị na-adọkpụ ha.
Eze zipụrụ ha ịchụso ndị agha Aram, O nyere ndị na-agba
ha iwu sị, "Gaanụ chọpụta ihe mere." 15 Ha sogidere ha
ruo n'osimiri Jọdan. N'akụkụ ụzọ niile jupụtara n'uwe
na ngwa agha ndị agha Aram tufuru mgbe ha na-eme
ngwangwa. Ndị ahụ e zipụrụ lọghachiri bịa kọọrọ eze
ihe ha hụrụ. 16 Ndị Izrel niile pụrụ gaa kwakọrọ ihe dị
n'ọmụma ụlọ ikwu ndị Aram. Nke bụ na e rere otu akpa
nta ụtụ ọka a kwọrọ nke ọma otu shekel, rekwaa akpa
ọka balị abụọ otu shekel dịka Onyenwe anyị si kwuo. 17
Eze họpụtara ọchịagha ahụ, nke ọ na-adabere n'aka ya,
nye ya ọrụ ilekọta ọnụ ụzọ obodo ahụ. Ma ndị si n'obodo
na-enupụta nuturu ya, zọọ ya ụkwụ, zọgbuo ya mgbe
ha na-agbapụta. Ọ nwụrụ dịka Ịlaisha onye nke Chineke
kwuru mgbe eze bịakwutere ya ụnyaahụ, ijide ya. 18 Ihe
niile mezuru dịka onye nke Chineke gwara eze okwu sị
ya, "A ga-ere akpa nta ọka balị abụọ otu shekel na otu
akpa nta ụtụ ọka otu shekel, n'ọnụ ụzọ ama Sameria." 19
N'oge ahụ, ọchịagha ahụ na-ejere eze ozi zara sị ya, "Ihe
dị otu a agaghị eme, ọ bụladị na Onyenwe anyị emeghee
eluigwe mee ka nri zoo, nke a ọ ga-eme?" Ma onye nke
Chineke zara ya, "Ị ga-eji anya gị hụ ya, ma ị gaghị eso rie

ya.” 20 Ọ bụkwa otu a ka o si mee, n’ihi na ndị mmadụ
zọgburu ya n’ụkwụ n’ọnụ ụzọ ama, ebe ọ nọ nwụọ.

8 Ịlaisha gwara nwanyị ahụ o mere ka nwa ya si n’ọnwụ
bilie okwu sị ya, “Bilie, gị na ezinaụlọ gị, gaa n’obodo ọzọ
ebe unu ga-anọ dịka ọbịa n’ihi na Onyenwe anyị ekwuola
na oke ụnwụ ga-adakwasị ala Izrel afọ asaa.” 2 Nwanyị
ahụ mere dịka onye nke Chineke gwara ya, o biliri, ya na
ezinaụlọ ya gaa biri n’ala ndị Filistia afọ asaa. 3 Mgbe
ụnwụ ahụ gwụsịrị n’afọ nke asaa, o si n’ala ndị Filistia
lọta n’Izrel. Mgbe ọ lọtara, o jekwuuru eze ka o nyere ya
aka inwetaghachi ụlọ ya na ala ya. 4 Mgbe nwanyị ahụ
bịakwutere eze, eze nọ na-agwa Gehazi bụ onye na-ejere
onye nke Chineke ozi okwu sị ya, “Biko, kọọrọ m akụkọ
ihe ukwu niile Ịlaisha mere.” 5 Mgbe Gehazi na-akọrọ
eze otu Ịlaisha si mee ka nwantakịrị nwụrụ anwụ dị ndụ
ọzọ, nwanyị ahụ, onye bụ nne nwantakịrị ahụ, batara
n’ime ụlọeze. Mgbe ahụ, Gehazi kwuru sị, “Onyenwe m
eze, onye a bụ nwanyị ahụ, leekwa nwa ya nwoke, onye
Ịlaisha mere ka ọ dị ndụ ọzọ.” 6 Eze jụrụ nwanyị ahụ
ajụjụ sị ya, “Ọ bụ eziokwu?” Nwanyị ahụ kọọrọ eze akụkọ
ihe niile mere. Mgbe ahụ, eze dunyere ya otu onyeisi
n’ime ndị ozi ya ka o nyere ya aka inwetaghachi ihe ya
niile, ya na ụgwọ ruru ya n’ihi mkpụrụ ubi ya niile ha
ghọrọ mgbe ahụ o bi n’ala ndị Filistia. 7 Mgbe ihe ndị a
gasịrị Ịlaisha gara Damaskọs, isi obodo ndị Siria. N’oge a,
Ben-Hadad eze Aram, na-arịa ọrịa. “A gara gwa eze na
onye nke Chineke abịala n’ebe ahụ.” 8 Mgbe eze nụrụ ya,
ọ kpọrọ Hazael sị ya, “Were onyinye ịnata ihuọma n’aka
gị wegara onye nke Chineke, site n’aka ya jụta Onyenwe

anyị ase. Jụọ ya, 'M ga-esi n'ọrịa a bilie?'" 9 Hazael weere
iri ịnyịnya kamel anọ buru ezi ihe niile si n'ala Damaskọs,
wetara Ịlaisha onyinye ndị a sị ya, "Nwa gị Ben-Hadad,
eze Aram, zitere ka m jụọ gị sị, 'M ga-esi n'ọrịa a bilie?'"
10 Ịlaisha zara sị ya, "Laa, gaa gwa ya sị ya, 'Ị ga-esi
n'ọrịa bilie.' Ma Onyenwe anyị egosila m na, n'ezie, ọ ga-
anwụ." 11 Mgbe Ịlaisha nọ na-ekwu okwu a, o legidere
Hazael anya n'ihu tutu ruo mgbe ihere mere ya. Mgbe
ahụ, onye nke Chineke kwara akwa. 12 Mgbe ahụ, Hazael
jụrụ Ịlaisha ajụjụ sị, "Ọ bụ gịnị mere onyenwe m ji akwa
akwa?" Ịlaisha zara sị ya, "N'ihi na amaara m ihe ọjọọ ị
ga-eme ụmụ Izrel n'oge dị n'ihu. Ị ga-akpọ obodo niile
ha e wusiri ike ọkụ, jiri mma agha gbuo ụmụ okorobịa
ha. Ị ga-atụpịa ụmụntakịrị na-aṅụ ara, bọwakwaa afọ
ndị inyom dị ime." 13 Hazael sịrị, "Olee otu ọrụ gị, bụ
nkịta efu, ga-esi nwee ike imezu ihe ukwuu a?" Ịlaisha
zara, "Onyenwe anyị egosila m na ị ga-abụ eze Aram." 14
Mgbe Hazael, si n'ebe Ịlaisha nọ laa, ọ bịakwutere nna ya
ukwu. Mgbe Ben-Hadad jụrụ ya sị, "Gịnị ka Ịlaisha gwara
gị?" Hazael zara sị, "Ọ gwara m na ị ga-esi n'ọrịa bilie."
15 Ma n'echi ya, Hazael chịịrị akwa na-egbo oyi, banye
ya na mmiri jiri ya baa n'ebe eze dina, gbasaa ya n'ihu
eze, tutu ruo mgbe ọ nwụrụ. Emesịa, Hazael ghọrọ eze
n'ọnọdụ ya. 16 N'afọ nke ise nke ọchịchị Joram nwa Ehab
eze Izrel, mgbe Jehoshafat bụ eze Juda, ka Jehoram nwa
Jehoshafat malitere ọchịchị ya dịka eze Juda. 17 Ọ dị iri
afọ atọ na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze, ọ chịrị afọ asatọ
na Jerusalem. 18 O soro ụzọ ndị eze Izrel dịka ụlọ Ehab
mere, n'ihi na ọ lụrụ ada Ehab. O mere ihe dị njọ n'anya

Onyenwe anyị. 19 Ma n'agbanyeghị nke a, n'ihi ohu ya bụ
Devid Onyenwe anyị achọghị ibibi Juda. N'ihi na o kwere
nkwa ime ka oriọna dịịrị Devid na ụmụ ụmụ ruo mgbe
ebighị ebi. 20 N'oge Jehoram bụ eze, ka Edọm si n'okpuru
Juda nupu isi, họpụtara onwe ha eze. 21 Ya mere, Jehoram
duuru ụgbọ agha ya niile gaa n'obodo Zaịa. O biliri n'abalị
tigbuo ndị Edọm ahụ gbara ya na ndị ọchịagha ụgbọ
agha ya gburugburu; ma ndị agha ya gbaghachiri azụ, laa
n'ụlọ ha. 22 Ya mere, Edọm ka na-enupu isi megide Juda,
ruo taa. Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ. 23
Akụkọ ihe niile Jehoram mere, e deghị ha n'akwụkwọ
akụkọ ihe ndị eze Juda mere n'ụbọchị ndụ ha? 24 Joram
sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e
liri nna ya ha n'obodo Devid. Ahazaya nwa ya ghọrọ eze
n'ọnọdụ ya. 25 N'afọ nke iri na abụọ nke ọchịchị Joram
nwa Ehab, bụ eze Izrel, ka Ahazaya nwa Jehoram, bụ eze
Juda malitere ịchị. 26 Ahazaya gbara iri afọ abụọ na abụọ
mgbe ọ malitere ịbụ eze, ọ chịrị otu afọ na Jerusalem.
Aha nne ya bụ Atalaya, nwa nwa Omri, eze Izrel 27 O soro
ụzọ niile nke ndị ezinaụlọ Ehab, mee ihe dị njọ n'anya
Onyenwe anyị dịka ezinaụlọ Ehab mere, n'ihi na ọ lụrụ
nwanyị si n'ezinaụlọ Ehab. 28 Ahazaya sooro Joram nwa
Ehab, gaa ibuso Hazael eze Aram agha na Ramọt Gilead.
Ndị Aram merụrụ Joram ahụ. 29 Ya mere, eze Joram
lọghachitere na Jezril, ka a gwọọ ya mmerụ ahụ ndị Aram
merụrụ ya na Ramọt, n'agha nke ya na Hazael eze Aram
lụrụ. Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram eze Juda, gara
Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihi na e merụrụ ya ahụ.

9 Emesịa, Ịlaisha onye amụma, kpọrọ otu onye n'ime
ụmụ ndị amụma sị ya, "Jikere, fanye ọnụ uwe mwụda gị
n'eriri ikere n'ukwu gị, werekwa karama mmanụ oliv a
n'aka gị, bịa ka ị gaa Ramọt Gilead. **2** I jeruo ebe ahụ,
jee hụ Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi anya. Mee ka
o bilie site n'etiti ndị ha na ya nọ. Mekwaa ka gị na ya
naanị baa n'ime ụlọ. **3** Were karama mmanụ wụkwasị
ya n'isi gwa ya okwu sị, 'Otu a ka Onyenwe anyị kwuru,
eteela m gị mmanụ ịbụ eze Izrel.' I mesịa, meghe ụzọ
ọsịịsọ, sitekwa n'ebe ahụ gbapụ ọsọ." **4** Nwokorobịa onye
amụma ahụ gara Ramọt Gilead. **5** Mgbe o jeruru, ọ hụrụ
ebe ọchịagha ahụ nọdụrụ n'ala n'etiti ndịisi agha ibe ya.
O kwuru sị, "Enwere m ozi m ga-ezi gị, ọchịagha." Jehu
jụrụ, "Ọ bụ onye n'ime anyị ka ị chọrọ izi ozi?" Ọ zara, "Ọ
bụ gị ọchịagha." **6** Jehu biliri baa n'ime ụlọ. Nwokorobịa
onye amụma ahụ wụkwasịrị ya mmanụ n'isi, sị ya, "Otu a
ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel sịrị, 'Eteela m gị mmanụ
ịbụ eze ndị nke Onyenwe anyị, bụ Izrel. **7** Ị ga-ekpochapụ
ezinaụlọ Ehab, nna gị ukwu, aga m esi otu a bọtara onwe
m ọbọ, n'ihi ọbara ndị ohu m, bụ ndị amụma na ọbara ndị
ozi Onyenwe anyị niile Jezebel wufuru. **8** Ezinaụlọ Ehab
ga-abụ ihe lara n'iyi. N'ala Izrel, m ga-esite n'ezinaụlọ
Ehab bipụ ndị ikom niile, maọbụ ohu maọbụ onye nwe
onwe ya. **9** M ga-ala ụlọ Ehab n'iyi, ka m si laa ezinaụlọ
Jeroboam nwa Nebat n'iyi, na dịka m si lakwaa ezinaụlọ
Baasha, nwa Ahija n'iyi. **10** Nkịta ga-erikwa anụ Jezebel
nwunye Ehab na Jezril. Ọ dịkwaghị onye ga-eli ya.'" Mgbe
o kwuchara okwu ndị a, onye amụma ahụ meghere ụzọ
gbapụ ọsọ. **11** Jehu jekwuuru ndịisi agha ibe ya. Otu onye

n'ime ha jụrụ ya sị, "Gịnị ka onye ara ahụ chọrọ bịa? Udo
ọ dịkwa?" Jehu zara, "Unu maara onye ọ bụ, marakwa
ụdị okwu ga-esi ya n'ọnụ pụta." **12** Ha sịrị, "Ihe i kwuru
abụghị eziokwu, gwa anyị ihe o kwuru." Jehu sịrị, "Ihe
ndị a ka ọ gwara m, 'Otu a ka a Onyenwe anyị kwuru,
Eteela m gị mmanụ ịbụ eze Izrel.'" **13** Ngwangwa ha chịịrị
uwe mgbokwasị ha niile doo ha n'usoro n'ala ebe ahụ ka
Jehu zọkwasị ha ụkwụ. Ha fụrụ opi ike tie mkpu sị, "Jehu
bụ eze!" **14** Otu a ka Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi, si
gbaa izu megide Joram. (N'oge a, Joram na ndị Izrel niile
na-eche Ramọt Gilead nche, n'ihi Hazael eze Aram.) **15** Ma
Joram bụ eze, laghachitere na Jezril ebe ọ nọ ka ahụ dị ya
mma maka ahụ ndị Aram merụrụ ya mgbe ya na Hazael,
eze Aram lụrụ agha. Ya mere, Jehu sịrị, "Ọ bụrụ na nke a
bụ uche unu, ime m eze unu, unu ekwela ka onye ọbụla si
n'obodo a gbapụ, gaa Jezril kọọ akụkọ a." **16** Mgbe ahụ,
Jehu wụkwasịrị n'elu ụgbọ agha ya gbaga Jezril, n'ihi na
Joram nọ n'ebe ahụ na-ezu ike. Ma Ahazaya, bụ eze Juda
gakwara ileta ya. **17** Mgbe onye nche nọ n'ụlọ elu Jezril
hụrụ Jehu na ndị agha ya ka ha na-abịa, o tiri mkpu sị,
"Lee, o nwere ndị agha na-abịa." Joram eze Izrel nyere
iwu sị, "Zipụ otu onye na-agba ịnyịnya ka ọ gaa zute
ha jụọ ha sị, 'Udo ọ dịkwa?'" **18** Onye ọgbaịnyịnya ahụ
nọkwasịrị n'elu ya gbapụ izute Jehu, sị, "Otu a ka eze sịrị,
'Udo ọ dịkwa?'" Jehu zara, "Gịnị ka gị na udo nwekọrọ?
Tụgharịa gaa soro m n'azụ." Onye nche ahụ ziri ozi sị,
"Onyeozi ahụ ezutela ha, kama ọ naghị alọta." **19** Eze
zipụrụ onye ọgbaịnyịnya nke abụọ. Mgbe ọ bịakwutere
ha ọ sịrị, "Otu a ka eze sịrị, 'Udo ọ dịkwa?'" Jehu zara,

“Gịnị ka gị na udo nwekọrọ? Chigharịa soro m n’azụ.” 20
Onye ahụ nọ na-eche nche sịrị, “Ọ garuola ha nso, ma ọ
dịghị alọghachitekwa azụ. Ma ọgbụgba ịnyịnya dịka ọ
bụ Jehu nwa Nimshi, n’ihi na ọ na-agba ịnyịnya ya dịka
onye na-ayị ara.” 21 Joram nyere iwu sị, “Kwadooro m
ụgbọ agha m.” Mgbe a kwadooro ya, Joram eze Izrel, na
Ahazaya, eze Juda, pụtara nọkwasị n’ụgbọ agha, onye
ọbụla na nke ya, pụọ ịga izute Jehu. Ha zutere ya n’oke
ala ubi Nebọt, onye Jezril. 22 Mgbe Joram hụrụ Jehu,
ọ jụrụ, “Ị bịara n’udo? Udo ọ dịkwa, Jehu?” Jehu zara,
“Olee otu udo ga-esi dịrị, ebe ọ bụ na ihe ọjọọ niile nke
ikpere arụsị na mgbaasị nke Jezebel nne gị, jupụtara
n’ebe niile.” 23 Joram chigharịrị ụgbọ agha ya bido ịgba
ọsọ. Mgbe ọ na-agba ọsọ, o tiri mkpu kpọkuo Ahazaya
sị ya, “Ahazaya, Aghụghọ dị, ọgbaaghara dị!” 24 Jehu
jiri ike ya niile dọtịa ụta o ji n’aka ya gba ya Joram. Ọ
gbatara Joram àkụ ahụ n’azụ. Àkụ ahụ sikwa ya n’obi
pụta. Nke a mere ka Joram daa n’ime ụgbọala ya nwụọ.
25 Mgbe ahụ, Jehu sịrị Bidka, bụ onyeisi agha ya, “Bulie
ya, tụba ya n’ubi Nebọt onye Jezril. Chetakwa na mụ na gị
nọkwasịrị n’elu ịnyịnya, anyị abụọ, na-eso nna ya Ehab,
mgbe Onyenwe anyị kwuru okwu amụma a megide ya.
26 ‘N’ezie, ahụrụ m ọbara Nebọt na ọbara ụmụ ya ndị
ikom ụnyaahụ, otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, n’ihi
ya, aghaghị m ime ka ị kwụghachi ụgwọ ọbara ha n’ala
ubi a.’ Ugbu a, bulie ya tụba ya n’ala ubi a dị ka okwu
Onyenwe anyị si dị.” 27 Mgbe Ahazaya eze Juda, hụrụ ihe
mere, ọ gbaara ọsọ na-agbago n’ụzọ Bet Hagan. Ma Jehu
chụsoro ya, na-eti mkpu sị, “Gbukwuonụ ya.” Ha merụrụ

ya ahụ ka ọ nọ n'ụgbọ agha ya, n'ụzọ ịga Gua, nso Ibleam,
ọ gbara ọsọ ga Megido ebe ọ nọ nwụọ. 28 Ndị ohu ya ji
ụgbọ agha bịa buru ozu ya bubata ya na Jerusalem, lie ya
n'ebe e liri nna nna ya ha, n'obodo Devid. 29 N'afọ iri na
otu nke ọchịchị Joram nwa Ehab, ka Ahazaya malitere ịbụ
eze Juda. 30 Mgbe Jezebel nụrụ na Jehu abịaruola Jezril, ọ
banyere n'ụlọ ya, tee uri n'anya abụọ, dozie agịrị isi ya,
pụta bịa nọdụ ala n'akụkụ oghereikuku, site n'ebe ahụ
na-elepụ anya n'ezi. 31 Mgbe Jehu batara n'ọnụ ụzọ e si
abata ụlọeze, Jezebel kpọkuru ya sị, "Ị bịara n'udo, gị
Zimri, gị onye gburu nna gị ukwu." 32 Jehu leliri anya elu
lee anya na oghereikuku tie mkpu sị, "Onye dịnyeere
m?" Onozi abụọ maọbụ atọ na-eje ozi n'ụlọeze lepụtara
anya lee ya anya. 33 Jehu nyere ha iwu sị ha, "Tụdanụ ya
n'ala." Ya mere, ha si n'elu ebe ahụ tụda ya n'ala. Mgbe ọ
daruru ala, ọbara ya fesasịrị n'ahụ mgbidi ụlọ na n'ahụ
ịnyịnya ndị ji ụkwụ ha zọjaa ya. 34 Jehu banyere nọ n'ime
ụlọeze rie ihe, ṅụkwaa ihe ọṅụṅụ. Emesịa, o nyere iwu
sị, "Leenụ nwanyị a a bụrụ ọnụ; burunu ya gaa lie ya,
n'ihi na ọ bụ ada eze." 35 Mgbe ha pụtara ili ya, ọ bụ
naanị okpokoro isi ya na ọkpụkpụ ụkwụ ya abụọ, na aka
ya abụọ ka ha hụrụ. Ha ahụkwaghị anụ ahụ ya. 36 Ha
laghachiri gwa Jehu ihe ha hụrụ. Ọ zara sị ha, "Nke a bụ
okwu Onyenwe anyị, nke o kwuru site n'ọnụ ohu ya Ịlaija
onye Tishbe sị: 'N'ala ubi dị na Jezril ka nkịta ga-anọ rie
anụ ahụ Jezebel. 37 Ozu Jezebel ga-adị ka unyi n'ala ubi dị
na Jezril, ruo na mmadụ enweghị ike ikwupụta sị, Nke a
bụ Jezebel.'"

10 Ugbu a, e nwere ụmụ Ehab ndị ikom ọnụọgụgụ ha dị
iri asaa ndị nọ na Sameria, Jehu dere akwụkwọ ozi ziga
Sameria, zigara ndịisi obodo Jezril, zigakwara ndị okenye
na ndị na-elekọta ụmụ Ehab ndị ahụ. Ọ sịrị, **2** "Ugbu a,
mgbe akwụkwọ a rutere unu aka, ebe unu na ụmụ ndị
ikom nna unu ukwu nọ, ebe unu nwekwara ụgbọ agha na
ịnyịnya, na obodo e wusiri ike na ngwa agha, **3** họpụtanụ
onye kachasị inwe ugwu ma kwesikwa n'ime ụmụ ndị
ikom nna unu ukwu, mee ka ọ nọkwasị n'ocheeze nna ya.
Mgbe ahụ, buo agha chebe ụlọ nna unu ukwu." **4** Ma ha
tụrụ egwu n'ebe ọ dị ukwuu, sị, "Lee, eze abụọ enweghị
ike iguzogide ya, anyị onwe anyị ga-esi aṅaa guzogide
ya?" **5** Ya mere, onye ọ dị n'aka ilekọta ezinaụlọ eze,
onyeisi obodo, ndị okenye na ndị niile na-elekọta ụmụ
Ehab, dere akwụkwọ a zigara Jehu, sị ya, "Jehu, anyị niile
bụ ndị ohu gị. Anyị jikeere ime ihe niile i gwara anyị.
Anyị agaghị ahọpụta onye ọbụla dịka eze; gị onwe gị mee
ihe ọbụla ị chere na ọ bụ ya kachasị mma." **6** Mgbe ahụ,
Jehu degaara ha akwụkwọ nke ugboro abụọ sị ha, "Ọ bụrụ
na unu dịnyeere m, ọ bụrụkwa na unu ga-erube isi nye
m, chịrịnụ isi ụmụ ndị ikom nna unu ukwu, bịakwute m
n'otu oge a echi na Jezril." N'oge ahụ, ụmụ eze iri ndị
ikom asaa nọ n'aka ndịisi obodo ahụ, ndị na-azụlite ha. **7**
Mgbe akwụkwọ ozi ahụ rutere ha, ndị ikom ahụ kpọrọ
ụmụ ndị ikom eze dị iri asaa n'ọnụọgụgụ gbuo ha niile,
chịrị isi ha tinye na nkata zigara ya Jehu na Jezril. **8** Mgbe
onyeozi bịarutere, ọ gwara Jehu sị, "Ha ebutala isi ụmụ
ndị ikom eze." Mgbe ahụ, Jehu nyere iwu sị, "Tụkọbanụ
ha ọnụ n'oke abụọ, n'ọnụ ụzọ e si abata obodo, tutu ruo

ụtụtụ.” 9 N’ụtụtụ ya, Jehu pụrụ, guzoro n’ihu ndị niile
gbakọrọ n’ebe ahụ gwa ha okwu sị, “Ndị Izrel, unu bụ ndị
ezi omume. Ọ bụ mụ onwe m gbara izu ọjọọ megide nna
m ukwu, gbuo ya, ma onye gburu ndị a niile? 10 Matanụ
nke ọma na o nweghị okwu ọbụla Onyenwe anyị kwuru
megide ezinaụlọ Ehab nke na-agaghị emezu. Onyenwe
anyị emeela ihe o kwere nkwa na ọ ga-eme site n’ọnụ
ohu ya Ịlaija.” 11 Emesịa, Jehu gburu ndị ikwu Ehab
fọdụrụ n’obodo Jezril, ha na ndịisi niile, na ndị enyi ya
niile, na ndị nchụaja ya niile. Ọ dịkwaghị otu onye ikwu
Ehab ọ hapụrụ ndụ. 12 Emesịakwa, Jehu hapụrụ Jezril
gaa Sameria. Mgbe ọ na-aga n’ụzọ, ọ bịaruru ebe a na-
akpọ Ebe Izuike Ndị ọzụzụ atụrụ. 13 N’ebe ahụ, o zutere
ndị ụmụnna Ahazaya, eze Juda, jụọ sị, “Olee ndị ka unu
bụ?” Ha zara, “Anyị bụ ndị ikwu Ahazaya, eze Juda, anyị
bịara ka anyị jụọ maka ọdịmma ndị ezinaụlọ eze na nne
eze.” 14 O nyere iwu sị, “Jidenụ ha na ndụ.” Ha jidere ha
na ndụ, gbukwaa ha niile n’akụkụ olulu miri nke Bet-
Eked. Ọnụọgụgụ ha dị iri anọ na abụọ. O nweghị onye
ọbụla ọ hapụrụ ndụ. 15 Mgbe o si n’ebe ahụ pụọ, o zutere
Jehonadab nwa Rekab, ka ọ na-abịa izute ya. Jehu kelere
ya, sị, “Obi gị, o ziri ezi nwee nkwekọrịta, dịka obi m dị
n’ebe ị nọ?” Jehonadab zara sị ya, “E.” Jehu sịrị, “Ọ bụrụ
na o si otu a dịrị, kwe m n’aka.” Jehonadab kwere ya
n’aka. Jehu n’onwe ya nyeere ya aka ka ọ rigota n’ụgbọ
agha ya. 16 Mgbe ahụ, Jehu sịrị ya, “Ugbu a, soro m bịa
lee ụdị ịnụ ọkụ n’obi m nwere maka ọrụ Onyenwe anyị.”
Ha abụọ sooro n’ụgbọ agha Jehu. 17 Mgbe ha bịaruru
Sameria, Jehu gburu ndị enyi na ndị ikwu Ehab niile, ndị

fọdụrụ site n’ikwu Ehab, o bibiri ha dịka okwu Onyenwe
anyị kwuru site n’ọnụ onye amụma Ịlaija. 18 Emesịa,
Jehu kpọkọtara ndị obodo ahụ niile sị ha, “Ehab fere
Baal ofufe nke nta, Jehu ga-efe ya ebe ọ dị ukwuu. 19
Ugbu a, kpọkọtaanụ ndị amụma Baal niile, ndị niile na-
efe ya, na ndị nchụaja ya niile. Hụnụ na onye ọbụla n’ime
ha bịara, n’ihi na a ga-eme oke mmemme ịchụ aja nye
Baal. Onye ọbụla e lere anya ya n’ebe ahụ, ma a hụghị ya,
agaghị adị ndụ.” Ma Jehu ji aghụghọ n’ihi ka ọ laa ndị a
na-efe Baal n’iyi. 20 Jehu sịrị, “Kpọsaanụ na a ga-enwe
oke mkpọkọta dị nsọ nye Baal.” Ya mere, ha kwusara
ya. 21 O zipụrụ ozi nye ndị bi n’akụkụ Izrel niile. Ndị
niile na-efe Baal bịazuru. Ọ dịghị onye fọdụrụ nke na-
abịaghị. Ha jupụtara n’ụlọnsọ ukwu Baal site n’otu isi ya
ruo n’isi nke ọzọ. 22 Jehu sịrị onye na-elekọta ụlọ ebe a
na-edebe uwe ndị na-efe ofufe na-eyi, “Chịpụta uwe nye
ndị niile na-efe Baal.” Ya mere, ọ chịpụtaara ha uwe. 23
Mgbe ahụ, Jehu na Jehonadab nwa Rekab, banyere n’ebe
nzukọ Baal. Jehu sịrị ndị n’efe Baal, “Chọzienụ nke ọma
ka unu hụ na o nweghị onye ọbụla na-efe Onyenwe anyị
nọ n’ebe a, karịakwa naanị ndị na-efe Baal.” 24 Mgbe ha
malitere ịchụ aja na isure ihe nsure ọkụ, Jehu emeelarị
ka iri ndị agha asatọ gbaa ụlọ ahụ niile gburugburu. O
nyelarị iwu sị, “Ọ bụrụ na unu ekwere ka otu onye si
n’ime ụlọ a gbapụ, unu ga-eji ndụ unu kwụghachi ụgwọ
onye dị otu ahụ.” 25 Ngwangwa Jehu chụchasịrị aja nsure
ọkụ, ọ pụrụ gwa ndị agha ya, na ndịisi ha okwu sị, “Baanụ
n’ime ụlọ gbuo ndị niile nọ n’ebe ahụ. Unu ekwela ka otu
onye n’ime ha gbapụ.” Ha jiri mma agha gbuo ndị ahụ nọ

n’ime ụlọ Baal, tụpụta ozu ha n’ezi. Emesịa, ndị agha Jehu
banyere n’ime ime ụlọ ebe ịchụ aja Baal, **26** ha bupụtara
ogidi nsọ e ji efe Baal, kpọọ ha ọkụ. **27** Ha kwaturu ogidi
nsọ Baal, kwatukwaa ụlọ ịchụ aja ya. Ya mere e meghariri
ya ka ọ bụrụ ebe ọha mmadụ na-aga ogwe ruo taa. **28**
Jehu kpochapụrụ ofufe Baal n’ala Izrel niile. **29** Ma otu ọ
dị, o siteghị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga
onwe ya. Mmehie nke Jeroboam mere ka Izrel mehie, ya
bụ, mmehie nke ife arụsị ụmụ ehi e ji ọlaedo kpụọ, dị na
Betel na Dan. **30** Onyenwe anyị gwara Jehu sị, “N’ihi na i
mere nke ọma mezuo ihe niile ziri ezi n’anya m, n’ebe
ezinaụlọ Ehab nọ, n’usoro ihe niile dị n’uche m ime, ụmụ
ụmụ gị ga-anọkwasị n’ocheeze Izrel, ruo n’ọgbọ nke anọ
ha.” **31** Ma Jehu akpachapụghị anya iji obi ya niile debe
iwu Onyenwe anyị, Chineke Izrel. O siteghị na mmehie
Jeroboam wezuga onwe ya, bụ mmehie ahụ o mere ka
Izrel mee. **32** N’oge ahụ, Onyenwe anyị malitere ime ka
ndị Izrel bido ịdị nta. Hazael eze Aram, buru agha merie
ọtụtụ akụkụ Izrel, **33** nke dị n’ọwụwa anyanwụ osimiri
Jọdan, na ala niile nke Gilead (n’oke ala ndị Gad, na
nke ndị Ruben, na Manase), site n’Aroea nke dị n’akụkụ
ndagwurugwu Anọn, ruo Gilead na Bashan. **34** Akụkọ
gbasara ọchịchị eze Jehu, na ihe niile o mere, na ịkpa ike
ya niile, e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel? **35**
Jehu sooro ndị nna nna ya ha dina n’ọnwụ, e lie ya na
Sameria. Nwa ya bụ Jehoahaz nọchiri anya ya dịka eze. **36**
Ma ụbọchị niile Jehu bụ eze Izrel n’ime Sameria dị iri afọ
abụọ na asatọ.

11 Mgbe Atalaya nne Ahazaya hụrụ na nwa ya nwoke
anwụọla, ọ gara n’ihu bido igbu ndị niile a mụrụ n’ụlọ
eze. **2** Ma Jehosheba, bụ nwa nwanyị eze Jehoram, ma
bụrụkwa nwanne nwanyị Ahazaya, kuuru Joash nwa
Ahazaya, zopu ya site n’etiti ụmụ ndị ikom eze, bụ ndị a
chọrọ igbu egbu. O zoro ya na nwanyị na-elekọta ya anya
n’ime ụlọ ndina, ka Atalaya hapụ ịhụ ya, nke a mere na-
egbughị ya. **3** Ya na nwanyị na-elekọta ya anya nọgidere
na nzuzo n’ime ụlọnsọ Onyenwe anyị, afọ isii, oge ahụ
niile Atalaya na-achị n’ala ahụ. **4** N’afọ nke asaa, Jehoiada,
ziri ozi kpọọ ndị ọchịagha na-achị narị ndị agha, ndị Karị
na ndị nche oku, mee ka ha bịakwute ya n’ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị. Ya na ha gbara ndụ, o mekwara ka ha ṅụọ
iyi n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. Mgbe ahụ, o gosiri ha
nwa eze. **5** O nyere ha iwu, sị, “Nke a bụ ihe unu ga-eme,
unu bụ ndị nọ n’otu atọ ga-abịa ọrụ n’ụbọchị izuike, nke
otu ụzọ n’ime unu na-eche ụlọeze nche, **6** otu ụzọ n’ime
ụzọ atọ ga-anọ n’ọnụ ụzọ Sua, ebe otu ụzọ ga-anọ n’ọnụ
ụzọ ama, n’azụ ndị na-eche nche n’ụlọnsọ ukwu Chineke.
7 Ma unu bụ otu abụọ ndị kwesiri ịga ezumike site n’ọrụ
unu n’ụbọchị izuike, ga-eguzo na nche n’ụlọnsọ ukwu
n’ihi eze. **8** Doonụ onwe unu gburugburu eze, onye ọbụla
n’ime unu jide ihe agha n’aka ya. Onye ọbụla nke na-abịa
nso ahịrị unu, ka e gbuo ya. Nọrọnụ eze nso ebe ọbụla
ọ gara, mgbe ọ na-apụ n’ezi na mgbe ọ na-aba n’ime.”
9 Ndị ọchịagha ndị a na-achị narị ndị agha mere dịka
Jehoiada, onye nchụaja nyere n’iwu. Onye ọbụla kpọrọ
ndị ikom ya, ma ndị na-emechi ọrụ, ma ndị na-abata ịrụ
ọrụ n’ụbọchị izuike, bịakwute Jehoiada, bụ onye nchụaja.

10 O nyere ndị ọchịagha ahụ ùbe na ọta niile, ndị bụrịị
nke eze Devid, ndị dị n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 11
Onye ọbụla na ndị nche ahụ ji ngwa agha n'aka ya, ha
guzoro onwe ha, nọdụ eze gburugburu, na nso ebe ịchụ
aja na ụlọnsọ ukwu, site n'akụkụ ndịda ruo n'akụkụ ugwu
nke ụlọnsọ ukwu ahụ. 12 Jehoiada kpọpụtara nwa eze,
kpube ya okpueze n'isi, o nyere ya otu akwụkwọ nke ihe
ọgbụgba ndụ ahụ, chie ya eze. Ha tekwara ya mmanụ
ịbụ eze. Ndị niile nọ n'ebe ahụ kụrụ aka, tie mkpu, sị,
"Ka eze dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi!" 13 Mgbe Atalaya
nụrụ mkpọtụ nke ndị nche na ndị mmadụ na-eme, ọ
gakwuru ndị ahụ nọ n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 14 O
lepụrụ anya, ma lee eze, ka o guzo n'akụkụ ogidi, dịka
omenaala mmemme ịchị eze si dị. Ndịisi na ndị na-afụ
opi nọ n'akụkụ eze. Ndị niile nke ala ahụ nọkwa na-aṅụrị
ọṅụ na-afụ opi. Atalaya dọwara uwe ya, sị, "Nnupu isi
megide eze! Nke a bụ nnupu isi megide ọchịchị!" 15
Jehoiada, bụ onye nchụaja nyere ndịisi ọchịagha na-achị
narị ndị agha, bụ ndị na-elekọta usuu ndị agha, iwu sị
ha, "Sitenụ n'ebe ahụ kpọpụta ya n'etiti ahịrị unu, onye
ọbụla nke gbasoro ya, werenụ mma agha gbuo onye ahụ."
N'ihi na onye nchụaja sịrị, "Agaghị egbu ya n'ime ụlọnsọ
Onyenwe anyị." 16 Ya mere, ha jidere ya, mgbe o rutere
n'ụzọ ebe ịnyịnya si abata n'ogige ụlọeze, ebe ahụ ka
ha nọ gbuo ya. 17 Jehoiada mere ka ọgbụgba ndụ dị
n'etiti Onyenwe anyị na eze, na ndị mmadụ, na ha ga-abụ
ndị nke Onyenwe anyị. O mekwara ka ọgbụgba ndụ dịrị
n'etiti eze na ndị ahụ. 18 Ndị niile nke ala ahụ gara n'ụlọ
nchụaja Baal kwatuo ya. Ha tidasịrị ebe nchụaja na arụsị

niile dị n’ebe ahụ mee ka ọ darisịa, gbukwaa Matan onye
nchụaja Baal n’ihu ebe ịchụ aja ahụ. Mgbe ahụ, Jehoiada
onye nchụaja, debekwara ndị nche ka ha lekọta ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị. **19** Ọ kpọọrọ ndị ọchịagha na-achị
narị ndị agha, ha na ndị Karị, na ndị nche, ha na ndị ala
ahụ niile, ha niile dupụtara eze site n’ụlọnsọ Onyenwe
anyị site n’ọnụ ụzọ ndị nche banye n’ụlọeze. Eze were
ọnọdụ ya n’elu ocheeze. **20** Ndị ala ahụ niile ṅụrịrị ọṅụ
nke ukwuu, obodo ahụ dakwara jụụ, n’ihi na e ji mma
agha gbuo Atalaya n’ụlọeze. **21** Joash gbara afọ asaa mgbe
ọ malitere ịbụ eze.

12 N’afọ nke asaa, nke ọchịchị Jehu n’Izrel, ka Joash
malitere ịbụ eze na Juda. Iri afọ anọ ka ọ chịrị dịka eze
na Jerusalem. Aha nne ya bụ Zibịa onye Bịasheba. **2**
Joash mere ihe ziri ezi n’anya Onyenwe anyị ụbọchị niile
nke Jehoiada onye nchụaja ziri ya ihe. **3** Ma naanị na o
wezugaghị ebe ịchụ aja niile dị n’ugwu. Ndị Juda nọgidere
na-achụ aja dị iche iche n’ebe ahụ, na-esurekwa ihe nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ. **4** Joash sịrị ndị nchụaja, “Nakọtaanụ
ego niile a na-ewebata dịka onyinye dị nsọ n’ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị, ya bụ, ego a na-anakọta n’oge ịgụ mmadụ
ọnụ, na ego e webatara maka imezu nkwa ndị mmadụ
kwere, na ego e webatara n’ụlọnsọ ukwu dịka onyinye
afọ ofufe. **5** Ka onye nchụaja ọbụla site n’aka otu n’ime
ndị na-eche ego nara ego, a ga-eji mezie ihe ọbụla a
chọpụtara na o mebiri n’ụlọnsọ ukwu ahụ.” **6** Ma n’afọ
nke iri abụọ na atọ nke ọchịchị eze Joash, ọ chọpụtara na
ndị nchụaja ahụ emezibeghị ihe mebiri n’ụlọnsọ. **7** Ya
mere, eze Joash kpọrọ Jehoiada, onye nchụaja, kpọkwaa

ndị nchụaja ndị ọzọ jụọ ha, “Gịnị mere unu emezibeghị
ụlọnsọ a? Site ugbu a gaa n’ihu, unu esitekwala n’aka ndị
na-eche ego anara ego ọzọ, kama, nyefeenụ ya maka iji
dozie ụlọnsọ ukwu ahụ.” **8** Ndị nchụaja ahụ kwenyere
sị, “Anyị agaghị esitekwa n’aka ndị mmadụ nara ego
ọbụla. Otu a kwa, anyị agaghị emezikwa ụlọnsọ ukwu
a n’onwe anyị.” **9** Mgbe ahụ, Jehoiada wetara otu igbe
mepuo oghere n’elu ya, debe ya n’akụkụ ebe ịchụ aja,
n’aka nri dịka mmadụ na-abata n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. Ndị nchụaja niile na-eche nche n’ọnụ ụzọ ụlọnsọ
ahụ na-etinye ego niile e webatara n’ụlọnsọ Onyenwe
anyị n’ime igbe ahụ. **10** Mgbe ọbụla ha hụrụ na igbe
ego ahụ ejupụtala n’ego, onye ode akwụkwọ ụlọeze na
onyeisi nchụaja na-abịa, gụọ ego ahụ e webatara n’ụlọnsọ
Onyenwe anyị, tinye ha n’akpa. **11** Ha na-ewere ego ahụ a
gụrụ ọnụ, nyefee n’aka ndị ikom ahọpụtara maka ilekọta
ndị ọrụ na-emezi ụlọ Onyenwe anyị. Ndị ahụ na-eji ya
kwụọ ndị ọkwa ǹka osisi na ndị na-ewu ụlọ, **12** na ndị na-
edo nkume, na ndị na-awa nkume ụgwọ. Ọ bụ sitekwa
n’ego ahụ ka a na-azụta osisi na nkume a wara awa iji
dozie ụlọnsọ Onyenwe anyị, na ịkwụ ụgwọ ihe ndị ọzọ
e ji emezi ihe niile ekwesiri imezi n’ụlọnsọ ukwu ahụ.
13 E jikwaghị ego ahụ e webatara n’ụlọnsọ kpụta efere
ọlaọcha, ihe e ji akpakepụ ọkụ, efere ịkwọsa mmiri, opi
maọbụ ihe ndị ọzọ nke e ji ọlaedo maọbụ ọlaọcha kpụọ
maka ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. **14** Ọ bụ ndị na-eje
ozi, ndị ji ya rụzie ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ka e nyere
ya. **15** O nweghị onye a sịrị ka ọ gụzie otu e si jiri ego ahụ
rụọ ọrụ, bụ ndị e nyere ego ahụ maka ịkwụ ndị ọrụ ụgwọ,

n'ihi na ha bụ ndị kwesiri ntụkwasị obi. 16 E webataghị
ego niile sitere n'aja ikpe ọmụma nakwa aja mmehie
n'ime ụlọnsọ ukwuu Onyenwe anyị. Ọ bụ ndị nchụaja
nwe nke ahụ. 17 N'oge ahụ, Hazael eze Aram, gara buso
Gat agha, lụgbuo ya, dọta ya n'agha. Emesịa, o chere ihu
n'ụzọ Jerusalem imegide ya. 18 Ma Joash, bụ eze Juda,
chịkọtara ihe niile ahụ bụ nke Jehoshafat, Jehoram na
Ahazaya nna ya, ndị bụ eze Juda doro nsọ nye Chineke,
chịrịkwa onyinye nke ya onwe ya dokwara nsọ, na ọlaedo
niile, na akụ niile e nwere ike ịchọta n'ụlọnsọ Onyenwe
anyị, na nke dị n'ụlọeze, zigara Hazael, bụ eze Aram. N'ihi
ihe ndị a, ọ lara, hapụ ibuso Jerusalem agha. 19 Akụkọ
gbasara ọchịchị eze Joash, na ihe niile o mere, e deghị ha
n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Juda niile mere n'oge ha.
20 Ndị ozi ya gbara izu ọjọọ megide Joash, gbukwaa ya
na Bet Milo, n'ụzọ e si aga Sila. 21 Ndịisi ozi ahụ gburu
ya bụ Jozabad nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea.
Ọ nwụrụ, e lie ya na ndị nna nna ya ha n'obodo Devid.
Amazaya nwa ya, ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

13 N'afọ nke iri abụọ na atọ nke ọchịchị eze Joash nwa
Ahazaya na Juda, ka Jehoahaz nwa Jehu malitere ịbụ
eze n'Izrel n'obodo Sameria. Ọ chịkwara na Sameria afọ
iri na asaa. 2 Kama Jehoahaz bụ eze ọjọọ. O mere ihe
jọrọ njọ n'anya Onyenwe anyị. O soro ụzọ ọjọọ niile nke
Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndị Izrel na mmehie.
3 N'ihi nke a, iwe were Onyenwe anyị nke ukwuu megide
Izrel. O mere ka ha nọrọ n'okpuru ọchịchị Hazael eze
Aram na Ben-Hadad nwa ya ogologo oge. 4 Ma Jehoahaz
kpere ekpere rịọọ Onyenwe anyị n'oge a ka o nyere ya

aka, Onyenwe anyị gere ya ntị, n'ihi na Chineke hụrụ
mmegbu nke eze Aram na-emegbu ndị Izrel. 5 Onyenwe
anyị họpụtaara Izrel onye nzọpụta, ha sitere n'aka ike ndị
Aram nwere onwe ha. Izrel biri n'ụlọ nke aka ha dịka ha
biiri n'oge gara aga. 6 Ma ha esighị na mmehie niile nke
ụlọ Jeroboam wezuga onwe ha, bụ nke o jiri mee ka Izrel
mehie, kama ha nọ na-ejegharị n'ime ha. Ọzọkwa, ogidi
Ashera ka guzoro na Sameria. 7 Ọ dighị ihe fọdụrụ na ndị
agha Jehoahaz ma ọ bụghị naanị iri ndị agha ise na-agba
ịnyịnya, na ụgbọ agha iri, na puku ndị agha iri. N'ihi na
eze Aram alaala ndị nke fọdụrụ n'iyi, meekwa ka ha dịrị
ka uzuzu mgbe a na-azọcha mkpụrụ. 8 Akụkọ gbasara
ọchịchị Jehoahaz, na ihe niile o mere, na ihe ọ rụpụtara,
e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'oge
ha? 9 Jehoahaz sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e
lie ya na Sameria. Nwa ya Jehoash nọchiri anya ya. 10
N'afọ iri atọ na asaa nke ịbụ eze Joash na Juda, ka Jehoash
nwa Jehoahaz malitere ị bụ eze Izrel na Sameria. Ọ chịrị
afọ iri na isii. 11 O mere ihe jọrọ njọ n'anya Onyenwe
anyị. O siteghị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga
onwe ya, mmehie nke Jeroboam dubara Izrel ime. Jehoash
nọgidere n'ime ha. 12 Akụkọ gbasara ọchịchị Jehoash,
na ihe niile o mere, na ihe ọ rụpụtara, tinyere agha o
buru megide Amazaya eze Juda, e deghị ha n'akwụkwọ
akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'oge ha? 13 Jehoash soro
nna nna ya ha dina n'ọnwụ, Jeroboam anọchie n'ocheeze
ya. E liri Jehoash na Sameria, n'ebe e liri ndị eze Izrel
ndị ibe ya. 14 N'oge a, Ịlaisha nọ n'ọrịa nke ọ ga-esite
na ya anwụ. Jehoash, bụ eze Izrel gara ịhụ ya, ọ kwara

akwa mgbe ọ hụrụ ya sị, “Nna m, nna m, usuu ụgbọ agha
na usuu ndị na-agba ịnyịnya Izrel!” 15 Ịlaisha gwara ya
okwu sị, “Wepụta ụta na àkụ ụfọdụ.” O mere dịka Ịlaisha
gwara ya. 16 Ịlaisha gwakwara eze Izrel okwu sị ya, “Jide
ụta ahụ n’aka gị abụọ.” Mgbe o jidere ụta ahụ Ịlaisha
tụkwasịrị aka nke ya n’aka eze. 17 Ịlaisha gwara ya sị,
“Meghee oghereikuku ahụ chere ihu n’ọwụwa anyanwụ.”
O meghere ya. Mgbe ahụ Ịlaisha gwara ya sị, “Gbapụ
àkụ.” Eze gbapụrụ àkụ. Ịlaisha kwuru sị, “Àkụ mmeri
Onyenwe anyị, àkụ mmeri megide Aram. Ị ga-ebibi ndị
Aram kpamkpam n’Afek.” 18 Ọ sịrị, “Chilite àkụ ndị ahụ,”
ọ chilitere ha. Ịlaisha gwara eze Izrel, “Gbaa ha n’ala.” Ọ
gbara ha n’ala ugboro atọ, ma kwụsị. 19 Ma onye nke
Chineke ahụ were iwe sị ya, “Ị gaara apịa ya n’ala ugboro
ise maọbụ isii. Mgbe ahụ, ị gaara enwe ike merie ndị Aram
bibie ha kpamkpam. Ma ugbu a, ọ bụ naanị ugbo atọ ka ị
ga-emeri ha.” 20 Ya mere, Ịlaisha nwụrụ. E likwara ya.
N’oge ahụ, ọtụtụ ndị na-apụnara mmadụ ihe n’ike na-esi
n’ala ndị Moab na-abịa n’ala Izrel izu ohi site n’ọnwa nke
atọ n’afọ ọhụrụ ọbụla. 21 Otu ụbọchị, mgbe ụfọdụ ndị
ikom na-eli otu nwoke nwụrụ anwụ, ha hụrụ ndị a na-
apụnara mmadụ ihe n’ike. N’ihi nke a, ha mere ngwangwa
site n’ụjọ tụbanye nwoke ahụ n’ili Ịlaisha. Mgbe ozu
nwoke ahụ dara metụ ọkpụkpụ Ịlaisha ahụ, nwoke ahụ
nwụrụ anwụ megharịrị ahụ bilie, guzo n’ụkwụ ya abụọ.
22 Hazael, eze Aram, busoro Izrel agha ụbọchị niile nke
ndụ Jehoahaz eze Izrel. 23 Ma Onyenwe anyị meere ha
amara, nwee ọmịiko n’ebe ha nọ, ma gosikwa ha na ihe
banyere ha na-emetụ ya n’obi n’ihi ọgbụgba ndụ ya na

Ebraham na Aịzik na Jekọb. Ruo taa, o kweghị ka e bibie
ha, maọbụ ka e site n'ihu ya chụpụ ha. 24 Emesịa, Hazael
eze Aram nwụrụ, Ben-Hadad nwa ya nọchikwara n'ọnọdụ
ya. 25 Jehoash nwa Jehoahaz, weghachitere obodo niile
nke ọ naara n'aka nna ya Jehoahaz site n'aka Ben-Hadad
nwa Hazael. Ugboro atọ ka Jehoash meriri ya, site otu a
weghachi obodo niile nke Izrel.

14 N'afọ nke abụọ nke ịbụ eze Jehoash nwa Jehoahaz
n'Izrel, ka Amazaya nwa Joash eze Juda malitere ọchịchị
ya. 2 Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere
ịbụ eze. Ọ bụ eze na Jerusalem iri afọ abụọ na itoolu. Aha
nne ya bụ Jehoadin, onye Jerusalem. 3 O mere ihe ziri ezi
n'anya Onyenwe anyị, ma o meghị dịka nna nna ya bụ
Devid mere. N'ihe niile, ọ gbasoro nzọ ụkwụ nna ya Joash.
4 Ọ wezugaghị ebe ịchụ aja niile dị n'ugwu. Ndị Juda
gara n'ihu na-achụ aja na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ n'elu ugwu ahụ niile. 5 Mgbe alaeze ahụ siri ike
n'ọchịchị ya, o gburu ndị ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya. 6
Ma o meghị ka ụmụ ndị ogbu mmadụ ahụ nwụọ, n'usoro
ihe e dere n'akwụkwọ iwu Mosis, ebe Onyenwe anyị nyere
iwu sị: "Agaghị eme ka ndị mụrụ ụmụ nwụọ n'ihi ihe
ụmụ ha metara, maọbụ mee ka ụmụ nwụọ n'ihi ihe ndị
mụrụ ha metara, onye ọbụla ga-anwụ n'ihi mmehie nke
aka ya." 7 Amazaya bụ onye gburu puku ndị agha Edọm
iri na Ndagwurugwu Nnu, dọtakwa obodo Sela n'agha,
gụgharịa ya Jekteel, nke bụ aha a na-akpọ ya ruo ụbọchị
taa. 8 Mgbe ahụ, Amazaya zigara ndị ozi ka ha jekwuru
Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jehu, eze Izrel, zie ya ozi ịma
aka, sị, "Bịa, ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

9 Ma Jehoash eze Izrel zighachiri ozi nye Amazaya eze
Juda sị ya, "Uke dị na Lebanọn zigaara osisi sida nke dị na
Lebanọn ozi, sị ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gị nwanyị ka ọ
bụrụ nwunye ya.' Mgbe ahụ, anụ ọhịa nke dị na Lebanọn
gafetere ebe ahụ, zọpịa uke ahụ. 10 I meriela Edọm,
n'ezie. Ugbu a, mpako abatala. Ṅụrịa ọṅụ n'ihi mmeri nke
i nwetara, ma nọdụ n'ụlọ gị. N'ihi gịnị ka ị ga-eji kpaliere
onwe gị nsogbu, si otu a wetara onwe gị na Juda ọdịda?"
11 Ma otu ọ dị, Amazaya egeghị ntị. Ya mere, Jehoash
bụ eze Izrel buliri agha, ya na Amazaya eze Juda zutere
ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, dị n'ala Juda. 12 Ndị
Izrel meriri ndị Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke ọbụla
n'ụlọ ya. 13 Jehoash bụ eze Izrel nwudere Amazaya bụ
eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe
ahụ, Jehoash gara Jerusalem kwada mgbidi Jerusalem,
site n'Ọnụ ụzọ ama Ifrem ruo n'ọnụ ụzọ ama Nkuku, nke
ogologo ya ruru narị nzọ ụkwụ isii. 14 Ọ chịkọrọ ọlaedo na
ọlaọcha niile na ngwongwo niile ahụtara n'ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị, na nke dị n'ụlọakụ nke ụlọeze. Ọ dọtara
ọtụtụ ndị mmadụ n'agha, kpọrọ laghachi na Sameria. 15
Ihe banyere akụkọ ndị ọzọ gbasara ọchịchị Jehoash, na
ihe o mere, na ihe ọ rụpụtara, tinyere agha ọ lụrụ megide
Amazaya eze Juda, ọ bụ na-edeghị ha n'akwụkwọ akụkọ
ihe ndị eze Izrel mere n'oge ha? 16 Jehoash sooro nna
nna ya ha dinaa n'ọnwụ, e lie ya na Sameria, ebe e liri eze
ndị Izrel ndị ọzọ. Jeroboam nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.
17 Amazaya nwa Joash, eze Juda nọrọ ndụ afọ iri na ise,
mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwụsịrị. 18 Ma
banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Amazaya, ọ

bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị
eze Juda? **19** Ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem,
ọ gbapụrụ gbalaga Lakish. Ma ha zipụrụ ndị ikom chụụrụ
ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. **20** Ha bulatara ozu ya
n'elu ịnyịnya, e lie ya na Jerusalem n'ebe e liri ndị nna
nna ya ha, n'obodo Devid. **21** Mgbe ahụ, ndị Juda niile
duuru Azaraya onye aha ya bụkwa Uzaya, onye gbara
afọ iri na isii, mee ya eze n'ọnọdụ nna ya Amazaya. **22** Ọ
bụ ya wugharịrị obodo Elat, nyeghachi ya Juda, mgbe
Amazaya eze sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ. **23**
N'afọ nke iri na ise nke Amazaya nwa Joash, eze Juda,
Jeroboam nwa Jehoash eze Izrel ghọrọ eze na Sameria.
Ọ chịrị iri afọ anọ na otu dịka eze. **24** Ma o mere ihe
ọjọọ n'anya Onyenwe anyị n'ihi na o wezugaghị onwe ya
site na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye ahụ dubara
ndị Izrel na mmehie. **25** Ọ bụ ya weghachitara oke ala
Izrel site na Lebo Hamat ruo n'osimiri Araba, dịka okwu
Onyenwe anyị, Chineke nke Izrel si dị, nke o kwuru site
n'ọnụ Jona nwa Amitai, onye amụma si Gat Hefa. **26**
Onyenwe anyị hụrụ ọnọdụ ọjọọ nke ndị Izrel nọ n'ime ya;
onye ọbụla n'ime ha, ohu na onye nwe onwe ya, nọ n'oke
ahụhụ. Ọ dịkwaghị onye inyeaka ọbụla ha nwere. **27** Ma
ọ bụghị uche Onyenwe anyị ịla Izrel n'iyi kpamkpam
n'okpuru eluigwe, n'ihi ya ka o mere ka Jeroboam nwa
Jehoash napụta ha site n'aka ndị iro ha. **28** Akụkọ niile
gbasara ihe niile Jeroboam mere, na ike ya niile, na agha
niile o buru, na otu o si nwetaghachiri ndị Izrel obodo
Damaskọs na Hamat, bụ obodo ndị Juda, ọ bụ na e deghị
ha n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'ụbọchị ndụ

ha? 29 Jeroboam sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e
lie ya n'ebe e liri ndị eze Izrel nwụrụ anwụ. Ma Zekaraya
nwa ya ghọrọ eze Izrel n'ọnọdụ ya.
15 N'afọ nke iri abụọ na asaa nke ọchịchị Jeroboam
n'Izrel ka Azaraya nwa Amazaya bidoro ịchị dịka eze na
Juda. 2 Ọ gbara afọ iri na isii mgbe ọ malitere ị bụ eze. Ọ
chịkwara na Jerusalem iri afọ ise na abụọ. Aha nne ya bụ
Jekolaya, onye Jerusalem. 3 O soro nzọ ụkwụ nna ya bụ
Amazaya, mee ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị. 4 Kama
dịka eze ndị ọzọ, o wezugaghị ebe ịchụ aja dị n'elu ugwu;
ndị mmadụ gara n'ihu na-achụ aja nsure ọkụ na aja na-
esi isi ụtọ n'ebe ahụ. 5 Onyenwe anyị tiri eze ihe otiti
ọrịa ekpenta ruo ụbọchị ọnwụ ya. O biri n'ụlọ ewupụrụ
iche. Jotam nwa nwoke eze ghọrọ onye nlekọta ụlọeze
na-achịkwa ndị ala ahụ. 6 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile
mere n'oge ọchịchị Azaraya, na ihe niile o mere, ọ bụ
na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị eze
Juda? 7 Azaraya soro ndị nna nna ya dina n'ọnwụ, e lie
ya nso n'ebe e liri ha, n'ime obodo Devid. Jotam nwa
ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 8 N'afọ nke iri atọ na asatọ
nke ọchịchị eze Azaraya bụ eze Juda, ka Zekaraya, nwa
Jeroboam ghọrọ eze Izrel na Sameria. Ọ chịrị ọnwa isii. 9
Dịka ndị nna ya bu ya ụzọ si mee, Zekaraya mere ihe jọrọ
njọ n'anya Onyenwe anyị. O mekwara dịka Jeroboam nwa
Nebat, onye dubara ndị Izrel na mmehie ịkpọ isiala nye
chi ọzọ. 10 Shalum nwa Jebesh, na ndị ọzọ, gbara izu ọjọọ
megide ya, tigbuo ya n'ihu ndị Izrel niile. Ọ ghọkwara
eze mgbe Zekaraya nwụrụ. 11 Akụkọ metụtara ihe ndị
ọzọ mere mgbe Zekaraya bụ eze, e deghị ha n'akwụkwọ

akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'ụbọchị ndụ ha.
12 Ya mere,
okwu ahụ Onyenwe anyị gwara Jehu mezuru, nke bụ:
"Ụmụ ụmụ gị ga-anọkwasị n'ocheeze Izrel ruo n'ọgbọ nke
anọ ha."
13 Shalum nwa Jebesh malitere ịbụ eze n'afọ nke
iri atọ na itoolu nke ọchịchị Uzaya eze Juda. Ọ chịrị otu
ọnwa na Sameria.
14 Menahem nwa Gadi sitere n'obodo
Tịaza bịaruo Sameria gbuo Shalum nwa Jebesh ghọọ eze
n'ọnọdụ ya.
15 Akụkọ ndị ọzọ gbasara Shalum na izu ọjọọ
ya, e deghị ha n'akwụkwọ ihe mere n'oge ndị eze Izrel na-
achị.
16 N'oge ahụ, Menahem sitere na Tịaza buso obodo
Tipsa agha, na onye ọbụla bi n'obodo ahụ na gburugburu
ya n'ihi na ha ekweghị emeghe ọnụ ụzọ ama ha. O tigburu
Tifsa kwakọrọ ihe niile, bọwakwaa afọ ndị inyom niile
dị ime.
17 N'afọ iri atọ na itoolu nke Azaraya, eze Juda,
Menahem nwa Gadi ghọrọ eze ọhụrụ ndị Izrel. Ọ chịrị afọ
iri dịka eze na Sameria.
18 O mere ihe jọrọ njọ n'anya
Onyenwe anyị. N'oge ọchịchị ya, o sighị na mmehie
Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bụ nke o mere ka
Izrel mehie.
19 Mgbe ahụ, Pul eze Asịrịa busoro ala ahụ
agha. Menahem nyere ya otu puku talenti ọlaọcha, ime
ka Pul kwagide ọchịchị ya, na ime ka aka ya siekwa ike
n'alaeze Izrel.
20 Menahem si n'aka ndị Izrel nweta ego
a. Onye ọgaranya ọbụla tụrụ iri shekel ọlaọcha ise nke
e nyere eze Asịrịa. Mgbe eze Asịrịa natachara ọlaọcha
ndị a, o si n'ala ahụ pụọ, ọ nọgidekwaghị n'ala ahụ.
21
Akụkọ banyere Menahem na ihe niile o mere, e deghị ha
n'akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'ụbọchị ndụ
ha?
22 Menahem sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ,
Pekahaya nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.
23 N'afọ nke iri

ise, nke ọchịchị eze Azaraya na Juda, ka Pekahaya nwa
Menahem bidoro ịchị dịka eze n’Izrel. Afọ abụọ ka ọ chịrị
n’ime Sameria. **24** Ma Pekahaya mere ihe ọjọọ n’anya
Onyenwe anyị. O sighị na mmehie niile nke Jeroboam
nwa Nebat wezuga onwe ya, bụ nke o jiri mee ka Izrel
mehie. **25** Ma Peka nwa Remalaya, otu n’ime ndịisi agha
eze na iri ndị ikom ise ọzọ si Gilead gbara izu megide ya,
gbuo ya n’ụlọeze dị n’ime Sameria. Ha gbukwara Agob na
Arie n’oge a ha gburu Pekahaya. Emesịa, Peka ghọrọ eze
n’ọnọdụ ya. **26** Akụkọ banyere Pekahaya na ihe niile o
mere ka e dere n’akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere
n’ụbọchị ndụ ha. **27** N’afọ nke iri ise na abụọ nke ọchịchị
Azaraya eze Juda ka Peka nwa Remalaya ghọrọ eze Izrel
n’obodo Sameria. Ọ chịrị dịka eze iri afọ abụọ. **28** O mere
ihe jọrọ njọ n’anya Onyenwe anyị. O fere chi ọzọ ofufe, o
sighị na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya,
bụ mmehie nke o dubara ndị Izrel n’ime ya. **29** N’oge
Peka bụ eze Izrel, ka Tiglat-Pilesa, eze Asịrịa bịara were
Ijon, Ebel-Bet-Maaka, Janoa, Kedesh, Hazọ, Gilead, Galili
na ala ndị Naftalị niile. Ọ chụpụrụ ndị mmadụ niile mee
ka ha gaa biri n’Asịrịa. **30** N’oge ahụ, Hoshea nwa Elaa
gbara izu ọjọọ megide Peka nwa Remalaya gbuo ya, bụrụ
eze n’ọnọdụ ya. Ọ malitere ịbụ eze n’afọ nke iri abụọ nke
ọchịchị eze Jotam nwa Uzaya. **31** Akụkọ banyere Peka na
ihe niile o mere, e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ihe ndị eze
Izrel niile mere n’ụbọchị ndụ ha? **32** N’afọ nke abụọ nke
ọchịchị Peka nwa Remalaya eze Izrel ka Jotam nwa Ụzaya
eze Juda malitere ọchịchị ya. **33** Ọ gbara iri afọ abụọ na
ise mgbe ọ ghọrọ eze. Ọ chịrị afọ iri na isii na Jerusalem.

Aha nne ya bụ Jerusha, nwa Zadọk. 34 O mere ihe ziri ezi
n'anya Onyenwe anyị dịka nna ya Ụzaya mere. 35 Kama,
o wezugaghị ebe ịchụ aja dị n'elu ugwu, ndị mmadụ gara
n'ihu na-achụ aja nsure ọkụ dị iche iche na aja na-esi isi
ụtọ n'ebe ahụ. Jotam wughariri Ọnụ Ụzọ ama nke dị Elu
nke ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 36 Ma banyere ihe ndị
ọzọ niile nke oge ọchịchị Jotam na ihe o mere, ọ bụ na e
deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị eze Juda?
37 (N'ụbọchị ndị ahụ, Onyenwe anyị malitere izite Rezin
eze ndị Aram na Peka nwa Remalaya, imegide ndị Juda.)
38 Jotam sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya
n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bụ obodo nna ya. Ehaz nwa
ya nwoke ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

16 Ehaz nwa Jotam, malitere ịbụ eze Juda n'afọ nke iri na
asaa nke ọchịchị eze Peka nwa Remalaya eze Izrel. 2 Ehaz
gbara iri afọ abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Afọ iri na isii
ka ọ chịkwara n'ime Jerusalem, ma o meghị ihe ziri ezi
n'anya Onyenwe anyị bụ Chineke ya, dịka nna ya Devid
mere. 3 Ọ gbasoro ụzọ niile nke ndị eze Izrel, ọbụladị
i ji nwa ya nwoke chụọ aja n'ọkụ. Ọ gbasoro omenaala
niile rụrụ arụ nke ndị mba ọzọ, ndị ahụ Onyenwe anyị
chụpụrụ site n'ihu ndị Izrel. 4 Ọ chụrụ aja surekwaa
ihe nsure ọkụ aja na-esi isi ụtọ n'ebe niile dị elu, n'elu
ugwu niile, na n'okpuru osisi ndụ ọbụla. 5 Mgbe ahụ,
Rezin eze Aram na Peka nwa Remalaya, eze Izrel rigooro
ịga buso Jerusalem agha, gbakwaa Ehaz gburugburu. Ma
ha emerighị ya n'agha. 6 N'oge ahụ, Rezin eze Aram
dọtaghachiri obodo Elat nye onwe ya, site na ị chụpụ
ndị Juda bi n'Elat. Ndị Edọm bara n'obodo Elat, ha bikwa

n’ebe ahụ ruo taa. 7 Ehaz zigara ndị ozi ka ha gaa zie
Tiglat-Pilesa, eze ndị Asịrịa ozi, sị ya, “Abụ m ohu gị,
onyenwe m ka ị bụ. Bịa napụta m site n’aka eze ndị Aram
na eze ndị Izrel, ndị na-ebuso m agha.” 8 Ehaz weere
ọlaedo na ọlaọcha ahụtara n’ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, na nke dị n’akụ niile dị n’ụlọeze zigara eze Asịrịa
dịka onyinye. 9 Eze ndị Asịrịa ṅara ya ntị site n’ibuso
obodo Damaskọs agha na imeri ya. O gburu Rezin, bulaa
mmadụ niile bi n’ime ya n’ike ka ha gaa biri n’obodo Kia.
10 Mgbe eze Ehaz gara Damaskọs izute Tiglat-Pilesa bụ
eze Asịrịa. Ọ hụrụ otu ebe nchụaja nke dị na Damaskọs.
O zigaara Ụraya onye nchụaja oyiyi ebe ịchụ aja ahụ. O
dekwara ihe gbasara ya n’akwụkwọ, nke ga-akọwa otu e
si ewu ya. 11 Ya mere, Ụraya onye nchụaja, wuru ebe
ịchụ aja nke dị ka nke ahụ Ehaz hụrụ na Damaskọs. O
wuchara ya tupu eze alọta. 12 Mgbe eze si Damaskọs
lọta na Juda, ọ hụrụ ebe ịchụ aja ahụ, bịaruo ya nso,
doo onyinye ịchụ aja ya n’elu ya. 13 Ọ chụrụ aja nsure
ọkụ, na aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, na aja onyinye
mkpụrụ ọka. Ọ wụkwasịrị onyinye ihe ọṅụṅụ n’elu ebe
ịchụ aja ahụ, fesakwa ọbara aja udo ya niile n’elu ebe
ịchụ aja ahụ. 14 O wepụrụ ebe ịchụ aja bronz nke dị n’ihu
Onyenwe anyị, o sitere n’ebe ọ dị n’ihu ụlọnsọ ahụ, n’etiti
ebe ịchụ aja ọhụrụ na ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, bute
ya n’akụkụ ugwu nke ebe ịchụ aja ọhụrụ ya. 15 Eze Ehaz
nyere Ụraya, bụ onyeisi nchụaja iwu, sị, “Ọ bụ n’elu ebe
ịchụ aja ọhụrụ a ka ị ga na-esure aja nsure ọkụ ụtụtụ
niile, na onyinye mkpụrụ ọka nke uhuruchi niile, na aja
nsure ọkụ eze, na onyinye mkpụrụ ọka nke eze, na aja na

onyinye nke ndị niile n'ala a, ya na onyinye mkpụrụ ọka
ha niile na onyinye ihe ọṅụṅụ ha niile. Fekwasị ọbara
niile e ji chụọ aja nsure ọkụ na aja ndị ọzọ n'elu ebe ịchụ
aja ahụ. Ma ebe ịchụ aja ọla ahụ ga-adịrị m iji jụta ase."
16 Ụraya onye nchụaja mere ihe niile dịka eze Ehaz nyere
ya n'iwu. 17 Eze bụ Ehaz wepụrụ ihe njikọ niile jikọrọ ihe
ndọkwasị ahụ niile a na-ebugharị ebugharị. O wepụrụ
efere ukwu ịdọba mmiri a dọkwasịrị n'elu ehi ọla ahụ
dị n'okpuru ya, ma dọkwasị ya n'elu nkume. 18 N'ihi
imekwa ka obi tọọ eze Asịrịa ụtọ, o wepụrụ ụzọ a na-
esite maka ụbọchị izuike nke e wuru n'ime ụlọnsọ, na ụzọ
mbata eze si abanye n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 19 Ma
banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Ehaz, na
ihe ndị o mere, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ
ihe mere n'oge ndị eze Juda? 20 Ehaz soro nna nna ya
ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid.
Hezekaya nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

17 N'afọ nke iri na abụọ nke ọchịchị Ehaz, bụ eze Juda,
ka Hoshea nwa Elaa ghọrọ eze Izrel n'obodo Sameria.
Ọ chịrị dịka eze afọ itoolu. 2 O mere ihe ọjọọ n'anya
Onyenwe anyị mgbe ọ bụ eze. Ma ọ bụghị dịka ndị eze
Izrel ndị ọzọ bu ya ụzọ. 3 Shalmanesa eze Asịrịa bịara
buso Hoshea agha, n'ihi na Hoshea nọ n'okpuru ọchịchị
eze Asịrịa, bụrụkwa onye na-atụ ụtụ nye ya kwa afọ. 4
Ma eze Asịrịa chọpụtara na Hoshea abụghị onye kwesiri
ntụkwasị obi n'ihi na Hoshea eze Izrel zipụrụ ndị ozi ya ka
ha jekwuru So, eze Ijipt, maka enyemaka. Ọzọkwa, Hoshea
kwụsịrị ịtụ ụtụ nye eze Asịrịa dịka ọ na-eme kwa afọ.
N'ihi ya Shalmanesa nwụchiri ya, tinye ya n'ụlọ mkpọrọ.

5 Eze Asịrịa wakporo ala ahụ niile n’agha, gbagoo imegide
Sameria, nọchibido ya gburugburu, afọ atọ. 6 N’afọ itoolu
nke ọchịchị Hoshea, eze Asịrịa dọtara Sameria n’agha,
dọkpụrụ ndị Izrel niile buga ha n’ala Asịrịa. O mere ka ha
biri n’obodo Hala, n’ime Gozan nke dị n’osimiri Hoboa,
na n’ime obodo ndị Midia. 7 Ihe ndị a niile mere n’ihi
na ndị Izrel mehiere megide Onyenwe anyị, bụ Chineke
ha, onye ahụ mere ka ha site n’okpuru ike Fero, eze Ijipt
pụta. Ha kpọrọ isiala nye chi ndị ọzọ 8 gbasoro omenaala
niile nke ndị mba ahụ Onyenwe anyị chụpụrụ site n’ala
ha. Ha gbasokwara omenaala ọjọọ ndị ahụ niile ndị eze
ha webatara. 9 Ndị Izrel mere ihe ndị ahụ niile Onyenwe
anyị Chineke ha na-adịghị anabata na nzuzo. Ha wuru
ebe ịchụ aja nye chi dị iche iche n’obodo ha niile, e,
n’obodo ukwu ma n’obodo nta ọbụla. 10 Ha manyeere
onwe ha ogidi nkume, na ogidi chi Ashera n’elu ugwu
ọbụla, na n’okpuru osisi ọbụla nwere ndo. 11 Ha chụrụ aja
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n’elu ugwu ọbụla dịka mba ndị
naara ebi n’ala ahụ si eme, bụ ndị Onyenwe anyị chụpụrụ
site n’ala ha, mgbe Izrel bịara biri n’ebe ahụ. Ha mere ihe
ọjọọ dị iche iche, nke mere ka iwe wee Onyenwe anyị nke
ukwuu. 12 E, ha fere arụsị dị iche iche ofufe, lefuo anya
na Onyenwe anyị dọrọ ha aka na ntị sị ha, “Unu emela
ihe dị otu a.” 13 Mgbe niile ka Onyenwe anyị na-eziga ndị
amụma ya, na ndị ọhụ ụzọ, ịdọ Izrel na Juda aka na ntị,
sị ha, “Sitenụ n’ajọ ihe unu na-eme chegharịa. Debenụ
iwu na ụkpụrụ m, dịka iwu ahụ niile m nyere nna unu
ha ka ha debe si dị, nke m sikwa n’ọnụ ndị ozi m bụ ndị
amụma nye unu.” 14 Ma ndị Izrel jụrụ ige ntị. Kama ha

kpachara anya kwesie olu ha ike dịka nna nna ha mere,
bụ ndị na-ekwenyeghị na Onyenwe anyị Chineke ha. 15
Ha jụrụ ụkpụrụ ya niile na ọgbụgba ndụ ya, nke ya na ndị
bụ nna nna ha gbara na iwu nke ọ dọrọ ha aka na ntị ka
ha debe. Ha gbasooro chi arụsị bụ ihe efu, ha onwe ha
ghọkwara ihe efu. Ha ṅomiri mba dị iche iche ndị ahụ bi
ha gburugburu, n'agbanyeghị na Onyenwe anyị nyere
ha iwu sị, "Unu emela dịka ha." 16 Ha jụrụ idebe iwu
niile Onyenwe anyị Chineke ha nyere ha. Ha meere onwe
ha ogidi arụsị Ashera, kpụọrọ onwe ha oyiyi ụmụ ehi
abụọ. Ha kpọrọ isiala nye Baal, na anyanwụ, na ọnwa,
na kpakpando. 17 Ha jiri ụmụ ha ndị ikom na ụmụ ha
ndị inyom chụọ aja nsure ọkụ nye chi ndị mba ọzọ. Ha
gakwara n'aja ịjụ ase, na ịgba aja, si otu a nyefee onwe
ha n'aka ime ihe jọrọ njọ n'anya Onyenwe anyị, si otu a
kpasuo ya iwe. 18 Ya mere, Onyenwe anyị wesoro Izrel
iwe nke ukwuu, wezuga ha site n'ihu ya. Ọ dịkwaghị onye
o kwere ka ọ fọdụ, karịakwa naanị ebo Juda. 19 Ma ndị
Juda jụkwara idebe ihe niile Onyenwe anyị bụ Chineke ha
nyere ha n'iwu. Ha sooro omume ọjọọ ndị Izrel webatara.
20 N'ihi nke a, Onyenwe anyị jụrụ ndị Izrel niile. Ọ tara ha
ahụhụ site n'inyefe ha n'aka ndị na-apụnara mmadụ ihe
n'ike tutu ruo mgbe o mere ka e site n'ihu ya wezuga ha.
21 Mgbe Onyenwe anyị mere ka ndị Izrel dọwapụ onwe ha
site n'alaeze Devid, ha mere Jeroboam nwa Nebat, eze
ha. Ma Jeroboam mere ka Izrel site n'iso Onyenwe anyị
wezuga onwe ha. O mere ka ha mee mmehie dị ukwuu.
22 Ọ dịkwaghị mgbe ụmụ Izrel sitere n'ime mmehie ahụ
Jeroboam dubara ha pụta, 23 tutu ruo mgbe Onyenwe

anyị kpochapụrụ Izrel niile site n'ihu ya, dịka o kwuru na
ọ ga-eme, site n'ọnụ ndị amụma na-ejere ya ozi. Ọ bụ
nke a mere ndị Izrel ji gaa biri n'Asịrịa dịka ndị a dọtara
n'agha ruo taa. 24 Eze Asịrịa sitere n'ala Babilọn, Kuta,
Ava, Hamat na Sefavaim kpọta ndị mmadụ bịara biri
n'obodo Sameria ịnọchi anya ndị Izrel niile e sitere n'ebe
ahụ bupụ. N'ụzọ dị otu a, ha nwetara Sameria birikwa
n'obodo ya niile. 25 Ma mgbe ndị Asịrịa malitere ibi n'ebe
ahụ, ha atụghị egwu Onyenwe anyị, maọbụ fee ya ofufe.
N'ihi ya, Onyenwe anyị zitere ọdụm ndị batara n'etiti
ha gbuo ụfọdụ mmadụ n'ime ha. 26 Ya mere, e zigara
eze Asịrịa ozi sị ya, "Ndị ahụ i dọtara n'agha mee ka ha
bịa biri n'obodo Sameria amaghị ihe chi nwe ala ahụ
chọrọ. O zitere ọdụm n'etiti ha, nke na-egbu ha, n'ihi na
ndị ahụ amaghị ihe ọ chọrọ." 27 Eze Asịrịa nyere iwu
sị: "Ka otu onye n'ime ndị nchụaja e si na Sameria dọta
n'agha laghachi gaa biri n'ebe ahụ, izi ndị bi n'obodo
ahụ ihe chi ala ahụ chọrọ." 28 Ya mere, otu n'ime ndị
nchụaja ebuuru site na Sameria gaa ala ọzọ, bịara biri na
Betel, kuziere ha otu ha ga-esi na-atụ egwu Onyenwe
anyị. 29 N'agbanyeghị nke a, ndị mba ọbụla meere onwe
ha chi nke aka ha n'obodo ahụ niile ebe ha bi n'ime ya.
Ha guzobere chi ndị a n'ụlọ arụsị nke ndị Sameria wuru
n'ebe niile dị elu. 30 Ndị si Babilọn mere chi ha a na-akpọ
Sukọt Benot; ndị si Kut emee Neagal, ebe ndị si Hamat
mekwara Ashima. 31 Ndị si Ava mekwara Nibaz, na Tatak,
ma ndị si Sefavaim na-esure ụmụ ha n'ọkụ dịka aja nye
Adramelek na Anamelek, bụ chi ndị Sefavaim. 32 Ha tụrụ
egwuOnyenwe anyị, ma ha họpụtara ụdị mmadụ dị iche

iche site n’etiti onwe ha, ndị na-ejere ha ozi dịka ndị
nchụaja n’ụlọ chi ha dị n’ebe niile dị elu. **33** Ha na-atụ
egwu Onyenwe anyị ma ha gara n’ihu na-efe chi nke aka
ha dịka omenaala mba ebe ndị e si dọta ha n’agha si dị.
34 Ruo taa, ha na-anọgidesi ike n’ife ofufe dịka ụzọ ochie
ha si dị. Ha adịghị atụ egwu Onyenwe anyị, maọbụ mee
dịka ụkpụrụ na iwu niile, maọbụ dịka ntụziaka na ihe
niile enyere n’iwu si dị, bụ nke Onyenwe anyị nyere ụmụ
Jekọb, onye ọ kpọrọ Izrel. **35** Mgbe Onyenwe anyị na ndị
Izrel gbara ndụ, o nyere ha iwu sị, “Unu atụkwala chi ọzọ
ọbụla egwu, maọbụ kpọọ isiala nye ha. Unu efela ha ofufe
maọbụ chụọ aja nye ha. **36** Ma Onyenwe anyị, onye ji ike
dị ukwuu, na aka dị ike e setịpụrụ esetipụ kpọpụta unu
site n’ala Ijipt, bụ naanị onye unu ga-atụ egwu. Ya ka unu
ga-akpọ isiala nye, ya ka unu ga-achụrụ aja. **37** Unu ga-
elezi anya hụ na unu debere ụkpụrụ na iwu niile, ntụziaka
na ihe niile enyere n’iwu ndị a e depụtara n’akwụkwọ nye
unu. Unu atụkwala egwu chi ndị ọzọ. **38** Unu echefula
ọgbụgba ndụ ahụ mụ na unu gbara. Unu akpọkwala isiala
nye chi ndị ọzọ n’ihi egwu. **39** Kama, tụọnụ egwu ma fee
Onyenwe anyị Chineke unu. Ọ bụ ya ga-anapụta unu site
n’aka ndị iro unu niile.” **40** Ma ndị Izrel egeghị ntị, kama,
dịka ụzọ ọjọọ ha si dị, ha fere chi ọzọ ofufe. **41** Ọ bụ ezie
na ndị a na-efe Onyenwe anyị ofufe, ma ha nọgidekwara
na-ejere arụsị niile ha ozi. Ruo taa, ụmụ ha, na ụmụ ụmụ
ha, gara n’ihu na-emekwa ihe nna nna ha mere.

18 N’afọ nke atọ nke ọchịchị Hoshea nwa Elaa eze Izrel
ka Hezekaya nwa Ehaz eze Juda malitere ọchịchị nke ya.
2 Ọ gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere ị bụ eze. Ọ

chịrị iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bụ
Abija, ada Zekaraya. 3 O mere ihe ziri ezi n'anya Onyenwe
anyị, dịka nna nna ya Devid. 4 O wepụrụ ebe niile dị
elu, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile.
O tipịakwara agwọ bronz ahụ Mosis mere, n'ihi na ruo
n'oge ahụ, ụmụ Izrel na-esure aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ
nye ya. (A kpọrọ ya Nehushtan.) 5 Hezekaya tụkwasịrị
Onyenwe anyị, Chineke Izrel obi ya. N'ezie, o nwekwaghị
onye ọzọ dị ka ya n'etiti ndị eze Juda niile, ndị bu ya
ụzọ chịa, na ndị so ya. 6 Ọ gbasoro Onyenwe anyị n'ụzọ
niile. O sitekwaghị n'ụzọ Onyenwe anyị wezuga onwe ya.
O debere ihe niile Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu. 7
Onyenwe anyị nọnyeere ya n'ebe ọbụla ọ gara, ihe niile o
mere gaara ya nke ọma. O nupuru isi jụ ịnọkwa n'okpuru
eze ndị Asịrịa, o fekwaghị ya ofufe. 8 O tigburu ndị Filistia
n'ala ha niile ruo na Gaza, na obodo dị ya gburugburu. Ọ
lara obodo ahụ niile n'iyi, obodo ukwu niile e wusiri ike
na obodo nta niile a na-ewusighị ike. 9 N'afọ nke anọ nke
ọchịchị Hezekaya, nke bụkwa afọ nke asaa nke ọchịchị
Hoshea nwa Elaa, bụ eze Izrel, Shalmanesa, eze Asịrịa
gbagoro imegide Sameria, nọchibido ya gburugburu. 10
Mgbe afọ atọ gasịrị, n'afọ nke isii nke ọchịchị Hezekaya,
na afọ nke itoolu nke ọchịchị Hoshea, bụ eze Izrel,
ndị agha Asịrịa dọtara Sameria n'agha. 11 Ọ bụ n'oge
ahụ ka eze Asịrịa bupụrụ ndị Izrel niile bulaa ha Asịrịa
n'ime obodo Hala, na Gozan n'akụkụ iyi ukwu Hoboa,
na n'obodo ndị Midia. 12 Nke a mere n'ihi na ha jụrụ
ige ntị n'olu Onyenwe anyị bụ Chineke ha, jụkwa ime
ihe ọ chọrọ ka ha mee. Ha edebeghị ọgbụgba ndụ ya na

iwu niile Mosis onyeozi Onyenwe anyị nyere ha. Ha jụrụ
ige ntị n'iwu ndị a, maọbụ debe ha. 13 N'afọ nke iri na
anọ nke ọchịchị eze Hezekaya, Senakerib bụ eze Asịrịa,
busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, merikwaa ha.
14 Mgbe ahụ, Hezekaya chọrọ ụzọ ọ ga-esi mee udo, zie ozi
zigara eze Asịrịa n'obodo Lakish sị ya, "Emehiela m, biko,
site n'ala m pụọ. Aga m akwụ gị ihe ọbụla ị chọrọ n'aka
m." Eze Asịrịa sitere n'aka Hezekaya eze Juda nara narị
talenti ọlaọcha atọ, na iri talenti ọlaedo atọ. 15 Hezekaya
chịịrị ọlaọcha niile ọ chọtara n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, na akụ niile dị n'ụlọeze, nye ya eze Asịrịa. 16 N'oge
ahụ, Hezekaya bụ eze Juda, nyakapụtachara ọlaedo niile
o ji techie ibo na ibo ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, chịrị ihe ndị a niile nye eze Asịrịa. 17 Eze Asịrịa
sitere na Lakish zipụ ọchịagha onye ọkwa ya kasị ukwuu,
onyeisi ndị na-eje ozi na ọchịagha ya na usuu ndị agha ka
ha jekwuru Hezekaya na Jerusalem. Ndị agha a bịaruru
Jerusalem kwụsị n'akụkụ olulu warawara e gwuru ebe
Ọdọ mmiri dị elu si n'asọfe, n'ụzọ e si aga obosara ala
ndị na-asụ akwa. 18 Mgbe ha kpọrọ eze oku ka ọ bịa,
Eliakịm nwa Hilkaya, onye nlekọta ụlọeze, na Shebna,
ode akwụkwọ eze, na Joa nwa Asaf, onye ndekọ akụkọ ihe
mere, pụrụ jekwuru ha. 19 Ọchịagha ahụ sịrị ha, "Gwanụ
Hezekaya: "'Otu a ka eze ukwu ahụ, bụ eze Asịrịa na-
ekwu, Ọ bụ na gịnị ka ntụkwasị obi gị dabere? 20 Ị na-
ekwu na i nwere ndụmọdụ na ike ibu agha, maọbụ naanị
egbe ọnụ ka ị na-agba. Ọ bụ onye ka ị na-atụkwasị obi
mere i ji enupu isi n'okpuru m? 21 Lee, amatara m na ị na-
atụkwasị obi n'Ijipt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji,

nke na-adụwa aka onye ọbụla na-adabere na ya. Otu a ka
Fero, eze Ijipt dị nye ndị niile na-atụkwasị ya obi. 22 Ma
ọ bụrụ na unu asị m, "Anyị na-atụkwasị Onyenwe anyị
bụ Chineke anyị obi." Ọ bụghị ya ka Hezekaya wezugara
ebe ya niile dị elu na ebe ịchụ aja ya niile, na-asị Juda
na Jerusalem, "Unu aghaghị ịkpọ isiala n'ebe ịchụ aja
dị n'ime Jerusalem?" 23 "'Ma ugbu a, bịa kwee nna m
ukwu, bụ eze Asịrịa nkwa. Aga m enye gị puku ịnyịnya
abụọ ma ọ bụrụ na i nwere ike ịchọta ndị ga-agba ha. 24 Ị
ga-esi aṅaa jụ otu onyeisi nke dịkarịsịrị nta n'ime ndịisi
ọrụ onyenwe m, na-agbanyeghịkwa na i na-atụkwasị obi
n'Ijipt maka inweta ụgbọ agha na ndị na-agba ịnyịnya?
25 Tinyere nke a, abịara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma
enweghị okwu sitere na Chineke bịa? Ọ bụ Onyenwe anyị
ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa
ya n'iyi.'" 26 Mgbe ahụ, Eliakịm nwa Hilkaya, Shebna
na Joa sịrị ọchịagha ahụ, "Biko, gwa ndị ohu gị okwu
n'asụsụ Aramaik, ebe ọ bụ na anyị na-aghọta ya. Agwala
anyị okwu n'asụsụ Hibru, ebe ndị nọ n'elu mgbidi ga-
anụ." 27 Ma ọchịagha ahụ zaghachiri, "Ọ bụ n'ihi naanị
nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji
zite m, ka m kwuo ihe ndị a? Ọ bụghị n'ihi ndị mmadụ
ahụ na-anọdụ n'elu mgbidi, ndị, dịka unu, ha ga-eso rie
nsị ha nyụrụ, ṅụọkwa mamịrị ha nyụrụ?" 28 Mgbe ahụ,
ọchịagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asụsụ Hibru,
sị, "Nụrụnụ okwu eze ukwu ahụ, bụ eze Asịrịa. 29 Nke
a bụ ihe eze sịrị, unu ekwela ka Hezekaya duhie unu.
Ọ pụghị ịzọpụta unu site n'aka m. 30 Unu ekwela ka
Hezekaya mee ka unu tụkwasị Onyenwe anyị obi. Mgbe ọ

na-asị, ‘N’ezie, Onyenwe anyị aghaghị ịnapụta anyị, a
gaghị enyefe obodo a n’aka eze Asịrịa.’ 31 “Unu aṅakwala
Hezekaya ntị. Ihe a ka eze Asịrịa kwuru: Pụkwutenụ m,
bịanụ ka mụ na unu mee udo. Mgbe ahụ, onye ọbụla
n’ime unu ga-eri mkpụrụ si n’ubi vaịnị ya na nke si n’osisi
fiig ya, ṅụọkwa mmiri nke si n’ihe icheta mmiri ya: 32
ruo mgbe m ga-abịa duru unu gaa n’ala dịka nke unu, bụ
ala mkpụrụ ọka na nke mmanya ọhụrụ, ala achịcha na
ubi vaịnị, ala mmanụ aṅụ na osisi oliv jupụtara n’ime ya.
Họrọnụ ndụ ka unu ghara ịnwụ. “Unu egela Hezekaya
ntị, n’ihi na ọ bụ nrafu ka ọ na-arafu unu mgbe ọ na-asị,
‘Onyenwe anyị ga-anapụta anyị.’ 33 O nwere chi mba
ọbụla nke napụtara ha site n’aka eze Asịrịa? 34 Olee
ebe ka chi ndị Hamat na Apad nọ? Olee ebe ka chi ndị
Sefavaim, Hena na Iva nọkwa? Ha anapụtala Sameria
site n’aka m? 35 Olee chi n’ime chi mba ndị a niile bụ
nke zọpụtarala ala ya site n’aka m? Unu si aṅaa chee na
Onyenwe anyị pụrụ ịzọpụta Jerusalem site n’aka m?” 36
Ma ndị ahụ niile gbara nkịtị, ha ekwughị ihe ọbụla, n’ihi
na eze nyere ha iwu sị, “Unu azaghachila ya.” 37 Mgbe
ahụ, Eliakịm nwa Hilkaya, onye na-elekọta ụlọeze, na
Shebna ode akwụkwọ eze, na Joa nwa Asaf ode akwụkwọ,
ha yi uwe ha dọwara adọwa, bịakwute Hezekaya gwa ya
ihe niile onyeisi agha ahụ kwuru.

19 Mgbe eze Hezekaya, nụrụ nke a, ọ dọwara uwe ya,
yikwasị akwa mkpe, baa n’ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. 2 O zipụrụ Eliakịm onye nlekọta ụlọeze, Shebna ode
akwụkwọ eze na ndị okenye n’etiti ndị nchụaja, bụ ndị
yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aịzaya onye amụma,

nwa Emọz. 3 Ha sịrị ya, “Otu a ka Hezekaya sịrị, Ụbọchị
taa bụ ụbọchị ahụhụ, na ịba mba na nke ihe ihere. Ụbọchị
jọgburu onwe ya dịka ụbọchị nwanyị nọ n’oke ihe mgbu
nke ịmụ nwa ma ike adịkwaghị o ji amụpụta nwa ya. 4
Ma eleghị anya Onyenwe anyị Chineke gị, ga-anụ okwu
ahụ niile nke Rabashaka bụ ọchịagha, onye nna ya ukwu
bụ eze Asịrịa, zitere ịkwa Chineke dị ndụ emo. Eleghị
anya Onyenwe anyị Chineke gị ga-abara ya mba n’ihi
okwu ndị a niile o kwuru, bụ ndị ọ nụrụ. Ya mere, kpeere
anyị ekpere, anyị bụ ndị fọdụrụ ndụ.” 5 Mgbe ndị ozi eze
Hezekaya bịakwutere Aịzaya, 6 ọ sịrị ha, “Otu a ka unu ga-
asị nna unu ukwu, ‘Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, Atụla
egwu n’ihi okwu niile nke ị nụrụ, bụ nke ndị na-ejere eze
Asịrịa ozi ji kwuluo m. 7 Gee ntị, mgbe ọ nụrụ akụkọ dị
aṅaa, aga m eme ka ọ chọọ ịlaghachi n’obodo nke aka ya.
N’ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.’”
8 Mgbe ọchịagha ahụ nụrụ na eze Asịrịa e sitela n’obodo
Lakish pụa, ọ laghachiri hụ na eze Asịrịa na-ebuso obodo
Libna agha. 9 N’oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka,
eze Kush, na-apụta ịbịa ibuso ya agha. Ya mere, o zipụrụ
ndị ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, sị, 10 “Gwanụ Hezekaya,
eze Juda, Ekwela ka Chineke onye ị na-atụkwasị obi duhie
gị, mgbe ọ na-asị, ‘Agaghị enyefe Jerusalem n’aka eze
Asịrịa.’ 11 N’ezie a, ị nụla ihe ndị eze Asịrịa mere obodo
niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a
ga-anapụtakwa gị onwe gị? 12 Chi niile nke mba niile
ndị ahụ nna nna m ha lara n’iyi, ha napụtara ha, bụ chi
ndị Gozan, Haran, Rezef na nke ndị Eden, ndị nọ na Tel
Asa? 13 Olee ebe eze ndị Hamat maọbụ eze Apad nọ? Olee

ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nọkwa?” 14
Mgbe Hezekaya natara akwụkwọ ozi a site n’aka ndị ozi
ahụ, gụọ ya, o weere ya gaa n’ime ụlọnsọ Onyenwe anyị,
gbasaa ya n’ihu Onyenwe anyị. 15 Hezekaya kpere ekpere
nye Onyenwe anyị, sị, “O, Onyenwe anyị, Chineke nke
Izrel, onye ocheeze ya dị n’etiti ndị cherubim, naanị gị bụ
Chineke na-achị alaeze niile nke ụwa. Ọ bụkwa naanị gị
kere eluigwe na ụwa. 16 Tọọ ntị gị n’ala, o Onyenwe anyị
ma nụrụ; meghee anya gị abụọ Onyenwe anyị, ka ịhụ; gee
ntị nụkwa okwu ndị ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu
Chineke dị ndụ. 17 “N’eziokwu, Onyenwe anyị, ndị eze
Asịrịa alala mba niile a dị iche iche na ala ha n’iyi, mee ka
ha tọgbọrọ n’efu. 18 Ha atụnyekwala chi ha niile n’ime
ọkụ, repịakwa ha, n’ihi na ọ bụghị chi ka ha bụ, kama ha
bụ naanị ihe a kpụrụ akpụ, nke mmadụ ji osisi na nkume
pịa. 19 Ugbu a, Onyenwe anyị Chineke anyị, biko, zọpụta
anyị site n’aka ya, ka alaeze niile nke ụwa mata na naanị
gị Onyenwe anyị, naanị, bụ Chineke.” 20 Mgbe ahụ Aịzaya
nwa Emọz zigaara Hezekaya ozi sị, “Otu a ka Onyenwe
anyị, Chineke Izrel sịrị, Anụla m ekpere i kpere banyere
Senakerib, eze Asịrịa. 21 Nke a bụ okwu nke Onyenwe
anyị kwuru megide ya: “‘Nwaagbọghọ na-amaghị nwoke,
bụ Ada Zayọn na-elelị gị anya, ma jirikwa gị na-eme ihe
ọchị. Nwaada Jerusalem na-efufekwa isi ya mgbe ị na-
agbapụ ọsọ 22 Onye ka ị kparịrị ma kwulukwaa? Ọ bụ
onye ka i sitere na nganga gị welie olu okwu gị na anya
gị elu megide? Ọ bụ megide Onye Nsọ nke Izrel? 23 I
sitere n’aka ndị ozi gị kparịa Onyenwe anyị, kwuluo ya, ị
sịkwara, “Eji m ọtụtụ ụgbọala m rigoruo ebe dị elu nke

n’elu ugwu niile, n’ebe kachasị elu nke ugwu Lebanọn.
Egbudasịala m osisi sida ya niile toro ogologo, na osisi
junipa ya niile kachasị mma. Ejeruola m na nsọtụ niile ya,
bụ ebe kachasị maa mma n’oke ọhịa ya niile. **24** Egwuola
m ọtụtụ olulu mmiri n’ala ndị mba ọzọ, ṅụkwa mmiri
dị n’ebe ahụ. Ọ bụ ọbụ ụkwụ m ka m ji mee ka isi iyi
niile dị n’Ijipt takpọọ.” **25** “‘Ọ bụ na ị nụbeghị? Na mgbe
ochie ka m kpebiri ya. N’ụbọchị ndị ahụ gara aga ka m nọ
pịa ọpịpịa ya; ugbu a, emeela m ka ọ bịa na mmezu, na
ị meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu, ghọọ
mkpokọta nkume. **26** Ndị bi n’ime ha, ndị a napụrụ ike ha
nwere bụ ndị dara mba, ndị e tinyekwara n’ọnọdụ ihere.
Ha dịka ahịhịa ndụ puru n’ala ubi na ome na-epupụta
epupụta nakwa ahịhịa na-etopụta n’elu ụlọ nke anwụ
na-achakpọ tupu o tolite. **27** “‘Ma amaara m ebe ị nọ
ọnọdụ marakwa ọpụpụ gị na mbata gị marakwa oke iwe
gị megide m. **28** N’ihi ọnụma dị gị n’obi megide m, n’ihi
na mkparị gị eruola m ntị, aga m etinye nko m n’imi
gị werekwa mkpụmkpụ igwe m kpachie egbugbere ọnụ
gị mee ka ị laghachi site n’ụzọ ahụ nke i siri bịa.’ **29**
“Ma nke a ga-abụ ihe ịrịbama, nye gị, Hezekaya: “N’afọ a
unu ga-eri ihe na-epu n’onwe ya, n’afọ nke abụọ unu
ga-eri ihe ubi si na nke ahụ pupụta. Ma n’afọ nke atọ
ghaanụ mkpụrụ ubi, weenụ ihe ubi; kụọ vaịnị n’ubi vaịnị,
riekwanụ mkpụrụ ha. **30** Ọzọkwa, ndị fọdụrụ n’alaeze
Juda ga-agba mgbọrọgwụ n’okpuru ala, mịkwaa mkpụrụ
n’elu. **31** N’ihi na ọ bụ site na Jerusalem ka ndị fọdụrụ ga-
esi pụta; otu ndị fọdụrụ ndụ ga-esitekwa n’ugwu Zayọn
pụta. “Ọ bụ site n’ịnụ ọkụ n’obi nke Onyenwe anyị, Onye

pụrụ ime ihe niile ga-emezu nke a. 32 "Ya mere, nke a bụ
ihe Onyenwe anyị kwuru banyere eze Asịrịa, sị, "'Ọ gaghị
azọbata ụkwụ ya n'ime obodo a maọbụ gbaa ọ bụladị otu
àkụ n'ebe a. Ọ gaghị eji ọta jegharịa n'ọnụ ụzọ ama ya,
maọbụ wuo mgbidi nnọchibido megide ya. 33 Ụzọ o si bịa
ka ọ ga-esi laghachi; ọ gaghị abanye n'obodo a. Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 34 Aga m echebe obodo a,
zọpụtakwa ya n'ihi aha m, na n'ihi Devid, bụ ohu m.'" 35
N'abalị ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị pụrụ gaa tigbuo
otu puku narị na puku iri asatọ na ise n'ụlọ ikwu ndị
Asịrịa. Mgbe ndị mmadụ tetara n'isi ụtụtụ, lee, ozu ka ha
jupụtara ebe niile. 36 Ya mere, Senakerib, eze Asịrịa biliri
ije, laghachi n'ala ya. Ọ laghachiri biri n'obodo Ninive.
37 Otu ụbọchị, mgbe ọ nọ na-akpọ isiala n'ụlọ chi ya a
na-akpọ Nisrọk, ụmụ ya ndị ikom aha ha bụ Adramelek
na Shareza were mma agha gbuo ya. Ha gbapụrụ ọsọ
gbaga n'ala Ararat. Isahadon, bụ nwa ya nwoke, ghọrọ
eze n'ọnọdụ ya.

20 N'oge ahụ, Hezekaya rịara ọrịa ruo na ọ gaara anwụ.
Aịzaya onye amụma nwa Emọz bịakwutere ya sị ya, "Otu
a ka Onyenwe anyị sịrị, Dozie ezinaụlọ gị, n'ihi na ị
ga-anwụ. Ị gaghị esite n'ute ọrịa a bilie." 2 Hezekaya
tụgharịrị chee ihu ya n'aja ụlọ, kpee ekpere nye Onyenwe
anyị, sị, 3 "Chetakwa, Onyenwe anyị, otu m si jegharịa
n'ihu gị n'ikwesị ntụkwasị obi, jiri obi m niile fee gị ofufe,
ma meekwa ihe dị mma n'anya gị." Hezekaya bekwara
akwa nke ukwuu. 4 Tupu Aịzaya esite n'etiti ogige ụlọeze
pụọ, okwu nke Onyenwe anyị rutere ya ntị, sị ya: 5
"Gaghachi azụ, gaa gwa Hezekaya, onye na-achị ndị m,

‘Otu a ka Onyenwe anyị bụ Chineke nna gị Devid, kwuru:
Anụla m ekpere gị, ahụkwala m anya mmiri akwa gị, aga
m agwọ gị. Aga m eme ka ahụ dị gị ike n’ụbọchị nke atọ
site taa, mgbe ahụ ị ga-aga n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị.
6 Aga m atụkwasị afọ iri na ise n’ụbọchị ndụ gị. Aga m
anapụtakwa gị na obodo a site n’aka eze Asịrịa. Aga m
echebe obodo a n’ihi mụ onwe m, na n’ihi Devid, bụ ohu
m.’” **7** Mgbe ahụ, Aịzaya sịrị, “Kwadoonụ mmanụ fiig dị
ọkụ.” Ha mere nke a, teekwasị ya n’elu etuto ahụ, ahụ
dịkwara ya mma. **8** Mgbe ahụ, Hezekaya jụrụ Aịzaya sị,
“Gịnị ga-abụ ihe ịrịbama na Onyenwe anyị ga-agwọ m,
na m ga-aga n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị n’ụbọchị nke
atọ na-abịa n’ihu?” **9** Aịzaya zara, “Nke a bụ ihe ama
Onyenwe anyị nye gị na Onyenwe anyị ga-emezu ihe o
kwere na nkwa. Ị chọrọ ka onyinyo a gaa n’ihu ihe nrigo
iri, ka ọ bụ ka ọ laa azụ ihe nrigo iri?” **10** Hezekaya zara
sị, “Ọ dị mfe ka onyinyo gaa n’ihu nzọ ụkwụ iri. Ma mee
ka onyinyo a laa azụ ihe nrigo iri.” **11** Mgbe ahụ, Aịzaya,
onye amụma rịọrọ Onyenwe anyị ka o meere Hezekaya
nke a. Onyenwe anyị mekwara ka onyinyo laghachi azụ
ihe nrigo iri dịka o si gbada n’ihe nrigo ụlọ Ehaz. **12** N’oge
ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan, bụ eze Babilọn
zigaara Hezekaya akwụkwọ ozi ekele na onyinye, n’ihi
na ọ nụrụ na Hezekaya rịara ọrịa. **13** Hezekaya nabatara
ndị ozi ahụ gosi ha ihe niile dị n’ụlọakụ ya, ọlaọcha, na
ọlaedo, ụda dị iche iche na-esi isi ụtọ na ezigbo mmanụ
oliv, ụlọ ebe ngwa agha ya niile dị, na ihe niile bụ akụ o
nwere. Ọ dịghị ihe dị n’ụlọeze ya maọbụ n’alaeze ya niile
nke ọ na-egosighị ha. **14** Mgbe ahụ, Aịzaya onye amụma

jekwuru eze Hezekaya jụọ ya sị, “Gịnị ka ndị ikom ndị
ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si bịakwute gị?” Hezekaya
zara sị, “Ọ bụ n’ala dị anya ka ha si, ha si Babilọn.” 15
Onye amụma jụrụ, “Gịnị ka ha hụrụ n’ụlọ gị?” Hezekaya
zara sị, “Ihe niile nke dị n’ụlọ m ka ha hụrụ. Ọ dịghị ihe
niile dị n’ụlọakụ m nke m na-egosighị ha.” 16 Mgbe ahụ,
Aịzaya sịrị Hezekaya, “Gee ntị nụrụ okwu Onyenwe anyị.
17 Lee, oge na-abịa mgbe a ga-eburu ihe niile dị n’ụlọeze
gị, na ihe niile nke nna nna gị ha debere n’ụlọakụ ruo
taa, buru ha bulaa Babilọn. Ọ dịkwaghị ihe ga-afọdụ, otu
a ka Onyenwe anyị kwuru. 18 A ga-ebupụ ụfọdụ n’ime
ụmụ gị, ndị bụ ahụ na ọbara gị, ndị a ga-amụtara gị, buru
ha pụọ n’ebe dị anya, ha ga-abụ ndị onozi n’ụlọeze nke
eze Babilọn.” 19 Hezekaya zaghachiri, “Okwu Onyenwe
anyị nke i kwuru dị mma.” N’ihi na o chere n’obi ya sị, “Ọ
bụ na udo na nchekwa agaghị adị n’oge ndụ m?” 20 Ma
banyere ihe ndị ọzọ niile mere n’oge ọchịchị Hezekaya,
ọrụ niile ọ rụrụ, tinyere ọdọ mmiri o gwuru, na olulu
ọwa mmiri na-aga o gwuru, nke o ji webata mmiri n’ime
obodo, ọ bụ na e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ihe mere
n’oge ndị eze Juda? 21 Hezekaya sooro ndị nna nna ya
dinaa n’ọnwụ. Manase nwa ya ghọrọ eze n’ọnọdụ ya.

21

Manase gbara afọ iri na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ
eze. Ọ chịrị iri afọ ise na ise na Jerusalem. Aha nne ya
bụ Hefziba. 2 O mere ihe dị njọ n’anya Onyenwe anyị,
site n’ịgbaso ihe arụ niile nke ndị mba ọzọ bi n’ala ahụ
na mbụ mere, bụ ndị Onyenwe anyị chụpụrụ n’ihu ndị
Izrel. 3 O wughariri ebe dị elu niile nke nna ya Hezekaya
lara n’iyi. O wukwara ebe ịchụ aja dị iche iche nye Baal,

pịakwa ogidi Ashera, dịka Ehab eze Izrel mere. Ọ kpọrọ
isiala nye usuu ihe niile nke dị na mbara eluigwe, feekwa
ha ofufe. 4 O wuru ebe ịchụ aja dị iche iche, n'ime ụlọnsọ
Onyenwe anyị, nke Onyenwe anyị, kwuru okwu banyere
ya sị, "Ọ bụ na Jerusalem ka m ga-etinye Aha m." 5 O
wuru ebe ịchụ aja nye usuu ihe niile dị na mbara eluigwe,
n'ogige abụọ nke n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. 6 O jikwa nwa
ya nwoke chụọ aja n'ime ọkụ, ọ gbara aja, chọọ ọsịsa
n'aka ndị mgbaasị, jụta ase n'aka ndị na-ajụ mmụọ ọjọọ
ase, ya na ndị dibịa afa mekọkwara ihe. O mere ihe dị njọ
n'ebe ọ dị ukwuu n'anya Onyenwe anyị, si otu a kpasuo ya
iwe. 7 O were chi Ashera a pịrị apị, bụ nke o mere, debe
n'ime ụlọnsọ ahụ, nke Onyenwe anyị gwara Devid na nwa
ya Solomọn okwu, sị, "N'ụlọnsọ a na n'ime Jerusalem,
nke mụ onwe m họpụtara site n'ebo niile nke Izrel, ka m
ga-akpọkwasị Aha m ruo mgbe ebighị ebi. 8 Ma agaghị
emekwa ka ụkwụ ndị Izrel wagharịa ọzọ site n'ala ahụ
nke m nyere ndị nna nna ha, naanị ma ọ bụrụ na ha
elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu ma debekwa
iwu niile nke ohu m bụ Mosis nyere ha." 9 Ma ha egeghị
ntị, Manase duhiere ha, mee ka ha mee ihe dị njọ karịa
nke ndị mba niile ndị Onyenwe anyị lara n'iyi site n'ihu
ndị Izrel. 10 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị kwuru okwu site
n'ọnụ ndị amụma ya, sị, 11 "N'ihi na Manase, eze Juda
emeela ihe arụ ndị a, o meela ihe dị njọ karịa nke ndị
Amọrait, bụ ndị bụ ya ụzọ, o werela arụsị ya duba Juda
n'ime mmehie. 12 Ya mere, nke a bụ ihe Onyenwe anyị,
bụ Chineke nke Izrel, sịrị: Lee, ana m aga iweta mbibi
dị ukwuu nke ga-adakwasị Jerusalem na Juda, nke ntị

ọbụla nụrụ ya ga-azụ wuruwuru. 13 Aga m esetipụ eriri
ịtụ ọtụtụ nke m ji megide Sameria na ihe ịtụ mgbidi nke
m ji megide ụlọ Ehab, n'elu Jerusalem. Aga m ehichapụ
Jerusalem dịka mmadụ si ehichapụ efere, hichaa ya ihu
na azụ ma kpuo ya ihu n'ala. 14 Aga m agbakụtakwa ndị
fọdụrụ n'ihe nketa m azụ, were ha nyefee n'aka ndị iro
ha. Ha ga-aghọ ihe anaara n'ike, ghọọkwa ihe nkwata
n'agha nye ndị iro ha niile, 15 n'ihi na ha emeela ihe dị
njọ n'anya m, kpasukwaa m iwe, site n'ụbọchị nna nna
ha si Ijipt pụta ọbụladị ruo taa." 16 Nke ka nke, Manase
gbukwara ọtụtụ ndị aka ha dị ọcha, ruo na ọ wụsaara
ọbara ha site n'otu akụkụ Jerusalem ruo n'akụkụ nke ọzọ
ya, nke a agụnyeghị mmehie ahụ nke o dubara ndị Juda
ime, nke mere ka ha mee ihe dị njọ n'anya Onyenwe
anyị. 17 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị
Manase na ihe niile o mere, tinyere mmehie niile nke o
mere, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere
n'oge ndị eze Juda? 18 Manase soro ndị nna nna ya ha
dina n'ọnwụ, e lie ya n'ime ubi a gbara ogige n'ụlọeze
ya, bụ ubi Ụza a gbara ogige. Amọn nwa ya ghọrọ eze
n'ọnọdụ ya. 19 Amọn gbara iri afọ abụọ na abụọ mgbe ọ
malitere ịbụ eze. Ọ chịrị afọ abụọ na Jerusalem. Aha nne
ya bụ Meshulemet, ada Haruz onye Jotba. 20 O mere ihe
dị njọ n'anya Onyenwe anyị dịka nna ya Manase mere. 21
Ọ gbasoro ụzọ ahụ niile dị iche nke nna ya gbasoro. O fere
arụsị niile nke nna ya fere, kpọọkwa isiala nye ha. 22 Ọ
jụrụ iso Onyenwe anyị, bụ Chineke nna nna ya ha, jụkwa
ibi ndụ irube isi nye ya. 23 Ndị na-ejere Amọn ozi gbara
izu megide ya, ha gburu eze n'ime ụlọeze ya. 24 Mgbe

ahụ, ndị ala ahụ gburu ndị niile ahụ gbara izu megide eze
Amọn. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'ọnọdụ ya. 25
Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Amọn
na ihe ndị o mere, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ
ihe mere n'oge ndị eze Juda? 26 E liri ya n'ili nke aka ya,
dị n'ogige Ụza. Josaya nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.
22 Afọ asatọ ka Josaya gbara mgbe ọ malitere ịbụ eze
Juda. Iri afọ atọ na otu ka ọ chịrị na Jerusalem. Aha nne
ya bụ Jedida, nwa Adaya onye Bozkat. 2 O mere ihe ziri
ezi n'anya Onyenwe anyị, gbasookwa ụzọ niile nke nna
nna ya Devid kpamkpam, o sighị n'ụzọ a wezuga onwe
ya gaa n'aka nri maọbụ n'aka ekpe. 3 N'afọ nke iri na
asatọ nke ọchịchị ya, eze Josaya, zigara ode akwụkwọ bụ
Shefan nwa Azalaya, onye bụkwa nwa nwa Meshulam,
ka ọ gaa n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ọ sịrị ya, 4 "Gakwuru
Hilkaya onyeisi nchụaja, sị ya, gụkọta ego nke e webatara
n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, bụ nke ndị na-eche ọnụ
ụzọ nakọtara site n'aka ndị mmadụ. 5 Gwa ha ka ha
nyefee ya n'aka ndị ikom ahọpụtara maka ilekọta ọrụ
n'ụlọnsọ ahụ. Ka ndị ikom a kwụọ ndị ọrụ na-arụzi ụlọnsọ
Onyenwe anyị ụgwọ ọrụ, 6 ya bụ, inye ya ndị ọkpọ ǹtu,
ndị na-ewu ụlọ, na ndị na-edo nkume ụlọ. Ha jirikwa
ego ahụ zụta osisi na nkume a wara awa, maka i ji dozie
ụlọnsọ ahụ. 7 Ọ dịghị mkpa ka ha gụzie otu ha si mefuo
ego nke e nyefere ha n'aka, n'ihi na ọrụ ha egosila na
ha kwesiri ntụkwasị obi." 8 Hilkaya onyeisi nchụaja,
sịrị Shefan ode akwụkwọ, "Achọtala m Akwụkwọ Iwu
n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị." O nyere ya Shefan, onye
nke gụkwara ya. 9 Mgbe ahụ, Shefan, bụ ode akwụkwọ,

bịakwutere eze, gwa ya sị, “Ndị ozi gị enyefela ego niile
nke dị n’ụlọnsọ Onyenwe anyị n’aka ndị ọrụ na n’aka
ndị nlekọta nọ n’ụlọnsọ Onyenwe anyị.” **10** Mgbe ahụ,
Shefan bụ ode akwụkwọ, gwara eze sị, “O nwere akwụkwọ
Hilkaya, onye nchụaja nyere m.” Shefan gụpụtara ihe dị
n’akwụkwọ a n’ihu eze. **11** Mgbe eze nụrụ okwu niile dị
n’ime Akwụkwọ Iwu ahụ, ọ dọwara uwe ya. **12** O nyere
Hilkaya bụ onyeisi nchụaja, Ahikam nwa Shefan, Akboa
nwa Mikaya, Shefan ode akwụkwọ na Asaya, bụ onye ọrụ
eze, iwu, sị ha, **13** “Gaanụ jụta Onyenwe anyị ase, n’isi
m na n’isi ndị m, na Juda niile, banyere ihe niile e dere
n’akwụkwọ a nke a chọtara. N’ihi na ọnụma Onyenwe
anyị dị ukwuu bụ nke na-ere ọkụ megide anyị, n’ihi
na ndị bu anyị ụzọ erubeghị isi n’okwu nke akwụkwọ
iwu a, ha agbasoghị ihe niile e dere n’ime ya banyere
anyị.” **14** Hilkaya onye nchụaja, Ahikam, Akboa, Shefan
na Asaya, jekwuuru Hulda, bụ onye amụma nwanyị. Onye
bụ nwunye Shalum, nwa Tikva, nwa Hahas, ọ bụ onye
na-elekọta uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e
wuru ọhụrụ. **15** Ọ sịrị ha, “Otu a ka Onyenwe anyị bụ
Chineke nke Izrel kwuru: Gwanụ nwoke ahụ ziri unu ka
unu bịakwutem, sị, **16** ‘Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu:
Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndị niile
bi n’ime ya, dịka ihe niile e dere n’ime akwụkwọ nke
eze Juda gụrụ, si dị. **17** N’ihi na ha ajụla m, gbakụta m
azụ, chụọ aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye chi ndị ọzọ,
kpasuo m iwe site na arụsị niile nke aka ha mepụtara.
Iwe m ga-adị ọkụ megide ebe a, ọ gaghị akwụsịkwa.’ **18**
Gwanụ eze Juda, onye ahụ zitere unu ịjụta ase site n’ọnụ

Onyenwe anyị sị ya, 'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Chineke
Izrel na-ekwu banyere okwu ndị ahụ ị nụrụ. 19 N'ihi na
o wutere gị n'obi, na i wedakwara onwe gị n'ala n'ihu
Chineke, mgbe ị nụrụ ihe m kwuru megide ebe a na ndị
bi n'ime ya, na ha ga-abụ ihe a bụrụ ọnụ, na ihe tọgbọrọ
n'efu, n'ihi na i dọwara uwe gị, bekwaa akwa n'ihu m, mụ
onwe m anụkwala, otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 20
Ya mere, aga m achịkọta gị nye nna nna gị ha, a ga-eli
gị n'udo. Anya gị agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka ọ
bịakwasị ebe a.'" Ha laghachiri inye eze ọsịsa ya.

23 Mgbe ahụ, eze zigara ozi kpọkọta ndị okenye Juda
na Jerusalem. 2 Ọ gara n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,
ya na ndị ikom Juda niile, ndị niile bi na Jerusalem,
na ndị nchụaja, na ndị amụma niile, na ndị mmadụ
niile, site n'onye nta ruo na onye ukwu. Ọ gụpụtara na
ntị onye ọbụla okwu niile si n'akwụkwọ ọgbụgba ndụ
ahụ, bụ nke achọtara n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị. 3 Eze
guzoro n'akụkụ ogidi, kwee nkwa n'ihu Onyenwe anyị,
ịgbaso Onyenwe anyị, na iji obi ya niile, na mkpụrụobi
ya niile, debe ihe niile o nyere n'iwu, n'ihe ama ya niile
na ụkpụrụ ya niile. O si otu a mee ka okwu niile nke
ọgbụgba ndụ ahụ e dere n'akwụkwọ guzosie ike. Mgbe
ahụ, ndị mmadụ niile kwekwara nkwa idebe ọgbụgba ndụ
ahụ. 4 Eze nyere Hilkaya onyeisi nchụaja na ndị nchụaja
na-esote n'ọkwa, na ndị na-eche ọnụ ụzọ mbata, iwu ka
ha site n'ụlọnsọ Onyenwe anyị kwapụtasịa ngwongwo
niile e mere nye Baal, na Ashera, na usuu ihe niile nke
mbara eluigwe. O sunyere ha niile ọkụ n'azụ Jerusalem,
n'ọhịa dị na Ndagwurugwu Kidrọn, buru ntụ ha bulaa

Betel. 5 Ọ chụdara ndị nchụaja arụsị ndị ahụ niile, bụ
ndị eze Juda họpụtara isure ihe na-esi isi ụtọ n'elu ebe
dị elu nke obodo Juda nakwa ebe dị ọkụ. N'ihi na ndị
nchụaja ndị a achụọla aja, surekwaa ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ n'ebe ịchụ aja dị n'elu ugwu niile dị n'obodo dị
iche iche na Juda, nakwa ndị dị gburugburu Jerusalem.
Ha bụ ndị surere ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye Baal,
na anyanwụ, ọnwa na kpakpando, nyekwa usuu niile
nke mbara eluigwe. 6 O sikwa n'ụlọnsọ Onyenwe anyị
bupụ ogidi chi Ashera, wezuga ya n'azụ Jerusalem, na
Ndagwurugwu Kidrọn. Ebe ahụ ka ọ nọ suo ya ọkụ, supịa
ya ka ọ ghọọ ntụ, fesaa ya n'ebe a na-eli ndị mmadụ efu.
7 Ọ kwadakwara ụlọ obibi ụmụ ndị ikom na-agba akwụna
dị nọ n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. N'ebe ndị inyom na-anọ
na-akpara Ashera akwa. 8 O mere ka ndị nchụaja niile
site n'obodo Juda niile bịa, o merụkwara ebe ịchụ aja niile
nke dị elu, site na Geba ruo Bịasheba, ebe ndị nchụaja
ndị a nọrọ suree ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. Ọ kwatụrụ
ọnụ ụzọ ama nke dị n'ebe ọnụ ụzọ ama Joshua, onye bụ
gọvanọ obodo, nke dị n'akụkụ aka ekpe nke ọnụ ụzọ ama
obodo. 9 Ma e kweghị ka ndị nchụaja ahụ jee ozi n'ụlọnsọ
Onyenwe anyị dị na Jerusalem, ma o nyere ha ike iso ndị
nchụaja ndị ọzọ rie achịcha a na-ejighị ihe na-eko achịcha
mee. 10 Josaya merụrụ Tofet, laa ya n'iyi. Tofet bụ ebe
ịchụ aja dị na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O mere nke
a igbochi mmadụ ọbụla iji nwa ya nwoke, maọbụ nwa ya
nwanyị chụọrọ chi Molek aja nsure ọkụ. 11 O sitere n'ọnụ
ụzọ ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị wepụ ịnyịnya ndị ahụ ndị
eze Juda doro nsọ nye anyanwụ. Ịnyịnya ndị a dị n'ogige

ụlọnsọ Onyenwe anyị n'ebe dị nso n'ụlọ onyeozi aha ya
bụ Netan-Melek. Josaya kpọrọ ụgbọ agha ndị a niile e
doro nsọ nye anyanwụ ọkụ. 12 Josaya kwadara ebe ịchụ
aja niile nke ndị eze Juda wukwasịrị n'elu ụlọeze, n'elu
elu ụlọ Ehaz. Ọ kwadakwara ebe ịchụ aja niile nke Manase
wuru n'ime ogige abụọ nke ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,
kporo ha kpofuo n'ime Ndagwurugwu Kidrọn. 13 Eze
merụkwara ebe ịchụ aja niile dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ
obodo Jerusalem n'akụkụ ndịda nke Ugwu Mbibi, nke
Solomọn eze Izrel wuru nye chi Ashtọret, ihe arụ ndị
Saịdọn, na chi Kemosh, ihe arụ ndị Moab, na chi Molek,
ihe arụ ụmụ Amọn. 14 Josaya kwadakwara ogidi nkume
niile, gbutuo ihe arụsị Ashera niile, werekwa ọkpụkpụ ndị
mmadụ wụsa n'elu ala ahụ niile. 15 Josaya kwadakwara
ogidi niile dị na Betel, nke Jeroboam nwa Nebat wuru
mgbe o dubara ndị Izrel na mmehie. Ọ kwadara ebe ịchụ
aja dị n'ebe ahụ, kụjisie nkume e doro n'ebe ahụ, gwerie
ha dịka ntụ. Ọ kpọkwara arụsị Ashera ọkụ. 16 Josaya
legharịkwara anya gburugburu hụ ọtụtụ ili dị n'elu ugwu.
O ziri ndị ohu ya ka ha gaa chịpụtasịa ọkpụkpụ dị n'ili ahụ
niile, kpọọ ha ọkụ n'elu ebe ịchụ aja imerụ ya, dịka okwu
Onyenwe anyị si dị, nke onye nke Chineke kwupụtara
mgbe o buru amụma banyere ihe ndị a. 17 Josaya jụrụ ndị
guzo n'ebe ahụ ajụjụ sị, "Ọ bụ ili onye bụ nke a?" Ndị ikom
obodo ahụ zara sị, "Ọ bụ ili onye nke Chineke ahụ si Juda
bịa buo amụma megide ebe ịchụ aja Betel. O buru amụma
na ihe ndị a ị na-eme ebe ịchụ aja a ga-emezu." 18 Mgbe
ahụ, Josaya zara sị ha, "Hapụnụ ya ka o guzoro onwe
ya. Ka nwoke ọbụla gharakwa ịchịpụta ọkpụkpụ ya." Ha

hapụrụ ọkpụkpụ ya, hapụkwa ọkpụkpụ onye amụma ahụ
si Sameria bịa. 19 Dịka o mere na Betel, otu a ka Josaya
wepụrụ ma merụkwaa ebe ịchụ aja niile dị n'ebe niile dị
elu nke ndị eze Izrel wuru n'obodo niile nke Sameria, bụ
ebe ịchụ aja kpasuru Onyenwe anyị iwe. 20 O gburu ndị
nchụaja chi ndị a niile n'elu ebe ịchụ aja ha, suo ọkpụkpụ
ha ọkụ n'elu ebe ịchụ aja ha. Mgbe o mesịrị ihe ndị a, ọ
laghachiri na Jerusalem. 21 Eze nyere ndị Juda niile iwu
sị ha, "Meerenụ Onyenwe anyị Chineke unu Mmemme
Ngabiga, dịka e dere ya n'akwụkwọ ọgbụgba ndụ a." 22 O
nwebeghị mgbe e mere ụdị Mmemme Ngabiga dịka nke
a n'oge ọbụla, site n'ụbọchị ndị ikpe bụ ndị duru Izrel
maọbụ n'ụbọchị ndị eze Izrel na eze niile chịrị Juda, ọ
dịghị nke yiri Mmemme Ngabiga a. 23 Ma ọ bụ n'afọ nke
iri na asatọ nke ọchịchị eze Josaya, n'ime Jerusalem ka
a nọ mee Mmemme Ngabiga a nye Onyenwe anyị. 24
Ọzọkwa, Josaya gara n'ihu kpochapụ ndị niile na-ajụta
mmụọ ọjọọ ase, na ndị dibịa afa, na arụsị ezinaụlọ dị iche
iche, na arụsị a pịrị apị, na ihe arụ niile nke a hụrụ n'ime
Juda na Jerusalem niile. O mere nke a ka e mezuo ihe niile
e dere n'ime akwụkwọ ahụ Hilkaya onye nchụaja chọtara
n'ụlọ Onyenwe anyị. 25 Ọ dịghị eze ọzọ n'ime ndị niile
buru ya ụzọ chịa nke dịka Josaya, onye chigharịkwutere
Onyenwe anyị. Onye ji obi ya niile, na mmụọ ya niile na
ike ya niile debe iwu niile e nyere Mosis. Ọ dịkwaghị eze
ọzọ dịka ya, onye biliri mgbe ọ nwụsịrị. 26 Ma ihe ndị a
emeghị ka iwe ọkụ Onyenwe anyị na-ewe megide Juda
dajụọ, bụ iwe a kpasuru ya n'ihi ihe ọjọọ niile nke Manase
mere. 27 Ya mere, Onyenwe anyị sịrị, "Aga m ekpochapụ

Juda niile site n'ihu m, dịka m si kpochapụ Izrel niile. Aga
m ajụkwa obodo ahụ m họpụtara, bụ Jerusalem, jụkwa
ụlọnsọ ukwu a nke m kwuru banyere ya sị, 'N'ime ya ka
Aha m ga-adị.'" 28 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere
n'oge ọchịchị Josaya na ihe niile o mere, ọ bụ na e deghị
ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere n'oge ndị eze Juda? 29
N'oge Josaya bụ eze, Fero Neko, eze Ijipt, gbagoro gaa
n'akụkụ osimiri Yufretis inyere eze Asịrịa aka. Eze Josaya
pụkwara izute ya n'agha, ma Neko zutere ya n'agha, gbuo
ya na Megido. 30 Ndị na-ejere Josaya ozi sị na Megido
buru ozu ya n'ime ụgbọ agha bulata ya na Jerusalem,
lie ya n'ili nke aka ya. Ndị ala ahụ kpọọrọ Jehoahaz nwa
nwoke Josaya, tee ya mmanụ, mee ya eze n'ọnọdụ nna
ya. 31 Jehoahaz gbara iri afọ abụọ na atọ mgbe o bidoro
ịchị, ma ọ chịrị na Jerusalem ọnwa atọ. Aha nne ya bụ
Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. 32 O mere ihe dị njọ
n'anya Onyenwe anyị dịka ndị eze buru ya ụzọ. 33 Ma
Fero Neko keere ya agbụ na Ribla n'ala Hamat, ime ka ọ
ghara ịchịkwa na Jerusalem. Neko kwagidere ndị Juda
ka ha tụọrọ ya ụtụ narị talenti ọlaọcha, na otu talenti
ọlaedo. 34 Fero Neko mere Eliakịm nwa nwoke Josaya,
eze, n'ọnọdụ Josaya bụ nna ya. Ọ gụgharịrị aha Eliakịm
ka ọ bụrụ Jehoiakim. Ma o duuru Jehoahaz gaa Ijipt, ebe
ọ nọ nwụọ. 35 Jehoiakim kwụrụ Fero Neko ọlaọcha na
ọlaedo ahụ ọ nara n'aka ya. Ka o nwee ike mee nke a, o
kere ụtụ n'ala ahụ, werekwa ike nara ndị ala ahụ ọlaọcha
na ọlaedo, dịka mkpebi ha si dị banyere ihe onye ahụ
ga-akwụ. 36 Jehoiakim gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ
malitere ịbụ eze. Ọ chịrị afọ iri na otu na Jerusalem. Aha

nne ya bụ Zebida nwa Pedaya, onye Ruma. 37 O mere ihe
dị njọ n'anya Onyenwe anyị, dịka ihe niile nna ya ha ndị
bu ya ụzọ mere.
24 N'oge Jehoiakim na-achị, Nebukadneza eze Babilọn ji
ike bata n'ala ya, mee ka Jehoiakim ghọọ ohu ya afọ atọ.
Ma o mesịrị tụgharịa megide Nebukadneza, nupukwa
isi n'okpuru ya. 2 Onyenwe anyị zigara ndị na-apụnara
mmadụ ihe site na Kaldịa, Aram, Moab na ndị Amọn,
ka ha ga bibie Juda. Ọ bụ n'usoro okwu Onyenwe anyị
kpọsara site n'ọnụ ndị amụma ya. 3 N'ezie, ihe ndị a
bịakwasịrị Juda dịka Onyenwe anyị si nye ya n'iwu, ka
o si otu a kpochapụ ha site n'ihu ya n'ihi mmehie niile
Manase mere, na dịka ihe niile o mere si dị, 4 tinyere
ọbara ndị aka ha dị ọcha nke ọ wusiri. N'ihi na o mere ka
ọbara ndị aka ha dị ọcha jupụta na Jerusalem. Onyenwe
anyị ekwekwaghị agbaghara ajọ omume dị otu a. 5 Akụkọ
ọzọ niile gbasara ọchịchị Jehoiakim na ihe niile o mere,
e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe e mere n'ụbọchị ndụ
ndị eze Juda? 6 Jehoiakim sooro ndị nna nna ya ha dina
n'ọnwụ. Jehoiakin nwa ya ghọrọ eze ọhụrụ n'ọnọdụ ya. 7
Ma eze Ijipt esiteghị n'ala ya pụta ọzọ, n'ihi na eze Babilọn
nọchiri oke ala ya niile, site na mmiri iyi Ijipt ruo n'oke
Osimiri Yufretis. 8 Jehoiakin gbara afọ iri na asatọ mgbe
ọ malitere ịbụ eze. Ọ chịrị naanị ọnwa atọ na Jerusalem.
Aha nne ya bụ Nehushta, nwa Elnatan, onye Jerusalem. 9
O mere ihe jọrọ njọ n'anya Onyenwe anyị, dịka nna ya ha
mere. 10 N'oge ọ bụ eze, ndịisi Nebukadneza, eze Babilọn
bịara, gbaa Jerusalem gburugburu ma nọchibido obodo
ahụ n'agha. 11 Nebukadneza, eze Babilọn n'onwe ya, bịara

n’obodo ahụ mgbe ndị agha ya gbara ya gburugburu. 12
Jehoiakin, bụ eze Juda, na nne ya na ndị ọrụ ya niile na
ndịisi niile na ndịisi ozi ya niile were onwe ha nyefee
Nebukadneza n’aka. N’afọ asatọ nke ọchịchị eze Babilọn
ka ọ kpụụrụ Jehoiakin dịka onye mkpọrọ. 13 Ọ kwakọọrọ
akụ niile dị n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, na ndị nke
dị n’ụlọeze, o gbukakwara ihe ọlaedo niile Solomọn eze
Izrel tinyere n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị buru ha bulaa
Babilọn, ihe a niile mere dịka Onyenwe anyị kwururịị. 14
O bupụkwara puku ndị ikom iri site na Jerusalem bulaa
ha Babilọn dịka ndị a dọtara n’agha. Ndị so n’ime ndị a bụ
ndịisi niile na ndị agha niile. O bupụkwara ndị na-akwa
ǹka niile na ndị ọkpụ ụzụ. Naanị ndị na-enweghị ike,
na ndị ogbenye ka ọ hapụrụ n’ala ahụ. 15 Nebukadneza
kpụụrụ Jehoiakin ka ọ ga biri na Babilọn. O sikwa na
Jerusalem kpọrọ nne eze, na ndị nwunye eze, ndị ozi
ya, na ndị niile a ma ama n’ala ahụ gaa Babilọn. 16 Eze
Babilọn bupụkwara ndị ikom niile dị ike ma tozukwaa ibu
agha, ndị ọnụọgụgụ ha dị puku asaa, tinyere otu puku
ndị ọrụ aka, na ndị ọrụ ǹka, bulaa ha Babilọn. 17 O mere
nwanne nna Jehoiakin, bụ Matanaya, eze n’ọnọdụ ya. Ọ
gụgharịrị ya aha, kpọọ ya Zedekaya. 18 Iri afọ abụọ na
otu ka Zedekaya gbara mgbe ọ malitere ịbụ eze n’ime
Jerusalem. Aha nne ya bụ Hamutal, nwa Jeremaya onye
Libna. Ọ chịrị dịka eze na Jerusalem afọ iri na otu. 19 Ma
o mere ihe jọrọ njọ n’anya Onyenwe anyị dịka Jehoiakim
mere. 20 Ọ bụ n’ihi iwe Onyenwe anyị ka ihe ndị a niile ji
bịakwasị Jerusalem na Juda. N’ikpeazụ, o sitere n’ihu ya

chụpụ ha. N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze
Babilọn.

25 N'afọ nke itoolu nke ọchịchị ya, n'ọnwa nke iri,
n'ụbọchị nke iri, Nebukadneza, eze Babilọn duuru ndị
agha ya niile bịa ibuso Jerusalem agha. Ọ mara ụlọ ikwu
n'azụ obodo ahụ, wukwaa mgbidi nnọchibido gburugburu
obodo ahụ. **2** Anọchibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ
nke iri na otu nke ọchịchị eze Zedekaya. **3** N'ụbọchị
nke itoolu nke ọnwa anọ n'afọ ahụ, oke ụnwụ siri ike dị
n'obodo ahụ ruo na ọ dịkwaghị nri dị nke ndị mmadụ
ga-eri. **4** Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo
ahụ, ndị agha niile ji abalị gbapụ site n'ọnụ ụzọ ama nke
dị n'etiti mgbidi abụọ n'akụkụ ubi eze a gbara ogige,
n'agbanyeghị na ndị Kaldịa nọ obodo ahụ gburugburu.
Ha gbapụrụ chee ihu n'ụzọ Araba. **5** Ma ndị agha Kaldịa
chụsoro eze n'azụ, chụkwute ya na mbara ala Jeriko. Ndị
agha ya niile sitere n'ebe ọ nọ gbasasịa, hapụ ya, **6** e
jide ya. Ha kpụgara ya eze Babilọn, n'obodo Ribla, ebe
a nọ maa ya ikpe. **7** Ha gburu ụmụ ndị ikom Zedekaya
n'ihu ya. Ha ghụpụrụ anya ya abụọ, jiri ụdọ bronz kee
ya agbụ, kpọrọ ya gaa Babilọn. **8** N'ụbọchị nke asaa,
n'ọnwa nke ise nke afọ iri na itoolu nke ọchịchị eze
Nebukadneza na Babilọn, Nebuzaradan, ọchịagha ndị
nche, onyeisi n'ọrụ eze Babilọn, bịarutere Jerusalem. **9** O
sunyere ụlọnsọ Onyenwe anyị ọkụ, ụlọeze na ụlọ niile dị
na Jerusalem, ụlọ ọbụla bụ nke dị mkpa ka o surere ọkụ **10**
Ndị agha Kaldịa niile bụ ndị nọ n'okpuru onyeisi ndị nche
eze kwaturu mgbidi niile gbara Jerusalem gburugburu.
11 Nebuzaradan, ọchịagha ndị nche eze, buuru ụfọdụ

mmadụ ndị fọdụrụ n'obodo, na ndị niile fọdụkwara, ha
na ndị ọzọ ahụ ji aka ha gbakwuru eze bulaa ha Babilọn,
ka ha ga biri n'ala ọzọ. 12 Ma ọchịagha ahụ, hapụrụ
ụfọdụ na ndị ahụ bụ nnọọ ndị ogbenye ọnụ ntụ, ka ha
na-elekọta ubi vaịnị niile a gbara ogige na ala ubi niile.
13 Ma ndị Babilọn tipịara ogidi bronz niile, ha na ihe
ndọkwasị niile na oke osimiri bronz ndị ahụ dị n'ụlọnsọ
Onyenwe anyị, buru bronz ndị ahụ bulaa Babilọn. 14 Ha
chịkọọrọ ite niile, na shọvel niile, na ihe ịkpakepụ ọkụ,
na ngaji ukwu niile na ngwa bronz niile nke e ji eje ozi
n'ime ụlọnsọ ahụ. 15 Ọchịagha ndị nche eze, chịrị ihe
ịgụnye ọkụ niile, efere ịkwọsa mmiri niile, ya bụ ihe ndị
ahụ niile e ji ọlaedo a nụchara anụcha maọbụ ọlaọcha
kpụọ. 16 O bukwara bronz sitere n'ogidi abụọ ahụ, oke
Osimiri ahụ na ihe ndọkwasị ya niile, nke eze bụ Solomọn
mere n'ihi ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ha karịrị ihe a ga-eji ihe
ọtụtụ tụọ. 17 Ị dị elu nke otu n'ime ogidi abụọ ndị a bụ
mita asatọ na ụma n'ọtụtụ. Isi bronz nke e kpukwasịrị
n'otu ogidi dị otu mita na ọkara n'ịdị elu. Ọ bụkwa ihe
yiri mkpụrụ pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji chọọ
ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abụọ nwekwara
pomegranet, yiri ibe ya. 18 Ọchịagha ndị nche eze ahụ,
kpụụrụ Seraya, onyeisi nchụaja, na Zefanaya, bụ onye
nchụaja na-esote ya n'ọkwa, na ndị nche atọ na-eche ọnụ
ụzọ mbata. 19 O sitere n'etiti ndị ahụ fọdụrụ n'obodo
kpụụrụ otu onyeisi na-ahụ maka ndị agha, na ndị ikom ise
na-enye eze ndụmọdụ. O kpukwaara ode akwụkwọ, onye
isi ọrụ na-ahụ maka ịmanye ndị ga-aga agha, jidekwa iri
ndị ikom isii ndị ọrụ mmanye, ndị a hụrụ n'ime obodo

ahụ. 20 Nebuzaradan, bụ ọchịagha kpụụrụ ha niile dute
ha n'ihu eze Babilọn na Ribla. 21 N'ebe ahụ, na Ribla dị
n'obodo Hamat, ka eze nọ nye iwu ka e gbuo ha niile. Ya
mere, a dọọrọ Juda n'agha, mee ka ọ ga biri n'ala ọzọ. 22
Emesịa, Nebukadneza eze Babilọn họpụtara Gedaliya nwa
Ahikam, nwa nwa Shefan, ka ọ bụrụ onye na-elekọta ndị
fọdụrụ na Juda, 23 Mgbe ndịisi agha na ndị ikom ha nụrụ
na eze Babilọn emeela Gedaliya onye na-achị ala ahụ, ha
bịakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndị bịakwutere ya bụ,
Ishmel nwa Netanaya, Johanan nwa Kariya, Seraya nwa
Tanhumet, onye Netofa, na Jaazanaya nwa onye Maaka,
na ndị ikom ha. 24 Gedaliya ṅụọrọ ha iyi, ṅụkwaara ndị
ikom ha, sị, "Unu atụla egwu n'ihi ndịisi ọrụ Babilọn.
Birinụ n'ala a, feekwa eze Babilọn, ihe ga-agara unu nke
ọma." 25 Ma n'ọnwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya,
nwa Elishama, onye ya onwe ya si n'agbụrụ eze, duuru
mmadụ iri bịa Mizpa, tigbuo Gedaliya, na ndị ikom Juda
na ndị Kaldịa niile, bụ ndị ya na ha nọ. 26 Nke a mere ka
ndị Juda niile, site n'onye nta ruo n'onye ukwu, ha na
ndịisi agha ndị ahụ biliri gaa Ijipt, n'ihi na ha tụrụ ndị
Kaldịa egwu. 27 N'afọ nke iri atọ na asaa, site na mgbe e
mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ọzọ, n'afọ Awel-
Maduk ghọrọ eze Babilọn, o mere ka Jehoiakin si n'ụlọ
mkpọrọ pụta nwere onwe ya. Ọ bụ n'ụbọchị nke iri abụọ
na asaa nke ọnwa iri na abụọ ka o mere nke a. 28 Ọ gwara
ya okwu ọma, nye ya oche ọnọdụ ya dị elu karịa nke
ndị eze ndị ọzọ ya na ha nọ na Babilọn. 29 N'ihi nke a,
Jehoiakin gbanwere uwe mkpọrọ ya, wezuga ya. Sitekwa
n'oge ahụ, tutu ruo mgbe ọ nwụrụ, ya na eze na-erikọ

nri. 30 Site n’ụbọchị ruo n’ụbọchị, eze Babilọn na-enye
Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ụbọchị niile nke ọ dị ndụ.

1 Ihe E Mere

1 Adam, Set, Enọsh, **2** Kenan, Mahalalel, Jared, **3** Enọk,
Metusela, Lamek, na Noa. **4** Ụmụ Noa bụ Shem, Ham, na
Jafet. **5** Ụmụ ndị ikom Jafet bụ: Goma, Magog, Madai,
Javan, Tubal, Meshek na Tiras. **6** Ụmụ ndị ikom Goma bụ
Ashkenaz, na Rifat, na Togama. **7** Ụmụ ndị ikom Javan bụ:
Elisha, Tashish, Kitim, na Rodanim. **8** Ụmụ ndị ikom Ham
bụ: Kush, Ijipt, Put na Kenan. **9** Ụmụ ndị ikom Kush bụ:
Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka. Ụmụ ndị ikom
Raama bụ: Sheba na Dedan. **10** Kush bụ nna Nimrọd, onye
mesịrị bụrụ dike n'agha n'ụwa. **11** Ijipt bụ nna ndị Lud,
ndị Anam, ndị Lehab, ndị Naftuh, **12** ndị Patrus, na ndị
Kasluh (onye ndị Filistia sitere na ya) na ndị Kafto. **13**
Kenan bụ nna Saịdọn, ọkpara ya, na ndị Het, **14** ndị Jebus,
ndị Amọrait, ndị Gigash, **15** ndị Hiv, ndị Aka, ndị Sini, **16**
ndị Avad, ndị Zema na ndị Hamat. **17** Ụmụ ndị ikom Shem
bụ Elam, Ashua, Apakshad, Lud na Aram. Ụmụ Aram bụ
Uz, Hul, Geta na Meshek. **18** Apakshad bụ nna Shela;
Shela bụrụ nna Eba. **19** Eba mụtara ụmụ ndị ikom abụọ:
Aha otu n'ime ha bụ Peleg, n'ihi na ọ bụ n'oge ndụ ya ka
e kewara ụwa; aha nwanne ya nwoke bụ Joktan. **20** Joktan
bụ nna Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, **21** Hadoram,
Ụzal, Dikla, **22** Obal, Abimael, Sheba, **23** Ọfịa, Havila na
Jobab. Ndị a niile bụ ụmụ ndị ikom Joktan. **24** Shem,
Apakshad, Shela, **25** Eba, Peleg, Reu, **26** Serug, Nahọ, Tera
27 na Ebram, ya bụ Ebraham. **28** Ụmụ Ebraham mụrụ
bụ Aịzik na Ishmel. **29** Ndị a bụ ụmụ ụmụ ha: Nebaiot
(ọkpara Ishmel), Keda, Adbel, Mibsam, **30** Mishma, Duma,
Masa, Hadad, Tema, **31** Jetua, Nafish na Kedema. Ndị a bụ

ụmụ ndị ikom Ishmel. 32 Ketura, iko nwanyị Ebraham,
mụtaara ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na
Shua. Jokshan mụtara ndị a: Sheba na Dedan. 33 Ụmụ ndị
ikom Midian bụ: Efaa, Efe, Hanok, Abida na Eldaa. Ndị
a niile bụ ụmụ ụmụ Ketura. 34 Ebraham mụtara Aịzik.
Ụmụ ndị ikom Aịzik bụ Ịsọ na Izrel. 35 Ịsọ mụrụ ndị a:
Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam na Kora. 36 Ụmụ Elifaz bụ
Teman, Ọmaa, Zefi, Gatam na Kenaz, na Amalek, site na
Timna. 37 Ụmụ ndị ikom Reuel bụ: Nahat, Zera, Shama,
na Miza. 38 Ụmụ ndị ikom Sia bụ Lotan, Shobal, Zibiọn,
Ana, Dishọn, Eza na Dishan. 39 Ụmụ ndị ikom Lotan bụ
Hori na Homam. Timna bụkwa nwanne nwanyị Lotan. 40
Ụmụ ndị ikom Shobal bụ Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na
Onam. Zibiọn mụrụ Aịa na Ana. 41 Ana mụrụ Dishọn.
Ụmụ Dishọn bụ Hamran, na Eshban, na Itran, na Keran.
42 Ụmụ ndị ikom Eza bụ Bilhan, na Zaavan, na Akan. Ụmụ
ndị ikom Dishan bụ Uz na Aran. 43 Ndị a bụ ndị eze chịrị
n'Edọm tupu ndị Izrel enwee eze nke ha. Bela nwa Beoa,
onye aha obodo ya bụ Dinhaba. 44 Mgbe Bela nwụrụ
Jobab nwa Zera, onye Bozra nọchiri ya dịka eze. 45 Mgbe
Jobab nwụrụ, Husham onye si n'ala Teman nọchiri ya dịka
eze. 46 Mgbe Husham nwụrụ, Hadad nwa Bedad, onye
meriri ndị agha Midia n'ọzara Moab, ghọrọ eze. Isi obodo
ya bụ Avit. 47 Mgbe Hadad nwụrụ, Samla onye Masrika
nọchiri ya dịka eze. 48 Mgbe Samla nwụrụ, Shaul onye
sitere na Rehobọt dị n'akụkụ osimiri nọchiri ya dịka eze.
49 Mgbe Shaul nwụrụ, Baal-Hanan nwa Akboa, nọchiri
ya dịka eze. 50 Mgbe Baal-Hanan nwụrụ, Hadad nọchiri
ya dịka eze. Akpọrọ isi obodo ya Pai. Aha nwunye ya bụ

Mehetabel, nwa Matred, nwa nwa Mezahab. 51 Hadad
mesịrị nwụọkwa. Ndịisi ọnụmara n'Edọm bụ Timna, Alva,
Jetet, 52 Oholibama, Elaa, Pinon, 53 Kenaz, Teman, Mibza,
54 Magdiel na Iram. Ndị a bụ ndịisi ọnụmara n'Edọm.
2 Izrel mụrụ ụmụ ndị ikom ndị a: Ruben, Simiọn, Livayị,
Juda, Isaka, na Zebụlọn, 2 Dan, Josef, Benjamin, Naftalị,
Gad na Asha. 3 Juda mụtara ụmụ ndị ikom atọ site na
nwunye ya Bat-shua, onye Kenan. Aha ha bụ Ịa, Onan
na Shela. Ma Ịa ọkpara Juda bụ nnọọ mmadụ ọjọọ n'ihu
Onyenwe anyị, n'ihi ya, Onyenwe anyị gburu ya. 4 Juda
mụtakwara ụmụ nwoke abụọ ọzọ, Perez na Zera, site
na Tama nwunye nwa ya nwoke. Ụmụ ndị nwoke niile
Juda dị ise. 5 Ụmụ ndị ikom Perez bụ, Hezrọn na Hamul.
6 Zera mụrụ: Zimri, na Etan, na Heman, na Kalkol, na
Dara. Ha dị ndị ikom ise n'ọnụọgụgụ. 7 Ekan nwa Kami,
bụ onye ahụ tinyere ndị Izrel na nsogbu, site n'ihe o
mere nke gbasara ihe e doro nsọ. 8 Etan mụrụ Azaraya. 9
Hezrọn mụtara Jerameel, Ram na Kaleb. 10 Ram mụrụ
Aminadab, Aminadab amụọ Nashọn onyendu a maara
ama na Juda. 11 Nashọn mụrụ Salma, Salma amụọ Boaz.
12 Boaz amụta Obed, Obed amụọ Jesi. 13 Nwa nwoke mbụ
Jesi mụrụ bụ Eliab; nke abụọ bụ Abinadab, nke atọ bụ
Shimea. 14 Nke anọ bụ Netanel, nke ise bụ Radai, 15 nke
isii Ozem, nke asaa Devid. 16 Ọ mụkwara ụmụ nwanyị
abụọ site n'aka nwunye ya, ndị aha ha bụ Zeruaya na
Abigel. Zeruaya mụrụ Abishai, na Joab, na Asahel. 17
Abigel, nwunye Jeta onye Ishmel mụrụ Amasa. 18 Kaleb
nwa Hezrọn lụrụ ụmụ nwanyị abụọ, Azuba na Jeriọt. Ọ
mụrụ ụmụ ndị ikom ndị a Jesha, Shobab na Adọn. 19

Mgbe Azuba nwụrụ, Kaleb lụrụ nwunye ọzọ. Aha ya bụ
Efrat, onye mụtaara ya Hua. 20 Hua mụrụ Uri, Uri mụtara
Bezalel. 21 Mgbe Hezrọn gbara iri afọ isii, ọ lụrụ ada
Makia onye mụtaara ya Segub. Makia bụ nna Gilead. 22
Segub mụrụ Jaịa, onye chịrị iri obodo abụọ na atọ na
Gilead. 23 Ma Geshua na Aram dọtara obodo Jaịa n'agha,
dọtakwa Kenat n'agha, ya na iri obodo nta isii ndị ọzọ
gbara ya gburugburu. Ndị a niile bụ ụmụ Makia nna
Gilead. 24 Mgbe Hezrọn nwụrụ n'obodo Kaleb Efrata,
Abija nwunye Hezrọn mụtaara ya Ashua, onye bụ nna
Tekoa. 25 Jerameel ọkpara Hezrọn mụtara Ram, onye bụ
ọkpara ya, mụọkwa Buna, na Oren, na Ozem, na Ahija.
26 Nwunye Jerameel nke abụọ, aha ya bụ Atara, mụtara
Onam. 27 Ram ọkpara Jerameel mụtara ụmụ ndị ikom
ndị a: Maaz, na Jamin, na Eka. 28 Ụmụ Onam mụrụ bụ
Shamai, na Jada. Shamai mụkwara Nadab, na Abishua.
29 Abishua na nwunye ya Abihail mụrụ Aban, na Molid.
30 Ụmụ Nadab mụrụ bụ Seled, na Apaim. Seled nwụrụ
na-amụtaghị nwa ọbụla. 31 Ma Apaim mụtara Ishi. Ishi
mụrụ Sheshan, Sheshan amụtakwa Alai. 32 Jada nwanne
Shamai mụtara ụmụ ndị ikom abụọ, Jeta na Jonatan. Jeta
amụtaghị nwa ọbụla, 33 ma Jonatan mụtara ụmụ ndị ikom
abụọ: Pelet na Zaza. Ndị a bụ ụmụ Jerameel. 34 Sheshan
mụtara ọtụtụ ụmụ nwanyị, ma o nweghị nwa nwoke. O
nwere otu ohu bụ onye Ijipt, aha ya bụ Jaha. 35 O weere
ada ya nwanyị nye odibo ya bụ Jaha, ka ọ bụrụ nwunye
ya. Ọ mụtara ya otu nwa nwoke aha ya bụ Atai. 36 Atai
mụrụ Netan, Netan mụrụ Zabad, 37 Zabad amụọ Eflal.
Nwa Eflal bụ Obed, 38 ma Obed mụrụ Jehu. Jehu amụọ

Azaraya. 39 Azaraya bụ nna Helez, Helez mụrụ Eleasa. 40
Eleasa mụrụ Sismai, Sismai amụọ Shalum. 41 Shalum bụ
nna Jekamaya, ebe Jekamaya mụrụ Elishama. 42 Ụmụ ndị
ikom Kaleb nwanne Jerameel bụ Mesha onye bụ ọkpara
ya, nna Zif, onye mụrụ Maresha nna Hebrọn. 43 Hebrọn
mụrụ ndị a: Kora, Tapụọa, Rekem na Shema. 44 Shema
mụrụ Raham, onye bụ nna Jokean. Rekem mụrụ Shamai.
45 Ọkpara Shamai bụ Maon, onye mụrụ Bet Zoa. 46 Efaa,
iko nwanyị Kaleb, mụtaara ya Haran, Moza na Gazez.
Haran mụtakwara nwa ọ kpọrọ aha ya Gazez. 47 Jadia
mụtara ndị ikom ndị a: Regem, Jotam, Gesham, Pelet, Efaa
na Shaaf. 48 Maaka, iko nwanyị ọzọ Kaleb nwere mụtaara
ya ndị a: Sheba na Tiahana, 49 ọ mụtakwara Shaaf, onye
bụ nna Madmanna, Sheva nna Makbena, tinyere Gibea.
Aha nwa nwanyị Kaleb mụtara bụ Aksa. 50 Ndị a bụ ụmụ
Kaleb. Ụmụ Hua, ọkpara Efrata mụrụ bụ, Shobal, nna
Kiriat Jearim, 51 Salma nna Betlehem, na Haref, nna Bet-
Gadea. 52 Ụmụ Shobal nna Kiriat Jearim mụrụ bụ Haroe,
onye mụrụ ọkara ndị ikwu Menuhot. 53 Ya mụtakwara
ndị ikwu Kiriat Jearim, ndị Itra, ndị Put, ndị Shumat na
ndị Mishra. N'ime ndị a ka ndị Zorat na ndị Eshtaol si
pụta. 54 Salma mụtara ikwu ndị a: Betlehem, ndị Netofa,
ndị Atrot Bet Joab, ụfọdụ ndị Manaha na ndị Zoa. 55
Ụfọdụ ha bụ ikwu ndị ode akwụkwọ, ndị bi n'obodo Jabez:
ndị Tirait, na ndị Shimea, na ndị Suka. Ndị a niile bụ ndị
Ken, ndị sitere n'agbụrụ Hamat, nna ndị ikwu Rekab.

3 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Devid, ndị amụụrụ ya mgbe ọ
nọ na Hebrọn. Ọkpara ya bụ Amnọn, nke Ahinoam bụ
nwanyị Jezril mụrụ. Nwa ya nke abụọ bụ Daniel, onye

nne ya bụ Abigel onye Kamel. 2 Nke atọ bụ Absalọm,
nwa Maaka, nwa nwanyị Talmai, bụ eze Geshua. Nke anọ
bụ Adonaija, nwa nwoke Hagit 3 Nke ise bụ Shefataya,
nwa Abital. Nke isii bụ Itream, nke nwunye ya bụ Egla
mụrụ. 4 Ụmụ ndị ikom isii ndị a ka a mụtaara Devid
na Hebrọn, ebe ọ nọ chịa dịka eze afọ asaa na ọnwa
isii. Devid chịrị na Jerusalem iri afọ atọ na atọ. 5 Ndị
a bụkwa ụmụ a mụụrụ ya n'ebe ahụ: Shamua, Shobab,
Netan na Solomọn. Mmadụ anọ ndị a bụ ndị Batsheba
nwa nwanyị Amiel mụrụ. 6 Ndị ọzọ bụkwa Ibha, Elishua,
Elifelet, 7 Noga, Nefeg, Jafia, 8 Elishama, Eliada na Elifelet.
Ha niile dị itoolu n'ọnụọgụgụ. 9 Ndị a niile bụ ụmụ
ndị ikom Devid, na-agụnyeghị ụmụ ndị ikom ndị iko ya
nwanyị mụtara. Tama bụ nwanne ha nwanyị. 10 Ndị
a bụ ụmụ Solomọn: Rehoboam, na Abija, na Asa, na
Jehoshafat, 11 na Joram, na Ahazaya, na Joash, 12 na
Amazaya, na Azaraya, na Jotam, 13 na Ehaz, na Hezekaya,
na Manase, 14 na Amọn, na Josaya. 15 Ụmụ ndị ikom
Josaya: Johanan nwa mbụ ya, na Jehoiakim nwa ya nke
abụọ, na Zedekaya nwa ya nke atọ, na Shalum nwa ya
nke anọ. 16 Ụmụ Jehoiakim bụ ndị a, Jehoiakin nwa ya,
na Zedekaya. 17 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Jehoiakin, eze
ahụ a dọtara n'agha: Shealtiel, nwa ya, 18 Malkiram,
Pedaya, Shenaza, Jekamaya, Hoshama na Nedabaya. 19
Ụmụ ndị ikom Pedaya bụ Zerubabel na Shimei. Ụmụ
ndị ikom Zerubabel bụ ndị a: Meshulam na Hananaya.
Shelomit bụ nwanne ha nwanyị. 20 E nwekwara ndị ikom
ise ọzọ aha ha bụ Hashuba, Ohel, Berekaya, Hasadaya
na Jushab-Hesed. 21 Ụmụ Hananaya mụrụ bụ Pelataya

na Jeshaya. Jeshaya mụrụ Refaya; Refaya mụrụ Anan na
Ọbadaya, Ọbadaya mụrụ Shekanaya. 22 Ụmụ Shekanaya
bụ ndị a: Shemaya na ụmụ ya ndị ikom: Hatush, Igal,
Bariya, Nearaya na Shafat. Ha dị isii n'ọnụọgụgụ. 23 Ụmụ
Nearaya bụ ndị a, Elioenai, Hezekaya na Azrikam. Ha dị
atọ n'ọnụọgụgụ. 24 Ndị Elioenai mụrụ bụ ndị a: Hodavaya,
Eliashib, Pelaya, Akub, Johanan, Delaya na Ananị. Ha niile
dị asaa n'ọnụọgụgụ.

4 Ndị ikwu Juda bụ Perez, Hezrọn, Kami, Hua na Shobal.
2 Shobal mụrụ Reaya, onye bụ nna Jahat. Jahat bụ nna
Ahumai na Lahad, ndị a bụ ndị ikwu Zorat. 3 Ndị a bụ
ụmụ Etam: Jezril, na Ishma, na Idbash, aha nwanne ha
nwanyị bụ Hazelelponi. 4 Penuel bụ nna Gedoa, Eza bụ
nna Husha. Ndị a bụ ụmụ Hua, bụ ọkpara Efrata, nna
Betlehem. 5 Ashua nna Tekoa lụrụ ndị nwunye abụọ:
Hela na Naara. 6 Naara mụtaara ya Ahuzam, na Hefa, na
Temeni, na Haahashitari. Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Naara. 7
Ụmụ ndị ikom Hela mụtara bụ Zeret, Zoha, Etnan 8 na
Koz, onye bụ nna Anub na Hazobeba, nakwa nke ikwu
Ahahel, nwa Harum. 9 Jabez bụ nwoke a na-asọpụrụ karịa
ụmụnne ya ndị ikom niile. Nne ya kpọrọ aha ya Jabez,
sị, "A mụrụ m ya n'ihe mgbu." 10 Jabez tikuru Chineke
Izrel mkpu akwa sị ya, "Biko gọzie m, mee ka oke ala m
saa mbara. Kwere ka aka gị dịkwasị m, ma wezuga m
site n'ihe mmerụ ahụ ọbụla, ka m si otu a gbanarị ihe
mgbu." Chineke zara ekpere ya meere ya ihe ọ rịọrọ. 11
Kelub, nwanne nwoke Shua mụrụ Mehia, nna Eshton, 12
Eshton mụrụ Bet-Raafa, na Pasea, na Tihina. Tihina mụrụ
Ir Nahash. Ndị a niile bụ ndị ikwu Reka. 13 Ụmụ ndị ikom

Kenaz mụtara bụ, Otniel na Seraya. Otniel amụta Hatat na
Meonotai. 14 Meonotai bụ nna Ofra. Seraya bụ nna Joab,
Joab bụ nna Ge Harashim. A kpọrọ ha Ge Harashim n'ihi
na ha bụ ndị ǹka. 15 Kaleb nwa Jefune mụrụ Iru, Elaa na
Naam. Ma Elaa mụrụ Kenaz. 16 Ụmụ ndị ikom Jehalelel
mụrụ bụ ndị a: Zif, Zifa, Tiria na Asarel. 17 Ụmụ Ezra bụ
Jeta, Mered, Efaa na Jalon. Otu n'ime ndị nwunye Mered
lụrụ mụtara Miriam, Shamai na Ishba, bụ nna Eshtemoa.
18 Ndị a bụkwa ụmụ ndị ikom Bitaya, bụ nwa nwanyị Fero,
nke Mered lụrụ. Nwunye ya nke si n'ebo Juda mụrụ Jered
bụ nna Gedoa, Heba nna Soko na Jekutiel nna Zanoa. 19
Ụmụ ndị ikom nwunye Hodia, nwanne nwanyị Naham, bụ
nna Keila onye Gam na Eshtemoa onye Maaka. 20 Ụmụ
ndị ikom Shimon mụrụ bụ Amnọn, Rina, Ben-Hanan na
Tilon. Ishi mụrụ Zohet na Ben-Zohet. 21 Ụmụ Shela nwa
Juda mụrụ bụ Ịa, nna Leka, Laada, nna Maresha, na ikwu
ndị ọrụ ịkpa ezi akwa ọcha nọ na Bet Ashbea 22 na Jokim,
ndị ikom Koziba, na Joash na Saraf, ndị chịrị na Moab na
Jashubi Lehem. Aha ndị a sitere n'akwụkwọ akụkọ mgbe
ochie. 23 Ha bụ ndị ọkpụ ite, ndị biri na Netaim ya na
Gedera. Ha biri n'ebe ahụ n'ihi ịrụrụ eze ọrụ. 24 Simiọn
mụrụ Nemuel, Jamin, Jarib, Zera na Shaul. 25 Shaul mụrụ
Shalum nna Mibsam. Mibsam bụkwa nna Mishma. 26
Ụmụ Mishma mụrụ bụ Hamuel nwa ya, Zakua nwa ya
na Shimei nwa ya. 27 Shimei mụrụ ndị ikom iri na isii,
na ndị inyom isii. Ụmụnne ya ndị ikom enweghị ọtụtụ
ụmụ dịka ya onwe ya. N'ihi ya, ndị ikwu ya adịghị ukwu
n'ọnụọgụgụ dịka ndị ọzọ na Juda. 28 Ha biri na Bịasheba,
Molada, Haza Shual, 29 Bilha, Ezem, Tolad, 30 Betuel,

Homa, Ziklag, 31 Bet-Makabot, Haza-Susim, Bet-Biri na
Shaaraim. Ọ bụ ha bi n'obodo ndị a niile tutu ruo n'oge
ọchịchị Devid. 32 Obodo gbara ha gburugburu bụ Etam,
Ain, Rimọn, Token na Ashan, obodo ise, 33 tinyere obodo
nta niile gbara obodo ndị a gburugburu ruo na Baalat. Ndị
a bụ ebe obibi ha. Ha nwekwara akwụkwọ usoro ọmụmụ.
34 Meshobab, Jamlek, Josha nwa Amazaya, 35 Juel, Jehu
nwa Joshibaya, nwa Seraya, nwa Asiel, 36 nakwa Elioenai,
Jaakoba, Jeshohaya, Asaya, Adiel, Jesimiel na Benaya, 37
na Ziza nwa Shifi, nwa Alon, nwa Jedaya, nwa Shimri, nwa
Shemaya. 38 Ndị ikom ndị a e depụtara aha ha bụ ndị ndu
ikwu ha. Ezinaụlọ ha mụbara nke ukwuu, 39 ha gakwara
na mpụta Gedoa n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ndagwurugwu
ịchọrọ igwe anụ ụlọ ha ebe ịta nri. 40 Ha chọtara ebe
ịta ahịhịa anụ ụlọ mara mma, nke sara mbara, nke dị
jụụ, bụrụkwa ebe nsogbu na-adịghị. Ụfọdụ n'ime ụmụ
Ham ebiela n'ebe ahụ na mbụ. 41 Ndị ikom ndị a e dere
aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ bịara n'oge Hezekaya
na-achị dịka eze Juda. Ha busoro ụmụ Ham agha n'ebe
obibi ha, busokwa ndị Meunim bi n'ebe ahụ agha, bibie
ha kpamkpam, dịka ọ dị ruo taa. Emesịa ha bichiri ebe
ahụ n'ihi na ebe ịta ahịhịa nke igwe anụ ụlọ ha n'ebe ahụ.
42 Ọzọkwa, narị ndị ikom ise n'ime ndị a si n'ebo Simiọn,
ndị ndu ha bụ Pelataya, Nearaya, Refaya na Uziel, ụmụ
Ishi busoro obodo ugwu ugwu Sia agha. 43 Ha gburu ndị
Amalek fọdụrụ ndụ n'ebe ahụ, bichie ala ahụ ruo taa.

5 Ọkpara Izrel bụ Ruben. Ma n'ihi na ọ merụrụ ihe ndina
nna ya site na idinakwuru nwunye nna ya, a napụrụ
ya ọnọdụ ọkpara ya were ya nye ụmụ nwanne ya Josef

mụtara. N'ihi ya, akwụkwọ akụkọ usoro ọmụmụ ụmụ
Izrel akpọghị Ruben ọkpara. 2 Ọ bụ ezie na Juda dị ike
karịa ụmụnna ya, bụrụkwa eziokwu na onyendu si na
Juda pụta, maọbụ Josef ka e nyere oke ruuru ọkpara.
3 Ruben, ọkpara Izrel mụrụ ndị ikom ndị a: Hanok, na
Palu, na Hezrọn, na Kami. 4 Juel mụrụ Shemaya, nna
Gog, Gog mụrụ Shimei. 5 Shimei mụrụ Maịka, Maịka
amụọ Reaya. Reaya amụọ Baal. 6 Baal mụrụ Beera, onye
Tiglat-Pilesa eze ndị Asịrịa dọtara n'agha. Beera bụkwa
onyendu ndị Ruben. 7 Ndị ụmụnna ha dịka agbụrụ niile
ha si dị, bụ ndị e depụtara aha ha dịka usoro ọmụmụ
ha si dị; Jeiel onyeisi, na Zekaraya, 8 na Bela nwa Azaz
nwa Shema, nwa Juel. Ha nwere ebe obibi ha site n'Aroea
ruo n'ugwu Nebo, rukwaa Baal-Meon. 9 Ha bụ ndị ọzụzụ
atụrụ, nwekwa ọtụtụ igwe anụ ụlọ. Ọ bụkwa n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ, n'ọnụ ọzara ruo n'osimiri Yufretis ka ha
na-azụ ha, n'ihi na anụ ụlọ ha nwere bara ụba na Gilead.
10 N'oge Sọl bụ eze Izrel, ụmụ Ruben meriri ndị Haga
n'agha, bichie ala ha niile dị n'ọwụwa anyanwụ Gilead. 11
Ụmụ Gad bi n'akụkụ ha site na Bashan ruo Saleka. 12 Juel
bụ onyendu na Bashan, Shafam na-esote ya, ya na Janai
na Shafat. 13 Ụmụnna ha, ndị bụ ndị ndu ikwu asaa a bụ,
Maikel, na Meshulam, na Sheba, na Jorai, na Jakan, na
Zia, na Eba. 14 Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Abihail, nwa Huri,
nwa Jaroa, nwa Gilead, nwa Maikel, nwa Jehishai, nwa
Jado, nwa Buz. 15 Ahi nwa Abdiel, nwa Guni bụ onyeisi
n'etiti ụmụnna ya. 16 Ndị Gad nwere ebe obibi na Gilead
n'ime Bashan, na n'obodo nta niile gbara ya gburugburu.
Ha bikwa n'ebe ahịhịa anụ ụlọ na-ata jupụtara na Sharọn

ruo n’ebe oke ala ha kwụsịrị. 17 E denyere aha ndị a niile
n’akwụkwọ usoro ọmụmụ n’oge Jotam bụ eze Juda, na
n’oge Jeroboam bụ eze Izrel. 18 Ndị Ruben na ndị Gad, na
ọkara ebo Manase nwere iri puku mmadụ anọ na anọ
na narị asaa na iri isii ndị jikeere ije agha, ndị dị ike,
ndị a zụrụ iji ọta na mma agha, na ụta ibu agha. 19 Ha
busoro ndị Haga, na Jetua, na Nafish na ndị Nodab agha.
20 E nyeere ha aka ibuso ha agha, Chineke nyefere ndị
Haga na ndị niile na-enyere ha aka n’aka ha, n’ihi na
ha kpọkuru ya n’oge ọgụ ahụ. Ọ zara ekpere ha n’ihi
na ha tụkwasịrị ya obi. 21 Ha ji ike chịkọrọ anụ ụlọ ndị
Haga, dị iri puku ịnyịnya kamel ise, narị puku atụrụ abụọ
na iri puku ise, puku ịnyịnya ibu abụọ. Ha dọkpụkwara
narị puku ndị mmadụ n’agha. 22 E gbukwara ọtụtụ ndị
mmadụ n’ihi na agha ahụ bụ nke Chineke lụrụ n’onwe
ya. Ha bichiri ala ahụ tutu ruo mgbe a dọọrọ Izrel niile
n’agha. 23 Ọkara ebo Manase dị ukwuu n’ọnụọgụgụ; ha
nwere ebe obibi ha site n’ala Bashan ruo Baal-Hemon,
ya bụ, ruo Senia, ugwu Hemon. 24 Ndịisi ikwu ha niile
bụ ndị a: Efaa, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremaya, Hodavaya na
Jadiel. Ndị a niile bụ dimkpa n’agha, ndị a ma ama na
ndịisi ezinaụlọ. 25 Ma ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị
obi nye Chineke nna nna ha. Kama ha merụrụ onwe ha
site n’ife chi niile nke ndị bi n’ala ahụ na mbụ, bụ ndị
Chineke lara n’iyi n’ihu ha. 26 N’ihi nke a, Chineke nke
Izrel kpaliri mmụọ Pul, bụ eze Asịrịa (ya bụ Tiglat-Pilesa
eze ndị Asịrịa), ka o bilie megide ndị Ruben, ndị Gad na
ọkara ebo Manase, dọta ha n’agha, buru ha gaa Hala, na
Hoboa, na Hara na osimiri Gozan, ebe ha nọ ruo taa.

6 Livayị mụrụ ndị a: Geshọn, Kohat na Merari. **2** Kohat
mụrụ Amram, Izha, Hebrọn na Uziel. **3** Amram mụrụ
Erọn, Mosis na Miriam. Erọn mụrụ Nadab, Abihu, Elieza
na Itama. **4** Elieza mụrụ Finehaz; Finehaz abụrụ nna
Abishua **5** Abishua bụ nna Buki, Buki abụrụ nna Uzi. **6** Uzi
mụrụ Zerahaya, Zerahaya amụọ Meraiot. **7** Meraiot mụrụ
Amaraya, Amaraya amụọ Ahitub. **8** Ahitub mụrụ Zadọk,
Zadọk amụọ Ahimaaz. **9** Ahimaaz mụrụ Azaraya, Azaraya
amụọ Johanan. **10** Johanan mụrụ Azaraya ọ bụ ya bụ onye
ahụ bụ onye nchụaja ụlọnsọ ukwu ahụ Solomọn wuru na
Jerusalem. **11** Azaraya mụrụ Amaraya, Amaraya amụọ
Ahitub. **12** Ahitub mụrụ Zadọk, Zadọk amụọ Shalum.
13 Shalum mụrụ Hilkaya, Hilkaya amụọ Azaraya. **14**
Azaraya mụrụ Seraya, Seraya amụọ Jehozadak, **15** A
dọtara Jehozadak n’agha mgbe Onyenwe anyị mere ka
Nebukadneza dọkpụrụ ndị Juda na Jerusalem n’agha. **16**
Ụmụ ndị ikom Livayị bụ, Geshọm, Kohat na Merari. **17**
Geshọm mụrụ Libni na Shimei. **18** Ụmụ Kohat bụ Amram,
Izha, Hebrọn, na Uziel. **19** Merari mụtara Mahali na
Mushi. Ndị a bụ ikwu Livayị ndị e depụtara dịka aha nna
ha si dị. **20** Ikwu Geshọm bụ Libni, Jahat, Zima, **21** Joa,
Ido, Zera na Jeaterai. **22** Ikwu Kohat bụ Aminadab, Kora,
Asịa, **23** Elkena, Ebiasaf, Asịa, **24** Tahat, Uriel, Ụzaya na
Shaul. **25** Ụmụ ụmụ Elkena bụ Amasai na Ahimot. **26** Ụmụ
ụmụ Ahimot bụ Elkena, Zofai, Nahat, **27** Eliab, Jeroham,
Elkena na Samuel. **28** Ụmụ Samuel bụ Juel, ọkpara ya, na
Abija nke abụọ. **29** Ụmụ ụmụ Merari bụ Mahali, Libni,
Shimei, Ụza, **30** Shimea, Hagiya na Asaya. **31** Ndị a bụ ndị
ikom Devid họpụtara nye ọrụ ilekọta ndị ọbụ abụ n’ụlọ

Onyenwe anyị mgbe e bubatara igbe ọgbụgba ndụ n’ebe
ahụ. 32 Ha jere ozi ịbụ abụ ha n’ihu ụlọ ikwu, ya bụ, ụlọ
nzute, tutu ruo mgbe Solomọn wuchara ụlọnsọ Onyenwe
anyị na Jerusalem. Ha jere ozi ha dịka usoro ije ozi ha
si dị. 33 Ndị a bụ ndị ikom ahụ jere ozi, ha na ụmụ ha
ndị ikom: Site n’ikwu Kohat: Heman, ọbụ abụ. Ndị a bụ
nna nna ya ochie: Juel, nwa Samuel, 34 nwa Elkena, nwa
Jeroham, nwa Eliel, nwa Toa, 35 nwa Zuf, nwa Elkena,
nwa Mahat, nwa Amasai, 36 nwa Elkena, nwa Juel, nwa
Azaraya, nwa Zefanaya, 37 nwa Tahat, nwa Asịa, nwa
Ebiasaf, nwa Kora, 38 nwa Izha, nwa Kohat, nwa Livayị,
nwa Izrel. 39 Asaf onye na-enyere Heman aka, na-eje ozi
n’akụkụ aka nri ya. Ndị bụ nna nna ya ochie bụ ndị a:
Berekaya, nwa Shimea, 40 nwa Maikel, nwa Baaseya, nwa
Malkija, 41 nwa Etni, nwa Zera, nwa Adaya, 42 nwa Etan,
nwa Zima, nwa Shimei, 43 nwa Jahat, nwa Geshọm, nwa
Livayị. 44 Onye ọzọ na-enyere Heman aka bụ Etan, onye
ikwu Merari. Ọ na-anọ n’aka ekpe ya. Ndị bụ nna nna
ochie Etan bụ ndị a, Kishi, nwa Abdi, nwa Maluk, 45 nwa
Hashabaya, nwa Amazaya, nwa Hilkaya, 46 nwa Amzi,
nwa Bani, nwa Shema, 47 nwa Mahali, nwa Mushi, nwa
Merari, nwa Livayị. 48 Ụmụnna ha ndị Livayị ụfọdụ ka e
tinyere n’ọrụ dị iche iche n’ụlọ ikwu, bụ ụlọ Chineke. 49
Ma Erọn na ụmụ ụmụ ya bụ ndị chụrụ aja onyinye n’elu
ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, nakwa n’elu ebe ịchụ aja
ihe na-esi isi ụtọ, nke metụtara ọrụ ije ozi niile n’ime Ebe
ahụ Kachasị Nsọ, na-ekpuchikwara Izrel mmehie niile
ha, n’usoro dịka ihe niile si dị nke Mosis ohu Chineke
nyere n’iwu. 50 Ụmụ ụmụ Erọn bụ Elieza, na Finehaz, na

Abishua, 51 na Buki, na Uzi, na Zerahaya, 52 na Meraiot,
na Amaraya, na Ahitub, 53 na Zadọk, na Ahimaaz. 54
Ndị a bụ ala na obodo dị iche iche ụmụ Erọn ketara, nke
e nyere ikwu Kohat, ụmụ ụmụ Erọn, n'ihi na ọ bụ ha
ka e bu ụzọ kenye oke site n'ife nza. 55 Hebrọn, n'ime
Juda, ya na ala ịta nri anụ ụlọ niile dị ya gburugburu. 56
Ma ala ubi na obodo nta niile gbara Hebrọn gburugburu
ka e nyere Kaleb nwa Jefune. 57 Ya mere e nyere ụmụ
ụmụ Erọn Hebrọn (obodo mgbaba), na Libna, na Jatịa, na
Eshtemoa, 58 na Hilen, na Debịa, 59 na Ashan, na Juta, na
Bet-Shemesh, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha. 60 Site
n'ebo Benjamin e nyere ha obodo Gibiọn, Geba, Alemet,
na Anatot, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha. Obodo
ndị a, nke e kere n'etiti ndị ikwu Kohat, dị iri na otu
n'ọnụọgụgụ. 61 E fere nza tupu e nye ndị fọdụrụ n'ime
ikwu Kohat obodo iri site n'ala ọkara ebo Manase. 62 E
fekwara nza nye agbụrụ niile dị n'ikwu Geshọm obodo iri
na atọ na Bashan, site n'ala ebo Isaka, na Asha, na Naftalị,
na agbụrụ niile dị n'ikwu Manase. 63 E fekwara nza nye
ikwu Merari obodo iri na abụọ site n'ala ebo Ruben, na
Gad, na Zebụlọn. 64 Otu a ka ndị Izrel si nye ndị Livayị
obodo ndị a na ebe ịta nri nke anụ ụlọ dị. 65 Site n'ebo
Juda, na Simiọn, na Benjamin ka e si kenye ha obodo ndị
ahụ a kpọrọ aha ha na mbụ. 66 E sitere n'ala ndị ebo
Ifrem kenye ụfọdụ n'ime ndị agbụrụ Kohat obodo ụfọdụ.
67 N'ala ugwu ugwu Ifrem e kenyere ha Shekem (obodo
mgbaba), na Gaza, 68 na Jokmeam, na Bet-Horon, 69 na
Aijalon, na, Gat Rimọn, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ
gbara ya gburugburu. 70 Site n'ọkara ebo Manase, ndị

Izrel nyere ndị ikwu Kohat fọdụrụ obodo ndị a: Anea na
Bileam, tinyere ala ebe ịta nri anụ ụlọ ha. 71 Ndị Geshọm
natara obodo ndị a: Site n'agbụrụ ọkara ebo Manase ha
natara Golan, nke dị na Bashan, na Ashtarọt, tinyere ebe
ịta nri nke anụ ụlọ ha. 72 Ebo Isaka nyere ha Kedesh,
Daberat, 73 Ramọt na Anem, tinyere ebe ịta nri anụ ụlọ
niile dị ha gburugburu. 74 Ebo Asha nyere ha Mashal,
Abdon, 75 Hukọk na Rehob, tinyere ebe ịta nri anụ ụlọ
niile dị ha gburugburu. 76 Ebo Naftalị nyere ha Kedesh
n'ime Galili, Hamọn na Kiriatem, tinyere ebe ịta nri nke
anụ ụlọ ha. 77 Ndị ebo Zebụlọn nyere ụmụ Merari ndị
Livayị fọdụrụ ala ndị a: Jokneam, Kata, Rimọn na Taboa,
tinyere ebe ịta nri anụ ụlọ ha. 78 Ma n'ofe osimiri Jọdan,
n'ọwụwa anyanwụ obodo Jeriko, ndị ebo Ruben nyere
ha obodo Beza dị n'ọzara, nyekwa ha Jahaz, 79 Kedemot
na Mefaat, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha niile. 80
Ndị ebo Gad nyere ha Ramọt nke Gilead, Mahanaim, 81
Heshbọn na Jeza, tinyere ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha niile.

7 Isaka mụrụ ụmụ anọ: Tola, na Pua, na Jashub, na
Shịmrọn. 2 Ụmụ Tola ndị ghọrọ ndịisi ezi bụ ndị a: Uzi,
na Refaya, na Jeriel, na Jamai, na Ibsam, na Samuel. N'oge
Devid bụ eze, ọnụọgụgụ ndị agha sitere n'etiti ha dị iri
puku abụọ na abụọ, na narị isii. 3 Uzi mụrụ Izrahaya.
Izrahaya amụta ndị a: Maikel, Ọbadaya, Juel na Ishaya.
Ha niile bụkwa ndịisi ikwu ha. 4 Ndị bụ ndị agha n'etiti
ụmụ ụmụ ha n'oge Devid bụ eze ruru iri puku atọ na isii,
n'ihi na ha niile lụrụ ọtụtụ ndị inyom, mụọ ọtụtụ ụmụ. 5
Ụmụnne ha bụ ndị na-alụ agha bụ ndị agbụrụ Isaka dị iri
puku asatọ na asaa n'ọnụọgụgụ, dịka e depụtara aha ha

n’akwụkwọ usoro ọmụmụ. 6 Benjamin mụrụ ndị ikom
atọ: Bela, Beka na Jediael, 7 Bela mụrụ ụmụ ise: Ezbon,
Uzi, Uziel, Jerimot na Iri. Ha niile bụ ndịisi ezi. Ọnụọgụgụ
ndị agha ha dị iri puku abụọ na abụọ na iri atọ na anọ. E
dekwara aha ndị a niile n’akwụkwọ usoro ọmụmụ. 8 Ụmụ
ndị ikom Beka mụrụ bụ Zemira, Joash, Elieza, Elioenai,
Omri, Jeremot, Abija, Anatot na Alemet. 9 Akwụkwọ ebe
e dere usoro ọmụmụ ha depụtara aha ndịisi ezinaụlọ, na
iri puku ndị agha abụọ na narị abụọ. 10 Jediael mụrụ
otu nwa nwoke: aha ya bụ Bilhan. Ụmụ Bilhan bụ Jeush,
Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tashish na Ahishaha. 11
Ụmụ ndị ikom Jediael ndị a bụ ndịisi ezinaụlọ. E nwere
n’etiti ha ndị agha ọnụọgụgụ ha dị puku iri na asaa na
narị abụọ, ndị nọ na njikere ibu agha. 12 Ndị Shupim
na ndị Hupim bụ ụmụ ụmụ Er ebe ndị Hushim bụ ụmụ
ụmụ Aha. 13 Ụmụ Naftalị mụtara bụ Jaziel, Guni, Jeza na
Shalum bụ ụmụ Bilha. 14 Ụmụ Manase: Asriel, onye iko
ya nwanyị bụ onye Aram mụtara, na Makia. Makia bụ
nna Gilead. 15 Makia sitere n’etiti ndị Hupim na Shupim
lụọ nwunye. Aha nwanne ya nwanyị bụ Maaka. Otu onye
ọzọ si n’agbụrụ Manase bụ Zelofehad, onye mụtara naanị
ụmụ ndị inyom. 16 Maaka nwunye Makia mụtara otu nwa
nwoke ọ gụrụ Peresh. Aha nwanne ya bụ Sheresh, onye
mụtara Ụlam na Rakem. 17 Nwa nwoke Ụlam mụtara
bụ Bedan. Ndị a bụ ụmụ Gilead, nwa nwa Makia, nwa
Manase. 18 Hamoleket, nwanne nwanyị Makia mụrụ
Ishod, Abieza na Mahla. 19 Shemida mụrụ ụmụ ikom
ndị a: Ahian, Shekem, Liiki na Aniam. 20 Ụmụ Ifrem bụ
Shutela, Bered, Tahat, Eleada, Tahat 21 na Zabad nwa ya,

na Shutela nwa ya. Eza na Elead bụ ndị gara ịchịkọrọ
anụ ụlọ ndị Gat, ndị ikom nwe obodo ahụ jidere ha gbuo
ha n'ebe ahụ. 22 Ifrem nna ha ruru ụjụ nke ukwuu n'ihi
ọnwụ ha, ma ụmụnna ya kasịrị ya obi. 23 Mgbe nwunye
ya mụrụ nwa nwoke ọzọ, ọ kpọrọ aha ya Beriya, nke
pụtara, Ihe ndaba ọjọọ, n'ihi ọnwụ Elead na Eza. 24 Aha
nwa Ifrem nke nwanyị bụ Sheera. Sheera bụ onye wuru
akụkụ ugwu na ndịda Bet-Horon, wuokwa Uzen-Sheera.
25 Ndị a bụkwa ụmụ Ifrem: Refa, nna Reshef, onye bụ nna
Tela. Tela bụ nna Tahan, 26 onye bụ nna Ladan, Ladan bụ
nna Amihud, onye bụ nna Elishama. 27 Elishama bụ nna
Nun, onye bụ nna Joshua. 28 Betel na obodo ndị ọzọ gbara
ya gburugburu, ya bụ Naaran, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ,
na Gaza na obodo nta ya, ndị dị n'ọdịda anyanwụ, na
Shekem, na obodo ndị ọzọ, tutu ruo Aya, na obodo nta ya
niile, so n'ala ha. 29 Ụmụ Manase, nwa Josef, nwa nwa
Izrel, bikwa n'obodo ndị a dị n'oke ala ha: Bet-Shan, na
Teanak, na Megido, na Doa, tinyere obodo nta ha niile. 30
Asha mụrụ ndị a: Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwa ya
nwanyị bụ Sera. 31 Beriya amụta ndị a: Heba na Malkiel,
onye bụ nna Biazait. 32 Heba bụ onye mụrụ Jaflet, Shoma
na Hotam. Nwanne ha nwanyị bụ Shua. 33 Ụmụ Jaflet
mụrụ bụ Pasak, Bimhal na Ashvat. Ndị a bụ ụmụ Jaflet.
34 Shoma amụọ Ahi, Roga, Huba na Aram. 35 Nwanne
ya nwoke Helem mụrụ Zofa, Imana, Shelesh na Amal.
36 Zofa amụta ndị a: Sua, Hanefa, Shual, Beri, Imra, 37
Beza, Hod, Shama, Shilsha, Itran na Beera. 38 Jeta mụtara
Jefune, Pispa na Ara. 39 Ụla amụta Ara, Haniel na Rizia.
40 Ụmụ ụmụ Asha ndị a niile bụ ndịisi ezi, ndị a sara anya

na mmiri họpụta, ndị bụ dimkpa n’agha, ndị ndu a ma
ama. Ọnụọgụgụ ndị ha tozuru ije agha dị puku iri abụọ
na isii, ndị e depụtara aha ha n’akwụkwọ usoro ọmụmụ.
8 Benjamin mụtara ụmụ ndị ikom ise. Aha ha n’usoro
dịka e si mụọ ha bụ: Bela nke mbụ, nke abụọ Ashbel, nke
atọ Ahara, 2 nke anọ Noha, na nke ise Rafa. 3 Ndị ikom
Bela mụrụ bụ Aada, Gera, Abihud, 4 Abishua, Neeman,
Ahoa, 5 Gera, Shefufan na Huram. 6 Ụmụ Ehud ndị bụ
ndịisi ezinaụlọ na Geba, ndị bụkwa ndị e si na Geba chụpụ
mee ka ha gaa biri na Manahat bụ ndị a: 7 Neeman, Ahija
na Gera, onye chụpụrụ ha na onye bụkwa nna Ụza na
Ahihud. 8 A mụtara Shaharaim ụmụ ndị ikom na Moab
mgbe ọ gbachara ndị nwunye ya abụọ bụ Hushim na
Baara alụkwaghị m. 9 Nwunye ya Hodesh mụtara Jobab,
Zibịa, Mesha, Malkam, 10 Jeuz, Sakia na Miama. Ndị a bụ
ụmụ ya ndị ikom, ndị bụkwa ndịisi ezi. 11 Tupu ọ chụpụ
nwunye ya Hushim, ọ mụtaara ya Abaịtub, na Elpaal. 12
Elpaal mụrụ ndị a: Eba, Misham, Shemed (onye wuru
obodo Ono na Lod, na obodo nta gbara ha gburugburu).
13 Ụmụ ya ndị ọzọ bụ Beriya, na Shema, ndị bụ ndịisi
ezinaụlọ ndị bi n’Aijalon. Ọ bụ ha chụpụrụ ndị Gat site
n’obodo ahụ. 14 Beriya mụrụ Ahio, Shashak, Jeremot,
15 Zebadaya, Arad, Eda, 16 Maikel, Ishpa na Joha, ndị a
bụ ụmụ ndị ikom Beriya. 17 Zebadaya, Meshulam, Hizki,
Heba, 18 Ishmerai, Izlaya na Jobab bụ ụmụ Elpaal. 19
Jakim, Zikri, Zabdi, 20 Elienai, Ziletai, Eliel, 21 Adaya,
Beraya na Shimrat bụ ụmụ Shimei. 22 Ishpan, Eba, Eliel,
23 Abdon, Zikri, Hanan, 24 Hananaya, Elam, Antotija, 25
Ifdeya na Penuel bụ ụmụ ndị ikom Shashak. 26 Jeroham

mụrụ Shamsherai, Sheharaya, Atalaya, 27 Jaareshaya,
Ịlaịja na Zikri bụ ụmụ ndị ikom Jeroham. 28 Ndị a niile bụ
ndịisi ezi, ndị ndu, ndị bi na Jerusalem, ndị e depụtara
aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ. 29 Jeiel nna Gibiọn
biri na Gibiọn. Aha nwunye ya bụ Maaka. 30 Ọ mụrụ
Abdon, ọkpara ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, 31 Gedoa,
Ahio na Zeka 32 na Miklot, onye bụ nna Shimea. Ha
onwe ha bikwa ndị ụmụnna ha nso na Jerusalem. 33 Nea
mụrụ Kish, nna Sọl. Ma Sọl mụrụ Jonatan, Malkishua,
Abinadab na Esh-Baal. 34 Jonatan mụrụ nwa nwoke a
na-akpọ Merib-Baal, nna Maịka. 35 Ụmụ Maịka mụrụ
bụ, Piton, Melek, Tarea na Ehaz. 36 Ehaz amụọ Jehoada
nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri mụrụ Moza. 37
Moza mụrụ Binea, nna Rafa, nna Eleasa, nna Azel. 38 Azel
mụrụ ụmụ ndị ikom isii ndị a: Azrikam, Bokeru, Ishmel,
Shearaya, Ọbadaya na Hanan. Ndị a bụ ụmụ ndị ikom
Azel. 39 Eshek nwanne nwoke Azel mụrụ ndị ikom atọ:
Ụlam, ọkpara ya na Jeush, na Elifelet. 40 Ụmụ Ụlam bụ
dike na dimkpa ndị a zụrụ ịgba ụta. Ọnụọgụgụ ụmụ ha na
ụmụ ụmụ ha dị otu narị na iri mmadụ ise, 150. Ha niile
sikwa n'ebo Benjamin.

9 E dere usoro ọmụmụ ụmụ Izrel niile n'ime akwụkwọ
ndị eze Izrel na Juda. Emesịa, a dọọrọ ha n'agha buru
ha gaa Babilọn n'ihi ekwesighị ntụkwasị obi ha. 2 N'ime
ndị a, ndị bụ ụzọ lọta bịa birikwa n'ihe onwunwe ha
n'obodo nke aka ha bụ ụfọdụ ndị Izrel, na ndị nchụaja,
na ndị Livayị, na ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ ukwu. 3 Ndị si
n'ebo Juda, na Benjamin, na Ifrem na Manase lọta bịa
biri na Jerusalem bụ ndị a: 4 Utai nwa Amihud, nwa

Omri, nwa Imri, nwa Bani, onye ikwu Perez, nwa Juda. 5
N'ezinaụlọ Shilo: Asaya nwa mbụ ya na ụmụ ya ndị ikom.
6 Ụmụ Zera, Jeuel so n'ime ha. Ọnụọgụgụ ndị Juda niile
lọtara dị narị isii na iri itoolu. 7 Ụmụ Benjamin: Salu nwa
Meshulam, nwa Hodavaya, nwa Hasenua; 8 na Ibneia nwa
Jeroham; Elaa nwa Uzi, nwa Mikri; na Meshulam nwa
Shefataya, nwa Reuel, nwa Ibnija. 9 Ha niile bụ ndịisi
ezi. Ọnụọgụgụ ndị Benjamin niile lọtara ndị e dere aha
ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ ha, dị narị itoolu na iri
ise na isii. 10 Ndị nchụaja: Jedaya, Jehoiarib na Jakin;
11 Azaraya nwa Hilkaya, nwa Meshulam, nwa Zadọk,
na Meraiot, nwa Ahitub. Azaraya bụ onye na-elekọta
ụlọnsọ ukwu Chineke. 12 Ndị nchụaja ọzọ lọtaranụ bụ
Adaya nwa Jeroham, nwa Pashua, nwa Malkija. Onye ọzọ
bụ Maasai nwa Adiel, nwa Jazera, nwa Meshulam nwa
Meshilemit, nwa Imea 13 Ọnụọgụgụ ndị nchụaja lọtaranụ
bụ otu puku na narị asaa, na iri isii. Ha niile bụkwa ndịisi
ezinaụlọ, ndị tozuru etozu ịrụ ọrụ ha, ndị ọrụ ha bụ
ije ozi n'ụlọnsọ Chineke. 14 Ndị Livayị: Shemaya nwa
Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya onye ikwu Merari.
15 Bakbaka, Heresh, Galal, na Matanaya nwa Mika, nwa
Zikri, nwa Asaf; 16 Ọbadaya nwa Shemaya, nwa Galal,
nwa Jedutun; na Berekaya nwa Asa, nwa Elkena onye biri
n'obodo nta ndị Netofa. 17 Ndị nche ọnụ ụzọ ụlọnsọ si
n'ebo Livayị: Shalum, onyeisi ha, Akub, Talmon, Ahiman
na ụmụnna ha. 18 Ha nọ ruo ugbu a n'ọnụ ụzọ ama Eze,
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. Ha bụ ndị nche ọnụ ụzọ ama si
n'ọmụma ụlọ nke ndị Livayị. 19 Shalum bụ nwa Kore, na
nwa nwa Ebiasaf na Kora. Ya na ụmụnna ya ka ọ bụ ọrụ

ha ilekọta ebe a na-eje ozi, na ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu ahụ
dịka nna nna ha lekọtara, cheekwa ụlọ nzute Onyenwe
anyị nche. **20** Finehaz nwa Elieza bụ onyeisi ndị mbụ rụrụ
ọrụ a na mgbe ochie, Onyenwe anyị nọnyekwaara ya.
21 Mgbe ahụ, Zekaraya nwa Meshelemaia bụ onye na-
elekọta ọnụ ụzọ e si abata n'ime ụlọ ikwu. **22** Ọnụọgụgụ
ndị na-eche ọnụ ụzọ nche n'oge ahụ bụ narị abụọ na iri
na abụọ. E depụtara aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ
nke obodo nta ha. Ndị nche ọnụ ụzọ ama ndị a bụ ndị
Devid na Samuel onye amụma họpụtara nye ha ọnọdụ a
n'ihi na-atụkwasịrị ha obi. **23** Ha na ụmụ ụmụ ha ka e
tinyere ya n'aka iche ụlọ nzute Onyenwe anyị nche. **24**
Ha na-eche akụkụ anọ ya niile, ọwụwa anyanwụ, ọdịda
anyanwụ, ugwu na ndịda. **25** Ụbọchị asaa ka ha na-anọ
n'ọrụ a. Emesịa, ụmụnna ha na-abịa gbanwee ha. Ya
mere, ha na-agbanwe onwe ha ụbọchị asaa asaa. **26** Ma
ndịisi nche ọnụ ụzọ ama anọ ndị ahụ bụ ndị Livayị ka
esitere n'ịtụkwasị obi nyefee ọrụ ilekọta ime ụlọ niile
nakwa ụlọakụ niile dị n'ime ụlọ Chineke n'aka. **27** Ha na-
eche nche gburugburu ụlọnsọ Chineke abalị niile, n'ihi
na ọ bụ ha ka ọ dị n'aka iche ya nche. Ọ bụkwa ha ka e
nyefere ọrụ imeghe ya ụtụtụ niile. **28** Ụfọdụ n'ime ha
ka ọ dị n'aka ilekọta ngwongwo e ji achụ aja. Ha na-agụ
ya ọnụ mgbe ọbụla e webatara ya, na mgbe ọbụla a na-
ewepụ ya. **29** Ndị ọzọ na-elekọta ihe niile e ji chọọ ụlọnsọ
ahụ mma, ya na ụtụ ọka, na mmanya, na ihe nsure ọkụ
na-esi isi ụtọ, na ụda dị iche iche. **30** Ma ọ bụ ndị nchụaja
ndị ọzọ ka e nyere ọrụ ịsụ, ịgwakọta na ịkpụkọta ụda
na ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. **31** Matitaia, onye Livayị,

ọkpara Shalum, onye ikwu Kora, ka esitere na ntụkwasị
obi nyefee ya ọrụ ime achịcha onyinye. **32** Ụfọdụ n'ime
ndị ikwu Kohat ka ọ dị n'aka ime achịcha pụrụ iche, a na-
adọkwasị n'elu tebul, n'ụbọchị izuike niile. **33** Ndị ọbụ
abụ, ndị bụ ndịisi ezinaụlọ ndị Livayị na-anọgide n'ime
ọnụụlọ ndị dị n'ụlọnsọ ukwu n'ihi na e kweghị ka ha rụọ
ọrụ ọzọ ebe ọ bụ na ha na-arụ ọrụ ịbụ abụ ehihie na abalị
niile. **34** Ha niile bụ ndịisi ezinaụlọ n'ebo Livayị. Ndị ndu
dịka e depụtakwara aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ. Ha
bikwa na Jerusalem. **35** Jeiel nna Gibiọn bụ na Gibiọn ka o
bi, Aha nwunye ya bụ Maaka. **36** Ọ mụrụ Abdon, ọkpara
ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, **37** Gedoa, Ahio, Zekaraya
na Miklot. **38** Miklot bụ nna Shimeam. Ha onwe ha sokwa
ụmụnna ha biri na Jerusalem. **39** Nea mụrụ Kish nna Sọl,
onye bụ nna Jonatan, Malkishua, Abinadab na Esh-Baal.
40 Jonatan mụrụ Merib-Baal nna Maịka. **41** Maịka mụrụ
Piton, Melek, Tahrea na Ehaz. **42** Ehaz mụrụ Jada. Jada
bụ nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri mụrụ Moza. **43**
Moza mụrụ Binea, nna Refaya, nna Eleasa, nna Azel. **44**
Azel mụrụ ụmụ isii: Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya,
Ọbadaya na Hanan. Ndị a bụ ụmụ ndị ikom Azel.

10 N'oge a ndị Filistia lụsoro ndị Izrel agha, ndị Izrel
si n'ihu ha gbaa ọsọ, ma ọtụtụ n'ime ha nwụrụ n'ugwu
Gilboa. **2** Ndị Filistia ji ike chụso Sọl na ụmụ ya. Ha gburu
ụmụ ya ndị ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua. **3**
Agha ahụ siri ike nke ukwuu megide Sọl, mgbe ndị na-
agba ụta chụkwutere ya ha merụrụ ya ahụ. **4** Sọl gwara
onye na-ebu ngwa agha ya, sị, "Mịpụta mma agha gị,
were ya magbuo m ka ndị a a na-ebighị ugwu ghara

ịbịa jiri m mee ihe egwuregwu.” Ma onye na-ebu ngwa
agha ya ekweghị, n’ihi ọnọdụ oke egwu. N’ihi ya, Sọl
were mma agha nke ya, dakwasị n’elu ya. 5 Mgbe onye
na-ebu ihe agha Sọl hụrụ na ọ nwụọla, ya onwe ya
dakwasịkwara n’elu mma agha nke ya, nwụọkwa. 6 Ya
mere, Sọl na ụmụ ya ndị ikom atọ nwụrụ, ndị niile si
n’ụlọ ya nwụkwara n’otu mgbe ahụ. 7 Mgbe ndị Izrel
niile nọ na ndagwurugwu hụrụ na ndị agha agbaala ọsọ,
na Sọl na ụmụ ya ndị ikom anwụọla, ha hapụrụ obodo
ha niile gbapụ ọsọ. Ndị Filistia bịakwara bichie n’ime
ha. 8 N’echi ya, mgbe ndị Filistia bịara iyipụ ndị nwụrụ
anwụ ihe ha ga-achịkọrọ, ha hụrụ ozu Sọl na nke ụmụ
ya ndị ikom ka ha tọgbọ n’ugwu Gilboa. 9 Ha yipụrụ ya
ihe niile oyi, buru isi ya na ihe agha ya, zipụkwa ndị ozi
gara n’ala ndị Filistia niile ikwusa akụkọ ihe mere nye
ndị ha niile na arụsị ha niile. 10 Ha tinyere ihe agha ya
n’ụlọ chi ha, kwụbakwa okpokoro isi ya n’ụlọ Dagọn. 11
Mgbe ndị Jebesh Gilead niile nụrụ ihe ndị Filistia mere
Sọl, 12 ndị ikom ha niile bụ ndị dimkpa, biliri gaa buru
ozu Sọl na ụmụ ya, bulata ha na Jebesh. Ha liri ọkpụkpụ
ha n’okpuru osisi ukwu dị na Jebesh, buo ọnụ ụbọchị
asaa. 13 Sọl nwụrụ n’ihi ekwesighị ntụkwasị obi ya nye
Onyenwe anyị, o debeghị okwu Onyenwe anyị, karịsịa, ọ
gara na nke onye na-ajụ mmụọ ọjọọ ase, n’ihi ịjụta ya
ase, 14 ma ọ jụghị ase site n’ọnụ Onyenwe anyị. Ọ bụ nke
a mere Onyenwe anyị ji gbuo ya, were alaeze ya nyefee
Devid nwa Jesi n’aka.

11 Ndị Izrel niile gbakọtara bịakwute Devid na Hebrọn sị
ya, “Lee, ọkpụkpụ gị na anụ ahụ gị ka anyị bụ. 2 N’oge

gara aga, ọ bụladị mgbe Sọl bụ eze, ọ bụ gị duuru ndị
agha Izrel n'ọgụ niile, ma ọpụpụ ma mbata. Onyenwe
anyị bụ Chineke gị, sịrị gị, 'Ị ga-azụ ndị m, bụ Izrel, ị ga-
abụkwa onye ga-achị ha.'" 3 Mgbe ndị okenye Izrel niile
bịakwutere eze Devid na Hebrọn, ya na ha gbara ndụ
n'ihu Onyenwe anyị na Hebrọn. Ha tere ya mmanụ ịbụ
eze Izrel, dịka Onyenwe anyị kwere na nkwa site n'ọnụ
Samuel. 4 Devid na ndị Izrel zọọrọ ije garuo Jerusalem
nke bụ Jebus. Ma ndị Jebus bi n'ebe ahụ, 5 gwara Devid sị,
"Ị gaghị abata n'ebe a." N'agbanyeghị okwu ndị a, Devid
dọtara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayọn n'agha, ya bụ
obodo Devid. 6 Devid ekwuolarị sị, "Onye ọbụla buru ụzọ
buo agha megide ndị Jebus ga-abụ onyeisi ọchịagha ndị
agha." Joab nwa Zeruaya bụ onye mbụ gara, n'ihi ya, o
nwetara ike ịbụ ọchịagha. 7 Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri
ike. Ọ bụ nke a mere e ji akpọ ya obodo Devid. 8 O wuru
obodo gburugburu ya, site na Milo ruo na mgbidi gbara
ya gburugburu. Ma Joab wuzikwara akụkụ obodo ahụ nke
fọdụrụ. 9 Ma Devid gara n'ihu na-adị ukwuu karịa, n'ihi
na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, nọnyeere ya.
10 Ndị a bụ ndịisi ndị dike n'etiti ndị agha Devid. Ha na
ndị Izrel niile nyere ịchị eze Devid ezi nkwado ime ka
ọchịchị ya ruo n'akụkụ niile nke ala ahụ, dịka Onyenwe
anyị kwere na nkwa. 11 Nke a bụ ndekọ ọnụọgụgụ ndị
dike n'agha Devid nwere: Jashobeam, onye Hakmon, bụ
onyeisi n'etiti ndịisi ndị ọzọ. O weliri ùbe ya megide narị
ndị ikom atọ, bụ ndị o gburu n'otu mgbe ibu agha. 12
Onye nke na-eso ya bụ Elieza nwa Dodayi, onye Ahohi,
onye bụ otu n'ime ndị dike atọ ndị ahụ. 13 Ya na Devid nọ

na Pas Damin mgbe ndị Filistia zukọrọ n'ebe ahụ ibu agha.
N'otu ebe, nke e nwere otu ubi jupụtara n'ọka balị, ma
ndị agha Izrel si n'ọgbọ agha gbapụ ọsọ n'ihi ndị Filistia.
14 Ma ha were ọnọdụ ha n'etiti ubi ahụ, ha napụtara ya,
tigbuo ndị Filistia niile ahụ. Onyenwe anyị nyere mmeri
dị ukwuu. 15 Mmadụ atọ n'ime iri ndịisi agha atọ ahụ
jekwuru Devid na nkume dị n'ọgba Adulam, na mgbe otù
ndị Filistia mara ụlọ ikwu ha na Ndagwurugwu Refaim. 16
Ma Devid nọ n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ, ma ọnọdụ
ndị agha ndị Filistia dị na Betlehem. 17 Agụụ mmiri gụrụ
Devid nke ukwuu, ọ sị, "Ọ ga-amasị m ma ọ bụrụ na o
nwere onye ga-ekunye m mmiri ọṅụṅụ site n'olulu mmiri
dị nso n'ọnụ ụzọ ama Betlehem!" 18 Ya mere, ha atọ
wakpuru ọmụma ụlọ ikwu ndị Filistia, seta mmiri site
n'olulu mmiri ahụ dị n'akụkụ ọnụ ụzọ ama Betlehem,
bulatara ya Devid. Ma Devid jụrụ iṅụ ya, kama ọ wufuru
ya n'ala dịka onyinye nye Onyenwe anyị, kwuo sị, 19
"Chineke ekwela ka m mee nke a. M ga-aṅụ ọbara ndị
ikom a, bụ ndị ji ndụ ha chụọ aja n'ihi ikute mmiri a?"
N'ihi na ha ji ndụ ha chụọ aja iga kute ya, Devid ekweghị
aṅụ ya. Nke a bụ ụdị ike dike atọ ahụ kpara. 20 Abishai,
nwanne Joab bụ onyeisi ndị ikom atọ ahụ. O weliri ùbe ya
megide narị ndị ikom atọ, tigbukwaa ha niile. N'ihi nke a,
ọ ghọrọ onye a ma ama dịka mmadụ atọ ndị a. 21 N'etiti
mmadụ atọ ahụ, a na-asọpụrụ ya karịa, ọ ghọrọ onyeisi
ha. Ọ bụ ezie na-agụnyeghị ya dịka otu onye n'ime ha. 22
Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bụ dike n'agha,
kpara ike dị ukwuu. O tigburu dimkpa abụọ ndị Moab,
ndị bụ ọkaka n'agha. O rịdakwukwara ọdụm n'ime olulu

na-amị amị n’ụbọchị mkpụrụ mmiri na-ezo, gbuo ya. 23
O tigburu otu nwoke onye Ijipt, nke ogologo ya dị mita
abụọ na ọkara. Ọ bụ ezie na onye Ijipt ahụ ji ùbe buru
ezigbo ibu n’aka, nke okporo ya dịka nke onye na-ekwe
akwa ji ekwe akwa, ma Benaya ji naanị mkpọ jekwuru ya,
pụnara onye Ijipt ahụ ùbe dị ya n’aka, jiri ya magbuo
ya. 24 Nke a bụ ụdị ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya
onwe ya nwekwara aha dịka ndị dike atọ ahụ. 25 A na-
asọpụrụ ya n’ebe ọ dị ukwuu karịa onye ọbụla n’etiti iri
dike atọ ndị ahụ, ma o rughị ogugo ndị dike atọ mbụ ahụ.
Devid mere ya onyeisi ndị na-eche ya nche. 26 Ndị bụ
dike n’agha bụ ndị a: Asahel nwanne Joab, Elhanan nwa
Dodo onye Betlehem, 27 Shamot onye Haroa, Helez onye
Pelon, 28 Ira nwa Ikesh, onye Tekoa, Abieza onye Anatot,
29 Sibekai onye Husha, Ilai onye Ahohi, 30 Maharai onye
Netofa, Heled nwa Baana, onye Netofa, 31 Itai nwa Ribai,
nke Gibea ụmụ Benjamin, Benaya onye Piraton, 32 Hurai
onye si n’akụkụ iyi dị na Gaash, Abiel onye Arba, 33
Azmavet onye Baharum, Eliaba onye Shaalbon, 34 Ụmụ
Hashem onye Gizon, Jonatan nwa Shagee, onye Hara,
35 Ahiam nwa Saka, onye Hara, Elifal nwa Ụọ, 36 Hefa
onye Mekerat, Ahija onye Pelon, 37 Hezro onye Kamel,
Naarai nwa Ezbai, 38 Juel nwanne Netan, Miba nwa Hagri,
39 Zelek onye Amọn, Naharai onye Beerọt, onye na-ebu
ngwa agha Joab, nwa Zeruaya, 40 Ira onye Itra, Gareb
onye Itra, 41 Ụraya onye Het, Zabad nwa Alai, 42 Adina
nwa Shiza, onye Ruben, onye bụ onyeisi ebo Ruben na iri
mmadụ atọ ahụ na-eso ya. 43 Hanan nwa Maaka, Joshafat
onye Mitna, 44 Ụzia onye Ashterat, Shama na Jeiel ụmụ

Hotam, onye Aroea, **45** Jediael nwa Shimri, Joha nwanne
ya, onye Tiza, **46** Eliel onye Mahavi, Jeribai na Joshavia
ụmụ Elnaam, Itma onye Moab, **47** Eliel, Obed, na Jaasiel
onye Mezoba.

12 Ndị a bụ ndị ikom bịakwutere Devid na Ziklag, mgbe
e si n'ihu Sọl nwa Kish chụpụ ya. (Ha so n'ime ndị ọka
agha nyeere Devid aka ibu agha. **2** Ngwa agha ha bụ
ụta, ha nwere ike iji aka nri maọbụ aka ekpe gbapụ àkụ
maọbụ fee ebe; ndị a bụ ndị ikwu Sọl si n'ebo Benjamin.)
3 Onyeisi ha bụ Ahieza na Joash, bụ ụmụ Shema onye
Gibea. Ndị ọzọ bụ, Jeziel na Pelet ụmụ Azmavet, Beraka,
Jehu onye Anatot, **4** Ishmaya onye Gibiọn, dimkpa n'etiti
iri mmadụ atọ ndị ahụ, onye bụ onyendu iri mmadụ atọ
ahụ, Jeremaya, Jahaziel, Johanan, Jozabad onye Gedera, **5**
Eluzai, Jerimot, Bealia, Shemaraya, na Shefataya onye
Haruf; **6** Elkena, Ishaya, Azarel, Joeza na Jashobeam, ndị
Kora; **7** Juela na Zebadaya ụmụ Jeroham onye Gedoa. **8**
Ndị a bụkwa dike n'agha sitere n'ebo Gad gbasoo Devid
n'ebe e wusiri ike ya dị n'ọzara. Ha bụkwa ndị ọka n'iji
ùbe na ọta alụ agha. Ha dịkwa gara gara dịka ele n'elu
ugwu, ihu ha dịkwa ka ihu ọdụm. **9** Eza, bụ onyeisi ha.
Ọbadaya bụ onye na-eso ya, tupu Eliab esoro. **10** Onye
nke anọ bụ Mishmana. Ndị ọzọ n'usoro ha bụ, Jeremaya,
11 na Atai bụ nke isii, na Eliel bụ nke asaa, **12** na Johanan
bụ nke asatọ, na Elzabad bụ nke itoolu, **13** na Jeremaya
onye nke iri, nakwa Makbanai onye nke iri n'otu. **14** Ndị
a, ndị sitere n'ebo Gad bụ ndịisi agha. Onye na-adịghị ike
n'ime ha dị ike dịka narị ndị agha, ma onye dị ike n'ime
ha dị ike dịka puku ndị agha. **15** Ọ bụ ha gafere osimiri

Jọdan n'udu mmiri, mgbe Jọdan tofere akụkụ ya niile,
chụsaa ndị niile bi na ndagwurugwu, n'akụkụ ọwụwa
anyanwụ na ọdịda anyanwụ. 16 Ndị ọzọ sitekwara n'ebo
Benjamin na Juda bịakwute Devid n'ebe ya e wusiri ike.
17 Mgbe ahụ, Devid pụrụ ịga zute ha, sị ha, "Ọ bụrụ na
unu bịara n'udo inyere m aka, ejikeere m ịnabata unu ka
unu dịnyere m. Kama ọ bụrụkwanụ na unu bịara ịrara m
nye n'aka ndị iro m, ebe aka m dị ọcha, ka Chineke nna
nna anyị hụ ihe dị unu n'obi kpee unu ikpe." 18 Mgbe
ahụ, Mmụọ Nsọ dakwasịrị Amasai, onyendu iri ndị ikom
atọ ahụ, mee ka ọ gwa Devid okwu sị ya, "Anyị bụ ndị
gị, Devid! Anyị so gị n'azụ, gị nwa Jesi! Udo, udo ga-abụ
nke gị, udo ga-abụkwa nke ndị na-enyere gị aka, n'ihi na
Chineke gị na-enyere gị aka." Ya mere, Devid nabatara
ha mee ha ndịisi agha na-apụnara ndị mmadụ ihe. 19
Ụfọdụ n'ime ndị ebo Manase gbasooro Devid, mgbe ọ
gara sonyere ndị Filistia n'ịlụso Sọl ọgụ. Ma ya na ndị
agha ya enyereghị ndị Filistia aka, n'ihi na mgbe ndị
Filistia gbachara izu, ndị ndu ndị Filistia zilagara ya. Ha
kwuru sị, "Isi anyị ka anyị ga-atụfu ma ọ bụrụ na Devid
ahapụ anyị n'ọgbọ agha gbakwuru nna ya ukwu bụ Sọl."
20 Mgbe Devid gara Ziklag, ndị a bụ ndị ikom si n'ebo
Manase ndị gbasooro ya: Adna, Jozabad, Jediael, Maikel,
Jozabad, Elihu na Ziletai. Ndị a niile bụ ndịisi agha na-
achị puku ndị agha n'ebo Manase. 21 Ha nyeere Devid
aka imegide ndị agha nkwata ahụ, n'ihi na ha niile bụ
dike n'agha, bụrụkwa ndịisi agha. 22 Site n'ụbọchị ruo
n'ụbọchị, ọtụtụ ndị ikom na-agbafeta soro Devid, tutu
ruo mgbe ha ghọrọ igwe ndị agha, ndị agha nke Chineke.

23 Ndị a bụ ndị jikeere ibu agha, ndị chịkwa ngwa agha
bịakwute Devid na Hebrọn, n'ihi na ha chọrọ ka ọ bịa
bụrụ eze ha n'ọnọdụ Sọl, dịka Onyenwe anyị kwuru. 24
Ndị sitere n'ebo Juda, ndị bu ọta na ùbe ha dị puku isii na
narị asatọ. 25 Ndị Simiọn a maara aha ha n'ibu agha dị
puku asaa na otu narị. 26 Ndị Livayị dị puku anọ na narị
isii., 27 tinye Jehoiada, onyendu n'ezinaụlọ Erọn na puku
ndị ikom atọ na narị asaa, 28 na Zadọk, nwokorobịa bụ
dike na dimkpa n'agha, onyendu ndịisi agha iri abụọ na
abụọ ndị si n'ezinaụlọ ya. 29 Ụmụ Benjamin, ndị ikwu
Sọl, dị puku atọ, n'ihi na n'oge a, ọtụtụ ha nọnyeere
Sọl. 30 Ụmụ Ifrem dị iri puku abụọ na narị asatọ, ndị dị
ike n'agha, ndị a makwaara aha ha n'ikwu ha. 31 Site
n'ọkara ebo Manase, ndị ọnụọgụgụ ha dị puku iri na
asatọ ka a họpụtara ịga inyere Devid aka ịbụ eze. 32 Ụmụ
Isaka; narị ndịisi abụọ, na ndị ha na-edu. Ndịisi a bụ
ndị nwere nghọta oge ha nọ n'ime ya marakwa ihe Izrel
kwesiri ime n'oge ahụ. 33 Ụmụ Zebụlọn dị iri puku ise.
Ha enweghị obi abụọ ọbụla iso Devid. A zụkwara ha n'iji
ụdị ngwa agha ọbụla na-ebu agha. 34 Ọnụọgụgụ ndị ndu
ụmụ Naftalị dị otu puku, tinyere ndị agha dị puku iri
atọ na asaa, ndị ji ùbe na ọta. 35 Ụmụ Dan dị iri puku
abụọ na asatọ, na narị isii. Ha bụkwa ndị agha jikeere ibu
agha. 36 Ụmụ Asha dị iri puku anọ. Ha bụ ndị ibu agha
doro nnọọ anya. 37 Sitekwa n'ọwụwa anyanwụ Jọdan,
site n'ebo Ruben na Gad, na ọkara ebo Manase bi, ndị
agha ọnụọgụgụ ha dị narị puku na iri abụọ, ndị ji ụdị
ngwa agha ọbụla pụtara soro Devid. Ha bukwa ngwa agha
ha pụta. 38 Ndị a niile bụ ndị agha na-eje ozi n'usoro

ndị ji obi ha pụta. Ha nwekwara mkpebi mgbe ha si ebe
ọbụla ha si pụta ịbịa Hebrọn ime Devid eze. Ndị Izrel
niile jikwa otu obi pụta ime Devid eze Izrel. 39 Mgbe ha
pụkwutere Devid, ha so ya rie, ṅụọ, abalị atọ. Ọ bụkwa ihe
ndị ezinaụlọ ha kwadoro ha ji bịa ka ha riri. 40 Ndị Isaka,
na Zebụlọn, na Naftalị si ebe dị anya bute nri. Ịnyịnya
ibu, na ịnyịnya kamel, na ịnyịnya muul na ehi ka ha ji
bute nri ndị a. Ọ bụkwa nri dị iche iche ka ha butere, dịka
ụtụ ọka, na achịcha e ji mkpụrụ fiig mee, na achịcha ndị
ọzọ dị iche, na mmanya, na mmanụ, na igwe ehi, na igwe
atụrụ. Ha si otu a bute nri ndị a n'ihi na oke ọṅụ jupụtara
n'ala Izrel niile.

13 Devid na ndịisi agha ya na-achị imerime puku ndị
agha, na ọtụtụ narị ndị agha, zukọrọ gbaa izu. 2 Ọ gwara
ọgbakọ Izrel niile ahụ sị, "Ọ bụrụ na ọ dị unu mma, ọ
bụrụkwa na ọ bụ ọchịchọ Onyenwe anyị Chineke anyị, ka
anyị ziga ozi zie ụmụnna anyị niile bi n'akụkụ niile nke
ala Izrel, na ndị nchụaja na ndị Livayị niile, bi n'obodo ha
na ndị bi n'ebe ịta nri nke anụ ụlọ ha, ka ha bịa, soro
anyị. 3 Ka anyị gaa bulata igbe ọgbụgba ndụ Chineke
n'ihi na e lefuru ya anya n'oge ahụ niile Sọl bụ eze." 4 Ha
niile kwekọrịtara ime nke a n'ihi na okwu ahụ dị ndị niile
zukọrọ mma. 5 Mgbe ahụ, Devid kpọrọ ndị Izrel niile oku
ka ha zuo ezuo site n'ebe niile ha bi, site n'oke ala ha na
ndị Ijipt, ya bụ iyi Shiho, ruo n'oke ala dị n'ugwu, ya bụ
Lebo Hamat, ka ha gaa bulata igbe ọgbụgba ndụ Chineke
site na Kiriat Jearim. 6 Devid na ndị Izrel niile jere Baala
n'ime Juda, ya bụ Kiriat Jearim, i si n'ebe ahụ bugota
igbe ọgbụgba ndụ Chineke, bụ Onyenwe anyị, onye na-

anọkwasị n'etiti cherubim, igbe ahụ nke akpọkwasịrị
aha ya. 7 Ha ji ụgbọala ọhụrụ ehi na-adọkpụ buru igbe
ọgbụgba ndụ Chineke site n'ụlọ Abinadab, Ụza na Ahio
na-eduzi ụgbọala ahụ ụzọ. 8 Devid na ndị Izrel niile
weere ike ha niile na-aṅụ ọṅụ n'ihu Chineke, jiri abụ,
ụbọ akwara, opi, une na ogene na iti egwu na-etekwa
egwu. 9 Mgbe ha rutere n'ebe ịzọcha ọka nke Kidon,
Ụza setịpụrụ aka ya ijide igbe ọgbụgba ndụ ahụ, n'ihi na
ehi ahụ zọhiere ụkwụ. 10 Ma iwe Onyenwe anyị dị ọkụ
megide Ụza, o tigburu ya n'ihi na o metụrụ igbe ọgbụgba
ndụ ahụ aka. Ya mere, ọ nwụrụ n'ebe ahụ n'ihu Chineke.
11 Mgbe ahụ, iwe were Devid n'ihi ọnụma Onyenwe anyị
dakwasịrị Ụza, ruo taa, a na-akpọ ebe ahụ Perez Ụza. 12
Devid tụrụ egwu Chineke n'ụbọchị ahụ, o kwuru sị, "M
ga-esi aṅaa bubatara onwe m igbe ọgbụgba ndụ a?" 13
O bubataghị igbe ọgbụgba ndụ ahụ n'ime obodo Devid,
kama o bugara ya n'ụlọ Obed-Edọm, onye Git. 14 Igbe
ọgbụgba ndụ Chineke ahụ nọrọ n'ezinaụlọ Obed-Edọm
n'ụlọ ya ọnwa atọ. Onyenwe anyị gọzikwara ezinaụlọ ya
na ihe niile o nwere.

14 Hiram bụ eze Taịa zitere Devid ndị ozi, na ndị ọkwa
ǹka osisi na ndị na-edo nkume, ka ha nyere Devid aka
iwu ụlọeze ya. O nyekwara ya osisi sida o ji ewu ụlọ ahụ.
2 Devid ghọtara na Onyenwe anyị emeela ka o guzosie ike
dịka eze ndị Izrel, na ebuliela alaeze ya elu nke ukwuu
n'ihi ndị ya Izrel. 3 Devid lụrụ ndị inyom ọzọ mgbe o jere
biri na Jerusalem. Nke a mere ka ọ mụọ ọtụtụ ụmụ nwoke
na ụmụ nwanyị. 4 Ndị a bụkwa aha ụmụ a mụụrụ ya n'ebe
ahụ: Shamua, Shobab, Netan, Solomọn, 5 Ibha, Elishua,

Elpelet, 6 Noga, Nefeg, Jafia, 7 Elishama, Beeliada na
Elifelet. 8 Mgbe ndị Filistia nụrụ na eteela Devid mmanụ
ị bụ eze ndị Izrel niile, ha pụrụ n'igwe ha ịchọ ya. Ma
Devid nụrụ maka ya, jikere pụọ izute ha. 9 Ma ndị Filistia
bịara, bukọrọ ihe niile dị na Ndagwurugwu Refaim. 10
Devid jụrụ Chineke ase sị, "Ọ bụ m gaa buso ndị Filistia
agha? Ị ga-enyefe ha n'aka m?" Onyenwe anyị zara sị ya,
"Gaa, aga m enyefe ha n'aka gị." 11 Ya mere, Devid na ndị
ikom ya gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O
kwuru sị, "Chineke enupula megide ndị iro m site n'aka
m, dịka idee mmiri si enupu." N'ihi ya, a kpọrọ ebe ahụ
Baal Perazim. 12 Ndị Filistia hapụrụ chi niile ha n'ebe
ahụ, Devid nyere iwu ka e suo ha niile ọkụ. 13 Ndị Filistia
bukwara agha bịa na ndagwurugwu ahụ ọzọ. 14 N'ihi nke
a, Devid jụrụ Chineke ase ọzọ. Chineke sịrị ya, "Esitekwala
n'ihu buso ha agha, kama gbaa ha gburugburu, buso ha
agha na ncherita ihu osisi balsam ndị ahụ. 15 Ngwangwa
ị nụrụ ụda ikiri ụkwụ n'elu osisi balsam ndị ahụ, mgbe
ahụ ka unu ga-apụ ibu agha, n'ihi na nke a pụtara na
Chineke eburula unu ụzọ pụọ, itigbu ndị agha Filistia." 16
Devid mere dịka Chineke nyere ya n'iwu. Ha tigburu ndị
agha Filistia site na Gibiọn ruo Gaza. 17 Ya mere, aha
Devid bidoro na-ewu ewu; Onyenwe anyị tinyekwara ụjọ
ya n'obi mba niile.

15 Mgbe Devid wuchara ụlọ obibi ya n'obodo Devid, o
doziri ebe a ga-adọsa igbe ọgbụgba ndụ Chineke. Ọ mara
ụlọ ikwu maka ya. 2 Devid kwuru sị, "O nweghị onye
ọbụla ga-ebu igbe Chineke karịakwa ndị Livayị, n'ihi na
Onyenwe anyị họpụtara ha ibu igbe Onyenwe anyị na ije

ozi n’ihu Onyenwe anyị ruo mgbe ebighị ebi.” 3 Ya mere,
Devid kpọkọtara ndị Izrel niile, na Jerusalem ibubata igbe
Onyenwe anyị n’ebe ahụ ọ kwadoro na a ga-adọsa ya.
4 Ọ kpọkọtara ụmụ Erọn na ndị Livayị: 5 Ndị Kohat na
ụmụnna ha dị otu narị na iri abụọ. Uriel bụ onyeisi ha.
6 Ụmụ Merari na ụmụnna ha dị narị abụọ na iri abụọ.
Asaya bụ onyeisi ha. 7 Ụmụ Geshọm na ụmụnna ha dị
otu narị na iri atọ. Juel bụ onyeisi ha. 8 Ụmụ Elizafan
na ụmụnna ha dị narị abụọ. Shemaya bụ onyeisi ha. 9
Ụmụ Hebrọn na ụmụnna ha dị iri asatọ. Eliel bụ onyeisi
ha. 10 Ụmụ Uziel na ụmụnna ha dị otu narị na iri na
abụọ. Aminadab bụ onyeisi ha. 11 Devid kpọrọ Zadọk
na Abịata, ndị nchụaja na Uriel, Asaya, Juel, Shemaya,
Eliel, na Aminadab ndị Livayị sị ha, 12 “Unu bụ ndịisi
ezinaụlọ dị iche iche, n’ebo Livayị. Doonụ onwe unu nsọ
unu na ụmụnna unu ibulata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị, Chineke Izrel n’ebe a m doziri n’ihi ya. 13 Na mbụ,
Onyenwe anyị Chineke tara anyị ahụhụ n’ihi na anyị
esoghị omenaala ime ka unu bụ ndị Livayị buru ya. Anyị
ajụtaghị ya ase otu a ga-esi bulata ya n’ụzọ o kwesiri.” 14
Ya mere, ndị nchụaja na ndị Livayị mezuru omenaala ido
onwe ha nsọ maka ibulata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị, Chineke Izrel ahụ. 15 Ndị Livayị jiri osisi ogologo
buru igbe Chineke ahụ n’isi ubu aka ha dịka Mosis nyere
n’iwu n’usoro dịka okwu Onyenwe anyị si dị. 16 Devid
nyekwara ndị ndu Livayị iwu sị ka ha họpụta site n’etiti
ụmụnna ha ndị abụ na ndị egwu, ndị ga-abụ abụ ọṅụ, nke
ya na ngwa egwu ndị a ga-eso: ụbọ akwara, une na ogene.
17 Ndị Livayị họpụtara Heman nwa Juel; ma site n’etiti

ụmụnna Juel ha họpụtara Asaf, nwa Berekaya. Sitekwa
n'etiti ụmụnna ha ndị Merari ha họpụtara Etan nwa
Kushaya, 18 tinyere ndị a, ha họpụtara ụmụnna ha ndị a,
ndị na-esote ha n'ọkwa: Zekaraya, Jaaziel, Shemiramot,
Jehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseia, Matitaia, Elifelehu,
Mikneya, Obed-Edọm na Jeiel bụ ndị na-eche ọnụ ụzọ.
19 Heman, Asaf na Etan ka a họpụtara maka ịkụ ogene
bronz. 20 Zekaraya na Aziel, Shemiramot, Jehiel, Unni,
Eliab, Maaseia na Benaya bụ ndị na-akpọ ụbọ akwara dịka
usoro abụ alamot, si dị 21 Matitaia, Elifelehu, Mikneya,
Obed-Edọm, Jeiel na Azazaya bụkwa ndị na-akpọ une dịka
usoro abụ Sheminit si dị. 22 Onyeisi ndị na-abụ abụ a
họpụtara bụ Kenaniya, onye bụkwa onyeisi ndị Livayị. A
họpụtara ya n'ihi na ọ bụ onye nwere nghọta banyere
abụ. 23 Berekaya na Elkena bụ ndị na-eche ọnụ ụzọ ebe
igbe ahụ dị. 24 Shebanaya, Joshafat, Netanel, Amasai,
Zekaraya, Benaya na Elieza, ndị bụ ndị nchụaja bụ ndị na-
afụ opi n'ihu igbe ọgbụgba ndụ Chineke. Obed-Edọm na
Jehaya ga-esokwa ndị ga-eche ọnụ ụzọ ebe igbe ahụ dị
nche. 25 Devid na ndị okenye Izrel, na ndịisi agha na-
achị puku ndị agha, ji oke ọṅụ gaa n'ụlọ Obed-Edọm n'ihi
ibugote igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ. 26 N'ihi
na Chineke nyeere ndị Livayị na-ebu igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị aka, ọ bụ oke ehi asaa na ebule asaa ka a
chụrụ n'aja. 27 Ọ bụ ezi akwa ọcha ka e ji kee Devid ekike,
dịka ndị Livayị niile bụ ndị bu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, na
ndị ọbụ abụ, na Kenaniya, bụ onyeisi otu ndị na-abụ abụ
yi akwa ọcha n'ahụ ha. Devid yikwa uwe efọọd e ji akwa
ọcha dụọ. 28 Ya mere, ndị Izrel niile ji iti mkpu, na-ịfụ opi

mpi ebule na-ịfụ opi ike, ịkpọ ụbọ akwara, ịkụ ogene na
une, bulata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. 29 Mgbe ha
bu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị na-abata n'obodo
Devid, Mikal nwa Sọl, lepụrụ anya site na oghereikuku
ụlọ. Mgbe ọ hụrụ eze Devid ka ọ na-ayọrị egwu na-aṅụrị
ọṅụ, o ledara ya anya n'ime obi ya.
16 Ha bubatara igbe ọgbụgba ndụ Chineke ahụ guzobe ya
n'ime ụlọ ikwu nke Devid manyere maka ya. Ha chekwara
aja nsure ọkụ na aja udo n'ihu Chineke. 2 Mgbe Devid
chụsịrị aja nsure ọkụ na aja udo ndị a, ọ gọziri ndị Izrel
n'aha Onyenwe anyị. 3 O nyekwara onye ọbụla n'Izrel,
ma nwoke ma nwanyị, otu ogbe achịcha, ọkpụrụkpụ anụ
na achịcha mkpụrụ osisi a mịkpọrọ amịkpọ. 4 Ọ họpụtara
ụfọdụ ndị Livayị ka ha nọdụ n'ihu igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị ahụ inye Onyenwe anyị, Chineke Izrel
ekele na otuto na ịrịọ ya ngọzị n'isi ndị ya Izrel. Ndị a
bụ ndị o nyere ije ozi a: 5 Asaf bụ onyeisi ndị a. Ndị ọzọ
bụ Zekaraya, Jeiel, Shemiramot, Jehiel, Matitaia, Eliab,
Benaya, Obed-Edọm na Jeiel. Ọrụ ha bụ ịkpọ ụbọ akwara,
na une, ma ọrụ Asaf bụ onye na-akụ ogene ọla na-ada
ụda. 6 Benaya na Jahaziel, ndị nchụaja, ketara ọrụ ịfụ
opi n'ihu igbe ọgbụgba ndụ Chineke kwamgbe kwamgbe.
7 N'ụbọchị ahụ ka Devid buru ụzọ họpụta Asaf na ndị
otu ya ka ha nye Onyenwe anyị otuto n'usoro dị otu a: 8
Nyenụ Onyenwe anyị otuto, kwupụtakwa aha ya, meenụ
ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile ọ rụrụ. 9
Bụkuonụ ya abụ, bụkuonụ ya abụ otuto; kwupụtaranụ
mba niile ọrụ ebube ya niile. 10 Ṅụrianụ n'ime aha nsọ
ya; ka obi ndị niile na-achọ Onyenwe anyị ṅụrịa ọṅụ. 11

Na-achọnụ Onyenwe anyị na ike ya, chọọnụ ihu ya mgbe
niile. 12 Chetanụ ọrụ ebube niile nke ọ rụrụ, ihe ịrịbama
ya niile na ikpe ziri ezi niile nke si n'ọnụ ya pụta. 13 Unu,
ụmụ Izrel, bụ ohu ya ụmụ Jekọb, ndị ọ họpụtara. 14 Ya
onwe ya bụ Onyenwe anyị Chineke anyị; ikpe ya dị n'ụwa
niile. 15 Ọ na-echeta ọgbụgba ndụ ya ruo mgbe ebighị
ebi; bụ nkwa o kwere nye puku ọgbọ. 16 Ọgbụgba ndụ
ahụ nke ya na Ebraham gbara, na iyi ọ ṅụrụ nye Aịzik. 17
O mere ka o guzoro nye Jekọb dịka ụkpụrụ, ma n'ebe
Izrel nọ dịka ọgbụgba ndụ ebighị ebi: 18 Sị, "Aga m enye
gị ala Kenan ka ọ bụrụ ihe nketa gị." 19 Mgbe ha dị ole na
ole n'ọnụọgụgụ, n'ezie, ole na ole, bụrụkwa ọbịa n'ala
ahụ. 20 Ha wagharịrị site n'otu mba gaa mba ọzọ, sitekwa
n'otu alaeze gaa na alaeze ọzọ. 21 O kweghị ka onye ọbụla
mekpaa ha ahụ; ọ baara ndị eze mba n'ihi ha, sị: 22 "Unu
emetụkwala ndị m e tere mmanụ aka, unu emekpakwala
ndị amụma m ahụ." 23 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ, unu
ụwa niile; kwupụtanụ nzọpụta ya site n'otu ụbọchị ruo
n'ụbọchị nke ọzọ. 24 Kwusaanụ ebube ya n'etiti mba niile,
kọsakwanụ banyere oke ọrụ ya niile n'etiti ndị niile dị
iche iche. 25 N'ihi na Onyenwe anyị dị ukwuu, ọ bụkwa
onye kachasị ka e nye otuto. Onye a na-atụ egwu karịa
chi ọzọ niile ka ọ bụkwa. 26 N'ihi na chi niile nke mba
niile dị iche iche bụ arụsị efu, maọbụ Onyenwe anyị
kere eluigwe niile. 27 Ịma mma na ebube dị n'ihu ya;
ike na ọṅụ dị n'ebe obibi ya. 28 Nyenụ Onyenwe anyị,
unu ezinaụlọ nke mba niile dị iche iche, nyenụ Onyenwe
anyị nsọpụrụ na ike. 29 E, nyenụ Onyenwe anyị nsọpụrụ
ruuru aha ya, werenụ onyinye bịa n'ihu ya. Kpọọnụ isiala

nye Onyenwe anyị n'ịma mma nke ịdị nsọ ya. **30** Maa
jijiji n'ihu ya, unu ụwa niile. Elu ụwa niile kwụ chịm, a
pụghị iwezuga ya n'ọnọdụ ya. **31** Ka eluigwe ṅụrịa, ka
ụwa nwekwa obi ụtọ; ka ha kwupụta n'etiti mba niile sị,
"Onyenwe anyị na-achị." **32** Ka osimiri bigbọọ, na ihe
niile dị n'ime ya, ka ala ubi niile na ihe niile dị n'ime ha
jupụta n'obi ụtọ. **33** Ka osisi niile nke oke ọhịa bụọ abụ,
ka ha bụọ abụ ọṅụ n'ihu Onyenwe anyị, n'ihi na ọ na-abịa
ikpe ụwa ikpe. **34** Keleenụ Onyenwe anyị, n'ihi na ọ dị
mma, n'ihi na ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị
ebi. **35** Tikuonụ ya mkpu sị, "Zọpụta anyị, gị Chineke,
Onye nzọpụta anyị; chịkọta anyị, ma napụtakwa anyị
site n'aka mba dị iche iche, ka anyị nwee ike nye aha
nsọ gị ekele; ma nyaakwa isi n'ime otuto gị." **36** Otuto
dịrị Onyenwe anyị, bụ Chineke nke Izrel, site n'ebighị
ebi ruo ebighị ebi. Mgbe ahụ, mmadụ niile sịrị, "Amen"
na "Toonu Onyenwe anyị." **37** Devid hapụrụ Asaf na ndị
Livayị ibe ya n'ihu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ
ụbọchị niile ije ozi mgbe niile, dịka ọrụ ụbọchị ọbụla si
dị. **38** Obed-Edọm nwa Jedutun so n'ime ha, ya na Hosa,
na iri mmadụ isii na asatọ ọzọ. Obed-Edọm nwa Jedutun
na Hosa bụ ndị na-eche ọnụ ụzọ. **39** Devid nyefekwara
Zadọk, onye nchụaja, na ndị nchụaja ibe ya, ọrụ ịnọ n'ihu
ụlọ nzute Onyenwe anyị, n'ebe dị elu nke Gibiọn. **40** N'ihi
ịchụ aja nsure ọkụ mgbe niile n'elu ebe ịchụ aja nke
aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị, ụtụtụ na anyasị niile
n'usoro dịka e si dee ya n'akwụkwọ iwu Onyenwe anyị,
nke o nyere ndị Izrel. **41** Devid họpụtakwara Heman, na
Jedutun, na ndị ọzọ a kpọrọ aha họpụta inye Onyenwe

anyị ekele, "n'ihi ịhụnanya ya na obi ebere ya nke na-adị
ruo mgbe ebighị ebi." 42 Heman na Jedutun bụ ndị ọ dịịrị
ịfụ opi, na ịkụ ogene ọla, na ihe egwu ndị ọzọ eji na-enye
Chineke otuto. Ụmụ ndị ikom Jedutun bụ ndị nọ nche
n'ọnụ ụzọ ama. 43 Mgbe mmemme ahụ gwụsịrị, onye
ọbụla lara n'ụlọ ya. Devid lakwara ịgọzi ezinaụlọ ya.
17 Mgbe Devid nọsara ahụ n'ụlọeze ya, ọ sịrị Netan onye
amụma, "Lee, mụ onwe m na-ebi n'ụlọ sida, ma igbe
ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị dị n'okpuru ụlọ ikwu." 2
Netan zaghachiri Devid, "Ihe ọbụla dị gị n'obi, mee ya,
n'ihi na Chineke nọnyeere gị." 3 Ma n'abalị ahụ, okwu
Chineke rutere Netan ntị, na-asị, 4 "Gaa gwa ohu m Devid
sị ya, 'Otu a ka Onyenwe anyị kwuru: Gị onwe gị agaghị
ewuru m ụlọ ebe m ga-ebi, 5 n'ihi na ebibeghị m n'ụlọ
site n'ụbọchị m si n'Ijipt kpọpụta Izrel ruo taa. Kama e
sitela m n'otu ọmụma ụlọ ikwu baa na nke ọzọ, sitekwa
n'otu ebe obibi gaa ebe nke ọzọ. 6 N'ebe ọbụla m na-
ejegharị n'etiti ndị Izrel niile, ọ dị mgbe m sịrị onye ọbụla
n'ime ndị ndu ha, ndị m nyere iwu ka ha zụọ ndị m, sị,
"Gịnị mere unu ewubereghị m ụlọ sida?"' 7 "Ma ugbu a,
gwa Devid bụ ohu m, sị, 'Otu a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile kwuru: Mụ onwe m sitere n'ọhịa ebe
ịta nri nke ụmụ anụ ụlọ, sikwa n'ebe ị na-azụ igwe ewu
na atụrụ kpọpụta gị, mee gị onye na-achị ndị m Izrel. 8
Anọnyekwara m gị n'ebe ọbụla ị gara, kpochapụ ndị iro
gị niile site n'ihu gị. Ugbu a, aga m eme ka aha gị dịka
aha ndị ikom dịkarịsịrị ukwuu n'ụwa. 9 Aga m ahọpụta
otu ebe n'ihi ndị m Izrel, kụkwa ha dịka osisi ka ha biri
n'ebe obibi nke aka ha, ka ha ghara ị bụkwa ndị a na-

esogbu ọzọ. Ndị ajọ mmadụ agaghị emegbukwa ha dịka
ha mere na mbụ, 10 dịka ha na-emekwa siterị na mgbe
m họpụtara ndị ndu nye ndị m Izrel. Aga m eme ka ndị
iro gị niile nọrọ n'okpuru gị. "'Ana m ekwupụtara gị na
Onyenwe anyị ga-ewuru gị ụlọ. 11 Mgbe ụbọchị gị n'ụwa
zuru, mgbe ị gakwuru ndị nna nna gị ha, aga m eme ka
otu mkpụrụ gị bilie nọchie ọnọdụ gị, ọ ga-abụ otu n'ime
ụmụ ndị ị mụrụ. Aga m emekwa ka alaeze ya guzosie
ike. 12 Ọ bụ ya onwe ya ga-ewuru m ụlọ, aga m emekwa
ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. 13 Mụ
onwe m ga-abụrụ ya nna, ya onwe ya ga-abụkwara m
nwa. Agaghị m ewezuga ịhụnanya m site n'ebe ọ nọ, dịka
m mere onye bu gị ụzọ chịa. 14 Aga m eme ka ọ chịa ụlọ
m na n'alaeze m ruo mgbe ebighị ebi. A ga-emekwa ka
ocheeze ya bụrụ ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighị ebi.'"
15 Netan ziri Devid ozi dịka okwu niile nke ọhụ ahụ si dị.
16 Mgbe ahụ, eze Devid banyere nọdụ ala n'ihu Onyenwe
anyị, sị: "Onye ka m bụ, Onyenwe anyị Chineke, gịnịkwa
ka ezinaụlọ m bụ, na ị mere ka m bịaruo n'ogogo ha otu
a? 17 O Chineke m, dịka a ga-asị na nke a bụ ihe dị nta
n'anya gị, ugbu a, i kwuola banyere ọdịnihu nke ụlọ ohu
gị. Ma gị onwe gị Onyenwe anyị Chineke na-ele m anya
dịka a ga-asị na m bụ onye ọnọdụ ya dị elu karịchasịa nke
ụmụ mmadụ niile. 18 "Gịnị ọzọ ka Devid ga-agwa gị, n'ihi
nsọpụrụ i nyere ohu gị? N'ihi na ị maara ohu gị nke ọma,
19 O Onyenwe anyị, n'ihi okwu gị na dịka ọchịchọ obi gị si
dị, i meela ihe a dị ukwuu, meekwa ka ọ mata nkwa ndị a
niile dị ukwuu. 20 "Onyenwe anyị, ọ dịghị onye dịka gị, ọ
dịkwaghị Chineke ọzọ dị ma ọ bụghị gị, dịka anyị nụrụ

ya na ntị anyị. 21 Olee ndị dịka ndị gị, bụ Izrel, bụ otu
mba n'elu ụwa ndị Chineke ha gara ịgbapụtara onwe ya
ka ọ bụrụ otu ndị, na iji mere onwe gị aha, rụọkwa ọrụ
ịtụnanya dị egwu dịkwa ukwuu n'ihi ha, site n'ịchụpụ
mba dị iche iche na chi niile ha site n'ihu ndị gị, bụ ndị ị
gbapụtara site n'Ijipt? 22 I mere ka ndị gị Izrel bụrụ ndị
nke gị ruo mgbe ebighị ebi. Gị onwe gị kwa, Onyenwe
anyị, abụrụla Chineke ha. 23 "Ma ugbu a, Onyenwe anyị,
mee ka nkwa a nke i kwere banyere ohu gị na ụlọ ya bụrụ
nke ga-eguzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. Mezukwaa ihe
niile dịka nkwa gị si dị, 24 ka o nwee ike guzosie ike. Ka
aha gị bụrụ ihe dị ukwuu ruo mgbe ebighị ebi. Mgbe ahụ
ndị mmadụ ga-asị, 'Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, Chineke nke na-achị Izrel, bụ Chineke Izrel.' A ga-
emekwa ka ụlọ ohu gị Devid guzosie ike n'ihu gị. 25 "Gị
onwe gị, Chineke m, e kpugheerela ohu gị na ị ga-ewuru
ya ụlọ. Ya mere, ohu gị ji nwee obi ike ikpere gị ekpere.
26 Gị onwe gị, Onyenwe anyị, bụ Chineke. I kweekwala
ohu gị nkwa ihe ọma ndị a. 27 Ugbu a, ọ masịrị gị ịgọzi
ụlọ ohu gị, ime ka ọ dịrị na-aga n'ihu gị ruo mgbe ebighị
ebi, n'ihi na gị Onyenwe anyị, agọziela ya. Ọ ga-abụkwa
ihe a gọziri agọzi ruo mgbe ebighị ebi."

18 Mgbe nke a gasịrị, Devid meriri ndị Filistia, mee
ka ha nọdụ n'okpuru ọchịchị ya. Ọ naara obodo Gat
na obodo nta ndị ọzọ gbara ya gburugburu site n'aka
ndị Filistia. 2 Devid merikwara ndị Moab, ha ghọrọ ndị
ohu ya, na-ebutakwara ya ụtụ kwa afọ ọbụla. 3 Devid
merikwara Hadadeza eze Zoba, na nso Hamat, mgbe ọ na-
aga iguzobe ogidi eji mara ya n'akụkụ osimiri Yufretis.

4 Devid nwudere otu puku ịnyịnya ya na-adọkpụ ụgbọ
agha, puku ndị agha asaa ndị na-agba ụgbọ agha, tinyere
ndị agha ji ụkwụ eje dị iri puku abụọ. O bipụrụ akwara
ụkwụ ịnyịnya ndị ahụ niile ọ dọtara n'agha, ma hapụ
naanị narị ịnyịnya. 5 Mgbe ndị Aram nke Damaskọs bịara
inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku
ndị agha abụọ na abụọ n'ime ha. 6 O wuru ogige ndị
agha n'alaeze ndị Aram nke Damaskọs, ndị Aram ghọrọ
ndị ohu Devid, na-ewetakwara ya ụtụ ịnata ihuọma.
Onyenwe anyị nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara. 7
Devid chịkọtara ọta ọlaedo nke ndịisi agha Hadadeza
na-ebu na Jerusalem. 8 Site na Tibhat nakwa Kun, bụ
obodo ndị Hadadeza na-achị, Devid weere ọtụtụ bronz dị
ukwuu, nke Solomọn ji kpụọ Osimiri bronz ahụ, ogidi
niile na ngwongwo ndị ọzọ niile nke e ji bronz kpụọ. 9
Mgbe Tou eze Hamat nụrụ na Devid emeriela ndị agha
niile nke Hadadeza, eze Zoba, 10 o zipụrụ Hadoram nwa
ya nwoke, ka ọ gaa kelee eze Devid n'ihi mmeri o meriri
Hadadeza n'agha, bụ onye ya na Tou nọ n'agha. Hadoram
ji ọtụtụ akụrụngwa nke ọlaedo, nke ọlaọcha na nke bronz
dị iche iche bịa. 11 Eze Devid doro akụrụngwa ndị a niile
nsọ nye Onyenwe anyị, dịka o mere ọlaọcha na ọlaedo o
wetara na mba ndị a: Edọm, Moab, ndị Amọn, ndị Filistia
na Amalek. 12 Abishai nwa Zeruaya gburu puku ndị Edọm
iri na asatọ na Ndagwurugwu Nnu. 13 O wuru ogige ndị
agha n'Edọm, ndị Edọm niile ghọrọ ndị na-ejere Devid
ozi. Onyenwe anyị nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara.
14 Devid chịrị ndị Izrel niile, na-emere ndị ya ihe dị mma
na ihe ziri ezi. 15 Joab nwa Zeruaya bụ onyeisi agha

ya; Jehoshafat nwa Ahilud bụ onye na-edekọta akụkọ.
16 Zadọk nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abịata, bụ ndị
nchụaja. Shavsha bụ ode akwụkwọ eze. 17 Benaya nwa
Jehoiada bụ onyeisi ndị Keret na Pelet. Ụmụ ndị ikom
Devid bụkwa ndịisi n'ọrụ eze.

19 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Nahash eze ndị Amọn nwụrụ,
nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 2 Mgbe ahụ, Devid chere sị,
"Aga m egosi Hanọn nwa Nahash obi ebere n'ihi na nna
ya gosiri m obi ebere." Ya mere, Devid zipụrụ ndị ozi ka
ha gaa kasịe ya obi n'ihi ọnwụ nna ya. Mgbe ndị ozi Devid
bịakwutere Hanọn n'ala ndị Amọn ịkasị ya obi, 3 ndịisi
ala Amọn sịrị Hanọn, bụ onyenwe ha, "Ị na-eche na Devid
na-akwanyere nna gị ụgwụ site na izite ndị ozi ya ka ha
bịa kasịe gị obi? Ọ bụ na ndị ozi ya abịakwuteghị gị, naanị
ka ha mee nledo, nyochapụta otu obodo a dị ma kwatuo
ya?" 4 N'ihi nke a, Hanọn jidere ndị ozi Devid n'ike,
kpụchapụ ha ajị, bipụkwa uwe mwụda ha n'etiti ike ha,
zilaga ha. 5 Mgbe otu onye bịara zie Devid ihe banyere
ndị ikom ahụ, o zipụrụ ndị ozi, ka ha gaa zute ha, n'ihi na
e mere ha ihe ihere n'ebe ọ dị ukwuu. Eze sịrị, "Nọdụnụ
na Jeriko tutu ruo mgbe afụọnụ unu tolitere, mgbe ahụ
unu ga-alọta." 6 Ma mgbe ndị Amọn chọpụtara na ha
abụrụla ihe ịsọ oyi n'ebe Devid nọ, Hanọn na ndị Amọn
zipụrụ otu puku talenti ọlaọcha iji gbazite ụgbọ agha na
ndị na-agba ụgbọ agha site na Aram Naharaim, na Aram
Maaka, nakwa Zoba. 7 Ha goro ụgbọ agha ọnụọgụgụ ya dị
iri puku atọ, na puku abụọ. Ha gokwara eze Maaka na ndị
agha ya, ndị bịara maa ụlọ ikwu agha ha na nso Medeba,
ebe ndị Amọn sikwa n'obodo ha niile chịkọta onwe ha

pụta ịlụ agha. 8 Mgbe Devid nụrụ nke a, o zipụrụ Joab
na ndị agha ya niile bụ dike na dimkpa n'agha. 9 Ndị
Amọn pụtara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'ọnụ ụzọ
ama obodo ha. Ma ndị eze ahụ bịara agha, nọpụrụ onwe
ha na mbara ala. 10 Mgbe Joab hụrụ na agha dị megide
ya n'ihu na azụ, ọ họpụtara ụfọdụ ndị ọkachamara site
n'etiti ndị agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndị Aram.
11 O tinyere ndị ikom fọdụrụ n'okpuru ọchịchị Abishai,
nwanne ya, e zipụrụ ha izute ndị Amọn n'agha. 12 Mgbe
Abishai na-apụ, Joab gwara ya okwu sị ya, "Ọ bụrụ na ndị
Aram esie ike karịa m, mgbe ahụ, ị ga-abịa napụta m. Ọ
bụrụkwanụ na ndị Amọn adịrị ike karịa gị, aga m abịa
napụta gị. 13 Nwee obi ike, ka anyị lụọ ọgụ a dịka ndị dị
ike, n'ihi ndị anyị na obodo niile nke Chineke anyị. Ka
Onyenwe anyị meekwa ihe dị mma n'anya ya." 14 Mgbe
ahụ, Joab na ndị agha so ya bịara nso ibuso ndị Aram
agha, ha sitere n'ihu ha gbapụ ọsọ. 15 Mgbe ndị Amọn
hụrụ ka ndị Aram na-agbapụ ọsọ, ha onwe ha gbakwaara
ọsọ n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab
laghachiri na Jerusalem. 16 Ma mgbe ndị Aram hụrụ na
ndị Izrel tigburu ha, ha zipụrụ ndị ozi gara kpọta ndị
Aram site n'ofe ọzọ nke Osimiri Yufretis. Ọ bụ Shofaka
ọchịagha ndị agha Hadadeza na-edu ha. 17 Mgbe a gwara
Devid banyere nke a, ọ chịkọtara ndị Izrel niile, pụọ gafee
Jọdan. O gara nso imegide ha, o doro usoro agha ya na
ncherita ihu ha. Devid doro usoro ndị agha ya izute ndị
Aram n'agha, ha lụsokwara ya agha. 18 Ma ha sitere n'ihu
ndị Izrel gbaa ọsọ. Devid gburu puku asaa n'ime ndị ikom
na-anya ụgbọ agha, gbukwaa iri puku ndị agha anọ ndị

na-eji ụkwụ eje. O gbukwara Shofaka, bụ ọchịagha agha
ha. 19 Mgbe ndị eze niile nọ n'okpuru ọchịchị Hadadeza
hụrụ na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na Devid dịrị
n'udo, bụrụkwa ndị nọ n'okpuru ya. Ya mere, ndị Aram
adịghịkwa njikere inyere ụmụ Amọn aka ọzọ.

20 N'oge ọkọchị, mgbe ndị eze na-apụ ibu agha, Joab
duuru ndị agha pụọ ibu agha. O bibiri ala ndị Amọn niile,
gaa Raba nọchibido ya, ma Devid nọdụrụ na Jerusalem.
Joab busoro Raba agha, mee ka ọ ghọọ mkpọmkpọ ebe.
2 Devid kpupuru okpueze nke dị eze ha n'isi, ahụtara
n'ịdị arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram ọlaedo iri atọ
na anọ, nke e ji nkume ndị dị oke ọnụahịa chọọ mma,
e kpunyere ya Devid n'isi. O sitekwara n'obodo ahụ
kwakọrọ ọtụtụ ihe nkwata n'agha. 3 Ọ kpọpụtara ndị nọ
n'ebe ahụ, manye ha n'ịrụ ọrụ nke e ji mma nkwọ e ji
awa osisi, na igwe e ji egwu ala, na anyụike na-arụ. Otu a
ka Devid mekwara obodo niile nke ndị Amọn. Emesịa,
Devid na ndị agha ya niile laghachiri na Jerusalem. 4
Mgbe oge gatụrụ, agha ọzọ daara ha na ndị Filistia, na
Gaza. Mgbe ahụ, Sibekai, onye Husha, gburu Sipai, otu
n'ime ndị agbụrụ Refaim. Nke a mere ka ndị Filistia chilie
aka ha elu, bụrụ ndị a lụgburu n'agha. 5 N'agha ọzọ
ha na ndị Filistia lụrụ, Elhanan, nwa Jaịa, gburu Lami
nwanne Golaịat, onye Gat. Onye ùbe ya nwere osisi dị
ogologo dịka nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa. 6
N'agha ọzọkwa, bụ nke a lụrụ na Gat, e nwere otu nwoke
gbara oke dimkpa, nke nwere mkpịsịaka isii n'aka ya
ọbụla, nweekwa mkpịsịụkwụ isii n'ụkwụ ya ọbụla, ya bụ,
a gụkọtaa ha niile, iri mkpịsịaka na mkpịsịụkwụ abụọ

na anọ. Ọ bụkwa onye amụrụ n'agbụrụ Rafa. 7 Mgbe ọ
kọchara Izrel, Jonatan nwa Shimea, nwanne Devid gburu
ya. 8 Ndị a bụ ndị agbụrụ Rafa dị na Gat. Devid na ndị
agha ya gburu ha niile.
21 Ekwensu biliri megide Izrel, mgbe ọ kpaliri Devid ka ọ
gụọ Izrel ọnụ. 2 Ya mere, Devid gwara Joab na ndịisi agha
okwu sị, "Gaa gụọ ụmụ Izrel niile ọnụ, site na Bịasheba
ruo Dan. Emesịa, bịa gwa m ihe ị gụtara ka m mata ole
ọnụọgụgụ ha dị." 3 Ma Joab zaghachiri, "Ka Onyenwe
anyị mee ka ndị agha ya mụbaa, otu onye narị ụzọ karịa.
Ma onyenwe m eze, ọ bụ na ndị a niile abụghị ndị nọ
n'okpuru ọchịchị onyenwe m? N'ihi gịnị ka onyenwe m ji
na-achọ ime ihe a? N'ihi gịnị ka ọ ga-eji wetara Izrel ikpe
ọmụma?" 4 Ma okwu eze dị ike karịa nke Joab. Ya mere,
Joab pụrụ gagharịa n'Izrel niile, mechaa lọghachikwa
na Jerusalem. 5 Joab nyere Devid ngụkọta ọnụọgụgụ
nke ndị agha Izrel niile. N'Izrel niile, ha dị otu nde, na
narị puku ndị ikom ndị tozuru iji mma agha buo agha,
tinyekwara narị puku ndị ikom anọ na iri asaa n'ala Juda
ndị na-amịpụta mma agha. 6 Ma Joab agụnyeghị ndị
Livayị, na ndị Benjamin n'ọnụọgụgụ ahụ, n'ihi na iwu eze
amasịghị ya n'obi n'ụzọ ọbụla. 7 Iwu banyere ọnụọgụgụ
a adịghịkwa Chineke mma n'anya. Ya mere, ọ tara ndị
Izrel ahụhụ n'ihi ya. 8 Mgbe ahụ, Devid sịrị Chineke,
"Emehiela m nke ukwuu site n'ihe a m mere. Ma ugbu a,
biko, arịọ m gị, wezuga ikpe ọmụma dịịrị ohu gị; n'ihi na
emeela m ihe nzuzu dị ukwuu." 9 Onyenwe anyị gwara
Gad, onye ọhụ ụzọ Devid, sị, 10 "Gaa gwa Devid, 'Otu a
ka Onyenwe anyị na-ekwu: Ụzọ ihe atọ ka m na-eche gị

n’ihu. Họrọ otu n’ime ha nke m ga-eme ka ọ bịakwasị gị.’”
11 Ya mere Gad jekwuuru Devid sị ya, “Ihe a ka Onyenwe
anyị kwuru, Họrọ nke dị gị mma. 12 Oke ụnwụ nke ga-
adị afọ atọ, ka ọ bụ ọnwa atọ nke mkpochapụ n’ihu ndị
iro unu, site na mma agha ha ga-eru unu ahụ, ka ọ bụ
ụbọchị atọ nke mma agha Onyenwe anyị, bụ ajọ ọrịa
na-efe efe ịda n’ala a, nke mmụọ ozi Onyenwe anyị ga-
eme ka ọ bịakwasị ala Izrel niile. Ugbu a, chee echiche,
kpebie ọsịsa ị chọrọ ka m weghachiri onye ahụ zitere m.”
13 Devid sịrị Gad, “Anọ m n’oke nsogbu. Ọ ka mma ka
m daba n’aka Onyenwe anyị karịa ịdaba n’aka mmadụ.
N’ihi na obi ebere ya bara ụba nke ukwuu.” 14 N’ihi ya,
Onyenwe anyị zitere ajọ ọrịa na-efe efe n’ala Izrel, iri
puku ndị ikom asaa dara nwụọ. 15 Chineke zipụrụ mmụọ
ozi ị ga bibie Jerusalem, ma dịka mmụọ ozi ahụ na-eme
nke a, Onyenwe anyị hụrụ ya, o wutere ya n’ihi mbibi
ahụ. Ọ sịrị mmụọ ozi ahụ nke na-ebibi ndị mmadụ, “O
zuola! Seghachi aka gị.” Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe
anyị na-eguzo n’ebe ịzọcha ọka Arauna onye Jebus. 16
Mgbe Devid leliri anya elu hụ mmụọ ozi Onyenwe anyị ka
o guzo n’etiti mbara eluigwe na ụwa, hụkwa mma agha o
ji, nke o chere ihu ya na Jerusalem, ya na ndị okenye Izrel
yi akwa mkpe, dara n’ala kpuo ihu n’ala. 17 Devid sịrị
Chineke, “Ọ bụghị m nyere iwu ka a gụọ ndị tozuru ibu
agha ọnụ? Ọ bụ mụ onwe m, mụ bụ onye ọzụzụ atụrụ,
mehiere mee ajọ omume. Ma ndị a bụ naanị ụmụ atụrụ,
gịnị kwanụ ka ha mere? Onyenwe anyị Chineke m, biko
ekwela ka ọrịa a na-efe efe nọgide n’ahụ ndị gị, ka aka gị
dịgide naanị n’ahụ m, dịgidekwa n’ahụ ndị ụlọ m.” 18

Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị nyere Gad iwu ka ọ
gwa Devid, ka ọ gaa wuore Onyenwe anyị ebe ịchụ aja
n'ebe ịzọcha ọka Arauna, onye Jebus. 19 Ya mere, Devid
rubere isi gaa dịka okwu ahụ Gad kwuru n'aha Onyenwe
anyị. 20 Mgbe Arauna nọ n'ebe ịzọcha ọka, ọ tụgharịrị hụ
mmụọ ozi ahụ, ụmụ ya ndị ikom anọ ndị so ya guzo n'ebe
ahụ zoro onwe ha. 21 Mgbe Devid bịakwutere Arauna,
Arauna weliri anya hụ ya, ọ hapụrụ ebe ịzọcha ọka ahụ,
bịa kpọọ isiala nye Devid, kpudokwa ihu ya n'ala. 22
Devid sịrị ya, "Nye m ebe a, bụ ala ebe ịzọcha ọka gị, ka m
nwee ike wuore Onyenwe anyị ebe ịchụ aja, ka akwụsị
ọrịa a na-efe efe dakwasịrị ndị mmadụ. Resi m ya n'ọnụ
ahịa o ruru." 23 Ma Arauna zara sị Devid, "Were ya ka
onyenwe m eze mee ihe ọbụla dị ya n'obi. Aga m enye ehi
maka iji chụọ aja nsure ọkụ, ihe nzọcha ọka niile ka ha
bụrụ nkụ na ọka wiiti maka ịchụ aja mkpụrụ ọka. Aga
m enye ha niile." 24 Ma eze Devid zaghachiri Arauna,
"ee, aghaghị m ịkwụzu gị ọnụahịa ya. N'ihi na agaghị m
ewere ihe bụ nke gị nye ya Onyenwe anyị, maọbụ chụọ
aja nsure ọkụ nke na-agaghị efu m ihe ọbụla." 25 Ya
mere, Devid kwụrụ Arauna narị shekel ọlaedo isii iji zụrụ
ebe ahụ. 26 Devid wuru ebe ịchụrụ Onyenwe anyị aja
n'ebe ahụ, chụọkwa aja nsure ọkụ na aja udo. Ọ kpọkuru
Onyenwe anyị, Onyenwe anyị zakwara ya, site n'ọkụ nke
si n'eluigwe daa n'elu ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ ahụ.
27 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị nyere mmụọ ozi ahụ iwu ka o
tinyekwa mma agha ya n'ọbọ ya. 28 Mgbe Devid hụrụ
na Onyenwe anyị azala ekpere ya n'ebe ịzọcha ọka nke
Arauna onye Jebus, ọ chụkwara aja ọzọ nye Onyenwe

anyị. 29 Ụlọ ikwu Onyenwe anyị na ebe ịchụ aja nke aja
nsure ọkụ ahụ Mosis wuru n'ọzara dị n'ebe dị elu Gibiọn,
n'oge ahụ. 30 Ma Devid ejerughị ebe ahụ ijụta Chineke
ase, n'ihi na ụjọ tụrụ ya mgbe ọ hụrụ mma agha ahụ dị
n'aka mmụọ ozi Onyenwe anyị.

22 Mgbe ahụ, Devid sịrị, "Ebe a ka a ga-ewuru Onyenwe
anyị Chineke ụlọ, nakwa ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ
nye Izrel." 2 Ya mere, Devid nyere iwu ka a kpọkọta
ndị ọbịa niile bi n'Izrel, site n'etiti ha ọ họpụtara ndị
ga-edozi nkume a wara awa nke e ji wuo ụlọ Chineke.
3 Devid wetara ọtụtụ igwe dị ukwuu, nke ha ji akpụta
ǹtu maka ibo ọnụ ụzọ ama niile, na nke ịkpụ ihe njikọta
niile. O wetakwara bronz a na-apụghị ịkọwa ịdị arọ ya. 4
O webatakwara osisi sida n'apụghị ịgụta ọnụọgụgụ ha,
n'ihi na ndị Taịa na Saịdọn butere ha n'ọnụọgụgụ riri
nne nye Devid. 5 Mgbe ahụ, Devid kwuru, "Solomọn
nwa m bụ nwantakịrị, onye na-amachabeghị ihe. Ma
ụlọnsọ a ga-ewuru Onyenwe anyị ga-abụ ụlọ dị ukwuu,
nke ga-enwe aha a ma ama, na nke mara ezi mma n'anya
mba niile dị n'ụwa. N'ihi ya, aga m akpakọba ihe niile
e ji ewu ya." Ya mere, tupu Devid anwụọ, ọ kwakọtara
ngwongwo riri nne. 6 Ọ kpọrọ Solomọn, bụ nwa ya, nye
ya iwu iwuru Onyenwe anyị, bụ Chineke nke Izrel ụlọ.
7 Devid gwara Solomọn sị, "Nwa m, ọ dị m n'obi iwu
ụlọ maka aha Onyenwe anyị bụ Chineke m, 8 ma okwu
Onyenwe anyị ndị a ruru m ntị sị m, 'Ị wụsịala ọtụtụ
ọbara, bukwaa ọtụtụ agha. Ị gaghị ewu ụlọ nye Aha m,
n'ihi na ị wụsịala ọtụtụ ọbara n'elu ala n'ihu m. 9 Ma ị
ga-amụta otu nwa nwoke onye ga-abụ mmadụ udo, na

onye ga-enwe izuike n’oge ya. Aga m enye ya izuike site
n’aka ndị iro ya n’akụkụ niile. Aha ya ga-abụ Solomọn.
Aga m enye Izrel udo na ahụ dị jụụ n’oge ọchịchị ya. **10**
Ya onwe ya ga-ewuru m ụlọ ahụ. Ọ ga-abụrụ m nwa, mụ
onwe m ga-abụkwara ya nna. Aga m emekwa ka ocheeze
alaeze ya n’Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi.’ **11** “Ya
mere, ugbu a nwa m, ka Onyenwe anyị nọnyere gị mgbe ị
ga-ewu ụlọ Onyenwe anyị Chineke gị, dịka o kwuru na ị
ga-eme. **12** Onyenwe anyị nyekwa gị amamihe na nghọta
nke ị ga-eji chịa ezi ọchịchị mgbe ị ghọrọ eze Izrel, ka i si
otu a debe iwu Onyenwe anyị Chineke gị. **13** Mgbe ahụ, ị
ga-enwe ọganihu, ma ọ bụrụ na i lezie anya idebe iwu
na ụkpụrụ niile nke Onyenwe anyị nyere Mosis maka
Izrel. Dị ike, nwee obi ike. Atụla ụjọ, maọbụ daa mba. **14**
“Ejisiela m ike chịkọtaa ihe maka ụlọnsọ Onyenwe anyị,
narị puku talenti ọlaedo na nde talenti ọlaọcha, na igwe,
na bronz, nke a na-apụghị ịgụta ịdị arọ ha, na osisi, na
nkume. I nwere ike itinyekwa ihe ndị ọzọ n’ime ha. **15**
Lee, i nwekwara ọtụtụ ndị ọrụ ndị na-awa nkume, na
ndị na-edo nkume, na ndị ọka osisi, na ndị a maara aha
ha n’ihe gbasara ǹka n’ọrụ dị iche iche, **16** ọlaedo, na
ọlaọcha, na bronz, na igwe, ndị ọrụ n’enweghị ọnụọgụgụ.
Onyenwe anyị aghaghị ịnọnyere gị. Bilie, rụọ ọrụ dịịrị
gị.” **17** Devid nyere ndịisi Izrel iwu ka ha nyere nwa ya
Solomọn aka, mgbe ọ ga-ewu ụlọ ahụ. **18** Ọ gwara ha
okwu sị, “Ọ bụ na Onyenwe anyị Chineke anọnyereghị
unu? Ọ bụ na o nyebeghị unu udo n’akụkụ niile? N’ihi na
o nyela m mmeri n’ebe ndị iro m nọ. Ugbu a, ala a dịkwa
n’aka Onyenwe anyị na n’aka ndị ya. **19** Ya mere, tinyenụ

obi unu na mmụọ unu n'ịgbaso Onyenwe anyị Chineke
unu. Malitekwanụ iwu ụlọnsọ Onyenwe anyị Chineke, ka
unu nweekwa ike ibubata igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị, na ihe nsọ ndị ọzọ n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ a ga-ewu
n'ihi Aha Onyenwe anyị."

23 Mgbe Devid ghọrọ nnọọ agadi, ụbọchị ndụ ya jukwara
ya afọ, o mere Solomọn nwa ya, eze Izrel. **2** N'oge a, ọ
kpọkọtara ndị ndu Izrel niile, tinyekwara ndị nchụaja na
ndị Livayị. **3** A gụrụ ndị Livayị niile ọnụ, bụ ndị gbara
iri afọ atọ gbagoo, chọpụta na ha dị iri puku ndị ikom
atọ na asatọ n'ọnụọgụgụ. **4** Devid sịrị, "N'ime ndị a, ka
iri puku ndị ikom abụọ na anọ bụrụ ndị ga-ahụ maka
ọrụ ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, puku ndị ikom isii a
bụrụ ndịisi na ndị ikpe, **5** puku ndị ikom anọ abụrụ ndị
nche ọnụ ụzọ ama, ebe puku ndị ikom anọ ndị ọzọ ga-
eji ihe egwu dị iche iche nke m kwadobere maka ito
Onyenwe anyị, na-eto ya." **6** Devid kewara ndị Livayị
n'oke, n'oke dịka ụmụ ndị ikom Livayị si dị: Geshọn,
Kohat na Merari. **7** E kekwara ikwu Geshọn ụzọ abụọ dịka
ụmụ ya si dị, Ladan na Shimei. **8** Ndị sitere n'ezinaụlọ
Ladan dị ndị ikom atọ: Jehiel, onyeisi ha, Zetam na Juel. **9**
Ụmụ Shimei bụ, Shelomot, Haziel na Haran, ha dị ndị
ikom atọ. Ndị a niile bụ ndịisi ezinaụlọ n'ikwu Ladan. **10**
Ụmụ Shimei bụ, Jahat, Ziza, Jeush na Beriya. Ha dị ndị
ikom anọ. **11** Jahat bụ onye mbụ, Ziza onye nke abụọ.
Ma Jeush na Beriya amụtaghị ọtụtụ ụmụ ndị ikom. N'ihi
ya, a gụnyekọtara ha dịka otu ezinaụlọ, kenye ha otu
ọrụ. **12** Ụmụ ndị ikom Kohat bụ Amram, Izha, Hebrọn na
Uziel. Ha dị ndị ikom anọ. **13** Ụmụ ndị ikom Amram bụ,

Erọn na Mosis. Erọn ka e kewapụrụ iche, ido ya nsọ ya na
ụmụ ya ruo ebighị ebi, maka ido ihe niile kachasị nsọ
nsọ, ịchụ aja n'ihu Onyenwe anyị, ije ozi n'ihu ya nakwa
ikwupụta ngọzị n'aha ya ruo ebighị ebi. **14** Ụmụ Mosis,
onye nke Chineke ka a gụnyekọtara dịka ndị si n'ebo
Livayị. **15** Ụmụ ndị ikom Mosis bụ, Geshọm na Elieza. **16**
Ụmụ ndị ikom Geshọm bụ Shubuel, onye mbụ. **17** Ụmụ
ụmụ Elieza bụ Rehabaya onye mbụ. Elieza amụtaghị ụmụ
ndị ikom ọzọ, ma ụmụ ndị ikom Rohabaya dị ọtụtụ. **18**
Ụmụ ndị ikom Izha bụ Shelomit onye mbụ. **19** Ụmụ ndị
ikom Hebrọn bụ Jereaya onye mbụ, na Amaraya, onye nke
abụọ, Jahaziel onye nke atọ, na Jekameam, onye nke anọ.
20 Ụmụ ndị ikom Uziel bụ Maịka, onye mbụ, na Ishaya,
onye nke abụọ. **21** Ụmụ ndị ikom Merari bụ Mahali na
Mushi Ụmụ ndị ikom Mali bụ Elieza na Kish **22** Elieza
nwụrụ na-amụtaghị ụmụ ndị ikom. Ọ bụ naanị ụmụ ndị
inyom ka ọ mụtara. Ụmụ nwanne nna ha, ụmụ ndị ikom
Kish, lụrụ ha. **23** Ụmụ ndị ikom Mushi bụ Mahali, Eda
na Jeremot. Ha dị ndị ikom atọ. **24** Ndị a bụ ụmụ ụmụ
Livayị dịka ezinaụlọ ha si dị, ndịisi ezi, dịka e si debanye
aha, na dịka e si gụọ ha ọnụ n'otu n'otu, ya bụ ndị na-
arụ ọrụ n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, ndị gbara iri afọ
abụọ gbagoo. **25** N'ihi na Devid kwuru sị, "Ebe ọ bụ na
Onyenwe anyị, Chineke Izrel enyela ndị ya udo, ebe ọ
bụkwa na ọ ga-ebi na Jerusalem ruo ebighị ebi. **26** Ugbu
a, ọ dịkwaghị mkpa ọ dị na ndị Livayị ga na-ebugharị ụlọ
ikwu, maọbụ ngwongwo ọbụla nke ije ozi niile ya." **27**
Ịgụ ndị Livayị ọnụ bụ otu n'ime ihe ikpeazụ Devid mere
tupu ọ nwụọ. A gụrụ ndị Livayị gbara iri afọ abụọ gbagoo

ọnụ. 28 Ọrụ e nyere ndị Livayị niile bụ inyere ụmụ Erọn
ndị nchụaja aka n'ofufe n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị:
ilekọta ogige, na ọnụụlọ nta ndị dị n'akụkụ ya niile, na
ime ka ihe nsọ niile dị ọcha, na ịrụ ọrụ ọbụla e nyere ha
n'ụlọ Chineke. 29 Ọ bụkwa ọrụ ha iwebata achịcha a na-
eche n'ihu Chineke, na ụtụ ọka e ji enye onyinye mkpụrụ
ọka, na achịcha mbadamba a na-ejighị ihe na-eko achịcha
mee. Ọrụ ha bụkwa ịgwakọta ihe e ji eme achịcha, na
ighe ya, na ilekọta ihe ọtụtụ niile e ji atụ ihe. 30 Ụtụtụ
ọbụla, na anyasị ọbụla, ọ bụ ọrụ ha iguzo n'ihu Onyenwe
anyị ịbụ abụ otuto, na ekele. 31 Ha na-enyekwa aka n'ihe
gbasara aja nsure ọkụ a na-achụ n'ụbọchị izuike, na n'oge
mmemme ọnwa ọhụrụ, na mmemme ndị ọzọ niile a kara
aka. Mgbe niile ka ha ga-eje ozi ha n'ihu Onyenwe anyị
dịka usoro ha na ọnụọgụgụ ha si dị. 32 Ya mere, e tinyere
ọrụ ilekọta ụlọ nzute Onyenwe anyị, na ụlọnsọ ukwu ahụ
n'aka ha. Ha ka ọ dịkwara inyere ndị ikwu ha, bụ ndị
nchụaja ahụ, ụmụ Erọn, aka n'ọrụ ha niile n'ụlọnsọ ukwu
ahụ.

24 Ndị a bụ otu e si kenye ụmụ Erọn ọrụ ije ozi ha: Ụmụ
ndị ikom Erọn bụ Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama.
2 Ma Nadab na Abihu nwụrụ tupu nna ha anwụọ. Ha
amụtaghị ụmụ ndị ikom, ya mere, Elieza na Itama jere ozi
dịka ndị nchụaja. 3 Devid kewara ha dịka usoro ije ozi ha
ga-esi dị. Ọ bụ Zadọk onye ikwu Elieza, na Ahimelek onye
ikwu Itama nyeere Devid aka ime nke a. 4 Ọnụọgụgụ ndị
ndu a chọtara n'ikwu Elieza karịrị ọnụọgụgụ ndị ndu a
chọtara n'ikwu Itama. N'ihi ya, e sitere n'ikwu Elieza
nweta ndịisi ezinaụlọ iri na isii, sitekwa n'ikwu Itama

nweta ndịisi ezinaụlọ asatọ. 5 E kere ha na-eleghị onye
ọbụla anya n’ihu, site n’ife nza, n’ihi na e nwere ndịisi
ozi ebe nsọ, nweekwa ndịisi ozi Chineke n’etiti ndị ikwu
Elieza na Itama. 6 Ode akwụkwọ Shemaya, nwa Netanel,
onye Livayị, dekọtara aha ndị a niile n’ihu eze, na ndịisi
ozi eze, ya bụ, Zadọk onye nchụaja, na Ahimelek nwa
Abịata, na ndịisi ezi ndị nchụaja, na nke ndị Livayị. E
sitere n’ikwu Elieza, họrọ otu ezinaụlọ, sitekwa n’ikwu
Itama họrọ otu ezinaụlọ. 7 Nza nke mbụ mara Jehoiarib
nke abụọ a maa Jedaya 8 nke atọ, Harim nke anọ, Seorim
9 nke ise, Malkija nke isii, Mijamin 10 nke asaa, Hakoz
nke asatọ, Abija 11 nke itoolu, Jeshua nke iri, Shekanaya
12 nke iri na otu, Eliashib nke iri na abụọ, Jakim 13 nke
iri na atọ, Hupa nke iri na anọ, Jeshebeab 14 nke iri na
ise, Bilga nke iri na isii, Imea 15 nke iri na asaa, Hezia
nke iri na asatọ, Hapizez 16 nke iri na itoolu, Petahaya
nke iri abụọ, Jehezkel 17 nke iri abụọ na otu, Jakin nke
iri abụọ na abụọ, Gamul 18 nke iri abụọ na atọ, Delaya
nke iri abụọ na anọ, Maazaya. 19 Otu a ka e si keere ha
usoro ije ozi ha mgbe ha batara n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. E mere ya dị ka ụkpụrụ nna nna ha Erọn nyere ha
si dị, dịka Onyenwe anyị, Chineke Izrel si nye ya n’iwu.
20 Ndị a bụkwa ndị ndu a họpụtara n’ebo Livayị: Site
n’ụmụ Amram, a họpụtara Shubuel. Site n’ụmụ Shubuel a
họpụtara Jehdeia. 21 Site n’ụmụ Rehabaya, onye mbụ
a họpụtara bụ Ishaya. 22 Site na ndị Izha a họpụtara
Shelomot. Sitekwa n’ụmụ Shelomot a họpụtaara Jahat.
23 Site n’ụmụ Hebrọn a họpụtara Jeraya, nwa mbụ ya,
Amaraya nwa nke abụọ ya, Jahaziel nwa nke atọ ya na

Jekameam nwa nke anọ ya. 24 A họpụtara Maịka nwa
Uziel, sitekwa n'ụmụ Maịka họpụta Shamia. 25 A họpụtara
nwanne Maịka nke nwoke aha ya bụ Ishaya, sitekwa
n'ụmụ Ishaya họpụta Zekaraya. 26 Site n'ụmụ Merari
e nwere Mahali na Mushi. A họpụtakwara Beno nwa
Jaazia. 27 Sitekwa n'ụmụ Merari a họpụtara ụmụ Jaazia
ndị a: Beno, Shoham, Zakua na Ibri. 28 Site n'ụmụ Mahali
a họpụtara Elieza, ma Elieza n'onwe ya amụtaghị nwa
nwoke. 29 Site n'ụmụ Kish a họpụtara Jerameel. 30 Site
n'ụmụ Mushi, a họpụtara Mahali, na Eda na Jerimot. Ndị
a niile bụ ndị Livayị dịka ezinaụlọ ha si dị. 31 Dịka e mere
mgbe a na-ahọpụta ụmụ Erọn, e ji ife nza kenye ha niile
ọrụ ha kwesiri ịrụ n'otu n'otu, onye ukwu ha na onye nta
ha. E mere ya n'ihu eze Devid, na Zadọk, na Ahimelek, na
ndịisi ezinaụlọ ndị nchụaja na ndị Livayị niile. Mgbe a
na-efe nza a, e mesoro ndị ikom niile otu mmeso, ma
okenye ha ma ndị na-etolite etolite.

25 Devid na ndịisi agha ndị Izrel họpụtara ndị ga na-
ebu amụma mgbe ndị ji ụbọ akwara, une na ogene na-eti
egwu. Ha sitere n'ụmụ Asaf, Heman na Jedutun, họpụta
ha. Ndị a bụ aha ndị rụrụ ọrụ nke a: 2 Ndị amụma na-ebu
amụma, ndị nke bụ ụmụ Asaf: Zakua, Josef, Netanaya na
Asarela bụ ụmụ Asaf nọ n'okpuru Asaf, onye nọ n'okpuru
eze bụ onyeisi ha. 3 Ma nye Jedutun, ụmụ ndị ikom ya:
Gedaliya, Zeri, Jeshaya, Shimei, Hashabaya na Matitaia.
Ha dị isii n'ọnụọgụgụ nọrọ n'okpuru nna ha bụ Jedutun,
onye na-ebu amụma, na-eji une na-enye Onyenwe anyị
ekele na otuto. 4 Ma nye Heman, ụmụ ndị ikom ya:
Bukaya, Matanaya, Uziel, Shubuel, Jerimot, Hananaya,

Hanani, Eliata, Gidalti, Romamti-Eza, Joshbekasha, Maloti,
Hotia, na Mahaziot. 5 Ndị a niile bụ ụmụ Heman, onye
bụ ọhụ ụzọ eze. Dịka nkwa Chineke kwere maka ibuli ya
elu, Chineke nyere ya ụmụ ndị ikom iri na anọ, na ụmụ
ndị inyom atọ. 6 Ụmụ ndị ikom ndị a niile nọ n'okpuru
nna ha, maka ịbụ abụ n'ụlọ Onyenwe anyị na-eji ịkpọ
ụbọ na une na iti ọla na-ada ụda, n'ihi ofufe ụlọ Chineke.
Asaf, na Jedutun, na Heman nọkwa n'okpuru nlekọta eze.
7 Ọnụọgụgụ ha tinyere ụmụ nne ha ndị e nyere ọzụzụ
n'ihe gbasara abụ, bụ ndị nwere nghọta n'ihe banyere
abụ a na-abụku Onyenwe anyị, dị narị abụọ, na iri asatọ
na asatọ. 8 Ha ji ife nza kee ọrụ ha, ma onye ukwu ma
onye nta n'ime ha, ndị nwere nghọta ma ndị a na-azụ
azụ, n'otu aka ahụ. 9 Nza nke mbụ e fere mara Josef nwa
Asaf, ya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị
iri na abụọ. Nke abụọ, Gedaliya na ụmụ ya ndị ikom na
ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 10 Nke atọ, Zakua na
ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ.
11 Nke anọ, Izri na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha
niile dị iri na abụọ. 12 Nke ise, Netanaya na ụmụ ya ndị
ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 13 Nza nke
isii mara Bukaya, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha
niile dị iri na abụọ. 14 Nke asaa, Jesarela na ụmụ ya ndị
ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 15 Nke asatọ,
Jeshaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri
na abụọ. 16 Nke itoolu, Matanaya na ụmụ ya ndị ikom na
ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 17 Nke iri, Shimei na
ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ.
18 Nke iri na otu, Azarel na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne

ya. Ha niile dị iri na abụọ. 19 Nza nke iri na abụọ mara
Hashabaya, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile
dị iri na abụọ. 20 Nke iri na atọ, Shubuel na ụmụ ya ndị
ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 21 Nke iri na
anọ, Matitaia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile
dị iri na abụọ. 22 Nke iri na ise, Jeremot na ụmụ ya ndị
ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 23 Nke iri na
isii, Hananaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha
niile dị iri na abụọ. 24 Nke iri na asaa, Joshbekasha na
ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ.
25 Nza nke iri na asatọ mara Hanani, na ụmụ ya ndị ikom
na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 26 Nke iri na itoolu,
Maloti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri
na abụọ. 27 Nke iri abụọ, Eliata na ụmụ ya ndị ikom na
ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 28 Nke iri abụọ na
otu, Hotia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị
iri na abụọ. 29 Nke iri abụọ na abụọ, Gidalti na ụmụ ya
ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ. 30 Nke iri
abụọ na atọ, Mahaziot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne
ya. Ha niile dị iri na abụọ. 31 Ebe nza nke iri abụọ na anọ
mara Romamti-Eza, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya.
Ha niile dị iri na abụọ.

26 Usoro otu ndị nche ọnụ ụzọ ụlọnsọ ahụ. Site na
ndị Kora: Meshelemaia, nwa Kore, otu n'ime ụmụ Asaf.
2 Meshelemaia nwekwara ụmụ ndị ikom: nke mbụ bụ
Zekaraya, na Jediael nke abụọ, Zebadaya, bụ nke atọ,
Jatniel, nke anọ 3 Elam, nke ise na Jehohanan, bụ nke isii
na Eliehoenai bụ onye nke asaa. 4 Obed-Edọm nwekwara
ụmụ ndị ikom. Ha bụ ndị a: Shemaya, nwa mbụ ya,

Jehozabad, osote ya, Joa, nke atọ, Saka, bụ onye nke
anọ Netanel, nke ise, 5 Amiel, nke isii Isaka, nke asaa
na Peuletai, onye bụ onye nke asatọ. N'ihi na Chineke
gọziri Obed-Edọm. 6 Shemaya, nwa ya mụtakwara ụmụ
ndị ikom, ndị bụ ndị ndu n'ezinaụlọ nna ha, n'ihi na
ha bụ dike na dimkpa. 7 Ụmụ ndị ikom Shemaya bụ,
Otni, Refael, Obed na Elzabad; ụmụnne ya bụ Elihu na
Semakaya bụkwa dike na dimkpa. 8 Ndị a niile bụ ụmụ
ụmụ Obed-Edọm; ha na ụmụ ha ndị ikom, na ndị ikwu ha
niile bụ dimkpa ndị nwere ike ịrụ ọrụ ahụ. Ha niile bụ
ụmụ ụmụ Obed-Edọm. Ha dị iri isii na abụọ n'ọnụọgụgụ.
9 E sitekwara n'ezinaụlọ Meshelemaia họpụta ndịisi iri
na asatọ ndị bụkwa ezi ndị ndu. 10 Hosa, nwa Merari
nwekwara ụmụ ndị ikom: Shimri onye nke mbụ (ọ bụ ezie
na ọ bụghị ọkpara ya ma nna ya họpụtara ya ka ọ bụrụ
onye mbụ). 11 Hilkaya, nke abụọ, Tebalaya, nke atọ na
Zekaraya onye nke anọ. Ụmụ ndị ikom na ụmụnne Hosa
nwere dị iri na atọ. 12 E kere ndị nche ụlọnsọ ukwu niile
n'otu n'otu. Otu ndị a nwekwara ndịisi. E kenyekwara otu
ọbụla ọrụ dịka e si kenye ụmụnna ha ọrụ ha n'ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị. 13 E sitere n'ife nza kenye ma
nwantakịrị ma okenye, ọnụ ụzọ ha ga-eche nche, dịka
ezinaụlọ ha si dị. 14 Site n'ife nza, Shelemaya ketara iche
ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nche. Zekaraya nwa
ya, onye ndụmọdụ nwere uche, sitekwara n'ife nza keta
iche ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ugwu, ya na ndị otu ya. 15 Obed-
Edọm na ndị otu ya na-eche ụzọ dị na ndịda. Ụmụ ya
bụ ndị na-eche ụlọ ebe a na-achịkọta ihe. 16 Shupim na
Hosa na-eche ọnụ ụzọ dị n'ọdịda anyanwụ ya na ọnụ ụzọ

ama Shaleket nke dị n'ụzọ elu elu. Ndị nche na-esota
ndị nche ibe ha. 17 Ya mere, ọ bụ ndị Livayị isii na-eche
nche n'ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ụbọchị niile.
Mmadụ anọ na-anọ n'ugwu, anọ na ndịda, abụọ n'ebe a
na-achịkọbata ihe. 18 N'ogige nke dị n'ọdịda anyanwụ e
nwere ndị nche anọ n'ụzọ, ndị nche abụọ ọzọ n'ime ogige
n'onwe ya. 19 A họpụtara ndị nche ndị a site n'ikwu Kora
na Merari. 20 Ụfọdụ ndị Livayị ka e nyefere ọrụ ilekọta
ụlọakụ, na ụlọ a na-echekọta onyinye niile e doro nsọ
nke e webatara n'ụlọnsọ ukwu Chineke. 21 Ndị agbụrụ
Ladan, ndị si n'ikwu Geshọn, ndị bụ ndịisi ezinaụlọ nna
ha Ladan, bụ onye Geshọn, bụ Jehieli, 22 na ụmụ ndị ikom
Jehieli, Zetam na nwanne ya nwoke Juel. Ndị a bụ ndị na-
elekọta ụlọakụ niile dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. 23 Site na
ndị Amram, na ndị Izha, na ndị Hebrọn, na ndị Uziel.
24 Shubuel nwa Geshọm, na nwa nwa Mosis ka e nyere
ọrụ ịbụ onyeisi ụlọakụ dị n'ụlọnsọ ahụ. 25 Ụmụnna ya
site na Elieza bụ ndị a, Rehabaya nwa ya nwoke, Jeshaya
nwa nwoke Rehabaya, Joram nwa nwoke Jeshaya na Zikri
nwa nwoke Shelomit. 26 Shelomit na ụmụnna ya ka ọ
dị n'aka ilekọta ụlọakụ nke ihe nsọ niile, nke Devid bụ
eze, na ndịisi ezinaụlọ niile, ndị bụ ndịisi agha na-achị
ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị ọtụtụ narị
ndị agha, na ndịisi agha ndị ọzọ, doro nsọ. 27 Ụfọdụ ihe
agha na ihe sitere n'ihe a kwatara n'agha ka ha doro nsọ
maka idozi ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 28 Ya na ihe niile
nke Samuel, bụ onye ọhụ ụzọ, na Sọl, nwa Kish na Abna,
nwa Nea na Joab, nwa Zeruaya na ihe niile ndị ọzọ e doro
nsọ. Ọ bụ n'aka Shelomit na ụmụnna ya ka ọ dị ilekọta ha.

29 Site n'ikwu Izha, Kenaniya, na ụmụ ndị ikom ya ka ozi
dịrị pụọ n'ụlọnsọ, dịka ndịisi na ndị ikpe nye ndị Izrel. 30
Site na ndị Hebrọn, Hashabaya na ụmụnna ya ndị bụkwa
dimkpa, ọnụọgụgụ ha dị otu puku na narị asaa, ka e mere
ndịisi ala Izrel dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Jọdan.
Ihe niile banyere ọrụ Onyenwe anyị, na ijere eze ozi dị ha
n'aka. 31 Jeraya bụ onyendu ndị Hebrọn, dịka akwụkwọ
e dekọrọ usoro ọmụmụ si gosi. N'ihi na n'afọ nke iri
anọ nke ọchịchị eze Devid n'Izrel, ka e mere nnyocha
n'akwụkwọ usoro ọmụmụ chọpụta na e nwere ndị dị ike
ọrụ n'etiti ndị Hebrọn. A chọpụtara ndị a n'obodo Jeza
nke dị na Gilead. 32 Jeraya nwere ndị ikwu ya, ndị bụ
dimkpa, na ndị dị ike ọrụ, ọnụọgụgụ ha dị puku abụọ
na narị asaa. Ndị a niile bụkwa ndị ndu ezinaụlọ dị iche
iche. Ya mere, Devid, eze Izrel, mere ha ndịisi ebo Ruben,
na ebo Gad, na ọkara ebo Manase. Ọrụ ha bụ ilekọta ihe
banyere ofufe Chineke na ije ozi niile metụtara eze.

27 Nke a bụ usoro ndị Izrel, dịka ọnụọgụgụ ha si dị,
ndịisi ezinaụlọ, na ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ puku ndị
agha, ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ narị ndị agha, na ndịisi
ozi ha, bụ ndị na-ejere eze ozi n'ihe niile gbasara nkewa
e kewara ndị agha dịka ịrụ ọrụ ha si dị n'ọnwa n'ọnwa
n'ime ọnwa niile nke afọ. Nkewa ọbụla nwere ndị agha
ọnụọgụgụ ha dị iri puku ndị agha abụọ na anọ. 2 Ndị a bụ
aha ọchịagha na-achị ndị agha n'ọnwa ọbụla. Onyeisi
nkewa nke mbụ, maka ọnwa nke mbụ bụ Jashobeam nwa
Zabdiel. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku
abụọ na anọ. 3 O si n'ikwu Perez nke dị n'ebo Juda, ọ bụ
onyeisi ndịisi agha nke ọnwa mbụ. 4 Onyeisi nkewa nke

abụọ, maka ọnwa nke abụọ bụ Dodayi, nwa Ahohi bụ
onyeisi agha nkewa nke abụọ. Miklot bụ onyendu otu
a, ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa a bụ iri puku abụọ
na anọ. 5 Onyeisi nkewa nke atọ, maka ọnwa nke atọ
bụ Benaya nwa Jehoiada, onye nchụaja. Ọ bụ onyeisi,
ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na
anọ. 6 Nke a bụ Benaya ahụ bụ dike n'agha n'etiti iri ndịisi
agha atọ, ma bụrụkwa onye na-achị iri ndị agha atọ ahụ.
Amizabad nwa ya ka e tinyere ilekọta nkewa nke atọ a. 7
Onyeisi nkewa nke anọ, maka ọnwa nke anọ bụ Asahel,
nwanne Joab. Zebadaya nwa bụ onye nnọchiri anya ya.
Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na
anọ. Zebadaya nwa ya, nọchiri anya ya mgbe ọ nwụrụ. 8
Onyeisi nkewa nke ise, maka ọnwa nke ise bụ Shamhut
onye Izha. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku
abụọ na anọ. 9 Onyeisi nkewa nke isii, maka ọnwa nke isii
bụ Ira nwa Ikesh, onye Tekoa, bụ onyeisi agha nkewa nke
isii. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ
na anọ. 10 Onyeisi nkewa nke asaa, maka ọnwa nke asaa
bụ Helez onye Pelon. Onye sitere n'ikwu Ifrem. Ọnụọgụgụ
ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ. 11
Onyeisi nkewa nke asatọ, maka ọnwa nke asatọ bụ Sibekai
onye Husha. Onye sitere n'ikwu Zera. Ọnụọgụgụ ndị agha
dị na nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ. 12 Onyeisi nkewa
nke itoolu, maka ọnwa nke itoolu bụ Abieza onye Anatot.
Onye sitere n'ikwu Benjamin. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na
nkewa ya bụ iri puku abụọ na anọ. 13 Onyeisi nkewa
nke iri, maka ọnwa nke iri bụ Maharai onye Netofa, site
n'ikwu Zera. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri

puku abụọ na anọ. 14 Onyeisi nkewa nke iri na otu, maka
ọnwa nke iri na otu bụ Benaya onye Piraton, nke ikwu
Ifrem. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ iri puku
abụọ na anọ. 15 Onyeisi nkewa nke iri na abụọ, maka
ọnwa nke iri na abụọ bụ Heldai onye Netofa. Onye sitere
n'ezinaụlọ Otniel. Ọnụọgụgụ ndị agha dị na nkewa ya bụ
iri puku abụọ na anọ. 16 Ndị a bụ ndị ndu ebo Izrel niile:
Elieza nwa Zikri bụ onyendu ndị Ruben; Shefataya nwa
Maaka bụ onyendu ndị Simiọn; 17 Hashabaya nwa Kemuel
bụ onyendu ndị Livayị; Zadọk bụ onyendu ụmụ Erọn;
18 Elihu nwanne Devid bụ onyendu ndị Juda; Omri nwa
Maikel bụ onyendu ndị Isaka; 19 Ishmaya nwa Ọbadaya bụ
onyendu ndị Zebụlọn; Jerimot nwa Azriel bụ onyendu ndị
Naftalị; 20 Hoshea nwa Azazaya bụ onyendu ndị Ifrem;
Juel nwa Pedaya bụ onyendu ọkara ebo Manase; 21 Ido
nwa Zekaraya bụ onyendu ọkara ebo Manase nke ọzọ dị
na Gilead; Jaasiel nwa Abna bụ onyendu ndị Benjamin; 22
Azarel nwa Jeroham bụ onyendu ndị Dan. Ndị a niile bụ
ndị ndu ebo Izrel niile. 23 Mgbe Devid gụrụ ụmụ Izrel
ọnụ. Ọ gụghị ndị gbara site n'iri afọ abụọ gbadaa ala, n'ihi
na Onyenwe anyị kwere nkwa ime ka ọnụọgụgụ ụmụ Izrel
baa ụba dịka kpakpando eluigwe. 24 Joab nwa Zeruaya,
agụchaghị mmadụ niile ọnụ n'ihi na Chineke tara Izrel
ahụhụ n'ihi ịgụ ọnụ a. Ya mere, e denyeghị ọnụọgụgụ
mmadụ ole a gụtara n'akwụkwọ akụkọ Devid eze Izrel
nwere. 25 Azmavet nwa Adiel, bụ onye na-elekọta ụlọ
ịchịkọta ihe eze. Ma Jonatan nwa Ụzaya bụ onyeisi ndị
na-ahụ maka ụlọ nchịkọta ihe dị n'akụkụ ala ahụ niile,
ma n'obodo ukwu, ma n'obodo nta, ma n'ụlọ nche ndị

Izrel niile. 26 Ezri nwa Kelub bụ onye na-elekọta ubi eze
na ndị na-arụ ọrụ n'ime ya. 27 Shimei onye Ramat na-
elekọta ubi vaịnị niile. Otu a kwa, Zabdi onye Sifma ka ọ
dị n'aka imepụta mmanya na ichekwa ha. 28 Baal-Hanan
onye Gedera na-elekọta ubi oliv na osisi sikamọ eze,
nke dị n'oke ala ndị Filistia na Izrel. Joash ka ọ dị n'aka
iweta mmanụ oliv. 29 Shitrai onye Sharọn na-elekọta
igwe ehi eze ndị na-ata nri na Sharọn. Shafat nwa Adlai
na-elekọta igwe ehi ndị nke dị n'ala ndagwurugwu. 30
Obil onye Ishmel nwe ilekọta ịnyịnya kamel eze. Jehdeia
onye Meronot na-elekọta ịnyịnya ibu. 31 Jaziz onye Haga
bụ onyeisi na-elekọta igwe atụrụ. Ndị a niile bụ ndịisi
na-elekọta akụ niile nke eze Devid nwere. 32 Jonatan
nwanne nna Devid bụ onye ndụmọdụ na nwoke nwere
ezi nghọta. Ọ bụkwa ode akwụkwọ. Jehiel nwa Hakmoni
bụ onye na-elekọta ụmụ eze ndị ikom. 33 Ahitofel bụ
onye na-adụ eze ọdụ. Hushaị onye Akai bụ enyi eze. 34
Mgbe Ahitofel nwụrụ, Jehoiada nwa Benaya na Abịata
nọchiri anya ya. Joab bụ ọchịagha igwe ndị agha eze.

28 Devid kpọkọtara ndịisi ozi niile nke Izrel, ka ha zukọọ
na Jerusalem, bụ ndị ndu ebo Izrel niile, na ndị ọchịagha
nke otu ndị agha nọ n'ọrụ eze. Ndị ọzọ bụ ndịisi agha na-
achị ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị ọtụtụ
narị ndị agha, na ndịisi ozi na-elekọta ihe niile na anụ ụlọ
niile nke eze na ụmụ ya ndị ikom nwere, tinyere ndị ozi
niile nọ n'ụlọeze, na ndị bụ dimkpa na ndị niile bụ dike
n'agha. 2 Eze Devid biliri kwụrụ ọtọ sị, "Geenụ m ntị,
unu ụmụnna m, na ndị m. Ọ bụrịị ihe dị m n'obi iwu ụlọ
nke ga-abụ ebe izuike nye igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe

anyị, nke ga-abụ ebe mgbakwasị ụkwụ nye Chineke anyị.
Edokọtachaala m ihe e ji ewu ya, 3 ma Chineke sịrị m, 'Ọ
bụghị gị ga-ewu ụlọ nye Aha m, n'ihi na ị bụ onye na-
ebu agha, onye wufuru ọbara site n'igbu ọtụtụ mmadụ
n'agha.' 4 "Ma otu ọ dị, Onyenwe anyị, Chineke Izrel
esitela n'etiti ikwu m họpụta m, mee m eze Izrel ruo
ebighị ebi. Ọ họọrọ ebo Juda dịka onyendu. Ọ bụkwa
site n'ebo Juda ka o si họrọ ụlọ nna m, sitekwa n'etiti
ụmụnne m ndị ikom họrọ m. Mee m eze Izrel. 5 Onyenwe
anyị enyela m ọtụtụ ụmụ ndị ikom, ma site n'ime ha
ọ họpụtara Solomọn nwa m ka ọ nọkwasị n'ocheeze
nke alaeze Onyenwe anyị dịka eze Izrel. 6 Ọ gwara m,
'Solomọn nwa gị, bụ onye ga-ewuru m ụlọ m, na ogige
m niile, n'ihi na ahọpụtala m ya ị bụrụ m nwa, aga m
abụkwara ya nna. 7 Ọ bụrụkwa na o debe ihe niile m
nyere n'iwu, mezuo ha dịka o si eme n'oge a. Aga m
eme ka alaeze ya dịgide ruo ebighị ebi.' 8 "Ya mere,
ugbu a ana m enye unu iwu n'ihu ndị Izrel niile, na n'ihu
ọgbakọ ndị nke Onyenwe anyị, na n'ihu Chineke anyị.
Kpachapụnụ anya chọpụta ma debekwa iwu niile nke
Onyenwe anyị Chineke unu, ka unu nwee ike nweta ezi
ala nke a; ma nyefeekwa ya dịka ihe nketa n'aka ụmụ
ụmụ unu ruo ebighị ebi. 9 "Ma gị, Solomọn nwa m,
mara Chineke nke nna gị, jiri obi zuruoke, na mmụọ
nwere njikere mgbe niile fee Onyenwe anyị ofufe, n'ihi
na Onyenwe anyị na-enyocha obi mmadụ niile. Ọ na-
aghọtakwa ihe niile anyị bu n'obi na echiche niile. Ọ bụrụ
na ị chọsie ụzọ ya ike, ị ga-achọta ya, ma ọ bụrụ na ị jụ
ya, ọ ga-ajụ gị ruo ebighị ebi. 10 Kpachapụ anya, n'ihi

na Onyenwe anyị ahọrọla gị iwuru ya ụlọnsọ ya. Dị ike,
rụọkwa ọrụ a e tinyere gị n'aka." **11** Mgbe ahụ, Devid
nyere Solomọn nwa ya ihe e sere gbasara otu ọ ga-esi
wuo ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ahụ, na nke ụlọ ndị ọzọ
niile ga-adị n'ime ya, na n'akụkụ ya; ụlọakụ ya niile, na
ime ụlọ elu ya, na ime ụlọ ya, na ụlọ ebe ikpuchi mmehie.
12 O nyekwara ya ihe osise gosiri ihe niile nke Mmụọ Nsọ
tinyere ya n'uche banyere ogige ụlọnsọ ukwuu Onyenwe
anyị ahụ, na ọnụụlọ niile dị ya gburugburu, maka ụlọ
nchịkọta akụ nke ụlọnsọ Chineke nakwa akụ niile nke
e doro nsọ. **13** Devid nyekwara Solomọn iwu otu ọ ga-
esi kewaa ndị nchụaja na ndị Livayị, na iwu metụtara
ọrụ ije ozi niile nke ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, na iwu
metụtara ngwongwo niile e ji eje ozi. **14** Ọ wepụtara
ọlaedo dị ukwuu maka iji ya kpụọ ngwongwo ọlaedo a ga-
eji jee ozi dị iche iche. Ọ wepụtakwara ọlaọcha dị ukwu
maka iji ya kpụọ ngwongwo ọlaọcha a ga-eji jee ozi dị
iche iche. **15** Ọ wepụtara ọlaedo nke e ji akpụ iheọkụ na
ihe ịdọba iheọkụ. Wepụtakwa ọlaọcha ga-ezu ịkpụ oriọna
ọlaọcha, na ihe ịdọba ha. **16** Ọ wepụtara ọlaedo e ji akpụ
tebul achịcha nsọ, na ọlaedo e ji akpụ tebul ndị ọzọ, na
ọlaọcha e ji akpụ tebul ọlaọcha. **17** Ọ wepụtara ọlaedo
a nụchara anụcha a ga-eji kpụọ ndụdụ e ji adụrụ anụ
e ji chụọ aja, efere ịkwọsa mmiri na ite mmiri; ọlaedo
zuru nke e ji akpụta efere ọlaedo ọbụla, na ọlaọcha zuru
nke e ji akpụta efere ọlaọcha ọbụla, wepụtakwa ọlaọcha
na ọlaedo. **18** N'ikpeazụ, o wepụtara ọlaedo a nụchara
anụcha a ga-eji kpụọ ebe ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi
ụtọ. O nyere ya ihe osise gosiri otu a ga-esi wuo ụgbọ

agha, ya bụ, mmụọ ozi cherubim ndị ahụ e ji ọlaedo kpụọ,
ndị gbasapụrụ nku ha n'elu igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe
anyị. 19 Devid kwuru sị, "E deela ihe niile gbasara osise
ụlọnsọ ukwu a n'akwụkwọ nke m sitere na ntụziaka
Onyenwe anyị nweta. Onyenwe anyị nyekwara m nghọta
banyere ihe niile metụtara osise ụlọnsọ ukwu a." 20 Devid
gwakwara nwa ya Solomọn okwu sị, "Dị ike, nwee obi ike,
rụọ ọrụ a. Atụla ụjọ, adakwala mba, n'ihi na Onyenwe
anyị Chineke, bụ Chineke m, nọnyeere gị. Ọ gaghị ahapụ
gị, maọbụ gbakụta gị azụ. Ọ ga-ahụ na ihe niile gaara gị
nke ọma, tutu ruo mgbe ọrụ iwu ụlọnsọ Onyenwe anyị
gwụsịrị. 21 Ndị nchụaja ndị a niile, na ndị Livayị jikeere
ịrụ ọrụ niile metụtara ụlọnsọ ukwu Chineke ahụ. Ndị
ọzọ bụ ndị ọka ọrụ dị iche iche ndị o metụrụ n'obi ga-
abịakwa inyere gị aka, ma ndị ozi, ma ndị Izrel niile; ha
ga-emezu iwu ọbụla i nyere ha."

29 Mgbe ahụ, Devid gwara ọgbakọ Izrel niile okwu sị
ha, "Nwa m Solomọn, onye Chineke họpụtara ịbụ eze
n'ọnọdụ m, bụ nwantakịrị na-amachabeghị ihe. Ma ọrụ o
nwere ịrụ dị ukwuu, n'ihi na ụlọ ukwu a abụghị mmadụ
ka ọ dịrị, kama ọ bụ nye Onyenwe anyị Chineke. 2 Ma
n'ike m niile, agbalịala m wetachaa ihe niile a ga-eji wuo
ụlọnsọ ukwu Chineke m ebe ha dị ukwuu: ọlaedo a ga-eji
kpụọ ihe ọlaedo niile, ọlaọcha a ga-eji kpụọ ihe ọlaọcha
niile, bronz a ga-eji kpụọ ihe bronz niile, igwe a ga-eji
kpụọ ihe igwe niile, na osisi a ga-eji rụọ ihe osisi niile,
nkume dị oke ọnụahịa ọniks, a ga-ahịọnye ahịọnye, na
nkume dị oke ọnụahịa tọkwọisi, na nkume ndị ọzọ ụcha
ha dị iche iche, na nkume ndị ọzọ mara mma, tinyere

mabụl. 3 Ugbu a, n’ihi mmasị m n’ebe ụlọnsọ Chineke
m dị, ana m enye akụ nke aka m niile, ya bụ ọlaedo na
ọlaọcha m, iji ya nye aka, maka iwu ụlọnsọ ukwu Chineke
m. Ihe ndị a ka m na-enye, tụkwasịkwa n’elu ihe ndị
ọzọ niile bụ nke m nyerela, n’ihi ụlọnsọ ukwu a: 4 bụ
puku talenti ọlaedo atọ (ọlaedo e si Ọfịa bubata), na puku
talenti ọlaọcha asaa nke a nụchara anụcha, nke a ga-eji
machite ahụ ụlọ niile nke ụlọ ndị ahụ. 5 Maka ọrụ niile a
ga-eji ọlaedo rụọ, na nke a ga-eji ọlaọcha rụọ, na ọrụ
niile ndị ǹka ga-arụ. Ugbu a, onye jikeere iwere onwe
ya nyechasịa Onyenwe anyị n’aka taa?” 6 Mgbe ahụ,
ndịisi ezinaụlọ, na ndịisi ozi nke ebo Izrel niile, na ndịisi
agha na-achị ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị
ọtụtụ narị ndị agha, na ndịisi ozi na-elekọta ọrụ eze, jiri
obi ha niile nye onyinye. 7 Ha nyere maka ọrụ ụlọnsọ
ukwu Chineke. Ha nyere puku talenti ọlaedo ise, na puku
darik ọlaedo iri, nyekwa puku talenti ọlaọcha iri, na puku
talenti bronz iri na asatọ, na narị puku talenti igwe. 8 Ndị
niile nwere nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche webatara
ya tinye ha n’ụlọakụ dị n’ụlọ nso ukwu Onyenwe anyị,
nke Jehiel onye Geshọn na-elekọta. 9 Ndị Izrel niile ṅụrịrị
ọṅụ n’ihi otu ndịisi ha jiri wepụta obi nye onyinye, n’ihi
na ha ji ọṅụ na obi ha niile nye Onyenwe anyị onyinye.
Eze Devid n’onwe ya ṅụrịkwara ọṅụ nke ukwuu. 10 N’ihu
ọha Izrel niile, Devid kelere Onyenwe anyị ekele sị, “Otuto
dịrị gị Onyenwe anyị Chineke nna anyị Izrel site n’ebighị
ebi ruo ebighị ebi. 11 Gị onwe gị, Onyenwe anyị nwe ịdị
ukwu, na ike, na ịma mma, na ugwu eze, na ebube, n’ihi
na ihe niile n’eluigwe na n’ụwa bụ nke gị. Gị onwe gị,

Onyenwe anyị nwe alaeze. Gị kwa ka e buliri elu dịka
onye na-achị isi n'elu ihe niile. 12 Akụnụba na nsọpụrụ
na-esite n'ebe ị nọ abịa. Gị onwe gị na-achịkwa ihe niile.
Ọ bụkwa n'aka gị ka ume na ike dị ibuli ihe niile elu, na
inye ihe niile ike. 13 Ugbu a, Chineke anyị, anyị na-enye
gị ekele na-etokwa aha gị dị ebube. 14 "Ma onye ka m bụ,
ole ndị kwa ka ụmụ Izrel bụ, na i kweere ka anyị gbasapụ
aka anyị nye gị onyinye. Ihe niile anyị nwere sitere n'aka
gị bịa, ha kwa ka anyị na-enyeghachi gị. 15 Anyị bụ ndị
ọbịa na ndị mbịarambịa n'ihu gị, dịka nna nna anyị ha.
Ụbọchị ndụ anyị n'ụwa dị ka onyinyo, nke olileanya na-
adịghị n'ime ya. 16 O, Onyenwe anyị Chineke anyị, ihe
niile ndị a anyị bukọrọ maka iji rụọra gị ụlọnsọ si n'aka gị
bịa. Ha niile bụkwa nke gị. 17 Amaara m, Chineke m, na ị
na-anwale obi, na i na-enwekwa mmasị n'ihe ziri ezi.
Ihe ndị niile ka m onwe m nyere site n'afọ ofufu nakwa
obi ziri ezi. Ma ugbu a, ahụla m ọṅụ ndị gị, bụ ndị nọ
n'ebe a, ji were afọ ofufu nye gị onyinye ha. 18 Ya mere,
gị Onyenwe anyị, Chineke nna anyị Ebraham na Aịzik, na
Izrel, biko, mee ka ụdị ọchịchọ a dịgide n'ime obi ndị gị
ruo ebighị ebi, meekwa ka ha jiri obi ha niile gbasoo gị
mgbe niile. 19 Nye nwa m Solomọn obi zuruoke nke ọ ga-
eji debe iwu gị niile, ọchịchọ gị niile na ụkpụrụ gị niile,
ya na mmụọ imezu ihe niile metụtara owuwu ụlọnsọ
ukwu a nke m kwadooro ihe niile ndị a." 20 Mgbe ahụ,
Devid gwara ndị Izrel okwu sị, "Toonu Onyenwe anyị
Chineke unu!" Ha niile toro Onyenwe anyị Chineke nna
ha, kpọọ isiala nye Onyenwe anyị na eze. 21 N'echi ya, ha
wetara otu puku oke ehi, na otu puku ebule, na otu puku

ụmụ ebule jiri ha chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ.
Tinyere aja ihe ọṅụṅụ na ọtụtụ aja ndị ọzọ n'ebe ọ bara
ụba n'ihi ụmụ Izrel niile. 22 Emesịa, ha jiri ọṅụ rie oriri,
ṅụkwaa ihe ọṅụṅụ n'ihu Onyenwe anyị. Ha nọkwa n'ebe
ahụ nabata Solomọn, nwa Devid dịka eze nke ugboro
abụọ, teekwa ya mmanụ n'ihu Onyenwe anyị ka ọ bụrụ
onye ọchịchị. Ha mekwara Zadọk onye nchụaja. 23 Ya
mere, Solomọn nọkwasịrị n'ocheeze Onyenwe anyị dịka
eze, n'ọnọdụ nna ya Devid. Ọ bara ụba nke ukwuu. Ndị
Izrel rubekwaara ya isi. 24 Ndịisi ọchịchị niile, na ndịisi
Izrel niile, na ụmụ ndị ikom eze Devid niile kwupụtara
nrube isi ha nye Solomọn, eze ọhụrụ. 25 Onyenwe anyị
mere ka Solomọn dị ukwuu hie nne n'anya ndị Izrel
niile. Ọ yikwasịrị ya ebube nke alaeze n'ụdị ọ dịbeghị eze
ọbụla buru ya ụzọ chịa n'Izrel nweturula. 26 Devid nwa
Jesi bụ eze ndị Izrel niile. 27 Ọ chịrị Izrel iri afọ anọ. Ọ
chịrị afọ asaa na Hebrọn, chịakwa iri afọ atọ na atọ na
Jerusalem. 28 Ọ nwụrụ mgbe ọ ghọrọ ezigbo agadi. Ọ
bụkwa onye biri ogologo ndụ, onye nwekwara akụnụba
na nsọpụrụ. Solomọn nwa ya nwoke nọchiri ya dịka eze.
29 Ihe niile gbasara ọchịchị eze Devid, site na mmalite
rụọ n'ọgwụgwụ, ka e dere n'akwụkwọ akụkọ Samuel,
onye ọhụ ụzọ, na n'akwụkwọ Netan, onye amụma, na
n'akwụkwọ Gad onye ọhụ ụzọ. 30 Akụkọ ndị a gosiri ihe
gbasara ọchịchị eze ya, na ịdị ike ya, na ihe niile mere
ya, na ihe mere ndị Izrel, na ndị eze ndị mba ọzọ bi ha
gburugburu.

2 Ihe E Mere

1 Solomọn nwa Devid mere onwe ya ka o guzosie ike
n'alaeze ya, n'ihi na Onyenwe anyị Chineke ya nọnyeere
ya, meekwa ka ọ dị ukwuu hie nne. **2** Mgbe ahụ, Solomọn
gwara ndị Izrel niile okwu, ya bụ, ndịisi agha na-achị
ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị ọtụtụ narị
ndị agha, na ndị ikpe, na ndị ndu niile nọ n'Izrel, na
ndịisi ezinaụlọ niile. **3** Solomọn ya na ọgbakọ ahụ niile,
gara n'ebe dị elu nke Gibiọn, n'ihi n'ebe ahụ ka ụlọ nzute
Chineke dị, bụ nke Mosis onyeozi Onyenwe anyị wuru
n'ọzara. **4** Ma Devid esitelarị na Kiriat Jearim buputa igbe
ọgbụgba ndụ Chineke ahụ, bulaa ya n'ụlọ ikwu nke o
wuru maka ya na Jerusalem. **5** Ebe ịchụ aja bronz ahụ
Bezalel nwa Uri, nwa Hua wuru dịkwa na Gibiọn, n'ihu
ụlọ nzute Onyenwe anyị. Solomọn na ọgbakọ ahụ na-
ajụta ya ase n'ebe bronz ahụ. **6** Solomọn jere n'ebe ịchụ
aja ahụ e ji bronz kpụọ, nke dị n'ihu Onyenwe anyị,
n'ime ụlọ nzute, jiri anụ ụlọ ọnụọgụgụ ha dị otu puku
chụọ aja nsure ọkụ n'elu ya. **7** N'abalị ụbọchị ahụ na
Gibiọn, Onyenwe anyị mere ka Solomọn hụ ya anya, sị ya,
"Rịọọ ihe ọbụla ị chọrọ ka m nye gị." **8** Ma Solomọn zara
Chineke, sị, "I gosila nna m bụ Devid obi ebere dị ukwuu.
Ugbu a, i meekwala m eze n'ọnọdụ ya **9** Ugbu a, Onyenwe
anyị bụ Chineke, ka nkwa gị nke i kwere nna m, bụ Devid,
bụrụ ihe e mezuru, n'ihi na ị meela m eze ndị a bara ụba
n'ọnụọgụgụ dịka aja nke ala. **10** Biko, nye m amamihe
na nghọta, nke m ga-eji edu ndị a napụ na-abata, n'ihi
na onye pụrụ ịchịkọta ndị gị a dị ukwuu?" **11** Chineke
zara Solomọn sị ya, "Ebe ọ bụ na ị rịọghị m ka m nye gị

akụnụba, maọbụ ogologo ndụ; ebe ọ bụkwa na ị rịọghị m
ka m mee ka ndị kpọrọ gị asị nwụsịa, maọbụ ka m mee ka
i nwee nsọpụrụ karịa, kama mkpa na-akpa gị bụ ka m
nye gị amamihe na nghọta ị ga-eji duzie ndị m, nke m
mere gị eze ha. **12** Ya mere, enyela gị amamihe na nghọta
dịka ị rịọrọ. Aga m enyekwa gị akụnụba na nsọpụrụ dị
ukwuu, nke eze ọbụla nke buru gị ụzọ na-enwebeghị. Ọ
dịkwaghị onye nke ga-eso gị ga-enwe ụdị ya.” **13** Mgbe
ahụ, Solomọn sitere n’ebe dị elu nke Gibiọn, site n’ihu
ụlọ nzute ahụ, lọghachi na Jerusalem. Ọ chịrị dịka eze
n’Izrel. **14** Solomọn chịkọbara ọtụtụ ụgbọ agha na ịnyịnya
dị iche iche. O nwere ụgbọ agha dị otu puku na narị anọ
na ịnyịnya agha dị puku iri na abụọ n’ọnụọgụgụ, ndị o
debere ụfọdụ n’ime ha n’obodo ụgbọ agha ya ma ndị
ọzọ dị na Jerusalem ebe ya onwe ya nọ. **15** Eze mere ka
ọlaọcha na ọlaedo baa ụba na Jerusalem, dịka nkume efu.
O mekwara ka osisi sida dị ọtụtụ dịka osisi sikamọ nke dị
n’ala ala ugwu dị iche iche **16** A na-esite n’Ijipt nakwa ala
Kue atụbatara Solomọn ịnyịnya. Ndị ahịa eze na-azụta
ha site na Kue n’ọnụ ahịa a na-ere ha n’oge ahụ. **17** Ha
sitere n’Ijipt tụbata otu ụgbọ agha n’ọnụ ahịa narị shekel
ọlaọcha isii; jirikwa otu narị shekel na iri shekel ise zụta
otu ịnyịnya. Ha zipụkwara ha nye ndị eze niile nke ndị
Het na ndị Aram.

2 Solomọn nyere iwu ka e wuo ụlọ nso ukwu nye Aha
Onyenwe anyị, ka e wuokwara ya bụ Solomọn ụlọeze. **2** O
manyere ndị ọrụ ọnụọgụgụ ha dị iri puku asaa na-ebu
ibu, na ndị na-awa nkume n’ugwu ọnụọgụgụ ha dị iri
puku asatọ, na ndị o doro dịka ndịisi ha, ọnụọgụgụ ha dị

puku atọ na narị isii. 3 Solomọn zigara Hiram eze Taịa
ozi sị ya, “Zidatara m osisi sida dịka i mere n’oge nna m
Devid wuru ụlọeze nke ya. 4 Ugbu a, ana m akwado iwu
ụlọnsọ ukwu nye Aha Onyenwe anyị Chineke m, na ido
ya nsọ nye ya maka ịchụ aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n’ihu
ya, na idebe n’ebe ahụ achịcha nsọ a na-edo n’usoro mgbe
niile. Na isure aja nsure ọkụ ụtụtụ na anyasị, na n’ụbọchị
izuike niile, na n’ọnwa ọhụrụ na n’oge mmemme ndị ọzọ
niile a kara aka nke Onyenwe anyị Chineke anyị. Nke a
bụ ụkpụrụ na-adịgide nye ụmụ Izrel ruo ebighị ebi. 5
“Ụlọnsọ m ga-ewu ga-adị ukwuu n’ihi na Chineke anyị dị
ukwuu karịa chi ndị ọzọ niile. 6 Ma onye pụrụ iwu ụlọnsọ
nye ya, ebe ọ bụ na eluigwe, ọbụladị ebe kachasị elu nke
eluigwe, ezughị ịba gị? Onye ka mụ onwe m bụ, na m ga-
ewu ụlọnsọ nye ya, ma ọ bụghị naanị ebe a ga-anọ chụọ
aja dị iche iche n’ihu ya? 7 “Zitere m, onye ǹka, onye
maara otu e si eji ọlaedo na ọlaọcha, na bronz, na igwe
arụ ọrụ. Onye bụkwa onye maara ọrụ ǹka metụtara akwa
dị iche iche, akwa ngwakọta anụnụ na uhie, na nke uhie
uhie, na nke anụnụ anụnụ. Ọ ga-abụkwa onye igbunye
akara n’ihe doro anya, onye ga-arụ ọrụ na Juda na n’ime
Jerusalem, ebe ọ ga-eso ndị ǹka m, bụ ndị nna m Devid
họpụtara rụọ ọrụ. 8 “Zitekwara m osisi sida, na osisi
junipa, na osisi algụm, ndị sitere n’ọhịa Lebanọn, n’ihi na
ndị gị bụ ọkachamara n’ọrụ ịwa osisi. Aga m ezitekwa ndị
m ga-abịa soro ha rụọ ọrụ, 9 ime ka osisi ha ga-egbutere
m dị ukwuu, n’ihi na ya bụ ụlọnsọ ga-ebu ibu, maakwa
mma. 10 Aga m enye ndị ọrụ gị, bụ ndị na-awa osisi,
narị puku bushel na iri puku bushel ọka wiiti abụọ a

kwọrọ akwọ, na narị puku bushel na iri puku bushel ọka
balị abụọ, na narị puku galọọnụ ite mmanya vaịnị na iri
galọọnụ abụọ, nakwa narị puku galọọnụ mmanụ na iri
galọọnụ mmanụ oliv abụọ.” 11 Hiram, eze Taịa zighachiiri
Solomọn akwụkwọ ozi sị ya. “Ọ bụ n’ihi na Onyenwe
anyị hụrụ ndị ya n’anya ka o ji mee gị eze ha.” 12 Hiram
kwukwara sị, “Otuto dịrị Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel.
Onye kere eluigwe na ụwa. Onye nyere Devid, bụ eze, nwa
nwere nghọta na akọnuche dị otu a, iwuru Onyenwe anyị
ebe obibi, na iwukwa ụlọeze nke aka ya. 13 “Ana m ezitere
gị Huram-Abi, onye ọka maara ọrụ ya nke ọma. 14 Onye
nne ya si n’ebo Dan nke dị n’Izrel, ma nna ya bụ onye
Taịa. Ọ bụ onye a zụrụ n’ọrụ ịkpụ ụzụ nke ọma, n’ihe
gbasara ọlaedo, na ọlaọcha, na bronz, na igwe, na nkume,
na osisi. Ọ makwa otu e si eji akwa odo odo, na akwa
anụnụ anụnụ, na akwa uhie uhie na ezi akwa ọcha arụ
ọrụ. Igbunye ụdị akara ọbụla n’ihe nakwa ichepụta ihe ọ
ga-eji ihe ọbụla enyere ya mee doro ya anya nke ọma.
Ọ ga-esonye ndị ǹka gị, na ndị nke onyenwe m Devid,
bụ nna gị. 15 “Ugbu a, ka onyenwe m zitere ndị ohu ya
ọka wiiti ahụ, na ọka balị, na mmanya vaịnị, na mmanụ
oliv, dịka ọ kwere na nkwa. 16 Anyị ga-egbutu osisi niile ị
chọrọ site n’ugwu Lebanọn, sitekwa n’osimiri budata ha
obodo Jopa, ebe i nwere ike isite buruo ha Jerusalem.” 17
Emesịa, Solomọn gụrụ ndị ọbịa niile bi n’ala Izrel ọnụ,
dịka Devid mere, achọpụtara na ha dị narị puku iri ise na
atọ, na narị isii. 18 O mere iri puku ndị ọrụ asaa n’ime ha
ka ha bụrụ ndị na-ebu ibu, na ọnụọgụgụ dị iri puku asatọ
ka ha bụrụ ndị ga-awa nkume, meekwa puku ndị ikom

atọ na narị isii, ndị ga-abụ ndịisi ọrụ ime ka ọrụ na-aga
nke ọma.

3 Mgbe ahụ, Solomọn malitere iwu ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. Ọ bụ n'ugwu Mọrịa, nke dị na Jerusalem, ka e
wukwasịrị ya, n'ebe ahụ Onyenwe anyị mere ka Devid bụ
nna ya hụ ya anya. Ọ bụ n'ala ebe ịzọcha ọka Arauna,
onye Jebus, ebe ahụ Devid họpụtara. 2 O bidoro iwu ụlọ
ahụ n'abalị nke abụọ, nke ọnwa abụọ, n'afọ nke anọ,
nke ọchịchị eze ya. 3 Ntọala Solomọn tọrọ maka iwu
ụlọnsọ Chineke dị iri mita abụọ na asaa n'ogologo, mita
itoolu n'obosara. (Nke a bụ ma ejiri ihe ọtụtụ ochie). 4 Ịdị
ogologo mpụta ọnụ ụlọ nke ụlọnsọ ukwu ahụ dị mita
itoolu, dịka ịdị ogologo obosara ụlọ nso ahụ n'onwe ya.
Ịdị elu ya dịkwa mita itoolu. O jikwa ọlaedo a nụchara
anụcha machie ime ya. 5 O ji osisi junipa machie ahụ ime
ụlọ ezumezu ahụ, jirikwa ọlaedo a nụchara anụcha techie
osisi ndị ahụ niile. Emesịa, e sere oyiyi nkwụ dị iche iche,
na oyiyi ụdọ igwe n'ahụ ụlọ ahụ iji chọọ ya mma. 6 O ji
nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche chọọ ime ụlọnsọ ahụ
mma, ya na ọlaedo nke e si na Pavaim bute. 7 Ogidi osisi
silin niile, na ibo ọnụ ụzọ niile, na aja ụlọ niile, na ọnụ
ụzọ niile dị n'ụlọnsọ ukwu ahụ ka o ji ọlaedo techie. Ọ
gbukwara egbugbu oyiyi cherubim na mgbidi ya niile. 8
O wuru Ebe ahụ Kachasị Nsọ; nke ogologo ọnụ ụlọ ya dị
mita iri, otu a kwa, obosara ya dị mita iri. O ji ọlaedo
dị ezi mma nke ọnụahịa ya ruru narị talenti isii techie
ahụ ime ụlọ ahụ niile. 9 Ịdị arọ ọlaedo e ji kpụọ ǹtu e ji
wuo ya dị iri shekel ise. E jikwa ọlaedo techie akụkụ elu
elu nke ime ọnụ ụlọ a. 10 Solomọn tinyere oyiyi mmụọ

ozi cherubim abụọ ọ kpụrụ n’ime Ebe ahụ Kachasị Nsọ,
werekwa ọlaedo machie ha. 11 Ịdị ogologo nku cherubim
ndị a ruru mita iri. Ịdị ogologo otu nku cherub nke mbụ
ruru mita abụọ na ọkara. Ọnụ nku a na-emetụ ahụ ime
ụlọ nke ụlọnsọ ukwu, ma ọnụ ọnụ nku nke ọzọ, nke ịdị
ogologo ya ruru mita abụọ n’ọkara, na-emetụ ọnụ otu
nku cherub nke ọzọ. 12 N’otu aka ahụ, otu nku cherub
nke abụọ ruru mita abụọ na ọkara n’ogologo. Ọnụ nku
ya na-emetụ akụkụ nke ọzọ nke ahụ ime ụlọnsọ ukwu,
ma nku ya nke ọzọ, nke rukwara mita abụọ na ọkara
n’ogologo, na-emetụ ọnụ ọnụ otu nku cherub nke mbụ.
13 Nku cherubim ndị a gbasapụrụ ruo mita iri n’ogologo.
Ha guzo ọtọ n’ụkwụ ha, na-eche ihu n’ọnụ ụlọ ezumezu
ahụ. 14 O ji akwa na-acha anụnụ anụnụ, na uhie uhie, na
odo odo, na ezi akwa ọcha, mee akwa mgbochi, nke a
kpanyekwara oyiyi cherubim n’ime ya. 15 O wuru ogidi
abụọ dị n’ihu ụlọnsọ ahụ, nke ịdị elu ya ruru mita iri na
asaa. Ọ kpụkwara ihe a dokwasịrị n’elu ogidi ndị a, nke ịdị
elu ha dị mita abụọ na ọkara. 16 Ọ kpụkwara ihe yiri ụdọ
igwe a tụrụ atụ, nke e kokwasịrị n’elu ogidi abụọ ndị ahụ.
Kpụọkwa narị mkpụrụ pomegranet, nke a ganyekọtara ya
na ụdọ igwe ahụ. 17 O guzobere ogidi abụọ ndị ahụ n’ihu
ụlọnsọ ukwu ahụ, otu n’akụkụ ugwu nke ọzọ n’akụkụ
ndịda. Ogidi nke dị na ndịda ka ọ kpọrọ Jakin, ma nke dị
n’ugwu ka ọ kpọrọ Boaz.

4 Solomọn wukwara ebe ịchụ aja bronz. Ogologo ya ruru
iri mita na ọkara. Obosara ya rukwara iri mita na ọkara;
ma ịdị elu ya dị mita ise na ụma atọ. 2 O mekwara Oke
osimiri nke ọla awụrụ awụ, nke dị gburugburu n’ụdịdị.

Ọtụtụ ya bụ ihe ruru mita abụọ na ụma atọ n’ogologo,
dịkwa mita ise na ụma atọ, site n’otu ọnụ ruo n’ọnụ
nke ọzọ. Ọ bụ eriri e ji atụ ihe nke ruru ihe dịka mita
iri na anọ ka e ji tụọ ya gburugburu. **3** N’okpuru ọnụ
ya, oyiyi ụmụ oke ehi gbara ya gburugburu, iri dị na
mita anọ na ọkara ọbụla. Ehi ndị ahụ dị n’ahịrị abụọ. A
wụkọtara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe. **4** E mekwara
ka Oke osimiri ahụ guzo n’elu ehi iri na abụọ. Atọ na-eche
ihu n’akụkụ ọwụwa anyanwụ; atọ na-eche ihu n’ọdịda
anyanwụ; atọ na-eche ihu n’akụkụ ndịda, atọ na-eche ihu
n’akụkụ ugwu. Oke osimiri ahụ dịkwasịrị ha n’elu, ebe
azụ ha niile dị n’ime n’etiti. **5** Ịdị arọ ya ha ka otu ọtụtụ
ntu-aka dimkpa. E mere ọnụ ya ka ọ dị ka ọnụ iko mmiri,
dịkwa ka okoko lili na-awapụta awapụta. Ọ na-erite puku
galọọnụ iri na asatọ. **6** A kpụkwara efere ukwu iri nke e ji
asacha ihe e wetara maka ịchụ aja nsure ọkụ. Ise n’ime ha
dị n’akụkụ ndịda olulu mmiri ahụ, ise n’akụkụ ugwu. Ndị
nchụaja na-esite naanị na olulu mmiri ahụ ekuru mmiri
ha ji asacha ihe. **7** Ọ kpụrụ ihe ịdọba oriọna ọlaedo iri
n’usoro dịka Chineke nyere ya n’iwu. O debere ha n’ime
ụlọnsọ ukwu ahụ, ise n’akụkụ ndịda ụlọ ahụ, ise n’akụkụ
nke ugwu. **8** O mekwara tebul iri dọnye n’ụlọnsọ ukwu
ahụ, ise n’akụkụ ndịda, ise n’akụkụ ugwu. Ọ kpụkwara
otu narị efere ọlaedo maka ịkwọsa mmiri. **9** Ọ mere ogige
ndị nchụaja, mekwa otu ogige ukwuu, na ibo ọnụ ụzọ
maka itinye n’ogige ahụ. O jiri bronz machie ibo ọnụ
ụzọ ndị ahụ. **10** Oke osimiri ahụ ka ọ dọbara n’akụkụ
ndịda, na ncherita ihu ọwụwa anyanwụ nke ụlọnsọ ahụ.
11 Huram kpụkwara ite dị iche iche, shọvel niile, na efere

ịkwọsa mmiri niile. N’ikpeazụ, ọ rụchara ọrụ dị n’ụlọnsọ
Chineke, nke eze Solomọn tinyere ya n’aka ịrụ. **12** Ogidi
abụọ ahụ; ihe ọkpụkpụ abụọ dịka efere dị n’elu ogidi
abụọ ahụ; Ihe ọkpụkpụ yiri ụdọ a tụrụ atụ nke e ji chọọ
ihe ọkpụkpụ abụọ ahụ dịka efere mma; **13** narị anọ nke
mkpụrụ pomegranet a kpụrụ akpụ maka ahịrị ihe abụọ
ahụ a kpụrụ akpụ, ya bụ, ahịrị pomegranet abụọ n’ihi
otu ihe ọkpụkpụ, iji chọọ ihe ọkpụkpụ ahụ yiri efere dị
n’isi elu ogidi ahụ mma; **14** ihe ndọkwasị na efere ịsa
mmiri ha, **15** na Oke osimiri ahụ na ehi iri na abụọ ahụ dị
ya n’okpuru, **16** na ite niile, shọvel niile, ihe ịgụrụ anụ
niile na ihe ngwongwo ndị ọzọ ya na ha so. Ihe niile nke
Huram-Abi mere eze Solomọn n’ihi ụlọnsọ Onyenwe anyị,
bụ bronz e hichaziri nke ọma. **17** Ọ bụ n’ala ụrọ, n’obosara
ala Jọdan, n’etiti Sukọt na Zaretan, ka eze mere ka a nọrọ
kpụọ ihe ndị a. **18** Ihe ndị a niile nke Solomọn mere dị
ukwuu nke ukwu; nke bụ na-enweghị ike ịgụkọta ihe ịdị
arọ nke bronz ahụ bụ. **19** Solomọn mekwara ngwongwo
niile dị n’ime ụlọnsọ Chineke, ya bụ, ebe ịchụ aja e ji
ọlaedo kpụọ, na tebul niile nke a dọkwasịrị achịcha nke
iche n’Ihu Onyenwe anyị, **20** ihe ịdọkwasị oriọna niile nke
ọlaedo a nụchara anụcha, ha na oriọna ha niile, ka ọ na-
enwu n’ihu ime ime ebe nsọ, dịka e nyere n’iwu, **21** ihe
ịchọ mma oyiyi okoko osisi, na oriọna niile na ihe ịgụta
ihe niile. E ji ọlaedo a nụchara anụcha kpụọ ha niile. **22** Ọ
kpụkwara ihe ịkpakepụ ọkụ niile nke ọlaedo a nụchara
anụcha, na efere ịkwọsa mmiri niile, na ngaji niile, na ihe
ịgụ ọkụ niile, na ibo ọlaedo niile nke ụlọnsọ, ya bụ, ibo

ọnụ ụzọ ime ime niile nke dịrị Ebe ahụ Kachasị Nsọ, na
ibo ndị dị n'ọnụ ụlọ ezumezu.

5 Mgbe a rụzuru ọrụ niile nke eze Solomọn nwere ịrụ
maka ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ahụ, o webatara ihe
niile Devid bụ nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bụ ọlaọcha,
ọlaedo na ngwongwo ndị ọzọ niile. O tinyere ha n'ụlọakụ
dị n'ụlọnsọ Chineke. 2 Mgbe ahụ, Solomọn kpọkọtara
ndị okenye Izrel niile, na ndịisi ebo Izrel niile, na ndịisi
ezinaụlọ Izrel niile na Jerusalem, maka ị site na Zayọn, bụ
obodo Devid bugota igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị. 3
Ndị Izrel niile gbakọtara bịakwute eze n'oge a na-eme
mmemme n'ọnwa Etanim, nke bụ ọnwa asaa n'afọ. 4
Mgbe ndị okenye Izrel niile bịarutere, ndị Livayị buliri
igbe ọgbụgba ndụ ahụ. 5 Ha bugotara igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị, ya na ụlọ nzute, na ngwongwo niile dị
nsọ dị n'ime ya. Ndị nchụaja bụ ndị Livayị buliri ha elu.
6 Eze Solomọn na ọgbakọ Izrel niile, bụ ndị zukọtara
n'ebe ọ nọ, nọ n'ihu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, na-achụ
aja ọtụtụ atụrụ na ọtụtụ ehi nke a na-apụghị ịgụta ọnụ
maọbụ gbakọta ọnụọgụgụ ha n'ihi ịba ụba. 7 Ndị nchụaja
bubatara igbe ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị ahụ n'ime
ime ụlọnsọ ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasị Nsọ, dọba ya
n'okpuru nku cherubim ahụ. 8 Cherubim ndị ahụ gbasara
nku ha n'elu igbe ọgbụgba ndụ ahụ, kpuchie ya na okporo
osisi ndị ahụ e ji ebu ya. 9 Okporo osisi ndị a dị oke
ogologo, na isi ha sitere n'igbe ọgbụgba ndụ ahụ na-
apụta, na e nwere ike ị site n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hụ
ha anya, ma onye na-anọghị n'Ebe Nsọ ahụ adịghị ahụ
ha. Ha ka dịkwa n'ebe ahụ ruo taa 10 O nweghị ihe dị

n’ime igbe ọgbụgba ndụ ahụ, karịakwa mbadamba nkume
abụọ ahụ Mosis tinyere n’ime ya n’ugwu Horeb, n’ebe
Onyenwe anyị na ụmụ Izrel gbara ndụ, mgbe ha si n’ala
Ijipt pụta. **11** Mgbe ndị nchụaja sitere n’Ebe Nsọ Kachasị
Ebe Nsọ pụta, n’ihi na ndị nchụaja ahụ niile doro onwe
ha nsọ n’agbanyeghị usuu nke onye ọbụla n’ime ha si
pụta. **12** Ma ndị Livayị bụ ndị ọbụ abụ, ya bụ Asaf, Heman,
Jedutun na ụmụ ha ndị ikom na ndị ikwu ha guzoro onwe
ha n’akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ebe ịchụ aja. Ha yi uwe
ezi akwa ọcha ma na-akpọ ụbọ akwara, na-akụkwa ogene
ọla. Ndị nchụaja dị otu narị na iri abụọ n’ọnụọgụgụ. Ndị
na-afụ opi sokwa ha. **13** Ndị ọbụ abụ ahụ na ndị na-afụ
opi jikọrọ onwe ha ọnụ were otu olu bụkuo Onyenwe
anyị abụ ekele na otuto. Ndị na-afụ opi, na ndị na-akụ ọla
na-ada ụda, na ndị ji ngwa egwu ndị ọzọ sonyeere ha,
welie olu ha elu too Onyenwe anyị n’abụ sị: “N’ihi na Ọ dị
mma Ịhụnanya ya na-adị ruo ebighị ebi.” Mgbe ahụ igwe
ojii jupụtara n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, **14** nke mere
na ndị nchụaja enwekwaghị ike jee ozi ha, n’ihi igwe ojii
ahụ, n’ihi na ebube Onyenwe anyị jupụtara n’ime ụlọnsọ
Chineke.

6 Mgbe ahụ, Solomọn sịrị, “Onyenwe anyị ekwuola na ọ
ga-ebi n’oke igwe ojii. **2** Ma ewuola m ụlọnsọ pụrụ iche,
maa mma nye gị, ebe ị ga-ebi ruo mgbe ebighị ebi!” **3**
Dịka ọgbakọ Izrel niile na-eguzo n’ebe ahụ, eze chigharịrị
onwe ya chee ha ihu, gọzie ha. **4** Mgbe ahụ ọ sịrị, “Otuto
dịrị Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel. Onye ji aka ya abụọ
mezuo nkwa ahụ o ji ọnụ ya kwee nna m Devid. N’ihi na o
kwuru sị, **5** ‘Site n’ụbọchị ahụ m si n’ala Ijipt kpọpụta ndị

m, ahọpụtaghị m obodo ọbụla n’ebo ọbụla nke Izrel, ka e
wuru m ụlọnsọ ka Aha m dịrị n’ebe ahụ, maọbụ họpụta
onye ọbụla ka ọ bụrụ onyendu ndị m Izrel. 6 Ma ugbu
a, a họrọla m Jerusalem ka ọ bụrụ ebe Aha m ga-adị,
ahọrọkwala m Devid ị bụ onye ga-achị ndị m Izrel.’ 7 “Nna
m, Devid bu n’obi iwu ụlọnsọ ukwu nye Aha Onyenwe
anyị, bụ Chineke nke Izrel. 8 Ma Onyenwe anyị sịrị nna
m, Devid, ‘I mere nke ọma ibu n’obi, iwu ụlọnsọ ukwu
nye Aha m. 9 Ma otu ọ dị, ọ bụghị gị ga-ewu ya, kama
nwa gị nwoke nke si n’ahụ gị pụta ga-ewu ụlọnsọ ahụ nye
Aha m.’ 10 “Ugbu a, Onyenwe anyị emezuola nkwa ahụ o
kwere. A nọchiela m nna Devid, ana m anọdụ n’ocheeze
nke Izrel dịka Onyenwe anyị kwere na nkwa. Ewuokwala
m ụlọnsọ ukwu nye Aha Onyenwe anyị, bụ Chineke nke
Izrel. 11 N’ebe ahụ ka m dọbara igbe ọgbụgba ndụ, n’ime
ya ka ọgbụgba Onyenwe anyị dị, bụ nke ya na ụmụ Izrel
gbara.” 12 Mgbe ahụ, Solomọn guzoro n’ihu ebe ịchụ aja
Onyenwe anyị, na n’ihu ọgbakọ ụmụ Izrel niile, gbasapụ
aka ya abụọ. 13 Solomọn ji bronz kpụọ ihe nrigoro ịnọ
gwa ọha mmadụ okwu. Ogologo ihe nrigoro ahụ, obosara
ya ruru mita abụọ na ọkara mita abụọ na ọkara. Ịdị elu ya
ruru otu mita na ọkara. O debere ya n’etiti ebe mpụta
nke ogige ụlọnsọ ukwu ahụ. O guzoro n’elu ihe nrigo ahụ,
n’ihu ọgbakọ Izrel niile, gbuo ikpere n’ala, gbasaa aka ya
abụọ chilie ha elu. 14 Ọ sịrị, “Onyenwe anyị, Chineke nke
Izrel, ọ dịghị Chineke dịka gị n’eluigwe maọbụ n’ụwa. Gị
onye na-edebe ọgbụgba ndụ ịhụnanya gị na ndị ohu gị,
bụ ndị ji obi ha niile na-eso ụzọ gị. 15 I mezuokwala nkwa
niile i kwere nna m Devid, bụ ohu gị. I ji ọnụ gị kwee

nkwa a, ma taa, i jirila aka gị mezuo ya. 16 “Ugbu a, O!
Onyenwe anyị, Chineke nke Izrel, mezukwaa nkwa niile i
kwere Devid nna m, mgbe ị sịrị, ‘Ọ bụrụ na ụmụ ụmụ
gị elezie anya bie ndụ dịka iwu m si dị n’ihu m, n’ihe
niile ha na-eme, dịka gị onwe gị mere, agaghị achọ onye
ga-anọ n’ihu n’ocheeze Izrel n’ime ha.’ 17 Ma ugbu a,
Onyenwe anyị bụ Chineke nke Izrel, ka okwu gị, bụ nkwa
nke i kwere ohu gị Devid bịa na mmezu. 18 “Ma ọ bụ
ezie na Chineke ga-ebinyere ụmụ mmadụ n’elu ụwa?
Lee, eluigwe, ọbụladị ebe kachasị elu nke eluigwe ezughị
ịba gị. Olee otu ụlọ a nke m wuru ga-esi bata gị! 19 Ma
Onyenwe anyị Chineke m, ṅaa ntị n’ekpere ohu gị, na
arịrịọ ọ na-arịọ maka ebere. Nụrụ akwa na ekpere nke
ohu gị na-ekpe n’ihu gị. 20 Biko, mee ka anya gị abụọ
ghere oghe n’ebe ụlọnsọ ukwu a dị, ehihie na n’abalị, bụ
ebe a i kwuru sị, na i ga-akpọkwasị Aha gị n’ebe ahụ.
Biko, ka ị nụrụ ekpere ohu gị ga-ekpe banyere ebe a.
21 Nụrụkwa arịrịọ niile nke ohu gị na nke ndị gị Izrel
niile, mgbe ọbụla ha chere ihu ha n’ebe a n’ekpere. Biko,
site n’eluigwe bụ ebe obibi gị nụrụ, mgbe ị nụrụ biko,
gbagharakwa. 22 “Mgbe onye ọbụla mehiere mmadụ ibe
ya, a kpọọ ya oku ka ọ bịa ṅụọ iyi, onye dị otu a bịa guzo
n’ebe a, n’ihu ebe ịchụ aja gị a, ṅụọ iyi ahụ, 23 mgbe ahụ,
nụrụ olu ya n’eluigwe ma mee ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe
n’etiti ndị ohu gị. Maa onye mejọrọ ikpe site n’ịtụkwasị
n’isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya dị ọcha
nwere onwe ya, site n’imeso ha dịka ezi omume ha si dị.
24 “Mgbe ndị iro meriri ndị gị Izrel, n’ihi na ha mehiere
megide gị, ọ bụrụ na ha alọghachite, too aha gị, na-ekpe

ekpere, na-arịọ arịrịọ n'ihu gị n'ụlọnsọ ukwu a, **25** biko,
site n'eluigwe nụrụ ekpere ha, gbaghara mmehie ndị gị
Izrel. Meekwa ka ha lọghachita n'ala ahụ nke i nyere ha
na nna nna ha. **26** "Mgbe e gbochiri eluigwe, mee na
mmiri adịghị ezokwa, n'ihi na ndị gị emehiela megide
gị, ọ bụrụ na ha echee ihu n'ebe a kpee ekpere, too aha
gị, si na mmehie ha chegharịa, n'ihi na ịtaala ha ahụhụ,
27 biko, site n'eluigwe nụrụ ma gbagharakwa mmehie
ndị ohu gị, ndị gị Izrel. Kuziere ha ezi ụzọ ha ga-esi bie
ndụ ma zidata mmiri ozuzo n'ala ahụ nke i nyere ndị gị
ka ọ bụrụ ihe nketa ha. **28** "Mgbe ụnwụ, maọbụ ajọ ọrịa
na-efe efe ga-adakwasị ala a, maọbụ ọrịa na-eripịa ihe
ubi, maọbụ ọmụma ebu; maọbụ igurube, maọbụ ụkpana,
maọbụ mgbe ndị iro ga-anọchibido ha n'obodo ha niile,
ihe mbibi niile maọbụ ọrịa ọbụla, **29** ekpere ọbụla maọbụ
arịrịọ nke onye ọbụla n'etiti ndị gị Izrel kpere ma rịọọ,
n'ihi ịghọta ihe otiti na ihe mgbu niile, ha gbasapụ aka
ha, ma chee ihu ha n'ebe ụlọnsọ ukwu dị; **30** mgbe ahụ,
site n'eluigwe bụ ebe obibi gị nụrụ arịrịọ ha. Gbaghara
ma meekwa; mesoo onye ọbụla dịka ihe niile ha na-eme
si dị, ebe ọ bụ na ị maara obi ha niile (n'ihi na naanị gị
maara obi ụmụ mmadụ), **31** ka ha tụọ egwu gị, jeekwa ije
n'irubere gị isi n'oge niile ha na-ebi n'ala ahụ nke i nyere
nna nna anyị ha. **32** "Ma banyere onye mba ọzọ, onye na-
esonyeghị na ndị gị Izrel, kama o si n'ala ebe dị anya bịa
n'ihi ukwu gị, n'aka gị dị ike na ogwe aka gị e setipụrụ
esetipụ. Mgbe ha bịara kpee ekpere n'ụlọnsọ a, **33** mgbe
ahụ, site n'eluigwe ebe obibi gị nụrụ arịrịọ ha. Mekwaa
ihe niile nke onye mba ọzọ ahụ na-arịọ n'ekpere, ka ndị

niile nke ụwa mara aha gị, tụọkwa egwu gị, dịka ndị nke
gị bụ Izrel na-eme. Ka ha matakwa na-akpọkwasịrị Aha gị
n'ụlọ a nke m wuru. **34** "Mgbe ndị gị ga-aga ibu agha
megide ndị iro ha, n'ebe ọbụla ị na-eziga ha, mgbe ha
chere ihu ha n'ụzọ obodo a nke ị họpụtara na n'ụlọnsọ
ukwu a m wuru nye Aha gị, kpee ekpere, **35** mgbe ahụ,
site n'eluigwe nụrụ ekpere na arịrịọ amara ha, mezukwa
ihe ha na-arịọ. **36** "Mgbe ha mehiere megide gị, n'ihi na ọ
dịghị mmadụ ọbụla na-adịghị emehie, ị wee iwe megide
ha, rara ha nyefee n'aka ndị iro, ndị ga-adọkpụrụ ha
n'agha gaa n'obodo ọzọ, maọbụ obodo dị anya maọbụ nke
dị nso; **37** ọ bụrụ na ha anọrọ n'ala ahụ a dọkpụrụ ha gaa,
chegharịa n'obi ha, nọrọ n'ala ebe a dọtara ha n'agha,
rịọọ gị, sị, 'Anyị emehiela, anyị emeela ihe n'adịghị mma,
meekwa ajọ omume.' **38** Ọ bụrụ na ha ejiri obi ha na
mmụọ ha niile chegharịa, n'ala ebe ndọta n'agha ha,
bụ ebe a kpọrọ ha gaa, ma kpee ekpere nye gị chee ihu
ha n'ụzọ ala a nke i nyere nna nna ha, n'obodo a nke ị
họpụtara, ya na n'ụlọnsọ ukwu a m wuru nye Aha gị **39**
mgbe ahụ, site n'eluigwe, ebe obibi gị, nụrụ ekpere ha na
arịrịọ ha niile, nyekwara ha aka. Gbaghara ndị gị, bụ ndị
mehiere megide gị. **40** "Ugbu a, Chineke m, biko ka anya
gị na ntị gị ghere oghe n'ekpere niile a na-ekpe n'ebe a.
41 "Ma ugbu a, bilie, O Onyenwe anyị Chineke, bata n'ebe
izuike gị, **42** O Onyenwe anyị Chineke, agbakụtala onye gị
e tere mmanụ azụ.

7 Ngwangwa, mgbe Solomọn kpesịrị ekpere a, ọkụ sitere
n'eluigwe daa repịa aja nsure ọkụ ahụ na aja ahụ niile.
Ebube Onyenwe anyị jupụtakwara n'ụlọnsọ ukwu ahụ,

2 Ndị nchụaja enweghị ike ịbanye n'ime ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị n'ihi ebube Onyenwe anyị nke jupụtara
ụlọnsọ ahụ. 3 Mgbe ọha ndị Izrel niile hụrụ ọkụ ahụ si
n'elu daa, hụkwa ebube Onyenwe anyị ka o guzo n'elu
ụlọnsọ ukwu ahụ, ha dara n'ala kpọọ isiala nye Onyenwe
anyị, kelee ya ekele sị: "N'ihi na Ọ dị mma ịhụnanya ya
na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi." 4 Mgbe ahụ, eze na
ndị a niile chụrụ aja dị iche iche n'ihu Onyenwe anyị. 5
Eze Solomọn chụrụ aja ehi nke dị puku iri abụọ na abụọ,
na ewu na atụrụ dị narị puku na iri abụọ. Ya mere, Eze
na ndị ahụ niile si otu a doo ụlọnsọ Chineke nsọ. 6 Ndị
nchụaja guzo n'ihu ọrụ ha, ha na ndị Livayị. Ha jiri ngwa
egwu Onyenwe anyị nke eze Devid mere maka ị na-eto
Onyenwe anyị, bụkwa nke o ji mgbe o nyere ekele, na-asị,
"Ịhụnanya ya na-adị ruo ebighị ebi." Na ncherita ihu ndị
Livayị, ndị nchụaja fụrụ opi ike ha mgbe ndị Izrel guzooro
ọtọ. 7 Mgbe ahụ, Solomọn doro etiti ogige dị n'ihu ụlọnsọ
Onyenwe anyị ahụ nsọ. N'ebe ahụ ka ọ nọ chụọ aja nsure
ọkụ, aja onyinye mkpụrụ ọka na aja abụba udo. O mere
nke a n'ihi na ebe ịchụ aja bronz nke ọ rụrụ enweghị ike
ịbata aja nsure ọkụ niile, aja mkpụrụ ọka niile nakwa aja
abụba ndị ahụ. 8 Ya mere, Solomọn mere mmemme a
n'oge ahụ, ụbọchị asaa, ya na ndị Izrel niile. Ọ bụ nzukọ
dị ukwuu. Ndị mmadụ bịara sitere na Lebo Hamat ruo na
mmiri iyi Ijipt. 9 N'ụbọchị nke asatọ, ha nwere ọgbakọ,
n'ihi na ha mere mmemme nke ido ebe ịchụ aja nsọ n'ime
ụbọchị asaa, meekwa mmemme ahụ abalị asaa ọzọ. 10 Ya
mere, n'ụbọchị nke iri abụọ na atọ n'ọnwa nke asaa, o
zilagara ndị ahụ niile n'ụlọ ha, n'ịṅụrị ọṅụ na obi ụtọ

n’ihi ihe ọma niile nke Onyenwe anyị Devid na Solomọn
na ndị ya Izrel. **11** Mgbe Solomọn rụchara ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị, na ụlọeze, mezukwaa ihe niile bụ nke o bu
n’obi ime n’ụlọnsọ Onyenwe anyị nakwa n’ụlọeze nke ya
onwe ya. **12** Onyenwe anyị mere ka ọ hụ ya n’ọhụ abalị sị
ya, “Anụla m ekpere gị, ahọrọkwala m ebe a nye onwe m,
ka ọ bụrụ ebe ịchụ aja. **13** “Mgbe ọbụla m mere ka mmiri
ghara izo, maọbụ zidata igurube ka ha bịa bibie ihe ubi
unu, maọbụ zidata ọrịa n’etiti unu, **14** ọ bụrụ na ndị m ndị
a kpọkwasịrị aha m, ewedata onwe ha n’ala, kpee ekpere,
chọsie ihu m ike, sitekwa na mmehie ha chigharịa, aga m
esite n’eluigwe za ekpere ha, gbaghara ha mmehie ha,
mee ka ala ha dịrị ndu. **15** Anya m ga-eghere oghe mgbe
niile; otu a kwa, ntị m ga-egherekwa oghe ịhụ na ịnụ
ekpere niile a na-ekpe n’ụlọnsọ a. **16** Edoola m ụlọnsọ a
nsọ nye onwe m, ka Aha m dị n’ebe ahụ ruo ebighị ebi;
anya m abụọ na obi m ga-adịkwa n’ebe ahụ ụbọchị niile.
17 “Ma gị onwe gị, bie ndụ n’ikwesị ntụkwasị obi n’ihu m
dịka Devid nna gị mere, na-eme ihe niile m nyere n’iwu,
debe ụkpụrụ m na iwu m niile. **18** Aga m eme ka ocheeze
ọchịchị gị guzosie ike, dịka mụ na nna gị Devid gbara
na ndụ, mgbe m sịrị, ‘Ị ghaghị inwe onye nnọchite anya
n’ocheeze nke ga-achị Izrel.’ **19** “Ma ọ bụrụ unu alaghachi
azụ, gbakụta ụkpụrụ na iwu niile, bụ nke m nyere unu
azụ, pụọ gbasoro chi ndị ọzọ ife ha ofufe, na ịkpọ isiala
nye ha, **20** mgbe ahụ, aga m esite n’ala m, bụ nke m nyere
ha, hopu Izrel. Aga m ajụkwa ụlọnsọ a m doro nsọ nye
Aha m, meekwa ka ọ ghọọ ihe e ji atụ ilu na ihe ịkpa ọchị
n’etiti ndị niile. **21** Ọ bụ ezie na ụlọnsọ ukwu a kachasị

elu ugbu a, ma ọnọdụ ya ga-eju ndị niile ga-esi n'akụkụ
ya gafee anya, ha ga-asị, 'Gịnị mere Onyenwe anyị ji mee
ala a na ụlọnsọ a, ihe dị otu a?' 22 Ndị mmadụ ga-aza, 'Ọ
bụ n'ihi na ha gbakụtara Onyenwe anyị, Chineke nna nna
ha, onye kpọpụtara ha site n'ala Ijipt azụ, makụọ chi ndị
ọzọ, na-akpọ isiala na-efekwa ha ofufe. Ọ bụ n'ihi nke a
ka O ji mee ka ihe ọjọọ niile ndị a bịakwasị ha.'"

8 N'ọgwụgwụ iri afọ abụọ, mgbe Solomọn ji wuo ụlọnsọ
Onyenwe anyị na ụlọeze nke ya onwe ya, 2 Solomọn
wughariri obodo ndị ahụ Hiram nyere ya, mee ka ndị
Izrel biri n'ime ha. 3 Solomọn gara Hamat-Zoba, merie
ha. 4 O wuru obodo Tadmọ nke dị n'ọzara na ọtụtụ obodo
nchịkọba ihe na Hamat. 5 O wugharịkwara obodo Bet-
Horon nke dị n'elu elu, wuokwa Ndịda Bet-Horon ka ọ
ghọọ obodo e wusiri ike nke nwere mgbidi, ibo ọnụ ụzọ
ama na mkpọrọ e ji kpọchie ha. 6 O wukwara obodo
Baalat na obodo niile nke ebe ịchịkọba ihe, na obodo niile
ebe idebe ụgbọ agha na ịnyịnya ya niile. O wuru ihe ọbụla
gụrụ obi ya agụụ iwu na Jerusalem, Lebanọn na n'oke ala
ahụ niile ọ na-achị. 7 Ndị niile fọdụrụ ndụ n'etiti ndị Het,
ndị Amọrait, ndị Periz, ndị Hiv na Jebus (ndị a abụghị
ndị Izrel), 8 ndị ụmụ ụmụ ha fọdụrụ n'ala ahụ, ndị ahụ
ndị Izrel na-ebibighị, ndị a ka Solomọn mere ndị ọrụ
mmanye na ndị ohu, nke a bụkwa ọnọdụ ha ruo taa. 9 Ma
Solomọn emeghị ka onye Izrel ọbụla bụrụ ohu, maka ọrụ
ya, kama ha bụ ndị ikom agha, ndịisi ndị ọchịagha ya,
ndịisi ụgbọ agha na ndị na-agba ịnyịnya agha ya. 10 Ha
bụkwa ndịisi ozi nke eze Solomọn, narị ndị ikom abụọ
na iri ise bụ ndịisi na-elekọta ndị mmadụ. 11 Solomọn

kpọpụtara ada Fero site n’obodo Devid, gaa n’ụlọeze nke o
wuuru ya, n’ihi na ọ sịrị, “Nwunye m agaghị ebi n’ụlọeze
Devid, bụ eze Izrel, n’ihi na ebe ọbụla igbe ọgbụgba ndụ
Onyenwe anyị banyere abụrụla ebe dị nsọ.” **12** Emesịa,
Solomọn chụrụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị, n’elu
ebe ịchụ aja Onyenwe anyị, nke o wuru n’ihu mpụta ọnụ
ụlọ ụlọnsọ ukwu ahụ, **13** ọbụladị dịka iwu metụtara aja e
kwesiri ịchụ kwa ụbọchị si dị, bụ nke Mosis nyere n’iwu.
Aja ndị a bụ maka Ụbọchị Izuike, Ọnwa Ọhụrụ na ụdị
mmemme atọ a na-eme n’afọ, ndị bụ mmemme achịcha
ekoghị eko, mmemme izu ụka asaa na mmemme ụlọ
Ikwu. **14** O sitere n’usoro ije ozi nke Devid, họpụtara otu
ndị nchụaja ọrụ dị iche iche ha na-arụ ụbọchị niile. O
nyekwara ndị Livayị ọrụ idu n’otuto a na-enye Chineke
na inyere ndị nchụaja aka ime ihe ụbọchị ọbụla n’ụbọchị
ya. Kenyekwa ndị na-eche ọnụ ụzọ ụlọnsọ ahụ niile nche
oke ọrụ ha n’otu n’otu, n’ihi na nke a bụ ihe Devid, onye
nke Chineke nyere n’iwu. **15** Ha ewezugaghị onwe ha
n’iso iwu niile eze nyere ndị nchụaja maọbụ ndị Livayị
banyere ihe ọbụla na ihe gbasakwara ụlọakụ niile. **16**
A rụzuru ọrụ niile Solomọn zubere ịrụ, site n’ụbọchị a
tọrọ ntọala ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị tutu ruo mgbe
ewuchara ya. Ya mere, e wuchara ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. **17** Mgbe ahụ, Solomọn gara Eziọn Geba na Elat nke
dị n’ọnụ osimiri, n’ala Edọm. **18** Hiram zigaara ya ọtụtụ
ụgbọ mmiri nke ndị ikom ya na-anya ụgbọ mmiri na-edu,
bụ ndị maara ihe banyere ime njem n’osimiri nke ọma.
Ndị a, ha na ndị ikom Solomọn nyaara ụgbọ gaa Ọfịa site

n’ebe ahụ bulatara eze Solomọn, ọlaedo ịdị arọ ya ruru
puku kilogram iri na ise na narị atọ.

9 Mgbe eze nwanyị Sheba nụrụ akụkọ Solomọn, ọ bịara
Jerusalem ka o were ọtụtụ ajụjụ siri ike nwalee ya. O du
ọtụtụ ndị ozi bara ụba bịa, tinyere ọtụtụ ịnyịnya kamel
ndị bu ụda dị iche iche, ọtụtụ ọlaedo na ọtụtụ nkume
dị oke ọnụahịa dị iche iche. Ọ bịakwutere Solomọn, ya
na ya kparịtara ụka banyere ihe niile nke dị ya n’obi. 2
Solomọn zara ya ajụjụ ya niile. Ọ dịkwaghị ihe siiri ya ike
ịkọwara ya. 3 Mgbe eze nwanyị Sheba hụrụ amamihe
Solomọn, ma hụkwa ụlọeze o wuru, 4 na ihe oriri a na-
adọkwasị n’elu tebul ya, usoro ọnọdụ nke ndịisi ọchịchị
ya, na ndị guzo na-ejere ya ozi n’uwe ha yi, ndị na-ebu
iko ihe ọṅụṅụ n’uwe ha, na aja nsure ọkụ niile ọ na-achụ
n’ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ọ dịkwaghị ihe ọzọ ọ maara ọ
ga-eme, maọbụ kwuo. 5 Ọ sịrị eze, “Akụkọ niile m nọ
n’ala nụ banyere ihe niile ị rụpụtara na amamihe gị bụ
eziokwu. 6 Ma ekwenyeghị m ihe ha kwuru tutu ruo
mgbe m bịara jiri anya m abụọ hụ ha. N’ezie, ihe m nụrụ
erughị ọkara nke ịdị ukwuu amamihe gị. Ị tụkwasịla ihe
n’akụkọ m nụrụ. 7 Lee, ụdị ọṅụ ndị gị na-enwe. Lee, ụdị
ọṅụ nke ndị ozi na-enwe, bụ ndị na-eguzo n’ihu gị mgbe
niile na-anụ okwu amamihe gị. 8 Ngọzị dịrị Onyenwe
anyị Chineke gị, onye nwere mmasị n’ebe ị nọ. O debere
gị n’ocheeze ya dịka eze ịchị n’aha Onyenwe anyị bụ
Chineke gị. N’ihi ịhụnanya nke Chineke gị nwere n’ebe
Izrel nọ, na mmasị ya ime ka ha guzosie ike ruo mgbe
ebighị ebi. O meela gị eze ha, ka ị debe ikpe ziri ezi na
ezi omume.” 9 Emesịa, O nyere Solomọn onyinye ọlaedo

ịdị arọ ya dị puku kilogram anọ, nyekwa ya ụda dị iche
iche, na nkume oke ọnụahịa dị iche iche. Enwebeghị ụdị
ụda dịka ndị ahụ eze nwanyị Sheba nyere eze Solomọn.
10 Ndị ohu Hiram na ndị ohu Solomọn bubatara ọlaedo
site n'Ọfịa. Ha butekwara osisi algụm, na nkume dị oke
ọnụahịa dị iche iche. 11 Eze ji osisi algụm ndị ahụ mee
nkwasa nrigo n'ụlọnsọ Onyenwe anyị, na nke ụlọeze. O
jikwa ya meere ndị na-abụ abụ ụbọ akwara na une. O
nwebeghị oge ọzọ e nwere ụdị ngwa egwu e ji osisi ọma
dị otu a kwaa n'ala Juda niile. 12 Eze Solomọn nyekwara
eze nwanyị Sheba ihe niile ọ chọrọ na ihe niile bụ nke ọ
rịọrọ. O nyere ya karịa ihe niile o wetaara ya. Emesịa, ọ
hapụrụ laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya
ozi. 13 Ọtụtụ ịdị arọ nke ọlaedo Solomọn na-enweta kwa
afọ bụ puku kilogram iri abụọ na atọ, 14 na-agụnyeghị
uru nke na-esi n'aka ndị na-atụ mgbereahịa na ndị na-
azụ ahịa. Ọzọkwa, ndị eze niile nke dị Arebịa na ndịisi
na-achị obodo niile nke ala ahụ, na-enwetara Solomọn
ọlaọcha na ọlaedo. 15 Eze Solomọn kpụrụ narị ọta ọlaedo
ukwu abụọ site n'ọlaedo etipịara etipịa. Ọ bụ ọlaedo ịdị
arọ ya ruru kilogram isii ka e ji kpụọ ọta ọbụla. 16 Ọ
kpụkwara narị ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipịara
etipịa. Ọ bụ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara
ka eji kpụọ ọta ọbụla. Eze debere ha n'ụlọeze n'Oke Ọhịa
Lebanọn. 17 Eze mekwara ocheeze dị ukwu nke e ji ọdụ
enyi na ọlaedo a nụchara anụcha machie 18 Ocheeze ahụ
nwere ihe nrigo isii na ihe ịtụkwasị ụkwụ eji ọlaọcha rụọ
nke ejikọtara n'ahụ ya. E nwere ebe ntụkwasị aka n'akụkụ
abụọ ya, nke nwere oyiyi ọdụm abụọ guzo n'akụkụ nke

ọbụla n’ime ha. 19 Ọdụm iri na abụọ na-eguzo n’elu ihe
nrigo isii ahụ, otu n’akụkụ isi abụọ nke ihe nrigo ọbụla. Ọ
dịkwaghị alaeze ọzọ dị nke e mere ihe dị otu a nye. 20
Ihe niile Solomọn nwere nke e ji aṅụ ihe bụ ọlaedo ka e
ji mee ha. Ngwongwo niile nke dị n’ime ụlọeze n’Oke
Ọhịa Lebanọn bụkwa ọlaedo a nụchara anụcha ka e ji
kpụọ ha. Ọ dịghị ihe e ji ọlaọcha kpụọ, n’ihi na-agụnyeghị
ọlaọcha dịka ihe ọbụla n’oge Solomọn. 21 Eze nwere
ọtụtụ ụgbọ mmiri e ji azụ ahịa nke ndị ohu Hiram na-
elekọta. Otu ugbo n’afọ atọ, ka ụgbọ ndị a na-alọta buru
ọlaedo, ọlaọcha na ọdụ enyi, enwe na adaka dị iche iche
bata. 22 Eze Solomọn bara ụba n’akụ, nweekwa amamihe
karịa ndị eze niile dị n’ụwa. 23 Ndị eze niile nke ụwa
na-achọ ihu Solomọn, ka ha nụta okwu amamihe nke
Chineke tinyere n’obi ya. 24 Onye ọbụla bịakwutere ya
na-ebutere ya onyinye ịnata ihuọma, ya bụ ngwa ọlaọcha
na ọlaedo, na uwe dị iche iche, ngwa agha, ụda dị iche
iche, ịnyịnya na ịnyịnya muul, nke a bụ kwa afọ, kwa
afọ. 25 Solomọn nwere ụlọ anụmanụ dị puku anọ maka
ịnyịnya na ụgbọ agha, nwekwa puku ịnyịnya iri na abụọ
ndị o dobere n’obodo ụgbọ agha dị iche iche, na n’ebe eze
nọ na Jerusalem. 26 Ọ chịrị ndị eze niile site n’osimiri
Yufretis ruo n’ala ndị Filistia, rukwaa oke ala ndị Ijipt. 27
Eze mere ka ọlaọcha baa ụba na Jerusalem, dịka nkume
efu. O mekwara ka osisi sida dịka osisi sikamọ nke dị
n’ala ala ugwu dị iche iche. 28 A na-esite n’Ijipt na n’ala
ndị ọzọ dị iche iche atụbatara Solomọn ịnyịnya. 29 Ma
banyere Ihe ndị ọzọ mere n’oge ọchịchị Solomọn, site na
mmalite ruo n’ọgwụgwụ, ọ bụ na-edeghị ha n’akwụkwọ

Netan onye amụma, n'ime akwụkwọ amụma Ahija, onye
Shilo, nakwa n'ọhụ Ido onye ọhụ ụzọ, banyere Jeroboam
nwa Nebat? **30** Solomọn chịrị Izrel niile iri afọ anọ na
Jerusalem. **31** O sooro nna nna ya ha dina n'ọnwụ. E lie ya
n'obodo Devid bụ nna ya. Rehoboam nwa ya ghọkwara
eze n'ọnọdụ ya.
10 Rehoboam gara Shekem n'ihi na Izrel niile zukọrọ
ebe ahụ ime ya eze. **2** Mgbe Jeroboam nwa Nebat nụrụ
nke a (ọ nọ n'Ijipt ebe ọ gbagara ọsọ ndụ site n'aka eze
Solomọn) o sitere Ijipt lọta. **3** Ya mere, ha ziri ozi kpọọ
Jeroboam, ya na ndị Izrel niile jekwuru Rehoboam sị ya:
4 "Nna gị boro anyị ibu arọ, ma ugbu a mee ka ibu arọ na
ịyagba arọ a nke o bokwasịrị anyị dị mfe, anyị ga-ejere gị
ozi." **5** Rehoboam zara ha sị, "Bịaghachikwutenụ m mgbe
ụbọchị atọ gasịrị." N'ihi ya ndị ahụ lara. **6** Mgbe ahụ, eze
Rehoboam gara ịnata ndụmọdụ n'aka ndị okenye, bụ ndị
jeere nna ya Solomọn ozi n'oge ọ dị ndụ ya, sị ha, "Olee
ndụmọdụ unu ga-enye m maka mụ inye ndị a ọsịsa?" **7**
Ha zara ya, "Ọ bụrụ na ị ga-emere ha ihe ọma, mee ihe
ga-atọ ha ụtọ, nyekwa ha ọsịsa dị mma, ha ga-anọgide
bụrụ ndị ohu gị mgbe niile." **8** Ma ọ nabataghị ndụmọdụ
ndị okenye nyere ya, ọ gakwuru ụmụ okorobịa ndị ya
na ha tokọrọ, bụkwa ndị na-ejere ya ozi, ka ha nye ya
ndụmọdụ. **9** Rehoboam jụrụ ha sị, "Gịnị bụ ndụmọdụ
unu? Gịnị bụ ọsịsa anyị ga-enye ndị a na-asị, 'Mee ka ibu
arọ nna gị bokwasịrị anyị dị mfe'?" **10** Ụmụ okorobịa ahụ,
bụ ndị ya na ha tokọrọ, zaghachiri sị, "Gwa ndị ahụ sịrị
gị, 'Nna gị bokwasịrị anyị ibu arọ, ma mee ka ibu anyị dị
mfe,' ị ga-agwa ha, sị, 'Mkpịsịaka nta dị n'aka m gbara

okpotokpo karịa ukwu nna m. 11 Nna m boro unu ibu arọ;
aga m atụkwasị ihe n'ibu ahụ mee ka ọ dị arọ karịa. Nna
m ji apịpịa dọọ unu aka na ntị, maọbụ akpị ka m ga-eji
mekpaa unu ahụ.'" 12 Mgbe ụbọchị atọ gasịrị, Jeroboam
na ndị Izrel niile bịaghachiri ịnụrụ ọsịsa Rehoboam, dịka
eze kwuru, sị, "Laghachitenụ n'ụbọchị nke atọ." 13 Eze
sara ha okwu n'olu dị ike. Ọ jụrụ ndụmọdụ ndị okenye 14
ma gbasoro ndụmọdụ nke ụmụ okorobịa nyere, ọ sịrị,
"Nna m mere ka ibu unu dị arọ, aga m eme ka ibu unu dị
arọ karịa. Nna m ji apịpịa dọọ unu aka na ntị, aga m eji
akpị mekpaa unu ahụ." 15 Ya mere, eze aṅaghị ndị ahụ
ntị, n'ihi mgbanwe nke ọnọdụ niile a sitere n'ebe Chineke
nọ, ka e mezuo okwu ahụ Onyenwe anyị gwara Jeroboam
nwa Nebat site n'ọnụ Ahija onye Shilo. 16 Mgbe Izrel niile
hụrụ na eze jụrụ ige ha ntị, ha zaghachiri ya sị, "Olee
oke anyị nwere n'ime Devid? Olee ihe nketa anyị nwere
n'ime nwa Jesi? Ndị Izrel, laanụ n'ụlọ ikwu unu! Gị Devid
lekọtakwa ụlọ nke gị." Nke a mere, ka ndị Izrel niile laa
n'ụlọ ha. 17 Ma banyere ndị Izrel bi n'obodo niile nke
Juda, Rehoboam gara n'ihu bụrụ eze ha. 18 Eze Rehoboam
zipụrụ Adoniram onyeisi na-elekọta ndị ọrụ mmanye ma
ndị Izrel ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike
gbaba n'ime ụgbọ agha ya, gbalaga laa Jerusalem. 19 Ya
mere, Izrel nọ na nnupu isi megide ụlọ Devid ruo taa.

11 Mgbe Rehoboam bịarutere Jerusalem, ọ kpọkọtara
ndị ụlọ Juda niile na ndị ebo Benjamin, ha dị narị puku
na iri asatọ n'ọnụọgụgụ, ụmụ okorobịa ndị tozuru ịga
agha, ka ha gaa buso ụlọ Izrel agha ma weghachitekwa
alaeze n'okpuru ọchịchị Rehoboam. 2 Ma okwu Onyenwe

anyị rutere Shemaya, onye nke Chineke ntị: 3 “Gwa
Rehoboam, nwa Solomọn eze Juda, na Izrel niile nọ na
Juda na Benjamin, 4 Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Unu
agakwala gaa buso ndị Izrel ibe unu agha. Laghachinụ,
nwoke ọbụla n’ụlọ ya, n’ihi na ọ bụ m na-eme ihe ndị
a.’” Ya mere, ha rubere isi n’okwu niile nke Onyenwe
anyị. Ha tụgharịrị laghachi azụ n’ịga megide Jeroboam. 5
Rehoboam bigidere na Jerusalem wusie obodo ndị dị na
Juda ike n’ihi nchedo. 6 Obodo ndị a bụ Betlehem, Etam,
Tekoa, 7 Bet Zoa, Soko, Adulam, 8 Gat, Maresha, Zif, 9 na
Adoraim, Lakish, Azeka 10 Zora, Aijalon na Hebrọn. Obodo
ndị a bụkwa obodo ndị Juda na Benjamin e wusiri ike. 11
O wusiri ha ike tinye ndịisi agha n’ime ha, tinyekwa ihe
oriri na mmanụ oliv na mmanya. 12 O tinyere ọta na ùbe
n’ebe niile a na-edebe ngwa agha n’obodo niile, n’ihi iche
obodo ya nke ọma, ebe ọ bụ naanị Juda na Benjamin nọ
n’okpuru ya. 13 Ma ndị nchụaja niile na ndị Livayị ndị
sitere n’akụkụ niile nke Izrel dịnyere ya. 14 Ndị Livayị
hapụchara ebe ịta nri anụ ụlọ ha na ihe niile ha nwere
bịa biri na Juda na Jerusalem, n’ihi na Jeroboam na ụmụ
ya ndị ikom jụrụ ha dịka ndị nchụaja Onyenwe anyị. 15 Ọ
họpụtara ndị nchụaja nke aka ya, maka ebe niile dị elu,
nakwa ife arụsị ewu na nwa ehi ndị ahụ ọ kpụrụ. 16 Ndị
si n’ebo niile nke Izrel, ndị kpebiri n’obi ha ịchọ Onyenwe
anyị, Chineke Izrel sooro ndị Livayị bịa Jerusalem ịchụ
aja nye Onyenwe anyị Chineke nna nna ha. 17 Ha mere
ka alaeze Juda sie ike. Ha kwagidekwara Rehoboam nwa
Solomọn afọ atọ, na-agbasokwa n’ụzọ niile nke Devid
na Solomọn n’oge a. 18 Rehoboam, lụrụ Mahalat, bụ

nwa nwanyị Jerimot nwa Devid, na Abihail, nwa nwanyị
Eliab, nwa Jesi. 19 Ọ mụtaara ya ụmụ ndị ikom atọ ndị a:
Jeush, na Shemaraya, na Zaham. 20 Emesịa, ọ lụkwara
nwunye ọzọ aha ya bụ Maaka, nwa nwanyị Absalọm.
Ụmụ ha mụtara bụ Abija, na Atai, na Ziza, na Shelomit.
21 Rehoboam hụrụ Maaka nwa nwanyị Absalọm n'anya
karịa ndị nwunye ya na ndị iko ya nwanyị niile. O nwere
ndị nwunye iri na asatọ, nweekwa iri ndị iko nwanyị isii.
Ọ mụtara iri ndị ikom abụọ na asatọ, na iri ụmụ nwanyị
isii. 22 Rehoboam mere Abija nwa Maaka onyeisi n'etiti
ụmụ eze niile n'ihi na ọ chọrọ ime ya eze. 23 O ji ezi
uche zipụchaa ụmụ ya ndị ikom gaa n'ala ndị Juda na
Benjamin, nakwa n'obodo ndị ahụ e wusiri ike. O nyere
ha ihe e ji elekọta ndụ n'ebe ọ bara ụba ma lụọkwara ha
ọtụtụ ndị inyom.

12 Ma mgbe e mere ka alaeze Rehoboam guzosie ike,
mgbe ọ dịkwa ike, ọ hapụrụ iwu Onyenwe anyị ya na
ndị Izrel niile. 2 N'ihi na ha ekwesighị ntụkwasị obi nye
Onyenwe anyị, Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem agha
n'afọ nke ise nke ọchịchị eze Rehoboam. 3 O ji otu puku
ụgbọ agha na narị abụọ, na ndị agha na-agba ịnyịnya dị
puku iri isii, na ndị agha ụkwụ ala, ndị a na-apụghị ịgụta
ọnụ, ndị agha si Libịa, Sukim na Kush, ndị sooro ya site
n'ala Ijipt. 4 O merikwara obodo niile e wusiri ike nke
Juda ma bịarukwaa Jerusalem. 5 Mgbe ahụ, Shemaya onye
amụma bịakwutere Rehoboam na ndịisi Juda niile, ndị
zukọtara na Jerusalem n'ihi egwu Shishak, sị ha, "Otu a ka
Onyenwe anyị sịrị, 'Unu ahapụla m, n'ihi ya, ahapụkwala
m unu, nyefee unu n'aka Shishak.'" 6 Ndị ndu Izrel na eze

wedara onwe ha n'ala sị, "Onye ezi omume ka Onyenwe
anyị bụ." 7 Mgbe Onyenwe anyị hụrụ otu ha si weda
onwe ha n'ala, okwu Onyenwe anyị bịakwutere Shemaya,
sị, "Ebe ọ bụ na ha ewedala onwe ha n'ala, agakwaghị m
ebibi ha kama aga m eme ka ha nwe nzọpụta ngwangwa.
Agakwaghị m eji Shishak gosi Jerusalem oke iwe m. 8 Ma
otu ọ dị, ha ga-abụrụ ya ohu, ka ha nwe ike mata ọ dị iche
dị n'etiti ijere m ozi na ijere ndị eze ala ọzọ dị iche iche
ozi." 9 Mgbe Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem n'agha; o
bukọrọ akụ niile dị n'ime ụlọ Onyenwe anyị, na akụ niile
dịkwa n'ụlọeze. Ọ kwakọọrọ ihe niile, werekwa ọta ọlaedo
ndị ahụ Solomọn kpụrụ. 10 Ma eze Rehoboam kpụrụ ọta
bronz i ji dochie ndị ahụ, nyefee ha n'aka ndịisi ndị nche,
bụ ndị na-eche n'ọnụ ụzọ ụlọeze nche ka a lekọta ha
anya. 11 Mgbe ọbụla eze na-aga n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, ndị nche na-eso ya buru ọta ndị ahụ, emesịa, ha
na-ebughachikwa ha n'ime ụlọ ndị nche. 12 Mgbe eze
wedara onwe ya n'ala, iwe Onyenwe anyị na-eweso ya
dajụrụ, Ọ laghịkwa ya n'iyi kpamkpam. N'ezie, ezi ihe
fọdụkwara na Juda. 13 Eze Rehoboam mere onwe ya ka ọ
dị ike na Jerusalem na-achịkwa ka eze. Ọ gbara iri afọ anọ
na otu mgbe ọ malitere ịbụ eze, ọ chịrị afọ iri na asaa na
Jerusalem, bụ obodo ahụ Onyenwe anyị họọrọ site n'etiti
ebo niile nke Izrel, bụ ebe ọ ga-akpọkwasị Aha ya. Aha
nne ya bụ Naama, onye Amọn. 14 O mere ihe ọjọọ, n'ihi
na ọ dịghị mgbe ọbụla o kpebiri n'obi ya ịchọ Onyenwe
anyị. 15 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị
Rehoboam, site na mmalite ruo ọgwụgwụ, ọ bụ na e
deghị ha n'akwụkwọ akụkọ nke Shemaya onye amụma

na nke Ido onye ọhụ ụzọ, nke na-ahụ maka ihe banyere
usoro ọmụmụ niile? Agha dịgidere n'etiti Rehoboam na
Jeroboam ụbọchị niile nke ndụ ha. 16 Rehoboam sooro
ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'obodo Devid.
Abija nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

13 Abija malitere ịbụ eze Juda, n'afọ iri na asatọ nke
ọchịchị eze Jeroboam. 2 Ọ chịrị afọ atọ na Jerusalem.
Aha nne ya bụ Maaka, otu n'ime ụmụ nwanyị Uriel,
onye Gibea. Agha dịgidere n'etiti Abija na Jeroboam. 3
Abija họpụtara ndị ya dị ike n'agha bụ ndị ọnụọgụgụ ha
dị narị puku anọ, ma Jeroboam eze Izrel họpụtara ndị
agha ọnụọgụgụ ha dị narị puku asatọ doo ha n'usoro. 4
Abija guzoro n'ugwu Zemaraim n'ala ugwu ugwu Ifrem
jiri oke olu sị "Jeroboam na ndị Izrel niile geenụ m
ntị! 5 Unu amataghị na Onyenwe anyị Chineke nke
Izrel esitela n'ọgbụgba ndụ nnu nyefee ọchịchị ala Izrel
niile n'aka Devid na ụmụ ụmụ ya ruo ebighị ebi? 6
Ma Jeroboam, nwa Nebat, bụ onye ọrụ Solomọn nwa
Devid, nupuru isi megide onyenwe ya. 7 Ndị efu niile
na-abaghị uru chịkọtara onwe ha gbaa ya gburugburu
guzogide Rehoboam nwa Solomọn, mgbe ọ bụ nwantakịrị
na onye na-enweghị ike inwe mkpebi, onye n'adịghịkwa
ike iguzogide ha. 8 "Ma ugbu a, unu ejikerela imegide
alaeze Onyenwe anyị nke dị n'aka ụmụ ụmụ Devid. N'ezie,
unu bu igwe ndị agha bara ụba, n'etiti unu ka ụmụ ehi
ọlaedo ahụ dịkwa, bụ nke Jeroboam mere ka ha buru chi
unu. 9 Ma unu achụpụghị ndị nchụaja Onyenwe anyị, bụ
ụmụ Erọn, chụpụkwa ndị Livayị ma meere onwe unu ndị
nchụaja dịka ndị mba ọzọ na-eme? Onye ọbụla ji nwa

oke ehi na ebule asaa bịa ido onwe ya nsọ na-aghọrọ
unu onye nchụaja nye ihe ndị ahụ na-abụghị chi. 10
“Ma banyere anyị, Onyenwe anyị bụ Chineke anyị, anyị
ahapụbeghị ya. Ndị nchụaja na-ejere Onyenwe anyị ozi
bụ ụmụ Erọn, ndị Livayị bụkwa ndị na-enyere ha aka. 11
Ha na-achụ aja nye Onyenwe anyị kwa ụtụtụ na anyasị
niile, na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ; ma na-
edobekwa achịcha edoro nsọ n’elu tebul ahụ dị ọcha. Ha
na-amụnyekwa ọkụ n’iheọkụ ndị ahụ dị n’elu ihe ịdọba
oriọna ọlaedo kwa abalị niile. N’ihi na anyị onwe anyị na-
edebe iwu Onyenwe anyị Chineke anyị; ma unu onwe unu
ahapụla ya, gbakụta ya azụ. 12 Chineke nọnyeere anyị. Ọ
bụkwa onyendu anyị. Ndị nchụaja ya ga-eji ịfụ opi ike tie
mkpu agha megide unu. Unu ndị Izrel, unu alụsokwala
Onyenwe anyị bụ Chineke nna unu ha ọgụ n’ihi na mmeri
agaghị abụ nke unu!” 13 Ma Jeroboam ezipụlarị ụfọdụ ndị
agha ya ka ha ga ndị agha Juda n’azụ. Mgbe Jeroboam nọ
n’ihu ndị Juda, ụfọdụ ndị agha ya nọkwa ndị Juda n’azụ.
14 Mgbe ndị agha Juda tụgharịrị hụ na agha dị ha n’ihu
dịkwa n’azụ, ha tikuru Onyenwe anyị mkpu nzọpụta, ndị
nchụaja fụkwara opi ike ha. 15 Ndị Juda tiri oke mkpu
agha. Mgbe ha na-eti mkpu a, Chineke mere ka Abija
na ndị Juda merie Jeroboam na ndị Izrel. 16 Ndị agha
Izrel gbara ọsọ n’ihu ndị Juda, Chineke nyefere ha n’aka
ndị Juda. 17 Abija na ndị agha ya gburu narị puku ndị
Izrel ise n’ụbọchị ahụ. 18 Ya mere, ntụkwasị obi nke Juda
nwere n’ime Onyenwe anyị Chineke nna ha mere ka ha
merie Jeroboam na ndị Izrel. 19 Abija chụkwara Jeroboam
na ndị agha ya ọsọ dọta obodo ndị a n’agha: Betel, na

Jeshana, na Efrọn, na obodo niile gbara ha gburugburu.
20 Jeroboam enwetakwaghị ike ya ọzọ oge niile Abija
nọ dịka eze. Ma ọ dịghị anya Onyenwe anyị tidara ya
tigbuo ya. 21 Ma Abija gara n'ihu bụrụ onye dị ike, ọ lụrụ
nwunye iri na anọ, mụọ iri ụmụ nwoke abụọ na abụọ,
na ụmụ ndị nwanyị iri na isii. 22 Akụkọ niile banyere
ọchịchị Abija, ihe o mere na ihe o kwuru, dị n'akwụkwọ
akụkọ nke Ido onye amụma dere.

14 Abija sooro nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya
n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.
Udo dịkwa afọ iri n'ụbọchị ịbụ eze ya. 2 Asa mere ihe dị
mma na nke ziri ezi n'anya Onyenwe anyị bụ Chineke
ya. 3 Ọ wezugakwara ebe ịchụ aja nke chi ọzọ niile dị
n'ugwu, tipịa ogidi nsọ niile, gbujasịakwa ogidi Ashera.
4 O nyere Juda iwu ka ha chọọ Onyenwe anyị Chineke
nke nna ha, ka ha debekwa iwu ya na ụkpụrụ ya niile.
5 O wezugakwara ebe niile a na-efe arụsị n'elu ugwu,
bibiekwa ebe niile a na-esure ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ
n'obodo Juda. Alaeze ahụ nwekwara udo n'okpuru ọchịchị
ya. 6 O wuru ọtụtụ obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu
n'ala Juda niile. O nweghị onye busoro ya agha, n'ihi na
Onyenwe anyị nyere ya udo. 7 N'ihi nke a, ọ gwara ndị
Juda sị ha, "Ugbu a ka anyị kwesiri iwu obodo ndị a. Ka
anyị wuokwa mgbidi gburugburu ha, wuokwa ụlọ elu
nche, tinyesịa ha niile ibo ọnụ ụzọ ama, na mkpọrọ e
ji akpọchi ya, ala a bụ nke anyị, n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke onye anyị ji obi anyị chọsie ike enyela anyị udo."
Ya mere, ha wuru ihe ndị a niile nwekwa ọganihu. 8
Ọnụọgụgụ ndị agha Asa ndị si Juda n'oge ahụ bụ narị

puku atọ. Ngwa agha ha ji bụ ọta ukwu na ùbe. Ndị agha
ya ọzọ si Benjamin dị narị puku abụọ na iri puku mmadụ
asatọ. Ndị a jikwa ọta na ụta. Ndị agha ndị a niile bụ ndị a
zụziri azụzi, bụrụkwa ndị dị ike. **9** Zera, bụ onye Kush
duru puku kwụrụ puku, na narị ụgbọ agha atọ, bịaruo
Maresha ibuso Juda agha. **10** Asa pụrụ izute ya. Ha doro
onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Zefata nke
dị Maresha nso. **11** Mgbe ahụ, Asa kpọkuru Onyenwe
anyị Chineke ya, si, "Onyenwe anyị ọ dịghị onye dịka gị
n'inyere onye na-adịghị ike aka n'ihu onye dị ike nke
ukwuu. Nyere anyị aka, O Onyenwe anyị Chineke anyị,
n'ihi na anyị dabere na gị. Ọ bụkwa n'aha gị ka anyị na-
apụ ibuso igwe a agha. O Onyenwe anyị i bụ Chineke anyị.
Ekwela ka ọ bụrụ na mmadụ efu meriri gị." **12** Onyenwe
anyị tigbukwara ndị Kush niile ahụ n'ihu Asa na Juda. Ndị
Kush gbakwara ọsọ. **13** Asa na ndị agha ya chụrụ ha ọsọ
chụruo ha obodo Gera ebe ọtụtụ ndị Kush dara, ruo na o
nwekwaghị onye fọdụrụ ndụ n'ime ha. E tigburu ha n'ihu
Onyenwe anyị na ndị agha ya. Ndị Juda bukọọrọ ọtụtụ ihe
nkwata n'agha dị iche iche. **14** Ha bibiri obodo niile gbara
Gera gburugburu, n'ihi na egwu Onyenwe anyị dakwasịrị
obodo ndị ahụ niile. Ndị Juda bukọọrọ ọtụtụ ihe nkwata
n'ihi na ọtụtụ ihe dị n'obodo ndị ahụ. **15** Ha busokwara
ebe obibi ndị na-azụ anụ ụlọ agha, chikọrọ igwe atụrụ na
ewu na ịnyịnya kamel. Emesịa ha laghachiri Jerusalem.

15 Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke dakwasịrị Azaraya
nwa Oded. **2** Ọ pụrụ jekwuru Asa sị ya, "Geenụ m ntị, gị
Asa na ndị Juda niile na Benjamin. Onyenwe anyị ga-
anọnyere unu oge niile unu na-eme okwu ya. Unu ga-

achọta ya mgbe ọbụla unu chọrọ ya. Ma ọ ga-agbakụta
unu azụ oge ọbụla unu nupuru isi n'iwu ya. 3 Ma ọtụtụ
oge dị anya ndị Izrel nọ na-enweghị Chineke nke ezie, ha
enweghịkwa onye nchụaja ga-ezi ihe, ha enweghịkwa iwu
Chineke 4 Ma mgbe ọbụla ha chighariịkwutere Onyenwe
anyị, Chineke Izrel tikuo ya n'ime mkpagbu ha, ọ na-
enyere ha aka. 5 N'oge ahụ, ọ dịghị udo dịrị onye ọbụla
na-apụ apụ ịgagharị n'obodo, maka na ndị niile bi n'ala
ahụ nọ n'ọnọdụ oke ọgbaaghara. 6 Otu obodo na-azọpịa
obodo ọzọ ebe otu mba na-emegidekwa mba ọzọ n'ihi na
Chineke ji nsogbu dị iche iche megide ha. 7 Ma unu ndị
Juda, unu adala mba n'ọrụ ọma unu, n'ihi na a ga-akwụ
unu ụgwọ ọrụ unu." 8 Mgbe Asa nụrụ okwu ndị a, bụ
amụma Azaraya nwa Oded, ọ bụ onye a gbara ume. O
wepụrụ ihe arụ niile dị n'ala Juda na Benjamin na nke dị
n'obodo niile ahụ o meriri n'agha ndị dị n'ugwu Ifrem. Ọ
wuziri ebe ịchụ aja Onyenwe anyị, nke dị n'ihu mpụta
ọnụ ụlọ ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. 9 Mgbe ahụ, Asa
kpọrọ ndị Juda na Benjamin niile oku, ha na ndị ọbịa
niile si Izrel, n'ihi na ọtụtụ sitere n'ala Ifrem na Manase,
na Simiọn gbafeta Juda, mgbe ha hụrụ na Onyenwe anyị
Chineke nọnyeere Asa. 10 Ha niile zukọrọ na Jerusalem
n'ọnwa nke atọ n'afọ nke iri na ise nke ọchịchị eze Asa. 11
N'oge ahụ, ha ji narị ehi asaa na puku atụrụ na ewu asaa,
chụọrọ Onyenwe anyị aja n'ụbọchị ahụ. Anụmanụ ndị a
so n'ihe ha kwatara n'agha. 12 Emesịa, n'ụbọchị ahụ, ha
gbara ndụ, kpebie na ọ bụ naanị Onyenwe anyị Chineke
nna ha ka ha ga-efe. 13 Ha kpebikwara na onye ọbụla nke
na-agaghị efe Onyenwe anyị, Chineke Izrel ga-anwụ, ma

onye ahụ ọ bụ nwoke maọbụ nwanyị, nwantakịrị maọbụ
okenye. 14 Ha niile ji oke olu na iti mkpu na opi na opi
ike, ṅụọrọ Onyenwe anyị iyi. 15 Ndị Juda niile ṅụrịrị ọṅụ
n'ihi na ha ji obi ha niile ṅụọ iyi a. Ha jikwa obi ha niile
chọọ Chineke. O mere ka ha chọta ya. Onyenwe anyị
nyekwara ha udo n'akụkụ niile. 16 Eze Asa chụdakwara
nne nne ya bụ Maaka, site n'ọnọdụ ya dịka nne eze, n'ihi
na ọ kpụrụ ihe arụ, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe.
Asa gbuturu ya, sụpịa ya, kpọọ ya ọkụ na ndagwurugwu
iyi Kidrọn. 17 Ọ bụ ezie na o wezugaghị ugwu niile dị
elu site n'Izrel, ma Asa ji obi zuruoke jere Onyenwe anyị
ozi n'oge ndụ ya niile 18 O webatara n'ime ụlọnsọ ukwu
Chineke, ọlaọcha na ọlaedo na ihe niile, nke nna ya na ya
onwe ya doro nsọ. 19 Ọ dịkwaghị agha ọzọ a lụrụ tutu ruo
n'afọ iri atọ na ise nke ọchịchị eze Asa na Juda.

16 N'afọ nke iri atọ na isii nke ọchịchị Asa, Baasha eze
Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye ọbụla
na-apụ apụ maọbụ onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze
Juda. 2 Mgbe ahụ, Asa chịịrị ọlaọcha na ọlaedo niile dị
n'ụlọakụ ụlọnsọ Onyenwe anyị, na ndị dị n'ụlọeze ya,
zigara Ben-Hadad, eze Aram, onye na-achị na Damaskọs,
sị, 3 "Biko, ka anyị gbaa ndụ dịka nna m na nna gị mere.
Lee, ana m ezitere gị ọlaọcha na ọlaedo. Ugbu a, mebie
ọgbụgba ndụ dị n'etiti gị na Baasha, bụ eze Izrel, ka o si
n'ebe m nọ wezuga onwe ya." 4 Ben-Hadad kwenyere
eze Asa, zipụ ndị ọchịagha ndị agha ya ka ha gaa buso
obodo Izrel niile agha. Ha lụgburu Ijon, Dan, Ebel-Maim
na obodo niile a na-achịkọbata ihe dị na Naftalị. 5 Mgbe
Baasha nụrụ nke a, ọ kwụsịrị iwu Rema, hapụkwa ọrụ

ya. 6 Mgbe ahụ, eze Asa chịịrị ndị ikom niile nke Juda.
Ha bịara bupusịa nkume na osisi niile dị na Rema, nke
Baasha ji na-ewu ihe. O ji ihe ndị a wulie Geba na Mizpa.
7 N'oge ahụ Hanani, bụ onye ọhụ ụzọ bịakwutere Asa,
bụ eze Juda sị ya, "Ebe ọ bụ na ị hapụrụ Onyenwe anyị
Chineke gị, tụkwasị eze Aram obi, lee na usuu ndị agha
Siria esitela n'aka gị wezuga onwe ha. 8 Ndị Kush na ndị
Libịa, ha abụghị usuu ndị agha ji ọtụtụ ụgbọ agha, na ndị
na-agba ịnyịnya? Ma mgbe ị dabeere na Onyenwe anyị, o
nyefere ha n'aka gị. 9 N'ihi na anya Onyenwe anyị na-
agazu ụwa niile, ịgba ha ume bụ ndị obi ha zuruoke n'ebe
ọ nọ. I meela omume nzuzu na nke a, site ugbu a gaa
n'ihu ị ga na-enwe agha." 10 Iwe were Asa megide onye
ọhụ ụzọ a n'ihi nke a; iwe were ya nke ukwuu nke mere na
ọ tụnyere Hanani n'ụlọ mkpọrọ. Sitekwa n'oge ahụ, Asa
bidoro imekpa ụfọdụ n'ime ndị ya ahụ. 11 Ihe banyere ihe
ọzọ niile n'oge ọchịchị Asa, site na mmalite ruo ọgwụgwụ
ka e dere n'ime akwụkwọ ndị eze Juda na Izrel. 12 N'ime
iri afọ atọ na itoolu nke ọchịchị ya, eze Asa rịara ọrịa
nke metụtara ụkwụ ya abụọ. Ọ bụ ezie na ọrịa a siri nọọ
ike ma n'ime ọnọdụ ya ọ chọghị enyemaka site n'aka
Onyenwe anyị kama ọ bụ naanị ndị dibịa ka o jekwuru. 13
Asa nwụrụ n'iri afọ anọ na otu nke ọchịchị eze ya, sooro
ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ. 14 Ha liri ya n'ili nke ọ
waara onwe ya n'obodo Devid. Ha dobere ya n'elu ihe
ịdọba ozu nke jupụtara na ụda dị iche iche, na mmanụ
na-esi isi ụtọ nke a gwọkọtara nke ọma, surekwara ya ihe
nsure ọkụ n'ebe ọ dị ukwuu iji kwanyere ya ugwu.

17 Jehoshafat nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya, o mere
onwe ya ka ọ dị ike imegide Izrel. **2** O tinyere ụfọdụ ndị
agha ya n'obodo niile dị na Juda e wusiri ike, tinyekwa
ụfọdụ n'obodo ndị ọzọ dị n'Ifrem, na ebe ndị ọzọ niile
nke nna ya, Asa meriri n'agha. **3** Onyenwe anyị nọnyeere
Jehoshafat n'ihi na o sooro nzọ ụkwụ nna ya, bụ Devid,
onye buuru ya ụzọ chịa. Ọ jụghị ase site n'aka Baal, **4**
kama ọ chọrọ Onyenwe anyị, Chineke nna ya, dobekwa
iwu ya niile, ọ bụghịkwa dịka omume ndị Izrel si dị. **5**
N'ihi nke a Onyenwe anyị mere ka ọchịchị ya guzosie
ike. Ndị Juda niile tụkwara ụtụ ha dịka o kwesiri wetara
Jehoshafat, nke a mere ka o nwee akụnụba ebe ọ dị
ukwuu, nwekwa nsọpụrụ. **6** O ji obi ya niile gbasoo ụzọ
Onyenwe anyị. Ọzọkwa, o sitere na Juda wezuga ebe niile
dị elu nakwa ogidi Ashera niile. **7** N'afọ nke atọ nke
ọchịchị ya, o zipụrụ ndịisi ọchịchị alaeze ya ndị a, Ben-
Hail, Ọbadaya, Zekaraya, Netanel na Mikaya ka ha gaa
zie ndị mmadụ ihe n'obodo niile nke Juda. **8** Ụfọdụ ndị
Livayị ndị a sokwa gaa: Shemaya, Netanaya, Zebadaya,
Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonaija, Tobaija, Tob-
Adonaija na ndị nchụaja ụfọdụ, ndị dị ka Elishama na
Jehoram. **9** Ha ji akwụkwọ iwu Onyenwe anyị, zie ihe na
Juda. Ha jere gburugburu obodo niile nke Juda na-ezi
ndị mmadụ ihe. **10** Egwu Onyenwe anyị dakwasịrị alaeze
niile dị gburugburu Juda, n'ihi ya, ha ebukwaghị agha
megide Jehoshafat. **11** Ụfọdụ n'ime ndị Filistia wetaara ya
onyinye na ọlaọcha kwa afọ n'ụzọ ịkwanyere ya ugwu,
ma ndị Arab, wetaara ya igwe anụ ụlọ dị puku ebule asaa
na narị asaa, na puku mkpi asaa na narị asaa. **12** Ya mere,

Jehoshafat ghọrọ eze dị ike. O wusiri obodo ndị dị na Juda
ike, wukwaa obodo ịchịkọba ihe. **13** O nwekwara ihe ndị ọ
chịkọbara n'ọtụtụ obodo Juda. O debekwara ndị agha ibu
agha doro anya n'ime Jerusalem. **14** Ngụkọta ha dịka e si
dekọọ ya n'ezinaụlọ si dị: Ndị si Juda, ndịisi agha na-achị
puku ndị agha, Adna, onyeisi agha, na-achị narị puku ndị
agha atọ, **15** onye na-eso ya bụ Jehohanan, onyeisi agha,
na-achị narị puku ndị agha abụọ na iri puku asatọ, **16** ọzọ,
Amasiya nwa Zikri, onye ji afọ ofufu nye onwe ya maka
ọrụ Onyenwe anyị, na-achị narị puku ndị agha abụọ.
17 Ndị si Benjamin, Eliada, dimkpa n'agha, na-achị narị
puku ndị agha abụọ, ndị ji akụ na ụta, na ọta ebu agha. **18**
Onye ọzọ bụ Jehozabad, onye na-achị narị puku ndị agha
na iri puku asatọ, ndị jikeere ibu agha. **19** Ndị a bụ ndị
ikom na-ejere eze ozi, n'agụnyeghị ndị ahụ o tinyere ka
ha nọdụ n'obodo niile e wusiri ike dị n'ime Juda.

18
Ugbu a, Jehoshafat nwere akụnụba na ugwu buru
ibu, bịakwa ghọọ ọgọ Ehab. **2** Mgbe afọ ole na ole gasịrị,
Jehoshafat gara Sameria ileta Ehab. Ehab gbuuru ya na
ndị ya na ha yi ọtụtụ atụrụ na ehi, ọ kpọrọ oriri kwagide
ya ka o buso Ramọt Gilead agha. **3** Ehab eze Izrel jụrụ
Jehoshafat eze Juda, sị, "Ị ga-eso m buso Ramọt Gilead
agha?" Jehoshafat zaghachiri, "Otu m dị ka gị onwe gị
dị, ndị nke m bụkwa ndị gị. Anyị ga-eso gị gaa agha." **4**
Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, sị, "Buru ụzọ chọpụta
ntụziaka Onyenwe anyị." **5** Ya mere, eze Izrel kpọkọtara
ndị amụma dị narị ndị ikom anọ n'ọnụọgụgụ jụọ ha, sị,
"Anyị a ga-ebuso Ramọt Gilead agha, ka ọ bụ m hapụ?"
Ha zara, "Gaa, n'ihi na Chineke ga-enyefe ha n'aka eze." **6**

Ma Jehoshafat jụrụ, "Ọ bụ na e nwekwaghị onye amụma
Onyenwe anyị nọ n'ebe a, onye anyị nwere ike ịjụta
ase n'aka ya?" 7 Eze Izrel zaghachiri Jehoshafat, sị, "A
ka nwere otu onye amụma, onye anyị nwere ike isite
n'aka ya jụọ Onyenwe anyị ase, ọ bụ Maikaya nwa Imla,
ma akpọrọ m ya asị, n'ihi na o nweghị oge ọ na-ebu
amụma ihe ọma n'ebe m nọ, kama ọ bụ naanị nke ọjọọ."
Jehoshafat sịrị, "Eze ekwesighị ikwu okwu dị otu a." 8
Mgbe ahụ, eze Izrel kpọrọ otu onye na-ejere ya ozi sị
ya, "Mee ọsịịsọ kpọta Maikaya nwa Imla n'ebe a." 9
Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye ọbụla yi
uwe eze ya, na-anọkwasị n'ocheeze ya n'ebe ịzọcha ọka
n'ọnụ ụzọ ama e si abata obodo Sameria. Ndị amụma
ahụ niile nọkwa na-ebu amụma n'ihu ha. 10 Zedekaya
nwa Kenaana, mere mpi igwe, ọ kwupụtara sị, "Nke a bụ
ihe Onyenwe anyị na-ekwu, 'Ihe ndị a ka ị ga-eji sọgide
ndị Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'" 11 Ndị amụma
ndị ọzọ niile na-ebu otu ihe ahụ n'amụma, na-asị, "Gaa,
busoo Ramọt Gilead agha, ị ga-enwekwa mmeri, n'ihi
na Onyenwe anyị ga-enyefe ya n'aka eze." 12 Onyeozi
ahụ nke gara ịkpọ Maikaya sịrị ya, "Lee, ndị amụma ndị
ọzọ na-agụpụghị onye ọbụla na-ebu amụma ọganihu nye
eze. Mee ka okwu gị na ha dakọta. Kwuokwa ihe ga-adị
eze mma." 13 Ma Maikaya sịrị, "Dịka Onyenwe anyị na-
adị ndụ, aga m agwa ya naanị ihe Chineke m kwuru."
14 Mgbe ọ bịarutere, eze jụrụ ya, "Maikaya, ọ bụ anyị
gaa buso Ramọt Gilead agha, ka ọ bụ m hapụ?" Ọ zara,
"Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ihi na a ga-enyefe ha n'aka
gị." 15 Eze sịrị ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka ị ṅụọ iyi

na ị gaghị agwa m ihe ọzọ, karịa naanị eziokwu n’aha
Onyenwe anyị?” **16** Mgbe ahụ, Mikaya zara, “Ahụrụ m
Izrel niile ka ha gbasasịrị n’elu ọtụtụ ugwu dịka atụrụ
na-enweghị onye ọzụzụ atụrụ ma Onyenwe anyị sịrị,
‘Ndị a enweghị onyendu, ka onye ọbụla laghachi n’ụlọ ya
n’udo.’” **17** Eze Izrel sịrị Jehoshafat, “Ọ bụ na m agwaghị
gị na ọ dịghị mgbe ọ na-ebu amụma ihe ọma banyere m,
kama naanị ihe ọjọọ?” **18** Maikaya gara n’ihu sị, “Ya mere,
nụrụnụ okwu Onyenwe anyị: Ahụrụ m Onyenwe anyị ka
ọ nọkwasịrị n’ocheeze ya, hụkwa usuu nke eluigwe ka
ha na-eguzo n’aka nri ya nakwa n’aka ekpe ya. **19** Ma
Onyenwe anyị sịrị, ‘Onye ga-aga rafuo Ehab, eze Izrel,
ka ọ gaa buso Ramọt Gilead agha, gaa nwụọ n’ebe ahụ?’
“Otu onye tụpụtara aro nke a, ebe onye ọzọ tụpụtara nke
ọzọ. **20** N’ikpeazụ, otu mmụọ pụtara guzo n’ihu Onyenwe
anyị sị, ‘Mụ onwe m ga-arafu ya.’ “Onyenwe anyị jụrụ ya
sị, ‘Olee otu ị ga-esi mee nke a?’ **21** “Ọ zara, ‘Aga m apụ
bụrụ mmụọ nrafu n’ọnụ ndị amụma ya niile.’ “Onyenwe
anyị sịrị, ‘Ị ga-enwe ike ịrafu ya. Gaa mee otu a.’ **22**
“Ma ugbu a, Onyenwe anyị etinyela mmụọ okwu ụgha
n’ọnụ ndị amụma gị niile ndị a. Onyenwe anyị ekwubiela
n’ihe ọjọọ ga-adakwasị gị.” **23** Mgbe ahụ, Zedekaya nwa
Kenaana, gara nso maa Maikaya aka na nti, jụọ ya, “Olee
ụzọ ka mmụọ ahụ sitere na Onyenwe anyị gara, mgbe ọ
hapụrụ m bịa ịgwa gị okwu?” **24** Maikaya zaghachiri, “Ị
ga-achọpụta nke a n’ụbọchị ị ga-agbaba n’ime ime ụlọ
izo onwe gị.” **25** Eze Izrel nyere iwu sị, “Jidenụ Maikaya
kpụgara ya Amọn, onye na-achị obodo a, na Joash, nwa
eze. **26** Ị ga-asịkwa, ‘Otu a ka eze sịrị: Tinye nwoke a n’ụlọ

mkpọrọ, nye ya naanị achịcha na mmiri ọṅụṅụ tutu ruo
mgbe m lọghachiri n'udo.'" 27 Maikaya kwupụtara sị, "Ọ
bụrụ na ị lọghachi n'udo, ọ pụtara na ọ bụghị Onyenwe
anyị si n'ọnụ m kwuo okwu." O kwukwara sị, "Unu niile,
hụbakwanụ okwu m ndị a niile ama." 28 Ya mere, eze
Izrel na Jehoshafat eze Juda pụrụ gawa Ramọt Gilead. 29
Eze Izrel gwara Jehoshafat, sị, "Aga m ejikere onwe m
dịka m bụ onye ọzọ banye n'ọgbọ agha, ma gị onwe gị yiri
uwe eze gị." Ya mere, eze Izrel nwogharịrị onwe ya ka
onye ọzọ baa n'ọgbọ agha. 30 Ma eze Aram enyelarị ndị
ọchịagha, ndị na-agba ụgbọ agha iwu sị, "Unu ebusola
onye ọbụla agha, maọbụ onye ukwu maọbụ onye nta,
karịakwa naanị eze Izrel." 31 Mgbe ndị ọchịagha na-achị
ụgbọ agha hụrụ Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "Onye a
bụ eze Izrel." N'ihi ya, ha tụgharịrị ibuso ya agha, ma
Jehoshafat tiri mkpu, nke mere na Onyenwe anyị nyeere
ya aka. Chineke wezugara ha site n'ebe ọ nọ, 32 n'ihi na
mgbe ndị ọchịagha, na-achị ndị na-agba ụgbọ agha hụrụ
na ọ bụghị eze Izrel, ha kwụsịrị ịchụso ya. 33 Ma otu onye
dọrọ ụta ya gbapụ ya na-ebughị onye ọbụla n'obi, gbata
ya eze Izrel n'etiti njikọ ihe ikpuchi obi na uwe agha ya.
Eze gwara onye ọkwọ ụgbọ agha, sị, "Tụgharịa, si n'ebe
a bupụ m n'ihi na emerụọla m ahụ." 34 Agha ahụ siri
ike n'ụbọchị ahụ niile. Eze Izrel guzobere onwe ya ka ọ
kwụrụ ọtọ n'ime ụgbọ agha ya na-eche ndị Aram ihu ruo
uhuruchi. Ọ nwụrụ mgbe anyanwụ dara.

19 Mgbe Jehoshafat, eze Juda, laghachiri n'ụlọ ya na
Jerusalem n'udo. 2 Jehu nwa Hanani, onye ọhụ ọhụ,
pụrụ gaa izute ya; ọ sịrị eze Jehoshafat, "O kwesiri ka

i nyere onye ọjọọ aka? Ọ bụkwa ndị na-akpọ Onyenwe
anyị asị ka ị na-ahụ n'anya? N'ihi nke a iwe ọkụ Onyenwe
anyị adakwasịla gị. **3** Ma otu ọ dị, achọtara ezi ihe n'ime
gị, i sitela n'ala a wezuga ogidi Ashera niile, dozieekwa
obi gị ịchọ Chineke." **4** Jehoshafat biri na Jerusalem. Ọ
pụrụ gagharịa n'etiti ndị ya site na Bịasheba ruo n'obodo
ugwu ugwu Ifrem, laghachikwutekwa Onyenwe anyị, bụ
Chineke nke nna nna ha. **5** Ọ họpụtara ndị ikpe n'ala
ahụ, n'otu n'otu n'obodo ndị ahụ niile e wusiri ike nke
Juda. **6** Ọ gwara ha si, "Lezienụ anya ihe unu na-eme
n'ihi na ọ bụghị mmadụ ka unu na-ekpere ikpe kama ọ
bụ Onyenwe anyị, onye na-anọnyere unu mgbe unu na-
ekpebi ikpe. **7** Ugbu a, kwenụ ka egwu Onyenwe anyị dịrị
n'ime unu. Kpeenụ ikpe ziri ezi, n'ihi na n'ebe Onyenwe
anyị Chineke anyị nọ, ikpe ikpe na-ezighị ezi, maọbụ ile
mmadụ anya n'ihu maọbụ iri ngarị adịghị ya." **8** Ọzọkwa,
n'ime Jerusalem, Jehoshafat họpụtara ụfọdụ ndị Livayị,
na ndị nchụaja, na ndịisi ezinaụlọ Izrel ka ha bụrụ ndị
na-ahazi iwu nke Onyenwe anyị na-edozikwa esemokwu.
Ha bikwa na Jerusalem. **9** O nyere ha iwu ndị a, "Jirinụ
ikwesi ntụkwasị obi, na ịtụ egwu Onyenwe anyị rụọ ọrụ
unu. **10** Mgbe ọbụla ụmụnna unu ndị bi n'obodo unu
dị iche iche buteere unu ikpe igbu mmadụ maọbụ ikpe
mmebi iwu ọbụla, maọbụ ihe megidere ihe e nyere n'iwu,
maọbụ nke megidere ụkpụrụ, ma ọ bụkwanụ megide iwu
na usoro ime ihe, unu ga-adọ ha aka na ntị ka ha ghara
imehie megide Onyenwe anyị. Ọ bụrụ na unu emeghị otu
a, iwe Onyenwe anyị ga-adakwasị unu na ụmụnna unu.
Ma ọ bụrụ na unu arụọ ọrụ unu nke ọma, unu agaghị

emehie. 11 “Amaraya, onyeisi nchụaja, ga-abụ onyeisi
unu n’ihe ọbụla metụtara Onyenwe anyị. Zebadaya nwa
nwoke Ishmel, onyeisi nke ebo Juda ga-abụ onyeisi unu
n’ihe o bụla metụtara eze. Ndị Livayị ga-abụ ndịisi ozi
n’ihu unu. Bụrụkwanụ ndị dị ike, unu atụkwala ụjọ, ka
Onyenwe anyị nọnyere ndị na-eme nke ọma.”
20 Mgbe oge nta gasịrị, eze ndị Moab na nke ndị Amọn,
na ndị ọzọkwa, bịara ibuso Jehoshafat na ndị Juda agha. 2
Ụfọdụ ndị mmadụ bịara gwa Jehoshafat sị, “Lee, igwe
usuu ndị agha na-abịa imegide gị site n’Edọm, nakwa
n’ofe osimiri Nnu (osimiri nwụrụ anwụ). Ha erutela
Hazezọn Tama, ebe a na-akpọkwa En-Gedi.” 3 Jehoshafat
tụrụ egwu nke ukwuu, kpebiekwa ịchọ inyeaka Onyenwe
anyị. N’ihi nke a, ọ kpọsara obubu ọnụ nye ndị Juda niile.
4 Ndị Juda zukọtara ịchọ inyeaka Onyenwe anyị; n’ezie, ha
sitere n’obodo niile nke Juda bịa ịchọ ihu Onyenwe anyị.
5 Mgbe ahụ, Jehoshafat guzoro n’etiti nzukọ ndị Juda na
Jerusalem n’ụlọnsọ Onyenwe anyị n’ihu ogige ọhụrụ ahụ,
6 sị; “O Onyenwe anyị, Chineke nna nna anyị ha, ọ bụghị
gị bụ Chineke onye bi n’eluigwe? Ọ bụkwa gị na-achị
alaeze niile nke mba dị iche iche. Ike na ume dị n’aka gị,
ọ dịkwaghị onye pụrụ iguzogide gị. 7 O Chineke anyị, ọ
bụghị gị onwe gị chụpụrụ ndị bi n’ala, site n’ihu ndị gị
Izrel, were ya nye ụmụ ụmụ Ebraham, bụ enyi gị nwoke?
8 Ha ebiela n’ime ya wukwaa ebe nsọ n’ime nye n’Aha
gị na-asị, 9 ‘Ọ bụrụ na ihe ọjọọ adakwasị anyị, maọbụ
mma agha, ma nke ikpe ọmụma, maọbụ ajọọ ọrịa na-efe
efe, maọbụ oke ụnwụ, anyị ga-eguzo n’ihu gị n’ụlọnsọ a
nke a kpọkwasịrị Aha gị, kpọkuo gị n’ime nsogbu anyị, gị

onwe gị ga-aza anyị, zọpụtakwa anyị.’ 10 “Ugbu a lee, ndị
ikom si Amọn, na Moab, na n’ugwu Sia, ndị ị na-ekweghị
ka ndị Izrel banye n’oke ala ha mgbe ha si n’Ijipt pụta,
kama ha sitere n’akụkụ ọzọ gabiga si otu a chebe ndị
a ndụ. 11 Lee ihe ha ji akwụ anyị ụgwọ bụ ịchọ ka ha
chụpụ anyị n’ala a i nyere anyị ka ọ bụrụ ihe nketa anyị.
12 O Chineke anyị, ọ bụ na ị gaghị ekpe ha ikpe? N’ihi
na ike adịghị n’ime anyị iguzogide igwe mmadụ ndị a
bara ụba na-abịa ịlụso anyị ọgụ. Anyị amakwaghị ihe
anyị ga-eme, kama ọ bụ na gị ka anya anyị na-adịkwasị.”
13 Ndị ikom Juda niile, ha na ndị nwunye ha, na ụmụ
ha, na ụmụntakịrị ha guzoro n’ihu Onyenwe anyị. 14
Mgbe ahụ, mmụọ Nsọ Onyenwe anyị dakwasịrị Jahaziel
nwa Zekaraya, nwa Benaya, nwa Jeiel, nwa Matanaya,
bụ onye Livayị, onye si n’ikwu Asaf, dịka o guzo n’etiti
mkpọkọta ahụ. 15 Ọ sịrị, “Geenụ m ntị, unu ndị Juda niile
na ndị bi na Jerusalem, na gị eze Jehoshafat. Nke a bụ
ihe Onyenwe anyị na-asị unu. ‘Unu atụla ụjọ, maọbụ daa
mba, n’ihi usuu ndị agha a niile dị unu n’ihu. Ọ bụghị
unu ka agha a dịịrị, kama ọ bụ Chineke nwe ya. 16 Echi
pụọnụ izute ha. Ha ga arịgota site n’ụzọ warawara nrigo
Ziz, unu ga-ahụ ha na nsọtụ ndagwurugwu dị tupu e
ruo n’ọzara Jeruel. 17 Ọ bụghị unu ka ọ dịrị ịlụ agha a,
kama werenụ ọnọdụ unu, guzosienụ ike ka unu jiri anya
unu hụ nzọpụta Onyenwe anyị bụ Chineke unu ga-enye
unu, unu ndị Juda na Jerusalem. Unu atụla egwu, unu
adakwala mba. Pụkwuru ha n’ihu agha mgbe chi echi
bọrọ, Onyenwe anyị ga-anọnyekwara unu.’” 18 Mgbe ahụ,
Jehoshafat, na ndị Juda na ndị Jerusalem niile dara n’ala

kelee Onyenwe anyị, kpọọ isiala nye ya. 19 Mgbe ahụ
kwa, ndị Livayị si n'agbụrụ Kohat na Kora jiri ike ha niile
too Onyenwe anyị Chineke Izrel n'abụ. 20 N'isi ụtụtụ, ha
pụrụ gawa n'ọzara Tekoa. Ma mgbe ha na-apụ, Jehoshafat
guzoro ọtọ sị, "Geenụ m ntị, unu ndị Juda na ndị bi na
Jerusalem. Nweenụ okwukwe n'ime Onyenwe anyị bụ
Chineke unu, nwekwanụ ntụkwasị obi na ige ndị amụma
ya ntị, ka ihe gaara unu nke ọma." 21 Mgbe ya na ndị ya
gbasịrị izu, Jehoshafat họpụtara ndị ikom ndị ga-eji abụ
too Onyenwe anyị n'ihi ebube ya na ịdị nsọ ya. Mgbe
ha na-aga n'ihu ndị agha, ha na-abụ abụ na-asị: "Nyenụ
Onyenwe anyị ekele, n'ihi na ịhụnanya ya na-adịgide ruo
ebighị ebi." 22 Mgbe ndị Juda malitere ịbụ abụ na ito
otuto, Onyenwe anyị cheere ndị agha Amọn na nke ndị
Moab, na ndị nke si n'ugwu Sia n'ụzọ, merie ha. 23 Ma ndị
agha Amọn na Moab buru ụzọ lụso ndị agha si n'ugwu Sia
ọgụ. Mgbe ha lakwara onwe ha n'iyi, ọgụ dakwara n'etiti
ndị Moab na Amọn. 24 Mgbe ndị agha Juda rutere ebe ha
ga-esi lepụ anya hụ ihe na-eme n'ọzara ahụ, ha lepụrụ
anya ịhụ usuu ndị agha ahụ, ma ihe ha hụrụ bụ ozu ndị
agha tọgbọcha n'ala. Ọ dịkwaghị otu n'ime ndị agha ahụ
gbapụrụ na ndụ. 25 Ya mere Jehoshafat na ndị agha ya
banyere n'ọgbọ agha ahụ kwakọrọ ihe nkwata n'agha. Ha
butere ọtụtụ ngwa agha, na uwe na ihe ndị ọzọ dị oke
ọnụahịa ma ha enweghị ike ibutecha ihe niile. Ihe nkwata
n'agha hiri nne ruo na o were ha ụbọchị atọ ibutecha ha.
26 N'ụbọchị nke anọ ha zukọtara na Ndagwurugwu Beraka
ebe ha nọ too Onyenwe anyị otuto. Ọ bụ nke a mere e ji
akpọ ebe ahụ Ndagwurugwu Beraka ruo taa. 27 Emesịa,

Jehoshafat duuru ndị Juda na Jerusalem niile laghachi na
Jerusalem n'ọṅụ, n'ihi na Onyenwe anyị emeelara ha ihe
ha kwesiri iji ṅụrịa ọṅụ n'ebe ndị iro ha nọ. **28** Ha ji une,
na ụbọ akwara, na opi ike bata Jerusalem, gaa n'ụlọnsọ
Onyenwe anyị. **29** Egwu Chineke dakwasịrị alaeze niile bi
gburugburu, mgbe ha nụrụ otu Onyenwe anyị si lụọ ọgụ
megide ndị iro Izrel niile. **30** Ya mere, udo dịrị n'alaeze
Jehoshafat, n'ihi na Chineke nyere ya udo. **31** Jehoshafat
ghọrọ eze juda. Ọ gbara iri afọ atọ na ise mgbe ọ malitere
ịbụ eze Juda. Ọ chịrị iri afọ abụọ na ise na Jerusalem.
Aha nne ya bụ Azuba, nwa Shilhi. **32** O jere ije n'ụzọ
niile nke Asa bụ nna ya, o sitekwaghị n'ime ha wezuga
onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị. **33**
Naanị na o wezugaghị ebe dị elu niile, nke mere na ndị
mmadụ ka nọ na-ejighị obi ha niile tụkwasị na Chineke
nke nna nna ha. **34** Ihe banyere ihe ndị ọzọ niile mere
n'ọchịchị Jehoshafat, site na mbido ruo na ngwụcha, ka e
dere n'akwụkwọ ihe mere nke Jehu nwa Hanani, nke e
debanyere n'ime akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel. **35** Mgbe
ihe ndị a gasịrị, Jehoshafat, bụ eze Juda jikọrọ onwe ha
na Ahazaya, eze Izrel, onye ahụ omume ya jọrọ njọ. **36**
Ha kwekọrịtara ka ha na ya wuo ọtụtụ ụgbọ mmiri e ji
azụ ahịa. Emesịa, ha wuru ụgbọ ndị a n'Eziọn Geba. **37**
Elieza nwa Dodavahu, onye Maresha buru amụma megide
Jehoshafat, na-asị, "N'ihi na i kwenyere ka gị na Ahazaya
na-azụkọ ahịa, Onyenwe anyị ga-emebi ihe ndị a ị rụrụ."
Ụgbọ mmiri ahụ niile kpuru, ha enwekwaghị ike ijeru
Tashish zụọ ahịa.

21 Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina
n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Jehoram
nwa ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 2 Ụmụnne Jehoram,
ndị bụkwa ụmụ Jehoshafat bụ ndị a: Azaraya, Jehiel,
Zekaraya, Azarayu, Maikel na Shefataya. Ndị a niile bụ
ụmụ Jehoshafat, bụ eze Izrel. 3 Nna ha nyere onye ọbụla
n'ime ha ọtụtụ onyinye nke ọlaọcha, na ọlaedo, na ihe
ndị dị oke ọnụahịa, tinyere obodo e wusiri ike n'ime Juda.
Ma o mere Jehoram eze, n'ihi na ọ bu ọkpara ya. 4 Mgbe
Jehoram mere onwe ya ka o guzosie ike n'ebe alaeze nna
ya dị, o weere mma agha gbuo ụmụnne ya ndị ikom niile,
tinyere ụfọdụ n'ime ndịisi Izrel. 5 Jehoram gbara iri afọ
atọ na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ chịrị afọ asatọ
na Jerusalem. 6 O soro ụzọ ndị eze Izrel, dịka ụlọ Ehab
mere, n'ihi na ọ lụrụ ada Ehab. O mere ihe dị njọ n'anya
Onyenwe anyị. 7 Ma n'agbanyeghị nke a, Onyenwe anyị
achọghị ibibi ụlọ Devid, n'ihi ọgbụgba ndụ ahụ Onyenwe
anyị na Devid nwere. N'ihi na o kwere ya nkwa ime ka
oriọna dịịrị ya na ụmụ ụmụ ya ruo mgbe ebighị ebi. 8
N'oge Jehoram bụ eze, ka Edọm si n'okpuru Juda nupu isi,
họpụtara onwe ha eze. 9 Ya mere, Jehoram duuru ndịisi
agha ya na ụgbọ agha ya niile gaa n'ebe ahụ. O biliri
n'abalị tigbuo ndị Edọm ahụ gbara ya na ndị ọchịagha
ụgbọ agha ya gburugburu. 10 Ya mere, Edọm ka na-enupu
isi megide Juda, ruo taa. Obodo Libna nupukwara isi
n'otu oge ahụ, n'ihi na Jehoram gbakụtara Onyenwe anyị
Chineke nna nna ya ha azụ. 11 O wukwara ọtụtụ ebe dị
elu n'ọtụtụ ugwu nke Juda, mee ka ndị bi na Jerusalem
were onwe ha nye ife arụsị. O si otu a duhiekwa Juda.

12 Jehoram natara akwụkwọ ozi site n’aka Ịlaija onye
amụma, nke sịrị: “Otu a ka Onyenwe anyị Chineke nke
nna gị Devid, kwuru, ‘N’ihi na i soghị ụzọ niile nke nna
gị, bụ Jehoshafat, maọbụ nke Asa bụ eze Juda, 13 kama ị
sooro ụzọ niile nke ndị eze Izrel, meekwa ka ndị Juda na
ndị Jerusalem fee chi ọzọ, dịka ụlọ Ehab mere. Ị gbuola
ụmụnne nke gị, ndị bụ ndị si n’ezinaụlọ nke gị onwe gị,
ndị ikom bụ ndị dị mma karịa gị. 14 Ya mere, ugbu a,
Onyenwe anyị ga-eji ihe otiti nke ọrịa tie ndị gị, ụmụ gị
ndị ikom, na ndị nwunye gị, na ihe niile i nwere. 15 Gị
onwe gị kwa ga-ada n’oke ọrịa, ọrịa afọ nke na-agaghị
ekwe ngwọta. Ọrịa a ga-eme ka eriri afọ gị na-enupụta
kwa ụbọchị.’” 16 Onyenwe anyị mekwara ka ndị Filistia,
na ndị Arab, ndị bi nso ndị Kush, bịa lụso Jehoram agha.
17 Ha ji ike bata Juda, buru ihe niile dị mma ha hụrụ
n’ụlọeze, tinyere ụmụ nwoke ya niile na ndị nwunye
ya niile. Ọ bụ naanị Ahazaya, nwa ya nwoke nke nta ka
ha hapụrụ. 18 Ọ bụ mgbe nke a gasịrị ka Onyenwe anyị
mere ka ọrịa afọ nke a na-apụghị ịgwọta agwọta bịakwasị
Jehoram. 19 Mgbe afọ abụọ gasịrị, eriri afọ ya nupụtara
n’ihi ọrịa ahụ. Ọ nwụkwara n’oke ihe mgbu. Mgbe e liri
ya, e meghị omenaala ịkwanye ọkụ olili dịka a na-eme
n’oge a na-eli ndị eze. 20 Ọ gbara iri afọ atọ na abụọ
mgbe ọ malitere ịbụ eze Jerusalem. Ọ chịrị afọ asatọ
nwụọ. Ọnwụ ya abụghị ihe mwute nye onye ọbụla. E liri
ya n’obodo Devid ma ọ bụghị n’ime ili a na-eli ndị eze.

22 Ndị Jerusalem mere Ahazaya, nwa Jehoram nke nta,
eze n’ọnọdụ ya, n’ihi na ndị na-apụnara mmadụ ihe n’ike,
bụ ndị ha na ndị Arab so bata n’ụlọ ikwu ha, egbuolarị

ụmụnne ya ndị okenye. Ya mere Ahazaya, nwa Jehoram
bụ eze Juda malitere ịchị. 2 Ahazaya gbara iri afọ abụọ
na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ chịrị otu afọ na
Jerusalem. Aha nne ya bụ Atalaya nwa nwa Omri eze
Izrel. 3 Ya onwe ya sokwara ụzọ niile nke ndị ezinaụlọ
Ehab, n'ihi na nne ya gbara ya ume ime ajọ omume. 4 O
mere ihe dị njọ n'anya Onyenwe anyị dịka ezinaụlọ Ehab
mere n'ihi na ha ghọrọ ndị ndụmọdụ ya mgbe nna ya
nwụsịrị, nke a wetara ọdịda ya. 5 O gbasokwara ndụmọdụ
ha, mgbe o sooro Joram nwa Ehab, bụ eze Izrel, ịga buso
Hazael eze Aram agha na Ramọt Gilead. Ndị Aram merụrụ
Joram ahụ, 6 ya mere, ọ lọghachitere na Jezril ka a gwọọ
ya mmerụ ahụ ha merụrụ ya na Ramọt, n'agha nke ya na
Hazael eze Aram lụrụ. Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram,
eze Juda gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihi na e
merụrụ ya ahụ. 7 Ọ bụ site na nleta Ahazaya gara leta
Joram, ka Chineke si weta ọdịda Ahazaya. Mgbe Ahazaya
bịarutere, ya na Joram pụrụ ịga zute Jehu nwa Nimshi,
onye ahụ Onyenwe anyị tere mmanụ ka ọ laa ezinaụlọ
Ehab n'iyi. 8 Mgbe Jehu nọ na-emezu ihe e kpebiri n'ikpe
banyere ezinaụlọ Ehab, o zutere ndị ozi Juda na ụmụ ndị
ikom ụmụnne Ahazaya, ndị na-ejere Ahazaya ozi, gbuo
ha niile. 9 Ọ pụrụ ịchọ Ahazaya. Ndị ozi ya jidere ya ebe
o zoro onwe ya na Sameria. Ha kpụtaara ya Jehu onye
gburu ya. Ha liri ya, n'ihi na ha kwuru sị, "Nwa Jehoshafat
ka ọ bụ, onye jiri obi ya niile gbasoo Onyenwe anyị." Ya
mere, o nwekwaghị onye dị ike n'ụlọ Ahazaya ijide alaeze
ahụ. 10 Mgbe Atalaya, nne Ahazaya hụrụ na nwa ya
nwoke anwụọla, ọ gara n'ihu bido igbu ndị niile a mụrụ

n’ụlọ eze, bụ ndị ezinaụlọ eze Juda. 11 Ma Jehosheba, bụ
nwa nwanyị eze Jehoram, kuuru Joash nwa Ahazaya zopu
ya site n’etiti ụmụ eze, bụ ndị a chọrọ igbu egbu. O zoro
ya na nwanyị na-elekọta ya anya n’ime ụlọ ndina. N’ihi
na Jehosheba, bụ nwa nwanyị eze Jehoram, bụ nwanne
Ahazaya, ma bụrụkwa nwunye Jehoiada onye nchụaja, ya
mere o jiri zonarị Atalaya nwantakịrị ahụ, ka ọ ghara
igbu ya. 12 Ya na ha nọgidere na nzuzo n’ime ụlọnsọ
Chineke, afọ isii, oge ahụ niile Atalaya na-achị n’ala ahụ.
23 N’afọ nke asaa, Jehoiada gosiri ịdị ike nke obi ya.
Ya na ndị ọchịagha na-achị narị ndị agha gbara ndụ.
Ndị a bụ: Azaraya nwa Jeroham, Ishmel nwa Jehohanan,
Azaraya nwa Obed, Maaseia nwa Adaya na Elishafat nwa
Zikri. 2 Ha pụrụ gaa akụkụ niile nke ala Juda kpọkọta ndị
Livayị na ndịisi ezinaụlọ Izrel site n’obodo niile. Mgbe ha
bịarutere Jerusalem, 3 ọgbakọ ahụ niile na eze gbara ndụ
n’ụlọnsọ ukwu Chineke. Mgbe ahụ, Jehoiada sịrị ha, “Nwa
eze ga-achị dịka Onyenwe anyị kwere na nkwa banyere
agbụrụ Devid. 4 Ugbu a, nke a bụ ihe unu ga-eme: Otu
ụzọ n’ime ụzọ atọ nke ndị nchụaja na ndị Livayị, bụ
ndị ga-abịa ọrụ n’ụbọchị izuike ga-abụ ndị ga-eche ọnụ
ụzọ niile nche. 5 Otu ụzọ n’ime ụzọ atọ nke ọzọ ga-anọ
n’ụlọeze, ebe otu ụzọ ga-anọ n’ọnụ ụzọ Ntọala. Ndị ọzọ
niile ga-anọ gburugburu mpụta ụlọnsọ Onyenwe anyị. 6
Ọ dịghị onye ọbụla ga-abata n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị karịa naanị ndị nchụaja na ndị Livayị ndị nọ ọrụ, ha
ga-abata n’ihi ha bụ ndị edoro nsọ, ma ndị ọzọ niile ga-
edebe iwu Onyenwe anyị, ghara ịbata. 7 Ndị Livayị ga-
edo onwe ha gburugburu eze, onye ọbụla ga e jide ihe

agha n'aka ya. Onye ọbụla batara n'ime ụlọnsọ ahụ ka a
ga-egbu. Nọrọnụ eze nso, ebe ọbụla ọ gara, mgbe ọ na-
apụ n'ezi na mgbe ọ na-aba n'ime." 8 Ndị Livayị na ndị
ikom Juda niile mere dịka Jehoiada, onye nchụaja nyere
n'iwu. Onye ọbụla kpọọrọ ndị ikom ya, ma ndị na-abata
ịrụ ọrụ n'ụbọchị izuike ma ndị na-emechi ọrụ. N'ihi na
Jehoiada onye nchụaja ezipụghị otu ọbụla n'ime ndị ọrụ
ahụ niile. 9 O nyere ndị ọchịagha ahụ na-elekọta narị ndị
agha, ùbe na ọta ukwu na ọta nta niile, ndị bụrịị nke eze
Devid, bụ ndị dị n'ụlọnsọ Chineke. 10 O guzobere ndị
ikom niile ahụ, onye ọbụla ji ngwa agha ya n'aka ya, nọdụ
eze gburugburu na nso ebe ịchụ aja na ụlọnsọ ukwu ahụ.
Site n'akụkụ ndịda ruo n'akụkụ ugwu nke ụlọnsọ ukwu
ahụ. 11 Jehoiada na ụmụ ya ndị ikom kpọpụtara nwa eze,
kpube ya okpueze n'isi, ha nyere ya otu akwụkwọ nke ihe
ọgbụgba ndụ ahụ, chie ya eze. Ha tekwara ya mmanụ ịbụ
eze, tie mkpu sị, "Ka eze dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi!" 12
Mgbe Atalaya nụrụ mkpọtụ ndị mmadụ, ndị na-agba ọsọ
na-eto eze, ọ gakwuru ha n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị.
13 O lepụrụ anya, ma lee eze, ka o guzo n'akụkụ ogidi ya
dị na mbata. Ndịisi na ndị na-afụ opi nọ n'akụkụ eze, ndị
niile nke ala ahụ nọkwa na-aṅụrị ọṅụ na-afụ opi. Ndị ọbụ
abụ jikwa iti egwu na-edu n'abụ otuto. Mgbe ahụ, Atalaya
dọwara uwe ya, sị, "Nke a bụ nnupu isi megide eze! Nke
a bụ nnupu isi megide ọchịchị!" 14 Jehoiada, bụ onye
nchụaja zipụrụ ndị ọchịagha na-achị narị ndị agha, bụ
ndị na-elekọta usuu ndị agha, sị ha, "Sitenụ n'etiti ahịrị
ahụ kpụpụta ya n'etiti ahịrị unu, onye ọbụla nke gbasoro
ya, werenụ mma agha gbuo onye ahụ." N'ihi na onye

nchụaja sịrị, “Ka egbula ya na ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị.” 15 Ya mere, ha jidere ya mgbe o rutere na mbata
nke ọnụ ụzọ ịnyịnya n’ogige ụlọeze, ebe ahụ ka ha gburu
ya. 16 Jehoiada mere ka ọgbụgba ndụ dị, na ya, na ndị
mmadụ, na eze, ga-abụ ndị nke Onyenwe anyị. 17 Ndị
niile ahụ gara n’ụlọ nchụaja Baal kwatuo ya. Ha tidasịrị
ebe nchụaja na arụsị niile dị n’ebe ahụ, gbukwaa Matan
onye nchụaja Baal n’ihu ebe ịchụ aja ahụ. 18 Mgbe ahụ,
Jehoiada nyefere nlekọta nke ụlọnsọ ukwuu Onyenwe
anyị n’aka ndị nchụaja bụ ndị Livayị, bụ ndị Devid nyere
ọrụ ịchụ aja nsure ọkụ nke Onyenwe anyị n’ime ụlọnsọ,
dịka e dere ya n’iwu Mosis, n’iji ọṅụ na ịbụ abụ dịka Devid
nyere n’iwu. 19 O debekwara ndị nche n’ọnụ ụzọ ama
ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, igbochi ka onye ọbụla nke
na-adịghị ọcha n’ụzọ ọbụla ghara ịbanye. 20 Ọ kpọọrọ ndị
ọchịagha na-achị narị ndị agha, na ndị a na-asọpụrụ, na
ndị na-achị achị, na ndị ala ahụ niile, dupụta eze site
n’ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ha bara n’ụlọeze site n’ọnụ ụzọ
ama nke dị Elu, mee ka eze nọkwasị n’elu ocheeze. 21 Ndị
ala ahụ niile ṅụrịrị ọṅụ nke ukwuu, obodo ahụ dakwara
jụụ, n’ihi na e ji mma agha gbuo Atalaya n’ụlọeze.

24 Joash gbara afọ asaa mgbe e mere ya eze, ọ chịrị iri
afọ anọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Zibịa onye Bịasheba.
2 Joash mere ihe ziri ezi n’anya Onyenwe anyị n’afọ niile
nke Jehoiada bụ onye nchụaja, dị ndụ. 3 Jehoiada lụtaara
ya ndị inyom abụọ, ndị mụtaara ya ụmụ ndị ikom na ụmụ
ndị inyom. 4 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Joash kpebiri ime ka
ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị dị ọhụrụ. 5 Ọ kpọkọtara ndị
nchụaja na ndị Livayị niile sị ha, “Gaanụ n’obodo Juda

niile nakọta ego ụtụ afọ n’aka ndị Izrel niile, maka iwuzi
ụlọnsọ Chineke unu. Meenụ ya ugbu a.” Ma ndị Livayị
emeghị ya ngwangwa. 6 Ya mere, eze kpọrọ Jehoiada
bụ onyeisi nchụaja sị ya, “Gịnị mere i mebeghị ka ndị
Livayị gaa nakọtaa, site n’aka ndị bi n’obodo Juda niile, na
n’obodo Jerusalem, ego ụtụ nke Mosis ohu Onyenwe anyị
na ọgbakọ ụmụ Izrel nyere n’iwu maka ụlọ ikwu nke iwu
ọgbụgba ndụ?” 7 N’oge a ụmụ ndị ikom Atalaya, nwanyị
ọjọọ ahụ tipuru ụlọnsọ Chineke, bukọrọ ihe nsọ niile e ji
efe Onyenwe anyị dị n’ime ya maka Baal. 8 Ya mere, eze
nyere iwu ka e wuo igbe onyinye, nke a ga-adọba n’ọnụ
ụzọ e si abanye ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 9 A kpọsara
ya na Juda na Jerusalem niile sị ka ha wetara Onyenwe
anyị ụtụ nke Mosis ohu Chineke kwagidere ụmụ Izrel
n’ọzara na ha ga na-atụ. 10 Ndịisi na ndị mmadụ niile
jiri obi ụtọ tụta ụtụ ha. Ha jiri onyinye ha bịa tụnye ha
n’igbe onyinye ahụ, tutu rụọ mgbe o juru n’ọnụ. 11 Mgbe
ọbụla ndị Livayị bubataara ndị ozi eze igbe ahụ, ha hụ
na-atụjuola ya ego, ode akwụkwọ eze ya na onyeozi nke
onyeisi nchụaja ga-awụpụta ihe dị n’igbe, ma bughachi
okpokoro igbe ahụ n’ọnọdụ ya. Otu a ka ha mere ọtụtụ
oge ruo mgbe ha nwetara ọtụtụ ego dị ukwuu. 12 Eze na
Jehoiada weere ego ahụ niile nyefee ha n’aka ndị ọrụ
ụlọ Onyenwe anyị dị n’aka, ha chọtara ndị ọka na-edo
nkume, na ndị ọkpọ ǹtu. Ha tinyere ọrụ ime ka ụlọnsọ
ahụ dị ọhụrụ n’aka ndị a. Ha gokwara ndị ụzụ bịara kpụọ
ihe niile gbasara bronz na igwe e ji rụọ ọrụ ahụ. 13 Ndị e
nyefere ọrụ ahụ n’aka ji obi ha niile rụọ ọrụ nke mere
na ọrụ ahụ gara n’ihu nke ọma. Ha rụziri ụlọnsọ ukwu

Chineke dịka atụmatụ ya mbụ si dị, meekwa ya ka o sie
ike karịa. 14 Mgbe ha rụsịrị ọrụ niile, ha weghachitere
ego fọdụrụ, nye ya eze na Jehoiada, ha were ya rụta
ngwa ije ozi maka ụlọnsọ Onyenwe anyị, ngwa ije ozi
na ihe isure aja nsure ọkụ, na ngaji, ya na efere dị iche
iche, na ihe ọlaọcha na ọlaedo. A na-achụ aja nsure ọkụ
n'ụlọnsọ nye Onyenwe anyị ụbọchị niile Jehoiada dị ndụ.
15 Ma Jehoiada mere nnọọ agadi, jupụtakwa n'ọtụtụ afọ,
ọ nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ na iri afọ atọ. 16 E liri ya
n'ebe a na-eli ndị eze n'obodo Devid n'ihi ihe ọma niile o
meere Izrel na Chineke na ụlọnsọ ya. 17 Mgbe Jehoiada
nwụsịrị, ndịisi Juda bịara ịkwanyere eze Joash ugwu. O
gekwara ha ntị. 18 Ha hapụrụ ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị Chineke nna nna ha, fee ogidi Ashera na arụsị ndị
ọzọ. N'ihi ikpe ọmụma ha wetaara onwe ha, iwe Chineke
dakwasịrị Juda na Jerusalem. 19 Onyenwe anyị zitere
ọtụtụ ndị amụma, ndị bịara buo amụma maka ịkpọghachi
ha azụ, ma ha mesiri obi ha ike, jụ ige ntị. 20 Mgbe ahụ,
Mmụọ nke Chineke bịakwasịrị Zekaraya nwa Jehoiada
onye nchụaja. O guzoro n'ihu ọha na eze gwa ha okwu
sị; "Otu a ka Chineke sịrị, 'Gịnị mere unu ji enupu isi
n'iwu Onyenwe anyị? Ihe agaghị agara unu nke ọma.
Unu agbakụtala Onyenwe anyị azụ, ugbu a, ya onwe ya
agbakụtakwala unu azụ.'" 21 Ma ndịisi Juda niile gbara izu
megide ya, sitekwa n'iwu eze nyere ha ji nkume tugbuo
ya n'ogige ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 22 Eze Joash
echetaghị ebere nke nna Zekaraya bụ Jehoiada meere ya
kama o gburu nwa ya. Ma mgbe ọ na-anwụ, ọ sịrị, "Ka
Onyenwe anyị hụkwa mmeso ọjọọ a ma kwụọkwa unu

ụgwọ ajọ omume unu niile.” 23 O ruo ka ọ gbara otu afọ,
ndị agha Aram bịara imegide Joash, ha wakporo Juda na
Jerusalem gbuo ndị ndu niile site n’etiti ndị mmadụ. Ha
zigaara eze ha nọ na Damaskọs ihe niile ha kwatara n’ike.
24 N’agbanyeghị na ndị Aram kpọọ naanị ndị ikom ole
na ole bịa, Onyenwe anyị raara igwe ndị agha dị ukwuu
ranye ha n’aka. N’ihi na Juda gbakụtara Onyenwe anyị
azụ, bụ Chineke nke nna nna ha, e mezuru ihe niile e
kpere n’ikpe n’ahụ Joash. 25 Mgbe ndị agha Aram lara,
hapụ Joash n’ọnọdụ mmerụ ahụ dị ukwuu, ndịisi ozi ya
gbara izu gbuo ya, n’ihi ogbugbu o gburu nwa Jehoiada,
onye nchụaja. Ha gburu ya mgbe o dina n’ihe ndina ya.
Emesịa, ha liri ya n’obodo Devid, ma ọ bụghị n’ebe a na-
eli ndị eze. 26 Ndị gbara izu gbuo ya bụ Zabad, onye nne
ya bụ Shimeat onye Amọn, na Jehozabad, onye nne ya bụ
Shimrit onye Moab. 27 Ihe niile gbasara Joash na ụmụ
ya, na amụma niile e buru banyere ya, na otu e si wuzie
ụlọnsọ ukwu Chineke, ka e dere n’akwụkwọ akụkọ ndị
eze Izrel niile. Mgbe Joash nwụrụ, Amazaya nwa ya ghọrọ
eze Juda.

25 Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe e mere ya
eze, ọ chịrị dịka eze iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem.
Nne ya bụ Jehoadin onye Jerusalem. 2 O mere ihe ziri ezi
n’anya Onyenwe anyị, ma o jighị obi ya niile mee nke a. 3
Mgbe alaeze guzosiri ike n’okpuru ọchịchị ya, o gburu ndị
ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya. 4 Ma o meghị ka ụmụ ha
nwụọ, kama ọ gbasoro usoro ihe e dere n’akwụkwọ iwu
Mosis, ebe Onyenwe anyị nyere iwu sị: “Ndị mụrụ ụmụ
agaghị anwụ n’ihi ihe ụmụ ha metara, maọbụ mee ka

ụmụ nwụọ n'ihi ihe ndị mụrụ ha metara, onye ọbụla ga-
anwụ n'ihi mmehie nke aka ya." 5 Amazaya kpọkọtara ndị
Juda, guzo ha dịka ezinaụlọ ha si dị, kenye ha n'okpuru
ndị ọchịagha na-achị ọtụtụ puku ndị agha, na ndị na-
achị ọtụtụ narị ndị agha, bụ ndị Juda na ndị Benjamin
niile. Mgbe ọ gụrụ ndị dị afọ iri abụọ maọbụ karịa ọnụ, ọ
chọpụtara na ha dị narị puku ndị ikom atọ ndị tozuru
iji ùbe na ọta buo agha. 6 O ji narị talenti ọlaọcha gota
narị puku ndị agha site n'ala Izrel. 7 Ma otu onye nke
Chineke bịakwutere ya, sị ya; "Eze, ka ndị agha a si Izrel
ghara isonyere gị, n'ihi na Onyenwe anyị anọnyereghị
ndị Izrel, ọ nọnyereghị onye ọbụla sitere n'Ifrem. 8 A
sịkwarị na i jiri obi dimkpa ga agha a, Chineke ga-eme
ka ndị iro gị merie gị, n'ihi na Chineke bụ onye nwere
ike inyere mmadụ aka maọbụ ime ka ọ sụọ ngọngọ."
9 Amazaya sịrị onye nke Chineke ahụ, "Gịnị kwanụ ka
anyị ga-eme banyere narị ego talenti m kwụrụ maka ndị
agha Izrel?" Onye nke Chineke ahụ zara, "Onyenwe anyị
pụrụ inye gị karịa nke ahụ." 10 Amazaya zighachiri ndị
agha Izrel ahụ azụ ka ha laa, bụ ndị a si n'Ifrem bịakwute
ya. Ha were iwe nke ukwuu megide Juda, jirikwa oke
iwe laghachi n'ụlọ ha. 11 Amazaya duuru ndị agha ya
gaa na Ndagwurugwu Nnu, ebe o gburu ndị ikom Sia dị
puku iri. 12 Ndị agha Juda nwudoro puku ndị ikom iri
ọzọ na ndụ, duru ha gaa n'elu nkume dị elu, si n'ebe
ahụ tụda ha niile, nke mere na ha niile kụpịasịrị. 13 Ma
ndị agha ahụ Amazaya zilagara, ka ha ghara iso ya gaa
agha, wakporo ọtụtụ obodo ndị Juda site na Sameria
ruo Bet-Horon. Ha gburu puku mmadụ atọ n'ime ha,

bukọrọkwa ọtụtụ ihe nkwata n’agha, buru ha laa. 14
Mgbe Amazaya sitere n’agha ebe o gburu ọtụtụ ndị Edọm
lọta, o bulatara chi nke ndị Sia. O guzobere ha dịka chi
ndị nke aka ya, kpọọ isiala nye ha ma surekwa aja nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ nye ha. 15 Iwe Onyenwe anyị dị ukwuu
megide Amazaya. O zigaara ya onye amụma, onye sịrị,
“N’ihi gịnị ka iji ajụ ase site n’aka chi nke ndị ahụ, bụ ndị
na-enweghị ike ịzọpụta ndị ha site n’aka gị?” 16 Mgbe ọ
ka kpụ okwu n’ọnụ ya, eze sịrị ya; “Mechie ọnụ! Ị chọrọ
ịnwụ? Ole mgbe ka anyị mere gị onye na-adụ eze ọdụ?”
Ya mere, onye amụma ahụ kwụsịrị, ma sị, “Amaara m na
Chineke ekpebiela ịla gị n’iyi, n’ihi na i mere nke a ma
jụkwa ige ntị na ndụmọdụ m.” 17 Emesịa, mgbe Amazaya,
eze Juda gbachara izu ya na ndị ndụmọdụ ya, o zigara
Jehoash nwa Jehoahaz, nwa Jehu, eze Izrel ozi ịma aka,
sị, “Bịa ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n’agha.” 18
Ma Jehoash eze Izrel, zighachiri ozi nye Amazaya eze
Juda, sị; “Uke dị na Lebanọn zigaara osisi sida nke dị na
Lebanọn ozi sị ya, ‘Nye nwa m nwoke nwa gị nwanyị ka ọ
bụrụ nwunye ya.’ Mgbe ahụ, anụ ọhịa nke dị na Lebanọn
gafetere ebe ahụ zọpịa uke ahụ. 19 Ị na-asị onwe gị, na i
meriela Edọm, ugbu a, mpako abatala, isi a na-ebu gị.
Ma nọdụ n’ụlọ gị. N’ihi gịnị ka ị ga-eji kpaliere onwe gị
nsogbu, si otu a wetara onwe gị na Juda ọdịda?” 20 Ma
Amazaya egeghị ntị, n’ihi na Chineke na-akwado inyefe
ya n’aka Jehoash onye iro ha, n’ihi na ha chọrọ chi ndị
Edọm gawa. 21 Ya mere, Jehoash bụ eze Izrel buliri agha.
Ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n’agha na
Bet-Shemesh, dị n’ala Juda. 22 Ndị Izrel meriri ndị Juda,

mee ka ha gbalaga, nwoke ọbụla n’ụlọ ya. 23 Jehoash,
bụ eze Izrel nwudere Amazaya eze Juda, nwa Joash, nwa
Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash duuru ya
bịa na Jerusalem, kwada mgbidi Jerusalem, site n’Ọnụ
ụzọ ama Ifrem ruo n’ọnụ ụzọ ama Nkuku, nke ogologo ya
ruru narị nzọ ụkwụ isii. 24 Ọ chịkọrọ ọlaedo na ọlaọcha
niile na ngwongwo niile ahụtara n’ụlọnsọ ukwu Chineke,
nke e tinyere n’aka Obed-Edọm ilekọta, tinyekwara akụ
niile dị n’ụlọeze. Ọ dọọrọ ọtụtụ ndị mmadụ n’agha, kpọrọ
laghachi na Sameria. 25 Amazaya nwa Joash, eze Juda
nọrọ ndụ afọ iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze
Izrel nwụsịrị. 26 Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n’oge
ọchịchị Amazaya, site na mmalite ruo ọgwụgwụ, ọ bụ na
e deghị ha n’akwụkwọ akụkọ ndị eze Juda na Izrel? 27 Site
n’oge Amazaya gbakụtara Onyenwe anyị azụ, ha gbara
izuzu imegide ya n’ime Jerusalem. Ọ gbapụrụ gbalaga
Lakish, ma ha zipụrụ ndị ikom chụụrụ ya gaa Lakish,
gbuo ya n’ebe ahụ. 28 Ha bulatara ozu ya n’elu ịnyịnya, e
lie ya n’ebe e liri nna nna ya ha n’obodo Juda.

26 Mgbe ahụ, ndị Juda mere Ụzaya eze n’ọnọdụ Amazaya
nna ya, mgbe ọ dị naanị afọ iri na isii. 2 Ọ bụ Ụzaya
wugharịrị obodo Elat, nwetaghachi ya nye Juda mgbe eze
bụ Amazaya sooro ndị nna nna ya dinaa n’ọnwụ. 3 Ụzaya
dị afọ iri na isii mgbe ọ malitere ịchị dịka eze. Ọ chịrị iri
afọ ise na abụọ na Jerusalem. 4 O soro nzọ ụkwụ nna ya bụ
Amazaya mee ihe ziri ezi n’anya Onyenwe anyị. 5 Ụzaya
chọsịrị Chineke ike ụbọchị niile nke Zekaraya na-adị ndụ,
bụ onye mere ka ọ ghọta ịtụ egwu Chineke. Mgbe niile,
dịka ọ na-achọ Onyenwe anyị, Chineke nyere ya ọganihu.

6 O busoro ndị Filistia agha, ma kụdakwa mgbidi niile
nke Gat, Jabna, na Ashdọd. Emesịa, o wuziri ọtụtụ obodo
dị n'akụkụ Ashdọd na n'ebe ndị ọzọ n'obodo Filistia. 7
Chineke nọnyeere ya n'ọgụ niile ọ lụsoro ndị Filistia, na
ndị Arab bi na Gua Baal na ndị Meunim. 8 Ndị Amọn
na-atụtara ya ụtụ afọ niile, ude aha ya ruru ọ bụladị ala
Ijipt n'ihi na ọ ghọrọ onye dị ike nke ukwuu. 9 O wuru
ọtụtụ ụlọ elu nche na Jerusalem na nkuku Ọnụ Ụzọ Ama,
n'Ọnụ Ụzọ Ama Ndagwurugwu, na nkuku mgbidi, wusie
ha ike. 10 O wukwara ọtụtụ ụlọ elu nche siri ike n'ọzara,
gwuokwa ọtụtụ olulu mmiri n'ihi na o nwere ọtụtụ anụ
ụlọ na ndagwurugwu, na n'ala dị larịị. Ọ hụrụ ịrụ ọrụ
ubi n'anya, n'ihi ya, o nwere ọtụtụ ndị na-arụ ọrụ n'ubi
na ubi vaịnị ya dị n'ala ugwu ugwu, na n'ala ndị dị na
ndagwurugwu. 11 Ụzaya nwere ndị agha ọnụọgụgụ ha dị
ukwuu, ndị a zụziri azụzi, na ndị nọ na njikere mgbe niile
ịpụ ibu agha dịka ọnụọgụgụ e kewapụtara ha si dị. Ọ bụ
Jeiel, ode akwụkwọ na Maaseia, onyeisi ozi nọ n'okpuru
Hananaya, otu n'ime ndịisi ozi eze, ka ọ dị n'aka ịgụpụta
ndị agha ga-apụ ibu agha. 12 Ndị agha a nwekwara puku
ndịisi agha abụọ na narị isii, ya bụ 2,600. 13 Ọnụọgụgụ ndị
agha ahụ niile dị narị puku atọ na asaa, na narị ise, ya bụ,
307,500. Ha bụ ndị a zụziri nke ọma, ndị dị nnọọ ike iguzo
n'azụ eze ibu agha megide ndị iro ya. 14 Ụzaya nyere
ndị agha niile, ọta, na ùbe, na uwe agha, na okpu igwe,
na uwe agha igwe, ụta na nkume na-akwọ mụrụmụrụ,
nke ndị na-atụ iche ji alụ ọgụ. 15 O mepụtakwara ihe
nchepụta ọhụrụ na Jerusalem, nke ndị nwere amamihe
chepụtara, bụ nke a ga-eguzobe n'ụlọ elu nche nakwa

n’elu nkuku mgbidi, ka ndị agha nwee ike jiri ha gbaa àkụ
maọbụ tụọ nkume ukwu site n’elu mgbidi ahụ niile. Ude
aha ya gbasara ruo ebe dị anya, n’ihi na-enyeere ya aka
n’ụzọ dị ukwuu ruo mgbe ọ ghọrọ onye dị ike. **16** Ma
mgbe Ụzaya ghọrọ onye dị ike, nganga wetaara ya ọdịda.
Ọ bụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi nye Onyenwe anyị
bụ Chineke ya, ọ banyere n’ime ụlọnsọ Onyenwe anyị
ka ọ chụọ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n’elu ebe ịchụ
aja. **17** Azaraya onye nchụaja na ndị nchụaja Onyenwe
anyị iri asatọ ọzọ bụ dimkpa jekwuru ya n’ebe ahụ. **18** Ha
guzogidere eze bụ Ụzaya, sị ya, “Ụzaya, i kwesighị ịbata
n’ebe a jiri aka gị suree ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye
Onyenwe anyị. Nke a bụ ọrụ dịrị naanị ndị nchụaja ndị
bụ ụmụ Erọn, ndị a họpụtara doo iche maka ọrụ a. Site
n’ebe nsọ a pụọ, n’ihi na i gosila onwe gị dịka onye na-
ekwesighị ntụkwasị obi. Ọzọ ị gaghị enwekwa nsọpụrụ
site n’aka Onyenwe anyị Chineke gị.” **19** Ụzaya onye ji
ihe ịgụ ọkụ nke e ji esure ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ
ahụ n’aka, were iwe nke ukwu megide ndị nchụaja ahụ.
Mgbe ọ nọ na-abara ndị nchụaja mba n’ihu ebe ịchụ aja
nke dị n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, lee ekpenta pụtara
ya n’egedege ihu. **20** Mgbe Azaraya onyeisi nchụaja, na
ndị nchụaja ọzọ niile lere ya anya, ha hụrụ na ekpenta
agbaala ya n’egedege ihu ya, ha mere ka ọ site n’ebe ahụ
pụọ ngwangwa. Ya onwe ya kwa chọkwara isite n’ebe
ahụ pụọ ngwangwa, n’ihi na Onyenwe anyị tiri ya ihe
otiti. **21** Eze Ụzaya bụ onye ekpenta ruo ụbọchị ọnwụ ya.
O biri n’ụlọ ewupụrụ iche, ebe ọ bụ onye ekpenta, na
onye amapụrụ site n’ụlọnsọ Onyenwe anyị. Jotam nwa

ya ghọrọ onye nlekọta ụlọeze, na-achịkwa ndị ala ahụ.
22 Ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Ụzaya, site na
mmalite ruo ọgwụgwụ, onye amụma Aịzaya nwa Emọz
deturu ha n'akwụkwọ. 23 Ụzaya soro ndị nna nna ya dina
n'ọnwụ, e lie ya nso n'ọhịa ebe a na-eli ozu nke dịịrị ndị
eze, maka na ndị mmadụ sịrị, "Ọ bụ onye ekpenta." Jotam
nwa ya, ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.
27 Jotam gbara iri afọ abụọ na ise mgbe e mere ya eze. Ọ
chịrị afọ iri na isii na Jerusalem. Nne ya bụ Jerusha nwa
Zadọk. 2 O mere ihe ziri ezi n'anya Onyenwe anyị dịka
nna ya Ụzaya mere, ma o meghị dịka nna ya, ọ banyeghị
n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ma ndị mmadụ gara n'ihu
na-eme omume ha rụrụ arụ. 3 Jotam wugharịrị Ọnụ
Ụzọ Ama nke dị Elu nke ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,
rụọkwa ọtụtụ ọrụ n'elu mgbidi nke ugwu Ofel. 4 O wuru
ọtụtụ obodo n'ala ugwu ugwu Juda, wuokwa ọtụtụ ebe e
wusiri ike na ụlọ elu nche n'oke ọhịa. 5 Jotam busoro
eze ndị Amọn agha, meriekwa ha. N'afọ ahụ, ndị Amọn
bunyere ya narị talenti ọlaọcha, na bushel ọka iri puku
na puku abụọ, na bushel ọka balị iri puku na puku abụọ.
6 Jotam ghọrọ eze dị ike n'ihi na ọ kpachara anya debe
iwu Onyenwe anyị Chineke ya. 7 Ihe ndị ọzọ niile n'oge
ọchịchị Jotam, tinyere ihe gbasara agha niile ọ lụrụ, na
ihe ndị ọzọ niile nke o mere, e deturu ha n'akwụkwọ
akụkọ ndị eze Izrel na Juda. 8 Ọ gbara iri afọ abụọ na ise
mgbe e mere ya eze. Ọ chịrị afọ iri na isii na Jerusalem. 9
Jotam sooro ndị nna nna ya dina n'ọnwụ, e lie ya n'obodo
Devid. Ehaz nwa ya nwoke ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

28 Ehaz gbara iri afọ abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ
chịkwara afọ iri na isii n'ime Jerusalem, ma o meghị ihe
ziri ezi n'anya Onyenwe anyị, dịka nna ya Devid mere.
2 Ọ gbasoro ụzọ niile nke ndị eze Izrel, kpụọkwa arụsị
dị iche iche maka ofufe arụsị Baal. 3 O surere ihe nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ dị iche iche n'ime Ndagwurugwu nke
Ben Hinom, surekwaa ụmụ ya n'ọkụ. Ọ gbasoro omenaala
niile rụrụ arụ nke ndị mba ọzọ, ndị ahụ Onyenwe anyị
chụpụrụ site n'ihu ndị Izrel. 4 Ọ chụrụ aja surekwaa ihe
nsure ọkụ aja na-esi isi ụtọ n'ebe niile dị elu, n'elu ugwu
niile, na n'okpuru osisi ndụ ọbụla. 5 N'ihi ya, Onyenwe
anyị Chineke ya nyefere ya n'aka eze ndị Aram. Ndị Aram
lụgburu ya, kpọrọ ọtụtụ n'etiti ndị ya dịka ndị mkpọrọ
kpọta ha n'Damaskọs. E nyefekwara ya n'aka eze Izrel,
onye gburu ọtụtụ ndị agha ya. 6 N'otu ụbọchị, Peka nwa
Remalaya gburu narị puku ndị agha Juda na iri puku
abụọ. Ihe ndị a mere n'ihi na ha gbakụtara Onyenwe
anyị Chineke nna nna ha azụ. 7 Zikri onye Ifrem, onye
bụ dike n'agha, gburu Maaseia, nwa eze, na Azrikam
onye na-elekọta ụlọeze. O gbukwara Elkena onye na-
esota eze. 8 Ndị Izrel sitere n'etiti ụmụnne ha ndị Juda
dọta ndị inyom, na ụmụ okorobịa, na ụmụ agbọghọbịa
ọnụọgụgụ ha dị narị puku abụọ n'agha. Ha bukọkwaara
ọtụtụ ihe ndị ọzọ ha kwatara n'agha laghachi na Sameria.
9 Ma Oded, onye amụma Onyenwe anyị, nọ na Sameria
n'oge a. Ọ pụrụ jekwuru ndị agha ahụ na Sameria sị ha,
"Onyenwe anyị Chineke nna nna unu ha mere ka unu
merie ndị Juda n'ihi na ha na-efe arụsị. Ma unu ji ọnụma
gbuo ha, nke mere na ụzụ tụrụ ruo n'eluigwe. 10 Ugbu

a, unu na-achọkwa ime ndị ikom na ndị inyom Juda na
Jerusalem ndị ohu unu? Ma unu abụghị ndị ikpe mmehie
mara n'ebe Onyenwe anyị Chineke unu nọ? **11** Ugbu
a, geenụ ntị n'ihe m na-ekwu. Kpọghachinụ ụmụnna
unu ndị a unu dọtara n'agha n'ụlọ ha, n'ihi na ugbu a
Onyenwe anyị na-ewe oke iwe megide unu." **12** Ụfọdụ
ndịisi ndị Ifrem, bụ Azaraya nwa Jehohanan, na Berekaya
nwa Meshilemot, na Jehizkaya nwa Shalum, na Amasa
nwa Hadlai, biliri guzogide ndị ahụ si agha na-alọta. **13**
Ha sịrị, "Unu akpọbatakwala ndị a unu dọtara n'agha
n'ebe a, n'ihi na unu mee ya, anyị ga-abụ ndị ikpe maara
n'ihu Onyenwe anyị. Unu chọrọ ịtụkwasị ihe na mmehie
na ikpe ọmụma anyị? N'ihi na ikpe ọmụma anyị adịla
ukwuu, iwe ya dị ọkụ na-adịkwasịkwa n'ahụ Izrel." **14** Ya
mere, ndị agha ahụ hapụrụ ndị mkpọrọ ahụ na ihe niile
ha bulatara, n'ihu ndị ozi na igwe mmadụ ahụ niile. **15**
Mgbe ahụ, ndị ikom ahụ akpọrọ n'aha n'aha duuru ndị
mkpọrọ ahụ, manye aka n'ihe ahụ niile a dọtara n'agha
wepụta uwe, na nri, na mmanya na akpụkpọụkwụ, na
mmanụ, nyeghachi ha ndị ahụ niile a dọtara n'agha.
Ha bulitere ndị ọrịa nọ n'etiti ndị ahụ a dọtara n'agha
kukwasị ha n'elu ịnyịnya ibu. Emesịa, ha duuru mmadụ
ahụ niile dughachiri ha ndị ha nọ na Jeriko, obodo nkwụ.
Emesịakwa, ha laghachikwara azụ na Sameria. **16** N'oge
ahụ, eze Ehaz zigara ndị eze Asịrịa ozi ka ọ bịa nyere ya
aka. **17** Ndị Edọm bịara ọzọ buso Juda agha, ma dọrọkwa
ọtụtụ n'ime ha n'agha. **18** Ndị Filistia na-ebusokwa ụfọdụ
obodo Juda dị na mgbada ugwu, na Negeb agha. Ha meriri
ma bichikwaa obodo ndị a; Bet-Shemesh, na Aijalon, na

Gederọt, na Soko, na Timna, na Gimzo, na obodo nta
niile gbara ha gburugburu. 19 Ma Onyenwe anyị wedara
Juda n'ala n'ihi Ehaz, eze Izrel onye mere ka ihe ọjọọ baa
ụba na Juda, na-ekwesighị ntụkwasị obi ya nye Onyenwe
anyị. 20 Mgbe Tiglat-Pilesa eze ndị Asịrịa bịara, o wetaara
Ehaz nsogbu kama enyemaka. 21 Ehaz weere ụfọdụ ihe dị
n'ụlọnsọ Onyenwe anyị, na nke dị n'ụlọeze, sitekwa na
n'ụlọ ndịisi obodo, were ha nye eze Asịrịa, ma ihe ndị a
enyereghị ya aka. 22 N'oge nsogbu ya, eze Ehaz gakwara
n'ihu bụrụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi nye Onyenwe
anyị. 23 Ọ chụrụ aja nye chi niile nke Damaskọs, bụ ndị
meriri ya n'agha. Ọ sịrị, "N'ihi na chi nke ndị eze Aram
nyeere ha aka, ha ka m ga-achụrụ aja, ka ha nwee ike
nyere m aka." Ma ha bụ ihe wetaara ya ọdịda, bụrụkwa
ọdịda nye Izrel niile. 24 Ehaz chịkọtara ngwongwo niile dị
n'ụlọnsọ ukwu Chineke, gbujasịa ha. O mechiri ọnụ ụzọ
niile e si abanye n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, ma wuo
ọtụtụ ebe ịchụ aja na nkuku ụzọ niile n'ime Jerusalem. 25
N'obodo niile ọbụla na Juda, o wuru ebe dị elu maka ịchụ
aja dị iche iche nye chi ndị ọzọ, si otu a kpasuo Onyenwe
anyị, bụ Chineke nna nna ya ha iwe. 26 Ma banyere ihe
ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị ya, site na mmalite ruo
ọgwụgwụ, ọ bụ na e deghị ha n'akwụkwọ akụkọ ihe mere
n'oge ndị eze Juda na Izrel? 27 Ehaz soro nna nna ya ha
dina n'ọnwụ, e lie ya n'obodo Jerusalem, ma ọ bụghị
n'ime ili ebe a na-eli ndị eze Izrel. Hezekaya nwa ya,
ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

29 Hezekaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere ị
bụ eze. Ọ chịrị iri afọ abụọ na itoolu na Jerusalem. Aha

nne ya bụ Abija, ada Zekaraya. 2 O mere ihe ziri ezi n’anya
Onyenwe anyị dịka nna nna ya Devid mere. 3 N’ọnwa
mbụ nke afọ ahụ e mere ya eze ka o meghere ụlọnsọ
Onyenwe anyị, mezie ime ya. 4 Ọ kpọrọ ndị Livayị, na ndị
nchụaja niile oku n’akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ụlọnsọ
ukwu Chineke, 5 gwa ha okwu sị ha, “Geenụ m ntị unu
ndị Livayị, doonụ onwe unu nsọ, dokwaanụ ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị Chineke nna nna unu nsọ. Wezuganụ ihe
arụ niile dị n’ebe nsọ nke ụlọnsọ ahụ. 6 N’ihi na nna anyị
ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi; ha mere ihe jọrọ
njọ n’anya Onyenwe anyị bụ Chineke anyị, hapụ ya. Ha
wepụrụ ihu ha site n’ebe obibi Onyenwe anyị, gbakụtakwa
ya azụ. 7 Ha mechikwara ụzọ ndị e si abanye na mpụta
ọnụ ụlọ ahụ, menyụọkwa ọkụ dị n’ime ya. E sureekwaghị
ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, ọ dịkwaghị aja nsure ọkụ
ọbụla a chụrụ nye Chineke nke Izrel. 8 N’ihi nke a ka iwe
Onyenwe anyị ji dakwasị Juda na Jerusalem. O meela ka
ha buru ihe oke egwu, na oke ihere na oke ụjọ, dịka unu
jirila anya unu hụ. 9 E gburu nna anyị ha n’agha, dọtakwa
ndị nwunye anyị na ụmụ okorobịa na ụmụ agbọghọbịa
anyị n’agha n’ihi ya. 10 Ma ugbu a, achọrọ m ka anyị na
Onyenwe anyị Chineke nke Izrel gbaa ndụ, ka iwe ya jụrụ
n’ebe anyị nọ. 11 Ụmụ m, o kwesighị ka unu gbakụta ọrụ
unu azụ ọzọ, n’ihi na Onyenwe anyị họpụtara unu iguzo
n’ihu ya, na ijere ya ozi, na ịrụ ọrụ n’ihu ya, na ịchụrụ ya
aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ.” 12 N’oge a ndị Livayị
ndị a malitere ọrụ: site n’ikwu Kohat: Mahat na Amasai,
na Juel nwa Azaraya; n’ikwu Merari: Kish nwa Abdi, na
Azaraya nwa Jehalelel; n’ikwu Geshọn: Joa nwa Zima, na

Eden nwa Joa; 13 n'ikwu Elizafan: Shimri, na Jeiel; n'ikwu
Asaf: Zekaraya, na Matanaya; 14 n'ikwu Heman: Jehiel,
na Shimei; n'ikwu Jedutun: Shemaya, na Uziel. 15 Mgbe
ha kpọkọtara ụmụnna ha bụ ndị Livayị, dokwaa onwe
ha ọcha, ha bara ido ụlọnsọ Onyenwe anyị nsọ, dịka eze
nyere n'iwu, n'usoro okwu Onyenwe anyị si dị. 16 Ndị
nchụaja banyere n'ime ebe nsọ ahụ ido ya nsọ. Ihe niile
na-adịghị ọcha ha hụrụ n'ime ya ka ha wepụtasịrị n'ogige
ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ahụ. Ndị Livayị buuru ha gaa
bufuo na Ndagwurugwu Kidrọn. 17 Ha bidoro mmemme
ido nsọ a n'abalị mbụ n'ọnwa nke mbụ. N'abalị nke asatọ
ha ruru na mpụta ọnụ ụlọ nke ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ma
o were ha abalị asatọ ọzọ idochasị ụlọnsọ ahụ nsọ maka
ofufe, ha jezuru ozi niile n'abalị iri na isii nke ọnwa mbụ
ahụ. 18 Mgbe ahụ, ha bakwuru eze bụ Hezekaya kọọrọ ya
sị, "Anyị emeela ebe niile n'ụlọnsọ Onyenwe anyị ka ọ dị
nsọ, ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ na ngwongwo ya, na
tebul ịdọba achịcha e doro nsọ, na ihe niile dị n'ime ya.
19 Ọzọ, anyị edoziela ma dokwaa ngwongwo ahụ niile
nsọ, bụ nke eze Ehaz wepụrụ n'ihi ekwesighị ntụkwasị
obi ya mgbe ọ bụ eze. Ha dịkwa ugbu a n'ihu ebe ịchụ aja
nke Onyenwe anyị." 20 N'ụtụtụ echi ya, eze bụ Hezekaya
kpọkọtara ndịisi obodo niile, gaa n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị ahụ. 21 Ha wetara oke ehi asaa, na ebule asaa, na
ụmụ ebule asaa, na mkpi asaa, maka ịchụ aja mmehie
n'ihi alaeze ahụ, maka ụlọnsọ ukwu ahụ, na ala Juda. Eze
nyere ndị nchụaja bụ ụmụ Erọn iwu sị ha gbuo anụ ụlọ
ndị ahụ n'ebe ịchụ aja nye Onyenwe anyị. 22 Ya mere, ha
gburu oke ehi ahụ niile. Ndị nchụaja fesara ọbara ha n'elu

ebe ịchụ aja. Ha gbukwara ebule ndị ahụ fesa ọbara ha
n’ebe ịchụ aja, gbukwaa ụmụ atụrụ ndị ahụ fesakwa ọbara
ha n’ebe ịchụ aja. **23** Ha wetara mkpi ndị ahụ eji achụ
aja mmehie n’ihu eze na ọgbakọ ahụ, ha bikwasịkwara
ha aka n’elu. **24** Ndị nchụaja gburu mkpi ndị ahụ, chee
ọbara ha n’elu ebe nchụaja maka ikpuchi mmehie ndị
Izrel niile. N’ihi na eze nyere iwu ka a chụọ aja nsure ọkụ
na aja mmehie n’ihi ndị Izrel niile. **25** O mere ka ụfọdụ
ndị Livayị nọdụ n’ụlọnsọ ahụ, dịka ndị na-abụ abụ. O
nyere ha ogene, na une, na ụbọ akwara. O mere nke a
n’usoro dịka Devid na Gad, bụ ọhụ ụzọ eze, na Netan,
bụ onye amụma, nke a bụ dịka Onyenwe anyị nyererịị
n’iwu site n’aka ndị amụma ya. **26** Ya mere, ndị Livayị ji
ihe egwu Devid ndị ahụ niile guzoro na njikere, ma ndị
nchụaja jikwa opi ha nke ha na-afụ. **27** Hezekaya nyere
iwu ka a chụọ aja nsure ọkụ ahụ n’elu ebe ịchụ aja. Mgbe
a malitere isure aja ahụ ọkụ, a malitekwara ịbụ abụ nye
Onyenwe anyị, na ịfụ opi na iti ihe egwu niile nke Devid,
eze Izrel. **28** N’oge mmemme ọchụchụ aja ahụ, mmadụ
niile kpọrọ isiala nye Chineke, mgbe ndị abụ na-abụ abụ,
ndị opi na-afụkwa opi ha. Ihe niile a nọ na-eme tutu ruo
mgbe a chụsịrị aja niile ahụ. **29** Mgbe ha chụchara aja ndị
ahụ, eze na ndị niile nọ n’ebe ahụ gburu ikpere n’ala,
kpọkwaa isiala. **30** Eze Hezekaya na ndịisi ozi ya nyere
iwu ka ndị Livayị bụọ ụfọdụ n’ime abụ ọma Devid, na
nke Asaf onye amụma, maka iji ya too Onyenwe anyị.
Ha mere otu a, kpọọkwa isiala nye Chineke. **31** Emesịa,
Hezekaya sịrị, “Ugbu a unu edoola onwe unu nsọ nye
Onyenwe anyị, bịanụ nso, webatanụ aja na onyinye ekele

n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị." Ya mere, nzukọ ahụ niile
wetaara aja na onyinye ekele ha, ndị niile nwere mkpebi
n'obi ha wetara aja nsure ọkụ. 32 Ọnụọgụgụ anụ ụlọ niile
ha wetara bụ ndị a: iri oke ehi asaa, na narị ebule, na narị
ụmụ ebule abụọ, ka e wetara maka aja nsure ọkụ nye
Onyenwe anyị. 33 Anụ ndị e doro nsọ maka ịchụ aja dị
narị oke ehi isii na atụrụ na ewu dị puku atọ. 34 Ma ndị
nchụaja dị ole na ole, ha apụghịkwa ịgba akpụkpọ anụ
niile ahụ maka aja nsure ọkụ, n'ihi ya, ụmụnne ha bụ
ndị Livayị nyeere ha aka tutu ruo mgbe ozi ahụ gwụsịrị,
ruokwa mgbe e doro ndị nchụaja ndị ọzọ nsọ. N'ihi na
ndị Livayị nwere obi ziri ezi karịa ndị nchụaja ido onwe
ha nsọ. 35 Aja nsure ọkụ bara ụba, tinyere abụba nke aja
udo niile, na aja ihe ọṅụṅụ nke so aja nsure ọkụ ndị a. Ọ
bụ n'ụzọ dị otu a ka e si weghachite ije ozi na ịchụ aja
nke na-adị n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 36 Hezekaya na
ndị Juda niile ṅụrịrị ọṅụ n'ihi ihe Chineke doziri nye ndị
ya, n'ihi na ihe niile ndị a mere ngwangwa.

30 Hezekaya zigaara ndị Izrel na Juda niile ozi, degakwara
ndị Ifrem na Manase akwụkwọ ịkpọ oku ka ha bịa n'ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị dị na Jerusalem maka ime Mmemme
Ngabiga nye Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel. 2 Eze na
ndịisi ya, na ndị nkpọkọta niile na Jerusalem kpebiri
na Mmemme Ngabiga a ga-adị n'ọnwa nke abụọ. 3 Ha
enweghị ike ime ya n'oge e kwesiri ime ya n'ihi na ọtụtụ
ndị nchụaja enwebeghị ike doo onwe ha nsọ n'ọnwa
ahụ. Otu a kwa, ndị Izrel enwebeghịkwa ike zukọtaa na
Jerusalem. 4 Eze na Izrel niile nwere otu mkpebi ime ya
otu a. 5 Ha kpebiri ka e kwusaa n'ala Izrel niile site na Dan

ruo na Bịasheba ka onye ọbụla bịa na Jerusalem maka
ime Mmemme Ngabiga nye Onyenwe anyị, Chineke Izrel.
Ọtụtụ mmadụ n'Izrel esobeghị mee mmemme a dịka e
nyere ya n'iwu. **6** Ndị ọgba ọsọ weere akwụkwọ ozi sitere
n'aka eze na ndị ozi ya jegharịa n'Izrel na Juda niile dịka
ihe eze nyere n'iwu si: "Unu ndị Izrel, lọghachikwutenụ
Onyenwe anyị Chineke Ebraham, na Aịzik, na Jekọb, ka ọ
laghachikwute unu bụ ndị eze Asịrịa na-emeribeghị. **7**
Unu adịkwala ka nna unu ha, na ụmụnne unu ndị Izrel,
ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi nye Onyenwe anyị, bụ
Chineke nna nna ha, nke a mere o jiri were ha mee ihe iju
anya, dịka unu hụrụ ya. **8** Unu abụla ndị isiike dịka ha,
kama werenụ onwe unu nye Onyenwe anyị. Bịakwanụ
n'ụlọnsọ ya nke o doro nsọ ruo ebighị ebi. Fee Onyenwe
anyị Chineke unu ofufe, ime ka iwe ya jụrụ n'ebe unu nọ.
9 Ọ bụrụ na unu alọghachikwute Onyenwe anyị, ọ ga-eme
ka e gosi ụmụnna unu na ụmụ unu a dọtara n'agha obi
ebere, meekwa ka ha site n'ebe e bugara ha lọghachikwa.
N'ihi na Onyenwe anyị Chineke unu bụ onye obi ebere, na
onye obiọma; ọ gakwaghị agbakụta unu azụ, ma ọ bụrụ
na unu echegharịa, lọghachikwute ya." **10** Ya mere, ndị
ọgbọ ọsọ ozi ahụ sitere otu obodo gaa obodo ọzọ n'Ifrem,
na Manase, ọ bụladị ruo Zebụlọn. Ma ndị mmadụ chịrị
ha ọchị, kwaakwa ha emo. **11** Ma otu ọ dị, ụfọdụ ndị si
n'ebo Asha na Manase, na Zebụlọn wedatara onwe ha
ala, bịa Jerusalem. **12** Ma aka Chineke dịnyere ndị Juda
inye ha otu obi, ime ihe eze na ndịisi ya nyere n'iwu,
site n'okwu Onyenwe anyị. **13** Ya mere, ọtụtụ mmadụ
bịara Jerusalem n'ọnwa nke abụọ nke afọ ahụ, maka

mmemme achịcha ekoghị eko. 14 Ha niile jiri otu obi
bibie ụlọ arụsị Baal niile dị na Jerusalem, kụtuokwa ebe
ịchụ aja na-esi isi ụtọ niile, buru ha niile bufuo ha na
Ndagwurugwu Kidrọn. 15 N'abalị nke iri na anọ nke ọnwa
abụọ ahụ, ndị mmadụ ahụ niile gburu atụrụ Mmemme
Ngabiga ha. Nke a mere ka ihere mee ndị nchụaja na ndị
Livayị. Ha mekwara ngwangwa doo onwe ha nsọ were aja
nsure ọkụ bịa n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. 16 Ha niile
guzokwara n'ọnọdụ ha dịka e dere ya n'iwu Mosis, onye
nke Chineke. Ndị nchụaja fesara ọbara nke ndị Livayị
bunyere ha n'aka, n'elu ebe ịchụ aja. 17 Ebe ọ bụ na ọtụtụ
ndị so n'igwe mmadụ ahụ edobeghị onwe ha nsọ, ndị
Livayị gbuuru ha atụrụ Mmemme Ngabiga n'ihi na ha
adịghị ọcha, ha apụghịkwa ido atụrụ ha nsọ nye Onyenwe
anyị. 18 Ọ bụ ezie na ọtụtụ ndị sitere n'Ifrem, na Manase,
na Isaka, na Zebụlọn edoghị onwe ha ọcha, ma ha sokwa
rie oriri ngabiga ahụ, si otu a mebie ihe e dere n'iwu. Ma
Hezekaya kpeere ha ekpere sị, "Ka Onyenwe anyị onye dị
mma gbaghara onye ọbụla 19 bụ ndị ji obi ha na-achọ
Onyenwe anyị Chineke nke nna nna ha, ọ bụladị ma ọ
bụrụ na ha adịghị ọcha dịka iwu nke ebe nsọ si dị." 20
Onyenwe anyị nụrụ ekpere Hezekaya gwọọkwa ha. 21 Ya
mere, ndị Izrel ahụ niile ji ọṅụ mee mmemme achịcha
ekoghị eko ahụ na Jerusalem ụbọchị asaa. Ma ndị nchụaja
na ndị Livayị ji abụ na ngwa egwu Onyenwe anyị too
ya otuto ụbọchị ahụ niile. 22 Hezekaya ji okwu dị mma
gbaa ndị Livayị ume n'ihi ezi nghọta ha nwere n'ijere
Onyenwe anyị ozi. N'ime ụbọchị asaa ahụ niile, ha chụrụ
aja udo, riekwa ihe ha ketara site n'aja niile a chụrụ. Ha

tokwara Onyenwe anyị Chineke nna nna ha otuto. **23**
N'ihi oke ọṅụ ha niile nwere, ha kpebiri ime mmemme
ahụ gaa n'ihu ụbọchị asaa ọzọ. **24** Hezekaya eze Juda,
nyere nzukọ ahụ otu puku oke ehi, na puku atụrụ asaa.
Ndị ozi eze niile nyekwara ha, otu puku oke ehi na puku
atụrụ iri. Ọtụtụ ndị nchụaja dooro onwe ha nsọ. **25** N'oge
ahụ kwa, oke ọṅụ jupụtara n'obi ndị Juda niile, na n'obi
ndị nchụaja na ndị Livayị, na n'obi ndị ọbịa, na ndị sitere
ala Izrel bịa. **26** Oke ọṅụ jupụtara na Jerusalem n'ihi na
site n'oge Solomọn nwa Devid, eze Izrel ruo n'oge a, e
mebeghị mmemme dị otu a na Jerusalem. **27** Mgbe ahụ,
ndị nchụaja na ndị Livayị guzoro gọzie ọha mmadụ ahụ
niile. Chineke nụkwara ekpere ha site n'ebe obibi ya dị
nsọ nke eluigwe.

31 Mgbe ihe niile a gwụsịrị, ndị Izrel bụ ndị nọ n'ebe
ahụ pụrụ gaa n'obodo niile dị na Juda, kurisie ogidi nsọ
niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. Ha kwatụrụ ebe niile
dị elu na ebe ịchụ aja niile dị na Juda, Benjamin, Ifrem na
Manase. Mgbe ha lachara ha niile n'iyi, ndị Izrel niile
laghachiri n'obodo nke aka ha nakwa n'ihe onye ọbụla
nwere. **2** Hezekaya kenyekwara ndị nchụaja na ndị Livayị
n'usoro ịrụ ọrụ ha n'ụlọnsọ ukwu Chineke ụbọchị niile,
maka ọrụ ịchụ aja nsure ọkụ na aja udo, na inye ekele,
na ito Onyenwe anyị n'ọnụ ụzọ ama ebe obibi ya. **3** Eze
nyekwara ụtụ nke ya site n'ihe nweta ya maka iji chụọ aja
nsure ọkụ, nke ụtụtụ na abalị, ya na aja nsure ọkụ nke
ụbọchị izuike niile na ọnwa ọhụrụ, na nke mmemme niile
a kara aka a na-eme dịka ọ dị n'iwu Onyenwe anyị. **4** O
nyekwara ndị bi na Jerusalem iwu ka ha na-ewebatara ndị

nchụaja na ndị Livayị oke nke ruuru ha, ka ha nwee ike
lebanye anya nke ọma n'iwu Onyenwe anyị. 5 Ngwangwa
e kwusara okwu a, ụmụ Izrel niile wetara onyinye ha
n'ebe ọ bara ụba. Ha wetara mkpụrụ mbụ nke ọka ha, na
mmanya vaịnị ọhụrụ ha, na mmanụ oliv, na mmanụ aṅụ,
na ihe omume niile nke ubi. Ha wetakwara n'ụba otu ụzọ
n'ụzọ iri nke ihe niile ọzọ ha nwere. 6 Ndị Izrel na Juda
niile bi n'obodo Juda bubatakwara otu ụzọ n'ime ụzọ iri
nke igwe ehi, na igwe ewu na atụrụ, na otu ụzọ n'ụzọ iri
nke ihe nsọ niile edoro nsọ nye Onyenwe anyị bụ Chineke
ha. Ha doro ha niile n'ukwu n'ukwu 7 Ha bidoro iwebata
ihe ndị a site n'ọnwa nke atọ n'afọ ruo n'ọnwa nke asaa.
8 Mgbe Hezekaya na ndịisi ya bịara hụ ukwu ihe ndị ahụ
niile, ha toro Onyenwe anyị, gọziekwa ndị ya bụ Izrel. 9
Hezekaya jụrụ ndị nchụaja na ndị Livayị banyere onyinye
ndị ahụ e bubatara. 10 Azaraya, onyeisi nchụaja, onye
sitere n'ikwu Zadọk zara sị ya; "Lee, kemgbe ndị mmadụ
malitere iwebata onyinye ha n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị o nwebeghị ihe kọrọ anyị. N'ezie, anyị nwere karịa,
n'ihi na Onyenwe anyị agọziela ndị ya. Leekwa ihe dị
ukwuu ka fọdụrụ." 11 Hezekaya nyere iwu ka e edozie ụlọ
ịchịkọba ihe n'ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị ahụ. Ha
mekwara otu a. 12 Emesịa, ha jiri ikwesi ntụkwasị obi
bubata onyinye ndị ahụ, na onyinye nke otu ụzọ n'ime
ụzọ iri, na onyinye e doro nsọ, tifee ha n'aka Konanaya,
onye Livayị. Shimei nwanne ya nwoke bụ onye na-esote
ya. 13 Jehiel, Azazaya, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad,
Eliel, Ismakaya, Mahat na Benaya, bụ ndị nlekọta ọrụ ndị
nọ n'okpuru Konanaya na Shimei nwanne ya. Ndị a niile

bụ ndị eze Hezekaya na Azaraya onye nlekọta ụlọnsọ
ukwu Chineke họpụtara. **14** Kore nwa Imna, onye Livayị,
onye bụkwa onye na-elekọta ọnụ ụzọ ama dị n'ọwụwa
anyanwụ, ka e tinyere ọrụ ilekọta onyinye afọ ofufu niile
e wetaara Chineke. Ọ bụ ya nwekwa ọrụ ikesa onyinye
ndị ahụ niile e bubataara Onyenwe anyị ha na onyinye
ndị ọzọ e doro nsọ. **15** Ndị na-enyere ya aka bụ Eden,
Miniamin, Jeshua, Shemaya, Amaraya na Shekanaya. Ha
na-eke onyinye ahụ nye ndị nchụaja niile n'obodo ahụ,
onye ukwu na onye nta, dịka usoro ịrụ ọrụ ha si dị. Ha ji
ikwesi ntụkwasị obi na-enyere ya aka. **16** Ọzọkwa, ndị
ikom niile si n'ezinaụlọ ndị nchụaja, ndị gbara site n'afọ
atọ gbagoo, ndị aha ha dị n'akwụkwọ usoro ọmụmụ,
bụ ndị na-arụ ọrụ n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, na-
eketa oke ihe oriri ha na-eri mgbe ọbụla ha bịara ịrụ ọrụ
dịka usoro ọrụ ha si dị. **17** Ha na-ekenye ndị nchụaja
niile e dere aha ha n'akwụkwọ usoro ọmụmụ, kenyekwa
ndị Livayị niile gbara site iri afọ abụọ gbagoo ihe oriri
dịka usoro ọrụ ha si dị. **18** Ndị na-esokwa keta oke ndị a
bụ ụmụntakịrị, na ndị inyom, na ụmụ ndị ikom na ndị
inyom na-etolite etolite, bụ ndị niile e depụtara aha ha
n'akwụkwọ usoro ọmụmụ. Ndị a bụ ndị kwesiri ntụkwasị
obi n'ido onwe ha nsọ. **19** A họpụtara ụfọdụ ndị ikom ndị
ọrụ ha bụ ike nri nye ndị nchụaja niile bụ ụmụ ụmụ Erọn.
Ndị nchụaja a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a bụ ndị ahụ
bi n'ala ubi nke gbara obodo ndị nchụaja gburugburu,
maọbụ ndị bi n'obodo ndị ọzọ. Ndị a bụkwa ndị e dere
aha ha niile n'akwụkwọ usoro ọmụmụ ndị Livayị. **20** Ndị
a bụ ihe ndị Hezekaya mere n'ime Juda niile, ọ na-eme

ihe dị mma, na nke ziri ezi, n’ikwesị ntụkwasị obi n’ihu
Onyenwe anyị bụ Chineke ya. 21 N’ime ihe niile o mere,
nke metụtara ije ozi nke ụlọ ukwu Chineke, na idebe iwu
niile na ụkpụrụ niile Onyenwe anyị nyere, Hezekaya ji
obi ya niile gbasoo Chineke. O jikwa obi ya niile jee ozi
niile o jere. Nke a mekwara ka ihe gaara ya nke ọma.
32 Mgbe Hezekaya ji ikwesi ntụkwasị obi rụchaa ọrụ ndị
a niile, Senakerib bụ eze Asịrịa, bịara n’ime Juda megide
ya. Ọ nọchibidoro obodo niile nke e wusiri ike, na-eche
na ọ ga-emeri ha nye onwe ya. 2 Mgbe o doro eze anya
na Senakerib bịara ka o buo agha megide Jerusalem, 3
Hezekaya mere ngwangwa kpọkọta ụmụ eze niile na
ndịisi agha ya. Mgbe ha zukọtara, ha kpebiri iwuchi isi iyi
ahụ niile na-esi n’azụ obodo na-asọpụta. Ha mekwara
otu a. 4 Ha kpọkọtara ọtụtụ ndị ọrụ, ndị gara gbochie
isi iyi niile, mee ka mmiri gharakwa ịsọpụta n’ala ahụ
niile. Ha mere nke a n’ihi na ha achọghị ka eze ndị
Asịrịa na ndị agha ya nweta mmiri ha ga-aṅụ mgbe ha
bịaruru ibuso Jerusalem agha. 5 Hezekaya wuzikwara
mgbidi obodo ahụ, wusie ha ike n’ebe niile ọ na-ada ada.
O wukwara mgbidi ọzọ gburugburu mgbidi nke ochie
ahụ. O wusikwara ebe siri ike nke Milo dị n’obodo Devid
ike, kpụọkwa ọtụtụ ngwa agha na ọta. 6 O tinyere ndị
agha niile nọ n’obodo ahụ n’okpuru ndịisi agha na-achị
ha, mee ka ha niile zukọta n’ọnụ ụzọ ama nke obodo.
N’ebe ahụ ka ọ nọ gwa ha okwu sị ha, 7 “Dịrịnụ ike, unu
adakwala mba. Unu atụla ụjọ maọbụ daa mba n’ihi eze
Asịrịa na usuu ndị agha ya, n’ihi na onye dịnyeere anyị
ka ya ike. 8 Ihe nọnyere ya bụ ogwe aka nke anụ ahụ, ma

nke nọnyere anyị bụ Onyenwe anyị, Chineke anyị, inyere
anyị aka na ibu agha anyị niile." Okwu a, nke Hezekaya
bụ eze Juda kwuru, mere ka ndị Juda nwee agbamume. **9**
Mgbe e mesiri, mgbe Senakerib eze Asịrịa na ndị agha
ya niile nọchibidoro Lakish, o zipụrụ ndị ọrụ ya gaa
Jerusalem, ka ha jiri ozi a gaa maka Hezekaya, bụ eze
Juda na ndị Juda niile ndị nọ n'ebe ahụ: **10** "Nke a bụ ihe
Senakerib, bụ eze Asịrịa sịrị: Ọ bụ na gịnị ka ntụkwasị obi
gị dabere, mere i ji nọgidesie ike na Jerusalem n'ọnọdụ
nnọchibido a? **11** Mgbe Hezekaya na-asị, 'Onyenwe anyị
bụ Chineke anyị ga-azọpụta anyị site n'aka eze Asịrịa,'
ọ bụ aghụghọ ka ọ na-aghọ unu. Ọ na-eduhie unu, na-
achọ ka unu nwụọ n'agụụ nakwa akpịrị ịkpọ nkụ. **12** Ọ
bụghị Hezekaya na onwe ya wezugara ebe ya niile dị
elu na ebe ịchụ aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem,
'Unu aghaghị ịkpọ isiala n'otu ebe ịchụ aja, chụọkwa aja
n'elu ya'? **13** "Unu amaghị ihe mụ na nna m ha bụ ndị
bu m ụzọ chịa mere ndị ala ọzọ? Chi niile nke mba ndị
ahụ niile ha nwere ike zọpụta ala ha site n'aka m? **14**
Ọ bụ onye n'etiti chi niile nke mba ndị a niile, bụ ndị
nna nna m ha bibiri, napụtarala ndị ya site n'aka m?
Aṅaa ka chi unu ga-esi zọpụta unu site n'aka m? **15** Unu
ekwela ka Hezekaya duhie unu, rafuokwa unu otu a. Unu
ekwenyekwarala ya, n'ihi na ọ dịghị chi ọbụla maọbụ nke
mba ọbụla maọbụ alaeze ọbụla pụrụ ịnapụta ndị ya site
n'aka m maọbụ n'aka nna m ha. Ka ọ bụrụzie chi unu ga-
abụ nke ga-anapụta unu site n'aka m!" **16** N'ụzọ dị otu a
ka ndị ozi Senakerib ahụ ji leda Onyenwe anyị Chineke,
na Hezekaya anya kwuokwa okwu mkparị megide ha. **17**

Emesịa, Senakerib dekwara akwụkwọ mkparị ndị ọzọ,
nke ọ nọ n'ime ya kwuluo Onyenwe anyị Chineke Izrel,
na-asị, "Dịka chi ndị ala ọzọ niile enweghị ike zọpụta
ndị ha site n'aka m, otu a kwa, Chineke nke Hezekaya
apụghịkwa ịzọpụta ndị ya site n'aka m." **18** Mgbe ahụ, ha
ji oke olu kpọkuo ndị Jerusalem, bụ ndị nọ na mgbidi
ahụ n'asụsụ Hibru, imenye ha egwu nakwa ime ka ụjọ
tụọ ha, ka ha nwee ike were obodo ahụ. **19** Ha kwuru
okwu ọjọọ dị iche iche banyere Chineke nke Jerusalem,
dịka ha si kwuo megide chi niile nke ndị ọzọ dị n'ụwa,
bụ ọrụ aka mmadụ. **20** Mgbe ahụ, Hezekaya bụ eze, na
Aịzaya onye amụma, nwa Emọz, kpọkuru Chineke nke
eluigwe n'ekpere. **21** Onyenwe anyị zipụrụ otu mmụọ ozi,
onye gara tigbuo ndị agha niile bụ dike, ndị ọchịagha
na ndịisi niile nọ n'ọmụma ụlọ ikwu nke eze Asịrịa.
Ya mere, Senakerib ji oke ihere laghachi n'ala ya. Ma
mgbe ọ gara n'ụlọ chi ya, ụfọdụ n'ime ụmụ ya ndị ikom,
ndị bụ anụ ahụ na ọbara ya, were mma agha gbuo ya
n'ebe ahụ. **22** Otu a ka Onyenwe anyị si zọpụta Hezekaya
na ndị Jerusalem, site n'aka Senakerib eze Asịrịa, na
sitekwa n'aka ndị iro ya ndị ọzọ. Udo dịkwara n'ala ya
niile. **23** Site n'oge ahụ, Hezekaya ghọrọ eze a maara
aha ya na mba niile dị Juda gburugburu. Ọtụtụ mmadụ
bidokwara ibutere Onyenwe anyị onyinye dị iche iche
na Jerusalem. Hezekaya n'onwe ya nwetakwara onyinye
nke ya. **24** Ma n'oge ahụ, Hezekaya rịara ọrịa, ruo na ọ
gaara anwụ. Ma o kpere ekpere rịọ Onyenwe anyị ka ọ
gwọọ ya. Ọ zara ekpere ya, gosikwa ya ihe ịrịbama dị
ebube. **25** Ma Hezekaya ejighị obi ya niile kelee Chineke

ekele n'ihi na nganga batara ya n'obi. Nke a mere ka iwe
wee Onyenwe anyị megide ya na ndị Jerusalem na Juda.
26 Mgbe Hezekaya na ndị Jerusalem wedara onwe ha
n'ala, iwe Onyenwe anyị dajụrụ n'ebe ha nọ, ọ takwaghị
ha ahụhụ n'oge niile ahụ Hezekaya dị ndụ. **27** Ya mere,
Hezekaya ghọrọ eze bara ọgaranya, bụrụkwa onye a
na-asọpụrụ. O wuru ụlọakụ maka ichebe ọlaọcha ya na
ọlaedo, na nkume dị oke ọnụahịa, na ụda na-esi isi ụtọ, na
ọta na efere ọlaedo ya. **28** O wukwara ọtụtụ ụlọ ọzọ ebe a
na-echebe ọka, na mmanya vaịnị ọhụrụ, na mmanụ oliv.
O wukwara ụlọ anụmanụ maka ọtụtụ igwe ewu na atụrụ
ya. **29** O wukwara ọtụtụ obodo nta dị iche iche, nweekwa
ọtụtụ igwe anụ ụlọ, na igwe ehi, n'ihi na Chineke mere ka
ọ baa ụba. **30** Hezekaya bụkwa onye gbochiri mmiri iyi
Gaihọn n'akụkụ elu elu ya, gwuo olulu ebe mmiri ahụ si
sọgharịa na-asọbata n'akụkụ ọdịda anyanwụ nke obodo
Devid. Ihe niile o mere gaara ya nke ọma. **31** Ma mgbe ndị
ozi nke ndị na-achị Babilọn zitere ka ha jụọ ya banyere
ihe ebube ahụ nke mere n'ala ahụ, Chineke hapụrụ ya i
nwalee ya, ka ọ mara ihe niile dị ya n'obi. **32** Ma banyere
ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Hezekaya, na ọrụ
ebere niile nke ọ rụrụ ka edere n'akwụkwọ ọhụ onye
amụma bụ Aịzaya, nwa Emọz, dịkwa n'akwụkwọ akụkọ
ndị eze Juda na Izrel niile. **33** Hezekaya sooro ndị nna
nna ya dinaa n'ọnwụ, e lie ya n'ugwu n'ebe ili ndị nna
nna Devid dị. Ndị Juda niile na ndị niile bi na Jerusalem
kwanyere ya ugwu n'ọnwụ ya. Manase nwa ya ghọrọ eze
n'ọnọdụ ya.

33 Manase gbara afọ iri na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ
eze. Ọ chịrị iri afọ ise na ise na Jerusalem. **2** O mere ihe dị
njọ n'anya Onyenwe anyị, site n'ịgbaso ihe arụ niile nke
ndị mba ọzọ bi n'ala ahụ na mbụ mere, bụ ndị Onyenwe
anyị chụpụrụ n'ihu ndị Izrel. **3** O wughariri ebe dị elu
niile nke nna ya Hezekaya kwadara, o wukwara ebe ịchụ
aja dị iche iche nke Baal, pịakwa ogidi Ashera dị iche iche.
Ọ kpọrọ isiala nye usuu ihe niile nke dị na mbara eluigwe
feekwa ha ofufe. **4** O wuru ebe ịchụ aja dị iche iche, n'ime
ụlọnsọ Onyenwe anyị, nke Onyenwe anyị, kwuru okwu
banyere ya, sị, "Aha m ga-adịgide na Jerusalem ruo mgbe
ebighị ebi." **5** O wuru ebe ịchụ aja nye usuu ihe niile dị na
mbara eluigwe n'ogige abụọ dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. **6**
O jikwa ụmụ ya chụọ aja n'ime ọkụ na Ndagwurugwu
nke Ben Hinom. Ọ gbara aja, taa amụsụ, chọọ ọsịsa n'aka
ndị mgbaasị, jụta ase n'aka ndị na-ajụ mmụọ ọjọọ ase,
ya na ndị dibịa afa mekọkwara ihe. O mere ihe dị njọ
n'ebe ọ dị ukwuu n'anya Onyenwe anyị si otu a kpasuo
iwe ya. **7** O were oyiyi apịrị apị nke o mere debe n'ime
ụlọnsọ Chineke, nke Chineke gwara Devid na nwa ya
Solomọn okwu sị, "N'ụlọnsọ a na n'ime Jerusalem, nke
mụ onwe m họpụtara site n'ebo niile nke Izrel, ka m
ga-akpọkwasị Aha m ruo mgbe ebighị ebi. **8** Ma agaghị
emekwa ka ụkwụ ndị Izrel hapụ ala ahụ nke m kenyere
nna nna unu, naanị ma ọ bụrụ na ha elezie anya debe ihe
niile m nyere ha n'iwu banyere iwu niile, ụkpụrụ niile na
ntụziaka niile m nyere site n'aka Mosis." **9** Ma Manase
duhiere Juda na ndị Jerusalem, mee ka ha mee ihe dị njọ
karịa nke ndị mba niile ndị Onyenwe anyị lara n'iyi site

n’ihu ndị Izrel. **10** Onyenwe anyị gwara Manase na ndị ya
okwu, ma ha egeghị ntị. **11** N’ihi ya, Onyenwe anyị mere
ka ndị ọchịagha nke eze ndị Asịrịa bịa buso ha agha, bụ
ndị jidere Manase, gbanye ya nko igwe n’imi, were ụdọ
bronz kee ya agbụ, kpọrọ ya laa Babilọn. **12** N’oge ahụ ka
anya doro Manase. O wedara onwe ya ala nke ukwuu,
rịọọ amara site n’aka Onyenwe anyị Chineke nna nna
ya. **13** Onyenwe anyị nụrụ arịrịọ ya mee ya ka ọ lọtakwa
n’alaeze ya na Jerusalem. Mgbe ahụ, Manase matara na
Onyenwe anyị bụ Chineke n’ezie. **14** Ọ bụ n’oge a ka o
wughachiri mgbidi nke abụọ gburugburu obodo Devid, na
mgbidi dị n’ọdịda anyanwụ iyi Gaihọn na ndagwurugwu
Kidrọn. Site n’ebe ahụ, o wuru ya ruo n’ọnụ ụzọ ama Azụ,
na gburugburu ugwu Ofel ebe o wuliri ya elu. O dokwara
ndịisi agha ya n’obodo niile e wusiri ike dị na Juda. **15** O
wezugara chi ndị mba ọzọ niile, wepụkwa oyiyi ahụ o
tinyere n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, kụtuokwa ụlọ arụsị
o wuru n’ugwu ụlọnsọ, na ndị nke o wuru na Jerusalem. O
sitere n’obodo bufuo ha. **16** Emesịa, o wughariri ebe ịchụ
aja Onyenwe anyị dị n’ụlọnsọ ukwu Chineke, chụọ aja
udo na aja ekele n’elu ya. O nyekwara ndị Juda niile iwu
sị ha fee Onyenwe anyị Chineke nke Izrel ofufe. **17** Ma
ụfọdụ ndị Juda nọgidekwara na-achụ aja n’ugwu, maọbụ
naanị Onyenwe anyị Chineke ha ka ha na-achụrụ aja ndị
a. **18** Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n’oge ọchịchị
Manase na ekpere nke o kpeere Chineke ya, na okwu niile
ndị ọhụ gwara ya n’aha Onyenwe anyị, bụ Chineke nke
Izrel, ka e dere n’akwụkwọ akụkọ ihe e mere n’oge ndị
eze Izrel niile. **19** Ekpere ya, na ọsịsa Chineke zara ya,

na mmehie ya niile, na-ekwesighị ntụkwasị obi ya, na
ebe niile o wuru ụlọ arụsị n'elu ugwu, na ebe ọ manyere
ogidi arụsị Ashera, na arụsị ndị ọzọ, tupu o weda onwe ya
ala, ka e dere n'akwụkwọ akụkọ ndị amụma. **20** Manase
sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'ụlọeze
ya. Amọn, ọkpara ya, nọchiri ya. **21** Amọn gbara iri afọ
abụọ na abụọ mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ chịrị afọ abụọ
na Jerusalem. **22** O mere ihe dị njọ n'anya Onyenwe anyị
dịka nna ya Manase mere. Amọn kpọrọ isiala, chụọkwa
aja nye arụsị niile, nke Manase mere. **23** Ma o wedaghị
onwe ya ala n'ihu Onyenwe anyị dịka Manase nna ya
mere. Kama Amọn gara n'ihu mee ka ikpe ọmụma ya
mụbaa. **24** Ndị na-ejere Amọn ozi gbara izu megide ya, ha
gburu ya n'ime ụlọeze ya. **25** Mgbe ahụ, ndị ala ahụ gburu
ndị niile ahụ gbara izu megide eze Amọn. Ha mere Josaya
nwa ya nwoke eze n'ọnọdụ ya.

34
Josaya gbara afọ asatọ mgbe e mere ya eze. Ọ chịrị
iri afọ atọ na otu na Jerusalem. **2** O mere ihe ziri ezi
n'anya Onyenwe anyị, gbasookwa ụzọ niile nke nna nna
ya Devid, o sighị n'ụzọ a wezuga onwe ya gaa n'aka nri
maọbụ n'aka ekpe. **3** N'afọ nke asatọ nke ọchịchị ya, mgbe
ọ ka bụ okorobịa, o bidoro iji obi ya niile na-achọ Chineke
nke nna ya Devid. N'afọ iri na abụọ nke ọchịchị ya, ọ
malitere ime ka Juda na Jerusalem dị ọcha site n'iwezuga
ebe ịchụ aja niile dị elu, na ogidi Ashera niile, na arụsị a
pịrị apị na nke a kpụrụ akpụ niile. **4** N'ihu ya o mere ka a
kwatuo ebe ịchụ aja Baal n'ike. Ọ kụdara ebe ịchụ aja ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ dị n'elu ebe ịchụ aja Baal ndị
ahụ, tijisie ogidi Ashera niile, na arụsị na oyiyi niile. Ọ

kụjasịrị ha niile, kpokọrọ ha ghasaa ha n'elu ili ndị na-efe
ha. 5 Ọ kpọrọ ọkpụkpụ ndị nchụaja ahụ ọkụ n'elu ebe
ịchụ aja arụsị ha, si otu a mee ka Juda na Jerusalem dị
ọcha. 6 N'obodo ndị Manase, na Ifrem na Simiọn, ruo
na Naftalị, na mkpọmkpọ ebe ha niile gburugburu. 7 O
titụrụ ebe ịchụ aja nke arụsị niile na ogidi arụsị Ashera,
gwepịa arụsị ndị a niile dịka ntụ. Otu a ka o mere n'ala
Izrel niile tupu ọ laghachi Jerusalem. 8 N'afọ nke iri na
asatọ nke ọchịchị Josaya, mgbe o mere ka ala ahụ na
ụlọnsọ dị ọcha, o zigara Shefan nwa Azalaya, Maaseia
onye na-achị obodo, na Joa nwa Joahaz, onye na-edekọ
akụkọ, ka ha wuzie ụlọnsọ Onyenwe anyị, bụ Chineke ya.
9 Ha jekwuru Hilkaya onyeisi nchụaja nye ya ego nke e
webatara n'ụlọnsọ Chineke, nke ndị Livayị bụ ndị na-
eche ọnụ ụzọ nakọtara site n'aka ndị Manase na Ifrem,
na ndị niile fọdụrụ n'Izrel, na sitekwa n'aka ndị Juda na
Benjamin, na ndị niile bi na Jerusalem. 10 Mgbe ahụ, ha
nyefere ya n'aka ndị ikom ahọpụtara maka ilekọta ọrụ
n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. Ndị ikom a kwụrụ ndị ọrụ rụziri
ma mezie ụlọnsọ ahụ ụgwọ. 11 Ha nyekwara ndị ọkpọ ǹtu
na ndị na-ewu ụlọ ego iji zụta nkume a wara awa, osisi iji
mee ihe njikọta na osisi ịkwado ụlọ, maka iji rụzie ụlọ a
nke ndị eze Juda hapụrụ ka ọ dakasịa. 12 Ndị ọrụ a rụrụ
ọrụ ha n'ikwesị ntụkwasị obi. Ndị nlekọta ha bụ ndị Livayị
ndị a: Jahat na Ọbadaya ndị si n'ikwu Merari, na Zekaraya
na Meshulam ndịisi n'ikwu Kohat. Ndị Livayị ndị ọzọ, ndị
bụ ndị nwere nghọta n'iti ngwa egwu dị iche iche 13 ka e
mere ndị nlekọta ndị na-ebu ibu. Ha lekọtakwara ndị
niile rụrụ ọrụ dị iche iche. Ụfọdụ n'ime ndị Livayị ndị a

bụ ndị ode akwụkwọ na ndị na-edekọ ihe, na ndị na-eche
ọnụ ụzọ nche. 14 Mgbe ha na-ewepụta ego anabatara
n'ụlọnsọ Onyenwe anyị, Hilkaya onye nchụaja chọtara
akwụkwọ Iwu Onyenwe anyị, bụ nke o nyere site n'aka
Mosis. 15 Hilkaya sịrị Shefan ode akwụkwọ, "Achọtala
m Akwụkwọ Iwu n'ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị." O
nyere ya Shefan. 16 Mgbe ahụ, Shefan buuru akwụkwọ
ahụ wegara ya eze, gwa ya sị, "Ndị ozi gị na-eje ozi ha dịka
ihe niile i tinyere ha n'aka si dị. 17 Ha enyefela ego niile
nke dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị n'aka ndị nlekọta ọrụ, na
ndị ọrụ." 18 Emesịa, Shefan ode akwụkwọ gwara eze okwu
ọzọ sị ya, "O nwere akwụkwọ Hilkaya nyere m." Shefan
wepụtara ya gụọ ya na ntị eze. 19 Mgbe eze nụrụ ihe niile
e dere n'akwụkwọ iwu ahụ, ọ dọwara uwe ya. 20 O nyere
Hilkaya, Ahikam nwa Shefan, Abdon nwa Maịka, Shefan
ode akwụkwọ na Asaya, bụ onye ọrụ eze, iwu, sị ha, 21
"Gaanụ jụta Onyenwe anyị ase, n'isi m na n'isi ndị fọdụrụ
n'Izrel na Juda, banyere ihe niile e dere n'akwụkwọ a bụ
nke achọtara. N'ihi na ọnụma Onyenwe anyị dị ukwuu bụ
nke a wụkwasịrị anyị, n'ihi na ndị bu anyị ụzọ edebeghị
okwu nke Onyenwe anyị, ha agbasoghị ihe niile e dere
n'ime akwụkwọ a banyere anyị." 22 Ya mere, Hilkaya
na ndị ahụ eze zipụrụ ya na ha, jekwuuru Hulda, onye
amụma nwanyị, onye bụ nwunye Shalum, nwa Tokhat,
nwa Hasra. Onye nlekọta ebe a na-edebe uwe. Hulda na-
ebi na mpaghara Jerusalem e wuru ọhụrụ. 23 Ọ sịrị ha,
"Otu a ka Onyenwe anyị, bụ Chineke nke Izrel, kwuru:
Gwanụ nwoke ahụ ziri unu ka unu bịakwutem, sị 24 'Otu
a ka Onyenwe anyị na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-

adakwasị ebe a na ndị niile bi n'ime ya, ọbụbụ ọnụ niile e
dere n'ime akwụkwọ a, bụ nke a gụpụtara n'ihu eze Juda.
25 N'ihi na ha ajụla m, gbakụta m azụ, chụọ aja nsure ọkụ
na-esi isi ụtọ nye chi ndị ọzọ, kpasuo m iwe site na ihe
niile nke aka ha mepụtara, a ga-awụkwasị iwe m n'ebe a,
ọ gaghị akwụsịkwa.' **26** Gwanụ eze Juda, onye ahụ zitere
unu ịjụta ase site n'ọnụ Onyenwe anyị sị ya, 'Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndị
ahụ ị nụrụ. **27** N'ihi na o wutere gị n'obi, na i wedakwara
onwe gị n'ala n'ihu Chineke, mgbe ị nụrụ ihe o kwuru
megide ebe a na ndị bi n'ime ya, n'ihi na i wedara onwe gị
n'ala n'ihu m, ma dọwaakwa uwe gị, bekwaa akwa n'ihu
m. Mụ onwe m anụla, otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara.
28 Ugbu a, aga m achịkọta gị nye nna nna gị ha, a ga-eli
gị n'udo. Anya gị agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka ọ
bịakwasị ebe a na ndị bi n'ime ya.'" Ha laghachiri inye
eze ọsịsa ya. **29** Mgbe ahụ, eze kpọrọ ndị okenye Juda
na Jerusalem niile. **30** Ọ gara n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, ya na ndị ikom Juda niile, ndị niile bi na Jerusalem,
na ndị nchụaja, na ndị Livayị, na ndị mmadụ niile, site
n'onye nta ruo na onye ukwu. Ọ gụpụtara na ntị onye
ọbụla okwu niile si n'akwụkwọ ọgbụgba ndụ ahụ, bụ
nke achọtara n'ime ụlọnsọ Onyenwe anyị. **31** Eze guzoro
n'akụkụ ogidi, kwee nkwa n'ihu Onyenwe anyị, ịgbaso
Onyenwe anyị, na idebe iwu ya na ụkpụrụ ya niile, na
iji obi ya niile, na mkpụrụobi ya niile rube isi n'okwu
ọgbụgba ndụ ahụ e dere n'akwụkwọ ahụ. **32** O mekwara
ka ndị niile nọ na Jerusalem na Benjamin kwee Onyenwe
anyị otu nkwa ahụ. Ndị niile bi na Jerusalem mezukwara

ihe ndị a dịka ọgbụgba ndụ Chineke, bụ Chineke nna nna
ha si dị. 33 Josaya sitere n'ala niile bụ nke ndị Izrel wezuga
ihe arụ niile bụ arụsị, o mere ndị niile nọ n'Izrel n'oge
ahụ ka ha fee Onyenwe anyị bụ Chineke ha. N'ụbọchị ndụ
ya niile, ha esiteghị n'iso Onyenwe anyị, bụ Chineke nke
nna nna wezuga onwe ha.

35 Josaya mere Mmemme Ngabiga Onyenwe anyị na
Jerusalem n'ụbọchị iri na anọ nke ọnwa mbụ n'afọ.
Ha gburu atụrụ Mmemme Ngabiga n'ụbọchị ahụ 2 O
debekwara ndị nchụaja n'ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị,
gbaa ha ume ka ha bidokwa ịrụ ọrụ ha. 3 Ọ sịrị ndị Livayị,
bụ ndị e doro nsọ nye Onyenwe anyị, ndị na-emekwa
ka ndị Izrel ghọta ihe, "Dọnyenụ igbe nsọ ahụ n'ụlọnsọ
ukwu ahụ Solomọn, nwa Devid, bụ eze Izrel wuru. Unu
ekwesịkwaghị ị na-ebugharị ya n'ubu unu ọzọ. Ugbu a
jeerenụ Onyenwe anyị Chineke unu, na ndị ya Izrel ozi. 4
Kwadoonụ onwe unu n'usoro ezinaụlọ unu n'otu n'otu,
dịka ntụziaka ihe Devid, eze Izrel dere n'akwụkwọ si dị, ya
na nke Solomọn nwa ya si dịkwa. 5 "Werenụ ọnọdụ n'ebe
nsọ unu na otu ndị Livayị, maka nkewa nke ezinaụlọ nna
nna unu ha si dị, bụ ikwu ndị Izrel, ndị na-abụghị ndị
nchụaja. 6 Gbuonụ atụrụ ngabiga ndị ahụ, doonụ onwe
unu nsọ, doziekwaranụ ụmụnna unu ndị Izrel aja ha,
ime dịka ihe Onyenwe anyị nyere Mosis n'iwu si dị." 7
Josaya nyere ndị niile nọ n'ebe ahụ onyinye igwe ewu na
atụrụ ọnụọgụgụ ya dị iri puku atọ, nke ha ga-eji chụọ aja
Mmemme Ngabiga. O nyekwara ha puku oke ehi atọ site
n'akụ eze. 8 Ndịisi ya nyekwara ndị nchụaja na ndị Livayị
onyinye afọ ofufu. Otu a kwa, Hilkaya na Zekaraya, na

Jehiel, ndị na-elekọta ụlọnsọ Chineke nyere ndị nchụaja
puku ewu na atụrụ abụọ na narị isii, nyekwa ha narị oke
ehi atọ, maka iji chụọ aja Ngabiga. 9 Ndị bụ ndị ndu n'ebo
Livayị aha ha bụ Konanaya, na Shemaya, na Netanel, na
nwanne ya Hashabaya, na Jeiel, na Jozabad, nyere ndị
Livayị puku ewu na atụrụ ise, na narị oke ehi ise maka iji
ha chụọ aja Ngabiga. 10 Mgbe e dozichara usoro ije ozi
ahụ niile, ndị nchụaja weere ọnọdụ ha, ha na ndị Livayị
n'oke ọrụ ha n'usoro dịka eze nyere n'iwu. 11 Mgbe ahụ
ndị Livayị gburu atụrụ ngabiga ahụ niile, were ọbara ha
nye ndị nchụaja. Ha fesara ya n'ebe ịchụ aja mgbe ndị
Livayị nọ na-agba anụ ndị ahụ akpụkpọ. 12 Ha kenyere
ezinaụlọ ọbụla anụ ndị ahụ niile ka ha jiri nke ha ketara
chụọ aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị n'usoro dịka e dere
n'ime akwụkwọ Mosis. Otu a ka ha mekwara banyere ehi
ndị ahụ. 13 Otu a kwa, dịka e dere ya n'iwu Mosis, ha
hụrụ anụ aja ngabiga ahụ n'ọkụ, sie aja ndị dị nsọ n'ite,
buputa ha ngwangwa kee ha ndị mmadụ niile. 14 Emesịa,
ha kwadooro onwe ha ihe, ma kwadokwara ndị nchụaja,
n'ihi na ndị nchụaja, bụ ụmụ Erọn, nọọrị na-achụ aja
nsure ọkụ na abụba anụ ruo abalị. Ya mere, ndị Livayị
ji kwadoro onwe ha ma kwadokwara ndị nchụaja, bụ
ụmụ Erọn ihe. 15 Ndị ikwu Asaf ndị a, bụ ndị na-abụ abụ,
nọkwa n'ọnọdụ ha n'usoro dịka ihe Devid, na Asaf, na
Heman, na Jedutun onye amụma eze nyere n'iwu. Ndị na-
eche nche n'ọnụ ụzọ ama ahapụghị ọnọdụ ha, n'ihi na
ndị Livayị ibe ha doziri ihe debere ha. 16 Ya mere, e doziri
ofufe niile nke Onyenwe anyị n'otu ụbọchị ahụ, maka
ime Mmemme Ngabiga na ịchụ aja nsure ọkụ niile n'ebe

ịchụ aja Onyenwe anyị, dịka eze Josaya nyere n'iwu. 17
Ndị Izrel bụ ndị nọ n'ebe ahụ mere Mmemme Ngabiga
n'oge ahụ, meekwa mmemme achịcha ekoghị eko ụbọchị
asaa. 18 E mebeghị Mmemme Ngabiga n'ụdị a n'Izrel,
site n'ụbọchị Samuel onye amụma, o nwebekwaghị eze
Izrel ọbụla nke merela mmemme a dịka Josaya mere, ya
na ndị nchụaja, ndị Livayị na ndị Juda niile na ndị Izrel
niile bụ ndị nọ n'ebe ahụ tinyere ndị Jerusalem. 19 Ọ
bụ n'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Josaya, ka e mere
Mmemme Ngabiga a. 20 Emesịa, mgbe Josaya hazisịrị ihe
n'ụlọnsọ ahụ, Neko eze Ijipt gbagoro ịga buo agha na
Kakemish, nke dị n'akụkụ osimiri Yufretis. Mgbe ahụ,
Josaya pụkwara izute ya n'agha. 21 Ma Neko zipụrụ ndị
ozi bịara zie Josaya ozi, sị ya, "Olee esemokwu dị ugbu a
n'etiti mụ na gị, gị eze Juda? Ọ bụghị ibuso gị agha ka m
bịara, kama ọ bụ naanị ụlọ mụ na ha nọ n'agha. Chineke
sịrị m ka m mee ngwa; ya mere, egbochikwala Chineke
onye nọnyeere m, ka ọ ghara iji iwe bibie gị." 22 Ma
Josaya esiteghị n'ebe ọ nọ chigharịa, kama o nwogharịrị
onwe ya, ka a ghara ịmata onye ọ bụ, maka ịga buso
ya agha. O geghịkwa ntị na okwu ahụ eze Neko kwuru
nke si n'aka Chineke bịa, kama ọ pụrụ ibuso ya agha
n'ala Megido. 23 Ma mgbe ndị n'agba ụta gbatara eze, bụ
Josaya ụta, eze gwara ndị ozi ya sị, "Bupunụ m, n'ihi na
emerụọla m ahụ n'ebe ọ dị ukwuu." 24 Ya mere, ha sitere
n'ụgbọ agha ya bulie ya bubanye ya n'ime ụgbọ agha ọzọ,
bulata ya na Jerusalem, ebe ọ nọ nwụọ. E liri ya n'ili nna
nna ya ha, ndị Juda na Jerusalem niile ruuru ya uju. 25
Jeremaya bụụrụ Josaya abụ akwa, ruo taa ndị ikom na ndị

inyom na-abụ abụ a iji na-echeta Josaya. Nke a ghọrọ
omenaala n'Izrel, e dekwara ya n'akwụkwọ abụ akwa dị
iche iche. 26 Ihe ndị ọzọ niile Josaya mere, na ọrụ ebere
niile ọ rụrụ n'usoro ihe e dere n'iwu Onyenwe anyị, 27
na akụkọ ndụ ya site na mmalite ruo n'ọgwụgwụ, ka e
depụtara n'akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel na Juda.
36 Ndị ala ahụ kpọọrọ Jehoahaz, nwa nwoke Josaya mee
ya eze na Jerusalem, n'ọnọdụ nna ya. 2 Jehoahaz gbara
iri afọ abụọ na atọ mgbe o bidoro ịchị, ma ọ chịrị na
Jerusalem ọnwa atọ. 3 Eze Ijipt chụdara ya site n'ọchịchị
na Jerusalem, kwagide ndị Juda ka ha tụọra ya ụtụ narị
talenti ọlaọcha na otu talenti ọlaedo. 4 Eze Ijipt mere
Eliakịm, otu nwanne Jehoahaz, eze ndị Juda na Jerusalem.
Ọ gụgharịrị aha Eliakịm ka ọ bụrụ Jehoiakim. Ma Neko
duuru Jehoahaz nwanne nwoke Eliakịm gaa Ijipt. 5
Jehoiakim gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere ịbụ
eze. Ọ chịrị afọ iri na otu na Jerusalem. O mere ihe dị
njọ n'anya Onyenwe anyị Chineke ya. 6 Nebukadneza
eze Babilọn busoro ya agha, jiri ụdọ bronz kee ya agbụ,
n'ihi i duru ya gaa Babilọn. 7 Nebukadneza bukọkwaara
efere na iko ọlaedo dị n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, buru
ha gaa buba ha n'ụlọeze ya dị na Babilọn. 8 Akụkọ ọzọ
niile gbasara ọchịchị Jehoiakim, na banyere ihe arụ niile
o mere, na ihe niile a chọpụtara megide ya, ka e dere
n'akwụkwọ akụkọ ndị eze Izrel na Juda. Jehoiakin nwa
ya ghọrọ eze n'ọnọdụ ya. 9 Jehoiakin gbara afọ iri na
asatọ mgbe ọ malitere ịbụ eze, ọ chịrị naanị ọnwa atọ
na abalị iri na Jerusalem. O mere ihe jọrọ njọ n'anya
Onyenwe anyị. 10 Emesịa, n'afọ nke ọzọ ya, Nebukadneza

ziri ozi mee ka akpọrọ ya, na ọtụtụ ihe ndị dị oke ọnụahịa
sitere n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, bulaa ha Babilọn
n'oge a. O mere nwanne nna Jehoiakin bụ Zedekaya, eze
Juda na Jerusalem. 11 Zedekaya gbara iri afọ abụọ na otu
mgbe e mere ya eze. Ọ chịrị afọ iri na otu na Jerusalem.
12 O mere ihe jọrọ njọ n'anya Onyenwe anyị Chineke
ya, o wedaghị onwe ya ala nara ndụmọdụ Jeremaya bụ
onye amụma, onye na-ekwu okwu nke Onyenwe anyị.
13 Ọzọkwa, o nupuru isi megide eze Nebukadneza, onye
mere ka ọ ṅụọ iyi n'aha Chineke. Ọ ghọrọ onye isiike,
onye mechiri obi ya, jụ ichigharịkwute Onyenwe anyị,
Chineke Izrel. 14 N'ime ka ihe dị njọ karịa, mmadụ niile,
tinyere ndị ndu n'etiti ndị nchụaja, nọgidere bụrụ ndị
na-ekwesighị ntụkwasị obi, site n'ịgbaso omenaala rụrụ
arụ nke mba niile gbara ha gburugburu. Ha merụrụ
ụlọnsọ Onyenwe anyị, nke o doro nsọ n'ime Jerusalem.
15 Onyenwe anyị, Chineke nna nna ha, sitere n'ọnụ ndị
amụma ya gwa ha okwu mgbe na mgbe, ịdọ ha aka na
ntị. O mere nke a n'ihi na o nwere obi ebere n'ebe ha nọ,
na n'ebe ụlọnsọ ukwu ya dị. 16 Ma ha kwara ndị amụma
Chineke ndị a emo, lelịa okwu Chineke ha wetara anya,
chịa amụma ha buru ọchị, tutu ruo mgbe ha kpasuru
ọnụma Onyenwe anyị megide ndị ya, ruo mgbe ihe ọbụla
na-adịghịkwa nke pụrụ igbochi ngosipụta oke ọnụma a.
17 Ya mere, o welitara eze Kaldịa imegide ha, bụ onye ji
mma agha gbuchapụ ụmụ okorobịa ha n'ụlọ ebe nsọ ha.
O nweghịkwa ọmịiko n'ebe ụmụ okorobịa, maọbụ ụmụ
agbọghọ dị, ndị okenye maọbụ ndị nrịa nrịa. Chineke
weere ha niile nyefee ha n'aka Nebukadneza. 18 O sitere

n’ụlọnsọ ukwu Chineke kpokọrọ ihe niile dị n’ime ya,
ma ihe ukwu ma ihe nta, tinyere akụ niile dị n’ime
ụlọnsọ Onyenwe anyị, na n’ụlọeze, na n’ụlọ ndịisi ozi eze
buru ha gaa Babilọn. 19 Ha sunyere ụlọnsọ Chineke ọkụ,
kwatukwa mgbidi Jerusalem. Ha sunyere ụlọeze niile ọkụ,
mebikwaa ihe niile ndị bara uru dị n’ime ya. 20 Ha buuru
ndị fọdụrụ, bụ ndị niile gbanarịrị mma agha, gaa Babilọn,
ha ghọrọ ya, ghọkwara ụmụ ya ndị nọchiri anya ya, ndị
ohu, tutu ruo mgbe ehiwere alaeze Peshịa. 21 Ala ahụ
nwere ụbọchị izuike niile kwesiri ya n’ebe o zuruoke,
n’oge niile nke ịtọgbọ n’efu ya, o zuru ike, ruo mgbe iri
afọ asaa ahụ zuru, n’imezu okwu Onyenwe anyị kwuru
site n’ọnụ Jeremaya onye amụma. 22 Ma n’afọ mbụ nke
ọchịchị Sairọs eze Peshịa, ime ka okwu Onyenwe anyị
nke sitere n’ọnụ Jeremaya mezuo, Onyenwe anyị kpaliri
mmụọ Sairọs, eze Peshịa ka o mee mkpọsa n’alaeze ya
niile, ma denyekwa ya n’akwụkwọ iwu, sị, 23 “Otu a ka
Sairọs, eze Peshịa kwuru: “‘Onyenwe anyị, Chineke nke
eluigwe, e nyela m alaeze niile nke dị n’ụwa. O nyekwala
m ọrụ iwuru ya ụlọnsọ na Jerusalem, nke dị na Juda.
Ya mere, onye ya ọbụla n’etiti ndị ya nwere ike ịga, ka
Onyenwe anyị Chineke ha nọnyekwara ha.’”

Ezra

1 N'afọ mbụ nke ọchịchị Sairọs, eze Peshịa, ime ka
okwu Onyenwe anyị nke sitere n'ọnụ Jeremaya mezuo,
Onyenwe anyị kpaliri mmụọ Sairọs, eze Peshịa ka o mee
mkpọsa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwụkwọ
iwu, sị, **2** "Otu a ka Sairọs, eze Peshịa kwuru, "'Onyenwe
anyị Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze niile nke dị
n'ụwa, o nyekwala m ọrụ iwuru ya ụlọnsọ na Jerusalem,
nke dị na Juda. **3** Ya mere, onye ya ọbụla n'etiti ndị ya
nwere ike ịga Jerusalem nke dị na Juda, gaa wuo ụlọnsọ
Onyenwe anyị, Chineke Izrel, bụ Chineke nọ na Jerusalem.
Ka Chineke ha nọnyekwara ha. **4** Ma n'obodo ọbụla ebe
ndị fọdụrụ ndụ bi, ka ndị nọ n'ebe ahụ nye ha onyinye
ọlaọcha na ọlaedo, na akụ na anụ ụlọ n'ụzọ enyemaka,
tinyere onyinye afọ ofufu maka ụlọnsọ ukwu Chineke
nke dị na Jerusalem.'" **5** Mgbe ahụ, Chineke tinyere
ọchịchọ ịlaghachi Jerusalem n'obi ndịisi ezinaụlọ Juda na
Benjamin na ndị nchụaja, na ndị Livayị. Ha kwadokwara
ịlaghachi maka ịrụ ọrụ ụlọnsọ Onyenwe anyị ahụ na-
atụfughị oge. **6** Ndị Juu bi na gburugburu Peshịa nyere
ndị nke na-alaghachi Jerusalem onyinye ihe ọlaọcha na
ọlaedo, na anụ ụlọ na ihe ndị ọzọ, na onyinye dị oke
ọnụahịa dị iche iche, tinyere onyinye afọ ofufu ha. **7** Nke
ka nke, eze Sairọs chịpụtara ọtụtụ ngwongwo nke ụlọnsọ
Onyenwe anyị nke Nebukadneza sitere na Jerusalem
bukọrọ gaa debe n'ụlọ chi ya. **8** Sairọs bụ eze Peshịa,
chịpụtara ha site n'aka Mitredat, onye bụ odozi akụ, onye
gụrụ ha ọnụ nye Sheshbaza, onye bụ onyeisi ndị Juu ahụ
na-alaghachi Jerusalem na Juda. **9** Nke a bụ ọnụọgụgụ

ngwongwo ndị ahụ: efere ọlaedo iri atọ, efere ọlaọcha otu
puku, efere ọlaọcha iri abụọ na itoolu, **10** efere nta ọlaedo
iri atọ, efere ọlaọcha nta narị anọ na iri, ngwongwo ndị
ọzọ otu puku. **11** N'ime ihe ndị a niile, ọnụọgụgụ ihe
e ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ dị puku ise na narị anọ.
Sheshbaza bulatara ihe ndị a mgbe ya na ndị ahụ a dọọrọ
n'agha hapụrụ Babilọn na-alọta Jerusalem.

2 Ugbu a, ndị a bụ ndị obodo niile a na-achị achị,
bụ ndị sitere na ndọta n'agha nke Nebukadneza, eze
Babilọn, onye dọtara ha n'agha buru ha laa Babilọn.
Ha lọghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye ọbụla
n'obodo nke ha. **2** Ndịisi ha na Zerubabel soo, bụ Jeshua,
Nehemaya, Seraya, Reelaya, Mọdekai, Bilshan, Mispa,
Bigvai, Rehum na Baana. Ihe ndepụta ọnụọgụgụ ndị ikom
Izrel bụ nke a: **3** Ndị agbụrụ Parosh, puku abụọ, otu narị
na iri asaa na abụọ. **4** Ụmụ Shefataya, narị atọ na iri asaa
na abụọ. **5** Ụmụ Ara, narị asaa na iri asaa na ise. **6** Ụmụ
Pahat-Moab (site n'ụmụ Jeshua na Joab), dị puku abụọ na
narị asatọ na iri na abụọ. **7** Ụmụ Elam, otu puku na narị
abụọ na iri ise na anọ. **8** Ụmụ Zatu, narị itoolu na iri anọ
na ise. **9** Ụmụ Zakai, narị asaa na iri isii. **10** Ụmụ Bani,
narị isii na iri anọ na abụọ. **11** Ụmụ Bebai, narị isii na iri
abụọ na atọ. **12** Ụmụ Azgad, otu puku na narị abụọ na
iri abụọ na abụọ. **13** Ụmụ Adonikam, narị isii na iri isii
na isii. **14** Ụmụ Bigvai, puku abụọ na iri ise na isii. **15**
Ụmụ Adin, narị anọ na iri ise na anọ. **16** Ụmụ Atea, site
na Hezekaya, iri itoolu na asatọ. **17** Ụmụ Bezai, narị atọ
na iri abụọ na atọ. **18** Ụmụ Jora, otu narị na iri na abụọ.
19 Ụmụ Hashum, narị abụọ na iri abụọ na atọ. **20** Ụmụ

Giba, iri itoolu na ise. 21 Ndị ikom Betlehem, otu narị
na iri abụọ na atọ. 22 Ndị ikom Netofa, iri ise na isii. 23
Ndị ikom Anatot, otu narị na iri abụọ na asatọ. 24 Ndị
ikom Azmavet, iri anọ na abụọ. 25 Ndị ikom Kiriat Jearim,
Kefira na Beerọt, narị asaa na iri anọ na atọ. 26 Ndị ikom
Rema na Geba, narị isii na iri abụọ na otu. 27 Ndị ikom
Mikmash, otu narị na iri abụọ na abụọ. 28 Ndị ikom Betel
na Ai, narị abụọ na iri abụọ na atọ. 29 Ndị ikom Nebo, iri
ise na abụọ. 30 Ndị ikom Magbish, otu narị na iri ise na
isii. 31 Ụmụ Elam nke ọzọ, otu puku, narị abụọ na iri ise
na anọ. 32 Ụmụ Harim, narị atọ na iri abụọ. 33 Ụmụ Lod,
Hadid na Ono, narị asaa na iri abụọ na ise. 34 Ụmụ Jeriko,
narị atọ na iri anọ na ise. 35 Ụmụ Senaa, puku atọ, narị
isii na iri atọ. 36 Ndị nchụaja: ndị agbụrụ Jedaya (site
n'ezinaụlọ Jeshua), narị itoolu na iri asaa na atọ 37 ndị
Imea, otu puku na iri ise na abụọ 38 ndị Pashua, otu puku
na narị abụọ na iri anọ na asaa 39 ndị Harim, otu puku,
otu narị na asaa. 40 Ndị Livayị: Ndị agbụrụ Jeshua na
Kadmiel (nke ụmụ Hodavaya), iri asaa na anọ. 41 Ndị ọbụ
abụ: Ndị agbụrụ Asaf, otu narị, na iri abụọ na asatọ. 42
Ndị nche ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu: Ndị agbụrụ Shalum, Atea,
Talmon, Akub, Hatita na Shobai. Ha dị otu narị, na iri atọ
na itoolu. 43 Ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ: Ndị agbụrụ Ziha,
Hasufa na ndị Tabaot, 44 Keros, Siaha, Padon, 45 Lebana,
Hagaba, Akub, 46 Hagab, Shalmai, Hanan, 47 Gidel, Gaha,
Reaya, 48 Rezin, Nekoda, Gazam, 49 Ụza, Pasea Besai,
50 Asna, Meunim, Nefusim, 51 Bakbuk, Hakufa, Hahua,
52 Bazlut, Mehida, Hasha, 53 Bakos, Sisera, Tema, 54
Nezaya na Hatifa. 55 Agbụrụ ndị na-ejere eze Solomọn

ozi, ya bụ ndị agbụrụ Sotai, Hasoferet, Peruda, 56 Jaala,
Dakon, Gidel 57 Shefataya, Hatil, na Pokeret-Hazebaim na
Ami. 58 Ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ, na ụmụ ndị na-ejere eze
Solomọn ozi, dị narị atọ na iri itoolu na abụọ. 59 Ndị a
bụ ndị ọzọ sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub,
Adọn na Imea, nke dị n'ala Peshịa lọta. Ma ha enweghị
ike igosi ezinaụlọ ebe agbụrụ ha si n'Izrel. 60 Ndị agbụrụ
Delaya, Tobaya na Nekoda, narị isii na iri ise na abụọ. 61
Sitekwa n'etiti ndị nchụaja: Ndị agbụrụ Hobaya, Hakoz na
Bazilai, nwoke lụrụ ada Bazilai onye Gilead, a kpọọ ya aha
n'aha ha. 62 Ndị a chọrọ ebe e depụtara usoro ọmụmụ ha
n'akwụkwọ, ma ha achọtaghị ha, n'ihi ya, e wepụrụ ha
n'ọrụ nchụaja dịka ndị na-adịghị ọcha. 63 Onyeisi ọchịchị
nyere iwu ka ha ghara iri ihe dịkarịsịrị nsọ tutu ruo mgbe
e nwere onye nchụaja na-eji Urim na Tumim ajụta ase. 64
Nkpọkọta ọnụọgụgụ ndị niile lọtara dị iri puku anọ na
abụọ, na narị atọ, na iri isii, 65 nke a agụnyeghị ndị ohu
ndị ikom na ndị inyom dị puku asaa na narị atọ na iri atọ
na asaa, ndị ikom na ndị inyom, ndị ọbụ abụ dị narị abụọ.
66 Ịnyịnya dị narị asaa na iri atọ na isii, ebe ịnyịnya muul
dị narị abụọ na iri anọ na ise. 67 Ịnyịnya kamel ha dị narị
anọ na iri atọ na ise, ebe ịnyịnya ibu dị puku isii, na narị
asaa, na iri abụọ. 68 Mgbe ha bịarutere n'ụlọ Onyenwe
anyị dị na Jerusalem, ụfọdụ n'ime ndịisi ezinaụlọ nyere
onyinye afọ ofufu maka i ji rụzie ụlọ Chineke ka o guzo
n'ọnọdụ ya. 69 Onye ọbụla n'ime ha webatara n'ụlọakụ
ihe o nwere ike inye n'ihi ọrụ a. Ha nyere darik ọlaedo dị
puku iri isii na otu, maịna ọlaọcha dị puku ise na onyinye
uwe ndị nchụaja, otu narị. 70 Ndị nchụaja, ndị Livayị,

ndị ọbụ abụ, ndị na-eche ọnụ ụzọ ama, na ndị na-eje ozi
n'ụlọnsọ, tinyere ụfọdụ ndị mmadụ ọzọkwa, ha na ndị
Izrel niile fọdụrụ gara biri n'obodo nke aka ha.

3 Mgbe o ruru ọnwa asaa n'afọ, ndị Izrel nọkwa n'obodo
ha niile, ndị mmadụ zukọtara n'otu na Jerusalem. **2**
Mgbe ahụ, Jeshua, nwa Jozadak na ndị nchụaja ndị ọzọ,
na Zerubabel nwa Shealtiel na ndị na-enyere ya aka
malitere iwugharị ebe ịchụ aja Chineke Izrel maka ịchụ
aja nsure ọkụ n'elu ya dịka Mosis onye nke Chineke si
nye n'iwu. **3** N'agbanyeghị oke egwu maka ndị niile gbara
ha gburugburu, ha gara n'ihu wughachikwa ebe ịchụ
aja ahụ na ntọala ya chụọkwa aja n'elu ya nye Onyenwe
anyị, bụ aja nsure ọkụ nke ụtụtụ na nke uhuruchi. **4** Ha
mekwara mmemme ụlọ Ikwu dịka e dere ya n'iwu Mosis,
chụọkwa aja nsure ọkụ dị iche iche n'ụbọchị niile nke
mmemme ahụ. **5** Mgbe ihe ndị a gasịrị, ha chụrụ aja
nsure ọkụ nke a na-achụ mgbe niile, na nke aja maka
ọnwa ọhụrụ, na aja ndị ọzọ maka mmemme ndị ọzọ
dị nsọ a kara aka nke Onyenwe anyị. Ha chụkwara aja
onyinye nke ha ji nye Onyenwe anyị onyinye afọ ofufu.
6 Ndị nchụaja bidoro ịchụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe
anyị n'abalị mbụ nke ọnwa nke asaa. Ọ bụ ezie na a
tọbeghị ntọala ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. **7** Ha nyere
ndị ọrụ na-edo nkume na ndị ọkpọ ǹtu ego, nyekwa ndị
Saịdọn na ndị Taịa ihe oriri, na ihe ọṅụṅụ na mmanụ
oliv, ka ha nwee ike isite n'osimiri Lebanọn budata osisi
sida ndị ahụ rute Jopa, dịka ikike Sairọs bụ eze Peshịa si
kwadoo ya. **8** N'ọnwa nke abụọ nke afọ abụọ site mgbe
ha bịarutere n'ụlọ Chineke na Jerusalem. Mmadụ niile

ahụ lọtara Juda so rụọ ọrụ. Zerubabel nwa Shealtiel,
Jeshua nwa Jozadak na ndị fọdụrụ na ụmụnne ha, bụ ndị
nchụaja na ndị Livayị, na ndị niile si na ndọta n'agha lọta
Jerusalem, malitere ịrụ ọrụ ahụ. Ha họpụtara ndị Livayị
niile gbara iri afọ abụọ rigoo ka ha lekọta ihe banyere
ọrụ ụlọ Onyenwe anyị. **9** Jeshua na ụmụ ya ndị ikom, na
ụmụnne ya, Kadmiel na ụmụ ya, ndị si n'ikwu Hodavaya,
ha na ụmụ Henadad na ụmụ ha, na ụmụnna ha, ha niile
bụ ndị Livayị, jikọtara aka na-elekọta ndị na-arụ ụlọnsọ
ukwu Chineke ahụ. **10** Mgbe ndị na-ewu ụlọ tọrọ ntọala
ụlọnsọ Onyenwe anyị ahụ, ndị nchụaja ahụ niile yii uwe
ha jide opi n'aka. Otu a kwa ndị Livayị, ụmụ ndị ikom
Asaf jikwa ogene ha na-eto Onyenwe anyị dịka usoro iwu
Devid, eze Izrel nyere ha si dị. **11** Ha ji abụ otuto na ekele
bụkuo Onyenwe anyị abụ sị: "Ọ dị mma, ịhụnanya ya
n'ebe Izrel nọ na-adị ruo ebighị ebi." Mmadụ niile jiri oke
olu too Onyenwe anyị n'ihi ntọala ụlọnsọ ukwu ahụ ha
tọrọ. **12** Ma ụfọdụ ndị merela agadi n'etiti ndị nchụaja,
na ndị Livayị, na ndị ndu nke ikwu dị iche iche, bụ ndị
chetara ụlọnsọ ukwu ahụ Solomọn wuru, kwara akwa hie
nne, mgbe ndị ọzọ nọ na-eti mkpu ọṅụ. **13** Ya mere, e
sitere n'ebe dị nnọọ anya nụ ụzụ ọṅụ na ụda akwa ndị
mmadụ ahụ. Ma o nweghị onye nwere ike ịkọwata nke bụ
mkpu akwa maọbụ mkpu ọṅụ, n'ihi na ụzụ ahụ dị ukwuu.

4

Mgbe ndị iro Juda na Benjamin nụrụ na ndị ahụ a
dọtara n'agha alọtala, nụkwa na ha na-ewugharị ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị, Chineke Izrel, **2** ha bịakwutere
Zerubabel na ndịisi ezinaụlọ sị ha, "Kwerenụ ka anyị
nyere unu aka n'ọrụ iwu ụlọ a, n'ihi na anyị hụrụ Chineke

unu n’anya dị̀ka unu onwe unu si hụ ya n’anya. Lee na
kemgbe Isahadon eze Asịrịa butere anyị n’ebe a, anyị
alabeghị azụ ịchụrụ ya aja.” 3 Ma Zerubabel, na Jeshua na
ndịisi ọzọ zara sị ha, “Unu enweghị oke ọbụla n’ọrụ iwuru
Chineke anyị ụlọnsọ. Naanị ndị anyị ga-ewuru Onyenwe
anyị, Chineke Izrel ụlọ ukwu a dị̀ka Sairọs eze Peshịa
nyere n’iwu.” 4 Ya mere ndị niile nọ ha gburugburu
malitere ime ihe ga-ewetara ndị Juda ịda mba n’obi, na
ihe ga-eme ka ụjọ tụọ ha ịga n’ihu n’ọrụ iwu ụlọ ahụ. 5
Ha ji ngarị gota ụfọdụ ndịisi ka ha megide ha, mebikwaa
atụmatụ ha niile n’oge niile Sairọs bụ eze Peshịa, ruokwa
n’oge Daraiọs ghọrọ eze ọhụrụ Peshịa. 6 Na mmalite
ọchịchị Sekses, ha deere ya akwụkwọ ebubo megide ndị
Juda na Jerusalem. 7 N’ụbọchị niile ahụ Ataksekses bụ eze
ndị Peshịa, ka Bishlam, na Mitredat, na Tabeel, na ndị otu
ya fọdụrụ degaara Ataksekses akwụkwọ. E dere akwụkwọ
ozi ahụ n’odide akwụkwọ ndị Aramaik, a sụgharịkwara
ya n’asụsụ Aramaik. 8 Ndị ọzọ soro ha gbaa ajọ izu a
bụ Rehum onyeisi ọchịchị, na Shimshai ode akwụkwọ.
Ha deere Ataksekses akwụkwọ megide ndị Jerusalem sị
ya: 9 “Akwụkwọ ozi a si n’aka Rehum, onyeisi agha na
Shimshai ode akwụkwọ, na ndị otu anyị ndị ọzọ, na ndị
ikpe, na ndịisi obodo na-elekọta ndị ahụ niile si Tripolis,
na Peshịa, na Erek, na Babilọn, na Susa nke dị n’Elam,
10 na ọtụtụ ndị ọzọ ahụ onye ukwu ahụ na onye a na-
asọpụrụ bụ Ashobanipal si n’ala ha bupụ bute na Sameria,
na obodo ndị ọzọ dị n’ọdịda anyanwụ Yufretis.” 11 Nke a
bụ ihe ha dere n’akwụkwọ ha zigaara Eze Ataksekses.
Ọ bụ gị, eze ukwu Ataksekses, ka ndị ohu gị bi n’akụkụ

ọdịda anyanwụ Yufretis na-edetara akwụkwọ a. 12 Nke a
bụ ime ka ị mata na ndị Juu si Babilọn lọta Jerusalem
ọhụrụ a ebidola iwughachi obodo ọjọọ nke nnupu isi ahụ.
Ha ewuolarị mgbidi ya, tọkwaa ntọala ya. 13 Anyị chọrọ
ka o doo gị anya na ọ bụrụ na ha ewuchaa ya, ọ ga-abụ
nsogbu nye alaeze gị, n'ihi na ndị Juu agaghị ekwekwa
ịtụrụ gị ụtụ isi ha. 14 Ebe anyị na-asọpụrụ gị dịka nna
anyị ukwu, anyị achọghị ka ihe ọjọọ mee n'alaeze gị, ya
mere anyị ji kpebie idere gị akwụkwọ a. 15 Anyị chọrọ
ka i leba anya n'akwụkwọ akụkọ nke mgbe ochie, ka ị
chọpụta na ọ dịghị mgbe Jerusalem na-ejighị bụrụ obodo
nnupu isi. N'ezie, ọ bụ n'ihi nnupu isi a na nkwulu nke ha
na-ekwulu ndị eze dị iche iche, ka e ji bibie ya na mbụ.
16 Anyị chọrọ ka ị mata na ọ bụrụ na e wuchaa mgbidi
obodo a, ọ ga-esi ike ka akụkụ alaeze gị a, nke dị ruo
n'osimiri Yufretis, bụrụkwa nke gị ọzọ. 17 Eze ahụ si otu
a saa akwụkwọ ahụ, Ọ sịrị ha, Rehum onyeisi ọchịchị,
na Shimshai ode akwụkwọ, na ndị otu ha bi na Sameria
ruo n'ọdịda anyanwụ nke osimiri Yufretis. Ndeewonụ. 18
Akwụkwọ ozi ahụ unu zitere anyị, agụọla ma tapịakwaa
ya n'ihu m. 19 Enyere m iwu ka e nyochaa chọpụta, e
mere nyochaa, a chọpụtakwara ya n'akwụkwọ na obodo a
siterị n'oge gara aga bụ obodo na-ebuli onwe ya megide
ọtụtụ ndị eze, bụrụkwa ebe na-akpali nnupu isi na okwu
na-eweta ọgbaaghara. 20 Jerusalem e nweela ụfọdụ ndị
eze nke chịrị n'Izrel, ndị dị ike a maara aha ha, ndị alaeze
ha gbasara rute n'osimiri Yufretis, ndị a na-atụkwara
ụtụ dị iche iche. 21 Ugbu a, nye iwu ka ndị ikom ndị ahụ
kwụsị ọrụ, ka a ghara iwuzi obodo a tutu ruo mgbe m ga-

enye iwu. 22 Lezienụ anya ka unu ghara i lepụrụ okwu
a anya. Gịnị ga-eme ka a hapụ ihe iyi egwu a ka ọ gaa
n'ihu, ime ka ihe jọrọ alaeze a njọ karịa? 23 Ngwangwa a
gụrụ akwụkwọ ozi si n'aka eze Ataksekses, nye Rehum
na Shimshai bụ ode akwụkwọ, na ndị otu ha, ha mere
ọsịịsọ gakwuru ndị Juu na Jerusalem jiri ike kwagide ha
ka ha kwụsị ịrụ ọrụ ahụ. 24 Ya mere, ha kwụsịrị ịrụ ọrụ
n'ụlọnsọ ukwu Chineke na Jerusalem tutu ruo n'afọ abụọ
nke ọchịchị Daraiọs eze Peshịa.

5 Ugbu a, ndị amụma, bụ Hegai, na Zekaraya nwa Ido
buru amụma nye ndị Juu nọ na Juda nakwa Jerusalem. Ọ
bụ n'aha Chineke nke Izrel, onye na-achị ha ka ha buru
amụma ahụ. 2 Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel, na
Jeshua nwa Jozadak malitekwara iwu ụlọnsọ Chineke
n'Jerusalem. Ndị amụma Chineke ahụ nọnyeere ha na-
enyekwara ha aka. 3 Ma Tatenai, onye na-achị mba niile
dị n'ọdịda anyanwụ Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndị
enyi ha, gara Jerusalem jụọ ndị Juu sị; "Onye nyere unu
ike ibido iwuzi ụlọnsọ a na mgbidi Jerusalem?" 4 Ha
jụkwara ha ajụjụ sị: "Gịnị bụ aha ndị na-arụ ụlọ a?"
5 Ma anya Chineke ha dịkwasịrị n'ahụ ndị okenye ndị
Juu, ha akwụsịghị ha ọrụ ruo mgbe akwụkwọ ozi ruru
Daraiọs, na mgbe ọsịsa ya bịara site n'akwụkwọ ozi. 6 Nke
a bụ akwụkwọ ozi Tatenai, onye na-achị ala dị n'ọdịda
anyanwụ Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndịisi ọzọ degara
eze Daraiọs: 7 Ha zigara ya akwụkwọ ozi, nke e si otu
a dee, Daraiọs bụ eze nwe akwụkwọ a, Anyị ekelee gị.
8 Ọ dị mma ka eze mata na anyị jeruru mpaghara ala
Juda, n'ebe ahụ ụlọnsọ ukwu Chineke dị. Anyị chọpụtara

na ndị ahụ ji nkume a wara awa na-ewu ya, na-edokwa
osisi na-elu mgbidi ya. Ọrụ ahụ na-agakwa n'ihu nke ọma
na-esepụghị aka n'okpuru nlekọta ha. **9** Anyị jụrụ ndị
okenye ajụjụ sị: Onye nyere unu ikike ibido iwuzi ụlọnsọ
a na mgbidi Jerusalem? **10** Anyị jụkwara ha aha ha, ka
anyị si otu a mee ka ị mata aha ndị ndu ha. **11** Ma nke a
bụ ihe ha zaghachiri anyị: "Anyị onwe anyị bụ ndị ohu
Chineke nke eluigwe na ụwa. Anyị na-ewughari ụlọnsọ
nke otu eze ukwu ndị Izrel wuru n'oge gara aga. **12** Ma
n'ihi na nna nna anyị ha mere ka iwe wee Chineke nke
eluigwe, o weere ha nyefee n'aka Nebukadneza, onye
Kaldịa, bụ eze Babilọn, onye bibiri ụlọnsọ a ma dọrọ ndị
bi n'ala ahụ n'agha laa Babilọn. **13** "Ma otu ọ dị, n'afọ
mbụ nke ọchịchị Sairọs, eze Babilọn, eze Sairọs nyere
iwu ka e wugharịa ụlọnsọ Chineke a. **14** O sikwa n'ụlọnsọ
dị na Babilọn wepụta ngwongwo ọlaọcha na ọlaedo si
n'ụlọnsọ Chineke nke Nebukadneza si n'ụlọnsọ Chineke
dị na Jerusalem bupụ bulaa n'ụlọnsọ dị na Babilọn. Mgbe
ahụ eze Sairọs nyefere ha n'aka otu nwoke a na-akpọ
Sheshbaza, onye ọ họpụtara dịka gọvanọ. **15** Ọ gwara ya sị,
'buru ngwongwo ndị a bulaa ha n'ụlọnsọ dị na Jerusalem,
wugharịakwa ụlọnsọ Chineke n'ọnọdụ ya mbụ.' **16** "Ya
mere, ọ bụ Sheshbaza a bịara tọọ ntọala ụlọnsọ dị na
Jerusalem. Sitekwa n'oge ahụ ruo ugbu a, ha nọ na-arụ ya
ma ha arụchabeghị ya." **17** Ugbu a, ọ bụrụ na ọ dị eze
mma n'obi, ya nye iwu ka e nyochaa n'ụlọ a na-echebe
akwụkwọ ochie nke ndị eze Babilọn, ịchọpụta maọbụ
eziokwu na eze Sairọs nyere iwu dị otu a iwughari ụlọnsọ

Chineke dị na Jerusalem. Ka eze gwakwa anyị ihe bụ
mkpebi ya banyere okwu a.

6 Ya mere, Daraiọs nyere iwu ka a chọpụta n'ụlọ a na-
echebe akwụkwọ ochie nke ndị Babilọn ma ọ dị akwụkwọ
ọbụla dị otu ahụ. 2 Emesịa, a chọpụtara otu akwụkwọ
n'ụlọeze dị na Ekbatana n'ala Midia. Nke a bụ ihe e dere
n'ime akwụkwọ ahụ: Akwụkwọ ozi eze; 3 N'afọ mbụ
nke Sairọs bụ eze, o nyere iwu banyere ụlọnsọ ukwu
Chineke dị na Jerusalem ebe ndị Juu na-efe Chineke. A
ga-ewughachi ụlọnsọ ukwu ahụ ka ọ bụrụ ebe ịchụ aja,
ka a tọsiekwa ntọala ya ike. Ịdị elu ya ga-adị iri mita atọ,
obosara ya ga-abụkwa otu ihe ahụ. 4 Ahịrị atọ nke oke
nkume ka a ga-eji tọọ ntọala ya, tinyere otu ahịrị osisi. A
ga-esi n'ụlọakụ eze Sairọs kwụọ ụgwọ ihe ndị a niile. 5
Ọzọkwa, a ga-ebughachikwa ngwongwo ọlaedo na ọlaọcha
niile nke ụlọ Chineke, ndị Nebukadneza sitere n'ụlọnsọ
ahụ dị n'Jerusalem buru gaa Babilọn, doghachikwa ha
n'ụlọ Chineke. 6 Mgbe a gụsịrị ya, Daraiọs zighachiri
Tatenai onye na-achị Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndịisi
ọzọ nọ n'ọdịda anyanwụ Yufretis ozi sị ha, Unu hapụ ha
ka ha rụọ ọrụ ha. 7 Unu egbochila owuwu ụlọ Chineke
ahụ. Kwerenụ ka onyeisi ndị Juu na ndị okenye Juu
wughachi ụlọ Chineke a n'ebe e wuru ya na mbụ. 8 Ọzọ,
ana m enye iwu na nke a bụ ihe unu na-aghaghị imere
ndị okenye, na ndị Juu niile na-ewugharị ụlọnsọ Chineke
ahụ. Ka unu site n'ụtụ isi a na-atụrụ m kwụọ ụgwọ e ji
ewu ụlọ ahụ na-atụfughị oge ọbụla. 9 Unu nye ha ihe
ọbụla dịkwa ha mkpa, ụmụ oke ehi na ebule, ụmụ atụrụ,
ha ga-eji chụọrọ Chineke nke eluigwe aja. Nyekwanụ ha

ọka wiiti, na mmanya, na nnu, na mmanụ oliv, dịka ndị
nchụaja rịọrọ, bụ ndị nọ na Jerusalem, aghaghị inye ha
ihe ndị a kwa ụbọchị niile na-esepụghị aka. **10** Ka ha nwee
ike ịchụ ezi aja nye Chineke nke eluigwe, kpeekwaara mụ
na ụmụ m ekpere. **11** Ana m enye iwu na onye ọbụla ga-
agbanwe okwu a, ka ehopụta osisi n'ụlọ ya jiri kwụgbuo
ya. A ga-emekwa ụlọ ya ka ọ bụrụ ebe ikpofu ahịhịa. **12**
Chineke ahụ, onye mere Jerusalem ebe obibi ya, ga-ebibi
eze ọbụla maọbụ mba ọbụla gbanwere iwu a, maọbụ bibie
ụlọnsọ ahụ ọzọ. Ọ bụ Daraiọs na-enye iwu a. Ka onye
ọbụla were ike ya niile debe ya. **13** Ya mere, n'ihi iwu
ahụ eze Daraiọs zitere, Tatenai, onyeisi ọchịchị n'ala ofe
mmiri, na Sheta Bozenai, na ndị otu ha, mere ihe niile
dịka ozi ahụ si dị na-atụfughị oge ọbụla. **14** N'ihi ya, ndịisi
Juu gara n'ihu n'ọrụ, ihe na-agakwara ha nke ọma site na
nkwusa onye amụma, bụ Hegai, na Zekaraya, nwa Ido. Ha
wuchara ụlọnsọ ahụ dịka iwu Chineke Izrel nyere si dị,
nakwa dịka Sairọs, na Daraiọs, na Ataksekses, ndị eze
Peshịa, nyekwara n'iwu. **15** Ha wusiri ya n'abalị nke atọ
n'ọnwa isii (dị ka ọgụgụ afọ ndị Juu si dị) n'afọ nke isii
nke ọchịchị Daraiọs. **16** Ụmụ Izrel, bụ ndị nchụaja na ndị
Livayị, na ndị fọdụrụ n'ime ndị e mere ka ha ga biri n'ala
ọzọ, ji ọṅụ mee mmemme nke ido ụlọ nke Chineke ahụ
nsọ na gbaghee ya. **17** N'ihi ido ụlọ ahụ nsọ, ha ji oke
ehi dị otu narị n'ọnụọgụgụ, na narị ebule abụọ, na narị
atụrụ anọ chụọ aja, werekwa mkpi iri na abụọ chụọ aja
mmehie n'ihi ndị Izrel niile, dịka ebo niile nke Izrel si
dị. **18** Ha guzobere ndị nchụaja na nkewa ha, ndị Livayị
n'otu ha maka ije ozi nke Chineke na Jerusalem, dịka e

dere ya n’akwụkwọ iwu Mosis. 19 Ndị ahụ emere ka ha
gaa biri n’ala ọzọ, mere Mmemme Ngabiga n’abalị iri na
anọ nke ọnwa mbụ. 20 Ndị nchụaja na ndị Livayị edoola
onwe ha ọcha, ha niile dịkwa ọcha. Ndị Livayị n’onwe ha
gburu ọtụtụ atụrụ Mmemme Ngabiga maka ndị nchụaja,
na ndị Livayị ndị ọzọ, na ndị ahụ niile lọtara alọta site na
mba ọzọ. 21 Ya mere, ndị Izrel niile bụ ndị ahụ lọtara site
n’ebe e mere ka ha gaa biri riri ihe ahụ, ha na ndị ahụ
niile kewapụrụ onwe ha juu ibi ajọọ ndụ nke ndị mba ọzọ
bi n’ala ahụ na-ebi, n’ihi ịchọ Onyenwe anyị, Chineke
nke Izrel. 22 Ha sokwa mee mmemme achịcha na-ekoghị
eko, nke ha mere ụbọchị asaa. Oke ọṅụ jupụtara n’ala
Izrel niile n’ihi na Onyenwe anyị mere ka eze Asịrịa nwee
obiọma n’ebe Izrel nọ, nyere ha aka iwugharị ụlọnsọ
ukwu Chineke, onye bụ Chineke Izrel.

7 Mgbe nke a gasịrị, n’oge ọchịchị Ataksekses bụ eze
Peshịa. Ezra bụ nwa Seraya nwa Azaraya, Azaraya nwa
Hilkaya, 2 bụ nwa Shalum, nwa Zadọk, nwa Ahitub, 3
nwa Amaraya, nwa Azaraya, nwa Meraiot, 4 Meraiot nwa
Zerahaya; Zerahaya nwa Uzi, Uzi nwa Buki; 5 Buki nwa
Abishua, Abishua nwa Finehaz; Finehaz nwa Elieza, Elieza
nwa Erọn onyeisi nchụaja. 6 Ezra a si Babilọn bịarute.
Ọ bụ onye ọka n’ihe gbasara iwu ahụ Onyenwe anyị,
Chineke Izrel nyere Mosis. Eze nyere ya ihe niile nke ọ
rịọrọ, n’ihi na aka Onyenwe anyị Chineke ya dịkwasịrị
n’ahụ ya. 7 Ụfọdụ ndị Izrel, ndị nchụaja, ndị Livayị, ndị
ọbụ abụ, ndị nche na ndị na-eje ozi n’ụlọnsọ, soro ya
jee Jerusalem n’afọ asaa nke ọchịchị eze Ataksekses. 8
Ezra bịaruru Jerusalem n’ọnwa nke ise, nke afọ asaa

nke ọchịchị eze. **9** Ọ hapụrụ Babilọn n'abalị mbụ nke
ọnwa mbụ, rute Jerusalem n'abalị mbụ nke ọnwa ise n'ihi
na Chineke nọnyeere ya. **10** Nke a mere n'ihi na Ezra
kpebiri n'obi ya ịmụ, na idebe iwu Onyenwe anyị, na
ịbụ onye ozizi nke okwu Chineke nye ụmụ Izrel. **11** Nke
a bụ ndepụta akwụkwọ ozi eze, bụ Ataksekses degaara
Ezra onye nchụaja, na onye ozizi, na onye ọka n'ihe
gbasara iwu na ụkpụrụ nke Onyenwe anyị nyere Izrel:
12 Ataksekses, eze na-achị ndị eze ọzọ, na-edegara Ezra
akwụkwọ, bụ onye nchụaja, bụrụkwa onye nkuzi okwu
Chineke nke eluigwe. Ndeewo! **13** Ugbu a, ana m enye
iwu ka onye Izrel ọbụla bi n'alaeze m, ma ndị nchụaja, na
ndị Livayị, ndị wepụtara onwe ha ị soro gị gaa Jerusalem,
ha nwere ike ịga. **14** Eze na mmadụ asaa ndị na-adụ ya
ọdụ na-eziga gị Juda na Jerusalem ka ị gaa leba anya
n'iwu Chineke nke dị gị n'aka. **15** Ọzọkwa, ịga e were
onyinye ọlaedo na ọlaọcha ndị a eze na ndị ndụmọdụ ya
ji afọ ofufu nye Chineke nke Izrel, onye ebe obibi ya dị na
Jerusalem. **16** Tinyere ọlaedo na ọlaọcha nke i nwere ike
ịnata n'ala ahụ niile n'akụkụ niile nke Babilọn, tinyekwara
onyinye ihuọma si n'aka ndị mmadụ, na ndị nchụaja
niile, maka ụlọnsọ ukwu Chineke ha dị na Jerusalem. **17** Ị
ga-eji ego niile ndị a zụọ oke ehi, na ebule, na atụrụ, na
onyinye mkpụrụ ọka, na onyinye ihe ọṅụṅụ, e ji achụ aja
n'ebe ịchụ aja nke ụlọnsọ Chineke dị na Jerusalem. **18** Ọ
bụrụ na ego amapụta n'ime ya, gị na ụmụnne gị ga-eji ya
mee ihe unu maara bụ uche Chineke unu. **19** Ngwongwo
niile e bunyere gị maka ije ozi n'ụlọnsọ Chineke, buru
ha buruo n'ihu Chineke nke Jerusalem. **20** Ma ihe ndị

ọzọ nke fọdụrụ n'ihi ụlọnsọ Chineke gị, nke kwesiri na
i mere, ị nwere ike site n'ụlọakụ eze mee ha. **21** Mụ,
bụ Ataksekses, na-eziga iwu a nye ndị na-elekọta ego
n'ọdịda anyanwụ osimiri Yufretis sị ha, ihe ọbụla Ezra,
onye nchụaja, na onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe
chọrọ site n'aka unu, unu nye ya. **22** Ọ bụladị ruo ọlaọcha
dị otu narị talenti, ya na narị akpa ọka wiiti ise, na narị
galọọnụ mmanya vaịnị isii, na narị efa nke mmanụ oliv
na nnu n'ọtụtụ ọbụla, dịka ọ chọrọ ya. **23** Ihe ọbụla ọzọ,
nke Chineke nke eluigwe chọrọ, ka e mee ha n'ụzọ kwesiri
nye maka owuwu ụlọnsọ Chineke nke eluigwe. N'ihi gịnị
ka iwe Chineke ga-eji dakwasị eze na ụmụ ya ndị ikom?
24 Ana m enyekwa iwu na ndị nchụaja niile, ndị Livayị
niile, ndị ọbụ abụ niile, ndị nche niile, ndị ozi ụlọnsọ
niile, na ndị ọzọ niile na-arụrụ Chineke ọrụ, agaghị atụ
ụtụ ọbụla. **25** "Ugbu a, Ezra, ị ga-eji amamihe Chineke gị
nyere gị họpụta ndị ikpe, na ndịisi, ndị ga-achị obodo
niile dị n'ọdịda anyanwụ nke osimiri Yufretis. Ọ bụrụ na
ha amazighị iwu Chineke nke ọma, ị ga-akụziri ha. **26**
Ahụhụ ga-adịrị onye ọbụla jụrụ idebe iwu Chineke, na
iwu eze, ga-abụ ọnwụ, maọbụ nchụpụ site n'ala ya gaa
mba ọzọ, maọbụ ịnakọrọ ya ihe niile o nwere, maọbụ
ịtụba ya n'ụlọ mkpọrọ." **27** Otuto dịrị Onyenwe anyị
Chineke nna nna anyị ha, onye mere ka eze kpebie ime
ka ụlọnsọ Onyenwe anyị dị na Jerusalem dị mma ile anya.
28 Keleekwa Chineke onye nyere m ihuọma n'ihu ndị
ndụmọdụ ya, na n'ihu ụmụ eze, bụ ndịisi ọchịchị dị ike.
N'ihi na aka Onyenwe anyị Chineke m nọnyeere m. Eji m
obi ike chịkọta ndịisi site n'Izrel ka ha soro m gaa.

8 Ndị a bụ usoro ọmụmụ ndịisi ezinaụlọ ahụ niile sooro
m site na Babilọn laghachi mgbe Ataksekses bụ eze: 2
ndị ikwu Finehaz, Geshọm; ndị ikwu Itama, Daniel; ndị
ikwu Devid, Hatush 3 ndị ikwu Shekanaya; ndị ikwu
Parosh, Zekaraya na narị mmadụ na iri ise ndị so ya denye
aha ha n'akwụkwọ. 4 Ndị ikwu Pahat-Moab, Eliehoenai
nwa Zerahaya dị narị mmadụ abụọ, 5 ndị ikwu Zatu,
Shekanaya nwa Jahaziel na narị mmadụ atọ so ya. 6 Ndị
ikwu Adin, Ebed nwa Jonatan na iri mmadụ ise so ya. 7
Ndị sitere n'ikwu Elam, Jeshaya nwa Atalaya, na iri ndị
ikom asaa, 8 ndị sitere n'ikwu Shefataya, Zebadaya nwa
Maikel, na iri ndị ikom asatọ. 9 Ndị sitere n'ikwu Joab,
Ọbadaya nwa Jehiel na narị ndị ikom abụọ na iri na asatọ,
10 ndị sitere n'ikwu Bani, Shelomit nwa Josifaya na narị
ndị ikom na iri isii. 11 Ndị sitere n'ikwu Bebai; Zekaraya
nwa Bebai na ndị ikom iri abụọ na asatọ, 12 ndị sitere
n'ikwu Azgad, Johanan nwa Hakatan na narị ndị ikom
na iri. 13 Ndị sitere n'ikwu Adonikam, ndị ikpeazụ, ndị
aha ha bụ Elifelet, na Jeuel na Shemaya na iri ndị ikom
isii bụ ndị so ha, 14 ndị sitere n'ikwu Bigvai, Utai na
Zakua na iri ndị ikom asaa bụ ndị so ha. 15 Akpọkọtara
m ha n'akụkụ osimiri na-erubanye n'Ahava, anyị nọrọ
n'ebe ahụ ụbọchị atọ. Mgbe m leruru anya n'etiti ndị
mmadụ zukọrọnụ, ha na ndị nchụaja bịara, a chọpụtara
m na o nweghị ọ bụladị otu onye Livayị nọ n'ebe ahụ. 16
Mgbe ahụ, ezigara m ozi kpọọ Elieza, Ariel, Shemaya,
Elnatan, Jarib, Elnatan, Netan, Zekaraya na Meshulam,
ndị bụ ndịisi. Ezikwara m ozi kpọọ Joiarib na Elnatan,
bụ ndị maara ihe. 17 Enyere m ha iwu ka ha gakwuru

Ido, onyendu nọ na Kasifia. Agwara m ha ihe ha ga-agwa
Ido na ndị Livayị ibe ya, bụ ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ dị
na Kasifia, ka ha zite ndị ga-eje ozi ka ha bịakwute anyị
maka ụlọnsọ Chineke. **18** Chineke gosikwara anyị obiọma
zitere anyị nwoke a na-akpọ Sherebaya na ụmụ ya, na
ụmụnne ya, ndị ọnụọgụgụ ha dị iri na asatọ. Sherebaya
bụ nwa Mahali, nwa Livayị nwa Izrel, bụrụkwa nwoke
nwere ezi uche. **19** Chineke sitere n'ikwu Merari zite
Hashabaya, na Jeshaya, tinyere ụmụnne ya na ụmụ ha
ndị ikom, ndị ọnụọgụgụ ha dị iri ndị ikom abụọ. **20** Ha
zitekwara narị abụọ na iri abụọ site na ndị na-eje ozi
n'ụlọnsọ. Otu nke Devid na ndịisi ya họpụtara hiwee,
maka inyere ndị Livayị aka. E deturu aha ha niile n'otu
n'otu. **21** N'ebe ahụ, ka m nọ kpọsaa obubu ọnụ n'akụkụ
osimiri Ahava, n'ihi iweda onwe anyị ala n'ihu Chineke
anyị, na ịrịọ ya ka o duo anyị, ụmụ anyị na akụ anyị niile,
n'ụzọ ziri ezi n'ije anyị, ma nọnyekwara anyị. **22** N'ihi na
ihere ekweghị m rịọ eze ka o dunyere anyị ndị agha, na
ndị na-agba ịnyịnya ga-edu anyị, ichebe anyị n'ụzọ, site
n'aka ndị iro. N'ihi na anyị agwalarị eze na Chineke, onye
anyị na-efe, na-echebe ndị niile na-efe ya; gwakwa ya na
oke iwe ya na-adakwasị ndị niile gbakụtara ya azụ. **23** Ya
mere, anyị buru ọnụ, kpee ekpere, rịọ Chineke ka o chebe
anyị. O chebekwara anyị. **24** Ahọpụtara m ndị nchụaja iri
na abụọ ndị a: Sherebaya, Hashabaya na mmadụ iri ndị
ọzọ bụ ụmụnna ha ka ha hụ maka ọlaọcha, na ọlaedo, na
efere ọlaedo ahụ, na ihe ndị ọzọ ahụ eze na ndị na-adụ ya
ọdụ, na ndịisi ọchịchị ya, na ụmụ Izrel niile nyere maka
ụlọnsọ ukwu Chineke anyị. **25** Eji m ihe ọtụtụ tụọ onyinye

ọlaọcha na ọlaedo na ihe ndị ọzọ eze, na ndị ndụmọdụ
ya, na ndịisi ozi ya, na ndị Izrel nyere maka ụlọnsọ ukwu
Chineke. **26** E jiri m ihe ọtụtụ tụnye ha ọlaọcha dị narị
talenti isii na iri ise (ya bụ 650), na ngwongwo ọlaọcha dị
otu narị talenti (ya bụ 100), na ọlaedo dị otu narị talenti
(ya bụ 100). **27** Iri efere ọlaedo abụọ nke ọnụahịa ya bụ
puku darik, tinyere efere bronz abụọ e hichaziri nke ọma,
nke dị oke ọnụahịa dị ka efere ọlaedo. **28** Emesịa, agwara
m ha okwu sị ha, "Lee, unu onwe unu na ihe ndị a niile
bụ ihe dị nsọ nye Onyenwe anyị. Ọlaọcha na ọlaedo ndị a
bụkwa onyinye afọ ofufu e nyere Onyenwe anyị Chineke
nna nna unu ha. **29** Chenụ ha nche, debekwa ha nke ọma,
tupu ruo mgbe unu ga-atụ ha n'ihu ndịisi nchụaja, na
ndịisi Livayị, na ndịisi ụlọ nke Izrel n'ime Jerusalem,
n'ime ụlọakụ nke ụlọ Onyenwe anyị." **30** Ya mere, ndị
nchụaja na ndị Livayị kwenyere ibu ọlaọcha na ọlaedo,
na ngwongwo ihe nsọ ndị ahụ, buga ha n'ụlọnsọ ukwu
Chineke dị na Jerusalem. **31** Anyị hapụrụ osimiri Ahava
n'ụbọchị nke iri na abụọ nke ọnwa mbụ, chee ihu anyị
ịga Jerusalem. Chineke nọnyekwaara anyị, dọpụta anyị
site n'aka ndị iro ọbụla, na n'aka ndị ohi. **32** N'ikpeazụ,
anyị rutere Jerusalem n'udo, zukwaa ike ụbọchị atọ. **33**
N'ụbọchị nke anọ, site n'oge anyị ruru, e jiri ihe ọtụtụ
tụọkwa ọlaọcha na ọlaedo ahụ, ha na ngwongwo ihe nsọ
ndị ọzọ ahụ. E mere nke a n'ụlọnsọ ukwu Chineke. Ndị
tụrụ ha bụ Meremot nwa Ụraya onye nchụaja, na Elieza
nwa Finehaz. Jozabad nwa Jeshua, na Noadaya nwa Binui,
ndị Livayị, sokwa tụọ ha. **34** Ihe niile zuru ezu dịka ịdị arọ
ha si dị. E dekwara ọnụọgụgụ ihe a tụpụtara n'akwụkwọ

n’oge ahụ. **35** Emesịa, onye ọbụla n’ime anyị si esi lọta
chụụrụ Chineke Izrel aja nsure ọkụ. E ji oke ehi iri na
abụọ chụọ aja maka ebo Izrel niile, ya na iri ebule itoolu
na isii, na iri ụmụ ebule asaa na asaa. Ma e ji mkpi iri na
abụọ chụọ aja mmehie. E jichakwa ha niile chụọ aja nsure
ọkụ nye Onyenwe anyị. **36** E nyere ndịisi ọrụ eze niile,
na ndịisi ọchịchị niile dị n’ofe ọdịda anyanwụ osimiri
Yufretis akwụkwọ iwu ahụ eze nyere. Ndịisi a nyekwara
aka n’ọrụ iwughachi ụlọnsọ Chineke ahụ.

9 Mgbe e mesịrị ihe ndị a, ndịisi bịakwutere m sị, “Ndị
Izrel na ndị nchụaja, na ndị Livayị, ekewapụghị onwe ha
site n’etiti ndị agbataobi ha, na omume arụ ha niile, dịka
nke ndị Kenan, na ndị Het; na ndị Periz, na ndị Jebus, na
ndị Amọn, na ndị Moab, na ndị Ijipt, na ndị Amọrait. **2**
Ha alụtarala onwe ha nwunye site n’ụmụ ndị inyom mba
ọzọ ndị a, lụtakwara ụmụ ha ndị ikom. Ha agwakọtala
mkpụrụ nsọ na ndị dị iche iche nọ ha gburugburu. Ọ
bụ ndị ndu na ndịisi ọchịchị ha bụ ndị butere ụzọ n’ibi
ndụ ekwesighị ntụkwasị obi a.” **3** Ma mgbe m nụrụ nke
a, adọwara m uwe ahụ m na uwe mwụda m, dọpụkwa
ụfọdụ agịrị isi nke isi m, na ajị afụọnụ m, nọdụkwa ala
n’ọnọdụ mgbagwoju anya. **4** Mgbe ahụ, ndị niile mara
jijiji n’okwu Chineke nke Izrel, gbakọtara m gburugburu
n’ihi ekwesighị ntụkwasị obi nke ndị ahụ e mere ka ha
jee biri na mba ọzọ lọtaranụ. Mụ onwe m nọkwa n’ọnọdụ
mgbagwoju anya ruo oge ịchụ aja nsure ọkụ nke anyasị.
5 N’ikpeazụ, n’oge aja uhuruchi, esitere m n’iweda onwe
m ala bilie, eji m uwe na uwe mwụda dọkara adọka daa
n’ala n’ikpere m, chilie aka m abụọ elu, tikuo Onyenwe

anyị Chineke m 6 n’ekpere sị, “Ihere na-eme m, Chineke
m, amaghị otu m ga-esi lelie anya m lekwasị gị n’ihu,
n’ihi na mmehie anyị babigara ụba oke, ikpe ọmụma dị
na-eche anyị dịkwa ukwuu, n’ezie o ruola eluigwe. 7
Site n’ụbọchị nna nna anyị ha ruo taa, ikpe ọmụma anyị
adịla ukwuu. N’ihi mmehie anyị, anyị na ndị eze anyị,
na ndị nchụaja anyị ka enyefere n’aka mma agha, na
ndọta n’agha, na ịpụnara anyị ihe n’ike na nweda n’ala
n’aka ndị eze ala mba ọzọ, dịka ọ dị taa. 8 “Ma ugbu
a, na nwa oge nta a, gị bụ Onyenwe anyị Chineke anyị
egosila anyị amara, mee ka ole na ole fọdụrụ anyị. O
nyeela anyị ọnọdụ siri ike n’ime ebe nsọ ya. Chineke
anyị na-enye anya anyị ìhè, mee ka anyị kurutu ume ndụ
n’oge a site n’ọnọdụ ịbụ ohu anyị. 9 N’ihi na ndị ohu ka
anyị bụ, ma n’ihi obiọma na obi ebere gị, ị gbakụtaghị
anyị azụ n’ọnọdụ ịbụ ohu anyị. Kama i mere ka ndị eze
Peshịa gosi anyị obi ebere. Ha enyekwala anyị ndụ ọhụrụ,
nke anyị ga-eji nwee ike wughachi ụlọnsọ Chineke anyị,
ma wuziekwa ebe ya niile dakpọrọ adakpọ. Ọzọkwa, o
nyekwala anyị ebe ize ndụ site na mwugharị nke mgbidi
Juda na Jerusalem. 10 “Ugbu a, Chineke anyị, gịnịkwa ka
anyị nwere ikwu banyere ihe ndị a niile mere? Lee na
anyị ahapụla gị ọzọ, hapụkwa ịgbaso iwu gị, 11 nke i ji
dọọ anyị aka na ntị site n’ọnụ ndị amụma, bụ ndị ohu gị.
N’ihi na i si n’ọnụ ha kwuo sị, ‘Ala ahụ unu na-abanye
inweta bụ ala nke ndị bi n’ime ya mere ka ọ rụọ arụ.
N’ihi na ndị bi n’ime ya esitela n’omume ọjọọ ha mee ka
akụkụ ala ahụ niile rụọ arụ. 12 Ya mere, unu enyekwala
ụmụ ha ndị ikom ụmụ unu ndị inyom ka ha lụrụ, maọbụ

kwenye ka ụmụ unu ndị ikom lụọ ụmụ ha ndị inyom. Unu
achọkwala udo nke ọdịmma ọbụla n'etiti unu na ha n'oge
ọbụla, ka unu dị ike, rie ezi ihe nke ala ahụ, hapụkwara ya
ụmụ unu dịka ihe nketa ha ruo mgbe ebighị ebi.' **13** "Ma
ihe niile dakwasịrị anyị bụ maka ajọ omume anyị, n'ihi
ikpe ọmụma dị ukwuu anyị. Ma lee, Chineke anyị ataghị
anyị ahụhụ dịka ịdị ukwuu nke mmehie anyị si dị, kama,
o mekwara ka ole na ole n'ime anyị fọdụ. **14** Ma anyị ọ ga-
emebi iwu gị ọzọ, site n'ịlụ ndị a rụrụ arụ n'omume ha? Ị
gaghị eweso anyị iwe ruo na ị ga-ebibi anyị kpamkpam,
na-afọdụghị otu onye? **15** Ma gị, Onyenwe anyị, Chineke
Izrel, ị bụ onye ezi omume. Lee anyị ka anyị guzo n'ihu gị
n'ọnọdụ ikpe ọmụma anyị, ọ bụ ezie na o nweghị onye
ọbụla n'ime anyị kwesiri iguzo n'ihu gị n'ihi nke a."

10 Mgbe Ezra na-ekpe ekpere, na-ekwupụta mmehie ndị
a, na-akwa akwa, na-atụ onwe ya n'ala n'ihu ụlọ Chineke,
igwe ndị Izrel dị ukwuu, bụ ndị nwoke, na nwanyị, na
ụmụntakịrị gbara ya gburugburu soro ya na-akwa akwa
dị ilu. **2** Mgbe ahụ, Shekanaya nwa Jehiel, onye agbụrụ
Elam, sịrị Ezra, "Anyị emehiela megide Chineke anyị, n'ihi
n'ịlụ ndị inyom mba ọzọ ndị gbara anyị gburugburu. Ma
otu ọ dị, olileanya ka dịrị ndị Izrel. **3** Ugbu a ka anyị gbaa
ndụ n'ihu Chineke anyị, izilaga ndị inyom ndị mba ọzọ
ndị a na ụmụ ha dịka ndụmọdụ onyenwe m Ezra, na ndị
na-atụ egwu iwu Chineke anyị si dị. Ka e mee ihe ndị a
dịka iwu si dị. **4** Biko, bilie gwa anyị ụzọ anyị ga-esi dozie
ihe niile mebiri emebi. Anyị ga-eme ihe i kwuru." **5** Mgbe
ahụ, Ezra biliri jụọ ndịisi ndị nchụaja na ndị Livayị, na
Izrel niile, ma ha ga-eme ihe Shekanaya kwuru. Ha niile

ṅụrụ iyi kwenye na ha ga-eme ya. 6 Mgbe ahụ, Ezra si
n'ihu ụlọ Chineke pụọ banye n'ime ọnụụlọ Jehohanan,
nwa Eliashib. Mgbe ọ nọ n'ebe ahụ, o righị nri ọbụla,
ọ ṅụghị mmiri ọbụla, n'ihi na ọ nọgidere na-eru ụjụ
n'ihi ekwesighị ntụkwasị obi nke ndị si n'ebe a dọtara ha
n'agha lọta. 7 E zisara ozi na Juda na Jerusalem niile na a
chọrọ ịhụ ndị niile si esi lọta na Jerusalem. 8 Ndịisi na ndị
okenye kpebiri na onye ọbụla nke na-abịaghị n'ụbọchị
atọ, dịka atụmatụ ha si dị, na a ga-anara onye ahụ akụ
niile o nwere, kewapụkwa onye ahụ site na mkpọkọta
ndị Izrel e mere ka ha gaa biri n'ala ọzọ. 9 Mgbe ụbọchị
atọ ahụ zuru, ndị ikom Juda na Benjamin niile zukọrọ
na Jerusalem. N'ụbọchị nke iri abụọ nke ọnwa itoolu,
mmadụ niile zukọrọ nọdụ n'ama dị n'ihu ụlọnsọ Chineke.
Mmiri dị ukwuu zoro n'ụbọchị ahụ. Ụjọ tụkwara ndị ahụ
niile zukọrọ n'ihi oke mmiri ozuzo ahụ na n'ihi okwu ahụ.
10 Mgbe ahụ Ezra onye nchụaja, biliri ọtọ, sị ha, "Unu
emehiela, n'ihi na unu lụrụ ndị inyom mba ọzọ, si otu a
tụkwasị ihe n'ikpe ọmụma dịrị Izrel. 11 Ugbu a, sọpụrụnụ
Onyenwe anyị, bụ Chineke nna nna unu ha, meekwanụ
ihe bụ nzube ya. Kewapụnụ onwe unu site n'ebe ndị mba
ọzọ nọ, nakwa ebe nwunye ndị unu si mba ọzọ lụta." 12
Nzukọ niile ahụ zara n'otu olu sị. "Okwu gị ziri ezi, Anyị
aghaghị ime dịka i kwuru." 13 Ma ha zakwara sị, "Nke a
abụghị ihe anyị ga-eme n'otu ụbọchị maọbụ n'ụbọchị
abụọ, n'ihi na aka ọtụtụ mmadụ n'ime anyị dị na mmehie
ahụ. Mmiri na-ezosikwa ike, anyị enwekwaghị ike ịnọgide
ruo oge dị anya. 14 Ka ndịisi anyị guzobe mkpọkọta niile.
Ka ndị niile nọ n'obodo anyị ndị lụrụ nwanyị site na mba

ọzọ bịa n’oge a kara aka, ha na ndị okenye na ndị ikpe
nke obodo ọbụla, ruo mgbe oke iwe Chineke banyere
okwu a sitere n’ebe anyị nọ pụọ.” 15 Ma ndị na-ekweghị
ka e mee ya otu a bụ naanị Jonatan nwa Asahel na Jazeia
nwa Tikva, na Meshulam na Shabetai onye Livayị. 16 Ya
mere, ndị ahụ niile si esi lọta, mere dịka mkpebi ahụ si
dị. Ezra họpụtara ụfọdụ ndị ikom, ndị bụ ndịisi ezinaụlọ,
e si n’ezinaụlọ ọbụla họpụta otu onye. E dekwara aha ndị
niile a họpụtara n’akwụkwọ. Ya mere, n’ụbọchị mbụ nke
ọnwa iri, ndị a malitere inyocha okwu ndị a. 17 Mgbe
ọnwa atọ gasịrị, ya bụ, n’abalị mbụ nke ọnwa mbụ n’afọ,
ha rụchara ọrụ banyere ndị ikom lụrụ ndị inyom mba ọzọ.
18 A chọpụtara n’etiti ụmụ ndị nchụaja, na ndị a lụrụ ndị
inyom si na mba ọzọ. Ndị si n’ikwu Jeshua nwa Jozadak na
ụmụnne ya bụ, Maaseia, Elieza, Jarib na Gedaliya. 19 Ha
niile jikọrọ aka kpebiekwa na ha ga-ezila ndị nwunye ha.
Onye ọbụla wetara ebule site n’igwe atụrụ dịka ihe ikpe
ọmụma. 20 Ndị si n’ikwu Imea bụ Hanani, na Zebadaya. 21
Ikwu Harim: Maaseia, Ịlaija, Shemaya, Jehiel na Uzaya. 22
Ndị si n’ikwu Pashua: Elioenai, Maaseia, Ishmel, Netanel,
Jozabad, na Eleasa. 23 N’ime ndị Livayị: Jozabad, Shimei,
Kelaya (onye a na-akpọkwa Kelita), Petahaya, Juda na
Elieza. 24 N’ime ndị na-abụ abụ, Eliashib. N’ime ndị
nche ọnụ ụzọ: Shalum, Telem, na Uri. 25 N’etiti ndị
Izrel ndị ọzọ: Site n’ikwu Parosh: Ramaya, Izaya, Malkija,
Mijamin, Elieza, Malkija na Benaya. 26 Site n’ikwu Elam:
Matanaya, Zekaraya, Jehiel, Abdi, Jeremot na Ịlaija. 27 Site
n’ikwu Zatu: Elioenai, Eliashib, Matanaya, Jeremot, Zabad
na Aziza. 28 Site n’ikwu Bebai: Jehohanan, Hananaya,

Zabai, na Atlai. **29** Site n'ikwu Bani, Meshulam, Maluk,
Adaya, Jashub, Sheal na Jeremot. **30** Site n'ikwu Pahat-
Moab, Adna, Kelal, Benaya, Maaseia, Matanaya, Bezalel,
Binui, na Manase. **31** Site n'ikwu Harim: Elieza, Ishija,
Malkija, Shemaya, Shimeon, **32** Benjamin, Maluk na
Shemaraya. **33** Site n'ikwu Hashum, Matenai, Matata,
Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase na Shimei. **34** Site n'ikwu
Bani, Maadai, Amram, Uel, **35** Benaya, Bedeia, Keluhi
36 Venaya, Meremot, Eliashib **37** Matanaya, Matenai na
Jaasu. **38** Site n'ikwu Bani: Binui na Shimei, **39** Shelemaya,
Netan, Adaya, **40** Maknadebai, Shashai, Sharai, **41** Azarel,
Shelemaya, Shemaraya, **42** Shalum, Amaraya na Josef. **43**
Site n'ikwu Nebo: Jeiel, Matitaia, Zabad, Zebina, Jadai,
Juel na Benaya. **44** Ndị a niile lụrụ ndị inyom site na mba
ọzọ. Ha zilagara ha na ụmụ ha.

Nehemaya

1 Nke a bụ okwu Nehemaya nwa Hakalaya: N'ọnwa Kislev,
nke afọ ahụ mere ya iri afọ abụọ nke ọchịchị Ataksekses
mgbe m nọ n'ụlọeze dị na Susa, **2** otu nwanne m nwoke
aha ya bụ Hanani, na ụfọdụ ndị ọzọ sitere Juda bịara ileta
m. Ajụrụ m ha ajụjụ otu ihe si agara ndị Juu ahụ fọdụrụ,
ndị si ebe dị iche iche lọta, jụọkwa ha maka Jerusalem.
3 Ha zara si: "Ndị ahụ niile lọtara nọ n'oke nsogbu na
ihere. A kụdara mgbidi Jerusalem; e sukwara ọnụ ụzọ
ama ya niile ọkụ." **4** Mgbe m nụrụ okwu ndị a, anọdụrụ
m ala kwaa nnọọ akwa. N'ezie, ajụrụ m iri ihe ọbụla ọtụtụ
ụbọchị, n'ihi na eji m oge m niile kpee ekpere rịọ Chineke
nke eluigwe arịrịọ, **5** si ya: "Gị, Onyenwe anyị Chineke
nke eluigwe, onye dị ukwu na onye dịkwa egwu; gị onye
na-edebe ọgbụgba ndụ ịhụnanya nke ndị ahụ hụrụ ya
n'anya na-edebekwa iwu ya niile. Biko nụrụ arịrịọ m. **6**
Leda anya ebere gị ka ị nụrụ arịrịọ mụ bụ ohu gị na-arịọ
gị ehihie na n'abalị. Ana m ekwupụta mmehie anyị bụ
ụmụ Izrel, ma nke m na ezinaụlọ nna m mere megide gị.
7 Anyị emela ihe jọrọ njọ megide gị. Anyị edebeghị iwu
gị na ụkpụrụ gị nke i nyere ohu gị Mosis. **8** "Chetakwa
ntụziaka inyere Mosis bụ ohu gị, na-asị, 'Ọ bụrụ na unu
emehie, mụ onwe m ga-achụsa unu n'etiti mba dị iche
iche. **9** Ma ọ bụrụ na unu alaghachikwute m, debe ihe
niile m nyere unu n'iwu, a sikwa na a chụsara unu mee ka
unu gbasaa ga n'akụkụ niile nke ụwa, aga m achịkọta unu
mee ka unu laghachi na Jerusalem bụ obodo m họpụtara
nye Aha m.' **10** "Anyị bụ ndị ohu gị, bụrụkwa ndị i ji aka
gị dị ike zọpụta. **11** Biko, Onyenwe anyị, nụrụ ekpere mụ

bụ ohu gị, nụrụkwa ekpere ndị ohu gị niile ọ na-atọ ụtọ
ịtụ egwu aha gị. Mee ka ihe gara ohu gị nke ọma taa site
n'imere ya ebere n'ihu nwoke a." N'oge ahụ abụ m onye
na-ebu ihe ọṅụṅụ eze.

2 N'ọnwa Nisan, n'iri afọ abụọ nke ọchịchị eze Ataksekses,
mgbe e wetaara eze mmanya. E buru m mmanya ahụ
bugara ya eze. Ugbu a, o nwebeghị mgbe ọbụla m jirila
ihu mgbarụ bịa n'ihu eze. 2 Ya mere, eze jụrụ m, "Gịnị
mere ihu gị ji gbaruo mgbe ọ dịghị ọrịa ji gị? Nke a na-
egosi naanị na obi jọrọ gị njọ." Ụjọ tụrụ m nnọọ nke
ukwu. 3 Azara m eze sị, "Onyenwe m, ka ọchịchị eze dị
ogologo ndụ. Gịnị ga-eme ka obi dị m ụtọ ebe ọ bụ na
obodo ahụ e liri nna nna m ha aghọọla mkpọmkpọ ebe,
nke a kpọkwara ọnụ ụzọ ama ya niile ọkụ?" 4 Eze sịrị m,
"Ọ bụ gịnị ka ị chọrọ?" Mgbe ahụ ekpere m ekpere n'obi
m nye Chineke, 5 ma zaa eze sị, "Ọ bụrụ na ọ ga-amasị
eze, biko, ọ bụrụkwa na ohu gị achọta ihuọma n'anya gị,
ana m arịọ ka ị ziga m Juda, bụ obodo nna nna m ha, ka
m gaa wugharịakwa ya." 6 Eze sịrị m, ebe nwunye ya
nọkwa n'akụkụ ya, "Ije gị ọ ga-abụ ruo olee mgbe, olee
mgbe ị ga-alọghachitekwa?" Ọ masịrị eze i ziga m. Ya
mere, enyere m ya oge. 7 Mgbe ahụ, asịrị m ya, "Ọ bụrụ
na ọ ga-amasị eze, aga m achọ ka i nye m akwụkwọ nke
m ga-enye ndịisi ọchịchị niile nọ n'akụkụ ọdịda anyanwụ
osimiri Yufretis, ka ha kwere ka m site n'obodo ha gafee
ruo mgbe m ga-eru na Juda. 8 Nyekwa m akwụkwọ ozi
m ga-enye Asaf, onye na-elekọta ọhịa eze, ka o nye m
osisi nke a ga-eji rụzie ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ụlọnsọ, na
nke a ga-eji rụọ mgbidi obodo ahụ, na nke m ga-eji rụọ

ụlọ nke aka m." Eze meere m ihe ndị a niile, n'ihi na aka
ebere Chineke dịnyere m. **9** Mgbe m rutere obodo ndị a dị
n'akụkụ ọdịda anyanwụ osimiri Yufretis, enyere m ndịisi
ọchịchị niile akwụkwọ ahụ eze dere nye m. Eze dunyere
m ndịisi agha na ndị agha na-agba ịnyịnya ka ha chebe m
n'ije m. **10** Ma mgbe Sanbalat, onye Horonaim, na Tobaya,
onye Amọn bụ onyeisi ọrụ ọchịchị, nụrụ ihe banyere
ọbịbịa m, iwe were ha nke ukwuu ịnụ na o nwere onye
na-achọ inyere ndị Izrel aka. **11** E rutere m Jerusalem,
nọdụkwa ebe ahụ mkpụrụ ụbọchị atọ, **12** eji m abalị
pụọ kpọrọ mmadụ ole na ole. O nwebeghị onye ọbụla m
gwara ihe Chineke tinyere m n'obi ime na Jerusalem. Ọ
dịghị ịnyịnya ọzọ anyị ji ma ọ bụghị nke ahụ m na-agba.
13 N'abalị a pụrụ m site n'Ọnụ ụzọ ama Ndagwurugwu
ruo n'isi iyi mmiri Nkịta ọhịa, sitekwa n'ebe ahụ ruo
n'Ọnụ ụzọ ama ebe ikpofu ahịhịa. Anyị jeghariri ịhụ ebe
niile mgbidi Jerusalem dara ada, na ọnụ ụzọ ama ya
niile nke ọkụ rere. **14** Emesịa, ejeruru m ọnụ ụzọ nke
dị n'ebe isi iyi dị, ruokwa n'ọdọ mmiri eze, ma ịnyịnya
ibu m enweghị ike isite n'ebe ahụ gafee. **15** Ya mere,
ejiri m n'abalị jeruo ndagwurugwu ahụ, leruo mgbidi
ahụ anya. Emesịa, atụgharịrị m lọghachi site n'ọnụ ụzọ
Ama ndagwurugwu. **16** Ndịisi obodo amaghị ebe m gara
maọbụ ihe m na-eme, n'ihi na agwabeghị m onye Juu
ọbụla ihe m bu n'obi, maọbụ ndị nchụaja, maọbụ ndị
a na-asọpụrụ, maọbụ ndị ọchịchị obodo, maọbụ onye
ọzọ ọbụla ndị ga-arụ ọrụ ahụ. **17** N'ikpeazụ, agwara m
ha sị, "Unu maara nke ọma ihe dakwasịrị obodo anyị.
Lee otu mgbidi ya si dakasịa, na otu ọnụ ụzọ ama ya si

rechapụ ọkụ. Ka anyị wuzienụ mgbidi Jerusalem, si otu a
wepụ ihe ihere a dịịrị anyị." 18 Akọọrọ m ha ọchịchọ ahụ
Chineke tinyere m n'obi na ihe mụ na eze kwuru, na otu
o si kwadoo ihe m gwara ya. Ha zara m sị, "Ọ dị mma,
ka anyị wugharịanụ mgbidi ahụ." Ọrụ ahụ bidokwara
na-atụfughị oge. 19 Ma mgbe Sanbalat, onye Horon, na
Tobaya, onyeozi ndị Amọn, na Geshem onye Arab, nụrụ
ya, ha kwara anyị emo sị, "Gịnị bụ ihe nke a unu na-eme?
Ọ bụ eze ka unu na-enupu isi megide?" 20 Ma azara m ha
sị, "Chineke nke eluigwe ga-eme ka ihe gara anyị nke
ọma. Anyị onwe anyị bụ ndị ohu ya ga-amalite iwughachi
mgbidi a, ma unu onwe unu, unu enweghị oke maọbụ
ọnọdụ ziri ezi maọbụ ihe ncheta ọbụla n'ime Jerusalem."
3 Mgbe ahụ, Eliashib onyeisi nchụaja na ndị nchụaja ibe
ya wuru mgbidi ahụ ruo n'ụlọ elu Narị na ụlọ elu Hananel.
Ha wukwara Ọnụ Ụzọ ama Atụrụ, kwụba ibo ya, doo ya
nsọ. 2 Ndị sitere obodo Jeriko rụkwara ọrụ n'akụkụ ha.
Ma Zakua nwa Imri, rụrụ ọrụ nke ha n'akụkụ ndị ọrụ si
Jeriko. 3 Ụmụ ndị ikom Hasena wuru Ọnụ Ụzọ ama Azụ,
dobe osisi ya, kwụba ọnụ ụzọ ya, kpụọkwa ihe mkpọchi ya
niile, na ihe ntụchi ya niile n'ọnọdụ ha. 4 Meremot, nwa
Ụraya, nwa Hakoz, rụziri akụkụ mgbidi nke ọzọ. Onye na-
eso ya bụ Meshulam, nwa Berekaya, nwa Meshezabel,
rụziri mgbidi, onye na-esota ya bụ Zadọk nwa Baana,
onye rụzikwara mgbidi. 5 Akụkụ nke ọzọ ka ndị ikom
Tekoa rụziri, ma ndị ha a na-asọpụrụ ekweghị ehudata
ubu ha nye ọrụ ahụ n'okpuru ndị nlekọta ha. 6 Joiada
nwa Pasea na Meshulam nwa Besodeia wuru Ọnụ Ụzọ
Ama Jeshana. Ha tinyere osisi ya niile, kwụba ibo ọnụ ụzọ

ya, ihe mkpọchi ya na ihe ntụchi ya niile n'ọnọdụ ha. 7
Ndị ọzọ rụrụ ọrụ n'akụkụ ha bụ Melataya, onye Gibiọn,
na Jadon onye Meronot, na ndị si Gibiọn na Mizpa. Obodo
ndị a dị n'okpuru onyeisi ọchịchị akụkụ ọdịda anyanwụ
Yufretis. 8 Uziel nwa Hahaya, bụ ọkpụ ụzụ ọlaedo, doziri
otu akụkụ. Onye na-eso ya bụ Hananaya, otu onye n'ime
ndị na-eme mmanụ otite na-esi isi ọma, doziri nke na-
esote nke ahụ. Ha doziri Jerusalem ruruo ya na Mgbidi
Obosara. 9 Onye na-eso ha bụ Refaya nwa Hua onyeisi
ọchịchị otu akụkụ Jerusalem. 10 Onye na-eso ya bụ Jedaya
nwa Harumaf, onye rụrụ akụkụ mgbidi ahụ chere ihu
n'ụlọ nke aka ya. Onye na-eso ya n'ọrụ a bụ Hatush
nwa Hashabneia. 11 Onye ọzọ bụ Malkija nwa Harim, na
Hashub nwa Pahat-Moab, ndị wughariri ụlọ elu ọkụ, na
otu akụkụ mgbidi ahụ. 12 Shalum nwa Halohesh na ụmụ
ya ndị inyom meziri akụkụ mgbidi nke na-esota. Ọ bụ
onyeisi ọchịchị otu akụkụ Jerusalem nke ọzọ. 13 Hanun
duuru ndị obodo Zanoa wuo Ọnụ Ụzọ Ndagwurugwu. Ha
wuziri ya, tinye ibo ya, ihe mkpọchi ya na ihe ntụchi ya
niile n'ọnọdụ ha. Ha wuzikwara mpaghara ahụ nke ịdị
ogologo ya ruru narị mita ise, ruo n'ọnụ ụzọ ama dị n'ebe
a na-ekpofu ahịhịa. 14 Malkija nwa Rekab, onyeisi ọchịchị
ala nke dị Bet-Hakerem gburugburu, bụ onye wuziri ọnụ
ụzọ ama dị n'ebe ikpofu ahịhịa. O tinyere ibo ya, ihe
mkpọchi ya na ihe ntụchi ya niile n'ọnọdụ ha. 15 Shalum
nwa Kol-Hoze, onyeisi ọchịchị ala dị Mizpa gburugburu,
wuziri ọnụ ụzọ ama isi iyi, kpuchie elu ya, tinye ya ibo
ọnụ ụzọ ya, ihe mkpọchi na ihe ntụchi ya niile n'ọnọdụ
ha. O mezikwara mgbidi ahụ site n'ọdọ mmiri Siloam

ruo n’ubi eze a gbara ogige, na ruokwa na nkwasa nrịda
dị site n’obodo Devid ma e site Jerusalem na-apụta. 16
Onye na-eso ya bụ Nehemaya nwa Azbuk, onyeisi ọchịchị
ọkara n’ime Bet Zoa. O wuziri mgbidi ahụ ruo ncherita
ihu ebe ili Devid, ruokwa ọdọ ebe emere maka ichekọta
mmiri, na n’Ụlọ ndị Dike n’agha. 17 Ndị na-eso ya bụ ndị
Livayị, ndị nke Rehum nwa Bani na-achịkọta. Onye ọzọ
bụ Hashabaya onyeisi ọchịchị ọkara ndị bi na Keila. Ọ
rụrụ ọrụ e kenyere ndị ya. 18 Onye ọzọ na-eso ya bụ
Binui nwa Henadad onye bụ onyeisi ọchịchị ọkara akụkụ
Keila nke ọzọ. O du ndị Keila ibe ya rụọ ọrụ ha ketara. 19
Onye na-eso ya bụ Eza nwa Jeshua onyeisi ọchịchị obodo
Mizpa. Ya na ndị otu ya rụziri akụkụ mgbidi ahụ dị na
mgbago ebe ụlọ nchịkọta ngwa agha ruo na nkuku ya. 20
Onye ọzọ na-eso ya bụ Baruk, nwa Zabai, onye ji nnọọ ịnụ
ọkụ n’obi rụzie mgbidi ahụ site na nkuku ya ruo n’ọnụ
ụzọ e si abata ụlọ Eliashib, bụ onyeisi nchụaja. 21 Onye
na-eso ya bụ Meremot nwa Ụraya, nwa Hakoz. Ọ sitere
n’ọnụ ụzọ ụlọ Eliashib rụziri ruo na ngwụcha ya. 22 Ndị
nchụaja si n’akụkụ Jerusalem wuziri akụkụ nke na-esote
ya. 23 Isonye ha, Benjamin na Hashub wuziri akụkụ ahụ
dị n’ihu ụlọ ha. Azaraya nwa Maaseia, onye bụkwa nwa
nwa Ananaya wuziri nke na-esote ya, nke dịkwa n’akụkụ
ụlọ ya. 24 Binui nwa Henadad wuziri akụkụ nke ọzọ, nke
sitere n’ihu ụlọ Azaraya ruo na nkuku mgbidi ahụ. 25
Palal nwa Uzai wuziri akụkụ nke na-eso ya site na nkuku
mgbidi ahụ ruo n’ụlọ elu dị n’akụkụ elu elu ụlọeze n’ebe
dị nso n’ogige ndị nche. Nke so ya bụ Pedaia nwa Parosh,
26 na ndị na-eje ozi n’ụlọnsọ ahụ bụ ndị bi n’elu ugwu

Ofel, wuziri akụkụ nke na-esote ruo n’ebe dị n’akụkụ
ọwụwa anyanwụ nke Ọnụ Ụzọ Ama Mmiri, ruokwa n’ụlọ
elu nche nke ụlọ ukwu ahụ. **27** Ndị ikom Tekoa wuru
akụkụ nke ọzọ na-esote ya. Ha sitere n’ebe chere ụlọ elu
nche nke ụlọnsọ ukwu ahụ ihu, wuzie mgbidi ahụ ruo na
mgbidi dị Ofel nso. **28** Ụfọdụ ndị nchụaja wuziri akụkụ
na-esote, nke dị n’ugwu, site n’Ọnụ Ụzọ Ama Ịnyịnya.
Onye ọbụla wuziri mgbidi nke dị n’ihu ụlọ ya. **29** Zadọk
nwa Imea wuziri nke na-esota, bu akụkụ mgbidi ahụ
chere ihu n’ụlọ ya. Shemaya nwa Shekanaya onye na-
eche Ọnụ Ụzọ Ama Ọwụwa Anyanwụ wuziri akụkụ nke
na-esota. **30** Hananaya nwa Shelemaya na Hanun nwa
Zalaf nke isii, wuziri akụkụ mgbidi nke ọzọ. Meshulam
nwa Berekaya wuziri akụkụ mgbidi na-esota, bụkwa nke
dị n’ihu ụlọ obibi ya. **31** Malkija ọkpụ ụzụ ọlaedo wuziri
akụkụ na-esota ruo n’ụlọ ahụ ndị na-eje ozi n’ụlọnsọ, na
ndị na-azụ ahịa na-anọkọ. Ụlọ a dị na ncherita ihu Ọnụ
Ụzọ Ama Nnyocha. Malkija sitekwara n’ebe ahụ wuzie
mgbidi ahụ ruo n’ọnụụlọ ahụ dị n’elu nkuku mgbidi ahụ.
32 Ndị ọkpụ ụzụ ọlaedo na ndị ahịa rụchara ọrụ iwuzi
akụkụ mgbidi nke fọdụrụ, site n’etiti ọnụụlọ ahụ dị n’elu
nkuku mgbidi ahụ ruo n’Ọnụ Ụzọ Ama Atụrụ.

4 Iwe were Sanbalat nke ukwuu mgbe ọ nụrụ na anyị na-
ewuzigharị mgbidi ahụ niile. O were iwe dị ọkụ, ọnụma
jukwara ya obi. Ọ chịrị ndị Juu ọchị, kwaakwa ha emo.
2 N’ihu ndị otu ya na ndịisi agha Sameria, o kwuru si,
“Gịnị ka ndị Juu ole na ole a na-adịghị ike na-eme? Ha
na-achọ iwugharị mgbidi obodo a? Ha ga-achụ aja? Ha
ga-arụcha ọrụ niile n’otu ụbọchị? Ha ga-esita n’aja a

kụpịasịrị akụpịa mee ka nkume ndị a dị ndụ, ka ọ bụ site
na nkume ochie ndị a akpọrọ ọkụ?" 3 Tobaya onye Amọn,
onye nọ ya n'akụkụ mgbe ahụ, kwukwara okwu sị; "Leenụ
ụdị mgbidi ha na-ewu! Ọ bụrụ na nkịta ọhịa arịkwasị
ya n'elu ọ ga-ada!" 4 Mgbe ahụ, e kpere m ekpere sị,
"Chineke, biko nụrụ emo a na-akwa anyị. Ka ịkwa emo ha
laghachikwa ha n'isi; ka a dọtakwa ha n'agha buru ha jee
mba ọzọ. 5 Elefula mmehie ha anya, agbagharakwala ha,
n'ihi na ha ledara gị anya, ledakwa anyị anya, bụ ndị na-
ewuzi mgbidi gị." 6 Ya mere, anyị wuziri mgbidi ahụ ruo
mgbe ha niile ruru ọkara n'ịdị elu ya, n'ihi na onye ọbụla
wepụtara obi ya ịrụ ọrụ. 7 Ma mgbe Sanbalat, Tobaya, ndị
Arab, ndị Amọn na ndị Ashdọd nụrụ na ọrụ iwuzi mgbidi
Jerusalem na-aga n'ihu, nụkwa na-emechichala ebe niile
puru epu, iwe were ha nke ukwuu. 8 Ha niile gbara izu
ịchịrị ndị agha bịa imegide Jerusalem, ime ka ọgbaaghara
dị n'obodo ahụ. 9 Ma anyị kpere ekpere nye Chineke,
kwụbakwa ndị nche iguzogide ha ehihie na abalị. 10 Mgbe
ahụ, ndị Juda bidoro itamu ntamu na-asị, na ike ebidola
ịgwụ ndị ọrụ ha, na mkpọmkpọ ihe fọdụrụ ka buru ibu,
na naanị anyị apụghị ịrụcha mgbidi ahụ. 11 Ma n'otu oge
ahụ kwa, ndị iro anyị na-agba izu n'akụkụ, na-achọ igbu
anyị mgbe anyị na-eleghị anya ha maọbụ mara ka ọrụ
ahụ kwụsị. 12 Ndị Juu ndị bi ha nso bịara ọtụtụ mgbe gwa
anyị, "Ebe ọbụla unu gbagara, ha ga-ebuso unu agha." 13
N'ihi ya, eguzobere m ndị ụfọdụ n'ebe niile dịkarịsịrị ala
n'azụ mgbidi ahụ, n'ebe niile ghere oghe, e guzobere ha,
kpanye ha mma agha, ùbe na ụta n'aka dịka ezinaụlọ ha
si dị. 14 Mgbe m lezichara ihe niile anya, eguzooro m ọtọ

sị ndị ahụ a na-asọpụrụ, na ndị ọchịchị niile na ndị ọzọ
n'obodo ahụ, "Unu atụla ha egwu. Chetanụ na Onyenwe
anyị, nke dị ukwuu na-eyikwa egwu, ma bukwaaranụ
ezinaụlọ unu, ụmụ unu ndị ikom ndị inyom, ndị nwunye
unu na ụlọ unu agha." 15 Mgbe ndị iro anyị chọpụtara
na anyị amatala izu ọjọọ ha, na Chineke emebiekwala
atụmatụ ha, anyị onwe anyị laghachiri n'ọrụ anyị nke
iwuzi mgbidi ahụ. 16 Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, anyị
kere onwe anyị ụzọ abụọ. Ụfọdụ ndị ji ùbe, ọta na ụta
na-anọ na nche mgbe ndị ọzọ na-arụ ọrụ. Ndịisi niile
pụtakwara guzo n'azụ ndị Juda niile ebe ha nọ n'ihu ọrụ
ha. 17 Ndị na-edo nkume na ndị ọrụ ọbụla debere ngwa
ọgụ ha n'ebe ọ ga-eru ha aka mgbe ọbụla ha na-arụ ọrụ.
18 Ndị ọzọ tinyere mma agha ha n'ukwu ha. Ndị na-egbu
opi nọkwa m n'akụkụ mgbe niile maka ịfụ opi mgbe a
chọrọ ya. 19 Mgbe ahụ, asịrị m ndị niile a na-asọpụrụ, ndị
ọchịchị na ndị mmadụ ọzọ ahụ niile, "Ọrụ anyị nwere
ịrụ dị ukwuu, gbasapụkwa, anyị anọkọtaghị ọnụ n'otu
ebe, ekewakwara anyị ebe dị iche iche na mgbidi. 20 Ya
mere, mgbe ọbụla unu nụrụ ụda opi, gbaranụ ọsọ bịa
n'ebe m nọ. Chineke ga-alụkwara anyị ọgụ." 21 Ya mere,
anyị nọgidere n'ọrụ anyị site n'ìhè mbụ nke ụtụtụ rụọ
mgbe kpakpando pụtara. Ọkara n'ime ndị ọrụ jikwa ùbe
nọrọ na nche. 22 Agwara m ndịisi ọrụ niile okwu sị ha
na onyeisi ọrụ ọbụla na ndị na-enyere ya aka n'ọrụ ga
na-anọ na Jerusalem n'abalị niile. N'ụzọ dị otu a, ndị
ọrụ ga-arụ ọrụ ha n'oge ihe dị, ma ha ga-anọkwa na
nche n'abalị. 23 N'oge ndị a niile, eyipụghị m uwe m yi
n'ahụ. O nwekwaghị onye ọbụla ọzọ, maọbụ nwanne m

nwoke, maọbụ ndị nche na-eso m onye yipụrụ uwe ya ma
onye ukwu ma onye nta. Mma agha anyị na-adịkwa anyị
n'ukwu mgbe niile, ọbụladị mgbe anyị chọrọ mmiri.
5 N'oge ahụ, ụfọdụ ezinaụlọ bidoro itamu ntamu megide
ndị Juu ibe ha. 2 Ụfọdụ na-atamu na-asị, "Anyị na ụmụ
anyị dị ukwuu n'ọnụọgụgụ. Ọ bụrụ na anyị ga-eri nri dị
ndụ, o kwesikwara ka anyị nwee ike ịzụrụ ọka." 3 Ndị ọzọ
na-asịkwa, "Anyị agbaala ubi anyị, ubi vaịnị anyị na ụlọ
anyị n'ibe ka anyị nweta mkpụrụ ubi n'oge ụnwụ." 4
Ma ndị ọzọkwa na-asị, "Lee na anyị gbazitere ego anyị
ji tụọ ụtụ isi eze maka ubi anyị na ubi vaịnị anyị. 5
N'agbanyeghị na ọ bụ otu anụ ahụ na ọbara ka anyị na
ndị Juu ọzọ nwere, dịka ụmụ ha dị ka ụmụ anyị dịkwa, ma
anyị emeela ka ụmụ anyị ndị ikom na ndị inyom bụrụ ndị
ohu. Ụfọdụ n'ime ụmụ anyị ndị inyom abụrụlarị ndị ohu,
ma anyị enweghị ike nke aka anyị, n'ihi na ndị ọzọ bụ ndị
nwezi ala ubi anyị na ubi vaịnị anyị niile." 6 Iwe were
m nke ukwuu mgbe m nụrụ mkpu akwa ha na mkpesa
ndị a. 7 Ya mere, mgbe m chesiri echiche banyere ya, e
boro m ndị a na-asọpụrụ na ndị ọchịchị ebubo. A gwara
m ha, "Unu na-anara ụmụnna unu ọmụrụnwa ego unu
enyere ha." Ya mere, a kpọrọ m nzukọ ọha mmadụ maka
imegide ha. 8 N'ụbọchị nzukọ ahụ, agwara m ha okwu
sị, "Ọtụtụ n'ime anyị na-agbalị n'ụzọ niile ịhụ na anyị
zụtaghachiri ụmụnna anyị ndị Juu bu ndị e resiri ndị mba
ọzọ. Ma unu nọ n'ebe a na-agbalị ime ha ka ha ghọọ ndị
ohu unu. Ruo ole mgbe ka anyị ga-anọgide na-agbapụta
ha site n'ọnọdụ ibu ohu?" Ma ha niile ekwughị okwu
ọbụla, n'ihi na ha enweghị ihe ha ga-ekwu. 9 Agwakwara

m ha okwu ọzọ sị, “Ihe unu na-eme jọrọ njọ. O kwesighị
ka unu tụọ egwu Chineke si otu a gbanarị nkọcha nke ndị
iro anyị, bụ ndị mba ọzọ?” 10 Mụ onwe m na ụmụnna m
na ndị na-ejere m ozi na-agbazinye ụmụnne anyị ego na
ọka. Ma ka anyị kwụsị ịnara ọmụrụnwa. 11 Nyeghachinụ
ha ala ubi ha niile ngwangwa, ma ubi vaịnị ha niile, ubi
oliv ha niile, ụlọ ha niile na ọmụrụnwa nke unu na-anara
ha nke bụ otu ụzọ n’ime narị nke ego, ọka, mmanya
ọhụrụ na mmanụ. 12 Ha sịrị, “Anyị ga-enyeghachi ha.
Anyị agakwaghị anara ha ihe ọzọ. Anyị ga-emezu ihe i
kwuru.” Mgbe ahụ, akpọkọtara m ndị nchụaja, mee ka ndị
ndu na ndịisi ozi ṅụọ iyi imezu nkwa ha. 13 Ayọgharịrị
m ọnụ ọnụ uwe mwụda m sị, “Otu a ka Chineke ga-esi
yọchapụ site n’ụlọ ha na ihe nweta ha onye ọbụla nke
na-agaghị edebezu nkwa a.” Ndị niile zukọrọ kwere sị,
“Amen.” Ha tokwara Onyenwe anyị: Ha niile mekwara ihe
ha kwere na nkwa. 14 Ọzọ, n’ime afọ iri na abụọ ahụ a
họpụtara m ị bụ onyeisi ọchịchị na Juda, site n’iri afọ
abụọ nke ịbụ eze Ataksekses ruo n’afọ iri atọ na abụọ ya,
mụ na ụmụnne m esiteghị na nri a na-atụkọrọ onyeisi
ọchịchị were ihe oriri ọbụla. 15 Ma ọ bụghị otu a ka o si
dị na mbụ, n’ihi na ndịisi ọchịchị niile buru m ụzọ chịa
boro ndị ahụ ibu arọ dị ukwuu. Ha na-anakọta site n’aka
onye ọbụla iri mkpụrụ ọlaọcha anọ, tinyere ihe oriri na
mmanya ha na-ewebatakwa. Ọbụladị ndị na-enyere ha
aka mekpakwara ndị mmadụ ahụ. Ma emeghị m otu a,
n’ihi ịtụ egwu Chineke. 16 Kama, anọgidesiri m ike n’ọrụ
iwugharị mgbidi ahụ, achịkọtara ndị ikom m niile n’ebe
ahụ n’ihi ije ozi a. Ọ dịghịkwa ala anyị zụrụ. 17 Ma otu ọ

dị, ndịisi Juu ọnụọgụgụ ha dị otu narị na iri na ise na-eri
nri na tebul m, tinyere ndị na-abịakwute anyị site na
mba ndị dị anyị gburugburu. 18 Ihe na-ezu nri a na-eri
n'ụlọ m kwa ụbọchị bụ otu ehi na atụrụ isii gbara abụba,
na ọtụtụ ọkụkụ, na ụdị mmanya dị iche iche a na-ebubata
kwa ụbọchị iri ọbụla. N'agbanyeghị nke a, ọ dịghị mgbe
ọbụla m nara site n'aka ha ụtụ ihe oriri nke onye na-achị
ala kwesiri inweta, n'ihi na ha onwe ha nọ na mkpa dị
ukwuu. 19 Chineke m biko, echefula ihe m meere ndị a,
gọzie m n'ụzọ nke gị.

6 Mgbe a gwara Sanbalat, na Tobaya, na Geshem onye
Arab, na ndị iro anyị ndị ọzọ na m ewuzichaala mgbidi
ahụ, na ọ dịkwaghị ntipu fọdụrụ na ya, ọ bụ ezie na n'oge
ahụ, etinyebeghị m ibo n'ọnụ ụzọ ama ya niile, 2 Sanbalat
na Geshem zitere m ozi a, "Bịa ka anyị zụkọta n'otu obodo
nta nke dị n'obosara ala Ono." Ma ha na-achọ ụzọ imerụ
m ahụ. 3 Ya mere, azara m ha site n'aka ndị ozi sị, "Ana m
arụ ọrụ dị oke mkpa, agaghị enwe ike ịrịdata. N'ihi gịnị
ka ọrụ a ga-eji kwụsị mgbe m ga-ahapụ ya ịbịa n'ebe ị
nọ?" 4 Ha zitere ozi ahụ ugboro anọ, ma enyere m ha
otu ọsịsa ahụ ugboro anọ. 5 Na nke ugboro ise, Sanbalat
ziteere m onye na-ejere ya ozi, ya na akwụkwọ ozi nke e
mechighị emechi o ji bịa. 6 Nke a bụ ihe e dere n'ime
ya; "Anụla ya na mba niile, Geshem kwukwara otu ihe
ahụ, na gị na ndị Juu na-akwado inupu isi. Ọ bụ ya mere i
ji na-ewu mgbidi ahụ. Ozi ahụ na-ekwukwa na gị onwe
gị na-achọ ịbụ eze ha, 7 na ị họpụtala ndị amụma ndị
ga-ekwupụta na Jerusalem na ị bụ eze ndị Juda. Ugbu a,
ozi a ga-eru ntị eze, ya mere, bịa ka mụ na gị kparịtaa

ụka n’etiti onwe anyị.” 8 Ma eziri m ya ozi sị, “O nweghị
eziokwu ọbụla dị n’ihe ị na-ekwu, n’ihi na ha bụ ihe i
chepụtara n’obi gị.” 9 Nzube ha bụ ime ka ụjọ tụọ anyị.
Ha na-echekwa sị, “Ha ga-ada mba n’ọrụ a ma hapụkwa
ịrụcha ya.” Ma akpọkuru m Chineke sị ya, “Biko gbaa aka
m ume.” 10 Otu ụbọchị, a gara m n’ụlọ Shemaya, nwa
Delaya, nwa Mehetabel, onye e mechibidoro ụzọ n’ụlọ ya.
Ọ sịrị m, “Ka anyị zukọta n’ụlọ Chineke, n’ime ụlọnsọ, ka
anyị mechiekwa ụzọ niile nke ụlọnsọ ahụ, n’ihi na ndị
ikom na-abịa igbu gị, e, n’abalị ka ha na-abịa igbu gị.”
11 Ma azara m si; “O kwesiri ka mụ onwe m bụ onyeisi
ọchịchị gbaa ọsọ? O kwesiri ka mmadụ dịka m gbaa ọsọ
gbaba n’ụlọnsọ Chineke ịzọpụta ndụ ya? Agaghị m aga.”
12 Mgbe ahụ ka o doro m anya na Chineke agwaghị ya
okwu ọbụla, kama na ọ bụ Tobaya na Sanbalat zụrụ ya. 13
E goro ya ọrụ ka o yinye m egwu, ka m site na-ime otu a
mehie, mgbe ahụ, ha ga-ahụ ihe ha ga-eji nye m aha ọjọọ,
kwaa m emo. 14 “Chineke m, cheta Tobaya na Sanbalat,
n’ihi ihe ndị a niile ha mere, chetakwa Noadaya, bụ onye
amụma nwanyị, na ndị amụma ndị ọzọ niile fọdụrụ, bụ
ndị ahụ chọrọ ime ka m tụọ egwu.” 15 E wuchara mgbidi
ahụ n’ụbọchị iri abụọ na ise nke ọnwa Elul, n’ime iri
ụbọchị ise na abụọ. 16 Mgbe ndị iro anyị niile nụrụ ya,
mba niile ndị nọ anyị gburugburu tụrụ ụjọ, obi jụkwara
ha oyi, n’ihi na ha matara na-arụrụ ọrụ a site n’inyeaka
Chineke. 17 Ọzọ, n’ụbọchị ndị ahụ ndị Juda a na-asọpụrụ
na e zigara Tobaya ọtụtụ akwụkwọ ozi, akwụkwọ ozi
Tobaya na-erutekwa ha aka. 18 N’ihi na ọtụtụ ndị Juda
ṅụrụ iyi ịnọ ya n’ukwu, n’ihi na ọgọ ya nwoke n’ala Juda

bụ Shekanaya nwa Ara. Ọzọkwa, Jehohanan nwa nwoke
Tobaya na-alụ nwa nwanyị Meshulam, nwa Berekaya. 19
Ha niile nọgidere na-agwa m otu Tobaya si bụrụ ezigbo
mmadụ. Ma ha na-apụkwa gaa kọọrọ ya ihe niile m
kwuru. N'ihi ya Tobaya zitere ọtụtụ akwụkwọ ozi ime ka
ụjọ tụọ m.
7 Mgbe e wuzichara mgbidi ahụ, na mgbe m guzobesịrị
ibo n'ọnụ ụzọ ya niile n'ọnọdụ ha, họpụtakwa ndị ọbụ
abụ na ndị nche, na ndị Livayị. 2 Enyefere m ọrụ ilekọta
Jerusalem n'aka nwanne m nwoke bụ Hanani, ya na
Hananaya onye bụ onyeisi ụlọ ukwu ahụ e wusiri ike,
n'ihi na ọ bụ nwoke na-ekwu eziokwu, bụrụkwa onye
na-atụ egwu Chineke karịa ọtụtụ ndị ọzọ. 3 Agwara
m ha, "Na-emeghenụ ọnụ ụzọ ama naanị mgbe chi
bọziri nke ọma. Kpọchiekwa ha mgbe ndị nche ka nọ na
nche. Họpụtakwanụ ndị bi na Jerusalem ka ha bụrụ ndị
nche. Ụfọdụ ga-eche n'ebe a họpụtara ha, ụfọdụ ga-eche
n'akụkụ ụlọ nke aka ha." 4 N'oge a obodo ahụ buru ibu
dịkwa mbara, ma ndị bi n'ime ya dị ole na ole n'ọnụọgụgụ,
ụlọ ndị dị n'ime ya bụkwa ihe ewugharịbeghị. 5 Ya
mere Chineke m tinyere ya n'obi m ka m chịkọta ndị
niile a na-asọpụrụ, ndị ọchịchị, na ndị niile bi n'obodo,
maka idebanye aha n'akwụkwọ ezinaụlọ n'ezinaụlọ.
Achọtara m ebe e depụtara usoro ndị mmadụ niile bụ
ụzọ lọta Juda n'oge gara aga. Nke a bụ ihe m chọpụtara
edere n'ime ya: 6 Ndị a bụ ndị obodo niile a na-achị
achị, bụ ndị sitere na ndọta n'agha nke Nebukadneza,
eze Babilọn, onye dọtara ha n'agha buru ha laa n'ala
ọzọ. Ha lọghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye

ọbụla n'obodo nke aka ya. 7 Ndịisi ha na Zerubabel soo,
bụ Jeshua, Nehemaya, Azaraya, Raamaya, Nahamani,
Mọdekai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum na Baana.
Ihe ndepụta ọnụọgụgụ ndị ikom Izrel bụ nke a: 8 Ndị
agbụrụ Parosh, puku abụọ, otu narị na iri asaa na abụọ, 9
nke Shefataya, narị atọ na iri asaa na abụọ, 10 nke Ara,
narị isii na iri ise na abụọ, 11 nke Pahat-Moab site n'ụmụ
Jeshua na Joab, puku abụọ, na narị asatọ na iri na asatọ,
12 nke Elam, otu puku, na narị abụọ na iri ise na anọ,
13 nke Zatu, narị asatọ na iri anọ na ise, 14 nke Zakai,
narị asaa na iri isii, 15 nke Binui, narị isii na iri anọ na
asatọ, 16 nke Bebai, narị isii na iri abụọ na asatọ, 17 nke
Azgad, puku abụọ, na narị atọ na iri abụọ na abụọ, 18
nke Adonikam, narị isii na iri isii na asaa, 19 nke Bigvai,
puku abụọ, na iri isii na asaa, 20 nke Adin, narị isii na iri
ise na ise, 21 nke Atea (site na Hezekaya), iri itoolu na
asatọ, 22 nke Hashum, narị atọ na iri atọ na asatọ, 23
nke Bezai, narị atọ na iri abụọ na anọ, 24 nke Harif, otu
narị na iri na abụọ, 25 nke Gibiọn, iri itoolu na ise. 26
Ndị ikom Betlehem na Netofa, otu narị na iri asatọ na
asatọ, 27 ndị Anatot, otu narị na iri abụọ na asatọ, 28
ndị Bet-Azmavet, iri anọ na abụọ, 29 ndị Kiriat Jearim,
Kefira na Beerọt, narị asaa na iri anọ na atọ, 30 ndị Rema
na Geba, narị isii na iri abụọ na otu, 31 ndị Mikmash,
otu narị na iri abụọ na abụọ, 32 ndị Betel na Ai, otu narị
na iri abụọ na atọ, 33 ndị Nebo nke ọzọ, iri ise na abụọ,
34 ndị agbụrụ Elam nke ọzọ, otu puku, narị abụọ na iri
ise na anọ, 35 ndị Harim, narị atọ na iri abụọ, 36 ndị
Jeriko, narị atọ na iri anọ na ise, 37 ndị Lod, Hadid, na

Ono, narị asaa na iri abụọ na otu, 38 ndị Senaa, puku
atọ, na narị itoolu na iri atọ. 39 Ndị nchụaja: ndị agbụrụ
Jedaya site n'ezinaụlọ Jeshua, narị itoolu na iri asaa na
atọ, 40 ndị Imea, otu puku, na iri ise na abụọ, 41 ndị
Pashua, otu puku, na narị abụọ na iri anọ na asaa, 42
ndị Harim, otu puku, na iri na asaa. 43 Ndị Livayị: ndị
agbụrụ Jeshua site na Kadmiel nke ụmụ Hodavaya, iri
asaa na anọ. 44 Ndị ọbụ abụ: ndị agbụrụ Asaf, otu narị, na
iri anọ na asatọ. 45 Ndị nche ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu: ndị
agbụrụ Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai otu
narị, na iri atọ na asatọ. 46 Ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ: ndị
agbụrụ Ziha, Hasufa na ndị Tabaot, 47 Keros, Sia, Padon,
48 Lebana, Hagaba, Shalmai, 49 Hanan, Gidel, Gaha, 50
Reaya, Rezin, Nekoda, 51 Gazam, Ụza, Pasea, 52 Besai,
Meunim, Nefusim, 53 Bakbuk, Hakufa, Hahua, 54 Bazlut,
Mehida, Hasha, 55 Bakos, Sisera, Tema, 56 Nezaya na
Hatifa. 57 Agbụrụ ndị na-ejere eze Solomọn ozi, ya bụ
ndị agbụrụ Sotai, Soferat, Perida, 58 Jaala, Dakon, Gidel,
59 Shefataya, Hatil, Pokeret-Hazebaim na Amọn. 60 Ndị
na-eje ozi n'ụlọnsọ na ụmụ ndị na-ejere eze Solomọn
ozi, dị narị atọ na iri itoolu na abụọ. 61 Ndị a bụ ndị
ọzọ sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub, Adọn na
Imea, nke dị n'ala Peshịa lọta. Ma ha enweghị ike igosi
ezinaụlọ ebe agbụrụ ha si n'Izrel. 62 Ndị agbụrụ: Delaya,
ndị Tobaya na ndị Nekoda, narị isii na iri anọ na abụọ. 63
Sitekwa n'etiti ndị nchụaja: Ndị agbụrụ: Hobaya, Hakoz
na Bazilai (nwoke lụrụ ada Bazilai onye Gilead a kpọọ
ya aha n'aha ha). 64 Ndị a chọrọ ebe e depụtara usoro
ọmụmụ ha n'akwụkwọ, ma ha achọtaghị ha n'ihi ya e

wepụrụ ha n'ọrụ nchụaja dịka ndị na-adịghị ọcha.
65
N'ihi nke a, onyeisi ọchịchị nyere iwu ka ha ghara iri ihe
aja dịkarịsịrị nsọ, tutu ruo mgbe a ga-enwe onye nchụaja
na-eji Urim na Tumim ajụta ase.
66 Nkpọkọta ọnụọgụgụ
ndị niile lọtara dị iri puku anọ na abụọ, na narị atọ na iri
isii,
67 nke a agụnyeghị ndị ohu ndị ikom na ndị inyom dị
puku asaa, na narị atọ na iri atọ na asaa, ndị ikom na ndị
inyom, ndị ọbụ abụ dị narị abụọ, na iri anọ na ise.
68
Ịnyịnya dị narị asaa na iri atọ na isii, ịnyịnya muul narị
abụọ na iri anọ na ise,
69 ịnyịnya kamel dị narị anọ na iri
atọ na ise, ebe ịnyịnya ibu dị puku isii, na narị asaa na iri
abụọ.
70 Ma ụfọdụ n'ime ndịisi ezinaụlọ nyere onyinye
maka ọrụ ahụ. Onyeisi ọchịchị tinyere n'ụlọakụ otu puku
darik ọlaedo, iri efere ọlaedo ise na uwe ndị nchụaja narị
ise na iri atọ.
71 Ụfọdụ ndịisi ezinaụlọ tinyere n'ụlọakụ
maka ije ozi ahụ, darik ọlaedo puku iri abụọ, na ọtụtụ
minas ọlaọcha puku abụọ na narị abụọ.
72 Nkpọkọta
ọnụọgụgụ nke ndị mmadụ fọdụrụ nyere bụ, darik ọlaedo
puku iri abụọ, na minas ọlaọcha puku abụọ, na uwe ndị
nchụaja iri isii na asaa.
73 Ndị nchụaja, na ndị Livayị, na
ndị nche ọnụ ụzọ, ndị ọbụ abụ na ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ,
tinyere ụfọdụ ndị mmadụ na ndị Izrel niile fọdụrụ, gara
birikwa n'obodo nke ha. Mgbe ọnwa asaa ruru, n'oge a
ndị Izrel niile e birila n'obodo nke aka ha,

8 Ndị mmadụ niile zukọrọ dịka otu onye na mbara ala dị
n'Ọnụ Ụzọ Ama Mmiri. Ha gwara Ezra onye nkuzi ka ọ
weta akwụkwọ Mosis, nke Onyenwe anyị nyere ndị Izrel
n'iwu.
2 Ya mere, Ezra, onye nchụaja wepụtara akwụkwọ
Iwu ahụ n'ụbọchị mbụ nke ọnwa asaa n'ihu mkpọkọta

ahụ bụ nke ndị ikom na ndị inyom na onye ọbụla ga-
aghọta ihe mejupụtara. **3** O chere ihu n'Ọnụ Ụzọ Ama
Mmiri were oke olu gụọ ya site n'ụtụtụ ruokwa ehihie
n'ihu ndị nwoke, ndị nwanyị na ndị ọzọ nwere ike ịghọta
ihe o na-agụ. Mmadụ niile gekwara ntị na ngụpụta nke
akwụkwọ iwu ahụ. **4** Ezra onye ode akwụkwọ, rigoro
n'elu ihe mgbakwasị ụkwụ ha mere maka nke a. Ndị guzo
n'aka nri ya bụ, Matitaia, Shema, Anaia, Ụraya, Hilkaya
na Maaseia. Ndị guzo n'aka ekpe ya bụkwa ndị a: Pedaia,
Mishael, Malkija, Hashum, Hashbadana, Zekaraya na
Meshulam. **5** Ezra meghere akwụkwọ ahụ mgbe mmadụ
niile na-ahụzu ya n'ihi na o guzoro n'ebe dị elu mgbe ọ
na-agụ ya. Mmadụ niile guzoro ọtọ mgbe ọ na-agụ ya.
6 Mgbe ahụ, Ezra gọziri Onyenwe anyị Chineke ukwu
ahụ, mmadụ niile zakwara sị; "Amen! Amen!" Ha chịlịri
aka ha abụọ elu, kpọọ isiala nye Onyenwe anyị. **7** Ndị
Livayị aha ha bụ Jeshua, Bani, Sherebaya, Jamin, Akub,
Shabetai, Hodia, Maaseia, Kelita, Azaraya, Jozabad, Hanan
na Pelia, kuziri ndị mmadụ ihe dị n'Iwu mee ka ha ghọta
ya dịka ha guzo n'ebe ahụ. **8** Ha gụpụtara site n'akwụkwọ
iwu Chineke ahụ, sụgharịa ya, kọwazie ọkpụrụkpụ okwu
niile dị n'ihe a gụpụtara, mee ka ndị mmadụ ghọta ihe a
na-agụpụta nke ọma. **9** Mgbe ahụ, Nehemaya, onyeisi
ọchịchị, na Ezra, ode akwụkwọ na onye nchụaja, na ndị
Livayị ahụ na-atụziri ndị mmadụ ihe, gwara ndị ahụ niile
sị: "Taa bụ ụbọchị dị nsọ nye Onyenwe anyị, Chineke
unu. Unu erula ụjụ maọbụ bee akwa." N'ihi na ha niile
na-akwa akwa mgbe ha na-ege ntị n'okwu niile nke iwu
ahụ. **10** Nehemaya gwakwara ha sị; "Laanụ n'ụlọ unu gaa

mee mmemme oriri na ọṅụṅụ nyekwanụ ndị na-enweghị
nke ha ga-eri. Ụbọchị taa dị nsọ nye Chineke anyị. Unu
erukwala ụjụ, n'ihi na ọṅụ Onyenwe anyị bụ ike unu." **11**
Ndị Livayị mere ka ndị mmadụ ahụ nọrọ nwayọọ, na-
asị, "Nọrọnụ nwayọọ, n'ihi na taa bụ ụbọchị dị nsọ, ọ
bụghị ụbọchị iru ụjụ na anya mmiri." **12** Ya mere, ha niile
lawara ị ga rie ma ṅụọ, na ikenye ndị ọzọ site n'ihe ha
nwere. Ha gakwara ime mmemme nke oke ọṅụ, n'ihi
na ha ghọtara okwu agwara ha. **13** N'ụbọchị nke abụọ
nke ọnwa ahụ, ndịisi ezinaụlọ niile na ndị nchụaja, na
ndị Livayị, zukọrọ n'ebe Ezra, bụ onye nkuzi nọ, maka
itinye uche n'akwụkwọ iwu ahụ. **14** Mgbe ha na-agụ
ya, ha chọpụtara ebe Onyenwe anyị gwara Mosis sị ya
na ụmụ Izrel kwesiri ibi n'ụlọ ikwu mgbe ọbụla a na-
eme mmemme ụlọ ikwu nke a ga-eme n'ọnwa ahụ. **15** O
kwukwara na ha ga-ekwusa okwu a n'obodo niile nke
Juda na Jerusalem sị; "Gaanụ n'ala ugwu ugwu gbute
alaka osisi oliv ụlọ, na alaka oliv ọhịa, na alaka osisi
mietul, na alaka nkwụ, na alaka osisi ndị ọzọ na-enye ndo
nke a ga-eji wuo ebe unu ga-ebi tutu ruo mgbe mmemme
ahụ ga-agwụsị, dịka e dere ya n'akwụkwọ iwu." **16** Ya
mere, ndị ahụ pụrụ gaa weta alaka osisi, jiri ha wuore
onwe ha ụlọ ahịhịa ha ga-ebi nwa mgbe nta n'elu ụlọ ha,
na n'ogige ụlọ nke aka ha, nakwa n'ogige ụlọ Chineke, na
mbara ala Ọnụ Ụzọ Ama Mmiri, na n'akụkụ Ọnụ Ụzọ Ama
Ifrem. **17** Ndị ahụ niile si na ndọta n'agha lọta wuuru
onwe ha ụlọ ikwu biri n'ime ya ụbọchị asaa ahụ niile
e mere mmemme ahụ. Oke ọṅụ jupụtara obi mmadụ
niile, n'ihi na site n'oge Joshua nwa Nun ruo n'oge a,

o nwebeghị mgbe ụmụ Izrel mere mmemme a n'ụzọ dị
otu a. 18 Ezra na-agụpụta site n'akwụkwọ iwu Chineke
kwa ụbọchị, site n'ụbọchị mbụ ruo n'ụbọchị ikpeazụ. Ha
mere mmemme ahụ ụbọchị asaa ma n'ụbọchị nke asatọ
ha nwere ọgbakọ ofufe mmechi dịka e dere ya n'iwu.

9 N'ụbọchị nke iri abụọ na anọ nke otu ọnwa ahụ, ndị
Izrel niile zukọkwara na obubu ọnụ, yiri uwe iru ụjụ,
kpokwasịkwa onwe ha ntụ n'isi. 2 Ndị si n'agbụrụ Izrel
wezugakwara onwe ha site n'ebe ndị mba ọzọ niile nọ. Ha
guzoro n'ọnọdụ ha kwupụta mmehie ha na ajọ omume
nke nna nna ha. 3 Ha guzokwara n'ebe ahụ ha nọ gụọ
site n'akwụkwọ iwu nke Onyenwe anyị, bụ Chineke ha
ruo awa atọ. Ha jikwa awa atọ nke ọzọ kwupụta mmehie
ha, na ife Onyenwe anyị Chineke ha ofufe. 4 Mgbe ahụ
Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebanaya, Buni, Sherebaya, Bani
na Kenani rigoro guzo n'elu ihe nguzo ndị Livayị. Ha jiri
oke olu kpọkuo Onyenwe anyị bụ Chineke ha. 5 Ndị Livayị
ndị a, Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabneia, Sherebaya,
Hodia, Shebanaya na Petahaya sịrị, "Bilienụ ọtọ, too
Onyenwe anyị Chineke unu, onye na-adị site n'ebighị ebi
ruo ebighị ebi." "Ka aha gị dị ebube bụrụ ihe a gọziri
agọzi, ka ọ bụrụ ihe e buliri elu karịa ngọzị niile na otuto
niile. 6 Gị onwe gị, naanị gị bụ Onyenwe anyị. Gị kere
eluigwe, ọ bụladị eluigwe kachasị elu, na kpakpando niile
nke mbara eluigwe, ụwa na ihe niile dị n'ime ya, oke
osimiri niile na ihe niile dị n'ime ha. Ọ bụ gị na-enye
ihe niile ndụ, usuu niile nke eluigwe na-akpọkwa isiala
nye gị. 7 "Gị, onwe gị bụ Onyenwe anyị Chineke ahụ,
onye họpụtara Ebram site n'obodo Ụọ nke ndị Kaldịa,

kpọpụta ya, gụgharịa aha ya ka ọ bụrụ Ebraham. 8 Ị
hụkwara n'obi ya kwesiri ntụkwasị obi nye gị, gị na ya
gbakwara ndụ na ị ga-enye ụmụ ya ala ndị Kenan, nke
ndị Het, nke ndị Amọrait, nke ndị Periz, nke ndị Jebus na
nke ndị Gigash. I mezuola nkwa gị n'ihi na ị bụ onye ezi
omume. 9 "Ị hụrụ nsogbu na iru ụjụ niile nke nna nna
anyị ha n'ala Ijipt; ị nụkwara akwa ha n'akụkụ Osimiri
Uhie. 10 I gosiri Fero na ndịisi ọchịchị ya na ndị ya niile
ọtụtụ ihe ịrịbama na ọrụ ebube n'ihi na ị hụrụ otu ha siri
site na nganga juru ha obi mesoo ndị gị mmeso ọjọọ.
Ụwa niile maara aha gị taa n'ihi ọrụ ebube ndị a niile ị
rụrụ. 11 I kewara Osimiri Uhie abụọ mee ka ndị gị site
n'ala akọrọ gafee. Ma i mere ka ndị iro ha na-achụ ha ọsọ
nwụọ n'ime oke osimiri ahụ. Ha mikpuru dịka nkume
danyere n'ime mmiri, nke oke osimiri. 12 I ji ogidi igwe
ojii duo nna nna anyị ha n'ehihie, ma were ogidi ọkụ
duo ha n'abalị, inye ha ìhè ka ha ghara ijehie ụzọ. 13 "I
sitere n'eluigwe gwa ha okwu, ị rịdatara n'ugwu Saịnaị, ị
nyere ha iwu na ntụziaka niile ziri ezi, nyekwa ha ụkpụrụ
na ihe niile dị mma nke enyere n'iwu. 14 I mere ka ha
mata ụbọchị izuike gị dị nsọ, nyekwa ha iwu site n'ọnụ
ohu gị Mosis, ka ha debe iwu gị na ụkpụrụ gị niile. 15
I sitere n'eluigwe nye ha achịcha mgbe agụụ gụrụ ha,
sitekwa na nkume nye ha mmiri mgbe akpịrị kpọrọ ha
nkụ. I sịkwara ha baa n'ime ala ahụ inweta ala ahụ bụ
nke i weliri aka gị ṅụọ iyi inye ha. 16 "Ma nna nna anyị
ha erubeghị isi n'okwu gị, n'ihi isiike ha na nganga ha.
17 Ha egeghị ntị ọbụla, ha echetakwaghị ihe ịrịbama
niile i meere ha. Kama ha nupuru isi họpụtara onwe ha

onyeisi ga-eduru ha ịlaghachi Ijipt. Ma ị bụ Chineke onye
na-eme ebere, onye na-agbaghara mmehie ndị gị mgbe
ọbụla. Ị bụ onye obiọma, onye iwe na-adịghị ewe ọsịịsọ.
I jupụtara n'ịhụnanya na amara mgbe niile. N'ihi ya, ị
gbakụtaghị ha azụ, **18** ọ bụladị mgbe ha meere onwe ha
nwa ehi ha kpụrụ akpụ kwuo sị, 'Nke a bụ chi unu. Ọ bụ
ya si n'ala Ijipt dupụta anyị,' maọbụ mgbe ha mehiere
megide gị n'ụzọ niile. **19** "Ma n'ihi obi ebere gị nke dị
ukwuu, ị hapụghị ha ka ha nwụọ n'ọzara. Ogidi igwe ojii
ahụ duuru ha ụbọchị niile, ma ogidi ọkụ ahụ dukwara ha
abalị niile. **20** I zitere ezi Mmụọ nke gị ime ka ha nwee
uche. Ị gbochikwaghị mánà gị iru ha ọnụ, ị nyekwara ha
mmiri n'ihi akpịrị ịkpọ nkụ ha. **21** Iri afọ anọ ka i debere
ha ndụ n'ọzara. Ọ dịghị ihe kọrọ ha n'oge ahụ. Uwe ha
akaghị nka, ukwu ha azaghị. **22** "I nyere ha alaeze na mba
dị iche iche, kenye ha ọbụladị ebe ndị dịkarịsịrị anya. Ha
nwetara ala Saịhọn bụ eze Heshbọn, na ala Ọg bụ eze
Bashan. **23** I mere ka ụmụ Izrel mụbaa dịka kpakpando
nke eluigwe, ị kpọbatara ha n'ala ahụ i gwara ndị bụ
nna ha ka ha baa nweta. **24** Ụmụ ha banyere nweta ala
ahụ. I meriri ndị Kenan n'ihu ha, bụ ndị bi n'ala ahụ. I
weere ndị Kenan ahụ nyefee n'aka ha, ha na ndị eze ha,
na ndị niile bi n'ala ahụ ka ndị gị jiri ha mee ihe ọbụla ha
kpebiri n'obi ha. **25** Ndị gị nwetara ala mara mma, na
ọtụtụ obodo e wusiri ike; ha nwetakwara ọtụtụ ụlọ nke
ihe ọma juru n'ime ha, na olulu mmiri e gwuru nke ọma,
na ubi vaịnị mkpụrụ dị, na ubi oliv, na ọtụtụ osisi ọma
ndị ọzọ na-amị mkpụrụ. Ha rijuru afọ, ahụ ha mara mma
ile anya, ha ṅụrikwara ọṅụ n'ihi ngọzị ị gọziri ha. **26** "Ma

ha nupuru isi n'okwu gị, jụ iwu gị, gbuo ndị amụma tụrụ
ha mmehie ha n'ihu, meekwa ọtụtụ ihe ọjọọ ndị ọzọ dị
iche iche. 27 N'ihi nke a, i nyefere ha n'aka ndị iro ha, ndị
kpagburu ha. Ma n'ime mkpagbu ha, ha kpọkuru gị, ị
nọkwa n'eluigwe nụ ekpere ha, sitekwa n'obi ebere gị
zigara ha ndị bịara zọpụta ha, na ndị napụtara ha site
n'aka ndị iro ha. 28 "Ma mgbe ihe bidoro ịgara ha nke
ọma, ha mekwara ihe jọrọ njọ n'ihu gị. Ọzọkwa, i nyefere
ha n'aka ndị iro ha ka ndị iro ha merie ha. Ma mgbe ọbụla
ndị gị chegharịkwutere gị, kpọkuo gị ka i nyere ha aka, ị
na-anụ arịrịọ ha, sitekwa n'obi ebere gị gbapụta ha. 29 "Ị
dọrọ ha aka na ntị sị ha lọghachi debe ihe i nyere n'iwu.
Ma ha sitere na nganga juru ha obi jụ idebe iwu gị. Ha
mehiere megide ihe niile i nyere n'iwu, ọ bụ ezie na ha
maara na idebe ya ga-ewetara ha ndụ. Ma site n'isiike
ha, ha gbakụtara gị azụ, bụrụ ndị isiike na ndị jụrụ ige
ntị. 30 Ma i sitere na ntachiobi gị nye ha ogologo oge
icheghari; ị dọrọ ha aka na ntị site n'ọnụ ndị amụma gị,
ma ha egeghị ntị. Ya mere, i kwenyekwara ka ndị iro
ha merie ha ọzọ. 31 Ma n'ihi obi ebere gị i bibighị ha
kpamkpam; ị gbakụtakwaghị ha azụ n'ihi na ị bụ Chineke
onye dị ebere na onye amara. 32 "Ugbu a, Chineke anyị,
Chineke dị ukwuu, onye dị ike dịkwa ebube, onye na-
edebe ọgbụgba ndụ ịhụnanya ya, ka ọnọdụ ihe isi ike a
ghara ịbụ ihe nta n'anya gị. Ntaramahụhụ nke dakwasịrị
anyị, ndị eze anyị na ndị ndu anyị, ndị nchụaja anyị,
ndị amụma anyị, nna nna anyị ha na ndị gị niile, site
n'oge ndị eze Asịrịa buru ụzọ lụgbuo anyị n'agha tutu
ruo taa. 33 Ma gị onwe gị bụ onye ezi omume, n'ihe niile

bịakwasịrị anyị; Ị mere ihe kwesiri, ebe anyị onwe anyị
mere ajọ omume. 34 Ndị eze anyị, ndị ndụ anyị na ndị
nchụaja na nna nna anyị edebeghị iwu gị; ha aṅaghịkwa
ntị n'ihe niile i nyere n'iwu maọbụ ihe ama gị nke ị dọrọ
ha aka na ntị idebe. 35 Ọ bụladị mgbe ha nọ n'alaeze nke
aka ha na-ekpori ndụ, nke oke ịdị mma gị nke ị mere ka
o rute ha aka, n'ala ọma ahụ sara mbara nwere ume i
nyere ha, ha efeghị gị ofufe, ha esitekwaghị n'ụzọ ọjọọ ha
chigharịa. 36 "Ma lee, anyị bụ ndị ohu taa, e, anyị bụ ndị
ohu n'ala ahụ i nyere nna nna anyị ha, ka ọ bụrụ ebe ha
ga-esi rie mkpụrụ ọ mịpụtara na ihe ọma ọ na-amịpụta.
37 N'ihi mmehie anyị, mkpụrụ ọma niile a na-esi na ya
wepụta ka ndị eze ahụ niile i mere ka ha na-achị anyị na-
ewere. Ha nwere ike n'ahụ anyị, na n'ebe anụ ụlọ anyị dị
ka o si dị ha mma. Anyị na-ahụjukwa anya. 38 "N'ihi ihe
ndị a niile, anyị na-ekwe gị nkwa ugbu a na anyị ga-efe
gị. Anyị, ndịisi anyị, ndị Livayị na ndị nchụaja, na-etinye
aha anyị n'ọgbụgba ndụ a."
10 Ndị tinyere aka, n'akwụkwọ ahụ bụ: Onyeisi ọchịchị:
Nehemaya nwa Hakalaya. Zedekaya, 2 Ndị ọzọ bụ Seraya,
Azaraya, Jeremaya, 3 Pashua, Amaraya, Malkija, 4 Hatush,
Shebanaya, Maluk, 5 Harim, Meremot, Ọbadaya, 6 Daniel,
Gineton, Baruk, 7 Meshulam, Abija, Mijamin, 8 Maazaya,
Bilgai na Shemaya. Ndị a bụ ndị nchụaja. 9 Ndị Livayị so
tinye aka ha n'akwụkwọ bụ, Jeshua nwa Azanaya, Binui
otu n'ime ụmụ Henadad, Kadmiel, 10 ndị so ha na-arụ
ọrụ: Shebanaya, Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan, 11 Mika,
Rehob, Hashabaya 12 Zakua, Sherebaya, Shebanaya, 13
Hodia, Bani na Beninu. 14 Ndịisi ọchịchị tinyere aka ha

bụ, Parosh, Pahat-Moab, Elam, Zatu, Bani, 15 Buni, Azgad,
Bebai, 16 Adonaija, Bigvai, Adin, 17 Atea, Hezekaya,
Azoa, 18 Hodia, Hashum, Bezai, 19 Harif, Anatot, Nebai,
20 Magpịash, Meshulam, Hezia, 21 Meshezabel, Zadọk,
Jadua, 22 Pelataya, Hanan, Anaia, 23 Hoshea, Hananaya,
Hashub, 24 Halohesh, Pilha, Shobek, 25 Rehum, Hashabna,
Maaseia, 26 Ahaya, Hanan, Anan, 27 Maluk, Harim na
Baana. 28 "Ndị ọzọ fọdụrụ bụ ndị nchụaja, ndị Livayị, ndị
nche, ndị ọbụ abụ, ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ na ndị ahụ
niile sitere n'irube isi n'iwu Chineke wezuga onwe ha
site n'ebe ndị mba ọzọ ahụ bi ha gburugburu nọ, ha na
ndị nwunye ha na ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom, bụ
ndị niile tozuru ịghọta ihe. 29 Ndị a niile sooro ụmụnne
ha ndị Izrel a na-asọpụrụ, jikọtaa onwe ha n'ọbụbụ ọnụ
na ịṅụ iyi ịgbaso iwu Chineke, nke o nyere site n'aka
Mosis, bụ ohu Chineke; na ilezi anya rube isi n'ihe niile
enyere n'iwu, ntụziaka niile na ụkpụrụ niile nke Onyenwe
anyị bụ Onyenwe anyị. 30 "Anyị kpebikwara na ụmụ anyị
ndị ikom na ndị inyom agaghị alụ di maọbụ nwunye
site na mba ọzọ. 31 "Anyị kpebikwara na ọ bụrụ na ndị
mba ọzọ eburu ngwa ahịa ha maọbụ mkpụrụ ubi ha
bịa ire ya n'ụbọchị izuike, maọbụ n'ụbọchị ọzọ dị nsọ,
anyị agaghị azụ ihe ọbụla. Anyị na-ekpebikwa na anyị
agaghị arụ ọrụ ọbụla n'afọ nke asaa niile, kwekọọkwa
na anyị ga-agbaghara ụmụnna anyị niile ji anyị ụgwọ
n'afọ ahụ. 32 "Anyị kwekọrịtakwara na anyị ga-atụ ụtụ
otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke otu shekel afọ niile maka iji
kwadoo ọrụ ụlọnsọ ukwu Chineke, 33 maka ime ka ihe ndị
a dịrị n'ụlọnsọ ukwu ahụ: achịcha nsọ, onyinye ọka nke

ụbọchị niile, aja nsure ọkụ na onyinye nke ụbọchị izuike,
mmemme ọnwa ọhụrụ niile, ha na mmemme ndị ọzọ niile
a kara aka, maka aja dị nsọ niile na aja ikpuchi mmehie
ndị Izrel, maka ozi niile a na-aga n'ụlọnsọ Chineke anyị.
34 "Anyị bụ ndị nchụaja, ndị Livayị na ndị ọzọ, ejirila
ife nza chọpụta mgbe ezinaụlọ ọbụla n'etiti anyị ga-eji
bubata nku n'ụlọ Chineke anyị n'oge ya kwa afọ, maka
ebe ịchụ aja nke Onyenwe anyị Chineke anyị dịka e dere
ya n'iwu. 35 "Anyị kpebikwara na mmadụ niile n'otu
n'otu ga na-ewebata mkpụrụ mbụ nke ihe ubi ya n'ụlọnsọ
Onyenwe anyị, na mkpụrụ osisi ọbụla, maọbụ ihe ubi
ndị ọzọ. 36 "Dịka e dere ya n'Iwu, anyị ga-ewebata ụmụ
ndị ikom mbụ anyị, na nwa mbụ nke igwe ehi, na igwe
ewu na atụrụ anyị niile, n'ụlọ Chineke anyị. A ga-enye
ha ndị nchụaja na-eje ozi n'ebe ahụ. 37 "Karịsịa, anyị
ga-ewebata n'ụlọ ịchịkọba ihe nke ụlọnsọ Chineke anyị,
nyekwa ha ndị nchụaja, ụtụ ọka mbụ anyị kwọrọ, ya na
onyinye ndị ọzọ nke mkpụrụ ubi mbụ anyị, dịka mmanya
vaịnị mbụ, mmanụ oliv mbụ na mkpụrụ osisi ndị ọzọ.
Anyị kpebikwara inye ndị Livayị otu ụzọ n'ime ụzọ iri
nke ihe niile anyị nwetara n'ubi anyị, n'ihi na ọ bụ ọrụ
ndị Livayị ịnakọta otu ụzọ n'ụzọ iri site n'obodo niile ebe
anyị na-arụ ọrụ. 38 Ndị nchụaja bụ ụmụ ụmụ Erọn ga-eso
ndị Livayị mgbe ha na-anakọta onyinye otu ụzọ n'ime
ụzọ iri ndị a. Ha ga-ewekọta ihe ndị a niile webaa ha
n'ụlọ Chineke anyị, ruo n'ime ọnụụlọ ịchịkọba ihe, nke
ụlọakụ. 39 Ndị Izrel na ndị Livayị, kwesiri iweta onyinye
ọka ha, na mmanya vaịnị ọhụrụ, na mmanụ oliv n'ime
ụlọ ịchịkọba ihe, n'ebe a na-edebe ngwongwo niile e ji

eje ozi n'ụlọ ukwu ahụ, nke ndị nchụaja na-eje ozi, ndị
nche na nke ndị ọbụ abụ. "Anyị agaghị agbakụtakwa ụlọ
Chineke anyị azụ."
11 Ugbu a, ndịisi Izrel bi n'obodo nsọ Jerusalem n'oge a,
ma e sitere n'ife nza họpụta otu ụzọ n'ime ụzọ iri nke
ndị bi n'obodo ndị ọzọ niile ka ha bịa biri na Jerusalem,
bụ obodo nsọ ahụ, ebe ụzọ itoolu fọdụrụ bikwa n'obodo
nke aka ha. **2** Ndị mmadụ toro ndị niile jiri afọ ofufu
hụrọ ịbịa soro biri na Jerusalem. **3** Ndị a bụ ndịisi ala
ahụ a na-achị achị ndị bịara biri na Jerusalem (ma ọtụtụ
ndị Izrel, ndị nchụaja, ndị Livayị, ndị na-eje ozi n'ụlọnsọ
na ụmụ ndị na-ejere Solomọn ozi biiri n'obodo Juda,
onye ọbụla n'ihe onwunwe ya n'obodo ha dị iche iche. **4**
Ebe ndị ọzọkwa bụ ndị sitere na Juda na Benjamin, biiri
na Jerusalem). Ndị sitere n'agbụrụ Juda bụ ndị a: Ataia
nwa Uzaya, nwa Zekaraya, nwa Amaraya, nwa Shefataya,
nwa Mahalalel, nwa Perez; **5** na Maaseia nwa Baruk,
nwa Kol-Hoze, nwa Hazaia, nwa Adaya, nwa Joiarib, nwa
Zekaraya, nwa onye Shilo. **6** Ọnụọgụgụ ụmụ Perez niile bi
na Jerusalem dị narị anọ, na iri isii na asatọ. Ha bụ ndị
ikom gbara dimkpa. **7** Ndị sitere n'agbụrụ Benjamin bụ,
Salu nwa Meshulam, nwa Joed, nwa Pedaia, nwa Kolaya,
nwa Maaseia, nwa Itiel, nwa Jeshaya, **8** ya na ndị na-eso
ya bụ ụmụ Gabai na Salai. Ọnụọgụgụ ha dị narị itoolu na
iri abụọ na asatọ. **9** Juel nwa Zikri bụ onyeisi ha. Juda
nwa Hasenua bụ onye na-eso ya, na onye na-achị akụkụ
ọhụrụ nke obodo ahụ. **10** Ndị sitere n'etiti ndị nchụaja bụ,
Jedaya nwa Joiarib, na Jakin, **11** na Seraya nwa Hilkaya,
nwa Meshulam, nwa Zadọk, nwa Meraiot, nwa Ahitub

onye na-elekọta ụlọ ukwuu Chineke. 12 Ọnụọgụgụ ndị
ikom ha na ha na-arụkọ ọrụ n'ụlọ ukwu ahụ bụ narị asatọ
na iri abụọ na abụọ. Adaya, nwa Jeroham, nwa Pelalaya,
nwa Amzi, nwa Zekaraya, nwa Pashua nwa Malkija, 13 na
ndị ikom bụ ndịisi ezinaụlọ ndị so ya rụọ ọrụ dị narị abụọ
na iri anọ na abụọ n'ọnụọgụgụ, Amashaị nwa Azarel, nwa
Ahazai, nwa Meshilemot, nwa Imea, 14 na ndị otu ya
n'ọrụ ndị bụkwa dimkpa, dị otu narị na iri abụọ na asatọ
n'ọnụọgụgụ. Onyeisi ha bụ Zabdiel nwa Hagedolin. 15
Site na ndị Livayị: Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam,
nwa Hashabaya, nwa Buni, 16 na Shabetai, na Jozabad,
mmadụ abụọ na ndị ndu ndị Livayị, ndị ọ bụ ha na-arụ
ọrụ dị n'ezi nke ụlọ Chineke; 17 Matanaya nwa Mika, nwa
Zabdi, nwa Asaf, bụ onyendu nke duru n'ekpere na ofufe
ekele. Bakbukaya onye nke abụọ n'etiti ndị otu ya, na
Abda nwa Shamua, nwa Galal, nwa Jedutun, bụ ndị na-
enyere ya aka. 18 Ọnụọgụgụ ndị Livayị niile nọ na obodo
nsọ ahụ dị narị abụọ na iri asatọ na anọ. 19 Ndị nche ọnụ
ụzọ ama, Akub, Talmon na ndị otu ha dị otu narị na iri
asaa na abụọ n'ọnụọgụgụ, ha bụ ndị na-eche nche n'ọnụ
ụzọ ama niile. 20 Ndị fọdụrụ n'Izrel, ha na ndị nchụaja,
na ndị Livayị, nọ n'obodo Juda niile, onye ọbụla n'ihe
nketa ya. 21 Ndị ahụ niile na-eje ozi n'ụlọnsọ bi n'ugwu
Ofel. Ndịisi ha bụ Ziha na Gishpa. 22 Onye na-elekọta ndị
Livayị bi na Jerusalem bụ Uzi, nwa Bani, nwa Hashabaya,
nwa Matanaya, nwa Matanaia, nwa Mika. Uzi bụ otu onye
si n'ikwu Asaf, ndị ọbụ abụ maka ije ozi nke ụlọ Chineke.
23 Eze họpụtara ndị ọbụ abụ nyekwa ha ọrụ ha kwesiri ịrụ
ụbọchị niile. 24 Petahaya nwa Meshezabel, onye bụ otu

n’agbụrụ Zera, nwa Juda, bụ onyeozi eze banyere ihe niile
gbasara ndị mmadụ ahụ. 25 Obodo ụfọdụ ebe ndị Juda bi
bụ ndị a: Kiriat Aba, Dibọn, Jekabzeel na obodo nta ndị dị
ha gburugburu, 26 Jeshua, Molada, Bet-Pelet, 27 Haza
Shual, Bịasheba na obodo ya niile, 28 Ziklag, Mekona
na obodo ya niile, 29 En-Rimọn, Zora, Jamut, 30 Zanoa,
Adulam na obodo nta dị ha gburugburu, Lakish, ala dị ya
gburugburu, Azeka na obodo ya niile. Nke a pụtara na ndị
mmadụ bi site na Bịasheba ruo na Ndagwurugwu Hinom.
31 Ndị agbụrụ Benjamin biri na Geba, Mikmash, Aija, Betel
na obodo dị ya gburugburu, 32 Anatot, Nob, Ananaya, 33
Hazọ, Rema, Gitaim, 34 Hadid, Zeboim, Nebalat, 35 Lod,
Ono na Ge Harashim. 36 Ụfọdụ n’otu ndị Livayị, ndị ebe
obibi ha dị na Juda ka e zigara isoro biri n’ebo Benjamin.
12 Ndị a bụ ndị nchụaja na ndị Livayị ndị so Zerubabel
nwa Shealtiel na Jeshua lọta. Seraya, Jeremaya, Ezra, 2
Amaraya, Maluk, Hatush, 3 Shekanaya, Rehum, Meremot,
4 Ido, Gineton, Abija 5 Mijamin, Maadaya, Bilga, 6
Shemaya, Joiarib, Jedaya, 7 Salu, Amok, Hilkaya na Jedaya.
Ndị a niile bụ ndị ndu ndị nchụaja na ndị na-enyere ndị
ndụ aka n’ụbọchị Jeshua. 8 Ndị Livayị so ha bụ ndị a:
Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebaya, Juda nakwa Matanaya,
onye ya na ndị otu ya na-elekọta ofufe ekele. 9 Bakbukaya,
na Unni, ndị otu ha nọ na ncherita ihu n’ofufe ahụ. 10
Jeshua mụrụ Joiakim, Joiakim mụrụ Eliashib, Eliashib
mụrụ Joiada, 11 Joiada mụrụ Jonatan, ebe Jonatan mụrụ
Jadua. 12 Ndị a bụ ndịisi ikwu ndị nchụaja n’oge ndụ
Joiakim. Meraia bụ onyeisi ụmụ Seraya, Hananaya bụ
onyeisi ụmụ Jeremaya, 13 Meshulam bụ onyeisi ụmụ Ezra,

Jehohanan, onyeisi ụmụ Amaraya; 14 Jonatan, onyeisi
ụmụ Maluk; Josef bụ onyeisi ụmụ Shekanaya; 15 nke
Harim, Adna, nke Meremot, Helkai; 16 Zekaraya, onyeisi
ụmụ Ido; Meshulam, onyeisi ụmụ Gineton 17 Zikri, onyeisi
ụmụ Abija; Piltai, onyeisi ụmụ Modaya na Miniamin
18 Shamua, onyeisi ụmụ Bilga, Jehonatan, onyeisi ụmụ
Shemaya; 19 Matenai, onyeisi ụmụ Joiarib; Uzi, onyeisi
ụmụ Jedaya; 20 Kalai, onyeisi ụmụ Salu; Eba, onyeisi
ụmụ Amok, 21 Hashabaya, onyeisi ụmụ Hilkaya; Netanel,
onyeisi ndị Jedaya. 22 E dekọtara aha ndịisi ezinaụlọ
ndị Livayị niile n'ụbọchị Eliashib, Joiada, Johanan na
Jadua, nakwa nke ndị nchụaja n'akwụkwọ n'oge ọchịchị
Daraiọs bụ eze Peshịa. 23 E dekwara aha ndịisi ndị Livayị
niile n'akwụkwọ tutu ruo n'oge Johanan nwa Eliashib dị
ndụ. 24 Ndị a bụ ndịisi ndị Livayị n'oge ahụ: Hashabaya,
Sherebaya, Jeshua, nwa Kadmiel na ndị otu ha. Ha kere
onwe ha ụzọ abụọ. Ụzọ abụọ ndị a na-eguzokwa na-eche
ibe ha ihu mgbe ọbụla ha na-abụku Chineke abụ otuto
na ekele. Otu ụzọ na-amalite nke ọzọ azaghachi, dịka
Devid onye nke Chineke si nye ya n'iwu. 25 Ndị nche
na-eche ọnụ ụzọ ụlọ ịchịkọba ihe nke ụlọnsọ bụ ndị a:
Matanaya, Bakbukaya, Ọbadaya, Meshulam, Talmon na
Akub. 26 Ha jere ozi ha n'oge Joiakim nwa Jeshua, nwa
Jozadak, dị ndụ, na n'oge Nehemaya bụ onyeisi ọchịchị,
na n'oge Ezra bụkwa onye nchụaja, na onye nkuzi okwu
Chineke. 27 Mgbe a na-edo mgbidi Jerusalem ọhụrụ ahụ
nsọ, e sitere n'obodo niile ndị Livayị bi kpọọ ha ka ha bịa
nye aka iji ọṅụ mee mmemme ido nsọ ahụ. Ha bịakwara
jiri abụ ekele na ihe egwu dị iche iche dịka ụbọ akwara,

ịgba na une kelee Chineke. 28 Ndị ọbụ abụ sitekwara
n'obodo niile dị gburugburu Jerusalem bịa, ọ bụladị site
n'obodo niile ndị Netofa, 29 na Bet-Gilgal, na akụkụ Geba
na Azmavet, n'ihi na ha ewuorola onwe ha obodo nta dị
iche iche gburugburu Jerusalem. 30 Mgbe ndị nchụaja na
ndị Livayị dochara onwe ha ọcha, ha dokwara ndị Izrel
niile, na ọnụ ụzọ ama niile, na mgbidi ahụ ọcha. 31 E
mere m ka ndị ndu Juda niile rigoro n'elu mgbidi ahụ.
N'ebe ahụ ka m kenyere otu ndị ọbụ abụ abụọ inye ekele.
Otu ụzọ gara akụkụ aka nri nke elu mgbidi ahụ ruo n'Ọnụ
Ụzọ Ama Ikpofu Ahịhịa. 32 Hoshaya na ọkara ndị ndu
Juda na-eso ha n'azụ, 33 ha na Azaraya, Ezra, Meshulam,
34 Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremaya 35 na ndị nchụaja
ndị a ndị na-afụ opi, tinyere Zekaraya nwa Jonatan, nwa
Shemaya. Ndị bụ nna nna Zekaraya bụ Matanaya, Mikaya
na Zakua, ndị ikwu Asaf. 36 Ndị otu ya, bụ Shemaya,
Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda na Hanani. Ha
niile ji ngwa egwu ha, ụdị ngwa egwu ndị ahụ Devid onye
nke Chineke nyere n'iwu na ndị ọbụ abụ ga-eji. Ezra, bụ
ode akwụkwọ nọ n'ihu na-edu ha. 37 Mgbe ha rutere
n'Ọnụ Ụzọ ama Isi Iyi, ha rigooro n'elu nkwasa nrigo ụlọ
elu e si abata n'obodo Devid, si ebe ahụ gafee ụlọeze
Devid, gaakwa lọghachi n'Ọnụ Ụzọ Ama Mmiri, nke dị
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ obodo ahụ. 38 Ndị ọbụ abụ nke
ọzọ bụ ndị na-enye ekele gara ụzọ aka ekpe. Mụ onwe
m sooro ha n'elu mgbidi ahụ, tinyere ọkara ndị mmadụ
ahụ, gafee Ụlọ elu Ite Ọkụ jeruo Mgbidi Sara Mbara. 39
Anyị sitekwara n'ebe ahụ gafee Ọnụ Ụzọ Ama Ifrem, Ọnụ
Ụzọ ama Jeshana, Ọnụ Ụzọ Ama Azụ, Ọnụ Ụzọ Ama Ụlọ

Elu Hananel, ruokwa n’Ọnụ Ụzọ Ama Ụlọ Elu Narị na
ruo n’Ọnụ Ụzọ Ama Atụrụ, kwụsị n’Ọnụ Ụzọ Ama Ndị
Nche. **40** Ya mere, ụzọ ndị mmadụ abụọ na-abụ abụ ekele
nye Chineke zukọtara bata n’ụlọnsọ ukwu. Esokwa m ha
bata, mụ na ọkara ndị ndu, **41** tinyere ndị nchụaja ndị a:
Eliakịm, Maaseia, Miniamin, Mikaya, Elioenai, Zekaraya
na Hananaya. Ndị a niile ji opi ha. **42** Ndị ọzọ sokwa
bata bụ ndị a: Maaseia, Shemaya, Elieza, Uzi, Jehohanan,
Malkija, Elam na Eza. Onyendu ndị ọbụ abụ ahụ niile
bụ Jezrahaya. **43** Ha chụrụ ọtụtụ aja n’ụbọchị ahụ n’ihi
na Chineke nyere ha oke ọṅụ. Ụmụnta na ndị inyom
sokwa ṅụrịa ọṅụ. Ha nụkwara ụda ọṅụ ndị Jerusalem
site n’ebe dị anya. **44** N’oge ahụ ka a họpụtara ndị ikom
na-elekọta ụlọ ịchịkọba ihe, ebe a na-achịkọba onyinye
mkpụrụ mbụ, na onyinye otu ụzọ n’ụzọ iri. A na-esite
n’obodo gbara Jerusalem gburugburu na-ewebata n’ụlọ
ịchịkọba ihe onyinye niile e nyere n’iwu maka ọdịmma
ndị nchụaja na ndị Livayị. E si otu a na-ewebata ya n’ihi
na ọrụ ndị nchụaja na ndị Livayị na-arụ na-atọ ndị Juda
ụtọ nke ukwuu. **45** N’ihi na ha na-arụ ọrụ Chineke ahụ ha
ketara ịrụ, ya na ọrụ ido ndị mmadụ na ihe ọbụla nsọ.
Otu a kwa ka ndị ọbụ abụ, na ndị na-eche nche sị arụkwa
ọrụ a dịka iwu Devid na Solomọn nwa ya nyere si dị.
46 Ọ bụ n’oge Devid na Asaf ka e bidoro inwe ndị ndu
abụ ito na ikele Chineke. **47** Ya mere, n’oge Zerubabel
na Nehemaya, ndị Izrel niile na-ewebata onyinye e ji
akwagide ọrụ ndị ọbụ abụ, na ndị nche, na ndị Livayị.
Ha kewapụtakwara oke ruru ndị Livayị ndị ọzọ iche, ndị

Livayị n’onwe ha kwa, kewapụtara oke ruru ụmụ Erọn
n’ime ihe e nyere ha dịka e si nye ya n’iwu.

13 N’ụbọchị ahụ, a gụpụtara okwu Chineke na ntị ndị
Izrel site n’akwụkwọ iwu Mosis. Mgbe a na-agụpụta ya,
a chọpụtara na o megidere iwu na onye Amọn, maọbụ
onye Moab, ga-eso n’ofufe ụlọnsọ ukwu Chineke. 2 N’ihi
na ha bụ ndị iro ụmụ Izrel. Ha enyeghị ha ihe oriri na
ihe ọṅụṅụ kama ha zụrụ Belam ka ọ bụọ ụmụ Izrel ọnụ.
(Ma Chineke anyị gbanwere ịbụ ọnụ ahụ mee ka ọ ghọọ
ngọzị.) 3 Mgbe a gụpụtara iwu a, ndị Izrel chụpụrụ ndị
mba ọzọ niile nọ n’ọgbakọ ha. 4 Ma tupu ihe ndị a niile
emee, Eliashib onye bụ onye nchụaja, onye e doro n’isi
ilekọta ime ụlọ a na-achịkọba ihe n’ụlọ Chineke anyị, ya
na Tobaya nwee ezi mmekọrịta, 5 o weere otu ọnụụlọ
buru ibu a na-achịkọba ihe nye ya. Na mbụ, ọ bụ ọnụụlọ
ebe a na-achịkọta onyinye ọka na ụda na-esi isi ụtọ, na
ngwongwo ụlọnsọ, na efere mmanya ọhụrụ, na mmanụ
oliv. Mosis enyelarị ya n’iwu na ọ bụ ndị Livayị na ndị
ọbụ abụ na ndị nche nwe onyinye ndị ahụ. Ndị nchụaja
nwekwa oke n’ihe ndị a. 6 Mgbe ihe ndị a na-eme, anọghị
m na Jerusalem, n’ihi na n’iri afọ atọ na abụọ nke ọchịchị
Ataksekses, eze Babilọn, a lọghachikwutere m eze. Ma e
mesịrị m nata ya ike 7 laghachikwa na Jerusalem. N’ebe a
ka m nọ mata banyere ihe ọjọọ ahụ Eliashib mere, inye
Tobaya otu ọnụụlọ nke dị n’ogige ụlọ Chineke ka ọ bụrụ
ebe izuike ya. 8 Iwe were m nke ukwuu, nke mere na
m sitere n’ọnụụlọ ahụ tụpụsịa ngwongwo Tobaya niile
n’ezi. 9 Enyere m iwu ka e doo ọnụụlọ ndị ahụ niile
ọcha, a chighachikwara m ngwongwo ụlọ Chineke niile

n'ime ha, ha na onyinye mkpụrụ ọka, na ụda na-esi isi
ụtọ ndị ahụ. 10 A chọpụtakwara m na-enyebeghị ndị
Livayị oke ihe ruru ha, nke mere na ndị ọbụ abụ, na
ndị nche ndị ọ bụ ọrụ ha i doo ofufe, alaghachila n'ubi
ha dị iche iche. 11 N'ihi ya, abaara m ha mba jụọ ha si:
"Gịnị mere unu jiri gbakụta ụlọnsọ ukwu Chineke azụ?"
Mgbe ahụ akpọghachiri m ndị Livayị nyekwa ha ọrụ ha
n'ụlọnsọ. 12 Ndị Juda niile bidokwara iweta ụtụ ha, na
onyinye ọka, na mmanya vaịnị na mmanụ oliv ha n'ụlọ
ịchịkọba ihe dị n'ụlọnsọ. 13 E tinyere m Shelemaya onye
nchụaja, na Zadọk ode akwụkwọ, na Pedaia onye Livayị,
ka ha bụrụ ndị na-elekọta ụlọ ịchịkọba ihe niile ahụ.
Emekwara m Hanan nwa Zakua, nwa Matanaya, onye
ga na-enyere ha aka, n'ihi na a gụrụ ha dịka ndị kwesiri
ntụkwasị obi. Ọrụ ha bụ ikere ndị Livayị ibe ha niile oke.
14 Chineke m, biko cheta m n'ihi nke a, ehichapụkwala
ihe niile m ji obi m niile rụọ n'ụlọnsọ gị na ije ozi niile
ya. 15 N'ụbọchị ndị ahụ, ka m hụrụ na Juda ndị na-
azọcha mmanya vaịnị n'ụbọchị izuike, ndị ji ịnyịnya ibu
na-ebubata ogbe ọka, na-ebokwasị ha n'elu ịnyịnya ibu,
tinyekwara mmanya, na mkpụrụ vaịnị na fiig, na ibu niile
ọbụla. Ha na-ebubatakwa ha n'ime Jerusalem n'ụbọchị
izuike. Nke a mere m ji dọọ ha aka na ntị megide ire
nri n'ụbọchị ahụ. 16 Ndị si obodo Taịa, bụ ndị birila na
Jerusalem nọ na-ebubata azụ na ngwa ahịa ndị ọzọ dị iche
iche, na-ere ha na Juda, nakwa na Jerusalem n'ụbọchị
izuike. 17 A baara m ndị a na-asọpụrụ na Juda mba, si ha,
"Gịnị bụ ihe ọjọọ nke a unu na-eme, na-emerụ ụbọchị
izuike? 18 Ọ bụghị otu ihe a ka nna nna unu ha mere, nke

mere na Chineke wetara ọdachi a tụkwasị anyị nakwa
obodo a? Ugbu a, unu na-akpali ọnụma tụkwasị na nke dị
megide Izrel site n'imerụ ụbọchị izuike?" 19 N'ihi nke a,
enyere m iwu na a ga-emechi ọnụ ụzọ ama Jerusalem
n'uhuruchi tupu ụbọchị izuike, ruo mgbe ụbọchị izuike
gafesịrị. Emere m ka ụfọdụ ndị ohu m na-anọ na nche
n'ebe ahụ, ịhụ na ọ dịghị onye ahịa ọbụla ga-abata n'ime
obodo Jerusalem n'ụbọchị izuike. 20 Ya mere, ndị na-azụ
ahịa na ndị na-ere ụdị ngwa ahịa dị iche iche, na-anọ
ọnọdụ abalị n'azụ Jerusalem, otu gboro maọbụ ugboro
abụọ. 21 Ma a dọrọ ha aka na ntị, sị, "Gịnị ka unu ji na-
anọ ọnọdụ abalị n'akụkụ mgbidi a? Ọ bụrụ na unu eme ya
ọzọ, aga m enye iwu ka e jide unu." Site n'ụbọchị ahụ gaa
n'ihu, ha abịakwaghị ọzọ n'ụbọchị izuike. 22 Mgbe ahụ,
enyere m ndị Livayị iwu ka ha doo onwe ha ọcha, nọọkwa
na nche n'ọnụ ụzọ ama, ịhụ na onye ọbụla doro ụbọchị
izuike nsọ. Chineke m, biko, cheta m n'ihi ihe ọma ndị a
niile, nwee amara n'ebe m nọ, dịka ịba ụba nke obi ebere
gị si dị. 23 Ọzọ, n'ụbọchị ndị ahụ a hụrụ m ndị ikom Juda
ndị lụtara ndị inyom site n'etiti ndị Ashdọd, na ndị Amọn,
na ndị Moab, 24 chọpụtakwa na ọkara n'etiti ụmụ ha na-
asụ naanị asụsụ ndị Ashdọd, maọbụ otu asụsụ nke ndị
mba ọzọ, ma ha amaghị asụsụ Juda ma ọlị. 25 Ya mere,
abaara m ha mba, bụkwaa ha ọnụ. Ụfọdụ ha ka m tiri
ihe, dọọkwa ha n'agịrị isi. Emesịa, emere m ka ha ṅụọ iyi
n'aha Chineke si: "Unu agaghị ekwekwa ka ụmụ ndị ikom
na ndị inyom unu lụọ ndị mba ọzọ ma unu onwe unu
agakwaghị alụtara ụmụ unu, maọbụ onwe unu, ndị inyom
ndị mba ọzọ. 26 Ọ bụghị ọlụlụ di na nwunye dị otu a

wetara ọdịda Solomọn? O nweghị eze ọzọ dị na mba ọbụla
a pụrụ iji tụnyere Solomọn, n’ihi na Chineke ya hụrụ ya
n’anya mee ya eze ndị Izrel niile. Ma ọ bụ ndị nwunye
mba ọzọ ọ lụrụ dubara ya na mmehie ikpere arụsị. **27**
Ugbu a, ọ bụ ka anyị gere na ntị na unu onwe unu na-
emekwa ajọ ihe dị otu a, na unu ekwesighị ntụkwasị obi
nye Chineke anyị, site n’ịlụ ndị inyom ndị mba ọzọ?”
28 Ya mere, esitere m n’ebe m nọ chụpụ otu n’ime ụmụ
ndị ikom Joiada, nwa Eliashib, onyeisi nchụaja, onye bụ
ọgọ Sanbalat onye Hor. **29** Cheta ha, Chineke m, n’ihi na
ha merụrụ ọrụ nchụaja, na ọgbụgba ndụ ọrụ nchụaja,
na nke ndị Livayị. **30** Ya mere, e doro m ndị nchụaja, na
ndị Livayị ọcha, wezugakwa ihe ọbụla nke na-ekwesighị
n’ebe ha nọ. E kenyere m ha ọrụ, onye ọbụla n’ije ozi ya.
31 Emekwara m ka a na-ebubata nkụ nke ebe ịchụ aja
n’oge kwesiri, meekwa ka a na-ewebata onyinye mkpụrụ
mbụ niile n’oge ha. Cheta m Chineke, gosi m ihuọma gị.

Esta

1 Nke a bụ ihe mere n'oge ọchịchị eze Sekses, bụ Sekses
nke chiri alaeze nwere mpaghara dị iche iche nke karịrị
otu narị na iri abụọ na asaa, nke gbasakwara site n'India
rụọ Kush. **2** N'oge ahụ, isi ọchịchị obodo eze Sekses bụ
Susa ebe ocheeze ya dịkwa. **3** N'afọ nke atọ nke ọchịchị
ya, o mere mmemme oke oriri nye ndịisi ọrụ ya niile. Ndị
ọzọ ọ kpọkwara bụ ndịisi agha nke Peshịa na Midia, na
ụmụ eze, na ndị ọchịchị sitere na mba dị iche iche ọ na-
achị. **4** Mmemme a were otu narị na iri ụbọchị asatọ.
Eze jikwa oge a gosi akụnụba, na ịma mma na ebube nke
alaeze ya. **5** Mgbe ụbọchị ndị a gafesịrị, eze kpọrọ oke
oriri nọrọ ụbọchị asaa n'ubi a gbara ogige dị n'ụlọeze,
nye ndị niile nọ na Susa, site n'onye ukwu ruo n'onye nta.
6 Ihe ịchọ mma e ji dozie ogige ahụ bụ ezi akwa mgbochi
dị ọcha, nke e ji ogho ọcha kpaa na nke e jikwa ogho na-
acha anụnụ anụnụ kpaa. E jikwa eriri ogho dị ezi ọcha na
nke na-acha odo odo kekọtaa akwa mgbochi ndị ahụ,
n'ihe mgbaaka ọlaọcha dị n'ogidi nkume dị oke ọnụahịa e
wuru n'ebe ahụ. A dọbakwara oche ọlaọcha na ọlaedo ndị
ahụ n'ebe e wulitụrụ elu, nke e ji nkume mabụl na nkume
ndị ọzọ dị oke ọnụahịa, ndị na-acha ezi ọcha, ndị na-acha
odo odo na nke na-eji oji wuo ala ya. **7** E jikwa iko ọlaedo
ṅụọ ihe ọṅụṅụ. Iko ọlaedo ọbụla e wepụtara n'ụbọchị
ahụ dị iche n'iche. O nweghị nke yiri ibe ya. E mekwara
ka mmanya eze baa ụba dịka afọ ọma aka eze si dị. **8** E
nyeghịkwa iwu ọbụla banyere iko mmanya ole mmadụ
kwesiri ịṅụ kama ndị chọrọ ga-aṅụ dịka o si masị ha.
N'ihi na eze agwalarị ndịisi ozi ya na onye ọbụla kwesiri

ịṅụ dịka o si chọọ. 9 N’otu oge ahụ, eze nwanyị Vashti,
kpọkwara oke oriri nye ụmụ nwanyị niile nọ n’ụlọeze,
Sekses. 10 N’ụbọchị nke asaa, mgbe obi dị eze Sekses mma
n’ihi mmanya ọ ṅụrụ, ọ nyere ndị onozi asaa ndị a na-
ejere ya ozi iwu, ha bụ, Mehuman, na Bizta, na Habona,
na Bigta, na Abagta, na Zeta, na Kakas, 11 sị ha gaa kpọọ
Vashti nwunye eze ka ọ bịakwute ya. Eze nyekwara iwu
ka Vashti kpuru okpueze n’isi ya, maka igosi ndị mmadụ
niile na ndị a na-asọpụrụ nọ n’ebe ahụ ịma mma ya. N’ihi
na Vashti mara mma. 12 Ma mgbe e mere ka ozi eze ruo
ya ntị, eze nwanyị, bụ Vashti jụrụ ịbịa. Nke a mere ka
iwe wee eze nke ukwuu. 13 Dịka eze Sekses na-eme, ọ
kpọkwara ndị ọkachamara n’ihe gbasara iwu na ikpe
ziri ezi. Eze na ndị a mara ihe, bụ ndị maara ihe ụbọchị
nyere kparịtara ụka. 14 Ha bụkwa ndị na-anọkarị eze nso.
Aha ha bụ Kashena, na Sheta, na Admata, na Tashish, na
Meres, na Masena, na Memukan. A maara aha mmadụ
asaa ndị a n’ala Midia na Peshịa. Ha bụ ndị na-aga n’ihu
eze mgbe ọbụla ha chọrọ, bụrụkwa ndị dịkarịsịrị elu
n’alaeze ahụ. 15 Eze jụrụ sị, “Dịka iwu si dị, gịnị ka a ga-
eme Vashti bụ nwunye eze n’ihi na o nupuru isi n’iwu eze
Sekses nyere nke o zigaara ya site n’ọnụ ndị onozi ya?” 16
Memukan kwuchitere ọnụ ndị ọzọ sị, “Ihe Vashti nwunye
eze mere jọrọ njọ. O mehiela eze, mehiekwa ndị ọchịchị
niile, na ndị niile bi n’akụkụ niile nke alaeze Sekses. 17
N’ihi na ndị inyom niile ga-amata ihe eze nwanyị mere,
malite ileli ndị di ha anya, ma na-ekwu sị, ‘Eze Sekses
nyere Vashti nwunye ya iwu ka ọ bịa n’ihu ya, ma ọ jụrụ
ịbịa.’ 18 N’ụbọchị taa ka ndị inyom ndịisi nke Peshịa na

Midia, bụ ndị nụrụ banyere omume nwunye eze mere,
ga-azakwa ndịisi ọchịchị alaeze gị n'ụzọ dị otu a. A ga-
enwe nleda anya na esemokwu n'ala a mgbe niile. 19
"Ya mere, ọ bụrụ na ọ masị eze, ya nye iwu, nke a ga-
edepụta, ka ọ bụrụ iwu n'ala Peshịa na Midia, nke na-
agaghị agbanwe, na Vashti agaghị abatakwa n'ihu eze
Sekses ọzọ. Ka eze werekwa ọnọdụ eze nwanyị ahụ nye
onye ọzọ ka ya mma. 20 Ọ ga-erukwa na mgbe a gụpụtara
iwu a eze nyere n'akụkụ alaeze a niile, ndị inyom niile ga-
asọpụrụ ndị di ha site n'onye dịkarịsịrị nta n'etiti ha ruo
n'onye dị ukwuu." 21 Eze na ndịisi ọchịchị ya nabatara
ndụmọdụ a, n'ihi ya, eze mere ihe Memukan kwuru. 22 O
zipụrụ akwụkwọ ozi a nye akụkụ niile a na-achị achị nke
alaeze ahụ. E dekwara akwụkwọ ozi ahụ n'asụsụ dị iche
iche, na-ekwupụta n'asụsụ ọbụla na nwoke ọbụla kwesiri
ịbụ onye na-achị ezinaụlọ ya.

2 Mgbe ihe ndị a gasịrị, ka iwe eze Ahasuerọs dajụrụ, ọ
malitere iche echiche banyere Vashti. O chetara ihe Vashti
mere, chetakwa ihe e kpebiri banyere ya. 2 Mgbe ahụ,
ndị na-ejere eze ozi sịrị ya, "Ka anyị gaa chọtara eze ụmụ
agbọghọ na-amaghị nwoke mara mma ile anya. 3 Ka eze
họpụta ndị nchịkọta n'isi obodo niile, ndị ga na-ahọpụta,
ma na-akpọbatakwa ụmụ agbọghọ ndị a niile mara mma,
n'ụlọeze dị na Susa. Ka Hegai, onozi eze bụrụkwa onye
ga-elekọta ndị inyom ndị a. Ka e jirikwa ihe ịchọ mma
niile chọọ ha mma dịka o si kwesi. 4 Emesịa, nwaagbọghọ
ahụ ihe ya masịrị eze karịa ga-abụ nwunye eze n'ọnọdụ
Vashti." Ntụpụta a tọrọ eze ụtọ nke ukwuu. O nyere ha
ike ka ha malite na-atụfughị mgbe. 5 N'oge a, enwere

otu onye Juu nọ n’obodo Susa nke ewusiri ike, a na-akpọ
Mọdekai nwa Jaịa, nwa Shimei, nwa Kish, onye Benjamin.
6 Ọ bụ onye a dọtara n’agha mgbe Nebukadneza bibiri
Jerusalem. N’oge ahụ, e mere ka ọ hapụ obodo ya gaa
biri na Babilọn bụkwa oge a dọtakwara Jekonaya eze ndị
Juda na ọtụtụ ndị ọzọ n’agha. 7 Mọdekai nwere nwa
nwanne nna ya, aha ya bụ Hadasa, ma a na-akpọkwa ya
Esta, onye mara mma n’ahụ dịkwa mma ile anya. Nne
ya na nna ya anwụọla, ma Mọdekai kpọbatara ya n’ụlọ
ya zụọ ya dịka nwa ya nwanyị. 8 Ya mere, n’ihi iwu ahụ
eze nyere, e mere ka ọtụtụ ụmụ agbọghọbịa bịa na Susa,
n’ime ụlọ ukwu eze. Ọ bụkwa Hegai na-elekọta ha niile. A
kpọbatakwara Esta n’ụlọeze nyefee ya Hegai n’aka, onye
na-elekọta ebe obibi ndị iko nwanyị eze. 9 Ọ masịrị ya, ọ
natakwara ihuọma n’ebe ọ nọ. Ngwangwa ọ malitere inye
ya nri pụrụ iche, na ihe ndị ahụ niile e ji edozi ahụ na ịchọ
mma. O sitere n’etiti ụmụ agbọghọ nọ n’ụlọeze họpụta
ụmụ agbọghọ asaa ndị na-ejere Esta ozi. O duuru ya na
ndị na-ejere ya ozi dubaa n’ebe kachasị mma n’ogige ebe
ndị inyom eze bi. 10 Ma Esta agwabeghị onye ọbụla obodo
ya maọbụ ihe banyere ezinaụlọ ya, n’ihi na Mọdekai
nyere ya iwu ka ọ ghara ịgwa onye ọbụla. 11 Ụbọchị niile,
Mọdekai na-abịa n’ogige ụlọ ndị inyom na-ajụ ase otu
Esta mere, n’ịchọpụta otu ihe si agara ya. 12 Tupu o ruoro
nwaagbọghọ ọbụla ibakwuru eze Sekses, ọ ga-anọzu ọnwa
iri na abụọ n’ebe a na-achọ ya mma dịka iwu e nyere
banyere ịchọ mma ndị inyom si dị. A ga-eji mmanụ máá
chọọ ya mma ọnwa isii, werekwa mmanụ isi ụtọ dị iche
iche, na ihe ịchọ mma ndị ọzọ kwadoo ya n’ime ọnwa isii

nke ọzọ. 13 N'ụzọ dị otu a, ka nwaagbọghọ ọbụla ga-adị
gakwuru eze, bụ Sekses. A na-enye ya ihe ọbụla ọ chọrọ
site n'ebe obibi ha nke o ji aba n'ụlọeze. 14 A na-eme ka
ọ banye n'ụlọeze n'anyasị, ma n'ụtụtụ, ọ na-alọghachi
n'ụlọ ọzọ nke dị n'ebe ụmụ nwanyị eze bi. N'ebe ahụ ka
Shashgaz, onozi eze nọ na-elekọta ndị iko nwanyị eze. Ọ
gakwaghị alọghachi n'ebe eze ọzọ karịakwa ma ihe ya ọ
masịrị eze, eze akpọọ ya ka ọ bịaghachi ọzọ. 15 Mgbe oge
Esta (ada Abihail, onye bụ nwanne nna Mọdekai, onye
kpọọrọ nwantakịrị nwaagbọghọ a ka ọ bụrụ nwa nke ya)
ga-eji gaa n'ihu eze ruru, ọ nabatara ndụmọdụ Hegai,
onozi ahụ na-elekọta ndị inyom. Ọ hụtara amara n'ihu
mmadụ niile ndị hụrụ ya. 16 E mere ka Esta bakwuru eze
n'ọnwa nke iri n'afọ nke asaa nke ọchịchị eze Ahasuerọs.
17 Eze hụrụ Esta n'anya karịa ụmụ agbọghọ ndị ọzọ
niile. Ọ natara amara na mmasị eze karịa ụmụ agbọghọ
na-amaghị nwoke ndị ọzọ. Ya mere, o weere okpueze
kpukwasị ya n'isi mee ya eze nwanyị n'ọnọdụ Vashti. 18
Eze kpọrọ oke oriri, n'ihi Esta, nye ndịisi ọchịchị ya niile
na ndị ozi ya niile. Ọ kpọsara ezumike nye ndị ọrụ niile
n'alaeze ya, ma kesaakwa onyinye nye ọtụtụ ndị mmadụ
dịka eze pụrụ ime. 19 Mgbe a chịkọtara ụmụ agbọghọ
ndị a na-amaghị nwoke nke ugboro abụọ, Mọdekai nọ
ala n'ọnụ ụzọ ama eze. 20 Ma Esta emebeghị ka onye
ọbụla mara ihe banyere ezinaụlọ ya maọbụ obodo ya,
dịka Mọdekai nyere ya n'iwu, nke ọ na-emeri mgbe a
na-azụlite ya. 21 Otu ụbọchị, mgbe Mọdekai nọ n'ọrụ
n'ọnụ ụzọ ama ụlọ ukwu eze, ndị onozi abụọ eze nwere,
aha ha bụ Bigtan na Teresh, ndị na-eche ọnụ ụzọ ụlọeze

nche, were iwe megide eze. Ha gbara izu kpebie na ha ga-
egbu eze Sekses. **22** Ma Mọdekai chọpụtara nzube ọjọọ a
gwa ya Esta, nwunye eze, onye gwara eze, meekwa ka eze
mata na ọ bụ Mọdekai gwara ya. **23** Mgbe e nyochara kwu
a, chọpụta na ọ bụ eziokwu, e jidere mmadụ abụọ ahụ
kwụgbuo ha n'osisi. E dekwara ihe ndị a niile n'ihu eze
n'ime akwụkwọ akụkọ ihe e mere.

3 Mgbe ihe ndị a gasịrị, eze bụ Ahasuerọs mere Heman
nwa Hamedata onye Agag ka ọ bụrụ onye ukwu, o nyere
ya ugwu site n'inye ya oche dị elu karịa nke ndị ọzọ niile
a na-asọpụrụ. **2** Ndịisi ọchịchị eze niile na-egbu ikpere
n'ala nye Heman nsọpụrụ mgbe ọbụla o si n'ọnụ ụzọ ama
ụlọeze na-agafe, n'ihi na ọ bụ otu a ka eze nyere n'iwu.
Ma Mọdekai ekweghị egbu ikpere nye ya, ọ kwekwaghị
enye ya nsọpụrụ. **3** Mgbe ahụ, ndị ozi eze ndị nọ n'ọnụ
ụzọ ama eze jụrụ Mọdekai ajụjụ si ya, "Gịnị mere i ji
na-enupu isi n'iwu eze nyere?" **4** Ha na-agwa ya okwu
kwa ụbọchị kwa ụbọchị, ma o geghị ha ntị. N'ihi nke a,
ha gwara Heman ihe banyere ya, ịhụ ma ọ ga-anabata
omume Mọdekai, ebe ọ gwara ha na ya bụ onye Juu. **5**
Ihe a were Heman iwe nke ukwuu mgbe ọ chọpụtara na
Mọdekai jụrụ igbu ikpere n'ihu ya, maọbụ ịsọpụrụ ya. **6**
Mgbe ọ matara ndị Mọdekai ha bụ, ọ dị ya ka ihe ileda
anya ma o gbuo naanị Mọdekai. Kama Heman chọrọ ụzọ
ọ ga-esi laa ndị Mọdekai niile, bụ ndị Juu nọ n'alaeze niile
nke Sekses n'iyi. **7** N'ọnwa mbụ, nke bụ ọnwa Nisan, n'afọ
nke iri na abụọ nke ọchịchị eze Ahasuerọs. Ha fere nza
(nke bụ Pua) n'ihu Heman iji họpụta ụbọchị na ọnwa. Ma
nza ahụ danyere n'ụbọchị nke iri na atọ n'ọnwa nke iri

na abụọ, nke bụ ọnwa Aada. 8 Mgbe ahụ Heman sịrị eze
Sekses, “O nwere otu ndị gbasara ebe niile, n’etiti ndị bi
n’obodo dị iche iche niile nke alaeze gị, ha kepụrụ onwe
ha iche. Iwu ha dị iche site n’iwu nke ndị mba ọzọ. Ha
adịghị edebekwa iwu eze, ọ gaghị abara eze uru i hapụ ha
ka ha nọdụrụ onwe ha. 9 Ọ bụrụ na ọ masịrị eze, ya nye
iwu ka a laa ha n’iyi, aga m akwụnye puku talenti ọlaọcha
iri n’aka ndị nlekọta n’ihi ụlọakụ eze.” 10 Ya mere, eze
gbapụtara ọlaaka ikike ya nye ya Heman nwa Hamedata
onye Agag, onye iro ndị Juu 11 Eze gwara Heman, “Enyela
m gị ọlaọcha ahụ, ya na ndị a. Mee ha dịka o si dị gị
mma.” 12 N’abalị iri na atọ nke ọnwa mbụ, a kpọkọrọ
ndị ode akwụkwọ eze niile. Ha depụtara n’akwụkwọ isi
obodo dị iche iche, nakwa n’asụsụ ndị ọbụla, ihe niile
Heman nyere n’iwu nye ndị nnọchị anya eze niile, ndị
ọchịchị nke ala niile ha na-achị, na ndịisi nke ndị ọbụla
nọ n’ime alaeze a. E ji aha Ahasuerọs dee akwụkwọ ndị
ahụ, werekwa mgbaaka eze n’onwe ya kaa ya akara. 13 E
zipụrụ ndị ọgba ọsọ ozi eze ka ha gaa n’isi obodo ọbụla
n’alaeze ahụ, na-enye iwu a edere n’akwụkwọ ka a laa
n’iyi, gbuo, ma kpochapụkwa ndị Juu niile, ma nwantakịrị
ma okenye, ma nwanyị, ma ụmụntakịrị, n’otu ụbọchị,
n’abalị iri na atọ nke ọnwa iri na abụọ, nke bụ ọnwa Aada,
nakwa ịpụnara ha akụnụba ha n’ike. 14 Ihe ndepụta nke
otu akwụkwọ ahụ bụ nke a ga-enye dịka iwu n’obodo
niile ọbụla site na nkwupụta, mee ka ndị mba niile mara
maka ya, nọọkwa na njikere n’ihi ụbọchị ahụ. 15 Ọ bụ ndị
ozi eze na-agba ọsọ nke ọma ka e nyere ozi ahụ, ka ha jiri
ya jee n’obodo niile. E mekwara ka iwu ahụ baa mmadụ

niile bi na Susa ntị. Emesịa, eze na Heman nọdụrụ ala
ịṅụ ihe ọṅụṅụ n’oge ndị niile bi na Susa nọ n’egwu n’ihi
okwu ibibi ndị Juu ahụ.

4 Mgbe Mọdekai nụrụ ihe mere, ọ dọwara uwe ya, yikwasị
onwe ya akwa mkpe, werekwa ntụ kpokwasị onwe ya, pụọ
baa n’ime obodo, na-eti mkpu akwa. 2 Ọ bịaruru n’ọnụ
ụzọ ama nke ụlọeze guzo n’ebe ahụ, n’ihi na ọ dịghị onye
a na-ekwe ka o yiri akwa mkpe banye n’ogige ụlọeze. 3
N’alaeze ahụ ndị Juu niile, nọ n’iru ụjụ na ibu ọnụ na ịkwa
akwa na iti aka n’obi n’ihi iwu eze ahụ. Ọtụtụ yikwa akwa
mkpe ha, dinarakwa na ntụ. 4 Mgbe ụmụ agbọghọ na
ndị onozi Esta gwara ya ihe banyere Mọdekai, o wutere
ya nke ukwuu. O zigaara Mọdekai uwe, ka o nwee ike
gbanwee uwe mkpe ahụ o yi, ma ọ naraghị ha. 5 Mgbe
ahụ, Esta ziri ka a kpọọ Hatak, otu n’ime ndị onozi eze,
onye nke ọ bụ ọrụ ya ijere Esta ozi, gwa ya ka o jekwuru
Mọdekai jụọ ya ihe kpatara nke a, na ihe mere o ji na-
eme otu a. 6 Hatak jere n’ama obodo ahụ ebe ọ hụrụ
Mọdekai n’ọnụ ụzọ ụlọeze. 7 Mọdekai kọọrọ ya ihe niile,
na otu Heman si kwee nkwa ịkwụnye ego n’ụlọakụ eze
ka e were laa ndị Juu n’iyi. 8 O nyekwara ya akwụkwọ
iwu eze ebe e dere maka ịla ha n’iyi, bụ nke akpọsara na
Susa, ka o gosi ya Esta, kọwaakwa ya nye ya. Ọ gwara ya
ka o nye ya iwu ka ọ bakwuru eze rịọ ya arịrịọ amara,
rịọkwa ya ebere n’ihi ndị ya. 9 Hatak lọghachiri zie Esta
ihe niile Mọdekai kwuru. 10 Ma Esta gwara Hatak ka o
jeghachi gwa Mọdekai sị, 11 “Ụwa niile maara nke ọma na
onye ọbụla, maọbụ nwoke maọbụ nwanyị, banyere n’ime
ime ụlọeze mgbe eze na-akpọghị ya, ga-anwụ, karịakwa

ma eze o setịpụrụ mkpara ọlaedo ya gosi onye ahụ na ọ
nabatara ọbịbịa ya. Ugbu a, o meela ihe dị ka otu ọnwa
kemgbe eze na-ezibeghị ozi ka a kpọọ m." **12** Mgbe ha
gwara Mọdekai ihe Esta zara, **13** o zighachiri ọsịsa a,
"Echela n'ihi na i bi n'ụlọeze na naanị gị ga-afọdụ ndụ
n'etiti ndị Juu niile. **14** Ọ bụrụ na ị gba nkịtị n'oge a,
oghere na napụta ndị Juu ga-esite n'ụzọ ọzọ bịa, ma gị
onwe gị na ụlọ nna gị ga-ala n'iyi. Onye makwanụ ihe
mere i ji nọrọ n'ụlọeze n'oge dị otu a?" **15** Mgbe ahụ,
Esta zara Mọdekai sị; **16** "Gaa kpọkọtaa ndị Juu niile bi na
Susa, bukwaaranụ m ọnụ. Unu erila ihe ọbụla, maọbụ
ṅụọ ihe ọbụla abalị atọ, ehihie na abalị. Mụ onwe m kwa,
na ụmụ agbọghọ na-ejere m ozi, ga-emekwa otu ihe ahụ.
Emesịa, ọ bụ ezie na ọ bụ ihe megidere iwu, ma aga m aga
hụ eze anya. Ihe ọ pụtara ya pụta. Ọ pụtara m ọnwụ, ka
m nwụọ!" **17** Mọdekai pụrụ, gaa mee dịka Esta gwara ya.
5 N'abalị nke atọ ya, Esta yiri uwe eze nwanyị ya, guzo
n'ime ime ogige ụlọeze, nke chere ihu n'ụlọ nzukọ ukwu
dị n'ụlọeze, ebe eze nọdụ n'ocheeze ya chee ihu n'ọnụ
ụzọ. **2** Mgbe ọ hụrụ Esta bụ nwunye eze ka o na-eguzo
n'ogige ahụ, ihe ya masịrị ya, ọ nabatakwara ya site na ị
setịpụrụ ya mkpara ọlaedo nke dị n'aka ya. Ya mere, Esta
bịaruru nso metụkwa isi mkpara ọlaedo ahụ aka. **3** Eze
jụrụ ya sị, "Gịnị ka ị chọrọ, eze nwanyị Esta? Gịnị bụ mkpa
gị? Aga m emere gị ya, ọ bụladị ma ọ bụrụ inye gị otu
ọkara alaeze m." **4** Esta zara sị, "Ọ bụrụ na ọ masịrị eze,
achọrọ m ka gị na Heman bịa rie oriri m kwadooro unu
taa." **5** Eze tụgharịrị gwa ndị ozi ya sị, "Gwanụ Heman ka
o mee ngwangwa bịa ka anyị gaa mee ihe Esta rịọrọ."

Emesịa, eze na Heman bịara n’oriri Esta. 6 Mgbe ha na-
aṅụ mmanya, eze sịrị Esta, “Ugbu a, gwa m ihe ị chọrọ,
aga m enye gị ya, ọ bụladị ma ọ bụrụ otu ọkara alaeze m.”
7 Esta zara sị, “Arịrịọ m na mkpa m bụ nke a, 8 ọ bụrụ na
m ahụtala amara n’ihu eze n’ezie, ọ bụrụkwa na ọ masịrị
eze imere m ihe m na-arịọ, na ime ihe m na-achọ, ka ya
na Heman sorokwa bịa echi n’oriri ọzọ m ga-akwado. Echi
ka m ga-akọkwara gị ihe niile.” 9 Heman hapụrụ ebe oriri
ahụ n’oke obi ụtọ. Ma mgbe ọ hụrụ Mọdekai n’ọnụ ụzọ
ama eze, hụkwa na o bilighị maọbụ maa jijiji n’ihu ya, iwe
were ya nke ukwuu. 10 N’agbanyeghị nke a, Heman jisiri
onwe ya ike, laa n’ụlọ ya. Ọ kpọkọtara ndị enyi ya niile na
Zeresh, nwunye ya, 11 ọ nyara ha isi n’ihi oke akụnụba
ya, na ọtụtụ ụmụ ndị ikom ya, n’ụzọ niile nke eze si nye
ya nsọpụrụ ma bulikwaa ya elu karịa ndị ọzọ ọkwa ha dị
elu na ndị ọrụ eze niile. 12 Heman kwukwara sị, “Nke
a abụghị dị okwu, ọ bụ naanị mụ ka Esta nwunye eze,
kpọrọ ka m soro eze bịa n’oriri nke ọ kwadooro. Echi ka ọ
kpọrọ m ka m soro eze bịa. 13 Ma ihe ndị a niile bụ ihe
efu mgbe ọbụla m na-ahụ Mọdekai onye Juu ahụ ka ọ na-
anọdụ ala n’ọnụ ụzọ ama ụlọeze.” 14 Mgbe ahụ, Zeresh
nwunye ya na ndị enyi ya niile, dụrụ ya ọdụ sị ya, “Ihe ị
ga-eme bụ nke a: Kwadoo osisi e ji akwụgbu mmadụ, nke
ịdị elu ya ga-adị iri mita abụọ na atọ. N’ụtụtụ echi, rịọ
eze ka o nye gị ike ịkwụgbu Mọdekai n’elu ya. Mgbe e
mere nke a, ọṅụ gị ga-ezukwa oke, mgbe ị ga-esorokwa
eze gaa rie oriri a kpọrọ unu.” Okwu a masịrị Heman nke
ukwuu. O nyere iwu ka a kwadoo osisi ahụ ngwangwa.

6 N'abalị ahụ, ụra abịaghị eze n'anya ma ọlị. N'ihi ya,
o metụrụ ya n'obi ịgụ akwụkwọ ihe ncheta. Ya mere, o
nyere iwu ka e wetara ya akwụkwọ a na-edekọta ihe niile
e mere n'oge ọchịchị ya. **2** N'ime ya, ọ gụtara ihe e dere
banyere Mọdekai, otu o si kpughee izuzu ọjọọ Bigtan na
Teresh, ndị onozi eze na-eche nche n'ọnụ ụzọ ụlọeze,
gbara igbu eze Sekses. **3** Mgbe ahụ eze jụrụ ajụjụ sị, "Gịnị
bụ ihe ọma e meerela Mọdekai n'ihi ihe a o mere?" Ndị
ozi ya zara, "O nwebeghị ihe ọbụla e meere ya!" **4** Eze sịrị,
"Onye nọ n'ogige?" Ma Heman ka batachara na mbata
ogige ụlọeze, ịgwa eze banyere mkwugbu Mọdekai n'elu
osisi nke o guzobere n'ihi ya. **5** Ndị na-ejere ya ozi zara,
"Heman na-eguzo n'ogige." Eze sịrị, "Kpọbata ya." **6**
Mgbe Heman batara, eze jụrụ ya ajụjụ sị, "Gịnị bụ ugwu
m kwesiri inye onye mere ihe na-atọ m ụtọ?" Heman
chere n'ime onwe ya sị, "Oleekwanụ onye ọzọ eze ga-
achọ inye ugwu karịa mụ onwe m?" **7** Ya mere ọ zara eze,
"Banyere nwoke ahụ ọ masịrị eze ịkwanyere ugwu, **8** nye
iwu ka e wepụta uwe gị, nke gị bụ eze yitụrụla, na ịnyịnya
gị, nke eze gbaarala, nke e kpukwasịrị oyiyi okpueze
n'isi ya. **9** Ka enye uwe ahụ na ịnyịnya ahụ n'aka otu
onye kachasị nwee ugwu n'ime ụmụ eze, ka ha yikwasị
nwoke ahụ nke eze chọrọ ịsọpụrụ uwe ahụ, ka ịnyịnya
buru ya dịka ha dọkpụ ya na-ejegharị n'okporoụzọ niile
n'obodo, na-ekwusa n'ihu ya na-asị, 'Otu a ka a na-emere
nwoke ahụ ọ masịrị eze inye nsọpụrụ!'" **10** Mgbe ahụ
eze nyere Heman iwu, sị; "Ahaa! Ntụpụta gị dị mma nke
ukwuu! Mee ngwangwa, were uwe ndị a, na ịnyịnya m,
meekwara Mọdekai onye Juu ahụ na-anọdụ n'ọnụ ụzọ

ama ụlọeze ihe niile ndị a i kwuru. Hụkwa na i mechasịrị
ihe ndị a niile i kwuru." **11** Ya mere, Heman chịịrị uwe
eze ahụ yikwasị ya Mọdekai n'ahụ. O mekwara ka ọ nọdụ
n'elu ịnyịnya eze. Emesịa, o duuru ya jegharịa n'akụkụ
obodo ahụ niile na-eti mkpu na-asị, "Otu a ka eze ga-
esi sọpụrụ nwoke ahụ ihe ya dị ya mma." **12** Emesịa,
Mọdekai lọghachiri n'ọnụ ụzọ ama eze. Ma Heman mere
ngwangwa laa n'ụlọ ya, kpuchiekwa isi ya n'iru ụjụ, **13** ọ
kọọrọ Zeresh nwunye ya, na ndị enyi ya niile ihe niile
nke mere ya. Ndị ndụmọdụ ya na nwunye ya Zeresh sịrị
ya, "Ebe ọ bụ na Mọdekai, onye ị bidoro ịda n'ihu ya,
bụ onye Juu, ị gaghị enwe ike emegide ya, ị ghaghị ịla
n'iyi." **14** Mgbe ha na ya nọ na-akparịta ụka, ndị onozi
eze bịaruru duru Heman ngwangwa maka ịga n'oriri ahụ
Esta kwadoro.

7 Eze na Heman gara iri oriri ahụ Esta nwunye eze kpọrọ
ha, **2** mgbe ha nọ na-aṅụ mmanya, n'ụbọchị nke abụọ
ahụ, eze jụrụ Esta ajụjụ sị, "Gịnị bụ arịrịọ gị, Esta, eze
nwanyị? Gịnị ka ị chọrọ? Ihe ọbụla ọ bụ, aga m enye gị ya,
ọ bụladị otu ọkara alaeze m." **3** N'ikpeazụ, Esta nwunye
eze zara sị, "Eze biko, ọ bụrụ na m ahụtala amara n'ihu
gị, ọ bụrụkwa na ọ masịrị gị, zọpụta ndụ m na ndụ ndị
m. **4** N'ihi na mụ na ndị m abụrụla ndị erere ere n'aka
ndị ga-ala anyị n'iyi. Anyị abụrụla ndị a ga-egbu, na ndị
aghaghị ịla n'iyi. A sị na e rere anyị dịka ndị ohu nwoke
na nwanyị, agaara m agba nkịtị, hapụ inye gị nsogbu, ma
n'ihi n'ọdịghị ihe ga-akwụ ụgwọ isogbu eze." **5** Eze, bụ
Sekses, jụrụ Esta, bụ nwunye eze, "Onye ka mmadụ ahụ
bụ, olee ebe ọ nọ, bụ onye na-ezube ime ihe ọjọọ dị otu

a?” **6** Esta zara, “Ọ bụ onye iro na onye mmegide. Ọ bụ
Heman, nwoke ọjọọ a!” Mgbe ahụ, ụjọ dị ukwu jidere
Heman n’ihu eze na nwunye eze. **7** Eze biliri ọtọ n’iwe,
hapụ mmanya ya site n’ebe oriri ahụ pụọ, gaa n’ime ubi
ya a gbara ogige dị n’ụlọeze. Ma Heman nọdụrụ ịrịọ eze
nwanyị, bụ Esta arịrịọ maka ndụ ya, n’ihi na ọ maara na
eze ekpebiela ịla ndụ ya n’iyi. **8** Mgbe eze sitere n’ubi a
gbara ogige lọghachita n’ụlọ oriri ahụ, lee ka Heman tụrụ
onwe ya n’elu oche ahụ Esta na-adabere n’elu ya. Eze sịrị,
“Ọ chọrọ iwedakwa nwunye eze n’ala n’ihu m n’ụlọ m?”
Ngwangwa okwu a si n’ọnụ eze pụta, ha kpuchiri Heman
akwa n’ihu. **9** Mgbe ahụ kwa, Habona otu n’ime ndị ozi
eze gwara eze sị, “Onyenwe m, lee na Heman enyela iwu
ka a kwadoo osisi nke ịdị elu ya bụ iri mita abụọ na atọ,
ebe ọ chọrọrị ịnọ kwụgbuo Mọdekai, nwoke ahụ mere ka
a ghara igbu eze. Osisi ahụ guzokwa ugbu a n’ihu ụlọ
Heman.” Eze sịrị, “Kwụgbuonụ ya n’osisi ahụ!” **10** Ya
mere, ha kwụgburu Heman n’osisi ahụ ọ kwadoro maka
Mọdekai. Iwe eze dajụkwara.

8 N’otu ụbọchị ahụ, Ahasuerọs bụ eze, nyefere Esta
nwunye eze akụnụba niile Heman onye iro ndị Juu nwere.
E mekwara ka Mọdekai bịa n’ihu eze, n’ihi na Esta agwala
eze na ọ bụ nwanne nna ya. **2** Mgbe ahụ, eze wepụtara
ọlaaka ikike ya, nke a gbapụtara site n’aka Heman nye ya
Mọdekai. Esta mekwara Mọdekai onye nlekọta akụnụba
Heman. **3** Ọzọkwa, Esta bịara n’ihu eze daa n’ala n’ụkwụ
eze rịọ ya arịrịọ n’anya mmiri ka ọ kwụsị echiche ọjọọ
ahụ Heman onye Agag, chere megide ndị Juu. **4** Eze
setịpụrụ mkpara ọlaedo ya nye Esta. Esta biliri, guzo

n’ihu eze, 5 ọ sịrị, “Ọ bụrụ na ọ dị eze mma, ọ bụrụkwa na
m hụtara amara n’ihu ya, bụrụkwa ihe ziri ezi n’anya eze,
ọ bụrụkwa na ihe m masịrị ya, ka ede iwu n’akwụkwọ
ịkagbu ozi Heman nwa Hamedata, onye Agag, nke o
chepụtara dee ime ka a laa ndị Juu n’iyi n’ala niile eze na-
achị. 6 N’ihi na m ga-esi aṅaa nagide ya, ịhụ ka a na-
egbu ndị m, na-alakwa ụmụnna m n’iyi?” 7 Mgbe ahụ,
eze bụ Ahasuerọs gwara Esta nwunye eze na Mọdekai
onye Juu okwu sị ha, “Enyela m Esta akụnụba Heman,
ha akwụgbukwaala Heman n’osisi, n’ihi na ọ chọrọ ịla
ndị Juu n’iyi. 8 Ugbu a, deenụ akwụkwọ ozi banyere
ndị Juu niile, dee ihe ọbụla dị mma n’anya unu n’aha
eze. Werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, n’ihi na ọ
dịghị akwụkwọ ọbụla e dere n’aha eze, kaakwa ya akara
mgbaaka eze nke a pụrụ imegharị.” 9 Otu mgbe ahụ,
akpọrọ ndị ode akwụkwọ eze. Ọ bụ n’iri abalị na atọ nke
ọnwa atọ n’afọ nke bụ ọnwa Sivan ka ihe ndị a mere.
Ha dere iwu niile Mọdekai nyere banyere ndị Juu, ndịisi
ọchịchị niile na ndị ọchịchị niile na-elekọta mpaghara
alaeze niile site n’India ruo Kush. Ọnụọgụgụ ha niile
dị otu narị na iri abụọ na asaa. E depụtasịrị iwu ahụ
n’odide akwụkwọ nke ala ọbụla a na-achị achị si dị, na
dịka asụsụ ndị ọbụla si dị, ma nyekwa ndị Juu dịka odide
akwụkwọ na asụsụ ha si dị. 10 Mọdekai dere akwụkwọ
ahụ n’aha eze, bụ Ahasuerọs, werekwa ọlaaka ikike eze
kaa ya akara, zipụ akwụkwọ ndị a site n’aka ndị ọgba ọsọ
ndị ịnyịnya na-ebu, bụ ndị na-agba ịnyịnya ụkwụ ọsọ
nke e leziri anya nke ọma zụọ maka ije ozi dịrị eze. 11
Akwụkwọ nke iwu eze a, nyere ndị Juu niile nọ n’obodo

ọbụla ike izukọta n’otu maka ịzọ ndụ ha, nyekwa ha
ikike ibibi, gbuo ma laa n’iyi ndị agha nke mba ọbụla,
maọbụ ala ndị ahụ a na-achị achị bụ ndị nwere ike ịla
ha, ndị inyom ha na ụmụntakịrị ha n’iyi, na ịpụnara ha
akụnụba ha. 12 Ụbọchị a akara aka maka ndị Juu ime ihe
ndị a n’obodo niile n’alaeze eze Ahasuerọs bụ n’abalị iri
na atọ nke ọnwa Ada. 13 E kwukwara n’akwụkwọ iwu
ahụ na a ghaghị ịnabata iwu eze ahụ n’obodo ọbụla dị
n’alaeze ya. E kwukwara na a ga-agụpụtara ya mmadụ
niile, kọwazie ya ime ka ndị Juu niile nọdụ na njikere
imeri ndị iro ha. 14 Ndị ahụ na-agba ọsọ, bụ ndị na-ebu
akwụkwọ ozi, nọkwasịrị n’elu ịnyịnya eze mee ngwangwa
pụọ, ebe iwu eze kwaliri ha. E nyekwara iwu a na Susa. 15
Mgbe Mọdekai si n’ihu eze pụọ, o yi uwe ndị eze nke na-
acha ọcha, na nke na-achakwa anụnụ anụnụ, kpurukwa
okpueze ọlaedo dị ukwuu, na uwe mwụda e ji ezi akwa
nke na-acha odo odo dụọ n’ahụ ya. Obodo Susa tiri mkpu
ṅụrịakwa ọṅụ. 16 Nye ndị Juu n’onwe ha, ọ bụ oge iṅụrị
ọnụ, obi ụtọ na nsọpụrụ. 17 Na mpaghara alaeze ahụ
niile, na n’obodo ọbụla nke iwu eze ahụ bịaruru, e nwere
ọṅụ na obi ụtọ n’etiti ndị Juu niile, nweekwa oke oriri na
ọṅụṅụ. Ọtụtụ mmadụ n’ime ndị si mba dị iche iche ghọrọ
ndị Juu, n’ihi egwu ndị Juu dakwasịrị ha.

9 N’abalị iri na atọ nke ọnwa iri na abụọ, nke bụ ọnwa
Ada, bụ ụbọchị a gaara emezu iwu ahụ eze nyere. N’ụbọchị
a, ndị iro ndị Juu lere anya na ha ga-ekpochapụ ha. Ma
ugbu a, a tụgharịala iwu ahụ, mee ya ka ọ bụrụ ihe
megidere ndị ahụ kpọrọ ndị Juu asị. 2 Ndị Juu chịkọtara
onwe ha ọnụ n’obodo niile dị n’alaeze eze Sekses, maka

ịzọ ndụ ha. Ma o nweghị onye ọbụla pụrụ imegide ha,
n'ihi na egwu ha dakwasịrị ndị obodo niile dị iche iche. 3
Ndịisi ọchịchị obodo niile, ndị na-anọchite anya eze, na
ndịisi, na ndị ozi eze, nyeere ndị Juu aka, n'ihi na ha tụrụ
egwu Mọdekai. 4 N'ihi na Mọdekai bụ onye a ma ama
n'ụlọeze, ọ bụkwa onye a maara aha ya n'alaeze ahụ niile,
n'ihi na ike ọchịchị ya na-abawanye ụba karịa ụbọchị
niile. 5 Nke a mere, na ndị Juu ji mma agha gbuo, ma bibie
ndị iro ha niile. Ha mesoro ndị kpọrọ ha asị mmeso ọbụla
masịrị ha. 6 N'ime obodo ahụ e wusiri ike bụ Susa, ndị
Juu gburu narị ndị ikom ise laa ha n'iyi. 7 Ha gbukwara
Pashandata, Dalfon, Aspata, 8 Porata, Adalia, Aridata, 9
Pamashta, Arisai Aridai na Vaizata, 10 ha bụkwa ụmụ ndị
ikom iri Heman nwa Hamedata, onye iro ndị Juu mụtara.
Ma ha emetụghị akụnụba ha aka. 11 N'ụbọchị ahụ, a
gwara eze ọnụọgụgụ ndị e gburu n'obodo Susa. 12 Eze sịrị
Esta bụ nwunye eze, "Ndị Juu egbuola narị mmadụ ise
n'obodo Susa, gbukwaa ụmụ ndị ikom Heman iri. Ebe
ha mere otu a n'ebe a, onye ma ihe ha mere n'obodo dị
iche iche n'alaeze m? Ugbu a, gịnị ọzọ bụ arịrịọ gị? A ga-
emezuru gị ya. Gịnị ọzọ bụ ihe ị chọrọ? A ga-emekwa ya."
13 Esta sịrị, "Ọ bụrụ na ọ dị eze mma, ka ndị Juu bi na Susa
meekwa ihe ha mere taa echi, ka a kwụbakwa ụmụ ndị
ikom iri Heman n'elu osisi." 14 Ya mere, eze kwenyere, a
kụkwara ya dịka ekwe na Susa, a kwụbara ụmụ iri Heman
n'elu osisi. 15 Ndị Juu bi na Susa chịkọtakwara onwe
ha ọnụ n'ụbọchị iri na anọ nke ọnwa Ada, gbuo narị
mmadụ atọ ọzọ n'obodo Susa. Ma ha emetụghị akụnụba
ndị ahụ aka. 16 Ma ndị Juu ndị ọzọ bi n'obodo ndị ọzọ dị

iche iche eze na-achị, jikọtakwara onwe ha ọnụ ịzọ ndụ
ha, site otu a nwere onwe ha pụọ n'aka ndị iro ha. Ha
gburu iri puku mmadụ asaa na ise bụ ndị kpọrọ ha asị,
ma ha emetụghị akụnụba ha aka. 17 E mere ihe ndị a
n'abalị iri na atọ nke ọnwa Ada, ha zukwara ike n'ụbọchị
so ya bụ abalị iri na anọ. Ha mere ụbọchị ahụ, ụbọchị
ọṅụ na nke oriri na ọṅụṅụ. 18 Ma ndị Juu nọ na Susa
zukọtara n'ụbọchị nke iri na atọ, na n'ụbọchị nke iri na
anọ. Emesịa, n'ụbọchị nke iri na ise ha zuru ike, mekwa
ya ụbọchị ọṅụ na nke oriri na ọṅụṅụ. 19 Ọ bụ nke a mere
ndị Juu niile bi n'ime ime obodo ji eme mmemme ọṅụ
na nke oriri na ọṅụṅụ n'abalị iri na anọ nke ọnwa iri na
abụọ nke afọ ọbụla. Ha mere ụbọchị ahụ ka ọ bụrụkwa
ụbọchị inyerịta onyinye. 20 Emesịa, Mọdekai dere ihe ndị
a niile n'akwụkwọ, zigakwara ndị Juu niile nọ n'okpuru
ọchịchị eze Sekses, ma ndị nọ nso ma ndị nọ n'ebe dị
anya, 21 ka ha na-eme mmemme a kwa afọ n'ụbọchị nke
iri na anọ na nke iri na ise nke ọnwa Ada ọbụla. 22 Nke a
bụ iji gosi mgbe ndị Juu nweere onwe ha site n'aka ndị
iro ha, na iji cheta mgbe iru ụjụ ha ghọrọ ọṅụ, na mgbe
ịkwa akwa ha ghọrọ ụbọchị mmemme ọṅụ. O deere ha
ka ha debe ụbọchị ndị a dịka ụbọchị mmemme ọṅụ na
oriri na ọṅụṅụ, na inyerịta onwe ha onyinye ihe oriri na
inye ụmụ ogbenye onyinye dị iche iche. 23 Ya mere, ndị
Juu kwenyere ịga n'ihu ime mmemme a nke ha malitere
ime, dịka Mọdekai si deere ha ya, 24 n'ihi na Heman nwa
Hamedata, onye Agag, onye iro ndị Juu niile, kpebiri ịla
ha n'iyi n'ụbọchị ahụ ọ tụpụtara site n'ife nza. 25 Mgbe
izu ọjọọ a ruru eze ntị, o nyere iwu nke e debanyere

n'akwụkwọ sị, ka echiche ọjọọ nke Heman megide ndị Juu
tụgharịa n'isi ya, ọ kwukwara ka akwụgbuo ya na ụmụ
ndị ikom niile n'elu osisi. 26 Ya mere, a kpọrọ ụbọchị
ndị ahụ Purim nke sitere na mkpụrụ okwu Pur. N'ihi
ihe niile e dere n'akwụkwọ ahụ na nke ha hụkwara na
nke mekwaara ha. 27 Ndị Juu niile kwekọrịtara idebe
mmemme a, na imekwa ka ụmụ ha, na ndị niile kwenyere
iso ha, na-emekwa ya. Ha kpebiri na ha ga-edebe ụbọchị
abụọ ndị ahụ kwa afọ, n'ụzọ nakwa oge e zubere ka ọ
bụrụ. 28 Aga na-echeta ụbọchị ndị a, na-eme kwa ya
n'ọgbọ niile ọbụla, n'ezinaụlọ ọbụla, n'ala ọbụla a na-achị
nakwa obodo ọbụla. Ndị Juu aghaghị idebe mmemme
ụbọchị Purim, ma ọ bụkwanụ ncheta ụbọchị ndị a apụọ
n'obi ọgbọ ha niile. 29 N'oge a, Esta nwunye eze, nwa
Abihail, na Mọdekai onye Juu jikọtara aka dee akwụkwọ
ọzọ nke e ji mesie akwụkwọ ahụ Mọdekai dere ike, maka
ịmalite mmemme Purim. 30 Mọdekai zipụrụ akwụkwọ ozi
nke okwu udo na eziokwu dị n'ime ya, nye ndị Juu niile bi
n'ime mpaghara alaeze Sekses, nke dị otu narị na iri abụọ
na asaa. 31 E ji akwụkwọ a mesie okwu ahụ ike na a ga-
edebe ụbọchị ndị ahụ kwa afọ maka mmemme Purim
dịka Mọdekai onye Juu na Esta nwunye eze nyere n'iwu.
Ndị Juu niile na ụmụ ụmụ ha ga-eme mmemme a n'oge a
kara aka, dịka ha si edebe iwu ndị ọzọ metụtara oge ibu
ọnụ na oge iru ụjụ. 32 Iwu a Esta nyere mesịrị ụkpụrụ
mmemme Purim ike. E dekwara ya n'akwụkwọ.

10 Eze bụ Ahasuerọs na-anakọta ụtụ site n'aka ndị niile
bi n'alaeze ya tutu ruo n'ọnụ mmiri osimiri ebe alaeze
ahụ sọtụrụ. 2 Ma ọrụ ukwu na ọrụ niile ọ rụrụ, ya na ihe

niile gbasara ịdị ukwuu nke Mọdekai, na ugwu niile eze
nyere ya, ha niile ka e dere n'ime akwụkwọ akụkọ ihe ndị
eze Midia na Peshịa mere n'oge ọchịchị ha. 3 Mọdekai,
onye Juu, bụ onye na-esote eze Ahasuerọs n'ọkwa. Ọ bụ
onye dị ukwuu n'etiti ndị Juu, na onye ndị Juu ibe ya na-
asọpụkwara, n'ihi na ọ na-elenye anya n'ihe gbasara udo
ndị Juu. Ọ bụkwa onye na-ekwuchite ọnụ n'ihe banyere
ọdịmma nke ndị Juu niile.

Job

1 Otu nwoke aha ya bụ Job bi n'obodo Uz. Nwoke a bụ
Job bụ onye na-enweghị ịta ụta ọbụla, bụrụkwa onye ezi
omume nke na-atụ egwu Chineke ma na-agbara mmehie
ọsọ. 2 Ọ mụrụ ụmụ ndị ikom asaa na ụmụ agbọghọ atọ. 3
O nwere puku atụrụ asaa, na puku ịnyịnya kamel atọ, na
ehi ọnụọgụgụ ha dị otu puku e jikọrọ abụọ abụọ, na narị
ịnyịnya ibu ise, na ọtụtụ ndị na-ejere ya ozi. Ọ bụ nwoke
dị ukwuu karịa ndị niile bi n'ọwụwa anyanwụ. 4 Ụmụ
ya ndị ikom na-eme mmemme oriri na ọṅụṅụ n'ụbọchị
ọmụmụ ha n'ụlọ ha, nke ọbụla n'ime ya n'usoro. Mgbe ha
na-eme nke a, ha na-akpọkwa ụmụnne ha ndị nwanyị atọ
ka ha bịa soro ha rie ma ṅụkwaa. 5 Mgbe oge mmemme
ndị ahụ gwụsịrị, Job na-akpọkọta ụmụ ya doo ha nsọ.
N'isi ụtụtụ ya, ọ na-achụ aja nsure ọkụ n'ihi onye ọbụla
n'etiti ụmụ ya. Echiche ya bụ, "Ma eleghị anya, ụmụ ya
emehiela kọchaa Chineke n'ime obi ha." Nke a bụ ihe Job
na-eme mgbe niile. 6 Otu ụbọchị ụmụ Chineke bịara igosi
onwe ha n'ihu Onyenwe anyị ma ekwensu sonyekwara ha
bịa. 7 Onyenwe anyị sịrị Ekwensu, "Ebee ka i si abịa?"
Ekwensu zara Onyenwe anyị, "Site n'ịwagharị n'ụwa
na site n'ịgagharị ihu na azụ n'ime ya." 8 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị sịrị Ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job
anya? Ọ dịghị onye ọzọ nọ n'ụwa nke dịka ya. Ọ bụ nwoke
zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. Ọ bụ onye na-atụ
egwu Chineke, na-adịghị etinye aka ya n'ihe ọjọọ ọbụla."
9 Ekwensu zara Onyenwe anyị sị, "Job ọ na-atụ Chineke
egwu n'efu? 10 Ọ bụ na ị gbaghị Job na ezinaụlọ ya na ihe
niile o nwere ogige gburugburu n'akụkụ niile? I gọziela

ọrụ aka ya, nke mere na igwe ewu na atụrụ ya na igwe
ehi ya jupụtara ebe niile. 11 Ngwa, setịpụ aka gị metụ ihe
niile o nwere aka, ka ị hụ ma ọ gaghị abụ gị ọnụ.” 12
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị zara ekwensu sị ya, “Lee Job, jiri
niile o nwere mee ihe ọbụla ị chọrọ, kama emetụkwala
ndụ ya aka.” Emesịa, ekwensu sitere n’ihu Onyenwe anyị
pụọ. 13 Otu ụbọchị, mgbe ụmụ Job ndị nwoke na ụmụnne
ya ndị nwanyị zukọrọ iri ihe oriri na ịṅụ ihe ọṅụṅụ n’ụlọ
nwanne ha nwoke nke okenye. 14 Otu onye n’ime ndị na-
eje ozi bịakwutere Job sị, “Mgbe ehi anyị na-akọ ọrụ na
mgbe ịnyịnya ibu anyị na-ata nri n’ebe dị nso, 15 ndị
Sheba bịara lụsoo anyị ọgụ ma chịkọrọ ha laa. Ha ji mma
agha gbuo ndị ọhụ gị, maọbụ naanị m bụ onye gbapụtara
ịgwa gị.” 16 Mgbe ọ ka kpụ okwu n’ọnụ, onyeozi ọzọ
gbabatara kwuo sị, “Ọkụ Chineke zitere sitere na mbara
eluigwe daa rechapụ igwe atụrụ na ndị ohu niile. Ọ bụ
naanị m bụ onye gbapụtara ịgwa gị ihe mere.” 17 Mgbe
onye nke ahụ nọ na-ekwu okwu, onyeozi ọzọ batara
kwuokwa sị, “Ndị agha ndị Kaldịa kere onwe ha ụzọ atọ
bịakwasị ịnyịnya kamel gị niile, dọta ha n’agha, kpụrụ ha
laa. Ha ji mma agha gbuo ndị ohu gị niile gbalaa. Ọ bụ
naanị m bụ onye gbapụtara ịgwa gị ihe mere.” 18 Mgbe
ọ kpụ okwu ya n’ọnụ, onyeozi ọzọ batakwara kwuo sị,
“Ụmụ gị ndị ikom na ndị inyom nọ n’ụlọ nwanne ha
nke okenye na-eri na-aṅụ, 19 na mberede, oke ifufe dị
ukwuu nke si n’ọzara feere tie akụkụ anọ nke ụlọ ahụ,
mee ka ọ dakwasị ha. Ha niile nwụrụ, ma ọ bụkwa naanị
m gbapụtara ịgwa gị ihe mere.” 20 Mgbe Job nụrụ ihe ndị
a, o sitere n’ebe ọ nọ bilie ọtọ, dọwaa uwe ya, kpụchaa

agịrị isi ya, ọ dara n'ala ma kpọọ isiala, 21 kwuo sị: "Ọtọ
ka m gba mgbe m si n'afọ nne m pụta n'ọnọdụ ịgba ọtọ
ka m ga-eji laghachikwa. Onyenwe anyị nyere ihe niile,
Onyenwe anyị ewerekwala ihe niile, ka aha Onyenwe
anyị bụrụ ihe a gọziri agọzi." 22 N'ime ihe ndị a niile, Job
emehieghị site n'ibo Chineke ebubo ime ihe ọjọọ.

2 Ụbọchị ọzọkwa, ụmụ Chineke bịakwara igosi onwe
ha n'ihu Onyenwe anyị. Ekwensu sonyekwaara ha ọzọ
bịakwa igosi onwe ya n'ihu ya. 2 Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị jụkwara ekwensu ajụjụ sị, "Ebee ka i si abịa?"
Ekwensu zara onyenwe anyị, "Site n'ịwagharị n'ụwa
na site n'ịgagharị ihu na azụ n'ime ya." 3 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị sịrị ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job
anya? Ọ dịghị onye ọzọ dị n'ụwa nke dịka ya. Ọ bụ nwoke
zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. Ọ bụ onye na-
atụ egwu Chineke, na-adịghị etinye aka ya n'ihe ọjọọ
ọbụla. Ọ ka jidekwara izuoke ya, n'agbanyeghị na ị kpaliri
m imegide ya ka m laa ya n'iyi mgbe ọ na-adịghị ihe o
mere." 4 Ekwensu zaghachiri Onyenwe anyị, "Akpụkpọ
anụ ahụ lara akpụkpọ anụ ahụ; mmadụ ga-enye ihe niile
o nwere n'ọnọdụ ndụ ya. 5 Setịpụ aka gị metụ akpụkpọ
anụ ahụ ya na ọkpụkpụ ya, ọ ghakwaghị ị bụ gị ọnụ n'ihu
gị." 6 Onyenwe anyị sịrị ekwensu, "Lee, ọ nọ n'aka gị.
Kama ị ghaghị idebe ndụ ya." 7 Mgbe ahụ, ekwensu sitere
n'ihu Onyenwe anyị pụọ. O were ọnya ọjọọ na-egbu mgbu
tie Job, site n'ọbọ ụkwụ ya ruo n'opi isi ya. 8 Job tụtụụrụ
mpekele ite wara awa, jiri ya na-akọ onwe ya ọkọ n'ahụ,
ma dinara n'ebe e kpokọtara ntụ. 9 Nwunye ya sịrị ya, "Ị
ka na-eguzo n'izuoke gị? Bụọ Chineke ọnụ, nwụọ." 10 Ma

ọ zara, “Ị na-ekwu okwu dịka otu n’ime ndị inyom nzuzu.
Anyị ga-anata ihe ọma site n’aka Chineke, hapụ ịnata
ihe ọjọọ?” Ma n’ime nsogbu a niile, Job emehieghị site
n’ikwu okwu ọjọọ ọbụla. **11** Mgbe ndị enyi Job atọ, Elifaz
onye Teman, Bildad onye Shua na Zofa onye Neama, nụrụ
banyere nsogbu niile dakwasịrị ya, ha biliri ije site n’ụlọ
ha, ha zukọtara site na nkwekọrịta ịga nọnyere ya na
ịkasị ya obi. **12** Mgbe ha hụrụ ya site n’ebe dị anya, ha
amataghị ya, ha weliri olu bido iti mkpu akwa, dọkaa uwe
ha yi n’ahụ ha, kporo aja kpokwasị onwe ha n’isi. **13** Ha
sooro Job nọdụ n’ala ụbọchị asaa, ehihie na abalị. Ọ dịghị
onye gwara ya okwu n’ihi na ha hụrụ otu ihe mgbu ya si
dị ukwuu.

3 N’ikpeazụ, onye kwuru okwu bụ Job n’onwe ya. O
kwuru okwu bụọ ụbọchị a mụrụ ya ọnụ. **2** Job sịrị: **3** “Ka
ụbọchị ahụ amụrụ m bụrụ ụbọchị lara n’iyi; ya na abalị
ahụ e kwuru sị, ‘Atụrụ ime nwa nwoke.’ **4** Ụbọchị ahụ, ka
ọ ghọọ ọchịchịrị: ka Chineke site n’elu ghara ịjụ ase ya;
ka ìhè gharakwa ịmụkwasị ya. **5** Ka ọchịchịrị na onyinyo
ọnwụ gbara ụbọchị ahụ dịka ụbọchị nke aka ya, ka igwe
ojii kpuchigidekwa ya, ka ọchịchịrị kpuchie ya n’ebe ọ dị
ukwuu. **6** Abalị ahụ, ka oke ọchịchịrị kpuchie ya, ka a
kachapụ ya, ka ọ hapụ ịbụkwa ụbọchị a ga-agụkọ ya na
ụbọchị ndị ọzọ n’afọ, ka ọ ghara dịka otu ụbọchị nke na-
adị n’ọnwa. **7** Ka abalị ụbọchị ahụ bụrụ ụbọchị tọgbọrọ
n’efu, ka a ghara ịnụ mkpu ọṅụ ọbụla n’ime ya. **8** Ka
ndị ahụ na-abụ ụbọchị ọnụ bụọ ụbọchị ahụ ọnụ, bụ ndị
ahụ jikeere ịkpọte Leviatan. **9** Ka kpakpando ụtụtụ ya
gbaa ọchịchịrị, ka o lee anya ìhè na-efu, ka ọ ghara ihu

mgbubere anya nke chi ọbụbọ, 10 n’ihi na o mechighị
akpanwa nne m, i zonarịkwa anya m nsogbu. 11 “Gịnị
mere m ji hapụ ịnwụ mgbe ahụ nne m mụpụtara m,
kubie ume mgbe m si n’ime akpanwa pụta? 12 Gịnị mere
ikpere ji dịrị ịnabata m? Gịnị mere ara ji dịrị i ji zụọ m?
13 N’ihi na ugbu a, agara m idina n’udo; agaara m anọ
n’ụra na izuike, 14 mụ na ndị eze na ndị ọchịchị nke
ụwa, ndị rụkwaara onwe ha ebe obibi dị iche iche nke
tọgbọọrọ n’efu ugbu a, 15 mụ na ụmụ ndị ikom eze, ndị
nwere ọlaedo, ndị jikwa ọlaọcha kpojuo ụlọ ha. 16 Ọ bụ
gịnị mere e zofughị m n’ala dịka nwantakịrị a mụkworo
amụkwo, dịka nwa ọhụrụ nke na-ahụghị ìhè nke ụbọchị
anya? 17 N’ebe ahụ ka ndị na-emebi iwu na-akwụsị iweta
ọgbaaghara, n’ebe ahụ ka ndị ike gwụrụ na-ezu ike. 18
Ebe ahụ ka ndị nọ n’agbụ na-enwere onwe ha, ha adịghị
anụkwa ịba mba nke ndị na-eji aka ike achị ha. 19 Ebe
ahụ ka ndị ukwu na ndị nta nọ; ebe ahụ kwa ka ohu na-
enwere onwe ya kpamkpam site n’aka onye nwe ya. 20
“N’ihi gịnị ka e ji enye ndị nọ n’ọnọdụ nhụju anya ìhè?
Gịnị bụ uru ndụ nye onye mkpụrụobi ya jupụtara n’ihe
ilu? 21 Gịnị bụ uru ya nye ndị na-echere ọnwụ ma ọ dịghị
abịa, ee, ndị na-achọsi ọnwụ ike karịa akụ e zoro ezo,
22 ndị jupụtara n’ọṅụ, na-aṅụrị ọṅụ mgbe ha rịdaruru
n’ili? 23 Gịnị mere e ji enye mmadụ ndụ; bụ onye ahụ
ụzọ ya zoro ezo, onye Chineke mechibidoro ụzọ? 24
N’ihi na ịma ọsụ aghọọla ihe oriri m kwa ụbọchị; ịsụ ude
m na-awụpụtakwa dịka mmiri. 25 Ihe m tụrụ egwu ya
abịakwasịla m, ihe m tụrụ ụjọ ya bụ ihe bịakwasịrị m. 26

Enweghị m udo, anọkwaghị m jụụ, enweghị m izuike,
naanị ọgbaaghara."

4 Mgbe ahụ, Elifaz onye obodo Teman zara Job sị: 2
"Iwe ọ ga-ewe gị ma ọ bụrụ na mmadụ agwa gị okwu?
Onye kwanụ nwere ike ịnọ n'ebe a hapụ ikwu okwu? 3
Lee ka i siri nye ọtụtụ mmadụ ndụmọdụ, na ka i si mee
ka ndị na-ada mba nwee ume. 4 Okwu ọnụ gị abụrụla
ihe ịgbaume nye ọtụtụ mmadụ, ị bụrụla ịgbaume nye
ndị ikpere ha na-ama jijiji. 5 Ma leenụ ugbu a, nsogbu
abịakwasịla gị, ị bụrụla onye na-ada mba; nsogbu etiela gị
aka, i na-ama jijiji. 6 Egwu ị na-atụ Chineke ọ gaghị abụ
ihe ịgbaume nye gị, izi ezi nke ndụ gị abụrụkwa olileanya
gị? 7 "Chee echiche ugbu a! Onye, bụ onye aka ya dị
ọcha, nke a larala n'iyi? Ebee ka i hụrụ ka e bibiri ndị na-
eme ihe ziri ezi? 8 Dịka m si hụ ya, ndị na-agha ajọ ihe
dịka mkpụrụ na ndị na-akụ okwu na ụka na-aghọta ya
dịka ihe ubi. 9 Chineke na-ala ha n'iyi site n'ume ọ na-
ekupụta. Ọ na-esitekwa n'oke iwe ya repịa ha. 10 Ọdụm
nwere ike gbọọ ụja, maọbụ bigbọọ, ma eze ọdụm dị ike ka
a gbajisiri. 11 Oke ọdụm na-ala n'iyi site na-enweghị ihe ọ
dọgbutara, ụmụ nne ọdụm niile ka a na-achụsa. 12 "E
mere ka okwu rute m n'ụzọ nzuzo, ntị m nụrụ ya n'ịgba
izu. 13 N'ime nkụja nke oke nrọ nke abalị, mgbe oke ụra
na-adakwasị ụmụ mmadụ, 14 oke ụjọ na ahụ ịma jijiji
dakwasịrị m, meekwa ka ọkpụkpụ niile dị n'ahụ m maa
jijiji. 15 Otu mmụọ sitere n'ihu m gafee. Ọ bụladị ajị dị m
n'ahụ guzochara ọtọ n'ihi ụjọ. 16 Ọ kwụsịrị; ma apụghị m
ịkọ ihe ọ bụ. Onyinyo guzooro n'anya m, anụrụ m olu dị
nro, nke kwuru sị: 17 'Mmadụ efu ọ nwere ike bụrụ onye

ezi omume karịa Chineke? Ọ bụladị nwoke dị ike, ọ pụrụ
ịdị ọcha n'obi karịa Onye kere ya? 18 Ọ bụrụ na Chineke
adịghị atụkwasị ndị ozi ya obi, ọ bụrụ na ọ na-ebo ndị
mmụọ ozi ya ebubo imejọ ihe, 19 ọ ga-esi aṅaa ghara ibo
ndị bi n'ụlọ ụrọ ebubo karịa, bụ ndị ntọala ha dị n'aja,
ndị nke a na-azọpịa ngwangwa dịka nla. 20 Site n'ụtụtụ
ruo n'anyasị, a na-etipịasị ha: ha na-ala n'iyi ruo mgbe
ebighị ebi, ihe niile a na-agakwa dịka o si aga. 21 Ọ bụ
na-eholiteghị eriri ụlọ ikwu ha elu, mee ka ha nwụọ na-
enweghị amamihe?'

5 "Kpọọ oku ma ị chọọ, ma onyekwanụ ga-aza gị? Ole
ndị dị nsọ ị ga-agbakwuru? 2 Oke iwe na-egbu onye
nzuzu, ekworo na-egbu onye na-enweghị uche. 3 Mụ
onwe m ahụla onye nzuzu ka ọ na-agba mgbọrọgwụ,
mana mberede, abụrụ ụlọ ya ọnụ. 4 Ụmụ ya na-anọpụ
anya site n'ebe nchebe dị, a na-azọpịa ha n'ọnụ ụzọ ama,
ọ dịkwaghị onye na-anapụta ha. 5 Onye agụụ na-agụ
na-eripịa ihe o wetara n'ubi; ọ na-ewere ihe ubi ndị a
ọ bụladị site n'etiti ogwu; akụnụba ya ka onye akpịrị
na-akpọ nkụ ga-achụso. 6 N'ihi na ọnọdụ ọjọọ adịghị
esite n'ala pupụta, ma ọ bụkwanụ nsogbu adịghịkwa
esite n'ala walite. 7 Kama, a mụrụ mmadụ nye nsogbu,
dịka ire ọkụ si esite n'ọkụ a kwanyere na-amali elu. 8
"Ma ọ bụrụ na m bụ gị, m ga-ekpesara Chineke; ya ka
m ga-akọsara ihe niile. 9 N'ihi na Chineke na-arụ ọrụ
ịtụnanya karịrị nghọta, ọrụ ebube nke a na-apụghị ịgụta
ọnụ. 10 Ọ bụ ya na-enye elu ụwa mmiri ozuzo, ma na-
ezigakwa mmiri n'ubi niile. 11 Ọ na-ebuli ndị dị ala elu,
na-emekwa ka ndị na-eru ụjụ nọ n'ebe a na-echebe ha. 12

Ọ na-emebi nzube niile nke ndị aghụghọ, ka aka ha ghara
imezu ihe ha zubere. **13** Ọ na-ejide ndị oke amamihe
n'aghụghọ ha niile, mee ka atụmatụ ndị aghụghọ bụrụ
ihe e kpochapụrụ. **14** Ọchịchịrị na-abịakwasị ha n'oge
ehihie, n'etiti ehihie ha na-asọ ìsì dịka ndị nọ n'ọchịchịrị
nke abalị; **15** Ọ na-azọpụta ndị mkpa na-akpa, site na
mma agha dị ha n'ọnụ, ọ na-anapụtakwa ha site n'aka
ndị dị ike. **16** Ya mere, ndị ogbenye na-enwe olileanya,
ikpe ezighị ezi na-emechikwa ọnụ ya. **17** "Ngọzị na-adịrị
mmadụ ahụ Chineke na-adọ aka na ntị; ya mere, ajụla ịdọ
aka na ntị nke Onye pụrụ ime ihe niile. **18** N'ihi na ọ na-
etihịa mmadụ ahụ ma na-ekechikwa ọnya ha; Ọ na-eti
mmadụ ihe, ma aka ya na-agwọkwa. **19** Ọ ga-anapụta gị
site n'ụzọ nsogbu isii, mee ka ihe ọjọọ hapụ irute gị na
nsogbu nke asaa. **20** Ọ ga-echebe gị ka ị hapụ ịnwụ n'oge
ụnwụ; chebekwa gị ka mma agha hapụ ịmetụ gị n'oge
agha. **21** Ị ga-abụ onye a na-echebe site na nkwutọ nke
ire ndị ga-ekwutọ gị. Ị gaghị atụkwa egwu mgbe mbibi
bịara. **22** Ị ga-achị ọchị n'oge ụnwụ na n'oge mbibi, ị
gaghị atụkwa egwu ajọ anụ ọhịa dị iche iche. **23** N'ihi na
gị na nkume niile dị n'ọhịa ga-agba ndụ, gị na anụ ọhịa
ga-anọkwa n'udo. **24** Ị ga-amata na ụlọ ikwu gị dị n'udo; ị
ga-agụkọ ihe niile i nwere chọpụta na o nweghị nke na-
efu efu. **25** Ị ga-amata na ụmụ gị ga-adị ọtụtụ, matakwa
na ụmụ ụmụ gị dị ukwuu n'ọnụọgụgụ dịka ahịhịa dị n'ala.
26 Ị ga-aba n'ili gị mgbe i mere nnọọ ezigbo agadi, dịka
ọka a ghọrọ mgbe oge ya ruru. **27** "Anyị enyochaala ihe a,
hụ na ọ bụ eziokwu. Ya mere nụrụ ya, ma jiri ya rụọ ọrụ
na ndụ gị."

6 Mgbe ahụ, Job zara sị: **2** “A sịkwarị na a pụrụ ịtụ ihe
mgbu m ya na nhụju anya m niile n’elu n’ihe ọtụtụ! **3** Ọ
ghaghị ịdị arọ karịa aja dị n’ọnụ mmiri ọtụtụ osimiri, nke
mere okwu m ji ada ike ike. **4** Àkụ Onye pụrụ ime ihe
niile gbara dị n’ime m; mmụọ m na-aṅụkwa nsi dị na ha;
ihe egwu Chineke edoola onwe ha n’usoro imegide m. **5**
Ịnyịnya ibu ọhịa ọ na-akwa akwa mgbe o nwere ahịhịa ọ
na-ata, ka oke ehi ọ na-akwa akwa mgbe ihe oriri ya dị? **6**
A na-eri nri na-adịghị ụtọ ma e etinyeghị ya nnu, ka o
nwere ụtọ dị na eso ọkwụrụ? **7** A jụrụ m ịmetụ ya aka,
n’ihi na nri dị otu a na-eme ka m daa ọrịa. **8** “O, asị nnọọ
na a ga-emere m ihe m na-arịọ, na Chineke ga-enye m ihe
m na-atụ anya ya. **9** Ọbụladị ka Chineke kwe igwepịa m
ka ọ tọpụ aka ya, bipụ ndụ m. **10** Mgbe ahụ, aga m enwe
nkasiobi a, wụlikwaa elu n’ime ihe mgbu na-adịgide, na
o nwebeghị oge ọbụla m gọnarịrị okwu nke Onye ahụ
dị nsọ. **11** “Ike gịnị ka m nwere, na m ga-anọgide na-
enwe olileanya ndụ? Ọganihu gịnị dị, na m na-anọgide
na-enwe ndidi? **12** Ọ ga-abụ na m nwere ike nkume?
Ka anụ ahụ m ọ bụ bronz? **13** Ọ ga-abụ na m nwere ike
inyere onwe m aka, ugbu a, e siterela n’ebe m nọ wezuga
nzube? **14** “Onye ọbụla n’ejichi ebere site n’ebe enyi ya
nọ na-agbakụta egwu Onye pụrụ ime ihe niile azụ. **15** Ma
ụmụnna m bụ ndị a na-ekwesighị ịdabere na ha, dịka iyi
mmiri na-akọ, dịka iyi nke na-etofe ọnụ ya, **16** nke na-
eji ojii n’ihi mkpụrụ mmiri oyi, nke unyi jupụtara n’ihi
mgbaze nke mkpụrụ mmiri oyi. **17** Nke na-akwụsị ịsọpụta
n’oge ọkọchị, nke na-ata ata n’ihi okpomọkụ. **18** Ndị ije
na-atụgharị site n’okporoụzọ ije ha. Ha na-arịgo n’ala

akọrọ si otu a laa n'iyi. **19** Ndị ije si Tema na-ele anya
mmiri, otu a kwa ndị ahịa Sheba na-ele anya n'olileanya.
20 Obi mgbu na-ejide ha n'ihi na ha nwere ntụkwasị obi,
ha bịarutere ebe ahụ, bụrụ ndị emenyere ihere. **21** Ma
ugbu a, unu egosila na unu abaghị uru, unu ahụla ihe na-
eyi egwu ma ụjọ ejidela unu. **22** O nweela mgbe m sịrị
unu, 'Nyenụ ihe ọbụla n'ọnọdụ m, sitenụ n'akụnụba unu
kwụọ ụgwọ ịgbapụta m, **23** gbapụtanụ m n'aka ndị iro,
maọbụ napụtanụ m n'aka ndị na-enweghị obi ebere'? **24**
"Zienụ m ihe ga-eme ka m mechie ọnụ, gosi m ebe m si
mejọọ. **25** Eziokwu na-egbu mgbu n'obi! Ma gịnị ka ịrụ
ụka unu na-ewepụta? **26** Ị chọrọ idozi okwu ọnụ m? Si
otu a mee ka okwu onye ike gwụrụ ghọọ ikuku efu? **27**
Unu nwere ike ife nza n'isi onye na-enweghị nna, ma
refukwaa enyi unu. **28** "Lezie m anya nke ọma, ọ dị unu
ka m nwere ike ilegide unu anya gwa unu okwu ụgha? **29**
Kwụsịnụ ihe unu na-eme. Unu abụla ndị na-eme ihe na-
ezighị ezi, tuleenụ ihe unu na-eme, n'ihi na ezi omume m
ka guzosiri ike. **30** Ọ dị ihe ọjọọ si n'egbugbere ọnụ m
abụọ pụta? Ọ bụ na ọnụ m apụghị ịchọpụta nzube iro?

7 "Ndụ mmadụ n'ụwa ọ bụghị ọgụ na mgba? Ụbọchị
ya ọ dịghị ka ụbọchị onye e goro ọrụ? **2** Dịka ọhụ na-
eche mgbe anyanwụ ga-ada, maọbụ dịka onye e goro
ọrụ si ele anya ụgwọ ọrụ ya, **3** otu a ka e si kenye m
ọtụtụ ọnwa nke obi ụtọ na-adịghị n'ime ya, nakwa abalị
nhụju anya dị n'ime ya. **4** Mgbe m na-edina ala, ana
m asị, 'Olee mgbe m ga-ebili?' Abalị na-eseti onwe ya,
n'ihi ya, m na-anọ na-atụgharị onwe m tutu chi abọọ. **5**
Lee na anụ ahụ m jupụtara n'ikpuru, na akpụkpọ; anụ

ahụ m etiwasịala jupụta n’ọnya. 6 “Ụbọchị nke ndụ m
na-agabiga ngwangwa karịa ihe eji akpa akwa nke ọkpa
akwa, ha na-agwụcha na-enweghị olileanya ọbụla. 7 O
Chineke cheta na ndụ m bụ naanị otu nkuume; anya m
abụọ agaghị ahụkwa ọṅụ ọzọ. 8 Anya na-ahụ m ugbu a
agaghị ahụkwa m ọzọ; unu ga-achọ m ma unu agaghị a
hụ m ọzọ. 9 Dịka igwe ojii si efefusi ma na-agbasa, otu a
ka ọ dịrị onye na-arịda n’ime ili ọ naghị arịpụtakwa. (Sheol
h7585) 10 E, ọ naghị alọghachikwa n’ụlọ ya ọzọ; ebe ya
agaghị amakwa ya ọzọ. 11 “Ya mere agaghị m emechi
ọnụ; aga m ekwupụta n’ihi ihe mgbu dị m n’ime mmụọ.
Aga m eme mkpesa n’ihi ihe ilu dị m n’obi. 12 A bụ m oke
osimiri, maọbụ anụ ukwu dị n’ogbu osimiri, nke mere i ji
eche m nche? 13 Mgbe m chere na ihe ndina m ga-akasị
m obi, maọbụ na oche izuike m ga-ewepụ ntamu m, 14
n’agbanyeghị na ị na-eji nrọ menye m egwu werekwa
ịhụ ọhụ mee ka m maa jijiji, 15 ya mere, ahọrọ m ị bụ
onye a tọgburu atọgbu na ọnwụ, karịa inwe ụdị ahụ m
nke a. 16 Ana m asọ ndụ m oyi; agaghị m adị ndụ ruo
ebighị ebi. N’ihi ya, hapụ m ka m nọọrọ onwe m, n’ihi
na ụbọchị ndụ m enweghị isi. 17 “Gịnị ka mmadụ bụ i
ji na-agụ ya dịka ihe, i ji na-elenye anya n’ihe gbasara
ya, 18 i ji na-enyocha ya ụtụtụ niile, ma na-anwale ya
mgbe mgbe? 19 Ị gaghị elepụ anya gị site n’ebe m nọ,
maọbụ hapụ m ka m nọọrọ onwe m loda asụ mmiri? 20 Ọ
bụrụ na m emehiela, gịnị ka m mere megide gị, gị onye
na-ahụ ihe niile anyị na-eme? Gịnị mere i ji elekwasị m
anya? Abụrụla m ibu arọ nye gị? 21 Ọ bụ na i nweghị
ike ịgbaghara m njehie m, ma bupụ mmehie m? N’ihi na

oge ọnwụ m eruola nso, e, oge a ga-eliba m n’aja, ma m
nwụọ. Mgbe ahụ ị ga-achọ m, ma ị gaghị ahụkwa m anya
ọzọ, n’ihi na agaghị m adịkwa.”
8 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zaghachiri sị: 2 “Ruo ole
mgbe ka i ga na-ekwu okwu dị otu a? Okwu ọnụ gị bụ
naanị ifufe dị ike. 3 Chineke ọ na-ekpe ikpe na-ezighị ezi?
Onye pụrụ ime ihe niile ọ na-eme ka ihe ziri ezi gbagọọ
agbagọ? 4 Mgbe ụmụ gị mehiere megide ya, o weere ha
nyefee n’ikpe ọmụma kwesiri mmehie ha. 5 Ma ọ bụrụ na
i ga-achọsi Chineke ike, rịọ Onye pụrụ ime ihe niile, 6 ọ
bụrụ na ị bụ onye dị ọcha n’obi na onye ụzọ ya ziri ezi, ọ
bụladị ugbu a, ọ ga-agbachitere gị weghachi gị n’ọnọdụ
ịbụ ọgaranya gị. 7 Ọ bụ ezie, na mmalite gị nwere ike ịdị
ala, ma ụbọchị ikpeazụ gị ga-adị elu. 8 “Jụọ ọgbọ ndị gara
aga ma chọpụta ihe ndị bụ nna ha chọpụtara. 9 N’ihi
na anyị onwe anyị bụ ndị a mụrụ naanị ụnyaahụ, ndị ọ
dịghị ihe ha maara. Ụbọchị ndụ anyị n’ụwa dịka onyinyo.
10 Ọ bụ na ha agaghị agwa gị ma kuziekwara gị ihe? Ọ
bụ na ha agaghị esite na nghọta kwuo okwu? 11 Ahịhịa
papịrọs o nwere ike ito n’ebe apịtị na-adịghị? Ahịhịa riidi
ọ ga-eto n’ebe mmiri na-adịghị? 12 N’ihi na mgbe ha ka
na-etopụta etopụta, mgbe a na-egbubibeghị ha, ha na-
ebu ahịhịa ndị ọzọ ụzọ kpọnwụọ. 13 Nke a bụ oke ndị
na-echefu Chineke, otu a kwa ka olileanya nke onye na-
amaghị Chineke si ala n’iyi. 14 Ihe ọ tụkwasịrị obi bụ ihe
na-awa awa; ihe mgbakwasị ụkwụ ya bụ akwụ udide. 15 Ọ
bụrụ na ọ dabere na ya, ọ ga-etibi; ọ bụrụ na o jide ya
aka, ọ ga-adọbikwa. 16 Ọ dị ka ahịhịa ubi a na-agba mmiri
nke ọma n’ubi a gbara ogige, nke anwụ na-amụkwasị,

nke ome ya na-awasa ruo akụkụ niile nke ogige ahụ. 17
Mgbọrọgwụ ya tụhịrị gburugburu nkume ndị dị n'ubi
ahụ, ma na-achọkwa ọnọdụ n'etiti nkume ndị a. 18 Ma
mgbe e si n'ọnọdụ ya hopu ya, ebe ahụ na-agọnarịkwa ya,
na-asị, 'Ahụtụbeghị m gị.' 19 N'ezie, ndụ ya na-akpọnwụ,
site n'ala ahụ ahịhịa ndị ọzọ na-etopụtakwa. 20 "N'ezie
Chineke anaghị agbakụta onye ụzọ ya ziri ezi azụ, maọbụ
gbaa aka onye ajọ omume ume. 21 Ọ ga-eme ka ọnụ gị
jupụta n'ọchị. Ọ ga-eme ka mkpu ọṅụ si n'egbugbere ọnụ
gị pụta. 22 Ndị iro gị ka a ga-eyikwasị ihere dị ka uwe,
ebe obibi nke ndị na-emebi iwu agaghị adịkwa."

9 Job zara sị: 2 "N'ezie, amaara m na ihe ndị a bụ eziokwu.
Ma mmadụ dị ndụ ọ ga-esi aṅaa gosi na ya bụ onye aka
ya dị ọcha n'ihu Chineke? 3 Ọ bụrụ na Chineke ekpebie
ịjụ mmadụ ajụjụ, ebee ka mmadụ ahụ nọ nke nwere ike
ịza ọ bụladị otu n'ime ajụjụ dị iche iche Chineke ga-ajụ
ya? 4 Amamihe ya dị ukwuu, ike ya sara mbara, onye
guzogidere ya ma hapụ imerụ ahụ? 5 Ọ na-enugharị
ugwu ukwu ma ha adịghị ama nke a, na-akwatụ ha n'iwe
ya. 6 Ọ na-enugharịkwa ụwa site na ntọala ya, mee ka
ogidi ya maa jijiji. 7 Ọ na-agwa anyanwụ okwu mee ka
ọ kwụsị ịcha; ọ na-emenyụ ìhè kpakpando na-enye. 8
Naanị ya gbasara mbara eluigwe, ọ na-agakwa ije n'elu
ebili mmiri nke oke osimiri. 9 Ọ bụ ya mere kpakpando
Bịaa, na Orion na Pleiades, na kpakpando niile nke ndịda
eluigwe. 10 Ọ na-arụ ọtụtụ ọrụ ebube nke mmadụ na-
enweghị ike ịghọta, ihe ịrịbama nke ọnụ na-enweghị ike
ịgụta. 11 Mgbe ọ na-esi n'akụkụ m agafe, enweghị m
ike ịhụ ya, mgbe ọ na-agabiga, adịghị m amata na ọ bụ

ya. 12 Ọ bụrụ na ọ pụnara ihe, onye na-akwụsị ya? Onye
kwa pụrụ ịjụ ya si, 'Gịnị ka ị na-eme?' 13 Chineke adịghị
eme ka iwe ya laghachi, ọbụladị ndị inyeaka Rehab, ruru
ala n'ụkwụ ya. 14 "Onye kwanụ ka m bụ, m ga-eji nwee
ike iguzo n'ihu ya ịjụ ya ajụjụ, maọbụ mụ na ya ịrụrịta
ụka? 15 N'agbanyeghị na aka m dị ọcha, apụghị m ịsa ya
okwu; kama m ga-arịọ onye ikpe m ka o mere m ebere.
16 A sịkwarị na m kpọọ ya oku, ọ za m, ekwenyeghị m
na ọ ga-ege m ntị. 17 Ọ ga-eji oke ifufe tirie m, meekwa
ka ihe mgbu m baa ụba na-enweghị ihe butere ya. 18
Ọ gaghị ekwe ka iku ume m lọghachi kama ọ ga-eji iru
ụjụ kpuchie m. 19 Ọ bụrụ ihe e ji ike eme, lee na ọ dị
ike nke ukwuu! Ọzọ ọ bụrụ n'ikpe ziri ezi, onye pụrụ
iguzogide ya. 20 A sịkwarị na aka m dị ọcha, ọnụ m ga-
ama m ikpe; ọ bụrụ na abụ m onye na-enweghị ịta ụta, ọ
ga-agụ m n'onye ikpe mara. 21 "Ọ bụ ezie na abụ m onye
ikpe na-amaghị ejighị m onwe m kpọrọ ihe; n'ezie ana
m eleda ndụ m anya. 22 Otu ihe ahụ ka ọ bụ; n'ihi ya
ka m ji asị, 'Ọ na-ala ndị ezi omume na ndị ajọ omume
n'iyi.' 23 Mgbe ịpịa ụtarị wetara ọnwụ mberede, ọ na-achị
enweghị olileanya nke ndị na-enweghị ihe ha mere ọchị.
24 Mgbe ala dabara n'aka ndị na-emebi iwu, ọ na-ekpuchi
ndị ọkaikpe anya. Ọ bụrụ na ọ bụghị ya na-eme ya, onye
kwanụ bụ onye ahụ na-eme ya? 25 "Ụbọchị ndụ m dị gara
gara karịa onye ọgba ọsọ; ha na-agafekwa na-ahụtụghị
ọṅụ anya. 26 Ha na-agafe dịka ụgbọ mmiri papịrọs, dịka
mgbe ugo na-efeda ngwangwa ijide anụ ọ ga-eri. 27 Ọ
bụrụ na m sị, 'Aga m echefu mkpesa m, aga m agbanwe
ihu m, nwee ihu ọchị.' 28 Nsogbu m niile ka na-atụ m

egwu n’ihi na amara m na ị gaghị ewere m dịka onye aka
ya dị ọcha. 29 Ebe m bụrịị onye ikpe mara, n’ihi gịnị ka m
ji na-adọgbu onwe m n’efu? 30 A sịkwarị na m jiri ncha
saa ahụ m werekwa soda saa aka m abụọ, 31 ị ga-enuba m
n’olulu apịtị nke pụrụ ime ka uwe m yi n’ahụ m kpọọ m
asị. 32 “Ọ bụghị mmadụ efu dịka m nke m ga-aza ya, ka
anyị abụọ kpọrịtaa onwe anyị ikpe n’ụlọikpe. 33 A sịkwarị
na e nwere onye odozi okwu n’etiti mụ na gị, onye ga-
ebikwasị anyị abụọ aka ya, 34 onye ga-ewepụ mkpara
Chineke site n’ebe m nọ, ka oke egwu ya gharakwa ịtụ m
ọzọ. 35 Mgbe ahụ ka m ga-ekwu okwu na-atụghị ya egwu;
ma ka ọ dị ugbu a ọ dịghị ihe m nwere ike ime.
10 “Ike ịdị ndụ agwụla m. Hapụnụ m ka m kwuo ihe dị
m n’obi, kwupụta ya dịka obi ilu nke mkpụrụobi m si dị.
2 Ihe m ga-agwa Chineke bụ nke a: Apụtala maa m ikpe,
kama gwa m ihe mere i ji ama m ikpe. 3 Ọ dị gị mma
n’obi imegbu m, si otu a leda ọrụ aka gị anya, mgbe ị
na-anabata atụmatụ nke ndị na-emebi iwu? 4 Ị nwere
anya nke anụ ahụ? Ị na-ahụ ụzọ dịka mmadụ si ahụ? 5
Ụbọchị nke gị, ha dịka nke ndị nwere anụ ahụ, ka afọ
nke gị, ha dịka nke mmadụ dị ike? 6 Nke ga-eme na i na-
achọpụta ikpe ọmụma m ma nyochaa mmehie m? 7 Ọ
bụ ezie na ị maara na ikpe amaghị m, na ọ dịghị onye
pụrụ ịnapụta m site n’aka gị. 8 “Ọ bụ aka gị kpụrụ m kee
m. Ọ ga-atụgharịa ugbu a bibie m? 9 Cheta na ị kpụrụ
m dịka ụrọ. Ị ga-eme ka m laghachi n’aja ọzọ? 10 Ọ bụ
na ị wụpụghị m dịka mmiri ara ehi mee ka m kpụkọta
dịka mmiri ara rahụrụ arahụ? 11 Yikwasị m akpụkpọ ahụ
na anụ ahụ, werekwa ọkpụkpụ na akwara kpaa m dịka

uwe? 12 I nyere m ndụ gosikwa m obiọma gị, n'ịdị mma
gị chebekwara mmụọ m. 13 "Ma nke a bụ ihe i zoro n'ime
obi gị, amakwa m na ọ bụ ihe dị gị n'uche. 14 Ọ bụrụ na
m mehiere, ị ga na-ele m anya, ị gaghị ekwe ka m ghara
ịta ahụhụ n'ihi mmehie m. 15 Ọ bụrụ na ikpe mara m,
ahụhụ na-adịrị m! A sịkwarị na aka m dị ọcha, apụghị
m iweli isi m elu n'ihi na ejupụtara m n'ihere, bụrụkwa
onye e mibara n'ime nsogbu m. 16 Ọ bụrụ na m welie m
isi elu, dịka ọdụm ị ga-eji nwayọọ na-eso m n'azụ ma
werekwa ike gị dị egwu megide m. 17 I na-eweta ndị ama
ọhụrụ megide m, mee ka iwe gị baa ụba n'ebe m nọ; ị na-
eme ka ndị agha gị na-abịakwute m, otu n'elu ibe ya dịka
ebili mmiri. 18 "Gịnị mere i ji wepụta m site n'afọ nne
m? Ọ gaara aka m mma ịnwụ tupu anya ọbụla ahụ m.
19 A sịkwarị na amụpụtaghị m maọbụ na e sitere n'afọ
nne m buba m n'ime ili! 20 Ụbọchị ndụ m ọ dịghị ole na
ole? Si n'ebe m nọ wezuga onwe gị ka m nwetu ọṅụ nwa
mgbe nta, 21 tupu m hapụ laa n'ala ọchịchịrị na onyinyo
nke ọnwụ ebe m na-agaghị esi pụtakwa. 22 N'ala nke oke
ọchịchịrị, ala nke onyinyo ọnwụ, nke usoro na-adịghị,
ebe ọbụladị ìhè dịkwa ka ọchịchịrị."

11 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara sị: 2 "Ọ dịghị
nzaghachi dịịrị ọtụtụ okwu niile ndị a? A ga-agụ onye
ekwurekwu a dịka onye ikpe na-amaghị? 3 Okwu efu gị
ndị a ha ga-eme ka mmadụ gba nkịtị? Ọ bụ na ọ dịghị
onye ga-abara gị mba mgbe ị na-akwa emo? 4 Ị na-asị
Chineke, 'Okwukwe m enweghị ntụpọ, adịkwa m ọcha
n'anya gị.' 5 Ọ ga-adị m nnọọ mma ma a si na Chineke
ga-ekwu okwu, na ọ ga-asaghe egbugbere ọnụ ya imegide

gị. 6 Kpugheere gị ihe nzuzo niile nke amamihe, n’ihi na
ezi amamihe nwere akụkụ abụọ. Mara nke a: Chineke
echefuola ụfọdụ mmehie gị. 7 “I nwere ike ịchọpụta ihe
omimi Chineke? I nwere ike ịnwapụta nsọtụ nke Onye
pụrụ ime ihe niile? 8 Ha dị elu karịa eluigwe, gịnị ka ị
pụrụ ime? Ha dị ogbu karịa ala ili, gịnị ka ị pụrụ ịma?
(Sheol h7585) 9 Ọtụtụ ha dị ogologo karịa ụwa, dị obosara
karịa oke osimiri. 10 “Ọ bụrụ na ọ bịa tụba gị n’ime ụlọ
mkpọrọ, kpọkọta ndị ikpe, onye ga-egbochi ya? 11 N’ezie,
ya onwe ya na-amata ndị nduhie, mgbe ọ hụrụ ajọ ihe, ọ
bụ na ọ dịghị amatakwa ya? 12 Onye nzuzu ga-aghọ onye
maara ihe naanị mgbe nwa ịnyịnya ibu ọhịa mụrụ ghọrọ
mmadụ. 13 “Ma ọ bụrụ na i were obi gị nye ya, setịpụ aka
gị abụọ nye ya, 14 ọ bụrụ na i wezuga mmehie nke dị gị
n’aka, ghara ikwe ka ihe ọjọọ dịrị n’ụlọ ikwu gị 15 mgbe
ahụ, ihere agaghị eme gị iwelite ihu gị, ị ga-eguzokwa
chịm na-atụghị egwu. 16 N’ezie ị ga-echefukwa nsogbu
gị, na-echeta ya dịka mmiri gabigara agabiga. 17 Ndụ
gị ga-amụke karịa etiti ehihie, ọchịchịrị ya ga-adịkwa
ka ụtụtụ. 18 Ị ga-anọkwa n’udo n’ihi na olileanya dị; ị
ga-elegharịkwa anya gburugburu gị zuo ike na-atụghị
ụjọ. 19 Ị ga-edina ala na-atụghị egwu onye ọbụla, ọtụtụ
ndị mmadụ ga-achọ ịnata amara n’ihu gị. 20 Ma anya
ndị na-emebi iwu ga-ada, ha agaghị achọta ụzọ mgbapụ;
olileanya ha ga-abụ nkubi ume nke ọnwụ.”

12 Mgbe ahụ, Job zara: 2 “N’ezie, naanị unu bụ ndị
maara ihe, unu na amamihe ga-anwụkọ n’otu. 3 Ma
enwere m mmụọ iche uche dịka unu; abụghị m onye
na-erughị eru n’ebe unu nọ. Onye bụ onye na-amaghị

ihe ndị a unu na-ekwu? **4** "Abụzi m ihe ọchị n'ebe ndị
enyi m nọ, n'agbanyeghị na m kpọkuru Chineke, ọ za,
onye ezi omume, onye na-enweghị ịta ụta bụzikwa ihe
eji akpa ọchị! **5** Ndị na-enweghị nsogbu na-eleda ndị
ọdachi dakwasịrị anya dịka nsogbu si eche ndị ụkwụ ha
na-amịchapụ amịchapụ. **6** Ụlọ ikwu nke ndị na-apụnara
mmadụ ihe na-adị jụụ; ndị na-akpasu Chineke iwe na-
adị n'udo, bụ ndị na-ebugharị chi ha n'aka ha. **7** "Ma
jụọ ụmụ anụmanụ, ha ga-akụziri gị, maọbụ ụmụ nnụnụ,
ha ga-agwa gị. **8** Ma ọ bụkwanụ gwa ala okwu, ọ ga-
akụziri gị, maọbụ kwere ka azụ nọ na mmiri kọọrọ gị.
9 Olee otu n'ime ihe ndị a nke na-amaghị na ọ bụ aka
Onyenwe anyị mere nke a? **10** N'aka ya ka ndụ ihe niile e
kere eke dị, ya na ndụ ụmụ mmadụ **11** Ọ bụ na ntị adịghị
anwale okwu, otu ire si anwale ihe oriri? **12** Ọ bụ na-
adịghị ahụ amamihe n'etiti ndị okenye? Ogologo ndụ, ọ
dịghị eweta nghọta? **13** "Ọ bụ Chineke nwe amamihe na
ike, ndụmọdụ na nghọta bụkwa nke ya. **14** Ihe o tidara
enweghị mwugharị ọzọ; mgbapụta adịghị nye onye o
tụbara n'ụlọ mkpọrọ. **15** Ọ bụrụ na o gbochie mmiri, ebe
niile atakọrọchaa. Ọ bụrụ na o zipụ ha, ha erikpuo ala
niile. **16** N'aka ya ka ike na nzube ihe dị; ndị a ghọgburu
na ndị na-aghọgbu bụkwa nke ya. **17** Ọ na-anapụ ndị
ndụmọdụ ọkwa ha chụpụ ha, ma ndị ikpe ka ọ na-eme ka
ha ghọọ ndị nzuzu. **18** Ọ na-atọpụ mkpọrọ igwe ndị eze
kere, ma were akwa mgbochi kee ha n'ukwu. **19** Ọ na-
agbawa ndị nchụaja ọtọ chụpụ ha, kwatuokwa ndị ọnọdụ
ha sirila ike ogologo oge gara aga. **20** Ọ na-emechi ọnụ
ndị ndụmọdụ a tụkwasịrị obi, wepụkwa nghọta nke ndị

okenye. 21 Ọ na-eji ndị ọgaranya eme ihe ọchị, napụkwa
ngwa agha nke ndị dị ike. 22 Ọ na-ekpughe ihe omimi nke
ọchịchịrị meekwa ka oke ọchịchịrị pụta ìhè. 23 Ọ na-eme
ka mba dị ukwuu, ọ na-emekwa ka ha laa n'iyi; Ọ na-
eme ka mba baa ụba, ma chụsakwaa ha. 24 Ọ na-anapụ
ndị ndu nke ụwa amamihe ha, zipụkwa ha ka ha na-
awagharị n'ọzara ebe ụzọ na-adịghị. 25 Ha na-asọgharị
ìsì n'ọchịchịrị na-enweghị ìhè. Ọ na-eme ha ka ha na-
adagharị dịka ndị mmanya na-egbu.
13 "Anya m abụọ ahụla ihe ndị a niile, ntị m anụla
ma ghọtakwa ha. 2 Mụ onwe m makwa ihe unu maara;
abụghị m onye dị ala n'ebe unu nọ. 3 Ma ọ bụ Onye pụrụ
ime ihe niile ka m chọrọ ịgwa okwu, ka mụ na Chineke
rụọkwa ụka banyere okwu m. 4 Ma otu ọ dị, unu ji okwu
ụgha etechi m dịka ọ bụ mgba ụlọ; unu niile bụ ndị dibịa
na-abaghị uru. 5 Ọ bụrụ nnọọ na unu ga-agba nkịtị, nke a
gaara egosi na unu bụ ndị nwere amamihe. 6 Ugbu a,
nụrụnụ ịrụ ụka m; geekwanụ ntị nụrụ okwu si m n'ọnụ
na-apụta. 7 Unu ga-ekpelara Chineke ikpe mmegide?
Unu ga-esite n'okwu aghụghọ kwuchitere Chineke ọnụ
ya? 8 Unu ga-egosi ya na unu na-ekpelara ya ikpe? Unu
ga-ekwuchite ọnụ Chineke? 9 Ọ ga-adịrị unu mma ma ọ
bụrụ na o nyochaa unu? Unu pụrụ ịghọgbu ya dịka unu si
aghọgbu ndị mmadụ? 10 Ọ ghaghị ịbara unu mba ma ọ
bụrụ na unu ejiri okwu ụgha chọọ inyere ya aka. 11 Ọ ga-
abụ na ebube na ịdị ukwuu ya adịghị eme ka unu maa
jijiji? Egwu ya ọ dịghị atụ unu? 12 Okwu amamihe unu
niile dịka ilu nke ntụ; okwu ngọpụ unu dịka ihe ngọpụ
ụrọ. 13 "Nọọnụ jụụ ka m kwuo okwu; ihe ọ pụtara ya

pụta. 14 N'ihi gịnị ka m ga-eji tinye onwe m na nsogbu,
werekwa ndụ m tinye n'ọbụaka m? 15 A sịkwarị na ọ ga-
etigbu m aghaghị m ịtụkwasị ya obi m. Aga m ekwuchite
ọnụ m gwa ya na ụzọ m dị ọcha. 16 N'ezie, nke a ga-
aghọrọ m nzọpụta maka na ọ dịghị onye ajọ omume
ọbụla pụrụ ịbịa n'ihu ya. 17 Geenụ ntị nke ọma n'okwu
m. Kwerenụ ka ihe m na-ekwu baa unu ntị. 18 Ugbu a,
edoziela m ikpe m n'usoro, amatala m na ikpe agaghị ama
m. 19 Ọ dị onye pụrụ ibo m ebubo? Ọ bụrụ na o nwere,
aga m emechi ọnụ m ma nwụọ. 20 "Meere m naanị ihe
abụọ ndị a, O Chineke, mgbe ahụ agaghị m ezo onwe m
n'ihu gị. 21 Wepụ aka gị i ji emegide m, meekwa ka ha
dị anya n'ebe m nọ. Kwụsị ime ka oke egwu gị mee ka
m maa jijiji. 22 Mgbe ahụ, kpọọ m oku, aga m azakwa
gị. Maọbụ, kwerekwa ka m kwuo okwu, ka ị zaa m. 23
Ole ka ha dị bụ mmejọ na mmehie m mere? Gosi m ajọ
omume m na mmehie m. 24 Gịnị mere i ji gbakụta m azụ?
Gịnị mere i ji gụọ m dịka onye iro gị? 25 Ị ga-enye ahịhịa
ikuku na-ebugharị ntaramahụhụ? Ị ga-achụ ahịhịa kpọrọ
nkụ ọsọ? 26 N'ihi na ị na-edetu ihe ndị dị ilu megide
m, na-emekwa ka m ghọrọ mkpụrụ mmehie m mere
n'oge okorobịa m. 27 Ị na-eji mkpọrọ igwe kegide ụkwụ
m abụọ; na-enyochakwa nzọ ụkwụ m niile site n'itinye
akara n'ebe ọbụla ọbụ ụkwụ m zọrọ. 28 "Ya mere, mmadụ
n'ala n'iyi dịka ihe rere ere, na dịka akwa nke nla riri.

14 "Mmadụ nke nwanyị mụrụ nwere ụbọchị ole na ole
nke jupụtara na nsogbu. 2 Ọ na-awalite dịka okoko osisi,
ma kpọnwụọkwa mgbe na-adịghị anya, dịka onyinyo, ọ
na-agabiga agabiga. 3 Ị na-elegide onye dị otu a anya? Ị

ga-akpọ ya ikpe n’ihu gị? 4 Onye pụrụ iwepụta ihe dị
ọcha site n’ihe na-adịghị ọcha? Ọ dịghị onye ọ bụ. 5 Ị
kpebiela ụbọchị ndụ nke mmadụ; ị kabiela ọnụọgụgụ nke
ọnwa ya niile, kpaakwa oke ebe ọ na-agaghị agabiga. 6
N’ihi nke a, wepụ anya gị n’ebe ọ nọ, hapụ ya ka ọ nọọrọ
onwe ya ruo mgbe ụbọchị ya ga-ezu dịka onye e goro ọrụ.
7 “Ma olileanya dịịrị osisi; n’ihi na ọ bụrụ na e gbutuo ya,
ọ ga-epuchikwa, alaka ọhụrụ ya aghaghị ịwapụtakwa. 8
A sịkwarị na mgbọrọgwụ ya emeela ochie n’ala, maọbụ
na ogwe ya anwụọ n’aja, 9 mgbe ọbụla mmiri zokwasịrị
ya, ọ na-epupụta dịka ihe a kụrụ akụ. 10 Ma mmadụ na-
anwụ, e lie ya; ọ na-ekubikwa ume si otu a gabiga. 11 Dịka
mmiri dị n’oke osimiri si ata, maọbụ ka mmiri dị n’iyi
si ata n’oge ọkọchị, 12 otu a ka mmadụ si e dinaa ma ọ
dịghị etetakwa ọzọ; tutu ruo mgbe eluigwe na-agaghị
adịkwa; mmadụ ọbụla apụghị i si n’ụra kpọtee ya, agaghị
akpọtekwa ha site n’ụra ha. 13 “A sị na ị ga-ezo m n’ala
mmụọ, na ị ga-ezobe m tutu ruo mgbe iwe gị gabigara. A
sị na ị ga-akanyere m oge ma mesịa cheta m. **(Sheol h7585)**
14 Ọ bụrụ na mmadụ anwụọ, ọ ga-adị ndụ ọzọ? Ụbọchị
niile nke ọrụ ahụhụ m, aga m echere mgbe nnapụta m
ga-abịa. 15 Ị ga-akpọ, aga m azakwa gị, agụụ ọrụ aka gị
ga-agụ gị. 16 N’ihi mgbe ahụ ị ga-agụ nzọ ụkwụ m niile
ọnụ, ma ị gaghị agụkọ mmehie m. 17 A ga-ekechi njehie
m n’akpa, ị ga-ekpuchi mmehie m. 18 “Ma dịka ugwu si
erichasi daa, na dịka a na-enupu oke nkume n’ọnọdụ ya,
19 dịka mmiri si akwọchasị nkume, na dịka oke mmiri
ozuzo si akwazekwa aja ala, otu a ka i si eme ka olileanya
mmadụ laa n’iyi. 20 Ị na-egosi ya na ị karịrị ya ike, ma ha

na-agabiga; ị na-eme ka ihu ya gbanwee, ma zilaga ya. **21**
Ọ bụrụ na a na-asọpụrụ ụmụ ha, ha adịghị amata nke a; ọ
bụrụkwa na a na-eweda ha n'ala, ha ọ dịghị ahụ ya. **22**
Ihe mgbu nke anụ ahụ ya ka ọ na-ama ma na-erukwara
naanị onwe ya ụjụ."

15 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara sị: **2** "Onye maara
ihe ọ ga-eji okwu na-abaghị uru zaghachi? Ọ ga-emeju
afọ ya n'ifufe na-ekpo ọkụ nke si n'ọwụwa anyanwụ? **3** Ọ
ga-eji okwu na-abaghị uru rụọ ụka, maọbụ kwuo okwu
na-enweghị isi? **4** Ma ị na-eleda ezi omume anya na-
egbochikwa ịsọpụrụ Chineke. **5** Mmehie gị na-eme ka
ọnụ gị kwuo okwu ngwangwa; ọ bụkwa ire ndị aghụghọ
ka i nwere. **6** Ọnụ gị na-ama gị ikpe, ọ bụghị mụ onwe
m, egbugbere ọnụ gị na-ekwu okwu megide gị. **7** "Ị bụ
mmadụ mbụ a mụrụ? A mụọla gị tupu e kee ugwu niile?
8 Ọ getụla ntị n'izu nzuzo nke Chineke? Amamihe niile
ọ bụ n'ime gị ka ha juru? **9** Gịnị ka ị maara nke anyị
na-amaghị? Ụdị nghọta dị aṅaa ka i nwere nke anyị na-
enweghị? **10** Ndịisi awọ na ndị kara nka nọ n'etiti anyị,
ndị ikom mere agadi karịa nna mụrụ gị. **11** Ọ ga-abụ na
nkasiobi Chineke bụrụ gị ihe nta, ka ọ bụ okwu dị nro nke
ọ gwara gị? **12** Gịnị mere obi gị ji duhie gị, gịnị mekwara
anya gị abụọ ji chagharịa, **13** nke mere iwe gị jiri dị ọkụ
megide Chineke, meekwa ka okwu ọjọọ ndị a niile si
n'ọnụ gị pụta? **14** "Gịnị ka mmadụ efu bụ, ọ ga-eji dị ọcha
n'obi, gịnị ka mmadụ nwanyị mụrụ bụ, na ha nwere ike ị
bụ ndị ezi omume? **15** Ọ bụrụ na Chineke atụkwasịghị ndị
nsọ ya obi, ọ bụrụkwa na eluigwe adịghị ọcha n'anya ya,
16 ọ ga-esi aṅaa tụkwasị mmadụ efu onye rụrụ arụ obi, bụ

onye na-aṅụ ajọ omume dịka mmiri. 17 “Gee m ntị ka m
kọwaara gị; kwerekwa ka m gwa gị ihe m hụrụ, 18 bụ ihe
ndị amamihe kwuru, ndị na-ezobeghị ihe ha natara n’aka
nna nna ha, 19 bụ ndị e nyefere ala ndị a n’aka ha mgbe ọ
dịghị onye ọbịa gabigara n’etiti ha. 20 Ụbọchị ndụ ya
niile, onye ajọ omume na-ata ahụhụ mmekpa ahụ, bụ nke
e debere ogologo afọ nye nwoke ahụ na-eme ihe ike. 21
Ụzụ na-eweta oke egwu na-eju ya ntị, mgbe ọ dị ka ihe
niile na-aga nke ọma, ndị na-apụnara mmadụ ihe na-
abịakwasị ya. 22 O nweghị olileanya ịgbanarị ọchịchịrị;
mma agha nọ na-echere ya. 23 Ọ na-akpagharị na-achọ
ebe nri dịka udele; ọ makwara na ụbọchị ọchịchịrị nọ
nso. 24 Ahụhụ na mkpagbu na-eme ka ọ tụọ oke egwu,
nsogbu na-abịakwasị ya dịka eze nke nọ na njikere ibuso
ndị iro ya agha. 25 N’ihi na ọ na-atụ Chineke aka n’ihu,
dokwaa onwe ya imegide Onye pụrụ ime ihe niile. 26 O ji
ikwesi olu ike, dịka ọta siri ike, na-emegide Chineke. 27
“Ọ bụ ezie na abụba kpuchiri ihu ya, abụba nke dị n’ukwu
ya na-eme ka anụ ahụ nupụtakwa, 28 ọ ga-ebi n’obodo
e bibiri ebibi, n’ụlọ nke mmadụ na-ekwesighị ibi n’ime
ha, ụlọ nke na-adakasị adakasị. 29 Ma ọ gaghị aga n’ihu
ị bụ ọgaranya, akụ ya agaghị adịgidekwa. Ihe o nwere
agakwaghị agbasapụ n’ala niile ahụ. 30 Ọ gaghị agbanarị
ọchịchịrị, ire ọkụ ga-eme ka ome ya kpọnwụọ, iku ume
nke ọnụ Chineke ga-ebufu ya. 31 Ka onye dị otu a hapụ
ịghọgbu onwe ya site n’ịtụkwasị uche n’ihe efu, n’ihi na ọ
dịghị ụgwọ ọrụ ọbụla ọ ga-enweta. 32 Tụpụ oge ya eruo,
ọ ga-anata ụgwọ ọrụ ya n’uju, ọzọ, alaka ya ga-akpọnwụ
33 Ọ ga-adị ka osisi vaịnị nke mkpụrụ ya dapụsịrị na-

achaghị acha, dịka osisi oliv nke akwụkwọ ya kpọnwụrụ
akpọnwụ. 34 N’ihi na ndị na-amaghị Chineke ga-adị ka
nwanyị aga, ọkụ ga-erepịa ụlọ ikwu niile nke ndị hụrụ
iri ngarị n’anya. 35 Ha na-atụrụ ihe ọjọọ dịka ime, ma
mụọkwa ajọọ omume; naanị aghụghọ ka akpanwa ha na-
arụpụta.”
16 Mgbe ahụ, Job zara sị: 2 “Anụla m ọtụtụ ihe dịka ndị
a; ndị nkasiobi na-eweta ọnọdụ ọjọọ ka unu niile bụ.
3 Ogologo okwu efu ndị a niile unu na-ekwu, ọ naghị
akwụsị? Gịnị bụ nsogbu unu nke mere unu ji aga n’ihu
na-arụ ụka niile ndị a? 4 Mụ onwe m nwekwara ike ikwu
okwu dịka unu, ma ọ bụrụ na unu nọ n’ọnọdụ m; enwere
m ike kwuo okwu dị ụtọ na ntị megide unu, ma fufekwaa
isi m megide unu. 5 Ma ọnụ m ga-agba unu ume; nkasiobi
si n’egbugbere ọnụ m ga-emekwa ka ihe mgbu unu dajụọ.
6 “Ma ọ bụrụ na m ekwuo, adịghị egbochi ihe mgbu m, ọ
bụrụ na m ahapụ ikwu okwu, ọdịghị esi n’ahụ m pụọ?
7 N’ezie o Chineke, i meela ka ike gwụ m, i tidakwala
ezinaụlọ m. 8 I keela m agbụ; agbụ m abụrụla ihe akaebe
megide m; ịta ahụ m ebiliela ịgba akaebe megide m.
9 Chineke na-eweso m iwe, jiri iwe ya na-adọwasị m,
ọ na-atakwa ikikere eze ya megide m; onye iro m na-
achịchapụrụ m anya ya. 10 Ụmụ mmadụ na-asaghe ọnụ
ka ha chịa m ọchị, ha ji iti m aka n’ọnụ na-akwa m emo,
jikọtakwa onwe ha megide m. 11 Chineke ewerela m
nyefee n’aka ndị ajọ omume, tụbakwa m n’aka ndị na-
emebi iwu. 12 Ihe na-agara m nke ọma, ma Chineke
tipịara m. O jidere m n’olu ma tiwasịa m. O meela m ihe
ịgba ụta ya; 13 ndị ọgba ụta ya agbaala m gburugburu. Ọ

na-agbawa akụrụ m na-enweghị ọmịiko mee ka oluilu m
wụsịa n’ala. 14 Mgbe niile, ọ na-emegide m; ọ na-achụso
m dịka dike n’agha. 15 “Adụkọtala m akwa mkpe were
ya kpuchie anụ ahụ m, liekwa ikuanya m n’ime ntụ. 16
Ihu m na-acha ọbara ọbara site n’akwa nke m na-akwa,
onyinyo nke ọnwụ dịkwa gburugburu egbugbere anya
m abụọ; 17 ma aka m emeghị ihe ike ọbụla, ọzọ ekpere
m dịkwa ọcha. 18 “Ala, biko, ezokwala ọbara m; mee ka
akwa m ghara ịbụ ihe lara n’iyi! 19 Ọ bụladị ugbu a, onye
akaebe m nọ n’eluigwe, onye nkwuchite ọnụ m nọ n’ebe
dị elu. 20 Onye na-arịọrọ m arịrịọ bụ enyi m, dịka m na-
awụsara Chineke anya mmiri m. 21 N’ọnọdụ mmadụ ka ọ
na-arịọ Chineke dịka mmadụ na-arịọ n’ihi enyi ya. 22
“Naanị afọ ole na ole ga-agabiga tupu m ga n’ụzọ nke
nlọghachi m na-adịghị.

17 Mmụọ m tiwara etiwa, ụbọchị m niile dị mkpụmkpụ,
ili na-echere ịnabata m. 2 N’ezie ndị na-akwa emo gbara
m gburugburu; anya m na-elekwasịkwa mkpasu iwe ha. 3
“Debere m ihe ebe n’ebe gị Chineke nọ. Olee onye ọzọ
pụrụ ịnara m n’akaebe? 4 I mechiela uche ha ka ha ghara
inwe nghọta; ya mere, i gaghị ekwe ka ha nwee mmeri.
5 Ọ bụrụ na mmadụ ekwujọọ enyi ya ka o were nweta
uru dị n’ime ya, anya ụmụ ya ga-ada mba. 6 “Chineke
emeela ka m bụrụ okwu ilu nye onye ọbụla, meekwa ka
m bụrụ onye ha na-agbụsa asọ mmiri n’ihu. 7 Anya m
na-ahụ inyogho inyogho n’ihi iru ụjụ; ahụ m aghọọla
onyinyo nke ihe m bụ na mbụ. 8 Ndị na-eme ihe ziri ezi
na-akụja mgbe ha hụrụ nke a; ndị aka ha dị ọcha na-enwe
mkpali megide ndị ajọ omume. 9 Ma otu ọbụla ọ dị, ndị

ezi omume ga-aga n’ihu n’iso ụzọ ha, ndị aka ha dị ọcha
ga-aga n’ihu n’ịdị ike. 10 “Ma bịanụ, unu niile, bidonụ
okwu unu ọzọ! Agaghị m achọta onye maara ihe n’etiti
unu. 11 Ụbọchị m niile agafeela, atụmatụ m abụrụla ihe
lara n’iyi. Ma ọchịchọ nke obi m 12 na-edo abalị n’ọnọdụ
ehihie; n’ihu ọchịchịrị ka ìhè dị nso. 13 Ọ bụrụ na ebe
obibi m na-ele anya ya bụ ili, ọ bụrụ na m agbasaa ihe
ndina m n’elu ọchịchịrị, (Sheol h7585) 14 a sikwa na m asị
ire ure, ‘Nna m ka ị bụ,’ maọbụ sị ikpuru ‘Nne m’ maọbụ
‘Nwanne m nwanyị,’ 15 ebeekwa ka olileanya m dị? Onye
pụrụ ịhụ ma m nwere olileanya? 16 Olileanya m ọ ga-
arịda ruo n’ọnụ ụzọ ama nke ọnwụ? Anyị ga-esokọta
rịdaruo n’uzuzu?” (Sheol h7585)

18 Mgbe ahụ Bildad onye Shua zara sị: 2 “Ruo ole mgbe
ka ị ga-ekwubi okwu ndị a ị na-ekwu? Nwee ezi uche
ka anyị kparịtaa ụka. 3 Gịnị mere i ji were anyị dịka
anụ ọhịa, gụọ anyị dịka ndị na-enweghị uche n’anya gị?
4 Gị onye na-eji iwe adọkasị onwe gị, a ga-ahapụ ụwa
n’ihi gị? Ka a ga-enupu oke nkume n’ọnọdụ ha? 5 “A na-
afụnyụ oriọna nke onye na-emebi iwu; ire ọkụ ya ga-
akwụsịkwa inwu enwu, 6 ìhè nke dị n’ime ụlọ ikwu ya
na-abụ ọchịchịrị, oriọna nke dị n’akụkụ ya na-anyụkwa.
7 Ike agakwaghị adị na nzọ ukwu ya; atụmatụ ya onwe
ya ga-atụda ya n’ala. 8 Ụkwụ ya na-eduba ya n’ọnya; ọ
na-akpagharị na-adaba n’ime oghere. 9 Ọnya na-ejide
ikiri ụkwụ ya, ọnya ahụ na-ejidesi ya ike. 10 E zobere
ya ụdọ ọnya igbudu n’ala, ihe e ji ejide ya na-echere ya
n’ụzọ ya. 11 Ihe egwu na-emenye ya ụjọ n’akụkụ niile,
na-agbasokwa nzọ ụkwụ ya niile. 12 Ịla n’iyi na-achọsi ya

ike; mbibi nọkwa na njikere na-eche mgbe ọ ga-ada. 13
Mbibi na-eripịa akụkụ anụ ahụ ya; ọkpara ọnwụ na-eripịa
ahụ ya niile. 14 Esi na nchekwa nke ụlọ ikwu ya dọpụta
ya duru ya jekwuru eze nke ihe egwu niile. 15 Ọkụ na-
ebi n'ime ụlọ ikwu ya; a ga-efesasị nkume na-enwu ọkụ
n'ebe obibi ya. 16 Mgbọrọgwụ ya na-akpọ nkụ n'ime ala,
alaka ya ga-akpọnwụ n'elu. 17 A gaghị echeta echiche ya
n'ụwa ọzọ, o nweghị onye ọbụla na-echetakwa aha ya. 18
A na-esite n'ìhè chụba ya n'ọchịchịrị, otu a kwa, a na-
achụpụkwa ya site n'ụwa. 19 O nweghị ụmụ, o nwekwaghị
ụmụ ụmụ n'etiti ndị ya, ọ dịghị onye fọdụrụ n'ebe o bi na
mbụ. 20 Ọnọdụ ya na-eju ndị si n'ọdịda anyanwụ anya;
oke egwu na-ejidekwa ndị si n'ọwụwa anyanwụ n'ihi ya.
21 N'ezie, otu a ka ebe obibi nke onye ajọ omume dị, ee,
bụ onye ahụ nke na-amaghị Chineke."

19 Job zara sị: 2 "Ruo ole mgbe ka unu ga-anọgide na-
ata m ahụhụ? Ruo ole mgbe ka unu ga-ewere okwu ọnụ
unu zọpịa m? 3 Ugboro iri ndị a ka unu kọcharala m,
ihere adịghị eme unu na unu na-ebuso m agha? 4 A
sịkwarị na m bụ onye mmehie, ọ bụ naanị mụ onwe m
ka ọ gbasara. 5 Ọ bụrụ na unu na-ebuli onwe unu elu
karịa m, ma were ọnọdụ ịdị ala m megide m, 6 mgbe ahụ,
maranụ na Chineke emejọọla m, were ụgbụ ya tụọ m
gburugburu. 7 "Ọ bụ ezie na m na-eti mkpu akwa sị: 'A
na-emejọ m.' Ma ọ dịghị ọsịsa m na-anata; ọ bụ ezie na m
na-eti mkpu ka e nyere m aka ma ikpe ziri ezi adịghị.
8 Ọ nọchiela ụzọ m ka m ghara ịgafe; o jirila ọchịchịrị
kpuchie ụzọ m. 9 O yipụla m ugwu m, wepụkwa okpueze
m kpu n'isi. 10 Ọ na-eti m ihe otiti n'akụkụ niile, ruo

mgbe m gabigara; ọ na-ehopu olileanya m dịka osisi. 11
Iwe ya dị ọkụ megide m; ọ na-agụnyekwa m dịka onye
iro ya. 12 Ndị agha ya ji ike na-abịa; ha ewuola mgbidi
were nnọchibido m ha agbaala ụlọ ikwu m gburugburu
imegide m. 13 "O meela ka ụmụnne m na ndị enyi m si
n'ebe m nọ pụọ. 14 Ndị ikwu m anaghị etinyekwa uche
n'ihe banyere m; ndị ezi enyi m niile echefuola m. 15 Ndị
ọbịa nọ n'ụlọ m na ndị odibo m nwanyị na-agụ m dịka
onye ala ọzọ; adị m ka onye mba ọzọ n'ebe ha nọ. 16 Ana
m akpọ odibo m oku ma ọ dịghị aza m, ọ bụladị mgbe
m jiri ọnụ m rịọ ya. 17 Iku ume m abụrụla ihe nwunye
m apụghị ịnagide; abụrụla m ihe arụ nye ụmụnne m.
18 Ọ bụladị ụmụntakịrị nwoke na-akwa m emo; ha na-
ejikwa m eme ihe ọchị mgbe ọbụla m pụtara. 19 Ndị ahụ
m kpọrọ ndị enyi ọma m na-ele m anya dịka m bụ ihe
arụ; ndị ahụ niile m hụrụ n'anya echigharịakwala megide
m 20 Abụ m naanị ọkpụkpụ ọkpụkpụ; ihe m ji gbanarị
ọnwụ adịghị ukwuu. 21 "Meerenụ m ebere, ndị enyi m,
meerenụ m ebere, n'ihi na aka Chineke na-emegide m. 22
Gịnị mere unu ji achụ m dịka Chineke si achụ m? Ọ ga-
abụ na ahụhụ m ejubeghị unu afọ? 23 "Ọ gaara atọ m ụtọ
ma a sị na e dekọrọ okwu m n'akwụkwọ, 24 na e ji mkpisi
igwe dee ha, maọbụ kakwasị ha n'elu mbadamba nkume
ruo mgbe ebighị ebi. 25 Amara m na onye mgbapụta m
na-adị ndụ, amakwaara m na ọ ga-eguzo n'elu ụwa n'oge
ikpeazụ. 26 Mgbe e mebisikwara akpụkpọ ahụ m, ma
n'anụ ahụ m aga m ahụ Chineke. 27 Mụ onwe m ga-eji
anya m abụọ hụ ya, mụ onwe m, ọ bụghị onye ọzọ. Lee ka
obi m si anụ ọkụ n'ime m maka nke a! 28 "Ọ bụrụ na unu

asị, ‘Anyị ga-emegide ya n’ihi na nsogbu a si n’aka ya,’ 29
unu onwe unu kwesiri ịtụ egwu mma agha; n’ihi na iwe
ga-ebute ịta ahụhụ nke mma agha, mgbe ahụ, unu ga-
ama na ikpe dị.”
20 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara sị: 2 “Enweghị udo
nke echiche m na-akpali m izaghachi n’ihi na anọ m
na mwute dị ukwuu. 3 Anụla m okwu mkparị nke ileda
anya nye m, ma nghọta m na-akpalịte m ịzaghachi gị. 4
“N’ezie, ị maara otu ọ dị site na mgbe ochie, ya bụ kemgbe
e debere mmadụ n’ụwa. 5 Obi ụtọ nke onye na-emebi iwu
na-adị nwa mgbe nta, ọṅụ nke ndị na-amaghị Chineke
na-anọ naanị nwa oge. 6 N’agbanyeghị na ịnya isi ya ga-
eru eluigwe, na isi ya ga-emetụkwa igwe ojii; 7 ọ ga-ala
n’iyi ebighị ebi, dịka nsị ya onwe ya nyụrụ; ndị maara ya
ga-ajụ, ‘Olee ebe ọ nọ?’ 8 Ọ ga-efelaga dịka nrọ, agaghị
achọtakwa ya mgbe ọbụla, dịka ọhụ abalị nke e chefuru
echefu. 9 Anya hụrụ ya na mbụ agaghị ahụkwa ya ọzọ,
ebe obibi ya agaghị elegidekwa ya anya ọzọ. 10 Ụmụ ya
ga-achọ ihuọma site n’aka ndị ogbenye; aka ya abụọ kwa
ga-enyeghachi akụ ya. 11 Ọkpụkpụ ya nke jupụtara n’ike
okorobịa ga-eso ya bụrụ ihe a ghanyere na ntụ. 12 “Ọ bụ
ezie na ihe ọjọọ na-atọ ya ụtọ n’ọnụ, na ọ na-ezokwa ya
n’okpuru ire ya; 13 ọ bụ ezie na ọ pụghị n’ịhapụ ya, ọ na-
edebe ya n’ọnụ ya, 14 ma nri ọ na-eri ga-aghọ ihe gbara
ụka n’afọ ya, ọ ga-aghọkwa elo agwọ n’ime afọ ya. 15 Ọ
ga-agbọpụta akụnụba niile o lodara; Chineke ga-eme ka o
si n’afọ ya gbọpụtachaa ha. 16 Ọ ga-amịcha elo agwọ, eze
agwọ ajụala ga-egbu ya. 17 Ọ gaghị anụ ụtọ mmiri si n’iyi,
bụ iyi nke na-asọ asọ nke jupụtara na mmanụ aṅụ na

mmiri ara ehi rahụrụ arahụ. 18 Ihe ọ rụpụtara ka ọ ga-
eji kwụghachi ụgwọ o ji na-erighị ma otu. Uru ọ zụtara
n'ahịa agaghị abụrụ ya ihe ọṅụ. 19 N'ihi na ọ kpagburu
ndị ogbenye, hapụ ha na-enweghị olileanya ọbụla, ọ
nakọtakwara ụlọ nke ọ na-ewughị. 20 "N'ezie, ọ gaghị
enwe izuike site n'oke ọchịchọ ya; ọ gaghị azọpụtakwa
onwe ya site n'ụlọakụ ya. 21 Ọ dịghị ihe fọdụụrụ ya iripịa,
ọganihu ya agaghị adịgide. 22 N'etiti ihe niile o nwere ka
mkpagbu ga-abịakwasị ya, oke ịta ahụhụ ga-adakwasị ya.
23 Mgbe o rijuru afọ ka Chineke ga-eme ka iwe ya dị ọkụ
megide ya, iti aka Chineke ga-adakwasị ya dịka mmiri
ozuzo. 24 Ọ bụrụ na o si na ngwa agha e ji igwe kpụọ
gbalaga, àkụ nke e ji ọla bronz kpụọ ọnụ ya ga-amapu ya
ahụ. 25 N'azụ ya ka ọ na-esi mịpụta ya, site n'umeju ya ka
a ga-esi mịpụta ọnụ ya na-egbu amụma. Oke egwu dị
iche iche ga-abịakwasị ya. 26 Oke ọchịchịrị nọ na-echere
akụnụba ya, ọkụ nke a na-afụnwughị afụnwu ga-erepịa
ya ọ ga-erechapụkwa ihe niile fọdụrụ n'ụlọ ikwu ya. 27
Eluigwe ga-ekpughe ikpe ọmụma ya ụwa niile ga-ebili
megide ya. 28 Idee mmiri ga-ebupu ụlọ ya; oke mmiri
okwukwo n'ụbọchị iwe Chineke. 29 Nke a bụ oke nke
Chineke debeere ndị na-emebi iwu, ya bụkwa ihe nketa
nke Chineke kwadooro ha."

21 Mgbe ahụ, Job zara sị: 2 "Gee ntị nke ọma n'okwu m;
ka nke a bụrụ nkasiobi ị ga-enye m. 3 Nwee ndidi ka m
kwuchaa okwu m, mgbe m kwuchara, gaa n'ihu ịkwa m
emo. 4 "Ọ bụ mmadụ ka m na-ekpesara? Gịnị ka m ga-eji
ghara ịbụ onye na-enweghị ndidi? 5 Lee m anya ka ahụ
maa gị jijiji; were aka gị kpuchie ọnụ gị. 6 Mgbe m chere

echiche maka nke a, egwu tụrụ m meekwa ka ahụ m maa
jijiji. 7 Gịnị mere ndị ajọ omume ji enwe ndụ ogologo,
ghọọ okenye, baakwa ụba n'ịdị ike? 8 Ha na-ahụ ụmụ ka
ha na-akwụsike ike gburugburu ha, ụmụ ha ka ha ji anya
ha ahụ. 9 Ha na-ebi ndụ udo n'ezinaụlọ ha na-atụghị
egwu na ihe ọjọọ ọbụla ga-adakwasị ha; mkpara Chineke
adịghịkwa adakwasị ha. 10 Oke ehi ha na-agba nne ehi ha
na-esepụghị aka; nne ehi ha na-amụ ụmụ, ha adịghị ekwo
ime. 11 Ha na-ezipụ ụmụ ha dịka igwe atụrụ; ụmụntakịrị
ha na-eteghari egwu. 12 Ha na-abụ abụ n'ụda egwu otiti
na ụbọ akwara; ha na-aṅụrịkwa ọṅụ n'ụda nke ọja. 13 Ha
na-anọ ụbọchị ndụ ha niile n'ọganihu, ha na-arịdakwa
n'ili ha n'udo. (Sheol h7585) 14 Ma ndị a na-asị Chineke,
'Hapụ anyị aka, ọ dịghị anyị mkpa ịmata ụzọ gị. 15 Onye
ka Onye pụrụ ime ihe niile bụ, anyị ga-eji jeere ya ozi?
Uru gịnị ka ịrịọ ya arịrịọ ga-abara anyị?' 16 Ma ọganihu
ha adịghị n'aka ha ya mere ana m ewezuga onwe m site
na ndụmọdụ ndị na-emebi iwu. 17 "Ma ugboro ole ka a
na-emenyụ ọkụ oriọna nke ndị na-emebi iwu? Ugboro ole
ka nhụju anya na-adakwasị ha, bụ nke Chineke kenyere
ha n'iwe ya? 18 Ugboro ole ka ha dịka ahịhịa kpọrọ nkụ
n'ihu ikuku, maọbụ dịka igbugbo ọka nke ikuku siri ike
na-efesasị? 19 A na-asị, 'Chineke na-akpakọtara ụmụ ha
ntaramahụhụ nke njehie ha.' Ka a kwụghachi ha ya, ka
ha nwee ike mata ya. 20 Ka anya ha hụ mbibi nke onwe
ya, ka ha ṅụọ ọnụma nke Onye pụrụ ime ihe niile dịka
mmiri. 21 Gịnị gbasara ha banyere ezinaụlọ ha hapụrụ
mgbe ọnwa ndị e kenyere ya bịara na ngwụcha? 22 "Ọ
dị onye pụrụ izi Chineke ihe ọmụma, ebe ọ bụ ya na-

ekpe ndị kachasị elu ikpe? 23 Otu onye na-anwụ mgbe o
jupụtara n'ike na ume, mgbe ọ nọ na nchekwa na udo, 24
mgbe ahụ ya bụ nke eji ezi nri zụọ nke ọma, ọkpụkpụ
ya jupụtakwara n'ụmị. 25 Onye ọzọ na-anwụ n'ihe ilu
nke mkpụrụobi, n'ihi na o nweghị mgbe o riri ezi ihe
ọbụla. 26 Nke ọbụla n'ime ha dina n'akụkụ ibe ya n'ime
aja, ikpuru kpuchikwara ha abụọ. 27 "Amaara m nke ọma
ihe bụ echiche unu na nzube unu ji emegide m. 28 Unu
ga-ajụ m ajụjụ sị, 'Ugbu a, ole ụlọ oke mmadụ ahụ. Ụlọ
ikwu ndị ahụ ebe ndị na-emebi iwu biiri?' 29 Ọ bụ na unu
ajụbeghị ndị njem ajụjụ? Ọ bụ na unu ejighị ihe ha kọrọ
mere ihe, 30 na a na-echebe ndị ọjọọ pụọ n'ụbọchị nhụju
anya, na a na-anapụta ha site n'ụbọchị oke iwe? 31 Onye
na-atụ ha mmehie ha n'ihu? Onye kwa na-akwụghachi
ha ụgwọ ihe ha mere? 32 A na-eburu ha gaa n'ili, a na-
echekwa ili ha nche. 33 Aja dị na ndagwurugwu na-atọ ha
ụtọ; Mmadụ niile na-eso ha n'azụ, na ọtụtụ a na-apụghị
ịgụta ọnụ na-ebu ha ụzọ n'aga. 34 "Ya mere, olee otu unu
ga-esi were okwu na-enweghị isi kasịe m obi? Ọ dịghị ihe
fọdụrụ n'ọsịịsa unu ma ọ bụghị naanị okwu ụgha."

22 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara sị: 2 "Mmadụ ọ
pụrụ ịbara Chineke uru? Ọ bụladị onye nwere uche ọ
pụrụ ịbara Chineke uru? 3 O nwere ọṅụ ọ ga-enye Onye
pụrụ ime ihe niile ma a sị na ị bụ onye ezi omume? Uru
gịnị ka ọ ga-enweta ma ọ bụrụ na ụzọ gị niile enweghị
ịta ụta? 4 "Chineke ọ na-abara gị mba na-ebo gị ebubo
n'ihi na ị na-atụ egwu ya? 5 Ọ bụ na mmebi iwu gị adịghị
ukwuu? Mmehie gị o nwere ọgwụgwụ? 6 Ị naara ụmụnne
gị ihe ebe n'efu; ị yipụrụ ndị mmadụ uwe ha gbawa ha

ọtọ. 7 I nyeghị ndị ike gwuru mmiri, i nyeghịkwa ndị
agụụ na-agụ ihe oriri. 8 Ọ bụ eziokwu na ị bụ nwoke dị
ike na onye nwere ala, bụrụkwa onye a na-asọpụrụ bi
n'ala ya, 9 Ị na-agbaba ụmụ nwanyị di ha nwụrụ aka, zipụ
ha, Ị na-anyaji ogwe aka nke ụmụ na-enweghị nna. 10 Ọ
bụ ya mere ọnya jiri gbaa gị gburugburu, bụrụkwa ihe
mbibi ji eyi gị egwu. 11 Ọ bụkwa ya mere ọchịchịrị ji gbaa
gị gburugburu ka ị ghara ịhụ ụzọ, meekwa ka idee mmiri
kpuchie gị. 12 "Ọ bụ na Chineke anọghị n'ebe dị elu nke
eluigwe? Lee ka ịdị elu nke kpakpando dị elu si dị. 13
Kama ị na-asị, 'Gịnị ka Chineke maara? Ọ na-esite n'oke
ọchịchịrị dị otu a ekpe ikpe? 14 Oke ọchịchịrị kpuchiri ya,
nke mere na ọ naghị ahụ anyị mgbe ọ na-agaghari n'ebe
dị elu nke eluigwe.' 15 Ị ga-agbaso ụzọ ochie nke ndị na-
eme ihe ọjọọ zoro ije na ya? 16 E bupụrụ ha tupu oge ha
eruo. Ntọala ndụ ha ka idee mmiri sachapụrụ 17 Ha sịrị
Chineke, 'Hapụ anyị aka! Gịnị ka Onye pụrụ ime ihe niile
ga-eme anyị?' 18 Ma ọ bụ ya ji ihe dị mma dị iche iche
mejupụta ụlọ ha, ya mere ana m ewezuga onwe m site na
ndụmọdụ ndị na-emebi iwu. 19 Ndị ezi omume na-ahụ
mbibi ndị dị otu a ma ṅụrịa; ndị aka ha dị ọcha na-akwa
ha emo sị: 20 'N'ezie, e bibiela ndị iro anyị, ọkụ erepịala
akụnụba ha.' 21 "Doo onwe gị n'okpuru Chineke ka gị na
ya nọọ n'udo, n'ụzọ dị otu a, ọganihu ga-abịara gị. 22
Gee ntị, nabata ndụmọdụ si ya n'ọnụ, doo okwu ya niile
n'obi gị. 23 Ọ bụrụ na ịlaghachikwute Onye pụrụ ime ihe
niile, ọ ga-eweghachi gị n'ọnọdụ gị; ọ bụrụ na iwezuga
ihe mmebi iwu mee ka ọ dị anya site n'ebe ụlọ ikwu gị dị,
24 tọgbọ ọkpụrụkpụ ọlaedo gị n'aja, tụpụkwa ọlaedo nke

Ọfịa gị n’elu nkume dị n’ime ọdọ mmiri nta. 25 Mgbe ahụ,
Onye pụrụ ime ihe niile ga-abụrụ gị ọlaedo, bụkwara gị
ọlaọcha kachasị mma. 26 N’ezie, mgbe ahụ kwa, ihe nke
Onye pụrụ ime ihe niile ga-atọ mkpụrụobi gị ụtọ, ị ga-
ewelikwa ihu gị nye Chineke. 27 Ị ga-ekpe ekpere, ọ ga-
azakwa gị ekpere gị, ị ga-emezukwa nkwa i kwere. 28 Ihe
i kpebiri ga-emezukwa, ìhè ga-amụkwasị n’ụzọ gị niile.
29 Mgbe a na-eweda ndị mmadụ ala, ọ bụrụkwa na ị sị,
‘Bulienụ ha elu,’ mgbe ahụ ọ ga-azọpụta ndị e wedara
n’ala. 30 Ọ ga-azọpụta ọ bụladị onye ahụ nke aka ya na-
adịghị ọcha, bụ onye nke a ga-azọpụta site n’ịdị ọcha nke
aka gị.”

23 Mgbe ahụ, Job zara sị: 2 “Ọ bụladị taa, mkpesa m dị
ilu; aka ya dị arọ megide m n’agbanyeghị ịsụ ude m. 3
A sịkwa na m maara ebe m ga-achọta ya; a sịkwa na m
nwere ike ijeru ebe obibi ya! 4 Aga m edozi mkpesa m
n’usoro n’ihu ya were ịrụ ụka mejuo ọnụ m. 5 Aga m
achọpụta ihe o ga-aza m ma tuleekwa ihe ọ ga-agwa m.
6 Ọ ga-eji ike dị egwu megide m? Mba, ọ gaghị ebo m
ebubo. 7 N’ebe ahụ, onye ziri ezi ga-eme mkpesa n’ihu
ya. N’ebe ahụ, a ga-anapụtakwa m site n’aka onye ikpe m
rụọ mgbe ebighị ebi. 8 “Ma ọ bụrụ na m agaa n’ọwụwa
anyanwụ ọ nọghị n’ebe ahụ; ọ bụrụ na m gaa n’ọdịda
anyanwụ, agaghị m achọta ya. 9 Mgbe ọ nọ n’ọrụ n’ugwu
anaghị m ahụ ya, mgbe ọ lọghachiri na ndịda anaghị
m ahụkwa ya. 10 Ma ọ maara ụzọ m na-aga, mgbe ọ
nwapụtasịrị m, aga m apụta dịka ọlaedo, 11 ụkwụ m abụọ
na-agbaso nzọ ụkwụ ya; ana m eso ụzọ ya na-atụgharịghị
n’aka nri maọbụ aka ekpe. 12 Esibeghị m n’iwu nke si

n’ọnụ ya pụta wezuga onwe m; a na m echekwa okwu
ọnụ ya karịa nri nke m na-eri kwa ụbọchị. 13 “Ma o guzo
naanị ya, onye pụrụ iguzogide ya? Ọ na-eme ihe ọbụla
masịrị ya. 14 Ọ na-emezu ụkpụrụ ya niile o zubere megide
m, ọ ka nwekwara nzube ndị ọzọ yiri nke a o dobere
imegide m. 15 N’ihi ya ka obi ji ama m jijiji n’ihu ya; mgbe
m chetara banyere ihe ndị a niile, ana m atụ egwu ya. 16
Chineke emeela ka obi m daa mba; Onye pụrụ ime ihe
niile emeela ka m maa jijiji. 17 Ma ọchịchịrị emeghị ka m
mechie ọnụ m, bụ oke ọchịchịrị nke kpuchiri ihu m.

24 “Gịnị mere Onye pụrụ ime ihe niile adịghị ahọpụta
oge maka ikpe ikpe? Gịnị mere ndị maara ya ga-eji na-ele
anya n’efu maka oge ndị a? 2 Ụfọdụ ụmụ mmadụ na-
ewezuga nkume oke ala, na-elekọta igwe atụrụ ha zutere
n’ohi. 3 Ha na-apụnara ịnyịnya ibu nke nwa mgbei, ha
na-anarakwa ehi nke nwanyị di ya nwụrụ n’ihe ebe. 4
Site n’okporoụzọ ka ha na-akwapụ ndị nọ na mkpa. Ha
na-ejikwa aka ike mee ka ndị ogbenye dị n’ala ahụ zoo
onwe ha. 5 Dịka ịnyịnya ibu ọhịa nọ n’ọzara, otu a ka ndị
ogbenye si agagharị na-achọgharị ihe oriri, ala na-adịghị
epupụta ihe na-enye ụmụ ha nri. 6 Ha na-ekpokọta ahịhịa
anụ ụlọ na-ata n’ubi, na-atụtụkọtakwa mkpụrụ vaịnị nke
fọdụrụ n’ubi ndị ajọ omume. 7 N’ihi enweghị uwe, ha na-
agba ọtọ n’abalị, ha enwekwaghị akwa iji kpuchie onwe
ha oyi. 8 Oke mmiri ozuzo nke ugwu na-ede ha ahụ, ha
na-amaku nkume n’ihi enweghị ebe mgbaba. 9 Nwa na-
enweghị nna ka a na-eji ike napụ ara. Nwa ọhụrụ nke
onye ogbenye ka a na-anara n’ihe ebe. 10 N’ihi enweghị
akwa ha na-agba ọtọ na-agagharị, ha na-ebu ukwu ọka

ma nọrọ n'agụụ. 11 Ha na-asụpụta mmanụ oliv n'elu ebe
e mebere maka ya, ha na-azọchapụta mmanya vaịnị ma
akpịrị na-akpọ ha nkụ. 12 Ụzụ ịsụ ude ndị na-anwụ si
n'obodo na-ebili, mkpụrụobi nke ndị e merụrụ ahụ na-eti
mkpu enyemaka. Ma ọ dịghị onye Chineke na-ahụta ka
onye ikpe mara n'ihi ihe ndị a. 13 "Ọ dị ndị na-enupu isi
megide ìhè, ndị na-amaghị ụzọ ya maọbụ na-anọgide
n'ụzọ ya. 14 Mgbe ìhè nke ụbọchị gafere, ogbu mmadụ
na-ebili, gbuo onye ogbenye na onye nọ na mkpa; n'abalị
kwa, ọ na-ezoba dịka onye ohi. 15 Anya onye na-akwa iko
na-ele anya chi ojiji; ọ na-eche n'obi ya sị, 'Ọ dịghị onye
ọbụla ga-ahụ m,' ọ na-ekpuchikwa ihu ya. 16 N'ọchịchịrị,
ndị ohi na-egbuka ụlọ ndị mmadụ baa, ma n'ehihie ha
na-emechibido onwe ha ụzọ n'ime ụlọ; o nweghị ihe ha
na ìhè jikọrọ. 17 N'ebe ha niile nọ, etiti abalị bụ ụtụtụ
ha, ha na ihe egwu nke ọchịchịrị bụ enyi. 18 "Ma ha bụ
ụfụfụ dị n'elu mmiri; ala ha ketara bụ ihe a bụrụ ọnụ, nke
mere na ọ dịghị onye na-agakwa n'ubi vaịnị ha. 19 Dịka
okpomọkụ na ọkọchị si eme ka mkpụrụ mmiri oyi gbazee,
otu a ka ala ili si ewere ndị mehiere n'ike. **(Sheol h7585)** 20
Akpanwa na-echefu ha, ikpuru na-eji ha mere ihe oriri;
anaghị echetakwa ndị ajọọ omume kama a na-etiji ha
dịka osisi. 21 Ha na-akpagbu nwanyị aga na nwanyị na-
enweghị nwa, ha adịghị elekọta nwanyị di ya nwụrụ. 22
Ma Chineke na-eji ike ya dọkpụrụ ndị dị ike nke ukwuu
pụọ, ọ bụ ezie na ha bụ ndị ihe na-agara nke ọma, ma
ha enweghị nkwa nke ndụ. 23 Ọ nwere ike ime ka ha
dabere na ntụkwasị obi na o nweghị ihe pụrụ ịmetụ ha,
ma anya ya dịkwasịrị ụzọ ha niile. 24 A na-ebuli ha elu

nwa mgbe nta, ma e mesịa, ha anọkwaghị, a na-eweda
ha n’ala chikọtakwa ha dịka ndị ọzọ, a na-ebipụ ha dịka
ukwu ọka. 25 “Ọ bụrụ na ọ bụghị otu a, onye pụrụ ị sị na
ihe m kwuru bụ okwu ụgha si otu a mee ka okwu m bụrụ
ihe efu?”

25 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zara sị: 2 “Ike ọchịchị
na oke egwu bụ nke Chineke; Ọ bụ ya na-eme ka udo
dịrị n’eluigwe. 3 Onye pụrụ ịgụta usuu ndị agha ya ọnụ?
Onye kwa ka ìhè ya na-adịghị enwukwasị? 4 Mmadụ ọ ga-
esi aṅaa bụrụ onye ezi omume n’ihu Chineke? Mmadụ
nwanyị mụrụ ọ ga-esi aṅaa dị ọcha? 5 Lee, ọ bụladị ọnwa
adịghị achawapụta, ọzọ kpakpando adịghị ọcha n’anya
ya, 6 ka ọfọdụzie nwa mmadụ efu mụrụ, nke bụ naanị
ikpuru, mmadụ, nke bụ naanị idide.”

26 Mgbe ahụ, Job zaghachiri: 2 “Lee ka i si nyere onye
na-adịghị ike aka! Leekwa ka i si zọpụta ogwe aka nke
onye ume na-adịghị! 3 Lee ụdị ndụmọdụ i nyerela onye
na-enweghị amamihe! Leekwa ụdị oke nghọta nke ị
gosipụtara. 4 Ọ bụ onye nyeere gị aka ikwu okwu ndị a?
Mmụọ onye si n’ọnụ gị kwuo okwu? 5 “Ndị nwụrụ anwụ
nọ n’oke ihe mgbu, ha na ndị nọ n’okpuru mmiri na ndị
bi n’ime ya. 6 Ala mmụọ gba ọtọ n’ihu Chineke; mbibi
tọgbọkwara na-enweghị ihe kpuchiri ya. **(Sheol h7585)** 7 Ọ
na-agbasapụ elu elu nke mbara eluigwe n’elu ebe tọgbọrọ
n’efu. O nweghị ihe o kokwasịrị ụwa n’elu ya. 8 Ọ na-
ekechi mmiri n’ime igwe ojii, ma ịdị arọ ya adịghị eme ka
igwe ojii gbawaa. 9 Ọ na-ekpuchi ihu ọnwa nke dị n’uju
ya, na-agbasakwa igwe ojii ya n’elu ya, 10 O kewapụtara
oke n’elu ogbu mmiri, ka ọ bụrụ oke dị n’etiti ìhè na

ọchịchịrị. 11 Ogidi niile nke eluigwe na-ama jijiji, tụọkwa
oke egwu n'ihi ịba mba ya. 12 N'ike ya ka o ji kpalie oke
osimiri; ọ bụ amamihe ya ka o ji tigbuo Rehab. 13 Ọ bụ
site na nkuume ya ka mbara eluigwe ji maa mma; aka ya
dupuru agwọ na-agba ọsọ. 14 Ihe ndị a bụ ọnụ ọnụ ọrụ
aka ya; lee ka o si dị nta bụ okwu ntakwu anyị na-anụ
gbasara ya! Onye pụrụ ịghọtacha ịda ụda nke ike ya?"

27 Ma Job gakwara n'ihu n'okwu ya sị: 2 "N'ezie, dịka
Chineke na-adị ndụ, onye jụrụ ikpere m ikpe ziri ezi,
Onye pụrụ ime ihe niile, onye mere ka m hụ ihe ilu nke
mkpụrụobi. 3 Ogologo mgbe m nwere ndụ n'ime m,
mgbe iku ume Chineke dịkwa n'imi m, 4 egbugbere ọnụ
m agaghị ekwu ihe ọjọọ, ire m agakwaghị ekwu okwu
aghụghọ. 5 Agaghị m ekwenye na ihe unu kwuru ziri ezi;
ruo mgbe m ga-anwụ, agaghị m agọnarị izuoke m. 6 Aga
m ejigidesi ezi omume m aka ike, agaghị m ahapụ ya; o
nwekwaghị mgbe obi m ga-ata m ụta ogologo ụbọchị
niile nke ndụ m. 7 "Ka ndị iro m dịrị ka ndị ajọ omume,
ka ndị na-ebili imegide m dịrị ka ndị na-emebi iwu. 8
N'ihi nke a, gịnị bụ olileanya onye na-amaghị Chineke
nwere mgbe e bipụrụ ya, mgbe Chineke wepụrụ ndụ ya?
9 Chineke ọ na-anụ ịkwa akwa ya mgbe nsogbu dakwasịrị
ya? 10 Ọ ga-achọta ihe ụtọ n'ime Onye pụrụ ime ihe niile?
Ọ ga-akpọku Chineke mgbe niile? 11 "Aga m akụziri unu
maka ike nke Chineke; agaghị m ezo ihe banyere ụzọ
Onye pụrụ ime ihe niile. 12 Unu onwe unu ahụla ihe ndị
a, gịnị mere unu ji ekwu okwu ndị a na-enweghị isi? 13
"Nke a bụ oke Chineke na-ekenye ndị ajọ omume, nke a
bụkwa ihe nketa nke onye ahụ na-adịghị eme ebere na-

anata site n’aka Onye pụrụ ime ihe niile. **14** N’agbanyeghị
ọnụọgụgụ ụmụ ya, oke ha bụ mma agha; ụmụ ya agaghị
enwe ihe oriri ga-ezuru ha. **15** Ọrịa na-efe efe ga-egbu ndị
ya fọrọ ndụ; ọzọ, ụmụ nwanyị ha hapụrụ nwụọ agaghị
akwa akwa n’ihi ha. **16** Ọ bụrụ na ọ kpakọta ọlaọcha
dịka uzuzu, ma tụkọtakwa uwe dịka aja ụrọ, **17** ihe ndị ọ
kpakọtara bụ onye ezi omume ga-eyi ha, ndị aka ha dị
ọcha ga-ekekwa ọlaọcha ya. **18** Ụlọ o wuru dị ka ụlọ nla,
dịkwa ka ụlọ ntu nke onye nche wuru. **19** Ọ na-edina ala
dịka ọgaranya ma ọ gaghị edinakwa dịka ọgaranya ọzọ;
mgbe ọ saghere anya ya abụọ, ihe niile efuola. **20** Oke
egwu na-adakwasị ya dịka idee mmiri; oke ebili mmiri
na-ebufu ya n’abalị. **21** Ifufe si n’ọwụwa anyanwụ na-
ebufu ya, agaghị ahụkwa ya anya ọzọ; ọ na-azachapụ ya
site n’ọnọdụ ya. **22** Ọ na-atụfu ya na-enweghị ebere mgbe
ọ na-eme ngwangwa ịgbapụ site n’ike ya. **23** Ọ na-akụkọta
aka ya n’ịkwa emo, were ịma ọsụ wezuga ya n’ọnọdụ ya.”

28 Olulu e si egwupụta ọlaọcha dị; ebe a na-anụcha
ọlaedo dịkwa. **2** E si n’ime ala ewepụta igwe, ọlanchara
na-agbazepụta site nkume na-aghọ ọla. **3** Mmadụ na-
eme ka ọchịchịrị nwee ọgwụgwụ; ọ na-enyochapụta ihe
dị ebe dị anya, na-achọ igwe n’ime oke ọchịchịrị. **4** Ọ
na-egwu olulu n’ebe dị anya site n’ebe mmadụ bi, n’ebe
ụkwụ mmadụ na-adịghị eru, n’ebe ahụ dị anya site n’ebe
mmadụ bi ka ha na-akwụfegharị. **5** Ala ahụ e si na ya
enweta nri, abụrụla ihe e ji ọkụ gbanwee n’okpuru ya.
6 Safaia bụ nkume dị oke ọnụahịa dị na nkume ya; aja
ya nwekwara mkpụrụ ọlaedo. **7** Ọ dịghị anụ ufe nke na-
eri anụ maara ụzọ ahụ zoro ezo; anya agụ nkwọ ọbụla

ahụtụbeghị ya. 8 Anụ ọhịa dị nganga anaghị azọnye
ụkwụ n'elu ya, ọdụm ọbụla adịghị awagharị n'ebe ahụ. 9
Ndị mmadụ na-eji aka na-etiwasị nkume ahụ na-enwu
ọkụ mee ka mgbọrọgwụ ugwu ahụ pụta ìhè. 10 Ha na-
awapụta ọwa ụzọ n'etiti nkume ahụ, anya ha na-ahụkwa
akụnụba ya niile. 11 Ha na-achọpụta isi mmiri niile ma
meekwa ka ihe nzuzo pụta ìhè. 12 Ma olee ebe ka a ga-
achọta amamihe? Olee kwa ebe nghọta bi? 13 Mmadụ
apụghị ịghọta ọnụahịa ya, agaghị achọtakwa ya n'ala ndị
dị ndụ. 14 Ogbu mmiri na-asị, "Ọ dịghị n'ime m," osimiri
na-asị, "Ọ dịghị n'aka m." 15 A gaghị eji ọlaedo a nụchara
nke ọma zụta ya, apụghị ịtụ ihe bụ ọnụahịa ya n'ọlaọcha.
16 A gaghị eji ọlaedo nke Ọfịa zụta ya, a gaghị ejikwa
nkume dara oke ọnụahịa nke ọniks maọbụ safaia zụta ya,
17 A gaghị eji ọlaedo maọbụ kristal tụnyere ya, maọbụ iji
ejiji ọlaedo nweta ya. 18 Koral na jaspa erughị ihe a na-
akpọtụ aha n'ebe ọ dị; ọnụahịa nke amamihe karịrị ọtụtụ
rubi. 19 A gaghị eji ọla topaazi nke Kush tụnyere ya; a
pụghị iji ọlaedo a nụchara anụcha zụta ya. 20 Olee ebe
amamihe si abịa? Olee ebe nghọta bi? 21 E zoro ya ezo site
n'anya ihe niile dị ndụ, e kpuchikwara ya nye ọ bụladị
anụ ufe nke eluigwe. 22 Mbibi na ọnwụ na-asị; "Naanị
akụkọ ya ruru anyị ntị." 23 Chineke ghọtara ụzọ ya, naanị
ya makwara ebe obibi ya dị. 24 N'ihi na ọ na-ahụ nsọtụ
nke ụwa, na-ahụkwa ihe niile dị n'okpuru eluigwe. 25
Mgbe o hiwere ike nke ikuku, tụọkwa mmiri n'ihe ọtụtụ,
26 mgbe o nyere mmiri ozuzo iwu meekwa ụzọ nye egbe
eluigwe na oke ikuku, 27 mgbe ahụ, o lere amamihe anya,
nyochasịa ya, meekwa ka o guzosie ike, ma nwapụtakwa

ya. 28 Ọ sịrị mmadụ, "Ịtụ egwu Onyenwe anyị, nke ahụ bụ
amamihe; ọzọ, ị sị n'ihe ọjọọ wezuga onwe bụ nghọta."
29 Job gakwara n'ihu n'okwu ya sị: 2 "Ọ gaara adị m nọọ
mma ma a sị na m ga-adị dịka m dị n'ọnwa ole na ole
gara aga, dịka ụbọchị ndị ahụ mgbe Chineke na-elekọta
m, 3 mgbe oriọna ya na-achakwasị m n'isi ìhè ya ka m
ji jee ije n'ọchịchịrị. 4 Ewoo, otu ihe dịịrị n'ụbọchị ihe
na-agara m nke ọma, mgbe mmekọrịta mụ na Chineke
mere ka ụlọ m bụrụ ebe a gọziri agọzi, 5 mgbe Onye
pụrụ ime ihe niile nọnyeere m na mgbe ụmụ m nọkwa m
gburugburu, 6 mgbe ụzọ m jupụtara na mmiri ara ehi
rahụrụ arahụ, mgbe nkume na-awụpụtara m mmanụ oliv
dịka mmiri na-asọ asọ. 7 "Mgbe m na-apụ n'ọnụ ụzọ
ama obodo were ọnọdụ m n'ama. 8 Ụmụ okorobịa na-
ahụ m wezuga onwe ha, ndị okenye na-ahụkwa m ma
guzo n'ụkwụ ha; 9 ndịisi ọchịchị obodo na-akwụsị ikwu
okwu ma were aka ha kpuchie ọnụ ha; 10 olu ndị a na-
asọpụrụ na-adakwa jụụ, ire ha na-araparakwa ha n'akpo
ọnụ. 11 N'oge ahụ, onye ọbụla nụrụ olu m na-ekwu ihe
dị mma banyere m, ndị hụkwara m na-agba ama ọma
maka m. 12 N'ihi na anapụtara m ndị ogbenye na-eti
mkpu enyemaka, napụtakwa ndị mgbei na-enweghị ndị
enyemaka. 13 Onye nọ n'ọnụ ọnwụ gọziri m; emekwara m
ka obi nwanyị di ya nwụrụ bụọ abụ. 14 Ana m eyikwasị ezi
omume dịka uwe, ikpe ziri ezi bụ uwe mwụda m na akwa
okike nke isi m. 15 Abụ m anya nye onye ìsì, bụrụkwa
ụkwụ nye onye ngwụrọ. 16 Abụ m nna nke onye nọ na
mkpa; bụrụkwa onye gbaliri ịhụ na ndị ọbịa natara ikpe
ziri ezi. 17 Etijiri m ikiri eze nke ndị ajọ omume, si otu a

napụta ndị ha na-achọ ịdọgbu. 18 “Echere m sị, ‘Aga m
anwụ n’ụlọ nke aka m, na ụbọchị m ga-abakwa ụba dịka
aja dị n’ala. 19 Mgbọrọgwụ m ga-eto rịda na mmiri, na
igirigi ga-adakwasịkwa n’alaka m abalị niile. 20 Nsọpụrụ
m ga-adịgide ọhụrụ n’ime m, ụta m ga-adịgidekwa ọhụrụ
n’aka m.’ 21 “Ụmụ mmadụ na-eji oke olileanya na-ege m
ntị, ha na-ederekwa duu ịnụrụ ndụmọdụ m. 22 Mgbe m
kwụsịrị okwu, ha anaghị ekwukwa ọzọ. Okwu m na-ada
juu na ntị ha. 23 Ha na-echerekwa m dịka e si echere
mmiri ozuzo, na-aṅụkwa okwu m dịka ala si aṅụ mmiri
ozuzo n’ọkọchị. 24 Mgbe m miiri ha ọnụ ọchị, ha adịghị
ekwenye ya; ìhè nke ihu m dị oke mkpa nye ha. 25 Ọ bụ m
na-ahọpụtara ha ụzọ, na-anọdụ dịka onyeisi ha; ebiri m
dịka a ga-asị na m bụ onye eze n’etiti ndị agha ya; na dịka
onye na-akasị ndị na-eru ụjụ obi.

30 “Ma ugbu a, ha na-akwa m emo bụ ndị bụ ụmụntakịrị
n’ebe m nọ, bụ ndị nna ha na-etorughị ndị m na-ezipụ ka
ha na nkịta na-eso atụrụ m nọkọta. 2 Uru gịnị ka ike aka
ha ga-abara m, ebe ọ bụ na ha adịghịkwa ike? 3 Ha bụ ndị
ike gwụrụ site n’ụkọ na agụụ, ha na-agagharị n’ala kpọrọ
nkụ na-awagharịkwa n’ime ọzara n’abalị. 4 N’ala ọhịa ka
ha na-atụrị ahịhịa nnu, mgbọrọgwụ osisi brum bụkwa nri
ha. 5 A chụpụrụ ha site n’etiti ndị mmadụ ibe ha, a na-
etiso ha mkpu dịka ha bụ ndị ohi. 6 A chụpụrụ ha ka
ha gaa biri n’ala iyi mmiri na-adịghị. Ha bi n’etiti ọgba
nkume na ọnụ a tụrụ n’ime ala. 7 Ha na-eme ụzụ n’ọhịa
dịka ụmụ anụmanụ, na-ejikọta onwe ha n’ahịhịa toro
n’okpuru osisi. 8 Ha bụ ndị e ledara anya, ndị na-enweghị
aha, e sitere n’ala ahụ chụpụ ha. 9 “Ma ugbu a, abụrụla m

ihe ụmụ okorobịa ji abụ abụ ịkwa emo; abụrụkwala m
okwu ha ji anọpụrụ ụbọchị. 10 Abụ m ihe ịsọ oyi nye ha,
ha adịghị abịakwa m nso; ha anaghị egbu oge igbu m asọ
mmiri n'ihu. 11 Ma ugbu a, ebe ọ bụ na Chineke atọpụla
eriri ụta m ma kpagbuo m, o nwekwaghị ihe ha na-
adịghị eme n'ihu m. 12 N'aka nri m mba ndị a na-ebuso
m agha. Ha na-esiri ụkwụ m ọnya, ha na-ewuli mgbidi
ha nọchibido m. 13 Ha na-etiwasị ụzọ m, ha kwadoro
mmekpa ahụ m. 'O nweghị onye ga-enyere ya aka,' ka
ha na-ekwu. 14 Ha na-abịakwasị m dịka ndị sitere ebe e
tipuru mgbidi; n'etiti mbibi ya ha na-enu onwe ha enute
n'ebe m nọ. 15 Oke egwu abịakwasịla m; ugwu m adịla ka
ihe ifufe buuru, nchekwa m agabigala dịka igwe ojii. 16
"Ugbu a, ndụ m ji nwayọọ nwayọọ na-agabiga; ụbọchị
ahụhụ ejidela m. 17 Abalị na-esewasị ọkpụkpụ m, ihe
mgbu m nke na-ata ata enweghị ezumike. 18 N'oke ike ya,
Chineke na-adịrị m ka uwe; ọ na-ekechi m dịka olu uwe
m. 19 Ọ na-atụba m n'ime apịtị, mee ka m ghọọ ntụ na
aja. 20 "Chineke m, anam etiku gị ma ị dịghị aza m; anam
eguzo ọtọ, ma naanị anya ka i lere m. 21 Ị na-emegide m
na-enweghị obi ebere; i ji aka gị dị ike megide m. 22 Ị na-
ejide m n'ike welie m elu chụba m n'oke ifufe, ị na-eme
ka m bụrụ onye na-akwụfegharị n'oke ifufe nke mmiri. 23
Amara m na ị ga-eweda m ruo ọnwụ; ruo n'ebe e debeere
mmadụ niile dị ndụ. 24 "N'ezie, ọ dịghị onye na-emegide
onye e tidara n'ala; mgbe ọ na-eti mkpu n'ọnọdụ nhụju
anya ya na-achọ enyemaka. 25 Ọ bụ na m akwaghị akwa
n'ihi ndị nọ na nsogbu; ọ bụ na mmụọ m erughị ụjụ n'ihi
ndị ogbenye? 26 Ma mgbe m lere anya ihe ọma, ihe ọjọọ

bịara; mgbe m lere anya ìhè, mgbe ahụ ka ọchịchịrị bịara.
27 Obi m anaghị ezu ike n'ime m; ụbọchị ahụhụ na-ezute
m. 28 Ana m agagharị na-eji nji ma ọ bụghị n'ihi oke
anwụ. Eguzola m ọtọ n'ọgbakọ ndị mmadụ tikuo ha ka ha
nyere m aka. 29 Abụrụla m nwanne nkịta ọhịa; onye ya
na ikwighịkwighị na-esogharị. 30 Akpụkpọ ahụ m na-
eji nji na-ekpe iwere; anụ ahụ m na-anụ ọkụ dịka ihe a
kwanyere ọkụ. 31 Ụda ụbọ akwara m bụ ụda iru ụjụ; ụda
ọja m bụkwa ụda iti mkpu akwa.

31 "Mụ na anya m gbara ndụ kpebie na o nweghị mgbe
m ga-ele nwaagbọghọ ọbụla anya n'ihi agụụ ịkwa iko. 2
N'ihi na, gịnị bụ oke mmadụ ketara n'aka Chineke onye bi
n'elu; gịnị bụkwa ihe nketa ya site n'aka Onye pụrụ ime
ihe niile nọ n'elu? 3 Ọ bụghị mbibi nye ndị ajọ omume,
nhụju anya nye ndị na-eme ihe ọjọọ? 4 Ọ bụ na ọ naghị
ahụ ụzọ m niile, gụọkwa nzọ ukwu m niile ọnụ? 5 "Ọ
bụrụ na m gara ije n'ụzọ ụgha maọbụ na ụkwụ m mere
ngwangwa gbasoro ụzọ aghụghọ, 6 ka Chineke were
ihe ọtụtụ ziri ezi tụọ m, ọ ga-amata na m bụ onye na-
enweghị ịta ụta. 7 Ọ bụrụ na nzọ ụkwụ m si n'ụzọ wezuga
onwe ya, ọ bụrụ anya m na-edu obi m, ma ọ bụkwanụ
na aka m abụọ bụ ihe e merụrụ emerụ, 8 ọ bụrụ otu a,
ka onye ọzọ rie ihe m kụrụ n'ubi, ka e hopuchakwa ihe
niile m kụrụ n'ubi. 9 "Ọ bụrụ na ọ gụọla obi m agụụ
ijekwuru nwanyị ọzọ, maọbụ na m ezoola n'ọnụ ụzọ onye
agbataobi m, 10 mgbe ahụ, ka nwunye m kwọọrọ nwoke
ọzọ nri, ka ndị ikom ọzọ dinaa ya. 11 N'ihi na nke ahụ
ga-abụ ihe ihere, bụrụkwa mmehie kwesiri ka e kpee ya
ikpe. 12 Ọ bụ ọkụ na-ere ruo n'ebe ịla n'iyi; nke pụrụ

ihopu ihe owuwe ubi m niile. 13 "Ọ bụrụ na m jụrụ ikpe
ikpe ziri ezi nye nwoke maọbụ nwanyị ọbụla na-ejere m
ozi mgbe ha nwere mkpesa megide m, 14 gịnị ka m ga-
eme mgbe Chineke bịakwutere m? Gịnị ka m ga-aza ya
mgbe ọ jụrụ m ajụjụ? 15 Ọ bụ na ọ bụghị onye kpụrụ m
n'afọ nne m mekwara ha? Ọ bụghị ya kpụrụ anyị abụọ
n'afọ nne anyị? 16 "Ọ bụrụ na m ajụ inye ndị ogbenye ihe
dị ha mkpa, ma ọ bụrụkwa na m eme ka anya nwanyị
di ya nwụrụ dalaa ya n'isi, 17 ọ bụrụ na m dobere ihe
oriri m maka naanị m, ma jụ inye ya ụmụ mgbei; 18 ma
site n'okorobịa m, azụlitere m ha dịka nna kwesiri, ọ
bụkwa site na nwantakịrị ka m bụ onyendu nye nwanyị
di ya nwụrụ. 19 Ọ bụrụ na ọ dị mgbe m hụrụ onye na-ala
n'iyi n'ihi enweghị akwa, maọbụ onye nọ n'ụkọ nke na-
enweghị uwe, 20 ma obi ha agọzighị m n'ihi iji ajị sitere
n'ụmụ atụrụ m mee ka o nwee okpomọkụ n'ahụ ya. 21 Ọ
bụrụ na m eweliela aka m megide onye nna ya nwụrụ,
n'ihi na m mara na m nwere nkwuwa okwu n'ụlọikpe,
22 mgbe ahụ, ka aka m si n'ubu m dapụ, ka e tijiekwa
ogwe aka m site na nkwonkwo ya. 23 N'ihi na atụrụ m
egwu mbibi na-esite n'aka Chineke, n'ihi egwu ebube ya,
enweghị m ike ime ihe ndị a. 24 "Ọ bụrụ na ntụkwasị obi
m dị n'ọlaedo, maọbụ na m sị ọlaedo a nụchara anụcha, 'Ị
bụ ebe ndabere m.' 25 Ọ bụrụ na m ṅụrịrị ọṅụ n'ihi oke
akụ m, ihe nnweta nke aka m ritere n'uru, 26 ọ bụrụ na m
legidere anyanwụ anya n'ebube ya, maọbụ ọnwa n'ike
nchawa ya, 27 nke ga-eme ka obi m bụrụ ihe a rafuru na
nzuzo, maọbụ aka m abụrụ ihe e weliri ife ha ofufe, 28
mgbe ahụ, ihe ndị a ga-abụ mmehie nke a ga-ekpe ikpe,

n'ihi na m gaara abụ onye na-ekwesighị ntụkwasị obi
nye Chineke, Onye bi n'elu. **29** "Ọ bụrụ na m ṅụrịrị ọṅụ
n'ihi ọdachi nke dakwasịrị onye iro m maọbụ chịa ọchị
n'ihi nsogbu nke dakwasịrị ya, **30** ekwebeghị m ka ọnụ
m mehie megide ha site n'ịbụ ndụ ha ọnụ. **31** Ọ bụrụ
na o nwebeghị oge ndị nọ n'ezinaụlọ m kwuru okwu sị.
'Onye ka ọ bụ nke na-erijubeghị afọ site n'ihe oriri Job
na-enye?' **32** Ma ọ dịghị onye ọbịa na-anọ ọnọdụ abalị
n'ama, n'ihi ụzọ m na-eghe oghe mgbe ọbụla nye ndị
ije. **33** Ọ bụrụ na m na-ezo mmehie m dịka ndị ọzọ, site
n'izobe mmehie m n'ime obi m, **34** n'ihi na m tụrụ egwu
igwe mmadụ, si otu a, tụọ oke egwu n'ihi nleda anya nke
ndị agbụrụ dị iche iche, nke mere ka m gbaa nkịtị ghara
ịpụ n'ezi. **35** ("O, a sị na o nwere onye ga-ege m ntị! Ana
m ebinye aka m n'okwu ngọpụ m, ka Onye pụrụ ime ihe
niile za m, ka onye na-ebo m ebubo depụta ihe o nwere
megide m n'akwụkwọ. **36** N'ezie, aga m eyiri ya n'ubu m,
aga m eyinyekwa ya dịka okpueze. **37** Aga m agụkọrọ ya
nzọ ụkwụ m niile, aga m ejekwuru ya dịka ọkpara eze.) **38**
"Ọ bụrụ na ala m etie mkpu megide m, ọ bụrụ na olulu dị
na ya ejupụta n'anya mmiri, **39** ọ bụrụ na m eripịa ihe o
mepụtara na-akwụghị ụgwọ, maọbụ mee ka mmụọ ndị bi
n'ime ya daa mba, **40** ka ogwu pupụta n'ọnọdụ ọka wiiti,
ka ahịhịa na-esi isi ọjọọ pupụtakwa n'ọnọdụ ọka balị."
Okwu Job agwụla.

32 Mgbe ahụ, ndị ikom atọ ndị a kwusịrị ịsa Job okwu
ọbụla ọzọ n'ihi na ọ hụrụ onwe ya dịka onye ezi omume.
2 Ma oke iwe were Elihu nwa Barakel onye obodo Buz,
si n'ikwu Ram megide Job n'ihi na ọ gụrụ onwe ya dịka

onye ezi omume karịa Chineke. 3 Iwe wekwara ya n’ebe
mmadụ atọ ndị enyi Job nọ, n’ihi na ọ dịghị ebe ha hụtara
Job dịka onye ụzọ ya na-ezighị ezi, ma ha gara n’ihu ịma
ya ikpe. 4 Ma ruo ugbu a, Elihu agwaghị Job okwu ọbụla
n’ihi na ndị ọzọ bụ okenye n’ebe ọ nọ. 5 Ma mgbe ọ
hụrụ na ndị ikom atọ ndị a enweghị okwu ọzọ ha ga-
ekwu, nke a kpasuru ya iwe. 6 Ma Elihu nwa Barakel onye
obodo Buz zara sị: “Abụ m nwantakịrị n’ọnụọgụgụ afọ
m gbara, ma unu bụ ndị okenye; ọ bụ nke a mere m ji
gbaa nkịtị n’ụjọ, hapụ ịgwa unu ihe m maara. 7 Echere m
n’obi m sị, ‘Ọnụọgụgụ afọ ga-ekwu okwu; ọtụtụ afọ ka
ọ dịkwara ikuzi amamihe.’ 8 Ma ọ bụ mmụọ dị n’ime
mmadụ, nkuume nke Onye pụrụ ime ihe niile na-enye
nghọta. 9 Ọ bụghị naanị ndị okenye bụ ndị mara ihe, ọ
bụkwaghị naanị ndị gbara ọtụtụ afọ bụ ndị na-aghọta ihe
ziri ezi. 10 “Ya mere m na-asị, Geenụ m ntị; mụ onwe
m ga-agwa unu ihe m ma. 11 Echeere m oge niile unu
na-ekwu okwu, egere m ntị na ntụgharị uche unu, oge
niile unu na-achọpụta okwu unu ga-ekwu. 12 Egere m
nnọọ unu ntị, ma ọ dịghị onye n’ime unu nwerela ike
gosi Job ụzọ o si jehie; ọ dịghị onye n’ime unu zaghachiri
ịrụ ụka ya. 13 Unu ekwula sị, ‘Anyị achọtala amamihe; ka
Chineke na-abụghị mmadụ gosi ya mmehie ya.’ 14 Ma
Job edozighị okwu ya n’usoro megide m, ya mere agaghị
m eji ịrụ ụka unu zaghachi ya. 15 “Ha adaala mba na-
enweghị ihe ọzọ ha ga-ekwu; ike okwu agwụla ha. 16 M
ga-echere, ugbu a ha deere duu, ugbu a ha guzo ebe ahụ
na-enweghị ọsịsa? 17 Mụ onwe m ga-ekwu uche m; ihe m
maara ka mụ onwe m ga-ekwu, 18 n’ihi na okwu juru

m ọnụ, ọ bụkwa mmụọ dị n'ime m na-akwagide m. 19
N'ime m, adị m ka mmanya na-agbọ ụfụfụ a kwuchiri na
karama, dịka karama akpụkpọ ọhụrụ dị njikere ịgbawa.
20 Aga m ekwurịrị okwu ka m sị n'ụzọ dị otu a chọta
izuike; aga m emeghe egbugbere ọnụ m ma zaghachi.
21 Agaghị m ekpe mmadụ ọbụla ikpe mmegide maọbụ
jaa mmadụ ọbụla mma n'ụzọ na-ezighị ezi. 22 N'ihi na ọ
bụrụ na m bụ ọka nwere ire ụtọ n'ija ihe na-ezighị ezi
mma, Onye kere m ga-ewepụ m n'oge na-adịghị anya.
33 "Ma ugbu a, Job, gee ntị n'okwu m; ṅaakwa ntị nke
ọma n'ihe niile m ga-ekwu. 2 Ejikerela m imeghe ọnụ
m ikwu okwu; okwu m dịkwa n'ọnụ ire m. 3 Okwu m
sitere n'izi ezi nke obi m; egbugbere ọnụ m na-ekwu
naanị eziokwu nke m ma. 4 Ọ bụ Mmụọ nke Chineke
mere m, nkuume nke Onye pụrụ ime ihe niile na-enye m
ndụ. 5 Zaghachi m ma ọ bụrụ na i nwere ike; jikere onwe
gị ka anyị rụrịtaa ụka. 6 Mụ onwe m dị ka i si dị n'ihu
Chineke; mụ onwe m bụkwa ihe esitere n'ụrọ kpuo. 7
Egwu m ekwesighị ime ka ị tụọ oke ụjọ, ma ọ bụkwanụ
ogwe aka m ịdị arọ n'ahụ gị. 8 "Ma ị kwuola ya na ntị m,
anụrụ m okwu ndị ahụ niile, 9 'Mụ onwe m dị ọcha n'obi
m, o nweghị ihe na-ezighị ezi m mere; adị m ọcha na-
enweghị mmehie ọbụla. 10 Ma Chineke chọtara ezughị
oke n'ebe m nọ; ọ na-ahụta m dịka onye iro ya. 11 Ọ na-
eji mkpọrọ kechie ụkwụ m abụọ; ọ na-enyochakwa ụzọ m
niile.' 12 "Ma ana m agwa gị, na nke a i meghị nke ọma,
n'ihi na Chineke dị elu karịa mmadụ. 13 Gịnị mere i ji na-
ekpesara ya na ọ dịghị azaghachi mmadụ ọbụla okwu?
14 Ma Chineke na-ekwu okwu, ugbu a n'otu ụzọ, ugbu

a kwa n'ụzọ ọzọ, ọ bụ ezie na mmadụ nwere ike ghara
ịghọta ya. 15 Na nrọ maọbụ n'ọhụ nke abalị, mgbe ụmụ
mmadụ na-ada n'oke ụra, mgbe ha na-atụgharị n'elu ihe
ndina ha. 16 O nwere ike kwunye ha okwu na ntị ma
mee ka egwu tụọ ha site n'ọtụtụ ịdọ aka na ntị; 17 ka
mmadụ si n'ajọ omume ya chegharịa, ka o si na nganga
ya wezuga onwe ya, 18 ka o chebe mkpụrụobi ya site
n'olulu, chebekwa ndụ ya site n'ịla n'iyi nke mma agha.
19 "Ọzọkwa, a na-abara mmadụ mba site n'ihe mgbu nke
na-eme ka o dinara n'elu ihe ndina, ebe ọkpụkpọ niile dị
ya n'ahụ na-anọgide na-egbu ya mgbu. 20 Nke na-eme ka
ndụ ya na-asọ ihe oriri oyi, ọzọ, mkpụrụobi ya na-ajụkwa
nri dịkarịsịrị ụtọ. 21 Anụ ahụ ya na-abụ ihe na-ala n'iyi,
ma ọkpụkpụ ya; nke bụ ihe zoro ezo na mbụ, na-apụta
ihe ugbu a. 22 Mkpụrụobi ya na-abịaru ili nso, ndụ ha na-
anọkwa nso n'aka ndị na-ejere ọnwụ ozi. 23 Ma a sị na e
nwere mmụọ ozi nọ ya n'akụkụ, dịka onye nkwuchite
ọnụ, otu onye n'etiti puku mmadụ, onye ga-agwa mmadụ
ihe ziri ezi nye ya, 24 ọ na-emere onye ahụ amara, na-
asịkwa Chineke, 'Napụta ya, ekwela ka ọ gbadaa n'ime
olulu ili; achọtala ihe mgbapụta n'ihi ya. 25 Ka ahụ ya
nwogharịa dịka nke nwantakịrị, ka a eweghachi ike ya
dịka ọ dị n'ụbọchị okorobịa ya.' 26 Mgbe ahụ, onye ahụ
ga-arịọ Chineke arịrịọ ma chọtakwa ihuọma ya, ha ga-ahụ
ihu Chineke ma tiekwa mkpu ọṅụ, ọ na-enyeghachi ha
ezi ihe n'ihi ezi omume ya. 27 Mgbe ahụ, ọ na-abịakwute
ụmụ mmadụ sị ha: 'Emehiere m, mee ihe ziri ezi ka ọ
bụrụ ajọ omume, ma anataghị m ihe kwesiri ịbụ ụgwọ
ọrụ m; 28 ọ gbapụtara mkpụrụobi m ka m ghara ịrịda

n’olulu ili, ya mere aga m adị ndụ hụkwa ìhè nke ndụ.’
29 “Ihe ndị a niile ka Chineke na-emere mmadụ ugboro
abụọ, ọbụladị ugboro atọ. 30 Ka ọ dọghachite mkpụrụobi
ya site n’olulu ili, ka ìhè nke ndụ si otu a mụkwasị ya. 31
“Gee ntị, Job, ma nụrụ okwu m; dere jii ka m kwuo okwu.
32 Ọ bụrụ na i nwere ihe ị chọrọ ikwu, zaghachi m; kwupụ
okwu, n’ihi na achọrọ m ịgụ gị n’onye ezi omume. 33 Ma
ọ bụghị otu a, gee m ntị; dere jii, ka m zi gị amamihe.”

34 Mgbe ahụ Elihu sịrị: 2 “Nụrụ okwu m, unu ndị
amamihe; gee m ntị unu ndị ikom nwere mmụta. 3 Ntị
na-anwale okwu dịka ire si anụ ụtọ ihe oriri. 4 Ka anyị
chọpụtara onwe anyị ihe ziri ezi; ka anyị nọkọta mụta
ihe dị mma. 5 “Job na-asị, ‘Abụ m onye ezi omume, ma
Chineke na-anapụ m ikpe ziri ezi. 6 Ọ bụ eziokwu na aka
m dị ọcha ma a na-ahụta m dịka onye ụgha; ọ bụ eziokwu
na ikpe amaghị m ma ọnya na-enweghị ngwọta ka àkụ ya
na-enye m.’ 7 Olee nwoke dịka Job, nke na-aṅụ ịkwa emo
dịka mmiri? 8 Ya na ndị na-eme ajọ ihe bụ enyi, ya na ndị
ajọ omume na-emekọkwa ihe. 9 N’ihi na ọ na-asị, ‘Ọ dịghị
uru dị ya na mmadụ na-achọ ime ihe na-atọ Chineke ụtọ.’
10 “Ya mere, geenụ m ntị, unu ndị ikom nwere nghọta. Ya
bụrụ ihe dị anya n’ebe Chineke nọ, bụ ime ajọ omume,
bụrụkwa ihe dị anya n’ebe Onye pụrụ ime ihe niile nọ, bụ
ime ihe na-ezighị ezi. 11 Ọ na-akwụghachi onye ọbụla
dịka ihe o mere si dị, ọ na-ewetara mmadụ dịka omume
ya kwesiri. 12 Ọ bụ ihe a na-ekwesighị iche n’uche na
Chineke pụrụ ime ihe na-ezighị ezi, na Onye pụrụ ime
ihe niile ga-ekpe ikpe n’ezighị ezi. 13 Onye họpụtara
ya ịchị ụwa? Onye mere ya onye nlekọta ụwa niile? 14

Ọ bụrụ na ọ bụ ebumnuche ya iweghachi mmụọ ya na
nkuume ya, 15 mmadụ niile ga-alakọta n'iyi, mmadụ niile
ga-alaghachikwa n'aja. 16 "Ọ bụrụ na i nwere nghọta,
nụrụ nke a; gee ntị n'okwu m. 17 Ọ pụrụ ịchị bụ onye
ahụ kpọrọ ikpe ziri ezi asị? Ị ga-ama Onye ezi omume na
onye dị ike ikpe? 18 Ọ bụghị ya na-agwa ndị eze okwu
sị, 'Unu abaghị uru,' ma na-agwakwa ndị a mara aha
ha sị, 'Unu bụ ndị ajọ omume.' 19 Onye na-adịghị ekpe
ikpe mmegide nye ụmụ ndị ikom eze, onye na-adịghị
emenyere ndị ọgaranya, ma megbuo ndị ogbenye, n'ihi
na ha niile bụ ọrụ aka ya. 20 N'otu ntabi anya, ha na-
anwụ n'ime etiti abalị; ndị ahụ na-ama jijiji ma gabiga; a
na-ewezugakwa ndị dị ike ma ọ bụghị site n'aka mmadụ.
21 "Anya ya na-elekwasị ụzọ niile nke ụmụ mmadụ; ọ
na-ahụkwa nzọ ụkwụ ha niile. 22 Ọ dịghị ọchịchịrị dị, ọ
dịghịkwa oke ọchịchịrị dị, ebe ndị na-eme ajọ ihe pụrụ
izo. 23 Ọ dịghị mkpa ọ dịịrị Chineke ịga n'ihu inyocha
ụmụ mmadụ, nke mere na ha ga-abịa n'ihu ya maka ikpe
ikpe. 24 Na-ajụghị ajụjụ Chineke na-akụtu ndị a maara
aha ha ma were ndị ọzọ dochie n'ọnọdụ ha. 25 N'ihi na ọ
na-agụkọ ọrụ ha niile, ọ na-achụpụ ha n'abalị mee ka ha
ghọọ ndị e gwepịara egwepịa. 26 N'ebe mmadụ niile ga-
ahụ ha ka ọ na-ata ha ahụhụ n'ihi ajọ omume ha, 27 n'ihi
na ha sitere n'iso ya wezuga onwe ha, ha enweghịkwa
uche ilebanye anya n'ụzọ ya ọbụla. 28 Ha mere ka iti
mkpu akwa nke ndị ogbenye ruo ya ntị, nke mere na ọ
nụrụ akwa ndị nọ na mkpa. 29 Ma ọ bụrụ na ọ gba nkịtị,
onye ga-ama ya ikpe? Ọ bụrụ na o zoo ihu ya, onye pụrụ
ịhụ ya? Ma ya onwe ya na-achị isi n'ebe mmadụ na mba

nọ, 30 igbochi nwoke na-adịghị atụ egwu Chineke ịchị
obodo, ka ọ gharakwa ịbụ ihe ọnya nye ndị mmadụ. 31 "Ọ
bụrụ na mmadụ a sị Chineke, 'Abụ m onye ikpe mara ma
agaghị m emehie kwa ọzọ. 32 Biko, zi m ihe ndị ahụ m
na-apụghị ịhụ; ọ bụrụ na m emehiela, agaghị m emekwa
ya ọzọ.' 33 Chineke ọ ga-akwụghachi gị ụgwọ ọrụ site na
mkpebi gị mgbe ị jụrụ ichegharị? Gị onwe gị ga-ekpebi, ọ
bụghị mụ; ya mere gwa m ihe ị mara. 34 "Ndị ikom ndị
nwere nghọta na-ekwu si, ndị amamihe nụrụ okwu m na-
asị m, 35 'Job na-ekwu okwu dịka onye na-amaghị ihe;
okwu ya dị ka nke onye na-enweghị uche.' 36 Ọ ga-adị
nnọọ mma ma a sị na a nwaa Job ruo nsọtụ maka ọsịsa ya
dịka nke ajọ mmadụ! 37 Ọ na-atụkwasị nnupu isi n'elu
mmehie ya; na-akụ aka n'etiti anyị n'ụzọ ịkwa emo, ma
werekwa okwu nkwulu bara ụba megide Chineke."

35 Mgbe ahụ, Elihu sịrị: 2 "Ị na-eche na nke a ziri ezi? Ị
sịrị, 'Na m ziri ezi ọ bụghị Chineke.' 3 N'agbanyeghị ihe
ndị a, ị na-ajụ ya si, 'Uru gịnị ka ọ baara m, gịnị bụ uru m
ma ọ bụrụ na emehieghị m?' 4 "Ọ ga-amasị m ịzaghachi
gị, zaghachikwa ndị enyi gị na ha nọ. 5 Lelie anya na
eluigwe ma hụkwa. Legide mbara igwe na igwe oji niile,
nke dị anya karịa gị. 6 Ọ bụrụ na i mehie, olee ụzọ nke a
si metụta ya? Ọ bụrụ na mmehie gị bara ụba, gịnị ka nke
a pụrụ ime ya? 7 Ọ bụrụ na ị bụ onye ezi omume, gịnị ka
ị na-enye ya, maọbụ gịnị ka ọ na-anata site n'aka gị? 8
Ajọ omume gị na-emetụta naanị mmadụ dịka gị, ma ezi
omume gị na-emetụta naanị ụmụ ndị mmadụ. 9 "Ụmụ
mmadụ na-eti mkpu akwa n'ihi ịba ụba nke mmegbu,
ha na-arịọ arịrịọ enyemaka site n'aka ndị dị ike. 10 Ma

ọ dịghị onye na-asị, ‘Olee ebe Chineke onye kere m nọ,
onye na-enye abụ n’ime abalị, 11 onye na-akụziri anyị ihe
karịa ka ọ na-akụziri ụmụ anụ ọhịa nke ụwa, onye na-
eme ka anyị bụrụ ndị maara ihe karịa ụmụ nnụnụ nke
igwe?’ 12 Ọ dịghị azaghachi mgbe ụmụ mmadụ na-eti
mkpu akwa, n’ihi ịnya isi nke ndị ajọ omume. 13 N’ezie,
Chineke adịghị aṅa ntị n’arịrịọ efu ha; Onye pụrụ ime
ihe niile a dịghị elebara ya anya. 14 Ma ya bụrụzie nke
a ị na-ekwu, ọ ga-esi aṅaa gee ntị mgbe ị na-ekwu na ị
dịghị ahụ ya anya, na i burula ikpe gị bịa n’ihu ya na ị ga-
anọkwa na-eche ya! 15 Ọzọ, n’ihi na iwe ya adịghị eweta
ntaramahụhụ, n’ihi na ọ dịghị arịba ama ajọ omume ọ
bụladị nke dịkarịsịrị nta. 16 Ya mere, Job saghere ọnụ
ya kwuo okwu dịka onye na-amaghị ihe; ka onye na-
enweghị uche ọ na-ekwu okwu nkwukwasị efu.”

36 Elihu gara n’ihu sị: 2 “Nyetụ m nwa oge nta, ka m
gosi gị na ọ ka dị ọtụtụ ihe e nwere ikwu nyere Chineke. 3
Ana m enweta amamihe m site n’ebe dị anya; aga m enye
Onye kere m ezi omume. 4 Ya doo gị anya na okwu m
abụghị okwu ụgha; onye zuruoke n’ihe ọmụma nọnyeere
gị. 5 “Chineke dị ike ma ọ dịghị eleda mmadụ ọbụla anya;
ọ dị ike, bụrụkwa onye na-eme ihe ọbụla o zubere ime. 6
Ọ naghị edebe ndị ajọ omume ndụ, kama ọ na-enye ndị a
na-akpagbu akpagbu ihe ruuru ha. 7 Ọ dịghị ewepụ anya
ya n’ebe ndị ezi omume nọ, kama ọ na-eme ka ha na ndị
eze nọkwasị n’ocheeze, bụrụ ndị e buliri elu ruo mgbe
ebighị ebi. 8 Ma ọ bụrụ na e kechie ụmụ mmadụ n’agbụ
igwe, jirikwa agbụ nke mkpagbu jidesie ha ike, 9 ọ na-
agwa ha ihe ha mere, na ha sitere na nganga ha mehie.

10 Ọ na-eme ka ha ṅaa ntị nye ntụziaka, na-enyekwa ha
iwu ka ha chegharịa site n'ajọ ihe ha na-eme. 11 Ọ bụrụ
na ha erube isi, jekwaara ya ozi, ha ga-abụ ndị ga-ebi
oge ndụ ha fọdụrụ n'akụnụba, biekwa ogologo ndụ ha
niile n'afọ ojuju. 12 Ma ọ bụrụ na ha egeghị ntị, ha ga-ala
n'iyi site na mma agha, ha ga-anwụ na-enweghị ọmụma
ihe. 13 "Ndị ajọ omume na-ebu iro n'obi ha. Ha adịghị
echeghari kpọkuo ya ọ bụladị mgbe o kere ha agbụ. 14
Ha na-anwụ n'oge okorobịa ha, n'etiti ndị ikom na-agba
akwụna n'ụlọ arụsị dị iche iche. 15 Ma ndị na-ahụsị anya
ka ọ na-azọpụta site n'ahụhụ ha; na-agwa ha okwu site
na mkpagbu ha. 16 "Ọ na-achọsi ike ịnapụta gị site n'ọnụ
mkpagbu, baa n'ebe sara mbara, ebe mkpagbu na-adịghị,
baa na tebul nke jupụtara na nri dị ezi ụtọ. 17 Ma ugbu
a, ikpe ọmụma dịịrị ndị ajọ omume na-anyịgbu gị; ikpe
ọmụma na ikpe ziri ezi abịakwasịla gị. 18 Lezie anya ka
mmadụ ọbụla ghara iji akụnụba rafuo gị; ekwekwala ka
ihe ngarị bara ụba wezuga gị n'ọnọdụ gị. 19 Akụnụba gị
maọbụ ịdị ike gị ha pụrụ ịnapụta gị ka ị ghara ịnọ na
mkpagbu? 20 Anọla na-echere ka abalị bịa, mgbe a na-
adọkpụrụ ndị ụmụ mmadụ site n'ụlọ ha pụọ. 21 Lezie
anya, ka i ghara iche ihu nye ajọ ihe, bụ nke ọ dị ka ị na-
ahọrọ karịa mkpagbu. 22 "E buliela Chineke elu n'ike ya,
onye bụ onye ozizi dịka ya? 23 Onye họpụtaara ya ụzọ
ọ ga-agbaso, maọbụ sị ya 'I meela ajọ ihe'? 24 Cheta ka
i bulie ọrụ aka ya elu, bụ nke ụmụ mmadụ torola site
n'abụ. 25 Mmadụ niile ahụzuola ya; ụmụ mmadụ nọ n'ebe
dị anya na-ele ya anya. 26 Lee, Chineke dị ukwuu, karịa
nghọta anyị. Ọnụọgụgụ afọ ya karịrị mmadụ ịchọpụta. 27

“Ọ bụ ya na-eme ka ukuru mmiri rigoro n’elu mgbe anwụ
na-acha, nke a na-aghọ mmiri ozuzo nye iyi niile. 28 Igwe
ojii na-awụdata mmiri dị n’ime ya mee ka mmiri ozuzo dị
ukwuu zokwasị ụmụ mmadụ. 29 Onye pụrụ ịghọta ka o si
gbasaa igwe ojii, ka o si ebigbọ site n’ebe obibi ya? 30
Lee, ọ gbasaala amụma ya gburugburu ya na-ekpuchi
ebe niile dịkarịsịrị omimi nke oke osimiri. 31 Nke a bụ
ụzọ o si achị mba niile na-enyejukwa ha nri afọ. 32 O ji
amụma nke egbe eluigwe kpojuo aka ya, ma na-enye ya
iwu itida ihe ọbụla ọ chọrọ. 33 Ịda ụda nke egbe eluigwe
na-akọwa ọbịbịa nke oke ifufe mmiri; ọ bụladị ehi na-
eme ka a mara na ọ nọ nso.

37 “N’ihi nke a, obi m na-ama jijiji, na-amali elu site
n’ọnọdụ ya. 2 Gee ntị! Gee ntị nụrụ ụda olu ya, na ụzụ
nke si n’ọnụ ya apụta. 3 Ọ na-atọpụ amụma ya ka ọ na-
ejeru n’okpuru eluigwe niile, ọ na-ezisakwa ya ebe niile
ụwa sọtụrụ. 4 Nke a gasịa, ihe ọzọ na-eso ya bụ mbigbọ
nke olu ike ya; ụda olu ya na ada ụda dịka egbe eluigwe,
mgbe olu ahụ dara dakwasị, ọ naghị egbochi amụma
igbu egbu. 5 N’ụzọ dị ebube ka olu Chineke si ada dịka
egbe eluigwe; ọ na-eme ọtụtụ ihe ukwuu nke anyị na-
apụghị ịghọta. 6 N’ihi na ọ bụ ya na-agwa snoo okwu
sị: ‘Daa n’elu ala,’ na-agwakwa mmiri ozuzo okwu sị,
‘Zoo nnukwu mmiri ozuzo.’ 7 Ka mmadụ o kere mata
akaọrụ ya; ọ na-emekwa ka mmadụ ọbụla kwụsị ịdọgbu
onwe ya n’ọrụ. 8 Ụmụ anụmanụ bi n’ọhịa na-agbaba
zoo onwe; ha na-anọgide n’ebe obibi ha. 9 Oke ifufe na-
esite n’ụlọ ya na-abịa, oyi na-esitekwa n’ikuku na-agbasa
agbasa. 10 Iku ume Chineke na-emepụta mkpụrụ mmiri,

ogbu mmiri na-akpụkọtakwa. 11 Ọ na-eme ka igwe ojii
jupụta na mmiri; na-eme ka amụma gbuo n'ime igwe
ojii. 12 Site na ntụziaka ya ka ha na-echigharị onwe ha
gburugburu imezu ihe ọbụla ọ chọrọ ka ha mee n'elu
ụwa niile. 13 Ọ na-ewebata igwe ojii maka ịta ndị mmadụ
ahụhụ, na-eweta ya maka ime ka mmiri zokwasị elu ala
igosi ịhụnanya ya. 14 "Job, gee ntị. Tulee ọrụ ebube niile
Chineke na-arụ. 15 Ị maara otu Chineke si achịkọta igwe
ojii na-eme ka amụma gbuo? 16 Ị maara otu Chineke si
kwụba igwe ojii na mbara eluigwe, nke bụ ọrụ ebube
onye ihe ọmụma ya zuruoke? 17 Gị onye uwe i yi n'ahụ
na-ekpo gị ọkụ mgbe ụwa dere jii n'ihi ifufe na-esite na
ndịda na-abịa, 18 ị pụrụ iso ya tụsaa mbara eluigwe nke
dị ike dịka enyo bronz a wụrụ awụ? 19 "Gwa anyị ihe
anyị ga-azaghachi ya; ebe ọ bụ na anyị apụghị ido okwu
anyị n'usoro n'ihi ọchịchịrị nke anyị nọ n'ime ya. 20 A
ga-agwa ya na m nwere okwu? Ọ dị mmadụ ọbụla ga-
achọ ka e loda ya? 21 Ugbu a, ọ dịghị mmadụ ọbụla pụrụ
ilekwasị anyanwụ anya ka ọ na-achake na mbara igwe,
mgbe ifufe ji ngwangwa gabiga mee ka o nwuo ọcha. 22
N'ugwu ka ebube na-enwu dịka ọlaedo si apụta; Chineke
na-eji ebube dị egwu na-abịa. 23 Onye pụrụ ime ihe niile
bụ onye anyị na-enweghị ike chọta. Ike ya dị ukwuu,
n'ikpe ikpe ya ziri ezi na ezi omume ya bara ụba, ọ naghị
emegbu mmadụ. 24 Ya mere, ụmụ mmadụ na-atụ egwu
ya, ọ bụ na o nweghị nsọpụrụ nye ndị niile obi ha maara
ihe?"

38 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sitere n'oke ifufe gwa Job
okwu sị: 2 "Onye bụ onye a nke ji okwu ihe ọmụma na-

adịghị na ya na-eme ka atụmatụ m ghara ịpụta ìhè? **3**
Ugbu a, jikere onwe gị dịka dimkpa n'ihi na enwere m
ajụjụ m ga-ajụ gị nke m chọrọ ka i nye m ọsịsa ha. **4**
"Ebee ka ị nọ mgbe m tọrọ ntọala ụwa? Gwa m ma ọ
bụrụ na ị ghọtara. **5** Onye kpebiri ihe ụwa ga-aha ka ya?
N'ezie ị maara, onye setịrị ihe ọtụtụ e ji tụọ ya n'elu ya? **6**
N'elu gịnị ka a tọrọ ntọala ya, onye doro nkume mbụ e ji
tọọ ntọala ya? **7** Mgbe kpakpando nke isi ụtụtụ zukọrọ
bụọ abụ, ụmụ Chineke niile tisikwara mkpu ọṅụ ike? **8**
"Onye kara akara nye osimiri iwu ebe ọ ga-ejedebe mgbe
o nupụtara dịka a ga-asị na o si n'akpanwa pụta, **9** mgbe
m yikwasịrị ha igwe ojii dịka uwe, werekwa ọchịchịrị
meere ya akwa okike, **10** mgbe m kpaara ya oke ebe ọ
ga-akwụsị, tinye ibo ọnụ ụzọ na mkpọrọ e ji akpọchi
ya, **11** mgbe m sịrị, 'Ruo ebe a ka ị ga-asọrute, ị gaghị
agabiga ya, n'ebe a ka a ga-akwụsị ebili mmiri mpako
gị'? **12** "O nweela oge i nyere ụtụtụ iwu, maọbụ mee ka
chi ọbụbọ maara ọnọdụ ya, **13** ka o jide akụkụ niile nke
ụwa aka ma site n'ụwa yọpụ ndị mmebi iwu? **14** Ụwa
na-ewere ụdịdị ya dịka ụrọ a kakwasịrị akara; ụdịdị ya
na-egosipụta dịka uwe. **15** A na-eme ka ndị na-emebi
iwu ghara inwe ìhè, meekwa ka aka e weliri elu bụrụ nke
a nyajiri. **16** "I jeruola n'isi iyi mmiri dị n'osimiri, ka i
jeghariala n'ebe miri emi nke ogbu mmiri? **17** O nweela
onye gosiri gị ọnụ ụzọ ọnwụ? Ka i jirila anya gị hụ ọnụ
ụzọ nke onyinyo ọnwụ? **18** Ị ghọtara ịdị ukwu nke ụwa na
otu o si gbasapụ? Gwa m, ma ọ bụrụ na ị maara ihe ndị a
niile. **19** "Olee ụzọ e si aga ebe ìhè bi? Olee ebe ọchịchịrị
bi? **20** Ị nwere ike iduru ha jee n'ebe ha bi? Ị maara ụzọ e

si eje ebe obibi ha? 21 N’ezie ị maara, n’ihi na a mụọla gị
tupu e kee ihe ndị a! Ị bikwaala ọtụtụ afọ. 22 “Ị banyela
n’ụlọ niile ebe a na-achịkọba snoo, ka ị hụla ụlọ niile ebe
a na-achịkọba mkpụrụ mmiri igwe, 23 nke m chekwara
nye oge nsogbu, n’oge ọgụ na n’oge agha? 24 Kedụ ụzọ
e si ejeru ebe a na-anọ ekesasị amụma egbe eluigwe,
ebee ka e si ekesasị ifufe ọwụwa anyanwụ n’elu ụwa? 25
Onye wara ụzọ maka oke mmiri ozuzo, onye kwa waara
amụma na egbe eluigwe ụzọ? 26 Si otu a mee ka mmiri
zokwasị ebe mmadụ na-ebighị, ala ọzara ebe ọ dịghị onye
nọ n’ime ya, 27 ka mmiri ozuzo mee ka ala kpọrọ nkụ
nweta mmiri iji mee ka ahịhịa pupụta n’ime ya. 28 Mmiri
ozuzo o nwere nna? Onye mụrụ igirigi? 29 Site n’akpanwa
onye ka mkpụrụ mmiri si apụta? Onye kwa bụ nne oke
oyi nke eluigwe, 30 nke na-eme ka mmiri kpụkọtaa dịrị
ike dịka nkume, meekwa ka ihu ogbu mmiri kpụkọta?
31 “Ị pụrụ ikechi agbụ niile nke Pleiades? Ị pụrụ ịtọpụ
ihe nkechikọta Orion? 32 Ị pụrụ ime ka igwe kpakpando
pụta n’oge ha maọbụ dupụta anụ ndọgbu Bịa na ụmụ ya
ndị ọzọ? 33 Ị maara iwu na-achị ihe niile dị na mbara
eluigwe? Ị pụrụ inye ha ike ịchị ụwa? 34 “Ị pụrụ iti mkpu
ruo igwe ojii si otu a mee ka idee mmiri kpuchie gị? 35
Ị pụrụ izipụ amụma egbe eluigwe n’ụzọ ha? Ha na-asị
gị, ‘Ebe a ka anyị nọ’? 36 Onye na-etinye amamihe n’obi
mmadụ, maọbụ na-enye oke ọkpa nghọta? 37 Onye nwere
amamihe ịgụ igwe ojii niile dị na mbara eluigwe ọnụ?
Onye kwa pụrụ ịhulata karama mmiri niile nke eluigwe
niile, 38 mgbe aja dị n’ala siri ike, mgbe ọkpụrụkpụ aja dị
n’ala na-akpụkọta n’ahụ ibe ha? 39 “Ọ bụ gị na-achụtara

nne ọdụm ihe oriri, mee ka afọ ju ụmụ ọdụm **40** mgbe ha
makpuuru n’ime ọgba ha, maọbụ mgbe ha zoro onwe ha
na-eche anụ n’ọhịa? **41** Onye na-edoziri ugolọma ihe oriri
ya, mgbe ụmụ ya na-etiku Chineke mkpu agụ, mgbe ha
na-akpagharị na-achọ ihe oriri?

39 “Ị maara mgbe ewu ọhịa bi n’elu ugwu ji amụ nwa?
O nweela mgbe ị ji hụ nne ele ka ọ na-amụpụta nwa
ya? **2** Ị na-agụkọ ọnwa ole afọ ime ha na-adị tupu ha
amụọ nwa ha. Ị maara oge ha na-amụ ụmụ ha? **3** Ha na-
amakpuru ala mụpụta nwa ha. Ihe mgbu nke ọmụmụ
nwa ha ebiekwa. **4** Ụmụ ha na-eto n’ọhịa gbasiekwa ike.
Ha na-apụ, ha adịghị alaghachikwute ha ọzọ. **5** “Onye na-
eme ka ịnyịnya ibu ọhịa nwere onwe ya? Onye na-atọpụ
agbụ e kere ya? **6** Nke m nyere ala ihe na-adịghị ka ọ
bụrụ ebe obibi ha, ala nnu ahụ ka ọ bụrụ ụlọ ha. **7** Ụzụ dị
n’obodo adịghị emetụta ya, ọ naghị anụkwa mbigbọ nke
onye na-achị ya. **8** Elu ugwu niile bụ ebe ịkpa nri ya, ebe
ahụ ka ọ na-achọpụta ahịhịa ndụ ọbụla. **9** “Ị nwere ike
ime ka atụ jeere gị ozi? Ị nwere ike ime ka ọ nọdụ n’abalị
n’ụlọ ebe ị na-azụ anụ ụlọ gị nri? **10** Ị nwere ike ime ka
atụ rụọra gị ọrụ n’ubi gị? Ọ ga-akpụgharịrị gị ọgụ ị ji akọ
ala? **11** Ị ga-atụkwasị ya obi n’ihi na ike ya hiri nne? Ị ga-
ahapụrụ ya ọrụ ndị ahụ siri ike ka ọ rụọ? **12** I nwere ike
ịtụkwasị ya obi ka o gaa bulatara gị ọka site n’ebe ịzọcha
ọka gị? **13** “Enyi nnụnụ na-eji ọṅụ gbasapụ nku ya, ma a
pụghị iji nku ya tụnyere nku na abụba nke ụgbala. **14** Ọ
na-eyi akwa ya n’ala ma hapụ ha ka uzuzu kpoo ha ọkụ.
15 Ọ naghị emetụ ya n’obi na ụkwụ nwere ike ịzọpịa ha
maọbụ na anụ ọhịa nwere ike zọrie ha. **16** Ọ na-emeso

ụmụ ya ihe ike dịka a ga-asị na ha abụghị nke ya, ọ dịghị
emetụta ya na ndọgbu n'ọrụ ya nwere ike i bụ n'efu,
ma ọ dịghị atụ egwu. 17 N'ihi na Chineke ekenyeghị ya
amamihe maọbụ kenye ya oke na inwe uche. 18 Ma ọ na-
agbalite ọsọ. Mgbe ọbụla ọ gbasara nku ya ịgba ọsọ, ọ na-
achị ịnyịnya na onye na-agba ịnyịnya ọchị. 19 "Ọ bụ gị
na-enye ịnyịnya ike ya, ka ọ bụ gị mere ka ajị ogologo ahụ
o nwere dịrị n'olu ya? 20 Ị na-eme ya ka ọ wụgharịa dịka
igurube, were ebube nke ịmapụ imi ya na-eyinye ihe oke
egwu? 21 Ọ na-azọ ụkwụ gam gam n'ala, ọ na-aṅụrị ọṅụ
n'ihi ike ya, ọ na-apụ izute agha na-atụghị egwu. 22 Ọ na-
achị ihe egwu ọchị, ụjọ ọbụla anaghị atụ ya; ọ naghị esi
na mma agha wezuga onwe ya. 23 Akpa àkụ na-ayọgharị
n'akụkụ ya, ya na ùbe na arụa na-egbu maramara. 24
Mgbe ụzụ agha bara ya n'isi, ọ na-eripịa ala. Mgbe ọ nụrụ
ụda opi ike, ọ naghị eguzo otu ebe. 25 Mgbe ụzụ agha
bara ya n'isi, ọ na-eti mkpu sị, 'Ahaa!' Site n'ebe dị anya
ka ọ na-anụ isisi agha. Ọ na-aṅụrịkwa ọṅụ maka iti mkpu
nke ndị ọchịagha n'oge agha. 26 "Ọ bụ site n'amamihe gị
ka egbe ji efego n'elu, gbasaakwa nku ya gaa n'ebe ndịda?
27 Ọ bụ gị nyere ugo iwu ifeli elu ma wuo akwụ ya n'ebe
dị elu? 28 N'elu nkume dị elu ka ọ na-ebi nọọkwa ọnọdụ
abalị; ọwara nkume dị elu bụ ebe e wusiri ike ya. 29 O bụ
site n'ebe ahụ ka ọ na-esi enyochapụta ihe ọ ga-eburu. 30
Ụmụ ya na-amịchakwa ọbara, n'ihi na ebe ọ na-aga bụ
ebe ọbụla ọ ga-ahụ ihe e gburu egbu."

40 Onyenwe anyị zara Job sị: 2 "Onye ahụ na-arụso Onye
pụrụ ime ihe niile ụka ọ pụrụ ịdọ ya aka na ntị? Ka onye
ahụ na-ebo Chineke ebubo zaghachi ya." 3 Mgbe ahụ, Job

zaghachiri Onyenwe anyị sị: 4 “Abụ m onye na-erughị
eru. Oleekwanụ ka m ga-esi zaghachi gị? Eji m aka m
kpuchie ọnụ m. 5 Ekwuola m mbụ, ma enweghị m ọsịsa
ọzọ kwuokwa ugboro abụọ, ma agaghị m ekwukwa ọzọ.”
6 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sitere n’oke ifufe gwa Job
okwu sị: 7 “Kwadoo onwe gị dịka dimkpa; enwere m ajụjụ
m ga-ajụ gị, achọkwara m ka i nye m ọsịsa. 8 “Ị ga-aga
n’ihu ikwujọ ikpe ziri ezi m? Ị ga-aga n’ihu maa m ikpe ka
ị si otu a bụrụ onye ikpe gaara? 9 Ogwe aka gị ọ dị ike
dịka nke Chineke? Olu gị ọ pụrụ ịda ụda dịka nke ya? 10
Were ebube na ịdị ukwuu chọọ onwe gị mma, yikwasịkwa
onwe gị nsọpụrụ na ugwu dịka uwe. 11 Wụsa iwe gị dị ọkụ
n’ebe ndị mpako niile nọ, weda ha n’ala, 12 lekwasịkwa
ndị mpako niile anya mee ha ihe ihere, ma tiriekwa ndị
na-emebi iwu ebe ha guzo. 13 Likọta ha niile n’otu n’aja,
kpuchie ihu ha niile n’ala ili. 14 Mgbe ahụ, mụ onwe m
ga-ekwenyere gị, na aka nri nwere ike ịzọpụta gị. 15 “Lee
enyi mmiri anya, bụ nke m kere dịka m si kee gị, ma ihe ọ
na-eri bụ ahịhịa dịka ehi. 16 Lee ike dị n’ukwu ya, leekwa
ike dị n’ime afọ ya. 17 Ọdụdụ ya ka ọ na-efegharị dịka
osisi sida; akwara dị ya n’ahụ ka e jikọtara nke ọma. 18
Ọkpụkpụ ya niile dịka ogidi bronz nwere ụmị, ọkpụkpụ
ụkwụ na aka ya dịka okporo igwe. 19 Ya onwe ya bụ otu
n’ime ọrụ aka mbụ nke Chineke, ma naanị onye kere ya
nwere ike iji mma agha bịa ya nso. 20 Ugwu na-enye ya
ihe ọ na-eri. N’ebe ahụ kwa ka ụmụ anụ ọhịa ndị ọzọ
na-anọ egwuri egwu. 21 Ọ na-edina n’okpuru ahịhịa na-
eto n’akụkụ mmiri, zookwa onwe ya n’etiti ahịhịa riidi
n’apịtị. 22 Ahịhịa lotus na-eji ndo ya kpuchie ya, osisi

pọpla nke dị n'akụkụ mmiri gbara ya gburugburu. **23** Ọ
bụladị mgbe ebili mmiri na-ama, ọ dịghị atụ egwu; ọ na-
anọ nwayọọ, n'agbanyeghị na mmiri Jọdan na-asọpụta
na-asọju ya n'ọnụ. **24** Onye pụrụ ijide ya mgbe ọ na-ele
anya, maọbụ were ọnya jide ya mapuo ya imi?

41 "Ị pụrụ iji nko azụ jide Leviatan maọbụ jiri ụdọ kegide
ire ya bịada ya? **2** Ị pụrụ ikenye eriri n'imi ya maọbụ
were ngu igwe mapuo agba ya? **3** Ọ ga-arịọ gị arịrịọ ka i
meere ya ebere? Ọ ga-eji olu dị nro gwa gị okwu? **4** Ọ ga-
ekwe ka gị na ya baa n'ọgbụgba ndụ ka i were ya dịka
ohu gị ogologo ndụ ya niile? **5** Ị ga-eji ya gwurie egwu
dịka nnụnụ? Maọbụ kee ya eriri nye ya ụmụ agbọghọ
nọ n'ụlọ gị? **6** Ndị ahịa ha ga-eji ya zụọ ahịa? Ha ga-eke
ya n'etiti ndị mgbereahịa? **7** Ị pụrụ iji igwe nko mejuo
akpụkpọ ahụ ya maọbụ iji ùbe ndị ọkụ azụ dupuo isi ya?
8 Ọ bụrụ na ị tụkwasị ya aka, ị gaghị echefu ọgụ ọ ga-
alụso gị. Ị gakwaghị anwa ya ọzọ. **9** Ọ bụ ime ihe nzuzu
bụ mmadụ ịgbalị ijide ya. Naanị ilekwasị ya anya na-eyi
egwu. **10** N'ihi nke a, o nweghị onye nwere obi ike ịkpasu
ya iwe. Ọ bụ onye pụrụ iguzogide m? **11** Olee onye m
ji ụgwọ nke m na-aghaghị ịkwụ? Ihe niile dị n'okpuru
eluigwe bụ nke m. **12** "Agaghị m akwụsị ikwu ihe banyere
ụkwụ na aka Leviatan, na ike ya, na ụdịdị ya mara mma.
13 Onye nwere ike ikpughepụ ihe e ji kpuchie ya ahụ?
Onye nwekwara ike ịbanye n'agba ya apịajiri okpukpu
abụọ? **14** Onye pụrụ imeghe ụzọ nke ọnụ ya, nke eze dị
oke egwu gbara gburugburu? **15** Azụ ya nwere ọta ndị e
doro n'usoro nke e mechisịrị ike ka ha rapara n'ahụ ibe
ha, **16** nke ọbụla dị ibe ya nso, na ikuku enweghị ike gafee

n’etiti ha. 17 E jikọtara ha ọnụ nke ọma, ha na-ejisi onwe
ha ike, enweghị ike ikewa ha. 18 Ìhè na-enwupụta mgbe
ọbụla o zere uzere; anya ya abụọ na-achakwa dịka anwụ
ụtụtụ. 19 Ire ọkụ na-asọpụta site n’ọnụ ya, icheku ọkụ
na-ekepụtakwa n’ọnụ ya. 20 Anwụrụ ọkụ na-esi n’imi ya
na-apụta, dịka ukuru ọkụ nke na-esi n’ime mmiri na-
agbọ n’elu osisi achara. 21 Ume ọ na-ekupụta na-afụnwu
ọkụ icheku. Ire ọkụ na-esitekwa n’ọnụ ya na-amapụ dịka
àkụ. 22 Ike nwere ọnọdụ n’olu ya, obi ịlọ mmiri na-aga ya
n’ihu. 23 Akpụkpọ anụ ahụ ya bụ ihe jikọtara ọnụ nke
ọma, ha siri ike na-apụghị inugharị ha. 24 Obi ya dị ike
dịka nkume, dịka nkume e ji akwọ ihe. 25 Mgbe o bilitere
ọtọ, ndị dike na-atụ oke ụjọ; ha na-alaghachi azụ n’ihi
mmagharị ya. 26 O nweghị mma agha ọbụla pụrụ igbochi
ya, o nwekwaghị ùbe igwe, maọbụ àkụ maọbụ ihe ọbụla a
pịrị ọnụ ya apị nke pụrụ igbochi ya. 27 N’ebe ọ nọ, igwe
dị ka ahịhịa; bronz dịkwa ka osisi rere ure n’ebe ọ nọ. 28
Àkụ adịghị eme ka ọ gbalaga, ịtụ ya nkume dị ka ịtụ ya
igbugbo ọka. 29 Mkpọrọ osisi na-adị ya ka ahịhịa ọka, ọ
na-achị ọchị na mkpọtụ arụa na-eme. 30 Okpuru afọ ya dị
ka ejuju dị nkọ, nke na-ahapụ ụzọ n’apịtị dịka igwe eji
azọcha mkpụrụ ọka site n’ogbe ya. 31 Ọ na-eme mmiri dị
ogbu ka ọ gbọọ dịka ite; ọ na-akpagharị oke osimiri ka ọ
dị ka mmanụ otite dị n’ite. 32 Ọ na-ahapụ ụfụfụ n’azụ
mgbe ọ na-aga; mmadụ ga-eche na ọ osimiri nwere isi
awọ. 33 O nweghị ihe ọzọ dị n’ụwa yiri ya, o nweghị ihe
na-emenye ya ụjọ. 34 Ọ na-eleda ndị mpako niile anya. Ọ
bụkwa eze n’ebe ndị na-anya isi nọ.”

42 Mgbe ahụ, Job zara Onyenwe anyị sị: **2** “Amara m na ị
pụrụ ime ihe niile; ọ dịghị atụmatụ gị nke a pụrụ ikposa.
3 Ị jụrụ sị, ‘Onye bụ onye nke a ji okwu ihe ọmụma na-
adịghị na ya na-eme ka atụmatụ m ghara ịpụta ihe?’
N’ezie, ekwuru m banyere ihe ndị m na-aghọtaghị, ihe
ndị dị oke ebube karịa m ịmata. **4** “Ị sịrị, ‘Gee ntị ugbu
a, aga m ekwu okwu; m ga-ajụ gị ajụjụ, gị onwe gị ga-
azakwa m.’ **5** Ntị m nụrụ ihe banyere gị ma ugbu a, ejirila
m anya abụọ hụ gị. **6** Ya mere, ana m akpọ onwe m asị,
na echeghariịkwa n’ime ntụ na uzuzu.” **7** Mgbe Onyenwe
anyị gwasịrị Job okwu, ọ tụgharịrị gwa Elifaz onye Teman
okwu sị ya, “Ana m ewesa gị na ndị enyi gị abụọ iwe, n’ihi
na ihe unu kwuru banyere m ezighị ezi dịka nke ohu m
Job kwuru. **8** Ugbu a, werenụ oke ehi asaa na ebule asaa,
jekwuru ohu m bụ Job ka o jiri ha chụọrọ unu aja nsure
ọkụ, ohu m bụ Job ga-ekpekwara unu ekpere. Aga m
anabatakwa ekpere ọ ga-ekpe n’ihi unu. Agaghị m alakwa
unu n’iyi n’ihi okwu nzuzu unu. Unu ekwughị ihe ziri ezi
banyere m dịka ohu m Job si kwuo.” **9** Ya mere, Elifaz
onye Teman, na Bildad, onye Shu, na Zofa, onye Naaman
mere dịka Onyenwe anyị si nye ha n’iwu. Onyenwe anyị
nabatakwara ekpere nke Job kpere n’ihi ndị enyi ya. **10**
Mgbe Job kpesịrị ekpere maka ndị enyi ya, Onyenwe anyị
mekwara ka ọ baa ụba ọzọ. O nyekwara ya okpukpo abụọ
nke ihe niile o nwere na mbụ. **11** Mgbe ahụ, ụmụnne ya
ndị ikom na ụmụnne ya ndị inyom, na ndị enyi ya niile
bịara soro ya rie oriri n’ụlọ ya, na-akasị ya obi n’ihi iru
ụjụ ya niile. Ha kasịkwara ya obi n’ihi ọnwụnwa niile
Onyenwe anyị mere ka ọ bịakwasị ya. Ha niile n’otu n’otu

nyere ya onyinye ọlaọcha na mgbaaka ọlaedo. **12** Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gọziri Job n’oge ikpeazụ nke ndụ ya
karịa ka o si gọzie ya na mbụ. Job nwere puku atụrụ iri na
anọ na puku ịnyịnya kamel isii na puku ehi abụọ na otu
puku ịnyịnya ibu. **13** Chineke mekwara ka ọ mụta ụmụ
ndị ikom asaa, na ụmụ ndị inyom atọ ọzọ. **14** Ndị a bụ aha
ụmụ ya ndị inyom: nke mbụ bụ Jimaịma, nke abụọ bụ
Kezaya, ebe nke atọ bụ Kerin-Hapuk. **15** N’ala ahụ niile, o
nweghị ụmụ agbọghọ mara mma dịka ụmụ ndị inyom Job
ndị a. Job mekwara ka ha bụrụ ndị ga-eso ụmụ ya ndị
ikom keta oke n’ihe niile o nwere. **16** Job nọgidekwara
ndụ narị afọ na iri afọ anọ ọzọ. Ọ hụrụ ụmụ ya, na ụmụ
ha ruo ọgbọ nke anọ. **17** Job nwụrụ mgbe o mere ezigbo
agadi, ụbọchị ndụ ya jukwara ya afọ.

Abụ Ọma

1 Onye ihe na-agara nke ọma ka mmadụ ahụ bụ, onye
na-adịghị aga ije na ndụmọdụ ndị na-emebi iwu; onye
na-adịghị eguzokwa n'ụzọ ndị mmehie maọbụ soro n'otu
ndị nkwutọ. **2** Kama ihe na-atọ ya ụtọ bụ ime ihe niile dị
n'iwu Onyenwe anyị. Ọ na-atụgharịkwa uche ya n'iwu
Onyenwe anyị ehihie na abalị, **3** Ọ dị ka osisi a kụrụ
n'akụkụ iyi, nke na-amịpụta mkpụrụ ya n'oge ya, nke
ahịhịa ya na-adịghị akpọnwụ akpọnwụ. Ihe niile ọ na-
eme na-agara ya nke ọma. **4** Ma ndị ajọ omume adịghị
otu a. Ha dị ka igbugbo ọka nke oke ifufe na-efesasị. **5** Ya
mere, ndị ajọ omume agaghị eguzosi ike n'ụbọchị ikpe;
ndị mmehie agaghị eguzokwa na nzukọ ndị ezi omume. **6**
N'ihi na Onyenwe anyị na-eche ụzọ ndị ezi omume nche.
Ma ụzọ ndị ajọ omume ga-eduba ha n'ịla n'iyi.

2 Gịnị mere mba niile ji agba izu nzuzo? Gịnị mere ndị
mmadụ ji na-apịa ọpịpịa nke na-abaghị uru? **2** Ndị eze
nke ụwa na-eguzokwa onwe ha, ndị na-achị achị na-
agbakọtakwa imegide Onyenwe anyị na imegide Onye ya
e tere mmanụ. **3** Ha na-asị, "Ka anyị tijie mkpọrọ igwe
niile ha kere anyị ma tufukwaa ha, nwere onwe anyị." **4**
Onye na-anọdụ n'eluigwe na-achị ọchị. Onyenwe anyị na-
akwa ha emo. **5** Mgbe ahụ, ọ na-eji iwe baara ha mba
mee ka ụjọ jupụta ha obi n'ihi oke iwe ya. **6** "Mụ onwe m
eguzobela m eze m na Zayọn, ugwu m dị nsọ." **7** Aga
m ekwusa iwu Onyenwe anyị: Ọ sịrị m, "Ị bụ Ọkpara m;
taa abụrụla m nna gị. **8** Rịọọ m, aga m enye gị mba niile
nke ụwa ka ha bụrụ ihe nketa gị. **9** Ị ga-eji mkpara igwe
chịa ha, tipịa ha dịka onye na-akpụ ite si etipịa ite ndị

ọ kpụrụ na-adịghị mma.” 10 N’ihi nke a, unu ndị eze,
bụrụnụ ndị nwere uche; ka nke a bụrụkwa ihe ịdọ aka na
ntị nye ndị na-achị achị n’ụwa. 11 Jirinụ ịtụ egwu fee
Onyenwe anyị ofufe; jirikwanụ ịma jijiji ṅụrịa ọṅụ n’ihu
ya. 12 Sutukwanụ Ọkpara ahụ ọnụ ka iwe ghara iwe ya, ka
unu ghara ị bụ ndị a lara n’iyi n’ụzọ unu. N’ihi na iwe ya
pụrụ ịmalite n’otu ntabi anya. Ndị niile na-eme ya ebe
mgbaba ha bụ ndị a gọziri agọzi.

3 Abụ Ọma Devid. Nke o dere mgbe o si n’ihu Absalọm
gbapụ ọsọ ndụ. O Onyenwe anyị, ọnụọgụgụ ndị iro m
dị ọtụtụ. Ọtụtụ ndị mmadụ na-ebili imegide m. 2 Ọtụtụ
n’ime ha na-ekwu banyere m sị, “Chineke agaghị azọpụta
ya.” (Sela) 3 Ma gị, Onyenwe anyị bụ ọta na-ekpuchi m; I
na-ebuli isi m elu na-eme ka m bụrụ onye nwere nsọpụrụ.
4 Etikuru m Onyenwe anyị mkpu akwa, ọ nụkwara olu m,
sitekwa n’ugwu nsọ ya za m. (Sela) 5 Edinara m ala, hie
ụra, ma bilikwa n’ụtụtụ n’udo, n’ihi na Onyenwe anyị na-
eche m nche. 6 A sịkwa na iri puku kwụrụ puku ndị iro
agbaa m gburugburu, agaghị m atụ egwu ọbụla. 7 Bilie
Onyenwe anyị! Zọpụta m Chineke m! Tie ndị iro m niile
aka n’agba; tipụkwa ndị ajọ omume eze n’ọnụ. 8 N’ihi
na nzọpụta na-esite n’ebe Onyenwe anyị nọ na-abịa. Ka
ngọzị gị dịịrị ndị gị niile. (Sela)

4 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid nke
a na-eji ụbọ akwara akpọ. Zaa m mgbe m na-akpọku
gị Chineke m, gị onye ezi omume; Napụta m site n’ihe
mgbu m, meere m ebere, nụrụkwa ekpere m. 2 Unu ụmụ
mmadụ, ruo ole mgbe ka unu ga-atụgharịa ebube m, mee
ka ọ bụrụ ihe ihere? Ruo ole mgbe ka unu ga-ahụ ihe

efu n’anya na-achọ chi ndị ahụ na-abụghị chi n’ezie?
(Sela) 3 Matanụ nke ọma na Onyenwe anyị ahọpụtala ndị
ezi omume nye onwe ya; ọ ga-egekwa ntị n’olu m mgbe
ọbụla m kpọkuru ya. 4 Maanụ jijiji, unu emehiekwala;
mgbe unu nọ n’elu ihe ndina unu; nọọnụ jụụ na-enyocha
obi unu. (Sela) 5 Tụkwasịnụ Onyenwe anyị obi unu,
chụkwaranụ ya aja ezi omume. 6 Ọtụtụ ndị mmadụ na-
ajụ, “Onye pụrụ imere anyị ihe ọma?” Ma Onyenwe anyị,
biko mee ka ìhè nke ihu gị mụkwasị anyị. 7 Were ọṅụ
mejupụta obi m karịa mgbe mkpụrụ ubi, ya na mmanya
ọhụrụ ha bara ụba nke ukwuu. 8 Aga m edina ala ma
rahụ ụra n’udo, n’ihi na ọ bụ naanị gị Onyenwe anyị, na-
eme ka m nọrọ na-enweghị ihe egwu ọbụla.

5 Abụ Ọma. Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Ọ bụ opi ka e
ji abụ ya. Abụ Ọma nke Devid. Onyenwe anyị, biko, nụrụ
ekpere m tulee ịsụ ude m. 2 Geekwa ntị n’akwa arịrịọ m,
gị Chineke onye bụ eze m. N’ihi na ọ bụ naanị gị ka m na-
akpọku. 3 Ụtụtụ ụbọchị niile, O Onyenwe anyị, ị ga-anụ
olu m; aga m ekwupụtara gị ihe niile na-akpa m mkpa.
Aga m elekwa anya ọsịsa gị. 4 Ị bụ Chineke, onye ihe
ọjọọ ọbụla anaghị atọ ụtọ; gị na ndị ajọ omume apụghị
ibikọta. 5 Ndị mpako agaghị eguzo n’ihu gị. Ị kpọrọ ndị
niile na-eme ihe ọjọọ asị. 6 Ị ga-ala ndị niile na-agha
ụgha n’iyi; Onyenwe anyị kpọrọ ndị ogbu mmadụ niile na
ndị aghụghọ niile asị. 7 Ma mụ onwe m, aga m abata
n’ime ụlọ gị, site n’oke ịhụnanya gị; aga m ejikwa ịtụ
egwu kpọọ isiala n’ebe ụlọnsọ ukwuu gị dị. 8 Onyenwe
anyị, biko, duo m n’ime ezi omume gị n’ihi ndị iro m;
mee ka ụzọ gị zie ezi n’ihu m. 9 Obi ha jupụtara n’echiche

ịla n'iyi, a pụghị ịtụkwasị okwu ọbụla si ha n'ọnụ pụta
obi. Akpịrị ha bụ ili ghere oghe; ha ji ire ha ekwu okwu
ụgha. 10 Maa ha ikpe, Chineke. Mee ka nzube ọjọọ ha
niile bụrụ ọdịda ha. Chụpụ ha n'ihi ịba ụba nke ọtụtụ
mmehie ha, n'ihi na ha enupula isi megide gị. 11 Ma
mee ka onye ọbụla na-agbaba n'ime gị ṅụrịa; mee ka ha
nọgide na-eti mkpu ọṅụ. Were aka nchebe gị kpuchie ha,
ka ndị niile hụrụ aha gị n'anya ṅụrịa ọṅụ n'ime gị. 12
N'ezie, O Onyenwe anyị, ị na-agọzi onye ezi omume. Ị na-
eji ihuọma gị gbaa ha gburugburu dịka ọta.

6 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Nke e ji ụbọ akwara
abụ. N'usoro Sheminit. Abụ Ọma Devid. O Onyenwe anyị,
abarala m mba mgbe ị na-ewe iwe. Atala m ahụhụ n'oge
ọnụma gị. 2 Biko, meere m ebere Onyenwe anyị, n'ihi na
adịghị m ike. Gwọọ m, n'ihi na ọkpụkpụ m niile nọ n'ihe
mgbu. 3 Mkpụrụobi m nọ n'ọnọdụ ihe mgbu. Ruo ole
mgbe, O Onyenwe anyị, ka ị ga-anọgide na-agba m nkịtị?
4 Onyenwe anyị, biko, bịa zọpụta m; n'ihi ịhụnanya gị
na-enweghị ọgwụgwụ, napụta m. 5 N'etiti ndị nwụrụ
anwụ ọ dịghị onye na-ekwupụta aha gị. O nwere onye na-
eto gị site n'ala ili? **(Sheol h7585)** 6 Ike agwụla m n'ihi ịsụ
ude. Abalị niile, ana m eji ịkwa akwa mee ka ihe ndina m
jupụta na mmiri, ana m eji anya mmiri dee ihe ndina m.
7 Anya m adịghị ahụzikwa ụzọ nke ọma n'ihi ihe mwute;
ọ kaala nka n'ihi mmeso ndị iro m. 8 Sitenụ n'ebe m
nọ wezuga onwe unu, unu ndị na-eme ajọ ihe, n'ihi na
Onyenwe anyị anụla akwa m niile. 9 Onyenwe anyị anụla
akwa m; ọ nụla arịrịọ nke m na-arịọ ya ka o meere m
ebere. Ọ nabatala ekpere m. 10 Ka ndị iro m niile bụrụ

ndị ihere ga-eme. Ha ga-ada mba, bụrụkwa ndị ga-eji
ihere laghachi ebe ha si bịa.

7 Abụ Shiggaion nke Devid, nke ọ bụkuru Onyenwe anyị
banyere Kush, onye Benjamin. Onyenwe anyị Chineke m,
n'ime gị ka m gbabara; zọpụta m, ma napụta m site n'aka
ndị niile na-achụ m ọsọ, 2 ma ọ bụ ha adọkaa m dịka
ọdụm, ha ga-adọsasịkwa m ebe mmadụ ọbụla enweghị
ike ịnapụta m. 3 O Onyenwe anyị Chineke m, ọ bụrụ na m
mere ihe dị otu a; ọ bụrụkwa na aka m adịghị ọcha. 4
Ọ bụrụ na m jiri ihe ọjọọ kwụghachi onye mụ na ya nọ
n'udo ụgwọ, maọbụ site n'ụzọ na-ezighị ezi zuo ihe onye
iro m. 5 Mgbe ahụ, ka onye iro m chụọ m ọsọ, jide m; ka
ọ tụọ m n'ala zọpịa ndụ m, mee ka m bụrụ onye a ga-
ahapụ n'uzuzu n'ọnọdụ ọdịndụ-ọnwụkamma. (Sela) 6
Bilie, Onyenwe anyị, n'iwe gị, bilie megide oke iwe ndị iro
m; teta Chineke m, kpee ikpe ziri ezi. 7 Ka nzukọ niile
chịkọtara onwe ha ọnụ gbaa gị gburugburu, ebe ị na-
anọkwasịkwa n'ebe dị elu na-achị ha. 8 Ka Onyenwe anyị
kpee ụmụ mmadụ niile ikpe. Kpee m ikpe, O Onyenwe
anyị, dịka ezi omume m si dị, na dịka izuoke m si dị, gị
Onye kachasị ihe niile elu. 9 O Chineke onye ezi omume,
onye na-enyochapụta echiche na obi mmadụ, mee ka
ihe ike ndị ajọ omume bịa na njedebe meekwa ka ndị
ezi omume guzosie ike. 10 Chineke nke kachasị ihe niile
elu, bụ ọta m, ọ na-azọpụta ndị niile obi ha ziri ezi. 11
Chineke bụ onye na-ekpe ikpe ziri ezi, Chineke, onye na-
ezipụta oke iwe ya kwa ụbọchị. 12 Ọ bụrụ na onye ahụ
echegharịghị, ọ ga-amụ mma agha ya ka ọ dịrị nkọ, ọ ga-
arọgọ ụta ya, kwadokwa ịgba ya. 13 Ọ kwadoola ngwa

agha niile nke ọnwụ; ọ na-eme ka àkụ ya bụrụ nke na-ere
ọkụ. 14 Onye ọbụla dị ime ajọ ihe, na-atụrụ ime okwu na
ụka mụpụtakwa nghariịpụ nke ụgha na-eweta. 15 Ma onye
ahụ na-egwu olulu na-adaba n'ime olulu ahụ o gwuru.
16 Nsogbu ahụ ọ kpaliri na-abịakwasị ya ihe ike ahụ ọ
kwadooro na-alaghachikwa azụ dakwasị ya n'isi. 17 Aga
m enye Onyenwe anyị ekele n'ihi ezi omume ya, aga m
abụku aha Onyenwe anyị, Onye kachasị ihe niile elu abụ
otuto.
8 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid n'usoro
gittit. O Onyenwe anyị Onyenwe anyị, lee ka ịdị ukwuu
nke aha gị si jupụta ụwa niile! I meela ka ebube gị dị elu
n'ime eluigwe. 2 Site n'otuto ụmụntakịrị na ụmụ na-aṅụ
ara, ị tọọla ntọala siri ike megide ndị iro gị, ka e si otu a
mechie ọnụ onye iro na onye ahụ na-abọ ọbọ. 3 Mgbe
ọbụla m lere anya na mbara eluigwe, hụ ọrụ niile nke aka
gị rụrụ, mgbe m lere anya n'elu hụ ọnwa na kpakpando
i tinyere n'ọnọdụ ha, 4 gịnị ka mmadụ bụ i ji na-eche
banyere ha? Gịnịkwa ka mmadụ bụ iji na-elekọta ha? 5 I
mere ka ha dị ala nwantakịrị n'ebe ndị mmụọ ozi nọ,
I jikwa ebube na nsọpụrụ kpube ya n'isi dịka okpueze.
6 I mekwaala ya ka ọ bụrụ onyeisi nke ihe niile i kere
eke, tinyekwa ihe niile n'okpuru ụkwụ ya. 7 Ọ na-achị
igwe ewu na atụrụ, na ehi, na ụmụ anụ ọhịa ndị ọzọ
niile, 8 na nnụnụ niile, na azụ niile, na anụ ndị ọzọ na-
ebi n'ime mmiri. 9 O Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, lee ka
ịdị ukwuu nke aha gị si jupụta ụwa niile.
9 Abụ Ọma. Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N'usoro olu
abụ "Ọnwụ nke Ọkpara." Abụ ọma Devid. O Onyenwe

anyị, aga m esite n’ala ala obi m too gị, aga m agwakwa
onye ọbụla ihe ọma niile ị na-eme. **2** Obi ga-atọ m ụtọ;
obi m ga-ejupụta n’ọ̀ṅụ n’ihi gị, aga m abụrụ gị abụ otuto,
gị Onye kachasị ihe niile elu. **3** Ndị iro m na-alaghachi
azụ, ha na-asọ ngọngọ na-alakwa n’iyi n’ihu gị. **4** I kpeela
ikpe m n’ụzọ ziri ezi, n’ocheeze gị ka ị nọdụrụ na-ekpe
ikpe ziri ezi. **5** I baarala mba niile mba ma laa ndị ajọ
omume n’iyi, hichapụkwa aha ha ruo mgbe ebighị ebi. **6**
Mbibi nke na-enweghị ọgwụgwụ adakwasịla ndị iro m, I
hopukwala obodo ha niile. Ọ dịghị onye na-echetakwa
ha ọzọ. **7** Onyenwe anyị bụ eze ruo mgbe ebighị ebi. Ọ
kwadoola ocheeze ya maka ikpe ikpe ziri ezi. **8** Ọ ga-
eji ezi omume kpee mba niile ikpe; jirikwa ikpe ziri ezi
chịa mba niile. **9** Onyenwe anyị bụ ebe mgbaba nye ndị
niile a na-emegbu emegbu. Ọ bụụrụ ha ebe mgbaba e
wusiri ike n’oge nsogbu. **10** Onyenwe anyị, ndị niile maara
aha gị ga-atụkwasị gị obi, n’ihi na ọ dịghị mgbe ị na-
agbakụta ndị niile na-atụkwasị gị obi azụ. **11** Bụkuonụ
Onyenwe anyị abụ otuto, bụ onye nọ n’ocheeze ya na
Zayọn. Kwusaaranụ mba niile ihe banyere ọrụ ebube
ya. **12** N’ihi na onye ahụ na-abọrọ ndị e gburu egbu ọbọ
anaghị echefu ihe; ọ dịghị elefu mkpu akwa nke ndị a
na-akpagbu anya. **13** O Onyenwe anyị, lee ka ndị iro m
si akpagbu m! Meere m ebere ma napụta m site n’ọnụ
ọnwụ, **14** ka m nwee ike ikwusa banyere otuto gị n’ọnụ
ụzọ ama niile nke ada Zayọn, nọrọkwa ebe ahụ ṅụrịa
ọ̀ṅụ n’ime nzọpụta gị. **15** Ndị mba niile adabala n’ime
olulu ahụ ha gwuru; ọnya ahụ ha siri, zoo, amaala ha.
16 Ihe e ji mara Onyenwe anyị bụ ikpe ya ziri ezi; ọrụ

aka ndị na-emebi iwu na-ama ha dịka ọnya. (Sela) 17 Ndị
niile na-eme ajọ omume na-alaghachi n'ili; nke a bụkwa
ọnọdụ mba niile na-echefu Chineke. **(Sheol h7585)** 18 Ma
ọ bụghị ruo mgbe ebighị ebi ka a ga-echefu ndị nọ na
mkpa; olileanya ndị a na-akpagbu agaghị abụkwa nke
efu. 19 O Onyenwe anyị, bilie! Ekwela ka mmadụ nwee
mmeri ọbụla n'ebe ị nọ; ka e kpee mba niile ikpe n'ihu gị.
20 O Onyenwe anyị! Mee ka ha maa jijiji n'oke egwu; mee
ka mba niile ghọta na ha bụ naanị mmadụ. (Sela)
10 Onyenwe anyị, gịnị mere i ji na-eguzoro onwe gị
n'ebe dị anya? Gịnị mere ị na-ezo onwe gị n'oge nsogbu?
2 Site na mpako, onye ajọ omume na-emegbu ndị na-
adịghị ike, ndị mpịa mpịa aghụghọ ya mara dịka ọnya.
3 Ọ na-anya isi banyere ọchịchọ niile nke obi ya, ọ na-
elelị Onyenwe anyị anya ma na-agọzi ndị oke ọchịchọ. 4
N'ọnọdụ mpako ya, onye ajọ omume anaghị achọ Chineke,
n'echiche ya niile, ọ naghị eche banyere ya. 5 Ma ihe
niile ọ na-eme na-agara ya nke ọma; ọ bụ onye na-ebuli
onwe ya elu, iwu gị niile dịkwa anya site n'ebe ọ nọ; ọ na-
eleli ndị iro ya niile. 6 N'ime obi ya, ọ na-asị, "Ọ dịghị
ihe ga-emetụta m. Aga m anọ n'ọnọdụ ọṅụ mgbe niile.
Nsogbu ọbụla agaghị adakwasị m." 7 Ọnụ ya jupụtara
n'okwu ụgha na ịba mba ime ihe ọjọọ, n'okpuru ire ya ka
nsogbu na ajọ ihe dịkwa. 8 Ha na-ezo onwe ha n'obodo
nta dị iche iche, n'ebe zooro ezo ka ha na-anọ, na-eche
itigbu ndị aka ha dị ọcha. 9 Dịka ọdụm, ha anaghị eme
mkpọtụ ọbụla, ọ na-eche ịdakwasị ụmụ ogbenye. Dịka ndị
bụ dinta si ejide ụmụ anụmanụ n'ọnya ha siri, otu a ka ha
si ejide ụmụ ogbenye. 10 Ụmụ ogbenye ndị a na-ada n'ala

n’ihi ịdị ike ya, ọ na-azọpịakwa ha. 11 N’ime obi ya, ọ na-
asị, “Chineke echefuola. O zofuola ihu ya, ọ dịghị mgbe
ọ hụrụ ya.” 12 Bilie O Onyenwe anyị! O Chineke welie
aka gị, echefukwala ndị na-enweghị onye inyeaka. 13
Gịnị mere onye ajọ omume ji na-eleda Chineke anya?
Gịnị mere o ji na-asị n’ime obi ya, “Ọ gaghị akpọ m ka
m zaa ajụjụ banyere omume m”? 14 Ma gị, O Chineke, ị
na-ahụ nsogbu na ihe mwute, ị na-atule ihe ị ga-eme
banyere ha. Ndị a na-emegbu na-atụkwasị gị obi, n’ihi
na ị bụ onye inyeaka ndị na-enweghị nna. 15 Gbajie
aka onye ajọ omume a na-eme ihe ọjọọ, kpọọ ya ka ọ
zaa ajụjụ banyere ajọ omume ya niile nke a na-apụghị
ịchọpụta. 16 Onyenwe anyị bụ eze ruo mgbe ebighị ebi. Ọ
ga-esite n’ala ya kpochapụ mba niile. 17 O Onyenwe anyị,
ị maara ọchịchọ obi ndị niile a na-akpagbu; ị na-ege ntị
na mkpu akwa ha ma kasịekwa ha obi, 18 Ị na-echedo ndị
na-enweghị nna na ndị niile a na-emegbu emegbu, ka
mmadụ efu, onye e kere eke, ghara imenye ha egwu ọzọ.

11 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid. N’ime
Onyenwe anyị ka m mere ebe mgbaba m. Gịnị mere i ji
na-agwa m okwu sị, “Felagaa n’elu ugwu gị dịka nnụnụ.”
2 N’ihi na ndị ajọ omume ekweela ụta ha; ha edoziela
àkụ n’elu eriri ụta ha, zoo onwe ha n’akụkụ ụzọ, ịnọ
n’ọchịchịrị, gbaa ndị obi ha ziri ezi ụta. 3 Mgbe a na-
ebibi ntọala niile, gịnị ka ndị ezi omume pụrụ ime? 4
Onyenwe anyị nọ n’ụlọnsọ ukwuu ya; Onyenwe anyị
nọkwa n’elu ocheeze ya dị n’eluigwe. Ọ na-ahụzu ihe niile
ụmụ mmadụ na-eme; anya ya na-anwalekwa ụzọ ha. 5
Onyenwe anyị na-ele onye ezi omume ule, ma onye ajọ

omume na ndị niile hụrụ imebi iwu n’anya, ka ọ na-akpọ
asị nke ukwuu. 6 Ọ ga-eme ka nkume ọkụ zokwasị ndị ajọ
omume dịka mmiri ozuzo; oke ifufe dị ọkụ ga-abụ ihe
nketa ha. 7 N’ihi na Onyenwe anyị bụ onye ezi omume, ọ
hụkwara ikpe ziri ezi n’anya; ndị ezi omume niile ga-
ahụkwa ihu ya anya.

12 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N’usoro Sheminit. Abụ
Ọma nke Devid. Onyenwe anyị, nyere anyị aka! N’ihi na ndị
ezi omume agwụla! Ndị kwesiri ntụkwasị obi anọkwaghị
n’etiti ụmụ mmadụ. 2 O nwekwaghị onye eziokwu dị
n’ọnụ ya nye onye agbataobi ya. Egbugbere ọnụ onye
ọbụla na-ekwukwa okwu ire ụtọ, maọbụ aghụghọ dị n’obi
ha. 3 Ka Onyenwe anyị wezuga egbugbere ọnụ niile na-
ekwu okwu ire ụtọ na ire niile na-ekwu okwu ịnya isi. 4
Ndị na-asị, “Ọ bụ site n’ire anyị ka anyị ga-enwe mmeri;
egbugbere ọnụ anyị ga-echebe anyị, ọ bụ onye na-achị
anyị?” 5 “N’ihi na a na-apụnara ndị ogbenye ihe n’ihi ndị
nọ na mkpa na-asụ ude, aga m ebili ugbu a, ka Onyenwe
anyị kwuru. Aga m zọpụta ha pụọ n’aka ndị ahụ ji iwe
ekwulu ha.” 6 Okwu ọnụ Onyenwe anyị niile zuruoke, ha
dịka ọlaọcha a nụchara n’ọkụ, nke a nụchara ugboro asaa.
7 O Onyenwe anyị, i ga-edebe anyị n’udo ma sitekwa n’aka
ndị dị otu a chebe anyị ruo mgbe ebighị ebi. 8 Ndị ajọ
omume na-ejegharị n’ebe niile mgbe a na-eto ihe ọjọọ
n’etiti ụmụ mmadụ.

13 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid. Ruo
ole mgbe ka i ga-echefu m Onyenwe anyị? Ruo ole mgbe
ka i ga-ezonarị m ihu gị? 2 Ruo ole mgbe ka mụ na
mmụọ m ga na-agba mgba nọdụkwa na-eru ụjụ kwa

ụbọchị n'ime mkpụrụobi m? Ruo ole mgbe ka ndị iro
m ga-anọgide na-emeri m? 3 Lekwasị m anya, ma zaa
m, O Onyenwe anyị Chineke m. Nyeghachi m ìhè nke
anya m ka m ghara ịnwụ; 4 mgbe ahụ onye iro m ga-asị,
"Emeriela m ya," mgbe m ga-ada, ndị kpọrọ m asị ga-
aṅụrịkwa ọṅụ. 5 Ma atụkwasịrị m obi n'ịhụnanya gị nke
na-enweghị ọgwụgwụ; mkpụrụobi m na-aṅụrị ọṅụ na
nzọpụta gị. 6 Aga m abụku Onyenwe anyị abụ, n'ihi na o
mesoro m mmeso ọma.

14 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid. Onye
nzuzu na-asị n'ime obi ya, "Ọ dịghị Chineke ọbụla dị."
Ha bụ ndị ajọ omume riri ahụ, ọrụ aka ha niile bụkwa
ihe arụ; ọ dịghị onye ọbụla na-eme ezi ihe. 2 Onyenwe
anyị sitere n'eluigwe na-ele ụmụ mmadụ anya ịhụ ma ọ
ga-achọta onye ọbụla nwere nghọta onye nke na-achọ
Chineke. 3 Mmadụ niile ewezugala onwe ha, ha niile
abụrụla ndị ajọ omume riri ahụ; ọ dịghị onye ọbụla na-
eme ihe ziri ezi, ọ dịghị ọ bụladị, otu onye. 4 Ndị niile
na-eme ajọ ihe, ha amaghị ihe? Ha na-eripịa ndị m dịka
mmadụ si eri nri, ha adịghị akpọkukwa Onyenwe anyị.
5 Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdụ oke egwu, n'ihi na
Chineke nọ n'etiti ndị ezi omume. 6 Unu ndị ajọ omume
na-emebi atụmatụ ndị ogbenye, ma Onyenwe anyị bụ
ebe mgbaba ha. 7 A sịkwarị na nzọpụta Izrel ga-esi na
Zayọn pụta! Mgbe Onyenwe anyị ga-akpọghachite ndị ya
n'ọnọdụ ha, ka Jekọb ṅụrịa ọṅụ, ka Izrel nwekwaa obi
ụtọ!

15 Abụ Ọma Devid. Onyenwe anyị, onye pụrụ ịnọgide
n'ụlọnsọ ukwu gị? Onye pụrụ ibi n'ugwu nsọ gị? 2 Onye

na-ebi ndụ nke na-enweghị ịta ụta, onye na-arụ ọrụ ezi
omume, onye na-ekwu eziokwu site n’obi ya. 3 Onye jụrụ
ikwutọsị ndị ọzọ, onye na-adịghị eme onye agbataobi
ya ihe ọjọọ, na onye na-adịghị ekwulu mmadụ ibe ya, 4
onye na-eleda onye ajọ omume anya, ma na-asọpụrụ ndị
ahụ na-atụ egwu Onyenwe anyị, onye na-adịghị agbanwe
nkwa ọbụla o kwere, ọ bụladị mgbe nkwa ahụ na-emegide
ya, 5 onye na-agbazinye mmadụ ego na-anaghị ụma,
onye na-adịghị a nara ngarị imegide onye aka ya dị ọcha.
Onye na-eme ihe ndị a agaghị ama jijiji n’ọnọdụ ya, mgbe
ọbụla.

16 Abụ miktam nke Devid. Chebe m, O Chineke, n’ihi na
n’ime gị ka m gbabara izere ndụ. 2 A gwara m Onyenwe
anyị, “Ị bụ Onyenwe m, e wezuga gị, enwekwaghị m
ọdịmma ọbụla.” 3 Ana m asị maka ndị nsọ bụ ndị nọ n’ala
a, “Ha bụ ndị a na-asọpụrụ, ndị ihe ha n’atọ m ụtọ.” 4 Iru
ụjụ nke ndị ahụ na-agbaso chi ndị ọzọ ga-aba ụba. Agaghị
m eso ha wụsa aja ihe ọṅụṅụ ọbara nye chi ndị a, maọbụ
were egbugbere ọnụ m kpọọ aha ha. 5 Onyenwe anyị, i
nyeela m oke m na iko m; ị na-elekọta ihe niile bụ nke
m site n’ife nza. 6 Ọtụtụ oke ala niile dabara m n’ebe
dị ezi mma; n’ezie, e nwere m ihe nketa nke na-enye m
ọṅụ. 7 Aga m eto Onyenwe anyị, onye na-adụ m ọdụ; ọ
bụladị n’abalị, obi m na-agwa m ihe m ga-eme. 8 Ana m
elekwasị Onyenwe anyị anya mgbe niile. Ebe ọ nọ n’aka
nri m, agaghị m ama jijiji. 9 N’ihi nke a, obi dị m ụtọ, ire
m jupụtakwara n’ọṅụ; aga m anọkwa n’udo. 10 N’ihi na ị
gaghị ahapụ m n’ala mmụọ, ị gaghị ekwekwa ka Onye gị
kwesiri ntụkwasị obi hụ ire ure. (Sheol h7585) 11 I gosila m

ụzọ ndụ; ị ga-eji ọṅụ mejupụta obi m n'ihu gị; ya na ihe
ụtọ ndị dị n'aka nri gị ruo ebighị ebi.
17 Ekpere Devid. O Onyenwe anyị, nụrụ arịrịọ m ziri ezi,
nụrụkwa mkpu akwa m. Gee ntị n'ekpere m n'ihi na o
siteghị n'egbugbere ọnụ na-ekwu okwu aghụghọ. 2 Ka
mkpepụta m si n'aka gị bịa; ka anya gị hụ ihe ziri ezi. 3 Ọ
bụ ezie na ị nyochaala obi m, i letala m n'abalị, nwalekwaa
m, ị ga-achọpụta na o nweghị ihe ọ ọjọọ bụla m zubere,
na ọnụ m ekwuhiebeghị. 4 Ndị mmadụ agbalịala inye
m ngarị ma anaghị m ekwe ka mụ na ndị na-eme ihe
ike nwee mmekọrịta n'ihi iwu sitere n'egbugbere ọnụ
gị. 5 Nzọ ụkwụ m akpafubeghị site n'ụzọ gị, ụkwụ m
agbụchapụghịkwa site n'ọnọdụ ya. 6 Ana m akpọku gị, O
Chineke, n'ihi na amaara m na ị ga-aza m; gee m ntị ma
nụrụ ekpere m. 7 Zipụta ịhụnanya gị dị oke ebube; gị
onye na-eji aka nri gị dị ike azọpụta ndị niile gbabara na
gị site n'aka ndị iro ha. 8 Chebe m dịka mkpụrụ anya gị;
zoo m na ndo nke nku gị, 9 site n'aka ndị ajọ omume
gbara m gburugburu, ọ bụladị ndị iro m, ndị chọrọ igbu
m. 10 Ha anaghị eme ebere, ha bụ ndị afọ tara mmiri,
okwu ịnya isi juru ha ọnụ. 11 Ha achọpụtala ebe m nọ,
ugbu a, ha gbara m gburugburu, ha ji anya nkọ, jikerekwa
ịtụ m n'ala. 12 Ha ka ọdụm agụụ na-agụ nke zoro onwe
ya n'ọhịa, dịka ọdụm dị ike na-eche ihe ọ ga-adọgbu. 13
Onyenwe anyị, bilie guzogide ha, tigbuo ha. Jiri mma
agha gị zọpụta m site n'aka ndị ajọ omume. 14 O Onyenwe
anyị, zọpụta m site n'aka ndị dị otu a, site n'aka ndị ụgwọ
ọrụ ha bụ n'ụwa a. Ka ihe ịkpakọbara debere ndị ajọ
omume jupụta afọ ha, ka afọ jukwa ụmụ site n'ihe ndị a,

ka ha hapụrụ ihe fọdụrụ nye ụmụntakịrị ha. 15 Ma mụ
onwe m ga-ahụ ihu gị site n'ezi omume; mgbe m ga-ebili,
afọ ga-eju m nke ọma, n'ihi na aga m ahụ gị ihu na ihu.
18 Abụ ọma Devid. Abụ Devid ohu Onyenwe anyị. Ọ
bụụrụ Onyenwe anyị okwu niile nke abụ a mgbe Onyenwe
anyị napụtara ya site n'aka ndị iro ya niile, nakwa n'aka
Sọl. Ọ sịrị: O Onyenwe anyị, ahụrụ m gị n'anya, gị bụ ike
m. 2 Onyenwe anyị bụ oke nkume m, na ebe mgbaba m e
wusiri ike, na onye nnapụta m. Chineke m bụ oke nkume
m, onye m gbabara n'ime ya. Ọ bụ ọta m, na mpi nzọpụta
m, na oke nkume m nke onye ọbụla na-apụghị ịba n'ime
ya. 3 Akpọkuru m Onyenwe anyị, onye e kwesiri inye
otuto, ọ zọpụtara m site n'aka ndị iro m. 4 Ụdọ niile
nke ọnwụ kere m agbụ; ịchị ọkụ nke mbibi ọjọọ kpuchiri
m. 5 Ụdọ nke ili kere m gburugburu, ọnya nke ọnwụ
guzogidere m. (Sheol h7585) 6 N'ọnọdụ oke mkpagbu m,
akpọkuru m Onyenwe anyị; etiri m mkpu akwa, kpọkuo
Chineke m ka o nyere m aka; akwa m rutekwara ya ntị,
o sitekwara n'ụlọnsọ ukwu ya nụ olu m. 7 Ụwa mere
mkpọtụ, maa jijiji, ntọala niile nke ugwu niile makwara
jijiji, ha mara jijiji n'ihi iwe nke na-ewe ya. 8 Anwụrụ
ọkụ sitere ya n'imi pụta, ọkụ na-erepịa erepịa sikwa
n'ọnụ ya pụta; icheku ọkụ na-ere ọkụ sitekwara n'ebe
ahụ nwupụta. 9 O kewara mbara eluigwe, rịdata; oke
igwe ojii dịkwa n'okpuru ụkwụ ya. 10 Ọ nọkwasịrị n'elu
cherubim felie elu, o feliri elu n'elu nku nke ifufe. 11
O mere ọchịchịrị ebe nzuzo ya, ihe mkpuchi nke gbara
ya gburugburu, bụ ọchịchịrị mmiri igwe ojii nke mbara
eluigwe. 12 Site n'ìhè nke na-enwupụta n'ahụ ya, igwe

ojii ji mkpụrụ mmiri na amụma egbe eluigwe gabiga. 13
Onyenwe anyị sitere n'eluigwe bigbọọ; olu Onye kachasị
ihe niile elu dara ụda. 14 Ọ gbara àkụ ya, mee ka ndị iro
gbasasịa, o jikwa oke amụma nke egbe eluigwe chụsaa
ha. 15 E kpughere ala ala nke oke osimiri, gbakwa ntọala
niile nke ụwa ọtọ, site n'ịba mba gị, O Onyenwe anyị,
na nkuume si gị n'imi pụta. 16 O sitere n'elu setịpụ aka
ya, jidesie m aka ike, ọ dọpụtara m site n'ogbu mmiri
niile. 17 Ọ napụtara m site n'aka ndị iro m dị ike, bụ ndị
kpọrọ m asị, ndị dịkwa ike karịa m. 18 Ha guzogidere
m n'ụbọchị ihe ndakwasị m, ma Onyenwe anyị bụrụ m
ihe ndabere. 19 Ọ kpọpụtara m gaa n'ebe sara mbara, ọ
napụtara m n'ihi na ihe m na-atọ ya ụtọ. 20 Onyenwe
anyị mesoro m dịka ezi omume m si dị; ọ kwụghachiri m
dịka ịdị ọcha nke aka m si dị. 21 N'ihi na edebezuola m
ụzọ niile nke Onyenwe anyị, ikpe amaghị m n'ihi ịgbakụta
Chineke azụ. 22 Iwu ya niile dị n'ihu m, esibekwaghị m
n'ụkpụrụ ya wezuga onwe m. 23 Abụ m onye na-enweghị
ịta ụta n'ihu ya, edebekwara m onwe m pụọ na mmehie.
24 Onyenwe anyị kwụghachiri m dịka ezi omume m si dị,
dịka ịdị ọcha nke aka m abụọ si dị n'anya ya. 25 N'ebe
onye kwesiri ntụkwasị obi nọ, i na-egosi onwe gị onye
kwesiri ntụkwasị obi, n'ebe onye zuruoke nọ, ị na-egosi
onwe gị onye zuruoke. 26 N'ebe onye dị ọcha nọ, ị na-
egosi onwe gị onye dị ọcha, ma nye ndị ụzọ ha na-ezighị
ezi, ị na-egosi onwe gị dịka onye dị aghụghọ. 27 Ị na-
azọpụta ndị dị umeala n'obi, ma ị na-eme ka ndị nwere
anya mpako dị ala. 28 Ọ bụ gị, Onyenwe anyị, na-eme
ka oriọna m na-enwu, Chineke m na-eme ka ọchịchịrị

m ghọọ ìhè. **29** Site n'inyeaka gị, apụrụ m ịlụso igwe
ndị agha ọgụ, sitekwa na Chineke m, apụkwara m ịwụfe
mgbidi ọbụla. **30** Ma banyere Chineke, ụzọ ya zuruoke,
okwu ọnụ Onyenwe anyị bụ ihe a nụchara anụcha; ọ bụ
ọta nke onye ọbụla na-ezo onwe ya n'okpuru ya. **31** N'ihi
na onye bụ Chineke, ma ọ bụghị naanị Onyenwe anyị?
Onye bụkwa oke Nkume ahụ, ma ọ bụghị naanị Chineke
anyị? **32** Ọ bụ Chineke na-enye m ike, na-echebekwa ụzọ
m n'izuoke. **33** Ọ na-eme ka ụkwụ m dị gara gara, dịka
nke nne ele; Ọ na-emekwa ka m kwụrụ chịm n'ebe niile dị
elu. **34** Ọ na-azụ aka m abụọ ibu agha, ogwe aka m abụọ
pụrụ ịrọji ụta bronz. **35** Ị na-eme ka inyeaka nke nzọpụta
gị bụrụ ọta m, aka nri gị na-akwagidekwa m, inyeaka gị
emeela m ka m dị ukwuu. **36** Ị na-edozi ụzọ sara mbara
nye ụkwụ, ka nkwonkwo ụkwụ m ghara ịgbụchapụ. **37**
Achụrụ m ndị iro m ọsọ, jidekwa ha; alaghachighị m azụ
tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi. **38** Etidara m ha n'ala
ebe ha enwekwaghị ike ibilite. Ha dara n'okpuru ụkwụ m.
39 Ọ bụ gị nyere m ike ibu agha, i wedara ndị niile na-
emegide m n'ala n'ihu m. **40** I mere ka ndị iro m tụgharịa
gbapụ ọsọ. Ebibikwara m ndị kpọrọ m asị. **41** Ha bere
akwa maka enyemaka, ma ọ dịghị onye na-azọpụta ha.
Ha kpọkuru Onyenwe anyị, ma ọ zaghị ha. **42** Egwepịara
m ha nke ọma dịka ntụ nke ikuku na-ebufu; a zọtọrọ m
ha dịka apịtị nke okporoụzọ. **43** Ị napụtala m site n'aka
ndị na-alụso m ọgụ ị meela m onyeisi nke ọtụtụ mba;
ndị m na-amaghị na mbụ na-ejekwara m ozi. **44** Ndị ala
ọzọ na-ehulata n'ihu m n'ihi egwu, ngwangwa ha nụrụ
olu m, ha na-erube isi nye m. **45** Obi na-ada ha mba; ha

na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike
na-apụta. 46 Onyenwe anyị na-adị ndụ! Otuto dịrị oke
nkume m! Mbuli elu dịrị Chineke, Onye nzọpụta m. 47 Ọ
bụ Chineke ahụ onye na-abọrọ m ọbọ, onye na-emekwa
ka mba dị iche iche nọrọ n'okpuru m, 48 onye na-anapụta
m site n'aka ndị iro m. I mere ka m dị elu karịa ndị iro,
napụtakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike. 49 N'ihi
nke a, Onyenwe anyị, aga m eto gị n'etiti mba niile dị
iche iche, aga m abụku aha gị abụ otuto. 50 Ọ na-enye eze
ya mmeri dị ukwuu; Ọ na-egosikwa onye ya onye e tere
mmanụ ịhụnanya na-adịghị ada ada, nye Devid na ndị
agbụrụ ya ruo mgbe ebighị ebi.

19 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.
Eluigwe na-ezipụta ebube Chineke; mbara eluigwe na-
egosikwa ọrụ aka ya. 2 Ụbọchị niile, ha na-ekwupụta
okwu, ehihie na abalị, ha na-egosipụta ihe ọmụma. 3
Ha nweghị asụsụ, ha nweghị okwu, ma a na-anụ ụda
ha. 4 N'ụwa niile ka olu ha na-apụ gazuo, okwu ọnụ
ha niile erukwaala n'ebe ụwa sọtụrụ. Ọ bụ na mbara
eluigwe ka Chineke maara ụlọ ikwu nye anyanwụ. 5 Ọ dị
ka nwokorobịa lụrụ nwunye ọhụrụ mgbe o si n'ụlọ ndina
ya na-apụta, dịka ọgba ọsọ nke ọ na-anụ ọkụ n'obi ịgba
ọsọ ịsọ mpi. 6 Ọ na-esite n'otu nsọtụ nke mbara eluigwe,
bido ije ya, gafee ruo na nsọtụ nke ọzọ. Ọ dịkwaghị
ihe ọbụla na-ezonarị onwe ya site n'okpomọkụ ya. 7
Iwu Onyenwe anyị zuruoke; ọ na-eweghachi mkpụrụobi.
Ụkpụrụ Onyenwe anyị niile kwesiri ntụkwasị obi; ọ na-
eme ka onye na-enweghị uche mara ihe. 8 Iwu Onyenwe
anyị ziri ezi, ọ na-enye mkpụrụobi ọṅụ. Iwu Onyenwe

anyị na-amụke amụke, ọ na-enye anya ìhè. 9 Ịtụ egwu
Onyenwe anyị dị ọcha, ọ na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi;
ụkpụrụ niile nke Onyenwe anyị na-eguzosi ike, ha niile
bụkwa ihe ziri ezi. 10 Ha dị oke ọnụ karịa ọlaedo, karịa
ọlaedo a nụchara anụcha; ha na-atọkwa ụtọ karịa mmanụ
aṅụ, karịa mmanụ aṅụ si n’ụbụbọ aṅụ. 11 Ọ bụ site na
ha ka a na-adọ ohu gị aka na ntị; ụgwọ ọrụ dị ukwuu dị
n’idebe ha. 12 Onye pụrụ ịghọta amaghị ama ya niile?
Gbaghara m ihe niile zoro ezo nke adịghị ike m. 13 Chebe
m, ka m ghara ilezi anya mehie megide gị. Ekwela ka
ha na-achị achị na ndụ m. Mgbe ahụ ka m ga-abụ onye
zuruoke, onye nwere onwe ya site n’ebe ihe ọjọọ niile nke
mmehie dị. 14 Kwere Onyenwe anyị, Onye mgbapụta m,
na Oke nkume nchebe m, ka okwu ọnụ m niile, na echiche
obi m niile, bụrụ ihe na-atọ gị ụtọ, na nke ị na-anabata.
20 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Ka
Onyenwe anyị zaa gị n’ụbọchị nsogbu gị; ka aha Chineke
nke Jekọb chebe gị. 2 Ya sitekwa n’ebe nsọ ya zitere gị
inyeaka, ma site na Zayọn kwagide gị. 3 Ya chetakwa
aja niile ị chụrụ, ma nabata aja nsure ọkụ niile ị chụrụ
nye ya. (Sela) 4 Ya mezukwara gị ihe niile nke obi gị na-
achọ, mekwaa ka atụmatụ gị niile gaa nke ọma. 5 Anyị
ga-eti mkpu ọṅụ maka mmeri i meriri, buliekwa ọkọlọtọ
anyị elu n’aha Chineke anyị. Ka Onyenwe anyị mezuo
arịrịọ gị niile. 6 Ugbu a, amaara m na Onyenwe anyị na-
azọpụta onye ya o tere mmanụ; ọ na-esite n’ebe nsọ ya
n’eluigwe jiri aka nri ya, zọpụta ma zakwaa ya. 7 Ụfọdụ
na-atụkwasị obi ha na ịnyịnya, ndị ọzọ n’ụgbọ agha; ma
anyị na-atụkwasị aha Onyenwe anyị, Chineke anyị, obi. 8

Ha na-egbu ikpere n'ala ma daa, ma anyị ga-ebili, kwụrụ
chịm. 9 O Onyenwe anyị, zọpụta eze! Zakwaa anyị mgbe
anyị kpọkuru gị!

21 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. O
Onyenwe anyị, lee na eze na-aṅụrị ọṅụ n'ike gị. Obi na-
atọkwa ya ụtọ nke ukwuu n'ihi mmeri niile i nyere ya! 2 I
nyela ya ihe obi ya chọrọ; i mekwaara ya ihe niile ọ rịọrọ
gị! (Sela) 3 I ji ngọzị bara ụba nabata ya, ọ bụkwa okpueze
e ji ọlaedo a ṅụchara nke ọma kpụọ ka i kpukwasịrị ya
n'isi. 4 Ọ rịọrọ ka i nye ya ndụ, i zara ekpere ya mekwaa
ka o nwee ogologo ndụ nke ga-adịgide ruo mgbe ebighị
ebi. 5 Nsọpụrụ ya dị ukwuu site na mmeri niile i nyere
ya, ebube na ịma mma bụ onyinye i nyere ya. 6 N'ezie, i
nyela ya ngọzị na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi, i mere
ka o nwee obi ụtọ nke na-esite n'ọṅụ nke nọnyere gị.
7 N'ihi na eze na-atụkwasị Onyenwe anyị obi, agaghị
ewezuga ya n'ọnọdụ ya site n'ịhụnanya nke Onye kachasị
ihe niile elu nke na-enweghị ọgwụgwụ. 8 Ị ga-anwụchi
ndị iro gị niile; aka nri gị ga-ejidekwa ndị kpọrọ gị asị. 9
Mgbe ị pụtara ịlụ ọgụ, ị ga-erepịa ha dịka ọkụ nke na-
enwu ajọ onwunwu. N'oke iwe ya, Onyenwe anyị ga-
elo ha, ọkụ ya ga-erepịakwa ha. 10 Ị ga-esite n'elu ụwa
laa agbụrụ ha niile n'iyi, ụmụ ha kwa site, n'etiti ụmụ
mmadụ. 11 N'agbanyeghị na ha nwere ike ịpịa ọpịpịa ọjọọ
megide gị, maọbụ tụpụta atụmatụ ọjọọ, ha agaghị emezu
ebumnuche ha. 12 N'ihi na i ga-eme ka ha gbaghachi azụ
mgbe i kwere ụta gị tụgide ha n'ihu. 13 O Onyenwe anyị,
ka e bulie gị elu n'ihi ike gị; anyị ga-abụ abụ ma tokwaa
ike gị.

22 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ nke "Nne
ele nke ụtụtụ." Abụ Ọma Devid. Chineke m, Chineke m,
gịnị mere i jiri hapụ m? Gịnị mere i ji nọ ebe dị anya
ịzọpụta m, n'ebe dị anya site n'ịsụ ude m niile? **2** O
Chineke m, ana m akpọku gị n'ehihie, ma ị dịghị aza
m, n'abalị kwa, ma ọ dịghị izuike m nwere. **3** N'ezie, i
nọ n'ocheeze gị dịka Onye ahụ dị Nsọ; ị bụ otuto ndị
Izrel. **4** Nna anyị ha tụkwasịrị gị obi; ha tụkwasịrị gị
obi, ị zọpụtakwara ha. **5** Ha kpọkuru gị si otu a bụrụ
ndị a zọpụtara; ihere emeghị ha n'ihi na ha tụkwasịrị gị
obi. **6** Abụ m idide, abụghị m mmadụ; onye ndị ọzọ na-
akwa emo, onye ndị mmadụ na-eleda anya. **7** Ndị niile
hụrụ m na-achị m ọchị; na-emiri m ọnụ ịkwa emo, na-
efufekwa isi ha na-asị. **8** "O na-atụkwasị Onyenwe anyị
obi; ka Onyenwe anyị bịa gbapụta ya. Ya napụta ya ebe
ọ bụ na ihe ya masịrị ya." **9** Ma Onyenwe anyị, ọ bụ gị
wepụtara m site n'afọ nne m. Ọ bụ gị mere ka m tụkwasị
gị obi, ọ bụladị mgbe m ka na-aṅụ ara. **10** Site n'oge
amụrụ m ka e nyefere m n'aka gị. Site n'afọ nne m, ka gị
onwe gị bụ Chineke m. **11** Anọla m ebe dị anya, n'ihi na
nsogbu dị nso. Ọ dịkwaghị onye inyeaka nọ nso. **12** Ọtụtụ
oke ehi gbara m gburugburu; oke ehi dị ike nke Bashan
gbara m gburugburu. **13** Ọdụm ndị na-agbọ ụja mgbe
ha na-adọgbu anụ ọhịa asaghepụla ọnụ ha megide m.
14 A wụpụla m dịka mmiri, ọkpụkpụ m niile apụkwaala
n'ọnọdụ ha. Obi m agbazela dịka mmanụ, obi ịlọ mmiri
ewerela ọnọdụ n'ime m. **15** Ike ọbụla adịghịkwa m n'ahụ,
dịka a ga-asị na m bụ ụrọ nke anwụ mịkọọrọ mmiri dị ya
n'ime. Ire m na-araparakwa m n'ọnụ, n'ihi na ị tọgbọrọ m

n'ọnụ ọnwụ. 16 Ọtụtụ nkịta agbaala m gburugburu; otù
ndị na-eme ihe ọjọọ agbaala m gburugburu, ha adupuola
m aka m na ụkwụ m. 17 A pụrụ ịgụta ọkpụkpụ m niile
ọnụ; ndị mmadụ na-ele m anya na-emikwa ọnụ ọchị 18
Ha na-eke uwe m n'etiti ha, ha sitere n'ife nza kee uwe m.
19 Ma gị, Onyenwe anyị, anọla m ebe dị anya; gị Onye bụ
ike m, mee ngwangwa bịa nyere m aka. 20 Napụta ndụ m
site na mma agha, site n'ike ụmụ nkịta, napụta ndụ m
nke dị oke ọnụahịa. 21 Gbapụta m site n'ọnụ ọdụm ndị a,
zọpụta m site na mpi atụ ndị a. 22 Aga m ekwupụta aha gị
nye ụmụnna m; n'etiti ọha mmadụ aga m enye gị otuto.
23 Toonu Onyenwe anyị! Unu niile bụ ndị na-atụ egwu ya;
unu bụ ndị agbụrụ Jekọb, sọpụrụnụ ya! Tụọnụ ya egwu,
unu agbụrụ Izrel! 24 N'ihi na o ledaghị ahụhụ onye a na-
akpagbu anya maọbụ kwaa ya emo; o lefughị ya anya
kama mgbe ọ kpọkuru ya, ọ nụrụ olu akwa ya. 25 Isiokwu
otuto m n'etiti ọha mmadụ sitere na gị; aga m emezukwa
nkwa niile m kwere gị n'ihu ndị ahụ na-atụ egwu gị. 26
Ndị ogbenye ga-eri nri, rijuo afọ ha, ndị niile na-achọ
Onyenwe anyị ga-eto ya ka mkpụrụobi unu dị ndụ ruo
mgbe ebighị ebi. 27 Nsọtụ elu ụwa niile ga-echeta, ma
laghachikwute Onyenwe anyị. Ezinaụlọ nke mba niile dị
iche iche ga-akpọ isiala n'ihu ya. 28 N'ihi na ike ọchịchị
bụ nke Onyenwe anyị, ọ na-achịkwa mba niile. 29 Ndị
ọgaranya niile nke elu ụwa ga-eri oriri ma fee ya; ihe niile
na-anwụ anwụ ga-akpọ isiala n'ihu ya; ndị na-apụghị
idebe onwe ha ndụ. 30 Agbụrụ anyị ga-ejere ya ozi; a ga-
akọrọ ọgbọ ndị na-abịa n'ihu ihe banyere onyenwe anyị.

31 Ha ga-ekwusa ezi omume ya nye ọgbọ niile na-abịa
n'ihu, bụ ndị a na-amụbeghị n'ihi na o meela ya.

23 Abụ Ọma Devid. Onyenwe anyị na-azụ m dịka atụrụ,
ọ dịghị ihe akọrọ m. 2 Ọ na-eme ka m dinaa ala n'ebe
ahịhịa ndụ na-eto, ọ na-edugharị m n'akụkụ mmiri dị
jụụ, 3 ọ na-atụte mkpụrụobi m. Ọ na-edu m n'ụzọ niile
nke ezi omume n'ihi aha ya. 4 A sịkwarị na m na-aga
ije, na ndagwurugwu nke ọchịchịrị ọnwụ, agaghị m atụ
egwu ihe ọjọọ ọbụla; n'ihi na ị nọnyeere m, mkpọrọ gị na
mkpanaka gị na-akasị m obi. 5 Ị na-akwado tebul n'ihu
m, n'anya ndị iro m. I tere isi m mmanụ iko m na-ejubiga
oke. 6 N'ezie, ịdị mma na ebere ga-agbaso m ogologo
ụbọchị niile nke ndụ m, m ga-ebikwa n'ụlọ Onyenwe anyị
mgbe niile ebighị ebi.

24 Abụ Ọma Devid. Ụwa na ihe niile dị n'ime ya bụ
nke Onyenwe anyị; ụwa na ndị niile bi n'ime ya. 2 Ọ
tọrọ ntọala ya n'ime oke osimiri niile, o mekwara ka o
guzosie ike. 3 Onye bụ onye ahụ nwere ike irigo n'elu
ugwu Onyenwe anyị? Onye nwere ike ịbata guzo n'ime
ụlọnsọ ya? 4 Ọ bụ onye aka ya emeghị ihe ọjọọ, obi ya
dịkwa ọcha, onye na-adịghị atụkwasị obi na chi arụsị,
maọbụ ṅụọ iyi aghụghọ. 5 Ha ga-anata ngọzị site n'aka
Onyenwe anyị, natakwa mkpepụta site n'aka Chineke
Onye nzọpụta ha. 6 Otu a ka ọ ga-adịrị ọgbọ ndị ya, bụ
ndị na-achọ ihu gị, Chineke nke Jekọb. (Sela) 7 Welitenụ
isi unu, unu ọnụ ụzọ ama, meenụ ka isi unu bụrụ ihe e
welitere, unu ọnụ ụzọ ama ochie, ka eze ebube nwee ike
ịbata. 8 Onye bụ eze ebube a? Ọ bụ Onyenwe anyị, onye
bụ dimkpa na dike. Ọ bụ Onyenwe anyị, onye bụ dike

n’agha. 9 Welitenụ isi unu, unu ọnụ ụzọ ama, buliekwanụ
ha elu, unu ọnụ ụzọ ama ochie, ka Eze ebube nwee ike
ịbatakwa. 10 Onye bụ eze ebube a? Ọ bụ Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, ọ bụ ya bụ Eze ebube! (Sela)

25 Abụ Ọma Devid. Ọ bụ na gị Onyenwe anyị ka m
tụkwasịrị obi m. 2 O Chineke m, ọ bụ gị ka m tụkwasịrị obi
m. Ekwela ka ihere mee m, ekwekwala ka ndị iro m merie
m. 3 Ihere agaghị eme onye ọbụla olileanya ya dị na gị,
ma ihere ga-eme ha bụ ndị niile ịghọ aghụghọ jụrụ ahụ.
4 O Onyenwe anyị, zi m ụzọ gị niile, kuzikwaara m ụzọ gị
niile. 5 Duo m n’eziokwu gị, kuzikwaara m ihe, n’ihi na ị
bụ Chineke, onye Nzọpụta m, ụbọchị niile, olileanya m dị
na gị. 6 Cheta, Onyenwe anyị, oke obi ebere na ịhụnanya
gị, n’ihi na ha na-adị siterị na mgbe ochie. 7 Echetala
mmehie m mere n’okorobịa m, ya na nnupu isi m niile.
Kama site n’ịhụnanya gị cheta m, Onyenwe anyị, n’ihi
na onye dị mma ka ị bụ. 8 Onye dị mma na onye ezi
omume ka Onyenwe anyị bụ; ọ bụ ya mere ọ na-ezi ndị
mmehie ụzọ ya. 9 Ọ na-edu ndị dị umeala n’obi n’ụzọ ziri
ezi, na-ezikwa ha ụzọ nke ya. 10 Ụzọ niile nke Onyenwe
anyị jupụtara n’ịhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi, nye ndị
niile na-edebe iwu ọgbụgba ndụ ya. 11 N’ihi aha gị, O
Onyenwe anyị, gbaghara m ajọ omume m n’agbanyeghị
na ha dị ukwuu. 12 Olee mmadụ ahụ nke na-atụ egwu
Onyenwe anyị? O ga-ezi ya ihe n’ụzọ ahụ a họpụtaara ya.
13 Ọ ga-ebi ogologo ụbọchị nke ndụ ya n’ime ịba ụba,
ndị agbụrụ ha ga-eketa ala ahụ. 14 Onyenwe anyị na-
eme ka ndị ahụ na-atụ egwu ya mara ọgbụgba ndụ ya na
izu nzuzo ya. 15 Anya m abụọ na-elegide Onyenwe anyị

mgbe niile; n'ihi na ọ bụ naanị ya ga-eme ka ụkwụ m
abụọ site n'ọnya pụta. **16** Chee m ihu ma gosi m ebere gị,
n'ihi na abụ m onye nọ na nsogbu, naanị m nọkwa. **17** Ihe
mgbu nke obi m abaala ụba, napụta m site n'obi mwute.
18 Lekwasị nsogbu m na ihe mgbu m anya. Biko, gbaghara
m mmehie m niile. **19** Lee ka ndị iro m si mụbaa, ha ji oke
iwe kpọọ m asị. **20** Chebe ndụ m ma gbapụta m; ekwela ka
m bụrụ onye ihere ga-eme, n'ihi na n'ime gị ka m gbabara
izere ndụ **21** Kwere ka ezi omume na izuoke bụrụ ihe ga-
agba m gburugburu, n'ihi na olileanya m dị n'ime gị. **22** O
Chineke, Gbapụtakwa Izrel, site na nsogbu ya niile.

26 Abụ Ọma Devid. Onyenwe anyị, biko kpepụta m, n'ihi
na ebiela m ndụ zuruoke; atụkwasịrị m Onyenwe anyị
obi, na-eleghị anya n'azụ. **2** Tulee m, O Onyenwe anyị,
ma nwakwaa m, nyochaa obi m na echiche m. **3** N'ihi
na ejirila m ịhụnanya gị mere ihe nlere anya nye onwe
m. Ana m ejegharịkwa n'ime eziokwu gị. **4** Mụ na ndị
na-aghọ aghụghọ adịghị enwe mmekọ ọbụla. Otu a kwa,
nnwekọ ọbụla adịghịkwa n'etiti mụ na ndị ihu abụọ.
5 Akpọrọ m otu ndị na-emebi iwu asị. Mụ na ndị ajọ
omume agaghị anọkọkwa. **6** Ana m asacha aka m abụọ
n'ọnọdụ emeghị ihe ọjọọ, na-eje ozi n'ebe ịchụ aja gị ife
gị ofufe, o Onyenwe anyị. **7** Ana m abụkwa abụ ekele, jiri
iti mkpu na-ekwusa otuto gị, na ọrụ ebube gị niile. **8**
O Onyenwe anyị, ahụrụ m ụlọ obibi gị n'anya, ụlọ ahụ
ebe ebube gị na-adịgide n'ime ya. **9** Ebibikọtala mụ na
ndị mmehie, ewezugakọtala ndụ m na nke ndị na-awụfu
ọbara, **10** ndị aka ha jupụtara n'atụmatụ ọjọọ, aka nri
ha jupụtakwara na ngarị. **11** Ma mụ onwe m na-ebi ndụ

zuruoke; gbapụta m ma meere m ebere. 12 Ụkwụ m na-
eguzo n'ala dị larịị; aga m eto Onyenwe anyị n'etiti ọha
mmadụ.

27 Abụ Ọma Devid. Onyenwe anyị bụ ìhè m na nzọpụta
m, onye ka m ga-atụ egwu ya? Onyenwe anyị bụ ebe
siri ike nke ndụ m, ọ bụkwa onye ka m ga-atụ egwu? 2
Mgbe ndị na-eme ihe ọjọọ busoro m agha ka ha ripịa anụ
ahụ m, ọ bụ ndị iro m na ndị kpọrọ m asị, bụ ndị ga-asọ
ngọngọ ma dakwaa. 3 Ọ bụrụ na usuu ndị agha agbaa
m gburugburu, obi m agaghị atụ ụjọ ọbụla; ọ bụladị na
agha adaa imegide m, n'oge ahụ, ka m ga-enwe ntụkwasị
obi. 4 Naanị otu ihe ka m rịọrọ n'aka Onyenwe anyị, nke
ahụ bụkwa ihe m na-achọsi ike; ka m biri n'ụlọ Onyenwe
anyị ụbọchị niile nke ndụ m, na ka m lekwasị ịma mma
Onyenwe anyị, na ka m chọọ ya n'ime ụlọnsọ ukwuu ya. 5
N'ihi na n'ụbọchị nsogbu, ọ ga-echebe m n'ime ebe obibi
ya; ọ ga-ezo m n'ime ụlọ ikwu ya; ma bulie m elu, debe m
n'elu oke nkume. 6 Mgbe ahụ, a ga-eweli isi m elu karịa
ndị iro m gbara m gburugburu; aga m eji iti mkpu ọṅụ,
chụọ aja n'ụlọ ikwu ya; aga m abụ abụ, kụọ egwu nye
Onyenwe anyị. 7 Gee ntị mgbe m na-akpọku gị Onyenwe
anyị. Meere m ebere, zaa m. 8 Obi m na-ekwu banyere gị,
"Chọọ ihu ya!" Ihu gị, Onyenwe anyị, ka m ga-achọ. 9
Ezonarịla m ihu gị, agbakụtala ohu gị azụ n'iwe; n'ihi
na ị bụrịị onye inyeaka m. O Chineke, Onye nzọpụta m,
ahapụkwala m. 10 Ọ bụrụrị na nne na nna m ahapụ m,
Onyenwe anyị ga-anabata m. 11 Zi m ụzọ gị, O Onyenwe
anyị; duo m n'ụzọ kwesiri n'ihi ndị na-akpagbu m. 12
Ararala m nyefee n'aka ndị kpọrọ m asị n'ihi ọchịchọ ha,

ọtụtụ ndị ama ụgha ebiliela imegide m, ha na-ekupụ ihe
ike dịka ume. 13 Olileanya m bụ nke a: Aga m ahụ ịdị
mma Onyenwe anyị n'ala ndị dị ndụ. 14 Chere Onyenwe
anyị; dịrị ike, nwekwaa ume, ma chere Onyenwe anyị.

28
Abụ Ọma Devid. Gị Onyenwe anyị ka m na-akpọku; gị
bụ Oke nkume m, agbala m nkịtị. Ọ bụrụ na ị jụ ịza m, aga
m eyi otu n'ime ndị ahụ na-arịda n'olulu. 2 Nụrụ arịrịọ
m maka ebere dịka m na-akpọku gị maka enyemaka,
mgbe m chịlịri aka m abụọ elu n'Ebe gị Kachasị Nsọ. 3
Adọkpụrụla m tinyere ndị ajọ mmadụ, tinyekwara ndị
na-eme ajọ ihe, ndị ji ire ụtọ agwa ndị agbataobi ha okwu
udo, ma ha bu iro n'ime obi ha. 4 Kwụghachi ha dịka ọrụ
ọjọọ ha na omume ha kwesiri; kwụghachi ha maka ihe
aka ha mere, ka ihe ga-adakwasị ha bụrụ ihe ha kwesiri
iketa. 5 N'ihi na ha adịghị aghọta ọrụ niile nke Onyenwe
anyị, ha adịghịkwa aghọta ihe aka ya abụọ rụrụ, ọ ga-
akwada ha n'ala, ọ gaghị ewulikwa ha elu ọzọ. 6 Toonu
Onyenwe anyị, n'ihi na o gere ntị n'arịrịọ m rịọrọ ya ka o
meere m ebere. 7 Onyenwe anyị bụ ike m na ọta m; ana
m atụkwasị ya obi m, si otu a bụrụ onye a na-enyere aka.
Obi m na-awuli elu n'ihi ọṅụ, aga m ejikwa abụ m na-
eto ya. 8 Onyenwe anyị bụ ike nke ndị ya, ebe mgbaba
e wusiri ike nke nzọpụta dịịrị onye ya etere mmanụ.
9 Zọpụta ndị gị, gọzikwaa ihe nketa gị; buuru ha onye
ọzụzụ atụrụ, na-ekukwa ha ruo mgbe ebighị ebi.

29
Abụ Ọma Devid. Toonu Onyenwe anyị, unu ndị bi
n'eluigwe, nyenụ Onyenwe anyị nsọpụrụ n'ihi ebube na
ike ya. 2 Nyenụ Onyenwe anyị nsọpụrụ kwesiri aha ya;
kpọọ isiala nye Onyenwe anyị n'ebube nke ịdị nsọ ya. 3

Olu Onyenwe anyị na-ada n'elu osimiri; olu Chineke dị
ebube na-ada ike ike, olu Onyenwe anyị na-ada dịka egbe
eluigwe n'elu oke osimiri. 4 Olu Onyenwe anyị dị ike, olu
Onyenwe anyị jupụtakwara n'ebube. 5 Olu Onyenwe anyị
na-etiwa osisi ukwu sida; Onyenwe anyị na-etiwasị osisi
ukwu sida nke Lebanọn. 6 Ọ na-eme ka Lebanọn wulie
elu dịka nwa ehi, ọ na-eme ka Siriọn wulie elu dịka nwa
atụ. 7 Olu Onyenwe anyị na-agba dịka egbe eluigwe mgbe
amụma na-egbu. 8 Olu Onyenwe anyị na-eme ka ọzara
maa jijiji; Onyenwe anyị na-eme ka ọzara Kadesh maa
jijiji. 9 Olu Onyenwe anyị na-eme ka osisi ook gbagọọ na-
agbuchapụkwa akwụkwọ niile nke oke ọhịa. N'ime ụlọnsọ
ukwuu ya mmadụ niile na-eti, "Ebube!" 10 Onyenwe anyị
nọ n'ocheeze ya n'elu uju mmiri; Onyenwe anyị na-achị
dịka eze ruo mgbe ebighị ebi. 11 Onyenwe anyị na-enye
ndị ya ike, ọ ga-ejikwa udo gọzie ndị ya.

30 Abụ Ọma. Abụ nke ido obieze Devid nsọ. Aga m eto gị,
O Onyenwe anyị, n'ihi na i sitere n'ebe dị omimi dọpụta
m. I kweghị ka ndị iro m chịa m ọchị. 2 O Onyenwe anyị
Chineke m, akpọkuru m gị, ka i nyere m aka, ị gwọkwara
m. 3 O Onyenwe anyị, i si n'ala ili kpọpụta m, i mere ka m
dịrị ndụ. (Sheol h7585) 4 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ, unu
ndị nsọ ya, toonu aha nsọ ya. 5 Iwe ya adịghị adịgide
tee anya, ma ime amara ya na-adị ruo ebighị ebi! Ịkwa
akwa nwere ike dịrị ogologo abalị niile, ma iti mkpu
ọṅụ ga-adị n'ụtụtụ. 6 Mgbe m nọ n'udo, asịrị m, "Ihe
ọbụla apụghị ịnapụ m udo m." 7 O Onyenwe anyị, mgbe i
gosiri m ihuọma, i mere ka m kwụrụ chịm dịka ugwu; ma
mgbe i zoro ihu gị site n'ebe m nọ, adara m mba. 8 Ọ

bụ gị, Onyenwe anyị, ka m kpọkuru; ọ bụkwa onyenwe
anyị ka m rịọrọ arịrịọ amara sị, 9 "Uru gịnị dị ma m
laa n'iyi? Uru gịnị dị ma m rịda n'ili? Uzuzu aja ọ ga-
enye gị otuto? Ọ ga-ekwusa banyere ikwesi ntụkwasị obi
gị?" 10 O Onyenwe anyị, gee m ntị ma meere m ebere; O
Onyenwe anyị, bụụrụ m onye inyeaka. 11 I meela ka iti
mkpu akwa m ghọọ ite egwu; ị napụrụ m akwa mkpe m,
ma yinye m ọṅụ dịka akwa mmemme. 12 I mere nke a ka
obi m bụọ maka otuto gị, ghara ịnọ nwayọọ. O Onyenwe
anyị Chineke m, aga m eto gị ruo mgbe ebighị ebi.

31 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid.
Onyenwe anyị, n'ime gị, ka m gbabara izere ndụ; ekwela
ka ihere mee m; site n'ezi omume gị gbapụta m. 2 Tọọ ntị
gị n'ala nụrụ olu m, bịa ngwangwa gbapụta m; ghọọrọ m
oke nkume nke ebe mgbaba, ebe mgbaba e wusiri ike
maka nzọpụta m. 3 Ebe ị bụ oke nkume m na ebe mgbaba
m e wusiri ike, n'ihi aha gị, duo m ma na-edukwa m. 4
Napụta m site n'ọnya nke e zobere n'ihi m, n'ihi na ọ bụ
naanị gị bụ ebe mgbaba m siri ike. 5 N'aka gị ka m na-
enyefe mmụọ m; gbapụta m, o Onyenwe anyị, Chineke,
onye eziokwu. 6 Akpọrọ m ha asị bụ ndị niile na-efe chi
mba ọzọ ndị na-abaghị uru; ana m atụkwasị Onyenwe
anyị obi m. 7 Aga m enwe obi ụtọ ma ṅụrịkwaa ọṅụ n'ime
ịhụnanya gị, n'ihi na ị hụrụ nsogbu m marakwa ihe mgbu
nke mmụọ m. 8 I wereghị m nyefee n'aka ndị iro m, kama
i nyela m ohere ijeghari ebe ọbụla m chọrọ. 9 O Onyenwe
anyị, meere m amara n'ọnọdụ ihe mgbu m. Anya m abụọ
na-acha uhie uhie n'ihi ịkwa akwa; ike adịghịkwa m. 10
Iru ụjụ eriela m ahụ; ịkwa akwa m ewepụla ihe n'afọ m;

ihe mgbu m mere ka ike gwụsịa m ruo na ume adịghịkwa
n'ọkpụkpụ m. 11 N'ihi ndị iro m niile; ndị agbataobi m
na-eleli m anya. Ndị enyi m na-atụ ụjọ ịbịakwute m, ndị
hụrụ m n'okporoụzọ na-esite ụzọ ọzọ gafee. 12 Aghọọla
m onye e chefuru echefu, dị ka a ga-asị na m nwụrụ
anwụ. A pụrụ iji ite kụwara akwụwa tụnyere m. 13 Anụla
m nkwulu ha megide m; oke egwu dị n'akụkụ niile; ha
na-agba izu megide m, na-agba izu nzuzo iji napụ m ndụ
m. 14 Ma ana m atụkwasị gị obi Onyenwe anyị. Ekwuola
m ya sị, "Naanị gị bụ Chineke m." 15 Oge m niile dị gị
n'aka. Napụta m n'aka ndị iro m na n'aka ndị ahụ na-
adịghị ezu ike ịchụ m ọsọ. 16 Mee ka amara gị mụkwasị
ohu gị dịka anyanwụ; zọpụta m n'ihi ịhụnanya gị na-
enweghị ọgwụgwụ. 17 O Onyenwe anyị, ekwela ka ihere
mee m, n'ihi na akpọkuola m gị; kama mee ka ihere mee
ndị na-eme ihe ọjọọ, ka ha tọgbọrọ n'ala mmụọ debe
ọnụ ha duu. **(Sheol h7585)** 18 Ka ọnụ ahụ ha ji ekwu okwu
ụgha mechie kpamkpam; n'ihi na ọ bụ site na mpako na
nleli ka ha ji na-ekwu okwu megide ndị ezi omume. 19
Lee ka ịdị mma gị si baa ụba, nke i na-edebere ndị niile
na-atụ egwu gị, nke ị na-enye ndị na-agbaba n'ime gị,
n'ihu ọha mmadụ. 20 I na-ezobe ha n'ebe nzuzo gị pụọ
n'izu nzuzo nke ụmụ mmadụ; ị na-echebe ha n'ime ebe
obibi gị; ka ha pụọ n'ebubo nke ire dị iche iche. 21 Otuto
dịrị Onyenwe anyị n'ihi na o gosila m ịhụnanya ya dị
ukwuu mgbe m nọ n'obodo ndị iro gbara gburugburu. 22
Akụjara m, kwuo okwu n'ụjọ sị, "Ewezugala m site n'ihu
ya!" Ma ị nụrụ arịrịọ m maka ebere mgbe m kpọkuru gị
ka i nyere m aka. 23 Hụnụ Onyenwe anyị n'anya, unu ndị

ya niile kwesiri ntụkwasị obi, n'ihi na Onyenwe anyị na-
anapụta ndị niile kwesiri ntụkwasị obi nye ya, ma ọ na-
akwụghachi ndị mpako oke zuru ezu. 24 Ya mere, dịrịnụ
ike, ka obi siekwa unu ike, unu niile ndị olileanya ha dị
n'ime Onyenwe anyị.

32 Abụ Ọma Devid. Abụ Maskil. Onye a gọziri agọzi
ka mmadụ ahụ bụ, onye a gbaghaara ajọ omume ya
niile, onye e kpuchikwaara mmehie ya niile. 2 Ngọzị na-
adịrị nwoke ahụ, onye Onyenwe anyị na-adịghị agụnyere
mmehie ya, onye ahụ nke aghụghọ ọbụla na-adịghịkwa
n'ime mmụọ ya. 3 Mgbe m gbachiri nkịtị, ọkpụkpụ m rere
ure site n'ịsụ ude m ogologo ụbọchị niile. 4 Ehihie niile
na abalị niile, ị tara m ahụhụ, ume dị m n'obi gwụchara,
dịka mgbe okpomọkụ nke ọkọchị. (Sela) 5 Mgbe ahụ,
ekwupụtara m mmehie m niile n'ihu gị, kwụsịkwa izo
ha ezo. Agwara m onwe m okwu sị, "Aga m ekwupụta
mmehie m niile n'ihu Onyenwe anyị." Ị gbaghakwaara m
ikpe ọmụma nke mmehie m niile. (Sela) 6 Ya mere, ka ndị
niile bụ ndị ezi omume kpọkuo gị n'ekpere mgbe e nwere
ike ịchọta gị; n'ụzọ dị otu a, ọ bụrụ na uju mmiri abịa, ọ
gaghị erute ha. 7 Gị onwe gị bụụrụ m ebe nzuzo; Ị ga-
echebekwa m ka nsogbu ọbụla hapụ irute m nso. Ọ bụkwa
abụ nzọpụta ka i ji gbaa m gburugburu. (Sela) 8 Aga m
eme ka ị nwee uche, zikwa gị ụzọ i kwesiri ịgbaso; Aga m
adụ gị ọdụ, anya m ga-adịkwasịkwa n'ahụ gị. 9 Adịkwala
ka ịnyịnya maọbụ ịnyịnya ibu nke na-enweghị akọnuche,
nke a na-aghaghị iji mkpụmkpụ igwe na eriri kechie ọnụ
ya, ijide ya, ma emeghị otu a, ọ gaghị abịakwute gị. 10
Ọtụtụ ihe mgbu na-abịakwasị ndị na-eme ihe ọjọọ, ma

ịhụnanya Onyenwe anyị nke na-enweghị ọgwụgwụ, na-
agba onye ahụ tụkwasịrị ya obi gburugburu. **11** Ṅụrianụ
ọṅụ n'ime Onyenwe anyị, nweekwanụ obi ụtọ, unu ndị
ezi omume; bụọ abụ, unu ndị obi ha ziri ezi.

33 Tienụ mkpu ọṅụ nye Onyenwe anyị, unu ndị ezi
omume; n'ihi na ọ bụ ihe ziri ezi ka ndị obi ha ziri ezi
too ya. **2** Werenụ ụbọ akwara too Onyenwe anyị; werenụ
une nke nwere akwara iri kpọọrọ ya egwu. **3** Bụkuonụ ya
abụ ọhụrụ; were ǹka kpọọ ụbọ akwara ma tiekwa mkpu
ọṅụ. **4** N'ihi na okwu Onyenwe anyị niile ziri ezi bụrụkwa
eziokwu; o kwesiri ntụkwasị obi n'ọrụ ya niile. **5** Onyenwe
anyị na-ahụ ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya; ụwa niile
jupụtara n'ịhụnanya ya nke na-enweghị ọgwụgwụ. **6** Ọ
bụ site n'okwu ọnụ Onyenwe anyị ka e ji kee eluigwe
niile, jirikwa nkuume nke ọnụ ya mee anwụ, na ọnwa na
kpakpando niile. **7** Ọ bụ ya kekwara osimiri niile chịkọta
ha n'otu ebe, kpaa oke ebe ha ga-anọ dịka ụlọakụ dị
ukwuu. **8** Ka ụwa niile tụọ Onyenwe anyị egwu; ka mmadụ
niile bi n'ụwa sọpụrụ ya. **9** N'ihi na o kwuru okwu, okwu
ahụ mezukwara; o nyere iwu, iwu ahụ guzokwara chịm.
10 Onyenwe anyị na-emebi atụmatụ mba niile; ọ na-emebi
ebumnobi ụmụ mmadụ. **11** Atụmatụ Onyenwe anyị na-
adịgide ruo mgbe ebighị ebi, ebumnobi ya ruo ọgbọ niile.
12 Mba a gọziri agọzi ka mba ahụ bụ, bụ ndị Chineke
bụ Onyenwe anyị ha; bụ ndị ọ họpụtara ka ha bụrụ ihe
nketa ya. **13** Onyenwe anyị si n'eluigwe na-ele ndị mmadụ
bi n'ụwa anya. Ọ na-ahụzu ụmụ mmadụ niile anya. **14**
O sitere n'ebe obibi ya na-ele onye ọbụla bi n'elu ụwa
anya. **15** Ebe ọ bụ ya kpụrụ obi mmadụ niile n'otu na

otu; ọ na-ahụzu, na-amazukwa ihe niile ha na-eme. 16
Ọnụọgụgụ ndị agha eze apụghị ịzọpụta ya; o nweghị onye
agha ọbụla na-azọpụta onwe ya, site n'ịdị ukwuu nke ike
ya. 17 Ịnyịnya agha ezukwaghị iwetara ndị na-agba ha
mmeri n'agha. Ọ bụ ezie na ịnyịnya dị ike, ma ha apụghị
ịzọpụta ndị nwe ha. 18 Ma Onyenwe anyị ji anya ya na-
eche ndị niile na-atụ ya egwu nche, ya bụ ndị niile na-
atụkwasị obi ha n'ịhụnanya ya, nke na-adịghị agwụ agwụ.
19 Ọ ga-anapụta ha site n'aka ọnwụ. Ọ ga-echebekwa ha ọ
bụladị n'oge ụnwụ. 20 Anyị ji olileanya eche Onyenwe
anyị; ọ bụ ya bụ inyeaka anyị na ọta anyị. 21 Obi anyị
na-aṅụrị ọṅụ n'ime ya; n'ihi na anyị tụkwasịrị aha nsọ
ya obi. 22 O Onyenwe anyị, ka ịhụnanya gị na-adịgidere
anyị, dịka olileanya anyị dị na gị.

34 Abụ Ọma Devid. Mgbe ọ gbanwere omume ya mee
ka onye na-ayị ara n'ihu Abimelek, onye nke chụpụrụ
ya, ya a pụọ. Aga m eto Onyenwe anyị mgbe niile. Mgbe
niile ka otuto ya ga-adị n'ọnụ m. 2 Mkpụrụobi m ga-anya
isi na Onyenwe anyị; ka ndị niile a na-akpagbu gee ntị
ṅụrịa ọṅụ. 3 Soro m too Onyenwe anyị; ka anyị bulie
aha ya elu. 4 N'ihi na etikuru m Onyenwe anyị mkpu
akwa, ọ zakwara m, napụta m site n'aka ịtụ ụjọ m niile.
5 Ihu ndị na-elekwasị ya anya na-enwu dịka ihe; ihere
adịghị eme ha. 6 Onye ogbenye a kpọkuru Onyenwe anyị,
ọ zakwara ya; ọ zọpụtara ya site na nsogbu ya niile. 7
Mmụọ ozi Onyenwe anyị na-agba ndị niile na-atụ egwu
ya gburugburu na-anapụtakwa ha. 8 Jiri aka gị tulee ma
hụkwa na Onyenwe anyị dị mma; onye a gọziri agọzi
ka onye ahụ bụ, onye nke na-agbaba n'ime ya. 9 Tụọnụ

egwu Onyenwe anyị, unu ndị nsọ ya, n'ihi na ọ dịghị ihe
na-akọ ndị niile na-atụ egwu ya. **10** Agụụ nwere ike ịgụ
ụmụ ọdụm, ike pụkwara ịgwụ ha, ma ihe ọbụla bụ ihe
ọma agaghị akọ ndị niile na-achọ Onyenwe anyị. **11** Ụmụ
m, bịanụ gee m ntị; aga m ezi unu ihe ịtụ egwu Onyenwe
anyị bụ. **12** Onye ọbụla n'ime unu hụrụ ndụ n'anya, ma
nwee ọchịchọ ihu ọtụtụ ụbọchị ndị dị mma, **13** chezie ire
gị ka ọ ghara ikwu ihe ọjọọ, chezikwaa egbugbere ọnụ gị
ka ọ gharakwa ịgha ụgha. **14** Site n'ihe ọjọọ wezuga onwe
gị ma mee ezi ihe, chọọ udo ma gbasookwa ya. **15** Anya
Onyenwe anyị dị n'ahụ ndị ezi omume, ntị ya gheekwa
oghe nye mkpu akwa ha; **16** ma ihu Onyenwe anyị na-
emegide ndị na-eme ihe ọjọọ, ime ka a hapụ ichetakwa
ihe banyere ha n'ụwa. **17** Onyenwe anyị na-anụ olu ndị ezi
omume, mgbe ha na-akpọku ya ka o nyere ha aka; ọ na-
azọpụtakwa ha site na nsogbu ha niile. **18** Onyenwe anyị
na-anọ ndị niile obi ha tiwara etiwa nso, ọ na-anapụta
ndị niile olileanya ha gwụrụ. **19** Nsogbu na-adakwasị ndị
ezi omume na-adị ukwuu, ma Onyenwe anyị na-anapụta
ha site na nsogbu ndị ahụ niile. **20** Ọ na-anapụtakwa ha
kpamkpam. Ọ gaghị ekwe ka ọ bụladị otu ọkpụkpụ dị
ha n'ahụ gbajie. **21** Ihe ọjọọ ga-eme ka onye ajọ omume
nwụọ; ndị na-akpọ onye ezi omume asị ka a ga-ama ikpe
ọnwụ. **22** Onyenwe anyị na-agbapụta ndị ohu ya; ọ dịghị
onye ọbụla nke na-agbaba n'ime ya a ga-ama ikpe ọnwụ.

35 Abụ Ọma Devid. O Onyenwe anyị, lụso ha ọgụ bụ ndị
na-alụso m ọgụ; buso ha agha bụ ndị na-ebuso m agha. **2**
Yikwasị uwe agha gị, werekwa ọta gị; bilie bịa nyere m
aka. **3** Sepụta ùbe gị na anyụike agha gị; bịa zute ndị na-

achụ m ọsọ. Gwa mkpụrụobi m, “Abụ m nzọpụta gị.” 4
Mee ka ihere mee ndị niile na-agbalịsị ike igbu m. Ka ndị
na-agba izuzu igbu m bụrụkwa ndị a chụghachiri azụ, na
ndị ihere mere. 5 Ka ha dịka igbugbo ọka mgbe oke ifufe
na-efe, ka mmụọ ozi Onyenwe anyị bụrụ onye na-achụfu
ha. 6 Mee ka ụzọ ha gbaa ọchịchịrị, bụrụkwa ebe na-amị
amị; ka mmụọ ozi Onyenwe anyị bụrụ onye na-achụ ha
ọsọ. 7 Ọ bụ ezie na ọ dịghị ihe ọjọọ ọbụla m mere ha, ma
ha siere m ọnya, gwukwaara m olulu n’ụzọ m. 8 Ka mbibi
bịakwasị ha na mberede, ka ụgbụ ha zobeere m kee ha; ka
ha lakwaa n’iyi site n’idaba n’olulu ahụ ha gwuru. 9 Mgbe
ahụ, mkpụrụobi m ga-aṅụrị ọṅụ na Onyenwe anyị, ọ ga-
enwekwa obi ụtọ n’ime nzọpụta ya. 10 Ihe niile dị n’ime
m ga-eti mkpu sị, “O Onyenwe anyị, ọ bụ onye dịka gị? Ị
na-agbapụta ndị na-adịghị ike site n’aka ndị dị ike karịa
ha, ma na-anapụta ndị ogbenye ndị chọrọ enyemaka
site n’aka ndị na-apụnara ha ihe ha nwere n’ike.” 11 Ndị
akaebe, ndị kwara obi n’azụ na-apụkwute m; ha na-ebo m
ebubo ihe ndị m na-anụbeghị ihe banyere ha na mbụ. 12
Ana m emere ha ihe ọma, ma ha na-akwụghachi m ihe
ọjọọ. Nke a na-ewute mmụọ m ruo n’ọnwụ. 13 Mgbe ha
na-arịa ọrịa, eyiri m akwa mkpe, site na ibu ọnụ weda
onwe m n’ala. Mgbe ekpere m lọghachikwutere m na-
enweghị ọsịsa, 14 ejegharịrị m n’ọnọdụ iru ụjụ, dịka a ga-
asị na ọ bụ nwanne m, maọbụ enyi m, jegharịakwa n’obi
ọjọọ dịka a ga-asị na ọ bụ nne m na-arịa ọrịa ahụ. 15 Ma
mgbe m dahiere, ha zukọtara na-aṅụrị ọṅụ; mgbe m na-
adịghị ele anya, ha biliri imegide m. Ha na-ekwulu m na-
esepụghị aka. 16 Dịka ndị ajọ omume, ha na-akwa m emo

n'iwe, na-atakwara m ikikere eze ha. 17 O Onyenwe anyị,
ọ bụ ruo ole mgbe ka ị ga-anọ na-ele ihe na-eme? Gbapụta
ndụ m site na mbibi ha niile, site n'aka ụmụ ọdụm ndị a,
gbapụta ndụ m dị oke ọnụahịa. 18 Aga m enye gị ekele
n'ihu ọha mmadụ dị ukwuu, n'etiti ọha kachasị ibe ya dị
ukwuu, ka m ga-anọ too gị. 19 Ekwekwala ka ndị ahụ
bụ ndị iro m, mgbe o nweghị ihe m mere ha, chịa m
ọchị; ekwekwala ka ndị ahụ kpọrọ m asị n'ihi iro, mgbe o
nweghị ihe m mere ha nwee izuike. 20 N'ihi na ọ bụghị
okwu udo ka ha na-ekwu, kama ha na-echepụta ebubo
ụgha dị iche iche megide ndị ahụ na-anọrọ onwe ha jụụ
n'ime ala ahụ. 21 N'iju anya, ha na-ele m anya na-eti
mkpu na-asị, "Ewoo! Ewoo! Anya anyị abụọ ka anyị ji hụ
ya." 22 O Onyenwe anyị, ị hụla nke a, agbakwala nkịtị;
anọkwala m n'ebe dị anya, O Onyenwe anyị. 23 Teta,
bilie bụụrụ m onye mkpepụta m. Kpechitere m ọnụ m,
Chineke m na onyenwe m. 24 O Onyenwe anyị Chineke
m, kpepụta m n'ihi ezi omume gị; ekwekwala ka ha chịa
m ọchị. 25 Ekwekwala ka ha sị, "Ahaa, ọ dị ka anyị tụrụ
anya ya!" Maọbụ sị, "Anyị eloola ya!" 26 Mee ka ihere na
ọgbaaghara bụrụ nke ndị na-achị m ọchị n'ime mkpagbu
m; were ihere na nweda n'ala yinye ha dịka uwe, bụ ndị
niile na-ebuli onwe ha elu imegide m. 27 Ka ndị niile
mkpepụta m dị mma were obi ụtọ tie mkpu ọṅụ; ka ha
na-asị mgbe niile, "Ka e bulie Onyenwe anyị elu, onye
ọdịmma nke ohu ya na-amasị." 28 Ire m ga-ekwu banyere
ezi omume gị na otuto gị niile ogologo ụbọchị niile.

36 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid, bụ ohu
Onyenwe anyị. E nwere m ozi dị n'ime obi nke sitere

n’aka Chineke banyere ndụ mmehie nke ndị na-eme ajọ
ihe: Ọ dịghị ịtụ egwu Chineke dị n’anya ha. 2 N’ihi ha
na-agwarịta onwe ha okwu ire ụtọ n’anya ha onwe ha,
na o nweghị ụzọ a ga-esi nwe ike ịchọpụta mmehie ha
maọbụ kpọọ ya asị. 3 Okwu ọnụ ha niile bụ ihe ọjọọ na
aghụghọ; ha adịghị eji uche eme ihe maọbụ mee ihe dị
mma. 4 Ọ bụladị mgbe ha nọ n’elu ihe ndina ha, ha na-
eche echiche ajọ ihe; ha enyefeela onwe ha n’aka ndụ ajọ
omume, ha adịghị ajụkwa ihe na-ezighị ezi. 5 O Onyenwe
anyị, ịhụnanya gị na-eru mbara eluigwe, ikwesi ntụkwasị
obi gị na-erukwa igwe ojii nke eluigwe. 6 Ezi omume gị
dịka ugwu dị ukwuu, ikpe ikpe ziri ezi gị dịka omimi nke
oke osimiri. O Onyenwe anyị, ị na-echebe ụmụ mmadụ na
anụmanụ. 7 Lee ka ịhụnanya gị nke na-adịghị agwụ agwụ
si dị oke ọnụahịa, O Chineke! Ụmụ mmadụ na-agbaba
n’okpuru ndo nke nku gị abụọ. 8 Ha na-eri oriri site n’ịba
ụba nke ụlọakụ gị; Ị na-enyekwa ha mmiri site n’iyi nke
obi ụtọ gị. 9 N’ihi na mmiri na-enye ndụ dị na gị; ọ bụkwa
n’ìhè gị ka anyị na-ahụ ìhè. 10 Mee ka ịhụnanya gị na-
adịgidere ndị maara gị, ka ezi omume gị na-adịgidekwara
ndị ziri ezi n’obi. 11 Ekwela ka ndị mpako a zọọ m ụkwụ
n’isi, ekwekwala ka aka ndị ajọ omume nupu m n’ebe m
guzo. 12 Lee ka ndị na-eme ajọ ihe si daa n’ala, a kwatuola
ha n’ala, ha apụghịkwa ibilite ọzọ.

37 Abụ Ọma Devid. Echegbula onwe gị n’ihi ndị na-eme
ihe ọjọọ, maọbụ kwosa ndị na-eme ihe ọjọọ ekworo; 2
n’ihi na mgbe na-adịghị anya, ha ga-akpọnwụ dịka ahịhịa,
dịka ahịhịa ndụ, ha ga-anwụkwa. 3 Tụkwasị Onyenwe anyị
obi meekwa ihe ziri ezi; biri n’ala na nchebe, rijuokwa

afọ. 4 Ka ihe Onyenwe anyị tọọ gị ụtọ. Ọ ga-enyekwa
gị ihe niile bụ ọchịchọ nke obi gị. 5 Nyefee onwe gị
n'aka Onyenwe anyị; tụkwasị ya obi, ọ ga-emere gị nke
a: 6 Ọ ga-eme ka ezi omume gị pụta ìhè dịka ihe nke
chị ọbụbọ, meekwa ka izi ezi nke ikpe gị dịka ihe nke
anyanwụ n'ehihie. 7 Dere duu n'ihu Onyenwe anyị, were
ndidi chere ya; echegbula onwe gị mgbe ndị ọzọ na-enwe
ọganihu, mgbe ha na-emezu atụmatụ ọjọọ ha niile. 8
Kwụsị iwe iwe, kwụsịkwa oke iwe; echegbula onwe gị, ọ
na-eduba naanị n'ihe ọjọọ. 9 N'ihi na a ga-ala ndị ajọ
omume n'iyi, ma ndị niile olileanya ha dị na Onyenwe
anyị ga-eketa ala ahụ dịka ihe nketa ha. 10 Ọ fọdụrụ nwa
oge nta, ndị ajọ omume ga-agabiga; ọ bụ ezie na ị ga-
achọ ha, ma ị gaghị achọta ha. 11 Ma ndị niile dị nwayọọ
n'obi ga-eketa ala a dịka ihe nketa ha, ha ga-enwekwa
udo dị ukwuu. 12 Ndị ajọ omume na-agba izu ọjọọ megide
ndị ezi omume, na-ata ikekere eze megide ha; 13 ma
onyenwe anyị na-achị ndị ajọ omume ọchị, n'ihi na ọ
maara na ụbọchị ha na-abịa. 14 Ndị ajọ omume amịpụtala
mma agha ha, kwee ụta ha ime ka ndị nọ na mkpa na
ndị ogbenye daa, igbu ndị ụzọ ha ziri ezi. 15 Ma ha ga-
ewere mma agha ha gbuo onwe ha, kụrisiekwa ụta ha.
16 Ihe ntakịrị nke onye ezi omume nwere dị mma karịa
akụnụba ọtụtụ ndị ajọ omume; 17 n'ihi na a ga-etiji ike
niile nke ndị ajọ omume, ma Onyenwe anyị ga-akwagide
ndị ezi omume. 18 Ndị na-enweghị ịta ụta na-ebi ndụ ha
n'okpuru nlekọta Onyenwe anyị, ihe nketa ha ga-adịgide
ruo mgbe ebighị ebi. 19 N'oge ihe ndakwasị, ha agaghị
akpọnwụ; ha ga-erijukwa afọ n'ụbọchị ụnwụ. 20 Ma ndị

ajọ omume ga-ala n'iyi. N'agbanyeghị na ndị iro Onyenwe
anyị dịka ịma mma nke ubi ahịhịa ndụ, ha ga-agabigakwa
ngwangwa n'anya dịka anwụrụ ọkụ. **21** Ndị na-eme ihe
ọjọọ na-ebiri mmadụ ihe ma ha adịghị akwụghachi ya,
ma onye ezi omume na-eme amara na-enye ndị ọzọ ihe o
nwere. **22** Ndị Onyenwe anyị gọziri agọzi ga-eketa akụ
nke ụwa, ma ndị ọ bụrụ ọnụ ka a ga-egbuchapụ. **23** Ọ
bụrụ na Onyenwe anyị nwere mmasị na ndụ mmadụ,
ọ ga-eme ka nzọ ụkwụ ya guzosie ike; **24** ọ bụrụ na ọ
kpọbie ụkwụ, ọ gaghị ada, n'ihi na Onyenwe anyị na-eji
aka ya ejigide ya. **25** Abụ m nwantakịrị na mbụ, ugbu
a, abụ m agadi, ma ahụbeghị m ebe e chefuru ndị ezi
omume, maọbụ ebe ụmụ ha na-arịọ nri. **26** Mgbe niile,
ha na-eme amara jiri obi ha na-agbazinye ndị mmadụ
ihe, ụmụ ha ga-abụ ngọzị. **27** Site n'ihe ọjọọ pụọ, mee ezi
ihe, mgbe ahụ, i ga-ebi n'ala a ruo mgbe ebighị ebi. **28**
Onyenwe anyị na-ahụ onye ezi omume na ikpe ziri ezi
n'anya. Ọ gaghị ahapụkwa ndị ya kwesiri ntụkwasị obi.
A ga-echebe ha ruo mgbe ebighị ebi, ma ụmụ ndị ajọ
omume ka a ga-egbuchapụ; **29** ndị ezi omume ga-eketa
ala ahụ dịka ihe nketa ha, ha ga-ebikwa n'ime ya ruo
mgbe ebighị ebi. **30** Okwu amamihe na-esi n'ọnụ onye
ezi omume pụta, ire ya na-ekwukwa ihe ziri ezi. **31** Iwu
Chineke ya dị ya n'obi; nzọ ukwu ha adịghị agbụchapụ. **32**
Ndị ajọ omume na-echere ndị ezi omume na nzuzo, na-
achọ ịnapụ ha ndụ ha; **33** ma Onyenwe anyị agaghị ahapụ
ha n'aka ha, ọ gaghị ekwe ka a maa ha ikpe mgbe a na-
ekpe ha ikpe. **34** Chere Onyenwe anyị, debekwa ụzọ ya. Ọ
ga-ebuli gị elu ka i nweta ala ahụ dịka ihe nketa; mgbe a

na-egbuchapụ ndị ajọ omume, ị ga-eji anya gị hụ ya. 35
Ahụla m onye ajọ omume na nwoke na-eme ihe ike, ka ọ
na-eto, na-awasa, dịka osisi dị ndụ n'ezi ala, 36 ma ọ dịghị
anya, ọ nwụrụ, n'agbanyeghị na m chọghariri ya, ọ dịghị
ebe ọbụla a hụrụ ya. 37 Ma tụgharịa uche banyere ndị
ezi omume, rịbaa ndị ụzọ ha ziri ezi ama; ọganihu dịịrị
onye udo. 38 Ma a ga-ala ndị mmehie niile n'iyi; ọ dịghị
olileanya dịịrị ndị ajọ omume. 39 Nzọpụta nke ndị ezi
omume si n'aka Onyenwe anyị bịa; ọ bụ ebe ha e wusiri
ike n'oge nsogbu. 40 Onyenwe anyị na-enyere ha aka, na-
anapụtakwa ha ma na-azọpụtakwa ha site n'aka ndị ajọ
omume, n'ihi na ha mere ya ebe mgbaba ha.

38 Abụ Ọma Devid. Arịrịọ. Biko, Onyenwe anyị, abarala m
mba n'iwe, maọbụ taa m ahụhụ mgbe iwe gị dị ọkụ. 2 N'ihi
na àkụ gị niile amapuola m ahụ, aka gị adakwasịkwala m,
dịka ọ bụ ọkpọ. 3 N'ihi oke iwe gị, ọ dịghị izuoke dị n'ime
anụ ahụ; enweghịkwa m udo n'ime ọkpụkpụ m niile n'ihi
mmehie m. 4 Mmetụta ikpe ọmụma m na-adakwasị m
dịka ibu arọ nke dị arọ karịa m. 5 Ọnya m na-ere ure na-
asọ oyi n'ihi mmehie enweghị uche m. 6 Abụ m onye a
nyidara ma kwatukwaa n'ala ogologo ụbọchị niile, ana m
agaghari n'iru ụjụ. 7 Azụ na-egbu m mgbu nke ukwuu
ahụ adịghịkwa m. 8 Ume ọbụla adịghịkwa n'ime. Adị m
ka onye e gwepịara egwepịa. Ana m asụ ude n'ihi oke ihe
mgbu nke obi. 9 O Onyenwe m, ị maara agụụ niile nke na-
agụ obi m; ịsụ ude m ezokwaghị ezo n'ebe ị nọ. 10 Obi na-
alọ m mmiri, ike na-agwụkwa m, ìhè esitekwala n'anya
m pụọ. 11 Ndị m hụrụ n'anya na ndị enyi m na-asọ m
oyi n'ihi ọnya m, ndị agbataobi m na-anọ m ebe dị anya.

12 Ndị na-achọ igbu m na-esiri m ọnya, ndị ahụ chọrọ
imerụ m ahụ na-ekwu maka ihe dakwasịrị m; ogologo
ụbọchị niile ha na-agba izuzu aghụghọ. 13 Adị m ka onye
ntị chiri, onye na-apụghị ịnụ ihe ọbụla, dịka onye ogbu,
onye na-apụghị imeghe ọnụ ya. 14 Adịla m dịka onye
na-anaghị anụ ihe, onye ọnụ ya apụghị ịsa okwu. 15 O
Onyenwe anyị, ana m eche gị; o Onyenwe m Chineke
m, ị ga-aza. 16 N'ihi na asịrị m, "Ekwela ka ha ṅụrịa
ọṅụ n'isi m; maọbụ bulie onwe ha elu n'ebe m nọ mgbe
ụkwụ m na-agbuchapụ." 17 N'ihi na lee, ana m achọ ịda
ada. Anọkwa m n'ọnọdụ oke mgbu. 18 Ana m ekwupụta
mmehie m; mmehie m na-ewute m. 19 Ndị iro m, ndị na-
eme ihe ike dị ọtụtụ, ndị na-akpọ m asị, na-enweghị ihe
m mere, bara ụba. 20 Ndị na-eji ihe ọjọọ akwụghachi m
ezi ihe, na-ebo ebubo megide m n'agbanyeghị na m na-
achọ ime naanị ezi ihe. 21 O Onyenwe anyị, ahapụkwala
m; O Chineke m, anọkwala m ebe dị anya. 22 Bịa ọsịịsọ
inyere m aka Onyenwe m na Onye nzọpụta m.

39 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ maka Jedutun. Abụ
Ọma Devid. Asịrị m, "Aga m elezi anya n'ụzọ m niile ma
debe ire m ka m ghara ikwuhie; aga m eji ihe kechie ọnụ
m mgbe m nọ n'etiti ndị ajọ omume." 2 Ma mgbe m
mechiri ọnụ m ma nọrọ duu, jụ ikwu ọ bụladị ihe ọbụla dị
mma, oke ihe mgbu m mụbara. 3 Obi m kporo ọkụ n'ime
m, ma mgbe m na-atụgharị ihe ndị a n'uche, ọkụ ahụ nọ
na-ere; mgbe ahụ ekwuru m okwu sị: 4 "O Onyenwe anyị,
gosi m ọgwụgwụ nke ndụ m na ọnụọgụgụ ụbọchị m niile;
mee ka m mara na ndụ m na-agafe ngwangwa. 5 I meela
ka ụbọchị m niile bụrụ naanị ihe dị nta; ogologo afọ m

niile adịghị ka ihe ọbụla n'ihu gị. Ndụ onye ọbụla bụ
naanị otu nkuume ọbụladị ndị dịka ha guzosirike. (Sela)
6 "N'ezie onye ọbụla na-ejegharị dịka onyinyo n'efu ka ha
na-ekwogharị n'otu ebe na nke ọzọ, na-akpakọba akụ, na-
amaghị onye ọ ga-abụ nke ya n'ikpeazụ. 7 "Ma ugbu a,
Onyenwe m, gịnị ka m na-ele anya ya? Olileanya m dị
n'ime gị. 8 Zọpụta m site na mmehie m niile; ekwela ka
m bụrụ ihe ọchị nye ndị nzuzu. 9 Agbachiri m nkịtị, ajụrụ
m ikwu okwu, n'ihi na ọ bụ gị mere ihe a. 10 Kwụsị iti
m ihe; ihe otiti nke aka gị ezuola m ahụ. 11 Ị na-abara
ndị mmadụ mba ma na-ata ha ahụhụ n'ihi mmehie ha; ị
na-eripịa akụnụba ha dịka nla, mmadụ ọbụla bụ naanị
otu nkuume. (Sela) 12 "O Onyenwe anyị, nụrụ ekpere m,
gekwaa ntị n'akwa m maka enyemaka; emechila ntị gị
nye ibe akwa m. N'ihi ana m ebinyere gị dịka onye ọbịa,
dịka onye ije, dịka nna nna m ha mere. 13 Lepụ anya na-
ebe m nọ, ka m nwee ike kporie ndụ ọzọ, tupu m hapụ
ebe a laa, a gaghị ahụkwa m ọzọ."

40 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Eji
m ndidi chere Onyenwe anyị, ọ tụgharịkwutere m, ọ
nụkwaara akwa m. 2 O sitere n'olulu na-amị amị, nke
apịtị na ụrọ juru, sepụta m; o guzobere ụkwụ m abụọ
n'elu oke nkume, nyekwa m ebe siri ike ka m guzo. 3
O tinyere abụ ọhụrụ n'ọnụ m, abụ otuto nye Chineke
anyị. Ọtụtụ ga-ahụ ya ma tụọ egwu, ha ga-atụkwasị obi
ha n'ime Onyenwe anyị. 4 Onye a gọziri agọzi ka onye
ahụ bụ, onye na-eme Onyenwe anyị ebe ntụkwasị obi
ya; onye na-adịghị ele ndị mpako anya maọbụ ndị na-
atụgharị gbasoo arụsị. 5 O Onyenwe anyị Chineke m, ọrụ

ebube ị rụrụ dị ọtụtụ, ọ dịghị onye pụrụ ịgụkọta ihe niile
ị kwadooro maka inye anyị; a sịkwarị na aga m ekwu ma
kọsaa ihe banyere ha, ha karịrị ihe ọnụ pụrụ ikwu. **6** Aja
na onyinye abụghị ihe ị chọrọ ma ị megheela ntị abụọ;
aja nsure ọkụ na aja a chụrụ maka mmehie abụghị ihe ị
chọrọ. **7** Mgbe ahụ, ekwuru m sị, “Lee m, abịala m, e dere
banyere m n’ime akwụkwọ mpịakọta. **8** O Chineke m, ọ
bụ ọchịchọ m ime ihe ị na-achọ, iwu gị dị n’ime obi m.”
9 Ana m anọ n’etiti ọgbakọ ukwuu na-ekwusa ihe ziri
ezi; dịka ị maara, o Onyenwe anyị, anaghị m emechi ọnụ
m. **10** Ekpuchighị m ezi omume gị n’ime obi m, ana m
ekwupụta maka ikwesi ntụkwasị obi gị na nzọpụta gị.
Adịghị m ekpuchi ịhụnanya na eziokwu gị, n’ebe ọgbakọ
ukwuu nọ. **11** O Onyenwe anyị, ezonarịla m ebere gị, ka
ịhụnanya gị na eziokwu gị chebe m oge niile. **12** N’ihi na
ọtụtụ nsogbu a na-apụghị ịgụta ọnụ gbara m gburugburu;
mmehie m niile akarịala m, apụghịkwa m ịhụ ụzọ: ha
karịrị agịrị isi dị m n’isi, obi m na-adakwa mba n’ime m.
13 O Onyenwe anyị, ya masị gị ịzọpụta m; O Onyenwe
anyị, bịa ngwangwa inyere m aka. **14** Ka ndị niile na-
achọ ịnapụ m ndụ m, bụrụ ndị a ga-etinye n’ọnọdụ ihere
na ọgbaaghara; ka ndị niile ọ na-amasị ịhụ ịla n’iyi m,
laghachi azụ n’ihere. **15** Ka ndị ahụ na-asị m, “Ehee!
Ehee!” kụja n’ihi ihere onwe ha. **16** Ma ka ndị niile na-
achọ gị ṅụrịa ọṅụ, nweekwa obi ụtọ n’ime gị; ka ndị ahụ
hụrụ nzọpụta gị n’anya na-ekwu mgbe niile, “Onyenwe
anyị dị ukwuu.” **17** Ma mụ onwe m bụ m ogbenye na onye
nọ na mkpa; ka Onyenwe anyị cheta m. Ị bụ onye inyeaka
m na onye mgbapụta m; Ị bụ Chineke m, anọla ọdụ ịbịa.

41 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Ndị
a gọziri agọzi ka ha bụ ndị nwere uche na-eleta ndị
ogbenye; Onyenwe anyị na-azọpụta ha n'oge nsogbu. **2**
Onyenwe anyị ga-echebe ha, debekwa ha ndụ; ọ ga-eme
ka ihe na-agara ha nke ọma n'ala ahụ, ọ gaghị arara ha
nye n'ọchịchọ ndị iro ha. **3** Onyenwe anyị na-elekọta ha
mgbe ahụ na-esighị ha ike, meekwa ka ahụ dị ha mma. **4**
Ekwuru m sị, "O Onyenwe anyị, meere m ebere; gwọọ
m, n'ihi na emehiela m megide gị." **5** Ndị iro m na-esite
n'iro ha ekwu okwu megide m na-asị, "Olee mgbe ọ ga-
anwụ ka aha ya laa n'iyi?" **6** Mgbe otu n'ime ha bịara
ịhụ m, ọ na-ekwu okwu ụgha, ma obi ya na-achịkọta ihe
nkwulu; mgbe ahụ ọ na-apụ, ga kọsaa ya. **7** Ndị niile
kpọrọ m asị na-agbarịta izu megide m; ha na-echekwa
echiche ọjọọ banyere m, na-asịrịta onwe ha: **8** "Ọrịa ọjọọ
adakwasịla ya; ọ gaghị esite na ihe ndina ya bilie ọtọ
ọzọ." **9** Ọ bụladị ezigbo enyi m, onye m tụkwasịrị obi,
onye mụ na ya na-eso erikọ nri m, ebiliela imegide m. **10**
Ma gị, O Onyenwe anyị, meere m ebere, mee ka ahụ sie m
ike ọzọ, ka m nwee ike kwụghachi ha ụgwọ. **11** Amaara m
na ihe banyere m na-atọ gị ụtọ n'obi, n'ihi na i kwebeghị
ka ndị iro m nwee mmeri n'ebe m nọ. **12** N'ihi ikwesi
ntụkwasị obi m, ị na-akwagide m, mee ka m nọrọ n'ihu gị
ruo mgbe ebighị ebi. **13** Otuto dịrị Onyenwe anyị, Chineke
nke Izrel, site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi.

42 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Maskil nke ụmụ
Kora. Dịka agụụ ịṅụ mmiri si na-agụ nne ele, otu a ka
agụụ ihe banyere gị si na-agụ m, O Chineke. **2** Akpịrị
nke ihe banyere Chineke, bụ Chineke ahụ dị ndụ, na-

akpọ m nkụ. Olee mgbe m pụrụ ịga zute Chineke? 3 Anya
mmiri m aghọọlara m ihe oriri n'ehihie ma n'abalị, mgbe
ndị mmadụ na-asị m ogologo ụbọchị niile, "Olee ebe
Chineke gị nọ?" 4 Ihe ndị a ka m na-echeta mgbe m na-
ekwupụta ihe mgbu nke obi m: ma m cheta mgbe mụ na
igwe mmadụ so aga, mgbe m ji iti mkpu ọṅụ na ekele na-
edu ha n'etiti ọha kachasị ibe ya, ndị ọṅụ juru obi, na-
aga n'ụlọ Chineke. 5 O mkpụrụobi m, gịnị mere i ji daa
mba? Gịnị mere i ji na-asụ ude n'ime m? Nwee olileanya
na Chineke, n'ihi na m ka ga-eto ya, Onye nzọpụta m
na Chineke m. 6 Mkpụrụobi m na-ada mba n'ime m; ya
mere, aga m echeta gị site n'ala Jọdan, na ebe dị elu
nke Hemon, na sitekwa n'ugwu Miza. 7 Ogbu mmiri na-
akpọku ogbu mmiri mgbe olu ha na-ada ụda n'etiti nruda
mmiri gị niile; ebili mmiri gị niile na mmali mmiri gị niile
ekpuchiela isi m. 8 N'ehihie, Onyenwe anyị na-awụkwasị
m ịhụnanya ya, n'abalị abụ ya dị m n'obi, ekpere nye
Chineke nke ndụ m. 9 Ana m asị Chineke, oke nkume m,
"Gịnị mere i ji chefuo m? Gịnị mere m ga-eji na-ejegharị
n'iru ụjụ n'ihi mmegbu nke onye iro?" 10 Ọkpụkpụ m na-
agabiga oke ihe mgbu, mgbe ndị iro m ji m na-eme ihe
ọchị, ogologo ụbọchị niile ha na-ajụ m, "Olee ebe Chineke
gị nọ?" 11 O mkpụrụobi m, gịnị mere i ji daa mba? Gịnị
mere i ji na-asụ ude n'ime m? Nwee olileanya na Chineke,
n'ihi na m ka ga-eto ya ọzọ, Onye nzọpụta m na Chineke
m.

43 O Chineke, kpepụta m, kpechitere m ikpe m n'ebe
mba na-amaghị Chineke nọ; gbapụta m site n'aka ndị ajọ
omume na ndị aghụghọ. 2 Ị bụ Chineke, ebe m e wusiri

ike. Gịnị mere i ji jụ m? Gịnị mere m ga-eji na-ejegharị
n'iru ụjụ, n'ihi mmegbu nke onye iro? **3** Zipụ ìhè gị na
eziokwu gị, ka ha duo m; ka ha kpọbata m n'ugwu nsọ
gị, bụ ebe i bi. **4** Mgbe ahụ, aga m aga n'ebe ịchụ aja
Chineke, gakwuru Chineke, bụ ọṅụ m na obi ụtọ m. Aga
m eji ụbọ akwara too gị, O Chineke, bụ Chineke m. **5** O
mkpụrụobi m, gịnị mere i ji daa mba? Gịnị mere i ji na-
asụ ude n'ime m? Nwee olileanya na Chineke, n'ihi na m
ka ga-eto ya ọzọ, onye Nzọpụta m na Chineke m.

44 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ maskil nke ụmụ
Kora. O Chineke, anyị anụla; nna anyị ha agwakwala
anyị ihe ndị i mere n'oge ha, n'oge gara aga. **2** I ji aka
gị chụpụ ndị mba ọzọ, ma kụnye nna nna anyị ha dịka
osisi. I gwepịara ndị ahụ ma mee ka ndị nna anyị na-
eto na-awasa. **3** Ọ bụghị site na mma agha ha ka ha ji
merie nweta ala a, ha emerighị site n'ike nke aka ha; ọ
bụ aka nri gị, aka gị, na ìhè nke ihu gị nyere ha mmeri,
n'ihi na ị hụrụ ha n'anya. **4** Ị bụ eze m na Chineke m,
onye na-ekpebi na Jekọb aghaghị inwe mmeri. **5** N'ihi ọ
bụ naanị site n'ike gị, ya na aha gị, ka anyị ji zọda ndị
iro anyị n'okpuru ụkwụ anyị. **6** Atụkwasịghị m obi m
n'ụta m, mma agha m anaghị enye m mmeri; **7** ma i na-
enye anyị mmeri n'ebe ndị iro anyị nọ, ị na-eme ka ihere
mee ndị na-eguzogide anyị. **8** N'ime Chineke ka ịnya
isi anyị dị ogologo ụbọchị niile, anyị ga-eto aha gị ruo
mgbe ebighị ebi. (Sela) **9** Ma ugbu a, ị jụla anyị ma weda
anyị n'ala; ị naghị esokwa ndị agha anyị apụ ọzọ. **10** I
mere ka anyị site n'ihu ndị iro anyị gbalaga, i meela ka
ndị na-emegide anyị were aka ike napụ anyị ihe bụ nke

anyị. 11 Ị gbakụtara anyị azụ ka e ripịa anyị dịka atụrụ,
ma chụsasịa anyị n'etiti mba niile. 12 I rere ndị gị ọnụ
ala, ihe i retara ha abaghị uru nye gị. 13 I meela ka anyị
bụrụ nkọcha nye ndị agbataobi anyị, anyị bụ ihe ịkwa
emo na ihe ọchị nye ndị gbara anyị gburugburu. 14 I
meela anyị ka anyị bụrụ ihe ịmaatụ ọchị n'etiti mba niile,
ndị ọbụla hụrụ anyị na-efufe isi na mkparị. 15 Ogologo
ụbọchị niile, ihere m dị m n'ihu, ihere m na-ekpuchikwa
m ihu, 16 mgbe ndị nkwulu na ndị nkọcha na-eji m eme
ihe ọchị, n'ihi onye iro, onye kpebiri ịbọ ọbọ. 17 Ọ bụ
ezie na ihe ndị a adakwasịla anyị, ma anyị echefubeghị
gị. Anyị enupubeghị isi n'ọgbụgba ndụ anyị na gị. 18
Obi anyị ahapụbeghị gị! Anyị ahapụbekwaghị iso ụzọ
gị. 19 Ma i gwepịara anyị mee ka anyị bụrụ ebe nkịta
ọhịa na-akpagharị, jirikwa oke ọchịchịrị kpuchie anyị.
20 Ọ bụrụ na anyị chefuru aha Chineke anyị, maọbụ na
anyị gbasaara chi mba ọzọ aka anyị, 21 ọ bụ na Chineke
agaraghị achọpụta ya, ebe ọ maara ihe nzuzo niile dị
n'obi? 22 Ọ bụ n'ihi gị ka anyị na ọnwụ ji agba mgba,
ogologo ụbọchị niile. A na-ele anyị anya dịka atụrụ a gaje
igbu egbu. 23 O, Onyenwe m teta! Gịnị mere i ji arahụ
ụra? Kpọtee onwe gị! Ajụkwala anyị ruo mgbe ebighị ebi.
24 Gịnị mere i ji ezopụ ihu gị, ma chefuo mmegbu na ịta
ahụhụ anyị? 25 E tidala anyị n'ala, n'uzuzu, ahụ anyị
rapara n'aja 26 Bilie ma nyere anyị aka; gbapụta anyị
maka ịhụnanya gị nke na-adịghị agwụ agwụ.

45
Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ
"Okoko osisi lili." Abụ maskil ụmụ Kora. Abụ maka
agbamakwụkwọ. Isi okwu dị ebube na-akpali mkpụrụobi

m, mgbe m na-agụgharị abụ m nye eze; ire m bụ mkpisi
akwụkwọ dị n’aka ọka ode akwụkwọ. 2 I bụ onye kachasị
mma n’etiti ụmụ mmadụ, e ji amara tee egbugbere ọnụ
gị mmanụ, ebe ọ bụ na Chineke agọziela gị ruo mgbe
ebighị ebi. 3 Kenye mma agha gị n’ukwu gị, gị onye dị
ike; yikwasị onwe gị ebube na ịma mma dịka uwe. 4
N’ebube gị, gaa n’ihu n’ime mmeri, n’ihi eziokwu, na ịdị
obi umeala, na ezi omume; ka aka nri gị gosipụta ọrụ gị
niile nke na-eju anya. 5 Ka àkụ gị niile dị nkọ mapuo
mkpụrụobi ndị iro niile nke eze; ka mba niile na-adakwa
n’okpuru ụkwụ gị. 6 O Chineke, ocheeze gị ga-adịgide
ruo mgbe ebighị ebi, mkpara omume ziri ezi ka mkpara
alaeze gị ga-abụ 7 Ị hụrụ ezi omume n’anya, ma kpọọ ihe
ọjọọ asị; ya mere, Chineke, onye bụ Chineke gị, emeela ka
ịdị elu karịa ndị ibe gị, site na ite gị mmanụ nke ọńụ. 8
Uwe gị niile jupụtara n’isisi ụtọ nke si na mmanụ máá na
aloos na akashia; ha sitere n’ụlọeze niile, e ji ọdụ enyi
chọọ mma. Egwu sitere n’ụbọ akwara na-eme ka i nwee
obi ụtọ. 9 Ụmụ agbọghọ eze nọ n’etiti ndị inyom gị ka a
na-asọpụrụ; nwunye eze, onye yikwasịrị ọlaedo nke Ọfịa
na-eguzo n’aka nri gị. 10 Gee ntị, gị nwaagbọghọ, tulee
ma nụrụkwa ihe m na-ekwu: “Chefuo ndị gị na ezinaụlọ
nna gị. 11 N’ihi na ịma mma gị ga-eme ka eze chọsie gị
ike. Sọpụrụ ya n’ihi na ọ bụ onyenwe gị.” 12 Ada Taịa
ga-eji onyinye bịa; ndị ọgaranya ga-achọkwa ka i gosi
ha ihuọma. 13 Adaeze, lee ka o si maa mma dị ukwuu
n’ime ụlọ ya; ọ bụ akwa a kpanyere ọlaedo ka e ji dụọ uwe
mwụda ya. 14 Ụmụ agbọghọ ibe ya, ndị na-amaghị nwoke,
na-eso ya bịakwute gị; ọ bụ uwe mwụda a kpanyere ihe

ọkpụkpa ka o yi mgbe e dubatara ya n'ụlọeze. 15 E ji
ọṅụ na obi ụtọ dubata ha; ha bara n'ime ụlọeze. 16 Ụmụ
gị ndị ikom ga-anọchi anya nna nna gị; ị ga-eme ka ha
bụrụ ndịisi n'ala ahụ niile. 17 Aga m eme ka echeta ihe
banyere gị ruo ọgbọ niile; n'ihi nke a, mba niile ga-eto gị
ruo mgbe niile ebighị ebi.

46 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. N'usoro
olu abụ alamot. Otu Abụ. Chineke bụ ebe mgbaba anyị, na
ike anyị, onye inyeaka anyị ka ọ bụ n'oge nsogbu. 2 N'ihi
ya, anyị agaghị atụ egwu, ọ bụladị mgbe ụwa niile na-
emebi, maọbụ mgbe a na-ewezuga ugwu n'ọnọdụ ha, mee
ka ha daba n'oke osimiri. 3 N'agbanyeghị na mmiri ya na-
agba aghara, na-asụkwa ụfụfụ, maọbụ na ugwu niile na-
eme mkpọtụ site n'oke mbili elu ha. (Sela) 4 Otu iyi dị nke
na-asọbata na-eweta ọṅụ n'ime obodo Chineke, n'ime ebe
obibi dị nsọ nke Onye kachasị ihe niile elu. 5 Chineke bi
n'ime ya, ọ gaghị ada; Chineke ga-enyere ya aka mgbe chi
bọrọ. 6 Mba niile na-agba aghara, alaeze niile na-adakwa;
o welitere olu ya elu, ụwa na-agbaze. 7 Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile nọnyere anyị; Chineke nke Jekọb
bụ ebe mgbaba anyị e wusiri ike. (Sela) 8 Bịa, hụrụ ihe
ebube niile Onyenwe anyị mere, lee oke ịla n'iyi niile o
webatara n'elu ụwa. 9 Ọ na-eme ka agha kwụsị ruo nsọtụ
nke elu ụwa niile. Ọ na-agbaji ụta, na-ebibi ùbe, ma na-
esu ọta agha niile ọkụ. 10 Ọ na-asị, "Nọọnụ juu! Maranụ
na mụ onwe m bụ Chineke! A ga-ebuli m elu n'etiti mba
niile, a ga-ebulikwa m elu n'ụwa." 11 Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile nọnyere anyị; Chineke nke Jekọb bụ
ebe mgbaba anyị e wusiri ike. (Sela)

47 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. Abụ
Ọma. Kụọnụ aka unu, unu mba niile; jiri iti mkpu ọṅụ
tikuo Chineke. 2 N'ihi na Onyenwe anyị bụ Chineke
kachasị ihe niile elu. Ọ dị egwu! Ọ bụ eze ukwu na-
achị ụwa niile. 3 O wedara mba niile mee ka ha nọọ
n'okpuru anyị; ndị mmadụ niile nọ n'okpuru ụkwụ anyị.
4 Ọ họpụtaara anyị ihe nketa anyị, ihe ịnya isi nke Jekọb,
onye ọ hụrụ n'anya. (Sela) 5 Chineke ewerela iti mkpu
ọṅụ rigoro n'eluigwe. Onyenwe anyị ewerela olu opi ike
rigoo. 6 Bụkuonụ Chineke abụ otuto, bụọ abụ otuto;
bụkuonụ eze anyị abụ otuto, bụọ abụ otuto. 7 N'ihi
na Chineke anyị bụ eze ụwa niile. Jirinụ abụ too ya. 8
Chineke bụ eze mba niile; ọ na-anọkwasị n'ocheeze ya dị
nsọ na-achị mba niile. 9 Ndị niile a ma ama na mba niile
ezukọtaala, dịka ndị Chineke nke Ebraham, n'ihi na ndị
eze niile dị n'ụwa bụ nke Chineke; ọ bụ onye e buliri elu
n'ebe ọ dị ukwuu.

48 Otu Abụ. Abụ Ọma nke ụmụ Kora. Onyenwe anyị dị
ukwuu, bụrụkwa onye kwesiri ịnata otuto, n'ime obodo
Chineke anyị, n'ugwu nsọ ya. 2 Ọ mara mma n'ịdị elu
ya, bụkwa ọṅụ elu ụwa niile. Ugwu Zayọn, obodo eze
ahụ dị ukwuu, dịka ebe kachasị elu nke Zafọn. 3 Chineke
nọ n'ime ebe ya e wusiri ike; o gosila onwe ya dịka ebe
mgbaba ha e wusiri ike. 4 Mgbe ndị eze jikọtara ndị
agha ha ọnụ, mgbe ha bịakọtara nso, 5 ihe ha hụrụ juru
ha anya; n'ihi oke egwu, ha gbara ọsọ. 6 Ahụ ọma jijiji
bidoro ha n'ebe ahụ, ihe mgbu ha dịka nke nwanyị na-
achọ ịmụ nwa. 7 Ị lara ha n'iyi dịka oke ifufe si n'ọwụwa
anyanwụ si ala ụgbọ mmiri ukwuu nke Tashish n'iyi. 8

Dịka anyị nụrụ, otu a ka anyị hụrụ, n'ime obodo Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, n'ime obodo Chineke anyị:
Chineke na-eme ka o guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi.
(Sela) 9 O Chineke, n'ime ụlọnsọ ukwuu gị, ka anyị nọ na-
atụgharị uche n'ịhụnanya gị nke na-enweghị ọgwụgwụ.
10 O Chineke, dịka aha gị, otuto gị na-eru na nsọtụ ụwa
niile; aka nri gị jupụtara n'ezi omume. 11 Ugwu Zayọn
na-aṅụrị ọṅụ, obodo nta niile nke Juda nwere obi ụtọ
n'ihi ikpe gị niile. 12 Gaanụ Zayọn gburugburu, Jeghariạ
ya gburugburu, gụọkwanụ ụlọ elu ya niile ọnụ. 13 Lezienụ
mgbidi ya niile anya, nyochakwaanụ ebe ya niile e wusiri
ike, ka unu nwee ike ịkọrọ ọgbọ na-abịa n'ihu akụkọ
ndị a. 14 N'ihi na Chineke a, bụ Chineke anyị ruo mgbe
niile ebighị ebi, ọ ga-abụ onyendu anyị, ọ bụladị ruo
n'ọgwụgwụ.

49 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. Abụ Ọma.
Nụrụnụ nke a, unu mmadụ niile! Geenụ ntị, unu ndị niile
bi n'ụwa, 2 ma ndị dị ala ma ndị dị elu, ma onye ọgaranya
ma onye ogbenye. 3 Aga m ekwu okwu amamihe, ihe sị
n'obi m ga-enye nghọta. 4 Aga m aṅa ntị nye ilu, aga m e
ji ụbọ akwara kọwaa ilu m. 5 N'ihi gịnị ka m ga-eji tụọ
egwu mgbe ụbọchị ọjọọ bịara, mgbe ndị aghụghọ ọjọọ
gbara m gburugburu, 6 ndị na-atụkwasị obi n'akụnụba ha
ma na-anyakwa isi n'ihi oke ụba ha. 7 O nweghị onye
pụrụ ịgbapụta ndụ onye ọzọ, maọbụ nye Chineke ụgwọ e
ji agbara onye ahụ, 8 n'ihi na ụgwọ e ji agbara ndụ dị oke
ọnụ, o nweghị ụgwọ a ga-akwụ nke ga-ezu, 9 nke ga-eme
ka mmadụ dịrị ndụ ruo ebighị ebi, ma hapụ ịnwụ. 10
N'ihi na mmadụ niile na-ahụ na ndị amamihe na-anwụ,

ndị nzuzu na ndị na-enweghị uche na-anwụkwa, si otu a
hapụrụ ndị ọzọ akụnụba ha. 11 Ili ha na-aghọ ụlọ ha ruo
ebighị ebi, ebe obibi ha ruo ọgbọ niile n'agbanyeghị na
ha gụrụ ọtụtụ ala aha ha. 12 Ma mmadụ, n'agbanyeghị
akụnụba ya, aghaghị ịnwụ, dịka anụ ọhịa, ọ ga-anwụkwa.
13 Nke a bụ ihe na-adakwasị ndị na-atụkwasị obi n'onwe
ha, na ndị na-eso ụzọ ha, ndị na-akwado okwu ha. (Sela)
14 Dịka atụrụ, ọ bụ ala mmụọ ka a kwadooro ha, ọnwụ
ga-abụ onye na-azụ ha dịka atụrụ, ma ndị na-eme ihe
ziri ezi ga-emeri ha n'ụtụtụ. Ozu ha ga-erekasị n'ime ili
n'ebe dị anya site n'ụlọeze ha. **(Sheol h7585)** 15 Ma Chineke
ga-agbapụta ndụ m site n'ili, n'ezie, ọ ga-akpọrọ m nye
onwe ya. (Sela) **(Sheol h7585)** 16 Amala jijiji mgbe mmadụ
na-aba oke ụba, mgbe ịdị ebube nke ụlọ ya na-amụba, 17
n'ihi na ọ ga-agba aka laa ma ọ nwụọ, ịdị ebube ya agaghị
eso ya banye n'ili. 18 N'agbanyeghị na ọ gụrụ onwe ya
dịka onye a gọziri agọzi mgbe ọ dị ndụ, ọ bụ ezie na ndị
mmadụ na-eto gị mgbe ị na-enwe ọganihu, 19 ọ ga-eso
ọgbọ ndị nna nna ya ndị na-agaghị ahụkwa ìhè ọzọ. 20
Ndị bara ụba nke na-enweghị nghọta dịka anụ ọhịa nke
ga-ala n'iyi.

50 Abụ Ọma Asaf. Onyenwe anyị, Chineke, Onye kachasị
chi niile, ekwuola okwu ma kpọkọta ụwa niile, site na
ọwụwa anyanwụ ruo na ọdịda ya. 2 Chineke na-enwupụta
dịka ìhè, site na Zayọn, nke zuruoke n'ime ịma mma. 3
Chineke anyị na-abịa, ọ gaghị emechikwa ọnụ; ọkụ na-
erepịa erepịa dị n'ihu ya, oke ifufe na-efesi ike gbakwara
ya gburugburu. 4 Ọ na-akpọku eluigwe na ụwa ka o kpee
ndị ya ikpe: Ọ na-asị, 5 "Chikọtaranụ m ndị m e doro

nsọ, bụ ndị mụ na ha ji ịchụ aja gbaa ndụ." 6 Eluigwe na-
ekwupụta ezi omume ya, n'ihi na Chineke n'onwe ya bụ
onye ikpe. (Sela) 7 "Nụrụnụ, ndị m, m ga-ekwukwa, Izrel,
aga m agba ama megide unu, Abụ m Chineke, Chineke
unu. 8 Anaghị m abara unu mba n'ihi ịchụ aja unu,
na aja nsure ọkụ unu nke na-adị m n'ihu oge niile. 9
Enweghị m mkpa maka oke ehi unu site n'ụlọ anụmanụ
unu maọbụ mkpi site n'ọgba igwe ewu na atụrụ unu,
10 n'ihi na ụmụ anụmanụ niile nke oke ọhịa bụ nke m,
ha na ehi niile nọ n'elu otu puku ugwu. 11 Amaara m
ụmụ nnụnụ niile nọ n'elu ugwu niile, ihe niile e kere
eke nọ n'ọhịa bụ nke m. 12 Ọ bụrụ na agụụ agụọ m,
agaghị m agwa gị ya, n'ihi na ụwa na ihe niile dị n'ime
ya bụ nke m. 13 Ana m ata anụ oke ehi, ka ọ bụ ọbara
mkpi ka m ga-aṅụ? 14 "Chụọrọ Chineke aja ekele, mezuo
nkwa i kwere Onye kachasị ihe niile elu, 15 ma kpọkuo
m n'ụbọchị nsogbu gị, aga m agbapụta unu, unu ga-
enyekwa m nsọpụrụ." 16 Ma Chineke na-agwa ndị na-
eme ihe ọjọọ okwu sị, "Olee, nkwuwa okwu unu nwere
ịgụgharị iwu m, maọbụ kwupụta ọgbụgba ndụ m n'ọnụ
unu? 17 Unu kpọrọ ndụmọdụ m asị, na-atụfekwa okwu m
n'azụ unu. 18 Mgbe unu hụrụ onye ohi, unu na ya na-
ejikọta aka; unu na ndị na-akwa iko na-ekekọkwa oke. 19
Ọnụ unu na-eme ọsịịsọ ikwu okwu ọjọọ, okwu aghụghọ
na nke rere ure na-esikwa n'ọnụ unu na-asọpụta dịka
iyi. 20 Unu na-ekwugide ụmụnna unu mgbe niile, na-
ekwutọkwa nwanne unu nwoke. 21 Ihe ndị a ka unu mere
ma agbachiri m nkịtị; unu chekwara na adị m ka unu.
Ma aga m abara unu mba ma bokwaa unu ebubo unu

n’ihu unu. 22 “Tụgharịa uche na nke a, unu ndị na-echefu
Chineke, ma ọ bụghị ya, aga m adọrisi unu, ọ dịkwaghị
onye ga-agbapụta unu. 23 Onye na-eji ekele achụrụ m aja,
na-asọpụrụ m, ọ bụkwa onye na-edozi ụzọ ya, ka m ga-
eme ka ọ hụ nzọpụta Chineke.”
51 Abụ dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Mgbe Netan
bụ onye amụma bịakwutere Devid n’oge ya na Batsheba
kwara iko. O Chineke, meere m ebere, n’ihi ịhụnanya
gị nke na-adịgide adịgide; n’ihi oke ọmịiko gị, hichapụ
njehie m niile. 2 Sachapụ mmehie m niile, ma mee m ka
m dị ọcha. 3 N’ihi na amaara m njehie m niile, mmehie
m dịkwa n’ihu m mgbe niile. 4 Ọ bụkwa naanị gị ka m
mehiere megide, mee ihe ahụ bụ ihe ọjọọ n’ihu gị, nke
mere na ị bụ onye na-ekpe ikpe ziri ezi mgbe ị na-ekwu
okwu, na onye ezi omume mgbe ị na-ekpe ikpe. 5 N’ezie,
onye mmehie ka m bụ site n’oge amụrụ m; bụrụkwa
onye mmehie site n’oge nne m tụrụ ime m. 6 N’ezie, ị
na-achọ eziokwu n’akụkụ niile zoro ezo; ị na-akụziri m
amamihe n’akụkụ niile zoro ezo. 7 Were hisọp sachaa
m, aga m adị ọcha; sachaa m ka m dị ọcha karịa snoo.
8 Mee ka m nụrụ olu obi ụtọ na ọṅụ; ka okpukpu ndị
i gwepịara ṅụrịkwaa. 9 Zopu ihu gị n’ebe mmehie m
niile dị, hichapụkwa mmehie m niile. 10 Kee obi dị ọcha
n’ime m, O Chineke, nwogharịa ezi mmụọ n’ime m. 11
Achụpụla m n’ihu gị, anapụkwala m Mmụọ Nsọ gị. 12
Nyeghachikwa m ọṅụ nke nzọpụta gị, ma jiri ezi mmụọ
kwagide m. 13 Mgbe ahụ, aga m enwe ike izi ndị njehie
ụzọ gị, ndị mmehie ga-echegharị lọghachikwute gị. 14 O
Chineke, zọpụta m site n’ikpe ọmụma nke mwụfu ọbara,

Chineke, gị bụ Chineke Onye nzọpụta m, ire m ga-abụ abụ
banyere ezi omume gị. 15 O, Onyenwe m, meghee ọnụ m,
ka m kwupụta otuto gị. 16 Ị naghị enwe mmasị n’aja, ma
ọ bụghị ya, agaara m eweta ya. Ị naghị enwe mmasị n’aja
nsure ọkụ. 17 Aja Chineke chọrọ bụ mmụọ tiwara etiwa,
O Chineke, ị naghị elefu anya, n’obi tiwara etiwa na nke
nwere ezi nchegharị. 18 Ka ọ masị gị inye Zayọn ọganihu;
i wulie mgbidi niile nke Jerusalem. 19 Mgbe ahụ, a ga-
enwe ezi aja, aja nsure ọkụ nke ga-atọ gị ụtọ; mgbe ahụ, a
ga-achụkwa aja ọtụtụ oke ehi n’elu ebe ịchụ aja gị.

52 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ maskil Devid. Nke
o bụrụ mgbe Doeg onye Edọm gara gwa Sọl sị, “Devid
gara hụ Ahimelek n’ụlọ ya.” Gịnị mere i ji na-anya isi
n’ihe ọjọọ, gị nwoke dị ike? Gịnị mere na ogologo ụbọchị
niile, ị na-anya isi, gị onye Chineke na-eleda anya? 2 Ire
gị na-atụ atụmatụ ịla n’iyi; ọ dị ka agụba dị nkọ, gị onye
na-ebi ndụ aghụghọ. 3 Ị hụrụ ihe ọjọọ n’anya karịa ihe
ọma, ị hụrụ okwu ụgha n’anya karịa eziokwu. (Sela) 4 O
onye ire aghụghọ! Ị hụrụ okwu ọbụla nke na-emegide
mmadụ n’anya. 5 N’ezie, Chineke ga-akwatu gị ruo mgbe
ebighị ebi. Ọ ga-ejide gị, dọpụta gị site n’ụlọ ikwu gị, ọ
ga-ehopukwa gị site n’ala ndị dị ndụ. (Sela) 6 Ndị ezi
omume ga-ahụ ya tụkwaa egwu; ha ga-achị ya ọchị na-
asị, 7 “Ugbu a, lee nwoke ahụ, onye jụrụ ime Chineke
ebe mgbaba ya. Ọ tụkwasịrị obi ya na akụnụba ya nke dị
ukwuu. O sitekwara na ibibi ndị ọzọ ghọọ onye dị ike!” 8
Ma adị m ka osisi oliv, nke na-eto na-awasa n’ụlọnsọ ukwu
Chineke. Ana m atụkwasị obi m n’ịhụnanya Chineke, nke
na-adịgide ruo mgbe niile ebighị ebi. 9 Aga m eto gị ruo

mgbe niile ebighị ebi n’ihi ihe i mere; aga m eto gị n’ihu
ndị gị dị nsọ. Olileanya m ga-adị n’ime aha gị, n’ihi na
aha gị dị mma.

53 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N’usoro Mahalat. Abụ
maskil Devid. Onye nzuzu na-asị n’ime obi ya, “Ọ dịghị
Chineke ọbụla dị.” Ha bụ ndị ajọ omume riri ahụ, ụzọ ha
niile bụkwa ihe arụ; ọ dịghị onye ọbụla na-eme ezi ihe. **2**
Chineke sitere n’eluigwe na-ele ụmụ mmadụ anya, ịhụ
ma ọ ga-achọta onye ọbụla nwere nghọta, onye nke na-
achọ Chineke. **3** Onye ọbụla, n’otu n’otu ewezugala onwe
ha, ha niile abụrụla ndị ajọ omume riri ahụ; ọ dịghị onye
ọbụla na-eme ihe ziri ezi, ọ dịghị ọ bụladị otu onye. **4** Ndị
niile na-eme ajọ ihe, ha amaghị ihe? Ha na-eripịa ndị m
dịka mmadụ si eri nri, ha adịghị akpọkukwa Chineke. **5**
Ma n’ebe ahụ ka ha nọ, n’ọnọdụ oke egwu, ebe ọ dịghị
ihe egwu na-adịghị. Chineke fesasịrị ọkpụkpụ ndị niile
megidere gị; i mere ka ihere mee ha, n’ihi na Chineke
ajụla ha. **6** O, a sịkwarị na nzọpụta Izrel ga-esi na Zayọn
pụta! Mgbe Chineke ga-akpọghachite ndị ya n’ọnọdụ ha,
ka Jekọb ṅụrịa ọṅụ, ka Izrel nwekwaa obi ụtọ!

54 Abụ Ọma Devid. Abụ eji ụbọ akwara akpọ. Abụ maskil
Devid. Mgbe ndị Zif gara sị Sọl, “Devid ọ dịghị ezo n’etiti
anyị?” O Chineke, jiri aha gị zọpụta m; jirikwa ike gị
kpepụta m. **2** O Chineke, nụrụ ekpere m; gee ntị n’okwu
ọnụ m. **3** Ndị m na-amaghị na-ebuso m agha; ndị na-eme
ihe ike na-achọ ịnapụ m ndụ m, ndị na-akpọghị Chineke
ihe ọbụla. (Sela) **4** N’ezie, Chineke bụ onye inyeaka m;
onyenwe m bụ onye na-agba m ume. **5** Mee ka ihe ọjọọ
lọghachikwute ndị na-ekwulu m; n’ime ikwesi ntụkwasị

obi gị, laa ha n’iyi. 6 Aga m eji onyinye afọ ofufu chụọrọ
gị aja; O Onyenwe anyị, aga m eto aha gị, n’ihi na ọ dị
mma. 7 N’ihi na ọ gbapụtala m site na nsogbu m niile, ọ
bụ anya mmeri ka m ji na-ele ndị iro m anya.

55 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ eji ụbọ akwara
akpọ. Abụ maskil Devid. O Chineke, nụrụ ekpere m,
agbakwala arịrịọ m nkịtị; 2 ṅaa m ntị, zaakwa m. Echiche
m na-esogbu m; ana m asụkwa oke ude 3 n’ihi ihe onye
iro m na-ekwu, n’ihi ịba mba nke ndị ajọ mmadụ, n’ihi
na ha na-ewetara m ntaramahụhụ, na-akpagbu m n’iwe
ha. 4 Obi m nọ n’ọnọdụ oke ihe mgbu n’ime m; oke ụjọ
nke ọnwụ abịakwasịla m. 5 Ịtụ egwu na ahụ ịma jijiji
abịakwasịkwala m; oke egwu ekpuchiela m. 6 Agwara
m onwe m okwu sị, “A sịkwarị na m nwere nku dịka
nduru! Agaara m efelaga ebe ọzọ gaa zuru ike. 7 Agaara
m efelaga ebe dị anya, ga nọrọ n’ọzara; (Sela) 8 Agaara m
eme ngwangwa gaa n’ebe mgbaba m, ebe dị anya site
n’ebe ifufe siri ike na oke ifufe dị.” 9 O Onyenwe anyị,
gbagwojuo ndị ajọ omume anya, mee ka ha ghara ịghọta
ihe ibe ha na-ekwu, n’ihi na ana m ahụ ihe ike na ịlụ
ọgụ n’ime obodo. 10 Ehihie na abalị, ha na-ejegharị n’elu
mgbidi ya; iro na mmegbu dị n’ime ya. 11 A na-ahụta
akaọrụ ihe ịla n’iyi n’ime obodo; ihe ike na ụgha ewerela
ọnọdụ ha n’ime obodo. 12 A sị na ọ bụ onye iro ji m eme
ihe ọchị, apụrụ m ịnagide ya; a sịkwa na ọ bụ onye iro
na-eweli onwe ya megide m, apụrụ m izonarị onwe m
site n’ebe ọ nọ. 13 Maọbụ gị, nwoke dịka m, onye mụ na
ya dị na mma, enyi m ọma, 14 onye mụ na ya na-enwe
mmekọrịta dị ụtọ na mbụ, n’ụlọ Chineke, ka anyị na-

ejeghariị n’etiti ọha mmadụ bịara ife ofufe. 15 Ka ọnwụ
bịakwasị ndị iro m na mberede; ka ha rịdaa ala mmụọ na
ndụ, n’ihi na ihe ọjọọ na-achọta ebe ọnọdụ n’etiti ha.
(Sheol h7585) 16 Ma akpọkuru m Chineke, Onyenwe anyị
na-azọpụtakwa m. 17 N’ụtụtụ, ma n’ehihie, ma n’abalị, ka
m sitere n’oke ihe mgbu, na-akpọku ya ma ọ na-anụkwa
olu m. 18 Ọ na-agbapụta m, mee ka m ghara imerụ ahụ,
site n’agha niile e busoro m, n’agbanyeghị n’ọtụtụ biliri
megide m. 19 Chineke, onye nọkwasịrị n’ocheeze ya ruo
mgbe ebighị ebi, onye na-adịghị agbanwe, ga-anụ olu ha,
taakwa ha ahụhụ, n’ihi na ha adịghị atụ egwu Chineke.
(Sela) 20 Onye mụ na ya dị na mma na-emegide ndị enyi
ya, ọ na-emerụ ọgbụgba ndụ ya ka ọ ghara ịdị nsọ. 21
Okwu ọnụ ya dị mụrụmụrụ ka bọta, ma ibu agha juru ya
obi; okwu ya niile dị nro karịa mmanụ, ma ha bụ mma
agha e welitere maka ibu agha. 22 Tụkwasị Onyenwe anyị
mkpa gị niile, ọ ga-agba gị ume; ọ gaghị ekwe ka ewezuga
onye ezi omume. 23 Ma gị, O Chineke, ga-adọtu ndị ajọ
omume n’ime olulu nke jupụtara n’ire ure; ndị ogbu
mmadụ na ndị aghụghọ agaghị ebi ọ bụladị ọkara ndụ ha.
Ma mụ onwe m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasị obi m.

56
Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Ọ bụ olu abụ “Nduru
nọ n’osisi Ook dị ebe dị anya.” Abụ nke Devid ka eji agụ
ya. Abụ miktam. Mgbe ndị Filistia nọchibidoro ya n’obodo
Gat. O Chineke, meere m ebere, n’ihi na ndị mmadụ ji
ike na-achụso m; ogologo ụbọchị niile, ha na-ebu agha
imegide m. 2 Ogologo ụbọchị niile ndị iro m na-achụso
m; site na nganga ha, ọtụtụ na-ebu agha megide m. 3 Ma
mgbe ụjọ na-atụ m, ọ bụ na gị ka m na-atụkwasị obi m. 4

N'ime Chineke onye m na-eto okwu ya, n'ime Chineke
ka m na-atụkwasị obi; ụjọ agaghị atụ m. Gịnị ka mmadụ
efu pụrụ ime m? 5 Ogologo ụbọchị niile, ha na-asụgharị
okwu m kwuru isi; oge niile ka ha na-atụ atụmatụ imerụ
m ahụ. 6 Ha na-agba izu nzuzo na-ezokwa onwe ha, ha
na-enyochapụta nzọ ụkwụ m niile, dịkwa njikere ịnapụ m
ndụ m. 7 N'ihi ajọ omume ha, ekwekwala ka ha gbapụ; o
Chineke, n'ime iwe gị, wedaa mba ndị a niile dị iche iche
n'ala. 8 Depụta akwa arịrị m; chekọtasịa anya mmiri akwa
m niile n'ime karama gị. Ọ bụ na ha adịghị n'akwụkwọ
ndepụta gị? 9 Mgbe m ga-akpọku gị maka enyemaka, ndị
iro m ga-agbaghachi azụ. Site n'ụzọ dị otu a, aga m amara
na Chineke nọnyeere m. 10 N'ime Chineke, onye m na-
eto okwu ya, n'ime Onyenwe anyị, onye m na-eto okwu
ya, 11 n'ime Chineke ka m na-atụkwasị obi; ụjọ agaghị
atụ m. Gịnị ka mmadụ pụrụ ime m? 12 O Chineke m, n'isi
m ka nkwa niile m kwere gị dị; aga m ewetara gị onyinye
ekele m niile. 13 N'ihi na ị zọpụtala m site n'ọnwụ, ma
napụta ụkwụ m site n'ịsọ ngọngọ, ka m nwee ike jegharịa
n'ihu Chineke, n'ìhè nke ndụ.

57 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Nke olu abụ "E
bibikwala" Devid. Abụ miktam. Mgbe ọ gbapụrụ ga biri
n'ime ọgba nkume n'ihi Sọl. Meere m ebere, O Chineke,
meere m ebere, n'ihi na ọ bụ gị ka mkpụrụobi m ji mere
ebe mgbaba. Ọ bụ na ndo nke nku gị abụọ ka m ga-
agbaba tutuu ihe mbibi ndị a agafesịa. 2 Aga m akpọku
Chineke nke kachasị ihe niile elu, Chineke na-emezuru m
ihe niile na-akpa m mkpa. 3 Ọ na-esite n'eluigwe zidata
inyeaka ma zọpụta m na-abara ndị ahụ ji ike na-achụ

m mba; (Sela) Chineke na-ezite ịhụnanya ya na ikwesi
ntụkwasị obi ya. 4 Anọ m n’etiti ọtụtụ ọdụm; amanyere
m ka m dina n’etiti ajọ anụ ọhịa, ụmụ mmadụ ndị eze
ha dị nkọ dịka àkụ na ùbe, ire ha dịkwa nkọ dịka mma
agha. 5 O Chineke, ka e bulie gị elu karịa eluigwe niile;
ka ebube gị dị n’elu ụwa niile. 6 Ha gbasaara ụkwụ m
ụgbụ, ihe mgbu nyịturu m. Ha egwuola olulu n’ụzọ m si
agafe, ma ha onwe ha adabala n’ime ya. (Sela) 7 Obi m
dị njikere, o Chineke, obi m dị njikere sikwaa ike; aga
m abụ abụ, kụkwaa egwu. 8 Teta n’ụra mkpụrụobi m!
Teta, ụbọ akwara na une! Aga m akpọte chi ọbụbọ. 9 O
Onyenwe anyị, aga m eto gị n’etiti mba niile; aga m abụ
abụ banyere gị n’etiti ndị niile dị iche iche. 10 N’ihi na
ịhụnanya gị dị ukwuu na-eru na mbara eluigwe; ikwesi
ntụkwasị obi gị na-erukwa mbara eluigwe. 11 O Chineke,
ka e bulie gị elu karịa eluigwe; ka ebube gị dị n’elu ụwa
niile.

58 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Nke olu abụ “E
bibikwala.” Abụ Devid. Abụ miktam. Unu ndị na-achị achị,
O nweela oge unu na-ekwu ihe ziri ezi? O nweela oge unu
na-ekpe ikpe ziri ezi n’etiti mmadụ? 2 Mba, n’ime obi
unu, unu na-echepụta mmegbu, aka unu na-emepụta ihe
ike n’elu ụwa. 3 Ọ bụladị site n’ọmụmụ, ndị ajọ omume
na-akpafu; site n’ime afọ, ha na-akpafu akpafu na-ekwusa
okwu ụgha. 4 Ha na-agbọpụta nsi n’ọnụ ha dịka agwọ, na-
emechi ntị ha dịka ajụala ntị chiri, 5 nke na-adịghị anụ
olu onye mgbaasị na-akpọpụta ya, n’agbanyeghị otu ǹka
onye ahụ si dị. 6 O Chineke, tijie eze niile dị ha n’ọnụ; o
Onyenwe anyị, dọpụta eze ọdụm ndị a! 7 Mee ka ha sọfuo

dị̣ka mmiri na-asọ asọ; mgbe ha na-eseti ụta ha, mee ka
ọnụ àkụ ha gbajie. 8 Dịka ejula nke na-agbaze mgbe ọ na-
aga n'ụzọ ya; dịka nwa nwụrụ n'afọ nne ya, ka ha ghara
ịhụ anyanwụ. 9 Tupu ite unu amata okpomọkụ nke osisi
ogwu, ma ha dị ndụ, ma ha kpọnwụrụ akpọnwụ, a ga-
azachapụ ndị ajọ omume. 10 Ndị ezi omume ga-enwe obi
ụtọ mgbe a bọọrọ ha ọbọ, mgbe ha ga-asacha ụkwụ ha
n'ime ọbara ndị ajọ omume. 11 Mgbe ahụ, ndị mmadụ ga-
ekwu sị, "N'ezie, a na-akwụghachi ndị ezi omume ụgwọ;
n'ezie, e nwere Chineke onye na-ekpe ụwa ikpe."

59 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Devid. Abụ miktam
nke eji olu abụ "E bibikwala," abụ. Mgbe Sọl zipụrụ ndị
ikom ka e chee ụlọ Devid nche n'ihi igbu ya. O Chineke,
site n'aka ndị iro m gbapụta m, chebe m site n'aka ndị
na-ebili imegide m. 2 Gbapụta m site n'aka ndị na-eme
ajọ ihe, zọpụtakwa m site n'aka ndị ogbu mmadụ. 3 Lee
ka ha siri zoo onwe ha n'ihi ịnapụ m ndụ! Ndị na-eme ihe
ike na-agba izu megide m, o Onyenwe anyị, ma ọ bụghị
n'ihi ihe m mere maọbụ mmehie m. 4 Mgbe ọ na-adịghị
ihe ọjọọ m mere, ma lee ha dị njikere imegide m. Bilie,
bịa nyere m aka; lee ihe ọjọọ dakwasịrị m! 5 Gị, Onyenwe
anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, gị onye bụ Chineke
nke Izrel, kpọtee onwe gị ịta mba niile dị iche iche ahụhụ;
e gosikwala ndị na-ezube nzube ọjọọ obi ebere. (Sela)
6 N'anyasị, ha na-alaghachi, na-eme mkpọtụ dịka ụmụ
nkịta mgbe ha na-akpagharị n'ime obodo. 7 Lee ihe ha si
n'ọnụ ha na-aghụpụta, okwu si n'ọnụ ha na-agbụpụta dị
nkọ dịka mma agha, ha na-asịkwa, "Onye pụrụ ịnụ ihe
anyị na-ekwu?" 8 Ma gị Onyenwe anyị, na-achị ha ọchị; ị

na-akwa mba ndị a niile emo. 9 O, gị onye bụ ike m, ana m
ele anya gị; gị, o Chineke, bụ ebe mgbaba m e wusiri ike.
10 Chineke m, onye m tụkwasịrị obi. Chineke ga-ebutere
m ụzọ mekwaa ka m chịa ndị niile na-ekwulu m ọchị. 11
O Onyenwe anyị na ọta anyị, egbukwala ha, ma ọ bụghị
ya, ndị m ga-echefu. Were ike gị mee ka ha wagharịa,
wedakwaa ha n'ala. 12 Ka e jide ha n'ime nganga ha, n'ihi
mmehie si ha n'ọnụ na-apụta, na n'ihi okwu ọnụ ha. N'ihi
okwu ọbụbụ ọnụ ha na okwu ụgha ha, 13 jiri iwe ọkụ
repịa ha, repịa ha ruo mgbe ha ga-aghọ ntụ. Mgbe ahụ,
a ga-amata ruo na nsọtụ nke ụwa, na Chineke na-achị
Jekọb. 14 N'anyasị ha na-alaghachi; na-eme mkpọtụ dịka
ụmụ nkịta, mgbe ha na-akpagharị n'ime obodo. 15 Ha na-
awagharị na-achọ nri, na-etikwa mkpu ma ọ bụrụ na afọ
ejughị ha. 16 Ma aga m abụ abụ banyere ike gị, n'ụtụtụ
aga m abụ abụ banyere ịhụnanya gị; ị bụ ebe mgbaba m e
wusiri ike, ebe mgbaba m n'oge nsogbu. 17 O, gị onye bụ
ike m, ana m abụku gị abụ otuto; gị, o Chineke, bụ ebe
mgbaba m e wusiri ike, Chineke m, onye m na-adabere.

60 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Ọ bụ olu abụ eji ekwe
"Okoko lili nke Ọgbụgba Ndụ." Abụ miktam nke Devid
maka izi ihe. Mgbe ọ lụsoro Aram Naharaim na Aram
Zoba ọgụ, nakwa mgbe Joab lọghachitara, tigbuo narị
ndị Edọm iri n'abụọ na Ndagwurugwu Nnu. O Chineke, ị
jụla anyị, ị tịwawo anyị n'ike; i wesola anyị iwe, ugbu a,
kpọghachi anyị. 2 I meela ka ala a maa jijiji, ị dọwakwala
ya; mezie ntiwa ya niile, n'ihi na ọ na-ama jijiji. 3 I meela
ka ndị gị gabiga ọnọdụ ihe isi ike; i nyela anyị mmanya
nke mere ka anyị na-adagharị. 4 Ma nye ndị na-atụ egwu

gị, i weliela otu ọkọlọtọ nke a ga-agbasa n'ihi eziokwu
imegide ụta nke ndị iro. (Sela) **5** Were aka nri gị zọpụta
anyị ma nyere anyị aka, ka a gbapụta ndị ị hụrụ n'anya.
6 Chineke esitela n'ịdị nsọ ya kwuo, sị, "N'ọnọdụ ọṅụ
nke mmeri, aga m ekesa Shekem, tụkwaa Ndagwurugwu
Sukọt n'ihe ọtụtụ nyepụ ya. **7** Gilead bụ nke m, otu a kwa,
Manase bụkwa nke m; Ifrem bụ okpu igwe m, Juda bụ
mkpara eze m. **8** Moab bụ efere ịkwọ aka m, aga m atụsa
akpụkpọụkwụ m n'elu Edọm; n'elu isi Filistia, ana m eti
mkpu mmeri." **9** Onye ga-akpọrọ m gaa n'obodo e wusiri
ike? Onye ga-edu m gaa Edọm? **10** Ọ bụghị gị, O Chineke?
Gị onye jụrụ anyị, onye na-adịghị esokwa ndị agha anyị
aga agha? **11** Nyere anyị aka ka anyị pụọ n'aka ndị iro,
n'ihi na inyeaka mmadụ bụ ihe efu. **12** Site na Chineke,
anyị ga-enwe mmeri, ọ ga-azọpịa ndị iro anyị niile n'ala.
61 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid nke
eji ụbọ akwara akpọ. Nụrụ akwa m, O Chineke, gee ntị
n'ekpere m. **2** Ana m akpọku gị site na nsọtụ nke ụwa,
ana m akpọku gị mgbe obi m na-ada mba; duru m gaa
n'oke nkume ahụ nke karịrị m elu. **3** N'ihi na ị bụrịị ebe
mgbaba m, na ụlọ ahụ dịkarịrị elu, sie ike imegide onye
iro ahụ. **4** Ọ na-agụ m ibi n'ụlọ ikwu gị ruo mgbe ebighị
ebi, ka m gbaba, zere ndụ n'okpuru nku gị abụọ. (Sela) **5**
N'ihi na gị onwe gị, Chineke, anụla nkwa niile m kwere; i
nyela m ihe nketa nke ndị na-atụ egwu aha gị. **6** Tụkwasị
ọtụtụ ụbọchị na ndụ eze, mee ka afọ ya ruo ọtụtụ ọgbọ.
7 Kwere ka ọ nọrọ n'ocheeze n'ihu Chineke ruo mgbe
ebighị ebi; zidata ịhụnanya gị na ikwesi ntụkwasị obi gị,
ka ha na-echezikwa ya. **8** Mgbe ahụ, aga m abụ abụ otuto

nye aha gị, ruo mgbe ebighị ebi. Aga m emezukwa nkwa
m kwere gị ụbọchị niile.

62 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ
Ọma Devid. Ọ bụ naanị n’ime Chineke ka mkpụrụobi m
na-achọta izuike. Nzọpụta m na-esite na ya na-abịa. 2
Naanị ya bụ oke nkume m na nzọpụta m; ọ bụ ebe mgbaba
m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n’ọnọdụ m. 3 Ruo ole
mgbe ka unu ga-anọgide na-ebuso agha megide nwoke a?
Unu niile, unu chọrọ ịkwatu ya, ebe ọ bụ naanị mgbidi
na-ada ada, mgbidi na-esighị ike e ji osisi wuo? 4 Ha
ekpebiela isite n’ọnọdụ ya dị elu kwatuo ya; okwu ụgha
na-atọ ha ụtọ. Ha na-eji ọnụ ha na-agọzi, ma n’ime obi ha,
ha na-abụ ọnụ. (Sela) 5 O mkpụrụobi m, chọta ezumike
naanị n’ime Chineke; olileanya m na-esite na ya na-abịa.
6 Naanị ya bụ oke nkume m, na onye nzọpụta m. Naanị
ya kwa bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama
jijiji n’ọnọdụ m. 7 Nzọpụta m na nsọpụrụ m dabeere na
Chineke, Ọ bụ oke nkume m, ebe mgbaba m. 8 Tụkwasịnụ
ya obi mgbe niile, unu ndị mmadụ; kwupụtaranụ ya obi
unu, n’ihi na Chineke bụ ebe mgbaba anyị. (Sela) 9 Ndị
nta n’etiti ụmụ mmadụ bụ naanị otu nkuume, ndị ukwu
bụ naanị ụgha; ọ bụrụ na a tụọ ha n’ihe ọtụtụ, ha bụ ihe
efu; ha niile bụ naanị otu nkuume. 10 Unu atụkwasịla
obi unu n’iji aka ike kpata ego, maọbụ tụkwasị olileanya
unu n’ihe e zuru ezu; akụ unu nwere ike mụbaa, unu
atụkwasịla ha obi. 11 Chineke ekwuola otu ihe, ihe abụọ
ka m nụrụ: “Na gị, O Chineke, dị ike, 12 na gị, Onyenwe
anyị, jupụtara n’ịhụnanya. N’ezie, ị ga-akwụghachi onye
ọbụla dịka ọrụ ya si dị.”

63 Abụ Ọma Devid, mgbe ọ nọ n'ọzara Juda. O Chineke, ị
bụ Chineke m, e ji m obi m niile na-achọ gị; akpịrị na-
akpọ mkpụrụobi m nkụ, anụ ahụ m na-achọsi gị ike, n'ala
kpọrọ nkụ na nke ịda mba ebe mmiri na-adịghị n'ime ya.
2 Ahụla m gị n'ụlọnsọ gị, hụkwa ike gị na ebube gị. **3** N'ihi
na ịhụnanya gị dị mma karịa ndụ, aga m eji egbugbere
ọnụ m jaa gị mma. **4** Ogologo ụbọchị m niile ka m ga-
eto gị, aga m eweli aka m abụọ elu kpọkuo aha gị. **5**
Mkpụrụobi m ga-enwe afọ ojuju dịka onye ji ezi nri rijuo
afọ; aga m eji egbugbere ọnụ jupụtara n'abụ too gị. **6**
N'elu ihe ndina m, ana m echeta gị, ana m atụgharị uche
n'ihe banyere gị, ogologo abalị niile. **7** N'ihi na ị bụ onye
inyeaka m, ana m abụ abụ n'okpuru ndo nke nku gị. **8**
Mkpụrụobi m na-arapara gị n'ahụ; aka nri gị na-ejigide
m. **9** A ga-ala ndị na-achọ ndụ m n'iyi; ha ga-arịda ruo
ebe omimi nke ụwa. **10** A ga-eji mma agha laa ha n'iyi, ha
ga-abụkwa nri nye nkịta ọhịa. **11** Ma eze ga-aṅụrị ọṅụ
n'ime Chineke; ndị niile na-eji aha Chineke aṅụ iyi ga-eto
ya, ma a ga-eme ka ọnụ ndị niile na-agha ụgha dere duu.
64 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Nụrụ
olu m O Chineke, mgbe m na-akọsara gị ihe na-esogbu
m. Chebe ndụ m site n'aka ndị iro m. **2** Zopu m pụọ
n'izu nzuzo niile nke ndị ọjọọ, site n'atụmatụ ndị na-eme
ajọ ihe. **3** Ha na-amụ ire ha dịka e si amụ mma agha,
na-agbapụ okwu dịka àkụ ọjọọ. **4** Ha na-agba onye na-
enweghị ihe o mere àkụ site n'ebe nzuzo, na mberede ka
ha na-agba ya, na-atụghị egwu. **5** Ha na-agbarịta ibe ha
ume na-atụmatụ ọjọọ, ha na-ekwu banyere isi ọnya ha na
nzuzo, ha na-asị, "Onye ga-ahụ ya?" **6** Ha na-atụpụta

atụmatụ ọjọọ na-asị, “Anyị echepụtala atụmatụ zuruoke!”
N’ezie, uche na obi mmadụ dị aghụghọ. **7** Ma Chineke
ga-agba ha àkụ, na mberede ka a ga-etida ha. **8** Ọ ga-
atụgharị okwu ọnụ ha megide ha, mee ka ha laa n’iyi;
ndị niile hụrụ ha ga-efufe isi ha n’ịkwa emo. **9** Mmadụ
niile ga-atụ egwu, ha ga-ekwupụta ọrụ niile nke Chineke,
ma tụgharịa uche nke ọma banyere ihe o mere. **10** Ndị
ezi omume ga-aṅụrị ọṅụ n’ime Onyenwe anyị, ha ga-
agbababakwa n’ime ya; ndị niile obi ha ziri ezi ga-anyakwa
isi n’ime ya.

65 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. Otu Abụ. I
kwesiri otuto, O Chineke, n’ime Zayọn; ọ bụ gị ka anyị ga-
emezuru nkwa anyị, **2** O gị onye na-anụ ekpere, ọ bụ
gị ka mmadụ niile ga-abịakwute, **3** Mgbe mmehie na-
anyịgbu anyị, ị gbaghara anyị njehie anyị niile. **4** Ngọzị
na-adịrị ndị ahụ ị họpụtara, ka ha bịaruo nso, ibi n’ebe
obibi gị! E ji ọtụtụ ezi ihe nke ụlọ gị, nke ụlọnsọ ukwuu
gị, mee ka afọ ju anyị. **5** O Chineke, Onye nzọpụta anyị, i
ji ọrụ ezi omume dị oke egwu na-aza anyị, ị bụ olileanya
ndị niile bi na nsọtụ nke ụwa, na osimiri niile dị ebe dị
anya, **6** onye ji ike ya kpụọ ugwu niile, ebe i yikwasịrị
onwe gị ike dịka ngwa agha, **7** onye mere ka ụda olu oke
osimiri niile na ụda olu ebili mmiri, na ọgbaaghara mba
niile deere duu. **8** Ụwa niile jupụtara n’ịtụnanya n’ihi ọrụ
ebube gị niile, n’ebe chi na-abọ, ebe anyanwụ na-ada, ka ị
na-akpọlite abụ ọṅụ. **9** Ị na-elekọta ala na-agba ya mmiri;
ị na-eme ka ọ bụrụ ala dị mma. Isi iyi Chineke adịghị ata
ata, n’ihi inye ndị mmadụ mkpụrụ ubi, n’ihi na ọ bụ otu a
ka ị chọrọ ka ọ dịrị. **10** Ị na-eme ka mmiri jupụta n’ala a

kọrọ akọ mee ka elu aja a kọrọ akọ dị larịị; ị na-eji mmiri
ozuzo eme ka ọ dị nro, na-agọzikwa ihe ndị akụnyere na
ya. 11 Ị na-eji owuwe ihe ubi bara ụba kpukwasị afọ ọbụla
dịka okpueze, ụgbọ na-ebu ihe owuwe ubi na-ejubiga oke.
12 Ala ebe ahịhịa na-epu n'ọzara na-ejupụta n'ahịhịa ndụ,
e yikwasịrị ugwu niile obi ụtọ dịka uwe. 13 E were igwe
anụ ụlọ kpuchie n'elu ala niile ebe ahịhịa dị ndụ puru,
ọka kpuchikwara ndagwurugwu niile; ha na-eti mkpu
ọṅụ na-abụkwa abụ.

66 Abụ dịrị onyeisi abụ. Otu Abụ. Abụ Ọma. Ụwa niile,
jirinụ ọṅụ tikuo Chineke! 2 Bụọ abụ banyere ebube aha
ya; meenụ ka otuto ya bụrụ ihe dị ebube! 3 Gwa Chineke
okwu sị ya, "Lee ka ọrụ gị niile si dị oke egwu! Ike gị dị
nnọọ ukwu, ya mere ndị iro gị, na-ada n'ihu gị n'ihi ụjọ.
4 Ndị niile bi n'ụwa na-akpọ isiala nye gị; ha na-abụku gị
abụ otuto, ha na-abụ abụ otuto nye aha gị." (Sela) 5 Bịa
lee ihe Chineke mere, ụdị ọrụ oke egwu ọ na-arụ n'ihi
mmadụ! 6 O mere ka osimiri ghọọ ala akọrọ, ha ji ụkwụ si
n'etiti osimiri gafee; bịanụ ka anyị ṅụrịa n'ime ya. 7 Ọ
na-achị ruo mgbe ebighị ebi site n'ike ya, anya ya na-
elekwa mba niile, ka ndị nnupu isi ghara ịfụlị onwe ha
elu megide ya. (Sela) 8 Toonu Chineke anyị, unu mmadụ
niile, kwere ka a nụ ụda otuto ya; 9 O chebela ndụ anyị,
ma mee ka ụkwụ anyị ghara ịmịchapụ. 10 N'ihi na ọ bụ
gị, O Chineke, nwara anyị; ị nụchara anyị dịka ọlaọcha. 11
Ị kpọbatara anyị n'ụlọ mkpọrọ, ma bokwasị ibu dị arọ
n'azụ anyị. 12 I kwere ka ndị mmadụ rịa anyị elu; anyị
esitela n'ime ọkụ na n'ime mmiri gafee. Ị kpọbatala anyị
ebe anyị nwezuru ihe niile. 13 Aga m e ji aja nsure ọkụ

bata n’ime ụlọnsọ ukwu gị, imezu nkwa m kwere gị 14
n’ihi na nke a bụ ihe m ji ọnụ m kwuo, ọ bụkwa nke a ka
egbugbere ọnụ m kwupụtara na m ga-eme n’oge nsogbu
m. 15 Aga m eji anụ ndị gbara abụba chụọrọ gị aja, ya na
aja onyinye nke ọtụtụ ebule; Aga m achụkwa aja onyinye
nke ọtụtụ oke ehi na mkpi. (Sela) 16 Bịanụ nụrụ, unu niile
na-atụ egwu Chineke; ka m kọọrọ unu ihe o meere m. 17
Eji m ọnụ m kpọkuo ya; otuto ya dị m n’ire. 18 Ọ bụrụ na
mmehie na-amasị m n’ime obi m, Onyenwe anyị agaraghị
ege m ntị; 19 ma Chineke gere ntị n’ezie, nụrụkwa olu
arịrịọ m. 20 Otuto dịrị Chineke, onye na-ajụghị ekpere m
maọbụ ghara izi m ịhụnanya ya!
67 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ eji ụbọ akwara akpọ.
Abụ Ọma. Otu Abụ. Ka Chineke meere anyị amara ma
gọzie anyị, ma mee ka ihu ya chakwasị anyị, (Sela) 2 Ka
a mara ụzọ gị niile n’ụwa, marakwa nzọpụta gị n’etiti
mba niile. 3 Ka mmadụ niile too gị, O Chineke; ka mmadụ
niile too gị. 4 Ka mba niile ṅụrịa ma bụọ abụ ọṅụ, n’ihi
na ị na-eji ikpe ziri ezi na-achị ndị mmadụ, na-edukwa
mba niile nke ụwa. (Sela) 5 Ka mmadụ niile too gị, O
Chineke; ka mmadụ niile too gị. 6 Mgbe ahụ, ala ga-
amịpụta ihe owuwe ubi ya, Chineke, onye bụ Chineke
anyị, ga-agọzikwa anyị. 7 Chineke ga-agọzi anyị, nsọtụ
niile nke ụwa ga-atụ egwu ya.
68 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Nke Devid. Abụ Ọma. Otu
Abụ. Ka Chineke bilie, ka ndị iro ya bụrụ ndị a chụsasịrị;
ka ndị iro ya site n’ihu ya gbalaga. 2 Dịka ikuku si achụsa
anwụrụ ọkụ, sikwa otu a chụsaa ha. Dịka mmanụ na-ehi
ụra si agbaze n’ọkụ, ka ndị na-eme ihe ọjọọ laa n’iyi n’ihu

Chineke. **3** Ka ndị ezi omume bụrụ ndị nwere obi ụtọ,
ma ṅụrịa n'ihu Chineke; ka ha bụrụ ndị nwere obi ụtọ,
jupụtakwa n'ọṅụ. **4** Bụkuo Chineke abụ, bụkuonụ aha ya
abụ otuto, toonu onye na-agba igwe ojii dịka ịnyịnya,
Onyenwe anyị bụ aha ya, ṅụrịa ọṅụ n'ihu ya. **5** Ọ bụ nna
ndị nke na-enweghị nna, onye na-ekpechitere ndị di ha
nwụrụ anwụ ọnụ ha, onye a bụ Chineke, onye bi n'ebe
ya dị nsọ. **6** Chineke na-eme ka ndị naanị ha nọ nwee
ezinaụlọ, ọ na-eji ịbụ abụ dupụta ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ,
ma ndị nnupu isi ka ọ na-eme ka ha biri, n'ala kpọrọ nkụ.
7 Mgbe i buteere ndị gị ụzọ, O Chineke, mgbe i gabigara
n'ala tọgbọrọ n'efu, (Sela) **8** elu ụwa mara jijiji, eluigwe
wụpụrụ mmiri ozuzo, n'ihu Chineke, Onye Saịnaị, n'ihu
Chineke, Chineke nke Izrel. **9** I nyere mmiri ozuzo n'ebe ọ
dị ukwuu, O Chineke, i tutere ihe nketa gị nke ike gwụrụ.
10 Ndị gị biri n'ime ya, site n'oke akụnụba gị, O Chineke,
ị rọpụtaara ndị ogbenye mkpa ha. **11** Onyenwe anyị
kpọsara okwu ahụ, ọnụọgụgụ ndị inyom kwusara ya bụ
igwe dị ọtụtụ; **12** ndị eze na ndị agha ha ji ọsọ gbalaa; ndị
mmadụ kere ihe a dọtara n'agha, n'ime ọmụma ụlọ ikwu.
13 Ọ bụladị mgbe ị na-arahụ ụra n'etiti ọgba atụrụ, nku
abụọ nke nduru m bụ ihe e ji ọlaọcha kpuchie, jirikwa
ọlaedo nke na-enwuke kpuchie abụba ya. **14** Mgbe Onye
pụrụ ime ihe niile chụsasịrị ndị eze bi n'ala a, ọ dị ka snoo
dara n'elu Zalmon. **15** Ugwu Bashan, ugwu mara mma nke
ukwuu, ugwu Bashan, ugwu nwere n'elu ya ọtụtụ ugwu dị
iche iche. **16** Gị ugwu nwere ọtụtụ ugwu, gịnị mere i ji ele
anya site n'ekworo n'ugwu Chineke họọrọ ị bụ ebe ọ ga-
anọ chịa, ebe Onyenwe anyị n'onwe ya ga-ebi, ruo ebighị

ebi? 17 Ọnụọgụgụ ụgbọ agha Chineke dị iri puku kwụrụ
puku, a pụghị ịgụta ha; ha dịkwa puku kwụrụ puku;
Onyenwe anyị sitere Saịnaị bata n'ụlọnsọ ya. 18 Mgbe i
rigoro gaa n'elu, i duuru ndị a dọtara n'agha; ị natara
onyinye dị iche iche n'aka ndị mmadụ, ọ bụladị n'aka ndị
na-enupu isi, ka gị, O Onyenwe anyị Chineke, biri n'ebe
ahụ. 19 Otuto dịrị Onyenwe anyị, Chineke anyị, na Onye
Nzọpụta anyị, Onye na-ebu ibu arọ anyị ụbọchị niile.
(Sela) 20 Chineke anyị bụ Chineke na-azọpụta; mgbapụta
pụọ n'ọnwụ na-esite n'aka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị. 21 N'ezie, Chineke ga-egwepịa isi ndị iro
ya niile, isi ndị niile na-aga n'ihu ibi ndụ mmehie. 22
Onyenwe anyị kwuru sị, "Aga m esite na Bashan kpọlata
ha, aga m adọpụta ha site n'ebe omimi nke osimiri, 23 ka
unu nwee ike saa ụkwụ unu n'ime ọbara ndị iro unu, ka
ire nkịta unu niile ketakwa oke nke ha." 24 O Chineke,
ahụla igwe ahịrị mmadụ ndị na-eso gị, bụ igwe ahịrị
mmadụ nke so Chineke m, na Eze m na-aba n'ebe nsọ
ahụ. 25 Ndị na-abụ abụ nọ n'ihu, ndị na-eti egwu, na-
eso ha n'azụ; ụmụ agbọghọ na-akpọ ụbọ sokwa ha. 26
Too Chineke n'etiti nzukọ ukwuu ahụ; toonu Onyenwe
anyị n'etiti nzukọ ụmụ Izrel. 27 Lee Benjamin bụ agbụrụ
dịkarịsịrị nta, ka ọ na-edu ha, lekwaa igwe ụmụ ndị eze
Juda na nke Zebụlọn na Naftalị. 28 O Chineke, kpọlite
ike gị; mee ka ike gị pụta ìhè, O Chineke, dịka i mere
na mbụ. 29 N'ihi ụlọnsọ ukwu gị nke dị na Jerusalem,
ndị eze ga-ewetara gị onyinye dị iche iche. 30 Baara anụ
ọhịa ahụ zoro n'etiti riidi mba, igwe oke ehi nọ n'etiti
ụmụ ehi nke mba niile. Site na nweda n'ala, ka o wetara

gị ogbe ọlaọcha. Chụsasịa mba niile, bụ ndị na-enwe
mmasị n'ibu agha. **31** Ndị nnọchi anya obodo, ga-esite
n'Ijipt bịa, Kush ga-etinye onwe ya n'okpuru Chineke.
32 Bụkuo Chineke abụ, unu alaeze niile nke ụwa, bụkuo
Onyenwe anyị abụ otuto, (Sela) **33** Bụọ abụ nye onye na-
agba ịnyịnya n'eluigwe, e, ọ bụladị eluigwe nke dịrị site
na mgbe ochie, onye olu ike ya dịka egbe eluigwe. **34**
Kwusaa ike Chineke, onye ịdị ukwuu nke ịma mma ya na-
ekpuchi Izrel, onye ike ya dị n'eluigwe. **35** O Chineke, ị dị
oke egwu n'ime ụlọnsọ gị; Chineke nke Izrel na-enye ndị
ya ume na ike. Toonu Chineke!

69 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Eji olu abụ "Okoko Lili."
Abụ Devid. O Chineke, zọpụta m, n'ihi na mmiri abịaruola
m n'olu. **2** Ana m emikpu n'ụrụrọ ebe dị omimi, e
nwekwaghị ebe ịzọkwasị ụkwụ dị. Abịala m n'ebe mmiri
dị omimi; uju mmiri na-achọkwa ikpuchigide m. **3** Akpịrị
akpọọla m nkụ; ike agwụla m ebe m na-akpọ oku maka
enyemaka. Anya m agbaala ọchịchịrị ebe m na-ele anya
Chineke. **4** Ndị kpọrọ m asị n'efu dị ukwuu karịa agịrị
isi dị m n'isi. Ndị na-achọ ịla ndụ m n'iyi dị ukwuu, bụ
ndị họọrọ ịbụ ndị iro m, mgbe ọ na-adịghị ihe ọbụla m
mere ha. Ha nọgidesịrị m ike mee ka m nyeghachi ihe m
na-ezughị n'ohi. **5** Gị, Chineke, ị maara enweghị uche
m niile; ikpe ọmụma m abụghị ihe zoro ezo n'ihu gị. **6**
Ekwela ka ihere mee ndị na-atụkwasị gị obi n'ihi m, O
Onyenwe m, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile; ka
ndị na-achọ gị ghara ịbụ ndị a ga-eme ihe ihere n'ihi
m, O Chineke nke Izrel. **7** Ọ bụ n'ihi gị ka m na-anagide
ịkwa emo, ihere ekpuchiela m ihu. **8** Abụ m ọbịa n'ebe

ụmụnna m nọ, n'ebe ụmụnne nọ, abụ m onye mba ọzọ. 9
N'ihi na ihe gbasara ụlọ gị na-anụ m ọkụ n'obi, ịta ụta
niile nke ndị na-akparị gị adakwasịla m. 10 Mgbe m na-
ebe akwa na-ebukwa ọnụ, ha kparịrị m n'ihi na m na-eme
nke a. 11 Mgbe m yikwasịrị uwe iru ụjụ m, a ghọrọ m
ihe ha ji eme ihe ọchị. 12 Ndị na-anọ ọnọdụ ala n'ọnụ
ụzọ ama, na-akwa m emo, na-akọ m ọnụ, abụ m isi abụ
nke ndị na-aṅụbiga mmanya oke na-abụ. 13 O Onyenwe
anyị, ana m akpọku gị n'ekpere, n'oge ihuọma gị; na oke
ịhụnanya gị, O Chineke m, zaa m n'eziokwu nke nzọpụta
gị. 14 Dọpụta m site n'ụrụrọ, ekwela ka m mikpuo; zọpụta
m site n'aka ndị kpọrọ m asị, site na mmiri miri emi. 15
Ekwela ka uju mmiri kpuchie m, maọbụ ka ebe dị omimi
loda m, ma ọ bụkwanụ ka olulu lomie m, kpuchie m n'ime
ọnụ ya. 16 O Onyenwe anyị, zaa m, site n'ịdị mma nke
ịhụnanya gị, n'ime ịdị ukwuu nke oke ebere gị, chee m
ihu. 17 Ezonarịla mụ bụ ohu gị ihu gị. Anọ m na nsogbu,
mee ngwangwa zaa m! 18 Bịa m nso zọpụta m. Gbapụta
m site n'aka ndị iro m. 19 Ị maara ihe niile banyere ihe
ọchị ha ji m mee, mweda n'ala m na ihe ihere: ndị iro
m niile nọkwa gị n'ihu. 20 Ọchị ha na-achị m etiwaala
m obi, ma hapụ m n'ọnọdụ enweghị inyeaka. Elere m
anya onye ga-emere m ebere, ma ọ dịghị onye ọbụla m
hụrụ; lee anya ndị ga-akasị m obi, ma ọ dịkwaghị onye
m chọtara. 21 Ha tinyere oluilu n'ime nri m, nyekwa m
mmanya gbara ụka ka m ṅụọ. 22 Ka tebul e debere n'ihu
ha ghọrọ ha ọnya; ka ọ bụrụ ha ihe ịbọ ọbọ mgbe ha
nọ n'udo ya ghọrọ ha ọnya igbudu. 23 Ka anya ha gbaa
ọchịchịrị, ka ha gharakwa ịhụ ụzọ ọzọ, mekwa ka ụkwụ

ha na-ama jijiji mgbe niile. 24 Wụkwasị ha oke iwe gị, ka
iwe gị dị ọkụ zute ha. 25 Ka ebe obibi ha tọgbọrọ n'efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n'ime ụlọ ikwu ha. 26 Ha
na-akpagbu ndị ahụ i merụrụ ahụ, na-ekwukwa banyere
ihe mgbu ndị ahụ i kwohịara ahụ. 27 Boo ha ebubo ajọ
omume tụkwasị n'elu ajọ omume, ekwekwala ka ha keta
oke na ezi omume gị. 28 Mee ka e hichapụ aha ha site
n'akwụkwọ nke ndụ, ka a hapụ idekọta aha ha na nke
ndị ezi omume. 29 Anọ m n'ụfụ na ihe mgbu, O Chineke,
mee ka nzọpụta gị kpuchie m. 30 Aga m eji ịbụ abụ too
aha Chineke, jirikwa ekele bulie ya elu. 31 Nke a ga-atọ
Onyenwe anyị ụtọ karịa oke ehi, karịa oke ehi, nke mpi ya
na ụkwụ ya ka dị. 32 Ndị ogbenye ga-ahụ ya ma ṅụrịakwa
ọṅụ; unu ndị na-achọ Chineke, ka obi unu na-adị ndụ. 33
Onyenwe anyị na-anụ ekpere ndị nọ na mkpa, ọ naghị
eledakwa ndị ya a dọtara n'agha anya. 34 Ka eluigwe na
ụwa too ya, osimiri niile na ihe niile bi n'ime ha. 35 N'ihi
na Chineke ga-azọpụta Zayọn; ọ ga-ewugharị obodo niile
nke Juda. Mgbe ahụ, ndị mmadụ ga-ebi n'ime ya, mee ya
ihe nweta ha. 36 Ụmụ ndị na-ejere ya ozi ga-eketa ya, ndị
hụrụ aha ya n'anya ga-ebikwa ebe ahụ n'ime ya.

70 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Nke Devid. Arịrịọ. O
Chineke, gbata ọsọ bịa zọpụta m, O Onyenwe anyị, bịa
ngwangwa inyere m aka. 2 Ka ndị niile na-achọ ịnapụ m
ndụ m, bụrụ ndị a ga-etinye n'ọnọdụ ihere na ọgbaaghara.
Ka ndị ọ na-amasị ịhụ ịla n'iyi m laghachi azụ n'ihere. 3
Ka ndị ahụ na-asị m, "Ehee! Ehee!" laghachi azụ n'ihi
ihere ha. 4 Ma ka ndị niile na-achọ gị ṅụrịa ọṅụ, nweekwa
obi ụtọ n'ime gị, ka ndị ahụ hụrụ nzọpụta gị n'anya na-

ekwu mgbe niile, “Onyenwe anyị dị ukwuu.” 5 Ma mụ
onwe m bụ ogbenye na onye nọ na mkpa; O Chineke, mee
ngwangwa bịakwute m. Ị bụ onye inyeaka m na onye
mgbapụta m; O Onyenwe anyị, anọla ọdụ ịbịa.
71 Onyenwe anyị, n’ime gị ka m gbabara izere ndụ;
ekwela ka ihere mee m. 2 Site n’ezi omume gị, gbapụta m,
mee ka m nwere onwe m; tọọ ntị gị n’ala nụrụ olu m ma
zọpụta m. 3 Ghọọrọ m oke nkume nke ebe mgbaba, ebe
m nwere ike ịgbaba mgbe ọbụla; nye iwu maka nzọpụta
m, n’ihi na ị bụ oke nkume m na ebe m e wusiri ike. 4
O Chineke m, site n’aka ndị ajọ omume na ndị mmadụ
na-eme ihe ọjọọ, ndị afọ tara mmiri, gbapụta m. 5 N’ihi
na gị onwe gị bụrịị olileanya m, Onyenwe m Onyenwe
anyị, ntụkwasị obi m site na mgbe m bụ nwantakịrị.
6 Ọ bụ gị ka m tụkwasịrị obi, site n’oge amụrụ m; gị
onwe gị wepụtara m site n’afọ nne m. Aga m anọgide
na-eto gị. 7 Adịla m ka ihe ama nye ọtụtụ mmadụ, ma
ị bụ ebe mgbaba m siri ike. 8 Ọnụ m jupụtara n’otuto
gị, ọ na-ekwupụta ịma mma gị ogologo ụbọchị niile. 9
Agbakụtala m azụ mgbe m mere agadi; ahapụkwala m
mgbe ike adịghịkwa m. 10 N’ihi na ndị iro m na-ekwu
okwu megide m; ndị ahụ na-achọ igbu m na-agbarịta izu
nzuzo. 11 Ha na-asị, “Chineke agbakụtala ya azụ; chụọ ya
ọsọ, jidekwa ya, n’ihi na o nweghị onye ọbụla ga-agbapụta
ya.” 12 O Chineke, anọla m ebe dị anya; O Chineke m,
bịa ngwangwa nyere m aka. 13 Ka e were ihere kpuchie
ndị na-ebo m ebubo ụgha; ka ihere na nleda anya bụrụ
ihe ga-ekpuchi ndị ahụ na-achọ imerụ m ahụ. 14 Ma
mụ onwe m ga-anọgide na-enwe olileanya mgbe niile;

aga m eto gị mgbe niile karịa otu m toro gị na mbụ. 15
Ọnụ m ga-ekwu banyere ezi omume gị na nzọpụta gị
ogologo ụbọchị niile, ọ bụ ezie na-amaghị m ọtụtụ ya. 16
Aga m abịa kwusaakwa ịdị ukwu ọrụ gị niile, Onyenwe
m Onyenwe anyị, aga m ekwusa ezi omume gị, e, naanị
nke gị. 17 O Chineke, site na mgbe m bụ nwantakịrị, i
kuzielera m ihe, ruo taa, ana m ekwupụta banyere ọrụ
ebube gị niile. 18 O Chineke m, ọ bụladị mgbe m mere
agadi, mgbe isi awọ juru m isi, ahapụla m, tutu ruo mgbe
m ga-ekwupụta ike gị nye ọgbọ nke na-abịa, na ịdị ike gị
nye ndị niile na-abịa n'oge dị n'ihu. 19 O Chineke, ezi
omume gị na-eru n'eluigwe, gị onye merela ọtụtụ ihe dị
ukwu. O Chineke, onye dị ka gị? 20 N'agbanyeghị na i
meela ka m gabiga ọtụtụ nsogbu nke dị ilu, ị ga-atụte ndụ
m ọzọ; site n'ebe dị omimi nke ụwa, ị ga-adọkpụpụta m
ọzọ. 21 Ị ga-eme m ka m dịrị ukwuu karịa ka m dị na mbụ.
Ị ga-akasịkwa m obi ọzọ. 22 O Chineke m, aga m eji ụbọ
akwara too gị, n'ihi ikwesi ntụkwasị obi gị; aga m eji une
bụkuo gị abụ otuto, gị Onye nsọ nke Izrel. 23 Egbugbere
ọnụ m ga-eti mkpu ọṅụ mgbe m na-abụku gị abụ otuto,
mụ, onye ị gbapụtara. 24 Ogologo ụbọchị niile, aga m
ekwupụta ọrụ ezi omume gị niile, n'ihi na ndị ahụ chọrọ
imerụ m ahụ, ka e tinyere n'ọnọdụ ihere na ọgbaaghara.

72 Abụ nke Solomọn. O Chineke, jiri ikpe ziri ezi
mejupụta eze. Nyekwa nwa eze ezi omume gị. 2 Ọ ga-eji
ezi omume chịa ndị gị, jiri ikpe ziri ezi chịa ndị a na-
emegbu. 3 Ka ugwu niile wetara ndị mmadụ ịba ụba;
ugwu nta niile wetakwara ha mkpụrụ ezi omume. 4 Ọ ga-
ekpepụta ndị a na-emegbu n'etiti ndị mmadụ, zọpụtakwa

ụmụntakịrị ndị nọ na mkpa; ọ ga-egwepịa onye mmegbu.
5 Ka ọ dịgide ruo mgbe niile dịka anyanwụ na-adịgide,
dịka ọnwa na-adịgidekwa ruo ọgbọ niile. 6 Ọ ga-adị ka
mmiri na-ezokwasị ala ubi a sụrụ asụ, dịka mmiri ozuzo
na-ede elu ala. 7 N'oge ndụ ya, ka ndị ezi omume too,
na-awasa; ịba ụba ga-ejupụta ebe niile ruo mgbe ọnwa
agaghị adịkwa. 8 Ọ ga-achị site n'osimiri ruo osimiri, na-
esite n'iyi ukwu. ruo na nsọtụ niile nke ụwa 9 Ebo niile
ndị bi n'ọzara ga-akpọ isiala nye ya, ndị iro ya niile ga-
abụ ndị e wedara n'ala. 10 Ndị eze Tashish na mba niile dị
n'ebe dị anya, ga-atụ ụtụ wetara ya; e, ọ bụladị ndị eze
si Sheba na Seba, ga-ewetara ya ọtụtụ onyinye. 11 Ndị
eze niile ga-akpọ isiala nye ya, mba niile ga-ejekwara ya
ozi. 12 N'ihi na ọ ga-azọpụta ndị nọ na mkpa mgbe ha
kpọkuru ya. Ọ ga-azọpụtakwa ndị ogbenye na-enweghị
onye ga-enyere ha aka. 13 Ọ ga-enwe ọmịiko n'ahụ ndị
na-enweghị ike, na ndị nọ na mkpa, ọ ga-azọpụta ndị nọ
na mkpa site n'ọnwụ. 14 Ọ ga-azọpụta ha site na mkpagbu
na ihe ike, n'ihi na ndụ ha dị oke ọnụahịa n'anya ya. 15
Ka ọ dị ogologo ndụ! Ka e nye ya ọlaọcha e wetara na
Sheba. Ka ndị mmadụ na-ekpere ya ekpere mgbe niile,
ma gọziekwa ya ogologo ụbọchị niile. 16 Ka mkpụrụ ọka
jupụta n'ebe niile n'ala a; ka ha na-efufegharị n'elu ugwu
niile. Ka mkpụrụ ubi ya wasaa dịka Lebanọn; ka mmadụ
jupụta nke ọma n'obodo dịka ahịhịa ndụ nke ọhịa. 17 Ka
aha ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi; ka ọ na-adịgide
ruo mgbe niile dịka anyanwụ si adịgide. A ga-esite na ya
gọzie mba niile, a ga-akpọ ya onye a gọziri agọzi. 18 Otuto
dịrị Onyenwe anyị Chineke, Chineke nke Izrel, onye naanị

ya na-arụ ọrụ ebube dị iche iche. **19** Otuto dịrị aha ya dị
ebube ruo ebighị ebi; ka ụwa niile jupụta n'ebube ya. **20**
Nke a bụ ọgwụgwụ ekpere Devid nwa Jesi.
73 Abụ Ọma Asaf. N'ezie, Chineke dịịrị Izrel mma,
dịkwara ndị obi ha dị ọcha. **2** Ma mụ onwe m, ọ fọdụrụ
nwantịị ka m zọhie ụkwụ, ọ fọdụrụ nwantịị ka ụkwụ m
gbụchapụ. **3** N'ihi na e kwosara m ndị mpako ekworo;
mgbe m hụrụ ịba ụba nke ndị ajọ omume. **4** Ha anaghị
adọgbu onwe ha; ahụ ha gbara abụba, siekwa ike. **5**
Nsogbu niile mmadụ ibe ha na-enwe adịghị erute ha. Ha
enweghị mkpa ọbụla nke na-akpa ha dịka ndị ọzọ nwere.
6 N'ihi nke a, nganga bụ ihe ịnya n'olu ha; ha jikwa ihe
ike kpuchie onwe ha dịka uwe. **7** Mmehie na-esite n'obi
ọjọọ ha apụta; echiche ọjọọ ha enweghị ngụta. **8** Ha na-
akwa emo, na-ejikwa iro ekwu okwu; n'ime mpako ha, ha
na-aba mba imegbu ndị ọzọ. **9** Ha ji ọnụ ha na-ekwu na
eluigwe bụ nke ha, ha jikwa ire ha kwuo na ụwa niile bụ
nke ha. **10** N'ihi nke a, ndị ha na-eso ha, na-aṅụrụ okwu
ha ebe ọ bara ụba dịka mmiri. **11** Ha na-asị, "Olee otu
Chineke ga-esi mara? Ọ dịkwanụ ihe Onye kachasị ihe
niile elu maara?" **12** Otu a ka ndị ajọ omume dị, ha na-ebi
ndụ na-enweghị nsogbu; akụnụba ha na-amụbakwa. **13**
N'ezie, ọ bụ naanị n'efu ka m debere obi m ọcha, n'efu
ka m kwọrọ aka m abụọ n'emeghị ihe ọjọọ. **14** Ogologo
ụbọchị niile, anọ m na nsogbu; ụtụtụ niile ka m na-anata
ntaramahụhụ. **15** Ọ bụrụ na m kwuru sị, "Nke a ka m
ga-ekwu," agaara m abụ onye na-ekwesighị ntụkwasị
obi n'etiti ụmụ gị. **16** Mgbe m gbalịrị ịghọta ihe ndị a
niile, ọ ghọọrọ m ihe mwute, **17** tutu ruo mgbe m bara

n'ebe nsọ Chineke; mgbe ahụ ka m ghọtara ihe ga-eme
ha n'ikpeazụ. 18 N'ezie, ị na-eguzo ha n'ala na-achị achị; ị
na-atụda ha, laa ha n'iyi. 19 Lee, ka ha si laa n'iyi n'otu
ntabi anya, bụrụ ndị ihe egwu dị iche iche kpochapụrụ
kpamkpam! 20 Dịka nrọ, mgbe mmadụ na-eteta, otu a, O
Onyenwe anyị, mgbe i tetara, ị ga-eleda ha anya dịka
echiche na-agaghị emezu. 21 Mgbe m nọ n'obi mwute;
mmụọ m dara mba. 22 Abụ m onye nzuzu na onye na-
amaghị ihe. Adị m ka anụ ọhịa n'ihu gị. 23 Ma ana m
anọnyere gị mgbe niile; ị na-ejide m n'aka nri m. 24 Ị na-
eji ndụmọdụ gị na-edu m, ma emesịa, ị ga-anabata m
n'ebube gị. 25 Onye ka m nwere n'eluigwe ma ọ bụghị
gị? Ọ dịghị ihe ụwa a nwere nke m ga-achọsi ike karịa
gị. 26 Anụ ahụ m na mkpụrụobi m nwere ike ịda mba,
ma Chineke bụ ike nke obi m, na ihe nketa m ruo ebighị
ebi. 27 Ndị niile nọpụrụ gị n'ebe dị anya ga-ala n'iyi. Ị
ga-alakwa ndị niile na-ekwesighị ntụkwasị obi, nye gị
n'iyi. 28 Ma nye mụ onwe m, ọ dị mma ịnọ Chineke nso.
Emeela m Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
ebe mgbaba m. Aga m akọ banyere ọrụ gị niile dị iche
iche.

74 Abụ maskil nke Asaf. Chineke, gịnị mere i ji jụ anyị
ruo mgbe ebighị ebi? Gịnị mere iwe gị ji akwụ anwụrụ
megide igwe atụrụ ndị ị na-azụ? 2 Cheta mba ahụ nke
ị zụtara na mgbe ochie, ebo ahụ bụ ihe nketa gị, ndị ị
gbapụtara, n'ugwu Zayọn ebe i biri. 3 Tụgharịa nzọ ụkwụ
gị bịa na mbibi ebighị ebi ndị a. Ọ bụ onye iro wetara
ịla n'iyi a niile n'ụlọnsọ a. 4 Ndị iro gị gbọrọ ụja n'ebe i
zutere anyị. Ha weliri ọkọlọtọ ha dịka ihe ịrịbama. 5 Ha

kpara agwa dịka ndị ikom ji anyụike ha ga-eji gbutuo
ọtụtụ osisi dị n’oke ọhịa. 6 Ha ji anyụike na egbugbu ha
kụjisie ihe niile eji amachi ihe bụ nke egbunyere ihe. 7 Ha
kpọkwara ụlọnsọ gị ọkụ, mee ya ka o repịa. Ha merụrụ
ụlọ obibi ahụ a kpọkwasịrị aha gị. 8 Ha sịrị n’obi ha,
“Anyị ga-etipịa ha kpamkpam!” Ha kpọrọ ebe niile a na-
anọ efe Chineke n’ala a ọkụ. 9 Enyeghị anyị ihe ịrịbama
ọbụla site n’aka Chineke. Ọ dịkwaghị ndị amụma fọdụrụ.
Ọ dịkwaghị onye ọbụla n’etiti anyị onye maara, mgbe
ihe a ga-agwụ. 10 O Chineke, ruo ole mgbe ka ndị iro
ga-anọgide na-achị gị ọchị? Onye iro, ọ ga-eleli aha gị
ruo mgbe ebighị ebi? 11 Gịnị mere ị na-eseghachi aka gị
azụ, e aka nri gị? Sepụta aka gị laa ha n’iyi! 12 Ma gị,
O Chineke, bụrịị eze m site na mgbe ochie. Ọ bụ gị na-
arụpụta nzọpụta n’elu ụwa. 13 Site n’ike gị dị ukwuu i
mere ka osimiri kewaa abụọ. Ọ bụ gị gwepịara isi anụ ọjọọ
ahụ n’ime mmiri. 14 Ọ bụ gị gwepịara isi anụ ọjọọ ahụ a
na-akpọ leviatan, mee ka ọ ghọọ nri nye ụmụ anụmanụ
bi n’ọzara. 15 Ọ bụ gị mere ka isi iyi na mmiri iyi na-asọ. I
mere ka osimiri na-eru eru mgbe niile taa. 16 Ehihie na
abalị bụ nke gị. I mere ka anyanwụ na ọnwa guzosie ike.
17 Ọ bụ gị kewapụtara oke ala niile nke ụwa. Ọ bụ gị mere
ka ọkọchị na udu mmiri dị. 18 O Onyenwe anyị, cheta
otu onye iro si chịa gị ọchị, na otu ndị nzuzu si kwaa
aha gị emo. 19 Ewerala ndụ nduru gị nyefee anụ ọhịa
ọjọọ n’aka. Echefukwala ndụ ndị gị a na-akpagbu ruo
mgbe ebighị ebi. 20 Chetakwa ọgbụgba ndụ gị, n’ihi na
ihe ike na-ejupụta ebe niile gbara ọchịchịrị n’ala a. 21
Ekwela ka ndị a na-akpagbu gbaghachi azụ n’ihere; ka ndị

ogbenye na ndị nọ na mkpa too aha gị. 22 O Chineke,
bilie, kpechitara onwe gị ikpe. Chetakwa otu ndị nzuzu si
kọọ gị ọnụ ogologo ụbọchị niile. 23 Elepụla mkpọtụ nke
ndị iro gị niile anya, olu mkpọtụ nke ndị iro gị na-aga
n'ihu na-ala elu.

75 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Nke olu abụ "E
bibikwala." Abụ Ọma Asaf. Otu Abụ. Anyị na-eto gị, O
Chineke. Anyị na-eto gị, n'ihi na aha gị dị nso. Ndị mmadụ
na-ekwu banyere ọrụ ebube gị dị iche iche. 2 Ị na-asị,
"Ana m ahọpụta oge a kara aka. Ọ bụ m na-ekpe ikpe ziri
ezi. 3 Mgbe ụwa na mmadụ niile bi n'ime ya na-ama jijiji,
ọ bụ m na-ejidesi ogidi ya ike ka o guzo chịm. (Sela) 4
Nye ndị mpako, ana m asị, 'Unu etukwala ọnụ ọzọ, nye
ndị ajọ omume, ana m asị, Unu ewelila mpi unu elu. 5
Unu ewelila mpi unu megide eluigwe; unu ejila nnupu
isi kwuo okwu.'" 6 Ọ dịghị onye ọbụla sitere n'ọwụwa
anyanwụ, maọbụ n'ọdịda anyanwụ, maọbụ n'ọzara nke
pụrụ ibuli mmadụ elu. 7 Kama ọ bụ Chineke, onye na-
ekpe ikpe; ọ na-eweli otu onye elu, wedakwa onye ọzọ ala.
8 Otu iko dị n'aka Onyenwe anyị nke jupụtara na mmanya
na-agba ụfụfụ nke a gwanyekọtara ụda dị iche iche. Ọ na-
awụpụ ya, ndị ajọ omume niile nke ụwa na-aṅụ ya ruo
mgbe ọ gwụsịrị. 9 Ma mụ onwe m, aga m ekwupụta nke a
ruo mgbe ebighị ebi. Aga m abụku Chineke nke Jekọb abụ
otuto, 10 bụ onye sịrị, "Aga m ebipụ mpi ndị ajọ omume
niile, ma a ga-ebuli mpi ndị ezi omume elu."

76 Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Nke eji ụbọ akwara akpọ.
Abụ Ọma Asaf. Otu Abụ. A maara Chineke n'obodo Juda;
aha ya dị ukwuu n'obodo Izrel. 2 Ụlọ ikwu ya dị na Salem,

ebe obibi ya dị na Zayọn 3 Ebe ahụ ka o tijisịrị àkụ niile
na-egbu amụma, na ọta niile, na mma agha niile, na ngwa
agha niile. (Sela) 4 Ị jupụtara n'ìhè, ị dị oke ebube karịa
ọtụtụ ugwu nke anụmanụ jupụtara. 5 A pụnarịla ndị
nwere obi ike ihe ha, ha na-arahụkwa ụra ikpeazụ ha; o
nweghị otu onye n'ime ndị dike n'agha ndị a pụrụ iweli
aka ya abụọ elu. 6 N'ihi ịba mba gị, O Chineke nke Jekọb,
ịnyịnya na ụgbọ agha na-anọ juu. 7 Ọ bụ naanị gị ka e
kwesiri ịtụ egwu. Onye pụrụ iguzo n'ihu gị mgbe i na-ewe
iwe? 8 I sitere n'eluigwe mee ka a nụ olu ikpe ikpe gị.
Ụwa tụkwara egwu, dere duu, 9 mgbe gị, O Chineke, biliri
ikpe ikpe, ịzọpụta ndị niile a na-akpagbu n'ala a. (Sela)
10 N'ezie, oke iwe gị megide ụmụ mmadụ na-ewetara gị
otuto, ndị fọdụrụ mgbe oke iwe gị gabigasịrị, na-anọ juu.
11 Kwenụ Onyenwe anyị Chineke nkwa ma mezuokwa
ha; ka ndị ala niile bụ agbataobi unu wetara onye ahụ e
kwesiri ịtụ egwu onyinye dị iche iche. 12 Ọ na-eweda ndị
na-achị achị n'ala; ndị eze niile nke ụwa na-atụ ya egwu.
77 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ
nke Asaf. Abụ Ọma. Etikuru m Chineke n'oke olu maka
enyemaka; etikuru m Chineke mkpu ka ọ nụrụ olu m. 2
Mgbe m nọ n'ihe mgbu, ọ bụ Onyenwe anyị ka m chọrọ.
N'anyasị, esetipụrụ m aka m abụọ, ike na-agwụghị, mmụọ
m jụkwara ka a akasịe ya obi. 3 O Chineke, echetara m gị,
sụkwaa ude; echere m echiche, mkpụrụobi m dakwara
mba. (Sela) 4 I kweghị ka anya m abụọ mechie; n'ihi oke
mwute m, enweghị m ike kwuo okwu. 5 Echere m echiche
banyere ụbọchị niile gara aga, na afọ niile ndị gara aga. 6
Echetara m abụ niile m na-abụ n'ime anyasị. Mkpụrụobi

m nọ n’ọnọdụ ntụgharị uche, mmụọ m jụkwara ajụjụ. **7**
“Onyenwe anyị ọ ga-agbakụta m azụ ruo mgbe ebighị
ebi? Ọ pụtara na ọ gaghị egosi ihuọma ya ọzọ? **8** Ọ pụtara
na ịhụnanya ya nke na-adịgide ruo ebighị ebi agwụla?
Ọ pụtara na nkwa ya agaghị emezu ruo ebighị ebi? **9**
Chineke, o chefuola i mere anyị ebere? O jichiela ọmịiko
ya n’ihi iwe?” (Sela) **10** Mgbe ahụ, ekwuru m, “Lee ọnọdụ
ọjọọ m, afọ niile mgbe Onye kachasị ihe niile elu setịpụrụ
aka nri ya. **11** Aga m echeta ọrụ niile Onyenwe anyị rụrụ;
e, aga m echeta ihe ịrịbama niile i mere n’oge gara aga.
12 Aga m atụgharịa uche m n’ọrụ gị niile, tuleekwa ọrụ
ukwuu gị niile dị iche iche.” **13** O Chineke, ụzọ gị niile dị
nsọ. Olee chi dị ukwuu dịka Chineke anyị? **14** Ị bụ Chineke
onye na-arụ ọrụ ebube dị iche iche; ị na-egosipụta ike gị
n’etiti ụmụ mmadụ. **15** I ji aka gị dị ike gbapụta ndị gị,
bụ ụmụ ụmụ Jekọb na Josef. (Sela) **16** Osimiri hụrụ gị, O
Chineke, osimiri hụrụ gị, taa; ogbu mmiri mere mkpọtụ.
17 Igwe ojii wụpụrụ mmiri, mkpọtụ egbe eluigwe jupụtara
mbara eluigwe; àkụ gị gburu amụma ebe niile. **18** A nụrụ
ụda egbe eluigwe gị n’oke ifufe, amụma gị nyere ụwa
niile ihe; elu ụwa niile mara jijiji, tụkwaa oke egwu. **19** Ọ
bụ n’osimiri ka nzọ ụkwụ gị gara, ụzọ gị gara n’etiti oke
osimiri, ọ bụ ezie na ahụghị m nzọ ụkwụ gị anya. **20** I
sitere n’aka Mosis na Erọn duo ndị gị dịka igwe atụrụ.

78 Abụ maskil nke Asaf. Ndị m, nụrụnụ ihe m na-ezi;
geenụ ntị n’okwu ọnụ m. **2** Aga m eji ilu malite okwu
m, aga m ekwu ọtụtụ ihe omimi, ihe ndị sitere na mgbe
ochie; **3** ihe ndị anyị nụrụla, marakwa, ihe ndị nna nna
anyị ha gwara anyị. **4** Anyị agaghị ezonarị ụmụ anyị ihe

ndị a, kama anyị ga-akọrọ ọgbọ nke na-abịa n'ihu akụkọ
ịdị ike Onyenwe anyị, na ọrụ ebube ya, na ihe ịtụnanya
niile o mere. 5 O nyere Jekọb iwu banyere ụkpụrụ ya,
mekwaa ka iwu ahụ guzosie ike n'Izrel, bụ nke ọ dọrọ
nna nna anyị ha aka na ntị, ka ha kuziere ụmụ ha, 6 ka
ọgbọ na-eso ha nwee ike mụta ya, ọ bụladị ọgbọ nke a
ka amụbeghị, ndị nke ga-agwakwa ha ụmụ ha. 7 Mgbe
ahụ, ha ga-atụkwasị Chineke obi ha, ma ghara ichefu
ọrụ ya niile dị iche iche. Ha ga-edebekwa iwu ya niile. 8
Ha agakwaghị adị ka ndị nna nna ha, ọgbọ ndị nnupu
isi na ndị isiike; ndị obi ha na-adịghị n'ebe Chineke nọ,
ndị mmụọ ha na-ekwesighị ntụkwasị obi nye ya. 9 Ndị
ikom Ifrem, n'agbanyeghị na ha kwere ụta ha, chigharịrị
azụ, gbaa ọsọ n'ụbọchị agha. 10 Ha edebeghị ọgbụgba
ndụ Chineke. Ha jụkwara ibi ndụ dịka iwu ya si dị. 11 Ha
chefuru ihe o mere, ọrụ ịtụnanya o gosiri ha. 12 Chineke
rụrụ ọrụ ebube ndị a n'ihu nna nna ha n'ala Ijipt na
n'ọhịa Zoan. 13 O kewara oke osimiri, site n'etiti ya dufee
ha. O mere ka mmiri ahụ guzo ọtọ dịka mgbidi. 14 O ji
igwe ojii duo ha n'ije n'ehihie, jirikwa ìhè sitere n'ọkụ
ahụ, duo ha ogologo abalị niile. 15 Ọ gbawara oke nkume
dị n'ọzara, si otu a nye ha mmiri hiri nne, dịka a ga-
asị na ọ bụ mmiri si n'ọtụtụ oke osimiri. 16 O mere ka
mmiri iyi site na nkume gbapụta, mee ka mmiri rudata
dịka osimiri. 17 Ha nọgidere na-emehie megide ya. Ha
nupuru isi n'ọzara megide Onye kachasị ihe niile elu.
18 Ha kpachara anya nwaa Chineke ọnwụnwa, mgbe ha
rịọrọ ya nri nke obi ha chọrọ. 19 Ha kwuhiere Chineke;
jụọ ya ọnụ sị, "Chineke ọ pụrụ inye anyị ezi nri na mmiri

ọṅụṅụ n'ọzara a? **20** Ọ bụ ezie na o tiri nkume ahụ ihe,
mee ka mmiri sọpụta, mmiri iyi sọpụtara n'ebe o hiri
nne, ma ọ pụrụ inye anyị nri? Ọ pụrụ inye ndị ya anụ?"
21 Mgbe Onyenwe anyị nụrụ ihe ha kwuru, iwe were ya;
ọkụ ya repịara Jekọb, iwe ọkụ ya biliri megide Izrel. **22**
N'ihi na ha ekwenyeghị na Chineke, maọbụ tụkwasị obi
na nzọpụta ya. **23** N'agbanyeghị ihe ndị a, o nyere mbara
eluigwe iwu meghekwa ọnụ ụzọ niile nke eluigwe. **24**
O mere ka mánà zokwasị ndị mmadụ a dịka mmiri, ka
ha rie. O nyere ha mkpụrụ ọka nke si n'eluigwe. **25** Ndị
mmadụ tara achịcha ndị mmụọ ozi. O zitere ha nri niile
ha nwere ike iri. **26** O sitere n'eluigwe tọpụ ikuku nke
ọwụwa anyanwụ, o jikwa ike ya duo ikuku nke ndịda.
27 O zidatara ha anụ dị ukwuu dịka ọ bụ uzuzu, anụ ufe
ọnụọgụgụ ha dịka ọnụọgụgụ aja dị n'ala ọnụ oke osimiri.
28 O mere ka ụmụ anụ ufe ndị a daara ha n'ala n'etiti
ọmụma ụlọ ikwu ha nakwa gburugburu ụlọ ikwu ha. **29**
Ha riri ihe tutu ruo mgbe ha enwekwaghị ike iri ọzọ, n'ihi
na o nyere ha ihe obi ha chọrọ. **30** Ha erisibeghị nri ahụ
obi ha chọrọ, anụ ụfọdụ dịkwa ha n'ọnụ, **31** mgbe iwe
Chineke biliri imegide ha; o tigburu ndị kachasị ike n'etiti
ha, tigbukwaa ụmụ okorobịa ndị Izrel. **32** Ma na-eleghị
ihe ndị a anya, ha gakwara n'ihu na mmehie ha, jụkwa
ikwere n'ọrụ ebube niile Onyenwe anyị rụrụ. **33** O mere
ka ụbọchị ndụ ha bụrụ ihe efu. O mekwara ka afọ ha
gwụsịa n'obi ọlụlọ mmiri. **34** Mgbe ọbụla Chineke tigburu
ha, ha na-achọ ya; ha na-alaghachi azụ, chọsie ya ike. **35**
Ha na-echeta na Chineke bụ Oke nkume ha, na Chineke
nke kachasị ihe niile elu bụrụ ha Onye Mgbapụta. **36** Ma

mgbe ahụ, ha ga-eji naanị okwu efu fee ya ofufe, were
ire ha na-aghara ya ụgha. 37 Obi ha ekwesịkwaghị ike
nye ya. Ha ekwesighị ntụkwasị obi nye ọgbụgba ndụ ya.
38 Ma o meere ha ebere. Ọ gbaghara ha mmehie ha. Ọ
laghị ha n'iyi. Ọtụtụ oge ka o jidere iwe ya. Ọ kpalịkwaghị
oke iwe ya. 39 N'ihi na o chetara na ha bụ naanị anụ
ahụ nke o kere eke, chetakwa na ha dịka ikuku nke na-
adịghị alọghachi azụ mgbe ọ gabigasịrị. 40 Ọtụtụ oge ka
ha nupuru isi megide ya n'ọzara; ha kpasuru ya iwe n'ala
ahụ tọgbọrọ n'efu. 41 Mgbe mgbe, ha nwara Chineke;
ha kpasuru Onye Nsọ nke Izrel iwe. 42 Ha echetaghị ike
ya, ụbọchị ahụ ọ gbapụtara ha site n'aka ndị na-emegbu
ha; 43 n'ụbọchị o gosipụtara ihe ịrịbama niile n'ala Ijipt,
ọrụ ebube ya niile n'ọhịa Zoan. 44 O mere ka osimiri ha
niile ghọọ ọbara. Ha enwekwaghị ike ịṅụ mmiri si na ha.
45 O zigakwara igwe ijiji n'etiti ha, nke tara ha, zitekwa
awọ n'ala ha, nke bibiri ha. 46 O zitekwara ụmụ ụkpana
ndị tachapụrụ mkpụrụ a kụrụ n'ubi ha, zitekwa igurube
nke ripịara ihe niile a gaara eweta dịka ihe ubi. 47 O ji
oke mkpụrụ mmiri mebie osisi vaịnị ha, jirikwa igirigi
jụrụ oke oyi bibie osisi sikamọ ha niile. 48 O weere ehi ha
niile nyefee mkpụrụ mmiri, werekwa anụ ụlọ ha nyefee
amụma egbe eluigwe. 49 O zipụrụ iwe ọkụ ya n'etiti ha,
oke iwe ya, na iwe ya, na mmeso nke iwe ya, ndị mmụọ
ozi na-ebibi ihe na-eleghị anya n'azụ. 50 O doziri ụzọ
nke iwe ya ga-eso; o gbochighị ka ha ghara ịnwụ; kama o
nyefere ndụ ha n'aka ọrịa na-efe efe. 51 O tigburu nwa
ọbụla e bụ ụzọ mụọ n'ala Ijipt, mkpụrụ mbụ nke ndị ikom
n'ime ụlọ ikwu Ham. 52 Ma o dupụtara ndị nke ya dịka

igwe atụrụ; o duuru ha dịka atụrụ gafee ọzara. 53 O duuru
ha n’udo, ụjọ atụkwaghị ha, ma osimiri kpuchigidere ndị
iro ha. 54 Otu a ka o si duru ha bịaruo n’oke ala nsọ ya,
ala ugwu ugwu ahụ nke aka nri ya nwetara. 55 Ọ chụpụrụ
mba niile n’ihu ha, tụọ ala ha kesara ha dịka ihe nketa; o
mere ka ebo niile nke Izrel biri n’ụlọ nke aka ha. 56 Ma ha
nwara Chineke ọnwụnwa, nupu isi megide Onye kachasị
ihe niile elu; ha edebeghị ụkpụrụ ya. 57 Dịka nna nna ha,
ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi, na ndị aghụghọ, ha
dịka ụta a na-ekweghị nke ọma. 58 N’ihi ebe nchụaja ha
wuru, ha mere ka iwe wee ya; sitekwa n’arụsị ha pịrị apị,
ha kpaliri ekworo ya. 59 Mgbe Chineke nụrụ ha, iwe were
ya nke ukwuu. Ọ jụrụ ndị Izrel kpamkpam. 60 Ọ gbakụtara
ụlọ nzute ya nke dị na Shaịlo azụ, ụlọ ikwu ahụ ọ mara
n’etiti ndị mmadụ. 61 O nyefere igbe ọgbụgba ndụ ike ya
ka a dọta ya n’agha, o nyefekwara onye iro ahụ ebube ya
n’aka. 62 O kwere ka e gbuo ndị ya n’agha; iwe ya dị ọkụ
megide ihe nketa ya. 63 Ọkụ repịara ụmụ okorobịa ha, ọ
dịkwaghị onye a gụụrụ egwu ọlụlụ di na nwunye, n’etiti
ụmụ agbọghọ ha; 64 E gburu ndị nchụaja ha n’agha; ndị
inyom ha ndị di ha nwụrụ enwekwaghị ike iru ụjụ. 65
Mgbe ahụ, onyenwe anyị tetara dịka onye si n’ụra teta,
dịka dike si n’ụra mmanya teta. 66 Ọ chụghachiri ndị iro
ya azụ, mee ha ihe ihere nke ga-adịgide ruo ebighị ebi. 67
Ọ jụrụ ụlọ ikwu Josef, ọ họpụtaghị ebo Ifrem; 68 ma ọ
họọrọ ebo Juda, na ugwu Zayọn, nke ọ hụrụ n’anya. 69
O wuru ụlọnsọ ya ka ọ dị ka ebe dị elu, dịka ụwa nke o
mere ka o guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. 70 Ọ họpụtara
Devid, ohu ya, kpọrọ ya site n’ọgba igwe atụrụ; 71 o si

n’ebe ọ nọ na-azụ atụrụ kpọrọ ya, ka ọ bịa bụrụ onye na-
azụ ndị ya Jekọb, na Izrel, ihe nketa ya dịka atụrụ. 72
Devid ji izuoke nke obi ya zụọ ha, aka nke maara ihe ọ
na-eme ka o ji duo ha.

79 Abụ Ọma Asaf. O Chineke, mba dị iche iche abatala
n’ihe nketa gị; ha emerụọla ụlọnsọ ukwuu gị, ha etikpọọla
Jerusalem, mee ka ọ tọgbọrọ n’efu. 2 Ha ewerela ozu ndị
ohu gị nye anụ ufe niile nke eluigwe ka ọ bụrụ ihe oriri
nye ha, werekwa ozu nke ndị nsọ gị nye anụ ọhịa niile nke
ụwa. 3 Ha awụpụla ọbara dịka mmiri n’akụkụ niile nke
Jerusalem, ọ dịghị otu onye fọdụrụ nke ga-eli ndị nwụrụ
anwụ. 4 Anyị aghọọla ihe ịta ụta n’ebe ndị agbataobi anyị
nọ, ghọọkwara ndị gbara anyị gburugburu ihe ịchị ọchị,
na ihe ịkwa emo. 5 O Onyenwe anyị, ruo olee mgbe?
Ị ga-ewe iwe ruo mgbe ebighị ebi? Ruo olee mgbe ka
ekworo gị ga na-ere dịka ọkụ? 6 Wụkwasị mba niile ndị
na-amaghị gị dịka Chineke oke iwe gị, bụ alaeze niile
ndị ahụ na-adịghị akpọku aha gị; 7 n’ihi na ha eripịala
Jekọb mekwaa ka ebe obibi ya tọgbọrọ n’efu. 8 Atala anyị
ahụhụ mmehie nke nna nna anyị mere; ka ebere gị bịa
ngwangwa zute anyị, n’ihi na anyị nọ n’ọnọdụ oke mkpa.
9 Nyere anyị aka, O Chineke, Onye Nzọpụta anyị, n’ihi
ebube nke aha gị; napụta anyị, gbaghara mmehie anyị
niile n’ihi aha gị. 10 Gịnị mere ndị mba ọzọ ji na-ajụ ajụjụ
sị, “Olee ebe Chineke ha nọ?” N’ihu anyị, mee ka a mara
n’etiti ndị mba ọzọ, na ị na-abọ ọbọ ọbara ndị ohu gị niile
a wufuru. 11 Gee ntị n’ịsụ ude nke ndị nọ n’ụlọ mkpọrọ;
site n’ike nke aka gị chebe ndị niile a mara ikpe ọnwụ. 12
Bọọ ọbọ ugboro asaa megide ndị agbataobi anyị n’ihi ụta

ha tara gị, O Onyenwe anyị. 13 Mgbe ahụ, anyị bụ ndị gị,
ụmụ igwe atụrụ gị ga-eto gị ruo mgbe niile ebighị ebi;
anyị ga na-ekwupụta otuto gị, site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ.
80 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Ọ bụ olu abụ eji ekwe
"Okoko lili nke Ọgbụgba Ndụ" Abụ Ọma nke Asaf. Nụrụ
olu anyị, O Onye ọzụzụ atụrụ nke Izrel, gị onye na-
edu Josef dịka igwe atụrụ. Gị onye na-anọdụ dịka eze,
n'etiti cherubim, nwupụta Ìhè 2 n'ihu Ifrem, Benjamin na
Manase. Kpọtee ịdị ike gị, bịa zọpụta anyị. 3 O Chineke,
kpọghachi anyị azụ, mee ka ihu gị nwukwasị anyị, ka e
nwee ike ịzọpụta anyị. 4 O Onyenwe anyị, Chineke, Onye
pụrụ ime ihe niile ruo ole mgbe ka iwe gị ga-adị ọkụ
megide ekpere ndị gị? 5 I jirila anya mmiri dịka a ga-
asị na ọ bụ achịcha zụọ ha nri; i meela ka ha ṅụọ anya
mmiri n'ihe ọtụtụ. 6 I meela ka anyị bụrụ ihe na-eweta
esemokwu n'etiti ndị agbataobi anyị, ndị iro anyị na-
achịkwa anyị ọchị. 7 O Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile,
kpọghachi anyị azụ, mee ka ihu gị nwukwasị anyị, ka e
nwee ike ịzọpụta anyị. 8 I sitere n'ala Ijipt wepụta osisi
vaịnị; ị chụpụrụ mba ndị ọzọ, kụọ ya. 9 Ị sụchaara ya ala,
mgbọrọgwụ ya bara n'ime ala nke ọma, o jupụtakwara
ala ahụ niile. 10 Ndo ya kpuchiri ugwu niile, alaka ya
gbasara kpuchie osisi sida ukwu sida. 11 Ọ wasaala alaka
ya ruo oke osimiri wasaakwa ume ya ruo osimiri. 12 Gịnị
mere i ji tiwasịa mgbidi ya niile si otu a mee ka ndị niile
na-agafe ghọrọ mkpụrụ ya? 13 Oke ezi si n'oke ọhịa na-
emebisi ya, ụmụ ahụhụ si n'ọhịa dị iche iche na-ejikwa
ya emere ihe oriri. 14 Lọghachikwute anyị, O Chineke,
Onye pụrụ ime ihe niile. Si n'eluigwe ledata anya ma hụ!

Letakwa osisi vaịnị a, 15 mgbọrọgwụ nke aka nri gị kụrụ,
ọkpara nke ị zụlitere nye onwe gị. 16 E gbutuola osisi
vaịnị gị, e ji ọkụ repịa ya; mgbe ị bara mba, ndị gị na-ala
n'iyi. 17 Ka aka gị dịkwasị nwoke ahụ nọ n'aka nri gị,
nwa nke mmadụ onye ị zụlitere nye onwe gị. 18 Mgbe
ahụ, anyị agaghị esikwa n'ebe ị nọ laghachi azụ; tutee
anyị, anyị ga-akpọkukwa aha gị. 19 Kpọghachi anyị azụ, O
Onyenwe anyị, Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile mee ka
ihu gị nwukwasị anyị, ka e nwee ike zọpụta anyị.

81 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Abụ nke Asaf n'usoro
gittit. Bụkuo Chineke bụ ike anyị abụ ọṅụ, tikusie Chineke
Jekọb mkpu ike! 2 Bidonụ iti egwu, kụọ ihe iti egwu,
kpọọnụ ụbọ akwara na-enye abụ ụtọ na une. 3 Fụọnụ opi
ike n'oge ọnwa ọhụrụ, na mgbe ọnwa gbapụtara n'uju ya,
n'ụbọchị mmemme anyị; 4 nke a bụ iwu dịrị Izrel, ụkpụrụ
Chineke nke Jekọb. 5 O mere ka o guzosie ike dịka iwu nye
Josef mgbe ọ pụrụ imegide Ijipt. Anụkwara m olu n'asụsụ
nke m na-amaghị, ka ọ na-asị: 6 "Ewezugala m ibu arọ
site n'ubu ha; aka ha abụọ nwere onwe ha site n'ịrụ ọrụ.
7 N'ime ihe mgbu unu, unu kpọrọ oku, anapụtara m unu,
azara m unu site n'egbe eluigwe; anwara m unu na mmiri
nke Meriba. (Sela) 8 "Nụrụnụ, ndị m, aga m adọ unu aka
na ntị, a sịkwarị na unu ga-ege m ntị, unu ndị Izrel! 9
Unu agaghị enwe chi ndị mba ọzọ n'etiti unu; unu agaghị
akpọkwa isiala nye chi si ala ọzọ. 10 Abụ m Onyenwe anyị
Chineke unu, onye kpọpụtara unu site n'ala Ijipt. Meghe
ọnụ unu ka ọ saa mbara, aga m emeju ya. 11 "Ma ndị m
ekweghị ige m ntị. Izrel emekwaghị dịka m gwara ha.
12 Ya mere, ahapụrụ m ha na ndụ isiike ha, ka ha soro

nchepụta nke echiche ha. 13 “Ewoo, a sị na ndị m gaara
ege m ntị, a sịkwa na Izrel ga-eso ụzọ m niile. 14 Ọ gaghị
adị anya mgbe m ga-eji ike m, wezuga ndị iro ya site
n’ọnọdụ ha. Aga m eweli aka m, megide ndị iro ya niile.
15 Ndị niile kpọrọ Onyenwe anyị asị, ga-ada n’ihu ya n’ụjọ.
Ịta ahụhụ ha ga-adịgidekwa, ruo ebighị ebi. 16 Ma a ga-eji
ụtụ ọka wiiti kachasị mma, nyejuo unu afọ; aga m ejikwa
mmanụ aṅụ nke sitere n’oke nkume, nyejuo unu afọ.”
82 Abụ Ọma Asaf. Chineke na-ewere ọnọdụ ịchị isi n’etiti
ọgbakọ dị ukwuu; ọ na-ekpebi ikpe n’etiti chi niile. 2
Ruo ole mgbe ka unu ga-anọgide na-ekpe ikpe na-ezighị
ezi? Ruo ole mgbe ka unu ga na-egosi ndị ajọ omume
ihuọma? (Sela) 3 Kperenụ ndị na-adịghị ike na ndị na-
enweghị nna ikpe ziri ezi; hụnụ na ndị ogbenye na ndị a
na-emegbu nwetara ihe ruuru ha. 4 Gbapụtanụ ndị na-
adịghị ike na ndị nọ na mkpa; napụta ha site n’aka ndị
ajọ omume. 5 Ha amaghị ihe ọbụla, ha aghọtaghị ihe
ọbụla. Ha na-ejegharị n’ọchịchịrị; ntọala niile nke ụwa
na-ama jijiji. 6 “Asịrị m, ‘Unu bụ “chi,” unu niile bụ ụmụ
ndị ikom nke Onye kachasị ihe niile elu.’ 7 Ma unu ga-
anwụ ọnwụ dịka mmadụ ndị ọzọ; unu ga-ada dịka ndị
ọchịchị ọzọ.” 8 O Chineke, bilie kpee ụwa ikpe, n’ihi na
mba niile bụ ihe nketa gị.
83 Abụ, bụ Abụ Ọma Asaf. O! Chineke agbachikwala
nkịtị. Biko, Chineke, ahapụkwala ikwu okwu, anọkwala
jụụ. 2 Lee na ndị iro gị nọ na-ebigbọ, ndị kpọrọ gị asị na-
eweli isi ha. 3 Ha ji aghụghọ na-agba izu imegide ndị
gị; ha na-atụ atụmatụ ọjọọ megide ndị ị hụrụ n’anya.
4 Ha na-asị, “Bịanụ ka anyị laa mba a n’iyi, ka a ghara

ichetakwa aha Izrel ọzọ.” 5 Ha ji otu obi na-agbarịta izu;
ha agbaala ndụ imegide gị, 6 ụlọ ikwu niile nke ndị Edọm,
na ndị Ishmel, na ndị Moab, na ndị Haga, 7 na ndị Gebal,
na ndị Amọn, na ndị Amalek, na ndị Filistia, ha na ndị
Taịa. 8 Ọ bụladị ndị Asịrịa esorokwala ha, ịgba ndị agbụrụ
Lọt ume. (Sela) 9 Mee ha dịka i si mee ndị Midia, na dịka i
mere Sisera na Jabin, n'akụkụ iyi Kishọn, 10 ndị lara n'iyi
n'Endoa ma ghọọ ihe dịka nsị anụ e kpofuru ekpofu n'ala.
11 Mee ka ndị ọgaranya ha dịka Oreb na Zeeb, ka ụmụ ndị
ikom eze ha niile dịka Zeba na Zalmuna, 12 ndị sịrị, “Ka
anyị nwetara onwe anyị, ebe ịta nri ụmụ anụmanụ niile
nke Chineke.” 13 O Chineke m, mee ha ka dịka ahịhịa
ifufe na-efegharị gburugburu, maọbụ dịka igbugbo ọka
n'ebe ifufe dị. 14 Dịka ọkụ na-erepịa oke ọhịa, maọbụ nke
na-ere n'elu ugwu, 15 si otu a were oke ifufe chụọ ha ọsọ,
jiri oke ifufe nke na-eso mmiri ozuzo mee ka ha nọrọ
n'ọnọdụ obi ọlụlọ mmiri. 16 Were ihere kpuchie ha ihu,
ka ndị mmadụ si otu a chọọ aha gị, O Onyenwe anyị. 17
Ka ha nọdụ n'ọnọdụ ihere na ịda mba mgbe niile; ka ha
laa n'iyi n'ọnọdụ mweda n'ala. 18 Mee ka ha mata na gị,
onye aha ya bụ Onyenwe anyị, na ọ bụ naanị gị bụ Onye
kachasị ihe niile elu n'ụwa niile.

84 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Abụ Ọma ụmụ Kora
n'usoro gittit. Lee ka ebe obibi gị sị maa mma, O Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile! 2 Ọ na-agụsị mkpụrụobi m
agụụ ike, e mkpụrụobi m na-adakwa mba, ịbata n'ogige
Onyenwe anyị; mkpụrụobi m na anụ ahụ m na-eti mkpu
na-achọ Chineke dị ndụ. 3 Ọ bụladị ụmụ nnụnụ nta nke
eluigwe, achọtala ebe obibi; eleke achọtakwarala onwe ya

akwụ, ebe ọ ga na-edebe ụmụ ya, n'akụkụ ebe ịchụ aja
nsọ gị, O Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, Eze m
na Chineke m. 4 Ndị a gọziri agọzi ka ndị bi n'ụlọ gị bụ;
ha na-eto gị mgbe niile. (Sela) 5 Ndị a gọziri agọzi ka ha
bụ, bụ ndị ike ha nwere dị na gị, ndị kpebiri n'obi ha ịga
njem. 6 Mgbe ha na-esite na Ndagwurugwu Baka na-
agafe, ha na-eme ya ka ọ bụrụ ebe isi iyi dị iche iche na-
asọpụta; mmiri ozuzo mbụ na-ewere ngọzị niile kpuchie
ya. 7 Ike ha na-abawanye abawanye, tutu ha niile n'otu
na otu, abịa guzo n'ihu Chineke na Zayọn. 8 O Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, nụrụ ekpere m. Gee m
ntị, gị Chineke nke Jekọb. 9 Lekwasị anya n'ọta anyị, O
Chineke, jiri ihuọma lekwasị onye gị e tere mmanụ anya.
10 Otu mkpụrụ ụbọchị a nọrọ n'ime ogige gị, karịrị puku
ụbọchị a nọrọ ebe ọzọ; ọ ga-akara m mma ịbụ onye nche
n'ọnụ ụzọ ụlọnsọ Chineke m, karịa ibi n'ụlọ ikwu nke ndị
ajọ omume. 11 Onyenwe anyị Chineke bụ anyanwụ na
ọta; Onyenwe anyị na-enye ihuọma na nsọpụrụ; ọ naghị
egbochi ihe ọma ọbụla site n'ebe ndị na-eje ije n'izuoke
nọ. 12 O Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ngọzị
na-adịrị ndị niile na-atụkwasị gị obi.

85 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Abụ Ọma ụmụ Kora. O
Onyenwe anyị, i gosila ala gị ihuọma; i nyeghachila Jekọb
akụnụba ya. 2 I gbagharala ajọ omume ndị gị, kpuchikwaa
mmehie ha niile. (Sela) 3 Ị kwụsịla iwe oke iwe gị, I
sikwala n'ịdị ọkụ nke iwe gị chigharịa. 4 Kpọghachi anyị
azụ, O Chineke, Onye Nzọpụta anyị, wezuga iwe gị site
n'ebe anyị nọ. 5 Ọ bụ ruo mgbe ebighị ebi, ka ị ga na-
eweso anyị iwe: Ị ga-eme ka iwe gị dịgide ruo ọgbọ niile?

6 Ị gaghị eme ka anyị dịkwa ndụ ọzọ ka ndị gị ṅụrịa ọṅụ
n'ime gị? 7 O Onyenwe anyị, gosi anyị ịhụnanya gị nke
na-adịgide, nyekwa anyị nzọpụta gị. 8 Aga m ege ntị mara
ihe Chineke, onye bụ Onyenwe anyị ga-ekwu; ọ na-ekwe
ndị ya, ndị nsọ ya nkwa udo, ma ka ha ghara ịlọghachi na
nzuzu. 9 N'ezie, nzọpụta ya dị nso ndị na-atụ egwu ya, ka
ebube ya si otu a dịgide n'ala anyị. 10 Ịhụnanya na ikwesi
ntụkwasị obi ezukọtala; ezi omume na udo esutula ọnụ.
11 Ikwesi ntụkwasị obi ga-esite n'ala pupụta, ezi omume
ga-esite n'eluigwe ledata anya. 12 N'ezie, Onyenwe anyị
ga-enye ihe dị mma, ala anyị ga-amịkwa mkpụrụ ubi ya.
13 Ezi omume ga-aga n'ihu ya, idoziri ya ụzọ ọ ga-esi gaa.
86 Ekpere Devid. Gee m ntị, O Onyenwe anyị, ma zakwa
m, n'ihi na abụ m ogbenye na onye nọ na mkpa. 2 Chebe
ndụ m, n'ihi na m na-erubere gị isi; zọpụta ohu gị onye
nke na-atụkwasị gị obi. Ị bụ Chineke m; 3 meere m ebere,
O Onyenwe m, n'ihi na ana m akpọku gị ogologo ụbọchị
niile. 4 Wetara ohu gị ọṅụ, n'ihi na ọ bụ gị, O Onyenwe m,
ka m na-eweliri mkpụrụobi m. 5 Ị bụ onye na-agbaghara
ajọ omume na onye dị mma, O Onyenwe m, i jupụtara
n'ịhụnanya nye ndị niile na-akpọku gị. 6 O Onyenwe
anyị, nụrụ ekpere m; gekwaa ntị n'akwa arịrịọ m maka
ebere. 7 N'ụbọchị nsogbu m, aga m akpọku gị, n'ihi na ị
ga-aza m. 8 N'etiti chi niile, i nweghị oyiri, O Onyenwe m;
ọ dịghị ọrụ ebube ọbụla a pụrụ ị sị na ọ dị ka nke ị na-
arụ. 9 Mba niile i kere ga-abịa n'ihu gị, fee gị ofufe, O
Onyenwe anyị; ha ga-ebutere aha gị ebube. 10 N'ihi na ị
dị ukwuu na-arụkwa ọrụ ebube dị iche iche; ọ bụ naanị gị
bụ Chineke. 11 Kuziere m ụzọ gị, O Onyenwe anyị, ka

m dabere n'ikwesị ntụkwasị obi gị; nye m obi na-adịghị
agba abụọ, ka m nwee ike tụọ egwu aha gị. 12 Aga m eji
obi m niile too gị, O Onyenwe anyị, na Chineke m; aga m
ebulikwa aha gị elu ruo mgbe niile ebighị ebi. 13 N'ihi na
ịhụnanya gị n'ebe m nọ dị ukwuu; i sitela n'omimi nke dị
ala site n'ala ndị nwụrụ anwụ dọpụta m. **(Sheol h7585)** 14 O
Chineke, ndị mpako na-emegide m; otù ndị mmadụ na-
eme ihe ike na-achọ igbu m, ha bụ ndị na-ejighị gị kpọrọ
ihe ọbụla. 15 Ma gị, Onyenwe anyị, ị bụ Chineke onye
ọmịiko na onye amara, iwe adịghị ewe gị ngwangwa, i
jupụtara n'ịhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi. 16 Chee m
ihu, mekwaara m amara. Nye ohu gị ike gị, zọpụtakwa
nwa ohu gị nwanyị n'ihi na m na-ejere gị ozi. 17 Gosi m
ihe ịrịbama nke ga-egosipụta ịdị mma gị, ka ndị iro m hụ
ya si otu a bụrụ ndị ihere ga-eme, n'ihi na gị, O Onyenwe
anyị, nyere m aka ma kasịekwa m obi.

87 Abụ Ọma ụmụ Kora. Otu Abụ. Chineke atọọla ntọala
ya n'elu ugwu nsọ ahụ; 2 Onyenwe anyị hụrụ ọnụ ụzọ
ama Zayọn n'anya, karịa ebe obibi niile nke Jekọb. 3 Ihe
dị iche iche nke dị ebube ka a na-ekwu banyere gị, O
obodo Chineke; (Sela) 4 "Aga m agụnye Rehab na Babilọn,
dịka ndị na-asọpụrụ m, aga m agụnyekwa ndị Filistia,
na ndị Taịa, na ndị Kush, aga m asị, 'A mụrụ nke a na
Zayọn.'" 5 N'ezie, a ga-ekwu okwu banyere Zayọn sị, "A
mụrụ nke a na nke ọzọ n'ime ya, ya onwe ya, bụ Onye
kachasị ihe niile elu, ga-eme ka o guzosie ike." 6 Onyenwe
anyị ga-ede n'ime akwụkwọ usoro nke ndị mmadụ: "A
mụrụ onye a na Zayọn." 7 Dịka ha na-eti egwu, ha ga-abụ
abụ sị, "Isi iyi m niile dị na gị."

88 Abụ, bụ Abụ Ọma ụmụ Kora, nke dịrị onyeisi Abụ.
N'usoro olu abụ Mahalat leannot. Abụ Maskil nke Heman
onye Ezra. O Onyenwe anyị, Chineke onye na-azọpụta m,
n'ehihie na abalị ka m na-eti mkpu akwa n'ihu gị. 2 Ka
ekpere m bịa n'ihu gị. Chee ntị gị nụrụ akwa m. 3 N'ihi na
ọtụtụ nsogbu ejupụtala mkpụrụobi m, anọ m nso n'ọnụ
ụzọ ọnwụ. **(Sheol h7585)** 4 Agụnyela m n'etiti ndị na-arịda
n'olulu. Adị m dịka onye na-enweghị ike. 5 A họpụtara
mụ na ndị nwụrụ anwụ iche, dịka ndị e gburu egbu na-
edina n'ili, ndị ị nakwaghị echeta ọzọ, ndị e kewapụrụ
site na nlekọta gị. 6 Ị tụbanyela m n'ime olulu dịkarịrị
omimi, olulu nke ọchịchịrị jupụtara n'ime ya. 7 Oke iwe
gị na-anyịgide m nke ukwuu; i jirila ebili mmiri gị niile
kpuchigide m. (Sela) 8 Ị napụla m ndị enyi m, ndị m hụrụ
n'anya, mee ka m bụrụ ihe a na-asọ oyi n'ebe ha nọ. Abụ
m onye emechibidoro ụzọ; nke n'enweghị ike ịpụ ezi;
9 anya m adịghị ahụkwa ụzọ n'ihi iru ụjụ. O Onyenwe
anyị, ụbọchị niile ka m na-akpọku gị; ana m agbasa aka
m abụọ n'ihu gị, 10 ọ bụ ndị nwụrụ anwụ ka ị na-egosi
ọrụ ebube gị? Ndị nwụrụ anwụ, ha na-ebili too gị? (Sela)
11 Ọ bụ n'ime ili ka a na-ekwupụta ịhụnanya gị? A na-
ekwupụta ikwesi ntụkwasị obi gị n'ebe ịla n'iyi? 12 A
na-amata banyere ọrụ ebube gị n'ebe ọchịchịrị dị? Ma
ọ bụ ọrụ ezi omume gị, na ịdị mma gị niile n'ala ndị e
chezọrọ echezọ? 13 Ma Onyenwe anyị m, ọ bụ gị ka m na-
akpọku. Ụtụtụ niile ka ekpere m ga na-abịa n'ebe ị nọ. 14
O Onyenwe anyị, gịnị mere i jiri jụ m? Gịnị mekwara i jiri
zonarị m ihu gị? 15 Site na mgbe okorobịa m, abụ m onye
a na-esogbu, onye nọkwa ọnwụ nso; ataala m ahụhụ oke

ụjọ gị, anọ m n’ọnọdụ ịda mba. **16** Oke iwe gị agabigala
n’ahụ m; ihe egwu gị alaala m n’iyi. **17** Ha na-agba m
gburugburu ụbọchị niile dịka idee mmiri; ha gbara m
gburugburu n’akụkụ niile. **18** Ị napụla m ndị enyi m na
ndị m hụrụ n’anya; ọchịchịrị bụ enyi m nọkarịsịrị m nso.

89 Abụ maskil nke Etan, onye Ezra. Aga m abụ abụ
banyere oke ịhụnanya Onyenwe anyị ruo mgbe ebighị
ebi; aga m eji ọnụ m mee ka ọgbọ niile mara maka ikwesi
ntụkwasị obi gị. **2** Aga m ekwupụta na ịhụnanya gị na-
adịgide ruo mgbe ebighị ebi; na i mere ka ikwesi ntụkwasị
obi gị, guzosie ike n’eluigwe. **3** Onyenwe anyị sịrị, “Mụ
na onye m họpụtara agbaala ndụ. Aṅụọkwala m iyi nye
ohu m Devid sị, **4** ‘Aga m eme ka agbụrụ gị guzosie ike
ruo mgbe ebighị ebi meekwa ka ocheeze gị dịgide ruo
ọgbọ niile.’” (Sela) **5** O Onyenwe anyị, eluigwe na-eto ọrụ
ebube gị niile, na ikwesi ntụkwasị obi gị, n’etiti nzukọ
ndị dị nsọ. **6** N’ihi, ọ bụ onye n’eluigwe niile, ka a ga-eji
tụnyere Onyenwe anyị? Onye yiri Onyenwe anyị n’etiti
ndị mmụọ ozi niile? **7** Na nzukọ ndị nsọ, Chineke bụ onye
a na-atụ oke egwu; ọ dị oke egwu karịa ndị niile gbara ya
gburugburu. **8** O Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime
ihe niile, onye dịka gị? Gị, O Onyenwe anyị, dị ike nke
ukwuu, ikwesi ntụkwasị obi gị na-agba gị gburugburu. **9** Ị
na-achị osimiri nke ji ike na-asọ; mgbe ebili mmiri ya na-
amali elu; i na-eme ka ha dajụọ. **10** Ị zọpịara Rehab dịka
otu n’ime ndị ahụ e gburu egbu; jiri aka gị dị ike chụsasịa
ndị iro gị. **11** Ọ bụ gị nwe eluigwe; gị nwekwa ụwa, ọ bụ
gị tọrọ ntọala elu ụwa dum, na ihe niile dị n’ime ya. **12**
Ọ bụ gị kere ugwu na ndịda; Taboa na Hemon na-abụ

abụ ọṅụ n'ihi aha gị. 13 Aka gị ka e mejupụtara n'ike;
aka gị dị ike, a na-ebuli aka nri gị elu. 14 Ezi omume na
ikpe ziri ezi, bụ ntọala ocheeze gị; ịhụnanya na ikwesi
ntụkwasị obi, na-aga n'ihu gị. 15 Ndị a gọziri agọzi ka
ndị ahụ bụ ndị na-eji olu iti mkpu ọṅụ na-abụku gị abụ,
ndị na-ejegharịkwa n'ìhè nke ihu gị, O Onyenwe anyị. 16
Ha na-aṅụrị ọṅụ n'aha gị ogologo ụbọchị niile; ha na-
aṅụrị n'ezi omume gị. 17 N'ihi na ị bụ ebube na ike ha,
site n'ihuọma gị, ị na-ebuli mpi anyị elu. 18 N'ezie, ọta
anyị bụ nke Onyenwe anyị, eze anyị bụkwa nke Onye nsọ
Izrel. 19 I kwuru okwu otu mgbe site n'ọhụ, nye ndị gị
kwesiri ntụkwasị obi sị: "Enyela m otu onye dị ike agha
ike; Ebuliela m otu nwa okorobịa elu site n'etiti ndị m. 20
Achọtala m Devid ohu m, were mmanụ nsọ m tee ya. 21
Aka m ga-agba ya ume; n'ezie, aka m ga-eme ka ọ dị ike.
22 Ọ dịghị onye iro ga-abịakwasị ya, na mberede; ọ dịghị
onye ajọ omume ga-emegbu ya. 23 Aga m etigbu ndị iro
ya niile n'ihu ya. Aga m emekwa ka ndị niile na-akpọ
ya asị laa n'iyi. 24 Ịhụnanya m kwesiri ntụkwasị obi ga-
adịnyere ya, site n'aha m, a ga-ebuli mpi ya elu. 25 M ga-
edo aka ya n'oke osimiri, dokwaa aka nri ya n'osimiri
niile. 26 Ọ ga-akpọ m sị m, 'Ị bụ Nna m, bụrụkwa Chineke
m, na oke Nkume nzọpụta m.' 27 Aga m eme ya nwa mbụ
m, onye kachasị dị elu n'ebe eze niile nke ụwa nọ. 28
Aga m eme ka ịhụnanya m nwere n'ebe ọ nọ dịgide ruo
ebighị ebi, ọgbụgba ndụ mụ na ya ga-adịgidekwa. 29 Aga
m eme ka agbụrụ ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi,
ocheeze ya ga-adịgidekwa dịka eluigwe na-adịgide. 30
"Ọ bụrụ na ụmụ ya elefuo iwu m niile anya, gharakwa

ijeghaṛị n'ụzọ m niile, **31** ọ bụrụ na ha eleḷia ụkpụrụ m
niile anya, hapụkwa idebe ihe m nyere ha n'iwu, **32** aga
m eji mkpọrọ taa ha ahụhụ maka mmehie ha, tikwaa ha
ụtarị maka njehie ha; **33** ma agaghị m ewezuga ịhụnanya
m, n'ebe ha nọ. Ma ọ bụ laa azụ n'ikwesị ntụkwasị obi
m. **34** Agaghị m emerụ ọgbụgba ndụ m. Agakwaghị m
agbanwe ihe ọbụla siterela n'ọnụ m pụta. **35** Ejirila m ịdị
nsọ m ṅụọ iyi, kpebie na m apụghị ịghara Devid ụgha, **36**
na agbụrụ ya ga-adịgide ruo mgbe ebighị ebi, ocheeze
ya ga-adịgidekwa n'ihu m ka anyanwụ na-adịgide. **37** Ọ
ga-adịgide ruo ebighị ebi dịka ọnwa. E, dịka ọnwa ahụ,
onye akaebe m kwesiri ntụkwasị obi na mbara eluigwe."
(Sela) **38** Ma ị jụla, i werela nleḷị jụkwa, i na-ewe iwe dị
ukwu megide onye gị e tere mmanụ. **39** Ị jụla ọgbụgba
ndụ gị na ohu gị gbara i merụọla okpueze ya n'ime ntụ dị
n'ala. **40** Ị kụtuola mgbidi gbara ya gburugburu, i meela
ka ebe ya niile e wusiri ike bụrụ ihe dapịara adapịa. **41**
Ndị niile si ụzọ ahụ na-agafe, ezuruchaala ihe niile o
nwere. Ndị agbataobi ya na-akwakwa ya emo. **42** I meela
ka aka nri ndị iro ya dị elu; mekwaa ka ndị iro ya ṅụrịa
ọṅụ. **43** I meela ka aka o ji jide mma agha ya sụọ ngọngọ,
i nyereghị ya aka mgbe agha dara. **44** I meela ka ịma mma
ya gwụsịa. Ị tụdakwala ocheeze ya n'ala. **45** I meela ka
ụbọchị ndụ nke okorobịa ya dị mkpụmkpụ. I ji ihere dịka
akwa kpuchie ya. **46** Ruo ole mgbe Onyenwe anyị, ka ị ga-
ezonarị onwe gị? Ruo ole mgbe ka iwe gị dị ukwuu ga-
eregide dịka ọkụ? **47** Cheta, na ndụ m bụ ihe na-agafe
ngwangwa. N'ihi ihe efu gịnị ka i ji kee mmadụ niile! **48**
Olee onye ahụ nwere ike ịdị ndụ ghara ịhụ ọnwụ anya,

maọbụ zọpụta onwe ya site n’ike nke ili? (Sela) **(Sheol**
h7585) 49 O Onyenwe anyị, olee ebe oke ịhụnanya mbụ dị,
nke i sitere n’ikwesị ntụkwasị obi gị ṅụọrọ Devid n’iyi? 50
Onyenwe m, cheta otu e si leda ndị ohu gị anya, otu m si
anagide n’ime obi m ịchị ọchị niile nke ndị mba niile. 51
O Onyenwe anyị, ịchị ọchị nke ndị iro gị ji akwa m emo,
nke ha ji lelịa nzọ ụkwụ niile nke onye gị i tere mmanụ.
52 Otuto dịrị Onyenwe anyị ruo mgbe ebighị ebi.

90 Ekpere Mosis, bụ onyeozi Chineke. O Onyenwe anyị,
ebe obibi ka gị onwe gị bụrịị nye anyị n’ọgbọ niile. 2
Tupu e kee ugwu niile, na tupu a kpụọ ụwa na elu ụwa,
siterị na mgbe ebighị ebi ruo ebighị ebi, ị bụ Chineke.
3 Ị na-eme ka mmadụ laghachi bụrụ aja mgbe i kwuru
okwu sị, “Unu ụmụ mmadụ, laghachi bụrụ aja.” 4 Puku
afọ dị n’anya gị dịka otu ụbọchị; ha dịka ụnyaahụ gafere
agafe maọbụ ka otu awa nke anyasị. 5 N’ime ụra nke
ọnwụ ka ị na-ekpochapụ mmadụ; ha dịka ahịhịa ọhụrụ
nke na-epupụta n’isi ụtụtụ, 6 ọ bụ ezie na ọ na-agbawa
ụzarị na-etokwa eto n’ụtụtụ, ma n’anyasị, ọ na-akpọnwụ
ma-achanwụkwaa. 7 E meela ka anyị gwụsịa n’ihi oke
iwe gị megide anyị; anyị na-amakwa jijiji n’ihi ọnụma
gị. 8 Ị gbasaala njehie anyị niile n’ihu gị. Ị na-ahụzukwa
mmehie nzuzo anyị niile. 9 Ogologo ụbọchị anyị niile na-
agabiga n’oke iwe gị; afọ ndụ anyị nke fọdụrụ ka anyị na-
ebi dịka okwu e ji nwayọọ kwuo na mwute. 10 Ogologo
ụbọchị anyị niile nwere ike ruo afọ iri asaa, maọbụ afọ iri
asatọ, ma ọ bụrụ na ike anyị adịgide, ma otu ọ dị, nke a
ga-asị na ọ bụ ya kachasị mma na-ejupụta na nsogbu na
ịsụ ude, n’ihi na ha na-agabiga ọsịịsọ, anyị onwe anyị na-

efelakwa. 11 Onye pụrụ ịghọta ịdị ike nke oke iwe gị?
N'ihi na oke iwe gị dị ukwuu dịka ịtụ egwu kwesiri gị si dị
ukwuu. 12 Kuziere anyị ịgụ ụbọchị niile nke ndụ anyị
ọnụ, ka anyị si otu a nweta obi amamihe jupụtara. 13 O
Onyenwe anyị, nwee ntụgharị obi! Tutu ruo ole mgbe ka
ọ ga-adị? Meere ndị ohu gị ebere. 14 Jiri ịhụnanya gị nke
na-adịgide adịgide, mejupụta anyị n'ụtụtụ, ka anyị nwee
ike ịbụ abụ ọṅụ ma nwekwaa obi ụtọ ogologo ụbọchị ndụ
anyị niile. 15 Mee ka anyị nwee obi ụtọ, nke ọnụọgụgụ
ụbọchị ya ga-adịkwa ka ọnụọgụgụ ụbọchị niile ị tara anyị
ahụhụ, ka ọnụọgụgụ afọ ya dịkwa ka ọnụọgụgụ afọ niile
anyị hụrụla nsogbu. 16 Kwere ka ndị ohu gị hụ ọrụ gị dị
iche iche, ka ụmụ ha hụkwa ịma mma gị. 17 Ka ihuọma
Chineke, Onyenwe anyị dịkwasị anyị; mee ka ọrụ aka anyị
guzosie ike, e, mee ka ọrụ aka anyị guzosie ike.

91 Onye ahụ na-ebi n'ebe mgbaba Onye kachasị ihe niile
elu ga-ezu ike n'okpuru ndo Onye pụrụ ime ihe niile.
2 Nke a ka m ga-ekwu maka Onyenwe anyị, "Ọ bụ ebe
mgbaba m na ebe nchebe m e wusiri ike, Chineke m,
onye m na-atụkwasị obi m." 3 N'ezie, ọ ga-anapụta gị
site n'ọnya nke onye osi ọnya na site n'aka ajọ ọrịa na-
efe efe na-eweta ịla n'iyi. 4 Ọ ga-eji nku ya kpuchie gị. Ọ
bụkwa n'okpuru nku ya abụọ, ka ị ga-agbaba zere ndụ,
ikwesi ntụkwasị obi ya ga-echebe gị, ghọkwaara gị ọta. 5
Ị gaghị atụ egwu ihe ịtụ oke egwu nke abalị, maọbụ àkụ
na-efegharị n'ehihie, 6 maọbụ ajọ ọrịa na-efe efe, nke na-
ejegharị n'ọchịchịrị, ma ọ bụkwanụ ihe mbibi mberede
na-eme n'ehihie. 7 Puku mmadụ pụrụ ịda n'akụkụ gị, iri
puku mmadụ nwekwara ike ịda n'akụkụ aka nri gị, ma

ihe ọjọọ ndị a agaghị erute gị nso. 8 Ọ bụ naanị anya gị
abụọ ka ị ga-eji hụ ntaramahụhụ nke ndị ajọ omume.
9 Ọ bụrụ na i mee Onye kachasị ihe niile elu ebe obibi
gị, ọ bụladị Onyenwe anyị, onye bụ ebe mgbaba m, 10
mgbe ahụ, ihe ọjọọ ọbụla enweghị ike ịdakwasị gị; ihe ike
ọbụla enweghị ike ịbịaru ụlọ obibi gị nso. 11 N'ihi na ọ
ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu banyere gị, ka ha chebe gị
n'ụzọ gị niile. 12 Ha ga-eji ọbụ aka ha, bulie gị elu ime
ka ị ghara ịkpọbi ụkwụ gị na nkume. 13 Ị ga-azọkwasị
ọdụm na ajụala ụkwụ, zọgbukwaa ọdụm na-akpa ike, na
agwọ ọjọọ. 14 "N'ihi na ọ hụrụ m n'anya, Mụ onwe m ga-
agbapụta ya, ka Onyenwe anyị kwuru; aga m echebe ya,
n'ihi na ọ maara aha m. 15 Ọ ga-akpọku m, aga m azakwa
ya. Aga m anọnyere ya n'ime nsogbu ya, aga m adọpụta,
ma sọpụrụkwa ya. 16 Aga m eji ogologo ndụ mee ka afọ
ju ya, gosikwa ya nzọpụta m."

92 Abụ Ọma. Abụ maka ụbọchị izuike. Ọ bụ ihe ziri ezi
ito Onyenwe anyị, na iti egwu nye aha gị, gị Onye kachasị
ihe niile elu, 2 ikwupụta ịhụnanya gị n'ụtụtụ, na ikwesi
ntụkwasị obi gị n'abalị, 3 jiri ihe iti egwu ụbọ akwara na
une bụọrọ gị abụ dị ụtọ. 4 N'ihi na ị na-eme ka obi dị m
ụtọ, site n'ọrụ gị niile, o Onyenwe anyị, Ọ bụ ya mere m ji
na-abụ abụ ọṅụ. 5 Lee ka ọrụ gị si dị ukwuu, Onyenwe
anyị. Leekwa ụdị echiche miri emi ị na-eche. 6 Ndị uche
kọrọ amaghị nke a, ndị nzuzu enweghị nghọta, 7 ọ bụ
ezie na ndị ajọ omume na-etopụta dịka ahịhịa ndị na-
emekwa ajọ ihe na-eto na-awasa, a ga-ala ha n'iyi ruo
mgbe ebighị ebi. 8 Ma gị, O Onyenwe anyị, bụ onye e
buliri elu ruo mgbe ebighị ebi. 9 N'ezie, ndị iro gị niile,

Onyenwe anyị, e ndị iro gị niile ga-ala n'iyi; ndị niile na-
eme ajọ ihe ka a ga-achụsasị. 10 I meela ka mpi m dị elu
dịka oke ehi na-akpa ike; awụsala m mmanụ dị mma. 11
Ejirila m anya m abụọ hụ ka e meriri ndị iro m; ejirila m
ntị m nụ maka ịla n'iyi nke ndị iro m afọ tara mmiri. 12
Ma ndị ezi omume ga-awa igu dịka osisi nkwụ; ha ga-
ebukwa ibu dịka osisi ukwu sida nke Lebanọn, 13 nke
a kụrụ n'ime ụlọ Onyenwe anyị, ha ga-eto, wasaakwa
n'ime ogige Chineke anyị. 14 Ha ga-amị mkpụrụ, ọ bụladị
mgbe ha mere agadi. Ha ga-ejupụtakwa n'ahịhịa ndụ, 15
na-ekwupụta, "Onyenwe anyị bụ Onye ziri ezi; ọ bụ Oke
Nkume m, ọ dịkwaghị ajọ omume dị n'ime ya."

93 Onyenwe anyị bụ eze, ọ na-eyikwasị ịma mma dịka
uwe; Onyenwe anyị na-eyikwasị ịma mma dịka uwe, ọ
dịkwa ike nke ukwuu; n'ezie, ụwa niile na-eguzosikwa
ike; apụghịkwa iwezuga ya n'ọnọdụ ya. 2 Ocheeze gị
eguzosiela ike siterị na mgbe ochie; ị na-adịkwa site
n'ebighị ebi ruo ebighị. 3 Oke osimiri niile amaliela elu, O
Onyenwe anyị; oke osimiri niile eweliela olu ha elu; ebili
mmiri niile nke oke osimiri na-amali elu na-eme mkpọtụ.
4 Onyenwe anyị onye nọ n'elu, dị ukwuu karịa mkpọtụ
nke oke osimiri niile na-eme, ma karịakwa ụda nke ebili
mmiri nke oke osimiri. 5 Ụkpụrụ gị niile, Onyenwe anyị
na-eguzosi ike; ịdị nsọ bụ ihe e ji chọọ ụlọ gị mma ruo
ụbọchị na-enweghị ọgwụgwụ.

94 O Onyenwe anyị, Chineke onye na-abọ ọbọ, o Chineke,
onye na-abọ ọbọ, zipụta onwe gị. 2 Bilie, o Onye Ikpe
nke ụwa; kwụghachi ndị nganga ụgwọ ọrụ ruuru ha. 3
Onyenwe anyị, ọ bụ ruo ole mgbe? Ọ bụ ruo ole mgbe

ka ndị na-eme ajọ omume ga-anọgide na-aṅụrị ọṅụ? 4
Ha na-ekwuwapụ okwu mpako; ndị niile na-eme ajọ ihe
jupụtara n'itu ọnụ. 5 Ha na-azọpịa ndị gị, O Onyenwe
anyị; ha na-emegbu ihe nketa gị. 6 Ha na-egbu ndị di ha
nwụrụ na ndị ọbịa; ha na-egbu ndị na-enweghị nna. 7
Ha na-asị, "Onyenwe anyị anaghị ahụ ihe ndị a; Chineke
Jekọb na-agba nkịtị." 8 Lezienụ anya, unu ndị amamihe
kọrọ n'etiti ndị m; unu ndị nzuzu, olee mgbe unu ga-
amụta ihe? 9 Ọ pụtara na onye kpụrụ ntị anaghị anụ
ihe? Ọ pụtara na onye kere anya anaghị ahụ ụzọ? 10 Ọ
pụtara na onye na-adọ mba niile aka na ntị agaghị ata ha
ahụhụ? Ọ pụtara na onye na-ezi mmadụ ihe enweghị ihe
ọmụma? 11 Onyenwe anyị maara echiche obi mmadụ; ọ
maara na ihe mmadụ na-eche n'obi ya bụ naanị ihe na-
enweghị isi. 12 Onye a gọziri agọzi ka mmadụ ahụ bụ,
onye ị na-adọ aka na ntị, O Onyenwe anyị, onye ahụ ị
na-akụziri ihe site n'iwu gị; 13 ị na-enye ya izuike site
n'ụbọchị nsogbu; tutu ruo mgbe a ga-egwuru ndị ajọ
omume olulu. 14 N'ihi na Onyenwe anyị agaghị ajụ ndị
ya; ọ gaghị agbakụta ihe nketa ya azụ. 15 Ezi omume
ga-abụ ntọala ikpe ikpe niile; ndị niile ndị ziri ezi n'obi
ga-agbasokwa ya. 16 Onye ga-ebiliri m imegide ndị ajọ
omume? Onye ga-eguzo n'ọnọdụ m imegide ndị na-eme
ajọ ihe? 17 A sị na Onyenwe anyị abịaghị nyere m aka,
agaara m rịị abụ onye nwụrụ anwụ. 18 Mgbe m kwuru sị,
"Ụkwụ m na-agbuchapụ," ọ bụ ịhụnanya gị, O Onyenwe
anyị, kwagidere m. 19 Mgbe oke nchekasị obi batara
n'ime m, nkasiobi gị wetara mkpụrụobi m ọṅụ. 20 A ga-
ejikọta gị na ocheeze ọchịchị ya rụrụ arụ, nke na-eweta

mmekpa ahụ site n’iwu ya? 21 Ndị ajọ omume na-ejikọta
onwe ha imegide ndị ezi omume na-amakwa ndị aka ha
dị ọcha ikpe ọnwụ. 22 Ma Onyenwe anyị a bụrụla ebe
mgbaba e wusiri ike nye m, na Chineke m na oke nkume
ebe m na-ezere ndụ. 23 Ọ ga-akwụghachi ha ụgwọ ọrụ
kwesiri mmehie ha, lakwaa ha n’iyi n’ihi ajọ omume ha;
Onyenwe anyị Chineke anyị ga-ala ha n’iyi.

95 Bịanụ ka anyị jiri ọṅụ bụkuo Onyenwe anyị abụ; ka
anyị tikuo oke nkume nzọpụta anyị mkpu ọṅụ. 2 Ka anyị
jiri ekele bịakwute ya jirikwa iti egwu na ịbụ abụ jaa ya
mma. 3 N’ihi na Onyenwe anyị bụ Chineke dị ukwuu, eze
ukwuu kachasị chi niile elu. 4 Ebe niile michasịrị emi nke
ụwa dị n’aka ya, ebe kachasị elu nke ugwu niile bụkwa
nke ya. 5 Osimiri niile bụ nke ya, n’ihi na ọ bụ ya kere ha,
aka ya kpụrụ ala akọrọ niile. 6 Bịanụ ka anyị kpọọ isiala
n’ofufe, ka anyị gbuo ikpere n’ala n’ihu Onyenwe anyị,
onye kere anyị; 7 n’ihi na ọ bụ Chineke anyị anyị bụkwa
ndị ọ na-azụ dịka atụrụ, igwe atụrụ ọ na-elekọta anya.
Taa, ọ bụrụ na unu anụ olu ya, 8 “Unu emela ka obi unu
sie ike dịka unu mere na Meriba, maọbụ dịka unu mere
n’ụbọchị ahụ na Masa n’ime ọzara, 9 ebe nna nna unu ha
nwara m, n’agbanyeghị na ha hụrụ ihe niile m mere. 10
Iri afọ anọ ka m were iwe megide ọgbọ ahụ; ekwuru m sị,
‘Ndị a bụ ndị obi ha na-akpafu akpafu site n’ebe m nọ,
ha amatabeghị ụzọ m niile.’ 11 N’ihi nke a, aṅụrụ m iyi
n’iwe, sị, ‘Ha agaghị abanye n’izuike m ma ọlị.’”

96 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ ọhụrụ, bụkuonụ Onyenwe
anyị abụ, unu ụwa niile. 2 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ,
toonu aha ya; kwupụtanụ nzọpụta ya site n’otu ụbọchị

ruo n'ụbọchị nke ọzọ. **3** Kwusaanụ ebube ya n'etiti mba
niile, kọsakwanụ banyere oke ọrụ ya niile n'etiti ndị niile
dị iche iche. **4** N'ihi na Onyenwe anyị dị ukwuu, bụrụkwa
onye kwesiri ịnata otuto; onye a na-atụ egwu karịa chi
ọzọ niile ka ọ bụkwa. **5** N'ihi na chi niile nke mba niile dị
iche iche bụ arụsị efu, maọbụ Onyenwe anyị kere eluigwe
niile. **6** Ịma mma na ebube dị n'ihu ya; ike na otuto dị
n'ebe nsọ ya. **7** Nyenụ Onyenwe anyị, unu ezinaụlọ nke
mba niile dị iche iche, nyenụ Onyenwe anyị nsọpụrụ
na ike. **8** Nyenụ Onyenwe anyị nsọpụrụ ruuru aha ya;
werenụ onyinye bata n'ime ogige ya. **9** Kpọọnụ isiala
nye Onyenwe anyị n'ịma mma nke ịdị nsọ ya; maa jijiji
n'ihu ya, unu ụwa niile. **10** Kwusaa n'etiti mba niile sị,
"Onyenwe anyị na-achị." Elu ụwa kwụ chịm, a pụghị
iwezuga ya n'ọnọdụ ya; ọ ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndị niile
ikpe. **11** Ka mbara eluigwe ṅụrịa, ka ụwa nwekwa obi ụtọ;
ka osimiri bigbọọ, na ihe niile dị n'ime ya. **12** Ka ala ubi
niile na ihe niile dị n'ime ha jupụta n'obi ụtọ. Ka osisi
niile nke oke ọhịa bụọ abụ n'ihi ọṅụ. **13** Ka ihe niile e
kere eke ṅụrịa ọṅụ n'ihu Onyenwe anyị, n'ihi na ọ na-
abịa, ọ na-abịa ikpe ụwa ikpe. Ọ ga-eji ezi omume kpee
elu ụwa ikpe, jirikwa ikwesi ntụkwasị obi kpee ndị niile
dị iche iche ikpe.

97 Onyenwe anyị bụ eze, ka ụwa niile nwee obi ụtọ;
ka ndị niile bi n'ebe dị anya ṅụrịa. **2** Igwe ojii na oke
ọchịchịrị gbara ya gburugburu; ezi omume na ikpe ziri
ezi bụ ntọala ocheeze ya. **3** Ọkụ na-enwu enwu na-aga
n'ihu ya ọ na-erepịasị ndị iro ya n'akụkụ ya ọbụla. **4**
Amụma ya na-acha chazuo elu ụwa niile; ụwa niile na-

ahụ ya na-ama jijiji. 5 Ugwu niile na-agbaze dịka mmanụ
n'ihu Onyenwe anyị, n'ihu Onyenwe ụwa niile. 6 Eluigwe
na-ekwuwapụta ezi omume ya; ndị niile bi n'ụwa na-
ahụkwa ebube ya. 7 A na-eme ka ihere mee ndị niile na-
efe arụsị niile a pịrị apị ofufe, ndị na-anya isi na chi niile
e jiri aka mee feenụ ya ofufe, unu chi niile! 8 Zayọn na-
anụ ma na-aṅụrịkwa ọṅụ, obodo nta niile nke Juda na-
enwekwa obi ụtọ n'ihi ikpe gị, O Onyenwe anyị. 9 N'ihi na
gị, O Onyenwe anyị, bụ Onye kachasị ihe niile elu n'ụwa
niile; ị bụ onye e buliri elu karịa chi ndị ọzọ niile. 10 Ka
unu, ndị hụrụ Onyenwe anyị n'anya, kpọọ ihe ọjọọ asị,
n'ihi na ọ na-echebe ndụ ndị nke ya, ndị tụkwasịrị ya obi
ma na-anapụtakwa ha site n'aka ndị ajọ omume. 11 Ìhè
na-amụkwasị onye ezi omume, ọṅụ na-adịkwa n'ime obi
onye na-eme ihe ziri ezi. 12 Ṅụrịanụ ọṅụ n'ime Onyenwe
anyị, unu ndị ezi omume, tookwanụ aha nsọ ya.

98 Abụ Ọma. Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ ọhụrụ, n'ihi
na ọ rụọla ọtụtụ ọrụ dị ebube; aka nri ya na aka nsọ ya
arụpụtarala ya nzọpụta. 2 Onyenwe anyị emeela ka a
mata nzọpụta ya o kpugheela ezi omume ya nye mba
niile. 3 O chetala ịhụnanya ya na ikwesi ntụkwasị obi
ya n'ebe ụlọ Izrel dị; nsọtụ nke ụwa niile ahụla nzọpụta
Chineke anyị. 4 Tikusienụ Onyenwe anyị mkpu ọṅụ ike,
ụwa niile jirinụ iti egwu tiwaa mkpu abụ ọṅụ; 5 werenụ
ụbọ akwara bụkuo Onyenwe anyị abụ, e, were ụbọ akwara
na olu abụ ọma, 6 jirinụ opi na opi ike, tisie mkpu ọṅụ
ike n'ihu Onyenwe anyị, Onye bụ Eze. 7 Ka oke osimiri
niile gbọọ ụja, ya na ihe niile dị n'ime ya, ụwa na ndị niile
bi n'ime ya. 8 Ka osimiri na iyi niile kụọ aka ha, ka ugwu

niile bụkuokwa ya abụ n'ihi ọṅụ; 9 ka ha bụọ abụ n'ihu
Onyenwe anyị, n'ihi na ọ na-abịa ikpe ụwa ikpe. Ọ ga-eji
ezi omume kpee ụwa ikpe. Ọ ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndị
niile ikpe.
99 Onyenwe anyị bụ eze, ka mba niile maa jijiji! O wuru
ocheeze ya n'etiti cherubim, ka elu ụwa maa jijiji. 2
Onyenwe anyị dị ukwuu n'ime Zayọn; ọ bụ onye e buliri
elu karịa mba niile dị iche iche. 3 Ka ha too aha gị nke
dị ukwuu, dịkwa oke egwu, ọ dị nsọ. 4 Eze bụ onye dị
ike, ọ hụrụ ikpe ziri ezi n'anya, i meela ka ihe ziri ezi
guzosie ike; n'ime Jekọb ka i mere ihe ziri ezi na ihe dị
mma. 5 Bulienụ Onyenwe anyị Chineke anyị elu, feenụ
ofufe n'ihu ebe ihe ịtụkwasị ụkwụ ya; ọ dị nsọ. 6 Mosis na
Erọn so n'etiti ndị nchụaja ya, Samuel sokwa n'etiti ndị
kpọkuru aha ya; ha kpọkuru Onyenwe anyị ọ zakwara
ha. 7 Ọ gwara ha okwu site n'ogidi igwe ojii. Ha debere
ụkpụrụ ya na iwu niile o nyere ha. 8 O Onyenwe anyị,
Chineke anyị, ị zara ha; ị bụụrụ Izrel Chineke onye na-
agbaghara mmehie, n'agbanyeghị na ị tara ha ahụhụ n'ihi
mmehie ha. 9 Bulienụ Onyenwe anyị Chineke anyị elu;
na-efe ya ofufe n'elu ugwu ya dị nsọ, n'ihi na onye dị nsọ
ka Onyenwe anyị Chineke anyị bụ.
100 Abụ Ọma maka ikele ekele afọ ojuju. Tikusienụ
Onyenwe anyị mkpu ọṅụ ike, ụwa niile. 2 Jiri obi ụtọ fee
Onyenwe anyị ofufe; jirinụ ịbụ abụ ọṅụ bịa n'ihu ya 3
Matanụ na Onyenwe anyị bụ Chineke. Ọ bụ ya onwe ya
kere anyị, ọ bụkwa ya nwe anyị, anyị bụ ndị ya, igwe
atụrụ nke ọ na-azụ. 4 Jirinụ ekele banye n'ọnụ ụzọ ama
ya jiri otuto baa n'ogige ya; keleenụ ya, tookwa aha ya. 5

N’ihi na Onyenwe anyị dị mma, ịhụnanya ya na-adịgide
ruo mgbe ebighị ebi. Ruo ọgbọ niile ka ikwesi ntụkwasị
obi ya na-adịgidekwa.
101 Abụ Ọma Devid. Aga m abụ abụ banyere ịhụnanya
gị na ikpe gị ziri ezi; o Onyenwe anyị, ọ bụ gị ka m ga-
abụku abụ otuto. **2** Aga m enwe uche ị hụ na m biri ndụ
na-enweghị ịta ụta ọbụla, olee mgbe ị ga-abịakwute m?
Aga m ejikwa obi nke a na-agaghị ata ụta ọbụla jegharịa
n’ime ụlọ m. **3** Agaghị m edo ihe jọgburu onwe ya n’ihu
m. Ana m akpọ ọrụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi asị.
Agaghị m enwekwa oke n’ime ya. **4** Ndị obi ha gbagọrọ
agbagọ agaghị anọ m nso. Agakwaghị m etinye aka n’ọrụ
ọjọọ ọbụla. **5** Onye ọbụla na-ekwulu onye agbataobi ya na
nzuzo, onye ahụ ka m ga-emechi ọnụ; agaghị m anabata
onye ọbụla dị mpako ma nwee obi nganga. **6** Aga m
elekwasị ndị kwesiri ntụkwasị obi n’ala a anya, ka mụ
na ha biri; onye ahụ na-eje ije na-enweghị ịta ụta ọbụla
ga-ejere m ozi. **7** Onye ọbụla na-aghọ aghụghọ agaghị
ebi n’ụlọ m; onye ọbụla na-ekwu okwu ụgha agaghị
eguzokwa n’ihu m. **8** Ụtụtụ niile ka m na-eme ka ha dere
duu bụ ndị ajọ omume niile nọ n’ala a; Aga m ebipụ ndị
niile na-eme ajọ ihe site n’obodo Onyenwe anyị.
102 Ekpere nke onye nọ na mmekpa ahụ na ọnọdụ ịda
mba, na-ekwupụta otu o si dịrị ya n’ihu Onyenwe anyị.
Nụrụ ekpere m, O Onyenwe anyị; ka ịkwa akwa m maka
inyeaka ruo gị ntị. **2** Ezonarịla m ihu gị n’ụbọchị nsogbu
m. Gee ntị n’ekpere m, zakwaa m ngwangwa. **3** N’ihi na
ụbọchị m niile na-agabiga, dịka anwụrụ ọkụ; ọkpụkpụ
m niile dịkwa ka ọlọkọ ọkụ. **4** Mkpụrụobi m etiwaala

abụọ na-achanwụkwa dịka ahịhịa; ana m echefu iri nri
m. 5 N’ihi oke ịsụ ude m na-asụ, enwekwaghị m anụ
ahụ ọbụla n’ahụ m. Abụ m naanị ọkpụkpụ. 6 Adị m ka
ikwighịkwighị nke ọzara, a dị m ka ikwighịkwighị n’etiti
ebe dakpọsịrị adakpọsị. 7 Ana m amụ anya abalị niile; adị
m ka nwa nnụnụ naanị ya bekwasịrị n’elu ụlọ. 8 Ụbọchị
niile, ndị iro m na-eji m eme ihe ọchị; ndị na-akwa m
emo na-eji aha m mere ihe ịbụ ọnụ. 9 N’ihi na ejirila m
ntụ mere ihe oriri m, anya mmiri m na-agwakọta n’iko
ihe ọṅụṅụ m 10 n’ihi oke iwe gị, i bulitela m, ma tụpụ m
n’akụkụ. 11 Ụbọchị m niile dịka onyinyo nke a na-ahụ
anya mgbe anwụ na-ada. Ana m akpọnwụ akpọnwụ, dịka
ahịhịa. 12 Ma gị Onyenwe anyị, na-anọgide n’ocheeze gị
ruo mgbe ebighị ebi; aha gị ga-adịgide site n’ọgbọ ruo
n’ọgbọ. 13 Ị ga-ebili nwee ọmịiko n’ebe Zayọn nọ, n’ihi
na oge izi ya ihuọma eruola; oge ahụ a kara aka eruola.
14 N’ihi na nkume ya niile dị oke ọnụahịa nye ndị ohu
gị; mgbe ha hụrụ uzuzu ya, ha na-emere ya ebere. 15
Mba niile ga-atụ egwu aha Onyenwe anyị, ndị eze niile
nke ụwa ga-asọpụrụkwa ebube gị. 16 N’ihi na Onyenwe
anyị ga-ewugharị Zayọn, ọ ga-apụta ihe n’ebube ya. 17 Ọ
ga-aza ekpere ndị nọ na mkpa; ọ gaghị eleda arịrịọ ha
anya. 18 Ka e depụta ihe ndị a maka ọgbọ nke dị n’ihu,
ka ndị a na-amụbeghị nwee ike too Onyenwe anyị: 19
“Onyenwe anyị sitere n’ebe nsọ ya dị elu ledata anya, o
sitere n’eluigwe ledata anya ya n’ụwa, 20 ịnụ ịsụ ude nke
ndị a tụrụ mkpọrọ na ịgbapụta ndị a mara ikpe ọnwụ.”
21 N’ihi nke a, a ga-ekwuwapụta aha Onyenwe anyị na
Zayọn; a ga-eto ya na Jerusalem, 22 mgbe mba niile na

alaeze niile, ga-ezukọta n’otu ebe, ife Onyenwe anyị ofufe.
23 O meela ka ike gwụ m n’oge ndụ m; o meela ka ndụ m
dịrị mkpụmkpụ. 24 N’ihi ya, ekwuru m sị, “Anapụla m
ndụ m, o Chineke m, ugbu a m ka dị ndụ; ị na-adịgide ndụ
site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. 25 Na mmalite, ị tọrọ ntọala ụwa,
eluigwe bụkwa ọrụ aka gị. 26 Ha ga-ala n’iyi, ma ị ga-
adịgide; ha ga-erichasị dịka akwa ochie. Ị ga-agbanwe ha
dịka mmadụ si agbanwe uwe ya, ha ga-abụ ndị ewezugara
ewezuga. 27 Ma gị onwe gị enweghị mgbanwe, ọnụọgụgụ
afọ gị adịghị agwụkwa agwụ. 28 Ụmụ ndị ohu gị ga-
ebigide; ụmụ ụmụ ha ga-eguzosie ike n’ihu gị.”

103 Abụ Ọma Devid. Mkpụrụobi m, too Onyenwe anyị;
ka ihe niile dị n’ime m too aha nsọ ya. 2 Mkpụrụobi m,
too Onyenwe anyị; echefukwala mmeso ọma ya niile, 3
ọ bụ ya na-agbaghara gị mmehie gị niile; na-agwọkwa
gị ọrịa gị niile, 4 onye na-agbapụta ndụ gị site n’olulu
werekwa ịhụnanya na ọmịiko kpukwasị gị dịka okpueze,
5 onye na-eji ezi ihe na-emejupụta ọchịchọ gị niile, ka oge
okorobịa gị bụrụ ihe a gbanwere dịka nke ugo. 6 Onyenwe
anyị na-arụ ọrụ ezi omume, na-ekpe ikpe ziri ezi nye
ndị a na-emegbu emegbu. 7 O mere ka Mosis mata ụzọ
ya, mekwaa ka ụmụ Izrel mara ọrụ ya dị iche iche: 8
Onyenwe anyị nwere obi ọmịiko na-emekwa amara. Ọ
dịghị ewe iwe ọsịịsọ, o jupụtara n’ịhụnanya. 9 Iwe ya
anaghị adịgide ruo mgbe ebighị ebi, ọ bụghị oge niile ka
ọ na-anọgide na-ata mmadụ ụta; 10 ọ bụghị dịka mmehie
anyị si dị ka ọ na-emeso anyị, ọ dịghị akwụghachi anyị
dịka ajọ omume anyị si dị. 11 N’ihi na dịka eluigwe si dị
elu karịa ụwa, otu a ka ịhụnanya ya si dị ukwuu n’ebe ndị

na-atụ egwu ya nọ. 12 Dịka ọwụwa anyanwụ si dị anya,
site n'ọdịda anyanwụ, otu a ka o sirila mee ka mmehie
anyị niile dịrị anya site n'ebe anyị nọ. 13 Dịka nna si enwe
obi ebere n'ebe ụmụ ya nọ, otu a ka Onyenwe anyị si
enwe obi ebere n'ebe ndị na-atụ egwu ya nọ, 14 n'ihi
na ya onwe ya maara otu e si kpụọ anyị, ọ na-echeta
na anyị bụ aja. 15 Ebe mmadụ nọ, ụbọchị ya niile dị ka
ahịhịa, ọ na-etopụta, na-awasa dịka okoko osisi ọhịa,
16 ifufe na-efesi ya ike, ọ na-adakwa, adịghị echetakwa
ya n'ọnọdụ mbụ ya. 17 Ma ịhụnanya Onyenwe anyị na-
adịgide site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi n'etiti ndị na-atụ
egwu ya. Ezi omume ya na-adịgidekwara ụmụ ụmụ ha, 18
nye ndị ahụ niile na-edebe ọgbụgba ndụ ya na ndị na-
echeta irubere ụkpụrụ ya isi. 19 Onyenwe anyị emeela ka
ocheeze ya guzosie ike n'eluigwe, alaeze ya na-achị ihe
niile. 20 Toonu Onyenwe anyị, unu ndị mmụọ ozi ya, unu
ndị dị ike ndị na-eme ihe ọ chọrọ, na-erubere okwu ya
isi. 21 Toonu Onyenwe anyị unu usuu ndị agha ya niile;
unu ndị na-ejere ya ozi, ndị na-eme uche ya. 22 Toonu
Onyenwe anyị, ọrụ aka ya niile n'ebe ọbụla ọ na-achị.
Mkpụrụobi m, too Onyenwe anyị.

104 Mkpụrụobi m, too Onyenwe anyị. O Onyenwe anyị
na Chineke m, ị dị ukwu nke ukwuu; ị na-eyikwasị ịma
mma na ebube dịka uwe. 2 Ọ na-eji ìhè kpuchie onwe ya
dịka akwa; ọ na-agbasa eluigwe dịka ụlọ ikwu 3 na-atọ
ntọala ụlọ elu ya n'elu mmiri. Ọ na-eji igwe ojii emere
onwe ya ụgbọ agha na-ejirikwa nku nke ifufe felie elu. 4
O ji oke ifufe mere ihe na-ejere ya ozi, meekwa ka ọkụ
na-enwu enwu bụrụ ndị na-ejere ya ozi. 5 Ọ bụ ya tọrọ

ntọala ụwa; agaghị ewezugakwa ya site n’ọnọdụ ya. **6**
I gbokwasịrị ogbu mmiri n’elu ya dịka ọ bụ uwe ka i
yikwasịrị ya, mmiri tokpukwara ugwu niile. **7** Ma mgbe ị
bara mba, mmiri ahụ gbapụrụ, n’ụda oke olu nke egbe
eluigwe gị, ha gbapụrụ ọsọ. **8** Ha sitere n’elu ugwu niile,
sọrọ gaa na ndagwurugwu, ruokwa n’ebe ahụ ị kpara oke
na ha ga-anọ. **9** Ị kpara oke nye ha, nke ha na-agaghị
agafe, gbochie ha ikpuchi elu ụwa ọzọ. **10** Ọ na-eme ka
mmiri, site n’ala na-asọpụta na ndagwurugwu, meekwa
ka iyi niile site n’etiti ugwu na-asọfe. **11** Ha na-enye
anụ ọhịa niile mmiri ọṅụṅụ bụrụkwa ebe akpịrị ịkpọ
nkụ nke ịnyịnya ibu ọhịa na-adajụ. **12** N’osisi dị n’akụkụ
ha ka ụmụ anụ ufe nke eluigwe ga-anọ wuo akwụ ha;
nọrọkwa n’alaka ha bụọ abụ. **13** Ọ na-esite n’eluigwe
na-ezidata mmiri ozuzo n’elu ugwu niile; ụwa niile na-
ejupụtakwa na mkpụrụ nke ọrụ aka ya. **14** Ọ na-eme ka
ahịhịa puputara anụ ụlọ, na-emekwa ka ihe a kụrụ n’ala
puoro mmadụ n’ubi ya, ime ka nri site n’ala pupụta; **15**
mmanya nke na-enye obi mmadụ aṅụrị, mmanụ nke na-
eme ka ihu na-egbupụ amụma, na achịcha nke na-enye
ya ume n’obi. **16** A na-agba osisi niile nke Onyenwe anyị
mmiri nke ọma, osisi sida nke Lebanọn nke ọ kụrụ. **17**
Ụmụ nnụnụ na-ewu akwụ ha; n’osisi fịa ka ụgbala na-
ewu akwụ ya. **18** Ugwu niile dị elu dịịrị ewu ọhịa; n’ọgba
dị na nkume ka ewi nkume na-ezo onwe ha. **19** I mere
ọnwa ka ọ bụrụ ihe a ga-eji na-agụ oge na mgbe dị iche
iche; anyanwụ makwaara mgbe ọ ga-eji daa. **20** Ị na-eme
ka ọchịchịrị bịa, ọ bụrụ abalị; ụmụ anụ ọhịa niile nke
oke ọhịa na-akpagharị. **21** Ụmụ ọdụm na-agbọ ụja ha

na-eleghaṛị anya anụ ha ga-adọgbu, ịchọrọ onwe ha ihe
oriri ahụ Chineke na-enye ha. 22 N'isi ụtụtụ mgbe anwụ
wara, ha na-alaghachi zoo onwe ha n'ebe nzuzo ha. 23
Ụmụ mmadụ na-amalitekwa ọrụ ha n'isi ụtụtụ, kwụsịkwa
n'anyasị mgbe ọchịchịrị bidoro ịgba. 24 Onyenwe anyị,
ọrụ aka gị dị ọtụtụ. Ọ bụ site n'amamihe ka i ji kee ha. Elu
ụwa niile jupụtara n'ihe niile i kere eke. 25 Leenụ osimiri
nke buru ibu saakwa mbara; jupụtara n'ihe e kere eke na-
akpụ akpụ nke a na-apụghị ịgụta ọnụ bi, anụ dị ndụ ma
ndị ukwu ma ndị nta. 26 N'ebe ahụ ka ụgbọ mmiri niile
na-ejeghaṛị, n'ime ya kwa ka leviatan, nke gị onwe gị
kere, na-anọ egwuri egwu. 27 Ha niile na-adabere na gị,
ka i nye ha nri n'otu n'otu, mgbe oge iri nri ha ruru. 28 Ị
na-enye ha nri; ha na-erikwa ya. Mgbe i meghere ọbụ aka
gị nye ha nri, afọ na-eju ha nke ọma. 29 Mgbe i zonaṛịrị
ha ihu gị, egwu na-eju ha obi. Mgbe ị napụkwara ha ume
ndụ i nyere ha, ha na-ekubi ume, nwụọ, laghachikwa
n'aja ebe ha siri pụta. 30 Mgbe i zipụrụ mmụọ gị, a na-eke
ha; ị na-agbanwekwa ihu elu ụwa. 31 Ka ebube Onyenwe
anyị dịgide site n'ebighị ebi ruo n'ebighị ebi; ka ọrụ aka
Onyenwe anyị niile wetara ya ọṅụ, 32 onye na-ele ụwa
anya, ụwa amaa jijiji, onye na-emetụ ugwu niile aka, ha
na-akwụ anwụrụ ọkụ. 33 Aga m abụku Onyenwe anyị abụ
ogologo ụbọchị niile nke ndụ m; aga m abụku Chineke m
abụ otuto oge niile m na-adị ndụ. 34 Ka ntụghaṛị uche m
niile bụrụ ihe na-atọ ya ụtọ, dịka m na-aṅụrị ọṅụ n'ime
Onyenwe anyị. 35 Ka e kpochapụ ndị mmehie niile site
n'ụwa. Ka ndị niile na-emebi iwu gharakwa ịdị ọzọ. Too
Onyenwe anyị gị mkpụrụobi m! Toonu Onyenwe anyị!

105 Nyenụ Onyenwe anyị otuto, kwupụtakwa aha ya.
Meenụ ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile ọ rụrụ.
2 Bụkuo ya abụ, bụkuo ya abụ otuto; kwupụtanụ ọrụ ihe
ịrịbama ya niile. **3** Ṅụrianụ n'ime aha nsọ ya; ka obi ndị
niile na-achọ Onyenwe anyị ṅụrịa. **4** Na-achọnụ Onyenwe
anyị na ike ya, chọọnụ ihu ya mgbe niile. **5** Chetanụ ọrụ
ebube niile nke ọ rụrụ, ihe ịrịbama ya niile na ikpe ziri
ezi niile si n'ọnụ ya pụta, **6** unu ụmụ ụmụ Ebraham,
bụ ohu ya, unu ụmụ ụmụ Jekọb, ndị ọ họpụtara. **7** Ya
onwe ya bụ Onyenwe anyị Chineke anyị; ikpe ya dị n'ụwa
niile. **8** Ọ na-echeta ọgbụgba ndụ ya ruo mgbe ebighị ebi,
bụ nkwa o kwere nye puku ọgbọ, **9** ọgbụgba ndụ ahụ
nke ya na Ebraham gbara na iyi ọ ṅụrụ nye Aịzik. **10**
O mere ka o guzoro nye Jekọb dịka ụkpụrụ, ma n'ebe
Izrel nọ, dịka ọgbụgba ndụ ebighị ebi: **11** "Aga m enye
gị ala Kenan dịka oke i ga-eketa." **12** Mgbe ha dị ole na
ole n'ọnụọgụgụ, n'ezie ha dị ole na ole, bụrụkwa ọbịa
n'ime ya. **13** Ha wagharịrị site n'otu mba gaa na mba
ọzọ, sitekwa n'otu alaeze gaa alaeze ọzọ. **14** O kweghị ka
onye ọbụla mekpaa ha ahụ; ọ baara ndị eze mba n'ihi
ha; **15** sị, "Unu emetụkwala ndị m e tere mmanụ aka;
unu emekpakwala ndị amụma m ahụ." **16** O zitere ụnwụ
n'ala ahụ, bibie ụzọ niile ha si enweta ihe oriri; **17** o
zipụrụ otu nwoke ka ọ gaa n'ihu ha, Josef, onye e refuru
dịka ohu. **18** Ha ji mkpọrọ igwe merụọ ya ahụ n'ụkwụ,
nyanyekwa ya mkpọrọ igwe n'olu, **19** tutu ruo mgbe ihe
ahụ o kwuru na ọ ga-eme mezuru, tutu ruo mgbe okwu
Onyenwe anyị nwapụtara ya dịka onye eziokwu. **20** Eze
ahụ zipụrụ ozi ka a tọpụ ya, onye ahụ na-achị ndị dị iche

iche mere ka o nwere onwe ya. 21 O mere ya ka ọ bụrụ
onyenwe ezinaụlọ ya, onye na-achị ihe niile o nwere, 22
ikuziri ụmụ eze ndị ikom dịka o si masị ya, na izi ndị
okenye ya amamihe. 23 Mgbe ahụ, Izrel bara n'ala Ijipt;
Jekọb bikwara n'ala Ham dịka onye si mba ọzọ bịa. 24
Onyenwe anyị mere ka ndị ya mụbaa nke ukwuu; o mere
ka ndị ya dị ukwuu n'ọnụọgụgụ karịa ndị iro ha, 25 ndị ọ
tụgharịrị obi ha ka ha kpọọ ndị ya asị, ka ha gbaa izu
nzuzo megide ndị ohu ya. 26 O zipụrụ Mosis, ohu ya, na
Erọn, onye ọ họpụtara. 27 Ha mere ọtụtụ ihe ịrịbama dị
iche iche n'etiti ha, ọrụ ebube ya dị iche iche n'ala Ham.
28 O zipụrụ ọchịchịrị, mee ka ala ahụ gbaa ọchịchịrị, n'ihi
na ha nupuru isi megide okwu ya. 29 O mere ka mmiri
ha niile ghọọ ọbara, nke mere ka azụ niile dị n'ime ya
nwụsịa. 30 Ala ha niile jupụtara n'awọ ọ bụladị n'ime
ọnụụlọ ndina nke ndị na-achị achị. 31 O kwuru okwu,
igwe ijiji na anwụ nta dị iche iche ejupụta n'ala ha niile.
32 N'ọnọdụ mmiri ozuzo, o zitere ha mkpụrụ mmiri na
amụma egbe eluigwe n'ala ha niile; 33 o tijisịrị osisi vaịnị
na osisi fiig niile ha, kwatusịakwa osisi niile dị n'ala ha.
34 O kwuru okwu, igurube na ụkpana a na-apụghị ịgụta
ọnụ jupụtara ebe niile; 35 ha richapụrụ ihe niile bụ ahịhịa
ndụ dị n'ala ahụ, ripịakwa mkpụrụ niile ha kụrụ n'ubi ha.
36 Mgbe ahụ, o gburu ndị niile e buru ụzọ mụọ n'ala ahụ,
mkpụrụ mbụ nke ndị ikom ha. 37 Ọ kpọpụtara ụmụ Izrel,
ndị chịịrị ọlaọcha na ọlaedo, ọ dịghị otu onye n'ime ebo
ya niile nke ahụ na-esighị ike. 38 Obi dị Ijipt ụtọ mgbe
ha pụrụ, n'ihi na oke egwu ndị Izrel dakwasịrị ha. 39 Ọ
gbasara igwe ojii dịka ihe mkpuchi, na ọkụ na-enye ìhè

n'abalị. 40 Ha rịọrọ ya, o zitere ha ụmụ nnụnụ kweel,
jirikwa achịcha si n'eluigwe nyejuo ha afọ. 41 O tiwara
nkume ahụ, mmiri sọpụtara; ọ sọgharịrị n'ime ọzara dịka
iyi. 42 N'ihi na o chetara nkwa ya dị nsọ, nke o kwere ohu
ya Ebraham. 43 O ji aṅụrị dupụta ndị ya, jirikwa ọnọdụ iti
mkpu ọṅụ dupụta ndị ya ọ họpụtara; 44 o nyere ha ala
niile nke mba dị iche iche, ha ghọrọ ndị nnweta nke ihe
ndị ọzọ rụpụta, 45 ka ha nwee ike debe ụkpụrụ ya niile
ma na-erubekwa isi n'iwu ya niile. Toonu Onyenwe anyị.

106 Toonu Onyenwe anyị. Keleenụ Onyenwe anyị n'ihi
na ọ dị mma; Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
2 Onye pụrụ ikwupụtasịcha ihe ukwu niile nke Onyenwe
anyị na-arụ maọbụ kwupụta otuto ya niile? 3 Ndị a gọziri
agọzi ka ha bụ, bụ ndị na-edebe ikpe ziri ezi, ndị ahụ na-
eme ezi ihe mgbe niile. 4 O Onyenwe anyị, cheta m mgbe
ị ga-egosi ndị gị ihuọma, bịa leta m, mgbe ị na-azọpụta
ha, 5 ka m soro keta oke na ngọzị ndị gị ị họpụtara, ka m
keta oke n'ọṅụ ahụ dịrị mba gị sorokwa ihe nketa gị nye
otuto. 6 Anyị emehiela, dịka nna nna anyị ha mehiere;
anyị emeela ihe ọjọọ, rụọkwa ọrụ ajọ omume. 7 Mgbe
nna nna anyị ha nọ n'Ijipt, ha echeghị uche banyere ọrụ
ebube gị niile; ha echetakwaghị ịba ụba nke ebere gị niile,
kama ha nupuru isi n'akụkụ oke osimiri ahụ, bụ Osimiri
Uhie. 8 Ma ọ zọpụtara ha n'ihi aha ya, ime ka a mara ike
ya dị ukwuu. 9 Ọ baara Osimiri Uhie mba, ọ tachaa; o
dufere ndị ya site n'ebe dị omimi gafee dịka ọ bụ ọzara.
10 Ọ zọpụtara ha site n'aka ndị kpọrọ ha asị; gbapụtakwa
ha site n'aka ndị iro ha. 11 Mmiri ahụ riri ndị iro ha
niile; ọ dịghị otu onye n'ime ha fọdụrụ. 12 Mgbe ahụ, ha

kweere okwu gị niile, ma bụkuo gị abụ otuto. **13** Ma o
teghị aka, ha chefuru ihe niile ọ rụrụ, ha e chereghị ka
ndụmọdụ ya pụta ìhè. **14** N'ọzara, ha sooro ọchịchọ nke
obi ha; n'ala tọgbọrọ n'efu, ha nwara Chineke ọnwụnwa.
15 N'ihi ya, o nyere ha ihe ha rịọrọ ya, ma zite ọrịa na-
efe efe ka ọ dakwasị ha. **16** N'etiti ọmụma ụlọ ikwu ha,
ha kworo ekworo megide Mosis na Erọn, ndị e doro nsọ
nye Onyenwe anyị. **17** Ala meghere loda Datan, o likwara
Abiram, na ndị otù ya. **18** Ọkụ repịara ndị niile sonyere
ha; ire ọkụ repịara ndị ajọ omume. **19** Na Horeb, ha kpụrụ
nwa ehi, kpọọ isiala nye arụsị e jiri igwe pịa. **20** Ha jiri
oyiyi oke ehi nke na-ata ahịhịa gbanwere Ebube ha. **21**
Ha chefuru Chineke, onye zọpụtara ha, onye rụrụ ọtụtụ
ọrụ dị ukwuu n'Ijipt, **22** ọtụtụ ihe ịrịbama n'ala Ham, na
ọtụtụ ọrụ ịtụnanya n'akụkụ Osimiri Uhie. **23** N'ihi ya, o
kwuru na ọ ga-ala ha n'iyi, ma Mosis, onye ya ọ họpụtara,
guzoro n'etiti ndị ahụ na Chineke, ka oke iwe ya ghara
ịla ha n'iyi. **24** Emesịa, ha ledara ala ọma ahụ anya, ha
ekwenyeghị na nkwa ya. **25** Ha tamuru ntamu n'ime ụlọ
ikwu ha; ha erubekwaghị isi nye Onyenwe anyị. **26** N'ihi
nke a, o weliri aka ya elu ṅụọrọ ha iyi na ọ ga-eme ka ha
niile nwụọ n'ọzara, **27** mee ka agbụrụ ha daa n'etiti mba
dị iche iche, ma chụsasịa ha n'ala niile. **28** Ha dịnyeere
ndị na-efe arụsị Baal nke Peoa, riekwa ihe e ji chụọrọ chi
na-enweghị ndụ aja; **29** ha sitere n'ajọ omume ha kpasuo
Onyenwe anyị iwe, nke mere ka ọrịa na-efe efe dakwasị
ha. **30** Ma Finehaz guzoro ọtọ, mee ihe ziri ezi, ọrịa
ahụ na-efe efe kwụsịkwara. **31** A gụnyere nke a dịka ezi
omume nye ya site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. **32** N'akụkụ mmiri

Meriba, ha kpasuru Onyenwe anyị iwe, n’ihi ha, nsogbu
dakwasịrị Mosis; **33** n’ihi na ha nupuru isi megide Mmụọ
nke Chineke, Mosis kwuru okwu, na-echeghị echiche
banyere ihe ọ na-ekwu. **34** Ha egbuchapụghị mba niile bi
n’ala ahụ dịka Onyenwe anyị dọrọ ha aka na ntị ka ha
mee. **35** Kama ha gwakọtara onwe ha na mba niile nke ala
ahụ, site otu a, mụta ime ka ha na-eme. **36** Ha fere arụsị
ha ofufe, nke ghọrọ ihe ịma n’ọnya nye ha. **37** Ha gara
n’ihu were ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom chụọrọ chi na-
abụghị chi aja. **38** Ha na-awụfu ọbara ndị na-emeghị ihe
ọbụla, ọbara ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom, bụ ndị ha
chụrụ dịka aja nye arụsị niile nke ala Kenan, si otu a jiri
ọbara ha merụọ ala ahụ. **39** Ha sitere n’ihe ha na-eme
merụọ onwe ha; site n’aka ọrụ ha, maka uru ha nyefere
onwe ha n’aka ndị na-emerụ ha. **40** N’ihi nke a, iwe were
Onyenwe anyị megide ndị ya; ọ gụkwara ihe nketa ya
dịka ihe rụrụ arụ. **41** Ọ raara ha nye n’aka ndị mba ọzọ dị
iche iche, ndị kpọrọ ha asị chịkwara ha. **42** Ndị iro ha
mekpara ha ahụ chie ha ọnụ n’ala n’okpuru ike ha. **43**
Ọtụtụ oge, ọ napụtara ha, ma ha nọgidesịrị ike n’inupu isi
site na ndụmọdụ ya, bụrụ ndị lara n’iyi n’ime mmehie
ha. **44** Ma mgbe ọ nụrụ mkpu akwa ha, ọnọdụ mkpagbu
ha metụtara ya; **45** n’ihi ha, o chetara ọgbụgba ndụ ya,
sitekwa n’oke ịhụnanya ya, meere ha ebere. **46** Ọ na-
emekwa ka ndị ahụ dọtara ha n’agha nwee ọmịiko n’ahụ
ha. **47** O Onyenwe anyị Chineke anyị, zọpụta anyị, chịkọta
anyị site n’aka mba dị iche iche, ka anyị nwee ike nye aha
nsọ gị ekele ma nyaakwa isi n’ime otuto gị. **48** Otuto dịrị
Onyenwe anyị, bụ Chineke nke Izrel, site n’ebighị ebi ruo

ebighị ebi. Ka mmadụ niile sị, “Amen!” Toonu Onyenwe
anyị.

107 Keleenụ Onyenwe anyị, n’ihi na ọ dị mma; ịhụnanya
ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi. **2** Ka ndị niile Onyenwe
anyị gbapụtara kwuo otu a, ndị niile ọ gbapụtara site
n’aka onye kpọrọ ha asị, **3** ndị ọ kpọlatara site n’ala niile
dị iche iche, site n’ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ,
site n’ugwu na ndịda. **4** Ụfọdụ wagharịrị n’ọzara, ala nke
tọgbọrọ n’efu, ha enweghị ike ịchọta ụzọ nke ga-eduba ha
n’obodo ebe ha ga-ebi. **5** Agụụ gụrụ ha, akpịrị kpọkwara
ha nkụ, olileanya gwụrụ ha n’obi. **6** Mgbe ahụ, ha kpọkuru
Onyenwe anyị, n’ime nsogbu ha, ọ napụtakwara ha site
na mkpagbu ha niile. **7** O duuru ha n’ụzọ ziri ezi baa
n’obodo ha ga-ebi. **8** Ka ha kelee Onyenwe anyị n’ihi
ịhụnanya ya nke na-adịghị agwụ agwụ na n’ihi ọrụ ebube
ya niile nye ụmụ mmadụ, **9** n’ihi na o jirila ọtụtụ ezi ihe
nyejuo ndị agụụ na-agụ afọ meekwa ka onye akpịrị na-
akpọ nkụ ṅụjuo afọ. **10** Ụfọdụ nọdụrụ ala n’ọchịchịrị na
n’ọnọdụ oke ihe mwute nke obi, ndị nọ n’ụlọ mkpọrọ
na-ata ahụhụ ndị e ji mkpọrọ igwe kee ha agbụ, **11** n’ihi
na ha nupuru isi megide okwu niile nke Chineke ma
lelikwaa ndụmọdụ niile nke Onye kachasị ihe niile elu. **12**
N’ihi ya, Chineke mere ka ha hụjuo anya site n’ịdọgbu
onwe ha n’ọrụ, ha sụrụ ngọngọ daa, ma ọ dịghị onye
ọbụla nyeere ha aka ibilite ọtọ. **13** Mgbe ahụ, ha kpọkuru
Onyenwe anyị n’ime nsogbu ha, ọ zọpụtara ha site na
mkpagbu ha niile. **14** O mere ka ha site n’ọchịchịrị na oke
ihe mwute nke obi pụta. O tijikwara agbụ ha niile. **15** Ka
ha kelee Onyenwe anyị n’ihi ịhụnanya ya, nke na-adịghị

agwụ agwụ na n’ihi ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ,
16 n’ihi na o tijisiela ọnụ ụzọ ama niile e ji bronz kpụọ
gbujiekwa mkpọrọ ịkpọchi ụzọ niile e ji igwe kpụọ. 17
Ụfọdụ ghọrọ ndị nzuzu site na nnupu isi taakwa ahụhụ
n’ihi njehie ha niile. 18 Ihe oriri ọbụla ghọọrọ ha ihe rụrụ
arụ ha bịakwara ọnụ ụzọ ama ọnwụ nso. 19 Mgbe ahụ,
ha kpọkuru Onyenwe anyị n’ime nsogbu ha ọ zọpụtara
ha site na mkpagbu ahụ niile. 20 O zipụrụ okwu ọnụ ya,
gwọọ ha; ọ napụtara ha site n’ili. 21 Ka ha kelee Onyenwe
anyị n’ihi ịhụnanya ya nke na-adịghị agwụ agwụ na n’ihi
ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ. 22 Ka ha chụọ aja
ekele nye ya jirikwa ọtụtụ abụ ọṅụ kwupụta banyere
ọrụ ya niile. 23 Ụfọdụ ji ụgbọ mmiri na-ejeghari n’elu
oke osimiri; ha bụ ndị na-azụ ahịa ma na-ebugharịkwa
ngwa ahịa n’elu oke osimiri. 24 Ha hụrụ ọrụ niile nke
Onyenwe anyị, ọtụtụ ọrụ ebube ya n’ogbu mmiri. 25 N’ihi
na o kwuru okwu mere ka oke ifufe kuo nke buliri ebili
mmiri elu. 26 Ha bụ ndị e buliri nnọọ ezigbo elu, ma
budatakwa ruo ogbu mmiri niile; n’ọnọdụ ihe egwu ahụ,
obi lọrọ ha mmiri. 27 Ha na-adagharị, na-aṅagharịkwa
dịka ndị ṅụbigara mmanya oke. Mmụta ha banyere ịnya
ụgbọ mmiri adịghị enyekwara ha aka n’oge dị otu a. 28
Mgbe ahụ, ha kpọkuru Onyenwe anyị n’ime nsogbu ha, o
mere ka ha pụta na mkpagbu ahụ niile. 29 O mere ka
oke ifufe dere duu; o mekwara ka ebili mmiri nke oke
osimiri dajụọ. 30 Ha ṅụrịrị ọṅụ mgbe ọ dajụrụ, o duuru
ha ruo ebe ha na-aga n’udo. 31 Ka ha kelee Onyenwe anyị
n’ihi ịhụnanya ya nke na-adịghị agwụ agwụ na n’ihi ọrụ
ebube ya niile nye ụmụ mmadụ. 32 Ka ha bulie ya elu

n'etiti ọgbakọ ukwu ụmụ mmadụ ma tookwa ya na nzukọ
ndị okenye. **33** Ọ na-eme ka iyi ghọọ ọzara; na-emekwa
ka ebe mmiri si asọpụta ghọọ ala kpọrọ nkụ. **34** Ọ na-
eme ka ala na-amị mkpụrụ hiri nne ghọọ ọzara, n'ihi ajọ
omume nke ndị bi n'ime ya. **35** Ọ na-eme ka ọzara ghọọ
ala nke ọdọ mmiri jupụtara mee ka ala akọrọ ghọọ isi
iyi nke na-asọ asọ; **36** ebe ahụ ka ọ kpọbatara ndị agụụ
na-agụ ka ha biri, ebe ahụ ka ha wuru obodo ebe ha ga-
ebi. **37** Ha ghara mkpụrụ n'ubi ha dị iche iche, kụọkwa
ọtụtụ ubi vaịnị ndị mịrị mkpụrụ dị ukwuu; **38** ọ gọziri
ha, ọnụọgụgụ ha bakwara ụba, o mekwara ka anụ ụlọ ha
mụbaa. **39** Mgbe ahụ, ọnụọgụgụ ha adịghịkwa ka ọ dị
na mbụ, ha bụ ndị e ji mkpagbu na ihe ndakwasị na iru
ụjụ wedata n'ala; **40** onye ahụ na-eleda ndị na-achị achị
anya mere ka ha waghariạ n'ọzara, ebe ụzọ na-adịghị. **41**
Ma ọ na-anapụta ndị mkpa na-akpa site na nhụju anya
ha, mee ka ezinaụlọ ha mụbaa dịka igwe anụ ụlọ. **42** Ndị
ezi omume na-ahụ ya na-aṅụrị ọṅụ, ma ndị ajọ omume
na-emechi ọnụ ha nọọ duu. **43** Onye ọbụla maara ihe
ga-echezi echiche banyere ihe ndị a, ma tuleekwa ọrụ
ịhụnanya Onyenwe anyị nke dị ukwuu.
108 Abụ, Abụ Ọma Devid. Obi m dị njikere, o Chineke;
aga m eji mkpụrụobi m niile bụọ abụ ma kụkwaa egwu. **2**
Teta! Ụbọ akwara na une! Aga m akpọte chi ọbụbọ. **3**
Aga m eto gị, O Onyenwe anyị, n'etiti mba niile; aga m
abụ abụ banyere gị n'etiti ndị niile dị iche iche. **4** N'ihi
na ịhụnanya gị dị ukwuu karịa eluigwe; ikwesi ntụkwasị
obi gị na-erukwa mbara eluigwe. **5** Ka e bulie gị elu, o
Chineke, karịa eluigwe niile, ka ebube gị dị n'elu ụwa

niile. 6 Were aka nri gị zọpụta anyị ma nyere anyị aka,
ka a gbapụta ndị ị hụrụ n'anya. 7 Chineke esitela n'ịdị
nsọ ya kwuo, sị, "N'ọnọdụ ọṅụ nke mmeri, aga m ekesa
Shekem, tụkwaa Ndagwurugwu Sukọt n'ihe ọtụtụ, nyepụ
ya. 8 Gilead bụ nke m, Manase bụkwa nke m; Ifrem bụ
okpu igwe m, Juda bụ mkpara eze m. 9 Moab bụ efere
ịkwọ aka m, aga m atụsa akpụkpọụkwụ m n'elu Edọm
n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri." 10 Onye ga-
akpọrọ m gaa n'obodo e wusiri ike? Onye ga-edu m gaa
Edọm? 11 Ọ bụghị gị, o Chineke? Gị onye jụrụ anyị, onye
na-adịghị esokwa ndị agha anyị aga agha? 12 Nyere anyị
aka ka anyị pụọ n'aka ndị iro, n'ihi na inyeaka mmadụ bụ
ihe efu. 13 Site na Chineke, anyị ga-enwe mmeri, ọ ga-
azọpịa ndị iro anyị niile n'ala.

109 Abụ Ọma nke dịrị onyeisi Abụ. Abụ Ọma Devid. O
Chineke, onye m na-eto, anọgidekwala na-agba nkịtị, 2
n'ihi na ndị ajọ omume na ndị aghụghọ emegheela ọnụ
ha megide m; ha aghaala ụgha megide m. 3 Ha na-eji
okwu ịkpọ asị gbaa m gburugburu; na-ebuso m agha
n'efu. 4 N'ọnọdụ ịhụnanya m hụrụ ha, ha na-ebo m ebubo
ma abụ m nwoke onye ekpere. 5 Ha ji ihe ọjọọ na-akwụ
m ụgwọ ihe ọma m mere, ịkpọ asị n'ọnọdụ ịhụnanya. 6
Họpụta otu onye ajọ omume ka o guzogide ya; ka onye
na-ebo ebubo ụgha guzokwa n'aka nri ya. 7 Mgbe a ga-
ekpe ya ikpe, ka ọ bụrụ onye ikpe mara, ka ekpere ya
maa ya ikpe ọnwụ. 8 Ka ụbọchị ndụ ya dị ole na ole, ka
onye ọzọ nara ya ọkwa ya. 9 Ka ụmụ ya ghọọ ndị na-
enweghị nna, ka nwunye ya bụrụ nwanyị na-enweghị di.
10 Ka ụmụ ya ghọọ ndị arịrịọ na-enweghị ebe obibi, ndị e

si na mkpọmkpọ ebe ha bi chụpụ. 11 Ka ndị o ji ụgwọ
kwakọrọ ihe niile o nwere, ka ndị ọbịa baa bukọrọ ihe
niile ọ rụpụtaara onwe ya. 12 Ka onye ọbụla ghara igosi
ya obiọma; ka onye ọbụla gharakwa imere ụmụ ya ndị ọ
hapụrụ ebere. 13 Kama ka ụmụ ụmụ ya niile nwụsịa, ka
a ehichapụkwa aha ha n'ọgbọ nke na-abịa n'ihu. 14 Ka
Onyenwe anyị chetakwa mmehie niile nke nna nna ya
ha, ka Onyenwe anyị hapụkwa ịgbaghara mmehie nne
ya. 15 Ka Onyenwe anyị na-echeta mmehie ha oge niile;
ma ka o mee ka ha bụrụ ndị a ga-echefu echefu n'ọgbọ
niile. 16 N'ihi na ọ dịghị mgbe o chere echiche banyere
imere onye ọzọ obi ebere, ọ kpagburu ndị ogbenye, ndị
nọ na mkpa na ndị obi ha tiwara etiwa ruo n'ọnwụ. 17
Ọ hụrụ ịbụ ndị ọzọ ọnụ n'anya, ka ọbụbụ ọnụ bịakwasị
ya; ọ dịghị atọ ya ụtọ ịgọzi onye ọbụla, ka ngọzị dị anya
site n'ebe ọ nọ. 18 O yikwasịrị ịbụ ọnụ dịka uwe ya; ọ
bara n'ime ahụ ya dịka mmiri, bakwaa n'ime ọkpụkpụ
ya dịka mmanụ. 19 Ka ọ dịịrị ya ka uwe mwụda nke e
kere ya gburugburu dịka akwa, dịka belịt e kegidere ya
gburugburu ruo mgbe ebighị ebi. 20 Onyenwe anyị, mee
ka nke a bụrụ ụdị ụgwọ ọrụ ndị iro m ga-anata, bụ ndị
ahụ niile na-ekwu okwu ọjọọ megide m. 21 Ma gị onwe
gị, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị nyere m
aka n'ihi aha gị, site n'ịdị mma nke ịhụnanya gị, napụta
m. 22 N'ihi na abụ m ogbenye na onye nọ na mkpa, obi m
tiwakwara etiwa n'ime m. 23 Ana m efu dịka onyinyo nke
a na-ahụ anya mgbe anwụ dara; adịkwa m ka igurube nke
onye m bekwasịrị n'ahụ ya na-efechapụ. 24 Ike agwụla
ikpere m, n'ihi ibu ọnụ; ataakwala m ahụ, bụrụ naanị

ọkpụkpụ. 25 Aghọọla m onye e ji eme ihe ọchị nye ndị
na-ebo m ebubo, mgbe ha hụrụ m, ha na-efufe isi ha. 26
Nyere m aka, o Onyenwe anyị Chineke m; zọpụta m dịka
ịhụnanya gị si dị. 27 Ka ha mara na ọ bụ aka gị, na ọ bụ
gị, o Onyenwe anyị, mere ya. 28 Ha nwere ike nọgide na-
abụ ọnụ, ma ị ga-agọzi; mgbe ha ga-abịa ọgụ, a ga-eme
ha ihe ihere, ma ohu gị ga-aṅụrị ọṅụ. 29 A ga-eji ihere
yikwasị ndị na-ebo m ebubo dịka uwe werekwa ihere kee
ha gburugburu dịka uwe mwụda. 30 Aga m eji ọnụ m jaa
Onyenwe anyị mma nke ukwuu; n'etiti ọha mmadụ dị
ukwuu, aga m eto ya. 31 N'ihi na ọ na-eguzo n'aka nri nke
onye nọ na mkpa, ịzọpụta ya site n'aka ndị na-ama ya
ikpe ọnwụ.

110 Abụ Ọma Devid. Onyenwe anyị gwara Onyenwe m
okwu sị ya: "Nọdụ ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-eme
ndị iro gị ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị." 2 Onyenwe
anyị ga-eme ka ike ọchịchị gị site na Zayọn ruo ala ndị
ọzọ; ị ga-achị n'etiti ndị iro gị niile. 3 N'ụbọchị ị ga-ebu
agha, ndị agha gị niile ga-ahọrọ n'onwe ha i soro gị. Ndị
yikwasịrị ịma mma nke ịdị nsọ ka uwe, bụ ụmụ okorobịa
gị ga-abịakwute gị dịka igirigi site n'afọ ụtụtụ. 4 Onyenwe
anyị aṅụọla iyi, ọ gaghị agbanwe uche ya: "Gị onwe gị bụ
onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi, n'usoro Melkizedek."
5 Onyenwe anyị nọ n'aka nri gị. Ọ ga-egwepịa ndị eze
n'ụbọchị oke iwe ya. 6 Ọ ga-ekpe mba niile ikpe, na-
atụkọta ndị nwụrụ anwụ, ma gwepịa ndị na-achị achị
n'elu ụwa niile. 7 Ọ ga-aṅụ mmiri site n'iyi nta nke dị
n'akụkụ ụzọ; n'ihi nke a, ọ ga-eweli isi ya elu.

111 Toonu Onyenwe anyị! Aga m eji obi m niile jaa
Onyenwe anyị mma n'ime nzukọ ndị ụzọ ha ziri ezi na
n'ime ọgbakọ ukwuu. **2** Ọrụ niile Onyenwe anyị na-arụ
dị ukwuu; ndị niile na-enwe mmasị na ha na-atụgharị
uche n'ime ha. **3** Ọrụ ya jupụtara n'ebube na ịma mma,
ezi omume ya na-adịgidekwa ruo mgbe ebighị ebi. **4** O
meela ka e cheta ọrụ ebube ya niile; Onyenwe anyị bụ
onye amara na onye ọmịiko. **5** Ọ na-egboro ndị na-atụ
egwu ya mkpa ihe oriri; ọ na-echetakwa ọgbụgba ndụ ya
ruo mgbe ebighị ebi. **6** O gosila ndị ya ike nke ọrụ ya
niile, site n'inye ha ala niile nke ndị mba ọzọ. **7** Ọrụ aka
ya niile bụ ihe kwesiri ekwesi na ikpe ziri ezi; ụkpụrụ ya
niile bụ ihe kwesiri ntụkwasị obi. **8** E hiwere ha ịdị ruo
mgbe niile ebighị ebi, ha bụ ihe e mere n'ikwesị ntụkwasị
obi na izi ezi. **9** O wetaara ndị ya mgbapụta; o meela ka
ọgbụgba ndụ ya guzosie ike ruo ebighị ebi, aha ya dị nsọ
dịkwa oke egwu. **10** Ịtụ egwu Onyenwe anyị bụ mmalite
amamihe; ndị niile na-edebe ụkpụrụ ya nwere ezi nghọta.
Otuto ya na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

112 Toonu Onyenwe anyị. Onye a gọziri agọzi ka nwoke
ahụ bụ onye na-atụ egwu Onyenwe anyị; onye na-enwe
oke mmasị idebe iwu ya niile. **2** Ụmụ ya ga-abụ ndị dị ike
n'ala ahụ; ọgbọ ndị na-eme ihe ziri ezi ga-abụ ndị a gọziri
agọzi. **3** Akụnụba na-adịgide n'ụlọ ya; ezi omume ya na-
adịgidekwa ruo mgbe ebighị ebi. **4** Ìhè na-enwuru ndị na-
eme ihe ziri ezi, ọ bụladị n'ime ọchịchịrị, nyekwa ndị na-
eme amara, ndị obiọma na ndị ezi omume. **5** Ihe ọma ga-
abịara onye ahụ na-eme ebere na-ejikwa obi ya agbazinye
ndị mmadụ ihe, onye na-eji ikpe ziri ezi arụ ọrụ ya niile.

6 N'ezie, agaghị ewezuga ya n'ọnọdụ ya; a ga-echeta onye
ezi omume ruo mgbe ebighị ebi. 7 Ọ gaghị atụ egwu
akụkọ ọjọọ; obi ya na-eguzosi ike, na-atụkwasị Onyenwe
anyị obi. 8 Obi ya siri ike, ọ gaghị atụ egwu ihe ọbụla;
n'ikpeazụ, ọ ga-ele ndị na-akpọ ya asị anya na mmeri. 9 Ọ
gbasapụrụ aka ya nye ndị ogbenye onyinye dị iche iche,
ezi omume ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi; a ga-ewere
nsọpụrụ welie mpi ya elu. 10 Iwe ga-ewe onye ajọ omume
mgbe ọ ga-ahụ ya, ọ ga-atagide ikikere eze tutu ọ nwụọ;
olileanya niile nke ndị ajọ omume ga-ala n'iyi.

113 Toonu Onyenwe anyị! Toonu Onyenwe anyị unu ndị
ohu ya. Toonu aha Onyenwe anyị. 2 Ka aha Onyenwe anyị
bụrụ ihe a gọziri agọzi site ugbu a ruo mgbe ebighị ebi.
3 Site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'ọdịda ya, aha Onyenwe
anyị ga-abụ ihe a na-eto eto. 4 Onyenwe anyị dị elu karịa
mba niile, ebube ya dị elu karịa eluigwe. 5 Onye dị ka
Onyenwe anyị Chineke anyị, onye nọkwasịrị ocheeze
n'ebe dị elu, 6 onye na-eme onwe ya ka ọ dị ala ilekwasị
eluigwe na ụwa anya? 7 Ọ na-esi n'uzuzu bulie ogbenye
elu sitekwa n'ebe ikpofu ahịhịa bulie onye nọ na mkpa
elu; 8 ọ na-eme ka ya na ụmụ eze ndị ikom nọkọọ, ọ na-
eme ka o soro ndị a maara aha ha n'etiti ụmụ mmadụ
nọkọọ. 9 Ọ na-eme ka nwanyị aga biri n'ụlọ nke ya dịka
nne mụrụ ọtụtụ ụmụ ọńụ juru obi. Toonu Onyenwe anyị.

114 Mgbe ụmụ Izrel si n'ala Ijipt pụta, mgbe ezinaụlọ
Jekọb sitekwara n'ebe ndị asụsụ ha dị iche pụta, 2 Juda
ghọrọ ebe nsọ Chineke, Izrel ghọrọ ala ọ na-achị. 3
Osimiri hụrụ ya, gbaa ọsọ, osimiri Jọdan hụkwara ya
chigharịa laa azụ; 4 Ugwu ukwu niile wụliri elu dịka

ebule; ugwu nta niile wụlikwara elu dịka ụmụ atụrụ. 5
Gịnị mere gị oke osimiri, i ji na-agba ọsọ? Osimiri Jọdan,
gịnị na-eme gị i ji chighariạ laa azụ? 6 Gịnị na-eme unu,
ugwu ukwu niile unu ji na-awụli elu dịka ụmụ ebule?
Gịnị na-emekwa unu, ugwu nta niile, unu ji na-awụli elu
dịka ụmụ atụrụ? 7 Ka ụwa niile maa jijiji n'ihu Onyenwe
anyị, ka ọ maakwa jijiji n'ihu Chineke nke Jekọb, 8 onye
mere ka oke nkume ghọọ ọdọ mmiri, onye mere ka ọmụ
nkume ghọọ isi iyi mmiri.

115 Ọ bụghị anyị ka ọ dịrị, o Onyenwe anyị, ọ bụghị
anyị ka ọ dịrị, kama ọ bụ aha gị ka ebube na-adịrị, n'ihi
ịhụnanya gị na ikwesi ntụkwasị obi gị. 2 Gịnị mere ọtụtụ
mba niile nke ụwa ji na-ajụ sị, "Olee ebe Chineke ha nọ?"
3 Chineke anyị bi n'eluigwe. Ọ bụkwa ihe tọrọ ya ụtọ
n'obi ka ọ na-eme. 4 Arụsị ha niile bụ ọlaọcha na ọlaedo
ka e ji kpụọ ha, ha bụ ọrụ aka mmadụ. 5 Ha nwere ọnụ
ma ha adịghị ekwu okwu, ha nwere anya abụọ ma ha
adịghị ahụ ụzọ; 6 ha nwere ntị ma ha adịghị anụ ihe, ha
nwekwara imi ma ha adịghị anụ isisi ọbụla; 7 ha nwere
aka, ma ha adịghị emetụ ihe ọbụla aka, ha nwere ụkwụ,
ma ha adịghị eje ije; ha enweghị ike iji akpịrị ha mee
mkpọtụ ọbụla. 8 Ndị na-eme ha ga-adịkwa ka ha. Ndị na-
atụkwasị ha obi ga-adịkwa ka ha. 9 Ụmụ Izrel, tụkwasịnụ
Onyenwe anyị obi ọ bụ onye inyeaka ha na ọta ha. 10
Ezinaụlọ Erọn, tụkwasịnụ Onyenwe anyị obi. Ọ bụ ya bụ
onye inyeaka ha na ọta ha. 11 Unu ndị na-atụ egwu ya,
tụkwasịnụ Onyenwe anyị obi ọ bụ onye inyeaka ha na
ọta ha. 12 Onyenwe anyị na-echeta anyị, ọ ga-agọzikwa
anyị, ọ ga-agọzi ndị ya bụ Izrel, ọ ga-agọzi ezinaụlọ Erọn,

13 ọ ga-agọzi ndị niile na-atụ egwu Onyenwe anyị, ma
onye nta ma onye ukwu. 14 Ka Onyenwe anyị mee ka
unu mụbaa, unu na ụmụ unu. 15 Ka Onyenwe anyị onye
kere eluigwe na elu ụwa gọzie unu. 16 Eluigwe niile bụ
nke Onyenwe anyị, ọ bụkwa ya nyere ụmụ mmadụ elu
ụwa niile. 17 Ọ bụghị ndị nwụrụ anwụ na-eto Onyenwe
anyị, ndị na-arịda n'ebe ịnọ duu; 18 ọ bụ anyị ga-aja
Onyenwe anyị mma, site ugbu a ruo mgbe ebighị ebi.
Toonu Onyenwe anyị.

116 Ahụrụ m Onyenwe anyị n'anya, n'ihi na ọ nụrụ olu
m; ọ nụrụ mkpu akwa m maka ebere. 2 N'ihi na o gere m
ntị, aga m akpọku ya oge ndụ m niile. 3 Agbụ nke ọnwụ
kekọrọ m, oke ihe mgbu nke ili bịakwasịrị m; nsogbu na
iru ụjụ dakwasịrị m. **(Sheol h7585)** 4 Mgbe ahụ, akpọkuru
m aha Onyenwe anyị: "O Onyenwe anyị, zọpụta m!" 5
Onyenwe anyị bụ onye na-eme ebere na onye ezi omume.
Chineke anyị jupụtakwara n'ọmịiko. 6 Onyenwe anyị na-
echebe ndị na-enweghị uche; mgbe m nọ n'ọnọdụ mkpa,
ọ zọpụtara m. 7 Laghachi azụ zuru ike, gị mkpụrụobi m,
n'ihi na Onyenwe anyị emesola gị mmeso ọma. 8 N'ihi na
gị, o Onyenwe anyị, napụtara mkpụrụobi m site n'ọnwụ,
anya m site na anya mmiri akwa, napụtakwa ụkwụ m site
n'ịsọ ngọngọ, 9 ka m nwee ike jegharịa n'ihu Onyenwe
anyị n'ime ala ebe ndị dị ndụ bi. 10 Ekwenyere m na
Onyenwe anyị mgbe m kwuru sị, "Abụ m onye nọ n'oke
nsogbu," 11 n'ime ịda mba m, ekwuru m sị, "Mmadụ niile
bụ ndị ụgha." 12 Gịnị ka m ga-enyeghachi Onyenwe anyị
n'ihi mmeso ọma niile o mesoro m? 13 Aga m eweli iko
nke nzọpụta m elu kpọkuokwa aha Onyenwe anyị. 14

N’ihu ndị ya niile ka m ga-anọ mezuo nkwa m kwere
Onyenwe anyị. 15 Ọnwụ nke ndị nsọ ya dị oke ọnụahịa
n’anya Onyenwe anyị. 16 O Onyenwe anyị, n’ezie, abụ m
ohu gị; abụ m ohu gị, nwa nwoke nke ohu gị nwanyị; ị
zọpụtala m site na agbụ e kere m. 17 Aga m achụrụ gị aja
ekele kpọkuokwa aha Onyenwe anyị. 18 Ọ bụkwa n’ihu
ndị ya niile ka m ga-anọ kwụghachi Onyenwe anyị nkwa
m kwere, 19 n’ime ogige ụlọ Onyenwe anyị, n’etiti gị, O
Jerusalem. Toonu Onyenwe anyị.

117 Toonu Onyenwe anyị, unu mba niile dị iche iche.
Jaakwa ya mma, unu ndị niile dị iche iche. 2 N’ihi na
ịhụnanya ya n’ebe anyị nọ dị ukwuu. Ikwesi ntụkwasị obi
Onyenwe anyị na-adịkwa ruo mgbe ebighị ebi. Toonu
Onyenwe anyị!

118 Keleenụ Onyenwe anyị n’ihi na ọ dị mma; ịhụnanya
ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi. 2 Ka ụmụ Izrel
kwupụta n’onwe ha sị, “Ịhụnanya ya na-adịgide ruo
mgbe ebighị ebi.” 3 Ka ndị ezinaụlọ Erọn kwuokwa sị,
“Ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.” 4 Ka ndị
niile na-atụ egwu Onyenwe anyị kwuo sị, “Ịhụnanya ya
na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.” 5 N’ọnọdụ oke ihe mgbu
m, akpọkuru m Onyenwe anyị, ọ zara m, mee ka m nwere
onwe m. 6 Onyenwe anyị nọnyeere m, agaghị m atụ egwu.
Gịnị ka mmadụ pụrụ ime m? 7 Onyenwe anyị nọnyere m;
ọ bụ onye na-enyere m aka. Aga m ele ndị iro m anya na
mmeri. 8 Ọ kachasị mma ịgbaba n’ime Onyenwe anyị
karịa ịtụkwasị ụmụ mmadụ obi. 9 Ọ kachasị mma ịgbaba
n’ime Onyenwe anyị karịa ịtụkwasị ndị amara aha ha obi.
10 Mba niile gbara m gburugburu ma site n’aha Onyenwe

anyị aga m ala ha n'iyi. **11** Ha gbara m gburugburu, ma
site n'aha Onyenwe anyị ka m na-egbuda ha. **12** Ha gbara
m gburugburu dịka aṅụ, ma e menyụọla ha dịka ogwu
na-ere ọkụ; site n'aha Onyenwe anyị, ka m na-egbuda
ha. **13** Akwaghachiri m azụ, agaara m ada, ma Onyenwe
anyị nyere m aka. **14** Onyenwe anyị bụ ike m na abụ m; ọ
ghọọla nzọpụta m. **15** Olu iti mkpu ọṅụ na mmeri na-
ada n'ime ụlọ ikwu ndị ezi omume: "Aka nri Onyenwe
anyị emeela ọtụtụ ihe dị ukwuu! **16** Aka nri Onyenwe
anyị bụ ihe e weliri elu; aka nri Onyenwe anyị emeela
ọtụtụ ihe dị ukwuu!" **17** Agaghị m anwụ, kama aga m adị
ndụ kwusaara ndị ọzọ ọrụ ebube Onyenwe anyị rụrụ. **18**
Onyenwe anyị tara m ahụhụ nke ukwuu, ma o nyefeeghị
m n'aka ọnwụ. **19** Megheere m ọnụ ụzọ ama nke ezi
omume; aga m abanye nye Onyenwe anyị ekele. **20** Nke a
bụ ọnụ ụzọ ụlọnsọ Onyenwe anyị, ebe ndị ezi omume
ga-esite na ya banye. **21** Aga m enye gị ekele, n'ihi na ị
zara m; ị ghọọla nzọpụta m. **22** Nkume ahụ ndị na-ewu
ụlọ jụrụ, aghọọla nkume isi ntọala ụlọ; **23** nke a bụ ọrụ
aka Onyenwe anyị, ọ bụkwa ihe ịtụnanya n'anya anyị.
24 Nke a bụ ụbọchị Onyenwe anyị anyị mere, ka anyị
ṅụrịa ọṅụ, nweekwa obi ụtọ n'ime ya. **25** O Onyenwe
anyị, zọpụta anyị; o Onyenwe anyị, mee ka ihe gaara anyị
nke ọma. **26** Onye a gọziri agọzi ka onye ahụ bụ, nke na-
abịa n'aha Onyenwe anyị. Anyị sitere n'ụlọ Onyenwe anyị
na-agọzi gị. **27** Onyenwe anyị bụ Chineke, ọ bụ ya mere
ka ìhè ya mụkwasị anyị. Chịrị igu nkwụ n'aka gị, soro
ndị ji ọṅụ bata n'ogige Chineke bịaruo n'ebe ịchụ aja.
28 Ị bụ Chineke m, aga m eto gị; ị bụ Chineke m, aga m

ebuli gị elu. 29 Keleenụ Onyenwe anyị n’ihi na ọ dị mma,
ịhụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.

119 Ndị a gọziri agọzi ka ha bụ, bụ ndị ụzọ ha na-
enweghị ihe ịta ụta ọbụla, ndị na-ejeghari dịka iwu
Onyenwe anyị si dị. 2 Ndị a gọziri agọzi ka ha bụ, bụ ndị
na-edebe ụkpụrụ ya ma jirikwa obi ha niile na-achọsi
ya ike. 3 Ha adịghị eme ihe ọjọọ ọbụla; ha na-ejeghari
n’ụzọ ya niile. 4 I doola ụkpụrụ ndị a ga-erubekwara
isi. 5 Ọ ga-adị m mma ma ọ bụrụ na m anọgidesie ike
na-erube isi nye iwu gị niile! 6 Mgbe ahụ, ihere agaghị
eme m mgbe m tulere uche n’iwu gị niile. 7 Aga m eji
obi ziri ezi too gị dịka m na-amụ ihe banyere iwu gị ziri
ezi. 8 Aga m erubere iwu gị niile isi; biko ahapụkwala
m. 9 Olee ụzọ nwa okorobịa ga-esi bie ndụ dị nsọ? Ọ bụ
site n’ibi ndụ dịka okwu gị si dị. 10 Eji m obi m niile
na-achọsi gị ike. Ekwela ka m kpafuo site n’ihe niile i
nyere n’iwu. 11 Ezoola m okwu gị niile n’obi m, igbochi
m imehie imegide gị. 12 Otuto dịrị gị, o Onyenwe anyị;
kuziere m iwu gị niile. 13 Aga m eji egbugbere ọnụ m
gụgharịa iwu niile nke si n’ọnụ gị. 14 Ana m aṅụrị ọṅụ
n’ịgbaso iwu gị niile dịka mmadụ si aṅụrị ọṅụ n’ime oke
ịba ụba. 15 Ana m atụgharị uche n’ụkpụrụ gị na-atulekwa
uche n’ụzọ gị niile. 16 Iwu gị na-amasị m; agaghị m elefu
okwu gị anya. 17 Meere ohu gị ihe ọma, ka m nwe ike dị
ndụ; aga m erubere okwu gị isi. 18 Kpughee anya m abụọ
ka m hụ oke ihe ebube niile dị iche iche dị n’ime okwu gị.
19 Abụ m onye ọbịa n’elu ụwa; ezonarịla m iwu gị niile. 20
N’oge niile, ihe banyere iwu gị niile na-agụ mkpụrụobi m
agụụ. 21 Ị na-abara ndị mpako mba, ha bụ ndị a bụrụ

ọnụ na ndị na-anaghị agbaso iwu gị. 22 Site n'ebe m nọ
wepụ ịchị ọchị na nleli, n'ihi na m na-edebe ụkpụrụ gị
niile. 23 N'agbanyeghị na ndịisi nọkọrọ na-ekwulu m,
ohu gị ga-atụgharị uche n'iwu gị. 24 Ụkpụrụ gị niile bụ
ihe na-amasị m; ha bụ ndị ndụmọdụ m. 25 Mkpụrụobi m
na-arapara n'uzuzu; kpọghachite ndụ m dịka okwu gị si
dị. 26 Akọwaara m gị ụzọ m niile, ị zakwara m; ugbu a,
kuziere m iwu gị. 27 Mee ka m ghọta ozizi ụkpụrụ gị; ka
m nwe ike tụgharịa uche n'ọrụ ebube gị niile. 28 Iru ụjụ
emeela ka mkpụrụobi m daa mba; gbaa m ume dịka okwu
gị si dị. 29 Chebe m pụọ n'ụzọ aghụghọ niile; site n'iwu gị
meere m amara. 30 Ahọrọla m ụzọ ikwesi ntụkwasị obi; e
kpebiela m idebe obi m n'iwu gị niile. 31 O Onyenwe anyị,
ana m ejigidesi iwu gị niile aka ike; ekwela ka ihere mee
m. 32 Aga m agbaso iwu gị niile n'ihi na i meela ka obi
m nwere onwe ya. 33 O Onyenwe anyị, zi m ụzọ m ga-
esi gbasoo iwu gị niile; mgbe ahụ, aga m edebe ha ruo
n'ọgwụgwụ. 34 Nye m nghọta, aga m edebe iwu gị ma
jiri obi m niile rubere ya isi. 35 Duo m n'ụzọ nke iwu gị
niile, n'ihi na ọ bụ n'ime ha ka m na-achọta obi ụtọ. 36
Mee ka obi m chee ihu n'iwu gị niile ọ bụghị nye uru na-
esite n'ọchịchọ nke onwe. 37 Wepụ anya m site n'ihe na-
abaghị uru; chebe ndụ m dịka okwu gị si dị. 38 Mezuo
nkwa i kwere ohu gị, ka a tụọ egwu gị. 39 Wepụ nkọcha
nke m na-atụ egwu ya, n'ihi na iwu gị niile ziri ezi. 40
Ụkpụrụ gị na-agụsị m agụụ ike! Chebe ndụ m site n'ezi
omume gị. 41 O Onyenwe anyị, ka ịhụnanya gị nke na-
adịgide bịakwasị m, nzọpụta gị dịka nkwa i kwere si dị; 42
mgbe ahụ, aga m azaghachi onye ahụ na-achị m ọchị,

n’ihi na ana m atụkwasị obi m n’okwu gị. **43** Esitela n’ọnụ
m napụ okwu nke eziokwu, n’ihi na olileanya m dị n’iwu
gị niile. **44** Aga m anọgide na-erubere iwu gị isi ruo mgbe
ebighị ebi. **45** Aga m ejegharị n’ọnọdụ inwere onwe n’ihi
na achọpụtala m ụkpụrụ gị niile. **46** Aga m ekwupụta
banyere ụkpụrụ gị n’ihu ndị eze ma ihere agaghị eme
m, **47** n’ihi na iwu gị na-amasị m n’ihi na ahụrụ m ha
n’anya. **48** Ana m eweliri iwu gị niile aka elu, bụ ndị m
hụrụ n’anya, ana m atụgharịkwa uche n’iwu gị niile. **49**
Cheta okwu i nyere ohu gị, n’ihi na i nyela m olileanya.
50 Nkasiobi m n’ime ịta ahụhụ m bụ nke a: nkwa gị na-
echebe ndụ m. **51** Ndị mpako na-akwa m emo na-esepụghị
aka, ma anaghị m esite n’iwu gị wezuga onwe m. **52** O
Onyenwe anyị, ana m echeta iwu gị niile, ndị dị site na
mgbe ochie, ha na-ewetara m nkasiobi. **53** Ana m ewe
iwe nke ukwu n’ihi ndị ajọ omume, ndị gbakụtara iwu gị
azụ. **54** Iwu gị niile bụ isi okwu abụ m ebe ọbụla m na-
anọ. **55** N’abalị, o Onyenwe anyị, ana m echeta aha gị, aga
m edebekwa iwu gị. **56** Nke a bụrịị ihe m na-eme oge
niile: ana m erubere ụkpụrụ gị isi. **57** O Onyenwe anyị,
ị bụ ihe nketa m; ekweela m nkwa irube isi nye okwu
gị niile. **58** Ejirila m obi m niile chọọ ihu gị; meere m
ebere dịka nkwa gị si dị. **59** Echeela m echiche banyere
ụzọ m niile, chigharịakwa na-agbaso ụkpụrụ gị niile. **60**
Aga m eme ngwangwa, agaghị atụfu oge irubere iwu gị
niile isi. **61** A sịkwarị na ndị ajọ omume ejiri ụdọ kee m
agbụ, agaghị m echefu iwu gị. **62** N’etiti abalị, aga m ebili
nye gị ekele n’ihi iwu gị niile ziri ezi. **63** Abụ m enyi ndị
niile na-atụ egwu gị, ndị niile na-agbaso ụkpụrụ gị. **64** O

Onyenwe anyị, ụwa niile jupụtara n’ịhụnanya gị; kuziere
m iwu gị niile. 65 Meere ohu gị ihe ọma dịka okwu gị si
dị, o Onyenwe anyị. 66 Zi m ihe ọmụma na ikpe ziri ezi
n’ihi na ekwenyere m n’iwu gị niile. 67 Tupu m nwee
nsogbu, a kpafuru m, ma ugbu a, ana m erubere okwu gị
isi. 68 I dị mma, ihe i na-eme ziri ezi; kuziere m iwu gị
niile. 69 N’agbanyeghị na ndị mpako a gbasaala okwu
ụgha techie m, ana m eji obi m niile na-edebe ụkpụrụ gị.
70 Obi ha siri ike, ọ dịghị ihe na-emetụta ha, ma ana m
enwe mmasị n’iwu gị. 71 Ọ dị mma na m tara ahụhụ ka m
nwee ike mụta iwu gị niile. 72 Iwu si n’ọnụ gị pụta dị oke
ọnụahịa nye m karịa imerime puku ọlaọcha na ọlaedo. 73
Aka gị kere m, kpụọkwa m; nye m nghọta ka m mụta
iwu gị niile. 74 Ka ndị na-atụ egwu gị ṅụrịa mgbe ha
hụrụ m, n’ihi na olileanya m dị n’okwu gị. 75 O Onyenwe
anyị, amaara m na iwu gị niile ziri ezi, ọ bụkwa n’ikwesị
ntụkwasị obi ka ị tara m ahụhụ. 76 Ka ịhụnanya gị nke
na-adịghị agwụ agwụ kasịe m obi, dịka nkwa i kwere ohu
gị si dị. 77 Ka ọmịiko gị bịakwasị m, ka m nwee ike dị ndụ,
n’ihi na iwu gị na-amasị m. 78 Ka ihere mee ndị mpako
n’ihi ihe ọjọọ ha mere m na-enweghị ihe m mere; ma
aga m atụgharị uche n’ụkpụrụ gị. 79 Ka ndị niile na-atụ
egwu gị bịakwute m, ndị na-aghọta ụkpụrụ gị niile. 80 Ka
m were obi zuruoke na-agbaso ụkpụrụ gị niile, ka ihere
ghara ime m. 81 Mkpụrụobi m na-ada mba site n’ọchịchọ
ya maka nzọpụta gị, ma olileanya m dị n’okwu gị. 82
Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nkwa gị; ana m
asị, “Olee mgbe ị ga-akasị m obi?” 83 N’agbanyeghị na
adị m ka karama akpụkpọ nke dị n’anwụrụ ọkụ, anaghị

m echefu iwu gị niile. 84 Ruo olee mgbe ka ohu gị ga-
anọgide na-eche? Olee mgbe ka ị ga-ata ndị na-akpagbu
m ahụhụ? 85 Ndị mpako na-egwuru m olulu, bụ ihe nke
na-adịghị ka iwu gị si dị. 86 Iwu gị niile kwesiri ntụkwasị
obi; nyere m aka, n'ihi na ndị mmadụ na-akpagbu m
ma o nweghị ihe m mere ha. 87 Ọ fọdụrụ ntakịrị ihe, ha
gaara ala m n'iyi, ma agbakụtaghị m ụkpụrụ gị azụ. 88
Site n'ịhụnanya gị nke na-adịgide chebe ndụ m, ka m
nwe ike rube isi n'iwu nke ọnụ gị. 89 O Onyenwe anyị,
okwu gị na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi; ọ na-eguzosi
ike n'eluigwe. 90 Ikwesi ntụkwasị obi gị na-adịgide site
n'ọgbọ ruo n'ọgbọ; ọ bụ gị kere ụwa, ọ na-eguzosikwa
ike. 91 Ruo taa, iwu gị niile na-eguzosi ike, n'ihi na ihe
niile na-ejere gị ozi. 92 A sịkwarị na iwu gị anaghị amasị
m, agaara m anwụ n'ime nsogbu m. 93 Agaghị m echefu
ụkpụrụ gị niile, n'ihi na ọ bụ ha ka i ji chebe ndụ m. 94
Zọpụta m, n'ihi na abụ m nke gị; achọpụtala m ụkpụrụ gị
niile. 95 Ndị ajọ omume na-eche ịla m n'iyi, ma aga m
atụgharị uche n'ụkpụrụ gị. 96 Ana m ahụ nsọtụ ihe niile
zuruoke, ma iwu gị niile enweghị nsọtụ. 97 O, otu m si hụ
iwu gị n'anya! Ana m atụgharị uche na ya ogologo ụbọchị
niile. 98 Iwu gị na-eme ka amamihe m karịa nke ndị iro
m, ha na-anọnyere m oge niile. 99 Enwere m nghọta
karịa ndị na-ezi m ihe, n'ihi na ana m atụgharịa uche
n'iwu gị niile. 100 Enwere m nghọta karịa ndị okenye
n'ihi na ana m erubere ụkpụrụ gị niile isi. 101 Ajụrụ m
ajụ ije ije n'ụzọ ọjọọ ọbụla ka m nwee ike rubere okwu
gị isi 102 Ewezugaghị m onwe m n'iwu gị niile, n'ihi na
ọ bụ gị onwe gị ziri m ha. 103 Lee ka okwu gị niile si

atọ m ụtọ, ha dị ụtọ n'ọnụ m karịa mmanụ aṅụ! **104** A
na-enweta nghọta site n'ụkpụrụ gị niile; ya mere ana
m akpọ ụzọ ọjọọ ọbụla asị. **105** Okwu gị bụ oriọna dịrị
ụkwụ m bụrụkwa ìhè n'ụzọ m. **106** Aṅụọla m iyi, mee ka o
guzosie ike, na aga m agbaso iwu ezi omume gị niile. **107**
Ataala m ahụhụ nke ukwuu; chebe ndụ m, o Onyenwe
anyị, dịka okwu gị si dị. **108** O Onyenwe anyị, nabata
otuto afọ ofufu niile nke si n'ọnụ m, kuziekwara m iwu gị
niile. **109** Mkpụrụobi m na-adị m n'ọbụaka m oge niile,
ma echezọghị m iwu gị. **110** Ndị ajọ omume esielera m
ọnya, ma esitebeghị m n'ụkpụrụ gị kpafuo. **111** Iwu gị
niile bụ ihe nketa m ruo mgbe ebighị ebi; ha bụ ihe na-
enye obi m ọṅụ. **112** Obi m ekpebiela idebe ụkpụrụ gị ruo
na ngwụcha. **113** Ana m akpọ ndị na-enwe obi abụọ asị,
ma ahụrụ m iwu gị n'anya. **114** Ị bụ ebe mgbaba m na
ọta m; olileanya m dị n'okwu gị. **115** Sitenụ n'ebe m nọ
pụọ, unu ndị na-eme ihe ọjọọ, ka m nwee ike idebe iwu
niile nke Chineke m! **116** Gbaa m ume dịka nkwa gị si dị,
aga m adịkwa ndụ; ekwekwala ka olileanya m daa. **117**
Kwagide m, aga m abụ onye a gbapụtara; aga m anọgide
na-asọpụrụ iwu gị niile. **118** Ị na-ajụ ndị niile na-adịghị
edebe iwu gị, nzube aghụghọ ha niile bụ ihe na-enweghị
isi. **119** Ị na-ekpochapụ ndị ajọ omume dịka unyi a na-
ekpofu ekpofu; n'ihi ya, ahụrụ m ụkpụrụ gị niile n'anya.
120 Anụ ahụ m na-ama jijiji n'ihi ịtụ egwu gị; ana m eguzo
n'oke egwu n'ihi iwu gị niile. **121** Emeela m ihe dị mma
na ihe ziri ezi; ahapụkwala m n'aka ndị na-emegbu m.
122 Kwee ohu gị nkwa na ị ga-elekọta ya; ekwela ka ndị
mpako kpagbuo m. **123** Anya na-egbu m mgbu ebe m na-

ele anya nzọpụta gị ebe m na-ele anya nkwa gị ziri ezi.
124 Biko mesoo ohu gị mmeso dịka ịhụnanya gị si dị ma
kuziekwara m ụkpụrụ gị niile. **125** Abụ m ohu gị, nye
m nghọta, ka m nwee ike mara ụkpụrụ gị niile. **126** O
Onyenwe anyị, oge eruola mgbe ị ga-arụ ọrụ, n'ihi na a
na-emebi iwu gị. **127** N'ihi na ahụrụ m iwu gị niile n'anya
karịa ọlaedo, e karịa ọlaedo a nụchara anụcha, **128** n'ihi
na m na-ahụta ụkpụrụ gị niile ka ihe ziri ezi, akpọrọ m
ụzọ niile na-ezighị ezi asị. **129** Iwu gị niile dị ịtụnanya; ya
mere, ana m erubere ha isi. **130** Mkpughepụ na nkọwa
nke okwu gị na-enye ìhè; ọ na-eme ka ndị na-enweghị
uche ghọta ihe. **131** Ana m asaghe ọnụ m na-ekupụ ume
ike ike, na-achọsi iwu gị niile ike. **132** Chee m ihu, meere
m ebere, dịka i si emere ndị niile hụrụ aha gị n'anya
ebere. **133** Mee ka nzọ ụkwụ m niile na-aga dịka okwu gị
si dị; ekwela ka mmehie chịa m. **134** Gbapụta m site n'aka
ndị na-emegbu m, ka m nwee ike debe iwu gị. **135** Mee
ka ihuọma gị dịkwasị n'ahụ ohu gị. Kuziere m ụkpụrụ
gị niile. **136** Anya mmiri akwa na-agba m nke ukwuu
n'ihi na ndị mmadụ adịghị erube isi nye iwu gị. **137** O
Onyenwe anyị, ị bụ onye ezi omume, iwu gị niile zikwara
ezi. **138** Ụkpụrụ gị niile ziri ezi; ha kwesiri ntụkwasị obi.
139 N'ihi na ndị iro m na-elefu okwu gị anya, ịnụ ọkụ n'obi
m na-ada mba. **140** Nkwa gị niile bụ ihe enyochara nke
ọma, ohu gị na-ahụkwa ha n'anya. **141** Ọ bụ ezie na m bụ
onye dị ala, na onye a na-eleda anya, ma adịghị m eleda
ụkpụrụ gị niile anya. **142** Ezi omume gị na-adị ruo mgbe
ebighị ebi. Iwu gị niile bụkwa eziokwu. **143** Nsogbu na ihe
mgbu adakwasịla m, ma iwu gị niile bụ ihe na-amasị m.

144 Iwu gị niile bụ ezi omume ruo mgbe ebighị ebi; nye m
nghọta, ka m nwe ike dị ndụ. 145 Eji m obi m niile na-
akpọ oku; zaa m o Onyenwe anyị, aga m erubekwa isi nye
ụkpụrụ gị niile. 146 Ana m akpọku gị; zọpụta m aga m
erube isi nye ụkpụrụ gị niile. 147 Tupu chị na-abọ, ana
m ebili, na-akwa akwa maka enyemaka; olileanya m dị
n'okwu gị. 148 Ana m amụ anya abalị n'elu ihe ndina m,
n'ihi ịtụgharị uche na nkwa gị niile. 149 Nụrụ olu m dịka
ịhụnanya gị si dị; chebe ndụ m, o Onyenwe anyị, dịka
iwu gị niile si dị. 150 Ndị na-atụpụta atụmatụ ọjọọ nọ
nso ma ha nọ iwu gị niile n'ebe dị anya. 151 Ma ị nọ nso,
Onyenwe anyị; ihe niile i nyere n'iwu bụ eziokwu. 152 Site
na mgbe ochie ka m mụtara site n'ụkpụrụ gị, na i mere
ka ha guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. 153 Ledata anya ka
ị hụ ịta ahụhụ m ma gbapụta m, n'ihi na echefughị m iwu
gị. 154 Kpepụta m, gbapụta m, chebe ndụ m dịka nkwa gị
si dị. 155 Nzọpụta dị anya n'ebe ndị na-eme ihe ọjọọ nọ,
n'ihi na ha anaghị agbaso ụkpụrụ gị niile. 156 O Onyenwe
anyị, ọmịiko gị dị ukwuu; chebe ndụ m dịka iwu gị niile
si dị. 157 Ndị iro m na ndị na-akpagbu m dị ọtụtụ, ma
aga m anọgide na-edebe iwu gị. 158 Ana m asọ ndị niile
na-enweghị okwukwe n'ime gị oyi, n'ihi na ha anaghị
erubere okwu gị isi. 159 Lee ka m si hụ ụkpụrụ gị niile
n'anya; chebe ndụ m, o Onyenwe anyị, dịka ịhụnanya gị
si dị. 160 Okwu gị niile bụ eziokwu; iwu gị niile ziri ezi na-
adịgide ruo mgbe ebighị ebi. 161 Ndịisi na-emegbu m na-
enweghị ihe m mere, ma obi m na-ama jijiji n'ihi okwu
gị. 162 Ana m aṅụrị ọṅụ n'ime nkwa gị dịka onye chọtara
ọtụtụ ihe nkwata n'agha. 163 Akpọrọ m okwu ụgha asị, ọ

bụkwa ihe arụ n’ebe m nọ, ma ahụrụ m iwu gị n’anya. 164
Aga m eto gị ugboro asaa n’ụbọchị, n’ihi iwu gị ziri ezi.
165 Ndị hụrụ iwu gị n’anya nwere udo dị ukwuu, ọ dịghị
ihe ga-eme ka ha sụọ ngọngọ. 166 Ana m echere nzọpụta
gị, o Onyenwe anyị, na-agbasokwa iwu gị niile. 167 Ana m
erubere ụkpụrụ gị niile isi n’ihi na m hụrụ ha n’anya nke
ukwuu. 168 Ana m erubere ụkpụrụ na iwu gị niile isi,
n’ihi na ị maara ụzọ m niile. 169 Ka akwa m ruo gị ntị, o
Onyenwe anyị; nye m nghọta dịka okwu gị si dị. 170 Ka
arịrịọ m ruo gị ntị; gbapụta m dịka nkwa gị si dị. 171 Ka
ọnụ m jupụta n’otuto, n’ihi na ị na-ezi m iwu gị niile. 172
Ka m jiri ire m bụọ abụ banyere okwu gị, n’ihi na iwu gị
niile ziri ezi. 173 Nọọ na njikere oge niile inyere m aka,
n’ihi na ahọrọla m ụkpụrụ gị niile. 174 Ana m ele anya
nzọpụta gị, o Onyenwe anyị, iwu gị bụ ihe na-amasị m.
175 Kwere ka m dịrị ndụ ka m nwee ike ito gị, ka iwu gị
niile gbaa m ume. 176 Akpafuola m dịka atụrụ nke furu
efu, chọọ ohu gị, n’ihi na echefubeghị m iwu gị niile.
120 Abụ nrigo. Ana m akpọku Onyenwe anyị n’ime
nsogbu m, ọ na-azakwa m. 2 O Onyenwe anyị, zọpụta m
site n’egbugbere ọnụ okwu ụgha na ire na-ekwu okwu
aghụghọ. 3 Gịnị ka a ga-eme gị, ọ bụkwa gịnị ọzọ ka a
gatụkwasịri gị, gị ire aghụghọ? 4 Ọ ga-eji àkụ dị nkọ nke
dike n’agha taa gị ahụhụ, ya na icheku ọkụ osisi brum na-
ere ere. 5 Ahụhụ dịịrị m n’ihi na m bi na Meshek, n’ihi na
m bikwa n’etiti ụlọ ikwu ndị Keda! 6 Ogologo oge ka m
binyere ndị kpọrọ udo asị. 7 Abụ m onye udo; ma mgbe
m kwuru okwu, okwu ha bụ okwu agha.

121 Abụ nrigo. Aga m eweli anya m abụọ elu, lee
ha n'elu ugwu niile, olee ebe inyeaka ga-esi bịara m?
2 Inyeaka m na-esite n'aka Onyenwe anyị, onye kere
eluigwe na ụwa bịa. 3 Ọ gaghị ekwe ka ụkwụ gị gbụchapụ,
onye na-eche gị nche na-amụ anya oge niile; 4 n'ezie
onye na-eche Izrel nche adịghị arahụ ụra, ọ dịghị atụkwa
oru ụra. 5 Onyenwe anyị na-eche gị nche, Onyenwe anyị
bụ ndo gị n'aka nri gị; 6 anyanwụ agaghị achagbu gị
n'ehihie, ọnwa agaghị etigbukwa gị n'abalị. 7 Onyenwe
anyị ga-edebe gị ka ihe ọjọọ ọbụla ghara ịdakwasị gị. Ọ
ga na-eche ndụ gị nche mgbe niile. 8 Onyenwe anyị ga-
echebe gị mgbe ị na-apụ na mgbe ị na-abata abata, site
ugbu a ruo mgbe niile ebighị ebi.

122 Abụ nrigo, nke Devid. Aṅụrịrị m ọṅụ mgbe ha
sị m, "Ka anyị gaa n'ụlọnsọ Onyenwe anyị." 2 Ụkwụ
anyị eguzola ugbu a n'ọnụ ụzọ ama gị niile, gị obodo
Jerusalem. 3 E wuru Jerusalem dịka obodo a chịkọtara
ọnụ nke ọma. 4 Ọ bụ ebe ahụ ka ebo niile na-arịgo, bụ
ebo niile nke Onyenwe anyị, ịbụku aha Onyenwe anyị abụ
dịka iwu o nyere ndị Izrel si dị. 5 N'ebe ahụ ka ocheeze
niile nke ikpe ikpe dị, bụ ocheeze niile nke ezinaụlọ
Devid. 6 Kpeenụ ekpere maka udo Jerusalem: "Ka ndị
niile hụrụ gị n'anya nọọ n'udo. 7 Ka udo dịrị n'ime mgbidi
gị niile nchekwa dịrịkwa n'ime ebe nche gị niile e wusiri
ike." 8 N'ihi ụmụnne m na ndị enyi m, ana m ekwu okwu
sị, "Udo dịrị gị." 9 N'ihi ụlọ Onyenwe anyị, Chineke anyị,
aga m achọ ọganihu gị.

123 Abụ nrigo. Ana m eweli anya m abụọ elu ile gị, gị
onye ocheeze ya dị n'eluigwe. 2 Dịka ohu si elekwasị

nna ya ukwu anya ya, na dịka ohu nwanyị na-eje ozi
si elekwasị nne ya ukwu anya, ịnata ozi ọ ga-eje, otu a
ka anyị si na-elekwasị Onyenwe anyị bụ Chineke anyị
anya, ruo mgbe ọ ga-emere anyị ebere. 3 Meere anyị
ebere, O Onyenwe anyị, meere anyị ebere, n'ihi na anyị
abụrụla ndị a na-akọcha akọcha. 4 N'ihi na nnagide anyị
na-anagide ịchị ọchị ndị nganga, na ileda anya ndị mpako
adịla ukwuu.

124 Abụ nrigo. Nke Devid. A sị na Onyenwe anyị
adịnyereghị anyị, ka Izrel kwuo, 2 a sị na Onyenwe anyị
adịnyereghị anyị, mgbe ndị mmadụ biliri imegide anyị, 3
mgbe iwe ha rere dịka ọkụ megide anyị, ha gaara eloda
anyị na ndụ; 4 idee mmiri gaara iri anyị, oke mmiri
gaara ebufu anyị, 5 ebili mmiri niile gaara ebufu anyị.
6 Ma otuto dịrị Onyenwe anyị, onye na-ekweghị ka ha
jiri eze ha dọrie anyị. 7 Anyị agbanarịla ha dịka nwa
nnụnụ si gbanarị ọnya osi ọnya chọrọ iji jide ya; ọnya ahụ
agbajiela, anyị ewezugakwala onwe anyị, nwere onwe
anyị. 8 Inyeaka anyị dị n'aha Onyenwe anyị, onye kere
eluigwe na ụwa.

125 Abụ nrigo. Ndị niile na-atụkwasị Onyenwe anyị
obi na-anọgidesi ike dị ka ugwu Zayọn nke a na-apụghị
inugharị, nke na-adịgidekwa n'ọnọdụ ya ruo mgbe
ebighị ebi. 2 Dịka ugwu niile si gbaa obodo Jerusalem
gburugburu, otu a ka Onyenwe anyị na-agba ndị ya
gburugburu ugbu a na ruo mgbe ebighị ebi. 3 Mkpara
ọchịchị ndị ajọ omume agaghị adịgide n'ala ndị ezi
omume ketara n'ife nza, n'ihi na ndị ezi omume nwere
ike itinye aka ha na-ime ihe ọjọọ. 4 O Onyenwe anyị,

meere ndị niile na-eme ezi omume ihe ọma, ya bụ, ndị
niile obi ha ziri ezi. 5 Ma Onyenwe anyị ga-achụpụ ndị
niile na-agbaso ụzọ aghụghọ na ndị niile na-eme ajọ ihe.
Ka udo dịrị Izrel.

126 Abụ nrigo. Mgbe Onyenwe anyị kpọghachitere ndị
e mere ka ha lọta na Zayọn, anyị dị ka ndị na-arọ nrọ. 2
Ọchị juru anyị ọnụ, abụ ọṅụ jukwara anyị ire. Mgbe ahụ, e
kwukwara ya na mba niile sị, "Onyenwe anyị emeerela ha
ọtụtụ ihe dị ukwuu." 3 Onyenwe anyị emeerala anyị ọtụtụ
ihe dị ukwuu, obi anyị jupụtakwara n'ọṅụ. 4 Nyeghachi
anyị akụnụba anyị, o Onyenwe anyị, dịka mmiri iyi na-asọ
n'ala Negev. 5 Ndị niile na-eji anya mmiri na-arụ ọrụ ịkụ
mkpụrụ ga-emesịa jiri abụ ọṅụ wee ihe ubi ahụ. 6 Onye ji
ịkwa akwa buru mkpụrụ ubi ọ ga-agha na-aga, ga-emesịa
jiri abụ ọṅụ na-alọghachi azụ, mgbe ha bu ukwu ọka ha.

127 Abụ nrigo, nke Solomọn. Ọ bụrụ na Onyenwe anyị
ewughị ụlọ, ndị na-ewu ya na-adọgbu onwe ha n'ọrụ
n'efu. Ọ bụrụ na Onyenwe anyị echeghị obodo, n'efu ka
ndị nche na-amụ anya. 2 Ọ bụ n'efu ka ị na-ebili n'isi
ụtụtụ na-adọgbu onwe gị n'ọrụ ịchọta ihe ị ga-eri ruo
n'abalị, n'ihi na ọ na-eme ka ndị niile ọ hụrụ n'anya hie
ụra n'udo. 3 Ụmụntakịrị bụ ihe nketa si n'aka Onyenwe
anyị, ụmụntakịrị bụ ụgwọ ọrụ ọ na-enye. 4 Dịka àkụ
n'aka dike n'agha, otu a, ka ụmụ a mụtaara na mgbe
okorobịa dị. 5 Onye a gọziri agọzi ka nwoke ahụ bụ onye
kpojuru àkụ ndị a n'akpa àkụ ya. Ihere agaghị eme ha
mgbe ha na ndị iro na-arụrịta ụka n'ama.

128 Abụ nrigo. Ngọzị na-adịrị ndị niile na-atụ egwu
Onyenwe anyị, ndị na-aga ije n'irube isi nye ya. 2 Ị ga-

eri mkpụrụ ọrụ aka gị; ọtụtụ ngọzị na ihe ịga nke ọma
ga-abụ nke gị. 3 Nwunye gị ga-adị ka osisi vaịnị na-amị
mkpụrụ n'ime ụlọ gị; ụmụ gị ndị ikom ga-adịkwa ka ome
osisi oliv gburugburu tebul gị. 4 Otu a ka a ga-esi gọzie
nwoke ahụ na-atụ egwu Onyenwe anyị. 5 Ka Onyenwe
anyị gọzie gị site na Zayọn ụbọchị niile nke ndụ gị; ka i
hụkwa ọdịmma Jerusalem, 6 ka ị dị ndụ hụ ụmụ ụmụ gị.
Ka udo dịrị Izrel.

129 Abụ nrigo. Site na mgbe m bụ nwantakịrị, ha
kpagburu m ọtụtụ oge, ka Izrel kwuo. 2 "Site na mgbe m
bụ nwantakịrị, ha kpagburu m ọtụtụ oge, ma ha enweghị
ike merie m. 3 Ndị ikom na-akọ ubi akọgharịala azụ m
dịka ala ubi, mee ebe ha kọrọ akọ ka ọ dị ogologo. 4 Ma
Onyenwe anyị bụ onye ezi omume; ọ tọpụla m site n'agbụ
niile nke ndị ajọ omume." 5 Ka ndị niile kpọrọ Zayọn asị
bụrụ ndị ga-alaghachi azụ n'ihere. 6 Ka ha niile dịrị ka
ahịhịa na-epu n'elu ụlọ nke na-akpọnwụ tupu o pupụta;
7 nke onye na-ewe ihe ubi na-adịghị eji ha kpojuo aka ya
abụọ, maọbụ onye mkpokọta e nwee ike kpojuo aka ya. 8
Ka ndị si n'ụzọ na-agafe hapụ ị sị ha, "Ngọzị Onyenwe
anyị dịrị unu. Anyị na-agọzi unu n'aha Onyenwe anyị."

130 Abụ nrigo. O Onyenwe anyị, ọ bụ site n'ebe dị
omimi ka m na-ebeku gị akwa. 2 Onyenwe anyị, nụrụ olu
m. Ka ntị gị na-aṅakwa ntị n'olu arịrịọ m, maka amara. 3
O Onyenwe anyị, a sị na i detuo mmehie niile, Onyenwe
anyị, onye pụrụ iguzo? 4 Ma ọ bụ n'aka gị ka mgbaghara
mmehie dị; ime ka anyị tụọ gị egwu, ma jeere gị ozi. 5
Ana m echere Onyenwe anyị, mkpụrụobi m na-echekwa
ya, ọ bụ n'okwu ya ka olileanya m dị. 6 Mkpụrụobi m na-

echere Onyenwe anyị karịa ndị nche abalị na-echere chị
ọbụbọ, e, karịa ndị nche abalị na-echere chị ọbụbọ. 7
Ndị Izrel, ka olileanya unu dịrị na Onyenwe anyị, n'ihi
na ịhụnanya ya na-adịgide adịgide, n'aka ya ka nzọpụta
zuruoke dịkwa. 8 Ya onwe ya, ga-agbapụta Izrel site na
mmehie ya niile.

131 Abụ nrigo, nke Devid. O Onyenwe anyị, nganga
adịghị n'obi m, ndụ mpako abụkwaghị ọchịchọ m; adịghị
m etinye onwe m n'okwu karịrị m maọbụ n'ihe ndị dị
ukwuu karịa m. 2 Ma ana m edere duu, mkpụrụobi m
nọkwa jụụ; dịka nwantakịrị a napụrụ ara, ya na nne ya nọ,
e, dịka nwantakịrị a napụrụ ara, otu a ka mkpụrụobi m
nọ n'ime m. 3 Ndị Izrel, ka olileanya unu dịrị na Onyenwe
anyị ugbu a na mgbe niile ebighị ebi.

132 Abụ nrigo. O Onyenwe anyị, cheta Devid, n'ihe niile
bụ ndị ọ gbakụtara azụ. 2 Ọ ṅụrụ iyi nye Onyenwe anyị,
kwee nkwa nye Onye dị ukwuu nke Jekọb: 3 "Agaghị m
abanye n'ime ụlọ m maọbụ rigoo n'ihe ndina m, 4 agaghị
m arahụ ụra, egbugbere anya m agaghị atụ oru ụra, 5
tutu ruo mgbe m chọtaara Onyenwe anyị ọnọdụ ebe obibi
nye Onye dị ukwuu nke Jekọb." 6 Anyị nụrụ ihe banyere
ya n'Efrata, anyị chọtara ya n'ubi niile nke Jearim. 7 "Ka
anyị gaa na-ebe obibi ya; ka anyị kpọọ isiala n'ebe ihe
mgbakwasị ụkwụ ya. 8 'Bilie, Onyenwe anyị, bata n'ebe
izuike gị, gị na igbe ọgbụgba ndụ nke ike gị. 9 Ka ndị
nchụaja gị yiri ezi omume gị dịka uwe; ka ndị gị kwesiri
ntụkwasị obi bụọ abụ n'ihi ọṅụ.'" 10 N'ihi ohu gị, bụ
Devid, agbakụtala onye gị e tere mmanụ azụ. 11 Onyenwe
anyị ṅụrụ Devid iyi n'eziokwu, bụ iyi nke ọ gaghị esi na

ya laghachi azụ: “Otu n’ime ụmụ gị, ka m ga-eme ka ọ
nọdụ n’ocheeze gị, **12** ọ bụrụ na ụmụ ndị ikom gị edebe
ọgbụgba ndụ m na ụkpụrụ niile m kuziri ha, mgbe ahụ
ụmụ ha ga-anọdụ ala n’ocheeze gị ruo mgbe ebighị ebi.”
13 N’ihi na Onyenwe anyị ahọrọla Zayọn, ọ bụ ọchịchọ obi
ya ime ya ebe obibi ya; **14** “Ebe a bụ ebe izuike m ruo
mgbe ebighị ebi, ebe a ka ocheeze m ga-adịkwa, n’ihi
na ọ bụ ihe m chọrọ. **15** Aga m eji ọtụtụ nri dị iche iche
gọzie ya; aga m eji nri mee ka afọ ju ndị ogbenye ya. **16**
Aga m eji nzọpụta yinye ndị nchụaja ya niile dịka uwe,
ndị nsọ ya ga-abụ abụ n’ihi ọṅụ. **17** “N’ebe a ka m ga-eme
ka mpi puputara Devid ma debekwa oriọna n’ihi onye m
e tere mmanụ. **18** Aga m eyikwasị ndị iro ya ihere dịka
uwe ma aga eji okpueze mara mma chọọ isi ya mma.”

133 Abụ nrigo, nke Devid. Lee ka o si bụrụ ihe dị mma
na ihe ọṅụ mgbe ụmụnne na-ebikọ n’otu! **2** Ọ dị ka
mmanụ dị oke ọnụahịa a wụrụ n’isi, nke na-asọdata ruo
n’ahụọnụ, e, nke na-asọdata ruo n’ahụọnụ Erọn, ruokwa
n’olu uwe mwụda ya. **3** Ọ dị ka a ga-asị na igirigi si na
Hemon na-ada n’elu n’ugwu Zayọn. N’ihi na n’ebe ahụ ka
Onyenwe anyị na-enye onyinye ngọzị ya, ọ bụladị ndụ
na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

134 Abụ nrigo. Toonu Onyenwe anyị, unu ndị ohu
Onyenwe anyị niile ndị na-eje ozi n’ime ụlọ Onyenwe anyị
n’oge abalị. **2** Chilienụ aka unu abụọ elu n’ime ụlọnsọ ya
ma toonu Onyenwe anyị. **3** Ka Onyenwe anyị, onye kere
eluigwe na ụwa site na Zayọn gọzie unu.

135 Toonu Onyenwe anyị. Toonu aha Onyenwe anyị,
toonu ya, unu ndị ohu Onyenwe anyị niile, **2** unu ndị na-
eje ozi n’ime ụlọ Onyenwe anyị, n’ime ogige ụlọ Chineke
anyị. **3** Toonu Onyenwe anyị, n’ihi na Onyenwe anyị dị
mma; bụkuo aha ya abụ otuto, n’ihi na ọ bụ ihe ziri ezi. **4**
N’ihi na Onyenwe anyị ahọpụtala Jekọb nye onwe ya, ọ
họpụtala Izrel ka ọ bụrụ ihe oke ọnụahịa nke aka ya. **5**
Amaara m na Onyenwe anyị dị ukwuu, na Onyenwe anyị
dị ukwuu karịa chi niile. **6** Onyenwe anyị na-eme ihe
ọbụla masịrị ya n’eluigwe na elu ụwa na n’oke osimiri na
n’ime ogbu mmiri niile. **7** Ọ bụ ya na-eme ka igwe ojii na-
apụta site n’akụkụ niile nke ụwa. Ọ bụkwa ya na-ezite
amụma nke na-eweta mmiri ozuzo. Ọ na-ewepụtakwa
ifufe site n’ụlọ ifufe ya niile. **8** O tigburu ụmụ niile e buru
ụzọ mụọ n’ala Ijipt, ụmụ mmadụ buru ụzọ mụọ na ụmụ
anụ ụlọ e buru ụzọ mụọ. **9** O zipụrụ ihe ịrịbama ya dị
iche iche na ọrụ ebube ya niile n’etiti unu, o Ijipt, megide
Fero na ndị niile na-ejere ya ozi. **10** O tigburu ọtụtụ mba
dị ukwuu n’ọnụọgụgụ, tigbukwaa ndị eze ha, ndị dị ike
n’agha. **11** Ụfọdụ n’ime ha bụ Saịhọn, eze ndị Amọrait, na
Ọg eze Bashan, na ndị eze niile dị na Kenan. **12** O weere
ala ndị obodo ahụ niile nye ndị ya, nye ya ụmụ Izrel dịka
ihe nketa ha. **13** O Onyenwe anyị, aha gị na-adịgide ruo
mgbe ebighị ebi a maara aha gị ruo ọgbọ niile. **14** N’ihi
na Onyenwe anyị ga-ekpepụta ndị ya. Ọ ga-enwekwa
ọmịiko n’ahụ ndị ohu ya. **15** Chi ndị mba ọzọ bụ arụsị
e jiri aka kpụọ, nke e ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ. **16** Ha
nwere ọnụ ma ha adịghị ekwu okwu, ha nwere anya ma
ha adịghị ahụ ụzọ. **17** Ha nwere ntị ma ha adịghị anụ ihe,

ọ dịkwaghị nkuume dị n’ime ọnụ ha. 18 Ndị na-eme ha
ga-adị ka ha. Ọ bụkwa otu a ka ndị na-atụkwasị ha obi
ga-adị. 19 Ndị Izrel, toonu Onyenwe anyị. Unu ndị ụlọ
Erọn, toonu Onyenwe anyị. 20 Unu ndị ụlọ Livayị, toonu
Onyenwe anyị; unu ndị na-atụ egwu ya, toonu Onyenwe
anyị. 21 Ka otuto dịrị Onyenwe anyị site na Zayọn, nye
onye ahụ na-ebi na Jerusalem. Toonu Onyenwe anyị.

136 Keleenụ Onyenwe anyị, n’ihi na ọ dị mma. 2 Keleenụ
Chineke kachasị chi niile elu. 3 Keleenụ Onyenwenụ
kachasị ndị nwenụ niile. 4 Keleenụ onye ahụ naanị ya na-
arụ ọrụ ebube dị iche iche, 5 Keleenụ onye ahụ ji nghọta
ya kee mbara eluigwe niile, 6 Keleenụ onye wuru ụwa
n’elu ogbu mmiri, 7 Keleenụ onye ahụ kere anyanwụ na
ọnwa, 8 Onye mere anyanwụ ka ọ na-acha n’ehihie, 9
Onye mere ka ọnwa na kpakpando na-achị n’abalị, 10
Onye ahụ tigburu ụmụ niile e buru ụzọ mụọ n’Ijipt, 11 O
duuru ndị Izrel site n’Ijipt pụta, 12 O ji aka ya dị ike nke o
setịpụrụ esetipụ dupụta ha; 13 Onye ahụ kewara Osimiri
Uhie abụọ, 14 Onye duuru ndị Izrel gafee n’etiti ya, 15 Ma
Osimiri Uhie riri Fero na ndị agha ya niile; 16 Keleenụ
onye duuru ndị ya gafee ọzara, 17 Onye ahụ tigburu ndị
eze dị ukwuu, 18 O gbukwara ndị eze dị ike nke ukwuu,
19 O gburu Saịhọn eze ndị Amọrait, 20 Na Ọg eze Bashan,
21 Were ala ha nye dịka ihe nketa, 22 O nyere ohu ya Izrel
ala ahụ ka ọ bụrụ ihe nketa ha, 23 Onye chetara anyị
mgbe anyị na-adịghị ike, 24 Mee ka anyị nwere onwe
anyị site n’aka ndị iro anyị, 25 Ọ na-enye ihe niile dị ndụ
nri, 26 Keleenụ Chineke nke eluigwe ekele.

137 N’akụkụ iyi niile Babilọn ka anyị nọdụrụ ala kwaa
akwa mgbe anyị chetara Zayọn. 2 Ọ bụ n’osisi pọpla ka
anyị kokwasịrị ụbọ akwara anyị niile. 3 N’ebe ahụ ka ndị
dọtara anyị n’agha gwara anyị ka anyị bụọrọ ha abụ, ndị
na-emekpa anyị ahụ rịọrọ anyị ka anyị bụọrọ ha abụ ọṅụ;
ha kwuru sị, “Bụọrọnụ anyị otu abụ n’ime abụ Zayọn!” 4
Ma, olee otu anyị ga-esi bụọ abụ Onyenwe anyị ebe anyị
nọ n’ala ọzọ? 5 Ọ bụrụ na m echezọọ gị, Jerusalem, ka
aka nri m chefuo ǹka ya. 6 Ọ bụrụ na m echezọọ gị, ọ
bụrụkwa na m akwụsị iche echiche banyere Jerusalem,
oke ọṅụ m, ka ire m rapara n’okpo ọnụ m. 7 Cheta, o
Onyenwe anyị, ihe ndị Edọm mere n’ụbọchị ahụ a dọtara
Jerusalem n’agha. “Tikpọsịa ya,” ka ha tiri, “Tikpọsịa ya
ruo na ntọala ya niile!” 8 Gị ada Babilọn, onye a ghaghị ịla
n’iyi, ọṅụ ga-abụ nke onye ahụ ga-akwụghachi gị ụgwọ
ọrụ ruru gị n’ihi ihe i mere anyị, 9 onye ahụ ga-achịrị
ụmụ gị ndị na-aṅụ ara tụpịa ha n’elu nkume.

138 Abụ Ọma Devid. O Onyenwe anyị, aga m eji obi m
niile too gị; n’ihu chi niile dị iche iche ka m ga-abụku gị
abụ otuto. 2 Aga m akpọ isiala n’ebe ụlọnsọ ukwu gị dị
aga m etokwa aha gị n’ihi ịhụnanya gị na ikwesi ntụkwasị
obi gị, n’ihi na i meela ka aha gị na okwu gị dị elu karịa
ihe niile. 3 Mgbe m kpọkuru gị, ị zara m; i mere m ka m
nwee nkwuwa okwu ma guzosiekwa ike. 4 O Onyenwe
anyị, ka ndị eze niile nọ n’ụwa too gị, mgbe ha nụrụ
ihe niile i nyere n’iwu. 5 Ka ha bụọ abụ banyere ụzọ
niile nke Onyenwe anyị, n’ihi na ebube Onyenwe anyị dị
ukwuu. 6 N’agbanyeghị na Onyenwe anyị dị ukwuu, ọ
na-elekwasị ndị dị umeala n’obi anya, ma ọ naghị ekwe

ka ndị nganga bịa ya nso. 7 A sịkwarị na m na-eje ije
n'etiti nsogbu, ị na-echebe ndụ m; ị na-esetipụ aka gị
megide iwe ndị kpọrọ m asị, ị na-eji aka nri gị zọpụta
m. 8 Onyenwe anyị ga-emezuru m ihe niile o kwadoro
m; ịhụnanya gị, o Onyenwe anyị, na-adịgide ruo mgbe
ebighị ebi, ahapụkwala ọrụ aka gị niile.

139 Abụ nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. O
Onyenwe anyị, ị nyochaala m, ị makwaara m nke ọma 2 Ị
maara mgbe m na-anọdụ ala na mgbe m na-eguzo ọtọ;
site n'ebe dị anya, ị na-aghọta echiche obi m niile. 3 Ị
na-ahụzu ọpụpụ m na ndina ala m; ị mazukwara ụzọ m
niile. 4 O Onyenwe anyị, ị maara ihe m gaje ikwu tupu m
kwuo ya. 5 Ị na-anọ m n'ihu, ma na-esokwa m n'azụ, ị
tụkwasịla m aka gị. 6 Ihe ọmụma dị otu a dị oke omimi
nye m, ọ dịkwa elu apụghị m iru ya. 7 Ebee ka m ga-
ezo onwe m si otu a zonarị Mmụọ gị? Ebeekwa ka m
pụrụ ịgbaga ka m si n'ihu gị zoo onwe m? 8 Ọ bụrụ na m
arịgoro n'eluigwe ị nọ n'ebe ahụ. Ọ bụrụkwa na m arịda
zoo onwe m n'ala mmụọ, ị nọkwa n'ebe ahụ. **(Sheol h7585)** 9
Ọ bụrụ na m efepụ n'isi ụtụtụ dịka nwa nnụnụ, felagaa
n'ebe dị nnọọ anya nke oke osimiri, 10 ọ bụladị n'ebe ahụ
ka aka gị ga na-edu m aka nri gị ga-ejidesi m ike. 11 Ọ
bụrụ na m asị, "N'ezie, ọchịchịrị ga-ekpuchi m ìhè ga-
aghọ abalị gbaa m gburugburu." 12 Ọ bụladị ọchịchịrị
agaghị abụ ọchịchịrị n'ebe ị nọ; abalị ga-enye ìhè dịka
ehihie, n'ihi na ọchịchịrị dị ka ìhè n'ebe ị nọ. 13 Ọ bụ gị
kpụrụ akụkụ niile dị m n'ahụ. Ọ bụkwa gị jikọtara ha niile
ka ha bụrụ otu mmadụ n'ime afọ nne m. 14 Ana m eto gị
n'ihi na abụ m onye e sitere n'oke egwu na ebube kee;

ọrụ gị niile dị ebube; amaara m nke a nke ọma. 15 Ụdịdị
m abụghị ihe zoro ezo n'ebe ị nọ mgbe a kpụrụ m n'ebe
nzuzo ahụ, mgbe a kpakọtara m n'ebe omimi nke ụwa.
16 Anya gị abụọ hụrụ ahụ m mgbe ọ na-enweghị ụdịdị
ọbụla. E dere ụbọchị niile a kwadoro m n'ime akwụkwọ
gị tupu otu n'ime ha adịrị. 17 Lee ka echiche ị na-eche
banyere m si dị oke ọnụahịa, o Chineke! Leekwa ka ha si
dị ukwuu. 18 Ọ bụrụ na m agụọ ha ọnụ, ha ga-adị ukwuu
karịa ọnụọgụgụ aja dị n'ala. Mgbe m tetara, mụ na gị ka
nọ. 19 O Chineke, a sịkwarị na ị ga-ala ndị ajọ omume
niile n'iyi! Sitenụ n'ebe m nọ pụọ, unu ndị na-akwafu
ọbara! 20 Site n'echiche ọjọọ, ha na-ekwu okwu banyere
gị; ndị iro gị na-ekwutọ aha gị. 21 O Onyenwe anyị, ọ bụ
na m akpọghị ha asị bụ ndị kpọrọ gị asị, na-asọkwa ndị
na-enupu isi megide gị oyi? 22 Ọ bụ naanị ịkpọ asị ka m
nwere n'ebe ha nọ? Ana m agụnye ha dịka ndị iro m. 23
O Chineke, nyochaa m, mara obi m. Nwaa m, matakwa
echiche uche m niile. 24 Chọpụta ma o nwere ihe ọjọọ dị
n'ime m, ma duo m n'ụzọ ebighị ebi.

140 Abụ nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid. O
Onyenwe anyị, dọpụta m site n'aka ndị na-eme ihe ọjọọ.
Chebe m ka m ghara ịdaba n'aka ndị na-eme ihe ike dị
iche iche. 2 Ndị na-atụ atụmatụ ime ihe ọjọọ n'obi ha na-
akpali agha ụbọchị niile. 3 Ha na-eme ire ha ka ha dị nkọ
dịka nke agwọ; elo ajụala dị n'egbugbere ọnụ ha. (Sela)
4 Chebe m Onyenwe anyị, ka m ghara ịdaba n'aka ndị
na-emebi iwu; chebe m ka m ghara ịdaba n'aka ndị na-
eme ihe ike, ndị na-eche echiche ọdịda m. 5 Ndị mpako
esielera m ọnya igbudu; ha agbasaala ụgbụ ha na udo

ha, siekwara m ọnya dị iche iche n'ụzọ m na-aga. (Sela)
6 A sịrị m Onyenwe anyị, "Gị onwe gị bụ Chineke m."
Nụrụ, O Onyenwe anyị, olu arịrịọ m maka amara. 7 Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị Onye nzọpụta m
dị ike, ị na-ekpuchi isi m n'ụbọchị agha. 8 Ekwekwala ka
ndị ajọ omume chọta ihe ha na-achọ, o Onyenwe anyị,
ekwekwala ka nzube ha mezuo. (Sela) 9 Ndị niile gbara m
gburugburu na-ebuli isi ha elu na nganga ka ndụ ọjọọ
nke egbugbere ọnụ ha rikpuo ha. 10 Ka icheku ọkụ na-ere
ere dakwasị ha; ka a tụba ha n'ime ọkụ na-ere ere, n'ime
olulu apịtị jupụtara, nke ha na-enweghị ike isite n'ime
ya pụta ọzọ. 11 Ekwela ka ndị na-ekwu okwu nkwulu
guzosie ike n'ala, ka ihe ọjọọ chụda ndị na-eme ihe ike.
12 Amaara m na Onyenwe anyị ga-ekpe ikpe ziri ezi nye
ndị ogbenye na-emekwa ka ndị nọ na mkpa nweta ihe
ruuru ha. 13 N'ezie, ndị ezi omume ga-eto aha gị, ndị ziri
ezi ga-ebikwa n'ihu gị.

141 Abụ Ọma Devid. O Onyenwe anyị, ana m akpọku
gị; bịakwute m ọsịịsọ. Nụrụ olu m mgbe m na-akpọku
gị. 2 Ka ekpere m bịa n'ihu gị dịka ihe na-esi isi ụtọ; ka
nchili elu nke m chịlịri aka m abụọ dịrị ka aja a na-achụ
n'anyasị. 3 Nyere m aka ka m mechie ọnụ m, o Onyenwe
anyị; na-echekwa egbugbere ọnụ m nche. 4 Ekwela ka obi
m nwee mmasị n'ihe ọjọọ, isonye ndị na-eme ihe ọjọọ
rụọ ọrụ ajọ omume niile dị iche iche; ekwela ka m soro
ha rikọọ ihe ụtọ ha niile. 5 Ka onye ezi omume tie m ihe,
nke a na-egosi obi ebere; ka ọ baara m mba, nke a bụ
mmanụ n'elu isi m. Isi m agaghị ajụ ya. Otu ọ dị, ekpere
m na-emegide ọrụ niile nke ndị na-eme ihe ọjọọ. 6 A ga-

esite n’elu nkume dị elu tụda ndị na-achị ha, mgbe ahụ,
ndị ajọ omume ga-amata na okwu m niile bụ eziokwu. 7
Ha ga-ekwu sị, “Dịka mmadụ na-egburi, na-akọgharị ala,
otu a ka a ghasasịrị ọkpụkpụ anyị n’ọnụ ili.” (Sheol h7585) 8
Ma olileanya m dị na gị, Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị n’ime gị ka m gbabara izere ndụ, ararala m
nyefee n’aka ọnwụ. 9 Napụta m ka m ghara ịdaba n’ime
ọnya igbudu niile nke ndị na-eme ajọ ihe siiri, sitekwa
n’ọnya niile ha siiri m. 10 Ka ndị ajọ omume daba n’ime
ụgbụ ha, ma mụ onwe m ga-agabiga na-emerụghị ahụ
ọbụla.

142 Abụ maskil nke Devid. Mgbe ọ nọ n’ọgba nkume.
Ekpere. Etikuru m Onyenwe anyị mkpu akwa; ewelitara
m olu m rịọ Onyenwe anyị ka o meere m ebere. 2
Ekwupụtara m ihe na-esogbu m n’ihu ya, gwakwa ya
ahụhụ nke m nọ n’ime ya. 3 Mgbe mmụọ m dara mba
n’ime m, ọ bụ gị maara ụzọ m. N’ụzọ ebe m na-esi aga ka
ndị mmadụ siiri m ọnya. 4 Lee anya n’aka nri m ma hụ
na ọ dịghị onye ọbụla na-eche ihe banyere m. Enweghị
m ebe mgbaba. Ọ dịghị onye ọbụla ihe banyere m na-
emetụta n’obi. 5 Ana m etiku gị mkpu akwa, o Onyenwe
anyị, na-asị, “Gị bụ ebe mgbaba m, oke m n’ala ndị dị
ndụ.” 6 Gee ntị na mkpu akwa m, n’ihi na anọ m n’ọnọdụ
ihe isiike; gbapụta m site n’aka ndị na-achụ m ọsọ, n’ihi
na ha siri ike karịa m. 7 Mee ka m nwere onwe m site
n’ụlọ mkpọrọ, ka m nwee ike too aha gị. Mgbe ahụ ndị
ezi omume ga-agba m gburugburu n’ihi ịdị mma gị n’ebe
m nọ.

143 Abụ Ọma Devid. O Onyenwe anyị, nụrụ ekpere m,
gekwaa ntị n'akwa arịrịọ m maka amara; n'ihi ikwesi
ntụkwasị obi gị na ezi omume gị, bịa nyere m aka. **2**
Edubatala m n'ọnọdụ ikpe m ikpe, n'ihi na ọ dịghị onye
ọbụla dị ndụ bụ onye ezi omume n'ihu gị. **3** Onye iro na-
achụ m ọsọ, ọ na-azọpịa ndụ m n'ala; na-emekwa ka m
nọdụ n'ọchịchịrị, dịka ndị nwụrụ anwụ n'ogologo oge
gara aga. **4** Ya mere mmụọ m na-ada mba n'ime m ụjọ
jupụtakwara m n'obi. **5** Ana m echeta ụbọchị niile ndị ahụ
gara aga; ana m atụgharị uche n'ọrụ gị niile na-echekwa
echiche banyere ihe niile aka gị rụrụ. **6** Ana m agbasa aka
m abụọ nye gị; agụụ gị na-agụ mkpụrụobi m dịka agụụ
mmiri ozuzo si agụ ala kpọrọ nkụ. (Sela) **7** O Onyenwe
anyị, zaa m ọsịịsọ; mmụọ m na-ada mba. Ezonarịla m ihu
gị, ma ọ bụghị ya, aga m adị ka ndị na-arịda ruo n'ili. **8**
Mee ka m nụrụ okwu ịhụnanya gị nke na-adịghị agharịpụ
n'isi ụtụtụ, n'ihi na ọ bụ gị ka m tụkwasịrị obi. Zi m ụzọ m
kwesiri ịgbaso, n'ihi na ọ bụ gị ka m na-eweli mkpụrụobi
m nye. **9** O Onyenwe anyị, gbapụta m site n'aka ndị iro m,
n'ihi na ọ bụ n'ime gị ka m na-ezo onwe m. **10** Kuziere m
ime uche gị, n'ihi na ị bụ Chineke m; ka ezi Mmụọ gị duo
m n'ala dị larịị. **11** O Onyenwe anyị, n'ihi aha gị chebe
ndụ m; n'ime ezi omume gị, napụta m site na nsogbu. **12**
N'ime ịhụnanya gị na-adịghị agharịpụ, kpochapụ ndị iro
m; laa ndị niile kpọrọ m asị n'iyi, n'ihi na abụ m ohu gị.

144 Abụ Ọma nke Devid. Otuto dịrị Onyenwe anyị, onye
bụ oke nkume m, onye na-ezi aka m abụọ ibu agha, na
mkpịsịaka m ịlụ ọgụ. **2** Ọ bụ Chineke m, onye jupụtara
n'ịhụnanya, bụrụkwa ebe mgbaba m e wusiri ike, ebe m e

wusiri ike na onye mgbapụta m, ọ bụ ọta m, onye m na-
agbaba n'ime ya, onye ji aka ike mee ka ndị dị iche iche
nọdụ n'okpuru m. **3** O Onyenwe anyị, gịnị ka mmadụ bụ i
ji na-eche echiche banyere ya, gịnị ka nwa nke mmadụ
bụ ihe banyere ya ji na-emetụ gị n'obi? **4** Mmadụ dị ka
otu nkuume; ụbọchị ndụ ya niile na-agafe ngwangwa
dịka onyinyo. **5** O Onyenwe anyị, kewaa eluigwe rịdata;
metụ ugwu niile aka ka ha kwụọ anwụrụ ọkụ. **6** Zipụ
amụma ka o chụsasịa ndị iro niile; gbaa ha àkụ gị niile
ma chụsasịa ha. **7** Site n'elu setịpụ aka gị; gbapụta m,
napụtakwa m site n'oke osimiri, site n'aka ndị si mba ọzọ,
8 ndị ọnụ ha jupụtara n'ụgha, ndị aka nri ha jupụtakwara
n'aghụghọ. **9** O Chineke, aga m abụku gị abụ ọhụrụ. Une
e ji akwara iri mee ka m ga-eji kpọọrọ gị egwu; **10** gị onye
na-enye ndị eze mmeri, onye na-agbapụta ohu ya Devid.
Site na mma agha dị njọ **11** gbapụta m; napụtakwa m site
n'aka ndị si mba ọzọ ndị ọnụ ha jupụtara n'ụgha, ndị aka
nri ha jupụtakwara n'aghụghọ. **12** Mgbe ahụ, ụmụ ndị
ikom anyị, n'oge okorobịa ha, ga-adị ka ihe a kụrụ n'ala e
lekọtara anya nke ọma, ụmụ anyị ndị inyom ga-adị ka
ogidi a pịrị apị e ji achọ ụlọeze mma. **13** Ọba anyị niile ga-
ejupụta n'ihe oriri dị iche iche si n'ubi anyị. Atụrụ anyị
ga-amụba n'ọtụtụ puku n'ọnụọgụgụ, ha ga-adị iri puku
kwụrụ puku n'ubi anyị; **14** igwe ehi anyị ga-adọkpụ ibu dị
arọ. A gaghị enwe ntipu na mgbidi anyị niile, a gaghị
adọta anyị n'agha gaa obodo ọzọ, akwa ihe mgbu agaghị
adị n'okporoụzọ anyị niile. **15** Ndị a gọziri agọzi ka ndị
ahụ bụ, ndị ihe ndị a dịịrị; ndị a gọziri agọzi ka ndị ahụ
bụ, ndị Chineke bụ Onyenwe anyị ha.

145 Abụ Ọma otuto, nke Devid. Aga m ebuli gị elu,
Chineke m onye bụ eze; aga m eto aha gị, site n'ebighị ebi
ruo ebighị ebi. **2** Ụbọchị niile ka m ga-eto gị jaakwa aha gị
mma site n'ebighị ebi ruo ebighị ebi. **3** Onyenwe anyị dị
ukwuu, bụrụkwa onye kwesiri ịnata otuto; ịdị ukwuu ya
karịrị ihe onye ọbụla pụrụ ịghọta. **4** Otu ọgbọ ga-eto ọrụ
gị niile n'ihu ọgbọ ọzọ; ha ga-ekwupụta maka ọrụ ukwuu
gị niile dị iche iche. **5** Ha ga-ekwupụta ihe banyere ịdị
ebube nke ịma mma gị, aga m atụgharịkwa uche n'ọrụ
ebube gị niile. **6** Ha ga-ekwupụta ihe banyere ike nke ọrụ
ịtụnanya gị niile, aga m ekwusakwa ọrụ ukwuu gị niile. **7**
Ha ga-eme mmemme n'ihi ịdị mma gị dị ukwuu jirikwa
ọṅụ bụọ abụ banyere ezi omume gị. **8** Onyenwe anyị na-
eme amara nweekwa obi ọmịiko, ọ dịghị ewe iwe ọsịịsọ,
ọ bara ụba n'ịhụnanya. **9** Onyenwe anyị dị mma n'ebe
mmadụ niile dị; o nwere ọmịiko n'ebe ihe niile o kere eke
dị. **10** O Onyenwe anyị, ihe niile i kere eke ga-eto gị; ndị
nsọ gị na-aja gị mma. **11** Ha ga-ekwupụta banyere ebube
nke alaeze gị. Kwupụtakwa maka ịdị ike gị, **12** ka mmadụ
niile mata ihe banyere ọrụ ukwuu gị niile dị iche iche na
ebube nke ịdị mma alaeze gị. **13** Alaeze gị bụ alaeze na-
adịgide ruo mgbe ebighị ebi, ọchịchị gị na-adịgidekwa
site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. Onyenwe anyị na-emezu nkwa ya
niile na-ahụkwa ihe niile o kere eke n'anya. **14** Onyenwe
anyị na-ekulite ndị niile dara ada na-akwagide ndị niile
dara mba. **15** Olileanya ihe niile dị na gị, ị na-enye ha nri
ha mgbe oge ya ruru. **16** I na-asaghepụ aka gị na-emezu
ọchịchọ ihe niile dị ndụ. **17** Ụzọ Onyenwe anyị niile ziri
ezi; ọ na-ahụkwa ihe niile o kere eke n'anya. **18** Onyenwe

anyị na-anọ nso ndị niile na-akpọku ya, bụ ndị niile na-
akpọku ya n'eziokwu. 19 Ọ na-emezu ọchịchọ niile nke
ndị na-atụ egwu ya; ọ na-anụ akwa ha na-azọpụtakwa ha.
20 Onyenwe anyị na-echebe ndị niile hụrụ ya n'anya, ma
ọ ga-ala ndị ajọ omume niile n'iyi. 21 Ọnụ m ga-ekwupụta
otuto Onyenwe anyị; ka ihe niile e kere eke too aha nsọ
ya ruo mgbe ebighị ebi.
146 Toonu Onyenwe anyị. O mkpụrụobi m, too Onyenwe
anyị. 2 Aga m eto Onyenwe anyị ogologo ndụ m niile;
aga m abụ abụ otuto nye Chineke m mgbe m nọ na-adị
ndụ. 3 Atụkwasịla ụmụ eze obi gị, ndị bụ mmadụ efu na-
apụghị ịzọpụta. 4 Mgbe mmụọ ha pụrụ, ha na-alaghachi
n'aja; n'ụbọchị ahụ, atụmatụ ha na-aghọ ihe efu. 5 Onye a
gọziri agọzi ka onye ahụ bụ, onye inyeaka ya bụ Chineke
nke Jekọb, onye olileanya ya dị na Onyenwe anyị, Chineke
ya. 6 Onye kere eluigwe na ụwa, na osimiri, na ihe niile dị
n'ime ha, Onyenwe anyị, onye ikwesi ntụkwasị obi ya na-
adịgide ruo mgbe ebighị ebi. 7 Ọ na-ekpe ikpe ziri ezi
nye ndị a na-akpagbu na-enyekwa ndị agụụ na-agụ nri.
Onyenwe anyị na-eme ka ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ nwere
onwe ha, 8 Onyenwe anyị na-emeghe anya ndị kpuru ìsì,
Onyenwe anyị na-akwagide ndị niile dara mba, Onyenwe
anyị hụrụ ndị ezi omume niile n'anya. 9 Onyenwe anyị
na-echebe ndị ọbịa, na-elekọtakwa ndị na-enweghị nna
na ndị di ha nwụrụ anwụ, ma ọ na-eme ka ihe ghara ịgara
ndị ajọ omume nke ọma. 10 Onyenwe anyị na-achị ruo
ebighị ebi, Chineke gị, o Zayọn, site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ.
Toonu Onyenwe anyị.

147 Toonu Onyenwe anyị! Ọ bụ ihe dị mma ịbụku
Chineke anyị abụ otuto. Ọ bụ ihe na-eweta mmasị,
bụrụkwa ihe ziri ezi ito ya! **2** Onyenwe anyị na-ewu
Jerusalem: ọ na-akpọghachita ụmụ Izrel ndị a dọọrọ
n'agha gaa n'ala ọzọ. **3** Ọ na-agwọ ndị niile obi ha tiwara
etiwa na-ekechikọtakwa ebe niile ha merụrụ ahụ. **4** Ọ bụ
ya na-ekpebi ọnụọgụgụ kpakpando niile na-akpọkwa ha
n'otu na otu. **5** Onyenwe anyị dị ukwuu, ike ya dịkwa
ukwuu; nghọta ya enweghị nsọtụ. **6** Onyenwe anyị na-
agba ndị dị umeala n'obi ume ma ọ na-atụda ndị ajọ
omume n'ala. **7** Jirinụ ekele bụkuo Onyenwe anyị abụ;
jirinụ ụbọ akwara kpọọrọ Chineke anyị egwu. **8** Ọ na-eji
igwe ojii na-ekpuchi mbara eluigwe; ọ na-ewetara elu
ụwa mmiri ozuzo na-eme ka ahịhịa puo n'elu ugwu niile.
9 Ọ na-enye ehi niile nri na-enyekwa ụmụ ugolọma nri
mgbe ha na-ebeku ya akwa n'ihi nri. **10** Mmasị ya adịghị
n'ike nke ịnyịnya, maọbụ n'ike ụkwụ nke mmadụ. **11**
Onyenwe anyị na-enwe mmasị n'ebe ndị na-atụ egwu
ya nọ, ndị olileanya ha dị na ịhụnanya ya nke na-adịghị
agharịpụ. **12** O Jerusalem, jaa Onyenwe anyị mma; o
Zayọn, too Chineke gị. **13** N'ihi na o wusiela mkpọrọ ọnụ
ụzọ ama gị niile ike, na-agọzikwa ndị niile bi n'ime gị.
14 Ọ na-eme ka oke ala gị nwee udo, jirikwa ọka wiiti
kachasị mma nyejuo gị afọ. **15** Ọ na-ezipụ iwu ya n'elu
ụwa niile; okwu ya na-agbasa ngwangwa. **16** Ọ na-atụsa
snoo n'ala dịka ajị anụ, na-efesasị igirigi snoo dịka ntụ.
17 Ọ na-atụdata mkpụrụ mmiri ya dị ka mkpụrụ okwute.
Onye pụrụ iguzogide oke ifufe oyi ya? **18** Ọ na-ezipụ okwu
ya na-agbaze ha; ọ na-akpalịte ikuku ya mee ka mmiri

bido ịsọgharị. 19 O kpugheela okwu ya nye Jekọb, iwu ya
na ụkpụrụ ya niile nye Izrel. 20 O mesobeghị mba ọzọ
ụdị mmeso dị otu a. Ha amakwaghị iwu ya niile. Toonu
Onyenwe anyị!
148 Toonu Onyenwe anyị. Toonu Onyenwe anyị site
n'eluigwe, toonu ya n'ebe niile kachasị elu. 2 Toonu ya,
ndị mmụọ ozi ya niile, toonu ya, unu usuu ndị agha ya
niile. 3 Toonu ya, anyanwụ na ọnwa toonu ya, kpakpando
niile. 4 Toonu ya, unu eluigwe kachasị elu na unu mmiri
dị n'elu mbara eluigwe. 5 Ka ha niile too aha Onyenwe
anyị, n'ihi na ha niile malitere ịdị site n'okwu ọnụ ya.
6 O doro ha n'ọnọdụ ha ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi; o
nyere iwu nke a na-agaghị agabiga. 7 Toonu Onyenwe
anyị, site n'ụwa, unu oke anụ mmiri niile na ogbu mmiri
niile, 8 na amụma, na mkpụrụ mmiri, na snoo na igwe
ojii niile, na oke ifufe niile na-eme ihe o nyere n'iwu, 9
unu ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile na osisi niile na-
amị mkpụrụ na osisi sida niile 10 na anụ ọhịa, na anụ ụlọ
niile, na ihe niile na-akpụ akpụ n'ala na nnụnụ niile, 11
ndị eze niile nke ụwa na mba niile dị iche iche, unu ụmụ
eze na ndị niile na-achị achị n'ụwa, 12 ụmụ okorobịa na
ụmụ agbọghọ, ndị okenye na ụmụntakịrị. 13 Ka ha niile
too aha Onyenwe anyị, n'ihi na ọ bụ naanị aha ya ka e
buliri elu; ebube ya dị ukwuu karịa eluigwe na ụwa. 14 O
meela ka mpi ndị ya dị elu, otuto ndị nsọ ya niile, nke
Izrel ndị ọ hụrụ n'anya. Toonu Onyenwe anyị.
149 Toonu Onyenwe anyị! Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ
ọhụrụ. Bụọnụ abụ ito ya n'etiti ndị nsọ ya. 2 Ka Izrel
ṅụrịa ọṅụ n'ime onye kere ha; ka ndị bi na Zayọn nwee

obi ụtọ n’ime Eze ha. **3** Ka ha jiri ite egwu too aha ya ka
ha jiri ọyọ na ụbọ akwara kpọọrọ ya egwu. **4** N’ihi na
ihe banyere ndị ya na-atọ Onyenwe anyị ụtọ. Ọ na-eji
nzọpụta kpukwasị ndị dị umeala n’obi n’isi dịka okpueze.
5 Ka ndị nsọ ṅụrịa ọṅụ n’ime nsọpụrụ a, bụkwaa abụ n’ihi
ọṅụ n’elu ihe ndina ha. **6** Ka otuto Chineke dịrị n’ọnụ
ha, ka mma agha ihu abụọ dịrịkwa n’aka ha, **7** iji bọọrọ
mba niile ọbọ taakwa ndị niile dị iche iche ahụhụ, **8** iji
mkpọrọ igwe kee ndị eze ha na ndị ha a na-asọpụrụ agbụ
igwe, **9** imezu ihe ahụ e kpebiri, depụtakwa megide ha.
Nke a bụ nsọpụrụ dịrị ndị nsọ ya. Toonu Onyenwe anyị.
150 Toonu Onyenwe anyị. Toonu Chineke n’ime ụlọnsọ
ya. Toonu ya, na mbara igwe nke ike ya. **2** Toonu ya, n’ihi
ọrụ niile ọ rụrụ site n’ike ya. Toonu ya, n’ihi ịdị ukwuu ya
nke kachasị ịdị ukwuu niile. **3** Werenụ opi ike too ya,
werekwanụ ụbọ akwara na une too ya, **4** jirinụ ihe iti
egwu na ite egwu too ya, jirikwanụ ụbọ akwara dị iche
iche na ọja too ya, **5** werenụ ogene too ya, werekwanụ
ogene na-ada oke ụda too ya. **6** Ka ihe niile na-eku ume
too Onyenwe anyị. Toonu Onyenwe anyị.

Ilu

1 Ndị a bụ ilu Solomọn nwa Devid, eze Izrel. **2** Ọ bụ maka
amamihe na ntụziaka, maka ịghọta okwu niile kwesiri
ịghọta nke ọma, **3** n’ihi inweta ntụziaka n’inwe uche,
ime ezi omume na ikpe ziri ezi nke aghụghọ na-adịghị. **4**
N’ihi ime ka ndị na-enweghị uche nwee ezi uche, ka ndị
na-eto eto nweta ihe ọmụma na izuzu ọma. **5** Ka onye
maara ihe gee ntị, tụkwasịkwa ihe n’ihe ọ maara, ka ndị
nwere nghọta nwetakwa ezi ndụmọdụ. **6** Ka ha ghọta
ilu niile na okwu niile na-esi n’ọnụ ndị maara ihe. **7** Ịtụ
egwu Onyenwe anyị bụ mmalite ihe ọmụma. Ọ bụkwa
naanị ndị nzuzu bụ ndị na-adịghị anabata amamihe na
ịdọ aka na ntị. **8** Nwa m, na-aṅa ntị na ntụziaka nke nna
gị ahapụkwala ndụmọdụ nne gị. **9** N’ihi na okpu amara
ka ha ga-abụrụ isi gị, bụrụkwa ihe ịnya n’olu nye gị. **10**
Nwa m, ọ bụrụ na ndị mmehie ara gị ụra, ekwenyerela
ha, Ekwela! **11** Ọ bụrụ na ha asị gị, “Bịa soro anyị; ka anyị
zoo onwe anyị, tigbuo onye ọbụla anyị hụrụ, bụ onye na-
emeghị ihe ọjọọ ọbụla. **12** Ka anyị loo ha na ndụ, dịka
ala ili, loo ha kpamkpam dịka ndị na-arịda n’olulu. **(Sheol
h7585)** **13** Anyị ga-enwetakwa ọtụtụ ihe dị oke ọnụahịa,
nke anyị ga-akwaju n’ụlọ anyị. **14** Soro anyị fee nza gị ka
anyị nwaa ike anyị, ihe ọbụla kwa anyị nwetara, anyị
na gị ga-ekekọta ya ọnụ.” **15** Nwa m, ejela ije n’ụzọ ndị
dị otu a, a zọọkwala ụkwụ n’okporoụzọ ha; **16** n’ihi na
ụkwụ ha na-agba ọsọ ime ihe ọjọọ, na-emekwa ngwangwa
iwufu ọbara. **17** Ọ bụ ihe abaghị uru ịgbasa ụgbụ, n’ebe
nnụnụ ọbụla na-ahụ ya anya. **18** Ma ndị a na-esi ọnya
nke na-ama ha. Ha onwe ha ka ọnya ahụ ga-ejide. **19**

Otu a ka ọ na-adịkwara ndị ọ na-agụsị agụụ ike inweta
akụnụba n'ụzọ na-ezighị ezi. N'ihi na ịgbaso ụzọ dị otu a
na-ewetara ndị na-eso ya ọnwụ. **20** Amamihe na-eti mkpu
n'ezi ka mmadụ nụ. Olu ya na-ada ụda n'ama. **21** Ọ bụ
n'isi akụkụ ụzọ nke mkpọtụ dịkarịsịrị ka ọ na-akpọ oku,
n'ọnụ ụzọ ama obodo ka ọ na-anọ ekwupụta okwu ọnụ ya
niile. **22** "Unu ndị na-enweghị uche ruo ole mgbe ka unu
ga-anọgide bụrụ ndị ga-ahụ enweghị uche n'anya? Ruo
ole mgbe ka ndị na-akwa emo ga-anọgide na mmasị ịkwa
emo? Ruo ole mgbe ka ndị nzuzu ga-anọgide na-akpọ ihe
ọmụma asị? **23** Ọ bụrụ na unu gere ntị na mba m na-
abara unu, aga m awụpụ echiche niile nke obi m nye unu,
aga m emekwa ka unu mara okwu m. **24** Ma ebe ọ bụ na
unu egeghị ntị mgbe m kpọrọ oku, setịpụkwa aka m nye
unu ma ọ dịghị onye ṅara ntị, **25** ebe ọ bụ na unu akpọla
ndụmọdụ m asị, jụkwa ịnabata ịba mba m nye unu, **26**
ụbọchị unu ga-adaba na mmekpa ahụ, aga m achị ọchị.
Mgbe ihe egwu bịakwasịrị unu, aga m akwa unu emo. **27**
Mgbe oke ihe egwu ga-abịakwasị unu dịka ikuku dị ike,
mgbe nhụju anya ga-erubiga n'elu unu dịka oke ifufe,
mgbe ịta ahụhụ na nsogbu ga-agbagwoju unu anya. **28**
"Agaghị m ege ntị n'akwa unu, ọ bụ ezie na unu ga na-
akpọ m. Unu ga-achọkwa m ma unu agaghị achọta m.
29 N'ihi na unu mechiri anya unu n'ebe ihe ọmụma dị,
unu atụghị egwu Onyenwe anyị. **30** Unu aṅaghị ntị na
ndụmọdụ m. Unu lelịrị ịba mba m anya. **31** Ihe niile unu
kụrụ ka unu ga-aghọta. Ọ bụkwa ụzọ unu na ndụmọdụ
unu ga-eju unu afọ. **32** N'ihi na ejezighị ije nke ndị na-
enweghị uche na-egbu ha, ọ bụkwa ọnọdụ afọ ojuju ndị

nzuzu ga-alakwa ha n'iyi. 33 Ma onye na-ege ntị n'okwu
m ga-ebi obi ntụkwasị obi. Ọ ga-anọ jụụ na-enweghị ihe
ọbụla ga-atụ ya egwu."

2 Nwa m, ọ bụrụ na ị nabata okwu ọnụ m niile zobekwa
iwu m niile n'ime obi gị, 2 tọọ ntị gị n'ala nye amamihe,
wepụta obi gị inwe nghọta. 3 E, ọ bụrụ na ọ bụ ihe ọmụma
ka ị na-akpọku, ọ bụrụkwa na ọ bụ nghọta ka ị na-eweliri
olu gị, 4 ọ bụrụ na ị na-achọ ya dịka i si achọ ọlaọcha
maọbụ akụ nke zoro ezo, 5 mgbe ahụ, ị ga-aghọtakwa ihe
bụ ịtụ egwu Onyenwe anyị chọtakwa ihe ọmụma nke
Chineke. 6 N'ihi na ọ bụ Onyenwe anyị na-enye amamihe;
n'ebe ọ nọ ka nghọta na ihe ọmụma na-esi abịa. 7 Ọ na-
edebere ndị ụzọ ha ziri ezi nzube ọganihu, ọ bụ ọta nye
ndị na-eje ije n'izuoke. 8 Ọ na-echebekwa ụzọ nke ndị
na-eme ezi ihe na-agbaso, na-elekọtakwa ụzọ nke ndị
hụrụ ya n'anya na-agbaso. 9 Mgbe ahụ ka ị ga-aghọta
ihe ziri ezi na ihe dị mma na ezi ụzọ niile. 10 N'ihi na
amamihe ga-enwe ọnọdụ n'ime obi gị, ihe ọmụma ga-
adịkwa mkpụrụobi gị ụtọ. 11 Izuzu zuruoke ga-echebe
gị, nghọta ga na-eche gị nche. 12 Amamihe ga-azọpụta
gị site n'ụzọ ndị mmehie, sitekwa na mmadụ ndị okwu
ha jọrọ njọ, 13 ndị hapụrụ ụzọ niile ziri ezi nke Chineke
na-agbaso ụzọ niile nke ọchịchịrị, 14 ndị na-aṅụrị ọṅụ
n'ihe ọjọọ, n'ihi na mmehie ha na-atọ ha ụtọ. 15 Ihe
ọbụla ha na-eme gbagọrọ agbagọ, jọọkwa njọ. 16 Ọ bụ
naanị amamihe ga-anapụta gị n'aka nwanyị akwụna, na
nwanyị na-abụghị nwunye gị nke na-ekwu okwu nrafu. 17
Onye na-ahapụ di ọ lụrụ n'agbọghọ, nke chefuru ọgbụgba
ndụ ọ gbara n'ihu Chineke. 18 Ụlọ nwanyị dị otu a dị

n’okporoụzọ nke na-eduba n’ọnwụ na n’ọkụ ala mmụọ.
(questioned) 19 Ndị ikom niile banyere n’ụlọ ha na-ala n’iyi.
Ha adịghị alọtakwa n’okporoụzọ nke na-eduba na ndụ. 20
N’ihi nke a, ị ga-aga ije n’ụzọ ndị ezi omume, debekwa
ụkwụ gị n’okporoụzọ niile nke ndị ezi omume, 21 n’ihi na
ọ bụ naanị ndị ziri ezi ga-ebi n’ala ahụ, ndị na-enweghị
ịta ụta ga-afọdụkwa n’ime ya. 22 Ma ndị na-emebi iwu
ka a ga-ebipụ site n’ala ahụ, ọ bụkwa ndị na-ekwesighị
ntụkwasị obi ka a ga-ewezuga na ya.

3 Nwa m echezọla ihe niile m ziri gị. Ma debe iwu m
n’obi gị. 2 N’ihi na ha ga-eme ka ndụ gị dị ogologo ruo
ọtụtụ afọ, wetakwara gị udo na ọganihu. 3 Ekwela ka
ịhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi hapụ gị, kekwasị ha
n’olu gị, deekwa ha n’elu mbadamba nkume, bụ obi gị. 4
Mgbe ahụ, ị ga-enwe ihuọma na ezi aha n’anya Chineke
na n’ihu mmadụ. 5 Tụkwasị Onyenwe anyị obi gị niile,
adaberekwala na nghọta gị. 6 N’ihe ọbụla ị na-eme, ka
Chineke bute ụzọ, ọ ga-eduzi gị, meekwa ka okporoụzọ gị
niile gazie. 7 A bụla onye maara ihe n’anya nke onwe gị.
Tụọ Onyenwe anyị egwu, kpọọkwa ihe ọjọọ asị. 8 Nke a
ga-eme ka i nwee ahụ ike gbaakwa ọkpụkpụ gị ume. 9
Sọpụrụ Onyenwe anyị site n’inye ya mkpụrụ mbụ nke
akụnụba gị, na mkpụrụ mbụ nke ihe ubi gị. 10 Mgbe
ahụ ka ọ ga-eme ka ọba gị niile jubigakwa oke, ebe ịnara
mmanya gị ga-ejupụta na mmanya ọhụrụ. 11 Nwa m
nwoke ajụla ịdọ aka na ntị nke Onyenwe anyị, ike agwụla
gị ịnagide ịba mba ya. 12 N’ihi na ọ bụ ndị Onyenwe anyị
hụrụ n’anya ka ọ na-abara mba, dịka nna si abara nwa ya
nke ihe ya na-atọ ya ụtọ mba. 13 Onye a gọziri agọzi ka

mmadụ ahụ bụ onye chọtara amamihe, onye nwetara
nghọta. 14 N'ihi na amamihe dị mma karịa ọlaọcha, ọ
bakwara uru karịa ọlaedo. 15 Ọ dị oke ọnụahịa karịa ọla
rubi, ọ dịghị ihe na-amasị gị e ji atụnyere ya. 16 Ndụ
ogologo dị n'aka nri ya; n'aka ekpe ya ka akụnụba na
nsọpụrụ dịkwa. 17 Ụzọ ya bụ ụzọ dị mma bụrụkwa ụzọ
udo. 18 Amamihe bụ osisi nke ndụ nye ndị na-ejide ya
aka, e, onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike ka ihe na-agara
nke ọma. 19 Ọ bụ site n'amamihe ka Onyenwe anyị ji tọọ
ntọala ụwa; ọ bụkwa nghọta ya mere ka eluigwe dịrị ebe
ọ dị. 20 Esitere n'ihe ọmụma ya kewaa ogbu mmiri niile,
igwe ojii na-atụdakwa igirigi. 21 Nwa m nwoke, ekwela ka
ihe abụọ ndị a site n'ihu gị wezuga onwe ha: amamihe
na nghọta nke ime ihe dị mma n'izuzu zuruoke, 22 n'ihi
na ha na-enye gị ndụ ọhụrụ, ha bụkwaara gị ihe ịchọ
mma amara n'olu gị. 23 Ha na-eme ka ị na-aga ije n'ụzọ
gị na-enweghị ihe egwu maọbụ ihe mkpọbi ụkwụ. 24
Mgbe ị ga-edina ala, ị gaghị atụ egwu, ị ga-edina ala ụra
gị ga-adị ụtọ. 25 Ị gaghị atụ egwu ihe mbibi mberede
ọbụla maọbụ tụọ egwu ịla n'iyi nke na-abịakwasị ndị ajọ
omume. 26 N'ihi na Onyenwe anyị bụ ebe ndabere gị,
ọ ga-echebekwa gị. 27 Ejigidele ihe ọma ị pụrụ imere
onye ọzọ mgbe ọ dị gị n'aka ime ya. 28 A sịkwala onye
agbataobi gị laa, bịaghachi azụ echi mgbe i nwere ike
ime ya taa. 29 Agbala izu ọjọọ megide onye agbataobi gị,
n'ihi na o nwere ntụkwasị obi n'ebe ị nọ. 30 Ebola mmadụ
ebubo na-enweghị isi, mgbe onye ahụ na-emeghị gị ihe
ọjọọ ọbụla. 31 Ekwosola onye na-eme ihe ike ekworo
maọbụ họrọ ụzọ ya ọbụla. 32 N'ihi na ndị dị otu a bụ

ihe arụ n’anya Onyenwe anyị, ma ọ na-emeso ndị na-
eme ihe ziri ezi mmeso ọma. 33 Ọbụbụ ọnụ Onyenwe
anyị dị n’ụlọ ndị na-eme ajọ omume, ma ọ na-agọzi ụlọ
ndị ezi omume. 34 Ndị mpako na-akwa emo ka ya onwe
ya na-akwakwa emo, ma ndị dị umeala n’obi ka ọ na-
enye amara. 35 Ndị maara ihe na-enweta nsọpụrụ, ma
ndị nzuzu na-enweta ihere.

4 Ụmụ m ndị ikom, geenụ ntị na ndụmọdụ nke nna unu,
lezienụ anya ka unu nwee nghọta. 2 Ṅaanụ ntị, nwee
uche, n’ihi na ọ bụ ezi ozizi ka m na-ezi unu; ya mere, unu
ahapụkwala iwu m. 3 Mgbe m bụ nwantakịrị n’ụlọ nna
m, mgbe m ka dị ntakịrị, bụrụkwa naanị otu nwa nne m
ji, 4 ọ ziri m ihe, sịkwa m, “Ka obi gị jidesie okwu m niile
ike, debe n’iwu niile, ị ga-adịkwa ndụ. 5 Nweta amamihe,
nwetakwa nghọta, echezọkwala okwu m, maọbụ site na
ya wezuga onwe gị. 6 Ahapụla amamihe, ọ ga-echebe gị,
hụ ya n’anya, n’ihi na ọ ga-eduzi gị. 7 Mmalite amamihe
bụ nke a, nweta amamihe, ihe ọbụla o ga-efu gị, nweta
nghọta. 8 Ọ bụrụ na i bulie amamihe elu, o ga-ebulikwa
gị elu. Jidesie ya ike, ọ ga-ewetara gị oke nsọpụrụ. 9
Ọ ga-eji okpueze okoko osisi chọọ isi gị mma nyekwa
gị okpueze mara mma n’isi gị.” 10 Nwa m, ṅaa m ntị,
meekwa ihe m gwara gị; ị ga-enwekwa ndụ ogologo. 11 M
ga-edu gị n’ụzọ nke amamihe, duokwa gị n’ụzọ ziri ezi.
12 Ọ bụrụ na i bie ụdị ndụ dị otu a, ihe agaghị akpọ gị
n’ụkwụ n’ije gị, ị gaghị asụkwa ngọngọ mgbe ị na-agba
ọsọ. 13 Mee ihe niile m gwara gị, echefukwala ha, n’ihi
na ọ ga-eduba gị na ndụ zuruoke. 14 Emela dịka ndị na-
emebi iwu. Esokwala ụzọ ha. 15 Zeere ha, ejekwala n’ụzọ

ha; chepu ihu gị n’ụzọ ahụ, 16 n’ihi na ndị na-emebi iwu
adịghị arahụ ụra tutu ha emee arụ nke ụbọchị ahụ. Ha
anaghị ezu ike tutu ha emee ka otu onye maa n’ọnya.
17 Ha na-eri ihe oriri nke mmebi iwu, na-aṅụkwa ihe
ọṅụṅụ nke ọgbaaghara. 18 Ma ụzọ ndị ezi omume dị ka
anyanwụ na-awa n’isi ụtụtụ, nke na-enwuwakwa dịka ìhè
n’etiti ehihie ụbọchị. 19 Ma ụzọ onye na-emebi iwu dị
ka itiri nke ọchịchịrị, ha anaghị ama ihe na-eme ka ha
sụọ ngọngọ. 20 Gee ntị nwa m, n’ihe m na-ekwu. Gee ntị
nke ọma. 21 Doo ihe ndị a n’uche gị mgbe niile; ka ha
bamiekwa n’ime obi gị, 22 n’ihi na ha bụ ndụ nye ndị
chọtara ha, bụrụkwa ahụ ike nye mmadụ. 23 Nke ka nke,
lezie echiche uche gị niile anya, n’ihi na ha na-emetụta
ndụ gị niile. 24 Ka ụgha ọbụla ghara isi gị n’ọnụ pụta;
kpọọ igha ụgha niile na okwu rụrụ arụ niile asị. 25 Legide
anya n’ihu ime ihe bụ eziokwu; atụgharịkwala isi gị ile
ihe ọbụla. 26 Leruo ije ụkwụ gị anya, doziekwa ụzọ gị
niile ka ọ guzozie. 27 Ewezugala onwe gị site n’aka nri
maọbụ n’aka ekpe; si n’ihe ọjọọ wezuga ụkwụ gị.

5 Nwa m, ṅaa ntị n’okwu amamihe m, gee ntị n’okwu
nghọta m ndị a. 2 Lezie anya, ka i debe izuzu dị iche iche,
ka egbugbere ọnụ gị na-echebekwa ihe ọmụma. 3 N’ihi
na egbugbere ọnụ nwanyị na-akwa iko na-atọ ka mmanụ
aṅụ, okwu ọnụ ya na-akwọ mụrụmụrụ karịa mmanụ. 4
Ma n’ikpeazụ, ọ na-elu ilu dịka oluilu dịkwa nkọ ka mma
agha ihu abụọ. 5 Ụkwụ ya abụọ na-arịdaru n’ọnwụ, nzọ
ụkwụ ya abụọ na-eje n’ụzọ ọkụ ala mmụọ. **(Sheol h7585)** 6
N’ihi na ọ dịghị agbaso ụzọ kwesiri ndụ; ụzọ ya gbagọrọ
agbagọ, ma ọ maghị nke a. 7 Ugbu a ụmụ m, geenụ m

ntị, unu esikwala n’okwu niile nke ọnụ m wezuga onwe
unu. 8 Gbaara nwanyị dị otu a ọsọ! Ejekwala ọnụ ụzọ
ụlọ ya nso, 9 ka ị ghara ire ugwu gị n’ebe ndị ọzọ nọ,
maọbụ were ndụ gị tinye n’aka ndị na-enweghị obi ebere.
10 Ka ndị ọbịa ghara inwe oke oriri n’elu akụ gị, ka ihe
niile ị dọgburu onwe gị n’ọrụ ịkpata gharakwa imejupụta
ụlọ onye ọzọ. 11 Ka ị gharakwa ịsụ ude n’ikpeazụ mgbe
ọrịa ga-eripịa ọkpụkpụ gị na anụ ahụ gị. 12 Mgbe ị ga-
asị, Lee ka m si kpọọ ịdọ aka na ntị asị! “Leekwa ka obi
m si lelịa iba mba anya! 13 Egeghị m ntị n’ozizi nke ndị
nkuzi m maọbụ nabata ndụmọdụ nke ndị ndụmọdụ m. 14
N’ihi na ugbu a, abịaruola m na mbibi n’ihu ọha mmadụ
niile.” 15 Ṅụọ naanị mmiri nke si n’ite mmiri gị; mmiri dị
mma nke si n’olulu mmiri gị. 16 Gịnị mere ị ga-eji kwe ka
isi mmiri gị sọọ n’okporoụzọ, ka mmiri nke aka gị sọọ
n’ama? 17 Kwee ka ha bụrụ nke naanị gị, nke onye ọbịa
na-agaghị enwe oke n’ime ya. 18 Kwere ka ịbụ nwoke
gị bụrụ ngọzị nye gị; ṅụrịakwa ọṅụ n’ihi nwunye nke ị
lụtara n’okorobịa gị. 19 Nne anụ nke na-ahụ n’anya, dịka
ele mara mma, ka ara dị ya n’obi zuore gị, ka ịhụnanya ya
na-enye gị obi ụtọ mgbe ọbụla. 20 Gịnị ka ị na-achọ n’ahụ
nwanyị na-akwa iko? Gịnị mere i ji na-amaku nwunye
onye ọzọ obi? 21 N’ihi na Onyenwe anyị na-ele gị anya,
ihe niile ị na-eme ka ọ na-ahụ. 22 Onye na-emebi iwu na-
esite na mmehie ya laa onwe ya n’iyi; mmehie ndị a bụ
ụdọ nke na-ejide ya. 23 Ọ ga-anwụ n’ihi na ọ nabataghị
ịdọ aka na ntị; ọ bụkwa nzuzu ya dufuru ya.

6 Nwa m, ọ bụrụ na ị nara onye agbataobi gị n’ibe, ọ bụrụ
na ị nara aka ị bụrụ onye ọbịa onye akaebe, 2 ị bụrụla

onye mara n’ọnya site n’ihe ị kwuru, onye enwudere site
n’okwu ọnụ ya. 3 Mee nke a, nwa m, si n’ime ya wepụ
onwe gị; n’ihi na ịdabala n’aka onye agbataobi gị: Jee
ọsịịsọ weda onwe gị n’ala rịọọ ya enyekwala ya izuike
ọbụla. 4 Ekwekwala ka ụra baa gị anya abụọ, ekwekwala
ka mbụbara anya gị ruo ụra. 5 Napụta onwe gị, dịka
mgbada site n’aka dinta, maọbụ dịka nnụnụ site n’ọnya
osi ọnya. 6 Gaa mụta ihe site n’aka ndanda, gị onye
umengwụ. Mụta ihe site n’ụzọ ya niile. 7 Ọ bụ ezie na
o nweghị eze na-achịkọta ha, maọbụ onyendu, maọbụ
ọchịagha, 8 ma ọ na-akpakọta nri ya n’oge ọkọchị ma
na-ewebata nri ya n’oge owuwe ihe ubi. 9 Ọ bụ ruo ole
mgbe ka ị ga-edina ala n’ebe ahụ, gị onye umengwụ?
Olee mgbe ka ị ga-esi n’ụra bilie? 10 Nwa ụra nta, nwa
iru ụra nta, nwa ịchịkọba aka nta zuo ike, 11 ụbịam ga-
abịakwasị gị dịka onye ohi, ụkọ abịakwasịkwa gị dịka
onye na-apụnara mmadụ ihe. 12 Onye okwu na ụka na
onye omume ya jọgburu onwe ya, onye na-ejegharị na-
ekwu okwu aghụghọ, 13 onye ji iro na-egbu ikuanya ya,
jiri ụkwụ ya na-ekwu okwu na mkpịsịaka ya na-egosi
ihe. 14 Onye obi ya na-echepụta ihe ọjọọ na aghụghọ,
onye na-akpalikwa esemokwu mgbe niile. 15 N’ihi ya,
mbibi ga-abịakwasị ya na mberede; n’otu ntabi anya ka a
ga-ebibi ya, apụghịkwa ịgwọta ya. 16 Ọ dị ụzọ ihe isii
Onyenwe anyị kpọrọ asị, e, ha dị asaa bụ ihe arụ n’ebe ọ
nọ. 17 Anya dị nganga, ire na-ekwu okwu ụgha, aka na-
awụfu ọbara ndị na-emeghị ihe ọjọọ. 18 Obi na-echepụta
nzube ọjọọ; ụkwụ na-eme ngwangwa ịgbaba n’ajọ ihe,
19 onyeama ụgha na-awụpụ ụgha dịka mmiri na onye

na-agbasa esemokwu n'etiti ụmụnna. 20 Nwa m, debe
ihe nna gị nyere gị n'iwu, ahapụkwala iwu nke nne gị.
21 Ka ndụmọdụ ha dịrị gị n'obi mgbe niile, ka ị ghara
ichefu ha. 22 Mgbe ị na-ejegharị, ọ ga na-edu gị; mgbe ị
na-arahụ ụra, ọ ga na-eche gị. Mgbe i tetakwara, ha ga-
akpanyere gị ụka. 23 N'ihi na iwu a bụ oriọna, Ihe ozizi a
bụkwa ìhè, otu a kwa ịdọ aka na ntị na ịba mba bụ ụzọ ezi
ndụ, 24 idebe gị ka ị pụọ n'ebe nwunye onye agbataobi
gị nọ, sitekwa n'ire ụtọ nke nwanyị ọjọọ. 25 Ekwela ka
agụ n'ezighị ezi gụọ gị n'ime obi n'ihi ịma mma ya, ma ọ
bụkwanụ ka o jiri ile anya ya rata gị. 26 N'ihi na nwanyị
akwụna ka enwere ike iji otu ogbe achịcha nweta, ma
nwunye nwoke ọzọ na-achụ nta ndụ gị ịla ya n'iyi. 27
Mmadụ ọ pụrụ ịgụrụ ọkụ tụkwasị n'ahụ ya, ma uwe ya
ereghị ọkụ? 28 Mmadụ ọ pụrụ ije ije n'elu icheku ọkụ
ma ụkwụ ya ahapụ igbuchapụ? 29 Otu a ka ọ na-adịrị
nwoke na-abakwuru nwunye mmadụ ibe ya; o nweghị
onye ọbụla na-emetụ ya aka nke a na-agaghị ata ahụhụ.
30 Ndị mmadụ adịghị eleda onye ohi anya ma ọ bụrụ na o
zuo ohi ka o were gboo mkpa agụụ nke na-agụsị ya ike.
31 Ma ọ bụrụ na ejide ya ọ ga-akwụghachi ụgwọ ihe niile
ahụ o zuru okpukpu asaa. N'agbanyeghị na nke a ga-eme
ka o ree ihe niile o ji biri n'ụlọ ya. 32 Ma nwoke ahụ na-
akwa iko bụ onye nzuzu, amamihe kọrọ ya, n'ihi na ọ bụ
onwe ya ka ọ na-ala n'iyi. 33 A ga-eti ya ezi ihe otiti, a ga-
elelikwa ya anya, ihere ya agaghị ekwe ihichapụ. 34 N'ihi
na di nwanyị ahụ ga-esite n'ekworo wee iwe dị ọkụ; ọ
gakwaghị enwe obi ebere n'ebe ọ nọ n'ụbọchị ọ ga-abọ
ọbọ. 35 Ọ gaghị anara ihe ọbụla n'ọnọdụ ihe nkwụghachi

n'ihi ihe ọjọọ o mere ya. O nwekwaghị ihe a ga-enye ya
pụrụ ime ka iwe ya dajụọ.

7 Na-agbaso okwu m nwa m, nọgide na ya, dokwaa iwu
m niile n'ime obi gị. **2** Debe iwu m ka ị dị ndụ, chee ozizi
m nche dịka ọ bụ mkpụrụ anya gị. **3** Kee ha na mkpịsịaka
gị, deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bụ obi gị. **4** Hụ
amamihe n'anya dịka nwaagbọghọ ị hụrụ n'anya; hụkwa
inwe nghọta n'anya dịka a ga-asị na ọ bụ nwanne gị. **5**
Kwee ka ha debe gị, ka ị ghara ijekwuru nwanyị na-akwa
iko, ka ị gharakwa ịṅa ntị n'okwu ire ụtọ ya. **6** N'ihi na otu
ụbọchị, esi m na oghereikuku dị n'ụlọ m lepụ anya, **7** hụ
n'etiti ndị na-enweghị uche, ahụtara m otu nwokorobịa
n'etiti ha, onye amamihe kọrọ, **8** ka ọ na-aga n'ụzọ dị nso
ebe nkuku ụlọ n'akụkụ ụlọ nwanyị ihere na-adịghị eme,
9 n'oge anyasị, dịka chi na-eji, mgbe ọchịchịrị na-agbachi.
10 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ pụtara zute ya. O yi uwe dịka
nwanyị akwụna, jiri aghụghọ na-abịakwute ya. **11** (Ọ na-
eme ụzụ na-aṅaghị ntị ịnụ ihe ọbụla. Ụkwụ ya anaghị
anọgide n'ụlọ ya. **12** Ọ na-akwụgharị ma n'okporoụzọ ma
n'ama; na-amịgharị n'ebe nzuzo niile.) **13** O weere aka
ya abụọ jikụọ nwokorobịa ahụ n'olu, sutu ya ọnụ, were
ihu nke ihere na-adịghị, sị: **14** "Emezuru m nkwa niile m
kwere taa, enwekwara m nri nke sitere n'ihe aja udo m
chụrụ n'ụlọ m, **15** Ọ bụ gị ka m na-achọkwute, lee gị ka ị
na-abịa. **16** Agbasaala m akwa mara mma n'elu ihe ndina
m, bụ akwa ọcha mara mma tụrụ ọtụtụ agwa nke e ji
ogho ndị Ijipt kpaa. **17** Efesakwala m mmanụ isi ọma nke
máá, aloos na sinamọn n'elu n'ihe ndina m. **18** Bịa, ka
anyị were ịhụnanya ṅụjụbiga afọ anyị; ka anyị mee onwe

anyị obi ụtọ site ugbu a ruo ụtụtụ echi. 19 N'ihi na di m
anọghị n'ụlọ o jeela njem dị anya. 20 O ji akpa ego juru
gaa njem, abalị ole na ole ga-agafekwa tupu ọ lọta." 21
Otu a ka o si jiri okwu ire ụtọ ya megharịa nwokorobịa
ahụ isi tutu o kwenyere ya. O nwekwaghị ike ịnapụta
onwe ya site n'okwu nrafu nke nwanyị ahụ. 22 O sooro
nwanyị ahụ dịka ehi a na-adọkpụ na-aga ebe a ga-egbu
ya, dịka ele nke na-aba n'ọnya, 23 nke na-eche ka e were
àkụ gbata ya n'obi. Nwoke ahụ dịka nnụnụ nke na-efeba
n'ọnya na-amaghị ihe na-eche ya pụrụ iwepụ ndu ya.
24 Geenụ ntị, ụmụ m, ma ọ bụghị naanị ige ntị, kama
meekwanụ ihe m na-ekwu. 25 Ekwela ka agụụ nke obi gị
chịa gị; ejela nwanyị dị otu a nso; gbaara ya ọsọ, ka ọ
ghara ịnwa gị nwetakwa gị. 26 N'ihi na o mebiela ndụ
ọtụtụ mmadụ, ọtụtụ mmadụ amaala n'ọnya ya. 27 Ụlọ ya
bụ okporoụzọ nke na-eduba n'ili, nke na-edubakwa n'ala
ọnwụ. **(Sheol h7585)**

8 Ọ bụ na amamihe adịghị eti mkpu? Ọ bụ na nghọta
anaghị eme ka olu ya daa ụda? 2 Ọ na-eguzo n'elu ebe
niile dị elu n'okporoụzọ, n'agbata ụzọ niile. 3 N'ọnụ ụzọ
nke obodo niile na n'ọnụ ụzọ ụlọ niile ka ọ nọ na-eti
mkpu, 4 ọ na-asị, "Ụmụ mmadụ geenụ m ntị; ọ bụ unu
ndị dị ndụ ka m na-agwa okwu. 5 Unu ndị na-enweghị
uche, nweenụ uche zuruoke; unu ndị nzuzu, nweenụ
nghọta. 6 Geenụ m ntị, n'ihi na enwere m okwu dị mkpa
m ga-agwa unu; Ihe ọbụla m kwuru bụ ihe ziri ezi, 7 Ọnụ
m na-ekwu eziokwu n'ihi na akpọrọ m okwu ụgha asị.
8 Ndụmọdụ m zuruoke, ọ dịkwa mma. Ihe ọjọọ ọbụla
adịghị n'ime ya. 9 N'ebe onye nwetara nghọta nọ, okwu

m doro anya; n’ebe ndị chọtara ihe ọmụma nọ, okwu m
ziri ezi. **10** Họrọ ịdọ aka na ntị m karịa ọlaọcha họrọkwa
ihe ọmụma karịa ọlaedo dị ezi mma.” **11** Amamihe dị
mkpa karịa nkume rubi dị oke ọnụahịa. Ọ dịkwaghị ihe
a ga-eji tụnyere ya. **12** “Mụ onwe m bụ amamihe na
ezi nghọta na-agakọta. Enwere m ọmụma ihe na ezi
izuzu. **13** Ịtụ egwu Onyenwe anyị bụ ịkpọ ihe ọjọọ asị.
Akpọrọ m nganga na mpako, omume ọjọọ nakwa okwu
gbagọrọ agbagọ asị. **14** Ndụmọdụ na ezi nghọta bụ nke m;
enwekwara m ọmụma ihe na ike. **15** Site na m ka ndị
eze ji achị, ọ bụ m na-eme ka ndị na-achị achị mee iwu
ziri ezi. **16** Site na m ka ndị eze ji achị bụ ndịisi niile
na-achị n’ụwa. **17** Ndị niile hụrụ m n’anya ka m na-ahụ
n’anya. Ndị niile na-achọ m aghakwaghị ịchọta m. **18**
Ana m ekenye ụba na nsọpụrụ, na ikpe ziri ezi na ezi
omume. **19** Onyinye m na-enye dị mma karịa ọlaọcha, ọ
karịkwara ọlaedo. **20** Ana m aga ije n’ụzọ ezi omume,
n’okporoụzọ ikpe ziri ezi. **21** Ndị niile hụrụ m n’anya,
na-eketa akụnụba. Ana m emejupụtakwa ụlọakụ ha. **22**
“Onyenwe anyị kpụrụ m dịka mmalite ụzọ ya, tupu o
bido ike ihe ọbụla ọzọ. **23** Site n’ebighị ebi gara aga ka m
dị; adịkwa m adị tupu e kee ụwa. **24** Anọ m na-adị tupu e
kee ogbu mmiri, tupu isi iyi ọbụla agbapụta mmiri n’elu
ụwa, **25** tupu e kee ugwu ukwu na ugwu nta. **26** E, amụọla
m rịị tupu Chineke ekee ụwa na osisi niile, na aja niile
dị n’ime ya. **27** Anọ m ya mgbe o doziri mbara eluigwe
n’ọnọdụ ya, mgbe ọ tụsara ha n’elu ogbu mmiri niile; **28**
mgbe o hiwere mbara eluigwe, mgbe o mere ka isi iyi
niile nke ogbu mmiri dị ike, **29** mgbe ọ kpara oke nye

osimiri ebe ọ ga-akwụsị, ka mmiri ya ghara ịgafe iwu ya,
mgbe ọ kara akara ebe a tọrọ ntọala nke ụwa. 30 Oge ahụ
niile ka m na-anọ n'akụkụ ya dịka onye ǹka. Ihe banyere
m na-atọkwa ya ụtọ; ana m egwuri egwu n'ihu ya. 31 Ihe
niile o kere tọkwara m ụtọ, ụwa niile na ụmụ mmadụ! 32
"N'ihi ya, ụmụ m ndị ikom, geenụ m ntị; n'ihi na ndị niile
na-eso ụzọ m na-enwe ọṅụ. 33 Gee ntị na ndụmọdụ m ka
ị bụrụ onye maara ihe, agbakụtakwala ndụmọdụ m azụ.
34 Ngọzị dịrị mmadụ ahụ na-aṅa ntị n'okwu m, onye na-
anọ na nche n'ọnụ ụzọ m ụbọchị niile, onye na-anọ na-
echere m n'ọnụ ụzọ ụlọ m; 35 n'ihi na onye ọbụla chọtara
m chọtara ndụ; ọ natakwala ihuọma n'ebe Onyenwe anyị
nọ. 36 Ma onye na-enweghị ike chọta m na-emerụ onwe
ya ahụ; ndị niile kpọrọ m asị hụrụ ọnwụ n'anya."

9 Amamihe ewuola ụlọ ukwu ya n'elu ogidi asaa. 2
O doziela oriri ya n'usoro, o gbuola anụ ya, gwaakwa
mmanya. 3 O zipụkwala ndị ozi ya ka ha gaa kpọọ mmadụ
niile, site n'ebe dị elu nke obodo ka ha nọ na-akpọ oku
na-asị, 4 "Bịanụ n'ụlọ m, unu ndị niile na-enweghị uche"
Ma nye ndị amamihe kọrọ, ọ na-asị, 5 "Bịanụ, rie nri m,
ṅụọkwa mmanya m gwakọtara. 6 Hapụnụ ụzọ enweghị
uche unu, ka unu were dị ndụ; gbasokwanụ ụzọ mmụọ
ịghọta ihe." 7 Onye ọbụla na-adọ onye na-akwa emo aka
na ntị na-ewetara onwe ya nleli; onye na-abara mmadụ
ọjọọ mba na-enweta nkọcha. 8 Abarala ndị na-akwa emo
mba, ma ọ bụghị ya, ha ga-akpọ gị asị; baara ndị maara
ihe mba, ha ga-ahụ gị n'anya. 9 Kuziere onye maara ihe
ihe o kwesiri ịmụta, ọ ga-ama ihe karịa, kuziere onye
ziri ezi ihe ọ ga-atụkwasị ihe ọ mụtara n'amamihe ya. 10

N’ihi na ịtụ egwu Onyenwe anyị bụ mmalite amamihe,
inwe ihe ọmụma banyere onye Nsọ ahụ bụkwa nghọta.
11 N’ihi na ọ bụ site na amamihe, ka ụbọchị gị ga-adị
ogologo. A ga-etinyekwara gị ọtụtụ afọ na ndụ gị. 12 Ị
bụrụ onye nwere amamihe, amamihe gị ga-abara gị uru,
ma ị bụrụ onye na-akwa emo, naanị gị ga-ata ahụhụ ya.
13 Nwanyị dị nzuzu na-eme mkpọtụ, o nweghị uche; ihere
adịghịkwa eme ya. 14 Ọ na-anọ ọdụ n’ọnụ ụzọ ụlọ ya,
n’elu oche n’ebe dịkarịsịrị elu n’obodo, 15 na-akpọ ndị
na-aga n’ụzọ oku, bụ ndị na-aga mkpa ha, 16 “Ka ndị niile
amamihe kọrọ bịa n’ụlọ m.” Ọ na-asịkwa ndị na-enweghị
uche, 17 “Mmiri e zutere n’ohi na-atọ ụtọ, nri e riri na
nzuzo na-atọkarịkwa n’ụtọ.” 18 Ma ha adịghị aghọta na
ndị n’adịghị ndụ nọ n’ebe ahụ, na ndị ọ kpọrọ oku nri
aghọọlarị ndị nọ n’ala mmụọ. **(Sheol h7585)**

10 Ilu dị iche iche nke Solomọn: Nwata maara ihe na-
eme ka nna ya ṅụrịa ọṅụ; ma nwantakịrị dị nzuzu na-
ewetara nne ya n’iru ụjụ. 2 Akụ a kpatara n’ụzọ na-ezighị
ezi adịghị aba uru, ma ezi omume na-azọpụta mmadụ
site n’ọnwụ. 3 Onyenwe anyị agaghị ekwe ka onye ezi
omume nwụọ n’agụụ, ọ gakwaghị ekwe ka ihe nọgide na-
agara onye ajọ omume nke ọma. 4 Aka ndị umengwụ
na-eweta ogbenye, ma aka na-arụsị ọrụ ike na-eweta
ụba. 5 Onye na-ekpokọta n’oge ọkọchị bụ nwa maara
ihe, ma nwa ahụ nke na-arahụ ụra n’oge ọrụ bụ nwa na-
eweta ihere. 6 Onye ezi omume na-anata ngọzị, ma naanị
nkọcha jupụtara n’ọnụ onye ajọ omume. 7 Aha onye ezi
omume ka eji enye ngọzị, ma aha onye ajọ omume ga-
ere ure. 8 Onye obi ya maara ihe na-anabata ihe e nyere

n'iwu, ma onye nzuzu ekwurekwu ga-ala n'iyi. **9** Onye
ụzọ ya ziri ezi na-aga ije n'atụghị egwu, ma onye ụzọ
ya ezighị ezi ka a ga-achọpụta. **10** Onye ọbụla na-egbu
ikuanya na-ebute ihe mwute, onye nzuzu ekwurekwu ga-
abịa n'ịla n'iyi. **11** Ọnụ onye ezi omume bụ isi iyi nke ndụ,
ma naanị nkọcha jupụtara n'ọnụ onye ajọ omume. **12**
Ịkpọ asị na-akpali esemokwu, ma ịhụnanya na-ekpuchi
mmehie niile. **13** Ndị nwere nghọta na-ekwu okwu nwere
isi, ma ndị na-enweghị uche ka a na-eti ihe dịka ohu. **14**
Onye amamihe na-akpakọba ihe ọmụma, ma onye nzuzu
na-eji ọnụ ya akpọ ịla n'iyi oku. **15** Akụ ndị ọgaranya
bụrụ ha obodo e wusiri ike, ma ụbịam bụ ịla n'iyi nke
ndị ogbenye. **16** Ụgwọ ọrụ onye ezi omume bụ ndụ, ma
ihe nweta nke onye ajọ omume bụ mmehie na ọnwụ.
17 Onye na-ege ntị na ndụmọdụ na-egosi ụzọ nke ndụ,
ma onye na-adịghị anabata ndụmọdụ na-eme ka ndị ọzọ
kpafuo. **18** Onye ji egbugbere ọnụ ụgha ekpuchi ịkpọ
asị na onye na-agbasa okwu nkwutọ bụ onye nzuzu. **19**
N'ọtụtụ okwu mmehie adịghị akwụsị ma ndị nwere uche
na-ejide ire ha. **20** Ire nke onye ezi omume bụ ọlaọcha
kachasị mma, ma obi onye ajọ omume bụ ihe ọnụahịa nta.
21 Egbugbere ọnụ onye ezi omume na-azụju ọtụtụ mmadụ
afọ, ma ndị nzuzu na-anwụ n'ihi amamihe nke kọrọ ha.
22 Ngọzị Onyenwe anyị na-eme mmadụ ọgaranya, ọ naghị
atụkwasị ya nsogbu. **23** Ihe na-atọ onye nzuzu ụtọ bụ
izube nzube ọjọọ; ma ihe na-atọ onye maara ihe ụtọ bụ
inwe nghọta. **24** Ihe ahụ onye na-emebi iwu n'atụ ụjọ ya
ga-abịakwasị ya, ihe onye ezi omume na-achọ ka a ga-
enye ya. **25** Mgbe oke ifufe na-emebi ihe, ndị na-emebi

iwu ka ọ na-eburu; ma ndị ezi omume na-eguzosi ike
ruo ebighị ebi. 26 Onye umengwụ na-abụ ihe mgbu nye
onyenwe ya; ọ dịka anwụrụ ọkụ n'anya mmadụ maọbụ
dịka mmanya gbara ụka nke na-ejiji eze. 27 Ịtụ egwu
Onyenwe anyị na-enye ogologo ndụ, ma ọnụọgụgụ afọ
nke onye ajọ omume na-adị mkpụmkpụ. 28 Olileanya
ndị ezi omume ga-abụ ọṅụ; olileanya ndị na-emebi iwu
bụ naanị ihe efu. 29 Ụzọ Onyenwe anyị bụ ebe mgbaba
nye ndị na-enweghị ịta ụta, maọbụ ịla n'iyi nye ndị na-
eme ajọ ihe. 30 A pụghị iwezuga onye ezi omume, ma
onye na-emebi iwu agaghị anọgide. 31 N'ọnụ onye ezi
omume ka mkpụrụ amamihe si abịa, ma ire na-ekwu
okwu nduhie ka a ga-eme ka o dere duu. 32 Egbugbere
ọnụ onye ezi omume mara ihe na-eweta ihuọma, ma ọnụ
ndị ajọ omume bụ naanị okwu nduhie.

11 Ihe ọtụtụ aghụghọ bụ arụ n'ihu Onyenwe anyị ma ihe
ọtụtụ zuru ezu na-anata ihuọma n'ebe ọ nọ. 2 Nganga
bịa, nleli a na-eso ya, ma onye dị umeala n'obi na-amụta
ihe. 3 Eziokwu nke ndị ziri ezi n'obi na-edu ha; ma
omume gbagọrọ agbagọ nke ndị aghụghọ n'ala ha n'iyi. 4
Akụnụba gị agaghị azọpụta gị n'ụbọchị ikpe; ọ bụ naanị
ezi omume na-anapụta site n'ọnwụ. 5 Ezi omume nke
ndị na-enweghị ịta ụta na-eme ka ụzọ ha zie ezi, ma
ajọ omume nke ndị na-emebi iwu na-akwada ha. 6 Ezi
omume nke onye ziri ezi na-azọpụta ya; ma ọchịchọ ọjọọ
nke ndị na-aghọ aghụghọ ka a ga-eji jide ha. 7 Mgbe onye
ajọ omume nwụrụ, olileanya ya niile alala n'iyi, ihe niile ọ
na-ele anya inweta site n'ike ya alaakwala n'iyi. 8 Chineke
na-azọpụta ndị ezi omume site na nsogbu ha, ma ndị ajọ

omume ka ọ na-ahapụ ka ha daba n'ime ya. 9 Okwu ọjọọ
ka onye ajọ omume ji emebi onye agbataobi ya. Ma site
n'ihe ọmụma ka onye ezi omume ga-eji dọpụta ndụ ya.
10 Ọganihu nke onye ezi omume na-atọ mmadụ niile ụtọ,
otu aka ahụ kwa, ọnwụ onye ajọ omume na-atọ mmadụ
niile ụtọ. 11 A na-esite na ngọzị nke ndị ziri ezi bulie
obodo elu, ma a n'ala ya n'iyi site n'okwu ọnụ ndị ajọ
omume. 12 Ikwu okwu nleda megide onye agbataobi gị bụ
nzuzu; ma onye ahụ nwere nghọta na-agba nkịtị. 13 Onye
na-agba asịrị na-ekpughe ihe nzuzo, ma onye kwesiri
ntụkwasị obi na-ekpuchi ihe nzuzo. 14 N'ihi enweghị ezi
ndị ndu ka obodo ji ada, ma ọtụtụ ndị ezi ndụmọdụ na-
eweta mmeri. 15 Onye ọbụla na-ana onye ọbịa n'akaebe
ga-ata ahụhụ, ma onye jụrụ ịkwụ ụgwọ onye ọzọ ji, nọ na
ntụkwasị obi. 16 Nsọpụrụ na-adịrị nwanyị nwere obiọma,
ma ndị na-adịghị eme ebere bụ naanị akụnụba ka ha
na-enweta. 17 Onye nwere obiọma baara onwe ya uru,
ma onye nwere obi ọjọọ na-ewetara onwe ya nsogbu. 18
Onye ajọ omume na-anata ụgwọ ọrụ aghụghọ, ma onye
na-agha ezi omume dịka mkpụrụ na-anata ụgwọ ọrụ
kwesiri ekwesi. 19 Onye na-eguzosi ike ime ihe ziri ezi ga-
enwe ndụ; ma onye na-agbaso ihe ọjọọ ga-ahụ ọnwụ. 20
Onyenwe anyị na-akpọ ndị obi ha gbagọrọ agbagọ asị
ma ndị ụzọ ha na-enweghị ihe ịta ụta na-amasị ya. 21
Ọ bụ ihe doro anya na ndị na-emebi iwu ga-ata ahụhụ,
ma ndị ezi omume ka a ga-anapụta. 22 Nwanyị mara
mma, nke na-enweghị uche, dịka ọlaedo a gbanyere ezi
n'imi. 23 Olileanya onye ezi omume bụ ọ̀nụ, ma onye na-
emebi iwu na-ele naanị anya ihe ọjọọ. 24 Otu onye na-

agbasapụ aka ya na-enye enye ma na-enweta akụ karịa,
ma onye ọzọ na-egbochi egbochi ma na-ada ogbenye. 25
E, onye na-agbasa aka ya ga-aba ọgaranya; onye ọbụla
na-atụte ndị ọzọ ka a ga-atụtekwa. 26 Ndị mmadụ na-
abụ onye na-achịkọba mkpụrụ ọka na-ereghị ya ere ọnụ,
ma ha na-ekpetara onye nke dị njikere ire nke ya ngọzị
Chineke. 27 Onye na-achọ ihe ọma na-enweta ihuọma, ma
ihe ọjọọ na-abịakwasị onye na-achọ ya. 28 Ndị tụkwasịrị
obi n'akụnụba ha ga-ada, ma onye ezi omume ga-epupụta
dịka akwụkwọ ndụ. 29 Onye na-ewetara ezinaụlọ ha
nsogbu ga-eketa naanị ifufe, onye nzuzu ga-abụ ohu nke
onye maara ihe. 30 Mkpụrụ nke ndị ezi omume bụ osisi
na-enye ndụ, onye na-erita mkpụrụobi n'uru bụ onye
maara ihe. 31 Ọ bụrụ na a ga-akwụ ndị ezi omume ụgwọ
ọrụ ha n'ụwa a; a ga-esi aṅaa ghara ịkwụ ndị na-amaghị
Chineke na ndị mmehie ụgwọ ọrụ.

12 Onye ọbụla na-ahụ ịdọ aka na ntị n'anya na-ahụ ihe
ọmụma n'anya, ma onye na-akpọ ịba mba asị bụ onye na-
enweghị ụbụrụ isi. 2 Ezi mmadụ na-anata ihuọma site
n'aka Onyenwe anyị, ma onye na-atụpụta atụmatụ ọjọọ
ka ọ na-ama ikpe. 3 Onye ajọ omume agaghị anọgide, ma
apụghị ihopu onye ezi omume. 4 Ezi nwanyị bụ ọṅụ na
okpueze di ya, ma nwanyị na-eweta ihere dịka ire ure
n'ọkpụkpụ di ya. 5 Echiche obi niile nke onye ezi omume
bụ ihe ziri ezi, ma ndụmọdụ onye ajọ omume jupụtara
n'aghụghọ. 6 Okwu niile nke ndị ajọ omume bụ ihe na-
eweta ọnwụ, ma okwu ndị omume ha ziri ezi na-anapụta
ha. 7 Ndị na-emebi iwu ga-ala n'iyi, ma ndị ezi omume ga-
eguzosi ike. 8 Onye nwere uche zuruoke ka mmadụ niile

na-achọ, ma onye uche ya gbagọrọ agbagọ ka mmadụ na-
eleda anya. 9 Ọ ka mma ịbụ onye a na-elelị anya ma i
nwere ohu, karịa ịbụ onye a na-asọpụrụ ma bụrụ onye nri
na-adịghị n'ụlọ ya. 10 Onye ezi omume na-elekọta anụ ụlọ
ya, ma obi ebere kachasị nro nke onye ajọ omume mere
bụ enweghị obi ebere. 11 Onye na-arụ ala ubi ya ga-enwe
nri n'ebe ọ bara ụba, ma onye na-agbaso ihe efu dị iche
iche, amamihe kọrọ. 12 Ndị ajọ omume na-enwekwa anya
ukwu n'ihe ndị ajọ omume ibe ha nwere, ma mgbọrọgwụ
nke ndị ezi omume ga-eto eto. 13 A na-ejide onye ajọ
omume site n'okwu ọnụ ya, ma onye ezi omume na-esi
na nsogbu wezuga onwe ya. 14 Ikwu eziokwu na-enye
mmadụ obi ụtọ, inwe mgbalị na-ewetara ya ngọzị. 15 Ụzọ
ndị nzuzu n'uche ha onwe ha ziri ezi, ma onye maara
ihe na-aṅa ntị nye ndụmọdụ. 16 Ndị nzuzu na-egosipụta
iwe ha ọsịịsọ, ma onye nwere uche na-elepụrụ mkparị
anya. 17 Ezi onye akaebe na-ekwu eziokwu, ma ajọ onye
akaebe na-ekwu okwu ụgha. 18 Okwu ọjọọ na-agbawa
obi dịka mma agha, ma ire onye maara ihe na-eweta
ọgwụgwọ. 19 Eziokwu na-eguzo ruo mgbe ebighị ebi, ma
okwu ụgha anaghị adịgide. 20 Aghụghọ na-ejupụta n'obi
na-eche ihe ọjọọ; ma ndị na-eme ka udo dị na-enwe ọṅụ.
21 Ihe ọjọọ anaghị adakwasị onye ezi omume, ma ndị ajọ
omume enwetala nsogbu ebe ọ dị ukwuu. 22 Onyenwe
anyị kpọrọ egbugbere ọnụ n'agha ụgha asị, ma ihe ndị
kwesiri ntụkwasị obi na-amasị ya. 23 Onye nwere uche
na-edebe ihe ọmụma ha nye onwe ha, ma onye nzuzu
na-agbasa enweghị uche ya n'anwụ. 24 Aka na-arụsị ọrụ
ike ga-achị achị, ma umengwụ ga-akwụsị naanị n'ọrụ

mmanye. 25 Obi nke jupụtara na nchegbu na-ada mba,
ma okwu ọma na-eme ka obi ṅụrịa. 26 Onye ezi omume
na-eduzi onye agbataobi ya, ma onye na-emebi iwu na-
eduhie ha. 27 Onye umengwụ adịghị ahụ anụ ọ chụtara
na nta n'ọkụ, ma ndị na-arụsị ọrụ ike na-eri site n'akụ
ha nwetara n'ịchụ nta. 28 Ụzọ nke onye ezi omume na-
eduba na ndụ, n'ụzọ ahụ, ọnwụ adịghị ya.
13 Nwa maara ihe na-ege ntị na ndụmọdụ nna ya ma
onye na-akwa emo adịghị ege ntị n'ịba mba. 2 Onye na-
eme ezi ihe ga-esite n'okwu ọnụ ya nweta ụgwọ ọrụ, ma
ndị na-aghọgbu ibe ha ga-anata ihe ike dịka ụgwọ ọrụ ha.
3 Mmadụ zuruoke bụ onye na-ejide ire ya aka! Ma onye
ekwuruekwu na-ewetara onwe ya mbibi. 4 Ndị umengwụ
na-achọ ọtụtụ ihe ma ọ dịghị ihe ha na-enweta; ma onye
na-arụsị ọrụ ike na-enweta ihe niile ọ chọrọ. 5 Onye ezi
omume kpọrọ ụgha asị, ma okwu ọnụ onye na-emebi iwu
na-ewetara ya ihere na nkọcha. 6 Ezi omume mmadụ na-
abara ya uru na ndụ ya niile, ma ajọ omume ndị mmehie
na-ala ha n'iyi. 7 Ọ dị mmadụ na-eme ka ọ bụ ọgaranya
maọbụ onye ụkpa. Ma ọ dịkwa mmadụ na-eme ka ọ bụ
onye ụkpa maọbụ ọgaranya. 8 Ọgaranya nwere ike jiri ego
ya gbapụta onwe ya, ma ogbenye adịghị azaghachi mba
banyere imerụ ya ahụ. 9 Ìhè onye ezi omume na-enwupụ
enwupụ, ma oriọna onye mmebi iwu ga-anyụ. 10 Nganga
na-eweta esemokwu, ma a na-ahụ amamihe n'ime ndụ
ndị na-anata ndụmọdụ. 11 Akụ a kpatara ngwangwa
na-emebikwa ngwangwa; ma akụ sitere n'ịrụsị ọrụ ike
na-eto eto. 12 Nchere a na-echere ogologo oge maka
imezu olileanya e nwere na-egbu obi, mgbe ihe a na-eche

mezuru, oke ọṅụ na-adị. 13 Onye na-elelị ntụziaka anya
ga-akwụ ụgwọ n'ihi ya, ma onye na-atụ egwu ihe enyere
n'iwu ga-anata ụgwọ ọrụ ya. 14 Nkuzi nke onye maara
ihe bụ isi iyi nke ndụ, nke na-eme ka mmadụ ghara ịma
n'ọnya ọnwụ. 15 Ezi nghọta na-eweta ihuọma, ma ụzọ
nke ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi na-eduba ha na mbibi.
16 Onye nwere uche na-eji ọmụma ihe n'arụ ọrụ, ma
ndị nzuzu na-egosipụta enweghị uche ya. 17 Onyeozi
ajọ omume na-adaba na nsogbu, ma onyeozi kwesiri
ntụkwasị obi na-eweta ọgwụgwọ. 18 Onye na-ajụ ịdọ aka
na ntị ga-anwụ n'ụkpa na n'ihere; ma onye na-anabata
ịdọ aka na ntị ka a ga-asọpụrụ. 19 Mgbe ihe a na-ele anya
mezuru ọ na-atọ mkpụrụobi ụtọ, ma ndị nzuzu kpọrọ
isite n'ajọ ihe wezuga onwe ha asị. 20 Na-eso ndị maara
ihe ka ị ghọọ onye mara ihe, n'ihi na onye na-eso ndị
nzuzu na-aba na nsogbu. 21 Nsogbu bụ ihe na-esogharị
ndị mmehie, ma ngọzị na-esogharị ndị ezi omume. 22
Mgbe ezi mmadụ nwụrụ, ọ na-ahapụrụ ụmụ ya na ụmụ
ụmụ ya akụ, ma mgbe onye mmehie nwụrụ, akụ ya na-
abụ nke ndị ezi omume. 23 Ubi onye ogbenye pụrụ inwe
ọtụtụ ihe oriri, ma ikpe na-ezighị ezi na-azachapụ ya. 24
Onye ọbụla na-adọghị ụmụ ya aka na ntị, na-egosi na ọ
hụghị ha n'anya; ma onye hụrụ ha n'anya, ga-adọsi ha
aka na ntị ike. 25 Onye ezi omume na-eri nri ruo na nriju
afọ onwe ya, ma nri na-akọ n'afọ onye ajọ omume.

14 Nwanyị maara ihe na-ewu ụlọ ya, ma nwanyị nzuzu
na-eji aka ya akwada ụlọ ya. 2 Ime ihe ziri ezi bụ ịtụ egwu
Onyenwe anyị; ma ndị na-ejehie n'ụzọ ha na-akpọ ya
asị. 3 Ọnụ onye nzuzu na-ekwupụta okwu mpako, ma

egbugbere ọnụ onye maara ihe na-echebe ha. 4 Mgbe
ehi na-adịghị, ụlọ ebe a na-azụ anụ na-adị ọcha, ma site
n'ike ehi ihe omume nke ubi na-ejupụta n'ụlọ. 5 Onye
akaebe eziokwu adịghị aghọgbu mmadụ, ma onye akaebe
ụgha na-agha ụgha mgbe ọbụla. 6 Onye na-akwa emo na-
achọ amamihe ma ọ dịghị achọta ya; ma ihe ọmụma na-
abịara onye nwere nghọta ọsịịsọ. 7 Si n'ebe onye nzuzu
wezuga onwe gị, n'ihi na ị gaghị achọta ihe ọmụma n'ọnụ
ya. 8 Amamihe nke onye nwere uche bụ ihe na-eme ka
ọ mata ebe ọ na-aga, ma enweghị uche nke ndị nzuzu
bụ aghụghọ. 9 Ndị nzuzu na-eji okwu idozi ihe mmehie
mebiri akwa emo; ma obi ebere ka a na-achọta n'etiti ndị
omume ha ziri ezi. 10 Ọ bụ naanị onye ihe na-eme maara
ụfụ ya, ọ dịghị onye ọzọ ga-eso keta ọṅụ ya. 11 A ga-ala
ụlọ onye ajọ omume n'iyi, ma ụlọ ikwu onye omume ya
ziri ezi ga-awasa ka igu. 12 Ọ dị ụzọ nke ziri ezi n'anya
mmadụ, ma n'ikpeazụ ọ na-eduba n'ọnwụ. 13 Ọ bụladị
n'ime ọchị obi mgbu na-adị, ma ọṅụ nwere ike kwụsị
n'iru ụjụ. 14 Ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi aghaghị
inweta ụgwọ ọrụ ha, ma ezi mmadụ ga-enwetakwa ụgwọ
ọrụ ya. 15 Onye na-enweghị uche na-ekwenye ihe niile
a gwara ya; ma onye nwere uche na-atule mara ebe ọ
na-eje. 16 Onye mara ihe na-atụ egwu Onyenwe anyị
na-ewezugakwa onwe ya n'ihe ọjọọ, ma onye nzuzu na-
ewebiga iwe oke ma na-eche na ọ ka bụ onye kwesiri
ntụkwasị obi. 17 Onye iwe ọkụ na-eme ihe nzuzu, ma
onye na-echepụta nzube ọjọọ ka a na-akpọ asị. 18 Ndị na-
enweghị uche na-enweta ụgwọ ọrụ nke uche gbagọrọ
agbagọ, ma onye nwere uche na-enweta ihe ọmụma. 19

Ndị ọjọọ ga-akpọ isiala n'ihu ndị ezi mmadụ, ndị ajọ
omume ga-ada n'ọnụ ụzọ ama ndị ezi omume. 20 Ọ bụladị
ndị agbataobi onye ogbenye na-akpọ ya asị, ma ọgaranya
na-enwe ọtụtụ ndị enyi. 21 Onye na-eleda onye agbataobi
ya anya na-emehie, ma onye na-emere ndị ogbenye ebere
ka ihe ga-agara nke ọma. 22 Ndị na-ezube ihe ọjọọ, ha
ọ naghị akpafu? Ma ndị na-ezube ihe ọma na-achọta
ịhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi. 23 Ịrụsị ọrụ ike na-
eweta uru; ma oke okwu na-eweta ụkpa. 24 Okpueze nke
ndị maara ihe bụ akụnụba ha, ma enweghị uche nke ndị
nzuzu na-emepụta naanị ihe na-abaghị uru. 25 Onye na-
agba akaebe eziokwu na-anapụta ndụ mmadụ, ma onye
akaebe ụgha bụ onye aghụghọ. 26 Onye ọbụla na-atụ
egwu Onyenwe anyị nwere ebe mgbaba; nye ụmụ ya ọ ga-
abụkwa ebe ize ndụ. 27 Ịtụ egwu Onyenwe anyị bụ isi iyi
nke ndụ; nke na-eme ka mmadụ ghara ịma n'ọnya ọnwụ.
28 Otuto onye eze na-enwe dabeere n'ọnụọgụgụ ndị ọ na-
achị, e wezuga ndị ọ na-achị, eze enweghị ugwu ọbụla. 29
Onye na-enwe ndidi nwere ọtụtụ nghọta, ma onye obi
ọkụ na-egosi enweghị uche ya. 30 Ndụ dị jụụ na-eme ka
ụbọchị mmadụ dị ogologo; ekworo na-eme ka o ree ure.
31 Onye ọbụla na-emegbu onye ogbenye na-eleli Chineke
kere ha anya, ma onye na-emere onye ogbenye ebere na-
asọpụrụ Chineke. 32 Ọ bụladị n'ọnwụ onye ezi omume
nwere ebe mgbaba n'ime Chineke, ma ndị ajọ omume na-
ala n'iyi, mgbe mbibi bịara. 33 N'obi onye nwere nghọta
ka amamihe na-anọgide, ma ọ bụladị n'etiti ndị nzuzu ọ
na-eme ka amara ya. 34 Ezi omume na-ewuli mba elu, ma
mmehie bụ ihe ihere nye ndị ọbụla. 35 Eze na-aṅụrị ọṅụ

n'ihi odibo maara ihe; ma odibo na-eweta ihere na-akpali
oke iwe ya.

15 Ọsịsa okwu dị nro na-eme ka iwe na ọnụma laa azụ;
ma okwu ike na-akpali iwe. 2 Ire onye maara ihe na-eme
ka ihe ọmụma mụbaa, ma ọnụ onye nzuzu na-ekwupụta
okwu enweghị uche. 3 Onyenwe anyị na-ahụzu ihe niile,
anya ya dịkwa n'ahụ ndị ọma na ndị ọjọọ. 4 Okwu dị
nwayọọ na-eweta ndụ na ume; ma nkwutọ na-eweta
ịda mba. 5 Naanị onye nzuzu na-akpọ ndụmọdụ ndị
mụrụ ya ihe efu; ma onye ọbụla na-ege ntị nye mgbanwe
na-ezipụta ezi uche. 6 Ụlọ ndị ezi omume na-ejupụta
n'ọtụtụ akụ, ma akụ ndị na-emebi iwu na-ewetara ha
nsogbu. 7 Egbugbere ọnụ onye maara ihe na-agbasa ihe
ọmụma, ma obi ndị nzuzu ezighị ezi. 8 Onyenwe anyị
na-akpọ aja ndị ajọ omume asị, ma ekpere ndị ndụ ha
ziri ezi na-atọ ya ụtọ. 9 Onyenwe anyị kpọrọ ụzọ ndị
na-emebi iwu asị, ma ndị na-achụso ezi omume ka ọ
na-ahụ n'anya. 10 Oke ịdọ aka na ntị na-echere ndị na-
ahapụ ụzọ. Onye kpọrọ ịba mba asị ga-anwụ ọnwụ. 11
Onyenwe anyị mazuru ihe omimi niile nke ọnwụ na ọkụ
ala mmụọ; ọ ga-esikwa aṅaa ghara ịma obi ụmụ mmadụ?
(Sheol h7585) 12 Ọ dịghị atọ onye na-akwa emo ụtọ ma a
baara ya mba, ya mere ọ dịghị ejekwuru onye maara
ihe. 13 Obi nke na-aṅụrị ọṅụ na-eme ka ihu dị mma. Ihu
gbarụrụ agbarụ na-egosi obi nwere ihe mwute. 14 Obi
nwere nghọta na-achọ ịmata ihe, ma ọnụ onye nzuzu na-
azụ onwe ya n'okwu na-abaghị uru. 15 Ndụ onye ogbenye
jupụtara nnọọ na mgbalị, ma ndị nwere udo n'obi na-eri
oriri mgbe niile. 16 Ọ dị mma inwe akụnụba dị nta ma

bụrụ onye na-atụ egwu Onyenwe anyị, karịa inwe akụ ma
nọrọ na nsogbu. 17 Ọ ka mma bụ oke nri akwụkwọ nri
nta nke nwere ịhụnanya, karịa ehi buru ibu a zụziri azụzi
nke ịkpọ asị dị na ya. 18 Onye iwe ọkụ na-amalite ọgụ; ma
onye na-adịghị ewe iwe ọsịịsọ na-eme ka ịlụ ọgụ kwụsị.
19 Eji ogwu gbochie ụzọ onye umengwụ, ma ụzọ onye
omume ya ziri ezi bụ ụzọ dị larịị. 20 Nwa nke maara ihe
na-eme ka obi tọọ nna ya ụtọ, ma onye nzuzu na-eleda
nne ya anya. 21 Onye na-enweghị uche na-aṅụrị ọṅụ
n'ime amaghị ihe ya, ma onye nwere nghọta na-aga ije
n'ụzọ ziri ezi. 22 Nzube na-enweghị ndụmọdụ na-ama afọ
n'ala, ma ndị ndụmọdụ dịrị ọtụtụ ọganihu ga-adị. 23 Ọṅụ
na-adị mgbe mmadụ natara ọsịsa dị mma, okwu e kwuru
n'oge o kwesiri dị mma. 24 Ụzọ ndụ na-agbago elu nye
onye nwere uche, iwezuga ha site na-ịgbada n'ala mmụọ
dị n'okpuru. (Sheol h7585) 25 Onyenwe anyị na-adọtu ma
na-adọrisi ụlọ nke onye mpako, ma oke ala nke nwanyị di
ya nwụrụ ka ọ na-elekọta. 26 Echiche ọjọọ niile nke ndị
na-emebi iwu ka Onyenwe anyị kpọrọ asị ma okwu ebere
niile dị ọcha n'anya ya. 27 Onye anya ukwu na-ewetara
ezinaụlọ ya nsogbu. Ma onye kpọrọ iri ngarị asị ga-adị
ndụ. 28 Obi onye ezi omume na-atule ọsịsa ya ma ọnụ
nke onye ajọ omume na-asọpụta ihe ọjọọ dị iche iche. 29
Onyenwe anyị anọghị ndị na-emebi iwu nso; ma ọ na-
anụ ekpere ndị ezi omume. 30 Ihu ọchị na-eweta obi ụtọ.
Akụkọ ọma na-enyekwa ọkpụkpụ ndụ. 31 Onye na-ege
ntị nye ịba mba nke na-enye ndụ ga-esoro ndị amamihe
nọrọ. 32 Onye jụrụ ịdọ aka na ntị kpọrọ onwe ya asị ma
onye ọbụla naara ndụmọdụ nwere nghọta. 33 Ịtụ egwu

Onyenwe anyị bụ amamihe na-abịa site n'ịdọ aka na ntị;
onye dị umeala n'obi ga-anata ugwu na nsọpụrụ.

16 Mmadụ nwere ike pịa ihe ọ chọrọ ime, ma okwu
ikpeazụ ga-esi n'ọnụ Onyenwe anyị. 2 Ụzọ niile nke
mmadụ dị ọcha n'anya ya, ma Onyenwe anyị na-atule
ebumnobi niile nke mmadụ. 3 Were ọrụ gị niile nyefee
n'aka Onyenwe anyị, ọ ga-eme ka ha gaa n'ihu. 4 Onyenwe
anyị na-eme ka ihe niile rụpụta ebumnuche ya, o bụladị
ndị mmebi iwu ka e debere maka ụbọchị mbibi. 5 Onyenwe
anyị kpọrọ ndị nwere obi dị mpako asị. Mara nke a nke
ọma: Ha aghaghị ịta ahụhụ. 6 Ọ bụ site n'ịhụnanya na
eziokwu ka eji ekpuchi mmehie; ọ bụkwa site n'egwu
Onyenwe anyị ka mmadụ ji agbanarị mmehie. 7 Mgbe ụzọ
mmadụ na-agbaso na-atọ Onyenwe anyị ụtọ, ọ na-eme ka
mmadụ ahụ na ndị iro ya dị n'udo. 8 Ọ dị mma inwe ihe
nta n'ezi omume karịa inwe ọtụtụ uru n'ụzọ ikpe na-
ezighị ezi. 9 Anyị nwere ike pịa ọpịpịa n'obi anyị, maọbụ
Onyenwe anyị na-edu ije anyị. 10 Egbugbere ọnụ eze na-
ekwu okwu sitere na-ezi nghọta, ọnụ ya adịghị ekpe ikpe
na-ezighị ezi. 11 Ihe ọtụtụ ziri ezi na ihe niile ha n'otu
dịrị Onyenwe anyị, ihe niile e ji atụ ihe dị n'ime akpa bụ
ya mere ha. 12 Ndị eze kpọrọ ime ihe na-adịghị mma asị,
n'ihi na site n'ezi omume ka ocheeze ji eguzosi ike. 13 Ndị
eze na-enwe mmasị n'egbugbere ọnụ na-ekwu eziokwu,
ha na-agụ onye na-ekwu eziokwu dị ka ezi mmadụ. 14
Iwe eze bụ onyeozi nke ọnwụ. Onye maara ihe ga-eme ka
ọ dajụọ. 15 Mgbe ọchị dị n'ihu eze ọ na-ewetara onye
hụrụ ya ndụ, ihuọma ya dị ka igwe ojii na-eweta mmiri
ozuzo. 16 Ọ ka mma inwe amamihe na mmụọ ịghọta ihe

karịa inwe ọlaọcha na ọlaedo. 17 Ụzọ dị larịị nke onye ziri
ezi bụ iwezuga onwe ya pụọ n'ihe ọjọọ, ndị na-echebe ụzọ
ha niile na-echebekwa ndụ ha. 18 Nganga na-eweta ịla
n'iyi, mpako na-ewetakwa ọdịda. 19 Ọ ka mma ịbụ onye
ogbenye nwere obi umeala karịa ịbụ onye nganga, na
onye so ndị nganga keta oke n'ihe ha kwatara n'agha. 20
Onye ọbụla na-aṅa ntị na ndụmọdụ ka ihe na-agara nke
ọma, onye a gọziri agọzi bụ onye ahụ nke na-atụkwasị
Onyenwe anyị obi. 21 A na-amata onye nwere uche site
n'ụdị nghọta o nwere. Okwu dị ụtọ na-eme ka mmadụ
mụta ihe nke ọma. 22 Inwe uche bụ isi iyi ndụ nye ndị
niile nwere ya, ma enweghị uche na-ewetara ndị nzuzu
ntaramahụhụ. 23 Obi onye maara ihe na-eme ka e tinye
uche n'okwu ọnụ ya, egbugbere ọnụ ha na-emekwa ka
mmụta gaa n'ihu. 24 Okwu dị nro na-atọ ụtọ ka mmanụ
aṅụ, ọ na-atọ mkpụrụobi ụtọ, na-enyekwa ọkpụkpụ ahụ
ike. 25 Ọ dị ụzọ nke ziri ezi n'anya mmadụ, ma n'ikpeazụ
ọ na-eduba n'ọnwụ. 26 Agụụ ihe oriri nke onye ọrụ na-
arụpụtara ya ọrụ; agụụ na-akpali mmụọ ya ịga n'ihu. 27
Ndị ọjọọ na-atụpụta echiche ọjọọ, egbugbere ọnụ ha dị
ka ọkụ nke na-ekpochapụ ahụ. 28 Onye na-emebi iwu na-
agbasa ise okwu; ha na-akpali nsogbu, na-ekewa enyi na
enyi. 29 Ndị ọjọọ na-arafu ndị agbataobi ha, na-edubakwa
ha n'ụzọ ga-ewetara ha mbibi. 30 Onye ji ikuanya ya ekwu
okwu na-atụ atụmatụ ọjọọ, onye na-atabi egbugbere ọnụ
ya abụọ ekpebiela ime mmehie. 31 Isi awọ bụ okpueze
nke mara mma, a na-enweta ya n'ụzọ ezi omume. 32 Onye
na-adịghị ewe iwe ọsịịsọ karịrị onye a maara aha ya. Onye
nwere ogologo ntachiobi karịrị onye na-adọta obodo

n'agha. 33 A na-efe nza, n'ihi ịchọpụta uche Onyenwe
anyị, maọbụ Chineke n'onwe ya na-ekpebi ihe a ga-efeta
na nza ahụ.
17 Ọ ka mma ịta iberibe achịcha kpọrọ nkụ ma ịnọ n'udo
adị ya, karịa n'ụlọ jupụtara n'oke oriri na ịlụ ọgụ. 2 Ohu
nwere uche ga-achị nwa nna ya ukwu na-eweta ihere ma
ketakwa oke n'ihe nketa dịka otu n'ime ndị ezinaụlọ ahụ.
3 Ite eji anụcha ihe dịrị ọlaọcha, oke ọkụ dịkwara ọlaedo
ma Onyenwe anyị na-anwale obi. 4 Ajọ mmadụ na-aṅa
ntị n'egbugbere ọnụ na-eduhie, onye ụgha na-aṅakwa ntị
nye ire na-ekwu okwu ịla n'iyi. 5 Onye ọbụla na-akwa
ogbenye emo ọ bụ Chineke kere ha ka ọ na-eleli anya. Ndị
niile na-aṅụrị ọṅụ n'ihi ihe ike dakwasịrị ha aghaghị ịta
ahụhụ. 6 Ụmụ ụmụ bụ okpueze ndị okenye. Nne na nna
bụ ịnya isi nke ụmụ ha. 7 Egbugbere ọnụ na-ekwu okwu
dị mma abụghị nke onye nzuzu, otu a kwa, egbugbere
ọnụ na-agha ụgha ekwesighị ịbụ nke onye na-achị achị. 8
N'anya onye na-enye ngarị ọ na-ahụta ya dịka ọgwụ ịrata
mmadụ, ha na-eche n'ebe ọbụla ha chere ihu ihe ga-aga
nke ọma. 9 Onye ọbụla na-akwado ịhụnanya na-ekpuchi
njehie, ma onye na-ekwu ihe mere mgbe na mgbe na-
ekewa ezi enyi. 10 Ịba mba ntakịrị a baara onye nwere
nghọta bara uru karịa narị ụtarị nke a pịara onye nzuzu.
11 Onye ọjọọ na-ebi naanị ndụ nnupu isi megide Chineke.
Ọ bụkwa onyeozi nke ọnwụ ka a ga-eziga imegide ya. 12
Ọ ka mma izute nne Bịa a napụrụ ụmụ ya karịa izute
onye nzuzu uche ya gbagọrọ agbagọ. 13 Ọ bụrụ na i jiri
ihe ọjọọ kwụọ ụgwọ ihe ọma, ọbụbụ ọnụ dịrị ezinaụlọ
gị. 14 Esemokwu malite ọ na-esi ike imedo ya, n'ihi ya

ekwela ka ọ malite. **15** Onye na-asị onye ikpe maara na
ikpe amaghị ya na-amakwa onye aka ya dị ọcha ikpe,
Onyenwe anyị na-akpọ omume abụọ a asị. **16** Uru gịnị ka
ego bara n'aka onye nzuzu; ebe ọ bụ na o nweghị ike ịchọ
amamihe. **17** Ezi enyi na-egosi ịhụnanya ya n'oge ọbụla.
Otu a kwa, nwanne na-aba uru n'oge mkpa. **18** Ọ bụ uche
ezughị oke ịnara ụgwọ onye ọzọ ji, si otu a ghọọ onye ji
ụgwọ. **19** Onye na-ahụ esemokwu n'anya hụrụ mmehie
n'anya. Onye na-ewuli ọnụ ụzọ ama ya elu na-akpọ ntipịa
oku. **20** Ọ dịghị aga n'ihu bụ onye obi ya gbagọrọ agbagọ.
Onye nwere ire nrafu ga-adanye na nsogbu. **21** Ọ bụ naanị
iru ụjụ na obi ọjọọ dịịrị nna nke nwa ya na-eme ihe
nzuzu. **22** Obi nke na-aṅụrị ọṅụ na-eme ka ahụ sie ike, ma
mmụọ na-eru ụjụ oge niile na-akpata ọrịa. **23** Onye ajọ
omume na-anara ihe ngarị na nzuzo ka ọ sụgharịa ikpe
ziri ezi isi. **24** Onye nwere nghọta na-eche uche amamihe
n'ihe ọ na-eme, ma anya onye nzuzu na-elegharị ruo
na nsọtụ nke ụwa. **25** Nwa dị nzuzu na-ewetara nna ya
mwute, bụrụkwa nne mụrụ ya ihe ilu. **26** Ọ bụrụ na ịra
onye ezi omume nra adịghị mma, n'ezie, ịpịa ndị ọrụ ihe
n'ihi ezi ọrụ ha ezighị ezi. **27** Nwoke ahụ na-adịghị ekwu
ọtụtụ okwu bụ onye maara ihe, onye mmụọ ya dịkwa jụụ
bụ onye nwere nghọta. **28** A ga-agụ onye nzuzu n'onye
maara ihe ma ọ bụrụ na ha gba nkịtị, gụọkwa ha na ndị
nwere nghọta ma ọ bụrụ na ha e jide ire ha.

18 Onye ihe mmadụ na-adịghị amasị na-agbaso naanị
ọchịchọ nke ya onwe ya, na-alụsokwa ezi nzube niile ọzọ
ọgụ. **2** Nghọta adịghị atọ onye nzuzu ụtọ. Naanị ihe ọ
maara bụ ikwu uche ya. **3** Mgbe onye ajọ omume na-

abata, ka nleda anya na-abata, otu a kwa nkọcha na-
eweta ihere. 4 Okwu ọnụ niile bụ mmiri dị omimi, ma
amamihe dị ka mmiri iyi na-asọ asọ. 5 Ọ dịghị mma ime
ka ikpe gara onye mere ihe ọjọọ, si otu a gbochie onye
aka ya dị ọcha inweta ikpe ziri ezi. 6 Egbugbere ọnụ
ndị nzuzu na-ebutere ha esemokwu, ọnụ ha na-ebutere
ha ihe otiti. 7 Ọnụ onye nzuzu na-etinye ya na nsogbu,
egbugbere ọnụ ya bụ ọnya nye mkpụrụobi ya. 8 Okwu
niile nke onye na-agba asịrị na-ekwu dịka iberibe nri
n'atọ ezi ụtọ, ha na-agbadakwa n'ime ime ala afọ. 9 Onye
dị umengwụ n'ọrụ ya bụ nwanne nke onye mbibi. 10 Aha
Onyenwe anyị bụ ụlọ elu e wusiri ike, ndị ezi omume na-
agbaba n'ime ya izere ndụ. 11 Akụ ndị ọgaranya bụrụ
ha obodo e wusiri ike, ọ bụkwa mgbidi dị elu nke a na-
apụghị ịmafe n'echiche ha. 12 Tupu mmadụ adaa obi ya
na-ejupụta na nganga, ma inwe obi umeala na-eweta
nsọpụrụ. 13 Inye ọsịsa okwu tupu mmadụ ege ntị bụ
enweghị uche na ihe ihere. 14 Ọ bụ mmụọ mmadụ na-
akwado ya n'oge nrịa nrịa, ma mmụọ e tipịara etipịa,
onye pụrụ ibuli ya? 15 Obi onye nwere nghọta na-enweta
ihe ọmụma, n'ihi na ntị onye maara ihe na-achọpụta
ya. 16 Onyinye mmadụ na-akwara ya ụzọ sara mbara, ọ
na-edubakwa ya n'ihu ndị dị elu. 17 N'ikpe onye buru
ụzọ kwuo ihe na-ese na-adị ka onye ikpe gaara, tutu ruo
mgbe mmadụ bịara bido ịjụ ya ajụjụ. 18 Ife nza na-akwụsị
esemokwu na ndọrọndọrọ dị n'etiti mmadụ abụọ ndị
olu ha na-ala elu. 19 Ọ dị mfe ịlụgbụ obodo karịa ime ka
obi nwanne e mehiere tụgharịa. Iwe ya na-adị ike dịka
ọnụ ụzọ e jiri igodo tụchie. 20 Site na mkpụrụ nke okwu

ọnụ mmadụ mịpụtara ka afọ ga-eji ju ya. Sitekwa n'ihe
owuwe ubi nke egbugbere ọnụ ha ka ha ga-eji rijuo afọ.
21 Ike ọnwụ na ndụ dị ire n'aka. Ndị hụrụ ya n'anya ga-eri
mkpụrụ ya. 22 Nwoke ahụ chọtara nwunye chọtara ezi
ihe. Ọ na-anatakwa ihuọma site n'aka Onyenwe anyị. 23
Onye ogbenye na-arịọ arịrịọ maka ebere; ma ọgaranya
na-asa okwu ike ike. 24 Onye nwere ọtụtụ ndị enyi ndị
na-ekwesighị ga-abịa n'ịla n'iyi mgbe na-adịghị anya, ma
ọ dị enyi nke na-arapara nso karịa nwanne.
19 Ọ ka mma ịbụ ogbenye onye kwesiri ntụkwasị obi
karịa ịbụ onye nzuzu na-ekwu okwu ụgha mgbe niile. 2
Arịrịọ nke na-enweghị ihe ọmụma adịghị mma otu a kwa
onye ụkwụ ya na-eme ngwa na-ejehie ụzọ. 3 Enweghị
uche nke mmadụ na-eduba ha n'ọghọm, ma obi ha na-
ewe iwe dị ukwuu megide Onyenwe anyị. 4 Onye nwere
ego na-enwe ọtụtụ ndị enyi, ma ọ na-ara ahụ ka ndị
enyi onye ogbenye nọgide. 5 Onye na-agba ama ụgha ga-
ata ahụhụ, ụzọ onye na-ekupụ ụgha dịka ume ka a ga-
achọpụtakwa. 6 Ọtụtụ mmadụ na-achọ ihuọma n'ebe
onye na-achị achị nọ, otu a kwa, mmadụ niile na-agbalị
ịbụ enyi onye na-agbasa aka ya na-enye onyinye. 7 Ebe ọ
bụ na ụmụnne onye ogbenye na-akpọ ya asị, gịnịkwa
ka ndị enyi ya ga-eme? Mgbalị ya niile ịrịọ ha arịrịọ
ezughị ime ka ha nọgide. 8 Onye na-enweta amamihe
hụrụ ndụ n'anya, onye na-edebekwa nghọta na-enweta
ọganihu. 9 Onyeama ụgha aghaghị ịta ahụhụ, onye ọbụla
na-ekwupụ okwu ụgha dịka mmiri ga-ala n'iyi. 10 Onye
nzuzu ekwesighị ibi dịka ọgaranya; ohu ekwesịkwaghị
ịchị ụmụ eze. 11 Ezi uche mmadụ nwere na-amụpụta

ndidi; ọ bụkwa nkwanye ugwu nye onye n'adịghị agụ
mkparị a na-akparị ya. 12 Iwe eze dị ka mbigbọ nke ọdụm.
Ma obi ụtọ ya dị ka igirigi n'elu ahịhịa ndụ. 13 Nwa nzuzu
bụ ịla n'iyi nke nna, nwunye na-ese okwu dị ka mmiri
ọtụtụ na-atụ kpọm, kpọm, mgbe niile n'elu ụlọ puru epu.
14 Ụlọ dị iche iche na akụ bụ ihe nketa a na-anata n'aka
ndị nne na nna, ma nwunye nwere uche na nghọta na-
esite naanị n'aka Onyenwe anyị. 15 Umengwụ na-akpata
oke ịrahụ ụra, onye ọfọ ogori ka agụụ na-agụ. 16 Onye
na-edebe iwu Chineke na-enweta ndụ, ma onye na-akpọ
ya asị na-anwụ. 17 Onye ọbụla na-egosi ndị ogbenye obi
ebere na-ebinye Onyenwe anyị ihe, ọ ga-akwụghachi ha
n'ihi ihe ọma ha mere. 18 Dọọ nwa gị aka na ntị mgbe ọ
ka dị na nwantakịrị n'ihi na oge ahụ ka olileanya dị. Ma
i meghị otu a, ọ bụ ndụ ya ka ị na-emebi. 19 Onye oke
iwe ga-anata nra so ya, n'ihi na ọ bụrụ na ị napụta ya,
ị ga-anapụtakwa ya ọzọ. 20 Gee ntị na ndụmọdụ a na-
enye gị, nabata ịdọ aka na ntị. N'ikpeazụ, ị ga-abụ onye
maara ihe. 21 Ọtụtụ atụmatụ dị n'obi mmadụ; maọbụ
uche Onyenwe anyị ga-emezu. 22 Obi ebere mmadụ na-
eme ka a na-achọsi ya ike. Ọ ka mma ịbụ ogbenye karịa
ịbụ mmadụ nke eziokwu ọbụla na-adịghị n'ọnụ ya. 23 Ịtụ
egwu Onyenwe anyị na-eweta ndụ na ọṅụ, na nchebe
site n'ihe mmerụ ahụ. 24 Onye umengwụ na-amanye aka
n'efere nri, ọ gaghị eweghachi ya ọ bụladị tinye n'ọnụ ya.
25 Tie onye na-akwa emo ihe, onye na-enweghị uche ga-
aghọ onye nwere ezi uche, baara onye nwere nghọta mba,
ha ga-enweta ihe ọmụma. 26 Ọ bụ nwa ahụ na-eweta
ihere ga-ezu nne na nna ya ohi, maọbụ chụpụ ha site

n'ụlọ ya. 27 Nwa m ọ bụrụ na ị hapụ ige ntị na ntụziaka
m, ị ga-esi n'okwu ihe ọmụma kpafuo. 28 Onyeama ụgha
na-akwa ikpe ziri ezi emo. Ọnụ nke onye ajọ omume na-
eloda ajọ ihe. 29 Ndị na-akwa emo na ndị nzuzu ga-ata
ahụhụ; a ga-etikwa ha ihe.

20 Mmanya bụ onye na-akwa emo. Onye mkpọtụ ka
ihe ọṅụṅụ na-aba n'anya bụ. Onye ọbụla kwere ka ha
duhie ya bụ onye nzuzu. 2 Ọnụma eze na-emenye oke
ụjọ n'ahụ dịka mbigbọ nke ọdụm; ndị na-akpasu ya iwe
ga-atụfu ndụ ha. 3 Ọ bụ ihe nsọpụrụ nye onye na-ezere
okwu na ụka, ma onye nzuzu ọbụla na-eme ngwa ise
okwu. 4 Onye umengwụ adịghị arụ ọrụ ubi n'oge ya.
N'oge owuwe ihe ubi ọ pụghị ịchọta ihe oriri. 5 Nzube
niile nke dị mmadụ n'obi bụ mmiri dị omimi, ma onye
nwere nghọta na-adọpụta ha. 6 Ọtụtụ mmadụ na-asị na
ha nwere ịhụnanya na-adịghị agharịpụ, ma onye kwesiri
ntụkwasị obi, onye pụrụ ịchọta ya? 7 Onye ezi omume nke
na-ejeghari n'izuoke, ndị ihe na-agara nke ọma ka ụmụ
ga-anọchi ya ga-abụ. 8 Mgbe eze na-anọkwasị n'ocheeze
ya ikpe ikpe, ọ na-eji anya ya abụọ afụchapụ ihe ọjọọ
niile. 9 Onye pụrụ ị sị, "Emeela m ka obi m dị ọcha; Abụ m
onye dị ọcha, mmehie adịghịkwa n'ime m?" 10 Ihe ọtụtụ
aghụghọ na ihe ọtụtụ nghọgbu, ha niile bụ ihe arụ n'ihu
Onyenwe anyị. 11 Ọbụladị ụmụntakịrị ka a na-amata site
n'omume ha niile, nke a ọ pụtara n'omume ha dị ọcha
n'ezie a, bụrụkwa ihe ziri ezi? 12 Ntị nke na-anụ ihe na
anya nke na-ahụ ụzọ, ọ bụ Onyenwe anyị mere ha abụọ.
13 Ahụla ịrahụ ụra n'anya, ka ị ghara ịghọ onye ụkpa.
Bilie, mụrụ anya, rụsie ọrụ ike, ka i nweekwa ihe oriri. 14

“Lee, ihe a jọrọ njọ, ọ baghị uru,” ka onye na-azụ ahịa na-
asị, ma mgbe ọ pụrụ ọ na-anya isi n’ihi ihe ọ zụtara. 15
Ọlaedo dị, na ọtụtụ rubi n’ebe ọ bara ụba, ma egbugbere
ọnụ nke na-ekwupụta ihe ọmụma bụ ọla dị oke ọnụahịa.
16 Chiri uwe onye ahụ naara onye mba ọzọ n’aka mbe.
Jichiekwa ihe mbe ahụ o nyere n’ihi onye mba ọzọ ọ nara
na mbe. 17 Nri e nwetara n’ụzọ aghụghọ na-atọ mmadụ
ụtọ. Ma n’ikpeazụ aja ga-eju ya ọnụ. 18 Buru ụzọ nata
ndụmọdụ tupu i mee ihe ọbụla ị chọrọ ime; ebula agha
ma i bubeghị ụzọ pịa ọpịpịa. 19 Agwala onye na-akpa
asịrị ihe nzuzo gị, n’ihi na ọ ga-akụ ya n’ekwe nye ụwa
niile. 20 Oriọna onye ahụ na-akọcha nne ya na nna ya
ka Chineke na-afụnyụ. 21 Ihe nketa nke anatara n’oke
ọsịịsọ, agaghị agọzi ya n’ikpeazụ. 22 A sịkwala, “Aga m
akwụghachi gị n’ihi ihe ọjọọ a.” Chere Onyenwe anyị, ọ
ga-abọrọ gị ọbọ. 23 Onyenwe anyị kpọrọ ihe ọtụtụ gbara
iche iche asị, ihe ọtụtụ aghụghọ adịghị atọ ya ụtọ. 24
Onyenwe anyị na-eduzi nzọ ụkwụ niile nke mmadụ. Olee
otu onye ọbụla ga-esi ghọta ụzọ ha? 25 Ime ngwangwa
doo ihe nsọ, bụ ịma n’ọnya ma mesie tụgharịwa uche
banyere imezu nkwa ahụ. 26 Eze maara ihe na-afụchapụ
ndị ajọ omume, ọ na-eji wịịlu ịfụcha mkpụrụ gaa n’elu
ha. 27 Akọnuche mmadụ bụ ọkụ Onyenwe anyị ji enyocha
mmụọ ya, ọ na-egwupụta ala ala obi ya, igosi anyị ihe
anyị bụ. 28 Ịhụnanya na ikwesi ntụkwasị obi na-echebe
eze, site n’ịhụnanya ka ocheeze ya na-eguzo chịm. 29
Ugwu a na-akwanyere ụmụ okorobịa bụ n’ihi ịdị ike ha,
ma isi awọ bụ nsọpụrụ ndị okenye. 30 Ọkpọ na mmerụ

ahụ na-ehichapụ ihe ọjọọ, ụtarị na-asachapụ ime ime nke
ahụ mmadụ.

21 Iyi dị iche iche nke jupụtara na mmiri ka obi eze bụ
n'aka Onyenwe anyị, nke ọ na-ahazi n'ụzọ ọbụla dị ya
mma. 2 Ọrụ niile bụ ihe ziri ezi n'anya onye na-arụ ya,
ma Onyenwe anyị bụ onye na-eleba anya n'echiche obi
anyị niile. 3 Ime ezi omume na ihe ziri ezi ka Onyenwe
anyị na-anabata karịa ịchụ aja. 4 Nganga na mpako na
agụụ ihe ọjọọ nke bụ ọrụ ndị ajọ omume, bụ mmehie. 5
Echiche niile nke onye na-arụsị ọrụ ike na-eweta uru,
dịka echiche onye ome ngwangwa na-enweta naanị ụkọ.
6 Uru niile enwetara n'ụzọ na-ezighị ezi adịghị adịgide,
ha bụ nkuume ifufe na-efesa, ndị na-achọ ya na-achọ
ọnwụ. 7 N'ihi na ndị na-emebi iwu anaghị eme ihe ọma,
ihe ọjọọ ha na-eme na-alaghachi laa ha n'iyi. 8 Ụzọ onye
na-emebi iwu bụ ihe gbagọrọ agbagọ, ma omume onye
aka ya dị ọcha ziri ezi. 9 Ọ ka mma ibi n'otu akụkụ elu ụlọ
karịa ibinyere nwanyị na-ese okwu. 10 Ihe na-atọ onye
ọjọọ ụtọ bụ imerụ ndị ọzọ ahụ; ọ maghị imere mmadụ
ibe ya ebere. 11 Mgbe a na-ata onye na-akwa emo ahụhụ,
onye na-enweghị uche na-enweta amamihe, ma mgbe a
na-akụziri onye maara ihe ihe ọ na-enweta ihe ọmụma.
12 Onye ezi omume na-amụta ihe site n'ile ụlọ onye ajọ
omume anya na-emekwa ka ndị ajọ omume laa n'iyi.
13 Onye na-adịghị ege ntị na mkpu onye ogbenye, ya
onwe ya ga-akpọkwa mkpu ma agaghị aza ya. 14 Onyinye
enyere na nzuzo na-eme ka iwe dajụọ, otu a kwa, ngarị
ezonyere n'ime uwe na-eme ka oke ọnụma dajụọ. 15
Onye ezi omume na-aṅụrị ọṅụ mgbe e kpere ikpe ziri ezi,

ma bụrụ ihe oke egwu dịrị ndị na-eme ajọ ihe. 16 Onye
ọbụla si n'ụzọ nghọta wezuga onwe ya ga-eso n'otu ndị
nwụrụ anwụ. 17 Nwoke hụrụ ibi ndụ nganga n'anya na-
ada ụkpa; ịṅụ mmanya na oke oriri abụghị ụzọ esi akpata
akụ. 18 Onye ajọ omume ga-abụ ihe mgbapụta maka
onye ezi omume, onye aghụghọ ga-abụkwa ihe mgbapụta
maka onye ndụ ya ziri ezi. 19 Ọ ka mma ibi n'ọzara karịa
ibinyere nwanyị na-atamu ntamu na-esekwa okwu. 20
Onye maara ihe na-edebe ezi ihe oriri na mmanụ oliv
n'ụlọ ya, ma onye nzuzu na-eloda ihe niile n'ọnụ ya.
21 Onye na-achụso ezi omume na ịhụnanya ga-achọta
ndụ, na ugwu na ọganihu. 22 Onye maara ihe nwere ike
megide obodo ndị dike, kwatuokwa ebe ewusiri ike nke
ha tụkwasịrị obi ha. 23 Onye na-echekwa ire ya na ọnụ ya
na-egbochiri onwe ya ọdachi. 24 Onye nganga na onye
mpako, onye na-akwa emo bụ aha ya. Ọ na-eji oke nganga
eme ihe niile. 25 Oke ọchịchọ nke onye umengwụ na-
ewetara ya ọnwụ n'ihi na ọ jụrụ ịrụ ọrụ. 26 Kwa ụbọchị
ka ọ na-achọ inwe karịa, ma onye ezi omume na-enye
na-akpaghị oke. 27 Chineke kpọrọ aja ndị na-emebi iwu
asị, nke ka nke, ma ọ bụrụ na ha na-enye onyinye a site
na nzube ọjọọ. 28 Onyeama ụgha ga-ala n'iyi, ma onye
ọbụla na-ege ya ntị ka a ga-ebibi ruo ebighị ebi. 29 Ndị
ajọ omume na-ebi ndụ atụghị egwu, ma ndị omume ha
ziri ezi na-atụgharị uche n'ụzọ ha niile. 30 O nweghị
amamihe dị, o nweghị nghọta dị, o nwekwaghị atụmatụ
ọbụla, nke pụrụ iguzosi ike megide Onyenwe anyị. 31 E
nwere ike jikere ịnyịnya, kwadokwaa maka agha, maọbụ
naanị Onyenwe anyị na-enye mmeri.

22 Ihe nhọrọ dị ezi mma ka aha ọma bụ karịa ọtụtụ akụ,
ịnata amara ihuọma ka mma karịa ọlaọcha na ọlaedo. 2
Ma ogbenye ma ọgaranya bụ otu n'ihu Onyenwe anyị
onye kere ha niile. 3 Onye nwere uche na-ahụ nsogbu
nke na-abịa n'ihu ma zobe onwe ya, ma onye na-enweghị
uche anaghị ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu ahụ taa
ahụhụ so ya. 4 Obi umeala bụ egwu Onyenwe anyị, ụgwọ
ọ na-akwụ bụ akụnụba, na nsọpụrụ na ndụ ogologo. 5
Ogwu na igbudu dị n'ụzọ onye na-emebi iwu; ma onye
kpọrọ ndụ ya ihe na-asọ ya asọ. 6 Kuziere nwantakịrị ka
ọ họrọ ụzọ ziri ezi, mgbe o tolitere ọ ga-anọgide n'ime
ya. 7 Dịka ọgaranya si achị ogbenye, otu a kwa ka onye
na-ebi ego si bụrụ ohu onye na-ebinye ya ego. 8 Onye
na-agha ikpe na-ezighị ezi dịka mkpụrụ, ga-ewe ajọ ihe
dịka ihe ubi, mkpanaka nke ikike iwe ha ga-agbajikwa.
9 Onye na-agbasapụ aka enye onyinye ga-abụ onye a
gọziri agọzi, n'ihi na ha na ekenyetụ ndị ogbenye nri.
10 Chụpụ onye na-akwa emo, ise okwu ga-akwụsị, e, ịlụ
ọgụ na nleli ga-akwụsịkwa. 11 Onye na-ahụ ịdị ọcha nke
obi n'anya, onye okwu ya jupụtara n'amara ga-abụ enyi
eze. 12 Anya Onyenwe anyị na-echebe ihe ọmụma, ma
ọ na-emebi atụmatụ niile nke ndị aghụghọ. 13 Onye
umengwụ na-asị, "Ọdụm nọ n'ezi! A ga-egbu m n'ama
ọha mmadụ!" 14 Ọnụ nwanyị na-akwa iko bụ oke olulu,
nwoke nọ n'okpuru oke iwe Onyenwe anyị na-adaba
n'ime ya. 15 Obi ụmụntakịrị jupụtara n'enweghị uche,
ma apịpịa ịdọ aka na ntị ga-achụpụ ya n'ebe dị anya. 16
Onye na-achọ uru site n'imegbu onye na-enweghị ike,
maọbụ onye na-enye ọgaranya onyinye ga-ebi n'oke ụkọ.

17 Lezie anya gee ntị n'okwu niile nke ndị maara ihe,
tinye uche gị n'ihe m na-akụzi. 18 Ọ dị ụtọ ma idebe ha
n'obi gị, ma ha dịkwa n'egbugbere ọnụ gị mgbe niile.
19 Ọ bụ ka ntụkwasị obi gị dị n'ime Onyenwe anyị, ya
ka m na-akụziri gị taa, ọbụladị gị onwe gị. 20 Ọ bụ na
m edepụtabereghị gị iri ndụmọdụ atọ ndị a, bụ okwu
ndụmọdụ na ihe ọmụma? 21 Ha na-ezi gị ihe bụ ikwesi
ntụkwasị obi na ikwu eziokwu. Mgbe ahụ ọ bụrụ na-ezie
gị sị gị gaa chọta eziokwu ị ga-eji ezi ọsịsa lọghachi. 22
Emegbula ogbenye n'ihi na ọ bụ ogbenye. Emegidekwala
ya n'ụzọ ikpe. 23 N'ihi na Onyenwe anyị ga-ekwuchitere
ha ọnụ ha ma bibiekwa ndị na-emegide ha. 24 Gị na onye
na-ewe oke iwe abụla enyi, gị na onye na-ewe iwe ọsịịsọ
emekọkwala ihe, 25 ma ọ bụghị ya, i nwere ike ịmụta ndụ
ha, si otu a tinye ndụ gị na nsogbu. 26 Abụla onye otu
n'ime ndị na-anara ndị mmadụ akaebe maọbụ kwee nkwa
ikwu ụgwọ onye ọzọ ji. 27 N'ihi na ọ bụrụ na i nweghị ego
ị ga-eji kwụọ ụgwọ ahụ, a ga-anapụ gị ọ bụladị ihe ndina
gị. 28 Ehigharịla oke ala e tinyere site na mgbe ochie. Nke
ndị nna ochie gị ha hiwere. 29 Ị hụrụ mmadụ ahụ nke
nwere ǹka n'ịrụ ọrụ ya nke ọma? Ọ ga-eguzo n'ihu ndị
eze, ọ gaghị eguzo n'ihu ndị a na-amaghị aha ha.

23 Mgbe gị na onye na-achị achị nọdụrụ irikọ nri, lezie
ihe dị n'ihu gị anya, 2 tụkwasị mma n'akpịrị gị, ma ọ bụrụ
na ị bụ onye iri oke nri na-atọ ụtọ. 3 Achọsila nri ụtọ ya
ike, n'ihi na nri ahụ bụ nri aghụghọ. 4 Adọgbula onwe gị
n'ọrụ maka ịbụ ọgaranya, atụkwasịla obi na nghọta gị. 5
N'ihi na akụ nwere ike ifu n'otu ntabi anya dịka a ga-asị
na ha nwere nku dịka nnụnụ ugo. 6 Erila nri onye aka

ntagide na-enye gị. Nri ụtọ ya agụkwala gị agụ. 7 N'ihi na
ọ bụ ụdị mmadụ ahụ na-eche ọnụahịa ihe ọ na-emefuru
gị. Ọ na-asị gị, "Rie ihe, ṅụọkwa ihe ọṅụṅụ," ma obi ya
adịghị n'ebe ị nọ. 8 Ị ga-agbọkwa nke ntakịrị ahụ i riri
mgbe ahụ, okwu ọma ahụ niile i kwuru banyere ya ga-
abụ ihe efu. 9 Atụfula ume gị ịgwa onye nzuzu okwu,
n'ihi na ọ ga-eleda okwu i sitere n'ezi uche kwuo anya. 10
Anarala nwa na-enweghị nne na nna ala ya site n'ihigharị
oke ala e gwunyere site n'oge gara aga, 11 n'ihi na onye
mgbapụta ha dị ike; ya onwe ya ga-ekwuchitere ha ọnụ
ha. 12 Tinye uche gị n'ịdọ aka na ntị; gekwaa ntị nụrụ
okwu ihe ọmụma niile. 13 Ahapụla ịdọ ụmụ gị aka na
ntị. Ha agaghị anwụ n'ihi na ị tiri ha ihe. 14 Jiri mkpara
tie ya ihe ma zọpụta ndụ ya site n'ọnwụ. (Sheol h7585) 15
Nwa m, aga m aṅụrị ọṅụ nke ukwuu ma ọ bụrụ na ị ghọọ
onye maara ihe. 16 Mkpụrụobi m ga-aṅụrị ọṅụ mgbe
egbugbere ọnụ gị abụọ kwuru ihe ziri ezi. 17 Ekwela ka
obi gị kwosa ndị mmehie ekworo, kama nọgide n'ịnụ ọkụ
n'obi n'ịtụ egwu Onyenwe anyị mgbe niile, 18 n'ihi na i
nwere ọtụtụ ihe ọma n'ihu gị. Olileanya dị ukwuu dịrị
gị. 19 Nwa m, nwee uche, gbasookwa ụzọ Chineke. 20
Anọla n'etiti ndị na-aṅụbiga mmanya oke, na ndị iri oke
oriri na-atọ ụtọ, 21 n'ihi na ihe niile ga-akọ ha. Ọ bụkwa
nkịrịnka akwa ka onye oke ụra na-eyi n'ahụ. 22 Ṅaa ntị
n'ịdọ aka na ntị nna gị, akpọkwala ịdọ aka na ntị nne
gị bụ agadi nwanyị asị. 23 Zụta eziokwu, erekwala ya,
zụtakwa amamihe, ntụziaka, na nghọta. 24 Nna onye ezi
omume ga-aṅụrị ọṅụ. Ọ bụkwa ihe oke ọṅụ inweta nwa
maara ihe. 25 Ka nne na nna gị nwee obi ụtọ. Ka onye

mụrụ gị ṅụrịa. **26** Nwa m, nye m obi gị ka ụzọ m niile
nyekwa anya gị ọṅụ. **27** N'ihi na onye akwụna bụ olulu
miri emi, nwanyị nwe di na-akwa iko bụ olulu mmiri dị
warawara. **28** Dịka onye ohi ka ọ na-echere na-emekwa
ka ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi baa ụba n'etiti ụmụ
nwoke. **29** Onye ka obi ya jupụtara n'ahụhụ? Onye nọ
na iru ụjụ? Olee onye nwere esemokwu? Onye nwere
ọtụtụ ihe mkpesa? Onye nwere mmerụ ahụ nke na-abaghị
uru? Onye nwere anya nke na-acha ọbara ọbara? **30** Ọ bụ
ndị na-anọ ogologo oge na-aṅụ mmanya, onye na-aga
ịchọpụta mmanya agwara agwa. **31** Elekwasịla mmanya
anya mgbe ọ na-acha ọbara ọbara, mgbe ọ na-ezipụta
ọdịdị ya n'iko mgbe ọ na-asụgharị nke ọma n'ime iko. **32**
N'ikpeazụ, ọ na-ata dịka agwọ na-atụkwa dịka ajụala. **33**
Anya gị abụọ ga-ahụ ihe ị na-amaghị isi ya na ọdụ ya, obi
gị ga-atụlekwa ihe ndị na-agbagwoju anya. **34** Ị ga-adị ka
onye na-edina n'etiti oke osimiri, nke na-edinakwa n'elu
ụdọ n'ejide ụgbọ. **35** Ị ga-asị, "Ha tiri m ihe, ma emerụghị
m ahụ. Ha pịara m ihe, ma amaghị m. Olee mgbe m ga-
eteta, ka m pụọ ga chọọ mmanya ọzọ?"

24 Ekwosola ndị ajọ omume ekworo, ka ihe banyere ha
ghara ịtọ gị ụtọ. **2** N'ihi na-atụmatụ obi ha niile bụ otu
ha ga-esi mee ihe ike, egbugbere ọnụ ha na-ekwu naanị
maka ọgbaaghara. **3** Ọ bụ amamihe ka e ji ewu ụlọ, ọ
bụkwa nghọta ka e ji eme ka o guzosie ike. **4** Sitekwa n'ihe
ọmụma ka akụ niile ji ejupụta n'ime ya, bụ akụ ndị pụrụ
iche ma dịkwa oke ọnụahịa. **5** Onye maara ihe na-emeri
site n'ịdị ike, ndị nwere ọmụma ihe na-akpali ike ha. **6**
Ejela ọgụ ma ọ bụghị na i nwetara ezi ndụmọdụ, n'ihi

na nzọpụta dị n’ige ọtụtụ ndị ndụmọdụ ntị. 7 Amamihe
dị elu nke ukwuu nye ndị nzuzu, ha gaghị asaghe ọnụ
ha n’ọgbakọ ọnụ ụzọ ama. 8 Onye na-eche echiche ime
ihe ọjọọ ka a ga-agụ dịka onye nzube ihe ọjọọ 9 Nzube
niile nke onye na-enweghị uche bụ mmehie, ndị mmadụ
na-akpọ onye na-akwa emo asị. 10 Ọ bụrụ na ị pụghị
iguzosi ike n’oge nsogbu, ị bụ nnọọ onye ike ya dị ntakịrị.
11 Napụta ndị a na-eduba n’ọnwụ. Napụtakwa ndị ahụ
a mara ikpe ọnwụ n’ụzọ na-ezighị ezi. 12 Ọ bụrụ na ị
sị, “Anyị amaghị banyere ihe ndị a,” ọ bụ na onye na-
enyocha obi aghọtaghị ya? Ọ bụ na onye na-eche ndụ gị
amaghị ya? Ọ bụ na ọ gaghị akwụghachi onye ọbụla ụgwọ
dịka akaọrụ ya siri dị? 13 Nwa m nwoke, rachaa mmanụ
aṅụ n’ihi na ọ dị mma. Mmanụ aṅụ nke si n’ugbugbo
mmanụ aṅụ na-adị gị ụtọ n’ọnụ. 14 Marakwa na otu a ka
amamihe kwesiri isi tọọ obi gị ụtọ. Ọ bụrụ na i chọta ya
i nwere olileanya nke ga-adịgide. 15 Adịla ka onye na-
emebi iwu, onye echiche ya niile bụ imegide ụlọ onye ezi
omume. A gakwala ga kwakọrọ ihe dị n’ụlọ ya. 16 N’ihi na
onye ezi omume nwere ike daa ugboro asaa ma o ga-
ebilikwa ọzọ. Ma ndị na-emebi iwu na-asọ ngọngọ mgbe
nsogbu bịakwasịrị ha. 17 Aṅụrịla ọṅụ mgbe onye iro gị
dabara na nsogbu. Ka obi gharakwa ịtọ gị ụtọ mgbe ọ
dara. 18 N’ihi na Onyenwe anyị pụrụ iwe iwe n’ihi ya
megide gị ma kwụsị ịta ya ahụhụ. 19 Ekwosola onye na-
emebi iwu ekworo, maọbụ nwe anya ukwu n’ebe onye
ajọ omume nọọ. 20 N’ihi na onye na-emebi iwu enweghị
ọdịnihu; a ga-afụnyụkwa ọkụ onye ajọ omume. 21 Nwa
m, tụọ egwu Onyenwe anyị na onye bụ eze, esonyerela

ndị ozi na-enupu isi megide nna ha ukwu. 22 N'ihi na ọ
bụ na mberede ka ị ga-eso ha daba na nhụju anya. Onye
maara ihe ga-abụ ọgwụgwụ ya? 23 Ndị a bụkwa okwu ọzọ
ndị amamihe kwuru, iji gosi na ikpe ikpe na-akwụghị ọtọ
adịghị mma. 24 Onye ọbụla nke na-asị onye ikpe mara,
"Onye ezi omume ka ị bụ," ga-anata ọbụbụ ọnụ site n'ọnụ
ọtụtụ mmadụ, mba niile ga-eweso ya iwe. 25 Ma ọ ga-
adịrị ndị ahụ na-abara onye ikpe mara mba na mma,
ha ga-anatakwa ezi ngọzị. 26 Ọsịsa ziri ezi bụ ihe na-
egosi ikwesi ntụkwasị obi. 27 Rụchaa ọrụ gị dị n'ezi. Dozie
ala ubi gị. Emesịa wuoro onwe gị ụlọ. 28 Agbala ama
ụgha megide onye agbataobi gị n'efu. Ọ bụ egbugbere
ọnụ gị abụọ ka ị ga-eji ghọọ aghụghọ? 29 Asịla, "Aga m
emeso ha dịka ha siri meso m. Aga m akwụghachi ha
ụgwọ ihe ha mere." 30 Esitere m n'ubi otu onye umengwụ
gafee, bụ ubi vaịnị nke onye na-enweghị uche, 31 hụ na
ogwu etochiela ya, ahịhịa etochiekwala ya; mgbidi dị ya
gburugburu adaakwala. 32 Elegharịrị m ya anya site na ya
mụta otu ihe a: 33 Nwa ụra nta, nwa iru ụra nta, nwa
ịchịkọba aka nta zuo ike 34 ụbịam ga-abịakwasị gị dịka
onye ohi, ụkọ abịakwasịkwa gị dịka onye na-apụnara
mmadụ ihe.

25 Ndị a bụkwa ilu Solomọn, nke ndị ozi Hezekaya eze
ndị Juda dekọtara n'akwụkwọ. 2 Ọ bụ nsọpụrụ Chineke
izobe okwu, ma nsọpụrụ ndị eze bụ ịchọpụta ala okwu. 3
Dịka ịdị elu nke eluigwe, dịka ịdị omimi nke ala, otu a ka
obi ndị eze bụ ihe a na-apụghị ịchọpụta. 4 Wepụ ihe ahụ
niile na-ekpuchi mma ọlaọcha, onye ọkpụ ụzụ ọla ga-
arụpụta efere; 5 wezugakwa ndịisi n'eme ajọ ihe n'ihu

eze, ocheeze ya ga-eguzosikwa ike site n'ezi omume.
6 Egosipụtala onwe gị n'ihu eze, ewerela ọnọdụ n'etiti
ndị oke mmadụ, 7 ọ ga-aka mma ma ọ bụrụ na ọ si gị,
“Rigota n'ebe a,” karịa na o wedara gị ala n'ihu ndị oke
mmadụ. Ihe iji anya gị abụọ hụ 8 e mekwala ngwangwa
ịga n'ụlọikpe, n'ihi na ọ bụ gịnị ka ị ga-eme n'ikpeazụ
ma ọ bụrụ n'onye agbataobi gị etinye gị n'ọnọdụ ihere?
9 Ọ bụrụ na gị na onye ọzọ enwee esemokwu, dozienụ
ya n'onwe unu, emekwala ka ndị ọzọ mata okwu nzuzo
gị na onye ọzọ kwuru, 10 ma ọ bụghị ya, onye nụrụ ya
nwere ike menye gị ihere, agwa ọjọọ gị agaghị enwekwa
ọgwụgwụ. 11 Ndụmọdụ e nyere n'oge kwesiri ekwesi dị
ka mkpụrụ osisi apụl ọlaedo e tinyere n'efere ọlaọcha.
12 Dịka ọlantị ọlaedo maọbụ ihe ịchọ mma nke ọlaedo
mara mma ka mba onye maara ihe bụ na ntị onye na-anụ
ya. 13 Onyeozi kwesiri ntụkwasị obi na-eweta ntute na
ndụ, dịka mmiri oyi si eme ka ahụ dị jụụ n'oge okpomọkụ
owuwe ihe ubi. 14 Onye ahụ na-adịghị emezu nkwa o
kwere dịka igwe ojii nke na-adịghị ezo mmiri. 15 Nwee
ndidi, n'ikpeazụ ị ga-enwe mmeri, n'ihi na ire dị nro na-
agbaji ọkpụkpụ. 16 Mmanụ aṅụ ọ na-atọ gị ụtọ? Arachala
ya karịa, ka ọ ghara iwetara gị ọrịa. 17 Ejela ileta onye
agbataobi gị mgbe mgbe, ka ị ghara ire ugwu gị. 18 Onye
na-agbagịde onye agbataobi ya ama ụgha, dịka mkpọrọ
osisi maọbụ mma agha, maọbụ àkụ a pịziri apịzi. 19
Ịtụkwasị onye aghụghọ obi n'oge nsogbu dị ka iji eze na-
eme ndakapụ ata ihe, maọbụ iji ụkwụ jiri eji agba ọsọ.
20 Dịka onye e yipụrụ uwe n'ụbọchị oyi ụgụrụ, maọbụ
iwere nnu tee n'elu ọnya, otu a ka onye na-abụrụ onye

iwe na-ewe abụ dị. **21** Ọ bụrụ na agụụ na-agụ onye iro gị,
nye ya nri ka o rie, ọ bụrụkwa na akpịrị na-akpọ ya nkụ,
nye ya mmiri ka ọ ṅụọ. **22** Mgbe ị na-eme nke a, ị na-
agụkwasị icheku ọkụ na-ere ere n'isi ya, Onyenwe anyị
ga-akwụghachikwa gị. **23** Dịka ifufe si n'ugwu si eweta
mmiri ozuzo, otu a ka ikwu mmadụ okwu azụ si eweta
iwe. **24** Ọ ka mma ibi n'otu akụkụ elu ụlọ karịa ibinyere
nwanyị na-ese okwu. **25** Oziọma e sitere na mba dị anya
nata dị ka mmiri jụrụ oyi nye onye akpịrị na-akpọ nkụ.
26 Onye ezi omume nke kwenyere n'ihe onye na-emebi
iwu kwuru dị ka iyi a gwọrụrụ n'isi ya. **27** Dịka ịracha
mmanụ aṅụ hie nne si jọọ njọ, otu a ka o si bụrụ ihe
na-enweghị nsọpụrụ, mmadụ ịchọpụta ihe ndị ezomiri
ezomi. **28** Nwoke ọbụla na-adịghị achị mmụọ ya dị ka
obodo na-enweghị ndị na-eche ya nche, nke e tikpọrọ
mgbidi ya etikpọ.

26 Ịhụ onye nzuzu a na-enye nsọpụrụ dịka ịhụ mkpụrụ
mmiri ka ọ na-ada n'oge ọkọchị maọbụ mmiri na-ezo
n'oge owuwe ihe ubi. **2** Dịka nnụnụ nta na-efeghari
efeghari, maọbụ dịka eleke na-awụghari otu a ka ọbụbụ
ọnụ na-ekwesighị agaghị ere. **3** Ụtarị dịrị ịnyịnya, ịnyịnya
ibu ka a na-ekenye mkpụmkpụ igwe n'ọnụ; otu a kwa ka
apịpịa dị nye azụ ndị nzuzu. **4** A zaghachila onye nzuzu
dịka enweghị uche ya si dị, ma ọ bụghị ya gị onwe gị ga-
adị ka ya. **5** Zaa onye nzuzu dịka enweghị uche ya si dị,
ma ọ bụghị ya ọ ga-abụ onye maara ihe n'anya onwe ya.
6 Iziga ozi site n'aka onye nzuzu dịka mmadụ ibipụ ụkwụ
ya maọbụ ịṅụ ihe ike dịka mmiri. **7** Dịka onye ngwụrọ
si eji ụkwụ ya eje ije, otu a ka ilu si esite n'ọnụ onye

nzuzu apụta. **8** Ọ baghị uru inye onye nzuzu nsọpụrụ,
n'ihi na ọ gaghị anọgide. Ọ dị ka ịwụ ọkụkọ mmiri n'azụ.
9 Dịka ogwu manyere n'aka onye na-aṅụbiga mmanya
oke otu a ka ilu dị n'ọnụ onye nzuzu. **10** Dịka ọgba ụta si
agba ụta ya na-enweghị onye o bụ n'obi, otu a ka ọ dị bụ
onye na-enye onye nzuzu maọbụ onye o bụla na-agafe
n'ụzọ ọrụ ka o rụọra ya. **11** Dịka nkịta laghachiri ọzọ
n'ihe ọ gbọrọ, otu a ka ndị nzuzu dị mgbe ha na-emekwa
omume enweghị uche ha. **12** Ị hụrụ onye mara ihe n'anya
nke onwe ya? Olileanya dị nye onye nzuzu karịa ndị dị
otu a. **13** Onye umengwụ na-asị, "Ọdụm nọ n'okporoụzọ,
ọdụm ji oke iwe na-awagharị nọ n'ama niile!" **14** Dịka
ibo ọnụ ụzọ si emegharị n'ihe nkonye ya, otu a ka onye
umengwụ si na-atụgharị onwe ya n'elu ihe ndina ya.
15 Onye umengwụ na-amanye aka n'efere nri ma oke
umengwụ a naghị ekwe ka o weghachi ya tinye n'ọnụ
ya. **16** N'uche ya, onye umengwụ na-eche na ọ maara ihe
karịa ndị ikom asaa na-eji ezi uche azaghachi okwu. **17**
Onye na-etinye onwe ya n'esemokwu na-agbasaghị ya dị
ka mmadụ na-apụ n'okporoụzọ dọkpụrụ nkịta ọbụla ọ
hụrụ na ntị. **18** Dịka onye ara na-agba àkụ na-ere ọkụ nke
na-eweta ọnwụ, **19** ka nwoke ahụ bụ nke na-aghọgbu
onye agbataobi ya ma sị, "ọ bụ naanị egwuregwu ka m
na-egwu." **20** Ọkụ na-anyụ mgbe nkụ gwụrụ, otu a kwa
esemokwu na-akwụsị mgbe a kwụsịrị ikwu ndị ọzọ okwu
n'azụ. **21** Dịka icheku si eme ka nkụ nwuru ọkụ, otu a ka
onye na-ese okwu si eme ka ọgụ nwuru ọkụ. **22** Okwu
niile nke onye na-agba asịrị na-ekwu dịka iberibe nri
n'atọ ezi ụtọ, ha na-agbadakwa n'ime ime ala afọ. **23**

Dịka ite aja ụrọ nke e ji ọlaọcha na-abaghị uru techie, ka
egbugbere ọnụ dị nro nke obi jupụtara n'ihe ọjọọ bụ. 24
Ndị iro na-eji egbugbere ọnụ ha gbanwee onwe ha, ma
n'ime obi ha ọ bụ naanị aghụghọ dị ya. 25 Okwu ọnụ ya
nwere ike tọọ ụtọ na ntị ma ekwenyerela ha, n'ihi na ihe
arụ asaa jupụtara n'ime obi ha. 26 Ọ bụ ezie na ọ ga na-
eme ka ọ hụrụ gị n'anya, ma iro ya ga-apụta ihe, mmadụ
niile ga-ahụkwa ya. 27 Onye na-egwuru ibe ya olulu ga-
adaba n'ime ya. Ọzọ, onye na-enuda nkume, ya ka nkume
ahụ ga-adagbu. 28 Onye ị kpọrọ asị bụ onye ị ga-achọ
iwetara ihe mgbu site n'ịgha ụgha. Okwu ọma na-esighị
n'obi mmadụ pụta na-eweta ịla n'iyi.

27 Anyala isi banyere echi, n'ihi na ị maghị ihe echi ga-
abụ. 2 Ka onye ọzọ too gị, ọ bụghị ọnụ gị. Ka onye ọzọ
too gị, ka egbugbere ọnụ gị abụọ ghara ito gị. 3 Nkume dị
arọ, aja bụkwa ibu arọ, ma mkpasu iwe nke onye nzuzu dị
arọ karịa ha abụọ. 4 Iwe na-emebi ihe, ma ekworo jọrọ
njọ karịa iwe. 5 Mba abara n'ihe ka mma karịa ịhụnanya
ezoro ezo. 6 Ihe kwesiri ntụkwasị obi ka mmerụ ahụ nke
sitere n'aka enyi bụ, ma onye iro na-eme ka isutu ọnụ
mụbaa. 7 Mmanụ aṅụ adịghị atọ onye rijuru afọ ụtọ; ma
mgbe agụụ ji ya, ọ ga-eri ọ bụladị ihe dị ilu. 8 Nwoke na-
akpafu site n'ụlọ ya dị ka nnụnụ na-amakwaghị akwụ ya.
9 Mmanụ isi ụtọ na ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ na-eme
ka obi ṅụrịa, otu a ka ụtọ enyi dị, site na ndụmọdụ nke
mkpụrụobi ha. 10 Ahapụla enyi gị maọbụ ndị enyi nna
gị. Mgbe ị nọ na mkpa arịọla nwanne gị ka o nyere gị
aka. Onye agbataobi nọ gị nso nwere ike inyere gị aka
karịa nwanne gị nọ ebe dị anya. 11 Nwa m, obi ga-atọ m

ụtọ nke ukwuu ma a sị na ị ga-amụta ihe! Mgbe ahụ, aga
m enwe ihe m ga-asa ndị na-akọcha m. **12** Onye nwere
uche na-ahụ nsogbu nke na-abịa n'ihu ma zobe onwe ya.
Ma onye na-enweghị uche anaghị ele anya, ọ na-adaba
n'ime nsogbu ahụ taa ahụhụ so ya. **13** Chịrị uwe onye ahụ
nke naara onye mba ọzọ na mbe. E, chiri ya ma ọ bụrụ
nwanyị na-abụghị nwunye ya ka o nara na mbe. **14** Ọ
bụrụ na onye ọbụla e jiri oke olu gọzie onye agbataobi ya
n'isi ụtụtụ a ga-agụ nke a dịka ịbụ ọnụ. **15** Mmiri na-ata
n'ime ụlọ mgbe mmiri na-ezo na nwanyị na-eso okwu
bụ otu. **16** Onye nwere ike ịkwụsị ya nwere ike iji aka
jide ifufe, maọbụ were aka jide mmanụ. **17** Dịka e si eji
igwe amụ igwe ọzọ ka ọ dị nkọ, otu a ka mmadụ si enyere
ibe ya aka ịdị nkọ. **18** Onye na-eche osisi fiig nche ga-eri
mkpụrụ ya, onye na-echebekwa nna ya ukwu ka a ga-
asọpụrụ. **19** Dịka e si ahụ ihu mmadụ n'ime mmiri otu
a ka obi mmadụ si egosi ihe onye ahụ bụ. **20** Dịka afọ
adịghị eju ọnwụ na mbibi, otu a ihe na-agụ anya mmadụ
adịghị agwụ agwụ. **(Sheol h7585)** **21** Ite eji anụcha ihe dịrị
ọlaọcha, oke ọkụ dịkwara ọlaedo ma a na-anwale ndị
mmadụ site n'otuto a na-enye ha. **22** N'agbanyeghị na ị
ga-egwepịa onye nzuzu n'ime ikwe, were aka odo gwee
ha dịka mkpụrụ ọka, ị pụghị isite n'ahụ ha wepụ enweghị
uche ha. **23** Lezie ọrụ gị anya nke ọma, marakwa ọnọdụ
igwe ewu na atụrụ gị na anụ ụlọ ndị ọzọ, **24** n'ihi na
akụnụba adịghị adịgide. Ọ bụladị okpueze nke onye eze
na-emesịa gabiga. **25** Mgbe e gbupụchara ahịhịa ochie,
nke ọhụrụ na-epupụta, mgbe ahụ ka a na-achịkọbata
ahịhịa sị n'ugwu. **26** Ụmụ atụrụ ga-enye gị uwe ị ga-eyi,

ụmụ ewu ga-enyekwa gị ego ọnụahịa ala ubi gị. 27 Ị ga-
enwe mmiri ara ewu nke ga-ezuru gị na ndị ezinaụlọ gị
nri, na nke ga-edozi ahụ ndị odibo nwanyị gị.
28 Ndị ajọ omume na-agba ọsọ mgbe onye ọbụla na-
adịghị achụ ha, ma ndị ezi omume na-enwe ntụkwasị obi
dịka ọdụm. 2 Mgbe njehie dị n'obodo dị ọtụtụ, o nwere
ọtụtụ ndịisi, ma onyeisi nwere ezi nghọta na ihe ọmụma
ga-eme ka udo na-adịgide ogologo oge. 3 Onye na-achị
achị nke na-emegbu ndị ogbenye, bụ mmiri ozuzo nke
na-azachapụ ihe niile mee ka nri ghara ịdị. 4 Onye na-
adịghị asọpụrụ iwu na-eto ndị ajọ omume, ma ndị na-
edebe ihe iwu kwuru na-ebu agha megide ha. 5 Ndị ajọ
omume adịghị aghọta uru ikpe ziri ezi bara, ma ndị na-
eso Onyenwe anyị na-aghọta ihe bụ uru ya. 6 Ọ kaara gị
mma ịbụ nwa ogbenye na onye eziokwu karịa na ị bụ
ọgaranya na eze aghụghọ. 7 Ụmụ okorobịa nwere nghọta
na-eme ihe iwu kwuru, ma nwa nke ya na ndị oke oriri
bụ enyi na-emenye nna ya ihere. 8 Onye na-eme ka akụ
ya baa ụba site na ịnara ụma maọbụ ọmụrụnwa n'aka
onye ogbenye, na-ekpokọta ya nye onye ọzọ, onye na-
emere ndị ogbenye ebere. 9 Onye na-ewezuga ntị ya site
n'ebe iwu m dị, ọ bụladị ekpere ha bụ ihe arụ. 10 Onye
ọbụla na-eduhie ndị ziri ezi n'ụzọ ihe ọjọọ, ga-adaba
n'ọnya ahụ ha onwe ha gbara, ma ndị na-enweghị ịta
ụta ga-anata ezi ihe nketa. 11 N'anya nke onwe ya, onye
ọgaranya na-agụ onwe ya dịka onye maara ihe, ma n'ezie,
onye ogbenye nwere nghọta na-enyochapụta amaghị ihe
nke onye ọgaranya. 12 Mgbe ihe na-agara ndị ezi omume
nke ọma, onye ọbụla na-aṅụrị ọṅụ, ma onye ọbụla na-

ezo onwe ya mgbe onye na-emebi iwu na-aga n’ihu. **13**
Onye na-ezo mmehie ya agaghị enwe ọganihu na ndụ ya.
Ma onye na-ekwupụta mmehie ya hapụkwa ha, ka a ga-
emere ebere. **14** Ngọzị na-adịrị mmadụ ahụ na-atụ egwu
Chineke, ma onye na-enupu isi na-etinye onwe ya na
nsogbu. **15** Dịka ọdụm na-agbọ ụja maọbụ nne bịa na-
achụ mmadụ otu a ka onye ọchịchị ọjọọ nke na-achị ndị
na-enweghị ike dị. **16** Ọ bụ naanị eze na-amaghị ihe ga-
akpagbu ndị ya; ma eze ga-achị ogologo oge bụ eze kpọrọ
iri ngarị asị. **17** Obi ogbu mmadụ ga na-ama ya ikpe ruo
ala mmụọ. Ka onye ọbụla ghara inyere ya aka. **18** Onye
na-eje ije na-enweghị ịta ụta ka a na-echebe, ma onye
ụzọ ya gbagọrọ agbagọ ga-adaba n’olulu. **19** Onye na-arụ
ala ubi ya ga-enwe nri n’ebe ọ bara ụba, ma onye na-
agbaso ihe efu dị iche iche, ụbịam ga-eju ya afọ. **20** Onye
ọbụla nke kwesiri ntụkwasị obi ga-enweta ọtụtụ ngọzị,
ma nwoke ahụ na-achọ ịbụ ọgaranya ngwangwa aghaghị
inweta ntaramahụhụ. **21** Ile mmadụ anya n’ihu n’oge
ikpe jọgburu onwe ya. Ma ụfọdụ ndị ikpe na-eme ihe na-
ezighị ezi, ọ bụladị, n’ihi iberibe nri. **22** Onye aka ntagide
ọ na-anụ ọkụ n’obi ịghọ ọgaranya amaghị na ụkpa nọ na-
eche ya. **23** Onye ọbụla na-abara mmadụ mba, n’ikpeazụ
ga-enweta amara karịa onye ahụ na-aja mmadụ ibe ya
mma ire ụtọ. **24** Nwoke na-ezu nne na nna ya ohi ma na-
asịkwa, “Olee ihe ọjọọ dị na ya?” Onye dị otu a bụ nnọọ
enyi ndị mbibi. **25** Ndị oke ọchịchọ na-akpali ise okwu,
ma ndị na-atụkwasị Onyenwe anyị obi na-enwe ọganihu.
26 Nwoke ahụ na-atụkwasị onwe ya obi bụ onye nzuzu!
Ma ndị na-agbaso amamihe Chineke, aka adịghị akpa ha.

27 Ọ bụrụ na i nye ogbenye, a ga-egboro gị mkpa gị. Ma
ọbụbụ ọnụ dịrị ndị ahụ na-ekpuchi anya ha n'ebe ndị
ogbenye nọ. 28 Mgbe ndị ajọ omume na-aga n'ihu, ndị ezi
omume na-ezo onwe ha, ma mgbe ha n'ala n'iyi, ndị ezi
omume n'aba ụba.

29 Onye a na-abara mba mgbe niile ma ọ naghị anata
ndụmọdụ, n'otu ntabi anya ka a ga-etipịa ya, ọ gaghị
ekulikwa ọzọ. 2 Mgbe ndị ezi omume nọ n'ọchịchị, ndị
a na-achị na-aṅụrị ọṅụ, ma ha na-asụ ude mgbe onye
ajọ omume na-achị. 3 Nwoke hụrụ amamihe n'anya na-
eme ka nna ṅụrịa, ma onye bụ enyi ụmụ nwanyị akwụna,
na-ala akụnụba ya n'iyi. 4 Eze na-achị n'eziokwu na-
ewetara obodo ya ọganihu, ma nke na-achọ ngarị na-ala
ya n'iyi. 5 Onye ahụ ji ire ụtọ na-aja onye agbataobi ya
mma bụ ọnya ka ọ na-esiri ya. 6 Ọ bụ onye ajọ omume
siri ọnya ka ọnya ahụ na-ama. Ma ndị ezi omume na-
anọrọ onwe ha na-agụ egwu ọṅụ. 7 Onye ezi omume na-
etinye anya n'ihe banyere ikpe ziri ezi nke ndị ogbenye,
ma ụdị echiche ahụ adịghị abata ndị ajọ omume n'obi. 8
Ndị nzuzu na-amalite ọgụ ebe niile, ma ndị nwere uche
na-agbalịsị ike ime ka udo dị. 9 Ọ bụrụ na onye maara
ihe esoro onye nzuzu gaa n'ụlọikpe, onye nzuzu ga-ewe
iwe ọkụ, mee mkpọtụ, kwaa emo ma udo agaghị adị. 10
Ndị ndụ ha na-ebi bụ ime ihe ike na-akpọ onye eziokwu
asị, ha na-achọsikwa ike ụzọ ha ga-esi gbuo onye ndụ
ya ziri ezi. 11 Onye nzuzu na-egosi oke iwe ya, ma onye
nwere uche na-ejide onwe ya na-emekwa ka mmụọ ya
dajụọ. 12 Ọ bụrụ na onye na-achị achị aṅaa ntị n'okwu
ụgha, ndị niile na-ejere ya ozi ga-aghọ ndị ajọ omume. 13

Ogbenye na ọgaranya bụ otu na nke a: ọ bụ Onyenwe
anyị na-eme ka ha jiri anya ha na-ahụ ụzọ. 14 Ọ bụrụ na
eze esite n'izi ezi kpee ndị ogbenye ikpe, a ga-eme ka
ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi. 15 Ịba mba
na iti nwantakịrị ihe na-enye aka mee ka ọ bụrụ ezi nwa,
ma nwantakịrị a na-adịghị adụ ọdụ na-eme nne ya ihe
ihere. 16 Mgbe ndị na-emebi iwu na-aga n'ihu, njehie na-
aba ụba n'etiti ndị a na-achị achị, ma ndị ezi omume ga-
eguzo hụ ọdịda ha. 17 Dọọ nwa gị aka na ntị, ndụ ya ga-
enye obi gị udo na ọṅụ. Ọ gaghị emekwa ka ihere mee gị.
18 Obodo na-adịghị atụ egwu Chineke bụ obodo na-adịghị
agazi n'usoro, ma ọṅụ na-adịrị obodo ahụ na-edebe ihe
Onyenwe anyị nyere n'iwu. 19 Ọ bụghị naanị okwu ọnụ
ka e ji adọ ndị na-eje ozi aka na ntị, n'ihi na ha nwere
ike ghọta ma ha ga-ajụ ime ihe ị chọrọ. 20 Olileanya dịrị
onye nzuzu karịa onye ahụ na-adịghị echezi echiche tupu
o kwuo okwu. 21 Ị malite na mbụ na-emezi onye na-ejere
gị ozi, ọ ga-emesịa chọọ ka i meere ya dịka nwa gị. 22
Onye na-ewe iwe na-akpali ọgụ, onye na-ewe iwe ọkụ
na-eme ọtụtụ mmehie. 23 Nganga mmadụ na-eme ka ọ
daa, ma mmadụ ahụ dị umeala n'obi ga-eweta nsọpụrụ.
24 Ndị ọbụla na-enyere ndị ohi aka bụ ndị iro nke ndụ
ha, a na-edu ha n'ịṅụ iyi, ma ha adịghị agba akaebe. 25
Ịtụ egwu mmadụ bụ ihe ịma n'ọnya, ma onye ọbụla na-
atụkwasị Onyenwe anyị obi na-anọ n'udo. 26 Ị chọrọ ikpe
ziri ezi? Elela onye ikpe anya n'ihu, kama gwa Onyenwe
anyị maka ya. 27 Onye ezi omume na-akpọ ajọ omume
asị; ndị na-emebi iwu na-akpọ onye ndụ ya ziri ezi asị.

30 Ndị a bụ okwu Agọ, nwa Jake, onye Masa, Okwu
si n'ọnụ nwoke a zigaara Itiel na Ukal: "Ike agwụla m,
Chineke ma a pụrụ imeri. 2 N'ezie, abụ m onye nzuzu
karịa mmadụ ọbụla; Enweghị m ụdị nghọta ahụ mmadụ
na-enwe. 3 Amụtabeghị m amamihe, maọbụ ruo ịmata
maka Onye Nsọ ahụ. 4 Olee onye na-arịgo n'eluigwe na-
arịdatakwa? Onye ka ọ bụ, bụ onye jikọtara ifufe n'aka
ya? Onye kwa weere akwa kechikọtaa osimiri niile n'aka
ya? Onye hiwere oke nsọtụ ụwa niile? Onye ka ọ bụ? Ọ
bụrụ na ị ma onye ọ bụ, gịnị bụ aha ya? Gịnịkwa bụ aha
nwa ya? 5 "Okwu ọnụ Chineke niile bụ ihe anụchara
anụcha, Ọ bụ ọta nye ndị na-agbaba n'ime ya izere ndụ. 6
Atụkwasịla ihe ọbụla n'okwu ya, ka ọ ghara ịbara gị mba,
ka ị gharakwa ịghọ onye ụgha. 7 "O Onyenwe anyị, naanị
ihe abụọ ka m na-arịọ gị tupu m nwụọ; ajụkwala imere m
ha: 8 Nke mbụ, mee ka okwu efu na okwu ụgha dị anya
n'ebe m nọ. Nke abụọ, e nyela m ọnọdụ ogbenye maọbụ
ọnọdụ ọgaranya, kama nye m naanị nri ga-ezuru m kwa
ụbọchị niile. 9 N'ihi na, ọ bụrụ na m aghọọ ọgaranya,
ma eleghị anya, afọ ga-eju m, jubiga m oke, ruo na m
ga-asị na m achọkwaghị gị ma kwuokwa si, 'Onye ka
Onyenwe anyị bụ?' Ọ bụrụkwa na m adaa ogbenye, ma
eleghị anya, aga m ezu ohi, site n'ụzọ dị otu a, wetara aha
nsọ gị Chineke, ihe ihere. 10 "Ekwujọla ohu n'ihu nna
ya ukwu, ka ọ ghara ịbụ gị ọnụ, ikpe amaa gị. 11 "Ọ dị
ndị na-akọcha nna ha, ha adịghị agọzikwa nne ha; 12
Ọgbọ ndị dị ọcha n'anya nke onwe ha ma asapụbeghị
isisi n'unyi ha ruru. 13 Ọ dị ndị anya ha dị n'elu, ndị ile
anya ha jupụtara na nlelị. 14 Ndị eze ha niile bụ mma

agha ịkịrị eze ha bụkwa mma maka irichapụ ndị ogbenye
site n'ụwa na ndị nọ n'ụkọ site n'etiti mmadụ. 15 "Etu
nwere ụmụ nwanyị abụọ ndị na-eti, 'Nye, nye.' "Ọ dị ụzọ
ihe atọ nke afọ na-adịghị eju. E, anọ dị na-adịghị asị, 'O
zuola.' 16 Ala ili, akpanwa nwanyị na-adịghị atụ ime, ala
nke mmiri na-adịghị eju afọ, na ọkụ nke na-adịghị asị, 'O
zuola.' (Sheol h7585) 17 "Onye ahụ na-akwa nna ya emo,
nke na-akpọkwa irubere nne ya isi asị, ugolọma ga-atụrụ
mkpụrụ anya ya, udele ga-erikwa anụ ahụ ya. 18 "Ọ dị ihe
atọ na-agbagwoju m anya, apụghị m ịghọta ha; mbaa,
ha dị anọ! 19 Otu ugo si efegharị na mbara eluigwe; otu
agwọ si akpụ n'elu nkume, otu ụgbọ mmiri si achọta ụzọ
ya n'oke osimiri; na otu ịhụnanya si eto n'etiti nwoke na
nwaagbọghọ. 20 "Nke bụ ụzọ nwanyị na-akwa iko, Ọ na-
eri ma hichaa ọnụ ya, na-asị, 'E meghị m ajọ ihe ọbụla.' 21
"Ọ dị ihe atọ na-eme ka ụwa maa jijiji, n'okpuru ihe anọ
nke ọ na-apụghị ịnagide, 22 Ohu ghọrọ eze, onye nzuzu
ihe na-agara nke ọma, 23 nwanyị obi ilu mesịrị lụta dị,
na odibo nwanyị ghọrọ nwunye nna ya ukwu. 24 "Ihe
anọ dị nke dị nta n'elu ụwa, ma ha maa ihe nke ukwuu.
25 Ndanda bụ ndị na-enweghị ume, ma ha na-akpakọta
nri ha, dozie nke ha ga-eri n'oge oyi. 26 Ewi nkume bụ
ndị na-adịghị ike, ma ha na-echebe onwe ha site n'ibi
n'ọgba nkume. 27 Igurube enweghị eze, ma ha na-aga
n'igwe n'ahịrị n'ahịrị. 28 Ngwere dị mfe iji aka jide ya, ma
ị ga-achọta ha ọ bụladị n'ụlọ ndị eze. 29 "Ha dị ihe atọ
na-ejegharị n'ụwa n'ọnọdụ ịdị oke ebube, mbaa, ha dị
anọ: 30 Ọdụm, eze ụmụ anụmanụ. Ọ naghị atụ onye ọbụla
egwu, 31 na oke ọkụkọ na-ejegharị ejegharị, na mkpi, na

eze ndị agha ya gbara gburugburu. 32 "Ọ bụrụ na i meela
ihe nzuzu site n'ifuli onwe gị elu maọbụ zube nzube ọjọọ,
anyala isi n'ihi ya, were aka gị kpuchie ọnụ gị n'ihere. 33
A pịaa mmiri ara ehi a na-ewepụta mmanụ ara ehi; iti
mmadụ aka n'imi na-akpata ịgba ọbara, otu a kwa ikpali
iwe na-eweta ise okwu."
31 Ndị a bụ okwu si n'ọnụ Lemuel, eze Masa. Ha bụ
okwu ndị ahụ nne eze Lemuel kuziri ya. 2 Gee ntị, nwa m,
gee ntị, nwa nke afọ m. Gee ntị, nwa m, nwa nke ọziza
ekpere m niile. 3 Enyela ụmụ nwanyị ike gị, enyekwela
ịdị ike gị n'aka ndị n'ala ndị eze n'iyi. 4 Lemuel nwa m, ọ
bụghị ihe kwesiri ekwesi na ndị eze ga-aṅụ mmanya. O
kwesikwaghị ka agụụ ịṅụ mmanya bụrụ ihe ga na-agụ ndị
eze. 5 Ka ha ghara ịṅụbiga mmanya oke si otu a chefuo
ikpe ikpe ziri ezi dịka iwu kwuru. Ka ha gharakwa isite
n'ịṅụbiga mmanya oke napụ ndị a na-emegbu emegbu
ikpe ziri ezi ha kwesiri inweta. 6 Ndị e kwesiri inye
mmanya bụ ndị ahụ na-ala n'iyi, ndị ahụ nọ n'ọnọdụ oke
ihe mgbu nke obi. 7 Ka ha ṅụọ chefuo ọnọdụ ọjọọ ha,
ka ha gharakwa icheta ọnọdụ nhụju anya ha. 8 Jisie ike
kwuchite ọnụ ndị ahụ na-enweghị ike ikwuru ọnụ onwe
ha; kwuchitekwa ọnụ ndị niile ọnọdụ ha dị ala. 9 Kwusie
okwu ike, kpeekwa ikpe ziri ezi. Gbooro ndị ogbenye na
ndị mkpa na-akpa ọgụ site n'aka ndị na-emegbu ha. 10
Nwanyị nwere ugwu onye ga-achọtali ya? Ọ dị oke ọnụ
karịa nkume rubi. 11 Di nwanyị dị otu a na-atụkwasị obi
ya niile n'ime ya, ọ dịghị ihe dị mkpa nke na-akọ ya. 12
Ihe nwanyị dị otu a na-ewetara di ya bụ naanị ihe ọma.
Ihe ọjọọ ọbụla adịghị esi n'aka ya abịakwasị di ya ụbọchị

niile nke ndụ ya. 13 Ọ na-ahọrọ ajị anụ na flakisi jiri ya
na-arụ ọrụ na-atọ aka ya ụtọ. 14 Ọ na-esite n'ebe dị anya
na-ebubata ihe oriri n'ụlọ ya dịka a ga-asị na ọ bụ ụgbọ
mmiri. 15 Tupu chi abọzie, nwanyị a esitelarị n'ihe ndina
bilie kwadooro ezinaụlọ ya ihe oriri, ma debekwara odibo
ndị inyom na-ejere ya ozi oke ihe oriri nke ha. 16 Ọ na-
apụ nyochapụta ịdị mma ala ubi, ma zụpụta ya. Ọ bụ ego
ọ rụpụtara n'onwe ya ka o ji arụ ọrụ ubi vaịnị. 17 Ike ịrụ
ọrụ adịghị agwụ ya. Ọ dị nnọọ ike, bụrụkwa onye na-
arụpụta ihe dị iche iche. 18 Ọ na-elezi anya hụ na ihe
ahịa o mepụtara dị ezi oke ọnụahịa; ọ bụ nke a mere o
ji na-arụ ọrụ ruo n'ime ime abalị. 19 N'ọbụaka ya ka o
jidere osisi ịtụ ogho akwa; mkpịsịaka ya na-ejidesikwa
ozele e ji na-ekwe akwa ike. 20 Ọ na-agbasapụ aka inyere
ndị ogbenye na ndị mkpa na-akpa aka. 21 Udu mmiri
maọbụ oge oke oyi adịghị eche ya uche n'ihi na ndị niile
nọ n'ezinaụlọ ya nwere uwe ha ga-eji chụọ oyi. 22 Ọ na-
akpa akwa a na-agbasa n'elu ihe ndina, ma ya onwe ya
na-eyikwa uwe e ji ezi akwa ọcha na akwa odo odo dụọ.
23 Di ya bụ onye a na-asọpụrụ n'ọnụ ụzọ ama obodo ebe
ọ na-ewere ọnọdụ n'etiti ndị okenye nke ala ahụ. 24 Ọ
na-akpa ma na-adụkwa akwa dị iche iche, ya na ihe ike
n'ukwu, ndị ọ na-eresi ndị ahịa ndị ọzọ. 25 Ọ bụ nwanyị
dị ike, onye a na-asọpụrụ asọpụrụ. Ụjọ adịghị atụkwa ya
maka ihe ga-eme n'oge dị n'ihu. 26 Ọ na-eji amamihe
na-ekwu okwu ntụziaka kwesiri dịkwa n'ire ya. 27 Ọ na-
etinye uche n'ihe niile banyere ezinaụlọ ya, ọ naghị arụ
ọrụ umengwụ. 28 Ụmụ ya na-ebili gọzie ya; otu a kwa
di ya ga-eto ya ezi otuto. 29 Ọ ga-asị; "E nwere ọtụtụ

ndị inyom ndị bụ ezi nwunye nye di ha, ma gị onwe gị
kachasị ha niile mma.” 30 Ịma mma nke elu ahụ adịghị
egosi ihe mmadụ bụ, n’ihi na ịma mma adịghị adịgide
ogologo oge. Ma nwanyị ọbụla nke na-atụ egwu Onyenwe
anyị bụ onye e kwesiri ito. 31 E kwesiri ito ya n’ihi ọrụ
ọma niile nke aka ya rụpụtara. Ka ọrụ ya niile wetara ya
otuto n’ọnụ ụzọ ama nke obodo.

Ekiliziastis

1 Okwu onye ozizi, nwa Devid, onye bụ eze na Jerusalem.
2 Ihe efu, ihe niile bụ ihe efu ka onye ozizi na-ekwu.
Ihe na-enweghị isi ka ihe niile bụ. Ihe niile bụ nnọọ
ihe efu. 3 Olee uru mmadụ na-enweta site na ndọgbu
niile ọ na-adọgbu onwe ya n'ọrụ n'okpuru anyanwụ?
4 Otu ọgbọ laa, ọgbọ ọzọ abịa, ma ụwa na-adịgide ruo
ebighị ebi. 5 Anyanwụ na-awa, na-adakwa, ma mee
ngwangwa laghachi ebe o si awapụta. 6 Ifufe na-efe gaa
na ndịda; feekwa gburugburu gaa n'ugwu, ọ na-efegharị
gburugburu ebe niile; na-efe na-enweghịkwa nsọtụ. 7
Mmiri dị n'iyi niile na-asọbanye n'oke osimiri ma oke
osimiri ejughị eju. Emesịakwa, mmiri ndị a na-alọghachi
n'iyi ndị a, malitekwa ịsọkwa na-aga n'osimiri. 8 Ihe niile
nọ na-adọgbu onwe ha n'ọrụ; ọnụ apụghị ịkọ ụdị ike
ọgwụgwụ dịnụ. Otu ọbụla anyị si lee anya, afọ adịghị
eju anya anyị. Afọ adịghịkwa eju ntị anyị ịnụ ihe, na ige
ntị. 9 Ihe ọbụla nke dịrịla na mbụ ga-adịkwa ọzọ. Ihe
ndị mmadụ mere n'oge gara aga ka a ga-emekwa ọzọ. Ọ
dịkwaghị ihe ọhụrụ ọbụla dị n'okpuru anyanwụ. 10 Ọ dị
ihe enwere ike ikwu sị, "Lee, ihe a bụ ihe ọhụrụ"? Ọ bụ
ihe dịịrị n'oge gara aga, n'oge ndị garalarị tupu oge anyị.
11 Anaghị echeta ndị mgbe ochie, otu aka ahụ kwa, ọgbọ
na-abịa abịa ndị ga-eso ha agakwaghị echeta ha. 12 Mụ
onwe m bụ onye nkuzi, bụrịị eze Izrel n'ime Jerusalem. 13
Ekpebiri m, were onwe m nye, iji amamihe nnyochapụta
ihe m nwere ike ịmata banyere ihe niile a na-eme n'ime
ụwa. Olee ụdị ibu arọ bụ nke a, nke Chineke bokwasịrị
ụmụ mmadụ? 14 Enyochaala m ihe niile a na-eme n'ụwa

chọpụta na ha enweghị isi. Ọ dị ka mmadụ ịchụgharị
ifufe. **15** Ihe gbagọrọ agbagọ, apụghị ime ya ka ọ dizie.
Ihe na-ezughị ezu, enweghị ike ịgụta ha ọnụ. **16** Echere m
n'ime obi m sị, "Lee anya! Aghọọla m onye ukwu, bụrụ
onye maara ihe karịa ndị eze niile chịrịla na Jerusalem.
Enweela m amamihe n'ebe ọ dị ukwu, babigakwa ụba oke
n'ihe ọmụma." **17** N'ihi ya, agbalịsiri m ike ịmụta ihe dị
iche n'etiti ihe ọmụma, na ịyị ara na nzuzu. Ma ihe m
chọpụtara bụ na ọ baghị uru. Ọ dị ka itufu oge ịchọ ụzọ
ijide ifufe. **18** N'ihi na mgbe amamihe na-aba ụba, mgbe
ahụ ka iwe na ọnụma na-ejupụta, oke ihe ọmụma na-
ewetakwa oke ihe mgbu.

2 Echere m n'ime obi m sị, Ugbu a, aga m eji ihe na-enye
obi aṅụrị nwaa gị site otu a chọpụta ihe dị mma, ma
nke a bụkwa ihe efu. **2** "Ọchị," ka m sịrị na "ọ bụ ihe
nzuzu. Ikpori ndụ, uru gịnị ka ọ bara?" **3** Echere m n'obi
ụtọ m ga-esite n'ịṅụ mmanya. Agbasokwara m ụzọ ibi
ndụ nzuzu ma obi m nọ nnọọ na-edu m site n'amamihe.
Olileanya m bụ na m ga-esi otu a chọta ụzọ kachasị mma
ndị mmadụ nwere ike iji bie mkpụmkpụ ndụ ha n'ụwa. **4**
Arụpụtara m ọtụtụ ihe dị iche iche, ewuru m ụlọ nye
onwe m ma nweekwa ubi vaịnị. **5** Ewuru m ubi a gbara
ogige ebe izuike, ma kụọkwa osisi na-amị mkpụrụ dị iche
iche n'ime ha, **6** wuore onwe m ọdọ mmiri ebe a ga-
esi na-agba ubi m niile mmiri. **7** Agbatara m ndị ohu
nwoke na nwanyị, nweekwa ndị ohu ọzọ a mụrụ n'ụlọ m.
Enwekwara m ọtụtụ igwe ehi na anụ ụlọ karịa eze niile
ndị bu m ụzọ chịa na Jerusalem. **8** Achịkọtara m ọlaọcha
na ọlaedo nye onwe m, na akụnụba nke ọtụtụ ndị eze na-

achị ala ha na-atụtara m. E nwetakwara m nye onwe m
ndị ikom na ndị inyom ndị na-abụ abụ. Enwekwara ndị
iko nwanyị n'ebe ọ bara ụba. Ihe ụtọ niile ndị na-amasị
obi nwa mmadụ. 9 E, aghọrọ m onye dị ukwuu karịa eze
niile ndị burula m ụzọ chịa na Jerusalem. Ma n'ime ihe
ndị a niile, anya doro m, ihe niile ka m ji amamihe tulee.
10 Ihe ọbụla m chọrọ, ka m na-ewere; egbochighị m onwe
m aṅụrị ọbụla. Obi m ṅụrịrị ọṅụ site n'ọrụ niile, nke a
bụkwa oke m ketara na ndọgbu niile m dọgburu onwe m.
11 Mgbe m tulere ihe banyere ihe ndị a niile m tinyetụrụ
aka, otu m si dọgbuo onwe m n'ọrụ banyere ha, mkpebi
m bụ na ha niile bụ ihe efu, dịka ịchọ ijide ifufe. N'ezie,
ihe niile bụ ihe efu, ha abakwaghị uru. 12 Atụgharịrị m
bido ịmụ ihe banyere amamihe, na ịyị ara na nzuzu. Olee
ihe ọzọ nke onye ga-anọchi anya eze ga-eme, karịa ihe
ndị ahụ e merela na mbụ? 13 Achọpụtara m na amamihe
dị mma karịa nzuzu, dịka ìhè si dị mma karịa ọchịchịrị.
14 N'ihi na onye maara ihe na-ahụ ụzọ ma isi kpuru onye
nzuzu. Ma achọpụtakwara m na otu ihe ndaba na-adabara
onye amamihe na onye nzuzu. 15 Agwara m onwe m
okwu sị, "Dịka onye nzuzu ga-anwụ, otu ahụ kwa ka m
ga-anwụ. Gịnị bụ uru amamihe m niile bara?" Ekwuru m
n'obi m sị, "Ihe a bụkwa ihe efu. 16 N'ihi na onye maara
ihe na onye nzuzu bụ ndị a na-agaghị echeta ihe banyere
ogologo oge dị n'ihu. N'ụbọchị ndị na-abịa n'ihu, a gaghị
echeta ha. Onye amamihe na onye nzuzu aghaghị ịnwụ."
17 Ya mere, akpọrọ m ịdị ndụ asị, n'ihi na ọrụ a na-arụ
n'okpuru anyanwụ wutere m. Ihe efu ka ọ bụ; ọ dị ka
ịchụgharị ifufe. 18 Ihe niile m gbalịrị ịrụpụta ka m kpọrọ

asị, n'ihi na amaara m na emesịa, aga m ahapụrụ ha onye
ọzọ na-abịa n'azụ m. 19 Onye maara ma ọ ga-abụ onye
maara ihe ma ọ ga-abụkwanụ onye nzuzu? Ma ihe niile m
ji amamihe ǹka m na ike m rụpụta n'okpuru anyanwụ ga-
abụ nke ya! Ihe a bụ ihe efu. 20 Ya mere, o wutere m
n'obi na m dọgburu onwe m n'ọrụ n'okpuru anyanwụ. 21
N'ihi na mmadụ nwere ike jiri amamihe, na ihe ọmụma
na ǹka dọgbuo onwe ya n'ọrụ, emesịa, ha ahapụrụ onye
na-enweghị mgbe ọ rụrụ ọrụ ọbụla ihe ndị ahụ niile. Nke
a bụkwa ihe efu, na oke ihe ndakwasị. 22 Gịnị bụ uru
mmadụ na-enweta na ndọgbu niile ọ na-adọgbu onwe
ya n'ọrụ n'okpuru anyanwụ? 23 N'ihi n'ụbọchị ha niile
jupụtara naanị n'ihe mgbu na iru ụjụ, ọ bụladị n'abalị,
obi ha anaghị ezu ike. Ihe ndị a bụkwa ihe efu. 24 N'ihi
ya, ekpebiri m na ọ dịghị ihe ọzọ ga-abara mmadụ uru
karịakwa naanị ịnọdụ ala rie nri, ṅụọkwa ihe ma chọta
ojuju afọ n'ọrụ ya. Achọpụtakwara m na ọ bụladị nke a
si n'aka Chineke. 25 Ọ dịghị onye pụrụ iri maọbụ ṅụọ
ma o siteghị na Chineke? 26 N'ihi na ndị na-eme ihe na-
atọ ya ụtọ, ka Chineke na-enye amamihe na ihe ọmụma,
na ọṅụ; ma ọ na-enye onye mmehie ọrụ ịkpakọta na
ịchịkọba akụnụba nke ọ ga-enyefe n'aka onye ahụ ihe ya
dị Chineke mma. Nke a bụkwa ihe efu; ịchụso ifufe.

3 Ihe ọbụla nwere oge; mgbe dịkwara ihe ọbụla a na-eme
eme n'eluigwe. 2 Oge ịmụ nwa na oge ịnwụ anwụ, oge ịkụ
ihe na oge ihopu, 3 oge igbu egbu; na oge ịgwọ ọrịa, oge
itikpọ na oge iwuzi ewuzi, 4 oge ịkwa akwa, na oge ịchị
ọchị, oge iru ụjụ na oge ite egwu, 5 oge ikposa nkume na
oge ịchịkọta nkume, oge ịbakụ na oge ịkwụsị ịbakụ, 6 oge

ịchọ ihe, na oge ntufu, oge ịchịkọba, na oge ichifusi, **7**
oge ndọwasị, na oge ndụkọta, oge ịgba nkịtị, na oge ikwu
okwu, **8** oge ịhụnanya na oge ịkpọ asị, oge ibu agha, na
oge ime udo. **9** Gịnị bụ nnọọ ihe mmadụ na-enweta site na
ndọgbu niile nke n'ọrụ niile ọ na-arụ? **10** Ahụla m ibu arọ
nke Chineke bokwasịrị ndị mmadụ e kere eke. **11** O meela
ka ihe niile maa mma n'oge nke ya. O tinyekwala ebighị
ebi n'ime obi ndị mmadụ; ma o nweghị ka mmadụ ghọta
ọrụ Chineke site na mmalite ruo n'ọgwụgwụ. **12** N'ihi ya,
ekpebiri m na ihe dịịrị mmadụ ịchọ bụ obi ụtọ na inwe
aṅụrị na ndụ ya niile. **13** Ihe ọzọ bụ ka mmadụ rie, ṅụọ,
ma nwee afọ ojuju na ndọgbu niile ọ na-adọgbu onwe ya,
n'ihi na ha bụ onyinye si n'aka Chineke. **14** Amaara m
na ihe niile Chineke mere na-adịgidekwa. O nweghị ihe
apụrụ itinye na ya, o nweghịkwa ihe apụrụ iwepụkwa site
na ya. Chineke na-eme nke a ka ndị mmadụ tụọ egwu
ya. **15** Ihe ọbụla dị ugbu a, adịlarị na mgbe ochie, ihe
ọbụla gaje ịdị dịlarị na mbụ. Chineke na-eme ka ihe niile
mere na mgbe gara aga megharịakwa ọzọ. **16** Ọzọkwa,
achọpụtara m otu ihe n'okpuru anyanwụ, na ọnọdụ ezi
ikpe naanị mmebi iwu jupụtara, n'ebe e kwesiri inwe ikpe
ziri ezi ị ga-achọpụta na ihe ọjọọ dịkwa ya. **17** A gwara m
onwe m, "Chineke ga-ekpe, ndị ezi omume na ndị ajọ
omume ikpe, n'ihi na a ga-enwe oge maka ihe ọbụla a
na-eme eme, oge dịkwa maka ikpe ọrụ niile nke mmadụ
ikpe." **18** Echere m n'obi sị, "Ebe mmadụ nọ, Chineke
na-anwale ya, ka mmadụ mata na ha dị ka anụmanụ. **19**
N'ihi na ihe na-eche mmadụ na anụmanụ bụ otu. Ha
abụọ na-eku ume, ha abụọ na-anwụkwa anwụ. Ọ dịghị

ihe mmadụ ji karịa anụmanụ. Ihe niile bụ ihe efu. **20** Ha
niile na-alaghachi n'otu ebe; ọ bụ n'aja ka ha si pụta, ebe
ahụ kwa ka ha ga-alaghachi. **21** Onye pụrụ iguzo gbaa
akaebe na mmụọ mmadụ na-ala n'elu ma nke anụmanụ
na-ala n'aja?" **22** N'ihi ya, ahụrụ m na ọ dịghị ihe ọzọ
ụmụ mmadụ kwesiri ime karịakwa inwe ọṅụ n'ọrụ ha,
n'ihi na nke ahụ bụ oke ha n'ebe a. Onye ga-eme ka ha
bịaghachi hụ ihe ga-eme n'azụ ha?

4 Ọzọ, ahụrụ m mmegbu na obi ilu niile dị n'okpuru
anyanwụ, anya mmiri akwa ndị a na-emegbu emegbu,
ma ọ dịkwaghị ndị nkasiobi ha nwere, ma ike dị n'aka
ndị mmegbu a, ma ha enwekwaghị ndị nkasiobi. **2** N'ihi
ya, ekwuru m, na ndị nwụrụ anwụ, bụ ndị nwụrụ anwụ
mgbe gara aga, ka ndị dị ndụ mma, bụ ndị nke dị ndụ ruo
ugbu a. **3** Ma ọ dị mma karịa ha abụọ bụ onye ahụ a na-
amụbeghị, onye na-ahụbeghị ihe ọjọọ nke dị n'okpuru
anyanwụ. **4** Achọpụtakwara m na ihe mere ndị mmadụ ji
na-adọgbu onwe ha n'ọrụ bụ n'ihi anya ụfụ ha nwere
n'ebe ihe ndị agbataobi ha dị. Nke a bụ ihe efu, ịchụso
ifufe. **5** Onye nzuzu na-afanye aka abụọ n'apata, na-eri
anụ ahụ onwe ya. **6** Ọ ka mma inwe ihe ntakịrị na obi udo,
karịa mmadụ inweju akụ site n'ịdọgbu onwe ya n'ọrụ, nke
bụ naanị ịchụso ifufe. **7** Ọ dịkwa ihe ọzọ m hụrụ n'okpuru
anyanwụ bụ naanị ihe efu. **8** Ọ dị otu nwoke nke naanị ya
nọ, o nweghị nwa, o nwekwaghị ụmụnne. Mgbe niile, ọ
na-adọgbu onwe ya n'ọrụ, ma nke a emeghị ka afọ ju ya
n'akụnụba o nwere. Ọ jụrụ sị, "Ọ bụ n'ihi onye ka m ji
adọgbu onwe m n'ọrụ," "n'ihi gịnị ka m ji anapụ onwe m
ihe obi aṅụrị?" Ihe nke a enweghị isi, ihe efu na-eweta

obi mgbawa ka ha bụ. 9 Mmadụ abụọ ka mma karịa otu
onye, n'ihi na ha ga-arụpụta ọtụtụ ihe: 10 Otu onye n'ime
ha daa, onye nke ọzọ ga-apalite ya. Ma mgbe ọ bụ naanị
otu onye, onye ga-apalite ya? Ọ nọ n'ime nsogbu. 11 Ọzọ,
ọ bụrụ na mmadụ abụọ edinakọ, ahụ ga-ekpokwa ha ọkụ,
ma olee otu onye naanị ya dina ga-esi nweta okpomọkụ?
12 Ọ bụ ezie na e nwere ike merie onye naanị ya guzo, ma
mmadụ abụọ pụrụ iguzo zọọ onwe ha. Ụdọ e ji eriri atọ
tụkọta n'otu, adịghị adọbi ya ngwangwa. 13 Ọ ka mma
ịbụ nwantakịrị na onye ogbenye nwere nghọta karịa
ịbụ agadi bụ eze ndị nzuzu, onye na-adịghị aṅa ntị na
ndụmọdụ ọbụla. 14 Nwata dị otu a, ma eleghị anya, ọ ga-
esi n'ụlọ mkpọrọ pụta bụrụ eze, ma ọ bụkwanụ na a mụrụ
ya ogbenye n'alaeze ahụ. 15 Ahụrụ m na mmadụ niile
ndị bi n'okpuru anyanwụ na-eso nwantakịrị ahụ onye
nọchiri anya eze. 16 A pụghị ịgụta ndị dịnyere ya, ma ndị
ga-esota n'azụ agaghị enwe ọṅụ n'ebe onye nọchiri eze
ahụ nọ. Ọzọkwa, nke a bụ ihe efu, naanị ịchụso ifufe.
5 Mgbe ị na-aba n'ụlọ ukwu Chineke, lezie anya. Meghee
ntị gị nke ọma, karịa ịchụ aja onyinye nke ndị nzuzu, ndị
na-amaghị na ha na-eme ihe ọjọọ. 2 Abụla onye na-eme
ọsịịsọ ikwu okwu maọbụ ime ngwangwa n'ime echiche
obi gị, maọbụ ikwe Chineke nkwa ọnụ efu. N'ihi na
Chineke nọ n'eluigwe ma naanị n'ụwa ka ị nọ, n'ihi ya ka
okwu ọnụ gị dị ole na ole. 3 Dị ka ọtụtụ nchekasị si eweta
ị rọọ nrọ, otu a ka okwu onye nzuzu si dị mgbe ọtụtụ
okwu dị ya n'ọnụ. 4 N'ihi ya, mgbe ị na-ekwe Chineke
nkwa, atụfula oge imezu ihe ahụ, n'ihi na ihe banyere
ndị nzuzu adịghị atọ Chineke ụtọ. Mezuo nkwa niile i

kwere Chineke. **5** Ọ ka mma na ị gbara nkịtị karịa na ị ga-
ekwe nkwa ma ị gaghị emezu ya. **6** Ekwela ka ọnụ gị duba
gị na mmehie. Azọkwala onwe gị site n'ịgwa onyeozi
Chineke, "na i kwere nkwa a na-amaghị ama." N'ihi gịnị
ka Chineke ga-eji wee iwe n'ihi ihe ị kwuru, ma bibiekwa
ọrụ aka gị? **7** Aga m eme, aga m eme, ma e meghị ya bụ
naanị okwu efu. Ya mere, tụọ egwu Chineke. **8** Ọ bụrụ na
ị hụ ebe a na-emegbu ndị ogbenye, na-anapụkwa ha ihe
ruru ha site n'ikpe ikpe na-ezighị ezi na mpaghara obodo
a na-achị achị, ya ejula gị anya, n'ihi na onyeisi ọbụla
nwere onye na-atụrụ ya. Ndịisi na-atụ iwu nwekwara ndị
kachasị ha elu. Otu a kwa, ọ dịkwa ndị dị elu karịa ha. **9**
Mgbe ihe nnweta si n'ala ubi bara ụba, ọ na-abara onye
ọbụla uru; ọ na-abakwara eze n'onwe ya uru. **10** Onye
ọbụla hụrụ ego n'anya, ọ gaghị eju ya afọ. Onye ọbụla
hụrụ akụnụba n'anya adịghị enwe afọ ojuju n'ihe ọbụla.
Nke a bụkwa ihe efu. **11** Akụ na-abawanye, ndị na-eri ya
na-abawanyekwa. Olee uru ha bara nye onyenwe ha karịa
iji anya ya abụọ na-ele ha? **12** Onye na-arụsị ọrụ ike na-
arahụ ụra nke ọma, ma o riri nri nta ma o rikwaranụ nke
dị ukwuu, ma oke iriju afọ onye ọgaranya anaghị ekwe ya
rahụ ụra. **13** Ahụrụ m ihe ọjọọ ọzọ n'okpuru anyanwụ,
mmadụ debere akụnụba ruo mgbe o wetara ya ihe mgbu,
14 ma akụnụba ndị ahụ bụ ihe furu site n'ọdachi nke bụ
na mgbe ha mụtara ụmụ, o nwekwaghị ihe fọdụrụ ụmụ
ahụ iketa. **15** Dịka mmadụ si gbara ọtọ site n'afọ nne ya
bata n'ụwa, otu a ka anyị ga-esi hapụ ya. O nweghị ihe
ọ ga-ebu pụọ site na ndọgbu niile ọ dọgburu onwe ya
n'ọrụ. **16** Ma nke a bụ ihe ọjọọ nke na-egbu mgbu n'obi.

Mmadụ na-ala dịka o siri bịa. Gịnị bụ uru ya, mgbe ọ na-
adọgbu onwe ya n’ọrụ nye ifufe? 17 Ụbọchị ndụ ya niile,
ọ na-eri ihe n’ọchịchịrị, site oke mgbagwoju anya, na
nsogbu na iwe. 18 Ma achọpụtara m na ọ bụ ihe dị mma
na ihe kwesiri omume, ka nwoke rie ihe ma ṅụọkwa ihe
ọṅụṅụ Ka ọ chọtakwa afọ ojuju n’ime ndọgbu niile nke
ọrụ ọ ruru n’okpuru anyanwụ, n’oge mkpụmkpụ ndụ nke
Chineke nyere ya. N’ihi na nke a bụ oke ya. 19 Ọzọkwa, ọ
bụrụ na Chineke enye mmadụ akụnụba na ihe nweta,
ma nyekwa ya ike ọ ga-eji kporie ndụ n’ime ihe ndị a,
ya nabata nke a dị ka oke ya ma were ọṅụ rụọ ọrụ ya.
Ha bụ onyinye si n’aka Chineke. 20 Ebe ọ bụ na Chineke
enyela ya obi ụtọ, ụbọchị ndụ ya ekwesighị iwetara ya
oke echiche.

6 Ọ dị ihe ọjọọ ọzọ nke m hụrụ n’okpuru anyanwụ,
nke na-anyịdo ụmụ mmadụ. 2 Chineke na-enye mmadụ
akụnụba, na ihe nnweta, na nsọpụrụ, na-emekwa ka ha
nwee ihe niile ha chọrọ, ma ọ dịghị enye ha ike ịnụ ụtọ
ha; ma onye ọzọ na-anụ ụtọ ha. Nke a bụ ihe efu, bụrụkwa
ihe jọgburu onwe ya. 3 Mmadụ nwere ike mụta narị ụmụ,
o nwekwara ike nwee ndụ ogologo ruo agadi, ma ọ bụrụ
na o nweghị ike ịnụ ụtọ akụnụba ya, ọ bụrụkwa na o
nwetaghị ụdị olili ruru ya, ana m asị, na nwa nwụrụ n’afọ
dị mma karịa ya. 4 Ọbịbịa ya e nweghị isi, n’ọchịchịrị ka ọ
na-ala, ọ bụkwa ọchịchịrị ka e kpuchiri aha ya. 5 Ọ bụ ezie
na ọ gaghị ahụ ihe anwụ anya, ọ makwaghị ihe ọbụla,
o nwere izuike karịa nwoke ahụ. 6 A sịkwarị na o biri
ndụ puku afọ, okpukpu abụọ, ma ọ nụghị ụtọ akụnụba
ya. Ọ bụghị n’otu ebe ka ha niile na-ala? 7 Ndọgbu niile

mmadụ na-adọgbu onwe ya n'ọrụ bụ ka o rijuo afọ, ma
o nweghị onye na-enweta ihe na-ezuru ya. 8 Olee ụzọ
onye maara ihe si dị mma karịa onye nzuzu? Gịnị bụ uru
dịịrị onye ogbenye na ọ maara otu e si akpa ezi agwa
n'ihu ndị dị ndụ? 9 Ihe eji anya hụ ka mma karịa oke
ọchịchọ! Nke a bụkwa ihe efu na ịchụso ifufe. 10 Ihe ọbụla
dị ugbu a, ka akpọrọ aha na mgbe gara aga. Amakwaara
ihe mmadụ bụ, mmadụ ọbụla apụghị ịlụso onye ka ya ike
ọgụ. 11 Okwu na-aba ụba, nghọta na-adị nta. O nwere
uru nke a bara? 12 Onye mara ihe dịrị mmadụ mma
na ndụ, n'ụbọchị ole na ole nke na-abaghị uru o nwere
ịgabiga ndụ a dịka onyinyo? Onye pụrụ ịgwa ya ihe ga-
eme n'okpuru anyanwụ, mgbe ọ nwụsịrị?

7 Ezi aha ka mma karịa mmanụ isi ụtọ. Ụbọchị mmadụ
nwụrụ ka ụbọchị a mụrụ ya mma. 2 Ọ kaara gị mma ije
n'ebe a na-eru ụjụ karịa ebe a na-eri na-aṅụ. N'ihi na
ọnwụ dịịrị mmadụ ọbụla; ndị dị ndụ kwesiri iburu nke a
n'obi. 3 Iru ụjụ ka ịchị ọchị mma, ihu gbarụrụ agbarụ na-
enyere obi aka 4 Onye maara ihe na-eche echiche banyere
ọnwụ, ma onye nzuzu na-eche naanị banyere ikpori ndụ.
5 Ọ ka mma ige ntị nye mba onye maara ihe karịa ịṅa ntị
n'abụ ndị na-enweghị uche na-abụ. 6 Ọchị onye nzuzu dị
ka mkpọtụ nke ogwu na-ere ọkụ na-eme n'okpuru ite. Ihe
a bụkwa ihe efu. 7 Iji anya ike nara mmadụ ihe na-eme ka
onye mara ihe ghọọ onye nzuzu, iri ngarị na-emerụ obi
mmadụ. 8 Ọgwụgwụ ihe ọbụla dị mma karịa mmalite ya!
Ogologo ntachiobi dị mma karịa mpako! 9 Abụla onye
na-ewe iwe ọsịịsọ, n'ihi na iwe bụ oke ndị nzuzu. 10
Asịla, "Gịnị mere ụbọchị gara aga ji dị mma karịa ụbọchị

ndị a?” N’ihi na ọ bụghị amamihe ị jụ ajụjụ dị otu a. 11
Amamihe dịka ihe nketa, bụ ihe dị mma. Ọ na-abara uru
nye ndị na-ahụ anyanwụ anya. 12 Amamihe bụ ndo dịka
ego si bụrụkwa ndo, ma ụzọ ihe ọmụma ji dị mma karịa
bụ nke a: Amamihe na-echebe ndụ ndị nwere ya. 13 Chee
echiche banyere ihe Chineke na-eme. Mmadụ ọ pụrụ
ime ka ọ dịzie adịzie, bụ ihe Chineke mere ka ọ gbagọọ
agbagọ? 14 Mgbe ihe na-agara gị nke ọma, ṅụrịa ọṅụ,
n’ihi ọ dịrị gị mma, ma mgbe mmekpa ahụ batara, mata
nke ọma na Chineke onye na-enye ọnọdụ ọma makwa
ihe banyere ọnọdụ ọjọọ. Ya mere, o nweghị onye ọbụla
nwere ike ịchọpụta ọdịnihu ya. 15 Ndụ m n’ụwa a bụ ihe
efu, ahụla m ihe abụọ ndị a; onye ezi omume na-anwụ
n’ezi omume ya, ma onye na-emebi iwu na-ebi ogologo
ndụ na mmebi iwu ya. 16 N’ihi ya, abụbigala onye ezi
omume oke, emekwala onwe gị onye mabigara ihe oke.
Gịnị mere i ji achọ igbu onwe gị? 17 Abụbigala onye na-
emefe ajọ omume oke, abụkwala onye nzuzu! Gịnị ka ị ga-
eji nwụọ mgbe oge gị na-erubeghị? 18 Ọ dị mma ijide otu
na-esepụghị aka na nke ọzọ, onye na-atụ egwu Chineke
ga-enweta uru n’ime ha abụọ. 19 Amamihe na-eme ka
otu onye dị ike karịa mmadụ iri na-achị otu obodo. 20
Gbaa ụwa niile gburugburu, ọ dịghị otu onye bụ onye ezi
omume, ọ dịghị onye na-eme ihe ziri ezi nke na-adịghị
eme mmehie mgbe ọbụla. 21 Egela ntị n’ihe niile ndị
mmadụ na-ekwu, ị pụrụ ịnụ nkọcha nke ohu gị na-akọcha
gị. 22 Gị onwe gị maara na ọtụtụ oge, ị na-akọchakwa
ndị ọzọ. 23 Agbalịsiela m ike inwe nghọta. Ekwuru m
sị, “Aga m abụ onye amamihe,” ma nke a karịrị m. 24

Amamihe adịghị mfe inweta, ọ dị omimi nke ukwuu; ọ
bụ onye pụrụ ịchọpụta ya? 25 A tụgharịrị uche m ka m
ghọta, iledo na ịchọpụta amamihe na atụmatụ otu ihe
niile si dị na ịghọtakwa nzuzu nke dị na ajọ omume na ịyị
ara nke dị na enweghị uche. 26 Achọpụtara m na ọ dị ihe
dị ilu karịa ọnwụ, ihe ahụ bụ nwanyị. Obi ya dị ka ụgbụ.
Otu a kwa, aka o ji ejikụ gị dị ka ụdọ igwe. Onye ahụ na-
eme ihe na-atọ Chineke ụtọ na-esi n'aka ya gbapụ, ma
ndị mmehie ka ọ na-enwude n'ọnya ya. 27 "Lee, Ihe a
ka m chọpụtara," ka onye nkuzi kwuru: "Site n'ịtụkwasị
otu ihe n'elu ibe ya ka m matara isi ihe niile. 28 Mgbe
m ka na-achọ ma achọtaghị m, n'etiti puku mmadụ ndị
ikom, achọtara m otu onye aka ya dị ọcha, ma ọ dịghị otu
nwanyị m chọtara n'etiti ha. 29 Achọpụtara m naanị nke
a, Chineke mere ndị mmadụ ka ha bụrụ ndị ụzọ ha ziri
ezi, ma ha atụgharịala chọrọ ọtụtụ ihe nchepụta gawa."
8 Onye dị ka onye amamihe? Onye maara nkọwa ihe?
Amamihe na-enyekwa ihu ya ihe, na-emekwa ka mgbarụ
nke ihu ya gbanwee. 2 Asị m, debe iwu eze, n'ihi iyi ị
ṅụrụ n'ihu Chineke. 3 Emela ngwangwa isi n'ihu eze pụọ.
Akwagidela ihe ọjọọ n'ihi na ọ ga-eme ihe masịrị ya. 4
N'ihi na okwu eze nwere ike ọ dịghị onye pụrụ ịjụ ya,
Gịnị ka ị na-eme? 5 Onye na-edebe iwu eze agaghị adaba
na nsogbu. Onye maara ihe na-ama mgbe kwesiri na ụzọ
kwesiri ime ihe. 6 Ihe niile nwere oge kwesiri ya, ụzọ e si
eme ha dịkwa, ọ bụ ezie na nsogbu mmadụ dị ukwuu
n'ahụ ya. 7 Ebe ọ bụ na o nweghị onye mara ihe na-aga
ime, onye pụrụ ịgwa ibe ya ihe gaje ime? 8 Ọ dịghị onye
nwere ike igbochi mmụọ mmadụ mgbe ọ chọrọ. Ọ dịghị

onye nwere ike igbochi ụbọchị ọnwụ ya. Dịka o si sie ike
izighachi mmadụ azụ n'oge agha, otu a ka o si sie ike
ajọ omume ịtọghapụ ndị na-eme ihe ọjọọ. **9** Ihe ndị a
niile ka m hụrụ, mgbe m na-atụgharị uche banyere ihe
niile a na-eme n'okpuru anyanwụ. Mgbe ụfọdụ, mmadụ
na-emegide ibe ya si otu a wetara onwe ya nsogbu. **10**
Ọzọkwa, ahụrụ m ebe e liri ndị ajọ omume, ndị na-abata
na apụkwa site n'ebe dị nsọ, a na-etokwa ha n'obodo ebe
ha mere ihe ndị a. Nke a bụkwa nnọọ ihe na-enweghị
isi; ihe efu. **11** N'ihi na e nyeghị ntaramahụhụ mmehie
mgbe o kwesiri, obi ndị mmadụ na-ejupụta n'atụmatụ
ime mmehie. **12** Onye ajọ omume nwere ike mee narị
mmehie bikwaa ogologo ndụ, ma amara m na ọ ga-adịrị
ndị na-atụ egwu Chineke mma karịa, bụ ndị na-atụ egwu
n'ihu Chineke. **13** N'ihi na ndị ajọ omume adịghị atụ egwu
Chineke, ọ gaghị adịrị ha na mma, ụbọchị ndụ ha agaghị
agbatịkwa ogologo dịka onyinyo. **14** Ọ dị ihe ọzọ na-
enweghị isi n'ụwa: ndị ezi omume na-anata ntaramahụhụ
dịrị ndị na-emebi iwu. Ndị na-emebi iwu na-anata ụgwọ
ọrụ ruru ndị ezi omume. N'ezie, ihe ndị a niile bụ ihe
efu, ha enweghị isi. **15** Ya mere, ana m ekwupụta, na
ikpori ezi ndụ dị mma, n'ihi na ọ dịghị ihe ka mma nye
mmadụ n'okpuru anyanwụ, karịa iri, na ịṅụ, na inwe obi
ụtọ. Mgbe ahụ ọ ga-enwe obi ụtọ n'ọrụ ọ na-arụ n'ụbọchị
niile nke Chineke nyere ya n'okpuru anyanwụ. **16** Mgbe
m wepụtara obi m ịchọ amamihe na ịghọta ọrụ mmadụ
n'okpuru anyanwụ nke mere na ọ naghị ehi ụra ehihie na
abalị, **17** mgbe ahụ ka m chọpụtara ihe Chineke mere. O
nweghị onye pụrụ ịghọta ihe na-aga n'okpuru anyanwụ.

Otu ọbụla mmadụ siri gbalịa o nweghị ike ịchọpụta ihe ọ
pụtara. Onye maara ihe pụrụ ị sị na a amatala ya, ma
n'ezie ọ maghị ya.
9 Ihe ndị a niile ka m tulere nke ọma n'obi m, kpebie na
ihe ndị ezi omume na ndị maara ihe na-eme dị n'aka
Chineke, ma ọ dịghị onye maara ihe na-echere ha maọbụ
ịhụnanya maọbụ ịkpọ asị. 2 Ihe niile na-adakwasị mmadụ
niile n'otu ụzọ ahụ, ma onye ezi omume ma onye ajọ
omume, ezi mmadụ na onye na-abụghị ezi mmadụ, onye
dị ọcha na onye na-adịghị ọcha, onye na-achụ aja na
onye na-adịghị achụ aja. Dịka ọ dịrị ezi mmadụ, otu a
ka ọ dịrị onye mmehie; dịka ọ dịrị ndị na-aṅụ iyi, otu a
kwa ka ọ dị nye ndị na-adịghị aṅụ. 3 Nke a bụkwa ihe
ọjọọ na-eme n'okpuru anyanwụ. Otu ihe ndakwasị dịrị
mmadụ niile. Ọzọkwa, obi ụmụ mmadụ jupụtara n'ihe
ọjọọ na ịyị ara mgbe ha nọ na ndụ, emesịa ha alakwuru
ndị nwụrụ anwụ. 4 Naanị ndị dị ndụ nwere olileanya. Ọ
ka mma ịbụ nkịta dị ndụ karịa ịbụ ọdụm nwụrụ anwụ.
5 N'ihi na ndị dị ndụ maara nke ọma na ha ga-anwụ,
ma ndị nwụrụ anwụ amaghị ihe ọbụla; ha enwekwaghị
ụgwọ ọrụ ọzọ, n'ihi na ha bụ ndị echefurula echefu. 6
Ịhụnanya ha, na ịkpọ asị ha, na ekworo ha gabigara mgbe
ha nwụrụ. Ha agaghị enwekwa oke n'ihe ọbụla na-eme
n'okpuru anyanwụ. 7 Ya mere, gaa n'ihu, jiri ọṅụ rie nri
gị, jirikwa ọṅụ ṅụọ ihe ọṅụṅụ n'ihi na ọ bụ ugbu a ka
Chineke nabatara ọrụ gị. 8 Yiri akwa dị ọcha mgbe niile,
tee mmanụ na-esi isi ụtọ n'isi gị. 9 Bie ndụ obi ụtọ, gị na
nwunye gị ị hụrụ n'anya, ụbọchị niile nke ndụ ihe efu gị
nke Chineke nyere gị n'okpuru anyanwụ, n'ihi na nke a

bụ oke dịịrị gị na ndụ ndọgbu onwe gị n'ọrụ n'okpuru
anyanwụ. 10 Ihe ọbụla ị na-eme, were ike gị niile mee ya,
n'ihi na ịrụ ọrụ maọbụ iche echiche, maọbụ ihe ọmụma,
maọbụ amamihe adịghị n'ala ndị nwụrụ anwụ. Ebe ahụ
kwa ka ị na-aga. (Sheol h7585) 11 Ahụrụ ihe ọzọ n'okpuru
anyanwụ, ọ bụghị ndị nwere ụkwụ ọsọ na-agbata ihe,
ọ bụkwaghị onye sikarịrị ike na-emeri n'agha; ọ bụghị
ndị maara ihe ka nri dịrị, ọ bụghị ndị nwere nghọta ka
akụnụba dịrị, ọzọkwa, ọ bụghị ndị nka ka amara na-adịrị;
kama ọ bụ mgbe na ihe ndaba na-eme ka ihe ndị a dịrị.
12 Nke ka nke, ọ dịghị mmadụ ọbụla maara mgbe oge
ya ga-eru: Ọ dị ka nnụnụ nke mara n'ọnya, maọbụ azụ
e jidere n'ụgbụ. Dịka ha, ụmụ mmadụ na-adaba n'ọnya
nke ihe ọjọọ mgbe ha na-atụghị anya ya. 13 Ahụkwara m
ihe ọzọ n'okpuru anyanwụ, nke a bụ ụdị amamihe nke
metụrụ m n'obi n'ebe ọ dị ukwuu. 14 Ọ dị obodo nke
naanị mmadụ ole na ole bi n'ime ya, ma otu eze dị ike
chịịrị ndị agha ya bịa ibuso obodo nta a agha. Ndị agha ya
gbara obodo a gburugburu na-achọ ịkwatu mgbidi ya.
15 Ma ọ dị otu onye ogbenye bi n'obodo nta ahụ, onye
maara ihe, ọ zọpụtara obodo ahụ site n'amamihe ya. Ma
o nweghị onye chetara ihe banyere ya. 16 Nke a mere m ji
sị, inwe amamihe bara uru karịa ịdị ike, ma ọ bụrụ na
onye amamihe ahụ bụ onye ogbenye, a ga-eleda ya anya,
a gaghị akpọkwa okwu ya ihe. 17 Okwu nke onye maara
ihe na-ekwu na nwayọọ ka a na-anụ, karịa iti mkpu nke
onye na-achị achị n'etiti ndị nzuzu. 18 Amamihe ka ihe
agha niile mma, ma otu onye mmehie na-ala ọtụtụ ezi
ihe n'iyi.

10 Ijiji nwụrụ anwụ ga-eme ka mmanụ isi ụtọ sie isi
ọjọọ. Otu a kwa, nzuzu nta pụrụ ime ka amamihe dị
ukwuu ghara inwe nsọpụrụ. **2** Obi onye maara ihe na-eme
ka o mee ihe ziri ezi, ma obi onye nzuzu na-eduba ya na
mmehie. **3** Ị ga-ama onye nzuzu site n'ije ụkwụ ya, n'ihi
na o maghị ihe. Ọ bụladị onye ọbụla na-achọpụta onye
nzuzu ọsịịsọ. **4** Ọ bụrụ na iwe onye ọchịchị ebilie megide
gị, ahapụla ọnọdụ gị, n'ihi na mmụọ dị nwayọọ ga-eme
ka mmehie ukwu dị iche iche dajụọ. **5** Ọ dịkwa ihe ọjọọ
ọzọ m hụrụ n'okpuru anyanwụ, dịka njehie nke ndị eze
na ndị na-achị achị na-ejehie. **6** Ahụrụ m ka ndị nzuzu
na-enweta ọkwa dị elu, ma ndị ọgaranya adịghị enweta
ọnọdụ ruuru ha. **7** Ahụla m ka ohu na-agba ịnyịnya, ma
ụmụ eze ji ụkwụ na-aga dịka ụmụ ohu. **8** Onye gwuru
olulu ga-adaba n'ime ya! Onye na-etida mgbidi ka agwọ
ga-atagbu. **9** Onye na-arụ ọrụ n'ebe a na-awa nkume ka
nkume ga-adakwasị. Onye na-awa nkụ nọ n'ize ndụ site
na ha. **10** Ọ bụrụ na anyụike adịghị nkọ, ọ bụrụkwa na-
amụghị ihu ya amụ, a ga-etinye ike karịa, ma ịma eme ihe
na-eme ka ihe gazie agazi. **11** Ọ bụrụ na agwọ ataa mmadụ
tupu e kechie ya ọnụ, ọ dịkwaghị uru ọ bara na e kechiri
ya ọnụ. **12** Okwu onye maara ihe na-ejupụta n'amara,
ma okwu onye nzuzu na-eduba ya n'ịla n'iyi **13** N'ihi na
mmalite okwu ya bụ nzuzu, ọgwụgwụ okwu ya bụkwa
naanị mmebi iwu na ịyị ara. **14** Onye nzuzu na-ekwu
ọtụtụ okwu. Ma o nweghị onye ma ihe na-aga ime, onye
pụrụ ịgwa ya ihe gaje ime mgbe ọ nwụrụ? **15** Ọrụ nke ndị
nzuzu na-agwụ ya ike, ha makwaghị ụzọ ijeru obodo. **16**
Ahụhụ ga-adịrị ala nke eze ya bụ nwantakịrị, nke ndị na-

achị achị bụ ndị na-akpọ oriri n'ụtụtụ. **17** Ngọzị na-adịrị
ala ahụ nke eze ya bụ onye a na-asọpụrụ, nke ụmụ eze ya
na-eri ihe mgbe o kwesiri n'ihi inweta ike, ọ bụghị maka
ịṅụbiga mmanya oke. **18** Ọ bụ umengwụ na-eme ka ụlọ
hie mmiri; ọ bụkwa umengwụ na-eme ka elu ụlọ malite
ize eze. **19** Ịkpọ oriri na-eweta ọnụ ọchị, mmanya na-
enye obi ụtọ, ma ego bụ ọsịsa nye ihe niile. **20** Akọchala
eze, ọ bụladị n'echiche obi gị; maọbụ bụọ ọgaranya ọnụ
n'ime ụlọ ndina gị, n'ihi na anụ ufe nọ n'elu nwere ike
buru okwu gị nwa nnụnụ nwere nku ga-akọ ihe i kwuru.

11 Gbasapụ aka gị n'inye onyinye n'ihi na mgbe ọtụtụ
ụbọchị gasịrị ị ga-anata ụgwọ ọrụ gị. **2** Kee akụ gị ụzọ
asaa maọbụ ụzọ asatọ n'ihi na ị maghị ụdị ihe ndaba ọjọọ
nwere ike ịbịakwasị gị n'obodo. **3** Mgbe eluigwe rujiri,
mmiri ga-ezo; mgbe osisi dara, maọbụ n'ugwu maọbụ
na ndịda, ebe ahụ ka ọ na-atọgbọ. **4** Onye na-ele ikuku
anya agaghị akụ mkpụrụ ọbụla, onye na-ele igwe ojii
anya agaghị ewe ihe ubi. **5** Dịka mmadụ na-apụghị ịmata
ụzọ ikuku si aga maọbụ otu ndụ ọhụrụ si ebido n'ime
afọ nwanyị dị ime, otu a ka o si dịrị ma mmadụ apụghị
ịghọta ọrụ Chineke, onye mere ihe niile. **6** Ghaa mkpụrụ
gị n'ụtụtụ, esepụkwala aka n'anyasị, n'ihi na ị maghị nke
ga-eto, maọbụ nke a maọbụ nke ọzọ, ha niile nwere ike
too nke ọma. **7** Ìhè dị ụtọ, ọ na-amasịkwa anya ịhụ ìhè
anyanwụ. **8** Ọ bụrụ na mmadụ adị ndụ ọtụtụ afọ, ya ṅụrịa
n'ime ihe niile, ma ya cheta ụbọchị ọchịchịrị ga-adị ọtụtụ.
Ihe niile ndị na-abịa bụ ihe efu. **9** Nwa okorobịa, ọ bụ ihe
oke ọṅụ na ị bụ okorobịa. Ya mere, ka obi gị nye gị ọṅụ
n'ụbọchị niile nke okorobịa gị. Mee ihe niile ị chọrọ ime;

gbasookwa ihe niile nke anya gị na-ahụ. Kama, ghọtakwa
nke a, na ị ghaghị ịza ajụjụ n'ihu Chineke n'ihi ihe niile i
mere. 10 Ya mere, wezuga nchegbu site n'obi, wezugakwa
nsogbu nke ahụ gị, n'ihi na okorobịa na ịdị ike bụ ihe efu.
12 Ya mere, cheta Onye kere gị mgbe ị ka bụ okorobịa,
tupu ụbọchị ọjọọ ndị ahụ abịa, na mgbe afọ aka
abịarubeghị mgbe ị ga-asị, "Ha anaghị atọkwa m ụtọ."
2 Tupu anyanwụ na ìhè, ọnwa na kpakpando ga-agba
ọchịchịrị, na nlọghachi igwe ojii mgbe mmiri zosiri. 3
Mgbe ndị na-echebe ụlọ ga-ama jijiji, mgbe ndị dimkpa
nwoke ga-ehulata, mgbe ndị na-akwọ ihe kwụsịrị maka
ha dị ole na ole, mgbe ndị na-elepụ anya site n'oghere
ga-ebido ịgba ọchịchịrị, 4 mgbe e mechiri ọnụ ụzọ nke
pụrụ n'okporoụzọ, mgbe olu ịkwọ nri ga-adị ala, mgbe
ụda olu abụ ụmụ nnụnụ ga-akpọte ndị mmadụ, ma abụ
ha niile na-ala ala, 5 mgbe ndị mmadụ ga-atụ egwu ebe
dị elu; na ihe egwu nke okporoụzọ, mgbe osisi alụmọnd
ga-ama ifuru mgbe ụkpana ga na-adọkpụ onwe ya n'ụzọ,
agụụ ihe ọbụla ga-akwụsịkwa. Mgbe ahụ, ndị mmadụ ga-
ala ụlọ ebighị ebi ya, ndị na-akwa akwa ga na-agagharị
n'okporoụzọ niile. 6 E, cheta ya, tupu e gbubie ụdọ
ọlaọcha ahụ, tupu e tiwaa ọkwa ọlaedo, tupu ite adawaa
n'isi iyi, tupu e tijie ụkwụ igwe olulu mmiri. 7 Mgbe ahụ,
anụ ahụ anyị ga-alaghachi n'aja ebe o si pụta; mmụọ anyị
ga-alaghachikwuru Chineke onye nyere ya. 8 "Ihe efu!
Ihe efu!" ka onye ozizi kwuru. "Ihe niile bụ ihe efu!" 9
Ọ bụghị naanị n'onye ozizi ahụ bụ onye maara ihe, o
jeghariri na-ezi ndị mmadụ ihe ọ maara. Ọ tụghariri uche
chọpụta ọtụtụ ilu, detuokwa ha n'usoro. 10 Onye ozizi

chọpụtara okwu ndị dabanyere n’usoro, ihe o depụtara
bụ ihe ziri ezi na eziokwu. **11** Okwu ọnụ nke onye maara
ihe dị ka ndụdụ e ji achụ ehi. Nchịkọta okwu amamihe
ndị a dị ka ǹtu a kumiri nke ọma, nke onye na-azụ atụrụ
nyere. **12** Ma nwa m nwoke lezie anya, atụkwasịla ihe
ọzọ n’elu ihe ndị a. Akwụkwọ a na-ede ede enweghị
ọgwụgwụ, ọtụtụ mmụta na-agwụ ike. **13** Ugbu a anụla
ihe ndị a niile, ma nụrụ ihe bụ nkwubi okwu: Tụọ egwu
Chineke, debekwa iwu ya niile, n’ihi na nke a bụ ọrụ niile
dịrị mmadụ. **14** N’ihi na Chineke ga-ekpe ọrụ ọbụla ikpe,
ya na ihe nzuzo anyị niile, ma ha dị mma ma ha dị njọ.

Abụ nke Abụ

1 Abụ nke abụ nke Solomọn. 2 Ya were nsusu niile nke
ọnụ ya susuo m ọnụ, n'ihi na ịhụnanya gị dị ụtọ karịa
mmanya. 3 Mmanụ otite gị niile na-esi isi ọma, aha gị
dịka mmanụ isi ụtọ awụpụtara awụpụta, ọ bụghị ihe
ịtụnanya na ụmụ agbọghọ hụrụ gị n'anya. 4 Kpọrọ m, ka
mụ na gị soro, ka anyị mee ngwangwa. Ka eze kpọbata m
n'ime ụlọ ya. Ndị Enyi Anyị ga-aṅụrị ọṅụ nwekwa obi ụtọ
n'ime gị. Anyị ga-eto ịhụnanya gị karịa mmanya. Onye
a hụrụ n'anya Lee n'izi ezi ka ha n'ahụ gị n'anya nke
ukwuu. 5 Ana m eji nji ma a maara m mma ile anya, unu
ụmụ agbọghọ Jerusalem. Adị m nji dịka ụlọ ikwu nke Keda
dịka akwa mgbochi dị n'ụlọ Solomọn. 6 Unu elekwasịla m
anya, maka na m na-eji nji. Ọ bụ anwụ gbajiri m. Ụmụnne
m ndị ikom were iwe megide m, zipụ m n'ezi ilekọta ubi
vaịnị anyị, ma ubi vaịnị nke m ka m na-elekọtaghị. 7
Gwa m, gị onye m hụrụ n'anya, ebee ka anụ ụlọ gị na-ata
nri? Ebee ka atụrụ gị na-ezu ike n'etiti ehihie? N'ihi gị
ka m ga-eji dịka nwanyị e kpuchiri ihu n'etiti igwe anụ
ụlọ ndị enyi gị. 8 Ọ bụrụ na ị maghị, gị nwanyị kachasị
mma, soro nzọ ụkwụ igwe atụrụ meekwa ka ụmụ ewu
gị taa ahịhịa dị n'akụkụ ụlọ ikwu ndị na-elekọta atụrụ.
9 Ana m atụnyere gị, gị onye m hụrụ n'anya dịka nne
ịnyịnya e kenyere n'otu ụgbọ agha Fero. 10 Agba nti gị ka
e jiri ọlantị chọọ mma, olu gị kwa ka e jiri nkume dị oke
ọnụahịa e doro n'ahịrị chọọ mma. 11 Anyị ga-emere gị
ọlantị dị iche iche nke ọlaedo, nke e ji ọlaọcha chọọ mma.
12 Mgbe eze nọ na tebul ya, mmanụ isi ọma m tere sijuru
ebe niile. 13 Onye m hụrụ dị m ka ụda máá e kechiri

n’akpa nke dị n’etiti ara m abụọ. 14 Onye m hụrụ n’anya
dịrị m ka ụyọkọ ukwu okoko henna nke sitere n’ogige
ubi vaịnị En-Gedi. 15 N’ezie, ị mara mma, onye m hụrụ
n’anya. Leenụ ka ị si maa mma! Anya gị dịka nduru. 16
Onye m hụrụ n’anya, ị mara mma nwoke. E, ị mara mma.
Ebe ndina anyị dịka ahịhịa ndụ. 17 Ogidi nke ụlọ anyị bụ
osisi sida, ntuhie ya bụkwa osisi fịa.

2 Abụ m okoko osisi ọhịa nke Sharọn, na okoko lili nke
na-epu na ndagwurugwu. 2 E, dịka okoko lili nke na-epu
n’etiti ogwu, otu a ka ọmasịrị m dị n’etiti ụmụ agbọghọ
ndị ọzọ. 3 Onye m hụrụ n’anya dịka osisi apụl, n’etiti
osisi na-amị mkpụrụ n’ọhịa, mgbe e ji ya tụnyere ụmụ
okorobịa ndị ọzọ. Ọ na-enye m obi ụtọ ịnọ n’okpuru ndo
ya, mkpụrụ ya dịkwa ụtọ n’ọnụ. 4 Ka ọ kpọrọ m jee n’ụlọ
oriri, ka ọkọlọtọ ya n’ekpuchi m bụrụ ịhụnanya. 5 Were
mkpụrụ osisi a mịkpọrọ amịkpọ gbaa m ume; werekwa
mkpụrụ osisi apụl mee ka ahụ m dị ike, n’ihi na abụ
m onye ịhụnanya mere ka ike gwụsịa. 6 Aka ekpe ya
dị n’okpuru isi m, aka nri ya na-ejikụ m. 7 Unu ụmụ
agbọghọ Jerusalem, eji m nne mgbada niile na nne ele
ọhịa niile na-agba unu iyi sị: Unu akpọtela maọbụ mee ka
ịhụnanya teta, ruo mgbe ọ masịrị ya. 8 Gee ntị! Onye
m hụrụ n’anya! Lee ya ka ọ na-abịa, na-amali elu n’elu
ugwu niile, na-amafekwa n’elu ugwu nta niile. 9 Onye m
hụrụ n’anya yiri mgbada, o yiri nwa ele. Lee ya ka ọ na-
eguzo n’azụ mgbidi anyị, ọ na-esikwa na oghereikuku na
n’oghere dị ya na-elebata anya. 10 Onye m hụrụ n’anya
gwara m okwu sị m, “Bilie, onye ihe ya na-atọ m ụtọ,
onye m mara mma, soro m. 11 Lee, oge oyi agafeela, udu

mmiri agabigakwala. 12 Okoko osisi epupụtala n’ala; oge
eji agụ egwu eruokwala, a na-anụ abụ nduru n’ala anyị
niile. 13 Mkpụrụ osisi fiig ebidola ịmịpụta mkpụrụ ya nke
mbụ, isi osisi vaịnị na-amịpụta okoko na-esiju ebe niile.
Bilie, ma bịa, ọmasịrị m. Onye nke m mara mma! Bịa ka i
sooro m.” 14 Nduru m nọ n’ọgba nkume, n’ebe nzuzo nke
akụkụ ugwu, gosi m ihu gị, mee ka m nụ olu gị, n’ihi na
olu gị dị ụtọ, ihu gị makwara mma. 15 Jidenụ nkịta ọhịa,
ụmụ nkịta ọhịa niile na-emebiri anyị ubi, ọ bụladị ubi
vaịnị anyị na-agbawa okoko. 16 Onye m hụrụ n’anya bụ
nke m, mụ onwe m bụkwa nke ya. Ọ na-azụ igwe atụrụ ya
n’etiti okoko urodi, 17 tutu chi ụtụtụ abọọ mgbe onyinyo
niile na-agabigakwa. Tụgharịa, onye m hụrụ n’anya, dị ka
mgbada maọbụ nwa ele nke nọ n’elu ugwu.

3 Achọrọ m onye m hụrụ n’anya n’elu ihe ndina m
n’abalị, ma ahụghị m ya. Ebiliri m chọọ ya ma ahụghị
m ya. 2 Ugbu a, aga m ebili pụọ jegharịa n’ama niile na
n’okporoụzọ niile nke obodo ịchọ ya, m ga-achọgharị
onye m hụrụ n’anya. Ya mere, achọrọ m ya ma ahụghị
m ya. 3 Ndị nche na-eche obodo hụrụ m, mgbe ha na-
agagharị n’obodo, ma ajụrụ m ha sị, “Biko, unu hụrụ
onye ahụ m hụrụ n’anya?” 4 Ọ dịghị anya mgbe m gafere
ha, achọtara m onye m hụrụ n’anya, ejidesiri m ya ike,
ahapụghị m ya aka tutu m duta ya n’ụlọ nne m, n’ime
ụlọ nwanyị tụrụ ime m. 5 Unu ụmụ agbọghọ Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele ọhịa gbaa unu iyi sị,
unu akpọtela, maọbụ mee ka ịhụnanya teta ruo mgbe o
masịrị ya. 6 Onye bụ nke a na-esi n’ọzara na-abịa dịka
anwụrụ ọkụ, nke tere mmanụ máá na ụda na-esi isi ụtọ,

ụda nke ndị ahịa na-ere? 7 Lee ọ bụ ụgbọ Solomọn. Iri
mmadụ isii ndị ọka agha, ndị a maara aha ha karịsịa n'ala
Izrel sokwa ya. 8 Ha niile ji mma agha; ha bụ ndị a zụrụ
nke ọma ibu agha. Mma agha onye ọbụla dịkwa n'ukwu
ya, ịdị njikere maka ihe egwu abalị. 9 Eze Solomọn rụrụ
onwe ya ụgbọ a nke o ji osisi sitere Lebanọn rụọ. 10 Ogidi
ya ka o ji ọlaọcha mee; ala ya bụkwa ọlaedo. Ebe ịnọdụ
ọdụ ya ka e ji akwa odo odo kpaa, e ji ịhụnanya dozie
ebe ime ya. Ndị inyom Jerusalem, 11 pụtanụ, bịa hụrụ,
unu ụmụ agbọghọ Zayọn, bịanụ ka unu hụ Solomọn bụ
eze; lee ụdị okpueze nne ya kpunyere ya n'isi, n'ụbọchị
agbamakwụkwọ ya, n'ụbọchị obi ụtọ na ịṅụrị ọṅụ ya.

4 Leenụ ka i si maa mma, onye m hụrụ n'anya, e, ị mara
mma! Anya gị abụọ nke dị n'azụ akwa mkpuchi ihu gị dị
ka nduru. Agịrị isi gị dị ka igwe ewu nke na-arịda n'akụkụ
ugwu Gilead. 2 Eze gị dị ka igwe atụrụ a ka kpachapụrụ
ajị ha ọhụrụ, nke si n'ebe a sapụrụ ha ahụ na-arịpụta.
Nke ọbụla chi ụmụ abụọ, ọ dịghịkwa nke gba aka nwa
n'etiti ha. 3 Egbugbere ọnụ gị abụọ dị ka ogho uhie. Ọnụ
gị dị mma ile anya. Agba nti gị abụọ nke dị n'ime akwa
mkpuchi gị dị ka pomegranet e kere abụọ. 4 Olu gị dị
ka ụlọ elu Devid, nke e wuziri nke ọma. E konyere puku
ọta na ya, ha niile bụ ọta nke ndị ọka n'agha. 5 Ara gị
abụọ dị ka ụmụ mgbada abụọ, nke otu nne mụrụ n'otu
oge, ndị na-ata nri n'etiti okoko urodi. 6 Tutu chi ụtụtụ
abọọ, tutu onyinyo agbalaga, aga m aga n'ugwu ụda máá
na n'ugwu insensi. 7 Ị mara mma nke ukwuu, onye m
hụrụ n'anya, ọ dịkwaghị ntụpọ ọbụla dị gị n'ahụ. 8 Si na
Lebanọn soro m, nwunye m lụrụ ọhụrụ. Si na Lebanọn

bịa soro m; rịdata site n'ugwu Amana, n'ugwu Senia, na
n'ugwu Hemon, site n'ọgba ọdụm n'ugwu niile ebe agụ
bi. **9** I riela m obi, nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ m;
i riela m obi, i werela ile anya gị na ihe olu i yi rie obi
m. **10** Lee ka ịhụnanya gị si dị ụtọ, nwanne m nwanyị,
nwunye ọhụrụ m. Lee ka ịhụnanya gị si dị mma nke
ukwuu karịa mmanya, isisi ụtọ nke mmanụ otite gị na-esi
isi ọma karịa mmanụ ụda ọbụla. **11** Egbugbere ọnụ gị dị
ụtọ dịka mmanụ aṅụ dị, nwunye ọhụrụ m, mmiri ara ehi
na mmanụ aṅụ dị n'okpuru ire gị, isisi ụtọ nke uwe gị na-
esi ka Lebanọn **12** Ubi a gbara ogige, ma gbachiekwa, ka
nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ bụ. Ị bụ isi iyi nke a
gbara ogige, rachiekwa. **13** Ihe ọkụkọ dị n'ime ogige gị
bụ pomegranet nwere ezi mkpụrụ dị oke ọnụahịa, nke
nwere henna na naad, **14** naad na safron, kalamus na
sinamọn, na osisi nke ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, na ụda
máá, na aloos na ụda kachasị mma dị iche iche na-esi
isi ụtọ. **15** I bụ isi iyi nke ubi a gbara ogige, olulu mmiri
dị ndụ nke si na Lebanọn asọdata. **16** Teta n'ụra gị ifufe
si n'ugwu; bịakwa gị ifufe si na ndịda, fekwasị ubi m a
gbara ogige, ka isisi ụda ya dị ụtọ fesaa ebe niile, ka onye
m hụrụ n'anya bịa n'ubi ya a gbara ogige, ka ọ bịa rie
mkpụrụ dị iche iche dị n'ime ya nke dị oke ọnụahịa.

5 Abatala m n'ubi m a gbara ogige, nwanne m nwanyị,
nwunye ọhụrụ m. Achịkọtala m máá ya na ụda m,
arachakwala m mmanụ aṅụ m na ugbugbo mmanụ aṅụ.
Aṅụkwala m mmiri ara ehi na mmanya m. Ndị Enyi
Rie, ṅụọkwa, unu ndị bụ enyi; ṅụjuo afọ, unu ndị hụrụ
onwe unu n'anya. **2** A rahụrụ m ụra, ma obi m mụ

anya. Gee ntị, onye ahụ m hụrụ n'anya na-akụ aka n'ibo
ọnụ ụzọ. "Megheere m ụzọ, nwanne m nwanyị, onye m
hụrụ n'anya, nduru m, onye na-enweghị ntụpọ. Igirigi
ezokwasịla m n'isi, agịrị isi m jupụtara na mmiri nke
abalị." 3 Eyipụlarị m uwe m. Ọ bụ m yirikwa ha ọzọ?
Asaala m ụkwụ m, aga m eme ka ha ruo unyi ọzọ? 4 Onye
m hụrụ n'anya gbatịrị aka ya imeghe ụzọ, mgbe ahụ,
obi m chọsikwara ya ike. 5 Mụ onwe m biliri imeghere
onye m hụrụ n'anya ụzọ, ma aka m abụọ jupụtakwara na
mmanụ máá, mmanụ máá si na mkpịsịaka m niile na-
atapụsi, n'elu ihe mkpọchi nke ibo. 6 Mgbe m megheere
onye m hụrụ n'anya ụzọ, ma lee, ọ nọkwaghị ya, ọ laala.
Obi fepụrụ m mgbe ọ pụwara. Elegharịrị m anya chọọ ya
ma ahụghị m ya ebe ọbụla. Akpọrọ m ya oku ma ọ zaghị.
7 Ndị nche hụrụ m mgbe ha na-agagharị n'obodo, ha tiri
m ihe merụọ m ahụ. Ndị nche mgbidi obodo napụrụ m
akwa mkpuchi m. 8 Unu ụmụ agbọghọ Jerusalem, ana m
agba unu iyi, ọ bụrụ na unu ahụ onye m hụrụ n'anya,
gịnị ka unu ga-agwa ya? Gwa ya na abụ m onye ịhụnanya
mere ka ike gwụchasịa n'ahụ. 9 Gị nwanyị kachasị mma,
olee otu onye ị hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ? Olee
otu onye ị hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ nke i ji
enye anyị iwu dị otu a? 10 Onye m hụrụ n'anya chapụrụ
achapụ, dị mma ile anya. Ọ pụrụ iche n'etiti puku ndị
nwoke iri. 11 Isi ya dịka ọlaedo a nụchara anụcha, agịrị isi
ya na-eruda dịka igu nkwụ, na-ejikwa nji dịka ugolọma.
12 Anya ya abụọ dịka nduru nọ n'akụkụ mmiri iyi nke
e jiri mmiri ara ehi sachaa, dịka nkume dị oke ọnụahịa
e doro n'ahịrị. 13 Nti ya abụọ dị ka ihe ndina ụda nke

jupụtara na mmanụ isi ụtọ. Egbugbere ọnụ ya dị ka okoko
urodi, nke na-agbụsị mmanụ máá. 14 Aka ya abụọ dị ka
mkpara ọlaedo a kpụziri akpụzi, nke a hịọnyere nkume
oke ọnụahịa beril n'ime ya. Ahụ ya na-akwọ mụrụmụrụ
dịka ọdụ nke e ji nkume dị oke ọnụahịa safaia chọọ mma.
15 Ogwe ụkwụ ya abụọ dị ka ogidi e ji nkume mabụl kpụọ,
nke e ji ọlaedo a ṅụchara anụcha tọọ ntọala ha. Ụdịdị ya
dị ka Lebanọn, dịkwa oke ọnụ dịka osisi sida ya. 16 Ọnụ
ya bụ ihe tọkarịsịrị ụtọ n'onwe ya, ihe niile banyere ya dị
mma n'ile anya. Unu ụmụ agbọghọ Jerusalem, onye dị
otu a bụ onye ahụ m hụrụ n'anya, ọ bụkwa enyi m.

6 Gị onye mara mma n'etiti ndị inyom, ebee ka onye ị
hụrụ n'anya jere? Olee ụzọ o sitere? Ka anyị soro gị chọọ
ya. 2 Ọ gara n'ubi ya a gbara ogige, n'ebe ihe ndina ya nke
e fesara ụda na-esi isi ụtọ, ijeghari n'etiti okoko urodi, na
ịchịkọta okoko lili. 3 Abụ m nke onye m hụrụ n'anya,
onye m hụrụ n'anya bụkwa nke m. Ọ na-azụ igwe atụrụ
ya n'etiti okoko urodi. 4 Onye m hụrụ n'anya, ị mara
mma dịka Tịaza, ị mara mma nke ukwu dịka Jerusalem, ị
dị ebube ka usuu ndị agha ji ọkọlọtọ. Ị dị mma ile anya
dịka Jerusalem; Ị dị ka ndị agha bu ọkọlọtọ. 5 Wepụ anya
gị n'ebe m nọ, n'ihi na i jirila anya gị dọta m. Agịrị isi
gị dị ka igwe ewu nke na-arịdata site n'ugwu Gilead. 6
Eze gị dị ka igwe atụrụ nke si n'ebe a sapụrụ ha ahụ na-
arịpụta. Nke ọbụla chi ụmụ abụọ, ọ dịghịkwa nke nwa ya
furu efu n'etiti ha. 7 Agba ntị gị abụọ nke dị n'ime akwa
mkpuchi gị dị ka pomegranet e kere abụọ. 8 E nwere
ike nwee iri eze nwanyị isii, na iri ndị iko nwanyị asatọ,
na ọtụtụ ụmụ agbọghọ a na-apụghị ịgụta ọnụ, 9 ma gị

onwe gị, nduru m, ezigbo m zuruoke, pụrụ iche n'etiti
ha niile. Naanị otu nwanyị nne ya nwere, ọ masịrị onye
mụrụ ya. Ụmụ agbọghọ hụrụ ya kpọọ ya onye a gọziri
agọzi, ndị eze nwanyị na ndị iko nwanyị tooro ya. **10**
Onye bụ onye a, pụtara ihe dịka chi ọbụbọ, nke mara
mma dịka ọnwa, na-enwu dịka anyanwụ, dị ebube ka
dị usuu kpakpando na-aga n'ahịrị n'ahịrị? **11** Agara m
n'ubi a gbara ogige ebe a kụrụ mkpụrụ osisi, ile ihe na-
etopụta ọhụrụ na ndagwurugwu, ilekwa akwụkwọ ndụ
ọhụrụ ndị na-epupụta n'osisi vaịnị, na ị mata ma n'osisi
pomegranet ọ mara ifuru. **12** Tupu m mata ebe m nọ, agụ
nke mkpụrụobi m adọtala m tinye n'etiti ụgbọ agha nke
ndị eze ala m. **13** Laghachi azụ, gị onye Shulam, laghachi
azụ; laghachi azụ, e, laghachi azụ ka anyị lee gị anya.
Onye hụrụ ibe ya n'anya Maka gịnị ka unu ga-eji lee onye
Shulam anya dịka ọ bụ ite egwu ndị Mahanaim?

7 Lee ka ụkwụ gị si dị mma n'ime akpụkpọụkwụ gị ada
nwa eze. Apata ụkwụ gị abụọ dị ezi mma dịka nkume oke
ọnụahịa, ọrụ aka nke ezigbo onye ọkwa ǹka. **2** Otubo gị
mara mma dịka iko nke a gbajuru mmanya. Ukwu gị dị ka
ukwu ọka e ji okoko urodi gbaa gburugburu. **3** Ara gị
abụọ dị ka ụmụ mgbada abụọ nke otu nne mụrụ n'otu
oge. **4** Olu gị guzo kwem dị ka ụlọ elu e ji ọdụ wuo. Anya
gị abụọ dị ka ọdọ mmiri Heshbọn nke dị n'akụkụ ọnụ ụzọ
ama Bat-Rabim. Imi gị mara mma dị ka ụlọ elu Lebanọn
nke chere Damaskọs ihu. **5** Isi gị guzo n'ahụ gị ka ugwu
Kamel. Agịrị isi nke isi gị dịkwa ogho odo odo. Ịma mma
nke agịrị isi gị emela eze onye a dọtara n'agha. **6** Lee ka i
si maa mma nke ukwuu, n'ezie, ị mara mma. Ị dịkwa ụtọ

nke ukwuu, gị onye m hụrụ n’anya. 7 Ị dị ogologo dịka
osisi nkwụ; ara gị abụọ dịkwa ka ụyọkọ mkpụrụ osisi. 8
Ekwuru m sị, “Aga m arịgoro elu osisi nkwụ ahụ, jidekwa
mkpụrụ ya aka.” Ugbu a, ka ara gị abụọ dịkwa ka ụyọkọ
mkpụrụ vaịnị, ka isisi nke iku ume gị dịkwa ka mkpụrụ
osisi apụl, 9 ka okpo ọnụ gị dịka mmanya makarịsịrị
na mma. Onye a hụrụ n’anya Ka mmanya ahụ gbadaa
nwayọọ nye onye m hụrụ n’anya, na-asọda nwayọọ n’elu
egbugbere ọnụ ya na eze ya. 10 Abụ m nke onye ahụ m
hụrụ n’anya, ọ bụkwa m ka ọ chọrọ. 11 Bịa, onye m hụrụ
n’anya, ka anyị gaa n’ime obodo, ka anyị nọọ ọnọdụ abalị
n’obodo nta. 12 Ka anyị bilie ngwangwa n’isi ụtụtụ pụọ
jee n’ubi lee ma osisi vaịnị ha amaala ifuru, ma okoko ya
agbawaala, ma osisi pomegranet agbawaala okoko. N’ebe
ahụ ka m ga-egosi gị ịhụnanya m. 13 N’ebe ahụ ka ị ga-
anọ nụ isi nke mandreki na-ewepụta; mkpụrụ osisi niile
na-atọ ụtọ ga-adịkwa n’ọnụ ụzọ anyị, ma ndị ọhụrụ ma
ndị ochie, n’ihi na edokọtaala m ha maka onye m hụrụ
n’anya.

8 O, a sịkwarị na ị bụ nwanne m nwoke; nke otu nne
mụrụ mụ na ya m gaara esutu gị ọnụ mgbe anyị zutere
n’okporoụzọ ma ọ dịkwaghị onye ọbụla ga-eleda m anya.
2 Agaara m akpọrọ gị baa n’ụlọ nne m, ka ị nọdụ n’ebe
ahụ, n’ụlọ onye ziri m ihe. Agaara m enye gị mmanya e
tinyere ihe na-esi isi ụtọ, mmanya ụtọ nke pomegranet.
3 Aka ekpe ya dị n’okpuru isi m, aka nri ya na-ejikụ
m. 4 Unu ụmụ agbọghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
unu agaghị akpọte maọbụ mee ka ịhụnanya teta tupu
ruo mgbe ọ masịrị ya. 5 Onye bụ onye a si n’ọzara na-

abịa, onye na-adabere n'ahụ onye ọ hụrụ n'anya. Onye a
hụrụ n'anya N'okpuru osisi apụl ka m kpọtere gị; n'ebe
ahụ ka nne gị tụrụ ime gị; n'ebe ahụ ka ọ nọ mụọ gị. 6
Tụkwasị m dịka mgbaaka ihe a kara n'obi, dịka mgbaaka
ihe a kara n'aka gị n'ihi na ịhụnanya dị ike dịka ọnwụ,
ekworo ya dịkwa ike dịka ala mmụọ. Ọ na-enwupụtakwa
dịka ọkụ na-ere ere, dịka ọkụ nke dị ukwu. **(Sheol h7585)**
7 Ọtụtụ mmiri apụghị imenyụ ịhụnanya, osimiri niile
enwekwaghị ike iri ya. Ọ bụrụ na mmadụ ga-enye akụ
niile nke ụlọ ya n'ihi ịhụnanya, a ga-eleda ya anya nke
ukwuu. 8 Anyị nwekwara otu nwanne nwanyị nta ma ọ
kpụbeghị ara. Gịnị ka anyị ga-emere nwanne anyị nwanyị,
n'ụbọchị a ga-abịa ịlụ ya? 9 Ọ bụrụ na ọ bụ mgbidi, anyị
ga-ewukwasị ụlọ elu ọlaọcha n'elu ya; ma ọ bụrụ na ọ bụ
ọnụ ụzọ, anyị ga-eji ibo e ji osisi sida wuo mechie ya,
ichebe ya. 10 Abụ m mgbidi, ara m abụọ guzokwa dịka
ụlọ elu. Otu a ka m siri dị n'anya ya dịka onye na-ewetara
ya afọ ojuju. 11 Solomọn nwere ubi vaịnị na Baal-Hamon,
o nyefere ubi vaịnị ya n'aka ndị ọrụ nlekọta. Onye ọbụla
n'ime ha ga-eweta puku shekel ọlaọcha maka mkpụrụ ọ
na-amịta. 12 Ma ubi vaịnị m bụ nke aka m. Ana m enye ya
onye m chọrọ inye. Puku ọlaọcha bụ nke Solomọn, ndị
ọrụ ubi ga-enwetakwa narị ọlaọcha abụọ. 13 Gị onye bi
n'ubi a gbara ogige, gị na ndị enyi gị, kwere ka m nụ olu
gị. 14 Soro m ka anyị pụọ, onye m hụrụ n'anya, bịakwute
m dịka mgbada, maọbụ dịka nwa ele na-awụgharị n'elu
ugwu ebe ụda dị iche iche na-esi isi ụtọ jupụtara.

Aịzaya

1 Ọhụ Aịzaya nwa Emọz, nke ọ hụrụ banyere Juda na
Jerusalem n'oge ọchịchị Ụzaya, Jotam, Ehaz na Hezekaya,
bụ ndị eze Juda. 2 Gee ntị, gị eluigwe, gee ntị, gị ụwa! N'ihi
na Onyenwe anyị ekwuola okwu: "Azụrụ m ụmụntakịrị,
zụlite ha, ma ha enupula isi megide m. 3 Ehi maara
onyenwe ya, ịnyịnya ibu makwaara ebe onyenwe ya
na-anọ azụ ya nri, ma Izrel amaghị m, ndị m adịghị
aghọtakwa." 4 Ahụhụ dịrị mba ndị mmehie, ndị ajọ
omume riri ahụ, ụmụ ndị ajọ omume, ụmụ ndị nyefere
onwe ha na mmerụ! Ha agbakụtala Onyenwe anyị azụ, ha
eleliịala Onye dị Nsọ nke Izrel, ha agbakụtala ya azụ ha. 5
Gịnị mere a ga-eji nọgide na-eti unu ihe? Gịnị mere unu ji
nọgide na nnupu isi? Lee ọnya juru unu isi, leekwa na ọrịa
na-arịa obi unu. 6 O nweghị akụkụ ahụ unu zuruoke, site
n'ọbọ ụkwụ unu ruo n'opi isi unu; ọnya, na ntihịa ahụ, na
ọnya mmerụ ahụ, jupụtara unu n'ahụ; e kechikwaghị ha, e
tekwaghị ha mmanụ. 7 Ala unu tọgbọrọ n'efu, agbaakwala
obodo unu ọkụ. Ndị mbịarambịa ewerechaala ihe dị n'ubi
unu n'ihu unu, ha emeela ka ọ tọgbọrọ n'efu dịka mgbe
onye ọbịa kpochapụrụ ihe dị n'ime ya. 8 Ada Zayọn ka a
hapụrụ dịka ụlọ nche dị n'ubi vaịnị, dịka ụlọ nta dị n'ubi
kukumba, dịka obodo ndị iro gbara gburugburu. 9 Ọ bụrụ
na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile emeghị ka
mmadụ ole na ole fọdụ ndụ n'ime anyị, anyị gara adị ka
Sọdọm, anyị gaara adịkwa ka Gọmọra. 10 Nụrụnụ okwu
Onyenwe anyị, unu ndị na-achị Sọdọm; geenụ ntị n'ozizi
Chineke anyị, unu ndị Gọmọra. 11 "N'ihi gịnị ka unu ji
na-achụrụ m ọtụtụ aja, gịnị ka ihe ndị a bụ nye m?" ka

Onyenwe anyị sịrị. “Afọ ejula m n’aja nsure ọkụ niile nke
eji ebule na anụmanụ e mere ka ha gbaa abụba chụọ;
Ọbara oke ehi na nke ụmụ atụrụ na mkpi adịghị atọkwa
m ụtọ. 12 Mgbe unu na-abịa ka ahụ unu n’ihu m, onye
chọrọ nke a n’aka unu? Kwụsịnụ ịzọtọ ogige m. 13 Kwụsị
iweta onyinye niile na-enweghị isi. Ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ unu bụrụ m ihe arụ. Mmemme ọnwa ọhụrụ, na
nke ụbọchị izuike, na nzukọta unu niile, apụghị m ịnagide
mkpọkọta unu nke na-abaghị uru. 14 Mkpụrụobi m kpọrọ
mmemme ọnwa ọhụrụ, na mmemme unu ndị ọzọ a kara
aka asị. Ha bụụrụ m ibu arọ, ike agwụkwala m ibu ha. 15
Mgbe unu na-agbasa aka unu n’ekpere, agaghị m aṅa unu
ntị; ọ bụladị mgbe unu na-ekpe ọtụtụ ekpere, agaghị m
aṅa ntị.” N’ihi na aka unu jupụtara n’ọbara! 16 Sachapụnụ
onwe unu, dịkwanụ ọcha. Wezuganụ ajọ omume unu niile
site n’ihu m; kwụsịnụ ime ihe na-adịghị mma. 17 Mụtanụ
otu e si eme ihe ziri ezi; chọọnụ ikpe ziri ezi, nyerenụ
ndị a na-emegbu aka. Werenụ ọnọdụ nna n’ebe ndị na-
enweghị nna nọ, ma kwuchitenụ ọnụ ụmụ nwanyị di ha
nwụrụ. 18 “Bịanụ ka anyị kparịtaa ụka,” bụ ihe Onyenwe
anyị na-asị. “A sịkwarị na mmehie unu dị ka uwe uhie, ha
ga-adị ọcha dịka akụmmiri igwe, a sịkwa na ha dị uhie
uhie dịka ogho uhie, ha ga-adịkwa ka ajị anụ ọcha. 19
Ọ bụrụ na unu ga-ekwenye, ọ bụrụ na unu ga-erubere
m isi, aga m eme ka unu nwee ezi ihe nke unu ga-eri
n’ala a. 20 Ma ọ bụrụ na unu ajụ ma nupu isi, ọ bụ mma
agha ka a ga-eji gbuchapụ unu.” N’ihi na ọnụ Onyenwe
anyị ekwula ya. 21 Lee ka obodo ahụ kwesiri ntụkwasị obi
aghọọla onye akwụna! Ọ bụ nke jupụtararị n’ikpe ziri ezi;

ezi omume na-anọbu n'ime ya, ma ugbu a, ọ bụzi ndị
ogbu mmadụ. 22 Ọlaọcha gị aghọọla unyi, ezi mmanya gị
aghọọla nke a gwafere mmiri oke. 23 Ndị ndu gị niile bụ
ndị nnupu isi, ndị bụkwa ndị enyi ndị ohi, onye ọbụla
n'ime ha hụrụ iri ngarị n'anya, na-agbasokwa onyinye.
Ha adịghị echebe ndị na-enweghị nna ikpe gbasara ndị
inyom di ha nwụrụ adịghị abịa n'ihu ha. 24 N'ihi ya, Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, Onye dị ike nke Izrel, kwubiri sị, "Aga m abọ ọbọ
megide ndị iro m, ime ka unu gharakwa inye m nsogbu
ọzọ. 25 Aka m ga-abịakwasị unu. Aga m anụcha unu dịka
e si anụcha ọlaedo, si otu a wepụchaa unyi niile dị n'ime
unu. 26 Emesịa, aga m enye unu ndị na-ekpe ikpe ziri ezi.
Ndị na-adụ unu ọdụ ga-abụkwa ndị nwere uche dịka ndị
unu nwere na mbụ. Ọzọ, a ga-akpọ obodo unu Obodo Ezi
Omume, Obodo kwesiri Ntụkwasị Obi." 27 A ga-eji ikpe
ziri ezi zọpụta Zayọn. Ọ ga-ejikwa ezi omume zọpụta ndị
niile lọghachikwutere ya. 28 Ma ndị mmehie niile na ndị
niile na-enupu isi ka ọ ga-ala n'iyi; ọ ga-egbukwa ndị
niile na-agbakụta Onyenwe anyị azụ. 29 "Ihere ga-eme
unu n'ihi osisi ook nsọ ndị ahụ niile obi unu na-enwe
aṅụrị n'ime ha. Ihere ga-eme unu n'ihi ubi a gbara ogige
ndị ahụ unu jiri aka unu họrọ. 30 Unu ga-ala n'iyi dịka
osisi ook na-akpọnwụ akpọnwụ maọbụ ka ubi a gbara
ogige nke mmiri kọrọ. 31 Onye kachasị ike n'etiti unu ga-
ala n'iyi dịka ahịhịa na-ere ọkụ; ọrụ ya ga-abụ icheku ọkụ
nke ga-emenye ọkụ ahụ ga-erepịa unu. Ọ dịkwaghị onye
pụrụ imenyụ ya."

2 Nke a bụ ihe Aịzaya nwa Emọz hụrụ banyere Juda na
Jerusalem. 2 N'ụbọchị ikpeazụ, ugwu nke ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị, ga-abụ nke eguzobere dịka ugwu dị elu
karịa ugwu niile, a ga-ebuli ya elu karịa ugwu nta niile,
mba niile dị iche iche ga-eruba n'ime ya dịka iyi. 3 Ọtụtụ
ndị mmadụ ga-abịa ma sịkwa, "Bịanụ, ka anyị rigoruo
ugwu Onyenwe anyị, ka anyị gaa n'ụlọnsọ ukwu Chineke
nke Jekọb. Ọ ga-akụziri anyị ụzọ ya niile, ka anyị nwe ike
jee ije n'okporoụzọ ya niile." Iwu ga-esi na Zayọn pụta,
okwu Onyenwe anyị ga-esitekwa na Jerusalem pụta. 4
Ọ ga-ekpe ikpe n'etiti mba niile, doziekwa esemokwu
dị n'etiti ndị dị iche iche. Ha ga-akpụgharịkwa mma
agha ha niile mee ka ha bụrụ mma oge; kpụgharịkwa
ùbe ha mee ya ka ọ ghọọ mma ịkwacha osisi. Mba ọbụla
agakwaghị ebuli mma agha megide mba ọzọ, maọbụ zụọ
onwe ha n'ịlụ agha ọzọ. 5 Unu ụlọ Jekọb, bịanụ ka anyị
na-agbaso ìhè nke Onyenwe anyị anyị. 6 Gị, bụ Onyenwe
anyị, Ị gbakụtala ndị gị, bụ ụlọ Jekọb azụ. N'ihi na ha
jupụtara n'ikpere arụsị nke si n'ọwụwa anyanwụ. Ha na-
ajụkwa ase dịka ndị Filistia. Ha na ndị na-ekpere arụsị
na-ejikọkwa aka. 7 Ala ha jupụtara n'ọlaọcha na ọlaedo,
ha bara ụba nke ukwuu. Ala ha jupụtara n'ịnyịnya. Ụgbọ
agha ha dịkwa ukwuu. 8 Ala ha jupụtara n'arụsị, ha na-
akpọ isiala nye ihe ndị ahụ ha ji aka ha kpụọ, ihe ndị ahụ
mkpịsịaka ha kpụrụ. 9 N'ihi ya, a ga-eme ka mmadụ bụrụ
ihe e wedara n'ala, meekwa ka mmadụ niile bụrụ ndị e
wedara n'ala. Ya mere, agbagharala ha. 10 Gaanụ n'ime
nkume, zoonụ n'ime ala n'ihi ihe egwu si n'ebe Onyenwe
anyị, na n'ihi ịma mma ebube nke ịdị ukwuu ya. 11 Anya

nke onye nganga ka a ga-eweda n’ala, mpako nke ndị
mmadụ ka a ga-ewedakwa n’ala. Ọ bụ naanị Onyenwe
anyị ka a ga-ebuli elu n’ụbọchị ahụ. **12** Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, nwere ụbọchị ọ kwadooro nye
ndị mpako na ndị na-ebuli onwe ha elu, n’ihi na ihe niile
e buliri elu (ka a ga-eweda n’ala), **13** nye osisi sida niile
topụrụ ogologo ma maa mma nke Lebanọn, na osisi ook
niile nke Bashan, **14** nye ugwu ukwu niile nke dị elu,
na ugwu nta niile e buliri elu, **15** nye ụlọ elu niile, na
mgbidi niile e wusiri ike, **16** nye ụgbọ mmiri niile e ji azụ
ahịa, na ụgbọ mmiri ndị ọzọ niile buru ibu maa mma. **17**
Onye nganga ka a ga-eweda n’ala, mpako nke ndị mmadụ
niile ka a ga-eweda n’ala. Naanị Onyenwe anyị ka a ga-
ebuli elu n’ụbọchị ahụ. **18** A ga-ala arụsị niile n’iyi, mee
ka ha ghara ịdịkwa. **19** Ndị mmadụ ga-agba ọsọ gbaba
n’ọnụ dị na nkume, na n’ọnụ e gwuru n’ala, n’ihi egwu
Onyenwe anyị, na n’ihi ịma mma ebube nke ịdị ukwuu
ya, mgbe ọ ga-ebili ịyọgharị ụwa. **20** N’ụbọchị ndị ahụ, ha
ga-atụfusị arụsị ọlaedo na nke ọlaọcha ha kpụrụ, nke
ha kpụrụ ma na-efe, hapụrụ ha ụmụ oke, na ụmụ ụsụ.
21 Mgbe ahụ, ha ga-ezo onwe ha n’oghere niile dị n’oke
nkume, na n’ime ọgba niile nke oke nkume n’ihi ịgbanarị
iwe ọkụ Onyenwe anyị, na ịma mma ebube nke ịdị ukwuu
ya, mgbe o biliri ịyọgharị ụwa. **22** Kwụsị ịtụkwasị mmadụ
efu obi. O nweghị ihe ọ bụ karịa naanị nkuume ahụ dị ya
n’ime, n’ihi gịnị ka e ji agụnye ya?

3 N’ihi na, lee, Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, na-akwado isite na Jerusalem na
Juda wezuga ihe nnweta na ihe nkwado niile, ya na ihe

oriri niile na mmiri ọṅụṅụ niile. 2 Ọ ga-ewezugakwa
ndị bụ dike n’etiti ha, na onye agha, na onye ikpe, na
onye amụma, na onye na-ajụ ase, na ndị okenye ha, 3
na onyeisi agha na-achị ndị agha iri ise, na onye a na-
asọpụrụ, na onye ndụmọdụ, na onye ọka maara ọrụ, na
onye nwere ezi mmụọ nghọta ịkọ mmadụ ibe ya ọgwụ. 4
“Aga m eme ka ụmụ okorobịa ghọọ ndị ozi ha, meekwa
ka ụmụ na-aṅụ ara bụrụ ndị ịchị isi dị n’aka ha.” 5
Ndị mmadụ ga-emegbu ibe ha, otu onye megide onye
ọzọ, onye agbataobi megide onye agbataobi ibe ya. Ụmụ
okorobịa ga-ebili megide ndị okenye, ndị a na-eleli ga-
emegide ndị a na-asọpụrụ. 6 Otu nwoke ga-ejide nwanne
ya nwoke n’ụlọ nna ya sị ya, “I nwere akwa mgbochi, bụrụ
onyendu anyị; lekọta mkpọmkpọ ebe a anya.” 7 Ma ọ ga-
azaghachi n’ụbọchị ahụ sị, “O nweghị ihe m pụrụ ime.
Enweghị m nri maọbụ akwa mgbochi n’ụlọ m. Emela m
onyendu ndị a.” 8 Lee na Jerusalem na-asọ ngọngọ. Juda
na-adakwa. N’ihi na ndị bi n’ime ya ekwujọọla Onyenwe
anyị. Ha na-eleliịkwa, ma na-enupu isi n’ebube Onyenwe
anyị. 9 Ihu ha na-egosi ihe ha bụ. Ọ na-ezipụta ajọ omume
ha. Ha na-anya isi n’ime mmehie ha dịka Sọdọm. Ihere
adịghịkwa eme ha. Ahụhụ ga-adịrị ha, n’ihi na ha ejirila
aka ha kpatara onwe ha ahụhụ. 10 Zie ndị ezi omume niile
ozi sị ha, na ihe ga-agara ha nke ọma, n’ihi na mkpụrụ
sitere n’omume ha niile ka ha ga-eri. 11 Ma gwa ndị na-
emebi iwu na ahụhụ dịrị ha. Mbibi adakwasịla ha! Ha ga-
eketa oke ruoru ha, n’ihi ihe aka ha kpataara ha. 12 Ụmụ
okorobịa na-emegbu ndị m, ụmụ nwanyị na-achịkwa ha.
Ndị m, lee na ndị na-achị unu na-eduhie unu ụzọ. Ha na-

eme ka unu kpafuo; ha esitela n’ezi ụzọ wezuga unu. **13**
Onyenwe anyị anyị ewerela ọnọdụ ya n’ụlọikpe; ọ na-
eguzo ikpe ndị ya niile ikpe. **14** Onyenwe anyị na-aba
n’ikpe megide ndị okenye na ndị ndu nke ndị ya niile. Ọ
bụ unu bụ ndị lara ubi vaịnị m n’iyi; ihe unu ji aka ike
pụnara ndị ogbenye jupụtara n’ụlọ unu. **15** Gịnị mere unu
ji azọpịa ndị m, “Gịnị mere unu ji si otu a na-egwepịa ihu
ndị ogbenye?” Otu a ka Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara. **16** Ọzọkwa, Onyenwe
anyị kwuru sị, “Ndị inyom Zayọn bụ ndị mpako. Ha ji
olu e setịrị eseti, na anya na-achọgharị ndị ikom ha ga-
aghọgbuta na-ejegharị. Ha na-ejegharịkwa na-arọ mma
na-aṅagharịkwa ukwu, na-emekwa ka ihe ịchọ mma ọla
ụkwụ ha na-ada ụda. **17** N’ihi ya, Onyenwe anyị ga-eme
ka ọnya jupụta n’isi ndị inyom Zayọn, Onyenwe anyị
ga-emekwa ka ha gharakwa inwe agịrị isi n’isi ha.” **18**
N’ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-anapụ ha ihe ịchọ mma
ha niile, ma mgbaaka, ma ịchafọ ịgbado isi, ma ihe olu
nke dị n’ụdịdị ọnwa ọhụrụ, **19** ma ọlantị, ma mgbaaka,
ma akwa e ji ekpuchi ihu, **20** ma akwa ha na-eyi n’isi, na
ọla ụkwụ, ma ihe ha na-eke n’ukwu, ma karama mmanụ
isi ụtọ, ma ọgwụ dị iche iche; **21** ma ọlaaka ha niile na
ọla imi ha niile, **22** ma uwe mmemme ha niile ma uwe
mwụda niile, ma akwa akwa mgbochi, ma akpa nta niile,
23 ma enyo ha niile, ma akwa ọcha niile, ma okpu ọma
niile, ma mgbokwasị ha niile. **24** N’ọnọdụ ụda ọma, ha
ga-esi ure ure; n’ọnọdụ ihe ike n’ukwu, ha ga-ekekwasị
onwe ha eriri; n’ọnọdụ agịrị isi e doziri edozi, ha agaghị
enwe ọ bụladị otu agịrị isi; n’ọnọdụ akwa ọcha, ọ bụ akwa

mkpe ka ha ga-eyi; n'ọnọdụ ịma mma, anụ ahụ ha ga-
achakpọsị. 25 Ndị ikom unu ka a ga-eji mma agha gbuo,
ndị bụ dike ka a ga-egbu n'agha. 26 Ọnụ ụzọ ama niile
nke Zayọn ga-eti mkpu akwa ruokwa ụjụ. Ọ ga-atọgbọrọ
n'efu. Ọ ga-anọdụ n'ala.

4 N'oge ahụ, ndị ikom ole na ole ga-afọdụ ndụ. Nke a
ga-eme ka ndị inyom asaa na-azọ otu nwoke. Ha ga-
abịakwute ya sị ya "Kwere ka anyị niile bụrụ ndị nwunye
gị! Anyị ga-akpara onwe anyị nri, zụọra onwe anyị akwa.
Naanị kwere ka anyị na-aza aha gị, ka a ghara ịkọ anyị
ọnụ." 2 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-eme ka Alaka
Onyenwe anyị mabiga mma oke, ma nwekwa ebube dị
ukwuu. Ndị fọdụrụ ndụ n'Izrel ga-enweta ihe ubi ga-enye
ha ọṅụ, na nke ga-ewetara ha obi nganga na mmụọ ịnya
isi. 3 Ndị ahapụrụ na Zayọn, ndị nọ na Jerusalem ka a ga-
akpọ ndị dị nsọ, bụ ndị ahụ niile e dere aha ha n'etiti ndị
bi n'ime Jerusalem. 4 Onyenwe anyị ga-asachapụ unyi
niile nke ndị inyom Zayọn, ọ ga-asachapụkwa ọbara niile
dị na Jerusalem site na mmụọ nke ikpe, na mmụọ nke
ọkụ. 5 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị ga-ewuru ugwu Zayọn
niile na ndị niile zukọrọ n'ebe ahụ ndo ga-ekpuchi ha
niile. Ihe ọ ga-eji mee ndo a bụ igwe ojii na anwụrụ ọkụ
nke ga-adịrị ha n'ehihie, na ọkụ na-enwu enwu, nke ga-
adịrị ha n'abalị. Ebube ahụ ga-abụ ihe mkpuchi nye ha. 6
Ọ ga-abụrụ ha ebe mgbaba na ndo ime ka okpomọkụ nke
ehihie hapụ ịchagbu ha. Ọ ga-abụkwara ha ebe izere ndụ,
na ebe nzuzo pụọ n'oke ifufe na mmiri.

5 Aga m abụ abụ nye onye m hụrụ n'anya, abụ banyere
ubi vaịnị ya. Onye m hụrụ n'anya nwere ubi ya n'elu

ugwu nta nke bụ ezi ala. 2 O gwuzere ya, wepụsịa okwute
niile dị n'ime ya, werekwa mkpụrụ vaịnị mara mma kụọ
n'ime ya. O wuru ụlọ nche n'etiti ya, sitekwa na nkume
wapụtakwa ebe ịzọcha mmanya. Emesịa, ọ nọdụrụ chere
oge owuwe ihe ubi. Mgbe oge ahụ ruru, ọ chọpụtara na
n'ọnọdụ mkpụrụ vaịnị mara mma, ọ bụ ndị jọrọ njọ mịrị.
3 "Ugbu a, ndị ikom Jerusalem na Juda, unu anụla ihe
mere. Kpebienụ ikpe a dị n'etiti mụ na ubi vaịnị m. 4
Olee ihe ọzọ m gaara emere ya karịa ihe m mere? Gịnị
mere ubi vaịnị m ji mịara m mkpụrụ jọrọ njọ n'ọnọdụ
mkpụrụ na-atọ ụtọ? 5 Ugbu a, lee, ihe m na-aga ime ubi
vaịnị m a. Aga m ewepụ ihe mgbochi a gbara ya, hapụ ya
ka ọ ghọọ ebe anụ ụlọ na-ata nri. Aga m etida mgbidi
ya hapụ ya ka ọ bụrụ ebe a na-azọtọ ụkwụ. 6 Agaghị m
akwachakwa ya ọzọ. Agakwaghị m egwuru ya ala, aga m
ahapụ ya ka ogwu na uke too n'ime ya. Aga m enyekwa
igwe ojii iwu ka mmiri ghara izokwasị ya ọzọ." 7 Ubi
vaịnị nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
mba Izrel na ndị Juda, ha bụ vaịnị ahụ nke n'atọ obi ya
ụtọ. Ma o lere anya ikpe ziri ezi, ma ihe ọ hụrụ bụ iwusi
ọbara. O lere anya ezi omume, ma ihe ọ nụrụ bụ mkpu
akwa ndị a na-emegbu emegbu. 8 Ahụhụ dịrị unu ndị na-
azụkọta ala ma ndị ọzọ ahụghị ebe ha ga-ebi, unu ndị na-
ewu ụlọ na-ewukwasị ụlọ n'ala buru ibu, ime ka ọ bụrụ
naanị unu bi n'ụwa. 9 Ma Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile ekwuola ihe banyere unu, na ọnọdụ unu. Eji m
ntị m abụọ nụ mgbe ọ na-asị, "N'ezie, ọtụtụ ụlọ mara
mma ga-atọgbọrọ n'efu, ụlọ ukwu mara mma ndị nwe ha
agaghị anọkwa. 10 Ubi vaịnị ahụ a ga-eji ehi abụọ kọọ

ụbọchị iri ga-ewepụta naanị ihe nwere ike iru galọọnụ
mmanya isii, ma ọka a kọrọ, nke ruru akpa ọka atọ ga-
amịpụta ihe ruru otu akpa n'ọkara." **11** Ahụhụ ga-adịrị
unu niile ndị na-ebili n'isi ụtụtụ ịgbaso mmanya. Ndị na-
amụgide anya abalị tutu ruo mgbe ha ṅụbigara mmanya
oke. **12** Unu na-eji ụbọ akwara dị iche iche na une, na
ihe iti egwu na opi, na mmanya na-eme onwe unu obi
ụtọ n'oge mmemme oriri unu, ma unu na-elelị Onyenwe
anyị anya; unu adịghịkwa asọpụrụ akaọrụ ya. **13** N'ihi
ya, ndị m ga-eje biri na mba ọzọ, n'ihi amaghị ihe; ndị
ọkwa ha dị elu ga-anwụ n'ihi agụụ, ndị mmadụ efu ga-
abụ ndị akpịrị ga-akpọ nkụ n'ihi agụụ mmiri. **14** N'ihi
ya, ala mmụọ na-eme ka ọchịchọ ya saa mbara, ọ na-
asaghebigakwa ọnụ ya oke; ndị ukwu na ndị nta bi n'ime
ala a ka ọ ga-elo, tinyere ndị na-emebiga mkpọtụ oke, na
ndị na-egwuribiga egwu ọṅụ oke. **(Sheol h7585)** **15** N'ụbọchị
ahụ, a ga-eweda n'ala ndị dị elu, na ndị dị ala, ndị mpako
ka a ga-eweda n'ala. **16** Ma Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, nwee ọnọdụ dịkarịsịrị elu, n'ihi ikpe ikpe ziri ezi
ya, Chineke onye dị nsọ na-egosikwa onwe ya na ọ dị nsọ
site n'ezi omume ya. **17** Mgbe ahụ, ụmụ atụrụ ga-akpa
nri ha dị ka ọ bụ n'ọzara ka ha nọ, ehi na anụ ụlọ ga-
akpa nri ha n'ụlọ ndị ọgaranya niile e tikpọrọ etikpọ. **18**
Ahụhụ ga-adịrị ndị ji aghụghọ na-adọkpụgharị mmehie
ha; ahụhụ dịkwara ndị na-adọkpụgharị ajọ omume ha
dịka ụdọ eji adọkpụgharị ụgbọala. **19** Nye ndị ahụ na-
asị "Ka Chineke mee ngwa; ya rụọ ọrụ ya ọsịịsọ, ka anyị
hụ ya. Atụmatụ nke Onye nsọ nke Izrel, ka ọ bịaruo nso,
ka ọ pụta ìhè, ka anyị nwe ike mara ihe o zubere." **20**

Ahụhụ dịrị ndị na-akpọ ihe ọjọọ ezi ihe ndị na-akpọkwa
ezi ihe ihe ọjọọ, ndị na-etinye ọchịchịrị n'ọnọdụ ìhè na
ìhè n'ọnọdụ ọchịchịrị ndị na-etinye ihe dị ilu n'ọnọdụ ihe
ụtọ, na ihe ụtọ n'ọnọdụ ihe ilu. **21** Ahụhụ ga-adịrị ndị
maara ihe n'anya nke onwe ha, ndị na-elekwa onwe ha
anya na ha bụ ndị nwere nghọta. **22** Ahụhụ ga-adịrị ndị
bụ dike n'ịṅụ mmanya, na ndị bụkwa dimkpa n'ịgwakọta
mmanya, **23** ndị na-asị onye ikpe maara n'ikpe amaghị ya
n'ihi ịnata ngarị, ma wezuga ikpe ziri ezi site n'ebe onye
aka ya dị ọcha nọ. **24** N'ihi ya, dịka ire ọkụ si erechapụ
ahịhịa ọka, na dịka ahịhịa kpọrọ nkụ si ada n'ime ọkụ na-
enwu enwu, otu a ka mgbọrọgwụ ha ga-ere ure okoko ha
ka ikuku ga-ebufu dịka uzuzu; n'ihi na ha ajụla iwu niile
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile nyere, lelịakwa
okwu nke Onye nsọ Izrel. **25** N'ihi nke a, iwe Onyenwe
anyị dị ọkụ megide ndị ya; o setịpụrụ aka ya na-etitu ha
n'ala. Ugwu niile ga-ama jijiji, ozu ndị ahụ dịka ihe na-
abaghị uru n'okporoụzọ niile. Ma n'agbanyeghị ihe ndị a
niile, iwe ya alaghachibeghị azụ, aka ya ka setịpụkwara
esetipụ. **26** Ọ ga-eweli ọkọlọtọ nye mba niile dị n'ebe dị
anya, ọ na-akpọkọta ndị niile nọ na nsọtụ ụwa. Ma lee,
ka ha na-abịa, ha na-eme ngwa bịa ọsịịsọ. **27** Ọ dịghị
onye na-ada mba, ọ dịkwaghị onye n'asụ ngọngọ n'ime
ha, ọ dịghị onye n'atụ oru ụra maọbụ rahụ ụra, ọ dịghị
ihe ike n'ukwu ha nke tọpụrụ atọpụ ọ dịghị ihe ikechi
akpụkpọụkwụ nke dọbiri adọbi. **28** Àkụ ha niile dị nkọ,
ekweela ụta ha niile, ụkwụ ịnyịnya dị ka nkume ọkụ,
ụkwụ ụgbọ agha ha dị ka oke ifufe. **29** Ha na-ebigbọ dịka
ọdụm, ha na-ebigbọkwa dịka ụmụ ọdụm; ha na-asụ mgbe

ha wụkwasịrị n'elu ihe ndọgbu. Ha na-ejide ndị m, kpụrụ
ha laa, ọ dịkwaghị onye nnapụta ha nwere. **30** N'ụbọchị
ahụ, ha ga-ebigbọ n'elu ya dịka mbigbọ nke oke osimiri.
A sịkwa na mmadụ elegide ala ahụ anya, ọ ga-ahụ na
ọchịchịrị na ihe mgbu, ọ bụladị anyanwụ ka igwe ojii ga-
eme ka ọ gbaa ọchịchịrị.

6 N'afọ ahụ, mgbe eze bụ Ụzaya nwụrụ, ahụrụ m Onyenwe
anyị ka ọ nọ n'ocheeze ya dị oke elu. Ọnụ ọnụ ala uwe
ya jupụtara ụlọnsọ ukwuu ya. **2** Ndị na-erugharị n'elu
ocheeze ya bụ ndị mmụọ ozi a na-akpọ seraf, ndị nwere
nku isii. Ha ji nku ha abụọ kpuchie ihu ha; abụọ ka ha ji
kpuchie ụkwụ ha, abụọ nke fọdụrụ ka ha ji na-efegharị.
3 Ha na-abụrịtara onwe ha abụ, sị, "Nsọ, Nsọ, Nsọ, ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile dị. Ụwa niile
jupụtara n'ebube ya." **4** N'ihi ụda olu ha, ọnụ ụzọ na
mgbidi ụlọnsọ mara jijiji, ụlọ ahụ jupụtara n'anwụrụ ọkụ.
5 Etiri m mkpu akwa sị. "Ewoo! Onye nwụrụ anwụ ka m
bụ, n'ihi na onye mmehie ka m bụ, egbugbere ọnụ m bụ
egbugbere ọnụ rụrụ arụ; ọ bụkwa n'etiti ndị egbugbere
ọnụ ha rụrụ arụ ka m bi. Ugbu a, ejirila m anya m hụ
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụ Eze
ukwu ahụ!" **6** Mgbe ahụ, otu n'ime seraf ndị ahụ sitere
n'ebe ọ nọ fekwute m, were mkpa gụta otu icheku dị
ọkụ site n'ebe ịchụ aja. **7** O weere icheku ọkụ ahụ sọtụ
m n'ọnụ, sị m, "Ugbu a, a gụọla gị dịka onye dị ọcha,
n'ihi na icheku a emetụla gị n'ọnụ. A gbagharakwala gị
mmehie gị niile." **8** Mgbe ahụ, anụrụ m olu Onyenwe
anyị ka ọ na-ajụ, "Onye ka m ga-eziga? Onye ga-ejekwara
anyị?" Asịrị m, "Lee m, ziga m." **9** Ọ siri, "Gaa gwa ndị a

sị, “‘Na-anụnụ, ma unu aghọtala, na-elenụ anya ma unu
ahụla.’ 10 Mee ka obi ndị a maa abụba, dịkwa arọ, mee ka
ntị ha kpọchie, mechiekwa anya ha. Ma ọ bụghị otu a, ha
nwere ike iji anya ha hụ ụzọ, jiri ntị ha nụ ihe, jirikwa obi
ha ghọta, ma chigharịa bụrụ ndị a gwọrọ.” 11 Ma ekwuru
m sị, “Onyenwe m, ọ bụ ruo ole mgbe?” Ọ zara, “Ọ bụ ruo
mgbe obodo ha tọgbọrọ n’efu, mgbe ọ na-adịghị onye
ga-afọdụ n’ime ya; mgbe ụlọ obibi ha niile ga-atọgbọrọ
n’efu, mgbe e bibisịrị ala ubi ha niile. 12 Ọ bụ ruo mgbe
Onyenwe anyị zigara onye ọbụla gaa ebe dị anya, ala niile
atọgbọkwara n’efu. 13 Ma ọ bụrụkwa na otu ụzọ n’ime
ụzọ iri n’ime ha niile afọdụ n’ala a, a ga-eme ka ọ laa
n’iyi. Ma dịka osisi terebint na osisi ook na-ahapụ ogwe
mgbe e gbujiri ha, ya mere mkpụrụ nsọ ahụ ga-abụ ogwe
osisi n’ala ahụ.”

7 Mgbe Ehaz, nwa Jotam, nwa nwa Ụzaya bụ eze na
Juda, Rezin eze Aram, na Peka eze Izrel, nwa Remalaya,
busoro Jerusalem agha. Ma ha emerighị ya; obodo ahụ
guzosiri ike. 2 Ma mgbe e mesịrị, ozi ruru ụlọ Devid
ntị sị, “Ndị Aram na Ifrem ejikọọla onwe ha ọnụ”; nke
a mere ka ụlọeze, na obi ndị ọ na-achị maa jijiji, dịka
osisi dị n’ọhịa si ama jijiji mgbe oke ifufe na-efe. 3 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara Aịzaya okwu sị ya, “Jekwuru
Ehaz bụ eze. Mgbe ị na-aga, kpọrọ Shịa-Jashub nwa gị
nwoke. Unu ga-ahụ Ehaz n’akụkụ Elu elu olulu ọdọ mmiri
nke dị n’ụzọ ahụ gawara n’Ala ọsụ akwa. 4 Gwa ya ka
ọ ghara inye ndụ ya nsogbu, ka ọ gharakwa ịtụ egwu.
Sị ya, ‘Lezie anya, nọ jụụ, echegbula onwe ya banyere
icheku ọkụ abụọ ahụ na-anyụ anyụ. Atụla egwu n’ihi iwe

Rezin nwa Aram, na iwe Peka nwa Remalaya. 5 E, Aram,
na Ifrem, na nwa nwoke Remalaya, agbaala izu ibuso gị
agha ịla gị n'iyi. Ha ekwuola sị, 6 "Ka anyị wakpo Juda,
ka anyị dọwaa ya ma kee ya n'etiti onwe anyị, mee nwa
Tabeel ka ọ bụrụ eze ya." 7 Ma otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, "'Ọ gaghị adị ire! Ọ
gaghị emezukwa. 8 N'ihi isi obodo Aram bụ Damaskọs.
Onyeisi Damaskọs bụ naanị Rezin. Ma tupu afọ iri isii
na ise agafee a ga-etikpọkwa Ifrem. 9 Isi obodo Ifrem
bụ Sameria. Onyeisi Sameria bụ naanị nwa Remalaya. Ọ
bụrụ na unu eguzosighị ike n'okwukwe unu, unu agaghị
eguzo ma ọlị.'" 10 Ọ dịghị anya, Onyenwe anyị ziri Ehaz
ozi ndị a sị, 11 "Jụọ m bụ Onyenwe anyị Chineke gị, ka m
meere gị ihe ịrịbama nke ga-egosi gị na m ga-ebibi ndị
iro gị niile dịka m kwuru. Rịọọ m ihe masịrị gị, n'ebe dị
elu n'eluigwe maọbụ n'ebe kachasị omimi n'ụwa." (Sheol
h7585) 12 Ma Ehaz zara sị, "Mba, agaghị arịọ, agaghị m
anwakwa Onyenwe anyị m otu a." 13 Ma Aịzaya sịrị,
"Ṅaanụ ntị unu ụlọ Devid. Ọ bụ na o zurughị unu ime ka
ike gwụ mmadụ? Unu ga-emekwa ka ike gwụ Chineke
n'onwe ya? 14 Ya mere, Onyenwe anyị n'onwe ya ga-
enye gị ihe ịrịbama! Lee, nwaagbọghọ ahụ na-amaghị
nwoke ga-atụrụ ime, mụọ nwa nwoke. Ọ ga-akpọ aha ya
Ịmanụel, nke pụtara, Chineke nọnyeere anyị. 15 Mmiri
ara ehi rahụrụ arahụ na mmanụ aṅụ ka nwantakịrị ahụ
ga-eri mgbe ọ matara ijụ ihe ọjọọ na ịhọrọ ezi ihe. 16
Tupu a zụlite nwantakịrị ahụ ịmata ịhọrọ ezi ihe na ijụ
ajọ ihe, ndị eze abụọ ndị ị na-atụ egwu ha, ga-anwụcha.
17 Onyenwe anyị ga-eme ka ọbụbụ ọnụ dị ukwuu bịakwasị

gị na obodo gị, na ezinaụlọ gị. Ihe egwu ga-adịkwa, ụdị
nke a na-ahụbeghị mbụ, site n'oge e kewapụrụ Ifrem site
na Juda. Eze Asịrịa ga-edu ndị agha ya bịa." **18** N'ụbọchị
ahụ, Onyenwe anyị ga-akpọku ijiji site na nsọtụ Naịl dị
n'Ijipt nakwa aṅụ sitere n'ala Asịrịa. **19** Ha ga-abịa n'igwe,
bichie ndagwurugwu ala gị niile, na n'ọgba nkume niile,
na n'ọhịa ogwu ogwu niile, na n'ọzara niile, na n'ezi
ala niile. **20** N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-eji agụba e
gotara n'ofe osimiri, nke bụ eze Asịrịa, kpụchapụ unu
agịrị isi na ajị ụkwụ, kpụchapụkwa afụọnụ unu niile. **21**
N'ụbọchị ahụ, otu onye ga-edebe otu nwa ehi na ewu
abụọ ndụ. **22** Onye ọbụla kwa n'ala ahụ ga-eri mmiri ara
ehi rahụrụ arahụ, ya na mmanụ aṅụ, n'ihi na mmiri ara
ehi ga-aba ụba nke ukwuu n'ala ahụ. **23** N'ụbọchị ahụ, ala
ọbụla nke nwere otu puku osisi vaịnị nke ọnụahịa ya ruru
otu puku shekel ọlaọcha ga-abụ naanị ogwu na uke. **24**
Ndị dinta ga-achịrị àkụ na ùta gaa n'ebe ahụ, n'ihi na uke
na ogwu ga-ekpuchi ala ahụ. **25** Ma banyere ugwu eji ọgụ
kọọ na mbụ, ị gaghị abakwa n'ebe ahụ ọzọ n'ihi egwu uke
na ogwu; ha ga-abụ ebe a na-atọpụ ehi na ebe atụrụ na-
agbagharị.

8 Onyenwe anyị siri m, "Were otu mbadamba ihe dị
ukwuu, were odee nke onye ọbụla na-eji ede ihe dekwasị
ya Maha-shalal-Hash-Baz. **2** Aga m akpọbata Ụraya onye
nchụaja na Zekaraya nwa Jeberekaya dịka ndị akaebe
kwesiri ntụkwasị obi." **3** Emesịa, mụ na nwunye m,
bụ onye amụma dinakọrọ, ọ tụụrụ ime, mụọrọ m nwa
nwoke. Ma Onyenwe anyị sịrị m, "Gụọ ya Maha-shalal-
Hash-Baz. **4** N'ihi na tupu nwantakịrị ahụ etolite ịkpọ

nne maọbụ nna, eze ndị Asịrịa ga-ebuso Damaskọs na
Sameria agha, bukọrọkwa akụ ha niile." 5 Onyenwe anyị
gwakwara m okwu ọzọ sị, 6 "N'ihi na ndị a ajụla mmiri
Shiloa nke ji nwayọọ na-asọ ma na-aṅụrị ọṅụ n'ihi Rezin
na nwa nwoke Remalaya, 7 ya mere, Onyenwe anyị na-
aga iweta iju mmiri nke osimiri Yufretis megide ha, bụ
eze ndị Asịrịa ya na ebube ya niile. Ọ ga-erubiga oke,
gafee ụzọ ya niile, ọ ga-erubiga ma tofeekwa ọnụ ya niile,
8 wụsịakwa n'ala Juda niile. Ọ ga-erikpu ala Juda niile, ọ
ga-agabiga, kpuchiekwa ọ bụladị n'olu ka ọ ga-eru. Nku
ya ga-agbasa kpuchie obosara niile nke ala gị, O Ịmanụel."
9 Tienụ mkpu agha unu mba dị iche iche, ma a ga-etipịa
unu. Geenụ ntị unu mba niile dị ebe dị anya. Kwadoonụ
maka agha ma a ga-etipịa unu. Kwadoonụ maka agha
ka e tipịa unu. 10 Tụọnụ atụmatụ unu ma a ga-ekposa
ya. Wepụtanụ atụmatụ unu ma ọ gaghị eguzo n'ihi na
Chineke nọnyere anyị. 11 Otu a ka Onyenwe anyị sịrị m
n'ike nke aka ya dị n'ahụ, ọ dọrọ m aka na ntị ka m ghara
ije ije n'ụzọ ndị nke a, na-asị: 12 "Adịnyerela ha n'ihe
niile ha na-ezube ime na nzuzo megide ọchịchị; ka ihe
ha na-atụ egwu hapụ ịbụ ihe ga-eme ka ị tụọ egwu. 13
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ya ka unu ga-
edo nsọ. Ya bụ onye unu kwesiri ịtụ ụjọ. Ya bụ onye unu
ga-atụ egwu ma jijiji. 14 Ọ ga-abụkwa ebe nsọ; nye ụlọ
Izrel na Juda, ọ ga-aghọrọ ha nkume nke na-eme ka ndị
mmadụ sọọ ngọngọ, oke nkume nke na-eme ka ha daa. Ọ
ga-abụkwara ndị Jerusalem igbudu na ọnya nke ha ga-
adaba n'ime ya. 15 Ọtụtụ n'ime ha ga-asọ ngọngọ; ha ga-
ada bụrụ ndị e tipịara. Ha ga-abụ ndị ọnya ga-ama, na ndị

a ga-anwude.” 16 Kechie ihe ịgba ama nke iwu a kpuchie
ntụziaka Chineke nke ọma n’etiti ndị na-eso ụzọ ya. 17
Aga m echere Onyenwe anyị, onye na-ezonarị ụlọ Jekọb
ihu ya ugbu a. Aga m atụkwasị obi m na ya. 18 Lee mụ
onwe m, na ụmụ ndị Onyenwe anyị nyere m. Anyị bụ ihe
ịrịbama na ihe iji cheta ihe nye ndị Izrel site na Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, onye na-ebi n’ugwu Zayọn.
19 Mgbe onye ọbụla sịrị unu, jụtanụ ndị na-ajụ mmụọ
ọjọọ ase na ndị dibịa afa ihe, bụ ndị na-ekwu okwu n’olu
dị nta nke mmadụ na-adịghị anụ nke ọma na ndị na-
atamu atamu, ndị mmadụ ọ gaghị ajụ Chineke ha ase? Ọ
bụ n’ihi gịnị ka eji jụta ndị nwụrụ anwụ ase n’ihi ndị dị
ndụ? 20 Lezienụ okwu ntụziaka na nke ịdọ aka na ntị
Chineke anya. Ọ bụrụ na ozi ha dị iche na nke a, o gosiri
na ha enweghị ìhè maọbụ eziokwu ọbụla n’ime ha. 21
Ndị a ga-awagharị n’ala a niile. Agụụ ga-agụ ha, ha ga-
adakwa mba. N’ọnọdụ oke agụụ nke ga-agụ ha, iwe dị
ukwuu ga-ewe ha, mee ka ha lelie anya ha n’elu, kọchaa
eze ha, na Chineke ha. 22 Mgbe ahụ, ọ bụrụ na ha eledata
anya ha n’ala ọ bụ naanị oke nsogbu na oke ihe mgbu
ka ha ga-ahụ. Ha ga-ahụkwa oke ihe egwu na ọchịchịrị.
Ụzọ mgbapụ agaghị adịkwara ha n’oge nsogbu a. A ga-
achụbanye ha n’ime ọchịchịrị.

9 Ma otu ọbụla o siri dị, oge ahụhụ na ọchịchịrị na iru
ụjụ ahụ agaghị adịgide nye ndị ahụ nọ na nkpa. N’ihi na
n’oge gara aga, o mere ka e lelịa ala Zebụlọn na ala Naftalị
anya, ma n’oge dị n’ihu, ọ ga-eme ka a asọpụrụ Galili nke
mba niile, nke dị n’akụkụ osimiri, n’ofe Jọdan. 2 Ndị nọ
na-agagharị n’ọchịchịrị ahụla ìhè dị ukwuu; ndị ahụ bi

n’ala nke onyinyo ọnwụ ka ìhè nwukwasịrị. **3** I meela
ka mba ahụ baa ụba dịrị ukwuu, mee ka ọṅụ ha dịkwa
ukwuu, ha na-enwe ọṅụ n’ihu gị, dịka ọṅụ nke ndị ọrụ ubi
n’oge owuwe ihe ubi, dịka ndị agha na-eteghari egwu ọṅụ
mgbe ha na-ekesa ihe a kwatara n’agha. **4** N’ihi na dịka
n’ụbọchị nke Midia, i gbajisiela ibu arọ niile e bokwasịrị
ha, ihe mgbochi nke dị n’ubu ha, nke bụ mkpara ndị na-
akpagbu ha. **5** N’ihi na akpụkpọụkwụ nke ndị agha na-eyi,
na uwe agha nke ọbara mechuru, ha ga-abụ ihe a ga-agba
ọkụ, ha ga-abụ ihe ndị ga-eme ka ọkụ ree nke ọma. **6**
N’ihi na amụọrala anyị otu nwa, e nyekwala anyị otu nwa
nwoke. Ọ ga-abụkwa onye ga-achị anyị. Ndị a ga-abụ aha
ya, Onye Ndụmọdụ dị Ebube, Chineke bụ dike, Nna nke
mgbe ebighị ebi, Eze Udo. **7** Alaeze ya ga-aba ụba, ọchịchị
eze ya ga-abụ n’ọnọdụ udo nke na-enweghị ọgwụgwụ. Ọ
bụ n’ocheeze Devid ka ọ ga-anọkwasị, chịakwa n’alaeze
ya. Ọ ga-eme ka alaeze ahụ guzosie ike; ọ bụkwa ikpe
ziri ezi na ezi omume ka ọ ga-eji chịa site n’oge ahụ
ruo mgbe ebighị ebi. Ịnụ ọkụ nke Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, ga-emezukwa nke a. **8** Onyenwe anyị
eziela ozi megide Jekọb ọ ga-adakwasịkwa Izrel. **9** Ndị
ahụ niile ga-amatakwa ya, Ifrem na ndị bi na Sameria ga-
amatakwa bụ ndị na-eji nganga na mpako na-ekwu sị, **10**
“Nkume brik ndị ahụ adakpọsịala ma anyị ga-eji nkume
a waziri awazi wughachi ha; ọ bụ ezie na e gbutusịala
osisi sikamọ niile anyị ji wuo ụlọ anyị, ma anyị ga-eji
osisi ọma sida dochie ha.” **11** Ma Onyenwe anyị a kpaliela
ndị iro Rezin ka ha bilie megide ha, ọ kwaliekwala ndị
iro ha. **12** Ndị Aram sitere n’ọwụwa anyanwụ, na ndị

Filistia sitere n’ọdịda anyanwụ ha e werela ọnụ ghere
oghe richapụ Izrel. Ma n’agbanyeghị ihe ndị a niile, iwe
ya alaghachibeghị azụ, aka ya ka setịpụkwara esetipụ.
13 Ma ọ bụ ezie na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile ataala ha ahụhụ dị otu a, ndị Izrel echegharibeghị,
ha alọghachikwutebeghị ya. **14** N’ihi ya, n’otu ụbọchị,
Onyenwe anyị ga-ebibi ndịisi Izrel na ndị ọdụdụ, ọ ga-
ebibikwa alaka nkwụ na osisi achara niile. **15** Ndị okenye
na ndị a maara aha ha bụ ndịisi ha, ndị amụma ụgha
bụ ọdụdụ ha. **16** N’ihi na ndị ndu nke ndị ya eduhiela
ha; ndị na-ezi ha ụzọ emeela ka ha kpafuo. **17** Ya mere,
Onyenwe anyị agaghị enwe mmasị n’ụmụ okorobịa ahụ,
ọ gaghị enwekwa obi ebere n’ebe ụmụ ndị na-enweghị
nna maọbụ n’ebe ụmụ nwanyị na-enweghị dị nọ, n’ihi na
onye ọbụla n’ime ha adịghị asọpụrụ Chineke, bụrụkwa
ndị ajọ omume, ọnụ onye ọbụla na-ekwu ihe nzuzu. Ma
n’agbanyeghị ihe ndị a niile, iwe ya alaghachibeghị azụ,
aka ya ka setịpụkwara esetipụ. **18** N’ezie, ajọ omume na-
ere dị ka ọkụ: ọ na-erepịa ogwu na uke, ọ na-emekwa
ka oke ọhịa nwuru ọkụ, mee ka anwụrụ ọkụ si na ya
rigoruo na mbara eluigwe. **19** N’ihi iwe ahụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ewe, ahụhụ ọ ga-enye
ga-adị ka ọkụ na-ere ere; ọ na-erepịa ala ahụ niile na ndị
bi n’ime ya; ọ dịkwaghị onye ga-azọpụta ibe ya. **20** N’ala
ahụ niile, ma n’aka nri ma n’aka ekpe, onye ọbụla ga-
agbalị ịdọtara onwe ya ihe oriri. Ha ga-eri ma afọ agaghị
eju ha; n’ezie, ha ga-eri ọ bụladị anụ ahụ ụmụ nke aka
ha. **21** Ndị Manase ga-alụso ndị Ifrem ọgụ, ndị Ifrem ga-
alụsokwa ndị Manase ọgụ. Ha abụọ kwa ga-ejikọta aka

lụso Juda ọgụ. Ma n'agbanyeghị ihe ndị a niile, iwe ya
alaghachibeghị azụ. Aka ya ka setịpụkwara esetipụ.

10 Ahụhụ na-adịrị ndị niile na-atụpụta iwu na-ezighị
ezi; ndị niile na-atụpụta iwu mmegbu, **2** iji napụ ndị
ogbenye ihe ruru ha nakwa ịnapụ ndị m a na-emegbu
emegbu ikpe ziri ezi, na-emekwa ka ụmụ nwanyị di ha
nwụrụ bụrụ anụ oriri ha na izunara ụmụ na-enweghị nne
na nna ihe ha nwere. **3** Gịnị ka unu ga-eme n'ụbọchị m
ga-abịa ileta unu? Gịnị ka unu ga-eme n'ụbọchị m ga-
eweta ịla n'iyi, nke ga-esi n'ebe dị anya bịara unu? Onye
ka unu ga-agbakwuru maka enyemaka? Ọ bụ ebe ka unu
ga-ahapụ akụ unu niile? **4** Mba, ọ dịghị ihe ga-afọdụ;
karịa na a ga-egbu unu n'ihu ọgụ, maọbụ dọkpụrụ unu
dịka ndị mkpọrọ. Ma n'agbanyeghị ihe ndị a niile, iwe
ya alaghachibeghị azụ, aka ya ka setịpụkwara esetipụ. **5**
"Ahụhụ ga-adịrị Asịrịa onye bụ mkpara nke iwe m. N'aka
ya ka mkpọ nke ọnụma m dị. **6** Ana m ezipu ya imegide
mba a na-amaghị Chineke, m na-eziga ya imegide ndị
na-akpasu m iwe, ka ha kwakọrọ ihe nkwata n'agha ha,
pụnakwara ha ụfọdụ n'ike, nakwa ịzọtọ ndị ha niile n'ala
dịka apịtị nke okporoụzọ. **7** Ma ọ bụghị ihe a ka o zubere,
nke a abụghị ihe ọ na-eche n'obi ya; o zubere ịla ndị
m n'iyi, na ibibi ọtụtụ mba dị iche iche. **8** Ọ sịrị, 'Ndị
ọchịagha m niile ha abụghị ndị eze?' **9** 'Ọnọdụ Kalno ọ
dịghị ka nke Kakemish? Hamat ọ dịghị ka Apad; Sameria
ọ dịghịkwa ka Damaskọs? **10** Dịka aka m si chịkọta alaeze
dị iche iche nke ọtụtụ arụsị, alaeze dị iche iche nke arụsị
apịrị apị ha karịrị nke Jerusalem na Sameria. **11** Ọ bụ
na m agaghị emekwa Jerusalem na arụsị ya niile apịrị

apị dịka m mere Sameria na arụsị ya niile?'" 12 Mgbe
Onyenwe anyị rụsịrị ọrụ ya niile megide ugwu Zayọn na
Jerusalem, ọ ga-asị, "Aga m ata eze ndị Asịrịa ahụhụ n'ihi
nganga nke obi ha, na ịnya isi nke anya mpako ya. 13
N'ihi na ọ na-asị, "'Ọ bụ site n'ike aka m, ka m ji mee
nke a, ọ bụkwa na amamihe m, n'ihi na m nwere nghọta.
Ewezugara m oke ala mba niile dị iche iche, apụnara m ha
akụ ha niile; dịka onye dị ike, e wedara m ndị eze ha niile
n'okpuru m. 14 Dịka mmadụ si agbatị aka n'ime akwụ
nnụnụ, otu a ka m chịkọtara akụnụba mba dị iche iche,
dịka mmadụ si achịkọta akwa ahapụrụ ahapụ, otu a ka m
chịkọtara mba ụwa niile; Ọ dịghị onye megharịrị otu nku,
maọbụ saghee ọnụ ya ime mkpọtụ!'" 15 Anyụike ọ ga-
anya isi sị na ya dị ukwuu karịa onye na-eji ya awa nkụ,
ka ọ bụ mma nkwọ, ọ ga-aja onwe ya karịa onye na-eji
ya akpọwa ihe? Dịka a ga-asị na okporo igwe ga-ebuli
onye na-eweli ya elu, maọbụ mkpọ ọ ga-efegharị onye
na-abụghị osisi. 16 N'ihi ya, Onyenwe anyị, bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-ezitere ndị agha gị mara
abụba ihe otiti; ọ ga-akwanye ọkụ n'okpuru ihe ngosipụta
nke ịdị ebube ya dịka ire ọkụ nke na-ere ere. 17 Ìhè nke
Izrel, ga-aghọ ọkụ, Onye nsọ ha, ga-aghọkwa ire ọkụ nke
ga-ala ihe niile n'iyi. N'otu abalị ka ọ ga-erechapụ ogwu
niile na uke niile ọkụ. 18 A ga-ala ịma mma nke oke ọhịa
ya na ala ya na-amị ezi mkpụrụ n'iyi kpamkpam, dịka
mgbe ọrịa na-ala mmadụ n'iyi. 19 Naanị osisi ole na ole
ga-afọdụ, ha ga-adị ntakịrị ruo na nwantakịrị nwere ike
gụọ ha ọnụ. 20 N'ụbọchị ahụ, ndị fọdụrụ n'ala Izrel, na
ndị fọdụrụ ndụ n'ụlọ Jekọb, agaghịkwa adabere n'onye

ahụ tidara ha, kama ha ga-adabere naanị na Onyenwe
anyị, Onye nsọ nke Izrel. **21** Ndị fọdụrụ ga-alọghachi,
bụ ndị Nke Jekọb fọdụrụ ga-alọghachikwute Chineke dị
ukwuu. **22** Ọ bụ ezie na ndị gị Izrel dị ukwuu dịka aja
dị n'akụkụ osimiri, ọ bụ naanị mmadụ ole na ole ga-
alọghachi. A kabiela ịla n'iyi, nke dị oke ukwuu ya na ezi
omume. **23** E, Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, ekpebiela na ọ ga-ebibi ala ahụ niile. **24** Ya
mere, ihe a ka Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, sịrị, "Unu ndị m, ndị bi na Zayọn, unu
atụkwala ndị Asịrịa egwu bụ ndị na-eti unu mkpara igwe,
na-ewelikwa mkpọ megide unu dịka ndị Ijipt mere. **25**
N'oge na-adịghị anya, iwe m ga-adajụ n'ebe unu nọ, ma ọ
ga-ebili megide ha, laakwa ha n'iyi." **26** Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, ga-eji ụtarị tie ha ihe dịka o sịrị
tie ndị Midia ihe na nkume Oreb. Ọ ga-eweli mkpanaka
ya n'elu oke osimiri, ọ ga-eweli ya dịka o mere n'Ijipt. **27**
N'ụbọchị ahụ, aga m eme ka unu nwere onwe unu site
n'ebe ndị Asịrịa nọ. Ụdọ igwe ha kenyere unu n'olu ka
m ga-adọbisi, wezuga ibu arọ unu. **28** Ha erutela Ayịat;
ugbu a, ha nọ na Migrọn. Ha na-edokọta ngwa agha ha
na Mikmash. **29** Lee ka ha na-agabiga ụzọ warawara; ha
ekpebiela ịnọ ọnọdụ abalị na Geba! Ndị Rema na-ama
jijiji, obodo Gibea nke bụ obodo Sọl agbapụla ọsọ ndụ.
30 Tienụ mkpu akwa unu ada Galim, geenụ ntị unu ndị
Laisha! Leenụ ihe na-adanyere gị, gị Anatot! **31** Lee na
Madmena nọ n'ọsọ, ndị Gebim na-ezo onwe ha. **32** Ndị
iro akwụsịla n'obodo Nob taa; ha na-atụ ugwu Zayọn na
Jerusalem aka, na-ekwere ya n'isi. **33** Lee Onyenwe anyị,

Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-eji oke ike
gbutuo ngalaba osisi niile. Ọ ga-egbutukwa osisi ndị dị
elu, meekwa ka ndị toro ogologo dị ala. **34** Ya onwe ya ga-
egbutu ha niile ka e si eji anyụike egbutu osisi dị n'oke
ọhịa. Lebanọn ga-adakwa n'ihu Onye ahụ dị ike dịka osisi
dị n'oke ọhịa si ada.

11 Ome ga-epupụta site n'ogwe osisi Jesi; otu Alaka ga-
esitekwa na mgbọrọgwụ ya tolite ga-amịkwa mkpụrụ. **2**
Mmụọ Onyenwe anyị ga-enwekwa ọnọdụ n'ime ya, inye
ya Mmụọ amamihe na Mmụọ nghọta, Mmụọ ndụmọdụ
na ike, Mmụọ ihe ọmụma na nke ịtụ egwu Onyenwe anyị.
3 Ihe ga-amasị ya bụ egwu Onyenwe anyị. Ọ gaghị ekpe
ikpe site naanị n'ihe o ji anya ya abụọ hụ, maọbụ gbubie
ikpe site naanị n'ihe ọ nụrụ na ntị ya. **4** Kama ọ bụ ezi
omume ka ọ ga-eji kpee ndị ogbenye ikpe; ọ bụkwa ikpe
ziri ezi ka ọ ga-ekpere ndị na-adịghị ike nke ụwa. Okwu
ọnụ ka ọ ga-eji nye ndị mmadụ ahụhụ, ọ bụ okwu ọnụ ka
ọ ga-eji maa ndị ajọ omume ikpe ọnwụ. **5** Ezi omume ya
ga-adị ka ihe ike n'ume, ma ikwesi ntụkwasị obi ga-abụ
ihe okike ukwu ya. **6** N'ụbọchị ahụ, nkịta ọhịa na nwa
atụrụ ga-ebikọ n'udo; agụ na nwa ewu ga-amakpukọkwa.
Nwa ehi na ụmụ ọdụm na nwa ịnyịnya mara abụba ga-
anọkọtakwa, ọ bụkwa nwantakịrị ga na-edugharị ha. **7**
Nne ehi na anụ ọhịa bịa ga-atakọkwa ahịhịa n'otu ebe,
ụmụ ha ga-amakpukọkwa n'udo n'otu ebe. Ọdụm ga-
atakwa ahịhịa dịka ehi. **8** Ụmụntakịrị ga-egwugharị egwu
n'akụkụ ọnụ ajụala; nwantakịrị ga-etinyekwa aka n'akwụ
ibi. **9** Ha agaghị eme ihe mmerụ maọbụ bibikwa ihe, n'elu
ugwu nsọ m niile. N'ihi na ụwa niile ga-ejupụta na ihe

ọmụma nke Onyenwe anyị dịka mmiri si ekpuchi oke
osimiri. 10 N'ụbọchị ahụ, mgbọrọgwụ Jesi ga-eguzo ka
ọkọlọtọ nye ndị dị iche iche. Mba niile ga-abịakwute
ya; ebe izuike ya ga-ejupụtakwa n'ebube. 11 N'ụbọchị
ahụ, Onyenwe anyị ga-esetikwa aka nke ugboro abụọ
inwetaghachiri onwe ya ndị ya fọdụrụ site na Asịrịa,
sitekwa na ndịda Ijipt, sitekwa na Mgbago Ijipt, sitekwa
na Kush, sitekwa na Elam, sitekwa na Babilọn, bụ Shaịna,
sitekwa na Hamat na obodo niile dị n'ala niile osimiri
gbara gburugburu. 12 Ọ ga-ebuliri mba niile ọkọlọtọ ọ ga-
akpọghachite ụmụ Izrel achụpụrụ achụpụ, ọ ga-esite na
nsọtụ anọ nke ụwa kpokọta ndị Juda niile site n'ebe a
chụsasịrị ha. 13 Ekworo Ifrem ga-akwụsị, a ga-ebipụ ndị
iro Juda. N'ikpeazụ, ekworo ahụ nke dị n'etiti Izrel na
Juda ga-akwụsị; ha agaghị alụsokwa onwe ha ọgụ ọzọ. 14
Ha ga-ejikọta aka ha buso ndị Filistia nọ n'akụkụ ọdịda
anyanwụ ala ha agha; ha ga-ebusokwa ndị bichiri n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ ala ahụ agha. Ha ga-emeri ndị Edọm
na Moab. Ndị Amọn ga-erubekwara ha isi. 15 Onyenwe
anyị ga-eme ka warawara ọnụ osimiri Ijipt taa. Ọ ga-eji
ifufe siri ike, nke na-ekpo ọkụ mikọrọ mmiri dị n'osimiri
Yufretis. Ọ ga-ekewa ya ka ọ bụrụ isi iyi asaa, nke mmadụ
nwere ike iji ụkwụ gafee. 16 Ọ ga-esite n'Asịrịa kpawaa
ụzọ n'ihi ndị ya fọdụrụ n'ebe ahụ, dịka o si meere ndị
Izrel n'oge gara aga, mgbe ha si n'Ijipt na-alọta.

12 N'ụbọchị ahụ, ị ga-ekwu sị, "Aga m eto gị Onyenwe
anyị. Ọ bụ ezie na ị wesara m iwe, ma ugbu a, iwe gị
adajụọla; ị kasịkwara m obi. 2 N'ezie, Chineke bụ onye
nzọpụta m; aga m atụkwasị ya obi, ụjọ agaghị atụkwa

m. Onyenwe anyị, Onyenwe anyị ya onwe ya, bụ ike m
bụrụkwa abụ m, ọ ghọrọla m onye nzọpụta.” 3 Ị ga-
eji ọṅụ dọrọ mmiri site n’olulu mmiri nke nzọpụta. 4
N’ụbọchị ahụ, ị ga-ekwukwa sị, “Nyenụ Onyenwe anyị
otuto, Kwupụtakwa aha ya; meenụ ka amata n’etiti mba
niile ihe niile ọ rụrụ; kwusaanụ na aha ya bu ihe e buliri
elu. 5 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ, n’ihi na o meela oke
ihe dị ebube. Meekwanụ ka ụwa niile mara ihe ọ rụrụ. 6
Ka ndị niile bi na Zayọn tie mkpu ọṅụ, bụkwaa abụ. N’ihi
na Onye nsọ nke Izrel. dị ukwuu, e, ọ dị ike nke ukwuu,
bụ Onye ahụ na-ebi n’etiti unu.”

13 Nke a bụ amụma megide Babilọn nke Aịzaya nwa
Emọz hụrụ. 2 Welienụ ọkọlọtọ agha n’elu ugwu tọgbọrọ
n’efu. Kpọkuonụ ndị agha. Feerenụ ha aka, ka ha site
n’ọnụ ụzọ ama nke ndị a maara aha ha bata n’ime obodo
ukwu ahụ na-anya isi. 3 Enyela m ndị m kwadoro maka
agha iwu; akpọọla m ndị ọka agha m oku, bụ ndị na-aṅụrị
ọṅụ na mmeri m, ka ha gosipụta oke iwe m. E, ndị m
kpọrọ bụ ndị ahụ na-aṅụrị ọṅụ ịhụ na m meriri ndị iro m.
4 Gee ntị nụrụ ụzụ na-ada n’ugwu niile; gee ntị nụrụ ụzụ
yiri ụzụ nke igwe mmadụ na-eme. Gee ntị nụrụ mkpọtụ
na-ada n’etiti alaeze dị iche iche. Dịka mkpọtụ na-eme
mgbe ọtụtụ mba na-ezukọta n’otu ebe. Ọ bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-achịkọta ndị agha ya
n’ihi ibu agha. 5 Ha si n’obodo dị iche iche, nke dị anya
na nke dị na nsọtụ ụwa na-abịa. Ha bu ngwa agha na-
egosi oke iwe Onyenwe anyị na-abịa imebi ala ahụ niile.
6 Kwasienụ akwa ike n’ihi na ụbọchị Onyenwe anyị dị
nso, ụbọchị ahụ oke mbibi ga-esi n’aka Onye pụrụ ime

ihe niile bịara unu. 7 N’ihi nke a, aka ndị mmadụ ga-ada
mba, obi ga-alọkwa ndị mmadụ mmiri. 8 Ha ga-ama jijiji
n’ihi oke egwu. Ahụ mgbu ga-abịakwasị ha mee ka ha
sụọ ude dịka nwanyị ime na-eme. Ha ga-elerịta onwe ha
anya n’ọnọdụ mgbagwoju anya, ha agaghị amakwa ihe ha
ga-eme. Ọnọdụ dị otu a ga-apụta ihe n’ihu ha. 9 N’ihi
na lee, ụbọchị Onyenwe anyị na-abịa, ụbọchị nke obi
ebere na-agaghị adịkwa, ụbọchị iwe na oke ọnụma. A ga-
ekpochapụ ala ahụ, ya na ndị mmehie niile dị n’ime ya.
10 N’ihi na kpakpando niile nke eluigwe na kpakpando
ndị ọzọ gbara ha gburugburu agaghị egosipụta ìhè ha.
Anyanwụ ga-agba ọchịchịrị n’ọwụwa ya ọnwa agakwaghị
enye ìhè ya. 11 Aga m ata ụwa ahụhụ n’ihi mmehie ya,
taakwa ndị na-emebi iwu ahụhụ n’ihi mmehie ha. Ịnya isi
nke onye mpako ka m ga-egwepịa, ya na nganga onye na-
adịghị eme ebere. 12 Aga m eme ka mmadụ dị ụkọ karịa
ọlaedo a nụchara anụcha, ha ga-akọ ụkọ karịa ọlaedo si
Ọfịa. 13 N’ihi na m ga-eme ka eluigwe maa jijiji, meekwa
ka e wezuga ụwa site n’ọnọdụ ya, n’ihi oke iwe ga-ewe
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. Ha ga-emezu
n’ụbọchị ahụ ọ ga-ezipụta oke iwe ya dị ọkụ. 14 Ọ ga-
erukwa na onye ọbụla n’ime ha ga-eche ihu ya n’ụzọ
gawara ebe ndị ya nọ. Ha ga-agbarakwa ọsọ laghachi
n’ala nke aka ha dịka mgbada na-agbanarị ndị na-achụ
nta, maọbụ ụmụ atụrụ ndị na-enweghị onye na-azụ ha.
15 Onye ọbụla e jidere n’ime ha ka a ga-amapu afọ, onye
ọbụla nke e jidere ka a ga-eji mma agha gbuo. 16 A ga-
etipịa ụmụ ha na-aṅụ ara n’ihu ha; a ga-anapụ ha ụlọ
ha, merụkwaa ndị nwunye ha. 17 N’ihi na lee, aga m

eme ka ndị Midia pụọ imegide ha; ọ dịkwaghị ọlaedo
maọbụ ọlaọcha ha pụrụ iji megharịa ha anya. 18 Ha ga-
eji ụta ha gbatusịa ụmụ okorobịa; ha agaghị emekwara
ụmụntakịrị ebere, maọbụ gosi ụmụ na-etopụta etopụta
obi ebere. 19 Babilọn, bụ ọla mma nke alaeze niile, ịma
mma na ebube ndị Kaldịa, mgbe Chineke ga-akwatu ya ọ
ga-adị ka Sọdọm na Gọmọra. 20 Ọ gaghị abụ ebe obibi
ọzọ ruo mgbe ebighị ebi. Site n'otu ọgbọ ruo n'ọgbọ ọzọ
ndị mmadụ agaghị ebi n'ime ya. Ọ dịghị onye Arebịa
na-ejeghari ejeghari ga-ama ụlọ ikwu ya n'ime ya; ndị
ọzụzụ atụrụ agaghị ekwe ka atụrụ ha makpuru n'ebe
ahụ. 21 Ọ ga-abụ ebe obibi nye anụ ọhịa niile bi n'ọzara.
Ụlọ dị n'ebe ahụ ga-abụkwa ebe obibi nye nkịta ọhịa, na
ikwighịkwighị, n'ebe ahụ kwa ka ụmụ mkpi ọhịa ga na-
awụgharị. 22 A ga-anụkwa ụda akwa anụ ọhịa, na ịgbọ
ụja nkịta ọhịa n'ime ụlọ ha niile e wusiri ike. Nkịta ọhịa
ga-ebikwa n'ime ụlọ ọma niile dị n'ebe ahụ. Lee na oge
ha ji emezu adịla nso, a gaghị emekwa ka oge imezu ihe
ndị a dị anya.

14 Ma Onyenwe anyị ga-emekwara Jekọb ebere; ọ ga-
ahọpụtakwa ndị Izrel ọzọ, meekwa ka ha lọghachi bịa biri
n'ala nke aka ha. Ọtụtụ ndị ọbịa dị iche iche ga-adịnyere
ha, soro ezinaụlọ Jekọb bikọtaa ọnụ. 2 Mba dị iche iche
ga-enyere ha aka ịlọghachi n'ala ha, nke Onyenwe anyị
nyere ha. Mba ndị a ga-aghọkwa ndị dị n'okpuru ụmụ
Izrel, ghọọkwara ha ndị ohu nwoke na nwanyị. Ụmụ
Izrel ga-adọtakwa n'agha ndị ahụ dọtara ha n'agha na
mbụ, ma chịakwa ndị ahụ kpagburu ha n'oge gara aga. 3
N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-eme ka ị pụọ site n'ihe

mgbu na ihe mwute, sitekwa na ndọgbu onwe unu n'ọrụ
nke ịbụ ohu unu wetaara onwe unu, 4 unu ga-achị eze
Babilọn ọchị sị ya, Leenụ gị. Ahaa, lee ka i si daa gị onye
na-emegbu ndị mmadụ. Lee ka ịkpa ike gị si gwụsịa! 5
N'ihi na Onyenwe anyị anyajiela mkpara ndị na-eme ajọ
ihe, meekwa ka mkpara ndị na-achị achị, 6 nke sitere
n'iwe tidasịa ndị mmadụ na-esepụghị aka n'iti ha ihe,
nke ji nrubiga oke nke iwe ya megbuo mba dị iche iche
ya na oke mmekpa ahụ na-enweghị nkwusi. 7 Ụwa niile
adaala jụ, ha enwekwaala izuike, ha na-etipụ olu ịbụ abụ.
8 Ọ bụladị osisi junipa na osisi sida niile nke Lebanọn
na-aṅụrị ọṅụ megide gị na-asị, "Agbajiela ike gị; ugbu a
ọ dịkwaghị onye ga-esogbu anyị ọzọ." 9 Ala mmụọ na-
eme mkpọtụ, na-eche izute gị n'ọbịbịa gị; ọ na-akpọte
mmụọ nke ndị nwụrụ anwụ ịbịa kelee gị, bụ ndị niile
bụburịị ndị ndu n'ụwa, ọ na-eme ka ha si n'ocheeze ha
niile bilie bụ ndị niile ahụ bụ eze na mba niile dị iche
iche. (Sheol h7585) 10 Ha niile ga-eji otu olu zaa, ha ga-asị
gị, "Gị onwe gị adịghịkwa ike, dịka anyị na-adịghị ike; Ị
ghọọla otu onye n'ime anyị." 11 Nganga ịbụ eze gị niile,
na oke ụzụ ụbọ akwara gị, ka a na-elikọta n'aja. Ikpuru
ga-aghọrọ anụ ahụ gị ebe ndina; ọ bụkwa ikpuru ga-
aghọ ihe mkpuchi ahụ gị. (Sheol h7585) 12 Lee ka i si site
n'eluigwe daa, gị kpakpando ụtụtụ, nwa chi ọbụbọ. Ọ bụ
ezie na ị dị ukwuu n'ebe mba niile nke ụwa nọ na mbụ,
ma lee ka e si mee ka ị bụrụ onye a tụdara n'ala. 13 N'ihi
na i kwuru ya n'obi gị sị, "Aga m arịgoro n'eluigwe, doo
ocheeze m n'elu kpakpando niile Chineke kere; aga m
anọdụkwa n'ugwu nzukọ, na nsọtụ ugwu nsọ ahụ dị n'elu

elu ugwu, tụọ iwu. 14 Aga m arịgo n’ebe kachasị elu nke
eluigwe, mee onwe m ka m dịrị ka Onye kachasị ihe niile
elu.” 15 Ma a ga-ewedata gị ala ruo n’ili, ruo na nsọtụ
ala mmụọ. (Sheol h7585) 16 Ndị niile hụrụ gị na-elegide gị
anya, na-atule banyere ndụ gị, sị, “Ọ bụ nwoke a bụ onye
ahụ mere ka ụwa maa jijiji, onye mekwara ka alaeze mee
mkpọtụ. 17 Ọ bụ onye a bụ onye ahụ mebiri ụwa mee ya
ka ọ dị ka ọzara? Ọ bụ ya tikpọrọ obodo ukwu ya niile,
jụkwa ịhapụ ndị ọ dọtara n’agha ka ha laa?” 18 Ndị eze
mba niile dị iche iche na-edina na nsọpụrụ n’ime ili ha.
19 Ma ozu gị ka a tụpụrụ dịka alaka osisi rụrụ arụ, nke
gbajiri agbaji. Ọ bụkwa ozu ndị niile e gburu n’agha, na
ozu ndị e ji mma agha mapuo afọ, ndị na-arịdaru n’olulu
nkume, ka e ji kpuchie gị n’ili gị. E, ozu gị dị ka ozu nke
ịnyịnya zọtọrọ ụkwụ. 20 A gaghị eli gị dịka e si lie ndị eze
ndị ọzọ, n’ihi na i bibiela ala gị. I gbukwaala ndị gị. A
gaghị akpọtụkwa aha ụmụ ụmụ ndị na-emebi iwu ọzọ.
21 Dozienụ ebe a ga-anọ gbuo ụmụ ya ndị ikom, n’ihi
mmehie nke ndị bụ nna ha. Ha agaghị ebili nweta ala
ahụ, mee ka elu ụwa jupụta n’obodo ha niile. 22 N’ihi na
mụ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara
sị, “Aga m ebili megide ha; aga m esitekwa na Babilọn
bipụ aha ndị fọdụrụ, na ụmụ ha na ụmụ ụmụ ha. Otu a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya. 23 Aga
m eme ka Babilọn ghọọ ụlọ obibi nye ikwighịkwighị, na
ebe mmiri ga na-adọkọ. M ga-eji azịza ịla n’iyi zachapụ
ha.” Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwubiri ya. 24 Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
aṅụọla iyi kwuo sị, “N’ezie, dịka m si tụọ ya n’obi m, otu

a ka ọ ga-emekwa. Ọ ga-eguzosikwa ike dịka m si zube ya.
25 M ga-etipịa ndị Asịrịa n'ala m, n'elu ugwu m ka m ga-
anọ zọpịa ha n'okpuru ụkwụ. A ga-ebupụ ibu arọ ya site
n'ahụ ndị m, a ga-ewezugakwa ibu arọ ya site n'ubu ha."
26 Nke a bụ nzube ahụ nke ezubere maka ụwa niile; nke a
bụkwa aka ahụ esetipụrụ n'elu mba niile dị iche iche. 27
N'ihi na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ dike
n'agha, ezubela ime ya. Onye kwa pụrụ ịgbanwe nzube
ya? O setịpụla aka ya, onye pụrụ ime ka o weghachi ya
azụ? 28 Amụma a bịara n'afọ ahụ eze Ehaz nwụrụ: 29 Unu
aṅụrịla ọṅụ, unu ndị Filistia, maka na mkpọrọ e ji eti
unu ihe agbajiela; Ọ bụ ezie na ọ gbajiela, ma ihe ga-esite
n'ọdụdụ agwọ ahụ pụta bụ ajụala, mkpụrụ ya ga-abụ
agwọ ọjọọ, nke na-amagharị ebe niile. 30 Ndị bụ nnọọ
ogbenye ga-achọta ihe oriri, ndị mkpa na-akpa ga-ebikwa
n'udo. Ma aga m eji agụụ na ụnwụ laa ndị fọdụrụ ndụ
n'etiti unu n'iyi. 31 Kwasie akwa ike gị ọnụ ụzọ ama! Tie
mkpu gị obodo! Tụọnụ oke egwu unu ndị Filistia. N'ihi na
lee, ndị agha a zụziri azụzi si n'ugwu na-abịa imegide
gị. Ọ dịghị onye na-aga iche n'etiti ahịrị ha. 32 Ọsịsa dị
aṅaa ka anyị ga-enye ndị ozi si na mba ahụ? Gwa ha na
Onyenwe anyị emeela ka Zayọn guzosie ike. Ọ bụkwa
n'ime ya ka ndị ya e wedara n'ala ga-achọtara onwe ha
ebe mgbaba.

15 Amụma megide Moab: Ar dị na Moab a laala n'iyi, a
lara ya n'iyi naanị n'otu abalị. Kia dị na Moab a laala n'iyi,
a lara ya n'iyi naanị n'otu abalị. 2 Ndị niile bi na Dibọn
na-aga n'ihu ụlọ mmụọ ha ịkwa akwa. Ndị Moab na-akwa
akwa n'ihi Nebo na Medeba. Isi ha niile bụ isi nkwọcha,

afụọnụ ha niile ka akpụchakwara. 3 Ha na-eyi akwa
mkpe na-agaghari n'ezi, mkpu akwa na-ada n'elu ụlọ, na
n'ama. Ha niile ji iti mkpu na ịkwa akwa na-ada n'ala. 4
Heshbọn na Eleale na-eti mkpu akwa, a na-anụ olu akwa
ha ọ bụladị ruo Jehaz. N'ihi nke a, ndị agha Moab na-eti
mkpu akwa, mkpụrụobi ha na-amakwa jijiji. 5 Ọ na-ewute
mkpụrụobi m n'ihi Moab, ndị ya na-agba ọsọ ruo ọ bụladị
n'obodo Zoa na Eglat Shelishiya. Ha na-akwa akwa dịka
ha na-arịgo Luhit. Mgbe ha na-agbago ụzọ Heronaim, ha
na-ebe akwa mwute n'ihi mbibi bịakwasịrị ha. 6 Mmiri
Nimrim atachaala! Ahịhịa akpọnwụọkwala; ahịhịa ndụ
niile agwụkwala o nwekwaghị akwụkwọ ndụ nke fọrọ. 7
Ya mere akụnụba ha kpakọbara ndị ha chekwara ka ha
buuru gafee ofe ndagwurugwu warawara nke ọdọ mmiri
osisi pọpla niile. 8 Mkpu akwa ha na-ada ụda gburugburu
oke ala Moab niile; akwa ha na-ebesi ike na-ada ruo
obodo Eglaim; abụ akwa ha na-erukwa Bịa-Elim. 9 Iyi
Dibọn jupụtara n'ọbara, ma aga m atụkwasịkwa ọ bụladị
ọtụtụ ihe ndị ọzọ n'elu Dibọn! Ọdụm ka a ga-atụkwasịrị
ndị Moab gbapụrụ tụkwasịkwara ndị fọdụrụ n'ala ahụ.

16 Ziganụ ụmụ atụrụ dịka onyinye nye onye na-achị
ala ahụ site na Sela, gafee n'ụzọ ọzara ruo ugwu nke
Ada Zayọn. 2 Ndị inyom Moab nọkwa n'ọnụ mmiri Anọn
na-akwụghari dịka ụmụ nnụnụ e si n'akwụ ha chụpụ. 3
Moab na-asị, "Nwee mkpebi na mmụọ gị," "Kwubie okwu
n'ihe ị kpebiri. Mee ka onyinyo gị dịrị ka abalị n'etiti oke
ehihie. Zobe ndị gbapụrụ ọsọ ndụ, ekpugheela onye na-
achọ ebe nchebe. 4 Ka ndị Moab achụpụrụ achụpụ nọrọ
n'etiti unu, ghọrọ ha ebe nchebe pụọ n'aka onye mbibi

ahụ." Onye mmegbu ahụ nwere ọgwụgwụ, mbibi ga-
akwụsịkwa, onye ahụ na-azọda mmadụ ga-agwụchakwa
site n'ala ahụ. **5** A ga-ehiwe otu ocheeze site n'ịhụnanya;
otu nwoke ga-anọkwasị n'elu ya site n'ikwesị ntụkwasị
obi, otu onye sitere n'ụlọ ikwu Devid, bụ, onye mgbe ọ
na-ekpe ikpe, na-achọ ikpe ziri ezi, na-emekwa ngwa ime
ezi omume. **6** Anyị anụla akụkọ banyere Moab, nụkwa ihe
banyere nganga ya na aghụghọ ya niile. Obodo ahụ na-
anya isi, nke nganga juru obi? Ugbu a, lee na ịnya isi ha
erijughị afọ. **7** Ya mere, ndị Moab niile na-eti mkpu akwa,
ha na-ebetara Moab akwa. Kwasie akwa ike, nwee mwute,
n'ihi achịcha e ji mkpụrụ osisi a mịkpọrọ amịkpọ mee nke
Kia Hereset. **8** Lee ka ubi niile nke Heshbọn si tọgbọrọ
n'efu; osisi vaịnị ha niile dị na Sibma akpọnwụsịala. E, ndị
eze mba dị iche iche azọdala ọtụtụ osisi vaịnị ọma ndị a
niile n'ụkwụ. E, osisi vaịnị ndị gbatịrị ruo Jeza, ruokwa
n'ọzara, nke mgbọrọgwụ ha gbasara ruo n'ọnụ osimiri. **9**
N'ihi ya, ana m akwa akwa dị ka ndị Jeza si akwa akwa
n'ihi ubi vaịnị Sibma. Anya mmiri akwa m ga-ede gị ahụ
gị Heshbọn, na gị Eleale, n'ihi na e meela ka ụzụ mkpu
ọṅụ nke na-ada mgbe a na-ewe ihe ubi n'ime gị gharakwa
ịdị ọzọ. **10** Ewepụla ọṅụ na obi ụtọ site n'ubi na-amị
mkpụrụ ọma, ọ dịghị onye na-abụ maọbụ tie mkpu ọṅụ
n'ubi vaịnị a gbara ogige; ọ dịkwaghị onye na-azọchapụta
mmanya m vaịnị n'ebe ịzọcha mmanya; n'ihi na emeela
m ka iti mkpu ọṅụ niile kwụsị. **11** Mkpụrụobi m na-enwe
mwute n'ihi Moab dịka ụbọ akwara, ime mmụọ m kwa
n'ihi Kia Heres. **12** Mgbe Moab ga-egosipụta onwe ya
n'ebe ya dị elu, ọ na-eme naanị ka ike gwụ ya, mgbe ọ ga-

aga ikpe ekpere n'ihu mmụọ ya, o nweghị uru nke a ga-
abara ha. 13 Ihe ndị a niile bụ okwu Onyenwe anyị kwuru
banyere Moab na mbụ, 14 ma ugbu a Onyenwe anyị na-
ekwu, sị, "Tupu afọ atọ agachaa, dịka onye e goro ọrụ si
agụ afọ, a ga-eleli ugwu niile Moab nwere, ya na igwe
mmadụ ya bara ụba. Ndị fọdụkwara ndụ ga-adị naanị
mmadụ ole na ole bụrụkwa ndị na-adịghị ike."

17 Nke a bụ amụma megide Damaskọs, isi obodo Siria.
"Lee, Damaskọs agaghị adịkwa! Ọ gaghị abụkwa obodo
ọzọ, kama ọ ga-aghọ mkpọmkpọ ebe, nke zedara ezeda. 2
Ọ dịkwaghị onye ga-ebi n'ime n'obodo niile nke Aroea, ọ
ga-adịrị igwe atụrụ na ehi dị iche iche, ndị ga-amakpu, ọ
dịkwaghị onye ga-eme ka egwu tụọ ha n'ebe ahụ. 3 Ebe e
wusiri ike nke Ifrem agaghị adịkwa, ya na ike alaeze nke sị
Damaskọs, ndị fọdụrụ nke Aram ga-adị ka ebube nke ndị
Izrel," otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwubiri ya. 4 "N'ụbọchị ahụ, a ga-eme ka nsọpụrụ Jekọb
nwere bụrụ ihe e wedara n'ala. Abụba dịkwa ya n'ahụ ga-
atalata. 5 Ọ ga-adị ka ubi e si n'ime ya wee ihe mkpụrụ
site n'ọka guzoro ọtọ, na-achịkọta mkpụrụ n'ogwe aka ha
dịka mgbe mmadụ na-atụtụkọta mkpụrụ site n'igbo ọka
n'ime Ndagwurugwu Refaim. 6 Ma ọ bụ ole na ole n'ime
mkpụrụ ahụ ga-afọdụkwa, dịka mgbe a kuchasịrị osisi
oliv, hapụ mkpụrụ abụọ maọbụ atọ, nke dị n'alaka kachasị
elu, maọbụ mkpụrụ anọ maọbụ ise a hapụrụ n'ọnụ ọnụ
alaka nke ahụ mịrị mkpụrụ." Otu a ka Onyenwe anyị,
Chineke Izrel kwubiri ya. 7 N'ụbọchị ahụ, ha ga-echeta
onye kere ha, nweekwa nsọpụrụ n'ebe Onye nsọ nke Izrel
nọ. 8 N'ụbọchị ahụ, ha agaghị elekwasịkwa chi ha dị iche

iche anya ka ha nyere ha aka. Ha agakwaghị efe ihe ndị
ahụ ha ji aka ha mee. Ha agakwaghị asọpụrụ chi nwanyị
ha bụ Ashera, maọbụ ebe ịchụ aja ụda na-esi isi ụtọ nke
mkpịsịaka kpụrụ. 9 N'ụbọchị ahụ, obodo ha niile e wusiri
ike, nke ha hapụrụ n'ihi ndị Izrel, ga-adị ka ebe ahapụrụ
ahapụ nye oke ọhịa na ahịhịa nke ọhịa. Ebe niile ga-abụ
nnọọ mkpọmkpọ ebe. 10 N'ihi na ị chezọla Chineke onye
na-azọpụta gị. I chetaghị Nkume ahụ, nke bụ ebe mgbaba
gị. Ya mere, ọ masịkwa gị kụọ ihe ọkụkụ dị iche iche
nke dị ụtọ, maọbụ manye alaka osisi vaịnị ị si n'ala ọzọ
bubata, 11 ọ bụrụkwa na i mee ka ha too n'ụbọchị ahụ ị
kụnyere ha n'ala, maọbụ na ha mara ifuru n'ụtụtụ ụbọchị
ahụ ị kụnyere ha n'ala, ị gaghị aghọta mkpụrụ ọ mịrị,
n'ihi na ọ bụ naanị ọrịa na ihe mgbu ka ha ga-ewetara
gị. 12 Ahaa, lee ụzụ nke ọtụtụ mmadụ na-eme, nke yiri
mkpọtụ oke osimiri. Ọ bụ mkpọtụ nke mba dị iche iche;
ha na-eme mkpọtụ dị ka nnugharị nke ọtụtụ osimiri. 13 Ọ
bụ ezie na ha na-agbọ ụja dịka mkpọtụ nke oke osimiri,
ma Chineke ga-abara ha mba nke ga-eme ka ha gbaa ọsọ.
A ga-achụsa ha dịka ifufe si efesa igbugbo ọka, na dịka
mpempe akwụkwọ ifufe siri ike na-ebugharị gburugburu
gburugburu. 14 N'anyasị, ha na-eme ka oke egwu dịrị,
tutu ruo ụtụtụ, ha adịghịkwa. Nke a bụ ihe nketa dịịrị ndị
ahụ na-apụnara anyị ihe anyị nwere n'ike. E, ọ bụ ihe nza
ruru ndị ahụ ji ike na-anakọrọ anyị ihe anyị nwere.

18 Ahụhụ ga-adịrị ala ahụ a na-anụ ụzụ ọtụtụ nku n'ime
ya, ala ahụ dị n'ofe iyi ukwu niile nke Kush. 2 Ala nke na-
ezipụ ndị ozi ya site n'osimiri, bụ ndị na-eji ụgbọ mmiri
papịrọs n'aga n'elu mmiri. Gaanụ ngwangwa, unu ndị

ozi dị nkọ gakwuru ndị toro ogologo nke ahụ ha na-
akwọ mụrụmụrụ, gakwuru ndị a na-atụ egwu n'ebe niile,
mba na-achọ okwu na ụka, nke na-azọpịakwa azọpịa,
ndị osimiri dị iche iche kewara ala ha. **3** Unu niile bi
n'elu ụwa dum, na unu ndị nwere ebe obibi n'ụwa, geenụ
m ntị. Mgbe e buliri ọkọlọtọ elu n'elu ugwu niile, lee
anya; mgbe a fụrụ opi ike, gee ntị. **4** N'ihi na ihe ndị
a bụ ihe Onyenwe anyị gwara m, "Aga m anọ jụụ na-
elepụ anya site n'ebe obibi m, dịka mgbe igirigi na-ada
n'oge okpomọkụ nke owuwe ihe ubi, na dịka anyanwụ
si acha n'oge okpomọkụ." **5** N'ihi na tupu oge owuwe
ihe ubi eruo, mgbe ifuru dapụsịrị, mgbe okoko na-aghọ
mkpụrụ vaịnị nke ka na-achata achata, ọ ga-eji mma oge
gbuchapụ ụmụ alaka ya, ọ ga-egbutu ma wezugakwa alaka
ndị ahụ na-awasa awasa. **6** A ga-ahapụ ozu ndị agha ha ka
anụ ufe nke ugwu na ụmụ anụ ọhịa rie ha. Ụmụ nnụnụ
ga-eri anụ ha n'oge okpomọkụ, ma ụmụ anụ ọhịa ga-
eri ha n'oge oyi. **7** Ma mgbe ahụ, a ga-ewetara Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile onyinye dị iche iche, site na
ndị toro ogologo, ndị ahụ na-akwọ mụrụmụrụ, site na
ndị a na-atụ egwu n'ebe niile, bụ mba ndị okwu na ụka,
nke na-azọpịakwa azọpịa, ndị osimiri dị iche iche kewara
ala ha. A ga-eweta onyinye a n'Ugwu Zayọn, n'ebe ahụ a
na-akpọku aha Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile.

19 Nke a bụ amụma megide Ijipt: Lee, Onyenwe anyị na-
abịa imegide Ijipt, ọ na-anọkwasịkwa n'eluigwe ojii nke
na-agba ọsọ. Arụsị ndị Ijipt niile na-ama jijiji n'ihu ya.
Ọzọ, n'ihi ụjọ obi ndị Ijipt na-agbaze n'ime onwe ha. **2**
"Aga m akpali ndị Ijipt mee ka ha lụọ ọgụ n'etiti onwe

ha. Nwanne ga-emegide nwanne ya, onye agbataobi ga-
emegidekwa onye agbataobi ya; obodo ga-emegide isi
obodo; otu a kwa, alaeze ga-emegidekwa alaeze. **3** Ndị
Ijipt ga-ada mba n'ime mmụọ ha, aga m eme ka nzube ha
niile bụrụ ihe efu, ha ga-ajụta arụsị na mmụọ ndị nwụrụ
anwụ ase, jụọkwa ndị na-ajụta mmụọ ọjọọ ase na ndị
dibịa afa. **4** Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile ekwuola ya sị, Ọ bụ n'aka eze afọ tara mmiri,
nke na-adịghị eme ebere, ka m ga-enyefe ndị Ijipt, ka ọ
bụrụ onye ga-achị ha." **5** Mmiri dị n'osimiri ga-atada;
ọ ga-atakwa takọrọkwa. **6** Ụzọ niile osimiri Ijipt ahụ si
asọgharị ga-atalata bido n'isi isi. Ahịhịa riidi niile na amị
niile ga-akpọnwụsịkwa. **7** Ahịhịa ndụ niile dị n'akụkụ
Naịl ga-akpọnwụ, ifufe ga-efesakwa ha. Mkpụrụ niile a
kụrụ n'ebe ahụ ga-ala n'iyi, ihe niile ga-anwụ. **8** Ndị ọkụ
azụ ga-asụ ude, kwaa ụwa, na ndị niile na-atụba nko azụ
n'ime Naịl, ndị na-agha ụgbụ n'elu mmiri ga-ata ahụ. **9**
Ndị n'arụ ọrụ flakisi etiri eti ga-eru ụjụ, na ndị na-akpa
akwa ọcha ka olileanya ha ga-agharịpụ. **10** Obi ụtọ agaghị
adịkwara ndị na-esite n'ịkpa akwa enweta ego, ha na ndị
ọrụ dị iche iche a na-akwụ ụgwọ. **11** Naanị ndị nzuzu ka
ndịisi Zoan bụ, ndụmọdụ na-enweghị isi ka ndị na-adụ
eze Ijipt ọdụ na-enye. Ị ga-esi aṅaa gwa Fero, "Abụ m otu
n'ime ndị maara ihe, onye si n'agbụrụ ndị eze ochie"? **12**
Ebee ka ndị ikom gị ahụ maara ihe nọ ugbu a? Ka ha gosi
gị ma meekwa ka ị maara, ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile zubere megide Ijipt. **13** Ndịisi obodo Zoan
aghọọla ndị nzuzu, ndịisi obodo Memfis aghọkwaala ndị e
duhiere eduhie; ndị bụ nkume isi nkuku nke ndị ya niile

eduhiela ndị Ijipt ụzọ. 14 Onyenwe anyị awụnyela n'ime
ha mmụọ nzuzu nke uche na-ezughị oke; nke mere ka
Ijipt na-adagharị n'ihe niile ọ na-eme dịka onye ṅụbigara
mmanya oke si adagharị n'ihe ọ gbọrọ. 15 Ọ dịghị ihe
Ijipt nwere ike ime, isi maọbụ ọdụ; alaka nkwụ maọbụ
osisi achara. 16 N'ụbọchị ahụ, ndị ikom Ijipt ga-adị ka ndị
inyom, ha ga na-ama jijiji n'egwu n'ihi aka ahụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile weliri elu imegide ha. 17
Ala Juda ga-ewetara ndị Ijipt oke egwu, oke ụjọ ga-atụ
onye ọbụla akpọtaara aha Juda, n'ihi ihe Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile na-ezube megide ha. 18 N'ụbọchị
ahụ, obodo ise n'ime ala Ijipt ga-asụ asụsụ Kenan, ṅụọ iyi
irubere Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile isi. Otu
n'ime obodo ndị a ka a ga-akpọ Obodo anwụ. 19 N'ụbọchị
ahụ, ebe ịchụrụ Onyenwe anyị aja ga-adị n'etiti ala Ijipt.
A ga-ewukwa otu ogidi ncheta nye Onyenwe anyị n'oke
ala ha. 20 Nke a ga-abụ ihe ama na ihe ngosi, na Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile nọkwa n'Ijipt. Mgbe ha
kpọkuru Onyenwe anyị maka ndị na-emegbu ha, ọ ga-
aza ha, ọ ga-ezitere ha onye nzọpụta, onye ga-azọpụta
ha. 21 Ya mere, Onyenwe anyị ga-eme ka ndị Ijipt mara
onye ọ bụ, n'ụbọchị ahụ, ha ga-amata Onyenwe anyị,
jirikwa ịchụ aja na onyinye fee ya. Ha ga-ekwe Onyenwe
anyị nkwa debekwa ya. 22 Onyenwe anyị ga-eti Ijipt ihe
otiti, ma ọ ga-agwọkwa ha. Ndị Ijipt ga-alọghachikwute
Onyenwe anyị, ọ ga-aṅakwa ntị n'arịrịọ ha gwọọkwa ha.
23 N'ụbọchị ahụ, a ga-enwe okporoụzọ atụliri atụli nke
ga-esite na Ijipt ruo Asịrịa. Ndị Asịrịa ga-aga Ijipt, ndị
Ijipt ga-agakwa Asịrịa, ndị Ijipt na ndị Asịrịa ga-eso fee

ofufe. 24 N'ụbọchị ahụ ka Izrel ga-abụ nke atọ imezu Ijipt
na Asịrịa, bụrụ ngọzị n'ụwa. 25 Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile ga-agọzi ha, na-asị, "Ka ngọzị dịrị Ijipt, ndị
m, dịrị Asịrịa nke bụ akaọrụ m, na Izrel ihe nketa nke m."

20 N'afọ ahụ, Sagọn, eze Asịrịa, zipụrụ ọchịagha onye
ọkwa ya kasị ukwuu, ka ọ gaa buso Ashdọd agha. Ọ gara
meriekwa ya n'agha. 2 N'oge ahụ Onyenwe anyị kwuru
okwu site n'ọnụ Aịzaya nwa Emọz. Ọ sịrị ya, "Yipụ uwe
mkpe iyi n'ahụ, ya na akpụkpọụkwụ dị gị n'ụkwụ." O
mere otu a, ọ gbaara ọtọ, jeghariịakwa n'ụkwụ efu. 3
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị, "Dị ka ohu m Aịzaya si
gbara ọtọ jegharịa n'ụkwụ efu afọ atọ ndị a niile, ọ bụ ihe
ama na ihe ịdọ aka na ntị na-egosi ihe gaje ịbịakwasị ndị
Ijipt na ndị Kush. 4 N'ihi na otu a ka eze Asịrịa ga-esi
kpụrụ ndị Ijipt na ndị Kush ọ dọtara n'agha. Ha ga-agba
ọtọ na-ejegharị n'ụkwụ efu, ma nwantakịrị ma okenye.
Otule ha gba ọtọ ga-abụrụ Ijipt ihe ihere. 5 Egwu ga-ejide
ndị ahụ niile nwere nchekwube n'ike Kush, na ndị ahụ
niile jiri Ijipt nyaa isi ga-ada mba. Ihere ga-emekwa ha. 6
N'ụbọchị ahụ, ndị ahụ dịnyeere ha, bụ ndị bi n'ọnụ mmiri
ha ga-asị, 'Ọ bụrụ na ihe dị otu a dakwasịrị ndị Ijipt anyị
tụkwasịrị obi inyere anyị aka, na ịnapụta anyị site n'aka
eze Asịrịa, ebeekwanụ ka anyị ga-agbaga?'"

21 Amụma megide ọzara nke dị n'akụkụ oke osimiri:
Dịka oke ifufe si n'ọzara Negeb na-efebiga, ka onye na-
eme ihe ike ga-esi n'ọzara bịa, site n'ala nke oke egwu. 2
Ahụrụ m ọhụ dị egwu, ọhụ oke mbibi, na ọhụ oke nrara
nye n'aka ndị mbibi, n'ebe onye na-apụnara mmadụ
ihe n'ike na-akwakọta ngwongwo. Bilienụ unu ndị agha

Elam, buonu agha! Unu ndị agha Midia, gbaanụ obodo
gburugburu! Aga m eme ka ịsụ ude na mmegbu niile
kwụsị. 3 N'ihi nke a, ahụ m niile nọ n'oke ihe mgbu, oke
ihe mgbu zuru m ahụ, dịka ihe mgbu nke nwanyị ime na-
eme. Amara m jijiji n'ihi ihe m nụrụ, ihe m na-ahụ na-
agbagwoju m anya. 4 Obi m anọkwaghị jụụ, oke ọma jijiji
na-eme ka m tụọ egwu; chi ojiji nke m na-ele anya ya
aghọọlara m ihe ịma jijiji. 5 Ha na-akwado tebul. Ha na-
edozi ute ịnọdụ ala, ha na-eri, ha na-aṅụ. Bilienụ ndịisi
agha, teekwanụ ọta niile mmanụ! 6 Ihe a ka Onyenwe
anyị gwara m, "Gaa, guzobe onye nche, ka o kwuo ihe
ọ na-ahụ. 7 Mgbe ọ hụrụ ụgbọ agha, na usuu ịnyịnya,
na ndị na-agba ịnyịnya ibu, maọbụ ndị na-agba ịnyịnya
kamel ka ha na-abịa abụọ abụọ, gwa ya ka o lezie ha anya
nke ọma, nọọkwa na njikere." 8 Onye nche na-elepụ anya
tiri mkpu dịka ọdụm, sị, "Onyenwe m, n'ehihie ụbọchị
niile ka m na-eguzo n'elu ụlọ nche, n'ọnọdụ nche m ka m
na-eguzokwa abalị niile. 9 Lee, otu nwoke nọ n'ime ụgbọ
agha na-abịa, ya na ndị nọ n'elu ịnyịnya na-abịa abụọ
abụọ. O nyeghachiri ọsịsa ahụ, 'Babilọn adaala, e ọ daala,
arụsị niile apịrị apị nke chi ya niile a kurisiela tọgbọrọ
n'ala.'" 10 O, ndị m, ndị a zọchara azọcha, dịka ọka a
zọchara n'ebe ịzọcha ọka, agwala m unu ihe Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru. 11
Nke a bụ amụma megide Duma: Otu onye si na Sia na-
akpọ m oku, "Onye nche, gịnị ka ọ fọdụrụ tupu chi abọọ?
Onye nche, gịnị ka ọ fọdụrụ tupu chi abọọ?" 12 Onye nche
zara sị, "Chi ọbụbọ na-abịa, abalị na-abịakwa. Ọ bụrụ na ị
chọrọ ịjụ ajụjụ, jụọnụ ajụjụ, ma laghachikwa ọzọ." 13

Amụma megide Arebịa: Unu ndị ije niile nke Dedan, ndị
na-anọ ọnọdụ abalị n'oke ọhịa nke Arebịa, **14** kuterenụ
ndị ahụ bịakwutere unu akpịrị na-akpọ nkụ mmiri ọṅụṅụ;
unu ndị bi n'ala Tema, buterenụ ndị gbakwutere unu
ọsọ ndụ nri. **15** N'ihi na ọ bụ site n'agha nke e ji mma
agha egbu ndị mmadụ, na agha e ji akụ agbatu mmadụ
ka ha si na-agbapụ ọsọ. **16** Nke a bụ ihe Onyenwe anyị
sịrị m, "Tupu otu afọ agwụ, dị ka esi agụ afọ onye ohu e
goro ọrụ, ịma mma Keda ga-agwụsị. **17** Ndị fọdụrụ ndụ
n'ime ndị na-agba ụta, ndị bụ dike n'agha na Keda, ga-
adị mmadụ ole na ole." Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel
ekwuola ya.

22 Amụma megide ndagwurugwu nke ọhụ. Ọ bụkwa gịnị
na-eme unu ugbu a nke mere na unu niile rịgooro n'elu
ụlọ? **2** Gị obodo jupụtara n'oke ọgbaaghara, gị obodo
oke ụzụ na-aṅụrị obi ụtọ? Ndị unu niile nwụrụ anwụghị
n'ime ọgbọ agha, ma ọ bụkwanụ site na mma agha. **3**
Ndịisi unu niile agbapụchaala. E jidechara ha niile na-
enweghị àkụ ọbụla a gbapụrụ. Unu niile e jidere ka a
dọkpụụrụ n'otu dịka ndị mkpọrọ bụ ndị ahụ gbapụrụ ọsọ
mgbe ndị iro ka nọrịị ebe dị anya. **4** N'ihi nke a, asịrị m,
"Lepụnụ m anya ka m nọọrọ onwe m; ka m bee akwa dị
ilu. Unu anwakwala ịkasị m obi, n'ihi mbibi e bibiri ndị
m." **5** Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, nwee otu ụbọchị ụbọchị ọgbaaghara na nzọda
na ihe nke ịgba mmadụ gharịị, n'ime ndagwurugwu nke
ọhụ, ọ bụ ụbọchị itida mgbidi na nke itiku ugwu niile
mkpu akwa. **6** Elam bu akpa àkụ, ya na ndị nọkwasịrị
n'elu ụgbọala na ịnyịnya ha; Kia ewepụtakwala ọta. **7**

Ụgbọala jupụtara na ndagwurugwu unu niile mara mma;
ndị na-agba ịnyịnya anọchisiela ọnụ ụzọ niile e si abanye
n’obodo unu. 8 Onyenwe anyị wezugara ihe nchedo niile
nke Juda, n’ụbọchị ahụ unu legidere anya na ngwa agha
dị n’Ụlọeze dị n’Oke ọhịa. 9 Unu hụrụ na mgbidi obodo
Devid nwere ọtụtụ mgbawa n’ebe dị iche iche na ya.
Unu chekọtara mmiri n’ọdọ mmiri nke ala ala. 10 Unu
gụrụ ụlọ dị na Jerusalem ọnụ, tiwaa ụfọdụ ụlọ iji mee ka
mgbidi sie ike. 11 Unu gwuru ọdọ mmiri n’etiti mgbidi
abụọ maka ichekwa mmiri si n’ọdọ mmiri ochie, ma
unu elekwasịghị Onye ahụ kere ya anya, unu ejikwaghị
Onye ahụ tụrụ atụmatụ ya site na mgbe gara aga kpọrọ
ihe. 12 Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, kpọrọ unu ụbọchị ahụ ka unu kwaa akwa, ruo
ụjụ, kpụchaa agịrị isi unu ma yirikwa akwa mkpe. 13
Ma lee, e nwere obi ụtọ, na-egwuri egwu; igbu ehi na
igbu atụrụ, iri anụ nakwa ịṅụ mmanya. Unu na-asị, “Ka
anyị rienụ, ṅụọkwanụ, n’ihi na echi ka anyị ga-anwụ.” 14
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ekpugheerala m
mee ka m nụrụ, “N’ezie, agaghị ekpuchiri unu mmehie a
ruo ụbọchị unu ga-anwụ.” Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, bụ
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 15 Otu
a ka Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, kwuru: “Gaa, gwa odozi akụ a bụ Shebna, nke
bụ onye na-elekọta ụlọ ukwu eze: 16 Gịnị ka ị na-eme
n’ebe a, onye nyekwara gị ikike na i gwuwaara onwe gị ili
n’ebe a, na-egwuwakwa ili gị n’ebe dị elu na-akapụtara
onwe gị ebe izuike n’ime nkume ahụ? 17 “Kpachara anya,
Onyenwe anyị na-aga ịkpata gị aka, tufuo gị n’ebe dị

anya, gị dike na nwoke. 18 Ọ ga-afịkọta gị okirikiri dịka
bọlụ, tufuo gị n'obodo sara mbara. N'ebe ahụ ka ị ga-anọ
nwụọ, n'ebe ahụ kwa ka ụgbọala gị nke i ji anya isi ga-
aghọ ihe ihere nye ezinaụlọ onyenwe gị. 19 Onyenwe anyị
ga-achụpụkwa gị site n'ọkwa gị, na sitekwa n'ọnọdụ gị dị
elu, dọda gị n'ala. 20 "N'ụbọchị ahụ, aga m akpọ ohu m,
Eliakịm, nwa Hilkaya. 21 Aga m eyikwasị ya uwe ọrụ gị,
kekwasịkwa ya ihe ike n'ukwu, werekwa ike ọchịchị ahụ i
nwere na mbụ nyefee ya. Ọ ga-abụkwara ndị Jerusalem
na ndị Juda nna. 22 Aga m enyefekwa ya n'aka ihe ntụghe
ụzọ nke ụlọ Devid. A ga-emeghe ihe niile ọ sị na a ga-
emeghe, mechiekwa ihe niile ọ sị na a ga-emechi, 23
Aga m eme ka o guzosie ike dịka ǹtu a kpọgidere n'aja
ụlọ. Ocheeze ya ga-ewetara ụlọ nna ya nsọpụrụ. 24 A ga-
ekokwasị ya ebube nke ezinaụlọ ya, ụmụ ya na ụmụ ụmụ
ya, ihe niile nke dị nta, site na ite na efere, sitekwa n'ọba
ruo na karama niile. 25 "N'ụbọchị ahụ," ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri, "N'oge ahụ, ǹtu ahụ a
kpọgidesịrị ike n'aja ụlọ ga-apụ n'ọnọdụ ya, a ga-akpajipụ
ya ọ dapụ n'ala. Ibu niile nke kokwasịrị n'elu ya ka a ga-
egbuda n'ala." N'ihi na Onyenwe anyị ekwuola ya.

23 Nke a bụ amụma megide Taịa: Tienụ mkpu akwa, unu
ụgbọ mmiri nke Tashish n'ihi na e bibiela Taịa, ahapụla
ya na-enweghị ụlọ ọbụla maọbụ ọnụ mmiri mbata. Ozi
erutela ha aka site n'obodo Saiprọs. 2 Derenụ duu, unu
ndị bi n'ala ahụ osimiri gbara gburugburu. Unu ndị na-
azụ ahịa na Saịdọn, ndị na-ezipụ ụgbọ mmiri na-aga
n'osimiri, kwaanụ akwa. 3 N'elu ọtụtụ mmiri dị ukwuu,
ka mkpụrụ ọkụkụ Shihoa si bịa, owuwe ihe ubi nke Naịl

bụ ihe uru ahịa Taịa, ọ ghọrọ ọma ahịa nke mba dị iche
iche. 4 Ka ihere mee gị, Saịdọn, na gị bụ ebe e wusiri
ike nke osimiri, n'ihi na oke osimiri ekwuola okwu; "Ime
emetụbeghị m, nke m ji amụpụta nwa; o nwebeghị mgbe
m ji zụpụta ụmụ ndị ikom maọbụ ụmụ ndị inyom tozuru
oke." 5 Mgbe ozi ga-abịara ndị Ijipt, ha ga-anọ na mwute
n'ihi ozi si Taịa. 6 Gabiganụ ruo Tashish tisienụ mkpu
akwa ike, unu ndị bi n'ala mmiri gbara gburugburu. 7
Nke a ọ bụ obodo ahụ ọṅụ na-ejupụta n'ime ya oge niile?
Obodo ahụ dịrịla kemgbe oge gara aga? Nke a ọ bụ ihe
fọdụrụ n'obodo ahụ ndị ya na-esi n'ime ya pụọ gaa n'ebe
dị anya iwu obodo ọzọ? 8 Onye zubere ihe dị otu a megide
Taịa, bụ mba na-ekpube ndị ọzọ okpueze, mba nke ndị
ahịa ya bụ ụmụ eze, nke ndị ọzụ ahịa ya bụ ndị a na-
asọpụrụ n'ụwa? 9 Ọ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile zubere ya, n'ihi iweda n'ala mpako na ịma mma ya
niile, na iwetara ndị niile a na-asọpụrụ n'ụwa nlelị. 10
Gaanụ kọọ ala ubi unu dịka ha na-eme n'akụkụ Naịl, unu
ụmụada Tashish, n'ihi na unu enwekwaghị ọnụ mmiri.
11 Onyenwe anyị esetipụla aka ya n'elu osimiri mee ka
alaeze ha niile maa jijiji. O nyela iwu banyere Fonisia ka e
bibie ebe ya niile nke wusiri ike. 12 Ọ sịrị, "Ị gaghị aṅụrị
ọṅụ ịṅụ mmanya n'oke oriri ọzọ, gị ada Saịdọn na-amaghị
nwoke, nke a na-emegbu emegbu. "Bilie, gafee garuo
Saiprọs, ọ bụladị n'ebe ahụ, ị gaghị enweta ezumike."
13 Lee anya n'ala ndị Kaldịa, ndị a gụpụrụla ugbu a na
mmadụ! Ndị Asịrịa mere ya ka ọ bụrụ ebe obibi nye anụ
ọhịa na-ebi n'ọzara. Ha wuliri ụlọ nche ha niile dị elu
gburugburu tikpọọ ebe ya niile e wusiri ike, mee ha ka

ha tọgbọrọ n’efu ghọọ mkpọmkpọ ebe. **14** Tienụ mkpu
akwa, unu ụgbọ mmiri Tashish niile dị n’oke osimiri,
n’ihi na e mebiela ebe unu niile e wusiri ike. **15** A gaghị
echeta Taịa ọzọ, tutu iri afọ asaa agafee, nke bụ ogologo
ụbọchị ndụ onye eze. Mgbe oge ahụ zuru, Taịa ga-adịkwa
ka nwanyị akwụna e jiri rọọ abụ dị otu a: **16** “Welite
ụbọ akwara, jegharịa n’ime obodo, gị nwanyị akwụna e
chefuru echefu; kpọzie ụbọ gị nke ọma, bụọ ọtụtụ abụ, ka
e si otu a mee ka ị bụrụ onye e chetara echeta.” **17** E,
mgbe iri afọ asaa gasịrị, Onyenwe anyị ga-eleta Taịa. Ọ
ga-alaghachi n’ọrụ ya dịka nwanyị akwụna, ya na alaeze
niile dị n’ihu elu ụwa niile. **18** Ma uru ahịa ya niile, na
ego niile ọ kpatara site n’ịzụ ahịa ka ọ ga-edo nsọ nye
Onyenwe anyị. Ha agaghị edokọkwa ha n’otu ebe izo ha,
kama uru ahịa ha niile ga-adịrị ndị niile na-ebi ezi ndụ
n’ihu Onyenwe anyị. Ha ga-ejikwa ego ahụ zụọ ihe oriri
na uwe dị mma.

24 Lee, na Onyenwe anyị na-aga ịgba ụwa ọtọ. Ọ na-aga
ime ka ọ tọgbọrọ n’efu. Ọ na-aga ibibicha ihe dị n’elu
ụwa, mee ka ndị bi n’ime ya gbasasịa. **2** Otu ihe ahụ ka ọ
ga-eme mmadụ niile, nye ndị nchụaja ma ndị mmadụ,
nye ụmụodibo na ndị nwe ha, nye ndị odibo nwanyị,
na nne ha ukwu, nye ndị na-azụ ihe a na-ere ere, na
ndị na-ere ihe orire; nye ndị na-ebinye ego, na ndị a
na-ebinye ego; nye ndị ji ụgwọ, na ndị e ji ụgwọ. **3** O
nweghị onye ọ ga-ahapụ. A ga-agba ala ahụ ọtọ kwakọrọ
ihe niile dị n’ime ya. Nke a ka Onyenwe anyị kwuru. **4**
Ala atakọchaala, ma kpọnwụọ. Ụwa ahụjuola anya ma
kpọnwụọ. Eluigwe na n’ụwa so na-ahụjukwa anya. **5** Ụwa

bụ ihe e merụrụ emerụ site na ndị ya; ha enupula isi
n'iwu niile, ha agbanweela ụkpụrụ ya, mebie ọgbụgba
ndụ ebighị ebi ahụ. 6 Ya mere, ọbụbụ ọnụ na-eripịa
ụwa; ndị bi n'ime ya aghaghị ịnatakwa ikpe ọmụma ha.
Ya mere ndị niile bi n'ụwa na-ere ọkụ, ọ bụkwa naanị
mmadụ ole na ole fọdụrụ. 7 Mmanya ọhụrụ atakọrọla,
osisi vaịnị akpọnwụọkwala, n'ihi ya, ndị ahụ niile ọṅụ na-
ejupụta n'obi ha na-asụ ude. 8 Egwu ụtọ niile akwụsịla,
mkpọtụ nke ndị na-eri oriri dị iche iche akwụsịla. Ụda
obi ụtọ nke ụbọ akwara adịghịkwa. 9 Abụ obi ụtọ nke
ya na mmanya na-eso adịghịkwa; mmanya dị ike na-
akụzi ilu n'ọnụ ndị na-aṅụ ya. 10 Obodo atọgbọrọla n'efu;
a kpọchichaala ọnụ ụzọ e si abata ụlọ ndị mmadụ ka
onye ọbụla ghara inwe ike ịbata. 11 Igwe ndị mmadụ nọ
n'okporoụzọ na-eti mkpu n'ihi na mmanya adịghịkwa.
Ọṅụ adịghịkwa, otu a, ewezugakwala obi ụtọ site n'ụwa.
12 Obodo ahụ aghọọla mkpọmkpọ ebe, e tikpọọla ọnụ ụzọ
ya niile. 13 Otu a ka ọ ga-adị n'ụwa niile, nakwa n'etiti
mba niile, dịka mgbe a na-etitusi mkpụrụ dị n'elu osisi
oliv, maọbụ mgbe ahapụrụ ụfọdụ mkpụrụ grepu n'elu
osisi mgbe a ghọchasịrị ihe ubi. 14 Ma ndị niile fọdụrụ ga-
eti mkpu ọṅụ; ndị nọ n'ọdịda anyanwụ ga-eto ịdị ebube
nke Onyenwe anyị. 15 Ndị nọ n'ọwụwa anyanwụ ga-enye
Onyenwe anyị otuto. Ndị bi n'ala nta niile osimiri gbara
gburugburu ga-ebuli aha Onyenwe anyị, Chineke Izrel
elu. 16 Anyị ga-anụ abụ ọma dị iche iche site na nsọtụ
ụwa. Ha ga-abụ abụ na-asị, "Otuto dịrị Onye ezi omume
ahụ." Ma n'ezie, o nweghị olileanya dịịrị m. "Lee ka anụ
ahụ m si na-akpọnwụ! Ahụhụ dịrị m! N'ihi na ndị ahụ

na-ekwesighị ntụkwasị obi ereela anyị. Akpịrị ego ha ka
ha ji refuo anyị." 17 Ihe egwu, na olulu, na igbudu nke
onye na-esi ọnya dị na-eche unu, unu ndị niile bi n'ụwa.
18 Onye ọbụla n'ime unu nke gbara ọsọ n'ihi ihe egwu
ga-adaba n'olulu; onye ọbụla sitekwara n'olulu rịpụta
ga-azọnye ụkwụ ya n'ọnya. N'ihi na mmiri nke ịla n'iyi
esitela na mbara eluigwe na-ezokwasị unu. Ntọala ụwa
na-amakwa jijiji. 19 Ụwa adapịasịala; ụwa agbawasịala; e
jirila oke ike nugharịa ụwa. 20 Ụwa ga-adagbugharị dịka
onye mmanya na-egbu. Ọ ga-aṅagharịkwa dịka osisi nke
oke ifufe na-efegharị. Ọ daala, ọ pụghịkwa ibili ọzọ, n'ihi
na njehie ya dị arọ na-anyịdakwa ya. 21 N'ụbọchị ahụ,
Onyenwe anyị ga-ata ike usuu niile dị n'eluigwe ahụhụ. Ọ
ga-atakwa ndị eze niile n'ụwa ahụhụ. 22 A ga-achịkọta
ha dịka ndị mkpọrọ, kpọchiekwa ha n'ụlọ mkpọrọ n'ebe
ahụ ka ha ga-anọgide, tutu ruo mgbe a ga-ekpe ha ikpe.
23 Ọnwa ga-ada mba, anwụ ka ihere ga-eme; n'ihi na
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-achị n'ugwu
Zayọn nakwa n'ime Jerusalem, ọ ga-eji oke ebube chịa
n'ihu ndị okenye ya.

25 O Onyenwe anyị, ị bụ Chineke m; aga m ebuli gị elu,
nye aha gị otuto, n'ihi na site na ntụkwasị obi zuruoke, ị
rụọla ọtụtụ ihe ịrịbama, nke i tụrụ atụmatụ ha siterị n'oge
gara aga. 2 N'ihi na i meela ka obodo ghọọ mkpọmkpọ
ebe; mee ka obodo e wusiri ike ghọọ ebe dakpọrọ adakpọ;
meekwa ka ebe siri ike nke ndị mba ọzọ ghọọ ebe obodo
na-adịghịzi, agaghị ewukwa ya ruo mgbe ebighị ebi. 3
N'ihi nke a, ndị niile dị ike ga-asọpụrụ gị. Obodo ndị
ahụ na-emenye ndị mba ọzọ egwu ga-atụ gị egwu. 4

N’ihi na ị bụụrụ onye na-enweghị ike ebe mgbaba; ị
bụkwaara ndị ogbenye ebe mgbaba n’oge mkpa ha, ebe
nchebe siri ike n’oge oke mmiri ozuzo, na ndo n’oge
okpomọkụ. N’ihi na nkuume nke ndị na-adịghị emere
mmadụ ebere dị ka oke mmiri ozuzo nke na-amakwasị
mgbidi, **5** dịkwa ka okpomọkụ nke na-adị n’ọzara. Ị na-
eme ka mkpọtụ nke ndị mba ọzọ kwụsị, dịka ndo nke
igwe ojii na-eweta si eme ka okpomọkụ dajụọ, otu a ka
abụ ọma nke ndị na-adịghị eme ebere si kwụsị. **6** N’elu
ugwu a, ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile ga-
anọ kwadooro ụwa niile oke oriri. Ọ ga-abụ oke oriri nke
ga-adịrị ndị niile. Oke oriri nke ezi anụ na mmanya dị
mma ga-adị. **7** N’elu ugwu a, ka ọ ga-ewepụ ihe ndị ahụ
niile na-eweta ihu mgbarụ, nke dị ka akwa e ji kpuchie
mmadụ niile, nke kpuchikwara ihu ndị mba niile. **8** Ọ
ga-elomi ọnwụ ruo mgbe ebighị ebi. Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị ga-ehicha anya mmiri niile
site n’ihu mmadụ niile, ọ ga-ewezuga ihe ịta ụta niile
dakwasịrị ndị ya site n’ụwa niile. Onyenwe anyị ekwuola
ya. **9** N’ụbọchị ahụ, ndị mmadụ ga-asị, “Nke a bụ Chineke
anyị n’ezie, anyị tụkwasịrị ya obi, ọ zọpụtakwara anyị.
Nke a bụ Onyenwe anyị ahụ, anyị tụkwasịrị ya obi, ka
anyị nwee ọṅụ ma ṅụrịakwa na nzọpụta ya.” **10** N’ihi na
aka Onyenwe anyị ga-adịgide n’elu ugwu a, ma a ga-azọtọ
ndị Moab n’ọnọdụ ha, dịka esi azọda ahịhịa dị n’okpuru
ụkwụ mmadụ. **11** Ha ga-agbasa aka ha abụọ n’ime ya, dịka
onye na-egwu mmiri si agbasapụ aka ya, ma Chineke ga-
eweda mpako ha niile, n’agbanyeghị ọrụ aghụghọ niile
nke aka ha. **12** Ọ ga-akwatu mgbidi gị niile dị elu nke e

wusiri ike, mee ka ha daruo ala, ọ ga-eme ka ha daruo
ala, ruo mgbe ha ghọrọ uzuzu.

26 N'ụbọchị ahụ, a ga-abụ abụ a n'ala Juda niile: Anyị
nwere obodo e wusiri ike. Chineke na-eme ka mgbidi
ya na ebe ya niile e wusiri ike bụrụ nzọpụta nye anyị.
2 Meghee ụzọ ama niile, ka mba ndị ahụ na-eme ezi
omume bata, e, bụ mba ahụ kwesiri ntụkwasị obi. **3** Ị
na-eme ka ndị niile echiche uche ha guzosiri ike nwee
udo zuruoke, n'ihi na ọ bụ na gị ka ha na-atụkwasị obi
ha. **4** Tụkwasị Onyenwe anyị Chineke obi mgbe niile,
n'ihi na Onyenwe anyị Chineke bụ oke nkume nke mgbe
ebighị ebi. **5** Ndị na-akpa nganga ka ọ na-ewedata ala,
na-emekwa ka obodo na-anya isi kpọọ ọnụ n'ala. Mgbidi
ya ka ọ na-eme ka ọ daruo ala. **6** Ọ na-enyefe obodo ahụ
n'aka ndị a na-emegbu emegbu, na n'aka ndị ogbenye ka
ha zọtọọ ya ụkwụ. **7** Ụzọ nke onye ezi omume ha n'otu,
gị, Onye ziri ezi, na-eme ka okporoụzọ ndị ezi omume dị
larịị. **8** E, Onyenwe anyị, anyị na-aga n'ụzọ nke ikpe gị
niile, na-ele anya gị. Aha gị na ihe niile e ji mara gị bụ ihe
na-agụsị obi anyị agụ ike. **9** Abalị niile ka obi m na-achọsi
gị ike, n'ụtụtụ eji m mmụọ m niile na-achọsi gị ike, n'ihi
na ọ bụ naanị mgbe ị bịara kpee ụwa ikpe ka mmadụ ga-
esi n'ajọ omume tụgharịa ime ezi ihe. **10** Obi ebere gị
n'ebe ndị na-emebi iwu nọ adịghị eme ka ha gbanwee. Ọ
bụladị n'ala a, ebe ndị ezi omume bi, ha na-anọgide na-
eme ihe ọjọọ. Ha adịghị echeta ịdị ukwuu gị, Onyenwe
anyị. **11** Onyenwe anyị ebuliela aka ya elu, ha adịghị ahụ
ya. Gosi ha ekworo gị banyere ndị gị, ka e si otu a mee ka
ihere mee ha. E, ka ọkụ ahụ ị kwadooro ndị iro gị rechapụ

ha. **12** Onyenwe anyị, ị na-enye anyị udo; n'ihi na ihe niile
anyị nwere sitere n'aka gị. **13** O, Onyenwe anyị Chineke
anyị, ọ dị mgbe anyị nọ n'okpuru ọchịchị ndị ọzọ dị iche
iche, ma ugbu a, ọ bụ naanị aha gị ka anyị na-efe. **14**
Ndị niile anyị fere na mbụ anwụchaala; ha adịghịkwa
ndụ; mmụọ ha agakwaghị alọghachi ọzọ. N'ihi na ị tara
ha ahụhụ, laa ha n'iyi; e chefukwaala ha. **15** I meela ka
mba a dị ukwuu, Onyenwe anyị; i meela ka mba a saa
mbara. I wetarala onwe gị nsọpụrụ, i meela ka oke ala
ahụ niile gbatịa. **16** Onyenwe anyị, n'ime mkpagbu ha,
ha gbakwutere gị. Mgbe iwe gị bịakwasịrị ha, ọ bụ olu
dị nta ka ha ji kpeere gị ekpere. **17** Gị, Onyenwe anyị,
emeela ka anyị kwaa akwa, dị ka nwanyị ime na-eme si
ata ikikere eze na akwa akwa n'ihi ihe mgbu. Otu a ka
anyị nọ n'ihu gị. **18** Anyị anọọla ọnọdụ ihe mgbu, na ịta
ikikere eze, ma o nweghị ihe ọma anyị nwetara n'ime
ya. Mgbalị anyị niile emeghị ka nzọpụta rute ụwa aka. O
nwekwaghị ihe nwere isi anyị rụpụtara. **19** Ma ndị gị niile
nwụrụ anwụ ga-adị ndụ, O Onyenwe anyị. Ozu ha ga-
esite n'ọnwụ bilie. Unu ndị niile bi n'aja tetanụ ma tie
mkpu ọṅụ. N'ihi na igirigi gị dị ka igirigi nke ụtụtụ, ala
ga-amụpụtakwa ndị ya niile nwụrụ anwụ. **20** Baanụ n'ụlọ,
ndị m, kpọchienụ ụzọ unu! Zoonụ onwe unu naanị nwa
oge nta, tutu ruo mgbe iwe Chineke ga-agabiga. **21** Lee
anya! Onyenwe anyị si n'ebe obibi ya na-abịa ikpe ndị bi
n'ụwa ikpe n'ihi mmehie ha niile. Ụwa ga-ekpughepụ
gosi ọbara niile a wụsiri n'elu ya, ọ gaghị ezokwa ndị niile
e gburu lie n'ime ya.

27 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-eji mma agha ya iwe
ya, dị ukwuu dịkwa ezigbo ike, taa agwọ ahụ na-akpụ
akpụ bụ Leviatan ahụhụ. Leviatan bụ agwọ mgbakọ ahụ;
ọ ga-egbukwa nnukwu anụ ọjọọ ahụ nke bi na mmiri.
2 N'ụbọchị ahụ, abụ a ga-adị n'ọnụ ha, abụ ha ga-abụ
banyere ubi vaịnị nke na-amị ezi mkpụrụ. **3** "Mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị na-elekọta ya, ana m agba ya mmiri
ụbọchị niile, na-eche ya nche ehihie na abalị. Ka onye
ọbụla ghara iji ihe ọjọọ leta ya. **4** Adịghị m ewekwa iwe. Ọ
bụrụ na ọ bụ naanị ogwu na uke na-echere m aka mgba,
aga m ebili buso ha agha, aga m esurekwa ha ọkụ. **5**
Ma ọ bụghị otu a, ka ha bịakwute m maka nchekwa, ha
bịa ka mụ na ha mee udo. E, ha bịa ka mụ na ha mee
udo." **6** N'ụbọchị ndị na-abịa, Jekọb ga-agba mgbọrọgwụ.
Izrel ga-agbawa okoko dịka osisi, maakwa ifuru, jirikwa
mkpụrụ mejupụta ụwa niile. **7** Onyenwe anyị atabeghị
Izrel ahụhụ dịka o si taa ndị iro ya. O mebekwaghị ka e
gbuo ndị ya dị ka e si gbuo ndị iro ha. **8** Onyenwe anyị
tara ndị ya ahụhụ, mee ka a dọrọ ha n'agha ma buru ha
gaa mba ọzọ. Ọ bụ ifufe ọjọọ nke si n'ọwụwa anyanwụ ka
o ji bupụ ha. **9** Ọ bụ n'ụzọ dị otu a ka a ga-esi bupụ ikpe
ọmụma dịrị Jekọb, nke a bụkwa iju eju nke mkpụrụ e ji
wezuga mmehie ya: Mgbe ha gweriri nkume niile ha ji
wuo ebe ịchụ aja arụsị ha dịka ntụ, mgbe ha wezugara
ogidi arụsị Ashera, na ebe ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-
esi isi ụtọ niile. **10** Obodo ahụ e wusiri ike adakpọsịala.
Ọ ghọọla ọzara nke ndị mmadụ na-ebighị n'ime ya. Ọ
ghọọkwala ebe ụmụ ehi na-akpa nri, ebe ha na-amakpu
na-ezu ike. Ha ga-atacha ahịhịa dị n'alaka osisi. **11** Mgbe

alaka osisi ndị ahụ kpọnwụrụ daa, ụmụ nwanyị ga-abịa
chịkọtaa ha were ha kwanye ọkụ. N'ihi na ndị a bụ ndị
na-enweghị nghọta. Ọ bụ nke a mere Onye kere ha adịghị
emere ha ebere. Onye ahụ kpụrụ ha agakwaghị egosi ha
obi ebere. 12 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-ahọcha site
n'ebe mmiri na-eru eru Yufretis ruo na Wadi nke Ijipt,
ma gị, bụ Izrel ka a ga-achịkọta otu n'otu. 13 N'ụbọchị
ahụ, opi ike ga-ada. Ndị ahụ na-ala n'iyi n'Asịrịa na ndị
ahụ e mere ka ha gaa biri n'Ijipt dịka ndị mba ọzọ ga-abịa
fee Onyenwe anyị ofufe n'ugwu nsọ ya dị na Jerusalem.
28 Ahụhụ ga-adịrị okpueze okoko ọhịa ahụ, nke bụ
mpako Ifrem, obodo ahụ ndị ya na-aṅụbiga mmanya
oke ji anya isi. Obodo ahụ e wukwasịrị na mbara ala
ndagwurugwu mara mma. Obodo ahụ ịma mma ya na-
ada dịka okoko osisi e kpukwasịrị ndị ndu ya mmanya
na-egbu n'isi. 2 Lee, Onyenwe anyị nwere otu onye dị
ike, onye nwekwara ume, dịka oke mmiri ozuzu nke
akụmmiri igwe na dịka oke ifufe na-eweta mbibi, dịka
oke mmiri ozuzo na-erubiga oke na dịka oke mmiri ozuzo
bu idee mmiri ji ike ekwo, ọ ga-eji ike tụpụ ya n'ala. 3
Okpueze okoko osisi, bụ mpako nke ndị Ifrem na-aṅụbiga
mmanya oke, ga-abụ ihe a ga-azọtọkwa n'okpuru ụkwụ.
4 Okoko ọhịa nke na-akpọnwụ akpọnwụ, nke bụ ebube
ịma mma ya, nke dị n'isi ndagwurugwu na-emepụta ihe,
ga-adị ka mkpụrụ fiig chara tupu oge owuwe ihe ubi
eruo, nke mgbe onye ọbụla hụrụ ha na-ewere ha n'aka,
tinye n'ọnụ ya, loo ha. 5 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile n'onwe ya, ga-aghọrọ ndị ya
fọdụrụ n'ala ahụ okpueze mara mma, ọ ga-aghọkwara ha

okoko mara mma. 6 Ọ ga-abụ mmụọ nke ikpe ziri ezi nye
ndị ikpe. Ọ ga-abụkwa ike nye ndị na-achụghachi ndị
iro azụ n'ọnụ ụzọ ama. 7 Ndị a kwa na-adagharị site na
mmanya sitekwa n'ihe ọṅụṅụ na-aba n'anya. Ndị nchụaja
na ndị amụma na-adagharị site na ihe ọṅụṅụ na-aba
n'anya, mmanya emeela na ha amakwaghị ihe ha na-
eme; ha na-adagharị site n'ihe ọṅụṅụ na-aba n'anya ha
na-adagharị mgbe ha na-ahụ ọhụ dị iche iche, ha na-asọ
ngọngọ mgbe ha n'ekpe ikpe. 8 N'ihi na tebul ha niile
jupụtara n'ihe ọgbụgbọ ruru unyi. O nwekwaghị ebe dị
ọcha. 9 "Ọ bụ onye ka ọ na-achọ ikuziri ihe? Ọ bụ onye ka
ọ na-achọ ka ọ ghọta ozi ya? Ọ bụ ụmụnta ndị a kwusịrị
ịṅụ mmiri ara, bụ ndị a ka napụrụ ara? 10 N'ihi na ọ na-
agbalị izi anyị ihe dịka e si dee ya, ahịrị ime nke a, n'ahịrị
ime nke ọzọ, n'usoro tụkwasị n'usoro, nwantịntị n'ebe
a, nwantịntị n'ebe ahụ." 11 N'ezie, Chineke ga-eji ndị
na-asụ asụsụ unu na-amaghị zi unu ihe. 12 N'ihi na ọ
gwara unu okwu sị, "Lee, nke a bụ ebe izuike ahụ, ebe
onye ike gwụrụ nwere ike ịnọ zuru ike; nke a bụ ebe
ịgbaume ahụ." Ma ha jụrụ ige ya ntị. 13 Ọ bụ n'ihi ya ka e
ji na-ezi unu okwu Onyenwe anyị n'ahịrị n'ahịrị, n'usoro
n'usoro; nwantịntị n'ebe a, nwantịntị n'ebe ahụ, ka unu
gaa sụọ ngọngọ dalaa azụ, ka unu bụrụ ndị e tihịara ahụ,
ndị ọnya mara, ndị e jidekwara. 14 N'ihi nke a, nụrụnụ
okwu Onyenwe anyị, unu ndị na-akwa emo, ndị ọchịchị
Jerusalem dị n'aka. 15 N'ihi na unu ekwuola sị, "Anyị na
ọnwụ agbaala ndụ, anyị na ala mmụọ enwekọọkwala otu
mkpebi. Mgbe ịla n'iyi ahụ dị ukwuu ga-esi n'ebe anyị nọ
gafee, ọ gaghị erute anyị, n'ihi na anyị emeela ka okwu

ụgha bụrụ ebe mgbaba anyị; ọ bụkwa n'ime okwu ụgha ka
anyị na-ezo onwe anyị." (Sheol h7585) 16 Ma otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, "Lee, ana m
atọgbọ na Zayọn otu nkume, nke anwapụtarala. Nkume
nkuku dị oke ọnụahịa, n'ihi ntọala siri ike. Onye nke
kweere na ya egwu agaghị ejide ya. 17 Ikpe ziri ezi ga-abụ
eriri ọtụtụ nke ji atụ ihe, ezi omume ga-abụkwa ihe ịtụ
mgbidi; akụmmiri nke oke mmiri ozuzo, ga-ekpochapụ
ebe mgbaba unu, okwu ụgha unu, mmiri ga-etojukwa
n'ebe nzuzo unu. 18 Mgbe ahụ, a ga-akagbu ọgbụgba ndụ
ahụ unu na ọnwụ gbara; mkpebi unu na ala mmụọ agaghị
eguzokwa. Mgbe oke ịla n'iyi ahụ si n'ebe unu nọ na-
agafe, ọ ga-azọda unu. (Sheol h7585) 19 Mgbe ọbụla o si
n'ebe unu nọ na-agafe, ọ ga-eburu unu, maọbụ n'ụtụtụ,
ehihie, maọbụ n'abalị, oge niile, mgbe mgbe." Mgbe ahụ,
obi unu ga-aghọta okwu Chineke; ọ ga-ewetara unu ahụ
ịma jijiji. 20 Ihe ndina dị mkpụmkpụ, mmadụ enweghị ike
esetipụ onwe ya n'elu ya; akwa mkpuchi dị oke warawara,
mmadụ enweghị ike iji ya fụchizie ahụ nke ọma. 21
Onyenwe anyị ga-ebili dịka o mere n'ugwu Perazim, ọ ga-
akpalị onwe ya dịka o mekwara na Ndagwurugwu Gibiọn,
ịrụ ọrụ ya, ọrụ ya nke dị ike n'ịkọwa, na ịrụzu ọrụ ya, ụdị
nke a na-atụghị anya ya. 22 Ugbu a, ya mere, kwụsịnụ
ịkwa emo, ka a ghara ime ka ahụhụ unu dị ukwuu karịa.
N'ihi na Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile agwala m na o kpebiela ịla unu n'iyi. 23 Geenụ
ntị, nụrụnụ olu m, ṅaanụ ntị n'ihe m na-agwa unu. 24 Ọ
bụ ụbọchị niile ka onye ọrụ ubi na-akọ ala ubi ya hapụ
ịkụnye ya mkpụrụ? Ọ bụ mgbe niile ka ọ na-egwuze ala

ubi ya ime ka ọ dị larịị, ma ọ gaghị akụnye ya mkpụrụ
ọbụla? 25 Mgbe o gwuzesịrị ya, ọ naghị aghasa mkpụrụ
karawe, ghasaakwa kumin? Ọ bụ na ọ naghị akụnye ọka
wiiti n'ahịrị nke ya, ọka balị n'ebe o kwesiri, na spelti
n'ebe o kwesiri? 26 Ọ maara ihe o kwesiri ime, n'ihi na
Chineke na-ezi ụzọ ziri ezi. 27 N'ihi na ejighị igwe eji
azọcha mkpụrụ ọka etichapụta mkpụrụ karawe, maọbụ
kpọree ụkwụ igwe n'elu kumin, kama ọ bụ mkpọrọ ka e
ji etichapụta kumin, werekwa osisi nta kwesiri ekwesi
kupụta karawe. 28 A na-akwọ ọka e ji eme achịcha akwọ, ọ
bụghị ruo mgbe ebighị ebi ka a na-anọgide na-etichapụta
ya. E nwere ike jiri ụkwụ igwe ụgbọala ịnyịnya na-adọkpụ
zọchaa ha, ma ọ bụghị ka a kwọpịasịa mkpụrụ ha. 29
Ihe ndị a niile na-esite n'aka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile na-abịa, onye nzube ya dị ịtụnanya, onye
amamihe ya dị ebube.

29 Ahụhụ ga-adịrị gị, gị bụ Ariel, Ariel, gị obodo ebe
Devid bi. Gbakọnyenụ otu afọ n'afọ ọzọ nke unu ga-eji rie
oriri, mee mmemme. 2 Ma aga m akpagbu Ariel, ọ ga-eru
ụjụ, ma bee akwa, ọ ga-adị ka ala ebe ịchụ aja. 3 Aga m
ama ụlọ ikwu m n'akụkụ gị niile gburugburu, aga m eji
ọtụtụ ụlọ elu gba gị gburugburu dokwaa ihe nnọchibido
m niile megide gị. 4 N'ọnọdụ mweda n'ala, ị ga-ekwu
okwu site n'ala, okwu ọnụ gị ga-esikwa n'uzuzu pụta. Olu
gị ga-ada ka nke onye mmụọ site n'ala, ọ bụ site n'uzuzu
ka okwu ọnụ gị na-ada ntakịrị ntakịrị ga-esi pụta. 5 Ma
igwe ndị iro gị ga-aghọ ntụ, igwe ndị na-adịghị eme obi
ebere ga-adịkwa ka igbugbo ọka nke ifufe na-ebufu. Mgbe
ahụ, na mberede, 6 mụ onwe m, bụ Onyenwe anyị, Onye

pụrụ ime ihe niile, ga-eji egbe eluigwe na ala ọma jijiji na
oke ifufe na oke ụzụ, na ọkụ na-erepịa erepịa, bịakwute
ha. 7 Mba niile ahụ, ndị na-ebuso Ariel agha, bụ ndị na-
ebuso ya na ebe ya e wusiri ike agha, ga-efu dịka nrọ,
onye na-arahụ ụra n'abalị rọrọ. 8 Dịka mgbe onye agụụ
na-agụ, nke na-arọ nrọ ebe ọ na-eri nri, ma agụụ nọkwa
na-agụ ya mgbe o si n'ụra teta. Dịka onye agụụ mmiri na-
agụ, nke nọ na nrọ hụ mmiri ọ na-aṅụ, ma teta n'ụra
chọpụta na akpịrị na-akpọsị ya nkụ ike, na-adakwa mba.
E, otu a ka ọ ga-adị mgbe igwe ndị agha mba ahụ niile ga-
ebuso ugwu Zayọn agha. 9 Ka ọ gbagwojuo unu anya. Ka
o jukwa unu anya. Kpuonụ onwe unu ìsì ka unu ghara ịhụ
ụzọ. Ṅagharịanụ ma ọ bụghị site na mmanya unu ṅụrụ,
sọọnụ ngọngọ ma ọ bụghị site na mmanya na-aba n'anya.
10 N'ihi na Onyenwe anyị awụkwasịla unu mmụọ nke oke
ụra. O mechiela anya ndị amụma unu niile, kpuchie isi
ndị niile na-ahụ ọhụ. 11 Ihe ndị a niile na-aga ime n'oge
dị n'ihu dịka akwụkwọ a kara akara. Mgbe e weere ya
nye onye ma akwụkwọ ka ọ gụọ, ọ ga-asị, "Enweghị m
ike, n'ihi na a kaala ya akara." 12 Mgbe e weere ya nye
onye na-amaghị akwụkwọ, ọ ga-asị, "Ewela iwe, amaghị
m agụ." 13 Onyenwe anyị sịrị, "Ndị a ji ọnụ ha na-abịa m
nso, ha ji egbugbere ọnụ ha na-asọpụrụ m, ma obi ha
dị anya n'ebe m nọ. Ofufe ha na-efe m, bụ nke gbadoro
ụkwụ n'ihe mmadụ nyere n'iwu, bụkwa nke a kuziiri
ha. 14 Ya mere, otu ugboro ọzọ, aga m eme ndị a ihe
oke iju anya jiri ihe ịtụnanya tụkwasị n'elu ihe ịtụnanya,
amamihe nke ndị maara ihe ga-ala n'iyi, nghọta nke ndị
nwere nghọta ga-agba barịị." 15 Ahụhụ ga-adịrị ndị na-

eche na ha na-ezonarị Onyenwe anyị nzube ha, ndị na-
agbalịsị ike ime ihe ha zubere na nzuzo, ma na-asịrịta
onwe ha, “Chineke agaghị ahụ anyị. Ọ maghị ihe anyị na-
eme!” 16 Lee ka unu si ekpu ihe ihu n’ala, ka a ga-asị na
ọkpụ ite dị ka ụrọ e ji akpụ ite. Ihe mmadụ kpụrụ o nwere
ike ịtụgharị gwa onye kpụrụ ya, sị, “Ị kpụghị m”? Ka ite o
nwere ike ị sị ọkpụ ite, “Ị ghọtaghị ihe ọbụla”? 17 Mgbe
na-adịghị anya ọ bụ na Lebanọn agaghị aghọ ala ubi na-
emepụta ihe, ala ubi ahụ na-emepụta ihe ga-adịkwa ka
oke ọhịa? 18 N’ụbọchị ahụ, ndị ntị chiri ga-anụ ihe a
na-agụpụta site n’akwụkwọ ahụ, ndị ìsì, ndị ahụ naara
ejeghari n’ọchịchịrị ga-emeghe anya ha, hụkwa ụzọ ọzọ.
19 Ndị dị umeala n’obi, na ndị ogbenye n’etiti ndị mmadụ
ga-achọta ọṅụ na obi ụtọ nke Onyenwe anyị Onye dị nsọ
nke Izrel na-enye. 20 Ndị na-adịghị enwe obi ebere agaghị
adịkwa; ndị niile na-akwa emo agaghị adịkwa, ndị niile
echiche ha bụ ime ajọ ihe ka a ga-ebipụ ndụ ha, 21 bụ ndị
ahụ na-eme ka e site n’okwu ọnụ ha mee onye ọzọ onye
ikpe mara, ndị na-eme ka onye na-ekpechite ọnụ onye a
na-emegbu emegbu maa n’ọnya, ndị na-eji ịgba akaebe
ụgha mee ka ikpe ziri ezi hapụ irute ndị ezi omume aka.
22 Ya mere, nke a bụ ihe Onyenwe anyị onye gbapụtara
Ebraham na-agwa ụlọ Jekọb, “Ndị m, a gaghị emekwa ka
ihere mee unu ọzọ. Ihu unu agaghị agbarụkwa ọzọ. 23
Mgbe ha hụrụ ụmụ ha, bụ ọrụ aka m abụọ, n’etiti ha, ha
ga-edo aha m nsọ, ha ga-ekwupụta, nabatakwa ịdị nsọ
nke Onye nsọ Jekọb, ha ga-eguzokwa n’ihu Chineke Izrel
n’egwu na n’ịma jijiji. 24 Ndị na-akpafu n’ime mmụọ ha

ga-enweta nghọta, ndị ntamu ga-achọkwa ka ha mụta
ihe."

30 "Ahụhụ ga-adịrị ụmụ ndị nnupu isi," otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara, "bụ ndị na-agbaso nzube nke
na-esiteghị n'aka m, ndị ha na ndị ọzọ na-agba ndụ nke
Mmụọ m na-anabataghị, si otu a na-eme ka mmehie na-
aba ụba n'elu mmehie. 2 Ndị na-aga Ijipt ịchọ enyemaka
ma ha ajụtaghị ase site n'aka m. Ndị were obi ha tụkwasị
na Fero maka nchebe, chọsiekwa ike ime Ijipt ebe mgbaba.
3 Ma nchekwa Fero ga-aghọrọ unu ihe ihere, ndo ndị Ijipt
ga-etinye unu n'ọnọdụ mweda n'ala. 4 Ọ bụ ezie na ha
nwere ndị ozi na Zoan ndị nnọchi anya ha erutekwala
Hans, 5 ihere ga-eme onye ọbụla n'ihi ndị na-abaghị uru
nye ha, ndị na-abụghị ihe inyeaka maọbụ ihe iba uru,
kama naanị ihe ihere na ịta ụta." 6 Amụma banyere ụmụ
anụmanụ bi na Negev. N'ala ahụhụ na mkpagbu, nke
ọdụm na nne ọdụm, nke ajụala na agwọ ọjọọ na-efe ka
ọkụ, ndị nnọchite anya obodo na-ebu akụ ha niile n'elu
ịnyịnya ibu, na-ebukwa akụnụba ha dị oke ọnụahịa n'elu
ịnyịnya kamel, na-agakwuru mba ahụ na-abaghị uru, 7
bụ Ijipt, ndị inyeaka ha na-enye enweghị isi. N'ihi nke a,
ana m agụ ya Rehab, onye na-enweghị ihe ọ na-arụ. 8
Gaa ugbu a, dekwasịrị ha ya n'elu mbadamba nkume,
detuokwa ha n'ime akwụkwọ, ka ọ dịrị maka ụbọchị na-
abịa dịka ihe akaebe ruo mgbe ebighị ebi. 9 N'ihi na ndị a
bụ ndị na-enupu isi, ụmụ aghụghọ ndị kpachaara anya jụ
ịnabata ozizi Onyenwe anyị na-ezi. 10 Ha na-agwa ndị
ọhụ ụzọ, "Unu ahụkwala ọhụ, o zuola," ma sịkwa ndị
amụma, "Mechienụ ọnụ! Unu ahụtakwarala anyị ihe ziri

ezi n'ọhụ unu. Gwanụ anyị ihe na-atọ ụtọ na ntị, buonu
amụma nduhie. 11 Unu na-anọchiri anyị ụzọ, nyenụ anyị
ohere. Anyị achọkwaghị ịnụ ihe ọbụla banyere onye ahụ
unu na-akpọ Onye dị nsọ nke Izrel." 12 Ya mere, ihe a
ka Onye dị nsọ nke Izrel na-ekwu, "N'ihi na unu kpọrọ
okwu m na-agwa unu asị, ma dabere na mmegbu na-
atụkwasịkwa obi unu n'aghụghọ, 13 mmehie a ga-aghọrọ
unu ihe dịka mgbidi dị elu, nke gbawara agbawa, nke ga-
ada na mberede, n'otu ntabi anya. 14 Ọ ga-etipịasị dịka ite
aja, nke etipịara na-enweghị obi ebere, nke a na-enweghị
ike ịchọta mpekele ejuju ọbụla n'etiti ya, iji gụta ọkụ site
na-ekwu, maọbụ kupụta mmiri site n'ite." 15 N'ihi na otu
a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị bụ Onye
nsọ nke Izrel sịrị, "Ọ bụ na nchegharị na izuike ka a ga-
azọpụta unu, na ịnọ juu na ntụkwasị obi ka ịdị ike unu
ga-adị, ma unu ekweghị na nke ọbụla. 16 Kama unu na-
asị, 'Anyị ga-arịkwasị n'elu ịnyịnya gbapụ.' E, unu ga-
agba ọsọ n'ezie. Unu sịrị, 'Anyị ga-arịkwasị n'ịnyịnya ndị
na-efe ọsọ.' Ya mere, ndị ga-achụ unu ga-adị ngwa. 17
Otu onye n'ime ndị iro unu ga-achụ puku mmadụ n'ime
unu ọsọ. Mmadụ ise si n'ime ha ezuola ịchusasị unu, ruo
mgbe unu ga-adị ka osisi a manyere ọkọlọtọ debe n'elu
ugwu, e, ka ọkọlọtọ a hapụrụ n'elu ugwu nta." 18 Ma
Onyenwe anyị nọkwa na-echere ka unu bịakwute ya, ka o
gosi unu ịhụnanya ya. O jikeere imere unu ebere, n'ihi na
Onyenwe anyị bụ Chineke na-ekpe ikpe ziri ezi. Ngọzị
na-adịkwara ndị niile na-ele anya inyeaka ya. 19 Unu
ndị Zayọn ndị bi na Jerusalem, ndị nke m, unu agaghị
ebekwa akwa ọzọ, n'ihi na Onyenwe anyị bụ onye obi

ebere. Ọ ga-enyere unu aka mgbe ọbụla unu kpọkuru ya.
20 N'agbanyeghị na Onyenwe anyị na-enye unu achịcha
nke nhụju anya na mmiri nke ahụhụ, ndị ozizi unu agaghị
abụkwa ndị zoro onwe ha ọzọ, kama unu ga-eji anya unu
hụ ha. 21 Ma unu tụghariri n'aka nri ma ọ bụkwanụ n'aka
ekpe, ntị unu ga-anụ otu olu n'azụ unu, nke na-asị, "Nke
a bụ ụzọ, Jeenụ ije n'ime ya." 22 Mgbe ahụ kwa, unu ga-
emebi arụsị unu niile, nke e ji ọlaọcha na ọlaedo kpụọ.
Unu ga-atụfukwa ha dịka ihe ruru unyi, nke na-asọ oyi.
Unu ga-asị ha, "Pụọnụ n'ebe a!" 23 Ọ ga-ezitekwa mmiri
ozuzo maka mkpụrụ unu kụrụ n'ala ubi unu, ihe omume
nke ga-esite n'ala ahụ pụta ga-ama abụba baakwa ụba.
N'ụbọchị ahụ anụ ụlọ unu ga-ata nri n'ebe ịta nri sara
mbara. 24 Ehi na ịnyịnya ibu ndị na-arụ ọrụ ubi ga-ata
nri a gwara nke ọma nke nnu dị, nke eji ngwa ọrụ ịfụcha
ọka na shọvel kpasaa nke ọma. 25 N'elu ugwu ọbụla dị elu
na n'elu ugwu nta ọbụla dị elu, ka iyi na mmiri niile ga-
eru, n'ụbọchị oke ogbugbu, mgbe ụlọ elu niile ga-ada.
26 Ọnwa ga-amụke dịka anwụ, ìhè anyanwụ ga-adịkwa
okpukpu asaa dịka ìhè ụbọchị asaa e mere ka ọ mụọ n'otu
ụbọchị! Ihe ndị a ga-emezu n'ụbọchị ahụ Onyenwe anyị
malitere ikechi na ịgwọ ọnya o mere ka o rute ndị ya aka.
27 Lee, Aha Onyenwe anyị ka o si n'ebe dị anya na-abịa! Ọ
na-abịa n'oke iwe, anwụrụ ọkụ gbakwara ya gburugburu.
Iwe jupụtara n'egbugbere ọnụ ya, okwu ya na-erechapụ
dịka ọkụ. 28 Iku ume ya dịkwa ka iyi rubigara oke, nke
na-achị ọkụ, nke na-etoru onye nọ n'ime ya n'olu. Ọ na-
ayọcha mba niile n'ime nyọ ịla n'iyi, ọ na-etinye n'agba
ndị mmadụ eriri igwe nke na-edufu ha. 29 Ma unu ga-

abụ abụ dịka unu na-abụ n'abalị mmemme dị nsọ, obi
unu ga-aṅụrị ọṅụ dịka mgbe ndị na-egbu opi na-arigo
elu na-aga n'ugwu nsọ Onyenwe anyị, na-agakwuru Oke
Nkume Izrel. 30 Onyenwe anyị ga-eme ka ndị mmadụ
nụ olu ya dị ebube, ọ ga-emekwa ka ha hụ aka ya na-
arịdata ala jiri ọnụma nke iwe ya na ọkụ na-erepịa erepịa,
jirikwa oke mmiri ozuzo, na egbe eluigwe, na akụmmiri
igwe. 31 Olu Onyenwe anyị ga-emenye ndị Asịrịa egwu; ọ
ga-eji mkpara igwe ya kụdaa ha n'ala. 32 Ihe otiti ọbụla
nke Onyenwe anyị na-eji mkpọ ya, tie ha n'ahụ ga-adị ka
egwu ụbọ akwara na une dị iche iche na-enye, mgbe ọ
na-eweli aka ya na-eti ha oke ihe otiti dịka ọ na-alụso ha
ọgụ. 33 Edoolarị ihe niile n'usoro site n'oge gara aga. A
kwadoola ebe a ga-akwanye ọkụ nke ga-erechapụ eze
ahụ. Ọ bụ ebe sara mbara, nke dị omimi, na nke a kwajuru
nkụ. Ọ bụ iku ume Onyenwe anyị nke dịka mwụpụta nke
nkume na-enwu ọkụ ka a ga-eji mụnye ya ọkụ.

31 Ahụhụ dịrị ndị na-aga Ijipt ịchọ enyemaka, ndị
nchekwube ha dị n'ike ndị ha na-agba ịnyịnya, ndị na-
atụkwasị obi ha n'ụgbọala ha, nke dị ọtụtụ, ndị na-
atụkwasịkwa obi ha n'ịdị ike nke ndị Ijipt na-agba ịnyịnya.
Ma ha adịghị ele anya inyeaka site n'aka Onye Nsọ Izrel;
ha adịghị arịọkwa ya ka Onyenwe anyị nyere ha aka.
2 Ma ya onwe ya maara ihe, ọ pụrụ iweta ịla n'iyi. Ọ
dịkwaghị agbanwe okwu ya. Ọ ga-ebili megide ndị mba
na-eme ihe ọjọọ; ha na ndị niile na-enyere ndị na-eme
ajọ ihe aka. 3 N'ihi na ndị Ijipt bụ naanị mmadụ, ha
abụghị Chineke! Ịnyịnya ha nwekwara anụ ahụ, ha abụghị
mmụọ. Mgbe Onyenwe anyị setịpụrụ aka ya imegide ha,

ha ga-asọ ngọngọ; ndị ha na-enyere aka ga-adakwa. Ha
niile ga-alakọkwa n’iyi. 4 Ma ihe ndị a ka Onyenwe anyị
gwara m, “Dịka ọdụm na-agbọ ụja, na-ebigbọ n’elu anụ ọ
dọgburu, n’agbanyeghị na-akpọkọtara igwe ndị ọzụzụ
atụrụ imegide ya, ọ naghị atụ egwu mkpu ha, mkpọtụ
ụzụ ha adịghị enyekwa ya nsogbu, Otu a kwa, Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile ga-arịdata ibu agha n’ugwu
Zayọn, na n’ugwu nta ya niile. 5 Dịka nnụnụ si efeghарị
n’elu akwụ ya ichebe ụmụ ya, otu a ka mụ bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile ga-esi chebe Jerusalem, ọ
ga-ekpuchi ya napụta ya, ọ ghaghị ịgabiga ya, gbapụtakwa
ya.” 6 Lọghachitenụ azụ, unu bụ Izrel, laghachikwurunụ
onye ahụ nke unu nupuru isi n’ebe ọdị ukwuu megide. 7
Amaara m nke ọma na ụbọchị ahụ na-abịa, mgbe onye
ọbụla n’ime unu ga-atụfu arụsị ọlaedo na ọlaọcha niile
nke aka mmehie unu kpụrụ. 8 “Mgbe ahụ, Asịrịa ga-ada,
kama ọ bụghị site na mma agha mmadụ, mma agha na-
abụghị nke mmadụ efu ga-erichapụ ha. Ha ga-esi n’ihu
mma agha gbaa ọsọ, ma ụmụ okorobịa ha ka a ga-akpụrụ
tinye n’ọrụ mmanye. 9 Obodo ha niile e wusiri ike ga-ada
n’ihi oke egwu, ndị ọchịagha ha ga-atụkwa ụjọ mgbe ha
hụrụ ọkọlọtọ agha.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya.
Onye ọkụ ya dị na Zayọn, onye ekwu igwe ọkụ ya dị na
Jerusalem.

32 Lee, eze ga-achị n’ezi omume na-abịa, ya na ndịisi
kwesiri ntụkwasị obi, ndị ga-ekpe ikpe ziri ezi. 2 Onye
ọbụla n’ime ha ga-aghọrọ ndị mmadụ ebe a na-ezere
ndụ n’oge oke ifufe, na ebe mgbaba n’oge oke mmiri
ozuzo. Ha ga-adị ka mmiri na-asọ n’ọzara, maọbụ dịka

ndo nke nkume dị elu na-enye n'ebe okpomọkụ na-eweta
ike ọgwụgwụ dị. 3 Mgbe ahụ, agaghị emechikwa anya ndị
niile na-ahụ ụzọ, agakwaghị eme ka ntị na-anụ ihe kwụsị
ịnụ ihe. 4 Ọ bụladị obi ndị nzuzu n'etiti ha ga-ejupụta
n'akọnuche na nghọta, ndị ahụ na-asụ nsụ ga-ekwukwa
okwu nke ọma. 5 N'ụbọchị ahụ, a gaghị ahụkwa onye
nzuzu sị na ọ bụ onye maara ihe. A gaghị enyekwa onye
aghụghọ nsọpụrụ ọzọ. 6 N'ihi na ndị nzuzu na-ekwu
okwu na-echeghị echiche, obi ha niile dị na-ime ajọ ihe.
Ọ na-ebi ndụ asọpụrụghị Chineke, na-ekwusakwa okwu
njehie megide Onyenwe anyị; ndị agụụ na-agụ ka ha na-
agbaba aka ndị akpịrị na-akpọ nkụ, ha adịghị enye ha
mmiri ọṅụṅụ. 7 Ndị ọjọọ na-eji ụzọ aghụghọ niile eme ihe
ọjọọ, ha na-echepụta nzube ajọ ihe niile, iji okwu ụgha
laa onye ogbenye n'iyi, ọ bụladị mgbe arịrịọ nke onye ahụ
nọ na mkpa bụ nke ziri ezi. 8 Ma onye a na-asọpụrụ na-
atụpụta atụmatụ dị ezi mma, ọ na-eguzokwa chịm nye ezi
ihe. 9 Unu ndị inyom na-ebi ndụ ndị afọ juru, bilie ọtọ,
gee m ntị; unu ndị ada ndị nwere ntụkwasị obi, nụrụnụ
ihe m nwere ikwu. 10 N'oge na-adịghị anya, mgbe otu afọ
na abalị ole na ole gasịrị, unu bụ ndị nwere ntụkwasị obi
ga-ama jijiji; n'ihi na mkpụrụ ubi vaịnị unu ga-emebi,
owuwe mkpụrụ ihe ubi agaghị abịa. 11 Maanụ jijiji, unu
ndị inyom afọ juru, tụọ egwu unu ndị ada ndị nwere
ntụkwasị obi. Yipụnụ uwe ọma unu, kekwasịnụ onwe unu
akwa mkpe. 12 Tienụ aka n'obi n'ihi ubi unu na-enye
afọ ojuju, n'ihi osisi vaịnị na-amị mkpụrụ. 13 N'ihi na
ogwu na uke ga-epupụta n'ala unu. Ruonụ uju, n'ihi na
ụlọ niile unu na-anọ n'ime ya enwe obi ụtọ, na obodo

niile unu na-anọ n'ime ya na-eri, na-aṅụ agakwaghị adị.
14 N'ihi na a ga-ahapụ ebe niile e wusiri ike, gbahapụkwa
obodo ahụ ụzụ na-adị n'ime ya; ụlọ elu nche niile na ebe
niile ewusiri ike ga-abụ ebe ga-atọgbọrọ n'efu ruo mgbe
ebighị ebi, ha ga-aghọ ebe ịnyịnya ibu ọhịa ga na-enwe
obi ụtọ, na ebe igwe anụ ụlọ ga na-akpa nri ha. 15 Ha
niile ga-adịgide otu a tutu ruo mgbe a ga-esite n'eluigwe
wụkwasị anyị Mmụọ Nsọ. Mgbe ahụ ọzara ga-aghọ ala
ubi mara mma, ala ubi ọma ahụ ga-adịkwa ka ọhịa. 16 A
ga-emekwa ka ikpe ziri ezi ga-ebi n'ọzara, ezi omume ga-
adịkwa n'ubi ọma ahụ. 17 Mkpụrụ nke ezi omume ahụ
ga-abụ udo; ihe ga-esikwa na ya pụta ga-abụ ị nọ jụụ na
ntụkwasị obi mgbe niile ebighị ebi. 18 Ndị m ga-ebi n'ebe
obibi nke udo, n'ụlọ nwere ezi nchekwa, n'ebe izuike nke
nsogbu na-adịghị. 19 A sikwa na mkpụrụ mmiri ezoo
n'oke ọhịa niile, a sikwa na e bibie obodo niile, 20 ndị a
gọziri agọzi ka unu ga-abụ, mgbe unu na-agha mkpụrụ
unu n'akụkụ iyi, mgbe ehi unu na ịnyịnya ibu unu na-
akpagharị na-aga ebe ọbụla ha chọrọ.

33 Ahụhụ dịrị gị, onye mbibi, onye bibiri ihe niile dị gị
gburugburu, ma ọ dịbeghị mbibi rutere gị aka. Ahụhụ dịrị
gị, onye nrafu, onye na-enwebeghị ndị rafuru gị. Mgbe
ị kwụsịrị ibibi ihe ka a ga-ebibi gị, mgbe ị kwụsịkwara
nrafu ka a ga-arafu gị. 2 Biko, Onyenwe anyị, nwee obi
ebere n'ebe anyị nọ, n'ihi na ọ bụ gị ka anyị na-ele anya.
Bụụrụ anyị ike n'ụtụtụ ụbọchị niile, bụrụkwara anyị onye
nzọpụta mgbe niile anyị nọ na mkpa. 3 Ndị iro na-agba
ọsọ mgbe ha nụrụ olu gị. Mgbe ị guzoro ọtọ, mba niile
na-agbalaga. 4 Dịka igurube si atachapụ ihe dị n'ubi,

otu a ka a ga-esi kwakọrọ ihe niile unu nwere n'agha,
unu mba dị iche iche. 5 Onyenwe anyị dị elu, n'ihi na o
bi n'ebe dị elu. Ọ ga-eji ikpe ya ziri ezi, na ezi omume
mejupụta Zayọn. 6 Ọ ga-abụ ntọala guzosiri ike nke oge
unu niile, ụlọakụ dị ukwu nke nzọpụta, na amamihe na
ihe ọmụma; egwu Onyenwe anyị bụ igodo nke akụ a. 7
Lee ndị ha dị ike ka ha na-eti mkpu akwa n'okporoụzọ
niile; ndị na-anọchite anya ha, ndị bịara ikwu otu udo
ga-esi dịrị na-akwa akwa. 8 Ọ dịkwaghị onye a na-ahụ
anya n'okporoụzọ ọbụla. E meela ka ọgbụgba ndụ niile
ghara ịdịkwa ire. A na-eleli ndị e sitere n'akaebe ha mee
ka ọgbụgba ndụ ahụ guzosie ike. Ọ dịkwaghị onye a na-
asọpụrụ. 9 Ala ahụ niile na-eru ụjụ. Ọ tọgbọkwara n'efu.
Oke ọhịa Lebanọn akpọnwụọla bụrụ ihe ihere. Sharọn
aghọkwaala ọzara; osisi dị na Bashan na n'elu ugwu
Kamel na-agbụchakwa akwụkwọ ha. 10 Ma Onyenwe anyị
na-asị, "Ugbu a, m ga-ebili." "Ugbu a, ka a ga-eme ka m
dị elu; ugbu a, ka a ga-ebuli m elu. 11 Unu na-atụ ime
ahịhịa kpọrọ nkụ, unu na-amụpụta ahịhịa, nkuume unu
na-ekupụta bụ ọkụ ga-erepịa unu. 12 Ndị gị ga-ere ọkụ,
dịka osisi ogwu e gbuturu egbutu tụnye n'ọkụ; ha ga-ere
ọkụ dịka avụvụ nkwụ." 13 Geenụ ntị nụrụ ihe m mere,
unu mba niile dị n'ebe dị anya! Unu ndị nọ nso, kwerenụ
n'ezie na m siri ike! 14 Ndị mmehie na ndị ajọ omume nọ
na Zayọn na-ama jijiji n'egwu, ha na-akwa akwa na-asị,
"Onye n'ime anyị pụrụ ibi n'ebe a, n'etiti onye a bụ ọkụ
na-erepịa erepịa, ọkụ nke na-ere ruo mgbe ebighị ebi?"
15 Ndị na-ejeghari n'ezi omume na-ekwu ihe ziri ezi, ndị
na-ajụ uru sitere n'ụzọ n'ezighị ezi, ndị na-ewezuga aka

ha site na ịnata ngarị dị iche iche, ndị na-emechi ntị
megide izu ịkwafu ọbara, na-amụchi anya ha abụọ ka
ha ghara ịtụgharị uche n'ihe ọjọọ. **16** Ha bụ ndị ahụ ga-
ebi n'ebe dị elu, ndị ebe mgbaba ha ga-abụ ebe e wusiri
ike nke ugwu. A ga-enye ha nri, mmiri a gaghị akọkwa
ha. **17** Anya unu ga-ahụ eze n'ebube ya; unu ga-ahụkwa
alaeze ya nke nsọtụ oke ya dị n'ebe dị anya. **18** N'ime
echiche obi unu, unu ga na-atule ihe oke egwu nke oge
ndị ahụ gara aga. "Olee ebe onyeisi ọchịchị ahụ nọ ugbu
a? Ebee ka onye na-anakọta ụtụ ahụ nọ? Ebeekwa ka
onyeisi ahụ nke ụlọ elu nche niile dị n'aka ya nọ?" **19**
N'oge ahụ, unu agaghị ahụkwa ndị nganga ahụ ọzọ, bụ
ndị ahụ na-asụ asụsụ nke unu na-amaghị, nke unu na-
adịghị aghọtakwa. **20** Lekwasịnụ Zayọn anya, obodo anyị
na-anọ eme mmemme anyị niile; anya unu ga-ahụkwa
Jerusalem, ụlọ obibi dị jụụ, ụlọ ikwu nke a na-apụghị
ibupụ ebupụ; apụghịkwa iholite ǹtu jidere ya, maọbụ
dọbie nke ọbụla n'ime ụdọ ji ya. **21** Ebe ahụ ka Onyenwe
anyị ga-abụrụ anyị Onye dị ike. Ọ ga-adịkwara anyị ka
osimiri na iyi dị obosara. Ọ dịghị ụgbọ amara maọbụ
ụgbọ ukwu ga-abịa na mmiri ahụ. **22** N'ihi na Onyenwe
anyị bụ onye ikpe anyị. Onyenwe anyị bụ onye na-enye
anyị iwu. Onyenwe anyị bụ eze anyị, ọ bụ ya na-azọpụta
anyị. **23** A tọsaala ụdọ niile: Ha adịghị ejidesikwa ọkọlọtọ
gị ike, a gbasaghịkwa akwa igbochi ifufe. Mgbe ahụ, a ga-
ekesa ụba ihe a kwatara n'agha ọ bụladị ndị ngwụrọ ga-
ebute ihe nkwata n'agha. **24** Ọ dịkwaghị onye bi na Zayọn
ga-asị, "Ahụ esighị m ike," n'ihi na a ga-agbaghara ndị bi
n'ime ya mmehie ha niile.

34 Bịanụ nso, unu ndị mba niile, ṅaa ntị. Geenụ ntị, unu
mba niile nke ụwa. Ka ụwa na ihe niile dị n'ime ya, na ihe
niile na-esi n'ime ya apụta nụrụ. **2** N'ihi na Onyenwe anyị
na-eweso mba niile nke ụwa iwe, iwe ya dị ọkụ megide
ndị agha ha niile. Ọ ga-ala ha n'iyi kpamkpam, nyefee
ha n'aka ndị ga-egbu ha. **3** Ndị ha e gburu egbu ka a
ga-atụpụ. Ozu ha ga-esikwa isi. Ugwu niile ga-ejupụta
n'ọbara ha. **4** N'oge ahụ, kpakpando niile nke eluigwe ga-
agbaze, a ga-apịakọtakwa mbara eluigwe dịka akwụkwọ,
kpakpando niile ga-ada dịka ahịhịa osisi vaịnị kpọrọ nkụ,
dịka mkpụrụ osisi fiig chakpọrọ achakpọ. **5** N'ihi na mma
agha m arụchaala ọrụ ya n'eluigwe, lezie anya ihe gaje
ime, ọ ga-adakwasị Edọm, ndị m mara ikpe mbibi. **6** Mma
agha Onyenwe anyị jupụtara n'ọbara, abụba kpuchikwara
ya, ọbara ụmụ atụrụ na mkpi na abụba sitere n'akụrụ
ebule n'ihi na Onyenwe anyị nwere ịchụ aja na Bozra. O
nwekwara oke ogbugbu ga-adị n'ala Edọm. **7** Oke ehi ọhịa
ga-esokwa ha daa, ha na oke ehi ukwu na oke ehi nta. Ala
ga-ejupụta n'ọbara ha. Uzuzu nke obodo ahụ ga-amịkọrọ
ọbara ha. **8** N'ihi na Onyenwe anyị nwere ụbọchị ahụ bụ
ụbọchị ịbọ ọbọ. Ọ bụ afọ ịkwụghachi Edọm ihe ha mere
Zayọn. **9** Isi iyi ndị Edọm niile ga-agbanwe gbajie ojii,
uzuzu dị n'ala ga na-ere ọkụ dịka sọlfọ (ntụ ọkụ), ala ahụ
niile ga-enwuru ọkụ dị ka unyi ojii. **10** Ọ gaghị anyụ anyụ
n'abalị maọbụ n'ehihie; anwụrụ ọkụ ya ga na-ala n'elu
ruo ebighị ebi. Ala ahụ ga-atọgbọrọ n'efu site n'ọgbọ
ruo n'ọgbọ; ọ dịghị onye ga-esitekwa n'ebe ahụ gafee
ọzọ. **11** Ikwighịkwighị nke ọzara na okwolo ga-enweta
ya, ikwighịkwighị ukwu na ugolọma ga-akpa akwụ ha

birikwa n’ebe ahụ. Chineke ga-eseti n’elu Edọm, eriri
ọtụtụ nke ọgbaaghara, na ihe ịtụ mgbidi nke e tikpọrọ
etikpọ, tọgbọrọ n’efu. **12** Ndị ya a na-asọpụrụ agaghị
ahụkwa ihe ọbụla n’ebe ahụ nke ha ga-akpọ alaeze. Otu a
kwa, ụmụ ndị eze ya niile agaghị adịkwa. **13** Ogwu ga-
etochi ụlọ ukwu ya niile; ebe ya niile e wusiri ike ga-
aghọ ahịhịa ogwu, ọ ga-abụkwa ụlọ nkịta ọhịa na nke
ikwighịkwighị. **14** Anụ ọhịa niile nke ọzara ga-ezute nkịta
ọhịa n’ebe ahụ. Ụmụ mkpi ọhịa ga-awagharị n’ebe ahụ
na-ebeku ibe ha akwa. N’ebe ahụ ka ụmụ anụ ọhịa na-
akpagharị n’abalị ga-ezo onwe ha, chọtakwara onwe ha
ọnọdụ ebe izuike. **15** Ikwighịkwighị ga-akpa akwụ ya
n’ebe ahụ. Ọ ga-anọkwa n’ebe ahụ yie akwa, zụọ ụmụ ya,
lekọtaa ha site n’iji nku ya kpuchie ha. Ebe ahụ kwa ka
ndagbụ ga-ezukọkwa, nke ọbụla na ibe ya. **16** Nyochaa
akwụkwọ nsọ ka ị gụọ ihe Onyenwe anyị gaje ime: Ọ dịghị
anụ ọhịa ọbụla ga-efu. Ọ dịghị nke ọbụla ga-anọ n’ebe
ahụ hapụ ịkpọ ibe ya, n’ihi na ọnụ ya enyela iwu a. Mmụọ
ya ga-achịkọtakwa ha. **17** Ọ bụ ya onwe ya ga-ekewa ala
ahụ, jiri ihe ọtụtụ n’aka keere ha oke ahụ. Ha ga-enweta
ya ruo mgbe ebighị ebi, nwekwa ebe obibi n’ebe ahụ site
n’ọgbọ ruo n’ọgbọ.

35 N’ụbọchị ahụ, ọzara na ala kpọrọ nkụ ga-enwe obi
ụtọ; okoko osisi mara mma ga-awapụtakwa n’ọzara. Dịka
rozu, **2** ọ ga-agbawa ifuru jupụta; ọ ga-aṅụrị ọṅụ nke
ukwuu, tiekwa mkpu ọṅụ. A ga-enye ya nsọpụrụ nke
ugwu Lebanọn, nyekwa ya ịma mma nke ala ubi Sharọn
na Kamel. Ha ga-ahụ ebube Onyenwe anyị n’ebe ahụ,
ha ga-ahụkwa ịdị ukwuu nke Chineke anyị. **3** Meenụ ka

aka ndị ahụ kụdara akụda dịkwa ike, gbaakwanụ ụkwụ
ndị ahụ na-asọ ngọngọ ume. 4 Gwanụ ndị ahụ na-atụ
egwu sị ha, “Dịrịnụ ike, unu atụla egwu, n’ihi na Chineke
unu na-abịa. Ọ ga-abịa ịbọtara unu ọbọ, ịkwụghachi ndị
iro unu ihe ruuru ha. Ọ ga-abịa ịzọpụta unu.” 5 Mgbe ọ
bịara, ọ ga-emeghe anya ndị kpuru ìsì, meekwa ka ndị
ntị chiri nụ ihe. 6 Ọ ga-eme ka onye ngwụrọ wulie elu
dịka ele, meekwa ka ndị na-adịghị ekwu okwu tie mkpu
ọṅụ. Mmiri ga-agbawapụta sọọ n’ọzara, mmiri iyi ga-
ejupụtakwa n’ala kpọrọ nkụ. 7 Elu ala ahụ na-ere ọkụ
n’ụkwụ ga-aghọ ọdọ mmiri. Ala ahụ nke mmiri kọrọ ga-
aghọ isi iyi nke mmiri ga-ejupụta. Ebe ahụ nkịta ọhịa
naara ebi ga-aghọ ala mmiri mmiri; ahịhịa, na ahịhịa riidi,
na ahịhịa papịrọs, ga-epupụta n’ime ya. 8 Okporoụzọ ga-
adịkwa n’ebe ahụ, nke a ga-akpọ, Okporoụzọ Ịdị Nsọ, Ọ
ga-adịrị naanị ndị ahụ na-agbaso Ụzọ ahụ. Ndị na-adịghị
ọcha agaghị eje ije n’elu ya, ndị nzuzu ajọ omume agaghị
ejeghari n’elu ya. 9 Ọdụm agaghị anọ nso ụzọ ahụ. Ọ
dịkwaghị anụ ọhịa na-egbu mmadụ ga-aga n’elu ya. E,
agaghị ahụ anụ dị otu a n’ebe ahụ. Kama, ọ bụ naanị ndị
a gbapụtara ga-eje ije na ya. 10 Ma ndị ahụ Onyenwe anyị
gbapụtara ga-alọtakwa. Ha ga-eji abụ bata na Zayọn; ọṅụ
na-adịgide ga-adịkwasị n’isi ha. Oke ọṅụ na obi ụtọ ga-
ejupụta n’obi ha. Iru ụjụ na ịsụ ude ga-efelaga.

36 N’afọ nke iri na anọ nke ọchịchị eze Hezekaya,
Senakerib, bụ eze Asịrịa, busoro obodo Juda niile e wusiri
ike agha, meriekwa ha. 2 Mgbe ahụ, eze Asịrịa sitere na
Lakish zipụ ọchịagha ya, ya na usuu ndị agha ijekwuru
Hezekaya na Jerusalem. Mgbe ọchịagha ahụ kwụsịrị n’ụzọ

mmiri nke ọdọ mmiri dị Elu, n’ụzọ jere n’ebe ọhịa Ọsụ
akwa. 3 Eliakịm, nwa Hilkaya, onye nlekọta ụlọeze, na
Shebna, bụ ode akwụkwọ eze, na Joa nwa Asaf, onye
ndekọ akụkọ ihe mere, pụrụ jekwuru ya. 4 Ọchịagha
ahụ sịrị ha, “Gwanụ Hezekaya: “‘Otu a ka eze ukwu ahụ,
bụ eze Asịrịa, na-ekwu, Ọ bụ na gịnị ka ntụkwasị obi gị
dabere? 5 Ị na-ekwu na i nwere ndụmọdụ na ike ibu
agha, maọbụ naanị egbe ọnụ ka ị na-agba. Ọ bụ onye
ka ị na-atụkwasị obi, mere i ji enupu isi n’okpuru m? 6
Lee, amatara m na ị na-atụkwasị obi n’Ijipt, mkpanaka
achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-adụwa aka onye ọbụla
na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijipt dị nye ndị
niile na-atụkwasị ya obi. 7 Ma ọ bụrụ na unu asị m,
“Anyị na-atụkwasị Onyenwe anyị bụ Chineke anyị obi.” Ọ
bụghị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile dị elu na ebe
ịchụ aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, “Unu aghaghị
ịkpọ isiala n’ebe ịchụ aja a?” 8 “‘Ma ugbu a, bịa kwee
nna m ukwu, bụ eze Asịrịa nkwa. Aga m enye gị puku
ịnyịnya abụọ ma ọ bụrụ na i nwere ike ịchọta ndị ga-
agba ha. 9 Ị ga-esi kwa aṅaa jụ otu onyeisi nke dịkarịsịrị
nta n’ime ndịisi ọrụ onyenwe m, na-agbanyeghịkwa na i
na-atụkwasị obi n’Ijipt maka inweta ụgbọ agha na ndị
na-agba ịnyịnya? 10 Tinyere nke a, abịara m ibuso ala
a agha na ibibi ya ma ọ bụghị nkwado Onyenwe anyị?
Onyenwe anyị ya onwe ya gwara m ka m bilie megide
obodo a, lakwaa ya n’iyi.’” 11 Mgbe ahụ Eliakịm, Shebna
na Joa sịrị ọchịagha ahụ, “Biko, gwa ndị ohu gị okwu
n’asụsụ Aramaik, ebe ọ bụ na anyị na-aghọta ya. Agwala
anyị okwu n’asụsụ Hibru, ebe ndị nọ n’elu mgbidi ga-

anụ.” 12 Ma ọchịagha ahụ zaghachiri, “Ọ bụ n’ihi naanị
nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji
zite m, ka m kwuo ihe ndị a? Ọ bụghị n’ihi ndị mmadụ
ahụ na-anọdụ n’elu mgbidi, ndị, dịka unu, ha ga-eso rie
nsị ha nyụrụ, ṅụọkwa mamịrị ha nyụrụ?” 13 Mgbe ahụ,
ọchịagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n’asụsụ Hibru, sị,
“Nụrụnụ okwu niile nke eze ukwu ahụ, bụ eze Asịrịa. 14
Nke a bụ ihe eze sịrị, Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu.
Ọ pụghị ịzọpụta unu. 15 Unu ekwela ka Hezekaya mee ka
unu tụkwasị Onyenwe anyị obi, mgbe ọ na-asị, ‘N’ezie,
Onyenwe anyị aghaghị ịnapụta anyị. A gaghị enyefe
obodo a n’aka eze Asịrịa.’ 16 “Unu aṅakwala Hezekaya
ntị. Ihe a ka eze Asịrịa kwuru: Pụkwutenụ m, bịanụ ka mụ
na unu mee udo. Mgbe ahụ, onye ọbụla n’ime unu ga-eri
mkpụrụ si n’ubi vaịnị ya na nke si n’osisi fiig ya, ṅụọkwa
mmiri nke si n’ihe icheta mmiri ya: 17 ruo mgbe m ga-
abịa duru unu gaa n’ala dịka nke unu, bụ ala mkpụrụ ọka
na nke mmanya ọhụrụ, ala achịcha na ubi vaịnị jupụtara
n’ime ya. 18 “Unu ekwela ka Hezekaya rafuo unu mgbe ọ
na-asị, ‘Onyenwe anyị ga-anapụta anyị.’ O nweela chi
niile nke ndị mba ọzọ, nke napụtarala ala ha site n’aka
eze Asịrịa. 19 Olee ebe ka chi ndị Hamat na Apad nọ? Olee
ebe ka chi ndị Sefavaim nọkwa? Ha anapụtala Sameria
site n’aka m? 20 Olee chi n’ime chi mba ndị a niile, bụ
ndị zọpụtarala ala ha site n’aka m? Unu si aṅaa chee na
Onyenwe anyị pụrụ ịzọpụta Jerusalem site n’aka m?”
21 Ma ndị ahụ niile gbara nkịtị, ha ekwughị ihe ọbụla,
n’ihi na eze nyere ha iwu sị, “Unu azaghachila ya.” 22
Mgbe Eliakịm nwa Hilkaya, onyeisi ọchịchị, na Shebna

ode akwụkwọ eze, na Joa nwa Asaf, ode akwụkwọ akụkọ
eze laghachikwuuru Hezekaya, ha dọwara uwe ha mgbe
ha na-aga igosi ya ịda mba nke obi ha. Ha gwakwara ya
ihe niile onyeisi agha ndị Asịrịa kwuru.

37 Mgbe eze Hezekaya nụrụ nke a, ọ dọwara uwe ya,
yikwasị akwa mkpe, baa n'ime ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị. **2** O zipụrụ Eliakịm, onye nlekọta ụlọeze, Shebna ode
akwụkwọ na ndị okenye n'etiti ndị nchụaja, bụ ndị yikwa
akwa mkpe, ka ha jekwuru Aịzaya onye amụma, nwa
Emọz. **3** Ha sịrị ya, "Otu a ka Hezekaya sịrị, Ụbọchị taa bụ
ụbọchị ahụhụ, ịba mba na nke ihe ihere. Ụbọchị jọgburu
onwe ya dịka ụbọchị nwanyị nọ n'oke ihe mgbu nke ịmụ
nwa ma ike adịkwaghị o ji amụpụta nwa ya. **4** Ma eleghị
anya Onyenwe anyị Chineke gị, ga-anụ okwu ahụ nke
Rabashaka, bụ ọchịagha, onye nna ya ukwu bụ eze Asịrịa,
zitere ịkwa Chineke dị ndụ emo. Eleghị anya Onyenwe
anyị Chineke gị ga-abara ya mba n'ihi okwu ndị a niile
o kwuru, bụ ndị ọ nụrụ. Ya mere, kpeere anyị ekpere,
anyị bụ ndị fọdụrụ ndụ." **5** Mgbe ndị ọrụ eze Hezekaya
bịakwutere Aịzaya, **6** ọ sịrị ha, "Otu a ka unu ga-asị nna
unu ukwu, 'Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru: Atụla egwu
n'ihi okwu niile nke ị nụrụ, bụ nke ndị na-ejere eze Asịrịa
ozi ji kwuluo m. **7** Gee ntị, mgbe ọ nụrụ akụkọ dị aṅaa,
aga m eme ka ọ chọọ ịlaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe
ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.'" **8**
Mgbe ọchịagha ahụ nụrụ na eze Asịrịa e sitela n'obodo
Lakish pụa, ọ laghachiri hụ na eze Asịrịa na-ebuso obodo
Libna agha. **9** N'oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka,
eze Kush, na-apụta ịbịa ibuso ya agha. Mgbe ọ nụrụ

nke a, o zipụrụ ndị ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, sị, **10**
"Gwanụ Hezekaya, eze Juda: Ekwela ka Chineke onye ị
na-atụkwasị obi duhie gị, mgbe ọ na-asị, 'Agaghị enyefe
Jerusalem n'aka eze Asịrịa.' **11** N'ezie a, ị nụla ihe ndị eze
Asịrịa mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie
ha kpamkpam. Ma a ga-anapụtakwa gị onwe gị? **12** Chi
niile nke mba niile, ndị ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha
napụtara ha, bụ chi ndị Gozan, Haran, Rezef na nke ndị
Eden ndị nọ na Tel Asa? **13** Olee ebe eze ndị Hamat maọbụ
eze ndị Apad nọ? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena
na Iva nọkwa?" **14** Mgbe Hezekaya natara akwụkwọ ozi
a site n'aka ndị ozi ahụ, gụọ ya, o weere ya gaa n'ime
ụlọnsọ Onyenwe anyị, gbasaa ya n'ihu Onyenwe anyị.
15 Hezekaya kpere ekpere nye Onyenwe anyị, sị: **16** "O,
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, Chineke nke
Izrel, onye ocheeze ya dị n'etiti ndị cherubim, naanị gị bụ
Chineke na-achị alaeze niile nke ụwa. Ọ bụkwa naanị gị
kere eluigwe na ụwa. **17** Tọọ ntị gị n'ala, o Onyenwe anyị
ma nụrụ; meghee anya gị abụọ Onyenwe anyị, ka ịhụ; gee
ntị nụkwa okwu niile ndị ahụ Senakerib zitere, nke o ji
ekwulu Chineke dị ndụ. **18** "N'eziokwu, Onyenwe anyị,
ndị eze Asịrịa alala ndị a niile na ala ha n'iyi, mee ka ha
tọgbọrọ n'efu, **19** ha atụnyekwala chi ha niile n'ime ọkụ,
repịakwa ha, n'ihi na ọ bụghị chi ka ha bụ, kama ha bụ
naanị ihe a kpụrụ akpụ, nke mmadụ ji osisi na nkume
pịa. **20** Ma ugbu a, Onyenwe anyị Chineke anyị, biko,
zọpụta anyị site n'aka ya, ka alaeze niile nke ụwa mata na
naanị gị Onyenwe anyị bụ Chineke, na ọ dịkwaghị chi ọzọ
ma ọ bụghị gị." **21** Mgbe ahụ, Aịzaya nwa Emọz, zigaara

Hezekaya ozi, sị, "Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel,
sịrị, N'ihi ekpere gị niile nye m banyere Senakerib, eze
Asịrịa, 22 nke a bụ okwu Onyenwe anyị kwuru megide ya.
"Nwaagbọghọ na-amaghị nwoke, bụ ada Zayọn, na-elelị
gị anya, jirikwa gị na-eme ihe ọchị, Nwaada Jerusalem na-
efufekwa isi ya mgbe ị na-agbapụ ọsọ. 23 Onye ka ị kparịrị
ma kwulukwaa? Ọ bụ onye ka i sitere na nganga gị welie
olu okwu gị na anya gị elu megide? Ọ bụ megide onye
Nsọ nke Izrel? 24 I sitere n'aka ndị ozi gị kparịa Onyenwe
anyị, kwuluo ya, ị sịkwara, 'Eji m ọtụtụ ụgbọala m rigoruo
ebe dị elu nke n'elu ugwu niile, n'ebe kachasị elu nke
ugwu Lebanọn. Egbudasịala m osisi sida ya niile toro
ogologo, na osisi junipa ya niile kachasị mma. Ejeruola m
na nsọtụ ya kachasị n'ịdị elu, bụ ebe kachasị maa mma
n'oke ọhịa ya niile. 25 Egwuola m ọtụtụ olulu mmiri
n'ala ndị mba ọzọ, ṅụkwa mmiri dị n'ebe ahụ. Ọ bụ ọbụ
ụkwụ m ka m ji mee ka isi iyi niile dị n'Ijipt takpọọ.'
26 "Ọ bụ na ị nụbeghị? Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
N'ụbọchị ndị ahụ gara aga ka nọ pịa ọpịpịa ya, ugbu a,
emeela m ka ọ bịa na mmezu, na ị meela ka obodo nke
mgbidi gbara gburugburu, ghọọ mkpokọta nkume. 27
Ndị bi n'ime ha, ndị a napụrụ ike ha nwere, bụ ndị dara
mba, ndị e tinyekwara n'ọnọdụ ihere. Ha dịka ahịhịa
ndụ puru n'ala ubi, na ome na-epupụta epupụta, nakwa
ahịhịa na-etopụta n'elu ụlọ nke anwụ na-achakpọ tupu o
tolite. 28 "Ma amaara m ebe ị nọ ọnọdụ, marakwa ọpụpụ
gị na mbata gị, marakwa oke iwe gị megide m. 29 N'ihi
ọnụma dị gị n'obi megide m, n'ihi na mkparị gị eruola m
ntị, aga m etinye nko m n'imi gị, werekwa mkpụmkpụ

igwe m kpachie egbugbere ọnụ gị, mee ka ị laghachi
site n'ụzọ ahụ nke i siri bịa. 30 "Ma nke a ga-abụ ihe
ịrịbama nye gị, Hezekaya. "N'afọ a, unu ga-eri ihe na-epu
n'onwe ya, n'afọ nke abụọ unu ga-eri ihe si na nke ahụ
pupụta. Ma n'afọ nke atọ ghaanụ mkpụrụ ubi, weenụ
ihe ubi, kụọ vaịnị n'ubi vaịnị, riekwanụ mkpụrụ ha. 31
Ọzọkwa, ndị fọdụrụ n'alaeze Juda ga-agba mgbọrọgwụ
n'okpuru ala, mịkwaa mkpụrụ n'elu. 32 N'ihi na ọ bụ site
na Jerusalem ka ndị fọdụrụ ga-esi pụta, otu ndị fọdụrụ
ndụ ga-esitekwa n'ugwu Zayọn pụta. Ọ bụ site n'ịnụ ọkụ
n'obi nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-
emezu nke a. 33 "Ya mere, nke a bụ ihe Onyenwe anyị
kwuru banyere eze Asịrịa. "Ọ gaghị azọbata ụkwụ ya
n'ime obodo a maọbụ gbaa ọ bụladị otu àkụ n'ebe a. Ọ
gaghị eji ọta jegharịa n'ọnụ ụzọ ama ya, maọbụ wuo
mgbidi nnọchibido megide ya. 34 Ụzọ o si bịa ka ọ ga-esi
laghachi; ọ gaghị abanye n'obodo a." Otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya. 35 "Aga m echebe obodo a, zọpụtakwa
ya n'ihi aha m, na n'ihi Devid, bụ ohu m." 36 Mmụọ ozi
Onyenwe anyị pụrụ gaa tigbuo otu puku narị na puku
iri asatọ na ise n'ụlọ ikwu ndị Asịrịa. Mgbe ndị mmadụ
tetara n'isi ụtụtụ, lee, ozu ka ha jupụtara ebe niile. 37 Ya
mere, Senakerib, eze Asịrịa, biliri ije, laghachi n'ala ya. Ọ
laghachiri biri n'obodo Ninive. 38 Otu ụbọchị, mgbe ọ nọ
na-akpọ isiala n'ụlọ chi ya a na-akpọ Nisrọk, ụmụ ya ndị
ikom aha ha bụ Adramelek na Shareza were mma agha
gbuo ya. Ha gbapụrụ ọsọ gbaga n'ala Ararat. Isahadon, bụ
nwa ya nwoke ghọrọ eze n'ọnọdụ ya.

38 N'oge ahụ, Hezekaya rịara ọrịa ruo na ọ gaara anwụ.
Aịzaya onye amụma, nwa Emọz, bịakwutere ya, sị ya,
"Otu a ka Onyenwe anyị sịrị: Dozie ezinaụlọ gị, n'ihi na
ị ga-anwụ. Ị gaghị esite n'ute ọrịa a bilie." 2 Hezekaya
tụgharịrị chee ihu ya n'aja ụlọ kpee ekpere nye Onyenwe
anyị sị, 3 "Chetakwa, Onyenwe anyị, otu m si jegharịa
n'ihu gị n'ikwesị ntụkwasị obi, jiri obi m niile fee gị ofufe,
ma meekwa ihe dị mma n'anya gị." Hezekaya bekwara
akwa nke ukwuu. 4 Mgbe ahụ, okwu nke Onyenwe anyị
rutere Aịzaya, 5 "Gaa, gwa Hezekaya, sị 'Otu a ka Onyenwe
anyị, bụ Chineke nna gị Devid kwuru, anụla m ekpere gị,
ahụkwala m anya mmiri akwa gị. Aga m atụkwasị afọ
iri na ise n'ụbọchị ndụ gị. 6 Aga m anapụtakwa gị na
obodo a site n'aka eze Asịrịa. Aga m echebe obodo a. 7
"'Nke a bụ ihe ịrịbama site n'aka Onyenwe anyị nye gị, na
Onyenwe anyị ga-emezu ihe a nke o kwere na nkwa. 8
Aga m eme ka anyanwụ laa azụ nzọ ụkwụ iri n'ihe nrigo
ụlọ elu Ehaz.'" Ya mere, anyanwụ laghachiri azụ nzọ
ụkwụ iri. 9 Ederede Hezekaya eze Juda, mgbe ọrịachara
ọrịa, nwee ahụ ike: 10 Asịrị m, "Ọ bụ n'oge m bụ okorobịa
ka m ga-agabiga n'ọnụ ụzọ nke ọnwụ, bụrụ onye anapụrụ
oge ndụ m nke fọdụrụ afọdụ?" (Sheol h7585) 11 Asịrị m, "Ọ
dịkwaghị mgbe m ga-ahụ Onyenwe anyị ọzọ n'ala ndị dị
ndụ, m gaghị elegidekwa mmadụ ibe m anya ọzọ, maọbụ
bie n'etiti ndị bi n'ime ụwa a. 12 Esila n'ọnọdụ ya bupụ
ụlọ m dịka ụlọ ikwu nke onye ọzụzụ atụrụ. Apịakọtala m
ndụ m dịka ọkpa akwa si apịakọta akwa o bipụla ndụ site
nkwe-akwa, ehihie na n'abalị, ị mere ka ndụ m gwụsịa. 13
Enwere m ntachiobi chere chi ọbụbọ. Ma dịka ọdụm ka

ọ na-agbaji ọkpụkpụ m niile. Ehihie na n'abalị ka ị na-
eme ka ndụ m gwụsịa. 14 Dịka eleke maọbụ ụgbala ka m
na-ebe akwa. Ana m asụ ude dịka nduru na-eru ụjụ. Ike
gwụrụ anya m n'ihi ile anya n'eluigwe. Anọ m n'ọnọdụ
mkpagbu, Onyenwe anyị, bịa nyere m aka." 15 Ma gịnị ka
m ga-ekwu? Ya onwe ya gwara m sị na ọ bụ ya mere nke
a. M ga-eji obi umeala gagharịa ụbọchị ndụ m niile n'ihi
ihe mwute nke obi m. 16 Onyenwe anyị, ọ bụ n'ihi ihe ndị
a ka mmadụ ji adị ndụ. Mmụọ m na-adịkwa ndụ n'ime ha.
I nyeghachila m ahụ ike, mee ka m dị ndụ. 17 N'ezie, ọ bụ
n'ihi ọdịmma m, ka m ji taa ahụhụ nke ihe mgbu dị otu a.
N'ịhụnanya gị ka ị zọpụtara m site n'olulu nke ịla n'iyi.
I werela mmehie m niile wefee n'azụ gị. 18 N'ihi n'ala
mmụọ agaghị eto gị, ọnwụ agakwaghị abụku gị abụ otuto.
Ndị na-arịda n'olulu agaghị ele anya ikwesi ntụkwasị obi
gị. (Sheol h7585) 19 Ọ bụ ndị dị ndụ, e, naanị ndị dị ndụ ga-
eto gị otuto, dị ka m na-eme taa. Ọ bụ otu ọgbọ na-eme
ka ọgbọ na-eso ha mata ihe banyere ikwesi ntụkwasị obi
gị. 20 Onyenwe anyị ga-azọpụta m, anyị ga-abụ abụ kpọọ
ụbọ akwara n'ụbọchị niile nke ndụ anyị, n'ime ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị. 21 Aịzaya ekwuolarị sị, "Kwadoonụ
mmanụ fiig dị ọkụ tee ya n'elu etuto ahụ, ahụ ga-adịkwa
ya mma." 22 Hezekaya jụrụ sị, "Gịnị ga-abụ ihe ịrịbama
na m ga-aga n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị?"

39 N'oge ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan, bụ eze
Babilọn zigaara Hezekaya akwụkwọ ozi ekele na onyinye,
n'ihi na ọ nụrụ na Hezekaya rịara ọrịa ma nwe ahụ ike. 2
Hezekaya nabatara ndị ozi ahụ nke ọma gosi ha ihe ndị dị
n'ụlọakụ ya, ọlaọcha, na ọlaedo, ụda dị iche iche na-esi isi

ụtọ, ezigbo mmanụ oliv, ụlọ niile ebe ngwa agha ya niile
dị, na ihe niile bụ akụ o nwere. Ọ dịghị ihe dị n'ụlọeze ya
maọbụ n'alaeze ya niile nke ọ na-egosighị ha. 3 Mgbe
ahụ, Aịzaya onye amụma jekwuru eze Hezekaya jụọ ya
sị, "Gịnị ka ndị ikom ndị ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si
bịakwute gị?" Hezekaya zara sị, "Ọ bụ n'ala dị anya ka ha
si bịakwute m, ha si Babilọn." 4 Onye amụma jụrụ, "Gịnị
ka ha hụrụ n'ụlọ gị?" Hezekaya zara sị, "Ihe niile nke dị
n'ụlọ m ka ha hụrụ. Ọ dịghị ihe niile dị n'ụlọakụ m nke m
na-egosighị ha." 5 Mgbe ahụ, Aịzaya sịrị Hezekaya, "Gee
ntị nụrụ okwu Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. 6
Lee, oge na-abịa mgbe a ga-eburu ihe niile dị n'ụlọeze gị,
na ihe niile nke nna nna gị ha debere n'ụlọakụ ruo taa,
buru ha bulaa Babilọn. Ọ dịkwaghị ihe ga-afọdụ, otu a ka
Onyenwe anyị kwuru. 7 A ga-ebupụ ụfọdụ n'ime ụmụ
gị, ndị bụ ahụ na ọbara gị, ndị a ga-amụtara gị, buru ha
pụọ n'ebe dị anya, ha ga-abụ ndị onozi n'ụlọeze nke eze
Babilọn." 8 Hezekaya zaghachiri, "Okwu Onyenwe anyị
nke i kwuru dị mma." N'ihi na o chere n'obi ya sị, "Udo
na nchekwa ga-adị n'oge ndụ m."

40 Kasịenụ ndị m obi, kasịenụ ha obi, ka Chineke gị
kwuru. 2 Were nwayọọ gwa Jerusalem okwu, gwa ya; na
ụbọchị ọjọọ ya niile agwụla, na a kwụzuola ụgwọ mmehie
ya niile, na o sitela n'aka Onyenwe anyị nata ụgwọ ọrụ
karịrị okpukpu abụọ nke mmehie ya niile. 3 Otu onye na-
eti mkpu sị, "Dozienụ ụzọ nye Onyenwe anyị n'ime ọzara,
meenụ ka ụzọ atụliri atụli guzozie kwem n'ime ọzara
nye Chineke anyị. 4 A ga-eme ka ndagwurugwu ọbụla
dị elu, ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa

ka ọ dị ala, ebe niile dị mkputamkpu ka a ga-eme ka o
guzo kwem, meekwa ka ebe niile dị ndakoro ndakoro
dịrị larịị. 5 N’ihi na a ga-ekpughepụ ebube Onyenwe
anyị, mmadụ niile ga-ahụkọkwa ya n’otu. N’ihi na ọnụ
Onyenwe anyị ekwuola ya.” 6 Olu ahụ sịrị, “Tie mkpu!”
Ma ajụrụ m sị, “Gịnị ka m ga-eti?” “Mmadụ niile dị ka
ahịhịa, ikwesi ntụkwasị obi ha niile dịkwa ka okoko osisi
ọhịa. 7 Ahịhịa na-akpọnwụ, okoko osisi na-achanwụ, n’ihi
n’okuku ume nke Onyenwe anyị na-ekukwasị ya. N’ezie,
ahịhịa ka ndị mmadụ bụ. 8 E, ahịhịa na-akpọnwụ, okoko
na-achanwụkwa, ma okwu Chineke anyị na-eguzogide
ruo mgbe ebighị ebi.” 9 Gị onye na-eweta oziọma nye
Zayọn, rigoro n’elu ugwu; gị onye na-eweta oziọma nye
Jerusalem, welie olu gị elu tisie mkpu ike; e, tisie mkpu
ike, atụla egwu. Gwa obodo niile nke Juda okwu sị ha:
“Chineke unu na-abịa.” 10 Lee, Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị na-abịa n’ike, ike aka ya ka o ji achị.
Lee, ụgwọ ọrụ ya dị ya n’aka, ọ na-abịa ịkwụghachi ụgwọ.
11 Ọ ga-azụ igwe atụrụ ya dịka onye ọzụzụ atụrụ. Ọ na-
achịkọta ụmụ atụrụ. N’aka ya abụọ ka ọ ga-ekuru ụmụ
atụrụ n’obi ya. Ọ ga-eji nwayọọ duo ndị na-enye ụmụ
ara. 12 Onye jirila ọbụ aka ya tụọ mmiri dị n’oke osimiri?
Maọbụ onye jiri ntu-aka ya tụọ mbara eluigwe? Onye ka
ọ bụ jirila nkata kute uzuzu? Maọbụ jiri ihe ọtụtụ tụọ
ugwu ukwu? Onye kwa ji ihe ọtụtụ tụọ ugwu nta? 13
Onye nwere ike ịghọta Mmụọ nke Onyenwe anyị, maọbụ
dịka onye ndụmọdụ Onyenwe anyị na-ezi ya ihe? 14 Ọ bụ
onye ka Onyenwe anyị gakwuru gbaa izu ka ọ kọwaara ya
ihe, ọ bụ onye ziri ya ụzọ bụ nke dị mma? Onye bụ onye

ahụ kuziri ya ihe ọmụma, maọbụ gosi ya ụzọ nke nghọta?
15 N'ezie, mba niile dị iche iche dịka otu ntupụta mmiri
tanyere n'ime efere; a na-agụnye ha dịka uzuzu dị n'elu
ihe ọtụtụ e ji atụ ihe; ọ na-atụ ala ndị ahụ mmiri gbara
gburugburu dịka a ga-asị na ha bụ uzuzu ọma na-adịghị
arọ. 16 Osisi niile dị na Lebanọn ezughị iji kwanye ọkụ e
ji a chụrụ Chineke anyị aja. Otu a kwa, anụmanụ niile
dị n'ọhịa Lebanọn niile erughị iji chụọrọ Chineke anyị
aja. 17 O nweghị ihe ọbụla mba niile dị n'ụwa bụ n'ihu
ya; ọ na-agụ ha ka ihe na-abaghị uru, dịka ihe na-erughị
ihe efu. 18 Onye kwanụ ka unu ga-eji tụnyere Chineke?
Olee ụdị oyiyi unu ga-eji kọwaa ihe o yiri? 19 Ma gbasara
arụsị apịrị apị, nke onye na-akwa nka ọla tụrụ, nke onye
ọkpụ ụzụ ọlaedo na-eji ọlaedo techie ya, ọ bụkwa ya ka
ọ na-akpụrụ ọlaọcha. 20 Ma onye ogbenye na-enweghị
ịchụ aja dị otu a na-ahọrọ osisi nke na-agaghị ere ure.
Ọ na-akpọtara onwe ya onye maara akwa ǹka osisi nke
ọma, onye ga-apịtara ya oyiyi arụsị nke na-agaghị ada
ada. 21 Ọ bụ na unu amaghị? Ọ ga-abụ na unu anụbeghị
ya? Ọ pụtara na a kọbereghị unu ya site na mmalite?
Ọ bụ na unu aghọtabeghị site na mgbe a tọrọ ntọala
ụwa? 22 Na Chineke nọ n'elu ocheeze ya nke gbara ụwa
gburugburu. Ndị nọ n'ụwa dịkwa ka ụmụ ụkpana. Ọ bụ ya
tụsara eluigwe dịka akwa, were ya mere ebe obibi ya. 23
Ọ na-eweda ndị ukwu niile nke ụwa, mee ha ka ha ghọọ
ihe efu. 24 Mgbe a na-ele ha anya, ha na-adị ka ihe a kụrụ
n'ubi nke na-epute epute. Mgbe a kụrụ ha, mgbe ha na-
epute, mgbe ha na-amanye mgbọrọgwụ n'ala, mgbe ahụ
kwa ka Onyenwe anyị na-ezite ifufe nke na-akpọnwụ ha,

bufuo ha dịka ahịhịa kpọrọ nkụ. 25 “Olee onye unu ga-
eji tụnyere m? Onye kwa ka mụ na ya ha?” Nke a bụ
ihe Onye Nsọ Izrel na-ajụ. 26 Lee anya n’eluigwe; onye
kere kpakpando ndị a niile? Onye na-edu ha dịka onye
ọzụzụ atụrụ? Onye na-akpọ nke ọbụla aha ya? Ọ bụ site
n’amamihe na ike ya dị ukwuu, ka o ji eme ka ha ghara
ịkpafu. 27 Ọ bụ n’ihi gịnị ka i ji na-asị, gị Jekọb? Ọ bụkwa
gịnị mere gị Izrel, i ji na-atamu ntamu na-asị, “Ụzọ m bụ
ihe ezonarịrị Onyenwe anyị, Chineke adịghị etinyekwa
anya ya n’ihe metụtara m?” 28 Ọ bụ na ị matabeghị? Ọ
ga-abụ na ị nụbeghị ya? Onyenwe anyị bụ Chineke nke
mgbe niile ebighị ebi, Onye kere nsọtụ niile nke ụwa. Ọ
naghị ada mba; ike adịghịkwa agwụ ya. O nwekwaghị
onye pụrụ ịmata ịdị omimi nke nghọta ya. 29 Ọ na-enye
ndị na-ada mba ike, na-emekwa ka ndị na-enweghị ume
nwee ume. 30 Ọ bụladị ụmụ okorobịa na-ada mba, ike na-
agwụkwa ha. E, ụmụ okorobịa na-asọ ngọngọ daa, 31 ma
ndị niile olileanya ha dị na Onyenwe anyị, ga-agbanwe
ike ha, nweta ike ọhụrụ. Ha ga-eji nku felie elu dịka ugo.
Ha ga-agba ọsọ, ma ike agaghị agwụ ha; ha ga-aga ije ma
ha agaghị ada mba.

41
Nọrọnụ jụụ n’ihu m, unu mba niile mmiri gbara
gburugburu! Ka mba niile gbanwee ike ha. Ka ha pụta
kwuo okwu. Ka anyị zukọtaa n’ebe ikpe ikpe. 2 “Onye
kpọtere onye a sitere n’ọwụwa anyanwụ na-abịa, onye e
sitere n’ezi omume kpọọ ya ije ozi? O weere mba niile
nyefee ya n’aka, meriekwa ndị eze n’ihu ya. O ji mma
agha ya tie ha mee ka ha ghọọ uzuzu, jiri ụta ya mee ka
ha ghọọkwa igbugbo ọka nke ifufe na-ebugharị. 3 Ọ na-

achụ ha ọsọ, ma na-agakwa n'ihu na-enweghị mmerụ ahụ
ọbụla. E, ọ na-agbasokwa ụzọ nke ọ na-agabeghị mbụ. 4 Ọ
bụ onye rụrụ ọrụ dị otu a mezukwa ya, na-akpọ ọgbọ niile
site na mmalite? Ọ bụ mụ onwe m, bụ Onyenwe anyị,
onye dị siterị na mbido ihe niile, onye ga-adịgidekwa ruo
ọgwụgwụ ihe niile. Ọ bụ mụ onwe m bụ onye ahụ." 5
Mba niile bi n'ala mmiri gbara gburugburu ahụla ọrụ m
rụrụ. Ha hụrụ ya tụọ egwu; ndị niile bi na nsọtụ ụwa na-
amakwa jijiji. Ha zukọtara bịa nso. 6 Onye ọbụla n'ime
ha na-agba ibe ya ume na-asị, "Nwee obi ike." 7 Onye
ọkpụ ụzụ ọla na-agba onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ume. Onye ji
mkpirisi igwe eme ka ihe dị mụrụmụrụ, na-agba onye na-
akụ osiama ume. Otu onye na-ekwu banyere nkpukọta
ya, na-asị, "A kpụziri ya akpụzi." Onye nke ọzọ, na-eji ǹtu
kpọgidesie ihe ahụ apịrị apị ike ka ọ ghara ịda. 8 "Ma gị
onwe gị, Izrel, ohu m, Jekọb, onye m họpụtara, gị mkpụrụ
Ebraham, bụ enyi m. 9 Esitere m na nsọtụ niile nke ụwa
kpọghachi unu, gwa unu na ohu m ka unu bụ, n'ihi na
ahọpụtala m unu, agakwaghị m ahapụ unu. 10 Ya mere,
unu atụla egwu n'ihi na anọnyeere m unu. Ka obi ghara
ịlọ unu mmiri n'ihi na abụ m Chineke unu. Aga m eme ka
unu dịrị ike; aga m enyere unu aka; aga m ejikwa aka
nri nke ezi omume m kwagide unu. 11 "Lee! A ga-etinye
ndị niile iwe ha dị ọkụ megide unu n'ọnọdụ ihe ihere,
ihere ga-emekwa ha. Ndị niile na-eguzogide unu ga-aghọ
ihe efu, bụrụ ndị lara n'iyi. 12 Unu ga-ele anya ha, chọọ
ha, ma ọ dịghị onye ọbụla n'ime ha ga-afọdụ ndụ. Ndị a
na-ebuso unu agha ga-abụ naanị ihe efu. 13 N'ihi na mụ
onwe m, bụ Onyenwe anyị Chineke gị, onye na-ejidesi aka

nri gị ike bụ onye na-asị gị, ‘Atụla egwu; aga m enyere gị
aka.’ 14 Atụla egwu, gị idide, bụ Jekọb, unu Izrel dị nta,
atụla egwu, n’ihi na mụ onwe m ga-enyere gị aka,” otu
a ka Onyenwe anyị kwupụtara, Onye mgbapụta gị, bụ
Onye nsọ nke Izrel. 15 “Lee, aga m eme ka unu ghọọ igwe
ọhụrụ eji azọcha mkpụrụ ọka nke dị nkọ, nwekwa ọtụtụ
eze. Unu ga-azọcha ugwu niile zọpịa ha, meekwa ka ugwu
nta niile dịka igbugbo ọka. 16 Unu ga-ayọgharị, fụchaa
ha; ikuku ga-eburu ha bufuo, oke ikuku ga-ekposasị ha.
Ma unu ga-aṅụrị ọṅụ n’ime Onyenwe anyị, nyaakwa isi
n’ime Onye dị nsọ nke Izrel. 17 “Mgbe mmiri ọṅụṅụ kọrọ
ndị ogbenye na ndị mkpa na-akpa, mgbe ha na-enweghị
ike ịchọta mmiri ọṅụṅụ mgbe akpịrị na-akpọ ha nkụ n’ihi
agụụ mmiri, mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ga-aza ha. Mụ
onwe m, bụ Chineke nke Izrel, agaghị agbakụta ha azụ.
18 Aga m eme ka mmiri site n’ala kpọrọ nkụ nke ugwu
niile na-erudatara ha. Aga m eme ka isi iyi na-asọpụta na
ndagwurugwu niile. Aga m eme ka mmiri jupụta n’ọzara,
meekwa ka isi iyi mmiri site n’ala kpọrọ nkụ na-asọpụta.
19 Aga m akụ n’ọzara, osisi sida, na osisi akashia, na osisi
mietul, na osisi oliv. M ga-eji osisi junipa, na osisi saipres
na osisi fịa, kụkọta ha ọnụ n’ala ahụ tọgbọrọ n’efu, 20 ka
ndị mmadụ hụ, matakwa, tuleekwa uche ma ghọta, na ọ
bụ aka Onyenwe anyị mere nke a, na ọ bụ Onye nsọ nke
Izrel kere ya. 21 “Wepụtanụ mkpesa unu,” ka Onyenwe
anyị sịrị, “Doo okwu unu n’usoro,” ka Eze nke Jekọb na-
asịkwa. 22 “Ka ha bubata arụsị ndị a, ma gwa anyị, ihe
gaje ime. Ka ha gwa anyị ihe mere n’oge gara aga, ihe
ha pụtara, ka anyị nwee ike tulee ha matakwa ihe ga-

abụ ikpeazụ ha. Maọbụ kwupụtara anyị ihe ndị ahụ na-
abịa, 23 gwa anyị ihe ọdịnihu ji, ka anyị mara na unu bụ
chi. Meenụ ezi ihe, maọbụ ihe ọjọọ, nke ga-eme ka anya
gbagwojuo anyị, ka anyị jupụtakwa n'egwu. 24 Ma unu dị
nta karịa ihe efu. Ọrụ unu niile bụkwa ihe na-abaghị uru.
Onye họọrọ unu emeela onwe ya ihe arụ. 25 "Akpọliela m
otu onye site n'akụkụ ugwu, ọ na-abịakwa. Otu onye na-
asọpụrụ aha m sikwa n'ọwụwa anyanwụ. Ọ na-azọpịa ndị
ọchịchị niile dịka ha bụ ụrọ, ọ ga-azọpịa ha dịka onye
na-akpụ ite si azọpịa aja ụrọ. 26 O kwuru maka nke a
site na mmalite, ka anyị nwee ike mara, maọbụ mgbe na
o mebeghị, ka anyị nwee ike sị, 'Ihe o kwuru ziri ezi'?
O nweghị onye kwuru ihe banyere nke a, o nweghịkwa
onye mere ka amata ya, o nwekwaghị onye si n'ọnụ gị nụ
okwu ọbụla. 27 Abụ m onye mbụ gwara Zayọn, 'Lee, n'ebe
a ka ha dị!' Ọ bụ m ziteere Jerusalem onyeozi oziọma. 28
Elegharịrị m anya ma o nweghị onye m hụrụ. O nweghị
onye nọ n'etiti chi ha nke nwere ike inye ndụmọdụ; o
nweghị onye inye ọsịsa ajụjụ mgbe m jụrụ ha. 29 Lee, ha
niile bụ ụgha! Ọrụ ha niile pụtara ihe efu, arụsị ha niile
awuru awu bụ naanị ifufe na ọgbaaghara.

42 "Lee ohu m, onye m na-agba ume, onye m họpụtara,
onye ihe ya na-atọ mkpụrụobi m ụtọ. Aga m eme ka
Mmụọ m dịrị n'ime ya. Ọ ga-emekwa ka ikpe ziri ezi rute
mba niile aka. 2 Ọ gaghị eti mkpu maọbụ welie olu ya
kwaa akwa, maọbụ welie olu ya elu, ọ gaghị eme ka a nụ
olu ya n'ezi. 3 Ọ gaghị agbaji ahịhịa riidi azọpịara azọpịa,
maọbụ menyụọ ogho oriọna na-enwu ntakịrị ntakịrị. Ọ
ga-esite n'ikwesị ntụkwasị obi wepụta ikpe ziri ezi. 4 Ọ

gaghị asọ ngọngọ maọbụ daa mba, ruo mgbe o hiwere
ikpe ziri ezi n'elu ụwa. Ọ bụkwa n'ozizi ya ka agwa etiti
niile ga-atụkwasị olileanya ha." 5 Nke a bụ ihe Chineke bụ
Onyenwe anyị kwuru, onye ahụ kere eluigwe niile, onye
gbasapụkwara ha, onye gbasapụkwara ụwa n'ihe niile
nke si n'ime ya apụta, onye na-enye ndị niile bi n'ime ya
ume, na-enyekwa ndị na-agagharị n'ime ya ndụ. 6 "Mụ
onwe m, bụ Onyenwe anyị, akpọla gị ka i gosi ezi omume
m. Aga m echebe gị, gbaa gị ume, n'ihi na eweere m gị
nye ndị m ka ị bụrụ ihe imesi ọgbụgba ndụ m ike. Ị ga-
abụkwa ìhè nye mba niile. 7 Ị ga-emeghe anya ndị kpuru
ìsì, gbapụtakwa ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ, meekwa ka ndị nọ
n'ụlọ mkpọrọ gbara ọchịchịrị nwere onwe ha. 8 "Mụ
onwe m bụ Onyenwe anyị! Nke a bụkwa aha m. Agaghị m
enye onye ọzọ ugwu na nsọpụrụ m. Mụ na arụsị a pịrị
apị agakwaghị azọ otuto m. 9 Lee ihe ochie emezuola
ma nke ọhụrụ ka m na-ekwupụta. Tupu ha pụta ìhè ana
m akpọsa ha nye unu." 10 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ
ọhụrụ; tookwanụ ya, unu ndị niile bi na nsọtụ niile nke
ụwa, unu ndị na-arịda n'osimiri, na ihe niile bi n'ime ya.
Toonu ya unu ndị bi n'ala ebe mmiri gbara gburugburu.
11 Ka ọzara na obodo niile dị n'ime ya welie olu ha elu,
ka ndị bi na Keda ṅụrịa ọṅụ. Ka ndị bi na Sela tie mkpu
ọṅụ, ka ha si n'elu ugwu niile tisie mkpu ọṅụ ike. 12 Ka
ha nye Onyenwe anyị ebube, kpọsaakwa otuto ya n'ala
niile mmiri gbara gburugburu. 13 Onyenwe anyị ga-apụta
buo agha dịka dike. Ọ bụ site n'ịnụ ọkụ n'obi nke onye
agha ka ọ ga-eji buo agha. Ọ ga-eti mkpu agha megide
ndị iro ya, ma merie ha. 14 "Ọ dịla anya kemgbe m gbara

nkịtị; ejidesịrị m onwe m aka ike. Ma ugbu a, aga m egosi
iwe m; aga m asụ ude, kwaa akwa dị ka nwanyị ime na-
eme. 15 Aga m eme ka ugwu ukwu na ugwu nta niile
dị larịị, meekwa ka ihe ọkụkụ ha niile kpọnwụọ. Aga m
eme ka osimiri ghọọ ọzara, meekwa ka ọdọ mmiri niile
takpọọ. 16 Aga m edu ndị kpuru ìsì, site n'ụzọ nke ha na-
amaghị, n'okporoụzọ ha agatụbeghị ka m ga-edu ha; Aga
m eme ka ọchịchịrị ghọọ ìhè n'ihu ha, meekwa ka ebe
niile gbagọrọ agbagọ guzozie. Ihe ndị a niile ka m ga-eme.
Agaghị m agbakụta ha azụ. 17 Ma ndị niile na-atụkwasị
arụsị obi, ndị na-asị ihe ndị ahụ a pịrị apị, 'Unu bụ chi
anyị,' a ga-achụghachi ha azụ n'ọnọdụ ihere. 18 "Geenụ
ntị, unu ndị ntị chiri, leenụ anya unu ndị ìsì kpuru, ma hụ
ụzọ. 19 Olee onye kpuru ìsì dịka ohu m? Onye kwa ka ntị
chiri dịka onyeozi nke eziokwu m? Ọ dị onye ọzọ kpuru
ìsì dịka onye a m họpụtara ka ọ bụrụ ohu Onyenwe anyị?
20 Ị hụla ọtụtụ ihe, ma ị dịghị atụkwasị uche gị na ha. Ntị
gị ghere oghe, ma ị dịghị eji ya anụ ihe." 21 Onyenwe
anyị emeela ka iwu ya dị ukwuu, meekwa ka ọ dị ebube,
n'ihi na ọ tọrọ ya ụtọ isite na ya mee ka ezi omume ya
pụta ìhè. 22 Ma e meela ka ndị ya bụrụ ndị e zukpọrọ ihe
ha nwere n'oge agha. A kpọchikwara ha n'olulu e gwuru
n'ala, zoo ha n'ime ụlọ mkpọrọ dị iche iche. Ha aghọọla
ihe a kwatara n'agha, ma ọ dịghị onye na-anapụta ha. Ha
aghọkwaala ihe e si n'aka mmadụ pụnara ya n'ike, ma ọ
dịghị onye na-asị ndị iro ha, "Nyeghachikwa m ihe m i ji
aka ike were." 23 Onye ka ọ bụ n'etiti unu nke ga-ege ntị
n'ihe ndị a? Onye ga-aṅa ntị si otu a mata ihe na-aga ime
n'oge dị n'ihu? 24 Onye weere Jekọb nyefee n'aka ndị

na-ebibi ihe, onye were Izrel nyefee ndị ohi? Ọ bụ na ọ
bụghị Onyenwe anyị onye ha mehiere megide? N'ihi na
ha ekweghị eso ụzọ ya niile, ha erubeghị isi nye iwu ya.
25 Ọ bụ ya mere o ji wụkwasị ndị ya iwe ọkụ ya, ihe ike
nke agha. Ọ bụ ezie na iwe ya bịakwasịrị ha dịka ọkụ na-
erepịa erepịa, ma ha aghọtaghị ihe kpatara ya; o repịara
ha, ma ha atụgharịa uche ha banyere ya.

43 Ma ugbu a, nke a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru, bụ
onye kere gị, Jekọb, na onye kpụrụ gị Izrel, "Atụla egwu,
n'ihi na agbapụtala m gị. Akpọọla m gị aha, ị bụkwa
nke m. 2 Mgbe ị si na mmiri dị omimi na-agafe, aga
m anọnyere gị. Mgbe i si na mmiri nke na-ekwo oke
okwukwo, agaghị m ekwe ka o bufuo gị. Mgbe ị na-eje
ije n'ime ọkụ, ọ gaghị eregbu gị. Ire ọkụ ahụ agakwaghị
erepịa gị. 3 N'ihi na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke
gị, Onye nzọpụta gị, na Onye nsọ nke Izrel. Ewerela m
Ijipt na Kush na Seba nye ka ha bụrụ ihe i ji gbara onwe
gị. 4 Ebe ị bụ ihe dị oke ọnụahịa n'anya m, ebe ọ bụkwa
na m hụrụ gị n'anya, aga m ewere ndị mmadụ nye n'ihi
ịgbapụta gị. Aga m ebibi ndụ ndị mmadụ n'ihi ichebe gị
ndụ. 5 Atụla egwu n'ihi na anọnyeere m gị. Aga m esite
n'ọwụwa anyanwụ na n'ọdịda anyanwụ chịkọtaa ụmụ gị.
6 Aga m enyekwa ugwu na ndịda iwu sị ha, 'Hapụnụ ha
ka ha laa, unu egbochikwala ha.' Hapụnụ ndị m ka ha
site n'ala niile dị anya nke nsọtụ ụwa lọghachi, 7 onye
ọbụla nke a na-akpọ aha m, onye m kere n'ihi otuto m,
onye m kpụrụ, ma meekwa." 8 Kpọpụtanụ ha, bụ ndị ahụ
nwere anya ma ha adịghị ahụ ụzọ, ndị nwere ntị ma ha
adịghịkwa anụ ihe. 9 Mba niile dị iche iche ezukọtala,

mmadụ niile agbakọtakwala. Onye n'ime chi ha kwuru
na ihe dị otu a ga-eme, onye kwa kwuru ihe ndị a mere
n'oge gara aga? Ka ha kpọbata ndị akaebe ha izipụta na
ihe ha kwuru ziri ezi, ka ndị ọzọ nụ ya ma sị na, "Ọ bụ
eziokwu." 10 "Unu bụ ndị akaebe m," ka Onyenwe anyị
kwupụtara, "bụrụkwa ndị ohu m họpụtara, ka unu mara
m, ma kwerekwa na m, ghọtakwa na Mụ onwe m bụ onye
ahụ. Ọ dịghị chi a kpụrụ tupu m dịrị, ọ dịkwaghị nke ga-
eso m n'azụ. 11 Mụ, ọ bụ na naanị m, bụ Onyenwe anyị,
ọ dịkwaghị onye nzọpụta ọzọ dị ma ewezuga m. 12 Mụ
onwe m egosila, zọpụta ma kwupụtakwa ya, mee ka unu
nụrụ ya, mụ onwe m, ọ bụghị chi ndị mba ọzọ nọ n'etiti
unu. Unu bụkwa ndị akaebe m, na mụ onwe bụ Chineke,"
otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 13 "E, site n'ebighị
ebi ruo n'ebighị ebi, mụ onwe m bụ Chineke. Ọ dịghị
onye pụrụ ịnapụta m ihe m ji n'aka. Mgbe m rụrụ ọrụ,
onye pụrụ ịgbanwe ya?" 14 Nke a bụ ihe Onyenwe anyị
kwuru, Onye mgbapụta unu na Onye nsọ nke Izrel. "N'ihi
unu, aga m eziga ozi na Babilọn budata ndị Kaldịa niile
dịka ndị gbapụrụ agbapụ, n'ime ụgbọ mmiri ahụ niile ha
ji anya isi. 15 Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, Onye nsọ
gị, onye kere Izrel, Eze unu." 16 Otu a ka Onyenwe anyị
kwuru, bụ onye ahụ kwara ụzọ n'ime osimiri, nke mere
ka okporoụzọ dịrị n'ime oke osimiri. 17 Nke na-eme ka
ụgbọ ndị agha dị ukwuu, na ịnyịnya pụta, ndị agha na ụsụ
ha achịkọtara ọnụ, mee ha ka ha dinaa n'ebe ahụ, ghara
ibilitekwa ọzọ, dịka ha bụ ọkụ ogho oriọna e menyụrụ
emenyụ. 18 "Chefuonu ihe ndị ahụ niile mere n'oge gara
aga; unu atụgharịkwala uche unu na ha. 19 Kama leenụ

anya ihe ọhụrụ nke m na-aga ime. Leenụ ya n’ihi na o
bidolarị ịpụta ihe. Ọ ga-abụ na unu adịghị ahụ ya? N’ihi
na ana m akwa okporoụzọ n’ọzara, na-emekwa ka mmiri
jupụta n’ala tọgbọrọ n’efu. 20 Anụ ọhịa niile na-asọpụrụ
m, nkịta ọhịa, na enyi nnụnụ niile na-ekele m, n’ihi na
emeela m ka mmiri jupụta n’ọzara, meekwa ka isi iyi na-
asọ n’ala ebe tọgbọrọ n’efu, nye ndị nke m ihe ọṅụṅụ,
bụ ndị m họpụtara. 21 Ndị m kpụrụ nye onwe m, ka ha
kọsaa akụkọ otuto m. 22 “Ma unu akpọkughị m, Jekọb,
kama ihe banyere m agwụla gị ike, Izrel. 23 I kpụrụghị
atụrụ wetara m maka aja nsure ọkụ, maọbụ jiri aja niile
sọpụrụ m. O nweghị mgbe m kwagidere gị ka i wetara m
onyinye mkpụrụ ọka, maọbụ mee ka ike gwụ gị site n’ịna
gị ụda na-esi isi ụtọ. 24 Unu ewetabereghị m ụda kalamus
na-esi isi ụtọ, maọbụ were abụba anụ nke aja unu niile
mee ka obi tọọ m ụtọ. Kama ọ bụ naanị mmehie unu ka
unu na-ebokwasị m, unu ejirila ajọ omume unu mee ka
ike gwụsịa m. 25 “Mụ onwe m, ọ bụ naanị mụ onwe m,
bụ onye na-ehichapụ mmehie unu. Ana m emekwa ya
n’ihi na ọ dị m mma n’obi ime ya. Agakwaghị m echeta
mmehie unu ọzọ. 26 Chetara m ihe gara aga, ka anyị
rụrịta ụka n’etiti onwe anyị, doo okwu gị n’usoro igosi na
ị bụ onye ikpe na-amaghị. 27 Site na mmalite, nna nna
unu ha mehiere megide m. Ndị m dunyere ka ha kuziere
unu ihe nupukwara isi megide m. 28 Ya mere, m ji menye
ndị a maara aha ha n’ụlọnsọ ihere. Enyefere m Jekọb ka ọ
bụrụ onye ewezugara nye mbibi, nyekwa Izrel ka ọ bụrụ
ihe mkparị.

44 "Ma ugbu a, gee ntị gị Jekọb, bụ ohu m, geekwanụ ntị,
unu ndị Izrel m họpụtara. 2 Nke a bụ ihe Onyenwe anyị
na-ekwu, bụ onye kere unu, onye kpụrụ unu n'ime n'afọ,
na onye ga-enyere unu aka: Atụla egwu, gị Jekọb, ohu m,
atụkwala egwu gị Jeshurun, onye nke m họpụtara. 3 N'ihi
na aga m eme ka ala ahụ kpọrọ nkụ nweta mmiri, mee
ka mmiri na-asọgharị n'ala ahụ akpịrị na-akpọ nkụ. Aga
m awụkwasị ụmụ ụmụ unu Mmụọ m, meekwa ka ngọzị
m dịrị ha. 4 Ha ga-etopụta etopụta dịka ahịhịa a gbara
mmiri, e, dịka osisi pọpla n'akụkụ iyi jupụtara na mmiri.
5 Ha ga-eji nganga sị, 'Abụ m nke Onyenwe anyị,' maọbụ
'Abụ m nwa nwa Jekọb,' ebe ndị ọzọ ga-edepụta n'aka
ha, 'Nke Onyenwe anyị ka m bụ,' ha ga-agụkwa onwe
ha Izrel. 6 "Nke a bụ ihe Onyenwe anyị na-ekwu, onye
bụ Eze Izrel na Onye mgbapụta ya, Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile: Mụ onwe bụ Mmalite na Ọgwụgwụ; ọ
dịkwaghị Chineke ọzọ dị ma ewezuga m. 7 Ọ bụkwa onye
dị ka m? Ya kwupụta ya. Ya kwupụta ya, doo ya n'usoro
ka ntị nụrụ! Ya kwupụta ihe niile mere kemgbe m mere
ka ndị m guzosie ike. Ya kwupụtakwa, ma dokwaa ha
n'usoro, ihe niile na-aga ime n'oge dị n'ihu. 8 Unu atụla
egwu. Unu amakwala jijiji. Ọ bụ na m akọpụtaghị ihe ndị
a ma kwupụta ha n'oge gara aga. Unu onwe unu bụ ndị
akaebe m. Ọ dị chi ọzọ dị ma e wezuga m? Mba! O nweghị
Oke nkume ọzọ dị, nke m maara ihe banyere ya." 9 Ndị
a niile na-apị arụsị bụ ndị nzuzu. Chi ndị ahụ niile ha
na-agụ dị ka ihe ukwu bụkwa ihe na-enweghị isi. Ndị
niile na-akpọ isiala nye chi ndị a bụ ndị kpuru ìsì, na ndị
amamihe kọrọ, ndị ihere ga-emekwa. 10 Ọ baghị uru

mmadụ ịkpụrụ onwe ya arụsị maọbụ chi a pịrị apị, nke
na-apụghị inyere ya aka n'ụzọ ọbụla? 11 Lee ihere ga-eme
ndị niile na-akpọ isiala nye ya. Ndị kpụrụ ha bụ naanị ndị
mmadụ. Ka ha niile chịkọta onwe ha, guzo, nwee mkpebi
ha, ha ga-anọ n'ọnọdụ n'ihere, na n'oke egwu. 12 Ọkpụ
ụzụ na-ewere ngwa ọrụ ya na-ahụ ya n'ime icheku ọkụ, ọ
na-eji mkpirisi igwe onye ọka tipịa ya n'ụdịdị arụsị, ọ
bụ ike nke ogwe aka ya ka o ji akpụ ụzụ. Agụ na-agụ ya,
ike na-agwụsịkwa ya; ọ ṅụghị mmiri ọbụla, ọ na-adakwa
mba. 13 Onye ọka osisi na-esite n'eriri ọtụtụ tụpụta osisi
were pensụlụ kaa ya; ọ na-ewere ngwa ọrụ ya kpụchaa
osisi ahụ, were ngwa ọrụ ịka akara, kaa ya akara. Ọ na-
arụ ya dịka oyiyi mmadụ, oyiyi mmadụ n'ịma mma ya
niile, maka ibi n'ime ụlọ arụsị. 14 Ọ na-egbutu osisi sida
dị iche iche, maọbụ osisi saipres ma ọ bụkwa osisi ook. Ọ
na-ahapụ ya ka o too n'etiti osisi dị iche iche nke oke
ọhịa, maọbụ kụọ osisi fịa, nke mmiri ozuzo na-eme ka o
too nke ọma. 15 Ọ bụkwa nkụ ka eji ya e mere; ụfọdụ ka ọ
na-ewere nya ọkụ, ọ na-eji ya afụnwu ọkụ ghee achịcha.
Sitekwa na ya pịa chi, kpuo ihu n'ala nye ya; ọ na-emekwa
arụsị apịrị apị, kpọọ isiala nye ya. 16 Ọkara n'ime osisi
ndị a ka o ji emenwu ọkụ; n'elu ya kwa ka ọ na-esi nri
ya, ọ na-ahụnye anụ, were tajuo afọ ya. Nkụ ahụ ka o
ji anya ọkụ na-asị, "Ahaa, ahụ ekpola m ọkụ; ahụla m
ọkụ." 17 Ihe fọdụrụ n'ime osisi ahụ ka ọ na-ewere kwaara
onwe ya arụsị a pịrị apị; Ọ na-ada n'ala n'ihu ya, fee ya
ofufe. Ọ na-ekpekwara ya ekpere na-asị, "Biko, Zọpụta m,
n'ihi na chi m ka ị bụ!" 18 Ha amaghị ihe ọbụla; ha adịghị
aghọtakwa, n'ihi na-emechiela anya ha ka ha ghara ịhụ

ụzọ, mechiekwa uche ha, ka ha ghara ịghọta. **19** Ọ dịghị
onye na-anọdụ chee echiche, ọ dịghịkwa onye nwere ihe
ọmụma maọbụ nghọta ị sị, "Ụfọdụ n'ime osisi a ka m ji
kwanye ọkụ, Ọ bụladị ghee achịcha n'elu icheku ọkụ ya,
ejikwa m ụfọdụ n'ime ya hụọ anụ m tara. M ga-esite na
nke fọdụrụ mepụta ihe rụrụ arụ? Ọ bụ ogwe osisi ka m
ga-akpọ isiala nye?" **20** Onye na-adịghị eche ụdị echiche a
bụ onye nzuzu, nke na-eji ntụ si n'ebe a kwanyere ọkụ
na-azụ onwe ya. Ọ pụghị ịnapụta onwe ya, maọbụ jụọ
onwe ya ajụjụ sị, "Ihe a m ji n'aka m, nke m na-akpọ chi, ọ
bụghị okwu ụgha ka ọ bụ?" **21** "Cheta ihe ndị a, gị Jekọb,
n'ihi na gị bụ Izrel, ị bụ ohu m. Ọ bụ m kpụrụ gị, ị bụ
ohu m; gị bụ Izrel, agaghị m echezọ gị. **22** Ehichapụla m
njehie gị niile; dịka igwe ojii, hichapụkwa mmehie gị dịka
igirigi ụtụtụ. Lọghachikwute m, n'ihi na akwụọla m ụgwọ
ịgbapụta gị." **23** Bụọnụ abụ oke ọṅụ, unu eluigwe, n'ihi na
Onyenwe anyị emeela ya; tienụ oke mkpu, unu ụwa dị
n'ala. Tienụ mkpu ọṅụ, unu ugwu niile, unu bụ oke ọhịa
niile na osisi ọbụla nke dị n'ime gị, n'ihi na Onyenwe anyị
agbapụtala Jekọb, na-egosikwa ebube ya n'Izrel. **24** "Otu
a, Onyenwe anyị na-ekwu, Onye mgbapụta unu, onye ahụ
kpụrụ unu n'ime afọ: Mụ onwe bụ Onyenwe anyị, Onye
kere ihe niile, onye gbatipụrụ eluigwe, onye gbasara ụwa
naanị mụ onwe m, **25** onye na-emebi ihe ịrịbama niile
nke ndị amụma ụgha na-emekwa ka ndị na-ajụta ase
ghọọ ndị nzuzu, onye na-ekpu ihe ọmụmụ ndị maara ihe
ihu n'ala tụgharịa ya, ha ghọọ ihe nzuzu, **26** onye na-eme
ka okwu ndị ohu ya mezuo meekwa ka amụma ndị ozi ya
buru mezuo, onye na-asị banyere Jerusalem, 'A ga-ebikwa

n'ime ya ọzọ,' na-asịkwa banyere obodo niile nke Juda,
'A ga-ewughachi ha,' banyere mkpọmkpọ ebe ha niile,
'Aga m ewulikwa ha.' 27 Onye ahụ na-asị, ogbu mmiri,
'Takọrọ, aga m emekwa ka iyi ya niile takọrọsịa,' 28 Onye
na-asị banyere Sairọs, 'Ọ bụ onye ọzụzụ atụrụ m, ọ ga-
emezukwa ihe niile na-adị m mma; Ọ ga-asịkwa banyere
Jerusalem, "Ka ewugharịa ya," ma banyere ụlọnsọ, "Ka
ehiwe ntọala ya."'

45 "Nke a ka Onyenwe anyị na-ekwu nye ohu ya nke o
tere mmanụ, bụ Sairọs, onye m ga-eji aka nri ya megide
mba niile, mee ka ha nọrọ n'okpuru ya, napụkwa ndị eze
ngwa agha ha niile, megheere ya ọnụ ụzọ niile nke na ọ
dịkwaghị ọnụ ụzọ ama a ga-emechibido ya. 2 Mụ onwe m
ga-ebu ụzọ gaa n'ihu gị kwazee ugwu ukwu niile, tiwasịa
ibo ọnụ ụzọ bronz niile gbuwakwaa mkpọrọ igwe dị iche
iche. 3 Aga m enye gị akụ niile e zoro n'ebe ọchịchịrị
gbara, akụnụba niile e zoro n'ebe nzuzo dị iche iche.
Ka ị mata na ọ bụ mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, bụ
Chineke nke Izrel, onye ahụ kpọrọ gị aha, na-eme ihe
ndị a niile. 4 N'ihi Jekọb bụ ohu m, n'ihi Izrel onye m
họpụtara nye onwe m, ka m ji kpọọ gị aha gị nyekwa gị
aha nke nsọpụrụ, maọbụ ezie na ị maghị onye m bụ. 5 Ọ
bụ m bụ Onyenwe anyị, ọ dịghịkwa onye ọzọ dị; ewezuga
m, ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị. Ọ bụ ezie na ị maghị m,
ma aga m eme ka ị dịrị ike. 6 Mgbe ahụ, ụwa niile, site
n'ọwụwa anyanwụ ruo n'ọdịda anyanwụ, ga-amata n'ezie
na Chineke ọzọ adịghị, karịa m. Abụ m Onyenwe anyị,
ọ dịghịkwa onye ọzọ dị. 7 Ọ bụ m kpụrụ ìhè, keekwa
ọchịchịrị. Ọ bụ m na-ezite ọganihu, na-ekekwa ịla n'iyi.

Mụ onwe m, bụ Onyenwe anyị, na-eme ihe ndị a niile.
8 “Gị, eluigwe, zodata ezi omume m ka mbara eluigwe
na-ezodakwa ya dịka mmiri. Ka ala meghee onwe ya,
ka nzọpụta pupụta, ka ezi omume soro ya puokwa dịka
ahịhịa. Ọ bụ mụ onwe m, bụ Onyenwe anyị kere ha niile.
9 “Ahụhụ na-adịrị mmadụ ahụ nke na-alụso onye kere ya
ọgụ, mmadụ ahụ bụ otu mpekele ejuju n’etiti mpekele
ejuju niile dị n’ala. Ụrọ ọ na-ajụ onye ji ya akpụ ihe ajụjụ
sị, ‘Gịnị ka i ji m akpụ?’ Ka ọrụ gị ọ ga-asị, ‘Lee, ọ dịghị aka
abụọ o nwere’? 10 Ahụhụ na-adịrị nwantakịrị ahụ gwara
nna ya okwu sị, ‘Gịnị ka ị mụtara na nwa?’ maọbụ sịkwa
nne ya, ‘Gịnị bụ ihe ị mụpụtara?’ 11 “Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye nsọ nke Izrel, Onye kere Izrel na-ajụ ajụjụ sị;
banyere ihe ndị gaje ime ị na-ajụ m ajụjụ banyere ụmụ
m, maọbụ nye m iwu banyere ọrụ aka m? 12 Ọ bụ mụ
onwe m kere ụwa, keekwa mmadụ ka o biri n’ime ya. Aka
m abụọ ka m ji gbasaa mbara igwe, nyekwa kpakpando
niile iwu. 13 M ga-akpọlite Sairọs n’ezi omume m: M
ga-eme ka ụzọ ya niile zie ezi. Ọ ga-ewughachi obodo
m, mee ka ndị m a dọtara n’agha nwere onwe ha, ma ọ
bụghị n’ihi ọnụahịa maọbụ ihe nrite, ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru.” 14 Otu a ka Onyenwe
anyị sịrị, “Ihe ndị Ijipt rụpụtara na ngwa ahịa ndị Kush
na ndị Saba ahụ toro ogologo, ha ga-abịakwute gị, ha
ga-abụ nke gị; ha ga-esokwa gị n’azụ dịka ndị mkpọrọ e
kere agbụ. Ha ga-akpọ isiala n’ihu gị rịọ gị arịrịọ, na-asị,
‘N’ezie, ọ bụ naanị otu Chineke dị, onye nọnyere gị, ọ
dịkwaghị chi ọzọ dị.’” 15 N’ezie, gị onwe gị bụ Chineke,
Onye nzọpụta Izrel. Ị bụkwa Chineke, onye na-ezonarị

mmadụ onwe ya. 16 A ga-eme ndị niile na-akpụ arụsị ihe
ihere, e, ihere ga-eme ha n'ihi na a ga-etinye ha n'ọnọdụ
oke ihere. 17 Ma Onyenwe anyị ga-eji nzọpụta nke ga-
adị ruo mgbe ebighị ebi zọpụta Izrel. Ihere agaghị eme
ha. A gaghị etinyekwa ha n'ọnọdụ ihe ihere ruo mgbe
ebighị ebi. 18 N'ihi na otu a ka Onyenwe anyị onye kere
eluigwe sịrị, ọ bụ ya dobekwara ihe niile n'ọnọdụ ha. Ọ bụ
ya, bụ Chineke, onye zubere ma kee ụwa, tọkwaa ntọala
ya. O keghị ụwa ka ọ tọgbọrọ n'efu, kama ọ bụ ka e biri
n'ime ya ka o ji kee ya. Ọ sịrị, "Mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị; ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị. 19 Ọ bụghị na nzuzo
ka m kwuru okwu, site n'otu ebe n'ala nke ọchịchịrị.
Agwaghị m mkpụrụ Jekọb 'Chọọnụ m n'efu.' Mụ onwe m,
bụ Onyenwe anyị na-ekwu eziokwu, Ana m ekwupụta
ihe ziri ezi. 20 "Chịkọtaanụ onwe unu, gbakọtanụ, bịanụ
nso, unu ndị si na mba niile gbapụta ọsọ ndụ. Ha amaghị
ihe bụ ndị a na-ebugharị chi osisi e ji aka mee, ndị na-
ekpekwara chi ndị ahụ na-enweghị ike ịzọpụta ekpere. 21
Kwupụtanụ ihe kwesiri ịdị, gosinụ ya, ka ha gbaakọkwa
izu. Onye buru ụzọ kwuo ihe ndị a n'oge gara aga, onye
kwupụtara ya site na mgbe ochie? Ọ bụghị mụ onwe m,
bụ Onyenwe anyị? Ọ dịkwaghị Chineke ọzọ dị ma ọ bụghị
mụ onwe m, Chineke onye ezi omume na Onye nzọpụta;
ọ dịghị onye ọzọ dị ma ewezuga m. 22 "Laghachikwutenụ
m, ka m zọpụta unu. Laghachikwutenụ m, unu ndị bi na
nsọtụ niile nke ụwa. N'ihi na ọ bụ naanị m bụ Chineke, ọ
dịkwaghị chi ọzọ dị. 23 Ejirila m onwe m ṅụọ iyi, ọnụ m
ekwupụla okwu n'ezi omume, bụ okwu nke na-enweghị
mgbanwe: N'ihu m ka ikpere niile ọbụla ga-egbu n'ala;

mụ ka ire niile ọbụla ga-aṅụrụ iyi. 24 E, ha ga-ekwupụta
sị, 'Ọ bụ n'ime Onyenwe anyị naanị ka ezi omume na
ike dị.'" Ndị niile na-akpọ ya asị ga-abịakwute ya. Ihere
ga-emekwa ha. 25 Ma agbụrụ niile nke Izrel ga-achọta
nnapụta ha n'ime Onyenwe anyị, ọ bụkwa na ya ka ha ga-
anya isi.
46 Bel na Nebo, arụsị ndị Babilọn makpu amakpu. Lee,
arụsị niile ha ka ebukwasịrị ha n'azụ ịnyịnya ibu. Arụsị
niile apịrị apị bụ nke a na-ebugharị bụ ibu dị arọ, ibu
arụ nye ụmụ anụmanụ na-ada mba! 2 Ha makpuuru,
rudakọkwa ala n'otu; ha enweghị ike iwezuga ibu ndị a
n'onwe ha, ha onwe ha kwa, a dọtala ha n'agha. 3 "Geenụ
m ntị, unu ụmụ ụmụ Jekọb, unu ndị fọdụrụ n'ụlọ Izrel,
unu bụ ndị m na-elekọta siterị na mgbe a mụrụ unu na-
akpọgharịkwa unu siterị na mgbe amụpụtara unu. 4 Mụ
onwe m, bụ onye ahụ, ọ bụ m ga-elekọtakwa unu anya,
ọ bụladị ruo mgbe isi awọ jupụtara unu n'isi, n'agadi
unu. N'ihi na ọ bụ m kere unu, aga m elekọtakwa unu.
Aga m agba unu ume, bụrụkwa onye nzọpụta unu. 5
"Onye ka unu ga-asị na o yiri m? Onye kwa ka mụ na
ya ha? Onye ka unu ga-eji tụnyere m? 6 Ụfọdụ mmadụ
na-emeghe akpa ego ha wụpụta ọlaedo dị n'ime ya, na-
atụpụtakwa ọlaọcha n'ihe ọtụtụ, were ya goo onye ọkpụ
ụzụ ọlaedo ka o jiri ya kpụọrọ ha chi, emesịa, ha na-akpọ
isiala na-efe arụsị ahụ ofufe. 7 Ha na-ebuli arụsị ahụ
buru ya n'ubu ha, buru ya debe ya n'ọnọdụ ya, n'ebe ahụ
ka ọ na-akwụrụ. Ọ dịghị apụ site n'ebe ahụ jegharịa. Ọ
bụrụ na mmadụ e tikuo ya mkpu, ọ gaghị aza, ọ pụghị
ịzọpụtakwa ha pụọ na nsogbu ha niile. 8 "Chetanụ nke a,

ma tuleekwa ya, ka ọ dịgidekwa unu n'obi, unu ndị na-
enupu isi. **9** Chetakwanụ ihe ndị ahụ niile mere n'oge
gara aga, n'ihi na abụ m Chineke, chi ọzọ adịghịkwa.
Naanị m bụ Chineke, ọ dịkwaghị onye ọzọ dị ka m. **10**
Ọ bụ m na-egosi ikpeazụ site na mmalite, ọ bụ m na-
ekwu site na mgbe ochie ihe ga-eme n'ọdịnihu. Ana m
asị, 'nzube m ga-eguzogide. Ọ bụkwa ihe dị m mma n'obi
ka m ga-eme.' **11** Aga m esite n'ọwụwa anyanwụ kpọọ
anụ ufe, e, sitekwa n'ala ebe dị anya kpọọ nwoke ahụ ga-
abịa mee nzube m. N'ihi na ihe m kwuru ya ka m ga-eme
ka o mezuo; ọ bụkwa atụmatụ m ka m ga-emekwa. **12**
Geenụ m ntị, unu ndị isi ike, unu ndị nọpụrụ ezi omume
m n'ebe dị anya. **13** Ana m eweta ezi omume nso, ọ dịghị
n'ebe dị anya, nzọpụta m agaghị anọkwa ọdụ. Aga m enye
Zayọn nzọpụta, nyekwa Izrel ịma mma m.

47 "Rịda n'ala, nọdụ na uzuzu, gị nwaagbọghọ na-amaghị
nwoke, bụ ada Babilọn, nọdụ n'ala na-ejighị ocheeze, gị
eze nwanyị obodo ndị Babilọn. Agaghị akpọkwa gị onye
dị nro, maọbụ onye dị pekepeke. **2** Were nkume igwe nri
gwee ọka, wepụ akwa ahụ i ji kpuchie ihu gị. Chilite uwe
mwụda gị, kpughepụ ogwe ụkwụ gị, mgbe ị na-agabiga iyi
dị iche iche. **3** A ga-ekpughe ọtọ gị, tinyekwa gị n'ọnọdụ
ihere. N'ihi na aga m abọtara ndị m ọbọ, agaghị m elekwa
anya n'azụ." **4** Otu a ka Onye mgbapụta anyị kwuru,
Onye ga-azọpụta Izrel. Aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, Onye nsọ Izrel. **5** "Nọdụ duu, baa
n'ime ọchịchịrị, gị eze obodo nke ndị Kaldịa; Ọ dịkwaghị
mgbe ọzọ a ga-akpọ gị nwanyị nwe alaeze dị iche iche. **6**
Ewesoro m ndị m iwe, mee ndị ahụ bụ ihe nketa m ka ha

ghọọ ihe na-adịghị nsọ. Eweere m ha tinye gị n'aka, ma
i gosighị ha obi ebere. Ọ bụladị ndị bụ agadi n'etiti ha
ka ị bokwasịrị ibu arọ. **7** I kwuru sị, 'Abụ m eze nwanyị
ruo mgbe ebighị ebi!' Ma i cheghị echiche banyere ihe
ndị a, ị tụgharịghị uche banyere ihe pụrụ ime. **8** "Ugbu
a gee ntị, gị onye na-eme dịka o si tọọ gị ụtọ. Gee ntị,
gị onye na-anọ n'udo, na-asị onwe gị, 'Ọ bụ naanị m dị,
o nweghị onye ọzọ ka m n'ụwa. O nweghị mgbe m ga-
adị ka nwanyị di ya nwụrụ, maọbụ dịka nwanyị ụmụ ya
nwụrụ.' **9** Ma lee anya! Ihe abụọ ndị a na-aga ịbịakwasị
gị na mberede. N'otu ụbọchị di gị ga-anwụ, ụmụ gị ga-
anwụchakwa. Mgbaasị gị niile, na ịdị ike nke ọgwụ okike
gị niile, agaghị egbochi ihe ndị a ịbịakwasị gị n'uju. **10**
N'ihi na i werela obi gị tụkwasị n'ajọ omume gị ị na-asị,
'O nweghị onye na-ahụ m.' Ma amamihe gị na ihe ọmụma
gị na-eduhie gị, mgbe ị na-asị onwe gị, 'Ọ bụ naanị mụ
onwe m, ọ dịghịkwa onye ọzọ ma ewezuga m.' **11** Ihe
ọjọọ ga-abịakwasị gị, ị gaghị ama otu ị ga-esi gbaa afa
iwezuga ya. Oke mbibi ga-adakwasị gị nke ị na-agaghị
enwe ike iji ego gbara onwe gị; Ịla n'iyi nke ị na-atụghị
anya ya ga-abịakwasị gị na mberede. **12** "Dokọtazie ọgwụ
okike gị niile, na ihe mgbaasị gị niile. Ihe ndị ahụ niile i
jirila na-eche onwe gị siterị na mgbe ị bụ nwantakịrị. Ma
eleghị anya ha pụrụ inyere gị aka n'oge dị n'ihu. Ị pụrụ iji
ha menye ndị iro gị ụjọ, maọbụ mee ka ha maa jijiji. **13**
Ndụmọdụ niile a na-enye gị adịghị enyere gị aka. Mee
ka ndị ahụ ihe banyere ngagharị ọnwa na kpakpando
doro anya bịa nso. Kpọpụta ndị ahụ na-esite n'ihe ha
hụrụ na kpakpando akọwa ihe ga-eme site n'otu ọnwa

ruo n’ọnwa nke ọzọ. Kpọkuo ha ka ha zọpụta gị site na
nsogbu nke na-aga ịbịakwasị gị. **14** Lee, ha bụ ihe efu dịka
ahịhịa kpọrọ nkụ. Ọkụ ga-erechapụkwa ha. Ha apụghịkwa
ịzọpụta onwe ha site n’ọkụ ahụ na-enwusi ike. N’ihi na
ọkụ ahụ adịghị ka ọkụ a na-akwanye, nke a na-anya n’oge
oyi. **15** Lee ihe ndị a na-enyocha kpakpando ga-emere gị,
bụ ndị ị na-aṅa ntị na ndụmọdụ ha site na mgbe ị bụ
nwantakịrị. Ha ga-ahapụ gị gaa n’ụzọ nke aka ha; ị gaghị
enwekwa onye ga-azọpụta gị.

48 “Geenụ ntị na nke a, unu agbụrụ Jekọb, unu ndị a
na-akpọ n’aha Izrel, ndị si n’agbụrụ Juda pụta. Unu ndị
na-eji aha Onyenwe anyị na-aṅụ iyi, ndị na-akpọku aha
Chineke nke Izrel, ma ọ bụghị n’eziokwu maọbụ n’ezi
omume. **2** Unu ndị na-akpa nganga na unu bụ ndị bi
n’obodo dị nsọ, ndị na-anyakwa isi na unu na-adabere
na Chineke Izrel. Onye aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile. **3** N’oge gara aga ka m kwuru ihe na-
aga ime n’oge dị n’ihu. Mgbe m kwupụrụ ya, emekwara
m ka ihe ahụ m kwuru mezuo. **4** N’ihi na amaara m na
unu bụ ndị isiike, matakwa na akwara dị unu n’olu bụ
igwe a na-apụghị ịrọji arọji. Amakwaara m na egedege
ihu unu bụ bronz. **5** Ọ bụ ya mere m ji buru ụzọ gwa
unu n’oge gara aga ihe m gaje ime, ka unu ghara ị sị,
‘Ọ bụ arụsị anyị mere ya. Ọ bụ arụsị anyị a pịrị apị na
chi ọla m nyere iwu ka ha mee!’ **6** Unu anụla ama m na-
agba, hụkwa ka ha na-emezu, ma unu ajụla ikwere na
ọ bụ eziokwu. “Site ugbu a gawa, aga m agwa unu ihe
ọhụrụ nke m na-agwabeghị unu na mbụ. **7** Ọ bụ ugbu a
ka e kere ya, ọ bụghị na mgbe ochie. Unu anụtụbeghị

ihe banyere ya mbụ, ya mere, unu agaghị asị, ‘Ọ bụ ihe
maara ihe banyere ya.’ 8 E, ị nụbeghị, ị maghịkwa, site
na mgbe ochie ntị gị egheghị oghe. N’ihi na amaara m
na ị bụ onye aghụghọ na-ekwesighị ntụkwasị obi, onye
a na-akpọ onye nnupu isi site n’afọ nne ya. 9 Ma n’ihi
aha m, ka m na-eme ka ọnụma m jụrụ n’ihi otuto m, a
na m egbochi ya n’ebe ị nọ, ka a ghara ikpochapụ unu
kpamkpam. 10 Lee, anụchaalam unu, ma ọ bụghị dịka e si
anụcha ọlaọcha n’ọkụ. E, anwaleela m unu n’oke ọkụ nke
ahụhụ. 11 N’ihi mụ onwe m, e, n’ihi mụ onwe m, ka m na-
eme nke a. Aga m esi aṅaa hapụ ka m bụrụ onye emere
ka aha m ghara ịdị nsọ? Agaghị m enye onye ọzọ otuto
m. 12 “Geenụ m ntị, gị Jekọb, na gị Izrel onye m kpọrọ.
Mụ onwe m bụ onye ahụ; Abụ m onye mbụ, bụrụkwa
onye ikpeazụ. 13 Ọ bụ aka m tọrọ ntọala ụwa. Ọ bụkwa
aka nri m gbasara eluigwe. Mgbe m kpọrọ ha oku ha na-
abịa guzo n’ihu m. 14 “Chịkọtaanụ onwe unu, unu niile,
geenụ ntị. Onye n’etiti arụsị ndị a gosiri ihe ndị a na-
aga ime? Onye ahụ Onyenwe anyị họọrọ ka ya na ya dị
na mma ga-emezu nzube ya megide Babilọn, aka ya ga-
emegide ndị Kaldịa. 15 Mụ onwe m, ọ bụladị mụ onwe m
ekwuola ya; e, akpọọla m ya. Aga m eme ka ọbịa n’ije ya,
ọ ga-agakwa nke ọma. 16 “Bịakwutenụ m nso, geenụ ntị
na nke a: “Site na mkpọsa mbụ ọ bụghị na nzuzo ka m
kwuru okwu; mgbe o mere anọ m n’ebe ahụ.” Ma ugbu a,
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị ezitela m, o
mejupụtala m na Mmụọ ya. 17 Otu a ka Onyenwe anyị
sịrị, Onye mgbapụta unu, bụ Onye nsọ Izrel, “Mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị Chineke gị, onye na-ezi unu ihe n’ihi

ọdịmma unu, na-eduzikwa unu n'ụzọ unu kwesiri iso. 18
A sịkwarị na unu ṅara ntị n'iwu m niile, udo unu gaara
na-eru dịka osimiri, ọdịmma unu adịkwa ka mmali nke
ebili oke osimiri. 19 Mkpụrụ gị gaara amụba dịka aja, ụmụ
unu gaara a dị ka mkpụrụ ọkụkụ a na-enweghị ike ịgụta
ọnụ, a gaghị ehichapụkwa aha ha, maọbụ bibie n'ihu ha."
20 Sitenụ na Babilọn pụọ, gbanarịnụ ndị Kaldịa! Werenụ
olu iti mkpu ọṅụ kwusaa inwere onwe unu a. Meenụ ka
ndị bi na nsọtụ niile nke ụwa nụrụ ya sịnụ, "Onyenwe
anyị agbapụtala ohu ya Jekọb." 21 Mgbe O duuru ndị ya
jee ije n'ọzara, ala kpọrọ nkụ, akpịrị akpọghị ha nkụ. O
mere ka mmiri si n'oke nkume sọpụtara ha, e, ọ kpọwara
oke nkume mee ka mmiri sọpụta. 22 Onyenwe anyị sịrị,
"Ọ dịghị udo dịrị ndị na-emebi iwu."

49 Geenụ m ntị, unu niile ndị bi n'ala mmiri gbara
gburugburu, nụrụkwanụ nke a, unu ndị nọ na mba dị
anya. Onyenwe anyị kpọrọ m tupu amụọ m. Ọ kpọrọ m
aha m mgbe m ka nọ n'ime afọ nne m. 2 O mere ka okwu
sị m n'ọnụ dịrị nkọ dịka mma agha. O zobere m n'aka ya
kpuchie m. O mere m ka m dịrị ka àkụ dị nkọ nke o zoro
n'ime akpa àkụ ya. 3 Ọ sịrị m, "Ị bụ ohu m, Izrel. Ọ bụkwa
site na gị ka m ga-eji gosi ịma mma na ike m." 4 Ma mụ
onwe m sịrị, "Ọ bụ n'efu ka m dọgburu onwe m n'ọrụ.
Etufuola m ike m niile n'ihi ihe na-abụghị ihe. Ma ihe
ruru m dị n'aka Onyenwe anyị, ụgwọ ọrụ m dịkwa n'aka
Chineke m." 5 Ma ugbu a Onyenwe anyị na-asị, Onye
ahụ kpụrụ m n'afọ nne m ka m bụrụ onye na-ejere ya
ozi; ka ọ kpọghachite Jekọb nye ya ka achịkọtakwa ndị
Izrel nyekwa ya onwe ya, n'ihi na-abụ m onye nsọpụrụ

dịrị n'anya Onyenwe anyị, Chineke m aghọkwaarala m
ike m. 6 Ọ sịrị, "Ọ bụ ihe dị nta karịa, gị ị bụrụ m ohu,
ịkpọghachita ebo niile nke Jekọb na ịkpọghachita ndị
Izrel ndị m chebere. Aga m emekwa ka ị bụrụ ìhè nye
ndị mba ọzọ, ka nzọpụta m site n'aka gị ruo ndị bi na
nsọtụ ụwa niile." 7 Nke a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru,
Onye mgbapụta na Onye nsọ Izrel na-agwa onye ahụ
a na-elelị anya, onye ahụ mba kpọrọ ihe arụ, e, onye
ahụ ndị na-achị achị mere ka ọ ghọọ ohu ha, "Ndị eze
ga-eguzo ọtọ mgbe ị na-agafe. Ndịisi na-achị achị ga-
akpọ isiala nye gị, n'ihi na Onyenwe anyị, Onye kwesiri
ntụkwasị obi, Onye nsọ Izrel, ahọpụtala gị." 8 Otu a ka
Onyenwe anyị na-ekwu: "N'oge amara m, aga m aza unu,
n'ụbọchị nzọpụta aga m enyere unu aka. Aga m echebe
unu, mee ka unu bụrụ ọgbụgba ndụ nye ndị mmadụ,
iweghachite ala ahụ na ikegharịkwa ihe nketa ya nke
tọgbọrọ n'efu; 9 na-asị ndị mkpọrọ, 'Pụtanụ,' na-asịkwa
ndị nọ n'ọchịchịrị, 'Pụtanụ n'ihe.' "Ha ga-adịkwa ka atụrụ
m, nọọ n'akụkụ ụzọ, ndị na-ata ahịhịa n'ebe ịta nri nke
ahịhịa ndụ, n'akụkụ ugwu nta niile. 10 Agụ agaghị agụ ha,
akpịrị agaghị akpọkwa ha nkụ. Oke anwụ otiti nke ọzara
agaghị acha ha ọzọ. N'ihi na Onyenwe anyị ga-esite n'obi
ebere ya duo ha n'akụkụ isi iyi jupụtara na mmiri. 11 Aga
m emekwa ka ugwu ukwu niile ghọọ okporoụzọ, meekwa
ka okporoụzọ niile guzozie. 12 Lee, ndị m ga-alọghachi,
ha ga-esitekwa n'ebe dị anya, ụfọdụ ga-esite n'ugwu,
ụfọdụ n'ọdịda anyanwụ, ndị ọzọ ga-esite na mpaghara
Aswan." 13 Tienụ mkpu ọṅụ, eluigwe niile; ka ụwa ṅụrịa
ọṅụ. Ugwu ukwu niile, bụọnụ abụ, n'ihi na Onyenwe

anyị akasịela ndị ya obi. Ọ ga-enwekwa obi ebere n'ihi
iru ụjụ ha. **14** Ma Zayọn sịrị, "Onyenwe anyị agbakụtala
m azụ; Onyenwe m echefuola m." **15** "Nwanyị ọ pụrụ
ichezọ nwa ya na-aṅụ ara, hapụ inwe obi ebere n'ahụ
nwa si n'afọ ya? Eleghị anya ọ pụrụ ichezọ, ma agaghị m
echezọ unu. **16** Lee, edeela m aha gị n'ọbụaka m, n'ihu
m kwa ka m debere foto mgbidi gị nke ga-adịgide. **17**
Ụmụ gị emeela ngwangwa lọghachite, ndị ahụ mere ka ị
tọgbọrọ n'efu ga-esi n'ime gị pụọ. **18** Welie anya gị abụọ
lee gburugburu, legharịa anya, ụmụ gị niile na-ezukọta
na-alọghachikwute gị. Dịka m na-adị ndụ," ka Onyenwe
anyị kwubiri. "Ị ga-eyi ha niile dịka ọla ịchọ mma, ị ga-
ekekwa ha dịka nwanyị a na-alụ ọhụrụ si eme. **19** "Ọ bụ
ezie na e bibiri gị, mee ka ị tọgbọrọ n'efu, ala gị abụrụ
nkpọnkpọ ebe, ma ugbu a, ị gaghị ezuru ndị gị, otu a kwa,
ndị ahụ ripịara gị ga-anọ gị n'ebe dị anya. **20** Ụmụ niile a
mụrụ n'oge ọnwụ gbabara gị aka, ga-asịkwa na ntị gị, 'Ebe
a dịrị anyị oke ntakịrị, nye anyị ebe sara mbara karịa nke
anyị ga-ebi n'ime ya.' **21** Mgbe ahụ, ị ga-eche n'ime onwe
gị sị, 'Onye mụtaara m ọtụtụ ụmụ ndị a niile? A dịrị m ka
nwanyị na-amụghị nwa maọbụ onye ụmụ ya nwụchara.
Onye ajụrụ ajụ na nke e mere ka ọ gaa biri n'ala ọzọ. Mụ
onwe m fọdụrụ, naanị m. Onye kwa mụụrụ m ụmụ ndị a?
Onye zụlitere ha?'" **22** Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, "Lee, aga m akpọku ndị mba
ọzọ, weliere ha ọkọlọtọ m, ha ga-ekulatara gị ụmụ gị ndị
ikom n'aka ha. Ụmụ ndị inyom ka ha ga-ekukwasị n'ubu
ha kulatakwa ha. **23** Ndị eze ga-abụkwa ndị nna na-azụ
ụmụ gị, ndị eze nwanyị ha ga-abụkwa ndị inyom na-enye

ụmụ gị ara. Ha ga-akpọ isiala nye gị, rachakwaa aja dị
n'ụkwụ gị abụọ. Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị, matakwa na ihere agaghị eme ndị niile
na-ele anya inyeaka m." **24** A ga-anara dike n'agha ihe
ọ lụtara n'agha, maọbụ zọpụta ndị a dọọrọ n'agha site
n'aka onye afọ tara mmiri? **25** Ma otu a ka Onyenwe anyị
sịrị, "N'ezie, a ga-esi n'aka ndị bụ dike n'agha pụnara ha
ndị ha dọtara n'agha. A ga-esitekwa n'aka onye na-akpa
ike napụta ya ihe ọ dọtara n'agha. N'ihi na aga m ebuso
ha agha bụ ndị niile na-ebuso gị agha. Aga m anapụtakwa
ụmụ gị. **26** Aga m eme ka ndị na-akpagbu gị rie anụ ahụ
onwe ha; ha ga-aṅụ ọbara onwe ha ṅụbiga ya oke, dịka
mmanya. Mgbe ahụ, ihe niile bụ mmadụ n'ụwa ga-amata,
na mụ onwe m Onyenwe anyị, bụ Onye na-azọpụta gị,
Onye mgbapụta gị, na Onye dị ike nke Jekọb."
50 Otu a ka Onyenwe anyị sịrị, "Olee ebe akwụkwọ m ji
gbaa nne unu alụkwaghị m dị bụ nke m ji chụpụ ya? Ma ọ
bụ onye n'ime ndị m ji ụgwọ ka m resiri unu? Ọ bụ n'ihi
mmehie unu ka e ji ree unu; n'ihi mmebi iwu unu ka e jiri
chụọ nne unu. **2** Gịnị mere o ji bụrụ na o nweghị onye
nọ ya mgbe m bịara? Gịnị mere o nweghị onye zara m
mgbe m kpọrọ oku? Ọ pụtara na aka m dị mkpụmkpụ
ịzọpụta unu? Ọ ga-abụ na m enwekwaghị ike ịzọpụta?
N'ihi na enwere m ike ịbara osimiri mba mee ya ka ọ
ghọọ ala akọrọ. Enwere m ike ime ka osimiri ghọrọ ọzara,
ka azụ niile dị n'ime ya nwụọ n'ihi enweghị mmiri. **3**
Ọ bụ mụ bụ onye ahụ na-eme ka ọchịchịrị kpuchie ihu
eluigwe, ka ihu eluigwe dịrị ka ihu onye na-eru ụjụ." **4**
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị enyela m

amamihe ya ka m nwee ike ịmata ihe m ga-agwa ndị a
ike gwụrụ. Ụtụtụ niile ka ọ na-akpọte mmụọ m, meghee
akpa uche m, ime ka m ghọta uche ya. 5 Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị emeghela ntị m abụọ, ma
enupughị m isi, a tụgharịkwaghị m azụ. 6 Azụ m ka m
megheere ndị tiri m ihe; agba nti m abụọ ka m hapụụrụ
ndị hopusiri m afụọnụ m. Ezopụghị m ihu m n'ebe ndị
na-akwa emo, na ndị na-agbụ ọnụ mmiri nọ. 7 Ebe ọ
bụ na Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-
enyere m aka, ihere agaghị eme m. N'ihi ya, ejikerela
m onwe m ime uche ya; agaghị m elekwa anya n'azụ, a
maara m na ihere agaghị eme m. 8 N'ihi na onye na-
agụ m n'onye ezi omume nọ nso. Onye ga-apụta ibo m
ebubo? Ya pụta ka anyị guzo ihu na ihu! Onye nwere
ebubo megide m? Ya bịa ka anyị kwuo ya. 9 Lee, Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị bụ onye na-enyere
m aka. Onye pụrụ ịma m ikpe? Lee, ha niile ga-aka nka
dịrị ka uwe, nla ga-erichapụkwa ha. 10 Onye n'etiti unu
bụ onye ahụ na-atụ egwu Onyenwe anyị, na-egekwa ntị
n'okwu odibo ya? Ka onye ahụ na-eje ije n'ọchịchịrị, nke
na-enweghị ìhè ọbụla, tụkwasị obi n'aha Onyenwe anyị
daberekwa na Chineke ha. 11 Ma lee, unu niile ndị na-
amụnye ọkụ, ndị meere onwe ha ọwaọkụ, nke unu ji na-
ejegharị n'ọchịchịrị, gaanụ n'ihu na-ejegharị n'ìhè ọkụ
ahụ unu mụnyeere onwe unu. Ihe unu ga-anata site n'aka
Onyenwe anyị bụ ihe mwute nke ga-abịakwasị unu.

51 Geenụ m ntị, unu ndị niile na-agbaso ezi omume, ndị
na-achọ Onyenwe anyị! Legidenụ oke nkume ahụ e sitere
na ya wapụta unu anya. E, legidenụ ọgba nkume ahụ e

si n’ime ya gwupụta unu anya! 2 Legidenụ Ebraham bụ
nna unu na Sera anya, bụ ndị mụrụ unu. Ebraham nọ
naanị ya mgbe m kpọrọ ya, ma a gọziri m ya, mee ka ọ
ghọọ oke mba. 3 Onyenwe anyị aghaghị ịkasị Zayọn obi,
werekwa obi ebere leta ebe ya niile e tikpọrọ etikpọ, ọ ga-
eme ala ọzara ya niile ka ọ dịka Iden, ala ya nke niile ihe
na-adịghị ga-adịkwa ka ubi a gbara ogige nke Onyenwe
anyị. Ọṅụ na obi ụtọ ga-ejupụta n’ime ya, inye ekele na
ụda abụ ụtọ dị iche iche ga-adịkwa. 4 Ndị m, geenụ m ntị;
ṅaa ntị, gị Izrel mba nkem, n’ihi na iwu m ga-esi n’ọnụ m
pụọ; ikpe ikpe ziri ezi m ga-aghọkwara mba niile ìhè. 5
Ezi omume m na-abịaru unu nso ọsịịsọ, nzọpụta m na-
adịkwa nso. Aga m achịkwa mba niile. Mba dị anya ga na-
ele anya ọbịbịa m; ha ga na-ele anya nzọpụta nke m ga-
azọpụta ha. 6 Welienụ anya unu lee anya n’elu, leekwanụ
anya n’ụwa, n’ihi na mbara eluigwe ga-agba barịị fuo,
dịka anwụrụ ọkụ; ụwa ga-aka nka dịka akwa, ndị bi n’ime
ya ga-anwụkwa dịka ijiji. Ma nzọpụta m ga-adịgide ruo
mgbe ebighị ebi, ezi omume m ga-adịgidekwa, ọ gaghị
agwụ agwụ. 7 Geenụ m ntị, unu niile ndị maara ihe ọma,
unu ndị na-anabata iwu m n’obi unu. Unu atụla egwu ihe
ndị mmadụ ga-asị unu, unu atụkwala egwu nkwutọ ha
ga-ekwutọ unu. 8 N’ihi na nla ga-eri ha dịka o si eri akwa.
Ikpuru ga-erichapụ ha dịka o si eri ajị anụ. Ma ezi omume
m, na obi ebere, ga-adị ruo mgbe ebighị ebi. Nzọpụta m
ga-adịkwa site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. 9 Teta, teta, yikwasị
onwe gị ike, gị aka Onyenwe anyị, bilie, dịka ụbọchị ndị
gara aga, dịka ọgbọ nke mgbe ochie. Ọ bụghị gị gbubisịrị
Rehab ma dụgbukwaa anụ ọjọọ ahụ? 10 Ọ bụghị gị mere

ka osimiri taa? Mmiri ahụ dị omimi. Ọ bụghị gị mekwara
ka okporoụzọ dịrị n'etiti ya, ebe ndị ahụ ị gbapụtara si
gafee? **11** Ndị ahụ Onyenwe anyị gbapụtara ga-alọtakwa.
Ha ga-eji abụ bata na Zayọn; ọṅụ na-adịgide ga-adịkwasị
n'isi ha, oke ọṅụ na obi ụtọ ga-ejupụta n'obi ha, iru ụjụ na
ịsụ ude ga-efelaga. **12** "Mụ, ọ bụladị mụ onwe m, bụ Onye
ahụ na-akasị unu obi. Onye ka ị bụ, na ị na-atụ egwu nwa
mmadụ nke ga-anwụ anwụ, ị na-atụ egwu nwa mmadụ
nke bụ naanị ahịhịa, **13** na ị na-echefu Onyenwe anyị bụ
onye kere unu, onye na-esetipụ eluigwe, onye tọkwara
ntọala niile nke ụwa; na-ebi ndụ ịtụ oke egwu ụbọchị niile
n'ihi oke iwe nke onye mkpagbu ahụ, onye nke kpebiri
ibibi unu? Ma olee ebe oke iwe nke onye mkpagbu ahụ
dị? **14** N'oge na-adịghị anya, a ga-agbapụta ndị mkpọrọ
egwu mere ka ha rudata ala. Ha agaghị anwụ n'ime olulu,
nri agakwaghị akọ ha. **15** N'ihi na abụ m Onyenwe anyị
Chineke unu, onye na-akpali oke osimiri mee ka ebili
mmiri ya bigbọọ, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
bụ aha ya. **16** Etinyela m okwu m n'ọnụ gị, chebekwa gị
n'ọbụaka m. Ọ bụ m tinyere eluigwe n'ọnọdụ ya, dokwaa
ntọala nke ụwa. Ọ bụkwa m na-asị Zayọn, 'Ndị m ka unu
bụ.'" **17** Teta, teta, bilie gị Jerusalem, gị onye ṅụrụ site
n'aka Onyenwe anyị, bụ iko nke oke iwe ya. Gị onye ṅụrụ
ihe niile dị n'ime iko ahụ nke na-eme ka ụmụ mmadụ
dagbugharịa. **18** Ọ dịghị otu nwa ya nke fọdụrụ, nke ga-
agwa ya ihe ọ ga-eme, maọbụ nke ga-edu ya n'ụzọ o
kwesiri ịgbaso. **19** Ihe abụọ ndị a adakwasịla gị. Onye ga-
akasị gị obi? Mbibi na ịla n'iyi, ụnwụ na mma agha, onye
ga-akasị gị obi? **20** N'ihi na ụmụ gị ndị ikom adaala mba.

Ha na-atọgbọkwa n'akụkụ okporoụzọ niile, dịka mgbada
ọnya mara. Ha bụ ndị jupụtara n'ọnụma Onyenwe anyị na
ịba mba nke Chineke gị. 21 Ya mere, nụrụ nke a, unu ndị
a na-akpagbu, ndị ihe na-egbu ma ọ bụghị mmanya. 22
Lee ihe Onyenwe anyị kwuru, bụ Chineke unu, onye ihe
banyere ndị ya na-emetụ n'obi. "Lee, aga m esite n'aka gị
wezuga iko ahụ mere ka ị dagbugharịa, ị gaghị aṅụkwa
site n'iko ọnụma ahụ ọzọ. 23 Ma m ga-etinye ya n'aka ndị
ahụ na-akpagbu gị, bụ ndị sịrị gị, 'makpuru n'ala ka anyị
gaa ije n'elu ahụ gị.' I mere azụ gị ka ọ dị ka ala, dịka
okporoụzọ ebe ndị mmadụ si aga ije."

52 Teta, teta gị Zayọn, yikwasị onwe gị ike dịka uwe!
Yikwasị onwe gị uwe mara mma, gị Jerusalem, obodo
dị nsọ. Ndị a na-ebighị ugwu na ndị rụrụ arụ agaghị
abata n'ime gị ọzọ. 2 Kụchapụ aja dị n'ahụ gị, bilie ọtọ,
gị Jerusalem, nọdụ ala n'ocheeze gị. Tọpụ onwe gị site
n'agbụ igwe e kere gị n'olu, gị ada Zayọn, a dọtara n'agha.
3 N'ihi na otu a ka Onyenwe anyị sịrị, "N'efu ka erere
unu, anaghị ndị zụrụ unu ego ọbụla, ọ bụghịkwa ego ka a
ga-eji gbapụta unu." 4 N'ihi na otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, "Na mbụ, ọ bụ
n'ala Ijipt ka ndị m gara biri, ugbu a, ọ bụ ndị Asịrịa na-
akpagbu ha. 5 "Ma ugbu a, gịnị ka m nwere n'ebe a?"
bụ ihe Onyenwe anyị kwupụtara. "Ebe ọ bụ na e durula
ndị m pụọ n'efu, ndị na-achị ha na-akwakwa ha emo na-
achị ha ọchị nleļị," ka Onyenwe anyị kwupụtara. "Ha na-
ekwulukwa aha m ogologo ụbọchị niile. 6 N'ihi ya, ndị m
ga-ama aha m; n'ihi nke a, ha ga-amarakwa n'ụbọchị ahụ
na ọ bụ Mụ onwe m kwuru na ọ ga-eme. E, ọ bụ mụ onwe

m.” 7 Lee ka ha si maa mma n’elu ugwu bụ ụkwụ ndị
na-eweta oziọma, onye na-ekwusa okwu udo, e, onye
na-eweta akụkọ ọma, onye na-agbasa akụkọ banyere
nzọpụta, onye na-asị Zayọn, “Lee, Chineke gị bụ eze!” 8
Geenụ ntị! Nụrụnụ olu ndị nche unu, ndị na-eweli olu ha
elu na-eti mkpu ọṅụ. N’ihi na mgbe Onyenwe anyị ga-
alọghachi Zayọn, ha ga-ahụ ya anya. 9 Tienụ mkpu ọṅụ
unu mkpọmkpọ ebe niile e tikpọrọ etikpọ na Jerusalem,
n’ihi na Onyenwe anyị akasịela ndị ya obi. Ọ gbapụtala
Jerusalem. 10 Onyenwe anyị ga-eme ka mba niile hụrụ
ike ya dị nsọ; ebe niile ụwa sọtụrụ ga-ahụkwa nzọpụta
Chineke anyị. 11 Wezuganụ onwe unu, wezuganụ onwe
unu, sinụ n’ebe ahụ pụọ. Unu emetụkwala ihe ọbụla
rụrụ arụ aka. Sitenụ n’etiti ya pụta, dịrịnụ ọcha, unu
ndị na-ebu ihe dị iche iche nke ụlọ Onyenwe anyị. 12
Ma unu agaghị eji ọkụ ọkụ pụọ, unu agakwaghị agbapụ
ọsọ, n’ihi na Onyenwe anyị ga-ebutere unu ụzọ, ọ bụkwa
ya, Chineke Izrel, ga-echebe unu n’azụ. 13 Lee, ohu m
ga-enwe uche, a ga-ebulikwa ya elu, ọ ga-abụkwa onye
a na-asọpụrụ. 14 Dịka ibubo si nwụọ ọtụtụ ndị mmadụ
n’ahụ; otu a ka ihu ya bụ ihe e bibiri ebibi nke ukwuu,
nke mere na ọ dịkwaghị ka ihu mmadụ ọzọ, anụ ahụ ya
ka ebibikwara n’ụzọ ọ na-agaghị eyikwa anụ ahụ mmadụ.
15 Otu a ka ọ ga-esi fesaa ọtụtụ mba dị iche iche, ndị eze
ga-emechikwa ọnụ ha n’ihi ya, ọ bụ ihe a na-agwaghị ha
ka ha ga-ahụ, ihe ha a ka anụbeghị, ka ha ga-aghọtakwa.

53 Onye kweere ozi anyị, ọ bụkwa n’ahụ onye ka e
kpugheere ogwe aka Onyenwe anyị? 2 N’ihi na o tolitere
n’ihu Onyenwe anyị dịka ome, dịka mgbọrọgwụ nke

puputara n’ala kpọrọ nkụ. O nweghị ụdịdị ọma maọbụ ịma
mma nke ga-eme ka anyị lee ya anya. O nweghị ihe ọbụla
dị n’ụdịdị ya nke ga-eme ka ihe banyere ya masị anyị,
maọbụ mee ka anyị chọsie ya ike. **3** Ndị mmadụ ledara
ya anya, jụkwa ya. Ọ bụ onye nwere ọtụtụ ihe mgbu,
bụrụkwa onye hụrụ ọtụtụ ahụhụ. Ma anyị gbakụtara ya
azụ, jụ ilenye anya n’ebe ọ nọ. E, anyị ledara ya anya,
jụ ịgụ ya dịka ọ bụ ihe ọbụla. **4** N’ezie, ihe mgbu niile
anyị ka o buuru, burukwa ahụhụ nke ọrịa anyị niile, ma
anyị gụrụ ya ka onye Chineke tara ahụhụ, onye o tiri
ihe otiti, na onye o mekpara ahụ. **5** Ma e tipụrụ ya ọnya
n’ihi mmehie anyị: ọ bụkwa n’ihi ajọ omume anyị ka e ji
merụchaa ya ahụ. E mere ka anyị nwee udo n’ihi ahụhụ ọ
hụrụ; ọ bụkwa ubiri ụtarị dị ya n’ahụ mere anyị ji bụrụ
ndị ahụ dị ike. **6** Anyị niile akpafuola dịka igwe atụrụ;
onye ọbụla n’ime anyị etinyela isi ya n’ụzọ nke aka ya.
Ma Onyenwe anyị ebokwasịla ya ajọ omume anyị niile. **7**
A kpagburu ya, mesie ya ihe ike, ma otu mkpụrụ okwu
esighị ya n’ọnụ pụta. E duuru ya pụọ dịka atụrụ a na-
aga igbu egbu, dịka atụrụ a na-akpachapụ ajị ya si anọ
nwayọọ n’ihu ndị na-akpacha ya ajị, otu a ka o si nọdụ na-
asagheghị ọnụ ya. **8** Site na mmegbu na ikpe ka e ji wepụ
ya. Ma, onye n’etiti ndị ọgbọ ya weliri olu kwuo okwu?
N’ihi na e bipụrụ ya site n’ala ndị dị ndụ; maka njehie ndị
m ka e ji tie ya ihe. **9** E nyefere ya ka e lie ya dịka onye na-
emebi iwu, ọ bụkwa n’etiti ndị ọgaranya ka e liri ya, ọ bụ
ezie na o nweghị ihe ọjọọ ọbụla o mere, ọ dịkwaghị okwu
aghụghọ si n’ọnụ ya pụta. **10** Ma ọ bụ ọchịchọ Onyenwe
anyị ịzọpịa ya, na ime ka ọ taa ahụhụ. N’ihi na ọnwụ ya

bụ aja a chụrụ n'ihi ikpe ọmụma nke mmehie. Ọ ga-ahụ
ọtụtụ ụmụ na ụmụ ụmụ ya; ọ ga-adịkwa ndụ ogologo
oge. Nzube Chineke niile ga-emezukwa site na ya. 11
Mgbe ọ hụsịrị ahụhụ, ọ ga-emesịa hụ ìhè nke ndụ, afọ ga-
ejukwa ya, site n'ihe ọmụma ya, ka onye ezi omume ahụ,
bụ ohu m ga-eme ka a gụọ ọtụtụ mmadụ dịka ndị ezi
omume, ọ ga-ebukwa mmehie ha niile. 12 N'ihi ya, aga m
enye ya oke n'etiti ndị bara ụba, ọ ga-esokwa ndị bụ dike
keta ihe nkwata n'agha, n'ihi na ọ wụpụrụ ndụ ya nye
ọnwụ, a gụkọtara ya na ndị na-emebi iwu. Ma ya onwe ya
buuru mmehie ọtụtụ mmadụ, rịọọkwara ndị na-emebi
iwu arịrịọ.

54 "Bụọ abụ, gị nwanyị aga, gị onye na-amụtaghị nwa;
tie mkpu ọṅụ, tiwakwaa olu abụ, gị onye ime nwa na-
emetụbeghị; n'ihi na ụmụ nwanyị ahụ a hapụrụ naanị
ya ga-adị ọtụtụ karịa ụmụ nke nwanyị nwere di," Otu a
ka Onyenwe anyị kwuru. 2 "Mee ka ebe ụlọ ikwu gị saa
mbara, gbasapụ akwa mgbochi ụlọ ikwu gị, egbochila
gbasapụ aka; mee ka ụdọ gị dị ogologo, meekwa ka o
sie ike nke ọma. 3 N'ihi na n'aka nri na n'aka ekpe ka ị
ga-agbasa gaa; ụmụ gị ga-achụpụ mba dị iche iche site
n'ala ha, bichikwaa n'obodo ha niile dakpọsịrị adakpọsị,
nke tọgbọrọ n'efu. 4 "Atụla egwu, n'ihi na ihere agaghị
emekwa gị ọzọ. Ị gaghị abụkwa onye e wedara n'ala. Ị
gakwaghị echeta ihere mere gị mgbe ị bụ nwantakịrị, na
ịta ụta dịrị gị n'ihi ọnwụ di gị. 5 N'ihi na onye kere gị ga-
abụrụ gị di. Aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile; Onye nsọ Izrel bụ Onye mgbapụta gị, Chineke
nke ụwa niile ka a na-akpọ ya. 6 N'ihi na Onyenwe anyị

ga-akpọghachi gị dịka a ga-asị na ị bụ nwunye a hapụrụ
ahapụ, nke ọ na-ewutakwa n'ime mmụọ ya bụ nwunye
alụtara na nwantakịrị, naanị ka ọ bụrụ onye ajụrụ ajụ," ka
Chineke gị na-ekwu. 7 "Naanị nwa mgbe nta ka m hapụrụ
gị. Ma aga m eji obi ebere ukwuu kpọghachikwa gị 8 Na
nwa oge, esitere m n'oke iwe na-ewe m zonarị gị ihu m,
ma site n'ịhụnanya m nke na-adịgide ruo mgbe ebighị
ebi, aga m enwe ọmịiko n'ahụ gị." Otu a ka Onyenwe
anyị, onye mgbapụta gị kwuru. 9 "Dịka m si ṅụọ iyi n'oge
Noa sị na m agaghị ekwekwa ka mmiri kpuchie ụwa ọzọ,
bibie ndụ ndị dị n'ime ya, ana m aṅụkwa iyi ugbu a na
mụ agaghị ekwe ka iwe m bịakwasị gị ọzọ. Agakwaghị m
abasiri gị mba ike. 10 N'ihi na a pụrụ iwezuga ugwu ukwu
niile, wezugakwa ugwu nta niile site n'ọnọdụ ha, ma obi
ebere m agaghị esi n'ebe ị nọ pụọ, agaghị ewezugakwa
ọgbụgba ndụ nke udo m," ka Onyenwe anyị, onye nwere
ọmịiko n'ahụ gị, kwuru. 11 "Gị, onye a na-emekpa ahụ,
onye oke ikuku ụwa a na-ebugharị, nke onye ọbụla na-
adịghị akasị obi, lee, aga m e ji nkume tọkwọisi wugharịa
gị, jirikwa nkume ọma safaia dị oke ọnụahịa tọọ ntọala gị
niile. 12 Aga m eji nkume rubi wugharịa akụkụ ụlọ gị
niile, jiri nkume na-egbu nweghenweghe wuo ọnụ ụzọ
ama gị niile. Aga m ejikwa nkume dị oke ọnụahịa wuo
mgbidi obodo gị. 13 Ụmụ gị niile ga-abụ ndị Onyenwe
anyị ga-akụziri ihe. Udo ha ga-adịkwa ukwu. 14 N'ezi
omume ka a ga-eme ka ị guzosie ike. Mmegbu ga-adịkwa
anya site n'ebe ị nọ, n'ihi ya, ị gaghị atụ egwu ihe ọjọọ
ọbụla. Ọ dịghị ihe egwu ga-abịaru gị nso, n'ihi na a ga-
ewezuga ha site n'ebe ị nọ. 15 Ọ bụrụ na onye ọbụla abịa

ịlụso gị ọgụ, ọ siteghị n'aka m; onye ọbụla nke na-alụso gị
ọgụ ga-abụ onye e meriri emeri. **16** "Lee, ọ bụ mụ onwe
m kere ọkpụ ụzụ nke na-eji icheku afụ ọkụ o ji akpụ ihe
agha nke mbibi. Ọ bụkwa m kere ndị agha ahụ mbibi
bụ ọrụ ha. **17** N'ụbọchị ahụ, ọ dịghị ihe agha a kpụrụ
megide gị nke ga-adị ire. Ọzọ, ị ga-emeri ndị niile kpọrọ
gị ikpe mmegide. N'ihi na nke a bụ ihe nketa dịrị ndị ohu
Onyenwe anyị. Mkpepụta ha na-esite na m." Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri ya.

55 Gee ntị, bịa onye ọbụla akpịrị na-akpọ nkụ, bịanụ na
mmiri, unu ndị na-enweghị ego bịanụ zụọ, riekwa. Bịanụ,
zuru mmanya na mmiri ara ehi na-ejighị ego na-arụghị
ọnụahịa ọbụla. **2** N'ihi gịnị ka i ji na-atụfu ego gị ịzụ ihe
na-abụghị ezi nri? Gịnị mere i ji na-adọgbu onwe gị n'ọrụ
n'ihe na-apụghị iju gị afọ? Gee ntị, geenụ m ntị nke ọma,
rie ezigbo nri mkpụrụobi gị ga-enwe afọ ojuju na nri dị
ezi mma! **3** "Tọọnụ ntị unu n'ala, bịakwute m! Gee ntị, ka
inwe ike dị ndụ. Mụ na unu ga-aba n'ọgbụgba ndụ ebighị
ebi, bụ ịhụnanya m kwesiri ntụkwasị obi nke m kwere
Devid na nkwa. **4** Lee, emere m ya ka ọ ghọọrọ ndị niile dị
iche iche onyeama, ka ọ bụrụ onyendu na onyeisi ọchịchị
nye ndị niile dị iche iche. **5** N'ezie, gị onwe gị ga-akpọku
mba dị iche iche na i maghị, mba ndị ahụ na-amaghị gị
ga-ejikwa ọsọ gbakwute gị, n'ihi Onyenwe anyị Chineke
gị, Onye nsọ nke Izrel, n'ihi na o meela ka ị bụrụ ihe dị
oke mma." **6** Chọọnụ Onyenwe anyị mgbe a ga-achọta
ya. Kpọkuonụ ya mgbe ọ nọ nso. **7** Ka onye na-eme ihe
ọjọọ hapụ ụzọ ya, ka onye ajọ omume hapụ echiche ọjọọ
ya niile. Ka ha tụgharịa bịakwute Onyenwe anyị, ọ ga-

emere ha ebere, ha bịakwute Chineke anyị, n'ihi na ọ ga-
agbaghara ha mmehie ha niile. 8 "N'ihi na echiche m ha
abụghị echiche unu, ụzọ unu niile, ha abụkwaghị ụzọ m,"
ka Onyenwe anyị kwupụtara. 9 "N'ihi na dịka eluigwe si
dị elu karịa ụwa, otu a ka ụzọ m niile si dị elu karịa ụzọ
unu niile, otu a kwa ka echiche m niile si dị elu karịa
echiche unu niile. 10 Dịka mmiri na mkpụrụ mmiri si
esi n'eluigwe ada n'ụwa na-alaghachighị n'eluigwe ma ọ
bụrụ na o meghị ka mmiri dee ala, mee ka ihe ubi pupụta,
too eto, meekwa ka ọ mịa mkpụrụ nye onye na-akụ ihe
ọkụkụ, bụrụkwa ihe oriri nye onye na-eri nri. 11 Otu a
ka okwu si m n'ọnụ pụọ si adị. Ana m ezipu ya, ọ gaghị
alọghachikwute m n'efu. Ọ ga-emezu ihe niile m chọrọ ka
o mee, baakwa ụba ebe ọbụla m zigara ya. 12 N'ihi na unu
ga-eji ọṅụ pụọ, a ga-esikwa n'ebe ahụ dupụta unu n'udo.
Ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile na osisi niile nke
ubi, ga-eti mkpu ọṅụ, kụọkwa aka n'obi ụtọ. 13 Ebe ogwu
na-eto na mbụ, osisi junipa ga-eto na ya; ebe uke toro,
osisi mietul ga-eto na ya. Ihe ndị a ga-aghọrọ Onyenwe
anyị aha dị ukwuu, nke ga-abụkwa ihe ịrịbama ga-adị ruo
mgbe ebighị ebi."

56 Nke a bụ ihe Onyenwe anyị sịrị, "Debenụ ikpe ziri
ezi, meekwanụ ihe ziri ezi. N'ihi na nzọpụta m dị nso, ezi
omume m ga-apụta ihe mgbe na-adịghị anya. 2 Ngọzị
na-adịrị onye na-eme nke a, bụ onye ahụ nke na-ejidesi
ya aka ike, onye ahụ nke na-edebe ụbọchị izuike m na-
emerụghị ya, nke na-edebekwa aka ya ka ọ ghara ime
ihe ọjọọ." 3 Ka onye ala ọzọ bụ onye jikọrọ onwe ya na
Onyenwe anyị sị, "Onyenwe anyị aghaghị i site na ndị

ya kewapụ m.” Ka onye onozi ọbụla gharakwa ị sị “Mụ
onwe m bụ naanị osisi kpọnwụrụ akpọnwụ.” 4 N’ihi na
otu a ka Onyenwe anyị kwuru: “Nye ndị onozi ahụ na-
edebe ụbọchị izuike m niile, ndị na-ahọrọ ihe na-atọ m
ụtọ, na ndị na-ejidesikwa ọgbụgba ndụ m ike. 5 Aga m
enye ha n’ime ụlọ m na n’etiti mgbidi ya, ihe ncheta na
aha dị mma karịa ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. Aga
m enye ha aha ga-adị ruo ebighị ebi nke a na-agaghị
echezọ ruo ebighị ebi. 6 Ma ndị mba ọzọ ndị gbakwuuru
Onyenwe anyị ijere ya ozi, na ịhụ aha Onyenwe anyị
n’anya, nakwa ị bụ ndị ohu ya, ndị niile na-edebe ụbọchị
izuike nsọ na-emerụghị ya, na ndị jidesiri ọgbụgba ndụ
m ike, 7 ndị a ka m ga-akpọta n’ugwu nsọ m, meekwa
ka ha ṅụrịa ọṅụ n’ime ụlọ ekpere m. Aga m anabata aja
nsure ọkụ ha na onyinye niile ha nyere n’ebe ịchụ aja
m. N’ihi na a ga-akpọ ụlọ m Ụlọ Ekpere nye mba niile
dị iche iche.” 8 Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwupụtara, bụ onye ahụ na-eme ka Izrel
si n’ebe ha gbapụrụ ọsọ lọta, “Aga m achịkọtakwa ndị
ọzọ tinyere ha tinyekọtara na ndị ya achịkọtarala.” 9
Bịanụ, unu anụmanụ niile nke oke ọhịa. Bịanụ dọgbuo,
unu ụmụ anụmanụ nke oke ọhịa. 10 N’ihi na ndị na-eche
ndị m nche kpuru ìsì. Ha niile bụ ndị amamihe kọrọ. Ha
dị ka nkịta dara ogbi, nke na-adịghị agbọ ụja. Ha hụrụ
ịrahụ ụra na ịrọ nrọ, na idina ndina n’anya. 11 Ha bụ
nkịta na-eribiga nri oke; ha adịghị enwe afọ ojuju. Ha bụ
ndị ọzụzụ atụrụ na-enweghị nghọta, ha niile echela ihu
n’ụzọ nke aka ha, onye ọbụla na-agbalịsị ike ịchọta uru
nke ya. 12 Onye ọbụla na-asị, “Bịa ka m weta mmanya, ka

anyị ṅụjuokwa mmanya n'aba n'anya afọ anyị. Echi ga-
adịkwa ka taa, ma ọ bụkwanụ dị mma karịa."
57 Ndị ezi omume na-ala n'iyi, ma ọ dịghị onye ọbụla
na-etinye ya n'obi; a na-ewezuga ndị ji obi ha niile na-
efe Chineke, ma ọ dịghị onye na-aghọta, na-ewezugara
onye ezi omume pụọ n'ihu ihe ọjọọ. **2** Ndị na-agazi
agazi n'ụzọ ha na-abanye n'udo. Ha na-enwekwa izuike
mgbe ha dinara n'ọnwụ. **3** "Ma unu onwe unu, bịanụ
n'ebe a, unu ụmụ ndị mgbaasị, unu ụmụ ndị na-akwa
iko, na ụmụ ndị akwụna. **4** Onye ka unu na-akwa emo?
Onye ka unu na-akọcha, na-arapụtakwara ire unu? Unu ọ
bụghị ụmụ ndị nnupu isi, mkpụrụ ndị na-ekwu okwu
ụgha? **5** Unu na-emejupụta ihe ọjọọ niile na-agụ obi
unu agụụ mgbe unu zukọrọ na-efe arụsị unu n'okpuru
osisi ook ọbụla. Unu na-ewerekwa ụmụ unu chụọ aja na
ndagwurugwu niile, na n'okpuru nkume niile dị elu. **6**
Chi unu na-efe bụ nkume niile na-akwọ mụrụmụrụ, nke
dị na ndagwurugwu niile, ha bụ ihe nketa nza unu fere.
E, ọ bụ ha ka unu na-awụpụrụ onyinye mmanya unu niile
na onyinye mkpụrụ ọka unu niile. N'ihi ihe ndị a niile, m
ga-esi aṅaa dere duu? **7** Ọ bụ n'elu ugwu dị elu ka unu
doziiri onwe unu ihe ndina, n'ebe ahụ kwa ka unu gara
chụọ aja unu. **8** Ọ bụkwa n'azụ ọnụ ụzọ niile, na ibo ụzọ
niile, ka ị kwụbara oyiyi arụsị gị. Ị gbakụtara m azụ, yipụ
uwe gị rịbanye n'ime ihe ndina gị, ebe gị na ndị ahụ ị
hụrụ n'anya dinakọrọ, imejupụta ihe ọjọọ ahụ na-agụ
obi gị agụụ. **9** Ị were mmanụ jekwuru Molek meekwa
ka mmanụ otite gị na-esi isi ụtọ baa ụba. Ị zipụrụ ndị
nnọchite anya gị gaa na mba dị anya; ị gbadara ruo n'ime

ime ala mmụọ. **(Sheol h7585)** 10 Oke mwaghaṛị ndị a niile
emeela ike gwụsịa gị, ma ị dịghị asị, 'Olileanya adịghị.' Ị
chọtara ntute nye ndụ gị, ya mere, na ị daghị mba. 11
"Onye na-emenye gị ụjọ na egwu dị otu a? Nke mere na
ị dịghị agwa m eziokwu? Ị naghị echetakwa m, ị naghị
atụgharịkwa ihe banyere m n'obi gị? Ọ bụ n'ihi na m
gbara nkịtị oge ndị a niile ka i ji hapụ ịtụ m egwu? 12 Lee,
aga m ekpughe ezi omume gị na ọrụ ọma gị, igosi gị na
ihe ndị a ị gụrụ dị ka ezi ihe agaghị enyere gị aka. 13
Mgbe ị ga-eti mkpu akwa maka enyemaka, ka arụsị niile
ndị ịchịkọbara zọpụta gị. Ikuku ga-eburu ha niile bufuo,
naanị otu nkuume ga-ekutu ha. Ma onye ọbụla gbabara
n'ime m izere ndụ ga-eketa ala ahụ; ha ga-enwetakwa
ugwu nsọ m." 14 A ga-asịkwa, "Dozienụ ụzọ! Dozienụ
ụzọ, mee ya ka ọ maa mma. Bupụsịanụ ihe ịsọ ngọngọ
niile n'ụzọ ndị m." 15 N'ihi ihe a ka onye dị elu, onye
e mere ka ọ dị ukwuu, onye dị mgbe ebighị ebi, onye
aha ya dị nsọ kwuru: "Ebi m n'ebe dị elu nke dịkwa nsọ,
ibinyere onye dị umeala n'obi, na onye wedara mmụọ ya
n'ala, itute mmụọ nke onye e wedara n'ala, na ịkpọlite
mmụọ nke onye dị umeala n'obi. 16 N'ihi na ọ bụghị ruo
ebighị ebi ka m ga na-emegide gị, maọbụ na-egosi iwe m.
Ọ bụrụ na m emee otu a, mmụọ ndị mmadụ ụwa niile ga-
ada mba, ya na mkpụrụobi niile ahụ m ji aka m kpụọ.
17 Ewesoro m ha iwe n'ihi mmehie ha na oke ọchịchọ
ha. Ọ bụkwa n'ihi ya ka m ji taa ha ahụhụ, gbakụtakwa
ha azụ. Ma lee, ha nọgidesikwara ike na-eme mmehie,
na-eme ihe ọbụla nke na-atọ obi ha ụtọ. 18 Ahụla m ihe
niile ha mere ma aga m agwọ ha. Aga m edu ha, kasịekwa

ndị na-eru ụjụ n'Izrel obi. 19 Aga m eme ka abụ otuto dị
n'egbugbere ọnụ ha. Udo, udo, dịrị ndị nọ nso na ndị nọ
n'ebe dị anya," ka Onyenwe anyị kwuru. "Aga m agwọkwa
ha." 20 Ma ndị niile na-emebi iwu dị ka oke osimiri na-
amaghar̄ị amagharị, nke na-adịghị ezu ike mgbe ọbụla. Ọ
na-amapụtakwa ụrọ na apịtị. 21 "Ọ dịkwaghị udo dịrị
onye na-emebi iwu," ka Chineke kwuru.

58 "Welie olu gị tie mkpu, egbochikwala iti mkpu. Welie
olu gị dịka opi ike. Gwa ndị m nnupu isi ha, gwakwa ụlọ
Jekọb mmehie ha. 2 Kwa ụbọchị ka ha na-achọ m ha na-
eme dịka ọ na-agụ ha agụ ịmara ụzọ m niile, dịka a ga-asị
na ha bụ mba na-eme ihe ziri ezi, ndị na-agbakụtaghị iwu
Chineke ha azụ. Ha na-ajụ m maka ikpe ziri ezi, na-eme
dịka ọ na-agụ ha agụụ ka Chineke bịaruo ha nso. 3 Ha
na-asị, 'N'ihi gịnị ka anyị ji ebu ọnụ, ma ị dịghị ahụta
ya? N'ihi gịnị ka anyị ji weda onwe anyị n'ala, ma ị dịghị
ahụta nke a?' "Ma n'ụbọchị unu na-ebu ọnụ, unu na-eme
ihe masịrị unu, unu na-eji anya ike nara ndị na-arụrụ
unu ọrụ ihe ha rụpụtara. 4 N'oge ahụ, ọ bụ ise okwu na
ịlụ ọgụ, ya na iti ibe unu ọkpọ n'ihi ajọọ obi ka unu ji
emechi ụbọchị ibu ọnụ unu. Unu apụghị ibu ọnụ otu unu
si eme taa na-ele anya ka anụ olu unu n'elu. 5 Nke a ọ bụ
ụdị obubu ọnụ nke m họpụtara, naanị ụbọchị nke ndị
mmadụ ji eweda onwe ha n'ala? Ọ bụ naanị nke mmadụ ji
ehulata isi ya n'ala dịka osisi achara, nke i dina n'akwa
mkpe na ntụ? Ọ bụ nke a ka unu na-akpọ obubu ọnụ,
ụbọchị nke Onyenwe anyị nabatara? 6 "Nke a ọ bụghị ụdị
obubu ọnụ m họpụtara: Ịtọpụ agbụ niile nke ikpe na-
ezighị ezi, na ịtọpụ ụdọ niile nke mmegbu, na ime ka ndị

a na-emegbu nwere onwe ha na itiji yoku ọbụla? 7 Ka i
kenye ndị agụụ na-agụ ihe oriri gị, ka ị kpọbata n’ime ụlọ
gị ndị na-enweghị onye inyeaka, ma ndị ogbenye. Ka i
nye ndị na-agba ọtọ uwe, ka ị hapụ izo onwe gị n’ebe ndị
ikwu gị chọrọ inyeaka gị nọ. 8 Ọ bụrụ na i mee ihe ndị a,
aga m eme ka ihuọma m chakwasị gị dịka ìhè isi ụtụtụ. A
ga-agwọkwa ọrịa gị niile. Mgbe ahụ, ezi omume gị ga-edu
gị, ebube Onyenwe anyị ga-echekwa gị n’azụ. 9 Mgbe
ahụ, ị ga-akpọ, Onyenwe anyị ga-azakwa, ị ga-eti mkpu
akwa maka enyemaka, ọ ga-asị gị, Lekwa m n’ebe a. “Ọ
bụrụ na ị wezuga yoku mmegbu, ọ bụrụkwa na ịkwụsị ịtụ
mkpịsịaka, na ịgbasa okwu ịkpọ asị, 10 ọ bụrụ na inye ndị
agụụ na-agụ nri, nyere ndị nọ na mkpa aka, mgbe ahụ,
ìhè gị ga-achawapụta, ọchịchịrị niile gbara gị gburugburu
ga-aghọ ìhè, na-achakwa ka ehihie. 11 Onyenwe anyị ga
na-edu gị mgbe niile. Ọ ga-eme ka afọ jụ gị n’ala kpọrọ
nkụ, meekwa ka ị nọrọ n’ahụ isiike. Ị ga-adịkwa ka ubi
a gbara ogige nke a na-agba mmiri nke ọma, dịka isi
iyi na-adịghị ata ata. 12 Ndị gị ga-edozi mkpọmkpọ ebe
ochie niile. Ha ga-ebulikwa ntọala nke mgbe ochie. A ga-
akpọ unu ndị na-edozi mgbidi dara ada, ndị na-arụzikwa
okporoụzọ nke ebe obibi. 13 “Ọ bụrụ na i debe ụkwụ gị
site na-edebeghị ụbọchị izuike nsọ, sitekwa na-ime ihe
ndị na-atọ gị ụtọ n’ụbọchị nsọ m, ọ bụrụ na ịkpọ ụbọchị
izuike m ihe mmasị na ụbọchị nsọ Onyenwe anyị ihe a na-
akwanyere ugwu, ọ bụrụ na ị sọpụrụ ya site na-emeghị
ihe n’ụzọ nke gị, na-emeghị ọchịchọ nke obi gị, maọbụ
ikwugheri ọnụ, 14 mgbe ahụ, ị ga-achọta ọṅụ gị n’ime
Onyenwe anyị, m ga-emekwa ka ịnọkwasị n’ebe dị elu

niile nke ala ahụ, meekwa ka irie oriri na ihe nketa nke
nna gị Jekọb.” N’ihi na ọnụ Onyenwe anyị ekwuola ya.
59 N’ezie, aka Onyenwe anyị adịghị mkpụmkpụ nke na o
nweghị ike ịzọpụta, ntị ya adịghịkwa arọ nke na o nweghị
ike ịnụ ihe. **2** Kama mmehie unu ekewapụla unu site
n’ebe Chineke unu nọ; mmehie niile unu ezokwala ihu ya
site n’ebe unu nọ, nke mere na ọ chọkwaghị ige ntị ọzọ.
3 N’ihi na aka unu jupụtara na ntụpọ ọbara, mkpịsịaka
unu bụkwa nke mmehie merụrụ. Egbugbere ọnụ unu
ekwuola okwu ụgha, ire unu na-atamukwa ihe ọjọọ. **4** Ọ
dịghị onye na-ekpe ikpe ziri ezi, ọ dịkwaghị onye na-eji
ikwesi ntụkwasị obi kpee ikpe. Ha na-adabere n’ịrụ ụka
n’enweghị isi, ha na-ekwu okwu ụgha, ha na-atụrụ ime
okwu na ụka mụọkwa ajọ ihe. **5** Ha na-avụ akwa ajụala,
na-akpakwa akwụ udide. Onye ọbụla riri akwa ha ga-
anwụ, mgbe ọbụla otu kụwara, ọ bụ agwọ ajụala na-esi
n’ime ya apụta. **6** Akwụ udide ha abaghị uru iji mee uwe,
ha enweghị ike iji ihe ha mepụtara kpuchie onwe ha. Ọrụ
ha niile bụ ajọ ọrụ, omume ihe ike jupụtara ha n’aka. **7**
Ụkwụ ha na-eme ngwangwa ịgbaba n’ime mmehie, ha
na-emekwa ngwa ịkwafu ọbara ndị o nweghị ihe ọjọọ
ha mere. Ha na-achụso echiche ajọ ihe, ọrụ mbibi na
ntipịa bụ ejiri mara nke ụzọ ha niile. **8** Ha amaghị ihe
ụzọ udo bụ, ikpe ziri ezi adịghị n’ụzọ ha na-eso. Ha e
mela ụzọ ha ka ha gbagọọ agbagọ. Ndị niile na-eso ya
anaghị enweta udo. **9** Ya mere ikpe ziri ezi dị anya n’ebe
anyị nọ, ezi omume adịghị erute anyị nso. Anyị na-ele
anya ìhè, ma lee, ọchịchịrị ka anyị na-ahụ. Anyị na-ele
anya mmụke ìhè ma anyị na-ejegharị n’ime oke ọchịchịrị.

10 Anyị na-asọgharị ìsì na mgbidi dịka ndị na-enweghị
anya, na-asọgharị isi dịka ndị na-enweghị anya; anyị
na-ada na-akpọbi ukwu n'etiti ehihie dịka a ga-asị na
ọ bụ oge chi ojiji, n'etiti ndị nwere ezi ndụ, anyị nọ ka
ndị nwụrụ anwụ. 11 Anyị na-agbọ ụja dịka bịa; anyị na-
akwasị akwa ike dịka nduru n'eru ụjụ. Anyị na-ele anya
ikpe ziri ezi, ma ọ dịghị eru anyị aka; anyị na-ele anya
nzọpụta, ma ọ dị anya n'ebe anyị nọ. 12 N'ihi na mmehie
anyị amụbaala n'ihu Onyenwe anyị; ọ na-agbakwa ama
megide anyị. E, anyị makwaara ụdị ndị mmehie anyị
bụ, n'ihi na mmehie anyị dịkwa n'ihu anyị mgbe niile.
13 Anyị maara nnupu isi anyị na ngọnarị anyị gọnarịrị
Onyenwe anyị; anyị esitela n'iso Onyenwe anyị Chineke
anyị wezuga onwe anyị, nọgide na-akpali mmegbu na
nnupu isi. Okwu ọnụ anyị bụ okwu ụgha, nke anyị si n'obi
anyị tụpụta. 14 Ụlọ ikpe anyị niile adịghị achọ onye ezi
omume; anyị amaghị ihe a na-akpọ ikpe ziri ezi. Eziokwu
asọọla ngọngọ n'ama niile, ihe ziri ezi apụghị ịbata. 15 E,
eziokwu alaala; onye ọbụla kwa nke na-achọ ibi ndụ ọma
na-etinye onwe ya na nsogbu. Onyenwe anyị lere anya hụ
ihe ọjọọ ndị a niile, nke na-enyeghị ya obi ụtọ; ọ hụkwara
na ikpe ziri ezi adịghị. 16 Ọ hụrụ na anyị enweghị onye
inyeaka ọbụla; o wutere ya na ọ dịghị onye na-arịọrọ anyị
arịrịọ. Ọ bụ ya mere o ji bata site n'ike aka ya na n'ezi
omume ya, bịa ịzọpụta anyị. 17 Ọ na-eyikwasị ezi omume
dịka ngwa agha ikpuchi obi ya. Okpu nke nzọpụta ka ọ
na-eyikwasịkwa n'isi ya. Ọ bụkwa uwe ịbọ ọbọ na nke
ekworo na ịnụ ọkụ na obi ka o ji kpuchie onwe ya. 18
Ọ ga-akwụghachi ndị iro ya dịka ajọ omume ha niile si

dị. Iwe ọkụ ya ka ọ ga-eji megide ndị iro ya niile bi na
mba dị anya. **19** Site n'ọdịda anyanwụ, ndị mmadụ ga-
asọpụrụ aha Onyenwe anyị, sitekwa n'ọwụwa anyanwụ,
ha ga-atụ egwu ebube ya. N'ihi na ọ ga-abịa dịka idee
mmiri nke nkume, Onyenwe anyị na-agba na-aga. **20**
"Onye mgbapụta ga-abịa na Zayọn; ọ ga-abịakwute ụmụ
Jekọb ndị na-esite na mmehie ha chegharịa." Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri. **21** "Ma mụ onwe m, nke a bụ
ọgbụgba ndụ m nke dị n'etiti mụ na ha," ka Onyenwe
anyị na-ekwu. "Mmụọ m, nke dị n'ahụ gị, na okwu m
niile nke m tinyere n'ọnụ gị, agaghị apụ n'egbugbere ọnụ
gị, maọbụ n'egbugbere ọnụ ụmụ gị, maọbụ n'egbugbere
ọnụ agbụrụ gị. Ha ga-adịgide site ugbu a ruo mgbe niile
ebighị ebi," ka Onyenwe anyị kwuru.

60 "Bilie, mụkee, n'ihi na ìhè gị abịala, ebube Onyenwe
anyị awaakwala n'ahụ gị dịka anyanwụ. **2** Lee, ọchịchịrị
na-ekpuchi ụwa niile, oke ọchịchịrị na-ekpuchi ndị niile
bi n'ụwa, ma Onyenwe anyị ga-awa dịka anyanwụ n'ahụ gị
ebube ya ga-achakwa ka ihe n'ebe i nọ. **3** Mba niile dị iche
iche ga-abịakwute ìhè gị, ndị eze niile ga-abịaru mmụke
nke ọwụwa gị. **4** "Welienụ anya unu abụọ elu legharịa
gburugburu unu, ha niile na-ezukọta na-abịakwute gị;
ụmụ gị ndị ikom na-esi n'ebe dị anya bịa, ụmụ gị ndị
inyom ka a ga-ekukwa n'ụkwụ. **5** Mgbe ahụ, ị ga-elepụ
anya ma chakee, obi gị ga-atọ gị ụtọ, saa mbara n'ihi
ọṅụ, n'ihi na akụ niile nke osimiri ka a ga-ewebatara
gị, akụnụba nke ọtụtụ mba ga-abịara gị. **6** Ọtụtụ igwe
ịnyịnya kamel nke si Midia na Efaa ga-ejupụta n'ala gị,
ma ndị sikwa n'obodo Sheba ga-ebutere gị ọlaedo na ụda

na-esi isi ụtọ. Ha ga-ekwusakwa otuto Onyenwe anyị.
7 A ga-enye gị igwe ewu na atụrụ niile nke ndị Keda.
Ebule niile nke Nebaiot ga-abụ nke gị. A ga-anabata ha
dịka onyinye n'elu ebe ịchụ aja m. Aga m edozi ụlọnsọ
m dị ebube, mee ya ka ọ maa mma karịa. 8 "Olee ndị
bụ ndị a na-efegharị dịka igwe ojii, ndị na-efegharị dịka
ụmụ nduru na-efeba n'akwụ ha? 9 N'ezie, mụ ka ala ndị
ahụ mmiri gbara gburugburu na-echere; ụgbọ niile nke
Tashish ga-ebukwa ụzọ, na-ebughachi ụmụ gị site n'ebe
dị anya, ha na ọlaọcha na ọlaedo ha niile. Inye Onyenwe
anyị bụ Chineke gị nsọpụrụ, Onye nsọ nke Izrel, n'ihi
na ọ jirila ịma mma gọzie gị. 10 "Ndị mba ọzọ ga-abịa
wuziere unu mgbidi unu niile. Ndị na-achị achị na ndị
eze ha niile ga-ejere unu ozi. Ọ bụ ezie na m tikpọrọ gị
n'iwe m, ma site n'amara m, aga m emere gị ebere. 11
Ọnụ ụzọ ama gị ga-eghe oghe oge niile site n'ụtụtụ ruo
n'ụtụtụ, ịnabata akụ niile si na mba dị iche iche. A ga-
edurukwa ndị eze dị iche iche bata n'ime ya n'ọnọdụ ndị
a dọtara n'agha. 12 Mba ọbụla jụrụ ijere gị ozi ga-ala
n'iyi; a ga-ekpochapụ ha. 13 "Otuto niile na ịma mma
niile nke Lebanọn ga-abụ nke gị. Osisi junipa, na osisi fịa,
na osisi junipa, na osisi saipres, ka a ga-eji chọọ ụlọnsọ m
mma. Aga m emekwa ka ebube jupụta n'ebe ahụ ụkwụ
m na-adị mgbe niile. 14 Ụmụ ndị na-emegbu gị ga-abịa
kpọọ isiala nye gị. Ndị ahụ niile na-eleli gị ga-abịa daa
n'ala n'ihu gị sutu ụkwụ gị ọnụ. Ha ga-akpọ Jerusalem,
Obodo Onyenwe anyị, Zayọn nke Onye nsọ Izrel. 15 "Ọ
bụ ezie na ọ dị mgbe ị bụ onye a kpọrọ asị, onye a na-
emegbu, onye mmadụ niile na-eweda n'ala, ma ugbu a,

ị ga-ama mma ruo ebighị ebi; ị ga-abụ ihe na-ewetara
ọgbọ niile nke ụwa ọṅụ, n'ihi na otu a ka m ga-eme gị. 16
Ị ga-aṅụ mmiri ara nke mba dị iche iche, ọ bụkwa ara ndị
eze ka a ga-eji zuo gị. Mgbe ahụ, ị ga-amata n'ezie na mụ
onwe m, bụ Onyenwe anyị bụ Onye nzọpụta gị na Onye
mgbapụta gị, Onye dị ike nke Jekọb. 17 N'ọnọdụ bronz,
aga m eweta ọlaedo, n'ọnọdụ igwe aga m eweta ọlaọcha.
N'ọnọdụ osisi, ọ ga-abụ ọla, n'ọnọdụ nkume, ọ ga-abụ
igwe. M ga-eme ka udo bụrụ ndị nlekọta gị ezi omume
ga-abụ onye na-achị gị. 18 Ihe ike agaghị adịkwa n'ala
gị ọzọ. Agha niile ga-akwụsị, mbibi na ịla n'iyi agaghị
adịkwa. Mgbidi gị ga-aghọ Nzọpụta, ị ga-akpọkwa ọnụ
ụzọ ama gị niile Otuto. 19 Anyanwụ agaghị abụkwara gị
ìhè n'ehihie ọzọ, maọbụ maramara nke ọnwa amụkwasị
gị ihe, n'ihi na Onyenwe anyị Chineke gị ga-abụrụ gị ìhè
ruo ebighị ebi, Chineke gị ga-abụkwa ebube gị. 20 Anwụ
gị agaghị ada ada, ọnwa gị agaghị akwụsịkwa ịcha; n'ihi
na Onyenwe anyị ga-abụrụ gị ìhè ụbọchị gị niile, iru ụjụ
gị niile ga-agabigakwa. 21 Mgbe ahụ, ndị gị niile ga-abụ
ndị ezi omume, ha ga-enwetakwa ala ahụ ruo ebighị ebi.
Ha bụ ome nke m kụrụ, bụ ọrụ aka m, ime ka ịma mma m
pụta ìhè. 22 Ezinaụlọ dị nta ga-aba ụba ghọọ obodo, mba
nta ga-aghọ obodo buru ibu. Mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị, ga-eme ka ha niile mezuo ọsịịsọ n'oge ya."

61 Mmụọ nke Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị dị n'ahụ m, n'ihi na Onyenwe anyị eteela m mmanụ
ka m kwusaa oziọma nye ndị ogbenye. O zitela m ịkasị
ndị obi ha tiwara etiwa obi, ikwupụta inwere onwe nye
ndị a dọtara n'agha, na ntọghapụ site n'ọchịchịrị nye ndị

mkpọrọ. 2 O zitere m ikwupụta afọ mgbe Onyenwe anyị
ga-eji ihuọma leta ndị mmadụ, na ụbọchị ịbọ ọbọ nke
Chineke anyị. O zitekwara m ịkasị ndị niile na-eru ụjụ
obi, 3 na igboro ndị niile na-eru ụjụ na Zayọn ihe na-akpa
ha. O zitere m inye ha okpueze mara mma n'ọnọdụ ntụ,
inye ha ọṅụ, n'ọnọdụ ịkwa akwa, na iyikwasị ha mmụọ
otuto n'ọnọdụ mmụọ ịda mba. N'ihi na Chineke akụọla
ezi omume n'ime ha, dịka osisi ook siri ike, igosi ịma
mma Onyenwe anyị. 4 Ha ga-ewughariịkwa ebe niile e
tikpọrọ etikpọ n'oge ochie, doziekwa ebe niile tọgbọrọ
n'efu site n'oge dị anya; ha ga-eme ka obodo e tikpọrọ
etikpọ dị ọhụrụ, bụ ebe tọgbọrọrị n'efu nke ọtụtụ ọgbọ
gara aga. 5 Ndị ọbịa ga-azụrụ gị igwe ewu na atụrụ unu;
ndị mba ọzọ ga-akọrọ unu ala ubi unu, lekọtakwa ubi
vaịnị unu niile. 6 A ga-akpọ unu ndị nchụaja Onyenwe
anyị, kpọkwa unu ndị ozi Chineke anyị. A ga-eji akụ niile
si na mba dị iche iche zụọ unu. Ọ bụkwa akụnụba ha ka
unu ga-eji nyaa isi. 7 N'ọnọdụ ihere dịịrị ha ugbu a, ndị
m ga-enweta ngọzị okpukpu abụọ, n'ọnọdụ nkọcha dịịrị
ha ha ga-aṅụrị ọṅụ n'ihi ihe nketa ha nwetara. Ha ga-
enweta okpukpu ihe nketa ala abụọ, ketakwa ọṅụ nke ga-
adịgidere ha ruo mgbe ebighị ebi. 8 "N'ihi na mụ onwe
m, Onyenwe anyị, na-ahụ ikpe ziri ezi n'anya. Ma ana m
akpọ izu ohi na ajọ omume niile asị. Aga m esite n'ikwesị
ntụkwasị obi m kwụghachi ndị m n'ihi ahụhụ ha tara,
mụ na ha ga-agbakwa ndụ ebighị ebi. 9 Mkpụrụ ha ga-
abụ ndị a ma ama, a ga-asọpụkwara ha n'etiti mba niile.
Ndị niile hụrụ ha ga-amata, kwupụtakwa na ha bụ ndị
Onyenwe anyị gọziri." 10 Obi na-atọ m ụtọ nke ukwuu

n’ime Onyenwe anyị, mkpụrụobi m ga-etegharịkwa egwu
ọṅụ n’ime Chineke m. N’ihi na o werela uwe nzọpụta
kpuchie m, werekwa uwe oke ọṅụ nke ezi omume ya
yikwasị m n’ahụ. Adị m ka nwoke na-alụ nwanyị ọhụrụ,
onye na-emezi isi ya ka ọ dịrị ka nke onye nchụaja. E, adị
m ka nwaagbọghọ na-alụ di, nke ji ọla ọma dị iche iche
chọọ onwe ya mma. 11 Dịka aja dị n’ubi si eme ka ihe
a kụrụ n’ubi pupụta, dịka ubi a gbara ogige si eme ka
mkpụrụ ubi too, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị ga-esi mee ka ezi omume na otuto pupụta
n’ihu mba niile.

62 N’ihi Zayọn agaghị m emechi ọnụ, n’ihi Jerusalem
agaghị m anọ jii, ruo mgbe ezi omume ya ga-enwuwa
dịka ihe ụtụtụ; mgbe nzọpụta ya kwa ga-enwukwa dịka
ọwaọkụ na-enwu enwu. 2 Mba niile ga-ahụ ezi omume
gị. Ndị eze niile ga-ahụkwa ebube gị. A ga-akpọkwa gị
aha ọhụrụ ahụ nke ọnụ Onyenwe anyị ga-agụ gị. 3 Ị ga-
aghọ okpueze nke ịma mma n’aka Onyenwe anyị, ihe iyi
n’isi nke ndị ụlọeze n’aka Chineke gị. 4 A gakwaghị akpọ
gị onye ahapụrụ ahapụ, maọbụ kpọọ ala gị ala tọgbọrọ
n’efu. Ma a ga-akpọ gị Hefziba, kpọkwa ala gị Beula, n’ihi
na ihe gị ga-atọ Onyenwe anyị ụtọ, a ga-alụkwa ala gị
dịka nwunye. 5 Dịka nwokorobịa si alụrụ nwaagbọghọ
na-amaghị nwoke, otu a ka Onye na-ewu gị ga-alụ gị,
dịka onye lụrụ nwunye ọhụrụ sị aṅụrị ọṅụ n’ebe nwunye
ọhụrụ ya nọ, otu a ka Chineke gị ga-aṅụrị ọṅụ n’ihi gị.
6 Enyela m ndị nche ọnọdụ ọrụ n’elu mgbidi gị niile,
Jerusalem. Ha agaghị edebe ọnụ ha duu mgbe ọbụla, ma
ehihie ma abalị. Unu ndị na-akpọku Onyenwe anyị, unu

enyela onwe unu izuike.
7 Unu enyekwala ya izuike tutu
ruo mgbe ọ ga-eme ka Jerusalem guzosie ike, meekwa ya
otuto nke ụwa niile.
8 Onyenwe anyị ewerela aka nri ya
werekwa ogwe aka ya ṅụọ iyi sị, "Ọ dịghịkwa mgbe m ga-
enye mkpụrụ ubi gị ka ọ bụrụ nri nye ndị iro gị ọzọ, ọ
dịghịkwa mgbe ndị ọbịa ga-aṅụkwa mmanya ọhụrụ ahụ
bụ nke ị dọgburu onwe gị n'ọrụ n'ihi ya.
9 Ma ndị were ya
ka ihe ubi ga-eri ya, tookwa Onyenwe anyị, ndị kpokọtara
oroma grepu ga-aṅụ ya n'ime ogige ebe nsọ m."
10
Gabiganụ! Gabiganụ sitenụ n'ọnụ ụzọ ama niile. Dozienụ
ụzọ maka ndị m. Wuzienụ ụzọ niile, wuzienụ okporoụzọ
niile. Bupụsịanụ nkume niile, weliekwanụ ọkọlọtọ maka
mba niile.
11 Onyenwe anyị ekwusaala okwu nye nsọtụ
niile nke ụwa sị, "Gwanụ Ada Zayọn, 'Lee Onye Nzọpụta
gị na-abịa! Lee, ụgwọ ọrụ ya dị ya n'aka, nkwụghachi nke
ọ ga-akwụghachi sokwa ya na-abịa.'"
12 A ga-akpọ ha Ndị
Nsọ, ndị Onyenwe anyị gbapụtara; a ga-akpọkwa unu ndị
a na-achọsi ike, Obodo a na-agbakụtaghị azụ.

63 Onye bụ onye a si n'Edọm na-abịa, onye si Bozra, nke
uwe ya dị ọbara ọbara? Onye bụ onye a, yi uwe mara oke
mma, onye na-azọ ije dịka ịba ụba nke ike ya si dị? "Ọ bu
mụ onwe m, onye na-ekwu okwu n'ezi omume, onye dị ike
ịzọpụta!"
2 Gịnị mere uwe gị ji na-acha ọbara ọbara, dịka
uwe onye na-azọcha mkpụrụ vaịnị?
3 "Azọchaala m ebe
ịzọcha mkpụrụ vaịnị, naanị m zọchara ya; o nweghị onye
sị na mba niile dị iche iche bịa nyere m aka. Azọchara m
ha n'iwe m, zọpịasịakwa ha n'ime oke ọnụma m; ọbara ha
gbasasịrị n'uwe m, ma metọsịa uwe m niile.
4 N'ihi na ọ
bụ ụbọchị m ji abọ ọbọ; afọ mgbapụta m kwadoro eruola.

5 Elere m anya ma o nweghị onye bịara inyere m aka.
O juru m anya, jukwa m ọnụ, na o nweghị onye pụtara
inyere m aka. N'ihi ya, aka m wetara m mmeri. Ọ bụkwa
ọnụma juru m obi gbara m ume imezu ya. 6 N'iwe m,
azọpịara mba niile dị iche iche; esitere m n'ọnụma juru
m obi zọpịasịa ha. Emekwara ka ọbara ndụ ha bụrụ ihe a
wụsiri n'ala." 7 Aga m ekwupụta ihe banyere ịhụnanya
Onyenwe anyị. Aga m eto ya n'ihi ihe niile o mere. Aga m
aṅụrị ọṅụ n'ihi ịdị mma ya n'ebe Izrel nọ, e, n'ihi ọtụtụ
ihe ọma o mere n'ihi mmeso ọma niile o mesoro ụlọ
Izrel, nke ọ na-emeso ha dịka obi ebere ya na ọmịiko ya si
dị. 8 N'ihi na Onyenwe anyị sịrị, "Ndị a bụ nke m; e, ha
agakwaghị agọnarị m ọzọ." Ya mere, ọ ghọọrọ ha Onye
nzọpụta. 9 N'ime mkpagbu ha niile, a kpagbukwara ya
onwe ya, ọ bụkwa mmụọ ozi nke ihu ya zọpụtara ha.
N'ime ịhụnanya ya na obi ebere ya, ọ gbapụtara ha, bulie
ha elu, kuru ha ogologo ụbọchị ndị a niile ndị gara aga.
10 Ma ha nupuru isi megide ya, meekwa ka obi jọọ Mmụọ
Nsọ ya njọ. Ọ bụ ya mere o ji ghọọ onye iro ha, lụsokwa
ha ọgụ n'onwe ya. 11 Mgbe ahụ, ndị ya chetara ụbọchị
ndị ahụ gara aga, ụbọchị Mosis na ndị nke ya. Olee ebe
onye ahụ nọ nke mere ka ha si n'oke osimiri rigopụta, ya
na onye ọzụzụ atụrụ nke igwe atụrụ ya? Olee ebe onye
ahụ tinyere Mmụọ Nsọ ya n'etiti ha nọ. 12 Olee onye ahụ
ike ya mere ka osimiri kewaa abụọ n'ihu ha, mgbe Mosis
weliri aka ya elu, meekwa ka aha ya dịgide ruo ebighị
ebi? 13 Onye duuru ha gafee mmiri dị oke omimi? Dịka
ịnyịnya na-agba ọsọ n'ọzara, ike agwụghị ha. 14 Dịka ehi
na-ata ahịhịa na ndagwurugwu, Mmụọ Onyenwe anyị

nyere ha izuike. Otu a ka i si duo ndị gị, ime ka aha gị
bụrụ ihe a na-asọpụrụ asọpụrụ. **15** Onyenwe anyị, biko
site n'eluigwe, ebe obibi nsọ gị, lee anyị anya. Olee ebe
n'ịnụ ọkụ n'obi na ike gị dị? Olee ebe obi ebere gị na
ọmịiko gị dịkwa? **16** Ma gị onwe gị, bụ Nna anyị, a sịkwarị
na Ebraham amaghị anyị maọbụ Izrel agọnarị anyị, gị
onwe gị, Onyenwe anyị, bụ Nna anyị, onye Mgbapụta
anyị ka ị na-azakwa siterị na mgbe ochie. **17** Onyenwe
anyị, gịnị mere i ji na-eme ka anyị si n'ụzọ gị kpafuo na-
eme ka obi anyị sie ike otu a, na anyị adịghị atụ egwu gị?
Lọghachi n'ihi ndị ohu gị, n'ihi ebo ndị ahụ bụ ihe nketa
gị. **18** Ọ bụ naanị nwa oge nta ka ndị gị nwetara ebe nsọ
gị, ma ugbu a, ndị iro anyị azọdala ebe nsọ gị. **19** Anyị bụ
nke gị site na mgbe ochie, ma ị naghị achị n'ebe ha nọ, ha
bụ ndị a na-akpọkwasịghịkwa aha gị.

64 Ọ gaara adị mma ma asị na ị ga-adọwa eluigwe rịdata
n'ala, ma asị n'ugwu ukwu niile ga-ama jijiji n'ihu gị! **2**
Dịka mgbe ọkụ na-agba ụmụ osisi, na-eme ka mmiri e
sikwasịrị n'ọkụ gbọọ. Si n'elu rịdata bịa mee ka ndị iro gị
niile maara aha gị, meekwa ka mba niile dị iche iche maa
jijiji n'ihu gị. **3** N'ihi na ọ bụ mgbe i mere ọtụtụ ihe egwu
dị iche iche nke anyị na-atụghị anya ya ka ị rịdatara mee
ka ugwu ukwu niile maa jijiji n'ihu gị. **4** N'ihi na site na
mgbe ochie, ọ dịbeghị onye nụrụ, ọ dịbeghị ntị ghọtara,
o nwebeghị anya hụrụ Chineke ọzọ karịa gị, onye na-
emejupụtara ndị na-echere ya ihe na-akpa ha. **5** Ị na-
enyere ndị na-eme ezi ihe aka, bụ ndị ji ọṅụ na-echeta ụzọ
gị n'echiche uche ha. Ma mgbe anyị nọgidere na-emehie
megide ha, iwe were gị. A ga-esikwanụ aṅaa zọpụta anyị?

6 Anyị niile dịka onye rụrụ arụ, ezi omume anyị niile kwa
dịka nkịrịnka akwa ruru unyi. Anyị akpọnwụọla dịka
akwụkwọ osisi, mmehie anyị na-ebufukwa anyị dịka ifufe.
7 Ọ dịghị onye n'ime anyị na-arịọ gị arịrịọ; ọ dịkwaghị
onye na-akpọku aha gị. N'ihi ya, i zoola ihu gị site n'ebe
anyị nọ, meekwa ka anyị bụrụ ndị gbazere agbaze n'ihi
mmehie anyị. 8 Ma otu ọbụla o si dị, gị Onyenwe anyị
bụ Nna anyị. Anyị bụ ụrọ, ma ị bụ ọkpụ ite. Ọ bụ aka gị
kpụrụ anyị niile. 9 Biko, Onyenwe anyị, anọgidela na-
eweso anyị iwe; echetakwala mmehie anyị ọzọ ruo mgbe
ebighị ebi. Biko, lekwasị anyị anya n'ihi na ndị gị ka anyị
bụ. 10 Obodo nsọ gị niile aghọọla ọzara; ọ bụladị Zayọn
aghọọla ọzara, Jerusalem, ebe tọgbọrọ n'efu. 11 Ụlọnsọ
ukwu anyị ahụ mara mma, nke dịkwa nsọ, ebe nna anyị
ha nọ too gị, ma feekwa gị ofufe, abụrụla ihe a gbara ọkụ.
Ihe niile mara mma n'ime ya alaala n'iyi. 12 Mgbe ihe
niile gasịrị, Onyenwe anyị, ị ga-ejisi onwe gị ike? Ị ga-
agba nkịtị, taa anyị ahụhụ ebe ọ gafere oke?
65 "Ana m egosipụta onwe m nye ndị ahụ na-adịghị ajụ
ase m. Ọ bụkwa ndị ahụ na-adịghị achọsi m ike na-achọta
m. Ana m agwa mba ahụ nke na-adịghị akpọku aha m,
asịrị m, 'Lee m, anọ m n'ebe a.' 2 Ogologo ụbọchị niile ka
m gbasapụrụ aka m abụọ nye ndị na-enupu isi, bụ ndị
na-agbaso ụzọ na-ezighị ezi ndị a na-agbaso ihe ọbụla
ha tụpụtara n'uche ha, 3 ndị na-anọgide na-akpasu m
iwe n'ihu m mgbe niile, ndị na-achụ aja n'ubi ha a gbara
ogige, n'ebe ịchụ aja eji brik wuo, 4 ndị na-anọdụ n'etiti
ili, ma na-anọdụkwa ọnọdụ abalị n'ebe nzuzo dị iche
iche; ndị na-eri anụ ezi, ndị ite ofe ha jupụtara n'anụ na-

adịghị ọcha; **5** ndị na-asịrịta onwe ha, 'Nọdụ iche, Abịala
m nso, n'ihi na ị ga-emerụ m, adị m nsọ karịa gị!' Ma
ndị dị otu a dịka anwụrụ ọkụ n'imi m. Ha bụ ọkụ na-
enwu ehihie na n'abalị. **6** "Lee, edeela ya rịị n'ihu m sị:
Agaghị m agba nkịtị, aga m akwụghachi n'uju. E, aga
m akwụghachi ha. **7** Ọ bụghị naanị maka mmehie ha,
kama maka mmehie nna nna ha niile," Otu a ka Onyenwe
anyị kwuru, "N'ihi na ha surere aja nsure ọkụ n'elu ugwu
dị iche iche, kparịakwa m n'elu ugwu nta niile. Aga m
akwụghachi ha n'uju, n'ihi ihe ndị a niile ha mere n'oge
gara aga." **8** Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu, "Dịka a na-
achọta mmanya site n'ụyọkọ mkpụrụ vaịnị ndị mmadụ
asị, 'Ebibila ya, n'ihi na ngọzị ka dị n'ime ha,' otu a ka m
ga-eme n'ihi ndị ohu m; Agaghị m ebibicha ha niile. **9**
Aga m eme ka mkpụrụ site na Jekọb pụta, sitekwa na
Juda nweta ndị ga-enweta ugwu m niile. Ndị m họpụtara
ga-eketa ha, ndị ohu m ga-ebikwa n'ebe ahụ. **10** Sharọn
ga-aghọkwa ebe ịta nri nke igwe anụ ụlọ; Ndagwurugwu
Akọ ga-abụkwa ebe izuike nye igwe ehi, na ndị m na-
achọsi m ike. **11** "Ma unu ndị wezugara onwe unu site
n'ebe Onyenwe anyị nọ, ndị chezọrọ ugwu nsọ m, ndị
na-edozi tebul maka Ihuọma, ndị na-agbaju mmanya
agwara ọgwa n'iko maka Akara aka. **12** Aga m eme ka
unu zute mma agha; unu niile ga-adakwa mgbe a na-
egbu unu. N'ihi na akpọrọ m unu ma unu azaghị; mgbe
m gwara unu okwu, unu aṅaghị ntị. Unu kpachapụrụ
anya mehie megide m n'ihu, họrọkwa ime ihe ndị ahụ
unu maara nke ọma na m kpọrọ asị." **13** Ya mere, nke a
bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-

ekwu, “Ndị ohu m ga-eriju afọ, ma unu ga-anọ agụụ,
akpịrị ga-akpọkwa unu nkụ, ma ha ga-aṅụ mmiri. Unu
ga-anọ n’ọnụma na ihere, ma ha ga-anọ n’ọṅụ. 14 Ndị
ohu m ga-abụ abụ n’ihi ọṅụ nke jupụtara n’obi ha, ma
unu ga-akwa akwa, n’ihi ihe mgbu nke obi unu, tiekwa
mkpu akwa n’ihi obi ntiwa nke mmụọ unu. 15 Unu ga-
ahapụ aha unu nye ndị m họpụtara nye onwe m ka ọ
bụrụ ihe ha ji abụ ọnụ; n’ihi na Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị ga-etigbu unu, ma ọ ga-akpọ ndị ohu ya
aha ọzọ. 16 Onye ọbụla na-ekpe ekpere n’ala ahụ, ga-eme
otu a n’aha Chineke nke eziokwu, onye ọbụla na-aṅụkwa
iyi n’ime ala ahụ ga-aṅụ iyi n’aha Chineke nke eziokwu.
N’ihi na-echezolam nsogbu niile ndị gara aga, zokwa
ha site n’anya m. 17 “N’ihi na lee, ana m eke eluigwe
ọhụrụ na ụwa ọhụrụ. Ọ dịghị onye ga-echetakwa ndị
ochie ahụ ọzọ; ọ gaghị abatakwa n’echiche onye ọbụla. 18
Ma ṅụrịanụ ọṅụ, tegharịakwa mgbe niile n’obi ụtọ n’ihi
ihe nke mụ onwe m na-eke, n’ihi na-aga eke Jerusalem
ka ọ bụrụ ihe ọṅụ ndị ya ga-abụkwa ihe obi ụtọ. 19 Aga
m aṅụrị ọṅụ n’ihi Jerusalem, nweekwa obi ụtọ n’ihi ndị
m; a gaghị anụkwa olu ịkwa akwa n’ime ya ọzọ, maọbụ
olu iti mkpu akwa. 20 “Ọ dịghịkwa nwa ọhụrụ nwụchuru
anwụchu ga-adị n’ebe ahụ ọzọ, a gaghị ahụkwa agadi
nwoke nke na-anọzughị ụbọchị ndụ ya; n’ihi na a ga-
agụnye onye nwụrụ mgbe ọ gbara narị afọ tupu ọ nwụọ
dị ka nwantakịrị; a ga-agụkwa onye na-anọrughị narị afọ
dịka onye a bụrụ ọnụ. 21 Ha ga-ewu ụlọ, biekwa n’ime
ya; ha ga-akụkwa ubi vaịnị, riekwa mkpụrụ ha. 22 Ndị
m agaghị ewukwa ụlọ hapụrụ ya ndị ọzọ, maọbụ ghaa

mkpụrụ n'ubi nke ndị ọzọ ga-aghọrọ rie. N'ihi na dịka
osisi si adị ndụ ogologo oge otu a ka ndị m ga-esi dịkwa
ndụ ogologo oge. Ha ga-aṅụrịkwa ọṅụ n'ihe ahụ ha ji aka
ha rụpụta. 23 Ha agaghị adọgbu onwe ha n'ọrụ n'efu. Ha
agaghị amụtakwa ụmụ ndị ga-emesịa nwụchuo ọnwụ.
N'ihi na ha ga-abụ ndị Onyenwe anyị gọziri, ha na ụmụ
ụmụ ha. 24 Tupu ha akpọkuo m, aga m aza ha. Mgbe ha
ka nọ na-agwa m banyere mkpa ha, aga m anụ, zakwa
ekpere ha. 25 Nkịta ọhịa na nwa atụrụ ga-atakọ nri n'otu
ebe, ọdụm ga-ata ahịhịa dịka ehi, ma agwọ ọjọọ niile ga-
ata aja! Ha agaghị emerụ ihe ọbụla ahụ, maọbụ bibie ihe
ọbụla n'ugwu nsọ m." Ka Onyenwe anyị kwuru.

66 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị na-ekwu, "Eluigwe bụ
ocheeze m, ụwa bụkwa ebe mgbakwasị ụkwụ m. Ọ bụ ụdị
ụlọ gịnị ka ị ga-ewuru m? Ebee ka ebe izuike m ga-adị?"
2 Ọ bụghị aka m mere ihe ndị a niile, mee ka ha ji dịrị?
Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. "Ma olee ndị ihe ha
na-atọ m ụtọ, ọ bụ ndị ahụ nwere obi umeala, ndị na-
adịghị ebuli onwe ha elu, ndị na-amakwa jijiji n'okwu
m. 3 Ma onye ọbụla nke na-achụ aja ehi dịka nwoke na-
egbu mmadụ, onye ọbụla jikwa nwa atụrụ achụ aja dị ka
onye na-agbaji nkịta olu, onye ọbụla na-achụ aja mkpụrụ
ọka dị ka onye na-eche ọbara ezi, otu a kwa, onye ọbụla
na-esure ụda na-esi isi ụtọ nke ncheta dị ka onye na-
efe arụsị. Ha ahọpụtarala onwe ha ụzọ nke ha, ha na-
enwekwa mmasị n'ihe arụ ha niile. 4 Ya mere, aga m
ezitere ha ahụhụ dị egwu, mee ka ihe ahụ ha na-atụ egwu
ya bịakwasị ha. N'ihi na mgbe m kpọrọ ha oku, ha azaghị,
mgbe m gwara ha okwu, ha egeghị ntị. Kama ha mere

ihe ọjọọ n'ihu m, họrọkwa ime ihe ndị ahụ ha maara na
m kpọrọ asị." 5 Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu ndị
na-ama jijiji n'okwu ya, "Ụmụnna unu, ndị kpọrọ unu
asị, ndị chụpụkwara unu n'ihi aha m, ekwuola sị, 'Ka a
sọpụrụ Onyenwe anyị! Ka anyị lee ụdị ọṅụ ga-abụ nke
unu!' Ma a ga-etinye ha n'ọnọdụ ihere. 6 Ọ bụ gịnị bụ
mkpọtụ dị n'ime obodo? Gịnị bụ oke ụzụ na-ada n'ime
ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị? Ọ bụ ụzụ Onyenwe anyị na-
eme. Onye ahụ na-akwụghachi ndị iro ya ụgwọ ruuru ha.
7 "Tupu ime amalite ime ya, ọ mụpụtalarị nwa ya. Tupu
ihe mgbu ya ebido, ọ mụpụtala nwa nwoke. 8 Onye jiri
ntị ya nụtụ ihe dị otu a mbụ? Onye kwa ji anya ya hụ ihe
dị otu a? A pụrụ ịmụpụta otu mba n'otu ụbọchị? Ka e
nwere ike ime ka otu obodo malite ịdị n'otu ntabi anya?
Lee na tupu ihe mgbu nke ọmụmụ nwa ya ebido Zayọn
amụpụtala ụmụ ya. 9 Mụ onwe m, m ga-eme ka nwa rute
n'oge ọmụmụ gharakwa ime ka a mụọ ya?" ka Onyenwe
anyị na-ekwu. "M ga-emechi akpanwa mgbe m na-eme ka
a mụpụta ya?" ka Chineke gị jụrụ. 10 "Soronụ Jerusalem
ṅụrịa ọṅụ, soronụ ya nwee obi ụtọ, unu ndị niile hụrụ ya
n'anya; soronụ ya ṅụrịa ọṅụ nke ukwuu, unu ndị ruru ụjụ
n'ihi ya. 11 N'ihi na ihe banyere Jerusalem ga-atọ unu
ụtọ. Unu ga-aṅụjukwa ara nkasiobi ya afọ, ọ bụladị dịka
nwantakịrị si enwe obi ụtọ mgbe ọ na-aṅụ ara nne ya
nke na-agba nke ọma." 12 N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe
anyị kwuru, "Aga m eme ka udo bara ya ụba dịka osimiri,
mee ka akụnụba niile nke ndị mba ọzọ dịrị ka mmiri na-
asọbiga oke. Ọ ga-elekọta gị, kurukwa gị, makụọkwa gị
n'aka ya, wughariakwa gị n'ikpere ya. 13 Dịka nne si akasị

nwa ya obi, otu a ka m ga-esi kasịe unu obi. Ọ bụ n'ime
Jerusalem ka a ga-akasị unu obi." 14 Mgbe ị hụrụ ihe ndị
a, obi gị ga-aṅụrị ọṅụ, ịga awasa dịka ahịhịa ọhụrụ; a ga-
emekwa ka aka Onyenwe anyị pụta ìhè n'ebe ndị ohu ya
nọ, ma a ga-egosi ndị iro ya oke iwe ya. 15 N'ihi na lee,
Onyenwe anyị ga-eji ọkụ bịa. Ụgbọala ya ga-adịkwa ka
oke ifufe. Ọ ga-eji ọnụma gosi iwe ya, werekwa ọkụ na-
enwu enwu baa mba. 16 N'ihi na Onyenwe anyị ga-eji
ọkụ na mma agha ya kpee ndị mmadụ niile ikpe. Ọ ga-
egbukwa ọtụtụ mmadụ. 17 "Ndị ahụ niile na-edo onwe ha
nsọ, ndị na-eme onwe ha ka ha dị ọcha n'ihi ịbanye n'ubi
a gbara ogige, ndị ahụ na-eso onye ahụ nọ n'etiti ndị
ahụ na-eri anụ ezi, na oke, na ihe ndị ọzọ ahụ niile rụrụ
arụ, ga-ezute ọnwụ nke nọ na-eche ha niile." Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri ya. 18 "Ma mụ onwe m, amaara m
nke ọma ihe ha zubere ma meekwa, ana m abịa ịchịkọta
mba niile na-asụ asụsụ dị iche iche. Ha niile ga-abịakwa
hụ ebube m. 19 "Aga m edokwa ihe ịrịbama n'etiti ha,
zipụkwa ndị fọdụrụ ndụ n'etiti ha ka ha gaa n'obodo
Tashish, na Libiya, na Lidiya (ndị na-agba àkụ n'ụta nke
ọma) na Tubal, na Griis. E, ha ga-eje na mba niile nke
dị anya, n'ofe osimiri, ebe ndị bi n'ime ya na-anụbeghị
ihe banyere ịdị ukwuu nke m, maọbụ hụ ebube m. Ha
ga-ekwusakwa ihe banyere ebube m n'etiti mba niile dị
iche iche. 20 Ha ga-akpọghachi ụmụnne unu niile site
na mba niile, bịa n'ugwu nsọ m dị na Jerusalem, dịka
onyinye a na-ewetara Onyenwe anyị. Ha ga-ebute ha
n'elu ịnyịnya, n'ụgbọ agha, n'elu ụgbọala a na-adọkpụ
adọkpụ, n'elu ịnyịnya muul na n'elu ịnyịnya kamel," ka

Onyenwe anyị na-ekwu. "Ha ga-ebubata ha dịka mgbe ndị
Izrel na-ewebata onyinye mkpụrụ ha n'ụlọnsọ Onyenwe
anyị n'efere mmemme dị ọcha. **21** Aga m ahọrọkwa ụfọdụ
ka ha bụrụ ndị nchụaja na ndị Livayị," ka Onyenwe anyị
kwuru. **22** "Dịka eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ ahụ nke
m ga-eke ga-esi dịgide n'ihu m, otu a ka aha unu na
agbụrụ unu ga-adịgide, ka Onyenwe anyị kwubiri. **23** Ọ
ga-abụkwa na site n'otu Ọnwa ọhụrụ ruo nke ọzọ, sitekwa
n'otu ụbọchị izuike ruo na nke ọzọ ya, anụ ahụ niile bụ
mmadụ ga-abịa, daa, kpọọ isiala n'ihu m," ka Onyenwe
anyị kwuru. **24** "Ha ga-apụ, jee, lekwasị ozu ndị ahụ niile
nwụrụ anwụ anya, bụ ndị ahụ niile nupuru isi megide m.
N'ihi na ikpuru ha agaghị anwụ anwụ, ọkụ a kwanyere
agakwaghị anyụ anyụ. Ha ga-abụkwara mmadụ niile ihe
na-asọ oyi."

Jeremaya

1 Ndị a bụ okwu Jeremaya nwa Hilkaya, bụ otu onye
n'ime ndị nchụaja, nọ n'Anatot nke dị n'ala Benjamin. **2**
Onye okwu nke Onyenwe anyị bịakwutere n'afọ nke iri
na atọ n'oge ọchịchị Amọn, eze Juda bụ nwa Josaya. **3**
Ozi ndị ọzọ rukwara ya ntị n'oge Jehoiakim nwa Josaya,
bụ eze Juda, ruokwa n'ọnwa nke ise n'afọ nke iri na otu
nke Zedekaya nwa Josaya, bụ eze Juda kwụsịrị, mgbe a
dọkpụụrụ ndị Jerusalem n'agha buru ha ka ha gaa biri na
mba ọzọ. **4** Okwu Onyenwe anyị bịakwutere m, na-asị, **5**
"Amaara m gị tupu a tụrụ ime gị, tupu a mụọ gị, edoro m
gị nsọ, ahọpụtakwara m gị dịka onye amụma nye mba
niile." **6** Asịrị m, "Ewoo, Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị. Lee, amaghị m ekwu okwu. Abụ m naanị
nwantakịrị." **7** Ma Onyenwe anyị sịrị m, "Asịkwala 'Abụ
m naanị nwantakịrị,' n'ihi na ị ga-agakwuru onye ọbụla
m zigara gị, ị ga-ekwukwa ihe niile m nyere gị n'iwu. **8**
Atụkwala egwu n'ihi ha, n'ihi na mụ onwe nọnyere gị
ịnapụta gị," ọ bụ ihe Onyenwe anyị kwupụtara. **9** Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị setịpụrụ aka ya metụ m n'ọnụ, sị
m, "Lee, ewerela m okwu m tinye gị n'ọnụ. **10** Lee, taa,
ana m eme gị onye nlekọta mba dị iche iche na alaeze
niile, ihopu na ikwada, ịla n'iyi na ịtịkpọkwa ha, i wulite
ma kụọkwa." **11** Mgbe ahụ, okwu nke Onyenwe anyị
bịakwutere m, na-asị, "Jeremaya, gịnị ka ị na-ahụ?" Azara
m sị, "Ana m ahụ otu alaka osisi alụmọnd." **12** Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị sịrị m, "Ị hụrụ nke ọma, n'ihi na m na-eche
okwu ọnụ ịhụ m na m mezuru ha." **13** Okwu Onyenwe
anyị bịakwutere m nke ugboro abụọ na-asị, "Gịnị ka ị na-

ahụ?” A sịrị m, “Ana m ahụ ite mmiri ọkụ, nke na-agbọ
agbọ, nke e mere ka o hulata chee ọnụ ya na ndịda.” 14
Onyenwe anyị sịrị m, “Ihe egwu ga-esite n’ugwu bịakwasị
ndị niile bi n’ala a. 15 Ma ugbu a, ana m akpọku ndị niile
bi n’alaeze dị n’ugwu,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri
ya. “Ndị eze ha ga-abịa doo ocheeze ha n’ọnụ ụzọ ama e
si abata Jerusalem, imegide ogologo mgbidi nke obodo
ahụ gburugburu, na imegidekwa obodo niile nke Juda. 16
Aga m ekwupụta ikpe niile m megide ha, n’ihi ajọ omume
ha niile n’ịgbakụta m azụ, na isure ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ nye chi ndị ọzọ, nakwa ịkpọ isiala nye ihe ndị ahụ
niile ha ji aka ha kpụọ. 17 “Bilie ọtọ, jikere onwe gị, ka ị
pụọ gaa gwa ha ihe ọbụla m nyere gị n’iwu. Atụkwala
ụjọ ha, ma ọ bụghị ya, aga m emenye gị egwu n’ihu ha.
18 N’ihi na lee, site taa gaa n’ihu emeela m gị ka ị dịrị
ka obodo e wusiri ike. Ị dịkwa ka mgbidi e ji igwe kpụọ,
na dịka ibo e ji ọla dị arọ kpụọ, iguzogide ala ahụ niile.
Iguzogide ndị eze Juda niile, ndịisi ala Juda niile, na ndị
nchụaja niile, na ndị mmadụ ọzọ. 19 Ha ga-agbalị ka ha
megide gị, ma ha agaghị emeri gị. N’ihi na mụ onwe m
nọnyeere gị, aga m anapụtakwa gị.” Otu ka Onyenwe anyị
kwubiri ya.

2 Okwu nke Onyenwe anyị bịakwutere m na-asị, 2 “Gaa,
kwupụta na ntị Jerusalem, “Otu a ka Onyenwe anyị
kwuru, “‘Echetara m ịnụ ọkụ n’obi nke okorobịa gị n’oge
gara aga ime ihe ga-atọ m ụtọ, ịhụnanya gị dịka onye
a lụrụ ọhụrụ, echetakwara m otu unu si soro m n’ime
ọzara, ga n’ala tọgbọrọ n’efu nke a na-akụghị mkpụrụ. 3
Izrel bụ ihe dị nsọ nye Onyenwe anyị, mkpụrụ mbụ nke

owuwe ihe ubi ya. Ndị niile ripịara ya ka a gụrụ dị ka ndị
ikpe mara. Ihe ọjọọ dakwasịkwara ha.'" Otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara. **4** Nụrụ okwu nke Onyenwe anyị unu ụlọ
Jekọb, na unu ndị bụ agbụrụ niile sitere n'Izrel. **5** Ihe
a ka Onyenwe anyị kwuru, "Gịnị bụ ihe ọjọọ nna unu
ha chọpụtara n'ime m, mere ha ji si n'ebe m nọ kpafuo,
nọrọ m ebe dị anya? Nke mere na ha ghọrọ ndị nzuzu
site n'ịgbaso arụsị? **6** Ha ajụghị 'Olee ebe Onyenwe anyị
ahụ nọ, bụ onye sitere n'ala Ijipt kpọpụta anyị, duuru
anyị gafee ọzara tọgbọrọ n'efu, n'ala ọzara na ala olulu
jupụtara, ala nke akpịrị ịkpọ nkụ na nke oke ọchịchịrị,
ala ebe ọ dịghị onye na-esi na ya agafee na nke mmadụ
na-ebighị na ya?' **7** Ọ bụ m kpọbatara unu n'ala na-amị
ọtụtụ mkpụrụ, ka unu rie ihe dị ukwuu na ihe dị mma si
n'ime ya. Ma unu bara merụọ ala m unu mere ihe nketa
m ka ọ ghọọ ihe arụ. **8** Ndị nchụaja ajụghị sị, 'Olee ebe
Onyenwe anyị nọ?' Ndị ikpe ha amaghị m, ndị na-achị
ha mehiere megide m, ndị amụma ha bụkwa aha Baal
ka ha ji ebu amụma, ha gbasooro ihe na-enweghị isi. **9**
"N'ihi ya, aga m ebulite ebubo megide unu," Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri ya. "M ga-ebulikwa ebubo megide
ụmụ ụmụ unu. **10** Gafee n'ọnụ mmiri Saiprọs lee anya, zie
ozi gaa Keda ma leruo anya nke ọma, ma ị ga-ahụ ihe
ọbụla yiri nke a. **11** O nwerela mba gbanwere chi ndị ha
na-efe? (Ọ bụ ezie na ha abụghị chi.) Ma ndị m ewerela
arụsị na-enweghị isi gbanwere ebube ha. **12** Ka ibubo
nwụọ gị, gị eluigwe n'ihi nke a, maa jijiji, tụọkwa oke
ụjọ." Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **13** "N'ihi na ndị
m emeela ihe ọjọọ abụọ. Ha agbakụtala m azụ, bụ Isi iyi

mmiri ndụ, gwuoro onwe ha ebe ichebe mmiri nke tipuru
etipu na-enweghị ike ịnagide mmiri ọbụla. 14 Izrel ọ bụ
ohu, ka ọ bụ ohu a mụrụ n'ụlọ? Gịnị mere o ji ghọọ ihe
nlụta n'agha? 15 Ọdụm agbọọla ụja, ha ebigbọọla meekwa
ka ọ nụ olu ha. Ha ebibiela obodo ya laa ya n'iyi, suo ya
ọkụ, nke mere na o nweghị onye bi na ha. 16 Ọzọkwa, ndị
ikom Memfis na Tapanhis a kupuola gị isi. 17 Ọ bụghị unu
onwe unu wetaara onwe unu ihe ọjọọ dị otu a site na
ịhapụ Onyenwe anyị bụ Chineke unu, mgbe ọ na-edu unu
na-aga n'ụzọ? 18 Ugbu a, gịnị bụ uru unu nwetara site
n'ịga Ijipt sitekwa n'ịṅụ mmiri nke osimiri Naịl? Gịnị bụ
uru unu nwetara site n'ịga Asịrịa, sitekwa n'ịṅụ mmiri
si na Yufretis? 19 Ọ bụ ajọ omume unu ga-ewetara unu
ahụhụ; ahụhụ soo ndaghachi azụ unu bụ ihe ga-adọ unu
aka na ntị. Tulee ma matanụ n'onwe unu otu o si bụrụ
ihe ọjọọ na ihe ilu nye unu bụ inupu isi na ịgbakụta
Onyenwe anyị bụ Chineke unu azụ na-enweghị egwu
ọbụla n'ime unu banyere m," nke a bụ ihe Chineke, Onye
pụrụ ime ihe niile, kwupụtara. 20 "N'oge gara aga, unu
gbajiri yoku unu dọkapụ agbụ jikọtara mụ na unu, unu
sịrị, 'Agaghị m ejere gị ozi.' N'ezie, ọ bụ n'elu ugwu ọbụla
nakwa n'okpuru osisi na-agbasa agbasa, ka ị na-edina
dịka onye akwụna. 21 Ma mụ onwe m kụrụ gị dịka osisi
vaịnị kachasị mma nke mkpụrụ ya dị ndụ dịkwa mma.
Olee otu i siri tụgharịa megide m, ghọọ ihe rụrụ arụ,
osisi vaịnị ọhịa? 22 N'agbanyeghị na iji ncha sachaa onwe
gị, maọbụ jirikwa ọtụtụ ntụ ncha, ntụpọ nke mmehie
gị ka dị n'ihu m," Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara. 23 "Ị ga-esi aṅaa na-asị, 'A

bụghị m onye e merụrụ emerụ; o nwebeghị oge ọbụla m
ji gbaso Baal?' Leruo ụzọ gị anya na ndagwurugwu, tulee
ihe ndị i mere. Ị bụ nne ịnyịnya ibu dị nkọ, na-agbaghari
ebe a n'ebe nke ọzọ. **24** Nne ịnyịnya ibu ọhịa nke mara
ụzọ ya nke ọma n'ọzara, na-esi imi ma ọ ga-esichapụta
oke ịnyịnya ibu, onye pụrụ igbochi ya n'oge mmekọ ya na
oke ịnyịnya zuru? Oke ịnyịnya ọbụla chọọrọ ya agaghị
atụfu oge n'ịchụghari ya, n'ihi n'oge ha chọrọ mmekọ, ha
ga-achọta ya. **25** Agbala ọsọ ruo mgbe ị ga-agbara ụkwụ
efu, mgbe akpịrị ga-akpọ gị nku. Ma ị na-asị, 'O nweghị
uru ọ bara. N'ihi na ahụrụ m chi ndị mba ọzọ n'anya,
aghaghị m ịgbaso ha.' **26** "Dịka a na-eme onye ohi ihe
ihere mgbe e jidere ya, otu a ka a ga-eme ụlọ Izrel ihere,
ha onwe ha, ma ndị eze ha, ma ndịisi ha, ndị nchụaja ha
na ndị amụma ha. **27** Ha na-asị osisi, 'Nna m ka ị bụ,'
na-asịkwa nkume, 'Ọ bụ gị mụrụ m.' Ha agbakụtala m
azụ, jụ iche m ihu. Ma mgbe ọbụla nsogbu bịakwasịrị ha,
ha na-asị, 'Bịa, zọpụta anyị.' **28** Olee ebe chi ndị ahụ i
meere nye onwe gị nọ? Ka ha bịa, ma ọ bụrụ na ha nwere
ike ịzọpụta gị, mgbe nsogbu bịakwasịrị unu. N'ihi na gị,
bụ Juda, nwere ọtụtụ chi dịka i si nwee ọtụtụ obodo. **29**
"Gịnị mere unu ji ekwu okwu ebubo megide m? Unu niile
enupula isi megide m," ka Onyenwe anyị kwupụtara. **30**
"N'efu ka m tiri ụmụ unu ihe; ma nke a emeghị ka ha
nabata ịdọ aka na ntị. Dịka ọdụm na-adọgbu anụ, mma
agha unu eripịala ndị amụma unu. **31** "Unu ndị ọgbọ
a, tuleenụ okwu nke Onyenwe anyị: "O nweela mgbe
m bụ ọzara nye ndị Izrel ma ọ bụkwanụ ala gbara oke
ọchịchịrị? Gịnị mekwaranụ ndị m ji na-asị, 'Anyị enwerela

onwe anyị ịwagharị, anyị agaghị abịakwutekwa gị ọzọ’?
32 Nwaagbọghọ ọ na-echefu ọla ịchọ mma ya, nwanyị a
na-alụ ọhụrụ ọ na-echefu ngwa ịchọ mma ya? Ma n’ime
ọtụtụ ụbọchị nke a na-apụghị ịgụta ọnụ, ndị m echefuola
m. 33 Lee ka unu si bụrụ ndị ọka n’ịgbaso ịhụnanya.
Ọ bụladị ụmụ nwanyị dị njọ karịsịa nwere ike ịmụta
ihe site n’ụzọ unu. 34 N’uwe unu ka achọtara ọbara ndị
ogbenye na-enweghị ihe ọjọọ ha mere, n’agbanyeghị na
unu ejideghị ha ka ha n’agbaka ụzọ. Ma unu gara n’ihu 35
na-asịkwa, ‘Emeghị m ihe ọjọọ, ọ dịghị eweso m iwe.’
Ma aga m ekpe unu ikpe, n’ihi na unu na-asị, ‘Emeghị m
mmehie.’ 36 Gịnị mere unu ji na-akpagharị na-agbanwe
ụzọ unu ọtụtụ mgbe? Ijipt ga-etinye unu n’ọnọdụ ihere
dịka ndị Asịrịa mere unu. 37 Unu ga-ebu aka unu n’isi
mgbe unu si ebe ahụ na-apụ, n’ihi na Onyenwe anyị ajụla
ndị ahụ unu tụkwasịrị obi. Ha agaghị enyere unu aka.

3 “Ọ bụrụ na nwoke agbaara nwunye ya alụkwaghị m,
nwanyị ahụ ahapụ ya pụọ ga lụrụ nwoke ọzọ, di mbụ
ya ahụ, o kwesiri ịlaghachi ka ọ lụọkwa ya ọzọ? Ọ bụ
na agaghị emerụ ala ahụ nke ukwuu? Ma unu ebiela
ndụ dịka ndị akwụna nwere ọtụtụ ndị iko, ọ bụ ugbu a
ka unu ga-alaghachikwute m?” otu ka Onyenwe anyị
kwupụtara. 2 “Welie anya gị abụọ ma lee ebe niile nke dị
elu nke ọhịa na-adịghị n’ala a, olee ebe gị na ndị ikom
na-edinakọbeghị n’ịkwa iko? Ị na-anọ n’akụkụ ụzọ niile
na-eche ndị iko, na-anọkwa dịka onye Arebịa n’ọzara. Ị
werela ịkwa iko gị niile na ihe ọjọọ gị merụọ ala a. 3 Ọ bụ
nke a mere mmiri ji kwụsị izokwara unu, ọbụla dị mmiri
nke na-ezo n’oge ọkọchị. N’ihi na unu bụ ndị akwụna, ndị

ihere na-adịghị eme. 4 Ọ dịbeghị anya mgbe unu kpọrọ
m, sị m, 'Nna m, ị bụ enyi m kemgbe m dị na nwantakịrị.
5 Iwe gị ọ ga-adịgide mgbe niile? Iwe gị dị ọkụ ọ ga-
adịgide ebighị ebi?' Otu a ka unu si ekwu okwu, ma unu
nọgidesịrị ike na-eme ihe ọjọọ niile unu nwere ike ime." 6
Ozi a, nke si n'ọnụ Onyenwe anyị pụta, rutere m aka n'oge
eze Josaya na-achị. Lee ihe ọ gwara m. "Ị hụla ihe Izrel
na-ekwesighị ntụkwasị obi na-eme? Ọ gaala n'elu ugwu
ọbụla dị elu nakwa n'okpuru osisi ndụ ọbụla, na-akwa iko
n'ebe ahụ. 7 Echere m na mgbe o mesịrị ihe ndị a niile na
ọ ga-alọghachikwute m, ma ọ lọtaghị. Nwanne ya nwanyị
bụ Juda, onye na-ekwesighị ntụkwasị obi hụkwara ya.
8 Enyere m Izrel na-ekwesighị ntụkwasị obi akwụkwọ
alụkwaghị m, chụpụ ya n'ihi ndụ ịkwa iko ya, ma lee
na nwanne ya nwanyị onye na-ekwesịkwaghị ntụkwasị
obi bụ Juda atụghị egwu. Ọ gakwara n'ihu ịkwa iko. 9
Ma nke a emeghị ka ihere mee ya. O merụọla ala, ọ na-
akwakwa iko site n'ife nkume na osisi. 10 N'agbanyeghị
nke a, nwanne ya nwanyị nke na-ekwesighị ntụkwasị
obi, bụ Juda ejighị obi ya lọghachikwute m, maọbụ naanị
nlọghachi aghụghọ," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara.
11 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị m, "Izrel na-adaghachi
azụ na-egosi onwe ya n'onye ezi omume karịa Juda onye
na-aghọ aghụghọ. 12 Gaa, kwusaa ozi a n'ụzọ ugwu, na-
asị, "'Lọta, gị Izrel nke na-ekwesighị ntụkwasị obi,' otu a
ka Onyenwe anyị kwupụtara, 'Agaghị m ewesokwa gị iwe
ọzọ, n'ihi na abụ m onye obi ebere,' otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara, 'Agaghị m ewe iwe ruo mgbe ebighị
ebi. 13 Naanị nabata na ị bụ onye ikpe mara, na i nupula

isi megide Onyenwe anyị, bụ Chineke gị. Kwupụta na i
werela onwe gị kesara ndị mba ọzọ dị iche iche n’okpuru
osisi ndụ niile, na ị jụkwara irubere m isi.’” Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara. 14 “Lọghachinụ unu ndị na-
ekwesighị ntụkwasị obi,” ka Onyenwe anyị kwupụtara,
sị, “n’ihi abụ m di unu. M ga-ahọrọ unu, otu onye site
n’otu obodo na mmadụ abụọ site n’otu agbụrụ. M ga-
akpọghachi unu Zayọn. 15 Mgbe ahụ, aga m enye unu
ndị ọzụzụ atụrụ masịrị m, ndị ga-eji amamihe na nghọta
duo unu. 16 N’ụbọchị ahụ, mgbe ọnụọgụgụ unu mụbara
dị ukwuu n’ala ahụ,” otu ka Onyenwe anyị kwubiri ya,
“ndị mmadụ agaghị asịkwa ọzọ, ‘igbe ọgbụgba ndụ nke
Onyenwe anyị.’ Ọ gaghị abakwa ha n’obi maọbụ ha echeta
ya; ọ gaghị adịkwa ha mkpa maọbụ emepụtakwa ọzọ. 17
Mgbe oge ahụ ruru, aha a ga-akpọ Jerusalem bụ Ocheeze
Onyenwe anyị. Mba niile kwa ga-ezukọta n’ebe ahụ ife
m ofufe. Ha agakwaghị agbaso echiche obi ọjọọ ha. 18
N’ụbọchị ahụ ndị Juda ga-adịnyere ndị Izrel, ha abụọ
ga-ejikọta aka site n’ala ahụ dị n’ugwu bịa n’ala nke m
nyere nna nna unu dịka ihe nketa.” 19 “Mụ onwe m
kwuru sị, “‘Lee ka ọ ga-esi masị m imeso unu mmeso
dịka unu bụ ụmụ m ndị ikom, nye unu ala dị mma nke
ga-ewetara unu ọṅụ, nke bụ ihe nketa kachasị mma na
mba niile.’ Ana m eche na unu ga-akpọ m ‘Nna’ ma hapụ
iwezuga onwe unu site n’ịgbaso m. 20 Ma dịka nwunye
na-ekwesighị ntụkwasị obi, i gosila onwe gị, O Izrel na ị
bụ onye a na-ekwesighị ịtụkwasị obi” Otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara. 21 A na-anụ ụzụ mkpu akwa n’elu ugwu.
Ọ bụ ụzụ akwa ụmụ Izrel ndị na-arịọ arịrịọ n’ihi na ha

ebiela ndụ mmehie; ha echefuokwala Onyenwe anyị bụ
Chineke ha. 22 “Lọghachinụ, unu bụ ndị na-adaghachi
azụ. Mụ onwe m ga-agwọ unu ndaghachi azụ unu.” Ma
unu na-aza sị, “E, anyị na-alọghachikwute gị n’ihi na
gị onwe gị bụ Onyenwe anyị Chineke anyị. 23 N’ezie,
aghụghọ, ka mkpọtụ ofufe nke arụsị niile, n’elu ugwu
nta dị iche iche na n’elu ugwu niile bụ, n’ezie, n’ime
Onyenwe anyị, bụ Chineke anyị ka nzọpụta Izrel dị. 24 Ma
site mgbe anyị dị na nwantakịrị, ihe ihere ahụ eripịala
mkpụrụ sitere na ndọgbu n’ọrụ nke nna nna anyị ha igwe
anụ ụlọ na ehi ha, ụmụ ha ndị ikom na ụmụ ha ndị inyom.
25 Ka anyị dinara ala n’ihere anyị, ka ọnọdụ oke ihere dịrị
anyị kpuchikwa anyị. Anyị na nna nna anyị ha emehiela
megide Onyenwe anyị Chineke anyị; site mgbe anyị dị na
nwantakịrị ruo taa o nwebeghị mgbe anyị ji rube isi ime
ihe Onyenwe anyị Chineke anyị nyere n’iwu.”

4 “Ọ bụrụ na unu bụ Izrel, ga-alọta, ka Onyenwe anyị
kwubiri, mụ ka ị ga-alọghachikwute,” “Ọ bụrụ na unu
ewezuga arụsị ndị ahụ rụrụ arụ site n’ihu m, hapụ isi
ebe m nọ kpafuo, 2 ọ bụrụkwa na unu ga-eji eziokwu,
ikpe ziri ezi na ụzọ ezi omume ṅụọ iyi sị, ‘Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ,’ mgbe ahụ mba niile ga-agọzi onwe ha
site na ya nyakwaa isi n’ime ya.” 3 Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị na-agwa ndị Juda na Jerusalem sị, “Kọzeenụ ala ubi
unu nke unu na-akọbeghị; unu akụnyela mkpụrụ ubi unu
n’etiti ogwu. 4 Bienụ onwe unu ugwu nye Onyenwe anyị,
biekwanụ mkpụrụobi unu ugwu, unu ndị Juda na ndị bi na
Jerusalem ma ọ bụghị otu a, iwe m ga-abịakwasị unu dịka
ọkụ, n’ihi ihe ọjọọ niile unu mere, ọ ga-ere ma ọ dịkwaghị

onye ga-emenyụ ya. 5 "Kwupụta ya na Juda, kwusaa ya
na Jerusalem sị, 'Fụọnụ opi n'ala ahụ niile.' Tienụ mkpu
n'ụzọ mmadụ ga-aghọta ya. Gwanụ ndị Juda na Jerusalem
ka ha zukọtaa gbaga n'obodo ndị ahụ niile e wusiri ike. 6
Bulie ihe i gosi ụzọ ị ga Zayọn! Gbaganụ zoo onwe unu.
Unu atụfula oge! Lee na mụ onwe m na-ewebata mbibi na
ịla n'iyi site n'akụkụ ugwu." 7 Dịka ọdụm si n'ebe o zoro
onwe ya amapụta, ka onye a na-ebibi mba niile si abịa. Ọ
hapụla ebe obibi ya, na-abịa ịla Juda n'iyi. Ọ ga-etidasị
obodo niile nke Juda, ọ dịkwaghị onye ga-ebi n'ime ha. 8
Ya mere, yikwasịnụ onwe unu uwe mkpe; kwaanụ akwa,
tiekwanụ mkpu akwa, n'ihi na ọnụma Onyenwe anyị
esitebeghị n'ebe Juda nọ wezuga onwe ya. 9 "N'ụbọchị
ahụ," ka Onyenwe anyị kwupụtara, "Obi ndị eze na ndịisi
ọchịchị ga-ada mba; ahụ ga-akpọnwụ ndị nchụaja, otu
a kwa, ihe ga-eme ga-eju ndị amụma anya." 10 Mgbe
ahụ ekwuru m sị; "Ewoo, Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị lee na ị ghọgbuola ndị a na Jerusalem
site na ị sị, 'Unu ga-enwe udo,' mgbe mma agha dị anyị
n'olu." 11 N'oge ahụ, a ga-agwa ndị a na Jerusalem, "Ifufe
dị ọkụ, nke sitere n'ebe dị elu ihe na-adịghị si n'ọzara
na-efebata irute ndị m. Ma ọ bụghị ifufe maka ịfụcha,
maọbụ ime ka adị ọcha, 12 ọ bụ ifufe nke dị oke ike karịa
nke na-esite na mụ. Ugbu a, ana m ekwupụta okwu ikpe
m megide ha." 13 Lee anya, ha na-abịa dịka igwe ojii.
Ụgbọala agha ya na-abịa dịka oke ifufe, ịnyịnya ha niile
na-agbasikwa ọsọ ike karịa ugo. Ahụhụ dịrị anyị, anyị
abụrụla ndị e bibiri ebibi! Anyị abụrụla ndị na-aga ịla
n'iyi! 14 Jerusalem, sachapụ mmehie dị gị n'obi, ka a

zọpụta gị. Ruo ole mgbe ka echiche mmehie ga-ejupụta
gị obi? 15 Otu olu na-akpọsa site na Dan, ọ na-akpọsa ịla
n'iyi site n'ugwu niile nke Ifrem. 16 "Gwa mba niile otu a,
ha abịala, kpọsaa banyere Jerusalem: 'Ndị agha ga-agba gị
gburugburu na-abịa site n'ala dị anya, na-eti mkpu agha
megide obodo niile nke Juda. 17 Ha ga-agbakwa Jerusalem
gburugburu dịka ndị agha na-eche ubi a gbara ogige
nche, n'ihi na ndị bi n'ime ya enupula isi megide m,'"
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 18 "Ụzọ gị na omume
gị niile buteere gị ihe ndị a. Nke a bụ ntaramahụhụ gị.
Lee ka o si dị ilu! Lee ka o si emibanye n'ime obi." 19
Ihe mgbu a dị ukwuu. Lee na apụghị m ịnagide ya. Obi
m o, obi m o! Lee ka obi m si ada m gbim gbim gbim.
Apụghịkwa m ịnọ jụụ. Ana m anụ ụda opi ike, na-anụkwa
ụzụ agha. 20 Mbibi na-arị mbibi ibe ya elu, lee na a laala
ala a niile n'iyi. Na mberede, e bibiela ụlọ ikwu anyị niile;
a dọkasịkwala akwa mgbochi ha niile. 21 Ruo ole mgbe ka
m ga-anọgide na-ahụ ọkọlọtọ agha ndị a a na-alụ? Ruo
ole mgbe kwa ka m ga-anọgide na-anụ ụda opi ike? 22
"Ndị m bụ ndị nzuzu, ha amaghị m. Ha bụ ụmụntakịrị
ndị na-enweghị uche, ha enweghị nghọta ọbụla. Ha bụ
ọkachamara n'ihe gbasara ajọ omume, ma ha amaghị
otu esi eme ezi ihe ọbụla." 23 Elere m anya n'ụwa hụ na
ọ bụ ihe tọgbọrọ n'efu, leekwa anya na mbara eluigwe,
ma o nweghị ìhè dị ya. 24 Elere m anya n'ugwu ukwu,
hụ na ha na-ama jijiji, leekwa anya n'ugwu nta, hụ na
ha na-aṅagharị aṅagharị. 25 Elere m anya ma ahụghị
mmadụ ọbụla, ụmụ nnụnụ niile dị na mbara eluigwe
efefusịala. 26 Ala ọma ahụ aghọọla ọzara, obodo niile

aghọọla mkputamkpu ebe n’ihu Onyenwe anyị, n’ihu oke
iwe ya. **27** Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru, “A ga-ebibi ala
ahụ niile, ma agaghị m ebibicha ya kpamkpam. **28** Ụwa
ga-eru ụjụ, mbara eluigwe ga-agbakwa ọchịchịrị. N’ihi na
ekwuola ya, agaghị m agbanwe obi m. Ekpebiela m ya,
agaghị m alakwa azụ n’ihe m zubere ime.” **29** Ndị mmadụ
niile ga-agbapụ ọsọ site n’obodo ha mgbe ha nụrụ ụzụ
ndị agha na-agba ụta nọ n’elu ịnyịnya na-abịa nso nso.
Ha ga-ezo onwe ha n’ọhịa; ndị ọzọkwa ga-agbalaga zoo
onwe ha n’ugwu ukwu. Obodo ha niile ga-atọgbọrọkwa
n’efu, mgbe ndị mmadụ si n’ime ya gbapụ ọsọ n’ihi oke
ihe egwu. **30** Gịnị bụ nke a, gị onye na-enweghị olileanya?
Gịnị mere unu ji yiri uwe uhie, were ọlaolu ọlaedo dị
oke ọnụ yiri n’olu? Gịnị mere unu ji were ihe ịchọ mma
tee n’anya unu? N’efu ka unu na-eme onwe unu ka unu
dị mma. Ndị iko unu na-eleli unu; ndụ unu ka ha na-
achọkwa. **31** Ana m anụ olu iti mkpu akwa nke yiri olu
akwa nwanyị ime na-eme, ọ dị ka ude nwanyị na-agbalị
ịmụpụta nwa mbụ ya. Ma olu akwa m nụrụ bụ nke ada
Zayọn, ebe ọ nọ na-eku ume ike ike. Ọ dara n’ala gbasapụ
aka ya, ma na-akwa akwa na-asị, “Onye nwụrụ anwụ ka
m bụ! Lee, ndụ m ka e nyere ndị ogbu mmadụ.”

5 “Jegharịa n’okporoụzọ niile dị na Jerusalem, legharịa
anya, ma mara, chọkwanụ gburugburu n’ama ya niile. Ma
unu ọ ga-achọpụta otu onye, bụ onye na-eme ihe ziri ezi,
na onye na-achọ eziokwu. M ga-agbagharakwa obodo a **2**
Ọ bụ ezie, na ha na-asị, ‘Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ,’
ma ha ka na-aṅụ iyi n’okwu ụgha.” **3** Onyenwe anyị, anya
gị abụọ ọ bụghị eziokwu ka ọ na-achọ? Ị tiela ha ihe, ma o

metụghị ha n'ahụ. I gwepịara ha, ma ha ekweghị a nabata
ịdọ aka na ntị. Ha emeela ka ihu ha sie ike karịa nkume,
ha ajụla ịchịgharị. 4 Mgbe ahụ, a sịrị, "Ndị a bụ naanị ndị
ogbenye na ndị na-enweghị uche, ha amaghị ihe ọbụla
gbasara ụzọ Onyenwe anyị, na iwu nke Chineke ha. 5 Aga
m ejekwuru ndị ndu, gwa ha okwu sị, n'ezie ha maara
ihe gbasara ụzọ Onyenwe anyị, marakwa iwu niile nke
Chineke ha." Ma ha onwe ha n'otu obi agbajiela ịyagba
ahụ, tijiekwa agbụ niile. 6 Ya mere, aga m eme ka ọdụm
si n'oke ọhịa bịa lụso ha ọgụ; nkịta ọhịa bi n'ọzara ga-
ebibi ha. Otu a kwa, agụ ga-abịa makpuru nso nso obodo
ha ịdọkasị onye ọbụla si n'ime obodo ahụ na-apụta. Ihe
ndị a ga-emezu n'ihi na nnupu isi ha adịla ukwuu, na
n'ihi na ndaghachi azụ ha site na iso ụzọ m adịla ukwuu.
7 "N'ihi gịnị ka m ga-eji gbaghara unu? Lee na ụmụ unu
ahapụla m, na-agbaso, ma na-eji chi ndị na-abụghị chi
na-añụ iyi. Ọ bụ m gbooro ha mkpa ha, ma ha nọgidere
na-akwa iko. Ha jikwa ụlọ ndị akwụna mere ebe ha na-
ezukọ. 8 Ha rijuru afọ, gbaa abụba dị ka oke ịnyịnya. Onye
ọbụla n'ime ha kwa na-esigharị imi na-akpọku nwunye
na-abụghị nke ya. 9 Ma Onyenwe anyị na-ajụ ajụjụ sị,
m ga-ahapụ ịta ha ahụhụ n'ihi ihe ndị a niile? M ga-
ahapụ ịbọtara mkpụrụobi m ọbọ megide mba dị otu a?"
10 "Baanụ n'ime ubi vaịnị ha a gbara ogige kposaa ihe dị
n'ime ya, ma unu emebila ya kpamkpam. Gbajisienụ alaka
ya n'ihi na o nweghị oge ndị a ji bụrụ ndị nke Onyenwe
anyị. 11 Onyenwe anyị ekwuola ya sị, Lee, ụlọ Izrel na ụlọ
Juda egosila na ha abụghị ndị e kwesiri ịtụkwasị obi." Otu
a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 12 Ha ekwuola okwu ụgha

megide Onyenwe anyị. E, ha ekwuola sị, “O nweghị ihe Ọ
ga-eme! Ihe ọjọọ ọbụla agaghị adakwasị anyị; mbibi nke
ụnwụ na mma agha na-eweta agaghị erute anyị nso. 13
Ndị amụma ndị a niile dịka ikuku, nke okwu nwere isi
na-adịghị n’ime ha. Ya mere, ka ihe ahụ niile ha buru
n’amụma bịakwasị ha.” 14 N’ihi ihe ndị a niile, ihe ndị a
ka Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
“N’ihi na okwu ndị a esitela n’ọnụ ndị a pụta, aga m eme
ka okwu m, nke si gị n’ọnụ na-apụta, ghọọ ọkụ. Aga m
emekwa ka ndị a ghọọ nkụ ọkụ ahụ ga-erepịa. 15 Unu
bụ ndị Izrel,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, “Aga m
eme ka otu mba si n’ebe dị anya bịa megide unu. Ọ bụ
mba na-adị site na mgbe ochie, mba dị ike, nke unu na-
adịghị anụ asụsụ ha, ndị unu na-adịghị aghọta okwu
ha. 16 Akpa àkụ ha dịka ili ghere oghe; ha niile bụkwa
ndị dike n’agha. 17 Ha ga-eripịa ihe niile unu wetara
n’ubi, ya na nri niile unu nwere. Ha ga-ebibi ụmụ unu ndị
nwoke na ndị nwanyị. Ha ga-ebibi igwe ewu na atụrụ
unu, na igwe ehi unu. Ha ga-ebibikwa osisi vaịnị na osisi
fiig unu. Ọ bụ mma agha ha ka ha ga-eji bibie obodo
unu niile e wusiri ike, bụ obodo ndị ahụ niile unu na-
atụkwasị uche. 18 “Ma ọ bụladị na n’ụbọchị ndị ahụ,”
otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, “Agaghị m ebibicha
unu kpamkpam. 19 Ọ ga-erukwa, mgbe ndị mmadụ ga-
ajụ ajụjụ sị, ‘Gịnị mere Onyenwe anyị Chineke anyị ji
mee anyị ihe dị otu a?’ Unu ga-agwa ha sị, ‘Dịka unu si
gbakụta ya azụ malite ife chi ndị mba ọzọ n’ala nke aka
unu, otu a ka unu ga-esi kpọọ isiala nye ndị mba ọzọ
n’ala na-abụghị nke unu.’ 20 “Kwupụta ihe a ka ụlọ Jekọb

nụrụ ya, kwusaa ya na Juda. 21 Nụrụnụ ihe ndị a, unu ndị
nzuzu na ndị na-enweghị uche, unu ndị nwere anya nke
na-adịghị ahụ ụzọ, na unu ndị nwere ntị nke na-adịghị
anụ ihe. 22 Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, na-ajụ sị,
o kwesighị ka unu tụọ m egwu?" "O kwesighị ka unu maa
jijiji n'ihu m? Emeela m ka uzuzu bụrụ oke osimiri nwere.
Ọ bụkwa ụkpụrụ ebighị ebi nke ọ na-enweghị ike ịgafe.
Ebili mmiri nwere ike magharịa, ma nke a apụghị ime ka
osimiri si n'ọnọdụ ya wezuga onwe ya. Osimiri nwere ike
bigbọọ, ma ọ pụghị ịgafe oke ahụ. 23 Ma ndị a nwere obi
nke na-enupu isi, na obi nke na-adịghị ekwe ekwe. Ha
atụgharịala wezuga onwe ha. 24 Ha adịghị asị onwe ha,
'Ka anyị tụọ egwu Onyenwe anyị Chineke anyị, onye na-
enye anyị mmiri ozuzo n'oge ya, ọ bụkwa ya na-eme ka
anyị na-ewebata ihe ubi anyị n'oge ya.' 25 Ajọ omume
unu emeela ka ihe ndị a hapụ irute unu aka. Mmehie unu
anapụla unu ihe ọma gaara abụ nke unu. 26 "E nwere
ndị ajọ mmadụ n'etiti ndị m, ndị na-edo onwe ha dịka
ndị mmadụ na-esiri nnụnụ ọnya, dịka ndị na-esi ọnya
ka ha nwude mmadụ. 27 Dịka nkata a kpara nke nnụnụ
jupụtara n'ime ya, ụlọ ndị dị otu a jupụtara n'aghụghọ.
N'ihi nke a, ha ghọrọ ndị ọgaranya na ndị dị ike, 28 ha
amaala abụba, anụ ahụ ha na-akwọkwa mụrụmụrụ. Ajọ
ọrụ ha enweghị nsọtụ; ha adịghị achọkwa ikpe ziri ezi. Ha
adịghị ekwuchite ọnụ onye na-enweghị nna; ha adịghị
ekwuchitekwa ọnụ ndị ogbenye ime ka ha nweta ihe
ruuru ha. 29 M ga-ahapụ ịta ha ahụhụ n'ihi ihe ndị a
niile?" ka Onyenwe anyị kwupụtara, na-ajụ. "M ga-ahapụ
ịbọrọ onwe m ọbọ megide mba dị otu a? 30 "Ihe ọjọọ nke

jọbigara njọ oke emeela n’ala a. 31 Lee, ndị amụma na-
ebu naanị amụma ụgha, ndị nchụaja na-achịkwa ndị m
site n’ọchịchị nke n’aka ike, ma lee, ndị m hụrụ ndụ dị
otu a n’anya. Gịnịkwa ka unu ga-eme n’oge ikpeazụ.”

6 “Gbalaganụ unu ụmụ Benjamin! Sitenụ na Jerusalem
gbapụ! Gbuonụ opi ike na Tekoa! Bulienụ ihe ngosi elu
na Bet-Hakerem! N’ihi na lee, ihe ọjọọ si n’akụkụ ugwu
na-abịa, e, mbibi dị ukwuu na-abịa. 2 Aga m ebibi ada
Zayọn, onye mara ezi mma, na onye dịkwa pekepeke. 3
Ndị na-azụ atụrụ ga-eduru igwe atụrụ bịa megide ya. Ha
ga-ama ụlọ ikwu ha gburugburu ya. Onye ọbụla n’ime
ha ga-elekọtazi akụkụ ala nke o ketara anya nke ọma.
4 “Jikerenụ ibu agha megide ya! Bilienụ, ka anyị buso
ha agha n’ehihie. Ma lee, anyanwụ ebidola ịda, onyinyo
anyasị na-esetipụkwa onwe ya. 5 Ya mere, bilienụ ka anyị
buso ha agha, ọ bụladị n’abalị! Ka anyị bibie ebe ha niile
e wusiri ike!” 6 Ihe ndị a bụ ihe Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, kwuru, “Gbutusienụ osisi niile, wuonụ
nkwasa ọgụ gburugburu Jerusalem. A ghaghị ịta obodo a
ahụhụ, n’ihi na mmegbu jupụtara n’ime ya. 7 Dịka mmiri
si esite n’olulu mmiri na-asọpụta otu a ka ajọ omume na-
esite n’ime ya na-asọpụta. Ihe ike na mbibi ka a na-anụ
n’ime ya; ọrịa ya niile na ọnya ya niile ka a na-eche n’ihu
m oge niile. 8 Nabata ịdọ aka na ntị m, gị Jerusalem, ka m
ghara ịgbakụta gị azụ, mee ka ala gị tọgbọrọ n’efu, ka
mmadụ ọbụla hapụkwa inwe ike ibi n’ime ya.” 9 Nke a bụ
ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Ka ha
tụtụkọtasịa ndị niile fọdụrụ n’ala Izrel nke ọma, dịka e
si atụtụkọta mkpụrụ niile dị n’osisi vaịnị; werenụ aka

chọgharịa n’alaka niile, dịka onye ọghọ mkpụrụ vaịnị si
eme.” **10** Ma onye kwanụ ka m nwere ike ịgwa okwu ma
dọọ aka na ntị? Onye ga-ege ntị ịnụrụ ihe m na-ekwu?
Ntị ha emechiela ruo na ha enweghị ike ịnụ ihe ọbụla.
Okwu Onyenwe anyị aghọọla ihe ha na-achọghị ịnụ ọzọ;
nke na-adịghị ewetara ha obi ụtọ. **11** Ma ọnụma Onyenwe
anyị juru m obi, apụghị m ịnagide ya n’ime m. “Wụkwasị
ya n’ahụ ụmụntakịrị ndị nọ n’okporoụzọ; wụkwasịkwa ya
ụmụ okorobịa ebe ha zukọrọ. Ọ bụladị di na nwunye ga-
anụrụ ụfụ ọnụma ahụ, ndị agadi na ndị ahụ merela nnọọ
ezigbo agadi. **12** A ga-ewere ụlọ ha nyefee n’aka ndị ọzọ.
A ga-ewerekwa ala ubi ha na ndị nwunye ha nye ndị ọzọ,
mgbe m setịpụrụ aka m megide ndị ahụ bi n’ala ahụ.” Otu
a ka Onyenwe anyị kwubiri. **13** “N’ihi na site n’onye ukwu
ruo n’onye dịkarịsịrị nta, ọ bụ naanị akpịrị uru na-ezighị
ezi ka e ji mara ha. Ọ bụladị ndị amụma na ndị nchụaja
na-etinyekwa aka n’ọrụ aghụghọ. **14** Ha na-ekechi ọnya
ndị m, dịka a ga-asị na ọ dịghị ihe ọ bụ. Ha na-asị, ‘Udo dị,
udo dị,’ mgbe udo na-adịghị. **15** O nwere ụzọ omume ha
ndị a rụrụ arụ si eme ha ihere? Mba! Ihere adịghị eme ha
ma ọlị. N’ezie, ha amakwaghị ihe a na-akpọ inwe ihere!
N’ihi ya, ha ga-ada n’etiti ndị dara ada. Ha ga-asọ ngọngọ
mgbe m tara ha ahụhụ.” Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.
16 Ihe ndị a kwa bụ ihe Onyenwe anyị kwuru, “Guzonụ
n’ebe niile ụzọ gbara abụọ. Lee anya. Jụọnụ ajụjụ banyere
okporoụzọ ochie ahụ. Jụpụtanụ ebe ụzọ ọma ahụ dị, jeenụ
ije n’ime ya. Unu gbaso ya, unu ga-achọtara mkpụrụobi
unu ebe izuike. Ma gịnị ka unu kwuru? Unu sịrị. ‘Anyị
agaghị agbaso ụzọ ọma ahụ.’ **17** Ahọpụtara m ndị nche

doo ha ichebe unu. Agwakwara m unu okwu sị, ‘Ṅaanụ
ntị n’ụda opi ike ha.’ Ma unu kwuru sị, ‘Anyị agaghị ege
ntị!’ **18** Ya mere, nụrụnụ, unu mba niile; lezienụ anya,
unu ndị akaebe niile, ka unu hụrụ ihe na-aga ịbịakwasị
ha. **19** Nụrụ, gị ụwa, lee, ana m aga iwetara ndị a ịla n’iyi,
nke bụ mkpụrụ atụmatụ ọjọọ ha niile, n’ihi na ha jụrụ
ige ntị n’okwu m. Ha jụkwara ịnabatara onwe ha iwu m.
20 Gịnị ka m ji ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nke unu si
n’obodo Sheba bubata, eme? Gịnị ka m ji ụda kalamus
ọma unu si mba dị anya bubata eme? Ajụla m ịnabata
aja nsure ọkụ unu niile. Aja niile unu na-achụ adịghị
atọ m ụtọ.” **21** Ya mere, ihe ndị a bụ ihe Onyenwe anyị
kwuru, “Aga m etinye ihe ịsọ ngọngọ n’ụzọ ndị a si agafe.
Nna na nwa ya ga-asọ ngọngọ n’elu ya; otu a kwa, ndị
agbataobi na enyi ha ga-ala n’iyi.” **22** Otu a ka Onyenwe
anyị kwuru, “Lee, ndị agha si n’ala dị n’ebe ugwu na-abịa;
mba dị ukwuu ka a na-akpọlitekwa site na nsọtụ niile nke
ụwa. **23** Ha ji ụta na ùbe, ha bụ ndị afọ tara mmiri, ndị
na-adịghị eme obi ebere. Ha na-ebigbọ dịka mbigbọ nke
osimiri, dịka ha na-anọkwasị n’elu ịnyịnya ha. Ha na-abịa
dịka ndị ikom e doro n’usoro ibu agha, ibuso gị agha, Ada
Zayọn.” **24** Anyị anụla akụkọ banyere ude ha, ike agwụla
aka anyị abụọ kpamkpam. Oke ihe mgbu na-ejide anyị dị
ka nke nwanyị ime na-eme. **25** Ka onye ọbụla gharakwa
ịga n’ubi, maọbụ ijeghari n’okporoụzọ, n’ihi na ndị iro ji
mma agha na-agaghari, egwu dịkwa n’ebe niile. **26** Unu
ndị m, yikwasịnụ onwe unu uwe mkpe. Tụrụọnụ onwe
unu na ntụ, ruonụ uju, ma kwaanụ akwa, dịka nwanyị
na-eru ụjụ n’ihi ọnwụ otu nwa nwoke ọ mụtara. N’ihi

na onye mbibi ahụ ga-abịakwasị anyị na mberede. **27**
“Emeela m gị ka ị bụrụ onye na-anwapụta ọla, ma ọla ahụ
bụkwa ndị m. Achọrọ m ka i nyochaa ma nwapụtakwa
ụzọ ha niile. **28** Ha bụ ndị nnupu isi, ndị nwere obi n’azụ,
ndị na-ejegharị na-ekwutọ ibe ha. Ha bụ bronz na igwe; ọ
bụkwa ndụ rụrụ arụ ka ha na-ebi. **29** Ngwa ọrụ ọkpụ uzu
na-afụnwu ọkụ ike ike, ime ka ọkụ rechapụ akụkụ igwe
ahụ na-enweghị isi, ma nnụcha ahụ na-aga n’ihu abaghị
uru, n’ihi na anụchapụghị ndị ajọ omume. **30** Ọlaọcha a
jụrụ ajụ ka akpọrọ ha, n’ihi na Onyenwe anyị ajụla ha.”
7 Ndị a bụ okwu nke sị n’ebe Onyenwe anyị nọ bịakwute
Jeremaya. **2** “Guzo n’ọnụ ụzọ ama nke ụlọ Onyenwe anyị
kwusaa ozi a n’ebe ahụ, “‘Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị,
unu ndị Juda niile, ndị na-esi n’ọnụ ụzọ a niile na-abata
ife Onyenwe anyị ofufe. **3** Ihe ndị a bụ ihe Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel na-ekwu.
Mezienụ ụzọ unu na omume unu niile, m ga-ekwe ka
unu biri n’ebe a. **4** Unu atụkwasịla uche unu n’okwu
aghụghọ niile a na-agwa unu na-asị, “Nke a bụ ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị, ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị!” **5** Ọ bụrụ na unu emee ka ụzọ unu
na omume unu guzozie, ọ bụrụ na unu emesoo ibe unu
mmeso n’ụzọ ikpe ziri ezi, **6** ọ bụrụ na unu ahapụ imegbu
ndị ọbịa, na ndị na-enweghị nna, maọbụ nwanyị di ya
nwụrụ; ọ bụrụ na unu ajụ iwufu ọbara onye aka ya dị
ọcha n’ebe a, ọ bụrụkwa na unu ajụ ịgbaso chi ndị ọzọ
nke na-ewetara unu nsogbu, **7** mgbe ahụ, aga m ekwere
ka unu biri n’ebe a, n’ala a m nyere nna nna unu ha, ruo
mgbe ebighị ebi. **8** Ma lee, ihe unu na-eme ugbu a bụ

ịtụkwasị uche unu n’okwu aghụghọ nke na-enweghị isi. 9
“‘Unu ga-aga n’ihu na-ezu ohi, na-egbu mmadụ ibe unu,
na-akwa iko, ma na-eji chi ndị ọzọ na-aṅụ iyi? Unu ga-
anọgide na-achụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye Baal,
ma na-agbaso chi ndị ọzọ unu na-amaghị? 10 Unu ga-
emecha bịa guzo n’ihu m n’ụlọnsọ a, nke a kpọkwasịrị aha
m, na-asị, “Anyị nọ na nchekwa,” ọ bụ ịnọ na nchekwa
maka ime ihe arụ niile ndị a? 11 Ọ pụtara na ụlọ a, nke a
kpọkwasịrị aha m aghọọla ogige nye ndị ohi? Ma anọkwa
m ya na-ele unu anya, ka Onyenwe anyị kwupụtara. 12
“‘Otu ọ dị, biko, Jeruonụ ebe ahụ dị na Shaịlo, ebe ahụ
m buru ụzọ mee ka ọ bụrụ ebe a kpọkwasịrị aha m, ka
unu chọpụta ihe m mere ya n’ihi ajọ omume ndị m, ụmụ
Izrel. 13 Mgbe unu nọ na-eme ihe ndị a niile, ka Onyenwe
anyị kwupụtara, agwara m unu okwu mgbe mgbe, ma
unu jụrụ ige ntị. Akpọrọ m unu oku, ma unu jụrụ ịza.
14 N’ihi ya, ihe ahụ m mere na Shaịlo ka m ga-emekwa
ọzọ megide ụlọ ahụ a kpọkwasịrị aha m. E, aga m eme
ya megide ụlọnsọ ukwu ahụ unu na-atụkwasị obi unu
n’ime ya, ụlọnsọ ukwu ahụ m nyere unu na nna nna unu
ha. 15 A ga-esite n’ihu m wezuga unu, tufuo unu, dịka m
wezugara ma tufukwaa ụmụnna unu, bụ ndị Ifrem.’ 16
“Ya mere, unu ekperela m ekpere n’ihi ndị a; unu atụfula
oge unu ịrịọ m arịrịọ n’ihi ha. Agaghị m ege ntị n’ekpere
na arịrịọ unu. 17 Ọ bụ na unu adịghị ahụ ihe na-eme
n’obodo niile nke Juda, na ihe ha na-eme n’okporoụzọ
niile nke Jerusalem? 18 Ụmụ na-achịkọta nkụ nke nna ha
ji emenye ọkụ, ebe nne ha na-eghe achịcha ha na-eche
n’ihu Eze nwanyị mbara Eluigwe. Ha na-awụpụrụ chi ndị

ọzọ mmanya n’ihi ịkpasu m iwe. 19 Ọ bụ m ka ha na-
akpasu iwe? Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. Ọ bụghị
onwe ha ka ha na-emesi ike, ka ihe ihere mee ha? 20 “‘Ya
mere, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị sịrị: Iwe m na ọnụma m ka a ga-awụkwasị n’ebe a,
n’elu ndị mmadụ, na anụmanụ, na osisi dị n’ọhịa, na
mkpụrụ nke ala ubi. Ọ ga-ere ọkụ ma agaghị emenyụ ya.
21 “‘Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
bụ Chineke Izrel kwuru, Gaanụ n’ihu, tụkwasịnụ aja nsure
ọkụ unu n’elu aja unu ndị ọzọ niile. Riekwanụ anụ ndị a
n’onwe unu. 22 N’ihi na mgbe m si n’ala Ijipt kpọpụta
nna nna unu ha, gwa ha okwu, e nyeghị ha naanị iwu
maọbụ gwa ha okwu banyere ịchụ aja nsure ọkụ na aja
ndị ọzọ. 23 Ma iwu m nyere ha bụ nke a, ruberenụ m isi,
aga m abụ Chineke unu, unu ga-abụkwa ndị nke m. Bienụ
ndụ n’iwu niile m nyere unu, ka ihe gaara unu nke ọma.
24 Ma ha jụrụ ige ntị, jụkwa ilezi anya ime ihe ndị ahụ
m nyere n’iwu. Kama ha gbasoro ọchịchọ ọjọọ nke obi
rụrụ arụ ha. Kama ịga n’ihu, ha daghachiri azụ. 25 Site na
mgbe nna nna unu ha hapụrụ ala Ijipt, esepụbeghị m aka
izitere unu ndị amụma bụ ndị ohu m. 26 Ma ha jụrụ ige
ntị, jụkwa ilezi anya ime ihe m nyere n’iwu. Ha bụ ndị ntị
ike, ndị nọgidere na-eme ihe ọjọọ karịrị nke nna nna
ha mere.’ 27 “Mgbe ị gwara ha ihe ndị a niile, ha agaghị
ege ntị. Ọ bụrụkwa na ị kpọọ ha oku ha agaghị aza. 28
Ya mere, ihe ndị a ka ị ga-agwa ha, ‘Nke a bụ mba na-
enwebeghị oge ha ji rubere Onyenwe anyị Chineke ha isi.
O nwebekwaghị oge ọbụla ha ji nabata ịdọ aka na ntị ya.
Eziokwu ọbụla adịghịkwa; okwu ọnụ ha bụ naanị ụgha

ụgha. 29 "'Kpụchaanụ agịrị isi unu, tufuo ya, nọọnụ n'ebe
dị elu nke tọgbọrọ n'efu bulie abụ akwa, n'ihi na Onyenwe
anyị esitela n'oke ọnụma ya jụ ọgbọ a. Ọ gbakụtala ha
azụ bụ ọgbọ nke a iwe ya na-adakwasị. 30 "'Onyenwe
anyị kwupụtara sị, ndị Juda emeela ihe ọjọọ dị iche iche
n'ihu m. Ha akpụọla arụsị rụrụ arụ nke ha tinyere n'ime
ụlọnsọ ukwu ahụ a kpọkwasịrị aha m. Ha emerụọla ya.
31 Ha ewuolara onwe ha ebe ịchụ aja dị elu na Tofet,
nke dị na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Ebe ahụ ka ha
na-anọ na-esure ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom ọkụ.
Ihe dị otu a abụkwaghị ụdị ihe m nyere ha n'iwu ka ha
mee. O nwekwaghị oge ihe dị otu a batara m n'obi. 32 Ya
mere, kpacharanụ anya, n'ihi na otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri, ụbọchị ndị ahụ na-abịa, mgbe ndị mmadụ na-
agaghị akpọkwa ebe ahụ Tofet maọbụ Ndagwurugwu nke
Ben Hinom. Kama ha ga-akpọ ya ndagwurugwu ogbugbu
mmadụ, n'ihi na ha ga-eli ọtụtụ ndị ha na Tofet ruo mgbe
ha na-agaghị ahụkwa ebe ha ga-eli ndị fọdụrụ. 33 Mgbe
ahụ, ozu ndị mmadụ ndị a ga-aghọrọ ụmụ anụ ufe na anụ
ọhịa ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu
chụpụ ha. 34 Mgbe ahụ, aga m eme ka ụzụ ọṅụ na obi
ụtọ, na olu ndị ikom na ndị inyom na-alụ di na nwunye
n'obodo niile nke Juda, na n'okporoụzọ Jerusalem kwụsị.
Ala ahụ ga-aghọkwa ebe tọgbọrọ n'efu.

8 "'Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, n'oge ahụ a ga-
esi n'ili ha wezuga ọkpụkpụ ndị eze, na ọkpụkpụ ndịisi
ọchịchị Juda, na ọkpụkpụ ndị nchụaja na ndị amụma, na
ọkpụkpụ ndị niile bi na Jerusalem. 2 A ga-agbasapụ ha
nye anyanwụ, na ọnwa, na kpakpando niile nke mbara

eluigwe, bụ ihe ndị ahụ niile ha hụrụ n’anya na ihe ha na-
akpọ isiala nye. Bụkwa ihe ndị ahụ ha na-agbaso, nke ha
na-ajụta ase site n’aka ha, na-efekwa. A gaghị ekpokọta
ọkpụkpụ ndị a niile, maọbụ lie ha n’ala. Kama ha ga-
aghasara n’ala dịka unyi. **3** N’ebe niile nke m chụsara ha,
bụ ndị fọdụrụ ndụ site na mba ọjọọ a, ha ga-ahọrọ ọnwụ
karịa ịdị ndụ. Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile kwubiri.’ **4** “Ị ga-asịkwa ha, ‘Otu a ka Onyenwe
anyị kwuru: “‘Mgbe mmadụ dara ada, ọ dịghị ebili ọtọ?
Mgbe mmadụ daghachiri azụ, ha ọ dịghị alaghachi azụ? **5**
Gịnịkwa mere ndị a ji tụgharịa site n’ịgbaso ụzọ ọjọọ ha?
Gịnị mere Jerusalem ji nọgide na-agbaso ụzọ ọjọọ? Lee,
ha na-ejidesi aghụghọ aka ike; ha jụrụ ịtụgharị. **6** Aṅaala
m ntị, ma anụbeghị m ka ihe ọma ọbụla si ha n’ọnụ na-
apụta. O nweghị onye n’ime ha chegharịrị tie aka n’obi
sị, “Gịnị bụ ihe a m mere?” Kama onye ọbụla na-agbaso
ụzọ nke aka ya, dịka ịnyịnya nke na-agbaba n’ọgbọ agha.
7 Ọ bụladị ụgbala na-efegharị na mbara eluigwe maara
oge ya a kara aka. Nduru, na eleke, na okwolo makwaara
mgbe ha kwesiri isite n’otu ebe obibi ha gafee n’ebe obibi
ọzọ. Ma ndị m amaghị ihe Onyenwe anyị chọrọ site n’aka
ha. **8** “‘Unu si aṅaa kwuo, “Ndị maara ihe ka anyị bụ,
n’ihi na iwu Onyenwe anyị dị n’aka anyị,” ebe ọ bụ na
mkpisi akwụkwọ aghụghọ ndị ode akwụkwọ unu adịghị
akọwa iwu ya otu o kwesiri? **9** A ga-eme ka ihere mee ndị
maara ihe; a ga-eme ka ụjọ jupụta ha obi, meekwa ka ha
maa n’ọnya. Ebe ọ bụ na ha ajụla okwu Onyenwe anyị, ọ
bụ ụdị amamihe dị aṅaa ka ha nwere? **10** Ya mere, aga
m akpọnye ndị ikom ọzọ nwunye ha, werekwa ubi ha

nyefee n’aka ndị ọrụ ubi ọzọ. N’ihi na site n’onye ukwu
ruo n’onye dịkarịsịrị nta, ọ bụ naanị akpịrị uru na-ezighị
ezi ka e ji mara ha. Ọ bụladị ndị amụma na ndị nchụaja
na-etinyekwa aka n’ọrụ aghụghọ. 11 Ha na-ekechi ọnya
ndị m dịka a ga-asị na ọ dịghị ihe ọ bụ. Ha na-asị, “Udo
dị, udo dị,” mgbe udo na-adịghị. 12 Ihere o mere ha n’ihi
omume arụ ha niile? Mba! Ihere adịghị eme ha ma ọlị;
n’ezie, ha amakwaghị ihe a na-akpọ inwe ihere. N’ihi ya,
ha ga-ada n’etiti ndị dara ada; ha ga-asọ ngọngọ mgbe e
nyere ha ntaramahụhụ. Otu a ka Onyenwe anyị kwuru.
13 “‘Aga m anapụ ha ihe owuwe ubi niile ha nwetara,
otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. Ha agaghị enwekwa
mkpụrụ vaịnị, maọbụ mkpụrụ osisi fiig n’elu osisi fiig ha.
Akwụkwọ osisi ndị a niile ga-akpọnwụ. A ga-anapụkwa
ha ihe niile m nyere ha.’” 14 Gịnị ka unu na-eme n’ebe a
unu nọdụrụ ala? Kwakọtaanụ ihe unu niile. Ngwa, ka anyị
gbapụnụ ọsọ gaa n’obodo ndị ahụ niile e wusiri ike nọdụ
n’ebe ahụ nwụọ! N’ihi na Onyenwe anyị Chineke anyị
amaala anyị ikpe ọnwụ. O nyela anyị mmiri e tinyere
nsi ka anyị ṅụọ, n’ihi na anyị emehiela megide ya. 15
Anyị lere anya udo, ma o nweghị ihe ọma ọbụla anyị
hụrụ. Anyị lere anya ọgwụgwọ ọrịa anyị, maọbụ naanị
ihe egwu ka anyị hụrụ. 16 E sitere na Dan nụ ụda ịma
imi ịnyịnya ndị iro. Ala a niile mara jijiji mgbe ha nụrụ
akwa nke ịnyịnya ndị ahụ dị ike. Ha na-abịa ịla ala a na
ihe niile dị n’ime ya n’iyi. Ọ bụkwa otu ihe ahụ ka ha
na-abịa ime obodo a na ndị bi n’ime ya. 17 “Lee, ana m
ezibata agwọ ọjọọ, ndị na-atagbu atagbu, n’etiti unu.
Ajụala nke ọ dịkwaghị ụra ga-arata ha. Ana m ezibata

ha ka ha taa unu.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 18
Ọ ga-adị mma ma ọ bụrụ na m hụrụ onye ga-akasị m
obi n’ime ọnọdụ iru ụjụ m, n’ihi na obi m na-ada mba
n’ime m. 19 Gee ntị nụrụ akwa ndị m ka ọ na-ada site
n’ebe dị anya. “Onyenwe anyị, ọ sitela na Zayọn pụọ? Ọ
pụtara na Eze ha anọkwaghị n’ebe ahụ?” “Gịnị mere ha ji
site n’oyiyi a tụrụ atụ, na arụsị ndị mba ọzọ ha na-efe
kpasuo m iwe?” 20 “Oge owuwe ihe ubi agafeela, leekwa
na ọkọchị agabigakwala, ma a zọpụtabeghị anyị.” 21 Ebe
ọ bụ na a zọpịara ndị m, ọ bụkwa m ka azọpịara. Anam
eru ụjụ, oke egwu jisikwara m aka ike. 22 Ọ pụtara na o
nweghị mmanụ otite na-eme ka ọnya laa dị na Gilead?
Ọ bụ na e nwekwaghị dibịa nọ n’ebe ahụ? Gịnị mere o
nweghị ọgwụgwọ dịrị ndị m n’ihi mmerụ ahụ ha niile?

9 Ọ gaara adị m mma ma a sị na isi m bụ isi iyi, ebe
mmiri si asọpụta; ọ gaara adị m mma ma a sịkwa na
anya mmiri akwa jupụtara m n’anya. Agaara m akwagide
akwa ehihie na abalị n’ihi ndị m niile e gburu egbu. 2 Ọ
gaara adị m mma ma a sị na m nwere ụlọ ndị ije e wuru
n’ime ọzara. Ka m nwee ike hapụ ndị m site n’ebe ha
nọ pụọ. N’ihi na ha niile bụ ndị na-akwa iko, igwe ndị
na-ekwesighị ntụkwasị obi. 3 “Ha na-ekwe ire ha dịka
ụta, ịgbapụ okwu ụgha dịka àkụ; Ọ bụghị site n’eziokwu
ka ihe ji agara ha nke ọma n’ala ahụ. Ha na-esite n’otu
mmehie gaa n’ọzọ; ọ dịkwaghị mgbe ha ji mara m,” otu a
ka Onyenwe anyị kwupụtara. 4 “Lezie anya, gbaara enyi
gị ọsọ. Atụkwasịkwala nwanne gị obi. N’ihi na nwanne
ọbụla na-aghọ aghụghọ. Ndị enyi niile bụkwa ndị nkwutọ.
5 Enyi na-aghọgbu enyi ya, ọ dịkwaghị onye na-agwa

ibe ya eziokwu. Ha azụọla ire ha ikwu naanị okwu ụgha;
ha emeekwala ka ike gwụ anụ ahụ ha ime mmehie. **6** I
bi n’etiti aghụghọ. Ha jụkwara ịmara m n’ime aghụghọ
ha.” Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **7** Ya mere, ihe
ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
“Lee, aga m anụcha ha, nwaa ha ọnwụnwa. Gịnị ọzọ ka m
kwesiri ime n’ihi mmehie ndị m? **8** Ire ha na-egbu dịka
àkụ. Ọ bụ naanị okwu aghụghọ si na ya apụta. Ha ji ọnụ
ha na-agwarịta ibe ha okwu udo, ma n’ime obi ha, ha na-
esirịtara onwe ha ọnya igbudu.” **9** Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara sị, “M ga-aghara ịta ha ahụhụ n’ihi ihe ndị a
niile? M ga-ahapụ ịbọrọ onwe m ọbọ megide mba dị otu
a?” **10** Aga m anọ n’elu ugwu ukwu kwa akwa. N’ebe ahụ
ka m ga-anọ kwaa ụwa m n’ihi ebe ịta nri nke anụmanụ
ndị ahụ dị n’ọzara. Ha tọgbọrọ n’efu. Ọ dịghị onye na-
ejeghari n’ime ya. A naghị anụkwa olu anụ ụlọ n’ebe ahụ.
Ụmụ nnụnụ efefusịala. Otu a kwa, ụmụ anụmanụ alaala.
11 “Aga m eme ka Jerusalem ghọọ ebe a na-awụfu unyi. Ọ
ga-aghọ ebe nkịta ọhịa na-awagharị na-achọ nri. Aga m
ekposa obodo niile nke Juda. Ọ dịkwaghị onye ga-ebi na
ya.” **12** Olee onye ahụ maara ihe, nke nwere ike ịghọta ihe
ndị a niile? Onye ka Onyenwe anyị ziri ihe ndị a, nke ga-
akọwa ya? Gịnị mere e ji bibie ala a, kposaa ya, mee ka ọ
tọgbọrọ n’efu dịka ọzara mmadụ na-enweghị ike ịgafe? **13**
Onyenwe anyị kwuru sị, “Ọ bụ n’ihi na ha agbakụtala iwu
ahụ m nyere ha idebe azụ. Ha jụrụ irubere m isi, jụkwa
ịgbaso iwu m. **14** Kama, ha na-agbaso isiike nke obi ha, ha
gbasoro chi Baal dịka nna nna ha si kuziere ha.” **15** N’ihi
ya, nke a bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,

Chineke nke Izrel kwuru, “Lee, aga m eme ka ndị a rie nri
na-akụ ilu. Ha ga-aṅụkwa mmiri e tinyere nsi. 16 Aga m
ekposa ha na mba niile nke ụwa. Ha ga-ebi na mba nke ha
na nna ha na-amaghị. Aga m eji mma agha chụọ ha ọsọ
tutu ruo mgbe m bibiri ha niile.” 17 Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Tụgharịanụ uche
unu ugbu a. Kpọọnụ ụmụ nwanyị ndị ọrụ ha bụ ịbụ abụ
akwa. E, zienụ ozi ka ndị ọkachamara n’etiti ha bịa. 18 Ha
bịa ngwangwa kwaa akwa n’ihi anyị, tutu anya mmiri
akwa ejupụta ha n’anya, tutu anya mmiri akwa esite
anyị n’anya na-asọda ruo na ntị anyị. 19 Olu ụzụ ịkwa
akwa ka a nụrụ site na Zayọn ‘Lee ka anyị si laa n’iyi!
Lee ka ihe ihere anyị si dị ukwuu! N’ihi na anyị hapụrụ
ala anyị, n’ihi na ha etikpọsịala ebe obibi anyị niile.’” 20
Ugbu a, nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu ụmụ nwanyị,
megheenụ ntị unu nụrụ okwu si ya n’ọnụ. Kuzierenụ ụmụ
unu ndị inyom otu e si eti mkpu akwa, kuziekwaranụ
ibe unu abụ akwa. 21 N’ihi na ọnwụ abatala n’etiti anyị,
o si na oghereikuku niile nke ụlọ anyị bata n’ebe niile
e wusiri ike nke ala anyị. O gbuola ụmụntakịrị ndị na-
ejeghari n’okporoụzọ, gbukwaa ụmụ okorobịa ndị na-anọ
n’ama. 22 Gwa ha, sị, “Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri,
“‘Ozu ndị nwụrụ anwụ ga-atọgbọrọ dịka unyi e kpofuru
n’ọhịa, dịka ukwu ọka nke e gbuturu n’azụ onye na-aghọ
mkpụrụ ubi, nke ọ dịghị onye ga-achịkọta ha.’” 23 Otu a
ka Onyenwe anyị kwuru, “Ka onye maara ihe hapụ ịnya
isi n’ihi amamihe ya, ka onye dị ike ghara ịnya isi n’ihi
ịdị ike ya, ka ọgaranya hapụkwa ịnya isi n’ihi ịba ụba
nke akụ ya, 24 kama, onye ọbụla na-anya isi, ya nyaa isi

n'ihi nke a: na o nwere uche ịghọta na mụ onwe m bụ,
Onyenwe anyị nke na-eme obi ebere, na-ekpe ikpe ziri
ezi na ezi omume n'ụwa. N'ihi n'ihe ndị a ka m na-enwe
obi ụtọ," ka Onyenwe anyị kwubiri. 25 "Lee, ụbọchị ahụ
na-abịa," ka Onyenwe anyị kwupụtara, "mgbe m ga-ata
ndị ahụ niile nke e biri ugwu naanị n'anụ ahụ ha ahụhụ.
26 Ya bụ ndị Ijipt, Juda, Edọm, Amọn, na Moab, na ndị ahụ
niile bi n'ọzara n'ebe dị anya. N'ihi na, n'ezie, mba ndị a
niile bụ ndị a na-ebighị ugwu. Ọ bụladị ụlọ Izrel niile bụ
ndị a na-ebighị ugwu n'ime obi ha."

10 Nụrụnụ ihe Onyenwe anyị na-agwa unu, ụmụ Izrel. 2
N'ihi na otu a ka Onyenwe anyị kwuru, "Unu amụtala ụzọ
ndị mba ọzọ, unu atụkwala ụjọ ihe ịrịbama niile nke na-
apụta ihe na mbara eluigwe, ọ bụ ezie na ndị mba dị iche
iche na-atụ ha ụjọ. 3 N'ihi na omenaala ndị mmadụ ahụ
abaghị uru. Ha na-aba n'ọhịa gbute osisi, nke onye ǹka
osisi na-eji anyụike pịara ha ihe. 4 Ha na-eji ọlaọcha na
ọlaedo chọọ ihe ahụ a pịrị apị mma, jiri mkpirisi igwe
na ǹtu kụọ ya ka o sie ike, ka ọ ghara ịda. 5 Arụsị ha
yiri osisi eguzobere n'ubi kukumba maka iji chụọ anụ
ufe ọsọ, ha adịghị ekwu okwu. A na-ebugharị ha n'aka
n'ihi na ha adịghị eje ije. Unu atụla ha egwu, n'ihi na ha
apụghị imerụ unu ahụ, ha enwekwaghị ike imere unu ihe
ọma ọbụla." 6 O nweghị onye dịka gị, Onyenwe anyị. Ị dị
ukwuu. Aha gị dị ukwuu, na-arụpụtakwa ihe dị ike. 7
Onye ka ọ bụ nke na-ekwesighị ịtụ gị egwu? Ọ bụ gị bụ
eze mba niile. Ọ bụkwa gị ka e kwesiri ịtụ egwu. N'etiti
ndị niile maara ihe na mba niile, na n'alaeze niile, ọ dịghị
onye dịka gị. 8 Ha niile bụ ndị na-enweghị uche na ndị

nzuzu. Ọ bụkwa arụsị osisi na-abaghị uru na-ezi ha ihe. **9**
A na-esite na Tashish bubata ọlaọcha e tipịaziri nke ọma,
site na Ụfaz bubata ọlaedo. Ihe ahụ nke ọka osisi pịrị, nke
ndị ọkpụ ụzụ ọlaedo chọrọ mma ka a na-eyikwasị uwe na-
acha anụnụ anụnụ, na uwe na-acha odo odo. Ọ bụkwa ndị
ǹka dị iche iche na-eme ha niile. **10** Ma naanị Onyenwe
anyị bụ Chineke n'ezie. Ọ bụ Chineke dị ndụ, na Eze nke
ebighị ebi. Mgbe iwe were ya, ụwa na-ama jijiji. Mba niile
apụghịkwa ịnagide iwe ya dị ọkụ. **11** "Ihe ndị a ka unu ga-
agwa ha, 'Chi ndị ahụ niile a na-esiteghị n'aka ha mee
eluigwe na ụwa niile ga-ala n'iyi. A ga-ewezuga ha site
n'ụwa na n'okpuru eluigwe niile.'" **12** Ma Chineke sitere
n'ike ya mee ụwa. Ọ tọrọ ntọala ụwa mee ka o guzosie
ike site n'amamihe ya, ọ jikwa nghọta ya setịpụ eluigwe
niile. **13** Mgbe o bigbọrọ, mmiri niile nke dị n'eluigwe na-
ebigbọkwa. Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsọtụ niile nke
ụwa kwụlie. Ọ na-ezipụ amụma mgbe mmiri na-ezo, na-
esitekwa n'ụlọ nkwakọba ihe ya niile na-ewepụta ifufe.
14 Onye ọbụla bụ onye na-enweghị uche nke ihe ọmụma
kọrọ. Emeela ka ihere mee onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ọbụla
site n'arụsị ọ kpụrụ. N'ihi na oyiyi niile ọ na-akpụ bụ
aghụghọ; ha enweghị nkuume ọbụla n'ime ha. **15** Ha bụ
ihe efu, na ihe ịkwa emo, mgbe ikpe ọmụma ha bịakwasịrị
ha, ha ga-ala n'iyi. **16** Ma Onye ahụ bụ Oke Jekọb adịghị
ka ihe ndị a, n'ihi na Ọ bụ ya na-eke ihe niile, tinyere
Izrel bụ ebo nke ihe nketa ya. Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile bụ aha ya. **17** Chịkọtaanụ ngwongwo unu
niile; nọọnụ na njikere ịhapụ ala a, n'ihi na lee, ndị iro
gbara unu gburugburu. **18** N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe

anyị kwuru, “N’oge a, aga m amafu ndị niile bi n’ala a. M
ga-eme ka oke mkpagbu bịakwasị ha, meekwa ka ndị iro
ha jide ha.” 19 Ahụhụ dịịrị m n’ihi mmerụ ahụ m merụrụ.
Ọnya dị m n’ahụ enweghị ọgwụgwọ. Ma ana m akasị
onwe m obi na-asị, “N’ezie, ọrịa a dakwasịrị m bụ ọrịa
m, aga m edikwa ya.” 20 Ebibiela ụlọ ikwu m, e tibisiala
ụdọ ya niile. Ụmụ m ndị ikom esitela n’ebe m nọ pụọ, ha
anọkwaghị ya. Ọ dịkwaghị onye fọdụrụ nke ga-enyere m
aka isetipụ ụlọ ikwu m, maọbụ onye ga-edoziri m ebe m
ga-anọ zuo ike. 21 N’ihi na ndị ọzụzụ atụrụ a enweghị
uche. Ha adịghị ajụta ase site n’aka Onyenwe anyị, ya
mere, na ihe adịghị agara ha nke ọma, igwe atụrụ ha niile
agbasasịakwala. 22 Gee ntị, nụrụ! Lee ozi na-abịa, oke
ụzụ nke ọgbaaghara site n’ala dị n’ugwu, ime ka obodo
niile nke Juda tọgbọrọ n’efu, ghọọkwa ebe obibi nye nkịta
ọhịa. 23 O Onyenwe anyị, amaara m na ụzọ mmadụ adịghị
n’aka ya, na ọ bụghị mmadụ ka ọ dịịrị ịtụziri onwe ya
ụzọ nke ọ ga-agbaso. 24 Ya mere, Onyenwe anyị, site
n’ụzọ nke ikpe ziri ezi dọọ m aka na ntị, ma ọ bụghị site
n’iwe gị, ma ọ bụghị ya, ị ga-eme ka m ghọọ ihe efu. 25
Wụkwasị ọnụma gị n’elu mba niile dị iche iche bụ ndị
na-amaghị gị, wụkwasịkwa ya ndị ahụ niile na-adịghị
akpọku aha gị. N’ihi na ha eripịala Jekọb, ha eripịala ya
kpamkpam, bibiekwa ebe obibi ya.

11 Nke a bụ okwu nke sị n’ebe Onyenwe anyị nọ bịakwute
Jeremaya, 2 “Gee ntị n’ihe niile metụtara ọgbụgba ndụ a,
gwakwa ndị Juda, na ndị bi na Jerusalem. 3 Gwa ha na
nke a bụ ihe Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru, ‘Onye
a bụrụ ọnụ ka mmadụ ahụ bụ nke na-adịghị edebe ihe

niile banyere ọgbụgba ndụ a, 4 bụ nke m nyere nna nna
unu ha, mgbe m si n’Ijipt, site n’oke ọkụ e ji agbaze igwe,
kpọpụta ha.’ Asịrị m, Ruberenụ m isi, meekwa ihe niile m
nyere unu n’iwu, unu ga-abụ ndị m, mụ onwe m kwa
ga-abụkwa Chineke unu. 5 ‘Mgbe ahụ, aga m emezu iyi
ahụ m ṅụụrụ nna nna unu ha, inye ha ala mmiri ara
ehi na mmanụ aṅụ na-eru na ya,’ ya bụ, ala ahụ unu
bi n’ime ya taa.” Azara m sị, “Amen, Onyenwe anyị.” 6
Onyenwe anyị sịrị m, “Kpọsaa okwu ndị a n’obodo Juda
niile, na n’okporoụzọ Jerusalem niile, ‘Geenụ ntị n’iwu
nke ọgbụgba ndụ ahụ, ma mezuo ihe o kwuru. 7 Site
n’oge ahụ m si n’ala Ijipt kpọpụta nna nna unu ha ruo
taa, adọọla m unu aka na ntị mgbe mgbe sị, “Ruberenụ
m isi.” 8 Ma ha jụrụ ige ntị. Ha akpọkwaghị okwu m
mkpa dịrị ha. Kama ha jegharịrị n’isiike nke obi ọjọọ ha.
Ọ bụ nke a mere m ji mee ka ọbụbụ ọnụ niile nke ya
na ọgbụgba ndụ ahụ so bịakwasị ha, dịka m buru ụzọ
nye n’iwu, ma ihe ndị a emeghị ka ha jezie ije.’” 9 Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị gwara m sị, “Achọpụtala na-enwere
njikọta na ịgba izu mmegide n’etiti ndị Juda na ndị bi na
Jerusalem. 10 Ha alaghachila azụ n’ụdị mmehie ahụ nna
nna ha mehiere, bụ ndị ahụ jụrụ ige ntị n’okwu m. Ha
agbasoola chi ndị ọzọ na-efe ha. Ụlọ Izrel na ụlọ Juda
adịghị edebekwa ọgbụgba ndụ ahụ mụ na nna nna ha
gbara. 11 N’ihi ya, nke a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru,
‘Aga m eme ka mbibi, nke ha na-enweghị ike ịgbanarị,
bịakwasị ha. Ọ bụrụkwa na ha akpọkuo m agaghị m aṅa
ntị. 12 Ndị obodo Juda na ndị bi na Jerusalem ga-apụ
kpọkuo chi ndị ahụ niile ha na-achụrụ aja ihe nsure ọkụ

na-esi isi ụtọ, ma chi ndị a agaghị enyere ha aka mgbe
mbibi a bịakwasịrị ha. 13 Gị, bụ Juda, nwere ọtụtụ chi
dị iche iche dịka obodo dị n'ime gị si dị ọtụtụ. Ebe ịchụ
aja i wukwara n'ihi ịchụrụ chi ahụ na-eweta ihere bụ
Baal aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, dịkwa ọtụtụ dịka
okporoụzọ dị na Jerusalem.' 14 "Ekperela ndị a ekpere,
arịọkwala arịrịọ ọbụla n'ihi ha. N'ihi na agaghị m ege
ntị mgbe ha ga-akpọku m n'oge ihe mgbu ha. 15 "Gịnị
ka onye m hụrụ n'anya na-eme n'ime ụlọnsọ ukwuu m,
mgbe ya na ọtụtụ ndị ọzọ na-ejikọta onwe ha n'otu ịtụ
atụmatụ ihe ọjọọ? Anụ e doro nsọ apụghị ime ka ahụhụ
unu kwesiri ịnata hapụ ịbịakwasị unu. A sị na o si otu a
dịrị, mgbe ahụ, unu pụrụ ịṅụrị ọṅụ mgbe unu na-eme ihe
ọjọọ unu." 16 Aha Onyenwe anyị nyere gị bụ Osisi oliv dị
ndụ, nke na-amị mkpụrụ mara mma. Ma ọ bụ olu mkpọtụ
nke oke mmiri ozuzo ka ọ ga-eji mụkwasị gị ọkụ; alaka gị
ga-agbajisikwa. 17 Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
bụ onye ahụ kụnyere gị n'ala, e nyela iwu na mbibi ga-
abịakwasị gị, n'ihi na ndị Izrel na Juda emeela ihe ọjọọ,
kpasuo m iwe site n'ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ
nye Baal. 18 Ọ bụ Onyenwe anyị kpughere izuzu ọjọọ
ha nye m; amatakwara m ihe ha na-ezube, n'ihi na o
gosiri m ya n'oge ahụ. 19 Mụ onwe m dị ka nwa atụrụ dị
nwayọọ nke e du na-aga ebe a ga-egbu ya. Ma aghọtaghị
m na ọ bụ m ka ha zubererị nzube ọjọọ megide. Ha kwuru
sị, "Bịanụ ka anyị bibie osisi a na mkpụrụ ya. Ka anyị
site n'ala ndị dị ndụ wezuga ya, ka a hapụ ichetakwa
aha ya ọzọ" 20 Ma gị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, ị bụ onye na-ekpe ikpe ziri ezi, na-anwapụtakwa obi

mmadụ na mmụọ ya. Mee ka m hụ mgbe ị ga-abọ ọbọ
megide ha, n'ihi na ọ bụ n'aka gị ka m na-etinye okwu a
metụtara m. 21 Ya mere, nke a ka Onyenwe anyị na-ekwu
banyere ndị Anatot ahụ na-achọ ịnapụ gị ndụ gị, ndị ahụ
na-asị gị, "Ebukwala amụma site n'aha Onyenwe anyị ka ị
ghara ịnwụ n'aka anyị." 22 N'ihi nke a Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, sị, "Aga m ata ha ahụhụ.
Ụmụ okorobịa ha ga-anwụ site na mma agha, ụnwụ ga-
egbukwa ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom. 23 O nweghị ndị
ga-afọdụ ndụ n'ime ha n'ihi na a ga-eme ka oke mbibi
bịakwasị ndị Anatot n'afọ ahụ m ga-ata ha ahụhụ."

12 Onye ezi omume ka ị bụ mgbe niile, gị Onyenwe anyị,
mgbe ọbụla m butere ikpe bịa n'ihu gị. Ma achọrọ m ịgwa
gị okwu banyere ikpe ziri ezi gị: Gịnị mere ihe ji agara ndị
ajọ omume nke ọma? Gịnị mere ndị na-aghọ aghụghọ
ji ebi ndụ enweghị nsogbu ọbụla? 2 Ị kụọla ha ka osisi,
ha agbaala mgbọrọgwụ; ha na-etokwa na-amị mkpụrụ. Ị
nọ nso mgbe niile n'ọnụ ha, ma ị nọ n'ebe dị anya n'obi
ha. 3 Ma gị onwe gị maara m Onyenwe anyị; ị na-ahụ
m, na-anwapụtakwa echiche niile m na-eche banyere
gị. Dọkpụrụ ha dịka atụrụ a ga-egbu egbu. Doo ha iche
nye ụbọchị ahụ a ga-egbu ha. 4 Ruo ole mgbe ka ala ga-
eru ụjụ? Ruo ole mgbe ka ahịhịa dị n'ubi ga-anọgide na-
akpọnwụ? Ụmụ anụmanụ na nnụnụ na-anwụchasị n'ihi
na ndị bi n'ala ahụ bụ ndị na-emebi iwu. Ma ndị mmadụ
ahụ na-ekwu sị, "Ọ gaghị ahụ ihe ga-adakwasị anyị." 5 "Ọ
bụrụ na ndị ji ụkwụ ha agba ọsọ emerie gị n'ọsọ nke gị na
ha gbara, i si aṅaa chee na gị na ndị ji ịnyịnya agba ọsọ
nwere ike ịgbakọta ọsọ ịsọ mpi? Ọ bụrụ na ị sọọ ngọngọ

n'ala ebe udo dị, ị ga-esi aṅaa ghara ịsọ ngọngọ n'ọhịa dị
n'akụkụ osimiri Jọdan? **6** Lee, ọ bụladị ụmụnne gị, ndị
ezinaụlọ nke aka gị, ararala gị nye. Lee, ha eweliela oke
olu iti mkpu megide gị. Atụkwasịla ha obi, ọ bụladị mgbe
ha na-ekwu okwu ọma banyere gị. **7** "Aga m agbakụta
ụlọ m na ihe nketa m họpụtara nye onwe m azụ. Aga m
ewere onye ahụ m hụrụ n'anya nyefee ya n'aka onye iro
ya. **8** Ihe nketa m aghọrọọla m, ihe dịka ọdụm nọ n'ọhịa,
Ọ na-agbọ ụja megide m; ya mere, m ji kpọọ ya asị. **9** Ọ bụ
na ihe nketa m aghọbeghị nnụnụ ugo tụrụ agwa nye m
nke ọtụtụ ugo gbara gburugburu na-emegide ya? Gaanụ,
kpọkọta ụmụ anụ ọhịa niile, mee ka ha zukọọ bịa dọrie
nri. **10** Ọtụtụ ndị ọzụzụ atụrụ ebibiela ubi vaịnị m. Ha
azọtọọla ubi m n'okpuru ụkwụ, ha emeela ka ubi m mara
mma ghọọ ọzara tọgbọrọ n'efu. **11** Ha emeela ya ka ọ
ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu; e, ọ ghọọla ebe kpọrọ nkụ n'ebe
tọgbọrọ n'efu n'ihu m. Ala ahụ niile ga-atọgbọrọkwa
n'efu, n'ihi na o nweghị onye ọbụla ihe banyere ya na-
emetụ n'obi. **12** Ndị mbibi ga-ejupụta n'elu ebe niile dị
elu nke ọzara, n'ihi na mma agha Onyenwe anyị ga-esite
n'otu nsọtụ ala ahụ ruo na nsọtụ nke ọzọ, ripịa ndị niile
dị na ya. O nweghị onye ọbụla udo ga-adịrị n'ala ahụ. **13**
Ha ga-agha mkpụrụ ọka wiiti, maọbụ ogwu ga-epuru ha.
Ha ga-adọgbu onwe ha n'ọrụ ma ha agaghị enweta ihe
ọbụla. Ya mere, ka ihe ihere unu ghọtara dịka ihe ubi
dịrị unu, n'ihi na ahụhụ ndị a sitere n'iwe dị ọkụ nke
Onyenwe anyị." **14** Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru,
"Ma banyere ndị agbataobi ọjọọ m ahụ niile, bụ ndị na-
apụnara ndị m Izrel ihe nketa ahụ m nyere ha. Aga m

esite n’ala ha hopu ha. Aga m esitekwa n’etiti ha hopu ụlọ
Juda. 15 Ma mgbe m hopuchara ha, aga m emesịa meere
ha ebere, meekwa ka onye ọbụla n’ime ha laghachikwa
n’obodo nke aka ya. Ha ga-enwetakwa ihe nketa ha niile.
16 Ọ bụrụkwa na ha amụta ụzọ niile nke ndị m nke ọma,
na iji aha m ṅụọ iyi, na-asị, ‘Dịka Onyenwe anyị na-adị
ndụ,’ dịka ha si kuziere ndị m iji aha Baal na-aṅụ iyi, aga
m eme ka ha guzosie ike n’etiti ndị m. 17 Ma ọ bụrụ na
mba ọbụla ajụ ige ntị, aga m ehopu ha kpamkpam, laa ha
n’iyi.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.

13 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị gwara m, “Gaa, zụta
mgbado ukwu akwa ọcha nke a na-eke n’ukwu. Ị zụtachaa
ya, kekwasị ya n’ukwu gị. Ma ekwekwala ka o metụ na
mmiri.” 2 Ejere m zụta ajị ahụ dịka Onyenwe anyị kwuru,
kee ya n’ukwu m. 3 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị
bịakwutere m nke ugboro abụọ, sị m, 4 “Were ajị ahụ
ị zụtara, nke i kekwasịrị n’ukwu gị, bilie, jee n’osimiri
Yufretis. I ruo, zoo ihe okike ukwu ahụ na mgbawa
nkume dị n’ebe ahụ.” 5 Ya mere, apụrụ m, jee, zoo ya
na Yufretis dịka Onyenwe anyị gwara m. 6 Mgbe ọtụtụ
ụbọchị gasịrị, Onyenwe anyị gwara m okwu sị m, “Bilie,
jeghachi Yufretis. I jeruo, wepụta ajị ahụ m sị gị zoo
n’ebe ahụ.” 7 Ya mere, agara m Yufretis, gwupụta ajị ahụ
site n’ebe m zoro ya, ma mgbe m wepụtara ya, ahụrụ
m na o mebiela, na ọ bakwaghị uru ọbụla. 8 Mgbe ahụ,
okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 9 “Otu a ka Onyenwe
anyị kwuru, ‘N’otu aka ahụ, mụ onwe m ga-ebibi mpako
Juda na oke mpako Jerusalem. 10 Ndị ajọ omume ahụ, bụ
ndị jụrụ ige ntị n’okwu m, ndị ahụ na-ejegharị n’isiike

nke obi ha na-agbaso chi ndị ọzọ na-efe ma na-akpọkwa
isiala nye ha. Ha ga-adịka belịt a, nke na-abakwaghị uru
ọbụla. 11 N'ihi na dịka belịt mmadụ kere n'ukwu ya si
arapara ya n'ukwu, otu a ka m si mee ka ụlọ Izrel niile,
na ụlọ Juda niile rapara m n'ahụ,' ime ka ha ghọọ ndị
m, ndị a ga-esite na ha bulie aha m elu, nye m otuto na
nsọpụrụ. Ma ha ajụla ige ntị." Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. 12 Sị ha, "Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke
Izrel kwuru: A ga-agbaju karama akpụkpọ ọbụla mmanya.
Ọ bụrụ na ha sị gị, 'Ọ bụ na anyị amaghị na a na-agbaju
karama akpụkpọ ọbụla mmanya?' 13 Mgbe ahụ gwa ha,
'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị na-ekwu, Aga m eme ka ndị
bi n'ala a ṅụbiga mmanya oke, ma onye eze na-anọkwasị
n'ocheeze Devid, ma ndị nchụaja, na ndị amụma niile bi
na Jerusalem. 14 Aga m atụpịakwa ha, otu onye n'elu ibe
ya, nna na ụmụ ya n'elu ibe ha kwa. Agaghị m ekwe ka
obi ọmịiko, maọbụ obi ebere gbochie m ibibi ha.'" Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri. 15 Nụrụnụ, geekwanụ ntị, unu
ebulila onwe unu elu, n'ihi na Onyenwe anyị ekwuola ya.
16 Nyenụ Onyenwe anyị Chineke unu nsọpụrụ. Tupu o
mee ka ọchịchịrị dakwasị unu; tupu unu akpọbie ụkwụ
unu n'elu ugwu gbara ọchịchịrị. Unu na-ele anya ìhè ma
ọ ga-eme ka ihe ahụ ghọọrọ unu oke ọchịchịrị. Ọ ga-
agbanwe ihe ahụ, mee ka ọ ghọọ onyinyo ọnwụ. 17 Ma
ọ bụrụ na unu ajụ ige ntị. Ọ bụ na nzuzo ka m ga-anọ
kwaa akwa n'ihi mpako unu. Anya mmiri ga-esi m n'anya
pụta; anya mmiri ga-esi na ya na-eruda nke ukwuu n'ihi
na igwe atụrụ Onyenwe anyị ka a ga-adọta n'agha. 18
Gwanụ eze na nne eze okwu sị ha, "Sitenụ n'ocheeze unu

rịdata, n’ihi na okpueze ọma unu ga-esi n’isi unu dapụ.”
19 A ga-emechi obodo niile nke Negeb. Ọ dịkwaghị onye
ga-emeghe ha. A ga-adọtakwa Juda niile n’agha buru ha
kpamkpam buga ha n’ala ọzọ. 20 Welienụ anya unu ka
unu hụrụ ndị ahụ si n’ugwu na-abịa. Ebee ka igwe ewu
na atụrụ ndị ahụ e tinyere unu n’aka nọ, igwe ewu na
atụrụ ahụ unu ji na-anya isi? 21 Gịnị ka ị ga-asị mgbe
Onyenwe anyị mere ka ndị ahụ ị gụrụ dịka ndị enyi gị
bịa buso gị agha? Ihe mgbu nke ga-abịakwasị gị ọ gaghị
adị ka ihe mgbu na-abịakwasị nwanyị ime na-eme? 22
Mgbe ahụ, ị ga-ajụkwa obi gị ajụjụ sị, “Gịnị mere ihe ndị
a ji dakwasị m?” Ọ bụ n’ihi ịba ụba nke mmehie gị ka e
ji dọwaa uwe mwụda gị, merụọ gị ahụ n’akụkụ ahụ gị
niile. 23 Onye Kush ọ pụrụ ịgbanwe akpụkpọ ahụ ya?
Agụ ọ pụrụ ịgbanwe akpụkpọ ahụ ya tụrụ agwa agwa?
N’ụzọ dị otu a kwa, unu ndị ihe ọjọọ riri ahụ apụghị ime
ezi ihe. 24 “Aga m efesasị unu dịka ahịhịa ọka kpọrọ
nkụ, nke oke ifufe si n’ọzara na-ebugharị. 25 Nke a bụ
ihe unu fetara na nza, oke nke m kwadoro si n’aka m
inye unu.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. “N’ihi na unu
echefuola m, tụkwasị obi unu na chi okwu ụgha dị iche
iche. 26 Ya mere, aga m ekpughepụ uwe i yi n’ahụ, jiri ya
kpuchie gị ihu, si otu a gbaa gị ọtọ. Ihere ga-emekwa gị.
27 Mgbe ahụ, ịkwa iko gị niile ga-apụta ihe ya na agụụ ihe
ọjọọ niile na-agụ gị, na ọnọdụ enweghị ihere nke ịgba
akwụna gị niile! N’ihi na ahụla m omume rụrụ arụ gị
niile, nke ị na-eme n’elu ugwu, na n’ime ọhịa. Ahụhụ dịrị
gị, Jerusalem! Ruo ole mgbe ka ị ga-anọgide n’ime adịghị
ọcha gị?”

14 Nke a bụ okwu Onyenwe anyị, nke rutere Jeremaya
banyere ụkọ mmiri. **2** "Juda na-eru ụjụ, ndị bi n'obodo
ya niile na-ahụjukwa anya. Ha na-akwa akwa n'ihi ala
ahụ, ụda ịkwa akwa ha eruokwala Jerusalem. **3** Ndị a na-
asọpụrụ na-ezipụ ndị ohu ha ịga chọta mmiri. Ha na-aga
n'olulu mmiri ma o nweghị mmiri ha na-achọta. Ha bu
ite nke mmiri ọbụla na-adịghị n'ime ya na-alọta. Ha ji aka
ha kpuchie isi ha n'ihi ịda mba nke obi na n'ihi ọnọdụ obi
ọjọọ nke ha nọ n'ime ya. **4** Ala na-agbawa n'ihi enweghị
mmiri ozuzo. Ndị ọrụ ubi na-ekpuchikwa isi ha n'ihi obi
ọjọọ ha. **5** Ọ bụladị nne ele, nke nọ n'ọhịa, na-ahapụ nwa
ọhụrụ ya, n'ihi na ahịhịa ndụ adịghị. **6** Ịnyịnya ibu ọhịa
na-eguzokwa n'elu ebe dị elu nke ahịhịa na-adịghị. Ha
na-eku ume na-ekupụ ngwangwa, ngwangwa, dịka nkịta
ọhịa; anya ha adabamiela ha n'isi n'ihi ahụghị ahịhịa ndụ
ha ga-ata." **7** Ọ bụ ezie na mmehie anyị na-agbagide anyị
ama, Onyenwe anyị, biko rụọ ọrụ gị n'ihi aha gị. Anyị
emehiela megide gị. Ndaghachi azụ anyị site n'ebe ị nọ
dịkwa ukwuu. **8** Gị, onye bụ olileanya Izrel. Onye Nzọpụta
ya n'oge ahụhụ, gịnị mere i ji nọdụ dịka onye ọbịa n'ala a,
dịka onye ije nke na-anọ naanị ọnọdụ otu abalị? **9** Gịnị
mere i ji nọdụ dịka onye ihe mere na mberede, dịka dike
nke na-enweghị ike ịzọpụta? Onyenwe anyị, ị nọ n'etiti
anyị; ọ bụkwa aha gị ka a kpọkwasịrị anyị. Ahapụkwala
anyị! **10** Ihe ndị a bụ okwu Onyenwe anyị kwuru banyere
ndị a, "Ha hụrụ mwagharị n'anya nke ukwuu. Ụkwụ
ha adịghị anọkwa n'otu ebe. N'ihi nke a, ihe banyere
ha adịghị atọkwa Onyenwe anyị ụtọ. Ugbu a kwa ka ọ
na-echeta ajọ omume ha, ọ ga-atakwa ha ahụhụ n'ihi

mmehie ha.” 11 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị m, “Ekpela
ekpere n’ihi ọdịmma ndị a. 12 Ọ bụ ezie na ha na-ebu ọnụ,
agaghị m ege ntị n’akwa ha; ọ bụrụkwa na ha achụọrọ
m aja nsure ọkụ, maọbụ aja mkpụrụ onyinye, agaghị m
anabata ha. Kama, aga m eji mma agha na ụnwụ, na ọrịa
dị iche iche bibie ha.” 13 Ma asịrị m, “Ewoo, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị! Lee na ndị amụma na-asị
ha, ‘Unu agaghị ahụ mma agha anya, maọbụ hụ ahụhụ
nke ụnwụ na-eweta, n’eziokwu, aga m enye unu udo nke
na-adịgide adịgide n’ebe a.’” 14 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
gwara m okwu sị, “Ndị amụma ahụ na-ebu amụma ụgha
n’aha m. Ọ bụghị m họpụtara ha, ọ bụghị m gwara ha
okwu, ọ bụkwaghị m ziri ha. Ọ bụ amụma ụgha ka ha na-
eburu unu, amụma ụgha nke ọhụ ụgha, na nke ịgba afa,
na nke na-enweghị isi, na nke si n’obi ha nke aghụghọ
jupụtara. 15 Ya mere, ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru
banyere ndị amụma ahụ na-ebu amụma n’aha m. Ọ bụghị
m ziteere ha, ma ha nọgidere na-asị, ‘Mma agha na ụnwụ
enweghị ike ịbịaru ala a nso.’ Ndị amụma a niile ka a
ga-ebibi site na mma agha na ụnwụ. 16 A ga-esitekwa
n’ụlọ tụpụ ndị ahụ niile ha na-eburu amụma n’okporoụzọ
Jerusalem n’ihi ụnwụ na mma agha. O nweghị onye ga-eli
ha, maọbụ ndị nwunye ha, maọbụ ụmụ ha ndị ikom na
ndị inyom. N’ihi na aga m awụkwasị ha ihe ọjọọ ahụ niile
ruuru ha. 17 “Gwa ha okwu ndị a, “‘Ka anya mmiri si
n’anya m na-eruda ehihie na abalị, na-akwụsịghị akwụsị,
n’ihi ndị m, n’ihi ada ndị m, nke na-amaghị nwoke, ndị
hụrụla ahụhụ dị ukwuu, ndị e tipụtara ọnya jọrọ njọ. 18
Ọ bụrụ na m apụọ jee n’ime ime obodo ana m ahụ ndị e

ji mma agha gbuo; Ọ bụrụ na m abata n’obodo ukwu,
ana m ahụ mbibi nke ụnwụ wetara. Ma onye amụma
ma onye nchụaja agaala n’ala nke ha amaghị.’” 19 Ị jụla
Juda kpamkpam? Ọ pụtara na ihe banyere Zayọn adịghị
atọkwa gị ụtọ? Gịnị mere i ji tigbuo anyị ruo na ọgwụgwọ
adịghịkwa nye anyị? Anyị lere anya udo, ma ọ dịghị
ezi ihe bịara; anyị lere anya ọgwụgwọ, ma lee, ihe anyị
hụrụ bụ oke egwu. 20 Onyenwe anyị, anyị nabatara ajọ
omume anyị, na ikpe mara nna nna anyị ha; n’ezie, anyị
onwe anyị emehiekwala megide gị. 21 Elelịla anyị anya,
n’ihi aha gị. Ekwela ka ocheeze gị dị ebube bụrụ ihe a
na-adịghị asọpụrụ. Cheta ọgbụgba ndụ nke anyị na gị
gbara; emebikwala ya. 22 Ọ dị chi ihe efu nke ndị mba
ọzọ nwere ike ime ka mmiri zoo? Mbara eluigwe ọ pụrụ
ime ka mmiri zoo site n’ike aka ya naanị? Mba! Ọ bụ gị,
Onyenwe anyị Chineke anyị pụrụ ime ihe ndị a. N’ihi nke
a, olileanya anyị dị n’ime gị, n’ihi na ọ bụ gị na-eme ihe
ndị a niile.

15 Mgbe ahụ Onyenwe anyị gwara m okwu sị m, “Ọ bụrụ
na Mosis na Samuel apụta bịa guzo n’ihu m, ụdịdị obi
m agaghị agbanwe n’ebe ndị a nọ. Chụpụ ha n’ihu m.
Mee ka ha si n’ebe a pụọ. 2 Ọ bụrụ na ha ajụọ gị si, ‘Ebee
ka anyị ga-aga?’ Gwa ha na ihe ndị a ka Onyenwe anyị
kwuru, “‘Ndị e debere n’ihi ọnwụ ga-anwụ, ndị e debere
n’ihi mma agha ka mma agha ga-egbu; ndị e debere n’ihi
ụnwụ ka ụnwụ ga-egbu, otu a kwa, ndị e debere n’ihi
ịdọta n’agha, ka a ga-adọta n’agha buru ha gaa mba ọzọ.’
3 “Aga m ezite ụdị mbibi anọ megide ha: mma agha nke
ga-egbu ha, nkịta ga-adọkpụrụ ozu ha pụọ, ụmụ anụ ufe

na ụmụ anụ ọhịa dị iche iche ga-eripịa ha, ma bibiekwa
ha." Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 4 Aga m eme ka ha
ghọọ ihe a na-asọ oyi n'alaeze niile nke ụwa, n'ihi ihe
Manase nwa eze Hezekaya nke Juda mere na Jerusalem. 5
"Onye ga-enwe ebere n'ahụ gị, gị Jerusalem? Onye ga-eru
ụjụ n'ihi ihe ga-adakwasị gị? Onye ga-apụta guzo ịjụ ajụjụ
banyere otu ihe si agara gị? 6 Gị onwe gị ajụla m," ka
Onyenwe anyị kwupụtara. "Ị nọgidela na-adaghachi azụ.
Ya mere, aga m ebikwasị gị aka, bibie gị. Ike m ji akwụsị
gị ka ị ghara ịdaghachi azụ agwụla m. 7 Aga m eji ihe e ji
afụcha ọka fụchaa ha n'ọnụ ụzọ ama nke ala ahụ. Aga m
eme ka mbibi bịakwasị ndị m, nke ga-eme ka ha gbara
aka ụmụ, n'ihi na ha esitebeghị n'ụzọ ọjọọ ha chigharịa.
8 Aga m eme ka ọnụọgụgụ ụmụ nwanyị di ha nwụrụ baa
ụba. Ha ga-ehi nne karịa aja dị n'ọnụ oke osimiri. N'etiti
ehihie ka m ga-eme ka onye mbibi bịakwasị ndị bụ nne
ụmụ okorobịa ha; na mberede ka m ga-eme ka nhụju
anya na ihe oke egwu bịakwasị ha. 9 Nwanyị mụrụ ụmụ
asaa ga-ada mba, kubie ume. Ọ ga-anwụ mgbe oge ya na-
erubeghị, ihere ga-eme ya; ọ ga-abụkwa onye e wedara
n'ala. Ma ndị fọdụrụ ndụ ka m ga-eme ka ha nwụọ site na
mma agha ndị iro ha." Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.
10 Ahụhụ dịịrị m, nne m, na ị mụrụ m, onye ya na ndị
niile bi n'ala a na-alụ ọgụ, ma na-ese okwu. O nwebeghị
onye m binyere ego, ọ dịkwaghị onye binyere m ego, ma
mmadụ niile na-akọcha m. 11 Onyenwe anyị kwuru sị,
"N'ezie, aga m anapụta gị n'ihi ezi ihe, aga m eme ka onye
iro gị rịọ gị arịrịọ n'oge ihe ọjọọ na n'oge mkpagbu. 12
"Mmadụ o nwere ike ịgbaji igwe, ya bụ igwe e si n'akụkụ

ugwu bubata, maọbụ bronz? 13 “Aga m ewere ihe niile
i nwere, ya na akụnụba gị, nye ya onye ga-akwata ha
n’agha. Ọ gaghị akwụ gị ihe ọbụla. N’ihi na mmehie gị
niile ejupụtala n’ala a niile. 14 Aga m ewere gị nye ka ị
bụrụ ohu ndị iro gị. Ị ga-ebi n’ala ị na-amaghị. N’ihi na
a ga-esite n’iwe m mụnye ọkụ nke ga-eregbu gị.” 15 Ị
maara O Onyenwe anyị, ya mere cheta m, lekọtaakwa m.
Bọọrọ m ọbọ megide ndị na-akpagbu m. Ewezugala m,
biko, n’ihi na ị bụ onye ogologo ntachiobi. Lee ka m si
na-anata nkọcha n’ihi na m na-asọpụrụ gị. 16 Mgbe m
chọpụtara okwu gị, eweere m ya rie dịka nri. Ha tọrọ obi
m ụtọ, bụrụkwa ihe na-enye m ọṅụ, n’ihi na-akpọkwasịrị
m aha gị, Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile.
17 O nwebeghị oge mụ na ndị na-achị ọchị nke ukwuu
ji nọkọọ. Esokwaghị m ha ṅụrịkọọ ọṅụ. A nọdụụrụ m
onwe m n’ihi na aka gị dịkwasịrị m. I mekwara ka iwe
jupụta m n’obi n’ihi ajọ omume ha. 18 Gịnị mere ihe
mgbu m adịghị akwụsị akwụsị? Gịnị mekwara ọnya m
ji dị njọ na-apụghị ịgwọta ya? Ị dịrị m dịka mmiri iyi
na-arafu mmadụ, dịka isi iyi nke na-ekwesighị ntụkwasị
obi. 19 Ya mere, ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, “Ọ
bụrụ na i chegharịa, aga m etinyeghachi gị n’ọnọdụ gị,
ime ka i guzokwa n’ihu m. Ọ bụrụ na okwu si gị n’ọnụ
abụrụ okwu kwesiri ntụkwasị obi, okwu na-abụghị okwu
nzuzu ị ga-abụ onye na-ekwuchitere m ọnụ m. Ndị a ga-
alaghachikwute gị ma i gaghị alaghachikwuru ha. 20 Aga
m eme ka ị dịrị ka mgbidi n’ebe ha nọ. Ị ga-abụ mgbidi e
wusiri ike, nke e ji bronz wuo. Ha ga-ebuso gị agha, ma
ha agaghị emeri gị n’ihi na m nọnyeere gị ịnapụta gị,

nakwa ịzọpụta gị," Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **21**
"Aga m anapụta gị site n'aka ndị ọjọọ. Gbapụtakwa gị site
n'aka ndị na-enweghị obi ebere."

16 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **2** "Ị
gaghị alụtara onwe gị nwunye, ị gaghị amụtakwa ụmụ
ndị ikom na ndị inyom n'ebe a." **3** N'ihi na otu a ka
Onyenwe anyị kwuru banyere ụmụ ndị ikom niile na
ụmụ ndị inyom niile a mụrụ n'ala a. Otu a ka ọ kwukwara
banyere nne na nna ụmụntakịrị ndị a. **4** "Ha ga-anwụ site
n'ajọ ọrịa nke ga-egbu ha niile. O nweghị onye ga-eru
ụjụ n'ihi ha, a gaghị elikwa ha. Kama ha ga-adị ka unyi e
kposara n'ala. Mma agha na ụnwụ ga-ala ha n'iyi, ozu ha
ga-abụkwa ihe oriri nye ụmụ anụ ufe na ụmụ anụ ọhịa
nke ụwa." **5** N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru,
"Abanyela n'ụlọ ọbụla a na-akwa ozu; abanyela maka iso
ha ruo ụjụ, maọbụ maka igosi ha ebere, n'ihi na ewepụla
m ngọzị m n'ịhụnanya m, na ọmịiko m site n'ebe ha nọ,"
otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **6** "Ma ndị ukwu na
ndị nta n'ime ha ga-anwụ n'ala a. O nweghị onye ga-eli
ha, maọbụ ruo ụjụ n'ihi ha. O nweghị onye ga-akpụcha isi
ya, maọbụ gbuo onwe ya mma n'ihi ha. **7** O nweghị onye
ga-eweta ihe oriri nye ndị zukọrọ maka ịkasị ndị na-eru
ụjụ obi. Nri agaghị adị ọ bụladị nye ndị na-eru ụjụ, n'ihi
ọnwụ nna ha maọbụ ọnwụ nne ha. Ọ dịkwaghị onye ga-
enye ha ihe ọṅụṅụ n'ihi ịkasị ha obi. **8** "Abanyekwala
n'ụlọ ebe e nwere oriri soro ndị nọ n'ebe ahụ nọdụ ala
iri ihe na ịṅụ ihe ọṅụṅụ **9** N'ihi na otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụkwa Chineke Izrel
kwuru, 'N'ihu gị, na n'oge ndị a niile ị dị ndụ, ka m ga-

eme ka ụzụ ọṅụ na obi ụtọ, na olu ndị ikom na nke ndị
inyom na-alụ di na nwunye kwụsị.’ **10** “Mgbe ị gwara ndị
a ihe ndị a, ha ga-ajụ gị ajụjụ sị, ‘Gịnị mere Onyenwe anyị
ji kpebie izitere anyị ụdị oke ịla n’iyi dị otu a? Gịnị bụ
ihe ọjọọ anyị mere? Gịnị bụ mmehie anyị mere megide
Onyenwe anyị Chineke anyị?’ **11** Mgbe ahụ, ị ga-asa ha sị
ha, ‘Ihe ndị a na-adakwasị unu n’ihi na nna nna unu ha
gbakụtara m azụ,’ otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara,
‘gbasoro, fee ma kpọọkwa isiala nye chi ndị ọzọ. Ha jụrụ
iso m, jụkwa idebe ihe m nyere ha n’iwu. **12** Ma unu
emesoola m mmeso ọjọọ karịa ụdị mmeso nna unu ha
mesoro m. Lee ka unu niile n’otu n’otu si agbaso ụzọ
isiike nke obi ọjọọ unu chepụtara, kama irubere m isi. **13**
Ya mere, aga m esite n’ala a tufuo unu. Aga m atụbanye
unu n’ala ahụ unu na nna unu ha na-amaghị. Ebe ahụ ka
unu ga-anọkwa fee chi ndị ọzọ ehihie na abalị. N’ihi na
agaghị m emere unu amara.’ **14** “Otu ọ dị, ụbọchị ndị
ahụ na-abịa,” ka Onyenwe anyị kwupụtara, “mgbe ndị
mmadụ na-agaghị asịkwa ọzọ, ‘Dịka Onyenwe anyị na adị
ndụ, bụ onye ahụ sitere n’ala Ijipt kpọpụta ụmụ Izrel.’ **15**
Ma a ga-asị, ‘Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, bụ onye ahụ
kpọpụtara Izrel site n’ala dị n’ugwu, na mba ahụ niile
ọ chụsara ha.’ N’ihi na aga m akpọlata ha n’ala ahụ m
nyere nna nna ha. **16** “Ma ugbu a, aga m ezipu ọtụtụ
ndị ọkụ azụ ka ha gaa jide ha.” Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. “Mgbe nke ahụ gasịrị, aga m ezipụkwa ọtụtụ ndị
na-achụ nta, ndị ga-esite n’elu ugwu ukwu niile na n’elu
ugwu nta niile, na n’ọnụ mgbawara dị na nkume niile,
chụọ nta ha. **17** Ana m ahụzu ụzọ ha niile. O nweghị ihe

zoro ezo n’ebe m nọ. Anya m na-ahụzukwa mmehie ha
niile. 18 Aga m akwụghachi ha okpukpu abụọ n’ihi ajọ
omume ha, na mmehie ha, n’ihi na ha ejirila oyiyi ihe
arụ a pịrị apị ha, nke na-enweghị ndụ n’ime ya, merụọ
ala m. Ha emeekwala ka arụsị bụ ihe arụ jupụta n’ihe
nketa m.” 19 Onyenwe anyị, ị bụ ike m na ebe m e wusiri
ike, ebe mgbaba m n’oge nsogbu. Mba niile nke ụwa ga-
esite na nsọtụ ụwa niile bịakwute gị. Ha ga-abịakwute gị
sị gị, “Nna anyị ha enweghị ihe ọbụla karịakwa chi ndị
na-abụghị chi n’ezie. Ha bụkwa chi na-abaghị uru, nke
na-adịghị ewetara ha ihe ọma ọbụla.” 20 Mmadụ ọ pụrụ
imere onwe ya chi? E, ma chi ndị ahụ abụghị chi. 21 “Ya
mere, aga m eme ka ha mata. N’oge a ka m ga-eme ka ha
mata ike m, na ịdị ike m. Mgbe ahụ, ha ga-amata na aha
m bụ Onyenwe anyị.

17 “E ji mkpisi igwe gbunye mmehie Juda, jikwa ọnụ
nkume siri ike a pịrị ọnụ ya apị, depụta n’elu mbadamba
nkume, bụ obi ha, nakwa n’elu mpi niile nke ebe ịchụ aja
ha. 2 Ọ bụladị ụmụ ha na-echeta ebe ịchụ aja ha, na ogidi
a manyere n’ala n’ihi arụsị Ashera, nke dị n’ebe ọtụtụ
osisi ndụ na-etokọ ọnụ, ma n’elu ugwu nta niile. 3 Ugwu
m, nke dị n’ala ahụ, na ihe niile ha nwere, na akụnụba
ha ka m ga-eweta nye ndị ga-adọta ha n’agha. Aga m
enyekwa ha ihe niile ahụ dị n’elu ugwu, n’ihi mmehie gị,
nke jupụtara n’ala gị niile. 4 Ihe nketa ahụ m nyere gị
ga-efunarị gị, n’ihi ihe i ji aka gị wetara onwe gị. Aga m
emekwa ka ị bụrụ ohu ndị iro gị n’ala nke ị na-amaghị,
n’ihi na ị kpasuola iwe m, ọ ga-adịgidekwa ruo mgbe niile
ebighị ebi.” 5 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, “Onye a

bụrụ ọnụ ka mmadụ ahụ bụ nke na-atụkwasị mmadụ ibe
ya obi, onye olileanya ya dị n’inyeaka ga-esi n’aka mmadụ
rute ya aka, onye wezugara obi ya site n’ebe Onyenwe
anyị nọ. 6 Onye ahụ ga-adị ka osisi na-eto n’ala tọgbọrọ
n’efu. Ọ gaghị ahụkwa mgbe ọ dịmma na-abịara ya. Ọ ga-
ebi n’ebe niile kpọrọ nkụ nke ọzara, n’ala nnu nnu, ebe
ndị mmadụ na-ebighị. 7 “Ma ngọzị na-adịrị onye ahụ na-
atụkwasị Onyenwe anyị obi ya. Onye ịnya isi ya bụ n’ime
Onyenwe anyị. 8 Onye dị otu a ga-adị ka osisi a kụrụ
n’akụkụ iyi, nke mgbọrọgwụ ya na-awasa banye n’iyi ahụ.
Ụjọ adịghị atụ ya n’oge okpomọkụ, akwụkwọ ndụ na-
adịgidekwa n’elu ya. Ọ dịghị echegbu onwe ya n’afọ ụnwụ
dị. Ọ dịkwaghị mgbe ọ na-akwụsị ịmị mkpụrụ.” 9 Obi
mmadụ dị aghụghọ karịa ihe niile, o nwekwaghị ngwọta.
Onye pụrụ ịghọta ya? 10 “Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
na-enyocha obi, na-anwụpụta ihe dị n’ime mmụọ, n’ihi
ịkwụ mmadụ ụgwọ dịka ọrụ ya si dị, na dịka ihe ruuru
ya si dị n’ihi ọrụ ya.” 11 Dịka ọkwa si ekpokọba akwa ọ
na-eyighị, otu a ka ndị na-akpakọba akụ n’ụzọ na-ezighị
ezi dị. N’etiti ụbọchị ndụ ha, akụ ndị a ga-efunarị ha.
N’ikpeazụ ha ga-aghọ ndị nzuzu. 12 Ocheeze dị ebube,
nke e mere ka ọ dị elu site na mmalite, ka ebe nsọ anyị
bụ. 13 Onyenwe anyị, olileanya Izrel ka ị bụ. A ga-emekwa
ka ihere mee ndị na-agbakụta gị azụ. A ga-edekwa aha
ndị ahụ niile si n’ebe ị nọ wezuga onwe ha n’ala, n’ihi na
ha ewezugala onwe ha site n’ebe Onyenwe anyị, isi iyi
nke mmiri na-enye ndụ, nọ. 14 Onyenwe anyị, ọ bụrụ
na i mee ka ahụ sie m ike aga m adị ndụ. Ọ bụrụ na ị
zọpụta m aga m abụ onye azọpụtara, n’ihi na ọ bu naanị

gị ka m na-eto. 15 Ha nọ na-ajụ m ọnụ, na-asị m, “Olee
ebe okwu Onyenwe anyị dị? Ya mezuonụ ugbu a!” 16 Ma
esitebeghị m na ị bụ onye ọzụzụ atụrụ gị wezuga onwe
m. Ị maara na ọ bụghị ọchịchọ obi m ịhụ ụbọchị ahụ na-
eweta ịda mba. Ị maara ụdị okwu niile na-esite n’ọnụ m
na-apụ. 17 A ghọrọla m ihe na-eyi egwu, n’ihi na ị bụ ebe
mgbaba m n’ụbọchị mbibi. 18 Mee ka ihere mee ndị na-
akpagbu m. Ekwekwala ka ihere mee m. Mee ka ha tụọ
ụjọ, ma chebe m site n’ihe egwu. Mee ka ụbọchị mbibi
bịakwasị ha, werekwa okpukpu ihe mbibi abụọ tipịa ha.
19 Ihe a ka Onyenwe anyị gwara m, “Gaa, guzo n’ọnụ ụzọ
ama obodo, ebe ndị eze Juda na-esi apụ, ma na-abatakwa.
Guzokwa n’ọnụ ụzọ ama ndị ọzọ niile dị na Jerusalem. 20
Gwa ha sị, ‘Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu ndị eze Juda
na ndị Juda niile, na ndị niile bi na Jerusalem, ndị na-esi
n’ọnụ ụzọ a apụ, na-abatakwa.’ 21 Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị kwuru, ‘Lezienụ onwe unu anya ịhụ na unu ebughị
ibu ọbụla n’ụbọchị izuike; lezienụ onwe unu anya ịhụ na
unu esiteghị n’ọnụ ụzọ ama Jerusalem bufee ya. 22 Unu
esitela n’ụlọ unu buputa ihe ọbụla, unu arụkwala ọrụ
ọbụla n’ụbọchị izuike. Doonụ ụbọchị izuike nsọ dịka m
nyere nna unu ha n’iwu. 23 Ma ha egeghị ntị, maọbụ kpọọ
ya mkpa ha. Ha bụ ndị ntị ike, ndị na-adịghị aṅa ntị n’ịdọ
aka na ntị, maọbụ nabata ya. 24 Ma otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri, ọ bụrụ na unu ga-elezi anya rubere m isi,
hapụ isi n’ọnụ ụzọ ama obodo a bufee maọbụ bubata ibu
n’ụbọchị izuike, kama debe ụbọchị izuike nsọ, site na-
arụghị ọrụ ọbụla n’ime ya, 25 mgbe ahụ, ndị eze ndị ga-
anọkwasị n’ocheeze Devid ga-edu ndị na-ejere ya ozi na-

agafe na-abatakwa site n'ọnụ ụzọ ama a. Ha na ndị na-
ejere ha ozi ga-anọkwasị n'ịnyịnya ha, na n'ụgbọ agha ha,
mgbe ha sị n'ọnụ ụzọ ama a na-abata, ma na-apụ. Ndị
Juda, na ndị bi na Jerusalem ga-esokwa ha n'azụ. Aga m
emekwa ka ndị mmadụ biri n'obodo a ruo mgbe ebighị
ebi. 26 Ndị mmadụ ga-esite n'obodo niile nke Juda, na
n'obodo nta gbara Jerusalem gburugburu; ha ga-esitekwa
n'ala ndị Benjamin, na n'ala ndagwurugwu nke ugwu
ndị ahụ dị n'ọdịda anyanwụ, sitekwa n'ala Negev, na-
ewebata onyinye aja nsure ọkụ, na aja dị iche iche, na
onyinye ọka, na onyinye ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, na
onyinye ekele, n'ime ụlọ Onyenwe anyị. 27 Ma ọ bụrụ na
unu enupu isi jụ idebe ụbọchị izuike nsọ, ọ bụrụ na unu
anọgide na-ebubata ihe site n'ọnụ ụzọ ama Jerusalem
n'ụbọchị izuike, aga m amụnye ọnụ ụzọ ama niile dị na
Jerusalem ọkụ, nke a na-apụghị imenyụ emenyụ. Ọ ga-
erepịakwa ebe niile e wusiri ike na Jerusalem.'"

18 Nke a bụ okwu nke sị n'ebe Onyenwe anyị nọ bịakwute
Jeremaya. 2 "Bilie, jee n'ụlọ ọkpụ ite, ebe ahụ ka m ga-
anọ zie gị ozi." 3 Ya mere, ebiliri m jee n'ụlọ ọkpụ ite,
bịakwute ya mgbe ọ nọ na-arụ ọrụ na nkume ịkpụ ihe. 4
Ma ite ahụ ọ chọrọ ịkpụ apụtaghị dịka ọkpụ ite si chọọ ya,
n'ihi ya, ọ kpụkọtara ụrọ ahụ ọzọ, malitekwa ịkpụghari
ya. 5 Mgbe ahụ okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, 6 Ọ sịrị,
"Ọ bụ na m apụghị ime unu dịka ọkpụ ite a mere, unu
ụmụ Izrel?" Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, "Dịka ụrọ
si dị n'aka ọkpụ ite ahụ, otu a ka unu onwe unu si dịrị
n'aka m, gị Izrel. 7 Mgbe ọbụla m kpọsara na a ga-akwada
maọbụ bibie, maọbụ si n'ọnọdụ ya hopu mba maọbụ

alaeze ọbụla, **8** ọ bụrụ na mba ahụ m dọrọ aka na ntị esite
na mmehie ha chegharịa, a gaghị ebibi ya dịka m si zube.
9 Ọzọ, ọ bụrụ na m akpọsaa na a ga-ewuli mba ọbụla
maọbụ alaeze ọbụla elu, kụọkwa ya, **10** ọ bụrụ na o mee
ihe jọrọ njọ n'anya m, jụ irubere m isi, agaghị m emere
ya ihe ọma ahụ m zubere imere ya. **11** "Ugbu a, gwa ndị
Juda na ndị ahụ bi na Jerusalem, sị, 'Otu a ka Onyenwe
anyị sịrị: Lee, ana m akwado mbibi nke ga-abịakwasị unu;
ana m echekwa echiche ọjọọ megide unu. Ya mere, ka
onye ọbụla n'ime unu site n'ụzọ ọjọọ ya chegharịa, ya
meekwa ka ụzọ ya na omume ya zie ezi.' **12** Ma ha ga-aza
sị, 'O nweghị isi! Anyị ga-anọgide na-eme ihe ọbụla anyị
chepụtara n'echiche anyị, na-emekwa atụmatụ isiike nke
obi ọjọọ anyị tụpụtara.'" **13** N'ihi ya ka Onyenwe anyị ji
kwuo sị, "Jụtanụ ajụjụ n'etiti mba niile, onye nụrụla ihe
dị otu a? Ndị m, Izrel, bụ nwaagbọghọ na-amaghị nwoke
emeela ihe jọgburu onwe ya. **14** O nweela mgbe mmiri
oyi m mere ka ọ kpụkọtaa kọrọ n'elu ugwu Lebanọn? O
nweela mgbe mmiri ya jụrụ oyi, nke si n'ebe dị anya na-
asọdata ji akwụsị ịsọ asọ? **15** Ma ndị m echezọọla m. Ha
na-achụ aja nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye arụsị na-enweghị
isi, bụ arụsị ndị ahụ mere ka ha sọọ ngọngọ n'ụzọ ha
niile. Ha sụrụ ngọngọ hapụ ịgbasokwa ụzọ ọma ahụ dị
site na mgbe ochie. Kama ha na-eje ije n'ụzọ ọhịa, nke na-
enweghị ụkpụrụ, nke a na-ewuzighị ewuzi. **16** Ala ha ga-
atọgbọrọ n'efu. Ọ ga-aghọ ihe iju anya ruo ebighị ebi. Ndị
si n'akụkụ ya na-agafe ga-efufe isi ha, n'ihi na ihe ha ga-
ahụ ga-eju ha anya. **17** Aga m achụsa ha n'ihu ndị iro ha
dịka ifufe na-efe site n'ọwụwa anyanwụ. Aga m agbakụta

ha azụ. Ha agaghị ahụkwa ihu m anya n'ụbọchị ahụ mbibi
ga-abịakwasị ha." 18 Ha sịrị, "Bịanụ ka anyị gbaa izu
megide Jeremaya, n'ihi na izi iwu agaghị esite n'ebe ndị
nchụaja nọ kwụsị, maọbụ ndụmọdụ n'ebe ndị maara ihe,
ma ọ bụkwanụ okwu site n'ebe ndị amụma nọ. Ya mere,
bịanụ ka anyị were ire anyị buso ya agha, gharakwa ịṅa
ntị n'okwu ọbụla nke ọ na-ekwu." 19 Gee m ntị, Onyenwe
anyị. Nụrụ ihe ndị na-ebo m ebubo na-ekwu megide m.
20 O kwesiri iji ajọ omume kwụghachi ihe ọma? Ma lee na
ha egwuolara m olulu. Chetakwa na m guzooro n'ihu gị
ma rịọ gị arịrịọ n'ihi ha. Arịrịọ m bụ ka ị hapụ iweso ha
oke iwe. 21 Ya mere, were ụmụ ha nyefee n'aka ụnwụ.
Werekwa ha onwe ha nyefee n'aka mma agha. Mee ka ndị
nwunye ha ghọọ ndị gba aka ụmụ na di. Meekwa ka e
gbuo ndị ikom ha, ka mma agha gbukwaa ụmụ okorobịa
n'ọgbọ agha. 22 Mee ka e site n'ụlọ ha nụ mkpu akwa,
mgbe i mere ka ndị iro ha buso ha agha na mberede.
N'ihi na ha egwuola olulu ijide m, ha esiekwarala m ọnya
nzuzo ijide m n'ụkwụ. 23 Ma gị onwe gị, Onyenwe anyị,
maara nzube ọjọọ ha niile igbu m. Agbagharala ha ajọ
omume ha; maọbụ hichapụ mmehie ha site n'ihu gị. Mee
ka ụkwụ ha gbuchapụ ka ha daa n'ihu gị; mesie ha ike
mgbe ị na-ewe iwe.

19 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Jee, zụta otu ite
aja site n'aka ọkpụ ite. Duru ụfọdụ n'ime ndị okenye na
ndị nchụaja, 2 jee na Ndagwurugwu nke Ben Hinom,
nke dị nso n'ọnụ ụzọ ama Ejuju dị n'ọwụwa anyanwụ.
Nọdụ n'ebe ahụ kwupụtara ha okwu ndị m gwara gị. 3 Sị
ha, 'Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu ndị eze Juda, na

ndị Jerusalem. Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, onye bụ Chineke Izrel kwuru. Geenụ ntị!
Aga m eme ka ihe ọjọọ bịakwasị ala a, ụdị ihe ọjọọ ga-
eme ka ntị ọbụla nụrụ ya zụọ wuruwuru. 4 N'ihi na ha
ahapụla m, mee ka ebe a ghọọ nke chi ndị mba ọzọ. Ha
achụọla aja nsure ọkụ n'ime ya nye chi ndị ahụ ha na
nna nna ha, maọbụ ndị eze Juda, na-amaghị. Ha ejirila
ọbara ndị aka ha dị ọcha mejupụta ebe a. 5 Ha ewuola ebe
ịchụ aja dị elu nye chi Baal. N'elu ya kwa ka ha na-esure
ụmụ ha dịka aja nye Baal, bụ nke m na-enyeghị n'iwu,
ekwughịkwa m ya, o nwekwaghị mgbe o ji bata m n'obi.
6 Ya mere, kpacharanụ anya, n'ihi na ụbọchị ahụ na-
abịa, ka Onyenwe anyị kwubiri, mgbe ndị mmadụ agaghị
akpọkwa ebe a Tofet ma ọ bụkwanụ Ndagwurugwu nke
Ben Hinom, kama a ga-akpọ ya Ndagwurugwu Ogbugbu.
7 "'N'ebe a ka m ga-anọ laa nzube niile nke Juda na
Jerusalem n'iyi. Aga m eme ka ha daa site na mma agha
n'ihu ndị iro ha, n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ ha ike. Aga
m enye ụmụ anụ ufe na anụ ọhịa ozu ha dịka nri. 8 Aga
m ebibi obodo a mee ka ọ ghọọ ihe iju anya na ihe ịma
ọsụ. Ndị niile na-esi n'akụkụ ya agafe ga-anọ n'ọnọdụ iju
anya, ha ga-eledakwa ya anya n'ihi ọnya ya niile. 9 Aga m
emekwa ka ha rie anụ ahụ nke ụmụ ha ndị ikom na ndị
inyom. Ha ga-erikwa anụ ahụ ibe ha, n'ihi na ndị iro ha
ga-agba ha gburugburu nọchibido ha n'ime oke mkpagbu
ka ha bibie ndụ ha.' 10 "Kụwaa ite ahụ mgbe ndị gị na ha
so nọ na-ele gị anya. 11 Gwa ha sị, 'Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile sịrị: Aga m etipịa mba a na
obodo a, dịka ite aja nke ọkpụ ite a si daa tipịasịa n'ụzọ a

na-apụghị imezikwa ya ọzọ. Ha ga-eli ndị nwụrụ anwụ na
Tofet tutu ruo mgbe ohere na-agaghị adịkwa ili ozu ọzọ.
12 Ihe dị otu a ka m ga-eme n'ebe a, meekwa ndị bi na ya.
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. Aga m eme obodo a ka ọ
dịrị ka Tofet. **13** Ụlọ niile dị na Jerusalem na ụlọ niile nke
ndị eze Juda ka a ga-emerụ dịka ebe a, bụ Tofet, otu a ka
a ga-esi merụọkwa ụlọ niile a suree ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ n'elu ha nye usuu niile nke eluigwe, wụsakwara
chi ndị ọzọ ihe ọṅụṅụ dịka onyinye.'" **14** Mgbe Jeremaya
si na Tofet, ebe ahụ Onyenwe anyị zigara ya ibu amụma
lọta, o guzoro n'ogige ụlọnsọ ukwu Chineke ahụ, gwa
ndị mmadụ niile okwu sị ha, **15** "Otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, onye bụ Chineke nke Izrel sịrị,
'Geenụ ntị! Ana m aga ime ka ihe ọjọọ ahụ m kwuru
okwu ya bịakwasị obodo a, na obodo nta niile gbara ya
gburugburu, n'ihi na ha bụ ndị isiike, ndị jụrụ ige ntị
n'okwu m.'"

20 Mgbe Pashua nwa Imea, bụ onye nchụaja, ma burukwa
onyeisi na-elekọta ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, nụrụ
amụma ndị a Jeremaya na-ebu, **2** o nyere iwu ka e tie
Jeremaya, bụ onye amụma ihe, kee ya agbụ, tinye ya
n'ọnụ ụzọ ama Dị Elu nke Benjamin, nke dị ụlọnsọ ukwu
Onyenwe anyị. **3** N'echi ya, mgbe Pashua tọpụrụ ya site
n'agbụ ahụ, Jeremaya sịrị ya, "Onyenwe anyị akpọghị
gị Pashua, kama aha gị bụ Mago-Misabib, nke pụtara,
Nwoke ihe egwu gbara gburugburu. **4** N'ihi na nke a ka
Onyenwe anyị na-ekwu, 'Aga m eme ka ị ghọọrọ onwe
gị, ghọọkwara ndị enyi gị niile ihe egwu. Anya gị abụọ
ka ị ga-eji hụ ha mgbe mma agha ndị iro ha ga-egbuda

ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze
Babilọn, onye ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda
niile nyefee ha n'aka eze Babilọn, onye ga-eburu ndị niile
bi n'ime ya gaa Babilọn. Ọ ga-egbu ndị fọdụrụ. **5** Aga m
enyefe ndị iro ha akụ niile dị n'obodo, na ihe niile ha
rụpụtara, na ihe niile dị oke ọnụahịa, na ngwongwo na
akụ niile nke ndị eze Juda. Ha ga-eburu ya dịka ihe a
kwatara n'agha laa Babilọn. **6** Ma gị onwe gị bụ Pashua,
na ndị niile bi n'ụlọ gị, ka a ga-adọta n'agha buru gaa
Babilọn. N'ebe ahụ ka ị ga-anwụ. Ebe ahụ kwa ka a ga-eli
gị, gị na ndị enyi gị ndị a niile ị na-eburu amụma ụgha.'"
7 Onyenwe anyị, ị ghọọla m aghụghọ, meekwa m ka m
ghọọ onye a ghọgburu n'aghụghọ. I jidesiela m aka ike,
mee ka uche gị mezuo m n'ahụ. Lee na mmadụ niile na-
akparị m ụbọchị niile. Onye ọbụla jikwa m na-eme ihe
ọchị. **8** N'ihi na mgbe ọbụla m meghere ọnụ kwuo okwu,
aghaghị m iti mkpu. Aga m akpọ mkpu banyere ihe ike
na ịla n'iyi. N'ihi na okwu Onyenwe anyị ewetarala m
mkparị na ịkwa emo ụbọchị niile. **9** Ọ bụrụkwa na m
ekwuo n'obi m sị, "Agaghị m ekwute ihe ọbụla metụtara
okwu ya maọbụ aha ya ọzọ." Ọ dịghị ekwe m. N'ihi na
okwu ya na-enwu m ọkụ n'obi. Ọ dịkwa ka ọkụ na-enwu
enwu emechibidoro ụzọ n'ime ọkpụkpụ m. Ike agwụla
m ịnagide okpomọkụ nke okwu ya. N'ezie, apụghịkwa
m ịnagide ya. **10** Ana m anụ ọtụtụ akụkọ nzuzo, "Oke
egwu n'akụkụ niile! Jụụnụ ya! Ka anyị jụụnụ ya!" Ndị
enyi m niile nọ na-eche mgbe m ga-azọhie ụkwụ daa, na-
asị, "Ma eleghị anya ọ ga-abụ onye eduhiere, mgbe ahụ,
anyị ga-emegide ya, bọọrọ onwe anyị ọbọ n'ahụ ya." **11**

Ma Onyenwe anyị nọnyeere m dịka dike n'agha; n'ihi ya,
ndị na-esogbu m ga-asọ ngọngọ, ha agaghị emerikwa m.
Ihe ha zubere agaghị emezuru ha, n'ihi ya, ihere ga-eme
ha nke ukwuu; a gaghị echezọkwa ọnọdụ ihere ha ruo
ebighị ebi. 12 Ma gị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, gị, onye na-enyocha onye ezi omume, onye anya
ya na-eru n'ihe dị mmadụ n'obi na n'ime echiche uche
ya, biko, kwere ka m dị ndụ hụ mgbe ị ga-abọrọ onwe gị
ọbọ megide ha, n'ihi na ọ bụ n'aka gị ka m tinyere ihe
niile gbasara m. 13 Bụkuonụ Onyenwe anyị abụ! Nyenụ
Onyenwe anyị otuto! N'ihi na ọ na-anapụta ndụ ndị mkpa
na-akpa, site n'aka ndị ajọ omume. 14 Ihe a bụrụ ọnụ ka
ụbọchị ahụ a mụrụ m bụ. Ka ụbọchị nne m mụrụ m ghara
inwe ngọzị. 15 Onye a na-abụ ọnụ ka nwoke ahụ bụ nke
wetara nna m akụkọ ọmụmụ m, nke mere ka ọ ṅụrịa ọṅụ,
na-asị ya, "A mụọlara gị nwa, ọ bụ nwa nwoke!" 16 Ka e
meekwa nwoke ahụ ihe Onyenwe anyị mere obodo ndị
ahụ o bibiri na-enweghị ọmịiko. Ka nwoke ahụ nọgidekwa
na-anụ iti mkpu akwa n'ụtụtụ, na akwa ibu agha n'ehihie.
17 N'ihi na ọ hapụrụ igbu m mgbe m nọ n'afọ nne m,
hapụ ime ka afọ nne m bụrụ ili m, ka afọ ya bụrụkwa ihe
buru ibu ruo mgbe ebighị ebi. 18 N'ihi gịnị ka m ji site
n'afọ nne m pụta ịhụ ọnọdụ ọjọọ ndị a, na ịnọgide n'obi
mwute, na ịnọ ọnọdụ ihere ogologo ụbọchị niile nke ndụ
m?

21 Ndị a bụ okwu Onyenwe anyị, nke ruru Jeremaya
ntị mgbe eze Zedekaya zigara Pashua nwa Malkija, na
onye nchụaja bụ Zefanaya nwa Maaseia, 2 sị, "Jụtara
anyị ase site n'aka Onyenwe anyị, n'ihi na Nebukadneza

eze Babilọn na-ebuso anyị agha. Eleghị anya Onyenwe
anyị ga-emere anyị ihe ịtụnanya dịka oge gara aga, nke
ga-eme ka o si n'ebe anyị nọ wezuga onwe ya." **3** Ma
Jeremaya zara sị ha, "Gwanụ Zedekaya sị ya, **4** 'Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru: Lee ejikerela m
ugbu a ichigharị ihe agha niile dị unu n'aka, nke unu
ji na-ebuso eze Babilọn na ndị Kaldịa gbara obodo unu
gburugburu agha, e, ejikerela m ichigharị ha megide unu.
Aga m akpọbata ha n'ime obodo a. **5** Mụ onwe m ga-eji
aka e setịpụrụ nke ọma, na aka dị ike, nke iwe na ọnụma
dị ukwuu, buo agha megide unu. **6** Aga m etida ndị niile
bi n'obodo a, ma mmadụ ma anụ ọhịa. Ha ga-anwụkwa
site n'oke ihe otiti, nke m ga-eme ka ọ bịakwasị ha. **7**
Mgbe nke a mesịrị, Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara,
aga m ewere Zedekaya eze Juda, na ndịisi ọchịchị ya, na
ndị niile bi n'obodo a, ndị mma agha na ụnwụ na ihe
otiti ndị a na-egbughị, nyefee ha n'aka Nebukadneza eze
Babilọn, na n'aka ndị iro ha, ndị na-achọsi ndụ ha ike.
Ọ ga-eji mma agha gbuo ha. Ọ gaghị emere ha ebere,
ọ gaghị egosikwa ha ọmịiko.' **8** "Tinyere nke a, gwanụ
ndị mmadụ niile, 'na ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru:
Lee, ana m eche n'ihu unu ụzọ abụọ, ụzọ na-eduba na
ndụ, na ụzọ na-eduba n'ọnwụ. **9** Onye ọbụla n'ime unu
nọgidere n'obodo a ka mma agha, maọbụ ụnwụ, maọbụ
ihe otiti ga-egbu. Ma onye ọbụla n'ime unu pụkwuru
ndị Kaldịa gbara obodo unu gburugburu, were onwe ya
nyefee ha n'aka, ga-adị ndụ; ọ ga-echebekwa ndụ ya. **10**
Ekpebiela m imesi obodo a ike; o nweghị ihe ọma ọbụla
ga-esi n'aka m rute ha, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. A

ga-enyefe obodo a n’aka eze Babilọn, onye ga-eji ọkụ laa
ya n’iyi.’ 11 “Karịchasịa, gwa ndị ezinaụlọ eze Juda sị,
‘Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị. 12 Unu ụlọ Devid, otu a ka
Onyenwe anyị sịrị, “‘Kpeenụ ikpe ziri ezi kwa ụtụtụ niile;
napụtanụ ndị a na-emegbu emegbu site n’aka ndị na-
emegbu ha. Napụtakwanụ ndị a na-apụnara ihe ha nwere
site n’aka ndị na-apụnara ha ihe ndị a. Ọ bụrụ na unu
emeghị otu a, iwe m ga-abịakwasị unu, dịka ọkụ n’ihi ajọ
omume unu, ọ dịkwaghị onye pụrụ ime ka ọ kwụsị. 13
Edoola m onwe m megide gị, Jerusalem, gị onye bi n’ebe
dị elu karịa ndagwurugwu a, onye bi n’ebe dị elu nke
dị larịị, Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. Gị onye na-asị
“Onye pụrụ ibuso anyị agha? Onye kwa pụrụ ịbata n’ebe
anyị e wusiri ike?” 14 Aga m enye gị ahụhụ nke ruuru gị
n’ihi ajọ omume gị, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. Aga
m amụnye ọkụ n’oke ọhịa gị niile, nke ga-erechapụ ihe
niile dị gị gburugburu.’”

22 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, “Jee n’ụlọeze Juda
nọdụ n’ebe ahụ kwusaa ozi ndị a. 2 ‘Nụrụ okwu Onyenwe
anyị, nye gị, gị eze Juda, gị onye na-anọkwasị n’ocheeze
Devid. Nụrụ ya, gị na ndịisi ọchịchị gị, na unu ndị niile
na-esite n’ọnụ ụzọ ama ndị a na-apụ na-abatakwa. 3 Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, Meenụ ihe dị mma na
ihe ziri ezi. Napụtanụ onye eji aka ike napụ ihe o nwere
site n’aka onye ahụ na-emegbu ya. Unu emejọkwala
onye ọbịa, maọbụ mee ya ihe ike. Unu emekwala ndị na-
enweghị nna, maọbụ ndị inyom di ha nwụrụ ihe ọjọọ.
Unu awụsịkwala ọbara ndị aka ha dị ọcha n’ebe a. 4 N’ihi
na ọ bụrụ na unu elezie anya mee iwu ndị a niile, mgbe

ahụ, ndị eze na-anọkwasị n'elu ocheeze Devid ga-anọgide
na-esite n'ọnụ ụzọ ama ndị a na-apụta, na-abata n'elu
ụgbọ agha ha, ma n'elu ịnyịnya ha, ha na ndịisi ọchịchị
ha, na ndị ha na-achị. 5 Ma ọ bụrụ na unu ajụ irube isi
nye iwu ndị a, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, eji m onwe
m na-aṅụ iyi na ụlọeze a ga-aghọ mkpọmkpọ ebe.'" 6
N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru banyere ụlọeze
Juda, "Ọ bụ ezie na ịdị dịka Gilead nye m, dịka elu ugwu
ukwu Lebanọn, aghaghị m ime gị ka ị dịrị ka ebe ikpofu
ahịhịa, dịka obodo ndị mmadụ na-ebighị n'ime ya. 7 Aga
m ezite ndị mbibi ndị ga-abịa megide gị. Onye ọbụla
n'ime ha ga-eji ngwa agha ya. Ha ga-egbutusịkwa osisi
sida ọma gị niile, tụnye ha niile n'ime ọkụ. 8 "Ọtụtụ ndị si
mba ọzọ bịa ga-agafe obodo a. Ha ga-ajụrịta ibe ha ajụjụ
sị, 'Gịnị mere Onyenwe anyị ji mee obodo ukwuu a ihe
ọjọọ dị otu a?' 9 Ọsịsa ha ga-enweta ga-abụ, 'Ọ bụ n'ihi na
ha gbakụtara ọgbụgba ndụ Onyenwe anyị Chineke ha
azụ, malite ịkpọ isiala na ife chi ndị ọzọ.'" 10 Unu akwala
akwa n'ihi eze ahụ nwụrụ anwụ, maọbụ ruo ụjụ n'ihi
na ọ gaghị abụkwa eze unu, kama kwaanụ akwa n'ihi
onye ahụ a dọtara n'agha buru gaa mba ọzọ. N'ihi na ọ
gaghị alọghachi ọzọ; ọ gaghị ahụkwa ala ebe a mụrụ ya
anya ọzọ. 11 N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru
banyere Shalum nwa Josaya, onye nọchiri anya nna ya
dịka eze Juda, bụ onye ahụ e si n'ebe a buru gaa mba ọzọ,
"Ọ gaghị alọtakwa ọzọ. 12 Ebe ahụ e buuru ya gaa ka ọ
ga-anọ nwụọ. Ọ gaghị ahụkwa ala nke aka ya anya ọzọ."
13 "Ahụhụ na-adịrị onye ahụ na-ewu ụlọeze ya site n'ụzọ
ajọ omume, nke jikwa ikpe na-ezighị ezi na-ewu ime ụlọ

elu ya niile, onye ahụ nke na-eme ndị mmadụ rụọ ọrụ
n'efu, nke na-adịghị akwụ ha ụgwọ ọbụla n'ihi ọrụ ha.
14 Onye na-asị, 'Aga m ewuru onwe m ụlọeze buru ibu,
nke ọnụụlọ dị n'ụlọ elu ya sara ezi mbara.' Ya mere, ọ
tinyere oghereikuku sara mbara n'ụlọ ahụ, jirikwa osisi
sida machie elu ya, werekwa penti na-acha uhie uhie
chọọ ya mma. 15 "Ị ga-abụ eze n'ihi na i nwere ọtụtụ
osisi sida karịa ndị ọzọ? Nna gị o nweghị ihe oriri na ihe
ọṅụṅụ? O mere ihe dị mma na ihe ziri ezi n'ihi ya ihe
niile gaara ya nke ọma. 16 O kwuchitere ọnụ ndị ogbenye
na ndị nọ na mkpa, nke a mere na ihe niile gara nke ọma.
Ọ bụghị nke a bụ ihe ọ pụtara bụ ịmara m? Ka Onyenwe
anyị kwupụtara 17 Ma anya unu na obi unu adịghị n'ihe
ọzọ ma ọ bụghị naanị n'uru n'ezighị ezi n'iwufu ọbara
ndị aka ha dị ọcha, na imegbu ndị mmadụ, na iji aka
ike pụnara ha ihe ha nwere." 18 Ya mere, ihe ndị a ka
Onyenwe anyị kwuru banyere Jehoiakim nwa Josaya eze
Juda: "Ha agaghị eruru ya uju sị, 'Ewoo nwanne m nwoke!
Ewoo nwanne m nwanyị!' Ha agaghị eruru ya uju sị,
'Ewoo nna anyị ukwu! Ewoo ịma mma ya!' 19 A ga-eli
ya dịka e si eli ịnyịnya ibu. A ga-adọkpụrụ ozu ya n'ala
tufuo ya n'azụ ọnụ ụzọ ama Jerusalem." 20 "Gbagoruo
na Lebanọn tie mkpu akwa, meenụ ka a nụ olu unu na
Bashan, sitekwanụ na Abarim tie mkpu akwa n'ihi na e
gweriela ndị niile unu na ha dị na mma. 21 Adọrọ m gị
aka na ntị n'oge ahụ ị nọ na-eche na i guzo chịm, ma ị
jụrụ ige ntị. Nke a bụkwa omume gị site na mgbe ị bụ
nwantakịrị. Ị jụkwara irubere m isi. 22 Oke ifufe ga-ebufu
ndị ọzụzụ atụrụ gị niile, a ga-emekwa ka ndị gị na ha dị

na mma gaa biri na mba ọzọ. Mgbe ahụ, ihere ga-eme gị,
ị ga-aghọkwa onye e wedara n'ala n'ihi ajọ omume gị
niile. 23 Gị onye na-ebi na Lebanọn, onye ebe obibi ya dị
n'ụlọ e ji osisi sida wuo, lee ka i si na-asụ ude mgbe ihe
mgbu bịakwasịrị gị, ihe mgbu yiri nke nwanyị ime na-
eme. 24 "Ma dịka m na-adị ndụ," otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya, "a sịkwarị na gị, bụ Jehoiakin, nwa Jehoiakim
eze Juda, bụ mgbaaka akara m gbanyere na mkpịsịaka
dị n'aka nri m, aga m agbapụkwa gị, 25 were gị nyefee
n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ gị ike, bụ ndị ahụ ị na-atụ
ụjọ ha. Aga m enyefe gị n'aka Nebukadneza eze Babilọn
na ndị Kaldịa. 26 Aga m atụfu gị na nne mụrụ gị, tụga
unu na mba ọzọ dị iche site n'obodo a nọ mụọ unu. Ebe
ahụ ka unu ga-anọ nwụọ. 27 Unu agaghị alọghachikwa
n'ala ahụ na-agụ unu agụụ ịlọghachi n'ime ya." 28 Nwoke
a bụ Jehoiakin, ọ bụ ite tiwara etiwa, nke e lelịrị elelị, ihe
onye ọbụla na-achọghị? N'ihi gịnị ka a ga-eji tufuo ya na
ụmụ ya, tụga ha na mba ha na-amaghị? 29 Ala, ala, ala,
nụrụ okwu Onyenwe anyị. 30 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị
kwuru: "Detuo ya n'akwụkwọ na nwoke a bụ onye gba aka
nwa, nwoke nke ihe na-agaghị agara nke ọma n'oge ndụ
ya niile, n'ihi na o nweghị onye n'ime ụmụ ọ mụrụ nke
ihe ga-agara nke ọma, o nwekwaghị onye n'ime ha ga-
anọkwasị n'ocheeze Devid, maọbụ chịakwa ọzọ na Juda."
23 "Ahụhụ dịrị ndị ọzụzụ atụrụ ahụ na-achụsasị, ma
na-ebibi igwe atụrụ m ha kwesiri ilekọtazi anya." Otu
a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 2 Ya mere, ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Chineke Izrel na-agwa ndị ọzụzụ atụrụ
ahụ na-elekọta ndị m, "Ebe ọ bụ na unu akpasasịala igwe

ewu na atụrụ m, chụsaa ha, kama ilekọtazi ha anya nke
ọma, aga m ata unu ahụhụ n'ihi ihe ọjọọ ndị a unu mere."
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **3** "Mụ onwe m ga-eji aka
m chịkọta ndị m fọdụrụ n'igwe ewu na atụrụ m site na
mba ahụ niile m chụgara ha, kpọghachikwa ha n'ebe ịta
nri ha, ebe ha ga-anọ mụbaa, dị ukwuu n'ọnụọgụgụ. **4**
Aga m ahọpụtakwa ndị ọzụzụ atụrụ, ndị ga-elekọtazi ha
anya. Egwu agaghị atụ ha, ọ dịkwaghị onye ga-emenye
ha ụjọ. O nwekwaghị onye ga-akpafu akpafu n'ime ha."
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **5** "Ụbọchị ndị ahụ na-
abịa," ka Onyenwe anyị kwupụtara, "mgbe m ga-eme ka
Ngalaba na-eme ezi omume bilie n'ezinaụlọ Devid. Ọ ga-
abụ Eze ga-eji amamihe chịa ndị ya. Ọ ga-eme ezi ihe,
kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahụ. **6** N'ụbọchị, ya ka a ga-
azọpụta Juda, Izrel ga-ebikwa n'udo. Nke a bụ aha a ga-
akpọ ya: Onyenwe anyị Onye Nzọpụta, bụ Ezi omume
Anyị. **7** "N'ihi nke a, ụbọchị ahụ na-abịa," ka Onyenwe
anyị kwupụtara, "mgbe ndị mmadụ na-agaghị asịkwa
ọzọ, 'Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ, bụ onye sitere n'ala
Ijipt dupụta ndị Izrel,' **8** ma ha ga-asị, 'Dịka Onyenwe
anyị na-adị ndụ, bụ onye ahụ kpọlatara agbụrụ Izrel site
n'ala dị n'ugwu, na mba dị iche iche ebe ọ chụgara ha.'
Mgbe ahụ, ha ga-ebi n'ala nke aka ha." **9** Ma banyere
ndị amụma, obi m na-agbawa n'ime m, ọkpụkpụ m na-
amakwa jijiji n'ihi ha. Adị m dịka nwoke mmanya na-
egbu, dịka onye ṅụbigara mmanya oke, n'ihi ihe na-eche
ha site n'aka Onyenwe anyị, na site n'okwu nsọ ya. **10**
Ndị jupụtara n'ala a bụ ndị na-akwa iko. N'ihi ịbụ ọnụ
ndị a niile ala a tọgbọrọ n'efu, ahịhịa niile dị n'ọzara

akpọnwụọla. Ndị amụma na-agbasokwa ihe ọjọọ. Ha na-
egosikwa ike ha n'ụzọ na-ezighị ezi. 11 "N'ihi na ndị
amụma na ndị nchụaja aghọọla ndị na-amaghị Chineke.
Ọ bụladị n'ime ụlọnsọ ukwu m ka m na-ahụ ajọ omume
ha." Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 12 "N'ihi ya, ụzọ
ha na-agbaso ga-adị ka ebe na-amị amị; a ga-achụbanye
ha n'ọchịchịrị ebe ahụ ka ha ga-anọkwa daa. Aga m eme
ka ihe mbibi bịakwasị ha n'afọ ahụ, a ga-ata ha ahụhụ."
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 13 "Ahụrụ m ihe arụ
n'etiti ndị amụma Sameria: Ha buru amụma site n'ike
chi Baal, si otu a duba ndị m, bụ Izrel na mmehie. 14
Ahụkwara m ihe jọgburu onwe ya n'etiti ndị amụma nọ
na Jerusalem. Ha na-ebi ndụ ịkwa iko, na ikwu okwu
ụgha. Ha na-agba ndị ajọ omume ume, si otu a na-egbochi
ha isi n'ihe ọjọọ ha tụgharịa. Ha niile dịka ndị Sọdọm
n'ebe m nọ; ndị Jerusalem dịkwa ka ndị Gọmọra n'ihu m."
15 N'ihi nke a, ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile kwuru banyere ndị amụma a, "Aga m eme ka ha
rie nri na-akụ ilu, meekwa ka ha ṅụọ mmiri e tinyere
nsi, n'ihi na mmụọ nke amaghị Chineke esitela n'aka ndị
amụma nọ na Jerusalem gbasaa ruo ndị niile bi n'ala
ahụ." 16 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile kwuru, "Unu aṅala ntị n'ihe ndị amụma ahụ na-
eburu unu n'amụma, n'ihi na olileanya ha na-ewetara
unu abụghị ezi olileanya. Ọhụ ha na-agwa unu na ha hụrụ
bụ ihe ha chepụtara n'obi ha, o sighị n'ọnụ Onyenwe anyị
rute ha 17 Ha na-anọgide na-agwa ndị ahụ na-eleli m
anya na-asị ha, 'Onyenwe anyị kwuru sị, unu ga-enwe
udo.' Ndị ahụ niile na-agbasokwa ụzọ isiike nke obi ha

tụpụtara, ka ha na-agwakwa okwu sị, ‘O nweghị ihe ọjọọ
ga-abịakwasị gị.’ 18 Ma olee onye ọ bụ n’etiti ndị amụma
a nke na-abịaru Onyenwe anyị nso, hụ ya anya maọbụ ịnụ
ihe ọ na-ekwu? Onye kwa n’etiti ha nwerela ike ṅaa ntị
nụrụ okwu ya? 19 Lee, Onyenwe anyị na-ezite oke ifufe
na-efesi ike, ọ bụ oke ifufe nke iwe ya, nke ga-abịa bufuo
ndị ajọ omume a. 20 Onyenwe anyị agaghị akwụsị iwe iwe
ya tutu ruo mgbe o mezuru ihe niile dị ya n’obi. N’ụbọchị
ndị ahụ na-abịa n’ihu, unu ga-aghọta ihe ndị a niile nke
ọma. 21 Ọ bụghị m zitere ndị amụma a, ma ha na-ekwu
na ọ bụ okwu si m n’ọnụ ka ha na-ekwu. O nwebeghị oge
m ji gwa ha okwu, ma ha nọkwa na-ebu amụma. 22 A sị
na ha abịala nso guzo n’ebe ịgba izu nzuzo m, ha gaara
ekwusara ndị m okwu m, nke gaara eme ka ha site n’ajọ
omume ha tụgharịa, sitekwa n’ụzọ ọjọọ ha chigharịa.
23 “Abụ m naanị Chineke na-anọ ha nso, ma adịghị m
anọ n’ebe dị anya?” Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara.
24 “O nwere onye pụrụ izo onwe ya n’ebe nzuzo nke
m na-enweghị ike ịhụ anya?” Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. “Ọ bụ na m anọghị n’ebe niile n’eluigwe
nakwa n’ụwa?” Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 25
“Anụla m ka ndị amụma a, bụ ndị na-ebu amụma ụgha
n’aha m na-ekwu na-asị, ‘Arọrọ m nrọ! Arọrọ m nrọ!’ 26
Ruo ole mgbe ka ihe dị otu a ga-adịgide n’obi ndị amụma
ndị a, ndị na-ebu amụma aghụghọ dị ha n’obi? 27 Ha
na-eche na nrọ ha na-akọrịtara ibe ha ga-eme ka ndị
mmadụ chezọọ aha m, dịka ndị nna nna ha si chezọọ
aha m site n’ịkpọ isiala nye Baal. 28 Ka onye amụma ahụ
rọrọ nrọ kọgharịa nro ọ rọrọ. Otu a kwa, ka onye ahụ

okwu m dị n'ọnụ ya nọgidekwa na-ekwusa ya n'eziokwu.
N'ihi na gịnị ka okporo ọka na mkpụrụ ọka nwekọrọ?"
Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 29 "Okwu m ọ dịghị
ka ọkụ? Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, Okwu m ọ
dịkwaghị ka okporo igwe nke na-etiwasị nkume?" 30
N'ihi ya, Onyenwe anyị kwubiri sị, "Ana m edo onwe m
megide ndị amụma na-esite n'ọnụ ibe ha na-ezute okwu
ha na-ekwu, ma na-asị na ọ bụ n'ọnụ m ka ha si nata ya.
31 E, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, Ana m edo onwe m
megide ndị amụma ahụ ire ha na-ekwu ọtụtụ okwu, ndị
ahụ na-asịkwa, 'Ọ bụ ihe si n'ọnụ Onyenwe anyị pụta.' 32
N'ezie, ana m edo onwe m megide ndị ahụ niile na-ebu
amụma nro ụgha." Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara.
"Ha ji okwu ụgha ha na-agwa ndị m okwu, na-eduhie
ha, ma ọ bụghị m họpụtara ha. Ọ bụkwaghị m zitere ha.
Okwu ha adịghịkwa abara ndị m uru ọbụla." Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara. 33 "Mgbe ndị a, maọbụ ndị
amụma ha, maọbụ ndị nchụaja ha, jụrụ gị ajụjụ sị gị, 'Gịnị
bụ ozi i si n'ọnụ Onyenwe anyị nata?' Ị ga-asa ha sị, 'Ozi
nke ole? Aga m agbakụta unu azụ, ya bụ ihe Onyenwe
anyị kwubiri.' 34 Ọ bụrụ na onye amụma maọbụ onye
nchụaja maọbụ onye ọbụla ọzọ ekwuo sị, 'Ihe dị otu a bụ
ozi si n'ọnụ Onyenwe anyị,' aga m ata onye ahụ kwuru
okwu ahụ na ndị ezinaụlọ ya ahụhụ. 35 Ihe ndị a bụ ihe
unu na-agwarịta onwe unu n'otu n'otu. Ọ bụ ihe enyi
na-agwa enyi ya, na ihe nwanna na-agwa nwanna Izrel
ibe ya. Unu na-asị, 'Gịnị bụ ọsịsa Onyenwe anyị nyere?'
maọbụ, 'Gịnị bụ okwu e si n'ọnụ Onyenwe anyị nata?' 36
Kwụsịnụ ịjụgharị ajụjụ banyere ihe Onyenwe anyị kwuru,

n’ihi na okwu onye ọbụla n’ime unu kwuru na-aghọrọ
onye ahụ ihe si n’ọnụ Onyenwe anyị pụta. Site n’ụzọ dị
otu a unu na-agbanwe ma na-asụgharịkwa okwu Chineke
dị ndụ isi, bụ okwu Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, onye bụ Chineke anyị. **37** Ihe ndị a niile bụ ihe unu
na-ajụkarị onye amụma, ‘Gịnị bụ ọsịsa Onyenwe anyị
nyere gị? Maọbụ, gịnị ka Onyenwe anyị kwuru?’ **38** Ọ bụ
ezie na unu na-ekwu sị, ‘Ihe ndị a bụ ozi si n’aka Onyenwe
anyị,’ ma lee ihe Onyenwe anyị na-ekwu: Unu na-ekwu
okwu ndị a, ‘Ihe a bụ ozi si n’aka Onyenwe anyị,’ ọ bụladị
mgbe m gwarala unu si unu asịkwala ‘Ihe ndị a bụ ozi
n’aka Onyenwe anyị.’ **39** Ya mere, mụ onwe m ga-echezo
unu kpamkpam ma sitekwa n’ihu m chụpụ unu na obodo
a nke m nyere unu na nna nna unu ha. **40** Aga m eme ka
ịta ụta ebighị ebi bịakwasị unu. Aga m etinyekwa unu
n’ọnọdụ ihere nke ga-adịgide ruo ebighị ebi, e, ọnọdụ
ihere nke a na-agaghị echefu echefu.”

24 Emesịa, Onyenwe anyị gosiri m nkata fiig abụọ, nke a
dọbara n’ihu ụlọnsọ Onyenwe anyị. N’oge a, Nebukadneza
eze Babilọn esitelarị na Jerusalem dọkpụrụ Jehoiakin nwa
Jehoiakim, eze Juda, na ndịisi Juda, na ndị ọka, na ndị
ụzụ, mee ka ha gaa biri na Babilọn, nke dị na mba ọzọ. **2**
Otu nkata nwere mkpụrụ fiig mara mma, dịka ndị ahụ na-
ebu ụzọ acha, nkata nke ọzọ nwere mkpụrụ fiig nke jọrọ
njọ, ha jọrọ njọ na mmadụ enweghị ike ịracha ha. **3** Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị jụrụ m ajụjụ sị m, “Jeremaya, gịnị ka ị
hụrụ?” Azara m sị ya, “Ahụrụ m mkpụrụ fiig. Ụfọdụ dị
nnọọ ezi mma, ma ndị ọzọ jọrọ njọ. Ha adịghịkwa mma
nracha.” **4** Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị,

5 “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel kwuru:
Ndị ahụ m mere ka e si na Juda dọta n’agha, ndị e buuru
gaa n’ala Kaldịa dị m dịka mkpụrụ osisi fiig ndị a mara
mma. 6 Anya m ga-adịkwasị ha n’ahụ ịhụ na ihe gaara
ha nke ọma. Aga m akpọghachitekwa ha n’ala a. Aga m
ewulikwa ha elu ghara ikwada ha; Aga m akụ ha dịka osisi
ghara ihopu ha. 7 Aga m enye ha ụdị obi ha ga-eji mata
m, na m bụ Onyenwe anyị. Ha ga-abụ ndị m, mụ onwe m
ga-abụkwa Chineke ha. N’ihi na obi ha niile ka ha ga-eji
lọghachikwute m. 8 “‘Ma dịka fiig ọjọọ ndị a, bụ ndị dị
njọ nke ukwuu na-enweghị ike iri ha eri,’ Onyenwe anyị
sịrị, ‘otu a ka m gaa emeso Zedekaya, eze Juda, na ndịisi
ọchịchị ya, na ndị ahụ niile fọdụrụ ndụ na Jerusalem, ma
ha bi n’ime ya, maọbụ biri n’Ijipt. 9 Aga m eme ka ha
ghọọrọ alaeze niile nke ụwa ihe ịsọ oyi, na ihe na-eweta
obi ọjọọ. Ha ga-aghọ ihe ịta ụta, na ihe e ji akọ akụkọ, na
ihe nkọcha na ihe ịbụ ọnụ n’ebe ọbụla m mere ka ha gaa
biri. 10 Aga m ezigakwa mma agha na ụnwụ na ọrịa na-
efe efe n’etiti ha, tutu ruo mgbe e mere ka ha gwụsịa
n’elu ala ahụ nke m nyere ha, nyekwa ndị bụ nna nna
ha.’”

25 Okwu ruru Jeremaya ntị banyere ndị Juda niile, n’afọ
nke anọ nke ọchịchị eze Jehoiakim, nwa Josaya na Juda.
Ọ bụkwa n’afọ nke mbụ nke ọchịchị eze Nebukadneza
na Babilọn. 2 Ya mere, ihe ndị a ka Jeremaya, bụ onye
amụma gwara ndị Juda na ndị niile bi na Jerusalem: 3
Kemgbe afọ iri abụọ na atọ, sitekwa n’afọ iri na atọ nke
ọchịchị eze Josaya nwa Amọn, bụ eze Juda ruo taa, ka
okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, a gwara m unu okwu,

mgbe na mgbe, ma unu jụrụ ige ntị n'ihe m gwara unu. 4
Ọ bụkwa ezie na Onyenwe anyị eziterela unu ndị ohu
ya bụ ndị amụma site n'oge ruo n'oge ma unu ajụla ige
ntị. Unu jụkwara ịṅa ntị n'ihe ha na-ekwu. 5 Ozi ha ziri
unu bụ nke a, "Unu niile n'otu n'otu sitenụ n'ụzọ ọjọọ
unu na ndụ ọjọọ unu tụgharịa, ka unu nwee ike ibigide
n'ala a Onyenwe anyị nyere unu na nna nna unu ha ruo
mgbe ebighị ebi. 6 Unu agbasola maọbụ fee, maọbụ kpọọ
isiala nye chi ndị ọzọ; unu ejila arụsị unu ji aka unu mee
kpasuo m iwe, ka m ghara imerụ unu ahụ. 7 "Ma unu
jụrụ ige m ntị," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. "Unu
ejirila arụsị unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, si otu a
wetara onwe unu mmerụ ahụ." 8 Ya mere, Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile na-asị, "Ebe ọ bụ na unu ajụla
ige ntị n'okwu m. 9 Aga m akpọku ndị ahụ si n'ugwu,
ha na ohu m bụ Nebukadneza, eze Babilọn." Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri, "Aga m eme ka ha bịa megide
ala a, na ndị bi n'ime ya. Ha ga-emegidekwa mba niile
gbara ala a gburugburu. Aga m ebibi ha niile kpamkpam,
mee ha ka ha ghọọ ihe iju anya, na ihe a na-eleli. Ha ga-
aghọkwa mkpọmkpọ ebe ruo mgbe ebighị ebi. 10 Aga m
emekwa ka olu obi ụtọ na ọṅụ, na olu ndị ikom na ndị
inyom na-alụ di na nwunye, na olu ndị na-akwọ ọka, na
ìhè nke oriọna na-enye, hapụkwa ịdị n'ime ya. 11 Ala a
niile ga-aghọ mkpọmkpọ ebe tọgbọrọ n'efu, mba ndị a
niile ga-ejere eze Babilọn ozi iri afọ asaa. 12 "Ma mgbe
iri afọ asaa zuru, aga m ata eze Babilọn na mba ya, bụ
ala ndị Babilọn, ahụhụ n'ihi ajọ omume ha," otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri, "Aga m emekwa ka ala ahụ ghọọ

mkpọmkpọ ebe ruo mgbe ebighị ebi. **13** Aga m emekwa
ka ihe niile m buru ụzọ kwuo megide ala ahụ bịakwasị ya,
bụ ihe niile e dere n'akwụkwọ a, na ihe niile Jeremaya
buru n'amụma megide mba niile dị iche iche. **14** A ga-eme
ka ha ghọọ ndị ohu nye mba dị iche iche na nke ndị eze
dị ukwuu. Aga m akwụghachikwa ha dịka omume ha si
dị, na dịka akaọrụ ha si dịkwa." **15** Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Chineke Izrel gwara m, "Nara m iko a dị m n'aka,
nke a gbajuru mmanya ọnụma m, gaa mee ka mba niile
m zigara gị ijekwuru ṅụrụ site na mmanya ọnụma m dị
n'ime ya. **16** Mgbe ha ṅụrụ ya, ha ga-adagharị, malitekwa
ịyị ara n'ihi mma agha, nke m ga-ezite n'etiti ha." **17** Ya
mere, esi m n'aka Onyenwe anyị nara iko ahụ, meekwa
ka mba ndị ahụ niile o ziri m ka m jekwuru ṅụrụ ihe dị
n'ime ya. **18** Jerusalem na obodo Juda niile, na ndị eze ha,
na ndịisi ọchịchị ha, si n'iko ahụ ṅụrụ ihe dị n'ime ya,
n'ihi ime ka e bibie ha, ka ha ghọọ ihe iju anya, na ihe
nkọcha, na ihe a bụrụ ọnụ, dịka ha dị taa. **19** Fero, eze
Ijipt, na ndị na-ejere ya ozi, na ndịisi ọchịchị ya, na ndị ya
niile, **20** na ndị mba ọzọ niile bi n'ebe ahụ; na ndị eze Uz;
na ndị eze ndị Filistia niile, bụ nke ndị Ashkelọn, na Gaza,
na Ekrọn, na ndị fọdụrụ n'ime Ashdọd. **21** Ndị eze Edọm,
na Moab, na ndị Amọn; **22** na ndị eze Taịa na Saịdọn, na
ndị eze obodo ha dị n'akụkụ osimiri, nke dị n'ofe nke ọzọ;
23 na ala Dedan, na Tema, na Buz, na ndị niile bi n'ebe dị
anya. **24** Na ndị eze Arebịa, na ndị eze mba niile ndị ahụ
bi n'ọzara; **25** na ndị eze Zimri, na Elam, na Midia; **26** na
ndị eze ala dị n'ugwu, na mba dị nso, na mba dị anya,
ha niile n'otu n'otu, na alaeze niile dị n'ụwa. Mgbe eze

ndị a niile ṅụtụrụ site n'ihe dị n'iko ahụ, eze Sheshak
ga-esitekwa na ya ṅụrụ. **27** "Mgbe ahụ, gwakwa ha sị,
'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke Izrel kwuru: Ṅụọnụ, ṅụbiganụ oke; gbọọkwanụ
agbọọ, daanụ n'ala ebe unu na-agaghị esi bilitekwa ọzọ,
n'ihi mma agha m ga-ezite n'etiti unu.' **28** Ọ bụrụ na ha
ajụ ịnara gị iko a site na ya ṅụtụ ihe dị ya n'ime, gwa ha
sị, 'Unu ga-aṅụrịrị ya, n'ihi na otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. **29** Lee, ana m amalite ime
ka mbibi bịakwasị obodo ahụ a kpọkwasịrị aha m. Ma unu
ga-esi aṅaa gbanarị ahụhụ? Unu agaghị agbanarị ahụhụ,
n'ihi na ana m enye iwu ka e webata mma agha n'etiti
ndị niile bi n'ụwa. Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile kwubiri.' **30** "Ugbu a buo amụma ndị a niile
megide ha, sị ha, "'Onyenwe anyị ga-esi n'elu bigbọọ; ọ
ga-esitekwa n'ebe obibi ya dị nsọ mee ka olu ya daa ụda.
Ọ ga-ebigbọsị ike megide ala ya Ọ ga-eti mkpu dịka ndị
ahụ na-azọcha mkpụrụ vaịnị; ọ ga-eti mkpu megide ndị
niile bi n'ụwa. **31** Ụda mkpọtụ ahụ ga-eru na nsọtụ niile
nke ụwa, n'ihi na Onyenwe anyị ga-ebo mba niile nke
ụwa ebubo. Ọ ga-eme ka ikpe ọmụma rute mmadụ niile,
meekwa ka e jiri mma agha bibie ndị ajọ omume.'" Otu
a ka Onyenwe anyị kwubiri. **32** Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, "Lee, mbibi na-
agbasa site n'otu mba na-eru na mba ọzọ; oke ifufe na-
abịakwa site na nsọtụ niile nke ụwa." **33** N'oge ahụ, ndị
ahụ Onyenwe anyị ga-egbu ga-atọgbọrọ n'ebe niile, site
n'otu nsọtụ nke ụwa ruo na nke ọzọ. A gaghị eli ha, o
nwekwaghị onye ga-akwa ha. Kama ha ga-atọgbọrọ n'ala

dịka unyi. 34 Kwasienụ akwa ike, unu ndị ọzụzụ atụrụ,
tiekwanụ mkpu akwa; tụrụọnụ onwe unu n'ala, unu ndị
ndu nke igwe ewu na atụrụ. N'ihi na oge a ga-egbu unu
eruola, unu ga-adakwa tiwasịa dịka ite aja. 35 Ndị ọzụzụ
atụrụ agaghị enwe ebe ha ga-agbaga ọsọ; ndị ndu igwe
ewu na atụrụ agaghị enwekwa ebe ha ga-ezo onwe ha. 36
Geenụ ntị ka unu nụrụ ịkwa akwa ndị ọzụzụ atụrụ, geenụ
ntị nụrụ mkpu akwa ndị ndu igwe ewu na atụrụ, n'ihi na
Onyenwe anyị na-ebibi ebe ịta nri ha. 37 Ebe mmakpu
ọma niile nke anụ ụlọ ga-aghọkwa mkpọmkpọ ebe, n'ihi
oke iwe nke Onyenwe anyị. 38 Ọ ga-apụkwute ha, dịka
ọdụm si esi n'ebe ndina ya na-apụta ịchụ anụ ọhịa. Ọ ga-
eme ka ala ha ghọọ mkpọmkpọ ebe, n'ihi mma agha nke
onye mmegbu, na n'ihi oke iwe Onyenwe anyị.

26 Na mmalite oge ahụ, Jehoiakim nwa Josaya eze Juda
bidoro ịchị ndị Juda, Onyenwe anyị mere ka okwu ya
rute Jeremaya ntị. 2 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru,
"Guzo n'ogige ụlọnsọ Onyenwe anyị. Nọdụ n'ebe ahụ
gwa ndị niile si n'obodo Juda bịa ịkpọ isiala n'ụlọnsọ
Onyenwe anyị okwu. Gwa ha ihe ahụ niile m nyere gị
n'iwu. Mee ka ihe ndị ahụ niile m nyere gị n'iwu rute ha
ntị, na-afọdụghị otu. 3 Ma eleghị anya ha ga-anụ, si na
mmehie ha chegharịa. Mgbe ahụ, mụ onwe m ga-eme
ka ihe ọjọọ ahụ m na-ezube na ọ ga-abịakwasị ha ghara
ịbịakwasị ha. 4 Gwa ha sị, 'Otu a ka Onyenwe anyị kwuru:
Ọ bụrụ na unu ajụ ige m ntị, jụkwa ịgbaso iwu m, nke
m nyere unu. 5 Ọ bụrụkwa na unu ajụ ige ntị n'okwu
ndị ohu m bụ ndị amụma ahụ m ziteere unu site n'oge
ruo n'oge (ndị unu nọgidekwara jụ ige ntị), 6 mgbe ahụ,

aga m eme ka ụlọnsọ a dịrị ka Shaịlo. Aga m emekwa
ka obodo a bụrụ obodo a bụrụ ọnụ n'etiti mba niile dị
n'ụwa.'" 7 Ndị nchụaja, na ndị amụma, na ndị mmadụ
ndị ọzọ nọ n'ụlọnsọ Onyenwe anyị nụrụ mgbe Jeremaya
kwuru okwu ndị a niile. 8 Mgbe Jeremaya kwusiri okwu
ndị ahụ Onyenwe anyị sị ya kwuo, ndị nchụaja ahụ, na
ndị mmadụ ndị ọzọ, na ndị amụma ahụ niile, jidere ya
sị ya, "Ị ghaghị ịnwụ! 9 Gịnị mere i ji buo amụma na
ụlọnsọ a ga-adị ka Shaịlo? Gịnịkwa mere i ji akwado na
obodo a ga-aghọ mkpọmkpọ ebe, nke onye ọbụla na-
agaghị ebikwa n'ime ya?" N'oge ahụ, ndị mmadụ ahụ
niile gbara Jeremaya gburugburu n'ụlọnsọ Onyenwe anyị.
10 Mgbe ndịisi ọchịchị Juda nụrụ ihe ndị a na-eme, ha
sitere n'ụlọeze bilie pụọ, jee n'ụlọnsọ Onyenwe anyị.
Mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha weere ọnọdụ n'ọnụ ụzọ ama
ọhụrụ nke dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị. 11 Mgbe ahụ, ndị
nchụaja na ndị amụma gwara ndịisi ọchịchị ahụ okwu sị
ha: "O kwesiri ka a maa nwoke a ikpe ọnwụ, n'ihi na o
buru amụma megide obodo a. Unu onwe unu ji ntị unu
nụrụ ihe o kwuru." 12 Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndịisi
ọchịchị ahụ na mmadụ niile nọ n'ebe ahụ okwu sị ha, "Ọ
bụ Onyenwe anyị zitere m ibu amụma megide ụlọnsọ a
na obodo a. Okwu niile m kwuru, nke unu nụrụ, bụ ihe
Onyenwe anyị ziri m ikwu. 13 Ma ọ bụrụ na unu emee ka
ụzọ unu na omume unu zie ezi, ọ bụrụ na unu erube isi
nye Onyenwe anyị Chineke unu, mgbe ahụ, Onyenwe
anyị ga-eme ka ihe ọjọọ ahụ o zubere na ọ ga-abịakwasị
unu ghara ịbịakwasị unu. 14 Ma n'ebe mụ onwe m nọ,
lee adị m unu n'aka, jirinụ m mee ihe ọbụla ziri unu ezi

n'anya nke dịkwa mma n'anya unu. 15 Ma ghọtakwanụ
nke ọma, na ọ bụrụ na unu emee ka m nwụọ, unu ga-
eweta ikpe ọmụma nke igbu onye aka ya dị ọcha n'isi
unu. Ikpe ọmụma ga-adịkwara obodo a na ndị bi n'ime
ya, n'ihi na eziokwu, Onyenwe anyị zitere m ikwupụta na
ntị unu okwu ndị a niile." 16 Mgbe ahụ, ndịisi ọchịchị na
ndị mmadụ ahụ niile gwara ndị nchụaja na ndị amụma
okwu sị ha, "O kwesighị ka a maa nwoke a ikpe ọnwụ
n'ihi na ọ gwara anyị okwu site n'aha Onyenwe anyị
Chineke anyị." 17 Ụfọdụ n'ime ndị okenye nọ n'ebe ahụ
pụtara n'ihu ọha mmadụ ahụ gwa ha okwu sị, 18 "Maịka
onye Moreshet buru amụma n'oge Hezekaya, bụ eze Juda.
Ọ gwara ndị Juda niile, sị ha, 'Otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: "'A ga-akọgharị Zayọn
dịka ala ubi. Jerusalem ga-aghọ ebe e kpokọtara nkume
na ngwongwo ụlọ dakpọrọ adakpọ, ugwu nke ụlọnsọ
ukwu ahụ ga-aghọ ebe dị elu nke oke ọhịa tochiri.' 19
"Hezekaya bụ eze Juda, na ndị Juda niile, ha mere ya ka ọ
nwụọ? Hezekaya ọ tụghị egwu Onyenwe anyị, rịọọ amara
na ihuọma ya? Ọ bụ na Onyenwe anyị atụgharịghị uche,
mee ka ihe ọjọọ o kwuru megide ya gharakwa imezu?
Ma anyị na-achọ iwetara onwe anyị ihe ọjọọ nke oke
mbibi." 20 (Ụraya nwa Shemaya, onye si Kiriat Jearim
pụta, bụkwa onye ọzọ buru amụma site n'aha Onyenwe
anyị. Amụma o buru megide obodo a na ala a bụkwa ụdị
amụma nke Jeremaya na-ebu. 21 Mgbe Jehoiakim bụ eze
na ndịisi ọchịchị nụrụ amụma Ụraya na-ebu, ha gbalịrị
ijide ya gbuo ya, ma Ụraya nụrụ ihe ha zubere ime. Ya
mere, Ụraya nụrụ ya gbapụ ọsọ gbalaa Ijipt n'ihi egwu.

22 Ma eze bụ Jehoiakim, zipụrụ Elnatan nwa Akboa na
ụfọdụ ndị ikom ọzọ ka ha gaa Ijipt jide Ụraya. 23 Ha si
n'Ijipt kpọlata Ụraya, duru ya gaa n'ihu Jehoiakim bụ eze,
onye nyere iwu ka e jiri mma agha gbuo ya. A tụnyere
ozu ya n'ebe a na-eli ndị mmadụ efu n'ala ahụ.) 24 Ma
otu ọ dị, Ahikam nwa Shefan, dịnyeere Jeremaya, n'ihi ya
a raraghị Jeremaya nye n'aka ndị mmadụ ka ha gbuo ya.
27 Na mmalite ọchịchị Zedekaya, nwa Josaya eze Juda,
okwu ndị a si n'ọnụ Onyenwe anyị rute Jeremaya ntị. 2
Ihe ndị a ka Onyenwe anyị gwara m, "Jiri akpụkpọ anụ dị
warawara na ụfọdụ okporo igwe, meere onwe gị ụdị agbụ
ahụ a na-amanye ụmụ ehi n'olu, nyakwasị ya n'olu gị. 3
Mgbe ahụ, zigara ndị eze Edọm, na Moab, na Amọn, na
Taịa, na Saịdọn ozi site n'ọnụ ndị ozi ha bịara Jerusalem
iwetara Zedekaya eze Juda ozi. 4 Zie ha ozi ha ga-ezi ndị
nwe ha, sị, 'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, sị, "Zienụ ndị nna unu
ukwu ozi a, sị, 5 Ọ bụ site n'ike aka m, na site n'ogwe
aka m, nke e setịrị eseti, ka m ji mee ụwa, na mmadụ, na
anụmanụ dị n'ime ya. Mụ onwe m ka ọ dịkwara ikpebi
itinye ha niile n'aka onye ọbụla m họpụtara dịka o si dị m
mma. 6 Ugbu a, ana m ewere alaeze unu niile nyefee ya
n'aka onye na-ejere m ozi bụ Nebukadneza eze Babilọn;
aga m emekwa ka ọ bụladị ụmụ ajọ anụ ọhịa mee ihe o
nyere n'iwu. 7 Mba niile ga-akpọ isiala nye ya; ha ga-
akpọkwa isiala nye nwa ya na nwa nwa ya, tutu ruo mgbe
m kpebiri na oge ha ezuola. Mgbe ahụ, aga m eme ka
ọtụtụ mba na ọtụtụ ndị eze merie ya. 8 """Ma ọ bụrụkwa
na mba maọbụ alaeze ọbụla ajụ ife Nebukadneza, bụ

eze Babilọn, maọbụ jụ ijere ya ozi dịka ohu, aga m eji
mma agha na ụnwụ na ọrịa na-efe efe, taa mba ahụ
ahụhụ, tutu ruo mgbe m bibiri ya site n’aka ya. Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri. **9** Ya mere, unu aṅala ndị amụma
unu, na ndị na-ajụ mmụọ ase, na ndị na-akọwara unu
nrọ, na ndị mmụọ ọjọọ si n’ọnụ ha ekwu okwu, na ndị
mgbaasị ntị. Unu aṅala ha ntị mgbe ha na-asị unu, ‘Unu
agaghị abụ ndị ohu eze Babilọn.’ **10** N’ihi na ọ bụ naanị
amụma ụgha ka ha na-eburu unu, okwu ụgha nke ga-
eme ka e site n’ala unu wezuga unu, bulaa unu ala dị
anya. Aga m esi n’ala unu chụsaa unu. Unu ga-alakwa
n’iyi. **11** Ma ọ bụrụ na mba ọbụla ekwere ịbụ ohu eze
Babilọn, kwenyekwa ife ya ofufe, mba ahụ ka m ga-eme
ka ọ nọgide n’ala nke aka ya. Ọ ga-akọ ala ahụ, birikwa
n’ime ya. Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.’”” **12** Otu ozi
ahụ ka m ziri Zedekaya, bụ eze Juda. Asịrị m, “Were olu
gị nyefee eze Babilọn n’aka dịka ohu, feekwa ya na ndị
ya, ị ga-adịkwa ndụ. **13** N’ihi gịnị ka gị na ndị gị ga-eji
nwụọ site na mma agha, na site n’ụnwụ na ọrịa na-efe
efe, dịka nke Onyenwe anyị kwurula banyere mba ọbụla
nke na-agaghị efe eze Babilọn? **14** Egela ntị n’okwu ndị
amụma na-agwa gị sị, ‘Unu agaghị efe eze Babilọn,’ n’ihi
na ọ bụ okwu ụgha ka ha na-agwa unu. **15** ‘Ọ bụghị m
zitere ha,’ otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. ‘Ha ji aha m
na-ebu amụma ụgha. N’ihi ya, aga m achụpụ unu, unu
ga-alakwa n’iyi, unu na ndị amụma ahụ na-eburu unu
amụma.’” **16** Mgbe ahụ, agwara m ndị nchụaja na ndị
mmadụ niile okwu sị ha, “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị
kwuru: Unu egela ndị amụma ahụ ntị, bụ ndị na-asị unu,

‘Na mgbe na-adịghị anya a ga-ebughachi ngwongwo ahụ
e si n’ụlọnsọ Onyenwe anyị bulaa Babilọn.’ Ọ bụ amụma
ụgha ka ha na-eburu unu. 17 Unu egela ha ntị. Feenụ eze
Babilọn, n’ihi na ọ bụ naanị site n’ụzọ ahụ ka unu ga-esi
dịrị ndụ. N’ihi gịnị ka unu ga-eji kwenye ka obodo a ghọọ
mkpọmkpọ ebe? 18 Ọ bụrụ n’ezie na ọ bụ okwu Onyenwe
anyị si n’ọnụ ndị amụma a na-apụta, ha rịọọnụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile arịrịọ ka ọ hapụ ikwe ka e
bukọrọ ngwongwo fọdụrụ n’ime ụlọnsọ nakwa ndị fọdụrụ
n’ụlọeze Juda, na n’ime Jerusalem bulaa Babilọn. 19 N’ihi
na ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru banyere ogidi niile ndị ahụ, na Oke osimiri bronz
ahụ, na ihe ndọkwasị niile, na ihe niile fọdụrụ n’obodo a,
20 nke Nebukadneza, bụ eze Babilọn na-eburughị mgbe
o sitere na Juda na Jerusalem, dọkpụrụ Jehoiakin nwa
Jehoiakim, bụ eze Juda, na ndị niile a na-asọpụrụ bulaa
Babilọn. 21 E, ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru banyere ihe niile
fọdụrụ n’ụlọnsọ Onyenwe anyị, na ndị fọdụrụ n’ụlọeze
Juda na n’ime Jerusalem. 22 ‘A ga-eburu ha niile bulaa ha
Babilọn. Ebe ahụ ka ha ga-anọkwa tutu ruo mgbe m ga-
abịa leta ha,’ ka Onyenwe anyị kwubiri. ‘Mgbe ahụ, aga m
ebulatakwa ha, kpọghachitekwa ha n’ebe a.’”

28 O ruo, n’ọnwa nke ise nke otu afọ ahụ, nke bụ afọ nke
anọ, na mmalite ọchịchị Zedekaya eze Juda, Hananaya,
nwa Azoa, onye amụma si Gibiọn, gwara m okwu n’ụlọnsọ
Onyenwe anyị n’ihu ndị nchụaja na ndị mmadụ si m. 2
“Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke Izrel kwuru, ‘Aga m agbaji agbụ nke eze Babilọn.

3 Tupu afọ abụọ agabiga, aga m esi Babilọn bulata ihe ndị
ahụ niile Nebukadneza eze Babilọn si n'ụlọnsọ Onyenwe
anyị bupụ bulaa Babilọn. 4 Aga m akpọlatakwa Jehoiakin
nwa Jehoiakim, na ndị niile ọzọ e si na Juda dọta n'agha
bulaa Babilọn, n'ihi na aga m agbaji agbụ ahụ eze Babilọn
nyanyere ha n'olu.'" Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 5
Mgbe ahụ, Jeremaya onye amụma zara Hananaya onye
amụma n'ihu ndị nchụaja na ndị mmadụ niile guzo
n'ụlọnsọ Onyenwe anyị 6 Jeremaya onye amụma sịrị,
"Amen! Ka Onyenwe anyị mezuo okwu amụma a i buru
site na ibughachite ngwongwo ụlọ Onyenwe anyị na
ịkpọghachite ndị niile e mere ka ha si n'ebe a gaa biri na
Babilọn. 7 Ma gee ntị nụrụ ihe m ga-ekwu n'ihu gị na
n'ihu ndị a niile guzo n'ebe a. 8 Site na mgbe ochie, ndị
amụma ahụ bu mụ na gị ụzọ ebuola amụma banyere agha
na mbibi na ọrịa na-efe efe megide ọtụtụ obodo dị iche
iche, na ọtụtụ alaeze dị iche iche. 9 Ma ihe e ji amata na ọ
bụ Onyenwe anyị n'ezie, zitere onye amụma buru amụma
kwuo na udo ga-adị, bụ naanị ma ọ bụrụ na amụma ya
emezuo." 10 Mgbe ahụ, Hananaya bụ onye amụma yipụrụ
Jeremaya agbụ ahụ o yikwasịrị onwe ya n'olu gbajie ya.
11 Ọ sịrị n'ihu ọha mmadụ ahụ niile, "Nke a ka Onyenwe
anyị kwuru: 'Ọ bụ n'otu aka ahụ ka m ga-agbajipụkwa
agbụ ịyagba Nebukadneza, eze Babilọn nyanyere n'olu
mba niile tupu afọ abụọ agabiga.'" Mgbe o kwuru otu
a, Jeremaya onye amụma hapụrụ ebe ahụ laa. 12 Mgbe
Hananaya bụ onye amụma gbajisiri ịyagba ahụ Jeremaya,
onye amụma nyanyere onwe ya n'olu, okwu Onyenwe
anyị ruru Jeremaya ntị sị ya, 13 "Gaa gwa Hananaya okwu

sị ya, ‘Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru: Ị gbajiela agbụ e
ji osisi mee, ma n’ọnọdụ ya ihe ị ga-enweta bụ agbụ igwe.
14 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke Izrel, kwuru. Aga m anyanye mba ndị a niile
agbụ igwe, i mee ka ha fee Nebukadneza eze Babilọn.
Ha ga-efekwa ya. Aga m enyekwa ya ike ọ bụladị n’ebe
ụmụ anụ ọhịa dị.’” 15 Mgbe ahụ, Jeremaya onye amụma
sịrị Hananaya onye amụma, “Gee ntị, Hananaya! Ọ bụghị
Onyenwe anyị zitere gị, ma ị ghọgbuola mba a mee ka
ha tụkwasị uche n’okwu ụgha. 16 N’ihi nke a, otu a ka
Onyenwe anyị kwuru, ‘Ekpebiela m isite n’ụwa wepụ gị. Ị
ga-anwụ n’afọ a, n’ihi na i kwusaala nnupu isi megide
Onyenwe anyị.’” 17 N’ọnwa asaa nke afọ ahụ Hananaya
onye amụma nwụrụ.

29 Ihe ndị a bụ ihe dị n’akwụkwọ ozi Jeremaya onye
amụma si Jerusalem degaara ndị fọdụrụ ndụ n’etiti ndị
okenye, na ndị nchụaja, na ndị amụma, na ndị Izrel
Nebukadneza dọtara n’agha si na Jerusalem bulaa ha
Babilọn. 2 Nke a bụ mgbe eze Jehoiakin, nne eze, ndị ozi
n’ụlọeze, ndị ndu Juda na Jerusalem, ndị ọka, na ndị ụzụ
sitere na Jerusalem dọta ha n’agha buru ha gaa mba ọzọ.
3 Onye Jeremaya nyere akwụkwọ ozi a ka o nyeruo ndị e
deere ya bụ Eleasa nwa Shefan, na Gemaraya nwa Hilkaya,
ndị Zedekaya eze Juda zigara Babilọn izi Nebukadneza bụ
eze ozi. 4 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, bụ Chineke Izrel na-agwa ndị niile m mere ka e si
na Jerusalem dọta n’agha buru laa Babilọn, 5 “Wuoronụ
onwe unu ụlọ, birikwanụ n’ime ya; kụọnụ ihe n’ubi a
gbara ogige, riekwa mkpụrụ si na ya; 6 lụọnụ nwunye,

mụọkwanụ ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom; lụọkwaranụ
ụmụ unu ndị ikom nwunye, kwenyekwanụ ka ụmụ unu
ndị inyom lụọ di, ka ha mụọkwa ụmụ ndị ikom na ụmụ
ndị inyom. Mụbaanụ n'ebe ahụ, unu ebilatakwala. **7**
Chọọnụ udo nke obodo ahụ m mere ka unu gaa biri n'ime
ya. Kpeekwanụ ekpere nye Onyenwe anyị banyere ya.
N'ihi na ọ bụrụ na ihe agaara obodo ahụ nke ọma, ọ ga-
agakwara unu nke ọma." **8** N'ihi na ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru,
"Unu ekwela ka ndị amụma ahụ nọ n'etiti unu, na ndị
na-ajụ arụsị ase rafuo unu; unu egela ntị n'akụkọ ha
na-akọ banyere nrọ ndị ahụ unu na-akwagide ha ka ha
rọọ. **9** N'ihi na amụma ha na-ebu n'aha m bụ amụma
ụgha. Ọ bụkwaghị m zitere ha." Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. **10** Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Mgbe
iri afọ asaa m kwadoro maka Babilọn zuru, aga m abịa
mezuo nkwa ahụ m kwere. Aga m eme ka unu lọtakwa
n'ebe a. **11** N'ihi na mụ onwe m maara echiche niile m na-
eche banyere unu," ka Onyenwe anyị kwubiri, "echiche
ime ka ihe gaara unu nke ọma, ọ bụkwaghị echiche ime
unu ihe ọjọọ, echiche ime ka unu nwee ezi ọdịnihu, na
olileanya kwesiri ntụkwasị obi. **12** Mgbe ahụ, unu ga-
abịakwute m, unu ga-abịa kpọkuokwa m n'ekpere, aga m
egekwa unu ntị. **13** Unu ga-achọsikwa m ike, chọta m
ma ọ bụrụ na unu ejiri obi unu niile chọọ m. **14** Aga m
emekwa ka unu chọta m," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri,
"meekwa ka unu bụ ndị a dọtara n'agha lọta. Aga m
esitekwa na mba ahụ niile m chụgara unu chịkọtaa unu,
kpọghachitekwa unu n'ebe ahụ m si chụpụ unu." Otu a

ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 15 Unu pụrụ ị sị, “Onyenwe
anyị akpọlite ndị amụma nye anyị na Babilọn.” 16 Ma
ihe ndị a ka Onyenwe anyị na-ekwu banyere eze ahụ na-
anọkwasị n’ocheeze Devid, na banyere ndị mmadụ niile
fọdụrụ n’obodo a, bụ ụmụnne unu ndị ahụ na-esoghị unu
gaa ebe e mere ka ha ga biri na mba ọzọ. 17 E, ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Aga m
eziga mma agha n’etiti ha, zigakwa ụnwụ na ọrịa na-efe
efe. Aga m eme ha ka ha dị ka mkpụrụ fiig jọgburu onwe
ya, nke mmadụ na-agaghị ata ata. 18 Aga m eji mma agha,
na ụnwụ, na ọrịa na-efe efe, chụọ ha ọsọ. Aga m eme
ha ka ha bụrụ ihe alaeze niile nke ụwa ga na-asọ oyi.
Ha ga-abụ ihe ịbụ ọnụ, na ihe iju anya, na ihe nkọcha,
na ihe ịta ụta n’etiti mba niile ebe m ga-achụla ha ọsọ.
19 N’ihi na ha egeghị ntị n’okwu m, bụ okwu si n’ọnụ
ndị ohu m bụ ndị amụma, ndị m zigaara ha mgbe mgbe.
Ma unu onwe unu, ndị bi na mba ọzọ egekwaghị ntị
n’okwu m.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 20 Ya mere,
nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu niile bụ ndị m mere ka
e si na Jerusalem dọta n’agha gaa Babilọn. 21 Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke
Izrel na-ekwu banyere Ehab nwa Kolaya, na Zedekaya
nwa Maaseia, ndị na-ebu amụma ụgha n’aha m, “Aga m
ewere ha nyefee n’aka Nebukadneza bụ eze Babilọn. Ọ
ga-etigbukwa ha n’ihu unu. 22 N’ihi ha, ndị niile e si Juda
dọta n’agha buru gaa Babilọn ga na-ekwu okwu nkọcha
sị, ‘Ka Onyenwe anyị mesokwa gị ụdị mmeso o mesoro
Zedekaya na Ehab, ndị eze Babilọn tụnyere n’ọkụ nke
regburu ha.’ 23 N’ihi na ha emeela ihe ndị jọgburu onwe

ya na njọ n'Izrel; ha na nwunye ndị agbataobi ha akwaala
iko; ha esitekwala n'aha m buo amụma ụgha, amụma
nke m na-enyeghị ha iwu ibu. Amaara m na ihe ndị a
bụ eziokwu, n'ihi na ahụrụ m ya." Otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri. 24 Gwa Shemaya onye Nehelam okwu sị
ya, 25 Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
bụ Chineke Izrel kwuru, "I dere akwụkwọ zigara ndị
niile bi na Jerusalem, ha na Zefanaya nwa Maaseia onye
nchụaja, na ndị nchụaja ndị ọzọ. Ị gwara Zefanaya okwu
n'akwụkwọ ahụ sị ya, 26 'Onyenwe anyị ahọpụtala gị
mee gị onye nchụaja ga-anọchi anya Jehoiada. N'ihi ya, ị
bụrụla onyeisi ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. Ya mere, o
kwesiri ka i jide onye ara ọbụla na-akpọ onwe ya onye
amụma, manye ya agbụ igwe n'ụkwụ, na n'olu ya. 27 Gịnị
mere i ji hapụ ịbasiri Jeremaya, onye Anatot mba ike,
onye na-eme onwe ya onye amụma n'etiti unu? 28 O
ziterela anyị ozi dị otu a na Babilọn sị anyị, Unu ga-anọ
n'ebe ahụ tee anya. Ya mere, wuoronụ onwe unu ụlọ,
birikwanụ n'ime ya. Kụọnụ ihe n'ubi, riekwanụ ihe si
n'ubi unu.'" 29 Zefanaya bụ onye nchụaja, gụrụ akwụkwọ
ozi ahụ n'ihu Jeremaya, bụ onye amụma. 30 Mgbe ahụ,
okwu Onyenwe anyị bịakwutere Jeremaya, sị, 31 "Zigara
ndị ahụ niile e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ ozi sị ha,
'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru banyere Shemaya onye
Nehelam, Ebe ọ bụ na Shemaya ebuorola unu amụma
mee ka unu tụkwasị obi unu n'okwu ụgha ya, ma ọ bụghị
m ziri ya, 32 ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, Mụ onwe
m aghaghị ịta Shemaya onye Nehelam na mkpụrụ ya
ahụhụ n'ihi mmehie ya. Ọ gaghị enwe nwoke ọbụla ga-

afọdụ ndụ n'etiti ndị ya niile. Ọ gaghị esokwa unu lekwasị
anya n'ihe ọma ahụ niile m na-akwado imere ndị m, n'ihi
na o kwusara nnupu isi megide Onyenwe anyị. Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri.'"

30 Ndị a bụ okwu nke sị n'ebe Onyenwe anyị nọ bịakwute
Jeremaya. **2** "Otu a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru,
'Dee ihe niile m gwara gị n'ime akwụkwọ. **3** N'ihi na
ụbọchị ndị ahụ na-abịa,' ka Onyenwe anyị kwupụtara,
'mgbe m ga-akpọghachite ndị m bụ Izrel na Juda si n'ebe
e mere ka ha jee biri na mba ọzọ lọta. Aga m eme ka ha
laghachi n'ala ahụ m nyere nna nna ha, ka ha nwetakwa
ya.' Otu a ka Onyenwe anyị kwuru." **4** Ma ndị a bụ okwu
Onyenwe anyị kwuru banyere Izrel na Juda. **5** "N'ihi na
otu a ka Onyenwe anyị kwuru, "'A na-anụ mkpu akwa
sitere n'egwu, nke oke egwu, ọ bụghị udo. **6** Jụọnụ ajụjụ,
ma hụ, nwoke ọ pụrụ ịmụ ụmụ? Gịnịkwa mere m ji na-
ahụ ndị ikom dị ike ka ha tụkwasịrị aka ha n'ukwu ha
dịka nwanyị ime na-eme, ihu onye ọbụla gbanwekwara
dịka nke onye na-anwụ anwụ? **7** Ụbọchị dị oke egwu ka
ụbọchị ahụ ga-abụ. O nwekwaghị ụbọchị ga-adị ka ya. Ọ
ga-abụ oge oke nsogbu nye Jekọb, ma a ga-anapụta ya
site na ya. **8** "'N'ụbọchị ahụ,' 'aga m agbaji ihe ịnya n'olu
a nyakwasịrị ha n'olu, tibisikwaa agbụ niile e kere ha. Ha
agaghị abụkwa ndị ohu nye ndị mba ọzọ, ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri. **9** Kama ha ga-efe
Onyenwe anyị bụ Chineke ha, na Devid eze ha, onye m ga-
esi n'etiti ha mee ka o biliere ha. **10** "'Ya mere, atụla egwu,
gị Jekọb, ohu m. Atụkwala ụjọ gị Izrel,' Otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara. 'Aghaghị m ịzọpụta gị site na mba ahụ dị

anya, zọpụtakwa ụmụ ụmụ gị site na mba ahụ e mere ka
ha gaa biri n'ime ya. Jekọb ga-emesịakwa biri n'udo na
nchebe. Ọ dịkwaghị onye ga-eme ka ụjọ tụọ ya ọzọ. **11**
N'ihi na mụ onwe m nọnyeere gị, aga m azọpụtakwa gị,'
otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 'A sịkwarị na m alaa mba
ndị ahụ niile n'iyi, bụ mba ndị ahụ m chụbanyere gị n'ime
ha, agaghị m ebibi gị onwe gị kpamkpam. Aga m adọ gị
aka na ntị maọbụ dịka o kwesiri, ị gaghị agbanarị ịta
ahụhụ.' **12** "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwukwara, "'Ọnya
dị gị n'ahụ enweghị ngwọta, mmerụ ahụ i merụrụ dị
ukwuu, ọ pụghị ịla ala. **13** O nweghị onye na-ekpechitere
gị ọnụ gị, o nweghị ọgwụ dị nke e ji eme ka ọnya gị laa.
Olileanya adịghị na a ga-agwọ gị. **14** Ndị niile gị na ha dị
na mma e chezọọla gị; ha adịghị echetakwa gị n'echiche
uche ha. E tieela m gị ihe dịka onye iro gị ga-esi tie gị
ihe; ataala m gị ahụhụ dịka onye na-enweghị obi ebere
ga-esi taa gị ahụhụ, n'ihi na ajọ omume gị bara ụba nke
ukwuu, mmehie gị dịkwa ọtụtụ. **15** Gịnị mere i ji na-akwa
akwa n'ihi ọnya dị gị n'ahụ? Gịnị mere i ji na-akwa akwa
n'ihi ihe mgbu nke na-enweghị ọgwụgwọ? Emere m ka
ihe ndị a bịakwasị gị n'ihi ịba ụba nke ajọ omume gị, na
n'ihi ọtụtụ mmehie gị. **16** "'Ma a ga-erepịa ndị niile na-
eripịa gị; ndị iro gị niile, ha niile n'otu n'otu, ka a ga-
adọta n'agha buru gaa mba ọzọ. Ndị na-apụnara gị ihe i
nwere n'ike ka a ga-apụnarakwa ha ihe ha nwere n'ike.
Ndị niile na-alụtakwa ihe inwere n'agha ka a ga-enye ka
ha ghọọ ihe nlụta n'agha. **17** Ma aga m eme ka ahụ sie
gị ike; aga m agwọkwa ọnya gị niile,' otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya. 'N'ihi na a na-akpọ gị onye a jụrụ ajụ.

Gị Zayọn, nke o nweghị onye na-elekọta ya.’ 18 “Otu a
ka Onyenwe anyị kwuru, “‘Lee, ana m aga ime ka Jekọb
nwetaghachi ụlọ ikwu ya; aga m enwekwa obi ebere n’ebe
obibi ya. A ga-ewugharị obodo ahụ n’elu mkpọmkpọ ebe
ya; ụlọeze ga-eguzokwa n’ọnọdụ kwesiri ya. 19 N’ebe ahụ
ka a ga-esi na-anụ olu abụ ekele, na olu ndị na-aṅụrị ọṅụ.
Aga m eme ka ha baa ụba n’ọnụọgụgụ, ha agaghị adịkwa
ole na ole. Aga m eme ka ha bụrụ ndị a na-asọpụrụ, ndị
a na-agaghị eledakwa anya. 20 Ụmụ ha ga-adịkwa ka
ụmụntakịrị ndị mgbe ochie ahụ, nzukọ ha ga-eguzosikwa
ike n’ihu m. Aga m atakwa ndị ahụ na-emegbu ha ahụhụ.
21 Onyendu ha ga-abụ otu onye n’ime ndị ha; onye ga-
achị ha ga-esi n’etiti ha pụta. Aga m akpọbata ya nso ebe
m nọ, ọ ga-abịaru m nso, n’ihi na olee mmadụ ahụ nke
pụrụ inyefe onwe ya kpamkpam, maka ịbịaru m nso?’
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 22 ‘N’ụzọ dị otu a unu
ga-abụ ndị m, mụ onwe m kwa ga-abụ Chineke unu.’” 23
Lee, Onyenwe anyị ga-esite n’ọnụma ya mee ka oke ifufe
ya fee. Ọ ga-efekwasị ndị na-emebi iwu dịka ifufe na-efesi
ike. 24 Iwe ọkụ Onyenwe anyị agaghị akwụsị tutu ruo
mgbe o mezuru ihe ndị o bu n’obi. N’ụbọchị ndị ahụ na-
abịa unu ga-aghọta ihe ndị a.

31 “N’oge ahụ,” otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara ya,
sị, “Aga m abụ Chineke nke agbụrụ Izrel niile. Ha ga-
abụkwa ndị m.” 2 Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, “Ndị
ahụ gbanarịrị mma agha ga-ahụta ihuọma n’ọzara. Aga m
abịa iwetara Izrel izuike.” 3 Onyenwe anyị mere ka anyị
hụ ya anya site n’ebe dị anya, na-asị, “Ọ bụ ịhụnanya nke
na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi ka m ji hụ gị n’anya; Ọ bụ

ebere nke na-adịghị agbanwe ka m ji dọta unu nso. 4
Aga m ewulikwa gị elu ọzọ, e, aga m eme ka ị bụrụ ihe e
wughariri ọzọ, gị Izrel bụ nwaagbọghọ na-amaghị nwoke.
Mgbe ahụ, ị ga-eji ihe iti egwu gị pụọ soro ndị ọṅụ juru
obi tee egwu. 5 Mgbe ahụ, ị ga-akụkwa ubi vaịnị a gbara
ogige n'elu ugwu Sameria. Ndị ọrụ ubi kụrụ ya ga-erikwa
mkpụrụ si na ya. 6 Ụbọchị ahụ ga-adị mgbe ndị nche ga-
anọ n'elu ugwu nta niile nke Ifrem tikuo ndị niile sị ha,
'Bịanụ ka anyị jeruo Zayọn, ka anyị jee n'ihu Onyenwe
anyị Chineke anyị.'" 7 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru,
"Tienụ mkpu ọṅụ n'ihi Jekọb, tienụ mkpu ọṅụ n'ihi onye
ahụ kachasị mba niile n'ịdị ukwuu. Meenụ ka a nụrụ ya,
toonu ma na-asịkwanụ, 'Onyenwe anyị, biko, zọpụta ndị
gị, bụ ndị Izrel fọdụrụ.' 8 Lee, aga m esite n'ala ahụ dị
n'ugwu kpọta ha; aga m eme ka e si na nsọtụ niile nke
ụwa chịkọtaa ha. N'etiti ha ka a ga-ahụ ndị kpuru ìsì
na ndị ngwụrọ, na ndị inyom dị ime, na ndị inyom ime
na-eme. Ndị ga-alọta ga-adị nnọọ ukwuu! 9 Ha ga na-
akwa akwa mgbe ha na-alọta, ha ga-anọkwa n'ekpere
mgbe m ga-edulata ha. Aga m edu ha site n'akụkụ iyi,
n'ala dị lariị, ebe ha na-agaghị akpọbi ụkwụ ha, n'ihi
na aghọọlara m Izrel nna, Ifrem bụkwa ọkpara m. 10
"Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu mba niile; kwusaanụ
ya n'ebe dị anya nke ala ahụ dị n'akụkụ osimiri niile. Onye
ahụ chụsara Izrel ga-achịkọtakwa ha. Ọ ga-elekọtakwa
igwe ewu na atụrụ ya dịka onye ọzụzụ atụrụ. 11 N'ihi na
Onyenwe anyị ga-agbapụta Jekọb, ọ ga-anapụtakwa ha
site n'aka ndị ka ha ike. 12 Ha ga-abịa nọọ n'ugwu Zayọn
tie mkpu ọṅụ, ha ga-aṅụrị ọṅụ n'ihi ịdị ukwu nke ezi ihe

Onyenwe anyị nyere ha, dịka ọka, na mmanya ọhụrụ,
na mmanụ, na ụmụ igwe ewu na atụrụ, na ọtụtụ ehi.
Ha ga-adị ka ubi a na-agba mmiri mgbe niile; ha agaghị
erukwa ụjụ ọzọ. **13** Mgbe ahụ, obi ga-atọ ụmụ agbọghọ
ụtọ, ha ga-etekwa egwu ọṅụ, ụmụ okorobịa na ndị agadi
ga-aṅụrịkwa ọṅụ. Aga m eme ka iru ụjụ ha ghọọrọ ha obi
ụtọ, aga m enyekwa ha nkasiobi na ọṅụ n'ọnọdụ mwute.
14 Aga m emekwa ka afọ jubiga ndị nchụaja oke n'ihi
ịdị ukwuu nke onyinye ha ga-enweta, afọ ezi ihe m ga-
ejukwa ndị m," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **15** Ihe ndị
a bụ ihe Onyenwe anyị kwuru, "A nụrụ otu olu na Rema,
iru ụjụ na oke ịkwa akwa. Rechel na-akwa akwa n'ihi ụmụ
ya, o kwekwaghị ịnabata nkasiobi a na-akasị ya, n'ihi
na ụmụ ya adịghịkwa." **16** Ma otu a ka Onyenwe anyị
kwuru, "Jide olu gị aka, ka ọ ghara ịkwa akwa, jidekwa
anya gị abụọ, ka ha ghara ịgba anya mmiri, n'ihi na a ga-
akwụ gị ụgwọ ọrụ n'ihi ọrụ gị." Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. "Ha ga-esite n'ala ndị iro ha lọtakwa. **17** N'ihi
ya, olileanya dịkwara ọdịn'ihu gị." Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. "Ụmụ gị ga-alọtakwa n'ala nke aka ha. **18** "Anụla
m nnọọ ịsụ ude Ifrem, na okwu o kwuru sị, 'Ị dọọla m aka
na ntị dịka nwa ehi nke na-eme isiike. Lee, amụtala m
ihe ị chọrọ ka m mụta site n'ịdọ aka na ntị gị. Ya mere,
kpọlata m, ka m nwee ike lọtakwa, n'ihi na ị bụ Onyenwe
anyị na Chineke m. **19** Mgbe m kpafuru, echegharịrị m.
Mgbe m ghọtakwara, e tiri m aka n'obi m, ihere mere m, ọ
wutekwara m n'ihi n'ọnọdụ ihe ihere n'ihi ụdị ndụ m biri
n'okorobịa m.' **20** Ifrem, ọ bụghị nwa m nwoke, onye ihe
ya na-atọ m ụtọ? Ọ bụ ezie na m na-ekwu okwu megide

ya, ma anọkwa m na-echeta ya. N'ihi ya, ihe banyere ya
na-agụsị obi m agụụ ike. Ana m enwekwa obi ebere n'ebe
ọ nọ." Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **21** "Manyenụ
ogidi ịhụba ụzọ ama, manyekwanụ osisi ịhụba ụzọ ama.
Lezienụ anya mụta aha okporoụzọ niile, bụ okporoụzọ
unu ga-eso. Lọta, gị Izrel, bụ nwaagbọghọ na-amaghị
nwoke, laghachi n'obodo gị ndị a. **22** Ruo ole mgbe ka ị ga-
anọ na-awaghari, gị nwaagbọghọ na-ekwesighị ntụkwasị
obi Izrel? N'ihi na Onyenwe anyị na-aga ime ihe ọhụrụ
n'ụwa; nwanyị ga-anọ nwoke gburugburu." **23** Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke
Izrel, kwuru, "Mgbe m si na mba ọzọ kpọghachi ha, ndị
ga-ebi n'ala Juda na n'ime obodo ya niile ga-ekwu okwu
ndị a ọzọ sị: 'Onyenwe anyị gọzie gị, gị ebe obibi dị nsọ,
gị ugwu dị nsọ.' **24** Ndị mmadụ ga-ebikọta ọnụ na Juda na
n'obodo niile dị n'ime ya, ma ndị na-arụ ọrụ ubi, ma ndị
na-elekọta igwe ewu na atụrụ ha. **25** Aga m enwoghakwa
ike ndị na-ada mba, meekwa ka afọ ju ndị ike gwụrụ." **26**
N'oge a, esi m n'ụra teta, lee anya gburugburu m. Ụra m
rahụrụ tọrọ m ụtọ nke ukwuu. **27** Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara, "Lee, ụbọchị ndị ahụ na-abịa, mgbe m ga-
akụ ụmụ mmadụ na ụmụ anụmanụ n'ụlọ Izrel na n'ụlọ
Juda. **28** Ọ ga-erukwa na dịka m legidere ha anya maka
ihopu ha, ikwada ha, itikpọ ha, laa ha n'iyi, ma mee ka
ihe ọjọọ bịakwasịrị ha, otu a ka m ga-esikwa lezie ha anya
iwuzi ha na ịkụ ha dị ka mkpụrụ." Ọ bụ otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri. **29** "N'ụbọchị ndị ahụ, ndị mmadụ agaghị
asịkwa, "'Nna anyị ha arachaala mkpụrụ osisi na-achaghị
acha, ma lee, eze ụmụ ha na-ejiji ejiji.' **30** Kama onye

ọbụla ga-anwụ n'ihi mmehie nke aka ya; onye rachara
mkpụrụ osisi na-achaghị acha ka eze ya ga-ejiji. 31 "Lee,
oge na-abịa," ka Onyenwe anyị kwupụtara, "mgbe m ga-
eme ka ọgbụgba ndụ ọhụrụ dịrị n'etiti mụ na ụlọ Izrel,
nakwa ụlọ Juda. 32 Ọ bụghị ụdị ọgbụgba ndụ ahụ mụ
na nna nna ha gbara, mgbe ahụ m jidere ha n'aka site
n'ala Ijipt dupụta ha, n'ihi na ha mebie ọgbụgba ndụ
m, ọ bụ ezie na mụ onwe m bụ di nye ha," Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara. 33 "Ma nke a bụ ọgbụgba ndụ
mụ na ụlọ Izrel ga-agba mgbe oge ndị ahụ gasịrị," ka
Onyenwe anyị kwupụtara. "Aga m etinye iwu m n'ime
obi ha, aga m edekwasịkwa ha n'uche ha. Aga m abụ
Chineke ha, ha onwe ha ga-abụkwa ndị m. 34 Ọ dịghị
onye ọbụla n'etiti ha ga-akụziri onye agbataobi ya ihe,
maọbụ otu onye asị ibe ya, 'Mara Onyenwe anyị,' n'ihi na
ha niile ga-ama onye m bụ, site n'onye dịkarịsịrị nta ruo
n'onye dịkarịsịrị ukwuu n'etiti ha." Otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya. "N'ihi na aga m agbaghara ajọ omume
ha, agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ." 35 Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, bụ onye ahụ họpụtara
anyanwụ mee ka ọ na-enye ihe n'ehihie, onye ahụ nyere
ọnwa na kpakpando iwu ka ha na-enye ihe n'anyasị, onye
na-akpali oke osimiri, na-eme ka ebiliri mmiri na-ebigbọ.
Aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. 36 Otu
a ka Onyenwe anyị kwupụtara, "Ọ bụ naanị ma ụkpụrụ
ndị a ọ pụrụ n'ihu m, ghara ịdịkwa, ka a ga-eme ka ụmụ
ụmụ Izrel ghara ịdị, ka ha ghara ịbụkwa mba n'ihu m
ọzọ." 37 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Ọ bụ naanị
mgbe e nwere ike ịtụ ma chọpụta ịsa mbara nke mbara

eluigwe, na ịdị omimi nke ntọala ụwa, ka m ga-ajụ ụmụ
ụmụ niile nke Izrel, n'ihi ihe niile ha mere." Otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri. 38 "Ụbọchị ndị ahụ na-abịa, Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri, mgbe a ga-ewugharị obodo a
nye m, site n'ụlọ elu Hananel ruo n'ọnụ ụzọ ama Akụkụ.
39 Ịdị ogologo nke eriri ọtụtụ a ga-eji tụọ ya ga-adị ka site
n'ihu ọnụ ụzọ ama ahụ ruo n'ugwu Gareb, gaakwa ruo
Goa. 40 Ndagwurugwu ahụ niile ebe a tụnyere ozu ndị
mmadụ, na ebe e kpofuru ntụ, na mgbada ugwu ahụ niile
ebe e doziri edozi maka ịkụ ihe, ruo na ndagwurugwu iyi
Kidrọn nke dị n'akụkụ ọnụ ụzọ ama ịnyịnya, ga-aghọkwa
ebe dị nsọ nye Onyenwe anyị. A gaghị ehopukwa obodo
ahụ ọzọ, maọbụ tikpọọ ya."

32 Ihe ndị a bụ okwu Onyenwe anyị nke rutere Jeremaya
n'afọ nke iri nke ọchịchị Zedekaya eze Juda, nke bụkwa afọ
nke iri na asatọ nke ọchịchị Nebukadneza. 2 N'oge a, ndị
agha Babilọn gbara Jerusalem gburugburu. E tinyekwara
Jeremaya, bụ onye amụma n'ogige ụlọ ndị nche nke dị
n'ụlọeze Juda. 3 Zedekaya eze Juda tụrụ ya mkpọrọ n'ebe
ahụ, sị ya, "Gịnị mere i ji na-ebu amụma dị otu a. N'ihi na
ị na-asị, 'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ejikerela m
inyefe gị na obodo a n'aka eze Babilọn. Ọ ga-alụtakwa ya
n'agha. 4 Zedekaya eze Juda agaghị agbapụ site n'aka ndị
Babilọn, n'ihi na a ga-enyefe ya n'aka eze Babilọn, onye
ya na ya ga-ekwurịtakwa okwu ihu na ihu. Zedekaya ga-
ejikwa anya ya abụọ hụ eze Babilọn, 5 onye ga-eduru
ya, bụ Zedekaya, gaa Babilọn, ebe ọ ga-anọ tutu ruo
mgbe mụ, bụ Onyenwe anyị, mesiri ya ike. Ọ bụrụ na
ibuso ndị Babilọn agha, ị gaghị emeri.'" 6 Jeremaya sịrị,

“Okwu Onyenwe anyị rutere m ntị, sị, 7 Lee, Hanamel
nwa Shalum, nwanne nna gị, ga-abịakwute gị, sị gị, ‘Zụrụ
ala m dị n’Anatot, n’ihi na ebe ị bụ onye ikwu m ọ bụ gị
ka o ruuru ịzụ ya.’ 8 “Mgbe ahụ, dịka Onyenwe anyị si
kwuo ya, Hanamel nwa nwanne nna m bịakwutere m
n’ogige ndị nche sị m, ‘Zụrụ ala m dị n’Anatot, n’ime ala
ndị Benjamin. Ebe ọ bụ ihe ruuru gị ịgbapụta ya ime ka ọ
bụrụ nke gị, ọ bụ gị kwesiri ịzụ ya.’ “Amaara m na nke a
bụ okwu Onyenwe anyị. 9 Ya mere, azụrụ m ala ahụ dị
n’Anatot site n’aka nwanna m Hanamel. Atụpụtara m
ọlaọcha shekel iri na asaa ọnụahịa ala ahụ, jiri ya kwụọ
ya ụgwọ. 10 Emesịa, etinyere m aka m n’akwụkwọ ire ala
ahụ, kaa ya akara, nyachie ya, n’ihu ndị akaebe. Atụkwara
m ọlaọcha ahụ n’ihe ọtụtụ. 11 Eweere m akwụkwọ ịzụta
ala ahụ a kara akara, nke a nyachikwara anyachi, ebe e
dere ihe banyere ọzụzụ na orire nke ala ahụ, werekwa
ụdị akwụkwọ ahụ nke a na-anyachighị anyachi, 12 nyefee
ha n’aka Baruk nwa Neraya, nwa Mahseia, n’ihu Hanamel
nwanna m, na n’ihu ndị akaebe ndị ọzọ, ndị aka ha dị
n’akwụkwọ ahụ, na n’ihu ndị Juu ndị ọzọ, ndị nọ n’ogige
ụlọ ndị agha ahụ. 13 “N’ihu ha, enyere m Baruk iwu ndị a
sị ya, 14 ‘Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Were akwụkwọ ndị a, ma
nke a nyachiri anyachi, ma nke a na-anyachighị anyachi,
tinye ha n’ime ite e ji ụrọ kpụọ, ebe ha ga-adị ogologo
oge. 15 N’ihi na ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, a ga-emesịakwa
zụọ ụlọ, ala ubi nakwa ubi vaịnị n’ala a.’ 16 “Mgbe m
nyechasịrị Baruk nwa Neraya akwụkwọ ndị ahụ, ekpere

m ekpere nye Onyenwe anyị sị, 17 “Gị, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị ọ bụ gị sitere n’ike gị dị
ukwuu, na aka gị e setịrị eseti mee eluigwe na ụwa. O
nweghị ihe ọbụla ị na-enweghị ike ime. 18 Ị na-egosi
ịhụnanya nye ọtụtụ puku ndị mmadụ ma na-eweta ịta
ahụhụ nye ụmụ site n’ihi mmehie nna ha. O Chineke dị
ukwuu dịkwa ike, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
bụ aha gị. 19 Nzube gị dị ukwuu, otu a kwa akaọrụ gị
dịkwa ukwuu. Anya gị ghere oghe nye ụzọ mmadụ niile. Ị
na-akwụghachikwa onye ọbụla dịka ndụ ya na akaọrụ ya
si dị. 20 Ọ bụ gị mere ihe ịrịbama na ihe ebube dị iche iche
n’Ijipt. Ị nọgidekwara na-arụ ha ruo taa, ma n’ala Izrel
ma n’etiti ndị niile nọ n’ụwa. N’ihi ya, i meere onwe gị
aha nke ka bụkwa nke gị n’ebe niile. 21 Ọ bụ ihe ịrịbama
na ọrụ ebube dị iche iche, n’aka dị ike, na ogwe aka e
setịpụrụ esetipụ, n’ihe oke egwu, ka i ji kpọpụta ndị gị
Izrel site n’Ijipt. 22 Ị nyere ha ala a, nke ị ṅụrụ n’iyi inye
nna nna ha, ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na
ya. 23 Ha batara n’ala a, nweta ya, ma ha jụrụ irubere gị
isi, maọbụ jegharịa n’iwu gị; ha emeghị ihe ndị i nyere ha
n’iwu mee. N’ihi ya, i mere ka ihe ọjọọ ndị a bịakwasị ha.
24 “Lee ka ndị iro si wuo ihe agha ha gburugburu mgbidi
obodo a, ihe agha nke ha ga-eji lụta ya n’agha. I werela
obodo a nyefee ndị Babilọn na-ebuso ya agha n’aka, n’ihi
mma agha na ụnwụ, na oke ọrịa dị n’ime ya. Ihe i kwuru
na ọ ga-eme emezuola, dịka i si ahụ ya ugbu a. 25 Ma ọ
bụ ezie na a ga-enyefe obodo a n’aka ndị Babilọn, ma gị,
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị gwara m sị,
‘Were ọlaọcha zụta ala ahụ. Zụkwaa ya n’ihu ndị akaebe.’”

26 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị sị ya,
27 “Abụ m Onyenwe anyị, Chineke nke anụ ahụ niile bụ
mmadụ. Ọ dị ihe ọbụla karịrị m ime? 28 Ya mere, ihe
ndị a ka Onyenwe anyị kwuru: Ejikerela m ugbu a inyefe
obodo a n’aka ndị Babilọn, na n’aka Nebukadneza eze
Babilọn, onye ga-alụta ya n’agha. 29 Ndị Babilọn ahụ na-
ebuso obodo a agha, ga-abata n’ime ya, kpọọ ya ọkụ. Ha
ga-akpọ ya ọkụ, ya na ụlọ niile dị n’ime ya, bụ ụlọ niile
ahụ ndị bi n’ime ya nọ kpasuo m iwe, site n’isure ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye chi Baal n’elu ụlọ ha niile, na
site n’ịwụsara chi ndị ọzọ onyinye ihe ọṅụṅụ. 30 “Ọ bụ
naanị ihe ọjọọ ka ndị Izrel na ndị Juda mere n’ihu m site
na mgbe ha bụ nwantakịrị. N’ezie, ha esitela n’ihe ha ji
aka mee kpasuo m iwe, ka Onyenwe anyị kwuru. 31 Site
n’oge e wuru ya ruo ugbu a, ndị bi n’obodo a akpaliela
iwe m na ọnụma m. Ya mere, aga m esite n’ihu m wezuga
ha. 32 Ndị Izrel na Juda, na ndị eze ha, na ndịisi ọchịchị
ha, na ndị nchụaja ha, na ndị amụma ha, na ndị ikom
Juda, ma ndị bi na Jerusalem, akpasuola m iwe site n’ihe
ọjọọ niile ha mere. 33 Ha gbakụtara m azụ, jụ ilenye anya
n’ebe m nọ. Ọ bụ ezie na m ziri ha ihe mgbe mgbe, ma
ha jụrụ ige ntị, jụkwa ịnabata ịdọ aka na ntị m. 34 Ha
doro oyiyi ihe arụ n’ụlọnsọ ahụ a kpọkwasịrị aha m, si
otu a merụọ ya. 35 Ha wuru ebe dị elu dị iche iche na
Ndagwurugwu nke Ben Hinom nye Baal, ebe ha nọ jiri
ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom chụọ aja nye Molek. O
nweghị mgbe m nyere ha iwu ime ihe dị otu a, o nweghị
mgbe ajọ ihe dị otu a batara m n’obi, nke i nye ha iwu ime
ihe arụ dị otu a, nke ime ka Juda mehie. 36 “Ihe i kwuru

banyere obodo a bụ, ‘A ga-esite na mma agha, na n’ụnwụ,
na n’oke ọrịa, nyefee ha n’aka eze Babilọn,’ ma ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel kwuru, **37** Lee, aghaghị m
ịchịkọta ha site na mba ndị ahụ niile m sitere n’iwe m,
na n’oke ọnụma m chụga ha. Aga m akpọghachite ha
n’ebe a, mee ka ha biri n’udo. **38** Ha ga-abụ ndị m, mụ
onwe m ga-abụkwa Chineke ha. **39** Aga m enye ha otu
obi na otu ụzọ, ime ka ha na-atụ egwu m, n’ihi ọdịmma
nke ha, na ọdịmma nke ụmụ ha ndị ga-eso ha. **40** Aga
m eme ka ọgbụgba ndụ ebighị ebi dịrị n’etiti mụ na ha.
Agaghị m akwụsị imere ha ihe ọma, aga m akwalikwa
obi ha ịtụ egwu m. N’ụzọ dị otu a, ha agaghị esitekwa
n’iso m wezuga onwe ha. **41** Obi ga-atọkwa m ụtọ ime ha
mma; m ga-ejikwa obi m niile, na mkpụrụobi m niile kụọ
ha n’ala a. **42** “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, Dịka
m mere ka ihe ọjọọ ukwuu a niile bịakwasị ndị a, otu a
ka m ga-esikwa mee ka ezi ihe ahụ niile m kwere ha na
nkwa bịakwasị ha. **43** A ga-azụkwa ọhịa n’ala a unu na-
asị na ọ bụ ala tọgbọrọ n’efu, nke mmadụ na anụmanụ
na-adịghị n’ime ya, ala nke e nyefere n’aka ndị Babilọn.
44 A ga-ejikwa ọlaọcha zụọ ala ubi, deekwa ihe banyere
orire na ọzụzụ ya n’akwụkwọ. A ga-aka akwụkwọ ndị ahụ
akara n’ihu ndị akaebe, n’ala Benjamin, na n’obodo nta
niile dị gburugburu Jerusalem, ma n’ala Juda, na n’obodo
dị n’ala ugwu ugwu, na nke dị na mgbada ugwu niile dị
n’ọdịda anyanwụ, na nke dị na Negev, n’ihi na aga m esite
n’obodo ndị ahụ dọtara ha n’agha buuru ha gaa kpọlata
ha. Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.”

33 Mgbe Jeremaya ka nọ dịka onye mkpọrọ n’ogige ụlọ
ndị nche, okwu Onyenwe anyị ruru ya ntị nke ugboro
abụọ, sị ya, **2** “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, onye ahụ kere
ụwa kwuru, Onyenwe anyị, onye kpụrụ ya mee ya ka o
guzosie ike, Onye aha ya bụ Onyenwe anyị: **3** ‘Kpọkuo m,
aga m aza gị, gosi gị ihe dị ukwuu dị iche iche, na ihe siri
ike na nghọta nke ị na-amaghị.’ **4** N’ihi na nke a bụ ihe
Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel, kwuru banyere ụlọ ndị
ahụ niile dị n’obodo, na ụlọeze niile nke ndị eze Juda, bụ
nke akwadara maka iji megide nnọchibido niile na mma
agha **5** n’agha a na-alụso ndị Babilọn. ‘Aga eji ozu ndị
mmadụ ahụ niile m ga-etigbu site n’iwe m na n’ọnụma
m kpojuo ha. Aga m ezo ihu m site n’ebe obodo a nọ,
n’ihi ajọ omume ya niile. **6** “‘Ma otu ọ dị, aga m agwọ
ya, mee ka ahụ sie ya ike. Aga m agwọ ndị m, meekwa
ka ha nwe udo n’ebe ọ bara ụba. Ha ga-ebikwa n’udo
na-enweghị egwu ọbụla. **7** Aga m emekwa ka ndị Izrel
na ndị Juda a dọtara n’agha lọta. Aga m ewugharịkwa
ha dịka ụlọ, mee ka ha dịrị ka ha dị na mbụ. **8** Aga m
eme ka ha dị ọcha site na mmehie ha niile, nke ha mere
megide m. Aga m agbaghara ha mmehie ha na nnupu
isi ha niile megide m. **9** Mgbe ahụ, obodo a ga-aghọkwa
ihe ga-eme ka mba niile nke ụwa mara m, ka ha ṅụrịa
ọṅụ n’ime m, tookwa m, ma wetara m nsọpụrụ, mgbe ha
ga-anụ ihe ọma niile m meere obodo a. Ha ga-atụkwa
oke egwu, maakwa jijiji, n’ihi ezi ihe ahụ niile na n’ihi
udo ahụ niile nke mụ onwe m mere ka o rute ha aka.’ **10**
“Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Unu na-asị banyere
ebe a, “Ọ bụ mkpọmkpọ ebe, ebe ụmụ mmadụ na ụmụ

anụmanụ na-ebighị n'ime ya." Ma n'obodo Juda, ya na
okporoụzọ niile dị na Jerusalem, nke tọgbọrọ n'efu ugbu
a, nke mmadụ maọbụ anụmanụ na-ebighị n'ime ya, a ga-
emesịa nụkwa **11** olu ọṅụ na obi ụtọ, na olu ndị ikom na
ndị inyom na-alụ di na nwunye, na olu ndị ahụ niile na-
eweta onyinye ekele n'ụlọ Onyenwe anyị, ndị ahụ ga-
asị, "‟‟Nyenụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
ekele n'ihi na Onyenwe anyị dị mma. Ịhụnanya ya na-
adịgidekwa ruo mgbe ebighị ebi." N'ihi na aga m eme ka
ndị ala a, nke a dọtara n'agha lọta, dịkwa ka ha dị na
mbụ,' otu a ka Onyenwe anyị kwuru. **12** "Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, 'N'ebe
a, nke bụ mkpọmkpọ ebe ugbu a, nke mmadụ maọbụ
anụmanụ na-ebighị n'ime ya, ka a ga-emesịa nweekwa
ebe ịta nri nke igwe ewu na atụrụ, n'ime obodo niile,
ebe ndị ọzụzụ atụrụ ga-eduru igwe ewu na atụrụ ha gaa
izuike. **13** N'ime obodo niile nke dị n'ala ugwu ugwu, na
n'obodo niile nke dị na mgbada ugwu niile nke Negev,
n'oke ala Benjamin, n'ime obodo nta niile nke gbara
Jerusalem gburugburu, na n'ime obodo niile nke Juda.
Igwe ewu na atụrụ ga-agabigakwa ọzọ n'okpuru aka abụọ
nke onye na-agụ ha ọnụ.' Otu a ka Onyenwe anyị na-
ekwu. **14** "'Ụbọchị ndị ahụ na-abịa,' ka Onyenwe anyị
kwupụtara, 'mgbe m ga-emezu ezi nkwa ahụ m kwere ụlọ
Izrel na ụlọ Juda. **15** "'N'ụbọchị ndị ahụ, na n'oge ahụ,
aga m eme ka Alaka ezi omume pupụta site n'ezinaụlọ
Devid. Ọ ga-eme ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala
ahụ. **16** N'ụbọchị ndị ahụ, ka a ga-azọpụta Juda, Jerusalem
ga-ebikwa n'udo. Nke a bụ aha a ga-akpọ ya, Onyenwe

anyị Onye Nzọpụta, bụ ezi omume anyị.’ **17** N’ihi na
ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘O nweghị oge a ga-
ahapụ inweta otu onye site n’ezinaụlọ Devid onye ga-
anọ n’ocheeze ụlọ Izrel. **18** Ọ dịkwaghị mgbe a ga-ahapụ
inweta onye ga-esite n’etiti ndị nchụaja na ndị Livayị,
nke ga-eguzo n’ihu m ụbọchị niile ịchụ aja nsure ọkụ, na
i wetara m onyinye ịnata ihuọma, na ịchụrụ m aja dị iche
iche.’” **19** Emesịa, okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya
ntị sị ya, **20** “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Ọ bụrụ
na unu nwere ike ime ka ọgbụgba ndụ m na ehihie, na
ọgbụgba ndụ mụ na abalị ghara ịdịkwa, ime ka ehihie na
abalị gharakwa ịpụta n’oge ha, **21** mgbe ahụ ọgbụgba ndụ
nke mụ na Devid ohu m gbara, na ọgbụgba ndụ nke m
mere ka ọ dịrị n’etiti mụ na ndị Livayị, bụ ndị nchụaja na-
eje ozi ha n’ihu m, agaghị adịkwa. A gaghị enwekwa onye
ga-esi n’ezinaụlọ Devid nke ga-anọkwasị n’ocheeze ya. **22**
Aga m eme ka ụmụ ụmụ Devid ohu m, na ndị Livayị, bụ
ndị na-eje ozi ha n’ihu m, dị ukwuu n’ọnụọgụgụ dịka
kpakpando dị na mbara eluigwe; ha ga-adịkwa ukwuu
dịka uzuzu dị n’ọnụ mmiri osimiri nke a na-apụghị ịgụta
ọnụ.’” **23** Okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị sị ya, **24**
“Ị hụla ajụjụ ndị a na-ajụ? Ha na-ajụ na-asị, ‘Onyenwe
anyị ọ jụla agbụrụ abụọ ndị a ọ họpụtara?’ N’ihi ya, ha
na-eleli ndị m, ha adịghị agụkwa ha dịka mba. **25** Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Ọ bụrụ na m emeghị ka
ọgbụgba ndụ dịrị n’etiti mụ na ehihie na abalị, meekwa
ka iwu na-achị eluigwe na ụwa guzosie ike, **26** mgbe ahụ,
agaara m ajụ ụmụ ụmụ Jekọb, na ụmụ ụmụ Devid ohu m.
Agaraghị m ahọpụta otu n’ime ụmụ ya ka ọ chịa ụmụ

ụmụ Ebraham na Aịzik na Jekọb. Ma aga m eme ka ndị ha
a dọtara n'agha lọta; aga m enwekwa obi ebere n'ahụ
ha.'"
34 Mgbe Nebukadneza eze Babilọn na ndị agha ya niile,
na mba niile dị n'alaeze nke ọ na-achị na-ebuso Jerusalem
na obodo niile gbara ya gburugburu agha, okwu Onyenwe
anyị ruru Jeremaya ntị sị, 2 "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị,
Chineke Izrel kwuru, Jekwuru Zedekaya bụ eze Juda, gwa
ya sị, 'Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ejikerela m
ugbu a inyefe eze Babilọn obodo a n'aka. Ọ ga-esurekwa
ya ọkụ. 3 Ị gaghị agbanarị ya, n'ihi na ọ ga-ejide gị. A
ga-arara gị nyefekwa ya n'aka. Anya gị abụọ ka ị ga-eji
hụ eze Babilọn. Gị na ya ga-ekwurịtakwa okwu. Ị ga-
agakwa Babilọn. 4 "'Ma nụrụkwa nkwa Onyenwe anyị
na-ekwe gị, gị Zedekaya eze Juda. Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị kwuru banyere gị, Ị gaghị anwụ site na mma agha; 5
ị ga-anwụ n'udo. Dịka ndị mmadụ si mụnye ọkụ kwaa
ozu nna gị ha, bụ ndị buru gị ụzọ chịa ka eze, otu a ka
ha ga-esi mụnye ọkụ kwaa gị. Ha ga-eti aka n'obi kwa
akwa sị, "Ewoo, onyenwe anyị!" Ọ bụ mụ onwe m na-
ekwe nkwa a, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya.'" 6
Mgbe ahụ, Jeremaya onye amụma gara gwa Zedekaya eze
Juda ihe ndị a niile na Jerusalem. 7 N'oge a, ndị agha eze
Babilọn na-ebuso Jerusalem agha. Ha na-ebusokwa obodo
ndị ọzọ nke nọgidere na-ebuso ha agha, nke bụ obodo
Lakish na Azeka. Obodo ndị a bụ naanị obodo fọdụrụ
n'ala Juda nke ndị agha Babilọn na-emeribeghị. 8 Okwu
Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị mgbe Zedekaya bụ eze,
na ndị Izrel niile gbachara ndụ na Jerusalem ịkpọsara

ndị ohu niile nwere onwe ha. 9 Onye ọbụla ga-ahapụ
ohu ya bụ onye Hibru ka o nwere onwe ya, ma ohu ahụ
ọ bụ nwoke maọbụ nwanyị. A gaghị agụkwa onye Juu
ọbụla dịka ohu ọzọ. 10 Ya mere, ndịisi ọchịchị niile, na
ndị niile bụ ndị kwekọrịtara gbaa ndụ a, na ha ga-ahapụ
ohu ha ndị nwoke na ndị nwanyị ka ha nwere onwe ha.
Ha mekwara dịka ha si kwuo. 11 Ma mgbe oge nta gasịrị,
ndị a niile gbanwere obi ha. Ha gara jide ohu ndị ahụ ha
hapụrụ, mee ka ha ghọọkwa ndị ohu ha ọzọ. 12 Mgbe
ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị sị ya, 13
"Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Chineke Izrel, kwuru, Mụ
na nna nna unu ha gbara ndụ mgbe m si n'ala Ijipt, bụ
ala ebe ha bụ ohu kpọpụta ha. Mgbe ahụ agwara m ha
sị, 14 'N'ọgwụgwụ afọ asaa ọbụla, onye ọbụla n'ime unu
aghaghị ịhapụ onye Hibru ibe unu resiri unu onwe ya
dịka ohu, ka o nwerekwa onwe ya. Mgbe onye ahụ jeere
unu ozi afọ isii, unu kwesiri ịhapụ ya ka o nwere onwe ya.'
Ma nna nna unu ha egeghị m ntị, ha etinyeghịkwa uche
ha n'iwu m nyere ha. 15 Na nwa oge nta gara aga unu
chegharịrị mee ihe ziri ezi n'anya m. Onye ọbụla n'ime
unu kpọsara inwere onwe nye ndị unu. Unu gara n'ihu
gbaa ndụ n'ihu m n'ime ụlọnsọ ahụ a kpọkwasịrị aha m.
16 Ma ugbu a, unu echigharịala, merụọ aha m; onye ọbụla
n'ime unu akpọghachikwala nye onwe ya ndị ohu ndị
ikom na ndị inyom ahụ unu hapụrụ ka ha nwere onwe ha,
gaa dịka o si masị mkpụrụobi ha. Unu akwagidekwala ha
ka ha bụrụkwa ndị ohu unu ọzọ. 17 "N'ihi nke a, ihe ndị a
ka Onyenwe anyị kwuru, Unu erubeghị isi nye m, unu
ekwusaghị nwere onwe nye ndị unu. Ya mere, ugbu a mụ

onwe m na-akpọsa ‘Inwere onwe’ nye unu, ka Onyenwe
anyị kwubiri, ‘inwere onwe’ nke ịda n’ihi mma agha, na
ajọ ọrịa na-efe efe, na oke ụnwụ. Aga m emekwa unu
ka unu ghọọ ihe ịsọ oyi nye alaeze niile nke ụwa. **18** Ma
ndị ikom ahụ niile merụrụ ọgbụgba ndụ m, ndị ahụ na-
edebezughị ọgbụgba ndụ ha gbara n’ihu m, ka m ga-eme
ka ha dịrị ka nwa ehi ọgbụgba ndụ ahụ ha kpọwara abụọ,
nke ha si n’etiti ọkara abụọ ya gafee, maka imesi ọgbụgba
ndụ ha ike. **19** Ndị ndu Juda na Jerusalem na ndị ozi eze
na ndị nchụaja na ndị niile bi n’ala a ndị si n’etiti ọkara
nwa ehi ahụ gabiga **20** ka m ga-enyefe n’aka ndị iro ha ndị
na-achọ iwepụ ndụ ha. Ozu ha ga-abụ ihe oriri nye anụ
ufe nke eluigwe na anụ ọhịa nke ụwa. **21** “Aga m enyefe
Zedekaya eze Juda na ndịisi ọchịchị ya n’aka ndị iro ha,
ndị na-achọ ndụ ha. Aga m enyefe ha n’aka ndị agha eze
Babilọn, ndị siterela n’ibuso unu agha wezuga onwe ha.
22 Aga m enye iwu, ka Onyenwe anyị kwubiri, mee ka a
kpọghachi ha azụ n’obodo a. Ha ga-ebuso ya agha, merie
ya, surekwaa ya ọkụ. Aga m emekwa ka obodo Juda niile
tọgbọrọ n’efu. Ọ dịkwaghị onye ga-ebi n’ime ya.”

35 Ndị a bụ okwu Onyenwe anyị nke ruru Jeremaya ntị
n’oge ọchịchị Jehoiakim nwa Josaya eze Juda sị ya, **2**
“Jee n’ụlọ ụmụ Rekab kpọọ ha oku ka ha bịa n’ụlọnsọ
Onyenwe anyị, n’otu n’ime ọnụụlọ ya, nọdụ n’ebe ahụ
nye ha mmanya ka ha ṅụọ.” **3** Ya mere, ejekwuuru m
Jaazanaya nwa Jeremaya, nwa Habazinaya na ụmụnne ya,
na ụmụ ya ndị ikom, ya bụ, ndị ezinaụlọ Rekab niile. **4**
Akpọbatara m ha n’ụlọnsọ Onyenwe anyị, n’ime ọnụụlọ
ụmụ Hanan nwa Igdalaya, onye nke Chineke. Ọnụụlọ a dị

nso n'ọnụụlọ ndịisi ụlọnsọ, nke dị n'elu ọnụụlọ Maaseia
nwa Shalum, onye nche ọnụ ụzọ ụlọnsọ. **5** Mgbe ahụ, e
doziri m ọkwa ụfọdụ jupụtara na mmanya na iko ụfọdụ
n'ihu ụmụ Rekab, sị ha, "Ngwanụ, ṅụanụ mmanya." **6** Ma
ha zara sị, "Anyị adịghị aṅụ mmanya, n'ihi na nna nna
anyị Jehonadab nwa Rekab nyere anyị iwu sị anyị, 'Unu
aṅụkwala mmanya, unu na ụmụ ụmụ unu. **7** Ọzọkwa, unu
ewurula onwe unu ụlọ, unu akụla mkpụrụ ubi, maọbụ
kụọ ubi vaịnị. Unu adọtarala onwe unu ihe ndị a niile,
kama na-ebinụ n'ụlọ ikwuu. Ọ bụ n'ụzọ dị otu a ka unu
ga-esi bie ogologo ndụ n'ala ahụ unu bụ ndị ọbịa n'ime
ya.' **8** Anyị erubela isi n'ihe niile nna nna anyị Jehonadab
nwa Rekab gwara anyị. Anyị na ndị nwunye anyị na
ụmụ anyị ndị ikom na ndị inyom adịghị aṅụ mmanya, **9**
maọbụ wuo ụlọ, maọbụ nwee ubi vaịnị, ala ubi maọbụ
mkpụrụ ọkụkụ. **10** Ọ bụkwa n'ụlọ ikwuu ka anyị na-ebi
dị ka nna nna anyị Jehonadab nyere anyị n'iwu. **11** Ma
mgbe Nebukadneza eze Babilọn busoro ala anyị agha,
anyị kpebiri sị, 'Bịanụ ka anyị gbaba Jerusalem si otu a
gbanarị ndị agha Babilọn, na ndị agha ndị Aram.' Ọ bụ
nke a mere anyị ji biri na Jerusalem." **12** Mgbe ahụ, okwu
Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị sị ya **13** Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel
kwuru, "Gaa gwa ndị Juda na ndị bi na Jerusalem, 'Ọ bụ
na unu agaghị esite n'ịdọ aka na ntị mụta irubere okwu
m isi?' ka Onyenwe anyị kwupụtara. **14** 'Jehonadab nwa
Rekab nyere ụmụ ụmụ ya iwu sị ha aṅụla mmanya, ha
na-edebe iwu ahụ. Ruo taa, ha adịghị aṅụ mmanya, n'ihi
na ha na-edebe iwu nna nna ha nyere ha. Ma mụ onwe m

agwala unu okwu mgbe na mgbe, ma unu jụrụ irubere m
isi. 15 Mgbe mgbe ka m ziteere unu ụmụ ohu m bụ ndị
amụma, ndị bịara gwa unu okwu sị, "Dozienụ ụzọ unu,
sitekwanụ n'ajọ omume unu tụgharịa. Unu niile n'otu
n'otu, unu agbasola chi ndị ọzọ ife ha. Ọ bụrụ na unu
emee otu a, unu ga-ebi n'ala a m nyere unu na nna nna
unu ha." Ma unu jụrụ ịṅa ntị, jụkwa ige m ntị. 16 Ụmụ
ụmụ Jehonadab, nwa Rekab, emeela ihe nna nna ha nyere
ha n'iwu, ma ndị a jụrụ irubere m isi.' 17 "N'ihi ya, ihe
ndị a ka Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile,
Chineke Izrel kwuru: 'Geenụ ntị! Lee, ana m aga ime ka
ihe ọjọọ bịakwasị Juda na ndị niile bi na Jerusalem, dịka
m kwuru na ọ ga-adị. N'ihi na agwala m ha okwu, ma ha
jụrụ ige m ntị. Akpọrọ m ha oku, ma ha jụrụ ịza.'" 18
Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndị ezinaụlọ Rekab, "Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke
Izrel kwuru, 'Unu erubeela isi mee ihe niile nna nna unu
bụ Jehonadab nyere unu n'iwu.' 19 N'ihi ya, Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel, kwuru
sị, 'O nweghị mgbe ọbụla nwoke ga-ejere m ozi ga-akọ
n'ezinaụlọ Jehonadab nwa Rekab.'"

36 N'afọ anọ nke ọchịchị Jehoiakim nwa Josaya bụ eze
Juda, okwu Onyenwe anyị ndị a ruru Jeremaya ntị, 2
"Were akwụkwọ detuo okwu ahụ niile m gwarala gị
banyere Izrel, na Juda, na banyere ndị mba ọzọ dị iche
iche, bụ okwu ndị ahụ m bidoro ịgwa gị site n'oge ọchịchị
Josaya ruo ugbu a. 3 Ma eleghị anya mgbe ndị Juda nụrụ
ka e kwupụtara ihe banyere ihe ọjọọ ndị ahụ m zubere,
nke na-aga ịbịakwasị ha, onye ọbụla n'ime ha n'otu

n’otu ga-esite n’ụzọ ọjọọ ya tụgharịa. Mgbe ahụ, aga m
agbaghara ha ajọ omume ha na mmehie ha.” 4 Ya mere,
Jeremaya kpọrọ Baruk nwa Neraya ka ọ bịakwute ya.
Mgbe Jeremaya nọ na-akpọpụta okwu ahụ niile Onyenwe
anyị gwara ya, Baruk nọkwa na-edepụta ha n’akwụkwọ.
5 Emesịa, Jeremaya gwara Baruk okwu sị ya, “Ọnọdụ
nke m nọ n’ime ya ugbu a agaghị ekwe ka m site n’ebe
a pụọ jeruo n’ụlọnsọ Onyenwe anyị. 6 N’ihi ya, gaa
n’ụlọnsọ Onyenwe anyị n’ụbọchị ibu ọnụ, nọdụ n’ebe
ahụ gụpụtara ndị mmadụ okwu Onyenwe anyị ndị a ị
dere n’akwụkwọ dịka m kpọpụtara ha. Gụpụtara ya ndị
Juda si obodo niile bịa n’ụlọnsọ ahụ. 7 Ma eleghị anya,
ha ga-arịọ Onyenwe anyị arịrịọ. Ma eleghị anya onye
ọbụla n’ime ha ga-esite n’ụzọ ọjọọ ya tụgharịa, ka iwe na
ọnụma dị ukwuu nke Onyenwe anyị ga-ekpughe megide
ndị a ghara ịbịakwasị ha.” 8 Baruk nwa Neraya mere
dịka Jeremaya onye amụma si gwa ya. Ọ gụpụtara okwu
Onyenwe anyị, nke dị n’akwụkwọ ahụ, n’ụlọnsọ Onyenwe
anyị. 9 N’ọnwa itoolu nke afọ ise nke ọchịchị Jehoiakim
nwa Josaya eze Juda, e doro oge dị iche nye maka ibu
ọnụ n’ihu Onyenwe anyị. E kwusara ibu ọnụ a nye ndị
niile nọ na Jerusalem, na ndị si n’obodo Juda niile bịa na
Jerusalem. 10 Baruk nọ n’ọnụụlọ Gemaraya nwa Shefan,
bụ ode akwụkwọ, gụpụtara ndị niile nọ n’ụlọnsọ Onyenwe
anyị okwu Jeremaya, nke dị n’akwụkwọ a dị nsọ n’ọnụ
ụzọ ama ọhụrụ nke ụlọnsọ ahụ. 11 Mgbe Mikaya nwa
Gemaraya nwa Shefan nụrụ okwu Onyenwe anyị nke e si
n’akwụkwọ ahụ gụpụta, 12 o si n’ebe ahụ pụọ, gaa n’ụlọ
ode akwụkwọ dị n’ụlọeze, ebe ndịisi niile zukọrọ. Ndị a bụ

ndị zukọrọ n’ebe ahụ; Elishama, ode akwụkwọ, na Delaya
nwa Shemaya, na Elnatan nwa Akboa, na Gemaraya nwa
Shefan, na Zedekaya nwa Hananaya, na ndịisi ọchịchị
ndị ọzọ. 13 Mgbe Mikaya gwara ha ihe ọ nụrụ Baruk si
n’akwụkwọ ahụ gụpụtara ndị mmadụ, 14 ndịisi ahụ niile
zipụrụ Jehudi nwa Netanaya, nwa Shelemaya, nwa Kushi,
ka o jekwuru Baruk sị ya “Were akwụkwọ ahụ ị si na
ya gụpụtara ndị mmadụ ihe, bịa.” Ya mere, Baruk, nwa
Neraya, ji akwụkwọ a n’aka ya jekwuru ha. 15 Mgbe o
ruru n’ebe ahụ, ha gwara ya sị ya, “Biko, nọdụ ala gụọra
anyị ihe dị n’akwụkwọ a.” Ya mere, Baruk gụpụtara ha
ihe dị n’akwụkwọ ahụ. 16 Mgbe ha nụchasịrị okwu dị
n’akwụkwọ ahụ, ha lerịtara onwe ha anya n’egwu, gwa
Baruk okwu sị ya, “Anyị aghaghị ime ka okwu ndị a ruo
eze ntị.” 17 Ha jụrụ Baruk sị ya, “Gwa anyị i si aṅaa detuo
ihe ndị a niile? Ọ bụ Jeremaya kpọpụtaara gị ihe i dere?”
18 Baruk zara sị ha, “E, ọ bụ ya kpọpụtara m okwu ndị a
niile m deturu. E ji m inki dee ha n’akwụkwọ.” 19 Mgbe
ahụ, ndịisi ahụ gwara Baruk okwu sị ya, “Ọsọ, gaa ka gị na
Jeremaya zoo onwe unu. Unu ekwekwala ka onye ọbụla
mata ebe unu zoro onwe unu.” 20 Mgbe ha zochasịrị
akwụkwọ ahụ n’ọnụụlọ Elishama onye ode akwụkwọ, ha
jekwuuru eze n’ogige ụlọ ya kọọrọ ya ihe niile. 21 Eze ziri
Jehudi ka ọ gaa weta akwụkwọ ahụ. Mgbe Jehudi wetara
ya site n’ọnụụlọ Elishama, ode akwụkwọ, ọ gụrụ ya n’ihu
eze, na n’ihu ndịisi ọchịchị ahụ niile guzo n’akụkụ eze. 22
N’ọnwa nke itoolu ahụ, mgbe eze nọ n’ụlọ oyi ya, ọkụ
na-enwukwa n’ime ite ọkụ dị n’ihu ya. 23 Mgbe ọbụla
Jehudi gụsịrị ibe akwụkwọ atọ maọbụ anọ, eze na-anara

ya akwụkwọ ndị ahụ were agụba ode akwụkwọ chakasịa
ha, wụnye ha n'ọkụ. O megidere otu a tutu ruo mgbe
ọ wụnyechara akwụkwọ ndị ahụ niile n'ọkụ. **24** Eze na
ndị so ya nọdụ n'oge a na-agụpụta akwụkwọ a atụghị
egwu ọbụla; ha adọwakwaghị uwe ha igosi obi ọjọọ. **25** Ọ
bụ ezie na Elnatan na Delaya na Gemaraya rịọrọ eze sị
ya adọkasịla akwụkwọ ndị ahụ, ma o geghị ha ntị. **26**
Kama eze nyere Jerameel otu n'ime ụmụ eze, na Seraya
nwa Azriel, na Shelemaya nwa Abdeel iwu ijide Baruk
ode akwụkwọ, na Jeremaya onye amụma, ma Onyenwe
anyị zoro ha. **27** Mgbe eze suresịrị akwụkwọ ahụ na
okwu niile nke Baruk dere n'ime ya ọkụ, bụ okwu nke
Jeremaya kpọpụtara site n'ọnụ ya, okwu Onyenwe anyị
ruru Jeremaya ntị sị ya: **28** "Werekwa akwụkwọ ọzọ dee
okwu ndị ahụ niile e dere n'akwụkwọ nke mbụ ahụ, nke
Jehoiakim eze Juda kpọrọ ọkụ. **29** Ọzọkwa, gwa Jehoiakim
eze Juda sị ya, 'otu a ka Onyenwe anyị kwuru, Ị kpọrọ
akwụkwọ ndị ahụ ọkụ, kwuo sị, "Gịnị mere i ji dee n'ime
ya na eze Babilọn aghaghị ịbịa bibie ala a, gbuchapụ ndị
niile nọ n'ime ya, ma mmadụ ma anụmanụ?" **30** N'ihi
ya, ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru banyere Jehoiakim
eze Juda; Ọ gaghị amụta onye ga-anọ n'ocheeze Devid.
Ọzọ, a ga-atụfu ozu ya n'ebe igirigi nke abalị ga-adakwasị
ya, ebe okpomọkụ nke ehihie ga-erute ya. **31** Aga m ata
ya na ụmụ ya, na ndị ozi ya ahụhụ n'ihi ajọ omume ha.
Aga m eme ka ihe ọjọọ ahụ m kwuru ihe banyere ya
bịakwasị ha na ndị niile bi na Jerusalem, na ndị Juda niile,
n'ihi na ha jụrụ ige m ntị.'" **32** Ya mere, Jeremaya weere
akwụkwọ ọzọ nye Baruk ode akwụkwọ, bụ nwa Neraya,

dịka Jeremaya na-akpọpụta okwu, Baruk depụtakwara
n'akwụkwọ okwu ndị ahụ niile, nke Jehoiakim eze Juda
surere n'ọkụ. A tụkwasịkwara n'elu ha ọtụtụ okwu ndị
ọzọ nke dịka ha.
37 Emesịa, Nebukadneza eze Babilọn mere Zedekaya
nwa Josaya eze Juda, n'ọnọdụ Konaya nwa Jehoiakim.
2 Ma Zedekaya na ndị ozi ya, na ndị Juda niile egeghị
ntị n'okwu Onyenwe anyị nke o si n'ọnụ Jeremaya onye
amụma gwa ha. **3** Zedekaya bụ eze, ziri Jehukal nwa
Shelemaya, na Zefanaya onye nchụaja, bụ nwa Maaseia
ozi sị ha, jekwuru Jeremaya onye amụma gwa ya okwu
sị, "Biko, kpeere anyị ekpere, rịọrọ anyị Onyenwe anyị
Chineke anyị arịrịọ." **4** N'oge a, Jeremaya nweere onwe
ya ijegharị n'etiti ndị Izrel, n'ihi na ha etinyebeghị ya
n'ụlọ mkpọrọ. **5** N'ihi na mgbe ndị agha Babilọn gbara
Jerusalem gburugburu na-ebuso ya agha, ndị agha Fero
sitere Ijipt na-apụkwute ha ibuso ha agha. Mgbe ndị
agha Babilọn nụrụ na ndị agha Ijipt na-abịa, ha mere
ngwangwa si n'ibuso Jerusalem agha wezuga onwe ha.
6 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya onye
amụma ntị sị ya, **7** "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị bụ Chineke
Izrel kwuru, Ihe ndị a ka ị ga-agwa eze Juda onye zitere
ozi sị gị rịọọ m arịrịọ, 'Ndị agha Fero ahụ si n'Ijipt pụta
bịa inyere unu aka ga-emesịa laghachi n'ala ha bụ Ijipt. **8**
Mgbe ahụ, ndị agha Babilọn ga-alọghachikwa ibuso obodo
a agha. Ha ga-emeri ya, dọta ya n'agha, kpọọkwa ya ọkụ.'
9 "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, Unu arafula onwe
unu site n'iche echiche sị, 'Ndị Babilọn agaghị abịakwa
ibuso anyị agha.' E, ha agaghị abịakwa ọzọ. **10** A sịkwa na

ndị agha unu enwee ike merie ndị agha Babilọn ahụ ga-
abịa ibuso unu agha, a sịkwa na ọ bụ naanị ndị e merụrụ
ahụ bụ ndị fọdụrụ n'etiti ha, ndị a ga-esi n'ogige ndị agha
Babilọn pụta bịa kpọọ obodo a ọkụ." **11** Mgbe ndị agha
Babilọn si na gburugburu Jerusalem wezuga onwe ha
n'ihi ọbịbịa ndị agha Fero na-abịa, **12** Jeremaya sitekwara
na Jerusalem pụọ malite ịgawa n'ala ndị Benjamin, n'ihi
iketa oke ruuru ya site n'aka ndị bi n'ebe ahụ. **13** Ma
mgbe o ruru n'ọnụ ụzọ ama Benjamin, onyeisi ndị agha
aha ya bụ Irija nwa Shelemaya, nwa Hananaya jidere
ya, boo ya ebubo sị ya, "Ọ bụ ọsọ ka ị na-agba! Ị na-
achọ ịgbakwuru ndị Babilọn!" **14** Ma Jeremaya zara sị
ya, "Ọ bụ okwu ụgha ka ị na-ekwu. Anaghị m agba ọsọ
ịgbakwuru ndị Babilọn." Ma Irija egeghị ya ntị, kama o
jidere Jeremaya kpụta ya n'ihu ndịisi ọchịchị. **15** Ha were
iwe megide Jeremaya, nye iwu ka e tie ya ihe, kpọchiekwa
ya n'ụlọ Jonatan, ode akwụkwọ. N'ihi na ha ji ụlọ ahụ
mere ụlọ mkpọrọ n'oge a. **16** E tinyere Jeremaya n'ime
ụlọ mkpọrọ olulu, ebe ọ nọrọ ogologo oge. **17** Emesịa,
Zedekaya bụ eze nyere iwu ka a kpọta ya n'ụlọeze. Mgbe
a kpọtara ya, Zedekaya jụrụ ya ajụjụ na nzuzo sị ya, "I
nwere okwu site n'aka Onyenwe anyị?" Jeremaya zara sị
ya, "E, lee, a ga-arara gị nyefee gị n'aka eze Babilọn."
18 Mgbe ahụ, Jeremaya gwara Zedekaya, bụ eze okwu
ọzọ sị ya, "Ihe ọjọọ dị aṅaa ka m mere megide gị, maọbụ
megide ndị ọrụ gị, maọbụ megide ndị a, unu ji tinye m
n'ụlọ mkpọrọ? **19** Ebee ka ndị amụma unu nọ, bụ ndị ahụ
na-eburu unu amụma na-asị unu, 'Eze Babilọn agaghị
ebuso unu agha, ọ gaghị ebusokwa ala a agha?' **20** Ugbu

a, biko, onyenwe m eze, biko gee m ntị. Biko, nụrụ arịrịọ
m: Ezighachila m n’ụlọ Jonatan, ode akwụkwọ, n’ihi na ọ
bụrụ na i mee otu a, aga m anwụ n’ebe ahụ.” **21** Zedekaya
bụ eze, nyere iwu ka e debe Jeremaya n’ogige ndị nche.
O nyekwara iwu ka a na-enye ya achịcha e si n’ụlọ ndị
na-eme achịcha na-ewebata ụbọchị niile, tutu ruo mgbe
achịcha e nwere n’obodo ahụ gwụsịrị. Ya mere, o mere ka
Jeremaya nọgide n’ogige ndị nche.

38 Shefataya nwa Matan, na Gedaliya nwa Pashua, na
Jehukal nwa Shelemaya, na Pashua, nwa Malkija, nụrụ
mgbe Jeremaya nọ na-agwa ndị mmadụ okwu ndị a sị
ha, **2** “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Onye ọbụla
nọgidere n’ime obodo a ga-anwụ site na mma agha,
maọbụ site n’ụnwụ, maọbụ site n’ọrịa na-efe efe. Ma
onye ọbụla pụkwuru ndị Babilọn ga-adị ndụ. Ọ ga-adị
ndụ, n’ihi na ọ ga-echebe ndụ ya.’ **3** Ihe ndị a kwa ka
Onyenwe anyị kwuru, ‘A ga-arara obodo a nyefee ya n’aka
ndị agha eze Babilọn, onye ga-adọta ya n’agha.’” **4** Mgbe
ahụ, ndịisi ọchịchị sịrị eze, “O kwesiri ka e gbuo nwoke
a, n’ihi na ọ na-eme ka obi ndị agha na obi ndị mmadụ
fọdụrụ n’ime obodo a na-ada mba site n’ụdị okwu ọ na-
agwa ha. Ọ bụghị ọdịmma ndị a ka ọ na-eche echiche ya,
kama ọ bụ otu ha ga-esi laa n’iyi.” **5** Zedekaya bụ eze zara
sị ha, “Ọ dị unu n’aka. Unu maara na o nweghị ihe ọbụla
eze nwere ike ime igbochi unu ime ihe unu chọrọ.” **6** Ya
mere, ha jidere Jeremaya, tinye ya n’ime olulu mmiri
Malkija, nwa eze. Olulu mmiri a dị n’ogige ụlọ ndị nche. Ọ
bụ ụdọ ka ha ji wetuo Jeremaya n’ime olulu mmiri ahụ.
Ma mmiri adịghị n’ime ya, naanị apịtị. Ya mere, Jeremaya

danyere n'ime apịtị ahụ, mibanye n'ime ya. 7 Ma Ebed-
Melek, onye Kush, otu n'ime ndịisi ozi n'ụlọeze nụrụ na
etinyela Jeremaya n'ime olulu mmiri. Mgbe eze nọdụrụ
n'ọnụ ụzọ ama Benjamin, 8 Ebed-Melek si n'ụlọeze pụọ
jekwuuru ya n'ebe ahụ sị ya, 9 "Onyenwe m eze, lee na
mmeso ndị a mesoro Jeremaya onye amụma jọgburu
onwe ya. Ha atụbala ya n'ime olulu mmiri hapụ ya ka
ọ nọdụ n'ebe ahụ nwụọ n'ihi agụụ mgbe achịcha kọrọ
n'obodo." 10 Mgbe ahụ, eze nyere Ebed-Melek onye Kush
iwu sị ya, "Sị n'ebe a kpọrọ iri mmadụ atọ ka gị na ha
soro gaa dọpụta Jeremaya onye amụma site n'olulu ahụ
tupu ọ nwụọ." 11 Ya mere, Ebed-Melek duuru ndị ahụ
pụọ. O buru ụzọ jee n'ọnụụlọ dị n'okpuru ụlọakụ nke
ụlọeze. N'ebe ahụ, ọ chịpụtara ụfọdụ nkịrịnka akwa, na
ụfọdụ uwe kara nka. O kenyere ha n'ụdọ, wetuore ya
Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. 12 Ebed-Melek onye
Kush ahụ gwara Jeremaya okwu sị ya, "Were nkịrịnka
akwa ndị a, na uwe ndị a kara aka fanye ha na mkpa abụ
gị, ime ka ụdọ a ghara imerụ gị ahụ." Jeremaya mere dị
ka a gwara ya. 13 Emesịa, ha dọlịtere ya elu, dọpụta ya
site n'olulu mmiri ahụ. Site n'oge ahụ, Jeremaya nọgidere
n'ogige ụlọ ndị nche. 14 Mgbe ahụ, Zedekaya bụ eze, ziri
ozi ka a kpọta Jeremaya onye amụma, ka ọ bịakwute ya
n'ọnụ ụzọ nke atọ, nke ụlọnsọ Onyenwe anyị. Mgbe ọ
bịara, eze gwara ya okwu sị ya, "Achọrọ m ịjụ gị ajụjụ.
Ezonarịla m ihe ọbụla." 15 Ma Jeremaya zara Zedekaya sị
ya, "Ọ bụrụ na m enye gị ọsịsa, ị gaghị egbu m? A sịkwa
na m adụọ gị ọdụ, ị gaghị ege m ntị." 16 Ma Zedekaya bụ
eze ṅụrụ iyi na nzuzo nye Jeremaya sị ya, "Dịka Onyenwe

anyị onye nyere anyị ume anyị na-eku si adị ndụ, agaghị
m egbu gị, maọbụ nyefee gị n'aka ndị na-achọsi ndụ gị
ike." 17 Mgbe ahụ, Jeremaya zara Zedekaya sị ya, "Ihe ndị
a ka Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke Izrel kwuru, 'Ọ bụrụ na ị pụkwuru ndịisi eze
Babilọn nyefee onwe gị n'aka ha, ha ga-echebe gị ndụ, ha
agakwaghị akpọ obodo a ọkụ. Gị na ezinaụlọ gị ga-adịkwa
ndụ. 18 Ma ọ bụrụ na ị jụ iwere onwe gị nyefee n'aka
ndịisi eze Babilọn, a ga-enyefe obodo a n'aka ndị Babilọn.
Ha ga-akpọkwa ya ọkụ, ma gị onwe gị agakwaghị agbapụ
site n'aka ha.'" 19 Eze Zedekaya sịrị Jeremaya, "Mụ onwe
m na-atụ egwu ndị Juu ahụ bụ ndị gbakwuru ndị Babilọn,
n'ihi na ndị Babilọn nwere ike nyefee m n'aka ha, ha ga-
emesikwa m ike." 20 "Ha agaghị enyefe gị n'aka ha," ka
Jeremaya zara ya. "Rubere Onyenwe anyị isi, site n'ime
ihe m gwara gị. Mgbe ahụ, ihe niile ga-agara gị nke ọma.
A ga-echebekwa ndụ gị. 21 Ma ọ bụrụ na ị jụ iwere onwe
gị nye, lee ihe Onyenwe anyị mere ka m hụ: 22 A ga-
akpụta ndị inyom niile fọdụrụ n'ụlọeze Juda mee ka ha
pukwuru ndịisi eze Babilọn. Ndị inyom ndị a ga-asị gị,
"'Ndị enyi gị ahụ niile ị na-atụkwasị obi arafuola gị, mee
ka ị bụrụ onye e meriri emeri. Ụkwụ gị abụọ emikpuola
n'ime apịtị, ugbu a, ndị enyi gị niile ahụ agbanarịla gị.' 23
"A ga-akpụpụtara ndị Babilọn ndị nwunye gị niile na ụmụ
gị niile. Gị onwe gị agaghị agbanarị ha, ma eze Babilọn
ga-ejidekwa gị, a ga-esurekwa obodo a ọkụ." 24 Mgbe
ahụ, Zedekaya gwara Jeremaya, "Ekwela ka ntị ọzọ nụ ihe
ndị a niile mụ na gị kwuru, ma ọ bụghị ya, ị ga-anwụ.
25 Ọ bụrụ na ndịisi ọchịchị anụ na mụ na gị kparịtara

ụka, ha bịakwute gị, sị gị, ‘Gwa anyị ihe ị gwara eze na
ihe eze gwara gị, ezola ihe ọbụla n’ebe anyị nọ, ma ọ
bụghị ya anyị ga-egbu gị,’ 26 mgbe ahụ ị ga-agwa ha,
‘Anọ m na-arịọ eze arịrịọ ka ọ hapụ izighachi m n’ụlọ
Jonatan, ka m nwụọ n’ebe ahụ.’” 27 Ndịisi ọchịchị ahụ
niile bịakwutere Jeremaya jụọ ya ajụjụ. Ọ gwakwara ha
ihe ahụ niile eze nyere ya n’iwu. Ha hapụrụ ịjụ ya ihe
ọzọ, n’ihi o nwekwaghị onye ọzọ nụrụ okwu niile ya na
eze kwuru. 28 Jeremaya nọgidekwara n’ogige ndị nche
tutu ruo ụbọchị ahụ a dọtara Jerusalem n’agha. Otu a ka
esi were Jerusalem.

39 Otu a ka e si dọta Jerusalem n’agha. N’afọ nke
itoolu, nke ọchịchị Zedekaya eze Juda, n’ọnwa nke iri ya,
Nebukadneza eze Babilọn duuru ndị agha ya niile bịa
ibuso Jerusalem agha, Ha gbara ya gburugburu, nọchibido
ya. 2 N’ụbọchị nke itoolu, n’ọnwa nke anọ, n’afọ nke iri
na otu nke ọchịchị Zedekaya, ha gwupuru mgbidi obodo
ahụ. 3 Mgbe ahụ, ndịisi niile nke eze Babilọn batara were
ọnọdụ ha n’ọnụ ụzọ ama nke Etiti. Ndị a bụ ndị batara:
Negal-Shareza onye Samga, na Nebo-Sasekim, onyeisi
n’etiti ndịisi, na Negal-Shareza onyeisi nke ọkwa ya dị
elu, na ndịisi niile ọzọ nke eze Babilọn ndị fọdụrụ. 4
Mgbe Zedekaya eze Juda na ndị agha ya niile hụrụ ha, ha
gbapụrụ ọsọ. Ha ji abalị gbapụ n’obodo ahụ site n’ọnụ
ụzọ ama nke dị n’etiti mgbidi abụọ n’akụkụ ubi eze a
gbara ogige, chee ihu n’ụzọ Araba. 5 Ma ndị agha ndị
Babilọn chụsoro ha n’azụ, chụkwute Zedekaya na mbara
ala Jeriko. Ha jidere ya, kpụgara ya Nebukadneza eze
Babilọn, n’obodo Ribla, nke dị n’ala Hamat, ebe ọ nọ maa

ya ikpe. 6 Ọ bụ na Ribla, ka eze Babilọn nọ gbuo ụmụ
ndị ikom Zedekaya niile n’ihu ya. Ebe ahụ ka a nọkwa
gbuo ndị Juda niile a na-asọpụrụ. 7 Emesịa, ọ ghụpụrụ
Zedekaya anya ya abụọ, jiri ụdọ bronz kee ya agbụ kpọrọ
ya gaa Babilọn. 8 Ndị Babilọn sunyere ụlọeze na ụlọ ndị
mmadụ niile ọkụ, kwatukwa mgbidi niile nke Jerusalem.
9 Nebuzaradan bụ ọchịagha ndị nche eze, buuru ndị niile
fọdụrụ n’obodo, ha na ndị ahụ buuru ụzọ jekwuru ya,
na ndị ọzọ fọdụrụ, bulaa ha Babilọn, dịka ndị a dọtara
n’agha. 10 Ma Nebuzaradan bụ ọchịagha ndị nche eze,
hapụrụ ụfọdụ ndị ogbenye, ndị na-enweghị ihe ọbụla
n’ala Juda. N’oge ahụ, o nyere ha ubi vaịnị a gbara ogige
na ala ubi niile. 11 Ugbu a, Nebukadneza eze Babilọn
enyelarị Nebuzaradan ọchịagha ndị nche eze iwu banyere
Jeremaya, sị, 12 “Kpọrọ ya, lekọtazie ya anya nke ọma;
emekwala ya ihe ọjọọ ọbụla, kama meere ya ihe ọbụla ọ
rịọrọ gị.” 13 Ya mere, Nebuzaradan, ọchịagha ndị nche
eze, na Nebushazban, onyeisi n’etiti ndịisi, na Negal-
Shareza, bụ onyeisi ọkwa ya dị elu, na ndịisi ndị ọzọ
niile nke eze Babilọn, 14 ziri ndị jere kpọpụta Jeremaya
site n’ogige ndị nche. Ha nyefere ya n’aka Gedaliya nwa
Ahikam, nwa Shefan, ka o dulaa ya n’ụlọ ya. Ya mere,
Jeremaya nọgidere n’etiti ndị nke ya. 15 Ma n’oge ahụ,
Jeremaya nọ dị ka onye mkpọrọ n’ogige ụlọ ndị nche,
okwu Onyenwe anyị ruru ya ntị sị ya, 16 “Jekwuru Ebed-
Melek onye Kush, gwa ya sị ya, ‘Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru,
Lee, ana m aga ime ka okwu ahụ m kwuru megide obodo
a mezuo. Ihe ga-abịakwasị obodo a bụ ịla n’iyi, ọ bụghị

ọganihu. N’oge ahụ, ihe ndị a ga-emezukwa n’ihu gị. 17
Ma aga m anapụta gị n’ụbọchị ahụ, otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. A gaghị enyefe gị n’aka ndị ahụ ị na-atụ egwu
ha. 18 Aga m azọpụta gị. Ị gakwaghị ada site na mma
agha kama ị ga-agbapụkwa na ndụ, n’ihi na ị tụkwasịrị m
obi.’” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya.
40 Mgbe oge nta gasịrị site n’oge Nebuzaradan ọchịagha
ndị nche nọ na Rema mere ka Jeremaya nwere onwe
ya, okwu Onyenwe anyị ruru ya ntị. Nebuzaradan hụrụ
Jeremaya mgbe e kekọtara ya na ndị e si na Jerusalem na
Juda dọta n’agha agbụ, bụ ndị ahụ a na-ebula Babilọn. 2
Mgbe ọchịagha ndị nche eze a hụrụ Jeremaya, ọ sịrị ya,
“Ọ bụ Onyenwe anyị Chineke gị nyere iwu na ihe ọjọọ ndị
a ga-abịakwasị ala a. 3 Ugbu a kwa Onyenwe anyị emeela
ka ihe o kwuru mezuo. O wetarala ala a mbibi ahụ. Ma
ihe ndị a niile mezuru n’ihi na ndị gị mehiere megide
Onyenwe anyị, jụ irubere ya isi. 4 Ma taata, ana m eme ka
i nwere onwe gị site n’agbụ nke e kere gị na nkwoji aka. Ọ
bụrụ na ị chọọ, soro m gaa Babilọn. N’ebe ahụ, aga m elezi
gị anya nke ọma. Ọ bụrụkwa na i kpebie na ị gaghị eso m
gaa Babilọn, abịala. Ma, lee, ala a niile dị gị n’ihu. Jee
ka i biri n’akụkụ ya ọbụla dị gị mma; jeghariạkwa n’ebe
ọbụla ị chọrọ.” 5 Ma tupu Jeremaya atụgharịa ịhapụ ya
pụọ, Nebuzaradan gwakwara ya ọzọ sị, “Laghachikwuru
Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, onye eze Babilọn
họpụtara ka ọ na-elekọta obodo Juda niile. Gaa soro ya
biri n’etiti ndị gị, maọbụ i nwere ike gaa ebe ọbụla ọzọ dị
gị mma.” Mgbe ahụ, ọchịagha ahụ nyere ya ihe oriri hiri
nne. O nyekwara ya onyinye, hapụ ya ka ọ laa. 6 Ya mere,

Jeremaya jekwuuru Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa, soro
ya na ndị fọdụrụ n'ala ahụ biri. **7** Mgbe ndịisi agha ahụ
niile na ndị ikom ha, bụ ndị gbalagara n'ọhịa, nụrụ na
eze Babilọn emeela Gedaliya nwa Ahikam, onye na-achị
ala ahụ, na onye nlekọta ndị ikom na ndị inyom, na
ụmụntakịrị, bụ ndị ogbenye ọnụ ntụ, ndị a na-eburughị
gaa Babilọn, ka ha gaa biri n'ala ọzọ, **8** ha bịakwutere
Gedaliya na Mizpa. Ndị bịakwutere ya bụ ndị a; Ishmel
nwa Netanaya, Johanan na Jonatan ụmụ Kariya, na Seraya
nwa Tanhumet, na ụmụ Efai onye Netofa, na Jaazanaya
nwa Maaka, na ndị ikom ha. **9** Gedaliya nwa Ahikam, nwa
Shefan, ṅụọrọ ha iyi, ṅụkwaara ndị ikom ha iyi, sị, "Unu
atụla egwu ife ndị Babilọn: birinụ n'ala a, feekwa eze
Babilọn, ihe ga-agara unu nke ọma. **10** Mụ onwe m ga-
ebi na Mizpa ịnọchite anya unu n'ihu ndị Babilọn ga-
abịakwute anyị, ma gaanụ chịkọtaa mkpụrụ vaịnị niile,
na mkpụrụ niile e kwesiri ịghọkọta n'oge okpomọkụ, na
mmanụ niile. Chikọtanụ ha tinye ha n'ime ite ichebe nri
unu. Birikwanụ n'obodo ahụ niile unu nwetara." **11** Mgbe
ndị Juu niile nọ na Moab, na Amọn, na Edọm, na n'obodo
ndị ọzọ niile nụrụ na eze Babilọn hapụrụ ụfọdụ ka ha
biri na Juda, na ọ họpụtara Gedaliya nwa Ahikam, nwa
Shefan, mee ya onye na-achị ndị ahụ niile, **12** ha niile si
n'ebe ahụ ha nọ lọghachikwa n'ala Juda. Ha lọkwutere
Gedaliya na Mizpa, site na mba ndị ahụ niile a chụgara
ha. Ha chịkọtakwara mmanya vaịnị, na mkpụrụ dị ukwuu,
bụ mkpụrụ nke na-acha n'oge okpomọkụ. **13** Johanan
nwa Kariya, na ndịisi agha niile nọ n'ọhịa bịakwutere
Gedaliya na Mizpa **14** sị ya, "Ọ bụ na i maghị na Baalis eze

ndị Amọn ezitela Ishmel nwa Netanaya ka ọ bịa gbuo gị?”
Ma Gedaliya nwa Ahikam ekwetaghị na ọ bụ eziokwu ka
ha na-ekwu. 15 Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya pụrụ na
nzuzo jekwuru Gedaliya na Mizpa sị ya, “Biko, kwere ka
m gaa gbuo Ishmel nwa Netanaya. O nweghị onye ga-
amata otu o si nwụọ. N’ihi gịnị ka ọ ga-eji gbuo gị, ime ka
ndị Juu niile na-alọghachikwute gị gbasasịakwa ọzọ, na
imekwa ka ndị Juda fọdụrụ laa n’iyi?” 16 Ma Gedaliya
nwa Ahikam zara Johanan nwa Kariya sị ya, “Biko, emela
ihe dị otu ahụ! N’ihi na ihe ị na-ekwu banyere Ishmel
abụghị eziokwu.”

41 N’ọnwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama,
onye si n’agbụrụ eze, na onye naara abụ otu n’ime ndịisi
ozi eze, duuru ndị ikom iri bịa n’ụlọ Gedaliya nwa Ahikam
na Mizpa. Mgbe Gedaliya soo ha niile na-eri nri, 2 Ishmel
nwa Netanaya na mmadụ iri ndị ahụ ya na ha so, biliri jiri
mma agha tigbuo Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, bụ
onye eze Babilọn họpụtara dịka onye na-achị ala ahụ niile.
3 Ishmel gbukwara ndị ikom Juda niile ha na Gedaliya
nọ na Mizpa, gbukwaa ndị agha Babilọn nọkwa n’ebe
ahụ. 4 N’ụbọchị na-eso ụbọchị ahụ ha gbusịrị Gedaliya,
tupu mmadụ ọbụla anụ ihe banyere ya, 5 o nwere iri
mmadụ asatọ, bụ ndị kpụchara afụọnụ ha, dọwasịa uwe
ha, gbukasịakwa onwe ha ahụ, sitere n’obodo Shekem, na
Shaịlo na Sameria buuru onyinye ịnata ihuọma, na ihe
nsure ọkụ na-esi isi ụtọ na-abịa n’ụlọnsọ Onyenwe anyị.
6 Ishmel nwa Netanaya sitere na Mizpa pụọ izute ha, na-
akwa akwa mgbe ọ na-aga. Mgbe o zutere ha, ọ sịrị ha,
“Bịakwutenụ Gedaliya nwa Ahikam.” 7 Mgbe ha batara

n’obodo, Ishmel nwa Netanaya na ndị ikom ahụ bụ ndị
so ya, gburu ndị ahụ tụnye ozu ha n’ime olulu. **8** Ma
mmadụ iri n’ime ndị ahụ gwara Ishmel okwu sị ya, “Biko,
egbula anyị, n’ihi na anyị nwere ọka wiiti na ọka balị, na
mmanụ aṅụ anyị zoro n’ime ọhịa.” N’ihi ya, o gbughị ha,
kama ọ hapụrụ ha ndụ. **9** Olulu ahụ Ishmel tụnyere ozu
Gedaliya na ozu ndị ọzọ ahụ niile bụ olulu nke Asa bụ eze
gwuru maka ichebe Jerusalem mgbe Baasha eze Izrel na-
ebuso ya agha. Ọ bụkwa ozu ndị mmadụ ka Ishmel, nwa
Netanaya kpojuru n’ime olulu ahụ. **10** Ishmel dọtakwara
ndị niile fọdụrụ n’ime Mizpa n’agha. Ọ dọtara ụmụ ndị
inyom eze n’agha, dọtakwa ndị ahụ niile a hapụrụ n’ebe
ahụ, bụ ndị ahụ Nebuzaradan, ọchịagha ndị nche eze
mere ka Gedaliya nwa Ahikam bụrụ onye na-achị ha.
Ishmel nwa Netanaya dọtara ha niile n’agha duru ha na-
achọ ịgbapụ gaa n’ala ndị Amọn. **11** Mgbe Johanan nwa
Kariya, na ndịisi agha ahụ niile ya na ha nọ nụrụ ihe ọjọọ
Ishmel nwa Netanaya mere, **12** ha duuru ndị agha ha niile
pụọ ibuso Ishmel nwa Netanaya agha. Ha chụkwutere ya
n’ebe dị nso n’iyi ukwu Gibiọn. **13** Mgbe ndị ahụ niile
Ishmel dọtara n’agha hụrụ Johanan nwa Kariya na ndịisi
agha so ya, ha ṅụrịrị ọṅụ. **14** Ndị ahụ niile Ishmel dọtara
n’agha na Mizpa, chigharịrị gafee n’ebe Johanan nwa
Kariya nọ. **15** Ma Ishmel nwa Netanaya, na mmadụ asatọ
n’ime ndị agha ya, gbapụrụ ọsọ gbanarị Johanan. Ha
gbalagara n’ala ndị Amọn. **16** Mgbe ahụ, Johanan nwa
Kariya na ndịisi agha niile ya na ha so duuru ndị ahụ niile
ha napụtara site n’aka Ishmel pụọ, bụ ndị ahụ Ishmel
nwa Netanaya dọtara n’agha na Mizpa, mgbe o buuru

ụzọ gbuo Gedaliya nwa Ahikam. Ndị ọzọ Johanan si na
Gibiọn durukwa bụ ndị a, ndị agha, na ndị inyom, na
ụmụntakịrị, na ndịisi ụlọ ikpe. 17 Ha duuru ha na-aga, ma
kwụsị n'obodo Gerut Kimham, nke dị nso na Betlehem,
ebe ha bu n'obi ịga Ijipt, 18 n'ihi ịgbanarị ndị Babilọn.
Ha tụrụ egwu ihe ndị Babilọn ga-eme ha n'ihi ogbugbu
Ishmel nwa Netanaya gburu Gedaliya nwa Ahikam, onye
eze Babilọn họpụtara ka ọ bụrụ onye na-achị ala ahụ.

42 Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya, na ndịisi agha
ahụ niile, na Jezenaya nwa Hoshaya, na ndị Izrel niile,
site n'onye dịkarịsịrị nta ruo n'onye dịkarịsịrị ukwuu,
bịakwutere 2 Jeremaya onye amụma sị ya, "Biko, anyị
bịara ịrịọ gị arịrịọ. Kpọkuo Onyenwe anyị Chineke gị
n'ekpere n'ihi anyị bụ ndị fọdụrụ n'ala a. Ị maara na
o nwere oge anyị dị ọtụtụ n'ala a, ma ugbu a anyị dị
naanị ole na ole. 3 Kpee ekpere ka Onyenwe anyị Chineke
gị gosi anyị ihe anyị ga-eme, maọbụ ebe anyị ga-eje."
4 Jeremaya onye amụma zara sị ha, "Anụla m ihe unu
kwuru. Aga m ekpere Onyenwe anyị Chineke unu ekpere
dịka unu rịọrọ. Mgbe m natara ọsịsa ya, aga m agwakwa
unu ihe niile Onyenwe anyị kwuru. O nwekwaghị ihe
m ga-ezonarị unu." 5 Ha sịrị Jeremaya, "Ka Onyenwe
anyị bụrụ onyeama eziokwu na nke kwesiri ntụkwasị obi
megide anyị, ma ọ bụrụ na anyị emeghị dịka ihe niile
Onyenwe anyị bụ Chineke gị gwara gị ka ị gwa anyị. 6
Ọ bụ ihe Chineke, onye anyị na-eziga gị ka ị jụta ase,
kwuru ka anyị ga-eme. Ma ọ dị mma, ma ọ dị njọ. Anyị
ga-erubere Onyenwe anyị Chineke gị isi, ka ihe gaara
anyị nke ọma." 7 Mgbe ụbọchị iri gasịrị okwu Onyenwe

anyị ruru Jeremaya ntị. 8 N'ihi ya ọ kpọrọ Johanan nwa
Kariya, ndịisi agha ya na ha so na ndị Izrel niile, site
n'onye dịkarịsịrị nta ruo n'onye dịkarịsịrị ukwuu. 9 Mgbe
ha bịara, ọ gwara ha okwu sị ha, "Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Chineke Izrel, onye unu zigara m ka m wegara arịrịọ
unu, sịrị: 10 'Ọ bụrụ na unu anọgide n'ala a, aga m ewuli
unu elu; agaghị m akwada unu. Aga m akụkwa unu dịka
osisi, gharakwa ihopu unu. N'ihi na ihe ọjọọ ahụ m mere
ka ọ bịakwasị unu na-ewute m nke ukwuu. 11 Unu atụla
eze Babilọn egwu, bụ onye unu na-atụ egwu ya ugbu a.
Unu atụla ya egwu, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, n'ihi
na anọnyeere m unu, aga m azọpụta unu, napụtakwa unu
site n'aka ya. 12 Aga m enwe obi ebere n'ebe unu nọ, si
otu a mee ka ya onwe ya nweekwa obi ebere n'ebe unu
nọ. Ọ ga-emekwa ka unu nwetaghachikwa ala unu.' 13
"Ma ọ bụrụ na unu onwe unu asị, 'Anyị agaghị anọgide
n'ala a,' si otu a nupu isi n'ebe Onyenwe anyị Chineke
unu nọ; 14 ọ bụrụkwa na unu asị, 'Mba, anyị ga-aga biri
n'ala Ijipt ebe anyị na-agaghị ahụ agha, maọbụ nụ ụda
opi ike, maọbụ nọọ agụụ n'ihi enweghị ihe oriri,' 15 mgbe
ahụ, nụrụnụ okwu Onyenwe anyị, unu ndị fọdụrụ na
Juda. Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
bụ Chineke Izrel kwuru, 'Ọ bụrụ na unu anọgidesie ike
na mkpebi unu ịga Ijipt ibiri n'ebe ahụ, ọ bụrụkwa na
unu agaa biri n'Ijipt n'eziokwu, 16 mgbe ahụ, mma agha
ahụ unu na-atụ egwu ga-eru unu n'ahụ, ụnwụ ahụ unu
na-atụ oke egwu ya ga-esoro unu baa n'Ijipt. Unu ga-
anwụkwa n'ebe ahụ. 17 N'ezie, ndị ahụ niile kpebiri ịga
biri n'Ijipt ga-anwụ site na mma agha, na site n'ụnwụ, na

site n'ọrịa na-efe efe. O nweghị onye ọbụla n'ime ha ga-
afọdụ ndụ, o nweghị onye ọbụla n'ime ha ga-agbanarị
ihe ọjọọ ahụ m ga-eme ka ọ bịakwasị ha.' 18 Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke
Izrel kwuru, 'Dịka iwe m na ọnụma m bụ ihe awụkwasịrị
n'elu ndị bi na Jerusalem, otu a ka m ga-esi wụkwasịkwa
unu ọnụma m, mgbe unu ga-aga Ijipt. Unu ga-aghọ ihe
ọbụbụ ọnụ na ihe iju anya, ihe nkọcha na ihe ịta ụta. Unu
agakwaghị ahụ ebe a anya ọzọ.' 19 "Unu bụ ndị fọdụrụ
na Juda, lee na Onyenwe anyị agwala unu sị, 'Unu agala
Ijipt.' Matanụ nke ọma na m adọọla unu aka na ntị, 20
na unu mehiere n'obi unu mgbe unu ziri m sị m jụta
Onyenwe anyị Chineke unu ase. Mgbe ahụ, unu rịọrọ m sị
m, 'Rịọrọ anyị Onyenwe anyị Chineke anyị arịrịọ, gwa
anyị ihe niile o kwuru, anyị ga-emekwa ya.' 21 Agwala
m unu taa ihe o kwuru, ma unu ajụla ime ihe ahụ niile
Onyenwe anyị Chineke unu, bụ onye unu zigara m ka m
jekwuru, kwuru. 22 Ya mere, matanụ ya nke ọma taa na
unu ga-anwụ site na mma agha, na site n'ụnwụ, na site
n'ọrịa na-efe efe, n'ebe ahụ unu chọrọ ịga biri."

43 Mgbe Jeremaya gwasịrị ndị ahụ niile okwu ahụ
Onyenwe anyị Chineke ha ziri ya ka o zie ha, 2 Azaraya
nwa Hoshaya, Johanan nwa Kariya na ndị nganga niile
nọ n'ebe ahụ, gwara Jeremaya okwu sị ya, "Ọ bụ okwu
ụgha ka i kwuru! Onyenwe anyị Chineke anyị ezighị gị
ka i kwuo na anyị ekwesighị ịga biri n'Ijipt, 3 Kama ọ
bụ Baruk nwa Neraya na-akwalị gị megide anyị, n'ihi na
ọ chọrọ inyefe anyị n'aka ndị Babilọn ka ha gbuo anyị,
maọbụ buru anyị gaa Babilọn dịka ndị a dọtara n'agha."

4 Ya mere, Johanan nwa Kariya na ndịisi agha ahụ niile,
nakwa ndị mmadụ ahụ niile nupuru isi n'iwu Onyenwe
anyị, jụụ ịnọgide n'ala Juda. 5 Kama Johanan nwa Kariya,
na ndịisi agha ahụ, duuru ndị ahụ fọdụrụ na Juda pụọ,
ha na ndị ahụ si na mba ndị ọzọ dị iche iche, ebe ha
gbagara lọta. 6 Ha duuru ndị ikom niile na ndị inyom
niile na ụmụntakịrị niile, na ụmụ ndị inyom eze niile,
bụ ndị ahụ Nebuzaradan ọchịagha ndị nche eze Babilọn
tinyere na nlekọta Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan na
Jeremaya onye amụma na Baruk nwa Neraya. 7 Ya mere,
ha nupuru isi n'ebe Onyenwe anyị nọ site n'ịbanye ala
Ijipt. Ha jegidere ije ruo n'obodo Tapanhis. 8 Mgbe ha nọ
na Tapanhis, okwu Onyenwe anyị ruru Jeremaya ntị sị ya,
9 "Mgbe ndị Juu nọ na-ele gị anya, chịrị ụfọdụ nkume
buru ibu n'aka gị, gaa zoo ha n'ime ụrọ dị na mpụta ihu
ụlọ e ji aja ụrọ wuo, nke dị n'ọnụ ụzọ e si abata n'ụlọ Fero
dị na Tapanhis. 10 Mgbe ahụ sị ha, 'Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel sịrị, Aga
m ezi ozi kpọta ohu m bụ Nebukadneza, eze Babilọn. Aga
m edokwasịkwa ocheeze ya n'elu nkume ndị a m zoro
n'ebe a, ọ ga-agbasa ụlọ ndo nke ịbụ eze ya n'elu ha. 11 Ọ
ga-abịa buso Ijipt agha, si otu a mee ka ha nwụọ, bụ ndị
ahụ a kwadobere maka ọnwụ, mee ka a dọta ha n'agha,
bụ ndị ahụ a kwadobere na-aga adọta n'agha; mekwaa ka
ha nwụọ site na mma agha bụ ndị ahụ a kwadobere na
ha ga-anwụ site na mma agha. 12 Ọ ga-esunyekwa ọkụ
n'ụlọ ebe a nọ na-efe chi niile nke ndị Ijipt. Ọ ga-esure
ụlọ ndị a ọkụ, dọtakwa chi ha niile n'agha. Dịka onye
ọzụzụ atụrụ si ewepụcha igwu site na uwe ya, ọ ga-esikwa

otu a wezuga onwe ya n'udo site n'Ijipt pụọ. 13 N'ime
ụlọnsọ anyanwụ dị n'Ijipt, ka ọ ga-akwatu ogidi nsọ niile,
surekwaa ụlọnsọ niile nke chi dị iche iche n'Ijipt ọkụ.'"
44 Ndị a bụ okwu ruru Jeremaya ntị banyere ndị Juu
ahụ niile bi n'ala Ijipt, bụ ndị bi na Migdol, na n'ime
Tapanhis, na n'ime Memfis, na n'ime Patros, 2 "Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke
Izrel kwuru, Unu ji anya unu hụ ihe ọjọọ ahụ niile m mere
ka ha bịakwasị Jerusalem, na obodo niile nke Juda. Lee,
obodo ndị ahụ aghọọla mkpọmkpọ ebe taa, o nwekwaghị
onye bi n'ime ha. 3 Ihe ndị a bịakwasịrị ha n'ihi ihe ọjọọ
ha mere. Ha kpasuru m iwe site n'ịchụ aja ihe nsure ọkụ
na-esi isi ụtọ, na site n'ife chi ndị ọzọ, ndị ha onwe ha
maọbụ nna nna ha na-amaghị. 4 Site n'oge ruo n'oge,
mgbe mgbe, eziteere m ha ndị ohu m, bụ ndị amụma, ndị
gwara ha okwu sị ha, 'Unu emela ihe arụ dị otu a nke
m kpọrọ asị!' 5 Ma ha egeghị ntị, ha atọkwaghị ntị ha
n'ala. Ha esiteghị n'ihe ọjọọ ha na-eme chegharịa, maọbụ
kwụsị ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye chi ndị
ọzọ. 6 N'ihi ya, awụkwasịrị m ha ọnụma m na iwe m, nke
rere dịka ọkụ megide obodo niile nke Juda, na okporoụzọ
nke Jerusalem. Ya mere, ha ghọrọ mkpọmkpọ ebe na ebe
tọgbọrọ n'efu taa. 7 "Ma ugbu a, ihe ndị a ka Onyenwe
anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel
kwuru, N'ihi gịnị ka unu ji chọọ iji aka unu wetara onwe
unu ihe ọjọọ ndị a? Lee ka unu si duru ndị ikom na ndị
inyom niile, na ụmụntakịrị niile, na ụmụ a mụrụ ọhụrụ
niile na-agbala n'ala Ijipt, si otu a mee ka, ọ bụladị, otu
mkpụrụ mmadụ hapụ ịfọdụkwa n'ala Juda. 8 Gịnị mere

unu na-eji ọrụ aka unu na-akpasu m iwe, na-esurere chi
ndị ọzọ ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n'ala Ijipt, ebe unu
bịara ibi? Unu onwe unu ga-ala onwe unu n'iyi, mekwaa
onwe unu ihe ịbụ ọnụ nakwa ihe nkọcha n'etiti mba niile
dị n'ụwa. **9** Unu echefuola ihe ọjọọ nna unu ha mere na
ihe ọjọọ niile ndị eze Juda na ndị eze nwanyị Juda mere
na ihe ọjọọ niile nke unu onwe unu na ndị nwunye unu
mekwara n'ala Juda, na n'okporoụzọ Jerusalem? **10** Ruo
ụbọchị taa, o nwebeghị onye ọbụla n'ime ha wedarala
onwe ya ala, maọbụ tụọ egwu m; ha adịghị ejegharị n'iwu
m, maọbụ jidesie ụkpụrụ ndị ahụ niile m debere n'ihu
ha na n'ihu nna nna ha aka ike, ịgbaso ya. **11** "N'ihi ihe
ndị a niile, otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, bụ Chineke Izrel kwuru: Ekpebiela m ime ka ihe
ọjọọ bịakwasị unu; ekpebiela m ibibi Juda. **12** Aga m eme
ka ndị ahụ niile fọdụrụ n'ala Juda, bụ ndị ahụ kpebiri
n'obi ha ịga biri n'ala Ijipt ghara ịdịkwa. A ga-ala ha
n'iyi n'ala Ijipt; ha ga-ada site na mma agha, maọbụ site
n'ụnwụ. Ndị niile dịkarịsịrị ukwuu n'etiti ha na ndị niile
dịkarịsịrị nta ga-anwụ. Ha ga-aghọkwa ihe ịbụ ọnụ na ihe
iju anya, ihe ọmụma ikpe na ihe nkọcha. **13** Dịka m si taa
Jerusalem ahụhụ, otu a ka m ga-esi jiri mma agha, na
ụnwụ, na ọrịa na-efe efe, taa ndị ahụ bi n'Ijipt ahụhụ.
14 O nweghị onye ọbụla n'ime ndị Juda ahụ fọdụrụ, ndị
gara biri n'Ijipt nke ga-agbanarị ọnwụ. Ọ bụ ezie na ọ na-
agụsị ha agụụ ike ịlọghachi n'ala Juda, ma o nweghị onye
ọbụla n'ime ha ga-alọghachi, karịakwa mmadụ ole na
ole ndị ga-agbapụ agbapụ." **15** Ndị nọ n'ebe ahụ mgbe
ahụ Jeremaya kwuru okwu ndị a bụ ndị ikom ahụ niile

maara na ndị nwunye ha na-achụ aja ihe nsure ọkụ na-
esi isi ụtọ nye chi ndị ọzọ, na ndị niile bi n'Ijipt n'akụkụ
Patros. Ndị a zara Jeremaya sị ya, **16** "Anyị agaghị anabata
okwu ahụ i si n'aha Onyenwe anyị gwa anyị **17** N'ihi na
anyị aghaghị ime ihe ndị ahụ anyị kpebiri ime. Anyị ga-
achụrụ Eze nwanyị mbara Eluigwe aja ihe nsure ọkụ na-
esi isi ụtọ. Anyị ga-awụsakwara ya aja ihe ọṅụṅụ dịka
anyị na nna anyị ha, ndị eze anyị na ndịisi ọchịchị anyị
mere n'obodo Juda niile na n'okporoụzọ Jerusalem. N'oge
ahụ, anyị na-eriju afọ, ihe na-agakwara anyị nke ọma, o
nweghị ihe ọjọọ bịakwasịrị anyị. **18** Ma site n'oge anyị
kwụsịrị ịchụrụ Eze nwanyị mbara Eluigwe aja, ihe nsure
ọkụ na-esi isi ụtọ na ịwụsara ya aja ihe ọṅụṅụ, ihe niile
akọla anyị, ọ bụkwa site na mma agha na oke ụnwụ ka
anyị na-ala n'iyi." **19** Ndị inyom ahụ niile kwukwara sị,
"Mgbe ahụ anyị na-eji ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ na-
achụrụ Eze nwanyị mbara Eluigwe aja na mgbe ahụ anyị
na-awụsakwara ya aja ihe ọṅụṅụ, ọ bụ na ndị di na-
alụ anyị amaghị na anyị na-eme achịcha n'oyiyi ya, na-
awụsakwara ya aja ihe ọṅụṅụ?" **20** Mgbe ahụ, Jeremaya
gwara mmadụ ahụ niile okwu, ma ndị ikom ma ndị inyom
ahụ niile zara ya okwu sị ha, **21** "Onyenwe anyị chetara
ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ niile unu na nna unu ha, na
ndị eze unu, na ndịisi ọchịchị unu, na ndị Izrel niile ji
chụọ aja n'obodo Juda niile na n'okporoụzọ Jerusalem
niile. **22** N'ihi ya, mgbe Onyenwe anyị na-enweghịkwa ike
ịnagide ihe ọjọọ niile ndị a unu mere, na ihe arụ niile unu
mere, o mere ka ala unu ghọọ mkpọmkpọ ebe, na ihe iju
anya, na ihe nkọcha, nke mmadụ na-ebighị n'ime ya, dịka

ọ dị taa. 23 N'ihi na unu surere ihe nsure ọkụ na-esi isi
ụtọ na n'ihi na unu mehiere megide Onyenwe anyị, ghara
irubere ya isi, maọbụ ịgbaso iwu ya, maọbụ idebe ụkpụrụ
ya, maọbụ imezu ihe niile ọ sịrị ka unu mee, n'ihi ya ka
ihe ọjọọ ndị a ji dakwasị unu dịka unu na-ahụ ugbu a." 24
Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndị inyom ahụ, na ndị Izrel
niile okwu sị ha, "Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị unu ndị
Juda niile nọ n'Ijipt. 25 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Unu na ndị
nwunye unu esitela n'omume unu gosi na unu na-emezu
ihe ndị ahụ unu ji ọnụ kwuo sị, 'Anyị aghaghị imezu nkwa
niile anyị kwere banyere ịchụ aja ihe nsure ọkụ na-esi isi
ụtọ na nke ihe ọṅụṅụ nye Eze nwanyị mbara Eluigwe.'
"Gaanụ n'ihu mezuo nkwa unu kwere! Mezuokwanụ iyi
unu ṅụrụ. 26 Ma nụrụkwanụ okwu Onyenwe anyị, unu
ndị Juu niile bi n'Ijipt, 'Eji m aha m dị ukwuu na-aṅụ iyi,'
ka Onyenwe anyị na-ekwu, 'na o nweghị onye Juda ọbụla
bi n'akụkụ ọbụla nke Ijipt, nke ga-akpọkukwa aha m ọzọ,
maọbụ jiri ya ṅụọ iyi sị, "Dịka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị na-adị ndụ." 27 N'ihi na anya m na-ele
ha abụghị maka ime ha mma, kama ọ bụ maka ime ha ihe
ọjọọ. Ndị Juu niile bi n'Ijipt ga-anwụ site na mma agha,
maọbụ site n'oke ụnwụ, tutu ruo mgbe e bibichara ha
dum. 28 Naanị mmadụ ole na ole ga-esi Ijipt gbalata Juda
ịgbanarị mma agha. Mgbe ahụ ndị Juda niile fọdụrụ, bụ
ndị bịara biri n'Ijipt, ga-amata onye okwu ya na-eguzosi
ike, maọbụ nke m, maọbụ nke ha. 29 "'Nke a ga-abụrụ
unu ihe ama nke ga-egosi unu na m ga-ata unu ahụhụ
n'ebe a,' otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 'Ka unu si

otu a mara na mba m na-aba na m ga-emesi unu ike
aghaghị iguzosi ike.’ **30** Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru,
‘Aga m arara Fero Hofra, eze Ijipt nyefee n’aka ndị iro ya,
bụ ndị na-achọ ndụ ya, dịka m si rara Zedekaya eze Juda,
nyefee n’aka Nebukadneza eze Babilọn, bụ onye iro ahụ
chọrọ ndụ ya.’”

45 Okwu ndị Jeremaya onye amụma gwara Baruk nwa
Neraya, mgbe o dere okwu ndị a n’akwụkwọ dịka Jeremaya
na-akpọpụta ha, n’afọ nke anọ nke ọchịchị Jehoiakim nwa
Josaya eze Juda. Jeremaya gwara Baruk sị, **2** “Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị bụ Chineke Izrel na-agwa gị, gị Baruk, **3** Ị
sịrị, ‘Ahụhụ dịịrị m! Lee na Onyenwe anyị atụkwasịrịla m
mwute n’elu ihe mgbu nke m nwere. Ike ịsụ ude agwụla
m, ma ruo ugbu a, achọtabeghị m izuike.’ **4** Ma ihe ndị a
ka ị ga-agwa ya, ‘Otu a ka Onyenwe anyị kwuru, Aga m
akwada ihe ndị ahụ niile m wuru, hopukwa ihe ndị ahụ
niile m kụrụ n’ala a niile. **5** Ma gị onwe gị, ị na-achọrọ
onwe gị ihe ukwu? Achọkwala ha. N’ihi na, lee, aga m
eme ka ihe ọjọọ bịakwasị mmadụ niile, otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri, ma aga m eme ka ị jiri ndụ gị gbapụ jee ebe
ọbụla ị ga-eje.’”

46 Ndị a bụ okwu Onyenwe anyị, nke ruru Jeremaya
onye amụma ntị, banyere mba dị iche iche. **2** Nke dịrị
Ijipt: Ndị a bụ okwu dị megide usuu ndị agha Fero Neko,
bụ eze Ijipt, ndị Nebukadneza eze Babilọn meriri n’agha
na Kakemish, n’akụkụ osimiri Yufretis, n’afọ nke anọ nke
ọchịchị Jehoiakim nwa Josaya, bụ eze Juda. **3** “Kwadoonụ
ọta agha unu, ndị ukwu na ndị nta, zọpụnụ ije maka ibu
agha. **4** Kegidezienụ ịnyịnya unu, rịkwasịkwanụ n’elu ha.

Guzokwanụ n'ọnọdụ ibu agha unu, ma kpukwasịkwanụ
onwe unu okpu agha unu. Mụọnụ ùbe unu ka ọ dị nkọ,
yikwasịkwanụ uwe agha unu. 5 Gịnị ka anya m abụọ
hụrụ? Ụjọ na-atụ ha, ha na-agbaghachikwa azụ; lee, a
na-etipịa ndị ha bụ dike n'agha. Ha na-agbasi ọsọ ike,
na-eleghị anya n'azụ. Egwu dịkwa n'akụkụ niile," otu a
ka Onyenwe anyị kwupụtara. 6 "Ndị nwere ụkwụ ọsọ
enweghị ike ịgbalaga, ndị dị ike enweghị ike isi n'ebe ahụ
wezuga onwe ha. Ha na-asọ ngọngọ daa, n'akụkụ ugwu
dị nso n'osimiri Yufretis. 7 "Onye bụ onye a, nke na-
ebili ọtọ dịka osimiri Naịl, na dịka osimiri nke mmiri ya
na-amagharị? 8 Ijipt na-ebili elu dịka osimiri Naịl, dịka
osimiri nke mmiri ya na-amagharị. Ọ na-asị, 'Aga m ebili
kpuchie ụwa niile. Aga m ebibi obodo ukwu dị iche iche,
na ndị mmadụ bi n'ime ha.' 9 Gbabanyenụ n'ọgbọ agha,
unu ịnyịnya niile. Gbanụ ọkụ ọkụ, unu ndị na-agba ụgbọ
agha. Zọọnụ ike ike, unu ndị bụ dike n'agha, unu ndị
ikom Kush na Put, ndị na-ebu ọta, na unu ndị ikom Lidiya
ndị na-agba ụta. 10 Ma ụbọchị ahụ dịrị Onyenwe anyị, bụ
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. Ọ bụ ụbọchị ịbọ
ọbọ ya, ụbọchị ọ ga-abọrọ ọbọ n'ahụ ndị iro ya. Mma
agha ga-eripịa ha tutu afọ eju ya, e, tutu ruo mgbe ọ
ṅụjuru ọbara afọ. N'ihi na Onyenwe anyị bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile ga-achụ aja n'ala ahụ dị
n'ugwu, nke dị nso osimiri Yufretis. 11 "Rigoro Gilead ka
i weta mmanụ a na-ete n'ọnya, gị Ada Ijipt na-amaghị
nwoke. Ma ọ bụ n'efu ka ị na-ewebata ọgwụ ndị a niile,
n'ihi na ọgwụgwọ ọbụla agaghị adịrị gị. 12 Mba niile
ga-anụ akụkọ ihe ihere bịakwasịrị gị. N'akụkụ niile nke

ụwa ka a ga-anụkwa ịkwa akwa gị. Otu dike n'agha na-
asọ ngọngọ na-adakwasị dike ibe ya; ha abụọ na-adakwa
n'ala." **13** Okwu ndị a ka Onyenwe anyị gwara Jeremaya
onye amụma, banyere ọbịbịa nke Nebukadneza, bụ eze
Babilọn, onye na-abịa ibuso Ijipt agha. **14** "Kwupụtanụ
ihe ndị a n'Ijipt. Kwusaa ya na Migdol. Kwusaakwa ya
na Memfis, na n'obodo Tapanhis. Guzozienụ onwe unu
n'usoro, nọọkwanụ na njikere, n'ihi na mma agha na-
eripịa ndị gbara unu gburugburu. **15** Gịnị mere a ga-eji
gbudasịa ndị gị niile bụ dike n'agha? Ha agaghị enwe ike
guzokwa, n'ihi na Onyenwe anyị ga-akwada ha. **16** Ha ga-
asọ ngọngọ mgbe mgbe, ha ga-adakwasịkwa n'elu ibe ha.
Ha ga-asịkwa, 'Bilienụ ọtọ, bịanụ ka anyị laghachikwuru
ndị anyị, ka anyị laghachikwa n'ala ebe a mụrụ anyị, ka
anyị wezugakwa onwe anyị site na mma agha nke ndị
mmegbu.' **17** N'ebe ahụ ka ha ga-anọ tie mkpu sị, 'Fero
eze Ijipt bụ naanị onye oke okwu. Lee, oge a kara aka nye
ya efunarịla ya.' **18** "Dịka mụ onwe m na-adị ndụ," ka
Eze ahụ kwupụtara, onye aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, "otu onye ga-abịa, onye dị ukwuu dịka
ugwu Taboa si dị ukwuu n'ebe ugwu ndị ọzọ dị, na dịka
Kamel si dịrị n'akụkụ osimiri. **19** Kwakọtaanụ ngwongwo
unu, jikerenụ maka ije biri n'ala ọzọ, unu ndị bi n'Ijipt,
n'ihi na a ga-eme ka Memfis ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu. Ọ
ga-aghọkwa mkpọmkpọ ebe, nke mmadụ na-agaghị ebi
n'ime ya. **20** "Ijipt mara mma dịka nne ehi, ma ijiji nke si
n'akụkụ ugwu, na-abịa imegide ya. **21** Ndị agha e goro
ego nọ n'etiti ha dịka ụmụ ehi gbara abụba. Ha onwe
ha kwa ga-atụgharịa gbaa ọsọ, ha agaghị eguzo, n'ihi na

ụbọchị nhụju anya na-abịakwasị ha, bụ ụbọchị a ga-ata
ha ahụhụ. 22 Ijipt ga-eme mkpọtụ, dịka mkpọtụ nke agwọ
na-agba ọsọ na-eme, mgbe ndị iro ya ji ike na-abịakwasị
ya. Ha ga-eji anyụike bịakwasị ya, dịka ndị na-egbutu
osisi. 23 Ha ga-egbutu oke ọhịa ya," otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri, "n'agbanyeghị na ọ bụ oke ọhịa rubigara
oke. Ha dị ọtụtụ karịa igurube, a pụghịkwa ịgụta ole ha
dị. 24 A ga-eme ka ihere mee Ada Ijipt, mgbe e nyefere
ya n'aka ndị si n'akụkụ ugwu bịa." 25 Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel, sịrị, "Ana m
aga ime ka ahụhụ bịakwasị Amọn, bụ chi ndị Tibs, na
Fero, na ala Ijipt na chi niile dị n'ime ya, ndị eze ya niile
nakwa ndị ahụ na-atụkwasị Fero obi. 26 Aga m enyefe
ha n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ ha ike, bụ Nebukadneza
eze Babilọn, na ndịisi ọchịchị ya. Ma n'ikpeazụ, aga m
emekwa ka ndị mmadụ birikwa n'ime ya ọzọ, dịka e si
biri n'ime ya na mgbe ochie." Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya. 27 "Atụla egwu, gị Jekọb, ohu m. Adakwala
mba, gị Izrel. N'ihi na lee, aghaghị m ịzọpụta gị site n'ebe
dị anya nke e mere ka ị gaa biri. Aga m azọpụtakwa ụmụ
ụmụ gị site n'ala ebe e mere ka ha gbapụ ọsọ gaa biri.
Jekọb ga-emesịakwa biri n'udo, na-atụghị egwu ọbụla. Ọ
dịkwaghị onye ga-eme ka ọ tụọ ụjọ. 28 Atụla egwu, gị
Jekọb, ohu m, n'ihi na anọnyeere m gị," otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya. "A sịkwarị na m ebibie mba ndị ahụ niile
nke m mere ka ị gaa biri n'etiti ha kpamkpam, agaghị m
ebibi gị kpamkpam. Aga m adọ gị aka na ntị, ma ọ ga-abụ
site n'ụzọ ikpe ikpe ziri ezi. Agakwaghị m ahapụ inye gị
ahụhụ i kwesiri ịnata."

47 Okwu Onyenwe anyị nke ruru Jeremaya onye amụma
ntị banyere ndị Filistia. Okwu ndị a bịara tupu Fero
ebuso obodo Gaza agha. 2 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị
kwuru, "Lee ka mmiri si ala elu n'akụkụ ugwu; ha ga-
aghọkwa mmiri nke na-erubiga oke. Ha ga-erukwasị ala
ahụ, kpuchiekwa ihe niile dị n'ime ya, ọ ga-ekpuchikwa
obodo niile dị n'ala ahụ, na ndị bi n'ime ya. Ndị niile bi
n'ala ahụ ga-eti mkpu akwa, mmadụ niile ga-akwasikwa
akwa ike. 3 Mgbe ha ga-anụ ụzụ ikiri ụkwụ nke ọtụtụ
ịnyịnya, nke na-agbata ọsọ na-abịa n'ebe ha nọ, mgbe ha
ga-anụkwa ụzụ ụgbọ agha ndị iro, na ụzụ nzọ ụkwụ igwe
ha. N'oge ahụ, ndị bụ nna agaghị enwe ike nyere ụmụ
ha aka, n'ihi na aka ha ga-akụda n'akụkụ ha. 4 N'ihi na
ụbọchị ahụ abịala mgbe a ga-ebibi ndị Filistia niile, mgbe
a ga-ebipụ ndị niile fọdụrụ, ndị nwere ike inyere obodo
Taịa na Saịdọn aka. N'ihi na Onyenwe anyị akwadoola
ibibi ndị Filistia, o kwadoola ibibi ndị ahụ fọdụrụ n'ọnụ
mmiri Kafto. 5 Gaza ga-akpụcha isi ya n'ọnọdụ iru ụjụ. A
ga-eme ka Ashkelọn dere duu. Ruo ole mgbe ka unu ga-
anọgide na-egbukasị onwe unu ahụ, unu bụ ndị fọdụrụ
afọdụ bi n'ala dị larịị? 6 "'Ewoo, gị mma agha Onyenwe
anyị, ole mgbe ị ga-ezu ike? Mịnye onwe gị n'ọbọ gị,
kwụsị ịkpa ike gị ma dere duu.' 7 Ma ọ ga-esikwanụ aṅaa
zuru ike, ebe ọ bụ Onyenwe anyị nyere ya iwu ibu agha
megide Ashkelọn, na ndị bi n'ọnụ mmiri oke osimiri?"

48 Nke a dịrị Moab: Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, "Ahụhụ dịrị
Nebo! N'ihi na a ga-emebi ya. A ga-emekwa ka ihere mee
Kiriatem, e, a ga-adọta ya n'agha. A ga-etipịa Misgab,

mee ka ihere mee ya. **2** Ọ dịkwaghị ndị ga-eto Moab ọzọ,
kama a ga-anọ na Heshbọn pịa ọpịpịa ọdịda ya. Ha ga-asị,
'Bịanụ ka anyị bibie mba a, ka ọ ghara ịdịkwa.' Ọ bụladị
gị bụ Madmen, ka a ga-eme ka i dere duu. A ga-ejikwa
mma agha chụọ gị ọsọ. **3** Gee ntị nụrụ akwa na-ada na
Horonaim, ọ bụ mkpu akwa oke mbibi na ịla n'iyi. **4** A
ga-etikpọ Moab, ụmụntakịrị ya ga-etikwa mkpu akwa.
5 Ha ga-eji oke ịkwa akwa na-agbago ụzọ Luhit; a ga-
anụkwa mkpu akwa nke ndị e bibiri ihe ha n'ụzọ na-
agbada Horonaim. A ga-anụ akwa mwute n'ihi mbibi nke
bịakwasịrị ha. **6** Gbalaganụ! Gbapụnụ ọsọ ndụ! Dịkwanụ
ka osisi nta nke dị n'ọzara. **7** Ebe ọ bụ na unu na-atụkwasị
obi n'aka ọrụ unu, na n'akụnụba unu, a ga-adọtakwa unu
n'agha. Ndị Kemosh ka a ga-eburu gaa mba ọzọ, ha na
ndị nchụaja na ndịisi ọchịchị ya. **8** Onye mbibi ahụ ga-
abịa megide obodo niile. O nwekwaghị obodo nke pụrụ
ịgbanarị mbibi ya. A ga-ala ndagwurugwu niile n'iyi,
bibiekwa ebe dị elu nke dị larịị, n'ihi na ọ bụ okwu si
n'ọnụ Onyenwe anyị pụta. **9** Wụkwasị ala Moab nnu, n'ihi
na a ga-eme ka ọ ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu. Obodo niile dị
n'ime ya ga-aghọ mkpọmkpọ ebe, nke mmadụ ọbụla na-
agaghị ebikwa n'ime ya. **10** "Ọbụbụ ọnụ dịrị onye ahụ
ji aghụghọ na-arụ ọrụ Onyenwe anyị. Ahụhụ dịrị onye
na-ewezuga mma agha n'ebe iwusi ọbara dị. **11** "Onye
na-anọ juu ka Moab bụ site na mgbe ọ bụ nwantakịrị, ọ
dịka mmanya doro edo, nke a na-adịghị esi n'otu udu
wụgharịa ya n'ime udu ọzọ, o nwebeghị oge ọbụla e ji
mee ka ọ ga biri n'ala ọzọ. Ọ bụ ya mere ụtọ ya adịghị
agbanwe agbanwe, isisi ya agbanwekwaghị. **12** Ma ụbọchị

ndị ahụ na-abịa," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara,
"mgbe m ga-eziga ndị ikom ọrụ ha bụ ịwụpụ ihe site n'ite,
ha ga-awụpụkwa ya. Ha ga-agbapụ ihe niile dị n'ite ya
niile, tụwakwaa ite ya niile. 13 Mgbe ahụ, ihere Kemosh
ga-eme Moab, dịka ihere si mee Izrel mgbe ha tụkwasịrị
Betel obi ha. 14 "Unu si aṅaa ekwu sị, 'Ndị dị ike n'agha
ka anyị bụ; anyị bụkwa dimkpa n'agha'? 15 A ga-ebibi ala
Moab, busokwa obodo ya niile agha. Ụmụ okorobịa ya
niile ndị ahọrọ ahọ ga-ada n'ogbugbu ahụ." Otu a ka Eze
ahụ kwubiri, onye aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile. 16 "Ọdịda Moab dị nso; oke nhụju anya
ya ga-abịakwa ọsịịsọ. 17 Kasịenụ ya obi, unu ndị niile
gbara ya gburugburu, unu ndị niile maara na ọ bụ mba dị
ukwuu. Kwupụtanụ sị, 'Esi aṅa gbajie mkpanaka eze a,
nke dị ike, lee ka e si gbajiekwa mkpanaka a nke dị ebube!'
18 "Sitenụ n'ebe nsọpụrụ unu dị elu rịdata, bịa nọdụnụ
n'ala kpọrọ nkụ, unu ndị bi n'obodo bụ Ada Dibọn. N'ihi
na onye ahụ bibiri Moab ga-abịa ibu agha megide unu, ọ
ga-alakwa obodo unu niile e wusiri ike n'iyi. 19 Guzonụ
n'akụkụ ụzọ, hụrụ ihe na-eme, unu ndị bi n'ime Aroea.
Jụọnụ nwoke unu hụrụ na-agba ọsọ, na nwanyị nke na-
ewezuga onwe ya ajụjụ sị ha, 'Gịnị mere?' 20 E meela ka
ihere mee Moab, n'ihi na a tụpịala ya. Kwasienụ akwa ike,
tiekwanụ mkpu akwa. Kwupụta ya n'Anọn na e bibiela
Moab. 21 Oge a ga-ekpe ndị bi n'ala dị larịị ikpe abịala, bụ
ndị bi na Họlọn, Jahaz na Mefaat, 22 Dibọn, Nebo na Bet-
Diblataim, 23 Kiriatem, Bet-Gamul na Bet-Meon, 24 Keriọt
na Bozra, na obodo niile dị n'ala Moab, ndị dị nso, na ndị
nke dị anya. 25 E bipụla mpi Moab, a gbajiekwala ogwe

aka ya," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **26** "Meenụ ya
ka ọ ṅụbiga mmanya oke, n'ihi na o nupuru isi megide
Onyenwe anyị. Moab ga-atụrụ onwe ya n'ihe ọ gbọrọ.
Ọ ga-aghọkwa ihe ọchị. **27** Izrel ọ bụghị ihe ọchị nye
gị? Ọ bụ n'etiti ndị na-ezu ohi ka e jidere ya, mere i ji
na-efufere ya isi mgbe ọbụla ị na-ekwu okwu banyere
ya? **28** Sitenụ n'obodo unu niile gbapụ ọsọ; jeenụ biri
n'etiti nkume, unu ndị bi n'ala Moab. Dịrịnụ ka nduru
nke na-ewu akwụ ya n'akụkụ ọnụ ọgba nkume. **29** "Anyị
anụla ihe banyere mpako Moab. Anyị anụla na mpako
ahụ dị ukwuu, nụkwa ihe banyere oke mbuli elu nke ọ
na-ebuli onwe ya, na oke nganga nke obi ya. **30** Amaara
m ihe banyere mmụọ nke akpọghị onye ọzọ ihe ọbụla,
nke dị n'ime ya, ma ọ gaghị abara ya uru ọbụla. Ịnya isi
ya agaghị arụpụtakwa ihe ọbụla, otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya. **31** N'ihi ya, aga m akwasị akwa ike n'ihi Moab,
aga m eti mkpu akwa n'ihi ala Moab niile. Aga m asụ ude
akwa n'ihi ndị Kia Hareset. **32** Akwa nke karịrị akwa Jeza
ka m ga-akwa n'ihi gị, gị osisi vaịnị dị na Sibma. Alaka gị
gbasara ruo n'akụkụ osimiri, e, ha gbasara ruo n'osimiri
Jeza. Ma onye mbibi abịakwasịla mkpụrụ gị niile chara
acha, e, ọ bịakwasịla mkpụrụ vaịnị gị niile. **33** Ọṅụ na obi
ụtọ ka e wepụrụ site n'ubi vaịnị niile, na n'ala ubi niile
nke Moab. E meela ka mmanya vaịnị kwụsị ịgbapụtakwa
site n'ebe ịzọcha mmanya. Ọ dịkwaghị onye na-eji mkpu
ọṅụ na-azọcha ha, Ọ bụ ezie na a na-anụ olu iti mkpu,
ma ọ bụghị olu iti mkpu ọṅụ. **34** "A na-anụ ụda iti mkpu
akwa ha site n'obodo Heshbọn ruo Eleale, na Jehaz. A na-
anụkwa ya site na Zoa ruo, ọ bụladị obodo ndị dị anya,

dịka Horonaim, na Eglat Shelishiya. N'ihi na mmiri niile
nke Nimrim ataala. 35 Aga m eme ka ndị ahụ niile na-
achụ aja n'ebe niile dị elu, na ndị ahụ niile na-achụrụ
chi ha dị iche iche aja ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ, hapụ
ịdịkwa n'ala Moab," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 36
"Ụda akwa nke na-ada n'ime obi m n'ihi Moab dịka ụda
ọja. Ụda akwa nke dịkwa ka ụda ọja na-adakwa n'ime obi
m n'ihi ndị Kia Hareset. Akụ niile ha kpakọtara alaala
n'iyi. 37 A kpụchapụla agịrị isi niile, kpachakwa afụọnụ
ha niile. E bipụkwala aka ha niile. Ọ bụkwa akwa mkpe ka
e ji kpuchie ukwu niile. 38 N'elu ụlọ niile nke dị na Moab,
nakwa n'ama egwuregwu niile, ọ dịghị ihe ọzọ karịa
naanị iru ụjụ ka a na-ahụ. N'ihi na e tiwaala m Moab dịka
e si etiwa ite aja nke ọ dịghị onye bụla chọrọ ya," otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara. 39 "Lee ka e si tipịa ya! Lee ka
ha si akwasị akwa ike! Leekwa ka Moab si gbakụta azụ ya
n'ihi ọnọdụ ihere ya! Moab aghọọla ihe ọchị, ọ ghọọla ihe
iju anya nye ndị niile gbara ya gburugburu." 40 Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị kwuru, "Lee, ọ dị otu ugo na-efedata,
nke gbasapụrụ nku ya kpuchie ala Moab niile. 41 A ga-
adọta Keriọt n'agha, meriekwa ebe ya niile e wusiri ike.
N'ụbọchị ahụ, obi ndị bụ dike n'agha n'ala Moab ga-adị ka
obi nwanyị ime na-eme. 42 A ga-ebibi obodo Moab, mee
ya ka ọ ghara ịdịkwa, n'ihi na ọ kagidere Onyenwe anyị
anya. 43 Oke egwu na olulu, na igbudu nke onye na-esi
ọnya nọ na-eche unu, unu ndị Moab," Otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri. 44 "N'oge ahụ, onye ọbụla gbapụrụ ọsọ site
n'ihe oke egwu ga-adaba n'olulu. Onye ọbụla ga-esikwa
n'olulu rịpụta ka igbudu ga-ejide. N'ihi na aga m eme

ka afọ ahụ a kara aka maka ịta Moab ahụhụ bịakwasị
ya," Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. **45** "N'okpuru
ndo Heshbọn ka ndị ahụ gbapụrụ ọsọ ndụ guzoro, na-
enweghị onye inyeaka. N'ihi na ọkụ esitela na Heshbọn
rere na-aga; ire ọkụ dị ukwuu esitela n'etiti Saịhọn na-
apụ, na-erepịa egedege ihu ndị Moab, na okpokoro isi ndị
ahụ ji oke ụzụ na-anya isi. **46** Ahụhụ dịrị gị, gị Moab!
Ebibiela ndị Kemosh niile. A dọtakwala ụmụ gị ndị ikom
na ụmụ gị ndị inyom n'agha, buru ha gaa mba ọzọ. **47**
"Ma emesịa, n'ụbọchị ndị ahụ na-abịa, aga m eme ka ndị
Moab a dọtara n'agha lọghachi." Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya. Nke a bụ ọgwụgwụ ikpe ọmụma dịrị Moab.

49 Nke a dịrị ndị Amọn: Ihe ndị a ka Onyenwe anyị
kwuru, "Ọ bụ na Izrel enweghị ụmụ ndị ikom? Izrel o
nweghị onye nnweta ihe o nwere? Gịnị mere Molek
ji nweta obodo Gad? Gịnị mere ndị ya ji bichie obodo
ya niile? **2** Ma ụbọchị ahụ na-abịa," ka Onyenwe anyị
kwupụtara, "mgbe m ga-eme ka a nụ ụda iti mkpu agha,
nke a ga-eti megide Raba, obodo ndị Amọn. A ga-eme
ya ka ọ ghọọ mkputamkpu ebe. A ga-esurekwa ya ọkụ,
ya na obodo nta niile gbara ya gburugburu. Mgbe ahụ
Izrel ga-achụpụkwa ndị ahụ niile chụpụrụ ya." Otu a ka
Onyenwe anyị kwuru. **3** "Kpọọ mkpu akwa, gị Heshbọn,
n'ihi na ebibiela Ai! Tisienụ mkpu akwa ike unu ndị bi na
Raba! Yirinụ uwe mkpe unu, tiekwanụ aka n'obi n'ihi iru
ụjụ; gbaghariạnụ n'ogige mgbidi obodo unu, n'ihi na a
ga-adọta Molek n'agha, buru ya na ndị nchụaja ya na
ndịisi ọchịchị ya gaa mba ọzọ. **4** Gịnị mere unu ji anya isi
n'ihi ndagwurugwu nke na-amị mkpụrụ hiri nne, gị ada

nwanyị na-ekwesighị ntụkwasị obi, onye ntụkwasị obi ya
dị n'akụnụba ya, gị onye na-asị, 'Onye ga-ebuso m agha?'
5 Aga m esite n'aka ndị niile gbara gị gburugburu mee ka
oke egwu bịakwasị gị," otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara
ya, "A ga-achụpụ onye ọbụla n'ime unu. Ọ dịkwaghị onye
ga-achịkọta ndị ahụ niile gbapụrụ agbapụ. 6 "Ma mgbe e
mesịrị, aga m emekwa ka ndị Amọn laghachikwa n'ala
ha." Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 7 Nke dịrị Edọm: Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
"Ọ pụtara na onye amamihe adịghịkwa na Teman? Okwu
ndụmọdụ ọ gwụla n'ọnụ ndị nwere nghọta? Amamihe ha
o reela ure? 8 Chigharịanụ gbalaga, unu ndị bi na Dedan.
Gaa zoonụ onwe unu n'ọgba nkume miri emi, n'ihi na
aga m eme ka ihe ọjọọ bịakwasị Isọ, n'oge ahụ m ga-
ata ya ahụhụ. 9 Ọ bụrụ na ndị na-aghọrọ mkpụrụ vaịnị
abịakwute gị, ọ bụ na ha agaghị ahapụrụ gị mkpụrụ ole
na ole? Ọ bụrụkwa na ndị ohi abịa n'abalị, ọ bụghị naanị
ihe ha chọrọ ka ha ga-akwakọrọ? 10 Ma aga m agba Isọ
ọtọ. Aga m ekpughe ebe nzuzo ya niile ka ọ ghara izobe
onwe ya. Ụmụ ya na ndị ikwu ya, tinyere ndị ya na ha
dị na mma na ndị agbataobi ya, ga-ala n'iyi. Ya mere, ọ
dịghịkwa onye ga-asị, 11 'Hapụnụ ụmụ mgbei unu niile,
n'ihi na mụ onwe m ga-edebe ha ndụ. Ndị inyom unu
niile ndị di ha nwụrụ nwere ike ịtụkwasị m obi.'" 12 Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Ọ bụrụ na e mere ka
ndị ahụ na-ekwesighị ịṅụ ihe dị n'iko ahụ ṅụọ ya, a ga-
esi aṅaa ghara ịta gị ahụhụ? A ghaghị ịta gị ahụhụ; ị
ghakwaghị ịṅụ site n'iko ahụ." 13 "Eji m onwe m ṅụọ

iyi, otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, sị, na Bozra ga-
aghọ mkpọmkpọ ebe, na ihe iju anya, na ihe ịta ụta, na
ihe ịbụ ọnụ. Obodo ya niile ga-aghọkwa mkpọmkpọ ebe
ruo mgbe ebighị ebi.” **14** Anụla m ozi si n’ọnụ Onyenwe
anyị. E zipụla onyeozi ka ọ ga mba niile dị iche iche zie
ha ozi, sị, “Chịkọtaanụ onwe, megide ya. Bilikwanụ maka
ibu agha!” **15** Ugbu a, aga m eme ka ị dị nta n’etiti mba
dị iche iche, ihe nleli na-ebe mmadụ nọ. **16** Ịdị egwu gị
nke na-eyinye ndị mmadụ egwu, na nganga nke obi gị
eduhiela gị, gị onye na-ebi na mgbawa niile nke nkume
dị elu, gị onye ji ebe niile dị elu nke ugwu n’aka ya. A
sịkwarị na i wuo akwụ gị n’ebe dị elu, dịka ebe ugo ga-
ewu akwụ ya, aga m esite n’ebe ahụ kpụdata gị n’ala,
otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. **17** “Edọm ga-aghọ
ihe iju anya. Ndị niile na-esi n’akụkụ ya agafe ga-anọ
n’ọnọdụ iju anya, ha ga-eledakwa ya anya n’ihi ọnya ya
niile. **18** Dịka a kwaturu Sọdọm na Gọmọra, ya na obodo
niile gbara ya gburugburu. Otu a kwa, ọ dịghị onye ọbụla
ga-ebi n’ebe ahụ; nwa mmadụ ọbụla agakwaghị ebi n’ime
ya,” otu a ka Onyenwe anyị kwuru. **19** “Aga m esi n’ala
ya chụpụ Edọm n’otu ntabi anya, dịka mgbe ọdụm na-
esi n’oke ọhịa Jọdan na-arịgopụta n’ebe ịta nri nke ụmụ
anụmanụ jupụtara n’ahịhịa ndụ. Ma onye bụ onye ahụ a
họpụtara, onye m ga-enyefe ọrụ a n’aka ya? Onye dịka
m? Onye kwa pụrụ ịpụta tụọ m aka n’ihu? Onye bụkwa
onye ọzụzụ atụrụ ahụ nke pụrụ ido onwe ya megide
m?” **20** N’ihi nke a, nụrụ ihe Onyenwe anyị kwadobere
megide Edọm, nụrụkwa ihe o zubere megide ndị bi na
Teman. A ga-adọkpụrụ ndị dị nta n’etiti igwe ewu na

atụrụ ahụ, ebe ịta nri ha ga-anọ n'ọnọdụ mgbagwoju
anya n'ihi nke a. 21 Ụwa ga-ama jijiji mgbe ha nụrụ
mkpọtụ ọdịda ha; iti mkpu akwa ha ga-adakwa ụda ruo
n'Osimiri Uhie. 22 Lee, otu ugo ga-efeli elu, fedatakwa. Ọ
ga-agbasapụ nku ya kpuchie ala Bozra niile. N'ụbọchị
ahụ, obi ndị bu dike n'agha n'Edọm ga-adị ka obi nwanyị
ime na-eme. 23 Nke dịrị Damaskọs: "Ụjọ ejula Hamat
na Apad obi, n'ihi na ha anụla akụkọ ọjọọ. Ha adaala
mba, nọọkwa n'oke echiche dịka osimiri nke ebili na-
amagharị n'elu ya. 24 Damaskọs aghọọla onye ike gwụrụ.
Ọ tụgharịala ịgbapụ ọsọ, ma ọma jijiji ejidela ya. Oke obi
ụfụ na ihe mgbu ejidesiela ya aka ike, dịka obi ụfụ na ihe
mgbu nke na-ejide nwanyị ime na-eme. 25 Gịnị mere na-
agbahapụbeghị obodo ahụ a maara aha ya, bụ obodo ahụ
nke ihe ya na-atọ obi m ụtọ? 26 N'ezie, ụmụ okorobịa nọ
n'ime ya ga-ada n'okporoụzọ niile, a ga-emekwa ka ndị
agha ya niile dere duu n'ụbọchị ahụ." Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri. 27 "Aga m esunye
mgbidi Damaskọs ọkụ. Ọkụ ahụ ga-eripịakwa ebe e wusiri
ike nke Ben-Hadad." 28 Banyere Keda na alaeze Hazọ,
nke Nebukadneza eze Babilọn busoro agha: Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị kwuru, "Bilienụ gaa buso Keda agha.
Bibiekwanụ ndị ahụ niile bi n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. 29
A ga-adọta ụlọ ikwu ha, na igwe ewu na atụrụ ha n'agha.
A ga-ebukọrọkwa ụlọ mgbochi ha niile, ya na ngwongwo
na ịnyịnya kamel ha niile. Ndị mmadụ ga-etikwa mkpu sị
ha, 'Oke egwu dị n'akụkụ niile!' 30 "Gbalaganụ ọsịịsọ.
Jeenụ nọdụ n'ime ọgba nkume niile miri emi, unu ndị
niile bi na Hazọ," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara.

Nebukadneza eze Babilọn atụọla atụmatụ megide unu,
o chepụtakwala ụzọ ọ ga-esi megide unu. **31** “Bilienụ,
gaa buso mba ahụ agha, bụ mba ahụ na-ebi na ntụkwasị
obi,” otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, “mba nke na-
enweghị ibo ọnụ ụzọ, maọbụ mkpọrọ e ji akpọchi ya,
mba ahụ nke ndị ya na-ebiri naanị onwe ha. **32** Ịnyịnya
kamel ha ga-abụ ihe a ga-akwata n’agha, ọtụtụ igwe ehi
ha ga-abụkwa ihe a ga-alụta n’agha. Aga m efesa ha nye
ifufe, bụ ndị niile nọ ebe dị anya, bụ ndị ahụ niile na-
akpụchapụ agịrị isi egedege ihu ha. Aga m emekwa ka ihe
ọjọọ si n’akụkụ niile bịakwasị ha,” otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. **33** “Mgbe ahụ, Hazọ ga-aghọ ebe obibi nke nkịta
ọhịa. Ọ ga-aghọ ebe tọgbọrọ n’efu ruo mgbe ebighị ebi. O
nweghị onye ọbụla ga-ebi n’ebe ahụ, nwa mmadụ ọbụla
agakwaghị ebi n’ime ya.” **34** Nke a bụ okwu Onyenwe
anyị ndị ruru Jeremaya onye amụma ntị banyere Elam,
mgbe Zedekaya eze Juda bidoro ọchịchị ya. **35** Ihe ndị a
ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “Lee,
aga m agbaji ụta nke Elam, bụ ụta ahụ ha ji anya isi na ọ
bụ ebe ike ha dị. **36** Aga m esite n’akụkụ anọ nke mbara
eluigwe zite oke ifufe anọ, nke ga-abịa megide Elam.
Aga m efesa ha nye oke ifufe anọ ndị a, ndị ga-ebufu ha
buga ha na mba niile dị iche iche, ọ dịghị obodo a na-
agaghị ahụ ndị Ilam a dọtara n’agha. **37** Aga m etipịa
Elam n’ihu ndị iro ha, e, n’ihu ndị ahụ na-achọsi ndụ
ya ike. Aga m eme ka ihe ọjọọ bịakwasị ha, meekwa ka
oke iwe m dị ọkụ bịakwasị ha,” otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. “Aga m eji mma agha chụọ ha ọsọ tutu ruo mgbe
m mere ka ha niile gwụsịa. **38** Aga m edo ocheeze m

n’Elam, bibiekwa eze ya na ndịisi ọchịchị ya,” otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri. 39 “Ma n’ikpeazụ, n’ụbọchị ndị
ahụ na-abịa, aga m eweghachite akụnụba niile nke Elam.”
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya.
50 Okwu Onyenwe anyị nke ruru Jeremaya onye amụma
ntị banyere Babilọn na banyere ala ndị Babilọn. 2 “Kwusaa
ya na mba niile, mee ka a nụrụ ya; bulie ọkọlọtọ mgbe a
na-ekwusa ya. Kwupụta ihe niile, ezokwala ihe ọbụla,
kama kwusaa ya sị, ‘A ga-adọta Babilọn n’agha. Ihere
ga-emesịa mee Bel; otu a kwa, egwu ga-ejupụta Maduk
obi. A ga-eme ka ihere mee oyiyi ya niile a kpụrụ akpụ;
oke egwu ga-ejidekwa arụsị ya niile.’ 3 Otu mba, nke si
n’akụkụ ugwu, ga-ebuso ya agha, mee ala ya ka ọ tọgbọrọ
n’efu. Ọ dịkwaghị onye ga-ebi n’ime ya, n’ihi na mmadụ
na anụmanụ ga-esi n’ime ya gbalaga. 4 “N’ụbọchị ndị ahụ,
ma na mgbe ahụ,” otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, ndị
Izrel na ndị Juda ga-ejikọta onwe ha n’otu. Ha niile ga-
eji anya mmiri pụọ ịchọ Onyenwe anyị Chineke ha. 5
Ha ga-ajụ ajụjụ, banyere ụzọ e si eje Zayọn. Mgbe ahụ,
ha ga-eche ihu ha ijeru n’ebe ahụ. Ha niile ga-abịakwa
were onwe ha nyefee n’aka Onyenwe anyị, n’ime ọgbụgba
ndụ ebighị ebi, nke a na-agaghị echefu echefu. 6 “Ndị
m akpafuola dịka atụrụ furu efu. Ndị ọzụzụ atụrụ ha
eduhiela ha, mee ka ha na-awaghari n’ugwu ukwu niile.
Ha na-akpaghari n’elu ugwu ukwu, ma n’elu ugwu nta.
Ha echefuokwala ebe izuike nke ha. 7 N’ihi ya, ndị niile
chọtara ha na-eripịa ha. Ndị iro ha na-ekwukwa sị, ‘Ikpe
amaghị anyị n’ihi na ha emehiela megide Onyenwe anyị,
onye bụ ezi ebe ịta nri ha, na onye bụkwa olileanya nke

nna nna ha.’ **8** “Sinụ na Babilọn gbalaga; sitekwanụ n’ala
Babilọn pụọ, dịrịnụ ka mkpi na-edu igwe ewu na atụrụ.
9 N’ihi na aga m akpali ọtụtụ mba dị ike site n’ala dị
n’ugwu, ndị ga-ejikọta onwe ha ibuso Babilọn agha. Ha
ga-edo onwe ha n’usoro imegide ya; ọ bụkwa n’akụkụ
ugwu ka ha ga-esi dọta ya n’agha. Àkụ ha ga-agba ga-adị
ka àkụ nke onye bụ dike n’agha na onye ọka ịgba ụta na-
agba. Ha agaghị agba aka lọta. **10** N’ihi nke a, Babilọn
ga-aghọ ihe nkwata n’agha. Afọ ga-ejukwa ndị niile bụ
ndị ga-akwata ya.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **11**
“N’ihi na ị ṅụrịrị ọṅụ nwee obi ụtọ, gị onye bibiri ihe
nketa m, ị wugharịrị dịka nwa ehi nke na-azọcha ọka, bee
akwa dịka oke ịnyịnya. **12** Ihere ga-eme nne unu, e, a ga-
eme ka oke ihere mee nne mụrụ unu. Ọ ga-abụkwa mba
dịkarịsịrị ala n’etiti mba niile, bụrụkwa ọzara, ala kpọrọ
nkụ na ala uzuzu. **13** N’ihi iwe dị ukwuu nke Onyenwe
anyị, ọ dịghị onye ga-ebikwa n’ala Babilọn ọzọ, n’ihi
na a ga-ebibi ya kpamkpam. Ndị niile si n’akụkụ ya na-
agafe ka ọ ga-eju anya. Ha ga-akparị ya n’ihi ọnya niile
dị ya n’ahụ. **14** “Doonụ onwe unu n’usoro gburugburu
obodo Babilọn, unu ndị niile na-agba ụta. Gbaanụ ya
ụta. Unu echela banyere àkụ ole unu ga-agbapụ n’ihi
na o mehiela megide Onyenwe anyị. **15** Kpọọnụ mkpu
agha megide ya, site n’akụkụ niile! Ọ chiliela aka ya
elu. Lee, ụlọ elu ya e wusiri ike adaala, a kwatuokwala
mgbidi ya niile. Ebe ọ bụ na Onyenwe anyị na-abọrọ
onwe ya ọbọ n’ahụ Babilọn, bọọnụ ya ọbọ. Meenụ ya
dịka o si mee ndị ọzọ. **16** Site na Babilọn wezuga onye
na-agha mkpụrụ na onye ji mma owuwe ihe ubi na-

ewe ihe ubi. Ka onye ọbụla laghachikwuru ndị nke ya,
ka onye ọbụla gbalaakwa n’ala nke aka ya, n’ihi mma
agha nke onye na-emegbu emegbu. **17** “Izrel dị ka ewu
na atụrụ a chụsasịrị achụsasị, nke ọdụm chụsasịrị. Onye
bu ụzọ ripịa ya bụ eze Asịrịa. Onye ikpeazụ gwepịara
ọkpụkpụ ya bụ Nebukadneza, eze Babilọn.” **18** N’ihi ya,
ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke Izrel kwuru, “Aga m ata eze Babilọn, na ndị ala
ya ahụhụ, dịka m si taa eze Asịrịa ahụhụ. **19** Ma aga
m akpọghachitekwa Izrel n’ebe ịta nri nke ha. Ha ga-
atakwa nri na Kamel na Bashan. Ọ bụkwa n’ugwu Ifrem
na Gilead ka afọ ga-ejukwa ha. **20** N’ụbọchị ndị ahụ, ma
na mgbe ahụ,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, “a ga-
achọ ajọọ omume nke Izrel, ma ọ dịghị nke a ga-achọta. A
ga-achọkwa mmehie niile nke Juda, ma o nweghị nke
a ga-achọta, n’ihi na aga m agbaghara ndị ahụ m mere
ka ha fọdụ mmehie ha. **21** “Busonụ ala Merataim agha,
busokwanụ ndị bi na Pekod agha. Chụọ ha ọsọ, gbuchapụ
ma bibiekwa ha niile kpamkpam.” Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. “Mezuonụ ihe niile m nyere unu n’iwu. **22** A
na-anụ ụzụ agha n’ala ahụ, a na-anụ ụzụ oke mbibi. **23**
Lee ka e si gbajie, ma tipịa mkpirisi igwe ahụ na-esupịa
ụwa niile. Lee ka Babilọn si tọgbọrọ n’efu n’etiti mba
niile nke ụwa. **24** Esiiri m gị ọnya, gị Babilọn; ị makwara
n’ọnya ahụ tupu ị mata na ọnya ahụ dị. A chọtala gị,
jidekwa gị, n’ihi na i doola onwe gị ibuso Onyenwe anyị
agha. **25** Onyenwe anyị emegheela ụlọakụ ngwa agha ya,
site n’ime ya wepụta ngwa agha nke ọnụma ya. N’ihi na
Onyenwe anyị bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile

nwere ọrụ ọ ga-arụ n'ala Babilọn. 26 Sitenụ n'ebe dị anya
bịa buso ya agha. Kụkapunụ ọba ya niile, tụkọtanụ ha
ọnụ dịka akpa ọka dị ukwuu, nke atụkọtara n'elu ibe ha.
Bibienụ ya kpamkpam, ka ihe ọbụla ghakwara ịfọdụrụ ya.
27 Gbuonụ ụmụ oke ehi ya niile, ka ha niile gaa n'ebe
ụlọ igbu anụ Ahụhụ na-adịrị ha, n'ihi na ụbọchị ahụ a
kara aka banyere ha abịala, bụ oge a ga-eji taa ha ahụhụ.
28 Geenụ ntị n'ihe ndị na-agbalaga na-ekwu, bụ ndị si
na Babilọn na-agbapụ ọsọ. Ha na-ekwusa na Zayọn otu
Onyenwe anyị Chineke anyị si bọọ ọbọ, otu o si abọ ọbọ
n'ihi ụlọnsọ ukwu ya. 29 "Kpọkọtanụ ndị na-agba ụta
maka imegide Babilọn, bụ ndị niile na-agba ụta. Maanụ
ụlọ ikwu, gbaa ya gburugburu; unu ekwela ka onye ọbụla
si n'ime ya gbapụ. Kwụghachi ya ụgwọ dịka ọrụ ya si
dị, dịka ihe niile ahụ o mere si dị meenụ ya otu ahụ.
N'ihi na o buliela onwe ya elu megide Onyenwe anyị,
bụ Onye nsọ nke Izrel. 30 N'ihi ya, ụmụ okorobịa ya ga-
ada n'okporoụzọ ama niile. A ga-emekwa ka ndị agha ya
niile dere duu n'ụbọchị ahụ." Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. 31 "Lee, edoola m onwe m imegide gị, gị onye
nganga." Otu a ka Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile kwubiri ya. "N'ihi na ụbọchị gị abịala,
bụ oge ahụ a ga-ata gị ahụhụ. 32 Onye nganga ahụ ga-
asọ ngọngọ daa, ma o nweghị onye ga-enyere ya aka ka
o bilitekwa. Aga m esunye obodo ya niile ọkụ, nke ga-
erechapụ ndị niile gbara ya gburugburu." 33 Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru: "A na-
emegbu nnọọ ndị Izrel, n'otu aka ahụkwa, ndị Juda. Ndị
dọtara ha n'agha jidesiri ha aka ike. Ha adịghị ahapụ

ha ka ha laa. 34 Ma Onye mgbapụta ha dị ike. Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile bụkwa aha ya. Ọ ga-eji ike
ya niile kpepụta ọnụ ha, ime ka ala ha nweekwa izuike,
ma meekwa ka ndị bi na Babilọn ghara inwe izuike. 35
"Mma agha ga-ebili megide ndị Babilọn niile," otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara, "na ndị ahụ niile bi na Babilọn
ma megidekwa ndịisi ọchịchị niile na ndị ahụ niile maara
ihe. 36 Mma agha ga-ebili megide ndị amụma ụgha ha
niile. Ha ga-aghọ ndị nzuzu. Mma agha ga-ebili megide
ndị bụ dike n'agha. Obi ha ga-ejupụtakwa n'oke egwu.
37 Mma agha ga-ebili megide ịnyịnya ha, na ụgbọ agha
ha, na ndị mba ọzọ niile nọ n'etiti ha. Ha ga-aghọkwa
ndị inyom. Mma agha ga-ebilikwa megide akụ ha niile.
A ga-alụta ha niile n'agha. 38 Okpomọkụ ga-abịakwasị
mmiri ha niile mee ka ha taa. N'ihi na ala ha bụ ala
arụsị: arụsị ha niile ga-ayịkwa ara n'ihi oke egwu nke
ga-abịakwasị ha. 39 "N'ihi ya, ọ bụ ụmụ anụmanụ nke
ọzara, na nkịta ọhịa ga-ebi n'ebe ahụ. Ikwighịkwighị ga-
ebikwa n'ebe ahụ. Mmadụ ọbụla agaghị ebikwa n'ime ya
ọzọ. O nweghị onye ga-ebikwa n'ime ya site n'ọgbọ ruo
n'ọgbọ. 40 Dịka m si kwatuo Sọdọm na Gọmọra, ya na
obodo niile gbara ya gburugburu," otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya. "Otu a kwa, ọ dịghị onye ọbụla ga-ebi
n'ebe ahụ; nwa mmadụ ọbụla agakwaghị ebi n'ime ya."
41 "Lee, ndị agha si n'ala dị n'ebe ugwu na-abịa; mba dị
ukwuu na ọtụtụ ndị eze ka a na-akpọlitekwa site na nsọtụ
niile nke ụwa. 42 Ha ji ọtụtụ ụta na ùbe; ha bụ ndị afọ
tara mmiri, ndị na-enweghị obi ebere. Ha na-ebigbọ dịka
mbigbọ nke osimiri, dịka ha na-anọkwasị n'elu ịnyịnya

ha. Ha na-abịa dịka ndị ikom e doro n'usoro ibu agha,
ibuso gị agha, Ada Babilọn. 43 Eze Babilọn nụrụ akụkọ
banyere ude ha, akụkọ mere ka ike gwụrụ aka ya abụọ
kpamkpam. Oke ihe mgbu ejidela ya, ihe mgbu dịka nke
nwanyị ime na-eme. 44 Lee, dịka mgbe ọdụm na-esi n'oke
ọhịa Jọdan na-arịgopụta n'ebe ịta nri nke ụmụ anụmanụ
jupụtara n'ahịhịa ndụ, n'otu ntabi anya ka m ga-esi n'ala
ya chụpụ Babilọn. Ma onye bụ onye ahụ a họpụtara, onye
m ga-enyefe ọrụ a n'aka? Onye dịka m? Onye kwa pụrụ
ịpụta tụọ m aka n'ihu? Onye bụkwa onye ọzụzụ atụrụ
ahụ nke pụrụ ido onwe ya megide m?" 45 N'ihi ya, nụrụ
ihe Onyenwe anyị kwadobere megide Babilọn, nụrụkwa
ihe o zubere megide ala ndị Babilọn. A ga-adọkpụrụ ndị
dị nta n'etiti igwe ewu na atụrụ ahụ. Ebe ịta nri ha ga-
anọ n'ọnọdụ mgbagwoju anya n'ihi nke a. 46 Ụwa ga-ama
jijiji mgbe ha nụrụ mkpọtụ ọdịda Babilọn, iti mkpu akwa
ya ga-adakwa ụda n'etiti mba niile dị iche iche.

51 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Lee, aga m akpali
mmụọ onye mbibi, ka ọ bịa megide Babilọn na ndị bi na
Kaldịa. 2 Aga m eziga ndị mba ọzọ n'obodo Babilọn, ka ha
gaa fụchaa ya, bibiekwa ala ya. Ha ga-emegide ya n'akụkụ
niile, n'ụbọchị ahụ ihe ọjọọ ga-abịakwasị ya. 3 Ekwela ka
onye na-agba ụta kwee ụta ya, ekwekwala ka o yikwasị
uwe agha ya. Enwekwala ọmịiko n'ebe ụmụ okorobịa ya
nọ, kama bibie usuu ndị agha ya kpamkpam. 4 Ha ga-
ada, bụrụ ndị e gburu egbu n'ime Babilọn, ha ga-abụ ndị
e merụrụ oke ahụ n'okporoụzọ niile. 5 Ọ bụ ezie n'ala
ha jupụtara n'ikpe ọmụma, n'ihu Onye nsọ nke Izrel,
ma Chineke bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile

agbakụtabeghị ndị Izrel na Juda azụ. 6 “Sinụ na Babilọn
gbapụ ọsọ. Gbasienụ ọsọ ike n’ihi ndụ unu. Unu ekwela
ka e bibie unu n’ihi mmehie ya. Oge ịbọ ọbọ Onyenwe
anyị eruola, ọ ga-akwụghachi ya ihe ruuru ya. 7 Babilọn
dị ka iko ọlaedo n’aka Onyenwe anyị. O mere ka ụwa
niile si n’iko ahụ ṅụbiga ihe ọṅụṅụ oke. Mba niile nke
ụwa ṅụrụ mmanya ya. Ugbu a ha niile na-ayị ara. 8 Na
mberede, Babilọn ga-ada, a ga-etipịakwa ya. Kwasierenụ
ya akwa ike. Wetanụ ọgwụ tee ya, ma eleghị anya ọnya
ahụ ga-adị ya mma. 9 “‘Anyị gaara agwọ Babilọn, ma
ọrịa ji ya enweghị ngwọta. Ka anyị hapụnụ ya; ka anyị
niile n’otu n’otu laghachi n’obodo nke aka anyị, n’ihi
na ikpe ọmụma dịrị ya eruola mbara eluigwe. Ọ na-
arịgokwa ruo n’igwe ojii.’ 10 “‘Onyenwe anyị emeela ka
ezi omume anyị pụta ìhè. Ka anyị kwupụta ihe Onyenwe
anyị Chineke anyị mere na Zayọn.’ 11 “Mụọnụ ọnụ àkụ
unu; bulienụ ọta unu! Onyenwe anyị akwaliela ndị eze
ndị Midia, n’ihi na nzube ya bụ ịla Babilọn n’iyi. Onyenwe
anyị ga-abọrọ onwe ya ọbọ, ọ ga-abọtara ụlọnsọ ukwu ya
ọbọ. 12 Bulienụ ọkọlọtọ n’ihi imegide mgbidi Babilọn.
Tinyekwanụ ndị agha ọzọ n’etiti ndị nche, ka ọnụọgụgụ
ha hie nne Kwadoonụ ndị ga na-elepụ anya. Kwadoonụ
ndị agha ga-ezo onwe ha, n’ihi na Onyenwe anyị ga-eme
ka ihe o zubere mezuo, bụ ihe ahụ o kpebiri megide ndị
Babilọn. 13 Unu bụ ndị bi n’akụkụ ọtụtụ mmiri, ndị nwere
akụnụba dị ukwuu, ọgwụgwụ unu abịaruola. Oge ahụ
eruola mgbe e ji wezuga unu. 14 Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile ji onwe ya ṅụọ iyi, sị, N’ezie, aga m eme
ka ndị mmadụ ọnụọgụgụ ha ga-aha ka igurube jupụta

n'ime gị. Ha ga-etikwa mkpu ọṅụ megide gị. **15** "O sitere
n'ike ya mee ụwa; ọ tọrọ ntọala ụwa mee ka o guzosie
ike site n'amamihe ya, ọ jikwa nghọta ya setịpụ eluigwe
niile. **16** Mgbe o bigbọrọ, mmiri niile nke dị n'eluigwe
na-ebigbọkwa. Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsọtụ niile
nke ụwa kwụlie. Ọ na-ezipụ amụma mgbe mmiri na-ezo,
na-esitekwa n'ụlọ nkwakọba ihe ya na-ewepụta ifufe. **17**
"Onye ọbụla bụ onye na-enweghị uche nke ihe ọmụma
kọrọ. Emeela ka ihere mee onye ọkpụ ụzụ ọlaedo ọbụla
site n'arụsị ọ kpụrụ. N'ihi na oyiyi niile ọ na-akpụ bụ
aghụghọ; ha enweghị nkuume ọbụla n'ime ha. **18** Ha bụ
ihe efu, na ihe ịkwa emo, mgbe ikpe ọmụma ha bịakwasịrị
ha, ha ga-ala n'iyi. **19** Ma onye ahụ bụ Oke Jekọb adịghị
ka ihe ndị a, n'ihi na Ọ bụ ya na-eke ihe niile, tinyere
Izrel bụ ebo nke ihe nketa ya. Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile bụ aha ya. **20** "Ị bụ mkpọrọ osisi m ji ebu
agha, na ngwa agha m ga-eji gaa n'ihu agha. Gị ka m ga-
eji tipịa mba niile dị iche iche, gị ka m ga-eji laa alaeze
niile n'iyi; **21** gị ka m ga-eji tipịa ịnyịnya na onye na-
agba ya, gị ka m ga-eji tipịa ụgbọ agha na onye na-anya
ya; **22** gị ka m ga-eji tipịa nwoke na nwanyị, gị ka m ga-
eji tipịa agadi nwoke na okorobịa, gị ka m ga-eji tipịa
okorobịa na nwaagbọghọ, **23** gị ka m ga-eji tipịa onye
ọzụzụ atụrụ na igwe ewu na atụrụ ya, gị ka m ga-eji tipịa
onye ọrụ ubi na ehi ya; gị ka m ga-ejikwa tipịa ndị na-
achị achị na ndịisi ọchịchị eze. **24** "N'ihu gị ka m ga-
anọ kwụghachi Babilọn na ndị niile bi na Babilọn ihe
ọjọọ niile ha mere na Zayọn," ọ bụ ihe Onyenwe anyị
kwubiri. **25** "Edoola m onwe m imegide gị, gị ugwu ukwu

na-emebisi ihe, gị onye na-ala ụwa niile n’iyi.” Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara. “Aga m esetipụ aka m megide
gị, kwapụ gị site na nkume dị elu. Aga m emekwa gị ka ị
bụrụ ugwu ukwu e suru ọkụ. 26 A gaghị esite n’ime gị
weta nkume e ji ewu isi nkuku ụlọ, maọbụ nke e ji ewu
ntọala ụlọ ọbụla, n’ihi na ị ga-abụ ebe tọgbọrọ n’efu ruo
mgbe ebighị ebi,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 27
“Bulienụ ọkọlọtọ elu n’ala ahụ. Fụọnụ opi ike n’etiti mba
niile. Kwadoonụ mba niile maka ibu agha megide ya;
kpọkuonụ alaeze ndị a niile imegide ya: Ararat, na Mini,
na Ashkenaz. Họpụtanụ ọchịagha ga-edu usuu ndị agha
megide ya; ziganụ ịnyịnya ga-adị ukwuu n’ọnụọgụgụ,
dịka igurube. 28 Kwadoonụ mba niile maka ibu agha
megide ha, kwadoonụ ndị eze Midia, na ndị ha na-achị
achị, na ndịisi ọchịchị, na mba niile nke ha na-achị. 29 Ala
ahụ na-ama jijiji, na-atakwa ikikere eze nke ihe mgbu,
n’ihi na nzube Onyenwe anyị zubere megide Babilọn ga-
emezu. Ọ ga-eme ka ala Babilọn ghọọ ebe tọgbọrọ n’efu,
ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n’ime ya. 30 Ndị bụ dike
n’agha na Babilọn akwụsịla ịlụ ọgụ; ha anọgidela n’ebe
ha e wusiri ike. Ike agwụla ha; ha adịla ka ndị inyom.
E sunyela ebe obibi ya niile ọkụ, tijiekwa mkpọrọ e ji
akpọchi ọnụ ụzọ ama ya niile. 31 Otu onye na-agba ọsọ
na-agbaso ọgba ọsọ ibe ya, otu onyeozi na-esochikwa
onyeozi ọzọ n’azụ; ha niile na-abịa izi eze Babilọn ozi sị
ya na a dọtala obodo ya n’agha, 32 na ndị iro anọchiela
ụzọ e si agafe iyi, na e sunyela ala mmiri mmiri niile
ọkụ, na ndị agha niile na-amakwa jijiji.” 33 Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel

kwuru, “Ada Babilọn dịka ebe ịzọcha ọka, n’oge a na-
azọcha ya. Mgbe a ga-ewe ya dịka e si ewe ihe ubi na-
abịa nso.” **34** “Nebukadneza eze Babilọn eripịala anyị, o
tinyela anyị n’ọnọdụ mgbagwoju anya. O meela ka anyị
dịrị ka ite ihe na-adịghị n’ime ya. O lodara anyị dịka ọ bụ
agwọ ọjọọ, jiri ihe ụtọ anyị niile mejuo afọ ya. Emesịa,
ọ gbọpụtara anyị. **35** Ka ihe ike ahụ niile o mere anyị
na ụmụ anyị dịkwasịkwa Babilọn n’isi.” Ọ bụ ihe ndị bi
na Zayọn kwuru. Jerusalem na-ekwukwa sị, “Ka ọbara
anyị dịkwa n’isi ndị bi na Babilọn.” **36** N’ihi ya, ihe ndị
a ka Onyenwe anyị na-ekwu, “Lee, aga m ekwuchitere
gị ọnụ gị, bọtakwara gị ọbọ. Aga m emekwa ka osimiri
taa, meekwa ka isi iyi mmiri niile taakwa. **37** Babilọn
ga-aghọ mkpọmkpọ ebe, ọ ga-aghọ ebe obibi nke nkịta
ọhịa, bụrụkwa ihe iju anya, na ihe nkọcha, na ebe mmadụ
ọbụla na-agaghị ebikwa. **38** Ndị ya niile na-agbọ ụja dịka
ụmụ ọdụm, ha na-emekwa ụzụ dịka ụmụ ọdụm na-aṅụ
ara. **39** Ma n’oge ahụ a kpaliri ha, aga m edo oriri n’ihu
ha. Aga m eme ka ha ṅụbiga mmanya oke, si otu a mee ka
ha jiri oke ịchị ọchị tie mkpu ọṅụ. N’ikpeazụ, ha ga-arahụ
ụra ebighị ebi, nke ha na-agaghị esite na ya bilie.” Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri. **40** “Aga m akpụdata ha, dịka
ụmụ atụrụ a na-aga igbu egbu, dịka ebule na mkpi. **41**
“Lee ka a ga-esi dọta Sheshak n’agha, jichie ihe ụwa niile
ji anya isi n’agha. Lee ka Babilọn ga-esi ghọọ ihe tọgbọrọ
n’efu n’etiti mba niile! **42** Osimiri ga-eri Babilọn, mmali
elu nke mmiri ya ga-ekpuchi ya. **43** Obodo ya niile ga-
atọgbọrọ n’efu, ọ ga-abụ ebe kpọrọ nkụ, na ala ọzara,
ọ ga-aghọ ala onye ọbụla na-agaghị ebi n’ime ya, nke

mmadụ ọbụla na-agaghị esi n’etiti ya gafee. **44** Aga m ata
Bel dị na Babilọn ahụhụ, mee ya ka ọ gbọpụta ihe ndị
ahụ o loro. Mba dị iche iche agakwaghị agakwurukwa
ya ọzọ. Mgbidi Babilọn ga-adakwa. **45** “Sinụ n’ime ya
pụta, unu ndị m! Gbapụnụ ọsọ n’ihi ndụ unu. Gbapụnụ
ọsọ site n’iwe dị ọkụ nke Onyenwe anyị. **46** Unu adala
mba, unu atụkwala ụjọ, mgbe unu nụrụ akụkọ dị iche
iche n’ala ahụ. N’ihi na otu ụdị akụkọ ka a ga-anụ n’afọ
a, akụkọ ọzọ dị iche ka a ga-anụkwa n’afọ nke ọzọ. A
ga-anụ akụkọ iwusi ọbara n’ala ahụ, nụkwa akụkọ onye
ọchịchị nke na-ebuso onye ọchịchị ọzọ agha. **47** N’ihi na
oge ahụ aghaghị ịbịa mgbe m ga-ata arụsị niile dị na
Babilọn ahụhụ. A ga-eme ka ihere mee ala ahụ niile. Ndị
ya niile e gburu egbu ga-ada, tọgbọrọkwa n’ime ya, **48**
mgbe ahụ, eluigwe na ụwa, na ihe niile dị n’ime ha ga-eti
mkpu ọṅụ n’ihi ihe dakwasịrị Babilọn. Ndị ga-ebuso ya
agha ga-esitekwa n’ugwu bịa.” Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. **49** “Babilọn ga-ada n’ihi ndị Izrel e gburu, dịka
ndị niile e gburu n’ụwa si daa site n’aka ndị Babilọn. **50**
Unu ndị siterela n’ihu mma agha gbapụ ọsọ, wezuganụ
onwe unu, unu eguzokwala. Chetanụ Onyenwe anyị n’ala
ahụ dị anya, na-echetakwa Jerusalem.” **51** “Ihere emeela
anyị, n’ihi na a kparịala anyị. Ihere ekpuchiekwala ihu
anyị, n’ihi na ndị mba ọzọ abatala n’ebe nsọ nke ụlọnsọ
Onyenwe anyị.” **52** “Ma ụbọchị ndị ahụ na-abịa,” ka
Onyenwe anyị kwupụtara, “mgbe m ga-ata arụsị ya niile
ahụhụ. Ndị e merụrụ ahụ ga-asụkwa ude n’ala ahụ niile.
53 A sịkwarị na Babilọn a arịgoruo n’eluigwe, ma a sịkwa
na o wusie ebe dị elu nke ike ya mee ka o siwanyekwuo

ike karịa, aga m ezite ndị mbibi ga-abịa megide ya.” Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri ya. **54** “Ụzụ ịkwa akwa si na
Babilọn na-apụta, ụzụ oke ịla n’iyi sikwa n’ala ndị Babilọn
na-apụta. **55** Onyenwe anyị ga-ala Babilọn n’iyi. Ọ ga-
emekwa ka oke ụzụ ha kwụsị. Mbigbọ nke ndị iro ga-
adịkwa ka mbigbọ nke ọtụtụ mmiri, mkpọtụ nke olu ha
ga-ada ụda dị ukwuu. **56** Onye mbibi ga-ebuso Babilọn
agha. A ga-adọta ndị bụ dike ya n’agha, gbajisiekwa ụta
ha niile. N’ihi na Onyenwe anyị bụ Chineke onye na-
akwụghachi; ọ ga-akwụghachikwa n’uju ya. **57** Aga m
eme ka ndịisi ọchịchị ya niile, na ndị maara ihe ha ṅụbiga
mmanya oke; aga m emekwa ndị ha na-achị achị, na
ndịisi ha, na ndị ha bụ dike n’agha otu ihe ahụ. Ha ga-
arahụ ụra ruo mgbe ebighị ebi. Ha agaghị esitekwa n’ụra
ahụ bilie ọzọ.” Ọ bụ ihe Eze ahụ kwubiri, bụ onye ahụ
aha ya bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. **58** Ihe
ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru,
“A ga-akwada mgbidi Babilọn nke sara mbara, mee ka
ọ daruo ala, a ga-eji ọkụ sunye n’ọnụ ụzọ ama ya niile
dị elu. Ndị dị iche iche na-adọgbu onwe ha n’ọrụ n’efu.
Ndọgbu n’ọrụ nke mba niile dị iche iche ga-abụ nkụ a
na-akwanye n’ọkụ.” **59** Ndị a bụ ozi Jeremaya, bụ onye
amụma ziri onyeisi ozi aha ya bụ Seraya nwa Neraya,
nwa Mahseia, mgbe o so Zedekaya eze Juda gaa Babilọn.
E ziri ya ozi a n’afọ nke anọ nke ọchịchị Zedekaya. **60**
Jeremaya depụtara n’akwụkwọ ihe banyere ihe ọjọọ ndị
ahụ niile ga-abịakwasị Babilọn, ya bụ ihe niile e dere
banyere Babilọn. **61** Ọ sịrị Seraya, “Mgbe i ruru Babilọn,
lezie anya hụ na ị gụpụtara okwu ndị a niile ebe ndị

mmadụ ga-anụ ya. 62 Emesịa, ị ga-ekwukwa sị, ‘Onyenwe
anyị, gị onwe gị ekwuola na i ga-ebibi ebe a, ma mmadụ
maọbụ anụmanụ agaghị ebikwa n’ime ya. I kwuokwala na
ọ ga-aghọ mkpọmkpọ ebe ruo mgbe ebighị ebi.’ 63 Mgbe
ị gụsịrị ihe dị n’akwụkwọ a, kegide ya nkume, tụnye ya
n’etiti iyi ukwu Yufretis. 64 Ị ga-asịkwa, ‘Otu a ka Babilọn
ga-esi mikpuo. Ọ gaghị ebilikwa ọzọ, n’ihi ihe ọjọọ ahụ m
ga-eme ka ọ bịakwasị ya. Ndị ya ga-adakwa.’” Ebe a ka
okwu Jeremaya niile gwụrụ.

52 Zedekaya gbara iri afọ abụọ na otu mgbe ọ malitere
ịbụ eze. Ọ chịrị dị ka eze na Jerusalem afọ iri na otu. Aha
nne ya bụ Hamutal nwa Jeremaya, onye Libna. 2 O mere
ihe jọrọ njọ n’anya Onyenwe anyị dịka Jehoiakim mere. 3
Ọ bụ n’ihi iwe Onyenwe anyị ka ihe ndị a niile ji bịakwasị
Jerusalem na Juda. N’ikpeazụ, o sitere n’ihu ya chụpụ ha.
N’oge a, Zedekaya nupuru isi n’okpuru eze Babilọn. 4
N’ihi ya, n’afọ nke itoolu, nke ọchịchị Zedekaya, n’ụbọchị
nke iri n’ọnwa nke iri, nke afọ ahụ, Nebukadneza, eze
Babilọn, duuru usuu ndị agha ya niile bịa ibuso Jerusalem
agha. Ha mara ụlọ ikwu ndị agha n’azụ obodo ahụ,
wuokwa mgbidi nnọchibido gburugburu obodo ahụ. 5
Anọchibidoro obodo a n’agha ruo n’afọ nke iri na otu
nke ọchịchị eze Zedekaya. 6 N’abalị nke itoolu, nke ọnwa
anọ n’afọ ahụ, oke ụnwụ siri ike dị n’obodo ahụ ruo na
ọ dịkwaghị nri dị nke ndị mmadụ ga-eri. 7 Mgbe ahụ,
e tipuru oghere n’aja mgbidi obodo ahụ, ndị agha niile
ji abalị gbapụ site n’ọnụ ụzọ ama nke dị n’etiti mgbidi
abụọ n’akụkụ ubi eze a gbara ogige, n’agbanyeghị na
ndị Babilọn nọ obodo ahụ gburugburu. Ha gbapụrụ chee

ihu n'ụzọ Araba. 8 Ma usuu ndị agha Babilọn chụsoro
Zedekaya bụ eze n'azụ, chụkwute ya na mbara ala Jeriko.
Ndị agha ya niile sitere n'ebe ọ nọ gbasasịa, hapụ ya, 9 e
jide ya. Ha kpụgara ya eze Babilọn, n'obodo Ribla, nke
dị n'ala Hamat, ebe a nọ maa ya ikpe. 10 Na Ribla ka
eze Babilọn nọ gbuo ụmụ ndị ikom Zedekaya niile, n'ihu
ya, o gbukwara ndịisi ọchịchị Juda niile. 11 Ọ ghụpụrụ
anya Zedekaya abụọ, jiri ụdọ bronz kee ya agbụ, kpụrụ
ya gaa Babilọn, ebe o tinyere ya n'ụlọ mkpọrọ tutu ruo
ụbọchị ọnwụ ya. 12 N'ụbọchị nke iri, n'ọnwa nke ise, nke
afọ iri na itoolu, nke ọchịchị Nebukadneza eze Babilọn,
Nebuzaradan ọchịagha ndị nche eze, onye na-ejere eze
Babilọn ozi, bịarutere Jerusalem. 13 O sunyere ụlọnsọ
Onyenwe anyị ọkụ, ụlọeze na ụlọ niile dị na Jerusalem, ụlọ
ọbụla bụ nke dị mkpa ka o surere ọkụ. 14 Usuu ndị agha
Kaldịa niile bụ ndị nọ n'okpuru onyeisi ndị nche eze ahụ,
kwaturu mgbidi ahụ niile gbara Jerusalem gburugburu.
15 Nebuzaradan, ọchịagha ndị nche eze, buru ụfọdụ n'ime
ndị dakarịsịrị n'ogbenye na ndị fọdụrụ n'ime obodo ahụ,
ha na ndị ǹka niile fọdụrụ, na ndị ahụ ji aka ha gbakwuru
eze Babilọn, bulaa ha Babilọn, ka ha ga biri n'ala ọzọ. 16
Ma Nebuzaradan, hapụrụ ndị ahụ bụ nnọọ ndị ogbenye
ọnụ ntụ, ka ha na-elekọta ubi vaịnị niile a gbara ogige na
ala ubi niile. 17 Ma ndị Babilọn tipịara ogidi bronz niile,
ha na ihe ndọkwasị niile na Oke osimiri bronz ndị ahụ
dị n'ụlọnsọ Onyenwe anyị, buru bronz ahụ niile bulaa
Babilọn. 18 Ha chịkọọrọ ite niile, na shọvel niile na ihe
ịkpakepụ ọkụ niile, na efere ịkwọsa mmiri niile, na ngaji
ukwu niile, na ihe bronz niile, bụ nke e ji eje ozi n'ime

ụlọnsọ ahụ. 19 Ọchịagha ndị nche eze ahụ sikwa n'ụlọnsọ
ahụ chịrị ihe ndị a: efere ukwu niile, ihe ịgụnye ọkụ niile,
efere ịkwọsa mmiri niile, ite niile, ihe ịdọkwasị oriọna
niile, ngaji ukwu niile na iko e ji enye onyinye ihe ọṅụṅụ,
ya bụ ihe ndị ahụ niile e ji ọlaedo a nụchara anụcha
maọbụ ọlaọcha kpụọ. 20 O burukwara bronz sitere n'ogidi
abụọ ahụ, oke Osimiri ahụ na ehi iri na abụọ e ji bronz
kpụọ, bụ nke dị n'okpuru ya, na ihe ndọkwasị ya niile,
nke eze bụ Solomọn mere n'ihi ụlọnsọ Onyenwe anyị.
Ha karịrị ihe a ga-eji ihe ọtụtụ tụọ. 21 Ị dị elu nke otu
n'ime ogidi abụọ ndị a bụ mita asatọ na ụma n'ọtụtụ. Ị dị
gburugburu ya bụkwa mita ise na ụma anọ, nke ọbụla
n'ime ha bụ mkpịsịaka anọ. Oghere dịkwa n'ime ha. 22 Isi
bronz nke e kpụkwasịrị n'otu ogidi dị mita abụọ na ụma
atọ n'ịdị elu. Ọ bụkwa ihe yiri mkpụrụ pomegranet e ji
bronz kpaa, ka e ji chọọ ya mma gburugburu ya niile.
Ogidi nke abụọ nwekwara pomegranet, yiri ibe ya. 23
Pomegranet ndị ahụ dị iri itoolu na isii, ọ bụkwa n'akụkụ
ọbụla ka ọ dị. Ọnụọgụgụ pomegranet niile dị n'elu ihe
ahụ a kpụrụ akpụ dị otu narị. 24 Ọchịagha ndị nche
eze ahụ, kpụụrụ Seraya, onyeisi nchụaja, na Zefanaya,
bụ onye nchụaja na-esote ya n'ọkwa, na ndị nche atọ
na-eche ọnụ ụzọ mbata dịka ndị mkpọrọ. 25 O sitere
n'etiti ndị ahụ fọdụrụ n'obodo kpụụrụ otu onyeisi na-ahụ
maka ndị agha, na ndị ikom asaa na-enye eze ndụmọdụ.
O kpukwaara ode akwụkwọ, onye isi ọrụ na-ahụ maka
ịmanye ndị ga-aga agha, jidekwa iri ndị ikom isii bụ ndị
a hụrụ n'ime obodo ahụ. 26 Nebuzaradan, bụ ọchịagha
kpụụrụ ha niile, dute ha n'ihu eze Babilọn na Ribla. 27

N’ebe ahụ na Ribla, dị n’obodo Hamat, ka eze nọ nye iwu
ka e gbuo ha niile. Ya mere, a dọọrọ Juda n’agha, mee
ka ọ ga biri n’ala ọzọ. **28** Nke a bụ ọnụọgụgụ ndị ahụ
Nebukadneza mere ka ha gaa biri n’ala ọzọ. N’afọ nke
asaa nke ọchịchị ya, puku atọ ndị Juu na iri abụọ na atọ,
3,023. **29** N’afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Nebukadneza,
ka o mere ka narị mmadụ asatọ na iri atọ na abụọ, 832 si
na Jerusalem gaa biri n’ala ọzọ. **30** N’afọ nke iri abụọ na
atọ, Nebuzaradan, onyeisi ndị nche alaeze Babilọn bulara
ndị dị narị ndị Juu asaa na iri anọ na ise, 745 ka ha ga biri
n’ala ọzọ. Ọnụọgụgụ ha niile dị puku anọ na narị isii,
4,600. **31** N’afọ nke iri atọ na asaa, site na mgbe e mere ka
Jehoiakin eze Juda gaa biri n’ala ọzọ, n’afọ Awel-Maduk
ghọrọ eze Babilọn. Mgbe ahụ, o mere ka Jehoiakin eze
Juda, si n’ụlọ mkpọrọ pụta, nwere onwe ya. O mere nke a
n’ụbọchị iri abụọ na ise nke ọnwa iri na abụọ. **32** Ọ gwara
ya okwu ọma, nyekwa ya ọnọdụ ugwu dị elu karịa ọnọdụ
ndị eze ndị ọzọ niile ha na ya nọ na Babilọn. **33** N’ihi
nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkpọrọ ya, wezuga ya.
Sitekwa n’oge ahụ tutu ruo mgbe ọ nwụrụ, ya na eze na-
erikọ nri. **34** Site n’ụbọchị ruo n’ụbọchị, eze Babilọn na-
enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ụbọchị niile nke ọ dị
ndụ, ruokwa n’ụbọchị ọnwụ ya.

Abụ Akwa

1 Lee ka obodo ahụ nke ndị ya dị ọtụtụ si bụrụ ebe
tọgbọrọ n'efu! Lee ka o si ghọọ nwanyị di ya nwụrụ, bụ
obodo ahụ a maara aha ya n'etiti mba niile. Lee ka onye
naara abụ eze nwanyị n'etiti ala niile a na-achị achị si
ghọọ ohu. **2** Ọ na-akwasị akwa ike n'abalị, anya mmiri na-
asọdakwa na nti ya, n'etiti ndị ahụ niile hụrụ ya n'anya, ọ
dịghị onye na-akasị ya obi. Ndị enyi ya niile aghọgbuola
ya; ha niile aghọọla ndị iro ya. **3** Juda ejeela biri n'ala
ọzọ, mgbe o siri n'ọnọdụ mweda n'ala na ndọgbu n'ọrụ
pụta. Ọ na-ebi n'etiti mba dị iche iche, ma ọ chọtaghị ebe
izuike ọbụla. N'etiti nhụju anya ya ndị niile na-achụ ya
ọsọ achụkwutela ya. **4** Okporoụzọ niile e si eje Zayọn na-
eru ụjụ, n'ihi na ọ dịghị onye na-abịakwa na mmemme
ndị ahụ a kara aka. Ọnụ ụzọ ama ya niile atọgbọrọla n'efu,
ndị nchụaja ya na-asụ ude, ụmụ agbọghọ nọ n'ọnọdụ
mwute, ya onwe ya nọkwa n'ọnọdụ dị ilu. **5** Ndị iro ya
aghọọla ndị na-achị ya; ndị iro ya nọ n'ahụ udo. N'ihi na
Onyenwe anyị emekpaala ya ahụ, n'ihi ịba ụba nke njehie
ya niile. E burula ụmụntakịrị ya bulaa mba ọzọ, dịka ndị a
dọtara n'agha. **6** Ịma mma niile esitela n'ahụ ada Zayọn
pụọ. Ụmụ eze ya dị ka ele nke na-enweghị ike ịchọta ebe
ịta nri. N'ihi adịghị ike ha, ha esitela n'ihu ndị na-achụ ha
ọsọ gbalaga. **7** N'ụbọchị ndị ahụ niile e wedara ya n'ala,
Jerusalem echetala akụ ndị ahụ niile bụ nke ya na mgbe
ochie. Jerusalem echetala ha n'ụbọchị ndị ahụ niile ọ na-
awagharị. Mgbe ndị ya dabara n'aka ndị iro ya, o nweghị
onye inyeaka ha hụrụ. N'oge ahụ, ndị iro ya hụrụ ọnọdụ
ya, chịa ya ọchị. **8** Jerusalem emehiela nke ukwu, n'ezie, ọ

ghọọla ihe rụrụ arụ. Ndị ahụ niile na-asọpụrụ ya na mbụ
eleliịala ya anya, n'ihi na ha ahụla ọtọ ya. Ya onwe ya kwa
na-asụ ude, ma chighariịakwa azụ. **9** Ịrụ arụ ya pụtara
ihe, ọ bụladị n'uwe ya. Ọ dịkwaghị mgbe o chere echiche
banyere ihe dị na-eche ya n'oge dị n'ihu. Lee ka o si daa,
dasie ike, ma ọ dịghị onye bịara kasịe ya obi. "Onyenwe
anyị, lee nsogbu m niile. Lee ka ndị iro si merie m." **10**
Onye iro agbasaala aka ya chịkọtaa akụ ya niile. O ji anya
ya hụ ka mba ndị ọzọ dị iche iche si bata ebe nsọ ya. Ndị
ahụ na-ekwesighị ịbata bụ ndị batara n'ebe nzukọ gị.
11 Ndị ya niile na-asụ ude mgbe ha na-achọ ihe ha ga-
eri. Ha na-ewere ihe ha nwere nye n'ihi oriri, ime ka ha
nwee ike dịrị ndụ. "Onyenwe anyị, lee, ma tuleekwa ihe
ndị a niile, n'ihi na abụrụla m onye a na-eleli." **12** "Ọ bụ
na ọ dịghị emetụ unu n'obi, unu ndị niile na-esi ebe a
na-agafe? Legharịanụ anya unu ka unu hụrụ. O nwere
ahụhụ dịka ahụhụ m, nke e mere ka ọ bịakwasị m, bụ nke
Onyenwe anyị mere ka ọ bịakwasị m, n'ụbọchị ọ na-ewe
iwe ya dị ọkụ? **13** "O si n'elu zite ọkụ, e, o zitere ọkụ nke
na-ere n'ime ọkpụkpụ m. Ọ gbasara ụgbụ n'ebe ụkwụ m
ga-esi gafee, meekwa ka m laghachi azụ. O mere ka m
bụrụ ihe tọgbọrọ n'efu, onye na-ada mba ogologo ụbọchị
niile. **14** "Ọ na-eleru anya na mmehie m niile; jiri aka ya
na-akpa ha dịka ụdọ. A nyakwasịla ya n'olu m. Onyenwe
anyị emeela ka ike gwụsịa m. O werela m nyefee n'aka
ndị ahụ m na-apụghị iguzogide. **15** "Onyenwe anyị ajụla
ndị niile bụ dike n'agha nọ n'etiti m. Ọ kpọkuola usuu
ndị agha ka ha bịa buo agha megide m, ka ha bịa gwepịa
ụmụ okorobịa m niile. N'ebe ịzọcha mkpụrụ vaịnị ya ka

Onyenwe anyị zọchara ada Juda na-amaghị nwoke. 16 “Ọ
bụ nke a mere m ji akwa akwa. Ọ bụ ya mekwara anya
mmiri ji ju m anya. O nweghị onye nkasiobi ọbụla nọ m
nso; o nwekwaghị onye ga-akpọghachi mkpụrụobi m.
Ụmụ m atọgbọla n’efu, n’ihi na onye iro emeriela.” 17 Lee
ka Zayọn si gbasapụ aka ya ma o nweghị onye nkasiobi o
nwere. Onyenwe anyị enyela iwu banyere Jekọb na ndị
agbataobi ya ga-aghọ ndị iro ya. Jerusalem aghọkwaala
ihe rụrụ arụ n’etiti ha. 18 “Ma Onyenwe anyị bụ onye ezi
omume. Ọ bụ mụ onwe m nupuru isi n’iwu ya. Geenụ ntị
unu ndị niile, leenụ anya n’ụdị ahụhụ dakwasịrị m. A
dọtala ụmụ okorobịa na ụmụ agbọghọbịa m niile n’agha
buru ha jee mba ọzọ. 19 “Akpọkuru m ndị mụ na ha dị na
mma, ma ha ghọgburu m. Ndị nchụaja m na ndị okenye
m nwụrụ n’ime obodo mgbe ha nọ na-achọta nri ha ga-
eji debe onwe ha ndụ. 20 “Lee, Onyenwe anyị, ka m si
bụrụ onye ahụhụ dị ukwuu dakwasịrị. Ime anụ ahụ m na-
anụ ọkụ, obi m kwa enweghị izuike n’ime m n’ihi na onye
nnupu isi dị ukwuu ka m bụ. N’ezi, ọ bụ mma agha ka a
ga-eji mee ka mmadụ gbara aka nwa. Ma n’ime ụlọ, ọ bụ
naanị ọnwụ dị ya. 21 “Ndị mmadụ anụla olu ịsụ ude m,
ma o nweghị onye bịara ịkasị m obi. Ndị iro m niile anụla
akụkọ ihe ọjọọ dakwasịrị m, ma ha na-aṅụrịkwa ọṅụ n’ihi
ihe i mere ka ọ bịakwasị m. Mee ka ụbọchị ahụ i kara aka
bịa, nke ga-eme ka ha dịrị ka m dị. 22 “Kwere ka ihe ọjọọ
niile ha na-eme bịa n’ihu gị. Mesokwa ha mmeso dịka i si
mesoo m n’ihi mmehie niile nke m. N’ihi na ịsụ ude m dị
ọtụtụ, ana m adakwa mba n’obi m.”

2 Lee ka Onyenwe anyị si jiri igwe ojii nke iwe ya kpuchie
ada Zayọn! O sitela n'eluigwe tụda ịma mma Izrel n'ala,
o chetakwaghị ebe mgbakwasị ụkwụ ya, n'ụbọchị iwe
ya. 2 Onyenwe anyị elodala ebe obibi niile nke Jekọb;
na-enweghịkwa ọmịiko n'ebe ọ nọ. O sitela n'oke iwe ya
dọdasịa ebe niile e wusiri ike nke ada Juda. Ọ wedala
alaeze ya na ndị ụmụ eze ya n'ala, mee ka ha gharakwa ị
nwee nsọpụrụ. 3 O sitela n'oke iwe ya bipụ ike niile Izrel
nwere. O seghachiri aka nri ya, mgbe ndị iro ha na-abịa
nso. O nwukwara dịka ọkụ na-enwusi ike n'etiti Jekọb; si
otu a rechapụ ihe niile dị gburugburu ya. 4 O kweela ụta
ya, jide ya n'aka nri ya, dịka onye iro. Dịka onye iro kwa o
gbuola ndị ahụ niile mara mma ile anya; ọ wụpụla iwe ya,
dịka ọ bụ ọkụ, n'elu ụlọ ada Zayọn. 5 Onyenwe anyị dị ka
onye iro, o lomichaala Izrel. O lomichaala ụlọeze ya niile,
bibiekwa ebe ya niile e wusiri ike. O meela ka iru ụjụ na
ịkwa akwa mụbaara ada Juda. 6 O meela ka ebe obibi
ya tọgbọrọ n'efu, dịka ubi a gbara ogige; o bibiela ebe
nzukọ ya niile. Onyenwe anyị emeela ka Zayọn chezọọ
ime mmemme ya a kara aka, na idebe ụbọchị izuike ọbụla
nsọ. Site n'oke iwe ya, ọ jụla eze na onye nchụaja. 7
Onyenwe anyị ajụla ebe ịchụ aja ya gbakụta ebe nsọ ya
azụ. O werela mgbidi niile nke ụlọeze ya nyefee n'aka
onye iro; ha emeela ka olu ha daa ụda n'ime ụlọ Onyenwe
anyị dịka n'ụbọchị mmemme a kara aka. 8 Onyenwe anyị
ekpebiela ibibi mgbidi gbara ada Zayọn gburugburu. O
setịpụrụ ihe ọtụtụ; o sepụkwaghị aka ya na ibibi ya. O
mere ka mkputamkpu aja na mgbidi ruo ụjụ, meekwa ka
ha richapụsịa. 9 Ọnụ ụzọ ama ya niile emikpuola n'ala; ọ

gbajiela mkpọrọ niile e ji akpọchi ha, laakwa ha n'iyi. A
dọtala eze ya na ụmụ eze ya n'agha, buru ha jee mba
ọzọ. Iwu adịghịkwa, otu a, ndị amụma ya enwekwaghị ike
ịhụ ọhụ site n'ebe Onyenwe anyị nọ. **10** Ndị okenye ada
Zayọn nọ ọdụ n'ala, dere duu. Ha ekpokwasịla aja n'isi
ha; ha eyikwasịkwala onwe ha uwe mkpe. Ụmụ agbọghọ
Jerusalem na-amaghị nwoke ehulatala isi ha n'ala. **11** Ike
agwụla anya m n'ihi ịkwa akwa, ime ime ahụ m na-anụ
ọkụ. Obi m dị ka ihe a wụpụrụ n'ala, n'ihi na e bibiela ndị
m, n'ihi na ụmụntakịrị na ụmụ a mụrụ ọhụrụ na-ada mba
n'okporoụzọ nke obodo. **12** Ha na-ebere nne ha akwa
na-asị, "Olee ebe ọka na mmanya dị?" Mgbe ha na-ada
mba dịka ndị e merụrụ ahụ n'okporoụzọ obodo, mgbe
ọnwụ ji nwayọọ na-eripịasị ndụ ha n'aka nne ha ku ha.
13 Gịnị ka m nwere ike ikwu banyere gị? Gịnị ka m ga-eji
tụnyere gị, gị ada Jerusalem? Gịnị ka m ga-asị na i yiri,
nke ga-enyere m aka ịmata otu m ga-esi kasịe gị obi, gị
ada Zayọn na-amaghị nwoke? Ọnya dị gị n'ahụ miri emi,
dịka ịdị omimi nke osimiri. Onye pụrụ ịgwọ gị? **14** Ọhụ
niile ndị amụma gị hụrụ bụ ọhụ ụgha na ọhụ na-enweghị
isi. Ha ekpugheghị mmehie gị, igbochi ndọta n'agha nke a
dọtara gị. Kama ihe ha hụtaara gị bụ ihe ụgha na nduhie.
15 Ndị niile si n'ebe ị nọ na-agafe na-akụrụ gị aka ha; ha
na-efufe isi ha, jirikwa ada Jerusalem na-eme ihe ọchị. Ha
na-ajụ ajụjụ na-asị, "Nke a ọ bụ obodo ahụ a na-akpọ ebe
mabigara mma oke, ọṅụ nke ụwa niile?" **16** Ndị iro gị
niile na-emeghepụ ọnụ ha megide gị; ha na-achị gị ọchị,
na-atara gị ikekere eze. Ha na-ekwu na-asị, "Anyị eloola
ya. Nke a bụ ụbọchị ahụ anyị na-ele anya ya. Anyị adịrịla

ndụ hụ ya.” 17 Onyenwe anyị emeela ihe o zubere ime. O
mezuola ihe o kwuru na ọ ghaghị ime site n’oge gara
aga. Ọ kwatuola gị, na-enweghị ọmịiko ọbụla. O meela
ka ndị iro gị ṅụrịa ọṅụ n’ahụ gị; o meekwala ka e bulie
ike nke ndị iro gị. 18 Obi ndị mmadụ na-etiku Onyenwe
anyị. Gị, mgbidi niile nke ada Zayọn, ka anya mmiri gị
na-asọpụta dịka osimiri ehihie na abalị niile, enyekwala
onwe gị izuike, enyekwala anya gị izuike. 19 Bilie, kwaa
akwa n’abalị, n’oge mmalite nche abalị. Wụpụta ihe dị gị
n’obi n’ihu Onyenwe anyị dịka ọ bụ mmiri. Welie aka unu
elu nye Onyenwe anyị n’ihi ụmụntakịrị ndị a, ndị na-ada
n’ihi agụụ n’isi okporoụzọ niile. 20 “Lee anya, Onyenwe
anyị, ma tụgharịa uche gị. Onye ka i sirila otu a mesoo
mmeso? O kwesiri ka ndị bụ nne rie ụmụ ha, bụ ụmụ
nke ha mụrụ? O kwesiri ka e gbuo onye nchụaja na onye
amụma n’ime ebe dị nsọ nke Onyenwe anyị? 21 “Ụmụ
okorobịa na ndị okenye dinakọrọ n’otu ebe, n’uzuzu nke
okporoụzọ. E jirila mma agha gbuo ụmụ okorobịa m na
ụmụ agbọghọ m. I gbuola ha n’ụbọchị iwe gị; i gburu ha
jụ inwe ọmịiko n’ahụ ha. 22 “Dịka i si akpọ oku ka a bịa
n’ụbọchị oriri, otu a ka i si kpọkọta ihe egwu niile ka ha
bịakwasị m n’akụkụ niile. N’ụbọchị nke iwe Onyenwe
anyị ọ dịghị onye gbapụrụ ọsọ, ọ dịkwaghị onye fọdụrụ
ndụ; ndị m lekọtara, zụlitekwa ka ndị iro m lara n’iyi.”

3 Abụ m onye hụrụla ahụhụ site na mkpara igwe nke
nrubiga oke nke iwe Onyenwe anyị. 2 O sitela n’ihu ya
chụpụ m, mee ka m jegharịa n’ọchịchịrị kama n’ìhè.
3 N’ezie, ọ tụgharịala aka ya megide m, mgbe mgbe,
ogologo ụbọchị niile. 4 O meela ka akpụkpọ ahụ na anụ

ahụ m fịkpọọ, ọ nyajisiela ọkpụkpụ di m n’ahụ. **5** O busola
m agha, jiri ihe ilu na oke mkpagbu gbaa m gburugburu.
6 O meela ka m biri n’ọchịchịrị dịka ndị nwụrụ anwụ
kemgbe oge gara aga. **7** Ọ gbachibidola m ogige, ime
ka m ghara ịgbapụ; o jirila ụdọ igwe dị arọ mee ka m
ghara ijegharị. **8** Ọ na-eme ka ekpere m hapụ irute ya,
ọ bụladị mgbe m kpọkuru ya ka o nyere m aka. **9** O
jirila nkume a wara awa gbachie ụzọ m niile, o meela ka
okporoụzọ m gbagọọ agbagọ. **10** Dịka anụ ọhịa bịa nke
makpu na-eche nche, na dịka ọdụm nke na-ezo onwe ya,
11 o sitela n’okporoụzọ dọkpụrụ m dọbisie m ahụ, hapụ m
na-enweghị onye inyeaka. **12** Ọ dọọla ụta ya mee m ka m
bụrụ onye àkụ ya ga-agbata. **13** O ji àkụ nke si n’akpa
àkụ ya gbapuo m obi. **14** Aghọrọ m ihe ọchị nye ndị m
niile; ha ji abụ na-akwa m emo ogologo ụbọchị niile. **15**
O meela ka ihe niile na-elu ilu ju m afọ, meekwa ka m
ṅụjuo oluilu afọ. **16** O meela ka m jiri okwute tajisie eze
m, o kponyekwala m ntụ n’ọnụ m. **17** Enweghị m udo,
echezọkwaala m ihe ọganihu bụ. **18** N’ihi ya, ana m ekwu,
“Ịma mma m ọbụla adịghịkwa. Agaghị m enwetakwa ihe
ndị ahụ m lere anya na m ga-esi n’aka Onyenwe anyị
nweta.” **19** Ana m echeta ahụhụ m, na mwagharị m, ya na
ihe ilu na oluilu. **20** Mgbe m na-echeta ya, obi m na-ada
mba n’ime m. **21** Ma ọ dị ihe m na-echeta n’obi m nke
na-eme ka m nwee olileanya. **22** Ọ bụ n’ihi ịhụnanya dị
ukwuu nke Onyenwe anyị na-emeghị ka anyị gwụsịa,
n’ihi na obi ebere ya adịghị agwụ agwụ. **23** Ha na-adị
ọhụrụ ụtụtụ niile; ikwesi ntụkwasị obi gị bụ ihe kwudosiri
ike. **24** Mkpụrụobi m na-ekwu, “Onyenwe anyị bụ oke

m, n’ihi ya, aga m enwe nchekwube na ya.” **25** Onyenwe
anyị dị mma n’ebe ndị olileanya ha dị n’ime ya, e, n’ebe
obi ahụ dị, nke na-achọsi ya ike. **26** Ọ bụ ihe dị mma iji
nwayọọ chere nzọpụta nke Onyenwe anyị. **27** Ọ bụ ihe dị
mma ka mmadụ buru ibu arọ dịrị ya mgbe ọ bụ okorobịa.
28 Ya nọrọkwa duu naanị ya, n’ihi na ọ bụ Onyenwe anyị
bokwasịrị ya ibu ahụ. **29** Ya tinye ihu ya n’aja, n’ihi na
olileanya nwere ike dịrị. **30** Ya cheziere onye ahụ chọrọ iti
ya ihe ntị ya, ya kwerekwa ka ihe ihere ju ya afọ. **31** N’ihi
na Onyenwe anyị adịghị ajụ onye ọbụla ruo mgbe ebighị
ebi. **32** Ọ bụ ezie na ọ na-eme ka mmekpa ahụ bịa, ma ọ
na-emesịakwa gosi obi ebere ya, n’ihi na ịhụnanya ya,
nke na-adịghị agwụ agwụ, dị ukwuu. **33** N’ihi na ọ naghị
elezi anya eweta ahụhụ, maọbụ mee ka ụmụ mmadụ
nọọ na mmekpa ahụ. **34** Iji ụkwụ zọgbuo ndị mkpọrọ nọ
n’ala ahụ **35** ime ka ihe ruru mmadụ hapụ iru ya aka
n’ihu Onye kachasị ihe niile elu, **36** ime ka ikpe ziri ezi
ghara irute mmadụ. Ọ bụ na Onyenwe anyị agaghị ahụ
ihe ndị a? **37** Onye pụrụ ikwu okwu mekwa ka ọ dị ire ma
ọ bụrụ na Onyenwe anyị enyeghị iwu ka ọ dị otu ahụ?
38 Ọ bụghị site n’ọnụ Onye kachasị ihe niile elu ka ihe
ọma na ihe ọjọọ si abịa? **39** Gịnị mere mmadụ dị ndụ ga-
eji tamuo ntamu mgbe ọ na-ahụ ahụhụ n’ihi mmehie
ya? **40** Ka anyị nyochaanụ ụzọ anyị nwapụta ya. Ka anyị
lọghachikwutenụ Onyenwe anyị. **41** Ka anyị welie aka
anyị abụọ na obi anyị elu nye Chineke nọ n’eluigwe, sị: **42**
“Anyị emehiela, nupu isi, ma ị gbagharabeghị. **43** “I jirila
iwe kpuchie onwe gị, si otu a chụọ anyị ọsọ. I gbuola anyị,
jụ imere anyị ebere. **44** I jiri igwe ojii kpuchie onwe gị ka

ekpere anyị ghara irute gị. **45** I meela ka anyị ghọọ unyi
na ihe a zachapụrụ azachapụ n'etiti mba niile. **46** "Ndị
iro anyị niile asaghepụla ọnụ ha megide anyị. **47** Anyị
ahụọla ahụhụ site n'oke ihe egwu na ihe ndaba dị iche
iche, na mbibi na ịla n'iyi." **48** Anya mmiri nke dịka iyi
na-asọ asọ si n'anya m na-asọpụta n'ihi ndị m a lara n'iyi.
49 Anya mmiri si m n'anya ga-anọgide na-asọpụta na-
akwụsịghị akwụsị, **50** tutu ruo mgbe Onyenwe anyị ga-
esite n'eluigwe ledata anya ma hụ. **51** Ihe anya m na-ahụ
na-ewetara mkpụrụobi m ihe mgbu, n'ihi ọnọdụ nke ndị
inyom niile nọ n'ime obodo m. **52** Ndị ahụ mere onwe
ha ndị iro m, ndị m na-emeghị ihe ọjọọ ọbụla, na-achụ
m ọsọ dịka m bụ nnụnụ. **53** Ha gbalịrị ime ka m nwụọ
n'ime olulu site n'ịtụ m nkume. **54** Mmiri kpuchiri m isi,
echere m na-efuola m. **55** Esitere m na nsọtụ olulu ahụ
kpọkuo aha gị, gị Onyenwe anyị. **56** Ị nụrụ arịrịọ m rịọrọ
gị, "Biko, emechila ntị gị. Nụrụ arịrịọ inyeaka nke m na-
arịọ gị." **57** Ị bịara nso mgbe m kpọkuru gị. Ị sịrị, "Atụla
egwu." **58** Gị onwe gị, Onyenwe anyị, kpechitere ọnụ m,
gị gbapụtara ndụ m. **59** Onyenwe anyị, ị hụla ihe ọjọọ ha
mere m. Kpechitere m ọnụ m. **60** Ị hụla ịbọ ọbọ ha niile
na nzube niile ha na-ezube megide m. **61** Onyenwe anyị,
ị nụla nkọcha niile ha na-akọcha m na nzube niile ha
na-ezube megide m. **62** Ị na-anụ izu na ntamu nke ndị
iro m megide m ogologo ụbọchị niile. **63** Lee ha! Ha na-
akọcha m mgbe ha guzoro ọtọ, na-akọcha m mgbe ha
nọdụrụ ala. Ha ji abụ na-akọcha m. **64** Onyenwe anyị,
biko, kwụghachi ha ihe ruuru ha, n'ihi ihe niile aka ha
rụpụtara. **65** Jiri ihe mkpudo kpuchie obi ha. Meekwa

ka ịbụ ọnụ gị dịkwasị ha. 66 Site n'iwe gị chụọ ha ọsọ.
Laakwa ha n'iyi n'iwe gị, ka ha ghara ịdịkwa n'okpuru
eluigwe nke Onyenwe anyị ọzọ.

4 Lee ka ọlaedo si chuo echu. Lee ka ọlaedo makarịsịrị
mma si gbanwee ghọọ ihe na-amakwaghị mma. Nkume
niile dị oke ọnụahịa nke ebe nsọ bụ ndị a ghasara n'isi
okporoụzọ niile. 2 Lee ka ụmụ ndị ikom Zayọn dị oke
ọnụahịa, ndị dị oke ọnụahịa na mbụ dịka ọlaedo a nụchara
anụcha, si dịrị ugbu a dịka ite aja nke ọkpụ ite kpụrụ. 3
Ọ bụladị ụmụ nkịta ọhịa na-eji ara ha azụ ụmụ ha, ma
ndị a aghọọla ndị na-enweghị obi ebere; ha aghọọla enyi
nnụnụ nke na-ebi n'ọzara. 4 Lee na ire nwa ọhụrụ na-
arapara n'akpo ọnụ ya n'ihi akpịrị ịkpọ nkụ. Ụmụntakịrị
na-arịọkwa ka e nye ha nri, ma o nweghị onye na-enye ha
nri ahụ. 5 Ndị ahụ naara eri ihe ụtọ dị iche iche tọgbọrọ
n'efu ugbu a n'okporoụzọ. Ndị ahụ a zụrụ iyi uwe uhie
uhie nọ ugbu a na-edina n'ebe a na-ekpofu ahịhịa. 6
Ahụhụ dịịrị ndị m dị ukwuu karịa ahụhụ nke bịakwasịrị
Sọdọm. N'ihi na ọ bụ n'otu ntabi anya ka a kwatụrụ
ya. Ọ dịkwaghị onye bịara nyere ya aka. 7 Ụmụ ndị eze
ha na-egbuke karịa akụmmiri igwe, ha na-acha ọcha
chakarịa mmiri ara ehi. Anụ ahụ ha na-akwọ mụrụmụrụ
dịka nkume rubi dị oke ọnụahịa; ha makwara mma ile
anya dịka nkume safaia, bụ nkume dị oke ọnụahịa. 8
Ma ugbu a, ha na-eji nji karịa unyi. A naghị amatakwa
ha ma a hụ ha n'ezi. Anụ ahụ ha araparala n'ọkpụkpụ
ha; ọ kpọnwụọla dịka a ga-asị na ọ bụ osisi kpọrọ nkụ.
9 Ọnọdụ ndị e ji mma agha gbuo ka mma karịa ọnọdụ
ndị nwụrụ site n'ụnwụ, ndị agụụ gụgburu, ndị ji nwayọọ

nwayọọ nwụọ n'ihi nri nke na-adịghị n'ubi. **10** Aka ha
ka ndị inyom ndị ahụ nwere obi ebere ji gbuo ụmụ ha,
sie ha. Ụmụ ha ghọọrọ ha nri n'oge ahụ a lara ndị m
n'iyi. **11** Onyenwe anyị emeela ka nrubiga oke nke iwe
ya pụta ìhè; ọ wụpụla iwe ya dị ọkụ. O sunyela ọkụ na
Zayọn, nke rechapụrụ ntọala ya niile. **12** Ndị eze nke ụwa
ekwetaghị; otu a kwa, ndị ụwa niile ekwetakwaghị na ndị
iro nwere ike si n'ọnụ ụzọ ama banye n'ime Jerusalem.
13 Ma ihe ndị a mere n'ihi mmehie ndị amụma ya, na
n'ihi ajọ omume nke ndị nchụaja ya, ndị wụsiri ọbara
ndị ezi omume nọ n'etiti ya. **14** Ugbu a, ha na-asọ isi
n'okporoụzọ niile, dịka ndị kpuru ìsì. Ha ejirila ọbara
merụọ onwe ha. O nwekwaghị onye na-agbalị ịbịaru ha
nso ịmetụ uwe ha aka. **15** Ndị mmadụ na-eti mkpu na-asị
ha, "Sitenụ n'ebe anyị nọ wezuga onwe unu! Unu rụrụ
arụ! Wezuganụ onwe unu, unu emetụkwala anyị aka!"
Mgbe ha gbapụrụ ọsọ bido na-awagharị, ndị nọ na mba dị
iche iche na-asị ha, "O kwesighị ka ha nọrọkwa n'ebe
a." **16** Onyenwe anyị n'onwe ya achụsaala ha. Ọ gaghị
agụnyekwa ha. Ọ dịkwaghị ndị na-asọpụrụ onye nchụaja,
ọ dịkwaghị ndị na-emere ndị okenye amara. **17** Nke ka
nke, anya agbaala anyị ọchịchịrị, ebe anyị nọ na-elepụ
anya n'efu maka enyemaka. Ọ bụ site n'ụlọ elu nche ka
anyị nọ na-elepụ anya, na-ele anya maka ọbịbịa mba
ahụ na-enweghị ike bịa zọpụta anyị. **18** Ndị mmadụ na-
esogharị anyị ebe niile anyị jere, n'ihi ya anyị enweghị ike
jegharịakwa n'okporoụzọ anyị. Ọgwụgwụ anyị adịla nso,
a pụkwara ịgụta ụbọchị ole fọdụụrụ anyị, tupu ọgwụgwụ
anyị eruo. **19** Ndị na-achụ anyị ọsọ na-agbasi ọsọ ike

karịa ugo na-efe na mbara eluigwe. Ha chụgharịrị anyị
n'elu ugwu niile, nọrọkwa n'ọzara zoo onwe ha na-eche
anyị. 20 Ume ndụ anyị, nke Onyenwe anyị tere mmanụ,
ka ha jidere n'ọnya ha. Anyị naara eche na anyị ga-ebi
n'okpuru ndo ya, n'etiti mba dị iche iche. 21 Ṅụrịa ọṅụ,
ka obi tọkwaa gị ụtọ, gị ada Edọm, onye nke bi n'ala Uz.
Ma a ga-emesịakwa nye gị iko ahụ. Ị ga-esitekwa na ya
ṅụọ ihe ọṅụṅụ ṅụjụbiga afọ oke. A ga-agbakwa gị ọtọ. 22
Gị ada Zayọn, ahụhụ gị agwụsịala; Ọ gaghị emekwa ka i
jee biri ogologo oge na mba ọzọ. Kama, ọ ga-ata gị ahụhụ
n'ihi mmehie gị, gị, ada Edọm, kpugheekwa ajọ omume gị
niile.

5 Onyenwe anyị, biko, cheta ihe niile dakwasịrị anyị;
leekwa anya ka ị hụrụ ọnọdụ ihere anyị. 2 E werela ihe
nketa anyị nyefee ndị ọbịa n'aka, werekwa ebe obibi anyị
nyefee n'aka ndị mba ọzọ. 3 Anyị aghọọla ụmụ mgbei,
na ndị na-enweghị nna. Nne anyị ha dị ka ndị inyom di
ha nwụrụ. 4 Anyị na-akwụ ụgwọ n'ihi mmiri anyị na-
aṅụ. Ọ bụkwa ego ka anyị ji azụ nkụ. 5 Agbanyeghị na
anyị nya yoku n'olu, anyị bụ ndị a na-adọgbu n'ọrụ, ike
agwụla anyị, enyeghị anyị izuike. 6 Anyị weere onwe
anyị nyefee ndị Ijipt na ndị Asịrịa n'aka n'ihi inweta nri
ga-ezuru anyị. 7 Nna anyị ha mehiere, ma ha anwụọla.
Ma ọ bụ anyị na-anata ntaramahụhụ kwesiri ịbụ nke ha.
8 Ndị bụ ohu na-achị anyị. Ọ dịghị onye anyị nwere nke
ga-anapụta anyị site n'aka ha. 9 Anyị ji ndụ anyị n'aka
mgbe anyị na-achọ inweta ihe anyị ga-eri, n'ihi mma
agha nke dị n'ọzara. 10 Anụ ahụ anyị dị ọkụ dịka ite ọkụ,
na-amakwa jijiji n'ihi agụụ. 11 Emerụọla ndị inyom dị na

Zayọn, ha na ụmụ agbọghọ na-amaghị nwoke niile dị
n'obodo dị iche iche nke Juda. **12** Akwụgbuola ụmụ eze
site n'ikegide aka ha n'elu; a dịghị enyekwa ndị okenye
nsọpụrụ. **13** Ụmụ okorobịa na-adọgbu onwe ha n'ọrụ
na nkume ịkwọ nri, ụmụntakịrị ndị nwoke na-asụkwa
ngọngọ n'okpuru ọtụtụ nkụ. **14** Ndị okenye adịghịkwa
anọ n'ọnụ ụzọ ama, ụmụ okorobịa akwụsịkwala ịkpọ ụbọ
akwara ha. **15** Ọṅụ adịghịkwa n'obi anyị; ite egwu anyị
aghọọlara anyị ịnọ ọnọdụ iru ụjụ. **16** Okpueze esitela n'isi
anyị dapụ. Ahụhụ dịrị anyị n'ihi na anyị emehiela. **17**
N'ihi nke a, obi anyị na-ada mba, n'ihi ihe ndị a ka anya
anyị na-agba ọchịchịrị. **18** N'ihi ugwu Zayọn nke tọgbọrọ
n'efu, nke ghọrọ ebe nkịta ọhịa na-akpagharị. **19** Gị,
Onyenwe anyị, na-abụ eze ruo mgbe ebighị ebi. Ocheeze
gị na-adịgide site n'ọgbọ ruo n'ọgbọ. **20** Gịnị mere i ji na-
echezọ anyị kpamkpam? Gịnị mere i ji gbakụta anyị azụ
ogologo ụbọchị ndị a niile? **21** Mee ka anyị lọghachikwute
gị, Onyenwe anyị, ka anyị si otu a lọtakwa; gbanwee
ụbọchị anyị ka ọ dị ọhụrụ dịka na mgbe ochie, **22** ma ọ
bụghị na ị jụla anyị kpamkpam na-eweso anyị iwe nke
ukwu.

Izikiel

1 O ruo n'afọ nke iri atọ, n'ọnwa nke anọ, n'ụbọchị nke
ise ya, mgbe mụ onwe m na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri
na mba ọzọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, na e meghere
eluigwe mee ka m hụ ọhụ dị iche iche site n'aka Chineke.
2 N'ụbọchị nke ise n'ọnwa ahụ, ọ bụ n'afọ nke ise mgbe a
dọkpụụrụ eze Jehoiakin jee mba ọzọ, 3 okwu Onyenwe
anyị ruru Izikiel onye nchụaja nwa Buzi ntị, mgbe ọ nọ
n'akụkụ iyi ukwu Keba, nke dị n'ala ndị Kaldịa. N'ebe ahụ
kwa ka aka Onyenwe anyị nọ dịkwasị ya n'ahụ. 4 Elere m
anya hụ oke ifufe nke si n'ugwu na-abịa, ahụkwara m oke
igwe ojii na amụma nke na-egbuke egbuke; ìhè nke na-
enwu nnọọ vaa gbara ya gburugburu. Etiti ọkụ ahụ nwere
ihe dịka ọlaọkụ na-amụke amụke. 5 Ihe e kere eke anọ dị
ndụ, nke yiri mmadụ n'ụdịdị ha, nọkwa n'etiti oke ihe
ahụ. 6 Nke ọbụla n'ime ha nwere ihu anọ, na nku anọ. 7
Ụkwụ ha guzoro kwem; ọbụ ụkwụ ha dịka nke nwa ehi,
na-amụkekwa dịka bronz e hichara nke ọma. 8 N'okpuru
nku ha, ha nwere aka yiri aka mmadụ n'akụkụ anọ ha
niile. Otu a ka ihu ha na nku anọ dị. 9 Nku ha na-emetụ
na nke ibe ha. Mgbe ha na-efe, ha na-eche ihu ha n'otu
ụzọ, ha adịghị agha anya ha n'azụ mgbe ha na-aga. 10
Maka oyiyi ihu ha: Ha anọ nwere ihu mmadụ, n'akụkụ
aka nri ha nwere ihu ọdụm, n'akụkụ aka ekpe ha bụ ihu
ehi, onye ọbụla nwekwara ihu ugo. 11 Otu ahụ ka ihu
ha niile dị. Ha gbasara nku ha n'elu, nke ọbụla nwere
nku abụọ, otu n'ime nku ndị a na-emetụ nku nke ibe ya,
ebe abụọ kpuchiri ahụ ha. 12 Ha niile gawara n'ihu. Ebe
ọbụla mmụọ ahụ gara ka ha na-aga, na-eleghị anya n'azụ.

13 N’etiti ihe ndị a dị ndụ, e nwere ihe dịka icheku ọkụ
na-enwu enwu, dịkwa ka ọwa na-enwu ọkụ. Ọkụ na-esi
n’etiti ihe ndị ahụ dị ndụ na-aga ihu na azụ, ọkụ ahụ
nwupụrụ enwupụ, amụma eluigwe sikwa na ya egbupụta.
14 Ihe ndị ahụ dị ndụ na-efeghariị n’ebe a, na-efegharịkwa
n’ebe nke ọzọ, dịka mgbe amụma na-egbu. 15 Mgbe m na-
ele ihe e kere eke dị ndụ ndị a anya, ahụrụ m ụkwụ ụgbọ
agha anọ nke dị n’ala n’okpuru ha. Onye ọbụla nwere nke
ya. 16 Ụkwụ ụgbọala ahụ niile dị ka ihe e ji nkume na-
egbu maramara a na-akpọ beril kpụọ. Nke ọbụla n’ime
ha anọ yikwara ibe ya. Ha niile dịkwa ka wịịlu a kpụrụ
tinye n’etiti ụkwụ ụgbọala buru ibu. 17 Mgbe ha pụrụ,
ha na-aga n’akụkụ anọ nke ha chere ihu ha, ma ụkwụ
ụgbọ agha ahụ adịghị echigharị echigharị mgbe ha na-
aga. 18 Azụ ụkwụ ụgbọ agha ha dị elu, dịkwa egwu. Anya
jupụtakwara n’azụ ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ. 19 Mgbe ihe
ndị a dị ndụ fepụrụ gaa n’ihu, ụkwụ ụgbọala ndị ahụ dị
n’akụkụ ha na-eso ha. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ ndị ahụ
na-esokwa. 20 Ebe ọbụla mmụọ ha jere, ebe ahụ ka ha na-
aga, ụkwụ ụgbọ agha ahụ na-esokwa ha, n’ihi na mmụọ
nke anụ ndị ahụ dị ndụ dị n’ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ.
21 Mgbe ha biliri, ndị ọzọ na-ebilikwa. Mgbe ha guzoro
otu ebe, ndị ọzọ na-eguzokwa. Mgbe ha feliri elu, ụkwụ
ụgbọala ahụ na-eso ha. N’ihi na mmụọ anụ ndị ahụ dị
ndụ dị n’ime ụkwụ ụgbọ agha ndị ahụ. 22 A tụsara ihe
sara mbara dịka mbara eluigwe n’elu isi ihe ndị ahụ dị
ndụ. Ọ na-eyi egwu, ma na-egbukwa nweghenweghe dịka
kristal. 23 N’okpuru ihe ahụ ka ha gbasapụrụ nku ha, ka
ọ na-emetụ nke ibe ya. Ha niile n’otu n’otu nwere nku

abụọ nke na-ekpuchi ahụ ya. 24 Mgbe ha na-aga, nku ha
na-eme mkpọtụ dị ka mkpọtụ ebili mmiri na-amagharị
amagharị. Mkpọtụ ahụ dịkwa ka ịda ụda nke olu Onye
pụrụ ime ihe niile, ka olu iti mkpu nke usuu ndị agha.
Mgbe ọbụla ha guzoro, ha na-achịtu nku ha. 25 Mgbe
ahụ ha kwụsịrị mechie nku ha olu sitere n'ime ihe ahụ
dịka mbara eluigwe nke dị n'elu isi ha na-abịa. 26 N'elu
mbara eluigwe ahụ, o nwere ihe dịka ocheeze e ji nkume
dị oke ọnụahịa a na-akpọ safaia wuo. Otu onye, nke ụdịdị
ya dị ka nwoke, nọkwasịkwara n'elu oche ahụ. 27 Site
n'ụkwụ ya ruo n'isi ya, ahụ onye ahụ na-egbu maramara
dịka ọkụ. Site n'ụkwụ ya ruo n'ukwu ya, ọ dị ka ọkụ
na-enwu enwu, ìhè nke na-enwukwa ka ọkụ gbara ya
gburugburu. 28 Ìhè ahụ gbara ya gburugburu, nke a na-
ahụ anya, dịkwa ka ìhè eke na egwurugwu, nke a na-ahụ
anya n'oge mmiri na-ezo. Otu a ka ebube Onyenwe anyị
si gosi m onwe ya. Mgbe m hụrụ ya, adara m n'ala kpuo
ihu m n'ala. Mgbe ahụ, anụrụ m olu onye na-ekwu okwu.

2 Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, bilie ọtọ, guzo n'ụkwụ gị
abụọ, n'ihi na ana m aga ịgwa gị okwu." 2 Mmụọ ahụ
banyere n'ime m mgbe ahụ ọ na-ekwu okwu, mee ka m
guzo ọtọ n'ụkwụ m abụọ. Anụrụ m ka ọ gwara m okwu. 3
Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, ana m eziga gị ka i jekwuru
ndị Izrel, ndị bụ mba na-enupu isi, ndị nupuru isi megide
m. Ha na nna nna ha enupula isi megide m, ruo ọ bụladị
n'ụbọchị taa. 4 Ndị ahụ m na-eziga gị ka i jekwuru bụ ndị
isiike na ndị nnupu isi. Sị ha, 'Ihe ndị a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu.' 5 Ma ha gere gị
ntị, ma ha egeghị gị ntị (ha bụ ndị na-enupu isi), ihe dị

mkpa bụ na ha ga-amata na onye amụma anọọla n'etiti
ha. 6 Ma gị nwa nke mmadụ, atụla ha egwu. Ka ụjọ okwu
si ha n'ọnụ ghara ịtụkwa gị. Atụla egwu, ọ bụladị ma a sị
na ogwu na uke gbara gị gburugburu, ọ bụladị ma a sị na
i bi n'etiti ụmụ akpị. Ka ụjọ ghara ịtụ gị n'ihi okwu ọnụ
ha, ekwekwala ka ha menye gị egwu, n'ihi na ha bụ ndị
na-enupu isi. 7 Ị ghaghị izi ha ozi m ziri gị zie ha, ma ha
gere ntị ma ha egeghị ntị, n'ihi na ha bụ ndị na-enupu isi.
8 Ma gị, nwa nke mmadụ, gee ntị n'ihe m na-agwa gị.
Enupula isi dịka ha si nupu isi. Meghee ọnụ gị taa ihe
m ga-etinye gị n'ọnụ." 9 Otu mgbe ahụ, elere m anya
hụ aka e setịpụrụ, nke ji akwụkwọ a fụkọrọ afụkọ, 10
nke e dekwara ihe n'ime ya, ihu na azụ ya. Aka ahụ ji
ya gbasapụrụ ya mee ka m hụ ihe e dere n'ime ya. Ọ bụ
okwu ịkwa akwa na iru ụjụ na ahụhụ.

3 Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, rie ihe a m gaje inye gị. Taa
akwụkwọ a a fụkọrọ afụkọ; pụọ gaa gwa ụmụ Izrel okwu."
2 Ya mere, a saghere m ọnụ m, o nyere m akwụkwọ ahụ a
fụkọrọ afụkọ ka m rie. 3 Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, taa
akwụkwọ a niile m nyere gị, tajuo ya afọ gị." Atara m ya.
Ma mgbe m na-ata ya, ọ tọrọ m ụtọ n'ọnụ dịka a ga-asị
na ọ bụ mmanụ aṅụ. 4 Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, bilie
jekwuru ụmụ Izrel gwa ha okwu m niile. 5 N'ihi na-ezighị
m gị ka i jekwuru mba ndị okwu ha edoghị anya na ndị a
naghị aghọta asụsụ ha, kama ọ bụ ijekwuru ụlọ Izrel. 6
Ezikwaghị m gị ka i jekwuru mba nwere asụsụ na-edoghị
anya, nke ị na-adịghị aghọta okwu ha. N'ihi na a sị na ọ
bụ ndị dị otu a ka m zigara gị ka i jekwuru, ha gaara ege
gị ntị. 7 Ma ụlọ Izrel agaghị ekwe gee gị ntị, n'ihi na ha

jụrụ ige m ntị. N'ihi na ụlọ Izrel bụ ndị obi ha siri ike,
na ndị isiike. 8 Lee, emeela m ka ihu gị sie ike karịa nke
ha, ka egedege ihu gị siekwa ike karịa nke ha. 9 Aga m
emekwa ka egedege ihu gị dị ka nkume siri ike, sie ike
karịa nkume. N'ihi ya, atụla ha egwu; ọ bụ ezie na ha bụ
ndị na-enupu isi, ma atụla ihu ha egwu." 10 Ọ sịrị m,
"Nwa nke mmadụ, gee ntị nke ọma n'okwu ndị a niile m
na-agwa gị, tinyekwa ha n'uche gị. 11 Jekwuru ndị gị a
dọtara n'agha nọ na mba ọzọ, sị ha, 'Ihe ndị a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu,' Gwa ha
ya, ma ha gere gị ntị ma ha egeghị gị ntị." 12 Mgbe ahụ,
Mmụọ ahụ buliri m elu. Anụrụ m olu mere oke ụzụ n'azụ
m, mgbe ebube nke Onyenwe anyị sị n'ọnọdụ ya bilie. 13
Ọ bụ ụzụ nke nku ihe ndị ahụ dị ndụ na-eme mgbe ha na-
emetụrịta nku ibe ha; ọ bụkwa ụzụ ụkwụ wịịlu ha nke dị
n'akụkụ ha. 14 Mmụọ ahụ buliri m, bupụ m. Ejegharịrị
m n'obi ilu na iwe nke mmụọ m, ebe aka Onyenwe anyị
dịkwa ike n'ahụ m. 15 A bịakwutere m ndị ahụ a dọọrọ
n'agha, ha aga biri na Tel Abib n'akụkụ osimiri Keba.
N'ebe ahụ, bụ ebe ha na-ebi, anọdụrụ m n'etiti ha abalị
asaa, n'ọnọdụ obi ilu na ọnụma. 16 Mgbe abalị asaa gasịrị,
okwu Onyenwe anyị bịakwutere m, 17 "Nwa nke mmadụ,
emeela m gị ka ị bụrụ onye nche nye ụlọ Izrel. N'ihi ya,
gee ntị n'ihe m na-ekwu, ka ị dọọrọ m ha aka na ntị. 18
Mgbe m na-asị onye ajọ omume, 'Ị ghaghị ịnwụ,' ma ọ
bụrụ na ị dọghị ya aka na ntị, maọbụ ị kwughị okwu ime
ka ha chigharịa site n'ụzọ ọjọọ ha niile pụta n'ihi ịzọpụta
ndụ ha, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwụ n'ihi mmehie ya
niile, ma n'aka gị ka m ga-ajụta ọbara ha. 19 Ma ọ bụrụ

na ị dọọ onye ajọ omume aka na ntị, ma ha esighị n'ajọ
omume maọbụ n'ụzọ ọjọọ ha niile chighariạ, ha ga-anwụ
n'ihi mmehie, ma ndụ gị ka ị zọpụtara. 20 "Ma ọ bụrụ na
onye ezi omume esite n'ụzọ ezi omume ya wezuga onwe
ya bido ime ihe ọjọọ, m siere ha ọnya, ha ga-anwụ n'ihi
na ị dọghị ha aka na ntị, ha ga-anwụ n'ihi mmehie ha.
Agaghịkwa echeta ihe ọma niile ndị ha mere, ma ị ga-
aza ajụjụ maka ọnwụ ha. 21 Ma ọ bụrụ na ị dọọ onye ezi
omume aka na ntị ka ọ ghara ime mmehie, ha gharakwa
ime mmehie, ha ga-adị ndụ n'ihi na ha nabatara ịdọ aka
na ntị ahụ. Gị onwe gị azọpụtakwala ndụ gị, n'ụzọ dị otu
a." 22 Aka Onyenwe anyị dịgidesịrị ike n'ahụ m n'ebe
ahụ. Ma ọ sịrị m, "Bilie gaa n'ebe ahụ obosara ala dị ka m
gwa gị okwu n'ebe ahụ," 23 Ebiliri m gaa n'ebe ahụ ala dị
larịị. Ebube Onyenwe anyị guzo n'ebe ahụ dịka ebube nke
m hụrụ n'akụkụ iyi Keba. Adara m kpuo ihu m n'ala. 24
Mgbe ahụ, Mmụọ ahụ banyere n'ime m mee ka m guzo
ọtọ n'ụkwụ m abụọ. Ọ gwara m okwu sị m, "Gaa, baa
n'ụlọ, mechibido onwe gị ụzọ. 25 Ma gị, nwa nke mmadụ,
a ga-eji ụdọ kee gị ka ị ghara inwe ike ịpụ gaa n'etiti ndị
mmadụ. 26 Aga m eme ka ire gị rapara n'akpo ọnụ gị, ka ị
ghọọ onye ogbi, gharakwa ịbụ onye na-adọ ha aka na ntị,
n'ihi na ha bụ ndị na-enupu isi. 27 Ma mgbe ọbụla m ziri
gị ozi, aga m atọghepụ ire gị. Ị ga-asịkwa ha, 'Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru.' Ka
onye nwere ntị nụrụ, ka onye nke na-achọghị ịnụ ghara
ịnụ, n'ihi na ha bụ ndị na-enupu isi.

4 "Ugbu a, gị nwa nke mmadụ, were otu ọkpụrụkpụ aja,
tọgbọ ya n'ihu gị. Sepụtakwa obodo Jerusalem n'elu ya. 2

Seekwa ihe nnọchigide n'agha megide ya, wuokwa ụlọ
ndị agha gburugburu ya, wukọta ụlọ ikwu dị iche iche
megide ya na ihe e ji akụdasị mgbidi ya niile. **3** Werekwa
efere igwe debe n'etiti gị na obodo ahụ dịka mgbidi e ji
igwe wuo. Chee obodo ahụ ihu gị, ka ị chegide ya nke
ọma n'ihi na ndị iro gbara ya gburugburu. Nke a ga-abụ
ihe ama nye ndị Izrel. **4** "Ugbu a, dinara ala n'akụkụ aka
ekpe gị, aga m enye gị ntaramahụhụ mmehie ndị Izrel,
ị ga-ata ahụhụ mmehie ha ụbọchị niile nke ị ga-edina
n'akụkụ gị. **5** N'ihi na ana m enye gị narị ụbọchị atọ na
iri ụbọchị itoolu, ọnụọgụgụ nke a na ọnụọgụgụ nke afọ
ntaramahụhụ ha ga-abụ otu, ọ bụ oge ha. Otu a ka ị ga-
esi buru mmehie Izrel. **6** "Mgbe i mesịrị nke a, ị ga-edina
ala nke ugboro abụọ, ma ọ ga-abụ n'akụkụ aka nri gị, ị
ga-eburu ntaramahụhụ mmehie ndị Juda. Ọ bụ iri abalị
anọ, otu ụbọchị ga-anọchi anya otu afọ. **7** Chee ihu gị
n'ebe nnọchibido Jerusalem, gbara aka nkịtị buo amụma
megide ya. **8** Aga m eke gị eriri ahụ gị niile, ka ị ghara
inwe ike tụgharịa site n'otu akụkụ gaa n'akụkụ nke ọzọ
tutu ụbọchị nnọchigide gị ahụ niile ezuo. **9** "Ma gị were
ọka wiiti na ọka balị, werekwa akịdị na lentil, na ọka milet
na spelti. Tinyekọta ha n'otu ite were ha meere onwe gị
achịcha. N'ụbọchị ole ahụ niile nke ị ga-edina n'akụkụ gị,
narị ụbọchị atọ na iri ụbọchị itoolu, ọ bụ ya ka ị ga-eri. **10**
A ga-atụ ihe oriri gị atụ, nri nke ị ga-eri otu mgbe ga-abụ
narị gram abụọ na iri gram atọ; naanị otu mgbe ka ị ga-
eri nri n'ụbọchị. **11** A ga-ekupụtakwa mmiri ị ga-aṅụ, ị
ga-aṅụ mmiri naanị otu ugboro n'ụbọchị, otu udu mmiri
e kere ụzọ isii. **12** Ị ga-eri ya dịka ogbe achịcha ọka balị, ị

ga-eghe ya n'elu nsị mmadụ kpọrọ nkụ mgbe ndị mmadụ
nọ na-ele gị anya." **13** Onyenwe anyị kwuru, "Otu a ka ndị
Izrel ga-esi rie nri rụrụ arụ, n'etiti mba dị iche iche ebe m
ga-achụga ha." **14** Mgbe ahụ, asịrị m, "E e, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị lee, emerụbeghị m onwe
m site na nwantakịrị m ruo ugbu a, eribeghị ihe ọbụla
nwụrụ n'onwe ya, maọbụ nke anụ ọhịa dọgburu, anụ na-
adịghị ọcha abatụbeghị m n'ọnụ." **15** Ọ sịrị, "Ọ dị mma,
aga m enye gị nsị ehi n'ọnọdụ nke mmadụ, n'elu ya ka ị
ga-akwado achịcha gị." **16** Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Nwa
nke mmadụ, lee, aga m eme ka nri kọ na Jerusalem; ha
ga-eji nchegbu rie nri a tụpụtara atụpụta, jirikwa egwu
ṅụọ mmiri e kupụtara ekupụta. **17** Aga m eme ka ihe oriri
na mmiri ọṅụṅụ kọọ ha. Ha ga na-elerịta onwe ha anya
n'oke egwu, ha ga-anwụkwa n'ihi mmehie ha."
5 "Ma gị, nwa nke mmadụ, were mma agha dị nkọ dịka
agụba onye ọkpụisi, kpụchaa isi gị na afụọnụ gị; werekwa
ihe e ji atụ ihe ọtụtụ tụọ agịrị isi gị, ka ụzọ ọbụla hara
n'otu. **2** Ị ga-ewere otu ụzọ n'ụzọ atọ, kpọọ ya ọkụ n'etiti
obodo ahụ mgbe ụbọchị nke nnọchigide ahụ zuru; ị ga-
ewere otu ụzọ, jiri mma agha chabichaa ya gburugburu
obodo ahụ, otu ụzọ nke ọzọ ka ị ga-efesacha n'ikuku.
N'ihi na aga m eji mma agha chụsachaa ha. **3** Ma ị ga-
esite n'ime ya wepụta agịrị isi dị ole na ole, kedo ha n'ọnụ
ọnụ uwe gị. **4** Ọzọkwa, site na ndị a, ị ga-ewere ụfọdụ
tụnye ha n'ime ọkụ ka ha ree ọkụ, site na ha ka ọkụ ga-
esi banye n'ụlọ Izrel niile. **5** "Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, Nke a bụ Jerusalem,
obodo m mere ka ọ dịrị n'etiti mba dị n'ụwa, nke mba dị

iche iche gbara gburugburu. 6 Ma o sitela n'ajọ omume
ya, nupu isi n'iwu na ụkpụrụ m nyere, karịa mba na
obodo ndị ọzọ ahụ niile gbara ya gburugburu. Ọ jụkwara
idebe iwu m, jụkwa ịgbaso ụkpụrụ m. 7 "N'ihi ya, ihe
ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-
ekwu: Ị bụrụla onye nnupu isi karịa mba niile ndị gbara
gị gburugburu. Ị jụkwara idebe iwu m na ịgbaso ụkpụrụ
m, ọ bụghịkwa dịka iwu na atụmatụ nke mba dị iche iche
nọ gị gburugburu ka ị mere. 8 "Ya mere, otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, Mụ onwe m, ọ
bụladị mụ onwe m, ga-emegide gị bụ Jerusalem, kpee gị
ikpe n'ihu mba niile. 9 N'ihi ihe arụ gị niile, aga m eme
gị ihe m na-emebeghị mbụ, nke m agaghị emekwa ọzọ.
10 N'ihi nke a, ndị bụ nna ga-eri ụmụ ha n'etiti gị, ụmụ
ga-erikwa ndị nna ha. Aga m ekpe gị ikpe mee ka ndị
fọdụrụ ndụ gbasasịa n'ụwa niile. 11 Ya mere, dịka mụ
onwe m na-adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara, ebe ọ bụ na i jirila oyiyi
ihe arụ na omume rụrụ arụ merụọ ụlọ m, aga m esite
n'ebe ị nọ wezuga ịhụnanya m. Agaghị m emekwara gị
ebere maọbụ hapụ ịta gị ahụhụ. 12 Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ
nke ndị bi n'ime gị ga-anwụ site n'agụụ maọbụ na ọrịa;
otu ụzọ ga-anwụ site na mma agha nke ndị iro nọ n'azụ
mgbidi gị, otu ụzọ fọdụrụ ka a ga-achụsa n'ifufe, a ga-eji
mma agha ndị iro chụsasịa ha. 13 "Mgbe ahụ, iwe m ga-
akwụsị, ọnụma m megide ha ga-adajụkwa, na nke a ka a
ga-abọrọ m ọbọ. Ha ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị kwuru okwu site n'ekworo mgbe m mezuru ọnụma
m n'ahụ ha. 14 "N'ihi ya, aga m eme ka ị bụrụ ihe e bibiri

ebibi, na ihe e ji eme ihe ọchị nye mba niile gbara gị
gburugburu, na n'ihu ndị na-agafe n'ụzọ ahụ. **15** Ị ga-
abụ ihe e ji eme ihe ọchị na ihe nkọcha nye mba dị iche
iche gbara gị gburugburu, mgbe m ga-eji iwe na obi ọkụ
na ntaramahụhụ dị egwu kpee gị ikpe, mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị ekwuola. **16** Mgbe m gbara gị àkụ ọjọọ ahụ
na-eweta ọnwụ na ịla n'iyi, bụ àkụ nke oke ụnwụ, aga m
agba gị ya, gbajaa gị. Aga m anọgide na-ezite ụnwụ tutu
ruo mgbe e mere ka ihe oriri kọọ gị. **17** Aga m ezitere gị
oke ụnwụ na ajọ anụ ọhịa, ha ga-agbawa gị aka nwa, ọrịa
ọjọọ na ọbara ga-esi n'etiti gị gafee; aga m eji mma agha
megide gị. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola."
6 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **2** "Nwa nke mmadụ,
chee iru gị n'ugwu niile nke n'Izrel, buo amụma megide
ha, **3** sị, 'Unu ugwu niile nke Izrel, nụrụnụ okwu nke
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị nye
ugwu ukwu na ugwu nta niile, na iyi mmiri niile, na
ndagwurugwu niile. Mụ, ọ bụladị mụ onwe m, ga-eme ka
agha bịakwasị unu, aga m ebibikwa ebe dị iche iche unu
na-achụ aja. **4** A ga-etikpọ ebe ịchụ aja unu, tipịa ebe unu
na-anọ esure ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. Aga m atụsa
ndị unu e gburu egbu n'ihu arụsị unu. **5** Aga m atọgbọ
ozu ndị Izrel n'ihu arụsị ha. Aga m aghasakwa ọkpụkpụ
unu gburugburu ebe ịchụ aja unu. **6** Ebe ọbụla unu bi,
a ga-etikpọ obodo ndị ahụ, tipịakwa ebe ịchụ aja niile,
si otu a mee ka ebe ịchụ aja unu ghọọ mkpọmkpọ ebe
nke tọgbọrọ n'efu. A ga-etipịakwa arụsị unu, kụjiekwa
ebe unu na-anọ esure ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ. Ihe

niile unu ji aka unu mepụta ka a ga-ekpochapụkwa. 7
Ndị e gburu egbu ga-ada n'etiti unu, unu ga-amata na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. 8 "'Ma aga m eme ka
ụfọdụ n'ime ndị m fọdụ. Ndị ahụ fọdụrụ ga-esi n'ihu
mma agha gbapụ, gbasasịa n'ala niile, na mba niile nke
ụwa. 9 Mgbe ha nọ dịka ndị a dọtara n'agha na mba ọzọ,
ndị ahụ gbapụrụ ọsọ ga-echeta m. Ha ga-echeta otu ha si
jiri obi nke ịkwa iko jupụtara n'ime ya, nke si n'ebe m nọ
wezuga onwe ya, na anya nke na-agbaso arụsị ha, mee ka
obi jọọ m njọ. Ha ga-akpọ onwe ha asị n'ihi ihe ọjọọ ndị
ahụ ha mere, ya na ọchụchụ aja rụrụ arụ ha chụrụ. 10 Ha
ga-amata na m bụ Onyenwe anyị, matakwa na mgbe m
gwara ha na ihe ndị a niile gaje ịbịakwasị ha, na ọ bụghị
okwu efu ka m kwuru. 11 "'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, kụkọọ ọbọ aka gị abụọ
ọnụ, zọkwaa ụkwụ gị n'ala, ma tisikwaa mkpu akwa ike
site n'obi mwute, n'ihi ihe ọjọọ niile na omume rụrụ arụ
ndị Izrel mere. N'ihi na ha ga ịla n'iyi site n'oke ụnwụ,
na site n'agha, na site n'ọrịa na-efe efe. 12 Ndị nọ n'ebe
dị anya ga-anwụ site n'ọrịa na-efe efe, ndị nọ nso ga-
anwụ site na mma agha, ndị fọdụrụ ndụ ga-anwụ site
n'agụụ. Aga m eme ka ha nụrụ ụfụ oke iwe m. 13 Unu ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, mgbe ozu ndị e
gburu egbu ga-atọgbọsị n'etiti arụsị niile, na n'ebe ịchụ
aja niile, na n'ugwu nta niile, na n'ugwu ukwu niile, na
n'okpuru osisi ọbụla, na n'okpuru osisi ook niile, ebe ha
na-anọ na-esure ụda na-esi isi ụtọ nye arụsị ha. 14 E, aga
m esetipụ aka m megide ha, mee ka ala ha laa n'iyi, n'ebe

niile ha bi, site n'ọzara ruo na Ribla. Mgbe ahụ, ha ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.'"

7 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Ma gị onwe gị,
Nwa nke mmadụ, nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị sịrị ala Izrel: "'Ọgwụgwụ! Ọgwụgwụ
abịakwasịla akụkụ anọ nke ala ahụ. 3 Ugbu a ka ọgwụgwụ
bịakwasịrị unu. Lee, aga m eme ka iwe m bịakwasị unu;
aga m ekpe unu ikpe dịka omume unu si dị, aga m ata
unu ahụhụ maka arụ unu niile. 4 Agaghị m enwekwa
ọmịiko n'ebe ị nọ, agaghị m emekwara gị ebere, kama
aga m ata unu ahụhụ maka omume unu na arụ niile dị
n'etiti unu. "'Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị.' 5 "Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, "'Oke mbibi, oke mbibi nke a
na-anụbeghị ụdị ya mbụ. Lee, ka ọ na-abịa. 6 Ọgwụgwụ
abịala! Ọgwụgwụ abịala! Ọ kpalitela onwe ya imegide
unu. Lee, ka ọ na-abịa! 7 Oke nsogbu abịakwasịla gị, gị
onwe gị bi n'ala ahụ. Oge ahụ abịala! Ụbọchị ahụ dịkwa
nso! Ọgbaaghara dị ebe niile, ọ bụghị ọṅụ dị n'elu ugwu
niile. 8 Ejikerela m ịwụkwasị gị ọnụma m n'ahụ mee
ka oke iwe m zuo gị ahụ niile. Aga m ekpe gị ikpe dịka
omume gị si dị, kwụghachikwa gị n'ihi ibi ndụ rụrụ arụ gị
niile. 9 Agaghị m emere gị ebere, agakwaghị m ahapụ
ịta gị ahụhụ. Aga m akwụghachi gị dịka omume gị si
dị, kwụghachikwa gị n'ihi ibi ndụ rụrụ arụ niile nke dị
n'etiti unu. "'Mgbe ahụ, ị ga-amata na ọ bụ mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị, na-eti unu ihe ndị a. 10 "'Lee, ụbọchị
ahụ! Lee, ka ọ na-abịa! Oke nsogbu enupụtala, mkpanaka
agbala okoko nganga amaala ifuru! 11 Ihe ike ebilitala,

mkpọrọ eji ata ndị ajọ omume ahụhụ. O nweghị onye
ọbụla n'ime ha nke ga-afọdụ, maọbụ igwe mmadụ maọbụ
ụba ha, o nweghịkwa nke bara uru. 12 Mgbe ahụ abịala!
Ụbọchị ahụ abịakwala nso. Ka onye na-azụ ahịa ghara
ịṅụrị ọṅụ ka onye na-ere ere ghara iru ụjụ, n'ihi na
ọnụma ahụ dịrị igwe mmadụ niile. 13 Onye rere ahịa
agaghị enwetaghachi ngwa ahịa nke erere ere ọ bụladị
dịka onye rere na onye zụrụ na-adị ndụ. N'ihi na ọhụ
nke a gbasara igwe mmadụ niile bụ nke a na-apụghị
ịgbanwe. N'ihi mmehie ha niile, o nweghị onye n'ime
ha nke pụrụ ichebe ndụ ya. 14 "'Ha afụọla opi ike, ha
edoziela ihe niile ma o nweghị onye ga-aga ibu agha n'ihi
na ọnụma m dịkwasịrị igwe mmadụ ahụ niile. 15 Mma
agha dị n'ezi; ajọ ọrịa na-efe efe na ụnwụ dịkwa n'ime.
Onye nọ n'ọhịa ga-anwụ site na mma agha, ndị nọ n'ime
obodo ukwu ka ụnwụ na ọrịa na-efe efe ga-eripịa. 16 Ma
ndị gbapụrụ agbapụ ga-agbaga nọrọ n'ugwu. Ọ bụ dịka
nduru nke ndagwurugwu, ha niile ga-asụ ude akwa, onye
ọbụla n'ihi mmehie ha. 17 Aka niile ga-akụda, ikpere niile
ka a ga-eji amịrị nyụdee. 18 Ha ga-eyikwasị akwa mkpe,
oke ihe egwu ga-ekpuchi ha. Ọ bụkwa ihu niile ka ihere
ga-ekpuchi, a ga-akpụchakwa isi niile. 19 "'Ha ga-etufu
ọlaọcha ha niile n'okporoụzọ niile, ọlaedo ha ga-aghọkwa
ihe na-adịghị ọcha. Ọlaọcha na ọlaedo ha agaghị enwe ike
napụta ha n'ụbọchị nrubiga oke nke oke iwe Onyenwe
anyị. Ha agaghị eme ka agụ gharakwa ịgụ ha, maọbụ
mee ka afọ ju ha, n'ihi na ọ bụụrụ ha ihe ịsọ ngọngọ nke
ịdaba na mmehie. 20 Ihe ịchọ mma ha ghọọrọ ha ihe
ịkpa nganga, ha jikwa ya mepụta arụsị rụrụ arụ ha dị

iche iche. Ha ji ya metakwa oyiyi ihe arụ niile jọgburu
onwe ya; ya mere, aga m eme ka ọ bụụrụ ha ihe rụrụ arụ.
21 Aga m ewere akụnụba ha nye ndị mba ọzọ dịka ihe
apụnatara n'agha, nyekwa ya ndị ajọ omume nke ụwa
dịka ihe nkwata ndị ga-emerụ ya. 22 Aga m esite n'ebe ha
nọ wezuga ihu m ndị ohi ga-emerụkwa ebe ahụ m kpọrọ
ihe dị oke ọnụahịa. Ha ga-abata n'ime ya merụọkwa ya.
23 "'Kwadoonụ ụdọ igwe. N'ihi na ala ha jupụtara n'igbu
ọchụ na ịwụsa ọbara, obodo ahụ jupụtara n'ihe ike. 24
Aga m akpọta mba ndị ahụ jọgburu onwe ha ka ha bịa
nwetara onwe ha ụlọ ha niile. Aga m eme ka mpako nke
ndị bụ dike kwụsị, meekwa ka ebe nsọ ha niile bụrụ ebe e
merụrụ emerụ. 25 Mgbe ihe mmekpa ahụ bịara, ha ga-
achọ udo ma o nweghị nke ga-adị. 26 Mbibi ga-esochi
mbibi, akụkọ na-enweghị isi ga-esochikwa akụkọ na-
enweghị isi. Ha ga-agagharị na-achọ ọhụ site n'aka onye
amụma, ntụziaka onye nchụaja ga-akwụsị, ndụmọdụ nke
ndị okenye agaghị adịkwa. 27 Eze ga-eru ụjụ, nwa eze ga-
eyikwasị ịda mba nke obi dịka uwe, aka ga-ama ndị ala
ahụ niile jijiji n'ihi egwu. Aga m emeso ha dịka omume
ha si dị, aga m ekpekwa ha ikpe dịka ihe ha kwenyeere si
dị. "'Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị.'"

8 N'afọ nke isii, n'ọnwa nke isii, n'ụbọchị nke ise nke
ọnwa ahụ, mgbe mụ onwe m nọdụ ala n'ụlọ m, ndị
okenye Juda na-anọdụkwa ala n'ihu m, aka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị dịkwasịrị m n'ahụ n'ebe
ahụ. 2 Ahụrụ m oyiyi yiri mmadụ. Akụkụ oyiyi a nke dị
site n'ụkwụ ya ruo n'ala ya na-acha dịka ọkụ, sitekwanụ

n'ụkwụ ya rigoo, ọ na-egbu nnọọ amụma dịka nkume
amba dị oke ọnụahịa. 3 Oyiyi a setịpụrụ ihe dịka aka
mmadụ, jiri ya jide m n'agịrị isi m. Mgbe ahụ, Mmụọ nke
Chineke buliri m elu n'etiti ala na mbara eluigwe. N'ime
ọhụ nke Chineke, o buuru m jee Jerusalem, n'ọnụ ụzọ ama
nke dị n'ugwu, n'ime ogige ya, ebe arụsị ahụ na-akpasu
ekworo guzo. 4 Ma, lee, ebube Chineke Izrel jupụtara
n'ebe ahụ, dị ka m si hụ ya na mbụ na ndagwurugwu. 5 Ọ
sịrị m, "Nwa nke mmadụ, welie anya gị lee n'ụzọ nke
ugwu." Eweliri m anya m lee n'ụzọ ugwu, ma lee, n'ọnụ
ụzọ e si abata n'ime ebe ịchụ aja, ahụrụ m oyiyi arụsị
ekworo ka o guzo n'akụkụ ugwu ya. 6 Ọ sịrị m, "Nwa nke
mmadụ, ị na-ahụ ihe ha na-eme, arụ dị egwu nke ụlọ
Izrel na-eme n'ebe a, ihe ndị ga-achụpụ m n'ebe dị anya
site n'ebe nsọ m? Ma ị ga-ahụkwa ihe arụ ndị dị ukwuu
karịa ndị a." 7 O mere ka m guzo n'ọnụ ụzọ ogige ahụ,
mgbe m lere anya, ahụrụ m oghere dị n'aja ụlọ ahụ. 8
Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, ugbu a gwupuo aja ụlọ a."
Mgbe m gwupuru ya, ahụrụ m ọnụ ụzọ e si aba n'ebe ahụ.
9 Ọ sịrị m, "Banye n'ime ka ị hụ ihe arụ ọjọọ niile nke
ha na-eme n'ebe a." 10 Abanyere m hụ na ihe jupụtara
n'ahụ ụlọ ahụ bụ naanị oyiyi e sere ese, nke ihe na-akpụ
akpụ dịka agwọ dị iche iche, ngwere na anụmanụ rụrụ
arụ dị iche iche, tinyekwara arụsị niile nke ụlọ Izrel na-
efe. 11 N'ihu ihe ndị a, ka iri ndị okenye asaa nke ụlọ
Izrel, ha na Jaazanaya nwa Shefan guzo n'ebe ahụ. Onye
ọbụla n'ime ha ji ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n'aka ya,
anwụrụ ọkụ si n'ihe nsure ọkụ ndị a na-agbagokwa elu.
12 Ọ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, ị hụla ihe ndị okenye ụlọ

Izrel na-eme n'ọchịchịrị, onye ọbụla n'ime ụlọ ya n'ihu
arụsị ya? Ma ha na-asị, 'Onyenwe anyị adịghị ahụ anyị, O
sitela n'ala anyị wezuga onwe ya.'" **13** Ọzọ, ọ sịrị m, "Ị ga-
ahụkwa oke ihe arụ karịrị ndị a ha na-eme!" **14** O mere ka
m bịakwa n'ọnụ ụzọ ahụ dị n'akụkụ ugwu nke ụlọnsọ nke
Onyenwe anyị. N'ebe ahụ, ahụrụ m ndị inyom nọ na-
akwa akwa n'ihi Tamuz, chi ha. **15** Mgbe ahụ, ọ sịrị m, "Ị
hụla ihe ndị a, nwa nke mmadụ? Ị ga-ahụkwa ihe arụ ndị
dị ukwuu karịa ndị a." **16** O mere ka m baa n'ime ogige
dị n'ime ụlọ ukwu nke Onyenwe anyị, n'ebe ahụ, n'ọnụ
ụzọ ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị, n'agbata ebe ịchụ
aja na mpụta ọnụ ụlọ ahụ, ka ihe ruru iri mmadụ abụọ
na ise guzo, chee ihu ha n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na-
efe anyanwụ. Ha gbakụtara ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe
anyị azụ mgbe ha na-eche ihu n'ọwụwa anyanwụ na-
akpọ isiala nye anyanwụ. **17** Ọ sịrị m, "Ị hụla nke a, nwa
nke mmadụ? Ọ bụ ihe dị nta nye ụlọ Juda, bụ ime ihe
arụ niile ndị a ha na-eme n'ebe a? Ha ga-ejikwa ihe ike
mejupụta ala, siri otu a na-akpasu m iwe mgbe niile? Lee
ka ha si nọgide na-akparị m, na-etinye alaka n'imi ha. **18**
N'ihi ya, aga m eme ka ha nụrụ ụfụ iwe m, ọ dịkwaghị
onye m ga-ahapụ. Ọ bụrụkwa na ha anọgide na-ebe akwa
n'oke olu, agaghị m aṅa ha ntị."

9 Mgbe ahụ, a nụrụ m ka o ji oke olu kpọọ oku sị,
"Bịanụ nso, unu bụ ndị ahọpụtara ilekọta obodo a, onye
ọbụla jidekwa ngwa agha n'aka ya." **2** A hụrụ m ndị
ikom isii si n'ọnụ ụzọ ama nke dị n'akụkụ ebe dị elu
na-apụta, nke chere ihu n'ugwu, onye ọbụla jikwa mma
agha n'aka ya. Otu onye n'ime ha yi uwe akwa ọcha,

nyarakwa nwa akpa nke ihe e ji ede akwụkwọ dị n'ime
ya. Ha niile batara n'ime ụlọnsọ, guzokwa n'akụkụ ebe
ịchụ aja e ji bronz wuo. **3** Ma ebube nke Chineke Izrel
sitere n'elu cherubim ndị ahụ, ebe ọ nọ na mbụ, bilie
bịa guzokwa n'ọnụ ụzọ ụlọnsọ ahụ. Mgbe ahụ, Onyenwe
anyị kpọrọ nwoke ahụ yi uwe akwa ọcha bụ onye nya
akpa ahụ nke ihe e ji ede ihe dị n'ime ya, **4** ọ sịrị ya,
"Bilie, jegharịa n'okporoụzọ niile nke obodo Jerusalem,
kakwasị akara n'egedege ihu ndị niile na-akwa akwa na
ndị niile na-asụ ude n'ihi ihe arụ niile nke a na-eme n'ime
ya." **5** Anụkwara m ka ọ gwara ndị ọzọ, "Soronụ ya baa
n'ime obodo, gbukwaanụ, unu emekwarala onye ọbụla
ebere maọbụ ọmịiko. **6** Gbuonụ ha niile, ndị okenye, na
ụmụ okorobịa, na ụmụ agbọghọbịa, na ndị inyom, na
ụmụntakịrị. Ma unu emetụkwala onye ọbụla nwere akara
ahụ n'ihu ya. Malitenụ n'ebe a, n'ime ụlọnsọ ukwu m." Ya
mere, ha malitere igbu ndị okenye ndị nọ n'ihu ụlọnsọ. **7**
Ọ sịkwara ha, "Merụọnụ ụlọnsọ a! Werekwanụ ozu ndị
unu gburu egbu tụjuo n'ime ogige ya! Gaanụ!" Ha pụrụ
baa n'ime obodo, bido igbu ndị mmadụ. **8** Mgbe ha nọ
na-egbu ndị mmadụ maọbụ naanị m fọdụrụ, adara m
n'ala kpuchie ihu m, tie mkpu akwa, sị, "Ewoo, Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị! Ị ga-esite n'oke
iwe ị na-eweso Jerusalem bibie ihe niile fọdụrụ n'Izrel?"
9 Ọ sịrị m, "Mmehie niile nke ụlọ Izrel na Juda dị ukwuu
rie nne. Ala niile jupụtakwara n'ọbara ndị egburu, obodo
jupụtakwara n'ikpe ikpe na-ezighị ezi. N'ihi na ha na-
asị, 'Onyenwe anyị esitela n'ala anyị wezuga onwe ya. Ọ
dịghị ihe Onyenwe anyị na-ahụ.' **10** N'ihi ya, agaghị m

ahapụ ha, agakwaghị m enwe ọmịiko n'ahụ ha. Aga m
akwụghachi ha n'ihi ihe ọjọọ niile ha mere." 11 Mgbe
ahụ, nwoke ahụ yi uwe akwa ọcha, nke nya akpa nke ihe
e ji ede akwụkwọ dị n'ime ya, lọghachiri sị, "Arụchaala m
ọrụ i nyere m ịrụ."

10 Mgbe ahụ, elere m anya hụ ocheeze ọma e ji nkume
safaia wuo ka ọ pụtara ihe na mbara eluigwe, n'elu ebe
ahụ isi cherubim ndị ahụ dị. 2 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị
sịrị nwoke ahụ yi uwe akwa ọcha, "Baa n'etiti ụkwụ
ụgbọala ahụ dị n'okpuru cherubim ndị ahụ. Site n'etiti
cherubim ndị ahụ kpojuo icheku ọkụ nke na-ere ere n'aka
gị, fesachaa ha n'ime obodo ahụ niile." Ọ bara n'ime ka
m n'ele ya anya. 3 Cherubim ndị ahụ na-eguzo n'akụkụ
ndịda nke ụlọnsọ ahụ mgbe nwoke ahụ banyere. Igwe
ojii jupụtakwara n'ogige ime ụlọnsọ ahụ. 4 Mgbe ahụ,
ebube Onyenwe anyị sitere n'elu cherubim bilie, bịa guzo
n'ọnụ ụzọ ụlọnsọ ahụ. Ụlọnsọ ahụ jupụtakwara n'igwe
ojii, ihe nke ebube Onyenwe anyị jupụtakwara n'ogige
ụlọnsọ ahụ. 5 Ụzụ nke nku cherubim ndị ahụ na-eme
dịkwa ka olu Chineke Onye pụrụ ime ihe niile. A na-
anụkwa ụzụ nku ndị ahụ n'ogige ụlọnsọ ahụ dị n'ezi. 6
Mgbe Onyenwe anyị nyere nwoke ahụ yi uwe ezi akwa
ọcha iwu, sị, "Gaa n'etiti cherubim ahụ gụta ụfọdụ icheku
ọkụ dị n'etiti wịịlu ụgbọala ahụ," nwoke ahụ banyere
guzo n'akụkụ otu wịịlu ahụ. 7 Mgbe ahụ, otu n'ime ndị
cherubim ahụ setịpụrụ aka ya n'ebe ọkụ ahụ dị n'etiti
ha. Ọ gụtara ụfọdụ icheku ọkụ tinye n'aka nwoke ahụ yi
uwe akwa ọcha onye weere ya pụọ. 8 N'okpuru nku ndị
cherubim ahụ ka a na-ahụta ihe yiri aka mmadụ. 9 Elere

m anya hụ wịịlu anọ, nke dị n’akụkụ cherubim ndị ahụ.
Cherubim ọbụla nwere otu wịịlu n’akụkụ ya. Wịịlu ndị a
niile na-egbu maramara dịka nkume beril. **10** Wịịlu anọ
ndị ahụ yiri onwe ha. Nke ọbụla n’ime ha dịka wịịlu a
rụnyere n’etiti wịịlu ọzọ. **11** Mgbe ha na-aga, ha niile na-
eche ihu n’akụkụ ọbụla nke cherubim ndị ahụ chere ihu.
Wịịlu ndị a adịghị echigharị echigharị mgbe cherubim
ndị a na-agagharị. Kama ebe isi cherubim ndị ahụ chere
ihu ka wịịlu ndị ahụ na-aga. Ha adịghị elekwa anya n’azụ
dịka ha na-aga. **12** Gburugburu ha, n’anụ ahụ ha niile,
ma n’azụ ha, ma n’aka ha, ma na nku ha, ma na wịịlu
ndị ahụ, ihe jupụtara ha bụ anya. Anya dị n’akụkụ ha
niile. **13** Aha m nụrụ a na-akpọ wịịlu ndị ahụ bụ, Ọgba
gburugburu. **14** Nke ọbụla n’ime cherubim ndị a nwere
ihu anọ. Ihu nke mbụ dịka ihu cherub. Nke abụọ dịka ihu
mmadụ; nke atọ dịka ihu ọdụm, ma nke anọ dịka ihu ugo.
15 Mgbe ahụ, Cherubim ndị ahụ buliri onwe ha elu. Ndị a
bụ ihe ndị ahụ dị ndụ nke m hụrụ na mbụ n’akụkụ osimiri
Keba. **16** Mgbe cherubim ndị ahụ na-aga, wịịlu ndị ahụ
dị n’akụkụ ha na-eso ha na-aga. Mgbe ha na-achili nku
ha i si n’ala bulie onwe ha elu, wịịlu ha na-anọgidekwa
n’akụkụ ha. **17** Mgbe cherubim ndị ahụ guzoro n’otu ebe,
wịịlu ahụ na-eguzokwa. Mgbe ha na-ebuli onwe ha elu,
wịịlu ndị ahụ na-ebulikwa onwe ha elu, n’ihi na mmụọ
nke ihe ahụ dị ndụ dị n’ime ha. **18** Emesịa, ebube nke
Onyenwe anyị sitere na mbata ọnụ ụzọ ụlọnsọ ahụ pụọ,
gaa guzo n’elu cherubim ndị ahụ. **19** Mgbe m nọ na-ele
anya, cherubim ahụ gbasapụrụ nku ha felie, wịịlu ha
niile dịkwa n’akụkụ ha. Ha guzoro na mbata ọnụ ụzọ nke

dị n’akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ụlọ Onyenwe anyị, na
ebube nke Chineke nke Izrel dịkwa n’elu ha. **20** Ndị a bụ
ihe ndị ahụ dị ndụ, nke m hụrụ n’okpuru Chineke Izrel
n’akụkụ osimiri Keba, amatara m na ha bụ cherubim. **21**
Nke ọbụla n’ime ha nwere ihu anọ na nku anọ, na ihe
yiri aka mmadụ n’okpuru nku ha. **22** Ihu ha yikwara ihu
ihe ndị ahụ m hụrụ n’akụkụ osimiri Keba. Nke ọbụla na-
agakwa ije n’ihu ihu na-eleghị anya n’azụ.

11 Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m mee ka m
bịaruo n’ọnụ ụzọ ama ụlọ Onyenwe anyị, nke dị n’akụkụ
ọwụwa anyanwụ. N’ebe ahụ, n’oghere nke ọnụ ụzọ ama
ahụ, ahụrụ m iri mmadụ abụọ na ise. Ahụkwara m n’etiti
ha, Jaazanaya nwa Azoa na Pelataya nwa Benaya, bụ
ndịisi ndị Izrel. **2** Ọ sịrị m, “Nwa nke mmadụ, ndị a bụ ndị
ikom na-agba izu ajọ ihe, na-enyekwa ndụmọdụ ọjọọ niile
a na-enye n’obodo a. **3** Ha na-asị, ‘Oge a ga-ewuzi ụlọ ndị
ahụ ọ dịghị nso? Obodo a bụ ite igwe, anyị onwe anyị
bụkwa anụ dị n’ime ya.’ **4** N’ihi ya, nwa nke mmadụ, buo
amụma megide ha.” **5** Mgbe ahụ, Mmụọ nke Onyenwe
anyị bịakwasịrị m sị m kwuo, “Otu a ka Onyenwe anyị
sịrị: otu a ka unu na-ekwukwa, unu ndị ndu ụlọ Izrel,
ma amaara m ihe unu bụ n’uche. **6** Unu egbuola ọtụtụ
mmadụ n’ime obodo a, meekwa ka okporoụzọ ya jupụta
n’ozu ndị nwụrụ anwụ. **7** “N’ihi ya ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị ji sị, ozu ndị ahụ niile tọgbọ
n’okporoụzọ obodo unu bụ anụ ndị ahụ unu gburu egbu,
obodo a bụkwa ite. Ma aga m eme ka unu site n’ime ya
pụta. **8** Mma agha ahụ unu na-atụ egwu ya ka m ga-eme
ka ọ bịakwasị unu. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ

Onyenwe anyị kwubiri ya. **9** Aga m esitekwa n'etiti ya
kpọpụta unu, were unu nyefee n'aka ndị mba ọzọ, ma
kpekwa unu ikpe. **10** Unu ga-ada site na mma agha. Ọ bụ
n'oke ala Izrel niile ka m ga-anọ kpee unu ikpe. Mgbe
ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. **11** E,
obodo a agaghị abụrụ unu ite. Unu agaghị anọkwa n'ime
ya dịka anụ. Aga m ekpe unu ikpe n'oke ala Izrel niile. **12**
Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị. N'ihi na unu bụ ndị na-enupu isi site n'iwu m na
ụkpụrụ m. Ma unu na-agbaso nzọ ụkwụ nke mba ndị ahụ
niile gbara unu gburugburu." **13** Mgbe m ka nọ na-ebu
amụma, Pelataya nwa Benaya nwụrụ. Mụ onwe m kpuo
ihu m n'ala kwaa akwa sị, "Ewoo, Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị ị ga-ebibi ndị niile fọdụrụ n'ala
Izrel?" **14** Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **15** "Nwa
nke mmadụ, ụmụ nke nna gị, ọ bụladị ụmụnna gị, na
ndị mgbapụta gị na ezinaụlọ Izrel niile, ọ bụ ha ka ndị
bi na Jerusalem sịrị, 'Ha esitela n'ebe Onyenwe anyị nọ
gaa ebe dị anya, ọ bụkwa anyị ka enyere ala nke a ka
ọ bụrụ ihe nnweta anyị,' **16** "N'ihi nke a, kwuo, 'Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-asị,
N'agbanyeghị na m zipụrụ ha gaa ebe dị anya n'etiti mba
dị iche iche, chụsakwaa ha n'etiti ala dị iche iche, ma
nwa mgbe nta, a bụụrụ m ha ebe dị nsọ n'ala niile ahụ
bụ ebe ha gara.' **17** "Ya mere kwuo, 'Nke a bụ ihe Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu: Aga
m achịkọtakwa unu ọnụ ọzọ, site n'obodo niile bụ ebe
unu gbasara, nyeghachikwa unu ala Izrel.' **18** "Ha ga-
alọghachi n'ebe ahụ, sitekwa n'etiti ya wezuga oyiyi ihe

arụ niile, na arụsị niile bụkwa ihe arụ. 19 Aga m enyekwa
ha otu obi, tinyekwa mmụọ ọhụrụ n'ime ha. Aga m ewepụ
site n'ime ha obi kpọrọ nkụ ma nye ha obi nke anụ ahụ.
20 Nke a ga-eme ka ha soro ụkpụrụ m na iwu m niile,
leziekwa anya idebe ha. Ha ga-abụ ndị nke m, mụ onwe
m ga-abụkwa Chineke ha. 21 Ma banyere ndị ahụ obi ha
na-agbaso ihe ọjọọ na ihe niile rụrụ arụ, mmehie ha ka m
ga-atụkwasị n'isi ha; otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwubiri ya." 22 Mgbe ahụ, cherubim
ndị ahụ weliri nku ha elu, wịịlu ndị ahụ dịkwa n'akụkụ
ha ma ebube nke Chineke nke Izrel guzokwa n'elu ha.
23 Ebube Onyenwe anyị sitere n'etiti obodo ahụ rigoo,
guzo n'elu ugwu, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. 24 N'ime ọhụ,
Mmụọ nke Chineke buliri m elu bubata m na Kaldịa, ebe
ndị a dọkpụụrụ gaa mba ọzọ nọ. Otu a ka ọhụ m hụrụ si
hapụ m. 25 Agwakwara m ndị niile ahụ e mere ka ha jee
biri na mba ọzọ ihe niile nke Onyenwe anyị gosiri m.

12 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, i bi n'etiti ndị na-enupu isi, ndị nwere anya ịhụ
ụzọ ma ha adịghị ahụ; ndị nwere ntị ịnụ ihe ma ha adịghị
anụ ihe, n'ihi na ha bụ ndị nnupu isi. 3 "Ya mere, nwa
nke mmadụ, kwakọtaa ngwongwo ụlọ gị maka ị ga biri
n'ala ọzọ, mee nke a n'ehihie dịka ha na-ele gị anya, hapụ
ụlọ gị gaa n'ebe ọzọ. Ma eleghị anya ha ga-aghọta, ọ bụ
ezie na ha bụ ndị nnupu isi. 4 Kwapụta ngwongwo gị
n'ezi n'ehihie ka ha hụ ya. Ma hapụ ụlọ gị n'abalị dịka
ndị na-agba ọsọ ndụ si eme, mgbe ha na-amalite ije ha,
nke ịga ibi n'ala ọzọ. 5 Mgbe ha na-ele gị anya, gwupuo
mgbidi, site na ya kwara ngwongwo gị pụọ. 6 Mgbe ha nọ

na-ele gị anya, bulie ibu gị, tụkwasị ya n'ubu gị, pụọ gawa
n'ime ọchịchịrị, kpuchie ihu gị, ka ị ghara ihu ala ahụ
anya. N'ihi na emela m gị ihe ịrịbama nye ụlọ Izrel niile."
7 Emere m ihe e nyere m n'iwu. Ebupụtara m ngwongwo
m n'ehihie, jikọta ha maka ịgba ọsọ ndụ. N'anyasị, eji m
aka m gwuo ọnụ na mgbidi ahụ. Ebukwasịrị m ngwongwo
m n'ubu, bulie ije n'ime ọchịchịrị mgbe ha nọ na-ele m
anya. 8 N'ụtụtụ echi ya, okwu Onyenwe anyị bịakwutere
m, 9 "Nwa nke mmadụ, ọ bụ na ụlọ Izrel ndị nnupu isi
ahụ ajụbeghị gị, 'o lee ihe ị na-eme?' 10 "Gwa ha, 'Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru:
Amụma a bụ maka onyeisi nọ na Jerusalem, n'ụlọ Izrel
niile nọkwa ebe ahụ.' 11 Sị ha, 'Mụ onwe m bụ ihe ama
nye unu.' "Dịka m mere, otu a kwa ka a ga-eme nye ha.
Ha ga-aga na mba ọzọ biri ka ndị a dọtara n'agha. 12
"Nwa eze nke nọ n'etiti ha ga-amaburu ibu ya n'ubu pụọ
n'ọchịchịrị, ọ ga-egwupụ mgbidi aja nke obodo site n'ebe
ahụ pụọ. Ọ ga-ekpuchikwa ihu ya ka ọ ghara iji anya ya
hụ obodo ahụ. 13 Ma aga m eji ụgbụ m jide ya, meekwa
ka ọ bịaruo Babilọn bụ ala ndị Kaldịa. Ebe ahụ ka ọ ga-
anọ nwụọ, ma ọ gaghị ahụ ya anya. 14 Ndị niile gbara ya
gburugburu na ndị agha ya niile ka m ga-achụsa n'ala
niile, ọ bụkwa mma agha ka m ga-amịpụta jiri chụọ ha
ọsọ. 15 "Ha ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị,
mgbe m chụsachara ha n'etiti mba niile dị iche iche,
fesaakwa ha n'ala niile. 16 Ma ọ bụ mmadụ ole na ole
n'ime ha ka m ga-edebe ndụ site na mma agha, na ụnwụ
na ọrịa na-efe efe. Ka ha nwee ike kọọ akụkọ ihe arụ niile
ha n'etiti mba dị iche iche ebe ha gbagara ọsọ. Ha ga-

amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.” 17 Okwu
Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 18 “Nwa nke mmadụ, tụọ
egwu mgbe ị na-eri nri gị. Jirikwa ihe ọtụtụ tụpụta mmiri
ọṅụṅụ gị, dịka a ga-asị na ọ bụ ihe ikpeazụ i nwere. 19 Ị
ga-asịkwa ndị bi n’ala ahụ, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu banyere ndị bi na
Jerusalem, n’ala nke Izrel, sị, Ha ga-eji ụjọ rie achịcha
ha, jirikwa obi ịlọ mmiri ṅụọ mmiri ha, n’ihi na a ga-
ekpochapụ ihe niile dị n’ala ha, n’ihi ihe ike nke ndị bi
n’ime ya. 20 Obodo niile nke ndị mmadụ bi n’ime ya ga-
ala n’iyi, otu aka ahụ, ala unu niile ga-abụ ebe tọgbọrọ na
nkịtị. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe bụ Onyenwe
anyị.’” 21 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 22 “Nwa
nke mmadụ, kedụ ihe ilu a na-atụ n’Izrel pụtara, nke na-
asị ‘Ụbọchị adịla oke anya, ọhụ niile abụrụkwala ihe na-
enweghị isi?’ 23 Gwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu, Aga m eme ka ilu a kwụsị,
ha agaghị atụkwa ya dịka ilu n’Izrel ọzọ.’ Kama gwa ha,
‘N’ụbọchị ahụ adịla nso mgbe ọhụ niile ga-emezu. 24
N’ihi na agaghị enwekwa ọhụ ụgha ọzọ, maọbụ ịjụ ase ire
ụtọ n’etiti ụlọ Izrel. 25 Ma mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
ga-ekwu ihe m zubere. Ihe ọbụla m kwuru ga-emezu na-
atụfughị oge. N’ihi na ọ bụ n’oge unu dị ndụ, unu ndị
nnupu isi, ka m ga-emezu ihe ọbụla bụ nke m kwuru. Otu
a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri
ya.’” 26 Okwu nke Onyenwe anyị bịakwutere m, 27 “Nwa
nke mmadụ, lee, ụlọ nke Izrel na-asị, ‘Ọhụ niile ọ na-
ahụ bụ maka ọtụtụ afọ dị n’ihu, amụma ya bụkwa maka
oge na-abịa n’ihu.’ 28 “N’ihi ya, gwa ha, ‘Otu a ka Onye

kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, ọ dịghịkwa
okwu m nke a ga-atụfu oge ọzọ n'ime ya, ihe ọbụla m
kwuru ka a ga-emezu. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwubiri ya.'"

13 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, buo amụma megide ndị amụma nke Izrel ndị na-
ebu amụma ugbu a, gwa ndị amụma ahụ na-ekwu ihe
sitere ha n'uche: 'Nụrụnụ okwu nke Onyenwe anyị. 3 Otu
a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,
Ahụhụ ga-adịrị ndị amụma nzuzu ndị na-agbaso mmụọ
nke onwe ha, ndị ọ dịghị ihe ha na-ahụ. 4 Gị Izrel, lee, ndị
amụma gị niile dị ka nkịta ọhịa bi na mkpọmkpọ ebe. 5
Unu arịgobeghị na oghere jupụtara na mgbidi maọbụ
rụzie mgbidi aja ndị ahụ maka nchekwa ndị Izrel ka o
nwee ike kwudosie ike n'ụbọchị agha nke Onyenwe anyị.
6 Ọhụ ha bụ ụgha, otu a, ịjụ ase ha bụkwa ụgha, ha na-asị,
"Onyenwe anyị kwupụtara," ebe Onyenwe anyị ezipụghị
ha, ha na-agakwa n'ihu na-atụ anya ka o mezuo okwu
ha. 7 Ọ bụghị ọhụ ụgha ka unu hụrụ, ọ bụghịkwa okwu
ịjụ ase ụgha ka unu kwuru, mgbe unu na-asị, "Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara," n'agbanyeghị na mụ onwe
m ekwughị okwu? 8 "'N'ihi ya, Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, aga m ebibi unu n'ihi okwu
ụgha na ọhụ ụgha unu niile. Edoola m onwe m imegide
unu, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri. 9 Aka m ga-emegide ndị amụma niile ahụ bụ
ndị na-ahụ ọhụ ụgha, na-agbakwa afa ụgha. Ha a gaghị
esonye na otu ọgbakọ ndị m maọbụ bụrụ ndị agụnyekọrọ
n'akwụkwọ ndekọta aha ụlọ nke Izrel, ha agaghị abakwa

n'ala ndị Izrel. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m
bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị. 10 "'N'ihi
na ha eduhiela ndị m, mgbe ha na-asị, "Udo," ebe udo
na-adịghị, n'ihi na mgbe e wuru mgbidi na-esighị ike, ndị
amụma ndị a jara ha mma, werekwa nzu techie ya. 11 Ya
mere, gwa ndị ahụ jiri nzu techie mgbidi ahụ na ọ ga-
ada. Oke mmiri ozuzo nke ga-ezobiga oke ga-ezo, aga m
ezitekwa mkpụrụ mmiri dị ukwuu nke ga-ada, na oke
ifufe nke ga-akwada ya. 12 Mgbe mgbidi ahụ dara, ndị
mmadụ ọ gaghị ajụ, "Olee ebe mgba ọcha ahụ ị ji techie
ya dị?" 13 "'Ya mere, Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, aga m eji oke ifufe nke ọnụma
m, na oke mmiri ozuzo nke iwe m, ma oke akụmmiri nke
oke iwe m mebie ya. 14 Aga m akwada mgbidi ahụ unu
tere nzu, aga m emekwa ka ọ daruo ala nke ga-eme ka
ahụ ntọala ya anya; ọ ga-adakwasịkwa unu, gwepịa unu.
Mgbe ọ dara ọ ga-egbuchapụ unu niile; unu ga-amatakwa
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. 15 Otu a ka m ga-esi
gosipụta iwe m n'ebe mgbidi ahụ nọ, na n'ahụ ndị ahụ ji
nzu techie ya. Aga m asị unu, "Mgbidi ahụ adịghịkwa, otu
a ka ọ dịkwa ndị ahụ ji nzu techie ya, 16 bụ ndị amụma
Izrel ndị ahụ buru amụma nye Jerusalem, ndị hụkwara ya
ọhụ udo mgbe udo na-adịghị, otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri."' 17 "Ma ugbu a, gị
nwa nke mmadụ, chee ihu n'ebe ụmụada ndị unu nọ,
ndị nke na-ebu amụma dị ka o si si ha n'obi pụta. Buo
amụma megide ha 18 sị, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu, Ahụhụ dịrị ndị inyom na-
adụnye ọgwụ mgbaasị na nkwoji aka ha na-emekwa akwa

mgbokwasị nke ikpuchi isi maka ndị mmadụ dị iche iche,
iji raata ha. Unu si aṅaa chee na unu ga-echebe ndụ unu
mgbe unu buru ụzọ mee ka ndị m maa n’ọnya? **19** Unu
emeela ka m ghara ịdị nsọ n’etiti ndị m, n’ihi mkpoju
aka ọka balị na iberibe achịcha ole na ole. N’ihi ya, unu
emeela ka ha nwụọ bụ ndị na-ekwesighị ịnwụ anwụ.
Unu edebekwala ha ndụ bụ ndị na-ekwesighị ịdị ndụ,
site n’okwu ụgha unu na-agwa ndị m, bụ ndị na-aṅa ntị
n’okwu ụgha. **20** “‘N’ihi nke a, Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị na-ekwu, ana m emegide ọgwụ mgbaasị
niile nke unu ji achụ nta mkpụrụobi ndị m dịka nnụnụ.
Aga m adọwapụ ha site n’aka unu, napụtakwa ndị m, bụ
ndị unu ji n’ọnya dị ka nnụnụ e tinyere n’ụlọ akpara akpa.
21 Aga m adọwa akwa mgbokwasị ọgwụ unu, napụta ndị
m site n’aka unu. Ha agaghị amakwa n’ọnya nke ike unu
ọzọ. N’ụzọ dị otu a unu ga-amatakwa na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. **22** N’ihi na ụgha unu emeela ka obi ndị ezi
omume daa mba, mgbe ọ na-abụghị uche m na ihe dị otu
a ga-eme. Ma unu emeela ka obi ndị ajọ omume sie ike
site na nkwa ogologo ndụ unu kwere ha, mee ka ha ghara
isite n’ụzọ ọjọọ ha chegharịa ma zọpụta ndụ ha. **23** N’ihi
nke a, unu agaghị ahụkwa ọhụ ụgha ọzọ, maọbụ gbaa afa.
M ga-anapụta ndị nke m site n’aka unu. Mgbe ahụ unu
ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.’”

14
Ụfọdụ n’ime ndị okenye Izrel bịakwutere m, nọdụ ala
n’ihu m. **2** Mgbe ahụ okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, **3**
“Nwa nke mmadụ, ndị ikom ndị a na-efe arụsị n’ime obi
ha, ma tinyekwa ihe ịsụ ngọngọ nke ajọ omume ya n’ihu
ha. Aga m ekwenye ka ha jụta m ase ọbụla? **4** Ya mere,

gwa ha okwu sị ha ‘Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Mgbe onye Izrel ọbụla na-
agbaso arụsị n’obi ya, nke na-ekwekwa ka arụsị ndị a na-
eduba ya na mmehie, bịakwutere onye amụma ịjụta ya
ase, mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ga-aza onye ahụ dịka o
si dị, ya bụ dịka ịba ụba nke arụsị ya niile si dị. 5 N’ụzọ dị
otu a ka m ga-esi nwetaghachikwa obi ndị Izrel niile bụ
ndị si n’ebe m nọ wezuga onwe ha, ma malite ife arụsị.’ 6
“N’ihi ya, gwa ụlọ Izrel, ‘Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu, Chegharịanụ! Sitenụ
n’ife arụsị unu niile chigharịa, jukwanụ omume unu niile
rụrụ arụ. 7 “‘N’ihi na onye ọbụla n’ụlọ Izrel maọbụ onye
ọbụla n’ime ndị ọbịa bi n’ala Izrel, nke kewapụrụ onwe
ya site n’iso m, si otu a mee ka arụsị ọ na-efe baa ya
n’obi, nke na-etinye ihe ịsọ ngọngọ ajọ omume n’ihu ha,
mechaa, gakwuru onye amụma maka isite n’aka ya ịjụta
m ase, mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ga-azaghachi ha. 8
Aga m edokwa onwe m imegide ha, mee ka ha bụrụ ihe
ịmaatụ na ilu nye ndị ọzọ. Aga m esitekwa n’etiti ndị m
wezuga ha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. 9 “‘Ọ bụrụ na arafuo onye amụma ahụ
ka o buo amụma, ọ bụ mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
rafuru onye amụma ahụ. Aga m esetipụ aka m megide ya,
bipụkwa ya site n’etiti ndị m, bụ Izrel. 10 Ha ga-ata ahụhụ
n’ihi mmehie ikpe ọmụma ha, dịka ikpe ọmụma dịrị onye
na-ajụ ase, otu a ka ọ ga-adịkwa nye onye amụma ụgha
ahụ. 11 Mgbe ahụ, ụmụ Izrel agaghị esitekwa n’iso m
kpafuo ọzọ. Ha agakwaghị eji mmehie merụọ onwe ha,
kama ha ga-abụ ndị m, mụ onwe m ga-abụkwa Chineke

ha. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwupụtara ya.'" **12** Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **13**
"Nwa nke mmadụ, ọ bụrụ na ndị bi n'ala emehie megide
m, site n'ekwesighị ntụkwasị obi ha, ọ bụrụ na m esetipụ
aka m mee ka oke ụnwụ bịakwasị ha, ọ bụrụkwa na m
emee ka mmadụ na anụmanụ niile dị n'ala a nwụchasịa,
14 a sịkwa na Noa, Daniel na Job bi n'etiti ya, ha ga-
azọpụta naanị onwe ha n'ezi omume ha. Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya. **15** "Asị
na m eziga anụ ọhịa ọjọọ ka ha bịa bibie ala ahụ, mee ka
ọ ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu meekwa ka mmadụ ọbụla ghara
ị site n'ime ya gafee n'ihi anụ ọhịa ndị ahụ, **16** dịka m na-
adị ndụ ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
na-ekwu, ọ bụrụkwarị na ndị ikom atọ ndị a nọ n'ebe a,
ha agaghị anapụta ọ bụladị ụmụ ha ndị nwoke maọbụ
ụmụ ha ndị nwanyị site n'ịla n'iyi. Naanị ha ka a ga-
azọpụta, ma ala ahụ ga-abụ ihe tọgbọrọ n'efu. **17** "Ọ bụrụ
na a sị na m mere ka mma agha bịakwasị ala ahụ, m sị,
'Ka mma agha gabiga site n'ala ahụ niile gburugburu,' ma
gbuo mmadụ na anụmanụ niile dị n'ime ya, **18** dịka m na-
adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri, a sịkwarị na ndị ikom atọ ndị a nọ n'ala
ahụ, ha agaghị anapụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ha ndị
inyom site n'ịla n'iyi. Kama, ọ bụ naanị ha onwe ha ka
a ga-anapụta. **19** "Ọzọkwa, ọ bụrụ na m eziga oke iwe
m site n'ajọ ọrịa na-efe efe, ọ bụrụ na ọrịa ahụ egbuo
mmadụ na anụmanụ ha niile, **20** dịka m na-adị ndụ, otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri,
a sịkwa na Noa, Daniel na Job bi n'ime ya, ha agaghị

anapụta ụmụ ha ndị ikom maọbụ ndị inyom site n'ịla
n'iyi. Ha ga-azọpụta naanị onwe ha n'ezi omume ha. 21
"N'ihi na otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru, a ga-esi aṅaa napụta ya, mgbe m zipụrụ ụzọ
ikpe m anọ dị oke egwu nke na-echere Jerusalem. Ikpe
ndị a bụ: mma agha na ụnwụ, anụ ọhịa ọjọọ na-adọgbu
adọgbu na ọrịa na-efe efe, ka ha gbuchapụ mmadụ na
anụmanụ niile dị n'ime ya. 22 Ma a ga-enweta ụfọdụ ndị
ga-afọdụ ndụ, bụ ụmụ unu ndị nwoke na ndị nwanyị,
ndị a ga-anapụta site n'ahụhụ ndị a. Ha ga-abịakwute
unu. Mgbe unu hụrụ omume ha, na obibi ndụ ha, ha ga-
abụrụ unu ihe nkasiobi n'ihi na unu ga-esite na ha mata
ụdị mbibi nke m mere ka ọ bịakwasị Jerusalem. 23 A ga-
akasịkwa unu obi mgbe unu hụrụ omume ha na obibi
ndụ ha, unu ga-amatakwa na ọ bụghị n'efu ka m mere ka
ihe ndị a niile dakwasị ha." Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya.

15 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, olee, ụzọ osisi vaịnị si pụọ iche site n'alaka osisi
ndị ọzọ dị n'ime oke ọhịa? 3 A na-esi n'ime osisi ya were
mepụta ihe ọbụla bara uru? Ọ bụ site na ya ka a na-esi
emepụta osisi nke e ji ekonye ihe? 4 Uru ha bara bụ
iji ha menye ọkụ. Ma mgbe isi ya abụọ repịara, mgbe
etiti ya rekwara ọkụ, o nwere ihe ọzọ mmadụ nwere ike
iji ya mee? 5 Ọ bụrụ na ọ baghị uru mgbe o zuruoke,
a ga-esi aṅa were ya mepụta ihe bara uru mgbe ọkụ
repịasịrịla ya, ọ ghọọ unyi? 6 "N'ihi ya, ihe ndị a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu, dịka m
sitere n'etiti ọhịa niile wepụta osisi vaịnị nye ka ọ bụrụ

nkụ e ji emenye ọkụ, otu a ka m ga-esi mesoo ndị bi na
Jerusalem. 7 Aga m eche ihu m imegide ha. Ọ bụ ezie
na ha esitela n'ọkụ pụta, ma ọkụ ga-erepịa ha. Unu ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, mgbe m guzoro
onwe m megide ha. 8 Aga m emekwa ka ala ha tọgbọrọ
n'efu, n'ihi na ha bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi. Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri."
16 Okwu nke Onyenwe anyị bịakwutere m, 2 "Nwa nke
mmadụ, gwa Jerusalem okwu mee ka ọ mara banyere
ndụ ya niile rụrụ arụ 3 sị ya, 'Ihe ndị a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-agwa Jerusalem: Ịpụta
ụwa gị na ọmụmụ gị bụ n'ala ndị Kenan; nna gị bụ onye
Amọrị, nne gị bụ onye Het. 4 N'ụbọchị ahụ a mụrụ gị,
ebeghị otubo gị, ọ dịghị onye lekọtara gị maọbụ jiri mmiri
saa gị ahụ ị sachapụ gị unyi maọbụ tee gị nnu, maọbụ jiri
akwa kechie gị. 5 Ọ dịghị onye nwere obi ebere n'ebe ị
nọ. Ọ dịghị onye ihe banyere gị metụrụ n'obi, ọ dịkwaghị
onye lekọtara gị. Kama n'ụbọchị ahụ a mụrụ gị a tufuru
gị n'ọhịa, n'ihi na-eledara gị anya. 6 "'Ma mgbe m si
n'ebe ahụ ị tọgbọ na-agafe, ahụrụ m gị ka i chịlịri ụkwụ
gị, ọbara jukwara gị ahụ, dịka ị dina n'ime ọbara gị. N'oge
ahụ, ihe pụrụ m n'ọnụ bụ, "Dị ndụ." 7 Emere m ka ị too
dịka osisi na-eto eto n'ime ọhịa. I tolitere, too ogologo
ma tozuo oke na nwanyị, ị kpụrụ ara, agịrị isi gị pukwara,
ma gị onwe gị gba ọtọ. 8 "'Emesịa, a gafere m n'akụkụ gị,
mgbe m lere gị anya ahụrụ m na i tozuola onye mmadụ
ga-ahụ n'anya. A gbasapụrụ m akụkụ akwa m n'ahụ gị,
jiri ya kpuchie ọtọ gị. Aṅụrụ m gị iyi, mụ na gị gbara
ndụ, ị ghọkwara nke m. Ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ

Onyenwe anyị kwupụtara. 9 "'Eji m mmiri saa gị ahụ,
sachapụ ọbara dị gị n'ahụ, teekwa gị mmanụ. 10 Enyere
m gị akwa ọcha na uwe a kpara nke ọma, nke i ji kpuchie
ahụ gị. Nyekwa gị akpụkpọụkwụ e ji ezi akpụkpọ kwaa,
jirikwa ezi akwa ọcha na uwe ndị dị oke ọnụ kpuchie
gị. 11 Eyinyere m gị ihe ịchọ mma, tinye ọlaaka n'aka
gị, nakwa ọlaolu n'olu gị. 12 Etinyekwara m gị ọla n'imi,
tinye gị ọlantị abụọ na ntị gị, na okpueze mara mma n'isi
gị. 13 E ji ihe ịchọ mma ọlaọcha na ọlaedo chọọ gị mma.
Uwe gị bụkwa uwe ezi akwa ọcha, uwe dị oke ọnụ, na uwe
a kpara nke ọma. Nri ị na-eri bụ ụtụ ọka a yọchaziri nke
ọma, na mmanụ aṅụ, na mmanụ oliv. Mma gị pụtaziri
ihe nke ọma, ị ruo ogo ịbụ eze nwanyị. 14 Aha gị dara
ụda nke ukwuu n'etiti mba dị iche iche n'ihi mma gị, nke
zuruoke site n'ebube ahụ bụ nke m tụkwasịrị gị. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara.
15 "'Ma ị tụkwasịrị mma gị obi, jiri n'ihi na a mara aha
gị ghọọ onye akwụna. I wekwaara onwe gị nye nwoke
ọbụla gabigara mee ka mma gị bụrụ nke ya. 16 Ị were
uwe gị ụfọdụ, meere onwe gị ebe dị iche iche dị elu nke
tụrụ agwa, ebe doziri ihe ndina ịkwa iko gị. Ihe dị otu a
emetụbeghị mbụ, ha ekwesịkwaghị ime mgbe ọbụla. 17 Ị
chịrị ọlaọcha na ọlaedo ndị ahụ mara mma, bụ nke m
nyere gị, were ha kpụọrọ onwe gị oyiyi nwoke dị iche
iche, ndị ị na-akpọ isiala nye. N'ụzọ dị otu a ka gị na
ha si na-akwakọ iko. 18 Uwe ọma ahụ a kpara akpa ka
i ji kpuchie ha. Mmanụ m na ụda m na-esi isi ụtọ ka ị
chere n'ihu ha dịka onyinye. 19 Ọzọkwa, ụtụ ọka ọma,
mmanụ oliv na mmanụ aṅụ, nri ndị m nyere gị ka i rie,

ka i ji chụọ aja na-esi isi ụtọ n'ihu ha. Otu a ka o si dị,
ka Onyenwe anyị Onyenwe anyị kwupụtara. **20** "'Ụmụ
niile ị mụtaara m, nwoke na nwanyị, ka i ji chụọrọ arụsị
gị aja ka ha rie. Ọ bụ na ịgba akwụna gị ezughịrị gị? **21**
Ma i gburu ụmụ m, jiri ha chụọ aja nye arụsị! **22** N'oge
ndị a niile ị na-akwa iko, na-eme ihe arụ ndị a niile, o
metụbeghị gị n'obi ka i cheta ụbọchị niile ndị ahụ ị bụ
nwantakịrị, mgbe ị nọ na-agba ọtọ, mgbe ọbara jupụtara
gị n'ahụ. **23** "'Ahụhụ, ahụhụ, ga-adịrị gị, ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. Tinyekwara ajọ
omume gị niile, **24** i wuuru arụsị gị ụlọ ebe ịkwa iko,
wuokwa ụlọ arụsị ndị ọzọ n'akụkụ okporoụzọ niile. **25** I
wuuru onwe gị ebe ịchụ aja e wuliri elu dị iche iche n'isi
ụzọ niile, si otu a merụọ mma gị. N'ebe ahụ ka ị na-anọ
na-emeghere onye ọbụla gafetara ụkwụ gị abụọ, mee
ka ịkwa iko gị na-amụbanye. **26** Ị kwasoro ndị Ijipt bụ
ndị agbataobi gị iko, ndị anụahụ ha dị ukwuu. I si otu
a mee ka iwe dị ukwuu wee m megide ịkwa iko gị nke
na-aba ụba. **27** N'ihi ya, esetipụrụ m aka megide gị, e
webilatara m oke ala gị ka ọ dị ntakịrị; ewere m gị nyefee
oke ọchịchọ nke ndị iro gị, bụ ndị inyom Filistia, ndị ihere
mere n'ihi omume gị niile ruru unyi. **28** Gị na ndị Asịrịa
akwaala iko, n'ihi na afọ adịghị eju gị. Ọ bụladị mgbe nke
a gasịrị, ị bụkwa onwe na-enweghị afọ ojuju. **29** I mere ka
ịkwa iko gị mụbaa ruo ala ndị Kaldịa, mba ahụ ịzụ ahịa
doro anya. Ma ọbụladị na nke a afọ ejughịkwa gị. **30** "'Iwe
m dị ọkụ megide gị, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara. Mgbe ị na-eme ihe ndị a,
ị na-eme ha nnọọ dị ka onye akwụna nke ihere adịghị

eme. **31** Mgbe ị rụrụ ụlọ arụsị n'isi ụzọ niile, wuokwa ụlọ
ịkwa iko gị na mbara ụzọ niile, i meghị ya dịka akwụna,
n'ihi na ị jụrụ ịnara ndị gị na ha kwara iko ego ọbụla. **32**
"'N'ezie, ị bụ nwanyị na-akwa iko ma ị nọ na di, onye na-
anabata ndị ikom ọzọ karịa di ya! **33** Ndị akwụna niile
na-anata onyinye, ma gị onwe gị na-enye ndị ikom niile
hụrụ gị n'anya onyinye, inye ha ngarị ka ha bịakwute gị
site n'ebe niile bịakwute gị n'ihi ịgba akwụna gị. **34** N'ihi
ya, ị dị iche n'etiti ndị inyom ndị ọzọ n'ụdị ịgba akwụna
gị, o nweghị onye na-agbaso gị na-arịọ gị maka ịkwaso gị
iko. Ị kwụrụ ụgwọ ma o nweghị ụgwọ a kwụrụ gị, n'ụzọ
dị otu a ị dị iche. **35** "'N'ihi nke a, gị nwanyị akwụna,
nụrụ okwu Onyenwe anyị! **36** Nke a bụ ihe Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, N'ihi na ị wụpụrụ
agụụ nke anụ ahụ gị, kpugheekwa ọtọ gị n'ịkwa iko gị
nke gị na ndị ị hụrụ n'anya na-akwa, na n'ihi arụsị gị
niile rụrụ arụ, nakwa n'ihi na ị nyere ha ọbara ụmụ gị, **37**
n'ihi ya, aga m achịkọta ndị niile bụ ndị ahụ niile ị hụrụ
n'anya, ndị gị na ha na-enwe obi ụtọ, ndị ị hụrụ n'anya,
ma ndị ị kpọrọ asị. Aga m achịkọta ha site gburugburu gị
imegide gị, gbaa gị ọtọ n'ihu ha, ka ha hụ ọtọ gị niile.
38 Aga m ata gị ahụhụ a na-ata ndị inyom na-akwa iko,
na ndị inyom na-egbu mmadụ. Aga m eme ka ịbọ ọbọ
ọbara nke ọnụma m, ya na ekworo m, bịakwasị gị. **39**
Aga m enyefe gị n'aka ndị ahụ ị hụrụ n'anya, bụ ọtụtụ
mba ahụ dị iche iche. Ha ga-ebibi gị, kwada ụlọ ịkwa iko
gị, na ụlọ arụsị gị niile dị elu, gbaa gị ọtọ, narakwa gị
uwe gị niile, na ihe ịchọ mma gị niile, hapụ gị ka ihere
mee gị. **40** Ha ga-akpọta igwe mmadụ ga-emegide gị, ndị

ga-atụ gị nkume, jirikwa mma agha ha bọkasịa gị. 41 Ha
ga-agba ụlọ gị ọkụ ma takwaa gị ahụhụ n’ihu ọtụtụ ndị
inyom. Aga m ahụkwa na ị kwụsịrị ịkwa iko ị na-akwa, ị
ga-akwụsịkwa ịkwụ ụgwọ ahụ ị na-akwụ ndị iko gị. 42
Mgbe ahụ, oke iwe m megide gị ga-adajụ, ekworo m ga-
esite n’ebe ị nọ gabiga. Aga m anọ nwayọọ gharakwa iwe
iwe ọzọ. 43 “‘Ebe ọ bụ na ị chetaghị ụbọchị ndị ahụ niile,
mgbe ị dị n’agbọghọbịa, ma i ji ihe ọjọọ ndị a niile ị na-
eme kpasuo m iwe. Ya mere, aghaghị m ịkwụghachi gị
dịka mmehie gị si dị. Ọ bụ na i meghị omume ndị a rụrụ
arụ, tinyekwara mmehie agụụ ịkwa iko? Ọ bụ ihe Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 44 “‘Lee,
onye ọbụla na-atụ ilu, ga-atụ ilu a banyere gị sị, “Otu ọ dị
nne ka ọ dị nwa ya nwanyị.” 45 N’ezie, ị dị ka nne gị, n’ihi
na nne gị kpọrọ di ya na ụmụ ya asị. Ị dịkwa ka ụmụnne
gị ndị inyom. Ha na-akpọ di ha na ụmụ ha asị. N’ezie,
nne gị bụ onye Het, nna gị bụkwa onye Amọrị. 46 Ada
nne gị bụ Sameria, ya na ụmụ ya bi n’ugwu. Nwanne gị
nwanyị nke nta bụ Sọdọm, ya na ụmụ ya bi n’ala ndịda.
47 Ọ bụghị naanị na ị soro ụzọ ha niile, ị ṅomiri omume
ibi ndụ arụ ha niile, kama dịka a ga-asị na nke a bụ ihe
nta, n’ụzọ gị niile, ị ghọrọ onye rụrụ arụ karịa ha. 48 Ebe
m na-adị ndụ, ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru, Sọdọm na ụmụ ya ndị inyom emetụbeghị
ihe ndị a gị na ụmụ gị ndị inyom mere. 49 “‘Mmehie
nwanne gị nwanyị Sọdọm bụ nganga, na umengwụ, na
oke oriri. Ha jụrụ inyere ndị nọ na mkpa, na ndị agụụ na-
agụ nọ n’ọnụ ụzọ ha aka. 50 Ha dị elu n’obi ha, mee ihe
arụ n’ihu m. N’ihi ya, esitere m n’ihu m wezuga ha dịka ị

hụrụ. 51 Ọ bụladị Sameria emerughị ọkara mmehie niile
i mere. I meela ihe arụ bara ụba karịa nke ha mere, si
otu a gụọ ụmụnne gị ndị inyom ka ndị ezi omume site
n'ihe ndị a niile nke ị mere. 52 Gị onwe gị buru ihe ihere
gị, n'ihi na omume gị ekpepụtala ụmụnne gị ndị inyom.
N'ihi na mmehie gị dị njọ, dịkwa ukwuu karịa nke ha, ha
bụ ndị a gụrụ na ndị ezi omume karịa gị. Ya mere, ka
ihere mee gị, burukwa ọnọdụ ihere gị, n'ihi na ị meela
ka a gụọ ụmụnne gị ndị inyom dịka ndị ezi omume. 53
"'Ma otu ọ dị, aga m eme ka ọganihu nke Sọdọm na ụmụ
ya ndị inyom, na ọganihu nke Sameria na ụmụ ya ndị
inyom, na ọganihu nke gị dịghachikwa n'etiti ha: 54 Ka i
nwee ike bụrụ ọnọdụ ihere gị, ka ihere mekwa gị n'ihi ihe
niile i mere, n'ịkasị ha obi. 55 Ọzọ ndị ụmụnne gị nwanyị
bụ Sọdọm na Sameria na ụmụ ha ndị inyom ga-alọta
n'ọnọdụ mbụ ha; gị na ụmụ gị ndị inyom ga-alọtakwa
n'ọnọdụ mbụ unu. 56 Ma ị pụghị emeghe ọnụ gị kpọọ aha
nwanne gị nwanyị bụ Sọdọm n'ụbọchị nganga gị, 57 tupu
e kpughe ajọ omume gị. Ọ bụladị otu ahụ, ugbu a ị bụ ihe
ịkwa emo nye ndị ada Edọm na ndị agbataobi ya niile,
na ndị ada ndị Filistia. Ndị niile nọ gị gburugburu na-
eleliịkwa gị anya. 58 Ị ga-anata ụgwọ ọrụ nke ịkwa iko
gị, na ihe arụ ndị ọzọ ị na-eme. Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya. 59 "'Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị sịrị, Aga m akwụghachi gị dịka omume
gị si dị, n'ihi na ị ledara iyi ahụ ị ṅụrụ anya site n'imebi
ọgbụgba ndụ ahụ. 60 Ma otu ọbụla o si dị, aga m edebezu
nkwa ahụ niile m kwere gị mgbe ị dị na nwantakịrị. Aga
m eme ka ọgbụgba ndụ ahụ dị n'etiti mụ na gị guzosie ike

ruo ebighị ebi. 61 Mgbe ahụ, ị ga-echeta ụzọ gị niile, ma
nwee ihere, mgbe m ga-ewere ụmụnne gị ndị inyom ndị
ahụ tọrọ gị na ndị nke ị tọrọ nye gị ha dịka ụmụ, ma ọ
bụghị n'ihi ọgbụgba ndụ m. 62 Aga m eme ka ọgbụgba
ndụ mụ na gị guzosie ike, ị ga-amatakwa na mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị. 63 Mgbe ahụ, aga m ekpuchiri gị
ajọ omume niile bụ nke ị mere. Ihere ga-eme gị mgbe
i chetara ndụ ọjọọ gị, ị gaghị emeghekwa ọnụ gị kwuo
okwu n'ihi oke mweda n'ala gị. Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.'"

17 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, tụọ ilu kọwaara ụlọ Izrel akụkọ ihe ọmụma
atụ. 3 Sị ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwuru, otu ugo nke nwere nku abụọ buru
ibu, nke abụba ya tụrụ agwa agwa ma dịkwa ogologo,
feere bịa na Lebanọn, tụjiri ọnụ ọnụ osisi sida kachasị ibe
ya ogologo. 4 Ọ kubipụrụ ọnụ ọnụ alaka osisi a, buru ya
gaa n'ala ebe ọtụtụ ndị na-azụ ahịa juru, kụọ ya n'obodo
ahụ. 5 "'O sitekwara n'ala ahụ were otu mkpụrụ kụọ
ya n'ala mara nnọọ ezi mma. Ọ kụrụ ya dịka e si akụ
osisi wilo n'akụkụ ebe enwere ụba mmiri. 6 Ọ dịghị anya,
mkpụrụ osisi ahụ gbara mgbọrọgwụ, too, ghọọ osisi vaịnị
dị mkpụmkpụ, nke na-awasa awasa, nke alaka ya niile
chere ihu n'ebe ugo ahụ nọ. O nwekwara alaka siri ike, na
akwụkwọ mara mma. 7 "'Ma e nwekwara ugo ọzọ, nke
nwere nku sara mbara, nke jupụtara n'abụba. Mgbe ugo a
bịara, osisi vaịnị a gbasakwara mgbọrọgwụ ya na alaka
ya, chee ugo ahụ ihu, ka ọ gbakwasị ya mmiri. 8 A kụrụ
ya n'ebe ala dị mma, n'akụkụ ọtụtụ mmiri, ka o nwee

ike wapụta ngalaba, mịa mkpụrụ, ghọọkwa ezigbo vaịnị
mara mma.' 9 "Sị ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Ọ ga-adịhụkwa? Ọ bụ na
agaghị ehopu mgbọrọgwụ ya niile, bipụkwa mkpụrụ ya
niile mee ka ọ kpọnwụọ? Ka akwụkwọ ndụ niile nke na-
epute ọhụrụ kpọnwụọ. Ọ gaghị ewekwa ogwe aka dị ike
maọbụ ọtụtụ ndị mmadụ ihopụta ya site na mgbọrọgwụ
ya. 10 A kụọla ya ma ọ ga-etokwa? Ọ gaghị akpọnwụ
kpamkpam mgbe oke ifufe si n'ọwụwa anyanwụ feturu
ya, kpọnwụchakwaa n'ala ebe ahụ ọ nọ puo?'" 11 Mgbe
ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 12 "Ugbu a, gwa
ndị nnupu isi ahụ, 'unu maara ihe ilu a pụtara?' Sị ha,
'Lee, Babilọn bịara na Jerusalem dọkpụrụ eze ya na ndị
ọchịchị ya laa Babilọn. 13 O were otu onye site n'ezinaụlọ
eze, ya na ya gbara ndụ, bụ onye o mere ka ọ ṅụọ iyi. O
sitekwara n'ala ahụ bupụ ndị ndu obodo ahụ niile. 14
N'ụzọ dị otu a, alaeze ahụ ghọrọ alaeze e wedara n'ala nke
ukwuu, nke na-enweghịkwa ike ibili ọzọ. Ọganihu nke
alaeze ahụ dabeere naanị na ndebe ha debere ọgbụgba
ndụ ahụ. 15 Ma o nupuru isi n'okpuru ya site n'iziga
ndị ozi n'Ijipt ka ha nye ya ọtụtụ ịnyịnya na ndị agha. Ọ
ga-enwetakwa ihe ọ chọrọ? Onye na-eme ihe dị otu a,
ọ pụrụ ịgbanarị ntaramahụhụ? Ọ pụrụ imebi ọgbụgba
ndụ ma gbalaga? 16 "'N'ezie, dịka mụ onwe m na-adị
ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri, ọ ga-anwụ na Babilọn, n'ala nke eze ahụ
mere ka ọ nọkwasị n'ocheeze, bụ onye o ledara ịṅụ iyi
ya anya mebikwaa ọgbụgba ndụ ya. 17 N'agbanyeghị
igwe ndị agha ya siri ike, Fero agaghị enwe ike zọpụta ya

n’agha, mgbe ha ga-ewulite mgbidi agha, gwuokwa olulu
nnọchibido iji gbuo ọtụtụ mmadụ. 18 O leliri ịńụ iyi ahụ
site n’imebi ọgbụgba ndụ ahụ. N’ihi na o nyere aka ya
n’ihe ibe ma gaa n’ihu mee ihe ndị a niile, mgbapụ agaghị
adịrị ya. 19 “‘Ya mere, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị sịrị, Dịka mụ onwe m na-adị ndụ, aga m
akwụghachi ya n’ihi nleda anya o ledara ịńụ iyi m nakwa
n’ihi ọgbụgba ndụ nke o mebiri. 20 Aga m agbasa ụgbụ m
n’ụzọ o si aga; ọnya m ga-amakwa ya. Aga m ewetakwa ya
na Babilọn, nọdụkwa n’ebe ahụ taa ya ahụhụ n’ihi na ọ
kwesighị ntụkwasị obi nye m. 21 Mma agha ka a ga-eji
gbuo ndị agha ya niile na-agbapụ ọsọ, ndị niile fọdụrụ ka
a ga-achụsasị n’akụkụ niile. Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ
onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola ya. 22 “‘Ihe ndị a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, Mụ
onwe m ga-esi n’ọnụ ọnụ osisi kachasị mma nke osisi
sida kachasị elu kụrụ ihe m ga-akụ. Aga m esi n’ọnụ ọnụ
osisi sida dị elu kụrụ alaka dị nro, nke m ga-akụ n’ugwu
dị ezigbo elu. 23 Ọ bụ n’elu ugwu niile nke Izrel ka m
ga-akụnye ya. Ọ ga-awapụtakwa alaka ya, mịa mkpụrụ,
bụrụkwa sida mara oke mma. Ụmụ nnụnụ dị iche iche
ga-ewu akwụ ha na ya, ha ga-achọtakwa ebe obibi na ndo
nke alaka ya niile. 24 N’oge ahụ, osisi ọhịa niile ga-amata
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, bụ onye na-egbuda
osisi niile dị elu, ma na-ewelikwa ndị dị nta elu. Na ọ bụ
m na-eme ka osisi dị ndụ kpọnwụọ, ma na-emekwa ka
nke nwụrụ anwụ dịrị ndụ. “‘Mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị ekwuola ya. Aghakwaghị m ime ya.’”

18 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, sị, **2** "Gịnị ka
unu bụ mmadụ na-ekwu mgbe unu na-atụ ilu a banyere
ala Izrel? "'Ndị bụ nna eriela mkpụrụ vaịnị na-achaghị
acha, eze ụmụntakịrị a na-eru ha izizi.' **3** "Dịka m na-adị
ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri, unu agaghị atụkwa ilu a ọzọ n'ala Izrel. **4**
N'ihi na mkpụrụobi niile bụ nke m, ma nke nna ma nke
nwa, ha niile bụ nke m. Mkpụrụobi ọbụla mehiere bụ
nke ga-anwụ. **5** "Ọ bụrụ na-enwere otu onye ezi omume
nke na-eme naanị ihe ziri ezi na ihe dị mma, **6** onye na-
adịghị eje n'ugwu iri oriri maọbụ welie anya ya n'ebe
arụsị niile nke Izrel dị, onye na-adịghị emerụ nwunye
onye agbataobi ya, maọbụ dinakwuru nwanyị nọ n'oge
nsọ ya. **7** Onye na-adịghị emegbu ndị mmadụ, kama ọ
na-akwụghachi ụgwọ o ji, maọbụ na-enyeghachi ihe ọ
naara dịka ihe mbe, ọ dịghị apụnara mmadụ ihe o nwere
n'ike, kama ọ na-enye ndị agụụ na-agụ nri, na-enyekwa
ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi. **8** Ọ dịghị agbazinye mmadụ
ego nara mụrụ nwa, ọ dịghị ana ụma site n'aka ha. Ọ na-
esite n'ihe ọjọọ sepụ aka ya, na-ekpekwa ikpe ziri ezi
n'etiti mmadụ na ibe ya. **9** Ọ na-edebezu iwu m niile, na-
agbaso ụkpụrụ m niile n'ikwesị ntụkwasị obi. Onye ezi
omume ka nwoke ahụ bụ; ọ ghaghị ịdịkwa ndụ, otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. **10**
"Ọ bụrụ na o nwere nwa nwoke na-akpa ike, na-akwafu
ọbara, na-emekwa ihe ndị ọzọ dị iche iche, **11** ọ bụ ezie
na nna ya emeghị ihe ndị a: "Ma ọ na-eri nri n'ụlọ arụsị
dị n'ugwu, na-emerụ nwunye onye agbataobi ya; **12** Ọ na-
emegbu ndị ogbenye na ndị nọ na mkpa. Ọ na-apụnara

mmadụ ihe n’ike. Ọ dịghị eweghachi ihe o naara na mbe.
Ọ na-efe arụsị, na-emekwa ihe arụ ndị ọzọ dị iche iche.
13 Ọ na-anara ndị ọ gbazinyere ego ọmụrụnwa na ụma. O
kwesiri ka onye dị otu a dị ndụ? Ọ gaghị adị ndụ. N’ihi na
o meela ihe ndị a niile rụrụ arụ. A ga-egbu ya. Ọbara ya
ga-adịkwa n’isi ya. **14** “Ọ bụrụkwa na nwoke a nwere nwa
nwoke nke hụrụ ihe ọjọọ ndị a niile nna ya na-eme, ma
kpebie na ọ gakwaghị ebi ụdị ndụ ahụ. **15** “Ọ dịghị eri
nri n’ụlọ arụsị dị n’elu ugwu maọbụ welie anya lee arụsị
niile nke Izrel. Ọ dịghị emerụ nwunye onye agbataobi
ya. **16** Ọ dịghị emegbu onye ọbụla, maọbụ anara ihe mbe
n’ihi ego ọ gbazinyere mmadụ. Ọ dịghị apụnara mmadụ
ihe o nwere n’ike, kama na ọ na-enye ndị agụ na-agụ
ihe oriri ya, na-enyekwa ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi;
17 ọ bụrụ na ọ dịghị etinye aka na mmehie ọbụla, na ọ
naghị anara ọmụrụnwa na ụma n’aka ndị o binyere ego,
na ọ na-erubekwara iwu m niile isi, na-agbaso ụkpụrụ m
niile. Onye dị otu a agaghị anwụ n’ihi mmehie nke nna ya
mere. Ọ ga-adị ndụ. **18** Ma nna ya ga-anwụ n’ihi mmehie
niile o mere, n’ihi na ọ bụ onye na-ewe ihe na-abụghị nke
ya, onye na-apụnara ndị ọzọ ihe ha nwere n’ike. Ọ bụkwa
onye na-eme ihe ọjọọ dị iche iche n’etiti ndị ya. **19** “Ma
unu na-ajụ, ‘Gịnị mere nwa adịghị eketa oke n’ahụhụ
nke ajọ omume nna ya?’ Ihe dị otu ahụ apụghị ime, ebe
ọ bụ na nwa ya emeela ihe ziri ezi ma leziekwa anya
debezuo ụkpụrụ m niile, ọ ghaghị ịdị ndụ. **20** Onye ahụ
mere mmehie bụ onye ga-anwụ. Nwa agaghị ata ahụhụ
n’ihi ihe nna ya metara, nna agakwaghị ata ahụhụ n’ihi
ihe nwa ya metara. Onye ezi omume ga-anata ụgwọ ezi

omume o mere, ma onye ajọ omume ga-anata ụgwọ n'ihi
ajọ ihe o mere. **21** "Ma ọ bụrụ na onye ajọ omume esite
na mmehie niile o mere chigharịa, malite idebe ụkpụrụ
m niile, ma na-emekwa ihe ziri ezi na nke dị mma, onye
ahụ aghaghị ịdị ndụ, ọ gaghị anwụ. **22** Ọ dịghị ajọ omume
niile bụ nke ha mere a ga-echeta megide ha. Ha ga-adị
ndụ n'ihi ihe ezi omume ha mere. **23** Ọ na-atọ m ụtọ bụ
ọnwụ nke ndị ajọ omume? Ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara. Kama, ọ bụghị mgbe ha
si n'ụzọ ha chigharịa, dịrị ndụ, ka obi na-atọ m ụtọ? **24**
"Ma ọ bụrụ na onye ezi omume esite n'ezi omume ya
chigharịa, mee mmehie na-emekwa ihe arụ nke ndị ajọ
mmadụ na-eme, ha ọ ga-adị ndụ? Mba! Ọ dịghị ihe ezi
omume nke onye dị otu a mere nke a ga-echetakwa. N'ihi
ekwesighị ntụkwasị obi ha, ha bụ ndị ikpe mara, n'ihi
mmehie ndị ha mere, ha ga-anwụ. **25** "Ma unu na-asị,
'Ụzọ Onyenwe anyị ezighị ezi!' Geenụ ntị, unu ụlọ Izrel.
Ọ bụ n'ụzọ m ezighị ezi? Ọ bụghị ụzọ unu niile bụ nke
na-ezighị ezi? **26** Ọ bụrụ na onye ezi omume esite n'ezi
omume ya chigharịa malite ime mmehie, ọ ga-anwụ maka
ya; n'ihi mmehie ahụ o mere ka ọ ga-anwụ. **27** Ọ bụrụ
na onye ajọ omume esite n'ajọ omume niile nke o mere
chigharịa malite ime ihe ziri ezi na nke dị mma, ọ ga-
azọpụta ndụ ya. **28** N'ihi na ọ tuleela n'obi ya, kpebiekwa
ịhapụ mmehie ya niile, ma malite ibi ndụ ziri ezi. Ndụ ga-
abụ nke ya. Ọ gaghị anwụ. **29** Ma ụlọ Izrel na-asị, 'Ụzọ
Onyenwe anyị ezighị ezi!' Ọ bụ n'ụzọ m niile ezighị ezi,
unu ụlọ Izrel? Ọ bụghị ụzọ unu niile bụ nke na-ezighị ezi?
30 "Ya mere, unu ụlọ Izrel, aga m ekpe onye ọbụla n'ime

unu ikpe dịka ụzọ ya si dị, otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya. Chegharịanụ, sitenụ
na njehie unu niile unu chigharịa, mgbe ahụ, mmehie
agaghị a bụrụ unu ihe ịsọ ngọngọ. **31** Wezuganụ njehie
niile unu jehiere n'ime ya, ka unu nweta obi ọhụrụ na
mmụọ ọhụrụ. Ụlọ Izrel, gịnị mere unu ga-eji nwụọ? **32**
N'ihi na ọ dịghị atọ obi m ụtọ ịhụ na onye ọbụla na-
anwụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwupụtara. Chegharịakwanụ, ka unu dịrị ndụ!
19 "Ma gị onwe gị, bụọrọnụ ndịisi Izrel abụ akwa a, **2**
ma kwuo, "'Ụdị nne Ọdụm gịnị ka nne gị bụ n'etiti ụmụ
ọdụm. Ọ dinara n'etiti ha, na-azụ ụmụ ya. **3** Ọ zụlitere otu
n'ime ụmụ ya nke ghọrọ nwa ọdụm siri ike. Ọ mụtakwara
ka e si adọrisi anụ ọhịa, ghọọ ọdụm na-eri mmadụ. **4** Mba
niile nụrụ maka ihe banyere ya, mee ka ọ danye n'olulu
ha gwuru. Ha ji nko koro ya, duru ya gaa n'ala Ijipt. **5**
"'Mgbe ọ hụrụ na ọ dịkwaghị ihe ọzọ o nwere ike ime
banyere ọnọdụ ahụ, matakwa na olileanya ya abụrụla ihe
efu, ọ họpụtara nwa ya ọzọ kuziere ya otu ọ ga-esi bụrụ
ọdụm dị ike. **6** Ọ ghọrọ onyeisi ụmụ ọdụm niile, n'ihi na ọ
bụ ọdụm siri ike, ọ mụtakwara ka e si ejide anụ ọhịa, ya
onwe ya ghọkwara ọdụm na-eri mmadụ. **7** O tikpọrọ ebe
ha niile e wusiri ike meekwa obodo ha niile mkpọmkpọ
ebe. Ala ahụ na ndị niile nọ n'ime ya, mara jijiji site n'oke
egwu n'ihi olu ịgbọ ụja ya. **8** Mgbe ahụ, ndị agha nke
mba niile dị iche iche pụtara gbaa ya gburugburu. Ha
sitere n'akụkụ niile nwude ya n'ọnya olulu ha siiri ya. **9**
Ha tinyere ya nko n'imi, were dọkpuo ya n'ụlọ igwe a
kpara akpa, bute ya n'ihu eze Babilọn. E mere ka o biri na

mba ọzọ dịka ohu, ka a ghara ịnụ ụda olu ya ọzọ n’ugwu
niile nke Izrel. 10 “‘Nne gị dịka osisi vaịnị n’ogige vaịnị
a kụrụ n’akụkụ mmiri, nke nwere ọtụtụ alaka, nke na-
amịkwa mkpụrụ n’ihi mmiri ọ na-enweta. 11 Alaka ya
niile siri ike, ha topụtara ghọọ mkpara eze. O topụrụ
etopụ, tokarịa alaka ndị ọzọ elu. Nke a mere e ji na-
ahụ ya anya site n’ebe dị anya. 12 Ma e ji oke iwe hopu
ya tụpụ ya n’ala. Oke ifufe si n’ọwụwa anyanwụ mere
ka akwụkwọ ya kpọnwụsịa, meekwa ka mkpụrụ ya daa.
Alaka ya ndị ahụ dị ike kpọnwụsịrị, ọkụ rechapụkwara ha
niile. 13 Ugbu a, akụọla ya n’ime ọzara ebe kpọrọ nkụ nke
mmiri na-adịghị. 14 Ọkụ esitela n’ogwe ya rechapụ alaka
ya na mkpụrụ ya niile. Ọ dịkwaghị alaka siri ike fọdụrụ
nke dịkwa mma ịbụ mkpara eze.’ Abụ a bụ abụ akwa, nke
e kwesiri ịbụ mgbe ịkwa akwa.”
20 O ruo, n’ọgwụgwụ ọnwa ise, n’afọ nke asaa, ụfọdụ
n’ime ndị okenye Izrel bịara ịjụta Onyenwe anyị ase.
Ha nọdụrụ ala n’ihu m. 2 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe
anyị ruru m ntị, sị, 3 “Nwa nke mmadụ, gwa ndị okenye
Izrel okwu sị ha, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị na-ajụ, Ọ bụ ịjụpụta ase n’aka m ka unu
bịara? Dịka mụ onwe m na-adị ndụ, agaghị m ekwe ka
unu jụọ m ase ọbụla, ọ bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwubiri.’ 4 “Ị ga-ekpe ha ikpe? Ị ga-
ekpe ha ikpe, nwa nke mmadụ? Mee ka ha mara banyere
ihe arụ niile nna nna ha mere. 5 Gwa ha, ‘Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, n’ụbọchị m
họpụtara Izrel, eweliri m aka m ṅụọrọ ya na ụmụ ya bụ
ụlọ Jekọb iyi ma kpugheekwa onwe m gosi ha n’ala Ijipt.

Site n’iweli aka m, agwara m ha okwu sị, “Mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị bụ Chineke unu.” 6 N’ụbọchị ahụ, aṅụụrụ
m ha iyi na m ga-esi n’ala Ijipt dupụta ha baa n’ala nke m
chọpụtara ha, ala mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru na
ya, bụ ala nke kachasị ibe ya mma. 7 Mgbe ahụ, agwara m
ha, “Onye ọbụla n’ime unu, wezuganụ oyiyi ihe arụ niile
ndị ahụ bụ nke unu legidere anya, unu ejikwala arụsị
niile nke Ijipt merụọ onwe unu. Mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị bụ Chineke unu.” 8 “‘Ma ha nupuru isi megide m.
Ha aṅaghị m ntị. Ha ewezugakwaghị oyiyi ihe arụ ndị a,
bụ nke ha lekwasịrị anya, maọbụ hapụkwanụ arụsị niile
nke ndị Ijipt. N’ihi ya, aga m awụkwasị ha oke iwe m,
meekwa ka iwe m zuo oke n’ahụ ha n’Ijipt. 9 Ma n’ihi aha
m, e si m Ijipt kpọpụta ha. E mere m nke a ka a ghara
imerụ aha m bụ nke dị nsọ, n’anya ndị mba dị iche iche
n’etiti ndị ha binyere, bụ ndị mkpughere onwe m nye
Izrel n’ihu ha. 10 N’ihi ya, esitere m n’Ijipt dupụta ha,
dubata ha n’ọzara. 11 N’ebe ahụ ka m nọ nye ha iwu m
niile, gosikwa ha ụkpụrụ m, gwa ha na onye ọbụla debere
ha ga-adị ndụ. 12 Ọzọ, e nyekwara m ha ụbọchị izuike, ka
ọ bụrụ ihe ịrịbama dị n’etiti mụ na ha, ka ha maara na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, na-edo ha nsọ. 13 “‘Ma ụlọ
nke Izrel nupuru isi megide m. N’ime ọzara ahụ, ha jụrụ
idebe iwu m. Ha agbasoghị usoro m, ọ bụ ezie na ịgbaso
ya pụtara ịdị ndụ. Ha edebeghị ụbọchị izuike m nsọ. N’ihi
ya, ekpebikwara m na m ga-awụkwasị ha iwe ọkụ m, ka m
kpochapụ ha n’ime ọzara. 14 Ma n’ihi aha m, e mere m
ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka ọ hapụ ịdị nsọ n’anya
ndị mba niile, bụ ndị hụrụ mgbe m si Ijipt kpọpụta ha. 15

Ma n'ime ọzara ahụ, eweliri m aka ṅụọrọ ha iyi na m
agaghị eduba ha n'ala ahụ m nyere ha, ala mmiri ara ehi
na mmanụ aṅụ na-eru na ya, ala ahụ kachasị ala niile ọzọ
dị n'ụwa mma. 16 N'ihi na ha jụrụ iwu m, ha jụkwara
ịgbaso ụkpụrụ m niile. Ha merụrụ ụbọchị izuike m, n'ihi
na obi ha niile dị n'ebe arụsị ha dị. 17 Ma eji m obi ebere
lee ha anya ma ghara ịla ha n'iyi. Ekpochapụghị m ha
n'ọzara. 18 Mgbe ahụ, agwara m ụmụ ha okwu n'ọzara,
"Unu agbasola nzọ ụkwụ nna unu ha maọbụ debe iwu
ha maọbụ jiri arụsị ha merụọ onwe unu. 19 Mụ onwe m
bụ Onyenwe na Chineke gị. Gbasoonụ iwu m niile, lezie
anya ka ị sorokwa ụzọ m niile. 20 Doonụ ụbọchị izuike
m nsọ, ka ha ghọọkwa ihe ịrịbama n'etiti mụ na unu.
Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
na Chineke unu." 21 "'Ma ụmụ ahụ nupuru isi megide
m. Ha ejegharịghị n'ụkpụrụ m, ha elezighị anya ka ha
debe iwu nke m kwuru banyere ha, "Na onye ọbụla na-
erubere ha isi ga-adị ndụ site na ha," ha merụrụ ụbọchị
izuike m. N'ihi ya, asịrị m, Aga m awụkwasị ha ọnụma
m, mezuokwa iwe m megide ha n'ọzara. 22 Ọzọkwa,
eseghachiri m aka m, n'ihi aha m, e mere m ihe ga-eme
ka a ghara ime ya ka ọ hapụ ịdị nsọ n'anya ndị mba niile,
bụ ndị hụrụ mgbe m si Ijipt kpọpụta ha 23 E jikwa m
iweli aka elu ṅụọrọ ha iyi n'ime ọzara, na m ga-achụsasị
ha n'etiti mba niile, mee ka ha gbasaa n'akụkụ niile nke
ụwa, 24 n'ihi na ha edebeghị iwu m, kama ha jụrụ ụkpụrụ
niile, lelịa ma merụọkwa ụbọchị izuike m. Naanị ihe na-
agụ ha bụ arụsị niile nke nna ha. 25 Ahapụrụ m ha ka
ha nabatara onwe ha iwu na omenaala dị iche iche nke

na-abaghị uru. N'ihi na site n'idebe omenaala ndị a, ha
apụghị inweta ndụ. 26 E merụrụ ha site n'onyinye ha,
bụ, iji nwa mbụ ọbụla chụọ aja, ka m si otu a menye ha
egwu ka ha mara na mụ onwe m bụ Onyenwe.' 27 "Ya
mere, nwa nke mmadụ, gwa ụlọ Izrel okwu, sị ha, 'Otu
a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-
ekwu, Nna unu ha kwuluru m na nke a, site na-ekwesighị
ntụkwasị obi nye m. 28 Mgbe m dubatara ha n'ala ahụ
nke m ṅụrụ n'iyi inye ha, ha hụrụ ugwu dị elu maọbụ
osisi nwere ọtụtụ akwụkwọ, ebe ahụ ha chụrụ aja ha,
nyekwa onyinye ha, si otu a kpasuo m iwe. Ha doro ha
ihe ndị ahụ niile na-esi isi ụtọ, wụsakwara ha aja ihe
ọṅụṅụ 29 Ya mere a jụrụ m ha, Gịnị ka a na-akpọ ebe
ịchụ aja a unu na-aga?'" (A na-akpọ ya Baama ruo taa.) 30
"N'ihi nke a, gwa ụlọ Izrel, 'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Unu ọ ga-emerụ onwe
unu dịka nna nna unu ha mere site n'ịchụso oyiyi ihe arụ
ha dị iche iche? 31 Mgbe unu na-enye onyinye unu, na-
eme ka ụmụ unu site n'ọkụ gafee, unu na-aga n'ihu jiri
arụsị unu niile na-emerụ onwe unu ruo taa. Mụ onwe
m, m ga-ekwe ka unu jụta m ase, O ụlọ Izrel? Dịka mụ
onwe m na-adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwubiri, agaghị m ekwe ka unu jụọ
m ase. 32 "'Unu na-ekwu n'obi unu sị, "Anyị chọrọ ịdị
ka mba ndị ọzọ, dịka agbụrụ ndị ọzọ nọ n'ụwa, ndị na-
akpọ isiala nye osisi na nkume." Ma ihe unu bu n'obi
agaghị emezu. 33 Dịka m na-adị ndụ, aga m eji aka ike na
ogwe aka e setịrị eseti nakwa nwụpụ nke oke iwe m chịa
unu, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị

kwubiri ya. 34 Aga m akpọpụta unu site na mba dị iche
iche, chịkọtaa unu site na mba ndị ahụ a chụsasịrị unu. Ọ
bụ aka m dị ike, aka m setịpụrụ na ọnụma a wụpụrụ ka m
ga-eji mee ya. 35 Aga m akpọbata unu n'ọzara nke mba
niile, nọdụ n'ebe ahụ kpee unu ikpe n'ihu n'ihu. 36 Dịka
m kpere nna nna unu ha ikpe n'ọzara nke dị n'ala Ijipt,
otu a ka m ga-esi kpee unu ikpe, otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 37 Aga m eme
ka unu si n'okpuru mkpanaka m gafee, aga m akpọbata
unu na njikọ nke ọgbụgba ndụ ahụ. 38 Aga m esi n'etiti
unu wezuga ndị na-ekwe ntị ike ma na-enupu isi megide
m. Ọ bụ ezie na m ga-akpọpụta ha site n'ala ahụ ha bi,
ma ha agaghị abata n'ala Izrel. Mgbe ahụ, unu ga-amata
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. 39 "'Ma banyere unu,
bụ ụlọ Izrel, nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị na-ekwu: Gaanụ fee arụsị unu niile dị iche
iche, onye ọbụla n'ime unu. Ma emesịa, unu aghaghị ịṅa
m ntị, ọ dịghịkwa mgbe unu ga-eji onyinye na arụsị unu
niile merụọ aha nsọ m. 40 N'ihi na ọ bụ n'elu ugwu m dị
nsọ, nke bụ elu ugwu ukwu nke Izrel, ka Izrel niile ga-anọ
fee m. N'ebe ahụ ka m ga-anọkwa nabata onyinye unu na
onyinye pụrụ iche unu, na aja nsọ unu dị iche iche. Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.
41 Aga m anabatakwa unu dịka onyinye ihe nsure ọkụ na-
esi isi ụtọ, mgbe m si na mba dị iche iche kpọlata unu,
mgbe m ga-achịkọta unu site n'obodo ahụ niile a chụgara
unu. Mgbe ahụ, mba niile ga-amata na m dị nsọ. 42 Mgbe
m mere ka unu lọta n'ala Izrel, bụ ala ahụ m weliri aka
elu ṅụọ iyi inye nna nna unu ha, unu ga-amata na mụ

onwe m bụ Onyenwe anyị. 43 N'ebe ahụ, unu ga-echeta
obibi ndụ na omume mmehie niile unu ji merụọ onwe
unu. Unu ga-asọkwa onwe unu oyi, n'ihi ihe ọjọọ niile
unu mere. 44 Unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị, mgbe m mesochara unu mmeso n'ihi aha m, na-
agụghị ajọ omume unu maọbụ otu ụzọ ọjọọ niile unu si
dị, unu bụ ụlọ Izrel. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara.'" 45 Okwu Onyenwe anyị
ruru m ntị, sị, 46 "Nwa nke mmadụ, chee ihu gị n'ụzọ
ndịda. Kwuokwa okwu megide ala ahụ dị na ndịda, na
oke ọhịa niile dị na ndịda. 47 Sị oke ọhịa ndịda ahụ, 'Nụrụ
okwu nke Onyenwe anyị. Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Ana m akwado isunye gị
ọkụ, nke ga-erechapụ osisi niile dị n'ime gị, ma ndị dị ndụ
ma ndị kpọnwụrụ akpọnwụ. A pụghị imenyụ oke ọkụ
ahụ, ọ ga-erechapụkwa ihu niile site na ndịda ruo n'ugwu
niile. 48 Ihe niile bụ mmadụ, ga-ahụ na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị, sunyere ọkụ ahụ. A gaghị emenyụkwa
ya.'" 49 Mgbe ahụ, ekwuru m sị, "Ewoo, Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị ha na-ekwu banyere m, sị, 'Ọ
bụghị naanị ilu ka ọ na-atụ?'"

21 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa
nke mmadụ, chee ihu gị n'ụzọ Jerusalem, buo amụma
megide ụlọnsọ ukwu ahụ. Bukwaa amụma megide ala
Izrel 3 sị ala Izrel otu a, 'Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu,
Mụ onwe m na-emegide gị. Aga m esite n'ọbọ mịpụta
mma agha m, site na gị gbuchapụ ma onye ezi omume na
onye ajọ omume. 4 N'ihi na m na-aga igbuchapụ ndị ezi
omume na ndị ajọ omume, mma agha m ga-esite n'ọbọ

ya pụta megide onye ọbụla site n'ugwu ruo na ndịda.
5 Mgbe ahụ, mmadụ niile ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị amịpụtala mma agha m site n'ọbọ ya, ọ
gaghị amịghachi baa n'ọbọ ọzọ.' 6 "N'ihi ya, sụọ ude,
nwa nke mmadụ, sụọ ude n'ihu ha n'ọnọdụ oke mwute
na obi mgbawa. 7 Mgbe ha jụrụ gị, 'Gịnị kpatara i ji asụ
ude?' Ị ga-asị, 'N'ihi ozi nke na-abịa. Obi niile ga-agbaze
site n'egwu, aka niile ga-akụdakwa; mmụọ niile ga-ada
mba, ikpere niile ga-ede mmiri site n'amịrị.' Ọ na-abịa,
ọ ghaghị imezu, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri ya." 8 Ọzọkwa, okwu Onyenwe
anyị ruru m ntị, sị, 9 "Nwa nke mmadụ buo amụma sị,
'Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru: "'Lee, mma agha, lee,
mma agha, a mụọla ya, hichakwaa ya. 10 Amụọla ya n'ihi
oke ogbugbu nke gaje ịdị, hichakwaa ya nke ọma ka ọ na-
egbu dịka amụma. "'Anyị ọ ga-aṅụrị ọṅụ na mkpara eze
nwa m nwoke Juda? Mma agha na-eleli mkpara niile dị
otu a anya. 11 "'E nyere iwu ka e hichazie mma agha ahụ,
ka e jidekwa ya n'aka. A mụọla ya, hichazie ya. E doziela
ya maka onye ahụ ga-eji ya laa ndụ n'iyi. 12 Nwa nke
mmadụ, tie mkpu akwa ma kwasie akwa ike, n'ihi na ọ bụ
megide ndị m ọ bụkwa megide ndịisi Izrel niile. A na-
atụnyere ha mma agha ga-egbu ha, ha na ndị m. N'ihi
ya, tie aka gị n'obi gị. 13 "'Ọnwụnwa aghaghị ịbịa. Ma
gịnị ga-eme, ma ọ bụrụ na mkpara eze nke mma agha
na-eleli anya, agaghị n'ihu na-adịgide? Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.' 14 "N'ihi
ya, buo amụma, nwa nke mmadụ. Kụkọọ ọbụ aka gị abụọ,
ka mma agha gbuo ugboro abụọ e, ọ bụladị ugboro atọ.

Ọ bụ mma agha e debere maka ogbugbu, nke e debere
maka oke ogbugbu nke ga-abịachibido ha gburugburu. 15
Ka obi ha gbazee site n'egwu, ka ndị na-ada ada hie nne,
n'ihi na edoziela m mma agha ahụ n'ọnụ ụzọ ama ha niile
maka oke ogbugbu. Lee, mma agha ahụ na-egbu amụma,
etinyela ya n'aka onye ga-egbu oke ogbugbu. 16 Gị mma
agha, ebe ọbụla ị chọrọ, ebe ọbụla i nwere ike, gbuo onye
ọbụla, ma ọ nọ gị n'aka nri ma ọ nọ gị n'aka ekpe. 17 Mụ
onwe m ga-akụkọtakwa ọbụ aka m, ime ka iwe m jụrụ.
Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola." 18 Okwu nke
Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 19 "Nwa nke mmadụ mee
ụzọ abụọ nke mma agha eze Babilọn ga-eso. Ka ụzọ abụọ
ndị a malite n'otu obodo. Dee ihe ngosi manye ha n'ebe
ahụ ụzọ wara abụọ. 20 Mee ka otu n'ime ụzọ ndị ahụ
bụrụ ebe mma agha ga-esi bịa megide Raba nke Amọn,
ka nke ọzọ megide Juda na Jerusalem, bụ ebe e wusiri
ike. 21 N'ihi na eze Babilọn ga-abịa guzo n'ebe ahụ ụzọ
wara abụọ, n'isi ụzọ abụọ ahụ ịchọ ihe ama. Ọ ga-esite
n'ịgba àkụ nke ife nza, jụọ ase site n'aka arụsị ya niile,
nyochakwaa umeju ahụ. 22 N'ụzọ dị n'aka nri, ka ihe ịjụ
ase banyere Jerusalem ga-esi bịa. N'ebe ahụ ka ọ ga-ewu
ihe niile ha ji etida mgbidi obodo ahụ. N'ebe ahụ ka ọ ga-
anọ nye iwu maka igbuchapụ ndị niile, na iwu ido ihe e ji
etipu mgbidi n'ọnụ ụzọ ama niile, na iwu a ga-eji wuo
nkwasa agha na mgbidi e ji ebuso ya agha. 23 Ọ ga-adị ha
dịka ọjụjụ ase nke na-abaghị uru, nye ndị ahụ ṅụrụ ha
iyi, ma ọ ga-echetara ha ihe ọjọọ ha mere, dọkpụrụ ha
n'ike. 24 "N'ihi ya, ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru. 'Ebe ọ bụ na unu esitela na

nnupu isi unu mee ka e cheta ajọ omume unu, si otu a na-
ekpughe mmehie unu n'ihe niile unu na-eme. Ebe ọ bụ
na unu emeela ihe dị otu a, a ghaghị ịdọta unu n'agha. **25**
"'Gị onye rụrụ arụ, onye na-emebi iwu, gị nwa eze n'Izrel,
gị onye ụbọchị ahụhụ ya rurula, **26** ihe ndị a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, yipụ okpueze
gị, ya na akwa ị na-atụghị n'isi. Ihe agaghị adịkwa dịka o
si adị na mbụ. A ga-ebuli ndị dị ala, wedata ndị dị elu. **27**
Mbibi, mbibi. Aga m eme ka ọ ghọọ ihe e bibiri ebibi.
A gaghị eweghachikwa ya ọzọ tutu ruo mgbe onye ahụ
o ruuru n'izi ezi bịara. Ya ka m ga-enyefe ya n'aka.' **28**
"Ma gị onwe gị, Nwa nke mmadụ, buo amụma kwuo, 'Ihe
ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwuru megide ndị Amọn n'ihi ịkwa emo ha: "'Lee mma
agha, lee mma agha, nke a mịpụtara maka oke ogbugbu. E
hichaziela ya mee ka ọ dị nkọ iripịa, ka ọ na-egbu amụma
dịka amụma egbe eluigwe. **29** N'agbanyeghị ọhụ ụgha nke
a na-ahụ banyere unu, na a jụtakwala ase ụgha banyere
unu, a ga-etinye ya n'olu ndị mmebi iwu ahụ a gaje igbu
egbu, bụ ndị ụbọchị ha rurula, ndị oge ịta ahụhụ ha
zukwara. **30** "'Mịghachinụ ya n'ọbọ ya. N'ebe ahụ e kere
unu n'ala nna nna unu ha, Aga m ekpe unu ikpe. **31** Aga
m awụkwasị unu ọnụma m, kukwasịkwa unu ikuku nke
oke iwe m. Aga m ewere unu nyefee n'aka ndị na-eme ihe
ike, ndị bụ ọka na ịla mmadụ n'iyi. **32** Unu ga-aghọkwa
mmanụ a na-awụnye n'ọkụ. A ga-awụsịkwa ọbara unu
n'ala unu. Ọ dịkwaghị onye ga-echeta unu ọzọ, n'ihi na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola.'"

22 Okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị: 2 "Ma gị
onwe gị, Nwa nke mmadụ, ị ga-ekpe ya ikpe? Ị ga-ekpe
obodo ọbara a ikpe? Mgbe ahụ, ị ga-eguzogide ya ihu
n'ihu mee ka ọ mara ihe arụ niile o mere. 3 'Ị ga-asị, Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu:
Gị obodo nke na-ewetara onwe gị mbibi n'ihi ọbara niile
a na-awụsi n'etiti gị, na arụsị niile i ji na-emerụ onwe gị.
4 Lee ka i si bụrụ onye ikpe mara n'ihi ọbara ị wụsiri.
Leekwa ka i si bụrụ onye e merụrụ emerụ site n'arụsị
niile ị kpụrụ. I jirila aka gị mee ka ọgwụgwụ gị dị nso,
leekwa na ọgwụgwụ gị dị nso, leekwa na ọgwụgwụ gị
abịala n'ezie. N'ihi ya, aga m eme gị ka ị bụrụ ihe nkọcha
nye mba niile, na ihe ịkwa emo nye mba dị iche iche. 5
Ndị nọ gị nso na ndị nọ gị ebe dị anya ga-achị gị ọchị, gị
obodo rụrụ arụ, na nke jupụtara n'ọgbaaghara. 6 "'Lee
ka ndịisi Izrel nọ n'ime gị si e ji ike ha nwere na-awụsi
ọbara. 7 A na-eleli nne na nna n'ime gị. Ndị mbịarambịa
ka e ji anya ike na-emegbu. Ndị na-enweghị nna na ndị
inyom di ha nwụrụ ka a na-akpagbu, na-emejọkwa. 8 I
leịala ihe nsọ m niile, merụọkwa ụbọchị izuike m niile.
9 Ndị nkwutọ, ndị na-awụsi ọbara nọ n'ime gị. Ndị na-
eri nri n'ihu arụsị niile dị n'elu ugwu, na ndị na-eme
omume rụrụ arụ nọkwa n'ime gị. 10 N'ime gị ka ndị
na-akwaso nwunye nna ha iko dị, n'ime gị ka ndị na-
awakpo ụmụ nwanyị mgbe ha nọ na nsọ ha, bụ mgbe
ha nọ n'ọnọdụ adịghị ọcha. 11 N'ime gị ka otu nwoke
na-eme ihe arụ ya na nwunye onye agbataobi ya, onye
ọzọ na-enweghị ihere emerụọla nwunye nwa ya, onye
ọzọkwa, emerụkwala nwanne ya nwanyị, bụ ada nke nna

ya mụrụ. 12 E nwekwara ndị na-anara ego gbuo mmadụ
ibe ha n'ime gị. Gị onwe gị na-anarakwa ndị i binyere
ego ụma buru ibu, na-esitekwa n'aka ike na-anara ndị
mmadụ ihe ha. I chefuokwala m. Otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 13 "'Lee, aghaghị
m ịkụkọta ọbụ aka m abụọ n'ihi uru nke na-ezighị ezi ị
na-eri, na ọbara niile nke ị wụsiri n'etiti gị. 14 Obi gị ọ ga-
esikwa ike? Ị ga-eguzokwa n'ụbọchị m ga-ekpe gị ikpe?
N'ihi na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola. Aga m
emezukwa ya. 15 Aga m achụsa unu n'etiti mba niile,
fesaa unu n'etiti mba niile. Aga m emekwa ka adịghị ọcha
unu kwụsị. 16 Mgbe e mere ka ị ghara ịdị nsọ n'anya
ndị mba dị iche iche, ị ga-amatakwa na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị.'" 17 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru
m ntị, sị, 18 "Nwa nke mmadụ, ụlọ Izrel aghọọlara m ihe
efu. Ha niile aghọọla ọla, na gbamgbam, na igwe, na ọla
opu a hapụrụ n'ọkụ. Ha bụ nnọọ ihe efu nke ọlaọcha. 19
N'ihi ya, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: 'N'ihi na unu niile aghọọla ihe efu, aga m
achịkọta unu n'ime Jerusalem. 20 Dịka a na-achịkọta
ọlaọcha, na ọla, na igwe, na opu, na gbamgbam, tinye ha
n'oke ọkụ ka ha gbazee, otu a ka m ga-esite n'iwe m na
ọnụma m chịkọtaa unu n'ime obodo ahụ gbazee unu. 21
Aga m achịkọta unu, fụkwasị unu ọkụ nke ọnụma m, mee
ka unu gbazee n'ime ya. 22 Dịka ọlaọcha si agbaze n'ọkụ,
otu a ka unu ga-esi gbazee n'ime ya. Unu ga-amatakwa
n'ezie na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị awụkwasịla unu
iwe m.'" 23 Ọzọkwa, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị,
24 "Nwa nke mmadụ, gwa ala ahụ okwu, 'Ị bụ ala nke a

na-emebeghị ka ọ dị ọcha, maọbụ mmiri izokwasị ya
n'ụbọchị ọnụma.' 25 E nwere izuzu ọjọọ nke ndị ụmụ eze
nọ n'ime ya, dịka ọdụm nke na-agbọ ụja na-adọgbu anụ ọ
na-eri eri, ha na-eripịa ndị mmadụ. Ha ewerela akụ ha
na ihe ha niile dị oke ọnụahịa, mekwa ka ụmụ nwanyị
na-enweghị di baa ụba n'etiti ya. 26 Ndị nchụaja ya na-
enupu isi n'iwu m niile, mee ka ihe nsọ m niile gharakwa
ịdị nsọ, n'ebe nsọ m. Ha adịghị akpakwa oke n'etiti ihe dị
nsọ na ihe na-adịghị nsọ. Ha na-ezi ndị m na ihe dị iche
ọbụla adịghị n'etiti ihe dị ọcha na ihe na-adịghị ọcha. Ha
adịghị akpọkwa ụbọchị izuike m ihe ọbụla. N'ihi ya, e
mere ka m ghara ịdịkwa nsọ n'etiti ha. 27 Ndịisi nọ n'ime
gị dịka nkịta ọhịa na-adọgbu anụ o gbutara. Ha na-awụsi
ọbara, ime ka mkpụrụobi mmadụ laa n'iyi n'ihi uru akpa
ha. 28 Ndị amụma ha eteela nzu n'ọrụ ha niile site n'ọhụ
ụgha n'ịgba afa ụgha mgbe ha na-ahụghị ọhụ ọbụla. Ha
na-asị, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị sịrị,' mgbe Onyenwe anyị na-ekwughị ihe ọbụla. 29
Ndị ala a na-eji aka ike na-apụnara ndị ọzọ ihe ha nwere
na-ezukwa ohi. Ha na-emegbu ndị ogbenye na ndị nọ na
mkpa, na-emegbukwa ndị ọbịa site n'ụzọ ekpeghị ikpe
ziri ezi. 30 "Achọrọ m otu onye n'etiti ha bụ onye nke ga-
ewuzi mgbidi ogige, guzokwa n'ihu m ikwuchite ọnụ ala
a, ka m ghara ịla ala a n'iyi, ma ọ dịghị onye m hụrụ. 31
N'ihi ya, aga m awụkwasị ha ọnụma m, jirikwa iwe m dị
ọkụ rechapụ ha. Aga m ebokwasịkwa ahụhụ niile nke
mmehie ha, n'isi ha, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwubiri."

23 Okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị m, 2 "Nwa
nke mmadụ, ọ dị ndị inyom abụọ nke otu nne mụrụ. 3 Ha
ghọrọ ndị akwụna n'ala Ijipt site na mgbe ha bụ agbọghọ.
N'ala ahụ, a bịagidere ara ha aka, pịakwa ọnụ ara agbọghọ
ha aka n'ọnọdụ igwuri egwu. 4 Aha nke okenye bụ Ohola.
Aha nwanne ya nwanyị bụ Oholiba. Ha bụrịị nkem, ha
mụtakwara m ụmụ ndị nwoke na ndị nwanyị. Ohola bụ
Sameria, Oholiba bụkwa Jerusalem. 5 "Ohola na-agba
akwụna mgbe ọ ka bụ nkem. O nwere agụụ ịkwa iko n'ebe
ndị niile ọ hụrụ n'anya nọ, bụ ndị dike n'agha nke ndị
Asịrịa, 6 ndị yi uwe anụnụ, ndịisi ọchịchị na ndị ọchịagha,
ha niile bụ ụmụ okorobịa mara mma n'ile anya, na ndịisi
agha, ndị ikom na-amakwasị n'elu ịnyịnya. 7 O weere
onwe ya nyefee n'aka ndị ikom Asịrịa ogugo ha kachasị
elu dịka onye akwụna, merụọkwa onwe ya site n'ife arụsị
dị iche iche nke onye ọbụla agụụ ya gụrụ obi ya. 8 Ma ọ
hapụghị mmụọ akwụna ahụ dị n'ime ya, bụ nke o bidoro
n'Ijipt, nke bụ na mgbe ọ bụ agbọghọ ya na ndị ikom
dinakọrọ, ha na-apịkwa ọnụ ara agbọghọ ya aka, na-
awụkwasịkwa agụụ nke ọchịchọ ọjọọ ha n'ahụ ya. 9 "N'ihi
nke a enyefere m ya n'aka ndị ahụ hụrụ ya n'anya, bụ
ndị Asịrịa, ndị agụụ ha na-agụ ya. 10 Ha gbara ya ọtọ, ha
kpọọrọ ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom, ma ya onwe ya
ka ha were mma agha gbuo. N'ụzọ dị otu a, ọ ghọrọ ihe
akụkọ ilu n'etiti ndị inyom niile, a takwara ya ahụhụ. 11
"Oholiba bụ nwanne ya nwanyị hụrụ ihe ndị a, ma n'ime
agụụ ihe ọjọọ nke gụrụ ya nakwa ịgba akwụna, ọ kpara
agwa jọrọ njọ karịa nke nwanne ya nwanyị. 12 Ya onwe
ya kwa, agụụ ụmụ Asịrịa gụrụ ya, bụ ndịisi ọchịchị, na

ndị ọchịagha, ndị dike n'agha yi uwe agha dịka o kwesiri,
ndị ikom na-amakwasị n'elu ịnyịnya, ha niile bụ ụmụ
okorobịa dị mma n'ile anya. **13** Ahụrụ m na ya onwe ya
merụkwara onwe ya; ha abụọ si otu ụzọ aga. **14** "O gara
n'ihu tụkwasị ihe n'ịgba akwụna ya karịa. Ọ hụrụ onyinyo
ndị ikom atụnyere n'ahụ aja, bụ onyinyo nke ndị Kaldịa e
ji ihe chara uhie uhie sepụta, **15** ha kere ihe okike n'ukwu
ha nakwa akwa okike n'isi ha; n'ile anya ha niile dịka
ndịisi ụgbọ agha ndị Babilọn, Kaldịa bụ ala amụrụ ha. **16**
Ngwangwa ọ na-ele ha anya, agụ ha gụrụ ya, o zipụrụ ha
ndị ozi na Kaldịa. **17** Mgbe ahụ ndị Babilọn bịakwutere
ya, n'elu ihe ndina ịhụnanya, n'ime agụụ nke anụ ahụ ha,
ha merụrụ ya. Mgbe ha mesịrị ka ọ bụrụ ihe rụrụ arụ site
n'ịkwa iko, o si n'ebe ha nọ wezuga onwe ya n'ọnọdụ
ịsọ ha oyi. **18** Mgbe ọ gara n'ihu na-akwa iko n'ezoghị
ezo na-ekpughekwa ọtọ ya, elepụrụ m ya anya n'ihi ịsọ
oyi, dịka m mere lepụkwara anya site n'ebe nwanne ya
nwanyị nọ. **19** Ma ọ gara n'ihu na-akwa iko karịa, dịka ọ
na-echeta ndụ akwụna o biri n'Ijipt mgbe ọ bụ agbọghọ.
20 N'ebe ahụ, agụụ ndị ikom ya na ha na-akwa iko gụrụ
ya, bụ ndị anụahụ ha dịka nke ịnyịnya ibu, ndị ihe ha na-
anyụpụta dịkwa ka nke ịnyịnya. **21** Ya bụ, na-agụụ ndụ
ọjọọ nke i biri mgbe ị bụ agbọghọ na-agụsị gị ike, mgbe ị
nọ n'Ijipt ebe a na-abịagide gị aka n'ara, ebe apịkwara
ọnụ ara nta gị aka. **22** "N'ihi nke a, gị Oholiba, nke a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Aga
m akpali ndị ahụ hụrụ gị n'anya megide gị, bụ ndị ahụ ihe
ha na-amasịkwaghị gị ọzọ. Aga m esi n'akụkụ niile kpọta
ha, megide gị. **23** Ndị Babilọn, ndị Kaldịa niile, ndị ikom

Pekod, ndị Shoa, na ndị Koa, na ndị Asịrịa niile ha na
ha soo. Ụmụ okorobịa niile dị mma ile anya, ha niile bụ
ndị na-achị achị na ndị ọchịagha, ndịisi na-agba ịnyịnya,
na ndị ikom ọkwa ha dị elu, ha niile ga-anọkwasị n'elu
ịnyịnya. **24** Ha ga-eji ngwa agha dị iche iche, ụgbọala nke
agha na ọtụtụ igwe ndị mmadụ dị iche iche; ha ji ọta
ukwu na ọta nta, kpurukwa okpu agha igwe, were ọnọdụ
gburugburu gị n'akụkụ ọbụla, imegide gị. Aga m enyefe
gị n'aka ha, ka ha taa gị ahụhụ, ha ga-atakwa gị ahụhụ
dịka usoro ikpe ha si dị. **25** Aga m edo ekworo nke iwe m
megide gị, ha ga-eji iwe na ọnụma mesie gị ike. Ha ga-
ebipụ imi unu na ntị unu, ndị fọdụkwara n'ime unu ga-
anwụ site na mma agha. Ha ga-achịkọrọ ụmụ unu ndị
ikom na ndị inyom pụọ, unu ndị nke fọdụrụ ka ọkụ ga-
erepịa. **26** Ha ga-eyipụ gị uwe ọma gị niile, chikọrọ ihe
ịchọ mma gị niile. **27** N'ụzọ dị otu a, a ga-eme ka agụ
ọchịchọ ọjọọ nke anụahụ na ịkwa iko, bụ nke i bidoro
n'ala Ijipt kwụsị. Ị gaghị enwekwa agụụ ile ihe ndị a niile
anya maọbụ chetakwa Ijipt n'uche gị. **28** "N'ihi na otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru:
Lee, ana m aga iwere gị nyefee n'aka ndị ahụ kpọrọ gị asị,
bụ ndị ahụ ị wezugara onwe gị site n'ebe ha nọ n'ihi ịsọ
oyi. **29** Ha ga-esite n'ịkpọ asị mesie gị ike, pụnara gị ihe
niile i nwere nke ị dọgburu onwe gị n'ọrụ n'ihi ha. Ha
ga-ahapụ gị ka ịgbara ọtọ ihu na azụ, mgbe ahụ ihere
nke ịgba akwụna gị ga-apụta ihe. Agụụ nke ọchịchọ ọjọọ
na ịkwa iko gị **30** emeela ka ihe ndị a bịakwasị gị, n'ihi
na agụụ mmekọrịta n'ebe mba ndị ọzọ gụrụ gị, ị jikwa
arụsị ha merụọ onwe gị. **31** Ị gbasoro nzọ ụkwụ nwanne

gị nwanyị, n’ihi ya, aga m ewere iko ya tinye gị n’aka.
32 “Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: “Iko nwanne gị nwanyị ka ị ga-aṅụ bụ iko
sara mbara ma dịkwa omimi; nke ga-eme ka ị ghọọ onye
a na-achị ọchị na onye a na-akwa emo, n’ihi na ọ na-
anagide ihe dị ukwuu. 33 Ị ga-ejupụta n’ịṅụbiga mmanya
oke na iru ụjụ, n’ihi iko mbibi na ntikpọsi, bụ iko nke
nwanne gị nwanyị bụ Sameria. 34 Ị ga-aṅụ ya, ṅụchaa ihe
dị n’iko ahụ. Ị ga-atapịakwa iberibe ya niile, dọkasịakwa
ara gị abụọ. Ekwuola m. Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 35 “N’ihi ya, ihe ndị a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Ebe
ọ bụ na i chefuola m, gbakụta m azụ gị, ị ga-ata ahụhụ
niile ruuru gị n’ihi mmehie, agụụ ọchịchọ ọjọọ na ịgba
akwụna gị.” 36 Onyenwe anyị sịrị m, “Nwa nke mmadụ, ị
ga-ekpe Ohola na Oholiba ikpe? Mgbe ahụ, guzogide ha
mee ka ha mara ihe arụ niile ha na-eme. 37 N’ihi na ha
akwaala iko, ọbara jupụtakwara n’aka ha, ha na arụsị ha
kwakwara iko. Ha jikwa ọ bụladị ụmụ nke ha mụtaara
m chụọ aja nsure ọkụ nye ha. 38 Ihe ọzọ ha mere m bụ
nke a: Ha merụrụ ebe nsọ m n’otu ụbọchị ahụ ha mere
ka ụbọchị izuike m gharakwa ịdị nsọ. 39 N’ihi na n’otu
ụbọchị ahụ ha ji ụmụ ha chụọ aja nye arụsị ha, bụkwa
ụbọchị ha batara n’ụlọnsọ m merụọ ya. Ihe dị otu a ka
ha mere n’ụlọnsọ m. 40 “Ọ bụghị naanị nke a, ha zigara
ndị ozi ịkpọ ndị ikom na-esi ebe dị anya bịa, mgbe ha
bịara, n’ihi ha, ị sachara ahụ gị nke ọma, tee ihe n’anya
gị, yirikwa ezigbo ihe ịchọ mma gị. 41 Ị nọdụrụ n’elu ihe
ndina e doziri nke ọma, na tebul e doro n’usoro dịkwa

n'ihu ya nke ị dọbara ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ na
mmanụ oliv bụ nke m n'elu ya. 42 "Olu igwe mmadụ ndị
obi dị ụtọ na-ada gburugburu ya n'ime ụlọ, e sitekwara
n'ọzara bubata ndị ṅụbigara mmanya oke, ha na ọtụtụ
ndị ọzọ, Ha gbanyekwara nwanyị a na nwanne ya nwanyị
mgbaaka na nkwoji aka ha, yinyekwa ha okpueze mara
mma n'isi. 43 Mgbe ahụ, ihe m kwuru banyere nwanyị
ahụ ịkwa iko riri ahụ bụ nke a, 'Ugbu a, ka ha mesoo ya
mmeso dịka onye na-agba akwụna, n'ihi na nke ahụ ka ọ
bụ.' 44 Ha bara dinakwuru ya. Dịka ndị ikom si abakwuru
nwanyị akwụna, otu a ka ha si bakwuru ụmụ nwanyị ndụ
ọjọọ a bụ Ohola na Oholiba. 45 Ma ndị ikpe ezi omume
ga-ama ha ụdị ikpe a na-ama ndị inyom na-akwa iko na
ndị na-awụsikwa ọbara. N'ihi na ha bụ ndị na-akwa iko,
na ndị ọbara dị n'aka ha. 46 "Ihe ndị a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, aga m akpọkọta igwe
ndị mmadụ ga-emegide ha, nyefee ha n'aka oke ihe egwu,
nakwa ihe nlụta n'agha. 47 Mkpọkọta mmadụ ahụ ga-atụ
ha nkume, werekwa mma agha gbudasịa ha. Ha ga-egbu
ụmụ ha ndị ikom na ụmụ ha ndị inyom, kpọkwaa ụlọ ha
niile ọkụ. 48 "Otu a, aga m eme ka ibi ndụ ọjọọ kwụsị
n'ala ahụ, ka esi otu a adọ ndị inyom niile aka na ntị, ka
ha hapụ ịgbaso nzọ ụkwụ gị. 49 Ị ghaghị ịta ahụhụ n'ihi
ndụ ọjọọ nke ịkwa iko gị, hụkwaa ahụhụ n'ihi mmehie
niile nke ịkpọ isiala nye arụsị. Mgbe ahụ ị ga-amata na
mụ onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị."

24 O ruo n'afọ nke itoolu, n'ọnwa nke iri, n'ụbọchị nke
iri, okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke

mmadụ, detuo ụbọchị taa n’akwụkwọ, n’ihi na ọ bụ taa ka
eze Babilọn gbara Jerusalem gburugburu. **3** Ugbu a, tụọrọ
ndị a na-enupu isi ilu a, gwa ha: ‘Otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: “‘Sikwasịnụ ite ahụ
n’ọkụ; sikwasị ya kunyekwanụ mmiri n’ime ya. **4** Tinyenụ
anụ a bọrọ abọ n’ime ya. Tinye anụ dị mma, apata ya
na aka ya. Tinyekwa ọkpụkpụ ndị ahụ dị mma n’ime
ya. **5** Werenụ naanị ndị kachasị mma na ndị ahọpụtara
site n’igwe ewu na atụrụ, kwajuokwa nkụ n’okpuru ya
maka ọkpụkpụ ndị ahụ, mee ya ka ọ gbọọ nke ọma, sie
ọkpụkpụ ndị ahụ n’ime ya. **6** “‘N’ihi na Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, “‘Ahụhụ dịrị obodo
ahụ a na-awụsi ọbara n’ime ya. E, ahụhụ dịrị ite ahụ
nchara dị n’ime ya, nke a na-apụghị ịsachapụ nchara
ya. Wepụtasịanụ ha n’otu n’otu. Ka a hapụ ifekwa nza
mgbe a na-eme nke a. **7** “‘N’ihi na ọbara ọ wụsiri dị
n’etiti ya. Ọ bụkwa n’elu nkume ka a wụsiri ya. Ọ bụghị
n’elu ala efu, ebe e nwere ike jiri aja kpochie ya. **8** Ọ bụ
n’ihi ikpali ọnụma na ịbọ ọbọ ka m ji hapụ ọbara ahụ
n’elu nkume, ebe a na-apụghị iji aja kpochie ya. **9** “‘Ya
mere, ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị na-ekwu, “‘Ahụhụ dịrị gị obodo ahụ na-awụsi ọbara.
Mụ onwe m ga-akwanyekwa nkụ dị ukwuu n’ọkụ. **10**
Chịkọtaanụ nkụ dị ukwuu, mụnyekwanụ ọkụ. Jirinụ ụda
dị iche iche sizie anụ ahụ nke ọma; surekwaanụ ọkpụkpụ
ya ọkụ. **11** Sinyekwanụ ite ahụ ihe na-adịghị n’ime ya
n’ọkụ, tutu ruo mgbe ọ nụrụ ọkụ, chaghariạ, gbazee ihe
niile na-abụghị ọla dị n’ime ya ga-asọpụtasị, nchara ya
ga-agwụsịkwa. **12** Ndọgbu n’ọrụ niile a emeghị ka nchara

ahụ pụọ. Ọ bụladị ọkụ dị ukwuu ahụ a kwanyere n'okpuru
ya emeghị ka ọ gbazee. 13 "'Ugbu a, adịghị ọcha gị sitere
na ndụ ọjọọ nke ịkwa iko gị. N'ihi na m agbalịala ime
ka ị dị ọcha, ma i kweghị adị ọcha site na mmerụ gị, ị
gaghị adịkwa ọcha ọzọ tutu ruo mgbe ọnụma m megide
gị zuruoke. 14 "'Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola
ya. Oge m ji emezu ihe m kwuru eruola. Agaghị m ahapụ
imezu ya. Agaghị m eme ebere maọbụ weghachi aka m
azụ. A ga-ekpe gị ikpe dịka omume na obibi ndụ gị si dị.
Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri ya.'" 15 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 16
"Nwa nke mmadụ, ana m aga iwere ihe otiti napụ gị onye
ahụ ihe ya na-atọ gị ụtọ. Ma mgbe o mere, ị gaghị eti aka
n'obi maọbụ kwaa akwa. Anya mmiri agakwaghị esi gị
n'anya pụta. 17 I nwere ike sụọ ude, ma asụsila ya ike.
Ị gaghị eru uju n'ihi onye nwụrụ anwụ. Kechie isi gị,
yirikwa akpụkpọụkwụ gị, ekpuchila egbugbere ọnụ gị,
maọbụ rie nri ndị na-eru ụjụ na-eri." 18 Agwara m ndị
mmadụ okwu a n'ụtụtụ, ma n'anyasị nwunye m nwụrụ.
N'ụtụtụ echi ya, emere m ihe niile dịka e siri nye m ya
n'iwu. 19 Mgbe ahụ, ndị mmadụ sịrị m, "Ị gaghị agwa
anyị ihe ihe ndị a pụtara? Gịnị mere iji eme omume dị
otu a?" 20 Ya mere a sịrị m ha, "Okwu nke Onyenwe anyị
bịakwutere m, 21 Gwa ụlọ Izrel, 'Ihe ndị a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu: Ana m aga ime
ka ebe nsọ m ghara ị dị nsọ, bụ ebe e wusiri ike nke unu ji
na-anya isi, ihe na-amasị anya unu, nke ihe banyere ya
na-atọ obi unu ụtọ. Ụmụ unu ndị ikom na ndị inyom,
ndị unu hapụrụ ga-ada site na mma agha. 22 Mgbe ahụ,

unu ga-eme dịka m mere. Unu agaghị ekpuchi egbugbere
ọnụ unu, maọbụ rie nri ndị na-eru ụjụ kwesiri iri. **23** Ihe
ikechi isi unu ga-adịgide n'isi unu, akpụkpọụkwụ unu
ga-adịkwa n'ụkwụ unu. Unu agaghị akwa akwa maọbụ
tie aka n'obi, kama unu ga-ata ahụ n'ihi mmehie unu,
sụkwaa ude n'etiti onwe unu. **24** Izikiel ga-abụrụ unu
ihe ịmaatụ. Unu ga-emekwa dịka o mere mgbe ihe ndị a
mezuru. Unu ga-amata n'ezie na mụ onwe m bụ Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị.' **25** "Ma gị, nwa
nke mmadụ, n'ụbọchị ahụ m napụrụ ha ebe ha siri ike,
nke bụ ọṅụ ha na ebube ha, na ihe anya ha na-achọsi ike;
na ihe na-atọ obi ha ụtọ, na ụmụ ha ndị ikom na ụmụ
ha ndị inyom, **26** n'ụbọchị ahụ, ọ bụ onye na-agba ọsọ
ndụ ga-agbakwute gị ịkọrọ gị ihe mere. **27** N'oge ahụ, ị
ga-asaghe ọnụ gị. Gị na onye ahụ na-agba ọsọ ndụ ga-
ekwurịta okwu. Ị gaghị anọkwa juu ọzọ. N'ihi ya, ị ga-
aghọrọ ha ihe ịrịbama. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị."

25 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **2** "Nwa nke
mmadụ, chee ihu gị n'ala ụmụ Amọn buo amụma megide
ha. **3** Gwa ndị Amọn, 'Nụrụnụ okwu nke Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị. Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: N'ihi na ị sịrị "Aha!"
megide ebe nsọ m mgbe e merụrụ ya na megide ala Izrel,
mgbe e mere ka ọ tọgbọrọ n'efu, na mgbe a dọtara ndị
Juda n'agha duru ha gaa mba ọzọ dịka ohu, **4** n'ihi ya, aga
m ewere gị nyefee n'aka ndị si n'ọwụwa anyanwụ pụta,
ka ị bụrụ ihe nketa ha. Ha ga-ewu ebe obibi n'etiti gị, rie
mkpụrụ ubi gị, ṅụọkwa mmiri ara ehi gị. **5** Aga m eme ka

obodo Raba ghọọ ebe ịta nri nye ịnyịnya kamel, meekwa
ka ala Amọn ghọọ ebe igwe ewu na atụrụ na-amakpu.
Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. 6
N'ihi na otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị na-ekwu: N'ihi na ị kụrụ aka gị, zọọ ụkwụ gị n'ala
gidim, ma sitekwa n'ịkpọ asị nke obi gị ṅụrịa ọṅụ megide
ala Izrel, 7 n'ihi ya, lee, aga m esetipụ aka m megide gị,
were gị nyefee n'aka ọtụtụ mba, ndị ga-alụta gị n'agha.
Aga m eme ka ị gwụsịa, mee ka ị hapụ ịdịkwa ọzọ. Aga m
ala gị n'iyi. Ị ga-amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị.'" 8 "Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị na-ekwu, 'N'ihi na Moab na Sia sịrị, "Lee,
Juda adịrịla ka mba ndị ọzọ niile," 9 n'ihi nke a, aga
m emeghe akụkụ Moab, site n'obodo nke nsọtụ oke ala
ya niile, bụ Bet-Jeshimọt, Baal-Meon na Kiriatem, nke
bụ ebube nke ala ahụ. 10 Aga m ewere Moab na Amọn
nyefee ha n'aka ndị ga-esi n'ọwụwa anyanwụ pụta, ka ọ
bụrụ nke ha. N'ụzọ dị otu a, a gaghị agụkwa maọbụ cheta
Amọn n'etiti mba niile. 11 Aga m ata Moab ahụhụ. Mgbe
ahụ, ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.'"
12 "Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị na-ekwu, 'N'ihi na Edọm bọọrọ onwe ha ọbọ megide
ụlọ Juda sitekwa n'ịbọ ọbọ ha bụrụ ndị ikpe mara, 13 n'ihi
nke a, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: Aga m esetipụ aka m megide Edọm, gbuo ndị
bi n'ime ya, ma mmadụ ma anụmanụ. Aga m eme ka ọ
tọgbọrọ n'efu. Ndị niile bi n'ala ahụ site na Teman ruo na
Dedan ka a ga-eji mma agha gbuo. 14 Ọ bụ site n'aka ndị
nke m Izrel ka m ga-esi bọọ ọbọ megide Edọm, ha ga-

emeso ndị Edọm dịka ịba ụba nke iwe m na ọnụma m si
dị, ha ga-amata ihe ịbọ ọbọ bụ, otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.'" 15 "Ihe ndị a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: 'N'ihi
na ndị Filistia esitela na mmụọ nke ịbọ ọbọ, na mmụọ
ịkpọ asị nke dị ha n'obi bọọrọ onwe ha ọbọ, chọọ ịla ha
n'iyi. 16 Ya mere, ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwuru, ana m aga isetipụ aka m megide
ndị Filistia. Aga m ebipụ ndị Keret, bibie ndị ahụ niile bi
n'ọnụ mmiri osimiri. 17 Aga m esite n'oke ọnụma bọọ
ha ọbọ site na ịta ha ahụhụ. Mgbe ahụ ha ga-amata na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, mgbe m ga-abọgwata ha
ọbọ.'"

26 N'ụbọchị nke mbụ n'ọnwa, n'afọ nke iri na otu, okwu
nke Onyenwe anyị rutere m ntị sị, 2 "Nwa nke mmadụ,
Taịa aṅụrịala ọṅụ n'ihi ọdịda Jerusalem. Ọ na-ekwukwa
na-asị, 'Ahaa, agbajiela obodo ahụ bụ ọnụ ụzọ e si eje
mba dị iche iche. Ọnụ ụzọ ama ya niile egherekwala oghe
nye m. Ugbu a, e mebirila ya, ihe ga-agara m nke ọma
karịa.' 3 N'ihi ya, ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị na-ekwu: Lee, ana m eguzo imegide
gị Taịa. Aga m emekwa ka ọtụtụ mba bilie bịakwasị gị
dịka ebili mmiri nke oke osimiri. 4 Ha ga-etida mgbidi
Taịa niile, kwadakwa ụlọ elu ya niile. Aga m akọchapụ
aja mgbidi ya dakpọrọ adakpọ mee ka ala ahụ ghọọ ala
nkume nkume. 5 Ọ ga-aghọkwa ebe ndị ọkụ azụ na-
agbasa ụgbụ ha n'etiti oke osimiri. N'ihi na mụ onwe
m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwupụtara. Ọ ga-aghọkwara mba niile dị

iche iche ihe a kwatara n’agha. 6 Ma a ga-eji mma agha
laa ụmụada ya bi n’elu ala n’iyi. Mgbe ahụ, ha ga-amata
na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.” 7 “N’ihi na otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Aga
m esite na mgbago ugwu kpọta Nebukadneza eze Babilọn,
onye bụ eze ndị eze, ọ ga-achị ọtụtụ ndị agha na ụgbọala,
na ndị na-agba ịnyịnya bilie imegide Taịa. 8 Ọ ga-ebu
ụzọ jiri mma agha bibie ndị gị bi n’elu ala. Ọ ga-agbakwa
obodo gị gburugburu, wulie mgbidi agha ya elu, imegide
mgbidi obodo gị. Ọ ga-ewelikwa ọta agha ya elu. 9 Ọ ga-
echezikwa ihe agha e ji akwatu mgbidi n’ebe mgbidi gị
dị, jiri ngwa agha ya kwada ụlọ elu gị niile. 10 Ịnyịnya
ya ga-adị ọtụtụ nke ga-eme ka ha jiri uzuzu kpuchie gị.
Mgbidi gị ga-ama jijiji n’ihi oke ụzụ nke ịnyịnya agha
ndị a, na ụgbọ agha, na wagọn ịnyịnya na-adọkpụ ga-
eme, mgbe ha na-abata n’ọnụ ụzọ ama gị, dị ka mgbe
ọtụtụ mmadụ na-abanye n’ime obodo e tidara mgbidi
ya. 11 Ọ ga-eji ụkwụ ịnyịnya ya niile zọtọọ okporoụzọ gị
niile, jirikwa mma agha gbuchapụ ndị gị niile. Ogidi niile
nke ike gị ga-adaru ala. 12 Ha ga-akwara akụ gị niile, na
ihe ahịa gị niile dịka ihe ha dọtara n’agha. Ha ga-akwatu
mgbidi gị niile, na ụlọ ọma gị niile, kpokọtaa osisi gị niile,
na nkume niile, na ngwongwo niile n’abaghị uru wụnye
ha n’ime osimiri. 13 Aga m emekwa ka ụzụ nke abụ gị
niile kwụsị. A gaghị anụkwa ụda ụbọ akwara gị ọzọ. 14
Aga m emekwa ka ala gị ghọọ ala nkume nkume, nke ihe
na-adịghị n’ime ya. Ị ga-abụkwa ebe ndị ọkụ azụ ga na-
agbasa ụgbụ ha. Ọ dịghị onye ga-ewuzi gị ọzọ. Mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasị

ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 15 “Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-agwa Taịa, Ọ
bụ na agaghị anụ mkpọtụ ọdịda gị na mba ndị ahụ niile
dị n’ọnụ mmiri osimiri, mgbe ndị e merụrụ ahụ ga na-
asụ ude n’oge a na-egbu ndị bi n’ime gị? 16 Mgbe ahụ,
ndị ndu n’obodo ndị ahụ niile dị n’ọnụ mmiri osimiri
ga-esi n’ocheeze ha rịdata. Ha ga-eyipụ uwe mwụda ha,
yipụsịakwa uwe ha niile a kpara nke ọma. Ha ga-anọdụ
ọdụ n’ala na-ama jijiji site n’oke egwu n’ihi ihe ha hụrụ
dakwasịrị gị. 17 Ha ga-ebulikwa abụ akwa banyere gị, sị
gị, “‘Lee ka i si laa n’iyi, gị obodo a maara aha ya, nke ndị
na-ejeghạrị n’osimiri bi n’ime ya. Na mbụ, ị bụ obodo nke
ịdị ike ya pụtara ihe n’osimiri niile, gị na ndị bi n’ime gị. Ị
na-emenyekwa ndị bi n’ime ya egwu. 18 Ugbu a, lee na
ala niile dị n’ọnụ mmiri nke osimiri na-ama jijiji n’ihi
ọdịda gị. Ọ bụladị agwa etiti niile ka ụjọ juru obi n’ihi
nkwatu a kwatụrụ gị.’ 19 “Ihe a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Mgbe m mere ka ị ghọọ
obodo tọgbọrọ n’efu, dịka obodo niile nke mmadụ na-
ebighị, mgbe m mekwara ka ogbu mmiri nke oke osimiri
bịakwasị gị, mgbe ọtụtụ mmiri ya kpuchiri gị, 20 mgbe
ahụ ka m ga-eme ka ị rịdaruo n’ala mmụọ, gị na ndị na-
arịda n’olulu, ka i jekwuru ndị mgbe ochie. Aga m eme
ka ebe obibi gị bụrụ n’okpuru ime ime ala, ka ị dịrị ka
obodo ndị ochie ahụ e tikpọrọ etikpọ. Gị na ndị ahụ na-
arịdaru n’olulu. Ị gaghị esitekwa n’ebe ahụ lọghachi ịbịa
isoro ndị dị ndụ birikwa. 21 Aga m eme ka ọgwụgwụ gị
bụrụ ihe a ga-atụ egwu. Ị gaghị adịkwa. A ga-achọ gị, ma

agaghị achọta gị. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri ya.”

27 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, bulie abụ akwa banyere Taịa, 3 sị ya, gị oke
obodo dị n'ọnụ oke osimiri, onye bụ onye ahịa nke mba
niile dị n'ọnụ osimiri. ‘Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: “‘Gị onwe gị, bụ Taịa, na-
asị, “Ezuru m oke n'ịma mma.” 4 I meela ka oke ala gị
dịrị n'etiti oke osimiri. Ndị wuru gị emeekwala ka ịma
mma gị zuo oke. 5 Osisi e ji wuo ahụ ụgbọ gị sitere n'osisi
junipa nke si Senia; ọ bụkwa osisi sida nke si Lebanọn ka
e ji jidesie ihu ụgbọ ahụ ike. 6 Osisi ook nke si Bashan ka
e ji mee ụmara gị niile. Osisi e si Saiprọs bubata ka e ji
wuo ala ụgbọ gị, jirikwa ọdụ machie ya n'ọnọdụ ịchọ ya
mma. 7 Ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, nke e si Ijipt
bubata, ka e ji mee ọkọlọtọ gị. Akwa ndo gị bụkwa akwa
na-acha anụnụ anụnụ, na odo odo, nke e si n'obodo ọnụ
mmiri Elisha bubata. 8 Ndị ikom si Saịdọn na Avad bụ
ndị na-akwọrọ gị ụgbọ mmiri gị. Ndị ǹka ndị ikom gị, gị
Taịa, nọ n'ụgbọ dịka ndị ọka n'ịkwọ ụgbọ mmiri. 9 Ndị
okenye na ndị nka Gebal a maara aha ha nọ n'ime ụgbọ
mmiri gị. Ọrụ ha bụ imechisi oghere ọbụla dị n'ụgbọ
ahụ. Ụgbọ mmiri niile na ndị na-anya ha na-abata n'ọnụ
mmiri gị n'ihi ịzụ ihe ahịa gị. 10 “‘Ndị ikom Peshịa na
Lidiya, na Put, jere gị ozi dịka ndị agha n'usuu ndị agha
gị. Ha kokwasịrị ọta ha na okpu agha igwe ha n'aja ụlọ gị,
na-ewetara gị ebube. 11 Ndị ikom Avad, na Helek bụ ndị
na-eche mgbidi gị n'akụkụ niile. Ndị ikom Gamad na-
eche nche n'ụlọ elu gị niile e wusiri ike. Ha konyekwara

ọta ha n'usoro na mgbidi gị, ime ka ịma mma gị zuo oke.
12 "'Tashish bụ onye ahịa gị, n'ihi ịba ụba nke akụ gị. Ọ bụ
ọlaọcha na igwe, na gbamgbam, na opu, ka ha ji akwụ
gị ụgwọ ihe ha si n'aka gị zụrụ. 13 "'Ndị Griis, Tubal na
Meshek, bụkwa ndị ahịa gị. Ha na-ebutere gị ndị ohu, na
ihe e ji bronz kpụọ, iji kwụọ gị ụgwọ ihe ha si n'aka gị
zụrụ. 14 "'Otu a kwa ndị ikom Bet Togama jikwa ịnyịnya
ụgbọ, na ịnyịnya agha, na ịnyịnya ibu na-agbanwere ihe
ha zụrụ. 15 "'Ndị ahịa si na Dedan bụkwa ndị ahịa gị. Otu
a kwa ọtụtụ ndị bi n'ọnụ mmiri bụkwa ndị ahịa gị. Ha ji
ọdụ, na osisi eboni kwụọ gị ụgwọ ihe ha zụrụ gị. 16 "'Ndị
Aram ka gị na ha zụrụ ahịa n'ihi ọtụtụ ngwa ahịa gị. Ha
na-ejikwa nkume dị oke ọnụ tọkwọisi na akwa e sijiri esiji
odo odo, na akwa a kpara nke ọma, na ezi akwa ọcha, na
koral, na nkume oke ọnụahịa rubi na-akwụ gị ụgwọ ihe
ha zụrụ gị. 17 "'Ndị Juda na ndị Izrel niile bụkwa ndị ahịa
gị. Ha na-eji ọka wiiti nke si n'obodo Minit, ya na shuga,
na mmanụ aṅụ, na mmanụ, na mmanụ otite na-akwụ gị
ụgwọ ihe ha zụrụ gị. 18 "'Damaskọs bụkwa ndị ahịa gị,
n'ihi ọtụtụ ngwa ahịa na ụba ihe ndị ị nwere ire ere. Ọ
bụkwa mmanya si Helbon, na ajị anụ dị ọcha nke esi Zaha
weta, 19 na mmanya a gbara n'udu n'udu nke si Ụzal, na
igwe nwupụrụ enwupụ, na kashia, na kalamus, ka ha ji
akwụ gị ụgwọ ihe ha zụrụ gị. 20 "'Dedan bụ onye ahịa
gị n'akwa a na-agbasa n'elu ịnyịnya anọkwasị ọdụ. 21
"'Arebịa na ụmụ eze niile nke Keda bụkwa ndị ahịa gị. Ọ
bụ ụmụ atụrụ, na ebule, na mkpi, ka gị na ha n'azụrịta na-
erekwa. 22 "'Ndị ahịa Sheba, na Raama, bụkwa ndị ahịa
gị. Ha ji ụda dị iche iche na nkume dị oke ọnụahịa, na

ọlaedo akwụ gị ụgwọ ihe ha zụrụ. 23 "'Ndị Haran, Kanne
na Eden, na ndị ahịa Sheba, Ashọ na Kilmad, bụ ndị gị
na ha zụkọrọ ahịa. 24 Ha na-eweta uwe mara mma dị
iche iche, na akwa e tejiri anụnụ anụnụ, na akwa a kpara
nke ọma, na kapeeti mara mma dị iche iche, nke e ji ụdọ
kpazie nke ọma, nke e tejiri n'ụdị dịkwa iche iche n'ọma
ahịa gị. 25 "'Ụgbọ mmiri niile nke Tashish bụ ndị na-
ebu ihe ahịa gị. I jupụtara n'ihe ahịa, gị obodo dị n'etiti
mmiri. 26 Ndị na-anyagharị ụgbọ mmiri gị na-ebuba gị
n'osimiri. Ma ifufe siri ike nke si n'ọwụwa anyanwụ ga-
etiwasị gị n'etiti osimiri. 27 Akụ gị niile, na ngwa ahịa
gị niile, na ihe ịzụ ahịa gị niile, na ndị niile na-arụ ọrụ
n'ụgbọ mmiri gị, na ndị na-anya ụgbọ mmiri, ma ndị
na-edozi ụgbọ mmiri gị, ma ndị na-azụ ahịa gị, ma ndị
agha gị niile, ha na ndị niile nọ n'ime ụgbọ gị ka mmiri
ga-eri n'etiti mmiri, n'ụbọchị ahụ ụgbọ gị ga-emikpu.
28 Ala niile dị n'ọnụ mmiri ga-ama jijiji mgbe ndị ọka
ụgbọ mmiri gị ga-eti mkpu akwa. 29 Ndị niile na-anya
ụgbọ mmiri, na ndị ọka ụgbọ niile nke oke osimiri, ga-
esitekwa n'ụgbọ ha rịdata guzo n'elu ala. 30 Ha ga-eti
mkpu akwa, ha ga-akwa akwa nke ukwuu, werekwa aja
wụkwasị onwe ha n'isi, na-atụrụkwa onwe ha na ntụ. 31
Ha ga-akpụchapụ agịrị isi ha, yirikwa akwa mkpe, kwaa
akwa n'ihi ịdị ilu nke mkpụrụobi ha. Ha ga-etikwa aka ha
n'obi. 32 Mgbe ha ga na-eti mkpu akwa na-erikwa uju
n'ihi gị, nke a bụ abụ akwa a ga-abụ banyere gị, "Onye ka
e mere ka o dere duu ka e si mee obodo Taịa, nke osimiri
gbara gburugburu?" 33 Mgbe e si n'ime gị na-ebupụsị ihe
ahịa gị, e ji ha na-enyeju mba dị iche iche afọ. E sitekwara

n’akụ gị dị ukwuu na ngwa ahịa gị mee ka ọtụtụ ndị eze
nke ụwa bụrụ ọgaranya. 34 Ugbu a, mmiri e riela gị, ọ
bụ n’okpuru osimiri ka ị tọgbọ. Akụ gị niile na ihe ahịa
gị niile, na ndị niile nọ n’ime gị esorola gị laa n’iyi. 35
Ihe ndị a niile ga-eju ndị bi n’ala ọnụ mmiri osimiri niile
anya. Ndị eze ha niile tụkwara egwu nke ukwuu; ihu ha
gbarụkwara agbarụ site n’egwu. 36 Ndị ahịa nke mba dị
iche iche na-efufe isi ha, n’ihi na ihe mere gị dị egwu. Ị
laala n’iyi ruo ebighị ebi.’”
28 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, gwa eze Taịa, ‘Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị sịrị: “‘N’ihi nganga nke juru gị
obi, ị na-ekwu sị, “Mụ onwe m bụ chi, mụ onwe m na-
anọkwasị n’ocheeze nke otu chi, nke dị n’etiti oke osimiri
niile.” Ma gị onwe gị bụ mmadụ efu, ị bụghị chi, ọ bụ ezie
na ị na-eche na ị mara ihe dịka chi. 3 Ị maara ihe karịa
Daniel? Ọ bụ na o nweghị ihe e zoro ezo n’ebe ị nọ? 4 I
werela amamihe gị na nghọta gị nwetara onwe gị akụ,
tụkọba ọlaedo na ọlaọcha, n’ime ụlọakụ gị dị iche iche. 5
E, mmụta n’ịzụ ahịa gị emeela ka ị ghọọ ọgaranya, n’ihi
akụnụba inwere ị bụrụla onye na-akpa nganga. 6 “‘Ya
mere, nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị na-ekwu; “‘ebe ọ bụ na ị gụrụ onwe gị dịka onye
maara ihe onye maara ihe dịka chi, 7 ana m aga ịkpọbata
ndị mba ọzọ megide gị, bụ mba kachasị mba niile dị iche
iche njọ na-enweghị obi ebere. Ha ga-amịpụta mma agha
ha megide ịma mma gị na amamihe gị, ha ga-adụwakwa
ebube nke mma gị. 8 Ha ga-eme ka ị rịdaruo n’olulu nke
ala mmụọ. Ị ga-anwụ ọnwụ ike n’etiti oke osimiri niile. 9

Mgbe nke a mere, ị ga-asị, “Mụ onwe m bụ chi,” n’ihu ndị
ahụ na-egbu gị? Ma gị onwe gị bụ mmadụ efu, ị bụghị chi,
n’aka ndị ahụ na-egbu gị. **10** Ị ga-anwụ ọnwụ dịka ndị a
na-ebighị ugwu, site n’aka ndị ọbịa. Mụ onwe m ekwuola,
otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri.’” **11** Okwu nke Onyenwe anyị rutere m ntị, sị, **12**
“Nwa nke mmadụ, bulie abụ akwa banyere eze Taịa ma
gwa ya, ‘Ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru, “‘Gị onwe gị bụ akara izuoke, ị jupụtara na
amamihe na ịma mma. **13** Ị nọ n’Iden, n’ubi Chineke a
gbara ogige. N’ebe ahụ ka e ji nkume dị oke ọnụahịa
ndị a chọọ gị mma, rubi, na topaazi, na emeralụdụ, na
krisolaịt, na ọniks, na jaspa, na safaia, na tọkwọisi, na
beril. A rụnyere nkume ndị a niile n’ime ọlaedo. Ọ bụkwa
n’ụbọchị ahụ e kere gị ka e doziri ha. **14** Ahọpụtara m gị
mee gị ka ị bụrụ cherub, ọrụ ahụ e doro gị iche ịrụ. Ọ bụ
n’ugwu nsọ Chineke ka ị na-anọ, na-ejegharịkwa n’etiti
nkume ndị ahụ na-acha ọkụ. **15** Ị bụ onye na-enweghị ịta
ụta n’ụzọ gị niile site n’ụbọchị e kere gị, tutu ruo mgbe a
hụrụ ajọ omume n’ime gị. **16** Site n’ịba ụba nke ọzụzụ
ahịa gị ị ghọrọ onye na-eme ihe ike, si otu a mehiekwa.
N’ihi ya, esi m n’ugwu Chineke chụpụ gị, n’ihi adịghị nsọ
gị. Esitekwara m n’etiti nkume ọkụ ndị ahụ chụpụ gị, gị
cherub na-ekpuchi ekpuchi. **17** Obi gị jupụtara na nganga
n’ihi ịma mma gị, i mere ka amamihe gị bụrụ ihe rụrụ
arụ n’ihi ebube nke ịma mma gị. N’ihi ya, achụdara m gị,
tụọ gị n’ala, mee ka ị bụrụ ihe nlere anya nye ndị eze
niile. **18** N’ihi ọtụtụ mmehie gị, na ịzụ ahịa aghụghọ gị,
i meela ka ụlọnsọ gị niile ghọọ ihe rụrụ arụ. N’ihi ya,

emere m ka ọkụ si n’etiti gị pụta, repịa gị. Ka ị ghọọ ntụ
n’elu ala, n’ihu ndị ahụ niile na-ele gị anya. **19** Ndị niile
maara gị ka ihe ndị a juru anya, n’ihi na ị ghọọla ihe oke
egwu. Ị laala n’iyi ruo ebighị ebi.’” **20** Okwu Onyenwe
anyị ruru m ntị, sị, **21** “Nwa nke mmadụ, chee ihu n’ebe
Saịdọn dị buo amụma megide ya, **22** ma kwuo, ‘Ihe ndị a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,
“‘Mụ onwe m na-emegide gị, gị Saịdọn, n’etiti unu ka
m ga-egosipụta otuto m. Unu ga-amata na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị mgbe m mere ka ahụhụ dakwasị unu,
n’ime unu, a ga-anwapụta na m bụ onye dị nsọ. **23** Aga
m ezite ajọ ọrịa na-efe efe, nke ga-emegide ya, meekwa
ka ọbara jupụta n’okporoụzọ ya niile. Ndị e gburu egbu
ga-ada n’ime ya, site na mma agha nke ga-abịakwasị ya
n’akụkụ niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. **24** “‘Ụlọ Izrel agaghị enwekwa mba kpọrọ
ha asị gbara ha gburugburu ndị dịka uke, nke na-adụ
adụ, na ogwu nke na-egbu mgbu. Ha ga-amatakwa na mụ
onwe m bụ Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị.
25 “‘Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: Ndị Izrel ga-alọghachi biri n’ala nke aka ha
ọzọ, ala nke m nyere nna ha Jekọb ohu m. N’ihi na aga
m esite na mba niile ha gbasasịrị chịkọtaa ha, si otu a
gosi mba niile nke ụwa ịdị nsọ m. **26** Ha ga-ebi n’ala a
na ntụkwasị obi. Ha ga-ewu ụlọ, kụọ ubi vaịnị, birikwa
na-atụghị egwu ọbụla. Mgbe m pịachara mba niile dị ha
gburugburu ụtarị, bụ mba ndị ahụ mekpara ha ahụ, mgbe
ahụ, ha ga-amata n’ezie na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị
Chineke ha.’”

29 N'afọ nke iri, n'ọnwa nke iri, n'ụbọchị nke iri na
abụọ, okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, chee ihu gị n'Ijipt buo amụma megide Fero bụ
eze Ijipt, na ala Ijipt niile. 3 Gwa ya okwu, sị, 'Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị: "'Lee,
mụ onwe m na-emegide gị, Fero eze Ijipt, gị onye bụ
ogologo anụ ọjọọ ahụ na-amakpu n'etiti mmiri iyi. N'ihi
na ị sịrị, "Ọ bụ m nwe Naịl, ọ bụkwa mụ onwe m mere
ya nye onwe m." 4 Ma aga m etinye nko n'agba gị, mee
ka azụ niile nke iyi gị niile rapara n'akpịrịkpa gị. Aga m
adọpụta gị site n'etiti iyi gị niile, mee ka azụ niile rapara
n'akpịrịkpa gị. 5 Aga m ahapụ gị na azụ niile nke osimiri
iyi gị n'ọzara, ebe ahụ ka unu ga-anọ nwụọ n'ala ubi, a
gaghị eli unu eli maọbụ tụtụọ unu, n'ihi na emeela m
ka unu bụrụ nri nye anụ ọhịa niile, na nnụnụ niile. 6
Mgbe ahụ, ndị niile bi n'Ijipt ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. "'Ị dịrịla ka mkpanaka achara n'ebe ụlọ
Izrel nọ. 7 Mgbe ha jidere gị n'aka, ị nyajiri dọwaa ha
ubu ha. Mgbe ha dabeere na gị, ị gbajiri mee ka ha ghara
inwekwa ike iguzosi ike n'ụkwụ ha. 8 "'N'ihi ya, otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Lee,
aga m eme ka mma agha bịakwasị gị, aga m ebipụkwa
mmadụ na anụmanụ niile dị n'ime gị. 9 Ala Ijipt ga-aghọ
ebe tọgbọrọ n'efu; ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. "'N'ihi na ị sịrị, "Osimiri Naịl bụ nke m. Ọ
bụ m kere ya." 10 N'ihi ya, aga m edo onwe m megide gị,
megidekwa osimiri gị. Aga m ala Ijipt niile n'iyi site na
Migdol ruo Aswan, ruokwa n'oke ala ha na ndị Kush. 11
Ọ dịghị ụkwụ anụmanụ maọbụ mmadụ ga-agafe n'ime

ya, agaghị ebikwa n'ime ya ruo mgbe iri afọ anọ gasịrị.
12 Aga m emekwa ka ala Ijipt bụrụ ebe tọgbọrọ n'efu
n'etiti mkpọmkpọ ala niile, obodo ya niile ga-atọgbọrọ
n'efu iri afọ anọ n'etiti obodo ndị e mere ka ha laa n'iyi.
Aga m achụsasị ndị Ijipt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala
niile. 13 "'Ọzọkwa, Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị sịrị, n'ọgwụgwụ iri afọ anọ ahụ, aga
m achịkọtakwa ndị Ijipt site n'ebe niile ha gbasara. 14
Aga m emekwa ka ndị ya niile laghachi n'ala Patros, ala
ebe a mụrụ ha. Ma Ijipt agaghị abụkwa alaeze a maara
nke ọma ọzọ. 15 Ọ ga-abụ alaeze dị nnọọ ala karịa alaeze
niile. Ọ dịkwaghị mgbe ọzọ ọ ga-eweli onwe ya elu karịa
mba ọzọ niile. Aga m emekwa ka ha dị nta, nke ha agaghị
inwe ike achịkwa mba niile ọzọ. 16 Ijipt agaghị abụkwara
ụlọ Izrel ihe ntụkwasị obi, kama ọ ga-abụrụ ha ihe iji
cheta mmehie ha mere mgbe ha lere anya enyemaka
site n'aka ya. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ
Onye kachasị ihe niile elu, bụOnyenwe anyị.'" 17 Ọ ruo,
n'iri afọ abụọ na asaa, n'ọnwa mbụ, n'ụbọchị nke mbụ,
ka okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 18 "Nwa nke
mmadụ, Nebukadneza bụ eze Babilọn mere ka ndị agha
ya lụsoo Taịa ọgụ n'ebe ọ dị ukwuu. Isi niile ọbụla ka e
mere ka ọ kwọchasịa, ubu niile kwa echihịara echihịa.
Ma ya na ndị agha ya anataghị ụgwọ ọrụ ọbụla, n'agha
ahụ o buru megide Taịa. 19 N'ihi nke a, Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu sị: Lee, ana m aga
inye Nebukadneza eze Babilọn ala Ijipt. Ọ ga-akwakọrọ
akụnụba ya, ọ ga-azacha ma bukọrọkwa ihe niile nke dị
n'ala ahụ. Ha ga-abụkwa ụgwọ ọrụ nke ndị agha ya. 20

Enyefeela m ala Ijipt n’aka ya, ka ọ bụrụ ụgwọ ọrụ n’ihi
ọrụ ya, n’ihi na ya na ndị agha ya rụụrụ m ya. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.” 21
“N’ụbọchị ahụ, aga m eme ka otu mpi puputara ụlọ Izrel.
Aga m asaghekwa ọnụ gị n’etiti ha. Mgbe ahụ, ha ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.”
30 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, buo amụma sịkwa, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu, “‘Kwasienụ akwa ike
ma sị, “Ewoo, n’ihi ụbọchị ahụ!” 3 N’ihi n’ụbọchị ahụ
adịla nso, Ụbọchị nke Onyenwe anyị abịala nso, ụbọchị
igwe ojii, ụbọchị ga-ewetara mba dị iche iche mbibi.
4 Mma agha ga-abịakwasị Ijipt, ihe mgbu ga-adakwasị
Kush. Mgbe ndị e gburu egbu ga-abụ aja dị n’ala, a ga-
ekpokọrọkwa akụnụba ya, mebikwaa ntọala ya. Ala ya ga-
abụkwa ihe e bibiri ebibi. 5 Kush na Libiya, Lidiya na ndị
Arebịa niile gwara ọgwa, Kub na ndị mba ọgbụgba ndụ
ahụ, na Ijipt ga-eso daa site na mma agha. 6 “‘Ọ bụ ihe a
ka Onyenwe anyị kwuru: “‘Ndị niile na-akwagide Ijipt ga-
ada, nganga niile nke ike ya ga-agwụsịkwa. Site na Migdol
ruo n’Aswan, ọ bụ site na mma agha ka ha ga-ada n’ime
ya. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri. 7 Ha ga-atọgbọrọ n’efu, n’etiti ala niile tọgbọrọ
n’efu. Obodo ha niile ga-abụ mkpọmkpọ ebe, n’etiti ọtụtụ
obodo e bibiri ebibi. 8 Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ
onwe m bụ Onyenwe anyị, mgbe m tinyesịrị ọkụ n’Ijipt,
mgbe m gwepịara ndị niile na-enyere ya aka. 9 “‘N’ụbọchị
ahụ, aga m ezipu ndị ozi ndị ga-eji ụgbọ dị iche iche, ka
ha gaa menye ndị Kush egwu, bụ ndị onwe ha jụrụ afọ.

Oke egwu ga-ejidekwa ha n'oge ahụ n'ihi ihe dakwasịrị
Ijipt, n'ihi ihe ndị a aghaghị imezu. 10 "'Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, "'Aga m
esite n'aka Nebukadneza eze Babilọn bibie igwe ndị agha
Ijipt niile. 11 Ya onwe ya na ndị agha ya, bụ mba kachasị
mba niile njọ na-enweghị obi ebere, ka a ga-akpọbata ka
ha bịa bibie ala ahụ. Ha ga-amịpụta mma agha ha megide
Ijipt, werekwa ozu ndị e gburu egbu tụsasịa n'ala ahụ. 12
Aga m eme ka osimiri Naịl taa. Ọ ga-aghọkwa ala kpọrọ
nkụ. Aga m ewerekwa ala ahụ resi mba ndị ọjọọ. Aga m
ala ala ahụ na ihe niile dị n'ime ya n'iyi. Ọ bụkwa ndị
mba ọzọ ka m ga-eji mee ya. Mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị ekwuola ya. 13 "'Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, "'M ga-ala arụsị niile n'iyi,
mekwaa ka ihe niile a kpụrụ akpụ dị na Memfis kwụsị.
Onye eze agakwaghị adị ọzọ n'Ijipt, aga m emekwa ka
egwu jupụta n'ala ahụ niile. 14 Aga m emekwa ka Patros
tọgbọrọ n'efu. Aga m etinye ọkụ na Zoan, ma taa Tibs
ahụhụ. 15 M ga-awụkwasị Pelusium ọnụma m, bụ ebe siri
ike nke Ijipt, m ga-ebipụkwa igwe ndị Tibs niile. 16 Aga m
amụnye ọkụ n'Ijipt, Pelusium ga-anọ n'oke ihe mgbu. A
ga-eji ike tipịa Tibs. Memfis ga-anọgidekwa n'ọnọdụ ọjọọ
ụbọchị niile. 17 Ụmụ okorobịa Heliopolis na Bubasti ga-
anwụ site na mma agha. Obodo ndị a niile ga-abụkwa
ndị a dọtara n'agha. 18 Ụbọchị ahụ ga-agba ọchịchịrị
na Tapanhis mgbe m ga-agbaji yoku Ijipt, n'ebe ahụ ka
mpako nke ike ya ga-agwụsị. Igwe ojii ga-ekpuchi ya, a
ga-adọtakwa obodo nta ya niile n'agha. 19 Aga m eme ka
Ijipt taa ahụhụ dị ukwuu, ka ha mata n'ezie na mụ onwe

m bụ Onyenwe anyị.'" 20 O ruo, n'afọ nke iri na otu ya,
n'ụbọchị nke asaa, n'ọnwa nke mbụ, okwu nke Onyenwe
anyị ruru m ntị, sị, 21 "Nwa nke mmadụ, agbajiela m
ogwe aka Fero, eze Ijipt. Lee, o nwebeghị onye gbara ya
ọkpụkpụ, ma ọ bụkwanụ kee ya ihe, ka o sie ike ọzọ ijide
mma agha. 22 N'ihi ya, nke a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị sịrị: Lee, mụ onwe m na-emegide
Fero bụ eze Ijipt. Aga m agbaji ogwe aka ya abụọ, ma nke
siri ike ma nke gbajiri agbaji na mbụ. Aga m emekwa ka
mma agha ya si n'aka ya dapụ. 23 Aga m achụsa ndị Ijipt
n'etiti mba niile tụsaakwa ha n'obodo niile, 24 meekwa
ka ogwe aka abụọ nke eze Babilọn sie ike. Aga m etinye
mma agha m n'aka ya, ma ogwe aka abụọ nke Fero ka m
ga-agbajisi. Mgbe ahụ, Fero ga-asụ ude n'ihu eze Babilọn
dịka onye e merụrụ ahụ. 25 Aga m eme ka ogwe aka abụọ
nke eze Babilọn sie ike; ma ogwe aka Fero ga-akpọnwụ.
Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị, mgbe m tinyere mma agha n'aka eze Babilọn, na
mgbe o setịpụrụ ya imegide Ijipt. 26 Aga m achụsa ndị
Ijipt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala niile. Mgbe ahụ, ha
ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị."

31 O ruo, n'afọ nke iri na otu, n'ọnwa nke atọ, n'ụbọchị
nke mbụ ya, okwu nke Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2
"Nwa nke mmadụ, gwa Fero eze Ijipt na ndị agha ya niile
okwu sị ha, "'Olee onye ahụ yiri gị n'ịdị ukwuu? 3 Tulee
n'obi gị ihe gbasara Asịrịa, nke bụ oke obodo bụrụkwa
mba a maara aha ya. Ọ dị ka osisi sida nke Lebanọn, nke
jupụtara n'alaka mara mma, nke ọtụtụ alaka ya na-enye
ndo, nke dị ezi ogologo, nke alaka ọnụ ya topụrụ tokarịa

osisi ọhịa niile. 4 O nwetara mmiri mere ka o buo ibu,
na isi iyi mmiri miri emi nke mere ka o too ogologo. Iyi
ha niile na-asọ n'okpuru ya. Ebe ahụ ka ha si ezipu ụzọ
mmiri ndị na-enye osisi ndị ọzọ dị n'ọhịa mmiri. 5 N'ihi
ya, o toro tokarịa osisi niile n'ogologo. Ngalaba ya bara
ụba, alaka ya topụkwara ogologo n'ihi ịdị ukwuu nke
mmiri ha na-enweta. 6 N'alaka ya niile ka anụ ufe niile
nke eluigwe na-akpa akwụ, n'okpuru ndo nke alaka ya
niile ka ụmụ anụ ọhịa niile mụrụ ụmụ, oke mba niile
dị iche iche bikwara n'okpuru ndo ya. 7 Ọ mara mma
n'ịdị ukwuu ya, n'ogologo nke alaka ya n'awasa, n'ihi na
mgbọrọgwụ ya mibara emiba n'ebe mmiri dị ukwuu. 8
Osisi sida niile dị n'ubi Chineke a gbara ogige erughị ya
n'ọtụtụ. Ọ dịghị osisi junipa niile nwere ngalaba a ga-
eji tụnyere nke ya, osisi plenụ niile adịghịkwa ka alaka
ya, ọ dịghịkwa osisi dị n'ubi Chineke a gbara ogige, nke
yiri ya n'ịma mma ya 9 Emere m ya ka ọ maa mma site
n'ịba ụba nke alaka o nwere, ọ bụ ihe ekworo nye osisi
niile nọ n'Iden n'ubi Chineke a gbara ogige. 10 "'N'ihi
ya, ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: N'ihi na o toro ogologo tokarịa osisi ọhịa
niile, n'ihi na ọ nyara isi banyere ọnọdụ ịdị ogologo ya
karịa ndị ọzọ, 11 Eweere m ya nyefee n'aka onye ahụ na-
achị mba niile, ka o mesie ya ike, dịka ịba ụba nke ajọ
omume ya si dị. Ewezugakwara m ya n'akụkụ. 12 Mba ahụ
kachasị mba niile njọ na-enweghị obi ebere gbuturu ya,
hapụ ya ka ọ tọgbọrọ n'ala. Ngalaba ya dara n'elu ugwu
ukwu niile nakwa n'ime ndagwurugwu niile. Alaka ya
kwa dajisịrị danyesịa n'ime ebe niile gbawara agbawa nke

ala mmiri si eru. Mba niile nke ụwa sitere n’okpuru ndo
ya pụta wezuga onwe ha. **13** Ụmụ nnụnụ niile bere n’elu
ukwu osisi ahụ dara ada, n’etiti alaka ya niile ka ụmụ anụ
ọhịa bịara biri. **14** Ya mere, ka osisi niile nke dị n’akụkụ
mmiri gharakwa eto ogologo, maọbụ ka ọnụ ọnụ ya
ghakwara ịdị elu karịa alaka ndị ahụ bara ụba. Nyekwa na
ọ dịkwaghị osisi ọbụla na-enwetazu mmiri nke ga-etoru
osisi ndị ahụ n’ogologo. N’ihi na edebela ha nye ọnwụ,
nye ịrịdaru n’okpuru ụwa, n’etiti ndị mmadụ ndị na-arịda
n’olulu omimi ahụ. **15** “‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: N’ụbọchị ahụ e mere ka ọ
rịdaruo n’ala mmụọ, a kwụsịrị m ogbu mmiri niile were
ha kpuchie ya. A kwụsịrị nsọgharị nke mmiri, meekwa ka
ịba ụba nke mmiri ya niile kwụsị. N’ihi ya, eyinyere m
Lebanọn uwe mkpe, osisi niile nke ọhịa kpọnwụkwara
n’ihi ya. **(Sheol h7585)** **16** Emere m ka mba niile maa jijiji
n’egwu n’ihi ọdịda ya, mgbe m tụnyere ya na ndị ahụ
na-aga n’olulu n’ime ala mmụọ. Mgbe ahụ, a kasịrị osisi
niile mara mma obi, bụ osisi ndị ahụ dị n’ogige Iden, na
osisi ọma niile nke Lebanọn, ndị nke mgbọrọgwụ ha na-
enweta mmiri nke ọma. **(Sheol h7585)** **17** Ha onwe ha kwa,
dịka sida ukwuu ahụ, sokwaara gbadaruo n’ala mmụọ,
gakwuru ndị niile eji mma agha gbuo, ha na ndị ikom ji
mma agha bụ ndị biri n’okpuru ndo ya n’etiti mba dị iche
iche. **(Sheol h7585)** **18** “‘Olee osisi dị n’Iden a ga-eji tụnyere
gị n’ịma mma, na n’ịdị ebube? Ma gị onwe gị kwa, na
osisi ndị a niile dị n’Iden ka a ga-eme ka unu rịdaruo
n’okpuru ụwa. Ị ga-edina n’etiti ndị a na-ebighị ugwu,
gị na ndị eji mma agha gbuo. “‘Nke a bụ Fero na usuu

ndị agha ya niile, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri.'"

32 N'afọ nke iri na abụọ, n'ọnwa nke iri na abụọ, n'ụbọchị
nke mbụ ya, okwu nke Onyenwe anyị rutere m ntị, sị, 2
"Nwa nke mmadụ, buliere Fero bụ eze Ijipt, abụ akwa sị
ya, "'Ị dị ka ọdụm n'etiti mba niile. Ị dịkwa ka ogologo
anụ ọjọọ na-anọ n'osimiri. I na-akpụgharị onwe gị n'ime
mmiri. I ji ụkwụ abụọ na-agbarụ mmiri, na-emekwa ka
mmiri iyi niile gbarụọ. 3 "'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, "'Aga m eji ọtụtụ ndị
dị ukwuu n'ọnụọgụgụ gbasaa ụgbụ m n'elu gị. Ha ga-
adọkpụkwara gị n'ime ụgbụ m. 4 Aga m atụsa gị n'ala,
n'ọhịa ka m ga-atụfukwa gị, meekwa ka ụmụ nnụnụ niile
nke eluigwe bekwasị gị. Aga m emekwa ka anụ ọhịa nke
ụwa niile rijuo afọ n'anụ ahụ gị. 5 Aga m tụsasịkwa anụ
ahụ gị n'ugwu niile, werekwa ihe ọbụla fọdụrụ n'ime gị
mejuo ndagwurugwu niile. 6 M ga-eji ọbara gị na-asọ asọ
dee ala niile dịka mmiri ọ bụladị ruo n'ugwu niile, ebe
niile mmiri si erufe ga-ejupụtakwa n'anụ ahụ gị. 7 Mgbe
m ga-emenyụ gị dịka ọkụ, aga m ekpuchi ihu eluigwe,
meekwa ka kpakpando niile jie nji. Aga m eji igwe ojii
mechie ihu anyanwụ, ọnwa agakwaghị enye ìhè ya. 8 Ihe
niile nke na-enye ìhè n'eluigwe ka m ga-eme ka ha jie nji
n'elu gị, mee ka ọchịchịrị gbachie n'ala gị niile, otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya.
9 Aga m eweta obi mgbawa n'etiti ndị mmadụ dị iche
iche mgbe m ga-eme ka mbibi gị bịa n'etiti mba niile
n'ime ala dị iche iche nke ị na-amaghị. 10 Aga m eme
ka i ju ọtụtụ ndị mmadụ anya, ndị eze ha ga-ama jijiji

n'ụjọ maka gị mgbe m ga-efeghar̄ị mma agha m n'ihu ha.
Onye ọbụla n'ime ha ga-ama jijiji na ntabi anya ọbụla
n'ihi ndụ ya n'ụbọchị ahụ, ị ga-ada. **11** "'N'ihi na nke a bụ
ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,
"'Mma agha nke eze Babilọn ga-abịakwasị gị. **12** Usuu
ndị agha gị ga-adakwa n'ihu mma agha nke ndị dị ike,
bụ ndị mba ahụ kachasị mba niile njọ. Nganga niile nke
Ijipt na ndị ya, ka ha ga-egwepịa. Ha ga-akwatu usuu ndị
agha ha niile. **13** Aga m emekwa ka anụmanụ ya niile, nke
na-ata ahịhịa n'akụkụ mmiri laa n'iyi. Ụkwụ mmadụ, na
ụkwụ anụmanụ agakwaghị agbarụ mmiri ahụ ọzọ. **14**
N'ihi ya, mmiri niile nke ya ga-adị ọcha, na-asọkwa dịka
mmanụ. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru. **15** Mgbe m bibiri Ijipt, kpochapụkwa ihe
niile dị n'ime ya, mgbe m tidara ndị niile bi n'ime ya, ha
ga-amata n'ezie na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.' **16**
"Nke a bụ abụ akwa ha ga-abụrụ ya. Ndị inyom mba dị
iche iche ga-abụ ya. Ha ga-abụ ya n'ihi Ijipt na usuu ndị
agha ya, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri." **17** N'afọ nke iri na abụọ ahụ, n'ụbọchị
nke iri na ise nke ọnwa ahụ, okwu nke Onyenwe anyị
rutere m ntị sị, **18** "Nwa nke mmadụ, tie mkpu akwa
n'ihi usuu ndị agha Ijipt niile, wezuga ha baa n'okpuru
ụwa ma ndị inyom mba dị iche iche dị ukwuu, ha na ndị
ahụ na-arịdaru n'olulu. **19** Gwa ha okwu sị ha, 'Unu o
nwere ihuọma karịa ndị ọzọ? Lee, ihe na-eche gị bụ olulu.
Ọ bụkwa ndị a na-ebighị ugwu ka ị ga-edinakwuru.' **20**
N'etiti ndị e ji mma agha gbuo ka ha ga-ada. Amịpụtala
mma agha maka ya, ka a dọkpụrụ ya na igwe ndị ya niile

pụọ. 21 Ndị dike nke ndị ndu dike ga-esite n'ala mmụọ
kwuo banyere Ijipt na ndị niile ha na ya dị na mma, 'Ha
arịdatala, ha na-edina ala ha na ndị a na-ebighị ugwu,
nakwa ndị niile ahụ e ji mma agha gbuo.' (Sheol h7585) 22
"N'ebe ahụ ka Asịrịa na ndị agha ya niile nọ; ili ndị niile o
gburu egbu gbara ya gburugburu, bụ ndị niile nwụrụ
site na mma agha. 23 Ili ha dị na nsọtụ niile nke olulu,
ndị agha ya niile gbakwara ili ya gburugburu. E gbudala
ndị niile mere ka oke egwu dị n'ala ndị dị ndụ. Ndị a
nwụrụ site na mma agha. 24 "N'ebe ahụ ka Elam na usuu
ndị agha ya nọ gbaa ili ya gburugburu. Ha niile bụ ndị e
gburu egbu, ndị nwụrụ site na mma agha. Ndị niile mere
ka oke egwu dị n'ala ndị dị ndụ arịdaruola n'olulu ahụ
dịka ndị a na-ebighị ugwu. Ha esorola ndị ahụ rịdaruru
n'ala mmụọ keta oke n'ihere dịrị ha. 25 E meere ya ebe
ndina n'etiti ndị nwụrụ anwụ. Igwe mmadụ ya nwụrụ
anwụ gbakwara ili ya gburugburu. Ha niile bụ ndị a na-
ebighị ugwu, ndị e ji mma agha gbuo, n'ihi na-emere ka
oke egwu ha dị n'ala ndị dị ndụ, ma ha na-eburu ihere
ha, ha na ndị ahụ na-arịdaru n'olulu. Ha bụ ndị e debere
n'etiti ndị nwụrụ anwụ. 26 "Meshek na Tubal nọkwa
n'ebe ahụ, ha na usuu ndị agha ha niile, gburugburu ili
ha. Ha niile bụkwa ndị a na-ebighị ugwu, ndị e ji mma
agha gbuo, n'ihi na ha mere ka oke egwu ha dị n'ala ndị
dị ndụ. 27 Ugbu a, e likọọla ha na ndị a na-ebighị ugwu,
bụ ndị dike n'agha, ndị nwụrụ anwụ, ndị ji ngwa agha ha
gbadaa n'ime ili ha, ndị e hinyere ngwa agha ha n'okpuru
isi ha, ebe ọta ha dịkwasịrị n'ọkpụkpụ mgbe e tinyere ha
n'ili. Ma n'ezie, ndị a bụ dike n'agha mere ka oke egwu

dị n’ala ndị dị ndụ. (Sheol h7585) 28 “Ma gị onwe gị, bụ
Fero, otu a ka a ga-esi gbajie gị, ị ga-edinakwa n’etiti
ndị a na-ebighị ugwu, gị na ndị e ji mma agha gbuo. 29
“N’ebe ahụ ka Edọm na ndị eze ya, na ndịisi ya niile nọ.
N’agbanyeghị ịdị ike ha, ha na ndị e ji mma agha gbuo
tọgbọrọ n’ebe ahụ. Ha na ndị a na-ebighị ugwu so dinaa,
bụ ndị na-arịdaru n’olulu. 30 “Ndịisi nke mba ndị ugwu,
na ndị Saịdọn niile nọ n’ebe ahụ. Ụjọ niile nke ha sitere
n’isiike ha menye ndị mmadụ egbochighị ha iketa oke
n’ihere nke iso ndị e gburu egbu nwụọ. Ha soro ndị eji
mma agha gbuo dinaa na-ebighị ugwu, buru ihere ha,
ha na-arịdaru n’olulu. 31 “Fero na ndị agha ya niile ga-
ahụ ndị a, ọ ga-enwe nkasiobi maka ndị ya niile, na usuu
ndị agha ya niile ndị eji mma agha gbuo. Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara. 32
N’agbanyeghị na emeela m ka ọ gbasaa ụjọ n’ala ndị dị
ndụ, Fero na igwe mmadụ a niile ka a ga-eli n’etiti ndị a
na-ebighị ugwu, ya na ndị ejiri mma agha gbuo. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.”

33 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, gwa ndị gị okwu sị ha, ‘Mgbe m wetara mma
agha imegide mba ọbụla, ma ndị ala ahụ ahọpụta otu
onye n’etiti ha mee ya ka ọ ghọrọ ha onye nche, 3 onye
ga-ahụ mma agha ka ọ na-abịakwasị ala ahụ, ọ bụrụ na o
gbuo opi ike, ịdọ ndị bi na mba ahụ aka na ntị banyere
mma agha nke na-abịa, 4 ọ bụrụkwa na onye ọbụla anụ
opi ike ahụ ma jụ ịnabatara onwe ya ịdọ aka na ntị ahụ,
mma agha ahụ gbuo ya, ọbara ya ga-adịkwasị ya n’isi. 5
N’ihi na ha nụrụ ụda opi nke ịdọ aka na ntị ahụ ma ha

geghị ntị. Ọ bụ ha wetaara onwe ha ịla n'iyi. A sị na ha
gere ntị ha gaara azọpụta ndụ ha. **6** Ma ọ bụrụ na onye
nche elepụ anya hụ ndị agha ka ha na-abịa hapụ igbu opi
ịdọ ndị mmadụ aka na ntị, ọnwụ ha dị n'isi ya. Ha ga-
anwụ n'ime mmehie ha, ma aga m ajụta ọbara ha site
n'aka onye nche ahụ.' **7** "Nwa nke mmadụ, emeela m gị
ka ị bụrụ onye nche nye ụlọ Izrel. N'ihi ya, gee ntị n'ihe
m na-ekwu, ka ị dọọrọ m ha aka na ntị. **8** Mgbe m na-asị
onye ajọ omume, gị onye na-emebi iwu, ị ghaghị ịnwụ! Ọ
bụrụ na ị kwughị okwu, ime ka o chigharịa site n'ụzọ ya
pụta, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwụ n'ihi mmehie ya
niile, ma n'aka gị ka m ga-ajụta ọbara ha. **9** Ma ọ bụrụ na
ị dọọ onye ajọ omume aka na ntị ka o chigharịa site n'ụzọ
ya pụta, ma o meghị nke a, ha ga-anwụ n'ihi mmehie ha,
ma ndụ gị onwe gị ka ị zọpụtara. **10** "Nwa nke mmadụ,
gwa ụlọ Izrel, 'Otu a ka unu na-ekwu, "Njehie niile anyị
na mmehie niile anyị adịla arọ n'ahụ anyị. Ọ bụkwa n'ime
ya ka anyị na-ata ahụ. Olee otu anyị ga-esi dị ndụ?"' **11**
Gwa ha, 'Dịka m na-adị ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara, ọnwụ onye na-
emebi iwu adịghị atọ m ụtọ, kama ọ na-atọ m ụtọ mgbe
onye na-emebi iwu sitere n'ụzọ ya chegharịa dịrị ndụ.
Chigharịanụ, sitenụ n'ụzọ ọjọọ unu niile chigharịa. N'ihi
gịnị ka unu ga-eji nwụọ, unu bụ ụlọ Izrel?' **12** "N'ihi ya,
nwa nke mmadụ, gwa ndị ala gị, 'Ezi omume nke onye na-
eme ezi ihe agaghị azọpụta ya ma ọ bụrụ na ọ tụgharịa,
mee ihe ọjọọ. Otu a kwa, mmehie niile nke onye na-emebi
iwu agaghị eme ka ọ laa n'iyi ma ọ bụrụ na o chegharịa
pụọ site na mmehie.' **13** Ọ bụrụ na m asị onye ezi omume,

na ọ ghaghị ịdị ndụ, ma onye dị otu a atụkwasị obi n'ezi
omume ya mee ajọ ihe, ọ dịghị ihe ezi omume nke onye
dị otu a mere nke a ga-echetakwa. Ha ga-anwụ n'ihi ajọ
ihe ha mere. **14** Ma ọ bụrụ na m asị onye ajọ omume, 'Ị
ghaghị ịnwụ,' ma onye ahụ esite na mmehie ya chigharịa,
mee ihe ziri ezi na nke dị mma, **15** ọ bụrụ na o nyeghachi
ihe ebe ọ naara n'aka ndị ọ gbazinyere ego, kwụghachi
ihe niile o zuuru n'ohi, gbasoo ụkpụrụ ahụ niile bụ nke
na-enye ndụ, gharakwa ime ajọ omume; onye dị otu a
aghaghị ịdị ndụ, ọ gaghị anwụ. **16** Ọ dịghị mmehie niile
nke onye ahụ mere nke a ga-echeta megide ya. N'ihi na o
meela ihe ziri ezi na nke dịkwa mma, ọ gaghị ịdị ndụ. **17**
"Ma ndị gị na-asị, 'Ụzọ Onyenwe anyị ezighị ezi.' Ma ọ bụ
ụzọ ha bụ nke na-ezighị ezi. **18** Ọ bụrụ na onye ezi omume
esite n'ezi omume ya chigharịa malite ime ihe ọjọọ, ọ ga-
anwụ maka ya. **19** Ma ọ bụrụ na onye ajọ omume esite
n'ajọ omume ya chigharịa malite ime ihe ziri ezi na nke
dị mma, ọ ga-adị ndụ site n'ime nke a. **20** Ma unu bụ ụlọ
Izrel na-asị, 'Ụzọ Onyenwe anyị ezighị ezi.' Ma aga m
ekpe onye ọbụla n'ime unu ikpe dịka ụzọ ya si dị." **21** O
ruo n'afọ nke iri na abụọ nke e mere ka anyị jee biri na
mba ọzọ, n'ọnwa nke iri, n'ụbọchị nke ise nke ọnwa ahụ,
otu onye n'ime ndị sitere na Jerusalem gbapụ bịakwutere
m gwa m sị, "Obodo ahụ adaala." **22** Ma n'anyasị, tupu
onye ahụ gbapụrụ agbapụ abịa, aka Onyenwe anyị ruru m
ahụ, mee ka m nweekwa ike ikwu okwu ọzọ. **23** Mgbe ahụ,
okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, **24** "Nwa nke mmadụ,
ndị ahụ bi n'ebe dakpọsịrị adakpọsị n'ala Izrel na-asị,
'Ebraham bụ otu nwoke, ma o nwetachara ala a niile! Ma

anyị dị ukwuu, n’ihi enyela anyị ala dịka ihe nweta anyị.’
25 Ya mere, gwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru: Ebe ọ bụ na unu na-eri anụ nke
ọbara dị n’ime ya, na-elekwasịkwa arụsị unu anya, na-
awụsikwa ọbara, o kwesiri ka unu nweta ala a? 26 Unu
na-atụkwasị obi unu na mma agha unu, unu na-eme ihe
arụ dị iche iche, onye ọbụla n’ime unu na-emerụ nwunye
onye agbataobi ya. Ọ bụkwa ala nke a ka unu ga-enweta?’
27 “Gwa ha nke a, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, dịka m na-adị ndụ, ndị niile
fọdụrụ n’obodo ahụ e tikpọrọ etikpọ ga-anwụcha site
na mma agha. Ndị bi n’ọhịa ka anụ ọhịa ga-atagbu. Ndị
niile bi n’ọgba na n’ebe niile e wusiri ike ga-anwụ site
n’ọrịa. 28 Aga m eme ka ala unu ghọọ ebe tọgbọrọ n’efu.
Nganga ya, na ike ya ga-agwụsị. Obodo niile dị n’ugwu
Izrel ga-aghọ ebe e tikpọrọ etikpọ, mmadụ agakwaghị
esite n’ebe ahụ gafee ọzọ. 29 Ha ga-amakwa na mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị, mgbe m mesiri ka ala ahụ ghọọ
mkpọmkpọ ebe tọgbọrọ n’efu, n’ihi ihe arụ niile nke ha
mere.’ 30 “Ma gị onwe gị, nwa nke mmadụ, ndị ala gị na-
ekwu banyere gị n’akụkụ mgbidi ha na n’ọnụ ụzọ ụlọ ha.
Ha na-asịrịta onwe ha, ‘Bịanụ ka anyị gaa nụrụ ozi sitere
n’ọnụ Onyenwe anyị.’ 31 Ha na-abịakwute gị dịka ndị
mmadụ si abịa, ha na-anọrọ ala n’ihu gị na-anụ ihe ị na-
ekwu ma ha anaghị emepụta ya n’omume: n’ihi na ha na-
eji egbugbere ọnụ ha na-egosi ịhụnanya, ma obi ha nọ
naanị na uru ọjọọ ha ga-enweta. 32 N’anya ha, ị dịka onye
ji ezigbo olu na-ekwe ukwe ịhụnanya, dịka onye nwere
olu ụtọ, nke na-abụ abụ dị ụtọ, na onye maara ka e si eti

ịgba. Ha na-anụ ihe ị na-ekwu ma ha ejighị ya kpọrọ ihe
ọbụla. 33 “Ma mgbe nke a bịara na mmezu, n’ihi ọ ghaghị
ịbịa, ha ga-amata na onye amụma anọtụla n’etiti ha.”
34 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, buo amụma megide ndị ọzụzụ atụrụ Izrel niile,
buo amụma sị ha, ‘Ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru: Ahụhụ na-adịrị unu ndị ọzụzụ
atụrụ Izrel, ndị na-enyeju naanị onwe ha afọ. Ọ kwesighị
ka onye ọzụzụ atụrụ lekọtazie igwe atụrụ e tinyere n’aka
ya anya? 3 Unu na-eri abụba ha niile, unu na-eyi uwe ajị
anụ, na-egbu anụ ndị mara abụba n’agbanyeghị na unu
adịghị elekọta igwe ewu na atụrụ m ndị a. 4 Unu anaghị
eme ka ndị na-adịghị ike dị ike, maọbụ gwọọ ndị na-arịa
ọrịa, maọbụ kechie ọnya ndị merụrụ ahụ. Unu adịghị
akpọghachite ndị kpafuru akpafu, maọbụ pụọ ịchọ ndị
furu efu. Kama naanị aka ike ka unu ji na-achị ha. 5 N’ihi
ya, ha agbasasịala n’ihi na onye ọzụzụ atụrụ anọghị ya.
Ha aghọkwaarala anụ ọhịa niile ihe oriri. 6 Igwe ewu na
atụrụ nke m na-awagharị n’ugwu niile, na n’elu ugwu nta
niile. Ọ bụkwa n’elu ụwa niile ka ha gbasara. Ọ dịkwaghị
onye na-ajụ ajụjụ banyere ha. Ọ dịkwaghị onye na-elenye
anya n’ebe ha nọ. 7 “‘N’ihi nke a, unu ndị ọzụzụ atụrụ,
nụrụnụ okwu nke Onyenwe anyị: 8 Dịka mụ onwe m na-
adị ndụ, ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwupụtara, ebe unu hapụrụ igwe atụrụ m na-enweghị
onye ọzụzụ atụrụ, mee ka ha ghọọrọ anụ ọhịa ihe oriri,
ebe unu na-achọgharịghị ha, kama unu nọ na-enyeju
onwe unu afọ, ma hapụ igwe atụrụ m ka agụụ gbuo
ha, 9 n’ihi ya, unu ndị ọzụzụ atụrụ, nụrụnụ okwu nke

Onyenwe anyị: 10 Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, Ana m edo onwe m megide ndị
ọzụzụ atụrụ niile. Ọ bụkwa n'aka ha ka m ga-ajụta ihe
banyere igwe ewu na atụrụ m. Aga m eme ka ha kwụsị ị
bụ ndị na-azụ igwe ewu na atụrụ m, ka ndị ọzụzụ atụrụ
ndị a ghara ịzụ onwe ha nri ọzọ. Aga m esite n'ọnụ ha
napụta igwe ewu na atụrụ m, ha agaghị abụkwara ha nri
ọzọ. 11 "'N'ihi na Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị sịrị, mụ onwe m ga-eji aka m pụọ gaa chọgharịa igwe
atụrụ m. Mụ onwe m kwa ga-elekọta ha. 12 Dịka onye
ọzụzụ atụrụ si elekọta igwe ewu na atụrụ ya anya, mgbe
ha na ya nọ, otu a ka m ga-esi lekọta igwe atụrụ m. Aga
m anapụta ha site n'ebe niile ha gbasasịrị gaa, n'ụbọchị
igwe ojii na ọchịchịrị ahụ. 13 Aga m esite n'obodo niile,
na mba niile ha nọ kpọghachi ha n'ala nke ha. Aga m azụ
ha nri n'elu ugwu niile nke Izrel, na n'akụkụ mmiri niile,
ebe ala na-ewepụta nri nke ọma. 14 Aga m azụ ha n'ebe
ịta ahịhịa mara mma, na n'elu ugwu niile nke Izrel. N'ebe
ahụ ka ha ga-amakpukwa n'udo. Ha ga-ata nri n'ebe ịta
ahịhịa mara mma nke elu ugwu Izrel. 15 Ọ bụ mụ onwe m
ga-abụ onye ọzụzụ atụrụ nke atụrụ m niile. Aga m eme
ka ha makpuru n'udo, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwupụtara. 16 Aga m achọ ndị furu efu
n'ime ha, ndị kpafuru akpafu, kpọghachite ha n'ụlọ. Aga
m ekechi ọnya ndị merụrụ ahụ, meekwa ka ọ dị ike. Ma
ndị mara abụba na nke ndị ahụ dị ike ka m ga-ala n'iyi.
Aga m eji ikpe ziri ezi zụọ ha. 17 "'Ma unu onwe unu,
ụmụ igwe anụ ụlọ m, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, aga m ekpe ikpe n'etiti atụrụ na

atụrụ, ebule na mkpi. 18 Ọ bụ unu ihe nta n'anya na unu
na-ata nri kachasị mma? Unu ga-ejikwa ụkwụ zọtọsịa nke
fọdụrụ? Ọ bụ unu ihe nta n'anya na unu na-aṅụ mmiri
nke kachasị mma? Unu ga-ejikwa ụkwụ unu na-agbarụ
nke fọdụrụ? 19 Ọ bụ ihe kwesiri ekwesi na igwe atụrụ
m ga-ata nri unu zọtọrọ azọtọ, ma ṅụọkwa mmiri unu
gbarụrụ agbarụ? 20 "'N'ihi ya, nke a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị ha, n'ezie, mụ onwe m ga-
ekpe ikpe n'etiti atụrụ ndị gbara abụba, na atụrụ ndị a
tara ahụ. 21 N'ihi na unu ji akụkụ ahụ unu, na ubu aka
unu na-enupu ha. Unu jikwa mpi unu na-enupu ndị na-
adịghị ike, tutu ruo mgbe unu chụsachara ha. 22 Lee, aga
m azọpụta igwe ewu na atụrụ m. Aga m ekpe ikpe n'etiti
otu atụrụ na ibe ya. Ha agaghị aghọkwa ihe oriri ọzọ. Aga
m ekpe ikpe n'etiti otu atụrụ na ibe ya. 23 Aga m edobe
otu onye ọzụzụ atụrụ nke ga-elekọta ndị m, ọ bụladị ohu
m Devid. Ya onwe ya ga-elekọta ha, bụrụkwa onye ọzụzụ
atụrụ nye ha. 24 Ma mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, ga-abụ
Chineke ha, ma ohu m Devid ga-abụ onyeisi n'etiti ndị m.
Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị ekwuola ya. 25 "'Mụ na ha
ga-agba ndụ udo. Aga m achụpụkwa anụ ọjọọ niile n'ala
ha, ka ndị m nwee ike ibi n'udo n'ọzara, ma rahụkwa ụra
ọ bụladị n'etiti oke ọhịa n'enweghị nsogbu. 26 Aga m
agọzi ndị m, gọziekwa ebe obibi ha na ihe niile gbara
ugwu nta m gburugburu. Aga m ezite mmiri ozuzo n'oge
ya, n'ezie, ngọzị ga-ezoro ha dịka mmiri. 27 Osisi ọhịa ga-
amị mkpụrụ ya, ala ga-eme ihe omume ya. Ndị m ga-
anọkwa n'udo n'ala ha na-atụghị ụjọ. Ha ga-amatakwa na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, mgbe m tijasịrị mkpọrọ

yoku niile ha, napụta ha site n'aka ndị na-akpagbu ha. 28
Ha agaghị abụkwa mba ndị ọzọ na-apụnara ihe ha nwere,
maọbụ ndị anụ ọhịa ga-adọgbu. Ha ga-ebi na-atụghị ụjọ,
ọ dịkwaghị onye ga-eme ka ha tụọ egwu. 29 Aga m enye
ha ala nke amaara nke ọma n'ihi ihe na-epupụta n'ime ya,
ha agaghị abụkwa ndị ụnwụ mekpara ahụ n'ala ahụ ọzọ,
maọbụ ihe a na-akwa emo nke mba dị iche iche. 30 Ha
ga-amata na mụ onwe m, bụ Onyenwe anyị Chineke ha,
na m na-anọnyere ha, na ha onwe ha kwa, bụ ụlọ Izrel,
bụ ndị m, otu a ka Onyenwe anyị Chineke kwupụtara. 31
Unu bụ igwe ewu na atụrụ m, atụrụ nke ebe ịta nri m,
mụ onwe m bụkwa Chineke unu. Otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya.'"

35 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 "Nwa nke
mmadụ, chee ihu imegide n'ugwu Sia, buo amụma megide
ya, 3 sị ya, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị sịrị: Mụ onwe m na-emegide gị, gị ugwu
Sia. Aga m esetikwa aka m imegide gị, mee gị ka ị ghọọ
ebe tọgbọrọ n'efu. 4 Obodo gị niile ka m ga-eme ka ha
ghọọ mkpọmkpọ ebe, gị onwe gị ga-abụkwa ebe tọgbọrọ
n'efu. Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị. 5 "'N'ihi na i sitere n'iro ahụ dị gị n'obi siterịị na
mgbe ochie rara ụmụ Izrel nye n'aka mma agha, n'oge ha
nọ na-ahụju anya, n'oge ahụ ịta ahụhụ nke ajọ omume
ruru n'ogo dị ukwuu. 6 N'ihi nke a, ebe m na-adị ndụ,
otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri, aga m enyefe gị n'aka ndị na-awụsi ọbara. Ọbara
ga-achụkwa gị ọsọ. Ebe ọ bụ na ị kpọghị iwusi ọbara asị,
ọbara a ga-awụsị n'ime gị ga-achụ gị ọsọ. 7 Aga m eme

ka ugwu Sia ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu. Aga m esitekwa
n'ime ya bipụ ndị na-abata abata, na ndị na-apụ apụ. **8**
Ugwu ukwu gị niile ga-ejupụta n'ozu ndị nwụrụ anwụ,
ugwu nta niile, na ndagwurugwu niile na mgbawara niile
dị n'ala ga-ejupụta n'ozu ndị e ji mma agha gbuo. **9** Ị
gaghị ebulitekwa isi gị ọzọ. Ebe tọgbọrọ n'efu ka ị ga-
abụ ruo ebighị ebi. A gaghị ewuzikwa obodo gị ọzọ. Ị ga-
amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị. **10** "'N'ihi
na ị sịrị, "Mba abụọ ndị a, na ala abụọ ndị a ga-abụ nke
anyị, anyị ga-enweta ha," n'agbanyeghị na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị nọ n'ebe ahụ. **11** N'ihi ya, ebe m na-adị
ndụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri, aga m emeso gị mmeso dịka ịba ụba nke
iwe gị na ekworo gị si dị, bụ nke i gosiri mgbe ị kpọrọ
ha asị. Aga m emekwa ka ha mata onye m bụ, mgbe m
kpesịrị gị ikpe. **12** Mgbe ahụ, ị ga-amata na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị nụrụ okwu ọjọọ ndị ahụ niile i kwuru
megide ugwu Izrel niile, na-asị, "E meela ha ebe tọgbọrọ
n'efu, ewerela ha nyefee anyị n'aka ka anyị dọgbuo ha."
13 Unu nyakwara isi megide m, kwuo okwu kwugide m
dịka o si dị unu mma. Anụkwara m ihe niile unu kwuru.
14 Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị sịrị, Mgbe ụwa niile na-aṅụrị ọṅụ ka m ga-eme ka ị
ghọọ mkpọmkpọ ebe. **15** Dịka ị ṅụrịrị ọṅụ mgbe ihe nketa
Izrel ghọrọ mkpọmkpọ ebe, otu a ka m ga-esi mesoo gị
mmeso. Ị ga-aghọkwa ebe tọgbọrọ n'efu, gị ugwu Sia, gị
na ndị Edọm niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị.'"

36 “Nwa nke mmadụ, buo amụma nye ugwu niile dị
n'Izrel, na-asị ha, 'Ugwu niile nke Izrel, nụrụnụ okwu nke
Onyenwe anyị. 2 Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru: Ndị iro unu ekwuola megide
unu sị, “Ahaa! Ebe niile dị elu nke mgbe ochie aghọọla
ihe nnweta anyị.”' 3 N'ihi ya, buo amụma sị, 'Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru:
N'ihi na ha emeela ka unu tọgbọrọ n'efu, chụgharịa unu
ọsọ n'akụkụ niile, mekwaa ka unu ghọọrọ mba niile ihe
nnweta, ma meekwa ka unu bụrụ ndị a na-ekwujọ, na ndị
a na-akọcha, 4 n'ihi ya, unu ugwu niile nke Izrel, nụrụnụ
okwu Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị. Ihe
ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
na-agwa ugwu ukwuu na ugwu nta niile, na mgbawara
niile dị n'ala, na ndagwurugwu niile, na ebe niile tọgbọrọ
n'efu, na obodo ndị ahụ niile ndị mmadụ na-ebighị n'ime
ya, nke ndị mba ọzọ kwakọọrọ ihe dị ha n'ime, ma jirikwa
ha na-eme ihe ọchị. 5 Ihe ndị a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, Ọ bụ site n'ịnụ ọkụ
nke obi m ka m ji kwuo okwu megide mba ndị ọzọ, ma
megidekwa Edọm, n'ihi na ọ bụ site n'ịkpọ asị nke obi ha
ka ha ji mee ka ala m bụrụ ihe nnweta ha, ka ha si otu a
kposaa, ma chịkọrọkwa ihe niile dị n'ebe ịta nri nke anụ
ụlọ ala ahụ.' 6 N'ihi nke a, buo amụma banyere Izrel, gwa
ugwu ukwu ya na ugwu nta ya niile, na mgbawara ala ya,
na ndagwurugwu ya niile, sị, 'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, ọ bụ site n'ọnụma nke
ekworo ka m ji ekwu okwu ndị a, n'ihi na unu ahụọla
ahụhụ site na nlelị ndị mba ọzọ na-elelị unu. 7 N'ihi ya,

ihe ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwuru, eweliri m aka m elu ṅụọ iyi na mba ndị a gbara
unu gburugburu ga-anọkwa n'ọnọdụ ihere. 8 "'Ma unu,
ugwu niile nke Izrel ga-awapụta ngalaba, mịakwa mkpụrụ
nke ndị m ga-eri, n'ihi na oge ha ga-alọghachi adịghịkwa
anya. 9 Lee, mụ onwe m dịnyeere unu; aga m abịa inyere
unu aka, n'ihi na a ga-akọgharịkwa unu, kụọkwa mkpụrụ
n'ime unu. 10 Aga m emekwa ka ọnụọgụgụ ndị ga-ebi
n'ime unu baa ụba, ọ bụladị ụlọ Izrel niile. Ha ga-ebikwa
n'obodo niile, wugharịakwa ebe niile e tikpọrọ etikpọ.
11 Aga m eme ka ọnụọgụgụ ndị mmadụ, na anụ ụlọ dị
n'ime gị baa ụba. Ha ga-amụbakwa, jupụtakwa ebe niile.
Ndị mmadụ ga-ebikwa n'elu gị dịka ha si biri n'oge gara
aga. Aga m emekwa ka ihe gaara ha nke ọma karịa ka ọ
dị na mbụ. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ
Onyenwe anyị. 12 Aga m eme ka ndị m, ndị m bụ Izrel, biri
n'ime unu. Unu ga-abụ ihe nweta ha, unu ga-aghọkwara
ha ihe nketa. Unu agakwaghị agbaba ha aka ụmụ ọzọ. 13
"'Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị, n'ihi
na ụfọdụ mba na-ekwutọ gị na-asị, "Ị bụ ala na-eri ụmụ
ya, ala na-agbaba ndị ya aka ụmụ." 14 N'ihi nke a, ị gaghị
erikwa mmadụ ọzọ. Ị gaghị agbawakwa mba gị aka ụmụ
ọzọ. Ọ bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri. 15 Agaghị m emekwa ka ị nụrụ mkparị nke ndị
mba ọzọ na-akparị gị. Ị gaghị anọkwa ọnọdụ nke ga-eme
ka ndị mba ọzọ lelịa gị, maọbụ nọọ ọnọdụ nke ga-eme
ka ị sọọ ngọngọ. Ọ bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri.'" 16 Ọzọkwa, okwu nke Onyenwe
anyị rutere m ntị, sị, 17 "Nwa nke mmadụ, mgbe ụmụ

Izrel bi n’ala nke aka ha, ha merụrụ ya, site na ndụ ọjọọ
ha, na omume ha. Ndụ ọjọọ ha n’ihu m, dị ka adịghị ọcha
nke nwanyị n’oge ọ nọ na nsọ ya, n’ọnwa niile. 18 N’ihi ya,
awụkwasịrị m ha ọnụma m, n’ihi na ha na-awụsi ọbara
n’ala ahụ, jirikwa arụsị ha na-emerụ ya. 19 Achụsasịrị
m ha na mba dị iche iche. Otu a ka m si kpee ha ikpe
n’ihi ụzọ ọjọọ ha, na omume ọjọọ ha. 20 Ma ebe niile ha
gara n’etiti mba niile, ha mere ka aha nsọ m gharakwa ịdị
nsọ, n’ihi na a na-ekwu banyere ha, sị, ‘Ndị a bụ ndị nke
Onyenwe anyị, ma agbanyeghị nke a, ha sitere n’ala ya
pụọ.’ 21 Ihe na-ewutekwa m bụ aha nsọ m, nke ụlọ Izrel
mere ka ọ ghara ịdị nsọ n’etiti mba niile bụ ebe ha gara.
22 “Ya mere, gwa ụlọ Izrel, Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Ọ bụghị n’ihi na unu, ụlọ
Izrel, ka m ji na-eme ihe ndị a, kama ọ bụ n’ihi aha nsọ
m, nke unu mere ka ọ ghara ịdị nsọ n’etiti mba niile dị
iche iche ebe ndị unu gara. 23 Aga m eme ka ịdị nsọ nke
aha ukwuu m, nke unu mere ka ọ ghara ịdị nsọ n’etiti
mba niile, pụta ìhè. Mgbe ahụ, mba niile ga-amakwa na
mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara, mgbe a ga-edo
m nsọ site n’ime unu n’anya ha. 24 “‘N’ihi na aga m esi
na mba niile dị iche iche kpọpụta unu. Aga m achịkọta
unu site n’ala niile, mee ka unu bata n’ala unu. 25 Aga m
efekwasị unu mmiri dị ọcha, unu ga-adịkwa ọcha. Aga m
eme ka unu dị ọcha site na-adịghị ọcha unu niile, na site
n’ikpere arụsị unu niile. 26 Aga m enye unu obi ọhụrụ,
kenyekwa unu mmụọ ọhụrụ. Aga m ewepụ obi nkume
nke mmehie dị n’ime unu, nye unu mkpụrụobi nke anụ

ahụ. 27 Aga m etinyekwa mmụọ m n’ime unu, mee ka
unu gbaso ụkpụrụ m niile ma lezie anya mekwaa ihe niile
m nyere n’iwu. 28 Unu ga-ebikwa n’ala ahụ nke m nyere
nna unu ha. Unu ga-abụ ndị m, aga m abụkwa Chineke
unu. 29 Aga m azọpụta unu site na-adịghị ọcha unu niile.
M ga-akpọ mkpụrụ ubi, mee ka o rie nne nke ukwu,
agaghị m emekwa ka ụnwụ dakwasị unu ọzọ. 30 Aga m
emekwa ka mkpụrụ osisi na ihe owuwe ubi baa ụba nke
ukwuu, ka unu gharakwa ịnata ihere ọzọ n’ihi ụnwụ,
n’etiti mba niile dị iche iche. 31 Mgbe ahụ, unu ga-echeta
ụzọ ọjọọ unu niile na omume ọjọọ unu niile, unu ga-
asọkwa onwe unu oyi n’ihi mmehie unu na ihe arụ niile
unu mere. 32 Ma achọrọ m ka unu mata na ọ bụghị n’ihi
mma unu ka m ji na-eme ihe ndị a. Otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara. Unu ụlọ Izrel,
ihere kwesiri ime unu n’ihi omume ọjọọ unu mere. 33
“‘Nke a bụ ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: N’ụbọchị ahụ m ga-eme ka ị dị ọcha site na
mmehie gị niile, aga m eme ka unu lọghachi n’obodo unu
biri, a ga-ewugharịkwa ebe niile tọgbọrọ n’efu. 34 Ala ubi
ndị ahụ nke tọgbọrọ n’efu agaghị atọgbọkwa n’efu n’ihu
anya ndị na-agafe agafe. A ga-akọkwa ha niile. 35 Mgbe
ahụ, ha ga-asị, “Ala a, nke naara atọgbọ n’efu, aghọọla
ubi a gbara ogige, nke yiri ogige Iden. Leekwa na obodo
niile ndị ahụ e tikpọrọ etikpọ, ka e wuzikwara, werekwa
mgbidi gbaa ha ogige. Ugbu a, ndị mmadụ jupụtakwara
n’ime ha.” 36 Mgbe ahụ, mba niile gbara unu gburugburu,
bụ ndị fọdụrụ, ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị wuziri ebe niile e tikpọrọ etikpọ, kụọkwa mkpụrụ

n’ebe niile tọgbọrọ n’efu. Mụ onwe m bụ Onyenwe anyị,
ekwuola, aga m emekwa ya.’ 37 “Otu a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, ọzọkwa, aga m
ege ntị, zaa ekpere ụlọ Izrel, mezuoro ha arịrịọ ha. Aga
m eme ka ha baa ụba dịka igwe anụ ụlọ, 38 dịka igwe
anụ ụlọ, nke na-ejupụta na Jerusalem n’oge mmemme
ya niile a kara aka. N’ụzọ dị otu a, obodo niile e tikpọrọ
etikpọ ga-ejupụtakwa na mmadụ ọzọ. Mgbe ahụ ha ga-
amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.”

37 Aka nke Onyenwe anyị dịkwasịrị m, o sitekwara
n’ike Mmụọ nke Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị bulie m, debe m n’etiti ndagwurugwu nke jupụtara
n’ọkpụkpụ. 2 O mere ka m jegharịa n’etiti ha. Ahụrụ
m ọkpụkpụ kpọrọ nkụ, nke dị ukwuu n’ọnụọgụgụ, ka
ha ghasa na ndagwurugwu ahụ. 3 Ọ sịrị m, “Nwa nke
mmadụ, ọkpụkpụ ndị a ha pụrụ ịdị ndị ọzọ?” Asịrị m,
“Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị ọ bụ naanị
gị onwe gị maara.” 4 Mgbe ahụ, ọ sịrị m, “Buo amụma nye
ọkpụkpụ ndị ahụ, gwa ha, ‘Unu ọkpụkpụ niile kpọrọ nkụ,
geenụ ntị n’okwu nke Onyenwe anyị. 5 Ihe ndị a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị na-agwa ọkpụkpụ
ndị a. Lee, aga m eme ka ume baa n’ime unu, unu ga-
adịkwa ndụ. 6 Aga m etinyekwasị unu akwara, na anụ
ahụ, werekwa akpụkpọ ahụ kpuchie unu. Aga m etinye
ume n’ime unu, unu ga-adịkwa ndụ. Mgbe ahụ, unu ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.’” 7 Ya mere,
eburu m amụma dịka e sị nye m n’iwu. Mgbe m nọ na-ebu
amụma ahụ, anụrụ m ụzụ, ụzụ mkpọtụ. Ma lee, ọkpụkpụ
ndị ahụ niile bịara ibe ha nso; ọkpụkpụ malitekwara

ijikọta onwe ha ọnụ.
8 Mgbe m nọkwa na-ele anya, lee,
ahụrụ m ka akwara na anụ ahụ malitere ịbịakwasị n'elu
ọkpụkpụ ndị ahụ, akpụkpọ ahụ kpuchikwara elu ha.
Ma n'oge a ume ọbụla adịghị n'ime ha.
9 Mgbe ahụ, ọ
sịrị m, "Buo amụma nye ifufe; buo amụma, nwa nke
mmadụ, sị ifufe, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru: site n'akụkụ anọ nke ụwa bịa,
gị ume na-enye ndụ, kukwasị ndị a e gburu egbu ka ha
dịkwa ndụ ọzọ.'"
10 Ya mere, eburu m amụma dịka o si
nye m n'iwu. Ume ndụ banyekwara n'ime ha. Ha niile
dịịrị ndụ, bilie ọtọ, guzo n'ụkwụ ha, ghọọ usuu ndị agha
dị ukwuu n'ọnụọgụgụ.
11 Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Nwa
nke mmadụ, ọkpụkpụ ndị a nọchiri anya ụlọ Izrel niile.
Ha na-asị, 'Anyị aghọọla ọkpụkpụ kpọrọ nkụ, olileanya
niile agwụkwala, anyị abụrụla ndị e bipụrụ.'
12 N'ihi ya,
buo amụma gwa ha, 'otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, Ndị m, aga m emeghe ili unu, si
n'ebe ahụ wepụta unu. Aga m eme ka unu lọghachitakwa
n'ala Izrel.
13 N'ikpeazụ, mgbe m meghere ili unu mee ka
unu si n'ime ya pụta, unu bụ ndị m ga-amata na mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị.
14 Aga m etinye Mmụọ m n'ime
unu, unu ga-adị ndụ, lọghachikwa n'ala unu ọzọ. Unu ga-
amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị, ekwuola ya,
meekwa ya, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.'"
15 Okwu
Onyenwe anyị ruru m ntị, sị,
16 "Nwa nke mmadụ, were
osisi dee ihe ndị a n'elu ya, 'Osisi a nọchiri anya Juda na
ndị Izrel e kekọtara ya na ha ọnụ.' Werekwa osisi ọzọ
deekwa okwu ndị a n'elu ya. 'Osisi a nọchiri anya Ifrem,
na Josef, na ndị Izrel niile e jikọtara ha na ndị a ọnụ.'
17

Jidekọtaa osisi abụọ ndị a ọnụ, mee ka ha bụrụ otu osisi
n'aka gị. 18 "Mgbe ndị gị jụrụ gị, 'Ị gaghị egosi anyị ihe
nke a pụtara?' 19 gwa ha, sị, 'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu: Lee, agaje m iwere
osisi Josef, nke dị Ifrem n'aka, nke bụkwa ihe nọchiri anya
ebo ụfọdụ ndị Izrel, jidekọtaa ya na osisi nọchiri anya
Juda, mee ha ka ha ghọọ otu osisi, bụrụkwa otu n'aka m.'
20 Were mkpirisi osisi ndị ahụ i dere ihe nke dị n'aka gị,
gosi ha, 21 ma gwakwa ha, 'Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu: Aga m esite na mba
niile ndị Izrel jere biri kpọpụta ha. Aga m achịkọtakwa ha
site n'akụkụ niile, kpọbata ha n'ala nke aka ha. 22 Aga m
eme ha ka ha bụrụ otu mba n'ala ahụ, n'ugwu niile nke
Izrel. Ha ga-enwe naanị otu eze nke ga-achị ha niile. Ha
agaghị abụkwa mba abụọ maọbụ alaeze abụọ ọzọ. 23 Ha
agaghị ejikwa arụsị ha niile, maọbụ ihe a pịrị apị rụrụ
arụ, maọbụ jiri ihe ọjọọ ndị ọzọ dị iche iche merụọ onwe
ha ọzọ. N'ihi na aga m azọpụta ha site na ịlaghachi azụ
n'ụzọ mmehie ha niile, meekwa ka ha dị ọcha. Ha ga-abụ
ndị m, mụ onwe m ga-abụkwa Chineke ha. 24 "'Ohu m,
Devid, ga-abụ eze ga-achị ha, ha ga-enwekwa otu onye
ọzụzụ atụrụ. Ha ga-edebezu iwu m niile, na ụkpụrụ m
niile. 25 Ha ga-ebi n'ala ahụ m nyere ohu m Jekọb, ala
ebe nna nna ha biri. Ha na ụmụ ha ga-ebi n'ime ya. Ụmụ
ụmụ ha ruo ọgbọ niile ga-ebikwa n'ime ya. Ohu m Devid
ga-abụ eze ha ruo ebighị ebi. 26 Mụ na ha ga-agba ndụ
udo, ọgbụgba ndụ nke ga-adị ruo mgbe ebighị ebi. Aga m
agọzi ha, mee ka ha baa ụba. N'etiti ha kwa ka ụlọnsọ m
ga-adị ruo mgbe ebighị ebi. 27 Ebe obibi m ga-abụkwa

n’etiti ha. E, aga m abụ Chineke ha, ha ga-abụkwa ndị m.
28 Mgbe ụlọnsọ m ga-adị n’etiti ha ruo ebighị ebi, mba
niile ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị na-edo
Izrel nsọ.’”
38 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 2 “Nwa nke
mmadụ, chee ihu n’ala Magog, bukwaa amụma megide
Gog, bụ onyeisi nke Meshek na Tubal. Buo amụma megide
ya, 3 sị, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru: Ana m edo onwe m imegide gị, Gog, eze
ukwu ndị Meshek na Tubal. 4 Aga m echigharị gị, tinye gị
nko n’agba gị abụọ, jiri ya kpụpụta gị na usuu ndị agha
gị niile, na ịnyịnya gị, na ndị na-agba ịnyịnya gị na ihe
agha ha, na usuu ndị agha gị niile, ndị ji ọta ukwu na
ọta nta, ndị niile na-ejide mma agha ha. 5 Peshịa na
Itiopia, na Put, ga-esonyere ha, ha niile ga-ejikwa ọta ha
na okpu agha ha. 6 Goma na usuu ndị agha ya niile, na
ndị agha Bet Togama ndị si n’akụkụ ugwu, dị ebe dị anya
na ọtụtụ ndị mba ọzọ ga-eso gị. 7 “‘Jikere! Jikere onwe gị,
gị onwe gị na usuu ndị agha ahụ nọ gị gburugburu, gị
Gog, bụrụkwa onyendu ha. 8 Mgbe ọtụtụ ụbọchị gasịrị,
a ga-akpọlite gị ibu agha. N’ogologo oge dị n’ihu, ị ga-
ebuso ala ahụ agha bụ ala ahụ na-enwetaghachi onwe
ya site na mbibi nke ibu agha; ala ahụ e si na mba dị
iche iche chịkọtaa ndị bi n’ime ya, mee ka ha birikwa
n’ugwu niile nke Izrel ahụ naara atọgbọ n’efu. E bulatara
ha site na mba dị iche iche, ma ugbu a, ha anọrọla n’udo.
9 Gị onwe gị, na ndị agha gị niile, na ọtụtụ ndị mba ahụ
dị iche iche ndị na-eso gị, jiri ọsọ, dịka ikuku siri ike,
rigoo, kpuchie ala ahụ dịka igwe ojii. 10 “‘Otu a ka Onye

kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: N’ụbọchị
ahụ, echiche ọjọọ ga-abata n’obi gị, mgbe ị na-atule ọtụtụ
ihe dị iche iche n’obi gị. 11 Ị ga-asị, “Aga m ebuli megide
n’ala na-enweghị mgbidi, aga m awakpo ndị nọ n’udo na-
adịghị atụ anya nsogbu ọbụla, ha niile bụ ndị bi n’ebe na-
enweghị mgbidi, ha enweghịkwa ibo ọnụ ụzọ na mkpọrọ
e ji akpọchi ha. 12 Aga m akwata ihe nkwata, lụtakwa ihe
nlụta n’agha. Aga m eweli aka m megide obodo ndị a niile
e wughariri ewughari, megidekwa ndị a niile e si na mba
dị iche iche chịkọtaa, bụ ndị bara ọgaranya n’anụ ụlọ na
ngwongwo dị iche iche, ndị bikwa n’etiti ala a.” 13 Ndị
Sheba na Dedan, na ndị ahịa Tashish niile, na ụmụ ọdụm
ya niile ga-ajụ gị, “Ị bịara ịkwata ihe nkwata? Ị chịkọtara
usuu ndị agha gị n’ihi ịkwara ihe nlụta, na iburu ọlaọcha
na ọlaedo, na ịchịrị igwe anụ ụlọ ha, na ngwongwo ha,
na ịkwakọrọ ihe ha nwere n’ike?”’ 14 “N’ihi ya, nwa nke
mmadụ, buo amụma sị Gog, ‘Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: N’ụbọchị ahụ mgbe
ndị m bụ Izrel na-ebi n’udo n’ala ha, ọ bụ na ị gaghị ahụta
ya? 15 Ị ga-esi n’ebe obibi gị dị n’ugwu bịa, gị na ọtụtụ
mba dị iche iche, ndị na-anọkwasị n’ịnyịnya. Ha ga-adị
ukwuu, bụrụ ndị agha dị ike. 16 Unu ga-abịa ibuso ndị m
Izrel agha, kpuchie ala ha dịka igwe ojii. N’ụbọchị ndị ahụ
dị n’ihu, aga m eme ka gị, bụ Gog, bịa buso ala m agha, ka
mba niile si otu a mata m, mgbe m mere ka ịdị nsọ m
pụta ìhè n’anya ha site n’ihe m ga-eme.’ 17 “‘Ihe ndị a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru:
Ọ bụ gị, bụ onye ahụ m kwuru okwu banyere ya n’oge
gara aga, site n’ọnụ ndị ohu m, bụ ndị amụma Izrel, ndị

buru amụma ọtụtụ afọ na mgbe ahụ, sị, na m ga-eme ka ị
megide ndị m. **18** Lee ihe ga-eme n'ụbọchị ahụ. Mgbe Gog
busoro ala Izrel agha, ọ ga-esi otu a kpalie iwe m dị ọkụ.
Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwupụtara. **19** N'ihi na esitere m n'ịnụ ọkụ nke obi m,
na oke iwe m kwupụta sị, na ala ọma jijiji dị ukwuu ga-
adị n'Izrel n'ụbọchị ahụ. **20** Azụ niile dị n'oke osimiri, na
anụ ufe nke eluigwe, na anụ ọhịa, na ihe niile na-akpụ
akpụ, na mmadụ niile nọ n'elu ụwa ga-ama jijiji n'ihu m.
A ga-akwatu ugwu niile, ebe niile dị mkputamkpu ga-
adarukwa ala. **21** Aga m akpọlite mma agha ka o megide
Gog n'ugwu m niile. Onye ọbụla ga-ejikwa mma agha ya
megide nwanne ya nwoke. Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya. **22** Aga m eji ọrịa na-efe
efe na iwusi ọbara kpee ya ikpe. Aga m awụkwasị ya na
ndị agha ya na ọtụtụ mba dị iche iche ndị ahụ so ya, oke
mmiri ozuzo na akụmmiri, na nkume ọkụ. **23** Otu a ka m
ga-esi gosi ịdị ukwuu m, na ịdị nsọ nke aha m. Aga m
emekwa ka a mara m n'anya mba niile dị iche iche. Mgbe
ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị.'

39 "Ma gị, nwa nke mmadụ buo amụma megide Gog, sị,
'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
na-ekwu: Ana m emegide gị, Gog, onyeisi nke Meshek
na Tubal. **2** Aga m echigharị gị, kpụrụ gị na-aga. Aga m
esi n'ebe dịkarịsịrị anya n'akụkụ ugwu kpọta gị, ziga gị
ka i buso ugwu niile nke Izrel agha. **3** Mgbe ahụ, aga m
etichapụ ụta dị gị n'aka ekpe, meekwa ka àkụ niile nke
dị n'aka nri gị dachapụ. **4** N'elu ugwu niile nke Izrel ka
ị ga-ada, gị onwe gị, na usuu ndị agha gị niile, na mba

niile dị iche iche ndị na-eso gị. Udele niile dị iche iche na
anụ ọhịa niile ka m ga-enyefe anụ ahụ unu ka ha were
unu mere ihe oriri. **5** Ị ga-ada n'ọhịa na-enweghị ebe
nzobe, n'ihi na m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. **6** Aga m awụkwasị
ọkụ n'ahụ Magog, na n'ahụ ndị ahụ niile bi n'udo, n'ọnụ
mmiri niile. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bụ Onyenwe
anyị. **7** "'Aga m eme ka amara aha nsọ m n'etiti ndị m
bụ Izrel. Agaghị m ekwekwa ka e lelịa aha nsọ m anya
ọzọ. Mba niile dị iche iche ga-amatakwa na mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị, bụ Onye nsọ nọ n'Izrel. **8** Lee, ọ
na-abịa, n'ezie, ọ ga-emekwa, otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. Nke a bụ ụbọchị
ahụ nke m kwuru ihe banyere ya. **9** "'N'oge ahụ, ndị bi
n'obodo niile nke Izrel ga-apụ tụtụkọtaa ngwa agha ndị
ahụ, were fụnwue ọkụ, surekwaa ha ọkụ, ma ọta ukwu
ma ọta nta niile, ụta na àkụ niile, ma mkpọ agha na
ùbe niile. Ọ bụ afọ asaa ka ha ga-eji ha mere nkụ. **10** Ha
agaghị akpatakwa nkụ site n'ọhịa ọzọ, maọbụ gbuta ha
site n'oke ọhịa, n'ihi na ha ga-eji ngwa agha ndị a mere
ihe ịfụnwu ọkụ. Mgbe ahụ, ha ga-akwata ihe onwunwe
nke ndị ahụ kwakọrọ ihe onwunwe ha n'agha, lụtakwa
ihe onwunwe nke ndị ahụ lụnara ha ihe onwunwe ha
n'ike. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri. **11** "'N'ụbọchị ahụ, aga m enye Gog ebe olili
ya n'Izrel, n'ime ndagwurugwu si ọwụwa anyanwụ gawa
n'ụzọ oke osimiri. Ọ ga-anọchi ụzọ ndị ije n'ihi na ebe
ahụ ka a ga-eli Gog na usuu ndị agha ya. Ya mere, a ga-
akpọ ya Ndagwurugwu Hamọn Gog. **12** "'Ọnwa asaa ka ọ

ga-ewe ndị Izrel ili ozu ahụ niile, ime ka ala ahụ dị ọcha.
13 Ndị niile nke ala ahụ ga-eli ha, ụbọchị ahụ m ga-eme ka
ebube m pụta ìhè ga-abụ ụbọchị ihe ncheta nye ha. Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.
14 A ga-ekewapụtakwa ndị ọrụ ha ga-abụ naanị ime ka ala
ahụ dị ọcha. Ha ga-ejegharị n'ala ahụ niile, ha na ndị ọzọ,
na-eli ozu ọbụla bụ ndị tọgbọrọ n'ala. "'Mgbe ọnwa asaa
zuru, ha ga-edo anya chọgharịa n'ala ahụ ma o nwere ebe
ozu ọzọ dị. 15 Mgbe ahụ, ha na-ejegharị, ọ bụrụ na onye
ọbụla achọta ọkpụkpụ mmadụ ọ ga-amanye ihe ịrịbama
n'akụkụ ya, ka ndị na-eli ozu hụ ha, kporokwa ha gaa
na Ndagwurugwu Gog na ndị agha ya lie ha. 16 Ọzọkwa,
otu obodo aha ya bụ Hamona, nke pụtara ọtụtụ, ga-adị
n'ebe ahụ. Otu a ka ha ga-esi mee ka ala ahụ dị ọcha.' 17
"Nwa nke mmadụ, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwuru, kpọọ ụmụ nnụnụ niile oku, na anụ
ọhịa niile dị iche iche, sị ha, 'Chịkọtaanụ onwe unu, site
n'akụkụ niile bịanụ n'ọchụchụ aja m, nke mụ onwe m
na-achụ n'ihi unu, bụ aja dị ukwuu nke m na-achụ n'elu
ugwu niile dị n'Izrel. N'ebe ahụ ka unu ga-anọ taa anụ,
ṅụọkwa ọbara. 18 Anụ ahụ ndị dị ike ka unu ga-eri, ọ
bụkwa ọbara ndịisi niile nke ụwa ka unu ga-aṅụ, dịka a
ga-asị na ha bụ ebule na ụmụ atụrụ, na mkpi, na oke ehi,
anụ mara abụba nke si na Bashan. 19 Unu ga-erijukwa
abụba afọ, ṅụbigakwa ọbara oke ruo mgbe ọ ga-ebu unu,
site n'aja mmemme nke m na-achụ n'ihi unu. 20 Afọ anụ
ịnyịnya, na ụgbọala, na nke ndị dike, na nke ndị agha
niile ga-eju unu na tebul m.' Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya. 21 "Mgbe ahụ, aga

m egosi ebube m na nsọpụrụ m n'etiti mba niile dị iche
iche. Mba niile ga-ahụkwa ahụhụ nke m tara ha, na aka
m nke m tụkwasịrị ha. **22** Site n'ụbọchị ahụ gaa n'ihu, ụlọ
Izrel ga-amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke
ha. **23** Mba niile ga-amatakwa na ọ bụ n'ihi mmehie ka
e ji dọta Izrel n'agha, buru ha jee mba dị iche iche. Ha
ga-amata na ihe dị otu a dakwasịrị ha n'ihi ekwesighị
ntụkwasị obi ha. Ọ bụ n'ihi ya ka m ji zoo ihu m site n'ebe
ha nọ, were ha nyefee n'aka ndị iro ha. Ha niile dakwara
site na mma agha. **24** Atara m ha ahụhụ dịka adịghị ọcha
ha na ajọ omume ha si dị. Ezokwara m ihu m site n'ebe
ha nọ. **25** "N'ihi ya, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị kwuru, Aga m eme ka Jekọb a dọtara
n'agha lọta. Aga m enwekwa obi ebere n'ahụ ndị Izrel
niile. Aga m esitekwa n'ekworo mee ka aha m dịgide nsọ.
26 Ha ga-echezọkwa ihe ihere ha, na-ekwesighị ntụkwasị
obi ha niile, nke ha gosiri m, mgbe ha biri n'udo n'ala ha,
na-enweghị onye na-eme ka ha tụọ egwu. **27** Mgbe m
mere ka ha site na mba dị iche iche pụta, mgbe m sitere
n'ala niile nke ndị iro ha kpọpụta ha, aga m esite na ha
gosi ịdị nsọ m nye mba dị iche iche. **28** Mgbe ahụ, ha ga-
amata na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke ha. Ha
ga-amata na ọ bụ ezie na ọ bụ m mere ka a dọta ha n'agha
buru ha jee mba dị iche iche, na m ga-achịkọta ha mee ka
ha lọghachi n'ala nke aka ha. Ọ dịkwaghị onye a ga-ahapụ
na mba ọzọ. **29** Agaghị m ezokwa ihu m ọzọ n'ebe ha
nọ, n'ihi na aga m awụkwasị ụlọ Izrel Mmụọ m. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya."

40 N'afọ nke iri abụọ na ise nke e mere ka anyị biri na
mba ọzọ, na mbido afọ ahụ, n'ụbọchị nke iri, nke ọnwa
ahụ n'afọ nke iri na anọ site na mgbe obodo ahụ dara,
n'otu ụbọchị ahụ ka aka Onyenwe anyị dịkwasịrị m n'ahụ.
O mere ka m bịa n'ebe ahụ. **2** N'ọhụ dị iche iche Chineke
mere ka m hụ, o buuru m gaa n'ala Izrel, debe m n'elu
ugwu dị elu nke ukwu, ebe m nọ hụ ihe dịka obodo a na-
ewu ọhụrụ, nke dị n'akụkụ ndịda ugwu ahụ. **3** O mere
ka m bịaruo n'ebe ahụ, ma lee, ahụrụ m otu nwoke nke
ụdịdị ya na-enwu dịka bronz ka o guzo n'akụkụ ọnụ ụzọ
ama. Ọ na-ejide eriri akwa ọcha, na osisi e ji atụ ihe n'aka
ya. **4** Nwoke ahụ sịrị m, "Nwa nke mmadụ, lezie anya
nke ọma, gekwaa ntị tinyekwa ihe niile m gaje igosi gị
n'obi, n'ihi na-akpọtara m gị n'ebe a n'ihi ka ịhụ ihe ndị
a. Gwakwa ụmụ Izrel ihe niile ị hụrụ." **5** Mgbe ahụ, ahụrụ
m mgbidi gbara ụlọnsọ ahụ gburugburu. Ịdị ogologo nke
osisi ihe ọtụtụ nke dị n'aka nwoke ahụ, ruru mita atọ na
ụma abụọ, nke ọbụla n'ime ha ruru iri sentimita ise na
atọ. Ọ tụrụ mgbidi ahụ, chọpụta na ịla elu ya dị mita atọ
na ọkara. Ịsa mbara ya dịkwa mita atọ na ọkara. **6** Emesịa,
ọ gara n'ọnụ ụzọ ahụ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ, rigoro
n'ihe nrigo elu, tụọ ala ala ụzọ mbata nke ọnụ ụzọ ahụ.
Obosara ya dị mita atọ na ọkara. **7** Oghere dị n'ụlọ ahụ
nke bụ ebe ndị nche na-anọ dị mita atọ n'ọkara n'obosara.
Mgbidi dị n'etiti ha dị mita abụọ na ụma asaa n'igbidi.
Ebe e si abata na mpụta ọnụ ụzọ ama nke chere ụlọnsọ
ukwu ahụ ihu, dị mita atọ n'ọkara n'omimi. **8** O jikwa
ihe ọtụtụ tụọ ebe mpụta ọnụ ụlọ nke ọnụ ụzọ ama, **9**
ọ dị mita anọ na ụma abụọ n'omimi. Ogidi dị n'akụkụ

ya dị otu mita n’igbidi. Ebe mpụta ọnụ ụlọ nke ụzọ ama
ya chere ihu n’ụlọnsọ ukwu. 10 N’ime ọnụ ụzọ ama nke
ọwụwa anyanwụ, e nwere oghere atọ dị n’akụkụ ọbụla,
oghere atọ ndị ahụ ha n’otu. Ihu akụkụ aja ya niile nke
chere ha ihu bụkwa otu n’ọtụtụ. 11 Mgbe ahụ, ọ tụrụ
obosara nke mbata ọnụ ụzọ ama ahụ, ọ dị mita ise na
ụma atọ n’obosara, na mita isii na ụma itoolu n’ogologo.
12 N’ihu oghere niile nke ụlọ ahụ e nwere mgbidi dị otu
ọkara mita n’ịdị elu ya. Akụkụ anọ nke oghere ndị a ha
otu. Ha ruru mita atọ mita atọ. 13 Mgbe ahụ, ọ tụrụ
obosara ọnụ ụzọ ama ahụ, site n’elu ụlọ nke otu ime
ụlọ ruo n’elu ụlọ nke ime ụlọ chere ya ihu; obosara ya
dị mita iri na atọ, site n’otu oghere ruo n’oghere nke
chere ya ihu. 14 Ọ tụrụ ogologo ogidi niile dị n’akụkụ
n’ime mgbidi ọnụ ụzọ ama ụlọ ahụ, chọpụta na ọ dị iri
mita atọ na abụọ, ọ bụladị ruo n’akụkụ mgbidi nke chere
ihu n’ọnụ ụzọ ama ogige ahụ. 15 Site n’ihu ọnụ ụzọ ama
mbata ahụ, ruo n’ebe ngwụcha nke ọnụ ụzọ dị na mpụta
ọnụ ụlọ ya dị iri mita abụọ na asaa. 16 Ọnụ ụlọ ndị ahụ
niile nwere oghereikuku dị warawara n’akụkụ aja ụlọ ha,
dịka mpụta ọnụ ụlọ ahụ nwekwara; oghereikuku ndị a dị
gburugburu dị n’ime, n’etiti ọnụ ụlọ ndị a. N’aja ụlọ ndị a
niile, e nwere oyiyi nkwụ dị iche iche e sere n’elu ha. 17
Ọ kpọbatara m n’ogige dị n’ezi. N’ebe ahụ, ahụrụ m ụfọdụ
ọnụụlọ dị na pevumentị e wunyere gburugburu ogige
ahụ niile. Ha dị iri ọnụụlọ atọ dị n’ogologo pevumentị
ahụ. 18 Ebe nzọkwasị ụkwụ a gara ogologo ruo n’akụkụ
ọnụ ụzọ ama, ogologo ya na ọnụ ụzọ ama ahụ ha, nke
a bụ pevumentị nke dịkarịrị ala. 19 Mgbe ahụ, ọ tụrụ

ịdị ogologo ya, site n’ime ọnụ ụzọ ama nke dịkarịrị ala
ruo n’ọnụ ụzọ nke ime ogige, o ruru iri mita ise na atọ
n’akụkụ ihu anyanwụ nakwa n’akụkụ ugwu. **20** Ọ tụrụ
ogologo na obosara ọnụ ụzọ nke dị n’ugwu, nke e si
abanye n’ogige dị n’ezi. **21** Ime ụlọ ya dị ọnụ ụlọ atọ
n’akụkụ ya ọbụla. Akụkụ aja na mpụta ọnụ ụlọ ya, bụ otu
ọtụtụ dịka ọtụtụ nke ọnụ ụzọ ama mbụ. Ịdị ogologo ya dị
iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ. **22**
Oghereikuku ya, mpụta ọnụ ụzọ ya na osisi nkwụ e sere
n’ahụ aja ụlọ ahụ niile, dịka e mere n’akụkụ ọnụ ụzọ ama
nke na-eche ihu n’ọwụwa anyanwụ, bụ otu ọtụtụ. Ihe
nrigo nwere nzọ ụkwụ asaa dị nke e si aga na mpụta ọnụ
ụlọ ahụ na ncherita ihu ogige ezi. **23** Otu ọnụ ụzọ dị nke
gara n’ogige dị n’ime, nke chere ihu ọnụ ụzọ mbata dị
n’ugwu, dịka ọ dịkwa n’akụkụ nke ọwụwa anyanwụ. Ọ
tụrụ site n’otu ọnụ ụzọ ama ruo na nke chere ya ihu, ọ dị
iri mita ise na anọ. **24** Mgbe ahụ, o duuru m gaa n’akụkụ
ndịda, a hụrụ m ọnụ ụzọ mbata ndịda. Ọ tụrụ tụọ akụkụ
ogidi ọnụ ụzọ ahụ na mpụta ọnụ ụlọ ya, chọpụta na ya na
ndị ọzọ bụ otu ọtụtụ. **25** Ọnụ ụzọ ama ya na mpụta ọnụ
ụlọ ya nwere oghereikuku dị warawara gbaa gburugburu,
dịka e nwere na ndị ọzọ niile. Ịdị ogologo ya dị iri mita
abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ **26** Ihe
nrigo nwere nzọ ụkwụ asaa dịkwa iji rigoo ya, mpụta ọnụ
ụlọ ya dịkwa na ncherita ihu ha, o nwekwara ihe ịchọ
mma osisi nkwụ e sere n’ahụ akụkụ aja ahụ, otu n’otu
akụkụ, nke ọzọ n’akụkụ nke ọzọ. **27** Ogige nke dị n’ime,
nwekwara ọnụ ụzọ ama nke na-echere ihu na ndịda. Ọ
tụrụ site n’otu ọnụ ụzọ ama ruo na nke chere ya ihu, ọ dị

iri mita ise na anọ. **28** O duuru m site n'ọnụ ụzọ dị na
ndịda banye n'ogige dị n'ime. Ọ tụrụ ọnụ ụzọ mbata a
hụ na ya na ọnụ ụzọ nke dị ọzọ bụ otu ọtụtụ. **29** N'ọnụ
ụlọ ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mpụta ọnụ ụlọ ya
bụkwa otu ọtụtụ dịka ndị ọzọ niile. Ọnụ ụzọ ama ya na
mpụta ọnụ ụlọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Ịdị
ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị
mita iri na atọ. **30** Mpụta ọnụ ụlọ nke ndị dị gburugburu
ogige nke ime, dị iri mita na atọ n'obosara, na mita abụọ
na ụma atọ n'ịdị omimi. **31** Mpụta ọnụ ụlọ ya chere ihu
n'ogige dị n'ezi, oyiyi osisi nkwụ ka eji chọọ ogidi ọnụ ụlọ
ahụ mma, ihe nrigo nwere nzọ ụkwụ asatọ ka eji arịgo
ya. **32** Ọ kpọbatakwara m n'ogige dị n'ime site n'ọnụ ụzọ
mbata nke ọwụwa anyanwụ. Ọ tụkwara ọnụ ụzọ ama ahụ,
chọpụta na ya na ndị ọzọ bụkwa otu ọtụtụ. **33** N'ọnụ ụlọ
ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mpụta ọnụ ụlọ ya niile
bụkwa otu ọtụtụ dịka ndị ọzọ niile. Ọnụ ụzọ ama ya na
mpụta ọnụ ụlọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Ịdị
ogologo ya dị iri mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị
mita iri na atọ. **34** Mpụta ọnụ ụlọ ya chere ihu n'ogige dị
n'ezi. Oyiyi nkwụ e sere ese ka eji chọọ akụkụ ogidi ọnụ
ụzọ ya mma, n'akụkụ nke a, nakwa n'akụkụ nke ọzọ. Ihe
nrigo nwere nzọ ụkwụ asatọ ka eji arịgo ya. **35** O mere
ka m bịaruo n'ọnụ ụzọ ama mbata nke ugwu. Ọ tụrụ ya,
chọpụta na ọtụtụ ya dịkwa ka nke ndị ọzọ, **36** dịka ọnụ
ụlọ ya niile, n'akụkụ aja ya niile, na mpụta ọnụ ụlọ ya, ha
niile nwere oghere gbaa gburugburu. Ịdị ogologo ya dị iri
mita abụọ na asaa, ebe obosara ya dị mita iri na atọ **37**
Mpụta ọnụ ụlọ ya chere ihu n'ogige dị n'ezi. Oyiyi nkwụ e

sere ese ka eji chọọ akụkụ ogidi ọnụ ụzọ ya mma, n’akụkụ
nke a, nakwa n’akụkụ nke ọzọ. Ihe nrigo nwere nzọ ụkwụ
asatọ ka eji arịgo ya. **38** Otu ọnụụlọ nke nwere ọnụ ụzọ
dịkwa n’akụkụ mpụta ọnụ ụlọ nke ime ime ọnụ ụzọ ama
ọbụla, ebe a na anọ asacha anụ aja nsure ọkụ niile. **39**
N’ime mpụta ọnụ ụlọ nke ọnụ ụzọ ama, ka tebul abụọ dị
n’otu akụkụ, abụọ nke ọzọ dịkwa n’akụkụ nke ọzọ nke
ọnụ ụlọ ahụ. N’elu ha ka a na-egbu anụ e ji achụ aja nsure
ọkụ, maọbụ aja mmehie, maọbụ onyinye n’ihi aja ikpe
ọmụma. **40** N’akụkụ mgbidi ezi nke mpụta ọnụ ụlọ nke
ọnụ ụzọ ama, n’akụkụ ihe nrigo nke dị na mbata ọnụ ụzọ
ugwu, e nwere tebul abụọ, n’akụkụ nke ọzọkwa nke ihe
nrigo ahụ, e nwekwara tebul abụọ n’ebe ahụ. **41** Ya mere,
e nwere tebul anọ n’otu akụkụ ihe nrigo ahụ, nwekwa
anọ n’akụkụ nke ọzọ ya, ya bụ, tebul asatọ ma agụkọta ya
ọnụ, ebe a na-anọ egbu anụ e ji achụ aja. **42** E nwekwara
tebul anọ ndị ọzọ n’ime ọnụ ụlọ ahụ e ji nkume a wara
awa wuo. N’elu ya ka a na-anọ akwado anụ a ga-eji chụọ
aja nsure ọkụ. Ịdị elu tebul ndị a bụ iri sentimita asatọ.
Obosara elu ha n’akụkụ niile dị iri sentimita ise na atọ.
Ngwongwo niile e ji egbu anụ e ji achụ aja na-adị n’elu
tebul ndị a. **43** E ji nko nke ịdị ogologo ya dị sentimita
itoolu ejigidesi tebul ndị ahụ ike n’ahụ aja ụlọ. Nko ndị a
dị gburugburu tebul ndị ahụ. Ọ bụkwa n’elu tebul ndị
a ka a na-edebe anụ niile e ji enye onyinye. **44** N’ime
ogige dị n’ime, e nwere ọnụụlọ abụọ nke nwere ụzọ e si
abanye n’ogige dị n’ime. Otu dị n’akụkụ ọnụ ụzọ ama dị
n’ugwu, chee ihu n’ọdịda anyanwụ, nke ọzọ dị n’akụkụ
ọnụ ụzọ ama dị n’ọdịda anyanwụ, chee ihu n’ugwu. **45** Ọ

gwara m, “Ọnụụlọ ahụ dị n’akụkụ ọnụ ụzọ ama dị n’ugwu
bụ nke ndị nchụaja, ndị na-eje ozi n’ụlọnsọ ukwu. 46
Ọnụụlọ nke dị n’akụkụ ọnụ ụzọ ama chere ihu n’ugwu, bụ
nke ndị nchụaja ndị na-eche ebe ịchụ aja nche. Ndị a bụ
ụmụ ụmụ Zadọk. Ọ bụ naanị ha ka e kwere ka ha nwee
ike ịbịaru Onyenwe anyị nso, ijere ya ozi site n’etiti ebo
Livayị niile.” 47 Mgbe ahụ, ọ tụrụ ogige ime ahụ, chọpụta
na ogologo ya dị iri mita ise na asatọ. Obosara ya bụkwa
otu ihe ahụ. Ebe ịchụ aja dịkwa n’ihu ụlọnsọ ukwu ahụ. 48
O mere ka m bịaruo na mpụta ọnụ ụlọ nke ụlọnsọ ukwu
ahụ, ọ tụrụ akụkụ ogidi ọnụ ụzọ nke mpụta ọnụ ụlọ ahụ,
o ruru mita abụọ na ụma atọ n’obosara, n’akụkụ ya abụọ.
Ebe mbata ya ruru mita asaa na ụma anọ n’obosara, ebe
akụkụ aja ụlọ ahụ ruru otu mita na ụma isii n’obosara,
n’otu akụkụ nakwa n’akụkụ nke ọzọ ya. 49 Ebe mpụta
ọnụ ụlọ ahụ dị ihe ruru mita iri na otu n’obosara, sitekwa
n’azụ ruo n’ihu ya ruru mita isii na ụma anọ. Ọ bụ ihe
nrigo iri ka eji arịgo ya. Ogidi dịkwa n’akụkụ ọnụ ụzọ
abụọ ahụ otu n’akụkụ nke a ọzọ n’akụkụ nke ọzọ ya.

41 Mgbe ahụ, nwoke ahụ kpọbatara m n’ọnụ ụlọ ezumezu
ahụ, ọ tụrụ akụkụ ọnụ ụzọ ya. Akụkụ ya ọbụla dị mita atọ
na ụma abụọ, nke a bụ obosara ụlọ ikwu ahụ. 2 Obosara
ọnụ ụzọ mbata ya dị mita ise na ụma atọ. Akụkụ aja
abụọ nke ọnụ ụzọ ahụ dịkwa mita abụọ na ụma asaa. Ọ
tụkwara ogologo ụlọ ezumezu ahụ; ya dịrị iri mita abụọ
na otu n’ogologo, obosara ya dị mita iri na otu. 3 Mgbe
ahụ, ọ banyere n’ime ime ebe nsọ ahụ, tụọ ogidi dị n’ọnụ
ụzọ e si abanye n’ime ya, chọpụta na obosara nke ọbụla
bụ otu mita na otu ụma, obosara ọnụ ụzọ ahụ n’onwe ya

dị mita atọ na ụma abụọ. Akụkụ aja nke ọnụ ụzọ ọbụla
dị mita atọ na ụma asaa n'obosara. 4 Ọ tụrụ ogologo
ime ebe nsọ ahụ, ya dị mita iri na ọkara, obosara ya
dịkwa mita iri na ọkara, n'ogologo ụlọ ezumezu ahụ. Ma
ọ sịrị m, "Ebe a bụ Ebe Kachasị Nsọ." 5 Ọ tụkwara mgbidi
ụlọnsọ ukwu ahụ chọpụta na ịdị igbidi ya bụ mita atọ na
ụma abụọ. E nwekwara ọnụụlọ ndị dị gburugburu ụlọnsọ
ukwu ahụ, nke ọbụla dị mita abụọ na otu ụma n'igbidi. 6
Ọnụụlọ nta ndị a dị n'okpukpu atọ, nke ọbụla n'elu ibe
ya, okpukpu ọbụla nwere iri ọnụụlọ atọ. E nwere mgbidi
gbara aja ụlọnsọ ahụ gburugburu n'akụkụ niile, ka ha
bụrụ ihe nkwado nye ọnụụlọ nta ndị a, ka ihe nkwado
ndị a ghara ịbụ ihe a rụnyere n'aja ụlọnsọ ukwu ahụ. 7 E
wuru ọnụụlọ nta ndị a ka obosara ọnụụlọ ndị ahụ niile dị
n'elu ibe ha dị ukwuu karịa obosara ndị nke dị n'okpuru
ha. N'ụzọ dị otu a, obosara ọnụụlọ niile dị n'okpukpu nke
abụọ dị ukwuu karịa nke dị n'ala; nke atọ dịkwa ukwuu
karịa nke abụọ. E wukwara ebe e si arịgo site n'okpukpu
nke dịkarịsịrị ala rigoruo n'ọnụụlọ ndị kachasị elu, site
n'okpukpu nke dị n'etiti. 8 Ahụrụ m na ụlọnsọ ukwu ahụ
nwere ebe e wuliri elu n'akụkụ ya niile. Ọ bụkwa ebe a
dị elu ka e ji mee ntọala ọnụụlọ nta ndị ahụ niile. Ịdị
ogologo nke ebe ahụ e wuliri elu bụ mita atọ na ụma
abụọ. 9 Ịdị arọ nke mgbidi ọnụụlọ nta ndị a n'akụkụ ezi
bụ mita abụọ na ụma atọ. Ala tọgbọrọ n'efu n'etiti ọnụụlọ
nta ụlọnsọ ukwu ahụ, 10 na ọnụụlọ ndị nchụaja dị mita
iri na ọkara n'obosara, gbaa gburugburu ụlọnsọ ukwu
ahụ. 11 E nwere ọnụ ụzọ ndị a na-esi abanye n'ọnụụlọ nta
ndị ahụ, site n'ala ahụ na-enweghị ihe arụrụ na ya, otu

ọnụ ụzọ n'akụkụ ugwu, nke ọzọ n'akụkụ ndịda. Obosara
ala nke fọdụrụ dị mita abụọ na ụma atọ n'akụkụ niile
gbaa gburugburu. 12 Ma ụlọ nke na-eche ihu n'ogige
ụlọnsọ ukwu ahụ, n'akụkụ ọdịda anyanwụ, dị iri mita
atọ na asaa n'obosara, ịdị igbidi nke aja ụlọ ahụ dị mita
abụọ na ụma atọ, gbaa gburugburu, ogologo ya dịkwa
iri mita anọ na asatọ. 13 Mgbe ahụ, ọ tụrụ ụlọnsọ ukwu
ahụ, ya dịrị iri mita ise na atọ, ogige ụlọnsọ, na ụlọ ahụ
nakwa mgbidi ya, dịkwa iri mita ise na atọ n'ogologo.
14 Obosara nke ogige ụlọnsọ n'akụkụ ọwụwa anyanwụ,
tinyere ebe ihu ụlọnsọ ukwu ahụ, dị iri mita ise na atọ.
15 Ọ tụrụ ịdị ogologo nke ụlọ ahụ chere ihu n'ogige dị
n'azụ ụlọnsọ ukwu ahụ, tinyere ebe njeghari ya nke dị
n'akụkụ abụọ ya. Ọ dị iri mita ise na atọ. Ụlọ ezumezu
ahụ, n'ime ebe nsọ ahụ, na mpụta nke ọnụ ụlọ, bụ nke
chere ihu n'ogige ahụ, 16 ya na ọnụ ụzọ ndị ahụ, na
oghereikuku niile dị warawara, na ebe njeghari gbara ha
atọ gburugburu, ihe niile, elu ma ala, tinyere ọnụ ụzọ
bụ nke eji osisi mmachite. Ala ya, na mgbidi ya ruo na
oghereikuku, ma oghereikuku niile bụkwa ihe ekpuchiri
ekpuchi. 17 N'elu oghere dị n'ebe ọnụ ụzọ ezi, nke gara
n'ime ebe nsọ, nakwa n'ahụ aja niile, na nkebi na nkebi,
gbaa gburugburu n'ime na n'ezi ebe nsọ ahụ, 18 ka a tụrụ
oyiyi cherubim na osisi nkwụ. Cherubim na-esota osisi
nkwụ. Osisi nkwụ ọbụla na-esotakwa cherubim. Cherub
ọbụla nwere ihu abụọ: 19 otu akụkụ cherub nke bụ ihu
mmadụ chere ihu n'otu nkwụ. Ihu ya nke ọzọ, nke bụ ihu
ọdụm, chere ihu na nkwụ nke dị akụkụ nke ọzọ. A tụrụ ha
gburugburu ụlọnsọ ukwu ahụ. 20 Site n'ala ụlọ ruo n'elu

ọnụ ụzọ ya, a tụrụ oyiyi cherubim na osisi nkwụ n’ahụ
aja ụlọ ezumezu ahụ. 21 Ọnụ ụlọ ezumezu ahụ nwere
mbudo ibo nke akụkụ anọ ya ha otu n’ọtụtụ. Nke dị n’ihu
Ebe ahụ Kachasị Nsọ, yiri ndị ọzọ. 22 Ebe ịchụ aja ya bụ
nke eji osisi wuo. Akụkụ niile nke ebe ịchụ aja a ha n’otu.
Ọ dị otu mita na ọkara n’ogologo, dịrịkwa iri sentimita
itoolu n’akụkụ ya ọbụla. Osisi ka e ji wuo nkuku anọ ya,
akụkụ ya niile, na ntọala ya. Mgbe ahụ, nwoke ahụ gwara
m, “Nke a bụ tebul na-adị n’ihu Onyenwe anyị.” 23 Ma
ụlọ ezumezu, ma Ebe ahụ Kachasị Nsọ, nwere ọnụ ụzọ
abụọ, n’otu n’otu. 24 Ọnụ ụzọ ọbụla nwere ibo abụọ,
ibo abụọ nke a na-akwagharị gburugburu. 25 A tụnyere
onyinyo cherubim na osisi nkwụ n’elu ibo na-edubanye
n’ụlọ ezumezu ahụ, dịka ndị ahụ a tụrụ n’ahụ mgbidi
niile. E jikwa osisi rụchie elu ihu mpụta nke ọnụ ụlọ ahụ.
26 Windo dị warawara dị n’aja mpụta ọnụ ụlọ ahụ, nke e
sekwasịrị oyiyi osisi nkwụ; ọnụụlọ nta niile nke ụlọnsọ
ukwu ahụ nwekwara ihe a rụnyere n’elu ụzọ ya, nke a
machiri amachi.

42 Nwoke ahụ duuru m gaa n’akụkụ ugwu, banye n’ime
ogige ahụ dị n’ezi, kpọbata m n’ime ọnụụlọ ndị ahụ dị
na ncherita ihu n’akụkụ ugwu nke ụlọnsọ ukwu ahụ. 2
Ụlọ ahụ nke ọnụ ụzọ ya chere ihu n’ebe ugwu dị iri mita
ise na atọ n’ogologo, ebe obosara ya dị iri mita abụọ na
asaa. 3 Ma n’akụkụ nke dị iri mita na otu, site n’ime ogige
nakwa n’akụkụ nke dị na ncherita ihu pevumentị nke
ogige dị n’ezi, ebe njeghari chere ebe njegharị ọzọ ihu,
n’okpukpu atọ ahụ. 4 N’ihu ọnụụlọ ndị a, e nwere ka ụzọ
njegharị nke dị mita ise na ụma atọ n’obosara, dịkwa iri

mita ise na atọ n’ogologo. Ọnụ ụzọ ha niile chere ihu
n’ugwu. 5 Okpukpu ụlọ nke dị n’elu asaghị mbara dịka
nke dị n’ala, n’ihi na ebe njeghari ndị ahụ weere ọtụtụ
oghere karịa ka ọ dị n’ọnụụlọ ndị dị okpukpu nke dị n’ala
na nke etiti ụlọ ahụ. 6 Ebe a na-ejighị ogidi wuo ụlọ a,
dịka e si wuo ndị dị n’ogige, nke a mere ka ụlọ ndị dị n’elu
na-akpa nkpa karịa ndị nke dị n’ala, na ndị dị n’etiti. 7 E
nwere mgbidi aja nke dị n’ezi n’akụkụ ọnụụlọ niile, n’ụzọ
ogige nke dị n’ezi. Ọ mapụtara n’ihu ọnụụlọ ndị ahụ,
ogologo ihe dị iri mita abụọ na asaa. 8 N’ọtụtụ ogologo
ọnụụlọ ndị a, ndị dị nso n’ogige mpụta, ruru mita iri abụọ
na itoolu, ebe ogologo ndị nke dịkarịsịrị nso ebe nsọ ahụ,
ruru mita iri ise na asatọ. 9 N’okpuru ọnụụlọ ndị a, e
nwere ụzọ mbata n’akụkụ ọwụwa anyanwụ, dịka mmadụ
na-abata ha site n’ogige dị na mpụta. 10 N’akụkụ ndịda,
n’ogologo aja ụlọ dị n’ogige mpụta, nke dị n’akụkụ ogige
ụlọnsọ ukwu, nke chere aja ụlọ mpụta ihu, ọtụtụ ọnụụlọ
dị ya. 11 Ụzọ njeghari dị n’etiti akụkụ abụọ ụlọ ahụ, ha
dịkwa ka ọnụụlọ ndị ahụ nke dị n’ụzọ ugwu. Ogologo ha
na obosara ha bụ otu; ha niile yiri onwe ha. Ọnụ ụzọ ya
dịkwa ka ọnụ ụzọ dị n’ugwu. 12 Otu a ka ọnụ ụzọ e si
abanye n’ime ọnụụlọ ndị a dị na ndịda si dị. E nwere ọnụ
ụzọ na mpụta, nke dị na mgbidi ahụ chere ihu n’ọwụwa
anyanwụ. Ebe a ka e si abanye n’ime ọnụụlọ ndị ahụ. 13
Mgbe ahụ, ọ sịrị m, “Ime ọnụụlọ niile dị n’ugwu, na ime
ọnụụlọ ndị dị na ndịda, bụ ndị a chere ogige ụlọnsọ ahụ
ihu, bụ ime ụlọ dị nsọ, nke ndị nchụaja. Ebe ndị nchụaja
ndị na-abịa nso Onyenwe anyị ịchụ aja ga-anọ rie nri
niile nke kachasị nsọ, n’ebe ahụ ka ha ga-edebekwa aja

ịnata ihuọma, aja mmehie na aja ikpe ọmụma, n'ihi na
ụlọ ndị a dị nsọ. 14 Mgbe ndị nchụaja bara n'ime ebe
nsọ ahụ nke e kewapụrụ iche, ha aghaghị esikwa n'ebe
ahụ pụta n'ogige mpụta ezi, tupu ruo mgbe ha yisara
uwe ha yii jee ozi, n'ihi na uwe ndị a dị nsọ. Ha ga-eyiri
uwe ọzọ, tupu ha abanye n'akụkụ ụlọ ndị ahụ dịịrị ndị
ọzọ." 15 Mgbe ọ tụchara ihe ndị dị n'ime ebe ụlọnsọ ahụ,
o duuru m site n'ọnụ ụzọ dị n'ọwụwa anyanwụ pụta,
tụkwaa n'akụkụ niile gburugburu. 16 O ji ihe ọtụtụ dị
ogologo tụọ akụkụ ọwụwa anyanwụ, ọ dị ihe ruru narị
mita abụọ na iri mita isii na ise. 17 O ji mkpirisi osisi
ahụ e ji atụ ihe tụọ akụkụ nke ugwu ma chọpụta na ọ
dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. 18 Ọ
tụkwara akụkụ nke ndịda, chọpụtakwa na ọ dị ihe ruru
narị mita abụọ na iri mita isii na ise. 19 Mgbe ahụ, ọ
tụgharịrị jirikwa ihe ọtụtụ ahụ tụọkwa akụkụ nke ọdịda
anyanwụ. Ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii
na ise. 20 Ya mere, ọ tụrụ akụkụ anọ niile nke ebe ahụ.
Mgbidi gbara ya gburugburu. Ọtụtụ ha dị ihe ruru narị
mita abụọ na iri mita isii na ise, n'ogologo, obosara ya
dịkwa ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise, iji
kewapụta ebe dị nsọ site n'ebe ndị ọzọ.

43 Emesịa, ọ kpọbatakwara m n'ọnụ ụzọ mbata nke
chere ihu n'ọwụwa anyanwụ. 2 Ma lee, ahụrụ m ebube
Chineke nke Izrel ka o si n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na-
apụta. Olu ya dị ka mbigbọ nke ebili mmiri, ebube ya
nwukwara n'ala ahụ niile. 3 Ọ dịkwa ka ọhụ mbụ m hụrụ,
nke m buru ụzọ hụ n'akụkụ ọnụ mmiri Keba, ya na nke m
hụrụ na Jerusalem mgbe ọ bịara ibibi obodo ahụ. Adara m

n’ala kpugide ihu m n’aja. 4 Ebube Onyenwe anyị sitere
n’ọnụ ụzọ chere ihu n’ọwụwa anyanwụ bata n’ime ụlọnsọ
ahụ. 5 Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m bubata
m n’ime ogige nke ime, ma ebube nke Onyenwe anyị
jupụtara n’ụlọnsọ ukwu ahụ. 6 Mgbe ahụ, anụrụ m olu ka
o si n’ụlọnsọ ahụ na-agwa m okwu, dịka nwoke ahụ na-
eguzokwa n’akụkụ m. 7 Ọ sịrị m, “Nwa nke mmadụ, ebe a
bụ ebe nke ocheeze, na ebe nke ọbụ ụkwụ m abụọ ga-
anọgide, ebe a ka m ga-ebi n’etiti ụmụ Izrel ruo mgbe
ebighị ebi. Ụlọ Izrel agaghị emerụkwa aha nsọ m ọzọ, ha
onwe ha maọbụ ndị eze ha, site n’ikpere arụsị niile ha
na ibubata onyinye olili ozu ndị eze ha, mgbe ha nwụrụ
anwụ. 8 Mgbe ha wuru mbata ọnụ ụzọ ha n’akụkụ mbata
ọnụ ụzọ m, tinye ọnụ ụzọ ha n’akụkụ ọnụ ụzọ m, ọ bụkwa
naanị mgbidi bụ ihe dị n’etiti mụ na ha. Ha merụrụ aha
nsọ m site n’ihe arụ niile ha mere. Ya mere m ji bibie
ha n’iwe m. 9 Ugbu a, ka ha wezuga adịghị ọcha na ife
chi ndị ọzọ ha n’ihu m, bupụkwa onyinye olili ozu ndị
eze ha n’ebe m nọ, mgbe ahụ, aga m ebi n’etiti ha ruo
mgbe ebighị ebi. 10 “Nwa nke mmadụ, kọwaara ụmụ Izrel
ụlọnsọ ahụ m ziri gị. Gwa ha ụdịdị ya, na ịpụ iche ya, ka
ihere mee ha n’ihi mmehie ha. 11 Ọ bụrụ n’ezie na ihere
emee ha n’ihi ihe ha mere, mgbe ahụ, kọwaara ha ihe
niile metụtara otu a ga-esi wuo ụlọnsọ a, na ihe gbasara
nkwado ya, na ihe gbasara ọnụ ụzọ ọpụpụ na mbata ya
niile, ihe metụtara ebumnobi nke owuwu ya niile na
usoro na iwu niile banyere ya. Depụta ihe ndị a n’ihu ha,
nye ha ka ha lezie anya mezuo ihe niile metụtara usoro
a ga-agbaso wuo ya. 12 “Nke a bụ iwu ụlọ banyere nsọ

ukwu ahụ. Ebe niile gbara elu ugwu a gburugburu ga-abụ
ebe dịkarịsịrị nsọ! Nke a bụ iwu ụlọnsọ ahụ. 13 "Nke a
bụ ọtụtụ niile gbasara ebe ịchụ aja ya: Ịdị elu nke ala ya
bụ iri sentimita ise na atọ; ịgba gburugburu nke ọnụ ya
bụ iri sentimita abụọ na atọ; obosara ya dị iri sentimita
ise na atọ. Otu a ka ebe ịchụ aja ahụ ga-aha n'ogologo.
14 Site n'ụkwụ ya nke dị n'ala ruo n'okere ya nke etiti,
ọ ga-adị otu mita n'ogologo nakwa n'uhie; site n'okere
nke nta ruo na nke ukwu ga-adị mita abụọ n'ogologo na
ọkara n'uhie. 15 Ebe nsure ọkụ nke ebe ịchụ aja ahụ ga-
adị mita abụọ, mpi anọ sikwa n'akụkụ ya gbagoo elu, nke
ọbụla n'ime ha ga-adị ọkara mita n'ogologo. 16 Ebe nsure
ọkụ nke ebe ịchụ aja ahụ ga-adị mita isii n'ogologo na
mita isii n'uhie, nwee akụkụ anọ nke ha n'otu. 17 Nke dị
n'okpuru ga-adị mita asatọ n'akụkụ ọbụla; a ga-arụlite
ọnụ ọnụ ya gburugburu, ka ịdị elu nke ọnụ ọnụ ya bụrụ
iri sentimita abụọ na asaa. Akụkụ ya niile gbasapụrụ site
n'elu ya ruo n'ala. Ọtụtụ mgbasapụ a dị iri sentimita ise
na atọ. N'akụkụ ọwụwa anyanwụ ka ihe e ji arigo ya dị."
18 Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Nwa nke mmadụ, ihe ndị a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: Ndị a
bụ usoro metụtara iwu ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, na
ifesa ọbara n'elu ebe ịchụ aja mgbe e wusiri ya. 19 Ị ga-
enye ndị nchụaja bụ ndị Livayị si n'ezinaụlọ Zadọk, bụ
ndị na-abịa m nso ife ofufe n'ihu m, otu oke ehi maka aja
mmehie, otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri. 20 Unu ga-ewere ụfọdụ n'ọbara ya tee na
mpi anọ nke ebe ịchụ aja, na n'akụkụ anọ nke ebe ịchụ
aja, na n'akụkụ anọ nke mbadamba nkume dị n'elu, na

gburugburu ọnụ ọnụ ya, si otu a sachaa ebe ịchụ aja ahụ,
kpuchikwaara ya mmehie. **21** Mgbe ahụ, a ga-ewere nwa
oke ehi e ji chụọ aja mmehie ahụ, kpọọ ya ọkụ n’ebe a
kwadoro n’ezi ụlọnsọ ukwu ahụ. **22** “N’ụbọchị nke abụọ, ị
ga-eji nwa mkpi na-enweghị ntụpọ chụọ aja mmehie.
A ga-eme ka ebe ịchụ aja dị ọcha, dịka e ji oke ehi ahụ
mee ka ọ dị ọcha. **23** Mgbe i mechara mmemme nsacha
ndị a, werekwa nwa oke ehi ọzọ nke na-enweghị ntụpọ,
na nwa ebule site n’igwe anụ nke na-enweghị ntụpọ
chụọ aja. **24** Were ha jee chee n’ihu Onyenwe anyị, ka
ndị nchụaja were nnu fesa ha dịka aja nsure ọkụ a chụrụ
nye Onyenwe anyị. **25** “Ụbọchị asaa, kwa ụbọchị ka ị ga-
ewepụta otu mkpi, na nwa oke ehi, na nwa ebule site
n’igwe anụ ndị ahụ, chụọ aja mmehie. Ha niile ga-abụ
ụmụ anụmanụ ndị na-enweghị ntụpọ. **26** Ụbọchị asaa ka
ha ga na-achụ aja ikpuchi mmehie n’ihi ebe ịchụ aja, mee
ka ọ dị ọcha, site otu a doo ya nsọ. **27** Ụbọchị nke asatọ,
na n’ụbọchị ọbụla so ya, ndị nchụaja ga-achụ aja nsure
ọkụ n’ebe ịchụ aja, chụọkwa aja udo. Mgbe ahụ, aga m
anabatakwa unu. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri ya.”

44 Mgbe ahụ, o mere ka m laghachi n’ụzọ, n’ọnụ ụzọ ama
nke ebe nsọ ahụ, nke dị n’ezi, nke na-eche ihu n’ọwụwa
anyanwụ, ma a gbachiri ya agbachi. **2** Ma Onyenwe anyị
sịrị m, “Ọnụ ụzọ ama nke a ga-abụ ihe e mechiri emechi.
A gaghị emeghe ya ọzọ, ọ dịghị onye ọbụla ga-esi na ya
bata. N’ihi na Onyenwe anyị, bụ Chineke Izrel esitela na
ya bata. Ya mere, ọ bụ ihe emechiri emechi. **3** Naanị nwa
eze, naanị ya onwe ya, bụ onye ga-anọdụ ala n’ime ya, iri

nri n'ihu Onyenwe anyị. Ọ ga-esite na mpụta ọnụ ụlọ
nke ọnụ ụzọ bata, ọ bụkwa ebe ahụ ka ọ ga-esi pụọ." 4
Mgbe ahụ, o mere ka m bịaruo n'ọnụ ụzọ ama dị n'ugwu,
n'ihu ụlọnsọ ukwu ahụ. Elere m anya hụ na ebube nke
Onyenwe anyị jupụtara n'ụlọnsọ nke Onyenwe anyị. N'ihi
ya, adara m n'ala kpugide ihu m n'aja. 5 Onyenwe anyị
sịrị m, "Nwa nke mmadụ, leruo anya nke ọma, gee ntị
nke ọma n'ihe niile m na-agwa gị banyere iwu m niile na
usoro niile nke ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. Leruo
anya nke ọma banyere ọnụ ụzọ ịbata n'ụlọnsọ ukwu a, na
nke ọpụpụ niile nke ebe nsọ a. 6 Ị ga-agwa ndị Izrel bụ
ndị ụlọ nnupu isi, 'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu,
bụ Onyenwe anyị sịrị, o zuola bụ ibi ndụ arụ unu niile
ahụ, unu ndị Izrel! 7 N'ihi na ọ bụghị naanị na ihe arụ
unu mere dị ukwu, kama unu mekwara ihe arụ kachasị
site n'ịkpọbata ndị ala ọzọ a na-ebighị anụ ahụ ha na obi
ha ugwu n'ime ụlọnsọ, si otu a merụọ ụlọnsọ mgbe unu
na-ewetara m nri nsọ, nke bụ abụba na ọbara. N'ụzọ dị
otu a, unu emebiela ọgbụgba ndụ m. 8 Unu edebeghị
iwu m nyere unu banyere ihe m ndị dị nsọ, kama unu
goro ndị ọzọ ka ha bụrụ ndị na-elekọta ebe nsọ m. 9 Ihe
ndị a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwuru, o nweghị onye ala ọzọ ọbụla a na-ebighị anụ ahụ
ya na obi ya ugwu kwesiri ịbata n'ụlọnsọ m. Ọ bụladị
ndị ọbịa ndị bi n'etiti ụmụ Izrel. 10 "'Ndị ikom agbụrụ
Livayị niile, ndị sitere n'ijere m ozi wezuga onwe ha
mgbe Izrel bidoro ịgbaso arụsị niile ha, ga-ata ahụhụ
n'ihi ekwesighị ntụkwasị obi ha. 11 Ha ga-abụ ndị na-eje
ozi n'ime ebe nsọ m, ndị nlekọta nke ọnụ ụzọ ama nke

ụlọnsọ ukwuu, na-ejekwa ozi n'ime ya; ha ga-egburu ndị
m anụ e wetara maka ịchụ aja nsure ọkụ na nke aja ndị
ọzọ, ha ga-eguzokwa n'ihu ha jeere ha ozi. **12** Ma n'ihi na
ha guzoro n'ihu arụsị jeere ha ozi, mee ka ụlọ Izrel daba
na mmehie ikpere arụsị, n'ihi nke a, eweliela m aka elu
na-aṅụ iyi na ha aghaghị ịta ahụhụ mmehie ha. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.
13 Ha agaghị abịakwute m nso ije ozi dịka ndị nchụaja,
maọbụ bịaruo nso ihe nsọ m niile ọbụla maọbụ onyinye
m dị nsọ karịchasịa onyinye nsọ niile, ha aghaghị ibu
ọnọdụ ihere nke ihe arụ niile ha mere. **14** Ma aga m
ahọpụta ha ka ha bụrụ ndị ilekọta ụlọnsọ m dị n'aka,
n'ihi ịrụ ọrụ niile na ije ozi niile dị n'ime ya. **15** "'Ma ndị
nchụaja, bụ ụmụ Zadọk, ndị Livayị, ndị chegidere ebe nsọ
m nche, mgbe Izrel niile sitere n'ebe m nọ kpafuo, ga-
abịa nso ijere m ozi, ha ga-eguzo n'ihu m chụọ aja abụba
na ọbara. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri. **16** Ọ bụ naanị ha ga-abanye n'ime ebe nsọ
m, naanị ha ga-abịakwa na tebul m ije ozi n'ihu m, na ife
m dịka ndị nche. **17** "'Mgbe ha na-abata n'ọnụ ụzọ ama
nke ogige dị n'ime, ha ga-eyi naanị akwa ọcha. Ha agaghị
eyi uwe ọbụla e ji ajị anụ kpaa mgbe ha na-eje ozi n'ogige
ime nke ụlọnsọ ukwu m. **18** Ha ga-eji akwa ọcha kee n'isi
ha, yirikwa uwe ọcha n'ukwu ha. Ha agaghị eyi ihe ọbụla
ga-eme ka ọsịsọọ gbaa ha. **19** Mgbe ha na-apụ n'ogige dị
n'ezi ebe ndị mmadụ nọ, ha ga-eyipụ uwe ha yi mgbe ha
na-eje ozi, hapụkwa ha n'ime ọnụụlọ nsọ ndị a, yiri uwe
ọzọ, ka ha ghara ime ka ndị mmadụ bụrụ ndị e doro nsọ
site n'imetụ uwe ha ahụ. **20** "'Ha agaghị ekwe ka agịrị

isi ha too ogologo, ha agakwaghị akpụchapụ ya. Naanị
mkpacha ka ha ga na-akpacha isi ha. 21 Onye nchụaja
ọbụla agaghị aṅụ mmanya vaịnị mgbe ọ na-abata n’ogige
dị n’ime. 22 Ha agaghị alụ nwanyị nke di ya nwụrụ anwụ,
maọbụ nwanyị gbaara di ya alụkwaghị m. Kama ọ bụ
naanị ụmụ agbọghọ ndị sitere n’agbụrụ Izrel ndị na-
amaghị nwoke, maọbụ nwunye ndị nchụaja nwụrụ anwụ.
23 Ha ga-akụziri ndị m ihe dị iche n’etiti ihe dị nsọ na ihe
na-adịghị nsọ; gosi ha otu esi amata ihe dị iche n’etiti
ihe na-adịghị ọcha na nke dị ọcha. 24 “‘Ha ga-abụ ndị
ikpe, idozi esemokwu dapụtara n’etiti ndị m. Usoro iwu
m niile ka ha ga-eji kpee ikpe. Ndị nchụaja n’onwe ha
kwa ga-erube isi n’iwu m niile n’oge mmemme ọbụla
dị nsọ. Ha ga-ahụkwa na e doro ụbọchị izuike nsọ. 25
“‘Onye nchụaja agaghị emerụ onwe ya site n’ije n’ebe ozu
dị, karịakwa maọbụ ozu nna ya maọbụ nne ya, ma o bụ
nwa ya, maọbụ nwanne ya nwoke, maọbụ nwanne ya
nwanyị na-enweghị di. 26 Mgbe e mechara ka ọ dị ọcha
ọzọ, ọ ga-echere ruo ụbọchị asaa. 27 Ma n’ụbọchị ahụ,
ọ ga-alọghachi n’ụlọ ukwu ahụ ịbanye n’ime ebe nsọ,
ọ ga-ebu ụzọ chụọ aja mmehie n’ihi onwe ya. Otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri. 28
“‘Ọ bụ naanị mụ onwe m bụ ihe nketa nke ndị nchụaja
ga-enweta. Unu agaghị enye ha ihe nweta ọbụla n’Izrel.
Mụ onwe m bụ ihe nketa ha. 29 Ha ga-eri onyinye ịnata
ihuọma, ihe aja mmehie, ihe aja ikpe ọmụma, ihe niile
dị n’Izrel e doro nsọ nye Onyenwe anyị ga-abụ nke ha.
30 Mkpụrụ mbụ kachasị mma site na mkpụrụ ubi ọbụla
na onyinye niile pụrụ iche ga-abụ nke ndị nchụaja. Ọka

mbụ a kwọrọ akwọ, nke a na-eweta n'ihe ubi ga-abụkwa
nke ndị nchụaja, ime ka ngọzị dịkwasị n'ụlọ unu. 31 Ndị
nchụaja agaghị ata nnụnụ ọbụla, maọbụ anụ nke nwụrụ
ọnwụ chi ya, maọbụ nke anụ ọzọ dọgburu.

45 "'Mgbe unu ga-eke ala ahụ dịka ihe nketa, unu ga-
ebu ụzọ nye Onyenwe anyị otu oke n'ime ya ka ọ bụrụ
oke dị nsọ nke ala ahụ. Ogologo ya ga-adị kilomita iri
na atọ, obosara ya ga-abụ kilomita iri na otu. Ihe dị nsọ
ka ala ahụ niile ga-abụ gbaa gburugburu. 2 Site n'ala,
otu akụkụ dị narị mita abụọ na iri itoolu na otu, na iri
sentimita asaa na ise, ga-abụ maka ebe nsọ. A ga-ahapụ
ala dị iri mita abụọ na itoolu gburugburu ya. 3 Site n'oke
ebe ahụ dị nsọ, tụpụta oke ogologo ya dị kilomita iri na
atọ, obosara ya kilomita ise na ọkara. Ọ bụ n'ime ya ka
ebe nsọ, ya bụ Ebe ahụ Kachasị Nsọ ga-adị. 4 Ọ ga-abụ
oke ala ndị nchụaja, ndị na-eje ozi n'ebe nsọ, na ndị na-
abịa nso ije ozi n'ihu Onyenwe anyị. Ọ ga-abụkwa ebe
ụlọ obibi ha ga-adị, bụrụkwa ebe dị nsọ maka ebe nsọ
ahụ. 5 Ala ọzọ dị ya n'akụkụ, nke ga-adị kilomita iri na
atọ n'ogologo, kilomita ise na ọkara n'obosara ya, ga-
abụ ebe obibi ndị Livayị, ndị na-arụ ọrụ n'ụlọnsọ ukwuu
ahụ. 6 "'N'akụkụ obodo nsọ ka a ga-ekewapụta ala nke
ogologo ya dị kilomita iri na atọ, nke obosara ya dịkwa
kilomita abụọ na ọkara, nke a ga-abụ nke ndị Izrel. 7
"'A ga-ewepụta ala pụrụ iche maka nwa eze. Ala a ga-
adị n'akụkụ abụọ nke ala nsọ ahụ, na obodo ahụ. Ala a
ga-agbatịrị site n'akụkụ ọdịda anyanwụ ebe oke ya dị
ruo n'osimiri Mediterenịa. Ọ ga-esitekwa n'oke ala ya
n'ọwụwa anyanwụ gbatịrị ruo n'ebe ebo Izrel nwere ala

ha. N'ụzọ dị otu a, ala a ga-aha ka ala ebo Izrel ketara.
8 Ala a ga-abụrụ ya ihe nketa n'Izrel. Ndịisi m agaghị
emegbu ndị m ọzọ, ma ha ga-ahapụ ndị Izrel ka ha keta
ala ndị a dịka ebo niile ha si dị. 9 "'Nke a ka Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: O zuolara unu,
unu ụmụ ndị eze Izrel. Kwụsịnụ ịpụnara ndị m ihe ha
nwere n'ike, kpeenụ ikpe ziri ezi na-emekwa ihe kwesiri
ekwesi. Kwụsịnụ ịchụpụ ndị m site n'ihe ha, otu a ka
Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara.
10 Ka ihe ọtụtụ unu ji ere ahịa unu bụrụ ezigbo efa na
ezigbo baf nke a na-ejighị aghụghọ kpụọ. 11 Ka ihe ọtụtụ
homa bụrụ ihe unu ga-eji na-atụ ihe niile, ma mmanụ,
ma ọka. Ihe ọtụtụ ndị ọzọ unu ga-enwe ga-abụ efa, nke
bụ otu ụzọ n'ụzọ iri nke homa, maka ịtụ ihe dịka ọka.
Nke ọzọ bụ baf, nke bụkwa otu ụzọ n'ụzọ iri nke homa,
maka ịtụ ihe dịka mmanụ. 12 Ihe ọtụtụ a ga-eji mata ịdị
arọ nke ihe ọbụla ga-abụ shekel. Ihe a ga-eji gbanwere
shekel a bụ iri gera abụọ naanị. Iri shekel isii ka a ga-
ejikwa gbanwere otu mina. 13 "'Nke a bụ onyinye pụrụ
iche unu ga-enye: otu ụzọ n'ụzọ isii nke efa, site n'otu
homa nke ọka wiiti unu. Unu ga-enyekwa otu ụzọ n'ụzọ
isii nke efa site n'otu homa ọka balị unu. 14 Dịka e nyere
ya n'iwu, unu ga-eji ihe ọtụtụ baf, weta mmanụ oliv bụ
otu ụzọ n'ime ụzọ iri site n'otu kọ ọbụla (kọ na-erita baf
iri, n'ihi na baf iri, bụ ọtụtụ otu homa). 15 Ọzọkwa, otu
atụrụ nke sitere n'igwe atụrụ dị narị atụrụ abụọ, nke si
n'ebe ịta nri nke Izrel a gbara mmiri nke ọma ka unu ga-
eweta. A ga-eji ndị a chụọ aja mkpụrụ ọka, na aja nsure
ọkụ, na aja udo, maka ikpuchiri ndị wetara ha mmehie

ha. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
kwubiri ya. 16 Ndị niile nke n'ala ahụ ga-eso nwa eze Izrel
bute onyinye ndị a. 17 Nwa eze ahụ ka ọ dịrị iweta ihe eji
achụ aja nsure ọkụ niile, aja mkpụrụ ọka, aja ihe ọṅụṅụ
niile, na nke Ọnwa ọhụrụ nakwa nke ụbọchị izuike niile,
n'oge mmemme niile nke ndị Izrel. Ọ ga-ewetakwa ihe eji
achụ aja mmehie, aja mkpụrụ ọka, aja nsure ọkụ, aja udo
maka ikpuchiri ụmụ Izrel mmehie ha. 18 "'Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru: N'ụbọchị
mbụ nke ọnwa mbụ ọbụla, unu ga-ewere nwa oke ehi
nke na-enweghị ntụpọ, chụọ aja ido ụlọnsọ m nsọ. 19
Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ ọbara nke aja mmehie ahụ
tee ya n'akụkụ ọnụ ụzọ ụlọnsọ m, na n'akụkụ anọ nke
ọnụ ebe ịchụ aja, na n'ahụ ibo nke ọnụ ụzọ ogige ime. 20
Unu ga-emekwa otu ihe ahụ n'abalị asaa nke ọnwa ahụ
n'ihi onye ọbụla mehiere na-amaghị ama, maka ikpuchi
mmehie metụtara ụlọnsọ m. 21 "'N'ụbọchị nke iri na
anọ nke ọnwa mbụ, ka unu ga-edebe Mmemme Ngabiga.
Ọ ga-abụ mmemme abalị asaa. N'ụbọchị ndị a, naanị
achịcha nke a na-ejighị ihe na-eko achịcha mee ka unu
ga-eri. 22 N'ụbọchị ahụ, onyeisi ga-eweta otu nwa oke
ehi maka aja mmehie nke onwe ya, na maka mmehie
mmadụ niile nke ala ahụ. 23 N'ụbọchị asaa nke mmemme
ahụ, kwa ụbọchị, ọ ga-eweta oke ehi asaa na ebule asaa,
ndị na-enweghị ntụpọ ọbụla, dịka ihe ịchụ aja nsure ọkụ
nye Onyenwe anyị. Ọ ga-enyekwa nwa mkpi kwa ụbọchị
maka aja mmehie. 24 Ọ ga-ewetakwa n'ihi onyinye ịnata
ihuọma, narị lita ọka anọ na iri itoolu, nke bụ otu ọtụtụ
otu oke ehi, otu ọtụtụ otu ebule. Tinyere lita mmanụ

oliv atọ na ụma asatọ. Lita mmanụ atọ na ụma asatọ
dịkwara otu efaf ọka. 25 "'N'oge mmemme ụbọchị asaa
ahụ, nke ga-ebido n'ụbọchị iri na ise nke ọnwa asaa, ọ ga-
ewetakwa ihe a ga-eji chụọ aja mmehie na aja nsure ọkụ,
na aja mkpụrụ ọka, na mmanụ.

46 "'Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwuru, Ọnụ ụzọ ama nke ogige ime, nke na-eche ihu
n'ọwụwa anyanwụ ga-abụ ihe e mechiri emechi n'ụbọchị
isii niile unu na-arụ ọrụ. Ma a ga-emeghe ya n'ụbọchị
izuike, na n'ụbọchị mmemme ọnwa ọhụrụ. 2 Nwa eze ga-
esitekwa na mpụta ọnụ ụlọ nke ọnụ ụzọ ama bata, guzoro
n'akụkụ ọnụ ụzọ ama. Ndị nchụaja ga-edozikwa aja nsure
ọkụ ya, na aja udo ya. Ọ ga-anọkwa n'ụlọ mbata kpọọ
isiala nke ofufe ya, sitekwa n'ebe ahụ pụọ. Ma a gaghị
emechi ọnụ ụzọ ahụ tutu ruo anyasị. 3 N'ihu ọnụ ụzọ
ama ka ndị ala a ga-anọ fee Onyenwe anyị ofufe n'ụbọchị
izuike na n'ụbọchị mmemme ọnwa ọhụrụ. 4 Ihe nwa eze
ahụ ga-eji chụọrọ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ n'ụbọchị
izuike na n'oge mmemme ọnwa ọhụrụ ga-abụ ụmụ ebule
isii, na otu ebule, ndị na-enweghị ntụpọ. 5 Ọ ga-eweta ihe
e ji achụ aja mkpụrụ ọka, nke bụ iri lita ụtụ ọka abụọ na
abụọ, na otu ebule. Ọ ga-ewetakwa lita mmanụ oliv asaa
maka iri lita ụtụ ọka abụọ na abụọ ahụ, tinyere onyinye
ụmụ atụrụ dịka o si masị ya. 6 N'ụbọchị mmemme ọnwa
ọhụrụ, ọ ga-eweta otu nwa oke ehi, ụmụ atụrụ isii na
otu ebule, ha niile ọ dịghị nke ga-enwe ntụpọ ọbụla. 7 Ọ
ga-ewetakwa otu oke ehi na iri lita ụtụ ọka iri abụọ na
abụọ, maka aja mkpụrụ ọka. Ọ ga-enye ebule ahụ na iri
lita ụtụ ọka iri abụọ na abụọ. Ọ ga-enyekwa ụmụ atụrụ

ndị ahụ na ụtụ ọka dịka o si masị ya inye ha, tinyere iri
lita ọka abụọ na abụọ, nke ọ ga-eweta maka lita mmanụ
oliv asaa. **8** Mgbe nwa eze ga-abata n'ụlọ ahụ, ọ ga-esite
na mpụta ọnụ ụlọ nke ọnụ ụzọ ama, ebe ahụ kwa ka ọ
ga-esikwa pụọ. **9** "'Ma mgbe ndị ala ahụ ga-abata n'ihu
Onyenwe anyị n'oge mmemme dị nsọ, onye ọbụla sitere
n'ọnụ ụzọ dị n'ugwu bata aghaghị ịpụ site n'ọnụ ụzọ nke
dị na ndịda. Ndị si na ndịda bata ga-esitekwa n'ụzọ nke
ugwu pụọ. Ọ dịghị onye ga-esi n'ụzọ o si bata laghachi,
kama ha ga-esi ụzọ nke chere ebe ha si bata ihu pụọ. **10**
Nwa eze ga-anọ n'etiti ha, ọ bụrụ na ha abanye, ọ ga-eso
ha banye, ọ bụrụkwa na ha apụwa, ọ ga-esokwa ha pụọ.
11 N'oge mmemme ndị ahụ pụrụ iche, na mmemme ndị
akara aka, ihe a ga-eji nye onyinye mkpụrụ ọka ga-abụ
iri lita ụtụ ọka abụọ na abụọ, na otu oke ehi, na iri lita
ụtụ ọka abụọ na abụọ na otu ebule, tinyere ụmụ atụrụ
nke ọnụọgụgụ ya ga-abụ dịka o si masị ya, tinyere lita
mmanụ asaa maka iri lita ụtụ ọka abụọ na abụọ ọbụla. **12**
"'Mgbe ọbụla onyeisi chọrọ inye onyinye afọ ofufu, maka
ịchụrụ Onyenwe anyị aja nsure ọkụ maọbụ aja udo, a ga-
emeghere ya ọnụ ụzọ ime nke dị n'ọwụwa anyanwụ ka o
si n'ebe ahụ bata. Ọ ga-enye onyinye ya dịka e si enye
ya n'ụbọchị izuike. Emesịa, ọ ga-atụgharịa pụọ. A ga-
emechikwa ụzọ ahụ mgbe ọ pụchara. **13** "'Ọ bụ nwa atụrụ
gbara otu afọ nke na-enweghị ntụpọ ka ị ga-eweta ụbọchị
niile maka ịchụ aja nsure ọkụ nye Onyenwe anyị, ọ bụ
kwa ụtụtụ, kwa ụtụtụ ka ị ga-eweta ya. **14** Ị ga-ewetakwa
onyinye mkpụrụ ọka kwa ụtụtụ kwa ụtụtụ tinyere ya, ihe
niile ga-emejupụta ya bụ lita ụtụ ọka isii, na lita mmanụ

abụọ e ji agwakọta ya. Iche onyinye mkpụrụ ọka a n'ihu
Onyenwe anyị bụ ụkpụrụ ga-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
15 Ya mere, ha ga-edozi nwa atụrụ na ụtụ ọka na mmanụ
oliv ahụ, kwa ụtụtụ kwa ụtụtụ, maka aja nsure ọkụ a na-
achụ kwa mgbe niile. 16 "'Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwuru, ọ bụrụ na onyeisi enye onye
ọbụla n'ime ụmụ ya ndị ikom onyinye site n'ihe nketa ya,
ihe ahụ ga-abụ nke ya, bụrụkwa nke mkpụrụ ya, ọ ga-abụ
oke ha site n'ihe nketa ruo ebighị ebi. 17 Ọ bụrụkwanụ na
o kenye otu n'ime ndị ohu ya ala site n'ihe nketa ya, ala
ahụ ga-abụ nke ohu ahụ tutu ruo n'afọ inwere onwe, nke
bụ afọ asaa ọbụla. Mgbe ahụ, ohu ahụ ga-enwere onwe
ya, ma ala ahụ ga-aghọkwa nke nwa eze ahụ. Ihe nketa ya
bụ nke dịịrị naanị ụmụ ya, nke ha ka ọ bụ. 18 Nwa eze
ahụ agaghị ewere ala ọbụla site n'ihe nketa ndị mmadụ
n'aka ike, si otu a chụpụ ha site n'ala ha. Ala ọbụla ọ na-
enye ụmụ ya ga-abụrịrị ihe nketa sitere n'ala nke aka ya.
Ka a ghara ime ka ọ bụladị otu n'ime ndị m bụrụ onye e
kewapụrụ site n'ihe nketa ha.'" 19 Mgbe nke a gasịrị, o
duuru m site n'ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ọnụ ụzọ ama kpọbata
m n'ọnụụlọ ndị ahụ dị nsọ, nke chere ihu n'ugwu, nke bụ
ihe nketa ndị nchụaja. O gosiri m otu ebe dị na nsọtụ
akụkụ ọdịda anyanwụ. 20 Ọ sịrị m, "Ebe a ka ndị nchụaja
ga-anọ sie anụ aja ikpe ọmụma na aja mmehie. Ebe a
ka ha ga-anọkwa ghee onyinye mkpụrụ ọka, ka a ghara
iwebata ha na mpụta ogige a nakwa ido ndị mmadụ nsọ."
21 Mgbe ahụ, o mere ka m pụta ọzọ n'ogige ezi. O duuru
m gaa n'akụkụ anọ nke ogige ahụ. Ahụrụ m na e nwere
ogige nke dị n'akụkụ ọbụla. 22 N'akụkụ anọ nke ogige

ndị a, ogige ndị ọzọ dị n'ime ha. Ha ruru mita iri abụọ
na atọ n'ogologo, ebe obosara ha rukwara mita iri na
asaa n'ọkara. Ogige anọ ndị a ha n'otu. 23 N'ime ụlọ ahụ,
gburugburu ya, e nwere ahịrị e ji nkume doo, nke nwere
ekwu dị n'okpuru ahịrị nkume ahụ. 24 Ọ sịrị m, "Ndị a bụ
ụlọ ebe ndị niile na-eje ozi n'ụlọnsọ ukwu ahụ ga-anọ na-
esi ihe aja niile ndị mmadụ webatara."

47 Mgbe ahụ, nwoke ahụ mere ka m lọghachikwa n'ọnụ
ụzọ ụlọnsọ ukwu ahụ. Ahụrụ m iyi nke na-asọ na-aga
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ (n'ihi na ihu ụlọnsọ ahụ chere
ihu n'ọwụwa anyanwụ). Mmiri ahụ si n'okpuru ụlọnsọ
ukwu ahụ n'akụkụ aka nri nke ebe ịchụ aja, n'akụkụ ndịda
ya na-asọpụta, 2 O mere ka m si n'ọnụ ụzọ dị n'ugwu
pụta, ma gaa n'ọnụ ụzọ nke ọwụwa anyanwụ, ebe m
hụrụ mmiri ahụ ka o si na ndịda na-asọpụta. 3 Mgbe
anyị na-aga, o ji ihe ọtụtụ dị ya n'aka tụpụta ihe ruru
narị mita ise na iri mita atọ. O duuru m na-agafe mmiri
ahụ. N'oge a, mmiri ahụ erutela na nkwonkwo ụkwụ. 4 O
jikwa ihe ọtụtụ ya tụpụtakwa ihe ruru narị mita ise na
iri mita atọ ọzọ, durukwa m na-aga. N'oge a, mmiri ahụ
erutela m n'ikpere. Mgbe ọ tụpụtara ihe ruru narị mita
ise na iri mita atọ ọzọ, o duuru m gafee mmiri ruru m
n'ukwu. 5 Ọ tụpụtakwara ihe ruru narị mita ise na iri
mita atọ ọzọ, mmiri ahụ ghọrọ osimiri nke m na-apụghị
ịgafe, n'ihi na mmiri ahụ toro eto bụrụ mmiri ogwugwu,
osimiri nke mmadụ na-apụghị iji ije ụkwụ gafee. 6 Ọ
sịrị m, "Nwa nke mmadụ, ị hụrụ ihe ndị a?" O duuru m
laghachi n'ọnụ mmiri. 7 Mgbe m rutere n'ọnụ mmiri,
lee, ahụrụ m ọtụtụ osisi nke toro n'akụkụ abụọ nke iyi

ahụ. 8 Ọ sịrị, “Iyi a na-asọ na-aga akụkụ ọwụwa anyanwụ,
sọbanye n’ime Araba, tutu bịa sọbanye n’osimiri nnu ahụ.
Mgbe ọ sọbanyere n’osimiri nnu ahụ, mmiri ya na-aghọ
mmiri dị mma ọṅụṅụ 9 Ọtụtụ ihe e kere eke dị ndụ ga-
ebi n’ebe ọbụla mmiri a na-asọ aga. Azụ dị ukwuu ga-
ejupụta n’ebe ahụ, n’ihi na mmiri a na-asọbanye n’ebe
ahụ, na-eme ka mmiri osimiri ghọọ mmiri dị mma ịṅụ
aṅụ. Ya mere, ihe niile dị n’ebe ọbụla mmiri a sọjere ga-
adị ndụ. 10 Ndị ọkụ azụ ga-eguzo n’ọnụ mmiri, site n’En-
Gedi ruo n’En-Eglaim a gaghị enweta ebe a na-agbasa
ụgbụ e ji egbu azụ. Azụ dị iche iche ga-adịkwa, dịka azụ
osimiri Mediterenịa. 11 Ma ebe apịtị ya niile, n’ebe niile
mmiri na-adọ, agaghị adị ọhụrụ, ọ bụ nnu ga-aga ka a
ga-ahapụrụ ebe ndị ahụ. 12 Mkpụrụ osisi dị iche iche
ga-eto n’akụkụ abụọ nke iyi ahụ. Akwụkwọ ha agaghị
akpọnwụ akpọnwụ, mkpụrụ ga-adị n’elu ha mgbe niile.
Mkpụrụ ọhụrụ ga-adị n’ọnwa ọbụla, n’ihi na ọ bụ mmiri
si n’ebe nsọ ahụ na-agba ha mmiri. Mkpụrụ ha ga-abụ
nri, akwụkwọ ha ga-abụkwa maka ịgwọ ọrịa.” 13 Otu a
ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,
“Nke a ga-abụ oke ala nke unu ga-eke n’etiti ebo iri na
abụọ nke Izrel dịka ihe nketa ha, Josef ga-enweta oke ala
abụọ. 14 Ebo ọbụla ga-eketa dịka ibe ya ketara, n’ihi na-
eweliri m aka ṅụọ iyi na m ga-enye ndị nna nna unu ala
ahụ, na ala a ga-aghọkwa ihe nketa unu. 15 “Nke a ga-
abụkwa oke ala nke ala unu ahụ. “N’akụkụ ugwu, ọ ga-
esite n’osimiri Mediterenịa n’akụkụ ụzọ Hetlon, gafee
Lebo gawa Zedad, 16 site ya ruo Berota na Sibraim (nke dị
n’oke ala dị n’agbata Damaskọs na Hamat), rukwaa na

Haza Hatikon, nke dị n’oke ala Hauran. 17 Oke ala ahụ ga-
esite n’oke osimiri gbasoro oke ala nke ugwu Damaskọs
ruo Haza Enan. Oke ala ndị Hamat ga-adịkwa n’akụkụ
ugwu. Nke a ga-abụ oke ala nke akụkụ ugwu unu. 18 Oke
ala n’akụkụ ọwụwa anyanwụ ga-esite n’agbata Hauran
na Damaskọs soro akụkụ osimiri Jọdan, n’agbata ndị
Gilead na ala ndị Izrel ruo n’osimiri dị n’ọwụwa anyanwụ,
ruokwa Tama. Nke a ga-abụkwa oke ala unu n’akụkụ
ọwụwa anyanwụ. 19 Oke ala na ndịda, ọ ga-esite na Tama
ruo ọbụladị mmiri Meriba Kadesh, soro ụzọ ọdọ mmiri
iyi Ijipt ruo osimiri Mediterenịa. Nke a bụ oke ala ahụ na
ndịda. 20 N’ọdịda anyanwụ, osimiri Mediterenịa ga-abụ
oke ala, ruo na ncherita ihu ụzọ e si abata Hamat. Nke
a bụ oke ala unu n’akụkụ ọdịda anyanwụ. 21 “Ala niile
dị n’ime oke ala ndị a, ka unu ga-eke n’etiti onwe unu
dịka ebo Izrel si dị. 22 Keenụ ha ka ha bụrụ ihe nketa nye
onwe unu, ma nyekwa ndị ọbịa bi n’etiti unu, bụ ndị ọbịa
niile mụtara ụmụ. Unu ga-agụ ha dịka ndị amụrụ n’ala
Izrel. Ha ga-esokwa unu keta oke n’ihe nketa a na-ekenye
ndị ebo niile nke Izrel. 23 A ga-ekenye ndị ọbịa ihe nketa
n’ebo ọbụla ha bi n’etiti ha.” Otu a ka Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri.

48 “Nke a bụ aha ebo niile, na ala ha ga-eketa: “Dan otu
oke. Site na nsọtụ ugwu, n’akụkụ ụzọ Hetlon ruo mbata
Hamat. Haza Enan na oke ala ugwu Damaskọs, nke dị
n’akụkụ Hamat ga-abụ akụkụ oke ala ha site n’akụkụ
ọwụwa anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ. 2 Asha ga-enwe
otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Dan, site n’ọwụwa
anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ. 3 Naftalị ga-enwe otu oke.

Ọ ga-abụ n’akụkụ oke ala Asha, site n’ọwụwa anyanwụ
ruo n’ọdịda anyanwụ. **4** Manase nwere otu oke. Ọ ga-
abụ n’akụkụ oke ala Naftalị, site n’ọwụwa anyanwụ ruo
n’ọdịda anyanwụ. **5** Ifrem ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ
n’akụkụ oke ala Manase, site n’ọwụwa anyanwụ ruo
n’ọdịda anyanwụ. **6** Ruben ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ
n’akụkụ oke ala Ifrem, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’ọdịda
anyanwụ. **7** Juda ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n’akụkụ oke
ala Ruben, site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ.
8 “Ala nke ya na oke ala ndị Juda ga-agbatị site n’ọwụwa
anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ, ka ị ga-enye dịka onyinye
pụrụ iche. Obosara ya ga-abụ ihe dị kilomita iri na atọ.
Ogologo ya site n’ọwụwa anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ
ga-aha ka ala otu ebo ketara. Ụlọnsọ ukwu ahụ ga-adịkwa
n’etiti ya. **9** “Ogologo ebe a ewepụtara iche nye Onyenwe
anyị ga-adị kilomita iri na atọ, obosara ya ga-abụ kilomita
ise na ọkara. **10** Nke a ga-abụ ala dị nsọ e debere iche nye
ndị nchụaja. N’akụkụ ugwu, ịdị ogologo ala ahụ ga-abụ
kilomita iri na atọ. N’akụkụ ọdịda anyanwụ, ogologo ya
bụ kilomita ise na ọkara. Ogologo nke akụkụ ndịda na
nke ugwu bụ otu. Otu a kwa, ogologo nke akụkụ ọwụwa
anyanwụ na ọdịda anyanwụ bụ otu. Ebe nsọ Onyenwe
anyị ga-adị n’etiti ya. **11** Ọ ga-adịrị ndị nchụaja, bụ ụmụ
Zadọk ndị e doro nsọ, ndị sitere n’ikwesị ntụkwasị obi
jeere m ozi, ndị na-esiteghị n’iso ụzọ m kpafuo dịka ndị
Izrel na agbụrụ Livayị mere mgbe ha mehiere. **12** Ọ bụ
onyinye pụrụ iche a na-enye ha site n’ala ahụ dị nsọ, bụ
ala ahụ kachasị nsọ, nke ya na ala ndị Livayị nwekọrọ oke
ala. **13** “N’akụkụ ala ndị nchụaja, a ga-ekenye ndị Livayị

ala nke ha. Ha ga-eketa ala nke ogologo ya bụ kilomita
iri na atọ, nke obosara ya bụ kilomita ise na ọkara. 14 O
nweghị akụkụ ala nsọ a a ga-ere ere, maọbụ nye ya ndị
ọzọ, n'ihi na ihe dị nsọ ka ọ bụ nye Onyenwe anyị. 15
"Ala nke fọdụrụ, nke ogologo ya dị kilomita iri na atọ,
nke obosara ya dị kilomita ise na ọkara ga-abụ ala ọha.
A ga-ewu ebe obibi n'elu ya, wukwaa ebe ịzụ anụ ụlọ.
Obodo ga-adị n'etiti ya, 16 nke ogologo akụkụ ugwu ruru
kilomita abụọ na ụma anọ, akụkụ ndịda ruru kilomita
abụọ na ụma anọ, akụkụ ọwụwa anyanwụ ruru kilomita
abụọ na ụma anọ, na akụkụ ọdịda anyanwụ rukwara
kilomita abụọ na ụma. 17 Ogologo nke ala ebe ịta nri nke
ga-agba obodo ahụ gburugburu ga-aha n'otu. Ọ ga-adị
narị mita na iri mita atọ na ise n'ugwu, na ndịda narị
mita na iri mita atọ na ise, n'ọwụwa anyanwụ narị mita
na iri mita atọ na ise, n'akụkụ n'ọdịda anyanwụ narị
mita na iri mita atọ na ise. 18 Ma nke ga-afọdụ na ya,
n'akụkụ oke ala ahụ dị nsọ nke gara ogologo ya niile,
ga-abụ n'akụkụ ọwụwa anyanwụ kilomita ise na ọkara
n'akụkụ ọdịda anyanwụ ga-abụkwa kilomita ise na ọkara.
Ihe omume ya ga-abụ nri nye ndị ọrụ nke obodo ahụ. 19
Ndị ọrụ si n'obodo, bụ ndị na-akọ ya ga-abụkwa ndị sị
n'ebo niile nke Izrel. 20 Ala ahụ niile, ma ala ahụ e doro
nsọ, ma ala ndị obodo, ga-adị kilomita iri na atọ n'akụkụ
ya ọbụla. 21 "Ala niile fọdụrụ n'akụkụ abụọ nke ala ahụ dị
nsọ, na ala ndị obodo ga-abụ nke nwa eze. Ọ ga-agbatị
ruo ọwụwa anyanwụ site n'ọtụtụ kilomita iri na atọ nke
oke ahụ dọ nsọ ruo n'oke ala ọwụwa anyanwụ, sitekwa
na kilomita iri na atọ n'akụkụ ọdịda anyanwụ ruo oke ala

ọdịda anyanwụ. Akụkụ abụọ ndị a nke gbatịrị ruo n'oke
ala ndị obodo ga-abụ nke onye ọchịchị, ebe nsọ ahụ na
ụlọ ukwu ahụ ga-adị n'etiti ha. 22 Ya mere, oke ala nke
ndị Livayị na ala ndị obodo ga-adị n'etiti ala nke nwa
eze nwee. Oke ala nke nwa eze ahụ ga-adị n'etiti oke ala
Juda na oke ala Benjamin. 23 "Ala e nyere ebo fọdụrụ dị
otu a: "Benjamin ga-enwe otu oke, nke sitere n'ọwụwa
anyanwụ ruo n'ọdịda anyanwụ. 24 Simiọn ga-enwe otu
oke; ha na ndị Benjamin ga-enwekọ otu oke ala n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ na n'akụkụ ọdịda anyanwụ. 25 Isaka
ga-enwe otu oke; ha na ndị Simiọn ga-enwekọ oke ala
n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, na n'akụkụ ọdịda anyanwụ. 26
Zebụlọn ga-enwe otu oke; ha na ndị Isaka ga-enwekọ oke
ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, na n'akụkụ ọdịda anyanwụ.
27 Gad ga-enwe otu oke; ha na ndị Zebụlọn ga-enwekọ oke
ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na n'akụkụ ọdịda anyanwụ.
28 Ma oke ala Gad nke chere ihu n'akụkụ ndịda ga-esi
na Tama ruo n'iyi Meriba Kadesh, sorokwa ọdọ mmiri
Ijipt ruo n'osimiri Mediterenịa. 29 "Nke a bụ ala unu ga-
ekenye ebo Izrel niile dịka oke ha. Ha ga-abụkwara ha ihe
nketa." Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị kwubiri ya. 30 "Ndị a ga-abụ ọnụ ụzọ ama e si apụ
n'obodo ahụ. "N'akụkụ nke ugwu, nke ịdị ogologo mgbidi
ya bụ kilomita abụọ, 31 ọnụ ụzọ ama obodo ahụ ga-abụ
aha ebo niile nke Izrel. Ọnụ ụzọ ama atọ n'akụkụ ugwu
ga-abụ ọnụ ụzọ ama Ruben, ọnụ ụzọ ama Juda, na ọnụ
ụzọ ama Livayị. 32 N'akụkụ ọwụwa anyanwụ, nke mgbidi
ya dị kilomita abụọ n'ogologo, ọnụ ụzọ ama atọ ga-adị ya.
Ha ga-aza ọnụ ụzọ ama Josef, ọnụ ụzọ ama Benjamin,

na ọnụ ụzọ ama Dan. **33** N'akụkụ ndịda, nke ogologo ya
bụkwa kilomita abụọ, ọnụ ụzọ ama atọ ga-adị ya: ọnụ ụzọ
ama Simiọn, ọnụ ụzọ ama Isaka, na ọnụ ụzọ ama Zebụlọn.
34 N'akụkụ ọdịda anyanwụ nke ịdị ogologo mgbidi ya
bụ kilomita abụọ, ọnụ ụzọ ama atọ ga-adị ya: ọnụ ụzọ
ama Gad, ọnụ ụzọ ama Asha, na ọnụ ụzọ ama Naftalị. **35**
"Gburugburu obodo ahụ bụ kilomita iri. "Aha a ga-akpọ
obodo ahụ site n'oge ahụ gawa, ga-abụ, 'Onyenwe anyị
nọ n'ebe ahụ.'"

Daniel

1 Mgbe afọ atọ gafere site na mgbe Jehoiakim bidoro
bụrụ eze na-achị Juda, Nebukadneza eze na-achị Babilọn
bịara buso Jerusalem agha. 2 Onyenwe anyị nyefere
Jehoiakim, eze Juda n'aka ya, na ihe ụfọdụ e jiri chọọ
ụlọnsọ Chineke mma. O buuru ha niile gawa Shaịna
n'ụlọ chi ya, dobe ha n'ime n'ụlọakụ chi ya. 3 Eze nyere
Ashipenaz, onyeisi ndị ozi ya iwu ka ọ kpọbata ụmụ
okorobịa sitere n'ezinaụlọ eze na nke ndị ọchịchị n'ala
Izrel n'ije ozi eze. 4 Ụmụ okorobịa ndị a ga-abụ ndị
n'enweghị nkwarụ ọbụla n'ahụ ha, ndị mara mma ile anya
na ndị nwere nghọta banyere ihe ọmụma dị iche iche. Ha
kwesikwara ịbụ ndị maara ihe, ndị na-amụta ihe ọsịịsọ na
ndị tozuru oke ije ozi n'ụlọeze. Ọ ga-akụziri ha asụsụ na
akwụkwọ ọgụgụ dị iche iche nke ndị Kaldịa. 5 Onye eze si
n'oche nri ya na-ewepụta nri na mmanya a ga-enye ha
kwa ụbọchị. Ha ga-anọ n'ọzụzụ a afọ atọ, nke ọ ga-abụ e
mechaa, ha ga-abụ ndị kwesiri ịnọ n'ije ozi n'obi onye eze.
6 Ndị so n'ime ha bụ Daniel, na Hananaya, na Mishael, na
Azaraya, ha bụ ndị Juda. 7 Ma onyeisi ndị na-ejere eze ozi
nyere ha aha ọhụrụ ọzọ Daniel ka ọ kpọrọ Belteshaza;
Hananaya ka ọ kpọrọ Shedrak; ọ kpọrọ Mishael, Mishak;
kpọkwa Azaraya, Abednego. 8 Ma Daniel kpebiri n'obi
ya na ọ gaghị emerụ onwe ya site n'iri nri maọbụ ịṅụ
mmanya eze. Ya mere ọ rịọrọ onyeisi ndị ozi ka ọ hapụ ya
ka ọ ghara imerụ onwe ya. 9 Ma Chineke mere ka Daniel
nweta ihuọma na obi ebere n'aka onyeisi ndị na-ejere
eze ozi. O nwekwara ọmịiko n'ebe Daniel nọ n'ihi ọnọdụ
ha. 10 Ma onyeozi a gwara Daniel, "Ana m atụ egwu n'ihi

onyenwe m eze, onye kwuru ihe unu ga-eri na ihe unu
ga-aṅụ. Ọ bụrụ na ọ hụ na unu tara ahụ karịa ndị ọgbọ
unu ndị ọzọ, ndụ m ga-anọ na nsogbu n'aka onye eze." **11**
Daniel sịrị onyeisi ahụ e tinyere ọrụ ilekọta Daniel, na
Hananaya, na Mishael, na Azaraya n'aka, **12** "Biko, nye
anyị naanị ahịhịa nri, na mmiri ọṅụṅụ, ka ọ bụrụ ihe oriri
anyị na ihe ọṅụṅụ anyị. Jiri ya lee anyị ule ụbọchị iri. **13**
Jirizie anya gị chọpụta ma o nwere ihe dị iche n'etiti anyị
na ndị ọzọ, ndị na-eri nri ọma nke eze nyere, site n'ihe ị
hụrụ, mee ụmụodibo gị otu o kwesiri." **14** O kwenyere
ime ihe ha kwuru, ọ nwalere ha abalị iri. **15** Mgbe ụbọchị
iri ahụ zuru, a chọpụtara na ahụ dị ha mma, chọpụtakwa
na ha dị mma ile anya karịa ụmụ okorobịa ndị ọzọ e
ji nri ọma niile eze nyere zụọ. **16** Ya mere onyeisi ozi
ahụ wepụrụ nri na mmanya ọma ahụ ha kwesiri iri ma
nye ha naanị akwụkwọ nri. **17** Chineke mere ka ụmụ
okorobịa anọ ndị a nwee ọgụgụisi pụrụ iche na nghọta
n'ihe ọbụla gbasara edemede na amamihe niile. Daniel
nwekwara nghọta ịkọwa ụdị ọhụ niile na nrọ niile. **18**
Mgbe oge eze nyere a ga-eji kpọbata ha n'ije ozi ya zuru,
onyeisi ndị na-eje ozi chere ha n'ihu Nebukadneza. **19** Ha
na eze kparịtakwara ụka. Ma n'ime ụmụ okorobịa ahụ
niile a zụrụ, o nweghị nke amamihe ya juru eze afọ dịka
amamihe Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya.
N'ihi nke a, o mere ka ha soro bụrụ ndị na-adụ ya ọdụ. **20**
Mgbe ọ bụlakwa eze chọrọ ndụmọdụ banyere amamihe
na nghọta, ọ na-achọpụta na ndụmọdụ ha na-enye ya na-
adị mma okpukpu iri karịa ndụmọdụ nke ndị majiki ya na
ndị maara ihe banyere kpakpando nọ n'alaeze ya na-enye

ya. 21 Daniel nọgidere bụrụ onye na-adụ eze ọdụ tutu ruo
afọ mbụ nke Sairọs bidoro ịchị dịka eze.

2 N'ime afọ nke abụọ nke ọchịchị ya, eze Nebukadneza
rọrọ nrọ dị iche iche. Nrọ ndị a mere ka obi ya gbasasịa,
ụra pụkwara ya n'anya. 2 Mgbe ahụ, eze kpọrọ ndị majiki,
ndị ha na mmụọ ọjọọ na-ekwu okwu, ndị mgbaasị na ndị
ihe banyere ngagharị nke kpakpando doro anya ka ha bịa
gwa ya ihe ahụ ọ rọrọ na nrọ. Mgbe ha bịara, guzo n'ihu
eze, 3 ọ sịrị ha, "Arọrọ m nrọ nke na-enye m nsogbu
n'obi. Achọrọ m ịma ihe ọ pụtara." 4 Mgbe ahụ, ndị ahụ
na-enyocha kpakpando gwara eze ahụ okwu n'asụsụ ndị
Siria sị, "Ka gị eze dịrị ndụ ruo mgbe ebighị ebi, Ị ga-
agwa ụmụodibo gị nrọ a ị rọrọ, anyị ga-akọwara gị ihe
ọ pụtara." 5 Ma eze zara ndị Kaldịa, "Nke a bụ ihe m
kpebirila: Ọ bụrụ na unu agwaghị m ihe nrọ a na nkọwa
ya bụ, aga m eme ka abọkasịa unu, tikpọkwa ụlọ unu,
mee ka ha ghọọ mkpọmkpọ ebe. 6 Ma ọ bụrụ na unu gwa
m ihe ahụ m rọrọ na nrọ ma kọwaakwa ya, aga m enye
unu onyinye dị iche iche na ụgwọ ọrụ nsọpụrụ dị ukwuu.
Ya mere, gwanụ m nrọ ahụ na nkọwa ya." 7 Ọzọkwa, ha
zaghachiri, "Ka eze gwa ndị ohu ya ihe ọ rọrọ na nrọ,
anyị ga-akọwakwa ya." 8 Eze zaghachiri, "Ama m na ọ bụ
oge ka unu na-achọ inweta n'ihi na unu amatala na ihe a
ka m kpebiri ime. 9 Ọ bụrụ na unu agwaghị m nrọ ahụ
naanị otu ntaramahụhụ dịịrị unu. Unu agbaala izu ịgwa
m okwu ụgha na okwu nduhie na-ele anya na ọnọdụ ga-
agbanwe. Ya mere, gwanụ m nrọ ahụ, m ga-amatakwa na
unu pụrụ ịkọwara m ya." 10 Ndị Kaldịa zara eze, "Ọ dịghị
mmadụ ọbụla n'elu ụwa a nke nwere ike ime ihe a eze na-

achọ. Ọ dịghịkwa eze, n'agbanyeghị ịdị ukwuu ya na ịdị
ike ya, nke jụtụrụla ụdị ihe dị otu a eze na-ajụ n'aka ndị
mgbaasị, ndị na-agba aja ya, ndị ha na mmụọ ọjọọ na-
ekwu okwu, na ndị Kaldịa. **11** Ihe a ị chọrọ ka anyị mee bụ
ihe na-agaghị ekwe omume. Ọ bụ naanị ndị mmụọ nwere
ike ịkọrọ gị ihe ị rọrọ na nrọ. Ndị mmụọ anọkwaghị
n'etiti ndị mmadụ." **12** Nke a mere ka eze jupụta n'oke
iwe na ọnụma, o nyere iwu ka e gbuchaa ndị amamihe
niile nke Babilọn. **13** Mgbe e kwupụtara iwu onye eze ka
e gbuo ndị oke amamihe niile, ndị agha chọkwara ebe
Daniel na ndị otu ya nọ ka ha gbuo ha. **14** Mgbe Ariok,
onye bụ onyeisi ndị nche eze pụrụ igbu ndị ikom maara
ihe na Babilọn, Daniel ji amamihe na ezi uche gwa ya
okwu. **15** Ọ jụrụ onyeozi eze, bụ Ariok, "Gịnị mere eze ji
nye iwu dị ike dị otu a?" Mgbe ahụ, Ariok kọwaara ihe
niile nye Daniel. **16** Mgbe ahụ, Daniel banyere n'ụlọeze,
ịhụ ya. Ọ rịọrọ eze ka o nyetụ ya nwa oge iji kọwaakwara
ya ihe nrọ ahụ pụtara. **17** Emesịa, Daniel lara n'ụlọ nke ya
gaa kọọrọ Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ndị enyi ya
ihe merenụ. **18** Ọ gwara ha ka ha rịọọ maka ebere site
n'aka Chineke nke eluigwe banyere ihe nzuzo a, ka a
hapụ igbu ya na ndị enyi ya na ndị amamihe fọdụrụ na
Babilọn. **19** N'abalị, e mere ka Daniel mata ihe omimi ahụ
site n'ọhụ. Mgbe ahụ, Daniel toro Chineke nke eluigwe,
20 Daniel sịrị, "Otuto dịrị aha Chineke ruo mgbe ebighị
ebi; amamihe na ike dị n'aka ya. **21** Ọ na-agbanwe oge
na mgbe dị iche iche; Ọ na-ebuli ndị eze na-akwatụkwa
ha. Ọ na-enye onye maara ihe amamihe, ma na-enyekwa
onye nwere mmụọ nghọta ihe ọmụma. **22** Ọ na-ekpughe

ihe dị omimi na ihe zoro ezo; Ọ maara ihe dị n'ọchịchịrị,
ma ìhè binyekwara ya. 23 Ana m ekele gị, na-etokwa gị,
Chineke nke nna m ha, n'ihi na i nyela m amamihe na
ike. I meela ka m mata ihe anyị rịọrọ gị, i mekwala ka
anyị mata nrọ ahụ eze rọrọ." 24 N'ihi ya, Daniel jekwuru
Ariok, onye ahụ eze nyere iwu igbu ndị ndụmọdụ niile
dị na Babilọn, sị ya, "Egbukwala onye ọbụla n'ime ndị
amamihe Babilọn. Kama duru m gaa n'ihu eze n'ihi na
ejikeere m ịgwa ya ihe ahụ ọ chọrọ ịmata." 25 Mgbe ahụ,
Ariok mere ngwangwa duru Daniel gaa n'ihu eze, sị ya,
"Achọpụtala m otu onye n'ime ndị Juda a dọtara n'agha
nwere ike ịgwa eze ihe nrọ ya pụtara." 26 Eze jụrụ Daniel
(onye a na-akpọkwa Belteshaza), "I nwere ike ịgwa m ihe
ahụ m rọrọ na nrọ, na ịkọwara m ihe ọ pụtara?" 27 Daniel
gwara eze, "O nweghị onye amamihe ọbụla, onye ọbụla
ya na mmụọ na-ekwu okwu, onye mgbaasị ọbụla maọbụ
onye na-enyocha kpakpando ọbụla pụrụ ịgwa eze ihe
omimi a ị chọrọ. 28 Ma o nwere Chineke nọ n'eluigwe,
onye na-ekpughe ihe omimi niile. O gosila Nebukadneza
ihe ga-eme n'ụbọchị ndị dị n'ihu. Nrọ gị na ọhụ niile nke
gara n'uche gị mgbe ị dinara n'ihe ndina gị bụ ndị a: 29
"Ihe ị rọrọ na nrọ, gị bụ eze, bụ ihe banyere ihe na-aga
imezu n'oge dị n'ihu. Onye ahụ na-ekpughe ihe nzuzo
niile egosikwala gị ihe nke ga-eme. 30 Ma mụ onwe m,
ekpugheghị ihe omimi a nye m n'ihi na m karịrị mmadụ
ọbụla dị ndụ n'amamihe, kama ọ bụ ka gị bụ eze mata
nkọwa ya ma ghọtakwa ihe gabigara n'uche gị. 31 "Eze,
ihe ị hụrụ n'ọhụ bụ nke a. Ị hụrụ mmadụ a kpụrụ akpụ.
Mmadụ a a kpụrụ akpụ buru nnọọ ibu. Ọ na-egbukwa

nweghenweghe, bụrụkwa ihe na-eyi onye ọbụla lekwasịrị
ya anya egwu. 32 E ji ọlaedo a nụchara anụcha kpụọ isi
mmadụ ahụ, jiri ọlaọcha kpụọ aka ya na obi ya. E jikwa
bronz kpụọ afọ ya na apata ụkwụ ya. 33 Ọ bụkwa igwe ka
e ji kpụọ ogwe ụkwụ ya abụọ. Ma akụkụ ụkwụ ya, nke
a na-azọ n'ala ka e ji igwe a gwara ya na ụrọ kpụọ. 34
Mgbe ị na-ele anya, a wapụtara nkume, ma ọ bụghị aka
mmadụ ka e ji wapụta ya. Nkume a kụrụ mmadụ ahụ a
kpụrụ akpụ n'ukwu nkume na ụrọ ya, kụpịasịa ha. 35
Mgbe ahụ, e tijisịrị igwe ahụ na ụrọ ahụ, bronz ahụ na
ọlaọcha ahụ nakwa ọlaedo ahụ niile. Ha dịka igbugbo ọka
nke na-adị n'ebe a na-azọcha ọka n'oge okpomọkụ. Ifufe
fechapụsịrị ha na-ahapụghị ihe ngosi ọbụla. Ma nkume
ahụ dakwasịrị ihe ahụ awuru awu mechara ghọọ ugwu dị
ukwuu, nke jupụtara ụwa niile. 36 "Eze, nke a bụ nrọ ahụ.
Ugbu a ka anyị kọwaara gị ihe nrọ ahụ pụtara. 37 Gị onwe
gị, eze, bụ eze nke ọtụtụ ndị eze ọzọ nọ n'okpuru ya,
onye Chineke nke eluigwe nyere ike ọchịchị, n'ocheeze
niile, na ike na otuto; 38 nyefeekwa n'aka gị ụmụ mmadụ
niile na ụmụ anụmanụ bi n'ime ọhịa, na ụmụ nnụnụ nke
igwe, e mere ka ị bụrụ eze ihe niile ndị a, gị bụ isi ahụ e ji
ọlaedo kpụọ. 39 "Mgbe ị chịchara alaeze ọzọ ga-ebili, ma
ọ gaghị adị ukwuu dịka nke gị, mgbe nke a gasịrị, alaeze
ọzọ bụ nke atọ, nke ga-adị ka bronz ga-ebilikwa, ọ ga-
achị ụwa niile. 40 A ga-enwekwa alaeze nke anọ, nke ga-
esi ike dịka igwe. Dịka igwe nke na-akụri ihe niile, ọ ga-
egwepịa ma kụrikwaa ndị a niile. 41 Ma ebe ị hụrụ na
ọbụ ụkwụ ahụ na mkpịsịụkwụ ya niile na ụfọdụ n'ime
ha bụ ụrọ ọkpụ ite na ụfọdụ bụkwa igwe, alaeze nke

ekewara ekewa ka ọ ga-abụ, ma ọ ga-esitụ ike dịka igwe
nke dị n'ime ya, n'ihi na ị hụrụ igwe ahụ na agwakọtara
ya na ụrọ apịtị. 42 Dịka mkpịsịụkwụ ya, nke ụfọdụ n'ime
ya bụ igwe, ụfọdụ bụkwa ụrọ, na-egosi na akụkụ ụfọdụ
nke alaeze ahụ ga-esi ike ma akụkụ ụfọdụ agaghị esi ike
ntiwa. 43 Dịka otu ahụ ị hụrụ e siri gwakọta igwe na ụrọ
ọnụ, otu a ka ọchịchị alaeze ndị a ga-achọ njikọta alaeze
na ibe ya, ma nke a agaghị ekwe mee, dịka ọ gaghị ekwe
omume bụ ịgwakọta igwe na ụrọ. 44 "N'oge ahụ, ndị eze
ndị a ga-anọ n'ọchịchị, Chineke nke eluigwe ga-eme ka
alaeze ọzọ bido. Ọ bụkwa alaeze nke a na-apụghị imebi
emebi. O nwekwaghị onye ọbụla pụrụ imeri alaeze ahụ. Ọ
ga-ala alaeze ndị ọzọ n'iyi, mee ka ha bụrụ ihe efu, ma
ọ ga-adịrị na-aga n'ihu ruo ebighị ebi. 45 Dịka i siri hụ
nkume ahụ dị ukwuu e sitere n'ugwu wapụta, nke a na-
ejighị aka wapụta were kụrichaa igwe ahụ, bronz ahụ,
ụrọ ahụ, ọlaọcha ahụ na ọlaedo ahụ. "Chineke dị ukwuu
emeela ka eze mara ihe na-aga ime n'oge dị n'ihu. Nrọ
a bụ eziokwu, nkọwa ya kwesikwara ntụkwasị obi." 46
Mgbe ahụ, eze Nebukadneza dara n'ala n'ihu Daniel nye
ya nsọpụrụ. O nyekwara iwu ka eweta onyinye na ụda na-
esi isi ụtọ were chụnyere ya aja. 47 Onye eze gwakwara
Daniel, "N'ezie, Chineke gị bụ Chineke kachasị chi niile.
Ọ bụ ya na-achị eze niile bi n'ụwa, bụrụkwa Onye na-
ekpughepụ ihe omimi niile, n'ihi na lee, i nwere ike ịkọwa
ihe omimi nke a." 48 Emesịa eze nyere Daniel ọkwa dị
ukwuu, nyekwa ya ọtụtụ onyinye dị iche iche. O mere
ya onyeisi na-achị ala Babilọn niile, meekwa ya onyeisi
ndị ndụmọdụ eze niile. 49 Ma dịka Daniel siri rịọ eze,

o mekwara ka Shedrak, Mishak na Abednego bụrụ ndị
na-elekọta ihe niile a na-eme eme n'ala Babilọn, Daniel
n'onwe ya nọdụrụ n'ogige eze.

3 Eze Nebukadneza kpụrụ oyiyi ọlaedo nke ịdị elu ya ga-
adị iri mita atọ, obosara ya ga-adị ka mita atọ. Emesịa,
o debe ya n'obosara ala Dura, nke dị n'otu mpaghara
Babilọn. 2 Eze Nebukadneza ziri ozi ka e zie ndị nnọchite
anya eze niile, ndịisi, ndị na-achị achị, ndị ndụmọdụ ya
niile, ndị na-elekọta ụlọakụ ya niile, ndị ọkaikpe, ndị
maji na-edozi okwu na ọtụtụ ndị ọzọ nọkwa n'isi ọchịchị
akụkụ niile nke ala ahụ, ka ha bịa n'ụbọchị a ga-edo oyiyi
ahụ nsọ bụ nke eze Nebukadneza guzobere. 3 Ya mere,
ndị nnọchite anya eze niile, ndịisi, ndị na-achị achị, ndị
ndụmọdụ ya niile na ndị na-elekọta ụlọakụ ya niile, ndị
ọkaikpe, ndị maji na-edozi okwu na ọtụtụ ndị ọzọ nọkwa
n'isi ọchịchị akụkụ niile nke ala ahụ, zukọtara maka ido
oyiyi ahụ nke eze, bụ Nebukadneza guzobere nsọ. Ha niile
guzooro ọtọ n'ihu oyiyi ahụ bụ nke eze Nebukadneza
guzobere. 4 Onye nkwusa kwuru okwu n'olu ike, "Mmadụ
niile si na mba niile na asụsụ niile dị iche iche bịa, ka a
na-enye iwu nke a, 5 mgbe ọbụla unu nụrụ ụda ọja, une,
ụbọ akwara, maọbụ ụda ihe egwu ọbụla, unu ga-ada n'ala
kpọọ isiala nye ihe a Nebukadneza eze ji ọlaedo kpụọ. 6
Onye ọbụla juru ịkpọ isiala ka a ga-atụba ngwangwa n'ime
ọkụ nke na-enwu ajọ onwunwu." 7 Ya mere, ngwangwa
ha nụrụ ụda opi ike, nke ọja, une ụbọ akwara, nke une na
nke egwu dị iche iche, ndị niile si mba dị iche iche, ndị
na-asụ asụsụ dị iche iche, dara n'ala kpọọ isiala nye oyiyi
ọlaedo ahụ, nke eze bụ Nebukadneza guzobere. 8 N'oge a,

ụfọdụ n'ime ndị Kaldịa pụtara n'ihu boo ndị Juu ebubo. **9**
Ha gwara eze, bụ Nebukadneza, "Ka eze dị ndụ ruo mgbe
ebighị ebi. **10** Gị, onwe gị nyere iwu, na onye ọbụla nụrụ
ụda opi ike, ọja, une, ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ ga-
akpọ isiala sekpuoro ihe ahụ e ji ọlaedo kpụọ, **11** na onye
ọbụla jụrụ ịkpọ isiala ka a ga-atụba n'ime ọkụ na-enwu
ajọ onwunwu. **12** Ugbu a, e nwere ụfọdụ ndị Juu, ndị
aha ha bụ Shedrak, na Mishak na Abednego, ndị i mere
ka ha bụrụ ndị na-elekọta ihe niile a na-eme eme n'ala
Babilọn; ha aṅaghị ntị n'iwu eze nyere, jụkwa ịkpọ isiala
nye oyiyi a i ji ọlaedo kpụọ." **13** Nebukadneza n'ọnọdụ
oke iwe nyere iwu ka a kpọta Shedrak, na Mishak, na
Abednego. Ya mere, a kpọbatara ndị ikom a n'ihu eze, **14**
Nebukadneza sịrị ha, "Ọ bụ eziokwu, Shedrak, na Mishak,
na Abednego, na unu adịghị efe chi m maọbụ kpọọ isiala
nye oyiyi ọlaedo ahụ m guzobere? **15** Mgbe unu nụrụ
ụda opi, ọja, une na ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ, ọ
bụrụ na unu adaa n'ala kpọọ isiala nye oyiyi ahụ a kpụrụ
akpụ, ihe niile ga-adị mma. Kama ọ bụrụ na unu ajụ ịkpọ
isiala, a ga-atụnye unu ngwangwa n'ime ọkụ na-enwu
ajọ onwunwu. Kedụ chi ahụ nke pụrụ ịnapụta unu site
n'aka m?" **16** Shedrak, na Mishak, na Abednego, gwara
eze, "O Nebukadneza, ọ dịghị mkpa na anyị ga-azara ọnụ
anyị n'ihu gị banyere okwu a. **17** Ọ bụrụ Chineke anyị
na-efe nwere ike ịzọpụta anyị site n'ọkụ na-enwusi ike
n'aka gị, ya zọpụta anyị. **18** Ma ọ bụrụkwa na ọ zọpụtaghị
anyị, mata nke ọma, o eze, na anyị agaghị efe chi gị
ndị a maọbụ kpọọ isiala nye oyiyi a ị kpụrụ akpụ nke ị
guzobere." **19** Mgbe ahụ, Nebukadneza jupụtara n'oke

iwe megide Shedrak, na Mishak, na Abednego, nke bụ
n'ihu ya gbarụrụ n'ebe ha nọ. O nyere iwu sị ka e mee ụlọ
ọkụ ahụ ka ọ dị ọkụ ugboro asaa karịa ka o kwesiri. **20** Ọ
nyere ụfọdụ ndị kacha sie ike n'etiti ndị agha ya iwu ka e
kee Shedrak, na Mishak, na Abednego eriri n'ụkwụ na
aka, tụbakwa ha n'ọkụ ahụ na-enwu enwu. **21** Ya mere,
ha kere ndị ikom ahụ agbụ ebe ha ka yi uwe ụkwụ ha,
na akwa nkụkụ isi ha, na uwe mwụda ha, na uwe ha
niile, tụba ha n'etiti ọkụ ahụ na-enwu ajọ onwunwu. **22**
Ebe ọ bụ n'okwu eze dị ọkụ ọkụ, tinyere na ọkụ ahụ na-
enwusi ike, o mere ka ire ọkụ regbuo ndị agha ahụ tụbara
Shedrak, na Mishak, na Abednego. **23** Ya mere, Shedrak,
na Mishak, na Abednego ndị e kesịrị agbụ ike, dabara
n'ime ọkụ ahụ na-enwusi ike. **24** N'ọnọdụ iju anya, Eze
Nebukadneza wuliri n'ụkwụ ya, jụọ ndị ndụmọdụ sị, "Ọ
bụghị ndị ikom atọ anyị kere agbụ ka anyị tụbara n'ime
ọkụ?" Ha zara eze, "Ọ bụ ezie, eze." **25** Ọ sịrị, "Ma ana m
ahụ mmadụ anọ ndị a na-ekeghị agbụ, ka ha na-agagharị
n'ime ọkụ ahụ. Leekwa na ọkụ ahụ anaghị ere ha. Onye
ahụ mere ha mmadụ anọ yiri nwa nke ndị bụ chi." **26**
Mgbe ahụ Nebukadneza, bịara nso n'ọnụ ụzọ oke ọkụ ahụ
sị, "Shedrak, Mishak na Abednego, ndị ohu Chineke Onye
kachasị ihe niile elu, pụtanụ! Bịanụ n'ebe a!" Ya mere,
Shedrak, Mishak na Abednego, sitere n'oke ọkụ ahụ pụta.
27 Ụmụ ndị eze niile, ndịisi niile, ndị ahụ niile na-achị
achị na ndị ndụmọdụ eze niile, zukọtara gburugburu
ndị ikom atọ ahụ, ha hụkwara na ọkụ emerụghị ha
ahụ, na o rechapụghịkwa agịrị isi dị ha n'isi, uwe ha
ereghịkwa ọkụ, isisi anwụrụ ọkụ adịghịkwa n'ahụ ha. **28**

Mgbe ahụ, Nebukadneza sịrị, “Otuto dịrị Chineke nke
Shedrak, Mishak na Abednego n’ihi na o zitere mmụọ ozi
ya ịzọpụta ndị ohu ya tụkwasịrị ya obi, mgbe ha jụrụ ime
ihe eze nyere n’iwu, kama ha jiri aka ha họrọ ịnwụ, kama
ife chi ọzọ nke na-abụghị Chineke nke ha. 29 Ya mere,
ana m enye iwu a taa, na-asị na onye ọbụla, maọbụ mba
ọbụla, maọbụ asụsụ ọbụla, onye kwuru okwu ọjọọ megide
Chineke Shedrak, Mishak na Abednego, a ga-etikpọkwa
ụlọ onye ahụ, mee ka ọ ghọọ mkpọmkpọ ebe. N’ihi na o
nweghị chi ọzọ nke pụrụ ịzọpụta n’ụzọ dị otu a.” 30 Mgbe
ahụ, eze nyere Shedrak, Mishak na Abednego ọkwa ọzọ dị
elu karịa nke ha nwere na mbụ n’ala Babilọn.

4 Mụ bụ Nebukadneza, Na e zigara mmadụ niile, mba
niile, na ndị na-asụ asụsụ dị iche iche n’ụwa ozi: Ka ọ
dịrị unu na mma! 2 E ji m obi ụtọ, na-eme ka unu mata
ihe ịrịbama niile na ihe iju anya niile, nke Chineke Onye
kachasị ihe niile elu meere m. 3 Lee ka ihe ịrịbama ya, 4
Mụ onwe m, bụ Nebukadneza nọ n’afọ ojuju na ihe ịga
nke ọma n’ụlọeze m. 5 Arọrọ m nrọ, nke mere ka ụjọ
tụọ m. Ihe niile m hụrụ na nrọ mgbe m dina ala n’elu
akwa mere ka oke ụjọ tụọ m. 6 N’ihi ya, enyere m iwu
ka a kpọọ ndị amamihe niile m nwere na Babilọn ka ha
bịa n’ihu m, bịa kọwaara m isi nrọ ahụ. 7 Ma mgbe ndị
mgbaasị, ndị dibịa, ndị Kaldịa na ndị na-agba afa bịara, a
kọọrọ m ha nrọ ahụ m rọrọ, ma ha enweghị ike ịgwa
m nkọwa ya. 8 N’ikpeazụ, Daniel batara n’ihu m, onye
aha ya bụ Belteshaza dịka aha chi m si dị, onye mmụọ
nke chi niile dị nsọ bi n’ime ya. Akọọrọ m ya ihe ahụ m
rọrọ na nrọ. 9 Asịrị m, “Belteshaza, onyeisi ndị nkọwa

ihe niile. Amaara m na mmụọ nke chi niile dị nsọ bi
n'ime gị. Amakwaara m na o nweghị ihe omimi ọbụla ga-
esiri gị ike ịchọpụta ọsịsa ya. Ugbu a, nke a bụ nrọ m,
kọwaara m ihe ọ pụtara. 10 Mgbe m dina n'elu akwa, nke
a bụ ihe m hụrụ. E nwere otu osisi nke toro n'etiti ụwa,
ogologo ya dị ukwuu. 11 Osisi a toro sie ike, ịdị elu ya
rukwara n'eluigwe, a na-ahụkwa ya anya site na nsọtụ
nke ụwa niile. 12 Akwụkwọ ya dị mma ile anya, alaka
ya jupụtakwara na mkpụrụ hiri nne, o gbokwara mkpa
nri nye mmadụ niile. Ụmụ anụmanụ niile nke ọhịa na-
abịakwa n'okpuru ndo ya izuike. Ụmụ nnụnụ niile nke
eluigwe na-ebikwa n'alaka ya. Ọ bụkwa site na ya ka a
na-azụ ihe niile dị ndụ nri. 13 "Mgbe m nọkwa na-arọ
nrọ ahụ, ahụrụ m otu n'ime ndị mmụọ ozi Chineke ka o
si n'eluigwe na-arịdata. 14 O tiri mkpu n'olu dị ike sị,
'Gbudanụ osisi ukwu ahụ, gbukasịakwa alaka ya niile.
Kụpụsịanụ akwụkwọ ndụ niile dị n'elu ya. Ghasaakwanụ
mkpụrụ ya niile, ka ụmụ anụmanụ si n'okpuru ndo ya
gbapụ, ka ụmụ nnụnụ site n'alaka ya fepụ. 15 Kama
hapụnụ ogwe osisi ahụ na mgbọrọgwụ ya ka ha dịrị n'ime
ala, ebe e ji ụdọ igwe na ụdọ bronz kee ya gburugburu,
ebe ahịhịa ndụ gbakwara ya gburugburu. "'Ka igirigi nke
eluigwe zoo ya n'ahụ, ka ahịhịa bụrụkwa nri ọ ga-eri,
ya na ụmụ anụmanụ. 16 Ka uche ya gbanwee ghọọ nke
anụ ọhịa, ghara ibu nke mmadụ, afọ asaa. 17 "'Nke a bụ
mkpebi nke mmụọ ozi ahụ nọ na nche. Ọ bụkwa mkpebi
e nyere site n'okwu nke dị nsọ, ka ụwa niile mata na
Onye kachasị ihe niile elu, na-achịkwa n'alaeze niile dị
n'ụwa. Ọ bụ ya na-ewerekwa alaeze ndị a nye onye ọbụla

ọ chọrọ, ọ bụladị ndị mmadụ a na-ahụta dịka ndị dị ala
karịsịa.' 18 "Nke a bụ nrọ ahụ, mụ bụ eze Nebukadneza
rọrọ, ugbu a, Belteshaza, gwa m ihe bụ nkọwa ya. N'ihi na
ndị amamihe niile nọ n'alaeze m enweghị ike ịkọwara m
ya. Ma amaara m na i nwere ike ịkọwara m ya, n'ihi na
mmụọ nke chi ndị ahụ dị nsọ dị n'ime gị." 19 Mgbe ahụ
Daniel (onye a na-akpọkwa Belteshaza), nọ n'oke ihe iju
anya n'ihi na echiche ya mere ka ọma jijiji. Ya mere, eze
sịrị, "Belteshaza, atụkwala egwu n'ihi nrọ a maọbụ ihe ọ
pụtara." Belteshaza zara sị, "Onyenwe m, ka nrọ a dịrị ndị
kpọrọ gị asị, ka nkọwa ya dịkwara ndị iro gị. 20 Osisi ahụ
ị hụrụ nke buru ibu, tokwa ogologo ma dịkwa ike, nke
elu ya na-emetụ mbara eluigwe, nke ndị niile bi n'ụwa
hụrụ, 21 nke nwekwara akwụkwọ ndụ dị mma, na nke
jupụtara na mkpụrụ, nke na-egboro mmadụ niile mkpa
nri, nke ụmụ anụmanụ ọhịa niile na-ebi n'okpuru ndo
ya, nke ụmụ nnụnụ niile nke eluigwe nwere akwụ ebe
obibi ha, 22 osisi ahụ bụ gị onwe gị, eze. N'ihi na i toola
bụrụ onye dị ike na onye dị ukwuu. Ịdị ukwu gị eruola
n'eluigwe. Ọchịchị gị eruokwala n'akụkụ niile nke ụwa.
23 "Mgbe ahụ, ị hụkwara onye dị nsọ na-enyocha omume
ndị mmadụ nke si n'eluigwe rịdata na-asị, 'Gbutuonụ
osisi a, laa ya n'iyi, ma unu hapụ ogwe ya ka ahịhịa ndụ
gbaa ya gburugburu, ka e jirikwa ụdọ igwe na bronz kee
ya gburugburu; hapụ ya ka igirigi nke eluigwe zokwasị ya.
Hapụkwa ya ka o soro anụ ọhịa taa ahịhịa dịka nri ya tutu
afọ asaa a gafee.' 24 "Eze, nke a bụ nkọwa nrọ ị rọrọ, Onye
kachasị ihe niile elu enyela iwu nke na-aghaghị imezu
megide onyenwe m eze. 25 A ga-achụpụ gị site n'ebe ndị

mmadụ nọ. A ga-achụgakwa gị n’ebe gị na ụmụ anụmanụ
ga-ebi n’ọhịa, Ebe ahụ ka ị ga-anọ taa ahịhịa dịka oke ehi,
igirigi nke eluigwe ga-ezokwasịkwa gị. Ọnụọgụgụ afọ asaa
ga-agabiga tutu ruo mgbe ị nabatara na Onye kachasị
ihe niile elu na-achị achị n’alaeze niile nke mmadụ, na
ọ bụkwa n’aka onye ọbụla ọ chọrọ ka ọ na-enyefe ha.
26 Dịka e siri nye n’iwu ka a hapụ ogwe osisi ahụ na
mgbọrọgwụ ya n’ime ala. Nke a na-egosi na ị ga-emecha
nwetaghachi alaeze gị mgbe ị nabatara na Eluigwe na-
achị achị. 27 Ya mere, biko eze, kweere nabata ndụmọdụ
m, kwụsị ime mmehie, mee ihe ziri ezi, werekwa omume
ileta ndị ogbenye dochie n’ọnọdụ ajọ omume gị. Eleghị
anya, ihe ga na-agara gị nke ọma.” 28 Ma ihe ndị a niile
bịakwasịrị eze Nebukadneza. 29 Mgbe ọnwa iri na abụọ
gafesịrị ọ nọ na-agagharị n’elu ụlọ dị n’ụlọeze n’obodo
Babilọn. 30 Ma eze sịrị, “Ebe a, ọ bụghị Babilọn dị ukwu,
nke m wuuru onwe m dịka ebe obibi m, site n’ike m dị
ukwu na maka ebube ọchịchị m?” 31 Mgbe ọ ka kpụ okwu
ahụ n’ọnụ, otu olu si n’eluigwe kwuo okwu, “Ihe a ka e
kpebiri megide gị, eze Nebukadneza. Site taa gaa n’ihu ị
gaghị abụkwa eze na-achị alaeze a. 32 A ga-esi n’etiti ndị
mmadụ chụpụ gị, ka ị gaa soro ụmụ anụmanụ biri n’ọhịa.
Ị ga-atakwa ahịhịa dịka oke ehi, afọ asaa ga-agasị tutu ruo
mgbe ị ghọtara na ọ bụ Onye kachasị ihe niile elu na-achị
achị n’alaeze dị niile nke ụwa. Ọ na-enyefekwa ha n’aka
onye ọbụla ọ chọrọ ka ọ chịa.” 33 N’otu oge ahụ kwa,
okwu ndị a e kwuru banyere Nebukadneza mezuru. E
sitere n’etiti ụmụ mmadụ chụpụ ya, ọ gakwara n’ọhịa taa
ahịhịa dịka oke ehi, igirigi nke eluigwe dekwara ahụ ya

ruo mgbe ajị dị ya n’ahụ toro ogologo dịka nku ugo, mbọ
ụkwụ na aka ya dịkwa ka mbọ ụmụ nnụnụ. 34 Mgbe oge a
gafesịrị, mụ bụ Nebukadneza leliri anya m elu. Mgbe ahụ
kwa ka m ghọrọ mmadụ nwere uche ọzọ. Etokwara m,
ma kpọọkwa isiala nye Onye ahụ kachasị ihe niile elu,
sọpụrụkwa Onye ahụ na-adị ndụ ruo mgbe niile ebighị
ebi. 35 Mmadụ niile bi n’ụwa 36 Mgbe uche m laghachiri
dịka mmadụ, enwetaghachikwara m ugwu na nsọpụrụ na
alaeze m. Ndị na-adụ m ọdụ laghachikwara bịakwute m,
ha na ndị na-ejere m ozi. E mekwara ka m bụrụkwa eze
ọzọ n’alaeze m. Ugwu na nsọpụrụ m nwere ugbu a karịrị
ugwu na nsọpụrụ m nwere n’oge gara aga. 37 Ugbu a, mụ
bụ Nebukadneza na-eto, na-asọpụrụ Eze nke eluigwe,
n’ihi na ọrụ ya niile dị mma, ụzọ ya niile kwụ ọtọ. N’ihi na
o nwere ike ijide ndị nganga kwanye ha ọnụ n’ime ntụ.
5 Eze Belshaza, kpọrọ puku ndịisi nọ n’alaeze ya oriri,
ebe ha nọ ṅụọ nnọọ mmanya dị ukwuu. 2 Mgbe Belshaza
na-aṅụ mmanya ya, ọ nyere iwu ka a chịtara ya iko ọlaedo
na ọlaọcha nke nna ya bụ Nebukadneza si n’ụlọnsọ ukwu
dị na Jerusalem chịkọta, ka eze na ndị a mara aha ha
n’alaeze ya, na ndị nwunye ya, na ndị iko ya jiri ha ṅụọ
mmanya. 3 Ya mere, a chịtara iko ọlaedo ndị e si n’ụlọnsọ
ukwu Chineke dị na Jerusalem chịkọta. Eze na ndị a mara
aha ha n’alaeze ya na ndị nwunye ya na ndị iko ya jiri ha
ṅụọ mmanya. 4 Ha ṅụrụ mmanya tookwa chi nke ọlaedo
na ọlaọcha na bronz, na igwe na osisi na nkume. 5 Na
mberede, ha hụrụ mkpịsịaka mmadụ ka ọ na-ede ihe
n’aja ụlọ nke ụlọeze ahụ ha nọ n’ime ya, na ncherita ihu
ebe a dọbara iheọkụ. Eze n’onwe ya hụrụ aka ahụ mgbe

ọ na-ede ihe ahụ. 6 Mgbe ahụ, ihu eze ahụ tụhịkọtara,
gbarụọ n'ihi egwu. Oke ụjọ tụrụ ya. Ụkwụ ya makwara
jijiji. Ikpere ya abụọ kụkọtara onwe ha. 7 Eze kpọrọ mkpu
ka a kpọbata ndị dibịa niile na ndị Kaldịa, na ndị na-
akọwa maka njeghari nke kpakpando. Mgbe ahụ eze sịrị
ndị ikom amamihe nke Babilọn, "Onye ọbụla nwere ike
gụọ ihe ahụ e dere, nke nwekwara ike ịkọwara m ihe
ọ pụtara, ka a ga-eyikwasị uwe odo odo nke ndị eze.
A ga-anyakwasị ya ihe olu ọlaedo. A ga-emekwa ya ka
ọ bụrụ onye ọchịchị nke atọ n'alaeze a." 8 Mgbe ahụ,
ndị amamihe eze batara, ma o nweghị onye ọbụla n'ime
ha pụrụ ịgụta, maọbụ ịkọwara eze ihe ọ pụtara. 9 Nke
a mere, ka eze Belshaza maa jijiji karịa, ihu ya gburu
maramara ma gbarụkwaa. Ọ gbakwara ndị ozi ya gharịị.
10 Mgbe eze nwanyị, nụrụ olu eze na olu ndị a mara aha
ha n'ala ya, ọ batara n'ụlọ oriri ahụ. Eze nwanyị sịrị, "Eze,
dị ndụ ruo mgbe ebighị ebi; ka ihe a mere ghara iwetara
gị ihu mgbarụ, atụla ụjọ. 11 N'ihi na o nwere otu nwoke
nọ n'alaeze gị, onye mmụọ nke chi ndị ahụ dị nsọ bi n'ime
ya. N'oge ahụ nna gị bụ eze, a chọpụtara na nwoke a
jupụtara n'amamihe na nghọta, dịka a ga-asị na ya onwe
ya bụ chi. Nna gị eze Nebukadneza mere ya onyeisi ndị
amamihe niile, ndị dibịa, ndị na-enyocha kpakpando, ndị
Kaldịa na ndị mgba afa niile. 12 Ebe ọ bụ na ezigbo mmụọ,
mmụta na nghọta nke e ji akọwa nrọ na ihe mgbagwoju
anya, na igbo mkpa dị iche iche, dị n'ime nwoke a a na-
akpọ Daniel, nke eze kpọrọ Belteshaza. Ugbu a, zie ozi
ka a kpọọ Daniel ka ọ kọwara gị ihe a." 13 Ya mere, a
kpọbatara Daniel n'ihu eze, eze sịrị Daniel, "Ọ bụ gị bụ

Daniel, otu n’ime ndị Juda, ndị nna m dọtara n’agha site
na Juda? 14 Anụla m na i nwere mmụọ nke chi niile n’ime
gị, na ị bụkwa onye jupụtara na nghọta na amamihe. 15
Ndị amamihe m, na ndị na-enyocha kpakpando abịala
n’ihu m ịgụ ihe ahụ e dere n’aja ụlọ ma ha enweghị ike
ịgụta ya maọbụ ịkọwa ihe ọ bụ. 16 Agwara m na i nwere
ike ịkọwa ihe ọbụla gbagwojuru anya. Ọ bụrụ na i nwee
ike ịgụ ihe e dere n’aja ma kọwakwara m ihe ọ pụtara,
aga m eyikwasị gị uwe odo odo ndị eze, yinyekwa gị ihe
olu ọlaedo n’olu, meekwa ka i bụrụ onye ọchịchị nke atọ
n’alaeze m.” 17 Daniel zara n’ihu eze, “Debere onwe gị
onyinye gị, ma ọ bụkwanụ were ya nye onye ọzọ. Ma aga
m agụrụ gị eze ihe ahụ e dere ma kọwakwara gị ihe ọ
pụtara. 18 “Gị eze, Chineke nke kachasị ihe niile elu nyere
nna gị, Nebukadneza ike ọchịchị a, na ịdị ukwu, na ebube,
na ịma mma. 19 N’ihi ọkwa dị ukwuu nke o nyere ya, ndị
niile, na mba niile di iche iche, na-asụ asụsụ niile dị iche
iche n’elu ụwa na-ama jijiji na-atụkwa ya egwu. Ndị eze
chọrọ igbu ka o gburu, ọ hapụkwara onye ọbụla ọ chọrọ
ịhapụ; o buliri onye ọbụla ọ chọrọ ibuli elu, ma ndị ọ
chọrọ iweda n’ala, ka ya onwe ya wedakwara n’ala. 20 Ma
mgbe nganga na ịnya isi jupụtara ya obi, Chineke sitere
n’ocheeze ya wezuga ya, napụkwa ya ebube o nwere dịka
eze. 21 A chụpụrụ ya site n’etiti ụmụ mmadụ, nyekwa ya
echiche uche dịka nke anụmanụ. Ọ bụkwa n’etiti ụmụ
ịnyịnya ibu ọhịa ka ebe obibi ya dị, o soro ha taa ahịhịa
dịka oke ehi. Igirigi nke eluigwe deekwara ahụ ya, tutu
ruo mgbe ọ matara na Chineke Onye kachasị ihe niile elu
na-achị achị n’alaeze niile nke ụwa. Ọ bụkwa onye ọbụla

ọ chọrọ ka ọ na-eguzobe ka ọ chịa. 22 “Ma gị nwa ya, O
Belshaza, ewedaghị onwe gị ala, n’agbanyeghị na i ma ihe
ndị a niile. 23 N’ihi na i leliala Chineke nke eluigwe. Ị
wepụtara iko ndị a e si n’ụlọnsọ ukwu ya chịpụta, ka gị
na ndịisi alaeze gị, ndị nwunye ha na ndị iko unu, jiri
ṅụọ mmanya, mgbe unu nọ na-eto chi niile nke e jiri
ọlaọcha na ọlaedo, bronz na igwe, osisi na nkume kpụọ;
chi nke na-adịghị ahụ ụzọ, maọbụ nụ ihe; chi nke na-
amaghị ihe ọbụla. Ma unu enyeghị Chineke onye na-enye
unu ume ndụ na onye ndụ gị na ọganihu gị dị n’aka ya
nsọpụrụ. 24 Ọ bụ nke a mere o ji zite aka ahụ ị hụrụ,
nke depụtara ozi a. 25 “Nke a bụ ozi ahụ e dere: mene,
mene, tekel, parsin 26 “Ihe okwu ndị a pụtara bụ nke
a: “Mene, Chineke agụkọọla ụbọchị ọchịchị gị, mee ka
ha bịa na njedebe. 27 “Tekel, atụọla gị n’ime ihe ọtụtụ
chọpụta na o nweghị ihe ọbụla ị bụ. 28 “Parsin, ekewala
alaeze gị nyefee ya n’aka ndị Midia na Peshịa.” 29 Mgbe
ahụ Belshaza nyere iwu ka e yikwasị Daniel uwe odo odo
ndị eze ahụ, ka e yinye ya ihe olu ọlaedo. O nyekwara
iwu ka e kwusaa n’alaeze ya niile, na o meela ya onye
ọchịchị nke atọ n’alaeze ahụ. 30 N’abalị ụbọchị ahụ kwa
ka e gburu Belshaza eze ndị Kaldịa. 31 N’abalị ahụ kwa ka
Daraiọs onye Midia, bidoro ịchị dịka eze. Ọ gbara iri afọ
isii na abụọ n’oge o bidoro ịchị.

6 Ọ dị Daraiọs mma ịhọpụta ndịisi dị otu narị na iri abụọ,
ndị ga-anọ n’alaeze ahụ niile dịka ndị nnọchite anya eze.
2 O họpụtakwara ndịisi atọ ọzọ dịka ndịisi ha, nke otu
onye n’ime ha bụ Daniel. Ndị a bụ ndị ga na-agụkọrọ ha
otu ihe si aga, ka ihe ọbụla ghara ifunarị eze. 3 Ọ dịghị

anya, ọ pụtara ihe nye eze na Daniel kwesiri ntụkwasị obi
karịa ndịisi na ndị nlekọta ahụ niile. N'ihi na amamihe ya,
na ike ọrụ ya dị ukwuu. Nke a mere ka eze chee echiche
kpebie ime ya onyeisi n'alaeze niile. **4** N'ihi nke a, ndịisi
ọkwa ha dị elu na ndịisi ndị ọzọ bidoro chọwa mkpesa
ha ga-enye iji megide Daniel n'ihe gbasara ọchịchị. Ma
ọ dịghị ihe ebubo ọbụla maọbụ omume ọjọọ ọbụla ha
chọpụtara, n'ihi na ọ kwesiri ntụkwasị obi. Ọ dịghịkwa
omume ọjọọ maọbụ nke aghụghọ ọbụla a chọpụtara
n'ọrụ ya. **5** N'ikpeazụ, ndị ikom a sịrị, "O nweghị otu anyị
ga-esi chọta ihe a ga-eji boo nwoke a bụ Daniel ebubo,
karịakwa n'ihe metụtara iwu ofufe Chineke ya." **6** Ya
mere, ndịisi ndị a na ndị ozi ndị ahụ kpebiri jekwuru eze
ahụ sị ya, "Eze Daraịọs, dịrịkwa ndụ ruo mgbe niile! **7**
Ndịisi alaeze gị niile, ndị ukwu na ndị nta, ndị na-anọchi
anya eze na ndị ndụmọdụ na ndị ị tinyere ka ha na-achị
zukọtara kpebie na eze kwesiri inye iwu nke ga-ekwu na
a chọghị ka onye ọbụla rịọọ ihe ọbụla n'aka chi maọbụ
n'aka mmadụ ọbụla karịa gị eze, site n'oge i nyere iwu a
tutu iri ụbọchị atọ agafee. Onye ọbụla nupuru isi n'iwu a
ka a ga-atụba n'olulu ọdụm. **8** Anyị chọkwara ka gị bụ eze
kwagide iwu a ma jirikwa aka gị dee aha gị n'akwụkwọ
iwu ahụ. N'ihi na anyị chọrọ ka ọ bụrụ iwu nke na-agaghị
enwe mgbanwe, nke a na-apụghị ịkagbukwa akagbu, dịka
iwu ndị Midia na Peshịa si dị." **9** Ya mere, Daraịọs jiri aka
ya dee aha ya n'akwụkwọ iwu ahụ. **10** Ma mgbe Daniel
maara na iwu a adịla ire, ọ banyere n'ụlọ ya, n'elu ụlọ
elu nke ebe obibi ya, o meghere oghereikuku ya chere
ihu na Jerusalem. N'ebe ahụ ka ọ na-anọ ekpe ekpere

na ekele Chineke ya, ugboro atọ n'ụbọchị dịka ọ na-eme
na mbụ. 11 Ndị iro ya gbakọtara hụ na Daniel na-ekpe
ekpere na-arịọkwa Chineke arịrịọ. 12 Ha jekwuru eze sị
ya, "I chetakwara iwu ahụ i nyere, nke sị na onye ọbụla
ekwesighị ịrịọ chi ọzọ maọbụ mmadụ arịrịọ ọbụla karịa
gị, tutu iri ụbọchị atọ agafee, na onye ọbụla nupuru isi
n'iwu a ka a ga-atụba n'olulu ọdụm?" Eze sịrị, "Ya bụ iwu
ka dịkwa, dịka iwu ndị Midia na Peshịa nke e nweghị
ike ịkagbu akagbu." 13 Mgbe ahụ, ha gwara eze, "Daniel,
onye bụ otu n'ime ndị si Juda a dọtara n'agha adịghị
aṅa gị ntị, gị onye a na-asọpụrụ, maọbụ nye iwu ahụ i
nyere bụ nke e dere n'akwụkwọ. Ọ nọkwa na-ekpe ekpere
ya ugbo atọ n'ụbọchị." 14 Obi jọrọ eze njọ nke ukwuu
mgbe ọ nụrụ ihe ndị a. O kpebiri n'obi ya ime ihe niile
ịhụ na Daniel ataghị ahụhụ. Ya mere, ụbọchị ahụ niile,
site n'ụtụtụ ruo n'anyasị, ọ nọ na-eche otu ọ ga-esi mee
nke a. 15 Mgbe ahụ, ndị ikom ndị a bịakwutere eze sị
ya, "Chetakwa, gị eze, na dịka iwu ndị Midia na Peshịa
si dị, ọ dịghị iwu ọbụla eze nyere maọbụ ụkpụrụ nke e
mere ka o guzosie ike ga-agbanwe." 16 N'ikpeazụ, eze
nyere iwu, ha kpụpụtara Daniel tụba ya n'olulu ọdụm.
Eze gwara Daniel, "Ka Chineke gị, onye ahụ ị na-efe mgbe
niile, zọpụta gị." 17 E wetara nkume dị ukwuu jiri mechie
ọnụ olulu ọdụm ahụ. Eze jikwa mgbaaka akara ya na
mgbaaka ndịisi ọzọ kaa akara e ji nyachie ọnụ olulu ahụ.
E mere nke a ka ọnọdụ Daniel hapụ ịgbanwe. 18 Mgbe eze
lọbatara n'ụlọeze ya, o dinara n'ihe ndina ya buo ọnụ,
onweghịkwa nri ebutere ya. N'abalị ahụ, o nweghị ike
rahụ ụra. 19 N'ìhè mbụ nke ụtụtụ, mgbe chị na-abọ, eze

biliri mee ngwangwa, gaa n’olulu ọdụm ahụ. 20 Mgbe ọ
bịaruru nso olulu ahụ, ọ kpọrọ Daniel oku n’olu obi ntiwa
sị, “Daniel, ohu Chineke dị ndụ, Chineke gị ahụ ị na-efe
mgbe niile, o nwekwara ike ịzọpụta gị n’aka ọdụm?” 21
Ya mere, Daniel sịrị eze, “Eze, dịrị ndụ ruo mgbe niile!
22 Chineke m zitere mmụọ ozi ka o mechie ọnụ ọdụm
ndị a, ka ha si otu a hapụ inwe ike ịmetụ m aka, n’ihi
na Chineke maara na aka m dị ọcha. Ọ makwaara na o
nweghị ihe ọbụla m mere mejọọ gị.” 23 Ọṅụ juru eze
ahụ obi! O nyere iwu ka e si n’ime olulu ahụ dọpụta
Daniel. Mgbe a kpọpụtara Daniel, o nweghị ihe ọbụla
a hụrụ mere ya n’ahụ, n’ihi na ọ tụkwasịrị Chineke ya
obi. 24 Mgbe ahụ, eze nyere iwu ka e jide ndị ahụ boro
Daniel ebubo. O nyere iwu ka a tụnye ha n’olulu ọdụm
ahụ, ha na ndị nwunye ha na ụmụ ha. Ọdụm ndị ahụ
dị n’ime olulu ahụ jidere ndị ahụ dọrie ma ọkpụkpụ ha
tupu ha adaruo ala. 25 Emesịa, eze Daraiọs depụtara ozi a
n’akwụkwọ nye iwu ka a gụọra ya mmadụ niile, mba niile
na asụsụ niile dị iche iche n’elu ụwa. “Ka ọ dịrị unu na
mma. 26 “Ana m enye iwu na mmadụ niile nọ n’alaeze m
kwesiri ịtụ egwu na ịma jijiji n’ihu Chineke nke Daniel. 27
Ọ na-agbapụta ndị ya, na-azọpụtakwa. 28 Ya mere, ihe
gaara Daniel nke ọma n’oge niile Daraiọs bụ eze, na n’oge
Sairọs onye Peshịa chịkwara dịka eze.

7 N’afọ mbụ, mgbe Belshaza bidoro ịchị ala Babilọn,
Daniel rọrọ nrọ, hụkwa ọhụ dị iche iche, o dere ihe
ndị ahụ n’akwụkwọ. 2 “Mụ bụ Daniel hụrụ n’ime ọhụ
m n’abalị, elere m anya, hụ n’ihu m oke ifufe anọ nke
eluigwe ka ha na-atụgharị oke osimiri. 3 Anụ ọhịa anọ

buru ibu si n’ime osimiri ahụ rịpụta. O nweghị nke yiri
ibe ya. **4** “Nke mbụ dị ka ọdụm, kama o nwere nku dịka
ugo. Mgbe m nọ na-ele ya anya, a nyakapụrụ nku ya,
welie ya, hapụ ya ka o guzo n’elu ala n’ụkwụ ya abụọ
dịka mmadụ. E nyekwara ya ụdị obi nke mmadụ nwere. **5**
“Anụ ọhịa nke abụọ yiri anụ ọhịa buru ibu a na-akpọ bịa
(n’asụsụ bekee). E weliri ya n’otu akụkụ, ọ kpụkwa ọgịrịga
atọ n’ọnụ ya, n’etiti eze ya. A gwara ya, ‘Bilie, rie anụ ka
o si dị gị mma.’ **6** “Mgbe nke a gasịrị, ka m nọ na-ele
anya, anụ ndọgbu ọzọ pụtara, anụ ọhịa ahụ yiri agụ, ma o
nwere n’azụ ya nku anọ dịka nke nnụnụ. O nwekwara isi
anọ. E nyekwara ya ike ọchịchị. **7** “Mgbe nke a gasịrị,
n’ime ọhụ nke abalị, ahụrụ m anụ ọhịa nke anọ. Anụ ọhịa
a na-eyi oke egwu, ọnụ apụghị ịkọwa ihe o yiri. Ọ bụkwa
anụ ọhịa dị nnọọ ike, nke na-eji eze igwe ya dị ukwuu na-
adọwasị ma na-etipịasịkwa ihe ọbụla, nke na-ejikwa ụkwụ
ya azọgbu ihe ọbụla fọdụrụ. Ọ bụ anụ ọhịa gbara iche
site n’anụ ọhịa ndị ọzọ, bụrụkwa anụ nwere mpi iri. **8**
“Mgbe m nọ na-eche banyere mpi ndị a, na mberede mpi
ntakịrị ọzọ sikwa n’etiti ha pupụta. E si n’ukwu hopu mpi
atọ n’ime mpi iri mbụ ahụ n’ihu ya. Mpi ntakịrị a nwere
anya dịka mmadụ, na ọnụ na-ekwu okwu jupụtara n’ịnya
isi. **9** “Anọkwa m na-ele anya “hụ ka e doziri ocheeze,
ebe Onye ahụ na-adị site na mbụ nọdụrụ. Uwe o yi na-
acha nnọọ ezi ọcha dịka snoo, agịrị isi dị ya n’isi na-acha
ọcha dị ka ezi ogho ọcha. Ocheeze ya na-enwu ka ire ọkụ,
ụkwụ igwe ya niile na-acha ọkụ. **10** Iyi na-asọ ka ọkụ
si n’ihu ya na-asọpụta. Puku kwụrụ puku na-agara ya
ozi. Otu a kwa, nde kwụrụ nde ndị mmadụ guzo n’ihu

ya. Ndị ikpe nọdụrụ ala, asaghekwara akwụkwọ dị iche
iche. **11** “Mgbe m nọ na-ele anya, n’ihi okwu ịnya isi nke
mpi ahụ na-ekwu, elegidere m anya tutu ruo mgbe e
gburu anụ ọhịa ahụ, laa anụ ahụ ya n’iyi, were ya nye
ka a kpọọ ya ọkụ. **12** (Gbasara ụmụ anụ ọhịa ndị ọzọ, a
napụrụ ha ọchịchị ha, ma a hapụrụ ha ka ha dịrị ndụ gaa
n’ihu nwantakịrị oge). **13** “N’ime ọhụ m n’abalị, a hụrụ
onye yiri nwa nke mmadụ, ka ọ nọ na-abịa n’igwe ojii nke
eluigwe. Onye a bịara nso n’ebe onye ahụ na-adị site na
mbụ nọ. E dubatakwara ya n’ihu ya. **14** E nyere ya ike
ọchịchị, ebube na ike ịbụ eze; mba niile dị iche iche na
ndị niile na-asụ asụsụ dị iche iche kpọrọ isiala nye ya.
Ọchịchị ya bụ ọchịchị na-adị ruo mgbe ebighị ebi, nke
na-agaghị agabiga. O nwekwaghị onye nwere ike ịkwatu
alaeze ya. **15** “Mụ onwe m, bụ Daniel, ọhụ a m hụrụ tụrụ
mmụọ m ụjọ nke ukwuu, mekwa ka obi m ma jijiji. **16**
Ejekwuuru m otu n’ime ndị guzo n’ebe ahụ nso jụọ ya ihe
ihe ndị a niile pụtara. “Ọ gwara m ma kọwakwara m ihe
ihe ndị a pụtara. **17** ‘Anụ ọhịa anọ ndị a bụ alaeze anọ nke
ga-ebili n’ụwa. **18** Ma ọ bụ ndị nsọ nke Onye kachasị ihe
niile elu, ga-anara alaeze. Ọ ga-abụkwa nke ha ruo mgbe
ebighị ebi.’ **19** “Mgbe ahụ, achọrọ m ịmata ihe banyere
anụ ọhịa nke anọ ahụ, nke ahụ gbara iche site n’anụ ọhịa
ndị ọzọ, na-eyikwa oke egwu, nke nwere eze dịka igwe,
na mbọ yiri nke e ji bronz kpụọ. Nke ahụ na-adọwasị ndị
mmadụ, na nke na-azọgbukwa ndị fọdụrụ. **20** Asịkwa m
ya kọwaara m ihe mpi iri ahụ dị ya n’isi pụtara, na ihe
banyere mpi nke ọzọ puputara, na ihe mere e ji nyakapụ
mpi atọ ahụ n’ihi ya. Asị m ya kọwakwara m ihe banyere

mpi ahụ, nke nwere anya, na ọnụ na-ekwu okwu jupụtara
n'ịnya isi, ma dịkwa ka ọ dị ike karịa ndị ọzọ. 21 Mgbe m
na-ele anya, ahụrụ m ka mpi a na-alụso ndị nsọ ọgụ na-
emerikwa. 22 Tutu ruo mgbe onye ahụ na-adị site na
mbụ bịara kpee ikpe nke gaara ndị nsọ nke Onye kachasị
ihe niile elu, ma oge bịakwara mgbe ha natara alaeze
ahụ. 23 "Nke a bụ ihe o kwuru: 'Anụ ọhịa nke anọ a bụ
alaeze nke ga-apụta n'ụwa. Ọ ga-adị iche site n'alaeze ndị
ọzọ. Ọ ga-azọpịa, kụrie, ma bibiekwa ụwa niile. 24 Mpi iri
ahụ nọchiri anya ndị eze iri ga-esi n'alaeze ya pụta. Mgbe
ndị eze a ga na-achị, eze ọzọ, nke dị iche site na ndị bụrụ
ya ụzọ ga-ebilikwa, ma merie ndị eze atọ ndị ọzọ ahụ ma
laa ha n'iyi. 25 Ọ ga-ekwu okwu kwugide Onye kachasị
ihe niile elu. O ga-emekpa ndị nsọ ahụ. Ọ ga-agbalịkwa
ịgbanwe iwu niile na omenaala niile. A ga-enyefe ndị nsọ
n'aka ya afọ atọ na ọkara. 26 "'Ma a ga-emeghe ụlọ ikpe,
napụkwa ya ike niile, kpochapụ ya ma laakwa ya n'iyi
kpamkpam. 27 Mgbe ahụ, ike ọchịchị, ike na ịdị ukwuu
nke alaeze niile dị n'okpuru eluigwe ka a ga-enyefe n'aka
ndị nsọ, bụ ndị nke Onye ahụ kachasị ihe niile elu. Alaeze
ya ga-adịgidekwa ruo mgbe ebighị ebi. Ndị niile na-achị
achị ga-erubere ya isi, kpọọkwa isiala nye ya.' 28 "Nke a
bụ ọgwụgwụ okwu ahụ. Mụ onwe m, bụ Daniel, echiche
m mere ka m tụọ egwu nke ukwu, ihu m gbanwere dịka
onye ahụ na-adịghị, ma o nweghị onye ọbụla m gwara
ihe m hụrụ."

8 N'afọ nke atọ site na mgbe eze Belshaza bidoro ịbụ eze,
mụ bụ Daniel hụrụ ọhụ ọzọ. 2 N'ime ọhụ, ahụrụ m onwe
m n'obodo Susa, nke bụ obodo ukwu ebe eze nwere isi

ọchịchị ya, n’obodo dị na mpaghara Elam. Eguzokwara m
n’akụkụ osimiri Ulai. **3** Eweliri m anya elu, hụ otu ebule
nwere mpi ogologo abụọ ka o guzo n’akụkụ iyi, otu n’ime
mpi abụọ ya ahụ bidoro ito ogologo karịa nke ọzọ. **4** Mgbe
m na-ele anya, ebule ahụ malitere iji mpi ya na-asọ ihe o
bụla dị n’ọdịda anyanwụ na n’ugwu nakwa na ndịda. O
nweghị anụ ọbụla nwere ike iguzogide ya, o nwekwaghị
onye ọbụla pụrụ inyere ndị ọ lụsoro ọgụ aka. O mere ihe
ọbụla masịrị ya si otu a dị ukwuu. **5** Mgbe m nọ na-atule
nke a, na mberede ahụrụ m otu mkpi si n’ọdịda anyanwụ
pụta, na-agafe ụwa niile ma ụkwụ erughị ya ala. Mkpi a,
nwere otu mpi n’etiti anya abụọ ya. **6** Ọ bịaruru nso ebule
ahụ nwere mpi abụọ nke m hụrụ guzo n’akụkụ mmiri,
were oke iwe na-agbata ọsọ n’ebe ọ nọ. **7** Ahụrụ m ka o ji
oke iwe lụso ebule ahụ ọgụ kujipụ mpi abụọ ya. Ebule
ahụ enweghị ike iguzogide ya. Ọ tụdara ya n’ala, were
ụkwụ ya zọda ya, ma na o nweghị onye ọbụla nwere ike
ịnapụta ebule ahụ site n’ike ya. **8** Mkpi ahụ, dịịrị ike nke
ukwu, ma n’uju ike ya a gbajipụrụ mpi ukwu ya. N’ọnọdụ
mpi ahụ mpi anọ puputara chee ihu n’akụkụ anọ nke
eluigwe, **9** Otu ntakịrị mpi sitere n’ime otu n’ime mpi ndị
ahụ pụta, tokwaa ma buo ibu nke ukwuu ruo na ndịda, na
ọwụwa anyanwụ, ruokwa n’ala ọma ahụ **10** O toro tutu o
ruo usuu nke eluigwe. Ọ kwatukwara ụfọdụ n’ime usuu
nke eluigwe na ụfọdụ n’ime kpakpando n’ala, zọtọọ ha. **11**
O mere onwe ya ka ọ dị ukwuu megide onyeisi nke usuu
eluigwe, ọ napụrụ ya aja niile a na-achụ kwa ụbọchị ma
tụdakwa ebe nsọ ya n’ala. **12** N’ihi nnupu isi, e nyefere
usuu ndị nsọ na aja nsure ọkụ a na-esure kwa ụbọchị

n’aka ya. Ọ gara n’ihu n’ihe niile o mere. E mekwara ka
eziokwu daa n’ala. **13** Mgbe ahụ, anụrụ m ka otu mmụọ
ozi na-ajụ ibe ya sị, “Olee mgbe ọ ga-akwụsị bụ ọhụ maka
aja nsure ọkụ a na-achụ kwa ụbọchị, njehie nke na-eweta
ịtọgbọ n’efu, inyefe ebe nsọ na maka ndị nsọ a na-azọtọ
ụkwụ?” **14** Ọ gwara m, “A ga-echere tutu puku ụbọchị
abụọ na narị ụbọchị atọ agafee, mgbe ahụ a ga-eme ka
ebe nsọ ahụ dịghachikwa otu ọ dị na mbụ.” **15** Mgbe mụ
bụ Daniel nọ na-ele ọhụ ahụ na-achọkwa ịghọta ya, o
nwere otu onye dịka nwoke bịara guzo n’ihu m. **16** Ma
anụrụ m olu otu onye na-akpọ oku site na mmiri Ulai sị,
“Gebrel, kọwaara nwoke a ihe ọhụ a pụtara.” **17** Mgbe ọ
bịara m nso n’ebe m guzo, egwu tụrụ m nke ukwu. Adara
m, kpuo ihu m n’ala. Ma ọ gwara m, “Nwa nke mmadụ,
ghọta na ọhụ a bụ maka ọgwụgwụ oge.” **18** Mgbe ahụ ọ
na-agwa m okwu, adara m n’oke ụra, kpuo ihu n’ala. Ma o
metụrụ m aka, nyere m aka iguzo ọtọ n’ụkwụ m. **19** Ọ sịrị,
“Lee, aga m agwa gị ihe na-aga ime n’oge oke iwe. N’ihi
na ọhụ a bụ maka oge ọgwụgwụ ihe niile nke a kara aka.
20 Ma banyere ebule ahụ ị hụrụ nke nwere mpi abụọ,
na-egosi eze Midia na Peshịa. **21** Mkpi ahụ ị hụrụ na-
egosi eze ndị Griis, nnukwu mpi nke dị n’etiti anya ya
abụọ bụ eze nke mbụ. **22** Dịka mpi ahụ siri gbajie, mpi
anọ ọzọ pupụta n’ọnọdụ ya, otu a ka alaeze anọ ga-esi
pụta na mba ya, ma ike ha agaghị eru ka nke mbụ ahụ. **23**
“Ma na mgbe ọgwụgwụ alaeze ahụ, mgbe iko ndị nnupu
isi juru, otu eze nke nwere ihu dị ike, na akọnuche na
obi aghụghọ ga-ebili. **24** Ọ ga-adị ike nke ukwuu, ma ọ
bụghị n’ike onwe ya, ọ ga-eweta mbibi ga-eju anya. Ihe

niile o metụrụ aka ga-agara ya nke ọma. Ọ ga-alakwa
ndị dị ike na ndị nsọ n'iyi. 25 Ọ ga-eme ka aghụghọ baa
ụba, ọ ga-ahụta onwe ya dịka onye dị elu karịa, mgbe
ndị mmadụ na-eche na udo dị, ọ ga-ebibi ọtụtụ ndị. Ọ
ga-eguzo megide Onyeisi nke ndịisi, a ga-ebibi ya ma ọ
bụghị n'ike nke mmadụ. 26 "Ọhụ a ị hụrụ, maka ụtụtụ na
anyasị nke ekpughere gị bụ eziokwu, ma zobe ọhụ a, n'ihi
na ọ dịrị ọtụtụ oge ka dị n'ihu." 27 Mụ bụ Daniel, nọrọ
n'ọnọdụ ike ọgwụgwụ na ahụ esighị ike. Mgbe ụbọchị
ole na ole gafekwara, ebiliri m bidokwa na-agagharị, na-
arụkwa ọrụ eze, ma obi jọrọ m njọ nke ukwuu n'ihi nrọ
ahụ, n'ihi na ọ karịrị m nghọta.

9 N'afọ mbụ, nke Daraiọs nwa Ahasuerọs (onye agbụrụ
Midia), onye e mere eze nke alaeze ndị Kaldịa, 2 n'afọ
mbụ nke ọchịchị ya, ka mụ onwe m, bụ Daniel ghọtara
site n'akwụkwọ, dịka okwu Onyenwe anyị nyere Jeremaya
onye amụma, nke ga-emezu mgbe Jerusalem ga-anọ na
mbibi iri afọ asaa. 3 N'ihi nke a, echere m Onyenwe anyị
Chineke ihu, rịọ ya arịrịọ, site n'ekpere na arịrịọ amara,
n'ibu ọnụ, na iyikwa akwa mkpe na ntụ. 4 Ekpere m
ekpere nye Onyenwe anyị bụ Chineke m, ma kwupụta sị,
"Onyenwe anyị, onye dị ukwuu, dị oke egwu. Onye na-
edebe ọgbụgba ndụ nke ịhụnanya nke ndị hụrụ ya n'anya
na-edebekwa iwu ya niile. 5 Ma anyị emehiela meekwa
ihe n'adịghị mma megide gị. Anyị emeela ajọ omume,
anyị enupula isi megide gị, gbakụtakwa iwu gị niile azụ.
6 Anyị e geghịkwa ndị ozi gị bụ ndị amụma ntị, bụ ndị
gwara ndị eze anyị, na ndị ọchịchị anyị, na nna anyị ha,
ma mmadụ niile bi n'ala anyị okwu n'aha gị. 7 "Onyenwe

anyị, ị bụ onye ezi omume, ma n'ụbọchị taa anyị bụ ndị
ihere dịrị, ndị Juda, ndị Jerusalem na ndị Izrel niile, ndị
nọ nso ma ndị nọ n'ebe dị anya ebe ị chụgara ha n'ihi
ekwesighị ntụkwasị obi anyị nye gị. **8** Onyenwe anyị,
ihere emegbuola anyị. Ihere dịrị ndị eze anyị, dịkwara
ndịisi anyị na ndị nna anyị, n'ihi na anyị emeela mmehie
megide gị. **9** Ma Onyenwe anyị Chineke anyị ka obi ebere
na mgbaghara niile dịrị, n'ihi na anyị enupurula gị isi.
10 Anyị erubeghị isi nye Onyenwe anyị Chineke anyị,
maọbụ debe iwu ahụ o nyere anyị site n'aka ndị ohu ha
bụ ndị amụma. **11** Ndị Izrel niile enupula isi n'iwu gị,
wezuga onwe ha, jụ ige gị ntị. "Ya mere, ọbụbụ ọnụ ahụ
niile e dere n'iwu Mosis, odibo nke Chineke adakwasịla
anyị, n'ihi na anyị emehiela megide gị. **12** O meela ka
okwu ya guzosie ike, bụ nke o kwuru megide anyị na
ndị ndu anyị site n'iwetara anyị oke mbibi a. Nke bụ
na o nwebeghị mgbe ọbụla e merela ụdị ihe emere na
Jerusalem n'okpuru eluigwe. **13** Ọ bụ dịka e si dee ya n'iwu
Mosis, ka mbibi a niile bịakwasịrị anyị, ma anyị achọbeghị
ihuọma Onyenwe anyị Chineke anyị, na icheghariị site na
mmehie anyị chee uche banyere eziokwu gị. **14** Onyenwe
anyị kpachara anya mee ka nsogbu a bịakwasị anyị. N'ihi
na Onyenwe anyị, Chineke anyị, bụ onye ezi omume n'ihe
niile ọ na-eme, ma anyị jụrụ irubere ya isi. **15** "Ma ugbu
a, Onyenwe anyị Chineke, onye ji aka dị ike kpọpụta ndị
nke ya n'ala Ijipt, i meere onwe gị aha nke na-adịgide ruo
taa. Anyị mere mmehie, ma mejọọkwa. **16** Onyenwe anyị,
dịka ezi omume gị si dị, wezuga iwe gị na oke iwe gị n'ebe
Jerusalem nọ, bụ obodo gị, na ugwu nsọ gị. Mmehie anyị

na njehie nna anyị ha emeela ka Jerusalem na ndị gị bụrụ
ihe ịkwa emo nye ndị gbara anyị gburugburu. **17** “Ma
ugbu a, Chineke anyị, biko nụrụ ekpere na arịrịọ ohu gị.
N’ihi aha gị, Onyenwe anyị jiri amara mee ka ihe si n’ihu
gị mụkwasị ụlọnsọ gị nke tọgbọrọ n’efu. **18** Chineke m,
tọọ ntị gị n’ala nụrụ arịrịọ m. Meghee anya gị abụọ ka ị
hụrụ ọnọdụ mbibi nke obodo a na-akpọ aha gị nọ. Anyị
anaghị arịọ ka i nyere anyị aka n’ihi na anyị bụ ndị ezi
omume, kama anyị na-arịọ n’ihi na ebere gị dị ukwuu.
19 Onyenwe anyị nụrụ! Onyenwe anyị, gbaghara anyị!
Onyenwe anyị biko, gee ntị ma zaa anyị. N’ihi aha gị, O
Chineke m, anọkwala ọdụ, n’ihi obodo gị, na ndị nke gị bụ
aha gị ka a na-akpọ ha.” **20** Mgbe m nọ na-ekwu okwu na-
ekpe ekpere, na-ekwupụta mmehie m na mmehie ndị m
Izrel, na-arịọkwa amara n’ihu Onyenwe anyị bụ Chineke
m maka ugwu dị nsọ nke Chineke m, **21** ebe m ka nọ na-
ekpere, Gebrel, nwoke ahụ m hụrụ n’ọhụ na mbụ, feere
ọsịịsọ bịakwute m n’oge a na-achụ aja nke uhuruchi. **22**
Ọ bịara sị m, “Daniel, a bịara m ugbu a inye gị uche na
nghọta. **23** Na mbido oge ị malitere ịrịọ arịrịọ, ka okwu
ọsịsa pụtara. Abịara m ịgwa gị ya, n’ihi na ị bụ onye a
na-akwanyere ugwu nke ukwuu. Ya mere, tụgharịa uche
n’okwu a, ghọtakwa ọhụ a. **24** “Iri izu ụka asaa, ka e dere
n’iwu nye ndị gị na obodo nsọ gị iji kwụsị njehie, ime
ka mmehie kwụsị, na ịchụ aja maka ikpuchi ajọ omume
na iweta ezi omume nke ga-adị ruo mgbe ebighị ebi,
na ịkachi ọhụ na amụma ahụ akara, nakwa ite Ebe ahụ
Kachasị Nsọ mmanụ. **25** “Ma mara, werekwa uche ghọta
nke a: Site n’oge e nyere iwu ka e wugharịa Jerusalem

tutu ruo mgbe Onye ahụ e tere mmanụ, onyendu ahụ ga-
abịa, ga-abụ izu ụka asaa, na izu ụka iri isii na abụọ, a
ga-ewughachi ya, na okporoụzọ ya, na olulu mmiri ya,
maọbụ n'ime oge nsogbu. **26** Mgbe izu ụka iri isii na abụọ
gasịrị, Onye ahụ e tere mmanụ ka a ga-egbu, ma o nweghị
ihe ọ ga-enwe. Usuu agha nke onye ọchịchị ga-abịa bibie
obodo na ụlọnsọ. Oge ikpeazụ ga-abịa dịka idee mmiri;
agha ga-adịgide ruo n'oge ọgwụgwụ, e kpebiela na ịla
n'iyi ga-adị. **27** Ya na ọtụtụ ndị mmadụ ga-enwe ọgbụgba
ndụ n'otu 'izu ụka,' ọ bụkwa n'ọkara izu ụka ahụ, ka ọ ga-
eme ka ịchụ aja na inye onyinye kwụsị. Ọ ga-emekwa ihe
arụ dị egwu n'ime ụlọnsọ ahụ, ruo mgbe a ga-awụkwasị
ya ọgwụgwụ ahụ bụ nke akara aka n'ahụ onye ọjọọ ahụ."

10 N'afọ atọ nke ọchịchị Sairọs eze Peshịa, e nyere
Daniel (onye aha ya bụkwa Belteshaza mkpughe). Ozi ahụ
bụ eziokwu, ọ gbasakwara oke ọgbaaghara. Ọ ghọtara ozi
ahụ, nwetakwa nkọwa banyere ọhụ ahụ. **2** N'oge ahụ,
mụ onwe m, bụ Daniel, ruru ụjụ izu ụka atọ. **3** Erighị m
nri ọma ọbụla, erikwaghị m anụ, aṅụkwaghị m mmanya,
eteghị m mmanụ otite ọbụla n'ahụ m n'ime izu ụka atọ
a niile. **4** N'ụbọchị nke iri abụọ na anọ nke ọnwa mbụ
n'afọ, eguzo m n'akụkụ osimiri ukwu ahụ, bụ Taịgris,
5 eleliri m anya m elu, hụ n'ihu m otu nwoke yi uwe
akwa ọcha, onye e kekwasịrị belịt e ji ọlaedo sitere Ụfaz
mee n'ukwu ya. **6** Ahụ ya na-egbukwa maramara dịka
nkume beril, ìhè si n'ihu ya dị ka ìhè nke amụma eluigwe.
Mkpụrụ anya ya na-enwukwa dịka ire ọkụ. Ụkwụ ya na
aka ya na-acha dịka bronz e hichara nke ọma. Okwu si ya
n'ọnụ na-ada ụda dịka ụzụ nke ọtụtụ mmadụ. **7** Ọ bụ

naanị m Daniel hụrụ ọhụ a. Ndị mụ na ha nọ ahụghị ya,
kama na mberede, e mere ka oke egwu tụọ ha, nke mere
ka ha gbara ọsọ gaa zoo onwe ha. **8** Ọ bụkwa naanị m
nọ, mgbe m hụrụ oke ọhụ a. Mgbe m hụkwara ya, ike
niile dị m n'ahụ si m n'ahụ pụọ. Ihu m gbanwere nke
ukwuu, ike afọdụkwaghị m n'ahụ. **9** Mgbe ahụ, anụrụ m
ụda olu ya, ma mgbe m nụrụ ụda olu ya, adara m n'ala
kpudo ihu n'ala n'ọnọdụ ịda n'oke ụra. **10** Ma otu aka
metụrụ m, welite m mee ka m maa jijiji n'elu ikpere m na
aka m abụọ. **11** Ọ sịrị m, "Daniel, gị onye a hụrụ n'anya
nke ukwuu. Gee ntị tuleekwa nke ọma okwu niile m na-
agwa gị ugbu a. Guzo n'ụkwụ gị abụọ, n'ihi na e zitere m
ịbịakwute gị." Mgbe ọ na-agwa m okwu a, eguzooro m
ọtọ, na-ama jijiji. **12** Ọ sịrị m, "Egwu atụla gị, Daniel. N'ihi
na site n'ụbọchị mbụ i kpebiri inwe nghọta na iweda
onwe gị ala n'ihu Chineke gị, ka a nụrụ okwu gị niile,
a bịakwara m n'ihi ọsịsa ha. **13** Ma onyeisi ndị na-achị
alaeze Peshịa gbochiri m, kemgbe iri ụbọchị abụọ na otu.
Ya mere, Maikel, otu n'ime ndịisi ọchịchị bịara nyere
m aka, n'ihi na mụ onwe m fọdụrụ n'ebe ahụ mụ na
eze Peshịa. **14** Ugbu a, abịala m ime ka ị ghọta ihe ga-
adakwasị ndị gị n'oge ikpeazụ n'ụbọchị dị n'ihu. N'ihi na
ọhụ ndị a dịrị oge ndị na-abịa n'ihu." **15** Mgbe ọ na-agwa
m okwu ndị a, ekpunyere m ihu m n'ala enwekwaghị m
ike ikwu okwu ọbụla. **16** Mgbe ahụ, otu onye, nke yiri
mmadụ, bịara metụ egbugbere ọnụ m aka, mee ka m
nwee ike ikwukwa okwu ọzọ. Mgbe ahụ agwara m onye
ahụ nke guzo m n'ihu, "Anọ m n'oke ihe mgbu; Onyenwe
m, enwekwaghị m ike ọbụla, n'ihi ọhụ m hụrụ. **17** Olee

otu mụ bụ ohu gị ga-esi gwa gị okwu, Onyenwe m? N'ihi
na ike adịghịkwa n'ime m, enwekwaghị m ike iku ume."
18 Mgbe ahụ, otu onye yiri mmadụ bịara metụkwa m aka
ọzọ nye m ike. 19 Ọ sịrị, "Onye a hụrụ n'anya nke ukwu,
atụkwala ụjọ, udo dịrị gị, ya mere dịrị ike, obi sie gị ike."
Mgbe ọ gwara m okwu a, ike m lọghachitere, asịrị m, "Ka
onyenwe m kwuo okwu, ebe i nyeghachila m ike." 20
Mgbe ahụ, ọ sịrị, "Ị maara ihe mere m ji bịakwute gị? Aga
m alaghachi azụ ịlụso onyeisi na-achị alaeze Peshịa ọgụ,
mgbe mụ ga-apụ, eze na-achị Griis ga-abịa; 21 ma otu ọ
dị, aga m agwa gị ihe e dere n'akwụkwọ nke eziokwu. (Ọ
dịghị onye na-enyere m aka imegide ha ma ọ bụghị naanị
Maikel onyeisi unu.

11 N'afọ mbụ nke ọchịchị Daraiọs onye Midia, ọ bụ m
guzoro inyere ya aka na ichekwa ya.) 2 "Ugbu a, aga m
agwa gị eziokwu. A ga-enwe ndị eze Peshịa atọ ọzọ ndị
ga-achịkwa. A ga-enwe eze nke anọ onye ga-aba ụba karịa
ndị ọzọ niile. Mgbe ọ ga-adị ike site akụnụba ya, ọ ga-
akpali onye ọbụla imegide eze Griis. 3 Ma mgbe ahụ, a ga-
enwe eze dị ike nke ga-eji oke ike chịa. Ọ ga na-eme ihe
masịrị ya. 4 Ma mgbe ọ rịgotachara n'ọchịchị, a ga-ekposa
alaeze ya kesaa ya n'akụkụ anọ nke ụwa ma ọ bụghị ụmụ
ya ga na-achị. Ọ bụghịkwa n'usoro dịka ike ọchịchị ya si
dị, n'ihi na a ga-ehopu alaeze ya, nyefee ya n'aka ndị ọzọ
na-abụghị ndị agbụrụ ya. 5 "Eze nke ndịda ga-adị ike, ma
otu onye n'ime ndịisi agha ya ga-adị ike karịa ya, chịakwa
alaeze dị ukwu karịa nke ya 6 Mgbe afọ ole na ole gasịrị,
ha ga-ekekọta onwe ha. Ada eze ndịda ga-agakwuru eze
ugwu ka ha gbaa ndụ, ma ada eze agaghị ejigide ike ya,

eze na ike ya agaghị adịgidekwa. N'ụbọchị ndị ahụ, a ga-
arara ada eze ahụ nye, ya na ndị na-eche ya nche, na
nna ya na onye ahụ dịnyeere ya. 7 "N'oge ahụ, otu onye
ga-esi n'agbụrụ ụlọ nwanyị ahụ kulite i were ọnọdụ ya
ịchị dịka eze, ọ ga-ebuso ndị agha eze mpaghara ugwu
agha, bata n'ebe ya e wusiri ike, ọ ga-alụso ha agha ghọọ
onye mmeri. 8 Ọ ga-ebukọrọ chi ha niile na arụsị ha niile
awụrụ awụ ma ndị atụrụ atụ, na ihe ndị ọzọ dịkarịsịrị
ha mkpa dịka efere, ọlaọcha na nke ọlaedo laa Ijipt. O
mechaa nke a, ọ ga-akwụsị ịlụso eze ugwu ọgụ afọ ole na
ole. 9 Otu a kwa, eze mpaghara ugwu ga-ebuso eze ndịda
agha, ma ọ gaghị anọ ọdụ lọghachikwa n'ala nke ya. 10
Ma ụmụ ya ndị ikom ga-achịkọta ọtụtụ ndị agha siri ike,
ndị ga-enupu dịka oke idee mmiri, buru agha ruo n'ebe
ya e wusiri ike. 11 "Mgbe ahụ, eze ndịda, onye iwe ga-eju
obi, ga-achịkọtakwa ndị agha nke ya buso eze ugwu agha,
onye nke ga-achịkọta ọtụtụ ndị agha, ma ndị a ka ndị iro
ya ga-alụgbu. 12 Ma mgbe o merichara ndị agha ahụ,
ọ ga-enwe ọṅụ dị ukwu, ọ ga-egbukwa imerime puku
ndị mmadụ, ma ọ gaghị emeri na-aga n'ihu. 13 Mgbe afọ
ole na ole gafere, eze ndị mpaghara ugwu ga-eduru ndị
agha ji ezi ngwa agha, na ndị bara ụba n'ọnụọgụgụ karịa
ndị nke e meriri n'agha na mbụ pụọ ibu agha. 14 "N'oge
ahụ, ọtụtụ ndị ga-ebili imegide eze ndịda, Ụfọdụ ndị ọkpa
aghara n'etiti unu ga-enupukwa isi, ha ga-esi otu a mezuo
ihe a ị hụrụ n'ọhụ, ma a ga-emeri ha. 15 Mgbe ahụ, eze
ndị mpaghara ugwu ga-abịa buo agha megide obodo ndị
ndịda e wusiri ike, lụgbukwaa ya. Ndị agha agaghị enwe
ike iguzogide ha ọ bụladị ndị ha bụ ọka ibe n'agha. 16 Ma

onye nke na-ebuso ya agha ga-eme ihe masịrị ya, ma o
nweghị onye ga-egbochi ha. Ọ ga-abatakwa n’Ala Ọma
ahụ, ebe ihe niile ga-anọ n’okpuru ya. 17 Ọ ga-ekpebi
ịbịa n’ike nke alaeze ya niile, iji mee nke a, ya na eze
nke ndịda ga-agba ndụ. Ọ ga-enyekwa ya nwaagbọghọ iji
kwatuo alaeze ya, ma ebumnobi ya agaghị eguzo maọbụ
baara ya uru. 18 Mgbe ọ mesịrị nke a, ọ ga-eche ihu ya
n’obodo ndị ahụ niile dị n’ọnụ osimiri. Ọ ga-emerikwa
ọtụtụ n’ime ha. Ma otu ọchịagha ga-alụso ya ọgụ, mee
ka o jiri ọsọ gbaghachi n’ihere. 19 Ọ ga-echigharị azụ
chee ihu ya ebe niile e wusiri ike nke ala nke ya, ọ ga-asọ
ngọngọ daa, a gaghị ahụkwa ya ọzọ. 20 “Otu onye ga-
abịa nọchie ọnọdụ ya, ọ ga-ezipụ onye ga-ekegbu ndị
mmadụ n’ụtụ iji mee ka otuto nke alaeze ahụ daa, ma
n’ime ụbọchị ole na ole, a ga-egbu ya, ma ọ gaghị abụ
n’agha maọbụ n’ihu mmadụ. 21 “N’ọnọdụ ya, otu onye
ọjọọ e ledara anya ga-ebilite, onye na-ekwesighị iwere
nsọpụrụ nke ya bụ ọchịchị. Ọ ga-abata n’ike n’alaeze
ahụ mgbe ndị ya nọ n’udo, ọ ga-eji nwayọọ ma were
ire ụtọ na aghụghọ nweta alaeze ahụ. 22 Mgbe ahụ, ọ
ga-achụsasị igwe ndị agha niile, bibiekwa ha na onye
ọchịchị nke ọgbụgba ndụ. 23 Mgbe ọ banyesịrị n’ọgbụgba
ndụ, ọ ga-eji aghụghọ na-eme mpu, ọ ga na-esiwanye ike
n’agbanyeghị n’ọnụọgụgụ ndị mmadụ dị ole na ole. 24 Ọ
ga-abanye n’akụkụ ala ahụ niile a maara ndị bara ụba bi,
mee n’ebe ahụ ihe ndị buru ya ụzọ na-emebeghị. Ọ ga-
ekesara ndị mmadụ akụnụba na ihe nkwata ndị ọzọ ọ
lụtara n’agha. Ọ ga-atụpụta aro iji lụso obodo siri ike ọgụ,
ma nke ahụ ga-adị nwa mgbe nta. 25 “Mgbe ahụ, ọ ga-

emesi onwe ya obi ike, chịkọtaa ọtụtụ ndị agha ibuso eze
ndịda agha. Eze ndịda ga-achịkọtakwa ndị agha dị ọtụtụ
dịkwa ike lụso ya ọgọ ma ọ gaghị enwe ike guzogide ya
n'ihi izuzu nzuzo a gbara megide ya. **26** N'ihi na ndị na-
eri ihe ọma eze ga-etipịa ya. A ga-achụsa ndị agha ya,
ma gbukwaa ọtụtụ n'ọgbọ agha. **27** Ndị eze abụọ a, ndị
obi ha jupụtara n'ihe ọjọọ ga-anọkọta n'otu tebul na-
agwarịta ibe ha okwu ụgha, ma nzukọ ha agaghị enwe isi,
n'ihi ọgwụgwụ ahụ ga-adị mgbe a kara aka ruru. **28** Ọ
ga-eji akụnụba dị ukwuu laghachi n'obodo nke ya ma
obi ya ga-adị imegide ọgbụgba ndụ nsọ ahụ. Ọ ga-ebili
imegide ya ma mesịa laghachi n'obodo nke aka ya. **29**
"Ma mgbe oge ahụ a kara aka ruru, ọ ga-achịrịkwa ndị
agha ya laghachi na ndịda, ma ihe agaghị adị otu ọ dị na
mbụ. **30** Ụgbọ mmiri ndị si obodo Kitim ga-abịa imegide
ya, ọ ga-ada mba n'ihi egwu, ọ ga-alaghachi azụ were oke
iwe megide ọgbụgba ndụ ahụ dị nsọ. Ọ ga-alọghachi gosi
ndị hapụrụ ọgbụgba ndụ ahụ dị nsọ nkwado. **31** "Ndị
agha ya ga-ebili imerụ ebe ahụ e wusiri ike nke ụlọnsọ
ukwu ahụ, kwụsịkwa aja nsure ọkụ nke a na-achụ kwa
ụbọchị. Ha ga-ewuli ihe arụ nke na-eweta mbibi. **32** Ọ ga-
eji ire ụtọ merụọ ndị ahụ mebiri iwu nke ọgbụgba ndụ.
Ma ndị ahụ maara Chineke ha ga-adị ike guzogide ya. **33**
"Ndị niile nwere uche ga-ezi ọtụtụ mmadụ ihe, ma na
nwa oge nta, ụfọdụ ga-anwụ site na mma agha, ụfọdụ
ka a ga-akpọ ọkụ, ụfọdụ ka a ga-adọta n'agha, ụfọdụ
kwa ka a ga-apụnara ihe ha nwere. **34** Mgbe ha ga-ada,
inyeaka ntakịrị ga-abịara ha, ọtụtụ ndị mmadụ ga-ejikwa
ụzọ aghụghọ bịa dịnyere ha. **35** N'oge ahụ, ụfọdụ n'ime

ndị maara ihe ga-asọ ngọngọ, ka ha nwe ike bụrụ ndị a
nụchara anụcha, na ndị a sachapụrụ ọcha na ndị emere
ka ha dị ọcha na-enweghị ntụpọ tutu ruo n'ọgwụgwụ ihe
ndị a, n'ihi n'oge ahụ ga-abịa mgbe akara aka. **36** "Eze
ahụ ga-eme ihe ọbụla ọ chọrọ. Ọ ga-agụkwa onwe ya dịka
onye dị ukwuu karịa chi niile. N'ezie, ọ ga-ekwu okwu
nkwulu megide Chineke kachasị chi niile. Ma ihe ga-
agakwara ya nke ọma tutu mgbe oge ya zuru. N'ihi na ihe
niile ekwuru ga-emezucha. **37** Ọ gaghị akpọ chi nke nna
ha maọbụ nke ahụ ụmụ nwanyị na-achọsi ike ihe ọbụla, o
nweghị chi ọbụla ọ ga-akpọ ihe n'ihi na ọ ga-ebuli onwe
ya elu karịa ha niile. **38** Kama chi nke ọ ga-asọpụrụ bụ
chi nke ebe e wusiri ike, chi nke nna ya ha na-amaghị. Ọ
ga-eji ọlaedo na ọlaọcha, na nkume dị oke ọnụahịa na
onyinye dara oke ọnụahịa fee chi a. **39** Ọ ga-emegide ebe
niile e wusiri ike, nke siri ike site n'inyeaka chi nke mba
ọzọ. Ndị niile nabatara ya ka ọ ga-eme ka nsọpụrụ bara
ụba. Ọ ga-eme ha ndị ọchịchị ọtụtụ mmadụ, kenyekwa ha
ala dịka ụgwọ ọrụ ha. **40** "Ma n'oge ikpeazụ, eze ndịda
ga-ebuso ya agha, ma eze nke ugwu ga-eji iwe chịkọta
ndị agha na-agba ụgbọ agha, ndị na-agba ịnyịnya na ndị
agha ji ụgbọ mmiri megide ya. Ọ ga-ebuso ọtụtụ mba
agha, kpochapụ ha dịka idee mmiri si ekpochapụ ihe. **41**
Ọ ga-abata na Ala Ọma ahụ, gbukwaa iri puku mmadụ
kwuru iri puku mmadụ, ma obodo Edọm, obodo Moab na
ndị ndu nke Amọn ga-agbapụ site n'ike ya. **42** Ọ ga-aga
ibuso ọtụtụ obodo agha, Ijipt agaghị agbanarị ya. **43** Ọ
ga-enwe ikike n'ebe akụ nke ọlaọcha na ọlaedo na ụba
niile nke ala Ijipt. Ndị Libịa na ndị Kush ga-edokwa onwe

ha n’okpuru ya. 44 Ma n’oge a kwa, ozi ga-esi n’ọwụwa
anyanwụ na n’ugwu bịa, nke ga-emenye ya egwu. N’ihi
ya, ọ ga-eji oke iwe pụọ ibibi ọtụtụ ndị ma laakwa ha
n’iyi. 45 Ọ ga-akwụba ụlọeze ya n’etiti ugwu ọma ahụ dị
nsọ na n’oke osimiri, n’agbanyeghị ihe ndị a niile, ọ ga-
abịaru ọgwụgwụ ya, ọ dịghịkwa onye ga-enyere ya aka.
12 “N’oge ahụ, Maikel, onyeisi ọchịchị ukwuu ahụ, nke
na-eche ndị unu, ga-ebili. Ọ ga-abụ oge nhụju anya, a
na-ahụtụbeghị ụdị ya site na mgbe mba ọbụla malitere
ruo ugbu a. Ma mgbe ahụ, ndị gị niile, ndị e dere aha ha
n’akwụkwọ ahụ, ka a ga-anapụta. 2 Igwe ndị niile nwụrụ
anwụ, ndị e likwara, ha ga-ebilite. Ụfọdụ ha ga-ebili baa
na ndụ ebighị ebi, ma ụfọdụ ga-ebili keta ihere na ịbụ
ọnụ nke ebighị ebi. 3 Ndị ahụ bụ ndị maara ihe, ka a ga-
eme ka ha nwuo ọcha dịka ihe mbara eluigwe. Ndị ahụ
niile na-emekwa ka ọtụtụ si n’ihe ọjọọ mee ezi omume
ga-enwukwa dịka kpakpando ruo mgbe ebighị ebi. 4 Ma
gị bụ Daniel, zoo okwu e dere n’akwụkwọ a, mechiekwa
ma kachiekwa ha akara tutu ruo ọgwụgwụ oge. Ọtụtụ ga-
agbagharị ebe na ebe ọzọ, ma ihe ọmụma ga-aba ụba.” 5
Mgbe ahụ, mụ bụ Daniel weliri anya hụ mmadụ abụọ ndị
ọzọ ka ha nọ n’akụkụ osimiri ahụ, otu n’akụkụ nke a,
otu n’akụkụ nke ọzọ. 6 Otu n’ime ha juru nwoke ahụ yi
uwe akwa ọcha, nke guzo n’akụkụ elu elu nke osimiri ahụ
ajụjụ, sị, “Olee mgbe ihe ndị a na-eyi egwu ga-emezu?” 7
Nwoke ahụ yi uwe akwa ọcha, nke nọ n’akụkụ elu elu
mmiri nke osimiri ahụ chịlịri aka nri na aka ekpe ya elu.
Anụkwara m mgbe o ji Onye ahụ na-adị ndụ ruo mgbe
niile ebighị ebi ṅụọ iyi, “N’ihe ndị a ga-emezu naanị mgbe

afọ atọ na ọkara gafere, tupu onye ahụ na-emebi ike nke
ndị dị nsọ ga-abịa n’isi ngwụcha ndụ ya, ihe ndị a niile
ga-emezucha.” **8** Anụrụ m ma aghọtaghị m, n’ihi nke a, a
sịrị m, “Biko, Onyenwe m, gịnị ka ihe ndị a ga-apụta?” **9**
Ọ sịrị, “Daniel, gawara onwe gị. N’ihi na-apịachiela okwu
ndị a, kachiekwa ya akara tutu ruo n’ọgwụgwụ oge. **10**
Ọtụtụ ka a ga-eme ka ha dị ọcha, sachaa ha mee ka ha dị
ọcha na-enweghị ntụpọ, a ga-anụchakwa ha. Ma ndị ajọ
omume ga-aga n’ihu n’ajọ omume ha. O nweghị onye ajọ
omume nke ga-aghọtakwa ihe, ma ndị ahụ maara ihe ga-
aghọta ihe ihe a pụtara. **11** “Site n’oge e mechiri ịchụ aja
nsure ọkụ nke a na-achụ kwa ụbọchị niile ruo n’oge a ga-
ewuli ihe arụ ahụ nke na-eweta mbibi, ga-abụ otu puku
ụbọchị, na narị ụbọchị abụọ na iri ụbọchị itoolu. **12** Ngọzị
ga-adịrị onye ahụ nke na-echere, ma nọgidesịkwa ike ruo
mgbe otu puku ụbọchị, na narị ụbọchị atọ, na iri ụbọchị
atọ na ise ahụ gafere. **13** “Ma gị onwe, gawara onwe gị
ruo ọgwụgwụ ihe ndị a. Ị ga-ezukwa ike, ị ga-ebilitekwa
n’oge ikpeazụ ịnara ihe nketa nke ruuru gị.”

Hosiya

1 Okwu Onyenwe anyị nke bịakwutere Hosiya nwa Beiri
n'oge Uzaya, na Jotam, na Ehaz, na Hezekaya, bụ ndị eze
Juda, na n'oge Jeroboam nwa Jehoash bụ eze n'Izrel. **2** Na
mmalite okwu Onyenwe anyị site n'ọnụ Hosiya, Onyenwe
anyị gwara Hosiya sị, "Gaa lụtara onwe gị nwanyị na-
akwa iko na ụmụ amụtara n'ịkwa iko, n'ihi na dịka nwanyị
alụrụ alụ n'akwa iko, ala a na-akwa iko nke ukwu site
n'ịgbahapụ Onyenwe anyị." **3** Ya mere, ọ gara lụọ Goma
nwa Diblaim, onye tụụrụ ime mụọra ya nwa nwoke. **4**
Onyenwe anyị gwara ya, "Aha ị ga-agụ nwantakịrị ahụ
bụ Jezril. N'ihi na tupu nwa oge nta agafee, aga m ata
ezinaụlọ Jehu ahụhụ n'ihi ọbara ọ wụsiri na Jezril. Aga m
eme ka alaeze nke ụlọ Izrel kwụsị. **5** N'ụbọchị ahụ, aga
m agbaji ụta Izrel na Ndagwurugwu Jezril." **6** Emesịa,
Goma tụụrụ ime ọzọ, mụta nwa nwanyị. Ọ gwara ya, "Aha
ị ga-agụ ya bụ Lo-Ruhama, n'ihi na agaghị m enwekwa
obi ebere ọzọ n'ahụ ụlọ Izrel, ịgbaghara ha mmehie ha.
7 Ma aga m enwe obi ebere n'ahụ ụlọ Juda. Mụ onwe
m ga-azọpụta ha site na Onyenwe anyị bụ Chineke ha.
Agaghị m eji ngwa agha ọbụla, dịka ụta maọbụ mma agha
maọbụ ike ibu agha maọbụ ịnyịnya maọbụ ndị na-agba
ịnyịnya zọpụta ha." **8** Mgbe ọ jụrụ Lo-Ruhama ara, ọ
tụụrụ ime ọzọ, mụọ nwa nwoke. **9** Onyenwe anyị sịrị,
"Kpọọ aha ya Lo-ammi, nke pụtara unu abụghị ndị m,
n'ihi na unu abụghị ndị nke m, mụ onwe m abụkwaghị
Chineke unu. **10** "Ma ọnụọgụgụ ụmụ Izrel ga-adị ka aja dị
n'ọnụ oke osimiri nke a na-apụghị ịgụta ọnụ maọbụ tụọ
n'ihe ọtụtụ. N'ebe ahụ a nọ sị ha, 'Unu abụghị ndị m,'

n’ebe ahụ ka a ga-anọ sịkwa ha, ‘Ụmụ Chineke dị ndụ ka
unu bụ.’ 11 A ga-achịkọtakwa ndị Juda na ndị Izrel ọnụ.
Ha ga-ahọpụtakwara onwe ha otu onyeisi, si n’ala ahụ
rigopụta, n’ihi ihe ukwu ka ụbọchị Jezril ga-abụ.

2 “Gwa ụmụnne gị ndị nwoke Ami, ‘nke pụtara ndị m,’
gwakwa ụmụnne gị nwanyị Ruhama, nke pụtara, ‘Unu
ndị m hụrụ n’anya.’ 2 “Unu guzogidenụ nne unu, rịọọnụ
ya, n’ihi na ọ bụghị nwunye m, mụ onwe m abụkwaghị
di ya. Gwanụ ya ka o wezuga ịkwa iko site n’ihu ya, ya
wezugakwa ịgba akwụna nke dị n’etiti ara ya abụọ. 3 Ma
ọ bụghị otu a, aga m eyipụ ya uwe ya mee ka ọ gbara ọtọ,
aga m eme ka o gbara ọtọ dị ka n’ụbọchị ahụ a mụrụ ya.
Aga m eme ya ka ọ dị ka ọzara, ka ọ ghọọ n’ala kpọrọ
nkụ, were akpịrị ịkpọ nkụ mee ka ọ nwụọ. 4 Agaghị m
egosi ụmụ ya ebere m, n’ihi na ha bụ ụmụ a kwatara
n’iko. 5 N’ihi na nne ha bụ onye na-akwa iko, ọ tụrụ ime
ha n’ọnọdụ ihere. Site n’ikwu sị, ‘Aghaghị m ịgbakwuru
ndị enyi nwoke hụrụ m n’anya, ndị na-enye m nri na
mmiri, ajị anụ m na akwa ọcha m, mmanụ oliv m na ihe
ọṅụṅụ m.’ 6 N’ihi nke a, aga m eji ogwu na uke gbachie
ya gburugburu; aga m agbachi ụzọ ya, mee ya ka ọ ghara
ịma ebe ọ na-eje. 7 Ọ ga-agbaso ndị ahụ hụrụ ya n’anya
ma ọ gaghị achụkwute ha. Ọ ga-achọ ha ma ọ gaghị ahụ
ha. Mgbe ahụ, ọ ga-asị, ‘Ka m gaa laghachikwuru di mbụ
m, n’ihi na ọ dịrị m mma mgbe ahụ karịa ugbu a.’ 8 Ma ọ
kwetaghị na ihe ndị a si n’aka m, na ọ bụ mụ nyere ya
ọka, na mmanya ọhụrụ, na mmanụ oliv, na ọlaọcha, na
ọlaedo ndị ahụ niile nke o ji na-efe Baal. 9 “Ya mere, aga
m ewerekwa ọka m mgbe ọ chara, na mmanya ọhụrụ m

mgbe oge ya ruru. Aga m anapụkwa ya akwa ajị anụ m na
akwa ọcha m, nke ekwesiri iji kpuchie ọtọ ya. **10** Ugbu a,
aga m ekpughe ọtọ ya n'ihu ndị ahụ na-ahụ ya n'anya,
ọ dịkwaghị onye nwere ike ịnapụta ya site n'aka m. **11**
Aga m eme ka obi ụtọ ya kwụsị; ọ bụladị mmemme nke
afọ niile, mmemme ọnwa ọhụrụ, nke ụbọchị izuike na
mmemme ndị ọzọ ahụ niile a kara aka. **12** Aga m ala ubi
vaịnị ya na osisi fiig ya niile n'iyi, nke ọ sịrị bụ ụgwọ ọrụ
ya site n'aka ndị hụrụ ya n'anya; aga m emekwa ka ha
ghọọ oke ọhịa, anụ ọhịa ga-eripịa ha. **13** Aga m enye ya
ahụhụ maka ụbọchị niile bụ nke o surere ihe na-esi isi
ụtọ nye chi Baal niile, ọ chịrị mgbaaka mkpịsịaka na ihe
ịchọ mma niile, jikere onwe ya, pụọ chụso ndị ahụ hụrụ
ya n'anya, ma chezọọ m," Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri
ya. **14** "N'ihi nke a, aga m arara ya, duba ya n'ime ọzara,
jiri olu dị nro gwa ya okwu n'ebe ahụ. **15** Ebe ahụ ka m ga-
enyeghachi ya ubi vaịnị ya, gbanweekwa Ndagwurugwu
Akọ, mee ka ọ ghọọ ọnụ ụzọ olileanya. Mgbe ahụ, ọ ga-
azakwa m dịka o mere mgbe ọ bụ agbọghọbịa, n'oge ahụ
o si n'ala Ijipt pụta. **16** "N'ụbọchị ahụ," otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri, "Ị ga-akpọ m 'Di m,' ị gaghị akpọkwa m
'nna m ukwu,' ọzọ. **17** N'ihi na aga m ewepụkwa aha niile
nke arụsị Baal n'egbugbere ọnụ ya, ha gaghị akpọkwa
ha aha ọzọ. **18** N'ụbọchị ahụ, aga m eme ka gị na ụmụ
anụ ọhịa gbaa ndụ, meekwa ka gị na ụmụ nnụnụ, na ihe
niile e kere eke n'akpụgharị n'ala gbaa ndụ. Aga m emebi
ngwa agha niile, agha niile ga-akwụsịkwa. Mgbe ahụ,
a ga-eme ka ị dịnaa ala n'udo na-enweghị nsogbu, na
ụjọ. **19** Aga m ekwerekwa ịlụ gị dịka nwunye ruo ebighị

ebi; aga m ekwerekwa ịlụ gị n'ezi omume na ikpe ziri
ezi, n'ịhụnanya nke na-adịgide, nakwa obi ebere. 20 Aga
m eji ikwesi ntụkwasị obi kwere ịlụ gị. Ị ga-amatakwa
Onyenwe anyị. 21 "N'ụbọchị ahụ m ga-azaghachi," otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri ya. "M ga-azaghachi eluigwe,
ha ga-azaghachi ala. 22 Ala ga-azaghachi ọka na mmanya
ọhụrụ na mmanụ oliv, mgbe ahụ ha ga-azaghachi Jezril.
23 Aga m akụkwa ya nye onwe m n'ala ahụ dịka mkpụrụ.
Aga m egosi ịhụnanya m n'ahụ onye ahụ m kpọrọ, 'Onye
m na-ahụghị n'anya.' M ga-asịkwa ndị ahụ a kpọrọ, 'Ndị
na-abụghị ndị m,' 'Unu bụ ndị nke m,' Ha ga-azakwa,
'Chineke m ka ị bụ.'"

3 Onyenwe anyị gwara m ọzọ, "Gakwuru nwanyị a na-
akwa iko, nke na-emekwa enyi na-ezighị ezi, gosi ya
ịhụnanya gị dịka Onyenwe anyị si hụ ndị Izrel n'anya,
n'agbanyeghị na ha na-eso chi ndị ọzọ na-enwekwa mmasị
dị ukwuu n'achịcha nsọ e ji mkpụrụ osisi a mịkpọrọ
amịkpọ mee." 2 N'ihi ya, eweere m ego ọlaọcha dị iri na
ise, na otu ntụju ọka homa, na ọka balị zụta ya. 3 Mgbe
ahụ agwara m ya, "Mụ na gị ga-ebi ọtụtụ ụbọchị, ị gaghị
agbakwa akwụna, maọbụ nwee nwoke ọbụla gị na ya ga-
enwe mmekọ, otu a ka m ga-emekwa n'ebe ị nọ." 4 Nke a
na-egosi na Izrel ga-anọ ogologo mgbe na-enweghị eze
maọbụ onye ọchịchị. Ọ gaghị enwe ịchụ aja maọbụ nkume
nsọ maọbụ efọọd maọbụ arụsị ezinaụlọ. 5 Mgbe nke a
gasịrị, Izrel ga-alọghachi, chọọ Onyenwe anyị bụ Chineke
ha, na Devid bụ eze ha. Ha ga-ewere ịma jijiji bịakwute
Onyenwe anyị, bịaghachitekwa ngọzị ya n'oge ikpeazụ a.

4 Nụrụnụ okwu Onyenwe anyị unu ndị Izrel, n'ihi na
Onyenwe anyị nwere ebubo megide unu ndị bi n'ala a.
"N'ihi na ọ dịghị ikwesi ntụkwasị obi, ọ dịghị ịhụnanya, ọ
dịghịkwa ihe ọmụma banyere Chineke n'ala a niile. 2 Ọ bụ
naanị ịbụ ọnụ, ịgha ụgha na igbu mmadụ, izu ohi na ịkwa
iko. Ọgbaaghara dị n'ebe niile, ya na ogbugbu mmadụ na-
esepụghị aka. 3 Nke a mere ala jiri nọrọ n'iru ụjụ, ndị
niile nọ na ya na-atakwa ahụ, ma anụ ọhịa, ma nnụnụ
nke igwe, ọ bụladị azụ dị n'osimiri ka a na-ekpochapụ.
4 "Ma otu ọ dị, ka onye ọbụla ghara ise okwu, ka onye
ọbụla ghara ibo ibe ya ebubo. N'ihi na ndị gị dịka ndị na-
eseso onye nchụaja okwu. 5 Ị na-asọ ngọngọ ehihie na
abalị, ndị amụma na-esokwa gị sụọ ngọngọ. N'ihi ya aga
m ala nne gị n'iyi 6 ndị m ka a na-ala n'iyi n'ihi na ha
amaghị ihe. "Ebe ọ bụ na ị jụrụ ihe ọmụma, aga m ajụkwa
gị dị ka onye nchụaja m; ebe ọ bụ na ị gbakụtara iwu
Chineke gị azụ mụ onwe m ga-agbakụtakwa ụmụ gị azụ.
7 Ka ha na-abawanye n'ọnụọgụgụ, otu a ka ha si na-aga
n'ihu na-emehie megide m, ha gbanwere Chineke ha dị
ebube n'ihi ihe na-eweta ihere. 8 Ha na-eriju afọ site na
mmehie ndị m. Ha ji anya ukwu na-achọ ka ha na-emehie
na-aga n'ihu. 9 Ọ ga-abụkwa ka ndị nchụaja dị, otu a ka
ndị obodo dịkwa. N'ihi ya, aga m enye ha ntaramahụhụ
ma kwụghachi ha ụgwọ n'ihi omume ha niile. 10 "Ha ga
na-eri ihe ma afọ agaghị eju ha. Ha ga-ebi ndụ akwụna
ma ha agaghị amụba, n'ihi na ha ajụla Onyenwe anyị,
were onwe ha nyefee 11 n'aka ịgba akwụna, na mmanya
ochie na mmanya ọhụrụ, nke na-ewepụ mmụọ nghọta.
12 Ndị nke m na-ajụ osisi apịrị apị ase ihe ha ga-eme,

na-anata ọsịsa site na mkpara osisi onye ọ na-ajụ ase.
Mmụọ nke ịgba akwụna na-eme ka ha kpafuo; ha gbara
akwụna ma hapụ Chineke ha. 13 Ha na-achụ aja n'elu
ugwu niile, na-esure onyinye nsure ọkụ n'elu ugwu nta
niile, na n'okpuru osisi ook, osisi pọpla na osisi terebint,
ebe ndo ya dị ezi mma. N'ihi nke a ka ụmụ unu ndị inyom
na-agba akwụna, ndị nwunye ụmụ unu na-akwa iko.
14 "Agaghị m ata ụmụ unu ndị inyom ahụhụ, mgbe ha
na-agba akwụna, maọbụ taa ndị nwunye ụmụ nwoke
unu ahụhụ mgbe ha na-akwa iko, n'ihi na ndị ikom unu
n'onwe ha na-ejekwuru ndị akwụna, ha na ndị akwụna
ụlọ arụsị na-achụkọkwa aja, ma ndị a na-enweghị nghọta
ga-ala n'iyi. 15 "Ọ bụ ezie na unu bụ ndị na-akwa iko unu
bụ Izrel, ma ka ikpe gharakwa ịma Juda. "Unu agakwala
Gilgal, unu agakwala ruo Bet-Aven, unu aṅụkwala iyi sị,
'Dịka Onyenwe anyị na-adị ndụ.' 16 Ndị Izrel dị isiike dịka
nwaagbọghọ ehi dị isiike. Onyenwe anyị ọ ga-esi aṅaa
zụọ ha dịka ụmụ atụrụ n'ebe ịta nri sara mbara? 17 Ifrem
na arụsị agbaala ndụ hapụ ya ka ọ nọọrọ onwe ya. 18 Ọ
bụladị mgbe mmanya ha gwụrụ, ha na-aga n'ihu na-agba
akwụna; ha hụrụ ihere n'anya nke ukwuu karịa otuto ha.
19 Ifufe ga-ebupụ ha, aja ha na-achụ ga-ewetara ha ihere.
5 "Nụrụnụ nke a, unu ndị nchụaja! Geenụ ntị, unu ụlọ
Izrel! Geenụ ntị, unu ndị ezinaụlọ eze. N'ihi na ọ bụ unu
ka ikpe ahụ gbasara. N'ihi na unu abụrụla ihe ị maa
n'ọnya na Mizpa, na ụgbụ agbasara n'elu Taboa. 2 Ndị
nnupu isi ahụ abamiela ime n'igbu mmadụ, aga m ata
ha niile ahụhụ. 3 Amaara m ihe niile gbasara Ifrem, ọ
dịkwaghị ihe zoro ezo banyere Izrel n'ebe m nọ. Gị Ifrem,

ugbu a ị gbawala akwụna; gị Izrel, emerụọkwala gị. 4
“Omume ha agaghị ekwe ka ha laghachikwute Chineke
ha, n’ihi na mmụọ nke ịkwa iko ewerela ute biri n’ime ha,
ha amaghịkwa Onyenwe anyị. 5 Mpako niile nke Izrel
na-agba ama megide ha, Ọ bụladị Izrel na Ifrem na-asọ
ngọngọ n’ime mmehie ha, Juda, n’onwe ya, soo ha na-
asọ ngọngọ. 6 Mgbe ha ga-eji igwe ewu na atụrụ ha na
igwe ehi ha, gaa ịchọ Onyenwe anyị, ha agaghị achọta
ya. N’ihi na o sitela n’ebe ha nọ wezuga onwe ya. 7 Ha
bụ ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi nye Onyenwe anyị.
Ha mụrụ ụmụ a kwatara n’iko. Ugbu a, mmemme ọnwa
ọhụrụ ha ga-eripịa ha na ala ubi ha. 8 “Fụọ opi ike na
Gibea, fụkwaa mpi anụ na Rema. Tie mkpu agha na Bet-
Aven. Lee anya n’azụ gị, Benjamin. 9 A ga-ebibi Ifrem
kpamkpam n’ụbọchị ahụ m ga-ata ha ahụhụ. N’etiti ebo
nke Izrel niile, ka m na-ekwusa ka amara na ọ bụ okwu
kwesiri ntụkwasị obi. 10 Ndị ndu Juda adịla ka ndị ahụ
na-ewezuga oke ala, aga m awụkwasị ha iwe m dịka uju
mmiri ozuzo. 11 Ifrem bụ onye a na-emegbu emegbu,
onye e ji ike na-azọpịa, n’ihi na ọ kpacha anya na-achụso
ihe efu. 12 Adị m ka nla nye Ifrem, dịkwa ka ihe na-eweta
ire ure dịịrị ndị Juda. 13 “Mgbe Ifrem hụrụ ụdị ọrịa ọ
na-arịa, Juda ahụkwa ọnya dị ya n’ahụ, mgbe ahụ Ifrem
gakwuru ndị Asịrịa, ma zigakwara eze ukwu ahụ ozi. Ma
ọ pụghị ịgwọ gị, maọbụ gwọọ ọnya gị niile. 14 N’ihi na-
aga m adị ka ọdụm nye Ifrem dịkwa ka nwa ọdụm nye
Juda. Aga m adọkasị anụ ahụ ha ma hapụ ha pụọ. Aga m
ebupụ ha pụọ, na-enweghị onye ga-abịa ịzọpụta ha. 15
Aga m alaghachi azụ n’ọnọdụ m, ruo mgbe ha kweere na

ikpe mara ha, ma chọọ ihu m; n’ọnọdụ mmekpa ahụ ha,
ha ga-achọsi m ike.”

6 “Bịanụ ka anyị laghachikwuru Onyenwe anyị. Ya onwe
ya adọkaala anyị, ọ ga-agwọkwa anyị; o tipụla anyị ọnya,
ma ọ ga ekechikwa ọnya anyị. **2** Ọ ga-eme ka anyị dịkwa
ndụ ọzọ mgbe ụbọchị abụọ gasịrị. N’ụbọchị nke atọ, ọ ga-
eme ka anyị bilie guzokwa n’ụkwụ anyị, meekwa ka anyị
dịrị ndụ n’ihu ya. **3** Ka anyị mara Onyenwe anyị; ka anyị
gbalịsie ike ịmata ya. Ọ bụladị dịka anyanwụ na-awalite,
n’ezie, ọ ga-apụta ìhè dịka chi ọbụbọ, ọ ga-abịakwute
anyị dịka mmiri ozuzo, dịka mmiri na-ezosa ala n’oge
udu mmiri.” **4** “Gịnị ka m ga-eji gị mee, O Ifrem? Gịnị
ka m ga-eji gị mee, O Juda? Ịhụnanya gị dịka igwe ojii
nke ụtụtụ, dịka igirigi na-anọ naanị nwa mgbe nta. **5**
Nke mere m ji si n’ọnụ ndị amụma gbukasịa ha. Ejirila m
okwu ọnụ m gbuo ha, ikpe ọmụma m na-achawapụta
dịka ìhè. **6** N’ihi na ana m achọ ebere, ọ bụghị aja, ịmata
Chineke kama aja nsure ọkụ niile. **7** Ma dịka Adam,
ha emebiela ọgbụgba ndụ m; n’ebe ahụ ka ha nọ gosi
ekwesighị ntụkwasị obi ha. **8** Gilead bụ obodo nke ndị na-
eme ajọ ihe, nke eji nzọ ụkwụ ọbara zọtọsịa. **9** Dịka ndị
na-apụnara mmadụ ihe na-ezo na-eche onye ga-agafe,
otu a ka ndị nchụaja si egbu ndị mmadụ n’ụzọ Shekem,
leenụ oke ajọ omume ihere dị otu a. **10** N’ezie, ahụla m
ihe jọgburu onwe ya n’ime Izrel. N’ebe ahụ ka Ifrem nọ
na-agba akwụna, emerụọkwala Izrel. **11** “Ma nye gị onwe
gị, Juda, owuwe ihe ubi nọ na-eche gị. “Mgbe ọbụla m ga-
eweghachi akụnụba ndị m,

7 mgbe m chọrọ ịgwọ Izrel, mmehie Ifrem na-apụta ihe,
a na-ekpughekwa arụ a na-eme na Sameria. Ha na-aghọ
aghụghọ, ndị ohi na-akụwakwa ụlọ ndị mmadụ, ndị na-
apụnara mmadụ ihe nọ n'okporoụzọ. **2** Ọ dịghị onye bi
n'ime ha maara na m na-echeta mmehie ha niile. Ugbu
a, mmehie ha agbaala ha gburugburu. Ana m ahụkwa
ha niile. **3** "Eze ha na-aṅụrị ọṅụ n'ihe ọjọọ ha; ụmụ eze
na-achị ọchị n'ihi ụgha ha. **4** Ha niile bụ ndị na-akwa
iko; ha dị ka ite ọkụ ighe achịcha e mere ka ọ dị ọkụ,
nke onye na-eghe achịcha na-adịghị akwanye nkụ, site
na mgbe e bidoro ịgwakọ ụtụ ọka ahụ tutu ruo mgbe o
koliri. **5** N'ụbọchị mmemme nke eze anyị, ụmụ eze bụ ndị
akpaliri site na-ịṅụbiga mmanya oke, ya na ndị na-akwa
emo jikọtara aka. **6** Obi ha na-enwu ọkụ dịka ihe ighe
achịcha, ha ji izu nzuzo na-abịakwute ya. N'abalị niile iwe
ha na-ere nwayọọ ka ọkụ na-anyụ anyụ, n'ụtụtụ ihe ha
gbatara n'izu na-enwu dịka ọkụ. **7** Ha niile dị ọkụ dịka ite
ighe achịcha dị ọkụ. Ha na-eripịa ndị eze ha. Ndị eze ha
niile na-ada, ma o nweghị onye n'ime ha na-akpọku m. **8**
"Ifrem na-agwakọta onwe ya n'etiti ndị mba ọzọ. Ifrem
dịkwa ka mbadamba achịcha a na-atụgharịghị atụgharị.
9 Ndị mba ọzọ na-eripịa ike ha, ma ha adịghị aghọta ya.
Isi awọ apụtala ha n'isi, ma ya onwe ya amaghị na o si
otu a dịrị. **10** Ịnya isi Izrel na-agba akaebe megide ya ma
n'agbanyeghị ihe ndị a ọ naghị alọghachikwute Onyenwe
anyị bụ Chineke ya, maọbụ chọọ ya. **11** "Ifrem dịka nduru
nke na-enweghị uche, nke onye ọbụla na-eduhie, ugbu a,
ọ na-akpọku Ijipt, ma na-agbakwurukwa Asịrịa. **12** Ma
mgbe ha na-agbagharị, aga m ewere ụgbụ m jide ha, dọda

ha n'ala dịka nnụnụ e jidere na mbara eluigwe. Aga m
enye ha ahụhụ n'ihi njehie ha niile. 13 Ahụhụ na-adịrị ha,
n'ihi na ha ajụla m. Ha na-ala n'iyi n'ihi na ha enupula
isi ha megide m. Achọrọ m ka m gbapụta ha, ma ha na-
agha ụgha megide m. 14 Ha ejighịkwa obi ha akpọku m,
kama ha na-atụrụ onwe ha n'elu ihe ndina ha, na-eti
mkpu akwa. Mgbe ha na-arịọ arịrịọ maka mkpụrụ ubi na
mmanya, ha na-egbukasị onwe ha ahụ, na-ewezugakwa
onwe ha site n'ebe m nọ. 15 Enyerela m ha aka, mee
ka ha dị ike, ma ha atụgharịala gbaa izu imegide m. 16
Ha adịghị ele anya enyemaka n'aka Onye kachasị ihe
niile elu. Ha dịka ụta rọgọrọ arọgọ, nke àkụ ya na-adịghị
agbata ihe ọbụla. Ndị ndu ha ga-ada site na mma agha,
n'ihi okwu ọjọọ si ha n'ọnụ na-apụta. N'ihi nke a, a ga-eji
ha mee ihe ọchị n'ala Ijipt.

8 "Tinye opi ike n'ọnụ gị! N'ihi na ugo n'efefe n'elu ụlọ
Onyenwe anyị, n'ihi na ha emebiela ọgbụgba ndụ m,
nupu isi megide iwu m. 2 Ugbu a ndị Izrel na-etiku m
mkpu akwa, 'Chineke anyị, anyị bụ Izrel maara gị.' 3
Ma Izrel ajụla ihe dị mma. Ugbu a, ndị iro ga-achụ ya
ọsọ. 4 Ha meere onwe ha ndị eze, ma ha ajụtaghị m ase;
ha na-achọrọkwa ndị ọchịchị, ma ghara ijụta ase n'aka
m. Ọlaọcha na ọlaedo ha ka ha ji na-akpụrụ onwe ha
arụsị, nke ha ji ebibi onwe ha. 5 Ajụla m arụsị nwa ehi a ị
kpụrụ, O Sameria. N'ihi na ọnụma m na-ere ọkụ megide
ha. Ruo olee mgbe ka ha ga-anọ bụrụ ndị na-enweghị
ike ịdị ọcha? 6 Ọ bụ n'Izrel ka ha si. Ọ bụ onye na-akpụ
ụzụ kpụrụ ya; ọ bụghị Chineke. A ga-akụrisikwa nwa ehi
Sameria ahụ. 7 "Ha akụọla ifufe, ha ga-aghọtakwa oke

ifufe. Osisi ọka ha na-eguzo na-enweghị okpo ọka ọbụla.
A sịkwarị na ọ mịrị mkpụrụ, ndị mba ọzọ ga-atapịa ya. 8
Elodala Izrel! Lee, ha nọ ugbu a n'etiti ndị mba ọzọ dịka
mkpọkọrọ ite. 9 N'ihi na ha ejeela Asịrịa dịka ịnyịnya
ibu ọhịa na-awagharị naanị ya. Ifrem ewerela onwe ya
resi ndị enyi ya. 10 Ọ bụ ezie na ha ewerela onwe ha resi
ọtụtụ mba dị iche iche, aga m achịkọta ha. Ha ga-atakwa
ahụ n'ihi ọnọdụ mmegbu nke eze na ndịisi ga-achị ha.
11 "N'ihi na Ifrem ewuola ọtụtụ ebe nchụaja maka ịchụ
aja mmehie, ebe nchụaja ndị a abụrụla ebe a na-eme
mmehie. 12 E depụtaara m ha ọtụtụ ihe banyere iwu m,
ma ha were ya dịka ihe e si na mba ọzọ webata. 13 Ha na-
achụ aja dịka onyinye nye m, ha na-erikwa anụ ndị ahụ
ha jiri chụọ aja, ma na Onyenwe anyị enweghị mmasị
n'ebe aja ha dị. Ugbu a, ọ ga-echeta ajọ omume ha, nye
ha ntaramahụhụ n'ihi mmehie niile ha, ha ga-alaghachi
n'Ijipt. 14 Izrel echezọọla Onye kere ha ma wukwaa obi
ndị eze dị iche iche. Juda ewukwaala obodo dị iche iche e
wusiri ike. N'ihi ya, aga m ezite ọkụ n'obodo ha niile, ọkụ
ga-erepịa obodo ha niile e wusiri ike."

9 Aṅụrịla ọṅụ, gị Izrel, ka obi ghara ịtọkwa gị ụtọ dịka
ọ na-atọ ndị mba ọzọ, n'ihi na ị jụla Chineke gị, bido
ịgba akwụna i hụrụ ụgwọ ọrụ ịkwa iko n'anya n'elu ebe
ịzọcha ọka niile. 2 Ebe ịzọcha mkpụrụ ọka na ebe ịzọcha
mkpụrụ vaịnị agaghị azụ ha nri, mmanya ọhụrụ ga-
agharịpụ ha. 3 Ha agaghị anọgidekwa n'ala Onyenwe
anyị, ma Ifrem ga-alaghachi n'ala Ijipt nọdụ n'Asịrịa rie
nri rụrụ arụ. 4 Ha agaghị awụsa ihe ọṅụṅụ dịka aja nye
Onyenwe anyị, n'ihi na ọdịghị aja ha ga-achụ ga-atọ ya

ụtọ. Aja ndị a ga-adị ha ka nri nke ndị na-eru ụjụ si dị.
Onye ọbụla riri nri ndị a ga-abụ onye na-adịghị ọcha. Nri
ndị a ga-adịrị naanị ha onwe ha, ha agaghị ewebata ya
n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị. **5** Gịnị ọzọ ka unu ga-eme
n'ụbọchị mmemme unu ndị ahụ a kara aka, ma n'ụbọchị
mmemme nke Onyenwe anyị? **6** A sịkwa na ha agbanarị
mbibi, ndị Ijipt ga-achịkọta ha. Ndị Memfis ga-elikwa ha.
Akụnụba nke ọlaọcha ha ka uke ga-ewekọrọ, ogwu na uke
ga-etokwa n'ime ebe obibi ha niile, **7** Ụbọchị niile nke
ntaramahụhụ na-abịa, Ụbọchị ngụkọta ihe abịala nso. Ka
Izrel mara nke a. N'ihi na ịba ụba nke mmehie unu adịla
ukwuu, n'ihi na ịkpọ asị unu akarịala, unu na-agụ onye
amụma dịka onye nzuzu, na-agụkwa onye nwee Mmụọ
nke Chineke dịka onye na-ayị ara. **8** Ma onye amụma
bụ onye nche Chineke, na-eche Ifrem nche, ma igbudu
nke ọnya jupụtara n'ụzọ ya niile, ịkpọ asị dịkwa n'ime
n'ụlọnsọ Chineke ya. **9** Ha emerụọla onwe ha ebe ọ dị
ukwuu, dịka ọ dị n'ụbọchị Gibea. Ọ ga-echeta njehie ha. Ọ
ga-enye ha ntaramahụhụ n'ihi mmehie ha niile. **10** "Mgbe
m chọtara Izrel, ọ dị ka m chọtara mkpụrụ grepu n'ọzara;
mgbe m hụrụ nna nna unu ha, ọ dị ka ihu mkpụrụ bụ
ụzọ chaa n'elu osisi fiig. Ma mgbe ha bịaruru na Baal-
Peoa, ha doro onwe ha nsọ nyefee n'aka arụsị ahụ na-
eweta ihere, si otu a ghọọ ndị rụrụ arụ, dịka ihe ndị ahụ
ha hụrụ n'anya si bụrụ ihe rụrụ arụ. **11** Nsọpụrụ Ifrem
nwere ga-efefu dị ka nnụnụ, n'ihi na ọmụmụ nwa agaghị
adị, a gaghị atụkwa ime, agaghị adịkwa ime. **12** A sịkwa
na ha azụlite ụmụ ha, aghaghị m ime ka ha nwụọ. Ahụhụ
ga-adịrị ha, mgbe m si n'ebe ha nọ wezuga onwe m. **13**

Ahụla m na Ifrem yiri Taịa, bụ ihe akụnyere n'ala mara
mma. Ma Ifrem ga-eji aka ya kpọpụta ụmụ ya nye ndị ga-
egbu ha." 14 Biko, Onyenwe anyị nye ha. Gịnị ka i kwesiri
inye ha? Nye ha akpanwa nke nwa na-adịghị anọgide
n'ime ya, na ara nke mmiri ara na-adịghị. 15 "Ihe ọjọọ ha
niile bidoro na Gilgal, akpọrọ m ha asị n'ebe ahụ. N'ihi
omume mmehie ha niile, aghaghị m isite n'ụlọ m chụpụ
ha. Agaghị m ahụkwa ha n'anya ọzọ, ndị ndu ha niile
bụ ndị nnupu isi. 16 Etigbuola Ifrem, mgbọrọgwụ ha
akpọnwụọla, ha agaghị amịkwa mkpụrụ. A sịkwarị na
ha amụọ ụmụ, aga m egbu ụmụ ha niile, ndị ha hụrụ
n'anya." 17 Chineke m ga-ajụ ha, n'ihi na ha adịghị ege ya
ntị maọbụ rube isi. Ha ga-aghọ ndị na-awagharị awagharị
na-enweghị ụlọ, n'etiti mba niile.

10 Izrel bụ osisi vaịnị dị mma, nke na-amịta mkpụrụ
nke ukwuu. Dịka mkpụrụ ya na-aba ụba, otu a ka o si
amụba ebe ịchụ aja ya. Dịka ala ya na-abawanyekwa
ụba otu a ka o si edoziri onwe ya nkume dị nsọ. 2 Obi
ha dị aghụghọ, ma ugbu a, ha ga-ata ahụhụ maka ikpe
ọmụma ha. Onyenwe anyị ga-akwatu ebe nchụaja ha,
ma mebikwaa ogidi nkume nsọ ha niile. 3 Ma ugbu a,
ha ga-asị, "Anyị enweghị eze, n'ihi na anyị anaghị atụ
Onyenwe anyị egwu, ma olee ihe eze nwere ike ị mere
anyị?" 4 Ha na-ekwu okwu na-abaghị uru, were ịńụ iyi
na-agbakwa ndụ, ya mere ikpe ikpe jiri jupụta n'ebe niile,
dịka ahịhịa ọjọọ n'ubi. 5 Ndị bi na Sameria ga-atụ ụjọ
n'ihi chi nke nwa ehi a kpụrụ akpụ dị na Bet-Aven. Ndị
ya ga-eruru ya ụjụ, otu a kwa ka ndị nchụaja ya rụrụ
arụ ga-esi ruoru ya ụjụ, maka ebube nke a napụrụ ya. 6

Ha ga-eburu ha gaa Asịrịa, dịka onyinye ịnata ihuọma a
ga-enye eze ukwu ahụ. A ga-emenye Ifrem ihere n'ihu,
Izrel ga-ekpudokwa ihu n'ala maka mmekọrịta ya na ndị
mba ọzọ. 7 A ga-ala eze Sameria n'iyi dịka irighiri osisi
n'elu mmiri niile, 8 a ga-ebibicha ebe niile dị elu nke
ihe ọjọọ, bụ Aven, ọ bụ ya bụ mmehie ndị Izrel, ogwu na
uke ga-etolitekwa, n'ebe nchụaja ha. Mgbe ahụ ha ga-asị,
ugwu ukwu niile, "Kpuchite anyị!" Sịkwa ugwu nta niile,
"Dakwasị anyị!" 9 "Site n'ụbọchị nke Gibea, gị Izrel nọ na
mmehie, i nwebeghị ike site na mmehie ndị a wezuga
onwe gị. Ọ bụ na agha agaghị eri ha bụ ndị na-eme ajọọ
omume na Gibea? 10 Aga m abịa buso ndị mmehie a agha,
nye ya ahụhụ; mba ndị ọzọ ga-ebilite megide ha, taa ha
ahụhụ n'ihi ajọ omume abụọ ha. 11 Ifrem bụ nne ehi a
zụrụ azụ nke hụrụ ịzọcha ọka n'anya, n'ihi ya, M ga-
ekonye ịyagba n'olu n'olu ọma ya ahụ. Aga m agba Ifrem
dịka ịnyịnya, Juda aghaghị ịkọ ala ubi Jekọb ga-akọze ala
nye onwe ya. 12 Ya mere, ghaanụ mkpụrụ ezi omume
maka onwe unu, unu ga-aghọtakwa mkpụrụ ịhụnanya.
Kọgharịakwanụ obi unu siri ike, n'ihi na ugbu a bụ oge
ịchọ Onyenwe anyị, tutu ruo mgbe ọ bịara wụkwasị unu
mmiri ozuzo dịka ezi omume. 13 Ma unu akụọla mkpụrụ
ajọ omume; unu aghọtakwala ihe ọjọọ dịka ihe ubi. Unu
eriela mkpụrụ osisi ụgha. N'ihi na unu atụkwasịla obi
unu n'ịdị ike nke onwe unu, na n'ịdị ọtụtụ nke ndị bụ
dike n'agha unu. 14 N'ihi ya, ụzụ nke ibu agha aghaghị
ibili n'etiti unu, ebe unu niile e wusiri ike ga-ada. Ọ ga-
ada dịka Shalman si bibie Bet Abel n'ụbọchị agha, mgbe a
tụpịara ndị bụ nne na ụmụ ha. 15 Ọ bụ ihe dị otu a ga-

adakwasị gị, Betel, n’ihi na ajọ omume gị dị ukwuu. Mgbe
chi ụbọchị ahụ bọrọ, a ga-ala eze Izrel n’iyi kpamkpam.
11 “Mgbe Izrel bụ nwantakịrị, ahụrụ m ya n’anya, ọ
bụkwa site n’Ijipt ka m kpọpụtara nwa m. 2 Ma dịka m
na-akpọ ha, otu a ka ha na-aga n’ebe dị anya site n’ebe m
nọ. Ha chụrụ Baal aja, surekwa aja ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ nye arụsị dị iche iche. 3 Ọ bụ mụ onwe m kuziiri
Ifrem otu e si aga ije, ejidere m ha n’aka m abụọ, ma ha
amaghị na ọ bụ mụ onwe m gwọrọ ya. 4 Eji m ụdọ nke
mmadụ bụ ebere, na ịhụnanya duo ya. Adịrị m ha dịka
onye n’ebuli ibu arọ site n’olu ha, ehulatakwara m ala,
were aka m tinye ha nri n’ọnụ. 5 “Ọ bụ na ha agaghị
alaghachi azụ n’Ijipt, Asịrịa ọ gaghị abụ eze ha, n’ihi na
ha ajụla ịlọghachikwute m? 6 Mma agha ga-efegharị
n’obodo ha niile, ọ ga-eripịa ndị nchụaja na-agba afa, ọ
ga-eripịakwa nzube ọjọọ ha niile. 7 Ndị m ekpebiela n’obi
ha ịhapụ m. N’agbanyeghị na ha na-akpọ m Chineke nke
kachasị ihe niile elu, ma mụ onwe m agaghị ebuli ha elu
n’ụzọ ọbụla. 8 “M ga-esi aṅaa rara gị nye, gị Ifrem? M ga-
esi aṅaa rara gị nye, gị Izrel? M ga-esi aṅaa mee gị ka ịdị
ka Adma? M ga-esi aṅaa meso gị dịka Zeboiim? Obi m na-
akwasị akwa ike n’ime m; ọ na-agụsị m agụụ ike inyere
unu aka. 9 Agaghị m emezu iwe ọkụ m maọbụ bibiekwa
Ifrem ọzọ. N’ihi na abụ m Chineke, abụghị m mmadụ. Abụ
m Onye Nsọ na-ebi n’etiti unu. Agaghị m emegidekwa
obodo ha. 10 N’ihi na ha ga-agbaso Onyenwe anyị. Ọ ga-
agbọkwa ụja dịka ọdụm. Mgbe ọ gbọrọ ụja, ụmụ ya ga-eji
ịma jijiji site n’akụkụ ọdịda anyanwụ bịakwute ya. 11
Dịka igwe nnụnụ ka ha ga-ama jijiji bịa site n’Ijipt, dịka

nduru ka ha ga-efelata site n'Asịrịa. Aga m eme ka ha
biri n'ụlọ ha ọzọ," otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 12
Ifrem e jirila okwu ụgha gbaa m gburugburu, ezinaụlọ
Izrel e jirila aghụghọ na-emeso m omume, ma Juda nọsịrị
ike n'ekweghị nchịkọta n'ebe Chineke nọ, ọbụladị megide
Onye Nsọ ahụ nke kwesiri ntụkwasị obi.

12 Akaọrụ Ifrem bụ naanị ịchụso ikuku, ọ na-achụso
ikuku si n'ọwụwa anyanwụ bido n'ụtụtụ ruo n'abalị. Otu
a ka ha si eme ka ịgha ụgha, na ime ihe ike na-abawanye
ụba. Ha na Asịrịa na-agbakwa ndụ, ha na-ebugakwa
mmanụ n'Ijipt. 2 Onyenwe anyị na-akpọ Juda ikpe. Ọ ga-
ata Jekọb ahụhụ dịka ụzọ ya si dị, kwụghachikwa ya dịka
omume ya si dị. 3 Mgbe ọ nọ n'afọ nne ya ka o jidere
nwanne ya nwoke n'ikiri ụkwụ. Mgbe ọ ghọrọ dimkpa, ya
na Chineke gbara mgba. 4 E, ya na mmụọ ozi gbara mgba.
N'oge ahụ, o jidesiri ya aka ike, kwaa akwa, rịọọ ngọzị
site n'aka ya. Ọ hụrụ ya na Betel, gwaakwa ya okwu, 5
Onyenwe anyị Chineke onye pụrụ ime ihe niile, Onyenwe
anyị bụ aha ya. 6 Ịghaghị ịlọghachikwute Chineke gị,
guzosie ike n'ịhụnanya na ikpe ziri ezi, na-elekwa anya
Chineke gị mgbe niile. 7 Onye ahịa na-eji ihe ọtụtụ
aghụghọ na-erenye ndị mmadụ ahịa, ọ hụrụ imegbu
emegbu n'anya. 8 Ifrem kwuru, "Abaala m ọgaranya!
Abụrụla m onye nwere akụnụba dị ukwuu! Ọ bụ ezie na
m bụ onye nwere akụ dị ukwuu, ma agaghị achọta njehie
maọbụ mmehie ọbụla n'ime m." 9 "Abụ m Onyenwe anyị
na Chineke gị, onye si n'Ijipt kpọpụta unu. Aga m emekwa
ka ị biri n'ụlọ ikwu ọzọ, dịka ọ dị n'oge mmemme ndị ahụ
niile a kara aka. 10 A gwara m ndị amụma, ọ bụ m mere

ka ha hụ ọhụ dị iche iche, sitekwa n’ọnụ ndị amụma tụọ
ilu dị iche iche.” 11 Gilead ọ na-eme ajọ ihe? Ndị ya bụ ndị
efulefu. Ha na-achụ aja oke ehi dị iche iche na Gilgal? Ebe
ịchụ aja ha niile ga a dịka ebe a chịkọtara ukwu nkume,
nke dị n’ubi a kọrọ akọ. 12 Jekọb gbalagara n’ala Aram;
Izrel fere ofufe n’ihi inweta nwunye, n’ihi ịkwụ ụgwọ ya,
o lekọtara atụrụ. 13 Ọ bụkwa onye amụma ka Onyenwe
anyị ji site n’Ijipt kpọpụta Izrel, o sitekwara n’aka onye
amụma lekọtazie ya anya. 14 Ma Ifrem akpasuola iwe
ilu nke ukwuu. Onyenwe ya ga-awụkwasịkwa ya ikpe
ọmụma. Ọ ga-akwụghachi ya dịka nleļị ya si dị.

13 Na mbụ, mgbe ọbụla Ifrem kwuru okwu, a na-enwe
ọma jijiji, n’ihi na ọ bụ onye e buliri elu n’Izrel. Ma ikpe
maara ya n’ihi ofufe o fere Baal, ọ nwụkwara. 2 Ugbu a, ha
na-aga n’ihu n’ime mmehie, ha na-eji ọlaọcha na-akpụrụ
onwe ha arụsị dị iche iche, nke ha ji uche kpachara anya
kpụzie nke ọma, ha niile bụ akaọrụ ndị ǹka. Ha onwe ha
na-ekwu, “Ha na-achụ aja ụmụ mmadụ. Ha na-esusukwa
nwa ehi a kpụrụ akpụ ọnụ” 3 N’ihi ya, ha ga-adị ka igirigi
nke ụtụtụ, maọbụ igirigi nke na-agbachapụ ngwangwa,
dịka igbugbo nke a fụchapụrụ n’ebe ịzọcha ọka, dịka
anwụrụ ọkụ nke si na oghereikuku na-ekupụ. 4 “Ma mụ
onwe m bụ Onyenwe anyị na Chineke gị, siterịị n’ala
Ijipt. Unu agaghị anabatara onwe unu Chineke ọzọ karịa
m. Ọ dịghị Onye nzọpụta ọzọ dị karịa m. 5 Elekọtara m
unu n’ime ọzara, n’ala ahụ kpọrọ nkụ, nke mmiri na-
adịghị. 6 Mgbe m nyere ha nri, ha rijukwara afọ. Mgbe
afọ juru ha, ha bidoro ịkpa nganga, chefuo m. 7 N’ihi
ya, aghaghị m ịbịakwasị ha dịka ọdụm; maọbụ dịka agụ

nke na-ezo onwe ya n'akụkụ ụzọ. 8 Aga m adakwasị ha
dịka anụ ọhịa bịa nke a gbabara aka ụmụ ya, dọwasịa anụ
ahụ kpuchiri obi ha aga m eripịa ha dịka ọdụm, anụ ọhịa
ga-adọkasịkwa ha. 9 "Aga m ala gị n'iyi, gị Izrel, onye
pụrụ inyere gị aka? 10 Ebee ka ndị eze gị nọ, ka ha bịa
zọpụta gị? Ebee ka ndịisi ọchịchị nke obodo gị niile nọ,
bụ ndị ahụ i ji n'ihi ha na-asị, 'Nye m eze na ndị ọchịchị'?
11 Esitere m n'iwe m nye gị eze, sitekwa n'ọnụma m,
napụ gị ya. 12 Njehie nke Ifrem ka e kechikọtara debe; a
na-edetukwa mmehie ya niile n'akwụkwọ. 13 Ihe mgbu
nke dịka ihe mgbu nwanyị ime na-eme na-abịakwasị ya;
maọbụ nwantakịrị na-enweghị uche. Mgbe oge ya zuru, ọ
jụrụ ịpụta site n'ọnụ akpanwa ka a mụpụta ya. 14 "Aga m
anapụta ha site n'ike nke Ala mmụọ. Aga m agbapụta ha
site n'ọnwụ. Gị ọnwụ, olee ebe ajọọ ọrịa gị niile na-efe
efe dị? Gị ala mmụọ, olee ebe ike ịla n'iyi gị dị? "Agaghị m
enwe ọmịiko ọbụla, (Sheol h7585) 15 ọ bụ ezie na ya onwe ya
bụ onye na-amị mkpụrụ n'etiti ụmụnne ya niile. Ma oke
ifufe si n'ọwụwa anyanwụ, nke Onyenwe anyị zitere, ga-
esi n'ọzara fekwasị ya. Isi iyi niile ga-ata, olulu mmiri ya
ga-atakọrọkwa. A ga-apụnara ya ihe dị n'ụlọakụ ya niile,
na akụ niile o nwere. 16 Sameria aghaghị ịta ahụhụ ikpe
ọmụma ya, n'ihi na o nupuru isi megide Chineke ha. A ga-
eji mma agha gbuo ndị ya niile, tụpịa ụmụntakịrị ya niile
n'ala, jirikwa mma agha bọwaa ndị inyom niile dị ime."

14 Lọghachikwutenụ Onyenwe anyị Chineke unu, unu
ndị Izrel; n'ihi na ọ bụ mmehie unu wetaara unu ịsọ
ngọngọ. 2 Chịrịnụ okwu n'ọnụ unu lọghachikwute
Onyenwe anyị. Gwanụ ya sị, "Gbaghara mmehie anyị

niile, jirikwa ihuọma nabata anyị, ka anyị si otu a jiri
egbugbere ọnụ anyị chụọrọ gị aja. 3 Ndị Asịrịa enweghị
ike ịzọpụta anyị, ọ bụghị n'elu ịnyịnya agha ka anyị ga-
anọkwasị. Anyị agaghị asịkwa 'Chi anyị ka unu bụ' nye
ihe ndị ahụ anyị jiri aka anyị pịa, n'ihi na n'ime gị, ka ndị
na-enweghị nne na nna na-achọta obi ebere." 4 "Aga m
agwọ ndaghachi azụ ha, jiri obi m niile hụ ha n'anya,
n'ihi na iwe m esitela n'ebe ha nọ chigharịa. 5 Aga m
adịrị Izrel dịka igirigi. Ọ ga-amakwa ifuru dịka okoko lili.
Dịka osisi sida nke Lebanọn, mgbọrọgwụ ya ga-abami
n'ime ala; 6 ome ya ga-awasa, ịma mma ya ga-adịkwa ka
osisi oliv, isisi ọma ọ na-esi ga-adị ka isi osisi sida nke
Lebanọn. 7 Ha ga-ebi n'okpuru ndo m. Ha ga-etolite dịka
osisi ọka dị ndụ. Ha ga-ama ifuru dịka osisi ubi vaịnị, a ga-
amatakwa ha n'ebe niile dịka e si mara mmanya e mere
na Lebanọn. 8 Gị Ifrem, gịnị ka mụ na arụsị nwekọrọ? Mụ
onwe m ga-aza ya, ma lekọtakwa ya. Mụ onwe m dịkwa
ka osisi junipa dị ndụ. Ịmị mkpụrụ gị na-esitekwa n'ebe
m nọ abịa." 9 Onye bụ onye amamihe? Ha ga-aghọta ihe
ndị a. Onye bụ onye nwere uche nghọta? Ha ga-aghọta
ihe ọ pụtara. N'ihi na ụzọ Onyenwe anyị bụ ezi ụzọ. Ndị
ezi omume na-ejekwa ije na ha, ma ndị na-enupu isi na-
asọ ngọngọ n'ime ha.

Juel

1 Okwu Onyenwe anyị nke bịakwutere Juel nwa Petuel.
2 Nụrụnụ nke a, unu ndị okenye; geenụ ntị, unu ndị
niile bi n'ala a. Ihe dị otu a o meela na ndụ unu, ka o
mere na ndụ nna nna unu ha? 3 Gwanụ ya ụmụ unu,
ka ụmụ unu gwakwa ụmụ ha, ka ụmụ ha gwakwa ụmụ
ụmụ ha, ka ụmụ ụmụ ha gwakwa ọgbọ nke na-eso ha. 4
Ihe igurube rifọrọ ka igurube ukwu richara, ihe igurube
ukwu rifọrọ, ka ụmụ igurube richara, ihe ụmụ igurube
rifọrọ ka igurube ndị ọzọ richapụrụ. 5 Tetanụ, unu ndị
na-aṅụbiga mmanya oke. Kwaanụ akwa. Kwaanụ akwa
unu ndị na-aṅụ mmanya; kwaanụ akwa n'ihi mmanya
ọhụrụ, n'ihi na e sitela n'ọnụ unu napụ unu mmanya unu
na-aṅụ. 6 O nwere mba bịakwasịrị ala m, usuu ndị agha
nke na-enweghị ịgụta ọnụ; nke nwere eze dịka ọdụm,
nweekwa ikiri eze dịka ka nne ọdụm. 7 Ọ laala mkpụrụ
vaịnị m n'iyi mee ka osisi fiig m niile mebie kpamkpam.
O kpechapụsịala agbụgbọ osisi fiig m, kpofuo ha, hapụ
alaka osisi ya ka ọ na-acha ọcha. 8 Kwaa akwa mwute
dịka nwaagbọghọ na-amaghị nwoke, nke di na-aga ịlụ
ya nwụrụ. 9 Akwụsịla iwebata onyinye ọka na onyinye
mmanya n'ụlọ Onyenwe anyị. Ndị nchụaja na-eru ụjụ, bụ
ndị ahụ na-eje ozi n'ihu Onyenwe anyị. 10 Emebiela ala
ubi niile, ala nọ na-eru ụjụ. Ebibiela ọka niile, mmanya
adịghịkwa, otu a kwa, mmanụ oliv adịghịkwa. 11 Daanụ
mba n'obi unu, unu ndị ọrụ ubi, tienụ mkpu akwa, unu
ndị ọrụ ubi vaịnị. Tienụ aka n'obi n'ihi ọka wiiti na
ọka balị, n'ihi na a laala owuwe ihe ubi n'iyi. 12 Osisi
vaịnị anwụọla. Osisi fiig akpọnwụọla. Osisi pomegranet

na osisi nkwụ, na osisi apụl akpọnwụọla. N'ezie, osisi
niile akpọnwụọla. N'ebe ndị mmadụ nọ, ọṅụ alala. **13**
Yikwasịnụ onwe unu akwa mkpe, unu ndị nchụaja; ruonụ
ụjụ, kwaanụ akwa, unu ndị na-eje ozi n'ebe ịchụ aja.
Bịanụ, yiri akwa mkpe nọ ọnọdụ abalị unu ndị na-ejere
Chineke m ozi n'ihi na egbochiela onyinye ọka na onyinye
ihe ọṅụṅụ ịbata n'ụlọ Chineke unu. **14** Kpọsaanụ obubu
ọnụ dị nsọ. Kpọọnụ nzukọta dị nsọ. Chịkọtaanụ ndị
okenye na ndị niile bi n'ala a, ka ha bịa n'ụlọnsọ Onyenwe
anyị Chineke unu; ka ha tikuo Onyenwe anyị mkpu akwa.
15 Ụbọchị dị oke egwu ka ụbọchị ahụ bụ! N'ihi na ụbọchị
Onyenwe anyị abịala nso. Ọ ga-ewetakwa mbibi site n'aka
Onye pụrụ ime ihe niile. **16** Ọ bụ na e sitebeghị n'ihu anyị
wezuga ihe oriri niile, Ọ bụ na ọṅụ na obi ụtọ e sitebeghị
n'ụlọnsọ Chineke anyị pụọ? **17** Mkpụrụ ubi akpọnwụọla
n'ọkpụrụkpụ aja ala. Ụlọ a na-edebe ihe oriri atọgbọrọla
n'efu, a kwatuola ọba niile, n'ihi na mkpụrụ ọka niile
akpọọla nku. **18** Lee otu anụ ụlọ niile si eze ume! Igwe ehi
na-awagharị n'ihi na ha enweghị ebe ịta nri; ọ bụladị
igwe atụrụ nọkwa n'ọnọdụ ịta ahụhụ. **19** Gị Onyenwe
anyị, ka m na-akpọku, n'ihi na ọkụ erepịala ebe ịta nri
nke ụmụ anụ ụlọ. Ọkụ erechapụkwala osisi niile dị n'ọhịa.
20 Ọ bụladị ụmụ anụ ọhịa na-ebeku gị akwa, n'ihi na iyi
niile ataala, ọkụ erechapụkwala ebe ịta nri nke anụmanụ
niile nke dị n'ọzara.

2 Fụọ opi ịdọ aka na ntị na Zayọn. Ka a nụ ụda opi ịdọ
aka na ntị site n'elu ugwu nsọ m. Ka ndị niile bi n'ala ahụ
maa jijiji, n'ihi na ụbọchị ikpe nke Onyenwe anyị na-abịa,
ọ na-abịaru nso. **2** Ọ bụ ụbọchị ọchịchịrị na nke mgbarụ

ihu. Ọ bụ ụbọchị itiri ojii nke oke ọchịchịrị. Usuu ndị agha
dị ike nke ga-ekpuchi elu ugwu niile dịka chi ọbụbọ. Ha
hiri nne, nweekwa ike dị ukwuu. Ahụbeghị ụdị dịka ha na
mbụ, a gaghị ahụkwa ụdị ha ọzọ ruo ọgbọ niile nke na-
abịa. 3 Ọkụ na-ere na-aga ha n’ihu, ire ọkụ na-enwu oke
onwunwu dị ha n’azụ. Tupu ha abịaruo, ala ahụ na-ama
mma dịka ogige nke Iden, ma n’azụ ha, ala ubi niile dịka
ọzara nke tọgbọrọ n’efu, o nweghị ihe ga-agbanarị ịla
n’iyi ha. 4 N’ile anya, ha dịka ịnyịnya, ha na-ekwogharị
dịka ịnyịnya agha. 5 Ha ji ụzụ dịka ụzụ ụgbọala na-arịgo
elu ugwu. Ụzụ ha dịkwa ka ụzụ ọkụ nke na-erepịa ahịhịa
kpọrọ nkụ. Ha dịkwa ka ụzụ nke usuu ndị agha dị ike,
ndị na-aga ịlụ agha. 6 Egwu na-ejide ndị niile ha chere
ihu. Ihu ha na-agbarụkwa. 7 Ha na-ekwogharị dịka ndị
agha; ha na-arịgo mgbidi dịka ezi ndị agha. Ha na-aga
n’ahịrị n’ahịrị, na-ahapụghị onye ọbụla n’ije ha. 8 Ọ dịghị
onye na-anọchiri ibe ya ụzọ. Onye ọbụla na-aga n’ihu
n’ahịrị n’ahịrị. Ọ dịghị ngwa agha ọbụla pụrụ ịkwụsị ha,
ka ha na-aga n’ahịrị n’ahịrị. 9 Ha na-enukwasị obodo, na-
agbagharị n’elu mgbidi, na-arịgo, na-abakwa n’ime ụlọ;
na-abanye dịka ndị ohi site na oghereikuku niile. 10 Ala
na-ama jijiji n’ihu ha, eluigwe na-emekwa mkpọtụ. Ihu
anyanwụ na ihu ọnwa na-agbakwa ọchịchịrị, kpakpando
adịghịkwa enye ìhè. 11 Olu Onyenwe anyị dara n’ihu ndị
agha, ndị agha ya dị agụtaghị ọnụ, ha dịkwa ọtụtụ bụ
ndị na-edebe iwu ya. Ụbọchị ikpe nke Onyenwe anyị dị
ukwu bụrụkwa ihe dị egwu. Onye pụrụ ịnagide ya? 12
“Ọ bụladị ugbu a,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya,
“Jirinụ obi unu niile lọghachikwute m. Werekwanụ obubu

ọnụ, na ịkwa akwa, na iru ụjụ, lọghachikwutenụ m.” 13
Dọwakwaanụ obi unu, ọ bụghị uwe unu. Lọghachikwutenụ
Onyenwe anyị bụ Chineke unu, n’ihi na ọ bụ onye na-
eme amara, na onye obi ebere. Ọ bụ onye na-adịghị ewe
iwe ọsịịsọ. O jupụtara n’ịhụnanya. Ọ naghị eme ọsịịsọ
n’inye ntaramahụhụ. 14 Onye maara? Ma eleghị anya ọ
ga-alọghachite azụ tụgharịa obi ya, hapụrụ anyị ngọzị
ya, kwe ka eweta onyinye mkpụrụ ubi na onyinye ihe
ọṅụṅụ maka Onyenwe anyị bụ, Chineke unu. 15 Fụọ
opi ike n’ime Zayọn. Kpọsaa obubu ọnụ dị nsọ. Kpọkọta
nzukọ dị nsọ. 16 Chịkọtaa onye ọbụla, doo nzukọ ahụ
nsọ, ma ndị okenye, ma ụmụntakịrị, ma ụmụ na-aṅụ
ara. Kpọpụta nwoke lụrụ nwunye ọhụrụ site n’ụlọ ya, ya
na nwaagbọghọ lụrụ dị ọhụrụ site n’ebe nzuzo ya. 17
Ka ndị nchụaja, bụ ndị na-ejere Onyenwe anyị ozi, nọọ
n’etiti ebe ịchụ aja, na mpụta ọnụ ụlọ kwaa akwa. Ha
kpeekwa ekpere sị, “Zọpụta ndị gị, Onyenwe anyị. Ekwela
ka ihe nketa gị bụrụ ihe ịta ụta, n’etiti mba dị iche iche.
Ekwela ka ha sị, ‘Olee ebe Chineke ha nọ?’” 18 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị kworo ekworo n’ihi ala ya, nwee ọmịiko
n’ebe ndị ya nọ. 19 Onyenwe anyị zaghachiri ha sị, “Ana
m ezitere unu ọka na mmanya ọhụrụ, na mmanụ, nke ga-
ezuru unu, jukwa unu afọ. Agaghị m emekwa ka unu bụrụ
ihe ịkwa emo n’etiti ndị mba ọzọ. 20 “Aga m ewezuga
ndị agha ahụ si n’ugwu, zipụ ha n’ebe tere anya, m ga-
achụba ha n’ala kpọrọ nkụ, na ebe tọgbọrọ n’efu. Ndị nọ
n’ihu ga-erugbu n’osimiri Nnu dị n’ọwụwa anyanwụ; ndị
nọ n’azụ ka m ga-erugbu n’osimiri Mediterenịa dị n’ọdịda
anyanwụ. Isisi ọjọọ ya ga-esipụta, isisi nke ure ya ga-

arịgokwa.” N’ezie, ọ meela ihe ndị dị ukwuu dị iche iche.
21 Atụkwala egwu, gị ala Juda, kama ṅụrịa ọṅụ, nweekwa
obi ụtọ, n’ezie, Onyenwe anyị arụọla ọrụ dị ịtụnanya. 22
Atụla egwu, unu anụ ọhịa niile, n’ihi na ebe ịta nri unu
ga-ejupụtakwa n’ahịhịa ndụ. Osisi na-amị mkpụrụ ha,
osisi fiig, na osisi vaịnị na-amịkwa mkpụrụ n’uju. 23 Ụmụ
Zayọn, ka obi tọọ unu ụtọ, ṅụrịanụ ọṅụ n’ime ịdị mma
Onyenwe anyị, bụ Chineke unu. N’ihi na o nyela unu
mmiri ozuzo mbụ nke ọkọchị, n’ihi ịdị mma ya. Ọ na-ezite
ọtụtụ mmiri ozuzo, nke ọkọchị, na nke udu mmiri, dịka ọ
dị na mbụ. 24 Ebe ịzọcha ọka gị niile ga-ejupụtakwa na
mkpụrụ ọka, ebe ịnara mmanya gị niile ga-ejubiga oke
na mmanya na mmanụ ọhụrụ. 25 “Aga m enyeghachi
afọ niile nke igurube riri, ndị ahụ nke igurube ukwu na
igurube nta, na ụkpana, na ndị mbibi ọzọ riri, bụ usuu
ndị agha ahụ m zitere n’etiti unu. 26 Unu ga-eri ka unu
siri chọọ, rijuchaa afọ, unu ga-etokwa Onyenwe anyị bụ
Chineke unu, onye rụrụ ọrụ ebube ndị a n’ihi unu. Ọ
dịkwaghị mgbe ọzọ ihere ga-eme ndị m. 27 Mgbe ahụ
unu ga-amata na m nọ n’ebe a n’etiti ndị m Izrel. Unu
ga-amatakwa na naanị m bụ Onyenwe anyị bụ Chineke
unu, na ọ dịkwaghị onye ọzọ. Ihere agaghị emekwa ndị
m ọzọ. 28 “Ma emesịa, aga m awụkwasị mmadụ niile
Mmụọ m. Ụmụ unu ndị ikom, na ụmụ unu ndị inyom ga-
ebu amụma. Ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ. Ụmụ
okorobịa unu ga-ahụkwa ọhụ. 29 N’ụbọchị ahụ, aga m
awụsa mmụọ m ọbụladị n’ahụ ndị ohu m ndị nwoke na
ndị nwanyị. 30 Aga m egosi ihe ebube dị iche iche na
mbara eluigwe, na n’elu ụwa; a ga-ahụ ọbara, na ire ọkụ,

na ogidi anwụrụ ọkụ. 31 Anyanwụ ga-agbanwe ghọọ
ọchịchịrị, ọnwa ga-aghọkwa ọbara, tupu ụbọchị Onyenwe
anyị abịa, bụ ụbọchị ahụ dị ukwu dịkwa oke egwu. 32 Ọ
ga-erukwa na onye ọbụla nke na-akpọku aha Onyenwe
anyị ka a ga-azọpụta. N'ihi na ọ bụ n'elu ugwu Zayọn, na
n'ime Jerusalem ka mgbapụta ga-adị, dịka Onyenwe anyị
kwuru ya. Mgbapụta a ga-adịkwara ndị fọdụrụ ndụ, bụ
ndị ahụ Onyenwe anyị na-akpọ.

3 "N'ihi na, lee, n'ụbọchị ahụ, n'oge ahụ, mgbe m ga-
eweghachi akụnụba nke Juda na Jerusalem, 2 na m
ga-achịkọta mba niile nke ụwa, mee ka ha zukọọ na
Ndagwurugwu Jehoshafat. N'ebe ahụ, ka mụ onwe m ga-
ama ha ikpe, n'ihi ihe ha mere ihe nketa m, na ndị nke m
Izrel. N'ihi na ha chụsasịrị ndị m n'etiti mba niile, kee ala
m n'etiti onwe ha. 3 Ha fere nza n'ihi ndị m, were ụmụ m
ndị nwoke gbanwere ụmụ akwụna. Ha rere ụmụ m ndị
nwanyị n'ihi mmanya, n'ihi inweta mmanya ha ga-aṅụ. 4
"Ọ bụ gịnị ka unu nwere megide m, unu Taịa na Saịdọn,
na unu obodo ahụ niile dị gburugburu ala ndị Filistia? O
nwere ihe m mere nke unu na-akwụghachi m ụgwọ ya? Ọ
bụrụ n'ezie na unu na-akwụghachi m ụgwọ, mụ onwe
m ga-eji ọsọ kwụghachi unu ihe ọjọọ niile unu mere. 5
N'ihi na unu weere ọlaọcha m na ọlaedo m, burukwa
ihe dị oke ọnụahịa niile m nwere, bulaa ha n'ụlọnsọ chi
unu. 6 Unu refuru ndị Juda na ndị Jerusalem, resi ha
ndị Griik, si otu a wega ha n'ebe dị anya site n'ala ha.
7 "Lee, aga m esi n'ebe ahụ unu refuru ha kpọlite ha.
Aga m emekwa ka ihe ndị ahụ niile unu mere bịaghachi
unu n'isi. 8 Aga m ewere ụmụ unu ndị nwoke na ndị

nwanyị resi ha ndị Juda, ndị ga-eresi ha ndị Sheba, bụ
mba tere anya." Onyenwe anyị ekwuola ya. **9** Kwupụtanụ
nke a n'etiti mba niile: Jikerenụ agha! Kpọteenụ ndị dike
n'agha. Ka ndị agha niile a zụziri azụzi bịaruo nso ibu
agha. **10** Kpụgharịanụ mma oge unu ka ha bụrụkwa
mma agha, kpụgharịakwanụ mma ịkwa osisi unu ka ha
ghọọ ùbe. Ka onye na-adịghị ike kwuo sị, "Adị m ike!" **11**
Chịkọta onwe unu ọsịịsọ, bịa, unu mba niile, nọ n'ebe
niile. Zukọtaanụ n'ebe ahụ. Kpọdata ndị agha gị dị ike
Onyenwe anyị! **12** "Ka akpọlitekwa mba niile, mee ka ha
niile bịaruo na Ndagwurugwu Jehoshafat, n'ihi na ọ bụ
n'ebe ahụ ka m ga-anọ kpee mba nọ n'akụkụ niile ikpe. **13**
Tinye mma iwe ihe ubi, n'ihi na mkpụrụ ubi achaala. Bịa
zọchaa mkpụrụ vaịnị, n'ihi n'ebe ịzọcha mmanya ejula,
ebe ịnara mmanya gị niile ejubigakwala oke, n'ihi na ajọ
omume ha dị ukwuu." **14** Ọtụtụ igwe mmadụ, ọtụtụ igwe
mmadụ! Ha jupụtara na ndagwurugwu mkpebi ikpe ahụ!
N'ihi na ụbọchị Onyenwe anyị dị nso, na ndagwurugwu
mkpebi nhọrọ ahụ. **15** Anyanwụ na ọnwa ga-agbaji oji,
kpakpando agakwaghị enye ìhè. **16** Onyenwe anyị ga-
ebigbọ na Zayọn, olu ya ga-ada n'ime Jerusalem. Elu ụwa
na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji. Onyenwe anyị ga-
abụrụ ndị ya ebe mgbaba. Ọ ga-abụrụ ndị Izrel ebe e
wusiri ike. **17** "Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m
bụ Onyenwe anyị Chineke unu bi na Zayọn, n'ugwu m dị
nsọ. Jerusalem ga-abụ ebe dị nsọ. Ndị mba ọzọ agakwaghị
esite n'ime ya gabiga ọzọ. **18** "N'ụbọchị ahụ, mmanya
ọhụrụ ga-esi n'ugwu ukwu niile na-atapụtasị, mmiri ara
ehi ga na-erupụtakwa site n'ugwu nta niile; mmiri ga na-

asọkwa na ndagwurugwu niile nke Juda ebe mmiri si eru.
Isi iyi ga-esitekwa n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị sọpụta
dee Ndagwurugwu Shitim. 19 Ma Ijipt ga-atọgbọrọ n’efu,
Edọm ga-aghọkwa mkpọmkpọ ebe, n’ihi ihe ike ha mere
ndị Juda, bụ ndị ha kwafuru ọbara ndị aka ha dị ọcha
n’ala ha. 20 Ma Juda ga-abụ ebe mmadụ ga-ebi ruo mgbe
ebighị ebi. A ga-ebikwa na Jerusalem n’ọgbọ niile. 21 Aga
m ahapụ ịbọ ọbọ ọbara ha? Mba, agaghị m agụnye onye
ikpe maara dịka onye ikpe na-amaghị.

Emọs

1 Okwu ndị Emọs kwuru, onye bụ otu n'ime ndị ọzụzụ
atụrụ nke obodo Tekoa. Ndị a bụ ọhụ ọ hụrụ banyere Izrel.
Ọ hụrụ ọhụ a mgbe Uzaya bụ eze ndị Juda. N'oge ahụ kwa
ka Jeroboam nwa Joash na-achị Izrel. Ọ hụrụ ọhụ a afọ
abụọ tupu oke ala ọma jijiji ahụ adịrị. **2** Ọ sịrị, Onyenwe
anyị si n'ugwu Zayọn na-ebigbọ, o si na Jerusalem na-
eme ka olu ya daa ụda. Ebe ịta nri nke ndị ọzụzụ atụrụ
ga-eru ụjụ. Elu ugwu Kamel ga-akpọnwụkwa. **3** Otu a ka
Onyenwe anyị na-ekwu, "N'ihi njehie atọ nke Damaskọs,
na n'ihi njehie ha nke ugboro anọ, agaghị m ahapụ inye
ya ntaramahụhụ. N'ihi na ha azọpịala ndị m n'ime Gilead,
ha ji igwe ịzọcha mkpụrụ ọka nwere eze. **4** N'ihi ya, aga
m esunye ọkụ n'ụlọeze Hazael; ọkụ a ga-erepịakwa ebe
niile e wusiri ike nke Ben-Hadad. **5** Aga m etiji ibo ọnụ
ụzọ ama Damaskọs, aga m ekpochapụkwa ndị niile bi na
Ndagwurugwu Aven, na onye ahụ mkpara eze dị n'aka ya,
nke nọ na Bet-Eden. Ndị Aram ga-abụkwa ndị a dọtara
n'agha, ndị a ga-adọkpụrụ gaa Kia." Ka Onyenwe anyị
kwuru. **6** Otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu, "N'ihi njehie
atọ nke Gaza, e, n'ihi njehie nke anọ, agaghị m ahapụ
inye ya ntaramahụhụ, n'ihi na ha dọtara mmadụ niile
n'agha, ranye n'aka ndị Edọm. **7** N'ihi ya, aga m esunye
ọkụ na mgbidi niile nke Gaza, ebe ya niile e wusiri ike ga-
agba ọkụ. **8** Aga m egbu ndị Ashdọd, ma bibiekwa onye
ahụ na-achị Ashkelọn. Aga eweli aka m megide ndị Ekrọn,
ruo mgbe ndị Filistia fọdụrụ ga-ala n'iyi." Otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị sịrị. **9** Otu a ka
Onyenwe anyị na-ekwu, "N'ihi njehie atọ nke Taịa, e, n'ihi

nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ. N'ihi
na ha dọkpụrụ ọgbakọ ndị mmadụ renye n'aka Edọm
dịka ohu, ma chefuo ọgbụgba ndụ nwanne na nwanne dị
n'etiti ha. 10 N'ihi nke a, aga m esunye ọkụ na mgbidi
niile nke Taịa; ọ ga-eredakwa ebe ha niile e wusiri ike."
11 Onyenwe anyị na-ekwu, "N'ihi njehie atọ nke Edọm,
e, n'ihi nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
N'ihi na o ji mma agha chụọ nwanne ya ọsọ, o meghị
ebere, kama, o mere ka iwe ya dịgidesie ike; nrubiga oke
nke ọnụma ya akwụsịkwaghị akwụsị. 12 N'ihi ya, aga m
esunye ọkụ na Teman; ọ ga-erekwa n'ebe niile e wusiri
ike nke Bozra." 13 Ma otu a ka Onyenwe anyị na-ekwu,
"N'ihi njehie atọ nke Amọn, e, n'ihi nke anọ, agaghị m
ahapụ inye ya ntaramahụhụ, n'ihi na ha were mma agha
ha bọwaa afọ ụmụ nwanyị Gilead dị ime, n'ihi ime ka
oke ala ha saa mbara. 14 N'ihi nke a, aga m esunye ọkụ
na mgbidi niile nke Raba. Ọ ga-erepịakwa ebe ya niile e
wusiri ike. Oke ụzụ agha nke ga-ada dịka ụzụ oke ifufe, na
ụzụ egbe eluigwe ga na-ada n'ụbọchị ahụ. 15 Eze ha na
ndịisi ọchịchị ya ga-abụ ndị a dọtara n'agha, ndị ga-aga
biri n'ala ọzọ." Ka Onyenwe anyị sịrị.

2 Otu a ka Onyenwe anyị sịrị, "N'ihi njehie atọ nke Moab,
e, n'ihi nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
N'ihi na ha surere ọkpụkpụ eze ndị Edọm ọkụ, mee ha ka
ha ghọọ ntụ. 2 Ya mere, aga m ezite ọkụ na Moab, nke
ga-erepịa ebe niile e wusiri ike nke Keriọt. Moab ga-anwụ
n'ime ọgbaaghara, n'etiti mkpu agha, na ụda opi ike. 3
Aga m ala onyeisi ọchịchị ya n'iyi, gbukwaa ndị ozi niile
nọ n'okpuru ya." Ọ bụ Onyenwe anyị na-ekwu. 4 Otu a ka

Onyenwe anyị sịrị, “N’ihi njehie atọ nke Juda, e, n’ihi
nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ. N’ihi
na ha ajụla iwu Onyenwe anyị. Ha ajụkwala irube isi ha
n’ụkpụrụ ya. Ha abụrụla ndị e ji okwu ụgha duhie, bụ
okwu ụgha ndị ahụ nna nna ha gbasoro. 5 N’ihi nke a,
aga m esunye ọkụ na Juda, ọ ga-erepịa ebe niile e wusiri
ike nke Jerusalem.” 6 Otu a ka Onyenwe anyị sịrị, “N’ihi
njehie atọ nke Izrel, e, n’ihi nke anọ, agaghị m ahapụ inye
ya ntaramahụhụ. Ha na-ere ndị ezi omume n’ihi ọlaọcha,
reekwa ụmụ ogbenye n’ọnụ ahịa e ji azụ akpụkpọụkwụ
abụọ. 7 Ha na-azọpịa isi ndị ike na-adịghị, na-echi ha ọnụ
n’aja, na-ewezuga ndị dị umeala n’ụzọ ezi ihe. Nwoke na
nna ya na-edinakwuru otu nwaagbọghọ, si otu a merụọ
aha nsọ m. 8 Ha na-edina n’akụkụ ebe ịchụ aja ọbụla,
n’elu uwe ndị anatara na mbe. N’ime ụlọnsọ chi ha, ha
na-aṅụ mmanya ha natara dịka ihe nra. 9 “Ma a lara m
ndị Amọrait n’iyi n’ihu ha, ndị ahụ dị ogologo dịka osisi
sida, ndị sikwara ike dịka osisi ook. Alara m mkpụrụ ha dị
n’elu, na mgbọrọgwụ ha niile dị n’okpuru n’iyi. 10 Esitere
m n’ala Ijipt kpọpụta unu, duru unu gafee n’ọzara iri afọ
anọ, ime ka unu nweta ala ndị Amọrait. 11 “Ahọpụtara
m ụmụ unu ụfọdụ ka ha bụrụ ndị amụma, họpụtakwa
ụfọdụ ndị okorobịa unu ka ha bụrụ Nazirait. Unu ndị
Izrel, unu ga-agọ na nke a abụghị eziokwu?” Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara ya. 12 “Ma unu mere ka ndị
Nazirait ahụ ṅụọ mmanya. Unu nyekwara ndị amụma
iwu ka ha kwụsị ibu amụma. 13 “N’ihi ya, aga m abịada
unu n’ala n’ọnọdụ unu, dịka ụgbọala nke e bujuru ukwu
ọka si abịada. 14 Ịgba ọsọ agaghị azọpụta ọ bụladị ndị dị

nwe ụkwụ ọsọ, ndị dị ike agaghị agba onwe ha ume, ndị
bụ dike n’agha agaghị azọpụta onwe ha. 15 Ndị na-agba
ụta agaghị agbata ihe ọbụla, ndị nwere ụkwụ ọsọ agaghị
enwekwa ike ịgba ọsọ. Ọ bụladị onye ịgba ịnyịnya doro
anya agakwaghị enwe ike ịgbanarị ihe mberede nke ga-
abịakwasị ya. 16 Ndị obi siri ike n’etiti ndị dike unu, ga-
agbara ọtọ gbapụ ọsọ n’ụbọchị ahụ.” Otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri.

3 Nụrụnụ okwu ndị a nke Onyenwe anyị kwuru megide
unu, unu ndị Izrel, megidekwa ezinaụlọ ahụ niile nke
m kpọpụtara site n’ala Ijipt. 2 “Naanị unu ka m họọrọ
n’ime ezinaụlọ niile nke nọ n’elu ụwa; Ọ bụ n’ihi nke
a ka m ga-eji nye unu ahụhụ n’ihi mmehie unu niile.”
3 Mmadụ abụọ ga-esi aṅaa jekọọ ije ma ọ bụrụ na ha
enweghị nkwekọrịta? 4 Ọdụm ọ na-agbọ ụja n’ọhịa ma ọ
bụrụ na o nweghị anụ ọ hụrụ? Nwa ọdụm ọ na-ebigbọ
n’ime olulu ya, mgbe ọ dịghị anụ ọ dọgburu? 5 Nnụnụ ọ
na-ama n’ọnya dị n’ala ma ọ bụrụ na o nweghị ọnya e
siri ijide ya? Ọnya e siiri anụ ọ na-akụchi ma ọ bụrụ na
o nweghị ihe ọ matara? 6 Mgbe a fụrụ opi n’obodo, ọ
bụ na ndị bi n’ime ya adịghị ama jijiji? Mgbe mbibi na
ịla n’iyi dakwasịrị obodo ọbụla ọ bụghị Onyenwe anyị
mere ka ọ dị? 7 N’ezie Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị adịghị eme ihe ọbụla tutu ruo mgbe o buru
ụzọ gosi ya ndị na-ejere ya ozi bụ ndị amụma. 8 Ọdụm
agbọọla ụja, o nwere onye na-agaghị atụ egwu? Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị ekwuola okwu,
onye ga-ahapụ ibu amụma? 9 Kwusaanụ ya n’obodo niile
e wusiri ike nke Ashdọd na ebe niile e wusiri ike nke Ijipt,

sị, “Zukọtanụ n’elu ugwu niile nke Sameria ka unu hụ
oke ọgbaaghara nke dị n’etiti ya na mmegbu niile nke dị
n’etiti ndị ya.” **10** “Ha echezọọla ime ezi ihe.” Otu a ka
Onyenwe anyị kwupụtara, “bụ ndị ahụ na-akpakọba ihe e
zutere n’ohi na ihe e sitere n’aka ike pụnara ndị mmadụ
n’ime n’ụlọ ha niile e wusiri ike.” **11** N’ihi ya nke a bụ
ihe Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,
“Onye iro na-abịa! Ọ ga-agba ala gị gburugburu; ọ ga-
akwatu ebe niile gị bụ nke e wusiri ike, ma kwakọrọkwa
ihe niile dị n’ụlọ gị ndị ahụ e wusiri ike.” **12** Otu a ka
Onyenwe anyị sịrị, “Dịka onye ọzụzụ atụrụ si anapụta
naanị ọkpụkpụ ụkwụ abụọ maọbụ iberibe ntị site n’ọnụ
ọdụm, otu a ka a ga-esi zọpụta ụmụ Izrel bi na Sameria,
na nkuku isi ihe ndina na n’iberibe akwa ọma site n’elu
ihe ndina.” **13** “Nụrụ nke a, ma gbaanụ ama megide ụmụ
Jekọb,” ọ bụ otu a ka Onyenwe anyị, bụ Onyenwe anyị
Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, kwubiri. **14** “N’ụbọchị
ahụ, m ga-enye Izrel ahụhụ n’ihi mmehie ha, aghaghị m
imebikwa ebe ịchụ aja nke dị na Betel. Mpi dị n’ebe ịchụ
aja ka a ga-ebipụkwa, mee ka ha daa n’ala. **15** Aga m etida
ụlọ ndị niile ha wuru maka oge oyi, na nke ha wuru maka
oge okpomọkụ; aga m ebibikwa ụlọ ndị ahụ niile ha ji
ọdụ enyi wuo. Ọtụtụ ebe obibi ha niile ka a ga-etitukwa.”
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri ya.

4 Nụrụ okwu a, unu nne ehi nke Bashan, ndị na-ebi
n’elu ugwu Sameria, unu ndị inyom na-emegbu ndị
ogbenye, ma zọpịakwa ndị mkpa na-akpa, ndị na-asị
di ha, “welatara anyị ihe ọṅụṅụ” **2** Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị ewerela ịdị nsọ ya ṅụọ iyi,

sị, “Ụbọchị ahụ aghaghị ịbịa mgbe a ga-eji nko dọkpụrụ
unu pụọ; jiri nko azụ dọkpụrụ ọ bụladị onye ikpeazụ
n’ime unu. **3** Ọ bụ site n’oghere dị iche iche e mere na
mgbidi obodo, ka onye ọbụla ga-esi n’ahịrị n’ahịrị pụọ,
a ga-atụga unu n’ụzọ Hamon.” Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. **4** “Gaanụ na Betel, ma jehie. Jeenụ Gilgal
mee ka mmehie baa ụba. Butenụ ihe aja unu ụtụtụ niile.
Webatakwanụ onyinye otu ụzọ n’ụzọ iri unu n’ụbọchị
atọ ọbụla. **5** Chụọnụ aja nsure ọkụ dịka aja ekele, site
n’achịcha koro eko; kpọsaakwanụ banyere onyinye afọ
ofufu niile unu na-enye, nyaanụ isi banyere ha, unu bụ
ndị Izrel, n’ihi na nke a bụ ihe unu hụrụ n’anya ime.”
Otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **6** “E mere m ka unu
nwee eze dị ọcha n’obodo unu niile, mekwa ka ụkọ nri dị
n’ọnụmara unu niile ma unu alọghachikwuteghị m.” Otu
a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **7** “Ọzọkwa, Mụ onwe m
gbochikwara mmiri izoro unu, mgbe ọ fọdụrụ ọnwa atọ
tupu owuwe ihe ubi ebido. Enyere m otu obodo mmiri
ozuzo, ma gbochie ya izoro obodo nke ọzọ. Mmiri zoro
n’otu ubi, ma nke mmiri ezoghị na ya kpọnwụrụ. **8** Ndị si
obodo abụọ maọbụ atọ chọrọ mmiri ọṅụṅụ jee n’obodo
ọzọ, ma ha enwetaghị nke ha ji aṅụju afọ, ma n’ime ihe
ndị a niile unu alọghachikwuteghị m.” Otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara. **9** “Ezitere m ọrịa nchakpọ n’ubi unu
niile a gbara ogige, ya na ubi vaịnị unu niile, ọtụtụ oge,
werekwa ọrịa na-eripịa ihe ubi na ọmụma ebu bibie ha,
zitekwa igurube nke richapụrụ osisi fiig na osisi oliv unu
niile, ma nke a emeghị ka unu lọghachikwute m.” Otu a
ka Onyenwe anyị kwupụtara. **10** “Ezitere m n’etiti unu

ajọ ọrịa na-efe efe dịka ndị ahụ m zitere ndị Ijipt. Ejiri
m mma agha gbuo ụmụ okorobịa unu, mee ka a dọta
ịnyịnya agha unu n'agha. Emere m ka isisi ọjọọ ndị niile
nwuru n'ọmụma ụlọ ikwu unu jupụta imi unu, ma nke a
emeghị ka unu lọghachikwute m." Otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara. 11 "Akwaturu m ụfọdụ n'ime unu dịka mgbe
Chineke kwaturu Sọdọm na Gọmọra. Unu dịka ọlọkọ nkụ
ọkụ alọpụtara site n'ọkụ, ma unu alọghachikwuteghị m,"
otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 12 "N'ihi ya, ihe ndị a ka
m na-aga ime gị, gị bụ Izrel. Ebe ọ bụkwa na ejikerela
m ime gị ihe ndị a, jikere, O Izrel, izute Chineke gị." 13
Ma lee, onye na-akpụ ugwu niile, onye na-ekekwa ifufe,
nke na-ekpughekwa echiche uche ya nye mmadụ, onye
na-emekwa ka chi ọbụbọ ghọọ ọchịchịrị, na-azọchakwa
ugwu niile n'ọbụụkwụ ya, Onyenwe anyị Chineke Onye
pụrụ ime ihe niile bụ aha ya.

5 Nụrụnụ okwu ndị a, nke a ka m na-ekwu megide unu,
ọ bụ mkpu akwa maka gị ezinaụlọ nke Izrel: 2 "Izrel,
nwaagbọghọ na-amaghị nwoke, a daala, ọ gaghị ebilite
ọzọ, onye a gbahapụrụ n'ala nke aka ya, ọ dịkwaghị onye
ga-ekulite ya." 3 Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị na-asị Izrel, "Obodo unu nke na-ezipụ
puku ndị ike, ka naanị narị ga-afọdụ, obodo unu na-ezipụ
narị ndị ike ka naanị iri ga-afọdụrụ." 4 Ihe ndị a bụ okwu
Onyenwe anyị na-agwa ụlọ Izrel, "Chọọnụ m, ka unu dịrị
ndụ. 5 Unu achọla Betel, unu abanyekwala na Gilgal,
maọbụ ga ije ruo Bịasheba. N'ihi na Gilgal aghaghị ije
biri n'ala ọzọ, ebe Betel ga-aghọ ebe tọgbọrọ n'efu." 6
Chọọnụ Onyenwe anyị, ka unu dịrị ndụ, ka ọ gharakwa iji

ike bịakwasị ụlọ Josef, dịka ire ọkụ, ọ ga-erepịa ha. Betel
agaghị enwe onye ga-emenyụ. 7 Unu ndị na-eme ikpe
ziri ezi ka ọ ghọọ ihe ilu, na-ekpukwa ezi omume ihu
n’ala. 8 Onye mere kpakpando pleiades na orion, onye
na-emekwa ka oke ọchịchịrị ghọọ ụtụtụ, na-emekwa ka
ụbọchị ghọọ abalị, onye na-akpọ mmiri nke osimiri oku,
wụsa ha n’elu ala akọrọ, Onyenwe anyị bụ aha ya. 9 Onye
na-eme ka ịla n’iyi bịakwasị ndị dị ike n’otu ntabi anya,
na-emekwa ka ịla n’iyi bịakwasị ebe ahụ niile e wusiri ike.
10 Ọ dị ndị na-akpọ onye na-edebe ikpe ziri ezi n’ụlọikpe
asị, na-eleļịkwa onye na-ekwu eziokwu anya. 11 Unu
na-azọpịa ndị ogbenye, na-anapụ ha ukwu ọka wiiti ha.
Unu ewuolara onwe unu ụlọ nkume a wara awa, ma unu
agaghị ebi n’ime ha. Unu akụọla ubi vaịnị mara mma, ma
unu agaghị aṅụ ihe ọṅụṅụ ọbụla sitere n’ime ha. 12 N’ihi
na amaara m njehie unu niile, ka ha si baa ụba, matakwa
ọtụtụ mmehie unu niile. Unu na-emegbu ndị ezi omume,
na-erikwa ngarị. Ma na-achụpụkwa ndị ọ dịghị nke ha
nwere n’ọnụ ụzọ ama. 13 N’ihi ya, onye nwere uche na-
ekpuchi ọnụ ya n’oge ahụ, n’ihi na oge ndị ahụ dị njọ. 14
Chọsienụ ezi ihe ike, ọ bụghị ihe ọjọọ; ka unu dịrị ndụ.
Mgbe ahụ ka Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe
niile ga-anọnyere unu, dịka unu si kwuo. 15 Kpọọnụ ihe
ọjọọ asị, ma hụnụ ezi ihe n’anya. Meenụ ka ikpe ziri ezi
guzosie ike n’ụlọikpe unu. O nwere ike bụrụ na Onyenwe
anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe niile ga-enwe amara
n’ahụ ndị fọdụụrụ Josef. 16 N’ihi ya, nke a ka Onyenwe
anyị, Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Onyenwe anyị
na-asị, “Oke iti mkpu akwa aghaghị ịdị n’okporoụzọ niile;

ọ bụkwa n’ama niile ka ha ga-asị, azịgbakwa, azịgbakwa.
A ga-akpọ ndị ọrụ ubi ka ha bịa kwaa akwa, kpọọkwa
ndị na-eru ụjụ ka ha bịa tie mkpu akwa. 17 A ga-enwe
iti mkpu akwa n’ime ubi vaịnị niile, n’ihi na aga m esi
n’etiti unu gafee,” ka Onyenwe anyị kwuru. 18 Ahụhụ dịrị
unu, ndị ahụ na-achọsi ụbọchị Onyenwe anyị ike. Gịnị
mere unu ji achọ ụbọchị nke Onyenwe anyị ahụ? Ụbọchị
ahụ ga-abụ ọchịchịrị, ọ bụghị ìhè. 19 Ọ ga-adị ka onye si
n’ihu ọdụm na-agbapụ ma zute anụ ọhịa bịa, maọbụ onye
gbabara n’ụlọ ya izuike ma tụkwasị aka ya n’aja ụlọ, agwọ
ataa ya. 20 Ụbọchị Onyenwe anyị ọ gaghị abụ ụbọchị
ọchịchịrị, na-abụghị ìhè, nke oke ọchịchịrị, a na-agaghị
enwe ìhè ọbụla na ya? 21 “Akpọrọ m mmemme oriri na
ọṅụṅụ unu asị, ajụla m ya. Nnọkọ nke oke nzukọ unu
adịghị atọkwa m ụtọ. 22 A sịkwarị na unu bunyere m aja
nsure ọkụ unu na aja mkpụrụ ọka unu, agaghị m anabata
ha. Aja udo nke anụ unu gbara abụba abụrụghị m ihe
ọbụla. 23 Sitenụ n’ebe m nọ wezuga ụzụ ịbụ abụ unu.
Agaghị m ege ntị n’abụ ụbọ akwara unu. 24 Kama meenụ
ka ikpe ziri ezi na-asọgharị dịka mmiri, ka ezi omume na-
asọgharịbiga oke dịka iyi nke na-adịghị ata ata. 25 “Iri afọ
anọ ndị ahụ unu nọ n’ọzara, unu chụụrụ m aja, unu o
wetara m onyinye, unu ụlọ Izrel? 26 Unu ga-ebuli eze
unu Sakut elu, na arụsị Kayiwan, chi kpakpando unu, bụ
onyinyo unu, na chi niile a kpụrụ akpụ, nke unu kpụrụ
nye onwe unu. 27 Ya mere, aghaghị m ime ka e buru unu
gaa n’ala ndị ọzọ, n’ofe Damaskọs,” ka Onyenwe anyị,
Onye ahụ aha ya bụ Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru.

6 Ahụhụ dịrị ndị ahụ na-enweghị nsogbu n’ime Zayọn, na
ndị ahụ na-ebi n’izuoke n’ugwu Sameria, bụ ndị a maara
aha ha na isi mba nke mba niile, ndị agbụrụ Izrel niile na-
abịakwute. **2** Gaanụ Kalne, ka unu lee ya anya, site n’ebe
ahụ unu jeruo Hamat, obodo ukwu ahụ, mgbe ahụ unu
gbada jeruokwa Gat nke dị na Filistia Ha ọ kacha alaeze
abụọ unu mma? Ka ala ha ọ karịrị ndị nke unu? **3** Unu
na-ewezuga ụbọchị ọjọọ ahụ ma na-eme ka ụbọchị ihe ike
bịa ngwangwa. **4** Azịgba unu ndị na-edina n’elu akwa ọdụ
enyi, na-agbatị onwe ha n’elu ihe ndina ha, na-erikwa
anụ ụmụ atụrụ dị mma na ụmụ ehi e mere ka ha gbaa
abụba. **5** Ndị na-abụ abụ nke na-abaghị n’ụda ụbọ akwara,
ma were aka ha rụọra onwe ha ngwa egwu dịka Devid
mere. **6** Unu na-aṅụ mmanya site n’ọba; na-ete mmanụ
makarịsịrị mma, ma ịla n’iyi nke Josef adịghị ewute ha. **7**
N’ihi ya, unu ga-abụ ndị a ga-ebu ụzọ mee ka ha jee biri
n’ala ndị ọzọ. Na mberede, oke oriri unu na idina ala setịa
onwe unu ga-akwụsị. **8** Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị ewerela onwe ya ṅụọ iyi, Onyenwe anyị
Chineke Onye pụrụ ime ihe niile ekwupụtala sị, “Ihe arụ
ka mfụli elu nke Jekọb bụrụ m; ana m akpọkwa ebe ya
niile e wusiri ike asị. N’ihi ya, aghaghị m iwere obodo a
na ihe niile dị ya n’ime nyefee n’aka ndị ọzọ.” **9** Ma ọ
bụrụ na mmadụ iri afọdụ n’ime otu ụlọ, ha niile aghaghị
ịnwụ. **10** Ma ọ bụrụ na nwanna, bụ onye nke na-aga ịkpọ
anụ ahụ ndị a ọkụ, abata ibupụ ha n’ezi, ọ jụọ otu onye
nọ n’ime ime ụlọ ahụ sị, “O nwere onye ọzọ gị na ya nọ?”
Onye ahụ zaa, “Ọ dịghị,” mgbe ahụ nwanna ahụ ga-asị,
“Nọọ jụụ. Anyị agaghị akpọ aha Onyenwe anyị.” **11** N’ihi

na lee, Onyenwe anyị e nyela iwu. Ọ ghaghị itikpọsị ụlọ
ukwu ndị ahụ, tiriekwa ụlọ nta ndị ahụ niile. 12 Ịnyịnya ọ
na-agba ọsọ n'elu nkume? Mmadụ ọ na-eji ehi abụọ e
jikọtara ọnụ akọ elu osimiri? Ma unu atụghariala ikpe
ziri ezi mee ya ka ọ ghọọ nsi, mkpụrụ nke ezi omume ka
unu mekwara ka ọ ghọọ ihe ilu. 13 Unu ndị na-aṅụrị ọṅụ
n'ihi na unu meriri obodo Lo Deba, ndị na-asị, "Ọ bụghị
site n'ike aka anyị ka anyị nwetakwara Kanaịm?" 14 "Ma
lee, aghaghị m ime ka otu mba bilie imegide unu, ụlọ
Izrel," otu a ka Onyenwe anyị Chineke Onye pụrụ ime ihe
niile kwubiri ya. "Ha ga-emekpa unu ahụ site n'ụzọ niile
site na Lebo Hamat ruo ndagwurugwu Araba."

7 Ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
mere ka m hụ. Lee, ọ na-akwado igwe igurube nke ga-
abịa bibie ihe ubi niile ga-etopụta mgbe e burula ụzọ wee
ihe ubi nke mbụ nke a na-enye eze, dịka ihe ruuru ya. 2
Mgbe ha tachara ahịhịa niile dị n'ala ahụ, etiri m mkpu:
"Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị biko arịọọ
m gị, gbaghara. Jekọb ọ ga-esi aṅa guzosie ike? Lee, ọ
dịkarịrị nta." 3 Onyenwe anyị chegharịrị banyere ihe ndị
a. Onyenwe anyị kwuru sị, "Ihe dị otu a agaghị emekwa."
4 Ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
gosiri m: Lee, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị na-akpọku ọkụ iji ya kpee ikpe. Ọkụ ahụ repịara
ogbu mmiri, repịakwa ala ahụ niile. 5 Mgbe ahụ, asịrị m,
"Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị biko, arịọọ
m gị kwụsị! Olee otu Jekọb ga-esi guzosie ike? Lee na ọ
dịkarịrị nta!" 6 Onyenwe anyị chegharịrị banyere ihe ndị
a. Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwuru,

“Ihe dị otu a agaghị emekwa.” **7** Nke a ka o gosiri m, lee,
Onyenwe anyị na-eguzo n’akụkụ mgbidi nke e ji ihe ịtụ
mgbidi tụọ nke ọma, o jikwa ihe ịtụ mgbidi n’aka ya. **8**
Onyenwe anyị sịrị m, “Emọs, gịnị ka ị na-ahụ?” Asịrị m,
“Ihe ịtụ mgbidi.” Mgbe ahụ, Onyenwe anyị kwuru, “Lee,
mụ onwe m na-edo ihe ịtụ mgbidi n’etiti ndị m bụ Izrel,
agaghịkwa m esi ebe ha nọ gafee. **9** “Ebe niile e wuliri
elu nke Aịzik aghaghị ịbụ ebe e mebiri emebi, ebe nsọ
niile nke Izrel aghaghị ịbụ ebe tọgbọrọ n’efu, aghakwaghị
m iweli mma agha m elu iji megide ụlọ Jeroboam.” **10**
Mgbe ahụ, Amazaya onye nchụaja nọ na Betel zigaara
Jeroboam bụ eze Izrel ozi na-asị, “Emọs na-akwalị izu
nzuzo ka ọ megide gị n’etiti ụlọ Izrel, ala apụghị ibu
okwu niile sị ya n’ọnụ apụta. **11** Nke bụ ihe Emọs nọ na-
asị, “‘Jeroboam aghaghị ịnwụ site na mma agha, Izrel
aghakwaghị isite n’ala amụrụ ha jee biri n’ala ọzọ, dịka
ndị a dọtara n’agha.’” **12** Mgbe ahụ, Amazaya gwara Emọs,
“Gị onye ọhụ ụzọ, gbara ọsọ gbalaa ala Juda. Jee n’ebe
ahụ, rie achịcha nke sitere n’ibu amụma gị, nọrọkwa
n’ebe ahụ buo amụma gị. **13** Ebula amụma ọzọ na Betel,
n’ihi na ọ bụ ebe nsọ nke eze, ọ bụkwa ụlọnsọ ukwu nke
alaeze ya.” **14** Mgbe ahụ, Emọs zaghachiri Amazaya, “Ọ
dịghị mgbe m bụ onye amụma, abụkwaghị m nwa onye
amụma, kama abụ m onye na-elekọta igwe ewu na atụrụ,
na onye ọrụ na-azụ osisi sikamọ. **15** Ma Onyenwe anyị
sitere n’ebe ịzụ igwe ewu na atụrụ kpọpụta m, Onyenwe
anyị sịrị m: ‘Gaa buoro ndị m Izrel amụma.’ **16** N’ihi ya,
ugbu a nụrụ okwu Onyenwe anyị, ma unu na-asị, “‘Ebula
amụma megide Izrel, ekwukwala okwu megide ụlọ Aịzik.’

17 “Ya mere, otu a ka Onyenwe anyị kwuru, “‘Nwunye gị
ga-aghọ nwanyị na-agba akwụna n’ime obodo. Ụmụ gị
ndị nwoke na ndị nwanyị ka a ga-eji mma agha gbuo. A
ga-atụ ala gị n’ihe ọtụtụ, kewasịa ya nye ndị ọzọ, ma gị
onwe gị ga-anwụ n’ala rụrụ arụ. A ghakwaghị ịdọta Izrel
n’agha mee ka ha gaa biri n’ala ndị mba ọzọ.’”
8 Ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị
gosiri m. Otu nkata nke mkpụrụ osisi ọkọchị chara
acha jupụtara. 2 Ọ sịrị m, “Emọs, gịnị ka ị na-ahụ?”
A sịrị m: “Otu nkata nke mkpụrụ osisi chara acha
jupụtara n’ime ya.” Mgbe ahụ, Onyenwe anyị sịrị m, “Oge
ọgwụgwụ abịakwasịla ndị m, Izrel. Agaghị m ewezugakwa
ntaramahụhụ dịrị ha.” 3 Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị kwupụtara, “N’ụbọchị ahụ, abụ
niile nke a na-abụ n’ime ụlọnsọ ukwu ga-aghọ iti mkpu
akwa. Ọtụtụ, ọtụtụ ozu ndị nwụrụ anwụ, n’ebe niile ọbụla
ka atụpụsịrị ha! Mkpọtụ ọbụla adịghịkwa!” 4 Nụrụnụ
nke a, unu ndị na-azọpịa ndị mkpa na-akpa, na-emekwa
ka ụmụ ogbenye dị n’ala a gwụsịa, 5 na-asị, “Olee mgbe
ọnwa ọhụrụ ga-agafe ka anyị ree mkpụrụ ubi, na mgbe
ụbọchị izuike ga-agwụ ka anyị ree ọka wiiti?” Ka anyị jiri
ihe ọtụtụ dị nta, na ibuli ọnụ ngwa ahịa elu, na aghụghọ
site n’iji ihe ọtụtụ na-ezughị ezu. 6 Jiri ọlaọcha zụta ụmụ
ogbenye, jirikwa akpụkpọụkwụ abụọ anyị zụta ndị mkpa
na-akpa, ma reekọta ọka wiiti anyị zachatara n’ala ya na
ezi ọka wiiti. 7 Onyenwe anyị ewerela nganga Jekọb ṅụọ
iyi, “N’ezie, agaghị m echefu, ọ bụladị otu n’ime ọrụ niile
ha rụrụ.” 8 Ọ bụ na ala agaghị ama jijiji n’ihi nke a, ndị
niile bi n’ime ya ha agaghị eru ụjụ? Ala a niile ga-etoju

dịka osimiri Naịl, a ga-eme ka ọ maghariạ malie elu, ma
tachaa dịka iyi Ijipt. 9 “Ma n’ụbọchị ahụ,” otu a ka Onye
kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị kwubiri ya, “Aga
m eme ka anyanwụ daa n’etiti ehihie, ime ka ọchịchịrị
dịrị n’etiti oke ehihie nke ụbọchị. 10 Aghaghị m ime ka
ụbọchị oke oriri unu ghọọ ụbọchị iru ụjụ; gbanwee abụ
unu niile ka ha ghọọ abụ akwa. Aga m eme ka onye ọbụla
n’ime unu yiri akwa mkpe, meekwa ka unu kpụchaa isi
unu. Aga m eme ka ụbọchị ahụ dịrị ka ụbọchị a na-eru
ụjụ, n’ihi otu mkpụrụ nwa nwoke nwụrụ anwụ. Ọgwụgwụ
ya ga-adịka ụbọchị na-elu ilu ilu. 11 “Lee, ụbọchị ndị
ahụ na-abịa,” otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị kwubiri ya, “mgbe m ga-eziga oke ụnwụ
n’elu ala, ọ bụghị ụnwụ nke nri maọbụ nke akpịrị ịkpọ
nkụ nke mmiri, kama ọ bụ oke ụnwụ nke ịnụ okwu niile
nke Onyenwe anyị. 12 Ha ga-awagharị site n’otu osimiri
ruo n’osimiri ọzọ, sitekwa n’ugwu ruo n’ọwụwa anyanwụ;
ha ga-agbagharị n’elu na ala ịchọ okwu Onyenwe anyị,
ma ha agaghị achọta ya. 13 “N’ụbọchị ahụ, “ụmụ agbọghọ
ndị mara mma ile anya, na ụmụ okorobịa ndị dị ike ga-
ada mba n’ihi akpịrị ịkpọ nkụ. 14 Ndị ahụ na-eji mmehie
Sameria na-aṅụ iyi, ndị na-asị, ‘Dịka chi gị na-adị ndụ, gị
Dan,’ nakwa, ‘Ebe ọ bụ na chi ndị Bịasheba na-adị ndụ,’
ha ga-ada, ha agakwaghị ebilite ọzọ.”

9 Ahụrụ m Onyenwe anyị ka ọ guzo n’akụkụ ebe ịchụ aja,
ọ sịrị, “Tie ọnụ ogidi ndị a ihe, ruo mgbe mbata ọnụ ụzọ
ha niile mara jijiji. Tipịasịa ha n’isi mmadụ niile; aga m
ejikwa mma agha gbuo ndị niile fọdụrụ. Ọ dịghị onye ga-
agbapụ, ọ dịkwaghị onye ga-ewezuga onwe ya. 2 Ọ bụrụ

na ha egwuo ala ruo n’ala mmụọ, site n’ebe ahụ ka aka m
ga-esi dọlie ha, ọ bụrụkwa na ha arịgoruo ime eluigwe,
site n’ebe ahụ ka m ga-esi wedata ha n’ala. **(Sheol h7585)** **3**
Ọ bụrụkwa na ha ezoo onwe ha n’elu Kamel n’ebe ahụ ka
m ga-esi chọpụta ha, kpụrụ ha, a sịkwa na ha ezoo onwe
ha n’ala oke osimiri, n’ebe ahụ ka m ga-enye ajụala nke
mmiri iwu ka ọ taa ha. **4** Ọ bụrụ na a dọta ha n’agha mee
ka ha gaa biri n’ala ndị mba ọzọ, n’ebe ahụ aga m enye
mma agha iwu ka o gbuo ha. “Aga m elekwasị ha anya m
abụọ n’ihi ime ha ihe ọjọọ, ọ bụghị ihe ọma.” **5** Onyenwe
anyị, Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, onye na-
emetụ ala aka mee ka ọ gbazee, ime ka ndị niile bi n’ala
ruo ụjụ; ala ya niile bilie na-ebili dịka mmiri nke osimiri
Naịl, nke na-emesịakwa dajụọ dịka mmiri Ijipt. **6** Onye
na-ewu ụlọ elu ya n’eluigwe niile, na-eme ka ntọala ya dị
n’ụwa. Onye na-akpọ mmiri nke osimiri oku, ma na-awụsa
ha n’ala, aha ya bụ Onyenwe anyị. **7** “Ọ bụ na unu ndị
Izrel adịghị ka ndị Kush n’ebe m nọ?” Otu a ka Onyenwe
anyị kwupụtara. “Ọ bụ na-esighị m n’ala Ijipt kpọpụta
Izrel, site na Kafto kpọpụta ndị Filistia, ma kpọpụtakwa
ndị Aram site na Kia? **8** “N’ezie, anya Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị dịkwasịrị n’ahụ alaeze ahụ nke
na-emehie. Aghaghị m ịla ya n’iyi, kpochapụ ya site n’elu
ụwa, naanị na m agaghị ebibicha ụlọ Jekọb kpamkpam.”
Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **9** “Ma lee, mụ onwe m
gaje inye iwu, aga m ayọgharị ụlọ Izrel n’etiti mba niile
dịka e si ayọgharị ọka n’ime nyọ, ma ọ dịghị otu mkpụrụ
ọka n’ime ya nke ga-ada n’ala. **10** Ma ndị mmehie ahụ
niile nọ n’etiti ndị m, ndị ahụ na-asị, ‘Mbibi agaghị erute

anyị, anyị agaghị ezute ya, aghaghị ịnwụ site na mma
agha.’ 11 “N’ụbọchị ahụ, “aga m emekwa ka ụlọ ikwu
Devid dara ada guzoziekwa. Aga m emezi akụkụ ya niile
gbajiri agbaji, mee ka akụkụ ya niile dakpọsịrị adakpọsị
guzozie dịka ọ dị na mbụ. Aga m ewugharịkwa ya, mee
ka ọ dịrị ka ọ dị na mbụ. 12 Ka ha nwee ike inweta ndị
fọdụrụ n’Edọm tinyere mba niile dị iche iche bụ nke a
kpọkwasịrị aha m.” Otu a ka Onyenwe anyị onye ga-
emezu ihe ndị a niile kwubiri ya. 13 “Ụbọchị ndị ahụ na-
abịa, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri, “Mgbe onye na-akọ
ubi ga-agafe onye na-ewe ihe ubi, onye na-agha mkpụrụ
ka onye na-azọcha mkpụrụ vaịnị ga-agafekwa. Mmanya
ọhụrụ ga-esitekwa n’elu ugwu na-atapụta, ọ ga-esitekwa
n’ugwu nta niile na-asọpụta. 14 Aga m emekwa ka ndị m
bụ Izrel site n’obodo a dọtara ha n’agha lọta. “Ha ga-
ewugharị obodo niile tọgbọrọ n’efu, birikwa n’ime ha. Ha
ga-akụ ubi vaịnị a gbara ogige, ṅụọkwa mmanya si na ya.
Ha ga-arụkwa ubi a gbara ogige, riekwa mkpụrụ si na ya.
15 Aga m akụ Izrel n’ala ha. A gaghị ehopukwa ha ọzọ site
n’ala ahụ bụ nke m nyere ha.” Ọ bụ ihe Onyenwe anyị
Chineke unu kwuru.

Ọbadaya

1 Ọhụ nke Ọbadaya hụrụ. Otu a ka Onye kachasị ihe niile
elu, bụ Onyenwe anyị na-ekwu banyere Edọm. Anyị anụla
ozi si n'ọnụ Onyenwe anyị, e zipụla onyeozi ka ọ gaa mba
niile dị iche iche zie ha ozi, sị, "Bilikwanụ ka anyị gaa buo
agha megide ya." **2** "Lee, aga m eme ka ị dị nta n'etiti
mba dị iche iche; ị ga-abụ ihe a na-elelị anya nke ukwuu.
3 Nganga nke obi gị eduhiela gị, gị onye bi na mgbawa
niile nke nkume dị elu, onye ebe obibi ya dị n'ebe dị oke
elu. Gị onye na-ekwu n'ime obi ya, 'Onye ga-akpụdata m
n'ala?' **4** A sịkwarị na i felie elu dịka ugo, ọ bụrụkwa na ị
kpaa akwụ gị n'etiti kpakpando, aga m esite n'ebe ahụ
kpụdata gị n'ala." Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **5** "Ọ
bụrụ na ndị ohi abịakwute gị, e, ọ bụrụ na ndị na-apụnara
mmadụ ihe abịakwute gị n'etiti abalị, lee, ụdị mbibi na-
echere ịdakwasị gị! Ọ bụghị naanị ihe ha chọrọ ka ha ga-
ezuru? Ọ bụrụ na ndị na-aghọ mkpụrụ vaịnị abịakwute
gị, ọ bụ na ha agaghị ahapụrụ gị mkpụrụ ole na ole? **6** Ma
lee ka e si nyochapụtachaa ebe niile Ịsọ debere akụ ya,
lekwaa ka e si chịkọrọ akụ ya niile bụ nke zoro ezo! **7** Ndị
enyi gị niile aghọgbuola gị, nwee ike imegide gị, ndị gị na
ha na-adị na mma achụrụla gị ruo n'oke ala; ndị gị na
ha na-erikọ nri gị ga-esiri gị ọnya igbudu, ma ị gaghị
achọpụta ya. **8** "N'ụbọchị ahụ," otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri ya, "ọ bụ na mụ agaghị ala ndị oke amamihe niile
nọ n'Edọm n'iyi, bụ ndị nwere mmụọ nghọta nọ n'ugwu
Ịsọ? **9** Ndị gị bụ dike n'agha, o Teman, ka ụjọ ga-eri. Onye
ọbụlakwa nọ n'ugwu Ịsọ niile, ka a ga-egbuda n'agha. **10**
N'ihi na i gbuola ma mesokwa nwanne gị bụ Jekọb ihe ike.

Ihere ga-ekpuchi gị; a ga-alakwa gị n'iyi ruo mgbe ebighị
ebi. 11 N'ụbọchị ahụ, ị nọọrọ onwe gị, na-ele ndị ọbịa ka
ha na-akwakọrọcha akụnụba ya, sitekwa n'ọnụ ụzọ ama
ya gafee fee nza iji kerie Jerusalem. Ị dịkwa ka otu onye
n'ime ha. 12 Ma ị garaghị eleda nwanne gị anya n'ụbọchị
nsogbu ya, ị garaghị aṅụ ndị Juda n'ụbọchị ahụ e bibiri
ha. Ị garaghị anyara ha isi n'ụbọchị ahụ ha nọ na nsogbu.
13 I kwesighị isite n'ọnụ ụzọ ama ndị m zọọ ije n'ụbọchị
ha nọ na nsogbu, o zighị ezi na i ga-enwe obi aṅụrị n'oge
ihe ọjọọ bịakwasịrị ha, n'ụbọchị ha nọ na nsogbu, maọbụ
jiri aka ike pụnara ha akụ ha n'ụbọchị nsogbu ha. 14 I
kwesighị ịnọchi na ngalaba ụzọ igbu ndị na-agbapụ ọsọ
ndụ, maọbụ were ndị ha fọdụrụ ndụ nyefee ha n'aka ndị
iro ha, n'ụbọchị nsogbu ha. 15 "Ụbọchị nke Onyenwe anyị
dị nso nye mba niile. Dịka i si mee ndị ọzọ, otu ahụ ka a
ga-eme gị; ihe i metara ga-adị gị n'isi. 16 Dịka i si site
n'ugwu nsọ m ṅụọ ihe ọṅụṅụ otu a ka mba niile gbara
gị gburugburu ga-esi ṅụọ ma na-adagharị. Ha ga-aṅụ,
ṅụọ, ma ọ gaghị adị ha ka o nwere ihe ha na-aṅụ. 17 Ma
n'ugwu Zayọn ndị gbara ọsọ ndụ ga-afọdụ, ọ ga-adị nsọ,
ụlọ Jekọb ga-enwetakwa ihe nketa ha ọzọ. 18 Ụlọ Jekọb
ga-abụ ọkụ, ụlọ Josef ga-abụkwa ire ọkụ: ma ụlọ Ịsọ ga-
aghọkwa ukwu ọka. Ha ga-esunyekwa ha ọkụ ma rechapụ
ya. Ọ dịkwaghị ndị ga-afọdụ ndụ site n'ụlọ Ịsọ." Onyenwe
anyị ekwuola ya. 19 Mgbe ahụ, ndị bi na Negev ga-ebichi
n'ugwu ugwu Ịsọ, ndị si na Shefela ga-enwekọta ala ndị
Filistia. Ha ga-anọchi ala ubi niile nke ndị Ifrem na nke
Sameria. Ndị Benjamin ga-enwetakwa Gilead. 20 Ụmụ
Izrel gbara ọsọ ndụ gaa na Hala, ga-enweta, bido n'ala

Fonisia ruo Zarefat. Ndị ahụ e mere ka ha si Jerusalem
gaa biri na Sefarad, ga-enwetakwa obodo niile nke Negeb.
21 Ndị nnapụta ga-agbago n'ugwu Zayọn maka ịchị ugwu
Ịsọ niile. Mgbe ahụ alaeze niile ga-abụkwa nke Onyenwe
anyị.

Jona

1 Okwu Onyenwe anyị bịakwutere Jona nwa Amitai, na-
asị, **2** "Bilie, gaa Ninive, bụ obodo ukwu ahụ, kwusaa
okwu megide ya, n'ihi na ajọ omume ha abịarutela n'ihu
m." **3** Ma Jona gbapụrụ ọsọ site n'ihu Onyenwe anyị chee
ihu ya ije Tashish. O biliri jee Jopa, n'ebe ọ hụrụ ụgbọ
mmiri nke na-aga Tashish. Ọ kwụrụ ụgwọ ije ụgbọ, banye
isoro gaa Tashish ka o nwee ike gbapụ site n'ihu Onyenwe
anyị. **4** Ma Onyenwe anyị mere ka ifufe dị egwu malite ife
n'elu osimiri ahụ, ebili mmiri bidokwara na-amagharị,
chọọ itiwasị ụgbọ mmiri ahụ. **5** Mgbe ahụ, ndị niile na-
arụ ọrụ n'ụgbọ ahụ tụrụ oke egwu, malite itiku chi ha. Ha
malitekwara itufu ihe niile dị n'ụgbọ mmiri ahụ, ime ka
ụgbọ ahụ dị mfe. Ma n'oge ihe ndị a na-eme, Jona nọrịị
n'ala ala ụgbọ mmiri ahụ ebe o dinara ala na-arahụ ụra. **6**
Onyeisi ụgbọ jekwuru Jona sị ya, "Gịnị ka ị nọ n'ebe a na-
eme, ị na-arahụ ụra? Bilie, kpọkuo chi gị, ma eleghị anya
o nwere ike ileta anyị anya, meere anyị ebere, zọpụta
anyị." **7** Mgbe ahụ, ndị nọ n'ụgbọ sịrịtara ibe ha, "Bịanụ
ka anyị fee nza mata onye ihe ọjọọ dị otu a sị n'aka ya
bịakwasị anyị." Ya mere, ha fere nza, nza ahụ a maa Jona.
8 N'ihi ya, ha sịrị ya, "Gwa anyị, onye mere ka ihe dị otu
a bịakwasị anyị. Gịnị bụ ọrụ gị? Ebee ka i si bịa? Ị bụ
onye obodo ebee? Ole agbụrụ i si na ya pụta?" **9** Ọ sịrị,
"Abụ m onye Hibru, na onye na-akpọ isiala nye Onyenwe
anyị, bụ Chineke nke eluigwe, onye kere osimiri na ala
akọrọ." **10** Egwu dị ukwuu tụrụ ụmụ nwoke ahụ, ha sịrị
ya, "Gịnị ka i mere?" N'ihi na ha matara na o si n'ihu
Onyenwe anyị na-agbapụ ọsọ, n'ihi na ọ gwala ha rịị na ọ

bụ otu o si dị. 11 Ma ebili mmiri ahụ gara n'ihu na-amali
n'ike n'ike. N'ihi ya, ha sịrị, "Gịnị ka anyị ga-eme gị, nke
ga-eme ka osimiri dajụọ?" 12 Ọ gwara ha, "Bulienụ m
tụnye n'ime osimiri. Nke a ga-emekwa ka ọ dajụọ. N'ihi
na amaara m na ọ bụ n'ihi m ka ebili mmiri ọjọọ a ji na-
abịakwasị unu." 13 Kama, ndị ikom ahụ ji ike nyasie ụgbọ
ahụ ichigharị ya laghachi n'elu ala, ma ha enweghị ike.
N'ihi na oke osimiri ahụ na-amali elu karịa ka ọ dị na
mbụ. 14 Mgbe ahụ, ha tikuru Onyenwe anyị mkpu akwa
sị, "Onyenwe anyị, biko ekwela ka anyị nwụọ n'ihi ọnwụ
nwoke a. Biko, atụkwasịkwala ọbara nwoke a na-emeghị
ihe ọjọọ n'isi anyị, n'ihi na gị Onyenwe anyị emeela dịka i
si chọọ." 15 Ya mere, ha buliri Jona elu tụnye ya n'ime
osimiri ahụ, ebili mmiri ahụ dajụkwara. 16 Mgbe nke a
mere ndị ikom ahụ tụrụ egwu Onyenwe anyị nke ukwuu.
Ha chụụrụ Onyenwe anyị aja, kwekwa ya nkwa dị iche
iche. 17 Ma Onyenwe anyị akwadolarị otu azụ buru ibu ka
o loo Jona. Ya mere, Jona nọrọ n'afọ azụ ahụ ụbọchị atọ,
ehihie na abalị.

2 Mgbe ahụ, Jona sitere n'afọ azụ ahụ kpeere Onyenwe
anyị Chineke ekpere. 2 Ọ sịrị, "Esitere m n'ahụhụ m
kpọkuo Onyenwe anyị, ọ zakwara m. N'afọ ala mmụọ ka m
si tikuo gị, ị nụkwara olu akwa m. **(Sheol h7585)** 3 Ị tụnyere
m n'ime mmiri dị omimi, n'etiti oke osimiri. Osimiri
dịkwa m gburugburu, ebili mmiri gị na mmali mmiri gị
gabigakwara m n'isi. 4 Mgbe ahụ, asịrị m, 'E sitela n'ihu
gị chụpụ m; ma otu ọ dị, aga m elegidekwa anya m ọzọ
n'ebe ụlọnsọ ukwu gị dị.' 5 Mmiri gbara m gburugburu,
ruo n'olu m, ogbu mmiri na-erikpu m. Achara mmiri

kekụkwara m n’isi. 6 Arịdaruola m n’ala ugwu ugwu nke
osimiri, ala ahụ ihe ntụchi ya niile kpachitara m ruo
mgbe ebighị ebi. Ma i meela ka m si n’olulu pụta na ndụ,
Onyenwe anyị, bụ Chineke m. 7 “Mgbe mmụọ m na-ada
mba n’ike n’ike, e chetara m gị Onyenwe anyị, ma ekpere
m bịakwutere gị, n’ime ụlọnsọ ukwu gị dị nsọ. 8 “Ndị na-
arapara n’arụsị dị iche iche na-enweghị uru ha bara, na-
agbakụta ebere Chineke azụ. 9 Ma ọ bụ olu abụ ekele ka
mụ onwe m ga-eji chụọrọ gị aja. Aga m akwụghachi nkwa
niile m kwere. N’ihi na ‘Nzọpụta bụ nke Onyenwe anyị.’”
10 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị nyere azụ ahụ iwu, nke mere
ka ọ gbọpụta Jona n’ala akọrọ.

3 Mgbe ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru Jona ntị nke
ugboro abụọ na-asị, 2 “Bilie, jee n’obodo ukwu ahụ bụ
Ninive, kwusaara ya ozi ahụ m ziri gị.” 3 Jona biliri gaa
Ninive dịka okwu nke Onyenwe anyị si dị. Ninive bụ
nnọọ obodo dị ukwuu, nke ga-ewe ụbọchị atọ ịga ya
gburugburu. 4 Jona malitere ịba n’obodo ahụ, ma mgbe ọ
gara ije otu ụbọchị, o kwusara sị, “Iri ụbọchị anọ ka ọ
fọdụrụ tupu alaa Ninive n’iyi.” 5 Ndị Ninive kwenyeere
na Chineke, kpọsaa obubu ọnụ, ha niile site n’onye ukwu
ruo n’onye nta, onye ọbụla yikwasịrị uwe mkpe. 6 Mgbe
akụkọ a rutere eze Ninive ntị, o sitere n’ocheeze ya rituo,
wezuga uwe eze ya, yikwasị uwe mkpe, nọkwasịkwa na
ntụ. 7 Nke a bụ nkwusa ya n’ime Ninive: Nke a bụ iwu
sitere n’aka eze na ndị a maara aha ha: “Ka mmadụ ọbụla,
maọbụ anụmanụ, igwe ehi maọbụ anụ ụlọ ọbụla, ghara
idetu ihe ọbụla n’ọnụ, ka ha ghara iri ihe maọbụ ṅụọ
mmiri. 8 Kama ka onye ọbụla yiri akwa mkpe, ma mmadụ

ma anụmanụ, ka ha kpọkusikwaa Chineke ike, ka ha sikwa
n'ụzọ ọjọọ ha chegharịa, sikwa n'ọrụ ọjọọ ha na ime ihe
ike ha niile chegharịa. **9** Onye maara? Ma eleghị anya,
Chineke ga-ejide oke iwe ya, ma site n'ọmịiko ya wezuga
iwe ọkụ ya si otu a mee ka anyị ghara ịla n'iyi." **10** Mgbe
Chineke hụrụ ihe niile ha mere, na otu ha siri site n'ụzọ
ọjọọ ha niile chegharịa, Chineke chegharịrị uche banyere
ịla ha n'iyi. O mekwaghị ka nzube ya ibibi obodo ahụ
mezuo.

4 Ma ihe a jọrọ Jona njọ n'obi nke ukwuu, iwe ya dịkwa
ọkụ. **2** N'ihi ya, o kpeere Onyenwe anyị ekpere sị, "O,
Onyenwe anyị, nke a ọ bụghị ihe m kwuru, mgbe m nọ
n'ala m? Ọ bụ ya mere m ji chọọ ịgbalaga na Tashish
na mbụ n'ihi na amaara m na ị bụ Chineke onye na-
eme amara, na onye jupụtara n'obi ebere, na onye na-
adịghị ewe iwe ọsịịsọ, nke bara ụba n'ịhụnanya, onye
na-anaghị ata mmadụ ahụhụ dịka mmehie ya siri dị. **3**
Ugbu a, O, Onyenwe anyị napụ m ndụ m. Ọ ga-adị m
mma ịnwụ anwụ karịa ịdị ndụ." **4** Ma Onyenwe anyị
sịrị, "O ziri ezi na ị ga-esi otu a wee oke iwe dị ọkụ?" **5**
Mgbe ahụ, Jona si n'ebe ahụ pụọ jee nọdụ ala n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ nke obodo ahụ. O weere ahịhịa meere
onwe ya ụlọ ndo, nọdụ n'ime ya, chere ka ọ hụ ihe gaje
ime obodo ahụ. **6** Ma Onyenwe anyị Chineke rọpụtara
otu osisi nwere akwụkwọ sara mbara, nke tolitere n'elu
isi Jona, ka o ghọọrọ ya ndo ịnapụta ya n'ọnọdụ ahụ
mgbakasị. Jona ṅụrịrị ọṅụ maka osisi ahụ. **7** Ma n'isi
ụtụtụ echi ya, Chineke mere ka otu ikpuru pụta nke riri
osisi ahụ site n'ogwe ya, si otu a mee ka ọ kpọnwụọ. **8** O

ruo, mgbe anyanwụ wara, Chineke mere ka ifufe na-ekpo
ọkụ site n’ọwụwa anyanwụ, anyanwụ a chara Jona n’isi
nke ukwuu nke mere n’ike gwụsịrị ya. Ọ rịọrọ ka ọnwụ
gbuo ya, na-asị, “ọ ga a kaara m mma na m nwụrụ anwụ,
karịa na m dị ndụ.” **9** Ma Chineke sịrị Jona, “Ọ bụ ihe ziri
ezi ka i wee iwe maka osisi a?” Ọ sịrị, “E, ana m ewe oke
iwe, ọ bụladị na m chọrọ ịnwụ.” **10** Mgbe ahụ Onyenwe
anyị kwuru, “I nwere obi ebere n’ebe osisi a dị, nke ị na-
akụghị na nke i mekwaghị ka o too, bụ nke toro n’anyasị,
nwụọkwa n’anyasị. **11** Mụ onwe m, m ga-aghara inwe obi
ebere n’ahụ obodo ukwu a dịka Ninive, nke nwere ihe
karịrị narị puku ndị mmadụ na iri puku mmadụ abụọ, bụ
ndị na-amaghị nke bụ aka nri ha maọbụ aka ekpe ha, na
nke ọtụtụ anụmanụ dịkwa n’ime ya?”

Maika

1 Nke a bụ okwu Onyenwe anyị nke bịaara Maịka, onye
Moreshet, n'oge eze Jotam, Ehaz na Hezekaya, bụ ndị eze
Juda. Ọhụ nke ọ hụrụ banyere Sameria na Jerusalem. 2
Geenụ ntị, unu ndị mmadụ, unu niile, gee ntị, gị ụwa na
ndị niile bi n'ime ya ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ
Onyenwe anyị gbaa akaebe megide unu, bụ Onyenwe anyị
site n'ụlọnsọ ukwu ya. 3 Lee! Onyenwe anyị na-abịa! O si
n'ebe obibi ya na-abịa. Ọ na-abịa ma na-azọda ebe niile
dị elu nke ụwa. 4 Ugwu ukwu niile na-agbaze n'okpuru
ụkwụ ya, ndagwurugwu niile na-agbawa, dịka abụba dị
nso n'ọkụ, dịka mmiri si n'ebe dị elu na-asọdata 5 Ihe ndị
a bụ n'ihi njehie Jekọb, n'ihi mmehie niile nke ndị Izrel.
Gịnị bụ njehie Jekọb? Ọ bụghị Sameria? Gịnịkwa bụ ebe
dị elu nke Juda? Ọ bụghị Jerusalem? 6 "N'ihi ya, aga m
eme ka Sameria ghọọ mkpọmkpọ ebe, ebe a na-akụ osisi
vaịnị. Aga m awụnye nkume ya n'ime ndagwurugwu,
mekwaa ka ntọala ya pụta ihe. 7 Arụsị ha niile a pịrị apị
ka a ga-akụjisi; onyinye niile a na-ewebata n'ụlọ arụsị
ha ka a ga-akpọ ọkụ. Aga m ala arụsị niile ya a kpụrụ
akpụ n'iyi. Ebe ọ bụ na e si n'aka ndị na-agba akwụna
na-ewebata onyinye ndị a, a ga-eji ha kwụọ ụgwọ ịgba
akwụna." 8 N'ihi nke a, aga m akwa akwa, tikwaa mkpu
akwa. Aga m agbara ọtọ gbarakwa ụkwụ efu jegharịa. Aga
m akpọ mkpu dịka nkịta ọhịa, tipụkwa ube akwa dịka
ikwighịkwighị. 9 N'ihi na ọnya ya enweghị ngwọta, o
rutela na Juda. O rutelarị ma n'ọnụ ụzọ ama nke ndị m,
rukwaarị Jerusalem. 10 Unu ekwutela okwu ya na Gat;
unu akwakwala akwa ọbụla. Tụrụọnụ onwe unu n'uzuzu,

unu ndị Bet-Ofra. 11 Gabiganụ n'ụzọ unu, unu ndị bi na
Shafia. N'ọnọdụ ịgba ọtọ na ihere unu, unu ndị bi na
Zaanan abịakwala nso. Ndị Bet-Ezel na-eru ụjụ n'ihi na
e wezugala ndị na-eche unu nche. 12 Ndị bi na Marot
nọ n'oke ahụ mgbu na-eche ka ihe ọma bịa, n'ihi na
mbibi esitela n'aka Onyenwe anyị bịa, ruo n'ọnụ ụzọ ama
Jerusalem 13 Unu ndị bi na Lakish kegidenụ ịnyịnya unu
na-agba ọsọ n'ụgbọ agha. Ọ bụ n'ebe ahụ ka mmehie
nwaada Zayọn malitere, n'ihi na mmehie Izrel na-eme ka
a hụrụ n'etiti unu. 14 Ya mere, unu ga-enye Moreshet dị
na Gat onyinye mgbe unu na-agbapụ ọsọ. Ụlọ Akzib ga-
emesịa ghọọ ụlọ aghụghọ nye ndị eze Izrel. 15 Aga m
akpọbata onye ga-emeri unu ndị bi na Maresha n'agha.
Ndị a na-asọpụrụ nke Izrel ga-agbabanye n'Adulam. 16
Kpachaanụ isi unu n'ọnọdụ iru ụjụ n'ihi ụmụntakịrị ndị
ahụ ihe ha masịrị unu, meenụ ka isi unu kwọchaa dịka isi
udele, n'ihi na a ga-achụpụ ha site n'ebe unu nọ gaa mba
ọzọ.

2 Ahụhụ na-adịrị ndị na-eche ihe ọjọọ n'obi ha, na ndị
niile na-edina n'akwa ha na-eche ajọ echiche. Mgbe chi
bọrọ, ha na-arụzu ihe ha chepụtara, n'ihi na ikike imezu
ya dị n'aka ha. 2 Ha na-enwe anya ukwu n'ebe ubi ndị
ọzọ dị, were ha n'aka ike, na ụlọ dị iche iche, ha ewere ha
n'ike. Ha na-ejikwa aka ike nara ndị mmadụ ụlọ ha, ha
na-ezunara ha ihe nketa ha. 3 N'ihi nke a, Onyenwe anyị
na-asị, "Lee, ana m akwado ihe ọjọọ megide agbụrụ a,
nke unu na-enweghị ike isite na ya wezuga onwe unu.
Unu agaghị eji nganga na-ejegharịkwa, n'ihi na ọ ga-abụ
oge ọjọọ. 4 N'ụbọchị ahụ ha ga-akọcha unu, ha ga-abụrụ

unu abụ iru ụjụ iji ya kọchaa unu na-asị, ‘Anyị abụrụla
ndị lara n’iyi, e kesaala ihe nnweta nke ndị m, ọ napụla
m ha. O werela ubi anyị nyefee ha n’aka ndị ahụ meriri
anyị n’agha.’” **5** N’ihi ya, ọ dịkwaghị onye ga-afọdụ n’etiti
ọgbakọ nke Onyenwe anyị, onye ga-eji ihe ọtụtụ kee ala
ahụ site n’ife nza. **6** Ndị amụma ha na-asị, “Unu ebukwala
amụma.” “Unu ebukwala amụma banyere ihe ndị a, ihere
agaghị eme anyị.” **7** Ụdị ihe a o kwesiri okwukwu, gị ụlọ
Jekọb? “Ntachiobi Onyenwe anyị ọ gwụla? Ihe ndị a ọ bụ
otu o si eme?” “Ọ bụ na okwu m adịghị eme onye ụzọ ya
ziri ezi mma? **8** Ma ọ bụ unu na-ebili megide ndị m dịka
ndị iro. Unu na-eyipụ ndị na-agafe agafe uwe ọma ha yi
n’ahụ ha na-enweghị mmetụta, dịka a ga-asị na unu bụ
ndị si n’agha na-alọta. **9** Unu na-achụpụ ndị inyom ndị m
site n’ụlọ afọ ojuju ha. Ụmụ ha ka unu na-anapụ ngọzị m
ruo mgbe ebighị ebi. **10** Bilienụ, pụọnụ, n’ihi na ebe a
abụkwaghị ebe izuike, n’ihi na-emerụọla ya, e bibiela ya,
o bibikwaala, ruo na-ịrụzi ya agaghị adị ire. **11** Ọ bụrụ
na otu onye abịa buoro unu amụma ụgha na-asị, ‘Aga m
eburu unu amụma banyere mmanya na ihe ọṅụṅụ siri
ike,’ ọ bụ onye amụma dị otu a ka ndị a chọrọ. **12** “Aga m
achịkọta unu niile, gị Jekọb, aga m akpọkọta ndị niile
fọdụrụ n’Izrel n’otu ebe. Aga m akpọkọta ha dịka atụrụ
n’ime ọgba anụ, dịka igwe ewu na atụrụ n’ebe ịta nri ya,
ndị mmadụ ga-ejupụtakwa n’ebe ahụ. **13** Onye ahụ na-
egbuwa ụzọ ga-anọ n’ihu na-edu ha. Ha ga-etipukwa ọnụ
ụzọ ama ahụ, ma site na ya gafee. Eze ha ga-agabigakwa
n’ihu ha, Onyenwe anyị ga-anọ n’isi.”

3 Mgbe ahụ ekwuru m sị, “Geenụ ntị unu ndịisi ụlọ Jekọb,
na unu ndị na-achị ezinaụlọ Izrel. Ọ bụ na unu ekwesighị
ịmata ikpe ziri ezi **2** unu bụ ndị kpọrọ ezi ihe asị ma na-
ahụ ajọ ọrụ n’anya. Unu na-agba ndị m akpụkpọ na ndụ
na-agbapụkwa anụ ahụ kpuchiri ọkpụkpụ ha. **3** Unu na-
erida anụ ahụ ndị nke m, na-agba ha akpụkpọ, na-etijisi
ọkpụkpụ ha, na-egburi anụ ahụ ha, dịka anụ a na-esinye
n’ite.” **4** Mgbe ahụ ha ga-akpọku Onyenwe anyị, ma ọ
gaghị aza ha! Mgbe oge ahụ bịaruru, ọ ga-ezo ihu ha
site n’ebe ha nọ n’ihi ihe ọjọọ nke ha mere. **5** Ihe a ka
Onyenwe anyị kwuru: “Banyere ndị amụma bụ ndị na-
eduhie ndị m, mgbe ha nwere ihe ha ga-eri, ha na-ekwusa
‘Udo’ ma ọ bụrụ na mmadụ enyeghị ha nri, ha na-ebili
buo agha megide onye dị otu a. **6** Ya mere n’abalị ga-
abịakwasị ha, napụ ha ike ịhụ ọhụ; ọchịchịrị ga-ekpuchi
ha, ka ha ghara ịjụta ase ọbụla. Anwụ ga-ada n’ebe ndị
amụma ahụ nọ, ụbọchị ga-agbakwa ọchịchịrị nye ha. **7**
Ndị ọhụ ụzọ ka ihere ga-eme, ndị na-ajụ ase ka a ga-
emebọ. Ha ga-ekpuchi ihu ha, n’ihi na ọsịsa ọbụla agaghị
esite n’ebe Chineke nọ bịara ha.” **8** Ma mụ onwe m,
ejupụtara m n’ike, ejupụtara m na Mmụọ nke Onyenwe
anyị, jupụtakwa na mmụọ nke ikpe ziri ezi, na nke ịdị
ike ikwupụta nye Jekọb njehie ya, na nye Izrel mmehie
ya. **9** Geenụ ntị unu ndị na-achị ezinaụlọ Jekọb, na unu
ndịisi ezinaụlọ Izrel. Ndị kpọrọ ikpe ziri ezi asị, ma na-
ewere ihe niile na-ezighị ezi n’ọnọdụ ihe ziri ezi. **10** Ndị ji
ọbara wuo Zayọn, werekwa ajọ omume wuo Jerusalem.
11 Ndịisi ya na-ekpe ikpe n’ihi ngarị, ndị nchụaja ya na-
akụzi ihe n’ihi ụgwọ, ebe ndị amụma ya na-ajụta ase n’ihi

ego. Ma ha dabere na Onyenwe anyị na-asị, “Onyenwe
anyị ọ nọnyeereghị anyị? O nweghị ihe ọjọọ ga-abịakwasị
anyị.” 12 Ọ bụ n’ihi gị ka a ga-akọgharị Zayọn dịka ala ubi,
Jerusalem ga-aghọ ebe e kpokọtara nkume na ngwongwo
ụlọ dakpọrọ adakpọ, ugwu nke ụlọnsọ ukwu ahụ ga-aghọ
ebe dị elu nke oke ọhịa tochiri.

4 N’ụbọchị ikpeazụ, ugwu nke ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, ga-abụ nke eguzobere dịka ugwu dị elu karịa ugwu
niile, a ga-ebuli ya elu karịa ugwu nta niile, ndị dị iche
iche ga-eruba n’ime ya dịka iyi. 2 Ọtụtụ mba ga-abịa ma
sịkwa, “Bịanụ, ka anyị rigoruo ugwu Onyenwe anyị, ka
anyị gaa n’ụlọnsọ ukwu Chineke nke Jekọb. Ọ ga-akụziri
anyị ụzọ ya niile, ka anyị nwe ike jee ije n’okporoụzọ ya
niile.” Iwu ga-esi na Zayọn pụta, okwu Onyenwe anyị ga-
esitekwa na Jerusalem pụta. 3 Ọ ga-ekpe ikpe dị n’etiti ndị
dị iche iche, doziekwa esemokwu dị n’etiti mba na mba
ibe ya ruo ebe dị anya. Ha ga-akpụgharịkwa mma agha ha
niile, mee ka ha bụrụ mma oge, kpụgharịkwa ùbe ha ka
ha ghọọ mma ịkwacha osisi. Mba ọbụla agakwaghị ebuli
mma agha megide mba ọzọ, maọbụ zụọ onwe ha n’ịlụ
agha ọzọ. 4 Onye ọbụla ga-anọdụrụ onwe ya n’okpuru
vaịnị na n’okpuru osisi fiig ya, n’ihi na o nweghị onye ga-
eme ka ha tụọ egwu ọzọ. Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile ekwuola ya. 5 Mba dị iche iche ga-agagharị nke
ọbụla n’aha chi ya, ma anyị onwe anyị ga na-aga n’aha
Onyenwe anyị, bụ Chineke anyị ruo mgbe niile ebighị ebi.
6 “N’ụbọchị ahụ,” otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara, “aga
m achịkọta ndị ngwụrọ, chịkọtaa ndị ahụ niile e mere ka
ha biri na mba ọzọ, na ndị ahụ niile m mere ka ha ruo

ụjụ. 7 Aga m eme ka ndị ngwụrọ ahụ ghọọ ndị fọdụrụ
ndụ, meekwaa ka ndị ahụ a chụpụrụ achụpụ ghọọ mba dị
ike. Onyenwe anyị ga-esi n’ugwu Zayọn chịa ha site n’oge
ahụ ruo mgbe ebighị ebi. 8 Ma gị, ebe nche e wuliri elu
maka igwe atụrụ, ugwu nke nwaada Zayọn, ọchịchị a na-
achị na mbụ ga-adịghachikwara gị; bụ ọchịchị nke dịrị
nwaada Jerusalem.” 9 Gịnị mere i ji na-akwasị akwa ike?
Ọ bụ na i nweghị eze? Onye ndụmọdụ gị ọ nwụọla nke
mere na ihe ụfụ jidere gị dịka nwanyị ime na-eme? 10
Susie ude ike, gị nwaada Zayọn, dịka ịsụ ude nke nwanyị
ime na-eme, n’ihi na unu aghaghị ịhapụ obodo a jee biri
n’ọhịa. Unu aghaghị ịga Babilọn, n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ
ka a ga-esi napụta unu. Ebe ahụ ka Onyenwe anyị ga-
agbapụta unu site n’aka ndị iro unu. 11 Ugbu a, ọtụtụ mba
ezukọọla imegide gị; na-asị, “Ka e merụọ ya ka anya anyị
ṅụọ Zayọn.” 12 Ma ha amaghị ihe bụ uche Onyenwe anyị,
ha aghọtakwaghị nzube ya, na ọ chịkọtala ha dịka ukwu
ọka, na-ebuga ha n’ebe ịzọcha ọka. 13 “Bilie, zọchaa, gị
nwaada Zayọn, n’ihi na aga m enye gị mpi igwe. Aga m
enyekwa gị ụkwụ ọla bronz, ị ga-etijisikwa ọtụtụ mba.
Uru ha niile, nke ha nwetara n’ụzọ na-ezighị ezi, ka ị
ga-enye Onyenwe anyị. Akụnụba ha ka ị ga-enyekwa
Chineke nwe ụwa niile.”

5 Ugbu a doo ndị agha gị n’usoro, gị obodo nke usuu ndị
agha, n’ihi na e jirila mgbidi gbaa gị gburugburu ibuso
gị agha. Ha ga-eji mkpara tie onyendu Izrel na nti. 2
“Ma gị onwe gị, Betlehem Efrata, ọ bụ ezie na ị bụ obodo
dị nta n’etiti ndị ikwu Juda niile, ma onye ahụ ga-achị
Izrel ga-esi na gị pụta, bụ onye ahụ mmalite ya sitere na

mgbe ochie, sitekwa na mgbe ebighị ebi gara aga.” **3** Ya
mere, a ga-arara ha nye tutu ruo mgbe onye ahụ ime na-
eme mụpụtara nwa ya. Mgbe ahụ, ụmụnna ya niile ahụ
fọdụrụ ga-alọghachikwuru ndị Izrel. **4** Ọ ga-eguzo zụọ
igwe ewu na atụrụ ya, site n’ike nke Onyenwe anyị, na
site n’ịdị ukwuu nke aha Onyenwe anyị Chineke ya. Ndị
ya ga-anọkwa na-enweghị nsogbu, n’ihi na ịdị ukwuu ya
ga-eru na nsọtụ niile nke ụwa. **5** Ọ ga-abụkwa udo anyị.
Mgbe ndị Asịrịa ga-abata n’ala anyị n’ike, sikwa n’ebe
niile e wusiri ike nke anyị na-agafe, anyị ga-ahọpụta ndị
ọzụzụ atụrụ asaa, ọ bụladị ndịisi asatọ. **6** Onye ga-eji
mma agha chịa ala Asịrịa, jirikwa mma agha a mịpụtara
amịpụta chịa ala Nimrọd. Ọ ga-anapụta anyị site n’aka
ndị Asịrịa ahụ, mgbe ha ga-eji ike bata n’ala anyị, ma
zọrọkwa ije gafee oke ala anyị. **7** Mgbe ahụ, ndị fọdụrụ
afọdụ nke Jekọb ga-adị n’etiti ọtụtụ ndị mmadụ, dịka
igirigi si n’ebe Onyenwe anyị nọ abịa, maọbụ dịka mmiri
ozuzo ntakịrị na-ezokwasị ahịhịa, nke na-adịghị ele anya
mmadụ maọbụ chere ụmụ mmadụ. **8** Ndị fọdụrụ afọdụ
nke Jekọb ga-adịkwa n’etiti ọtụtụ ndị mmadụ dị ka ọdụm
n’etiti anụ ọhịa niile dị iche iche, e, dịka nwa ọdụm n’etiti
igwe atụrụ, nke na-azọda na-adọkasị mgbe ọ na-agabiga,
ma o nweghị onye ga-anapụta ya. **9** Aka gị ga-adị elu na
mmeri nke ndị iro ya, a ghakwaghị ịla ndị iro gị niile
n’iyi. **10** “N’ụbọchị ahụ kwa,” otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri, “Aga m ala ịnyịnya unu n’iyi site n’etiti unu,
kụjisiekwa ụgbọala unu niile. **11** Aga m ala obodo niile dị
n’ala unu n’iyi, dọdasịakwa ebe unu niile e wusiri ike. **12**
Aga m ala mgbaasị unu n’iyi, unu agaghị enwekwa ndị

na-ajụ mmụọ ọjọọ ase. 13 Aga m ala arụsị a pịrị apị unu
niile n'iyi, ya na nkume nsọ ahụ niile dị n'etiti unu. Unu
agakwaghị akpọ isiala nye ihe unu ji aka unu kpụọ. 14
Aga m ehopu ogidi arụsị niile nke dị n'etiti unu, mgbe m
ga-akụdasị obodo unu niile 15 Aga m esite n'oke iwe m
na ọnụma m bọọrọ onwe m ọbọ n'ahụ mba niile ndị ahụ
jụrụ irubere m isi."

6 Geenụ ntị n'ihe Onyenwe anyị na-ekwu, "Bilienụ ọtọ,
ma kwuonụ n'ihu ugwu niile ụzọ m siri mejọọ unu. Ka
ugwu nta niile nụkwa ihe i nwere ikwu. 2 "Ma ugbu a
geenụ ntị, unu ugwu niile, geenụ ntị, unu ntọala ebighị
ebi niile nke ụwa, n'ihi na Onyenwe anyị nwere ikpe
megide ndị nke ya. Ọ bụkwa Izrel ka ọ ga-arụso ụka. 3
"Unu bụ ndị m, gịnị ka m mere unu? Gwanụ m ụzọ m si
boo unu ibu arọ? Zaanụ m. 4 N'ihi na e si m n'ala Ijipt
kpọpụta unu. Agbapụtara m unu site na ịbụ ohu, nye unu
Mosis na Erọn na Miriam ka ha nyere unu aka. 5 Ndị m,
chetanụ ihe Balak eze Moab zubere na ihe Belam nwa
Beoa zara ya. Chetanụ njem unu site n'obodo Shitim ruo
obodo Gilgal, ka unu hụ nzọpụta nke Onyenwe anyị." 6
Gịnị ka m ga-eji bịa n'ihu Onyenwe anyị, ịkpọ isiala n'ihu
Chineke onye dị oke elu? M ga-eji onyinye aja nsure ọkụ
bịa n'ihu ya nke e ji ụmụ ehi gbara otu afọ chụọ? 7 Ọ
ga-atọ Onyenwe anyị ụtọ, bụ ọtụtụ puku ebule, ya na
iri puku mmanụ na-asọ dịka iyi? Aga m eji nwa mbụ m
chụọ aja njehie m, maọbụ mkpụrụ nke ahụ m chụọ aja
maka mmehie nke mkpụrụobi m? 8 N'ihi na o gosila gị, gị
mmadụ, ihe dị mma. Gịnịkwa bụ ihe ahụ Onyenwe anyị
na-achọ n'aka gị, Ọ bụ na ọ bụghị ikpe ziri ezi, na ịhụ ime

ebere n’anya, na iji obi dị umeala soro Chineke gị na-
eje ije? 9 Gee ntị! Olu Onyenwe anyị na-ada na-akpọku
ndị obodo ahụ, n’ezie, ịtụ egwu gị bụ inwe amamihe.
“Nụrụnụ olu mkpanaka na Onye hiwere ya. 10 Ọ ga-abụ
na m ga-echezọ akụ ị kpara n’ụzọ na-ezighị ezi, gị ụlọ
ajọ omume, ya na ihe ọtụtụ nke na-erughị eru unu ji
ere ahịa, bụ nke abụrụ ọnụ? 11 M ga-asị onye na-eji ihe
ọtụtụ aghụghọ azụ ahịa, na onye bu akpa nke ihe ọtụtụ
aghụghọ dị iche iche juru n’ime ya na aka ya dị ọcha? 12
Ndị ọgaranya unu bụ ndị na-eme ihe ike, ndị mmadụ
nọ n’ime gị na-agha ụgha, ire ha na-ekwu naanị okwu
aghụghọ. 13 N’ihi ya, ebidola m ịla unu n’iyi, na ime ka
unu bụrụ ndị e bibiri n’ihi mmehie unu 14 Unu ga-eri
nri ma afọ agaghị eju unu; afọ agaghị ejukwa unu eju.
Unu ga-ewezuga ihe, ma unu agaghị echekwa ha, n’ihi na
ihe ọbụla unu nwere ike chekwaa, ka m ga-ewere nyefee
n’aka mma agha. 15 Unu ga-akụ mkpụrụ, ma unu agaghị
ewe ihe ubi, unu ga-azọchapụta mmanụ oliv, ma unu
agaghị ete ya n’ahụ unu; unu ga-azọchapụtakwa mmanya
site na mkpụrụ vaịnị, ma unu agaghị aṅụ mmanya ya. 16
Unu edebela ụkpụrụ niile bụ nke Omri, na omenaala niile
nke ụlọ Ehab, unu gbasokwara ndụmọdụ ha niile. N’ihi
ya, aga m enyefe unu n’aka mbibi mee ka ndị gị ghọọkwa
ihe ọchị, unu ga-aghọkwara mba niile ihe nkọcha.”

7 Ahụhụ dịrị m! Adị m ka onye na-achịkọta mkpụrụ osisi
vaịnị n’ọkọchị, mgbe a ghọkọtachara mkpụrụ dị n’ubi
vaịnị. O nweghị ụyọkọ mkpụrụ vaịnị ọbụla fọdụrụ nke e
nwere ike ịta, o nwekwaghị mkpụrụ fiig buru ụzọ chaa
nke agụ ya na-agụsị m ike 2 Ndị ezi omume agwụla n’ụwa,

ọ dịkwaghị otu onye na-eme ihe ziri ezi fọdụrụ. Ha niile
na-echere oghere ịkwafu ọbara, ha ji ụgbụ na-achụta
nta, onye ọbụla na-achụ ụmụnne ya. 3 Ọrụ nke aka ha
abụọ na-arụpụta nke ọma bụ ajọ omume. Onyeisi na-ana
onyinye, onye ọkaikpe na-eri ngarị, ndị dị ike na-atụpụta
ihe masịrị ha, si otu a na-akpagbu eziokwu. 4 Onye nke
kachasị ibe ya ịdị mma n'ime ha dịka uke. Onye nke na-
eme ihe ziri ezi n'ime ha jọrọ njọ karịa ogige ogwu. Ma
ugbu a, ụbọchị Chineke na-eleta gị abịala, ụbọchị ahụ
ndị nche gị na-akụ ekwe ịdọ aka na ntị. Ugbu a bụ oge
ihe ịgba gharịị nye ha. 5 Ekwenyerela onye agbataobi
gị, atụkwasịla onye bụ ezi enyi gị obi. Kpachara anya
gị, n'ihe gbasara okwu ọnụ gị, ọbụla dị n'ebe nwunye
gị nọ. 6 N'ihi na nwa na-elelị nna ya anya. Nwa nwanyị
na-ebili megide nne ya. Nwunye nwa megidekwa nne di
ya, ndị iro mmadụ bụ ndị ezinaụlọ ya. 7 Ma mụ onwe
m, ana m ele Onyenwe anyị anya n'ihi inyeaka ya. Eji m
olileanya na-echere Chineke Onye nzọpụta m. Chineke m
ga-anụ olu m. 8 Achịkwala m ọchị gị onye iro m. Mgbe
m dara, aga m ebilitekwa. Mgbe m nọ n'ime ọchịchịrị,
Onyenwe anyị n'onwe ya ga-abụ ihe m. 9 N'ihi na m
emehiela megide ya, aga m anabatara onwe m ahụhụ
nke ọnụma Onyenwe anyị, tutu ruo mgbe ọ ga-ekpe ikpe
m, mee ka m guzosie ike. Ọ ga-akpọpụta m n'ìhè; aga m
elekwasịkwa ezi omume ya anya. 10 Mgbe ahụ, ndị iro
m ga-ahụ, ihere ga-ekpuchi onye ahụ sịrị m, "Olee ebe
Onyenwe anyị Chineke gị ahụ nọ." Aga m eji anya m hụ
mgbe ọ ga-ada, ọ bụladị dịka e si na-azọ ya ụkwụ, dịka
apịtị dị n'okporoụzọ. 11 Ụbọchị a ga-ewugharị mgbidi gị

niile na-abịa; ụbọchị a ga-eme ka oke ala gị saa mbara. 12
N'ụbọchị ahụ, ha ga-abịakwute gị, site na Asịrịa ruo na
obodo niile nke Ijipt, sitekwa n'Ijipt ruo Yufretis, site
n'osimiri ruo osimiri, sitekwa n'ugwu ruo n'ugwu. 13 Ma
ụwa ga-aghọ ebe tọgbọrọ n'efu n'ihi ndị bi n'ime ya, iji
kwụọ ha ụgwọ ihe ọjọọ niile ha mere. 14 Were mkpanaka
gị zụọ ndị gị, bụ igwe ewu na atụrụ nke ihe nketa gị,
ndị bi naanị ha n'oke ọhịa, n'ebe ịta nri nke ahịhịa ndụ
jupụtara. Kwere ka ha taa ahịhịa ndụ nke Bashan, na
nke Gilead, dịka na mgbe ochie. 15 "Dịka n'ụbọchị ahụ
unu sitere n'Ijipt pụta, aga m egosi ha ọrụ ịtụnanya m
niile." 16 Mba dị iche iche ga-ahụ ya, ihere ga-emekwa
ha, n'ime ịdị ike ha niile. Ha ga-ekpuchi aka n'ọnụ ha, ntị
ga-echikwa ha. 17 Ha ga-aracha aja dịka agwọ, na dịka
anụ dị iche iche, nke na-akpụ akpụ n'ala. Ha ga-eji ịma
jijiji si n'ebe ha e wusiri ike pụta. N'ihi egwu ha, ha ga-
abịakwute Onyenwe anyị bụ Chineke anyị. Ha ga-atụkwa
egwu gị. 18 Onye bụ chi ahụ dịka gị, nke na-agbaghara
ma na-ehichapụ mmehie na njehie nke ndị fọdụrụ afọdụ
n'etiti ihe nketa gị? Ị naghị anọgide na-ewe iwe ruo mgbe
ebighị ebi, kama ị bụ onye ọ na-atọ ụtọ inwe obi ebere. 19
Ọ ga-emekwara anyị ebere ọzọ. Ọ ga-azọdakwa mmehie
anyị n'okpuru ukwu ya, Ị ga-atụbakwa mmehie anyị niile
n'ebe dịkarịsịrị omimi nke oke osimiri. 20 Ị ga-egosi Jekọb
ntụkwasị obi, gosikwa Ebraham ịhụnanya gị, dịka ị ṅụọrọ
nna nna anyị ha n'iyi, site na mgbe ochie.

Nehum

1 Amụma banyere obodo Ninive. Akwụkwọ ọhụ Nehum,
onye obodo Elkosh. **2** Onyenwe anyị bụ onye ekworo,
bụrụkwa Chineke na-abọ ọbọ. Onyenwe anyị na-aga ịbọ
ọbọ, ọnụma jukwara ya obi. Onyenwe anyị na-abọ ọbọ
n'ahụ ndị iro ya, oke ọnụma ya na-adịgidekwa megide
ndị iro ya. **3** Onyenwe anyị adịghị ewe iwe ọsịịsọ; ma ọ
bụ onye ike ya dị ukwuu, Onyenwe anyị agaghị ahapụ
onye ikpe mara ka ọ laa na-enweghị ntaramahụhụ. Ụzọ
ya dị n'oke ikuku, na n'oke ifufe, igwe ojii bụ uzuzu nke
ụkwụ ya. **4** Ọ na-abasiri oke osimiri mba ike, mee ka ọ
taa, o mekwaala ka osimiri niile takọrọ. Bashan na Kamel
na-akpọnwụ, otu a kwa, n'osisi ndụ jupụtara Lebanọn
na-achanwụsị. **5** N'ihu ya, ugwu niile na-eme mkpọtụ,
ugwu nta niile na-agbazekwa, elu ụwa niile na-amakwa
jijiji n'ihu ya, ọ bụladị ụwa dum, na ndị niile bi n'ime
ya. **6** Onye ga-eguzogide oke iwe ya? Ọ bụkwa onye ga-
eguzosi ike n'iwe ya dị ọkụ? A wụpụla ọnụma ya dịka
ọkụ, e tipịasịala nkume niile ndị ahụ n'ihu ya. **7** Onyenwe
anyị dị mma. Ọ bụ ebe mgbaba n'ụbọchị nsogbu. Ọ na-
elekọta ndị niile na-atụkwasị ya obi, **8** ma ọ ga-eji idee
mmiri dị ukwuu gbuo ndị iro ya niile, ọ ga-achụba ndị
iro ya n'ọchịchịrị. **9** Kedụ izu ọjọọ unu na-agba megide
Onyenwe anyị ọ ga-eweta ihe niile n'isi njedebe; nsogbu
agaghị abịakwa nke ugboro abụọ. **10** Ha ga-abụ ndị a
tụhịkọtara n'etiti ogwu, ndị mmanya ha ṅụbigara oke
na-egbu, ha ga-ala n'iyi dịka ahịhịa kpọrọ nkụ. **11** Ọ
bụ n'ime gị, Ninive, ka otu onye si pụta, bụ onye ahụ
gbara izu ọjọọ megide Onyenwe anyị, na-echepụtakwa

ajọ atụmatụ. 12 Ihe a ka Onyenwe anyị kwuru, “Ọ bụ ezie
na ha siri ike, ma bakwaa ụba n’ọnụọgụgụ, ha ga-abụ
ndị a ga-egbutu na ndị ga-agabiga. Ọ bụ ezie na m ataala
gị bụ Juda ahụhụ, ma agaghị m atakwa gị ahụhụ ọzọ.
13 Ugbu a, aga m agbajipụ agbụ yoku ọ nyanyere unu
n’olu, tibikwaa ụdọ igwe e jiri kegide unu.” 14 Onyenwe
anyị enyela iwu ya banyere gị, Ninive: “Ị gaghị enwekwa
ụmụ ụmụ ndị ga-aza aha gị. Aga m ala arụsị unu niile a
pịrị apị na ndị a kpụrụ akpụ n’iyi, bụ arụsị ndị ahụ dị
n’ụlọnsọ nke chi unu niile. Aga m akwadokwa ili gị, n’ihi
na ị bụrụla onye jọgburu onwe ya na njọ.” 15 Lee, n’elu
ugwu niile ka ụkwụ onye ahụ na-eweta oziọma dị, bụ
onye ahụ na-ekwusa na udo ga-adị! Mee mmemme gị
niile gị Juda, mezukwaa nkwa niile i kwere. N’ihi na ndị
ajọ omume agakwaghị ebuso gị agha, n’ihi na a ga-ala ha
n’iyi kpamkpam.

2 Onye na-ebuso gị agha na-abịakwasị gị. Chee ebe gị
niile e wusiri ike nche. Chee ụzọ niile nche, mee ka ụkwụ
gị sie ike n’ala. Chịkọtakwa ike gị niile. 2 Onyenwe anyị
ga-eme ka ịma mma Jekọb laghachi, dịka ịma mma nke
Izrel ọ bụ ezie na ndị mbibi ebibiela ha, lakwaa alaka
osisi vaịnị ha niile n’iyi. 3 Ọta ndị agha ya na-acha ọbara
ọbara, ndị bụ dike n’agha yikwa uwe na-acha uhie uhie.
Igwe e ji wuo ụgbọ agha na-egbu amụma n’ụbọchị ahụ ha
na-ejikere agha, otu a kwa, ha na-efegharịkwa ùbe ha
eji osisi fịa mee. 4 Ụgbọ agha na-eme mkpọtụ dị ukwuu
n’ezi, ha na-agbagharị ihu na azụ n’ama niile. Ha na-
enwu dịka ire ọkụ, na-agbagharịkwa dịka amụma. 5 Ọ na-
akpọkọta ndị agha ya a zụziri azụzi, ma ha na-asọ ngọngọ

n’ije ha. Ha ji ọsọ gbaga ruo n’elu mgbidi ha, dozie ọta
nche ha niile n’usoro. 6 Ma e megheela ọnụ ụzọ ama
nke osimiri, ụlọeze na-amakwa jijiji. 7 E nyela ya ka ọ
bụrụ iwu na obodo a aghaghị ịbụ obodo a dọtara n’agha.
Ndị ohu ha ndị inyom so ha n’azụ na-akwa akwa dịka
nduru, na-etikwa aka n’obi. 8 Ninive dịka ọdọ mmiri nke
mmiri ya na-ehifusị. “Kwụsị! Kwụsị!” ka ha na-ebe, ma
ọ dịghị onye ga-ele anya n’azụ. 9 Kwakọrọnụ ọlaọcha,
kwakọrọnụ ọlaedo dịka ihe a kwatara n’agha. Akụnụba dị
n’ụlọakụ ya na ihe ndị ọzọ bara uru n’obodo ahụ, enweghị
ọgwụgwụ. 10 E bibiela ya. A gbahapụla ya, hapụ ya ka ọ
tọgbọrọ n’efu. Obi ndị nọ n’ime ya na-alọ mmiri, ikpere
ha niile na-ama jijiji, anụ ahụ ha niile na-amakwa jijiji,
ihu niile achaghariịakwala. 11 Ebeekwa ka ọgba ọdụm
ahụ dị ugbu a, bụ ebe ahụ ha na-anọ enye ụmụ ha nri,
ebe oke ọdụm na nne ọdụm na-ejegharị, na ebe ụmụ
ọdụm na-anọ na-atụghị egwu ihe ọbụla? 12 Ọdụm ahụ
na-adọgbu anụ na-ezuru ụmụ ya, nke na-anyagburu nne
ọdụm anụ, na-ekpoju anụ ọ dọgbutara n’ụlọ ya niile. Ebe
obibi ya jupụtara n’anụ ọ dọgburu. 13 “Edoola m onwe m
imegide gị,” otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile kwubiri, “Aga m esure ụgbọala gị niile n’anwụrụ
ọkụ, mma agha ga-ala ụmụ ọdụm gị niile n’iyi. Agaghị
m ahapụkwara gị anụ ọbụla ị ga-adọgbu n’ụwa. A gaghị
anụkwa olu ndị ozi gị ọzọ.”

3 Ahụhụ dịrị obodo ọbara, nke jupụtara n’ụgha, na ihe e
zutere n’ohi. Ọ dịghị mgbe ị na-adịghị adọgbu. 2 Ụda
ụtarị, ụda ụkwụ ụgbọ ịnyịnya, ikiri ụkwụ ịnyịnya na-
agba ọsọ, na mkpọtụ nke ụgbọ ịnyịnya agha! 3 Ndị agha

ịnyịnya, na-agbagharị na-efegharị mma agha na-egbu
amụma, na ùbe ha na-egbuke egbuke. Ndị e gburu egbu
dị ọtụtụ, ntụkọta ozu tọgbọrọ ebe niile, ozu a na-enweghị
ike ịgụta ọnụ, ndị mmadụ na-asọ ngọngọ mgbe ha na-
azọkwasị ozu ụkwụ na-agafe. **4** Ihe ndị a mere n'ihi
enweghị afọ ojuju nke agụụ nke onye na-akwa iko, onye
ji mma ile anya, nwanyị nwe mgbaasị dị iche iche, onye
ji mba dị iche iche n'agbụ site n'ịgba akwụna ya, na
ọtụtụ mmadụ dị iche iche site na mgbaasị ya. **5** "Edoola
m onwe m imegide gị," otu a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile kwubiri. "Aga m ekpughepụ uwe gị,
jiri ya kpuchie gị ihu, si otu a gosi mba niile nke ụwa
ọtọ gị. Ihere ga-emekwa gị n'ihu alaeze niile. **6** Aga m
awụkwasị gị ihe arụ dị iche iche, meso gị mmeso onye e
ledara anya, mekwaa ka ị bụrụ ihe ilere anya nye mmadụ
niile. **7** Ndị niile hụrụ gị ga-agbara gị ọsọ na-asị, 'Ninive
aghọọla ihe lara n'iyi, onye ga-eru ụjụ n'ihi ya?' Ebee
ka m ga-achọta onye ga-akasị gị obi?" **8** Ị dị mma karịa
Tibs, bụ obodo dị n'ọnụ mmiri Naịl, nke mmiri gbara
gburugburu? Osimiri ahụ bụ ihe o ji echebe onwe ya,
mmiri ahụ bụkwa mgbidi gbara ya gburugburu. **9** Kush
na Ijipt bụ agbamume ya nke na-enweghị ọgwụgwụ, Put
na Libịa sokwa bụrụ ndị enyemaka ya. **10** Ma otu ọ dị,
ebugara ya n'ala ndị ọzọ dịka ohu a dọtara n'agha. A
tụpịasịrị ụmụ ya a mụrụ ọhụrụ n'elu nkume, nke dị n'isi
okporoụzọ ya niile. E fekwara nza iji kesaa ndị ya niile a
na-asọpụrụ, e kekwara ndị ukwu ya niile mkpọrọ igwe. **11**
Gị onwe gị ga-aṅụbigakwa mmanya oke, ị ga-abụ onye
zoro onwe ya ezo, ma chọkwa ebe mgbaba n'ihi ịgbanarị

ndị iro gị. 12 Ebe gị niile e wusiri ike dịka osisi fiig nke
mkpụrụ mbụ ya chara n'elu ya. Ma mgbe a kwaghariri
ya mkpụrụ ndị ahụ na-adaba n'ọnụ onye na-eri ya. 13
Lee ndị agha gị, ha niile bụ ụmụ nwanyị n'etiti gị. E
megheela ọnụ ụzọ ama nke ala gị niile nye ndị iro gị. Ọkụ
erepịakwala na mkpọrọ e ji akpọchi ọnụ ụzọ unu niile. 14
Seta mmiri maka oge nnọchibido, mee ka ebe gị niile nke
ewusiri ike siekwa ike karịa. Gwupụta ụrọ, zọta aja, jiri
ụrọ ndị ahụ kpụtakwa aja, rụzikwaa ụlọ ahụ. 15 N'ebe
ahụ ka ọkụ ga-erechapụ gị, mma agha ga-egbutu gị. Ọ ga-
eripịa gị dịka igurube si erichapụ ihe niile dị ya n'ihu. Ọ
bụladị ma i mee onwe gị ka i hie nne dịka ụkpana, maọbụ
mụbaa dịka igurube. 16 Ị meela ka ndị ahịa gị mụbaa
n'ọnụọgụgụ, baa ụba karịa kpakpando dị n'eluigwe, dịka
igurube ha na-eripịa ala ahụ, gbasaa nku ha efelaga 17
Ndị nche gị bara ụba igurube, ndị ode akwụkwọ gị dịkwa
ukwuu n'ọnụọgụgụ dịka igwe igurube na-ebekwasị n'elu
mgbidi n'ụbọchị oyi. Ma mgbe anyanwụ wara, ha na-
efelaga; ọ dịkwaghị onye maara ebe ha feere gaa. 18 Eze
ndị Asịrịa, ndị ọzụzụ atụrụ gị na-ero ụra, ndị unu a na-
asọpụrụ adaala n'ụra ọnwụ. Ndị gị niile agbasasịala n'elu
ugwu niile, ọ dịkwaghị onye ha nwere nke ga-achịkọta
ha. 19 Ọ dịghị ihe nwere ike ime ka i si n'ọnọdụ ị nọ ugbu
a biliekwa. N'ihi na ọnya dị gị n'ahụ ga-egbu gị. Ndị niile
nụrụ ihe dakwasịrị gị ga-eji ọ̀nụ kụọ aka ha, n'ihi na onye
ka mmadụ ahụ bụ nke na-anụrụghị ụfụ nke enweghị obi
ebere gị?

Habakuk

1 Nke a bụ ozi Habakuk onye amụma natara. **2** Onyenwe
anyị, ruo ole mgbe ka m ga-anọgide na-eti mkpu ma ị
dịghị ege ntị? Ruo ole mgbe ka m ga na-etiku gị na-asị,
“Ihe ike, ihe ike!” ma ị dịghị azọpụta? **3** N’ihi gịnị ka i
ji eme m ka m na-ahụ ihe ọjọọ? Gịnị mere i ji anagide
mmegbu? Mbibi na ihe ike dị n’ihu m, na ịlụ ọgụ, na
esemokwu jupụtakwara ebe niile. **4** N’ihi ya, iwu na-ada
mba, ikpe ziri ezi adịghị agakwa n’ihu. Ndị ajọ mmadụ na-
agba ndị ezi omume gburugburu, nke mere ka ikpe ziri
ezi ghọọ ihe gbagọrọ agbagọ. **5** “Legide mba niile anya,
ka i hụ. Lee, ka o ju gị anya nke ukwuu. N’ihi na agaje m
ime ihe n’ụbọchị ndụ unu, nke unu na-agaghị ekwenye, ọ
bụladị ma akọọrọ unu ya. **6** N’ihi na lee, agaje m ime ka
ndị Kaldịa bilie, bụ mba ahụ na-adịghị eme ebere, na ndị
na-eme ngwangwa. Ha bụ ndị na-ebu agha na-ejegharị na
mba niile, ndị na-esite n’aka ike na-enweta ebe obibi nke
na-abụghị nke ha. **7** Ha bụ mba a na-atụ ụjọ, na ndị dịkwa
egwu. Ha bụ iwu nye onwe ha, ihe ha tụpụtara ka ha na-
eme. Ọ bụ onwe ha ka ha na-ebuli elu. **8** Ịnyịnya ha nwere
ụkwụ nkọ karịa agụ. Ha na-akpa ike karịa nkịta ọhịa nke
na-ejegharị n’anyasị. Ndị ịnyịnya agha ha na-awụ ọsọ,
ndị ha na-agba ịnyịnya na-esitekwa ebe dị anya na-abịa.
Dịka ugo nke na-efedata i buru nri ọ ga-eri. **9** Ha niile
na-abịa ime ihe ike. Ha ji ọsọ na-abịa dịka oke ifufe nke
ọzara. Ha na-abịa ịchịkọta ndị a dọtara n’agha dịka ha bụ
uzuzu. **10** Ha na-akwa ndị eze emo, jirikwa ndịisi ọchịchị
na-eme ihe ọchị. Ha na-achị ebe niile e wusiri ike ọchị,
na-ekpokọtakwa aja n’azụ mgbidi niile ịlụta ha n’agha.

11 Mgbe ahụ, ha na-esi n'ebe ahụ gabiga dịka ifufe, na-
agabigakwa ndị mehierenụ, bụrụkwa ndị ikpe mara, ndị
ike ha bụ chi ha." 12 Onyenwe anyị, Ọ bụ na ị dịghị site
mgbe niile ebighị ebi? Chineke m, na Onye Nsọ m, Ị gaghị
anwụ. Gị, Onyenwe anyị, họpụtara ha maka ikpe ikpe. Gị,
oke nkume m, emeela ka ha bụrụ ndị ga-enweta ahụhụ.
13 Ma anya gị dị ọcha nke ukwuu, na ọ dịghị elekwasị ajọ
ihe anya; ị naghị anabatakwa mmegbu. Ma gịnị mere i ji
gba ndị aghụghọ nkịtị? Gịnị mere i ji gba nkịtị mgbe ndị
ajọ omume na-eloda ndị bụ ndị ezi omume karịa ha? 14 I
meela ndị mmadụ ka ha dịrị ka azụ nke osimiri, e, dịka
anụ na-akpụ akpụ nke oke osimiri, nke na-enweghị onye
na-achị ha. 15 Onye iro nke ajọ omume juru obi, na-eji
nko ya na-egbu ha. Ọ na-ejikwa nko ụgbụ ya na-ejide ha.
Ọ na-achịkọta ha n'ụgbụ ya, si otu a na-aṅụrị ọṅụ, ma na-
etegharịkwa egwu ọṅụ. 16 N'ihi nke a, ọ na-achụ aja na-
esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ nye ụgbụ ya, n'ihi
na ọ bụ ụgbụ ya na-eme ka ọ na-ebi ezi ndụ, na-erikwa
nri kachasị mma 17 Ọ ga-aga n'ihu mgbe niile na-awụpụ
ihe o ji ụgbụ ya gbute na-ala mba niile n'iyi, dịka o si
masị ya, na-egosighị obi ebere ọbụla?

2 Aga m arịgoro n'elu ebe nche m, guzo onwe m n'ebe
nchekwa ahụ. Aga m echerekwa ịhụ ihe ọ ga-agwa m,
na ihe m ga-asa, banyere mkpesa ndị a. 2 Mgbe ahụ
Onyenwe anyị zara m sị, "Dee ọhụ ahụ n'elu mbadamba
nkume e ji ede ihe. Depụta ya nke ọma, ka onye na-agba
ọsọ nwee ike ịgụ ya. 3 N'ihi na e nwere ọhụ nke ga-adị ruo
oge a kara aka, ọ na-ekwu banyere oge ọgwụgwụ, Ọ gaghị
abụkwa ụgha. Ọ bụrụ na ọ dịka mmezu ya adịghị abịaru

ọsịịsọ, chere mmezu ya, n'ihi na ọ ga-emesịa mezuo, ọ
gaghị anọ tee aka. 4 "Lee, onye iro na-afụli onwe ya elu;
ọchịchọ ya ezikwaghị ezi ma onye ezi omume ga-esite
n'okwukwe ya dị ndụ. 5 N'ezie, mmanya na-eduhie ya
ụzọ, onye jupụtara na nganga, na-adịghị enwe ezumike.
Ebe ọ bụ na o nwere anya ukwu dịka ala mmụọ, ọ gaghị
enwekwa afọ ojuju dịka ọnwụ. N'ihi na ọ na-achịkọta
mba niile nye onwe ya, ọ na-adọtakwa ọtụtụ ndị mmadụ
n'agha. (Sheol h7585) 6 "Ndị a niile ha agaghị eji ịkwa emo
na nkọcha sị ya, "'Ahụhụ dịrị onye ahụ na-atụkọta ihe
e zutere n'ohi, ruo ole mgbe ka ị ga-anọ na-eme onwe
gị ọgaranya site n'ịnara ndị mmadụ ụgwọ n'ike?' 7 Ọ
bụ na ndị i ji ụgwọ agaghị abịakwasị gị na mberede?
Ọ bụ na ha agaghị eteta n'ụra, mee gị ka ị maa jijiji?
Mgbe ahụ ka ha ga-eji gị mee ihe ha chọrọ. 8 N'ihi na ị
kwakọtala akụ nke ọtụtụ mba dị iche iche, ndị ahụ fọdụrụ
ga-abịakwa kwakọrọ ihe niile i nwere. N'ihi na ị wụsịala
ọbara ndị mmadụ, i bibiela ọtụtụ ala na obodo na ndị
niile bi n'ime ha. 9 "Ahụhụ na-adịrị onye ahụ na-ewu ụlọ
ya site n'uru ọjọọ, nke na-ewukwasị akwụ ya n'ebe dị
elu, n'ihi ịgbanarị mbibi nke ga-abịa. 10 I sitela n'izuzu
ọjọọ gị mee ka mbibi bịakwasị ọtụtụ mmadụ, sị otu a
tufuo ndụ gị, ma wetakwara ezinaụlọ gị ihere. 11 Ọ bụladị
nkume ahụ e ji wuo mgbidi ga-eti mkpu megide gị. Osisi
e ji doo elu ụlọ ga-etikwa mkpu akwa za nkume ndị ahụ.
12 "Ahụhụ dịrị onye ahụ na-eji ọbara ewu obodo, nke na-
ejikwa ajọ omume eme ka obodo ahụ guzosie ike. 13 Ọ bụ
na ọ bụghị uche Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
na ndọgbu n'ọrụ niile nke mmadụ bụ na nkịtị, ihe e ji

afụnwu ọkụ, na oke ọrụ niile nke mba dị iche iche bụ ihe
lara n'iyi? 14 N'ihi na ụwa niile ga-ejupụta na ihe ọmụma
nke ebube Onyenwe anyị, dịka mmiri si ekpuchi oke
osimiri. 15 "Ahụhụ dịrị onye ahụ na-enye onye agbataobi
ya mmanya, nke na-anọgide na-agbanyere ya mmanya
tutu ruo mgbe mmanya bidoro igbu ya, ka o si otu a
hụ ọtọ ya anya. 16 Ihere ga-anọchi otuto na nsọpụrụ i
nwere. Ṅụọ ka ị bụrụ onye mmanya na-egbu. N'ihi na iko
dị n'aka nri Onyenwe anyị na-abịakwute gị. Ihere ga-
anọchikwa anya otuto gị. 17 Ihe ike ahụ i mere Lebanọn
ga-abịakwasịkwa gị. Mbibi i bibiri anụmanụ dị iche iche
ga-emekwa ka egwu ju gị obi. N'ihi na ị wụsịala ọbara
ọtụtụ mmadụ, bibie ala na obodo dị iche iche, bibiekwa
ndị niile bi n'ime ha. 18 "Gịnị bụ uru arụsị bara ebe ọ bụ
aka mmadụ kpụrụ ya? Kedụ uru igwe a kpụrụ akpụ bara,
bụ nke na-ekwu okwu ụgha? N'ihi na onye na-atụkwasị
ha obi na-atụkwasị obi ya n'ihe ahụ aka ya rụpụtara, n'ihi
na ọ bụ arụsị na-enweghị ike ikwu okwu ka o mere. 19
Ahụhụ dịrị onye ahụ na-agwa osisi okwu sị, 'Dịrị ndụ.' Ma
ọ bụ nkume nke na-apụghị ikwu okwu, 'Teta n'ụra.' O
nwere ike izi mmadụ ihe? Lee, ọ bụ ihe eji ọlaọcha na
ọlaedo machie, ma ọ dịghị nkuume ọbụla dị n'ime ya." 20
Ma Onyenwe anyị nọ n'ime ụlọnsọ ukwu ya. Ya mere, ka
ụwa niile dere duu n'ihu ya.

3 Nke a bụ ekpere Habakuk onye amụma kpere. Ọ dị
n'usoro Shiginot. Nke a bụ ihe o kwuru. 2 Onyenwe anyị
anụla m ihe niile e kwuru banyere ude gị. Ịdị ukwuu nke
ọrụ gị niile na-emekwa ka m dere duu n'egwu n'ihu gị,
Onyenwe anyị. Mekwaa ya ọzọ n'oge nke anyị, mekwaa

ka anụ akụkọ ya n'ọgbọ anyị. N'oke iwe gị chetakwa
ebere. 3 Chineke si na Teman bịa, Onye Nsọ ahụ sikwa
n'ugwu Paran. (Sela) Ebube ya na-ekpuchi eluigwe, otuto
ya jupụtakwara n'ụwa. 4 Ịma mma ya na-achapụta dịka
ihe anyanwụ ụtụtụ, ihe na-enwupụta site n'aka ya, ọ
bụkwa n'ebe ahụ ka e zoro ike ya. 5 N'ihu ya ka ajọ ọrịa
na-efe efe na-aga, oke mbibi na-esokwa ya n'azụ. 6 O
guzoro ọtọ yọgharịa ụwa; o lere anya, mee ka mba niile
maa jijiji. Ugwu ukwu ochie ahụ niile dara, ugwu nta
ochie ndị ahụ dakwara. N'ihi na ụzọ ya ga-adịgide ruo
mgbe niile ebighị ebi. 7 Ahụrụ m ụlọ ikwu nke Kushan ka
ha nọ ọnọdụ ụbọchị ọjọọ, na ebe obibi ndị Midia ka ha nọ
na oke ahụ ụfụ. 8 Ọ bụ osimiri, ka gị bụ Onyenwe anyị
were iwe megide? Ọnụma gị, ọ dị ukwuu megide iyi niile?
Oke iwe gị ọ bụ megide oke osimiri mgbe ị nọkwasịrị n'elu
ịnyịnya gị, nakwa n'elu ụgbọ ịnyịnya ị wetara ndị nke gị
mmeri? 9 I kpughepụrụ ụta gị, kpọọ oku ka a chịtara gị
ọtụtụ àkụ. (Sela) I ji osimiri dị iche iche kewaa ụwa. 10
Mgbe ugwu niile hụrụ gị ha nyagharịrị onwe ha n'ihi ihe
mgbu bịakwasịrị ha. Oke mmiri ozuzo gabigakwara. Ogbu
mmiri mere ka olu ya daa ụda, buliekwa ebili mmiri elu.
11 Anyanwụ na ọnwa guzokwara duu na mbara eluigwe,
mgbe ha hụrụ ihe nke àkụ gị, mgbe ha hụrụ amụma nke
ùbe gị gburu. 12 I sitere n'ọnụma gị zọgharịa ije n'ụwa,
sitekwa n'iwe gị zọchaa mba dị iche iche dịka ọka. 13 Ị
pụtara ịzọpụta ndị gị, ịzọpụta onye ahụ i tere mmanụ. Ị
zọpịara isi onyendu nke ala ajọ omume ahụ, gbawa ya ọtọ
site n'isi ruo n'ụkwụ. 14 Ọ bụ ùbe ya ka i ji mawaa ya
isi, mgbe ndị dike n'agha ya bịara dịka oke ifufe ịchụsa

anyị, mgbe ha si n'obi ụtọ ha chee na ha na-aga iripịa
ndị ogbenye e wedara n'ala, bụ ndị na-ezo onwe ha. **15** Ị
chịrịla ịnyịnya gị zọọ ije n'oke osimiri, kpagharịa mmiri
ukwu ndị ahụ. **16** Amara m jijiji n'obi m mgbe m nụrụ
ihe ndị a niile, egbugbere ọnụ m abụọ kụkọtara n'egwu,
ọkpụkpụ dị m n'ahụ malitere ire ure, mee ka ụkwụ m maa
jijiji. Ma aga m eji ndidi chere ụbọchị ọjọọ ahụ nke ga-
abịakwasị ndị ahụ na-abịa ibuso anyị agha. **17** A sịkwarị
na osisi fiig amaghị ifuru, na ọ dịghị mkpụrụ dị n'osisi
vaịnị, a sịkwa na mkpụrụ osisi oliv ebilata na ala ubi niile
emepụtaghị ihe oriri, a sịkwa na ọ dịghị atụrụ dị n'ọgba
anụ, na ọ dịkwaghị ehi nọ n'ụlọ anụmanụ, **18** mụ onwe m
ga-anọgide na-aṅụrị ọṅụ n'ime Onyenwe anyị. Aga m
etegharịkwa egwu ọṅụ n'ime Chineke Onye nzọpụta m.
19 Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị bụ ike m,
ọ na-eme ụkwụ m abụọ ka ha dịka nke ele. Ọ na-emekwa
ka m zọọ ije n'ebe niile dị elu.

Zefanaya

1 Nke a dịrị onyeisi abụ, n'ụbọ akwara m dị iche iche.
Okwu Onyenwe anyị nke rutere Zefanaya, nwa Kushi,
nwa nwa Gedaliya, bụ nwa Amaraya. Amaraya bụ nwa
Hezekaya. Ozi a bịara n'oge Josaya nwa Amọn, bụ eze
Juda. **2** "Aga m azachapụ ihe niile site n'elu ụwa," Otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri. **3** "Aga m azachapụ mmadụ
na anụmanụ. Aga m azachapụ ụmụ anụ ufe niile nke
dị n'eluigwe, zachapụkwa azụ niile nke dị n'osimiri, na
arụsị niile dị iche iche nke na-eme ka ndị ajọ mmadụ sụọ
ngọngọ." "Mgbe m kpochapụrụ mmadụ niile site n'elu
ụwa," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. **4** "Aga m esetipụ
aka m megide Juda, megidekwa ndị niile bi na Jerusalem.
Aga m ebipụkwa ndị niile na-efe Baal fọdụrụ n'ebe a,
na aha ndị nchụaja arụsị niile, ma ndị nchụaja niile na-
ekpere arụsị, **5** bụ ndị ahụ niile na-anọ n'elu ụlọ ha na-
akpọ isiala nye ọnwa na kpakpando, ha na ndị ahụ niile
na-akpọrọ Onyenwe anyị isiala, na-eji aha ya n'aṅụ iyi,
ma na-ejikwa Milkọm na-aṅụ iyi, **6** na ndị ahụ niile na-
alaghachi azụ site n'iso Onyenwe anyị, na ndị ahụ na-
adịghị achọ Onyenwe anyị, maọbụ jụta ase site n'aka ya."
7 Dere duu n'ihu Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe
anyị n'ihi na ụbọchị ikpe ya ahụ dị egwu na-abịa nso.
Onyenwe anyị ejikerela ịchụ aja; o doola ndị ọ kpọrọ oriri
nsọ. **8** "N'ụbọchị ịchụ aja nke Onyenwe anyị ahụ, aga m
ata ndịisi niile na ụmụ eze niile, na ndị niile na-eyi uwe
e si na mba ọzọ bubata ahụhụ. **9** N'ụbọchị ahụ, aga m
ata ha ahụhụ bụ ndị niile na-adịghị azọ ụkwụ n'ọnụ ụzọ
mbata, ndị ji ihe ike na aghụghọ na-emejupụta ụlọ arụsị

ha. 10 "N'ụbọchị ahụ," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri
ya, "olu iti mkpu akwa ga-esite n'Ọnụ Ụzọ Ama Azụ daa,
mkpu nke ịkwasi akwa ike ga-ada site n'ebe obibi ọhụrụ
ahụ, na ụzụ oke ntiwa site n'ugwu nta niile. 11 Kwasienụ
akwa ike unu ndị niile bi n'akụkụ ebe ahịa dị; n'ihi na a
ga-egbuchapụ ndị ahịa unu niile. Ndị niile na-eji ọlaọcha
azụ ahịa ka a ga-ebibi. 12 N'oge ahụ, aga m eji oriọna
nyobanyechaa anya n'akụkụ niile nke Jerusalem. Aga
m ata ndị ahụ niile na-anọ n'ahụ dị jụụ ahụhụ, bụ ndị
ahụ dọọrọ dịka ike mmanya a ṅụfọdụrụ aṅụfọ, ndị na-
eche n'obi ha sị, 'O nweghị ihe Onyenwe anyị ga-eme
anyị, maọbụ ihe ọma, maọbụ ihe ọjọọ.' 13 Akụ ha ga-abụ
ihe a kwakọrọ n'ike, a ga-akwatukwa ụlọ ha niile. Ọ bụ
ezie na ha ga-ewu ụlọ, ma ha agaghị ebi n'ime ha; ọ bụ
ezie na ha ga-akọ ubi vaịnị, ma ha agaghị aṅụ mmanya
si na ha." 14 Oke ụbọchị Onyenwe anyị na-abịa nso, ọ
na-abịakwa ọsịịsọ. Gee ntị! Iti mkpu akwa nke ụbọchị
Onyenwe anyị ga-adị ilu nke ukwuu. A ga-anụkwa ụzụ ndị
bụ dike n'agha n'ebe ahụ. 15 Ụbọchị ahụ ga-abụ ụbọchị
ọnụma, ụbọchị ahụhụ na mkpagbu, ụbọchị nsogbu na
mbibi, ụbọchị ọchịchịrị na oke obi ọjọọ, ụbọchị igwe ojii,
na oke ọchịchịrị, 16 ụbọchị opi ike na iti mkpu agha
imegide obodo niile e wusiri ike, na imegide akụkụ ụlọ
elu niile. 17 "Aga m eme ka oke nhụju anya bịakwasị ndị
mmadụ, mee ka ha jegharịa dịka ndị kpuru ìsì, n'ihi na ha
emehiela megide Onyenwe anyị. A ga-awụsịkwa ọbara ha
dịka uzuzu, tufukwaa anụ ahụ ha dịka nsị anụ. 18 Ọlaọcha
na ọlaedo ha agaghị azọpụta ha n'ụbọchị ọnụma nke
Onyenwe anyị ahụ." A ga-erechapụ ụwa niile site n'ọkụ

ekworo ya, n’ihi na ọ bụ na mberede ka ọ ga-eme ka ndị
niile bi n’ụwa gwụsịa.

2 Chịkọtaanụ onwe unu, e, chịkọtaanụ onwe unu, unu
ndị mba ihe ihere dịrị. **2** Tupu ụkpụrụ ahụ ewere ọnọdụ,
a chịpụ ụbọchị ahụ dịka igbugbo ọka nke ikuku na-
ebufu, tupu iwe ọkụ Onyenwe anyị abịakwasị gị, tupu
ụbọchị ọnụma nke Onyenwe anyị abịakwasị gị. **3** Chọọnụ
Onyenwe anyị, unu ndị niile dị umeala n’obi nọ n’ala
ahụ, unu bụ ndị na-eme ihe o nyere n’iwu. Gbasoonụ ezi
omume, gbasoonụ ịdị umeala n’obi, ma eleghị anya, a
ga-echebe unu n’ụbọchị iwe Onyenwe anyị. **4** N’ihi na o
nwekwaghị ndị ga-ebi n’obodo Gaza, obodo Ashkelọn ga-
atọgbọrọ n’efu. N’etiti ehihie ka a ga-ekpochapụ ndị niile
bi n’Ashdọd; a ga-ehopukwa Ekrọn. **5** Ahụhụ dịrị unu ndị
bi n’akụkụ oke osimiri, unu bụ ndị Keret; okwu Onyenwe
anyị na-emegide unu, Kenan, ala ndị Filistia. Ọ sịrị, “Aga
m ala gị n’iyi, ruo na ọ dịghị onye ga-afọdụ ndụ n’ime
gị.” **6** Ala nke dị n’akụkụ oke osimiri ahụ, ga-aghọ ebe
ahịhịa jupụtara nye ndị ọzụzụ atụrụ na ọgba igwe ewu na
atụrụ. **7** Ala nke dị n’akụkụ oke osimiri ga-aghọ ala nke
ndị ahụ fọdụrụ na Juda, ebe ha ga-achọtara anụ ụlọ ha
ahịhịa. Ha ga-anọkwa n’ụlọ ndị Ashkelọn nke tọgbọrọ
n’efu, dinaa ala zuru ike n’oge uhuruchi. Onyenwe anyị
Chineke ha ga-elekọta ha, mekwaa ka ha nwetaghachi
ihe nketa ha niile. **8** “Anụla m okwu ọjọọ niile, nke ndị
Moab, na ịkwa emo niile nke ndị Amọn, nụkwa ịbasị mba
ike ha megide ndị nke m na-anya isi na ha ga-ewere ala
ha. **9** N’ihi ya, dịka m na-adị ndụ,” otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel, kwubiri

ya, “aghaghị m ime ka Moab dịrị ka Sọdọm, mekwaa
ka Amọn dịka Gọmọra. Ha ga-aghọ ala ebe ahịhịa na-
adụ ogwu ogwu na-eru, ebe olulu nnu jupụtara, na ebe
tọgbọrọ n’efu ruo mgbe ebighị ebi. Ndị m, ndị fọdụrụ
ga-akwakọrọ akụnụba ha, ndị fọdụrụ ndụ na mba m ga-
eketa ala ha.” **10** Ihe ndị a bụ ụgwọ ọrụ ha ga-anata n’ihi
ịnya isi ha, na n’ihi nkọcha na ịkwa emo ha megide ndị
nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. **11** Onye dị
egwu ka Onyenwe anyị ga-abụ n’ebe ha nọ, mgbe ọ lara
chi niile nke ụwa n’iyi. Mba niile dị n’ebe dị anya ga-akpọ
isiala nye ya, onye ọbụla n’ala nke aka ya n’ụwa niile. **12**
“Unu ndị Itiopia, a ghaghị iji mma agha gbuo unu.” **13** Ọ
ga-esetipụ aka ya megide ndị bi n’akụkụ ugwu, laa Asịrịa
n’iyi. Ninive ga-aghọ ebe tọgbọrọ n’efu, ọ ga-aghọkwa
ala kpọrọ nkụ, dịka ọzara. **14** Igwe anụmanụ dị iche iche
na igwe ehi ga-amakpu n’ebe ahụ, ha na ihe e kere eke
dị iche iche. Ikwighịkwighị nke ọzara na okwolo ga-anọ
ọnọdụ abalị n’isi ogidi ya niile ahụ. Ụda olu ha ka a ga-
anụ site na mpio-ikuku, mkpọmkpọ aja ga-adị na mbata
nke ọnụ ụzọ niile, ibo ọnụ ụzọ niile e ji osisi sida mee
ga-egherekwa oghe. **15** Nke a bụ obodo ukwu ahụ, nke
na-aṅụrị ọṅụ oriri, nke na-ebikwa na-enweghị ihe egwu
ọbụla; nke na-asị onwe ya, “Ọ bụ mụ onwe m! Ọ dịghị
onye ọzọ ma ewezuga m.” Ma ugbu a, lee otu o si bụrụ
ebe tọgbọrọ n’efu; lee ka o si bụrụ ebe ụmụ anụ ọhịa bi.
Onye ọbụla si n’akụkụ ya na-agafe aghaghị ịma ọsụ, ma
fufekwaa isi ya.

3 Ahụhụ dịrị obodo ahụ ndị mmegbu, na ndị na-enupu
isi, na ndị rụrụ arụ jupụtara n’ime ya. **2** Ọ naghị ege onye

ọbụla ntị, ọ dịghị anabata ịdọ aka na ntị. Ọ dịghị atụkwasị
Onyenwe anyị obi, ọ dịkwaghị abịakwute Chineke ya nso.
3 Ndịisi nọ n'etiti ya dịka ọdụm na-agbọ ụja, ndị ọkaikpe
ya dịka nkịta ọhịa na-achụ nta anyasị, nke ihe ọ chụtara
na nta adịghị anọ tutu chi abọọ. 4 Ndị amụma ya bụ ndị
ndu rụrụ arụ, ha bụkwa ndị aghụghọ. Ndị nchụaja ya na-
emerụ ebe nsọ na-ejikwa ike emebi iwu. 5 Ma Onyenwe
anyị, onye nọ n'etiti ya bụ onye ezi omume. Ọ nakwaghị
eme ihe ọjọọ. Ụtụtụ niile ka ọ na-eme ka ikpe ziri ezi
ya pụta ìhè; ụbọchị ọbụla ọ naghị ahapụ igosi ya, ma
ndị ajọ omume enweghị ihere. 6 "Egbuchapụla m mba
niile dị iche iche, kwatukwaa ebe ha niile e wusiri ike.
Ahapụla m okporoụzọ ha ka ọ bụrụ ihe a gbahapụrụ
agbahapụ, ọ dịkwaghị onye na-esi na ha agabiga. A laala
obodo ha niile n'iyi, ọ dịkwaghị onye fọdụrụ, ọ bụladị
otu onye. 7 Asịrị m, banyere Jerusalem, 'N'ezie, ị ga-
atụ egwu m, ma nabatakwa ntụziaka.' Mgbe ahụ, agaghị
ebibi ebe mgbaba ya, ma ọ bụkwanụ ntaramahụhụ m
niile agaghị abịakwasịkwa ya. Ma otu ọ dị, ọ nụrụ ha ọkụ
n'obi ịga n'ihu mee omume rụrụ arụ n'ihe niile bụ nke ha
mere. 8 N'ihi nke a, cherenụ m," otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri, "n'ụbọchị ahụ m ga-ebili ịgba akaebe. Mkpebi m
bụ ịchịkọta mba niile dị iche iche, na ịkpọkọta alaeze
niile, ịwụkwasị ha oke iwe m, ọ bụladị ọnụma niile nke
iwe m. Ọkụ, nke iwe si n'ekworo m, ka a ga-eji rechapụ
ụwa niile. 9 "Mgbe ahụ, aga m anụcha egbugbere ọnụ ndị
niile dị iche iche mee ka ọ bụrụ ihe dị ọcha, ka ha niile
nwee ike ịkpọku aha Onyenwe anyị, ma jikọta aka fekwaa
ya ofufe. 10 Site n'ofe osimiri niile nke Kush, bụ ndị m a

chụsasịrị achụsasị, ndị na-akpọ isiala nye m, ga-ewetara
m onyinye dị iche iche. 11 N’ụbọchị ahụ, gị bụ Jerusalem,
agaghị eme ka ihere mee gị, n’ihi omume njehie niile
i jere megide m, n’ihi na aga m esite n’etiti gị wezuga
ndị gị niile na-aṅụrị ọṅụ na mpako ha. A gaghị ahụkwa
ndị na-afụli onwe ha elu n’ugwu nsọ m. 12 Ma aga m
eme ka ndị dị nwayọọ n’obi, na ndị dị umeala n’obi fọdụ
n’etiti ndị Izrel, ha ga-agbabakwa n’aha Onyenwe anyị.
13 Ha agaghị emekwa ihe ọjọọ, ha agaghị ekwu okwu
ụgha. Ire na-ekwu okwu aghụghọ agaghị adịkwa n’ọnụ
ha. Ha ga-akpa nri ma dinakwa ala, ọ dịkwaghị onye ga-
eme ka ha tụọ egwu.” 14 Bụọ abụ, gị nwaada Zayọn; tie
mkpu, gị Izrel. Ṅụrịa ọṅụ, e, jiri obi gị niile ṅụrịa ọṅụ, gị
nwaada Jerusalem. 15 N’ihi na Onyenwe anyị ewezugala
ahụhụ dịrị gị, chụghachikwa ndị iro gị azụ. Onyenwe
anyị, onye bụ Eze Izrel, nọ n’etiti gị. Ị gaghị atụkwa egwu
ihe ọjọọ ọzọ. 16 N’ụbọchị ahụ, ihe a ga-agwa Jerusalem
ga-abụ, “Atụla egwu, gị Zayọn, ekwela ka aka gị daa mba.
17 Onyenwe anyị bụ Chineke gị nọ n’etiti gị, ọ bụ Dike
n’agha nke na-enye mmeri. Ọ ga-eji ọṅụ nwee mmasị
na ahụ gị; n’ihi ịhụnanya ya, ọ gaghị abakwara gị mba,
kama ọ ga-eji oke iti mkpu abụ ṅụrịa ọṅụ n’ebe ị nọ.”
18 “N’ụbọchị mmemme a kara aka, aga m ewepụrụ gị
ọdachi iru ụjụ, nke bụ ibu arụ na ihe ịta ụta dịrị gị. 19
N’oge ahụ, aga m emesi ndị ahụ niile na-emegbu gị ike.
Aga m azọpụta ndị ụkwụ rụrụ, chịkọtakwa ndị niile e
mere ka ha gaa biri n’ala ndị ọzọ. Aga m agbanwe ihere
ha ka ọ bụrụ ihe otuto n’ihe na-ewu ewu n’ụwa ebe ha
natara ihere. 20 N’oge ahụ, aga m akpọlata unu n’ụlọ;

mgbe m ga-akpọkọta unu ọnụ. Aga m eme ka unu na-ewu ewu ka unu nwekwaa otuto n'etiti mmadụ niile bi n'ụwa, mgbe m ga-eweghachi ihe ọma unu n'ihu anya unu." Ka Onyenwe anyị kwuru.

Hegai
1 Ozi Onyenwe anyị, nke rutere Hegai onye amụma, nke
o ziri Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na
Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja. Ozi a rutere ya
n'afọ nke abụọ nke ọchịchị eze Daraiọs, n'ụbọchị nke mbụ
n'ọnwa nke isii. **2** Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile na-ekwu, "Ndị a na-asị, 'N'oge ahụ erubeghị
mgbe anyị ga-ewu ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị.'" **3** Mgbe
ahụ, okwu Onyenwe anyị bịara site n'ọnụ Hegai, onye
amụma na-asị, **4** "Nke a ọ bụ oge unu onwe unu ji ebi
n'ụlọ unu e ji osisi machie, mgbe ụlọnsọ ukwu a nọgidere
na-adakpọsị?" **5** Ugbu a, ihe a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile na-ekwu, "Lezienụ ụzọ unu anya. **6**
Unu na-agha mkpụrụ, ma na-enweta naanị ihe ntakịrị.
Unu na-eri nri, ma ihe unu na-eri adịghị ezuru unu. Unu
na-aṅụ ihe ọṅụṅụ ma unu adịghị aṅụju afọ ka o si mmasị
unu. Unu na-eyikwasị onwe unu uwe, ma ọ dịghị achụ
unu oyi. Unu na-anata ụgwọ ọrụ, maọbụ n'akpa puru epu
ka unu na-etinye ya." **7** Ihe a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile na-ekwu, "Chezienụ echiche banyere
ndụ unu. **8** Jeenụ n'elu ugwu, wedata osisi, jiri ya wuo
ụlọnsọ ukwu ahụ. Mgbe ahụ, obi ga-atọ m ụtọ na ya, a ga-
asọpụkwara m n'ebe ahụ." Ọ bụ ihe Onyenwe anyị kwuru.
9 "Unu na-ele anya ihe ukwu, ma lee, ọ bụ naanị ihe
ntakịrị ka ọ pụtara. Mgbe unu welatara ha n'ụlọ, a fụfụsiri
m ha niile. Nke a ọ bụ n'ihi gịnị?" Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara. "Ọ bụ n'ihi na
ụlọnsọ ukwu m, nke nọgidere na-abụ mkpọmkpọ ebe, ma
onye ọbụla n'ime unu na-agba mbọ ịrụ naanị ihe gbasara

ụlọ nke aka ya. 10 Ya mere, n’ihi unu ka eluigwe ji jide
igirigi ha, ala ejidekwala ihe omume nke ubi. 11 Akpọọla
m ka okpomọkụ bịakwasị n’ala ubi niile nakwa n’elu
ugwu niile, n’elu ọka na mmanya ọhụrụ, mmanụ oliv na
ihe niile nke ala na-emepụta. Ka ọ bịakwasị mmadụ na
anụmanụ niile, nakwa ihe niile unu dọgburu onwe unu
n’ọrụ inweta.” 12 Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel,
na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja, na ndị niile
fọdụrụ, ṅara ntị n’olu Onyenwe anyị Chineke ha, na n’ozi
Hegai onye amụma, dịka Onyenwe anyị Chineke ha zitere
ya. Ndị Izrel niile tụkwara egwu Onyenwe anyị. 13 Mgbe
ahụ Hegai, onyeozi Onyenwe anyị, ziri ndị mmadụ ahụ
niile ozi Onyenwe anyị, sị: “Mụ onwe m nọnyeere unu,”
otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. 14 Ya mere, Onyenwe
anyị kwaliri mmụọ Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị
Juda, na mmụọ Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja na
mmụọ ndị niile ahụ fọdụrụ n’ala ahụ. Ha niile bịara bido
ọrụ n’ụlọnsọ ukwu Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, bụ Chineke ha, 15 n’ụbọchị nke iri abụọ na anọ,
n’ọnwa nke isii. Ọ bụ n’afọ nke abụọ, nke ọchịchị eze
Daraiọs,

2 n’ụbọchị nke iri abụọ na otu, n’ọnwa nke asaa, okwu
Onyenwe anyị si n’ọnụ onye amụma Hegai bịakwa na-asị:
2 “Gwa Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na
Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja, na ndị Izrel ahụ
fọdụrụ n’ala ahụ sị: 3 ‘Onye n’ime unu nwere ike icheta
otu ụlọnsọ ukwu nke mbụ si dị ebube? Ọ dị aṅaa n’anya
unu ugbu a? Ọ bụ na ọ dịghị unu ka ihe efu ugbu a. 4
Ma ugbu a nwee obi ike Zerubabel,’ ka Onyenwe anyị

kwuru. 'Nwekwaa obi ike gị Joshua onyeisi nchụaja, nwa
Jehozadak. Nwekwaanụ obi ike unu ndị niile bi n'ala a.'
Ka Onyenwe anyị kwuru. 'Rụọnụ ọrụ n'ihi na anọnyeere
m unu,' ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-
ekwu. 5 'Nke a bụ ihe merenụ mgbe mụ na unu gbara ndụ
n'oge ahụ unu si n'Ijipt pụta. Mmụọ m na-anọgidekwa
n'etiti unu. Unu atụla egwu.' 6 "N'ihi na ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, 'Ọ fọdụrụ
otu ugbo, nwa oge nta gasịa, aga m ayọgharị eluigwe na
ụwa, na osimiri na ala akọrọ. 7 Aga m ayọgharịkwa mba
niile; ihe mba niile na-achọsi ike ga-abịa. Aga m eme ka
ụlọ a jupụta n'ebube,' ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile kwuru. 8 'Ọlaọcha niile na ọlaedo niile, bụ
nke m.' Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwupụtara. 9 'Ebube nke ụlọ a ga-adị ukwuu karịa ebube
nke mbụ,' ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru. 'Ọ bụkwa n'ebe a ka m ga-enye ọganihu na udo,'
otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri
ya." 10 N'ụbọchị nke iri abụọ na anọ, n'ọnwa itoolu,
nke afọ abụọ, nke ọchịchị eze Daraiọs, okwu Onyenwe
anyị bịakwutere onye amụma, bụ Hegai. 11 "Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, 'Jụọ ndị
nchụaja ihe iwu na-ekwu. 12 Ọ bụrụ na mmadụ etinye
anụ e doro nsọ n'akpa uwe ya, ọ bụrụkwa na uwe ahụ anụ
nsọ ahụ dị n'ime ya emetụ achịcha, maọbụ ofe, maọbụ
nri ọzọ dị iche, mmetụ uwe ahụ metụrụ ha ọ ga-eme ka
ha dịrị nsọ?'" Ndị nchụaja zara sị: "Mba!" 13 Mgbe ahụ
Hegai kwukwara, "Ọ bụrụ na mmadụ emerụọ onwe ya
site n'imetụ onye nwụrụ anwụ aka, mesịa metụ otu n'ime

ihe ndị a aka, ọ ga-abụ ihe rụrụ arụ?" Ndị nchụaja zara sị,
"E, ọ ga-abụ ihe rụrụ arụ." 14 Mgbe ahụ Hegai kwuru
sị, "'Otu a ka mba a na ndị bi n'ime ya dị n'ihu m. Ihe
ọbụla aka ha rụpụtara na onyinye ọbụla ha nyere bụ
ihe rụrụ arụ.' Ọ bụ ihe Onyenwe anyị kwuru. 15 "'Ma
ugbu a, chezienụ echiche banyere ihe ndị ga-emenụ site
taa gaa n'ihu. Tuleenụ otu ihe si dị tupu adọnye otu
nkume n'elu ibe ya n'ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị.
16 Kedụ ọnọdụ unu? Mgbe mmadụ bịara n'ebe o debere
ọtụtụ iri efere ọka abụọ, ihe ọ na-ahụ bụ naanị ọtụtụ
efere ọka iri. Ọ bụrụkwa na ọ bịa n'ebe ịnara mmanya
ka o were iri ite mmanya ise, ọ bụ naanị iri ite mmanya
abụọ ka ọ ga-enweta. 17 Eji m ọrịa na-eripịa ihe ubi, na
ọmụma ebu, na mkpụrụ mmiri igwe bibie ọrụ aka unu
niile; ma unu alọghachikwuteghị m,' ọ bụ ihe Onyenwe
anyị kwupụtara. 18 'Ma site n'ụbọchị taa gaa n'ihu, site
n'ụbọchị taa bụ iri ụbọchị anọ nke ọnwa itoolu, chenụ
echiche banyere ụbọchị a bụ ụbọchị a tọrọ ntọala ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị. Chezienụ echiche banyere ya. 19 Ọ
ka nwere mkpụrụ ọghịgha unu nwere n'ọba unu? Ọzọkwa,
osisi vaịnị, osisi fiig, osisi pomegranet na osisi oliv amịghị
mkpụrụ, ruo ugbu a. "'Ma site n'ụbọchị taa gaa n'ihu aga
m agọzi unu.'" 20 Okwu Onyenwe anyị bịakwutere Hegai
nke ugboro abụọ, n'ụbọchị nke iri abụọ na anọ nke ọnwa
ahụ, sị, 21 "Gwa Zerubabel, onye na-achị Juda sị ana m
aga ịyọgharị eluigwe na ụwa. 22 Aga m akwatu ocheeze
alaeze dị iche iche, ana m agakwa imebi ike alaeze nke
mba dị iche iche. Aga m akwatu ụgbọ ịnyịnya n'ala na ndị
na-anya ha; ịnyịnya na ndị na-agba ha ga-adakwa. Onye

ọbụla ga-adakwa site na mma agha nke onye otu ya. 23
"'N'ụbọchị ahụ,' ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile na-ekwu, 'Aga m ewere gị bụ onyeozi m Zerubabel
nwa Shealtiel,' ọ bụ ihe Onyenwe anyị kwuru, 'mee gị ka
ị dị ka mgbaaka akara m, n'ihi na ahọrọla m gị,' Ọ bụ
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu."

Zekaraya

1 N’ọnwa nke asatọ, n’afọ nke abụọ nke ọchịchị eze
Daraiọs, okwu Onyenwe anyị ruru Zekaraya nwa Berekaya,
nwa Ido, bụ onye amụma ntị, na-asị, **2** “Onyenwe anyị
were oke iwe megide nna unu ha. **3** N’ihi ya, gwa ha,
ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, na-
ekwu. ‘Lọghachikwutenụ m,’ otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara, ‘Mụ onwe m kwa ga-
alọghachikwute unu.’ Ọ bụ ihe Onyenwe anyị Onye pụrụ
ime ihe niile, na-ekwu. **4** Unu adịla ka ndị nna unu ha,
ndị amụma mbụ kpọrọ oku si, Otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara: ‘Sitenụ n’ụzọ ọjọọ
unu na ajọ omume unu chigharịa’ ma ha achọghị ịnụ
maọbụ gee m ntị, otu a ka Onyenwe anyị kwupụtara. **5**
Olee ebe ka nna nna unu ha nọ ugbu a? Ndị amụma ahụ,
ha na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi? **6** Ọ bụ na okwu m na
iwu bụ nke m nyere ụmụ ohu m ndị amụma, ọ bụ na
ha emezughị n’ebe ndị nna nna unu ha nọ? “Mgbe ahụ,
ha cheghariri ma kwuo, ‘Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, emesola anyị mmeso dịka ụzọ anyị na omume
anyị si dị. O mekwara ya dịka o si zube na ọ ga-eme
ya.’” **7** N’ụbọchị nke iri abụọ na anọ, nke ọnwa iri na
otu, bụ ọnwa Shebat, n’afọ abụọ nke ọchịchị eze Daraiọs,
okwu Onyenwe anyị ruru Zekaraya onye amụma, bụ nwa
Berekaya, nwa Ido ntị, na-asị: **8** N’abalị ahụ, ahụrụ m
n’ọhụ, otu nwoke na-agba ịnyịnya na-acha ọbara ọbara. O
guzokwa n’etiti osisi mietul, nke dị n’ebe miri emi nke
mgbawa dị n’ala. N’azụ ya, ọtụtụ ịnyịnya na-acha ọbara
ọbara, ndị na-acha ka ahịhịa kpọrọ nkụ, na ndị na-acha

ọcha dịkwa.
9 Ajụrụ m, “Nna m ukwu, gịnị bụ ihe ndị
a?” Mmụọ ozi ahụ nke na-agwa m okwu sịrị m, “Aga m
egosi gị ihe ha bụ.”
10 Mgbe ahụ onye ahụ guzo n’etiti
osisi mietul ndị ahụ sịrị, “Ndị a bụ ndị Onyenwe anyị
zitere ka ha jegharịa n’ụwa niile.”
11 Ha sịrị mmụọ ozi
nke Onyenwe anyị nke na-eguzo n’etiti osisi mietul ahụ,
“Anyị ejegharịala n’ụwa niile, ma lee anyị chọpụtara na
ụwa niile nọ n’udo, dịkwa jụụ.”
12 Mgbe ahụ, mmụọ ozi
nke Onyenwe anyị sịrị, “Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile, ọ bụ ruo ole mgbe ka ị ga-anọgide hapụ imere
Jerusalem na obodo niile nke Juda ebere, bụ obodo ị na-
eweso iwe iri afọ asaa ndị a gara aga?”
13 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị gwara mmụọ ozi ahụ guzo na-agwa m
okwu, okwu nkasiobi na okwu ọma dị iche iche.
14 Mgbe
ahụ, mmụọ ozi ahụ nọ na-agwa m okwu gwara m sị,
“Kwusaa ozi a, otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile kwuru sị, ‘Ekworo m dị ukwuu n’ebe Jerusalem
na Zayọn nọ,
15 ma iwe m dị ukwuu megide ndị mba
niile ahụ onwe ha juru afọ. N’ihi na mgbe iwe m dị nta,
ha nyere aka ime ka ahụhụ ahụ karịa njọ.’
16 “N’ihi ya,
ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, ‘Aga m eji obi ebere
lọghachi na Jerusalem. N’ebe ahụ kwa ka a ga-ewugharị
ụlọnsọ ukwuu m. A ga-esetikwa eriri e ji atụ ihe n’elu
Jerusalem.’ Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile kwubiri.
17 “Kwusaakwa ọzọ, otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. ‘Ọganihu ga-adịkwa
n’obodo m niile ọzọ. Onyenwe anyị ga-akasị Zayọn obi
ọzọ, ma họpụtakwa Jerusalem.’”
18 Mgbe ahụ, eweliri m
anya m abụọ elu hụ mpi anọ.
19 Ajụrụ m mmụọ ozi ahụ

na-agwa m okwu sị, “Gịnị ka ihe ndị a bụ?” Ọ sịrị m, “Ndị
a bụ mpi ndị ahụ chụsasịrị Juda, na Izrel, na Jerusalem.”
20 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị gosiri m ndị ọkpụ ụzụ anọ. 21
Asịrị m, “Gịnị ka ndị na-abịa ime?” Ọ zaghachiri m, “Ndị
a bụ mpi anọ ndị ahụ chụsasịrị Juda, ime ka onye ọbụla
ghara inwe ike iwelite isi ya. Ma ndị a abịala imenye ha
ụjọ, na ịtụda mpi mba niile, bụ ndị ahụ buliri mpi ha
imegide ala Juda, na ịchụsa ndị ya.”

2 Mgbe m weliri anya m, ahụrụ m otu nwoke ji eriri ihe
ọtụtụ n’aka ya. 2 Ajụrụ m, “Ebee ka ị na-aga?” Ọ sịrị m,
“Ana m aga ịtụ Jerusalem, ịchọta ịdị ogologo ya, na ịdị
obosara ya.” 3 Mgbe mmụọ ozi na-ekwuru m okwu na-
apụ, mmụọ ozi ọzọ bịara izute ya, 4 ọ sịrị ya, “Gbaa ọsọ,
gwa nwa okorobịa ahụ, sị, ‘Obodo na-enweghị mgbidi ka
Jerusalem ga-abụ, n’ihi ọtụtụ igwe mmadụ na anụmanụ
ga-ejupụta n’ime ya. 5 Ma mụ onwe m ga-abụrụ ya mgbidi
ọkụ nke ga-agba ya gburugburu.’ Otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri. ‘Aga m aghọ ebube n’etiti ya.’ 6 “Bịa, lee anya!
Sitenụ n’ala dị n’ugwu gbapụ,” otu a ka Onyenwe anyị
kwupụtara, “n’ihi na achụsasịrị m unu nye ikuku anọ
nke eluigwe,” otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. 7 “Bịanụ,
unu ndị bi na Zayọn. Gbalaganụ, unu ndị bi n’ala nke ada
Babilọn.” 8 N’ihi na otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile kwuru, “Mgbe Onye ahụ dị ebube zipụrụ m
ịga megide mba ndị ahụ niile kwakọọrọ ihe unu. N’ihi na
onye ọbụla metụrụ unu aka bụ mkpụrụ anya m ka ọ na-
emetụ aka. 9 Aghaghị m iweli aka m imegide ha, meekwa
ka ndị ohu ha kwakọrọ ihe niile ha nwere. Mgbe ahụ,
unu ga-amata na ọ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe

niile zitere m. 10 “Tie mkpu ọṅụ, ka obi tọkwaa gị ụtọ, gị
Ada Zayọn. N’ihi na ana m abịa ibi n’etiti gị,” otu a ka
Onyenwe anyị kwubiri. 11 “N’ụbọchị ahụ, ọtụtụ mba dị
iche iche ga-adịnyere Onyenwe anyị, bụrụkwa ndị nke m.
Aga m ebi n’etiti gị, ị ga-amatakwa na Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile zitere m ka m bịakwute gị. 12
Onyenwe anyị ga-eketa Juda dịka oke ya n’ime ala ahụ dị
nsọ. Ọ ga-ahọrọkwa Jerusalem ọzọ. 13 Derenụ duu n’ihu
Onyenwe anyị, unu mmadụ niile, n’ihi na o sitela n’ebe
obibi ya dị nsọ kpalie onwe ya.”

3 Mgbe ahụ, o gosiri m Joshua onyeisi nchụaja ka ọ na-
eguzo n’ihu mmụọ ozi nke Onyenwe anyị, na ekwensu ka
ọ na-eguzo n’aka nri ya ibo ya ebubo. 2 Onyenwe anyị sịrị
ekwensu, “Onyenwe anyị basiere gị mba ike, gị ekwensu.
Onyenwe anyị, onye họpụtara Jerusalem, basiere gị mba
ike. Nwoke a, ọ bụghị ọlọkọ ọkụ na-ere ere, nke e si n’ime
ọkụ gụpụta?” 3 Mgbe Joshua guzo n’ihu mmụọ ozi ahụ,
uwe ya ruru unyi. 4 Mmụọ ozi ahụ gwara ndị ahụ guzo ya
n’ihu, “Yipụnụ ya uwe a ruru unyi.” Mgbe ahụ, ọ gwara
ya okwu sị, “Lee, ewepụla m mmehie gị, ma ugbu a, aga
m eyikwasị gị uwe mmemme ndị a.” 5 Ekwuru m, “Ka
ha were ezi akwa okike dị ọcha kee ya n’isi.” Ya mere
ha weere akwa okike dị ọcha kee ya n’isi, yikwasịkwa
ya uwe ọhụrụ. Mmụọ ozi Onyenwe anyị guzokwa n’ebe
ahụ. 6 Mgbe ahụ, mmụọ ozi nke Onyenwe anyị nyere
Joshua ndụmọdụ sị, 7 “Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile kwuru, ‘Ọ bụrụ na i jee ije n’ụzọ m
niile, ọ bụrụkwa na i debe ihe niile m nyere gị n’iwu, ị
ga-abụ onyeisi ezinaụlọ m, ị ga-elekọta ụlọnsọ m anya,

aga m enyekwa gị ọnọdụ n’etiti ndị a niile guzo n’ebe
a. 8 “‘Gee m ntị, gị Joshua, onyeisi nchụaja na unu ndị
nchụaja ndị ọzọ nọ n’ihu gị, ndị bụ ihe ngosi banyere
ihe ọma niile nke gaje ịbịa. Agaje m ịkpọta nwaodibo
m, onye bụ Ngalaba ahụ. 9 Lee, nkume nke m guzobere
n’ihu Joshua. Nkume ahụ nwere akụkụ asaa n’ahụ ya, aga
m egbunye akara dee ihe n’elu ya. Aga m ewezugakwa
mmehie nke ala a n’otu ụbọchị.’ Ọ bụ ihe Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 10 “‘N’ụbọchị ahụ, onye
ọbụla n’ime unu ga-akpọbata mmadụ ibe ya, ka ọ bịa soro
ya nọdụ n’okpuru osisi vaịnị ya, na n’okpuru osisi fiig ya.’
Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri
ya.”

4 Mgbe ahụ, mmụọ ozi ahụ nke na-agwa m okwu
lọghachiri kpọtee m, dịka e si akpọte onye nọ n’ụra. 2 Ọ
sịrị m, “Gịnị ka ị na-ahụ?” Asịrị m, “Ana m ahụ ihe ịdọba
oriọna e ji ọlaedo mee. O nwere ọkwa n’isi ya, nweekwa
oriọna asaa, nke na-enwu n’elu ya. Oriọna asaa ndị a
nwekwara okporo asaa e si agbanye mmanụ n’ime ha.
3 Ahụkwara m osisi oliv abụọ nke dị n’akụkụ ihe ịdọba
oriọna ahụ. Otu dị n’otu akụkụ ya, nke ọzọ, n’akụkụ nke
ọzọ.” 4 A sịrị m mmụọ ozi ahụ na-ekwuru m okwu, “Nna
m ukwu, gịnị ka nke a pụtara?” 5 Mmụọ ozi ahụ na-agwa
m okwu sịrị m, “Ị na-ekwu na ị maghị ihe ha bụ?” Azara
m sị, “Ee, nna m ukwu, amaghị m.” 6 Ọ sịrị m, “Nke a bụ
okwu nke Onyenwe anyị nye Zerubabel. ‘Ọ bụghị site
n’ike, maọbụ site n’ume, kama ọ bụ site na Mmụọ m,’ ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 7 “Gịnị
ka ị bụ, gị ugwu dị ukwuu? Ị ga-aghọ ala dị larịị n’ihu

Zerubabel. Mgbe ahụ, ọ ga-awapụta isi nkume ahụ site
n'iti oke mkpu ọṅụ, 'Amara! Amara dịrị ya!'" 8 Mgbe
ahụ, okwu Onyenwe anyị ruru m ntị sị, 9 "Zerubabel
wara ntọala ụlọnsọ ukwu a, ọ bụ ya ga-ewuchakwa ya.
Mgbe ahụ, ị ga-amata na ọ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile zitere m ịbịakwute unu. 10 "Onye na-eleda
ụbọchị ihe nta anya ebe ọ bụ n'anya asaa nke Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ejegharị na-elezu ụwa
dum, ga-aṅụ ọṅụ mgbe ha hụrụ nkume eji atụ mgbidi
n'aka Zerubabel?" 11 Mgbe ahụ, a sịrị m ya, "Gịnị bụ osisi
oliv abụọ ahụ dị n'aka nri na n'aka ekpe ihe ịdọba oriọna
ahụ?" 12 A sịkwara m ya nke ugboro abụọ, "Gịnị bụ alaka
osisi oliv abụọ ndị a dị n'akụkụ okporo ọlaedo abụọ ahụ,
nke e si na ha na-awụpụta mmanụ ọlaedo?" 13 Ọ sịrị m,
"Ọ pụtara na ị maghị ihe ha bụ?" Asịrị m, "Mba, nna m
ukwu." 14 Mgbe ahụ, ọ sịrị m, "Ndị a bụ mmadụ abụọ
a họpụtara tee mmanụ, ife ya ofufe bụ Onyenwe ụwa
niile."

5 Ọzọkwa, eleliri m anya elu, ma hụ akwụkwọ a fụkọrọ
afụkọ nke na-efegharị efegharị. 2 Ọ sịrị m, "Gịnị ka ị na-
ahụ?" Azara m, "Ahụrụ m akwụkwọ a fụkọrọ afụkọ nke
na-efegharị efegharị. Ogologo ya dị mita iri, obosara ya
dịkwa mita ise." 3 Ọ gwara m, "Nke a bụ ọbụbụ ọnụ nke
na-apụ na-ejezu n'ala ahụ niile. N'ihi na dịka e si detuo
ya, n'otu akụkụ ya, a ga-esi n'ala a chụpụ ndị na-ezu ohi.
Dịka e si deekwa ya n'akụkụ nke ọzọ ya, onye ọ bụla na-
aṅụ iyi ụgha ka a ga-esitekwa n'ala ahụ chụpụ. 4 Ezipụla
m ya, otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwubiri, 'Ọ ga-abanye n'ụlọ onye ọ bụla na-ezu ohi, na

n’ụlọ ndị ji aha m na-aṅụ iyi ụgha. Ọ ga-anọgide n’ụlọ
ahụ mebie ya kpamkpam. Ọ ga-emebi osisi na nkume
niile e ji wuo ụlọ ahụ.’” **5** Mgbe ahụ, mmụọ ozi ahụ na-
agwa m okwu bịakwutere m sị, “Lelie anya gị elu hụrụ
ihe na-aga ịpụta ìhè.” **6** Asịrị m, “Gịnị ka ọ bụ?” Ọ sịrị, “Ọ
bụ nkata.” O kwukwara, “Nke a bụ mmehie nke ndị niile
bi n’ala a.” **7** Ngwangwa, e kpughepụrụ okwuchi nkata
ahụ, ma lee, ahụrụ m otu nwanyị nọdụrụ ọdụ n’ime ya. **8**
Ọ sịrị, “Nke a bụ ajọ omume.” O nughachiri ya azụ n’ime
nkata ahụ werekwa okwuchi nkata ahụ kpuchie ya. **9**
Mgbe ahụ, eleliri m anya hụ ụmụ nwanyị abụọ ọzọ, ndị
ikuku na-efe nku ha. Ha nwere nku dịka nku ụgbala. Ha
buliri nkata ahụ elu n’etiti eluigwe na ala. **10** Ajụrụ m
mmụọ ozi ahụ na-agwa m okwu, “Ebee ka ha bu nkata
ahụ na-aga?” **11** Ọ gwara m, “Ha bu ya na-aga Babilọn ebe
ha ga-ewuru ya ụlọ. Mgbe ha wuchara ụlọ ahụ, ha ga-
adọba nkata ahụ n’elu ihe ndọkwasị.”

6 Elelikwara m anya elu ọzọ hụ ụgbọ ịnyịnya anọ nke
si n’etiti ugwu abụọ na-apụta. Ugwu ndị a bụ ugwu e ji
bronz mee. **2** Ụgbọ ịnyịnya nke mbụ ka ịnyịnya na-acha
ọbara ọbara na-adọkpụ. Nke abụọ ka ịnyịnya na-eji nji
na-adọkpụ. **3** Nke atọ ka ịnyịnya dị ọcha na-adọkpụ, ma
nke anọ ka ịnyịnya tụrụ agwa siekwa ike na-adọkpụ. **4**
Ajụrụ m mmụọ ozi ahụ na-agwa m okwu, “Gịnị ka ihe ndị
a bụ, nna m ukwu?” **5** Mmụọ ozi ahụ zara m, sị, “Ndị a bụ
mmụọ anọ nke eluigwe, ka ha na-apụ mgbe ha guzochara
n’ihu Onyenwe elu ụwa niile. **6** Ụgbọala nke ịnyịnya ndị
dị oji na-adọkpụ na-aga n’akụkụ ugwu. Nke ịnyịnya ndị
dị ọcha na-adọkpụ na-aga n’ọdịda anyanwụ. Nke ahụ ndị

ịnyịnya na-adịghị ezi ọcha na-adọkpụ na-aga n'akụkụ
ndịda." 7 Mgbe ịnyịnya ndị ahụ dị ike pụtara, chọọ ka e
nye ha ike ijeghari n'ụwa niile, ọ gwara ha sị, "Gaanụ
jeghariạ n'ụwa niile." N'ihi ya, ha pụrụ jeghariạ n'ụwa
niile. 8 Mgbe ahụ, ọ gwara m, "Ndị ahụ jere n'akụkụ
ugwu emeela ka Mmụọ m dajụọ n'ala dị n'akụkụ ugwu."
9 Okwu Onyenwe anyị ruru m ntị, sị, 10 "Gaa nata Heldai,
Tobaija na Jedaya, ndị a dọtara n'agha si Babilọn lọta
ọlaọcha na ọlaedo. N'otu ụbọchị ahụ, gakwaa n'ụlọ Josaya
nwa Zefanaya. 11 Jiri ọlaọcha na ọlaedo ahụ kpụọ otu
okpueze, were ya kpukwasị Joshua nwa Jehozadak bụ
onyeisi nchụaja n'isi. 12 Gwa ya na ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, 'Nke a bụ nwoke
ahụ aha ya bụ Ngalaba. Ọ ga-esi n'ebe nke ya wapụta
wuo ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. 13 Ọ bụ ya ga-arụ
ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. A ga-eyikwasịkwa ya
ịma mma dịka uwe, ọ ga-anọdụ n'ocheeze ya na-achị. Ọ
ga-abụ onye nchụaja ga-anọ n'ocheeze ya, mee ka ịdị
n'otu dịrị n'etiti ha abụọ.' 14 Okpueze ahụ ka a ga-enye
Heldaya, Tobaija, Jedaya na Hen, nwa Zefanaya, ka ọ bụrụ
ihe ncheta n'ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. 15 Ndị
nọ n'ebe dị anya ga-esi ebe ahụ bịa nye aka n'ọrụ iwu
ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị. Unu ga-amatakwa na
ọ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile zitere m
ịbịakwute unu. Ihe ndị a niile ga-eme ma ọ bụrụ na unu
akpachapụ anya rubere Onyenwe anyị Chineke unu isi."

7 N'afọ nke anọ nke ọchịchị eze Daraiọs, okwu nke
Onyenwe anyị ruru Zekaraya ntị n'ụbọchị nke anọ, n'ọnwa
nke itoolu, nke bụ ọnwa Kislev. 2 N'oge a, ndị bi n'obodo

Betel ezitela Shareza, na Regem Melek, ha na ndị ọzọ
ka ha bịa rịọọ Onyenwe anyị arịrịọ, **3** ka ọ jụkwaa ndị
nchụaja nọ n'ụlọnsọ ukwu nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, na ndị amụma, sị, "Ọ bụ m ruo ụjụ, bukwaa
ọnụ n'ọnwa nke ise, dịka m si eme kemgbe ọtụtụ afọ ndị
a gara aga?" **4** Mgbe ahụ, okwu nke Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile ruru m ntị, **5** "Gwanụ ndị nchụaja
na ndị niile bi n'ala a, 'Mgbe unu na-ebu ọnụ n'ọnwa
nke ise ọbụla, na n'ọnwa nke asaa ọbụla, iri afọ asaa
ndị a niile gara aga, ọ bụ mụ ka unu na-eburu ọnụ? **6**
Mgbe unu na-eri na-aṅụkwa, ọ bụ na unu anaghị eme ya
maka n'ihi onwe unu? **7** Ihe ndị a ha ọ bụghị okwu niile
Onyenwe anyị kpọsara site n'ọnụ ndị amụma mbụ, mgbe
Jerusalem na obodo niile dị ya gburugburu nọ n'udo
nwekwa ọganihu, n'oge ndị mmadụ bi na Negev, ya na ala
ndịda ugwu niile?'" **8** Mgbe ahụ, okwu nke Onyenwe anyị
ruru Zekaraya ntị na-asị, **9** "Ihe ndị a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, 'Kpeenụ ikpe ziri ezi,
meerenụ ibe unu ebere, ma gosikwa ibe unu ọmịiko. **10**
Unu emegbula ụmụ nwanyị di ha nwụrụ maọbụ nwa na-
enweghị nne na nna maọbụ ndị ọbịa maọbụ ndị ogbenye.
Unu echela echiche ọjọọ n'obi unu megide ibe unu.' **11**
"Ma ha jụrụ ige ntị; ha sitere n'obiike ha gbakụta m azụ
ha, were mkpịsịaka rụchie ntị ha, ka ha ghara ige m ntị.
12 Ha mere ka obi ha sie ike dịka nkume, jụ ige ntị n'iwu,
na n'okwu nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
sitere na Mmụọ ya zie ndị amụma mbụ ahụ. N'ihi ya,
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile were oke iwe. **13**
"'Ebe ọ bụ na mgbe m kpọrọ ha, ha egeghị ntị, agaghị

m ege ntị mgbe ha ga-akpọ m,' Ọ bụ ihe Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu. 14 'Eji m oke ifufe
gbasasịa ha n'etiti mba niile, ndị ha na-amaghị. Emere m
ka ala ha tọgbọrọ n'efu, ka mmadụ ọbụla hapụ inwe ike
ịpụ maọbụ ịbata n'ime ya. Otu a ka ha si mee ka ala ọma
ahụ ghọọ ala tọgbọrọ n'efu.'"

8 Okwu Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile ruru m
ntị na-asị, 2 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile kwuru: "Ana m ekwo ekworo dị ukwuu n'ihi Zayọn.
N'ezie, ekworo ahụ na-anụ m ọkụ dị ukwuu n'ahụ." 3
Ihe ndị a ka Onyenwe anyị kwuru, "Aga m alọghachi
na Zayọn, bịa biri na Jerusalem. Mgbe ahụ, a ga-akpọ
Jerusalem, obodo Eziokwu. A ga-akpọkwa ugwu Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile Ugwu Nsọ." 4 Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, "Agadi ndị
ikom na agadi ndị inyom ga-anọdụkwa ala ọzọ na mbara
ụzọ niile nke Jerusalem, onye ọbụla ga-ejidekwa mkpara
n'aka ya n'ihi ọnụọgụgụ afọ ha gbara. 5 Okporoụzọ nke
obodo ahụ niile ga-ejupụtakwa n'ụmụntakịrị ndị nwoke
na ndị nwanyị na-egwugharị egwu na ama ebe ahụ."
6 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru, "O nwere ike bụrụ na ihe ndị a ga-adị ka ihe
dịkarịrị ike imezu n'anya ndị ahụ ga-afọdụ n'oge ahụ,
ma ọ ga-abụ ihe dịkarịrị ike ime n'anya m?" Otu a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri. 7 Ihe ndị
a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, "Aga
m azọpụta ndị m site na mba niile dị n'ọwụwa anyanwụ
na n'ọdịda anyanwụ. 8 Aga m akpọghachitekwa ha, mee
ka ha biri na Jerusalem. Ha ga-abụkwa ndị m, mụ onwe

m ga-abụ Chineke ha, onye ezi omume na onye kwesiri
ntụkwasị obi." 9 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile kwuru: "Ka aka unu sie ike, ka enwe ike
wuo ụlọnsọ a, unu ndị na-anụ ugbu a otu okwu ahụ, nke
ndị amụma kwuru mgbe a tọrọ ntọala iwughari ụlọnsọ
m, bụ ụlọ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. 10
Tupu ụbọchị ahụ, akwụbeghị ma ndị mmadụ ma ụmụ
anụmanụ ụgwọ ọrụ ha. Ọ dịghịkwa udo dịrị onye ọbụla
na-apụ apụ maọbụ onye na-abata abata n'ihi ndị iro ya,
ebe m mere ka onye ọbụla bụrụ onye na-emegide ibe
ya. 11 Ma ugbu a, agaghị m emeso ndị fọdụrụ n'ala a,
dịka m si meso ha n'oge gara aga." Otu a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwupụtara. 12 "N'ihi na
mkpụrụ ga-eto nke ọma, osisi vaịnị ga-amị mkpụrụ ya,
ala ubi ga-ewepụtakwa ihe omume, igirigi eluigwe ga-
ezokwasịkwa ala. Ihe ndị a niile ka m ga-enye ndị fọdụrụ
n'ala a ka ọ bụụrụ ha ihe nketa. 13 Dịka unu bụ Juda na
Izrel si bụrụ ihe a na-abụ ọnụ n'etiti mba dị iche iche, otu
a ka m ga-esi zọpụta unu, unu ga-abụkwa ngọzị. Unu
atụla ụjọ, kama meenụ ka aka unu sie ike n'ọrụ unu."
14 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru, "Dịka m si kpebie ime ka ihe ọjọọ bịakwasị unu,
na dịka m na-egosighị ebere n'ahụ nna nna unu ha mgbe
ha kpasuru m iwe," ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile na-ekwu, 15 "otu a ka m kpebikwara ọzọ n'ụbọchị
ndị a imere Jerusalem na Juda ihe ọma. Unu atụla ụjọ. 16
Ihe ndị a ka unu ga-eme: Kwuonụ eziokwu nye ibe unu,
kpeenụ ikpe eziokwu n'ụlọikpe unu, nke a na-eweta udo.
17 Unu echela echiche ọjọọ megide ibe unu; unu ahụla

ịṅụ iyi ụgha n’anya. Ihe ndị a niile ka m kpọrọ asị,” otu a
ka Onyenwe anyị kwubiri ya. 18 Okwu Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile ruru m ntị na-asị, 19 Ihe ndị a ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu: “Ibu
ọnụ unu na-ebu n’ọnwa nke anọ, ọnwa nke ise, ọnwa nke
asaa na n’ọnwa nke iri ga-aghọrọ unu oge ịṅụrị ọṅụ na
oge obi ụtọ. Ha ga-abụrụ Juda mmemme obi ụtọ. N’ihi ya,
hụnụ eziokwu na udo n’anya.” 20 Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwukwa: “Ndị dị iche
iche na ndị bi n’ọtụtụ obodo dị iche iche ka ga-abịa. 21
Ndị bi n’otu obodo ga-ejekwa n’obodo ọzọ, sị, ‘Ka anyị
jee na-atụfughị oge gaa rịọọ Onyenwe anyị arịrịọ, ka
anyị chọọnụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. Mụ
onwe m na-ejekwa.’ 22 Ọtụtụ ndị mmadụ na ọtụtụ mba
dị ike ga-abịa Jerusalem ịchọ Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, na ịrịọ ya arịrịọ.” 23 Ihe ndị a ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “N’ụbọchị ndị ahụ,
mmadụ iri, ndị ga-esi na mba dị iche iche, ndị na-asụkwa
asụsụ dị iche iche, ga-ejide otu onye Juda aka n’ọnụ ọnụ
uwe ya na-asị, ‘Kwere ka anyị soro gị jee, n’ihi na anyị
anụla na Chineke nọnyeere unu.’”

9 Okwu Amụma. Nke a bụ okwu Onyenwe anyị megide
ala Hadrak, na obodo Damaskọs ka ọ ga-ezukwa ike, n’ihi
n’ebe Onyenwe anyị nọ ka anya mmadụ niile na ebo niile
nke Izrel dị. 2 Otu ahụkwa ka ọ dị Hamat, nke dị ya nso;
tinyekwara Taịa na Saịdọn, ọ bụ ezie na ha bụ ndị maara
ihe nke ukwu. 3 Taịa ewuolara onwe ya ebe e wusiri
ike, tụkọba ọlaọcha dịka aja, na ọlaedo dịka uzuzu nke
okporoụzọ. 4 Ma Onyenwe anyị ga-anapụ ya ihe niile

o nwere ọ ga-atụnye ike ya n’oke osimiri, ọ ga-ejikwa
ọkụ repịa ya. 5 Ashkelọn ga-ejupụta n’ụjọ mgbe ọ ga-ahụ
ihe ndị a ka ha na-eme. Gaza kwa, ga-aṅagharị onwe ya
n’ime oke ihe mgbu. Ọ bụladị Ekrọn ga-ama jijiji n’ụjọ
mgbe ha hụrụ na olileanya ha agwụla. A ga-anapụ Gaza
eze ya ma gbukwaa ya. Ọ dịghị onye ọbụla ga-ebikwa
n’Ashkelọn. 6 Ụmụ amụtara n’ịkwa iko ga-ebichi obodo
Ashdọd, aga m emekwa ka mpako ndị Filistia ndị a kwụsị.
7 Aga m wezuga ọbara niile site n’ọnụ ha, wezugakwa ihe
rụrụ arụ niile site n’etiti eze ya. Ndị niile fọdụrụ ga-abụ
ndị nke Chineke anyị, ha ga-adị ka otu agbụrụ na Juda.
Ekrọn ga-adịkwa ka ndị Jebus. 8 Aga m echebe ụlọ m dịka
onye nche, ka ndị iro ghara ịbata na ya. Ndị mkpagbu
agaghị emerikwa ndị m ọzọ n’agha, n’ihi na anọ m na
nche ugbu a. 9 Ṅụrịa ọṅụ nke ukwuu, gị Ada Zayọn!
Tie mkpu ọṅụ, gị Ada Jerusalem! N’ihi na lee, eze gị na-
abịakwute gị, onye ezi omume na onye nwere mmeri,
onye ewedara n’ala, nke na-anọkwasị n’elu ịnyịnya ibu, ọ
bụladị n’elu nwa ịnyịnya ibu, nwa ịnyịnya na-ebu ibu. 10
Ọ ga-ewezuga ụgbọ ịnyịnya niile nke Ifrem, na ịnyịnya
agha niile nke Jerusalem; a ga-agbajikwa ụta agha. Ọ
ga-ewetara mba niile udo, ọchịchị ya ga-esite n’otu oke
osimiri ruo n’osimiri nke ọzọ, sitekwa n’Osimiri Yufretis
ruo na nsọtụ niile nke ụwa. 11 Ma gị onwe gị kwa, aga m
eme ka ndị a tụrụ mkpọrọ n’olulu nke mmiri na-adịghị
nwere onwe ha, n’ihi ọbara nke ọgbụgba ndụ ahụ mụ na
unu gbara. 12 Lọghachinụ n’ebe unu niile e wusiri ike,
unu bụ ndị mkpọrọ nwere olileanya. Ọ bụladị taa, ana m
ekwupụta ya na m ga-eme ka unu lọta, gọziekwa unu

okpukpu abụọ. 13 Aga m agbagọ Juda dịka m si ekwe ụta
m, tinye Ifrem dịka àkụ. Aga m akwali ụmụ gị ndị ikom,
gị Zayọn, ka ha megide ụmụ ndị ikom ndị Griis. Aga m
eme gị ka ị dịrị ka mma agha dị n'aka dike n'agha. 14
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị ga-egosi onwe ya n'ebe dị elu
karịa ha, àkụ ya ga-efekwa dịka amụma. Onye kachasị ihe
niile elu, bụ Onyenwe anyị ga-afụ opi ike, ọ ga-azọkwa ije
n'oke ifufe nke si na ndịda. 15 Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile ga-echebe ha. Ha ga-ebibi, zọdakwa nkume
ịtụ iche n'ebe niile. Ha ga-aṅụ ihe ọṅụṅụ mekwa mkpọtụ
site na mmanya; ha ga-ejupụta dịka efere, dịka efere eji
efesa ihe n'akụkụ niile ebe a na-achụ aja na-ejupụta. 16
Mgbe ụbọchị ahụ bịara, Onyenwe anyị bụ Chineke ha ga-
azọpụta ndị ya, dịka onye ọzụzụ atụrụ si azọpụta igwe
ewu na atụrụ ya. Ha ga-acha, na-egbuke n'ala ya, dịka
nkume dị oke ọnụahịa e tinyere n'okpueze si na-egbuke.
17 N'ezie, lee ka ịdị mma nke ala ahụ si dị ukwuu! Leekwa
ka ịma mma ya si dị ukwuu! Mkpụrụ ubi ga-eme ka ụmụ
okorobịa tozuo oke nke ọma, mmanya vaịnị ọhụrụ ga-
emekwa ka ụmụ agbọghọ doo ahụ.

10 Rịọọnụ Onyenwe anyị mmiri ozuzo n'oge mmiri
ozuzo nke ikpeazụ, n'ihi na ọ bụ Onyenwe anyị na-ezite
oke amụma mmiri. Ọ bụ ya na-enye ụmụ mmadụ mmiri
ozuzo, na-enyekwa mmadụ niile ihe ọkụkụ nke ubi. 2
Arụsị niile na-ekwu okwu aghụghọ, ndị na-agba aja n'ahụ
ọhụ bụ ụgha, ndị ha na-arọ nrọ, na-akọwakwa nrọ ụgha,
okwu nkasiobi nke ihe na-adịghị n'ime ya ka ha na-
enye. Ya mere, ndị mmadụ na-akpagharị dịka atụrụ a na-
akpagbu ha n'ihi enweghị onye ọzụzụ atụrụ. 3 "Iwe m

na-ere ọkụ megide ndị ọzụzụ atụrụ, aga m atakwa ndị
ndu niile ahụhụ; n'ihi na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile ga-elekọta igwe anụ ụlọ ya, ya bụ ndị Juda, ọ ga-
eme ka ha dịrị ka ịnyịnya dị ebube n'agha. **4** A ga-esi na
Juda nweta nkume bụ ide ji ụlọ, a ga-esi na ha nweta ǹtu
ụlọ ikwu, a ga-esi na ha nweta ụta a kwadoro maka agha,
sitekwa na ha nweta ndị ndu dị iche iche. **5** Ha niile ga-
ejikọta onwe ha ọnụ, dịka ndị bụ dike n'agha, ha ga-azọda
ndị iro ha n'apịtị nke okporoụzọ niile. N'ihi na Onyenwe
anyị nọnyeere ha, ha ga-alụgbukwa ndị iro niile na-agba
ịnyịnya. **6** "Aga m eme ka ụlọ Juda dị ike, zọpụtakwa
ụlọ Josef. Aga m eme ka ha lọghachita, n'ihi na aga m
egosi ha obi ebere. Ha ga-adị ka ndị m na-ajụghị mgbe
ọbụla, n'ihi na mụ onwe m bụ Onyenwe anyị Chineke
ha, aga m azakwa arịrịọ ha. **7** Ndị Ifrem ga-aghọ ndị dị
ike n'agha, ha ga-enwe ọṅụ dịka ndị na-aṅụ mmanya.
Ụmụ ha ga-ahụ ya ṅụrịakwa ọṅụ, ha ga-ejikwa obi ha
niile ṅụrịa ọṅụ n'ime Onyenwe anyị. **8** Mgbe ahụ, aga m
akpọ ha oku, chịkọtaa ha. N'ezie, aga m agbapụta ha,
ha ga-adịkwa ukwuu dịka ha dị na mbụ. **9** A sịkwarị na
m chụsara ha n'etiti ndị dị iche iche, ma ha ga-echeta
m site n'ala niile ahụ dị anya. Ha na ụmụ ha ga-adịkwa
ndụ; ha ga-alọtakwa. **10** Aga m esi n'ala Ijipt kpọlata ha,
sitekwa n'Asịrịa chịkọtaa ha. Aga m akpọta ha na Gilead
na Lebanọn. Ha agaghị enwekwa ebe ga-ezuru ha niile.
11 Ha ga-esi n'osimiri nsogbu gafee. A ga-emekwa ka
mmali elu nke osimiri dajụọ. Ebe obibi niile nke osimiri
Naịl ga-atakọrọkwa. A ga-egbuda mpako niile nke Asịrịa,
wezugakwa mkpara ọchịchị nke ndị Ijipt. **12** Aga m eme

ka ha dị ike n’ime Onyenwe anyị, ọ bụkwa n’aha ya ka ha
ga na-ejeghari n’udo.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri.
11 Meghee ọnụ ụzọ gị niile, gị Lebanọn. Ka ọkụ repịa
osisi sida gị niile. 2 Kwasie akwa ike, gị osisi junipa, n’ihi
na osisi sida adaala, n’ihi na e mebiela osisi ukwu ndị
niile ahụ mabigara mma oke. Kwasienụ akwa ike, unu
osisi ook nke Bashan, n’ihi na e gbudachala oke ọhịa ahụ!
3 Gee ntị n’ụzụ akwa nke ndị ọzụzụ atụrụ, e mebiela ebe
ịta nri mara mma nke anụ ụlọ ha. Gee ntị ka unu nụrụ olu
mbigbọ nke ụmụ ọdụm, n’ihi na e bibiela oke ọhịa nke
Jọdan. 4 Ihe ndị a ka Onyenwe anyị Chineke m kwuru,
“Zụọnụ igwe ewu na atụrụ ndị a ga-egbu egbu nri. 5 Ndị
na-azụrụ ha na-egbu ha ma ọ dịghị ahụhụ na-abịakwasị
ha. Ndị na-erekwa ha na-asị, ‘Toonu Onyenwe anyị, n’ihi
na abụ m ọgaranya.’ Ndị ọzụzụ ha adịghị enwe ọmịiko
n’ahụ ha. 6 N’ihi na mụ onwe m agakwaghị egosi ndị ala
a obi ebere.” Otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. “Aga m
ewere onye ọbụla n’ime ha nyefee n’aka onye agbataobi
ya, na n’aka eze ha. Ha ga-ebibi ala a kpamkpam, ma mụ
onwe m agaghị anapụta onye ọbụla site n’aka ha.” 7 N’ihi
ya, azụrụ m igwe ewu na atụrụ ndị ahụ a ga-egbu egbu,
nke ka nke, ndị ahụ a na-emegbu emegbu. Eweere m
mkpanaka abụọ, kpọọ otu n’ime ha Amara, kpọọ nke ọzọ
Ịdị n’otu. Azụkwara m igwe atụrụ ndị ahụ. 8 N’ime otu
ọnwa, ewezugara m ndị ọzụzụ atụrụ atọ. Igwe ewu na
atụrụ ndị ahụ kpọkwazịrị m asị, enwezighị m ike nweere
ha ndidi. 9 N’ihi ya, ekwuru m si, “Agaghị m abụkwa onye
ọzụzụ atụrụ unu ọzọ. Nke ọbụla na-anwụ, ya nwụọ, ọzọ,
nke na-ala n’iyi, ya laa n’iyi. Ka ndị fọdụrụ rie anụ ahụ ibe

ha.” 10 Mgbe ahụ, eweere m mkpanaka m, nke a kpọrọ
Amara gbajie ya abụọ, igosi na emebiela m ọgbụgba ndụ
nke mụ na ndị mmadụ gbara. 11 N’ụbọchị ahụ ka e mere
ka ọgbụgba ndụ ahụ gharakwa ịdị. Mgbe ahụ, ndị ahụ a
na-akpagbu n’etiti igwe ewu na atụrụ ahụ, bụ ndị na-ele
m anya matara na ọ bụ okwu Onyenwe anyị. 12 Mgbe
ahụ, agwara m ha, “Ọ bụrụ na ọ masịrị unu, unu kwụọ
m ụgwọ ọrụ m, ọ bụrụkwa na ọ masịghị unu, deberenụ
onwe unu ego unu.” N’ihi nke a, ha gụpụtara mkpụrụ ego
ọlaọcha iri atọ, jiri ya kwụọ m ụgwọ. 13 Onyenwe anyị
gwara m, “Tụpụrụ ya ọkpụ ite,” bụ ọnụahịa magburu
onwe ya bụ nke ha rụrụ n’isi m. Ya mere, eweere m iri
ọlaọcha atọ ahụ tụpụrụ ya ọkpụ ite n’ụlọnsọ ukwu nke
Onyenwe anyị. 14 Mgbe ahụ, agbajiri m mkpanaka m nke
abụọ a na-akpọ Ịdị n’otu, izipụta na njikọta maọbụ ịdị
n’otu dị n’etiti Juda na Izrel adịghịkwa. 15 Mgbe ahụ,
Onyenwe anyị gwara m, “Chịrịkwa ngwa ọrụ nke onye
ọzụzụ atụrụ nzuzu ahụ, 16 n’ihi na ana m aga ịkpọlite
otu onye ọzụzụ atụrụ nke na-agaghị elekọta ụmụ atụrụ
furu efu, maọbụ chọọ ndị na-etolite, maọbụ gwọọ ndị
merụrụ ahụ, maọbụ nye ndị ahụ dị ike nri. Kama ọ ga-eri
anụ atụrụ ndị ahụ ahụ ha dị mma, nyakapụkwa ụkwụ ha
niile. 17 “Ahụhụ dịrị onye ọzụzụ atụrụ ahụ na-abaghị
uru, nke na-adịghị elezi igwe ewu na atụrụ ya anya. Ka
mma agha gbupụ ya otu aka, ghụpụkwa ya anya aka nri
ya. Ka ogwe aka ya kpọnwụọkwa kpamkpam. Otu a, anya
aka nri ya ga-akpọkwa.”

12 Nke a bụ okwu nke Onyenwe anyị banyere Izrel. Ọ bụ
amụma. Onyenwe anyị, onye gbasapụrụ eluigwe niile,

onye tọrọ ntọala ụwa, na onye kpụrụ mmụọ nke dị n'ime
mmadụ, ekwupụtala, sị, 2 "Agaje m ime Jerusalem ka
ọ bụrụ iko mmanya nke ga-aṅaghari ndị niile gbara ya
gburugburu. Ha ga-agba Juda na Jerusalem gburugburu,
nọbichie ụzọ ya niile. 3 N'ụbọchị ahụ, mgbe mba niile
nke ụwa chịkọtara onwe ha ọnụ imegide ya, aga m eme
Jerusalem ka ọ ghọọrọ mba ndị ahụ niile nkume dị ukwuu
nke a na-apụghị inughari enughari. Ndị niile ga-agbalị
inughari ya ga-emerụ onwe ha ahụ. 4 N'ụbọchị ahụ, aga
m etinye ụjọ n'obi ịnyịnya niile, mee ka ndị na-agba ha
ghọọ ndị ara," otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. "Aga m
asaghe anya m lekwasị ụlọ Juda nke ọma, ma aga m eme
ka ịnyịnya niile nke mba niile kpuo ìsì. 5 Mgbe ahụ, ndị
ndu Juda ga-ekwu n'obi ha sị, 'Ndị Jerusalem achọtala
ike n'ihi na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ
Chineke ha.' 6 "N'ụbọchị ahụ, aga m eme ka ndị ndu Juda
niile dịrị ka ite ọkụ, nke a dọnyere n'ebe a chịkọtara nkụ.
Ha ga-adịkwa ka ọkụ na-enwu enwu, nke dị n'etiti ukwu
ọka. Ha ga-ere ọkụ n'aka nri na n'aka ekpe, rechapụ ndị
niile bi gburugburu ha. Ma mmadụ ga-ejupụtakwa n'ime
Jerusalem. 7 "Onyenwe anyị ga-ebu ụzọ zọpụta ebe obibi
niile nke Juda, ime ka ugwu na nsọpụrụ nke ụlọ Devid, na
nke ndị niile bi na Jerusalem ghara ịdị ukwuu karịa nke
Juda. 8 N'ụbọchị ahụ, Onyenwe anyị ga-echebe ndị bi
na Jerusalem, mee ka ọ bụladị ndị na-asọ ngọngọ n'etiti
ha dịrị ike dịka Devid. Ụlọ Devid ga-adịkwa ka Chineke,
dịka Mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye na-eje n'ihu ha. 9
N'ụbọchị ahụ, aga m ebido ibibi mba ndị ahụ niile na-
ebuso Jerusalem agha. 10 "Mgbe ahụ, aga m awụkwasị

n'ụlọ Devid na ndị niile bi na Jerusalem, mmụọ nke amara
na nke arịrịọ amara. Ha ga-elegidekwa m anya, bụ onye
ahụ ha mapuru ahụ. Ha ga-eru ụjụ n'ihi ya, dịka mmadụ
si eru ụjụ n'ihi ọnwụ nke nwa a mụrụ naanị ya. Ha ga-
ebekwa akwa ilu nke ukwuu dịka mmadụ sị ebe akwa
maka nwa mbụ ya. **11** N'ụbọchị ahụ, akwa a ga-akwa na
Jerusalem ga-adị ukwuu, dịka akwa nke Hadad Rimọn
n'obosara ala Megido. **12** Ndị ala ahụ niile ga-eru ụjụ.
Ikwu ọbụla ga-eru ụjụ nke ha, ha na ndị nwunye ha.
Ikwu Devid na ndị nwunye ha, na ikwu Netan na ndị
nwunye ha, **13** na ikwu Livayị, na ndị nwunye ha, na ikwu
Shimei na ndị nwunye ha, **14** na ikwu ndị ọzọ niile na ndị
nwunye ha.

13 "N'ụbọchị ahụ, a ga-emeghe isi iyi mmiri nye ụlọ
Devid na ndị niile bi na Jerusalem. Ọ ga-abụ isi iyi a ga-eji
sachapụ mmehie na adịghị ọcha ha niile. **2** "N'ụbọchị
ahụ, otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile,
kwubiri, aga m ebipụ aha arụsị niile dị n'ala ahụ, a gaghị
echetakwa ha ọzọ. Aga m esitekwa n'ala a wezuga ma ndị
amụma ma mmụọ nke adịghị ọcha niile. **3** Ọ bụrụkwa na
onye ọbụla a ga n'ihu na-ebu amụma, nne na nna ndị
mụrụ ya ga-asị ya, 'Ị ghaghị ịnwụ n'ihi na i kwuola okwu
ụgha n'aha Onyenwe anyị.' Mgbe onye dị otu a bukwara
amụma, ọ bụ nne na nna ya ga-eji ùbe magbuo ya. **4**
"N'ụbọchị ahụ, ihere ga-emekwa ndị amụma n'ihi ibu
amụma banyere ọhụ nke ha hụrụ. Ha agaghị eyikwa uwe
ajị anụ nke ndị amụma na-eyi n'ihi iduhie ndị mmadụ, **5**
Onye ọbụla n'ime ha ga-asịkwa, 'Abụghị m onye amụma,
onye ọrụ ubi ka m bụ, ọ bụ ihe si n'ala ka m ji azụ onwe m

site na mgbe m bụ okorobịa.’ 6 Ọ bụrụ na onye ọbụla ajụọ,
‘Gịnị bụ ọnya ndị a niile dị gị n’ahụ?’ Ha ga-azaghachi,
‘Ọnya ndị etipụtara m n’ụlọ ndị enyi m.’ 7 “Teta n’ụra,
gị mma agha, imegide onye ọzụzụ atụrụ m, na imegide
nwoke ibe m, nke nọ m nso,” otu a ka Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri. “Tigbuo onye ọzụzụ
atụrụ, igwe atụrụ ga-agbasasịkwa. Aga m eweli aka m
megide ndị dị nta. 8 N’ala ahụ niile,” otu a ka Onyenwe
anyị kwubiri ya, “Ụzọ mmadụ abụọ n’ime ụzọ atọ ka a
ga-etida, ma otu ụzọ n’ime ụzọ atọ ga-afọdụ n’ime ya. 9
Otu ụzọ n’ime ụzọ atọ a fọdụrụ ka m ga-ewebata n’ime
ọkụ. Aga m eji ọkụ nụchaa ha dịka e si anụcha ọlaọcha,
jiri ọkụ nwaa ha dịka e si anwa ọlaedo. Ha ga-akpọku aha
m, aga m azakwa ha. Aga m asịkwa, ‘Ndị a bụ ndị m,’ Ha
onwe ha ga-asịkwa, ‘Onyenwe anyị bụ Chineke anyị.’”
14 Lee, ụbọchị Onyenwe anyị na-abịa, mgbe a ga-ekesa
ihe nkwata gị niile n’etiti mgbidi gị. 2 Aga m achịkọta
mba niile ka ha bịa Jerusalem ibuso ya agha. Ha ga-adọta
obodo ahụ n’agha, tụtụkọọ ihe dị n’ụlọ niile, dinaa ndị
inyom n’ike. A ga-adọta ọkara ndị bi n’obodo ahụ n’agha,
duru ha gaa mba ọzọ. Ma ọkara nke ọzọ ka ha ga-ahapụ.
3 Mgbe ahụ, Onyenwe anyị ga-apụ ibuso ndị mba ọzọ
ahụ agha, dịka o si ebu agha n’ụbọchị agha. 4 N’ụbọchị
ahụ, ụkwụ ya ga-eguzo n’elu Ugwu Oliv, nke dị n’ọwụwa
anyanwụ Jerusalem. Mgbe ahụ, Ugwu Oliv ga-ekewa
abụọ, mee ka ndagwurugwu buru ibu dịrị site n’ọwụwa
anyanwụ ruo n’ọdịda anyanwụ. N’ihi ya, ugwu ahụ ga-
eke onwe ya abụọ. Otu akụkụ ga-adị n’ugwu, nke ọzọ
ga-adị n’ụzọ ndịda. 5 Unu ga-esi na ndagwurugwu nke

ugwu m ahụ gbalaga, n'ihi na ndagwurugwu ahụ ga-eru
Azel. Unu ga-agbapụ dịka unu si gbapụ n'oge gara aga,
mgbe ala ọma jijiji ahụ, n'oge Uzaya bụ eze Juda. Mgbe
ahụ, Onyenwe anyị Chineke m ga-abịa, ya na ndị nsọ
ya. **6** N'ụbọchị ahụ, ìhè anyanwụ agaghị adị, oyi agaghị
adị, mkpụrụ mmiri agaghị adịkwa. **7** Ọ ga-abụ ụbọchị
pụrụ iche, ụbọchị ehihie na abalị na-agaghị adịkwa. Ọ bụ
ụbọchị nke naanị Onyenwe anyị maara. Ma ìhè ga-adịkwa
n'oge anyasị. **8** N'ụbọchị ahụ, mmiri na-enye ndụ ga-
esi na Jerusalem na-asọpụta. Ọ ga-ekewa abụọ, ọkara ya
ga-asọbanye n'osimiri Nnu dị n'ihu anyanwụ ebe ọkara
nke ọzọ ga-asọbanye n'osimiri Mediterenịa dị n'ọdịda
anyanwụ. Ha ga na-asọ n'ọkọchị na n'udu mmiri. **9** Ma
Onyenwe anyị ga-abụ eze n'elu ụwa niile. N'ụbọchị ahụ,
naanị otu Onyenwe anyị ga-adị, naanị aha ya kwa ka a ga
na-efe ofufe. **10** Ala niile, site na Geba ruo Rimọn, nke
dị na ndịda Jerusalem ga-adị ka ọzara. Ma ọ bụ naanị
Jerusalem ga-adị n'ebe lara elu. Ọ ga-adịkwa n'ọnọdụ ya
site n'ọnụ ụzọ ama nke Benjamin ruo n'ebe ọnụ ụzọ ama
nke Mbụ, ruo n'ọnụ ụzọ ama nke dị n'Akụkụ, sitekwa
n'Ụlọ elu Hananel ruo n'ebe a na-azọchapụta mmanya
eze. **11** A ga-ebiju na ya na-enweghị nsogbu. A gaghị
emebikwa ya ọzọ. Jerusalem ga-ebikwa n'udo na-atụghị
egwu. **12** Nke a bụ ọrịa ọjọọ nke Onyenwe anyị ga-eji
kụda mba niile buru agha megide Jerusalem. Anụ ahụ ha
ga-ere ure mgbe ha ka guzo ọtọ. Anya ha ga-erekwa ure,
ire ha ga-erekwa ure n'ọnụ ha. **13** N'ụbọchị ahụ, Onyenwe
anyị ga-etinye ndị mmadụ oke ụjọ n'obi. Oke ọgbaaghara
ga-adị n'etiti ha, ha ga-alụsokwa ibe ha ọgụ. **14** Ọ bụladị

Juda ga-ebu agha na Jerusalem. A ga-akwakọrọ akụ ndị
mba ọzọ dị ha nso, bụ ọtụtụ ọlaedo na ọlaọcha, na uwe
mara mma. **15** Ọrịa ọjọọ dị otu a ga-adakwasị ịnyịnya
niile, na ịnyịnya muul, na ịnyịnya kamel niile, na ịnyịnya
ibu niile, na anụ niile dị n'ogige ndị agha ha. **16** Mgbe
ahụ, ndị fọdụrụ na mba niile ndị ahụ busoro Jerusalem
agha, ga-abịa kwa afọ kpọọ isiala nye eze, Onyenwe anyị,
Onye pụrụ ime ihe niile ka ha soro mee mmemme ụlọ
Ikwu. **17** Ọ bụrụ na ndị ọbụla si na mba dị iche iche esoghị
jee Jerusalem ife Eze ahụ, bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, ha agaghị enwetakwa mmiri ozuzo. **18** Ọ
bụrụ na ndị Ijipt ajụ ịga soro ndị ọzọ ife ofufe ahụ, ha
agaghị enweta mmiri ozuzo. Onyenwe anyị ga-eme ka
ọrịa ọjọọ ahụ bịakwasị ha, dịka ọ siri bịakwasị mba ndị
ahụ niile jụrụ iso mee mmemme ụlọ Ikwu. **19** Nke a ga-
abụ ahụhụ dịrị ndị Ijipt, na ndị mba dị iche iche, ndị na-
agaghị eso na mmemme ụlọ Ikwu ahụ. **20** N'ụbọchị ahụ,
ihe a ga-ede n'ahụ atańụ nke ịnyịnya niile na-anya n'olu
ha bụ nke a: "Ihe dị Nsọ nye Onyenwe anyị." Ite niile e ji
esi nri dị n'ụlọ nke Onyenwe anyị ga-adị ka efere nsọ ndị
ahụ dị n'ihu ebe ịchụ aja. **21** Ite niile dị na Juda, na n'ime
Jerusalem ga-adị nsọ nye Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile. Ndị niile bịara ịchụ aja ga-ewere ụfọdụ n'ime
ite ndị a sie nri ịchụ aja ha. N'ụbọchị ahụ kwa, a gaghị
ahụ kwa ndị na-atụ mgbereahịa n'ụlọnsọ ukwu Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile.

Malakaị

1 Okwu amụma: Nke a bụ okwu Onyenwe anyị gwara
Izrel site n'ọnụ Malakaị onye amụma. **2** "Ahụla m unu
n'anya," ka Onyenwe anyị na-ekwu. "Ma unu na-asị, 'Olee
ụzọ i si hụ anyị n'anya?' "Ịsọ, ọ bụghị nwanne Jekọb?" ka
Onyenwe anyị kwupụtara. "Ma otu ọ dị, ahụrụ m Jekọb
n'anya, **3** ma Ịsọ ka m kpọrọ asị, mee ugwu ya niile ka ha
ghọọ ebe tọgbọrọ n'efu, werekwa ihe nketa ya nye nkịta
ọhịa niile nke ọzara." **4** Ndị Edọm nwere ike sị, "Ọ bụ ezie
na e tikpọọla anyị, ma anyị ga-ewugharị nkpọnkpọ ebe
niile." Ma otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile, na-ekwu, "Ha nwere ike wugharịa ya, ma aga m
akwadakwa ha ọzọ. N'ihi na a ga-akpọ ha Obodo ihe ọjọọ,
ndị Onyenwe anyị na-eweso iwe ruo mgbe ebighị ebi. **5**
Anya unu ga-ahụ nke a ma unu ga-ekwukwa, 'Onyenwe
anyị dị ukwuu, ọ bụladị ruo n'ofe oke ala Izrel!'" **6** "Nwa
na-asọpụrụ nna ya, ohu na asọpụrụkwa onyenwe ya. A sị
na m bụ nna, ebee ka egwu m dị. A sị na m bụ onyenwe
mmadụ, ebee ka nsọpụrụ m dị?" Ka Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile na-ekwu. "Ọ bụ unu ndị nchụaja na-
eleda aha m anya. "Ma unu na-ajụ, 'Olee ụzọ anyị si eleda
aha gị anya?' **7** "Unu na-eji anụ rụrụ arụ na-achụrụ m aja
n'elu ebe ịchụ aja m. "Ma unu na-ajụ, 'Olee ụzọ anyị si
merụọ ya?' "Ọ bụ mgbe unu na-asị na tebul Onyenwe
anyị bụ ihe e kwesiri ileda anya. **8** Mgbe unu ji anụ ndị
kpuru ìsì achụrụ m aja, ọ bụghị ihe na-ezighị ezi ka unu
na-eme? Mgbe unu na-ejikwa ndị dara ngwụrọ, na anụ
na-arịa ọrịa, ọ bụghị ihe ọjọọ ka unu na-eme? Werenụ
anụ ndị a bugara onye na-achị obodo unu dịka onyinye.

Ọ ga-atọ ya ụtọ ịnabata onyinye dị otu a? Ọ ga-anabata
unu?" Ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-
ekwu. **9** "Ma ugbu a, rịọọnụ Chineke ka o gosi anyị amara
ya. Ọ bụrụ na unu ji onyinye ndị dị otu a n'aka unu, ọ ga-
egosi unu afọ ọma ya?" Ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile na-ekwu. **10** "Ọ gaara adị m nnọọ mma ma a sị
na otu onye n'ime unu ga-emechi ọnụ ụzọ ụlọnsọ ukwu
ahụ, ka unu gharakwa ịkwanye ọkụ na-enweghị isi n'elu
ebe ịchụ aja m. Ihe banyere unu adịghị atọ m ụtọ. Ọ bụ
ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. Agaghị
m anabatakwa onyinye ọbụla si unu n'aka. **11** N'ihi na
site n'ọwụwa anyanwụ ruo ọdịda ya, aha m ga-adị ukwuu
n'etiti mba niile. A ga-ewebatara m ihe nsure ọkụ na-esi
isi ụtọ na onyinye dị ọcha n'aha m, n'ebe niile, n'ihi na
aha m ga-adị ukwuu n'etiti mba niile." Ọ bụ ihe Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. **12** "Ma unu na-eme
ka ọ ghara ịdị nsọ mgbe unu na-asị na, Tebul Onyenwe
anyị bụ ihe e merụrụ emerụ, ebe ihe oriri ya bụkwa ihe
nleḷị. **13** Unu na-ekwukwa, 'Nke a bụ ihe ike ọgwụgwụ,'
si otu a na-eduli imi unu elu n'ebe m nọ n'ọnọdụ oke
nleḷị." Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru. "Mgbe unu na-ewebata ihe a natara n'ike, na nke
dara ngwụrọ, na nke na-arịa ọrịa, jiri ha chụọrọ m aja, o
kwesiri ka m nabata ya?" Ka Onyenwe anyị na-ekwu. **14**
"Onye a na-abụ ọnụ ka onye aghụghọ ahụ bụ nke nwere
oke n'igwe ewu na atụrụ ya, kwee nkwa inye ya, ma mesịa
were anụ nwere ntụpọ chụọrọ Onyenwe anyị aja. N'ihi na
mụ onwe m bụ Eze ukwu ahụ," ka Onyenwe anyị, Onye

pụrụ ime ihe niile kwuru, “aha m bụkwa ihe a ga-atụ
egwu n’etiti mba dị iche iche.

2 “Ma ugbu a, unu ndị nchụaja, ịdọ aka na ntị a dịrị unu.
2 Ọ bụrụ na unu ajụ ige ntị, ọ bụrụkwa na unu ekpebighị
n’obi unu inye aha m otuto,” ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ
ime ihe niile, na-ekwu, “Aga m ezite ọbụbụ ọnụ n’ahụ
unu, aga m abụkwa ngọzị unu niile ọnụ. E, abụọlarị unu
ọnụ, n’ihi na unu ekpebighị n’obi unu ịsọpụrụ m. 3 “N’ihi
unu, aga m abara ụmụ ụmụ unu mba. Agaghị m anabata
onyinye unu, aga m efesakwa nsị anụ n’ihu unu, bụ nsị
nke ihe onyinye unu, aga m ewezugakwa unu site n’ihu
m. 4 Otu a ka unu ga-esi mara na ọ bụ mụ zitere unu ịdọ
aka na ntị a, ka ọgbụgba ndụ mụ na Livayị gbara dịgide,”
Ọ bụ Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile, na-ekwu. 5
“Ọgbụgba ndụ mụ na ya bụ nke ndụ na udo, ọ bụ m nyere
ha ya, nke a bụ n’ihi nsọpụrụ. O nyere m nsọpụrụ n’ezie,
tụkwaa aha m egwu. 6 Iwu nke eziokwu dị ya n’ọnụ,
ọ dịkwaghị okwu ụgha ọbụla a chọpụtara n’egbugbere
ọnụ ya. O soro m jee ije n’udo, na n’ịkwụba aka ọtọ. O
mekwara ka ọtụtụ si n’ajọ omume ha chigharịa. 7 “N’ihi
na egbugbere ọnụ onye nchụaja kwesiri ijupụta n’ihe
ọmụma; e kwesikwara isi n’ọnụ ya mụta ihe, n’ihi na ọ bụ
onyeozi nke Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. 8 Ma
unu esitela n’ụzọ ahụ wezuga onwe unu, sitekwa n’ozizi
unu mee ka ọtụtụ mmadụ sụọ ngọngọ. Unu emerụọla
ọgbụgba ndụ nke Livayị.” Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile kwuru. 9 “N’ihi nke a, emeela m ka
unu bụrụ ndị a na-eleli anya, na ndị e wedara n’ala n’ihu
ndị mmadụ niile, n’ihi na unu agbasoghị ụzọ m, kama

unu na-ele mmadụ anya n’ihu, n’ihe metụtara iwu.” 10 Ọ
bụghị otu Nna ka anyị niile nwere? Ọ bụghị otu Chineke
ahụ kere anyị? Gịnị mere anyị ji na-emerụ ọgbụgba ndụ
nna anyị ha site na-enweghị ntụkwasị obi na mmekọrịta
anyị na ibe anyị? 11 Juda ekwesighị ntụkwasị obi. E meela
ihe arụ n’Izrel na n’ime Jerusalem: Juda emerụọla ụlọnsọ
ukwu Onyenwe anyị hụrụ n’anya, lụọkwa ada chi ndị
mba ọzọ. 12 Ka Onyenwe anyị kewapụ onye mere ihe dị
otu a n’ụlọ ikwu Jekọb, ka ọ ghara inwe onye akaebe, ka
ọ ghara inwe onye ga-aza ya mgbe ọ kpọrọ oku maọbụ
butere Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile onyinye.
13 Ihe ọzọ unu na-emekwa bụ ndị a: unu na-eme ka anya
mmiri unu jupụta n’ebe ịchụ aja Onyenwe anyị. Unu na-
akwa akwa, na-eti mkpu akwa n’ihi na ọ naghị elenye
anya n’onyinye unu, maọbụ jiri obi ụtọ nabata ha. 14 Unu
na-asị “Nke a ọ bụ n’ihi gịnị?” Ọ bụ n’ihi na Onyenwe
anyị bụ onyeama n’etiti gị na nwunye ị lụrụ n’okorobịa
gị, n’ihi na ị kwesighị ntụkwasị obi, ọ bụ ezie na ọ bụ
nwanyị e jikọtara gị na ya, bụrụkwa nwunye ọgbụgba
ndụ gị. 15 Ọ bụ na ọ bụghị otu Chineke ahụ kere gị?
N’anụ ahụ na n’ime mmụọ, unu bụ nke ya. Ma gịnị ka
otu Chineke a chọrọ? Ka unu bụrụ ụmụ na-atụ ya egwu.
Ya mere, jie mmụọ gị aka, ka ị gharakwa ịbụ onye na-
ekwesighị ntụkwasị obi n’ebe nwunye ị lụtara n’okorobịa
nọ. 16 “Akpọrọ m ịgba alụkwaghị m asị,” ka Onyenwe
anyị Chineke nke Izrel sịrị, “a kpọkwara nwoke na-emeso
nwunye ya mmeso n’ụzọ ihe ike asị.” Ọ bụ Onyenwe Onye
pụrụ ime ihe niile na-ekwu. Ya mere, kpachapụrụnụ onwe
unu anya, unu abụkwala ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi.

17 Unu esitela n’oke okwu unu mee ka ike gwụ Onyenwe
anyị. Ma unu na-ajụ, “Olee ụzọ anyị si mee ka ike gwụ
ya?” Mgbe unu na-asị, “Ndị niile na-eme ihe ọjọọ dị mma
n’anya Onyenwe anyị. Ihe ha na-atọkwa ya ụtọ,” maọbụ
na-asịkwa, “Ebee ka Chineke ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi
nọ?”
3 “Lee, aga m ezipu onyeozi m, onye ga-edozi ụzọ n’ihu
m. Mgbe ahụ, Onyenwe anyị ahụ unu na-ele anya ya ga-
abịa na mberede n’ụlọnsọ ukwu ya. Onyeozi nke ọgbụgba
ndụ ahụ, onye ihe ya na-agụsị unu agụụ ike, ga-abịa,” ka
Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 2 “Ma
onye ga-anagide ụbọchị ọbịbịa ya ma guzokwa mgbe ọ
pụtara ihe? N’ihi na ọ ga-adị ka ọkụ na-anụcha anụcha,
dịkwa ka ncha e ji asụ akwa. 3 Ọ na-anọdụ ala dịka
ndị na-anụcha ọlaọcha ime ka ọ dị ọcha. Ọ ga-anụcha
ndị Livayị, ime ka ha dị ọcha, dịka ọlaedo na ọlaọcha a
nụchara anụcha tutu ruo mgbe ha ga-ewetara Onyenwe
anyị onyinye n’ezi omume. 4 Mgbe ahụ, onyinye Juda na
Jerusalem ga-abụ onyinye Onyenwe anyị ga-anabata, dịka
o si anabata ha n’ụbọchị ndị ahụ gara aga, na mgbe ochie
gara aga. 5 “Mgbe ahụ, aga m abịa unu nso ikpe unu
ikpe. Aga m abịakwa ngwangwa ịgbagide ha ama bụ ndị
mgbaasị, na ndị na-akwa iko, na ndị na-aṅụ iyi ụgha, na
ndị na-emegbu ndị inyom di ha nwụrụ, na ndị na-emegbu
ndị na-enweghị nna, na ndị na-anapụ ndị ọbịa ikpe ziri
ezi, ndị ahụ niile na-adịghị atụ egwu m.” Ọ bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 6 “N’ihi na mụ onwe
m bụ Onyenwe anyị adịghị agbanwe agbanwe. Ya mere,
unu bụ ụmụ Jekọb ji dịgide. 7 Site n’oge nna nna unu

ha, unu esitela n’idebe iwu na ụkpụrụ m wezuga onwe
unu. Unu adịghịkwa edebe ha. Ya mere, lọghachikwutenụ
m, mụ onwe m ga-alọghachikwute unu.” Ọ bụ Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu. “Ma unu na-asị,
‘Anyị ga-esi aṅaa lọghachi?’ 8 “Mmadụ ọ na-ezu ihe bụ
nke Chineke n’ohi? Ma unu apụnarịla m ihe bụ nke m.
“Ma unu na-ajụ: ‘Anyị si aṅaa na-ezu gị ohi?’ “Ọ bụ site
n’otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu, onyinye na aja niile. 9 N’ihi
ya, ọbụbụ ọnụ dịịrị unu, ka mba niile unu ha, n’ihi na
ọ bụ mụ onwe m ka unu na-ezu ohi. 10 Webatanụ otu
ụzọ n’ụzọ iri nke ihe niile unu n’ime ụlọakụ m, ka nri
jupụta n’ime ụlọ m. Jirinụ nke a nwalee m,” ka unu hụ
ma mụ onwe m agaghị emeghe ọnụ ụzọ eluigwe, site na
ya wụdatara unu ngọzị dị ukwuu, nke ga-ejubiga oke na
ọnọdụ agaghị adị ichebe ha. Ọ bụ Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile na-ekwu. 11 “Aga m egbochi ihe nripịa
ndị ahụ niile ka ha ghara iripịa mkpụrụ ubi unu. Osisi
vaịnị unu agakwaghị atụpụsị mkpụrụ ya n’ala tutu ruo
mgbe ha chara.” Ọ bụ ihe Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile na-ekwu. 12 “Mgbe ahụ, mba niile dị iche iche
ga-akpọ unu ndị a gọziri agọzi, n’ihi na ala unu ga-abụ
nke na-enye ndị nwe ya obi ụtọ.” Ọ bụ ihe Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. 13 Onyenwe anyị
na-ekwu, sị, “Unu ekwuola ọtụtụ okwu dị ike megide
m.” “Ma unu na-ajụ, ‘Gịnị ka anyị kwuru megide gị?’
14 “Unu ekwuola sị, ‘Ọ bụ ihe nzuzu ife Chineke ofufe,
na ịtụ ya egwu. Gịnị bụ uru anyị na-erite site n’idebe
iwu ya, na ijegharị dịka ndị na-eru ụjụ n’ihu Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile? 15 Ma site ugbu a gaa

n'ihu, ndị nganga ka anyị ga-akpọ ndị ihe na-agara nke
ọma. N'ezie, ndị na-eme ihe ọjọọ ka ihe na-agara nke
ọma. Ndị ahụ jikwa ihe ọjọọ ha na-anwa Chineke na-
agbanarị ntaramahụhụ ya.'" 16 Mgbe ahụ, ndị niile na-
atụ egwu Onyenwe anyị gwarịtara ibe ha okwu, Onyenwe
anyị ṅara ntị, nụkwa ihe ha na-ekwu. N'ihu ya, e nwere
akwụkwọ ncheta dị ya, ebe e dere aha ndị niile na-atụ
egwu Onyenwe anyị, ma na-echekwa echiche banyere
aha ya. 17 "N'ụbọchị ahụ m ga-eme ihe," ka Onyenwe
anyị, Onye pụrụ ime ihe niile na-ekwu, "ha ga-abụ ihe
oke ọnụahịa nke aka m. Aga m echebe ha, dịka nna na-
enwe ọmịiko ma chebekwa nwa ya nwoke na-efe ya. 18
Unu ga-ahụ ihe dị iche n'etiti ndị ezi omume na ndị ajọ
omume, hụkwa ihe dị iche n'etiti ndị na-efe Chineke na
ndị na-adịghị efe ya.

4 "N'ezie, ụbọchị ahụ na-abịa, ọ ga-erekwa ọkụ dịka ebe
a funyere ọkụ buru ibu. Mgbe ndị nganga, ndị na-eme
ihe ọjọọ, ga-abụ igbugbo ọka, ụbọchị ahụ na-abịa ga-
erechapụ ha," otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime
ihe niile kwuru. "Ọ dịkwaghị mgbọrọgwụ maọbụ alaka
ọbụla ga-afọdụrụ ha. 2 Ma unu bụ ndị na-atụ egwu aha m
ka anyanwụ nke ezi omume ga-achawapụta wetakwara
unu ọgwụgwọ nke si n'ime nku ya. Unu ga-apụkwa, na-
awụgharị dịka ụmụ ehi eji nri zujuo afọ. 3 Mgbe ahụ,
unu ga-azọpịakwa ndị ajọ omume. Ha ga-aghọkwa ntụ
n'okpuru ọbụ ụkwụ unu, n'ụbọchị ahụ m ga-eme ihe
ndị a," otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
kwuru. 4 "Chetanụ iwu Mosis, bụ odibo m, ya bụ iwu na
ụkpụrụ ndị ahụ dị iche iche m nyere ya na Horeb, maka

Izrel niile. 5 “Lee, aga m ezitere unu Ịlaịja onye amụma,
tupu ụbọchị ukwu ahụ dị oke egwu bụ ụbọchị Onyenwe
anyị abịa. 6 Ọ ga-eme ka obi ndị bụ nna chigharịkwute
ụmụ ha, meekwa ka obi ndị bụ ụmụ chigharịkwutekwa
nna ha; ka m ghara ịbịa ma jiri ịbụ ọnụ laa ala ahụ n’iyi.”

NEW TESTAMENT

Jisọs sịrị, "Nna gbaghara ha n'ihi na ha amataghị ihe ha na-eme."
Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.
Luk 23:34

Matiu

1 Nke a bụ ndekọ usoro ọmụmụ Jisọs onye bụ Kraịst,
nwa Devid, nwa Ebraham. 2 Ebraham mụrụ Aịzik, Aịzik
amụọ Jekọb, Jekọb amụọ Juda na ụmụnne ya. 3 Juda
mụtara Perez na Zera site na Tama, Perez mụrụ Hezrọn,
Hezrọn amụọ Aram. 4 Aram mụrụ Aminadab, Aminadab
mụrụ Nashọn, Nashọn amụọ Salmọn. 5 Salmọn bụ nna
Boaz, site na nwunye ya Rehab, Boaz mụrụ Obed, site na
nwunye ya Rut, Obed amụọ Jesi. 6 Jesi amụọ Devid, bụ
eze. Devid mụrụ Solomọn site na nwunye ya Ụraya. 7
Solomọn mụrụ Rehoboam, Rehoboam amụọ Abija, Abija
amụọ Esa. 8 Esa mụrụ Jehoshafat, Jehoshafat amụọ Joram,
Joram amụọ Ụzaịa. 9 Ụzaịa mụrụ Jotam, Jọtam amụọ
Ehaz, Ehaz amụọ Hezekaya. 10 Hezekaya mụrụ Manase,
Manase amụọ Emọn, Emọn amụọ Josaya. 11 Mgbe e mere
ka ha gaa biri n'ala Babilọn ka Josaya mụrụ Jekonaya
na ụmụnne ya. 12 Mgbe ha si Babilọn lọta Jekonaya
mụrụ Shealtiel, Shealtiel amụọ Zerubabel. 13 Zerubabel
mụrụ Abiud, Abiud amụọ Eliakịm, Eliakịm amụọ Azoa. 14
Azoa mụrụ Zadọk, Zadọk amụọ Akịm, Akịm amụọ Eliud.
15 Eliud mụrụ Elieza, Elieza amụọ Matan, Matan amụọ
Jekọb. 16 Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs,
onye a na-akpọ Kraịst. 17 Ya mere, site n'Ebraham ruo na
Devid, e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo
mgbe a dọọrọ ha n'agha gaa Babilọn, e nwere ọgbọ iri na
anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa
ọgbọ iri na anọ. 18 Otu a ka ọmụmụ Jisọs, onye a na-akpọ
Kraịst siri dị: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-
alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a chọpụtara na Meri

di ime site na Mmụọ Nsọ. 19 Ma Josef di ya bụ onye ezi
omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihi ya, o zubere ịchụ
ya na nzuzo. 20 Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ
ozi Onyenwe anyị bịakwutere ya na nrọ sị ya, "Josef nwa
Devid, atụla egwu ịkpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye gị, n'ihi
na nwa ahụ ọ dị ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ. 21 Ọ ga-
amụkwa nwa nwoke, onye ị ga-akpọ aha ya Jisọs, n'ihi na
ọ ga-azọpụta ndị nke ya site na mmehie ha." 22 Ihe ndị a
mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ
onye amụma ya sị, 23 "Lee, nwaagbọghọ ahụ na-amaghị
nwoke ga-atụrụ ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya
Ịmanụel" (nke bụ ma asụgharịa ya, "Chineke nọnyeere
anyị"). 24 Mgbe Josef si n'ụra teta, o mere dịka mmụọ ozi
Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. Ọ kpọọrọ Meri ka ọ bụrụ
nwunye ya. 25 Ma ha abụọ edinakọghị tutu ruo mgbe ọ
mụsịrị nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2 Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judịa n'oge
Herọd bụ eze, ndị amamihe si ọwụwa anyanwụ bịaruru
Jerusalem, 2 na-ajụ ajụjụ sị, "Olee ebe ọ nọ, bụ onye a
mụrụ ịbụ eze ndị Juu? Anyị hụrụ kpakpando ya n'ọwụwa
anyanwụ, ma bịa ịkpọ isiala nye ya." 3 Mgbe eze Herọd
nụrụ nke a, obi lọrọ ya mmiri nke ukwuu, ya na ndị niile
bi na Jerusalem. 4 Mgbe ọ kpọkọtara ndịisi nchụaja na
ndị ozizi iwu niile, ọ jụrụ ha, olee ebe e kwuru na a ga-
amụ Kraịst ahụ. 5 Ha zara ya sị, "Na Betlehem nke Judịa.
N'ihi na otu a ka onye amụma ahụ dere n'akwụkwọ sị,
6 "'Ma gị onwe gị, Betlehem, dị n'ala Juda, ị dịghị nta
karịchasịa n'etiti ndị ọchịchị Juda, n'ihi na ọ bụ site na
gị ka onye ọchịchị ga-esi pụta, onye ga-achị ndị nke m

Izrel.'" 7 Mgbe ahụ Herọd kpọrọ ndị amamihe ahụ na
nzuzo jụpụta ha banyere oge kpakpando ahụ ji pụta ìhè.
8 O zipụrụ ha ije Betlehem sị ha, "Gaanụ lee anya nke ọma
chọpụta ebe nwantakịrị ahụ nọ. Mgbe unu chọtara ya,
bịanụ mee ka m mara, ka m gaakwa kpọọ isiala nye ya." 9
Mgbe ha nụrụ okwu eze, ha pụrụ gawa, ma kpakpando
ahụ ha hụrụ n'ọwụwa anyanwụ pụtakwara ọzọ, na-aga
n'ihu ha ruo mgbe ọ bịara guzo n'elu ebe nwantakịrị ahụ
nọ. 10 Ha ṅụrịrị ọṅụ nke ukwuu mgbe ha hụrụ kpakpando
ahụ. 11 Ka ha banyere n'ụlọ ahụ, ha hụrụ nwantakịrị
ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kpọọrọ ya
isiala. Ha meghere akpa akụ ha nye ya onyinye ọlaedo na
ọkpụrụkpụ eso osisi na-esi isi ụtọ a na-akpọ frankisens,
ya na máá. 12 N'ihi na a dọrọ ha aka na ntị na nrọ ka ha
ghara ịlaghachikwuru Herọd, ha sitere n'ụzọ ọzọ laghachi
obodo ha. 13 Mgbe ndị amamihe ahụ lasịrị, mmụọ ozi
Onyenwe anyị mere ka Josef hụ ya na nrọ, ọ sịrị ya,
"Bilie ọsịịsọ kpọrọ nwantakịrị a na nne ya gbalaa Ijipt.
Alọghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gị, n'ihi na
Herọd na-achọ nwantakịrị a ka o gbuo ya." 14 N'oge abalị,
Josef biliri kpọrọ Meri na nwantakịrị ahụ gbalaa Ijipt. 15
Ebe ahụ ka ha nọgidere tutu ruo mgbe Herọd nwụrụ. Nke
a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye
amụma mezuo. "Ọ bụkwa site n'Ijipt ka m kpọpụtara nwa
m." 16 Iwe were Herọd nke ukwuu mgbe ọ chọpụtara na
ndị amamihe ahụ aghọọla ya aghụghọ. N'ihi ya, o nyere
iwu banyere Betlehem na obodo nta ndị ọzọ gbara ya
gburugburu, ka ha gbuo ụmụntakịrị niile nọ n'obodo ndị
a, bụ ndị gbara site n'afọ abụọ gbadaa, dị ka ihe ọ nụtara

site n'ọnụ ndị amamihe si dị. 17 E sitekwara otu a mezuo
amụma ahụ Jeremaya buru sị, 18 "A nụrụ otu olu na
Rema, ịkwa akwa na oke iru ụjụ dị, Rechel na-akwa akwa
n'ihi ụmụ ya; ọ dịghị nkasiobi ọbụla dịrị ya, n'ihi na ha
adịghịkwa." 19 Mgbe Herọd nwụrụ, mmụọ ozi Onyenwe
anyị bịakwutere Josef na nrọ n'Ijipt 20 sị ya, "Bilie, kpọrọ
nwantakịrị ahụ na nne ya laghachi n'ala Izrel n'ihi na ndị
na-achọ igbu ya anwụọla." 21 Ya mere, o biliri, kpọọrọ
nwantakịrị ahụ na nne ya, laghachi n'ala Izrel. 22 Mgbe ọ
nụrụ na eze ọhụrụ gbanwere Herọd na Judịa bụ nwa ya a
na-akpọ Akelus, egwu tụrụ Josef ịlaghachi ebe ahụ. Ma
n'ihi na adọwo ya aka na ntị na nrọ, ọ wezugara onwe
ya gaa n'akụkụ Galili. 23 Ọ gara biri n'obodo a na-akpọ
Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu ọnụ ndị amụma
sị na, "A ga-akpọ ya onye Nazaret."

3 N'oge ahụ, Jọn omee baptizim bịara na-ezisa ozi n'ọzara
Judịa. Isi okwu ya bụ, 2 "Chegharịanụ, n'ihi na alaeze
eluigwe dị nso." 3 N'ihi na nwoke a bụ onye e kwuru
okwu banyere ya site n'ọnụ onye amụma Aịzaya sị, "Otu
onye na-eti mkpu n'ọzara, na-asị, 'Dozienụ ụzọ maka
Onyenwe anyị, meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.'" 4 Jọn
yi uwe e ji ajị ịnyịnya kamel mee. O kekwara ihe okike
ukwu nke akpụkpọ anụ n'ukwu ya. Nri ya bụ igurube na
mmanụ aṅụ. 5 N'oge ahụ, ndị mmadụ sitere Jerusalem, na
Judịa niile, n'ala niile dị Jọdan gburugburu, na-apụkwuru
ya. 6 Mgbe ha na-ekwupụta mmehie ha, o mere ha
baptizim n'osimiri Jọdan. 7 Ma mgbe ọhụrụ ọtụtụ ndị
Farisii na ndị Sadusii ka ha na-abịa ka e mee ha baptizim,
ọ sịrị ha, "Unu ụmụ ajụala, onye dọrọ unu aka na ntị sị

unu gbanarị ọnụma nke na-abịa? 8 Mịanụ mkpụrụ na-
egosipụta nchegharị unu. 9 Unu echekwala na unu pụrụ ị
sị n'ime onwe unu, 'Anyị nwere Ebraham dịka nna,' n'ihi
na Chineke pụrụ isite na nkume ndị a mepụtara Ebraham
ụmụ. 10 Ma ugbu a atụkwasịla anyụike na mgbọrọgwụ
osisi niile. Osisi ọbụla nke na-adịghị amị ezi mkpụrụ ka a
ga-egbutu, tụba ya n'ime ọkụ. 11 "Mụ onwe m ji mmiri
eme unu baptizim n'ihi nchegharị, ma onye dị ike karịa
m na-abịa. Onye m na-erughị ịchịta akpụkpọụkwụ ya. Ọ
ga-eji Mmụọ Nsọ na ọkụ were mee unu baptizim. 12 Ihe
ịfụcha ọka ya dị ya n'aka, ọ ga-azacha ebe ịzọcha ọka ya
nke ọma, chịkọta mkpụrụ ọka wiiti tinye ha n'ọba, ma jiri
ọkụ a na-apụghị imenyụ emenyụ rechapụ igbugbo ọka."
13 Mgbe ahụ, Jisọs sitere na Galili bịa n'osimiri Jọdan ka
Jọn mee ya baptizim. 14 Ma Jọn chọrọ igbochi ya, sị, "Ọ
bụ m kwesiri ịbịakwute gị ka ị mee m baptizim. Gịnị mere
i ji abịakwute m?" 15 Ma Jisọs zara ya sị, "Kwere ka ọ dịrị
otu a ugbu a, o kwesiri ka anyị mezuo ezi omume niile."
Mgbe ahụ Jọn kwenyere. 16 Ngwangwa e mechara Jisọs
baptizim, o sitere na mmiri ahụ rịpụta. N'otu oge ahụ,
eluigwe meghere, Jọn hụrụ Mmụọ nke Chineke ka o si
n'elu fedata dị ka nduru na-ebekwasị Jisọs n'isi. 17 Otu
olu sitere n'eluigwe kwuo okwu sị, "Onye a bụ Ọkpara m,
onye m hụrụ n'anya. Ihe ya dị m ezi mma."

4 Emesịa, Mmụọ Nsọ duuru Jisọs baa n'ọzara ka ekwensu
nwaa ya ọnwụnwa. 2 Mgbe o busiri ọnụ iri ụbọchị anọ
ehihie na abalị, agụụ gụrụ ya nke ukwuu. 3 Mgbe ahụ
onye ọnwụnwa ahụ bịakwutere ya sị, "Ọ bụrụ na ị bụ
Ọkpara Chineke, gwa nkume ndị a ka ha ghọọ achịcha." 4

Ma Jisọs zara, “E dere ya n’akwụkwọ nsọ sị, ‘Ọ bụghị naanị
site na achịchaka mmadụ si adị ndụ, kama site n’okwu
niile si n’ọnụ Chineke pụta.’” 5 Mgbe ahụ, ekwensu duuru
ya baa n’obodo nsọ ahụ, mee ka o guzo n’ebe dịkarịsịrị
elu nke ụlọnsọ ukwu, 6 sị ya, “Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara
Chineke, site n’ebe a tụda onwe gị n’ala. N’ihi na e dere
ya n’akwụkwọ nsọ sị, “‘Ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu
banyere gị, ha ga-ebuli gị elu n’aka ha ka ị ghara ịkpọbi
ụkwụ gị na nkume.’” 7 Ma Jisọs zara sị ya, “E deela ya
n’akwụkwọ nsọ sị, ‘Ị gaghị anwa Onyenwe gị na Chineke
gị ọnwụnwa.’” 8 Ọzọkwa, ekwensu kpọọrọ ya gaa n’elu
ugwu dị elu, gosi ya alaeze niile nke ụwa na ebube ha.
9 Ọ sịrị ya, “Aga m enye gị ha niile ma ọ bụrụ na ị daa
n’ala kpọọ isiala nye m.” 10 Ma Jisọs sịrị ya, “Si n’ebe
m nọ pụọ, ekwensu. N’ihi na akwụkwọ nsọ kwuru sị, ‘Ọ
bụ naanị Onyenwe anyị Chineke gị ka ị ga-akpọ isiala
nye, naanị ya ka ị ga-efekwa.’” 11 Mgbe ahụ ekwensu
hapụrụ ya laa. Ndị mmụọ ozi bịakwutere ya, nọnyere ya,
na-ejere ya ozi. 12 Mgbe Jisọs nụrụ na e tinyela Jọn n’ụlọ
mkpọrọ, ọ pụrụ gaa Galili. 13 Emesịa, ọ hapụrụ Nazaret
gaa biri na Kapanọm, bụ obodo dị n’akụkụ osimiri Galili.
Ọ dị nso n’oke ala Zebụlọn na Naftalị. 14 N’ụzọ dị otu
a, amụma ahụ Aịzaya buru mezuru. Amụma nke sịrị,
15 “Ala Zebụlọn na ala Naftalị, nke dị n’akụkụ osimiri,
n’ofe Jọdan, Galili nke ndị mba ọzọ, 16 ndị nọ n’ọchịchịrị
ahụla ìhè dị ukwuu. Ndị bi n’ala onyinyo ọnwụ ka ìhè
nwukwasịrị.” 17 Site n’oge ahụ gaa n’ihu Jisọs bidoro na-
ekwusa na-asị, “Chegharịanụ, n’ihi na alaeze eluigwe dị
nso.” 18 Ma mgbe Jisọs na-agafe n’akụkụ osimiri Galili,

ọ hụrụ ụmụnne abụọ, Saimọn onye a na-akpọ Pita, na
Andru nwanne ya, ndị ọrụ ha bụ ịkụ azụ, ebe ha nọ
n'ụgbọ mmiri na-akụ azụ. **19** Ọ sịrị ha, "Bịanụ soro m.
Aga m eme unu ndị ọkụ na-akụta mmadụ." **20** Ha hapụrụ
ụgbụ azụ ha otu mgbe ahụ soro ya. **21** Mgbe ọ gara n'ihu
nke nta, ọ hụrụ ụmụnne abụọ ọzọ, Jemis nwa Zebedi
na Jọn nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi nọ n'ime
ụgbọ mmiri na-ekezi ụgbụ azụ ha. Ọ kpọkwara ha, **22**
ngwangwa ha hapụrụ ụgbọ ha na nna ha soro ya. **23**
Jisọs jegharịrị n'obodo niile nke Galili, na-akụzi ihe n'ụlọ
nzukọ niile ha, na-ekwusakwa oziọma nke alaeze ahụ. Ọ
na-agwọkwa ọrịa na nrịa nrịa niile dị iche iche n'etiti ndị
ahụ. **24** Akụkọ banyere ya gbasara jezuo akụkụ Siria niile.
Mgbe ahụ ọtụtụ ndị mmadụ kpọtaara ya ndị niile ahụ na-
esighị ike, ndị na-arịa ụdị ọrịa dị iche iche, ndị nwere ahụ
mgbu, na ndị mmụọ ọjọọ na-esogbu, na ndị akwụkwụ,
na ndị akụkụ ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ. Ọ gwọkwara
ha niile. **25** Ọtụtụ mmadụ sitere na Galili, Dekapọlịs,
Jerusalem, Judịa na n'ofe osimiri Jọdan, soro ya.

5 Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n'elu
ugwu. Mgbe ọ nọdụrụ ala, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere
ya, **2** o bido ikuziri ha ihe. Ọ sịrị: **3** "Ngọzị na-adịrị ndị bụ
ogbenye n'ime mmụọ, n'ihi na alaeze eluigwe bụ nke ha.
4 Ngọzị na-adịrị ndị na-eru ụjụ, n'ihi na a ga-akasị ha obi.
5 Ngọzị na-adịrị ndị dị nwayọọ n'obi, n'ihi na ha ga-eketa
ụwa. **6** Ngọzị na-adịrị ndị agụụ ezi omume na-agụ, n'ihi
na ndị ahụ ka afọ ga-eju. **7** Ngọzị na-adịrị ndị na-eme obi
ebere, n'ihi na ha ka a ga-emere ebere. **8** Ngọzị na-adịrị
ndị dị ọcha n'obi, n'ihi na ha ga-ahụ Chineke anya. **9**

Ngọzị na-adịrị ndị na-eme ka udo dị n'etiti mmadụ na
ibe ya, n'ihi na a ga-akpọ ha ụmụ Chineke. **10** Ngọzị na-
adịrị ndị a na-emegbu n'ihi ezi omume, n'ihi na alaeze
eluigwe bụ nke ha. **11** "Ngọzị na-adịrị unu mgbe ndị
mmadụ na-akọcha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa
okwu ọjọọ na ụgha niile dị iche iche megide unu n'ihi m.
12 Ṅụrịanụ ọṅụ, nwekwanụ obi ụtọ, n'ihi na ụgwọ ọrụ
unu dị ukwuu n'eluigwe. N'ihi na n'ụzọ dị otu a ka ha
sogburu ndị amụma ndị buru unu ụzọ. **13** "Unu bụ nnu
nke ụwa, ma ọ bụrụ na nnu adịghị atọkwa ụtọ, a ga-eji
gịnị mee ka ọ tọọ ụtọ ọzọ? Ọ bakwaghị uru ọbụla, ma
ọ bụghị naanị itufu ya, ka ndị mmadụ zọọ ya ụkwụ. **14**
"Unu bụ ihe nke ụwa. Unu dị ka obodo e wuru n'elu ugwu
nke a na-apụghị izo ezo. **15** Ndị mmadụ adịghị amụnye
oriọna dọnye ya n'okpuru igbe, kama a na-adọkwasị ya
n'elu ihe ịdọba oriọna, ka o nye ndị niile nọ n'ụlọ ahụ
ìhè. **16** Ya mere, kwerenụ ka ìhè unu nwuo nye mmadụ
niile, ka ndị mmadụ hụ ọrụ ọma unu, tookwa Nna unu
nke bi n'eluigwe. **17** "Unu echela na m bịara ịkagbu iwu
Mosis, maọbụ ozizi ndị amụma. Abịaghị m ịkagbu akagbu,
kama abịara m imezu ha. **18** N'ezie, agwa m unu, na tutu
eluigwe na ụwa agabiga, ọ dịghị otu mkpụrụ edemede
ọbụla dị nta, ọ bụladị nke dịkarịsịrị nta, nke a ga-esi
n'Iwu a wepụ ruo mgbe ha niile ga emezu. **19** N'ihi ya,
onye ọbụla nke ga-emebi otu n'ime iwu ndị a, ọ bụladị
nke dịkarịsịrị nta, ma kuziekwara ndị ọzọ ime otu ahụ, a
ga-agụ onye ahụ n'onye dịkarịsịrị nta n'alaeze eluigwe.
Ma onye na-ezi ụmụ mmadụ ka ha debe iwu ahụ, ma na-
emekwa okwu ndị ahụ n'onwe ya, a ga-akpọ ya onye dị

ukwuu n’alaeze eluigwe. 20 Ka m dọọ unu aka na ntị. Ọ
bụrụ na ezi omume unu akarịghị ezi omume ndị Farisii
na ndị ozizi iwu, unu apụghị ịba n’alaeze eluigwe ma ọlị.
21 “Unu nụrụ na-agwara ndị mmadụ n’oge gara aga, sị,
‘Onye egbula mmadụ, onye ọbụla gburu mmadụ a ga-
ekpe ya ikpe.’ 22 Ma asị m unu, na onye ọbụla nke na-
ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n’aka
ikpe. Onye ọbụla nke na-akpọ nwanna ya ‘Raka,’ ya bụ
Onye iberiibe, ga-aza ajụjụ n’ụlọikpe. Ọzọkwa, onye ọbụla
nke kpọrọ nwanne ya, ‘Onye nzuzu,’na-edo onwe ya ịba
n’ọkụ ala mmụọ. (Geenna g1067) 23 “Ya mere, ọ bụrụ na ị
gaa inye onyinye gị n’ebe ịchụ aja, ma cheta n’ebe ahụ na
gị na nwanne gị adịghị n’udo, 24 hapụ onyinye gị n’ebe
ịchụ aja, laa ka gị na nwanne gị kpezie. Mgbe unu mere
udo, laghachi bịa nye onyinye gị. 25 “Mee ọsịịsọ ka gị na
onye kpọ gị eje ụlọ ikpe kpezie, mgbe ọ na-eburubeghị
ikpe gị na ya jee n’aka ọkaikpe, onye ga-enyefe gị n’aka
ndị nche, ma eleghị anya etinye gị n’ụlọ mkpọrọ. 26
N’ezie, agwa m gị, ị gaghị e si n’ebe ahụ pụta ruo mgbe ị
kwụghachiri kobo niile i ji. 27 “Unu nụrụ na e kwuru sị,
‘Akwala iko.’ 28 Ma asị m unu, onye ọbụla lere nwanyị
anya site na-agụụ ịkwa iko emeelarị mmehie ịkwa iko
n’ime obi ya megide nwanyị ahụ. 29 N’ihi nke a, ọ bụrụ
na anya aka nri gị na-eme ka i jehie, ghụpụ ya tufuo. Ọ
kaara gị mma na i tufuru otu akụkụ ahụ gị baa n’alaeze
karịa na i ji ahụ zuruoke baa n’ọkụ ala mmụọ. (Geenna
g1067) 30 Ọ bụrụ na aka nri gị na-eme ka i jehie, gbupụ ya
tufuo. Ọ kaara gị mma na i tufuru otu akụkụ ahụ gị ma
baa n’alaeze eluigwe, karịa na i ji ahụ zuruoke ma baa

n'ọkụ ala mmụọ. (Geenna g1067) 31 "E kwukwara sị, 'Onye
ọbụla chọrọ ịgbara nwunye ya alụkwaghị m, ga-ebu ụzọ
dee akwụkwọ alụkwaghị m nye nwunye ya.' 32 Ma asị m
unu, onye ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m, ma ọ
bụghị n'ihi ịkwa iko, ọ na-etinye nwanyị ahụ n'ọnọdụ ga-
eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyị ahụ alụọ di ọzọ,
nwoke ahụ lụrụ nwanyị ahụ na-emekwa mmehie ịkwa
iko. 33 "Ọzọkwa, unu nụrụ na a gwara ndị mmadụ n'oge
gara aga sị, 'Aṅụla iyi ụgha, kama mezuo ihe niile unu
ṅụrụ n'iyi nye Onyenwe anyị.' 34 Ma asị m unu aṅụla
iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe aṅụ iyi n'ihi na eluigwe bụ
ebe ocheeze Chineke dị. 35 Ejikwala ụwa aṅụ iyi n'ihi
na ụwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem
aṅụ iyi n'ihi na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ. 36 Ejikwala
isi gị aṅụ iyi n'ihi na ị pụghị ime ka otu agịrị isi gị dị
ọcha maọbụ dị oji. 37 Aṅụla iyi ọbụla. Kama ka okwu
unu bụrụ 'E' maọbụ 'Ee'; ihe ọbụla gafere nke a sitere
n'aka ajọ onye ahụ. 38 "Unu anụla na e kwuru sị, 'Ọ bụ
anya ka a kụkpọrọ, anya n'ọnọdụ anya. Ọ bụrụkwa otu
eze ka e tipụrụ, eze n'ọnọdụ eze.' 39 Ma ana m asị unu
eguzogidela onye bụ ajọ onye. Kama ọ bụrụ na mmadụ
amaa gị ụra na ntị aka nri, tụgharịara ya ntị nke ọzọ. 40 Ọ
bụrụ na mmadụ agbaa gị akwụkwọ n'ụlọikpe, ka ọ nara
gị uwe ime gị, nyekwa ya uwe nke elu gị. 41 Ọ bụrụ na
mmadụ esite n'ike chọọ ka i soro ya gaa puku nzọ ụkwụ
atọ, soro ya gaa puku nzọ ụkwụ isii. 42 Nye onye ọbụla
rịọrọ gị ihe. Achụghachikwala ndị na-abịa ka i binye ha
ego. 43 "Unu nụrụ na e kwuru sị, 'Hụnụ ndị agbataobi
unu n'anya, ma kpọkwanụ ndị iro unu asị.' 44 Ma asị

m unu, hụnụ ndị iro unu n'anya, kpekwaaranụ ndị na-
esogbu unu ekpere. 45 Nke a ga-eme ka unu bụrụ ụmụ
nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwụ mụọrọ
ndị ọma na ndị ọjọọ, na-emekwa ka mmiri zooro ndị ezi
omume na ndị ajọ omume. 46 Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu
n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gịnị ga-abụ ụgwọ ọrụ unu?
Ọ bụladị ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a. 47 Ọ bụrụkwa
na unu na-ekele naanị ndị enyi unu ekele, ọ dịghị ihe
ọbụla dị iche n'ebe unu na ndị ọzọ nọ. N'ihi na ndị na-
amaghị Chineke na-emekwa otu ahụ. 48 Ya mere, unu
kwesiri izuoke n'ịrụ ọrụ ọma, dịka Nna unu bi n'eluigwe
si zukwaa oke.

6 "Kpacharanụ anya ka unu ghara ime ezi omume unu
naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N'ihi na unu mee nke a,
unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ ọbụla site n'aka Nna unu
bi n'eluigwe. 2 "Unu afụla opi mgbe unu na-enye ndị
nọ na mkpa onyinye, n'ihi na otu a ka ndị ihu abụọ na-
eme n'ụlọ nzukọ na n'okporoụzọ, ka ndị mmadụ too ha.
N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'izuoke.
3 Mgbe unu chọrọ ịrụ ọrụ ebere, meenụ ya na nzuzo.
Ekwela ka aka ekpe gị mata ihe aka nri gị na-achọ ime. 4
Ka onyinye gị bụrụ na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gị, onye na-
ahụ ihe dị na nzuzo ga-akwụghachi gị. 5 "Mgbe ọbụla
unu chọrọ ikpe ekpere, unu emela dị ka ndị ihu abụọ,
n'ihi na ha hụrụ iguzo n'ime ụlọ ekpere, nakwa n'akụkụ
ụzọ n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha.
N'ezie, agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'ebe o
zuruoke. 6 Kama, mgbe unu chọrọ ikpe ekpere, baanụ
n'ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu, kpọkuonụ Nna

unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ
ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. 7 Mgbe
unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkwukwasị efu dị
ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ
ekpere ha n'ihi ọtụtụ okwu ha na-ekwu. 8 Unu adịla ka
ha. Chetanụ na tupu unu arịọ arịrịọ ọbụla, Nna unu bi
n'eluigwe maara ihe na-akpa unu. 9 "Sinụ otu a na-ekpe
ekpere: "'Nna anyị nke bi n'eluigwe, ka e doo aha gị nsọ.
10 Ka alaeze gị bịa, ka e mee uche gị n'ụwa, dịka e si eme
ya n'eluigwe. 11 Nye anyị nri nke ụbọchị taa. 12 Gbaghara
anyị mmehie anyị, dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie
megide anyị. 13 Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa,
kama, zọpụta anyị n'aka ajọ onye ahụ.' 14 Ọ bụrụ na
unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha mehiere megide
unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu
mmehie unu. 15 Ọ bụrụkwanụ na unu agbagharaghị ndị
ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị
agbaghara unu mmehie unu. 16 "Ọzọ, mgbe ọbụla unu
na-ebu ọnụ, unu agbarụla ihu unu dịka ndị ihu abụọ na-
eme. N'ihi na ha na-agbarụ ihu ha ka ndị ọzọ hụ na ha
na-ebu ọnụ. N'ezie agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha.
17 Mgbe ị na-ebu ọnụ, tee isi gị mmanụ, ma saakwa ihu gị
mmiri, 18 ka ndị ọzọ ghara ịhụta na ị na-ebu ọnụ kama
ka ọ bụrụ naanị nye Nna gị, onye anya na-adịghị ahụ.
Nna gị, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwụ
gị ụgwọ. 19 "Unu akpadola akụ n'ụwa nye onwe unu, ebe
ọ ga-agba nchara, akịka atakwa ya, ebe ndị ohi ga-etiwa
ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonụ akụ n'eluigwe nye
onwe unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akịka na-

agaghị eri ha, ebe ndị ohi na-adịghị etiwa maọbụ zuo ihe.
21 N’ihi na ebe ọbụla akụ unu dị ka obi unu ga-adịkwa. 22
“Anya bụ oriọna nke anụ ahụ. Ọ bụrụkwa na anya gị adịrị
ọcha, ahụ gị niile ga-ejupụta n’ìhè. 23 Ọ bụrụ na anya
gị ajọọ njọ, akụkụ ahụ gị niile ga-ejupụta n’ọchịchịrị. Ọ
bụrụkwa na ìhè ahụ dị n’ime gị aghọọ ọchịchịrị, ọchịchịrị
ahụ ga-adị ukwuu. 24 “Ọ dịghị onye ọbụla pụrụ ife nna
ukwu abụọ, n’ihi na ọ ga-achọ ịhụ otu n’ime ha n’anya,
kpọkwa nke ọzọ asị, maọbụ sọpụrụ otu ma leliạ nke ọzọ
anya. Otu a kwa i nweghị ike ife Chineke na akụ otu mgbe
ahụ. 25 “N’ihi nke a ka m ji na-asị unu, unu echegbula
onwe unu banyere ndụ unu, ihe unu ga-eri, maọbụ ihe
unu ga-aṅụ, maọbụ banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi
n’ahụ. Ọ bụ ndụ akarịghị nri eji azụ ya, ka ọ bụ ahụ
akarịghị ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenụ ụmụ nnụnụ dị
ka ihe ịmaatụ. Ha adịghị akụ mkpụrụ n’ubi maọbụ ewe
ihe ubi. Ha adịghị achịkọtakwa ihe debe n’ọba. Ma Nna
unu nke bi n’eluigwe na-azụ ha. Ọ bụ na unu adịghị oke
ọnụahịa karịa ha? 27 Onye n’etiti unu pụrụ itinye otu
nkeji n’ogologo ụbọchị nke ndụya site n’ichegbu onwe
ya? 28 “Gịnị mekwaranụ unu ji na-anọ n’echiche oge niile
maka uwe? Leenụ okoko osisi nke ọhịa. Ha adịghị arụ ọrụ
maọbụ dọgbuo onwe ha n’ọrụ. 29 Ma asị m unu, ọ bụladị
Solomọn n’ebube nke ịbụ eze ya niile, eyighị uwe ọbụla
mara mma dị ka otu n’ime okoko osisi nke ọhịa ndị a.
30 Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a chọọ ahịhịa efu nke
ubi mma, nke pụrụ ịdị ndụ taa ma echi atụba ha n’ite
ọkụ, ọ bụ na ọ gaghị a chọọ unu mma karịa. Unu ndị
okwukwe nta? 31 N’ihi nke a, unu echegbukwala onwe

unu na-asị, 'Gịnị ka anyị ga-eri?' maọbụ, 'Gịnị ka anyị ga-
aṅụ?' maọbụ, 'Gịnịkwa ka anyị ga-eyi?' **32** Ọ bụ ihe ndị a
ka ndị na-amaghị Chineke na-achọsi ike. Ma Nna unu bi
n'eluigwe maara na ọ dị unu mkpa. **33** Ma burunu ụzọ
chọọ alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atụkwasịkwara
unu ihe ndị a niile. **34** Ya mere, unu echegbula onwe unu
banyere echi, n'ihi na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu
nke ụbọchị taa ezuorola ụbọchị taa.

7 "Unu ekpela ndị ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe.
2 N'ihi na a ga-ekpe unu ikpe dịka unu si kpee ndị ọzọ. Ọ
bụkwa ihe unu ji tụọrọ ndị ọzọ ka a ga-eji tụọrọ unu. **3**
"Gịnị mere i ji elee ntakịrị ahịhịa dị nwanna gịn'anya ma
ị dịghị ahụta obodobo osisi dị gị onwe gị n'anya? **4** Olee
otu ị ga-esi gwa ya si, 'Nwanna m, kwere ka m tụpụ gị
ntakịrị ahịhịa danyere gị n'anya,' mgbe obodobo osisi
dị gị n'anya, nke na-adịghị ekwe gị hụzie ụzọ. **5** Onye
ihu abụọ! Buru ụzọ wepụ obodobo osisi dị gị n'anya ka i
nwee ike ịhụzi ụzọ tụpụ ntakịrị ahịhịa nke dị nwanna gị
n'anya. **6** "Enyela nkịta ihe dị nsọ. Enyekwala ezi ihe dị
oke ọnụahịa. Ha ga-azọtọ ha ma tụgharịakwa dọrie gị. **7**
"Na-arịọnụ, unu ga-arịọta, na-achọnụ, unu ga-achọta,
kụọkwanụ aka n'ụzọ, a ga-emeghekwara unu ụzọ. **8** N'ihi
na onye na-arịọ, na-arịọta. Onye na-achọ, na-achọta.
Onye na-akụ aka n'ụzọ ka a ga-emeghekwara ụzọ. **9** "Ọ dị
onye n'ime unu, ma ọ bụrụ na nwa ya arịọọ ya achịcha,
ga-enye ya okwute? **10** Maọbụ, nwata ahụ arịọọ azụ, o
nye ya agwọ? **11** Ya mere, ebe unu ndị ọjọọ maara otu e si
enye ụmụ unu ezi onyinye, Nna unu bi n'eluigwe ọ gaghị
enye unu karịa, ma ọ bụrụ na unu arịọọ ya! **12** Ya mere,

n’ime ihe niile, na-emeso ndị mmadụ dị ka i si chọọ ka ha
mesoo gị. Nke a bụ nchịkọta ihe iwu na ndị amụma ziri.
13 “Sitenụ n’ọnụ ụzọ dị warawara banye. N’ihi na ọnụ ụzọ
ahụ dị obosara. Mbara ka ụzọ ahụ dịkwa na-eduba n’ịla
n’iyi. Ọtụtụ na-esoro ya. 14 Ole na ole na-achọta ụzọ ahụ
na-eduba na ndụ, n’ihi na ọ dị warawara, dịkwa nkpagide.
15 “Kpachapụnụ anya! N’ihi na ndị amụma ụgha dị. Ha
na-abịakwute unu n’ụdịdị atụrụ, ma ha bụ agụ. 16 A ga-
esite na mkpụrụha mata ndị ha bụ. Ndị mmadụ ọ na-
esite n’osisi ogwu dị n’ọhịa ghọta mkpụrụ osisi grepu,
ka ha na-esite n’osisi uke gbara n’ọhịa ghọta mkpụrụ
fiig? 17 N’ụzọ dị otu a, osisi ọbụla dị mma na-amịpụta
mkpụrụ ọma, ma osisi dị njọ na-amịpụta mkpụrụ dị njọ.
18 Osisi na-amị mkpụrụ ọma adịghị amị mkpụrụ ọjọọ.
Nke na-amị mkpụrụ ọjọọ adịghịkwa amị mkpụrụ ọma. 19
Ma osisi ọbụla na-amịghị mkpụrụ ọma ka a ga-egbutu
tụnye ya n’ọkụ. 20 Ụzọ e si amata osisi ọma bụ site na
mkpụrụ ya. 21 “Ọ bụghị ndị niile na-asị m ‘Onyenwe anyị,
Onyenwe anyị,’ ga-abanye n’alaeze eluigwe, kama ọ bụ
naanị ndị ahụ na-eme ihe Nna m nọ n’eluigwe na-achọ
ka ha mee. 22 N’ụbọchị ahụ, ọtụtụ ndị mmadụ ga-asị m,
‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, ọ bụ na anyị ejighị aha gị
buo amụma, jiri aha gị chụpụ mmụọ ọjọọ, ma jirikwa aha
gị ruo ọtụtụ ọrụ ebube?’ 23 Mgbe ahụ aga m agwa ha
hoohaa sị ha, ‘Amaghị m unu, sitenụ n’ihu m pụọ, unu
ndị ajọ omume!’ 24 “Onye ọbụla ṅara ntị n’okwu ndị a m
kwuru, ma meekwa ha, dị ka nwoke ahụ maara ihe, onye
wuru ụlọ ya n’elu oke nkume. 25 Mmiri zosikwara ike
n’elu ụlọ ahụ, idee mmiri sọkwara, tie n’ụlọ ahụ. Ifufe siri

ike fekwara, ma ụlọ ahụ adaghị. N'ihi na e wuru ntọala ya
n'elu oke nkume. 26 Ma ndị niile nụrụ okwu ndị a, ma
lefuru ha anya, bụ ndị nzuzu. Ha dị ka nwoke wuru ụlọ ya
n'elu aja. 27 Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sọkwara,
ifufe fesikwara ike tie n'ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala.
Ọdịda ya dị ukwuu." 28 Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndị a,
ozizi ya juru igwe mmadụ ahụ niile anya. 29 N'ihi na o ziri
ihe dịka onye nwere ikike. Ọ bụghị dị ka ndị ozizi iwu ha.

8 Ọtụtụ mmadụ sooro Jisọs mgbe o si n'ugwu ahụ rịdata.
2 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, otu onye ekpenta bịakwutere
ya kpọọ isiala nye ya, rịọ ya sị, "Onyenwe m, ọ bụrụ
na ị chọrọ, ị pụrụ ime ka m dị ọcha." 3 O setịpụrụ aka
ya, metụ ya sị, "Achọrọ m ka ị dị ọcha, dịrịkwa ọcha!"
Ngwangwa, ekpenta ahụ lara. 4 Jisọs nyere nwoke ahụ
iwu sị ya, "Hụ na ịgwaghị onye ọbụla, kama gaa gosi onye
nchụaja onwe gị, chụọkwa aja onyinye dịka Mosis, nyere
n'iwu, ka ọ bụrụ ihe ama nye ya." 5 Mgbe ọ banyere na
Kapanọm, otu onye ọchịagha bịakwutere ya rịọọ ka o
nyere ya aka. 6 Ọ sịrị, "Onyenwe m, onye na-ejere m ozi
dina n'ụlọ n'oke ihe mgbu, akụkụ ahụ ya kpọnwụkwara
akpọnwụ." 7 Jisọs sịrị ya, "Ọ bụ m bịa gwọọ ya?" 8 Ma
onye ọchịagha ahụ zara ya sị, "Onyenwe m, ekwesighị m
ka ị bata n'okpuru ụlọ m. Naanị nọdụ n'ebe a, kwuo okwu,
ahụ ga-adịkwa onye na-ejere m ozi ike. 9 N'ihi na mụ
onwe m bụkwa onye nọ n'okpuru ikike ọchịchị, nwee ndị
agha nọ n'okpuru m. Ana m asị onye nke a, 'gaa.' Ọ gaa,
sịkwa onye nke ọzọ, 'bịa.' Ọ bịa. Ana m asị ohu m, 'mee
nke a.' Ọ na-emekwa ya." 10 Mgbe Jisọs nụrụ okwu a, o
juru ya anya nke ukwuu. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ so ya

okwu sị, “N’ezie, ahụbeghị m okwukwe dị otu a ebe ọbụla;
ọ bụladị n’Izrel niile. **11** N’ezie kwa, ọtụtụ ndị mmadụ
ga-esite n’ọwụwa anyanwụ nakwa ọdịda anyanwụ bịa
soro Ebraham na Aịzik na Jekọb nọkọọ n’oriri n’alaeze
eluigwe. **12** Ma ụmụ alaeze ahụ, ka a ga-atụpụ n’ezi, n’ime
ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta ikikere eze ga-adị.” **13**
Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu sị ya, “Laa! E meerela gị
dị ka okwukwe gị sịrị dị.” Ahụ dịrị onye ahụ na-ejere ya
ozi mma n’otu awa ahụ. **14** Mgbe Jisọs ruru n’ụlọ Pita,
ọ chọpụtara na nne nwunye ya nwere ahụ ọkụ. **15** Ọ
metụrụ ya aka, ahụ ọkụ ahụ hapụrụ ya, o biliri malite
ijere ya ozi. **16** N’oge uhuruchi, ha kpọtaara ya ọtụtụ ndị
mmụọ ọjọọ na-esogbu. O ji okwu ọnụ chụpụ mmụọ ọjọọ
ahụ niile, gwọọkwa ndị niile ahụ na-adịghị ike. **17** Nke
a bụ imezu amụma ahụ Aịzaya buru sị, “O bupụrụ nrịa
nrịa anyị niile, burukwa ọrịa anyị niile.” **18** Mgbe Jisọs
hụrụ igwe mmadụ dị ukwuu ndị gbara ya gburugburu, ọ
nyere ndị na-eso ụzọ ya iwu ka ha gafee n’ofe nke ọzọ. **19**
N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndị na-ezi iwu bịakwutere
ya sị ya, “Onye nkuzi, aga m eso gị gaa ebe ọbụla ị na-
aga.” **20** Jisọs zara, sị, “Nkịta ọhịa nwere ọnụ ebe ha na-
edina. Ụmụ nnụnụ nke igwe nwekwara akwụ; ma Nwa
nke Mmadụ enweghị ebe obibi.” **21** Otu onye ọzọ n’ime
ndị na-eso ụzọ ya sịrị ya, “Onyenwe m, aga m eso gị,
kama kwere ka m buru ụzọ gaa lie nna m.” **22** Ma Jisọs
zara sị ya, “Soro m ugbu a. Hapụ ndị nwụrụ anwụ ka ha
lie ndị nwụrụ anwụ ibe ha.” **23** Mgbe ọ banyere n’ụgbọ,
ndị na-eso ụzọ ya sooro ya. **24** N’otu ntabi anya, oke ifufe
bidoro ife n’ọdọ mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-

ekpuchi ụgbọ ahụ. Ma ọ nọ na-arahụ ụra mgbe ihe ndị a
na-eme. 25 Ndị na-eso ụzọ ya jekwuuru ya, kpọtee ya, sị
ya, “Onyenwe anyị, zọpụta anyị! Lee, na anyị n’ala n’iyi.”
26 Ma ọ zaghachiri, “Unu ndị okwukwe nta, gịnị mere ụjọ
ji na-atụ unu?” Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili
mmiri ahụ mba. Ha niile dajụrụ, deere jii. 27 O juru ndị
na-eso ụzọ ya anya, mee ka ha jụọ ajụjụ sị, “Ọ bụ ụdị
mmadụ dị aṅaa ka nwoke a bụ? Ọ bụladị ifufe na ebili
mmiri na-eme ihe o kwuru.” 28 Mgbe o rutere n’ofe nke
ọzọ nke obodo Gadarin, mmadụ abụọ ndị mmụọ ọjọọ si
n’ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwuu,
na ọ dịkwaghị onye na-esite n’ụzọ ahụ agafe n’ihi ha. 29
Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-ajụ ajụjụ sị, “Gịnị ka
anyị na gị nwekọrọ, gị Ọkpara Chineke? Ị gaghị echekwa
eche ka oge ruo tupu ibido ịta anyị ahụhụ?” 30 Igwe ezi
nọ n’akụkụ ebe ahụ na-akpa nri. 31 Mmụọ ọjọọ ndị a
rịọrọ ya arịrịọ sị, “Ọ bụrụ na ị chụpụ anyị, biko, hapụ
anyị ka anyị banye n’ime ezi ndị a.” 32 Ọ nyere ha iwu sị
ha, “Ngwa, gaanụ!” Ha sitere n’ime mmadụ abụọ ahụ
pụta banye n’ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi
ndị ahụ niile gbaara ọsọ site na mkputamkpu ala ọnụ
mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha nwụkwara
n’ime ya. 33 Ndị na-elekọta igwe ezi ndị ahụ gbapụrụ
gbaga n’ime obodo kọọrọ ha ihe niile mere; tinyere ihe
mere ndị ahụ mmụọ ọjọọ na-esogbu. 34 Ya mere ndị niile
nọ n’obodo ahụ pụtara ịhụ Jisọs. Mgbe ha hụrụ ya ha
rịọrọ ya sị ya pụọra ha n’akụkụ obodo ha.

9 Jisọs banyekwara n’ụgbọ mmiri nke kwọọrọ ya bịaruo
n’obodo nke ya. 2 Ndị ikom ụfọdụ butere ya otu nwoke

akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ, bụ onye dina n’ute.
Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ndị ahụ, ọ gwara onye ọrịa
ahụ okwu sị ya, “Nwee obi ike nwa m nwoke n’ihi na
a gbagharala gị mmehie gị niile.” 3 N’oge a, ụfọdụ ndị
ozizi iwu nke ndị Juu nọ n’ebe ahụ sịrịtara onwe ha,
“Nwoke a na-ekwulu Chineke.” 4 Ma ebe Jisọs matara ihe
ha na-eche n’obi ha, ọ sịrị, “Gịnị mere unu ji na-eche ajọ
echiche n’obi unu? 5 Olee nke ka mfe ikwu? Ọ bụ ị sị,
‘A gbagharala gị mmehie gị niile,’ ka ọ bụ ị sị, ‘Bilie jee
ije’? 6 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadụ nwere ikike
n’ụwa ịgbaghara mmehie.” Ọ sịrị onye ahụ akụkụ ahụ ya
kpọnwụrụ akpọnwụ, “Bilie, chịrị ute gị laa!” 7 Nwoke
ahụ biliri, chịrị ute ya laa n’ụlọ ya. 8 Mgbe igwe mmadụ a
hụrụ ihe ahụ mere, akpata oyi jụrụ ha n’ahụ n’ihi egwu.
Ha tokwara Chineke onye na-enye ụmụ mmadụ ikike dị
otu a. 9 Mgbe Jisọs si n’ebe ahụ na-aga, ọ hụrụ otu nwoke
a na-akpọ Matiu ka ọ nọdụrụ ala n’ụlọ ịnakọta ụtụ. Ọ sịrị
ya, “Soro m.” Na-atụfughị oge, ọ hapụrụ ihe niile soro ya.
10 Dị ka ọ nọdụrụ ala iri nri uhuruchi n’ụlọ Matiu, ọtụtụ
ndị ọna ụtụ na ndị mmehie sooro ya na ndị na-eso ụzọ ya
nọdụ na-eri nri. 11 Mgbe ndị Farisii hụrụ nke a, ha jụrụ
ndị na-eso ụzọ ya ajụjụ sị ha, “Gịnị mere onye ozizi unu ji
eso ndị ọna ụtụ na ndị mmehie na-eri nri?” 12 Mgbe ọ
nụrụ nke a, Jisọs sịrị, “Mkpa dibịa adịghị akpa ndị ahụ
dị ike, kama ọ bụ ndị ahụ na-esighị ike ka mkpa dibịa
na-akpa. 13 Ma gaanụ mụta ihe okwu a pụtara, ‘Ana m
achọ ebere, ọ bụghị aja.’N’ihi na abịaghị m ịkpọ ndị ezi
omume, kama abịara m ịkpọ ndị mmehie.” 14 Emesịa,
ndị na-eso ụzọ Jọn bịara jụọ ya ajụjụ sị, “Gịnị mere ndị

na-eso ụzọ gị adịghị ebu ọnụ dị ka anyị onwe anyị na
ndị Farisii na-eme?” 15 Jisọs jụrụ ha sị, “O kwesiri ka
ndị enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ nọrọ na mwute na-
erighị nri, mgbe ha na di nwanyị ọhụrụ nọ? Oge na-abịa
mgbe a ga-ewepụ di nwanyị ọhụrụ n’etiti ha, mgbe ahụ
ka ha ga-ebu ọnụ. 16 “Ọ dịghị onye na-eji akwa ọhụrụ
kwachie ebe akwa ochie siri dọkaa, n’ihi na akwa ahụ ga-
esi n’ebe a kwachiri ya dọwaa; mee ka ọ dị njọ karịa ka ọ
dị na mbụ. 17 Ọ dịkwaghị onye ga-etinye mmanya ọhụrụ
n’ime karama akpụkpọ ochie, n’ihi na karama ochie ahụ
ga-agbawa mee ka mmanya ọhụrụ ahụ wufuo. Kama ọ
dị mma itinye mmanya ọhụrụ n’ime karama akpụkpọ
ọhụrụ, nke ga-echekwa ha abụọ nke ọma.” 18 Mgbe ọ
nọ na-ekwu okwu, otu onyeisi ụlọ ekpere bịara kpọọ
isiala nye ya, sị, “Ọ dịbeghị anya nwa m nwanyị nwụrụ.
Otu ọ dị, bịa ka ị bikwasị ya aka gị. Ọ ga-ebili dịkwa ndụ
ọzọ.” 19 N’ihi nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndị na-eso ụzọ
ya sokwara ha. 20 Ma o nwere otu nwanyị onye ahụ na-
esighị ike. Nwanyị a anọọla n’ọrịa a afọ iri na abụọ. Ọ
bụkwa ọrịa oruru ọbara nke na-adịghị akwụsị akwụsị ka
ọ na-arịa. Nwanyị a sitere n’azụ bịaruo ya nso, metụ ọnụ
uwe ya aka. 21 N’ihi na o kwuolarị n’ime obi ya sị, “Ọ bụrụ
nnọọ na m ga-enwe ike metụ ọnụ uwe ya aka, a ga-agwọ
m.” 22 Jisọs chigharịrị lee ya anya sị ya, “Ada m, nwee
obi ike, n’ihi na e sitela n’okwukwe gị mee ka ahụ dị gị
mma.” Ahụ dịkwara nwanyị ahụ mma site n’oge ahụ. 23
Mgbe Jisọs batara n’ụlọ onyendu ụlọ ekpere ndị Juu ahụ,
hụ igwe mmadụ ka ha na-atụ ụzụ na ndị na-egbu ọja.
24 Ọ sịrị ha, “Sinụ ebe a pụọ, nwata nwanyị a anwụghị

anwụ, kama ọ nọ n’ụra.” Ma ha chịrị ya ọchị. 25 Ma mgbe
achụpụsịrị igwe mmadụ ahụ, ọ banyere n’ime ụlọ, jide
nwata nwanyị ahụ n’aka, o bilie ọtọ. 26 Akụkọ ọrụ ebube
a gbasara n’ebe niile n’ala ahụ. 27 Mgbe Jisọs si n’ebe
ahụ na-apụ, ụmụ nwoke abụọ ndị kpuru ìsì sooro ya. Ha
tikuru ya mkpu na-asị, “Nwa Devid, meere anyị ebere!”
28 Ha sooro ya bata n’ụlọ ebe ọ nọ. Ọ jụrụ ha ajụjụ sị,
“Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hụ ụzọ?” Ha zara
sị ya, “E, Onyenwe anyị, anyị kweere.” 29 O metụrụ ha
aka n’anya sị ha, “Ya dịrị unu dị ka okwukwe unu si dị.”
30 Ngwangwa ndị ìsì ahụ bidoro ịhụ ụzọ. Jisọs maara ha
ọkwa sị ha “Unu agwakwala onye ọbụla.” 31 Ma ha pụrụ
gbasaa akụkọ a ebe niile n’ala ahụ. 32 Mgbe ndị a sitere
n’ebe ahụ pụọ, ndị ọzọ buteere ya nwoke dara ogbi, onye
mmụọ ọjọọ bikwa n’ime ya. 33 Mgbe ọ chụpụrụ mmụọ
ọjọọ ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwụrụ
igwe mmadụ nọ n’ebe ahụ. Ha sịrị, “Anyị ahụtụbeghị ihe
dị otu a n’ala Izrel.” 34 Ma ndị Farisii sịrị, “Ọ bụ ekwensu,
eze ndị mmụọ ọjọọ, na-enye ya ike ịchụpụ mmụọ ọjọọ.”
35 Jisọs jegharịrị n’obodo niile na ogbe niile dị n’ebe ahụ,
ma ndị ukwu na ndị nta, na-ezi ihe n’ụlọ ekpere ndị Juu,
na-ekwusakwa oziọma nke alaeze ahụ. Ọ na-agwọkwa
ọrịa na nrịa nrịa niile dị iche iche. 36 Mgbe ọ hụrụ igwe
mmadụ niile na-abịakwute ya, ọmịiko ha mere ya, n’ihi
na ha bụ ndị a na-esogbu. Ndị na-enweghị onye inyeaka.
Ndị dị ka atụrụ na-enweghị onye na-azụ ha. 37 Mgbe ahụ,
ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, “Owuwe ihe ubi hiri nne n’ezie.
Ma ndị ọrụ dị ole na ole. 38 Ya mere, rịọọnụ Onyenwe
owuwe ihe ubi ka o zite ndị ọrụ n’owuwe ihe ubi ya.”

10 Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ nye ha ikike
ịchụpụ mmụọ na-adịghị ọcha, na ịgwọ nrịa nrịa na ọrịa
niile dị iche iche. 2 Nke a bụ aha ndị ozi iri na abụọ
ahụ: Saimọn (onye a na-akpọkwa Pita) na Andru nwanne
Saimọn; Jemis nwa Zebedi, na Jọn nwanne ya. 3 Filip
na Batalomi; Tọmọs na Matiu onye ọna ụtụ; Jemis nwa
Alfiọs, na Tadiọs. 4 Saimọn onye a na-akpọ Zilọt na Judas
Iskarịọt, onye raara ya nye n'aka ndị gburu ya. 5 Ndị
ikom iri na abụọ ndị a ka Jisọs nyere ikike zipụ. Maara
ha ọkwa sị ha: "Unu agala n'ebe ndị mba ọzọ, maọbụ
n'ebe ndị Sameria nọ. 6 Kama jekwurunụ ụmụ Izrel, ndị
bụ atụrụ furu efu. 7 Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranụ
ha sị, 'alaeze eluigwe a dịla nso.' 8 Gwọọnụ ndị ọrịa,
kpọteenụ ndị nwụrụ anwụ, meenụ ka ahụ ndị ekpenta
dị ọcha, chụpụkwanụ mmụọ ọjọọ. N'efu ka unu natara.
Ya mere, nyenụ n'efu. 9 "Mgbe unu na-aga, unu anatala
ọlaọcha maọbụ ọlaedo, maọbụ ọla ọbụla tinye n'ime
belịt unu. 10 Unu ejikwala akpa maka njem unu, maọbụ
uwe abụọ, maọbụ akpụkpọụkwụ, maọbụ mkpanaka. N'ihi
na onye ọrụ kwesiri ihe e ji azụ ya. 11 Ma obodo ọbụla
maọbụ ogbe ọbụla unu bara n'ime ya, chọọnụ ụfọdụ ndị
kwesiri nsọpụrụ bi n'obodo ahụ. Nọgidekwanụ n'ụlọ ha
ruo mgbe unu ga-ahapụ obodo ahụ. 12 Mgbe unu na-
abanye n'ụlọ ahụ, keleenụ ndị bi na ya sị, udo dịrị unu. 13
Ọ bụrụ na ndị nọ n'ụlọ ahụ anabata unu, meenụ ka udo
unu bịakwasị n'ụlọ ahụ. Ọ bụrụkwanụ na ha anabataghị
unu, ka udo unu lọghachikwute unu. 14 Ọ bụrụ na onye
ọbụla anabataghị unu, maọbụ jụ ịnụrụ okwu unu, mgbe
unu na-ahapụ ụlọ ahụ maọbụ obodo ahụ kụchapụnụ aja

dị n'ụkwụ unu. **15** N'eziokwu, ọ ga-adịrị obodo ahụ njọ
n'ụbọchị ikpe karịa obodo Sọdọm na Gọmọra. **16** "Ana
m ezipu unu dị ka atụrụ n'etiti agụ. Ya mere, nweenụ
uche dịka agwọ. Burunu ndị a na-apụghị ịta ụta dịka
nduru. **17** Kpachapụnụ anya. N'ihi na a ga-enyefe unu
n'aka nzukọ ndị ụlọ ikpe, pịaakwa unu ihe n'ụlọ ekpere
ha. **18** A ga-ekpe unu ikpe n'ihu ndị na-achị achị na n'ihu
ndị eze n'ihi m. Ma nke a ga-enye unu ohere ịgwa ha ihe
banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere ịgba ama banyere
m nye ndị mba ọzọ. **19** Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu
ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu,
maọbụ otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihi na a ga-eme ka unu
mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahụ. **20** N'ihi na ọ bụghị
unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmụọ nke Nna unu bi
n'eluigwe ga-esite n'ọnụ unu kwuo okwu. **21** "Nwanne ga-
arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa
ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mụrụ ha mee ka e gbuo
ha. **22** Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihi m. Ma onye
ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta. **23** Mgbe
ọbụla ndị mmadụ sogburu unu n'otu obodo gbalaganụ
n'obodo ọzọ. N'ezie, asị m unu, unu agaghị agazucha
obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadụ alọghachi. **24**
"Nwata akwụkwọ adịghị akarị onye nkuzi ya. Ohu adịghị
akarịkwa nna ya ukwu. **25** O zuorela onye na-eso ụzọ
onye nkuzi ka ọ dị ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka ọ dị
ka onyenwe ya. Ọ bụrụ na a kpọrọ nna nwe ụlọ Belzebub,
a ga-esi aṅaa ghara ịkpọ ndị ezinaụlọ ya ihe karịrị nke a?
26 "Ya mere unu atụla ha egwu. O nweghị ihe ọbụla e
kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maọbụ ihe e

zoro ezo nke a na-agaghị eme ka ọ pụta ìhè. 27 Ihe m na-
agwa unu ugbu a na nzuzo, kọsaanụ ya mgbe chi bọrọ.
Ihe m ji nwayọọ mee ka ọ baa unu na ntị, nọdụnụ n'elu
ụlọ kwusaa ya. 28 Unu atụla egwu ndị pụrụ igbu naanị
anụ ahụ unu, ma ha enweghị ike ịmetụ mkpụrụobi unu
aka. Kama onye unu ga-atụ egwu bụ Onye ahụ nwere ike
imebi anụ ahụ unu na mkpụrụobi, tụbakwa ha n'ọkụ ala
mmụọ. (Geenna g1067) 29 Ọ bụghị otu kobo ka a na-ere ụmụ
nza abụọ? Ma otu n'ime ha agaghị ada n'ala ma ọ bụrụ
na Nna unu bi n'eluigwe amaghị. 30 Ọ bụladị agịrị isi
dị n'isi unu ka a maara ọnụọgụgụ ha. 31 Ya mere, unu
atụla egwu. Unu dị oke ọnụ karịa ọtụtụ ụmụ nza. 32 "Ya
mere, onye ọbụla kwupụtara m n'ihu ụmụ mmadụ, ka mụ
onwe m ga-ekwupụta n'ihu Nna m bi n'eluigwe. 33 Ma
onye ọbụla na-agọnarị m n'ihu ndị mmadụ, mụ onwe
m ga-agọnarịkwa ya n'ihu Nna m bi n'eluigwe. 34 "Unu
echekwala na m bịara iweta udo n'ụwa. Abịaghị m iweta
udo, kama ọ bụ iwebata mma agha. 35 Abịara m ime, "'Ka
nwoke megide nna ya, ka nwa nwanyị megide nne ya, ka
nwunye nwa megide nne di ya, 36 ndị iro mmadụ ga-abụ
ndị ezinaụlọ ya.' 37 "Ọ bụrụ na ị hụrụ nne gị maọbụ nna
gị n'anya karịa m, i kwesighị ịbụ onye nke m. Ọ bụrụ na ị
hụrụ nwa gị nwoke, maọbụ nwa gị nwanyị n'anya karịa
m, i kwesighị ịbụ onye nke m. 38 Onye ọbụla na-eburughị
obe ya soro m, ekwesighị ị bụ onye nke m. 39 Onye ọbụla
chọtara ndụ ya ga-etufu ya, ma onye ọbụla tufuru ndụ ya
maka m, ga-achọtakwa ya. 40 "Ndị niile nabatara unu
na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, ọ bụkwa Onye ahụ
zitere m ka ha na-anabata. 41 Ọ bụrụ na unu anabata

onye amụma n’ihi na ọ bụ onye amụma, unu na onye
amụma ahụ ga-enwekọ otu ụgwọ ọrụ. Ọ bụrụkwa na unu
anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya, unu ga-
esorokwa ya nata ụgwọ ọrụ nke onye ezi omume. **42** Ọ
bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n’ime ndị a na-eso ụzọ m
mmiri oyi ka ọ ṅụọ, n’ihi na ọ bụ onye na-eso ụzọ m,
n’ezie, asị m unu, ọ ghaghị ịnata ụgwọ ọrụ ya.”

11 Mgbe Jisọs nyesịrị ndị na-eso ụzọ ya ndụmọdụ ndị
a, ọ hapụrụ ebe ahụ pụọ. Bido na-ejeghari n’obodo dị
iche iche na-ezisa oziọma. **2** Jọn omee baptizim nọkwa
n’ụlọ mkpọrọ n’oge ahụ. Mgbe ọ nụrụ akụkọ ọrụ ebube
niile nke Kraịst na-arụ, o zipụrụ ndị na-eso ụzọ ya. **3**
Ọ gwara ha ka ha jụọ ya ajụjụ sị, “Ọ bụ gị bụ onye ahụ
anyị na-ele anya ọbịbịa ya, ka ọ bụ onye ọzọ?” **4** Jisọs
zara ha sị, “Laghachinụ azụ gwa Jọn banyere ihe unu
nụrụ na ihe anya unu hụrụ. **5** Gwanụ ya na a na-eme ka
ndị ìsì hụ ụzọ, ka ndị ngwụrọ gaa ije. A na-emekwa ka
ahụ ndị ekpenta dị ọcha. Ndị ogbi na-anụ ihe, na-ekwu
okwu. Ndị nwụrụ anwụ ka a na-akpọte. Gwakwanụ ya ihe
banyere oziọma a na-ezisara ndị ogbenye. **6** Ziekwanụ ya
ozi a, na ngọzị na-adịrị onye ahụ na-enweghị ihe mkpasu
iwe n’ihi m.” **7** Mgbe ndị ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro
ịgwa igwe mmadụ nọ n’ebe ahụ okwu banyere Jọn. Ọ jụrụ
ha ajụjụ sị, “Mgbe unu gara n’ọzara ịhụ Jọn, gịnị ka unu
lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ ahịhịa achara nke ikuku
na-ebughari? **8** Ma ọ bụghị otu a, gịnị ka unu pụrụ ịga
ịhụ? Ọ bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndị na-eyi
uwe dị oke ọnụahịa na-anọ n’ụlọ eze. **9** Ma gịnị ka unu
lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ onye amụma? E, asị m

unu, ọ bụ onye karịrị onye amụma. 10 Onye bụ onye ahụ
e dere ihe banyere ya n'akwụkwọ nsọ sị, "'Lee, aga m
ezipu onyeozi m n'ihu gị, onye ga-edozi ụzọ gị n'ihu gị.'
11 N'ezie, ọ dịghị nwoke ọbụla n'etiti ndị nwanyị mụrụ dị
ukwuu karịa Jọn omee baptizim. Ma onye dịkarịsịrị nta
n'alaeze eluigwe dị ukwuu karịa ya. 12 Site n'ụbọchị ndị
ahụ Jọn omee baptizim malitere ọrụ ya ruo ugbu a, ihe
banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndị
dị ike na-abagidekwa ya. 13 N'ihi na tupu Jọn abịa, iwu
na ndị amụma niile buru amụma banyere alaeze a. 14
Ọ bụrụkwa na unu jikeere ịnabata ya, ọ bụ ya bụ Ịlaija
ahụ, nke na a ga ịbịa. 15 Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe,
ya nụrụ. 16 "Gịnị ka m ga-eji tụnyere ndị bi n'ọgbọ a?
Gịnị ka ha yiri? Ha dị ka ụmụntakịrị na-egwuri egwu
n'ama, ndị na-asị ibe ha, 17 "'Anyị gburu unu ọja, ma
unu ekweghị ete egwu. Anyị bụụrụ unu abụ ịkwa ozu,
ma unu akwaghị akwa.' 18 Jọn bịara na-erighị achịcha
maọbụ ihe ọṅụṅụ. Ha sịrị, 'Mmụọ ọjọọ bi n'ime ya.' 19 Ma
Nwa nke Mmadụ bịara na-eri ihe oriri, na-aṅụkwa ihe
ọṅụṅụ. Ha sị, 'Lee, onye oke oriri na onye oke aṅụmaṅụ
abịala, enyi ndị ọna ụtụ na ndị mmehie.' Ma amamihe
na-esite n'ọrụ ya gosiri na ihe o mere dị mma." 20 Mgbe
ahụ ọ bidoro ịbụ obodo niile ebe ọ rụrụ ọtụtụ ọrụ ebube
ọnụ, n'ihi na obodo ndị a echegharịghị. 21 "Ahụhụ ga-
adịrị gị Korazin. Ahụhụ ga-adịkwara gị Betsaida. N'ihi na
a sị na ọ bụ n'ime Taịa na Saịdọn ka a rụrụ ọrụ ebube
niile a rụrụ n'ime unu, ha gaara echegharị ma gosikwa
nchegharị ha site n'iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe
ha ntụ n'isi. 22 N'ezie asị m unu na ọ ga-adịrị unu njọ

n’ụbọchị ikpe ahụ karịa obodo Taịa na Saịdọn. 23 Ma gị
Kapanọm bụ obodo a na-asọpụrụ, a ga-ebuli gị elu ruo
eluigwe? Mba, ị ga-arịdaru ọkụ ala mmụọ. N’ihi na a sị
na a rụrụ ọrụ ebube m rụrụ n’ime gị n’obodo Sọdọm,
a garaghị ala ya n’iyi. Ọ gaara adịrị ruo taa. **(Hadēs g86)**
24 N’ezie asị m unu, ọ ga-adịrị unu njọ n’ụbọchị ikpe
ahụ karịa obodo Sọdọm.” 25 N’oge ahụ, Jisọs kwuru sị,
“Nna, Onyenwe eluigwe na ụwa, ana m ekele gị, n’ihi na ị
zonarịrị ndị ọkachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya
nye ụmụntakịrị. 26 E, Nna m, ọ tọrọ gị ụtọ ime ya n’ụzọ
dị otu a. 27 “Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. Ọ dịghị
onye maara Ọkpara ahụ ma ọ bụghị Nna ya. Ọ dịkwaghị
onye maara Nna karịa Ọkpara ahụ na ndị Ọkpara ahụ
kwadoro igosi Nna ya. 28 “Bịakwutenụ m unu niile ndị
na-adọgbu onwe unu n’ọrụ, ndị e bokwasịrị ibu dị arọ.
Aga m enyekwa unu izuike. 29 Nyaranụ yokunke m n’olu
unu, mụtakwanụ ihe site n’aka m. N’ihi na adị m nwayọọ,
bụrụkwa onye dị umeala n’obi. Unu ga-achọtakwara
mkpụrụobi unu izuike. 30 N’ihi na yoku m dị mfe, ibu m
adịghịkwa arọ.”

12 N’oge ahụ, Jisọs sitere n’ubi a kụrụ ọka na-agafe
n’ụbọchị izuike. Ma ebe agụụ na-agụ ndị na-eso ụzọ ya,
ha malitere ịghọ ogbe ọka, na ịta mkpụrụ ya. 2 Mgbe
ndị Farisii hụrụ nke a, ha sịrị ya, “Lee, ndị na-eso ụzọ
gị na-eme ihe na-ezighị ezi ime n’ụbọchị izuike!” 3 Ma
ọ zara ha sị, “Ọ bụ na unu agụtaghị ihe Devid na ndị
ya na ha soo mere mgbe agụụ na-agụ ha? 4 Otu o si
banye n’ụlọ Chineke, ya na ndị so ya, rie achịcha a na-
eche n’ihu Chineke, nke na-ezighị ezi n’iwu ka ha rie,

kama ọ dịịrị naanị ndị nchụaja iri ya. 5 Ka ọ bụ na unu
agụtabeghị ebe e dere ya n'ime akwụkwọ iwu Mosis na
ndị nchụaja na-emerụ ụbọchị izuike n'ụlọnsọ ukwu ahụ,
ma ọ dịghị onye na-ata ha ụta? 6 Ma ana m agwa unu na
onye dị ukwuu karịa ụlọnsọ ukwu nọ n'ebe a. 7 Ọ bụrụ
na unu ghọtara ihe akwụkwọ nsọ na-ekwu mgbe ọ na-
asị, 'Ana m achọ ebere, ọ bụghị aja.'Unu agaraghị ama
ndị ikpe na-amaghị ikpe. 8 N'ihi na Nwa nke Mmadụ bụ
Onyenwe ụbọchị izuike." 9 O sitere n'ebe ahụ pụọ banye
n'ụlọ nzukọ ha. 10 N'ebe a ka ọ hụrụ otu nwoke aka ya
kpọnwụrụ akpọnwụ. Ndị nọ n'ebe ahụ jụrụ ya ajụjụ sị,
"O ziri ezi n'iwu ịgwọ mmadụ n'ụbọchị izuike?" 11 Ma ọ
zara ha sị, "Ọ bụrụ na otu onye n'ime unu nwere otu
atụrụ danyere n'ime olulu n'ụbọchị izuike gịnị ka ọ ga-
eme? Ọ ga-ahapụ ya n'ebe ahụ? Ọ gaghị ejide ya dọpụta
ya? 12 Mmadụ ọ dịghị mkpa karịa atụrụ? Ya mere, o ziri
ezi n'iwu bụ ịrụ ọrụ ọma n'ụbọchị izuike." 13 Mgbe ahụ
ọ sịrị nwoke ahụ, "Setịpụ aka gị." Nwoke ahụ setịpụrụ
aka ya. Aka ahụ dịkwara ya mma dị ka aka nke ọzọ. 14
N'ihi nke a ndị Farisii sitere n'ebe ahụ pụọ, ga gbaa izu
otu ha ga-esi gbuo ya. 15 Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-
ezube ime, o sitere n'ebe ahụ pụọ. Ma ọtụtụ ndị mmadụ
sooro ya. Ọ gwọkwara ha nrịa nrịa ha niile. 16 Ma o nyere
ha iwu ka ha hapụ ịgwa ndị ọzọ onye ọ bụ. 17 Nke a
bụ ka emezuo okwu ahụ Aịzaya onye amụma kwuru,
18 "Onye a bụ onye na-ejere m ozi, onye m họpụtara.
Onye m hụkwara n'anya. O bụkwa onye ihe ya na-atọ m
ụtọ. Aga m etinye Mmụọ m n'ime ya. Ọ ga-eme ka ikpe
ziri ezi rute mba niile aka. 19 Ọ gaghị ese okwu, ọ gaghị

etisikwa mkpu ike. O nweghị onye ga-anụ olu okwu ya
n'ezi. 20 Ọ gaghị agbaji ahịhịa riidi azọpịara n'ala, maọbụ
menyụọ ogho oriọna na-enwu ntakịrị ntakịrị, tutu ruo
mgbe ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi merie. 21 Ọ bụkwa n'aha
ya ka mba niile dị n'ụwa ga-atụkwasị olileanya ha." 22
Emesịa, ha kpọtaara ya otu nwoke kpuru ìsì ma daakwa
ogbi. Ọ bụkwa onye mmụọ ọjọọ na-esogbu. Ọ gwọrọ
ya, mee ka nwoke ahụ hụ ụzọ, bidokwa ikwu okwu. 23
Ihe a juru igwe mmadụ nọ n'ebe ahụ anya. N'ihi ya, ha
kwuru sị, "Nwoke a, ọ ga-abụ Nwa Devid?" 24 Mgbe ndị
Farisii nụrụ nke a, ha sịrị, "Nwoke a chụpụrụ mmụọ ọjọọ
a n'ihi na Belzebub, eze ndị mmụọ ọjọọ, nyere ya ike
ịchụpụ ya." 25 Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n'obi ha.
Ọ gwara ha okwu sị, "Alaeze ọbụla kewara megide onwe
ya ga-ada. Obodo o bụla maọbụ ezinaụlọ ọbụla kewara
megide onwe ya agaghị eguzo. 26 Ọ bụrụ na ekwensu
achụpụ ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanụ
otu alaeze ya ga-esi guzo. 27 Dị ka unu kwuru, ọ bụrụ na
m na-achụpụ mmụọ ọjọọ site n'ike Belzebub, ọ bụ n'ike
onye ka ụmụ unu ndị ikom na-achụpụ ha? Ya mere, ọ bụ
ụmụ unu ga-ekpe unu ikpe n'ihi okwu a unu kwuru. 28
Ma ọ bụrụ na m na-esite n'ike Mmụọ nke Chineke na-
achụpụ mmụọ ọjọọ, matakwanụ na alaeze Chineke abịala
n'etiti unu. 29 "Ọ dịghị mmadụ ọbụla pụrụ ịbanye n'ụlọ
nwoke dị ike kwakọrọ ngwongwo niile dị n'ụlọ ahụ. Ma o
nwere ike ime nke a ma ọ bụrụ na ọ ga-eburu ụzọ kee
nwoke ahụ agbụ? Mgbe o kesịrị ya agbụ, o nwere ike
ịbanye kwakọtaa ngwongwo niile dị n'ụlọ nwoke ahụ. 30
"Onye ọbụla na-adịnyeghịrị m na-emegide m. Onye ọ

bụlakwa na-adịghị eso m ekpokọta, na-ekposa ekposa. **31**
Ya mere, ana m agwa unu sị, na a ga-agbaghara mmehie
na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru
Mmụọ Nsọ. **32** Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide
Nwa nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-
ekwu megide Mmụọ Nsọ, agaghị agbaghara ya, n'ọgbọ a
maọbụ n'ọgbọ nke na-abịa. **(aiōn g165)** **33** "Ọ bụrụ na e mee
ka osisi too nke ọma, ọ ga-amịta mkpụrụ ọma, ma ọ bụrụ
na o toghị nke ọma, ọ ga-amịta mkpụrụ ọjọọ. N'ihi na a
na-amata osisi ọbụla site na mkpụrụ ya. **34** Ụmụ ajụala,
olee otu unu ga-esi kwuo okwu dị mma, ebe obi unu dị
njọ? N'ihi na ihe mmadụ kwuru bụ ihe si ya n'obi pụta.
35 Ezi mmadụ na-esi n'ezi akụ ya wepụta ihe dị mma, ma
ajọ mmadụ na-esitekwa n'ajọ akụ ya wepụta ajọọ ihe. **36**
Ma ana m agwa unu sị, n'ụbọchị ikpe ahụ, onye ọbụla ga-
aza ajụjụ, banyere okwu niile na-enweghị isi o kwuru. **37**
N'ihi na ọ bụ site n'okwu ọnụ gị ka ị ga-abụ onye ikpe
mara, sitekwa n'okwu ọnụ gị ka ị ga-abụ onye ikpe na-
amaghị." **38** Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị ozizi iwu na ndị Farisii
gwara Jisọs sị ya, "Onye nkuzi, anyị chọrọ ka i gosi anyị
ihe ịrịbama." **39** Ma ọ zara sị ha, "Ọ bụ naanị ajọ ọgbọ
nke na-enweghị okwukwe ga-achọkwa ka e gosi ha ihe
ịrịbama. Ma ọ dịkwaghị ihe ịrịbama ọzọ a ga-egosi unu
karịa ihe ịrịbama Jona onye amụma. **40** N'ihi na dị ka Jona
nọrọ ụbọchị atọ, ehihie na abalị n'afọ azụ dị ukwuu, otu a
ka Nwa nke Mmadụ ga-esi nọọkwa ụbọchị atọ, ehihie na
abalị n'obi nke ala. **41** Ndị ikom Ninive ga-eso ọgbọ a bilie
n'ụbọchị ikpe maa ya ikpe. N'ihi na ha chegharịrị mgbe
ha nụrụ nkwusa Jona. Ma lee onye karịrị Jona ukwuu

nọ n’ebe a. 42 N’ụbọchị ikpe ahụ kwa, eze nwanyị nke
Ndịdaga-eso ọgbọ a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu
ikpe. N’ihi na o siri n’ebe dị ụwa sọtụrụ bịa nụrụ okwu
amamihe Solomọn. Ma ugbu a onye ahụ dị ukwuu karịa
Solomọn nọ n’ebe a, ma unu jụrụ i kwere na ya. 43 “Mgbe
mmụọ na-adịghị ọcha si n’ime mmadụ pụọ, ọ na-agabiga
n’ọzara ebe mmiri na-adịghị ịchọ ebe izuike, ma ọ naghị
achọta ya. 44 Mgbe ahụ, ọ na-asị, ‘Aga m alaghachi n’ụlọ
m, ebe m si pụta.’ Mgbe ọ lọghachiri, ọ na-achọpụta na a
zachara ụlọ ahụ dozie ya, ọ dịkwaghị onye bichiri n’ime
ya. 45 Mgbe ahụ, ọ na-apụ gaa chọta mmụọ asaa ọzọ, ndị
dị njọ karịa ya onwe ya. Ha niile na-abata bịa biri n’ime
onye ahụ. Mee ka ọnọdụ ya dị njọ karịa ka ọ dị na mbụ.
Otu a ka ọ ga-adịrị ndị bi n’ọgbọ a jọrọ njọ.” 46 Mgbe ọ
nọ na-agwa igwe mmadụ ahụ okwu, nne ya na ụmụnne
ya bịara guzoro n’ezi na-eche ka ha gwa ya okwu. 47 Otu
onye n’ime igwe mmadụ ahụ gwara ya okwu sị, “Lee,
nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke na-achọ ịhụ gị n’ezi. Ha
chọrọ ịgwa gị okwu.” 48 Ma ọ zara onye ahụ gwara ya
okwu sị, “Onye bụ nne m? Olee ndị bụ ụmụnne m ndị
nwoke?” 49 Ọ tụrụ ndị na-eso ụzọ ya aka, sị, “Lee, ndị
a bụ nne m na ụmụnne m ndị nwoke. 50 N’ihi na onye
ọbụla na-eme ihe Nna m bi n’eluigwe chọrọ, bụ nwanne
m nwoke, na nwanne m nwanyị, nakwa nne m.”

13 N’otu ụbọchị ahụ, Jisọs hapụrụ ụlọ ahụ gaa n’ọnụ
mmiri ebe ọ nọdụrụ ala. 2 Igwe mmadụ dị ukwuu
bịakwutere ya, nke mere ka ọ baa n’ime ụgbọ mmiri.
N’ime ya ka ọ nọ na-ezi ndị mmadụ nọ n’ọnụ mmiri ahụ
na-ege ya ntị ihe. 3 O ji ilu gwa ha ọtụtụ ihe. Ọ gwara ha

sị, "O nwere otu onye ọrụ ubi gara ịkụ mkpụrụ n'ubi ya.
4 Mgbe ọ na-agha mkpụrụ ndị a, ụfọdụ n'ime ha dara
n'akụkụ ụzọ ebe ụmụ nnụnụ bịara tụrịa ha loo. 5 Ma
ụfọdụ n'ime ha dara n'ala dị nkume nkume. Ọ dịghị anya
ha puputara, too, n'ihi na aja dị n'ebe ahụ emighị emi. 6
Ma mgbe anwụ mụkwasịrị ha, ha chanwụrụ, kpọnwụọ,
n'ihi na mgbọrọgwụ ha emikpughị emikpu n'ime ala. 7
Mkpụrụ ụfọdụ danyere n'etiti ogwu, ogwu ahụ topụtara
kpagbuo ha. 8 Ma ụfọdụ mkpụrụ dara n'ezi ala, mịakwa
ọtụtụ mkpụrụ. Ụfọdụ mịrị mkpụrụ iri atọ, ụfọdụ iri isii,
ụfọdụ kwa otu narị. 9 Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe,
ya nụrụ." 10 Emesịa, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya
jụọ ya sị, "Gịnị mere i ji na-agwa ndị a okwu n'ilu?" 11
Ọ zaghachiri, "N'ihi na ọ bụ unu ka e nyere ịmata ihe
omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghị ka ndị ọzọ ghọta
ya. 12 Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ọzọ, ka o
nwee karịa. Ma onye na-enweghị ihe ọbụla ka a ga-anapụ
ọ bụladị ihe o nwere. 13 Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha
okwu n'ilu: "N'ihi na ha na-ele anya, ma ha adịghị ahụ
ụzọ, ha na-ege ntị, ma ha adịghị anụ ihe maọbụ aghọta ya.
14 Nke a bụkwa imezu amụma ahụ Aịzaya buru sị, "'Unu
ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla. Unu
ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla. 15
N'ihi na obi ndị nke a a maala abụba, dịkwa arọ, ha adịghị
ejikwa ntị ha anụ ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara
ịhụ ụzọ. Ma ọ bụghị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ
ụzọ, jirikwa ntị ha nụ ihe, sitekwa n'obi ha nwe nghọta
ma chigharịa bịakwute m, ka m gwọọ ha.' 16 Ma ngọzị
na-adịrị anya unu, n'ihi na ha na-ahụ ụzọ, na ntị unu

n’ihi na ha na-anụkwa ihe. 17 N’ezie agwa m unu, ọtụtụ
ndị amụma na ndị ezi omume ka ọ gụrụ agụụ ịhụ ihe unu
na-ahụ, ma ha ahụghị ya, na ịnụ ihe unu na-anụ, ma ha
anụghị ya. 18 “Ugbu nụrụnụ nkọwa ilu ọgha mkpụrụ ahụ.
19 Mgbe onye ọbụla nụrụ oziọma nke alaeze ahụ, ma ọ
ghọtaghị ya, ajọ onye ahụ na-abịa napụ ya ihe ahụ akụrụ
n’obi ya. Nke a bụ mkpụrụ ahụ nke dara n’okporoụzọ. 20
Mkpụrụ nke dara n’ala nkume nọchiri anya obi mmadụ
onye nụrụ oziọma ahụ, jirikwa oke ọṅụ nabata ya. 21 Ma
ebe ha na-enweghị mgbọrọgwụ n’ime ha. Ha na-anọ nwa
oge nta. Mgbe nsogbu maọbụ mkpagbu bịara n’ihi okwu
ahụ, ngwangwa ha na-adachapụ. 22 Mkpụrụ nke dara
n’ala ahụ ogwu ogwu dị nọchiri anya obi mmadụ onye
nụrụ oziọma ahụ, ma ọchịchọ nke ụwa a, ya na itinye obi
n’akụ nke ụwa a, kpagidere okwu dị n’ime ya, mee ka ọ
ghara ịmị mkpụrụ. (aiōn g165) 23 Ma mkpụrụ dara n’ala
ọma ahụ nọchiri anya obi mmadụ onye gere ntị n’oziọma
ahụ, ghọtakwa ya. Ọ na-amịta mkpụrụ dị narị, maọbụ
iri isii, maọbụ iri atọ karịa ihe akụnyere n’ime ya.” 24 Ọ
tụụrụ ha ilu ọzọ sị, “Alaeze eluigwe dị ka mmadụ ọbụla
nke kụrụ ezi mkpụrụn’ubi ya. 25 Ma n’otu abalị, mgbe
onye ọbụla nọ n’ụra, onye iro gara n’ubi ahụ kụọ mkpụrụ
na-epu ahịhịa n’etiti ezi mkpụrụ ọka wiiti ahụ ọ kụrụ ma
laa. 26 Mgbe mkpụrụ ọka wiiti ndị ahụ puputara, mepụta
isi ọka, ahịhịa ahụ bidokwara ito. 27 “Ndị ọrụ onye nwe
ubi ahụ bịara sị ya, ‘Nna anyị ukwu, ọ bụghị ezi mkpụrụ
ọka ka ị kụrụ n’ubi gị? Ebeekwanụ ka ahịhịa ndị a si bịa?’
28 “Onye ọrụ ubi ahụ zara ha sị, ‘Ọ bụ onye iro m kụrụ
ahịhịa ndị a.’ “Ndị ọrụ ya jụrụ ya sị, ‘Ị chọrọ ka anyị gaa

fopụtasịa ha?’ 29 “Ma onye ọrụ ubi ahụ sịrị ha, ‘Ọ dịghị,
n’ihi na mgbe unu na-achọ ihopu ahịhịa ndị ahụ, unu
nwere ike site na-amaghị ama hopu ezi mkpụrụ ọka wiiti.
30 Hapụnụ ọka ahụ ka ha na ahịhịa ndị ahụ na-etokọta,
tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N’oge ahụ aga m enye ndị
owuwe ihe ubi iwu sị, burunu ụzọ chịkọtasịa ahịhịa ndị a
niile, kee ha n’ukwu n’ukwu, kpọọ ha ọkụ. Ma kpokọtanụ
ọka wiiti ndị a tinye ha n’ọba m.’” 31 Ọ tụkwara ilu ọzọ sị
ha, “Alaeze eluigwe dị ka mkpụrụ mọstaadị nke onye ọrụ
ubi kụrụ n’ubi ya. 32 Ọ bụ ezie na ọ bụ mkpụrụ dịkarịsịrị
nta karịa mkpụrụ ubi niile, ma mgbe mkpụrụ a toro, ọ
na-adị ukwuu karịa ihe niile a kụrụ n’ubi. Ọ na-aghọ osisi
buru ibu, nke ụmụ nnụnụ na-ezukwa ike n’alaka ya.” 33
Ọ tụrụ ha ilu ọzọ sị, “Alaeze eluigwe dị ka ihe na-eko
achịcha, nke nwanyị na-ewere gwakọta n’ụtụ ọka e ji eme
achịcha, tutu ruo mgbe ihe iko achịcha ahụ mere ka ụtụ
ọka ahụ niile koo.” 34 Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa
ndị mmadụ ndị a okwu. O nweghị oge ọbụla ọ gwara ha
okwu hapụ iji ilu. 35 O mere nke a ka okwu onye amụma
kwuru mezuo, sị, “Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-
agwa ha okwu. Aga m agwakwa ha ihe mmadụ ọbụla na-
amaghị site n’oge e kere ụwa.” 36 Emesịa, ọ hapụrụ igwe
mmadụ ahụ baa n’ụlọ. Ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya sị
ya, “Kọwaara anyị ihe ilu ahụ ị tụrụ pụtara, ilu banyere
ahịhịa puru n’ubi a kụrụ ọka.” 37 Jisọs zara ha sị, “Nwoke
ahụ kụrụ mkpụrụ ahụ bụ Nwa nke Mmadụ. 38 Ubi ahụ a
ghanyere mkpụrụ ndị ahụ bụ ụwa. Mkpụrụ nke a kụrụ
n’ubi ahụ nọchiri anya ụmụ nke alaeze ahụ. Ahịhịa ahụ
puru n’ubi ahụ nọchikwara anya ụmụ ajọ onye ahụ. 39

Onye iro ahụ gara kụọ mkpụrụ puru ahịhịa bụ ekwensu.
Owuwe ihe ubi nọchiri anya ọgwụgwụ oge. Ndị owuwe
ihe ubi bụkwa ndị mmụọ ozi. **(aiōn g165)** **40** “Dị ka e siri
fopụtasịa ahịhịa ahụ kpọọ ha ọkụ, otu a ka ọ ga-adị mgbe
ụwa ga-agwụ. **(aiōn g165)** **41** Nwa nke Mmadụ ga-ezipụ ndị
mmụọ ozi ya ka ha gaa site n’alaeze ya fopụtasịa ihe niile
na-eme ka e mee mmehie, na ndị niile na-eme ajọ ihe. **42**
Ha ga-atụbakwa ha n’ime oke ọkụ ahụ, ebe ha ga-anọ na-
akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. **43** Ma ndị niile bụ ndị
ezi omume ga-enwu dị ka anyanwụ n’ime alaeze Nna ha.
Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ. **44** “Alaeze eluigwe
dị ka akụ e zoro n’ubi, nke otu nwoke chọpụtara zookwa
ya ọzọ. Nwoke a jiri ọṅụ ree ihe niile o nwere, ma gaa
zụta ubi ahụ. **45** “Ọzọ, alaeze eluigwe yiri nkume dị oke
ọnụahịa nke onye na-azụ ahịa chọtara. **46** Mgbe ọ hụrụ
nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zụrụ
nkume a dị oke ọnụahịa. **47** “Ọzọkwa, alaeze eluigwe dị
ka ụgbụ e ji egbu azụ, nke a wụnyere n’ime osimiri, jiri
ya jide azụ dị iche iche. **48** Mgbe ụgbụ a juru, ndị ọkụ
azụ ahụ na-adọpụta ya. Nọdụ ala họpụtasịa ndị dị mma
tinye ha n’ime nkata, ma tufuo ndị na-adịghị mma. **49**
Otu a ka ọ ga-adị n’ọgwụgwụ oge. Ndị mmụọ ozi ga-abịa
kewapụ ndị ọjọọ site n’etiti ndị ezi omume, **(aiōn g165)** **50**
ma tụbakwa ha n’ime oke ọkụ ahụ. Ebe ha ga-anọ na-
akwa akwa na-atakwa ikikere eze.” **51** Ọ jụrụ ha sị, “Unu
ghọtara ihe ndị a m na-ekwu?” Ha zara sị ya, “E.” **52** Ọ
sịrị ha, “N’ihi nke a, onye nkuzi nke iwu ọbụla nke e mere
ka ọ bụrụ onye na-eso ụzọ alaeze eluigwe, dị ka onyenwe
ụlọ nke na-esite n’ụlọakụ ya na-ewepụta ihe ọhụrụ na

ihe ochie.” 53 Mgbe Jisọs tụsịrị ilu ndị a, o si ebe ahụ pụọ.
54 O rutere n’obodo ya, malite izi ha ihe n’ụlọ ekpere ha,
nke a jukwara ha anya. Ha jụrịtara onwe ha ajụjụ na-asị,
“Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike
ịrụ ọrụ ebube ndị a niile? 55 Nwoke a, ọ bụghị nwa onye
kapinta? Ọ bụ na-adịghị akpọ nne ya Meri? Jemis, Josef,
Saimọn na Judas, ha abụghị ụmụnne ya ndị ikom? 56
Ụmụnne ya ndị inyom niile, ha anọghị n’etiti anyị? Olee
ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndị a?” 57 Iwe were ha
n’ebe ọ nọ. Ma Jisọs gwara ha okwu sị ha, “A na-asọpụrụ
onye amụma n’ebe niile, ma a dịghị asọpụrụ ya n’obodo a
mụrụ ya, nakwa n’ezinaụlọ nke ya.” 58 Ya mere, ọ rụghị
ọtụtụ ọrụ ebube n’ebe ahụ, n’ihi na ha enweghị okwukwe
n’ime ha.

14 N’oge a Herọd eze na-achị Galili nụrụ ihe banyere
Jisọs. 2 Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi okwu sị ha, “Onye
a bụkwanụ Jọn omee baptizim. O sitela na ndị nwụrụ
anwụ bilie dịkwa ndụ ọzọ. Ọ bụ ya mere ike ịrụ ọrụ ebube
ndị a ji dị n’ime ya.” 3 N’ihi na, Herọd jidere Jọn kee ya
agbụ tinye ya n’ụlọ mkpọrọ, n’ihi Herodịas nwunye Filip
nwanne ya nwoke. 4 N’ihi na Jọn gwara ya, “Ọ bụghị ihe
ziri ezi n’iwu ka ị kpọrọ ya.” 5 Herọd chọrọrị igbu ya, ma
ọ tụrụ egwu ndị mmadụ, n’ihi na ha weere Jọn dị ka onye
amụma. 6 Ma mgbe a na-eme mmemme icheta ọmụmụ
Herọd, ada Herodịas tere egwu n’ihu Herọd, na n’ihu ndị
ọbịa bịara n’ụbọchị ahụ. Obi tọrọ Herọd ụtọ nke ukwuu.
7 Nke a mere o ji ṅụọ iyi kwee nkwa inye ya ihe ọbụla ọ
rịọrọ. 8 Ma dị ka nne ya si haziere ya, ọ rịọrọ eze Herọd
sị, “Nye m isi Jọn omee baptizim n’efere ugbu a.” 9 Arịrịọ

a wutere eze Herọd, ma n’ihi iyi ọ ṅụrụ na n’ihi ndị ọbịa
ya niile, ọ chọghị ịla azụ n’okwu ya. O nyere iwu ka e
meere ya ihe ọ chọrọ. 10 O ziri ozi ka e bipụ isi Jọn n’ụlọ
mkpọrọ. 11 E tinyere isi ya n’efere bunye nwaagbọghọ
ahụ. Ọ naara ya bulaara nne ya. 12 Ndị na-eso ụzọ ya
bịara buru ozu ya gaa lie. Ha gara kọọrọ Jisọs ihe mere.
13 Mgbe Jisọs nụrụ akụkọ a, ọ banyere n’ụgbọ mmiri
gaa n’ọzara, ebe ọ ga-anọdụrụ onwe ya. Ma mgbe igwe
mmadụ nụrụ ya, ha si obodo dị iche iche sooro ya n’ukwu
ala. 14 Mgbe o sitere n’ụgbọ mmiri ahụ rịdata, ọ hụrụ oke
igwe mmadụ. O nwere ọmịiko n’ebe ha nọ, gwọọ ndị ọrịa
n’etiti ha. 15 N’oge anyasị ụbọchị ahụ, ndị na-eso ụzọ ya
bịakwutere ya sị ya, “Chi na-achọ iji. Ebe a abụkwaghị ebe
ndị mmadụ bi. O nweghị nri a ga-azụta n’ọzara a. Zilaga
igwe mmadụ ndị a ka ha gaa n’ime obodo zụọra onwe ha
nri.” 16 Ma Jisọs gwara ha sị, “Ọ dịghị mkpa na ha ga-ala.
Nyenụ ha nri ka ha rie.” 17 Ha zara ya sị, “Ọ bụ naanị
ogbe achịcha ise na azụ abụọ ka anyị nwere.” 18 Ọ sịrị ha,
“Wetaranụ m ha n’ebe a.” 19 Ọ gwara igwe mmadụ ahụ
ka ha nọdụ ala n’ahịhịa. O weere ogbe achịcha ise na azụ
abụọ ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. Ọ nyawara
achịcha ahụ, nye ha ndị na-eso ụzọ ya, ndị na-eso ụzọ ya
nyere ha igwe mmadụ ahụ. 20 Onye ọbụla riri rijuo afọ.
Emesịa, ndị na-eso ụzọ Jisọs tụtụkọtara iberibe achịcha
dara n’ala tụtụjuo ha nkata iri na abụọ. 21 Ma ndị riri nri
ahụ dị puku ụmụ nwoke ise, n’agụnyeghị ụmụ nwanyị, na
ụmụntakịrị. 22 Mgbe nke a gasịrị, ọ gwara ndị na-eso ụzọ
ya ka ha banye n’ụgbọ malite ịgafe ofe ọzọ nke osimiri
ahụ. Ma ya onwe ya nọdụrụ maka izilaga ndị mmadụ

ahụ. 23 Mgbe ọ zilagasịrị igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro
n'elu ugwu ikpe ekpere, naanị ya. Mgbe oge anyasị ruru,
naanị ya nọkwa na-ebe ahụ. 24 Ma n'oge a ụgbọ mmiri
ahụ esitela n'ebe ala dị nso gamie n'elu osimiri, ebili
mmiri na-ebugharịkwa ya, n'ihi na ifufe ahụ na-emegide
ya. 25 Ma ihe dị ka site n'elekere atọ ruo elekere isii nke
ụtụtụ, Jisọs bịakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. 26
Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ ya ka ọ na-aga ije n'elu
osimiri ahụ, obi lọrọ ha mmiri, ha sị, "Ọ bụkwanụ mmụọ
o!" Ha tiri mkpu n'ihi egwu. 27 Ma ngwangwa Jisọs sịrị
ha, "Nweenụ obi ike! O bụ m; unu atụla egwu." 28 Pita
zara ya, "Onyenwe anyị, ọ bụrụ na ọ bụ gị, sị m bịakwute
gị n'elu mmiri." 29 Ọ sịrị ya, "Bịa!" Pita sitere n'ụgbọ
ahụ pụta, bido ịga ije n'elu mmiri ijekwuru Jisọs. 30 Ma
mgbe ọ hụrụ oke ebili mmiri ahụ ka ọ na-amagharị; egwu
tụrụ ya. Ma mgbe ọ malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o
tiri mkpu sị, "Onyenwe m! Zọpụta m!" 31 Na-atụfughị
oge, Jisọs setịpụrụ aka ya dọpụta Pita. Ọ sịrị ya, "Gị onye
okwukwe nta, n'ihi gịnị ka i ji nwee obi abụọ!" 32 Ma
mgbe ha rịbanyere n'ime ụgbọ ahụ ifufe ahụ kwụsịkwara.
33 Ndị ahụ nọ n'ụgbọ ahụ kpọrọ isiala nye ya sị, "N'ezie, ị
bụ Ọkpara Chineke." 34 Mgbe ha gafere n'ofe nke ọzọ, ha
bịarutere n'ala Genesaret. 35 Mgbe ndị obodo ahụ matara
na ọ bụ ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma
dutere ya ndị niile ahụ na-adịghị ike. 36 Ha rịọrọ ya ka o
kwenye ka ha metụ ọ bụladị ọnụ uwe ya aka. Ndị niile
metụrụ ya aka ka a gwọrọ.

15 Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị Farisii na ndị ozizi iwu si
Jerusalem bịakwute Jisọs jụrụ ya ajụjụ sị, 2 "Gịnị mere

ndị na-eso ụzọ gị adịghị erube isi n'omenaala ndị okenye?
Ha anaghị akwọ aka ha tupu ha erie nri." 3 Ọ zara ha sị,
"Gịnị mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ihi omenaala
unu? 4 N'ihi na Chineke sịrị, 'Sọpụrụ nne gị na nna gị,'na,
'onye ọbụla kwujọrọ nna maọbụ nne ya ka e gbuo ya.' 5
Ma unu na-asị, ọ bụrụ na onye ọbụla ga-asị nna maọbụ
nne ya, ihe ọbụla bụ nke ị gara erite n'aka m bụ 'onyinye
dịrị Chineke.' 6 N'ihi ya, ha agaghị eji ya asọpụrụ nna
ha maọbụ nne ha. N'ụzọ dị otu a, unu na-eme ka okwu
Chineke bụrụ ihe efu n'ihi omenaala unu. 7 Ndị ihu abụọ!
Amụma ahụ Aịzaya buru banyere unu bụ eziokwu. Mgbe
o kwuru sị, 8 "'Ndị a ji egbugbere ọnụ ha na-asọpụrụ
m, ma obi ha dị anya n'ebe m nọ. 9 Ofufe ha na-efe m
bụ ihe efu, ozizi ha bụkwa ihe mmadụ nyere n'iwu.'" 10
Mgbe ahụ, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ, sị ha, "Geenụ ntị,
ghọtakwanụ. 11 Ọ bụghị ihe banyere mmadụ n'ọnụ na-
emerụ ya, kama ọ bụ ihe sị n'ọnụ onye ahụ pụta na-
emerụ ya." 12 Ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya sị, "Ị
makwa na obi adịghị ndị Farisii mma n'ihi okwu ahụ
i kwuru?" 13 Ma ọ zara sị ha, "Osisi ọbụla Nna m nke
eluigwe na-ejighị aka ya kụọ ka a ga-ehopu. 14 Ya mere,
unu echegbula onwe unu, n'ihi na ha bụ ndị ndu kpuru
ìsì. Ma ọ bụrụ na onye ìsì eduo onye ìsì ibe ya ha abụọ
adaba n'ime olulu." 15 Pita sịrị ya, "Kọwaara anyị ihe ilu
a pụtara." 16 Ọ jụrụ ha sị, "Unu ọ ka dị ka ndị na-enweghị
nghọta? 17 Ọ bụ na unu aghọtaghị na ihe ọbụla nke na-
aba n'ọnụ na-aga n'ime afọ, sịkwa n'ebe ahụ a nyụpụ ya
n'ụlọ nsị? 18 Ma ihe si mmadụ n'ọnụ pụta na-esi ya n'obi
apụta. Ọ bụ ihe dị otu a na-emerụ mmadụ. 19 N'ihi na ọ

bụ n'ime obi mmadụ ka echiche ime ihe ọjọọ ndị a si
apụta: igbu mmadụ, ịkwa iko niile, ịkwa iko nke ndị ikom
nwere nwunye na ndị inyom nwere di, na izu ohi, na ama
ụgha, na nkwulu. 20 Ihe ndị a bụ ihe na-emerụ mmadụ, ọ
bụghị ma mmadụ kwọrọ aka tupu o rie nri, maọbụ na ọ
kwọghị." 21 Jisọs hapụrụ obodo ahụ gaa n'akụkụ obodo
Taịa na Saịdọn. 22 N'ebe ahụ, otu nwanyị onye Kenan
bi n'obodo ahụ bịakwutere ya rịọọ ya sị, "Onyenwe m,
nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyị nwere ajọ
mmụọ n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile." 23 Ma ọ
gbara ya nkịtị. Emesịa ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya
rịọ ya sị ya, "Chụlaa nwanyị a! Lee ka o si eti mkpu na-
esogharị anyị!" 24 Ọ zara sị, "Ezitere m naanị ijekwuru
atụrụ furu efu nke ụlọ Izrel." 25 Ma ọ bịara daa n'ụkwụ
ya rịọọ ya sị, "Onyenwe m, nyere m aka!" 26 Ọ zara sị, "O
zighị ezi na a ga-ewere nri ụmụntakịrị tụpụrụ nkịta." 27
Ọ zara sị, "Ọ bụ eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa
ka ụmụ nkịta nọ n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi
n'elu tebul ha daa n'ala." 28 Jisọs zara sị ya, "Nwanyị,
okwukwe gị dị ukwuu! Laa, e meelara gị ihe ị na-arịọ."
N'otu oge ahụ a gwọrọ ada ya. 29 Jisọs hapụrụ ebe ahụ
lọghachi n'akụkụ osimiri Galili. Ọ rigooro n'elu ugwu
nọdụ ala. 30 Igwe mmadụ dị ukwuu bịakwutere ya. Ha
duteere ya ndị ngwụrọ, na ndị ìsì, na ndị aka ha na ndị
ụkwụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ, na ndị ogbi, na ọtụtụ ndị
ọzọ. Ha tọgbọrọ ha n'ụkwụ ya, ọ gwọkwara ha niile. 31
Ọ tụrụ mmadụ niile n'anya mgbe ha hụrụ ndị ogbi ka
ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hụkwara na a gwọrọ ndị
aka ha, na ndị ụkwụ ha nwụrụ anwụ, o jukwara ha anya

ịhụ na ndị ngwụrọ gara ije, na ndị ìsì hụkwara ụzọ. Ha
toro Chineke nke Izrel. 32 Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya
sị ha, “Ana m emere igwe mmadụ ndị a obi ebere, n’ihi
na mụ na ha anọọla ụbọchị atọ n’ebe a, ma ha eribeghị
nri ọbụla. Agaghị m ezilaga ha na-erighị nri, n’ihi na ha
nwere ike ịda n’ụzọ.” 33 Ndị na-eso ụzọ ya sịrị, “Ebee ka
anyị ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadụ ndị a n’ọzara
a?” 34 Jisọs jụrụ ha sị, “Ogbe achịcha ole ka unu nwere?”
Ha sịrị ya, “Ogbe achịcha asaa na azụ ole na ole.” 35 Ọ
gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdụ ala. 36 O weere ogbe
achịcha asaa na azụ ole na ole ahụ kelee Chineke ekele.
Ọ nyawasịrị ha, nye ndị na-eso ụzọ ya. Ndị na-eso ụzọ
ya nyekwara igwe mmadụ ahụ. 37 Onye ọbụla n’ime ha
riri, rijuo afọ. Ndị na-eso ụzọ ya tụtụkọtara iberibe ndị
fọdụrụ nke juru nkata asaa. 38 Ndị riri nri ahụ dị puku
ụmụ nwoke anọ, n’agụnyeghị ndị nwanyị na ụmụntakịrị.
39 Mgbe o zilagara igwe mmadụ ahụ, ọ banyere n’ụgbọ
mmiri gafee osimiri, bịaruo n’obodo Magadan.

16 Ndị Farisii na ndị Sadusii bịakwutere Jisọs ịnwa ya
ọnwụnwa. Ha gwara ya sị, “Gosi anyị ihe ịrịbama si
n’eluigwe.” 2 Ọ zara ha, “Mgbe o ruru anyasị unu na-
asị, ‘Ihu eluigwe ga-adị mma n’ihi na ọ na-acha uhie
uhie.’ 3 N’ụtụtụ unu na-asị, ‘Anyị ga-enwe mmiri ozuzo
taa n’ihi na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.’
Lee na unu pụrụ ịkọwa ihu eluigwe, ma unu apụghị isite
n’ihe ịrịbama ndị a unu na-ahụ anya kọwaa ihe oge a
anyị nọ n’ime ya pụtara. 4 Ajọ ọgbọ nke jupụtara n’ịkwa
iko, nke na-arịọkwa ihe ịrịbama. Ọ nweghị ihe ịrịbama
ọzọ a ga-egosi ya karịa ihe ịrịbama Jona.” Mgbe ahụ ọ

sitere n’ebe ahụ ha nọ pụọ. 5 Mgbe ha gafesịrị n’ofe ọzọ,
ndị na-eso ụzọ ya chetara na ha ejighị achịcha ọbụla. 6
N’oge ahụ kwa, Jisọs dụrụ ha ọdụ sị ha, “Lezienụ anya,
ma na-ezekwa ihe ndị na-eko achịcha ndị Farisii na ndị
Sadusii.” 7 Ha malitere na-ekwurịta n’etiti onwe ha, na-
asị, ọ bụ n’ihi na anyị ewetaghị ogbe achịcha ọbụla. 8
Ebe ọ bụ na Jisọs matara ihe ha na-eche, ọ sịrị, “Unu ndị
okwukwe nta! Gịnị mere unu ji na-esogbu onwe unu n’ihi
na unu enweghị achịcha? 9 Olee mgbe unu ga-amata ihe?
Ọ bụ na unu echetaghị puku mmadụ ise ahụ m jiri ogbe
achịcha ise mee ka ha rijuo afọ? Ọ bụ nkata ole ka unu
tụtụjuru? 10 Unu echetakwaghị na m ji ogbe achịcha asaa
zụọ puku mmadụ anọ? Iberibe achịcha juru nkata ole ka
unu tụtụkọtara? 11 Gịnị mere unu aghọtaghị na ọ bụghị
ihe banyere achịcha ka m na-ekwu? Cheenụ onwe unu
nche n’ebe ihe na-eko achịcha ndị Farisii na ndị Sadusii
nọ.” 12 Mgbe ahụ ka ha ghọtara na ihe ọ na-akọwara ha
abụghị ihe banyere ihe na-eko achịcha nke a na-ata ata,
kama ọ bụ ihe banyere ozizi ndị Farisii na ndị Sadusii. 13
Mgbe Jisọs bịaruru obodo a na-akpọ Sizaria Filipai, ọ jụrụ
ndị na-eso ụzọ ya ajụjụ sị ha, “Onye ka ndị mmadụ na-
asị na Nwa nke Mmadụ bụ?” 14 Ha zara ya sị, “Ụfọdụ
na-asị na ị bụ Jọn omee baptizim, ụfọdụ na-asị na ị bụ
Ịlaịja, ndị ọzọ na-asịkwa na ị bụ Jeremaya, maọbụ otu
n’ime ndị amụma.” 15 Ọ jụrụ ha sị, “Ma unu onwe unu, ọ
bụ onye ka unu na-asị na m bụ?” 16 Saimọn Pita zara sị
ya, “Ị bụ Kraịst ahụ, Ọkpara Chineke dị ndụ.” 17 Jisọs
gwara ya sị, “Saimọn Pita nwa Jona, ị bụ onye a gọziri
agọzi, n’ihi na anụ ahụ na ọbara ekpugheghị ya nye gị.

Kama, ọ bụ Nna m bi n'eluigwe mere ka ị mata ya. 18 Ma
mụ onwe m na-agwa gị, na gị onwe gị bụ Pita. Ọ bụkwa
n'elu nkume a ka m ga-ewu ụlọ chọọchị m. Ike niile nke
ọkụ ala mmụọ apụghịkwa iguzo megide ya. (Hadēs g86) 19
Aga m enye gị mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe ọbụla ị
ga-eke agbụ n'elu ụwa, ka a ga-ekekwa agbụ n'eluigwe.
Ihe ọbụla ị ga-atọpụ n'agbụ n'ụwa, a ga-atọpụkwa ya
n'eluigwe." 20 Mgbe ahụ, o nyere ndị na-eso ụzọ ya iwu
ka ha ghara ime ka onye ọbụla mata na ya bụ Kraịst ahụ.
21 Site n'oge ahụ Jisọs malitere ịkọwara ndị na-eso ụzọ ya,
na ya aghaghị ịga Jerusalem, ebe ọ ga-ahụ ọtụtụ ahụhụ
dị iche iche site n'aka ndị okenye, na ndịisi nchụaja, na
ndị ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya,
ma n'ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka o site n'ọnwụ bilie. 22
Pita duuru ya pụọ n'otu akụkụ, nọdụ n'ebe ahụ baara ya
mba sị ya, "Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndị a agaghị
adakwasị gị!" 23 Ma o chigharịrị sị Pita, "Si n'ebe m nọ
pụọ, ekwensu! Ị bụ ihe mgbochi nye m. N'ihi na ihe ị na-
eche echiche ya bụ naanị echiche mmadụ, ọ bụghị uche
Chineke." 24 Mgbe ahụ Jisọs gwara ndị na-eso ụzọ ya sị,
"Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ ịbụ onye na-eso ụzọ m, ya
buru ụzọ jụ onwe ya, buru obe ya, soro m n'azụ. 25 N'ihi
na onye ọbụla na-eche ndụ ya nche ka ọ hapụ ifunarị ya
ga-atụfu ya. Ma onye ọbụla tufuru ndụ ya n'ihi m, ga-
achọtakwa ya. 26 N'ihi na uru gịnị ka mmadụ nwetara
ma ọ bụrụ na o ritechaa ụwa niile n'uru ma tufuo ndụ
ya? Maọbụ gịnị bụ ihe ahụ dị n'ụwa nke mmadụ ga-eji
gbanwee ndụ ya? 27 N'ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abịa
n'ebube nke Nna ya, ya na ndị mmụọ ozi ya. Mgbe ahụ ka

ọ ga-ekpe onye ọbụla ikpe dị ka ọrụ ya si dị. 28 "N'ezie asị
m unu, ụfọdụ n'ime ndị guzo n'ebe, agaghị edetụ ọnwụ
ire, tụpụ ha ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n'alaeze
ya."
17 Mgbe ụbọchị isii gasịrị, Jisọs kpọọrọ Pita, na Jemis
na Jọn nwanne ya, rigoro n'ugwu dị elu ebe naanị ha
nọdụrụ. 2 N'ebe ahụ a gbanwere ọdịdị ya n'ihu ha, ihu
ya na-enwupụ dị ka anyanwụ, uwe ya chapụkwara dị ka
ìhè. 3 N'otu ntabi anya ahụ, ha hụrụ Mosis na Ịlaija ka
ha na ya na-ekwurịta okwu. 4 Mgbe ahụ Pita sịrị Jisọs,
"Onyenwe anyị. Ọ dị mma ka anyị niile nọdụ n'ebe a. Ọ
bụrụ na ị ga-enye m ike, aga m ewu ụlọ ikwu atọ n'ebe a.
Otu n'ime ụlọ ndị a ga-abụ nke gị, otu nke Mosis, nke ọzọ
nke Ịlaija." 5 Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnụ, igwe ojii nke na-
enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n'igwe ojii ahụ daa sị,
"Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya, onye ihe ya dị
m ezi mma. Geenụ ya ntị." 6 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya
nụrụ olu a, ha dara n'ala n'ihi egwu. 7 Ma Jisọs jekwuuru
ha metụ ha aka sị ha, "Bilienụ, unu atụla egwu." 8 Mgbe
ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye ọzọ ha hụrụ ma ọ
bụghị naanị Jisọs. 9 Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-
arịdata, Jisọs nyere ha iwu, sị, "Unu agwala onye ọbụla
ihe unu hụrụ tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi
n'ọnwụ bilie." 10 Ndị na-eso ụzọ ya jụrụ ya sị, "Gịnị mere
ndị ozizi iwu ji na-ekwu na Ịlaija aghaghị ibu ụzọ bịa?"
11 Ọ zara sị, "Ọ bụ ezie, Ịlaija na-abịa, ọ ga-emekwa ka
ihe niile dị ka ọ dị na mbụ. 12 Ma Ịlaija abịalarị, ma ndị
mmadụ amataghị ya. Kama ndị mmadụ emeela ya ihe
ọjọọ dị iche iche. Otu a kwa ka mụ onwe m bụ Nwa nke

Mmadụ ga-esi ahụ ahụhụ site n’aka ha.” 13 Mgbe ahụ ndị
na-eso ụzọ ya ghọtara na ọ bụ Jọn omee baptizim ka ọ
na-ekwu banyere ya. 14 Mgbe ha bịarutere n’ebe igwe
mmadụ ahụ nọ, otu nwoke bịakwutere ya gbuo ikpere
n’ihu ya, 15 rịọọ ya sị, “Onyenwe m, biko, meere nwa m
nwoke ebere, n’ihi na akwụkwụ na-adọ ya. Ọ na-ata oke
ahụhụ, ọtụtụ mgbe ọ na-adaba n’ime ọkụ maọbụ n’ime
mmiri. 16 Ma ekuteere m ya ndị na-eso ụzọ gị ka ha gwọọ
ya, ma ha enweghị ike ime ka ahụ dị ya mma.” 17 Jisọs
zara sị, “Unu ọgbọ a na-enweghị okwukwe, ndị na-adịghị
erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mụ na unu ga-anọ? Ruo
ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghị ekwe unu?
Kpọtaranụ m nwata ahụ n’ebe a.” 18 Jisọs baara mmụọ
ọjọọ ahụ mba, mee ka o si n’ime nwata ahụ pụta. Otu
mgbe ahụ, mmụọ ọjọọ ahụ pụtara, nwata ahụ bụ onye
agwọkwara n’otu oge ahụ. 19 Mgbe e mesịrị, ndị na-eso
ụzọ Jisọs bịakwutere ya na nzuzo jụọ ya sị, “Gịnị mere o ji
siere anyị ike ịchụpụ mmụọ ọjọọ ahụ?” 20 Ọ sịrị ha, “Ọ
bụ n’ihi na okwukwe unu nwere esighị ike. N’ezie, agwa
m unu, ọ bụrụ na unu e nwee okwukwe nke dị nta ka
mkpụrụ mọstaadị, unu nwere ike ị sị ugwu a, ‘Site n’ebe
a wezuga onwe gị,’ ọ ga-apụtakwa. Ọ dịghị ihe unu na-
agaghị enwe ike ime. 21 Ma mmụọ ọjọọ dị otu a agaghị
apụ, ma ọ bụghị naanị site n’ikpe ekpere na ibu ọnụ.”
22 Mgbe ha gbakọrọ na Galili, Jisọs gwara ha sị, “A ga-
arara Nwa nke Mmadụ nye n’aka ndị mmadụ. 23 Ha ga-
egbukwa ya, ma n’ụbọchị nke atọ a ga-eme ka o si n’ọnwụ
bilie.” Nke a wutere ha nke ukwuu. 24 Mgbe ha bịaruru
na Kapanọm, ndị na-ana ụtụ n’ihi ụlọnsọ bịakwutere Pita

jụọ ya sị, “Onye ozizi unu ọ dịghị atụ ụtụ ụlọnsọ?” 25
Pita zara ha sị, “E, ọ na-atụ ụtụ.” Mgbe ọ batara n’ụlọ,
Jisọs buru ụzọ jụọ ya sị, “Gịnị ka i chere banyere nke a
Saimọn? Ọ bụ n’aka ndị ole ka ndị eze ụwa si anakọta ụtụ
taks? Ọ bụ n’aka ụmụ ha, ka ọ bụ n’aka ndị ọbịa?” 26
Ma mgbe Pita zara ya sị, “Ọ bụ site n’aka ndị ọbịa.” Jisọs
sịrị ya, “Ọ dị mma. Iwu ejighị ndị bụ ụmụ. 27 Ma otu ọ
dị, achọghị m ka anyị mee ka iwe wee ha. Gaa n’osimiri
ahụ tụnye nko azụ gị n’ime ya. Meghe ọnụ azụ mbụ ị ga-
egbute. Ị ga-ahụ otu mkpụrụ ego n’ime ọnụ ya. Were ya
nye ha, ka ọ bụrụ ụtụ nke mụ na gị.”

18 N’oge ahụ kwa, ndị na-eso ụzọ Jisọs bịakwutere ya
jụọ ajụjụ sị, “Olee onye dị ukwuu karịa ibe ya n’alaeze
eluigwe?” 2 Ọ kpọrọ otu nwantakịrị, onye o mere ka o
guzoro n’etiti ha, 3 ọ sịrị, “N’ezie, agwa m unu, ọ bụrụ na
unu agbanweghị ma dịrị ka ụmụntakịrị, unu agaghị aba
n’alaeze eluigwe. 4 Onye ọbụla wedara onwe ya ala dị ka
nwantakịrị a bụ onye dịkarịsịrị ukwuu n’alaeze eluigwe.
5 Onye ọbụla nabatara nwantakịrị dị otu a n’ihi m, bụ
onye nabatara m. 6 “Ma ọ bụrụ na onye ọbụla n’ime unu
emee ka otu n’ime ndị a dị nta, bụ ndị tụkwasịrị m obi,
jehie n’okwukwe ya, ọ kaara onye ahụ mma na e kedoro
ya nkume igwe nri n’olu, tụnye ya n’oke osimiri ka mmiri
rie ya. 7 Ahụhụ ga-adịrị ụwa n’ihi ihe ndị na-eme ka
mmadụ jehie. Ihe ndị na-eme ka mmadụ daba n’ọnwụnwa
aghaghị ịbịa, ma ahụhụ ga-adịrị onye ahụ nke ọ ga-esite
n’aka ya bịa. 8 N’ihi nke a, ọ bụrụ na aka gị maọbụ ụkwụ
gị na-eme ka i jehie, gbupụ ya tufukwaa ya. Ọ kaara gị
mma inwe ọrụsị maọbụ daa ngwụrọ baa na ndụ, karịa na

ị ga-enwe aka abụọ maọbụ ụkwụ abụọ, a tụnye gị n’ọkụ
ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **9** Ọzọ, ọ bụrụ na anya gị na-eme
ka i jehie, ghụpụ ya tufuo. Ọ ga-akara gị mma na i nwere
otu anya baa na ndụ, karịa inwe anya abụọ, a tụnye gị
n’ọkụ ala mmụọ. **(Geenna g1067)** **10** “Lezienụ anya ka unu
ghara ileda otu n’ime ụmụntakịrị ndị a anya. N’ihi na
n’eluigwe, ndị mmụọ ozi ha na-anọ n’ihu Nna m mgbe
niile. **11** N’ihi na Nwa nke mmadụ bịara ịzọpụta ndị furu
efu. **12** “Gịnị ka unu chere? Ọ bụrụ na ọ dị onye nwere
narị atụrụ, ma otu n’ime ha akpafuo, gịnị ka ọ ga-eme? Ọ
gaghị ahapụ iri atụrụ itoolu na itoolu fọdụrụ pụọ jegharịa
n’ugwu na ndịda niile, ịchọ atụrụ ahụ kpafuru akpafu?
13 Ọ bụrụkwa na ọ chọta ya, gịnị ka ọ ga-eme? N’ezie,
agwa m unu, ọ ga-aṅụrị oke ọnụ n’ihi otu atụrụ a karịa
iri atụrụ itoolu na itoolu ndị ọzọ ahụ na-agahieghị ụzọ.
14 Ya mere, ọ bụghị nzube Nna m nke bi n’eluigwe ka
otu n’ime ụmụnta ndị a ala n’iyi. **15** “Ọ bụrụ na nwanna
gị emehie megide gị, jekwuru ya ebe naanị gị na ya nọ,
tụọ ya mmehie n’anya. Ọ bụrụ na o gee gị ntị, i ritela
nwanna gị n’uru. **16** Ma ọ bụrụ na o geghị gị ntị, kpọrọ
otu onye maọbụ mmadụ abụọ ọzọ laghachi azụ n’ebe ọ
nọ, ‘ka okwu ọbụla ekwuru bụrụ nke mmadụ abụọ maọbụ
atọ ga-agba akaebe banyere ya.’ **17** Ọ bụrụ na o geghị ha
ntị, gwa ndị chọọchị, ma ọ bụrụ na o geghịkwa ọ bụladị
ndị chọọchị ntị, were ya dị ka onye mba ọzọ maọbụ onye
ọna ụtụ. **18** “N’ezie, asị m unu, na ihe ọbụla unu kere
agbụ n’ụwa a, e keela ya rịị agbụ n’eluigwe. Ihe ọbụla
kwa unu tọpụrụ n’ụwa, a tọpụkwala ya rịị n’eluigwe.
19 “Ọzọ, ana m agwa unu n’ezie a sị, ọ bụrụ na mmadụ

abụọ n'etiti unu ekwekọrịta n'ụwa banyere ihe ọbụla unu
na-arịọ n'ekpere Nna m bi n'eluigwe ga-emezuru unu
ihe ahụ. 20 N'ihi na ebe ọbụla mmadụ abụọ maọbụ atọ
zukọtara n'aha m, mụ onwe m nọ n'etiti ha." 21 Mgbe
ahụ Pita bịakwutere ya jụọ ya ajụjụ sị, "Onyenwe anyị, ọ
bụ ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere
megide m? Ọ bụ ugboro asaa?" 22 Jisọs zara sị ya, "Ọ
bụghị ugboro asaa. Kama ị ga-agbaghara ya ruo iri ugboro
asaa ụzọ asaa. 23 "A ga-eji alaeze eluigwe tụnyere eze ahụ
kpebiri ka ya na ndị ọrụ ya gụzie ego ya ha ji. 24 Mgbe ha
malitere na-apịazi, a kpọtaara eze ahụ otu onye nke ji ya
ụgwọ ruru puku talenti iri. 25 Nwoke ahụ enweghị ihe
ọ ga-eji kwụọ ụgwọ o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e
refuo ya na nwunye ya na ụmụ ya, na ihe niile o nwere,
ka akwụghachi ụgwọ o ji. 26 "Ma ohu ahụ dara n'ala,
gbukwaa ikpere ya n'ala, rịọ ya arịrịọ sị, 'Onyenwe m,
biko, nwee ntachiobi n'ebe m nọ. Aga m akwụghachikwa
gị ụgwọ niile m ji gị.' 27 Nna ukwu onye ọrụ ahụ nwere
ọmịiko n'ebe ọ nọ, meere ya ebere. Ọ sịrị ya akwụghachila
ụgwọ o ji ọzọ. 28 "Ma mgbe ohu ahụ sitere n'ebe ahụ pụọ,
ọ hụrụ otu ohu ibe ya ji ya ụgwọ otu narị denarị. O jidere
ya n'aka ike, machie ya aka n'akpịrị, sị ya, 'Kwụghachi
m ụgwọ i ji m ugbu a.' 29 "Ya mere, ohu ibe ya ahụ
dara n'ala n'ihu ya rịọọ ya ka o nye ya nwantịntị oge.
Ọ rịọkwara ya sị, 'Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m
akwụghachi gị ụgwọ m ji gị.' 30 "Ma o kwenyeghị, kama
ọ gara tụba ya n'ụlọ mkpọrọ, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ
kwụsịrị ụgwọ niile o ji ya. 31 Mgbe ndị ohu ibe ya hụrụ
ihe mere, o wutere ha nke ukwuu. Ha jekwuru Nna ha

ukwu kọọrọ ya ihe niile ndị a. 32 "N'ihi nke a Nna ya
ukwu kpọrọ ohu ahụ sị ya, 'Ohu obi ọjọọ! Agbaghara m gị
ụgwọ ahụ niile i ji, n'ihi na ị rịọrọ m arịrịọ. 33 Ọ bụ na ị
kwesighị inwe obi ebere n'ebe ohu ibe gị nọ, dị ka m si
mere gị ebere?' 34 N'ihi iwe, Nna ya ukwuu nyefere ya
n'aka ndị nche na-eche ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ ka ha taa ya
ahụhụ, ruo mgbe ọ kwụchara ụgwọ niile o ji. 35 "Otu a ka
Nna m bi n'eluigwe ga-emekwa unu, ma ọ bụrụ na unu
ejighị obi unu niile gbaghara ụmụnna unu."
19 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o hapụrụ Galili gaa
na mpaghara Judịa, nke dị n'ofe osimiri Jọdan. 2 Igwe
mmadụ dị ukwuu sooro ya. Ọ gwọkwara ndị ahụ na-esighị
ike n'etiti ha n'ebe ahụ. 3 Ụfọdụ ndị Farisii bịakwutere
ya i nwalee ya, sị, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara
nwunye ya alụkwaghị m n'ihi ihe ọbụla?" 4 Ọ zara ha
sị, "Ọ bụ na unu agụtabeghị na akwụkwọ nsọ, na Onye
kere ha na mbụ kere ha nwoke na nwanyị. 5 N'ihi nke a
ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na nna ya e jikọta ya na
nwunye ya. Ha abụọ ga-abụkwa otu anụ ahụ. 6 Ya mere,
ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama otu anụ ahụ. Ya
mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya."
7 Ha jụrụ ya sị, "Gịnị mekwaranụ Mosis ji nye iwu si na
nwoke ọbụla nwere ohere ide akwụkwọ alụkwaghị m nye
nwunye ya?" 8 Ọ zara ha sị ha, "Ọ bụ n'ihi na unu bụ ndị
mkpọchi obi, ya mere Mosis jiri hapụ unu ka unu gbaa
nwunye unu alụkwaghị m; ma ọ dịghị otu a site na mbụ.
9 Ma ana m asị unu, onye ọbụla ga-ahapụ nwunye ya lụrụ
onye ọzọ, ma ọ bụghị n'ihi na o jidere nwunye ya na
mmehie ịkwa iko, onye ahụ emeela mmehie ịkwa iko ma

ọ lụọ nwanyị ọzọ." **10** Ndị na-eso ụzọ ya sịrị ya, "Ọ bụrụ
na o si otu a dịrị, ọ ka mma na mmadụ alụghị nwunye ma
ọlị." **11** Ma ọ zara sị ha, "Ọ bụghị mmadụ niile ga-anagide
okwu a. Naanị ndị e nyere ike ime ya ga-anagide ya. **12**
Ma ụfọdụ ndị mmadụ ka a mụrụ ka ha bụrụ onozi, ndị
ọzọ bụkwa ndị mmadụ ibe ha mere otu a. Ndị ọzọ dịkwa
ndị jiri aka ha họrọ ibu onozin'ihi alaeze eluigwe. Onye
pụrụ ịnara nke a, ya nara ya." **13** Mgbe ahụ e kuteere ya
ụmụntakịrị ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere.
Ma ndị na-eso ụzọ ya baara ndị kutere ha mba. **14** Ma
Jisọs sịrị ha, "Kweenụ ka ụmụntakịrị bịakwute m, unu
egbochikwala ha. N'ihi na alaeze eluigwe bụ nke ndị dị
otu a." **15** O bikwasịrị ha aka n'isi gọzie ha niile tupu ọ
hapụ ha pụọ. **16** Otu onye bịakwutere ya, jụọ ya ajụjụ
sị, "Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndụ
ebighị ebi?" **(aiōnios g166)** **17** Jisọs sịrị ya, "Gịnị mere i ji ajụ
m ajụjụ banyere ihe bụ ezi ihe? Ọ dị naanị otu onye nke
bụ ezi mmadụ. Ọ bụrụ na ị chọrọ ịba n'ime ndụ ahụ, debe
iwu niile e nyere." **18** Ọ jụrụ ya ajụjụ sị, "Olee iwu ndị m
ga-edebe?" Jisọs zara ya, "'Egbula mmadụ, akwala iko,
ezula ohi, ekwula okwu ụgha. **19** Sọpụrụ nne gị na nna gị.
Ọzọ, hụkwa onye agbataobi gị n'anya dị ka onwe gị.'"
20 Nwokorobịa ahụ sịrị ya, "Edebezuchaala m iwu ndị a
siterịị na mgbe m dị na nwata. Gịnị ọzọ fọdụụrụ m ime?"
21 Jisọs zara sị ya, "Ọ bụrụ na ị chọrọ ịbụ onye zuruoke
n'ezie, laa n'ụlọ gị ree ihe niile i nwere, nyekwa ndị
ogbenye ego i retara. Ị ga-enwe akụ n'eluigwe, mgbe ahụ,
bịakwa soro m." **22** Mgbe nwokorobịa ahụ nụrụ okwu a, ọ
lara na mwute, n'ihi na ọ bụ ọgaranya. **23** Mgbe ahụ Jisọs

gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, "N'ezie agwa m unu, ọ bụ
nnọọ ihe siri ike na onye ọgaranya ga-abanye n'alaeze
eluigwe. 24 Ọzọkwa, asị m unu, ọ dịịrị ịnyịnya kamel
mfe ịgafe n'anya agịga, karịa ọgaranya ịbanye n'alaeze
Chineke." 25 Okwu a o kwuru tụrụ ndị na-eso ụzọ ya
n'anya. Ha sịrị, "Ọ bụrụ na o si otu a dịrị, onye kwanụ ka
a ga-azọpụta?" 26 Jisọs legidere ha anya sị ha, "N'ebe
mmadụ nọ nke a bụ ihe a na-apụghị ime, ma ọ dịghị ihe
rara ahụ ime n'ebe Chineke nọ." 27 Mgbe ahụ Pita jụrụ
ya sị, "Lee, anyị ahapụla ihe niile soro gị, gịnị ga-abụ
ụgwọ ọrụ anyị?" 28 Jisọs zara sị ya, "N'ezie agwa m unu,
mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadụ ga-
anọkwasị n'elu ocheeze ebube ya, n'alaeze ahụ, n'ezie,
unu bụ ndị na-eso ụzọ m ga-anọkwasị n'ocheeze iri na
abụọ ahụ, na-ekpe ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe. 29 Onye
ọbụla hapụrụ ụlọ ya, na ụmụnne ya nwoke, na ụmụnne
ya nwanyị, na nne ya na nna ya, na ụmụntakịrị ya, maọbụ
ala o nwere, soro m, ga-anata dị ka ụgwọ ọrụ okpukpu
narị ihe ọ hapụrụ, natakwa alaeze. Ọ ga-eketakwa ndụ
ebighị ebi. (aiōnios g166) 30 Ma ọtụtụ ndị bu ụzọ ga-abụ ndị
ikpeazụ, ma ndị ikpeazụ ga-abụkwa ndị bu ụzọ."

20 "Ihe ọzọ a ga-eji tụnyere alaeze eluigwe bụ nwoke
nwere ala ubi, onye pụrụ n'isi ụtụtụ ịkpọta ndị ọrụ ga-arụ
ọrụ n'ubi vaịnị ya. 2 Ya na ndị ọrụ ahụ kwekọtara na ọ ga-
akwụ ha otu denarị, n'ihi ọrụ ụbọchị ahụ. Emesịa o zigara
ha n'ubi vaịnị ya. 3 "Mgbe ọ pụrụ n'ihe dị ka elekere
itoolu nke ụtụtụ, o sitere n'ebe a na-akpọta ndị ọrụ na-
agafe hụ ndị ọzọ ka ha guzoro n'ọma ahịa na-enweghị
ọrụ ha na-arụ. 4 Ọ sịrị ha, 'Unu onwe unu gaakwanụ rụọ

ọrụ n’ubi vaịnị m, ihe ọbụla ziri ezi ka m ga-akwụ unu.’ 5
Ya mere ha gara. “Ọ pụkwara n’elekere iri na abụọ na
elekere atọ nke ehihie, ma meekwa otu ihe ahụ. 6 Mgbe
o ruru elekere ise nke anyasị, ọ pụrụ hụ ndị ọzọ ka ha
guzoro. Ọ jụrụ ha ajụjụ sị, ‘Gịnị mere unu ji guzoro n’ebe
a taa niile na-arụghị ọrụ?’ 7 “Ha zara sị ya, ‘N’ihi na ọ
dịghị onye kpọrọ anyị ọrụ.’ “Ọ gwara ha sị, ‘Unu onwe
unu gaakwanụ rụọ ọrụ n’ubi vaịnị m. Aga m akwụkwa
unu ihe dị mma.’ 8 “Mgbe o ruru oge anyasị, onye nwe
ubi vaịnị ahụ gwara onye na-elekọtara ya ndị ahụ anya sị,
‘Kpọkọta ndị ọrụ ahụ kwụọ ha ụgwọ, site na ndị ikpeazụ
bịara ọrụ ruo na ndị bu ụzọ.’ 9 “Mgbe ndị a kpọrọ ọrụ
n’elekere ise anyasị naara ego ha, a kwụrụ ha otu denarị,
otu denarị. 10 Ma mgbe ndị a kpọrọ ọrụ n’isi ụtụtụ bịara
ịnara ego ha, ha lere anya na a ga-akwụ ha karịa. Ma a
kwụkwara ha niile otu denarị. 11 Mgbe ha naara ego ahụ,
ha tamuru ntamu megide nna nwe ụlọ, 12 na-asị, ‘Ndị a
bịara n’ikpeazụ rụrụ ọrụ naanị otu awa, ma i meela ka
anyị na ha hara. Anyị bụ ndị buru ihe mgbu nke ọrụ ma
okpomọkụ nke anwụ niile chara n’ụbọchị taa.’ 13 “Ma ọ
zara otu n’ime ha sị, ‘Enyi m, emeghị m gị ihe ọjọọ ọbụla.
Ọ bụ na mụ na gị ekwughị na m ga-akwụ gị otu denarị
n’ụbọchị? 14 Nara nke ruru gị laa. A chọrọ m ịkwụ ndị a
bịara n’ikpeazụ ụgwọ dị ka m si kwụọ gị. 15 Ọ bụ na m
enweghị ike iji ihe m nwere mee otu ọ masịrị m? Ọ bụ
anya ukwu ka ị na-enwe n’ihi afọ ofufu m?’ 16 “Ya mere,
onye ikpeazụ ga-abụ onye bu ụzọ, ma onye bu ụzọ ga-
abụkwa onye ikpeazụ.” 17 Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ
kpọpụrụ mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ụzọ ya n’akụkụ sị

ha, 18 “Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa
nke Mmadụ nyefee n’aka ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu.
Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ, 19 nyefekwa ya n’aka ndị mba
ọzọ, ndị ga-eji ya mee ihe ọchị, pịa ya ihe, ma kpọgide ya
n’obe. Ma n’ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka ọ site n’ọnwụ
bilie.” 20 Mgbe ahụ, nne ụmụ Zebedi, duuru ụmụ ya ndị
ikom abụọ bịakwute ya, o gburu ikpere n’ala n’ihu ya, rịọ
ya ihe ọ chọrọ ka o meere ha. 21 Ọ sịrị ya, “Gịnị ka ị chọrọ
ka m meere gị?” Ọ zara ya sị, “Kwee m nkwa na ụmụ
abụọ ndị a ga-anọdụ otu n’aka nri gị, nke ọzọ n’aka ekpe
gị n’alaeze gị.” 22 Ma Jisọs zara sị, “Unu amaghị ihe unu
na-arịọ. Unu pụrụ ịṅụ iko ahụ nke mụ onwe m ga-aṅụ?”
Ha zara ya sị, “Ee, anyị nwere ike ịṅụ ya.” 23 Jisọs sịrị ha,
“N’ezie unu ga-aṅụ iko m ga-aṅụ, ma ịnọdụ n’aka nri
maọbụ n’aka ekpe m, abụghị ihe dịrị m inye, kama ọ dịịrị
ndị ahụ Nna m kwadooro ya.” 24 Mgbe mmadụ iri ndị
ọzọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya nụrụ nke a, iwe were ha nke
ukwuu megide ụmụnne abụọ a. 25 Ma Jisọs kpọkọtara
ha niile, sị ha, “N’etiti ndị na-ekweghị ekwe, ndịisi ha
na-emeso ndị ha na-achị mmeso dị ka o si dị ha mma
n’uche. Ndị ukwu n’etiti ha na-ejikwa aka ike na-achị
ndị nọ n’okpuru ha. 26 Ma n’etiti unu ọ gaghị adị otu a.
Kama, onye ọbụla n’etiti unu chọrọ ịbụ onyeisi, ga-ebu
ụzọ bụrụ onye na-ejere unu niile ozi. 27 Ma onye ọbụla
nke chọrọ ịbụ onye mbụ n’etiti unu ga-abụ ohu unu niile.
28 Ọ bụladị dị ka Nwa nke Mmadụ na-abịaghị ka e jeere
ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndụ ya ka ọ bụrụ
ihe mgbapụta nke ọtụtụ mmadụ.” 29 Mgbe ha na-ahapụ
Jeriko, ọtụtụ igwe mmadụ sooro ya n’azụ. 30 Ndị ìsì abụọ

nọ n'akụkụ ụzọ ahụ. Mgbe ha nụrụ na ọ bụ Jisọs na-abịa,
ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyị,
Nwa Devid, meere anyị ebere!" 31 Igwe mmadụ ahụ baara
ha mba ka ha mechie ọnụ ha. Ma ndịisi ahụ nọgidesịrị ike
na-eti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyị, Nwa Devid,
meere anyị ebere!" 32 Mgbe Jisọs bịaruru n'ebe ha nọ, o
guzoro kpọọ ha, jụọ ha sị, "Gịnị ka unu chọrọ ka m meere
unu?" 33 Ha zara sị ya, "Onyenwe anyị, biko, anyị chọrọ
ka i mee ka anyị hụ ụzọ." 34 Jisọs nwere ọmịiko n'ahụ ha.
O metụrụ ha aka n'anya. Ngwangwa ha bidoro ịhụ ụzọ,
ma sorokwa ya.

21 Mgbe ha na-abịaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji dị
n'Ugwu Oliv. Jisọs zipụrụ mmadụ abụọ n'ime ndị na-eso
ụzọ ya. 2 Ọ gwara ha sị, "Baanụ n'ime obodo nta ahụ dị
unu n'ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu ịnyịnya ibu elibere
n'osisi n'ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n'otu ebe. Tọpụta
ha ma kpụtaranụ m ha. 3 Ọ bụrụkwa na onye ọbụla asị
unu ihe ọbụla, unu ga-asị ha, ọ dị Onyenwe anyị mkpa, ọ
ga-akpụghachitekwa ha ngwangwa." 4 E mere nke a ka
okwu e kwuru site n'ọnụ onye amụma mezuo. 5 "Gwanụ
ada Zayọn sị, 'lee, eze gị ka ọ na-abịakwute gị. Ọ bụ onye
dị nwayọọ. Ọ na-anọkwasịkwa n'elu ịnyịnya ibu, ee, n'elu
nwa ịnyịnya, nwa ịnyịnya na-ebu ibu.'" 6 Ndị na-eso ụzọ
ya gara mee ihe Jisọs sịrị ha mee. 7 Ha kpụtara ịnyịnya
ibu ahụ na nwa ịnyịnya ahụ, wụkwasịkwa uwe ha n'elu ha
ka Jisọs nọkwasị n'elu ha. 8 Ọtụtụ n'ime igwe mmadụ ahụ
tụsara uwe ha n'okporoụzọ. Ndị ọzọ gbuturu alaka osisi,
tụsaa ha n'ụzọ n'ihu ya. 9 Ụfọdụ n'ime igwe mmadụ ahụ
nọ n'ihu, na ndị na-esokwa n'azụ, nọ na-eti mkpu n'oke

olu na-asị: “Hozanna dịrị Nwa Devid!” “Onye a gọziri
agọzi ka onye ahụ bụ, nke na-abịa n’aha Onyenwe anyị!”
“Hozanna n’ebe kachasị ihe niile elu!” 10 Mgbe ọ batara
n’ime Jerusalem, ụzụ tụrụ, obodo ahụ niile mere mkpọtụ.
Ndị mmadụ bidoro na-ajụ ajụjụ na-asị, “Onye kwa bụ
onye a?” 11 Igwe mmadụ ahụ nọ na-asị, “Nwoke a bụ
Jisọs, onye amụma ahụ sị Nazaret, obodo dị n’ime Galili.”
12 Jisọs banyere n’ụlọnsọ ukwu dị na Jerusalem, malite
ịchụpụ ndị niile na-ere ahịa na ndị na-azụ ahịa n’ime
ụlọnsọ ahụ. O kpuru tebul ndị na-agbanwe ego ihu n’ala,
kwatuokwa oche ndị na-ere nduru. 13 Ọ sịrị ha, “E dere
ya n’akwụkwọ nsọ, ‘Ụlọ m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere,’ma
unu emeela ya ‘ọgba ndị na-apụnarị mmadụ ihe n’ike.’”
14 Ndị ìsì na ndị ngwụrọ bịakwutere ya n’ụlọnsọ ahụ. Ọ
gwọkwara ha. 15 Ma mgbe ndịisi nchụaja na ndị ozizi
iwu hụrụ ihe ịrịbama ndị a, hụkwa ka ụmụnta na-eti
mkpu n’oke olu n’ogige ụlọnsọ ahụ, na-asị, “Hozanna dịrị
Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwuu. 16 Ha sịrị ya, “Ị na-
anụkwa ihe ụmụnta ndị a na-ekwu?” Jisọs zara sị ha, “E,
ana m anụ ya. Ọ bụ na unu agụtabeghị ihe akwụkwọ nsọ
kwuru sị, “‘I sitere n’ọnụ ụmụntakịrị na ụmụ na-aṅụ ara
gị, Onyenwe anyị, kwadooro otuto gị’?” 17 Ọ hapụrụ ha, si
n’obodo ahụ pụọ gaa Betani, ebe ọ nọrọ n’abalị ahụ niile.
18 N’ụtụtụ, mgbe ọ laghachiri n’obodo ahụ, agụụ gụrụ
ya nke ukwuu. 19 Ọ hụrụ otu osisi fiig nke dị n’akụkụ
ụzọ. Mgbe o rutere n’ukwu ya, ọ hụghị ihe ọbụla n’elu ya
karịa naanị akwụkwọ ndụ. Ya mere, ọ sịrị ya, “Malite taa
gaa n’ihu, ị gaghị amịkwa mkpụrụ ọzọ!” Otu mgbe ahụ
kwa, osisi ahụ kpọnwụrụ. **(aiōn g165)** 20 Mgbe ndị na-eso

ụzọ ya hụrụ nke a, o juru ha anya, ha jụọ sị, “Gịnị mere
osisi fiig a ji kpọnwụọ ngwangwa otu a?” 21 Jisọs zara sị
ha, “N’ezie agwa m unu, ọ bụrụ na unu e nwee okwukwe,
gharakwa inwe obi abụọ, ọ bụghị naanị na unu ga-eme
ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu pụrụ inye ugwu a iwu sị ya,
‘Si n’ebe a wezuga onwe gị, gaa danye n’oke osimiri.’ Ọ
ga-emezukwa. 22 Ihe ọbụla unu ga-arịọ n’ekpere, ọ bụrụ
na unu ekwere unu ga-anatakwa ya.” 23 Mgbe Jisọs batara
n’ogige ụlọnsọ ukwu ahụ, ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu
bịakwutere ya ka ọ nọ na-akụzi ihe jụọ ya sị, “Olee ikike i
ji na-eme ihe ndị a niile? Ọ bụ onye nyekwara gị ikike
a?” 24 Jisọs zara sị ha, “Aga m ajụkwa unu otu ajụjụ. Ọ
bụrụ na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere
m ikike m ji eme ihe ndị a niile. 25 Baptizim nke Jọn o
sitere n’eluigwe, ka ọ si n’aka mmadụ?” Ha kparịtara
ụka n’etiti onwe ha na-asị, “Ọ bụrụ na anyị asị, ‘Na o si
n’eluigwe,’ ọ ga-asị anyị, ‘Ọ bụ gịnị mere unu na-ejighị
kwenye na ya?’ 26 Ma ọ bụrụ na anyị asị, ‘Na o sitere
n’aka mmadụ,’ anyị na-atụ igwe mmadụ ndị a egwu, n’ihi
na mmadụ niile kwenyere na Jọn bụ onye amụma.” 27 Ya
mere ha zara Jisọs sị ya: “Anyị amaghị.” Jisọs zakwara
ha sị, “Mụ onwe m agaghị agwakwa unu ikike m ji na-
eme ihe ndị a. 28 “Gịnị ka unu chere banyere ihe a? Otu
nwoke nwere ụmụ nwoke abụọ gwara nwa ya nke okenye
sị ya, ‘Nwa m nwoke, gaa rụọ ọrụ n’ubi vaịnị m taa.’ 29 “Ọ
zara ya sị, ‘Agaghị m aga.’ Ma o mesịrị gbanwee obi ya
gaakwa rụọ ọrụ ahụ. 30 “Nna ha bịakwutere nwa ya nke
nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara sị, ‘Aga
m aga, onyenwe anyị.’ Ma n’ikpeazụ ọ gaghị. 31 “Onye

n'ime ha abụọ mere ihe nna ya chọrọ?" Ha zara sị ya,
"Onye nke mbụ." Jisọs kọwaara ha sị, "N'ezie agwa m
unu, ndị ọna ụtụ na ụmụ nwanyị akwụna ga-ebu unu
ụzọ banye n'alaeze Chineke.
32 N'ihi na Jọn bịakwutere
unu igosi unu ụzọ ezi omume, ma unu ekweghị. Ndị ọna
ụtụ, na ụmụ nwanyị akwụna chegharịrị. Ọ bụladị mgbe
unu hụrụ nke a, o mekwaghị ka unu chegharịa kwere
na ya.
33 "Ugbu a geekwanụ ntị n'ilu ọzọ. Otu onye dị
nke nwere ala ubi. Ọ kụrụ osisi vaịnị n'ubi a. Ọ gbakwara
ubi ya ogige, gwuokwa ebe ịzọcha mkpụrụ vaịnị n'ime
ya. O wukwara ụlọ elu n'ime ya. Mgbe o mesịrị ihe ndị
a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndị ga-elekọtara ya ubi
ahụ, pụọ gaa n'ala ọzọ.
34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o
zipụrụ ndị odibo ya ka ha jekwuru ndị na-elekọta ubi
ahụ, nata mkpụrụ nke ruuru ya site n'ubi ahụ.
35 "Ma ndị
na-elekọta ubi ahụ jidere ndị odibo ya ahụ tie otu onye
n'ime ha ihe, gbukwaa onye ọzọ n'ime ha. Ha tụkwara
otu n'ime ha nkume.
36 Emesịa, o zigakwara ọtụtụ ndị
odibo karịrị ndị nke mbụ n'ọnụọgụgụ. Ma ndị na-elekọta
ubi ahụ mekwara ndị a ihe ha mere ndị nke mbụ.
37
N'ikpeazụ o zigara ọkpara ya, sị, 'Ha ga-asọpụrụ nwa m.'
38 "Ma mgbe ndị na-elekọta ubi ahụ hụrụ ọkpara ya, ha
gbara izu n'etiti onwe ha sị, 'Lee! Onye a bụ onye nketa
ihe niile. Bịanụ ka anyị gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa
ya.'
39 Ya mere, ha jidere ya n'ike, kpụrụ ya gafee n'azụ
ubi vaịnị ahụ, gbuo ya n'ebe ahụ.
40 "Mgbe onye nwe
ubi vaịnị ahụ lọtara, gịnị ka unu chere na ọ ga-eme ndị
ahụ o tinyere ilekọtara ya ubi ya?"
41 Ha zara ya sị, "Ọ
ga-egbu ndị ajọ omume ahụ, laa ha n'iyi n'ụzọ dị njọ. Ọ

ga-ewerekwa ubi vaịnị ya tinye n’aka ndị nlekọta ọzọ,
ndị ga-enyekwa ya mkpụrụ ubi ruuru ya n’oge ya.” **42**
Jisọs sịrị ha, “Ọ ga-abụ na unu agụtabeghị ihe e dere
n’akwụkwọ nsọ sị, “‘Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ jụrụ,
abụrụla nkume isi ntọala ụlọ. Nke a bụ ọrụ nke Onyenwe
anyị rụrụ, ọ bụkwa ọrụ ịtụnanya n’anya anyị.’ **43** “Ya
mere, ana m eme ka unu ghọta, na a ga-anapụ unu alaeze
Chineke, were ya nye ndị mba ọzọ, ndị ga-amịpụta ezi
mkpụrụ. **44** Onye ọbụla nke dakwasịrị n’elu nkume a ga-
etiwasị, ma ọ ga-egwepịa onye ọbụla nke ọ dakwasịrị.” **45**
Mgbe ndịisi nchụaja na ndị Farisii nụrụ ilu ya ndị a, ha
ghọtara na ọ na-ekwu banyere ha. **46** Ha chọrọ ụzọ ha ga-
esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadụ ahụ tụrụ ha, n’ihi
na ha gụrụ ya n’onye amụma.

22 Jisọs gwara ha okwu ọzọ n’ilu sị, **2** “Alaeze eluigwe dị
ka otu eze, nke kwadoro oke oriri ọlụlụ di na nwunye,
n’ihi nwa ya nwoke. **3** O zipụrụ ndị ohu ya ka ha gaa
chetara ndị ahụ a kpọrọ ka ha bịa. Ma ha niile achọghị
ịbịa. **4** “O zipụkwara ndị ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka
ha gaa gwa ndị ahụ a kpọrọ oriri sị, ‘E dozichaala ihe
oriri ugbu a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abụba.
Edoziela ihe niile. Bịanụ n’oriri ọlụlụ di na nwunye.’ **5**
“Ma ndị ahụ niile a kpọrọ oriri gawaara mkpa ha n’ihi
na ha akpọghị ya ihe ọbụla. Otu onye gara n’ala ubi ya,
nke ọzọ n’ụlọ ahịa ya. **6** Ndị fọdụrụ jidere ndị ohu ya,
mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. **7** Onye eze ahụ were
iwe nke ukwuu, zipụ ndị agha ya ka ha gaa laa ndị ogbu
mmadụ ahụ n’iyi, rechapụkwa obodo ha n’ọkụ. **8** “Mgbe
ahụ ọ gwara ndị ohu ya sị, ‘E doziela m oriri ọlụlụ di

na nwunye, ma ndị a kpọrọ oku ekwesighị ekwesi. 9
Ugbu a, gaanụ n'akụkụ ụzọ niile, kpọbatanụ ndị niile unu
hụrụ, ka ha bịa n'oriri ọlụlụ di na nwunye a.' 10 Ndị ohu
ahụ pụrụ gaa n'okporoụzọ niile kpọbata mmadụ niile
ha hụrụ. Ha kpọbatara ndị bụ ezi mmadụ na ndị bụ ajọ
mmadụ. Ụlọ oriri ahụ jupụtakwara na ndị a kpọrọ. 11
"Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndị niile nọ na nri, ọ hụrụ
otu nwoke nke na-eyighị uwe ọlụlụ nwunye. 12 Ọ jụrụ ya
ajụjụ sị, 'Enyi m, i si aṅaa bata n'ebe a mgbe ị na-eyighị
uwe ọlụlụ di na nwunye?' O mechiri ọnụ ya n'ihi na o
nweghị ihe ọ ga-asa. 13 "Eze ahụ nyere ndị ozi ya iwu sị
ha, 'Keenụ ya eriri, aka na ụkwụ, tụpụkwanụ ya n'ezi,
n'ime ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta ikikere eze ga-adị.'
14 "N'ihi na akpọrọ ọtụtụ mmadụ oku, maọbụ mmadụ ole
na ole ka a họọrọ." 15 Mgbe ahụ ndị Farisii zukọtara na-
achọ ụzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie ọnụ ka ha site na ya
jide ya. 16 Ha zigara ndị na-eso ụzọ ha na ndị n'otu Herọd
ka ha jụọ ya sị, "Onye ozizi, anyị maara nke ọma na ị bụ
onye eziokwu, na ị na-ezikwa ụzọ Chineke n'eziokwu. Ị
dịghị asọkwa onye ọbụla anya, n'ihi na ị dịghị ele mmadụ
anya n'ihu n'agbanyeghị ndị ha bụ. 17 Ugbu a gwa anyị,
gịnị bụ uche gị? O ziri ezi n'iwu ịtụ ụtụ nye Siza, ka ọ
bụ na o zighị ezi?" 18 Ebe Jisọs maara ihe ọjọọ ha bu
n'obi, ọ zara sị ha, "Ndị ihu abụọ! Gịnị mere unu ji anwa
m ọnwụnwa? 19 Gosinụ m ego e ji akwụ ụgwọ ụtụ." Ha
wetaara ya otu mkpụrụ ego. 20 Ọ jụrụ ha ajụjụ sị, "Onye
ka e sekwasịrị onyinyo ya n'elu ego a? Aha onye kwa
dị n'okpuru onyinyo a?" 21 Ha zara sị ya, "Ọ bụ nke
Siza." Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, "Ọ dị mma. Nyenụ Siza

ihe ruuru Siza, ma nyekwanụ Chineke ihe niile bụ nke
ruuru Chineke." 22 Mgbe ha nụrụ nke a, ọ gbagwojuru
ha anya, n'ihi ya, ha hapụrụ ya pụọ. 23 N'ụbọchị ahụ
kwa, ụfọdụ ndị Sadusii, ndị na-asị na mbilite n'ọnwụ
adịghị, bịakwutere ya ịghụ ya ọnụ. 24 Onye ozizi, "Mosis
kwuru sị, ọ bụrụ na nwoke ọbụla anwụọ na-amụtaghị
nwa, nwanne ya nwoke ga-alụrụ nwanyị ahụ di ya nwụrụ,
ka ọ mụtara nwanne ya nwoke ahụ nwụrụ anwụ nwa. 25
Ugbu a, e nwere ụmụnne nwoke asaa n'etiti anyị. Onye
nke mbụ lụrụ nwunye, nwụọ, ma ebe ọ dịghị ụmụ ọ
mụtara, ọ hapụrụ nwanne ya nwunye ya. 26 Otu a ka
nke abụọ mekwara, ma nke atọ, ruo na nke asaa. 27
N'ikpeazụ, nwanyị ahụ n'onwe ya nwụkwara. 28 Ugbu
a, n'oge mbilite n'ọnwụ, nwunye onye ka nwanyị a ga-
abụ, ebe ọ bụ na ụmụnne nwoke asaa ndị a lụtụchara ya
mgbe ọ nọ n'ụwa?" 29 Jisọs zara ha sị, "Unu na-ejehie ụzọ
n'ihi na unu aghọtaghị ihe akwụkwọ nsọ na-ekwu. Unu
aghọtakwaghị ụdị ike Chineke nwere. 30 N'ihi na mbilite
n'ọnwụ, ịlụ di na nwunye agaghị adịkwa, kama ha ga-adị
ka ndị mmụọ ozi n'eluigwe. 31 Ma n'ihe banyere mbilite
n'ọnwụ nke ndị nwụrụ anwụ, ọ bụ na unu agụtabeghị
ihe Chineke gwara unu sị, 32 Mụ onwe m bụ Chineke
nke Ebraham, Chineke nke Aịzik na Chineke nke Jekọb. Ọ
bụghị Chineke nke ndị nwụrụ anwụ, kama ọ bụ nke ndị
dị ndụ." 33 Mgbe igwe mmadụ ahụ nụrụ nke a, ozizi ya
juru ha anya. 34 Ma mgbe ndị Farisii nụrụ na ọ emeela
ka ndị Sadusii mechie ọnụ ha, ha gbakọtara otu ebe. 35
Otu onye n'ime ha, bụ onye ozizi iwu bịara jụọ ya ajụjụ
iji nwaa ya: 36 "Onye ozizi, olee iwu nke kachasị mkpa

n’ime iwu niile?” 37 Ọ zara sị ya, “‘Hụ Onyenwe gị bụ
Chineke gị n’anya site n’obi gị niile na site na mkpụrụobi
gị niile, na site n’uche gị niile.’ 38 Nke a bụ iwu nke mbụ,
bụrụkwa iwu kachasị iwu niile. 39 Iwu ọzọ na-eso nke
a n’ịdị mkpa bụ nke a, ‘Hụ onye agbataobi gị n’anya dị
ka i si hụ onwe gị n’anya.’ 40 Iwu ndị ọzọ niile na ihe
niile ndị amụma kwuru dabeere n’ebe iwu abụọ ndị a
nọ.” 41 Mgbe ndị Farisii gbakọrọ n’otu ebe, Jisọs jụrụ ha,
42 “Gịnị ka unu na-eche banyere Kraịst? Nwa onye ka ọ
bụ?” Ha zara sị ya, “Ọ bụ nwa Devid.” 43 Ọ sịrị ha, “Gịnị
mekwaranụ Devid site na ntụziaka nke Mmụọ Nsọ jiri
kpọọ ya ‘Onyenwe m’? N’ihi na ọ sịrị, 44 “‘Onyenwe anyị
gwara Onyenwe m sị ya, “Nọdụ ala n’aka nri m ruo mgbe
m ga-edebe ndị iro gị n’okpuru ụkwụ gị abụọ.”’ 45 Ọ bụrụ
na Devid kpọrọ ya ‘Onyenwe anyị,’ oleekwanụ otu o si
bụrụkwa nwa ya?” 46 Ọ dịghị onye pụrụ ịsa ya okwu.
Sitekwa n’ụbọchị ahụ, ọ dịghị onye ọbụla nwere anya ike
ịjụ ya ajụjụ ọzọ.

23 Mgbe ahụ Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ niile na ndị
na-eso ụzọ ya sị, 2 “Ndị ozizi iwu na ndị Farisii na-anọ
n’oche Mosis. 3 Ya mere, meenụ ma na-edebekwanụ ihe
niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N’ihi
na ha adịghị eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe
ma na-eme ihe ọzọ. 4 Ha na-eke ibu dị arọ dịkwa ike
obubu bokwasị ndị ọzọ n’ubu, ma ha onwe ha agaghị
eweli ọ bụladị otu mkpịsịaka i buli ha. 5 “Ihe niile ha na-
eme bụ ka ndị mmadụ hụ ha. Ha na-eme ka igbe ntae
tinyere iwu ndị dị mkpa e depụtara nke ha na-ekekwasị
n’egedege ihu na n’aka dị obosara na-emekwa ka ọnụnụ

uwe ha buo ibu. 6 Ha hụrụ ịnọ n'isi oche n'oge mmemme
oriri ọbụla na ịnọkwasị n'oche kachasị elu n'ụlọ ekpere
n'anya. 7 Ọ na-amasị ha mgbe a na-ekele ha ekele pụrụ
iche n'ọma ahịa, ndị ọzọ a na-akpọkwa ha, 'Onye ozizi.' 8
"Unu ekwela ka onye ọbụla kpọọ unu 'Onye ozizi,' n'ihi
na unu nwere naanị otu Onye ozizi. Unu niile bụkwa
ụmụnne. Ọ dịghị onye ka ibe ya ukwuu. 9 Unu akpọkwala
onye ọbụla n'ụwa a 'Nna,' n'ihi na unu nwere otu Nna
nke bi n'eluigwe. 10 Unu ekwela ka a kpọọ unu ndị ndu,
n'ihi na ọ bụ naanị otu onyendu ka unu nwere, ya bụ
Kraịst. 11 Onye dị ukwuu n'etiti unu ga-abụ onye na-ejere
unu ozi. 12 N'ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a
ga-eweda n'ala. Ma onye ọbụla wedara onwe ya ala, ka a
ga-ebuli elu." 13 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii na ndị
ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-emechibido ndị
ọzọ ụzọ ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe
unu adịghị abata. Unu adịghịkwa enye ndị ọzọ ohere
ịbata. 14 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị ozizi iwu na ndị Farisii,
ndị ihu abụọ! N'ihi na unu na-eripịa ụlọ ndị inyom di ha
nwụrụ, ọ bụladị mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka
mmadụ hụ unu. Unu ga-anata ikpe ọmụma dị ukwuu. 15
"Ahụhụ ga-adakwasị unu ndị ozizi iwu na ndị Farisii, ndị
ihu abụọ! N'ihi na unu na-agafe oke osimiri na mba dị
iche iche, ime ka otu onye chegharịa, bụrụ onye na-eso
ụzọ unu. Ma mgbe unu mesịrị nke a, unu na-alaghachi
mee ya okpukpu abụọ ka ọ bụrụ nwa ọkụ ala mmụọ karịa
onwe unu. (Geenna g1067) 16 "Ahụhụ ga-adịrị unu ndị ndu
kpuru ìsì! N'ihi na unu na-asị, Onye ọbụla jiri ụlọnsọ ṅụọ
iyi, iyi ọ ṅụrụ bụ ihe efu. Ma onye ọbụla jiri ọlaedo dị

n’ime ụlọnsọ ṅụọ iyi kwesiri imezu iyi ahụ ọ ṅụrụ. 17
Ndị nzuzu kpuru ìsì! Olee nke karịrị ukwuu? Ọ bụ ọlaedo
ahụ, ka ọ bụ ụlọnsọ nke doro ọlaedo ahụ nsọ? 18 Unu
na-ezikwa ndị mmadụ sị, ‘Ọ bụrụ na mmadụ ejiri ebe
ịchụ aja ṅụọ iyi, iyi ahụ ọ ṅụrụ bụ ihe efu. Ma onye ọbụla
ga-eji onyinye dị n’elu ebe ịchụ aja ṅụọ iyi ga-emezu iyi
ahụ ọ ṅụrụ.’ 19 Leenụ ka unu si bụrụ ndị ìsì! Olee nke
karịrị ukwuu? Ọ bụ onyinye dị n’elu ebe ịchụ aja ka ọ bụ
ebe ịchụ aja na-edo onyinye ahụ nsọ? 20 Ya mere, mgbe
onye ọbụla ji ebe ịchụ aja ṅụọ iyi, ọ bụ ebe ịchụ aja ahụ
na onyinye dị n’elu ya ka o ji ṅụọ iyi ahụ. 21 Otu a kwa,
onye ji ụlọnsọ ahụ ṅụọ iyi jikwa ụlọnsọ ahụ na onye bi
n’ime ya na-aṅụ iyi. 22 Mgbe mmadụ jikwa eluigwe ṅụọ
iyi, ọ bụ ocheeze Chineke na onye nọdụrụ n’elu ocheeze
ahụ ka o ji ṅụọ iyi. 23 “E, ahụhụ ga-adakwasị unu ndị
Farisii na ndị ozizi iwu. Ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-asa
anya unu mmiri nye, ọ bụladị onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ
iri unu ruo n’akwụkwọ nri dịkarịsịrị nta dị n’ubi unu,
dịka mint, diil na kumin, ma unu akpọghị ikpe ziri ezi na
ebere, na okwukwe ihe dị mkpa. Ihe ndị a ka unu kwesiri
ibu ụzọ mee ma gharakwa ileghara iwu ndị ọzọ anya. 24
Ndị ndu kpuru ìsì! Unu na-azapụ ijiji site na mmanya unu
na-aṅụ, ma unu na-eloda ịnyịnya kamel. 25 “Ahụhụ ga-
adakwasị unu, ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ!
N’ihi na unu na-elezi anya nke ọma mee ka azụ iko mmiri
unu, na azụ efere unu dị ọcha, ma ime ha jupụtara na
ịpụnarị mmadụ ihe n’ike na ọchịchọ ọjọọ niile. 26 Gị
onye Farisii kpuru ìsì! Buru ụzọ mee ka ime iko dị ọcha,
mgbe ahụ azụ ya ga-adịkwa ọcha. 27 “Ahụhụ ga-adịrị

unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N'ihi na
unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya dị ka ihe
mara mma, ma ime ya jupụtara n'ọkpụkpụ ndị nwụrụ
anwụ, na ihe niile na-adịghị ọcha. **28** N'ụzọ dị otu a, unu
na-egosi onwe unu dị ka ndị ezi omume, ma n'ime unu,
unu jupụtara n'ihu abụọ na ndị ajọ omume. **29** "E, ahụhụ
ga-adịrị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ!
N'ihi na unu na-ewu ili ndị amụma na-ewerekwa ihe ịchọ
mma na-edozi nkume ncheta ndị ezi omume. **30** Unu
na-asịkwa, ọ bụrụ na anyị nọ n'oge nna anyị ha, anyị
agaraghị eso ha wufuo ọbara ndị amụma. **31** Site n'ụzọ
dị otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu
bụ ụmụ ndị gburu ndị amụma. **32** Gaanụ sorokwa nzọ
ụkwụ nna unu ha, ka unu rụzuo ọrụ ahụ ha malitere. **33**
"Ụmụ agwọ! Ụmụ ajụala! Unu si aṅaa chee na unu ga-
agbanarị ikpe nke ịba n'ọkụ ala mmụọ? **(Geenna g1067)** **34**
Ya mere, aga m ezitere unu ndị amụma, ndị amamihe
na ndị nkuzi. Ụfọdụ n'ime ha ka unu ga-egbu, ụfọdụ
ka unu ga-akpọgide n'obe, ndị ọzọkwa ka unu ga-apịa
ihe n'ụlọ nzukọ unu. Unu ga-achụkwa ha ọsọ site n'otu
obodo gaa n'obodo ọzọ. **35** Ka ọgbọ a bụrụ ndị ikpe mara
n'ihi ọbara nke ndị ezi omume niile e gburu n'ụwa, site
n'ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye
unu gburu n'etiti ụlọnsọ n'ebe ịchụ aja unu. **36** N'ezie
agwa m unu, ihe ndị a niile, ga-abịakwasị ọgbọ a. **37** "O
Jerusalem, Jerusalem! Gị obodo na-egbu ndị amụma, na
nke na-atụ ndị niile e ziteere gị nkume. Ugboro ole ka m
chọrọ ịchịkọta ụmụ gị dị ka nne ọkụkụ si achịkọta ụmụ
ya n'okpuru nku ya ichebe ha? Ma ị chọghị ka m mee otu

a! 38 Lee, a hapụrụla unu ụlọ unu ka ọ tọgbọrọ n'efu. 39
N'ihi na asị m unu, unu agaghị ahụ m anya ọzọ tutu ruo
mgbe unu ga-asị, Onye a gọziri agọzi ka onye ahụ bụ nke
na-abịa n'aha Onyenwe anyị."

24 Mgbe Jisọs si n'ụlọnsọ ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ
ya bịakwutere ya na-achọ igosi ya akụkụ dị iche iche
nke ụlọnsọ ukwu ahụ. 2 Ma ọ zara ha sị, "Unu hụrụ
ihe ndị a niile? N'ezie agwa m unu, oge na-abịa mgbe ọ
bụladị otu nkume na-agaghị adịgidekwa n'elu ibe ya, nke
a na-agaghị akwatu n'ala." 3 Mgbe ọ nọdụrụ ala n'elu
Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya iche, sị, "Gwa
anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gịnị ga-abụkwa ihe
ịrịbama nke oge i ji alọghachi na nke ọgwụgwụ ụwa a?"
(aiōn g165) 4 Jisọs zara ha sị, "Lezienụ anya ka onye ọbụla
ghara iduhie unu ụzọ. 5 N'ihi na ọtụtụ ga-abịa n'aha m,
na-ekwu sị, 'Abụ m Kraịst ahụ.' Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ
ndị ụzọ. 6 Mgbe unu nụrụ ụzụ agha, na akụkọ agha dị
iche iche, unu atụla egwu, n'ihi na ihe ndị a aghaghị ime.
Ma ha anaghị egosi na ọgwụgwụ oge eruola. 7 Mba ga-
ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze
ọzọ; oke ụnwụ, na ala ọma jijiji ga-adịkwa n'ọtụtụ ebe dị
iche iche. 8 Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ịta ahụhụ
nke ga-abịa. 9 "Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka
ndị ga-ata unu ahụhụ. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-
akpọ unu asị n'ihi m. 10 Ọtụtụ ga-ada site n'okwukwe ha
n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'ọnya, kpọọkwa
ibe ha asị. 11 Mgbe ahụ ọtụtụ ndị amụma ụgha ga-apụta.
Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ mmadụ. 12 N'ihi na ajọ omume
bara ụba n'ebe niile, ịhụnanya ọtụtụ ndị mmadụ n'ebe ibe

ha nọ ga-ajụ oyi. 13 Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ
ka a ga-azọpụta. 14 A ga-ekwusa oziọma nke alaeze ahụ
nye ụwa niile ka ọ bụrụ ihe ama nye mba niile. Emesịa
ọgwụgwụ oge ahụ ga-abịa. 15 "Ya mere, mgbe unu hụrụ
ihe arụ nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site
n'ọnụ Daniel onye amụma, ka ọ na-eguzo n'ebe nsọ (onye
na-agụ ya nwee nghọta ihe ọ pụtara). 16 Mgbe ahụ, ka ndị
nọ na Judịa were ọsọ gbalaga n'elu ugwu. 17 Ka onye nọ
n'elu ụlọ ghara ịrịdata ka ọ banye n'ime ụlọ ya, ịkwapụta
ngwongwo dị n'ime ụlọ ya. 18 Ka onye nọ n'ubi ghara
ịlọghachi n'ụlọ ya ịchịrị uwe ya. 19 Ma ịta ahụhụ ga-adịrị
ndị nwanyị di ime, na ndị na-enye ụmụaka ara n'ụbọchị
ahụ 20 Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara ịgba ọsọ a n'oge
oke oyi, maọbụ n'ụbọchị izuike. 21 N'ihi na oke mkpagbu
ga-adị, ụdị nke ụwa na-ahụbeghị mbụ, na nke anya na-
agaghị ahụkwa ọzọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ.
22 "Ọ bụrụ na-emeghị ka ụbọchị ndị ahụ dị mkpụmkpụ, o
nweghị onye a ga-azọpụta, ma n'ihi ndị ya ọ họpụtara,
ụbọchị ndị ahụ ga-adị mkpụmkpụ. 23 Mgbe ahụ, ọ bụrụ
na onye ọbụla asị unu, 'Lee, Kraịst nọ n'ebe a,' maọbụ,
'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela. 24 N'ihi na ndị nzọpụta
ụgha na ndị amụma ụgha ga-apụta. Ha ga-eme ihe oke
ịrịbama na ọrụ ebube dị iche iche. Ọ bụrụ na ọ ga-ekwe
mee, ha ga-esite n'ọrụ ebube ha ga-arụ duhie, ọ bụladị
ndị ahụ a họpụtara. 25 Lee, agwala m unu ihe ndị a,
mgbe ha na-emebeghị. 26 "Ya mere, ọ bụrụ na ha asị unu,
'Lee, ọ nọ n'ime ọzara,' unu agakwala. Ọ bụrụkwa na ha
asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ime ụlọ,' unu ekwela. 27 N'ihi
na ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị ka amụma na-egbu

n'ọwụwa anyanwụ nke a na-ahụ anya n'ọdịda anyanwụ.
28 Matakwanụ na ebe ọbụla ozu dị, n'ebe ahụ ka udele na-
ezukọta. 29 "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ụbọchị ndị
ahụ niile gabigasịrị, "'anyanwụ ga-agba ọchịchịrị. Ọnwa
agaghị enyekwa ìhè, kpakpando ga-esi na mbara eluigwe
daa, ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.' 30 "N'oge ahụ
akara ngosi nke Nwa nke Mmadụ ga-apụta ihe na mbara
eluigwe. Agbụrụ niile nke ụwa ga-anọkwa na-eru ụjụ. Ha
ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n'igwe ojii, n'ike
nakwa oke ebube. 31 Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipụ ndị
mmụọ ozi ka ha gaa kpọkọtaa ndị niile a họpụtara site
n'akụkụ anọ niile nke eluigwe na ụwa. 32 "Ugbu a mụtanụ
ihe site n'osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya malitere iwepụta
ome dị nro, na-epupụtakwa akwụkwọ ndụ maranụ na
ọkọchị na-abịa nso. 33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe
ndị a niile ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị
n'ọnụ ụzọ unu. 34 N'ezie agwa m unu, ihe ndị a niile
aghaghị imezu tupu ọgbọ a agabiga. 35 Eluigwe na ụwa
ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike ịgabiga. 36 "Ma o
nweghị onye ọbụla maara ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa
ahụ ga-abụ. Ọ bụladị ndị mmụọ ozi nọ n'eluigwe amaghị
ya. Ọkpara ahụ amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya. 37
Ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị ka ọ dị n'ụbọchị Noa. 38
N'oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abịa, ndị mmadụ nọ na-eri
na aṅụ, na-emekwa mmemme ọlụlụ di na nwunye, ruo
ụbọchị Noa banyere n'ime ụgbọ mmiri ya. 39 Ha amataghị
ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abịa kpochapụ ha niile.
Otu ahụ ka ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị. 40 Mmadụ
abụọ ga na-arụkọ ọrụ n'ubi ha, a ga-ewepụ otu hapụkwa

onye nke ọzọ. 41 Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ nri na
nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapụkwa nke ọzọ. 42
“N'ihi nke a, na-echenụ nche, n'ihi na unu amaghị ụbọchị
Onyenwe unu ga-abịa. 43 Ma ghọtanụ nke a: Ọ bụrụ na
nna nwe ụlọ mara oge onye ohi ga-abịa n'ụlọ ya n'abalị,
ọ ga-anọ na nche n'oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi
kụwaa ụlọ ya. 44 Otu a ka unu onwe unu pụrụ isi nọgide
na nche oge niile, n'ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abịa n'oge
awa unu na-atụghị anya ya. 45 “Onye bụ ohu ahụ nke
kwesiri ntụkwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe
ya mere onyeisi ndị ohu nọ n'ezinaụlọ ya, ka ọ na-enye
ha nri n'oge ya? 46 Ngọzị na-adịrị ohu ahụ, onye, mgbe
onyenwe ya ga-alọghachi hụ na ọ na-eme otu a. 47 N'ezie
asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. 48
Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajọọ omume na-asị onwe
ya, 'Nna m ukwu anọọla ogologo oge,' 49 ọ bụrụkwa na o
bido iti ndị ohu ibe ya ihe, sorokwa ndị ọṅụ oke mmanya
na-eri, na-aṅụ. 50 Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n'ụbọchị
ọ na-atụghị anya, n'oge awa ọ na-amakwaghị. 51 Ọ ga-
egburisikwa ya, nye ya ọnọdụ n'etiti ebe ndị ihu abụọ nọ.
Ebe e nwere ịkwa akwa na ịta ikikere eze.

25 “A ga-eji alaeze eluigwe tụnyere akụkọ ụmụ agbọghọ
iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye
ọhụrụ. 2 Ise n'ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị
nzuzu. 3 Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighị
mmanụ ọkụ. 4 Ise ndị maara ihe, wụjuru mmanụ ọkụ na
karama, tinyekwa oriọna ha. 5 Mgbe onye na-alụ nwunye
ọhụrụ ahụ nọrọ ọdụ n'ọbịbịa ya, ụra tụwara ha, ha dinara
ala rahụ ụra. 6 “N'etiti abalị e tiri mkpu n'oke olu sị,

‘Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abịa, pụtanụ gaa zute
ya!’ 7 “Mgbe ahụ ụmụ agbọghọ niile ahụbiliri mụnye
oriọna ha. 8 Ise ndị nzuzu ahụ rịọrọ ise ndị maara ihe
sị, ‘Biko, wụnyetụrụnụ anyị ụfọdụ n’ime mmanụ ọkụ
unu, lee na oriọna anyị na-anyụ anyụ.’ 9 “Ndị maara
ihe zara ha sị, ‘Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama
gaanụ zuru nke unu n’aka ndị na-ere ya.’ 10 “Ma mgbe ha
pụrụ ịzụta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhụrụ
bịarutere. Ndị jikeere ejikere soro ya banye n’oriri ọlụlụ
di na nwunye ahụ. E mechikwara ọnụ ụzọ. 11 “Emesịa,
ise ndị nzuzu ahụlọghachiri na-ekwu sị, ‘Onyenwe anyị,
Onyenwe anyị, meghere anyị ụzọ!’ 12 “Ma ọ zaghachiri
ha sị, ‘N’ezie, n’ezie, agwa m unu, amaghị m ndị unu bụ.’
13 “Ya mere, na-anọgidenụ na nche, n’ihi na unu amaghị
ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ. 14 “Ọzọ, ọ ga-adị ka
otu nwoke chọrọ ịga njem. Ọ kpọkọtara ndị ohu ya niile
nyefee ha akụnụba ya n’aka. 15 O nyere onye nke mbụ
talenti ise, nke abụọ ka o nyere talenti abụọ. O nyere
onye nke ikpeazụ otu talenti. O nyere ha n’otu n’otu dị
ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha gaa ije ya. 16 Onye
ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite ịzụ ahịa.
Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n’uru. 17 Otu a kwa,
onye nke e nyere talenti abụọ zụpụtakwara talenti abụọ
ọzọ n’uru. 18 Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo
ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke ọma. 19 “Mgbe
ogologo oge gasịrị, nna ukwu ndị ohu ahụ lọtara site n’ije
ya. Ọ kpọkọtara ha niile ka ha gụzie akụ ya. 20 Onye ahụ
natara talenti ise batara wetakwa ise ọzọ. Ọ gwara nna
ya ukwu sị, ‘Ị nyere m talenti ise, ma ugbu a azụpụtala

m talenti ise ọzọ!' **21** "Nna ya ukwu sịrị ya, 'I mere nke
ọma ezi ohu kwesiri ntụkwasị obi. I zipụtala na i kwesiri
ntụkwasị obi n'ihe dị ntakịrị. N'ihi ya aga m etinye gị
n'ebe ị ga-elekọta ọtụtụ ihe. Bata n'ọṅụ nke nna gị ukwu.'
22 "Onye nke e nyere talenti abụọ bịara sị, 'Nna anyị
ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala m talenti
abụọ ọzọ n'uru.' **23** "Nna ya ukwu sịrị ya, 'I mere nke ọma.
Ị bụ ezi ohu kwesiri ntụkwasị obi. I zipụtala na i kwesiri
ntụkwasị obi n'ihe dị ntakịrị. N'ihi ya aga m etinye gị
n'ebe ị ga-elekọta ọtụtụ ihe. Bata n'ọṅụ nke nna gị ukwu.'
24 "Onye e nyere otu talenti batara sị, 'Nna anyị ukwu,
amaara m onye ị bụ. Ị bụ onye aka ntagide. Ị na-ewe ihe
ubi n'ebe ị na-akụghị mkpụrụ. Ị na-achịkọtakwa n'ebe ị
na-agbasaghị. **25** N'ihi nke a, atụrụ m egwu, a gara m
liere gị ego talenti gị n'ala. Lee ihe gị werekwa.' **26** "Nna
ya ukwu zara ya sị, 'Ohu ọjọọ na onye umengwụ. Ị maara
na m na-ewe ihe ubi n'ebe m na-akụghị mkpụrụ, na-
achịkọtakwa n'ebe m na-agbasaghị. **27** Ị gaara etinye ego
m n'aka ndị na-echekwa ego, ndị gaara akwụghachi ya na
ọmụrụnwa ya, nke m gaara anata mgbe m lọghachiri. **28**
"'Napụtanụ ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti
iri. **29** N'ihi na onye ọbụla nwere ka a ga e tinyekwuru ka
o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ ọ na-adịghị nke o nwere,
a ga-anapụ ya ọ bụladị nke nta o nwere. **30** Tụpụnụ ohu a
na-abaghị uru n'ezi, n'ime ọchịchịrị, ebe ịkwa akwa na ịta
ikikere eze ga-adị.' **31** "Mgbe Nwa nke Mmadụ ga-abịa
n'ebube ya na ndị mmụọ ozi niile, mgbe ahụ ka ọ ga-
anọ n'elu ocheeze ebube ya. **32** Mba niile nke ụwa ga-
ezukọtakwa n'ihu ya. Ọ ga-ekewapụta ha, otu obodo site

n'ibe ya, dị ka onye ọzụzụ atụrụ sị ekewapụta ụmụ atụrụ
site n'ụmụ ewu. 33 Ọ ga-edebe ụmụ atụrụ ahụ n'akụkụ
aka nri ya, ma ụmụ ewu ga-anọ n'aka ekpe ya. 34 "Mgbe
ahụ, eze ga-asị ndị nọ n'aka nri ya, 'Batanụ n'ime alaeze,
unu ndị Nna m gọziri agọzi, batanụ n'ime alaeze nke e
doziiri unu site na mgbe e kere ụwa. 35 N'ihi na mgbe
agụụ gụrụ m unu nyere m nri. Mgbe akpịrị kpọrọ m nkụ
unu nyere m ihe ọṅụṅụ. Mgbe m bụ ọbịa unu kpọbatara
m. 36 Mgbe m gba ọtọ, unu zụtara uwe nye m. Mgbe m
dara ọrịa unu lekọtara m. Anọkwara m n'ụlọ mkpọrọ unu
bịara leta m.' 37 "Mgbe ahụ ndị ezi omume ahụ ga-ajụ ya
sị, 'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ
gị anyị enye gị nri? Olee mgbe anyị hụrụ gị ka akpịrị na-
akpọ gị nkụ, anyị ekuru mmiri ọṅụṅụ nye gị? 38 Olee
mgbe kwa ka anyị hụrụ gị dị ka onye ọbịa anyị akpọbata
gị? Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị ka ị gba ọtọ anyị
enye gị uwe? 39 Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị n'ọrịa,
maọbụ n'ụlọ mkpọrọ anyị abịa leta gị?' 40 "Eze ahụ ga-
azaghachi ha sị, 'N'ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu
n'ime ndị a dị nta n'ime ụmụnne m omume ọma, ọ bụ m
ka unu mesoro omume ahụ.' 41 "Mgbe ahụ ọ ga-asịkwa
ndị nọ n'aka ekpe ya, 'Pụọnụ n'ihu m unu ndị a bụrụ
ọnụ. Baanụ n'ime ọdọ ọkụ ebighị ebi ahụ a kwadobeere
ekwensu na ndị mmụọ ozi ya. (aiōnios g166) 42 N'ihi na
mgbe agụụ na-agụ m, unu enyeghị m ihe ọbụla ka m rie.
Mgbe akpịrị na-akpọ m nkụ, unu ekunyeghị m mmiri ka
m ṅụọ. 43 Mgbe m nọ dị ka ọbịa, unu akpọbataghị m
n'ụlọ unu. Mgbe m gba ọtọ, unu enyeghị m uwe. Mgbe
ahụ na-esighị m ike, unu elekọtaghị m. Mgbe m nọ n'ụlọ

mkpọrọ, unu abịaghị leta m.’ 44 “Mgbe ahụ ha ga-azakwa
sị, ‘Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ
gị, maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge ị bụ onye
ọbịa, maọbụ oge ị gba ọtọ, maọbụ oge ị nọ n’ọrịa, maọbụ
ị nọ n’ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekọtaghị gị?’ 45 “Ọ ga-aza
ha sị, ‘Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu jụrụ inyere
otu n’ime ndị a dị nta aka, ọ bụ m ka unu jụrụ i nyere
aka.’ 46 “Ndị a ga-aba n’ịta ahụhụ ebighị ebi. Ma ndị ezi
omume ga-aba na ndụ ebighị ebi.” (aiōnios g166)

26 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ọ gwara ndị na-eso
ụzọ ya sị, 2 “Dị ka unu maara nke ọma, Mmemme Ngabiga
ga-amalite mgbe ụbọchị abụọ gasịrị. N’oge ahụ, a ga-
ararakwa Nwa nke Mmadụ nye ka a kpọgide ya n’obe.”
3 N’oge ahụ, ndịisi nchụaja, na ndị okenye zukọtara
n’ụlọeze otu onyeisi nchụaja a na-akpọ Kaịfas. 4 Ha
gbara izu ịchọpụta ụzọ ha ga-esi jide Jisọs na nzuzo gbuo
ya. 5 Ha kwekọrịta sị, “Ọ gaghị abụ n’oge mmemme ka
ọgbaaghara hapụ ịdị n’etiti ndị mmadụ.” 6 Mgbe Jisọs nọ
na Betani, n’ụlọ Saimọn onye ekpenta, 7 otu nwanyị bu
karama alabasta nke mmanụ otite isi ụtọ dị oke ọnụahịa
dị n’ime ya, bịakwutere ya, nke ọ wụsara ya n’isi dị ka
ọ na-anọdụ ala n’eri nri. 8 Ma mgbe ndị na-eso ụzọ ya
hụrụ nke a, iwe were ha nke ukwuu. Ha sịrị, “Olee ụdị ịla
n’iyi dị nke a! 9 A gaara erepụta mmanụ a ego dị ukwuu
were ego e retara ya nyere ndị ogbenye aka.” 10 Ebe Jisọs
matara ihe ha na-atamu n’obi ha, ọ sịrị ha, “Gịnị mere
unu ji esogbu nwanyị a? O merela m ihe dị mma. 11 Unu
na ndị ogbenye ga-anọ oge niile, ma ọ bụghị mụ na unu
ga-anọ mgbe niile. 12 N’ihi na site n’ịwụ m mmanụ otite a

n'ahụ, o doziela m maka olili. **13** N'ezie, ana m agwa unu,
n'ebe ọbụla ezisara oziọma a n'ụwa niile, a ga na-echeta
nwanyị a n'ihi ihe ọma a o meere m." **14** Mgbe ahụ otu
n'ime mmadụ iri na abụọ na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ
Judas Iskarịọt, jekwuuru ndịisi nchụaja. **15** Ọ jụrụ ha sị,
"Gịnị ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?" Ha
kwụrụ ya iri mkpụrụ ọlaọcha atọ. **16** Site n'oge ahụ na-
aga, ọ chọrọ ohere ịrara ya nye n'aka ha. **17** N'ụbọchị
mbụ nke mmemme achịcha na-ekoghị eko, ndị na-eso
ụzọ Jisọs bịakwutere ya jụọ ya sị, "Ebee ka ị chọrọ ka anyị
gaa kwadoro gị ihe gị maka oriri Ngabiga?" **18** Ọ zara
ha sị, "Jekwurunụ otu nwoke n'ime obodo sị ya, Onye
ozizi sị, 'Oge m abịala nso. Mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-eri
oriri Ngabiga n'ụlọ gị.'" **19** Ndị na-eso ụzọ ya mere dị ka
Jisọs gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ. **20**
N'uhuruchi ụbọchị ahụ, ya na ndị na-eso ụzọ ya iri na
abụọ ahụ nọdụrụ ala n'oche nri ahụ. **21** Mgbe ha na-eri
nri, o kwuru sị, "N'ezie ana m agwa unu, na otu onye
n'ime unu ga-arara m nye." **22** Ha nwere oke mwute, ma
malite ịjụ ya n'otu n'otu sị, "Onyenwe anyị, ọ bụ m?" **23**
Ma ọ zara ha sị, "Ọ bụ onye ahụ mụ na ya na-amanyekọta
aka n'otu efere ga-arara m nye. **24** Lee Nwa nke Mmadụ
ga-ala dị ka e si buo ya n'amụma. Ma ahụhụ ga-adịrị
nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadụ
nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a sị na a mụghị ya
amụ." **25** Judas, onye ahụ raara ya nye jụrụ ya sị, "Onye
ozizi ọ bụ m?" Ọ zara sị, "Gị onwe gị ekwuola ya." **26**
Mgbe ha nọkwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achịcha ahụ,
mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya nye ndị na-eso ụzọ

ya sị ha, “Naranụ nke a rie, n’ihi na nke a bụ anụ ahụ m.”
27 Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o
nyechara ekele, o bunyere ya ndị na-eso ụzọ ya sị ha,
“Unu niile ṅụọnụ site n’iko a. 28 N’ihi na nke a bụ ọbara
m nke bụ akara ọgbụgba ndụ ọhụrụ ahụ. A na-awụsa ya
maka ọtụtụ mgbaghara mmehie. 29 Ana m agwa unu,
na-agaghị m aṅụ mmanya sitere na mkpụrụ vaịnị ọzọ,
tutu ruo ụbọchị ahụ mụ na unu ga-aṅụ ya n’ụzọ dị iche
n’alaeze Nna m.” 30 Mgbe ha bụsịrị abụ, ha pụrụ gaa
n’Ugwu Oliv. 31 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha sị, “N’abalị taa,
unu niile ga-agbahapụ naanị m. N’ihi na e dere ya, sị:
“‘Aga m etigbu onye ọzụzụ atụrụ, atụrụ nke igwe atụrụ
ahụ ga-agbasasịkwa.’ 32 Ma mgbe e mere ka m si n’ọnwụ
bilite, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili.” 33 Pita sịrị, “Ọ bụrụ
na mmadụ niile agbahapụ gị gbalaga, agaghị m ahapụ
gị.” 34 Jisọs sịrị, “N’ezie agwa m gị, n’abalị taa, tupu oke
ọkụkụ akwaa akwa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ.” 35 Ma
Pita kwuru sị, “Ọ bụrụ na ọ dị mkpa ka m soro gị nwụọ,
agaghị m agọnarị gị.” Ọ bụkwa otu ihe ahụ ka ndị ahụ
niile na-eso ụzọ ya kwuru. 36 Mgbe Jisọs bịara n’ogige
ahụ a na-akpọ Getsameni, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị
ha, “Nọdụnụ n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee ekpere.”
37 Ọ kpọọrọ Pita tinyere onwe ya, na ụmụ Zebedi abụọ. Ọ
malitere inwe obi mwute n’ime onwe ya. Obi malitekwara
ịlọ ya mmiri. 38 Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, “Ọ na-ewute
mkpụrụobi m nke ukwuu ruo n’ọnụ ọnwụ. Nọgidenụ
n’ebe a soro m na-eche nche.” 39 Ọ gara n’ihu nke nta
daa, kpuo ihu ya n’ala, kpee ekpere sị, “Nna m, ọ bụrụ na
ọ ga-ekwe mee, napụ m iko a. Ma ọ bụghị ka e mee uche

m, kama ka e mee uche gị.” 40 Ya mere, ọ bịakwutere
ndị na-eso ụzọ ya, hụ ha ka ha na-arahụ ụra. Ọ sịrị Pita,
“Ọ bụ na unu enweghị ike i soro m chee nche, ọ bụladị
otu awa? 41 Na-echenụ nche, na-ekpekwa ekpere, ka
unu ghara ịba n’ọnwụnwa. N’ihi na mmụọ dị na njikere
ma anụ ahụ adịghị ike.” 42 Ọ laghachiri azụ nke ugboro
abụọ kpeekwa ekpere sị, “Nna m, ọ bụrụ na iko a agaghị
agabiga ma ọ bụghị na m ṅụrụ ya, ka e mee uche gị.” 43
Ọ lọghachikwara ọzọ hụkwa ka ha na-arahụ ụra, n’ihi
na anya ha dị arọ. 44 Ọ hapụrụ ha ọzọ gaa kpee ekpere
nke ugboro atọ, na-ekwukwa otu okwu ahụ. 45 Mgbe ọ
lọghachikwutere ndị na-eso ụzọ ya, ọ sịrị ha, “Unu ka nọ
na-arahụ ụra, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abịala, a
rarala Nwa nke Mmadụ nye n’aka ndị mmehie. 46 Bilienụ
ka anyị gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abịa!” 47
Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu a, Judas, otu n’ime ndị ozi iri
na abụọ ahụ bịaruru, ya na ọtụtụ igwe mmadụ so. Ụfọdụ
ji mma agha ha, ndị ọzọ ji osisi. Ọ bụ ndịisi nchụaja na
ndị okenye ndị Juu zitere ha. 48 Ma onye ahụ na-arara
ya nye, nyere ha ihe ịrịbama, sị, “Onye ahụ m ga-esutu
ọnụ bụ nwoke ahụ, jidesienụ ya aka ike!” 49 Ngwangwa o
jekwuuru Jisọs sị ya, “Ekele, Onye ozizi!” ma sutukwa ya
ọnụ. 50 Jisọs gwara ya sị, “Enyi m, mee ihe ị bịara ime
ngwangwa.” Mgbe ahụ, ndị ikom ahụ bịara nso jide Jisọs,
sekpụrụ ya n’ike. 51 Otu onye n’ime ndị ha na Jisọs nọ,
setịrị aka ya, mịpụta mma agha ya, gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị ya. 52 Ma Jisọs sịrị ya, “Mịghachi mma
agha gị n’ọbọ ya, n’ihi na mmadụ ọbụla na-eji mma egbu
mmadụ ibe ya ga-anwụ site na mma. 53 I cheghị na m

pụrụ ịrịọ Nna m ka o zitere m ihe karịrị usuu ndị mmụọ
ozi iri na abụọ n'otu ntabi anya? **54** Ma olee otu ihe e dere
n'akwụkwọ nsọ ga-esi mezuo, nke kwuru na ọ ghaghị
ịdị otu a?" **55** N'oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadụ
ahụ sị, "Unu pụtara chịrị mma agha na mkpọ bịa ijide
m dị ka a ga-asị na m bụ onye ohi? Anọrọla m ziekwa
ihe n'ụlọnsọ kwa ụbọchị, ma unu ejideghị m. **56** Ma ihe
ndị a na-eme ka ihe ndị amụma dere n'akwụkwọ nsọ
mezuo." N'oge ihe ndị a niile na-eme, ndị na-eso ụzọ ya
niile hapụrụ ya gbalaga. **57** Ndị jidere Jisọs duuru ya gaa
n'ụlọ Kaịfas, onyeisi nchụaja. Ndị ozizi iwu na ndị okenye
ndị Juu zukọtara n'ebe ahụ. **58** Pita sogidere Jisọs n'azụ
site n'ebe dị anya. O rutere n'obi onyeisi nchụaja, baa
n'ime ụlọ, sorokwa ndị na-eje ozi nọdụ ala, ka o nwe ike
ịhụ otu ihe a ga-esi bie. **59** Ndịisi nchụaja, na ndịisi ikpe
n'ụlọikpe ahụ nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha
hụ ụzọ ha ga-esi gbuo ya. **60** Ma ọ dịghị nke ha chọtara,
n'agbanyeghị n'ọtụtụ ndị akaebe ụgha pụtara. N'ikpeazụ,
mmadụ abụọ pụtara **61** kwuo sị, "Nwoke a sịrị, 'Enwere m
ike ịkwatu ụlọnsọ ukwu nke Chineke, wughachikwa ya
n'ụbọchị atọ.'" **62** Onyeisi nchụaja biliri ọtọ kwuo sị, "Ọ
bụ na ị nweghị ihe ọbụla ị ga-aza? Gịnị bụ ama ndị a a na-
agba megide gị?" **63** Ma Jisọs ekwughị ihe ọbụla. Onyeisi
nchụaja gwara ya sị, Eji m aha Chineke dị ndụ nye gị iwu,
sị gị, "gwa anyị, ị bụ Kraịst, Ọkpara Chineke?" **64** Jisọs
gwara ya sị, "Gị onwe gị kwuru ya. Ma ana m agwa unu,
site ugbu a na-aga n'ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka
ọ na-anọdụ n'aka nri nke Onye dị ike, na-abịakwa n'igwe
ojii nke eluigwe." **65** Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara

uwe ya, kwuo sị, “O kwuola arụ! Olee mkpa ọ dị ịchọkwa
ndị akaebe? Unu nụkwara nkwulu ya? **66** Gịnị bụ mkpebi
unu?” Ha zara sị ya, “O kwesiri ka ọ nwụọ!” **67** Mgbe
ahụ, ha gbụsara ya ọnụ mmiri asọ n’ihu, tiekwa ya aka.
Ndị ọzọ maara ya ụra, **68** sị ya, “Buoro anyị amụma, gị,
Kraịst. Onye tiri gị ihe?” **69** Mgbe ahụ Pita nọdụrụ ala na
mbara ezi nke obi ahụ. Otu n’ime ụmụ agbọghọ na-eje ozi
bịakwutere ya, sị, “Ị bụkwanụ otu n’ime ndị na-eso ụzọ
Jisọs onye Galili.” **70** Ma ọ gọrọ n’ihu ha niile sị, “Amaghị
m ihe ị na-ekwu.” **71** Mgbe ọ pụrụ gaa nọdụ n’ọnụ ụzọ
mbata, nwaagbọghọ ọzọ hụrụ ya, gwa ndị nọ n’ebe ahụ
sị, “Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nọkọrọ.” **72** Ọzọkwa, o
weere iṅụ iyi gọọ, “Amaghị m onye nwoke ahụ bụ.” **73**
Mgbe oge nta gasịrị, ndị guzo n’ebe ahụ bịakwutere Pita
sị ya, “N’ezie, ịbụ otu n’ime ha, n’ihi na asụsụ gị agbaala
gị ama.” **74** Ọ malitere ịbụ onwe ya ọnụ, na iṅụ iyi sị,
“Amaghị m nwoke a.” Mgbe ahụkwa oke ọkpa kwara
akwa. **75** Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru sị, “Tupu oke
ọkpa akwaa akwa, ị ga-agọnarị m ugbo atọ.” O si n’ebe
ahụ pụọ, gaa kwaa akwa nke ukwuu.

27 Mgbe chi bọrọ, ndịisi nchụaja niile na ndị okenye
gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya. **2** Ya mere,
ha kere ya agbụ, duru ya pụọ, nyefee ya n’aka Pailet onye
bụ gọvanọ. **3** Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, hụrụ
na a maala Jisọs ikpe ọnwụ, o chegharịrị weghachikwara
ndịisi nchụaja na ndị okenye iri ego ọlaọcha atọ ahụ. **4** Ọ
kwuru sị, “Emehiela m, site na ịrara onye aka ya dị ọcha
nye ọnwụ.” Ma ha sịrị, “Nke ahụ agbasaghị anyị, ọ bụ
mkpa dịrị gị.” **5** Ọ wụsara ego ọlaọcha ahụ n’ala ụlọnsọ,

pụọ gaa kwụọ ụdọ. 6 Ndịisi nchụaja tụtụkọtara ego ahụ
kwuo sị, “O megidere iwu itinye ego a n’ime ụlọakụ, n’ihi
na ọ bụ ego ọbara.” 7 Mgbe ha gbasịrị izu, ha kwekọtara
ma were ego ahụ zụta ala n’aka otu ọkpụ ite. Ha mere ala
ahụ ka ọ bụrụ ebe a na-eli ndị ọbịa. 8 Nke a mere e ji na-
akpọ ala ahụ, “Ala Ọbara,” ruo taa. 9 N’ụzọ dị otu a, okwu
e kwuru site n’ọnụ Jeremaya onye amụma mezuru. “Ha
tụtụkọtara mkpụrụ ego ọlaọcha iri atọ, bụ ọnụahịa onye
ahụ, nke ụfọdụ n’ime ụmụ Izrel kpebiri na a ga-akwụ
n’isi ya. 10 Ha ji ego ahụ zụọ ubi onye ọkpụ ite, dị ka
Onyenwe anyị nyere m iwu.” 11 N’oge a Jisọs guzo n’ihu
gọvanọ. Gọvanọ jụrụ ya sị, “Ị bụ eze ndị Juu?” Jisọs sịrị
ya, “Gị onwe gị kwuru ya.” 12 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị
okenye boro ya ebubo ụgha, o kwughị ihe ọbụla. 13 Ya
mere, Pailet sịrị ya, “Ị naghị anụ ihe ndị a niile ha na-ebo
gị?” 14 Ma ọ zaghị ọ bụladị otu mkpụrụ okwu n’ebubo
ndị ahụ. Ihe a gbagwojuru gọvanọ anya nke ukwuu. 15
Ugbu a, ọ bụ omenaala gọvanọ n’oge mmemme na ọ ga-
ahapụ otu onye mkpọrọ, bụ onye igwe mmadụ họọrọ. 16
Ma n’oge a e nwere otu onye mkpọrọ nke ọtụtụ mmadụ
maara nke ọma. A na-akpọ Jisọs Barabas. 17 Mgbe igwe
mmadụ niile zukọrọ, Pailet sịrị ha, “Onye ka unu chọrọ
ka m hapụrụ unu, ọ bụ Jisọs Barabas ka ọ bụ Jisọs onye a
na-akpọ Kraịst?” 18 N’ihi na ọ maara nke ọma na ọ bụ
site n’ekworo ka ha ji rara Jisọs nye n’aka ya. 19 Mgbe ọ
nọkwasịrị n’elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi sị ya,
“Wepụkwa aka gị n’ihe gbasara nwoke onye ezi omume
ahụ. N’ihi na ahụjuru m anya na nrọ n’abalị gara aga
n’ihi ya.” 20 Ma ndịisi nchụaja na ndị okenye kwagidere

igwe mmadụ ahụ ka ha rịọ ya, ka ọ hapụrụ ha Barabas,
ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya. 21 Ọzọkwa, gọvanọ sịrị
ha, “N’ime mmadụ abụọ ndị a onye ka unu chọrọ ka m
hapụrụ unu?” Ha sịrị, “Barabas!” 22 Pailet sịrị ha, “Gịnị
ka m ga-eme Jisọs onye a na-akpọ Kraịst?” Ha niile sịrị,
“Kpọgide ya n’obe!” 23 Ọ jụrụ ha sị, “Ọ bụ n’ihi gịnị? Olee
ihe ọjọọ o mere?” Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na
mbụ, na-asị, “Kpọgide ya n’obe! Kpọgide ya n’obe!” 24
Mgbe Pailet hụrụ na o nweghị ihe ọ pụrụ ime, kama na
ụzụ na ọgbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwọọ aka
ya n’ihu igwe mmadụ ahụ sị ha, “Aka m dị ọcha n’ebe
ọbara nwoke a dị. Jirinụ aka unu hụ maka ya.” 25 Igwe
mmadụ ahụ zaghachiri ya n’otu olu sị, “Ka ọbara ya dị
n’isi anyị na n’isi ụmụ anyị!” 26 Mgbe ahụ ọ hapụụrụ
ha Barabas. Mgbe ọ pịachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye
ka ha kpọgide ya n’obe. 27 Mgbe ahụ ndị agha gọvanọ
duuru Jisọs baa n’ogige ụlọ ndị agha, mee ka otu ndị agha
niile gbaa ya gburugburu. 28 Ha yipụrụ ya uwe ya, yinye
ya uwe mwụda na-acha uhie uhie. 29 Ha kpara okpueze
nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi. Ha tinyekwara ya
mkpara achara n’aka nri, gbuo ikpere n’ala n’ihu ya, na-
akwa ya emo na-asị, “Ekele, Eze ndị Juu!” 30 Ha gbụrụ
ya ọnụ mmiri asọ, werekwa osisi ahụ kụọ ya n’isi ọtụtụ
mgbe. 31 Mgbe ha ji ya mechaa ihe ọchị, ha yipụrụ ya uwe
ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya pụọ, ịga kpọgide
ya n’obe. 32 Mgbe ha na-apụ, ha zutere otu nwoke onye
obodo Sirini a na-akpọ Saimọn. Ha manyere ya ka o buru
obe ya. 33 Mgbe ha bịarutere n’ebe a na-akpọ Gọlgọta
(nke pụtara, “ebe okpokoro isi”). 34 Ha nyere ya mmanya

a gwara ọgwụ ilu ka ọ ṅụọ. Mgbe o detụrụ ya ire, o
kweghị ya ọṅụṅụ. 35 Mgbe ha kpọgidechara ya n'elu obe.
Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. 36 Ha
nọdụkwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. 37 N'elu ebe
isi ya dị, ka ha debere ihe ha dekwasịrị ebubo ha boro
ya. Nke a bụ ihe ha dere: Onye a bụ Jisọs, Eze ndị Juu.
38 Ha kpọgidekwara ya na ndị ohi abụọ n'obe. Otu onye
n'aka nri, onye nke ọzọ n'aka ekpe ya. 39 Ndị na-agafe
n'ụzọ na-ekwutọ ya, na-efufekwa isi ha, 40 na-asịkwa,
"Leenụ onye nwere ike ịkwatu ụlọnsọ Chineke wughachi
ya na mkpụrụ ụbọchị atọ! Zọpụtanụ onwe gị! Ọ bụrụ na ị
bụ Ọkpara Chineke si n'elu obe ahụ rịdata!" 41 Ndịisi
nchụaja, ndị ozizi iwu na ndị okenye sokwa na-eme ya
ihe ọchị, na-asị, 42 "Ọ zọpụtara ndị ọzọ, ma o nweghị ike
ịzọpụta onwe ya. Ọ bụ eze ndị Izrel; ya si n'elu obe rịdata
ugbu a, anyị ga-ekwerekwa na ya. 43 Ọ tụkwasịrị Chineke
obi, ọ bụrụ na ọ masịrị Chineke, ya napụta ya ugbua,
n'ihi na o kwuru sị, 'Abụ m Ọkpara Chineke.'" 44 Ọ bụladị
ndị ohi ahụ a kpọgidekọrọ ha na ya n'obe nọkwa na-
akparị ya. 45 Ma site n'elekere iri na abụọ nke ehihie ruo
n'elekere atọ nke ehihie, ọchịchịrị gbachikọtara n'ala ahụ
niile. 46 N'oge dị ka elekere atọ nke ehihie, Jisọs tiri mkpu
n'oke olu sị, "Elọi, Elọi, lama sabaktani?" (nke pụtara,
"Chineke m, Chineke m, gịnị mere i jiri hapụ m?"). 47
Mgbe ụfọdụ ndị guzo n'ebe ahụ nụrụ nke a, ha sịrị, "Ọ
na-akpọ Ịlaija." 48 N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha
gbaara ọsọ were ogbo denye ya na mmanya gbara ụka,
fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ ṅụọ. 49 Ma ndị
ọzọ sịrị, "Hapụnụ, ka anyị lee ma Ịlaija ọ ga-abịa ịzọpụta

ya.” 50 Ọzọkwa, Jisọs jiri oke olu tie mkpu, kubie ume. 51
N’otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ụlọnsọ ahụ
gbawara site n’elu ruo n’ala. Ala makwara jijiji. Nkume
tiwasịkwara. 52 Ala ili meghere. A hụrụ ọtụtụ ndị nsọ, ndị
nwụrụ anwụ, ka e mere ka ha si n’ọnwụ bilie. 53 Mgbe ha
sitere n’ọnwụ bilie, ha hapụrụ ili ha banye n’ime obodo
nsọ, gosikwa ọtụtụ mmadụ onwe ha. 54 Mgbe ọchịagha,
na ndị ya ha nọ n’ebe ahụ na-eche Jisọs nche hụrụ ala
ọma jijiji a, na ihe niile mere, ha tụrụ oke egwu. Ha kwuru
sị, “N’ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!” 55 Ọtụtụ ụmụ
nwanyị nọ n’ebe ahụ, ndị guzo n’ebe dị anya na-ele ihe
na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi. 56 N’ime
ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne
ụmụ Zebedi. 57 Mgbe o ruru anyasị, otu onye ọgaranya si
Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya bụkwa onye
na-eso ụzọ Jisọs, 58 jekwuuru Pailet rịọọ ya ka e bunye
ya ozu Jisọs. Pailet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. 59
Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin na-enwu
enwu fụchie ya, 60 ma gaa lie ya n’ili ọhụrụ nke o gwuuru
onwe ya, n’etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu
kpuchie ọnụ ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa. 61 Meri Magdalin na
Meri nke ọzọ nọ na-ebe ahụ, ha nọdụrụ ala na ncherita
ihu ili ahụ. 62 N’echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị
Nkwadebe, ndịisi nchụaja na ndị Farisii zukọrọ jekwuru
Pailet. 63 Ha kwuru sị, “Nna anyị ukwu, anyị na-echeta
na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ sịrị na ya ga-esi n’ọnwụ
bilie mgbe ụbọchị atọ gasịrị. 64 Ya mere, nye iwu ka ndị
agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasịrị.
Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka ha

ghara ị sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwụ bilie. Ọ bụrụ
na ha agha ụgha dị otu a, ọ ga-ajọrọ anyị njọ mgbe ahụ
karịa na mbụ." 65 Pailet gwara ha sị, "Unu nwere otu ndị
agha na-eche nche, kpọrọnụ ha gaa mechisie ili ahụ ike dị
ka unu si maara eme." 66 Ya mere, ha kpọrọ ndị agha gaa
mechizie ọnụ ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.
28 Mgbe ụbọchị izuike gasịrị, n'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ
n'ime izu ụka, Meri Magdalin na Meri nke ọzọ, gara ka
ha lee ili ahụ. 2 Na mberede, oke ala ọma jijiji malitere.
N'ihi na mmụọ ozi Onyenwe anyị sitere n'eluigwe rịdata,
kpụgharịa nkume ahụ e ji mechie ọnụ ili ahụ, nọkwasịkwa
n'elu ya. 3 Ihu ya na-enwu dị ka amụma. Uwe ya na-
achakwa ọcha dị ka akụmmiri igwe. 4 N'ihi egwu ya,
ndị nche makwara jijiji. Daa n'ala nọrọ dị ka ndị nwụrụ
anwụ. 5 Ma mmụọ ozi ahụ gwara ụmụ nwanyị ahụ sị
ha, "Unu atụla egwu, n'ihi na amaara m na ọ bụ Jisọs
onye a kpọgburu n'elu obe ka unu na-achọ. 6 Ọ nọkwaghị
n'ebe a. O sitela n'ọnwụ bilie, dị ka o si kwuo. Bịanụ lee
ebe ọ tọgbọburu. 7 Gaanụ ngwangwa gwa ndị na-eso ụzọ
ya na e meela ka o si n'ọnwụ bilie. Lee, o burula unu
ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanụ
ihe m gwara unu." 8 Ha ji oke egwu na ọṅụ pụọ ọsịịsọ
site n'ili ahụ, gbara ọsọ gawa ịkọrọ ndị na-eso ụzọ ya.
9 Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, "Ndeewonụ!" Ha
bịakwutere ya, jide ụkwụ ya abụọ aka, kpọọkwa isiala nye
ya. 10 Ya mere Jisọs gwara ha sị, "Unu atụla egwu. Gaanụ,
gwanụ ụmụnne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe
ahụ." 11 Mgbe ha na-aga, ụfọdụ ndị agha chere ili ahụ
nche batara n'ime obodo. Ha gara kọọrọ ndịisi nchụaja

ihe niile mere. 12 Emesịa, ndị nchụaja na ndị okenye
zukọtara kwekọrịtaa inye ndị agha ahụ ọkpụrụkpụ ego,
13 sị ha, “Ihe a ka unu ga-ekwu, ‘Ndị na-eso ụzọ ya bịara
n’abalị zuru ya n’ohi mgbe anyị nọ na-arahụ ụra.’ 14 Ọ
bụrụ na nke a eruo gọvanọ ntị, anyị ga-emeta ya mma,
ma mee ka unu pụọ na nsogbu.” 15 Ha naara ego ahụ,
meekwa dị ka e ziri ha. Akụkọ a ka a gbasara n’etiti ndị
Juu ruo taa. 16 Ma ndị ikom iri na otu ahụ bụ ndị na-eso
ụzọ ya gara Galili, n’elu ugwu ebe Jisọs gwara ha gaa. 17
Mgbe ha hụrụ ya, ha kpọrọ isiala nye ya. Ma ụfọdụ n’ime
ha nwere obi abụọ. 18 Jisọs bịara ha nso, gwa ha sị, “E
werela ikike niile dị n’eluigwe na nke dị n’elu ụwa nye m.
19 Ya mere, gaanụ mee ka mba niile bụrụ ndị na-eso ụzọ
m, na-emenụ ha baptizim n’aha nke Nna, na nke Ọkpara,
na nke Mmụọ Nsọ. 20 Ziekwanụ ha ka ha na-eme ihe niile
m nyere unu n’iwu. Ma chetanụ na m na-anọnyere unu
mgbe niile, ruo ọgwụgwụ oge.” **(aiōn g165)**

Mak

1 Mmalite oziọma maka Jisọs Kraịst, Ọkpara Chineke.
2 Dịka e dere ya rịị n'akwụkwọ Aịzaya onye amụma sị,
"Aga m ezipu onyeozi m n'ihu gị, onye ga-edozi ụzọ gị."
3 "Otu onye na-eti mkpu n'ọzara, na-asị, 'Dozienụ ụzọ
maka Onyenwe anyị, meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.'"
4 Jọn omee baptizim pụtara na-eme baptizim n'ọzara,
ma na-ekwusa baptizim nke nchegharị maka mgbaghara
mmehie. 5 Ndị mmadụ si n'akụkụ Judịa niile na ndị niile
bi na Jerusalem pụrụ jekwuru ya. Ka ha na-ekwupụta
mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jọdan. 6 Uwe
Jọn yi n'ahụ ya bụ nke e ji ajị ịnyịnya kamel mee. O
kekwara ihe okike e ji akpụkpọ anụ mee n'ukwu ya. Nri
ya bụ igurube na mmanụ aṅụ. 7 O kwusara sị: "Onye dị
ike karịa m na-abịa n'azụ m. Onye m na-erughị ihudata
ala tọpụ eriri akpụkpọụkwụ ya. 8 Eji m mmiri na-eme
unu baptizim, ma ọ ga-eji Mmụọ Nsọ mee unu baptizim."
9 N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri
Jọdan, ebe Jọn mere ya baptizim. 10 Ma mgbe o si n'ime
mmiri ahụ na-apụta, ọ hụrụ ka eluigwe meghere. Hụkwa
Mmụọ Nsọ dị ka nduru ka ọ rịdatara bekwasị ya n'isi
ya. 11 Otu olu si n'eluigwe daa, "Ị bụ Ọkpara m hụrụ
n'anya, ihe gị dị m ezi mma." 12 Ngwangwa, Mmụọ Nsọ
duuru ya baa n'ime ọzara. 13 Ọ nọkwara n'ime ọzara ahụ
iri ụbọchị anọ, ebe ekwensu nwara ya ọnwụnwa. Ya na
ụmụ anụ ọhịa nọkwa. Ma ndị mmụọ ozi jeere ya ozi. 14
Mgbe e tinyesịrị Jọn n'ụlọ mkpọrọ, Jisọs gara na Galili,
na-ekwusa oziọma Chineke. 15 Ọ sịrị, "Oge ahụ eruola,
alaeze Chineke dị nso. Chegharịanụ ma kwerekwanụ

n'oziọma." 16 Mgbe Jisọs na-aga n'akụkụ osimiri Galili,
ọ hụrụ Saimọn na Andru nwanne ya, ka ha na-awụnye
ụgbụ ha n'ime mmiri n'ihi na ha bụ ndị ọkụ azụ. 17 Jisọs
siri ha, "Bịanụ soro m, m ga-emekwa unu ndị ọkụ na-
akụta mmadụ." 18 Ngwangwa ha hapụrụ ụgbụ azụ ha ma
soro ya. 19 Mgbe ọ gatụrụ n'ihu nke nta, ọ hụrụ Jemis
nwa Zebedi na nwanne ya bụ Jọn ndị nọ n'ime ụgbọ
mmiri, na-ekezi ụgbụ azụ ha. 20 Ngwangwa, ọ kpọrọ ha,
ha hapụrụ nna ha Zebedi na ndị o goro ọrụ n'ime ụgbọ
soro ya. 21 Ha gara Kapanọm, mgbe ụbọchị izuike ruru,
ọ bara n'ime ụlọ ekpere ma malite izi ha ihe. 22 Ozizi
ya juru ha anya nke ukwuu, n'ihi na o ziri ha ihe dịka
onye nwere ikike, ọ bụghị dị ka nke ndị ozizi iwu. 23 Ma
n'otu oge ahụ, otu nwoke nọ n'ime ụlọ ekpere ahụ nke
mmụọ na-adịghị ọcha bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, 24
sị, "Gịnị ka anyị na gị nwekọrọ, gị Jisọs onye Nazaret? Ị
bịala ịla anyị n'iyi? Amaara m onye ị bụ, Onye Nsọ nke
Chineke." 25 Ma Jisọs baara ya mba sị ya, "Mechie ọnụ
sikwa n'ime ya pụta!" 26 Mmụọ ahụ na-adịghị ọcha seere
ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma
sikwa n'ime ya pụta. 27 Ha niile bụ ndị nọ n'ọnọdụ ihe
iju anya ma na-ajụrịtara onwe ha ajụjụ sị, "Gịnị bụ nke
a? Ozizi ọhụrụ ya na ikike! Ọ na-enye ọ bụladị mmụọ
na-adịghị ọcha iwu. Ha na-erubekwara ya isi." 28 Akụkọ
banyere ya gbasara ngwangwa ruo akụkụ niile nke Galili.
29 Ngwangwa ha hapụrụ ụlọ ekpere ahụ, ha na Jemis na
Jọn soro banye n'ụlọ Saimọn na Andru. 30 N'oge a, nne
nwunye Saimọn dina n'akwa ndina. Ahụ ọkụ jikwa ya. Ha
mere ka ọ mata banyere ya. 31 Ọ gakwuru ya, jide ya n'aka

selite ya elu. Ahụ ọkụ ahụ hapụrụ ya. Ọ malitekwara ile
ha ọbịa. 32 N'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara, ha kpọtaara
ya ndị niile ahụ na-esighị ike na ndị mmụọ ọjọọ bi n'ime
ha. 33 Obodo ahụ niile gbakọrọ n'ọnụ ụzọ. 34 Ọ gwọrọ
ọtụtụ ndị bu ọrịa dị iche iche, ọ chụpụkwara ọtụtụ mmụọ
ọjọọ ma o kweghị ka mmụọ ọjọọ ndị ahụ kwuo okwu n'ihi
na ha matara onye ọ bụ. 35 N'isi ụtụtụ, mgbe ọchịchịrị ka
gbachiri, o biliri, ga ebe ọ ga-anọrọ onwe ya, naanị ya.
N'ebe ahụ kwa ka ọ nọ kpee ekpere. 36 Saimọn na ndị ya
na ha nọ pụrụ na-achọgharị ya. 37 Ma mgbe ha hụrụ ya,
ha sịrị ya, "Mmadụ niile na-achọgharị gị!" 38 Ọ zaghachiri
ha sị, "Ka anyị gaanụ ebe ọzọ, n'obodo ndị ọzọ dị anyị
gburugburu, ka m zisakwaara ha oziọma. Ọ bụ n'ihi nke a
ka m ji bịa." 39 Ya mere, ọ pụrụ jegharịa na Galili niile
na-ekwusa oziọma n'ụlọ ekpere ha niile, na-achụpụkwa
mmụọ ọjọọ. 40 Otu onye ekpenta bịakwutere ya gbuo
ikpere n'ala rịọọ ya sị, "Ọ bụrụ na ị chọrọ, ị pụrụ ime ka
m dị ọcha." 41 Ebe o jupụtara n'ọmịiko, Jisọs setịpụrụ aka
ya metụ ya sị, "Achọrọ m, dị ọcha!" 42 Ngwangwa ekpenta
ya hapụrụ ya, e mekwara ka ọ dị ọcha. 43 Mgbe ahụ, Jisọs
ji ịdọ aka na ntị zilaga ya, 44 ọ gwara ya sị, "Hụkwa na ọ
dịghị onye ọbụla ị ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye
nchụaja onwe gị. Chụọkwa aja dị ka Mosis nyere n'iwu,
maka ime ka ị dị ọcha gị, ka ọ bụrụ ihe ama nye ha."
45 Ma ọ pụrụ malite ịkọsa akụkọ banyere ọgwụgwọ ya
ebe niile. N'ihi ya Jisọs enwekwaghị ike ịbanye n'obodo,
kama ọ gara nọrọ n'ebe zoro ezo. Ma ndị mmadụ na-
abịakwutekwa ya site n'ebe niile dị iche iche.

2 Mgbe ụbọchị ole na ole gafesịrị, ọ bataghachiri na
Kapanọm. Ndị mmadụ nụrụ na ọ lọghachila. 2 Igwe
mmadụ zukọtara n'ime ụlọ ahụ nke mere na ohere
afọdụghị ọ bụladị n'ọnụ ụzọ. O kwusakwaara ha oziọma.
3 Ndị ikom ụfọdụ buteere ya otu nwoke ahụ ya kpọnwụrụ
akpọnwụ. Ọ bụ mmadụ anọ bu ya. 4 Ebe ha na-enweghị
ike ibutere ya Jisọs n'ihi igwe mmadụ, ha gwupuru oghere
n'elu ụlọ ebe ahụ ọ nọ. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatara
onye ahụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ n'ute o jiri dina.
5 Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ha, ọ sịrị onye ahụ ahụ ya
kpọnwụrụ akpọnwụ, "Nwa m nwoke, agbagharala gị
mmehie gị." 6 Ma ụfọdụ ndị ozizi iwu nọdụrụ ala n'ebe
ahụ na-eche n'ime obi ha sị, 7 "Gịnị mere onye a ji na-
ekwulu Chineke? Onye pụrụ ịgbaghara mmehie ma ọ
bụghị naanị Chineke?" 8 Ngwangwa Jisọs matara n'ime
mmụọ ya na ha na-atule okwu a n'ime obi ha. Ọ sịrị ha,
"Gịnị mere unu ji na-eche ihe dị otu a n'obi unu? 9 Olee
nke ka mfe: ọ bụ ịgwa onye a akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ
akpọnwụ, 'A gbagharala gị mmehie gị niile,' ka ọ bụ i
sị, 'Bilie chịrị ute gị jegharịa?' 10 Ma igosi unu na Nwa
nke Mmadụ nwere ikike n'ụwa ịgbaghara mmehie." Ọ
sịrị onye ahụ akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ akpọnwụ, 11 "Ana
m asị gị, bilie, chịrị ute gị laa n'ụlọ gị." 12 O biliri, chịrị
ute ya pụọ n'ihu mmadụ niile. Nke a juru ndị niile nọ
n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asị, "Anyị ahụbeghị
ihe dị otu a mbụ!" 13 Emesịa, Jisọs pụrụ gaa n'akụkụ
osimiri ahụ. Igwe mmadụ bịakwutere ya. Ọ malitere izi
ha ihe. 14 Mgbe ọ na-aga n'ihu, ọ hụrụ Livayị nwa Alfiọs
ka ọ nọdụrụ ala n'ụlọ ịnakọta ụtụ. Ọ sịrị ya, "Soro m,"

o biliri sooro ya. 15 Mgbe ọ na-eri nri uhuruchi n'ụlọ
Livayị, ọtụtụ ndị ọna ụtụ na ndị mmehie soro ya na ndị
na-eso ụzọ ya nọrọ ebe ahụ, n'ihi na ndị na-esogharị ya
dị ọtụtụ. 16 Mgbe ndị ozizi iwu nke ndị Farisii hụrụ ya ka
o so ndị mmehie na ndị ọna ụtụ na-eri nri, ha jụrụ ndị
na-eso ụzọ ya sị, "Gịnị mere o ji eso ndị mmehie na ndị
ọna ụtụ na-erikọ nri?" 17 Mgbe ọ nụrụ nke a, Jisọs sịrị ha,
"Mkpa dibịa adịghị akpa ndị ahụ dị ike, kama ọ bụ ndị
ahụ na-esighị ike. Abịaghị m ịkpọ ndị ezi omume kama
ndị mmehie." 18 N'oge a, ndị na-eso ụzọ Jọn na ndị Farisii
na-ebu ọnụ. Ndị mmadụ bịara jụọ ya sị, "Gịnị mere ndị
na-eso ụzọ Jọn na ndị na-eso ụzọ ndị Farisii ji ebu ọnụ,
ma ndị nke gị adịghị ebu ọnụ?" 19 Jisọs sịrị ha, "O kwesiri
na ndị a kpọrọ oriri ọlụlụ di na nwunye ga-ebu ọnụ mgbe
onye na-alụ nwunye ọhụrụ nọ n'etiti ha? Ha apụghị ibu
ọnụ ogologo oge ya na ha nọ. 20 Ma oge na-abịa mgbe a
ga-ewepụ onye na-alụ nwunye ọhụrụ. N'ụbọchị ahụ ka ha
ga-ebu ọnụ. 21 "Ọ dịghị onye na-eji akwa ọhụrụ kwachie
ebe akwa ochie siri dọkaa. Ọ bụrụ na o mee nke a, akwa
ọhụrụ ahụ ga-adọkapụ site na nke ochie mee ka ndọka ya
dị njọ karịa. 22 Ọ dịghị onye na-agbanye mmanya ọhụrụ
na karama akpụkpọ ochie. O mee nke a, mmanya ahụ
ga-agbawa karama akpụkpọ ochie ahụ, mee ka karama
na mmanya laa n'iyi. Ee, a na-agbanye mmanya ọhụrụ
n'ime karama akpụkpọ ọhụrụ." 23 Otu ụbọchị izuike, ya
na ndị na-eso ụzọ ya na-agafe n'ubi a kụrụ ọka. Dị ka ha
na-agafe, ndị na-eso ụzọ ya malitere ịghọ ụfọdụ ogbe
ọka n'ime ọka ndị ahụ. 24 Ndị Farisii siri ya, "Lee, gịnị
mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n'ụbọchị izuike."

25 Ma ọ sịrị ha, “Unu agụtaghị ihe Devid na ndị so ya
mere mgbe agụụ gụrụ ha? 26 N’oge Abịata bụ onyeisi
nchụaja, ọ banyere n’ụlọ Chineke taa achịcha e chere
n’ihu ya, nke ziri ezi na ọ bụ naanị ndị nchụaja kwesiri
ịta ya. O nyetụkwara ndị ya na ha so.” 27 Mgbe ahụ, ọ
gwakwara ha sị, “E mere ụbọchị izuike maka mmadụ,
emeghị mmadụ maka ụbọchị izuike.” 28 Ya mere, Nwa
nke Mmadụ bụ Onyenwe ọ bụladị ụbọchị izuike.

3 N’oge ọzọ, ọ banyere n’ụlọ ekpere, otu nwoke aka ya
kpọnwụrụ akpọnwụ nọkwa n’ebe ahụ. 2 Ụfọdụ ha nọ na-
achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasịrị ya
anya ịhụ ma ọ ga-agwọ ya ọrịa n’ụbọchị izuike. 3 Ma ọ
gwara nwoke ahụ aka ya kpọnwụrụ akpọnwụ sị, “Bilie
guzoro n’etiti ebe a.” 4 Mgbe ahụ ọ jụrụ ha sị, “Olee nke
ziri ezi n’iwu ime n’ụbọchị izuike: ọ bụ ime ezi ihe ka
ọ bụ ime ihe ọjọọ, ịzọpụta ndụ ka ọ bụ ịla ndụ n’iyi?”
Ma ha gbachiri nkịtị. 5 O lere ha anya n’iwe, o wutere
ya n’ihi na obi ha kpọrọ nkụ. Ọ sịrị nwoke ahụ, “Setịpụ
aka gị.” O setịpụrụ aka ya, aka ya dizikwara nke ọma. 6
Ngwangwa, ndị Farisii sitere n’ebe ahụ pụọ n’iwe. Gaa
soro ndị otu Herọd gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n’iyi.
7 Ma Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya sitere n’ebe ahụ pụọ
gaa nọdụ n’akụkụ osimiri. Igwe mmadụ ndị sitere na
Galili sooro ya. 8 Mgbe ha nụrụ ihe niile ọ na-eme, ọtụtụ
mmadụ bịakwutere ya site na Judịa, na Jerusalem, na
Idumia na obodo ndị dị n’ofe Jọdan, na gburugburu Taịa
na Saịdọn. 9 N’ihi ịdị ukwuu nke igwe mmadụ ahụ, ọ
gwara ndị na-eso ụzọ ya ka ha debere ya ụgbọ mmiri nta
nso ka ọ banye, iji gbochie igwe mmadụ ahụ ịkpagbu ya.

10 N’ihi na ọ gwọọla ọtụtụ ndị ọrịa, nke mere na ndị bu
ọrịa dị iche iche na-agbalịsị ike ịmetụ ya aka. 11 Mgbe
ọbụla kwa ndị mmụọ na-adịghị ọcha bi n’ime ha hụrụ
ya, ha na-ada n’ala n’ihu ya na-eti mkpu na-asị, “Ị bụ
Ọkpara Chineke!” 12 Ma ọ na-enyesi ha iwu ike ka ha
hapụ ịkọwa onye ọ bụ. 13 Ọ rigooro n’elu ugwu ma kpọrọ
ndị ọ chọrọ nye onwe ya. Ha bịakwutekwara ya. 14 Ọ
họpụtara mmadụ iri na abụọ ndị ya na ha ga-anọ, mee
ha ndị ozi. Ndị ọ ga-ezipụ ikwusa oziọma, 15 nakwa ndị
ga-enwe ikike ịchụpụ mmụọ ọjọọ. 16 Ndị a bụ mmadụ
iri na abụọ ndị ọ họpụtara. Saimọn (onye ọ kpọrọ Pita).
17 Jemis nwa Zebedi na Jọn nwanne ya (ndị ọ gụgharịrị
aha Boanajis, nke pụtara “ụmụ egbe eluigwe”), 18 Andru,
Filip, Batalomi, Matiu, Tọmọs, Jemis nwa Alfiọs, Tadiọs,
Saimọn onye a na-akpọ Zilọt, 19 na Judas Iskarịọt, onye
raara ya nye. 20 Emesịa, ọ lọtara n’ụlọ, ma igwe mmadụ
gbakọtakwara ọzọ nke mere na ha enweghị ohere iri nri.
21 Mgbe ndị ikwu ya nụrụ nke a, ha bịara gbalịa idulata ya
n’ụlọ ha, n’ihi na ndị mmadụ na-asị, “Isi adịghị ya mma.”
22 Ma ndị ozizi iwu si Jerusalem bịa sịrị, “Mmụọ Belzebub
bi n’ime ya! Ọ bụkwa n’ike onyeisi ndị mmụọ ọjọọ ka o ji
achụpụ mmụọ ọjọọ.” 23 Ma ọ kpọrọ ha jiri ilu gwa ha
okwu sị, “Ekwensu ọ pụrụ ịchụpụ ekwensu? 24 Ọ bụrụ na
alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apụghị iguzo. 25
Ọ bụrụ na ezinaụlọ ekewa megide onwe ya, ezinaụlọ ahụ
apụghị iguzo. 26 Ọ bụrụkwa na ekwensu ebilie megide
onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghị ike iguzo; kama
ọgwụgwụ oge ya abịala nso. 27 N’ezie, ọ dịghị onye nwere
ike ịbanye n’ụlọ nwoke dị ike kwakọrọ ngwongwo ya

niile, ma o bughị ụzọ kee nwoke ahụ siri ike agbụ. Mgbe
ahụ ọ ga-enwe ike ịbanye n'ụlọ ya, zukọrọ ngwongwo
ya niile. **28** N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara ụmụ
mmadụ mmehie na nkwulu niile nke ha kwuru. **29** Ma
onye ọbụla ga-ekwulu Mmụọ Nsọ, enweghị ike ịgbaghara
ya. Ọ bụ onye ikpe mmehie ebighị ebi mara." **(aiōn g165,**
aiōnios g166) **30** O kwuru nke a n'ihi na ha na-asị, "Mmụọ
na-adịghị ọcha bi n'ime ya." **31** Mgbe ahụ, nne ya na
ụmụnne ya ndị nwoke bịara, guzoro n'ezi. Ha ziri ozi ka a
kpọọ ya. **32** Igwe mmadụ gbara ya gburugburu mgbe ahụ
gwara ya sị, "Lee, nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke na ndị
nwanyị guzo n'ezi. Ha chọrọ ịhụ gị." **33** Ọ zara sị, "Onye
bụ nne m, ndị ole bụkwa ụmụnne m ndị nwoke?" **34**
Mgbe ahụ, o lere ndị nọ ya gburugburu anya ma sị, "Ndị
a bụ nne m, na ụmụnne m ndị nwoke! **35** Onye ọbụla na-
eme uche Chineke bụ nwanne m nwoke, na nwanne m
nwanyị, na nne m."

4 N'oge ọzọ, ọ malitere izi ihe n'akụkụ osimiri. Igwe
mmadụ dị ukwuu gbara ya gburugburu, nke mere na
ọ banyere n'ime ụgbọ nọdụ ala n'ime ya n'elu mmiri
ahụ, ma igwe mmadụ ahụ nọkwa n'akụkụ osimiri ahụ.
2 O bidoro i kuziri ha ọtụtụ ihe n'ilu, ma n'ozizi ya, ọ
sịrị ha, **3** "Geenụ ntị! Otu onye ọrụ ubi pụrụ gaa ịkụ
mkpụrụ ya. **4** Mgbe ọ na-agha mkpụrụ, ụfọdụ mkpụrụ
dara n'akụkụ ụzọ, ụmụ nnụnụ bịara tụtụrịa ha. **5** Ụfọdụ
mkpụrụ dara n'ala nkume, ebe aja ntakịrị dị. Ha puputara
ngwangwa n'ihi na ala dị n'ebe ahụ emighị emi. **6** Ma
mgbe anwụ wara, ọ chagburu ha, ha kpọnwụọ n'ihi na
ha enweghị mgbọrọgwụ. **7** Mkpụrụ ndị ọzọ dara n'etiti

ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amịkwaghị
mkpụrụ. **8** Mkpụrụ ndị ọzọ nke dara n'ezi ala, puru,
tolite, ma mịa mkpụrụ na mmụba iri atọ, iri isii, ọ bụladị
otu narị." **9** Ọ sịrị ha, "Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya
nụrụ." **10** Ma mgbe ọ nọ naanị ya, ndị ozi iri na abụọ
ahụ na ndị ọzọ nọ ya gburugburu jụrụ ya ajụjụ banyere
ilu ahụ. **11** Ọ gwara ha sị, "Enyela unu ihe omimi nke
alaeze Chineke. Ma ndị nọ n'ezi, a na-agwa ha ihe niile
n'ilu, **12** nke mere na, "'Ha ga na-ele anya, hụkwa, ma
ha agaghị ahụ ihe ọbụla, ha ga na-anụ, nụkwa, ma ha
agaghị aghọta ihe ọbụla, ma ọ bụghị ya, ha nwere ike
chigharịa bụrụ ndị a gbaghaara.'" **13** Mgbe ahụ, ọ jụrụ ha
sị, "Ọ bụ na unu aghọtaghị ilu a? Unu ga-esikwa aṅaa
ghọta ilu ndị ọzọ? **14** Ọgha mkpụrụ ahụ na-agha okwu
Chineke. **15** Mmadụ ụfọdụ dị ka mkpụrụ ndị ahụ dara
n'akụkụ ụzọ, ebe a kụrụ okwu ahụ. Ngwangwa ha nụrụ
ya, ekwensu na-abịa napụ ha okwu ahụ nke a kụrụ n'ime
ha. **16** Ndị ọzọ dị ka mkpụrụ a kụrụ n'ala nkume. Ha
nụrụ okwu ahụ, were ọṅụ nabata ya n'otu mgbe ahụ.
17 Ma ebe ha na-enweghị mgbọrọgwụ n'ime ha, ha na-
anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maọbụ mkpagbu bịara
n'ihi okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapụ. **18** Ndị nke
ọzọkwa, dị ka mkpụrụ dara n'etiti ogwu, nụrụ okwu ahụ;
19 ma nchekasị nke ndụ a, na nghọgbu nke akụnụba, na
oke ọchịchọ, nakwa ihe ndị ọzọ na-abata, kpagbuo okwu
ahụ, mee ka ọ ghara ịmị mkpụrụ. **(aiōn g165)** **20** Ndị ọzọ, dị
ka mkpụrụ a kụrụ n'ezi ala, nụrụ okwu ahụ, nabata ya ma
mịa mkpụrụ dị iri atọ, iri isii, maọbụ otu narị." **21** Ọ sịrị
ha, "A na-ebute oriọna ka e jiri efere kpuchie ya maọbụ

dọnye ya n'okpuru akwa ndina? Ọ bụghị ka a dọba ya
n'elu ihe ịdọba iheọkụ? 22 N'ihi na ihe niile e zoro ezo ga-
apụta ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesịa
kpughee. 23 Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ." 24 Ọ
sịrị ha, "Kpacharanụ anya ihe unu na-anụ. Ọ bụkwa ihe
unu ji tụọrọ ndị ọzọ ka a ga-eji tụọrọ unu, maọbụ karịa.
25 Onye nwere ihe ka a ga-enye karịa; onye na-enweghị,
ọ bụladị nke o nwere ka a ga-anapụ ya." 26 Ọ sịkwara,
"Alaeze Chineke yiri ihe dị otu a. Ọ dịka mgbe otu onye
ghara mkpụrụ n'ala ubi. 27 Ehihie na abalị, ma ọ nọ n'ụra
ma o tetara, mkpụrụ ahụ na-epupụte na-etokwa, ma ọ
maghị ka o si na-eme. 28 Ala ahụ n'onwe ya na-eme ka
mkpụrụ ahụ puo. Ọ na-epupụte na mbụ, too oko, emesịa
isi ọka, n'ikpeazụ ọ mịkwara mkpụrụ kara aka n'oko ya.
29 Mgbe ọka ahụ chara ịghọ ya, o na-eji mma iwe ihe ubi
ya bịa gbutuo ọka ahụ, ghọrọkwa ogbe ọka laa, n'ihi na
oge iwe ihe n'ubi eruola." 30 Ọzọkwa, ọ sịrị, "Gịnị ọzọ ka
anyị pụrụ ịsị na alaeze Chineke yiri? Ụdị ilu dị aṅaa ka
anyị ga-eji kọwaa ya? 31 Ọ dị ka mkpụrụ mọstaadị, nke
bụ mkpụrụ dịkarịsịrị nta nke a na-akụ n'ala. 32 Ma mgbe
a kụrụ ya, ọ na-eto bukarịa ihe niile a kụrụ n'ubi, ọ na-
enwe alaka dị ukwuu nke bụ na ụmụ anụ ufe nke eluigwe
na-ezukwa ike n'okpuru ya." 33 O jiri ọtụtụ ilu yiri ndị a
gwa ha okwu dị ka ha pụrụ ịghọta. 34 O nweghị oge ọbụla
ọ gwara ha okwu hapụ iji ilu. Ma ya na ndị na-eso ụzọ ya
naanị nọdụ, ọ na-akọwara ha ihe niile. 35 N'ụbọchị ahụ
n'oge uhuruchi, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, "Ka anyị
gafee n'ofe nke ọzọ." 36 Ha hapụrụ igwe mmadụ ahụ ma
kpọrọ ya, otu ọ dị, ya na ha banyere n'ime ụgbọ. Ụgbọ

ndị ọzọ dịkwa na-eso ya. 37 Oke ifufe dị ike bidoro ife,
ebili mmiri na-awụbakwa n'ụgbọ ahụ ruo na ụgbọ ha
fọdụrụ ntakịrị ka mmiri mie ya. 38 Ma Jisọs nọ n'azụ azụ
ụgbọ ahụ na-arahụ ụra n'elu ohiri isi. Ndị na-eso ụzọ ya
kpọtere ya sị ya, "Onye ozizi, o metụghị gị n'obi na anyị
n'ala n'iyi?" 39 Ọ biliri ọtọ, baara ifufe ahụ mba sịkwa
osimiri ahụ, "Kwụsị! Dere jii!" Ifufe ahụ kwụsịrị, ebe niile
dajụrụ deere jii. 40 Ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, "Gịnị mere
unu ji atụ oke egwu? Ọ bụ na unu enwebeghị okwukwe?"
41 Ha niile tụrụ egwu, jụrịta onwe ha sị, "Onye bụ onye a?
Ọ bụladị ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5 Ha gafere n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ n'akụkụ obodo
Gerazin. 2 Mgbe Jisọs sitere n'ụgbọ ahụ pụta, otu nwoke
mmụọ na-adịghị ọcha si n'ebe a na-eli ozu bịa zute ya.
3 Nwoke a bi n'etiti ili ndị ahụ. Ọ dịkwaghị onye ọbụla
pụrụ ike ya agbụ, ọ bụladị iji eriri igwe kee ya. 4 N'ihi na
e keela ya agbụ ụkwụ n'aka ọtụtụ oge ma ọ dọbisiri eriri
igwe ndị ahụ, gbajisiekwa mkpọrọ igwe dị ya n'ụkwụ.
Ọ dịkwaghị onye nwere ike ijideli ya. 5 Ọ na-agagharị
n'etiti ili ahụ ehihie na abalị na n'ugwu dị ya gburugburu,
na-eti mkpu, na-eji nkume dị nkọ na-egbukasị onwe ya
ahụ. 6 Mgbe o sitere n'ebe dị anya hụ Jisọs, ọ gbaara
ọsọ gaa gbuo ikpere n'ihu ya. 7 O tiri mkpu n'oke olu
sị, "Gịnị ka mụ na gị nwekọrọ, Jisọs, Ọkpara Chineke
Onye kachasị ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-arịọ
gị, biko, atala m ahụhụ." 8 N'ihi na o nyela ya iwu sị,
"Si n'ime nwoke a pụta, gị mmụọ na-adịghị ọcha!" 9
Mgbe ahụ Jisọs jụrụ ya sị, "Gịnị bụ aha gị?" Mmụọ ọjọọ
ahụ zaghachiri ya sị, "Aha m bụ Lijiọn, n'ihi na anyị dị

ọtụtụ.” 10 Ma ọ rịọsiri ya arịrịọ ike ka ọ ghara ịchụpụ ha
site n’obodo ahụ. 11 Igwe ezi nọ nso n’ebe ahụ na-akpa
nri, na ndịda ugwu dị n’ebe ahụ. 12 Mmụọ ọjọọ ndị a
rịọrọ ya sị, “Biko ziga anyị n’etiti igwe ezi ndị a, ma hapụ
anyị ka anyị banye n’ime ha.” 13 Ọ hapụrụ ha; mmụọ ndị
ahụ na-adịghị ọcha pụtara baa n’ime igwe ezi ndị ahụ.
Igwe ezi ahụ niile, ọnụọgụgụ ha ruru puku abụọ, gbaara
ọsọ site na mkputamkpu ala ọnụ mmiri dakpuo n’ime
osimiri ebe mmiri riri ha niile. 14 Ndị na-elekọta igwe ezi
ahụ gbaara ọsọ laa, kọsaa ihe mere n’ime obodo nakwa
n’ala ahụ niile. N’ihi nke a, ọtụtụ mmadụ pụtara ilere ihe
mere. 15 Ha bịakwutere Jisọs, hụ nwoke ahụ nke igwe
mmụọ ọjọọ bibu n’ime ya. O yi uwe, nọdụ ala, bụrụkwa
onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha. 16 Ndị hụrụ ihe
mere kọọrọ ihe niile mere nwoke ahụ mmụọ ọjọọ bibu
n’ime ya. Ha kọkwaara ihe mere igwe ezi ndị ahụ. 17
Mgbe ahụ, ha bidoro ịrịọ Jisọs ka ọ pụọra ha n’akụkụ ala
ha. 18 Dị ka ọ na-achọ ịbanye n’ime ụgbọ, nwoke ahụ
mmụọ ọjọọ ndị ahụ bibu n’ime ya rịọrọ ya ka o soro ha.
19 Ma Jisọs ekweghị, kama ọ sịrị ya, “Laa n’ụlọ, lakwuru
ndị enyi gị, kọọrọ ha ihe ọma Onyenwe anyị meere gị,
na otu o si meere gị ebere.” 20 Ya mere, o si n’ebe ahụ
pụọ, malitekwa ịkọsa n’ime mpaghara Dekapọlịs ihe ọma
Jisọs meere ya. Ihe a juru mmadụ niile anya. 21 Mgbe
Jisọs jiri ụgbọ mmiri gafee n’akụkụ nke ọzọ, ọtụtụ igwe
mmadụ zukọrọ gbaa ya gburugburu mgbe ọ nọ n’akụkụ
osimiri. 22 Ma otu n’ime ndịisi ụlọ ekpere nke aha ya bụ
Jairọs bịara, mgbe ọ hụrụ ya, ọ dara n’ala n’ụkwụ ya, 23
rịọsie ya arịrịọ ike sị, “Ada m nwanyị nke nta nọ n’ọnụ

ọnwụ ugbu a. Biko, bịa ka ị bikwasị ya aka gị ka agwọ
ya, ka ọ dịkwa ndụ." **24** Ya mere, Jisọs soro ya gawa. Oke
igwe mmadụ sokwa ya na-akpagbu ya. **25** Ma otu nwanyị
nọkwa n'ebe ahụ, onye nọrịị na-arịa ọrịa oruru ọbara afọ
iri na abụọ. **26** Ọ taala ahụhụ dị ukwuu n'aka ndị dibịa,
mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama ọrịa ya ịdị mma,
ọ na-aga n'ihu ịdị njọ. **27** Ebe ọ nụrụla akụkọ banyere
Jisọs, o sooro igwe mmadụ ndị ahụ, sitere n'azụ metụ
uwe ya aka. **28** N'ihi na o kwuolarị n'ime obi ya sị, "Ọ
bụrụ nnọọ na m enwe ike metụ naanị uwe ya aka, a ga-
agwọkwa m." **29** Ngwangwa oruru ọbara ya kwụsịrị. Ọ
matakwara n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site
n'ọrịa ya. **30** N'otu oge ahụ Jisọs matara na ike esitela ya
n'ahụ pụọ. Ọ tụgharịrị gburugburu n'etiti igwe mmadụ
ahụ jụọ sị, "Onye metụrụ uwe m aka?" **31** Ndị na-eso ụzọ
ya sịrị, "Lee ọtụtụ igwe mmadụ gbara gị gburugburu, i
sikwa aṅaa na-ajụ, 'Onye metụrụ uwe m aka?'" **32** Ma
Jisọs gara n'ihu na-ele anya gburugburu ịhụ onye mere
ya. **33** Ma nwanyị ahụ, ebe ọ matara ihe mere n'ahụ ya,
bịara n'egwu n'ịma jijiji daa n'ụkwụ ya, gwa ya eziokwu
niile. **34** Ọ sịrị ya, "Ada m nwanyị, okwukwe gị agwọọla
gị. Laa n'udo nwerekwa onwe gị site n'ọrịa gị." **35** Mgbe
ọ ka nọ na-ekwu okwu, ụfọdụ ndị mmadụ sitere n'ụlọ
onyeisi ụlọ ekpere bịara sị, "Ada gị nwanyị anwụọla, olee
ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ọzọ?" **36** Ma ka ọ nụrụ
ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ụlọ ekpere ahụ sị ya,
"Atụla egwu, naanị kwere." **37** O kweghị ka onye ọbụla
ọzọ soro ya ma ọ bụghị Pita, na Jemis na Jọn nwanne
Jemis. **38** Mgbe ha bịarutere n'ụlọ onyendu ụlọ ekpere

ahụ, ọ nụrụ ụzụ hụkwa ọtụtụ mmadụ ka ha nọ na-akwa
akwa na-etikwa mkpu akwa. 39 Mgbe ọ batara, ọ sịrị ha,
“Gịnị mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa?
Nwatakịrị a anwụghị anwụ, ọ na-arahụ ụra!” 40 Ma ha
chịrị ya ọchị. Mgbe ọ chụpụsịrị ha niile n’ezi, ọ kpọọrọ
nne na nna nwantakịrị ahụ, na ndị ya na ha so, banye
n’ime ụlọ ebe nwantakịrị ahụ dina. 41 O jidere ya n’aka sị
ya, “Talita koum!” (nke pụtara, “Nwa agbọghọ nta, asị m
gị bilie!”). 42 Otu mgbe ahụ nwaagbọghọ nta ahụ biliri
ọtọ bido ijeghari (ọ gbara afọ iri na abụọ). Nke a jụrụ ha
niile anya nke ukwuu. 43 Ma ọ dọsiri ha aka na ntị ike, ka
ha ghara ịgwa onye ọbụla ihe mere. Ọ sịrị ha, “Nyenụ ya
nri ka o rie.”

6 Ọ sitere n’ebe ahụ pụọ laghachi n’obodo nke a mụrụ
ya. Ndị na-eso ụzọ ya sooro ya gaa. 2 N’ụbọchị izuike, ọ
banyere n’ụlọ ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru ọtụtụ ndị
gere ya ntị anya. Ha kwuru sị, “Ebee ka nwoke si mụta ihe
ndị a niile? Gịnịkwa bụ amamihe nke a e nyere ya? Lekwa
ọrụ ebube nke a ọ rụrụ? 3 Onye a ọ bụghị onye kapinta
ahụ? Ọ bụghị nwa Meri, bụrụkwa nwanne Jemis, Josef,
Judas na Saimọn? Ụmụnne ya ndị inyom ha esoghị anyị
nọrọ n’ebe a?” Iwe were ha n’ebe ọ nọ. 4 Ma Jisọs zara ha
sị, “Onye amụma adịghị enwe nsọpụrụ ọbụla n’obodo
a mụrụ ya, na n’etiti ndị ikwu ya na n’ezinaụlọ o siri
pụta.” 5 Ọ rụghị ọrụ ebube ọbụla n’ebe ahụ. Ihe o mere
bụ naanị ibikwasị mmadụ ole na ole ahụ na-esighị ike aka
n’isi gwọọ ha. 6 Enweghị okwukwe ha juru ya anya. O
jegharịkwara n’obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. 7
Ọ kpọrọ mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ya, nye ha ikike

zipụ ha, abụọ abụọ. O nyere ha ikike ịchụpụ mmụọ na-
adịghị ọcha. 8 Ndị a bụ iwu o nyere: “Unu ewerekwala
ihe ọbụla maka njem a, karịkwa mkpanaka. Unu ewela
achịcha, maọbụ akpa, unu etinyela ego ọbụla n’ime belịt
unu. 9 Yirinụ akpụkpọụkwụ unu, unu eyikwala karịa otu
uwe. 10 Mgbe ọbụla unu banyere n’ụlọ ọbụla, nọgidenụ
n’ebe ahụ ruo mgbe unu hapụrụ obodo ahụ. 11 Ma ọ
bụrụ na obodo ọbụla anabataghị unu maọbụ egeghị unu
ntị, kụchapụnụ aja dị n’ụkwụ unu mgbe unu na-apụ, ka
ọ bụrụ ihe ama megide ha.” 12 Ha pụrụ kwusara ndị
mmadụ ka ha chegharịa. 13 Ha chụpụrụ ọtụtụ mmụọ
ọjọọ, teekwa ọtụtụ ndị ahụ na-esighị ike mmanụ, gwọọ
ha. 14 Eze Herọd nụrụ akụkọ banyere ya, n’ihi na aha
Jisọs aghọọla okwu a kpụ n’ọnụ. Ụfọdụ na-asị, na ọ bụ
“Jọn omee baptizim; na e meela ka o site na ndị nwụrụ
anwụ bilie. Ọ bụkwa nke a mere ka ike ọrụ ebube ji dị
n’ime ya.” 15 Ndị ọzọ na-asị, “Ọ bụ Ịlaija.” Ma ndị ọzọkwa
kwuru na ọ bụ onye amụma dị ka otu n’ime ndị amụma
mgbe ochie. 16 Ma mgbe Herọd nụrụ nke a, ọ sịrị, “Jọn
onye ahụ m bipụrụ isi, emeela ka ọ site n’ọnwụ bilie!” 17
N’ihi na Herọd n’onwe ya nyererị iwu ka e jide Jọn kee ya
agbụ tụba ya n’ụlọ mkpọrọ. O mere nke a n’ihi Herodịas
bụrịị nwunye Filip nwanne ya, onye ọ kpọrọ dịka nwunye
ya. 18 N’ihi na Jọn gwara Herọd sị, “Ọ bụghị ihe ziri ezi
n’iwu ka ị kpọrọ nwunye nwanne gị nwoke.” 19 N’ihi ya
Herodịas bu iro n’obi megide Jọn na-achọkwa ụzọ igbu
ya, mana ọ pụghị ime nke a, 20 n’ihi na Herọd na-atụ
egwu ma na-echekwa Jọn, ebe ọ maara na ọ bụ onye ezi
omume na onye dị nsọ. Mgbe ọ nụrụ okwu ya, o nweghị

udo n’obi ma ige ya ntị na-amasị ya. **21** N’ikpeazụ, ohere
bịara mgbe Herọd kpọrọ oriri n’ụbọchị ncheta ọmụmụ ya
nye ndị ọkwa ha dị elu n’okpuru ọchịchị ya, ndịisi ndị
ọchịagha na ndị bụ ndị ndu n’obodo Galili. **22** Mgbe ada
Herodịas bịara tee egwu, obi tọrọ Herọd na ndị niile ọ
kpọrọ oriri ụtọ. Eze gwara nwaagbọghọ ahụ sị, “Rịọ m ihe
ọbụla ị chọrọ aga m enyekwa gị ya.” **23** O kwere ya nkwa
ṅụọkwa iyi sị, “Ihe ọbụla ị rịọrọ m aga m enye gị, ọ bụladị
ọkara alaeze m.” **24** Ọ jekwuru nne ya jụọ ya sị, “Gịnị
ka m ga-arịọ?” Ọ zara ya sị, “Isi Jọn omee baptizim.” **25**
Ngwangwa, ọ bịakwutere eze rịọ ya sị, “Achọrọ m ka i
nye m, ugbu a, n’ime efere, isi Jọn omee baptizim.” **26**
O wutere eze nke ukwuu, ma n’ihi iyi ọ ṅụrụ, na n’ihi
ndị ọ kpọrọ oriri, ọ chọghị ịjụ inye ya ihe ọ rịọrọ ya. **27**
Ngwangwa o zipụrụ onye agha na-eche nche nye ya iwu
ka ọ gaa bute isi Jọn. Ọ gara, bipụ isi Jọn n’ụlọ mkpọrọ, **28**
tinye isi ahụ n’ime efere butere nwaagbọghọ ahụ onye
nara ya bunye nne ya. **29** Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nụrụ
nke a, ha bịara buru ozu ya gaa lie. **30** Ndị ozi Jisọs gbara
ya gburugburu kọọrọ ya ihe niile ha mere, na ihe niile
ha kuziri. **31** N’oge ahụ, n’ihi na ọtụtụ ndị mmadụ na-
abịa na-apụkwa nke mere na ha enweghị ohere iri nri, ọ
sịrị ha, “Soronụ m, unu niile, ka anyị ga ebe dị jụụ, zuo
ike nwa oge nta.” **32** Ya mere ha pụrụ baa n’ime ụgbọ
mmiri gaa n’ebe ha ga-anọdụrụ naanị onwe ha. **33** Ma
ọtụtụ mmadụ ndị hụrụ ha mgbe ha na-apụ matara ha,
sitekwara n’obodo niile dị ebe ahụ gburugburu gbara ọsọ
gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndị na-eso ụzọ ya abịaruo.
34 Mgbe o sitere n’ụgbọ mmiri rịdata, ọ hụrụ oke igwe

mmadụ a ka ha zukọrọ. O nwere ọmịiko n’ebe ha nọ,
n’ihi na ha dị ka atụrụ na-enweghị onye na-azụ ha. Ọ
malitekwara izi ha ọtụtụ ihe. **35** N’oge a, ọchịchịrị ebidola
ịgba, n’ihi ya, ndị na-eso ụzọ ya bịara gwa ya, “Ebe a bụ
ọzara, chi ejiekwala. **36** Zilaga ndị a, ka ha gaa n’obodo
nta ndị dị gburugburu ebe a, zụtara onwe ha ihe ha ga-
eri.” **37** Ma ọ zara sị ha, “Nyenụ ha ihe ha ga-eri.” Ha
sịrị ya, “Anyị ga-eje ịzụta ogbe achịcha nke narị denarị
abụọ, iji nye ha ka ha rie?” **38** Ma ọ jụrụ ha sị, “Ogbe
achịcha ole ka unu nwere? Gaanụ chọpụta.” Mgbe ha
chọpụtasịrị, ha sịrị, “Ogbe achịcha ise na azụ abụọ.” **39**
Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadụ ahụ ka
ha nọdụ ala n’otu n’otu n’elu ahịhịa ndụ. **40** Ya mere, ha
nọdụrụ ala, iri mmadụ ise n’otu ebe, narị mmadụ n’ebe
ọzọ. **41** Ọ naara ogbe achịcha ise na azụ abụọ ndị ahụ,
welie anya ya elu, nye ekele. Ọ nyawara achịcha ahụ nye
ya ndị na-eso ụzọ ya ka ha kee ndị mmadụ ahụ. Otu aka
ahụkwa ọ nyawakwara azụ abụọ ahụ nyekwa ha niile. **42**
Ha niile riri rijuo afọ. **43** Ha tụtụkọtara iberibe achịcha na
azụ tụtụjuo nkata iri na abụọ. **44** Ọnụọgụgụ ndị nwoke
riri ogbe achịcha ahụ dị puku mmadụ ise. **45** Ngwangwa,
o mere ka ndị na-eso ụzọ ya banye n’ụgbọ mmiri buru
ya ụzọ gafee n’ofe nke ọzọ nke osimiri Betsaida, ebe ya
onwe ya nọdụrụ izilaga igwe mmadụ ahụ. **46** Mgbe ndị a
niile lachara, ọ rigooro n’elu ugwu ikpe ekpere. **47** Mgbe
uhuruchi bịara, ụgbọ mmiri ahụ nọ n’etiti osimiri, ma
naanị ya onwe ya nọ n’elu ala. **48** Mgbe ọ hụrụ na ha
nọ na nsogbu n’ihi na ikuku na-emegide ha, n’ihe dị
ka elekere atọ nke ụtụtụ, o bidoro ịga ije n’elu mmiri

ịbịakwute ha, ma o mere dị ka ọ chọrọ ịgafe ha. **49** Ma
mgbe ha hụrụ ya ka ọ na-aga ije n'elu osimiri, ha chere
na ọ bụ mmụọ, tie mkpu akwa. **50** N'ihi na ha niile hụrụ
ya, oke ụjọ tụkwara ha. Na-atụfughị oge, ọ gwara ha sị,
"Nweenụ obi ike! Ọ bụ m. Unu atụla egwu." **51** Emesịa, ọ
rịgokwuru ha n'ime ụgbọ mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku
ahụ dara juu. Ihe ndị a jukwara ha anya nke ukwuu. **52**
Obi ha mechiri emechi n'ihi na ha aghọtaghị ihe banyere
ọrụ ebube ogbe achịcha ndị ahụ. **53** Mgbe ha gafere n'ofe
nke ọzọ, ha rutere n'ala Genesaret ebe ha kedoro ụgbọ
ha. **54** Ma ngwangwa ha pụtara n'ụgbọ, ndị nọ n'ebe ahụ
matara onye ọ bụ. **55** Ha gbaara ọsọ gaa n'obodo nta niile
dị ebe ahụ gburugburu butere ya ndị ọrịa n'ute ebe ọbụla
ha nụrụ na ọ nọ. **56** Ebe ọbụla ọ bara, n'obodo ukwu
maọbụ na obodo nta, maọbụ n'ubi, ndị mmadụ na-ebute
ndị ọrịa nibe ha n'ahịa. Ha rịọrọ ya ka o kwere ka ha
metụ ọ bụladị ọnụnụ uwe ya aka; ndị niile metụrụ ya aka
nwetara ọgwụgwọ.

7 Mgbe ndị Farisii na ụfọdụ ndị ozizi iwu sitere Jerusalem
bịa gbara ya gburugburu, **2** ha hụrụ na ụfọdụ ndị na-
eso ụzọ ya ji aka na-adịghị ọcha, ya bụ aka a na-akwọghị
akwọ, na-eri nri. **3** Ndị Farisii na ndị Juu niile adịghị eri
nri ma ọ bụrụ na ha akwọghị aka, n'ihi na ha na-ejigidesi
aka ike n'ozizi na omenaala nke ndị okenye. **4** Mgbe ọbụla
ha si n'ahịa lọta, ha adịghị eri nri ma ọ bụghị ma ha
sachara onwe ha. Ha na-edebekwa ọtụtụ omenaala ndị
ọzọ dị ka ịsacha iko, na ite mmiri na ketụlụ. **5** Ya mere
ndị Farisii na ndị ozizi iwu jụrụ ya sị, "Gịnị mere ndị na-
eso ụzọ gị adịghị ebi n'usoro omenaala ndị okenye. Karịa

iji aka na-adịghị ọcha rie nri ha?” 6 Ọ sịrị ha, “Amụma
ahụ Aịzaya buru banyere unu ndị ihu abụọ bụ eziokwu;
dị ka e dere ya sị, “‘Ndị a ji egbugbere ọnụ ha na-asọpụrụ
m, ma obi ha dị anya n’ebe m nọ. 7 Ofufe ha na-efe m bụ
ihe efu, ozizi ha bụkwa ihe mmadụ nyere n’iwu.’ 8 Unu
atụfuola iwu Chineke ma jidesiekwa aka ike n’omenaala
nke mmadụ.” 9 Ma ọ gwakwara ha sị, “Unu nwere ụzọ
dị mma n’anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma
were omenaala unu dochie n’ọnọdụ ya. 10 N’ihi na Mosis
sịrị, ‘Sọpụrụ nne gị na nna gị,’na, ‘onye ọbụla kwujọrọ
nne maọbụ nna ya ka e gbuo ya.’ 11 Ma unu na-asị, na ọ
bụrụ na mmadụ asị nne ya maọbụ nna ya, ‘Ihe ọbụla bụ
nke ị gara erite n’aka m bụ kọban,’ (nke pụtara onyinye
dịrị Chineke). 12 N’ụzọ dị otu a, unu na-akwagide ndị
mmadụ ka ha hapụ inyere nne na nna ha aka. 13 N’ụzọ
dị otu a, unu na-eme okwu Chineke ka ọ bụrụ ihe efu,
site n’omenaala unu nke unu nyefere n’aka ndị ọzọ. Ọ
dịkwa ọtụtụ ihe ndị ọzọ dị ka nke a unu na-eme.” 14
Ọzọkwa, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ sị ha, “Geenụ m ntị
onye ọbụla, ma ghọtakwanụ nke a. 15 Ọ dịghị ihe ọbụla
banyere n’ime mmadụ pụrụ imerụ mmadụ, kama ihe na-
emerụ mmadụ bụ ihe ahụ na-esite n’ime ya na-apụta.” 16
Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ. 17 Mgbe ọ hapụrụ
igwe ndị mmadụ ahụ banye n’ime ụlọ, ndị na-eso ụzọ
ya jụrụ ya maka ilu a. 18 Ọ sịrị ha, “Unu ọ ka dị ka ndị
na-enweghị nghọta? Ọ bụ unu aghọtaghị na ihe ọbụla
banyere n’ime mmadụ apụghị imerụ ya. 19 N’ihi na ihe dị
otu a anaghị abanye n’obi ha, kama ọ na-abanye n’ime
afọ ha, si n’ebe ahụ a nyụpụ ya n’ụlọ nsị.” (Site n’ikwu

otu a, o mere ka ihe oriri niile dị ọcha.) **20** Ọ sịkwara, "Ọ
bụ ihe sitere n'ime mmadụ pụta na-emerụ ya. **21** N'ihi na
ọ bụ n'ime obi mmadụ ka echiche ọjọọ niile si apụta, ya
na ịkwa iko niile dị iche iche, izu ohi, igbu mmadụ, **22**
ịkwa iko nke ndị nwere di na nwunye, ọchịchọ ịdọtara
onwe gị ihe ndị ọzọ nwere, ekworo, aghụghọ niile, adịghị
ọcha niile, inwe anya ụfụ n'ebe ndị ọzọ nọ, nkwulu niile,
nganga na enweghị uche ọbụla. **23** Ihe ọjọọ ndị a niile
na-esite n'ime mmadụ a pụta. Ha bụkwa ihe na-emerụ
mmadụ." **24** Ọ hapụrụ ebe ahụ gaa n'akụkụ obodo Taịa.
N'ebe ahụ ọ banyere n'ime otu ụlọ. Ma o nwekwaghị ike
izo onwe ya, n'agbanyeghị na ọ chọghị ka a mata na ọ
nọ ebe ahụ. **25** Ngwangwa, otu nwanyị nwere otu nwa
nwanyị ntakịrị nke mmụọ na-adịghị ọcha bi n'ime ya
nụrụ maka ya, ọ bịara daa n'ụkwụ ya. **26** Nwanyị a bụ
onye Griik a mụrụ n'akụkụ Sairo-Fonisia. Ọ rịọrọ ya ka ọ
chụpụrụ ya mmụọ ọjọọ ahụ bi n'ime nwa ya nwanyị. **27** Ọ
sịrị ya, "Hapụ ka ụmụntakịrị buru ụzọ rie ihe, n'ihi na o
zighị ezi na a ga-ewere nri ụmụntakịrị tụpụrụ nkịta." **28**
Ma ọ zaghachiri ya sị, "Onyenwe m, ma ụmụ nkịta na-
erikwa iberibe nri ụmụntakịrị si na tebul tụpụ n'ala."
29 Mgbe ahụ, ọ sịrị ya, "Nwanyị, ị zara nke ọma, n'ihi
ọsịsa gị, laa, mmụọ ọjọọ ahụ ahapụla nwa gị nwanyị ugbu
a." **30** Ọ laghachiri n'ụlọ ya, hụ nwantakịrị ahụ ka o dina
n'elu ihe ndina, mmụọ ọjọọ ahụ apụọkwala. **31** Emesịa, ọ
hapụrụ akụkụ Taịa gabiga Saịdọn bịaruo n'osimiri Galili
ruo n'obodo ndị dị na Dekapọlịs. **32** Ha duteere ya otu
nwoke ntị chịrị, nke na-asụkwa oke nsụ. Ha rịọrọ ya ka o
bikwasị ya aka. **33** O duuru ya pụọ n'ebe igwe mmadụ

ahụ nọ, rụnye ya mkpịsịaka n'ime ntị ya abụọ. Mgbe ahụ
ọ gbụpụkwara ọnụ mmiri metụkwa ya aka n'ire. 34 O
leliri anya n'eluigwe sụọ ude sị ya, "Ef fata," nke pụtara
"Meghee!" 35 Ngwangwa, ntị ya meghere, a tọpụkwara
ire ya, ọ malite ikwu okwu nke ọma. 36 Jisọs nyere ha iwu
ka ha ghara ịgwa onye ọbụla, ma mgbe ọ na-eme nke a
ha gara n'ihu na-akọsa ya ebe niile. 37 Ọ tụrụ ha n'anya
nke ukwuu, ha kwuo sị, "O meela ihe niile nke ọma. Ọ na-
eme ka ọ bụladị ndị ntị chiri nụ ihe, ma mee ka ndị ogbi
kwuo okwu."

8 N'oge ahụ, igwe mmadụ ọzọ zukọrọ. Ebe ha na-enweghị
ihe ha ga-eri, ọ kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya sị ha, 2 "Enwere
m ọmịiko n'ebe igwe mmadụ ndị a nọ. Nke a na-eme
ya ụbọchị atọ anyị na ha nọ. Ugbu a, ha enweghị ihe
ha ga-eri. 3 Ọ bụrụ na m ezilaga ha n'ụlọ ha, ụfọdụ
n'ime ha ga-ada n'ụzọ n'ihi agụụ. N'ihi na ụfọdụ ha si
n'ebe dị anya bịa." 4 Ndị na-eso ụzọ ya zara ya, "Ebee ka
mmadụ ga-achọta achịcha ga-ezuru ndị a n'ime ọzara
a?" 5 Jisọs jụrụ ha sị, "Ogbe achịcha ole ka unu nwere?"
Ha zara sị, "Asaa." 6 Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha
nọdụ ala. O weere ogbe achịcha asaa ahụ kpee ekpere. Ọ
nyawasịrị ha, nye ha ndị na-eso ụzọ ya ka ha kee igwe
mmadụ ahụ niile. Ha kekwara ya nye igwe mmadụ ahụ. 7
Ha nwekwara azụ ole na ole. O weere ya kpee ekpere,
ọ gwara ha ka ha kesaakwa ya. 8 Ha riri, rijuo afọ. Ha
tụtụkọtara iberibe achịcha dafuru n'ebe ndị a nọ rie nri.
Ha tụtụjuru nkata asaa. 9 Ndị riri nri a ruru ihe dịka puku
mmadụ anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha. 10 Ngwangwa, ya na
ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ụgbọ mmiri gaa n'akụkụ

obodo Dalmanuta. 11 Ndị Farisii bịakwutere ya malite
nrụrịta ụka, na-achọ ihe ịrịbama si n'eluigwe, iji nwalee
ya. 12 Ọ sụrụ ude nke ukwuu n'ime onwe ya sị, "Gịnị
mere ọgbọ a ji achọ ihe ịrịbama? N'ezie, n'ezie, agwa
m unu, o nweghị ihe ịrịbama a ga-egosi ọgbọ a." 13 Ọ
hapụrụ ha n'ebe ahụ banyekwa n'ụgbọ mmiri ọzọ, ịgafe
n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ. 14 Ndị na-eso ụzọ ya chefuru
iwere achịcha. Ọ bụ naanị otu ogbe achịcha fọdụụrụ ha
n'ime ụgbọ. 15 Ọ dọrọ ha aka na ntị sị, "Kpacharanụ anya.
Lepụnụ anya maka ihe na-eko achịcha ndị Farisii na nke
Herọd." 16 Ha kparịtara ụka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ bụ
n'ihi na anyị enweghị achịcha." 17 Mgbe Jisọs ghọtara
isi mkparịta ụka ha, ọ jụrụ ha sị, "Gịnị mere unu ji na-
ekwu okwu maka enweghị achịcha? Ọ pụtara na unu
adịghị ahụ maọbụ aghọta? Obi unu o siri ike? 18 Unu
nwere anya nke na-adịghị ahụ ụzọ? Unu nwere ntị ma
unu adịghị anụ ihe? Ọ ga-abụ na unu adịghị echeta? 19
Mgbe m ji ogbe achịcha ise zụọ puku mmadụ ise, iberibe
achịcha juru nkata ole ka unu tụtụkọtara?" Ha zara sị ya,
"Nkata iri na abụọ." 20 "Mgbe m ji ogbe achịcha asaa
zụọ puku mmadụ anọ, iberibe achịcha juru nkata ole ka
unu tụtụkọtara?" Ha zara sị ya, "Nkata asaa." 21 Ọ sịrị
ha, "Unu ka nọ na-enweghị nghọta?" 22 Mgbe ha ruru
Betsaida, ụfọdụ mmadụ kpọtaara ya otu onye ìsì rịọọ
ya ka o metụ ya aka, 23 Ọ duuru onye ìsì ahụ n'aka pụọ
n'azụ obodo. Mgbe ahụ, ọ gbụsara ọnụ mmiri n'anya
ya metụkwa ya aka n'anya. Ọ jụrụ ya sị, "Ị na-ahụ ihe
ọbụla?" 24 Nwoke ahụ leliri anya elu ma sị, "Ana m ahụ
ndị mmadụ ma ha dị ka osisi na-agaghari agaghari." 25

Nke ugboro abụọ Jisọs metụkwara ya aka n’anya, mgbe
ahụ anya ya meghere. O bidoro ịhụ ihe niile nke ọma. **26**
Ọ zilagara ya ụlọ ya sị ya, “Abanyekwala n’ime obodo.” **27**
Mgbe ahụ Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya gara n’obodo nta ndị
ọzọ dị gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n’ụzọ,
ọ jụrụ ndị na-eso ụzọ ya sị, “Onye ka ndị mmadụ na-asị
na m bụ?” **28** Ha zara ya sị, “Ụfọdụ na-asị na ị bụ Jọn
omee baptizim, ndị ọzọkwa sị na ị bụ Ịlaịja maọbụ otu
n’ime ndị amụma.” **29** Ma ọ jụrụ ha sị, “Ma unu onwe
unu, ọ bụ onye ka unu na-asị na m bụ?” Pita zara sị, “Ị
bụ Kraịst ahụ.” **30** Ọ dọrọ ha aka na ntị sị ha agwakwala
onye ọbụla ihe banyere ya. **31** Emesịa, o bidoro izi ha
ihe na Nwa nke Mmadụ aghaghị ịhụ ọtụtụ ahụhụ dị iche
iche, ndị okenye, na ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu ga-
ajụ ya, na aghaghị igbu ya, ma ọ ga-ebili n’ọnwụ mgbe
ụbọchị nke atọ gasịrị. **32** Ọ gwaghere ha ihe ndị a ọnụ. Ma
Pita kpọọrọ ya pụọ n’otu akụkụ, bido ịbara ya mba. **33** Ma
ọ tụgharịrị lee ndị na-eso ụzọ ya anya, baara Pita mba sị
ya, “Si n’ebe m nọ pụọ ekwensu! Ihe ị na-eche echiche ya
abụghị uche Chineke, ha bụ echiche mmadụ.” **34** Mgbe
ahụ, ọ kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya na igwe mmadụ ahụ. Ọ
gwara ha sị, “Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ iso m, ya gụọ
ndụ ya dị ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro
m n’azụ. **35** N’ihi na onye na-azọ ndụ ya ka ọ ga-efunarị,
ma onye ọbụla gụrụ ndụ ya dị ka ihe furu efu n’ihi m, na
n’ihi oziọma m, ga-azọpụta ya. **36** Uru gịnị ka ọ ga-abara
mmadụ, iritecha ụwa niile n’uru ma tufuo ndụ ha? **37** Ọ dị
ihe ọzọ dị n’ụwa mmadụ nwere ike iji gbanwere ndụ ya?
38 Ọ bụrụ na ihere na-eme onye ọbụla n’ihi m na n’ihi

okwu m n'ụwa ọjọọ a, na n'ụwa mmehie a, ihere onye
ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadụ, mgbe ọ ga-abịaghachi
n'ebube nke Nna ya, ya na ndị mmụọ ozi dị nsọ."
9 Ma ọ gwara ha sị, "N'ezie asị m unu, ụfọdụ n'ime ndị
guzo n'ebe a, agaghị edetụ ọnwụ ire tupu ha ahụ alaeze
Chineke mgbe ọ ga-abịa n'ike." **2** Mgbe ụbọchị isii gasịrị,
Jisọs kpọọrọ Pita na Jemis na Jọn, duru ha rigoro n'elu
ugwu dị elu. N'ebe ahụ ka ha nọdụrụ naanị ha. N'ebe ahụ,
a gbanwere ọdịdị ya n'ihu ha. **3** Uwe ya na-enwu ọcha
karịa ụdị ọcha ọbụla anya hụrụla. Ọ dịkwa ọcha karịa
nke onye ọbụla n'ụwa nwere ike ime ka ihe dị ọcha. **4**
Ha hụrụ Ịlaija na Mosis ka ha pụtara soro Jisọs na-ekwu
okwu. **5** Pita gwara Jisọs sị, "Onye ozizi, ọ dị mma ka anyị
nọdụ n'ebe a. Ka anyị wuo ụlọ ikwu atọ. Otu ga-abụ nke
gị, otu a bụrụ nke Mosis, nke ọzọkwa a bụrụ nke Ịlaija."
6 (Ọ makwaghị ihe ọ ga-ekwu n'ihi na oke egwu tụrụ
ha.) **7** Mgbe ahụ, igwe ojii pụtara kpuchie ha. Olu sitere
n'igwe ojii ahụ daa sị, "Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ
n'anya. Geenụ ya ntị." **8** Na mberede, mgbe ha lere anya
gburugburu, ọ dịkwaghị onye ọzọ ha hụrụ, karịa naanị
Jisọs. **9** Mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere
ha iwu ka ha ghara ịgwa onye ọbụla ihe ha hụrụ, tutu
ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi n'ọnwụ bilie. **10** Ha
zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwurịtara okwu na-
atule ihe isi n'ọnwụ bilie pụtara. **11** Ma ha jụrụ ya sị,
"Gịnị mere ndị ozizi iwu jiri sị na Ịlaija aghaghị ibu ụzọ
bịa?" **12** Ọ gwara ha sị, "Ọ bụ ezie, Ịlaija ga-ebu ụzọ bịa,
na-emekwa ka ihe dị ka ọ dị na mbụ. Ma gịnị mere e jiri
dee na Nwa nke Mmadụ ga-ahụ ọtụtụ ahụhụ, bụrụkwa

onye a jụrụ ajụ? **13** Ka m gwa unu, Ịlaija abịalarị. Ma ha
mesokwara ya mmeso otu ha chọrọ dị ka e dere banyere
ya." **14** Mgbe ha bịarutere n'ebe ndị na-eso ụzọ ya nọ,
ha hụrụ oke igwe mmadụ ka ha gbara ha gburugburu,
hụkwa ụfọdụ ndị ozizi iwu ka ha na ha na-arụrịta ụka. **15**
Ngwangwa, mmadụ ahụ niile hụrụ ya, ụdịdị ya juru ha
anya. Ha gbaara ọsọ gaa kelee ya. **16** Ọ jụrụ ha sị, "Unu na
ha ọ na-arụrịta ụka banyere gịnị?" **17** Otu onye n'ime
igwe mmadụ ahụ zara ya sị, "Onye ozizi akpọtaara m gị
nwa m nwoke, nke mmụọ ọjọọ bi n'ime ya, nke mekwara
ka ọ daa ogbi. **18** Mgbe ọbụla mmụọ ọjọọ ahụ malitere
isogbu ya, ọ na-atụda ya n'ala. Mgbe ahụ, ọ na-agbọ ụfụfụ
n'ọnụ ya, na-ata ikikere eze, anụ ahụ ya na-esikwa ike.
Arịọrọ m ndị na-eso ụzọ gị ka ha chụpụ mmụọ ọjọọ a, ma
ha enweghị ike." **19** Ọ zaghachiri ha sị, "Unu ọgbọ na-
enweghị okwukwe. Ruo ole mgbe ka mụ na unu ga-anọ?
Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpọtaranụ m ya!" **20**
Ya mere, ha kpọtaara ya nwata ahụ. Mgbe mmụọ ọjọọ ahụ
hụrụ ya, ngwangwa, o nugharịrị nwata ahụ nke ukwuu,
ọ daa n'ala na-atụrụ onwe ya n'ala, na-agbọkwa ụfụfụ
n'ọnụ ya. **21** Jisọs jụrụ nna nwata ahụ sị, "Olee mgbe ihe a
bidoro?" Ọ zara sị, "Site na mgbe ọ bụ nwata nta. **22** Ọ
na-eme ya ka ọ daba n'ọkụ, maọbụ na mmiri, ka ọ laa
ya n'iyi. Ọ bụrụ na ọ dị ihe i nwere ike ime, biko meere
anyị ebere, nyere anyị aka." **23** Jisọs sịrị ya, "'Ọ bụrụ na i
nwere ike'? Ihe niile pụrụ ime n'ebe onye kwere ekwe
nọ." **24** Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu sị, "Ekweere
m, biko nyere ekweghị ekwe m aka!" **25** Mgbe Jisọs hụrụ
na igwe mmadụ na-agba ọsọ na-abịa n'ebe ahụ, ọ baara

mmụọ ahụ na-adịghị ọcha mba sị, “Gị mmụọ ọjọọ ntị ike
na ịda ogbi, ana m enye gị iwu, site n’ime nwata a pụta!
Abanyekwala n’ime ya ọzọ!” 26 O tiri mkpu n’oke olu,
nugharịa nwata ahụ nke ukwuu ma site n’ime ya pụta.
Nwata ahụ tọgbọrọ n’ala dị ka onye nwụrụ anwụ nke
mere na ndị niile nọ n’ebe ahụ sịrị, “Ọ nwụọla!” 27 Ma
Jisọs jidere ya n’aka selite ya elu, mee ka o guzo n’ụkwụ
ya. O guzokwara. 28 Ma mgbe ọ banyere n’ime ụlọ ndị na-
eso ụzọ ya jụrụ ya na nzuzo sị, “Gịnị mere o jiri siere anyị
ike ịchụpụ ya?” 29 Ọ sịrị ha, “Ọ bụ naanị site n’ike ekpere
ka a pụrụ ịchụpụ ụdị a.” 30 Ha siri n’ebe ahụ pụọ gafee
Galili. Ọ chọghị ka onye ọbụla mata maka ya, 31 n’ihi na ọ
na-ezi ndị na-eso ụzọ ya ihe. Ọ sịrị ha, “A ga-arara Nwa
nke Mmadụ nye n’aka ụmụ mmadụ, ha ga-egbukwa ya
ma ọ ga-ebili n’ọnwụ mgbe mkpụrụ ụbọchị atọ gasịrị.” 32
Ma ha aghọtaghị ihe ọ na-agwa ha. Egwu tụkwara ha ị
jụ banyere ya. 33 Emesịa, ha bịaruru Kapanọm. Mgbe ọ
banyere n’ụlọ, ọ jụrụ ha sị, “Gịnị ka unu na-arụrịta ụka
banyere ya n’okporoụzọ?” 34 Ma ha gbara nkịtị, n’ihi
na ha rụrịtara ụka n’okporoụzọ banyere onye dị ukwuu
karịa ibe ya. 35 Ọ nọdụrụ ala kpọọ mmadụ iri na abụọ
ahụ, sị ha, “Ọ bụrụ na onye ọbụla chọrọ ịbụ onye mbụ, ọ
ghaghị ịbụ onye ikpeazụ, bụrụkwa onye na-ejere mmadụ
niile ozi.” 36 Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakịrị mee ka o
guzoro n’etiti ha. O kuuru nwata ahụ n’aka ya sị ha, 37
“Onye ọbụla nabatara otu n’ime ụmụntakịrị ndị a n’aha
m, na-anabata m. Ma onye ọbụla nabatara m, ọ bụghị
m ka ọ nabatara, kama ọ na-anabata onye zitere m.” 38
Jọn sịrị ya, “Onye ozizi, anyị hụrụ otu onye na-achụpụ

mmụọ ọjọọ n’aha gị, ma anyị gbalịrị igbochi ya n’ihi na
ọ bụghị otu onye n’ime anyị.” **39** Ma Jisọs gwara ha sị,
“Unu egbochila ya, n’ihi na onye ọbụla ji aha m na-arụ
ọrụ ebube agaghị ekwu okwu ọjọọ megide m. **40** N’ihi
na onye ọbụla na-adịghị emegide anyị dịnyeere anyị.
41 N’eziokwu asị m unu, onye ọbụla ga-ekunye unu otu
iko mmiri n’aha m, n’ihi na unu bụ ndị nke Kraịst, ga-
anatakwa ụgwọ ọrụ ya. **42** “Ọ bụrụkwa na onye ọbụla
emee ka otu n’ime ndị a dị nta kweere na m jehie, ọ ga-
akara onye ahụ mma ma ọ bụrụ na e kenyere nkume
igwe nri buru ibu n’olu ya, tụnye ya n’ime oke osimiri. **43**
Ọ bụrụ na aka gị na-eme ka i jehie, gbupụ ya. Ọ ga-akara
gị mma inwe ọrụsị baa na ndụ karịa inwe aka abụọ banye
n’ọkụ ala mmụọ, ebe ọkụ ya na-adịghị anyụ anyụ; **(Geenna
g1067)** **44** ebe “‘ikpuru ya na-adịghị anwụ anwụ, ọkụ ya
adịghị anyụkwa anyụ.’ **45** Ọ bụrụ na ụkwụ gị na-eme ka i
jehie, gbupụ ya, tufukwaa ya, n’ihi na ọ ga-akara gị mma
ịba na ndụ na ngwụrọ karịa inwe ụkwụ abụọ a tụnye
gị n’ọkụ ala mmụọ; **(Geenna g1067)** **46** ebe “‘ikpuru ya na-
adịghị anwụ anwụ, ọkụ ya adịghị anyụkwa anyụ.’ **47** Ọ
bụrụ na anya gị na-eme ka i jehie, ghụpụ ya. Ọ ga-akara
gị mma na i nwere otu anya baa n’alaeze Chineke, karịa
inwe anya abụọ a tụnye gị n’ọkụ ala mmụọ, **(Geenna g1067)**
48 ebe “‘ikpuru ya na-adịghị anwụ anwụ, ọkụ ya adịghị
anyụkwa anyụ.’ **49** A ga-eji ọkụ nụchaa onye ọbụla dị ka
nnu. **50** “Nnu dị mma, ma ọ bụrụ na ọ dịghị atọkwa ụtọ,
olee ka ị ga-esi mee ka ọ tọọ ụtọ ọzọ? Ya mere, nweenụ
nnu n’ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n’udo.”

10 Ọ hapụrụ ebe ahụ gaa n'obodo ndị dị na
mpaghara Judịa ma gafeekwa n'ofe Jọdan. Igwe mmadụ
bịakwutekwara ya, ọzọ, dị ka o si emekwa, o ziri ha ihe. **2**
Ụfọdụ ndị Farisii bịara, ma n'ihi ị nwalee ya, ha jụrụ ya sị,
"O ziri ezi n'iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alụkwaghị m?"
3 Ma ọ zara ha sị, "Gịnị ka Mosis nyere unu n'iwu?" **4** Ha
sịrị, "Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alụkwaghị
m, nye nwunye ya ma zilaga ya." **5** Jisọs sịrị ha, "Ọ bụ n'ihi
na obi unu siri ike nke ukwuu ka o ji deere unu iwu a. **6**
Ma na mmalite nke okike ụwa, Chineke 'kere ha nwoke
na nwanyị.' **7** 'N'ihi nke a ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na
nna ya e jikọta ya na nwunye ya. **8** Ha abụọ ga-abụ otu
anụ ahụ.'Ya mere, ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama
otu anụ ahụ. **9** Ya mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ
ọbụla atọsala ya." **10** Mgbe ha banyere n'ụlọ, ndị na-eso
ụzọ ya jụrụ ya ọzọ ihe banyere okwu a. **11** Ọ sịrị ha, "Onye
ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m ma lụrụ nwanyị ọzọ
na-eme mmehie ịkwa iko megide ya. **12** Ma ọ bụrụ na
nwanyị ọbụla agbaa dị ya alụkwaghị m ma lụrụ nwoke
ọzọ, ọ na-emekwa mmehie ịkwa iko." **13** Ndị mmadụ na-
ekutere ya ụmụntakịrị ka o metụ ha aka, ma ndị na-eso
ụzọ ya baara ha mba. **14** Ma mgbe Jisọs hụrụ nke a, iwe
were ya nke ukwuu, ọ sịrị ha, "Hapụnụ ụmụntakịrị ka
ha bịakwute m. Unu egbochikwala ha. N'ihi na alaeze
Chineke bụ nke ndị dị otu a. **15** N'eziokwu asị m unu,
onye ọbụla nke na-agaghị anabata alaeze Chineke dị ka
nwantakịrị agaghị aba n'ime ya." **16** Mgbe ahụ, o kuuru
ha n'aka ya, bikwasị ha aka ya abụọ ma gọzie ha. **17** Mgbe
ọ na-ebili njem, otu nwoke gbaara ọsọ bịa gbuo ikpere

n’ihu ya. Ọ jụrụ ya sị, “Ezi onye ozizi ọma, gịnị ka m ga-
eme ka m keta ndụ ebighị ebi?” (aiōnios g166) 18 Jisọs sịrị
ya, “Gịnị mere i ji akpọ m ezi mmadụ? Ọ dịghị onye ọbụla
bụ ezi mmadụ ma ọ bụghị naanị Chineke. 19 Ị maara ihe
niile enyere n’iwu: ‘Egbula mmadụ, a kwala iko, e zula
ohi, a gbala ama ụgha, a ghọgbula mmadụ ibe gị, sọpụrụ
nne na nna gị.’” 20 Ọ sịrị ya, “E, onye ozizi, Edebezuchaala
m ha niile siterị na mgbe m bụ nwata.” 21 Jisọs lere ya
anya, hụ ya n’anya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya sị, “Ọ fọdụrụ
naanị otu ihe ị ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere,
nyekwa ndị ogbenye ego i retara. I mesịa nke a, ị ga-enwe
akụ n’eluigwe. Mgbe ahụ bịaghachi soro m.” 22 Mgbe ọ
nụrụ okwu a, ihu ya gbarụrụ. O sitere n’ebe ahụ pụọ na
mwute, n’ihi na ọ bụ ọgaranya nke nwere ọtụtụ akụnụba.
23 Jisọs legharịrị anya gwa ndị na-eso ụzọ ya sị, “Lee ka o
si bụrụ ihe rara ahụ na onye ọgaranya ga-abanye n’alaeze
Chineke.” 24 Okwu ya tụrụ ndị na-eso ụzọ ya n’anya,
ma Jisọs gwakwara ha ọzọ sị, “Ụmụntakịrị, ọ bụ nnọọ
ihe rara ahụ ịbanye n’alaeze Chineke. 25 Ọ dịrị ịnyịnya
kamel mfe isite n’anya agịga gafee, karịa onye ọgaranya
ịbanye n’alaeze Chineke.” 26 Okwu a jubigara ha anya
oke. Ha jụrịtara ibe ha sị, “Onye kwanụ ka a ga-azọpụta?”
27 Ma Jisọs lere ha anya sị ha, “N’ebe mmadụ nọ, ọ bụ
ihe rara ahụ. Ma n’ebe Chineke nọ, ihe niile dị mfe. Ọ
dịghị ihe rara Chineke ahụ ime.” 28 Pita malitere ịgwa ya
sị, “Anyị ahapụla ihe niile soro gị!” 29 Jisọs sịrị, “N’ezie,
n’ezie, agwa m unu, ọ dịghị onye ọbụla hapụrụ ụlọ ya,
maọbụ ụmụnne ya ndị nwoke, maọbụ ụmụnne ya ndị
nwanyị, maọbụ nne ya, maọbụ nna ya, maọbụ ụmụntakịrị

ya, maọbụ ala ubi ya n'ihi m, na n'ihi oziọma a, 30 nke
na-agaghị anataghachikwa n'ụwa a, ụlọ, ụmụnne ndị
nwoke, ụmụnne ndị nwanyị, nne, ụmụaka na ala ubi,
tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu narị karịa ihe niile
nke ọ hapụrụ. Ọ ga-anatakwa ndụ ebighị ebi n'ụwa ọzọ.
(aiōn g165, aiōnios g166) 31 Ma ọtụtụ ndị bu ụzọ ga-abụ ndị
ikpeazụ, ma ọtụtụ ndị ikpeazụ ga-abụkwa ndị bu ụzọ." 32
Ha nọ n'ụzọ na-aga Jerusalem, ma Jisọs nọ n'ihu ha, nke a
juru ndị na-eso ụzọ ya n'anya. Otu a kwa, ndị mmadụ
niile na-abịa ha n'azụ tụkwara egwu. Ọzọkwa, ọ kpọpụrụ
mmadụ iri na abụọ ahụ n'akụkụ, malite ịgwa ha ihe gaje
ịdakwasị ya. 33 Ọ sịrị, "Leenụ, anyị na-aga Jerusalem, ebe
a ga-arara Nwa nke Mmadụ nyefee n'aka ndịisi nchụaja
na ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ, nyefekwa ya
n'aka ndị mba ọzọ. 34 Ha ga-akwa ya emo, gbụsakwa
ya ọnụ mmiri asụ, pịa ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe
ụbọchị atọ gasịrị, ọ ga-esite n'ọnwụ bilie." 35 Jemis na
Jọn ụmụ Zebedi bịakwutere ya. Ha sịrị ya, "Onye ozizi,
anyị chọrọ ka i meere anyị ihe ọbụla anyị rịọrọ." 36 Ọ sịrị
ha, "Gịnị ka unu chọrọ ka m meere unu?" 37 Ha sịrị ya,
"Kwere ka otu onye n'ime anyị nọrọ n'aka nri gị, onye
nke ọzọ n'aka ekpe gị n'ime ebube gị." 38 Ma Jisọs sịrị
ha, "Unu amataghị ihe unu na-arịọ. Unu pụrụ ịṅụ iko
ahụ mụ onwe m ga-aṅụ maọbụ bụrụ ndị a ga-eme ụdị
baptizim a ga-eme m?" 39 Ha zaghachiri ya, "Anyị pụrụ."
Jisọs sịrị ha, "Unu ga-aṅụ iko m ga-aṅụ, a ga-emekwa
unu baptizim nke a ga-eme m. 40 Ma ịnọdụ n'aka nri m
maọbụ n'aka ekpe m abụghị ihe dịrị m inye, kama ọnọdụ
ndị a dịịrị ndị a kwadooro ha." 41 Mgbe mmadụ iri ndị

ọzọ nụrụ nke a, iwe jupụtara ha obi n’ihi Jemis na Jọn. 42
Ma Jisọs kpọkọtara ha niile sị ha, “Dị ka unu onwe unu
maara, ndị eze nke ndị mba ọzọ, na ndị a maara aha ha,
na-eji aka ike na-achị ndị nọ n’okpuru ha. 43 Ma n’etiti
unu ọ gaghị adị otu a. Kama onye ọbụla chọrọ ịdị ukwuu
n’etiti unu ga-abụ onye na-ejere unu ozi. 44 Onye ọbụla
nke chọrọ ịbụ onye mbụ n’etiti unu, ga-abụ ohu mmadụ
niile. 45 N’ihi na Nwa nke Mmadụ abịaghị ka e jeere ya
ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndụ ya ka ọ bụrụ ihe
mgbapụta nke ọtụtụ mmadụ.” 46 Mgbe ha ruru Jeriko,
dị ka Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya na ọtụtụ igwe mmadụ
sitere n’obodo Jeriko na-apụ, otu nwoke kpuru ìsì aha ya
bụ Batimiọs (aha ya pụtara “nwa nwoke Timiọs”), onye
arịrịọ nọdụrụ ala n’akụkụ ụzọ. 47 Mgbe ọ nụrụ na ọ bụ
Jisọs onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asị,
“Jisọs, nwa Devid, meere m ebere!” 48 Ọtụtụ mmadụ bara
ya mba ka o mechie ọnụ. Ma ọ nọgidesịrị ike na-eti mkpu
na-asị, “Nwa Devid, meere m ebere!” 49 Jisọs kwụsịrị
kwuo sị, “Kpọọnụ ya.” Ya mere ha kpọrọ onye ìsì ahụ, sị
ya, “Mesaa ihu gị bilie n’ụkwụ gị, ọ na-akpọ gị.” 50 Ọ
tufuru uwe mwụda ya, wulie n’ụkwụ ya, bịakwute Jisọs.
51 Jisọs sịrị ya, “Gịnị ka ị chọrọ ka m meere gị?” Onye ìsì
ahụ sịrị ya, “Onye ozizi m, achọrọ m ka m hụ ụzọ.” 52
Jisọs sịrị ya, “Laa, okwukwe gị azọpụtala gị.” N’otu oge
ahụ, o bidoro ịhụ ụzọ, sorokwa ya gawa n’ụzọ ahụ.

11 Mgbe ha na-abịaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji
na Betani n’Ugwu Oliv. Jisọs zipụrụ mmadụ abụọ n’ime
ndị na-eso ụzọ ya. 2 Ọ gwara ha sị, “Gaanụ n’ime obodo
nta dị n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-

ahụ nwa ịnyịnya e kedoro n'ebe ahụ nke onye ọbụla na-
arịkwasịbeghị n'elu ya. Tọpụnụ ya n'agbụ, kpụtaranụ m
ya. 3 Ọ bụrụ na onye ọbụla asị unu, 'Gịnị mere unu ji
na-atọpụ ya n'agbụ?' sịnụ onye ahụ, 'Ọ dị Onyenwe anyị
mkpa, ọ ga-akpụghachitekwa ya ngwangwa.'" 4 Ha ruru
ma hụ otu nwa ịnyịnya e kedoro n'akụkụ ụzọ, n'ihu otu
ụlọ nke dị n'ama. Dị ka ha na-atọpụ ya, 5 ụfọdụ mmadụ
guzo n'ebe ahụ sịrị ha, "Gịnị ka unu na-eme, unu na-
atọpụ nwa ịnyịnya a?" 6 Ha gwara ha ihe Jisọs kwuru, ha
hapụkwara ha ka ha tọrọ ịnyịnya ibu ahụ. 7 Ha kpụtaara
Jisọs nwa ịnyịnya ahụ, ma wụkwasịkwa uwe ha n'elu
ya, ọ nọkwasịrị n'elu ya. 8 Ọtụtụ mmadụ tụsara uwe ha
n'okporoụzọ, ma ndị ọzọ tụsara alaka osisi ha gbutere
n'ọhịa. 9 Ndị na-aga n'ihu na ndị na-esokwa n'azụ, tiri
mkpu na-asị, "Hozanna!" "Onye a gọziri agọzi ka onye
ahụ bụ nke na-abịa n'aha Onyenwe anyị!" 10 "Ngọzị dịrị
alaeze ahụ na-abịa nke nna anyị Devid!" "Hozanna n'ebe
kachasị ihe niile elu!" 11 Mgbe ọ batara na Jerusalem,
ọ gara n'ime n'ụlọnsọ ukwu ahụ. Mgbe o legharịchara
anya n'ihe niile dị n'ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na chi ejiela,
ya na ndị na-eso ụzọ ya pụrụ gaa Betani. 12 N'echi ya,
mgbe ha si Betani na-apụta, agụụ gụrụ ya. 13 Site n'ebe
dị anya, ọ hụrụ otu osisi fiig nke nwere akwụkwọ ndụ.
Mgbe ọ bịaruru osisi ahụ nso, ọ gagharịrị n'ukwu ya niile
ma ọ ga-achọta mkpụrụ n'elu ya, ma ọ hụghị mkpụrụ
ọbụla, naanị akwụkwọ ndụ, n'ihi na oge a abụghị oge
osisi a ji amị mkpụrụ. 14 Mgbe ahụ, ọ gwara osisi ahụ
sị, "Ka mmadụ ọbụla ghara iri mkpụrụ sitere na gị ruo
ebighị ebi." Ndị na-eso ụzọ ya nụrụ mgbe o kwuru okwu

a. (aiōn g165) 15 Mgbe ha ruru Jerusalem, ọ banyere n’ime
ụlọnsọ ukwu, bido ịchụpụ ndị na-azụ ahịa na ndị na-ere
ahịa n’ebe ahụ. O kpugharịrị tebul ndị na-agbanwe ego,
kwatuokwa oche niile n’ọdụ ahịa ndị na-ere nduru. 16 O
gbochikwara onye ọbụla iwebata ngwongwo ahịa orire
n’ime ụlọnsọ ukwu ahụ. 17 Ma dị ka ọ na-ezi ha ihe, ọ
sịrị, “Ọ bụ na-edeghị ya sị, Ụlọ m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere
nye mba niile? Ma unu emeela ya ọgba ndị na-apụnara
mmadụ ihe n’ike.” 18 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị ozizi
iwu nụrụ nke a, ha malitere na-achọ ụzọ igbu ya ma ha
tụrụ egwu ya n’ihi na ozizi ya juru igwe mmadụ niile ahụ
anya. 19 Mgbe uhuruchi bịara, Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya
siri n’obodo ahụ pụọ. 20 N’isi ụtụtụ echi ya, mgbe ha na-
agafe, ha hụrụ na osisi fiig a esitela na mgbọrọgwụ ya
kpọnwụọ. 21 Pita chetara ihe merenụ ma sị ya, “Onye
ozizi, lee! Osisi fiig ahụ ị bụrụ ọnụ akpọnwụọla!” 22
Jisọs zara ha sị, “Nweenụ okwukwe n’ime Chineke. 23
N’ezie agwa m unu, ọ bụrụ na onye ọbụla asị ugwu a, ‘Si
n’ebe a wezuga onwe gị, gaa dabanye n’oke osimiri,’ nke
na-enweghị obi abụọ n’ime ya, kama o kweere na ihe
o kwuru ga-emezu, ihe ahụ ọ kwuru ga-emezukwa. 24
Ya mere, ka m gwa unu, ihe ọbụla unu rịọrọ n’ekpere,
kwerenụ na unu anatala ya, ọ ga-abụkwa nke unu. 25 Ma
mgbe ọbụla unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanụ,
ma ọ bụrụ na unu nwere ihe ọbụla megide onye ọbụla,
ka Nna unu nke bi n’eluigwe gbagharakwa unu mmehie
unu. 26 Ma ọ bụrụ na unu agbagharaghị, Nna unu nke bi
n’eluigwe agaghị agbagharakwa unu mmehie unu.” 27
Mgbe ha rutere Jerusalem ọzọ, ọ nọ na-ejegharị n’ime

ogige ụlọnsọ ukwu ahụ, ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu
na ndị okenye ndị Juu bịakwutere ya. **28** Ha sịrị ya, "Olee
ikike i ji eme ihe ndị a ị na-eme? Onye nyere gị ikike ime
ha?" **29** Jisọs sịrị ha, "Aga m ajụ unu otu ajụjụ, unu zaa m
ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe
ndị a. **30** Baptizim nke Jọn, o sitere n'eluigwe ka ọ bụ
n'aka mmadụ? Gwanụ m." **31** Ha kparịtara ụka n'etiti
onwe ha ma sị, "Ọ bụrụ na anyị asị, 'O sitere n'eluigwe,' ọ
ga-asị anyị, 'Gịnị mere unu na-ejighị kwenye na ya?' **32**
Ma ọ bụrụ na anyị asị, 'O sitere n'aka mmadụ.'" (Ha na-
atụ egwu ndị mmadụ, n'ihi na ha niile kwenyere na Jọn
bụ onye amụma n'ezie.) **33** Ya mere ha zara Jisọs sị, "Anyị
amaghị." Jisọs zaghachikwara ha sị, "Agakwaghị m agwa
unu ụdị ikike m ji na-eme ihe ndị a."

12 Mgbe ahụ, ọ bidoro ịgwa ndị ahụ okwu n'ilu sị, "Otu
nwoke kụrụ mkpụrụ vaịnị n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa
ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe ịnara mmanya si na
mkpụrụ vaịnị, wuokwa ụlọ elu. Mgbe o mesịrị, o nyefere
ubi vaịnị ahụ n'aka ndị ọrụ ubi ilekọta ya ma gaa obodo
ọzọ. **2** Mgbe oge ịghọ mkpụrụ ruru, o zipụrụ otu onye
ohu ya ka o jekwuru ndị na-elekọta ubi ahụ, nata ha
ụfọdụ n'ime mkpụrụ vaịnị ahụ. **3** Ma ha jidere ya tie
ya ihe, zilaga ya n'aka efu. **4** Emesịkwa, o zigakwara
onye ohu ọzọ. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. **5** O
zigakwara onye ọzọ, ma ha gburu ya. O zigakwara ọtụtụ
ndị ozi, ma ha gburu ụfọdụ, tie ndị ọzọ ihe. **6** "O nwere
naanị otu onye ọzọ fọdụrụ nke ọ ga-eziga, nke bụ ọkpara
ya ọ hụrụ n'anya. N'ikpeazụ o zigara ya, buru n'uche
na ha ga-asọpụrụ ọkpara ya. **7** "Ma ndị na-elekọta ubi

ahụ sịrịtara onwe ha, 'Onye a bụ onye nketa ihe niile a.
Bịanụ ka anyị gbuo ya, ka ihe nketa a bụrụzia nke anyị.'
8 Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azụ mgbidi ubi
vaịnị ahụ. 9 "Gịnị ka unu chere onyenwe ubi vaịnị ahụ
ga-eme? Ọ ga-abịa laa ndị ajọ mmadụ ahụ n'iyi. Ọ ga-
enyefekwa ubi vaịnị ahụ n'aka ndị ọzọ. 10 Ọ bụ na unu
agụbeghị akwụkwọ nsọ a na-asị, "'Nkume ndị na-ewu ụlọ
jụrụ abụrụla nkume isi ntọala ụlọ. 11 Ọ bụ Onyenwe anyị
rụrụ nke a, ọ dịkwa ịtụnanya n'anya anyị'?" 12 Mgbe ahụ
ndịisi nchụaja, ndị nkuzi iwu na ndị okenye chọrọ ụzọ
ha ga-esi jide ya n'ihi na ha matara na ilu ahụ ọ tụrụ
megidere ha. Ma ha tụrụ egwu igwe ndị mmadụ ahụ,
ya mere ha hapụrụ ya pụọ. 13 Emesịa, ha zigara ụfọdụ
mmadụ site n'otu ndị Farisii na ndị otu Herọd, ile ma
ha ga-esite n'okwu ọnụ ya jide ya. 14 Ha bịakwutere ya,
sị ya, "Onye ozizi, anyị maara na ị bụ onye eziokwu, ị
dịghị asọkwa onye ọbụla anya, n'ihi na ị dịghị ele mmadụ
anya n'ihu n'agbanyeghị ndị ha bụ, kama ị na-ezi ụzọ
Chineke n'ụzọ eziokwu. O ziri ezi n'iwu ịtụ ụtụ nye Siza
ka ọ bụ na o zighị ezi? 15 Anyị kwesiri ịkwụ ya ka ọ
bụ anyị ekwesighị?" Ma ebe ọ maara ihu abụọ ha, ya
mere ọ sịrị ha, "Gịnị mere unu ji anwa m ọnwụnwa?
Wetaranụ m otu mkpụrụ ego ka m lee ya anya." 16 Ha
wepụtara otu mkpụrụ ego, Ọ sịrị, "Onye nwe onyinyo
a? Aha onye ka e bikwasịrị n'ego a?" Ha zara sị, "Ọ bụ
nke Siza." 17 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha sị, "Nyenụ Siza
ihe bụ nke ya, nyekwanụ Chineke ihe bụ nke ya." Ọsịsa
ya jụkwara ha anya. 18 Ụfọdụ ndị Sadusii bụ ndị sịrị na
mbilite n'ọnwụ adịghị bịakwutere ya jụọ ya sị, 19 "Onye

ozizi, Mosis nyere anyị iwu na ọ bụrụ na nwoke ọbụla
anwụọ na-amụtaghị nwa, na nwanne ya nwoke ga-alụrụ
nwunye nwoke ahụ, mụta ụmụ n'aha nwanne ya nwoke
ahụ nwụrụ anwụ. 20 Ugbu a, e nwere ụmụnne nwoke
asaa, nke mbụ lụrụ nwunye ma ọ nwụrụ na-amụtaghị
ụmụ ọbụla. 21 Nke abụọ lụrụ nwanyị ahụ di ya nwụrụ, ma
ya onwe ya nwụkwara na-amụtaghị nwa. 22 Ọ dịghị onye
ọbụla n'etiti ha asaa mụtara nwa ọbụla, n'ikpeazụ nwanyị
ahụ nwụkwara. 23 N'oge mbilite n'ọnwụ, nwunye onye ka
ọ ga-abụ, ebe ụmụnne asaa ndị a lụtụchara ya?" 24 Jisọs
zara ha sị, "Ọ bụ na unu adịghị ejehie ụzọ n'ihi na unu
aghọtaghị ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, maọbụ ike Chineke?
25 Mgbe ha ga-esite n'ọnwụ bilie, ọlụlụ di na nwunye
agaghị a dị; kama ha ga-adị ka ndị mmụọ ozi n'eluigwe.
26 Ma n'okwu banyere ndị nwụrụ anwụ isite n'ọnwụ bilie,
ọ bụ na unu agụtabeghị n'akwụkwọ Mosis ebe e dere
maka ọhịa ahụ na-ere ọkụ, na otu Chineke si gwa ya, Abụ
m Chineke Ebraham, Chineke nke Aịzik na Chineke nke
Jekọb. 27 Ọ bụghị Chineke nke ndị nwụrụ anwụ kama nke
ndị dị ndụ. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwuu." 28 Otu
n'ime ndị ozizi iwu bịara n'oge ahụ ha na-arụrịta ụka.
Mgbe ọ hụrụ na o nyere ha ezi ọsịsa, ọ jụrụ ya sị, "N'ime
iwu niile olee nke kachasị mkpa?" 29 Jisọs zara ya sị, "Nke
kachasị mkpa bụ nke a, 'Nụrụ gị Izrel, Onyenwe anyị bụ
Chineke anyị, Onyenwe anyị bụ otu. 30 Were obi gị niile
na mkpụrụobi gị niile na uche gị niile na ike gị niile hụ
Onyenwe anyị bụ Chineke gị n'anya.' 31 Nke abụọ ya bụ
nke a, 'Hụ onye agbataobi gị n'anya dị ka onwe gị.'Ọ dịghị
iwu ọzọ dị nke karịrị ndị a." 32 Onye ode akwụkwọ ahụ

sịrị ya, “Onye ozizi, n’ezie, ị zara nke ọma na Chineke bụ
otu, na enweghịkwa chi ọzọ dị karịa ya. **33** Ịhụ ya n’anya
site n’iji obi gị niile, na nghọta gị niile, nakwa iji ike gị
niile, n’ịhụkwa onye agbataobi gị n’anya dị ka onwe gị,
kachasị onyinye aja nsure ọkụ na ịchụ aja niile.” **34** Mgbe
Jisọs hụrụ na ọ zara nke ọma, ọ gwara ya sị, “Ị nọ alaeze
Chineke nso.” Site na mgbe ahụ ọ dịkwaghị onye ọbụla
nwere obi ike ịjụ ya ajụjụ ọzọ. **35** Mgbe Jisọs nọ na-ezi
ihe n’ụlọnsọ, ọ kwuru sị, “Gịnị mere ndị ozizi iwu ji sị
na Kraịst bụ nwa Devid? **36** Devid n’onwe ya sitere n’ike
Mmụọ Nsọ kwuo sị, “‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m
okwu sị, “Nọdụ ala n’aka nri m ruo mgbe m ga-edebe
ndị iro gị n’okpuru ụkwụ gị abụọ.”’ **37** Devid n’onwe ya
kpọrọ ya Onyenwe anyị. Oleekwanụ ụzọ o si bụrụ nwa
ya?” Igwe mmadụ ahụ jiri obi ụtọ na-ege ya ntị. **38** Dịka ọ
na-ezi ihe, ọ siri, “Lezienụ anya n’ebe ndị ozizi iwu nọ.
Ndị iyi uwe mwụda na-ejegharị ebe niile na-amasị, na
ịnara ekele pụrụ iche bụ nke a na-ekele ha n’ọma ahịa. **39**
Ndị ọ na-amasịkwa ịnọkwasị n’oche kachasị elu n’ụlọ
ekpere nakwa n’oche pụrụ iche na mmemme oriri ọbụla.
40 Ha na-eripịa ihe niile dị n’ụlọ ndị inyom ndị di ha
nwụrụ anwụ, n’ekpe ogologo ekpere ka a hụta ha. Ndị dị
otu a ka a ga-ata ahụhụ dị ukwuu.” **41** Ọ nọdụrụ ala na
ncherita ihu ebe igbe onyinye dị, sị ebe ahụ na-ahụ otu
igwe mmadụ ahụ si etinye ego ha n’ime igbe onyinye.
Ọtụtụ ndị ọgaranya tụnyere ego buru ibu. **42** Otu nwanyị
bụ ogbenye, nke di ya nwụrụ anwụ, bịara tinye mkpụrụ
ego ọla abụọ nke pụtara otu peni. **43** Ọ kpọrọ ndị na-eso
ụzọ ya sị ha, “N’ezie agwa m unu, nwanyị a di ya nwụrụ

anwụ, bụkwa ogbenye, etinyela ego n'ime igbe onyinye a
karịa ndị ọzọ. 44 N'ihi na ndị ọzọ sitere n'ịba ụba nke ego
ha nwere tinye, ma nwanyị a sitere n'ogbenye ya tinye
ihe niile o nwere, ọ bụladị ihe niile o ji biri."

13 Mgbe o sitere n'ụlọnsọ ukwu ahụ na-apụ, otu n'ime
ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onye ozizi, ị hụkwara otu ụlọ a
si maa mma. Lee ụdị nkume buru ibu e ji wuo ha." 2 Jisọs
zara ha, "Ị hụrụ ụlọ ukwu ndị a? Oge na-abịa mgbe ọ na-
adịghị nkume ga-atụkwasị n'elu ibe ya, n'ihi na a ga-ala
ha niile n'iyi." 3 Mgbe ọ nọdụrụ ala n'elu Ugwu Oliv, na
ncherita ihu ụlọnsọ ukwu, Pita na Jemis, na Jọn na Andru
bịakwutere ya na nzuzo jụọ ya sị, 4 "Gwa anyị, olee mgbe
ihe ndị a ga-emezu? Gịnị ga-abụkwa ihe ịrịbama izi na o
ruola mgbe ha niile ga-emezu?" 5 Jisọs malitere ịgwa
ha sị, "Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu.
6 N'ihi na ọtụtụ ga-abịa n'aha m sị, 'Abụ m ya.' Ha ga-
eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ. 7 Mgbe unu nụrụ maka agha
na akụkọ agha dị iche iche, unu atụla egwu. Ihe ndị a
aghaghị ime ma oge ọgwụgwụ ihe niile erubeghị. 8 Mba
ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide
alaeze ibe ya. Ala ọma jijiji na ụnwụ ga-adị n'ebe dị iche
iche. Ihe ndị a bụ mmalite nke oke ihe mgbu. 9 "Unu
aghaghị ịbụ ndị nọ na nche. A ga-enyefe unu n'aka ndị
na-achị achị, pịakwa unu ihe n'ụlọ ekpere. N'ihi m, unu
ga-eguzo n'ihu ndịisi ọchịchị na ndị eze dị ka ndị ama
nye ha. 10 Aghaghị ibu ụzọ kwusaa oziọma a nye mba
niile. 11 Ma mgbe ha jidere unu kpụta unu n'ụlọikpe, unu
echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonụ
naanị ihe batara unu n'ọnụ unu ikwu n'oge ahụ. N'ihi

na ọ bụghị unu ga-ekwu okwu, kama ọ bụ Mmụọ Nsọ
ga-esite n'ọnụ unu kwuo okwu. 12 "Nwanne ga-arara
nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya
nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mụrụ ha mee ka e gbuo
ha. 13 Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihi m, ma onye ga-
eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta. 14 "Mgbe unu
hụrụ ihe arụ nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n'ebe ọ
na-ekwesighị(onye na-agụ ya nwee nghọta), mgbe ahụ,
ka ndị nọ na Judịa were ọsọ gbalaga n'elu ugwu 15 Onye
ọbụla nọ n'elu ụlọ ya ghara ịrịdata maọbụ baa n'ime ụlọ
ya iwepụta ihe ọbụla. 16 Ka onye ọbụla nọ n'ubi ghara
ịlọghachi ịchịrị uwe ya. 17 Ma ahụhụ ga-adịrị ndị dị ime,
na ndị na-enye ụmụaka ara, n'ụbọchị ahụ. 18 Kpeenụ
ekpere ka ihe ndị a hapụ ime n'oge oke oyi. 19 N'ihi na
oke mkpagbu nke ụbọchị ahụ ga-abụ nke na-adịbeghị
na mbụ site na mgbe Chineke kere ụwa ruo ugbu a. Ọ
dịkwaghị ihe ga-adịkwa ka ya ọzọ ruo mgbe ebighị ebi. 20
"Ọ bụrụ na Onyenwe anyị emeghị ka ụbọchị ndị ahụ dị
mkpụmkpụ, ọ dịghị onye a ga-azọpụta. Ma n'ihi ndị ya,
ndị ọ họpụtara, o meela ka ụbọchị ndị ahụ dị mkpụmkpụ.
21 N'oge ahụ, ọ bụrụ na onye ọbụla asị unu, 'Lee, Kraịst
nọ n'ebe a,' maọbụ, 'Lee, ọ nọ n'ebe ahụ,' unu ekwela.
22 N'ihi na ndị nzọpụta ụgha na ndị amụma ụgha, ga-
apụta ma rụọkwa ọrụ ebube na ọrụ ịrịbama dị iche iche
iji duhie ndị a họpụtara ma ọ bụrụ na ọ ga-ekwe mee. 23
Ya mere, unu nọrọ na nche; n'ihi na agwala m unu ihe
niile mgbe ha na-emebeghị. 24 "N'ụbọchị ndị ahụ, nke
na-esote oge mkpagbu ahụ, "'anyanwụ ga-agba ọchịchịrị,
ọnwa agaghị enyekwa ìhè ya; 25 kpakpando ga-esi na

mbara eluigwe na-ada, ike niile dị na mbara eluigwe ga-
amakwa jijiji.' 26 "N'oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadụ,
ka ọ na-abịa n'igwe ojii n'oke ike na ebube. 27 Mgbe ahụ,
ọ ga-ezipụ ndị mmụọ ozi ya ka ha kpokọta ndị a họpụtara
site n'akụkụ anọ niile nke ụwa. Site na nsọtụ niile nke
ụwa ruo na nsọtụ niile nke eluigwe. 28 "Ugbu a, mụtanụ
ihe site n'osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya dị nro malite
iwepụta akwụkwọ ndụ, unu maara na ọkọchị dị nso. 29
N'ụzọ dị otu a, mgbe unu hụrụ ihe ndị a niile ka ha bidoro
ime, matanụ na ọ nọ nso, ọ nọkwa n'ọnụ ụzọ. 30 Ana m
agwa unu eziokwu na ọgbọ a agaghị agabiga tupu ihe ndị
a niile emezuo. 31 Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu
m ga-adịgide. 32 "Ma banyere ụbọchị ahụ, maọbụ oge
awa ahụ, o nweghị onye ọbụla maara, ọ bụladị ndị mmụọ
ozi nke eluigwe, maọbụ Ọkpara ahụ, kama naanị Nna
ahụ maara ya. 33 Ebe ọ bụ na unu amaghị mgbe ha ga-
emezu, nọrọnụ na nche! Mụrụkwanụ anya! 34 Ọ dị ka
nwoke hapụrụ ụlọ ya na-aga njem, tinye n'aka ndị ohu ya
ilekọta ihe, onye ọbụla n'ime ha ka o nyere ọrụ ọ ga-arụ
ma nyekwa onye nche ọnụ ụzọ iwu ka ọ nọ na nche. 35
"Ya mere nọrọnụ na nche, n'ihi na unu amaghị mgbe
Onyenwe ụlọ ga-alọta. Ma ọ bụ n'uhuruchi maọbụ n'etiti
abalị. Maọbụ mgbe ọkụkọ kwara akwa, maọbụ n'isi ụtụtụ.
36 Ọ bụrụ na ọ lọta na mberede, unu ekwela ka ọ lọkwute
unu mgbe unu nọ n'ụra. 37 Ihe m gwara unu ka m na-
agwakwa mmadụ niile. 'Nọrọnụ na nche.'"

14 Abalị abụọ tupu e mee Mmemme Ngabiga na
mmemme achịcha na-ekoghị eko, ndịisi nchụaja na ndị
ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghụghọ ha ga-esi jide Jisọs

gbuo ya. 2 Ma ha kwuru sị, "Ọ gaghị abụ n'oge mmemme
a, ka ọgbaaghara ghara ịdị." 3 Ka ọ nọdụrụ n'oche nri
na Betani n'ụlọ Saimọn onye ekpenta, otu nwanyị bu
karama alabasta mmanụ otite dị oke ọnụahịa, nke e jiri
ezigbo naad mee, batara. Ọ kụwara karama ahụ, wụsa ya
mmanụ otite ahụ n'isi. 4 Ụfọdụ ndị nọ n'ebe ahụ were
iwe nke ukwuu. Ha sịrịtara onwe ha, "Gịnị mere e jiri laa
mmanụ otite nke a n'iyi otu a? 5 A gaara ere mmanụ
otite a ihe karịrị narị denarị atọ, were ego e retara ya
nye ndị ogbenye." Ha baara ya mba n'olu ike. 6 Ma Jisọs
sịrị, "Hapụnụ ya aka. Gịnị mere unu ji esogbu ya? Ọ bụ
ezi ọrụ ka ọ rụrụ n'ebe m nọ. 7 Unu na ndị ogbenye na-
anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe
ọbụla unu chọrọ. Ma mụ na unu agaghị anọ tee anya. 8 O
mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mmanụ otite a ugbu a
iji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya. 9 N'ezie, ana m
agwa unu, n'ebe ọbụla a ga-ekwusa oziọma a n'ụwa niile,
ọrụ a ọ rụrụ ka a ga-akọkwa akụkọ ya, iji cheta ihe ọma a
o mere." 10 Mgbe ahụ Judas Iskarịọt, otu n'ime ndị ozi
iri na abụọ ahụ jekwuuru ndịisi nchụaja ịgba izu otu ọ
ga-esi rara ya nye ha n'aka. 11 Mgbe ha nụrụ nke a, ha
ṅụrịrị ọṅụ kwee ya nkwa inye ya ego. Site n'ụbọchị ahụ, o
bidoro ịchọghari ụzọ ọ ga-esi rara ya nye ha. 12 N'ụbọchị
mbụ nke Mmemme achịcha na-ekoghị eko, mgbe ha na-
achụ aja atụrụ ngabiga, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya
sị ya, "Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa kwadoro gị ihe, maka
oriri ngabiga?" 13 O zipụrụ mmadụ abụọ n'ime ndị na-
eso ụzọ ya, sị ha, "Gaanụ n'ime obodo, otu nwoke bu ite
mmiri ga-ezute unu. Soronụ ya. 14 Ebe ọbụla ọ banyere,

sịnụ onyenwe ụlọ ahụ, Onye ozizi sịrị, Olee ụlọ ọbịa a
kwadoro m, ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri
ngabiga? **15** Ọ ga-egosi unu otu ọnụụlọ buru ibu n'elu
ụlọ ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonụ ihe anyị
n'ebe ahụ." **16** Ndị na-eso ụzọ ya pụrụ baa n'ime obodo,
ha hụrụ ihe niile dị ka ọ gwara ha. Ma kwadokwa nri
ngabiga ahụ. **17** Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndị ozi ya
iri na abụọ ahụ so bịa. **18** Mgbe ha nọ na-eri nri, Jisọs
gwara ha sị, "N'ezie agwa m unu, otu onye n'ime unu ga-
arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!" **19** Ha
bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n'otu n'otu, "Ọ bụ m? Ọ
bụ m?" **20** Ọ sịrị ha, "Ọ bụ otu onye n'ime mmadụ iri na
abụọ a. Onye mụ na ya na-amanyekọta aka n'ime otu
efere. **21** Nwa nke Mmadụ ga-ala dị ka e dere banyere ya.
Ma ahụhụ ga-adịrị nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya
rara Nwa nke Mmadụ nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma
ma a sị na a mụghị ya amụ." **22** Dị ka ha na-eri nri, o
weere achịcha, nye ekele, nyawa ya, nye ha sị, "Rienụ ya,
nke a bụ ahụ m." **23** Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele
bunyekwa ha. Ha niile ṅụrụ site n'otu iko ahụ. **24** Ọ sịrị
ha, "Nke a bụ ọbara m nke ọgbụgba ndụ ọhụrụ, nke a na-
awụfu n'ihi ọtụtụ mmadụ. **25** N'ezie, n'ezie, agwa m unu,
agaghị m aṅụ mmanya vaịnị ọzọ tutu ruo ụbọchị ahụ,
mgbe m ga-aṅụ ya ọhụrụ n'alaeze Chineke." **26** Mgbe ha
bụsịrị abụ, ha pụrụ gaa n'Ugwu Oliv. **27** Jisọs sịrị ha, "Unu
niile ga-agbahapụ m, n'ihi na e dere ya otu a sị, "'Aga m
etigbu onye ọzụzụ atụrụ, igwe atụrụ ga-agbasasịkwa.' **28**
Ma mgbe e mesịrị ka m si n'ọnwụ bilie, aga m ebu unu
ụzọ gaa Galili." **29** Pita kwuru, "Ọ bụrụ na mmadụ niile

agbahapụ gị, agaghị m eme otu a." **30** Jisọs sịrị ya, "Ịgwa
gị eziokwu, n'ụbọchị taa, n'abalị taa, tupu oke ọkụkụ
akwaa akwa ugboro abụọ, ị ga-agọnarị m ugboro atọ." **31**
O kwusịrị ike sị, "Ọ bụrụkwa na ihe ọnwụ adapụta, aga
m eso gị nwụọ. Agaghị m agọnarị gị!" Ọ bụkwa otu ihe
ahụ ka ha niile kwuru. **32** Ha pụrụ garuo ebe a na-akpọ
Getsameni. N'ebe ahụ, ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, "Nọdụnụ
n'ebe a ka m gaa kpee ekpere." **33** Ọ kpọọrọ Pita, na Jemis
na Jọn tinyere onwe ya. Ọ malitere inwe ihe mwute dị
ukwuu nakwa obi ịlọ mmiri. **34** Ọ sịrị ha, "Ọ na-ewute
mkpụrụobi m nke ukwuu ruo n'ọnụ ọnwụ. Nọdụnụ n'ebe
a na-eche nche." **35** Ọ gatụrụ n'ihu daa n'ala kpee ekpere,
sị, ọ bụrụ na ọ ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya.
36 O kwuru sị, "Abba, Nna, ị pụrụ ime ihe niile. Napụ m
iko a, ma otu ọ dị, ọ bụghị ka e mee uche m, kama ka e
mee uche gị." **37** Ọ bịara hụ ha ka ha na-arahụ ụra. Ọ sịrị
Pita, "Saimọn, ị na-arahụ ụra? Ọ bụ na ị nweghị ike iche
nche otu awa? **38** Nọrọnụ na nche, na-ekpekwanụ ekpere
ka unu ghara ịdaba n'ọnwụnwa. Mmụọ dị ike ma anụ
ahụ adịghị ike." **39** Ọ pụkwara ọzọ, gaa kpee ekpere, na-
ekwukwa otu okwu ahụ. **40** Mgbe ọ lọghachiri azụ ọ hụrụ
na ha na-arahụ ụra, n'ihi na anya ha dị arọ nke ukwuu.
Ha amakwaghị ihe ha ga-agwa ya. **41** Mgbe ọ lọghachiri
nke ugboro atọ, ọ sịrị ha, "Unu ka nọ na-arahụ ụra na-
ezukwa ike? O zuola! Oge awa ahụ abịala. Lee, a rarala
Nwa nke Mmadụ nye n'aka ndị mmehie. **42** Bilienụ! Ka
anyị gawa! Lee, onye na-arara m nye nọ nso." **43** Mgbe
ọ ka kpụ okwu n'ọnụ, Judas, otu n'ime ndị ozi iri na
abụọ ahụ batara, ya na igwe mmadụ, ndị ji mma agha na

mkpọ. Ọ bụ ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu, na ndị ode
akwụkwọ, na ndị okenye ndị Juu zitere ha. 44 Ma onye
na-arara ya nye, nyere ha rịị ihe ịrịbama sị, "Onye ahụ
nke m ga-esutu ọnụ bụ ya; jidenụ ya, kpụrụnụ ya gawa,
ma jidesiekwanụ ya ike." 45 Ngwangwa o jekwuuru Jisọs,
sị ya, "Onye ozizi!" ma sutukwa ya ọnụ. 46 Ndị ikom ahụ
jidere Jisọs ma sekpụrụ ya n'ike. 47 Ma otu onye n'ime ndị
guzo n'ebe ahụ, mịpụtara mma agha ya, gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị ya. 48 Jisọs sịrị ha, "Abụ m onyendu
nke ndị na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na
mkpọ bịa ijide m? 49 Ụbọchị niile ka mụ na unu nọ mgbe
m na-ezi ihe n'ụlọnsọ ukwu, ma unu ejideghị m. Ma ihe
akwụkwọ nsọ kwuru aghaghị imezu." 50 Mgbe ahụ, ha
niile hapụrụ ya gbalaga. 51 Ọ dị otu nwokorobịa na-eso
ya, ọ ji naanị akwa ọcha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha
jidere ya, 52 ọ hapụụrụ ha akwa ọcha linin ya, gbara ọtọ
gbalaga. 53 Ha duuru Jisọs gakwuru onyeisi nchụaja, ha
niile bụ ndịisi nchụaja, na ndị okenye na ndị ozizi iwu
zukọrọ n'ebe ahụ. 54 Pita sooro ha, ma ọ nọ n'ebe dị anya.
O sooro ha bata n'obi onyeisi nchụaja. N'ebe ahụ, o sooro
ndị nche nọdụ ọdụ na-anya ọkụ. 55 Ndịisi nchụaja na
ndịisi ikpe n'ụlọikpe ukwu nọ na-achọ ama megide Jisọs,
ka ha nwee ike gbuo ya. Ma ọ dịghị nke ha chọtara. 56
Ọtụtụ bịara gbaa ama ụgha megide ya, ma ama ha abụghị
otu. 57 Mgbe ahụ ụfọdụ biliri gbaa ama ụgha megide ya,
sị, 58 "Anyị nụrụ mgbe o kwuru sị, 'Aga m akwatu ụlọnsọ
ukwu a nke e ji aka wuo, n'ụbọchị atọ aga m ewukwa
ụlọ ọzọ, nke a na-ejighị aka wuo.'" 59 Ọ bụladị na nke a,
ama ha niile adakọtakwaghị n'otu. 60 Mgbe ahụ, onyeisi

nchụaja biliri ọtọ n'ihu ha, jụọ Jisọs ajụjụ sị, "Ọ bụ na ị
nweghị ihe ọbụla ị ga-aza? Gịnị ka i nwere ikwu banyere
ama ndị a a na-agba megide gị?" 61 Ma ọ gbakwara nkịtị,
ọ zaghị ihe ọbụla. Ọzọkwa, onyeisi nchụaja jụrụ ya sị, "Ị
bụ Kraịst, Ọkpara Onye a gọziri agọzi?" 62 Jisọs sịrị, "Abụ
m ya, unu ga-ahụkwa Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdụ ala
n'aka nri nke Onye ji ike niile, na-abịakwa n'igwe ojii nke
eluigwe." 63 Onyeisi nchụaja dọwara uwe ya kwuo sị,
"Gịnị mere anyị ji achọ ndị akaebe ọzọ? 64 Unu anụla
okwu nkwulu si ya n'ọnụ pụta! Gịnị bụ mkpebi unu?" Ha
niile mara ya ikpe sị, "O kwesiri ka ọ nwụọ!" 65 Mgbe ahụ
ụfọdụ bidoro ịgbụ ya ọnụ mmiri asọ, jiri akwa kechie
ya anya, tiekwa ya aka na-asị, "Buo amụma!" Ndị nche
kpụpụtara ya tiekwa ya ihe. 66 Dịka Pita nọ n'obi ahụ, otu
n'ime ụmụ agbọghọ na-ejere onyeisi nchụaja ozi bịara
nso ebe ọ nọ. 67 Mgbe ọ hụrụ Pita ka ọ na-anya ọkụ, o
leziri ya anya nke ọma, sị, "Ị bụ otu n'ime ndị na-eso
Jisọs onye Nazaret ahụ." 68 Ma ọ gọrọ agọ sị, "Amaghị m,
maọbụ ghọtakwa ihe ị na-ekwu." Ma ọ pụrụ gaa n'ụzọ
e si abata. Mgbe ahụ oke ọkụkụ kwara akwa. 69 Mgbe
nwaagbọghọ ahụ hụrụ Pita ọzọ, o gosiri ya ndị ọzọ nọ
n'ebe ahụ sị ha, "Nwoke a bụkwanụ otu n'ime ha." 70 Ma
ọ gọkwara agọ ọzọ. Mgbe oge nta gasịrị, ndị guzo Pita
nso sịrị ya, "N'ezie, ị bụ otu n'ime ha, n'ihi na ị bụ onye
Galili." 71 Mgbe ahụ o bidoro ịbụ onwe ya ọnụ, na ịńụ iyi
na-asị, "Amaghị m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya
bụ." 72 N'otu oge ahụ, oke ọkụkụ kwara akwa nke ugboro
abụọ. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisọs gwara ya sị,

“Tupu oke ọkụkụ akwaa akwa ugboro abụọ, ị ga-agọnarị
m ugboro atọ.” Obi tiwara ya mee ka ọ kwaa akwa.

15 N’ezigbo isi ụtụtụ, ndịisi nchụaja na ndị okenye na
ndị ozizi iwu, na ndị nzukọ ndị okenye niile, nwere
mkpebi. Ha kere Jisọs agbụ, duru ya nyefee n’aka Pailet. 2
Pailet jụrụ ya sị, “Ị bụ eze ndị Juu?” Ọ zara sị ya, “Gị onwe
gị kwuru ya.” 3 Mgbe ahụ ndịisi nchụaja boro ya ebubo
banyere ọtụtụ ihe. 4 Pailet jụrụ ya ajụjụ ọzọ sị, “Ọ bụ na ị
nweghị ọsịsa ọbụla? Lee ọtụtụ ebubo ha na-ebo gị.” 5 Ma
Jisọs azaghị ihe ọzọ. Nke a juru Pailet anya. 6 Ugbu a, ọ
bụ omenaala n’oge mmemme, na a ga-ahapụ otu onye
mkpọrọ, bụ onye ha rịọrọ ka a hapụ. 7 N’oge ahụ kwa,
otu nwoke a na-akpọ Barabas nọ n’ụlọ mkpọrọ, ya na
ụfọdụ ndị biliri megide isi ọchịchị, ndị gbukwara mmadụ
n’oge ọgbaaghara ahụ. 8 Igwe mmadụ gbakọrọ na-arịọ
Pailet ka o mezuoro ha omenaala ha. 9 Mgbe ahụ ọ jụrụ
ha sị, “Unu chọrọ ka m hapụrụ unu eze ndị Juu?” 10 Ebe
ọ maara na ọ bụ n’ihi ekworo ka ndịisi nchụaja ji nyefee
Jisọs n’aka ya. 11 Ma ndịisi nchụaja kpaliri igwe mmadụ
ahụ ka ha kwagide ya ka ọ hapụrụ ha Barabas. 12 Pailet
jụrụ ha ọzọ sị, “Gịnị ka m ga-eme nwoke a unu kpọrọ
eze ndị Juu?” 13 Ma ha tiri mkpu ọzọ sị, “Kpọgide ya
n’obe!” 14 Ma Pailet jụrụ ha sị, “Ọ bụ n’ihi gịnị? Olee ihe
ọjọọ o mere?” Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbụ,
na-asị, “Kpọgide ya n’obe!” 15 Ma ebe Pailet chọrọ ime
ihe ga-atọ igwe mmadụ ahụ ụtọ, ọ hapụụrụ ha Barabas,
nyefee ha Jisọs n’aka ka ha pịa ya ihe ma kpọgidekwa ya
n’obe. 16 Ndị agha ahụ duuru ya pụọ baa n’ime ụlọeze a
na-akpọ Pritoriọm. Ha kpọkọtakwara ndị agha ndị otu

ha ndị ọzọ. 17 Ha yinyere ya uwe mwụda na-acha odo
odo, kpukwasịkwa ya okpueze nke e ji ogwu kpaa n'isi. 18
Emesịa, ha malitere na-ekele ya sị, "Ekele, eze ndị Juu."
19 Ha ji osisi kụọ ya n'isi ọtụtụ mgbe, na-agbụ ya ọnụ
mmiri asọ. Ha gbukwara ikpere n'ihu ya, na-akpọ isiala
na-enye ya. 20 Mgbe ha ji ya mechaa ihe ọchị, ha yipụrụ
ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesịa, ha
duuru ya pụọ gawa ịkpọgide ya n'obe. 21 Ha zutere otu
onye na-agata n'ụzọ, aha ya bụ Saimọn, onye Sirini, bụ
nna Alegzanda na Rufọs. Ha manyere ya ka o buru obe ya.
22 N'ikpeazụ, ha duuru Jisọs ruo ebe a na-akpọ Gọlgọta
(nke pụtara "ebe okpokoro isi"). 23 Ha nyere ya mmanya
a gwara máá, ma ọ jụrụ ịṅụ ya. 24 Emesịa, ha kpọgidere
ya n'obe, ma kee uwe ya n'etiti onwe ha site n'ife nza
onye ga-enwe nke ọ ga-ewe. 25 Ha kpọgidere ya n'obe
n'elekere itoolu nke ụtụtụ. 26 Ha depụtara ebubo ha boro
ya kwụba ya n'elu obe ahụ, nke bụ: Eze ndị Juu. 27 Ha
kpọgidekwara ya na ndị ohi abụọ n'obe, otu n'aka nri ya,
nke ọzọ n'aka ekpe ya. 28 A gụkọtara ya na ndị na-emebi
iwu. 29 Ndị mmadụ si n'ebe ahụ gafee fufere isi ha na-
ekwutọ ya, na-asị, "Leenụ gị! Onye ga-akwada ụlọnsọ ma
wugharịa ya n'abalị atọ. 30 Zọpụtanụ onwe gị! Si n'elu
obe ahụ rịdata." 31 Ọ bụladị ndịisi nchụaja, na ndị ozizi
iwu na ndị ode akwụkwọ nọ na-akwa ya emo n'etiti onwe
ha na-asị, "Ọ zọpụtara ndị ọzọ, ma ọ pụghị ịzọpụta onwe
ya! 32 Ka Kraịst a, bụ Eze Izrel, si n'elu obe a rịdata ka
anyị hụ ma kwerekwa." Ndị ahụ a kpọgidekọrọ ha na
ya n'obe nọkwa na-akparị ya. 33 Mgbe ọ kụrụ elekere
iri na abụọ nke ehihie, ọchịchịrị gbachikọtara n'ala ahụ

niile. Ọchịchịrị a dịgidere ruo n'elekere atọ nke ehihie. 34
N'elekere atọ nke ehihie, Jisọs tiri mkpu akwa n'oke olu
sị, "Elọi, Elọi, lama sabaktani!" (nke pụtara, "Chineke m,
Chineke m, gịnị mere i jiri hapụ m?"). 35 Ma ụfọdụ ndị
guzo nso n'ebe ahụ, mgbe ha nụrụ nke a, sịrị, "Lee, ọ na-
akpọ Ịlaịja!" 36 Ya mere, otu onye gbaara ọsọ gaa weta
ogbo, denye ya n'ime mmanya gbara ụka, fanye ya na
okporo osisi, nye ya ka ọ ṅụọ, ma na-asị, "Hapụnụ ya, ka
anyị lee ma Ịlaịja ọ ga-abịa tọtuo ya." 37 Ma Jisọs tiri
mkpu n'olu ike, kubie ume. 38 Akwa mgbochi nke ụlọnsọ
ukwu sitere n'elu gbawaa abụọ ruo n'ọnụ ala ala ya. 39
Mgbe ọchịagha guzo n'ihu ya, hụrụ otu o si kubie ume,
o kwuru sị, "N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke." 40 O
nwere ụfọdụ ụmụ nwanyị guzo n'ebe dị anya na-ele ihe
na-eme, n'etiti ha bụ Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke
nta, na Josef, na Salomi. 41 Ndị a bụ ndị naara eso ya na-
ejekwara ya ozi, mgbe ọ nọ na Galili. Ọ dịkwa ndị inyom
ọzọ nọkwa n'ebe ahụ, bụ ndị sooro ya bịa na Jerusalem.
42 N'oge uhuruchi (ya bụ ụbọchị na-abọta ụbọchị izuike),
ebe ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe, 43 Josef onye Arimatia, otu
n'ime ndị otu n'ụlọ nzukọ, onye a na-asọpụrụ, onye na-
echere ọbịbịa nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Pailet
rịọ ya ka o bunye ya ahụ Jisọs. 44 Ọ juru Pailet anya ịnụ
na ọ nwụọla. Ọ kpọrọ ọchịagha ahụ jụọ ya ma ọ nwụọla.
45 Mgbe ọchịagha ahụ gwara ya na ọ nwụọla, o kwere
ka Josef buru ahụ ya. 46 Josef zụtara akwa ọcha linin,
wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fụchie ya. O buuru ya buba
ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesịa o nuketara
otu nkume buru ibu, jiri ya mechie ọnụ ụzọ ili ahụ. 47

Meri Magdalin na Meri nne Josef hụkwara ebe e bubara
ahụ ya.
16 Mgbe ụbọchị izuike gafere, Meri Magdalin na Meri
nne Jemis na Salomi zụtara ụda dị iche iche ha ga-eji tee
ahụ ya mmanụ. 2 N'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ nke izu, mgbe
anyanwụ wara, ha biliri gawa n'ili ahụ. 3 Ha jụrịtara
onwe ha na-asị, "Onye ga-enupuru anyị nkume ahụ dị
n'ọnụ ụzọ ili ahụ?" 4 Ma mgbe ha leliri anya, ha hụrụ na
e nupụla nkume ukwu ahụ. 5 Mgbe ha banyere n'ime ili
ahụ, ha hụrụ otu nwokorobịa yi uwe ọcha ka ọ nọdụrụ
ala n'akụkụ aka nri nke ili ahụ. Ha tụrụ oke egwu. 6
Ma ọ sịrị ha, "Unu atụla egwu. Unu na-achọ Jisọs onye
Nazaret a kpọgidere n'obe. E meela ka o site n'ọnwụ bilie!
Ọ nọkwaghị n'ebe a. Lee ebe e nibere ya. 7 Ma gaanụ
gwa ndị na-eso ụzọ ya nakwa Pita, 'O burula unu ụzọ
gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya dị ka ọ gwararịị
unu.'" 8 Ha gbapụtara site n'ili ahụ, n'ọnọdụ mgbagwoju
anya na ahụ ịma jijiji. Ha akọrọghị onye ọbụla ihe ọbụla,
n'ihi na egwu jupụtara ha obi. 9 **(note: The most reliable and
earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Mgbe Jisọs biliri
n'ọnwụ n'isi ụtụtụ n'ụbọchị mbụ nke izu, onye mbụ o
gosiri onwe ya bụ Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ
ya chụpụ mmụọ ọjọọ asaa. 10 Ọ lara gaa kọrọ ndị ya
na ha na-anọ na mbụ, bụ ndị nọrịị na-ebe akwa ma na-
erukwa ụjụ. 11 Mgbe ha nụrụ na ọ dị ndụ, na ọ hụkwala
ya, ha ekweghị. 12 Mgbe ihe ndị a gasịrị, o gosiri mmadụ
abụọ n'ime ha onwe ya n'ụdị ọzọ, mgbe ha na-abanye
n'ime obodo. 13 Ndị a laghachiri bịa kọọrọ ndị nke ọzọ
ma ha ekwetakwaghị. 14 Emesịa, Jisọs gosiri ndị na-eso

ụzọ ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nọkọrọ na-eri
nri. Ọ baara ha mba n’ihi enweghị okwukwe ha nakwa
mkpọchi obi ha, n’ihi na ha jụrụ ikwenye n’ihe ndị ọzọ
hụrụ ya gwara ha mgbe e mesịrị ka ọ si n’ọnwụ bilite. **15**
Ọ gwara ha sị, “Gaanụ n’ime ụwa niile kwusaara ihe niile
e kere eke oziọma. **16** Onye ọbụla kweerenụ na onye e
mekwara baptizim ka a ga-azọpụta. Ma a ga-ama onye
ọbụla na-ekwereghị ikpe. **17** Ihe ịrịbama ndị a ga-esokwa
ndị kwerenụ. Site n’aha m, ha ga-achụpụ mmụọ ọjọọ;
kwuokwa okwu n’asụsụ ọhụrụ dị iche iche. **18** Ha ga-
eji aka ha abụọ atụtụlie agwọ, ṅụọkwa nsi ma ọ gaghị
emerụ ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndị ọrịa aka, ahụ
ga-adịkwa ha mma.” **19** Mgbe Onyenwe anyị Jisọs gwasịrị
ha okwu ndị a, e weliri ya elu, baa n’eluigwe, ebe ọ nọdụ
ala n’akụkụ aka nri Chineke. **20** Ha pụrụ kwusaa oziọma
n’ebe niile. Onyenwe anyị nọnyekwaara ha, mee ka okwu
ya guzosie ike site n’ihe ịrịbama dị iche iche nke na-eso
ya.

Luk

1 Ebe ọ bụ n'ọtụtụ mmadụ agbalịala otu ha nwere ike
i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyị. **2** Dị ka e
nyefere ha n'aka anyị idebe bụ ndị ahụ sitere na malite
jiri anya ha hụ ihe niile, ndị jikwa okwu a eje ozi. **3**
Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala ihe niile
nke ọma site na mmalite, ka m dere gị ihe niile n'usoro,
Tiofilọs, gị onye dị elu a na-asọpụrụ. **4** Nke a ga-eme
ka ị mata nke bụ eziokwu banyere ihe ndị ahụ e ziri
gị. **5** N'oge Herọd bụ eze Judịa, ọ dị otu onyeisi nchụaja
aha ya bụ Zekaraya, onye si n'otu ndị nchụaja nke Abija.
Elizabet bụ nwunye ya, site n'agbụrụ Erọn. **6** Ha abụọ bụ
ndị ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ụkpụrụ
niile Onyenwe anyị nyere na-enweghị ntụpọ ọbụla. **7**
Mana ha amụtaghị nwa, n'ihi na Elizabet bụ nwanyị agaa,
ha abụọ emeela nnọọ agadi. **8** O ruru mgbe ọ bụ ndị
otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ nọ dịka onye nchụaja na-eje
ozi n'ihu Chineke. **9** A họpụtara ya site n'ife nza dị ka
omenaala ndị nchụaja si dị ka ọ bụrụ ya ga-abanye n'ime
ime ụlọnsọ Onyenwe anyị ịchụ aja nsure ọkụ nke e ji
ụda na-esi isi ụtọ achụ. **10** Mgbe oge ịchụ aja ụda na-
esi isi ụtọ ruru, igwe ndị mmadụ bịara nọ n'ezi na-ekpe
ekpere. **11** Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye guzo
n'aka nri nke ebe ịchụ aja nke ihe na-esi isi ụtọ mere
ka ọ hụ ya anya. **12** Mgbe Zekaraya hụrụ ya, obi fepụrụ
ya, ọ tụkwara oke egwu. **13** Ma mmụọ ozi ahụ gwara
ya sị, "Zekaraya atụla egwu, Chineke anụla ekpere gị.
Elizabet nwunye gị ga-atụrụ ime mụtara gị nwa nwoke. Ị
ga-akpọkwa aha ya Jọn. **14** Ọ ga-abụrụ gị ihe oke ọṅụ na

obi ụtọ, ọtụtụ mmadụ ga-aṅụrịkwa ọṅụ n'ihi ọmụmụ
ya. **15** N'ihi na ọ ga-abụ onye dị ukwuu n'anya Onyenwe
anyị. Ọ gaghị aṅụkwa mmanya ọbụla, maọbụ ihe ọṅụṅụ
ọbụla na-egbu egbu n'ihi na site n'afọ nne ya ọ ga-abụ
onye emejupụtara na Mmụọ Nsọ. **16** Ọ ga-akpọghachite
ọtụtụ ụmụ Izrel nye Onyenwe ha bụ Chineke ha. **17** Ma
ọ ga-aga n'ihu Onyenwe anyị n'ike mmụọ na ike nke
Ịlaija, tụgharịa obi ndị bụ nna n'ebe ụmụ ha nọ. Meekwa
ka ndị isiike tụgharịa obi, lekwasị anya n'amamihe nke
ndị ezi omume, na ijikere ụmụ mmadụ n'ihi Onyenwe
anyị." **18** Zekaraya sịrị mmụọ ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi
mata na nke a ga-adị otu a? Abụrụla m agadi. Nwunye m
akakwaala nka." **19** Mmụọ ozi zara ya sị, "Abụ m Gebrel.
Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bịa gwa gị
okwu ma wetara gị oziọma a. **20** Ma lee, ị ga-ada ogbi, ị
gaghị ekwukwa okwu ọbụla, tutu ruo mgbe ihe ndị a ga-
emezu n'ihi na i kwenyeghị n'okwu m, nke ga-emezu
mgbe oge ya ruru." **21** Mgbe ihe ndị a niile na-eme,
mmadụ ndị ahụ nọkwa na-eche Zekaraya ka ọ pụta. O
juru ha anya na ọ nọọla ọdụ n'ime ime ụlọnsọ ukwu
ahụ. **22** Mgbe o mesịrị pụta, o nwekwaghị ike ikwuru
ha okwu. Ha ghọtara na ọ hụrụ ọhụ n'ime ụlọnsọ ahụ
n'ihi na ọ bụ aka ka o ji gwa ha okwu. **23** Mgbe oge ịrụ
ọrụ ya gwụsịrị, ọ laghachiri n'ụlọ ya. **24** Mgbe ụbọchị
ndị ahụ gasịrị, Elizabet bụ nwunye ya tụụrụ ime. O zoro
onwe ya n'ime ụlọ ọnwa ise. **25** Ọ sịrị, "Onyenwe anyị
emeerela m nke a. O gosila m ihuọma ya n'ụbọchị ndị a,
ma wepụkwara m ihere n'etiti ndị nke m." **26** Ma n'ọnwa
isii ya, Chineke zigara mmụọ ozi ya, bụ Gebrel, ka ọ gaa

n’obodo Nazaret nke dị n’ime Galili. **27** Ka o jekwuru otu
nwaagbọghọ na-amaghị nwoke bụ onye otu nwoke aha
ya bụ Josef, onye sitere n’agbụrụ Devid, kwere nkwa ịlụ.
Aha nwaagbọghọ a bụ Meri. **28** O jekwuru ya sị ya, “Ekele!
Gị onye ihuọma dịkwasịrị. Onyenwe anyị nọnyekwara
gị.” **29** Ma obi lọrọ ya mmiri nke ukwuu n’ihi okwu ya.
O bidokwara ịtụgharị n’uche ya ihe ekele a pụtara. **30**
Ma mmụọ ozi ahụ sịrị ya, “Atụla egwu Meri, n’ihi na i
chọtala ihuọma n’ebe Chineke nọ. **31** Ma lee ị ga-atụrụ
ime, mụọ nwa nwoke. Ị ga-akpọkwa aha ya Jisọs. **32** Ọ
ga-abụ nnukwu mmadụ onye a ga-akpọ Ọkpara Onye
kachasị ihe niile elu. Onyenwe anyị Chineke ga-enye ya
ocheeze nna ya Devid. **33** Ọ ga-achị ụlọ Jekọb ruo ebighị
ebi, alaeze ya agaghị enwekwa ọgwụgwụ.” **(aiōn g165)** **34**
Meri sịrị mmụọ ozi ahụ, “Olee otu nke a ga-esi mee ebe
m bụ nwaagbọghọ na-amaghị nwoke?” **35** Mmụọ ozi ahụ
sịrị ya, “Mmụọ Nsọ ga-abịakwasị gị, ike nke Onye kachasị
ihe niile elu ga-ekpuchikwa gị. Ya mere onye nsọ ahụ a
ga-amụ, a ga-akpọ ya Ọkpara Chineke. **36** Lekwa Elizabet
onye ikwu gị atụrụla ime nwa nwoke n’agadi ya. Nke a
bụ ọnwa isii ya, bụ onye ahụ ha na-akpọ nwanyị aga. **37**
N’ihi na ọ dịghị okwu sitere na Chineke nke na-agaghị
ere.” **38** Meri zaghachiri sị, “Abụ m ohu Onyenwe anyị, ka
ọ dịrị m dị ka i kwuru.” Mgbe ahụ mmụọ ozi ahụ hapụrụ
ya laa. **39** N’oge ahụ, Meri biliri gaa ọsịịsọ n’otu obodo dị
n’ugwu Juda. **40** N’ebe ahụ, ọ banyere n’ụlọ Zekaraya,
kelee Elizabet. **41** Mgbe Elizabet nụrụ ekele Meri, nwa
nọ ya n’afọ megharịrị ahụ. E mere ka Elizabet jupụta na
Mmụọ nsọ. **42** O tiri mkpu n’oke olu sị, “Onye a gọziri

agọzi ka ị bụ n’etiti ụmụ nwanyị niile. Onye a gọziri agọzi
ka nwa ahụ ị bu n’afọ bụkwa. **43** Onye kwanụ ka m bụ na
ihuọma dị otu a kpọrọ m na nne Onyenwe m ga-abịa ileta
m? **44** Ngwangwa m nụrụ olu ekele gị, nwa nọ m n’afọ
wuliri elu n’ọṅụ. **45** Ngọzị ga-adịrị onye ahụ kwere na
Onyenwe anyị ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime.”
46 Ma Meri sịrị, “Mkpụrụobi m na-ebuli Onyenwe anyị elu
47 mmụọ m na-aṅụrị ọṅụ n’ime Chineke bụ Onye nzọpụta
m, **48** n’ihi na o ledatala anya, lekwasị m, bụ odibo ya dị
ala. Site ugbu a gaa n’ihu, ọgbọ niile ga-akpọ m onye a
gọziri agọzi. **49** N’ihi na Onye dị ike emeelara m ihe dị
ukwuu. Aha ya dịkwa nsọ. **50** Ebere ya na-erute ndị niile
na-atụ egwu ya site n’ọgbọ ruo n’ọgbọ. **51** O gosila ike aka
ya; ọ chụsasịala ndị dị mpako n’ime echiche obi ha. **52** O
sitela n’ocheeze ndị eze dị ike kwatuo ha, buliekwa ndị dị
umeala n’obi elu. **53** O jirila ihe dị mma nyejuo ndị agụụ
na-agụ afọ ma ndị ọgaranya ka o zipụrụ n’aka efu. **54** O
nyerela odibo ya bụ Izrel aka, ọ na-echetakwa imere ya
ebere. **55** Dị ka ọ gwara nna nna anyị ha, nye Ebraham
na ụmụ ụmụ ya ruo mgbe ebighị ebi.” **(aiōn g165)** **56** Meri
nọnyeere ya ihe dịka ọnwa atọ ma mesie laghachi n’ụlọ
ya. **57** Mgbe oge zuru ka Elizabet mụọ nwa, ọ mụrụ nwa
nwoke. **58** Ndị agbataobi ya na ndị ikwu ya, ndị nụrụ otu
Chineke si gosi ya ebere dị ukwuu, bịara soro ya ṅụrịa
ọṅụ. **59** N’abalị nke asatọ ha bịara ibi nwata ahụ ugwu na
ịgụ ya aha. Ha na-achọ ịgụ ya Zekaraya bụ aha nna ya, **60**
ma Nne ya sịrị, “Mba, a ga-agụ ya Jọn.” **61** Ha sịrị ya, “Ọ
dịghị onye ọbụla n’etiti ndị ikwu gị na-aza aha ahụ.” **62**
Ya mere, ha jiri ife aka jụọ nna ya, ihe ọ chọrọ ka akpọ

nwata ahụ. 63 Ọ rịọrọ ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede
ihe, o deere “Aha ya bụ Jọn.” Nke a jukwara mmadụ niile
anya. 64 Ngwangwa, ọnụ ya meghere, atọpụkwara ire ya.
Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. 65 Ibubo
wụrụ ndị agbataobi ha niile n’ahụ, ndị mmadụ kọkwara
akụkọ banyere ihe ndị a niile ruo obodo niile dị n’akụkụ
ugwu Judịa. 66 Ndị niile nụrụ akụkọ a chere n’obi ha na-
ajụ sị, “Gịnịkwa ka nwa nke a gaje ịbụ?” N’ihi na aka
Onyenwe anyị dịnyeere ya. 67 E mere ka Zekaraya bụ nna
ya jupụta na Mmụọ Nsọ. O buru amụma sị, 68 “Ngọzị
dịrị Onyenwe anyị bụ Chineke nke Izrel, n’ihi na ọ bịala
leta ma gbapụtakwa ndị nke ya. 69 O welielara anyị Onye
nzọpụta site n’ụlọ odibo ya bụ Devid. 70 (Dị ka o kwuru
na mgbe ochie, site n’ọnụ ndị amụma ya dị nsọ). **(aiōn g165)**
71 Na ọ ga-azọpụta anyị site n’aka ndị iro anyị na sitekwa
n’aka ndị niile kpọrọ anyị asị. 72 O meere ndị nna nna
anyị ha ebere site n’icheta ọgbụgba ndụ ya dị nsọ. 73 Iyi
nke ọ ṅụụrụ nna anyị bụ Ebraham, kwekwa nkwa: 74 Na
ọ ga-anapụta anyị site n’aka ndị iro anyị, nyekwa anyị ike
ife ya ofufe na-atụghị egwu. 75 N’ịdị nsọ na ezi omume
n’ihu ya ụbọchị niile nke ndụ anyị. 76 “Ma gị nwa m, a
ga-akpọ gị onye amụma nke Onye kachasị ihe niile elu;
n’ihi na ị ga-aga n’ihu Onyenwe anyị kwadoro ya ụzọ. 77
Ime ka ndị nke ya nwee amamihe nke nzọpụta site na
ịgbaghara mmehie ha. 78 N’ihi oke obi ebere Chineke
anyị, nke ọwụwa anyanwụ ga-ewetara anyị site n’igwe. 79
Ka ọ chakwasị ndị bi n’ọchịchịrị na n’onyinyo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n’ụzọ nke udo.” 80 Nwata ahụ toro,

bụrụ onye dị ike n'ime mmụọ. O biri n'ime ọzara tutu ruo
mgbe oge zuru igosi ụmụ Izrel onwe ya.

2 N'oge ahụ, Siza Ọgọstọs nyere iwu ka a gụọ ọnụ, detuo
aha mmadụ niile bi n'ụwa dum. **2** (Nke a bụ ịgụ ọnụ na
ide aha nke mbụ e mere mgbe Kwirinus bụ onye na-
achị Siria.) **3** Onye ọbụla gara n'obodo ya, ka e denye
aha ya n'akwụkwọ. **4** Ya mere Josef hapụrụ Nazaret nke
dị na Galili, gaa Betlehem nke dị na Judịa, nke bụkwa
obodo Devid, n'ihi na o si n'ụlọ na agbụrụ Devid pụta. **5**
Ya na Meri, nwaagbọghọ o kwere nkwa ịlụ, nke dịkwa
ime, soro gaa ka o denye aha ha. **6** Mgbe ha nọ ebe ahụ,
oge ọ ga-eji mụọ nwa ya zuru. **7** Ọ mụrụ nwa nwoke
mbụ ya. O ji akwa kee ya, nibe ya n'ime ebe a na-enye
anụ ụlọ nri, n'ihi na ha enwetaghị ebe ndina n'ụlọ ndị
ije. **8** Ma e nwere ndị ọzụzụ atụrụ bi n'ọhịa n'akụkụ ebe
ahụ, ndị na-eche igwe atụrụ ha nche n'abalị. **9** Mmụọ ozi
nke Onyenwe anyị pụtara ihe nye ha. Ebube Onyenwe
anyị mụwara gburugburu ha, oke egwu tụrụ ha. **10** Ma
mmụọ ozi ahụ sịrị ha, "Unu atụla egwu. Ana m ewetara
unu oziọma nke oke ọṅụ nke ga-adịrị mmadụ niile. **11**
N'ihi na taa, n'obodo Devid ka a mụrụ Onye nzọpụta nye
unu; ọ bụ Kraịst, Onyenwe anyị. **12** Nke a ga-abụrụ unu
ihe ịrịbama, unu ga-ahụ nwata ọhụrụ e kechiri n'akwa,
dina n'ime ebe a na-enye anụ ụlọ nri." **13** Na mberede,
igwe ndị mmụọ ozi nke eluigwe pụtara soro mmụọ ozi
a, bido na-eto Chineke na-asị, **14** "Otuto dịrị Chineke
n'ebe kachasị elu nke eluigwe. Udo n'elu ụwa nye ndị
niile ihe ha dị Chineke ezi mma." **15** Mgbe ndị mmụọ ozi
ahụ hapụrụ ha, laghachi n'eluigwe, ndị ọzụzụ atụrụ ahụ

sịrịtara onwe ha, “Bịanụ ka anyị jeruo Betlehem, ka anyị
jiri anya anyị hụ ihe ndị a merenụ, nke Onyenwe anyị
mere ka anyị mara.” **16** Ha gara ọsịịsọ hụ Meri na Josef,
na nwata ahụ ka o dina n’ime ebe a na-enye anụ ụlọ nri.
17 Mgbe ha hụrụ nke a, ha mere ka a mata ihe niile a
gwara ha banyere nwantakịrị a. **18** Ihe ndị ọzụzụ atụrụ a
kwuru juru ndị niile nụrụ ya anya. **19** Ma Meri debere ihe
ndị a niile n’obi ya, na-atụgharị ihe banyere ha n’obi ya.
20 Ndị ọzụzụ atụrụ ahụ laghachiri, na-eto Chineke na-
ebulikwa aha ya elu n’ihi ihe niile ha nụrụ ma hụkwa,
nke dịkwa ka a gwara ha. **21** Mgbe ụbọchị asatọ gasịrị,
mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gụkwara ya aha.
Aha ha nyere ya bụ Jisọs, aha ahụ mmụọ ozi nyere tupu
a dị ime ya. **22** Mgbe oge zuru maka mmemme nke ịdị
ọcha dị ka iwu Mosis siri dị, ha kutere ya na Jerusalem
iche ya n’ihu Onyenwe anyị **23** (dịka e dere ya n’iwu nke
Onyenwe anyị, “Nwa mbụ ọbụla nke bụ nwoke ka a ga-
edo nsọ nye Onyenwe anyị”), **24** ha chụrụ aja dị ka e nyere
n’iwu Onyenwe anyị: “Ụmụ kpalakwukwu abụọ maọbụ
ụmụ nduru abụọ.” **25** Ma lee, e nwere otu nwoke bi na
Jerusalem aha ya bụ Simiọn, onye jupụtara na Mmụọ Nsọ.
Ọ bụ onye ezi omume bụrụkwa onye ji obi ya niile na-efe
Chineke. Ọ bụkwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke
ndị Izrel. **26** Ma Mmụọ Nsọ Chineke mere ka ọ mata na ọ
gaghị anwụ ruo mgbe ọ hụrụ Kraịst nke Onyenwe anyị.
27 Site n’odudu nke Mmụọ Nsọ, ọ batara n’ụlọnsọ ukwu,
ma mgbe nne na nna nwata ahụ bụ Jisọs kubatara ya dị
ka omenaala iwu si dị, **28** Simiọn kuuru ya n’aka, kelee
Chineke sị, **29** “Gị, Onye kachasị ihe niile elu, bụ Onyenwe

dị ka i kwere na nkwa, ugbu a zilaga nwaodibo gị n’udo.
30 N’ihi na anya m ahụla nzọpụta gị, 31 nke i kwadoro
n’ihu mba niile. 32 Ìhè nke ga-egosi ndị mba ọzọ ụzọ, na
ebube nke ndị gị Izrel.” 33 O juru nne na nna nwantakịrị
ahụ anya ịnụ ihe ndị a e kwuru banyere ya. 34 Mgbe ahụ,
Simiọn gọziri ha, sịkwa Meri nne ya, Lee, “Nwatakịrị a bụ
onye e zitere ka ọ bụrụ ọdịda na mbili nye ọtụtụ mmadụ
n’Izrel, ọ ga-abụkwa ihe ama nke ọtụtụ ga-ekwujọ. 35 Ọ
bụkwa site n’ụzọ dị otu a ka a ga-ekpughe echiche nke dị
ọtụtụ n’obi. Mma agha ga-adụwakwa mkpụrụobi nke gị
onwe gị.” 36 O nwekwara onye amụma nwanyị, aha ya
bụ Ana, ada Fanuel nke si n’ebo Asha. Ọ bụ ezigbo agadi
nwanyị na-enweghị di, n’ihi na di ya nwụrụ mgbe ha biri
naanị afọ asaa. 37 Ọ nọọla dị ka nwanyị na-enweghị dị iri
afọ asatọ na anọ. Ọ hapụghị ụlọnsọ, kama ọ nọgidere
n’efe ofufe ehihie na abalị, na-ibu ọnụ na-ekpe ekpere. 38
N’oge ahụ ọ bịarutere n’ebe ha nọ, nye Chineke ekele,
kwuo okwu banyere nwantakịrị ahụ nye ndị niile na-
ele anya maka mgbapụta Jerusalem. 39 Mgbe ha mesịrị
ihe niile otu ọ dị n’iwu Onyenwe anyị, ha laghachiri
obodo ha bụ Nazaret nke dị n’ime Galili. 40 Ma nwata
ahụ toro bụrụ onye dị ike; o jupụtara n’amamihe, amara
Chineke dịnyekwaara ya. 41 N’afọ niile, ndị mụrụ ya na-
aga Jerusalem n’ihi Mmemme Ngabiga. 42 Mgbe o ruru
afọ iri na abụọ, ha gara maka mmemme dị ka omenaala si
dị. 43 Mgbe e mesịrị mmemme ahụ, ka ndị mụrụ ya na-
alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs nọdụrụ na Jerusalem. Ndị
ha amataghị na o soghị ha na-alọta. 44 Ha chere na o
sonyere n’etiti njem. Ha gara ije otu ụbọchị tupu ha a

malite ịchọ ya n'etiti ndị ikwu na ibe, na ndị enyi ha. **45**
Ma mgbe ha na-ahụghị ya, ha laghachiri Jerusalem na-
achọkwa ya. **46** Ka ụbọchị atọ gasịrị, ha hụrụ ya n'ụlọnsọ
ukwu ebe ọ nọdụrụ n'etiti ndị ode akwụkwọ, na-ege ha
ntị na-ajụkwa ha ajụjụ. **47** Nghọta na ọsịsa ya juru ndị
niile nụrụ okwu ya anya. **48** Mgbe ndị mụrụ ya hụrụ ya, ọ
tụrụ ha n'anya, ma nne ya sịrị ya, "Nwa m, gịnị mere
i ji mesoo anyị mmeso dị otu a? Mụ na nna gị nọ na-
achọgharị gị?" **49** Ọ jụrụ ha sị, "Gịnị mere unu ji na-
achọ m? Unu amaghị na aghaghị m ịnọ n'ụlọ Nna m?" **50**
Ma ha aghọtaghị ihe ọ gwara ha. **51** Mgbe ahụ, o sooro
ha laghachi Nazaret ma na-erubekwara ha isi. Ma nne
ya dobere ihe ndị a niile n'obi ya. **52** Jisọs na-aga n'ihu
n'amamihe na ogologo, ya na ihuọma n'ebe Chineke na
nke mmadụ nọ.

3 N'afọ nke iri na ise nke ọchịchị Tiberiọs Siza, mgbe
Pọntiọs Pailet bụ onye na-achị Judịa, ebe Herọd bụkwa
onye na-achị akụkụ Galili, ma nwanne ya nwoke bụ Filip
na-achị akụkụ Iturịa na Trakona, Laisania bụkwa onye
na-achị akụkụ Abilin, **2** mgbe ahụ Anas na Kaịfas bụ ndịisi
nchụaja, okwu Chineke bịakwutere Jọn nwa Zekaraya
n'ime ọzara. **3** Ọ gara n'ime obodo niile gbara Jọdan
gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke nchegharị
maka mgbaghara mmehie. **4** Dịka e dere ya n'akwụkwọ
Aịzaya onye amụma sị, "Otu onye na-eti mkpu n'ọzara
na-asị, 'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị, meenụ ka
okporoụzọ ya guzozie. **5** A ga-ekpoju ndagwurugwu
ọbụla, ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka
ọ dị ala. Ụzọ gbagọrọ agbagọ ka a ga-eme ka o guzozie

nke ọma, meekwa ka ụzọ ọjọọ niile dị larịị. **6** Mmadụ niile
ga-ahụkwa nzọpụta Chineke.'" **7** Jọn sịrị igwe mmadụ
ndị na-apụta ka o mee ha baptizim sị, "Unu ụmụ ajụala!
Onye dọrọ unu aka na ntị sị unu gbanarị ọnụma nke na-
abịa? **8** Mịanụ mkpụrụ na-egosipụta nchegharị unu. Unu
amalitekwala na-asị onwe unu, 'Anyị nwere Ebraham
dịka nna.' N'ihi na agwa m unu na Chineke pụrụ isite
na nkume ndị a mepụtara Ebraham ụmụ. **9** Ọ bụladị
ugbu a, atụkwasịla anyụike na mgbọrọgwụ osisi, osisi
ọbụla nke na-adịghị amị ezi mkpụrụ ka a ga-egbutu
tụba ya n'ime ọkụ." **10** Ma igwe mmadụ ahụ jụrụ ya
sị, "Gịnị ka anyị kwesiri ime?" **11** Ọ zara ha sị, "Onye
ọbụla nwere uwe abụọ, ya nye onye ọ na-adịghị nke o
nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ." **12** Ọ
bụladị ndị ọna ụtụ bịakwara ka e mee ha baptizim. Ha
sịrị ya, "Onye ozizi, gịnị ka anyị kwesiri ime?" **13** Ọ sịrị
ha, "Unu anatala karịa otu unu kwesiri ịnata." **14** Ndị
agha bịakwara jụọ ya sị, "Gịnịkwa ka anyị kwesiri ime?"
Ọ sịrị ha, "Unu ejikwala ike apụnara ndị mmadụ ego ha;
unu ebokwala ndị mmadụ ebubo ụgha, ka afọ ju unu
n'ụgwọ a na-akwụ unu." **15** Ndị mmadụ ji olileanya na-
eche na-atulekwa n'obi ha ma Jọn ọ bụ Kraịst ahụ. **16** Ma
Jọn zara sị ha, "Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma
otu onye dị ike karịa m ga-abịa, onye m na-erughị ịtọpụ
eriri akpụkpọụkwụ ya. Ọ ga-eji Mmụọ Nsọ na ọkụ mee
unu baptizim. **17** Ihe ịfụcha ọka ya dị n'aka ya, iji zachaa
ebe ịzọcha ọka ya nke ọma, ka e kponye ezi mkpụrụ ọka
wiiti n'ime ọba, ma kpoba igbugbo ọka n'ime ọkụ nke a
na-apụghị imenyụ emenyụ." **18** O ji ọtụtụ okwu ọzọ dị

iche iche dụọ ha ọdụ ma kwusaakwara ha oziọma. 19
Ma Eze Herọd, onye ọ tara ụta maka Herodịas nwunye
nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ọjọọ dị iche iche
ndị o mere, 20 tụkwasịkwara ihe n'elu ihe ndị a niile,
site na ịtụnye Jọn n'ụlọ mkpọrọ. 21 Mgbe e mechara ndị
niile baptizim, ma mechakwa Jisọs baptizim, mgbe ọ na-
ekpe ekpere, eluigwe meghere. 22 Mmụọ Nsọ sikwa n'elu
rịdata dị ka nduru, bekwasị ya, mgbe ahụ, otu olu sitere
n'eluigwe daa sị, "Ị bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya,
ihe gị dị m ezi mma." 23 Jisọs agbaala ihe dị ka iri afọ
atọ mgbe o bidoro ọrụ ya. Ọ bụ nwa (dịka ndị mmadụ
chere) Josef, onye bụ nwa Heli; 24 Heli abụrụ nwa Matat,
nwa Livayị, nwa Meliki, nwa Janayi, nwa Josef; 25 nwa
Matatiyas, nwa Emọs, nwa Nehum, nwa Esili, nwa Nagayị;
26 nwa Maat, nwa Matatiyas, nwa Semein, nwa Josek,
nwa Joda; 27 nwa Joanan, nwa Resa, nwa Zerubabel, nwa
Shealtiel, nwa Neri; 28 nwa Meliki, nwa Adi, nwa Kosam,
nwa Elmadam, nwa Er, 29 nwa Joshua, nwa Elieza, nwa
Jorim, nwa Matat, nwa Livayị; 30 nwa Simiọn, nwa Juda,
nwa Josef, nwa Jonam, nwa Eliakịm; 31 nwa Melea, nwa
Mena, nwa Matata, nwa Netan, nwa Devid; 32 nwa Jesi,
nwa Obed, nwa Boaz, nwa Salmọn, nwa Nashọn; 33 nwa
Aminadab, nwa Ram, nwa Hezrọn, nwa Perez, nwa Juda;
34 nwa Jekọb, nwa Aịzik, nwa Ebraham, nwa Tera, nwa
Nahọ; 35 nwa Serug, nwa Reu, nwa Peleg, nwa Eba, nwa
Shela; 36 nwa Kenan, nwa Aafaksad, nwa Shem, nwa
Noa, nwa Lamek; 37 nwa Metusela, nwa Enọk, nwa Jared,
nwa Mahalalel, nwa Kenan; 38 nwa Enọsh, nwa Set, nwa
Adam, nwa Chineke.

4 Jisọs, onye jupụtara na Mmụọ Nsọ, sitere na Jọdan lọta.
Mmụọ nsọ duuru ya baa n'ọzara. 2 Ebe ahụ ka ekwensu
nwara ya ọnwụnwa iri ụbọchị anọ. N'ụbọchị ndị ahụ niile
o righị nri ọbụla. N'ikpeazụ agụụ gụrụ ya. 3 Ekwensu
sịrị ya, "Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, gwa nkume a
ka ọ ghọọ achịcha." 4 Jisọs zara ya sị, "E dere ya, 'Ọ
bụghị naanị site na achịcha ka mmadụ ga-eji dị ndụ.'" 5
Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe dị elu, gosi ya alaeze niile
nke ụwa, n'otu ntabi anya. 6 Ọ gwara ya sị, "M ga-enye
gị ikike niile ndị a na ebube ha. Ọ bụ m ka e nyere ha,
e nwere m ike inye ha onye ọbụla m chọrọ inye ha. 7
Ya mere, ọ bụrụ na ị kpọọ isiala nye m, ha ga-abụ nke
gị." 8 Jisọs zara ya sị, "E deela ya: 'Ị ga-akpọ isiala nye
Onyenwe anyị Chineke gị, naanị ya ka ị ga-efekwa.'" 9
Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe
dịkarịsịrị elu nke ụlọnsọ ukwu ahụ. Ọ sịrị ya, "Ọ bụrụ
na ị bụ Ọkpara Chineke, si n'ebe a tụda onwe gị n'ala.
10 N'ihi na e dere ya, "'Ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu
banyere gị, ichekwa gị nke ọma; 11 ha ga-ebuli gị elu
n'aka ha, ka ị ghara ịkpọbi ụkwụ gị na nkume.'" 12 Jisọs
zara ya sị, "E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyị Chineke
gị ọnwụnwa." 13 Mgbe ekwensu nwasịrị ya ọnwụnwa
ndị a niile, ọ hapụrụ ya ruo mgbe ohere ọzọ dapụtara.
14 Jisọs lọghachiri na Galili n'ike nke Mmụọ Nsọ. Akụkọ
banyere ya gbasara ruo akụkụ obodo niile. 15 O ziri ihe
n'ọtụtụ ụlọ ekpere ha, mmadụ niile na-etokwa ya. 16
Mgbe o rutere Nazaret ebe ọ nọrọ too, n'ụbọchị izuike,
ọ gara n'ụlọ ekpere dị ka ọ dị mbụ eme. O guzoro ọtọ
ịgụ akwụkwọ nsọ. 17 E nyere ya akwụkwọ nke onye

amụma Aịzaya dere. O meghere ya chọta ebe e dere sị, 18
“Mmụọ nke Onyenwe anyị dị n’ahụ m, n’ihi na o teela m
mmanụ ka m kwusaa oziọma nye ndị ogbenye. O zitela m
ikwupụta inwere onwe nye ndị mkpọrọ, ya na ịhụ ụzọ
nye ndị kpuru ìsì, ime ka ndị a na-emegbu emegbu nwere
onwe ha. 19 Ikwupụta afọ Onyenwe anyị ga-eme amara.”
20 O mechiri akwụkwọ ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-
eje ozi, nọdụ ala. Ndị mmadụ niile nọ n’ụlọ nzukọ ahụ
legidere ya nnọọ anya. 21 Ma o bidoro ịgwa ha sị, “Taa ka
ihe ndị a e dere n’akwụkwọ nsọ a mezuru na ntị unu.” 22
Mmadụ niile kwuru okwu ọma banyere ya n’ihi okwu
amara niile si ya n’ọnụ pụta nke mere na ha jụrịtara
onwe ha sị, “Onye a, ọ bụghị nwa nwoke Josef?” 23 Ọ sịrị
ha, “N’ezie, amaara m na unu ga-atụrụ m ilu a: ‘Dibịa,
gwọọ onwe gị!’ Sikwa m, ‘Ihe ndị ahụ niile anyị nụrụ ị
na-eme na Kapanọm mee ha n’ebe a bụ obodo gị.’” 24 Ọ
gara n’ihu sị, “Ma ị gwa unu eziokwu, o nweghị onye
amụma ọbụla a na-anabata nke ọma n’obodo a mụrụ ya.
25 N’ezie, chetakwanụ na e nwere ọtụtụ ụmụ nwanyị di ha
nwụrụ anwụ n’oge Ịlaija onye amụma. N’oge oke ụnwụ
dara n’ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri
ezoghị n’ala Izrel afọ atọ na ọnwa isii. 26 Ma e zigaghị
Ịlaija ka o jekwuru onye ọbụla n’ime ha karịakwa nwanyị
di ya nwụrụ anwụ n’obodo Zarefat n’akụkụ Saịdọn. 27
N’oge Ịlaisha onye amụma, e nwere ọtụtụ ndị ekpenta
n’ala Izrel, ma o nweghị onye e mere ka ọ dị ọcha n’etiti
ha karịakwa Neeman onye Siria.” 28 Mgbe ndị nọ n’ụlọ
ekpere ahụ nụrụ nke a, iwe were ha nke ukwuu. 29 Ha
biliri, kwapụ ya site n’obodo ahụ, dọkpụrụ ya gaa n’elu

ugwu nke e wukwasịrị obodo ahụ ka ha nwee ike tụpụ ya
site n'ugwu ahụ. **30** Ma o sitere n'etiti igwe mmadụ ahụ
pụọ, gawara onwe ya. **31** O sitere n'ebe ahụ gaa Kapanọm,
obodo dịkwa na Galili. N'ụbọchị izuike, o bidoro izi ha
ihe. **32** Ozizi ya juru ha anya, n'ihi na okwu ya nwere
ikike. **33** Otu nwoke nọ n'ime ụlọ ekpere ahụ, onye mmụọ
na-adịghị ọcha bi n'ime ya. O tiri mkpu n'oke olu, **34**
"Hapụ anyị! Gịnị ka ị na-achọ n'ebe anyị nọ, gị, Jisọs onye
Nazaret? Ị bịara ka ị laa anyị n'iyi? Ama m onye ị bụ,
Onye Nsọ nke Chineke!" **35** Jisọs baara ya mba sị, "Nọrọ
jii! Si n'ime ya pụta." Mgbe ahụ mmụọ ọjọọ ahụ tụdara ya
n'ala n'ihu ha niile, o sikwa n'ime ya pụọ ma o merụghị
ya ahụ. **36** Ihe ndị a juru ha niile anya, ha jụrịtara ibe
ha sị, "Gịnị bụ ozizi nke a? O ji ịchị isi na ike na-enye
mmụọ na-adịghị ọcha ndị a iwu, ha na-apụtakwa!" **37**
Akụkọ banyere ya gbasara jeruo obodo niile dị ebe ahụ
gburugburu. **38** Mgbe ọ hapụrụ ụlọ ekpere ahụ gaa n'ụlọ
Saimọn. Nne nwunye Saimọn nwere ahụ ọkụ, ha rịọrọ
ya ka o nyere ya aka. **39** O guzoro n'ihu ya, ma baara
ahụ ọkụ ahụ mba, ọ hapụrụ ya n'otu ntabi anya ahụ. O
bilikwara lee ha ọbịa. **40** Mgbe anyanwụ na-ada, ọtụtụ ndị
nwere ndị na-arịa ọrịa dị iche iche kpọọrọ ha bịakwute
Jisọs. O bikwasịrị ha niile aka n'otu n'otu, gwọọ ha. **41**
Mmụọ ọjọọ dị iche iche si n'ime ọtụtụ mmadụ pụta na-
eti mkpu na-asị, "Ị bụ Ọkpara Chineke." Ma ọ baara ha
mba, o kweghị ka ha kwuo okwu, n'ihi na ha matara na ọ
bụ Kraịst. **42** Mgbe chi bọrọ, ọ pụrụ gaa ebe naanị ya nọ.
Ndị mmadụ nọ na-achọghарị ya; mgbe ha bịaruru ebe ọ
nọ, ha gbalịsịrị ike ime ka ọ ghara ịhapụ ha. **43** Ma ọ sịrị

ha, “Aghaghị m ikwusa oziọma alaeze Chineke n’obodo
ndị ọzọ, n’ihi na ọ bụ n’ihi ya ka e zitere m.” **44** Ọ gara
n’ihu na-ekwusa oziọma n’ụlọ ekpere niile dị na Judịa.
5 Otu oge, ka Jisọs guzo n’akụkụ ọdọ mmiri Genesaret.
Igwe mmadụ gbara ya gburugburu ka ha nụrụ okwu
Chineke. **2** Ọ hụrụ n’ọnụ mmiri ahụ, ụgbọ mmiri abụọ
nke ndị ọkụ azụ nwe ha hapụrụ gaa ịsa ụgbụ ha ji egbu
azụ. **3** Ọ banyere n’ime otu ụgbọ mmiri ndị ahụ, nke bụ
nke Saimọn, ọ rịọrọ ya ka ọ kwọrọ ya banyetụ ntakịrị
n’ime mmiri. Ọ nọdụrụ ala n’ime ya bido na-ezi igwe
mmadụ ihe. **4** Mgbe o kwusiri okwu, ọ gwara Saimọn sị,
“Banyetụkwuo n’ime mmiri, tụnye ụgbụ gị ka i gbute
azụ.” **5** Saimọn zara sị, “Nna anyị ukwuu, anyị rụsịrị
ọrụ ike abalị niile na-egbutaghị ihe ọbụla, ma otu i sịrị
kwuo, aga m awụnye ụgbụ azụ niile.” **6** Mgbe ha mere
nke a, ha gbutere ọtụtụ azụ nke mere na ụgbụ azụ ha
malitere ịdọkasị. **7** Ha kpọrọ ndị ọkụ azụ ibe ha nọ n’ụgbọ
mmiri ọzọ ka ha bịa nyere ha aka. Ha bịara kpojuo azụ
n’ụgbọ mmiri abụọ ahụ nke malitere imikpu. **8** Ma mgbe
Saimọn Pita hụrụ nke a, ọ dara n’ukwu Jisọs sị, “Si n’ebe
m nọ pụọ, Onyenwe m, n’ihi na abụ m onye mmehie.” **9**
N’ihi na o juru ya na ndị ya na ha so anya ịhụ ọtụtụ azụ
ndị a ha gbutere. **10** Ọ bụladị Jemis na Jọn ụmụ Zebedi,
ndị ha na Saimọn na-arụkọ ọrụ, ka ihe a jukwara anya.
Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimọn sị, “Atụla egwu, n’ihi na
site ugbu a gaa n’ihu, ị ga na-akụta mmadụ.” **11** Mgbe ha
kwọpụtara ụgbọ mmiri ha n’elu ala, ha hapụrụ ihe niile
soro ya. **12** Mgbe Jisọs nọ n’otu obodo, otu nwoke onye
ekpenta juru ahụ, bịara daa, kpudo ihu ya n’ala mgbe ọ

hụrụ ya, rịọ ya sị, “Onyenwe m, ọ bụrụ na ị chọrọ, ị pụrụ
ime ka m dị ọcha.” 13 Jisọs setịpụrụ aka ya metụ ya sị,
“Achọrọ m, bụrụ onye dị ọcha!” Ngwangwa ekpenta ahụ
hapụrụ ya. 14 O nyere ya iwu, “A gwakwala onye ọbụla,
kama gaa gosi onye nchụaja onwe gị, chụọkwa aja dị ka
Mosis nyere n’iwu maka ime ka ị dị ọcha, ka ọ bụrụ ihe
ama nye ha.” 15 Ma akụkọ banyere ya gbasara karịa, nke
mere na igwe mmadụ bịara ịnụrụ ihe ọ na-ekwu, na ka a
gwọọkwa ha nrịa nrịa. 16 Ma site n’oge ruo n’oge, Jisọs
na-ewezuga onwe ya gaa n’ebe ọ ga-anọ naanị ya ikpe
ekpere. 17 Otu ụbọchị, mgbe ọ nọ na-ezi ndị mmadụ ihe,
ndị Farisii na ndị ozizi iwu (sitere n’obodo nta niile dị
na Galili na Judịa na Jerusalem bịa nọdụkwa ebe) ahụ.
Ike Chineke dịnyekwaara ya ịgwọ ndị ọrịa. 18 N’oge ahụ
ndị ikom ụfọdụ bu otu nwoke akụkụ ahụ ya kpọnwụrụ
akpọnwụ n’ihe ndina ya, bịara gbalịa isite n’ọnụ ụzọ
ụlọ ahụ bubata ya tọgbọ ya n’ụkwụ ya. 19 Mgbe ha na-
enweghị ike ime nke a n’ihi igwe mmadụ, ha rigooro
n’elu ụlọ, site n’oghere wetuo nwoke ahụ n’ute ya n’etiti
igwe mmadụ n’ihu Jisọs. 20 Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ha,
ọ sịrị, “Enyi m, a gbagharala gị mmehie gị.” 21 Ndị Farisii
na ndị ozizi iwu malitere iche n’ime obi ha sị, “Onye
bụ onye a na-ekwulu Chineke? Onye pụrụ ịgbaghara
mmadụ mmehie, ma ọ bụghị naanị Chineke?” 22 Mgbe
Jisọs matara ihe ha na-ajụ, ọ zara ha sị, “Gịnị mere unu ji
na-eche ihe ndị a n’obi unu? 23 Olee nke ka mfe ikwu: Ọ
bụ a gbagharala gị mmehie gị niile, ka ọ bụ ị sị, Bilie jee
ije? 24 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadụ nwere ikike
n’ụwa ịgbaghara mmehie.” Ọ sịrị onye ahụ akụkụ ahụ

ya kpọnwụrụ akpọnwụ, “Asị m gị, bilie, chịrị ute gị laa
n’ụlọ gị!” **25** Ngwangwa, o biliri ọtọ n’ihu mmadụ niile,
chịrị ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala n’ụlọ ya.
26 Ihe ndị a juru onye ọbụla anya, ha tokwara Chineke.
Oke egwu jupụtakwara ha n’ahụ, ha sịrị, “Anyị ahụla ihe
ebube taa.” **27** Mgbe nke a gasịrị, ọ pụrụ hụ otu onye ọna
ụtụ aha ya bụ Livayị, ka ọ nọdụrụ ala n’ụlọ ịnakọta ụtụ
ya. Ọ sịrị ya, “Soro m.” **28** Ngwangwa, o biliri, hapụ ihe
niile soro ya. **29** Emesịa, Livayị kwadooro Jisọs oke oriri
n’ụlọ ya, ọtụtụ igwe ndị ọna ụtụ na ndị ọzọ soo ha n’oriri
ahụ. **30** Ma ndị Farisii na ndị ozizi iwu tamuru ntamu
na-ajụ ndị na-eso ụzọ ya sị, “Gịnị mere unu ji soro ndị
ọna ụtụ na ndị mmehie na-erikọ nri na-aṅụkọkwa ihe
ọṅụṅụ?” **31** Jisọs zara sị, “Mkpa dibịa adịghị akpa ndị ahụ
dị ike, kama ọ bụ ndị ahụ na-esighị ike. **32** Abịaghị m
ịkpọ ndị ezi omume, kama abịara m ịkpọ ndị mmehie
ka ha chegharịa.” **33** Ha sịrị, “Ndị na-eso ụzọ Jọn na ndị
na-eso ụzọ ndị Farisii na-ebu ọnụ, na-ekpe ekpere oge
niile, ma ndị na-eso ụzọ gị na-eri, na-aṅụkwa.” **34** Jisọs
sịrị ha, “Ndị a kpọrọ oriri n’ọlụlụ di na nwunye, ha ga-
ebu ọnụ mgbe ha na onye na-alụ nwunye ọhụrụ nọ? **35**
Ma oge na-abịa mgbe a ga-ewepụ onye na-alụ nwunye
n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu ọnụ.” **36** Ọ tụụrụ ha
ilu a, “O nweghị onye na-adọkara akwa ọhụrụ were ya
kwachie akwa ochie. Ọ bụrụ na e mee nke a, ọ pụtara na a
dọwaala akwa ọhụrụ ahụ n’ihi na nke ahụ eji kwachie
ya agaghị adaba. **37** N’ụzọ dị otu a kwa, mmadụ adịghị
agbanye mmanya ọhụrụ dị ike n’ime karama akpụkpọ
ochie. N’ihi na ike si na mmanya ọhụrụ ahụ ga-eme ka

karama ahụ gbawaa. Mmanya ahụ ga-awụfukwa, karama
ahụ a laa n'iyi. 38 Ma ọ dị mma ịgbanye mmanya ọhụrụ
n'ime karama akpụkpọ ọhụrụ. 39 O nweghị onye ṅụsịrị
mmanya ochie ga-achọ ịṅụ mmanya ọhụrụ, n'ihi na ọ ga-
asị, 'Nke ochie ahụ ka mma.'"

6 N'otu ụbọchị izuike, mgbe Jisọs na-agafe n'ubi a kụrụ
ọka. Ndị na-eso ụzọ ya malitere ịghọrọ ụfọdụ n'ime ogbe
ọka ndị ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha. 2 Ụfọdụ
ndị Farisii sịrị, "Gịnị mere unu ji na-eme ihe megidere
iwu n'ụbọchị izuike?" 3 Jisọs zara ha sị, "Ọ bụ na unu
agụtaghị ihe Devid mere mgbe agụụ gụrụ ya na ndị so ya?
4 Otu o si banye n'ụlọ Chineke, were achịcha a na-eche
n'ihu ya, nyetụkwa ndị ya na ha so, achịcha nke onye
ọbụla na-ekwesighị ịta ma ọ bụghị naanị ndị nchụaja." 5
Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, "Nwa nke Mmadụ bụ Onyenwe
Ụbọchị Izuike." 6 N'ụbọchị izuike ọzọ, ọ banyere n'ụlọ
ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nọkwa n'ebe ahụ onye
aka nri ya kpọnwụrụ akpọnwụ. 7 Ndị Farisii na ndị ode
akwụkwọ na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha
lekwasịrị ya anya ịhụ ma ọ ga-agwọ ọrịa n'ụbọchị izuike.
8 Ma ebe ọ maara ihe ha na-ezube n'obi ha, ọ kpọrọ
nwoke ahụ nke aka ya kpọnwụrụ akpọnwụ sị ya, "Bilie
bịa guzoro n'etiti ebe a." Nwoke ahụ pụtara bịa guzoro
ebe ahụ. 9 Mgbe ahụ Jisọs sịrị ha, "Ka m jụọ unu, gịnị ziri
ezi n'iwu ime n'ụbọchị izuike; ọ bụ ime ihe ọma ka ọ bụ
ime ihe ọjọọ; ịzọpụta ndụ ka ọ bụ ịla ndụ n'iyi?" 10 Mgbe
o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ sịrị ya, "Setịpụ aka
gị." O mere nke a, aka ya dịkwara mma ọzọ. 11 Ha were
iwe nke ukwuu ma malite na-ekwurịtara n'etiti onwe ha

ihe ha nwere ike ime Jisọs. 12 N'ụbọchị ndị ahụ, ọ gara
rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. Ọ nọrọ abalị ahụ niile
na-ekpe ekpere nye Chineke. 13 Mgbe chi bọrọ, ọ kpọrọ
ndị niile na-eso ụzọ ya, site n'ime ha họrọ mmadụ iri na
abụọ ndị ọ kpọrọ ndị ozi ya. 14 Saimọn (onye ọ kpọrọ
Pita) na Andru nwanne ya, Jemis Jọn, Filip Batalomi. 15
Matiu Tọmọs, Jemis nwa Alfiọs, Saimọn onye a na-akpọ
Zilọt. 16 Judas nwa Jemis na Judas Iskariọt onye raara
ya nye. 17 Ya na ha rịdatara ga n'ebe ala dị lariị. Igwe
ndị na-eso ụzọ ya na oke igwe mmadụ sitere na Judịa,
na Jerusalem nakwa obodo dị na nsọtụ mmiri nke Taịa
na Saịdọn. 18 Ndị bịara ịnụrụ okwu ya na ka a gwọọ ha
ọrịa ha. A gwọkwara ọtụtụ ndị mmụọ na-adịghị ọcha na-
esogbu. 19 Igwe mmadụ ahụ gbalịrị ịmetụ ya aka, n'ihi na
ike dị ukwuu si ya n'ahụ na-apụ na-agwọ ha niile. 20 O
weliri anya lee ndị na-eso ụzọ ya, sị ha, "Ngọzị na-adịrị
unu bụ ndị ogbenye, n'ihi na alaeze Chineke bụ nke unu.
21 Ngọzị na-adịrị unu ndị agụụ na-agụ ugbu a, n'ihi na
afọ ga-eju unu. Ngọzị na-adịrị unu ndị na-ebe akwa ugbu
a, n'ihi na unu ga-achị ọchị. 22 Ngọzị na-adịrị unu mgbe
ndị mmadụ na-akpọ unu asị, mgbe ha na-achụpụ unu,
na-akparị unu, na-ajụ aha unu, n'ihi Nwa nke Mmadụ. 23
"Ṅụrịanụ ọṅụ ma wuliekwanụ elu n'ihi ọṅụ n'ụbọchị ahụ,
n'ihi na ụgwọ ọrụ unu dị ukwuu n'eluigwe. N'ihi na otu a
ka ndị nna nna ha mesoro ndị amụma. 24 "Ma ahụhụ na-
adịrị unu ndị ọgaranya, n'ihi na unu eketala nkasiobi
unu. 25 Ahụhụ na-adịrị ndị afọ juru ugbu a, n'ihi na agụ
ga-agụkwa unu. Ahụhụ na-adịrị ndị na-achị ọchị ugbu a,
n'ihi na unu ga-eru ụjụ, bee akwa. 26 Ahụhụ na-adịrị

unu mgbe ndị mmadụ niile na-ekwu okwu ọma gbasara
unu, n'ihi na otu a ka ndị bụ nna ha mesoro ndị amụma
ụgha." 27 "Ma a na m agwa unu ndị na-ege m ntị: hụnụ
ndị iro unu n'anya, mekwaaranụ ndị kpọrọ unu asị ihe
ọma. 28 Gọzienụ ndị na-abụ unu ọnụ, ma kpekwaaranụ
ndị na-akparị unu ekpere. 29 Ọ bụrụ na onye ọbụla a maa
gị ụra n'otu ntị, tụgharịara ya ntị gị nke ọzọ. Ọ bụrụkwa
na onye ọbụla anara gị uwe ahụ gị, nyekwa ya uwe ime
ahụ gị. 30 Nye onye ọbụla rịọrọ gị ihe. Ọ bụrụkwa na
mmadụ ewere ihe bụ nke gị, agala ịnapụta ya. 31 Dịka
unu si chọọ ka ndị mmadụ mesoo unu, sitekwanụ otu
a na-emeso ha. 32 "Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu n'anya
ka unu na-ahụ n'anya, gịnị ga-abụ uru unu? N'ihi na
ọbụladị ndị mmehie, ọ bụ ndị hụrụ ha n'anya ka ha na-
ahụkwa n'anya. 33 Ọ bụrụkwa naanị ndị na-emere unu
ihe ọma ka unu na-emere ihe ọma, gịnị ga-abụ uru unu?
N'ihi na ndị mmehie na-enyekwara ndị na-enyere ha aka
aka. 34 Ọ bụrụkwa na unu agbazinye naanị ndị nwere
ike ịkwụghachi unu ihe, gịnị ga-abụ uru unu? N'ihi na
ndị mmehie na-agbazinyekwa ndị mmehie ibe ha na-atụ
anya ka a kwụghachikwa ha n'ozuzu oke. 35 Hụnụ ndị
iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenụ
ndị nọ na mkpa ihe ha chọrọ, na-eleghị anya na ha ga-
akwụghachi unu. Mgbe ahụ, ụgwọ ọrụ unu ga-adị ukwuu,
unu ga-egosikwa na unu bụ ụmụ nke Onye kachasị ihe
niile elu, n'ihi na ebere ya na-adịrị ndị ajọ omume na ndị
na-enweghị mmụọ ekele n'ime ha. 36 Nweenu obi ebere
dị ka Nna unu si nwee obi ebere. 37 "Unu ekpela ndị ọzọ
ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndị ọzọ

ikpe ka a ghara ịma unu ikpe. Gbagharanụ ndị ọzọ, a ga-
agbagharakwa unu. **38** Nyenụ, n'ihi na a ga-enyekwa unu.
Onyinye unu ga-anata ga-abụ nke juru eju, nke a bịadara
nke ọma, yọkọtakwa ayọkọta nke na-ejubiga oke ka a ga-
adọkwasị gị n'ahụ; n'ihi na ọ bụ ihe i na-eji atụ ihe ka a
ga-eji tụọrọ gị." **39** Ọ tụkwaara ha ilu a, "Onye ìsì ọ pụrụ
idu onye ìsì ibe ya? Ha abụọ ọ gaghị adaba n'ime olulu?
40 Onye na-eso ụzọ onye ozizi anaghị akarị onye nkuzi
ya, kama mgbe ọ mụtasịrị ọ ga-amata ihe dị ka onye
nkuzi ya. **41** "Gịnị mere i ji elee ntakịrị ahịhịa dị nwanna
gị n'anya, ma ị dịghị ahụta obodobo osisi dị gị onwe gị
n'anya? **42** Ị ga-esi aṅaa sị nwanna gị, 'Nwanna a, ka m
wepụ gị ntakịrị ahịhịa dị gị n'anya,' mgbe gị onwe gị na-
ahụghị obodobo osisi dị gị n'anya? Gị onye ihu abụọ, buru
ụzọ wepụ obodobo osisi dị gị n'anya ka i nwee ike ịhụzi
ụzọ nke ọma wepụ ntakịrị ahịhịa dị nwanna gị n'anya. **43**
"Ezi osisi adịghị amị mkpụrụ ọjọọ. Ọ dịkwaghị osisi ọjọọ
na-amị mkpụrụ ọma. **44** Ọ bụ mkpụrụ osisi mịrị ka e ji
ama ụdị osisi ọ bụ. Ndị mmadụ adịghị aghọta fiig site
n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghị onye na-aghọta mkpụrụ
grepu n'obi ogwu. **45** Ezi mmadụ na-esite n'akụ ọma juru
ya obi na-arụpụta ezi ọrụ, otu a kwa, ajọ mmadụ na-esite
n'obi ọjọọ ya na-arụpụta ajọ ọrụ. N'ihi na ihe ọbụla dị
mmadụ n'obi bụ ihe na-apụta n'ọnụ ya. **46** "Gịnị mere
unu ji na-akpọ m, 'Onyenwe anyị, Onyenwe anyị,' ma unu
adịghị eme ihe m kwuru? **47** Achọrọ m igosi unu ihe onye
ọbụla na-abịakwute m nke na-anụ okwu m, ma na-ejikwa
ihe ọ na-anụ akpọrọ ihe, yiri. **48** Onye ahụ yiri nwoke
wuru ụlọ, onye gwumiri ala, doo ntọala ụlọ ahụ n'elu oke

nkume. Mgbe idee mmiri bịara were ike ya tie n'ụlọ ahụ,
o nweghị ike ime ka ọ maa jijiji n'ihi na e wusiri ya ike.
49 Ma onye ahụ nụrụ okwu m, nke na-ejighị ihe ọ nụrụ
mee ihe, dị ka nwoke wukwasịrị ụlọ ya n'elu ala, nke na-
enweghị ntọala ọbụla. Mgbe idee mmiri bịara were ike ya
tie n'ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala, ọdịda ya dị ukwuu."
7 Mgbe o kwusiri okwu ndị a nye ndị na-ege ya ntị, ọ
banyere na Kapanọm. 2 Ma e nwere otu ọchịagha nke
nwere otu ohu nwoke ọ hụrụ n'anya. Onye nọ n'ọrịa na
n'ọnụ ọnwụ. 3 Mgbe ọ nụrụ ihe banyere Jisọs, o zipụrụ
ụfọdụ ndị okenye ndị Juu ka ha gaa rịọrọ ya ka ọ bịa
gwọọ ohu ya. 4 Mgbe ha bịakwutere Jisọs, ha rịọsiri ya
arịrịọ ike sị, "O kwesiri ka i mere ya ihe a. 5 N'ihi na ọ
hụrụ obodo anyị n'anya. O wukwaara anyị ụlọ ekpere." 6
Jisọs sooro ha gawa. Ma mgbe ọ nọ nso n'ụlọ ya, onye
ọchịagha ahụ zipụrụ ndị enyi ya ka ha ga sị ya, "Onyenwe
anyị, esogbukwala onwe gị, n'ihi na etorughị m ka ị bata
n'okpuru ụlọ m. 7 Ọ bụ ya mere na-echeghị m na m
toruru ịpụta bịa zute gị. Ma kwuo okwu, ọ ga-agwọkwa
odibo m. 8 N'ihi na mụ onwe m bụkwa onye nọ n'okpuru
ikike ọchịchị, nwee ndị agha nọ n'okpuru m. Ana m asị
onye nke a 'gaa,' ọ gaa, sịkwa onye nke ọzọ 'bịa,' Ọ bịa.
Ana m asị ohu m, 'mee nke a,' ọ na-emekwa ya." 9 Mgbe
Jisọs nụrụ okwu niile a, o juru ya anya nke ukwuu. Ọ
tụgharịrị gwa igwe mmadụ ndị na-eso ya sị, "Asị m unu,
ahụbeghị m okwukwe dị otu a ọ bụladị n'Izrel." 10 Mgbe
ndị ozi ahụ laghachiri n'ụlọ, ha chọpụtara na ahụ adịla
ohu ahụ mma. 11 O ruo mgbe nwa oge gasịrị, ọ gara
n'obodo a na-akpọ Nain. Ndị na-eso ụzọ ya na ọtụtụ igwe

mmadụ ndị ọzọ sooro ya gaa. 12 Mgbe ọ na-abịaru nso
n'ọnụ ụzọ e si abata n'obodo ahụ, o nwere otu nwoke
nwụrụ anwụ nke a na-ebupụ, otu nwa nke nne ya mụrụ.
Nne ya ahụ bụ nwanyị di ya nwụrụ, oke igwe mmadụ si
n'obodo ahụ sonyekwara ya. 13 Mgbe Onyenwe anyị hụrụ
ya, o meere ya obi ebere ma sị ya, "Ebela akwa." 14 Mgbe
ahụ ọ gara nso metụ igbe ozu ahụ aka, ndị bu ya kwụsịrị.
Ọ sịrị, "Nwokorobịa, asị m gị bilie!" 15 Nwoke ahụ nwụrụ
anwụ biliri, nọdụ ala, bido ikwu okwu, ọ kpọnyere ya nne
ya. 16 Egwu tụrụ ha niile, ha tokwara Chineke sị, "Onye
amụma dị ukwuu apụtala n'etiti anyị, Chineke abịala
inyere ndị ya aka!" 17 Akụkọ a banyere ya ruru Judịa niile
na obodo nta niile gbara ya gburugburu. 18 Ndị na-eso
ụzọ Jọn kọọrọ ya maka ihe ndị a niile. Jọn kpọrọ mmadụ
abụọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya, 19 zie ha ka ha jekwuru
Onyenwe anyị jụọ ya ajụjụ sị, "Ọ bụ gị bụ onye ahụ ga-
abịa. Ka anyị ga-ele anya ọbịbịa onye ọzọ?" 20 Mgbe ụmụ
nwoke ahụ bịakwutere ya, ha sịrị, "Jọn omee baptizim
ziri anyị ka anyị jụọ gị sị, 'Ọ bụ gị bụ onye ahụ ga-abịa ka
anyị ga-ele anya ọbịbịa onye ọzọ?'" 21 Mgbe ahụ ọ gwọrọ
ọtụtụ ndị nwere ọrịa, na nrịa nrịa dị iche iche, na mmụọ
ọjọọ. O mekwara ka ọtụtụ ndị kpuru ìsì hụ ụzọ ọzọ. 22 Ọ
zaghachiri ndị ozi ahụ sị, "Laghachinụ azụ gaa kọrọ Jọn
ihe unu hụrụ na nke unu nụrụ; ndị kpuru ìsì na-ahụ ụzọ,
ndị ngwụrọ na-aga ije, ndị ekpenta ka a na-eme ka ha dị
ọcha, ndị ntị chiri na-anụ ihe, a na-eme ka ndị nwụrụ
anwụ si n'ọnwụ bilie, a na-ezisara ndị ogbenye oziọma.
23 Ngọzị na-adịrị onye ahụ na-enweghị ihe mkpasu iwe
n'ihi m." 24 Mgbe ndị na-eso ụzọ Jọn pụrụ, Jisọs bidoro

ịgwa igwe mmadụ ahụ okwu banyere Jọn sị, “Gịnị ka
unu gara n’ọzara ịhụ? Ọ bụ ahịhịa achara nke ikuku na-
ebughari? 25 Ma gịnị ka unu pụrụ ịga ịhụ? Ọ bụ nwoke yi
uwe mara mma? E e, ndị na-eyi uwe dị oke ọnụahịa, ndị
na-ebikwa n’oke oriri na oke ọṅụṅụ bi n’ụlọeze. 26 Ma
gịnị ka unu pụrụ ka unu ga-ahụ? Ọ bụ onye amụma? E,
ana m a gwa unu, unu hụrụ onye karịrị onye amụma. 27
Ọ bụ onye a bụ onye ahụ e dere ihe banyere ya sị, “‘Aga m
ezipu onyeozi m n’ihu gị, onye ga-edozi ụzọ gị n’ihu gị.’
28 Agwa m unu, n’etiti ndị nwanyị mụrụ, ọ dịghị onye dị
ukwuu karịa Jọn, ma onye dịkarịsịrị nta n’alaeze Chineke
dị ukwuu karịa ya.” 29 (Ndị mmadụ niile nụrụ nke a,
tinyekwara ndị ọna ụtụ, nabatara n’ụzọ Chineke bụ nke
ziri ezi, n’ihi na Jọn emela ha baptizim. 30 Ma ndị Farisii
na ndị ozizi iwu jụrụ imezu ebumnobi Chineke nye ha
onwe ha, n’ihi na ha anabataghị ka Jọn mee ha baptizim.)
31 Ọ gara n’ihu sị ha, “Ma gịnị ka m ga-eji tụnyere ndị
bi n’ọgbọ a? Gịnị ka ha yiri? 32 Ha dị ka ụmụntakịrị nọ
n’ọma ahịa na-akpọ ibe ha oku na-asị, “‘Anyị gburu unu
ọja, ma unu adịghị ete egwu. Anyị bụrụ abụ ịkwa ozu,
ma unu ebeghị akwa.’ 33 N’ihi na Jọn omee baptizim
bịara na-erighị achịcha maọbụ ṅụọ ihe ọṅụṅụ ma unu
sịrị, ‘Mmụọ ọjọọ bi n’ime ya.’ 34 Nwa nke Mmadụ bịara
na-eri ihe oriri na-aṅụkwa ihe ọṅụṅụ, ma unu sịrị, ‘Lee,
onye oke oriri na onye oke aṅụmaṅụ, enyi ndị ọna ụtụ
na ndị mmehie.’ 35 Ma e sitela n’ụmụ ya niile nwapụta
amamihe n’onye ziri ezi.” 36 Otu onye n’ime ndị Farisii
kpọrọ ya oriri. Ọ gara n’ụlọ onye Farisii ahụ, ma nọdụ
ala n’oche nri. 37 Ma otu nwanyị nke bi n’obodo ahụ,

onye birila ndụ mmehie, mgbe ọ matara na ọ nọ n'ụlọ
onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta
mmanụ otite bata n'ụlọ ahụ. **38** Ka o guzoro n'azụ ụkwụ
ya na-ebe akwa, ọ malitere iji anya mmiri ya na-awụsa
n'ụkwụ ya. O jiri agịrị isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu
ụkwụ ya ọnụ, ma wụsa mmanụ otite isi ụtọ ahụ na ha. **39**
Mgbe onye Farisii ahụ kpọrọ ya oriri hụrụ ihe nke a, o
kwuru n'obi ya sị, "A sị na nwoke a bụ onye amụma, ọ
gaara amata ụdị mmadụ nwanyị a na-emetụ ya aka bụ,
na ọ bụ onye mmehie." **40** Jisọs zara ya sị, "Saimọn, e
nwere m ihe m chọrọ ịgwa gị." Ọ sịrị ya, "Onye ozizi gwa
m ya." **41** "Ndị ikom abụọ ji onye na-ebinye ndị mmadụ
ego n'ọmụrụnwa ụgwọ. Otu onye ji ya narị ego ise, onye
nke ọzọ ji ya iri ego ise. **42** Mgbe ha na-enweghị ike
ịkwụghachi ụgwọ ha ji ya, ọ gbaghara ha ụgwọ ahụ. Ugbu
a, onye n'ime ha ga-ahụ ya n'anya karịa?" **43** Saimọn
zara sị, "Ọ dị m ka ọ bụ onye nke ọ gbaghara ụgwọ dị
ukwuu." Ọ sịrị ya, "Ị kpeziri." **44** Mgbe ahụ ọ tụgharịrị
n'ebe nwanyị ahụ nọ gwa Saimọn sị, "Ị hụrụ nwanyị a? A
batara n'ụlọ gị, i kunyeghị m mmiri ka m saa ụkwụ m, ma
nwanyị a ejirila anya mmiri ya sachaa ụkwụ m, jirikwa
agịrị isi ya hichaa ha. **45** Ị sutughị m ọnụ, ma kemgbe m
batara n'ụlọ a, o zubeghị ike isutu ụkwụ m ọnụ. **46** Ị teghị
m mmanụ ọbụla n'isi, ma lee, o werela mmanụ otite isi
ụtọ wụkwasị m n'ụkwụ. **47** Ya mere, ana m agwa gị sị,
a gbagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n'ihi na ọ
nwere ịhụnanya dị ukwuu. Ma onye nwetara mgbaghara
dị nta, na-enwe ịhụnanya dị nta." **48** Mgbe ahụ ọ gwara
ya sị, "A gbagharala gị mmehie gị." **49** Ma ndị ọzọ soro ya

nọdụ na-eri nri bidoro ikwu n'etiti onwe ha na-asị, "Onye
bụ onye a nwere ike ọ bụladị ịgbaghara mmehie?" **50** Ọ
sịrị nwanyị ahụ, "Okwukwe gị azọpụtala gị, laa n'udo."
8 Mgbe ihe ndị a gasịrị, ọ gara n'obodo ukwu niile na
n'obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndị
mmadụ oziọma nke alaeze Chineke. Ndị ozi iri na abụọ
ahụ sokwa ya, **2** na ụmụ nwanyị ụfọdụ ndị a chụpụrụ
mmụọ ọjọọ site n'ime ha, gwọkwa ha nrịa nrịa: Meri
Magdalin onye e sitere n'ime ya chụpụ mmụọ ọjọọ asaa,
3 na Joana nwunye Chuza onye na-elekọta ụlọeze Herọd
na akụ ya niile, na Suzana, na ọtụtụ ndị ọzọ ndị ji akụ ha
na-enyere ha aka. **4** Mgbe oke igwe mmadụ gbakọrọ ha
na ndị mmadụ si n'obodo dị iche iche bịakwute ya. Ọ
tụụrụ ha ilu a sị, **5** "Ọgha mkpụrụ pụrụ ịkụ mkpụrụ ya,
mgbe ọ nọ na-agha mkpụrụ ndị a, ụfọdụ n'ime mkpụrụ
ahụ dara n'akụkụ ụzọ ebe ndị mmadụ zọrọ ha ụkwụ, ụmụ
nnụnụ bịakwara tụrịa ha loo. **6** Ụfọdụ n'ime ha dakwasịrị
n'elu nkume. Mgbe ha puputara chọọ ito, ha kpọnwụrụ
n'ihi na mgbọrọgwụ ha enweghị ike ịmịta mmiri mkpụrụ
ahụ ga-eji dị ndụ. **7** Ụfọdụ dara n'etiti ogwu, ogwu ndị a
sooro ha puo ma kpagbuo ha. **8** Ụfọdụ n'ime mkpụrụ
dara n'ezi ala. Ha puputara, too, mịa mkpụrụ dị otu narị
n'ọnụọgụgụ." Mgbe o kwusiri nke a, ọ sịrị ha, "Onye
ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ." **9** Ndị na-eso ụzọ ya
jụrụ ya ihe ilu a pụtara. **10** Ọ sịrị, "Ọ bụ unu ka e nyere
ịmata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndị ọzọ
ga-anụ ya naanị n'ilu. Site n'ụzọ dị otu a, "'ha ga na-
ele anya, ma ha agaghị ahụ ihe ọbụla. Ha ga na-anụ ntị
ma ha agaghị aghọta ihe ọbụla.' **11** "Nke a bụ nkọwa

ilu ahụ. Mkpụrụ ahụ bụ okwu Chineke. **12** Mkpụrụ dara
n'akụkụ ụzọ nọchiri anya ndị nụrụ okwu Chineke, ma
ekwensu bịara napụ ha okwu ahụ n'obi ha, ka ha ghara
ikwere ma nwetakwa nzọpụta. **13** Mkpụrụ ndị ahụ dara
n'elu nkume nọchiri anya ndị nụrụ okwu Chineke jiri
ọṅụ nabata ya, ma ha enweghị mgbọrọgwụ n'ime ha.
Ha na-ekwere naanị nwa oge nta, ma mgbe ọnwụnwa
bịara ha na-adachapụ. **14** Mkpụrụ nke dara n'etiti ogwu
nọchiri anya ndị nụrụ okwu Chineke, ma mgbe ha na-
aga n'ụzọ ha, echiche banyere akụ na ihe ụtọ nke ụwa
na-akpagbu okwu ahụ, mee ka ha ghara ịmị mkpụrụ. **15**
Ma mkpụrụ ndị ahụ dara n'ezi ala nọchiri anya ndị jiri
obi ghere oghe na mmụọ ziri ezi nabata okwu ahụ ma
werekwa ndidi mịpụta mkpụrụ. **16** "Ọ dịghị onye ọbụla,
nke na-amụnye oriọna zoo ya n'ime igbe maọbụ dọnye ya
n'okpuru ihe ndina. Kama, ọ na-adọkwasị ya n'elu ihe
ịdọba ọkụ ka ndị ọbụla na-abata n'ụlọ ahụ jiri ya hụ ụzọ.
17 Ọ dịghị ihe ọbụla zoro ezo nke na-agaghị emesịa pụta
ìhè, ọ dịkwaghị ihe ọbụla dị nzuzo nke a na-aghaghị eme
ka ọ pụta ìhè. **18** Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si
ege ntị. N'ihi na ọ bụ onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye
karịa, ma onye ahụ na-enweghị, ọ bụladị nke o nwere,
ka a ga-anapụ ya." **19** N'oge a, nne ya na ụmụnne ya
nwoke bịakwutere ya. Ma ha enweghị ike ịbịaru ya nso
n'ihi igwe mmadụ. **20** Otu onye gwara ya sị, "Nne gị na
ụmụnne gị ndị nwoke guzo n'ezi, ha chọrọ ịhụ gị." **21** Ọ
zara sị, "Nne m na ụmụnne m ndị nwoke bụ ndị ahụ na-
anụ okwu Chineke ma jiri ya mere ihe." **22** Otu ụbọchị, ya
na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ụgbọ mmiri, ọ sịrị ha,

“Ka anyị gafee n’ofe nke ọzọ nke osimiri.” Nke a mere
ha ji nụpụ ụgbọ, 23 ma mgbe ha na-aga, ọ rahụrụ ụra.
Oke ifufe malitere ife n’elu ọdọ mmiri ahụ, nke mere na
mmiri na-awụbanye n’ime ụgbọ ha, mee ka ha nọrọ n’oke
nsogbu. 24 Ha gara kpọtee ya na-eti mkpu, “Nna anyị
ukwu! Nna anyị ukwu! Lee na anyị n’ala n’iyi!” O biliri,
baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara jụụ, ebe niile
dekwara jii. 25 Ọ sịrị ha, “Ebee ka okwukwe unu dị?” Ha ji
oke egwu na oke iju anya jụrịta onwe ha sị, “Onye bụ
onye a? Ọ na-enye ọ bụladị ifufe na ebili mmiri iwu, ha
na-aṅakwa ya ntị.” 26 Ha kwọrọ ụgbọ mmiri rute n’ala
Gerazin, nke dị n’ofe mmiri Galili. 27 Mgbe o si n’ụgbọ
mmiri rịpụta n’elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmụọ
ọjọọ bi n’ime ya zutere ya. Nwoke a ebighị n’ụlọ maọbụ
yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bụ ebe a na-eli
ozu. 28 Mgbe ọ hụrụ Jisọs, ọ bịara daa n’ihu ya, tie mkpu
n’oke olu sị, “Gịnị ka mụ na gị nwekọrọ Jisọs, Ọkpara
Chineke Onye kachasị ihe niile elu? Biko arịọ m gị, atala
m ahụhụ.” 29 N’ihi na o nyela mmụọ ahụ na-adịghị ọcha
iwu ka o site n’ime ya pụta. Ọtụtụ oge, mmụọ ọjọọ a na-
ejidesi ya ike, n’agbanyeghị na eji ụdọ igwe kee ya aka na
ụkwụ, debe ebe a na-eche ya nche, ọ na-adọbisi ụdọ igwe
e ji kee ya, mmụọ ọjọọ a na-eduru ya gaa n’ime ọzara. 30
Jisọs jụrụ ya sị, “Gịnị bụ aha gị?” Ọ zara sị, “Lijiọn,” n’ihi
na igwe mmụọ ọjọọ bi n’ime ya. 31 Ha rịọsiri ya arịrịọ
ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n’Abis. **(Abyssos
g12)** 32 Igwe ezi nọ n’akụkụ ugwu dị ebe ahụ nso na-akpa
nri. Mmụọ ọjọọ ndị a rịọrọ Jisọs ka o nye ha ike ka ha
banye n’ime ha. Jisọs nyere ha ike. 33 Mmụọ ọjọọ ndị ahụ

sitere n’ime nwoke a pụọ banye n’ime ezi ndị ahụ, igwe
ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala ọnụ mmiri ahụ
gbara ọsọ dabanyechaa n’ime mmiri ebe osimiri riri ha.
34 Mgbe ndị na-elekọta ezi ahụ hụrụ ihe mere, ha gbara
ọsọ gaa n’ime obodo na n’obodo nta niile dị gburugburu
ebe ahụ kọsaa ihe mere. 35 Ndị mmadụ pụtara ịhụ ihe
mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha hụrụ nwoke ahụ e
si n’ime ya chụpụ mmụọ ọjọọ ndị ahụ, ebe ọ nọdụrụ ala
yiri uwe ma nọrọkwa n’ezi uche ya. Egwu tụrụ ha. 36
Ndị hụrụ ka ihe a si mee kọọrọ ha ka e siri gwọọ onye
ahụ mmụọ ọjọọ na-esogbu. 37 Mgbe ahụ, ndị niile bi na
Gerazin na n’obodo gbara ebe ahụ gburugburu rịọrọ Jisọs
ka ọ hapụrụ ha obodo ha, n’ihi na egwu dị ukwuu tụrụ
ha. Ọ banyekwara n’ime ụgbọ mmiri ahụ laghachi. 38
Nwoke a e sitere n’ime ya chụpụ mmụọ ọjọọ rịọrọ ya ka o
soro ya ma o zilagara ya, sị ya, 39 “Laghachi n’ezinaụlọ gị
kọọrọ ha ihe niile Chineke meere gị.” Nwoke ahụ lara,
gbasaa akụkọ ihe Jisọs meere ya n’obodo ahụ niile. 40
Mgbe Jisọs lọghachiri, igwe mmadụ nabatara ya n’ihi na
ha niile na-eche ya. 41 Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya
bụ Jairọs, onye bụ onyeisi n’ụlọ ekpere, bịara daa n’ala
n’ụkwụ Jisọs na-arịọ ya ka ọ bịa n’ụlọ ya. 42 N’ihi na otu
nwata nwanyị ọ mụtara naanị ya, nke gbara afọ iri na
abụọ nọ n’ọnụ ọnwụ. Mgbe ọ na-aga, igwe mmadụ ahụ
na-akpagbu ya. 43 Ọ dị otu nwanyị n’etiti ha nke nọrịị na-
arịa ọrịa oruru ọbara afọ iri na abụọ, onye mefuru ihe
niile o ji n’aka ndị dibịa, ma ọ dịghị onye nwere ike ịgwọ
ya. 44 O sitere n’azụ ya metụ ọnụ uwe ya aka. Ngwangwa,
ọrịa oruru ọbara ahụ kwụsịkwara. 45 Jisọs sịrị, “Onye

metụrụ m aka?" Mgbe ọ na-enweghị onye pụtara kwuo
sị na ọ bụ ya. Pita gwara ya sị, "Nna anyị ukwu, igwe
mmadụ gbara gị gburugburu na-adakwasịkwa gị." **46** Ma
Jisọs sịrị, "Otu onye metụrụ m aka; amatara m na ike
esitela n'ime m pụọ." **47** Mgbe nwanyị ahụ hụrụ na ọ
dịkwaghị ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ịma jijiji
bịa daa n'ụkwụ ya. N'ihu mmadụ niile, ọ kọrọ ihe mere o
ji metụ ya aka na otu e sị gwọọ ya n'otu ntabi anya. **48** Ọ
gwara ya sị, "Ada m nwanyị, okwukwe gị agwọọla gị. Laa
n'udo." **49** Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye si n'ụlọ
Jairọs bụ onyeisi ụlọ ekpere, bịara sị, "Ada gị nwanyị
anwụọla, enyekwala onye ozizi nsogbu ọzọ." **50** Ma mgbe
Jisọs nụrụ ozi a, ọ zara ya sị, "Atụla egwu, naanị kwere, a
ga-agwọkwa ya." **51** Mgbe o rutere n'ụlọ Jairọs, o kweghị
ka onye ọbụla soro ya baa n'ime ụlọ ahụ ma ọ bụghị
naanị Pita, Jọn, Jemis, nne na nna nwata ahụ. **52** N'oge
ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru ụjụ maka nwata ahụ.
Ọ sịrị ha, "Unu ebezila akwa, n'ihi na ọ nwụghị anwụ
kama ọ nọ n'ụra." **53** Ha chịrị ya ọchị, n'ihi na ha matara
na ọ nwụrụ anwụ. **54** Ma o jidere ya n'aka, sị, "Nwa m,
bilie!" **55** Mmụọ ya lọghachiri, o bilitekwara mgbe ahụ. Ọ
gwakwara ha ka ha chọọrọ ya nri ka o rie. **56** Ihe a gbara
ndị mụrụ ya gharịị ma ọ nyere ha iwu ka ha ghara ịkọrọ
onye ọbụla ihe mere.

9 Mgbe ọ kpọkọtara ndị ozi iri na abụọ ahụ, o nyere ha
ike na ịchị isi n'ebe mmụọ ọjọọ niile nọ na ịgwọ ọrịa
dị iche iche. **2** O nyere ha ikike, zipụ ha ikwusa alaeze
Chineke na ịgwọ ndị nrịa nrịa. **3** Ọ gwara ha sị, "Unu
ewerekwala ihe ọbụla maka njem a, maọbụ mkpanaka

maọbụ akpa, maọbụ achịcha maọbụ ego maọbụ uwe abụọ.
4 Ụlọ ọbụla unu banyere, nọgidenụ n'ebe ahụ ruo mgbe
unu hapụrụ obodo ahụ. 5 Ma ebe ọbụla a na-anabataghị
unu, kụchapụnụ aja dị n'ụkwụ unu mgbe unu na-apụ
n'obodo ahụ, ka ọ bụrụ ihe ama megide ha." 6 Ha gara
n'obodo nta niile na-ekwusa oziọma na-agwọkwa ndị
ọrịa n'ebe niile. 7 Mgbe Herọd onye ọchịchị nụrụ akụkọ
banyere ihe niile merenụ, ọ gbagwojuru ya anya n'ihi na
ụfọdụ mmadụ na-asị, na Jọn omee baptizim esitela na ndị
nwụrụ anwụ bilie. 8 Ndị ọzọ na-asị na Ịlaija apụtala, ebe
ndị ọzọ na-asị na otu n'ime ndị amụma ochie apụtakwala
ndụ ọzọ. 9 Ma Herọd sịrị, "Mụ onwe bipụrụ isi Jọn. Onye
bụkwa onye a nke m na-anụ ihe banyere ya?" Ọ gụrụ ya
agụụ ịhụ ya. 10 Mgbe ndị ozi a lọtara, ha kọọrọ ya ihe niile
ha mere. Ọ kpọọrọ ha gaa n'obodo a na-akpọ Betsaida
ebe ha ga-anọ naanị ha. 11 Ma mgbe igwe mmadụ matara
nke a, ha sooro ya. Ọ nabatara ha ma gwakwa ha okwu
maka alaeze Chineke. Ọ gwọkwara ndị niile ọ dị mkpa na-
emere ka ahụ dị ha mma. 12 Mgbe anwụ bidoro ịda, ndị
na-eso ụzọ ya iri na abụọ bịakwutere ya sị ya, "Zilaga
igwe mmadụ a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta ndị
gbara ebe a gburugburu, ka ha chọtara onwe ha nri na
ebe ndina n'ihi na ebe a anyị nọ bụ ọzara." 13 Ọ zara ha
sị, "Unu nye ha nri ka ha rie." Ha zaghachiri ya sị, "Anyị
nwere naanị ogbe achịcha ise na azụ abụọ. Ma ọ bụghị na
anyị ga aga zụọra mmadụ ndị a niile nri." 14 Ndị nọ n'ebe
ahụ ruru puku ndị nwoke ise. Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya
sị, "Meenụ ka ha nọdụ ala n'igwe n'igwe, iri mmadụ ise,
iri mmadụ ise." 15 Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nọdụ

ala. 16 O weere ogbe achịcha ise na azụ abụọ ndị ahụ, lelie
anya n'eluigwe, gọzie ma nyawaa ha, nye ndị na-eso ụzọ
ya ka ha keere igwe mmadụ ahụ. 17 Ha niile riri rijuokwa
afọ, a tụtụkọtara ihe fọdụrụ, tụtụjuo nkata iri na abụọ
n'iberibe achịcha fọdụrụ. 18 Otu ụbọchị mgbe ọ nọ naanị
ya na-ekpe ekpere, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya. Ọ
jụrụ ha sị, "Onye ka igwe mmadụ na-asị na m bụ?" 19
Ha zara sị, "Ụfọdụ na-asị na ị bụ Jọn omee baptizim, ndị
ọzọ sị na ị bụ Ịlaịja, ndị ọzọkwa, sị na ị bụ otu n'ime ndị
amụma ochie ahụ si n'ọnwụ bilie." 20 Ma ọ jụrụ ha, "Unu
onwe unu, ọ bụ onye ka unu na-asị na m bụ?" Pita zara
sị, "Ị bụ Kraịst nke Chineke." 21 Ma ọ dọrọ ha aka na ntị,
nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara ịgwa onye ọbụla nke a,
22 na-asị, "Nwa nke Mmadụ aghaghị ịhụ ọtụtụ ahụhụ dị
iche iche. Ndị okenye na ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu
ga-ajụ ya. Aghaghị igbu ya, ma n'ụbọchị nke atọ, a ga-
eme ka o site n'ọnwụ bilie." 23 Mgbe ahụ ọ sịkwara ha, "Ọ
bụrụ na onye ọbụla achọọ iso m n'azụ, ọ ghaghị ịjụ onwe
ya ma buru obe ya kwa ụbọchị na-eso m. 24 N'ihi na onye
ọbụla chọrọ ịzọpụta ndụ ya ga-atụfu ya. Ma onye ọbụla
nke tufuru ndụ ya n'ihi m, ga-azọpụta ya. 25 Uru gịnị ka
mmadụ nwere ma ọ bụrụ na o ritechaa ụwa niile n'uru
ma tufuo ndụ ya, maọbụ bụrụ onye a napụrụ ndụ ya? 26
Onye ọbụla ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya
ga-emekwa Nwa nke Mmadụ mgbe ọ ga-abịa n'ebube ya,
na n'ebube nke Nna ya, ya na ndị mmụọ ozi dị nsọ. 27
"N'ezie asị m unu, ụfọdụ n'ime ndị guzo n'ebe a agaghị
edetụ ọnwụ ire tupu ha ahụ alaeze Chineke." 28 Mgbe
ụbọchị asatọ gasịrị, ọ kpọọrọ Pita na Jọn na Jemis gaa

n’elu ugwu ikpe ekpere. 29 Mgbe ọ nọ na-ekpe ekpere,
ụdịdị ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ịchaa ọcha nke
ukwuu. 30 N’otu ntabi anya, ha hụrụ ndị ikom abụọ ka ha
na ya na-ekwu okwu. Ha bụ Mosis na Ịlaija. 31 Ha pụtara
n’ebube eluigwe dị ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya,
nke ọ na-aga imezu na Jerusalem. 32 Pita na ndị ya na ha
nọ na-arahụ ụra. Mgbe ha tetara, ha hụrụ ebube ya na
ndị ikom abụọ ya na ha nọ na-ekwurịta okwu. 33 Mgbe
ha na-ahapụ ya, Pita sịrị Jisọs, “Nna anyị ukwu, ọ ga-adị
mma ka anyị nọrọ ebe a ka anyị wuo ụlọ ikwu atọ, otu
ga-abụ nke gị, otu ga-abụ nke Mosis, otu ga-abụkwa nke
Ịlaija.” Ọ mataghị ihe ọ na-ekwu. 34 Mgbe ọ ka kpụ okwu
n’ọnụ, igwe ojii pụtara kpuchie ha. Egwu tụkwara ha dị
ka ha na-aba n’igwe ojii ahụ. 35 Olu sitere n’igwe ojii ahụ
daa sị, “Onye a bụ Ọkpara m, onye m họpụtara; geenụ ya
ntị.” 36 Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha chọpụtara na
Jisọs nọ naanị ya. Ndị na-eso ụzọ ya kpuchiri ọnụ ha,
debe ihe niile n’obi ha, ọ dịkwaghị onye ọbụla ha gwara
ihe ha hụrụ. 37 N’echi ya, mgbe ha si n’ugwu ahụ rịdata,
oke igwe mmadụ bịara zute ya. 38 Otu nwoke si n’etiti
igwe mmadụ ahụ jiri oke olu tie mkpu sị, “Onye ozizi,
arịọ m gị ka i lee nwa m nwoke anya, n’ihi na naanị ya bụ
nwa m nwere. 39 Mmụọ ọjọọ na-ejide ya mee ka ọ na-eti
mkpu. Ọ na-atụda ya n’ala, na-ese ya ese, na-adọkwa ya
adọ mee ka ọ na-agbọ ụfụfụ n’ọnụ. Ọ dịghị mgbe ọ na-
ahapụ ya kama ọ na-echihịasị ya ahụ. 40 Arịọrọ m ndị na-
eso ụzọ gị ka ha chụpụ ya, ma ha enweghị ike.” 41 Jisọs
zara sị, “Leenụ ọgbọ rụrụ arụ, nke na-enweghị okwukwe!
Ruo olee mgbe ka mụ na unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe

ka m ga-anagide ekweghị ekwe unu? Kpọtara m nwa gị
nwoke ahụ n’ebe a!” **42** Mgbe ọ na-abịa, mmụọ ọjọọ ahụ
kwadara ya n’ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmụọ ọjọọ
ahụ mba. Ọ gwọrọ nwata ahụ kpọnyekwa ya nna ya. **43**
Ebube ukwu nke Chineke tụrụ ha n’anya. Ma mgbe onye
ọbụla nọ na mgbagwoju anya n’ihi ọrụ ọ rụrụ, ọ sịrị ndị
na-eso ụzọ ya, **44** “Geenụ ntị nke ọma banyere ihe m
chọrọ ịgwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadụ nye n’aka
ụmụ mmadụ.” **45** Ma ha aghọtaghị okwu a. E zonarịrị ya
n’ebe ha nọ ka ha ghara ịghọta ya. Egwu tụkwara ha ịjụ
ya ihe ọ pụtara. **46** Ịrụ ụka dapụtara n’etiti ha banyere
onye karịrị ibe ya ukwuu. **47** Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche,
ọ kpọtara otu nwantakịrị mee ka o guzo n’akụkụ ya. **48**
Ọ gwara ha sị, “Onye ọbụla nabatara nwata a n’aha m,
nabatara m. Onye ọ bụlakwa nabatara m, nabatara onye
zitere m. Ọ bụkwa onye dịkarịsịrị nta n’etiti unu bụ onye
kachasị ukwuu.” **49** Jọn a zaa sị, “Nna anyị ukwu, anyị
hụrụ otu onye ka o ji aha gị na-achụpụ mmụọ ọjọọ. Ebe ọ
na-esoghị anyị, anyị gbochiri ya.” **50** Jisọs sịrị ya, “Unu
egbochila ya. N’ihi na onye ọbụla na-adịghị emegide unu
dịnyeere unu.” **51** Mgbe oge o ji alaghachi na-abịaru nso,
o chere ihu ya ịga Jerusalem. **52** O zipụrụ ndị ozi, ka ha
buru ya ụzọ gawa. Ka ha na-aga ha batara n’otu obodo
nta nke ndị Sameria ịkwado ihe niile tupu ọ bịa; **53** ma ha
jụrụ ịnabata ya n’ihi na o chere ihu ịga Jerusalem. **54**
Mgbe Jemis na Jọn ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, ha sịrị
ya, “Onyenwe anyị, ị chọrọ ka anyị nye iwu ka ọkụ site
n’eluigwe bịa laa ha n’iyi?” **55** Ọ tụgharịrị bara ha mba.
56 Ma ha pụrụ banye n’obodo nta ọzọ. **57** Mgbe ha nọ na-

aga ije a, otu nwoke sịrị ya, “Aga m eso gị gaa ebe ọbụla ị
na-aga.” 58 Jisọs zara, sị, “Nkịta ọhịa nwere ọnụ ebe ha
na-edina, ụmụ nnụnụ nke igwe nwekwara akwụ, ma Nwa
nke Mmadụ enweghị ebe ọ na-atụkwasị isi.” 59 Ọ gwara
onye ọzọ sị, “Soro m.” Ma ọ sịrị ya. Onyenwe anyị, “Biko,
nye m ohere ka m gaa buru ụzọ lie nna m.” 60 Ma ọ sịrị
ya, “Hapụ ndị nwụrụ anwụ ka ha lie ndị nwụrụ anwụ ibe
ha. Ma gị gaa kwusaa alaeze nke Chineke.” 61 Ma onye
ọzọkwa, sịrị ya, “Aga m eso gị, Onyenwe m, ma kwere ka
m buru ụzọ gaa sị ndị ezinaụlọ m nọdụnụ nke ọma.” 62
Jisọs sịrị ya, “Onye ọbụla jidere aka n’ọgụ anụ ụlọ na-
adọkpụ ma na-ele anya n’azụ ekwesighị alaeze Chineke.”
10 Mgbe nke a gasịrị, Onyenwe anyị họpụtara iri mmadụ
asaa na abụọ ndị ọzọ, zipụ ha mmadụ abụọ abụọ ka ha
buru ya ụzọ gaa n’obodo niile nakwa ebe niile ọ na-achọ
ịga. 2 Ọ sịrị ha, “Owuwe ihe ubi dị ukwuu ma ndị ọrụ
dị naanị ole na ole. Ya mere, rịọọnụ Onyenwe owuwe
ihe ubi ka o zite ndị ọrụ n’owuwe ihe ubi ya. 3 Gaanụ!
Ma lee, ana m ezipu unu dị ka ụmụ atụrụ n’etiti agụ. 4
Unu ewerekwala ego maọbụ akpa maọbụ akpụkpọụkwụ.
Unu ekelekwala onye ọbụla n’ụzọ. 5 “Mgbe unu banyere
n’ụlọ ọbụla, burunu ụzọ sị, ‘Udo dịrị n’ụlọ a.’ 6 Ọ bụrụ na
mmadụ udo bi n’ụlọ ahụ, udo unu ga-adịnyekwara ya. Ọ
bụrụkwanụ na onye bi n’ụlọ ahụ abụghị onye udo, udo
unu ji bịa ga-alọghachitekwara unu. 7 Nọgidenụ n’ebe
ahụ, na-erinụ ma na-aṅụkwanụ ihe ọbụla ha nyere unu,
n’ihi na onye ọrụ kwesiri ịnata ụgwọ ọrụ ya. Unu esitela
n’otu ụlọ gaa n’ụlọ ọzọ. 8 “Ọ bụrụ na ndị bi n’obodo unu
batara anabata unu, rienụ ihe ọbụla ha nyere unu. 9

Gwọọnụ ndị ọrịa nọ n'ebe ahụ, gwakwanụ ha sị, 'Alaeze
Chineke adịla unu nso.' 10 Ma mgbe unu banyere n'obodo
ọbụla ha jụ ịnabata unu, pụọnụ gaa n'okporoụzọ ya kwuo
sị, 11 'Ọ bụladị aja si n'obodo a nke nyapagidere n'ụkwụ
anyị, anyị na-ehichapụ ya ka ọ bụrụ ihe ịdọ aka ntị nye
gị. Otu ọ dị, matakwanụ nke a, na alaeze Chineke dị nso.'
12 Ana m agwa unu na n'ụbọchị ahụ, ga-akara Sọdọm
mma karịa obodo ahụ. 13 "Ahụhụ ga-adịrị gị Korazin.
Ahụhụ ga-adịrị gị Betsaida. N'ihi na ọ bụrụ na ọrụ ebube
a rụrụ n'ime unu ka a rụrụ na Taịa na Saịdọn ha gaara
echegharị ogologo oge, nọdụ n'akwa mkpe na ntụ. 14 Ọ
ga-akara Taịa na Saịdọn mma n'ụbọchị ikpe karịa unu.
15 Ma gị Kapanọm! Ị na-eche na a ga-ebuli gị elu ruo
eluigwe? Mba! Ị ga-arịda n'ala mmụọ! **(Hadēs g86)** 16 "Onye
ọbụla gere unu ntị, ọ bụ mụ ka o gere ntị. Onye ọbụla
jụrụ ịnabata unu, ọ bụ mụ ka ọ jụrụ ịnabata. Onye ọbụla
jụrụ ịnabata m jụrụ ịnabata onye zitere m." 17 Iri mmadụ
asaa na abụọ ahụ jiri ọńụ lọta sị, "Onyenwe anyị, n'aha
gị, ọ bụladị ndị mmụọ ọjọọ rubeere anyị isi." 18 Ọ sịrị ha,
"Ahụrụ m ekwensu ka o si n'eluigwe daa dị ka amụma. 19
Lee! Enyela m unu ikike ịzọkwasị agwọ na akpị ụkwụ,
na imegide ike niile nke onye iro; ọ dighị ihe ọbụla ga-
emerụ unu ahụ. 20 Otu ọ dị, unu ańụrịla ọńụ n'ihi na
mmụọ ọjọọ rubere unu isi, kama ńụrịanụ ọńụ n'ihi na e
deela aha unu n'eluigwe." 21 N'otu oge ahụ, o jupụtara
n'ọńụ nke Mmụọ Nsọ kwuo sị, "Nna, Onyenwe eluigwe na
ụwa, ana m ekele gị n'ihi na ị zonarịrị ihe ndị a n'ebe ndị
ọkachamara na ndị nwere amamihe nọ, ma ị kpughere
ihe ndị a niile nye ụmụntakịrị. E, Nna, otu a ka o si masị

uche gị ime ya. **22** “Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. Ọ
dịghị onye maara onye Ọkpara ahụ bụ, karịa Nna ahụ.
Ọ dịkwaghị onye maara Nna ahụ karịa Ọkpara na ndị
ahụ Ọkpara chọrọ igosi onye Nna ya bụ.” **23** Mgbe ahụ ọ
tụgharịrị gwa ndị na-eso ụzọ ya na nzuzo sị, “Ngọzị na-
adịrị anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbu a. **24** Ana m
asị unu, na ọtụtụ ndị amụma na ndị eze ka ọ gụrụ agụụ
ịhụ ihe unu na-ahụ ma ha ahụghị ya, na ịnụ ihe unu na-
anụ, ma ha anụghị ya.” **25** Otu ụbọchị, otu onye ozizi iwu
biliri ịnwale ya. Ọ jụrụ ya, “Onye ozizi, gịnị ka m kwesiri
ime ka m keta ndụ ebighị ebi?” **(aiōnios g166)** **26** Ọ sịrị ya,
“Gịnị ka e dere n’iwu? Gịnị ka ị gụtara n’ime ya?” **27** Ọ
zara sị, “‘Ị ga-eji obi gị niile, na mkpụrụobi gị niile, na ike
gị niile, na uche gị niile, hụ Onyenwe anyị bụ Chineke gị
n’anya’; ma ‘hụkwa onye agbataobi gị n’anya dị ka onwe
gị.’” **28** Ọ sịrị ya, “Ị zara nke ọma. Gaa mee nke a ị ga-
adị ndụ.” **29** Ma iji gosi na ya bụ onye na-eme ihe ziri
ezi, ọ sịrị Jisọs, “Onye kwanụ bụ onye agbataobi m?” **30**
Jisọs sịrị ya, “Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, ọ
dabara n’aka ndị ohi, ndị gbara ya ọtọ, tiekwa ya ihe,
hapụ ya n’ọnọdụ ọdịndụ-ọnwụkamma laa. **31** Ma dị ka ihe
si eme, otu onye nchụaja sitere ụzọ ahụ na-agafe. Mgbe ọ
hụrụ ya, o sitere n’akụkụ ụzọ nke ọzọ gafee. **32** Otu a
kwa, otu onye Livayị bịarutekwara n’ebe ahụ, hụ ya, ma o
sitere n’akụkụ ụzọ nke ọzọ gafeekwa. **33** Ma otu onye
Sameria na-aga njem, mgbe ọ bịarutere nso n’ebe ahụ; hụ
ya, o nwere ọmịiko n’ahụ ya. **34** Ọ gara nso n’ebe ọ nọ, jiri
mmanya na mmanụ wụsa n’ọnya ya, were akwa kechie
ya. Ọ tụkwasịrị ya n’elu ịnyịnya ibu ya, buba ya n’ụlọ

ndị ije ebe o lekọtara ya anya nke ọma. 35 N'echi ya, o
wepụtara mkpụrụ ego ọlaọcha abụọ nye onye na-elekọta
ụlọ ndị ije ahụ sị ya, 'Lezie ya anya nke ọma. M lọta aga
m akwụghachi gị ihe ọbụla ọzọ i mefuru.' 36 "Onye n'ime
mmadụ atọ ndị a ka i chere bụ onye gosiri onwe ya dị
ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n'aka ndị
ohi?" 37 Ọ sịrị, "Ọ bụ onye ahụ meere ya ebere." Jisọs sịrị
ya, "Laa, gaa mee otu ahụ." 38 Mgbe ha na-aga n'ụzọ,
ọ banyere n'otu obodo nta ebe nwanyị a na-akpọ Mata
nabatara ya n'ụlọ ya. 39 O nwere nwanne nwanyị a na-
akpọ Meri nke nọdụrụ ala n'ụkwụ Onyenwe anyị na-ege
ntị n'ihe ọ na-ekwu. 40 Ma uche Mata gbasasịrị agbasa
ebe ọ na-akwado maka ile ọbịa. Ọ bịakwutere ya sị ya,
"Onyenwe anyị, ọ bụ na o metụghị gị n'obi na nwanne m
nwanyị hapụrụ naanị m ije ozi niile? Gwa ya ka ọ bịa
nyere m aka." 41 Ma Onyenwe anyị zara ya sị, "Mata,
Mata, ị na-echegbu onwe gị ma na-adọgbukwa onwe gị
banyere ọtụtụ ihe, 42 maọbụ naanị otu ihe dị mkpa, Meri
ahọrọla nke ka mma, nke a na-agaghị anapụkwa ya."

11 Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesịrị ekpere,
otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya sịrị ya, "Onyenwe anyị,
kuziere anyị ikpe ekpere, dị ka Jọn kuziri ndị na-eso ụzọ
ya." 2 Ọ sịrị ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sịnụ: "'Nna,
ka e doo aha gị nsọ ka alaeze gị bịa. 3 Nye anyị taa nri
nke ụbọchị anyị. 4 Gbaghara anyị mmehie anyị, n'ihi
na anyị na-agbaghara onye ọbụla mehiere megide anyị.
Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa.'" 5 Ọ sịrị ha, "Onye
n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abalị sị ya,
'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achịcha atọ, 6 n'ihi na

otu enyi m bịara n'ụlọ m, ma enweghị m nri ọbụla n'ụlọ
m nke m ga-enye ya.' 7 Ma ọ ga-esi n'ime ụlọ zaghachi
sị, 'Enyela m nsogbu, emechiela m ụzọ, mụ na ụmụ m
alakpuola, enweghị m ike ibili ugbu a inye gị ihe ọbụla.' 8
Agwa m unu, ọ bụ ezie na ọ gaghị ebili nye ya ihe ọbụla
n'ihi na ọ bụ enyi ya, kama n'ihi nsogbu ya, ọ ga-ebili
nye ya ihe ọbụla dị ya mkpa. 9 "Ya mere, agwa m unu,
rịọọnụ, unu ga-arịọta, chọọnụ, unu ga-achọta, kụọkwanụ
aka, a ga-emeghekwara unu ụzọ. 10 N'ihi na onye na-
arịọ na-arịọta, onye na-achọ na-achọta, onye na-akụ aka
n'ụzọ ka a ga-emeghekwara ụzọ. 11 "Onye n'ime unu
bụ nna, ka nwa ya ga-arịọ ya azụ, o nye ya agwọ? 12
Maọbụ rịọọ ya akwa, ọ ga-enye ya akpị? 13 Ọ bụrụ na
unu bụ ndị ọjọọ, maara otu esi enye ụmụ unu onyinye dị
mma, karịa nke a, Nna unu nke bi n'eluigwe aghaghị inye
ha Mmụọ Nsọ bụ ndị niile na-arịọ ya." 14 Otu mgbe, ọ
na-achụpụ mmụọ ọjọọ nke dara ogbi, mgbe mmụọ ọjọọ
ahụ pụrụ, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe
mmadụ ahụ anya. 15 Ma ụfọdụ n'ime ha sịrị, "Ọ bụ site
n'ike Belzebub eze ndị mmụọ ọjọọ ka o ji achụpụ mmụọ
ọjọọ." 16 Ndị ọzọ, iji nwalee ya, sị ya gosi ha ihe ịrịbama
nke si n'eluigwe. 17 Ma ebe ọ bụ na ọ maara ihe ha na-
eche, ọ sịrị ha, "Alaeze ọbụla kewaranụ megide ibe ya, ga-
atọgbọrọ n'efu, ezinaụlọ ọbụla nke kewakwara megide
ibe ya ga-adakpọ. 18 Ọ bụrụ na ekwensu ekewa megide
onwe ya, alaeze ya ọ ga-esi aṅaa guzosie ike? Unu na-
asị na m na-achụpụ mmụọ ọjọọ site n'ike Belzebub. 19
Ugbu a, ọ bụrụ na m sitere n'ike Belzebub na-achụpụ
mmụọ ọjọọ, ọ bụ site n'ike onye ka ụmụ unu ji na-achụpụ

ha? Ya mere, ha ga-abụ ndị ikpe unu. 20 Ma ọ bụrụ na m
ji ike mkpịsịaka Chineke na-achụpụ mmụọ ọjọọ, mgbe
ahụ alaeze Chineke abịarutela n'ebe unu nọ. 21 "Mgbe
nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere
ga-adịgidere ya n'udo. 22 Ma ọ bụrụ na onye ọzọ ka ya
ike alụso ya ọgụ merie ya, ọ ga-anara ya ngwa agha niile
bụ ihe ntụkwasị obi ya, kesakwaa ihe ọ kwatara n'ụlọ
dike ahụ. 23 "Onye ọbụla na-adịnyeghịrị m na-emegide
m. Onye ọ bụlakwa na-adịghị eso m ekpokọta, na-ekposa
ekposa. 24 "Mgbe ọbụla mmụọ na-adịghị ọcha sị n'ime
mmadụ pụọ, ọ na-ejeghari n'ala kpọrọ nkụ na-achọgharị
ebe izuike. Ọ bụrụ na ọ chọtaghị ya, mgbe ahụ, ọ ga-asị,
'Aga m alaghachi n'ụlọ m hapụrụ.' 25 Mgbe ọ lọghachiri,
ọ ga-achọpụta na a zachaala ya dozie ya nke ọma. 26
Mgbe ahụ, ọ ga-apụ ga chọta mmụọ ọjọọ asaa ọzọ ndị dị
njọ karịa ya. Ha niile na-abata biri n'ime onye ahụ, mee
ka ọnọdụ ya dị njọ karịa ka ọ dị na mbụ." 27 Mgbe ọ kpụ
okwu a n'ọnụ, otu nwanyị sitere n'ime igwe mmadụ ahụ
tie mkpu sị, "Ngọzị na-adịrị afọ mụrụ gị na ara nke e jiri
zụọ gị." 28 Ma ọ sịrị, kama, "Ngọzị na-adịrị ndị na-anụ
okwu Chineke, na-emekwa ha." 29 Dị ka igwe mmadụ ahụ
na-amụba, o bidoro na-ekwu sị, "Ọgbọ a bụ ọgbọ ọjọọ. Ọ
na-achọ ihe ịrịbama ma ọ dịghị ihe ịrịbama a ga-ezi ya
karịa ihe ịrịbama Jona. 30 N'ihi na dị ka Jona si bụrụ ihe
ịrịbama nye ndị Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadụ ga-
esi bụrụkwa ihe ama nye ọgbọ a. 31 N'ụbọchị ahụ, eze
nwanyị ndị ndịda ga-ebili soro ndị ọgbọ a guzo n'ikpe,
maa ha ikpe, n'ihi na o sitere na nsọtụ nke ụwa bịa nụrụ
okwu amamihe Solomọn, ma lee, onye karịrị Solomọn nọ

n’ebe a. 32 Ndị ikom Ninive ga-eso ọgbọ a bilie n’ụbọchị
ikpe maa ya ikpe, n’ihi na ha chegharịrị mgbe ha nụrụ
nkwusa Jona, ma lee, onye karịrị Jona ukwuu nọ n’ebe
a.” 33 “Ọ dịghị onye na-amụnye oriọna dọnye ya n’ebe
zoro ezo maọbụ n’okpuru efere, kama, ọ na-adọkwasị ya
n’elu ihe ịdọba ọkụ ka ndị na-abata n’ụlọ ahụ jiri ya hụ
ụzọ. 34 Anya bụ oriọna nke anụ ahụ. Ọ bụrụ na anya gị
dị mma, ahụ gị niile ga-ejupụta n’ìhè. Ọ bụrụkwanụ na
anya gị dị njọ, ị ga-anọ n’ọchịchịrị. 35 Ya mere, lezie anya
ka ị mara ka ìhè dị n’ime gị, ọ bụghị ọchịchịrị. 36 N’ihi
nke a, ọ bụrụ na ahụ gị niile ejupụta n’ìhè, ọ bụrụkwa na
akụkụ ọbụla agbaghị ọchịchịrị, mgbe ahụ, ahụ gị niile
ga-ejupụta n’ìhè dị ka mgbe ìhè oriọna na-achakwasị gị
n’ahụ.” 37 Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii kpọrọ
ya ka ọ bịa soro ya rie nri. Ọ banyere nọrọ n’oche nri. 38
O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ bidoro iri nri ọ
kwọghị aka ya tupu ya ebido. 39 Ma Onyenwe anyị sịrị ya,
“Unu ndị Farisii na-asacha azụ iko mmiri na efere, mee
ka ọ dị ọcha, ma ime unu jupụtara n’anya ukwu na n’ihe
ọjọọ dị iche iche. 40 Ndị nzuzu! Ọ bụ na ọ bụghị onye ahụ
mere azụ iko mekwara ime ya? 41 Kama werenụ ihe ndị
ahụ dị n’ime rụọ ọrụ ebere, ihe niile ga-adịkwara unu
ọcha. 42 “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii, n’ihi na unu na-
enye otu ụzọ n’ụzọ iri n’ihi mint, na mkpa akwụkwọ na-
esi isi ụtọna mkpa akwụkwọ niile dị iche iche nke ubi, ma
leghara ikpe ziri ezi na ịhụnanya nke Chineke anya. Ihe
niile ndị a ka unu kwesiri ime n’elegharaghị ihe ndị ọzọ
anya. 43 “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii! N’ihi na unu na-
ahụ ịnọ n’isi oche niile n’ụlọ ekpere na ekele pụrụ iche a

na-ekele unu n'ọma ahịa n'anya. 44 "Ahụhụ ga-adịrị unu,
n'ihi na unu dị ka ili na-apụtaghị ihe, nke ndị mmadụ na-
agafe n'elu ha n'ihi na ha amaghị na ọ bụ ili." 45 N'otu
oge, otu onye ozizi iwu sịrị ya, "Onye ozizi, mgbe ị na-
ekwu ihe ndị a, anyị sokwa na ndị ị na-akọcha." 46 Ma ọ
sịrị, "Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu. N'ihi na unu
na-ebo ndị mmadụ ibu ha na-enweghị ike ibuli, ma unu
onwe unu adịghị eweli ọ bụladị otu mkpịsịaka unu, ịmetụ
ibu ahụ aka. 47 "Ahụhụ ga-adịrị unu n'ihi na unu na-
ewu ili ndị amụma bụ ndị nna nna unu ha gburu. 48 Ya
mere, unu bụ ndị akaebe ma kwenyekwa n'ihe ndị nna
nna unu ha mere, n'ihi ha gburu ha, ma unu e wuo ili
ha. 49 Ọ bụ n'ihi nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo
sị, Aga m ezigara ha ndị amụma na ndị ozi, ụfọdụ ka ha
ga-egbu ma ndị ọzọkwa ka ha ga-akpagbu. 50 N'ihi nke
a, ọgbọ a ga-aza ajụjụ banyere ọbara ndị amụma niile a
wufuru, site na mmalite nke ụwa, 51 site n'ọbara Ebel ruo
na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ịchụ aja na
ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-ajụ ihe banyere ha n'aka
ọgbọ a. 52 "Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu, n'ihi na
unu wepụrụ ọtụghe igodo nke amamihe. Unu onwe unu
abanyeghị, ma unu gbochikwara ndị na-abata ịbata." 53
Mgbe o si n'ebe ahụ pụọ, ndị ode akwụkwọ na ndị Farisii
bidoro isogbu ya, na ịkpasu ya ikwu ọtụtụ okwu, 54 na-
esiri ya ọnya, ka ha mara ma ọ ga-ekwuhie ọnụ, ka ha hụ
ihe ha ga-eji jide ya.

12 N'oge ahụ, mgbe ọtụtụ puku ndị mmadụ gbakọtara,
nke mere ka ha na-azọ ibe ha ụkwụ. O buuru ụzọ bido
ịgwa ndị na-eso ụzọ ya sị, "Kpacharanụ anya unu banyere

ihe na-eko achịcha ndị Farisii, nke bụ ihu abụọ ha. 2
N'ihi na ọ dịghị ihe ọbụla zoro ezo nke na-agaghị apụta
ìhè, ọ dịkwaghị ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị
ekpughe. 3 Ihe ọbụla unu kwuru n'ọchịchịrị, a ga-anụ ya
n'ihe, ihe ọbụla unu gbara n'izu n'ime ụlọ ka a ga-ekwusa
n'elu ụlọ. 4 "Ana m agwa unu, ndị enyi m, unu atụla egwu
maka ndị na-egbu anụ ahụ ma e mesịa, ha apụghị ime ihe
ọzọ. 5 Ma aga m ezi unu onye unu ga-atụ egwu. Tụọnụ
egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anụ ahụ ma tụbakwa
ya n'ọkụ ala mmụọ. E, asị m unu tụọnụ ya egwu. **(Geenna
g1067)** 6 Ọ bụghị mkpụrụ ego abụọ ka a na-ere ụmụ nza
ise? Ma o nweghị nke ọbụla n'ime ha Chineke chefuru. 7
N'ezie a gụrụ ọ bụladị agịrị isi dị n'isi unu ọnụ. Unu atụla
egwu, n'ihi na unu dị oke ọnụ karịa ọtụtụ ụmụ nza. 8
"Ma asị m unu, na onye ọbụla kwupụtara m n'ihu ụmụ
mmadụ, onye ahụ ka Nwa nke Mmadụ ga-ekwupụta n'ihu
ndị mmụọ ozi nke Chineke. 9 Onye ọbụla na-agọnarị m
n'ihu ndị mmadụ, a ga-agọnarịkwa ya n'ihu ndị mmụọ ozi
nke Chineke. 10 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide
Nwa nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-
ekwulu Mmụọ Nsọ, agaghị agbaghara ya. 11 "Mgbe ha ga-
akpọbata unu n'ihu ụlọ nzukọ, ndị ọchịchị na ndịisi, unu
echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maọbụ ihe
unu ga-aza, maọbụ ihe unu ga-ekwu. 12 N'ihi na Mmụọ
Nsọ ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu." 13
Otu onye n'ime igwe mmadụ ahụ sịrị ya, "Onye ozizi, gwa
nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyị." 14
Ọ sịrị ya, "Nwoke, onye mere m onye ikpe maọbụ onye
ndozi okwu n'etiti unu?" 15 Ma ọ sịrị ha, "Kpachapụnụ

anya! Nọrọnụ na nche banyere oke ọchịchọ niile, n'ihi na
ndụ mmadụ adabereghị n'ọtụtụ ihe o nwere." **16** Ọ tụụrụ
ha ilu a sị, "Otu ọgaranya nwere ala mịrị nnọọ mkpụrụ dị
ukwuu. **17** O chere n'ime onwe ya sị, 'Gịnị ka m ga-eme
n'ihi na enweghị m ebe m ga-echekwa mkpụrụ m?' **18** "Ya
mere ọ sịrị, 'Ihe m ga-eme bụ nke a, aga m akwatu ọba m,
wuo nke ka ya ukwuu, bụ ebe m ga-echekwa mkpụrụ m
na ihe ndị ọzọ. **19** Ya mere aga m agwa mkpụrụobi m, "I
nwere ọtụtụ ezi ihe ga-ezuru gị ọtụtụ afọ, n'ihi ya zuru
ike, rie, ṅụọ ma nweekwa obi ụtọ."' **20** "Ma Chineke gwara
ya sị, 'Onye nzuzu, n'abalị a ka a ga-achọ mkpụrụobi gị
n'aka gị. Ihe niile ị kpakọtara nke onye ka ha ga-abụ?' **21**
"Otu a ka ọ ga-adịrị onye ọbụla na-akpadoro naanị onwe
ya akụ, ma ọ baghị ụba n'ebe Chineke nọ." **22** Ọ gwara ndị
na-eso ụzọ ya, "Ya mere, asị m unu, unu echegbula onwe
unu banyere ndụ unu, ihe unu ga-eri, maọbụ banyere
ahụ unu, ihe unu ga-eyi. **23** N'ihi na ndụ dị mkpa karịa
ihe oriri, anụ ahụ dịkwa mkpa karịa uwe. **24** Tuleenụ
ugolọma. Ha adịghị akụ maọbụ ghọrọ mkpụrụ ọbụla. Ha
enweghị ụlọakụ maọbụ ọba, ma Chineke na-azụ ha nri.
Unu ọ dịghị oke ọnụahịa karịa anụ ufe ndị a. **25** Onye
n'ime unu pụrụ itinye otu nkeji n'ogologo ụbọchị nke ndụ
ya site n'ichegbu onwe ya? **26** Ebe unu na-apụghị ime ihe
nta dị otu a, gịnị mere unu ji echegbu onwe unu banyere
ihe ndị ọzọ? **27** "Tuleenụ otu okoko ọhịa lili si eto. Ha
adịghị arụ ọrụ ọbụla maọbụ tụọ ogho. Ma asị m unu, ọ
bụladị Solomọn n'ebube nke ịbụ eze ya niile, eyighị uwe
ọbụla mara mma dị ka otu n'ime okoko osisi nke ọhịa ndị
a. **28** Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a chọọ ahịhịa efu nke

ubi mma, nke pụrụ ịdị ndụ taa ma echi atụba ha n'ite ọkụ,
ọ bụ na ọ pụghị i si otu a chọọ unu mma karịa? Unu ndị
okwukwe nta. **29** Ya mere, unu adọgbula onwe unu maka
ihe unu ga-eri maọbụ ihe unu ga-aṅụ. Unu echegbukwala
onwe unu. **30** N'ihi na ọ bụ ihe ndị a ka ndị mba nke ụwa
na-achụso, ma Nna unu makwara na ha dị unu mkpa. **31**
Kama chọọnụ alaeze ya, a ga-atụkwasịkwara unu ihe ndị
a niile. **32** "Unu atụla egwu, igwe atụrụ nta, n'ihi na ọ
tọrọ Nna unu ụtọ inye unu alaeze ahụ. **33** Reenụ ihe unu
nwere nyekwanụ ndị ogbenye. Meerenụ onwe unu akpa
na-agaghị aka nka, n'ọba akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-
adịghị abịa nso, nla adịghị erichapụkwa ya. **34** N'ihi na
ebe ọbụla akụ unu dị ka obi unu ga-adịkwa." **35** "Keenụ
ajị n'ume, meenụ ka oriọna unu na-enwu enwu. **36** Dịnụ
ka ndị ohu na-echere nlọghachi nke nna ha ukwu, onye
gara oriri agbamakwụkwọ, bụ onye ha ga-emeghere ụzọ
ngwangwa mgbe ọ lọtara kụọ aka. **37** Ndị ohu ahụ ga-abụ
ndị a gọziri agọzi, bụ ndị onyenwe ha ga-ahụ na ha nọ na
nche mgbe ọ ga-alọghachi. N'ezie asị m unu na ọ ga-eke
belịt ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nọdụ ala na tebul iri ihe,
ọ ga-abịakwa jere ha ozi. **38** Ngọzị ga-adịrị ndị ohu ahụ
onye nwe ha ga-ahụ ka ha nọ na njikere, ọ bụladị ma
ọ lọghachiri n'etiti abalị, maọbụ n'ezigbo isi ụtụtụ. **39**
Maranụ nke a: ọ bụrụ na onyenwe ụlọ maara oge awa
onye ohi ga-eji abịa n'ụlọ ya, ọ gaghị ekwe ka onye ohi
ahụ tiwaa ụlọ ya. **40** Unu kwesiri ịnọ na njikere n'ihi na
Nwa nke Mmadụ ga-abịa n'oge awa unu na-atụghị anya
ya." **41** Pita sịrị ya, "Onyenwe anyị, ị tụrụ ilu a n'ihi anyị,
ka ọ bụ maka onye ọbụla?" **42** Ma Onyenwe anyị sịrị,

“Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntụkwasị obi ma nwekwa
uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ụmụodibo ya niile, ka
ọ na-enye ha nri mgbe o kwesiri? **43** Ngọzị na-adịrị ohu
ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka ọ na-arụ ọrụ ahụ mgbe ọ
ga-alọghachi. **44** N’ezie asị m unu, ọ ga-eme onye nke ahụ
onyeisi nke ihe niile o nwere. **45** Ma ọ bụrụ na ohu ahụ
asị n’obi ya, ‘Onyenwe m na-anọ ọdụ ịlọta,’ ọ bụrụkwa na
ọ malite itigbu ụmụodibo ndị ọzọ, bụ ndị ikom na ndị
inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na ịṅụkwa ihe ọṅụṅụ
na ịṅụbiga mmanya oke. **46** Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta
n’ụbọchị ọ na-atụghị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị. Ọ
ga-egburisikwa ya, nye ya ọnọdụ n’etiti ndị na-ekweghị
ekwe. **47** “Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu chọrọ ma
hapụ ịnọ na njikere, maọbụ ime ya, ka a ga-apịasi ụtarị
ike. **48** Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a
pịa ya ụtarị, a ga-apịa ya ụtarị ole na ole. N’ihi na ọ bụ
onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya ịnata ihe hiri
nne n’aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n’aka idebe, n’aka
ya ka a ga-achọ ihe nke kachasịnụ. **49** “A bịara m iwebata
ọkụ n’elu ụwa, ọ gaara adịrị m nọ mma ma ọ bụrụ na ọ
malitelarị inwu! **50** Enwere m baptizim nke m na-aghaghị
ime, ma aga m anọgide n’oke ihe mgbu tutu e mezuo ya
51 Unu chere na m bịara iweta udo n’ụwa? Asị m unu
mbaa, kama nkewa. **52** Site ugbu a gawa, mmadụ ise si
n’otu ezinaụlọ ga-ekewa megide onwe ha, atọ megide
abụọ, abụọ megide atọ. **53** Ha ga-ekewa; nna megide
nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne
megide nwa ya nwanyị, nwa nwanyị megidekwa nne ya,
nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne

di ya.” 54 Ọ gwakwara igwe mmadụ ahụ sị, “Mgbe unu
hụrụ urukpu ojii ka ọ na-ebili n'ọdịda anyanwụ, unu na-
eme ngwangwa sị, 'Mmiri ga-ezo,' ọ na-ezokwa. 55 Mgbe
unu hụrụ na ifufe na-esite na ndịda na-efe, unu na-asị,
Oke okpomọkụ ga-adị, ọ na-emekwa otu ahụ. 56 Ndị ihu
abụọ! Unu matara ịkọwa ihu ala na mbara eluigwe. Gịnị
mere unu apụghị ịkọwa oge dị ugbu a? 57 “Gịnị mere
unu adịghị ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? 58 Ọ bụrụ na
gị na onye na-ebo gị ebubo esoro na-aga n'ihu ọkaikpe,
gbalịsie ike ka gị na ya kpezie n'ụzọ, ma ọ bụghị otu a, ọ
ga-akpọpụ gị n'ihu onye ọkaikpe, ma eleghị anya ọkaikpe
ahụ ga-arara gị nye n'aka ọkaikpe ukwu, ọkaikpe ukwu
ga-ararakwa gị nye n'aka onye na-eje ozi n'ụlọikpe, bụ
onye ga-etinye gị n'ụlọ mkpọrọ. 59 Asị m gị, ị gaghị e si
n'ebe ahụ pụta ruo mgbe ị kwụghachiri ọ bụladị otu kobo
nke ikpeazụ.”

13 Mgbe ahụ, ụfọdụ ndị nọ n'ebe ahụ gwara ya banyere
ndị Galili ahụ Pailet jiri ọbara ha gwakọta n'aja ha chụrụ.
2 Ọ zara sị ha, “Unu chere na ndị Galili a tara ụdị ahụhụ
a bụ ndị mmehie karịa ndị Galili niile? 3 Mba! Asị m
unu, ọ bụrụ na unu echegharịghị, unu niile ga-esi otu
ahụ laa n'iyi. 4 Ka unu chere na mmadụ iri na asatọ
ahụ, ndị mgbidi aja ụlọ elu Sailọm dagburu bụ ndị ikpe
mmehie mara karịa ndị niile bi na Jerusalem? 5 Mba!
Asị m unu, ọ bụrụ na unu echegharịghị, unu niile ga-
ala n'iyi dị ka ha.” 6 Ya mere, ọ tụụrụ ha ilu a sị, “Otu
nwoke kụrụ osisi fiig n'ubi vaịnị ya, ma mgbe ọ bịara
chọọ n'elu ya, ma ọ hụghị mkpụrụ ọbụla. 7 Ya mere,
ọ gwara onye ọrụ ubi ya sị, 'N'ime afọ atọ ndị a ka m

bịara ka m ghọrọ mkpụrụ site n’osisi fiig a, ma ahụghị m
mkpụrụ ọbụla. Gbutuo ya! Gịnị mere ọ ga-eji na-erikọ nri
dị n’ala ubi a?’ 8 “Ọ zara sị ya, ‘Nna m ukwu, hapụkwa
ya n’afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri
ala n’ukwu. 9 Ọ bụrụ na ọ mịa mkpụrụ n’afọ ọzọ, ọ dị
mma, ọ bụrụkwa na ọ mịghị, i nwere ike gbutuo ya.’” 10
N’ụbọchị izuike ndị Juu, ọ banyere n’ime otu ụlọ ekpere
na-ezi ihe. 11 Otu nwanyị nọkwa n’ebe ahụ, onye mmụọ
nrịa nrịa mere ka ahụ ghara ị dị ya ike afọ iri na asatọ. Ọ
na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo ọtọ kwem. 12 Mgbe
Jisọs hụrụ ya, ọ kpọrọ ya sị ya, “Nwanyị emeela ka i
nwere onwe gị site n’ọrịa gị.” 13 Mgbe o bikwasịrị ya aka,
ngwangwa, o guzooro kwem malite na-eto Chineke. 14
Ma onyendu ụlọ ekpere ahụ were iwe nke ukwuu n’ihi na
Jisọs gwọrọ ọrịa n’ụbọchị izuike. Ọ gwara igwe mmadụ
ahụ okwu sị, “E nwere ụbọchị isii n’ime izu ụka mgbe
mmadụ kwesiri ịrụ ọrụ. Ya mere, bịanụ ka a gwọọ unu
n’ụbọchị ndị a, ọ bụghị n’ụbọchị izuike.” 15 Ma Onyenwe
anyị zara ya sị, “Unu ndị ihu abụọ! Ọ dị onye n’ime unu
na-adịghị atọpụ oke ehi ya maọbụ ịnyịnya ibu ya, site
n’ụlọ anụmanụ, kpụpụ ya ebe ọ ga-aṅụ mmiri n’ụbọchị
izuike? 16 O kwesighị ka a tọpụ nwanyị a bụ ada Ebraham
n’agbụ ekwensu kere ya ogologo afọ iri na asatọ, n’ụbọchị
izuike, mee ka o nwere onwe ya?” 17 Mgbe o kwuru nke
a, ihere mere ndị iro ya niile, ma ndị mmadụ nọ n’ebe
ahụ ṅụrịrị ọṅụ n’ihi ọrụ ebube niile ọ na-arụ. 18 Ya mere,
ọ na-ekwu sị, “Gịnị ka alaeze Chineke yiri? Gịnịkwa ka m
ga-eji tụnyere ya? 19 O yiri mkpụrụ mọstaadị nke mmadụ
kụrụ n’ubi ya a gbara ogige. O toro ghọọ osisi, nke ụmụ

nnụnụ na-ezukwa ike n'alaka ya." **20** Ọzọ, ọ sịrị, "Gịnị ka
m ga-eji tụnyere alaeze Chineke? **21** Ọ dị ka ihe na-eko
achịchanke nwanyị gwakọtara na ọtụtụ atọ nke ụtụ ọka,
tutu ruo mgbe o koro ụtụ ọka ahụ niile." **22** O jegharịrị
n'obodo ukwu na n'obodo nta niile na-ezi ihe, ka ọ na-
aga Jerusalem. **23** Otu onye sịrị ya, "Onyenwe m, ndị a ga-
azọpụta ha ga-adị ole na ole?" Ọ sịrị ha, **24** "Gbalịsienụ
ike banye site n'ọnụ ụzọ dị warawara, n'ihi na ana m a
gwa unu na ọtụtụ ga-achọ ịbanye ma ha agaghị enwe
ike. **25** Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ ebilie mechie ọnụ ụzọ,
unu ga-eguzo na-ezi na-akụ aka n'ụzọ na-asị, 'Onyenwe
anyị meghere anyị ụzọ.' "Na nzaghachi, ọ ga-asị, 'Amaghị
m ebe unu si bịa.' **26** "N'oge ahụ, unu ga-asị, 'Anyị na
gị rikọrọ, ṅụkọkwaa, ị kuzikwara nkuzi n'ogbe anyị.' **27**
"Ma ọ ga-asị, 'Amaghị m ebe unu siri bịa. Pụọnụ n'ihu m,
unu ndị ajọ omume.' **28** "Ịkwa akwa na ịta ikikere eze ga-
adịkwa mgbe unu ga-ahụ Ebraham, na Aịzik na Jekọb na
ndị amụma niile ka ha nọ n'alaeze Chineke; ma unu onwe
unu abụrụ ndị a chụpụrụ n'ezi. **29** Ndị mmadụ ga-esite
n'ọwụwa anyanwụ, nakwa ọdịda anyanwụ, na n'ugwu na
ndịda nke ụwa bịa nọdụ n'oriri n'ime alaeze Chineke. **30**
Ma lee, ndị bu ụzọ ga-aghọ ndị ikpeazụ, ma ndị ikpeazụ
ga-aghọ ndị bu ụzọ." **31** N'oge awa ahụ, ụfọdụ ndị Farisii
bịakwutere ya sị ya, "Si n'ebe a pụọ, n'ihi na Herọd na-
achọ igbu gị." **32** Ọ sịrị ha, "Gaa gwaranụ m nkịta ọhịa
ahụ, lee, ana m achụpụ mmụọ ọjọọ, gwọọkwa ndị ọrịa
taa na echi, ma n'ụbọchị nke atọ ka m ga-arụcha ọrụ m.
33 Ma otu ọ dị, aga m aga n'ihu n'ụzọ m taa, na echi na
nwanne echi, n'ihi na n'ezie, ọ dịghị onye amụma ga-

anwụ n'ebe ọzọ na-abụghị na Jerusalem. 34 "O Jerusalem!
Jerusalem! Gị onye na-egbu ndị amụma ma na-ejikwa
nkume atụgbu ndị e ziteere gị. Ọtụtụ mgbe ka m gbalịrị
ịchịkọta ụmụ gị dị ka nne ọkụkụ sị achịkọta ụmụ ya
n'okpuru nku ya, ma unu ekweghị. 35 Lee, a hapụrụla unu
ụlọ unu. Ma agwa m unu, unu agaghị ahụ m anya ọzọ ruo
mgbe oge ahụ ga-abịa, mgbe unu ga-asị, 'Onye a gọziri
agọzi ka onye ahụ bụ nke na-abịa n'aha Onyenwe anyị.'"

14 Otu ụbọchị izuike, mgbe ọ gara iri ihe n'ụlọ otu
onyendu ndị Farisii, ha nọ na-ele ya anya nke ọma. 2 Ma
lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nọkwa n'ihu ya ebe ahụ. 3
Jisọs jụrụ ndị Farisii na ndị ozizi iwu sị, "O ziri ezi n'iwu
ịgwọ ọrịa n'ụbọchị izuike ka ọ bụ na o zighị?" 4 Ma ha e
kwughị okwu ọbụla. Ya mere ọ kpọrọ ya, gwọọ ya ma
sị ya laa. 5 Ọ sịrị ha, "Ọ bụrụ na otu n'ime unu nwere
nwa nwoke maọbụ oke ehi nke dabara n'ime olulu mmiri
n'ụbọchị izuike, ọ bụ na ọ gaghị eme ngwangwa dọpụta
ya?" 6 Ma ha enweghị ike ịza ajụjụ a. 7 Mgbe ọ hụrụ otu
ndị a kpọrọ oriri si họrọ naanị oche ndị a na-asọpụrụ,
oche ndị a na-asọpụrụ, ọ tụrụ ha ilu sị, 8 "Mgbe mmadụ
ọbụla kpọrọ gị oriri n'ọlụlụ di na nwunye, abatala nọdụ
n'oche ndị a na-asọpụrụ, n'ihi na eleghị anya, onye kpọrọ
gị oriri kpọkwara onye ka gị nwe nsọpụrụ. 9 N'ihi na
onye ahụ kpọrọ unu oriri nwere ike bịakwute gị sị gị,
nye nwoke a ọnọdụ gị. Mgbe ahụ, ị ga-ebili n'anya ihere
gaa nọdụ n'oche dịkarịsịrị ala. 10 Ma mgbe a kpọrọ gị,
nọdụ n'oche dị ala, ka ọ ga-abụ na onye kpọrọ gị oriri
bịa, ọ ga-asị gị 'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ,
ị ga-enwekwa ugwu n'anya ndị niile a kpọrọ gị na ha

oriri. 11 N'ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a
ga-eweda n'ala, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala
ka a ga-ebuli elu." 12 Ọ gwara onye ahụ kpọrọ ya oriri
sị, "Mgbe ị na-akpọ oriri nke nri ehihie maọbụ nke nri
anyasị, akpọla naanị ndị enyi gị maọbụ ụmụnne gị ndị
nwoke maọbụ ndị ikwu na ibe gị, maọbụ ndị agbataobi gị
bara ọgaranya, n'ihi ma eleghị anya, ha pụrụ ịkpọkwa gị
na mgbe nke ha, sị otu a kwụghachi gị ụgwọ. 13 Kama
mgbe ị na-akpọ oriri, kpọọ ndị ogbenye na ndị ọlụsị na
ndị ngwụrọ na ndị ìsì. 14 A ga-agọzikwa gị, n'ihi na ha
enweghị ike ịkwụghachi gị, a ga-akwụghachikwa gị mgbe
ndị ezi omume ga-ebili n'ọnwụ." 15 Mgbe otu n'ime ndị a
kpọrọ oriri nụrụ nke a, ọ sịrị ya, "Ngọzị ga-adịrị onye ga-
eso rie oriri n'alaeze Chineke." 16 Ma ọ sịrị ya, "Otu onye
na-akwado oke oriri kpọkwa ọtụtụ mmadụ oku. 17 Mgbe
oge oriri ahụ ruru, o zipụrụ ohu ya ka ọ ga gwa ndị ahụ ọ
kpọrọ sị, 'Bịanụ, n'ihi na e dozichaala ihe niile.' 18 "Ma
ha niile n'otu n'otu malitere inye ọsịsa. Onye nke mbụ
sịrị, 'Azụrụ m iberibe ala ọhụrụ, ọ dịkwa mkpa na m ga-
eje hụ ya, biko gbaghara m, agaghị m abịa.' 19 "Onye nke
ọzọ sịrị, 'Azụrụ m ehi e ji arụ ọrụ ubi, iri e jikọrọ abụọ
abụọ. Ana m aga ugbu a ka m nwalee ha, biko gbaghara
m, agaghị m abịa.' 20 "Ma onye ọzọ sịkwara, 'Alụrụ m
nwunye ọhụrụ, n'ihi nke a agaghị m abịa.' 21 "Ohu ahụ
lọtara, kọọrọ nna ya ukwu ihe ndị ahụ a kpọrọ oriri
kwuru. Mgbe ahụ, iwe dị ukwuu were nna ya ukwu, nke a
mere ka o zipụ ohu ya sị ya, 'Gaa ngwangwa n'okporoụzọ
ukwu na n'okporoụzọ nta dị n'obodo a, kpọbata ndị
ogbenye, na ndị ụkwụ rụrụ, na ndị ìsì na ndị ngwụrọ.' 22

“Ohu ahụ sịrị, ‘Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma
ohere ka fọdụrụ.’ 23 “Nna ukwu ahụ sịrị ohu ahụ, ‘Gaakwa
n’okporoụzọ ukwu na okporoụzọ nta, mee ka ndị mmadụ
bata n’ụlọ m, ka ụlọ m jupụta na mmadụ. 24 N’ihi na
agwa m unu, ọ dịghị otu onye n’ime ndị ahụ a kpọrọ oriri
ga-edetụ nri m ọnụ.’” 25 Ugbu a, oke igwe mmadụ na-eso
ya ma ọ tụgharịrị sị ha: 26 “Onye ọbụla chọrọ iso m, ma o
bụghị ụzọ kpọ nne na nna ya, na nwunye ya, na ụmụ ya,
na ụmụnne ya ndị nwoke na ndị nwanyị tinyekwara ndụ
nke ya onwe ya asị, apụghị ịbụ onye na-eso ụzọ m. 27
Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m, enweghị ike ịbụ
onye na-eso ụzọ m. 28 “Ọ dị onye ọbụla n’ime unu chọrọ
iwu ụlọ elu, na-agaghị ebu ụzọ nọdụ ala, gbakọọ ihe ọ ga-
efu ya, iji chọpụta ma o nwekwara ego ga-ezu iwucha ya?
29 N’ihi na ọ bụrụ na ọ tọọ ntọala ma o nwekwaghị ike
wuchaa ya, onye ọbụla hụrụ ya ga-achị ya ọchị, 30 na-asị,
‘Nwoke a malitere iwu ụlọ, ma o nweghị ike wuchaa ya.’
31 “Maọbụ olee eze chọrọ ịlụso eze ibe ya ọgụ, ọ gaghị ebu
ụzọ nọdụ ala tulee ma puku ndị agha iri ya ọ ga-ezuru ya
iji lụso onye ji iri puku ndị agha abụọ abịakwute ya ọgụ?
32 Ọ bụrụ na o nweghị ike, ọ ga-ezipụ ozi rịọ ka e kpee
udo mgbe onye nke ọzọ ka nọ n’ebe dị anya. 33 N’ụzọ dị
otu a, onye ọbụla na-ajụghị ihe niile o nwere, apụghị ịbụ
onye na-eso ụzọ m. 34 “Nnu dị mma, ma ọ bụrụ na ọ
dịghị atọkwa ụtọ, a ga-eji gịnị mee ka ọ tọọ ụtọ ọzọ? 35 Ọ
bakwaghị uru nye ala maọbụ iji mee nri ala. Kama ọ bụ
itufu ya. “Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nụrụ.”

15 Ugbu a, ndị ọna ụtụ na ndị mmehie na-abịa ya nso
ịnụta ihe ọ na-ekwu. 2 Ndị Farisii na ndị ozizi iwu tamuru

ntamu na-asị, “Nwoke a na-anabata ndị mmehie sorokwa
ha na-eri nri.” 3 Ya mere, ọ tụrụ ha ilu a sị, 4 “Ọ bụrụ
na otu onye n’ime unu enwee narị atụrụ ma otu n’ime
ha akpafuo. Ọ bụ na ọ gaghị ahapụ iri atụrụ itoolu na
itoolu ahụ fọdụrụ n’ọzara, pụọ ịchọgharị otu ahụ kpafuru
ruo mgbe ọ chọtara ya? 5 Mgbe ọ chọtara ya, ọ ga-eji
ọṅụ tụkwasị ya n’ubu ya. 6 Mgbe ọ lọtara n’ụlọ ya, ọ ga-
akpọkọta ndị enyi ya na ndị agbataobi ya sị ha, ‘Soronụ
m ṅụrịa ọṅụ n’ihi na achọtala m atụrụ m furu efu.’ 7
Asị m unu, n’ụzọ dị otu a, ọṅụ dị ukwu ga-adị n’eluigwe
n’ihi otu onye mmehie nke chegharịrị, karịa iri itoolu na
itoolu ndị ezi omume bụ ndị nchegharị na-adịghị mkpa.
8 “Maọbụ olee nwanyị nke nwere mkpụrụ ọlaọcha iri, ọ
bụrụ n’otu n’ime ha adafuo. Ọ gaghị amụnye oriọna, zaa
ime ụlọ ya ịchọ otu mkpụrụ ego ahụ tutu ọ chọta ya?
9 Mgbe ọ chọtara otu mkpụrụ ego ahụ, ọ ga-akpọ ndị
enyi ya na ndị agbataobi ya sị ha, ‘Soronụ m ṅụrịa ọṅụ
n’ihi na achọtala m ego m furu efu.’ 10 N’ụzọ dị otu a,
asị m unu, ọṅụ ga-adị n’ihu ndị mmụọ ozi Chineke n’ihi
otu onye mmehie nke chegharịrị.” 11 O kwukwaara sị,
“Otu nwoke mụtara ụmụ nwoke abụọ. 12 Nwa ya nke
nta sịrị nna ya, ‘Nna, kenye m oke ruuru m n’ihe niile i
nwere.’ Ya mere, o kenyere ya oke nke ya site n’ihe o
nwere. 13 “Mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị, nwokorobịa
ahụ kwakọtara ihe niile o nwere gaa biri n’otu obodo dị
anya. N’ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n’ibi ndụ
ọjọọ. 14 Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke ụnwụ
dara n’ala ahụ. Ọ malitere ịnọ n’ụkọ. 15 N’ihi nke a, ọ
gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya ọrụ ilekọta ezi

ya na inye ha nri. 16 Ma ọ na-agụ ya ka o site na nri ọ
na-enye ezi rijuo afọ, ma ọ dịghị onye nyere ya ụdị nri
ahụ. 17 “Mgbe ọ ghọtara onwe ya, ọ sịrị, ‘Mmadụ ole bụ
ndị ọrụ e goro ego nna m nwere, ndị nri na-ezuru ma
mapụtakwa, ma agụụ na-egbu m n’ebe a. 18 Aga m ebili
lakwuru nna m, sị ya, Nna, emehiela m megide eluigwe
na gị onwe gị. 19 Ekwesikwaghị m ka a kpọọ m nwa gị
ọzọ, were m dị ka otu n’ime ndị i goro ọrụ.’ 20 Ya mere, o
biliri laghachikwuru nna ya. “Ma mgbe ọ nọrịị n’ebe dị
anya, nna ya hụrụ ya, nwee ọmịiko n’ahụ ya, gbaara ọsọ
ga makụọ ya, sutukwa ya ọnụ. 21 “Nwa ya nwoke ahụ
sịrị ya, ‘Nna, emehiela m megide eluigwe na gị onwe gị.
Ekwesighị m ka a kpọọ m nwa gị ọzọ.’ 22 “Ma nna ya
gwara ndị ohu ya sị, ‘Meenụ ngwangwa weta uwe kachasị
mma yikwasị ya. Gbanye ya ọlaaka n’aka, yinyekwanụ ya
akpụkpọụkwụ n’ụkwụ. 23 Gaanụ kpụpụta nwa ehi gbara
abụba, gbuo ya, ka anyị rie ma ṅụrịakwa. 24 N’ihi na nwa
m a, nwụrụ anwụ ma ọ dịla ndụ ọzọ. O fukwara efu ma a
chọtala ya.’ Ha bidoro na-eri, na-aṅụ na-aṅụrịkwa ọṅụ.
25 “Ọ dịghị anya, nwa ya nke okenye, onye jere ịrụ ọrụ
n’ubi, mgbe ọ na-abịaru ụlọ nso, ọ nụrụ ụda egwu na ịgba
egwu. 26 Ọ kpọrọ otu n’ime ndị ohu jụọ ya ihe na-eme. 27
Ọ sịrị ya, ‘Nwanne gị nwoke alọtala. Nna gị egbuola nwa
ehi gbara abụba n’ihi na ọ lọtara n’udo na ahụ ike.’ 28
“Iwe were ya, ọ jụrụ ịbata n’ime ụlọ. Nna ya pụtara n’ezi
rịọ ya arịrịọ. 29 Ma ọ zara nna ya sị, ‘Lee ọtụtụ afọ niile
ndị a ka m nọọ na-ejere gị ozi, enupukwaghị m isi n’iwu
gị n’ụzọ ọbụla. Ma o nweghị oge i nyere m ọ bụladị nwa
ewu sị mụ na ndị enyi m jiri ya mee oriri. 30 Ma ugbu a,

nwa gị a, onye ya na ndị akwụna mefuru akụ gị alọtala,
ya ka i gburu nwa ehi gbara abụba.' 31 "Ma ọ sịrị ya, 'Nwa
m, mụ na gị nọ mgbe niile, ihe niile m nwere bụkwa nke
gị. 32 Ma anyị kwesiri ịṅụrị ọṅụ, kpọọkwa oriri, n'ihi na
nwanne gị nwoke a nwụrụ anwụ ma ọ dịla ndụ ọzọ. O
fukwara efu ma a chọtala ya.'"

16 Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, "Otu ọgaranya nwere
otu onyeisi ọrụ nke e boro ebubo na ọ na-ala akụ ya
n'iyi. 2 Ya mere ọ kpọrọ ya sị ya, 'Gịnị bụ ihe a m na-anụ
banyere gị? Gbakọọrọ m otu i si na-elekọta akụ m, n'ihi
na achọkwaghị m ka ị bụrụ onyeisi ọrụ ọzọ.' 3 "Onyeisi
ọrụ ahụ sịrị onwe ya, 'Gịnị ka m ga-eme ugbu a nna m
ukwu na-achọ ịkwụsị m ọrụ? Ike igwu ala adịghị m, ihere
agakwaghị ekwe m ịrịọ arịrịọ. 4 Amatala m ihe m ga-
eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ bụrụ na a chụpụ m
n'ọrụ n'ebe a, aga m enweta ndị ga-anabata m n'ụlọ ha.'
5 "Ya mere ọ kpọrọ ndị niile ji nna ya ukwu ụgwọ n'otu
n'otu. Ọ jụrụ onye nke mbụ sị, 'Ego ole bụ ụgwọ i ji nna
m ukwu?' 6 "Ọ sịrị ya, 'Ọ bụ puku karama mmanụ oliv ka
m ji ụgwọ ya.' "Onyeisi ọrụ ahụ gwara ya sị, 'Ngwangwa,
were akwụkwọ degharịa ya narị karama ise.' 7 "Mgbe
ahụ, ọ jụrụ onye nke abụọ sị, 'Ego ole bụ ụgwọ i ji?' "Ọ
sịrị ya, 'Ọ bụ narị akpa ọka wiiti.' "Ọ sịrị ya, 'Ngwangwa
degharịa ya iri akpa ọka wiiti asatọ.' 8 "Nna ya ukwu
toro onyeisi ọrụ ahụ na-ekwesighị ntụkwasị obi n'ihi
na ọ kpara agwa dị ka onye nwere uche. N'ihi na ụmụ,
nke ọgbọ a, ji akọnuche na-eso ndị ọgbọ ha karịa ụmụ
nke ìhè. (aiōn g165) 9 Agwa m unu, jirinụ akụnụba nke ajọ
omume metara onwe unu ndị enyi, ka ọ ga-abụ na mgbe

ọ na-adịghịkwa akụ unu nwere, ha ga-anabata unu n'ụlọ
obibi ha ebighị ebi. (aiōnios g166) 10 "Onye ọbụla kwesiri
ntụkwasị obi n'ihe dị ntakịrị, ga-ekwesikwa ntụkwasị
obi n'ihe dị ukwuu. Onye na-ekwesikwaghị ntụkwasị obi
n'ihe dị ntakịrị, agaghịkwa ekwesi ntụkwasị obi n'ihe dị
ukwuu. 11 Ọ bụrụ na unu abụghị ndị kwesiri ntụkwasị
obi n'akụ mmehie nke ụwa, onye ga-enyekwa ezi akụ
n'aka unu na ntụkwasị obi idebe? 12 Ọ bụrụkwa na unu
abụghị ndị kwesiri ntụkwasị obi n'akụ onye ọzọ, onye ga-
enye unu ihe nke bụ nke unu? 13 "Ọ dịghị onye ọbụla
pụrụ ife nna ukwu abụọ, n'ihi na ọ ga-achọ ịhụ otu n'ime
ha n'anya, kpọkwa nke ọzọ asị, maọbụ, sọpụrụ otu ma
lelịa nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghị ike ife Chineke
na akụ otu mgbe ahụ." 14 Mgbe ndị Farisii, bụ ndị hụrụ
ego n'anya nụrụ ihe ndị a, ha jiri ya mee ihe ọchị. 15 Ọ
sịrị ha, "Unu na-egosi onwe unu dị ka ndị ezi omume
n'ihu ndị mmadụ ma Chineke maara obi unu. N'ihi na
ihe ndị mmadụ na-akpọ ihe dị oke mkpa bụ ihe rụrụ
arụ n'anya Chineke. 16 "Iwu na ndị amụma nọ na-achị
ruo oge Jọn bịara. Site n'oge ahụ, a na-ekwusa oziọma
nke alaeze Chineke, onye ọbụla na-ejikwa ike na-abanye
n'ime ya. 17 Ọ dị mfe ka eluigwe na ụwa gabiga karịa na a
ga-ewepụ otu kpọm, site n'ihe niile dị n'iwu. 18 "Onye
ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m ma lụrụ nwanyị ọzọ
na-eme mmehie ịkwa iko. Onye ọ bụlakwa lụrụ nwanyị di
ya jụrụ na-eme mmehie ịkwa iko. 19 "Ọ dị otu ọgaranya
na-eyi uwe odo odo na ezi akwa ọcha, na-erikwa nri
dị mma ụbọchị niile. 20 N'ọnụ ụzọ ụlọ ya, otu nwoke
onye ogbenye nke ọnya juru ahụ ya na-edina n'ebe ahụ.

Aha ya bụ Lazarọs. 21 Ọ na-agụsị ya agụụ ike iri iberibe
nri si na tebul ọgaranya ahụ daa n'ala. Ọ bụladị ụmụ
nkịta na-abịa na-aracha ọnya dị ya n'ahụ. 22 "Mgbe onye
ogbenye ahụ nwụrụ, ndị mmụọ ozi bịara buru ya gaa
n'ebe Ebraham nọ. Onye ọgaranya ahụ nwụkwara, e lie
ya. 23 N'ọkụ ala mmụọ ebe onye ọgaranya ahụ nọ n'oke
ihe mgbu, ọ hụrụ Ebraham ka ọ nọ n'ebe dị anya, hụkwa
Lazarọs n'akụkụ ya. (Hadēs g86) 24 Ọ kpọkuru Ebraham sị
ya, 'Nna m Ebraham, meere m ebere n'ihi na anọ m n'oke
ihe mgbu n'ime ọkụ a. Biko zienụ Lazarọs ka ọ denye
mkpịsịaka ntakịrị ya na mmiri bịa mejụọ ire m.' 25 "Ma
Ebraham sịrị ya, 'Nwa m, chetakwa na ị nara ezi ihe gị
mgbe ị dị ndụ, ebe Lazarọs nara ihe ọjọọ. Ma ugbu a, a
na-akasị ya obi n'ebe a ma gị onwe gị nọkwa n'ahụhụ.
26 A sịkwarị na anyị achọọ inyere gị aka, ọ gaghị ekwe
mee n'ihi na e nwere olulu dị ukwuu kewara anyị na unu.
Mmadụ ọbụla enwekwaghị ike isite n'ebe a bịa n'ebe unu
nọ, ọ dịkwaghị onye nwere ike isite n'ebe ahụ unu nọ bịa
n'ebe a.' 27 "Ọ sịrị, 'Ya mere, arịọ m gị nna, ziganụ ya
n'ụlọ nna m, 28 n'ihi na enwere m ụmụnne nwoke ise. Ka
ọ dọọ ha aka na ntị ka ha ghara ịbịa n'ebe a mmekpa ahụ
dị.' 29 "Ebraham sịrị, 'Ha nwere Mosis na ndị amụma,
ha gee ha ntị.' 30 "Ma o kwuru, 'Nna Ebraham, nke ahụ
agaghị ezu! A sị na otu onye ga-esi n'ala ndị nwụrụ anwụ
gakwuru ha, ha ga-echegharị.' 31 "Ọ sịrị ya, 'Ọ bụrụ na ha
egeghị Mosis na ndị amụma ntị, ha agaghị ekwenye ma a
sịkwarị na mmadụ esi n'ọnwụ bilie.'"
17 Ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, "Ihe ndị nke na-eme ka
mmadụ jehie aghaghị ịdị, ma ahụhụ ga-adịrị onye ọbụla

ọnọdụ ndị a ga-esi n’aka ya bịa. 2 Ọ ga-akara gị mma
ka e kenye gị nkume igwe nri n’olu, tụnye gị n’ime oke
osimiri, karịa na ị ga-eduhie otu n’ime ụmụntakịrị ndị a
ụzọ. 3 Kpachapụrụnụ onwe unu anya! “Ọ bụrụ na nwanna
gị e mejọọ gị, baara ya mba. Ọ bụrụ na o chegharịa,
gbaghara ya. 4 Ọ bụrụkwa na o mejọọ gị ugboro asaa
n’otu ụbọchị, rịọkwa gị ugboro asaa sị, ‘E chegharịala m,’
ị ghaghị ịgbaghara ya.” 5 Ndị ozi ya sịrị ya, “Onyenwe
anyị, mee ka okwukwe anyị dị ukwuu!” 6 Onyenwe anyị
zara, “Ọ bụrụ na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpụrụ
mọstaadị, unu nwere ike ị sị osisi ukwu a, Ka e site na
mgbọrọgwụ hopu gị ma kụọkwa gị n’ime oke osimiri, ọ
ga-erubere unu isi. 7 “Ọ bụ onye n’ime unu nke nwere
ohu onye si ebe ọ gara rụọ ọrụ maọbụ ịzụ atụrụ lọbata,
ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nọdụ ala rie nri’? 8 Ọ gaghị
asị ya, ‘Siere m nri ọsịịsọ, kwadoo onwe gị jere m ozi ka
m na-eri na aṅụkwa ihe ọṅụṅụ; emesịa ị ga-eri nri ma
ṅụọ ihe ọṅụṅụ nke gị’? 9 Ọ ga-ekele ohu ahụ n’ihi na
ọ rụrụ ọrụ o kwesiri ịrụ? 10 N’otu aka ahụ, mgbe unu
rụchara ọrụ niile unu kwesiri ịrụ, ihe unu ga-ekwu bụ,
‘Anyị bụ ụmụ ohu na-ekwesighị ekwesi, anyị emeela ihe
anyị kwesiri ime.’” 11 Ka ọ na-aga Jerusalem, o sitere
n’ụzọ dị n’agbata Sameria na Galili. 12 Mgbe ọ banyere
n’otu obodo nta, ndị ekpenta iri sitere n’ebe dị anya zute
ya. 13 Ha tiri mkpu n’oke olu sị, “Jisọs nna anyị ukwuu,
mere anyị ebere.” 14 Mgbe ọ hụrụ ha, ọ sịrị ha, “Gaanụ
gosi ndị nchụaja onwe unu.” Dị ka ha na-aga, e mere ka
ha dị ọcha. 15 Mgbe otu n’ime ha chọpụtara na a gwọọla
ya, ọ laghachiri azụ, jiri oke olu na-eto Chineke. 16 Ọ dara

n’ala n’ụkwụ ya, kelee ya. Ọ bụ onye Sameria. **17** Jisọs
jụrụ sị, “Ọ bụghị mmadụ iri ka e mere ka ha dị ọcha,
ebeekwanụ ka itoolu ndị ọzọ nọ? **18** Ọ bu naanị onye mba
ọzọ a lọghachiri inye Chineke otuto?” **19** Mgbe ahụ, ọ sịrị
ya, “Bilie, laa, okwukwe gị agwọọla gị.” **20** Ma mgbe ndị
Farisii jụrụ ya sị, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abịa? O
kwuru, “Ọbịbịa alaeze Chineke agaghị a bụ n’ụzọ a ga-eji
anya efu hụ ya. **21** Ha agaghịkwa asị, ‘Lee, ọ nọ n’ebe a,’
maọbụ, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke nọ n’etiti
unu.” **22** Mgbe ahụ, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, “Oge na-
abịa mgbe ọ ga-agụsi unu agụụ ike ịhụ otu n’ime ụbọchị
nke Nwa nke Mmadụ, ma unu agaghị ahụ ya. **23** Ha ga-asị
unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maọbụ, ‘Lee, n’ebe a,’ unu agala,
unu esokwala ha. **24** N’ihi na Nwa nke Mmadụ n’ụbọchị ya
ga-adị ka amụma nke eluigwe nke na-enye ìhè na mbara
eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ọzọ. **25** Ma ọ ghaghị
ibu ụzọ hụọ ọtụtụ ahụhụ, ọgbọ a ga-ajụkwa ya. **26** “Dị ka
ọ dị n’ụbọchị Noa, otu a ka ọ ga-adịkwa n’ụbọchị Nwa
nke Mmadụ. **27** Ha nọ na-eri na-aṅụ, na-alụ nwunye na-
ekekwa ụmụ ha di, ruo mgbe Noa banyere n’ụgbọ mmiri.
Oke iju mmiri ahụ bịakwara laa ha n’iyi. **28** “Otu a ka ọ
dịkwa n’oge Lọt. Ha nọ na-eri, na-aṅụ, na-azụrịtakwa
ahịa, na-akụ mkpụrụ, na-arụkwa ụlọ. **29** Ma n’ụbọchị ahụ
Lọt si n’obodo Sọdọm pụta, ọkụ na nkume dị ọkụ sitere
n’eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n’iyi. **30** “Otu a ka ọ
ga-adịkwa n’ụbọchị a ga-eme ka Nwa nke Mmadụ pụta
ìhè. **31** N’ụbọchị ahụ, onye ọbụla nọ n’elu ụlọ, ma ihe ya
dị n’ime ụlọ, arịtukwala ịba n’ime ụlọ iburu ngwongwo
ndị ahụ. N’otu aka ahụ, onye ọbụla nọ n’ubi, ya ghara

ịlọghachita. 32 Chetakwanụ nwunye Lọt. 33 Onye ọbụla
chọrọ iche ndụ ya nche ka ọ ga-efunarị, ma onye ọbụla
na-atụfu ndụ ya ga-echebe ya. 34 Asị m unu, n’anyasị ahụ
mmadụ abụọ ga-edina n’otu akwa, a ga-ewepụ otu n’ime
ha hapụ onye nke ọzọ. 35 Ụmụ nwanyị abụọ ga na-akwọ
ọka n’otu ebe, a ga-ewere otu ma hapụ nke ọzọ.” 36 Ụmụ
nwoke abụọ ga-anọ n’ubi, a ga-ewere otu onye hapụ nke
ọzọ. 37 Ha jụrụ ya sị, “Olee ebe, Onyenwe anyị?” Ọ sịrị ha,
“Ebe ọbụla ozu dị, ka udele na-ezukọta.”
18 Mgbe ahụ ọ tụụrụ ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ dị ikpe
ekpere na-esepụghị aka, 2 ọ sịrị, “O nwere otu ọkaikpe
bi n’otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị
asọpụkwara mmadụ. 3 N’obodo ahụkwa, e nwere otu
nwanyị di ya nwụrụ anwụ nke na-abịakwute ya, na-asị ya,
‘Kpepụta m n’aka ndị na-emegide m.’ 4 “Na mmalite, ọ
chọghị, ma n’ikpeazụ, ọ gwara onwe ya sị, ‘Ọ bụ eziokwu
na anaghị m atụ egwu Chineke maọbụ sọpụrụ mmadụ. 5
Ma n’ihi na nwanyị a di ya nwụrụ anwụ nọgidere na-
enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi,
ka ọ kwụsị inye m nsogbu site na ọbịbịa ọ na-abịa.’” 6
Ya mere Onyenwe anyị sịrị, “Gerenụ ihe ọkaikpe nke
na-eme ajọ omume na-ekwu. 7 Ọ bụ na Chineke agaghị
ekpepụta ndị ahụ ọ họpụtara, bụ ndị na-akpọku ya ehihie
na abalị? Ọ ga-anọ tee anya n’inyere ha aka? 8 Asị m
unu, ọ ga-eme ngwangwa hụ na ha nwetara ikpe ziri
ezi. Ma otu ọ dị, mgbe Nwa nke Mmadụ ga-abịa, ọ ga-
ahụkwa ndị nwere okwukwe n’ime ụwa?” 9 Ọ tụkwara
ilu a n’ihi ndị tụkwasịrị obi n’onwe ha na ha bụ ndị ezi
omume ma na-eleda ndị ọzọ anya. 10 “Ụmụ nwoke abụọ

rigoro n'ụlọnsọ ukwu ikpe ekpere, otu onye n'ime ha
bụ onye Farisii, onye nke ọzọ bụ onye ọna ụtụ. 11 Onye
Farisii ahụ guzoro ọtọ kpee ekpere banyere onwe ya sị,
'Chineke nna m, ana m ekele gị n'ihi na adịghị m ka
mmadụ ndị ọzọ ndị na-apụnara mmadụ ihe ya n'ike,
maọbụ ndị ajọ omume, maọbụ ndị na-akwa iko, ma ọ
bụkwanụ dị ka onye ọna ụtụ a. 12 Ana m ebu ọnụ ugboro
abụọ n'izu ụka ọbụla. Ana m akwụkwa otu ụzọ n'ụzọ iri
nke ihe niile m nwetara.' 13 "Ma onye ọna ụtụ ahụ guzo
n'ebe dị anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya
n'eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n'obi ya na mwute na-
asị, 'Chineke, biko mere m ebere n'ihi na abụ m onye
mmehie.' 14 "Asị m unu, na nwoke a lara n'ụlọ ya bụrụ
onye a gụrụ n'onye ezi omume n'ihu Chineke karịa onye
nke ọzọ. N'ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a
ga-eweda, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala ka a ga-
ebuli elu." 15 Ndị mmadụ na-ekutere ya ụmụntakịrị ka o
bikwasị ha aka. Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, ha
baara ha mba. 16 Ma Jisọs kpọrọ ha ka ha bịakwute ya, sị,
"Kweenụ ka ha bịakwute m, unu egbochikwala ha, n'ihi
na alaeze Chineke bụ nke ndị dị ka ha. 17 N'ezie, agwa m
unu, onye ọbụla na-agaghị anara alaeze Chineke dị ka
nwantakịrị agaghị aba n'ime ya." 18 Otu onye ọchịchị
jụrụ ya sị, "Ezi onye ozizi, ọ bụ gịnị ka m ga-eme keta ndụ
ebighị ebi." (aiōnios g166) 19 Jisọs sịrị ya, "Gịnị mere i ji
akpọ m ezi mmadụ? Ọ dịghị onye ọbụla bụ ezi mmadụ
ma ọ bụghị naanị Chineke. 20 Ị maara ihe niile enyere
n'iwu, akwala iko, egbula mmadụ, ezula ohi, agbala ama
ụgha, sọpụrụ nne na nna gị." 21 Ọ sịrị, "Edebezuchaala

m iwu ndị a niile site na mgbe m bụ nwata.” **22** Mgbe
Jisọs nụrụ nke a, ọ sịrị ya, “Otu ihe fọdụrụ ka ime: ree ihe
niile i nwere, kesara ụmụ ogbenye ego ya. Ị ga-enwe akụ
n’eluigwe, bịazie soro m.” **23** Mgbe ọ nụrụ nke a, o wutere
ya nke ukwuu, n’ihi na ọ bụ onye nwere ọtụtụ akụ. **24**
Jisọs lere ya anya sị, “Lee ka o si bụrụ ihe siri ike bụ ndị
ọgaranya ịba n’alaeze Chineke. **25** N’ezie, ọ dịrị ịnyịnya
kamel mfe isite n’anya agịga gafee karịa ọgaranya ịbanye
n’alaeze Chineke.” **26** Ndị nụrụ ya sịrị, “Onye kwanụ ka
a ga-azọpụta?” **27** Ọ sịrị, “Ihe mmadụ na-apụghị ime,
bụ ihe Chineke pụrụ ime.” **28** Mgbe ahụ Pita sịrị, “Lee,
anyị ahapụla ihe niile anyị nwere soro gị!” **29** Ọ sịrị ha,
“N’ezie, agwa m unu, o nweghị onye ọbụla hapụrụ ụlọ
ya, maọbụ nwunye, maọbụ ụmụnne, maọbụ ndị mụrụ
ya, maọbụ ụmụntakịrị ya, n’ihi alaeze Chineke **30** nke
na-agaghị anata ihe ndị a n’ọgbọ a, nwekwa ndụ ebighị
ebi n’ọgbọ nke na-abịa.” **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Jisọs
kpọpụrụ mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ụzọ ya n’akụkụ,
gwa ha sị, “Anyị na-aga Jerusalem, ihe niile ndị amụma
dere banyere Nwa nke Mmadụ ga-emezu. **32** A ga-arara
ya nyefee ya n’aka ndị mba ọzọ. Ha ga-akwa ya emo, mee
ya ihe ihere, bụkwaa ya ọnụ mmiri asụ. **33** Ha ga-apịa ya
ihe, gbukwaa ya; ma n’ụbọchị nke atọ, ọ ga-esite n’ọnwụ
bilie ọzọ.” **34** Ma ha aghọtaghị ihe ọbụla n’okwu ndị a. E
mere ka nkọwa okwu ndị a bụrụ ihe e zoro ezo n’ebe ha
nọ, ha aghọtakwaghị ihe o kwuru. **35** O ruo ka ọ bịaruru
Jeriko nso, otu nwoke kpuru ìsì nọ n’akụkụ ụzọ na-arịọ
arịrịọ. **36** Mgbe ọ nụrụ uzu igwe mmadụ ka ha na-agafe, ọ
jụrụ ihe na-eme. **37** Ha gwara ya, “Jisọs onye Nazaret

na-agafe.” 38 O tiri mkpu sị, “Jisọs nwa Devid, meere m
ebere!” 39 Ndị bu ụzọ baara ya mba ka o mechie ọnụ.
Ma o tisiri mkpu ike sị, “Nwa Devid, meere m ebere!” 40
Jisọs kwụsịrị, nye iwu ka a kpọtara ya nwoke ahụ. Mgbe o
rutere nso, ọ jụrụ ya, 41 “Gịnị ka ị chọrọ ka m meere gị?”
Ọ sịrị, “Onyenwe anyị, ka e mee ka m hụ ụzọ ọzọ.” 42 Jisọs
sịrị ya, “Hụ ụzọ, okwukwe gị agwọọla gị.” 43 Ngwangwa,
o bidoro ịhụ ụzọ ma soro Jisọs, na-etokwa Chineke. Ndị
mmadụ niile, mgbe ha hụrụ ya tokwara Chineke.

19 Ọ banyere Jeriko mgbe ọ na-agafe. 2 Otu nwoke nọ
ebe ahụ, aha ya bụ Zakịọs; ọ bụ onyeisi ndị ọna ụtụ
bụrụkwa ọgaranya. 3 Ọ chọrọ ịhụ onye Jisọs bụ ma
ebe ọ bụ onye mkpụmkpụ, ọ dịrịghị ya mfe n’ihi igwe
mmadụ. 4 Ya mere, ọ gbaara ọsọ gaa n’ihu rigoro n’otu
osisi sikamọ, ka o nwee ike ịhụ ya dị ka ọ na-agafe n’ụzọ
ahụ. 5 Mgbe Jisọs rutere n’ebe ahụ, o lere anya n’elu sị
ya, “Zakịọs, rịdata ngwangwa. Aga m abụ ọbịa n’ụlọ gị
taa.” 6 Ọ rịdatara n’otu mgbe ahụ jirikwa obi ụtọ nabata
ya. 7 Mmadụ niile hụrụ nke a, ma bido na-atamu sị, “Ọ
gaala ịbụ ọbịa onye mmehie.” 8 Ma Zakịọs biliri ọtọ
gwa Onyenwe anyị, “Lee, Onyenwe anyị, aga m enye ndị
ogbenye ọkara ihe niile m nwere. Ọ bụrụkwa na o nwere
onye m ghọgburu nara ya ihe ọbụla, aga m akwụghachi
ya okpukpu anọ.” 9 Jisọs gwara ya, “Taa nzọpụta abịala
n’ụlọ a, n’ihi na onye a bụkwa nwa Ebraham. 10 N’ihi na
Nwa nke Mmadụ bịara ịchọ na ịzọpụta ndị furu efu.” 11
Dị ka ha na-ege ya ntị n’okwu a, ọ gara n’ihu tụọrọ ha
ilu, n’ihi na ọ nọ Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola
mgbe alaeze Chineke ga-apụta ihe. 12 Ọ sịrị, “Otu nwoke

a mụrụ n'ọnọdụ dị elu gara obodo dị anya ka echie ya
eze, ka ọ lọtakwa ma e mesịa. 13 Ya mere, ọ kpọrọ ndị
ohu ya iri nye ha mkpụrụ ego iri sị ha, 'Werenụ ego ndị
a zụọ ahịa ruo mgbe m ga-alọta.' 14 "Ma ndị ọ na-achị
kpọrọ ya asị, ha zipụkwara ndị ụkwụ ozi n'azụ ya na-
asị, 'Anyị achọkwaghị ka onye a chịa anyị.' 15 "Mgbe ọ
natachara ikike ịbụ eze, ọ lọghachiri, kpọọ ndị ohu ya
ahụ o nyere ego mgbe ọ na-apụ, ka ha bịa pịaziere ya ego
ole ha ritere n'uru. 16 "Onye nke mbụ bịara sị, 'Onyenwe
m e jiri m mkpụrụ ego ị nyere m rite uru mkpụrụ ego iri
ọzọ.' 17 "Nna ya ukwu sịrị ya, 'I mere nke ọma, ezi odibo.
N'ihi na i gosiri onwe gị onye kwesiri ntụkwasị obi n'ihe
dịkarịsịrị nta, ị ga-achị mba iri.' 18 "Onye nke abụọ bịara
sịkwa, 'Onyenwe m, otu mkpụrụ ego gị amụtala mkpụrụ
ego ise ọzọ.' 19 "Ọ sịrị ya, 'Ị ga-achị obodo ise.' 20 "Onye
nke ọzọ bịakwara sị, 'Onyenwe m, lee mkpụrụ ego gị.
Ekechiri m ya n'akwa, zoo ya. 21 Atụrụ m egwu gị, n'ihi
na ị bụ onye afọ tara mmiri, bụrụkwa onye na-ewe ihe
na-abụghị nke gị, na-aghọrọkwa mkpụrụ ị na-akụghị.' 22
"Ọ sịrị ya, 'Ọ bụ okwu si gị n'ọnụ ka m ga-eji kpee gị ikpe,
gị bụ ohu ọjọọ! I maara na afọ tara m mmiri, matakwa na
m na-ewe ihe na-abụghị nke m, na-aghọrọkwa mkpụrụ
m na-akụghị? 23 Gịnị mere na i wereghị ego m tinye
n'ụlọakụ? Nke ọ ga-abụ mgbe m lọtara, m ga-anara ya na
ọmụrụnwa ya.' 24 "Mgbe ahụ, ọ gwara ndị guzo n'ebe
ahụ, 'Napụtanụ ya mkpụrụ ego ahụ, were ya nye onye ji
mkpụrụ ego iri.' 25 "Ha sịrị ya, 'Nna anyị ukwu, o nwelarị
mkpụrụ ego iri.' 26 "Ọ zara, 'Asị m unu, onye ọbụla nwere
ihe ka a ga-enyekwa ihe ọzọ, ma onye na-enweghị ihe ka

a ga-anapụ ọ bụladị ihe ahụ o nwere. 27 Ma ndị iro m ahụ,
ndị na-achọghị ka m bụrụ eze ha, kpụpụtanụ ha n'ebe
a, gbukwaanụ ha n'ihu m.'" 28 Mgbe ọ kwusiri nke a, ọ
gakwara n'ihu n'ije ya ịga Jerusalem. 29 Mgbe ọ na-abịaru
Betfeji na Betani nso, n'Ugwu a na-akpọ Oliv, Jisọs zipụrụ
mmadụ abụọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya, 30 sị, "Gaanụ n'ime
obodo nta ahụ dị n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime
ya, unu ga-ahụ nwa ịnyịnya e kenyere n'ebe ahụ nke onye
ọbụla na-anọkwasịbeghi n'elu ya, tọpụnụ ya, kpụtara m
ya. 31 Ọ bụrụ na onye ọbụla ajụọ unu, 'Gịnị mere unu
ji atọpụ ya?' Gwanụ onye ahụ sị, 'Ọ dị Onyenwe anyị
mkpa.'" 32 Ndị ahụ o zipụrụ gara hụ ya dị ka ọ gwara ha.
33 Mgbe ha bidoro ịtọpụ ya, ndị nwe ya jụrụ ha sị, "Gịnị
mere unu ji atọpụ nwa ịnyịnya ahụ?" 34 Ha sịrị, "Ọ dị
Onyenwe anyị mkpa." 35 Ha kpụtaara Jisọs nwa ịnyịnya
ahụ, wụkwasịkwa uwe ha n'elu ya, nyere Jisọs aka ka ọ
rigoro n'elu ya. 36 Dị ka ọ na-aga, ndị mmadụ tụsara uwe
ha n'okporoụzọ. 37 Mgbe o rutere n'ụzọ e si arịgo Ugwu
Oliv, igwe mmadụ ndị ahụ na-eso ụzọ ya malite iji ọṅụ
na-eto Chineke n'oke olu n'ihi ọrụ ebube niile ha hụrụ,
38 na-asị, "Onye a gọziri agọzi ka eze ahụ bụ nke na-abịa
n'aha Onyenwe anyị." "Udo n'eluigwe, ebube dịkwa n'ebe
kachasị elu." 39 Ụfọdụ n'ime ndị Farisii so igwe mmadụ
ahụ gwara ya, "Onye ozizi, gwa ndị na-eso ụzọ gị ka ha
mechie ọnụ!" 40 Ọ zara sị, "Ka m gwa unu, ọ bụrụ na
ha agbaa nkịtị, nkume ndị a ga-eti mkpu." 41 Mgbe ọ
rutere Jerusalem nso, ebe ọ nọ hụzie obodo ahụ anya nke
ọma. Ọ bere akwa n'ihi ya, 42 sị, "Ọ bụrụ na ị maara taa,
ọ bụladị gị onwe gị, ihe ndị na-eweta udo! Ma ugbu a,

ezofuola ha n'anya gị. 43 Oge na-abịa mgbe ndị iro gị ga-
agba gị gburugburu, mechie ụzọ mgbapụ niile, sitekwa
n'ụzọ niile dị iche iche bịakwasị gị. 44 Ha ga-egwepịa gị
n'ala, gị na ụmụ gị nọ n'ime mgbidi a, ọ dịkwaghị nkume
ọbụla ha ga-ahapụ n'elu ibe ya, n'ihi na ị mataghị oge
nleta Chineke nye gị." 45 Mgbe ahụ, ọ banyere n'ime
ụlọnsọ ukwu bido ịchụpụ ndị nọ ebe ahụ na-ere ahịa.
46 Ọ sị ha, "E dere ya n'akwụkwọ nsọ 'na a ga-akpọ ụlọ
m ụlọ ekpere'; ma unu emeela ya 'ọgba ndị na-apụnara
mmadụ ihe n'ike.'" 47 Ụbọchị niile, ọ na-anọ na-akụzi ihe
n'ụlọnsọ ukwu ahụ. Ma ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu
na ndị ndu n'etiti ndị mmadụ, nọ na-achọ ụzọ ha ga-esi
gbuo ya. 48 Ma ha achọtaghị ụzọ ọbụla ime ya, n'ihi na
mmadụ niile sogidere ya kwenyekwara n'okwu ya.

20 Otu ụbọchị, ka ọ nọ n'ụlọnsọ ukwu na-ezi ndị mmadụ
ihe na-ekwusakwa oziọma. Ndịisi nchụaja, na ndị ozizi
iwu na ndị okenye bịakwutere ya. 2 Ha sịrị ya, "Gwa anyị,
olee ikike i ji na-eme ihe ndị a niile? Onye nyekwara gị
ikike a?" 3 Ọ zara ha sị, "Aga m ajụkwa unu otu ajụjụ.
Gwanụ m, 4 baptizim nke Jọn, o si n'eluigwe ka o si n'aka
mmadụ?" 5 Ha kparịtara ụka n'etiti onwe ha ma sị, "Ọ
bụrụ na anyị asị na o sitere n'eluigwe, ọ ga-asị, 'Gịnị
mere unu na-ejighị kwenye na ya?' 6 Ọ bụrụkwanụ na
anyị asị na, 'o sitere n'aka mmadụ,' ndị mmadụ ga-atụ
anyị nkume, n'ihi na ha niile kweere na Jọn bụ onye
amụma." 7 Ya mere, ha zara, "Anyị amaghị ebe o si bịa."
8 Jisọs sịrị ha, "Enwekwaghị m ike ịgwa unu ikike m ji
na-eme ihe ndị a." 9 Ọ gara n'ihu tụọrọ ndị mmadụ ilu
a sị, "Otu nwoke nwere ubi vaịnị, nke o nyefere n'aka

ndị ga-elekọta ya anya ma pụọ gaa njem n’ala ọzọ ebe
ọ nọrọ ogologo oge. **10** Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o
zigara otu n’ime ndị ohu ya ka ọ bịakwute ndị ahụ na-
elekọtara ya ubi, ka ha nyekwa ya ụfọdụ n’ime mkpụrụ
ubi vaịnị ahụ. Ma ndị na-elekọtara ya ubi jidere ya, tie ya
ihe, zilaga ya n’aka efu. **11** O zigakwara ohu ya ọzọ. Ma ha
tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n’aka efu. **12**
O zigakwara onye nke atọ, ma ha merụrụ ya ahụ, chụlaa
ya. **13** “Mgbe ahụ, onyenwe ubi vaịnị ahụ sịrị, ‘Gịnị ka m
ga-eme? Aga m ezigara ha ọkpara m, nke m hụrụ n’anya,
ma eleghị anya ha ga-asọpụrụ ya.’ **14** “Ma mgbe ndị na-
elekọta ubi ahụ hụrụ ya, ha kwurịtara n’etiti onwe ha, sị,
‘Onye a bụ onye nketa ihe niile a, ka anyị gbuo ya, ka
ihe nketa a bụrụzia nke anyị.’ **15** Ya mere, ha kpụfere ya
n’azụ ubi vaịnị ahụ, gbuo ya. “Gịnị ka onye nwe ubi ahụ
ga-eme ha? **16** Ọ ga-abịa, laa ndị ahụ na-elekọta ubi ahụ
n’iyi, were ubi vaịnị ahụ nye ndị ọzọ.” Mgbe ndị ahụ nụrụ
nke a, ha sịrị, “Chineke ekwela.” **17** O legidere ha anya
sị, “Gịnịkwa ka unu chere na ihe e dere n’akwụkwọ nsọ
pụtara, “‘Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ jụrụ aghọọla nkume
nke isi ntọala ụlọ’? **18** Onye ọbụla nke dakwasịrị n’elu
nkume ahụ, ka a ga-etiwasị, ma onye ọbụla ọ dakwasịrị,
ka ọ ga-egwepịa.” **19** Ndị ozizi iwu na ndịisi nchụaja chọrọ
ụzọ ha ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara na
ọ bụ ha ka o bu n’obi tụọ ilu ahụ, ma ha tụrụ egwu ndị
mmadụ. **20** Ya mere, ha chere ya nche nke ọma, ma zipụ
ndị nnyopụta, ndị mere onwe ha dịka ndị ezi omume, ka
ha chọpụta ma o nwere ụzọ ha ga-esi jide ya site n’ihe ọ
ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n’aka ọchịchị na

ike onyeisi ala. 21 Ya mere ndị nnyopụta ahụ jụrụ ya sị,
“Onye ozizi, anyị mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe
ziri ezi, matakwa na i dịghị ele mmadụ anya n’ihu, kama ị
na-ezi ụzọ Chineke dị ka eziokwu si dị. 22 O ziri ezi n’iwu
ka anyị tụọ ụtụ isi nye Siza, ka ọ bụ na o zighị ezi?” 23 Ma
ọ matara na nke a bụ ajụjụ aghụghọ, ya mere ọ sịrị ha,
24 “Gosinụ m otu mkpụrụ ego denarị. Isi onye ka e sere
n’elu ya, aha onye ka e dekwasịkwara ya?” Ha sịrị, “Ọ
bụ nke Siza.” 25 Ọ sịrị ha, “Ya mere, nyenụ Siza ihe bụ
nke Siza, nyekwanụ Chineke ihe bụ nke Chineke.” 26 Ha
enweghị ike ijide ya n’ihi ihe o kwuru n’ebe ahụ, n’ihu
ọha mmadụ. Ọsịsa ya juru ha anya, ha mechikwara ọnụ.
27 Ụfọdụ ndị Sadusii, ndị sị na mbilite n’ọnwụ adịghị,
bịakwutere ya 28 ma jụọ ya sị, “Onye ozizi, Mosis deere
anyị na ọ bụrụ na nwanne nwoke mmadụ anwụọ hapụ
nwunye ya na-amụtaghị nwa, na nwoke dị otu a ga-alụrụ
nwunye nwanne ya nwoke ahụ, sị otu a, mụtara nwanne
ya ụmụ. 29 Ugbu a, e nwere ụmụnne nwoke asaa, onye
nke mbụ lụrụ nwanyị, nwụọ na-amụtaghị nwa. 30 Nke
abụọ kwa 31 na onye nke atọ lụrụkwara ya. N’otu aka
ahụ ha asaa lụchara ya ma nwụọ na-amụtaghị nwa. 32
N’ikpeazụ nwanyị ahụ n’onwe ya nwụkwara. 33 Ya mere,
n’oge mbilite n’ọnwụ nwunye onye ka ọ ga-abụ? N’ihi na
ha asaa lụchara ya?” 34 Jisọs gwara ha, “Ndị nke ọgbọ a
na-alụ nwunye, ma na-enyekwa ụmụ ha ka a lụrụ ha. **(aiōn
g165)** 35 Ma ndị ahụ a gụrụ dị ka ndị kwesiri isoro keta oke
n’ọgbọ ahụ, nakwa na mbilite n’ọnwụ agaghị alụ di na
nwunye. **(aiōn g165)** 36 N’ezie, ha apụghịkwa ịnwụ ọzọ, n’ihi
na ha dị ka ndị mmụọ ozi. Ha bụ ụmụ Chineke, n’ihi na ha

bụ ụmụ nke mbilite n’ọnwụ. 37 Ọ bụladị Mosis n’onwe ya
zipụtara na mbilite n’ọnwụ dị, n’akụkọ banyere ọhịa ahụ
na-ere ọkụ, mgbe ọ na-akpọ Onyenwe anyị ‘Chineke nke
Ebraham, Chineke nke Aịzik na Chineke nke Jekọb.’ 38 Ọ
bụghị Chineke nke ndị nwụrụ anwụ, kama ọ bụ nke ndị
dị ndụ, n’ihi n’ebe ọ nọ mmadụ niile dị ndụ.” 39 Ụfọdụ
ndị ozizi iwu zara ya sị, “Onye ozizi, ị kwuru nke ọma.” 40
O nwekwaghị onye ọbụla jụrụ ya ajụjụ ọzọ. 41 Ma ọ sịrị
ha, “Olee otu ha si kwuo na Kraịst ahụ bụ nwa Devid?
42 Devid n’onwe ya kwupụtara n’akwụkwọ Abụ Ọma, sị:
“‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m, “Nọdụ ala n’aka nri m
43 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị ihe mgbakwasị ụkwụ nye
ụkwụ gị.”’ 44 Devid n’onwe ya kpọrọ ya ‘Onyenwe anyị.’
Oleekwanụ otu o si bụrụ nwa ya?” 45 Mgbe ndị mmadụ
na-ege ntị, ọ sịrị ndị na-eso ụzọ ya, 46 “Kpacharanụ anya
n’ebe ndị ozizi iwu nọ. Ndị iyi uwe mwụda na-ejeghari
ebe niile na-amasị, ndị hụrụ ekele pụrụ iche bụ nke a na-
ekele ha n’ọma ahịa n’anya. Ndị ọ na-amasịkwa ịnọkwasị
n’oche kachasị elu n’ụlọ ekpere nakwa n’oche pụrụ iche
na mmemme oriri ọbụla. 47 Ha na-eripịa ihe niile dị n’ụlọ
ndị inyom ndị di ha nwụrụ anwụ, n’ekpe ogologo ekpere
ka a hụta ha. Ndị dị otu a ka a ga-ata ahụhụ dị ukwuu.”
21 Ọ leliri anya elu hụ ka ndị ọgaranya si etinye onyinye
ha n’ime igbe onyinye. 2 Ọ hụkwara otu nwanyị di ya
nwụrụ anwụ ka ọ bịara tinye naanị mkpụrụ ego kọpa
abụọ. 3 Ọ sịrị, “N’ezie, agwa m unu, nwanyị ogbenye
a di ya nwụrụ etinyela ego karịa ndị ọzọ niile. 4 N’ihi
na ndị ọzọ niile nyere onyinye ha site n’ego mapụtaara
ha n’akụnụba ha, ma ya onwe ya sitere n’ogbenye ya

tinye ihe niile o ji biri.” 5 Mgbe ụfọdụ na-ekwu okwu
banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e
chere n’ihu Chineke, chọọ ụlọnsọ ukwu ahụ mma, ọ sịrị,
6 “Ma banyere ihe ndị a, oge na-abịa mgbe ihe ndị a niile
unu na-ahụ na-agaghị adịkwa. Ọ dịghị otu nkume a ga-
ahapụ n’elu ibe ya, a ga-akwatusị ha niile.” 7 Ha jụrụ
ya sị, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gịnị
ga-abụkwa ihe ịrịbama ga-egosi na ha na-aga imezu?”
8 Ọ sịrị, “Lezienụ anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na
ọtụtụ ga-abịa n’aha m sị, ‘Abụ m ya,’ na-asịkwa na ‘Oge
ahụ dị nso.’ Unu esokwala ha. 9 Mgbe ọbụla unu nụrụ
akụkọ agha dị iche iche na ọgbaaghara, ka ụjọ ghara ịtụ
unu, ihe ndị a aghaghị ibu ụzọ mezuo, ma ọgwụgwụ oge
erubeghị.” 10 Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, “Mba ga-ebili megide
mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. 11 A ga-enwe ala
ọma jijiji dị ukwuu. Ụnwụ na ọrịa ọjọọ dị iche iche ga-
adịkwa n’ebe dị iche iche. A ga-ahụ ihe dị egwu na ihe
ịrịbama dị ukwuu site na mbara eluigwe. 12 “Ma tupu ihe
ndị a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu.
Ha ga-enyefe unu n’aka ọtụtụ ụlọ ekpere. Ha ga-atụkwa
unu mkpọrọ. Ha ga-akpọpụkwa unu n’ihu ndị eze na
ndị ọchịchị n’ihi aha m. 13 Nke a ga-abụrụ unu ohere iji
gbaa akaebe. 14 Ma burunu ụzọ kpebie n’obi unu na unu
agaghị echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. 15 N’ihi
na aga m enye unu ụdị okwu na amamihe nke ndị na-
ebo unu ebubo na-enweghị ike iguzogide maọbụ kwuo
okwu megide. 16 Ọ bụladị ndị mụrụ unu, ụmụnne unu
ndị nwoke na ndị nwanyị, ndị ikwu unu na ndị enyi unu,
ha ga-arara unu nye n’aka ndị ọchịchị, ndị ga-egbukwa

ụfọdụ n’ime unu. **17** Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n’ihi
m. **18** Ma otu agịrị isi dị n’isi unu agaghị ala n’iyi. **19** Unu
ga-azọpụta ndụ unu site na ntachiobi unu. **20** “Mgbe unu
hụrụ ka ndị agha gbara Jerusalem gburugburu, matanụ
na oge e ji ala ya n’iyi eruola. **21** N’oge ahụ ka ndị nọ
na Judịa gbalaga n’ugwu, ka ndị nọ n’ime obodo si na
ya pụta, ka ndị na-anọghị n’obodo gharakwa ịba n’ime
ya. **22** N’ihi na oge a ga-abụ oge ịbọ ọbọ ka e mezuo ihe
niile akwụkwọ nsọ kwuru. **23** Ma ahụhụ ga-adịrị ndị dị
ime, na ndị na-enye ụmụaka ara, n’ụbọchị ahụ! A ga-
enwe oke ihe mgbu n’ala a, iwe ga-adakwasịkwa ụmụ
mmadụ. **24** Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adọrọkwa
ha n’agha. Ndị mba ọzọ ga na-azọtọsị Jerusalem n’ụkwụ
ruo mgbe oge nke ndị mba ọzọ ahụ zuru. **25** “A ga-enwe
ihe ịrịbama n’anyanwụ, n’ọnwa, na kpakpando. N’elu
ụwa, mba niile ga-anọ n’oke ahụhụ na mgbagwoju anya
dị ka oke osimiri na-eme mkpọtụ, ebili mmiri ga na-
ebilikwa. **26** Ndị mmadụ ga-adakwa mba n’obi n’ihi ụjọ
mgbe ha ghọtara ihe gaje ịbịakwasị ụwa, n’ihi na a ga-
eme ka ike niile nke dị n’eluigwe maa jijiji. **27** N’oge ahụ,
a ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n’ike na ebube
n’igwe ojii. **28** Mgbe ihe ndị a malitere ime, guzoronụ ọtọ
welie isi unu elu, n’ihi na oge mgbapụta unu dị nso.”
29 Ọ tụụrụ ha ilu a, “Leenụ osisi fiig na osisi ndị ọzọ
niile anya. **30** Mgbe ha bidoro ipupụta ahịhịa ọhụrụ, unu
na-amata na ọkọchị adịla nso. **31** N’ụzọ dị otu a kwa,
mgbe unu hụrụ ihe ndị a niile ka ha na-eme, matanụ na
alaeze Chineke adịla nso. **32** “N’ezie agwa m unu, ọgbọ a
agaghị agabiga tupu ihe ndị a niile emezuo. **33** Eluigwe

na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike ịgabiga. 34
"Kpachapụkwanụ anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu
site n'oke oriri na ọṅụṅụ na nchekasị nke ndụ a, site otu
a mee ka ụbọchị ahụ bịakwasị unu na mberede, dị ka
ọnya. 35 N'ihi na ọ ga-abịakwasị ndị niile bi n'elu ụwa. 36
Nọrọnụ na nche oge niile ma na-ekpekwanụ ekpere ka
unu nwee ike ịgbanarị ihe niile gaje ịbịa, ka unu nweekwa
ike iguzo n'ihu Nwa nke Mmadụ." 37 Kwa ụbọchị, ọ na-
ezi ihe n'ụlọnsọ ukwu ahụ, ma n'uhuruchi, ọ na-arịgoro
n'elu Ugwu Oliv ị ga nọọ ọnọdụ abalị. 38 Ndị mmadụ niile
na-abịakwute ya n'isi ụtụtụ niile n'ụlọnsọ ukwu ịnụrụ
okwu ya.

22 N'oge a, Mmemme Achịcha na-ekoghị eko nke a na-
akpọ Ngabiga na-eru nso. 2 Ndịisi nchụaja na ndị ozizi
iwu nọkwa na-achọ ụzọ ha ga-esi gbuo ya, n'ihi na ha
na-atụ egwu ndị mmadụ. 3 Mgbe ahụ, ekwensu banyere
n'ime Judas, onye a na-akpọ Iskarịọt, otu n'ime mmadụ
iri na abụọ na-eso ụzọ ya. 4 Ọ gakwuru ndịisi nchụaja,
na ndịisi ndị nlekọta nke ụlọnsọ ukwu ahụ, ya na ha
akparịta ụka otu ọ ga-esi rara ya nyefee ya n'aka ha. 5 Ha
ṅụrịrị ọṅụ ma kwekwa nkwa inye ya ego. 6 O kwenyere,
na-achọkwa ohere ga-adị mma ọ ga-eji nyefee ya n'aka
ha mgbe igwe mmadụ na-agaghị anọ. 7 O ruo n'ụbọchị
Mmemme Achịcha na-ekoghị eko ahụ bụ ụbọchị a na-
eji atụrụ Ngabiga achụ aja. 8 O zipụrụ Pita na Jọn sị,
"Gaanụ kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyị ga-eri." 9 Ha
sịrị ya, "Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa kwadoo maka ya?"
10 Ọ sịrị ha, "Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke
bu ite mmiri ga-ezute unu, soronụ ya baa n'ụlọ ọbụla ọ

banyere. 11 Sịnụ onyenwe ụlọ ahụ, ‘Onye ozizi sịrị, Olee
ụlọ ndị ọbịa ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri
Ngabiga?’ 12 Ọ ga-egosi unu otu ọnụụlọ buru ibu dị n’elu
ụlọ nke e dozicharala ihe niile, kwadoonụ nri anyị n’ebe
ahụ.” 13 Ha gara chọpụta ihe niile dị ka ọ gwara ha. Ha
kwadokwara nri Ngabiga ahụ. 14 Mgbe oge awa ahụ ruru,
ya na ndị na-eso ụzọ ya gara ebe ahụ nọdụ ala iri ihe. 15
Ọ sịrị ha, “Ọ gụrụ m nnọọ agụụ ka mụ na unu rie nri
Ngabiga a tupu mụ ataa ahụhụ. 16 N’ihi na asị m unu,
agaghị m erikwa ya ọzọ tutu ruo mgbe a ga-emezu ya
n’alaeze Chineke.” 17 O buru iko, mgbe o nyechara ekele
ọ sịrị, “Burunu nke a kesaa n’etiti unu. 18 N’ihi na asị m
unu, site ugbu a ga n’ihu, agaghị m aṅụ mmanya sitere
na mkpụrụ vaịnị ọzọ, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abịa.”
19 O werekwara otu ogbe achịcha, mgbe o nyechara ekele,
ọ nyawaa ya nye ha sị, “Nke a bụ ahụ m nke e nyere n’ihi
unu. Na-emenụ nke a iji na-echeta m.” 20 N’otu ụzọ ahụ,
mgbe ha risiri nri anyasị o buuru iko sị, “Iko a bụ iko nke
ọgbụgba ndụ ọhụrụ n’ọbara m, nke a na-awụpụ n’ihi unu.
21 Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nọnyeere m, o
sokwa m na-eri nri. 22 Nwa nke Mmadụ na-aga ịnwụ dị
ka e kpebiri ya, ma ahụhụ ga-adịrị nwoke ahụ a ga-esi
n’aka ya rara ya nye.” 23 Ha bidoro ịjụrịta onwe ha onye
ọ bụ n’etiti ha ga-eme nke a. 24 Ịrụ ụka malitere n’etiti ha
banyere onye n’ime ha ka a na-agụ na ọ dị ukwuu karịa
ibe ya. 25 Ma ọ sịrị ha, “Ndị eze ndị mba ọzọ na-eji aka ike
na-achị ndị nọ n’okpuru ha. Otu aka ahụkwa, a na-akpọ
ndị na-achị achị enyi ndị mmadụ. 26 Ma unu onwe unu
agaghị adị otu a. Kama onye kachasị ibe ya ịdị elu dịrị ka

onye dịkarịsịrị nta. Ka onyeisi dịrị ka onye na-eje ozi. **27**
Onye dị elu karịa ibe ya? Ọ bụ onye nọdụrụ ala rie nri na
tebul ka ọ bụ onye siri nri dozie ya na tebul? Ọ bụghị
onye nọdụrụ ala rie nri na tebul? Ma adị m ka onye na-
eje ozi n'etiti unu. **28** Ọ bụ unu onwe unu bụ ndị nọnyere
m n'oge ọnwụnwa m niile. **29** Ana m enye unu alaeze
dị ka Nna m nyere m ya. **30** Ka unu nwe ike isoro m rie
ma ṅụọkwa n'alaeze m. Sorokwa m nọdụ n'ocheeze na-
ekpe ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe. **31** "Saimọn, Saimọn,
lee ekwensu arịọla ike ịyọcha unu dị ka ọka wiiti. **32** Ma
ekpeelara m gị ekpere ka okwukwe gị ghara ịda. Mgbe ị
kwudosiri ike, gbaakwa ụmụnna gị ume." **33** Ma ọ sịrị
ya, "Onyenwe anyị, ejikeere m isoro gị gaa mkpọrọ, ma
sorokwa gị nwụọ." **34** Jisọs zara, "Agwa m gị Pita, tupu
oke ọkụkụ akwaa akwa taa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ, si
na ị maghị onye m bụ." **35** Ọ gwara ha, "Mgbe m zipụrụ
unu na mbụ sị unu ewerekwala ego, maọbụ akpa maọbụ
akpụkpọụkwụ, o nwere ihe kọrọ unu?" Ha sịrị, "O nweghị
ihe kọrọ anyị." **36** Ọ sịrị ha, "Ugbu a, ọ bụrụ na i nwere
akpa ego, were ya, ma werekwa akpa ije. Ọ bụrụkwa na i
nweghị mma agha ree uwe mgbokwasị gị zụtara onwe gị
otu. **37** N'ihi na agwa m unu, na a ga-emejupụta ihe ndị a
e dere n'akwụkwọ nsọ n'ime m, A gụkọtara ya na ndị na-
emebi iwu. N'ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe
ọ ga-emezu." **38** Ha sịrị, "Onyenwe anyị, lee mma agha
abụọ dị ebe a." Ọ sịrị ha, "Nke ahụ ezuola." **39** Jisọs pụrụ
gaa n'Ugwu Oliv dị ka ọ na-eme mgbe dum, ndị na-eso
ụzọ ya sokwa ya gaa. **40** Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ọ sịrị ha,
"Kpeenụ ekpere ka unu ghara ịdaba n'ọnwụnwa." **41** Ọ

hapụrụ ha gaa ihe ha ka nzọ ụkwụ ole na ole nọrọ n'ebe
ahụ gbuo ikpere n'ala kpee ekpere, sị, **42** "Nna ọ bụrụ
na ị chọrọ, nara m iko a, ma otu ọ dị, ọ bụghị ka e mee
uche m, kama ka e mezuo uche gị." **43** Otu mmụọ ozi si
n'eluigwe bịakwutere ya, gbaakwa ya ume. **44** Site n'oke
ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na ọsụsọ
si ya n'ahụ na-adapụ n'ala dị ka ọkpụrụkpụ ọbara. **45**
Mgbe o kpechara ekpere bilie, ọ bịakwutere ndị na-eso
ụzọ ya hụ ha ka ha na-arahụ ụra n'ihi ihe mwute nke obi.
46 Ọ sịrị ha, "Gịnị mere unu ji na-arahụ ụra? Bilienụ kpee
ekpere ka unu ghara ịdaba n'ọnwụnwa." **47** Mgbe ọ ka
kpụ okwu n'ọnụ, igwe mmadụ bịara, onye du ha bụ onye
a na-akpọ Judas, bụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ ahụ na-
eso ụzọ ya. Ọ bịaruru Jisọs nso, isutu ya ọnụ. **48** Ma Jisọs
sịrị ya, "Judas, ọ bụ site n'isutu ọnụ ka i ji arara Nwa nke
Mmadụ nye?" **49** Mgbe ndị nọ ya gburugburu hụrụ ihe
gaje ime, ha sịrị, "Onyenwe anyị, ọ bụ anyị were mma
agha gbuo?" **50** Otu n'ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya. **51** Ma Jisọs sịrị, "O zuola!"
O metụkwara ntị nwoke ahụ aka gwọọ ya. **52** Mgbe ahụ,
Jisọs sịrị ndịisi nchụaja, na ndị nlekọta nke ụlọnsọ ukwu
na ndị okenye, "Gịnị mere unu ji chịrị mma agha na
mkpọ bịa ijide m, dị ka a ga-asị na m bụ onye ohi o ji
egbe ezu? **53** Mgbe mụ na unu na-anọ kwa ụbọchị n'ime
ụlọnsọ ukwu ahụ, ma unu emetụghị m aka. Ma ugbu a bụ
oge awa unu bụrụkwa mgbe ike ọchịchịrị na-achị achị."
54 Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya pụọ, gaa n'ụlọ onyeisi
nchụaja. Pita sokwara ha n'azụ kama ọ nọ n'ebe dị anya.
55 Mgbe ha kwanyere ọkụ n'etiti mbara ezi obi ahụ, ma

nọdụ ala gba ọkụ ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nọdụ
ala. **56** Ka ọ na-anya ọkụ ahụ, otu nwaagbọghọ na-eje
ozi hụrụ ya, o leruru ya anya nke ọma, sị, “Onye a na
Jisọs nọkọrọ.” **57** Ma ọ gọrọ agọ sị, “Nwanyị, amaghị m
onye ọ bụ.” **58** Mgbe oge nta gasịrị, onye ọzọ hụkwara
ya kwukwaa sị, “Gị onwe gị bụkwa otu onye n’ime ha.”
Ma Pita kwuru sị, “Nwoke m, abụghị m.” **59** Mgbe ihe
dị ka otu awa gafere, onye ọzọ bịakwara kwusie okwu
ike, “N’ezie, nwoke a so ya n’ihi na ọ bụ onye Galili.” **60**
Pita sịrị, “Nwoke m, amaghị m ihe ị na-ekwu maka ya?”
Dị ka ọ kpụ okwu ahụ n’ọnụ, oke ọkpa kwara akwa. **61**
Mgbe ahụ, Onyenwe anyị tụgharịrị lee Pita anya. Pita
chetakwara okwu Onyenwe anyị gwara ya nke bụ, “Tupu
oke ọkpa akwa akwa taa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ.” **62**
Ma ọ pụrụ n’ezi gaa bee akwa na mwute. **63** Ndị ahụ na-
eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe. **64**
Ha jiri akwa kechie ya anya, sị ya, “Buo amụma, onye tiri
gị ihe?” **65** Ha kwukwara ọtụtụ okwu ọjọọ na nke mkparị
megide ya. **66** Mgbe chi bọrọ, nzukọ ndị okenye na ndịisi
nchụaja, na ndị ozizi iwu zukọtara, a kpọtakwara Jisọs
n’ihu ha. **67** Ha na-ekwu, “Ọ bụrụ na ị bụ Kraịst, gwa
anyị.” Ọ sịrị ha, “Ọ bụrụ na m agwa unu, unu agaghị
ekwe. **68** Ọ bụrụkwa na m ajụọ unu ajụjụ, unu agaghị aza
m. **69** Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadụ ga-anọdụ
ala n’aka nri nke ike Chineke.” **70** Ha niile sịrị, “Gị onwe
gị, ị bụ Ọkpara Chineke?” Ọ sịrị ha, “Unu kwuru na Abụ
m.” **71** Mgbe ahụ ha sịrị, “Gịnị mere anyị ji na-achọ onye
akaebe ọzọ? Anyị ejirila ntị anyị nụrụ ya site n’ọnụ ya.”

23 Mgbe ahụ, ọha mmadụ ahụ niile biliri duru ya
gakwuru Pailet. 2 Ha malitere ibo ya ebubo na-asị, “Anyị
chọpụtara na nwoke a na-eduhie ndị obodo anyị niile,
na-egbochikwa ha ịtụ ụtụ isi nye Siza, ma na-ekwukwa na
ya bụ Kraịst, Eze.” 3 Ya mere Pailet jụrụ ya sị, “Ị bụ eze
ndị Juu?” Ọ zara ya sị, “Gị onwe gị kwuru otu a.” 4 Mgbe
ahụ Pailet gwara ndịisi nchụaja na igwe mmadụ ahụ, “O
nweghị ihe ọjọọ ọbụla m chọpụtara nwoke a mere.” 5 Ma
ha gara n’ihu na-asị, “Ọ na-akpasu ọgbaaghara n’ala ndị
Judịa niile site n’ozizi ya. Ọ malitere na Galili, ọ bịakwala
ebe a ugbu a.” 6 Mgbe Pailet nụrụ nke a, ọ jụrụ ma
nwoke a ọ bụ onye Galili? 7 Mgbe ọ matara na o si n’ebe
Herọd na-achị, o nyere iwu ka e dugara ya Herọd, onye
nọkwa na Jerusalem mgbe ahụ. 8 Obi tọrọ Herọd ụtọ nke
ukwuu, mgbe ọ hụrụ Jisọs n’ihi na ọ nọ na-achọ ịhụ ya
anya n’oge dị anya gara aga. Sitekwa n’akụkọ ọ nụrụ
banyere ya, o lere anya na ọ ga-arụ ọrụ ebube ụfọdụ. 9
Ya mere ọ jụrụ ya ọtụtụ ajụjụ, ma ọ zaghị ya ihe ọbụla.
10 Ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu guzo n’ebe ahụ gara
n’ihu bosie ya ebubo ike. 11 Emesịa, Herọd na ndị agha ya
jiri ya mee ihe ọchị, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasịrị
ya uwe mwụda mara mma ma zighachikwara ya Pailet.
12 N’ụbọchị ahụ ka Herọd na Pailet ghọrọ enyi, maka
n’oge gara aga ha bụ ndị iro. 13 Pailet kpọkọtara ndịisi
nchụaja, na ndị ndu, na ndị mmadụ ndị ọzọ 14 sị ha,
“Unu kpọtaara m nwoke a dị ka otu onye n’ime ndị na-
akpali ndị mmadụ inupu isi. Ajụọla m ya ajụjụ n’ihu unu
ma achọpụtaghị m ihe ọbụla nke unu kwesiri iji boo ya
ebubo. 15 Ọ bụladị Herọd achọpụtaghị ihe ọjọọ ọbụla

n’aka ya, nke a mere o jiri kpụghachitere anyị ya. Leenụ,
o nweghị ihe ọbụla o mere e kwesiri iji maa ya ikpe ọnwụ.
16 Ya mere aga m apịa ya ihe hapụ ya ka ọ laa.” 17 Ma ọ dị
mkpa na a ga-ahapụ otu onye mkpọrọ n’oge mmemme.
18 Ma igwe mmadụ ahụ tiri mkpu n’otu olu sị, “Gbuo
nwoke a, hapụrụ anyị Barabas.” 19 (Onye a tụbara n’ụlọ
mkpọrọ n’ihi ọgbaaghara dapụtara n’obodo ahụ, nakwa
n’ihi igbu mmadụ.) 20 Dị ka ọ gbalịsịrị ike ịhapụ Jisọs,
Pailet gwakwara ha okwu ọzọ. 21 Ma ha niile tiri mkpu sị,
“Kpọgide ya n’obe! Kpọgide ya n’obe!” 22 Ọ sịrị ha na
nke ugboro atọ, “Ọ bụ n’ihi gịnị? Olee ihe ọjọọ nwoke a
mere? O nweghị ihe ọbụla m chọpụtara n’aka ya kwesiri
iwetara ya ọnwụ. Ya mere aga m ata ya ahụhụ, hapụ ya.”
23 Ma ha nọgidere na-eti mkpu n’oke olu ka a kpọgide ya
n’obe, n’ikpeazụ olu iti mkpu ha karịrị. 24 Ya mere Pailet
kpebiri imere ha ihe ha chọrọ. 25 Ọ hapụrụ nwoke ahụ ha
chọrọ nke a tụbara n’ụlọ mkpọrọ n’ihi ọgbaaghara na
igbu mmadụ, ma nyefee ha Jisọs n’aka. 26 Dị ka ha duu ya
na-aga, ha jidere Saimọn onye Sirini bụ onye si n’ime
otu obodo nta na-alọbata; ha boro ya obe ahụ, manye
ya ka o buru ya na-eso Jisọs na-azụ. 27 Igwe mmadụ dị
ukwuu soro ya tinyekwara ụmụ nwanyị bụ ndị tiri mkpu
akwa ma ruokwara ya ụjụ. 28 Ma Jisọs tụgharịrị sị ha,
“Ụmụada Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenụ
onwe unu na ụmụ unu. 29 N’ihi na oge na-abịa mgbe
unu ga-asị, ‘Ngọzị na-adịrị ụmụ nwanyị aga, akpanwa
ndị na-amụghị nwa, na ara ndị na-enweghị onye ṅụrụ
ha.’ 30 Mgbe ahụ, “‘ha ga-asị, ugwu ukwu niile, “Dakwasị
anyị!” Sịkwa, ugwu nta, “Kpuchite anyị!”’ 31 Ya mere, ọ

bụrụ na ha mee ọhịa otu a mgbe ahịhịa dị ndụ dị na ya,
gịnị ga-emekwanụ mgbe ọ kpọrọ nkụ?” **32** Ha dukwaara
mmadụ abụọ bụ ndị ohi gaa igbu ha na ya. **33** Mgbe ha
bịarutere n’ebe a na-akpọ Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha
kpọgidere ya n’obe ya na ndị ohi abụọ ahụ. Otu n’aka nri
ya nke ọzọ n’aka ekpe ya. **34** Jisọs sịrị, “Nna gbaghara
ha n’ihi na ha amataghị ihe ha na-eme.” Ha ji ife nza
kee uwe ya n’etiti onwe ha. **35** Ndị mmadụ guzoro ebe
ahụ na-ele anya, ka ndị ọchịchị ji ya na-eme ihe ọchị,
na-asị, “Ọ zọpụtara ndị ọzọ, ya zọpụtanụ onwe ya, ma ọ
bụrụ na ọ bụ Kraịst nke Chineke, bụ Onye a họpụtara.” **36**
Ndị agha bịakwara chịa ya ọchị. Ha nyere ya mmanya
gbara ụka, **37** ma na-asị, “Ọ bụrụ na ị bụ eze ndị Juu,
zọpụtanụ onwe gị.” **38** Ihe e dere n’elu isi obe ahụ bụ:
Onye a bụ Eze ndị Juu. **39** Otu onye n’ime ndị ohi ahụ
a kpọgidekwara n’obe n’ebe ahụ kparịkwara ya sị, “Ọ
bụghị gị bụ Kraịst? Zọpụtanụ onwe gị ma zọpụtakwa
anyị.” **40** Ma onye nke ọzọ a makwara ikpe ọnwụ baara ya
mba sị, “Ị naghị atụ Chineke egwu, ị hụghị na a mara
gị ikpe dị ka e si maa ya. **41** Anyị na-ata ahụhụ kwesiri
anyị, n’ihi na a na-ata anyị ahụhụ n’ihi ihe anyị mere,
ma nwoke a emeghị ihe ọjọọ ọbụla.” **42** Mgbe ahụ ọ sịrị,
“Jisọs, chetakwa m mgbe ị bara n’alaeze gị.” **43** Ọ sịrị ya,
“N’ezie a agwa m gị, taa, ị ga-anọnyere m na paradaịs.”
44 Mgbe ọ na-eru ihe dị ka elekere iri na abụọ nke ehihie,
ọchịchịrị gbachikọtara n’ala ahụ niile ruo elekere atọ nke
ehihie. **45** N’ihi na anyanwụ kwụsịrị inye ihe ya. Akwa
mgbochi dị n’ụlọnsọ ukwu sitere n’elu gbawaa abụọ. **46**
Jisọs tiri mkpu n’oke olu sị, “Nna, n’aka gị ka m na-enyefe

mmụọ m." Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume. 47 Mgbe
ọchịagha na-achị otu narị ndị agha hụrụ ihe merenụ, o
nyere Chineke otuto ma kwuokwa sị, "N'ezie nwoke a bụ
onye ezi omume." 48 Mgbe igwe mmadụ niile gbakọtara
ilere anya hụrụ ihe mere, ha laghachiri n'ụlọ ha na-eti
aka n'obi. 49 Ma ndị niile maara onye ọ bụ, tinyekwara
ụmụ nwanyị ndị soro ya si Galili bịa, guzokwara n'ebe dị
anya na-ele ihe ndị a. 50 O nwere otu nwoke aha ya bụ
Josef, onye so n'otu ndịisi ụlọ nzukọ. Ọ bụ ezigbo mmadụ
na onye aka ya kwụ ọtọ. 51 Ọ kwadoghị mkpebi ha na
omume ha. Onye sitere Arimatia, n'otu obodo ndị Juu,
onye na-echere ọbịbịa nke alaeze Chineke. 52 Nwoke a
gakwuru Pailet rịọọ ka e bunye ya ahụ Jisọs. 53 Ya mere,
o budatara ya fụchie ya n'akwa ọcha linin, tinye ya n'ili e
gwuru n'ọgba nkume, nke a na-etinyebeghị mmadụ na
mbụ. 54 Ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe maka ụbọchị izuike nke
na-abịa nso. 55 Ndị nwanyị ahụ sitere Galili soro ya hụrụ
ili ahụ, hụkwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya. 56 Emesịa ha
laghachiri ga kwadoo mmanụ otite nke e tinyere ọtụtụ
ụda. N'ụbọchị izuike ha zukwara ike dịka ọ dị n'iwu.

24 N'ụbọchị mbụ nke izu ụka, n'ezigbo isi ụtụtụ, ha
weere mmanụ otite ahụ ha tinyere ọtụtụ ụda nke ha
kwadoro gawa n'ili ahụ. 2 Ha chọpụtara na e nupụla
nkume e ji dochie n'ọnụ ili ahụ. 3 Ma mgbe ha banyere
n'ime ya, ha ahụghị ahụ Onyenwe anyị Jisọs. 4 Dị ka ha
nọ na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya,
ha hụrụ mmadụ abụọ yi uwe na-egbu ka amụma guzo
ha nso. 5 Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ihi oke egwu, ma
mmadụ abụọ ahụ gwara ha, "Gịnị mere unu ji na-achọ

onye dị ndụ n'etiti ndị nwụrụ anwụ? 6 Ọ nọkwaghị n'ebe
a, o biliela n'ọnwụ, chetakwanụ ihe ọ gwara unu mgbe
unu na ya nọ na Galili sị, 7 'A ghaghị inyefe Nwa nke
Mmadụ n'aka ndị mmehie, a ga-akpọgidekwa ya n'obe
ma n'ụbọchị nke atọ ọ ga-esi n'ọnwụ bilie.'" 8 Mgbe ahụ
ha chetara okwu ya. 9 Mgbe ha sitere n'ili ahụ lọghachi,
ha kọọrọ mmadụ iri na otu ahụ na ndị ọzọ niile ihe ndị a.
10 Ọ bụ Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na
ụmụ nwanyị ndị ọzọ so ha kọọrọ ndị na-eso ụzọ ya ihe a.
11 Ma ha ekweghị ihe ha gwara ha, n'ihi na okwu ha dị ha
ka ọ bụ ihe efu. 12 Ma otu ọ dị, Pita gbaara ọsọ ruo n'ili
ahụ, hulata ala hụ ka akwa ozu ndị ahụ tọgbọọrọ onwe
ha; ọ lara na-atụgharị uche n'ime onwe ya ihe ihe ndị a
pụtara. 13 N'otu ụbọchị ahụ, mmadụ abụọ n'ime ha gaje
n'obodo nta a na-akpọ Emaus, nke dị ihe ruru kilomita
iri na abụọ site na Jerusalem. 14 Ha na-ekwurịta n'etiti
onwe ha banyere ihe niile mere. 15 Dị ka ha na-ekwu na-
akparịta ụka banyere ihe ndị a, Jisọs n'onwe ya bịara soro
ha na-aga ije. 16 Ma e mechiri anya ha ịmata na ọ bụ
ya. 17 Ọ sịrị ha, "Gịnị ka unu na-ekwurịta n'etiti onwe
unu dị ka unu na-aga n'ụzọ." Ha kwụsịrị ebe ahụ, gbarụọ
ihu ha. 18 Otu onye n'ime ha a na-akpọ Kleopas, sịrị ya,
"Ị bụ onye ọbịa na Jerusalem nke mere na ị maghị ihe
mere n'ime ya n'ụbọchị ndị a?" 19 Ọ sịrị ha, "Gịnị bụ ihe
mere?" Ha sịrị ya, "Banyere Jisọs onye Nazaret! Ọ bụ onye
amụma bụrụkwa onye dị ike, ma n'okwu ma n'omume
n'ihu Chineke na mmadụ niile. 20 Na otu ndịisi nchụaja
na ndị ọchịchị anyị nyefere ya ka a maa ya ikpe ọnwụ,
ma kpọgbukwaa ya n'obe. 21 Anyị nwererịị olileanya na ọ

bụ ya ga-agbapụta Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abalị
atọ kemgbe ihe ndị a mere. 22 Tụkwasị ihe ndị a, ụfọdụ
ụmụ nwanyị anyị mere ka anyị nwee ihe ịtụnanya. Ha
gara n'ili ahụ n'isi ụtụtụ a. 23 Ma ha ahụghị ahụ ya. Ha
bịara kọrọ anyị na ha hụrụ ọhụ nke ndị mmụọ ozi, bụ ndị
gwara ha na ọ dị ndụ. 24 Ya mere ụfọdụ n'ime ndị otu
anyị gara n'ili ahụ chọpụta na ihe niile ụmụ nwanyị a
kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahụkwaghị
ya." 25 Ọ sịrị ha, "Unu bụ nnọọ ndị nzuzu! Leenụ ka o
si siere unu ike ikwere ihe niile ndị amụma kwuru. 26
Ọ bụ na o kwesighị ka Kraịst taa ahụhụ ndị a tupu ọ
banye n'ebube ya?" 27 Ya mere, ọ kọwaara ha ihe e dere
n'akwụkwọ nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis
ruo na ndị amụma niile. 28 Mgbe ha na-eru obodo nta
ahụ ha na-aga, o mere dị ka ọ na-aga n'ihu na njem ya. 29
Ma ha rịọ ya n'ebe ọ dị ukwuu sị, "Nọnyerenụ anyị n'ihi
na chi ebidola iji, ụbọchị agamiekwala ugbu a." N'ihi ya ọ
banyere ịga nọnyere ha. 30 Mgbe ya na ha nọdụrụ na
tebul iri nri, o were achịcha, kelee Chineke ekele, nyawaa
ya were ya nye ha. 31 Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha
amata onye ọ bụ, ha ahụkwaghị ya anya ọzọ. 32 Mgbe
ahụ, ha gwara onwe ha sị, "Ọ bụ na ọ dịghị ka ọkụ ọ
na-enwu n'obi anyị mgbe anyị na ya nọ n'ụzọ, ya na-
ekpughere anyị akwụkwọ nsọ?" 33 Ha biliri ngwangwa
laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha hụrụ mmadụ iri na otu
ahụ na ndị so ha ka ha nọkọtara n'otu ebe, 34 na-asị, "Ọ
bụ eziokwu, Onyenwe anyị ebiliela, o gosila Saimọn onwe
ya." 35 Mgbe ahụ, ha kọọrọ ha ihe mere n'ụzọ, ya na otu
ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achịcha. 36 Mgbe ha ka

na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n’etiti ha sị
ha, “Udo dịrị unu.” **37** Oke egwu tụrụ ha, obi lọkwara ha
mmiri n’ihi na ha chere na ha ahụla mmụọ. **38** Ma ọ sịrị
ha, “Gịnị mere ụjọ ji atụ unu, gịnị mere unu ji nwee obi
abụọ? **39** Leenụ m anya n’aka na n’ụkwụ. Ọ bụ mụ onwe
m! Metụnụ m aka ka unu hụrụ, n’ihi na mmụọ adịghị
enwe anụ ahụ na ọkpụkpụ dị ka unu hụrụ m nwere.” **40**
Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ụkwụ ya. **41**
Ma dị ka o siiri ha ike ikwere n’ihi ọṅụ na oke mgbagwoju
anya, ọ sịrị ha, “Ọ dị ihe oriri unu nwere ebe a?” **42** Ha
nyere ya otu ntakịrị azụ a mịkpọrọ amịkpọ. **43** Ma ọ naara
ya rie ya n’ihu ha. **44** Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, “Okwu ndị a ka
m gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e dere
n’iwu Mosis na ndị Amụma na n’Abụ Ọma banyere m
ga-emezucha.” **45** Mgbe ahụ, o meghere akọnuche ha
ka ha ghọta akwụkwọ nsọ. **46** Ọ sịrị ha, “Nke a bụ ihe e
dere na, Kraịst ahụ ga-ahụ ahụhụ ma sitekwa n’ọnwụ
bilien’ụbọchị nke atọ. **47** Na a ga-ekwusa nchegharị na
mgbaghara mmehie site n’aha ya nye mba niile, malite
na Jerusalem. **48** Unu bụ ndị akaebe nke ihe ndị a. **49** Ma
lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m kwere na nkwa. Ya
mere, nọrọnụ n’ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasị unu
ike nke si n’elu.” **50** O duuru ha garuo na Betani, chilie
aka ya abụọ elu gọzie ha. **51** Dị ka ọ na-agọzi ha, ọ sitere
n’ebe ha nọ pụọ, e weliri ya elu, baa n’eluigwe. **52** Mgbe
ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke ọṅụ laghachi na Jerusalem.
53 Ha nọgidere n’ụlọnsọ ukwu ahụ na-eto Chineke oge
niile.

Jọn

1 Na mbụ okwu ahụ dịrịị, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu
ahụ bụkwa Chineke. **2** Ya na Chineke nọ site na mbụ. **3** E
sitere na ya kee ihe niile, ọ dịghịkwa ihe ọbụla e kere
eke nke a na-ekeghị site na ya. **4** N'ime ya ka ndụ dịrịị,
ndụ ahụ bụkwa ìhè nye mmadụ niile, **5** ìhè ahụ na-enwu
n'ime ọchịchịrị, ma ọchịchịrị ahụ emenyụghị ya. **6** Ọ dị
otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jọn. **7** Ọ bịara dị
ka onye akaebe ịgba ama banyere ìhè ahụ, ka mmadụ
niile site n'aka ya kwere. **8** Ya onwe ya abụghị ìhè ahụ, ọ
bịara naanị ịgba akaebe banyere ìhè ahụ. **9** Ezi ìhè ahụ
nke na-enye mmadụ ọbụla ìhè na-abịa n'ime ụwa. **10** Ọ
bịara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa
amataghị onye ọ bụ. **11** Ọ bịakwutere ihe ndị ahụ bụ ndị
nke ya, ma ndị ahụ bụ ndị nke ya anabataghị ya. **12** Ma
ndị ahụ niile nabatara ya, ndị ahụ niile kweere n'aha ya
ka o nyere ike ịghọ ụmụ Chineke. **13** Ụmụ a na-amụghị
site n'ọbara, maọbụ site na mkpebi nke anụ ahụ, ma ọ
bụkwanụ mkpebi nke mmadụ, kama site na Chineke.
14 Okwu ahụ ghọrọ anụ ahụ birikwa n'etiti anyị. Anyị
ahụla ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Ọkpara Nna
mụrụ, onye si n'ebe Nna nọ bịa, onye jupụtara n'amara
na eziokwu. **15** Jọn gbara ama banyere ya mgbe ọ na-
eti mkpu na-asị, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere
ya, 'Onye na-abịa m n'azụ dị ukwuu karịa m, n'ihi na
o bukwa m ụzọ dịrị.'" **16** Site n'ịba ụba nke amara ya,
anyị niile anatala amara a tụkwasịrị n'amara. **17** N'ihi
na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu
bịara site n'aka Jisọs Kraịst. **18** Ọ dịbeghị onye ọbụla

hụrụla Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Ọkpara
Nna mụrụ. Onye ya na Nna dị na mma, emeela ka anyị
mata ya. **19** Nke a bụ ịgba ama Jọn mgbe ndị ndu ndị
Juu nọ na Jerusalem zipụrụ ndị nchụaja na ndị Livayị ka
ha bịa jụọ ya onye ọ bụ? **20** O mechighị ọnụ ya, kama o
kwupụtara sị, "Abụghị m Kraịst ahụ." **21** Mgbe ahụ ha
jụrụ ya sị, "Ị bụkwanụ onye? Ị bụ Ịlaija?" Ọ zara sị ha,
"Abụghị m ya." "Ị bụ Onye amụma ahụ?" "Mba." **22** Ha
sịrị ya, "Ị bụ onye? Nye anyị ọsịsa anyị ga-eweghachiri
ndị zitere anyị. Gịnị ka i kwuru banyere onwe gị?" **23**
Ọ sịrị, dịka Aịzaya onye amụma kwuru, "Abụ m onye
na-eti mkpu n'ime ọzara, 'Meenụ ka ụzọ Onyenwe anyị
guzozie.'" **24** Ma ndị Farisii ahụ ezitere **25** jụrụ ya, sị, "Gịnị
mere i ji na-eme baptizim ọ bụrụ na ị bụghị Kraịst maọbụ
Ịlaija, maọbụ onye amụma ahụ?" **26** Jọn zara ha sị, "Eji m
mmiri na-eme baptizim, ma ọ dị otu onye nọ n'etiti unu
nke unu na-amaghị. **27** Onye ahụ nke na-abịa n'azụ m,
onye m na-erughị ịtọpụ eriri akpụkpọụkwụ ya." **28** Ihe a
mere na Betani n'ofe osimiri Jọdan bụ ebe Jọn nọ na-eme
baptizim. **29** N'echi ya, ọ hụrụ ka Jisọs na-abịakwute ya sị,
"Leekwa, Nwa Atụrụ Chineke, onye na-ebupụ mmehie
ụwa. **30** Ọ bụ onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m
sịrị, 'otu nwoke na-abịa n'azụ m, onye dị ukwuu karịa m,
n'ihi na o bukwa m ụzọ dịrị.' **31** Mụ onwe m amataghị ya,
ma a bịara m were mmiri na-eme baptizim n'ihi nke a, ka
e kpughee ya nye ndị Izrel." **32** Mgbe ahụ Jọn gbara ama
a sị, "Ahụrụ m ka Mmụọ Nsọ sitere n'eluigwe rịdata dị
ka nduru, nọkwasị ya. **33** Mụ onwe m amabughị ya, ma
onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru,

‘Onye ahụ ị ga-ahụ, onye Mmụọ Nsọ ga-ebekwasị, ma
nọgidekwa, ọ bụ ya ga-eji Mmụọ Nsọ mee baptizim.’ **34**
Mụ onwe m ahụla ya, na-agbakwa ama na onye a bụ
Ọkpara Chineke.” **35** N’echi ya, Jọn na mmadụ abụọ ndị
na-eso ụzọ ya guzoro n’ebe ahụ ọzọ. **36** Mgbe ọ hụrụ Jisọs
ka ọ na-agafe, ọ sịrị, “Leenụ, Nwa Atụrụ Chineke.” **37**
Mgbe mmadụ abụọ ahụ na-eso ụzọ ya nụrụ nke a, ha
tụgharịrị soro Jisọs. **38** Mgbe Jisọs tụgharịrị hụ ka ha na-
eso ya, ọ sịrị ha, “Gịnị ka unu chọrọ?” Ha sịrị ya, “Rabbi”
(nke pụtara “Onye ozizi”), “olee ebe i bi?” **39** Ọ sịrị ha,
“Bịanụ, unu ga-ahụ.” Ha sooro ya ga hụ ebe ọ na-anọ. Ha
nọnyekwara ya ụbọchị ahụ niile. Ọ bụ n’ihe dị ka elekere
anọ nke mgbede. **40** Otu n’ime mmadụ abụọ ahụ nụrụ
ihe Jọn kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimọn
Pita. **41** Ihe mbụ o mere bụ ịchọta Saimọn nwanne ya
sị ya, “Anyị achọtala Mezaya ahụ” (onye a na-akpọkwa
Kraịst). **42** Ọ kpọtaara ya Jisọs. O lere ya anya sị, “Ị bụ
Saimọn nwa Jọn. A ga-akpọ gị Sefas” (nke nsụgharị ya,
pụtara Pita). **43** N’echi ya, o kpebiri ịga Galili. Mgbe ọ
hụrụ Filip, ọ sịrị ya, “Soro m.” **44** Filip bụ onye obodo
Betsaida dị ka Andru na Pita. **45** Filip chọtara Nataniel sị
ya, “Anyị achọtala onye ahụ Mosis dere banyere ya n’iwu,
onye ndị amụma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret,
nwa Josef.” **46** Nataniel sịrị ya, “Ihe ọma ọbụla ọ pụrụ i si
na Nazaret pụta?” Ma Filip sịrị ya, “Bịa ka ị hụrụ.” **47**
Mgbe Jisọs hụrụ ka Nataniel na-abịaru ya nso, o kwuru sị,
“Leenụ ezi nwa afọ Izrel onye aghụghọ na-adịghị n’ime
ya.” **48** Nataniel sịrị ya, “Olee otu i si mata onye m bụ?”
Jisọs sịrị ya, “Tupu Filip akpọ gị, ahụlarị m gị ka ị nọ

n’okpuru osisi fiig.” 49 Mgbe ahụ, Nataniel zaghachiri,
“Onye ozizi, ị bụ Ọkpara Chineke; ị bụ eze Izrel.” 50 Jisọs
zara sị ya, “I kwere n’ihi na agwara m gị na ahụrụ m gị
n’okpuru osisi fiig? Ị ga-ahụ ihe dị ukwuu karịa nke a.” 51
Ọ sịkwara ya, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, unu ga-ahụ
eluigwe ka o meghere hụkwa ndị mmụọ ozi Chineke ka
ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ.”
2 N’ụbọchị nke atọ, o nwere mmemme agbamakwụkwọ
na Kena nke Galili, nne Jisọs bịakwara ebe ahụ. 2 A
kpọkwara Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya oku na mmemme
agbamakwụkwọ a. 3 Mgbe mmanya ha gwụrụ, nne Jisọs
sịrị ya, “Ha enweghị mmanya.” 4 Jisọs sịrị ya, “Nwanyị,
gịnị gbasara mụ na gị na nke a? Oge awa m erubeghị.” 5
Nne ya gwara ndị na-eje ozi, “Ihe ọbụla ọ gwara unu,
meenụ ya.” 6 A dọbara ite mmiri nkume isii buru ibu
n’akụkụ ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndị Juu
na-eji asachasị onwe ha ma ha chọọ ikpe ekpere. Otu
n’ime ha na-eri ihe dị ka galọọnụ iri abụọ ma ihe ruru
iri atọ. 7 Jisọs gwara ha, “Gbajuonụ ite ndị a mmiri.” Ya
mere, ha gbajupụtara ha mmiri. 8 Mgbe ahụ, ọ gwara
ha, “Ugbu a, gbapụtanụ ụfọdụ bugara onyeisi oche.” Ha
mekwara nke a. 9 Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ detụrụ
mmiri ahụ e mere ka ọ ghọọ mmanya ọnụ. Ọ mataghị
ebe o siri pụta (ma ndị na-eje ozi, ndị kutere mmiri ahụ
matara), onyeisi oche ahụ kpọpụtara onye ahụ na-alụ
nwunye ọhụrụ iche 10 sị ya, “N’oge mmemme ọbụla, a
na-ebu ụzọ buputa mmanya dị ụtọ, ma bupụtakwa nke
na-adịghị ụtọ n’ikpeazụ, mgbe ndị mmadụ ṅụjuchara
afọ, ma i chebere mmanya dị ụtọ buputa ya ugbu a.”

11 Nke a bụ mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke
Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndị na-eso
ụzọ ya kwenyekwara na ya. 12 Mgbe nke a gasịrị, ọ gara
Kapanọm, ya na nne ya na ụmụnne ya, nakwa ndị na-eso
ụzọ ya. Ha nọrọ ụbọchị ole na ole n'ebe ahụ. 13 Mgbe
mmemme oriri Ngabiga nke ndị Juu na-abịaru nso, Jisọs
gara Jerusalem. 14 N'ime ụlọnsọ ukwu, ọ hụrụ ndị na-ere
ehi, na atụrụ na nduru. Hụkwa ndị nọdụrụ na tebul na-
agbanwe ego. 15 Ya mere, o jiri eriri mere ụtarị chụpụsịa
ndị niile nọ na-ere ahịa n'ụlọnsọ ukwu ahụ, tinyekwara
ehi na atụrụ ha. Ọ kwafusịrị mkpụrụ ego ndị ahụ na-
agbanwe ego, kpughariịakwa tebul ha ihu. 16 Ọ sịrị ndị
ahụ na-ere nduru, "Wepụnụ ihe ndị a n'ebe a. Kwụsịnụ
ime ụlọ Nna m ka ọ bụrụ ebe a na-azụ ahịa." 17 Ndị na-
eso ụzọ ya chetara na e dere ya rịị n'akwụkwọ nsọ, "Ihe
banyere ụlọ gị na-anụ m ọkụ n'obi." 18 Ma ndị Juu sịrị ya,
"Olee ihe ịrịbama ị pụrụ igosi anyị na ikike i ji eme ihe
ndị a." 19 Jisọs zara sị, "Kwatuonụ ụlọnsọ ukwu a, aga m
ewughachikwa ya n'abalị atọ." 20 Ndị Juu kwuru, "Ụlọnsọ
ukwu a were anyị iri afọ anọ na isii ịrụ ya, ị ga-ewughachi
ya n'abalị atọ?" 21 Ma ụlọnsọ o kwuru maka ya bụ ahụ
ya. 22 Ndị na-eso ụzọ ya chetara okwu ya a mgbe o siri
n'ọnwụ bilie. Mgbe ahụkwa, ha kweere akwụkwọ nsọ ya
na okwu niile Jisọs kwuru. 23 Mgbe ọ nọ na Jerusalem
n'oge Mmemme Ngabiga, ọtụtụ mmadụ hụrụ ihe ịrịbama
o mere kweere na ya. 24 Ma Jisọs atụkwasịghị ha obi n'ihi
na ọ matara mmadụ niile nke ọma. 25 Ọ dịghị ya mkpa ka
onye ọbụla gbaa akaebe banyere ụmụ mmadụ, n'ihi na ya
onwe ya maara ihe dị n'ime mmadụ.

3 O nwere otu nwoke onyeisi ndị Juu nke so n’otu ndị
Farisii aha ya bụ Nikọdimọs. 2 Ọ bịakwutere ya n’abalị
sị ya, “Onye ozizi, anyị maara na ị bụ onye ozizi sitere
na Chineke, n’ihi na o nweghị onye ọbụla pụrụ ịrụ ọrụ
ebube dị otu a ma ọ bụrụ na Chineke anọnyereghị ya.” 3
Jisọs zara sị ya, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ọ bụrụ na
amụghị mmadụ ọzọ, ọ pụghị ịhụ alaeze Chineke anya.” 4
Nikọdimọs sịrị ya, “Olee otu a ga-esi mụgharịa mmadụ
mgbe o mere okenye? Ọ ga-aba n’afọ nne ya nke ugboro
abụọ?” 5 Ma Jisọs sịrị, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ọ bụrụ
na amụghị mmadụ site na mmiri na Mmụọ Nsọ, o nweghị
ike ịba n’alaeze Chineke. 6 Ihe e si n’anụ ahụ mụọ bụ anụ
ahụ, ma ihe a mụrụ site na Mmụọ bụ mmụọ. 7 Ya ejula gị
anya na m sịrị gị, ‘Agaghị ịmụ unu ọzọ.’ 8 Ifufe na-efe
n’ebe ọbụla masịrị ya. I nwere ike nụ ụzụ ya ma ịmataghị
ebe o si abịa maọbụ ebe ọ na-aga. Otu a ka ọ dịkwara
onye ọbụla a mụrụ site na Mmụọ.” 9 Nikọdimọs zara sị
ya, “Olee otu ihe ndị a ga-esi mee?” 10 Jisọs zara sị ya,
“Ị bụ onye ozizi ndị Izrel, ma ị ghọtaghị ihe ndị a? 11
N’ezie, n’ezie agwa m unu. Anyị na-ekwu banyere ihe anyị
maara, na-akọwapụtakwa ihe anyị hụrụ, ma unu onwe
unu adịghị anabata akaebe anyị. 12 Ekwuola m banyere
ihe dị n’ụwa ma unu ekweghị ya, oleekwanụ otu unu ga-
esi kwere, ma ọ bụrụ na mụ agwa unu banyere ihe ndị dị
n’eluigwe? 13 O nwebeghị onye ọbụla rigooro n’eluigwe
ewezuga Nwa nke Mmadụ bụ onye siri n’eluigwe rịdata.
14 Dị ka Mosis weliri agwọ elu n’ime ọzara, otu a ka a ga-
ewelikwa Nwa nke Mmadụ elu. 15 Ka onye ọbụla kwere na
ya nwee ndụ ebighị ebi.” **(aiōnios g166)** 16 N’ihi na Chineke

hụrụ ụwa n’anya, nke a mere o jiri nye Ọkpara ọ mụrụ
naanị ya, ka onye ọbụla kweere na ya ghara ịla n’iyi, kama
ka o nwee ndụ ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **17** N’ihi na Chineke
eziteghị Ọkpara ya n’ụwa ka o maa ụwa ikpe, kama ka
e site n’aka ya zọpụta ụwa. **18** Ikpe amaghị onye ọbụla
kwere na ya, ma onye ọbụla na-ekweghị aghọọlarị onye
ikpe mara, n’ihi na o kweghị n’aha Ọkpara Chineke mụrụ
naanị ya. **19** Nke a bụ mkpebi ikpe ahụ; na Ìhè abịala
n’ụwa, ma ụmụ mmadụ hụrụ ọchịchịrị n’anya kama ìhè
ahụ, n’ihi na ọrụ ha jọrọ njọ. **20** N’ihi na onye ọbụla na-
eme ihe ọjọọ kpọrọ ìhè ahụ asị, ọ dịghị abịakwute ìhè
ahụ, ka a ghara ime ka ọrụ ya pụta ìhè. **21** Ma ndị na-ebi
ndụ n’eziokwu na-abịakwute ìhè ahụ, ka e nwee ike hụta
ya nke ọma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.
22 Emesịa, Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya banyere n’ime obodo
Judịa, ebe ọ nọtụrụ nwa oge, meekwa baptizim. **23** N’otu
aka ahụ, Jọn nọkwa n’ọnụ mmiri Enọn dị nso na Salim
na-eme baptizim n’ihi na mmiri buru ibu n’ebe ahụ, ndị
mmadụ gakwara n’ihu na-abịakwute ya, ọ na-emekwa
ha baptizim. **24** E tinyebeghị Jọn n’ụlọ mkpọrọ mgbe
ahụ. **25** N’oge a, ịrụrịta ụka malitere n’etiti ndị na-eso
ụzọ Jọn na otu onye Juu banyere mmemme ịdị ọcha. **26**
Ha bịakwutere Jọn sị ya, “Onye ozizi, onye ahụ ị gbara
ama banyere ya nọ n’ofe Jọdan na-eme baptizim, mmadụ
niile na-agakwukwara ya.” **27** Jọn zaghachiri sị, “Ihe
mmadụ nwere ike ịnata bụ naanị ihe ahụ e nyere ya site
n’eluigwe. **28** Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m
sịrị, na abụghị m Kraịst ahụ, kama e zitere m ka m buru
ụzọ bịa. **29** Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bụ nke di ya. Enyi onye

na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa ntị ịnụ olu
ya, ọṅụ na-ejupụtakwa ya obi mgbe ọ nụrụ olu onye ahụ
na-alụ nwunye ọhụrụ. Ya mere, ọṅụ m e zuola oke ugbu
a. 30 Ọ ghaghị ịdị elu, ma mụ onwe m aghaghị ịdịkwa ala.
31 "Onye ahụ si n'elu bịa dị elu karịa ihe niile, onye ahụ si
n'ụwa bụkwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu dị ka onye
si n'ụwa. Onye ahụ si n'eluigwe dị elu karịa ihe niile. 32 Ọ
na-agba ama banyere ihe ọ hụrụ nakwa nke ọ nụrụ, ma o
nweghị onye na-anabata ama ya. 33 Onye ọbụla nabatara
akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bụ eziokwu.
34 N'ihi na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke.
N'ihi na ọ na-enye Mmụọ ya n'uju. 35 Nna hụrụ Ọkpara
ya n'anya, o tinyekwala ihe niile n'aka ya. 36 Onye ọbụla
kwere n'Ọkpara ahụ nwere ndụ ebighị ebi, ma onye ọbụla
jụrụ Ọkpara ahụ agaghị ahụ ndụ n'ihi na iwe Chineke ga-
adịrị ya." **(aiōnios g166)**

4 Ugbu a, Jisọs matara na ndị Farisii anụla na ọ na-eme
ka ọtụtụ mmadụ bụrụ ndị na-eso ụzọ ya na-emekwa
baptizim karịa Jọn. 2 Ma ọ bụkwaghị Jisọs na onwe ya
na-eme baptizim kama ọ bụ ndị na-eso ụzọ ya mere ha
baptizim. 3 Ọ hapụrụ Judịa laghachi azụ na Galili. 4 Ma ọ
ga-esite n'etiti Sameria gafee. 5 Ya mere, ọ batara n'otu
obodo nta dị na Sameria a na-akpọ Saika, n'akụkụ ala ahụ
Jekọb nyere Josef nwa ya nwoke. 6 Olulu mmiri Jekọb
dị n'ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na ike gwụrụ Jisọs n'ije ya, ọ
nọdụrụ ala n'akụkụ olulu mmiri ahụ. Ọ bụ ihe dị ka oge
ehihie. 7 Otu nwanyị onye Sameria bịara ịdọrọ mmiri,
Jisọs sịrị ya, "Nyetụ m mmiri ka m ṅụọ." 8 (Ndị na-eso
ụzọ ya abaala n'ime obodo ịga zụta nri.) 9 Nwanyị ahụ sịrị

ya, "Olee otu gị bụ onye Juu si arịọ m bụ nwanyị Sameria
mmiri ka ị ṅụọ?" (N'ihi na ndị Juu na ndị Sameria anaghị
emekọrịta ihe ọbụla.) 10 Jisọs zara sị, "Ọ bụrụ na ị matara
onyinye Chineke, na onye ahụ na-arịọ gị mmiri, ị gaara
arịọ ya, ọ gakwara enye gị mmiri nke ndụ." 11 Nwanyị
ahụ sịrị ya, "Nna anyị ukwu, o nweghị ihe ọbụla i ji ị
ga-eji dọrọ mmiri, olulu a dịkwa omimi. Oleekwanụ ebe
ị ga-eweta mmiri ndụ a. 12 Ọ bụ na ị ka nna nna anyị
Jekọb ukwuu, onye gwuuru anyị olulu mmiri a? Ya onwe
ya na ụmụ ya na igwe ehi na atụrụ ya ṅụkwara mmiri
sitere na ya?" 13 Jisọs zara sị, "Onye ọbụla ṅụrụ mmiri
a, akpịrị ga-akpọ ya nkụ ọzọ. 14 Ma onye ọbụla ga-aṅụ
mmiri ahụ m nyere ya, akpịrị agaghị akpọkwa ya nkụ ọzọ.
N'eziokwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghọrọ ya isi iyi
nke na-asọpụtara ya ndụ ebighị ebi." (aiōn g165, aiōnios g166)
15 Mgbe ahụ nwanyị ahụ sịrị ya, "Onyenwe anyị nye m
mmiri a, ka akpịrị ghara ịkpọ m nkụ ọzọ, ka m gharakwa
ịdị na-abịa ebe a ịdọrọ mmiri." 16 Ọ gwara ya sị, "Gaa
kpọta di gị ma lọghachi." 17 Nwanyị ahụ zaghachiri ya sị,
"Enweghị m dị." Jisọs sịrị ya, "I kwuru eziokwu mgbe ị
sịrị na i nweghị di. 18 I nweela di ise, ma nwoke gị na ya
bi ugbu a abụghị di gị. Ihe kwuru bụ nnọọ eziokwu." 19
Nwanyị ahụ sịrị ya "Nna anyị ukwu, ahụrụ m na ị bụ
onye amụma. 20 Nna nna anyị ha fere ofufe n'ugwu a, ma
unu na-ekwu n'ebe ndị mmadụ ga-eferịrị ofufe bụ naanị
na Jerusalem." 21 Jisọs sịrị ya, "Nwanyị kwere okwu m,
oge na-abịa mgbe ị na-agaghị akpọ isiala nye Nna, maọbụ
n'ugwu a ma ọ bụkwanụ na Jerusalem. 22 Unu na-efe ihe
unu na-amaghị ma anyị na-efe ihe anyị matara, n'ihi na

nzọpụta sitere n'aka ndị Juu. 23 Ma oge na-abịa, ugbu a
ọ bịala, mgbe ndị na-efe Nna ahụ n'eziokwu ga-efe ya
n'ime mmụọ na n'eziokwu. N'ihi na ọ bụ ndị dị otu a ka
Nna chọrọ ka ha na-efe ya. 24 Chineke bụ mmụọ ndị
niile na-efe ya ga-eferịrị ya n'ime mmụọ na eziokwu." 25
Nwanyị ahụ sịrị ya, "Amaara m na Mezaya" (onye a na-
akpọ Kraịst) "na-abịa. Mgbe ọ bịara, ọ ga-akọwaziri anyị
ihe niile." 26 Jisọs sịrị ya, "Mụ, onye na-agwa gị okwu,
abụ m ya." 27 N'oge ahụ ndị na-eso ụzọ ya lọghachitara. Ọ
gbagwojukwara ha anya nke ukwuu ịhụ na ya na nwanyị
na-ekwurịta okwu. Ma o nweghị onye n'ime ha jụrụ
nwanyị ahụ sị, "Gịnị ka ị chọrọ?" ma ọ bụkwanụ, "Gịnị
kpatara gị na ya ji na-ekwurịta okwu?" 28 Mgbe ahụ,
nwanyị ahụ hapụrụ ite mmiri ya laghachi n'ime obodo ga
gwa ndị mmadụ, 29 "Bịanụ lee otu nwoke onye gwara m
ihe niile m merela. Ọ ga-abụ na ọ bụ ya bụ Kraịst ahụ?"
30 Ha sitere n'obodo ahụ gbapụtasịa soro ụzọ ahụ, ka ha
gakwuru ya. 31 Ma otu ọ dị, ndị na-eso ụzọ ya rịọrọ ya sị,
"Onye ozizi rienụ nri." 32 Ma ọ sịrị ha, "Enwere m nri m
na-eri nke unu na-amaghị maka ya." 33 Mgbe ahụ ndị
na-eso ụzọ ya sịrịtara onwe ha, "Ọ ga-abụ na o nwere
onye butere ya nri?" 34 Jisọs sịrị ha, "Nri m bụ ime uche
onye ahụ zitere m nakwa ịrụcha ọrụ ya. 35 Unu na-asị, 'ọ
fọdụghị ọnwa anọ ka ịghọ mkpụrụ n'ubi ruo?' Ma ana m
agwa unu, megheenụ anya unu lee ubi ahụ, ha achaala
maka ọghụghọ. 36 Ọ bụladị ugbu a, onye na-aghọ mkpụrụ
na-anata ụgwọ ọrụ, ọ na-achịkọta mkpụrụ ahụ maka ndụ
ebighị ebi, ka onye ghara mkpụrụ na onye ghọrọ ya nwee
ike ịńụrịkọta ọńụ. (aiōnios g166) 37 Ya mere okwu ahụ nke

na-asị, ‘Otu onye na-agha mkpụrụ, onye ọzọ na-aghọkwa
ya bụ eziokwu.’ **38** E zigara m unu ka unu gaa ghọta ihe
unu na-arụghị ọrụ maka ya. Ndị ọzọ rụrụ ọrụ a, ma unu
ewe uru dị n’ọrụ ha.” **39** Ọtụtụ ndị obodo Sameria kweere
na ya n’ihi ama ahụ nwanyị ahụ gbara, “Ọ gwara m ihe
niile m mere.” **40** Ya mere mgbe ndị Sameria bịakwutere
ya, ha rịọrọ ya ka ọ nọnyetụrụ ha, ọ nọnyekwaara ha
ụbọchị abụọ. **41** Ọtụtụ ndị ọzọ kwerekwara na ya n’ihi
okwu ya. **42** Ha gwara nwanyị ahụ, “Ihe anyị jiri kwere
ugbu a abụghị ihe i kwuru, kama ọ bụ n’ihi na anyị onwe
anyị anụla olu ya, matakwa na onye a bụ Onye nzọpụta
nke ụwa n’eziokwu.” **43** Mgbe ụbọchị abụọ ahụ gasịrị, ọ
hapụrụ ebe ahụ gawa Galili. **44** (Jisọs n’onwe ya ekwuola
na onye amụma anaghị enwe ugwu n’obodo ya.) **45** Mgbe
ọ bịaruru Galili, ndị Galili nabatara ya ebe ha onwe ha
gara mmemme na Jerusalem, ma hụkwa ọtụtụ ọrụ ebube
ọ rụrụ n’oge mmemme ahụ. **46** Ọzọkwa, ọ bịaruru Kena
nke Galili bụ ebe ahụ o mere mmiri ka ọ ghọọ mmanya. E
nwekwara otu onye na-arụ ọrụ n’ụlọeze nọ n’ebe ahụ,
nke ahụ na-adịghị nwa ya nwoke ike na Kapanọm. **47**
Mgbe ọ nụrụ na Jisọs esitela na Judịa bịarute na Galili, o
jekwuuru ya rịọ ya ka ọ bịa gwọọ nwa ya, n’ihi na ọ nọ
n’ọnụ ọnwụ. **48** Jisọs sịrị ya, “Ọ bụrụ na unu ahụghị ọrụ
ebube na ihe ịrịbama, unu agaghị ekwe ma ọlị.” **49** Onye
a na-arụ ọrụ n’ụlọeze sịrị ya, “Nna m ukwu, biko bịa tupu
nwa m a nwụọ.” **50** Jisọs sịrị ya, “Laa, nwa gị nwoke ga-
adị ndụ.” Nwoke ahụ kweere n’ihe Jisọs kwuru laa. **51**
Mgbe ọ ka nọ n’ụzọ, ndị ohu ya zutere ya kọọrọ ya na
ahụ adịla nwa ya nwoke mma. **52** Mgbe ọ jụrụ ha oge

nwa ya jiri gbakee, ha sịrị ya, “Oke ahụ ọkụ ahụ kwụsịrị
ya ụnyaahụ n’elekere mbụ nke ehihie.” 53 Nwoke ahụ
ghọtara na ọ bụ kpomkwem n’oge awa ahụ Jisọs gwara
ya, “Nwa gị nwoke ga-adị ndụ.” Ya mere ya na ezinaụlọ
ya niile kwenyere. 54 Nke a bụ ihe ịrịbama nke abụọ Jisọs
rụrụ na Galili mgbe o siri Judịa bịa.
5 Mgbe nke a gasịrị, otu mmemme ndị Juu ruru, Jisọs agaa
Jerusalem. 2 Ma otu ọdọ mmiri nta dị n’ime Jerusalem
n’akụkụ Ọnụ ụzọ ama Atụrụ. Aha ọdọ mmiri ahụ n’asụsụ
Hibru bụ Betsaida, nke nwere mgbe ọnụ ụzọ ise. 3 N’ime
ya ka igwe ndị ahụ na-esighị ike na-edina; ndị ìsì, ndị
ngwụrọ, na ndị akụkụ ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ, ha na-
eche mgbe mmiri ahụ ga-enugharị. 4 N’ihi na mmụọ ozi
Onyenwe anyị na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe
gbarụọ mmiri ahụ. Onye ọrịa ọbụla buru ụzọ daba n’ime
mmiri ahụ ma a gbarụọ ya, ka a na-agwọ ihe ọbụla bụ
ọrịa ya. 5 Otu nwoke nọ n’ebe ahụ bụ onye nọrọla n’ọrịa
iri afọ atọ na asatọ. 6 Mgbe Jisọs hụrụ ya, matakwa na ọ
nọọla n’ọnọdụ a ogologo oge, ọ jụrụ ya sị, “Ị chọrọ ka
a gwọọ gị ọrịa?” 7 Onye ọrịa ahụ zara, “Nna m ukwu,
enweghị m onye ọbụla ga-enyere m aka kuba m n’ime
ọdọ mmiri a ma a gbarụọ ya, mgbe o bụla m chọrọ ka m
danye, onye ọzọ na-eburu m ụzọ danye.” 8 Jisọs gwara
ya, “Bilie, chilie ute gị jegharịa.” 9 N’otu oge ahụ, ahụ
dịrị nwoke ahụ mma, ọ chịlịri ute ya, malite ijegharị. Ihe
a mere n’ụbọchị izuike. 10 Ma ndị Juu gwara nwoke ahụ a
gwọrọ ọrịa, “Taa bụ ụbọchị izuike, o megidere iwu na ị
ga-ebu ute gị.” 11 Ma ọ zaghachiri ha, “Nwoke ahụ mere
ka ahụ dị m mma sịrị m, ‘Chilie ute gị laa.’” 12 Ha jụrụ ya,

“Onye bụ onye ahụ gwara gị ka ị chilie ya laa?” **13** Ma
nwoke ahụ a gwọrọ amataghị onye ọ bụ n’ihi na Jisọs
zoro onwe ya banye n’etiti igwe mmadụ. **14** Emesịa, Jisọs
hụrụ ya n’ime ụlọnsọ ukwu sị ya, “Lee, e mela ka ahụ
dị gị mma, emehiekwala ọzọ ka nke dị njọ karịa nke a
hapụ ịbịakwasị gị.” **15** Nwoke a siri n’ebe ahụ pụọ gaa
gwa ndị Juu na ọ bụ Jisọs gwọrọ ya. **16** Ya mere, n’ihi na
Jisọs na-eme ihe ndị a n’ụbọchị izuike, ndị Juu malitere
isogbu ya. **17** Jisọs sịrị ha, “Nna m na-arụ ọrụ mgbe niile
ruo ugbu a, mụ onwe m kwa, ana m arụ ọrụ.” **18** N’ihi
nke a, ndị Juu chọsịrị ike igbu ya. Ọ bụghị naanị na o
mebiri ụbọchị izuike, kama ọ na-akpọkwa Chineke Nna
ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara. **19** Jisọs
zara ha sị, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, o nweghị ihe ọbụla
Ọkpara pụrụ ime n’onwe ya; naanị ihe o nwere ike ime
bụ ihe ọ hụrụ Nna ya na-eme, n’ihi na ihe ọbụla Nna ahụ
na-eme ka Ọkpara ya na-emekwa. **20** N’ihi na Nna ahụ
hụrụ Ọkpara ya n’anya ma na-egosikwa ya ihe niile ọ na-
eme. N’ezie ọ ga-agbagwoju unu anya n’ihi na ọ ga-egosi
ya ihe karịrị ndị a. **21** N’ihi na dị ka nna ahụ si akpọte
ndị nwụrụ anwụ na-enyekwa ha ndụ, otu ahụ ka Ọkpara
ya si enye onye ọbụla ọ masịrị ya ndụ. **22** Nna anaghị
ekpe onye ọbụla ikpe, kama o nyefere ikpe niile n’aka
Ọkpara. **23** Ka mmadụ niile nye Ọkpara ahụ nsọpụrụ dị
ka ha na-asọpụrụ Nna ahụ. Onye ọbụla nke na-adịghị
asọpụrụ Ọkpara ahụ adịghị asọpụrụ Nna nke zitere ya. **24**
“N’ezie, n’ezie agwa m unu, onye ọbụla na-anụ okwu m
ma kwerekwa n’onye zitere m nwere ndụ ebighị ebi, a
gaghị amakwa ya ikpe, ọ gafeela site n’ọnwụ banye na

ndụ. (aiōnios g166) 25 N’ezie, n’ezie agwa m unu, oge na-
abịa, ọ bịakwala ugbu a mgbe ndị nwụrụ anwụ ga-anụ olu
Ọkpara Chineke, ndị ahụ nụrụ ya ga-adịkwa ndụ. 26 Dị ka
Nna ahụ nwere ndụ n’ime onwe ya, otu a ka o nyekwara
Ọkpara ahụ ike inwe ndụ n’ime onwe ya. 27 O nyekwala
ya ikike ikpe ikpe n’ihi na ọ bụ Nwa nke Mmadụ. 28 “Ka
nke a hapụ iju unu anya, n’ihi na oge na-abịa, mgbe ndị
niile nọ n’ili ha ga-anụ olu ya 29 ma pụta, ndị mere ihe
dị mma ga-ebili dịrị ndụ. Ma ndị mere ihe ọjọọ ga-ebili
bụrụ ndị a ga-ama ikpe. 30 Enweghị m ike ime ihe ọbụla
n’onwe m, ikpe m na-ekpe bụ naanị dị ka m nụrụ, ikpe m
bụkwa nke ziri ezi, n’ihi na anaghị m eme ihe ga-amasị m,
kama ọ bụ ihe ga-amasị onye ahụ zitere m. 31 “Ọ bụrụ na
m na-agba ama banyere onwe m, ama m abụghị eziokwu.
32 Enwere m onye ọzọ na-agbara m ama, amatakwara
m na ama ya banyere m bụ eziokwu. 33 “Unu zigaara
Jọn ndị ozi, ọ gbakwaala ama maka eziokwu ahụ. 34 Ọ
bụghị na m na-anabata ama nke mmadụ, kama a na m
ekwu ya ka enwe ike ịzọpụta unu. 35 Ọ bụ oriọna nke na-
enwu na-amụkekwa, unu họrọkwara ịṅụrị ọṅụ n’ìhè ya
n’oge nta. 36 “Ma e nwere m ama dị ukwuu karịa nke Jọn,
n’ihi na ọrụ ahụ ya bụ Nna nyere m ka m rụchapụ, bụkwa
nke m na-arụ, na-agbara m ama na ọ bụ Nna ahụ zitere
m. 37 Ya bụ Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n’onwe
ya banyere m. Unu anụbeghị olu maọbụ hụ ụdịdị ya. 38
Okwu ya anọkwaghị n’ime unu n’ihi na unu ekweghị
n’onye o zitere. 39 Unu na-enyocha akwụkwọ nsọ n’ihi na
unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndụ ebighị ebi
maọbụ ha na-agba ama banyere m. (aiōnios g166) 40 Ma

unu jụrụ ịbịakwute m ka unu nwee ndụ. 41 “Anaghị m
anabata otuto nke ụmụ mmadụ. 42 Ma amatara m na unu
enweghị ịhụnanya Chineke n’obi unu. 43 Abịala m n’aha
Nna m ma unu anabataghị m. Ma ọ bụrụ na onye ọzọ
abịa n’aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. 44 Olee otu
unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n’aka ibe
unu, ma unu adịghị achọ otuto nke si n’aka onye naanị
ya bụ Chineke? 45 “Unu echela na m ga-ebo unu ebubo
n’ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bụ Mosis, bụ onye
unu tụkwasịrị obi na ya. 46 Ọ bụrụ na unu kwenyeere
Mosis, unu gakwara ekwere na m, n’ihi na o dere banyere
m. 47 Ma ebe unu na-ekweghị n’ihe o dere, olee otu unu
ga-esi kwere n’ihe m kwuru?”

6 Mgbe nke a gasịrị, Jisọs gafere n’ofe nke ọzọ nke osimiri
Galili (nke a na-akpọkwa osimiri Tiberịas). 2 Oke igwe
mmadụ sooro ya, n’ihi na ha hụrụ ọrụ ebube ọ na-arụ
n’ahụ ndị ọrịa. 3 Jisọs rigooro n’elu ugwu nọdụ ala ya na
ndị na-eso ụzọ ya. 4 N’oge a, mmemme oriri Ngabiga
ndị Juu na-abịa nso. 5 Mgbe Jisọs leliri anya elu hụ oke
igwe mmadụ na-abịakwute ya, ọ sịrị Filip, “Olee ebe anyị
ga-azụta achịcha ndị a ga-ata?” 6 Ọ jụrụ nke a naanị iji
nwalee ya, ya onwe ya mararị ihe ọ ga-eme. 7 Filip zara
ya, “Ụgwọ ọrụ ọnwa isii agaghị ezu ịzụta achịcha nke
onye ọbụla n’ime ha ga-atatụ naanị ihe ntakịrị.” 8 Onye
ọzọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya bụ Andru, nwanne Saimọn
Pita, kwupụtara, 9 “Otu nwantakịrị nwoke nọ n’ebe a
nwere ogbe achịcha balị ise, na azụ abụọ, ma gịnị ka ha
bụ n’etiti igwe mmadụ ha otu a?” 10 Jisọs sịrị, “Meenụ ka
ndị mmadụ ndị a nọdụ ala.” E nwere ọtụtụ ahịhịa n’ebe

ahụ, ụmụ nwoke nọdụrụ ala, ha dị ihe ruru puku mmadụ
ise. 11 Ya mere, Jisọs weere achịcha ahụ nye ekele, kee ha
ndị niile nọdụrụ ala dị ka ha sịrị chọọ. O jikwa azụ ahụ
mee otu ihe ahụ. 12 Mgbe ha niile rijuchara afọ, ọ sịrị
ndị na-eso ụzọ ya, "Tụtụkọtanụ iberibe niile fọdụrụ, ka
ihe ọbụla hapụ ịla n'iyi." 13 Ya mere, ha tụtụkọtara ha,
kpojuo nkata iri na abụọ, bụ iberibe si n'ogbe achịcha
balị ise nke ndị ahụ rifọrọ. 14 Mgbe ndị mmadụ ahụ hụrụ
ihe ịrịbama ahụ, o mere ha bidoro na-asị, "N'eziokwu,
onye a bụ onye amụma ahụ nke ga-abịa n'ime ụwa." 15
Mgbe Jisọs matara na ha chọrọ ịbịa dọkpụrụ ya n'ike chie
ya eze, ọ hapụrụ ha ga n'ugwu naanị ya, n'onwe ya. 16
Mgbe o ruru n'uhuruchi, ndị na-eso ụzọ ya rịdara gaa
n'ọnụ mmiri, 17 ebe ha banyere n'otu ụgbọ mmiri, malite
ịgabiga osimiri gawa n'ofe Kapanọm. N'oge a ọchịchịrị
agbaala ma Jisọs alọghachikwutebeghị ha. 18 Ebili mmiri
maliri elu n'ihi n'oke ifufe bidoro na-efe. 19 Ha akwọọla
ụgbọ ihe dịka kilomita ise maọbụ isii, mgbe ha hụrụ Jisọs
ka ọ na-aga ije n'elu mmiri ahụ na-abịa nso n'ụgbọ mmiri
ha. Oke egwu tụkwara ha. 20 Ma ọ sịrị ha, "Unu atụla
egwu. Ọ bụ m." 21 Mgbe ahụ, ha nabatara ya n'ime ụgbọ
ahụ, ọ dịkwaghị anya ụgbọ ha bịaruru n'elu ala ebe ha
na-aga. 22 N'echi ya, igwe mmadụ ahụ nọdụrụ n'ofe ọzọ
nke ọnụ mmiri ahụ chọpụtara na ọ bụ naanị otu ụgbọ
mmiri nta bịara n'ebe ahụ, na Jisọs esoghị ndị na-eso ụzọ
ya banye n'ime ya, kama na ọ bụ naanị ndị na-eso ụzọ
ya ka ụgbọ mmiri ahụ buuru pụọ. 23 Mgbe ahụ ụfọdụ
ụgbọ mmiri si Tiberịas bịara kwụsị nso nso ebe ahụ ndị
mmadụ nọ rie achịcha mgbe Onyenwe anyị nyechara

ekele maka ya. 24 Ma mgbe igwe mmadụ ahụ ghọtara na
Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya anọghị n'ebe ahụ, ha banyere
n'ụgbọ mmiri nta ndị ahụ kwọfee gawa Kapanọm ịchọ
Jisọs. 25 Mgbe ha hụrụ ya n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ, ha
sịrị ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri bịa n'ebe a?" 26 Jisọs
sịrị ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m
abụghị n'ihi na unu hụrụ ihe ịrịbama m mere, kama na
unu riri achịcha rijuokwa afọ. 27 Unu adọgbula onwe
unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke
na-adịgide ruo ndụ ebighị ebi, bụ nke Nwa nke Mmadụ
ga-enye unu. N'ihi na Chineke Nna akakwasịla ya akara
nkwado ya." **(aiōnios g166)** 28 Mgbe ahụ, ha sịrị, "Gịnị ka
anyị ga-eme iji rụọ ọrụ Chineke?" 29 Jisọs zara sị ha, "Ọrụ
Chineke bụ nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere." 30 Ya
mere ha sịrị ya, "Olee ihe ịrịbama ị ga-egosi anyị nke
anyị ga-ahụ ma kwere na gị? Kedụ ọrụ ị ga-arụ? 31 Nna
nna anyị ha riri mánà n'ọzara; dị ka e dere ya n'akwụkwọ
nsọ sị, 'O sitere n'eluigwe nye ha achịcha ka ha rie.'" 32
Jisọs sịrị ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ bụghị Mosis
nyere unu achịcha ahụ site n'eluigwe, kama ọ bụ Nna
m na-enye unu ezi achịcha ahụ site n'eluigwe. 33 N'ihi
na achịcha Chineke bụ nke ahụ si n'eluigwe rịdata, na-
enyekwa ụwa ndụ." 34 Ha sịrị ya, "Nna anyị ukwu, nye
anyị ụdị achịcha a site ugbu a gawa." 35 Jisọs sịrị ha, "Abụ
m achịcha ahụ na-enye ndụ. Onye ọbụla na-abịakwute m,
agụụ agaghị agụ ya. Onye ọbụla kwa kweere na m, akpịrị
agaghị akpọ ya nkụ. 36 Ma agwa m unu, unu ahụla m
ma unu ekweghịkwa. 37 Onye ọbụla Nna ahụ nyere m
ga-abịakwute m, onye ọbụla na-abịakwute m, agaghị m

achụpụ ya. 38 N'ihi na esi m n'eluigwe rịdata n'ụwa ime
uche onye ahụ zitere m, ọ bụghị ime uche nke m. 39 Nke a
bụkwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghị onye ọbụla o
nyere m ga-efunarị m, kama m ga-eme ka ha site n'ọnwụ
bilie n'ụbọchị ikpeazụ. 40 Nke a bụ uche nke Nna m, na
onye ọbụla lere Ọkpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-
enweta ndụ ebighị ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ụbọchị
ikpeazụ." (aiōnios g166) 41 N'ihi nke a, ndị Juu bidoro itamu
ntamu megide ya n'ihi na ọ sịrị, "Abụ m achịcha ahụ siri
n'eluigwe rịdata." 42 Ha sịrị, "Onye a ọ bụghị Jisọs, nwa
Josef, bụ onye anyị matara nne na nna ya? Oleekwanụ otu
o si ekwu ugbu a sị, 'Esi m n'eluigwe rịdata'?" 43 Jisọs zara
sị ha, "Unu atamula n'etiti onwe unu. 44 O nweghị onye
nwere ike ịbịakwute m ma ọ bụghị na Nna ahụ zitere m
kpọtara ya, aga m akpọlitekwa ya n'ụbọchị ikpeazụ. 45
E dere ya n'akwụkwọ ndị amụma, 'Ha niile ga-abụ ndị
Chineke ga-akụziri ihe.'Onye ọbụla nke gere Nna ahụ ntị
ma mụtakwa ihe site na ya na-abịakwute m. 46 O nweghị
onye ọbụla hụrụla Nna ahụ karịakwa onye ahụ sitere na
Chineke, naanị ya hụrụla Nna ahụ. 47 N'eze, n'ezie agwa
m unu, onye ọbụla kwerenụ nwere ndụ ebighị ebi. (aiōnios
g166) 48 Abụ m achịcha nke ndụ. 49 Nna nna unu ha riri
mánà ahụ n'ime ọzara ma mecha nwụọ. 50 Ma nke a bụ
achịcha ahụ nke si n'eluigwe bịa, nke mmadụ pụrụ iri
ma ghara ịnwụ anwụ. 51 Abụ m achịcha dị ndụ nke siri
n'eluigwe bịa. Ọ bụrụ na onye ọbụla erie achịcha a, ọ ga-
adị ndụ ruo ebighị ebi. Nri a bụ anụ ahụ m, nke m ga-
enye maka ndụ nke ụwa." (aiōn g165) 52 Mgbe ahụ, ndị
Juu bidoro na-arụrịta ụka ike n'etiti onwe ha sị, "Olee

otu nwoke a ga-esi nye anyị anụ ahụ ya ka anyị rie?” 53
Jisọs sịrị ha, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, naanị ma unu
riri anụ ahụ Nwa nke Mmadụ ma ṅụọkwa ọbara ya, unu
agaghị enwe ndụ n’ime onwe unu. 54 Onye ọbụla riri anụ
ahụ m, ṅụọkwa ọbara m nwere ndụ ebighị ebi. A ga m
akpọlitekwa ya n’ụbọchị ikpeazụ ahụ. (aiōnios g166) 55 N’ihi
na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, ọbara m bụkwa ezigbo ihe
ọṅụṅụ. 56 Onye ọbụla na-eri anụ ahụ m na-aṅụkwa ọbara
m na-anọgide n’ime m mụ onwe m kwa n’ime ya. 57 Dị ka
Nna ahụ dị ndụ zitere m, ana m adịkwa ndụ n’ihi Nna
ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adịkwa ndụ site na m. 58
Nke a bụ achịcha ahụ si n’eluigwe bịa. Nna nna unu ha
riri mánà ma nwụkwaa, ma onye ọbụla na-eri achịcha a
ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.” (aiōn g165) 59 O kwuru ihe
ndị a mgbe ọ na-akụzi ihe n’ụlọ ekpere dị na Kapanọm.
60 Mgbe ọtụtụ n’ime ndị na-eso ụzọ ya ha nụrụ nke a, ha
sịrị, “Nke a bụ ozizi siri ike, onye nwere ike ịnabata ya?”
61 Ebe Jisọs matara na ndị na-eso ụzọ ya na-atamu ntamu
maka nke a ọ sịrị ha, “Nke a ọ na-ewute unu? 62 Gịnị ka
unu ga-ekwu ma ọ bụrụ na unu ahụ Nwa nke Mmadụ ka
ọ na-arịgo ebe ọ nọrịị na mbụ. 63 Ọ bụ Mmụọ ahụ na-
enye ndụ; anụ ahụ abaghị uru ọbụla, okwu ndị m gwara
unu bụ mmụọ bụrụkwa ndụ. 64 Ma n’etiti unu, ọ dị ụfọdụ
na-ekwenyeghị.” N’ihi na Jisọs maara site na mmalite ndị
ahụ n’ime ha na-ekwenyeghị, matakwa onye ahụ nke ga-
arara ya nye. 65 Ọ sịrị, “Ọ bụ nke a mere m jiri gwa unu
na o nweghị onye ọbụla nwere ike ịbịakwute m ma ọ
bụrụ na Nna m enyeghị ya ike.” 66 N’ihi nke a, ọtụtụ ndị
na-eso ụzọ ya laghachiri azụ, kwụsị iso ya. 67 Jisọs sịrị

mmadụ iri na abụọ ahụ, “Unu chọkwara iso ha pụọ?” 68
Saimọn Pita zara ya sị, “Onyenwe anyị, onye ka anyị ga-
agakwuru? Ọ bụ gị ji okwu nke ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166)
69 Anyị kweere marakwa na ị bụ Onye Nsọ nke Chineke.”
70 Jisọs zara ha, “Ọ bụghị m họpụtara unu mmadụ iri na
abụọ? Ma otu onye n’ime unu bụ ekwensu!” 71 Ọ na-ekwu
banyere Judas nwa Saimọn Iskarịọt, onye n’agbanyeghị
na ọ bụ otu n’ime mmadụ iri na abụọ ahụ, bụ onye ga-
arara ya nye.

7 Mgbe nke a gasịrị, Jisọs gagharịrị na Galili, ma ọ
kpachapụrụ anya hapụ ịga Judịa n’ihi na ndị Juu na-achọ
ụzọ igbu ya. 2 Mmemme Ụlọ ikwu ndị Juu dị nso, 3 ya
mere, ụmụnne ya ndị nwoke sịrị ya, “Si n’ebe a pụọ, gaa
Judịa, ka ndị na-eso ụzọ gị nwe ike ịhụ ọrụ ị na-arụ. 4
N’ihi na o nweghị onye ọbụla chọrọ ịbụ onye ọha mmadụ
ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe ọ bụkwanụ na ị na-eme
ihe ndị a, gosi ụwa onwe gị.” 5 N’ihi na ọ bụladị ụmụnne
ya ekwenyeghị na ya. 6 Jisọs sịrị ha, “Oge nke m erubeghị,
ma oge nke unu nọ n’ebe a mgbe niile. 7 Ụwa enweghị ike
ịkpọ unu asị, ma ọ kpọrọ m asị n’ihi na ana m agba ama
megide ya n’ọrụ ya jọrọ njọ. 8 Unu onwe unu gaanụ na
mmemme ahụ, agaghị m aga mmemme a n’ihi na oge m
erubeghị.” 9 Mgbe o kwusiri nke a, ọ nọgidere na Galili.
10 Ma otu ọ dị, mgbe ụmụnne ya gawara mmemme ahụ
ya onwe ya gakwara. Ọ gaghị ebe mmadụ niile ga-ahụ ya
kama ọ gara na nzuzo. 11 Na mmemme ahụ ndị Juu nọ na-
ele anya ma na-ajụghari sị, “Olee ebe ọ nọ?” 12 E nwere
oke ntamu n’etiti igwe mmadụ ahụ banyere ya. Ndị ụfọdụ
na-asị, “Ọ bụ ezigbo mmadụ.” Ndị ọzọ na-asị, “Mba, ọ

na-eduhie igwe mmadụ.” **13** Ma o nweghị onye ọbụla
kwulitere okwu maka ya n’ihu ọha n’ihi egwu ndị Juu. **14**
Mgbe o ruru n’etiti mmemme ahụ, Jisọs banyere n’ime
ụlọnsọ ukwu ma bido ikuzi ihe. **15** Site n’oke mgbagwoju
anya, ndị Juu jụrịtara onwe ha sị, “Olee otu nwoke a sịrị
nweta amamihe dị otu a ebe ọ bụ na o nwebeghị onye
kuziri ya ihe ọbụla?” **16** Jisọs zara ha, “Ozizi m abụghị
nke m, kama ọ bụ nke onye ahụ zitere m. **17** Onye ọbụla
na-achọ ime uche Chineke, ọ ga-achọpụta ma ozizi m ọ
bụ nke m ma o sikwanụ na Chineke. **18** Ndị ahụ na-ekwu
nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu,
ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bụ onye
eziokwu; o nwekwaghị ihe ọbụla bụ ụgha banyere ya.
19 Mosis o nyeghị unu iwu? Ma o nweghị onye ọbụla
n’ime unu na-edebe iwu ahụ. Gịnị mere unu ji achọ igbu
m?” **20** Igwe mmadụ ahụ zara, “Mmụọ ọjọọ bi n’ime gị,
onye chọrọ igbu gị?” **21** Jisọs zara sị ha, “Arụrụ m otu
ọrụ, ma unu niile nọ na mgbagwoju anya. **22** Mosis nyere
unu iwu ibi ugwu (n’agbanyeghị na o siteghị na Mosis,
kama na nna nna anyị ha), n’ụbọchị izuike unu na-ebikwa
mmadụ ugwu. **23** Ọ bụrụ na e nwere ike bie mmadụ ugwu
n’ụbọchị izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gịnị mere
o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadụ zuo oke
n’ụbọchị izuike? **24** Kwụsịnụ ikpe ikpe site n’ihe anya na-
ahụ, kama na-ekpenụ ikpe ziri ezi.” **25** N’oge ahụ, ụfọdụ
n’ime ndị Jerusalem bidoro na-asị, “Onye a ọ bụghị nwoke
ahụ ha chọrọ igbu? **26** Lee ka ọ nọ na-ekwu okwu n’ihu
mmadụ niile ma o nwekwaghị onye na-agwa ya ihe ọbụla.
Ọ pụtara na ndịisi amatala n’eziokwu na ọ bụ Kraịst? **27**

Ma anyị matara ebe nwoke a siri pụta, mgbe Kraịst ahụ
ga-abịa, o nweghị onye ga-amata ebe o siri pụta." **28**
Ma dị ka Jisọs na-ezi ihe n'ime ụlọnsọ ukwuu ahụ, o tiri
mkpu sị, "N'ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri pụta.
Anọghị m n'ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m
bụ eziokwu. Unu amaghị ya. **29** Ma amara m ya, n'ihi
na esitere m na ya bịa. Ọ bụkwa ya zitere m." **30** Mgbe
ahụ ha chọrọ ijide ya, ma o nweghị onye ọbụla metụrụ
ya aka n'ihi na oge ya erubeghị. **31** Ma otu ọ dị, ọtụtụ
n'ime igwe mmadụ ahụ kweere na ya. Ha sịrị, "Mgbe
Kraịst ahụ ga-abịa, ọ ga-arụ ọrụ ebube ọzọ karịrị ndị a
nwoke a rụrụla?" **32** Ndị Farisii nụrụ ka igwe mmadụ ahụ
na-atamu ntamu n'olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndịisi
nchụaja na ndị Farisii zigara ndị na-eche nche n'ụlọnsọ
ukwuu ahụ ka ha gaa jide ya. **33** Jisọs sịrị, "Naanị nwa oge
ka mụ na unu ga-anọ, aga m alakwurukwa onye zitere m.
34 Unu ga-achọ m ma unu agaghị achọta m. Ebe m na-
agakwa unu enweghị ike ịbịaru ya." **35** Ndị Juu sịrịtara
onwe ha, "Olee ebe nwoke a chọrọ ịga anyị na-agaghị
achọta ya? Ọ ga-eje ebe ndị nke anyị a chụsasịrị achụsasị
bi n'etiti ndị Griik, ka ọ ga kuziere ndị Griik ihe? **36** Kedụ
ụdị okwu bụ nke a ọ na-ekwu sị, 'Unu ga-achọ m ma unu
agaghị achọta m,' na 'Ebe m na-agakwa unu enweghị ike
ịbịaru'?" **37** N'ụbọchị ikpeazụ bụkwa ụbọchị kacha ibe
ya nke mmemme ahụ, Jisọs guzooro ọtọ jiri oke olu tie
mkpu sị, "Ọ bụrụ na akpịrị na-akpọ onye ọbụla nkụ, ya
bịakwute m bịa ṅụrụ mmiri. **38** Onye ọbụla kweere na m,
dị ka akwụkwọ nsọ kwururị, isi iyi mmiri nke ndụ ga na-
asọpụta site n'ime afọ ya." **39** O kwuru nke a banyere

Mmụọ ahụ ndị kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ,
e nyebeghị Mmụọ ahụ, n'ihi na e nyebeghị Jisọs otuto.
40 Mgbe ha nụrụ nke a, ụfọdụ n'ime igwe mmadụ ahụ
sịrị, "N'eziokwu onye a bụ onye amụma ahụ." 41 Ndị ọzọ
sịrị, "Ọ bụ Kraịst ahụ." Ma ndị nke ọzọ sịkwara, "N'ezie
Kraịst ahụ, ọ ga-esi na Galili pụta? 42 Ọ bụ na akwụkwọ
nsọ ekwughị na Kraịst ga-esi n'agbụrụ Devid pụta, na
Betlehem bụ obodo Devid?" 43 Ya mere nkewa dapụtara
n'etiti igwe mmadụ ahụ n'ihi ya. 44 Ụfọdụ chọrọ ijide
ya ma ọ dịghị onye ọbụla metụrụ ya aka. 45 Mgbe ahụ,
ndị nche ụlọnsọ ukwu lọghachiri n'ebe ndịisi nchụaja
na ndị Farisii nọ, ndị sịrị ha, "Gịnị mere unu akpụtaghị
ya?" 46 Ha zara, "Anyị ahụbeghị onye kwuru okwu dị ka
nwoke a." 47 Ndị Farisii zara ha, "Unu esorola bụrụ ndị a
ghọgburu? 48 Ọ dị onye ọbụla n'ime ndịisi maọbụ n'ime
ndị Farisii tụkwasịrị ya obi? 49 E e! Kama igwe mmadụ
ndị a na-amaghị iwu bụ ndị a bụrụ ọnụ." 50 Nikọdimọs,
otu n'ime ha bụ onye bịakwutere ya na mbụ sịrị ha, 51
"Iwu anyị ọ na-ama mmadụ ikpe, ma ọ bụrụ na o bụghị
ụzọ nụta okwu n'ọnụ ya, ịchọpụta ihe onye ahụ na-eme?"
52 Ha zaghachiri ya sị, "Gị onwe gị, i sokwa na ndị si Galili
pụta? Nyochaa nke ọma, ị ga-achọpụta na onye amụma
ọbụla agaghị esi na Galili pụta." 53 Mgbe ahụ, onye ọbụla
n'ime ha lara n'ụlọ ya.

8 Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv. 2 N'isi ụtụtụ echi ya, ọ
bịara ọzọ n'ụlọnsọ ukwuu ebe ọtụtụ mmadụ bịakwutere
ya. Ọ nọdụrụ ala malite ikuziri ha ihe. 3 Ndị ozizi iwu
na ndị Farisii dọkpụtara otu nwanyị ha jidere n'ịkwa
iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadụ ahụ niile. 4

Ha sịrị ya, “Onye ozizi, anyị jidere nwanyị a ka ọ na-
akwa iko. 5 N’iwu, Mosis nyere anyị ikike ka e jiri okwute
tugbuo onye mere ihe dị otu a. Gịnị ka i nwere ikwu
banyere nke a?” 6 Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta
ihe ha ga-eji ebo ya ebubo. Ma Jisọs hulatara ala were
mkpịsịaka ya dee ihe n’ala. 7 Mgbe ha nọgidere na-ajụ ya
ajụjụ, o biliri sị ha, “Onye ọbụla n’ime unu na-emebeghị
mmehie ọbụla, ya buru ụzọ tụọ ya nkume.” 8 Ọzọ, o
hulatakwara ala malite ide ihe ọ na-ede n’ala. 9 Mgbe ha
nụrụ nke a, ha niile n’otu n’otu, malite n’onye okenye ha,
sitere n’ebe ahụ pụọ. N’ikpeazụ, ọ fọdụrụ naanị Jisọs na
nwanyị ahụ, ebe o guzoro n’ihu ya. 10 Jisọs guzoro ọtọ
jụọ ya sị, “Nwanyị, oleekwanụ ha? Ọ dịghị onye mara gị
ikpe?” 11 Ọ sịrị, “O nweghị onye ọbụla Onyenwe anyị.”
Jisọs sịrị ya, “Mụ onwe m amakwaghị gị ikpe: Gawa,
kama emehiekwala ọzọ.” 12 Ọzọ, Jisọs gwara ha sị, “Abụ
m ihe nke ụwa. Onye ọbụla na-eso m agaghị ejegharị
n’ọchịchịrị, kama ọ ga-enwe ìhè nke ndụ.” 13 Ndị Farisii
sịrị, “Ị na-agbara onwe gị ama! Ya mere ama ị na-agbara
onwe gị abụghị ezie.” 14 Ma Jisọs zara sị, “A sịkwarị na
mụ na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bụ eziokwu.
N’ihi na-amara m ebe m si bịa, marakwa m ebe m na-
aga. Ma unu aghọtaghị ebe m si bịa, maọbụ ebe m na-
aga. 15 Unu na-ekpe ikpe dị ka mmadụ; ma ekpeghị m
onye ọbụla ikpe. 16 Ma ọ bụrụ na m ekpe ikpe, ikpe m
bụ eziokwu n’ihi na ọ bụghị naanị m nọ, kama ọ bụ mụ
na Nna m, onye zitere m. 17 E dere n’iwu unu sị, ‘ama
mmadụ abụọ gbara bụ eziokwu.’ 18 Ana m agba ama
banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama

banyere m.” 19 Mgbe ahụ ha jụrụ ya, “Olee ebe Nna gị
nọ?” Jisọs zara, “Unu amaghị m, unu amakwaghị Nna m.
Ọ bụrụ na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna
m bụ.” 20 Okwu ndị a niile ka o kwuru n’ụlọnsọ ukwu
ha, mgbe ọ na-akụzi ihe na mpaghara ụlọ ahụ ebe a na-
adọba onyinye. Ma ọ dịghị onye ọbụla jidere ya n’ihi na
oge ya erubeghị. 21 Ọzọ ọ gwara ha, “Aga m ahapụ unu,
unu ga-achọ m, ma unu ga-anwụ n’ime mmehie unu.
Ma unu apụghị ịbịa n’ebe m na-aga.” 22 Nke a mere ka
ndị Juu na-asị, “Ọ ga-egbu onwe ya? Ọ bụ ya mere o ji
sị, ‘Ebe m na-aga unu apụghị ị bịa’?” 23 Ma ọ sịrị ha,
“Unu si n’ala ma esi m n’elu bịa. Unu bụkwa ndị ụwa,
ma abụkwaghị m nke ụwa a. 24 A sịrị m unu na unu ga-
anwụ n’ime mmehie unu, naanị na unu kwenyere na mụ
onwe m, bụ onye ahụ.” 25 Ha jụrụ ya, “Onye ka ị bụ?”
Jisọs zara sị ha, “Abụ m onye ahụ m gwara unu na m bụ
na mbụ. 26 E nwere m ọtụtụ ihe m ga-ekwu n’ikpe unu
ikpe. Ma matanụ na onye ahụ zitere m bụ onye eziokwu.
N’ihi nke a, ihe niile m nụrụ site n’ọnụ ya ka m gwara
ụwa.” 27 Ọ bụ ihe banyere Nna ya ka ọ na-agwa ha, ma
ha aghọtaghị ya. 28 Ya mere Jisọs sịrị, “Mgbe unu weliri
Nwa nke Mmadụ elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mụ
onwe m bụ ya. Unu ga-amatakwa na ọ dịghị ihe m na-
eme n’onwe m, kama, dị ka Nna m ziri m ka m na-ekwu
ihe ndị a. 29 Onye ahụ nke zitere m na-anọnyekwara m. Ọ
hapụghịkwa m mgbe ọbụla, n’ihi na ọ bụ ihe na-amasị ya
ka m na-eme mgbe niile.” 30 Mgbe ọ na-ekwu ihe ndị a,
ọtụtụ kwenyere na ya. 31 Jisọs gwara ndị Juu ndị kwere
na ya, “Ọ bụrụ na unu anọgide n’okwu m n’ezie unu ga-

abụ ndị na-eso ụzọ m. 32 Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ,
eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.” 33 Ha
zara ya, “Anyị bụ ụmụ Ebraham, o nwebeghị oge anyị ji
bụrụ ohu onye ọbụla. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka
anyị nwere onwe anyị?” 34 Jisọs zara ha, “N’ezie, n’ezie
asị m unu, onye ọbụla na-eme mmehie bụ ohu mmehie.
35 Ohu enwekwaghị ọnọdụ mgbe ọbụla n’ezinaụlọ, ma
ọkpara nwere ọnọdụ ruo ebighị ebi. **(aiōn g165)** 36 Ya mere,
ọ bụrụ na Ọkpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu
n’ezie, unu ga-abụ ndị nwere onwe unu. 37 Ama m na unu
bụ ụmụ ụmụ Ebraham, ma unu na-achọ igbu m n’ihi na
okwu m enweghị ọnọdụ n’ime unu. 38 Ana m ekwu ihe m
hụrụ n’ebe Nna m nọ, ma unu na-eme ihe unu nụrụ site
n’aka nna unu.” 39 Ha zara ya, “Ebraham bụ nna anyị.”
Jisọs sịrị ha, “Ọ bụrụ na unu bụ ụmụ Ebraham, unu gara
na-arụ ọrụ Ebraham rụrụ. 40 Ma unu na-achọ igbu m,
bụ onye gwara unu eziokwu ahụ m nụrụ n’ebe Chineke
nọ. Ebraham emeghị otu a. 41 Unu na-arụ ọrụ nna unu
rụrụ.” Ha sịrị ya, “Anyị abụghị ụmụ a mụrụ site n’ịkwa
iko; naanị Chineke ya onwe ya bụ otu Nna anyị nwere.”
42 Jisọs gwara ha, “Ọ bụrụ n’ezie na Chineke bụ Nna unu,
unu ga-ahụ m n’anya, n’ihi na ọ bụ Chineke zitere m.
Abịaghị m site n’ike aka m. 43 Gịnị mere unu adịghị
aghọta ihe m na-ekwu? Ọ bụ na unu enweghị ike ịnabata
okwu m. 44 Unu bụ ụmụ nke nna unu ekwensu. Uche unu
bụ imezu ihe nke nna unu na-achọ. Ọ bụ ogbu ọchụ site
na mbụ. Ọ dịghị ejigide eziokwu n’ihi na eziokwu adịghị
n’ime ya. Mgbe ọ na-ekwu okwu ụgha, ọ na-ekwu dị ka
ọdịdị ya sịrị dị, n’ihi na ọ bụ onye ụgha bụrụkwa nna nke

ụgha. 45 Ma n’ihi na m na-ekwu eziokwu, ọ bụ ya mere
unu ekwenyeghị na m. 46 O nwere onye n’ime unu pụrụ
ịtụ m mmehie m n’ihu? Ọ bụrụ na m na-ekwu eziokwu,
gịnị mere unu ekwenyeghị na m? 47 Onye ọbụla sitere na
Chineke na-anụ ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu
adịghị anụ bụ maka unu abụghị ndị nke Chineke.” 48 Ndị
Juu zara sị, “Anyị e kwughị eziokwu mgbe anyị sịrị na ị
bụ onye Sameria, na mmụọ ọjọọ bikwa n’ime gị?” 49 Jisọs
zaghachiri, “Mmụọ ọjọọ ọbụla adịghị n’ime m, kama ana
m asọpụrụ Nna m, ma unu adịghị asọpụrụ m. 50 Anaghị
m achọ otuto nke onwe m, kama ọ dị onye nke na-achọ
ya. Ọ bụkwa ya bụ onye ikpe. 51 N’ezie, n’ezie, agwa unu,
onye ọbụla na-edebe okwu m agaghị anwụ ọzọ.” (aiōn g165)
52 Mgbe ahụ ndị Juu sịrị ya, “Anyị maara ugbu a na mmụọ
ọjọọ bi n’ime gị. Ebraham nwụrụ anwụ ya na ndị amụma,
ma gị onwe gị na-asị na onye ọbụla kwere na gị agaghị
anwụ ruo mgbe ebighị ebi. (aiōn g165) 53 Ị dị ukwuu karịa
nna anyị Ebraham? Ọ nwụrụ, ma ndị amụma nwụkwara.
Onye ka ị na-eche na ị bụ?” 54 Jisọs zara, “Ọ bụrụ na m
etoo onwe m, otuto m bụ ihe efu, Nna m, onye unu na-asị
na ọ bụ Chineke unu, bụ onye na-eto m. 55 Amaara m
onye ọ bụ n’agbanyeghị na unu amaghị ya. Aga m abụ
onye ụgha ma ọ bụrụ na m ga-asị na-amaghị m onye
ọ bụ. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya. 56 Nna unu
Ebraham ṅụrịrị ọṅụ mgbe o chetara na ọ ga-ahụ ụbọchị
m; ọ hụrụ ya ma ṅụrịakwa ọṅụ.” 57 Ndị Juu sịrị ya, “Ị
gbabeghị iri afọ ise ma ị hụla Ebraham?” 58 Jisọs sịrị ha,
“N’ezie, n’ezie agwa m unu, tupu amụọ Ebraham, mụ

onwe m nọ ya.” 59 Ya mere, ha tụtụlitere nkume ịtụ ya,
ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n’ụlọnsọ ukwuu ahụ pụọ.
9 Mgbe ọ na-agafe, ọ hụrụ otu nwoke kpuru ìsì site n’afọ
nne ya. 2 Ndị na-eso ụzọ ya jụrụ ya sị, “Onye ozizi, onye
mehiere? Nwoke a ka ọ bụ ndị mụrụ ya, nke mere e ji
mụọ ya n’ìsí?” 3 Jisọs sịrị, “Nwoke a emehieghị, ndị mụrụ
ya emehiekwaghị, kama o kpuru ìsì ka ọrụ Chineke pụta
ìhè na ndụ ya. 4 Anyị aghaghị ịrụ ọrụ onye ahụ zitere m,
mgbe chi ka dị, anyasị na-abịa mgbe o nweghị onye pụrụ
ịrụ ọrụ. 5 Dị ka m nọ n’ụwa, Abụ m ìhè nke ụwa.” 6 Mgbe
o kwusiri nke a, ọ bụsara ọnụ mmiri asụ n’ala gwakọta ya
na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n’anya. 7 Ọ gwara
ya, “Gaa n’ọdọ mmiri Sailọm saa ihu gị” (nke a pụtara
“Zitere”). Ọ gara saa ihu ya, lọghachita na-ahụ ụzọ. 8 Ndị
agbataobi ya na ndị n’ahụ ya n’oge gara aga ka ọ na-arịọ
arịrịọ sịrị, “Nke a, ọ bụghị nwoke ahụ na-anọdụ ala na-
arịọ arịrịọ?” 9 Ụfọdụ na-asị, “Ọ bụ ya.” Ma ndị ọzọ na-
asịkwa, “Ọ bụghị ya. Ọ bụ onye yiri ya.” Ma ọ na-asị, “Abụ
m nwoke ahụ.” 10 Ha na-asị ya, “Olee otu anya gị sịrị
meghee?” 11 Ọ zara, “Nwoke a na-akpọ Jisọs gwakọtara
ụrọ tee m n’anya. Ọ gwara m sị, ‘Gaa saa ihu gị n’ọdọ
mmiri Sailọm.’ A gara m saa onwe m, malitekwa ịhụ ụzọ.”
12 Ha sịrị ya, “Olee ebe nwoke ahụ nọ?” Ọ sịrị, “Amaghị
m.” 13 Ha dutere nwoke ahụ kpuru ìsì na mbụ n’ihu ndị
Farisii. 14 Ma ọ bụ n’ụbọchị izuike ka Jisọs gwakọtara
aja, jiri ya meghe anya ya. 15 Ya mere, ndị Farisii jụrụ ya
otu o si bido ịhụ ụzọ. Ọ sịrị ha, “Ọ gwakọtara aja tee m
n’anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ.” 16
Ụfọdụ ndị Farisii sịrị, “Nwoke a esiteghị n’ebe Chineke nọ

bịa, n'ihi na ọ dịghị edebe ụbọchị izuike." Ma ndị ọzọ na-
asị, "Olee otu onye mmehie ga-esi rụọ ọrụ ịrịbama ndị dị
otu a?" Nkewa dịrị n'etiti ha. **17** Ya mere, ha sịrị nwoke
ahụ kpuru ìsì, "Gịnị ka i nwere ikwu banyere ya? Ọ bụ
anya gị ka o meghere." Ọ sịrị, "Ọ bụ onye amụma." **18** Ma
ndị Juu ahụ ekweghị na nwoke a bụ onye kpuru ìsì na
mbụ, nke e mere ka ọ hụ ụzọ, tutu ruo mgbe ha kpọrọ
ndị mụrụ ya. **19** Ha jụrụ ha sị, "Onye a ọ bụ nwa unu,
onye unu na-asị na o kpuru ìsì site n'oge a mụrụ ya? O
si aṅaa ahụ ụzọ ugbu a?" **20** Ndị mụrụ ya zara, "nke a
bụ nwa anyị. Anyị matakwara na o kpuru ìsì site n'oge
anyị mụrụ ya. **21** Ma otu o si ahụ ụzọ ugbu a maọbụ onye
meghere anya ya, anyị amaghị. Jụọnụ ya. Ọ bụ dimkpa,
ya zara ọnụ ya." **22** Ihe a ka ndị mụrụ ya kwuru n'ihi
na ha na-atụ egwu ndị Juu. Ndị kpebirila na ọ bụrụ na
onye ọbụla ekwuo na Jisọs bụ Kraịst ahụ, ha ga-achụpụ
onye ahụ site n'ụlọ ekpere ha. **23** Nke a mere ndị mụrụ ya
jiri sị, "Ọ bụ dimkpa, unu jụọ ya." **24** Ha kpọrọ nwoke a
nke ugboro abụọ, bụ onye ahụ kpuburu ìsì, sị ya, "Nye
Chineke otuto. Anyị maara na nwoke a bụ onye mmehie."
25 Ọ zara, "Amaghị m maọbụ onye mmehie ma ọ bụghị.
Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m ìsì na mbụ ma ugbu a
ana m ahụ ụzọ." **26** Ha sịrị ya, "Gịnị ka o mere gị? Olee
otu o si meghe anya gị?" **27** Ọ zara ha, "Agwala m unu ihe
niile, ma unu achọghị ikwere. Gịnị mere unu ji chọọ ịnụ
ya ọzọ? Unu chọkwara ịghọ ndị na-eso ụzọ ya?" **28** Ha
bigbọrọ ya sị, "Gị onwe gị bụrụkwa onye na-eso ụzọ ya!
Anyị bụ ndị na-eso ụzọ Mosis. **29** Anyị mara na Chineke
gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyị amaghị ebe

o siri bịa.” 30 Nwoke ahụ zaghachiri sị ha, “Ma otu ọ dị,
nke a bụ ihe ịtụnanya! Unu amaghị ebe o sịrị bịa ma o
meghere anya m. 31 Anyị mara na Chineke adịghị ege
ndị mmehie ntị, ma ọ na-ege ntị onye na-atụ egwu ya
na onye na-eme uche ya. 32 Site na mgbe e kere ụwa, ọ
dịbeghị onye a nụrụ na o meghere anya onye kpuru ìsì.
(aiōn g165) 33 Ọ bụrụ na nwoke a esiteghị n’ebe Chineke nọ,
ọ gaghị enwe ike ime ihe ọbụla.” 34 Ha zara sị ya, “Gị
onye a mụrụ n’ime mmehie, ị na-achọ ikuziri anyị ihe?”
Ha chụpụrụ ya n’ezi. 35 Jisọs nụrụ na ha achụpụla ya
n’ezi, ma mgbe ọ chọtara ya, ọ sịrị ya, “I kweere na Nwa
nke Mmadụ?” 36 Ọ zara sị, “Onyenwe m, ọ bụ onye? Gwa
m ka m nwe ike ikwere na ya.” 37 Jisọs sịrị ya, “Ị hụla ya
ugbu a; onye gị na ya na-ekwurịta okwu bụ onye ahụ.” 38
Ọ sịrị, “Onyenwe m, ekwela m.” Ọ kpọrọ isiala nye ya. 39
Jisọs sịrị, “Ọ bụ n’ihi ikpe ka m ji bịa n’ụwa, ka ndị na-
adịghị ahụ ụzọ bido ịhụ ụzọ, na ka ndị na-ahụ ụzọ ghọọ
ndị kpuru ìsì.” 40 Mgbe ụfọdụ ndị Farisii nọ nso n’ebe
ahụ nụrụ nke a, ha sịrị ya, “Anyị onwe anyị, anyị bụkwa
ndị kpuru ìsì?” 41 Jisọs sịrị ha, “Ọ bụrụ na unu kpuru ìsì,
ikpe ọmụma mmehie agaghị ama unu, ma ugbu a ebe
unu sị na unu na-ahụ ụzọ ikpe ọmụma unu na-adịgide.”

10 “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-adịghị
esite n’ọnụ ụzọ aba n’ọgba atụrụ kama ọ na-arị elu ka o
site n’elu ụlọ ahụ wufee, bụ onye ohi bụrụkwa onye na-
apụnara mmadụ ihe. 2 Onye na-esite n’ọnụ ụzọ abanye
bụ onye ọzụzụ atụrụ. 3 Onye nche ọnụ ụzọ na-emeghere
ya ụzọ, atụrụ ya na-anụkwa olu ya. Ọ na-akpọ atụrụ nke
ya aha, ma duru ha pụọ. 4 Mgbe ọ kpọpụtasịrị ndị niile bụ

nke ya, ọ na-aga n’ihu ha. Atụrụ ya na-esokwa ya n’azụ
n’ihi na ha maara olu ya. 5 Ha agaghị eso onye ọbịa, kama
ha gbaara ya ọsọ. N’ihi na ha amaghị olu onye ọbịa.” 6
Jisọs ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghọtaghị ihe ọ
nọ na-agwa ha. 7 Ọzọ, Jisọs sịrị, “N’ezie, n’ezie, ana m
agwa unu, mụ onwe m bụ ọnụ ụzọ ọgba atụrụ ahụ. 8 Ndị
niile bịara tupu mụ onwe m abịa bụ ndị ohi na ndị na-
apụnara mmadụ ihe n’ike. Ụmụ atụrụ aṅakwaghị ha ntị.
9 Mụ onwe m bụ ụzọ. Onye ọbụla sitere na m banye, a ga-
azọpụta ya. Ọ ga na-apụ na-abata na-achọtakwa nri. 10
Onye ohi na-abịa naanị ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa;
abịara m ka ha nwe ndụ ma nwebigakwa ya oke. 11 “Mụ
onwe m bụ onye ọzụzụ atụrụ ọma. Ezi onye ọzụzụ atụrụ
na-atọgbọ ndụ ya n’ihi atụrụ ya. 12 Onye e goro ọrụ, nke
na-abụghị onye nche atụrụ, onye atụrụ na-abụghị nke ya,
ọ na-ahapụ ha gbaa ọsọ mgbe ọ hụrụ agụ ka ọ na-abịa;
mgbe ahụ agụ na-achụso atụrụ ahụ chụsasịa ha. 13 Onye
e goro ọrụ na-agbapụ, n’ihi na ọ bụ onye e goro ọrụ, ọ
naghị echegbu onwe ya banyere atụrụ ndị ahụ. 14 “Abụ
m onye ọzụzụ atụrụ ọma; amaara m atụrụ m, atụrụ nke
m makwaara m. 15 Dị ka Nna ahụ maara m, mụ onwe m
makwa Nna ahụ. Ana m atọgbọ ndụ m n’ihi atụrụ ahụ. 16
Enwere m ụmụ atụrụ ọzọ ndị na-anọghị n’ọgba atụrụ a.
Aghaghị m ịkpọbatakwa ha. Ha onwe ha ga-anụ olu m, a
ga-enwekwa otu igwe atụrụ na otu onye ọzụzụ atụrụ.
17 Maka nke a ka Nna jiri hụ m n’anya, n’ihi na ana m
atọgbọ ndụ m, ka m wereghachikwa ya ọzọ. 18 O nweghị
onye ọbụla pụrụ ịnara m ya, kama ana m atọgbọ ya n’ike
nke onwe m. Enwere m ikike ịtọgbọ ya, nweekwa ikike

iwereghachi ya ọzọ. Anatara m iwu a site n'aka Nna m."
19 Ọzọkwa, nkewa batara n'etiti ndị Juu n'ihi okwu ndị a.
20 Ọtụtụ n'ime ha na-ekwu, "Ọ bụ onye mmụọ ọjọọ na-
achị ya, onye isi mebiri. Ọ bara uru ige ya ntị?" 21 Ma ndị
ọzọ na-ekwu, "Okwu ndị a adịghị ka nke onye mmụọ ọjọọ
bi n'ime ya. Mmụọ ọjọọ o nwere ike ime ka anya onye
kpuru ìsì meghee?" 22 N'oge ahụ, mmemme icheta mgbe
e doro ụlọnsọ ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. Ọ bụ
oge oke oyi, 23 ma Jisọs nọ na-ejeghariị n'ụlọnsọ ukwu,
n'ịba Solomọn. 24 Ndị Juu gbara ya gburugburu sị ya,
"Ruo ole mgbe ka ị ga-edebe anyị n'ọnọdụ olileanya?
Ọ bụrụ na ị bụ Kraịst ahụ, gwaghee anyị ọnụ." 25 Jisọs
zara ha, "Agwara m unu, ma unu ekweghị. Ọrụ m na-
arụ n'aha Nna m na-agba ama banyere m. 26 Ma unu
ekwenyeghị, n'ihi na unu esoghị n'igwe atụrụ m. 27 Atụrụ
m na-anụ olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. 28 Ana
m enye ha ndụ ebighị ebi. Ha agaghị ala n'iyi. Mmadụ
ọbụla enwekwaghị ike ịpụnarị ha n'aka m. **(aiōn g165, aiōnios
g166)** 29 Nna m onye nyere m ha dị ukwuu karịa ihe niile.
O nweghị onye nwere ike ịnapụ ha site n'aka Nna m. 30
Mụ na nna m bụ otu." 31 Ndị Juu tụtụlitekwara nkume
ọzọ ịtụ ya. 32 Ma Jisọs zara ha, "E zila m unu ọtụtụ ọrụ
ọma nke sitere n'aka Nna m, olee nke unu na-achọ ịtụ m
nkume n'ihi ya?" 33 Ndị Juu zara ya, "Anyị achọghị ịtụ gị
nkume n'ihi ọrụ ọma ndị a, kama n'ihi nkwulu na n'ihi na
gị bụ mmadụ efu, ma ị na-eme onwe gị Chineke." 34 Jisọs
zara ha, "Edeghị ya n'iwu unu, sị, 'Mụ onwe m sịrị na unu
bụ chi'? 35 Ọ bụrụ na a kpọrọ ndị ahụ nabatara okwu
Chineke 'chi,' apụghịkwa imebi ihe e dere n'akwụkwọ

nsọ. 36 Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doro nsọ ma
zitekwa ya n'ime ụwa na-ekwulu Chineke n'ihi na m sịrị,
'Abụ m Ọkpara Chineke?' 37 Unu ekwenyela na m, ma ọ
bụrụ na ọ bụghị ọrụ Nna m ka m na-arụ. 38 Ma ọ bụrụ na
m na-arụ ya, a sịkwarị na unu ekweghị na m, kwerenụ
n'ọrụ ndị a, ka unu nwee ike mata ma ghọtakwa na Nna
ahụ nọ n'ime m, mụ onwe m nọkwa n'ime Nna ahụ." 39
Ọzọkwa, ha gbalịrị ijide ya ma ọ siri n'aka ha pụọ. 40
Mgbe ahụ ọ laghachiri azụ n'ofe osimiri Jọdan, bụ ebe
Jọn nọrọ na mbụ mee baptizim, ebe ahụ ka ọ nọdụrụ. 41
Ọtụtụ ndị mmadụ bịakwutere ya. Ha na-asị, "Jọn arụghị
ọrụ ihe ịrịbama ọbụla, ma ihe niile Jọn kwuru banyere
nwoke a bụ eziokwu." 42 Ọtụtụ mmadụ kwenyekwara na
ya n'ebe ahụ.

11 N'oge ahụ, ahụ adịghị otu nwoke a na-akpọ Lazarọs
onye Betani, nke bụ obodo nta nke Meri na Mata nwanne
ya nwanyị. 2 Nke a bụ Meri ahụ weere mmanụ otite dị
oke ọnụahịa tee Onyenwe anyị, ma jirikwa agịrị isi ya
hichaa ụkwụ ya. Ọ bụ nwanne ya nwoke Lazarọs bụ onye
nọ n'ọrịa. 3 Nke a mere ụmụnne ya nwanyị zigara Jisọs
ozi sị, "Onyenwe anyị, onye ahụ nke ị hụrụ n'anya nọ
n'ọrịa." 4 Mgbe Jisọs nụrụ ya, ọ sịrị, "Ọrịa a abụghị nke
ọnwụ kama ọ bụ iji nye Chineke otuto nakwa ka e site
na ya nye Ọkpara Chineke otuto." 5 Jisọs hụrụ Mata, na
nwanne ya nwanyị na Lazarọs n'anya. 6 Mgbe ọ nụrụ na
Lazarọs nọ n'ọrịa, ọ nọkwuru mkpụrụ ụbọchị abụọ n'ebe
ahụ ọ nọ. 7 Ya mere, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, "Ngwanụ
ka anyị laghachi azụ na Judịa." 8 Ma ndị na-eso ụzọ ya
sịrị ya, "Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndị Juu chọrọ

ịtụ gị nkume. Ị na-agakwa ebe ahụ ọzọ?” 9 Jisọs zara, “Ọ
bụghị awa iri na abụọ dị n’otu ehihie nke ụbọchị? Onye
na-ejegharị n’ehihie anaghị asụ ngọngọ, n’ihi na ọ na-eji
ìhè nke ụwa a ahụ ụzọ. 10 Ma ndị na-ejegharị n’abalị na-
azọhie ụkwụ, n’ihi na ìhè adịghị n’ime ha.” 11 Mgbe o
kwusiri nke a, ọ gwakwara ha, “Enyi anyị Lazarọs na-
arahụ ụra, ma ana m aga ịkpọte ya n’ụra.” 12 Ndị na-eso
ụzọ ya sịrị ya, “Onyenwe anyị, ọ bụrụ na ọ na-arahụ ụra,
ọ ga-adị mma.” 13 Ihe Jisọs na-ekwu bụ banyere ọnwụ
ya ma ha chere na ọ na-ekwu banyere ịrahụ ụra efu. 14
Mgbe ahụ, Jisọs gwaghere ha ọnụ, “Lazarọs anwụọla. 15
Ma n’ihi unu, obi dị m ụtọ na anọghị m n’ebe ahụ, ka unu
nwe ike kwere. Ma bịanụ ka anyị gakwuru ya.” 16 Tọmọs,
onye a na-akpọ Didimọs, gwara ndị na-eso ụzọ ibe ya,
“Ka anyị gakwanụ ka anyị soro ya nwụọ.” 17 Mgbe Jisọs
rutere, ọ chọpụtara na Lazarọs anọọlarị n’ili ụbọchị anọ.
18 Betani dị Jerusalem nso, ihe dị ka kilomita atọ. 19 Ma
ọtụtụ ndị Juu bịakwutere Mata na Meri ịkasị ha obi n’ihi
ọnwụ nwanne ha nwoke. 20 Mgbe ozi ọbịbịa Jisọs ruru
Mata ntị, ọ gara izute ya, ma Meri nọdụrụ n’ụlọ. 21 Mata
sịrị Jisọs, “Onyenwe m, a sị na ị nọ n’ebe a, nwanne m
nwoke agaraghị anwụ. 22 Ma ugbu a, amara m na Chineke
ga-enye gị ihe ọbụla ị rịọrọ.” 23 Jisọs sịrị ya, “Nwanne
gị nwoke ga-ebili ọzọ.” 24 Mata sịrị ya, “Amara m na ọ
ga-ebili ọzọ n’ụbọchị mbilite n’ọnwụ n’oge ikpeazụ.” 25
Jisọs gwara ya, “Mụ onwe m bụ mbilite n’ọnwụ na ndụ.
Onye ọbụla kwere na m, a sịkwarị na ọ nwụrụ anwụ, ọ
ga-adị ndụ ọzọ. 26 Ma onye ọbụla dị ndụ nke na-ekwere
na m agaghị anwụ. Ị kwere nke a?” **(aiōn g165)** 27 Ọ sịrị ya,

“E, Onyenwe m, ekwere m na ị bụ Kraịst ahụ, Ọkpara
Chineke, onye ga-abịa n’ụwa.” 28 Mgbe o kwuchara nke a,
ọ gara kpọọ nwanne ya nwanyị bụ Meri, jiri nwayọọ sị ya,
“Onye ozizi abịala, ọ na-akpọ gị.” 29 Mgbe ọ nụrụ nke a, ọ
biliri ọsịịsọ ga zute ya. 30 Ruo mgbe a, Jisọs abịarutebeghị
n’obodo nta ahụ, ma ọ ka nọ n’ebe ahụ Mata zutere ya. 31
Ndị Juu nọ n’ụlọ na-akasị Meri obi hụrụ ya ka ọ pụrụ
ngwangwa. Ha sochiri ya n’azụ n’ihi na ha chere na ọ
na-aga n’ili ibe akwa n’ebe ahụ. 32 Mgbe Meri rutere
n’ebe Jisọs nọ, ọ dara n’ụkwụ ya sị, “Onyenwe m, ọ bụrụ
na ị nọ n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghị anwụ.” 33
Mgbe Jisọs hụrụ ya ka ọ na-ebe akwa ya na ndị Juu ahụ
so ya ka ha na-ebekwa akwa, o metụrụ ya n’ime mmụọ
ya. O nwere ọmịiko dị ukwuu. 34 Ọ sịrị, “Olee ebe unu
liri ya?” Ha sịrị ya, “Onyenwe anyị bịa ka ị hụ.” 35 Jisọs
ebee akwa. 36 Mgbe ahụ ndị Juu na-asị, “Lee ka o si hụ ya
n’anya.” 37 Ma ụfọdụ n’ime ha sịrị, “Nwoke a meghere
anya onye kpuru ìsì, ọ garaghị enwe ike mee ka nwoke a
hapụ ịnwụ?” 38 Ọzọkwa, Jisọs sụrụ ude n’ime onwe ya
nke ukwuu, bịarute n’ili ahụ nso. Ili ahụ bụ ọgba e jiri
nkume dị ukwuu mechie ọnụ ya. 39 Jisọs sịrị, “Bupunụ
nkume ahụ!” Ma Mata, nwanne nwanyị onye ahụ nwụrụ
anwụ, sịrị ya, “Onyenwe anyị, ọ ga na-esi isi ugbu a, n’ihi
na nke a bụ abalị anọ ọ nwụrụ.” 40 Ma Jisọs sịrị ya, “Ọ bụ
na m agwaghị gị sị na ọ bụrụ na ị kwere ị ga-ahụ ọrụ
ebube Chineke?” 41 Ya mere, ha bupụrụ nkume ahụ. Jisọs
lere anya n’elu sị, “Nna, ana m ekele gị n’ihi na ị nụla
olu m. 42 Amaara m na ị na-anụ olu m mgbe niile. Ana
m ekwu nke a n’ihi ndị a gbara m gburugburu n’ebe a,

ka ha kwere na ọ bụ gị zitere m." 43 Mgbe o kwusiri
nke a, o jiri oke olu tie mkpu, "Lazarọs, pụta!" 44 Onye
ahụ nwụrụ anwụ pụtara, e jikwa akwa ozu kekọta aka ya
na ụkwụ ya, werekwa akwa ịchafu kechie ihu ya. Jisọs
sịrị ha, "Tọpụnụ ya, hapụ ya ka ọ laa." 45 Ọtụtụ ndị Juu
bịakwutere Meri bụ ndị hụrụ ihe a o mere, kwere na ya.
46 Ma ụfọdụ n'ime ha lara gaa kọọrọ ndị Farisii ihe o
mere. 47 Mgbe ahụ, ndịisi nchụaja na ndị Farisii kpọrọ
nzukọ ndị Sanhedrin. Ha na-asị, "Gịnị ka anyị ga-eme?
N'ihi na nwoke a na-eme ọtụtụ ihe ịrịbama. 48 Ọ bụrụ na
anyị ahapụ ya ka ọ gaa n'ihu, mmadụ niile ga-ekwere na
ya. Ndị Rom ga-abịakwa, kwatuo ụlọnsọ ukwu ma napụ
anyị obodo anyị." 49 Ma otu onye n'ime ha bụ Kaịfas,
onyeisi nchụaja n'afọ ahụ sịrị ha, "Unu amaghị ihe ọbụla.
50 Ọ bụ na unu amaghị na ọ ka mma ka otu onye nwụọ
n'ihi mmadụ niile, karịa n'obodo anyị niile ga-ala n'iyi."
51 Dị ka onyeisi nchụaja nke afọ ahụ, o kwughị nke a site
n'echiche ya, kama o buru amụma na Jisọs ga-anwụ n'ihi
mba ndị Juu. 52 Ọ bụghị n'ihi mba ahụ naanị, kama, ka
ọ kpọkọta ụmụ Chineke ndị gbasara n'ebe niile. 53 Ya
mere, site n'ụbọchị ahụ, ha malitere ịgba izu otu ha ga-
esi gbuo ya. 54 Ya mere, Jisọs kwụsịrị ịgaghari ebe ndị
Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ pụọ gaa n'akụkụ ọzara
n'otu obodo nta a na-akpọ Ifrem. Ya na ndị na-eso ụzọ ya
nọdụrụ n'ebe ahụ. 55 Mmemme Ngabiga ndị Juu dịkwa
nso. Ọtụtụ ndị mmadụ si n'akụkụ ala ndị Juu niile bịa
Jerusalem. Ha bịara tutu mmemme ahụ ebido ka ha mee
onwe ha ka ha dị ọcha. 56 Ha na-achọ Jisọs na-ajụrịta
onwe ha n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, "Gịnị ka unu chere? Ọ

bụ na ọ gaghị abịa na mmemme a?” 57 Ma n’oge ahụ,
ndịisi nchụaja na ndị Farisii enyela iwu ka onye ọbụla
hụrụ ya bịa gwa ha ka ha gaa jide ya.

12 Ụbọchị isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara
Betani bụ obodo Lazarọs, onye ahụ ọ mere ka o site
n’ọnwụ bilie. 2 N’ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, ọ bụkwa Mata
na-eje ozi isi nri ahụ, Lazarọs bụ otu onye n’ime ndị sooro
ya nọdụ na nri ahụ. 3 Mgbe ahụ, Meri weere mmanụ
otite dị ọkara lita nke ezigbo naad, mmanụ isi ụtọ dị oke
ọnụahịa, ọ wụkwasara ya Jisọs n’ụkwụ, jirikwa agịrị isi ya
hichaa ụkwụ ya. Nke a mere ka ụlọ ahụ jupụta n’isi ụtọ
nke mmanụ otite ahụ. 4 Ma Judas Iskarịọt, otu n’ime ndị
na-eso ụzọ ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru, 5 “Gịnị
mere na-ereghị mmanụ otite a narị denarị atọ, were
ego ya nye ndị ogbenye?” 6 O kwughị nke a n’ihi na ihe
banyere ndị ogbenye na-emetụ ya n’obi kama n’ihi na ọ
bụ onye ohi; dị ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ụfọdụ,
ọ na-amanye aka n’ego ahụ zubiri ego. 7 Jisọs sịrị, “Hapụ
ya aka, ọ zụtara ya ka ọ na-akwado maka ụbọchị olili m. 8
Unu nwere ndị ogbenye n’etiti unu mgbe niile, ma mụ na
unu agaghị anọ mgbe niile.” 9 Ma mgbe igwe ndị Juu
nụrụ na ọ nọ n’ebe ahụ, ha bịara, ọ bụghị naanị ka ha hụ
ya, kama ka ha hụkwa Lazarọs onye o mere ka o si na ndị
nwuru anwụ bilie. 10 Ya mere, ndịisi nchụaja gbakwara
izu igbukwa Lazarọs. 11 N’ihi na ọ bụ n’ihi ya ka ọtụtụ ndị
Juu ji na-ahapụ ha ma na-ekwerekwa na Jisọs. 12 N’echi
ya oke igwe mmadụ ahụ ndị bịara mmemme nụrụ na
Jisọs na-abịa Jerusalem. 13 Ha weere igu nkwụ pụọ izute
ya na-eti mkpu, “Hozanna!” “Onye a gọziri agọzi ka onye

ahụ bụ nke na-abịa n'aha Onyenwe anyị!" "Ngọzị dịrị eze
Izrel!" 14 Jisọs hụrụ nwa ịnyịnya ibu, nọkwasị n'elu ya, dị
ka e dere ya, 15 "Atụla egwu, gị ada Zayọn! Lee, eze gị ka
ọ na-abịa. Ọ nọkwasịrị n'elu nwa ịnyịnya ibu." 16 Na mbụ
ndị na-eso ụzọ ya aghọtaghị ihe ndị a niile. Ma mgbe e
nyesịrị Jisọs otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndị a
banyere ya, na e mekwara ya rịị ihe ndị a. 17 Igwe mmadụ
ahụ bụ ndị ya na ha nọ mgbe o si n'ili kpọpụta Lazarọs,
mee ka o sị n'ọnwụ bilie, gara n'ihu na-agba ama ya. 18
Ọtụtụ mmadụ pụrụ izute ya n'ihi na ha nụrụ akụkọ ọrụ
ihe ịrịbama niile ọ rụrụ. 19 Ya mere, ndị Farisii sịrịtara
onwe ha, "Unu ahụla na o nweghị ihe unu pụrụ ime,
leenụ ka ụwa niile na-eso ya." 20 Ma ụfọdụ ndị Griik so
n'ime ndị ahụ bịara ife ofufe n'oge mmemme ahụ. 21 Ha
bịakwutere Filip onye si Betsaida dị na Galili, gwa ya sị,
"Nna anyị ukwu, anyị chọrọ ịhụ Jisọs." 22 Filip pụrụ gaa
gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisọs. 23 Jisọs zara
sị, "Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadụ
otuto. 24 N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ọ bụrụ na mkpụrụ
ọka wiiti adaghị n'ala nwụọ, ọ ga-anọ naanị ya. Ma ọ
bụrụ na ọ nwụọ, ọ ga-amị ọtụtụ mkpụrụ. 25 Ndị ọbụla
hụrụ ndụ ha n'anya ga-atụfu ya, ebe ndị ọbụla kpọrọ ndụ
ha asị n'ụwa a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighị ebi. **(aiōnios
g166)** 26 Onye ọbụla na-ejere m ozi aghaghị iso m; ebe m
nọ ka onye na-ejere m ozi ga-anọkwa. Onye ọbụla na-
ejere m ozi ka Nna m ga-asọpụrụ. 27 "Ugbu a, mkpụrụobi
m jupụtara n'ihe mgbu. Gịnịkwa ka m ga-ekwu, Nna,
zọpụta m n'awa nke a? Mba! Ọ bụ n'ihi nke a ka m ji bịa
n'oge awa a. 28 Nna, nye aha gị otuto." Mgbe ahụ, otu olu

siri n'eluigwe bịa, "Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya
otuto ọzọ." 29 Igwe ndị mmadụ guzo n'ebe ahụ, ndị nụrụ
ya na-ekwu, "Ọ bụ egbe eluigwe gbara." Ndị ọzọ na-asị,
"Ọ bụ mmụọ ozi na-agwa ya okwu." 30 Jisọs zara ma sị,
"Olu a abịaghị n'ihi m kama ọ bịara n'ihi unu. 31 Ugbu
a bụ oge a ga-ekpe ụwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achụpụ
onye ahụ na-achị ụwa a. 32 Ma mụ onwe m, mgbe e si
n'ụwa welie m elu, aga m adọta mmadụ niile nye onwe
m." 33 O kwuru nke a iji gosi ụdị ọnwụ nke ọ gaje ịnwụ.
34 Igwe mmadụ ahụ zara ya, "Anyị anụla site n'akwụkwọ
iwu na Kraịst ahụ ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi. Ma
gịnị mere i ji asị na, 'A ghaghị iweli Nwa nke Mmadụ elu'?
Onye bụ 'Nwa nke mmadụ a'?" **(aiōn g165)** 35 Jisọs sịrị ha,
"Ìhè ga-enwuru unu naanị nwa oge nta. Jegharịanụ n'ìhè
a, ugbu a unu nwere ya, tupu ọchịchịrị abịakwasị unu.
Onye na-ejegharị n'ọchịchịrị amaghị ebe ọ na-aga. 36
Kwerenụ n'ìhè ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghọọ
ụmụ nke ìhè." Mgbe Jisọs kwusiri nke a ọ hapụrụ ha pụọ
ga zoo onwe ya. 37 N'agbanyeghị ọrụ ịrịbama niile ọ rụrụ
n'etiti ha, ha ekwereghị na ya. 38 Nke a bụ imezu ihe
Aịzaya onye amụma kwuru, "Onyenwe anyị, onye kweere
ozi anyị ọ bụkwa n'ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka
Onyenwe anyị?" 39 Ma ha enweghị ike kwere, n'ihi na
Aịzaya kwukwara n'ebe ọzọ, sị, 40 "O meela ka ha kpuo
ìsì, mekwa ka obi ha kpọchie Ka ha ghara iji anya ha hụ
ụzọ maọbụ jiri obi ha ghọta ihe ọbụla Ka ha gharakwa
ichigharị, ka m gwọọ ha." 41 Aịzaya kwuru ihe ndị a n'ihi
na ọ hụrụ ebube ya, ma kwuo banyere ya. 42 Otu ọ dị,
ọtụtụ n'ime ndịisi kweere na ya, ma ha ekwupụtaghị nke

a. N'ihi na ha tụrụ egwu na ndị Farisii ga-achụpụ ha site
n'ụlọ ekpere. 43 N'ihi na ha hụrụ otuto mmadụ n'anya
karịa otuto Chineke. 44 Jisọs tiri mkpu sị, "Onye ọbụla
kwere na m, ọ bụghị na m ka o kwere, kama ọ bụ na onye
nke zitere m. 45 N'ihi na onye ọbụla hụrụ m ahụla onye
nke zitere m. 46 Abịara m n'ime ụwa dị ka ìhè ka onye
ọbụla nke kwere na m ghara ịnọ n'ọchịchịrị. 47 "Ma ọ
bụrụ na onye ọbụla anụ okwu m ma ju ime ya, ọ bụghị m
na-ekpe ya ikpe. N'ihi na abịara m ịzọpụta ụwa, ọ bụghị
ikpe ụwa ikpe. 48 Onye ọbụla jụrụ m ma jụkwa okwu m,
nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama
ya ikpe n'ụbọchị ikpeazụ. 49 Okwu ndị a esiteghị n'aka m.
Ha sitere n'aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu
ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. 50 Ama m na
iwu ya bụ ndụ ebighị ebi, n'ihi ya, ihe ọbụla Nna gwara m
ka m na-ekwu." (aiōnios g166)

13 Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisọs amatala na
oge ọ ga-ahapụ ụwa lakwuru Nna ya eruola. Ọ hụrụ ndị
nke ya nọ n'ụwa n'anya, hụkwa ha n'anya ruo ọgwụgwụ. 2
Mgbe a na-eri nri anyasị, ekwensu etinyelarị ya n'ime obi
Judas Iskarịọt, nwa Saimọn ka ọ rara ya nye. 3 Jisọs matara
na Nna enyefeela ya ihe niile n'aka. Ọ maara na ya si
n'ebe Chineke nọ bịa, matakwa na ya ga-alaghachikwuru
Chineke. 4 Ya mere, o sitere n'oche ọ nọkwasịrị bilie ọtọ,
yipụ uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ
kee n'ukwu ya. 5 Ọ wụnyere mmiri n'ime efere ịsa aka,
bido ịsa ndị na-eso ụzọ ya ụkwụ, jirikwa akwa mmiri ahụ
o kere n'ukwu ya na-ehicha ụkwụ ha. 6 Ọ bịakwutere
Saimọn Pita, onye sịrị ya, "Onyenwe m, ị ga-asa m ụkwụ?"

7 Ma Jisọs zara sị ya, “Ị ghọtaghị ihe m na-eme ugbu a,
ma emesịa ị ga-aghọta ya.” 8 Pita sịrị ya, “Ị gaghị asaa m
ụkwụ ma ọlị.” Jisọs zara ya, “Ọ bụrụ na m asachaghị gị
ụkwụ, mụ na gị enweghị oke ọbụla.” **(aiōn g165)** 9 Saimọn
Pita sịrị ya, “Onyenwe m, ọ bụghị naanị ụkwụ m ka ị ga-
asa, kama saakwa aka m na isi m.” 10 Jisọs sịrị ya, “Onye
ọbụla sara ahụ agaghị asakwa ya ọzọ, ọ bụ naanị ịsa ụkwụ
ya dịrị ya n’ihi na ahụ ya niile dị ọcha. Unu dị ọcha, kama
ọ bụghị unu niile.” 11 N’ihi na ọ maararị onye ahụ ga-
arara ya nye. Ya mere o ji sị, “Ọ bụghị unu niile dị ọcha.”
12 Mgbe ọ sachasịrị ha ụkwụ, o yiiri uwe ya, nọdụkwa
ala ọzọ, ọ sịrị ha, “Unu ghọtara ihe m meere unu? 13
Unu na-akpọ m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu
mere nke ọma n’ihi na nke a ka m bụ. 14 Ebe ọ bụ na mụ
onwe m, bụ Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu
ụkwụ, unu kwesikwara ịsachakwa ụkwụ ibe unu. 15 Nke a
bụ ihe nṅomi m nyere unu, meenụ dị ka mụ onwe m
mere unu. 16 N’ezie, n’ezie, ohu adịghị adị ukwuu karịa
nna ya ukwu, maọbụ onye e ziri ozi a karịa onye ziri ya
ozi. 17 Ọ bụrụ na unu a mara ihe ndị a, ngọzị ga-adịrị
unu ma unu mee ha. 18 “Anaghị m ekwu maka unu niile,
amaara m ndị m họpụtara. Ma nke a bụ imezu ihe e dere
n’akwụkwọ nsọ, ‘Onye mụ na ya na-erikọ nri ebiliela
megide m.’ 19 “Ana m agwa unu ugbu a tupu ihe ndị a
emee, ka unu kwere na mụ bụ ya mgbe ọ ga-emezu. 20
N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla nabatara onye m
zitere nabatara m. Onye ọbụla nabatara m nabatakwara
onye zitere m.” 21 Mgbe Jisọs kwusiri ihe ndị a, o nweghị
udo n’ime mmụọ ya. Ọ gbara ama sị, “N’ezie, n’ezie, a sị

m unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye." 22 Ndị
na-eso ụzọ ya lerịtara onwe ha anya na-eche n'ime obi
ha onye ọ na-ekwu maka ya. 23 Otu n'ime ndị na-eso
ụzọ ya nke Jisọs hụrụ n'anya dabere ya nso. 24 Saimọn
Pita fufeere ya isi, ka ọ, Jụọ ya onye ọ na-ekwu maka
ya. 25 Ebe ọ dabere Jisọs nso, ọ sịrị ya, "Onyenwe anyị,
onye ka ọ bụ?" 26 Jisọs zara, "Ọ bụ onye ahụ m ga-enye
iberibe achịcha a mgbe m sunyere ya n'ime efere nri."
Mgbe o sunyesịrị achịcha ahụ n'ime efere ahụ, o nyere ya
Judas nwa Saimọn Iskarịọt. 27 Mgbe ọ narasịrị iberibe
achịcha ahụ, ekwensu bara n'ime ya. Jisọs sịrị ya, "Ihe
ọbụla ị chọrọ ime, mee ya ngwangwa." 28 Ma ọ dịghị
onye ọbụla so nọrọ n'oche nri ghọtara ihe mere o ji gwa
ya otu a. 29 N'ihi na ụfọdụ na-eche, ebe Judas ji akpa ego
ha, Jisọs na-asị ya ka ọ gaa zụta ihe ndị dị mkpa maka
mmemme, maọbụ ka ọ gaa nye ndị ogbenye ihe. 30 Mgbe
ọ natachara iberibe achịcha ahụ, ọ pụrụ na-atụfughị oge,
ọchịchịrị agbaala. 31 Mgbe ọ pụrụ, Jisọs sịrị, "Ugbu a ka a
na-enye Nwa nke Mmadụ otuto, a na-enyekwa Chineke
otuto n'ime ya. 32 Ọ bụrụ na e nye Chineke otuto n'ime
ya, Chineke ga-enyekwa Ọkpara ya otuto n'ime onwe ya,
ọ ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa. 33 "Ụmụntakịrị
m, enwere m oge ntakịrị nke mụ na unu ga-anọ. Unu ga-
achọ m, ma dị ka m gwara ndị Juu ka m na-agwa unu
ugbu a. Ebe m na-aga unu enweghị ike ịbịa ya. 34 "Ana m
enye unu iwu ọhụrụ: Hụrịtanụ onwe unu n'anya. Dị ka m
hụrụ unu n'anya, otu a ka unu ga-esi hụrịta onwe unu
n'anya. 35 Ọ bụrụ na unu ahụrịta onwe unu n'anya, otu a
ka mmadụ niile ga-esi mata na unu bụ ndị na-eso ụzọ

m.” 36 Saimọn Pita sịrị ya, “Onyenwe anyị ebee ka ị na-
aga?” Jisọs zaghachiri ya, “Ebe m na-aga, i nweghị ike iso
m gaa ya ugbu a. Ma ị ga-abịa ma emesịa.” 37 Pita sịrị
ya, “Onyenwe anyị, gịnị mere na m apụghị isoro gị ugbu
a? Aga m atọgbọ ndụ m n’ihi gị.” 38 Jisọs zaghachiri, “I
jikeere ịtọgbọ ndụ gị n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asị m gị, tupu
oke ọkụkụ akwaa akwa, ị ga-agọnarị m ugboro atọ.”
14 “Ka obi ghara ịlọ unu mmiri. Kwerenụ na Chineke;
kwerekwanụ na m. 2 N’ụlọ Nna m, e nwere ọtụtụ ebe
obibi. Ọ bụrụ na o sighị otu a dịrị, agaara m agwa unu na
m na-aga kwadoro unu ebe obibi? 3 Ọ bụrụ na m agaa
dozichara unu ebe obibi, aga m alọghachi bịa kpọrọ unu,
ka ebe m nọ bụrụkwa ebe unu ga-anọ. 4 Unu maara ụzọ
ebe m na-aga.” 5 Tọmọs sịrị ya, “Onyenwe anyị, anyị
amaghị ebe ị na-aga, olee otu anyị ga-esi mata ụzọ ya?” 6
Jisọs sịrị ya, “Mụ onwe m bụ ụzọ, na eziokwu, na ndụ. O
nweghị onye na-abịakwute Nna m ma ọ bụghị site na m.
7 Ọ bụrụ na unu maara onye m bụ, unu gaara amatakwa
Nna m. Site ugbu a, unu amatala ya. Ma hụkwa ya.” 8
Filip sịrị ya, “Onyenwe anyị, zi anyị Nna ahụ, afọ ga-
ejukwa anyị.” 9 Jisọs sịrị ya, “Ọtụtụ oge ndị a mụ na
unu nọrọ ọ bụ na ị matabeghị onye m bụ, Filip? Onye
ọbụla hụrụ m ahụla Nna. Olee otu i si asị, ‘zi anyị Nna
ahụ?’ 10 Ọ bụ na i kweghị na m nọ n’ime Nna, na Nna
nọkwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghị
n’ebe m nọ pụta, kama ọ bụ Nna bi n’ime m na-arụ ọrụ
ya. 11 Kwere ihe m kwuru na anọ m n’ime Nna, na Nna
nọkwa n’ime m. Ma ọ bụghị otu a, kwerenụ n’ihi ọrụ
ebube ndị a. 12 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla

kwere na m ga-arụ ọrụ ndị m rụrụ, rụọkwa ọrụ karịrị
ndị a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m. 13 Ihe ọbụla unu
ga-arịọ site n’aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike
nye Nna ahụ otuto site n’Ọkpara ya. 14 Ihe ọbụla unu
rịọrọ n’aha m, aga m eme ya. 15 “Ọ bụrụ na unu hụrụ
m n’anya unu ga-edebe iwu m niile. 16 Aga m arịọ Nna
m, ọ ga-enye unu Onye Nkasiobi ọzọ, onye ga-enyere
unu aka ma nọnyekwara unu ruo mgbe niile ebighị ebi.
(aiōn g165) 17 Onye bụ Mmụọ nke eziokwu. Ndị bi n’ụwa
agaghị anabata ya, n’ihi na ha adịghị ahụ ya anya, ha
amakwaghị ya. Ma unu maara ya n’ihi na unu na ya nọ, o
bikwa n’ime unu. 18 Agaghị m ahapụ unu dị ka ndị na-
enweghị nne na nna. Aga m abịakwute unu. 19 Mgbe na-
adịghị anya, ụwa agaghị ahụkwa m anya. Ma unu ga-
ahụ m anya. N’ihi na m dị ndụ, unu ga-adịkwa ndụ. 20
N’ụbọchị ahụ, unu ga-amata na m nọ n’ime Nna m na
unu nọ n’ime m, na mụ onwe m nọkwa n’ime unu. 21
Onye ọbụla nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bụ onye
hụrụ m n’anya. Onye hụrụ m n’anya ka Nna m ga-ahụ
n’anya. Aga m ahụkwa ya n’anya gosikwa ya onwe m.”
22 Judas (ọ bụghị Iskarịọt) sịrị ya, “Onyenwe anyị, olee
otu ị ga-esi gosi anyị onwe gị ma hapụ igosi ụwa onwe
gị?” 23 Jisọs zara sị ya, “Onye ọbụla hụrụ m n’anya, ga-
edebe okwu m. Nna m ga-ahụkwa ya n’anya. Mụ na Nna
m ga-abịakwa n’ebe onye ahụ nọ soro ya biri. 24 Onye
na-ahụghị m n’anya agaghị edebe okwu m. Okwu ndị a
niile unu nụrụ abụghị nke m. Ha bụ nke Nna ahụ, onye
zitere m. 25 “Agwala m unu ihe ndị a niile ugbu a mụ na
unu nọ. 26 Ma Onye Nkasiobi ahụ bụ Mmụọ Nsọ, onye

Nna m ga-ezite n'aha m, ga-akụziri unu ihe niile, ọ ga-
echetakwara unu ihe niile m gwara unu. **27** Udo ka m na-
ahapụrụ unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. Ọ bụghị dị
ka ụwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi lọọ
unu mmiri, ka ụjọ hapụkwa ịtụ unu. **28** "Unu anụla na
m gwara unu, 'Ana m ala, ma lọghachikwutekwa unu.'
Ọ bụrụ na unu hụrụ m n'anya, unu gaara aṅụrị ọṅụ na
m na-alakwuru Nna, n'ihi na Nna dị ukwuu karịa m. **29**
Ugbu a, agwala m unu ihe a tupu o mezuo, ka ọ ga-abụ
mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere. **30** Agaghị m agwa
unu ọtụtụ okwu ọzọ n'ihi na eze na-achị ụwa a na-abịa. O
nwekwaghị ike ọbụla n'ebe m nọ. **31** Ana m eme dịka Nna
m nyere m n'iwu, ka ụwa mara na m hụrụ Nna m n'anya.
"Bilienụ ugbu a ka anyị si ebe a pụọ.

15 "Mụ onwe m bụ ezigbo osisi vaịnị ahụ. Nna m bụkwa
onye ọrụ ubi. **2** Ọ na-egbuda alaka ọbụla dị n'ime m nke
na-adịghị amị mkpụrụ. Ma alaka ọbụla na-amị mkpụrụ
ka ọ na-egbucha, ka o nwee ike mịa mkpụrụ dị ọtụtụ. **3**
Ugbu a, e meela ka unu dịrị ọcha n'ihi okwu m gwara
unu. **4** Nọgidenụ n'ime m, ka mụ onwe m nọgidekwa
n'ime unu. Dịka alaka ọbụla apụghị ịmị mkpụrụ n'onwe
ya ma ọ bụrụ na ọ nọgideghị n'osisi vaịnị. Otu a, unu
apụghịkwa ịmị mkpụrụ ma ọ bụrụ na unu anọgideghị
n'ime m. **5** "Mụ onwe m bụ osisi vaịnị ahụ; unu bụkwa
alaka ya. Onye ọbụla na-anọgide n'ime m, nke mụ onwe m
na-anọgidekwa n'ime ya, na-amị ọtụtụ mkpụrụ. N'ihi na
ewezuga m, unu enweghị ike ime ihe ọbụla. **6** Onye ọbụla
na-adịghị anọgide n'ime m dị ka alaka e gbuturu, tụpụ ya,
ọ kpọnwụọ. A ga-achịkọta ya, chịnye ya n'ọkụ, o repịa. **7**

Ọ bụrụ na unu anọgide n’ime m, okwu m anọgidekwa
n’ime unu, rịọọnụ ihe ọbụla unu chọrọ, a ga-emere unu
ya. **8** Nke a ga-abụrụ Nna m otuto na unu mịrị ọtụtụ
mkpụrụ hie nne, ọ na-egosikwa na unu bụ ndị na-eso ụzọ
m. **9** “Dị ka Nna sị hụ m n’anya, otu a ka m sị hụkwa unu
n’anya. Ya mere, nọgidenụ n’ime ịhụnanya m. **10** Unu ga-
anọgide n’ịhụnanya m ma ọ bụrụ na unu edebe iwu m.
Dị ka m debere iwu Nna m ma nọgidekwa n’ịhụnanya
ya. **11** Agwala m unu ihe ndị a ka ọṅụ m dịrị n’ime unu
ka ọṅụ unu zukwaa oke. **12** Nke a bụkwa iwu m, ka unu
hụrịta onwe unu n’anya dị ka m siri hụ unu n’anya. **13** Ọ
dịghị onye ọbụla nwere ịhụnanya karịrị nke a na mmadụ
tọgbọrọ ndụ ya n’ihi ndị enyi ya. **14** Unu onwe unu bụkwa
ndị enyi m ma ọ bụrụ na unu edebe ihe m nyere n’iwu. **15**
Anaghị m akpọkwa unu ndị ohu ọzọ. N’ihi na ohu adịghị
amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpọ
unu ndị enyi m n’ihi na agwala m unu ihe niile m nụrụ
n’ọnụ Nna m. **16** Ọ bụkwaghị unu onwe unu họọrọ m. Ọ
bụ m họọrọ unu, wepụtakwa unu iche ka unu gaa mịa
ọtụtụ mkpụrụ, mkpụrụ nke ga-adịgidekwa. Ya mere, Nna
m ga-enye unu ihe ọbụla unu ga-arịọ n’aha m. **17** Ihe ndị
a ka m na-enye unu n’iwu, hụrịtanụ onwe unu n’anya. **18**
“Ọ bụrụ na ụwa akpọọ unu asị, chetanụ na o buru ụzọ
kpọọ m asị. **19** A sị na unu bụ nke ụwa, ụwa ga-ahụ unu
n’anya dịka ndị nke ya. Ma otu ọ dị unu abụghị nke ụwa.
Kama, esi m n’ime ụwa họrọ unu. Ọ bụkwa n’ihi ya ka
ụwa ji akpọ unu asị. **20** Chetakwanụ ihe m gwara unu,
‘Ohu adịghị adị ukwuu karịa Onyenwe ya.’Ya mere, ebe
ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ bụrụ na ha

debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. 21 Ee, ha ga-
eme unu ihe niile ndị a n'ihi aha m, na n'ihi na ha amaghị
onye ahụ zitere m. 22 Ọ bụrụ na abịaghị m, gwa ha okwu,
ikpe mmehie agaraghị ama ha. Ma ugbu a, ha enweghị
ngọpụ ọbụla banyere mmehie ha. 23 Onye ọbụla kpọrọ m
asị kpọkwara Nna m asị. 24 A sị na ọrụ niile m rụrụ n'etiti
ha akarịghị ọrụ nke onye ọbụla ọzọ rụrụ, ha agaraghị abụ
ndị ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahụzuola ọrụ ebube
ndị a niile, ma ha nọgidekwara na-akpọ mụ na Nna m
asị. 25 Nke a bụ imezu ihe e dere n'akwụkwọ iwu ha. 'Ha
kpọrọ m asị na-enweghị ihe m mere.' 26 "Mgbe Onye
Ndụmọdụahụ ga-abịa, onye m ga-ezitere unu site n'aka
Nna, bụ Mmụọ eziokwu ahụ sitere na Nna pụta, ọ ga-
agba ama banyere m. 27 Ma unu onwe unu aghaghị ịgba
ama, n'ihi na mụ na unu anọọla site na mmalite.
16 "Ihe ndị a niile ka m gwara unu ka unu ghara ịda. 2
Ha ga-esite n'ụlọ ekpere ha chụpụ unu. N'ezie, oge na-
abịa mgbe onye ọbụla ga-egbu unu ga-echekwa na ọ na-
efe Chineke mgbe ha na-eme nke a. 3 Ha ga-eme ihe ndị a
n'ihi na ha amaghị Nna maọbụ m. 4 Ana m agwa unu ihe
ndị a ka ọ ga-abụ na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m
gwara unu. Agwaghị m unu ihe ndị a na mbụ n'ihi na mụ
na unu nọ mgbe ahụ. 5 Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru
onye ahụ zitere m. Ma ọ dịghị onye ọbụla n'etiti unu jụrụ
m, 'Olee ebe ị na-aga?' 6 Ma n'ihi na m gwara unu ihe ndị
a, obi unu ejupụtala na mwute. 7 N'agbanyeghị nke a, aga
m agwa unu eziokwu, ọ bụ maka ọdịmma unu ka m ji ala.
Ọ bụrụ na m alaghị, Onye Ndụmọdụ ahụ agaghị abịa. Ọ
bụrụ na m laa, aga m ezitere unu ya. 8 Mgbe ọ bịara, ọ

ga-eme ka ụwa mata ezughị oke nke nghọta ya banyere
mmehie, na ezi omume na ikpe, 9 maka mmehie n'ihi na
ha ekwenyeghị na m; 10 ma gbasara ezi omume, n'ihi
na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apụghị ịhụ m ọzọ,
11 maka ikpe, n'ihi na e kpeela onyeisi ụwa a ikpe. 12
"Enwere m ọtụtụ ihe ọzọ m ga-agwa unu. Ma ugbu a,
unu agaghị anabatalị ha. 13 Ma mgbe Mmụọ eziokwu
ahụ bịara, ọ ga-eduba unu n'eziokwu niile. Ọ gaghị ekwu
ihe banyere onwe ya, kama ọ bụ ihe niile ọ nụrụ ka ọ
ga-ekwu. Ọ ga-ezikwa unu ihe niile gaje ịbịa. 14 Ọ ga-
enye m otuto, n'ihi na ọ ga-esite n'aka m nata ihe ọ ga-
akọrọ unu. 15 Ihe niile Nna nwere bụ nke m. Ọ bụ ya
mere m ji sị, na ọ ga-ewere site n'ihe bụ nkem, kọwara ya
unu. 16 "Ọ fọdụrụ nwantakịrị oge unu agaghị ahụkwa
m. Ma mgbe nwantịntị oge gasịkwara, unu ga-ahụkwa
m anya ọzọ." 17 Ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ya sịrịtara onwe
ha, "Gịnị ka o bu n'uche mgbe ọ na-asị, 'Nwa oge nta
unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma mgbe nwa oge gasịkwara
unu ga-ahụkwa m,' na 'N'ihi na ana m alakwuru Nna'?"
18 Ha na-asị, "Gịnị ka okwu a pụtara bụ 'nwa oge nta'?
Anyị aghọtaghị ihe ọ na-ekwu." 19 Jisọs matara na ha
chọrọ ijụ ya ihe banyere nke a, n'ihi ya ọ sịrị ha, "Unu
na-ajụrịta onwe unu ihe okwu m pụtara mgbe m sịrị, 'Na
nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma nwa mgbe nta
unu ga-ahụkwa m'? 20 N'ezie, n'ezie, agwa m unu, unu
ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma ụwa ga-aṅụrị
ọṅụ. Ma iru ụjụ unu ga-aghọrọ unu ọṅụ. 21 Mgbe ime na-
eme nwanyị, ọ na-anọ n'ọnọdụ ihe mgbu. Mgbe ọ mụsịrị
nwa ya, ọ dịghị echetakwa ihe mgbu ya ọzọ. N'ihi ọṅụ na

a mụpụtala nwa n’elu ụwa. 22 Unu nọ n’ọnọdụ iru ụjụ
ugbu a, ma aga m ahụ unu anya ọzọ, obi unu ga-ejupụta
n’ọṅụ. Mmadụ ọbụla apụghịkwa ịnapụ unu ọṅụ unu. 23
Ma n’ụbọchị ahụ, unu agakwaghị arịọ m ihe ọbụla. N’ezie,
n’ezie, agwa m unu, ihe ọbụla unu ga-arịọ Nna m n’aha
m, ọ ga-enye unu. 24 Ruo ugbu a, ọ dịbeghị ihe unu rịọrọ
n’aha m. Rịọọnụ, unu ga-arịọta, ka ọṅụ unu zukwaa oke.
25 “Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbu a, ma oge na-abịa
mgbe m na-agaghị ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ
ka m ga-akọwara unu niile ihe banyere Nna m n’ụzọ unu
ga-aghọta ya. 26 N’ụbọchị ahụ, unu ga-arịọ ihe n’aha m.
Asịghị m unu na m ga-arịọ Nna ihe n’ihi unu. 27 N’ihi na
Nna m n’onwe ya hụrụ unu n’anya, n’ihi na unu hụrụ m
n’anya kwerekwa na m si n’ebe Chineke nọ bịa. 28 Esi m
n’ebe Nna nọ pụta, bịa n’ime ụwa. Ana m ahapụkwa ụwa
ịlaghachikwuru Nna.” 29 Ndị na-eso ụzọ ya sịrị, “Lee,
ugbu a ka okwu gị doro anya. Ọ bụkwaghị ilu ka i na-
atụ. 30 Ugbu a ka o doro anyị anya na ị maara ihe niile. Ọ
bakwaghị uru ka onye ọbụla jụọ gị ihe ọbụla. N’ihi nke a,
anyị kwere na i si n’ebe Chineke nọ bịa.” 31 Jisọs zara
ha, “Unu ekwerela ugbu a? 32 Lee! Oge na-abịa, oge ahụ
eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye ọbụla n’ụlọ nke ya.
Mgbe ahụ, unu ga-ahapụ naanị m, ma ọ bụghị naanị m
nọ n’ihi na mụ na Nna m nọ. 33 “Agwala m unu ihe ndị a
niile ka unu nwee udo n’ime m. N’ime ụwa, unu ga-enwe
nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n’ihi na emeriela m ụwa.”

17 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o leliri anya n’eluigwe
sị, “Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Ọkpara gị otuto,
ka Ọkpara gị nyekwa gị otuto. 2 I nyela ya ikike n’ebe

mmadụ niile nọ, na ike inye ndị niile i nyere ya ndụ
ebighị ebi. (aiōnios g166) 3 Nke a bụkwa ndụ ebighị ebi ahụ.
Ka ha mata na naanị gị bụ Chineke n'ezie, matakwa Jisọs
Kraịst onye ahụ i zitere n'ụwa. (aiōnios g166) 4 Enyere m gị
otuto n'ụwa site n'ịrụzu ọrụ niile ị nyere m ka m rụọ. 5
Ma ugbu a, Nna, nye m otuto n'ihu gị, ụdị otuto ahụ m
nwere n'ihu gị tupu e kee ụwa. 6 "Emere m ka ndị ahụ
i siri n'ụwa kponye m mara aha gị. Ha bụ ndị nke gị, i
nyere m ha, ha debekwara okwu gị. 7 Ugbu a, ha amarala
na ihe niile i nyere m si n'aka gị bịa. 8 Ma ugbu a, enyela
m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa
n'eziokwu na-esi m n'ebe ị nọ bịa. Ha kwenyekwara na
ọ bụ gị zitere m. 9 Ana m ekpere ha ekpere, ọ bụghị
n'ihi ụwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere
banyere ndị ahụ i nyere m, n'ihi na ha bụkwa ndị nke gị.
10 Ihe niile m nwere bụ nke gị, ihe niile i nwere bụkwa
nke m. E sitere na ha mee ka otuto m pụta ìhè. 11 Ugbu a,
anọghịkwa n'ime ụwa, ma ha ka nọ n'ime ụwa, ana m
alaghachikwute gị. Ya mere, Nna dị nsọ, chebe ha nke
ọma site n'ike nke aha gị, bụ aha nke ahụ i nyere m, ka
ha bụrụ otu dịka anyị onwe anyị si bụrụ otu. 12 Mgbe mụ
na ha nọ n'ụwa, echebere m ha site n'aha gị nke i nyere
m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye ọbụla n'ime
ha lara n'iyi, karịakwa onye ahụ bụ nwa nke ịla n'iyi, ka
e mezuo ihe akwụkwọ nsọ kwuru. 13 "Ma ugbu a, ana
m alọghachikwute gị, ma ana m ekwu ihe ndị a n'ụwa
ugbu a ka ha nwee n'ọṅụ m, n'ebe o zuruoke n'ime ha. 14
Enyela m ha okwu gị. Ma n'ihi ya, ụwa akpọọla ha asị.
N'ihi na ha abụghị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-

abụghị onye nke ụwa. 15 Ekpeghị m ekpere ka iwepụ ha
n'ụwa, kama ka ịnapụta ha site n'aka ajọ onye ahụ. 16
Ha onwe ha abụghị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-
abụkwaghị onye nke ụwa. 17 Were eziokwu doo ha nsọ,
okwu gị bụ eziokwu. 18 Dị ka i siri zite m n'ụwa, otu a ka
m na-ezipụkwa ha n'ụwa. 19 Ọ bụkwa n'ihi ha ka m jiri
debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha bụrụkwa ndị e doro
nsọ n'eziokwu. 20 "Ekpeghị m ekpere a n'ihi ndị a naanị.
Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihi ndị niile ga-ekwere
na mụ, site n'okwu ha. 21 Ka ha niile bụrụ otu, Nna, dị ka
ị nọ n'ime m mụ a nọrọ n'ime gị. Ka ha nọrọkwa n'ime
anyị ka ụwa kwere na ọ bụ gị zitere m. 22 Enyere m ha
otuto nke i nyere m, ka ha bụrụ otu dị ka anyị onwe anyị
si bụrụ otu; 23 Mụ onwe m n'ime ha, gị onwe gị n'ime m.
Ka e mee ka ha bụrụ otu n'ụzọ zuruoke, ka ụwa matakwa
na ọ bụ gị zitere m, na ị hụkwara ha n'anya dị ka ị si hụ
m n'anya. 24 "Nna, achọrọ m ka ndị niile i nyere m soro
m nọrọ ebe m nọ. Ka ha hụ otuto m nke i nyere m n'ihi
na ị hụrụ m n'anya tupu atọọ ntọala nke ụwa. 25 "Nna
onye ezi omume, ụwa amaghị gị. Ma amaara m gị. Ndị a
matakwara na ọ bụ gị zitere m. 26 Emekwara m ka ha
mara aha gị. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka
ịhụnanya ahụ i nwere n'ebe m nọ digide n'ime ha, ka mụ
onwe m nọgidekwa n'ime ha."

18
Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ya na ndị na-eso
ụzọ ya rịdara ndagwurugwu iyi Kidrọn rigorokwa n'ofe
nke ọzọ, ebe e nwere otu ogige, ya na ndị na-eso ụzọ ya
banyere n'ime ya. 2 Judas, onye rara ya nye matakwara
ebe ahụ. N'ihi na Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya na-anọ n'ebe

ahụ ọtụtụ oge. 3 Ya mere, Judas duuru otu ndị agha, na
ụfọdụ ndị ozi sitere n'etiti ndịisi nchụaja na ndị Farisii
bịa n'ebe ahụ. Ha chịkwa ọwaọkụ, oriọna na ngwa agha.
4 Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ịbịakwasị ya, ọ
pụtara sị ha, "Onye ka unu na-achọ?" 5 Ha zaghachiri
ya, "Ọ bụ Jisọs onye Nazaret." Ọ sịrị ha, "Ọ bụ m" (Judas
onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.) 6 Mgbe Jisọs
gwara ha, "Ọ bụ m," ha laghachiri azụ, daa n'ala. 7 Ọzọ ọ
jụkwara ha, "Onye ka unu na-achọ?" Ha sịrị, "Ọ bụ Jisọs
onye Nazaret." 8 Jisọs zara, "Agwara m unu na Ọ bụ m. Ọ
bụrụ na unu na-achọ m, hapụnụ ndị a ka ha laa." 9 Nke a
bụ iji mezuo okwu ahụ o kwuru na mbụ, "Etufughị m
onye ọbụla n'ime ndị ahụ i nyere m." 10 Ya mere Saimọn
Pita, onye ji mma agha, mịpụtara ya, gbuo ohu onyeisi
nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya. Aha ohu ahụ bụ Malkus. 11
Ma Jisọs gwara Pita, "Mịghachi mma agha gị n'ọbọ ya! Ọ
bụ na mụ agaghị aṅụ site n'iko ahụ Nna m nyere m ka m
ṅụọ?" 12 Ya mere ndị agha ahụ na ọchịagha ha, na ndị
na-ejere ndị Juu ozi, jidere Jisọs kee ya agbụ. 13 Ha buru
ụzọ duru ya jekwuru Anas, onye bụ nna nwunye Kaịfas.
Onye bụ onyeisi nchụaja n'afọ ahụ. 14 Kaịfas bụkwa onye
ahụ dụrụ ndị ndu ndị Juu ọdụ, sị na ọ ka mma ka otu
onye nwụọ n'ihi mmadụ niile. 15 Saimọn Pita na otu
onye ọzọ na-eso ụzọ ya sooro Jisọs. N'ihi na onye nke
ahụ na-eso ụzọ ya bụ onye onyeisi nchụaja maara nke
ọma, o sooro Jisọs banye n'obi onyeisi nchụaja. 16 Ma
Pita na-eguzo n'ezi n'ọnụ ụzọ. Onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ
ya, nke onyeisi nchụaja maara nke ọma, pụrụ n'ezi gwa
nwaagbọghọ ahụ na-eche ọnụ ụzọ okwu, ma kpọbata

Pita. 17 Nwaagbọghọ ahụ sịrị Pita, "Ọ bụ na ị bụghị otu
n'ime ndị na-eso ụzọ nwoke a?" Pita sịrị, "Mba! Abụghị
m." 18 Ndị ohu na ndị nche kwanyere ọkụ n'ihi na oyi
na-atụ. Ha guzoro n'ebe ahụ na-anya ọkụ. Pita soro ha
guzo na-anyakwa ọkụ. 19 N'oge ahụ onyeisi nchụaja ahụ
jụrụ Jisọs banyere ndị na-eso ụzọ ya, na ozizi ya. 20 Jisọs
zara ya, "N'ihu ọha mmadụ ka m kwuru okwu niile m
kwuru. A kuziri m ihe n'ime ụlọ ekpere na n'ime ụlọnsọ
ukwu ebe ndị Juu na-ezukọ. Ekwukwaghị m ihe ọbụla
na nzuzo. 21 Gịnị mere i ji ajụ m? Jụọ ndị niile gere m
ntị! Ha makwaara ihe niile m kwuru." 22 Mgbe o kwuru
nke a, otu onye n'ime ndị na-eje ozi guzo n'akụkụ ya,
mara Jisọs ụra n'ihu, sị, "Ọ bụ otu a ka ị si aza onyeisi
nchụaja ajụjụ?" 23 Jisọs zara ya, "Ọ bụrụ na ọ dị ihe ọjọọ
m kwuru, gbaa ama megide okwu ọjọọ dị otu a, ma ọ
bụrụ na m kwuru eziokwu, gịnị mere i ji ama m ụra."
24 Ya mere, Anas kere ya agbụ zigara ya Kaịfas onyeisi
nchụaja. 25 Ma dịka Saimọn Pita ka guzo n'ebe ahụ na-
anya ọkụ, ha sịrị ya, "Ọ bụ na ị bụghị otu onye n'ime ndị
na-eso ụzọ ya?" Ma ọ gọrọ agọ sị, "Abụghị m ya." 26 Otu
n'ime ndị ohu onyeisi nchụaja, bụ onye ikwu nwoke ahụ
Pita bipụrụ ntị, sịrị, "Ọ bụ na m ahụghị gị na ya n'ime
ogige ahụ?" 27 Ma Pita gọkwara agọ ọzọ. N'otu mgbe
ahụ oke ọkụkụ kwara akwa. 28 Mgbe ahụ, ha sitere n'ụlọ
Kaịfas duru Jisọs gaa n'ụlọeze Pailet. Ọ bụkwa n'isi ụtụtụ,
ma ha onwe ha abanyeghị n'ime ụlọeze ahụ n'ihi na ha
achọghị imerụ onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na
Mmemme Ngabiga. 29 Pailet gakwuru ha n'ezi sị, "Gịnị
bụ ebubo unu na-ebo nwoke a?" 30 Ha zara ma sị ya,

"Ọ bụrụ na onye a abụghị onye arụrụala, anyị agaraghị
akpọtara gị ya." **31** Pailet sịrị, "Durunụ ya pụọ kpee ya
ikpe n'onwe unu dị ka iwu unu si dị." Ndị Juu sịrị ya, "Ma
anyị enweghị ikike igbu onye o bụla." **32** Nke a mere iji
mezuo okwu ahụ Jisọs kwuru banyere ụdị ọnwụ ọ gaje
ịnwụ. **33** Mgbe ahụ Pailet baghachiri n'ime ụlọeze ahụ,
zie ozi ka a kpọọrọ ya Jisọs. Ọ jụrụ ya, "Ị bụ eze ndị Juu?"
34 Jisọs zara, "Ị na-ajụ nke a n'onwe gị ka ọ bụ ihe ndị
ọzọ gwara gị banyere m?" **35** Pailet zara, "Abụ m onye
Juu? Ọ bụ ndị ala gị na ndịisi nchụaja unu kpọtaara m
gị. Gịnị ka i mere?" **36** Jisọs zara, "Alaeze m abụghị nke
ụwa a. A sị na alaeze m bụ nke ụwa a, ndị na-ejere m ozi
gaara ịlụrụ m ọgụ iji gbochie m ịdaba n'aka ndị Juu. Ma
ugbu a, alaeze m abụghị nke ụwa a." **37** Pailet sịrị ya, "Ya
bụ na ị bụ eze?" Jisọs zara, "Gị onwe gị kwuru na m bụ
eze. Amụrụ m n'ihi nke a, ọ bụkwa n'ihi nke a ka m ji
bi a n'ụwa ịgba ama banyere eziokwu. Onye ọbụla hụrụ
eziokwu n'anya na-ege m ntị." **38** Pailet sịrị ya, "Gịnị bụ
eziokwu?" Mgbe o kwuchara nke a, ọ pụrụ jekwuuru ndị
Juu ọzọ sị ha, "Ọ dịghị ihe ọbụla m chọpụtara megidere
ya. **39** Ma ọ bụ omenaala unu, na m ga-ahapụrụ unu otu
onye mkpọrọ n'oge Mmemme Ngabiga. Unu chọrọ ka m
hapụrụ unu 'eze ndị Juu'?" **40** Ha tiri mkpu ọzọ sị, "Ọ
bụghị nwoke a, ma hapụrụ anyị Barabas." Barabas bụ
onye abalị dị egwu.

19 Mgbe ahụ, Pailet kpụụrụ Jisọs, a pịa ya ihe. **2** Ndị
agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya
n'isi, yinyekwa ya uwe mwụda na-acha odo odo. **3** Ha
bịakwutere ya ọtụtụ mgbe na-asị, "Ekele, gị Eze ndị Juu!"

Ha na-amakwa ya ụra n’ihu. 4 Pailet pụkwara n’ezi ọzọ
sị ha, “Lee, ana m akpọpụtara unu ya, ka unu mara na
achọpụtaghị m ihe ọjọọ ọbụla o mere.” 5 Mgbe Jisọs yi
okpu ogwu na uwe odo odo pụta, Pailet sịrị ha, “Lekwanụ
nwoke ahụ!” 6 Ngwangwa, ndịisi nchụaja na ndị nche
hụrụ ya, ha tiri mkpu sị, “Kpọgide ya n’obe! Kpọgide ya
n’obe!” Pailet sịrị ha, “Kpọrọnụ ya kpọgbuo ya n’onwe
unu. Achọpụtaghị m ihe ọjọọ ọbụla o mere.” 7 Ndị Juu
zara ya, “Anyị nwere iwu, dị ka iwu ahụ siri dị, ihe kwesiri
ya bụ ọnwụ, n’ihi na ọ kpọrọ onwe ya Ọkpara Chineke.”
8 Mgbe Pailet nụrụ nke a, oke egwu tụrụ ya karịa. 9 Ọ
laghachiri azụ n’ime ụlọeze ahụ, jụọ Jisọs, “Olee ebe i siri
bịa?” Ma Jisọs azaghị ya ihe ọbụla. 10 Pailet sịrị ya, “Ị na-
agba m nkịtị? Ọ bụ na ị maghị na m nwere ike ịkpọgide gị
n’obe, nweekwa ike ịhapụ gị ka ị laa?” 11 Jisọs zara ya,
“Ị garaghị enwe ike ọbụla n’ebe m nọ, ma ọ bụrụ na o
siteghị n’elu rute gị aka. Nke a mere mmehie onye duru
m nye n’aka gị ji karịa.” 12 Site na mgbe ahụ Pailet chọsịrị
ike ịhapụ ya. Ma ndị Juu tisiri mkpu ike sị, “Ị hapụ nwoke
a ka ọ laa, ị bụkwaghị enyi Siza. N’ihi na onye ọbụla na-
eme onwe ya eze na-elelị Siza.” 13 Mgbe Pailet nụrụ
okwu ndị a, ọ kpọpụtara Jisọs n’ezi, nọdụkwa ala n’oche
ikpe ya dị n’ebe a na-akpọ Pevumentị (maọbụ Gabata
n’asụsụ Hibru). 14 Ọ bụ n’ihe dịka n’oge ehihie nke ụbọchị
nkwadebe maka oriri Ngabiga. Ọ sịrị ndị Juu, “Leenụ eze
unu!” 15 Ma ha tiri mkpu, “Kpọpụ ya, Kpọpụ ya! Kpọgide
ya n’obe.” Pailet jụrụ ha, “Unu chọrọ ka m kpọgide eze
unu n’obe?” Ma ndịisi nchụaja zara, “Anyị enweghị eze
ọzọ karịa Siza.” 16 Mgbe ahụ, o nyefere ya n’aka ha, ka ha

kpọgide ya n’obe. Ha kpọọrọ Jisọs pụọ. 17 O buuru obe ya
gaa n’ebe a na-akpọ Okpokoro Isi (nke pụtara Gọlgọta
n’asụsụ Hibru). 18 N’ebe ahụ ka ha kpọgidere ya n’obe, ya
na mmadụ abụọ ndị ọzọ. Otu onye n’aka nri ya, onye nke
ọzọ n’aka ekpe ya. 19 O nwere ihe Pailet dere kụpanye
n’elu obe ahụ. Ihe o dere bụ nke a: Jisọs onye Nazaret, Eze
ndị Juu. 20 Ọtụtụ ndị Juu gụrụ ihe a o dere, n’ihi na ebe a
kpọgburu Jisọs dị nso n’obodo ahụ. E dekwara ya n’asụsụ
Hibru, Griik na Latin. 21 Ndịisi nchụaja nke ndị Juu gwara
Pailet sị, “Edela na ọ bụ Eze ndị Juu, kama dee na nwoke
a sịrị, abụ m eze ndị Juu.” 22 Ma Pailet zara, “Ihe m dere,
edeela m ya.” 23 Mgbe ndị agha kpọgidechara Jisọs n’obe,
ha kere uwe ya ụzọ anọ. Onye ọbụla n’ime ha nwetara
otu ụzọ. Ha chịrị uwe mwụda ya nke a na-adụghị adụ,
kama a kpara ya akpa site n’elu ya ruo n’ala ya. 24 Ha
gwarịtara onwe ha, “Ka anyị hapụnụ ịdọka ya, kama ka
anyị fee nza lee onye ọ ga-adanyere i were ya.” Nke a
bụ iji mezuo ihe e dere n’akwụkwọ nsọ, “Ha kere uwe
m n’etiti onwe ha, feekwa nza banyere uwe mwụda m.”
Nke a bụ ihe ndị agha ahụ mere. 25 Nne ya, nwanne ya
nwanyị, bụ Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo
nso n’akụkụ obe Jisọs. 26 Mgbe Jisọs hụrụ nne ya na onye
na-eso ụzọ ya ọ hụrụ n’anya ka o guzo n’akụkụ ya, ọ sịrị
nne ya, “Nwanyị lee nwa gị nwoke.” 27 Ọ sịrị onye ahụ
nke na-eso ụzọ ya, “Lee nne gị.” Site n’oge ahụ, onye ahụ
na-eso ụzọ ya kpọọrọ ya laa n’ụlọ nke ya. 28 N’ikpeazụ,
mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo
ihe e dere n’akwụkwọ nsọ, ọ sịrị, “Akpịrị na-akpọ m nkụ.”
29 Otu ite mmanya ọra dọrọ nso n’ebe ahụ. Ha were ogbo

denye n’ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n’osisi hisọp
welie ya elu chee ya n’ọnụ. **30** Mgbe Jisọs detụrụ mmanya
ahụ ọnụ, ọ sịrị, “Ọ gwụchaala.” O hulatara isi ya, kubie
ume. **31** Ma ndị Juu achọghị ka ahụ ndị ahụ a kpọgidere
n’obe nọgide n’ebe ahụ ka chi bọọ, n’ihi na ọ bụ Ụbọchị
Nkwadebe. Echi ya bụ ga-abụ ụbọchị izuike pụrụ iche. Ha
rịọọrọ Pailet ka a gbajisie ha ụkwụ ma bupụkwa ahụ ha.
32 Ndị agha ahụ bịara gbajie ụkwụ onye nke mbụ na onye
nke ọzọ a kpọgburu ha na ya. **33** Ma mgbe ha bịaruru
n’ebe Jisọs nọ, ha hụrụ na ọ nwụọlarị. N’ihi nke a, ha
agbajighị ụkwụ ya. **34** Kama otu onye n’ime ndị agha
ahụ weere ùbe mapuo ya akụkụ ya. Ngwangwa ọbara na
mmiri gbapụtara. **35** Onye hụrụ ihe ndị a gbara ama ka
unu kwere, ama ya bụ eziokwu, ọ matakwara na ihe ọ na-
ekwu bụ eziokwu. **36** Ihe ndị a niile mere ka e mezuo
ihe e dere n’akwụkwọ nsọ, “Ọ dịghị ọkpụkpụ ya ọbụla
nke a ga-agbaji.” **37** E dekwara n’ebe ọzọ n’akwụkwọ sị,
“Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya.” **38** Mgbe
ihe ndị a gasịrị, otu nwoke aha ya bụ Josef, onye sitere
Arimatia, onye na-eso ụzọ Jisọs na nzuzo, n’ihi egwu ndị
Juu, jekwuuru Pailet rịọ ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisọs,
Pailet kwere, ya mere ọ bịara buru ahụ ya. **39** Nikọdimọs,
onye ahụ bịakwutere Jisọs n’abalị na mbụ, bịakwara. O
wetara máá na aloos a gwakọtara agwakọta, nke ọtụtụ
ya ruru ihe dịka kilogram iri atọ na anọ. **40** Ha buuru
ahụ Jisọs, tee ya ụda ndị ahụ, fụchikwaa ya n’akwa ọcha
linin dịka omenaala olili ozu nke ndị Juu si dị. **41** Ebe ahụ
a kpọgidere ya n’obe dị n’otu ubi a gbara ogige. N’ime
ogige a, otu ili ọhụrụ dị na ya nke e jibeghị lie onye ọbụla.

42 N'ihi na ọ bụ ụbọchị Nkwadebe nke ndị Juu, nakwa
n'ihi na ili ahụ dị nso, ha dọnyere ahụ Jisọs n'ime ya.
20 N'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe chi na-
abọzibeghị nke ọma, Meri Magdalin bịara n'ili ahụ, ma
hụ na e wepụla nkume ahụ e jiri mechie ọnụ ili ahụ. 2 O
ji ọsọ bịakwute Saimọn Pita na onye ọzọ ahụ nke na-eso
ụzọ ya, bụ onye Jisọs hụrụ n'anya sị, "Ha esitela n'ili ahụ
bupụ Onyenwe anyị. Anyị amaghị ebe ha dobere ya!" 3
Ya mere Pita na onye nke ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya pụrụ
gawa n'ili ahụ. 4 Ha abụọ jiri ọsọ na-aga, ma onye ọzọ
ahụ na-eso ụzọ ya gbakarịrị Pita n'ọsọ buru ya ụzọ ruo
n'ili ahụ. 5 O hulatara ala, nyoo anya n'ime ili, hụ akwa
ọcha ahụ ebe ha wụsara n'ala, ma ọ baghị n'ime. 6 Ya
mere Saimọn Pita, onye na-eso ya n'azụ bịarutere banye
n'ime ili ahụ. Ọ hụrụ akwa ozu ahụ ka ọ wụsara n'ala, 7
ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ịchafọ a na akwa ọcha
ahụ adịkọtaghị n'otu ebe, kama a pịara ya apịa dobe ya
iche n'ebe ọzọ. 8 Onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, onye
nke buru ụzọ bịaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ
hụrụ ma kwerekwa. 9 (Ruo n'oge a, ha aghọtabeghị site
n'akwụkwọ nsọ na ọ ghaghị i si n'ọnwụ bilie.) 10 Emesịa
ndị na-eso ụzọ ya laghachiri n'ụlọ ha. 11 Ma Meri guzo
n'akụkụ ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ nọ na-ebe akwa, o
hulatara ala nyoo anya n'ime ili ahụ 12 hụ ndị mmụọ
ozi abụọ yi uwe ọcha, ka ha nọdụrụ ala otu n'isi, nke
ọzọ n'ụkwụ, n'ebe ahụ atọgbọrọ ahụ Jisọs. 13 Ha sịrị ya,
"Nwanyị, gịnị mere i ji ebe akwa?" Ọ sịrị ha, "Ha ebupụla
Onyenwe m, amaghị m ebe ha bujere ya." 14 N'oge a, ọ
tụgharịrị hụ ka Jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghị na ọ

bụ Jisọs. 15 Jisọs sịrị ya, “Nwanyị, gịnị mere iji ebe akwa?
Onye ka ị na-achọ?” Ebe o chere na ọ bụ onye na-elekọta
ogige ahụ, ọ sịrị ya, “Nna anyị ukwu, ọ bụrụ na ọ bụ gị
bupụrụ ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya.” 16
Jisọs sịrị ya, “Meri.” Ọ tụgharịrị tie mkpu n’olu Hibru
sị ya, “Raboni!” (nke pụtara “Onye nkuzi.)” 17 Jisọs sịrị
ya, “Emetụkwala m aka n’ihi na alakwurubeghị m Nna
m. Kama gakwuru ụmụnna m gwa ha, ‘Ana m alakwuru
Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.’” 18 Meri
Magdalin gara gwa ndị na-eso ụzọ ya, “Ahụla m Onyenwe
anyị.” Ọ kọọrọ ha na ọ bụ ya gwara ya ihe ndị a niile.
19 N’uhuruchi nke ụbọchị ahụ, bụ ụbọchị mbụ nke izu
ụka, mgbe ndị na-eso ụzọ ya zukọtara n’ime otu ụlọ. Ha
mechiri ụzọ niile n’ihi egwu ndị Juu. Jisọs batara guzo
n’etiti ha sị ha, “Udo dịrị unu!” 20 Mgbe o kwusiri nke a,
o gosiri ha aka ya na akụkụ ya. Ọṅụ juru ndị na-eso ụzọ
ya obi n’ihi na ha ahụla Onyenwe anyị. 21 Ọzọkwa, Jisọs
sịrị ha, “Udo dịrị unu! Dị ka Nna m si zite m, otu a ka
m na-eziga unu.” 22 Mgbe o kwuchara nke a, o kusara
ha ume sị ha, “Naranụ Mmụọ Nsọ. 23 Ọ bụrụ na unu
agbaghara onye ọbụla mmehie ya, a ga-agbaghara ya, ọ
bụrụkwa na unu ajụ ịgbaghara ha, agaghị agbaghara ha.”
24 Ma Tọmọs (onye a na-akpọ Didimọs), otu n’ime ndị ozi
iri na abụọ ahụ, anọghị ya mgbe Jisọs bịara. 25 Ya mere,
ndị ọzọ na-eso ụzọ ya gwara ya, “Anyị ahụla Onyenwe
anyị!” Ma ọ sịrị ha, “Ọ bụ naanị mgbe m jiri anya m hụ
ebe ahụ ntu kpọpuru ya aka, tinye mkpịsịaka m n’apa
ntu ndị ahụ, ma tinyekwa aka m n’akụkụ ya ebe ahụ a
mara ya ùbe, ka m ga-ekwere.” 26 Mgbe abalị asatọ gasịrị,

ndị na-eso ụzọ ya zukọtara ọzọ. Ugbu a Tọmọs nọkwa
n’etiti ha. N’agbanyeghị na e mechisịrị ụzọ niile, Jisọs
batara guzo n’etiti ha sị ha, “Udo dịrị unu.” 27 Mgbe ahụ
ọ sịrị Tọmọs, “Rụnye mkpịsịaka gị n’ebe a, leekwa aka m
abụọ. Wepụta aka gị tinyekwa n’akụkụ m. Abụla onye
na-enweghị okwukwe, kama kwere.” 28 Tọmọs zara sị
ya, “Onyenwe m na Chineke m!” 29 Ma Jisọs sịrị ya, “I
kweere n’ihi na ị hụla m? Ma ngọzị dịrị ndị na-ahụghị ma
kwere.” 30 Ọ dị ọtụtụ ihe ịrịbama ndị ọzọ Jisọs rụrụ n’ihu
ndị na-eso ụzọ ya. Ma edeghị ha n’ime akwụkwọ a. 31 Ma
e dere ihe ndị a niile ka unu kwere na Jisọs bụ Kraịst,
Ọkpara Chineke. N’ihi na ọ bụ site n’ikwere ka unu ga-eji
nweta ndụ ọhụrụ site n’aha ya.

21 Mgbe ihe ndị a gasịrị, Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya
onwe ya ọzọ. O mere nke a n’akụkụ osimiri nke Tiberịas,
lee otu o si mee. 2 Ụfọdụ n’ime ndị na-eso ụzọ ya nọkọrọ
otu ebe. Ndị a bụ Saimọn Pita na Tọmọs (onye a na-
akpọ Didimọs), na Nataniel, onye Kena nke Galili na ụmụ
Zebedi, na mmadụ abụọ ndị ọzọ bụkwa ndị ozi ya. 3
Saimọn Pita sịrị ha, “Ana m aga igbu azụ.” Ha sịrị, “Anyị
ga-eso gị.” Ha biliri gaa, banye n’ime ụgbọ mmiri. Ma
n’abalị ahụ niile ha egbuteghị ihe ọbụla. 4 Mgbe chi na-
abọ Jisọs guzoro n’akụkụ mmiri. Ma ndị na-eso ụzọ ya
amataghị na ọ bụ Jisọs. 5 Jisọs sịrị ha, “Ụmụntakịrị, unu
gbutere azụ ọbụla?” Ha zara ya, “Mba.” 6 Ọ gwara ha,
“Wụnyenụ ụgbụ unu n’akụkụ aka nri nke ụgbọ. Unu ga-
egbutekwa azụ.” Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghị
ike ịdọpụta ụgbụ ha, n’ihi ọtụtụ azụ nke dị n’ime ya.
7 Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisọs hụrụ n’anya

gwara Pita, “Ọ bụ Onyenwe anyị!” Ngwangwa Saimọn
Pita nụrụ na “ọ bụ Onyenwe anyị,” ọ yiiri uwe ya (n’ihi
na ọ gba ọtọ), wụba n’ime mmiri ahụ. **8** Ndị ọzọ ndị na-
eso ụzọ ya bịara n’ụgbọ mmiri nta ahụ, na-adọpụta ụgbụ
ha nke azụ juru n’ime ya, n’ihi na ha nọ nso n’ala ihe dị
ka narị nzọ ụkwụ na ise. **9** Mgbe ha pụtara n’elu ala, ha
hụrụ ọkụ a kwanyere, nke a hụkwasịrị azụ n’elu ya na
ogbe achịcha. **10** Jisọs gwara ha, “Wetanụ ụfọdụ n’ime
azụ ndị ahụ unu gbutere ugbu a.” **11** Saimọn Pita pụrụ
gaa dọgota ụgbụ azụ ahụ n’elu ala. Ihe juru ya bụ azụ ndị
ukwuu nke ọnụọgụgụ ya dị narị na iri ise na atọ. Ma ụgbụ
ahụ adọwaghị n’agbanyeghị na azụ juru n’ime ya. **12** Jisọs
sịrị ha, “Bịanụ rie nri ụtụtụ.” Ọ dịghị onye ọbụla n’ime
ndị ahụ na-eso ụzọ ya jụrụ ya, “Ị bụ onye?” N’ihi na ha
maara na ọ bụ Onyenwe anyị. **13** Jisọs bịara were achịcha
ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azụ ahụ. **14** Nke a bụ
ugboro atọ Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e
mere ka o si n’ọnwụ bilie. **15** Mgbe ha risiri nri ụtụtụ,
Jisọs sịrị Saimọn Pita, “Saimọn nwa Jọn, ị hụrụ m n’anya
karịa ndị a niile?” Ọ sịrị ya, “E, Onyenwe anyị, ị maara
na m hụrụ gị n’anya.” Jisọs sịrị ya, “Na-azụ ụmụ atụrụ
m.” **16** Jisọs sịrị ya nke ugboro abụọ, “Saimọn nwa Jọn, ị
hụrụ m n’anya?” Ọ sịrị, “E, Onyenwe anyị, ị maara na m
hụrụ gị n’anya.” Ọ sịrị ya, “Na-elekọta atụrụ m.” **17** Ọ sịrị
ya nke ugboro atọ, “Saimọn nwa Jọn, ị hụrụ m n’anya?”
O wutere Pita na ọ sịrị ya nke ugboro atọ, “ị hụrụ m
n’anya?” Ọ sịrị ya, “Onyenwe anyị, ị mazuru ihe niile, ị
makwaara na m hụrụ gị n’anya.” Jisọs sịrị ya, “Na-azụ
atụrụ m. **18** N’ezie, n’ezie asị m gị, mgbe ị bụ okorobịa ị

na-eke ajị n'ukwu, gaa ebe ị chọrọ ịga. Ma mgbe ị ghọrọ
agadi, ị ga-esetipụ aka gị, onye ọzọ ga-ekee gị ihe okike
n'ukwu ma duru gị gaa ebe ị na-achọghị ịga." **19** O kwuru
nke a iji gosi ụdị ọnwụ ọ ga-anwụ iji nye Chineke otuto.
Mgbe nke a mesịrị, ọ sịrị ya, "Soro m." **20** Pita chigharịrị
hụ onye ahụ na-eso ụzọ ya nke Jisọs hụrụ n'anya ka ọ
na-esokwa ha n'azụ. (Ọ bụ onyeozi ahụ dabeere ya n'obi
na nri anyasị, nke sịrị, "Onyenwe anyị, onye ga-arara
gị nye?") **21** Mgbe Pita hụrụ ya, ọ sịrị Jisọs, "Onyenwe
anyị kedụ maka onye a?" **22** Jisọs sịrị ya, "Ọ bụrụ na m
achọọ ka ọ nọgide ruo mgbe m ga-alọghachi gịnị ka nke a
bụ nye gị? Soro m." **23** Ya mere, akụkọ a gbasara n'etiti
ụmụnna na onye a na-eso ụzọ ya agaghị anwụ. Ma Jisọs
asịghị ya na ọ gaghị anwụ anwụ, kama, "Ọ bụrụ na m
chọrọ ka ọ nọgide ruo mgbe m ga-abịa, ọ gbasara gị?" **24**
Nke a bụ onye ahụ na-eso ụzọ ya onye na-agba ama ihe
ndị a niile, ma deekwa ha n'akwụkwọ. Anyị makwaara na
ama ya bụ eziokwu. **25** Ma ọ dị ọtụtụ ihe ndị ọzọ Jisọs
mere. Ọ bụrụ na e dee ha niile n'akwụkwọ, ọ dịghị m ka
ụwa niile ọ ga-aba akwụkwọ a ga-ede banyere ha.

Ọrụ Ndị Ozi

1 Ezigbo enyi m Tiofilọs, n'akwụkwọ m nke mbụ m dere
gị banyere ihe niile Jisọs malitere ime nakwa ikuzi, **2** ruo
n'ụbọchị e mere ka ọ laghachi n'eluigwe mgbe o sitere
n'ike Mmụọ nsọ nyesịa ndị na-eso ụzọ ya iwu, bụ ndị ọ
họpụtara. **3** Mgbe ọ hụsịrị ahụhụ nke ọnwụ, o gosiri ha
onwe ya n'ụzọ dị iche iche n'ebe o doro anya na ya dị ndụ.
O mere ka ha hụ ya anya n'ime iri ụbọchị anọ, na-akụziri
ha banyere alaeze Chineke. **4** N'otu oge, ọ nọnyeere ha na
nri, o nyere ha iwu a, "Unu esila na Jerusalem pụọ, kama
cherenụ nkwa nke Nna m, nke unu nụrụ site n'ọnụ m. **5**
N'ihi na Jọn jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-
adịghị anya, a ga-eji Mmụọ Nsọ mee unu baptizim." **6**
Mgbe ha gbakọrọ, ha jụrụ ya, "Onyenwe anyị, ọ bụ ugbu
a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahụ?" **7** Ma ọ sịrị ha,
"Ọ bụghị ọrụ unu ịmata oge na mgbe Nna m na-akwado
ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya. **8** Ma mgbe Mmụọ
Nsọ bịakwasịrị unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahụ, unu ga-
agbara m ama na Jerusalem, na Judịa niile ya na Sameria
ruokwa ebe niile ụwa sọtụrụ." **9** Mgbe o kwusiri nke a, e
weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara
ya, zopu ya n'anya ha. **10** Mgbe ha na-elegidesi anya ike
n'eluigwe dịka ọ na-ala, na mberede, ụmụ nwoke abụọ yi
uwe ọcha guzooro ha nso. **11** Ha sịrị, "Ndị ikom Galili,
gịnị mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe?
Jisọs a onye e sitere n'etiti unu kpọrọ laa n'eluigwe ga-
alọghachikwa otu ahụ unu si hụ ya o siri laa n'eluigwe."
12 Ha sitere n'Ugwu a na-akpọ Oliv nke dị Jerusalem nso,
njem nke otu ụbọchị izuike, laghachi na Jerusalem. **13**

Mgbe ha batara n’obodo, ha rigoro n’ime ụlọ ahụ dị n’ụlọ
elu, ebe ha na-anọ. Ndị a bụ ndị nọ n’ụlọ ahụ: Pita, Jọn,
Jemis na Andru, Filip na Tọmọs, Batalomi na Matiu, Jemis
nwa Alfiọs, Saimọn onye a na-akpọ Zilọt na Judas nwa
Jemis. **14** Ndị a niile ji otu obi nọgidesie ike n’ekpere. Ndị
sonyere ha bụ ụfọdụ ndị inyom na Meri nne Jisọs, na
ụmụnna ya. **15** N’oge ahụ, Pita bilitere n’etiti ndị kwere
ekwe ọnụọgụgụ ha dị ihe dị ka narị na iri abụọ, sị, **16**
“Ụmụnna m, ọ dị mkpa ka ihe e dere n’akwụkwọ nsọ
mezuo banyere Judas onye duuru ndị jidere Jisọs bịa.
Mmụọ Nsọ kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n’ọnụ
Devid kwuo okwu n’oge gara aga. **17** Ọ bụ otu n’ime anyị.
O nwere oke n’ime ọrụ a.” **18** Ego ọ natara n’ihi ọrụ ọjọọ
ya ka o jiri zụọ ala. N’ala ahụ ka ọ dara sụọ isi n’ala,
afọ ya etipuo, eriri afọ ya awụsịakwa. **19** Ndị niile bi na
Jerusalem nụrụ akụkọ banyere ya. N’ihi ya, ha kpọrọ
ala ahụ n’asụsụ ha Akeldama, nke pụtara Ala Ọbara. **20**
Pita sịrị, “N’ihi na e dere ya n’akwụkwọ Abụ Ọma: “‘Ka
ebe obibi ya tọgbọrọ n’efu, ka mmadụ ọbụla gharakwa
ibi n’ime ya,’ na, “‘Ka onye ọzọ nọchiekwa ọnọdụ ya ka
onyeisi.’ **21** Ya mere, otu onye n’ime ndị anyị na ha nọ
n’oge niile Onyenwe anyị Jisọs nọ n’etiti anyị, **22** bido
n’oge Jọn na-eme baptizim ruo n’ụbọchị Jisọs si n’etiti
anyị rigoro n’eluigwe. Otu onye n’ime ndị a ga-eso anyị
bụrụ onye akaebe nke mbilite n’ọnwụ ya.” **23** Ya mere, ha
họpụtara mmadụ abụọ, Josef onye a na-akpọ Basabas
(aha ya ọzọ bụkwa Jọstus) na Mataias. **24** Ha kpere ekpere
sị, “Onyenwe anyị, ị maara obi mmadụ niile. Gosi anyị
onye ị họpụtara n’ime mmadụ abụọ ndị a. **25** Ka ọ bụrụ

onyeozi na onyendu nke ga-anọchi anya Judas onye nke
hapụrụ ma gawa ebe o kwesiri ka ọ gaa." 26 Ha fere ha
nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gụnyere ya dị ka otu
n'ime ndị ozi iri na otu ahụ.

2 Mgbe ụbọchị Pentikọọsụ ruru, ha niile zukọtara n'otu
ebe. 2 Na mberede, ụzụ yiri nke oke ifufe dị ike sitere
n'eluigwe bịa jupụta n'ụlọ ahụ ha nọ. 3 Ha hụrụ ihe dịka
ire ọkụ ka o kewara nọkwasị n'isi ha n'otu n'otu. 4 Ha
niile jupụtara na Mmụọ Nsọ, malite ịsụ asụsụ dị iche iche
dịka Mmụọ Nsọ nyere ha ike. 5 N'oge ahụ, ọtụtụ ndị Juu
ji obi ọcha na-efe Chineke nọ na Jerusalem. Ndị si na mba
dị iche iche n'okpuru eluigwe. 6 Igwe mmadụ gbakọtara
n'ọnọdụ mgbagwoju anya mgbe ha nụrụ ụzụ ahụ, n'ihi na
ha nụrụ ka ha na-asụ asụsụ nke onye ọbụla n'ime ha na-
aghọta, n'asụsụ obodo ha dị iche iche. 7 N'oke iju anya,
ha kwurịtara n'onwe ha, "Ndị a niile na-ekwu okwu ha
abụghị ndị Galili? 8 Gịnị mere onye ọbụla n'ime anyị ji
na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ ala anyị dị iche iche? 9
Ndị Patia, na ndị Midia, na ndị Elam, ndị bikwa n'ime
Mesopotamịa, ndị Judịa, na ndị Kapadosia, ndị Pọntọs,
na ndị Eshịa, 10 ndị Frigia, na ndị Pamfilia, na ndị Ijipt,
na ndị akụkụ Libiya nke dị Sirini nso, na ndị ọbịa si na
Rom bịa 11 (ndị Juu na ndị kwere n'okpukpe ndị Juu).
Ndị Kriit na ndị Arab; anyị na-anụ okwu ha na-ekwu
n'asụsụ anyị dị iche iche banyere ọrụ ebube Chineke." 12
O juru ha anya, gbaakwa ha gharịị. Ha sịrịtara onwe ha,
"Gịnị ka nke a bụ?" 13 Ma ụfọdụ ndị ọzọ na-akwa ha emo
na-asị, "Ndị a bụ ndị mmanya na-egbu." 14 Pita guzoro,
ya na ndị ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ọgbakọ ahụ

okwu, "Ndị Juu na unu ndị bi na Jerusalem, matanụ nke
a, geekwanụ ntị na ihe m na-ekwu. **15** Ọ bụghị mmanya
na-egbu ndị a dị ka unu chere. Lee, ọ bụ naanị elekere
itoolu nke ụtụtụ na-akụ. **16** Mba, nke a bụ mmezu ihe Juel
onye amụma kwuru, **17** "'Chineke sịrị, n'oge ikpeazụ, aga
m awụkwasị mmadụ niile Mmụọ m. Ụmụ unu ndị ikom
na ụmụ unu ndị inyom ga-ebu amụma, ụmụ okorobịa
unu ga-ahụkwa ọhụ, ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.
18 Ọ bụladị ndị ohu m, nwoke ha na nwanyị n'ime ha,
ka m ga-awụkwasị Mmụọ m. Ha ga-ebukwa amụma. **19**
Aga m egosi ihe ịtụnanya na mbara eluigwe, gosikwa ihe
ịrịbama n'ụwa na n'okpuru ụwa, ọbara na ọkụ na alulu
anwụrụ ọkụ. **20** Anyanwụ ga-agbanwe ghọọ ọchịchịrị,
ọnwa ga-aghọkwa ọbara, tupu ụbọchị Onyenwe anyị abịa,
bụ ụbọchị ahụ dị ukwu dịkwa ebube. **21** Ọ ga-erukwa, na
onye ọbụla nke na-akpọku aha Onyenwe anyị, ka a ga-
azọpụta.' **22** "Ndị Izrel, geenụ ntị n'okwu a, Jisọs onye
Nazaret bụ nwoke Chineke gosiri unu, site n'ọrụ dị ike,
n'ọrụ ebube nakwa ihe ịrịbama niile nke Chineke rụrụ
n'etiti unu site n'aka ya, dịka unu ji anya unu hụ. **23**
Onye a ka e weere nyefee unu n'aka site na nzube nke
Chineke buru ụzọ tụọ atụmatụ ya, na dịka o siri mara na
mbụ, ọ bụ ya ka unu gburu ma kpọgidekwa n'obe site
n'aka ndị na-amaghị iwu. **24** Ma Chineke emela ka o site
n'ọnwụ bilie mgbe ọ tọpụchara ihe mgbu nke ọnwụ, n'ihi
na ọnwụ enweghị ike ijide ya. **25** Devid kwuru banyere
ya, "'Ana m ahụ Onyenwe anyị ka ọ na-anọgide n'ihu
m mgbe niile. N'ihi na ọ nọ n'aka nri m. Agaghị m ama
jijiji. **26** Ya mere, ọṅụ jupụtara m obi, ire m na-aṅụrịkwa

ọṅụ; anụ ahụ m ga-ezukwa ike n’olileanya,
27 n’ihi na ị gaghị ahapụ mkpụrụobi m n’ala mmụọ, ị gakwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gị dị nsọ ka ọ hụ ire ure. (Hadēs g86)
28 I mere ka m mara ụzọ nke ndụ; ị ga-emekwa ka m jupụta n’ọṅụ n’ihu gị.’
29 “Ụmụnna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere nna nna anyị Devid, bụ onye nwụrụ anwụ e lie ya. Ili ya dịkwa n’etiti anyị taa.
30 Ma ọ bụ onye amụma marakwa na Chineke jiri iṅụ iyi kwee ya nkwa na otu n’ime ụmụ ya ga-anọkwasị n’ocheeze ya.
31 Ebe o buuru ụzọ hụ ihe ga-eme n’oge dị n’ihu, o kwuru banyere mbilite n’ọnwụ nke Kraịst, mgbe ọ sịrị, a hapụghị ya n’ala mmụọ; anụ ahụ ya ahụghịkwa ire ure. (Hadēs g86)
32 Ọ bụ Jisọs a ka Chineke mere ka ọ dị ndụ ọzọ. Anyị niile bụkwa ndị akaebe banyere ya.
33 Ebe ọ bụ na e buliela ya elu n’aka nri Chineke. Ọ natala Mmụọ Nsọ dịka Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahụ na nke unu na-anụ bụ onyinye ya ọ wụkwasịrị anyị.
34 Ọ dịghị oge Devid jiri rigoro n’eluigwe, ma ya onwe ya sịrị, “‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m sị, “Nọdụ ala n’aka nri m,
35 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.”’
36 “Ya mere, ana m eme ka ezinaụlọ Izrel niile mara nke ọma, na Chineke emeela Jisọs a onye unu kpọgidere n’obe ka ọ bụrụ Onyenwe anyị na Kraịst.”
37 Mgbe ha nụrụ ihe ndị a, akọnuche ha mara ha ikpe. Ha sịrị Pita na ndị ozi ndị ọzọ, “Ụmụnna, gịnị ka anyị ga-eme?”
38 Ma Pita sịrị ha, “Chegharịanụ unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n’aha Jisọs Kraịst, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmụọ Nsọ.
39 Nkwa a dịrị unu na ụmụ ụmụ unu na mmadụ niile nọ

n’ebe dị anya, dịkwara ndị niile Onyenwe anyị Chineke
ga-akpọ ka ha bịakwute ya.” 40 O jiri ọtụtụ okwu ndị ọzọ
gbaa ama, ma dụọkwa ha ọdụ sị, “Sitenụ n’etiti ọgbọ a
jọrọ njọ zọpụta onwe unu.” 41 E mere ndị nabatara okwu
ya baptizim, ha dị ihe ruru puku mmadụ atọ, a gụnyere
n’ọnụọgụgụ ha. 42 Ha nyefere onwe ha n’ozizi nke ndị
ozi, ya na ife ofufe na ịnyawa achịcha nakwa ikpe ekpere.
43 Onye ọbụla n’ime ha jupụtara na egwu, n’ihi na ndị
ozi na-arụ ọtụtụ ọrụ ebube, na ihe ịrịbama dị iche iche.
44 Ndị niile kwere ekwe nọkọtara ọnụ, nwekọkwaa ihe
niile ọnụ. 45 Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpatara,
kenye onye ọbụla dịka mkpa ya siri dị. 46 Ha gara n’ihu
na-ezukọta n’ụlọnsọ ukwu ikpe ekpere kwa ụbọchị. Ha
na-erikọkwa nri n’ụlọ ha, n’obi ọṅụ na ekele. 47 Dịka ha
gara n’ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuọma n’aka ndị
mmadụ. Onyenwe anyị na-atụkwasịkwara ha ndị a na-
azọpụta kwa ụbọchị.

3 Otu ụbọchị Pita na Jọn na-aga n’ụlọnsọ ukwu ikpe
ekpere n’oge ekpere n’elekere atọ nke ehihie. 2 Ma otu
nwoke dara ngwụrọ site n’afọ nne ya ka a na-ebute n’ọnụ
ụzọ ama nke ụlọnsọ ukwu ahụ ụbọchị niile ka ọ na-arịọ
ndị na-aba n’ime ụlọnsọ ukwu ahụ arịrịọ. Aha ọnụ ụzọ
ama ahụ bụ ọnụ ụzọ ama ọma. 3 Mgbe ọ hụrụ Pita na
Jọn ka ha na-achọ ịba n’ụlọnsọ ukwu ahụ, o bidoro ịrịọ
ha arịrịọ. 4 Ma Pita na Jọn legidere ya anya, Pita sịrị,
“Lee anyị anya.” 5 O legidere ha anya chee na ha ga-enye
ya onyinye. 6 Ma Pita sịrị, “Enweghị m ọlaọcha maọbụ
ọlaedo ma ihe m nwere ka m na-enye gị. N’aha Jisọs Kraịst
onye Nazaret bilie ọtọ gawa ije.” 7 O jidere ya aka n’aka

nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ụkwụ ya na
nkwonkwo nke akwara ụkwụ ya nwetara ike. 8 Ọ wụliri
elu n'ụkwụ ya, bido ịga ije. O soro ha baa n'ụlọnsọ ukwu
ahụ, ya na-aga, ya ana-awụlị elu, na-etokwa Chineke. 9
Mmadụ niile hụrụ ya ka ọ na-agaghari na-eto Chineke, 10
ha ghọtara na ọ bụ ya bụ onye ahụ na-anọ n'ọnụ ụzọ ama
ụlọnsọ ukwu ahụ, nke a na-akpọ ọnụ ụzọ ama ọma na-
arịọ arịrịọ. Ọ gbagwojuru ha anya nke ukwuu, gbakwa ha
gharịị ihe mere ya. 11 Ma dị ka o jidere Pita na Jọn aka,
ndị mmadụ niile jiri mgbagwoju anya gbara ọsọ bịakwute
ha n'akụkụ ụlọnsọ ahụ ebe a na-akpọ mgbe ụlọ Solomọn.
12 Mgbe Pita hụrụ nke a, ọ gwara igwe mmadụ ahụ, "Ndị
Izrel, gịnị mere ihe a ji eju unu anya? Gịnị mere unu ji ele
anyị anya dịka a ga-asị na ọ bụ site n'ike nke anyị maọbụ
n'ịdị nsọ anyị ka anyị jiri mee ka nwoke a gawa ije? 13
Chineke nke Ebraham, nke Aịzik na nke Jekọb, Chineke
nke nna anyị ha, ebuliela onye na-ejere ya ozi, bụ Jisọs
elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gọnarịkwa ya n'ihu
Pailet, n'agbanyeghị na o kpebiri ịhapụ ya ka ọ laa. 14
Unu gọnarịrị onye ahụ dị nsọ bụrụkwa onye ezi omume,
ma rịọ ka a hapụrụ unu ogbu mmadụ. 15 Unu gburu onye
ahụ na-enye ndụ, ma Chineke akpọlitela ya site n'ọnwụ.
Anyị bụ ndị akaebe ihe ndị a. 16 Ọ bụ site n'okwukwe
n'aha ya, ọ bụ aha ya naanị mere nwoke a ka ọ dị ike onye
nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisọs mere
ka ahụ ya zuo oke n'ihu unu niile. 17 "Ugbu a ụmụnna m,
amaara m na unu kpara agwa na-amaghị ama, dịka ndị
ndu unu sikwara kpaa. 18 Ma Chineke siri otu a mezuo
ihe o kwuru site n'ọnụ ndị amụma niile na Kraịst ya

aghaghị ịhụ ahụhụ. 19 Ya mere, chegharịanụ ugbu a ma
lọghachikwutekwanụ Chineke, ka e nwee ike ihichapụ
mmehie unu, 20 ka enyekwa unu ntute nke ime mmụọ
nke sitere n'ihu Onyenwe anyị, ma zitekwara unu Kraịst
ahụ, bụ onye ahọpụtara nye unu, nke bụ Jisọs. 21 Onye
eluigwe na-aghaghị ịnabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-
eweghachi ihe niile n'ọnọdụ ha, dịka o kwere na nkwa
n'ogologo oge gara aga site n'ọnụ ndị amụma ya dị nsọ.
(aiōn g165) 22 Mosis sịrị, 'Onyenwe anyị bụ Chineke ga-
eme ka onye amụma ga-adị ka m biliere unu site n'etiti
ụmụ nne unu, unu aghaghị ige ntị n'ihe niile ọ ga-agwa
unu. 23 Onye ọbụla jụrụ ige onye amụma ahụ ntị, ka a ga-
ekewapụ kpamkpam site n'etiti ndị ya ma bibiekwa ya.'
24 "N'ezie ndị amụma niile site na Samuel na ndị ọzọ so
ya n'azụ, bukwara amụma banyere ụbọchị ndị a. 25 Ma
unu bụ ndị nketa nke ndị amụma, nakwa nke ọgbụgba
ndụ ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe ọ gwara
Ebraham, 'Site na mkpụrụ gị ka a ga-agọzi mba niile nke
ụwa.' 26 Mgbe Chineke kpọlitere onyeozi ya, o buuru ụzọ
zitere unu ya, ka ọ gọzie unu site n'ime ka onye ọbụla
n'ime unu chegharịa site n'ụzọ ọjọọ ya."

4 Mgbe ha nọ na-agwa ndị mmadụ ahụ okwu, ndị nchụaja
na onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu ahụ na ndị
Sadusii bịakwutere ha. 2 Ha were oke iwe n'ihi na ha
na-ezi ndị mmadụ ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisọs ka
mbilite n'ọnwụ nke ndị nwụrụ anwụ dị. 3 Ha jidere ha
tinye ha n'ụlọ mkpọrọ, ruo n'echi ya. N'ihi na oge e jidere
ha bụ n'oge uhuruchi. 4 Ma ọtụtụ ndị nụrụ okwu ahụ
kwenyere. Ọnụọgụgụ ha ruru ihe dị ka puku mmadụ ise.

5 N’echi ya, ndị na-achị achị, na ndị okenye na ndị ozizi
iwu zukọrọ na Jerusalem. 6 Onyeisi nchụaja bụ Anas nọ
n’ebe ahụ, na Kaịfas na Jọn na Alegzanda, na ndị ọzọ
bụ ndị ikwu onyeisi nchụaja. 7 Mgbe ha kpọpụtara ha
n’etiti ha, ha jụrụ ha, “Ọ bụ site n’ike onye, na site n’aha
onye, ka unu ji mee ihe a?” 8 N’oge ahụ, Pita jupụtara na
Mmụọ Nsọ. Ọ gwara ha, “Unu ndị na-achị ala anyị, na ndị
okenye. 9 Ọ bụrụ na unu kpọpụtara anyị ịchọpụta otu
nwoke ngwụrọ a si bụrụ onye ahụ dị mma maọbụ otu e si
gwọọ ya, 10 ya mere maranụ nke a, unu na ndị Izrel niile,
a gwọrọ nwoke a guzo n’etiti unu site n’aha Jisọs Kraịst
onye Nazaret, onye unu kpọgidere n’obe, ma Chineke
kpọlitere ya site n’ọnwụ. 11 Jisọs a bụ “‘nkume ahụ unu
ndị na-ewu ụlọ jụrụ, nke ghọrọ nkume isi ntọala ụlọ.’ 12
Nzọpụta adịghị n’ime onye ọbụla ọzọ, n’ihi na o nweghị
aha ọzọ e nyere n’etiti mmadụ n’okpuru eluigwe nke
e nwere ike isite na ya zọpụta anyị.” 13 Mgbe ha hụrụ
nkwuwa okwu Pita na Jọn, na-atụghị ụjọ, ma chọpụtakwa
na ha bụ ndị mmadụ nkịtị, na ndị a na-azụghị n’ụlọ
akwụkwọ, o juru ha anya. Ma ha ghọtara na ha bụ ndị ha
na Jisọs nọkọrọ. 14 Ma mgbe ha hụrụ nwoke ahụ a gwọrọ,
ka o guzo n’akụkụ ha, ha enweghị okwu ọbụla ha nwere
ikwu megide nke a. 15 Ha nyere iwu ka ha si n’ụlọikpe
ahụ pụọ, ma bido ịgba izu n’etiti onwe ha banyere nke a.
16 Ha na-asị, “Gịnị ka anyị ga-eme ndị a? Anyị apụghị
ịgọ agọ na ha rụrụ ọrụ ịrịbama pụrụ iche. Ndị niile bi
na Jerusalem maara ihe banyere nke a. 17 Ma iji mee ka
akụkọ ọrụ ebube a hapụ ịgbasa ruo ọtụtụ mmadụ ntị, ka
anyị dọọ ha aka na ntị ka ha ghara ịgwa onye ọbụla okwu

banyere aha nwoke a." 18 Ha kpọrọ ha nye ha iwu ka ha
kwụsị ikwu okwu maọbụ izi ihe n'aha Jisọs. 19 Ma Pita na
Jọn zara sị ha, "Kpeenụ ikpe a n'onwe unu, maọbụ ihe ziri
ezi n'anya Chineke ige unu ntị karịa ige Chineke ntị? 20
N'ihi na ọ bụ ihe rara ahụ na anyị ga-akwụsị ikwu okwu
banyere ihe ahụ anyị hụrụ na nke anyị nụrụ." 21 Mgbe ha
batụchara ha mba, ha hapụrụ ha ka ha laa. O nweghị ụzọ
ọbụla ha ga-esi taa ha ahụhụ n'ihi na mmadụ niile nọ na-
eto Chineke n'ihi ihe a mere. 22 N'ihi na nwoke a gwọrọ
n'ụzọ dị ebube agafeela iri afọ anọ. 23 Mgbe ha hapụrụ
ha, ha lara kọọrọ ndị ibe ha ihe ndịisi nchụaja na ndị
okenye gwara ha. 24 Mgbe ha nụrụ nke a, ha niile ji otu
obi welie olu ha kpọkuo Chineke, sị, "Gị, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, gị onwe gị kere eluigwe
na ụwa, na oke osimiri, na ihe niile dị n'ime ha. 25 Ọ
bụ gị sitere n'aka Mmụọ Nsọ site n'ọnụ nna anyị Devid,
onye na-ejere gị ozi, sị: "'Gịnị mere mba niile ji eme oke
mkpọtụ? Gịnị mere ndị mmadụ ji na-apịa ọpịpịa nke na-
abaghị uru? 26 Ndị eze nke ụwa na-eguzokwa onwe ha,
ndị na-achị achị na-agbakọtakwa, imegide Onyenwe anyị
na imegide Onye ya e tere mmanụ.' 27 N'ezie n'obodo a,
Herọd na Pọntiọs Pailet, na ndị mba ọzọ, nakwa ndị Izrel
ezukọtala imegide onye nsọ ahụ na-ejere gị ozi, bụ Jisọs,
onye i tere mmanụ, 28 ha mere ihe i jiri ike gị na uche gị
kwuo na ha aghaghị imezu. 29 Ugbu a, Onyenwe anyị, lee
ịba mba ha ma nye ndị ohu gị ike iji gbasaa ozi gị na-
atụghị egwu ọbụla. 30 Setịpụ aka gị gwọọ ndị ọrịa ma rụọ
ọtụtụ ọrụ ebube na ọrụ ịrịbama site n'aha onye nsọ ahụ
na-ejere gị ozi bụ Jisọs." 31 Mgbe ha kpesịrị ekpere, ụlọ

ahụ ha zukọrọ n’ime ya mara jijiji. Ha jupụtara na Mmụọ
Nsọ, ma jiri nkwuwa okwu kwusaakwa okwu Chineke. **32**
Ndị niile kwere ekwe nwere otu obi n’otu mkpụrụobi. O
nweghị onye ọbụla gụrụ ihe ọbụla o nwere dịka nke aka
ya, kama ha mere ka onye ọbụla n’ime ha keta oke n’ihe
ibe ya nwere. **33** Ndị ozi sitere n’ike gaa n’ihu na-agba
ama banyere mbilite n’ọnwụ Onyenwe anyị Jisọs, oke
amara bakwaara ha niile ụba. **34** O nweghị onye mkpa
kpara n’ime ha, n’ihi na site n’oge ruo n’oge, ndị nwere
ala maọbụ ụlọ na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na
ha, **35** nye ndị ozi, a na-ekekwa ya nye onye ọbụla dị ka
mkpa ya si dị. **36** Josef onye ikwu Livayị, onye sitere na
Saiprọs, onye ndị ozi na-akpọ Banabas (nke pụtara “nwa
nke nkasiobi”). **37** O rere ala o nwere, weta ego ya, ma
tọgbọ ya n’ụkwụ ndị ozi.

5 Ma otu nwoke a na-akpọ Ananayas na nwunye ya
bụ Safaịra rekwara ala nke ha. **2** Na nkwekọrịta ya na
nwunye ya, o zoro ụfọdụ ego site n’ego ha retara n’ala ha
ahụ, weta nke fọdụrụ bịa tọgbọ n’ụkwụ ndị ozi. **3** Pita
sịrị, “Ananayas, gịnị mere ekwensu jiri jupụta obi gị mee
ka ị ghaara mmụọ nsọ ụgha mgbe i zopuuru onwe gị ego
site n’ime ego i retara n’ala gị? **4** Ọ bụghị gị nwe ala ahụ
tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya ọ bụghị
nke gị, iji mee ka ị chọrọ? Gịnị mere i ji chee echiche ime
ihe dị otu a? Ọ bụghị mmadụ ka ị ghaara ụgha kama ọ
bụ Chineke.” **5** Mgbe Ananayas nụrụ okwu ndị a, ọ dara
n’ala nwụọ, egwu jidekwara ndị niile nụrụ ihe mere. **6**
Ụmụ okorobịa ndị nọ ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya
bupụ ya ga lie. **7** Mgbe ihe dịka awa atọ gasịrị, nwunye

ya batakwara, ma ọ matabeghị ihe mere di ya. 8 Pita
jụrụ ya, gwa m, “ọ bụ ego ole a ka gị na di gị retara ala
ahụ?” Ọ sịrị, “E, ọ bụ ego ole ahụ ka anyị retara ya.” 9
Pita sịrị ya, “Gịnị mere unu jiri kpebie ịnwa Mmụọ nke
Onyenwe anyị ọnwụnwa? Gee ntị, nzọ ụkwụ ndị buuru di
gị gaa lie nọ n’ọnụ ụzọ. Ha ga-ebupụkwa gị.” 10 N’otu
oge ahụ ọ dara n’ala n’ụkwụ ya, nwụọ, ụmụ okorobịa
ahụ liri di ya batakwara chọpụta na ọ nwụọla, buru ya
pụọ gaa lie ya n’akụkụ di ya. 11 Oke egwu tụrụ nzukọ
ahụ niile, tụọkwa ndị niile nụrụ akụkọ banyere ihe ndị
a. 12 Ndị ozi ahụ rụkwara ọrụ ebube na ọrụ ịrịbama dị
ukwuu n’etiti ndị mmadụ. Ha niile na-ezukọ na mgbe
ụlọ Solomọn. 13 O nweghị onye ọbụla kwere iso ha ọzọ,
n’agbanyeghị na ọtụtụ mmadụ na-asọpụrụ ha. 14 Ma otu
ọ dị, ọtụtụ ndị nwoke na ndị nwanyị kwere n’Onyenwe
anyị sonyere ha. 15 N’ihi nke a, ndị mmadụ bupụtara ndị
ọrịa n’okporoụzọ nibe ha n’ute na ihe ndina, ka ọ ga-
abụ mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ụfọdụ
n’ime ha. 16 Igwe mmadụ zukọtara site n’obodo ndị dị
Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndị nrịa nrịa, na
ndị mmụọ na-adịghị ọcha na-enye nsogbu, a gwọkwara
ha niile. 17 Mgbe ahụ onyeisi nchụaja na ndị otu ya so
n’otu ndị Sadusii ka ekworo jupụtara obi. 18 Ha jidere
ndị ozi a tụba ha n’ụlọ mkpọrọ nke ọha mmadụ. 19 Ma
n’oge abalị mmụọ ozi Onyenwe anyị meghere ọnụ ụzọ
ụlọ mkpọrọ ahụ kpọpụta ha sị, 20 “Gaanụ, guzoronụ
n’ụlọnsọ ukwu ahụ gwa ndị mmadụ ozi niile nke ndụ
ọhụrụ a.” 21 Mgbe ha nụrụ nke a, n’isi ụtụtụ, ha banyere
n’ụlọnsọ ukwu malite izi ihe. Ma mgbe onyeisi nchụaja

na ndị soo ya bịarutere, ha kpọrọ nzukọ ndị Sanhedrin
nke bụ ọgbakọ jikọtara ndị okenye Izrel niile. Ha zipụrụ
ozi ka e site n'ụlọ mkpọrọ kpụta ha. **22** Ma mgbe ndị ahụ
ha zipụrụ ruru n'ụlọ mkpọrọ, ha ahụghị ndị ozi ahụ.
Ha lọghachiri azụ kọọrọ ndị ọgbakọ ahụ ihe ha hụrụ,
23 "Anyị hụrụ ka a kpọchiziri ụlọ mkpọrọ ahụ nke ọma,
ndị nche guzokwa n'ọnụ ụzọ ya. Ma mgbe anyị meghere
ụlọ mkpọrọ ahụ, anyị ahụghị onye ọbụla n'ime ya." **24**
Mgbe onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu na ndịisi
nchụaja nụrụ okwu ndị a, ọ gbara ha gharịị, ha na-eche
ihe nke a ga-apụta. **25** N'otu oge ahụ, otu onye gbabatara
gwa ha, "Leenụ! Ndị ahụ unu tụbara n'ụlọ mkpọrọ guzo
ugbu a n'ime ụlọnsọ ukwu na-ezi ndị mmadụ ihe." **26**
Ngwangwa, onyeisi agha na ndị agha ya gara n'ụlọnsọ
ahụ jide ndị ozi ahụ ma kpụta ha, ma ha ejighị ike mee
nke a n'ihi na ha tụrụ egwu na ndị mmadụ ga-atụ ha
nkume. **27** Mgbe a kpụtara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu
ọgbakọ ndị Sanhedrin, onyeisi nchụaja jụrụ ha ajụjụ, **28**
sị, "Ọ bụ anyị adọghị unu aka na ntị ka unu kwụsị ikuzi
ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu jupụta Jerusalem
niile kpebiekwa ime ka ọbara nwoke a dịrị anyị n'isi." **29**
Pita na ndị ozi ndị ọzọ zara sị, "Anyị ga-erubere Chineke
isi ọ bụghị mmadụ. **30** Chineke nna nna anyị a kpọlitela
Jisọs site n'ọnwụ bụ onye ahụ unu gburu site n'ịkpọgide
ya n'elu osisi. **31** Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya
onwe ya dị ka Ọkpara eze na Onye nzọpụta, ka o nwee ike
inye ndị Izrel niile nchegharị na mgbaghara mmehie. **32**
Anyị bụ ndị ama nke ihe ndị a, Mmụọ Nsọ onye Chineke
nyere ndị na-erubere ya isi bụkwa onyeama." **33** Mgbe ha

nụrụ nke a, ọ gbawara ha obi, ha chọọ igbu ha. **34** Ma otu
onye n'ime ha bụ onye Farisii, bụrụkwa onye ozizi iwu a
na-asọpụrụ, aha ya bụ Gamaliel, biliri ọtọ n'etiti ọgbakọ
ahụ, nye iwu ka a kpọpụ ndị ozi ahụ n'ezi nwa oge nta. **35**
Ọ sịrị ha, "Ndị Izrel, leziekwanụ anya nke ọma ihe unu
na-achọ ime ndị a. **36** N'oge gara aga Teodas pụtara na-
egosi na ya bụ onye pụrụ iche, ihe dịka narị mmadụ anọ
sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndị niile sooro ya gbasasịrị
ihe niile a kwụsịkwa. **37** Mgbe nke ya gasịrị, Judas onye
Galili pụtakwara gosi onwe ya n'oge a na-agụ ọnụọgụgụ
mmadụ, o nwetakwara ndị sooro ya. Mgbe e gbukwara
ya, ndị niile na-eso ya gbasasịrị. **38** Ya mere, agwa m unu,
hapụnụ ndị a ka ha laara onwe ha. N'ihi na ọ bụrụ na ọrụ
ha bụ ọrụ mmadụ, ọ ga-akwụsị mgbe na-adịghị anya. **39**
Ma ọ bụrụ na o sitere n'aka Chineke, unu agaghị enwe ike
ịkwụsị ndị ikom ndị a, unu ga-achọpụta naanị na unu na-
alụso Chineke ọgụ." **40** Ọgbakọ ahụ nabatara ndụmọdụ
ya. Ha kpọrọ ndị ozi ahụ pịa ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha
kwụsị ikwu okwu n'aha Jisọs, hapụkwa ha ka ha laa. **41**
Mgbe ha hapụrụ ọgbakọ ahụ, ha na-aṅụrị ọṅụ n'ihi na-
agụnyere ha na ndị kwesiri ịnara mkparị n'ihi aha ya. **42**
Ụbọchị niile, n'ime ụlọnsọ ukwu ma n'ụlọ ndị mmadụ ha
na-akụzi ma na-ekwusa oziọma na Jisọs bụ Kraịst ahụ.

6 N'oge ahụ mgbe ọnụọgụgụ ndị na-eso ụzọ ya bidoro
ịmụba, ndị Juu na-asụ asụsụ Griik mere mkpesa megide
ndị Juu na-asụ asụsụ Hibru n'ihi na a na-elefuru ndị
inyom ha, ndị di ha nwụrụ anwụ anya na nri a na-eke kwa
ụbọchị. **2** N'ihi nke a, ndị ozi iri na abụọ ahụ kpọrọ ọgbakọ
ndị niile na-eso ụzọ ya sị, "O zighị ezi na anyị ga-ahapụ

ikwusa oziọma Chineke bido na-eke nri. 3 Ụmụnna anyị,
sitenụ n'etiti unu họpụta ndị ikom asaa ndị a na-agbara
ezi ama na ha jupụtara na Mmụọ Nsọ na amamihe. Anyị
ga-enyefe ha ọrụ a n'aka. 4 Ebe anyị onwe anyị, ga-enyefe
onwe anyị n'ọrụ ikpe ekpere, na ọrụ niile metụtara izisa
oziọma." 5 Mmadụ niile nabatara atụmatụ a nke ọma. Ha
họpụtara Stivin, nwoke jupụtara n'okwukwe na Mmụọ
Nsọ. Ha họpụtakwara Filip, Prokorọs, Nikanọ, Timọn,
Pamenas na Nikolas, onye Antiọk na-eso ụzọ ofufe ndị
Juu. 6 Ha chere mmadụ ndị a n'ihu ndị ozi, ndị kpeere ha
ekpere, bikwasịkwa ha aka n'isi. 7 Okwu Chineke gbasara
nnọọ. Ọnụọgụgụ ndị na-eso ụzọ ya na Jerusalem bakwara
ụba. N'oge a, ọtụtụ ndị nchụaja nabatara na-erubekwa isi
n'okwukwe. 8 Ugbu a, Stivin, nwoke jupụtara n'amara na
n'ike Chineke rụrụ ọtụtụ ọrụ ebube na ọrụ ịrịbama dị
ukwuu n'etiti ndị mmadụ. 9 Mgbe ahụ ụfọdụ ndị Juu si
n'ụlọ nzukọ nke ndị nweere onwe ha (dị ka e si akpọ ya),
na nke ndị Sirini na Alegzandria nakwa ndị ọzọ sitere na
mpaghara Silisia na Eshịa. Ha na Stivin malitere ịrụgharị
ụka. 10 Ma ha enweghị ike iguzogide amamihe na ike nke
Mmụọ Nsọ nke o ji ekwu okwu. 11 Mgbe ahụ, ha ji ụzọ
nzuzo kpalie ụfọdụ ndị ikom ka ha sị, "Anyị nụrụ ka ọ na-
ekwujọ Mosis na Chineke." 12 Ha kpasuru ndị mmadụ,
ma ndị okenye ma ndị ozizi iwu. Ha bịakwutere ya jide
ya, kpụrụ ya gaa na nnọkọ ụlọ ikpe. 13 Ha kpọtakwara ndị
bịara gbaa ama ụgha megide ya sị, "Oge niile ka nwoke a
na-ekwu okwu ọjọọ banyere ebe a dị nsọ na iwu anyị. 14
Anyị nụrụ ka o kwuru, na Jisọs onye Nazaret a ga-akwatu
ụlọ a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyị." 15 Ndị

niile nọ n'ụlọikpe ahụ legidere ya anya. Ha hụrụ ihu ya
ka ọ na-enwu dị ka ihu mmụọ ozi.

7 Onyeisi nchụaja sịrị ya, "Ị nụrụ ihe ndị a, ọ bụ eziokwu?"
2 Ọ sịrị, "Ụmụnna m na ndị nna, geenụ m ntị. Chineke
onye dị ebube gosiri nna nna anyị Ebraham onwe ya
mgbe ọ nọ na Mesopotamịa, tupu ọ gaa biri na Haran. **3**
Ọ gwara ya, 'Site n'obodo gị na n'etiti ndị ikwu gị pụọ,
gaa n'ala m ga-egosi gị.' **4** "Ya mere, o sitere n'obodo
ndị Kaldịa pụọ, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwụrụ,
Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbu a. **5** O nyeghị ya
ihe nketa n'ebe a, ọ bụladị ihe ruru otu nzọ ụkwụ. Ma o
kwere ya nkwa na ọ ga-enye ya na ụmụ ụmụ ya ala ahụ
ka ọ bụrụ nke ha, n'agbanyeghị na ọ mụtaghị nwa. **6** Ma
Chineke gwara ya otu a, na, 'Ụmụ ụmụ ya ga-ebi dịka ndị
ọbịa n'ala na-abụghị nke ha, ndị ga-eji ha mere ohu, ma
mejọọkwa ha narị afọ anọ. **7** Mana aga m ata mba ahụ ha
na-efe dịka ohu ahụhụ.' Chineke kwukwara sị, 'Mgbe nke
a gasịrị, ha ga-esi na mba ahụ pụta, bịa fee m ofufe n'ebe
a.' **8** O nyere ya ọgbụgba ndụ nke obibi ugwu. Ebraham
mụrụ Aịzik bie ya ugwu n'ụbọchị nke asatọ. Aịzik amụta
Jekọb, Jekọb amụta ndịisi ebo iri na abụọ nke Izrel. **9**
"N'ihi na ndị nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef nọ.
Ha resi ya ndị Ijipt dịka ohu. Ma Chineke nọnyeere ya, **10**
zọpụta ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuọma na
amamihe n'ihu Fero eze Ijipt. Onye mere ya onye ọchịchị
n'ala Ijipt na onye nlekọta nke ezinaụlọ ya niile. **11** "N'oge
ahụ, ụnwụ dara n'ala Ijipt na n'ala Kenan. Ụnwụ a wetara
ahụhụ dị ukwuu. Nna nna anyị ha enwekwaghị ike ịchọta
nri. **12** Ma mgbe Jekọb nụrụ na nri ọka dị n'ala Ijipt, o

zipụrụ nna nna anyị ha ka ha gaa njem mbụ ha n'Ijipt.
Nke a bụ oge nke mbụ ha na-aga Ijipt. 13 Mgbe ha gara
Ijipt nke ugboro abụọ, Josef mere ka ụmụnne ya mata ya,
Fero matakwara ụmụnne Josef. 14 Mgbe ahụ, Josef ziri
ozi ka a kpọta nna ya bụ Jekọb na ndị ikwu ya, ndị dị
iri mmadụ asaa na ise ka ha bịakwute ya. 15 Jekọb gara
Ijipt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyị ha nọkwa nwụọ.
16 E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n'ili nke
Ebraham jiri ego ọlaọcha zụta n'aka ụmụ Hamọ n'ala
Shekem. 17 "Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebraham
na nkwa na-abịaru nso, ndị Izrel nọ n'Ijipt mụbara nke
ukwuu, 18 ruo mgbe eze ọzọ nke na-amaghị Josef, bidoro
ịchị ọchịchị n'ala Ijipt. 19 O megburu ndị agbụrụ anyị,
kpagbukwaa ha. Manye ndị nna nna anyị ha ka ha tufuo
ụmụ ọhụrụ ha, ka ha ghara ịdị ndụ. 20 "Ọ bụ n'oge a ka a
mụrụ Mosis, ọ mara mma nke ukwuu n'anya Chineke. A
zụrụ ya naanị ọnwa atọ n'ụlọ nna ya. 21 Mgbe e tufuru
ya, ada Fero kpọọrọ ya, zụọ ya dị ka nwa nwoke nke
aka ya. 22 A zụrụ Mosis n'amamihe niile nke ndị Ijipt, ọ
bụrụ dike n'okwu na n'ọrụ ịtụnanya. 23 "Mgbe ọ gbara
iri afọ anọ, ọ batara ya n'uche ịga ileta ụmụnna ya ndị
Izrel. 24 Mgbe ọ hụrụ otu onye n'ime ha nke onye Ijipt
na-emegide ya, ọ lụtara ya ọgụ, bọtakwara ya ọbọ site
n'igbu onye Ijipt ahụ. 25 Mosis chere na ụmụnna ya ga-
aghọta na Chineke akpọlitela ya isite n'aka ya napụta
ha. Ma ha aghọtaghị. 26 N'ụbọchị ọzọ sonụ, Mosis hụrụ
ụmụnna ya ndị Izrel abụọ ka ha na-alụ ọgụ. Ọ gbalịrị
ime ka udo dịrị n'etiti ha, sị, 'Unu bụ ụmụnna, gịnị mere
unu ji emejọrịta onwe unu?' 27 "Ma nwoke ahụ nke na-

emegbu nwanna ya nupuru ya sị, ‘Onye mere gị onyeisi
na onye ikpe n’etiti anyị? **28** Ị na-achọ igbu m dị ka i si
gbuo onye Ijipt ụnyaahụ?’ **29** Mgbe ọ nụrụ nke a, Mosis
gbara ọsọ, gaa biri dị ka ọbịa n’ala Midia. N’ebe ahụ ka ọ
nọ mụta ụmụ nwoke abụọ. **30** “Mgbe iri afọ anọ gafere, e
mere ka Mosis hụ mmụọ ozi n’ọkụ na-ere ọhịa dị n’ọzara,
n’akụkụ Ugwu Saịnaị. **31** Ma mgbe ọ hụrụ nke a, o juru ya
anya. Dị ka ọ na-agaru nso ka o leruo ya anya, ọ nụrụ olu
Onyenwe anyị ka ọ dara, sị, **32** ‘Abụ m Chineke nna nna gị
ha. Chineke nke Ebraham, nke Aịzik na nke Jekọb.’ Ụjọ
mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghị ike ilegide ya anya.
33 “Ma Onyenwe anyị gwara ya, ‘Yipụ akpụkpọụkwụ gị.
N’ihi na ebe ahụ i guzo bụ ala dị nsọ. **34** Ahụla m otu e si
akpagbu ndị m nọ n’ala Ijipt. Anụla m ịsụ ude ha bịakwa
ịzọpụta ha. Ugbu a bịa, aga m ezighachi gị n’Ijipt.’ **35** “Ọ
bụ otu Mosis ahụ ha jụrụ ajụ, mgbe ha sịrị, ‘Onye mere gị
onyeisi na onye ikpe?’ Ọ bụkwa ya ka Chineke zigara ị bụ
onyeisi na onye nnapụta ha, site n’inyeaka mmụọ ozi ahụ
mere ka ọ hụ ya n’ọhịa ahụ. **36** O duuru ha pụta mgbe ọ
rụsịrị ọrụ ebube na ihe ịrịbama dị iche iche n’ala Ijipt,
na n’Osimiri Uhie na n’ọzara iri afọ anọ. **37** “Onye a bụ
Mosis ahụ gwara ụmụ Izrel, sị, ‘Chineke ga-eme ka onye
amụma nke dị ka m, biliere unu site n’etiti ụmụnne unu.’
38 Ya onwe ya nọ n’ọgbakọ n’ọzara, ya na mmụọ ozi ahụ
gwara ya okwu n’Ugwu Saịnaị, na nna nna anyị ha; ebe ọ
natakwara okwu dị ndụ inye anyị. **39** “Ma nna nna anyị
ha jụrụ irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n’akụkụ, ma
tụgharịa laghachi azụ n’Ijipt n’obi ha, **40** na-asị Erọn,
‘Meere anyị chi, ndị nke ga-edu anyị, n’ihi na anyị amaghị

ihe mere nwoke a bụ Mosis, onye sitere n'ala Ijipt dupụta
anyị.' 41 Ha kpụụrụ onwe ha arụsị nke oyiyi nwa ehi, ha
butere ihe ịchụ aja nye ya. Ha ṅụrịrị ọṅụ n'ọrụ nke aka
ha. 42 Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha nọ. Ọ
rara ha nye ikpere usuu ihe dị n'eluigwe. Nke a dabara
n'ihe e dere n'akwụkwọ ndị amụma, "'Unu ụlọ Izrel, unu
o wetara m onyinye anụ e gburu egbu ka ọ dị aja unu
chụụrụ m iri afọ anọ unu nọrọ n'ọzara? 43 Unu buliri ụlọ
ikwu nke Mọlọk na kpakpando nke chi unu bụ Refan, bụ
arụsị ndị ahụ unu mere ịkpọ isiala nye ha. Ya mere, aga
m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilọn.'
44 "Ndị nna nna anyị ha nwere ụlọ ikwu nke iwu ọgbụgba
ndụ n'ọzara. E mere ya site na ntụziaka na usoro ihe atụ
Chineke gosiri Mosis. 45 Mgbe Joshua duuru nna nna
anyị ha nweta ala ndị mba ọzọ ndị Chineke chụpụrụ. E
butekwara igbe ọgbụgba ndụ a n'ala ahụ. Ọ nọgidekwara
n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. 46 Onye chọtara ihuọma
n'ebe Chineke nọ, ma rịọ ka o wuore Chineke nke Jekọb
ebe obibi. 47 Ma ọ bụ Solomọn wuru ya ụlọ ahụ. 48 "Otu
ọ dị, Onye kachasị ihe niile elu adịghị ebi n'ụlọ e ji aka
wuo, dịka onye amụma kwuru, 49 "'Eluigwe bụ ocheeze
m. Ụwa bụkwa ebe mgbakwasị ụkwụ m. Ụdị ụlọ dị aṅaa
ka unu ga-ewuru m? Maọbụ ebee ka ebe izuike m ga-
adị? Ka Onyenwe anyị kwuru. 50 Ọ bụghị aka m mere
ihe ndị a niile?' 51 "Unu ndị isiike! Ndị obi ha, na ntị
ha kpọchiri akpọchi ịnụ ihe. Ndị na-ajụ ịnabata Mmụọ
Nsọ dịka nna nna unu ha mere. 52 Ọ dị onye amụma ndị
nna unu ha na-akpọgbughị? Ha gburu ọ bụladị ndị buru
amụma banyere ọbịbịa nke onye ezi omume ahụ, ma

ugbu a unu bụ ndị raara ya nye ma gbukwaa ya. 53 Unu
bụ ndị natara iwu Chineke dịka e nyere ya site n’aka ndị
mmụọ ozi, ma unu edebeghị ya.” 54 Mgbe ha nụrụ ihe
ndị a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n’iwe
na n’ọnụma n’ebe ọ nọ. 55 Ma ebe o jupụtara na Mmụọ
Nsọ, o lere anya n’eluigwe hụ ebube Chineke. Ọ hụkwara
Jisọs ka o guzoro n’aka nri Chineke. 56 Ọ sịrị, “Lee, ana m
ahụ ka eluigwe meghere, hụkwa Nwa nke Mmadụ ka ọ
na-eguzo n’aka nri Chineke.” 57 Ha mere ụzụ dị ukwuu,
were mkpịsịaka ha rụchie ntị ha. Ha niile gbara ọsọ gaa
nụkwasị ya, 58 dọkpụrụ ya pụọ n’azụ obodo malite ịtụ
ya nkume. N’oge a, ndị akaebe wụsara uwe ha n’ụkwụ
otu nwokorobịa a na-akpọ Sọl. 59 Mgbe ha na-atụ Stivin
nkume ahụ, o kpere ekpere, “Onyenwe anyị Jisọs, nara
mmụọ m.” 60 O gburu ikpere n’ala werekwa oke olu tie
mkpu, “Onyenwe anyị, biko agụnyekwarala ha mmehie
nke a!” Mgbe o kwusiri nke a, ọ dara n’ala nwụọ.

8 Sọl kwenyere ka e gbuo ya. N’ụbọchị ahụ, oke mkpagbu
bidoro megide nzukọ dị na Jerusalem. Ndị niile kwere
ekwe, ma ewezuga ndị ozi n’onwe ha gbasasịrị n’ala Judịa
na Sameria. 2 Ndị ikom, ndị na-atụ egwu Chineke, bịara
buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru ụjụ nke ukwuu n’ihi
ya. 3 Ma Sọl bidoro ịla nzukọ n’iyi. Ọ na-abanye site
n’ụlọ ga n’ụlọ ndị kwere ekwe na-adọpụta ha, nwoke na
nwanyị, tinye ha n’ụlọ mkpọrọ. 4 Ndị ahụ a chụsasịrị
zisara oziọma n’ebe niile ha gbagara. 5 Filip gara n’otu
obodo dị na Sameria kwusaara ndị nọ n’ebe ahụ ihe
banyere Kraịst. 6 Igwe mmadụ gere ntị n’ihe Filip na-
ekwu n’ihi na ha hụrụ ọrụ ịrịbama ọ rụrụ. 7 Mmụọ ndị

ahụ na-adịghị ọcha ji iti mkpu site n'ime ọtụtụ mmadụ
pụta. Ọ gwọkwara ọtụtụ ndị ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ
na ndị ngwụrọ. 8 N'ihi ya, ọṅụ dị ukwuu jupụtara n'obodo
ahụ. 9 Ugbu a, kemgbe ọtụtụ oge gara aga, otu nwoke
aha ya bụ Saimọn bụ onye mgbaasị. O jirila mgbaasị ya
mee ọtụtụ ihe tụrụ ndị niile bi n'obodo Sameria n'anya. Ọ
na-anyakwa isi na ya bụ onye dị ukwu. 10 Onye ọbụla, ma
onye ukwu ma onye nta, na-ege ya ntị na-asịkwa "Nwoke
a bụ ike Chineke ahụ a na-akpọ Ike dị ukwuu." 11 Ha na-
ege ya ntị oge niile n'ihi na ọ na-eji ike mgbaasị ya na-
eme ihe juru ha anya. 12 Ma mgbe ha kwenyere n'oziọma
Filip dịka ọ na-ekwusa ihe banyere oziọma alaeze Chineke
na aha Jisọs Kraịst, e mere ha baptizim, ma nwoke ma
nwanyị ha. 13 Saimọn kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e
mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agagharị n'ihi
ihe ịrịbama na ọrụ ebube niile Filip rụrụ, tụrụ ya n'anya
nke ukwuu. 14 Mgbe ndị ozi nọ na Jerusalem nụrụ na ndị
Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita
na Jọn. 15 Mgbe ha bịaruru, ha kpere ekpere ka ha nata
Mmụọ Nsọ. 16 N'ihi na Mmụọ Nsọ abịakwasịbeghị onye
ọbụla n'ime ha, kama ihe e mere ha bụ baptizim n'aha
Onyenwe anyị Jisọs. 17 Mgbe Pita na Jọn bikwasịrị ha aka
n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ. 18 Mgbe Saimọn hụrụ na a
na-enye Mmụọ Nsọ naanị site n'aka ndị ozi bikwasịrị ha
n'isi, o chere ha ego n'ihu, 19 sị, "nyekwanụ m ike a. Ka
onye ọbụla m bikwasịrị aka n'isi nata Mmụọ Nsọ." 20 Ma
Pita sịrị, "Gị na ego gị laakwa n'iyi. N'ihi na i chere na ị
ga-eji ego zụta onyinye Chineke. 21 I nweghị oke maọbụ
ihe nketa n'ọrụ a, n'ihi na obi gị ezighị ezi n'ihu Chineke.

22 Si n’ajọ omume gị chegharịa, rịọ Onyenwe anyị arịrịọ
ma eleghị anya ọ ga-agbaghara gị echiche ọjọọ niile nke
obi gị. 23 N’ihi na ahụrụ m na ị jupụtara n’obi ilu na ị
nọkwa n’agbụ nke ajọ omume.” 24 Saimọn zara Pita sị,
“Biko, kpee ekpere rịọrọ m Chineke, ka ihe ndị a niile i
kwuru, hapụ ịbịakwasị m.” 25 Mgbe ha gbachara akaebe,
ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyị, ha lọghachiri
Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara oziọma n’ọtụtụ
obodo ndị Sameria. 26 Mgbe ahụ mmụọ ozi Onyenwe
anyị gwara Filip sị, “Gaa na ndịda, n’ụzọ ọzara nke siri
Jerusalem gawa Gaza, ụzọ ahụ bụ ụzọ ọzara.” 27 O biliri
gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bụ onye onozi, bụrụkwa
onyeisi ozi dị mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze
nwanyị ndị Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke. 28 Mgbe
ọ na-ala, ọ nọdụrụ ala n’ụgbọala ya, nke ịnyịnya na-
adọkpụgharị, na-agụ akwụkwọ Aịzaya onye amụma. 29
Mmụọ Nsọ gwara Filip, “Gaa ụgbọ ahụ nso, sonyekwara
ya.” 30 Filip gara nso, nụkwa ka ọ na-agụ akwụkwọ Aịzaya
onye amụma. Ọ sịrị, “Ị na-aghọta ihe ị na-agụ?” 31 Ọ sịrị,
“M ga-esi aṅaa ghọta, ma mmadụ ezighị m?” Ọ rịọrọ Filip
ka ọ rigota n’ụgbọala ahụ, soro ya nọdụ n’ime ya. 32
Mpaghara akwụkwọ nsọ ọ na-agụ bụ nke a, “E duuru ya
dị ka atụrụ gaa n’ebe a ga-egbu ya. Dịka nwa atụrụ na-
anọ nwayọọ n’ihu onye na-akpacha ya ajị, otu a ka ọ na-
emegheghị ọnụ ya. 33 N’ọnọdụ ịdị ala ya, e meghị ka ikpe
ziri ezi ruo ya aka. Onye ga-akọ akụkọ banyere agbụrụ
ya? N’ihi na e sitere n’ụwa wepụ ndụ ya.” 34 Onozi ahụ
jụrụ Filip, “Biko, gwa m, onye ka onye amụma a na-ekwu
okwu ya? Ọ bụ ihe banyere onwe ya ka ọ na-ekwu, ka

ọ bụ banyere onye ọzọ?” 35 Mgbe ahụ, Filip malitere
ikwu okwu, site n’akụkọ akwụkwọ nsọ ọ na-agụ kọọrọ ya
akụkọ oziọma banyere Jisọs. 36 Mgbe ha na-aga n’ụzọ, ha
bịaruru ebe ọdọ mmiri nta dị. Onozi ahụ sịrị, “Lee, nke a
bụ mmiri. Ọ dị ihe ga-egbochi ime m baptizim?” 37 Filip
sịrị, “Ọ bụrụ na i ji obi gị niile kwere, e nwere ike ime
gị baptizim.” Onozi ahụ sịrị, “Ekwere m na Jisọs Kraịst
bụ Ọkpara Chineke.” 38 O kwuru ka a kwụsị ụgbọala
ahụ. Mgbe ahụ, onozi ahụ na Filip wụdatara banye n’ime
mmiri ebe Filip nọ mee ya baptizim. 39 Mgbe ha sitere
n’ime mmiri ahụ pụta, ngwangwa Mmụọ Onyenwe anyị
sitere n’ebe ahụ wepụ Filip, onye onozi ahụ ahụkwaghị ya
anya ọzọ; kama ọ gara n’ihu n’ije ya na-aṅụrịkwa ọṅụ. 40
Ebe ọzọ a hụrụ Filip bụ n’Azọtus. O jegharịkwara n’obodo
niile dị n’ala ahụ, na-ekwusa oziọma ruo mgbe ọ bịaruru
Sizaria.

9 Ma ugbu a, Sọl, onye ume niile ọ na-ekupụta bụ naanị
ịba mba na igbu ndị na-eso ụzọ Onyenwe anyị, gakwuuru
onyeisi nchụaja, 2 rịọ ya ka o nye ya akwụkwọ ozi nke ọ
ga-eji jekwuru ndị ụlọ nzukọ ndị Juu dị na Damaskọs,
nke ọ ga-abụ ọ hụ onye ọbụla na-eso Ụzọ ahụ ma ha
bụ nwoke ma ha bụ nwanyị, ka ọdọkpụrụ ha n’agbụ,
kpụgaa Jerusalem. 3 Mgbe ọ na-aga n’ụzọ, ọ bịaruru
ebe dị Damaskọs nso. Na mberede, ihe ìhè nke sitere
n’eluigwe chara ya gburugburu. 4 Ọ dara n’ala, nụ olu na-
akpọ ya oku, “Sọl, Sọl, gịnị mere i ji na-akpagbu m?” 5 Ọ
sịrị, “Ị bụ onye, Onyenwe anyị?” Olu ahụ zaghachiri, “Abụ
m Jisọs onye ị na-akpagbu. 6 Ugbu a, bilie, baa n’ime
obodo, a ga-agwa gị ihe ị na-aghaghị imezu.” 7 Ndị ikom

ha na ya so aga guzoro n’ebe ahụ, ma ha enweghị ike
ikwu okwu. Ha nụrụ olu ahụ, ma ha ahụghị onye ọbụla. 8
Sọl si n’ala bilie, ma n’agbanyeghị n’anya ya meghere
emeghe, ọ dịghị ihe o nwere ike ịhụ. Nke a mere na ha
sekpụrụ ya n’aka dubata ya na Damaskọs. 9 Ọ hụghị ụzọ
ụbọchị atọ, o nweghị ike iri nri maọbụ ṅụọ ihe ọṅụṅụ. 10
Otu onye nke na-eso ụzọ ya nọ na Damaskọs, a na-akpọ
Ananayas. Onyenwe anyị gwara ya n’ọhụ, “Ananayas!”
Ọ sịrị, “Lee m, Onyenwe anyị.” 11 Onyenwe anyị gwara
ya, “Gaa n’ụlọ Judas nke dị n’okporoụzọ Guzoziri Eguzo,
jụọ ajụjụ banyere onye a na-akpọ Sọl, onye si Tasọs, ọ
nọ ugbu a na-ekpe ekpere. 12 Ọ hụla ọhụ na otu nwoke
a na-akpọ Ananayas na-abịakwute ya, ibikwasị ya aka
n’isi ka ọ hụ ụzọ.” 13 Ma Ananayas zara, “Onyenwe anyị,
anụla m akụkọ ihe ọjọọ niile nwoke a mere ndị nsọ gị
bi na Jerusalem. 14 Ugbu a, ọ natara ikike n’aka ndịisi
nchụaja bịa n’ebe a ka o jide ndị niile na-akpọku aha gị.”
15 Ma Onyenwe anyị gwara ya, “Gaa, n’ihi na ahọpụtala m
nwoke a ka ọ bụrụ ngwa ọrụ m, onye ga-ewegara mba
ndị ọzọ, ndị eze na ụmụ Izrel aha m. 16 Mụ onwe m ga-
egosi ya ụdị ahụhụ ọ na-aghaghị ịta n’ihi aha m.” 17 Ya
mere, Ananayas garuru n’ụlọ ahụ, banyekwa n’ime ya.
Ọ bikwasịrị aka ya n’isi Sọl, sị, “Nwanna Sọl, Onyenwe
anyị Jisọs, onye gosiri gị onwe ya n’ụzọ, zitere m ka ị
hụkwa ụzọ ọzọ, ka ị jupụtakwa na Mmụọ Nsọ.” 18 Otu
mgbe ahụ, ihe dịka akpịrịkpa sitere n’anya ya dapụta, o
bidokwara ịhụ ụzọ ọzọ. O biliri ọtọ, e mee ya baptizim. 19
Mgbe o richara nri, ọ nwetakwara ike ya. Ya na ndị na-eso
ụzọ Jisọs nọrọ na Damaskọs ọtụtụ ụbọchị. 20 Ngwangwa,

o bidoro ikwusa Jisọs n'ụlọ nzukọ na-asị, Ọ bụ Ọkpara
Chineke. **21** O juru ndị niile nụrụ ya anya, ha na asị, "Ọ
bụghị nwoke a bụ onye ahụ na-emekpa ndị niile na-
akpọku aha ahụ na Jerusalem? Ọ bụ na ọ bụghị maka nke
a ka o ji bịa ebe a ịkpụrụkwa ha kpụgara ndịisi nchụaja?"
22 Ma Sọl gara n'ihu baa ụba n'ike karịa na ikwu okwu
nke gbara ndị Juu bi n'obodo Damaskọs gharịị site n'ụzọ
o siri gosi na Jisọs bụ Kraịst ahụ. **23** Mgbe ọtụtụ ụbọchị
gasịrị ndị Juu gbara izu igbu ya. **24** Ma Sọl chọpụtara ihe
ha zubere ime. Ehihie na abalị, ndị a nọ na-eche ụzọ niile
e si apụ n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. **25** Ma
ụmụazụ ya kunyere ya na nkata amanyere ụdọ bufee ya
n'ofe mgbidi nke obodo. **26** Mgbe o rutere Jerusalem, ọ
gbalịrị ịdịnyere ndị na-eso ụzọ Jisọs nọ n'ebe ahụ, ma ha
tụrụ egwu. Ha ekwenyeghị na ọ ghọọla ezi onye na-eso
ụzọ Jisọs dịka ha. **27** Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndị
ozi nọ. Ọ kọọrọ ha akụkọ otu o siri hụ Onyenwe anyị na
otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa oziọma
n'aha Jisọs na Damaskọs na-atụghị egwu. **28** O soro ha
na-agagharị na Jerusalem. Ọ na-ekwusakwa okwu n'aha
Onyenwe anyị na-atụghị egwu. **29** Ya na ndị Juu na-asụ
asụsụ Griik rụrịtakwara ụka. N'ihi ya ndị a gbara izu igbu
ya. **30** Mgbe ndị kwere ekwe nụrụ banyere nzube ha,
ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipụ ya ka ọ laa
obodo Tasọs. **31** Mgbe ahụ, nzukọ niile ndị nọ na Judịa,
Galili na Sameria, nọọrọ n'udo, guzosiekwa ike. Ha na-
amụba n'ọnụọgụgụ site n'ịtụ egwu nke Onyenwe anyị na
ịgbaume nke Mmụọ Nsọ. **32** Pita na-ejegharị n'etiti ndị
kwere ekwe, ọ gakwara leta ndị nsọ nọ n'obodo Lida. **33**

N’ebe ahụ, ọ hụrụ otu nwoke aha ya bụ Ainias. Nwoke a
anọọla n’ute ọrịa afọ asatọ. Ọ bụ onye ahụ ya kpọnwụrụ
akpọnwụ. 34 Pita sịrị ya, “Ainias, Jisọs Kraịst agwọọla gị.
Bilie mezie ute gị.” Ngwangwa, Ainias biliri ọtọ. 35 Ndị
niile bi na Lida na Sharọn hụrụ ya. N’ihi ya, ha nabatara
Onyenwe anyị. 36 N’obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyị
na-eso ụzọ ya, nke aha ya bụ Tabita nke pụtakwara Dọkas
na asụsụ Griik. O jupụtara n’ọrụ ọma, na ọrụ obi ebere
n’ebe ụmụ ogbenye nọ. 37 N’oge a, ọ rịara ọrịa, nwụọ.
Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n’otu ime ụlọ dị
n’ụlọ elu. 38 Jopa dịkwa nso na Lida. Mgbe ndị na-eso
ụzọ ya nụrụ na Pita nọ n’ebe ahụ, ha ziri ụmụ nwoke
abụọ ozi ka a rịọọ ya, sị, “Biko, ahapụla ịbịakwute anyị
ngwangwa.” 39 Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha
duuru ya gbago n’ụlọ elu n’ime ụlọ ahụ. Ụmụ nwanyị
niile di ha nwụrụ anwụ nọ n’ebe ahụ na-ebe akwa, na-
egosi uwe Dọkas dụụrụ ha mgbe ọ dị ndụ. 40 Pita chụpụrụ
ha niile n’ezi, gbuo ikpere n’ala, kpee ekpere. Ọ tụgharịrị
chee ozu ahụ ihu sị, “Tabita, bilie.” O meghere anya ya,
ma mgbe ọ hụrụ Pita, o biliri, nọdụ ala. 41 O nyeere ya
aka ka ọ kwụrụ ọtọ. Ọ kpọrọ ndị nsọ niile nọ n’ebe ahụ,
ha na ụmụ nwanyị ahụ di ha nwụrụ gosi ha na ọ dị ndụ.
42 A nụrụ akụkọ ihe a mere n’ebe niile na Jopa, nke mere
ka ọtụtụ kwere n’Onyenwe anyị. 43 Ọ nọgidere na Jopa
ọtụtụ ụbọchị. Ọ nọdụrụ n’ụlọ Saimọn, onye ọrụ ya bụ
idozi akpụkpọ anụ.

10 N’oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya
bụ Kọneliọs. O bụ ọchịagha na-elekọta narị ndị agha
si na mpaghara Itali. 2 Nwoke a na ezinaụlọ ya bụ ndị

na-asọpụrụ ma na-atụkwa egwu Chineke. Ọ na-enyere
ndị ogbenye aka na-ekpekwara Chineke mgbe niile. **3**
Otu ụbọchị, n'ihe dịka elekere atọ nke ehihie, ọ hụrụ
ọhụ ebe otu mmụọ ozi nke Chineke bịakwutere ya sị
ya, "Kọneliọs!" **4** Kọneliọs lekwasịrị ya anya n'egwu jụọ
ya sị, "Onyenwe m, ọ bụ gịnị?" Ọ sịrị ya, "Ekpere gị na
onyinye gị nye ndị ogbenye e rutela dịka ihe ncheta n'ihu
Chineke. **5** Ugbu a, zie ndị ikom ka ha gaa n'obodo Jopa
kpọta otu onye aha ya bụ Saimọn, onye a na-akpọkwa
Pita. **6** Ọ bụ ọbịa n'ụlọ otu nwoke a na-akpọ Saimọn, onye
na-edozi akpụkpọ anụ. Onye ụlọ ya dị n'akụkụ osimiri." **7**
Mgbe mmụọ ozi ahụ gwara ya okwu pụrụ, ọ kpọrọ ndị
ohu ya abụọ na otu n'ime ndị agha na-eche ya nche nke
na-atụkwa egwu Chineke. **8** Mgbe ọ kọchara ha ihe niile,
o zigara ha Jopa. **9** N'echi ya, mgbe ha nọ nso n'ebe ahụ,
n'ihe dịka elekere iri na abụọ nke ehihie, Pita rigooro
n'elu ụlọ ahụ ikpe ekpere. **10** Agụụ bidoro ịgụ ya, ọ chọọ
ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ hụrụ ọhụ. **11** Ọ
hụrụ ka eluigwe meghere, hụkwa ihe dịka akwa ọcha dị
obosara nke e sitere n'akụkụ anọ ya na-ewedata n'ala. **12**
Ihe dị n'ime ya: bụ ụmụ anụmanụ dị iche iche, ndị nwere
ụkwụ anọ, ma anụ ndị na-akpụ akpụ n'ala na ụmụ nnụnụ
nke igwe. **13** Mgbe ahụ, ọ nụrụ olu na-asị, "Pita bilie,
gbuo ma riekwa." **14** Ma Pita sịrị, "Mba, Onyenwe m.
Ọ dịbeghị mgbe m riri ihe ọbụla rụrụ arụ maọbụ nke
na-adịghị ọcha." **15** Olu ahụ gwara ya nke ugboro abụọ,
"Akpọla ihe ọbụla ihe rụrụ arụ bụ nke Chineke mere
ka ọ dị ọcha." **16** Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e
weghachikwara ya n'eluigwe. **17** Mgbe Pita nọ na-atule

ihe ọhụ ahụ pụtara bụ nke gbakwara ya gharịị, lee, ndị
ikom ahụ Kọneliọs zipụrụ abịarutela kwụsị n'ọnụ ụzọ,
na-ajụ ebe ụlọ Saimọn dị. **18** Ha kpọrọ oku ịjụ ma Saimọn
onye a na-akpọ Pita ọ nọ n'ụlọ ahụ. **19** Ka Pita nọrịị na-
atụgharị uche n'ihe ọhụ ahụ pụtara, Mmụọ Nsọ gwara ya,
"Lee, mmadụ atọ guzo n'ọnụ ụzọ ugbu a. Ha chọkwara
ịhụ gị. **20** Bilie, rịda jekwuru ha ngwangwa, enwela obi
abụọ ị soro ha gawa, n'ihi na ọ bụ m zitere ha." **21** Pita
jekwuru ndị ikom ahụ, sị, "Ọ bụ m bụ onye unu na-achọ,
gịnị ka unu na-achọrọ m?" **22** Ha sịrị, "Ọ bụ Kọneliọs
onyeisi agha na-elekọta narị ndị agha zitere anyị. Ọ bụ
onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke, bụrụkwa onye
ndị Juu niile na-asọpụrụ. Mmụọ ozi dị nsọ gwara ya ka ọ
kpọta gị n'ụlọ ya, ịnụ ihe i nwere ikwu." **23** Ya mere, ọ
kpọbatara ha n'ụlọ dịka ndị ọbịa. Echi ya, o biliri soro ha
gawa, ụfọdụ ndị kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. **24**
N'ụbọchị na-esota ya, ha bịaruru Sizaria. Kọneliọs nọrịị
na-eche ha, ya na ndị ezinaụlọ ya, na ndị ikwu na ibe ya,
na ndị enyi ya ọ kpọrọ. **25** Mgbe Pita batara, Kọneliọs
zutere ya, daa n'ala n'ụkwụ ya, kpọọrọ ya isi n'ala. **26**
Ma Pita selitara ya elu sị, "Bilie ọtọ, mụ onwe m bụkwa
mmadụ." **27** Mgbe ha na-ekwurịta okwu, ọ banyere n'ime
ụlọ ma hụ igwe mmadụ ka ha zukọtara. **28** Ọ sịrị ha, "Unu
maara nke ọma na ọ bụ ihe megidere iwu na onye Juu
na onye mba ọzọ ga-enwe mmekọrịta maọbụ gaa leta
onye mba ọzọ. Ma Chineke ezila m na m ekwesighị ịkpọ
mmadụ ọbụla onye rụrụ arụ maọbụ onye na-adịghị ọcha.
29 N'ihi nke a, ọ bụ ya mere m jiri bịa mgbe akpọrọ m na-
ajụghị ajụjụ. Ma ka m jụọ ugbu a ihe mere unu ji kpọọ

m?" 30 Kọneliọs sịrị, "N'ụbọchị anọ gara aga, mgbe m nọ
na-ekpe ekpere n'oge ehihie n'ụlọ m, n'ihe dịka elekere
atọ, na mberede, ahụrụ m nwoke yi uwe na-enwu ọcha
ka o guzoro n'ihu m. 31 Ọ sịrị, Kọneliọs, 'Chineke anụla
ekpere gị ma chetakwa onyinye ị na-enye ndị ogbenye.
32 Ziga n'obodo Jopa n'ụlọ otu nwoke a na-akpọ Saimọn,
onye na-edozi akpụkpọ anụ. O bi n'akụkụ osimiri.' N'ebe
ahụ ha ga-ahụkwa otu onye ọbịa aha ya bụ Saimọn a na-
akpọ Pita. 33 Ọ bụ n'ihi nke a ka m ji mee ngwangwa
zie ka a kpọọ gị. Ọ dị mma na ị bịara. Ugbu a, anyị niile
ezukọtala n'ebe a n'ihu Chineke ịnụrụ ihe niile Onyenwe
anyị chọrọ ka ị gwa anyị." 34 Mgbe ahụ Pita meghere
ọnụ ya sị, "Ugbu a, aghọtala m n'ezie na Chineke abụghị
onye na-ele mmadụ anya n'ihu. 35 Kama n'ime mba
ọbụla, onye ọbụla na-atụ egwu ya na onye na-arụ ọrụ
ezi omume ka ọ na-anabata. 36 Unu maara ihe banyere
oziọma ahụ o zigaara ndị Izrel niile, nke na-akọ akụkọ
oziọma nke udo site na Jisọs Kraịst onye bụ Onyenwe
anyị n'ihe niile. 37 Okwu ahụ gbasara n'ala Judịa niile,
malite na Galili mgbe Jọn kwusachara baptizim nke ya. 38
Otu Chineke si were Mmụọ Nsọ na ike wụkwasị Jisọs onye
Nazaret dịka mmanụ, na otu o si jegharịa na-eme mma
na-agwọkwa ndị niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihi na
Chineke nọnyeere ya. 39 "Anyị bụ ndị akaebe ihe niile
o mere n'ala ndị Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya
site n'ịkpọgide ya n'elu obe. 40 Ma Chineke mere ka o si
n'ọnwụ bilite mgbe ụbọchị atọ gasịrị. E mekwara ka ndị
mmadụ hụ ya anya. 41 Ọ bụghị mmadụ niile kama ọ bụ
naanị anyị ndị Chineke họpụtara, dịka ndị akaebe, ndị

soro ya rie ma ṅụọkwa mgbe o si n’ọnwụ bilie. 42 O nyere
anyị iwu ka anyị gaa zisaa oziọma n’ebe niile, ịkọwa na ọ
bụ ya ka Chineke họpụtara ịbụ onye ikpe nke ndị dị ndụ
na ndị nwụrụ anwụ. 43 Ndị amụma niile gbara ama ihe
banyere ya na onye ọbụla nke kweere na ya ga-enweta
mgbaghara mmehie site n’aha ya.” 44 Mgbe Pita nọ na-
ekwu okwu, Mmụọ Nsọ bịakwasịrị ndị niile nụrụ okwu a.
45 Nke a juru ndị e biri ugwu n’etiti ndị kwere ekwe soro
Pita bịa anya otu e siri mee ka ndị mba ọzọ nata onyinye
Mmụọ Nsọ ahụ. 46 N’ihi na ha nụrụ ka ha na-ekwu okwu
n’asụsụ dị iche iche na-etokwa Chineke. Mgbe ahụ Pita
jụrụ, 47 “Ọ dị onye pụrụ igbochi anyị ime ndị a baptizim.
Ndị natara Mmụọ Nsọ dị ka anyị onwe anyị?” 48 N’ihi nke
a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n’aha Jisọs Kraịst. Ha
rịọrọ ya ka ọ nọnyere ha ụbọchị ole na ole.

11 Ndị ozi na ụmụnna ndị bi na Judịa niile nụrụ na
ndị mba ọzọ anabatala okwu Chineke. 2 Mgbe Pita ruru
Jerusalem, ndị kwere ekwe e biri ugwu tara ya ụta, 3 na-
asị, “Gịnị mere ị ji gakwuru ndị a na-ebighị ugwu soro ha
rie ihe?” 4 Pita kọwaara ha ihe niile mere na otu o si mee,
na-asị. 5 “Otu ụbọchị, mgbe m nọ n’obodo Jopa, ahụrụ
m ọhụ n’oge m na-ekpe ekpere. N’ime ọhụ a, ahụrụ m
ihe yiri akwa ọcha dị obosara nke e sitere n’akụkụ anọ
ya na-ewedata site n’eluigwe. E budatara ya n’ihu m. 6
N’ime ya, ahụrụ m anụmanụ ndị nwere ụkwụ anọ, na anụ
ọhịa, na anụ ndị na-akpụ akpụ n’ala na ụmụ nnụnụ nke
eluigwe. 7 Mgbe ahụ, anụrụ m olu gwara m sị, ‘Pita, bilie,
gbuo ma riekwa.’ 8 “Ma asịrị m, ‘Mba, Onyenwe m, ọ
dịbeghị mgbe ihe na-adịghị ọcha maọbụ ihe rụrụ arụ bara

m n’ọnụ.’ 9 “Olu ahụ siri n’eluigwe zaghachi nke ugboro
abụọ, ‘Akpọla ihe ọbụla ihe rụrụ arụ bụ nke Chineke mere
ka ọ dị ọcha.’ 10 Nke a mere ugboro atọ, ma emesịa dọlie
ha niile laa n’eluigwe. 11 “N’otu oge ahụ, ndị ikom atọ ndị
e zipụrụ site Sizaria ịkpọ m bịarutere kwụsị n’ọnụ ụzọ
n’ụlọ ebe m nọ. 12 Mmụọ Nsọ gwara m ka m ghara inwe
obi abụọ isoro ha na-akpaghị oke ọbụla. Mmadụ isii ndị a
n’etiti ụmụnna anyị sokwa m, bịarute n’ụlọ nwoke ahụ.
13 Ọ gwara anyị otu o si hụ mmụọ ozi n’ụlọ ya, onye sịrị,
‘Ziga ndị ozi jee Jopa ka ha kpọta Saimọn onye a na-akpọ
Pita. 14 Ọ ga-ewetara gị ozi nke a ga-esite na ya zọpụta gị
n’ezinaụlọ gị niile.’ 15 “Mgbe m ka kpụ okwu ahụ n’ọnụ,
Mmụọ Nsọ bịakwasịrị ha dịka o siri bịakwasị anyị na
mbụ. 16 Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyị
kwuru sị, ‘Jọn ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji
Mmụọ Nsọ mee unu baptizim.’ 17 Ya mere, ọ bụrụ na
Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyị mgbe
anyị kweere n’Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye ka m bụ
iguzogide Chineke?” 18 Mgbe ha nụrụ nke a, ha agaghị
n’ihu n’ịrụ ụka kama ha toro Chineke, na-asị, “N’ezie,
Chineke enyela ohere ka ọ bụladị ndị mba ọzọ chegharịa
baa na ndụ.” 19 Ugbu a, ndị ahụ niile gbasasịrị n’ihi
mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tụgburu Stivin na nkume,
jeruru akụkụ Fonisia na Saiprọs na Antiọk na-ekwusa
oziọma ahụ naanị n’etiti ndị Juu. 20 Ma otu ọ dị, ụfọdụ
n’ime ndị ikom ndị ahụ sitere n’akụkụ Saiprọs na Sirini
gara Antiọk, malite ikwusara ndị Griik oziọma banyere
Onyenwe anyị Jisọs. 21 Onyenwe anyị gọziri mgbalị ha
niile. N’ihi na ọtụtụ mmadụ chegharịrị kwere n’Onyenwe

anyị. 22 Mgbe nzukọ dị na Jerusalem nụrụ ihe ndị a, ha
zipụrụ Banabas ka ọ gaa Antiọk. 23 Mgbe o rutere, hụ ihe
amara Chineke rụrụ n’etiti ha. Ọ ṅụrịrị ọṅụ, mgbakwaa
ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nọgide n’ime
Onyenwe anyị. 24 Ọ bụ ezigbo mmadụ, onye jupụtara na
Mmụọ Nsọ na okwukwe. O nwekwara okwukwe dị ebube,
n’ihi ya ọtụtụ mmadụ chegharịkwara bịakwute Onyenwe
anyị. 25 Emesịa, ọ gara Antiọk obodo Tasọs ịchọ Sọl. 26
Mgbe ọ chọpụtara ya, o duuru ya bịa n’Antiọk. Ihe ha ka
otu afọ, ka ha na-ezukọ n’ụlọ chọọchị na-akụziri ọtụtụ
igwe mmadụ ihe. Ọ bụ n’ime Antiọk ka e buru ụzọ kpọọ
ndị na-eso ụzọ ya ndị Kraịst. 27 N’oge ahụ, ndị amụma
sitere na Jerusalem bịaruru Antiọk. 28 Otu onye n’ime ha
a na-akpọ Agabọs biliri ọtọ buo amụma site n’ike Mmụọ
Nsọ banyere oke ụnwụ ga-abịakwasị ụwa niile. Amụma a
mezukwara n’oge Klọdiọs na-achị. 29 Ndị na-eso ụzọ ya
kwekọrịtara ịtụkọta na iziga onyinye dị iche iche nye ndị
kwere ekwe nọ na Judịa. Onye ọbụla nyekwara ihe dịka o
nwere ike. 30 Ha mere nke a, ha zigara ndị okenye ihe ha
tụkọtara, site n’aka Banabas na Sọl.

12 N’oge ahụ, eze Herọd jidere ụfọdụ ndị so na chọọchị
buru n’obi ịkpagbu ha. 2 O jiri mma agha gbuo Jemis
nwanne Jọn. 3 Mgbe ọ chọpụtara na omume ya tọrọ
ndị Juu ụtọ, ọ gara n’ihu jidekwa Pita. Nke a mere n’oge
mmemme Achịcha Ekoghị eko. 4 Mgbe o jidere ya, o
tinyere ya n’ụlọ mkpọrọ ebe o mere ka ndị agha chee ya
nche, ndị agha anọ n’otu oge, ndị agha anọ ọzọ n’oge nke
ọzọ. Ebumnobi ya bụ ịkpọpụta ya n’ihu ọha mmadụ kpee
ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasịrị. 5 Mgbe e debere

Pita n'ụlọ mkpọrọ, nzukọ esepụghị aka n'ikpe ekpere
n'ihi ya nye Chineke. **6** Ma n'abalị na-esota ụbọchị ahụ
Herọd ga-akpụpụta ya, Pita nọ n'ụra n'etiti ndị agha abụọ,
e jiri eriri igwe kee ya n'ụkwụ n'aka, ma ndị nche ọzọ
nọkwa n'ọnụ ụzọ na-eche ya nche. **7** Na mberede mmụọ
ozi Onyenwe anyị bịara guzoro n'ebe ahụ, ìhè nwukwara
n'ime ụlọ mkpọrọ ahụ. Ọ kutụrụ Pita aka n'akụkụ sị,
"Ngwangwa, bilie ọtọ!" Eriri igwe ahụ dapụrụ n'aka ya. **8**
Mmụọ ozi ahụ sịrị ya, "Yiri uwe gị na akpụkpọụkwụ gị."
O mere otu ahụ, Mmụọ ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa
akwa mgbokwasị gị soro m." **9** Pita sooro ya n'azụ, o
chere na ọ na-ahụ ọhụ, ma ọ mataghị na ihe mmụọ ozi
ahụ na-eme bụ ezie. **10** Ha gafere ndị nche nke mbụ
na nke abụọ rute n'ọnụ ụzọ e si abanye n'ime obodo,
nke bụ ọnụ ụzọ igwe. Ọnụ ụzọ igwe ahụ meghekwara
n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo
ebe tere anya n'ama nke ọzọ, ngwangwa mmụọ ozi ahụ
hapụrụ ya. **11** Mgbe ahụ kwa ka Pita ghọtara ihe niile
mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe
anyị ezitela mmụọ ozi ya, ka ọ bịa zọpụta m site n'aka
eze Herọd na ihe niile ndị Juu na-atụ anya ya. Ugbu a ọ
napụtakwala m site n'ọchịchọ ọjọọ niile nke ndị Juu." **12**
Mgbe ọ ghọtara ihe merenụ, ọ gawara n'ụlọ Meri nne Jọn
onye a na-akpọkwa Mak, ebe ọtụtụ mmadụ zukọtararị
na-ekpe ekpere. **13** Mgbe ọ kụrụ aka n'ọnụ ụzọ ama, otu
odibo nwanyị aha ya bụ Roda bịara ka o zaa ya. **14** Mgbe
ọ nụrụ olu Pita, ọṅụ juru ya obi nke mere na ọ gbaara ọsọ
laghachi azụ n'emegheghị ụzọ. Ọ gara tisaa, "Ọ bụ Pita nọ
n'ọnụ ụzọ!" **15** Ha sịrị ya na ọ na-ekwu okwu dịka onye

uche ya na-ezughị oke. Mgbe ọ nọgidesịrị ike na-ekwu
otu ihe ahụ, ha sịrị, "Ọ ghaghị ị bụ mmụọ ozi ya." 16 Ma
Pita nọgidere na-akụ aka n'ụzọ. Mgbe ha meghere ụzọ hụ
ya, ọ gbagwojuru ha anya. 17 O feere ha aka ka ha mechie
ọnụ. Ọ kọọrọ ha otu Onyenwe anyị si dupụta ya site n'ụlọ
mkpọrọ. Ọ gwara ha, "Meenụ ka Jemis na ụmụnna anyị
niile mata ihe ndị a." Ọ pụrụ gawa ebe ọzọ. 18 N'isi ụtụtụ
echi ya, oke ọgbaaghara dị n'etiti ndị agha, ebe ha na-
eche ihe mere Pita. 19 Mgbe Herọd chọgharịchara ya ma
ọ chọtaghị ya, ọ jụrụ ndị nche ahụ ajụjụ dị iche iche.
N'ikpeazụ ọ nyere iwu ka e gbuo ha. Emesịa ọ hapụrụ
Judịa gaa Sizaria nọdụ n'ebe ahụ. 20 N'oge ahụ Herọd na-
eweso ndị Taịa na Saịdọn iwe, ha zipụrụ ndị ozi ha izute
ya. Ha buru ụzọ mee ka ha na Blastọs bụrụ enyi, onye
eze tụkwasịrị obi nke na-elekọtakwa ime ụlọ ndina eze
anya. Ha rịọrọ ya ka udo dịrị, n'ihi na a na-esi n'obodo
eze na-enwetara ha ihe oriri. 21 N'ụbọchị nzukọ ahụ,
Herọd gbokwasịrị uwe ndị eze ya nọkwasị n'ocheeze ya. O
weere oke olu dị iche gwa nzukọ ahụ niile okwu. 22 Igwe
mmadụ ahụ nọ na-eti mkpu, "Nke a abụghị olu mmadụ, ọ
bụ olu chi!" 23 N'otu oge ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị
tiri ya ihe otiti dị egwu n'ihi na o nyeghị Chineke otuto
ma otu. Ikpuru ripịara ya ahụ, nke mere ka ọ nwụọ. 24
Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba ụba na-agbasakwa.
25 Mgbe ha rụchara ọrụ ha, Banabas na Sọl si Jerusalem
lọghachi. Ha kpọọrọ Jọn onye a na-akpọkwa Mak n'ije ha.

13 Ndị amụma na ndị nkuzi ụfọdụ nọkwa na nzukọ dị
n'Antiọk. Ụfọdụ n'ime ha bụ Banabas na Simiọn onye a
na-akpọ nwoke ojii, na Lusiọs onye Sirini, na Manaen

(onye azụlitekọrọ ya na eze Herọd), na Sọl. **2** Mgbe ha
nọ na-efe Onyenwe anyị ofufe na-ebukwa ọnụ, Mmụọ
Nsọ sịrị, "Kewapụtaranụ m Banabas na Sọl, n'ihi ọrụ ahụ
nke m kpọrọ ha." **3** Ya mere, mgbe ha busiri ọnụ kpekwa
ekpere, ha bikwasịrị ha aka n'isi zipụ ha. **4** Ebe Mmụọ Nsọ
zipụrụ ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa
Saiprọs. **5** Mgbe ha bịaruru Salamis, ha banyere n'ụlọ
nzukọ ndị Juu kwusaa okwu Chineke. Jọn sokwa ha dịka
onye na-ejere ha ozi. **6** Mgbe ha gazuchara obodo niile
ndị ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafọs, ha zutere otu
onye mgbaasị, onye Juu bụ onye amụma ụgha a na-akpọ
Ba-Jisọs. **7** Ya na otu onye ọchịchị obodo, aha ya bụ Sajiọs
Pọlọs nọ. Ọ bụ nwoke nwere ọgụgụisi n'ebe ọ dị ukwuu, ọ
kpọrọ Banabas na Sọl ka ha gwa ya okwu nke Chineke. **8**
Ma onye mgbaasị ahụ, onye aha ya bụkwa Elimas (n'ihi
nke a bụ aha ya ma asụgharịa ya) malitere igbochi ha site
n'imegharị onyeisi ahụ anya ka ọ ghara ịnabata okwukwe
ahụ. **9** Ma Sọl, onye aha ya bụkwa Pọl, onye jupụtara
na Mmụọ Nsọ, legidere ya anya **10** sị, "Gị nwa ekwensu,
jupụtara n'aghụghọ na n'ihe ọjọọ dị iche iche. Gị onye
iro nke ezi omume niile. Ọ bụ na i gaghị akwụsị imerụ
ụzọ niile ziri ezi nke Onyenwe anyị? **11** N'ihi ya lee, iwe
nke Onyenwe anyị ga-adakwasị gị. Ị ga-ekpụ ìsì nwa oge,
ị gaghị enwe ike hụ ìhè nke anyanwụ." N'otu oge ahụ,
ọ hụkwaghị ụzọ ọzọ. Ọ malitere na-ebigharị aka, na-
achọkwa onye ga na-edugharị ya. **12** Mgbe onyeisi ahụ
hụrụ ihe mere, o kweere, n'ihi na o juru ya anya bụ ozizi
nke okwu Onyenwe anyị. **13** Pọl na ndị otu ya ji ụgbọ
mmiri site na Pafọs garuo Pega nke dị n'ala Pamfilia.

N'ebe a ka Jọn hapụrụ ha laghachi Jerusalem. 14 Site
na Pega ha gara ruo Antiọk obodo nke dị na Pisidia.
N'ụbọchị izuike, ha banyere n'ụlọ nzukọ ndị Juu nọdụ
ala. 15 Mgbe a gụpụtasịrị site n'akwụkwọ iwu na nke ndị
amụma, ndịisi ụlọ ekpere ahụ zigara ya ozi, sị, "Ụmụnna
anyị, ọ bụrụ na unu nwere okwu ịgbaume nye anyị, biko
kwuonụ ya." 16 Pọl guzoro ọtọ n'etiti ha feere ha aka ya,
sị, "Unu ndị Izrel na unu ụmụnna m ndị mba ọzọ na-
atụ egwu Chineke. Geenụ m ntị. 17 Chineke nke Izrel
họpụtara nna nna anyị ha mee ha mba dị ukwu n'oge
ha nọ n'obodo Ijipt. O ji ike aka ya dupụta ha site n'ala
ahụ. 18 Ọ nagidere ha iri afọ anọ n'ime ọzara. 19 O bibiri
mba asaa dị ukwuu n'ime ala Kenan n'ihi ha, nyekwa
ndị ya obodo a ka ọ bụrụ nke ha. 20 Nke a bụ ihe dị ka
narị afọ anọ na iri afọ ise. "Mgbe nke a gasịrị, o nyere ha
ndị ikpe dị iche iche ruo oge Samuel onye amụma. 21
Mgbe ahụ ha rịọrọ ka enye ha eze, Chineke nyekwara
ha Sọl, nwa Kish, onye si n'agbụrụ Benjamin pụta, onye
chịrị iri afọ anọ. 22 Mgbe o wepụsịrị ya, o mere Devid ka
ọ bụrụ eze ha. Ọ gbara ama banyere ya sị, 'Achọtala m
Devid nwa Jesi, nwoke nke dị ka ọchịchọ obi m nke si dị.
Ọ bụkwa onye ga-eme ihe niile m chọrọ ka o mee.' 23
"Jisọs onye si n'ezinaụlọ Devid pụta ka Chineke wetaara
Izrel Onye nzọpụta ahụ bụ Jisọs, dịka o kwere nkwa izite.
24 Ma tupu ọbịbịa ya, Jọn ekwusala nye ndị Izrel banyere
baptizim nke ncheghari. 25 N'oge Jọn na-arụsị ọrụ ya, ọ
na-asị, 'Onye ka unu chere na m bụ? Abụkwaghị m onye
ahụ. Mba! Abụghị m ya. Ma otu onye ahụ na-abịa n'azụ
m, onye m na-erughị ịtọpụ eriri akpụkpọụkwụ ya.' 26 "Ya

mere, ụmụnna m, ndị si n'agbụrụ Ebraham na ndị niile
na-atụ egwu Chineke, ozi nke nzọpụta a dịrị anyị niile. 27
Ndị bi na Jerusalem na ndị na-achị ha amataghị ya, nke
ha ji aghọta okwu ndị amụma nke a na-agụpụtara ha
kwa izu, bụ n'ụbọchị izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ
mezuo, mgbe ha mara ya ikpe ọnwụ. 28 Ọ bụ ezie na ha
achọtaghị ihe kwesiri ọnwụ n'aka ya. Ma ha rịọrọ Pailet
ka o nye ike ka e gbuo ya. 29 Mgbe ha mezuru ihe niile e
dere banyere ya, ha budatara ya site n'elu obe, lie ya. 30
Ma Chineke mere ka o si n'ọnwụ bilie. 31 Ndị niile soro ya
jeghariạ site na Galili ruo Jerusalem hụkwara ya anya
ọtụtụ ụbọchị. Ndị a bụkwa ndị na-agba ama n'ihu ndị
mmadụ banyere ya. 32 "Anyị na-ezikwa unu oziọma a,
nke nkwa ahụ Chineke kwere ndị nna nna anyị ha. 33
O mezuola ha nye anyị bụ ụmụ ha, site na-ime ka Jisọs
site n'ọnwụ bilie, dịka e dere ya n'akwụkwọ Abụ ọma,
"'Ị bụ ọkpara m, taa abụrụla m nna gị.' 34 Ma banyere
ime ka o site n'ọnwụ bilie, ka ọ ghara ịlaghachi n'ire ure
ọzọ. Nke a bụ ihe o kwuru, "'Aga m emezuru gị nkwa
nsọ ahụ niile m kwere Devid.' 35 E dekwara ya n'ebe ọzọ
n'abụ ọma, "'Ị gakwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gị dị
nsọ ka ọ hụ ire ure.' 36 "Mgbe Devid rụzuru ọrụ Chineke
chọrọ ka ọ rụọ n'ọgbọ ha, ọ nwụrụ, e likọọ ya na ndị
nna nna ya ha o rekwara ure. 37 Ma onye ahụ Chineke
mere ka o site n'ọnwụ bilite erekwaghị ure. 38 "Ya mere,
ụmụnna m, achọrọ m ka o doo unu anya na mgbaghara
mmehie dịkwa n'ime nwoke a, bụ Jisọs, anyị na-ekwusa
nye unu. 39 A na-esite na ya gụọ onye ọbụla kwere n'onye
ezi omume ọ bụladị site n'ihe ndị ahụ niile nke iwu Mosis

na-apụghị ịgụ unu dị ka ndị ezi omume. 40 Lezienụ anya
ka ihe niile ndị amụma kwuru ghara ịdakwasị unu. 41
"'Lee, unu ndị na-akwa emo, nọrọnụ na mgbagwoju anya
ma lakwanụ n'iyi. N'ihi na agaje m ime otu ihe n'ụbọchị
unu nke unu na-agaghị ekwe na o mere, ọ bụladị na
mmadụ kọrọ unu maka ya.'" 42 Mgbe Pọl na Banabas na-
apụ, ndị mmadụ rịọrọ ha ka ha bịakwa n'izu ụka ọzọ gwa
ha okwu gbasara ihe ndị a. 43 Mgbe a gbasara nzukọ ahụ,
ọtụtụ ndị Juu na ndị mba ọzọ na-atụ egwu Chineke sooro
Pọl na Banabas, ndị gwara ha okwu, rịọsiekwa ha ike ka
ha nọgide n'amara Chineke. 44 N'ụbọchị izuike ọzọ ahụ,
ọtụtụ ndị bi n'obodo ahụ pụtara ịnụrụ okwu Onyenwe
anyị. 45 Mgbe ndị Juu hụrụ igwe mmadụ ndị a, obi ha
jupụtara n'ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ọjọọ megide
okwu niile Pọl na-ekwu. 46 Ma Pọl na Banabas kwuru
okwu na-asọghị anya sị, "Ọ dị mkpa na anyị buuru ụzọ
gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe ọ bụ na unu jụrụ
ịnabata ya, na-echekwa na unu ekwesighị inweta ndụ
ebighị ebi, lee, anyị ga-agakwuru ndị mba ọzọ. (aiōnios
g166) 47 N'ihi na nke a bụ ihe Onyenwe anyị nyere anyị
n'iwu, "'Emeela m ka unu bụrụ ìhè nye ndị mba ọzọ, ka
ị nwee ike weruo nzọpụta n'ebe niile ụwa sọtụrụ.'" 48
Mgbe ndị mba ọzọ nụrụ ihe ndị a, obi tọrọ ha ụtọ, ha
sọpụkwara okwu nke Onyenwe anyị. Ya mere ndị niile
a họpụtara inweta ndụ ebighị ebi bụ ndị kwenyerenụ.
(aiōnios g166) 49 Ya mere okwu Onyenwe anyị gbasara ruo
ebe niile n'obodo ahụ. 50 Mgbe ahụ, ndị Juu kpaliri obi
ọtụtụ ụmụ nwanyị na-atụ egwu Chineke ndị ọnọdụ ha
dị elu, na ndị ikom ndị nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru

mkpagbu megide Pọl na Banabas si otu a, chụpụ ha site
n'obodo ahụ. 51 Ha tichapụrụ aja dị n'ụkwụ ha ka ọ bụrụ
ihe ịdọ aka na ntị mmegide ha. Ha hapụrụ obodo ahụ gaa
Aikoniọm. 52 Ma ndị na-eso ụzọ ya jupụtakwara n'ọṅụ na
n'ike nke Mmụọ Nsọ.

14 N'obodo Aikoniọm, Pọl na Banabas banyekwara n'ụlọ
nzukọ ndị Juu, kwuo okwu n'ụzọ pụrụ iche nke mere
n'ọtụtụ mmadụ, ndị Juu na ndị mba ọzọ kwenyekwara. 2
Ndị Juu, ndị na-anabataghị okwu ahụ, kpaliri ndị mba
ọzọ mee ka mkpụrụobi ha jọọ njọ megide ụmụnna. 3 Otu
ọ dị, ha nọgidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa
okwu nke Onyenwe anyị na-atụghị egwu ọbụla. Onye
nke gosikwara na ọ bụ okwu amara ya ka ha na-ekwu
site n'inye ha ike ịrụ ọrụ ịrịbama na ọrụ ebube dị iche
iche. 4 Ma ndị obodo ahụ kewara abụọ, ụfọdụ n'ime ha
dịnyere ndị Juu. Ụfọdụ dịnyekwara ndị ozi. 5 Mgbe ndị
mba ọzọ, na ndị Juu, ha na ndị ndu ha, gbara izu ime ha
ihe ihere, tụọkwa ha nkume. 6 Ndị ozi ahụ matara nzube
ha site n'ebe ahụ gbapụ ọsọ gbaruo n'akụkụ Laikonia,
gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndị
ọzọ ndị dị n'akụkụ ebe ahụ. 7 N'ebe ahụ, ha gara n'ihu
na-ekwusakwa oziọma ahụ. 8 N'obodo Listra, o nwere
otu nwoke dara ngwụrọ site n'oge a mụrụ ya. Nwoke a
ejibeghị ụkwụ ya abụọ gaa ije mgbe ọbụla. 9 O gere ntị
mgbe Pọl na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hụ na ọ
nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwọọ ya, 10 were
oke olu sị, "Guzoro n'ụkwụ gị abụọ." Nwoke ahụ wuliri
elu malite ịga ije. 11 Mgbe igwe mmadụ ahụ hụrụ ihe
Pọl mere, ha tiri mkpu n'asụsụ Laikonia sị, "Ndị a bụ chi

bịakwutere anyị n'ụdịdị mmadụ." 12 Banabas ka ha kpọrọ
Zeus ma kpọkwa Pọl Hamis n'ihi na ọ bụ ya bụ onye ọka
okwu. 13 Onye nchụaja Zeus, nke ụlọ arụsị ya dị nso n'ihu
obodo, kpụtara oke ehi wetakwa okoko osisi dị iche iche.
Ya na igwe mmadụ ahụ chọrọ ịchụ aja nye ha n'ọnụ ụzọ
ama ha. 14 Mgbe ndị ozi ahụ, Banabas na Pọl nụrụ ihe ndị
a, ha dọwara uwe ha, gbara ọsọ jekwuru igwe mmadụ ahụ
na-eti mkpu, 15 na-asị, "Ndị ikom, gịnị ka unu na-achọ
ime? Lee, anyị bụkwa mmadụ dị ka unu. Ọ bụ oziọma ka
anyị wetaara unu. Anyị chọrọ ka unu site n'ịsọpụrụ ihe
ndị a na-abaghị uru, bịakwute Chineke dị ndụ. Onye kere
eluigwe na ụwa, na oke osimiri na ihe niile dị n'ime ha.
16 N'oge gara aga, ọ hapụrụ mba niile ka ha na-eme ihe
masịrị ha. 17 N'agbanyeghị nke a ọ hapụghị ị debere onwe
ya ihe ndị ga-agbara ya akaebe, site n'ọrụ ọma ya niile. Dị
ka inye unu mmiri ozuzo site n'eluigwe, na mkpụrụ nke
ala n'oge ha. Ọ na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi
na-atọ unu ụtọ." 18 N'agbanyeghị okwu ndị a, ọ rara ha
ahụ igbochi igwe mmadụ ahụ ịchụrụ ha aja. 19 Ma ndị
Juu sitere n'Antiọk na Aikoniọm bịara kpalie obi igwe
mmadụ ahụ. N'ihi ya, ha tụrụ Pọl nkume, dọkpụrụ ya
pụọ n'obodo, chee na ọ nwụọla. 20 Ma mgbe ndị na-eso
ụzọ bịara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa
n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa
Debi. 21 Ha zisasịrị oziọma n'ime obodo ahụ, nke mere
ka ọtụtụ mmadụ bụrụ ndị na-eso ụzọ ya. Ha lọghachiri
n'obodo Listra site ya gaa Aikoniọm na Antiọk. 22 N'ebe
ahụ ha gbara ndị na-eso ụzọ ume kasịekwa ha obi sị ha
jidesie okwukwe ahụ ike. Ha sịrị, "Anyị ga-agabiga ọtụtụ

mkpagbu dị iche iche tupu anyị abaa n'alaeze Chineke."
23 Mgbe ha họpụtachara ndị okenye n'ime nzukọ niile. Ha
sitere n'obubu ọnụ na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe
anyị, bụ onye ha kwenyere na ya. 24 Ha sitere n'akụkụ
Pisidia garuo Pamfilia. 25 Mgbe ha zisachara oziọma
n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia. 26 Site n'ebe ahụ,
ha sooro ụgbọ mmiri jeruo Antiọk bụ ebe a nọ nyefee ha
n'amara Chineke n'ihi ọrụ ndị a ha rụzuru. 27 Mgbe ha
bịaruru, ha kpọkọtara nzukọ kọwara ha ihe niile Chineke
sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe ọnụ ụzọ nke
okwukwe nye ndị mba ọzọ. 28 Ha na ndị na-eso ụzọ
nọgidere n'ebe ahụ ruo oge dị anya.
15 Ụfọdụ ndị ikom sitere Judịa bịa malitere izi ụmụnna
ozi, "Ọ bụrụ na e bighị unu ugwu dịka Mosis nyere n'iwu,
a pụghị ịzọpụta unu." 2 Ha na Pọl na Banabas rụrịtara
ụka nke ukwuu. N'ihi nke a, ha kpebiri ka Pọl na Banabas,
na ụfọdụ ndịisi ndị ọzọ soro gaa Jerusalem hụ ndị ozi na
ndị okenye nke nzukọ maka okwu a. 3 Nzukọ ahụ zipụrụ
ha n'ụzọ ha, mgbe ha sitere Fonisia na Sameria na-agafe,
ha kọrọ otu ndị mba ọzọ siri cheghariạ. Nke a wetara ndị
niile kwere ekwe oke ọṅụ dị ukwuu. 4 Mgbe ha bịaruru
Jerusalem, nzukọ, ndị ozi na ndị okenye nabatara ha, ha
kọkwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee. 5 Ma
ụfọdụ ndị kwere ekwe si n'otu ndị Farisii biliri na-ekwu
sị, "Na ọ dị mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka
ha dobe iwu Mosis." 6 Mgbe ahụ, ndị ozi na ndị okenye
zukọtara itule okwu a. 7 Mgbe ha nọ tulegide okwu ahụ
ruo oge dị anya, Pita guzoro ọtọ sị ha, "Ụmụnna m, unu
niile maara na site na mbụ Chineke họpụtara m site

n’etiti unu, ka m zisaa oziọma ahụ nye ndị mba ọzọ ka ha
nụrụ, ma kwerekwa. 8 Chineke a, onye maara obi mmadụ
niile gbaara ha akaebe site n’inye ha onyinye Mmụọ Nsọ
dịka anyị si nata ya na mbụ. 9 O gosighị na o nwere ihe
dị iche n’etiti anyị na ha. N’ihi na o mere ka obi ha dị
ọcha site n’okwukwe. 10 Ugbu a, gịnị mere unu ji anwa
Chineke ọnwụnwa site na-itinye n’olu ndị na-eso ụzọ ya
ibu arọ nke anyị maọbụ nna nna anyị ha na-enweghị
ike ịdọkpụ? 11 Mba, anyị kwenyere na ọ bụ site n’amara
nke Onyenwe anyị Jisọs ka a ga-eji zọpụta anyị, dịka a
ga-esi zọpụtakwa ha.” 12 Mmadụ niile nọdụrụ nwayọọ,
ha bidoro ige ntị n’akụkọ Banabas na Pọl na-akọrọ ha
banyere ihe ịrịbama niile na ọrụ ebube niile Chineke jiri
ha rụọ n’etiti ndị mba ọzọ. 13 Mgbe ha kwusiri okwu ndị
a, Jemis sịrị, “Ụmụnna m geenụ ntị. 14 Saimọn akọọlara
anyị otu Chineke si buru ụzọ lekọta ndị mba ọzọ site
na isite n’etiti ha họpụtara onwe ya ndị ga-ekwere na
aha ya. 15 Nke a na okwu ndị amụma dakọtara, dịka e
dere ya, 16 “‘Mgbe nke a gasịrị, aga m alọghachi, aga
m ewughachikwa ụlọ ikwu Devid nke dara ada. Ebe ya
niile dakpọsịrị adakpọsị ka m ga-ewugharịkwa, aga m
emekwa ka ọ guzozie, 17 ka ndị fọdụrụ n’etiti mmadụ
nwe ike chọọ Onyenwe anyị, ọ bụladị ndị mba ọzọ niile
ndị a kpọkwasịrị aha m, ka Onyenwe anyị kwuru, onye
na-emekwa ihe ndị a.’ 18 Nke a amaara site na mgbe
ochie. (aiōn g165) 19 “N’ihi nke a, mkpebi ikpe m bụ nke
a, ka anyị ghara isogbu ndị mba ọzọ lọghachikwutere
Chineke, 20 kama o kwesiri ka anyị degara ha akwụkwọ
gwa ha sị ha hapụ iri nri ọbụla e ji chụọrọ arụsị aja. Ka

ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ịkwa iko, ya na
iri anụ a nyagburu anyagbu, maọbụ ọbara. 21 Site na
mbụ, Mosis nwere ndị na-ekwusa iwu n’obodo niile. A
na-agụkwa ya n’ụlọ nzukọ n’ụbọchị izuike niile.” 22 Mgbe
ahụ, ndị ozi na ndị okenye, ha na nzukọ niile, kpebiri
ka a họpụta ndị ikom a ga-eziga Antiọk ha na Pọl na
Banabas. Ha họpụtara Judas onye a na-akpọkwa Basabas,
na Saịlas, ndị ndu so n’etiti ụmụnna. 23 Ha nyekwara ha
n’akwụkwọ ozi dị otu a, Akwụkwọ a sitere n’aka ndị ozi,
na ndị okenye ndị bụ ụmụnna unu. A na-edetara ya unu
ndị sitere na mba ọzọ kwere bụ ndị nọ n’Antiọk, Siria na
Silisia. Ekele. 24 E mere ka anyị mata na ụfọdụ ndị otu
anyị ebuterela unu nsogbu na ọgbaaghara, mee ka obi
lọọ unu mmiri, na-emebi mkpụrụobi unu. Ma n’ezie, ha
anataghị ike n’aka anyị ime nke a. 25 N’ihi nke a, anyị
zukọrọ, sitekwa n’otu obi kpebie ịhọpụta ụfọdụ ndị ikom
na izitere unu ha, ha na ndị anyị hụrụ n’anya, bụ Pọl na
Banabas, 26 ndị ikom werela ndụ ha tụnye n’aha Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst. 27 Ya mere, anyị na-ezite Judas na Saịlas
ndị ga-akọwara unu n’ihu n’ihu, ihe anyị dere n’akwụkwọ
a. 28 N’ihi na ọ bụ ihe ziri ezi n’anya Mmụọ Nsọ na n’anya
anyị kwa, na o kwesighị ka anyị bokwasị unu ibu arọ
karịa ihe ndị a dị mkpa. 29 Ma o kwesiri ka unu hapụ iri
ihe ọbụla e jiri chụọ aja nye arụsị, ya na iri anụ ọbụla a
nyagburu anyagbu, maọbụ ọbara. Kewapụkwanụ onwe
unu site n’ịkwa iko. Ọ bụrụ na unu eme ihe ndị a, unu
mere nke ọma. Nọọnụ nke ọma. 30 Ya mere, e zipụrụ ha,
ha jeruokwa Antiọk. Mgbe ha kpọkọrọ nzukọ ahụ, ha
nyere ha akwụkwọ ozi ahụ. 31 Mgbe ndị otu ọgbakọ ahụ

gụsịrị ya, ha ṅụrịrị ọṅụ nke ukwuu n'ihi agbamume ha
natara. 32 Judas na Saịlas, ndị ha onwe ha bụ ndị amụma,
kwuru ọtụtụ okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe
ndị kwere ekwe guzosie ike. 33 Mgbe ha nọnyesịrị ha
nwa oge nta, ndị kwere ekwe ji ngọzị nke udo zilaga
ha ka ha laghachikwuru ndị zitere ha. 34 Ma ọ masịrị
Saịlas ịnọtukwu n'ebe ahụ. 35 Pọl na Banabas nọgidere
n'Antiọk, ebe ha na ndị ọzọ kuziri ihe ma kwusakwa
okwu Onyenwe anyị. 36 Mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị,
Pọl gwara Banabas, "Ka anyị gaghachi n'obodo niile anyị
kwusara okwu Onyenwe anyị n'otu n'otu, mata ka ndị
kwere ekwe si agbalị n'ebe ahụ." 37 Banabas chọrọ ka ha
na Jọn onye a na-akpọ Mak soro gaa. 38 Ma Pọl echeghị
na o ziri ezi iduru ya n'ihi na ọ hapụrụ ha na Pamfilia.
O sokwaghị ha jezuo ozi ha. 39 Ịrụ ụka dapụtara n'etiti
ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kpọrọ Jọn
Mak banye n'ụgbọ gawa Saiprọs. 40 Ma Pọl họọrọ Saịlas,
kpọrọ ya gawa njem, mgbe ụmụnna kpesịrị ha ekpere
raara ha nye n'amara Onyenwe anyị. 41 O jeghariri n'ime
obodo Siria na Silisia na-agba nzukọ nọ n'ebe ahụ ume.

16 Pọl bịaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso ụzọ
Jisọs a na-akpọ Timoti bi. Nne ya bụ onye Juu bụrụkwa
onye kwere ekwe, ma nna ya bụ onye Griik. 2 Ụmụnna
ndị bi na Listra na Aikoniọm gbara ezi ama banyere ya. 3
Pọl chọrọ ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ihi ndị Juu bi
n'akụkụ ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ihi na mmadụ niile
maara na nna ya bụ onye Griik. 4 Dịka ha na-eme njem
site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akọwara ha ihe banyere
mkpebi ndị ozi na ndị okenye kpebiri na Jerusalem ka ha

nwe ike idebe ha. 5 Ihe ndị a niile mere ka nzukọ sie ike
n'okwukwe ma baakwa ụba n'ọnụọgụgụ kwa ụbọchị. 6 Ha
gara mpaghara Frigia na Galeshịa. Ma Mmụọ Nsọ ekweghị
ka ha kwusaa oziọma n'akụkụ Eshịa n'oge ahụ. 7 Mgbe ha
ruru n'akụkụ obodo Misia, ha chere ihu ịbanye n'akụkụ
obodo Bitinia. Ma Mmụọ Nsọ nke Jisọs akwagideghị ka ha
gaa. 8 Ka ha si n'akụkụ Misia gafee, ha batara Troas. 9
N'abalị ahụ, Pọl hụrụ ọhụ ebe ọ hụrụ otu nwoke onye
Masidonia ka o guzo na-arịọ ya sị, "Bịa na Masidonia
nyere anyị aka." 10 Mgbe ọ hụchara nke a, anyị jikeere
ngwangwa ịga Masidonia ebe anyị mara na Chineke
akpọọla anyị ịgbasara ha oziọma. 11 Anyị banyere ụgbọ
mmiri na Troas sị ya gafee Samotres. N'echi ya, anyị
bịaruru Niapolis. 12 Site n'ebe ahụ anyị jeruru Filipai nke
bụ isi obodo dị n'akụkụ mpaghara Masidonia bụrụkwa
otu akụkụ n'ebe ndị Rom na-achị. Anyị nọdụrụ n'ime
obodo a ọtụtụ ụbọchị. 13 N'ụbọchị izuike, anyị sitere
n'obodo ahụ gaa n'akụkụ osimiri ebe anyị chọpụtara
na ụlọ ekpere dị. N'ebe a ka anyị nọ gwa ụmụ nwanyị
ndị gbakọrọnụ okwu. 14 Aha otu n'ime ndị inyom nụrụ
okwu anyị bụ Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azụ
ahịa akwa e sijiri odo odo. Ọ bụkwa nwanyị na-asọpụrụ
Chineke. Onyenwe anyị meghere obi ya, ige ntị n'ihe Pọl
na-ekwu. 15 Ka e mesịrị ya na ezinaụlọ ya baptizim, ọ
rịọrọ anyị na-asị, "Ọ bụrụ n'ezie na unu gụrụ m dịka onye
kwesiri ntụkwasị obi nye Onyenwe anyị, batanụ n'ụlọ m
nọrọ." Mgbe ọ kwagidesịrị anyị ike, anyị sooro ya. 16
Otu ụbọchị, mgbe anyị na-aga n'ụlọ ekpere, anyị zutere
otu nwaagbọghọ bụ ohu, onye nwere mmụọ ịgba afa.

Ọ na-ewetara ndị nwe ya ezigbo ego site n'ịgba afa. 17
Ma o sogidere anyị na Pọl ebe ọbụla anyị na-aga, na-eti
mkpu na-asị, "Ndị a bụ ndị ohu Chineke Onye kachasị
ihe niile elu. Ha bịara ikwupụtara unu ihe banyere ụzọ
nzọpụta." 18 O mere nke a ọtụtụ ụbọchị. Ma site n'oke
iwe, Pọl baara mmụọ ọjọọ ahụ bi n'ime ya mba sị, "Eji m
aha Jisọs Kraịst na-enye gị iwu sị gị site n'ime ya pụta!"
Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya pụta. 19 Mgbe ndị nwe ya
hụrụ n'olileanya ha iji inweta ego akwụsịla, ha jidere Pọl
na Saịlas dọkpụrụ ha jekwuru ndịisi obodo n'ọma ahịa.
20 Mgbe ha dutara ha n'ihu ndị na-ekpe ikpe ha sịrị, "Ndị
ikom a bụ ndị Juu ma ha etinyela ọgbaaghara n'obodo
anyị, 21 site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyị, nke
anyị bụ ndị Rom na-enweghị ike ịnabata maọbụ mee." 22
Igwe mmadụ sonyere imegide ha. Ndị ikpe nyere iwu ka
a dọwaa uwe, pịakwa ha ihe. 23 Mgbe ha pịachara ha
ihe nke ọma, a tụnyere ha n'ime ụlọ mkpọrọ, nyekwa
onye nche iwu ka o chee ha nke ọma. 24 N'ihi nke a, o
tinyere ha n'ime ime ụlọ mkpọrọ, ebe o jiri ọtọsị kegide
ha n'ụkwụ. 25 N'etiti abalị, mgbe Pọl na Saịlas na-ekpe
ekpere na-abụkwa abụ ito Chineke, ndị niile nọ n'ụlọ
mkpọrọ ahụ na-ege ha ntị. 26 Na mberede, oke ala ọma
jijiji bidoro, nke mere ka ntọala ụlọ mkpọrọ ahụ maa jijiji.
Ngwangwa, ọnụ ụzọ ya niile meghere, ụdọ igwe niile e
jiri kee ndị mkpọrọ tọpụkwara. 27 Mgbe onyeisi nche
ụlọ mkpọrọ tetara n'ụra ma hụ na ọnụ ụzọ niile ghere
oghe. N'ihi ya, o chere na ndị mkpọrọ niile agbapụla. Ya
mere, ọ mịpụtara mma agha ya chọọ igbu onwe ya. 28 Ma
Pọl tiri mkpu n'oke olu, sị, "Emerula onwe gị ahụ. Anyị

niile nọ n’ebe a!” 29 Onyeisi nche ahụ kpọrọ ka eweta
ọkụ, ọ gbabara n’ime, daa n’ụkwụ Pọl na Saịlas na-ama
jijiji. 30 Ọ kpọpụtara ha n’ezi sị, “Ndị nwe m, gịnị ka m
ga-eme ka a zọpụta m?” 31 Ha sịrị, “Kwere n’Onyenwe
anyị Jisọs, a ga-azọpụta gị na ezinaụlọ gị niile.” 32 Mgbe
ahụ, ha gwara ya na ndị niile nọ n’ezinaụlọ ya okwu
nke Onyenwe anyị. 33 N’otu elekere ahụ, n’abalị ahụ, ọ
sachara ọnya ha. N’atụfughị oge, ha mere ya na ezinaụlọ
ya baptizim. 34 Ọ kpọbatara ha n’ụlọ ya, nye ha ihe oriri.
Ya onwe ya na ezinaụlọ ya ṅụrịrị ọṅụ n’ihi na o kwerela
na Chineke. 35 N’echi ya, ndị ikpe ahụ zitere ndị uweojii
sị, “Hapụnụ ụmụ nwoke ahụ ka ha laa.” 36 Onyeisi ụlọ
mkpọrọ ahụ gwara Pọl, sị, “na ndị ikpe zitere ozi sị ha laa.
Ugbu a pụtanụ. Unu laanụ n’udo.” 37 Ma Pọl sịrị ha, “Ha
tiri anyị ihe n’ihu mmadụ niile na-ebughị ụzọ kpee anyị
ikpe. Emesịa ha tinyere anyị n’ụlọ mkpọrọ. Anyị bụ diala
n’obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipụ anyị na nzuzo. O
kwesiri ka ha bịa n’onwe ha kpọpụta anyị.” 38 Ndị uweojii
ahụ gara gwa ndị ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nụrụ
na ha bụ diala na Rom, ha tụrụ egwu nke ukwuu. 39 Ha
bịakwutere ha rịọsie ha arịrịọ ike. Ha kpọpụtakwara ha,
rịọ ha ka ha hapụ obodo ahụ. 40 Mgbe ha sitere n’ụlọ
mkpọrọ pụta, ha gara n’ụlọ Lidia. N’ebe ahụ ka ha zutere
ụmụnna, gwa ha okwu mgbamume, emesịa ha si n’obodo
ahụ pụọ.

17 Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha
bịaruru obodo Tesalonaịka, ebe ụlọ nzukọ ndị Juu dị. 2
Pọl bakwuuru ha, dịka ọ na-eme oge niile. Ọ nọnyere
ha izu ụka atọ, ya na ha na-atụgharị uche n’Akwụkwọ

Nsọ, 3 na-akọwara ha na-edokwa ha anya na ọ dị mkpa
na Kraịst ga-ahụ ahụhụ, ma sitekwa n'ọnwụ bilie. Ọ sịrị,
"Jisọs a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraịst ahụ." 4 Ụfọdụ
n'ime ndị Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere
Pọl na Saịlas, otu aka ahụ, igwe mmadụ ndị na-atụ egwu
Chineke n'etiti ndị Griik na ụmụ nwanyị ụfọdụ a maara
aha ha. 5 Ma ndị Juu jupụtara n'ekworo, n'ihi ya, ha
kpaliri obi ụfọdụ mmadụ efu n'etiti ha n'ọma ahịa. Ndị a
malitekwara ọgbaaghara n'ụzọ dị iche n'ime obodo. Ha
tikasịrị ụlọ Jesin, n'ihi na ha chọrọ ịdọpụta ha nyefee ha
n'aka ọha mmadụ. 6 Ma mgbe ha na-achọtaghị ha n'ebe
ahụ, ha dọpụtara Jesin na ụmụnna anyị ụfọdụ, duru ha
jekwuru ndị ikpe nke obodo ahụ, na-eti mkpu, "Ndị a
kpuru ụwa ihu n'ala abịala inye obodo ukwu anyị nsogbu.
7 Ma Jesin nabatara ha n'ụlọ ya. Ha na-emebi iwu Siza
n'ihi na ha na-asịkwa na ọ dị eze ọzọ dị nke a na-akpọ
Jisọs." 8 Okwu dị otu a wetara obi ịlọ mmiri n'etiti ndị
ikpe na mmadụ niile. 9 Ha hapụrụ Jesin na ndị ọzọ, naanị
mgbe ndị akaebe bịara kwụọ ụgwọ e jiri gbapụta ha. 10
Ma n'abalị ahụ, ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipụ Pọl
na Saịlas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe
ahụ, ha banyere n'ụlọ nzukọ ndị Juu. 11 Ma ndị bi na
Beria jiri obi ghere oghe nabata okwu a karịa ndị bi na
Tesalonaịka. N'ihi na ha ji ịnụ ọkụ n'obi nara okwu ahụ,
na-enyocha Akwụkwọ Nsọ kwa ụbọchị, ka ha mara ma ihe
ha na-ekwu ọ bụ eziokwu. Ha mere nke a ụbọchị niile. 12
Ọtụtụ n'ime ha kweere, ụfọdụ ụmụ nwanyị na ụmụ nwoke
ndị Griik a maara aha ha chegharịkwara. 13 Ma mgbe
ndị Juu bi na Tesalonaịka nụrụ na Pọl na-ekwusa oziọma

Chineke na obodo Beria, ụfọdụ ha gara n'ebe ahụ na-
akpali igwe ndị mmadụ n'ihi iwebata ọgbaaghara. **14** Ndị
kwere ekwe mere ngwangwa zipụ Pọl ka ọ gaa n'akụkụ
oke osimiri dị n'ebe ahụ. Ma ha hapụrụ Saịlas na Timoti
ka ha na ha nọdụ. **15** Ma ndị dupuru Pọl sooro ya ruo
obodo Atens. Ha lawara, hapụrụ Saịlas na Timoti ozi ka ha
bịakwute ya na-atụfughị oge. **16** Mgbe Pọl nọ na-echere
ha n'Atens, o wutere mmụọ ya nke ukwuu n'ihi arụsị
niile ọ hụrụ, nke jupụtara n'obodo ahụ. **17** N'ihi nke a, ya
na ndị Juu na ndị na-atụ egwu Chineke, na-anọgide n'ụlọ
nzukọ na-arụrịta ụka. Kwa ụbọchị, ọ na-apụkwa n'ọma
ahịa na-agwa ndị niile o zutere okwu. **18** Ya na ụfọdụ ndị
Epikuri na ndị Stoịk bụ ndị ọkachamara na-arụrịta ụka.
Ndị ụfọdụ na-asị, "gịnị ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?"
Ndị ọzọ sịrị, "ọ dịka onye na-ekwusa ụmụ mmụọ ndị
ala ọzọ." Ha kwuru nke a n'ihi na ọ na-ekwusa oziọma
banyere Jisọs na mbilite n'ọnwụ ya. **19** Ha kpọbatara ya
n'ebe ha zukọrọ, ebe a na-akpọ Areopagọs, ebe ha nọ sị
ya, "Anyị enwere ike ịmata ihe banyere ozizi ọhụrụ gị
a? **20** Ị na-ekwu ihe ndị na-agbagwoju anyị anya. Anyị
chọrọ ịmata ihe ndị a nke ọma." **21** (Ndị Atens niile na
ndị ala ọzọ bi n'obodo ahụ, enweghị ohere ime ihe ọbụla,
ọ gwụchaala ọrụ ikwu na ịnụ banyere ihe dị ọhụrụ.) **22**
Mgbe ahụ Pọl guzoro na nzukọ Areopagọs sị, "Unu ndị
Atens, ahụla m na ọ na-anụ unu ọkụ n'obi ịsọpụrụ mmụọ
nke unu na-efe ofufe. **23** N'ihi na mgbe m na-ejeghārị
n'obodo unu, ahụrụ m ụlọ chi dị iche iche, ahụrụ m otu
ebe ịchụ aja nke e dekwasịrị n'elu ya: Ihe e nyere chi nke
amaghị ama. Ya mere, ihe ahụ unu na-efe ofufe n'amaghị

ama nke a ka m na-ekwusara unu. **24** “Chineke onye kere
ụwa na ihe niile dị n’ime ya. Ebe ọ bụ onye nwe eluigwe
na ụwa, ọ dịghị ebikwa n’ụlọnsọ e jiri aka wuo. **25** Otu aka
ahụ, ọ dịghị anara ije ozi site n’aka mmadụ, dịka a ga-
asị na o nwere ihe kọrọ ya. Ya onwe ya na-enye ndụ na
ume na ihe niile. Ọ na-egbokwa mkpa niile. **26** O sitere
n’aka otu onye, bụ mmadụ mbụ ahụ, kee agbụrụ niile nke
mmadụ n’otu n’otu, ka ha biri n’elu ụwa dum. O jiri aka
ya kewachaa oge ọgbọ ọbụla ga-anọ na oke niile nke ebe
obibi ha. **27** Ma nzube ya banyere ihe niile bụ ka onye
ọbụla chọsie Chineke ike. Eleghị anya, mmadụ nwere ike
lezie ụzọ ya anya, si otu a chọta ya. Ọ nọkwaghị mmadụ
ọbụla n’ebe dị anya. **28** ‘N’ihi n’ime ya ka anyị na-ebi,
anyị na-ejegharịkwa n’ime ya na-adịkwa ndụ.’ Dịka ụfọdụ
n’ime unu ndị ode abụ na-ekwu sị, ‘Anyị onwe anyị bụ
ụmụ ya.’ **29** “Ebe anyị bụ ndị Chineke mụrụ, o kwesighị ka
anyị na-eche na ihe akpọrọ Chineke yiri ọlaọcha maọbụ
ọlaedo, maọbụ nkume, ihe apịrị apị site na ǹka na ihe dị
n’obi mmadụ. **30** Ma Chineke lefuru enweghị nghọta nke
mmadụ anya banyere ihe ndị a niile n’oge gara aga. Ma
ugbu a, ọ chọrọ ka mmadụ niile chegharịa. **31** N’ihi na o
debela otu ụbọchị mgbe ọ ga-ekpe ụwa niile ikpe n’ụzọ
ezi omume, site n’aka otu nwoke ọ họpụtara. O mekwara
ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ sị n’ọnwụ
bilie.” **32** Mgbe ha nụrụ ihe banyere mbilite n’ọnwụ nke
ndị nwụrụ anwụ, ha chịrị ya ọchị. Ma ụfọdụ n’ime ha sịrị,
“N’oge ọzọ anyị ga-achọ ịnụ okwu ndị a.” **33** N’oge a,
Pọl hapụrụ ha. **34** Mmadụ ole na ole sooro ya, bụrụkwa
ndị kwere ekwe. Otu onye n’ime ha bụ Dionisiọs onye

Areopagọs. Onye ọzọ bụ nwanyị a na-akpọ Damaris na
ndị ọzọkwa.

18 Ka nke a mechara, Pọl hapụrụ Atens gaa Kọrint. 2
N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a mụrụ n'obodo Pọntọs,
onye a na-akpọ Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere
Itali Klọdiọs nyere iwu ka a chụpụ ndị Juu site n'obodo
Rom. Pọl gara hụ ha, 3 n'ihi na ha na-arụ otu ọrụ, o
binyere ha, sokwara ha rụkọọ ọrụ n'ihi na ha bụ ndị
na-akpa akwa e ji ama ụlọ ikwu. 4 Ụbọchị izuike niile,
ọ na-arụ ụka n'ụlọ nzukọ ha na-agbalị ime ka ndị Juu
na ndị Griik kwere. 5 Mgbe Saịlas na Timoti sitere na
Masidonia bịa, Pọl tinyere oge ya niile ikwusa okwu na
ịkọwara ndị Juu na Jisọs bụ Kraịst ahụ. 6 Mgbe ọbụla
ha megidere ya ma kparịa ya, ọ na-efecha uwe ya, sị ha,
"Ọbara unu dị unu n'isi, aka m dị ọcha. Malite ugbu a, aga
m agakwuru ndị mba ọzọ." 7 O siri n'ebe ahụ pụọ, gaa
n'ụlọ otu nwoke a na-akpọ Taịtọs Jọstus, onye na-asọpụrụ
na-efekwa Chineke ofufe. Ụlọ ya dị nso n'ụlọ nzukọ ndị
Juu. 8 Krispọs onyeisi n'ụlọ nzukọ ahụ na ezinaụlọ ya
niile kweere n'Onyenwe anyị. Ọtụtụ ndị ọzọ bi na Kọrint
nụrụ okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim. 9 Onyenwe
anyị gwara Pọl n'ọhụ n'otu abalị sị, "Atụla egwu, kwusie
okwu ike, emechikwala ọnụ gị. 10 N'ihi na anọnyeere m
gị. Ọ dịkwaghị onye ọbụla pụrụ imerụ gị ahụ. Enwekwara
m ọtụtụ mmadụ n'ime obodo a." 11 Ọ nọgidere ebe ahụ
otu afọ na ọkara. Ọ na-ezikwa ndị mmadụ okwu Chineke.
12 Mgbe Galio malitere ịchị achị n'obodo Akaịa, ndị Juu
bidoro omume ọjọọ megide Pọl. N'ikpeazụ, ha dupụtara
ya, gaa n'ụlọikpe. 13 Ha sịrị, "Nwoke a na-amanye ndị

mmadụ ka ha na-ekpere Chineke n'ụzọ megidere iwu."
14 Ma mgbe Pọl chọrọ ikwu okwu, Galio sịrị ndị Juu ahụ,
"Agaara m enwe ndidi gee unu ntị ma ọ bụrụ na okwu a
gbasara mmejọ mmadụ mejọrọ ibe ya, maọbụ arụ mmadụ
mere megide obodo. 15 Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere
okwu na aha dị iche iche nakwa iwu unu, gaanụ dozie ya
n'onwe unu. Agaghị m abụ onye ikpe okwu ihe ndị dị otu
a." 16 O sitere n'ime ụlọ ikpe ya chụpụ ha. 17 Ha jidere
Sostenis, onye bụ onyeisi ụlọ nzukọ ahụ tie ya ihe nke
ukwuu n'ọnụ ụzọ ụlọ ikpe ahụ. Ma Galio emeghị dịka ọ
maara ihe na-eme n'ebe ahụ. 18 Mgbe ọ nọsịrị n'ebe ahụ
ọtụtụ ụbọchị, Pọl sịrị ndị kwere ekwe nọ n'ebe ahụ ka ha
nọdụnụ nke ọma, ma si n'ebe ahụ banye n'ụgbọ mmiri
ruo Siria. Prisila na Akwila sokwaara ya gaa. N'obodo a na-
akpọ Senkria, ọ kpụchara agịrị isi ya, n'ihi nkwa o kwere.
19 Mgbe ha rutere Efesọs, ọ hapụrụ ha n'ebe ahụ, ma o bu
ụzọ banye n'ụlọ nzukọ ebe ya na ndị Juu nwere mkparịta
ụka. 20 Ma mgbe ha rịọrọ ya ka ọ nọnyetụkwuoro ha
ogologo oge, ọ kweghị. 21 Mgbe ọ na-ahapụ, ọ sịrị ha,
"Ọ bụrụ na Chineke kwe, aga m alọghachikwute unu
ọzọ." Emesịa ọ banyere n'ụgbọ hapụ Efesọs. 22 Mgbe ọ
kwụsịrị na Sizaria, ọ gara leta chọọchị dị n'ebe ahụ kelee
ha. Emesịa, ọ gara n'ihu ruo Antiọk. 23 Mgbe ọ nọsịrị
nwa oge nta n'ebe ahụ, ọ sitere n'ebe ahụ pụọ jegharịa
n'akụkụ obodo Galeshịa na Frigia na-agba ndị na-eso
ụzọ ahụ ume. 24 Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bụ
Apọlọs, onye Alegzandria bịara na Efesọs. Ọ bụ onye ọka
okwu, bụrụkwa onye maara ihe edere n'Akwụkwọ Nsọ
nke ọma. 25 Nwoke a natara ozizi banyere ụzọ Onyenwe

anyị. O sitekwara n'ịnụ ọkụ nke obi kuzie nnọọ ihe ziri
ezi banyere Jisọs. Ma ihe ọ maara bụ naanị ihe gbasara
baptizim Jọn mere. **26** Ma ọ nọgidesịrị ike na-ekwuwa
okwu n'ụlọ nzukọ. Mgbe Prisila na Akwila nụrụ okwu ya,
ha jekwuru ya, duru ya gaa n'ụlọ, were nwayọọ kọwaara
ya ihe niile banyere ụzọ Chineke. **27** Mgbe o zubere ịga
obodo Akaịa, ndị ụmụnna gbara ya ume. Ha degaara ndị
na-eso ụzọ Onyenwe anyị nọ n'ebe ahụ akwụkwọ ka ha
nabata ya. Mgbe ọ bịaruru, Onyenwe anyị sitere n'aka
ya mee ka amara ya baa ụba n'ebe ndị kwere ekwe nọ.
28 N'ihi na n'ihu ndị mmadụ niile, o guzoro kwuo okwu
megide ozizi ọjọọ na ịrụ ụka niile nke ndị Juu. O gosiri ha
site n'akwụkwọ nsọ na Jisọs bụ Kraịst ahụ.

19 Mgbe Apọlọs nọ na Kọrint, Pọl sitere ụzọ nke n'ime
elu ala bịarute Efesọs. N'ebe ahụ, ọ hụrụ ụfọdụ ndị na-eso
ụzọ ahụ, **2** sị ha, "Unu natakwara Mmụọ Nsọ mgbe unu
kweere?" Ha sịrị ya, "Mba, anyị anụbeghị na ọ nwere ihe
dịka Mmụọ Nsọ." **3** Ya mere, ọ sịrị, "Gịnị ka unu kwenyere
n'ime ya mgbe e mere unu baptizim?" Ha sịrị, "Baptizim
nke Jọn." **4** Mgbe ahụ, Pọl sịrị, "Baptizim Jọn bụ nke
gbasara nchegharị site na mmehie, na-agwa ndị mmadụ
ka ha kwere n'onye ahụ na-eso ya na-abịa, nke bụ, ikwere
n'ime Jisọs." **5** Mgbe ha nụrụ nke a, e mere ha baptizim
n'aha Onyenwe anyị Jisọs. **6** Mgbe Pọl bikwasịrị ha aka
ya abụọ n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ. Ha kwukwara okwu
n'asụsụ dị iche iche, bukwaa amụma. **7** Ha niile ruru ndị
ikom iri na abụọ. **8** Ọ banyere n'ụlọ nzukọ ahụ ma were
nkwuwa okwu, na ịrụ ụka n'ebe o doro anya gwasie ha
okwu ike banyere alaeze Chineke. Ọ bụ ọnwa atọ ka o

were ya ime nke a. 9 Ma ụfọdụ n'ime ha mechiri obi ha;
ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ọjọọ megide Ụzọ
ahụ n'ihu ọgbakọ ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha nọ
pụọ, kpọrọkwa ndị na-eso ụzọ ahụ, ha na-akparịta ụka
kwa ụbọchị n'ụlọ ọgbakọ Tiranọs. 10 Ihe ndị a gakwara
n'ihu afọ abụọ. Ndị niile bi na Eshịa nụkwara oziọma
Onyenwe anyị. Ọtụtụ n'ime ha bụ ndị Juu, ma ndị ọzọ
bụ ndị Griik. 11 Chineke sitere n'aka Pọl rụọ ọtụtụ ọrụ
ebube pụrụ iche. 12 Nke bụ na-ewere ụfọdụ n'ime akịsị
maọbụ ịchafọ na akwa mgbochi nke metụrụ ya n'ahụ na-
atụkwasị n'ahụ ndị ọrịa, ahụ a dịkwa ha ike. E sitekwara
na ya chụpụ mmụọ ọjọọ. 13 Ụfọdụ ndị Juu dịkwa ndị
na-ejegharị n'obodo dị iche iche na-achụpụ mmụọ ọjọọ
n'ime mmadụ. Ha chọkwara ime nke a n'aha Onyenwe
anyị Jisọs na-asị, "E ji m aha Jisọs, onye Pọl na-ekwusa
na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya pụta." 14 Ndị na-
eme ihe dị otu a bụ ụmụ asaa nke Skiva, onyeisi nchụaja,
bụ onye Juu. 15 Mmụọ ọjọọ ahụ zara ha sị, "Amaara m
onye Jisọs bụ, amakwaara m onye Pọl bụ, ma unu onwe
unu, unu bụ ndị ole?" 16 Nwoke ahụ mmụọ ọjọọ na-achị
makwasịrị ha, tie ha ihe nke ukwuu, mee ka ha gbaa
ọsọ. Ha gbara ọtọ gbapụ n'ụlọ ahụ. Ha merụkwara ahụ.
17 Akụkọ banyere ihe ndị a jezuru obodo Efesọs niile.
Mgbe ahụ, ndị Juu na ndị Griik ụfọdụ nụkwara ihe ndị a.
Oke egwu jidekwara ha. N'ihi nke a, e mekwara ka aha
Onyenwe anyị Jisọs daa ụda n'ebe niile. 18 Ọtụtụ ndị
kwenyerenụ bịara na-ekwupụta omume ọjọọ ha niile,
n'ihu mmadụ niile. 19 Ọtụtụ n'ime ndị na-agwọ ọgwụ
mgbaasị bupụtara akwụkwọ niile ha ji na-eme mgbaasị,

kpọọ ha ọkụ n'ihu mmadụ niile. Akwụkwọ niile a kpọrọ
ọkụ n'ụbọchị ahụ ga-eru ego ruru puku ọlaọcha iri ise. **20**
Ya mere, okwu Onyenwe anyị toro, na-agbasa n'ike n'ike
na-adịkwa ire. **21** Mgbe ihe ndị a gasịrị, Pọl kpebiri n'ime
mmụọ ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaịa tupu ọ
bịaruo Jerusalem. O sịkwara "na ya aghaghị ijeru Rom
n'ọgwụgwụ ije ya niile." **22** O zipụrụ ndị na-enyere ya aka,
bụ Timoti na Erastọs ka ha buru ụzọ jeruo Masidonia. Ma
ya onwe ya nọgidere n'ime Eshịa nwa oge. **23** Ma ọ bụ
n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Ụzọ ahụ. **24** Otu
onye ụzụ na-agbaze ọlaọcha, aha ya bụ Dimitriọs, onye ji
ọlaọcha na-akpụ ụlọ arụsị ala ahụ a na-akpọ Atemis. Ọ
na-ewetara ya na ndị ụzụ ibe ya ego n'ebe o hiri nne. **25**
Nwoke a kpọkọtara ndị ọrụ ya niile, na ndị ya na ha na-
arụkọ otu ọrụ, sị, "Ndị ibe m, unu ma na ọ bụ site n'ọrụ
nke a ka anyị si enweta akụnụba anyị. **26** Unu niile ahụla
ma nụkwa, otu nwoke a na-akpọ Pọl si rafuo ọtụtụ ndị
mmadụ site n'ime ka ha kwenye na chi ọbụla e ji aka mee
abụghị chi. Ọ bụkwaghị naanị n'Efesọs kama ọ fọdụrụ
ihe nta ka ọ bụrụ n'Eshịa niile. **27** Ọ bụkwaghị naanị
na ihe ize ndụ dị banyere ọrụ aka anyị nke a ga elelị
kama tinyere nke a, ụlọ nke oke chi nwanyị bụ Atemis
agaghị enwekwa nsọpụrụ. Ya bụ, chi nwanyị n'onwe ya
bụ onye a na-efe n'obodo Eshịa niile nakwa n'elu ụwa
niile ka a ga-anapụ nkwanye ugwu dịrị ya dịka chi." **28**
Ma mgbe ha nụrụ ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-
asị, "Atemis ndị Efesọs dị ukwuu!" **29** Ọgbaaghara ahụ
gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n'ebe a na-eme
ihe ileleanya, kpọpụta Gaiọs na Arịstakọs ndị Masidonia,

bụ ndị ha na Pọl na-arụkọ ọrụ. 30 Pọl chọrọ ịbakwuru
igwe mmadụ ahụ, ma ndị na-eso ụzọ ahụ ekweghị ya. 31
Otu aka ahụ kwa, ụfọdụ ndị enyi ya n'etiti ndị na-achị
Eshịa zigakwaara ya ozi na-arịọ ya ka ọ hapụ ịbanye n'ebe
ahụ a na-eme ihe ileleanya. 32 Ugbu a, nzukọ ahụ na-
agba aghara, ụfọdụ mmadụ na-eti mkpu otu ihe, ndị ọzọ
na-eti ihe ọzọ. N'ezie, ọtụtụ n'ime ha amatakwaghị ihe
ha jiri nọdụ n'ebe ahụ. 33 Ụfọdụ ndị Juu n'ime ọgbakọ
ahụ nupuru Alegzanda, sepụta ya, mee ka o buru ụzọ.
Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe ọ chọrọ
ịgọrọ onwe ya n'ihu ọha mmadụ ahụ. 34 Ma n'otu ntabi
anya ahụ, mgbe ha matara na ọ bụ onye Juu, ha bidoro
iti mkpu ihe dịka ogologo awa abụọ na-asị, "Atemis ndị
Efesọs dị ukwuu!" 35 N'ikpeazụ, ode akwụkwọ nke obodo
ahụ kwụsịrị igwe mmadụ ahụ ime ụzụ. O kwuru, "Ndị
ikom Efesọs, o nwere onye na-amaghị na obodo Efesọs
bụ obodo na-echekwa ụlọ ofufe Atemis, na oyiyi ya nke
si n'eluigwe daa? 36 Ebe ihe ndị a adịghị na ngọpụ, ọ
dị mkpa ka unu nọdụ nwayọọ, ghara imebi ihe ọbụla
n'echeghị echiche. 37 Lee ugbu a, ndị a unu kpọtara
n'ebe a abụghị ndị ohi, ndị na-ezuru ihe n'ogige chi anyị,
maọbụ na-ekwutọ eze nwanyị arụsị anyị. 38 Ọ bụrụ na
Dimitriọs na ndị ọkpụ ụzụ ibe ya nwere ihe ọbụla megide
ha, ha gaa n'ụlọikpe. Ndị na-ekpe ikpe ga-eleba okwu ha
anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro. 39 Ma ọ
bụrụ na o nwere ihe ọzọ dị iche unu chọrọ ka e mee, a
ga-edozi ya na nzukọ nke ndị obodo na-eme n'ụzọ ziri
ezi. 40 N'ihi na egwu dị, na-eleghị anya a ga-eji ihe nke
mere taa boo anyị ebubo na anyị na-ebute ọgbaaghara.

Anyị enweghị ọsịsa ziri ezi banyere ọgbaaghara nke a.”
41 Mgbe o kwuchara nke a, ọ gbasara ha.
20 Mgbe ọgbaaghara ndị a kwụsịrị, Pọl kpọkwara ndị
na-eso ụzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nọdụ nke
ọma, ọ pụrụ gawa Masidonia. 2 Mgbe ọ gagharịchara
n’akụkụ ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndị
ụmụnna ume, ọ bịaruru ala Griis. 3 Ọ nọrọ ọnwa atọ
n’ebe ahụ. Mgbe ọ chọpụtara na ndị Juu agbaala ajọ izu
megide ya dịka ọ na-ejikere iso ụgbọ mmiri gaa Siria, o
kpebiri ka ya si ụzọ Masidonia laghachi. 4 Sopata onye
Boria bụ ọkpara Pirọs, na Arịstakọs, na Sekundus ndị
si na Tesalonaịka, na Gaiọs onye Debi na Timoti, na
Taịkikọs na Trofimọs, ndị Eshịa sokwa ya na-aga ije a.
5 Ndị a bu ụzọ gawa, na-eche anyị na Troas. 6 Mgbe
Mmemme Ngabiga ahụ gwụsịrị, anyị banyere ụgbọ mmiri
rute Filipai bịakwute ha na Troas n’ụbọchị nke ise. Anyị
nọrọ n’ebe ahụ ụbọchị asaa. 7 N’ụbọchị mbụ n’izu ụka,
mgbe anyị zukọrọ ịnyawa achịcha, Pọl gwara ha okwu,
ebe ọ na-akwado ịla ma chi bọọ, o kwugidere okwu ruo
n’etiti abalị. 8 Ọtụtụ oriọna dịkwa n’ime ọnụụlọ ahụ dị
n’ụlọ elu ebe anyị zukọrọ. 9 Otu nwokorobịa a na-akpọ
Yutikọs nọdụrụ ala n’oghereikuku, ọ bụ onye oke ụra
bidoro ịtụ dịka Pọl na-ekwu okwu ruo oge dị anya. Mgbe
ọ dara n’oke ụra a, o sitere na n’ụlọ elu nke atọ dapụ,
daa n’ala. Mgbe e buliri ya, ọ bụ onye nwụrụ anwụ. 10
Pọl rituru n’ala selite ya elu jikụọ ya. Ọ sịrị ndị gbakọrọ
n’ebe ahụ sị, “Ka obi hapụ ịlọ unu mmiri ọ dị ndụ.”
11 Ọ laghachikwara n’ụlọ elu ahụ, mgbe ọ nyawachara
achịcha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi abọọ, ọ

hapụrụ ha bilie ije ya. 12 Ha kulitere nwokorobịa ahụ na
ndụ nke mere ka ọṅụ jupụta ha n'obi. Ọ gbakwara ha
ume nke ukwuu. 13 Anyị onwe anyị gara n'ihu banye
n'ụgbọ mmiri chee ihu ịga Asọs. Ebe anyị zubere iburu
Pọl n'ụgbọ anyị. O soghị anyị n'ihi na o zubere iji ụkwụ
ruo ebe ahụ. 14 Mgbe o zutere anyị n'Asọs, anyị buru ya
n'ụgbọ gaa Mitilen. 15 N'ụbọchị nke ọzọ ya, anyị rutere
Kiọs, n'ụbọchị nke so ya, anyị gafere rute Samọs. Ma
mgbe otu ụbọchị ọzọ gasịrị, anyị rutere Melitọs. 16 N'oge
a, Pọl kpebiri na ọ gaghị akwụsị n'Efesọs ka ọ ghara itufu
oge n'Eshịa, n'ihi na ọ na-eme ngwangwa irute Jerusalem
n'ụbọchị mmemme Pentikọọsụ, ma ọ bụrụ ihe ọ pụrụ
ime. 17 Site na Melitọs, ọ zipụrụ ozi ka a kpọọrọ ya ndị
okenye chọọchị nke Efesọs ka ha bịa zute ya. 18 Oge ha
bịakwutere ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke ọma otu m si
nọ n'etiti unu mgbe niile mụ na unu nọrọ, site n'ụbọchị
mbụ ụkwụ m zọkwasịrị n'ala Eshịa tutu ruo ugbu a. 19
Arụrụ m ọrụ Onyenwe anyị site n'obi umeala na anya
mmiri n'etiti ntaramahụhụ dị ukwuu, site n'izu ọjọọ ndị
Juu gbara maka m. 20 Unu hụrụ na m ahapụghị ime ka
unu mara ihe ọbụla ga-abara unu uru, mgbe ọbụla m na-
akụziri unu ihe n'ụlọ maọbụ n'ihu ọha. 21 E kwusaala
m nye ma ndị Juu ma ndị Griik okwu nchegharị n'ebe
Chineke nọ, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyị Jisọs nọ.
22 "Ma otu ọ dị, ana m aga Jerusalem dịka iwu Mmụọ
Nsọ nyere m si dị, ma amaghị m ihe ọnọdụ m ga-abụ
n'ebe ahụ. 23 Karịakwa na Mmụọ Nsọ na-agbara m ama
n'ebe ọbụla na mkpọrọ na ntaramahụhụ na-eche m n'ebe
ahụ. 24 Ma akpọghị m ndụ m ihe ọbụla. Karịa naanị ka

m gbazuo ọsọ m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka
Onyenwe anyị Jisọs, nke bụ ịkọwa banyere oziọma nke
amara Chineke. **25** "Ma ugbu a, amaara m na o nweghị
onye ọbụla n'ime unu, bụ ndị m jeghariri n'etiti ha na-
ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahụ m anya ọzọ. **26** Ya
mere, ana m agwasị unu ike, taa, na abụ m onye aka ya dị
ọcha n'ebe ọbara onye ọbụla n'ime unu dị. **27** N'ihi na-
esepụghị m aka ikwupụta nzọpụta Chineke nye unu. **28**
Ma ugbu a, kpacharanụ anya! Leziekwanụ onwe unu na
igwe atụrụ nke Mmụọ Nsọ mere unu ndị nlekọta anya
ya. Ka unu bụrụ ndị ọzụzụ atụrụ nke chọọchị Chineke,
bụ nke o ji ọbara ya zụtara onwe ya. **29** N'ihi na amaara
m na mgbe m lachara, agụ jọgburu onwe ya ga-abata
n'etiti unu nke na-agaghị emere igwe atụrụ ebere. **30**
Ụfọdụ n'ime unu ga-ebili tụgharịa eziokwu ahụ ịhụ ka
ha si otu a dọrọ ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ nye onwe ha.
31 Ya mere, na-echenụ nche! Chetakwanụ na n'ime afọ
atọ m nọrọ n'etiti unu, ehihie na abalị, eji m ịkwa akwa
na anya mmiri na-adụ unu ọdụ. **32** "Ugbu a ana m etife
unu n'aka Chineke na nlekọta ya. Ana m etifekwa unu
n'aka okwu amara ya nke pụrụ ịgba okwukwe unu ume
na inyekwa unu akụnụba ọ kwadobeere ndị ahụ e doro
nsọ. **33** Ọ dịghị mgbe ọbụla agụụ ịdọtara onwe m ọlaọcha
maọbụ ọlaedo maọbụ uwe nke onye ọbụla ji gụọ m. **34**
Ọ bakwaghị uru ịgwa unu na ọ bụ aka m rụpụtara ọrụ
gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndị ahụ
mụ na ha so. **35** N'ihe niile, abụkwa m ihe ilere anya nye
unu banyere inyere ndị ogbenye aka, site n'ịrụ ọrụ n'ụzọ
dị otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyị Jisọs

kwuru sị, ‘Ngọzị karịrị dị n’inye enye karịa ịnara anara.’”
36 Mgbe o kwusiri okwu ndị a, o soro ha niile gbuo ikpere
n’ala kpekwa ekpere. 37 Ha bere akwa nke ukwuu, makụọ
Pọl, sutukwa ya ọnụ. 38 O wutere ha karịa na o kwuru na
ha agaghị ahụ ya anya ọzọ. Emesịa, ha duru ya ruo ebe ọ
banyere ụgbọ mmiri.
21 Mgbe anyị hapụsịrị ha, anyị nyapụrụ ụgbọ anyị
bịaruo Kos. N’echi ya, anyị rutere Rods. Anyị sitere n’ebe
ahụ jeruo Patara. 2 Mgbe anyị hụrụ ụgbọ mmiri na-
aga Fonisia, anyị banyere n’ime ya kwọpụ. 3 Mgbe anyị
kwọruru ụgbọ anyị ebe anyị nwere ike ịhụ Saiprọs, anyị
siri n’aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyị rutere n’ọnụ
mmiri Taịa, ebe ụgbọ mmiri ga-akwapụ ibu dị n’ime ya.
4 Mgbe anyị chọtara ndị na-eso ụzọ ahụ, anyị nọnyere
ha abalị asaa. Ha gwara Pọl site n’ike nke Mmụọ Nsọ,
ka ọ ghara ịga Jerusalem. 5 Mgbe anyị nọzuru ụbọchị
anyị, anyị hapụrụ ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na ụmụ
ha so dupu ruo mgbe anyị si n’obodo ahụ pụọ. Anyị
na ha gburu ikpere n’ala n’ọnụ mmiri kpee ekpere. 6
Mgbe ahụ, anyị kelere onwe anyị ekele ikpeazụ. Emesịa,
anyị banyere n’ime ụgbọ, ma ha laghachiri azụ n’ụlọ
ha. 7 Mgbe anyị hapụrụ Taịa, anyị kwụsịrị na Tolomas.
N’ebe a anyị kelekwara ndị kwere ekwe nọ n’ime obodo
a, nọnyere ha naanị otu ụbọchị. 8 N’ụbọchị nke ọzọ ya,
anyị gara n’ihu n’ije anyị rute Sizaria. N’ebe ahụ, anyị
nọnyeere otu nwanna anyị a na-akpọ Filip onye na-agbasa
oziọma. Ọ bụ otu n’ime mmadụ asaa ahụ. 9 O nwere ụmụ
agbọghọ anọ ndị na-alụbeghị di. Ha nwekwara onyinye
ibu amụma. 10 Mgbe anyị nọrọ ọtụtụ ụbọchị n’ebe ahụ,

ka otu onye amụma a na-akpọ Agabọs, si Judịa bata. 11
Ọ bịakwutere anyị, chilite belịt Pọl na-eke n'ukwu, kee
onwe ya n'ụkwụ na aka sị, "Dịka Mmụọ Nsọ kwuru, 'otu
a ka ndị ndu ndị Juu ga-eke onye nwe ihe a agbụ na
Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndị mba ọzọ.'"
12 Mgbe anyị nụrụ nke a, anyị na ndị niile nọ n'ebe ahụ
rịọrọ Pọl ka ọ ghara ịga Jerusalem. 13 Ma Pọl zaghachiri,
"Gịnị ka unu na-eme, ọ bụ akwa ka unu na-ebe, na-eme
ka obi gbawaa m? N'ihi na ọ bụghị naanị na m dị njikere
ka e kee m agbụ, kama ejikekwara m iwere ndụ m nye
na Jerusalem n'ihi aha Onyenwe anyị Jisọs." 14 Ebe ọ
na-ekweghị ege anyị ntị, anyị kwụsịrị ma sị, "Ka e mee
uche Onyenwe anyị." 15 Mgbe ụbọchị ndị a gasịrị, anyị
jikere bilie ịga Jerusalem. 16 Ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ
ndị nọ na Sizaria, duuru anyị gaa, ha kpọruru anyị n'ụlọ
Mnasin, onye Saiprọs ebe anyị ga-anọ dịka ọbịa, onye
sitere na mbụ bụrụ onye na-eso ụzọ ahụ. 17 Mgbe anyị
rutere Jerusalem, ndị ụmụnna jiri obi ụtọ nabata anyị.
18 N'ụbọchị nke so ya, anyị na Pọl gara ileta Jemis, ndị
okenye niile nọkwa n'ebe ahụ. 19 Mgbe o kelechara ha, ọ
kọọrọ ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke rụrụ n'etiti ndị
mba ọzọ site n'ije ozi ya. 20 Mgbe ha nụchara nke a, ha
nyere Chineke otuto. Emesịa, ha sịrị Pọl, "Leenụ nwanna,
otu ọtụtụ puku ndị Juu si bụrụ ndị kwere ekwe, ha niile ka
ihe banyere iwu a na-anụ ọkụ n'obi. 21 A kọọrọla ha ihe
banyere gị, na ị na-ezi ndị Juu bi n'etiti ndị mba ọzọ ka ha
hapụ ịgbasokwa iwu Mosis, na ka ha kwụsịkwa ibi ụmụ
ha ugwu maọbụ bie ndụ n'usoro omenaala anyị. 22 Gịnị
ka anyị ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na ị

bịara n'ebe a. 23 Ya bụ, jisie ike mee ihe anyị ga-agwa gị
ugbu a. Anyị nwere mmadụ anọ n'ebe a, ndị nọ na nkwa
ha kwere Chineke. 24 Soro ha mee omenaala ahụ nke ndị
nọ na nkwa ji edo onwe ha ọcha. Kwụọrọ ha ụgwọ maka
ịkpụcha isi ha. I mee otu a, mmadụ niile ga-amata na
eziokwu adịghị n'ihe ndị a niile e kwuru maka gị, kama
na gị onwe gị na-agazi ma na-edebekwa iwu. 25 Ma n'ebe
ndị mba ọzọ kwere ekwe nọ, anyị edegarala ha akwụkwọ
gwa ha kwụsị iri ihe ọbụla a chụrụ n'aja nye arụsị, na
iri ọbara, maọbụ anụ a nyagburu anyagbu, ya na ịkwa
iko." 26 Pọl kpọọrọ ndị ikom anọ ndị ahụ tinyere onwe
ya, n'ụbọchị so ya mee ka ya na ha dị ọcha. Mgbe ahụ,
ọ banyere n'ụlọnsọ ukwu ahụ, maka ikwupụta ụbọchị
ole mmemme ịdị ọcha ahụ ga-anọ tupu e mechaa ya,
nakwa mgbe ịchụ aja n'ihi ha n'otu n'otu ga-abụ. 27 Ma
mgbe ọ fọdụrụ nwa oge nta ka ụbọchị asaa ahụ gwụchaa,
ụfọdụ ndị Juu si Eshịa bịa hụrụ ya n'ụlọnsọ ukwu ahụ. Ha
tikuru igwe mmadụ ma kpaliekwa ha. Ha jidere ya, 28 na-
eti mkpu, "Ndị ikom Izrel, nyerenụ anyị aka! Onye a bụ
nwoke ahụ na-ejegharị n'ebe niile na-ezi ozizi megidere
ndị nke anyị, iwu anyị nakwa ebe a. Ma nke kachasị nke, ọ
merụọkwala ụlọnsọ a site n'ịkpọbata ndị Griik n'ime ya."
29 (N'ihi na ha ebula ụzọ hụ ya na Trofimọs onye Efesọs
n'ime obodo, ha chere na Pọl kpọbatara ya n'ụlọnsọ ukwu
ahụ.) 30 Ọgbaaghara jupụtara n'obodo ahụ niile. Ndị
mmadụ gbakọtara dọkpụpụta Pọl site n'ụlọnsọ ukwu ahụ.
N'otu mgbe ahụ, e mechiri ọnụ ụzọ niile. 31 Mgbe ha na-
achọ igbu ya, ozi ruru ọchịagha ntị na Jerusalem niile
nọ n'ọgbaaghara. 32 Otu mgbe ahụ o duuru ụfọdụ ndịisi

agha ya na ndị agha ya mee ngwangwa bịaruo n'ebe ha
nọ. Mgbe ha hụrụ ndị agha ka ha na-abịa, ha kwụsịrị iti
Pọl ihe. 33 Ọchịagha ahụ bịara jide ya, nye iwu ka e were
ụdọ igwe abụọ kee ya agbụ, ọ jụkwara onye ọ bụ na ihe o
mere. 34 Ụfọdụ n'ime igwe mmadụ ahụ na-eti mkpu na-
ekwu otu ihe, ebe ụfọdụ na-eti na-ekwu ihe ọzọ. Mgbe ọ
na-apụghị ịchọpụta ihe bụ isi mkpọtụ na ọgbaaghara ahụ,
o nyere iwu ka e duru ya gaa n'ogige ndị agha. 35 Mgbe o
rutere na mgbagolite ọnụ ụzọ ụlọ ahụ, ndị agha bulitere
ya elu n'ihi ọgbaaghara igwe ndị mmadụ dị ukwuu. 36
Igwe mmadụ ahụ so ha nọ na-eti mkpu, "Wepụnụ ya!
Wepụnụ ya!" 37 Mgbe ha chọrọ iduba Pọl n'ime ogige
ahụ, ọ sịrị ọchịagha ahụ, "Ị ga-ekwe ka m gwa gị okwu?"
Ọ sịrị, "I maara asụ asụsụ ndị Griik? 38 Ọ pụtara na ị
bụghị onye Ijipt ahụ malitere ọgbaaghara ma duuru puku
ndị ogbu mmadụ anọ gbalaa n'ọzara?" 39 Pọl sịrị, "Abụ m
onye Juu si Tasọs, obodo dị na Silisia, nwa afọ oke obodo
amara aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndị mmadụ okwu."
40 Mgbe o nyere ya ikike, Pọl guzooro n'ihe nrigo nke ọnụ
ụzọ ahụ fee aka ya ime ka ha nọọ duu. Mgbe ha nọdụrụ
nwayọọ, ọ gwara ha okwu n'asụsụ Hibru sị,

22 "Ụmụnna m na ndị nna anyị, geenụ m ntị mgbe m
na-agọrọ onwe m n'ihu unu." 2 Mgbe ha nụrụ na ọ na-
agwa ha okwu n'asụsụ Hibru, ha deere duu karịa. Mgbe ọ
sịrị, 3 "Abụ m onye Juu. Amụrụ m na Tasọs n'ime Silisia.
Azụrụ m na obodo a n'ụkwụ Gamaliel onye nkuzi m.
Anatara m ọzụzụ dị ike na ịsọpụrụ iwu nke nna nna
anyị ha ejikwa m ịnụ ọkụ n'obi na-efe Chineke dịka unu
niile si eme taa. 4 Akpagburu m ndị niile na-eso ụzọ

ọhụrụ a, na-etinye ha n'aka ọnwụ. Ejidere m ndị ikom
na ndị inyom ha tụbakwa ha n'ụlọ mkpọrọ. **5** Ma dịka
onyeisi nchụaja na nzukọ ndị okenye niile pụrụ ịgbara m
akaebe. Anatakwara m n'aka ha akwụkwọ ozi e deere
ụmụnna anyị nọ na Damaskọs. Agara m ebe ahụ ịkpụta
ha n'agbụ bịa Jerusalem maka ịta ha ahụhụ. **6** "N'etiti
ehihie, mgbe m na-aga n'ụzọ, n'ebe dị Damaskọs nso, oke
ìhè nke si n'eluigwe, chara gburugburu m. **7** Adara m
n'ala ma nụkwa olu gwara m okwu sị m, 'Sọl, Sọl, gịnị
mere i ji na-akpagbu m?' **8** "'Onye ka ị bụ Onyenwe m?'
Ka m jụrụ. "Ọ sịrị m, 'Abụ m Jisọs onye Nazaret onye ị
na-akpagbu.' **9** Ndị mụ na ha so hụkwara ìhè ahụ, ma
ha anụghị olu onye ahụ na-agwa m okwu. **10** "Asịrị m,
'Gịnị ka m ga-eme Onyenwe anyị?' "Onyenwe anyị sịrị m,
'Bilie banye Damaskọs; n'ebe ahụ a ga-agwa gị ihe niile a
kwadobere na ị ga-eme.' **11** N'ihi na-enweghị m ike ịhụ
ụzọ n'ihi ebube ìhè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndị
mụ na ha so sekpụụrụ m n'aka bata na Damaskọs. **12**
"N'ebe ahụ ka Ananayas bi, bụ onye anyị pụrụ ịgụ n'onye
ezi omume n'ihi idebe iwu. O nwekwara ọgbụgba ama dị
mma site n'ọnụ ndị Juu bi n'ebe ahụ. **13** Ọ bịakwutere m,
guzoro n'akụkụ m sị, 'Nwanna anyị Sọl, ka emee ka ị hụ
ụzọ!' Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ịhụ ụzọ, m hụkwara
ya. **14** "Mgbe ahụ, ọ sịrị, 'Chineke nke nna nna anyị ha
ahọpụtala gị ịmara uche ya na ịhụ Onye Ezi Omume ahụ
na ịnụta okwu site n'ọnụ ya. **15** Ị ga-abụ onyeama ya nye
ndị niile banyere ihe ị hụrụ na ihe ị nụrụ. **16** Ma ugbu
a, gịnị ka ị na-eche? Bilie ọtọ, ka e mee gị baptizim, ka
a sachakwa gị site na mmehie, na-akpọkukwa aha ya.'

17 “Mgbe m lọghachikwara na Jerusalem, nọrọ na-ekpe
ekpere n’ụlọnsọ ukwu ahụ, ahụrụ m ọhụ, 18 ebe ọ na-
agwa m, ‘Mee ngwa! Hapụ Jerusalem, n’ihi na ndị bi n’ala
a agaghị anara ọgbụgba ama gị banyere m.’ 19 “Ma asịrị
m, ‘Onyenwe anyị, ndị a maara nke ọma na m na-aga
n’ụlọ nzukọ n’otu n’otu, na-atụba ndị kwere na gị n’ụlọ
mkpọrọ, na-etikwa ha ihe. 20 N’oge a na-awụfu ọbara
onyeama gị bụ Stivin, eguzo m nso na-akwado n’ihe
emere dị mma, ma na-elekọtakwa uwe ndị ahụ tụgburu
ya anya.’ 21 “Mgbe ahụ, ọ sịrị m, ‘Gawa; n’ihi na aga m
ezipu gị ebe dị anya ijekwuru ndị mba ọzọ.’” 22 Ha ṅara
ya ntị ruo ugbu a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n’otu olu
sị, “Wepụnụ onye dị otu a n’ụwa! O kwesighị ka onye dị
otu a dịrị ndụ!” 23 Ha tiri mkpu na-atụli uwe mgbokwasị
ha elu, na-achilikwa aja n’ala na-efesasị ya ebe niile, 24
ọchịagha ahụ nyere iwu ka a kpụgaa ya n’ogige ndị agha,
pịa ya ụtarị, ka eziokwu pụta ya n’ọnụ. Ọ chọrọ ịmata ihe
mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. 25 Ma mgbe ha
chịịrị ụdọ akpụkpọ kechaa ya, Pọl sịrị onye agha guzo
ya nso, “Ọ bụ ihe ziri ezi n’iwu na unu ga-eti nwa afọ
Rom ihe, onye na-enweghị ikpe a mara ya?” 26 Mgbe
onye agha a nụrụ okwu a, o jekwuuru ọchịagha ahụ sị,
“Gịnị ka ị na-aga ime? Nwoke a bụkwa onye Rom.” 27
Ọchịagha ahụ bịakwutere sị ya, “Gwa m, ị bụ onye Rom?”
Ọ sịrị, “E.” 28 Ọchịagha ahụ zara, “ma o furu m ego dị
ukwuu iji bụrụ onye Rom.” Ma Pọl sịrị, “Amụrụ m dịka
nwa afọ ala a.” 29 Ndị ahụ chọrọ ịgba ya ajụjụ ọnụ mere
ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tụkwara ọchịagha
n’onwe ya mgbe ọ matara na ọ bụ nwa afọ Rom, n’ihi na o

keela ya rịị agbụ na mbụ. 30 N’echi ya, ebe ọ chọrọ ịmata
ihe bụ isi okwu na ihe mere ndị Juu ji ebo ya ebubo, o
nyere iwu ka ndịisi nchụaja na ndị ụlọ ikpe ha zukọọ.
Mgbe ahụ, o dupụtara Pọl, mee ka o guzo n’ihu ha.
23 Mgbe Pọl legidere ndị nzukọ a anya, ọ sịrị, “Ụmụnna
m, mụ onwe m ejirila ezi akọnuche bie ndụ m niile n’ihu
Chineke ruokwa ụbọchị taa.” 2 Nke a mere, Ananayas
onyeisi nchụaja nyere iwu ka ndị nọ ya nso tie ya aka
n’ọnụ. 3 Ma Pọl, sịrị ya, “Otu a ka Chineke ga-esi tie gị, gị
mgbidi e tere nzu. Ụdị onye ikpe dị aṅaa ka ị bụ i ji na-
emebi iwu n’onwe gị site n’inye iwu ka e si otu a tie m
ihe?” 4 Ndị guzo ya nso sịrị, “Ị na-ekwutọ onyeisi nchụaja
Chineke?” 5 Ma Pọl sịrị, “Aghọtaghị m, ụmụnna m na
ọ bụ onyeisi nchụaja. N’ihi na akwụkwọ nsọ kwuru sị,
‘Ekwula okwu ọjọọ ọbụla megide onye na-achị ndị nke
gị.’” 6 Mgbe Pọl chọpụtara na otu ụzọ n’ime nzukọ ahụ bụ
ndị otu Sadusii, ebe ndị ọzọ bụkwa ndị Farisii, o tiri mkpu
n’ime nnọkọ ahụ sị, “Ụmụnna m, abụ m onye Farisii na
nwa ndị Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n’ihi olileanya m
nwere na mbilite n’ọnwụ nke ndị nwụrụ anwụ.” 7 Mgbe
o kwusiri nke a esemokwu dapụtara n’etiti ndị Farisii na
ndị Sadusii. Ọgbakọ ahụ kewara. 8 N’ihi na ndị Sadusii
na-asị na mbilite n’ọnwụ maọbụ mmụọ ozi maọbụ mmụọ
ọbụla adịghị. Ma ndị Farisii kweere n’ihe ndị a niile. 9
Mkpọtụ malitere na-ada ike ike. Ụfọdụ ndị ozizi iwu so
n’otu ndị Farisii biliri ọtọ malite ịrụ ụka n’oke olu sị,
“Anyị ahụghị ihe ọjọọ n’ebe nwoke a nọ, ma gịnịkwa ma ọ
bụrụ na ọ bụ mmụọ, maọbụ mmụọ ozi gwara ya okwu?”
10 Esemokwu a bịara karịa, nke mere na onyeisi ọchịagha

tụrụ egwu na ha ga-adọkasị Pọl. Ọ gwara ndị agha ya ka
ha banye were ike kpọpụta ya, ziga ya n'ogige ndị agha.
11 N'abalị ya, Onyenwe anyị bịakwutere ya sị, "Nwee obi
ike, dịka i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, ị ghaghị
ịgbakwara m ama na Rom." 12 N'ụtụtụ echi ya ụfọdụ
ndị Juu zukọtara gbaa izu, ṅụọkwa iyi na ha agaghị eri
nri maọbụ ṅụọ ihe ọbụla tutu ruo mgbe ha gburu Pọl.
13 Ndị zukọtara gbaa izu ọjọọ a karịrị iri mmadụ anọ.
14 Ha jekwuuru ndịisi nchụaja ha na ndị okenye, sị ha,
"Anyị kwekọtara ịhapụ iri maọbụ ịṅụ ihe ọbụla tutu ruo
mgbe anyị gburu Pọl. 15 Ugbu a, unu na nzukọ zienụ
onyeisi ọchịagha ka ọ kpọpụtara unu ya. Meenụ ka unu
na-achọ ịjụpụtasị eziokwu n'ọnụ ya nakwa itule ikpe ya
nke ọma. Anyị dị njikere igbu ya n'ụzọ tupu ọ bịaruo
unu nso." 16 Ma nwa nwanne nwanyị Pọl nụrụ maka
izuzu ọjọọ a. Ọ banyere n'ogige ndị agha kọọrọ Pọl. 17
Pọl kpọrọ otu n'ime ndịisi agha ahụ gwa ya, "Biko kpọrọ
nwokorobịa a gaa n'ebe ọchịagha nọ, o nwere okwu dị
mkpa ọ chọrọ ịgwa ya." 18 Ọ kpọọrọ ya jekwuru onyeisi
agha, sị. "Pọl, onye mkpọrọ, kpọrọ m rịọ m ka m kpọtara
gị nwokorobịa a n'ihi na o nwere ihe ọ chọrọ ịgwa gị."
19 Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akụkụ ọzọ
jụọ ya, "Gịnị bụ ihe ị chọrọ ịkọrọ m?" 20 Ọ sịrị, "Ndị Juu
ụfọdụ ekwekọrịtala ịrịọ gị ka ị kpọpụta Pọl echi na nzukọ
ụlọ ikpe. Ha ga-eme dịka ha nwere ihe dị mkpa ha chọrọ
ịjụta ya. 21 Ma aṅala ha ntị. N'ihi na ihe karịrị iri mmadụ
anọ na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndị a gbara ndụ
na ha agaghị eri maọbụ ṅụọ ihe ọbụla tutu ruo mgbe ha
gburu ya. Ha adịla njikere, ihe a na-eche bụ mkpebi gị

nye arịrịọ ha.” 22 Ọchịagha ahụ zilagara nwokorobịa ahụ
site n’inye ya iwu, “Emekwala ka onye ọbụla mata na
ị bịara gwa m ihe dị otu a.” 23 Mgbe e mesịrị, ọ kpọrọ
mmadụ abụọ n’ime ndịisi agha nye ha iwu sị, “Gaanụ
jikere narị ndị agha abụọ, na iri mmadụ asaa ndị na-
agba ịnyịnya, tinyere narị ndị ikom abụọ ndị na-ama
ùbe, ndị ga-aga Sizaria n’elekere itoolu nke abalị a. 24
Nyekwa Pọl ịnyịnya nke ọ ga-agba, ka e nwee ike duru ya
gakwuru Feliks bụ gọvanọ n’udo.” 25 O dere akwụkwọ
n’olu dị otu a: 26 Klọdiọs Lisias, Na-edegara Feliks onye
nsọpụrụ na-adịrị, onye na-achị akụkụ a. Ana m ekele gị.
27 Ndị Juu jidere nwoke a chọọ igbu ya, ma mgbe m nụrụ
na ọ bụ onye Rom, mụ na ndị agha m bịara napụta ya
n’aka ha. 28 Achọrọ m ịmata ihe mere ha ji ebo ya ebubo,
n’ihi ya eduuru m ya gaa n’ọgbakọ ndị okenye ha. 29 Ma
achọpụtara m na ọ bụ ihe banyere iwu ha. N’eziokwu, o
nweghị ihe ọbụla kwesiri iji tụọ ya mkpọrọ maọbụ ọnwụ
n’ime ebubo ahụ. 30 Mgbe a gwara m banyere izuzu a
na-agba megide nwoke a, ezitere m gị ya n’egbughị oge.
Enyekwara m ndị niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bịa
n’ihu gị kpee ọnụ ha. 31 Ya mere, n’abalị ahụ, ndị agha
dubatara Pọl na Antipatris dịka e nyere ha n’iwu. 32
N’echi ya, ha hapụrụ ya na ndị na-agba n’elu ịnyịnya ka
ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n’ogige ndị agha. 33
Mgbe ha bịarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ
akwụkwọ ozi, ma kpọnyekwa ya Pọl. 34 Gọvanọ ahụ gụrụ
akwụkwọ ozi ahụ, jụọ ya akụkụ ala o si pụta. Mgbe ọ
matara na ọ bụ onye Silisia, 35 ọ sịrị ya, “Aga m enye

okwu gị ezigbo ohere mgbe ndị na-ebo gị ebubo bịara." O
nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herọd n'aka ndị nche.
24 Mgbe ụbọchị ise gasịrị, onyeisi nchụaja bụ Ananayas
na ụfọdụ ndị okenye ndị Juu na lọya ha aha ya bụ Tatulọs
bịara. Ha dum pụtara ịgbagide Pọl ama n'ihu onye na-
achị obodo. 2 Mgbe a kpọbatara ya, Tatulọs pụtara guzo
boo ya ebubo sị, "Onye a na-asọpụrụ ka ị bụ. N'ihi gị,
mmadụ niile enwela udo ogologo mgbe. Ịdị nkọ nke uche
gị emeela ka mgbanwe dị n'obodo a. 3 Anyị ji ekele nke
jupụtara n'ọṅụ na-anabata ihe ndị a nke ọma, n'ebe niile
na n'ụzọ niile, gị Feliks, onye a na-asọpụrụ. 4 Achọghị m
itufu oge gị. Ana m arịọ ka i were ndidi na obiọma nụrụ
nkenke okwu anyị ji bịa. 5 "Anyị chọpụtara na nwoke a bụ
onye na-akpalikarị ọgbaaghara, onye ọrụ ya bụ ịkwagide
ndị Juu nọ n'ebe niile n'ụwa a ka ha nupu isi. Ọ bụkwa
onyeisi nke ajọ otu ahụ a na-akpọ Otu ndị Nazaret. 6
Ọ chọkwara imerụ ụlọnsọ anyị, ya mere anyị ji jide ya.
Ma anyị chọrọ ikpe ya ikpe dịka omenaala anyị siri dị, 7
ọchịagha Lisias, bịara jiri ike napụ ya n'aka anyị. 8 Ọ bụrụ
na inyochaa ya, ị ga-enwe ike ịghọta ihe niile banyere
ebubo anyị na-ebo ya." 9 Ndị Juu kwadokwara okwu ya,
na ihe niile e boro ya, bụ ihe mere eme. 10 Mgbe gọvanọ
feere ya aka ka o kwuo okwu, Pọl zara, "amaara m na ị bụ
onye ọkaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m
obi ụtọ ịgọpụ onwe m n'ihu gị. 11 Ị pụrụ ịchọpụta na o
rubeghị ụbọchị iri na abụọ kemgbe m rigooro n'ụlọnsọ
ukwu na Jerusalem ife ofufe. 12 Ha ahụghị m ka mụ na
onye ọbụla na-arụrịta ụka n'ụlọnsọ, maọbụ na o nwere
ebe m kpatara ọgbaaghara n'ime ụlọ nzukọ, maọbụ ebe

ọbụla n'ime obodo. 13 Ha enwekwaghị ihe ọbụla ha ga-eji
kwagide ama ha na-agba megide m. 14 Agaghị m agọ agọ
n'ihu gị na m na-ekpere Chineke nke nna anyị ha, dịka
onye na-eso Ụzọ ahụ ha na-akpọ otu. Ekwenyere m ihe
niile dịka usoro nke iwu si dị, na nke e dere n'akwụkwọ
ndị amụma. 15 Ma enwere m olileanya n'ebe Chineke nọ
dịka ha onwe ha nwekwara, na mbilite n'ọnwụ nke ndị
ezi omume na nke ndị ajọ omume ga-adị. 16 N'ihi nke a,
a na m agbalị inwe akọnuche dị ọcha n'ihu Chineke na
n'ihu mmadụ niile. 17 "Ugbu a, mgbe ọtụtụ afọ gasịrị,
abịara m Jerusalem iwetara ndị nke m onyinye, nakwa
ịchụrụ Chineke aja. 18 Emezuola m omenaala ịdị ọcha
mgbe ha hụrụ m n'ụlọnsọ ukwu ahụ mgbe m na-eme nke
a. Ọ dịkwaghị igwe mmadụ so m maọbụ na m sonyere
ọgbaaghara ọbụla. 19 Ma enwere ụfọdụ ndị Juu si Eshịa
bịa, bụ ndị kwesiri ịnọ n'ebe a ma ọ bụrụ na ha nwere ihe
ọbụla megide m. 20 Maọbụ ndị nke nọ n'ebe a ugbu a,
ka ha kwuo ajọ omume ọbụla ha hụrụ n'ime m mgbe m
guzoro n'ihu ndị nzukọ ndị okenye. 21 Karịa na m kwuru
naanị otu ihe mgbe m guzoro n'ihu ha tie mkpu, 'A na-
ekpe m ikpe taa n'ihi okwukwe m na mbilite n'ọnwụ
nke ndị nwụrụ anwụ.'" 22 Mgbe ahụ, Feliks onye maara
ihe banyere Ụzọ ahụ nke ọma yigharịrị ikpe a. Ọ gwara
ha, "Aga m eleba anya n'ikpe gị a, mgbe Lisias onyeisi
agha bịara." 23 O nyere ọchịagha ahụ iwu ka e debe ya
n'okpuru nlekọta ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe
ya ime ụfọdụ ihe, ka ha kwekwa ka ndị enyi ya bịa nyere
ya aka gboo mkpa ya. 24 Mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị,
Feliks na nwunye ya Drusila, bụ onye Juu bịara, ọ kpọrọ

Pọl ka ọ gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n'ime Jisọs
Kraịst. 25 Ma mgbe ọ gara n'ihu na-ekwu ihe banyere
ezi omume na mkpa ọ dị mmadụ ijide onwe ya aka, ya
na ihe banyere ụbọchị ikpe nke na-abịa n'oge ikpeazụ,
egwu jidere Feliks. Ọ sịrị, "I nwere ike ịpụ ugbu a. Aga m
akpọkwa gị n'oge ọzọ mgbe m nwetara ohere." 26 Ọ na-
atụkwa anya na Pọl ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-
eziga ka a na-akpọ ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-
akparịta ụka. 27 Mgbe afọ abụọ gasịrị, onye a na-akpọ
Pọshiọs Festọs nọchiri anya Feliks. Ma ebe ọ chọrọ inweta
ihuọma n'aka ndị Juu, Feliks hapụrụ Pọl n'ụlọ mkpọrọ.

25 Mgbe ụbọchị atọ gasịrị site n'oge Festọs bịara na
mpaghara ọchịchị ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. 2
N'ebe ahụ ka ndịisi nchụaja na ndịisi ndị Juu kọwara ya
ihe banyere Pọl. 3 Ha rịọkwara ya n'amara ọ ga-emere ha
bụ ime ka Pọl bịa na Jerusalem. N'ihi na ha agbaala izu
igbu ya n'ụzọ. 4 Ma Festọs zara, "Pọl nọ dịka onye mkpọrọ
na Sizaria. Ebe ahụ ka mụ onwe m ga-alaghachi na mgbe
na-adịghị anya. 5 Ya mere, ka ndịisi unu ji ikike soro m
gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma ọ bụrụ na o nwere ihe ọjọọ
o mere." 6 Ọ nọnyeere ha ihe dịka ụbọchị asatọ maọbụ
ụbọchị iri, tupu ọ laghachi na Sizaria. N'ụbọchị so ya, ọ
nọdụrụ n'oche ikpe, nye ikike ka a kpọpụta Pọl. 7 Mgbe ọ
bịaruru, ndị Juu sitere Jerusalem bịa gbara ya gburugburu
na-ekwu ọtụtụ ihe megide ya nke ha na-enweghị ike
ịkọwa. 8 Ma Pọl gọọrọ onwe ya, na-asị, "Ọ dịghị ihe ọjọọ
ọbụla m mere megide iwu ndị Juu maọbụ ụlọnsọ, maọbụ
Siza." 9 Ma ebe Festọs na-achọ inwe ihuọma n'ebe ndị
Juu nọ, ọ sịrị Pọl, "Ị chọrọ ịga Jerusalem ka m kpee gị

ikpe n'ebe ahụ?" 10 Ma Pọl sịrị, "Eguzo m n'ụlọikpe Siza
n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nọdụ kpee m ikpe. Ọ dịghị
ihe ọjọọ ọbụla m mere ndị Juu, dịka ị maara nke ọma.
11 Ọ bụrụ na ọ dị ihe m mere kwesiri ọnwụ, anaghị m
arịọ ka m gbanarị ọnwụ. Ma ọ bụrụ na ọ dịghị eziokwu
dị n'ebubo ndị Juu a na-ebo m, mmadụ ọbụla agaghị e
were m nyefee n'aka ha. Ya mere, ọ bụ Siza ka m na-
akpọku." 12 Ya mere, mgbe Festọs na ndị na-adụ ya ọdụ
gbara izu, ọ zara, "Ị kpọkuola Siza, ọ bụkwa Siza ka ị ga-
agakwuru." 13 Mgbe ụbọchị ole na ole gasịrị, eze Agripa
na Benaisi bịara Sizaria ịnabata Festọs. 14 Mgbe ha nọrọ
ọtụtụ ụbọchị n'ebe ahụ, Festọs kọwara eze a ọnọdụ Pọl sị,
"Ọ dị nwoke Feliks hapụrụ n'ụlọ mkpọrọ n'ebe a. 15 Mgbe
m gara Jerusalem, ndịisi nchụaja na ndị okenye ndị Juu
gwara m banyere ya. Ha rịọkwara ka m maa ya ikpe. 16
"Ma emere m ka ha ghọta na o megidere iwu ndị Rom
ịrara mmadụ ọbụla nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya
ohere ịgọrọ onwe ya n'ihu ndị na-ebo ya ebubo. 17 N'ihi
nke a, mgbe ha bịara n'ebe a, atụfughị m oge ọbụla, kama
n'ụbọchị nke ọzọ ya, anọdụrụ m n'oche ikpe, nye ikike ka
a kpọbata nwoke ahụ. 18 Mgbe ndị na-ebo ya ebubo biliri,
ọ dịghị otu n'ime ụrụ ala ndị m chere ha ga-akpọ aha
nke ha gụpụtara na o mere. 19 Okwu ha niile bụ ịrụ ụka
banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ọzọ a na-akpọ
Jisọs onye nwụrụ, onye Pọl na-ekwusịkwa ike na ọ dị ndụ.
20 Ọ rara m ahụ imedo okwu dị otu a. N'ihi ya, a jụrụ
m ya ma ọ ga-amasị ya ị ga n'ụlọikpe dị na Jerusalem
ka ọ nọrọ n'ebe ahụ gọrọ onwe ya. 21 Ma Pọl rịọrọ ka e
debe ya n'ụlọ mkpọrọ ruo mgbe Siza n'onwe ya ga-ekpebi

ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n'ụlọ mkpọrọ tutu ruo
mgbe m jikeere izigara ya Siza." 22 Agripa gwara Festọs,
"Achọrọ m ịnụ okwu site n'ọnụ nwoke a n'onwe ya." Ọ
sịrị, "Ị ga-anụ ya echi." 23 Ya mere, n'echi ya, Agripa na
Benaisi rutere n'ụlọ ọha na-anọ anụ ikpe n'oke nganga.
Ọtụtụ ndịisi agha na ndị a maara aha ha n'obodo a sooro
ha. Festọs nyere iwu ka a kpọbata Pọl. 24 Festọs sịrị, "Eze
Agripa na ndị niile soro anyị nọrọ n'ebe a, unu ahụla
nwoke a onye ọha ndị Juu niile, ma ndị nọ n'ebe a ma ndị
nọ na Jerusalem, wetara ikpe ya n'aka m na-eti mkpu na
o kwesighị ịdị ndụ ọzọ. 25 Ma achọpụtaghị m ihe ọjọọ
o mere nke kwesiri ka ọ nwụọ. Ma ebe ọ rịọrọ ka Siza
lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. 26 Ma enweghị
m ihe ọbụla doro anya m ga-edegara Siza banyere ya.
Ya mere m jiri kpọpụta ya n'ihu unu niile, ma karịsịa
n'ihu gị onwe gị eze Agripa, ka ọ ga-abụ anyị tulesịa ihe
banyere ya, ka m nwee ihe m ga-ede. 27 N'ihi na ọ bụ ihe
na-ezighị ezi na m ga-ezipụ onye mkpọrọ na-egosighị
n'ebubo e boro ya."

26 Agripa gwara Pọl, "Ị nwere ike i kwuru ọnụ gị." Mgbe
ahụ, Pọl gbasara aka ya abụọ bido ikwu okwu ịgọrọ onwe
ya, 2 "Ana m agụ onwe m dịka onye nwere ihuọma, eze
Agripa, inwe ohere ọma dị otu a, ịzara ọnụ m n'ihu gị
n'ihe niile metụtara ebubo ndị Juu na-ebo m. 3 Nke ka
nke, amatara m na omenaala ndị Juu na ịrụ ụka metụtara
iwu ha doro gị anya. Biko ana m arịọ gị ka i jiri ndidi gee
m ntị. 4 "Ndị Juu niile maara ibi ndụ m site na nwata m.
Ha makwa site na mbụ, otu m si bie ndụ m niile n'obodo
nke m, nakwa n'ime Jerusalem. 5 Ha matara kemgbe

ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma ọ bụrụ na ha chọrọ
ikwu eziokwu, na site na mbụ e biri m ndụ dịka otu
onye so n'ime otu ahụ nke iwu ya dị ike karịchasịa n'ime
okpukpe ndị Juu, nke bụ otu ndị Farisii. 6 Ma ugbu a, a
na-ekpe m ikpe n'ihi na enwere m olileanya na nkwa ahụ
Chineke kwere nna nna anyị ochie ha. 7 Nkwa nke ebo
iri na abụọ niile na-ele anya ịnata mgbe ha na-efe ofufe
ehihie na abalị. Eze Agripa, ọ bụ n'ihi olileanya a, gị onye
a na-asọpụrụ, ka ndị Juu ji na-ebo m ebubo. 8 Gịnị mere
unu jiri na-eche na ọ rara Chineke ahụ ime ka ndị nwụrụ
anwụ site n'ọnwụ bilie? 9 "Na mbụ, anara m eche na
apụrụ m imeso aha Jisọs onye Nazaret mmeso ọjọọ niile.
10 Otu a ka m mere na Jerusalem. Ọ bụghị naanị na m
natara ikike n'aka ndịisi nchụaja jiri ya kpọchie ọtụtụ
ndị nsọ n'ụlọ mkpọrọ, ewelikwara m aka elu n'oge a na-
ama ha ikpe ọnwụ. 11 Ọtụtụ mgbe ka m hụrụ na a tara
ha ahụhụ n'ụlọ nzukọ niile. Agbalịrị m ịkwagide ha ka
ha kwuo arụ ma kwutọkwa okwukwe ha. N'ihi na iwe m
dị ọkụ megide ha, esogburu m ha n'obodo dị iche iche
nke na-abụghị obodo ndị Juu. 12 "N'ihi nke a, a gara m
Damaskọs site n'ikike na nkwenye nke ndịisi nchụaja.
Anatakwara m ike n'aka ndịisi nchụaja. 13 N'oge ehihie,
eze Agripa, mgbe mụ na ndị otu m na-aga n'ụzọ, gị onye
a na-asọpụrụ, ka m hụrụ ìhè nke na-acha karịa anyanwụ
ka o si n'eluigwe chaa m na ndị mụ na ha so gburugburu.
14 Anyị niile dara n'ala. Ma anụrụ m olu gwara m okwu
n'asụsụ Hibru, 'Sọl! Sọl! Gịnị mere i ji na-akpagbu m? Ị
na-emerụ onwe gị ahụ site n'ịkpọ ụkwụ na ndụdụ e ji achị
ehi.' 15 "Asịrị m, 'Ị bụ onye, Onyenwe anyị?' "Onyenwe

anyị kwuru, ‘Abụ m Jisọs onye ị na-akpagbu. 16 Ugbu a,
bilie, kwụrụ ọtọ! N’ihi na-emere m ka ị hụ m anya, ka m
họpụta gị ka ị bụrụ onyeozi m na onye akaebe m. Ị ga-
emekwa ka ụwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m
taa, na ọtụtụ mgbe ọzọ m ga-ezute gị. 17 Aga m azọpụta gị
site n’aka ndị nke gị na sitekwa n’aka ndị mba ọzọ, ndị m
na-eziga gị ka i jekwuru. 18 Imeghe anya ha mee ka ha si
n’ọchịchịrị lọghachi banye n’ìhè, sikwa n’ike nke ekwensu
lọghachikwute Chineke. Ka ha site n’okwukwe ha nwere
n’ebe m nọ nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahụ
dị ngọzị n’etiti ndị e doro nsọ.’ 19 “Ya mere, eze Agripa,
enupughị m isi n’ọhụ nke eluigwe ahụ. 20 Ebidoro m izisa
oziọma a na Damaskọs. Emekwara m otu a na Jerusalem
na n’ime Judịa niile na n’etiti ndị mba ọzọ. Ana m ekwusa
mkpa ọ dị ka mmadụ niile nwee nchegharị lọghachikwute
Chineke. Ka ha gosikwa nchegharị ha site n’ezi ọrụ nke
ha na-arụ. 21 Ọ bụ n’ihi nke a ka ndị Juu jiri nwụchie m
n’ụlọnsọ ukwu ahụ ma chọsiekwa ụzọ ike ịnapụ m ndụ
m. 22 Ma Chineke chebere m mee ka m bụrụ onye dị ndụ
taa, ịkọrọ mmadụ niile akụkọ a, ndị ukwu na ndị nta. Ihe
m na-ekwu bụkwa ihe ndị amụma na Mosis kwuru na
ọ ga-emezu, 23 na Kraịst ahụ ga-ahụ ahụhụ, bụrụkwa
onye mbụ ga-esi n’ọnwụ bilie, iwetara ndị Juu na ndị
mba ọzọ ìhè.” 24 Mgbe ọ na-agọpụ onwe ya, Festọs tiri
mkpu, “Pọl, ị bụ onye isi mebiri! Oke mmụta gị emebiela
gị isi.” 25 Ma Pọl sịrị, “Isi emebighị m, ezigbo nna anyị
Festọs. Ihe m na-ekwu n’anya udo bụ naanị eziokwu. 26
Eze n’onwe ya makwaara ihe ndị a niile, n’ihi ya ejighị m
egwu ọbụla agwa ya okwu a. Ekwenyere m na ọ dịghị ihe

ọbụla n’ime ihe ndị a merenụ nke ezonarịrị ya, n’ihi na o
nweghị nke mere na nzuzo. 27 Gị eze Agripa, i kwenyeghị
na ndị amụma? Amaara m na i kweere.” 28 Mgbe ahụ
Agripa sịrị, “Pọl, ị na-achọ n’ime ntakịrị oge a ịkwagide
m ka m bụrụ onye kwere na Kraịst?” 29 Ma Pọl sịrị, “Ọ
gaara atọ m ụtọ ma ọ bụrụ na Chineke ga-ekwe, mee ka
gị na ndị niile nọ n’ebe a bụrụ ihe mụ onwe m bụ n’ime
Kraịst ma ewezuga agbụ ndị a.” 30 Mgbe ahụ eze biliri
ọtọ, ya na Festọs na Benaisi nwunye ya na ndị ọzọ niile
ya na ha nọ n’oche. 31 Mgbe ha na-apụ, ha kwurịtara
n’onwe ha, “Nwoke a emeghị ihe ọbụla kwesiri ọnwụ
maọbụ ịga mkpọrọ.” 32 Agripa gwara Festọs, “A gaara a
hapụ nwoke a ma ọ bụrụ na o nyefeghị Siza ikpe ya.”

27 Mgbe e kpebiri na anyị ga-eso ụgbọ mmiri gaa Itali,
e nyefere Pọl na ndị mkpọrọ ọzọ n’aka onyeisi na-
elekọta ndị mkpọrọ aha ya bụ Juliọs. Ọ bụ ọchịagha
nke igwe ndị agha Ọgọstọs. 2 Anyị banyere n’ụgbọ
sitere Adramitiọm nke na-ejikere ịga n’ọnụ mmiri nke
dị n’akụkụ obodo Eshịa. Anyị nupuru n’oke osimiri,
Arịstakọs, onye Masidonia sitere na Tesalonaịka sokwa
anyị n’ije a. 3 N’echi ya, anyị rutere Saịdọn. Juliọs nwere
obiọma n’ebe Pọl nọ. Ọ hapụkwara ya ka o jegharịara
onwe ya izute ndị enyi ya. Ndị a lekwara anyị ọbịa nke
ọma. 4 N’ịgakwa n’ihu na mmiri ahụ, anyị zutere ifufe
mmiri nke mere na anyị gara n’azụ ala Saiprọs. 5 Anyị
gafere ọnụ mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyị bịaruru
Mira n’ime obodo Lisia. 6 N’ebe ahụ ka onye ọchịagha
hụrụ ụgbọ onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka
anyị banye n’ime ya. 7 Ụgbọ anyị ji, gara nwayọọ ọtụtụ

ụbọchị na o siiri anyị ike irute Snidos. Ebe ọ bụ n'oke ifufe
ekweghị ka anyị gaa n'ihu, anyị enwekwaghị ike ịga n'ụzọ
anyị, kama anyị si n'azụ Kriit na ncherita ihu Salmone
gafee. **8** Anyị jikwa nwayọọ na-agba n'akụkụ ọnụ mmiri
ahụ tutu ruo mgbe anyị sitere n'oke nsogbu rute ebe a
na-akpọ ọnụ mmiri ọma, nke dị nso n'obodo Lasia. **9** Anyị
tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ụgbọ mmiri abụrụkwala nke
jupụtakwara n'ihe ize ndụ ugbu a, n'ihi na mmemme
Obubu ọnụ nke ndị Juu agafeela. N'ihi nke a, Pọl dụrụ
mmadụ niile ọdụ, **10** na-asị, "Ndị nwe m, a na m ahụta na
njem a ga-abụ nke ihe egwu nke ga-eweta oke ịla n'iyi. Ọ
bụghị naanị nke ụgbọ mmiri na ibu o bu, ma metụtakwa
ndụ anyị." **11** Ma ọchịagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi
ụgbọ na onye nwe ụgbọ kwuru karịa nke Pọl kwuru. **12**
Ma ebe ọnụ mmiri a abụghị ebe dị mma ịnọ n'oge oyi, ndị
ka n'ọnụọgụgụ họọrọ ka ụgbọ ahụ gaa n'ihu, n'olileanya
na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anọdụ n'oge oyi. Nke a bụ
ọnụ mmiri dị na Kriit, nke chere ihu n'ọwụwa anyanwụ
n'akụkụ ugwu na akụkụ ndịda. **13** Mgbe ikuku dị nwayọọ
bidoro ifeghari site na ndịda, ha chere na nke a bụ ohere
dịrị ha. N'ihi ya, ha kwọpụrụ ụgbọ nyara ya na-aga nso
nso ọnụ mmiri Kriit. **14** Ma mgbe na-adịghị anya, oke
ifufe dị egwu nke si n'agbata ugwu na ọwụwa anyanwụ
kuru site n'agwa etiti ahụ rịdata. **15** Ndị na-anya ụgbọ
ahụ gbalịsịrị ike na mbụ ichighari ihu ụgbọ ahụ ka ọ gaa
n'ọnụ mmiri, ma ọ pụghị ime. Anyị hapụrụ ya ka o soro
ikuku. **16** N'ikpeazụ, anyị kwọọrọ ụgbọ anyị gaa n'azụ
agwa etiti nta a na-akpọ Klọda. N'ebe ahụ anyị jisiri ike
kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyị na-adọkpụ n'azụ

n’elu ụgbọ mmiri ahụ. **17** Emesịa, anyị jiri ụdọ kee ụgbọ
mmiri ahụ ime ka o sie ike karịa. Ndị na-anya ụgbọ ahụ
tụrụ egwu na ikuku ga-eburu ụgbọ anyị gaa n’ọnụ mmiri
na-achị ọkụ nke dị na Satis. Ha wedatara akwa e kobere
n’elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ụgbọ mmiri. Emesịa,
ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga. **18** Mgbe chi bọrọ, dịka
osimiri ahụ na-etonye etonye, ndị na-eso ụgbọ bidoro
ịtụbasị ngwongwo ndị dị n’ụgbọ ahụ n’ime osimiri. **19**
N’ụbọchị nke atọ ha tụbakwara ngwongwo e ji edozi
ụgbọ mmiri na ọtụtụ ihe ọbụla nke aka ha ghọtara n’ime
osimiri. **20** Mgbe ọtụtụ ụbọchị gara ma ọ dịghị anyanwụ
maọbụ kpakpando wapụtaranụ, ma oke ifufe ọjọọ ahụ
gara n’ihu na-amagharị, n’ikpeazụ olileanya anyị na a ga-
azọpụta anyị gwụsịrị. **21** N’oge a niile, o nweghị onye
ọbụla nri ọbụla bara ọnụ. Ma n’ikpeazụ. Pọl kwụụrụ ọtọ
n’etiti ha sị, “Ndị ikom ibe m, ọ bụrụ na unu gere ntị
n’okwu m na mbụ, anyị agaraghị ahapụ Kriit. Anyị gara
agbanarị mbibi na ịla n’iyi nke a. **22** Ma otu ọ dị, ana m
arịọ unu, nweenụ obi ike! N’ihi na o nweghị onye ọbụla
n’ime unu a ga-atụfu ndụ ya. Ọ bụ ezie na ụgbọ a ga-
emikpu. **23** N’ihi na n’abalị gara aga, mmụọ ozi Chineke
Onyenwe m, na onye m na-efekwa bịakwutere m, **24** ọ sịrị,
‘Atụla egwu Pọl, n’ihi na ị ghaghị iguzo n’ihu Siza. Nke
ọzọkwa, Chineke emeela amara nye gị ndụ ndị a niile gị
na ha so n’ụgbọ eme njem.’ **25** Ya mere, ndị ikom nweenụ
obi ike! N’ihi na enwere m ntụkwasị obi na Chineke ga-
eme dị ka o siri gwa m. **26** Ma otu ọ dị, a ga-eburu ụgbọ
mmiri anyị buba ya n’otu agwa etiti.” **27** Ihe dịka n’etiti
abalị n’ụbọchị nke iri na anọ ebili mmiri a, mgbe anyị

na-erugharị n’osimiri a na-akpọ Adratik, ndị na-anya
ụgbọ chere na ala dị nso. 28 Ha tụnyere ụdọ e kenyere
igwe n’ọnụ ya n’ime osimiri chọpụta na omimi osimiri
ahụ dị narị nzọ ụkwụ na iri abụọ n’ebe ahụ ha nọ. Ha
gakwara n’ihu tụọkwa ụdọ ahụ ọzọ chọpụta na omimi
osimiri ahụ dị iri nzọ ụkwụ itoolu. 29 Ma egwu juru ha
obi n’ihi na ha amaghị ma ha ga-ezute nkume n’akụkụ
ọnụ mmiri ahụ. Ha tụpụtara arịlịka anọ e ji ejide ụgbọ
site n’azụ ụgbọ ahụ ma na-arịọ chi ha maka chi ọbụbọ. 30
Mgbe ndị na-eso ụgbọ ahụ kpebiri ịhapụ ya. Ha wedatara
ụgbọ epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dịka ha
na-aga itinye arịlịka n’ọnụ ụgbọ mmiri ahụ. 31 Ma Pọl
gwara ndị agha na ọchịagha ha okwu, “Ọ bụrụ na ndị a
anọgideghị n’ime ụgbọ a, agaghị azọpụta unu.” 32 N’ihi
nke a, ndị agha ahụ gbubiri ụdọ e jiri kee ụgbọ epeepe
ahụ hapụ ụgbọ epeepe ahụ ka ọ daba n’ime osimiri. 33
Mgbe chi bidoro ịbọ, Pọl rịọrọ mmadụ niile ka ha rie nri,
na-asị, “Taa mere ya ụbọchị iri na anọ unu nọ na nche,
nọgidekwa n’ibu ọnụ, n’erighị ihe ọbụla. 34 N’ihi ọdịmma
nke ndụ unu, ana m arịọ unu ka unu rie ihe. N’ihi na
o nweghị onye ọbụla n’ime unu otu agịrị isi ya ga-ala
n’iyi.” 35 Mgbe o kwuchara nke a, o weere achịcha nye
Chineke ekele n’ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya.
36 Otu mgbe ahụ, obi ụtọ batara mmadụ niile n’obi, ha
bidokwara iri nri. 37 Anyị niile nọ n’ụgbọ ahụ dị narị
mmadụ abụọ na iri asaa na isii. 38 Mgbe anyị richara
nri, ha buuru akpa ọka niile dị n’ụgbọ ahụ tụba ha n’ime
osimiri ime ka ụgbọ ahụ gbaa mfe. 39 Mgbe chi bọrọ, ha
enwekwaghị ike ịghọta akụkụ mmiri nke ha nọ n’ime ya.

Ma ha hụrụ obosara ala nta nke nwere ọnụ mmiri. Ha
gbara izu ịchọpụta ma ọ ga-ekwe mee ka ụgbọ mmiri ahụ
site n’ebe ahụ gafee. **40** Ha chabisiri arịlịka niile ji ụgbọ
ahụ, hapụ ha n’ime osimiri. Otu aka ahụkwa, ha tọpụrụ
ụdọ ji ụmara e ji anyagharị ụgbọ. Mgbe ahụ, ha weliri
akwa ifufe nke ọnụ ụgbọ nye ifufe, mekwa ka ụgbọ mmiri
chee ihu n’elu ala. **41** Ma ụgbọ mmiri ahụ gara maa isi
na mkpumkpu aja mmiri, mikpuo n’aja. Ọnụ ụgbọ ahụ
mikpuru nke ukwuu mee ka isi ụgbọ ahụ laa elu, nke a
nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasịa azụ ụgbọ ahụ. **42**
Ndị agha zubere igbu ndị mkpọrọ niile, ka onye ọbụla
ghara igwuru mmiri site ya gbafuo. **43** Ma onye ọchịagha
ahụ na-ezube ịzọpụta ndụ Pọl, n’ihi ya, o gbochiri ha
n’izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndị niile maara igwu
mmiri buru ụzọ si n’ụgbọ ahụ wụba n’ime mmiri, gwuru
mmiri gaa n’elu ala. **44** Ma ndị fọdụrụ ga-eru n’elu ala
site n’ịghọnye aka na obodobo osisi maọbụ n’ihe ndị ọzọ
dị iche iche si n’ahụ ụgbọ ahụ dapụta. N’ụzọ dị otu ka
mmadụ niile ji bụrụ ndị rutere n’elu ala n’udo.

28 Mgbe a pụtara n’ọnụ mmiri ahụ n’udo, anyị chọpụtara
na aha agwa etiti ahụ bụ Malta. **2** Ndị obodo ahụ gosiri
anyị obiọma n’ụzọ pụrụ iche. Ha kwanyere anyị ọkụ
ma nabatakwa anyị n’ihi na mmiri nọ na-ezo, oyi na-
atụkwa. **3** N’oge Pọl na-achịkọta nkụ itinye n’ọkụ a, otu
agwọ ajụala sitere n’ime nkụ na-enwu ọkụ mapụta n’ihi
okpomọkụ tụhịkọ onwe ya n’aka ya. **4** Mgbe ndị obodo
ahụ hụrụ agwọ ahụ ka ọ tụhịkọtara onwe ya n’aka ya, ha
gwarịtara onwe ha, “n’ezie a, nwoke a bụ ogbu mmadụ,
a naghị eji ọkụ enyo ya. Ọ bụ ezie na azọpụtara ya site

oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghị ka ọ dị ndụ." 5 Ma
Pọl fepụrụ agwọ ahụ n'aka ya, mee ka ọ daba n'ọkụ, ọ
dịghịkwa ihe mere ya. 6 Ha na-ele anya ma aka ya ọ ga-
aza, maọbụ na ọ ga-ada nwụọ. Ma mgbe ha chegidere hụ
na o nweghị ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-
ekwu, na ọ bụ chi. 7 Na nso ọnụ mmiri a ebe anyị kwụsịrị,
otu ubi dị ya. Ọ bụ ubi Pobilios otu nwoke onyeisi na-achị
agwa etiti ahụ. Ọ nabatara anyị nke ọma, lee anyị ọbịa
ụbọchị atọ. 8 N'oge ahụ, nna Pobilios nwere ahụ ọkụ na
afọ ọsịsa, Pọl banyere n'ime obodo gaa leta ya, kpeere ya
ekpere, bikwasịkwa ya aka. Ahụ dịkwara ya mma. 9 Mgbe
nke a mechara, ndị niile nwere nrịa nrịa n'agwa etiti
ahụ bịakwara, a gwọkwara ha. 10 Ha wetaara anyị ọtụtụ
ihe onyinye. Mgbe oge ịnyapụ ụgbọ anyị ruru, ha nyere
anyị ọtụtụ ihe dị anyị mkpa nke pụrụ idu anyị n'ije ahụ.
11 Anyị nọrọ ihe dịka ọnwa atọ n'oge oyi, n'agwa etiti
ahụ tutu anyị anyalie ụgbọ. Ọ bụ ụgbọ ndị Alegzandria
nke bu ihe a tụrụ atụ a na-akpọ ejima, bụ chi Kastọ na
Polụkus. 12 Anyị bịaruru obodo Sirakọs ebe anyị nọrọ
ụbọchị atọ. 13 Site n'ebe ahụ, anyị gara gburugburu tutu
rute Rejiọm. Mgbe otu ụbọchị gafere, ikuku bidoro ife
site na ndịda. N'ụbọchị nke abụọ ya, anyị rutere Pọteọlị.
14 N'ebe a anyị chọpụtara ndị kwere ekwe ndị rịọrọ ka
anyị nọnyere ha ụbọchị asaa. Site n'ebe a, anyị rutere
Rom. 15 Mgbe ụmụnna anyị nọ n'ebe ahụ nụrụ na anyị
na-abịa. Ha pụtara zute anyị n'ụzọ Apiọs na n'ụlọ ndị Ije
atọ. Mgbe Pọl hụrụ ha, o kelere Chineke ma bụrụ onye a
gbara ume. 16 Mgbe anyị bịaruru Rom, e nyere Pọl ohere
ibiri onwe ya dịka o si chọọ n'ebe masịrị ya. Ma otu onye

agha na-eche ya nche.
17 Mgbe ụbọchị atọ gasịrị, ọ kpọrọ
ndịisi ndị Juu. Mgbe ha zukọrọ, ọ gwara ha, "Ụmụnna
m, ọ dịghị ihe ọjọọ ọbụla m mere megide ndị nke anyị,
maọbụ megide omenaala nna nna anyị ha, ha jidere m
na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndị Rom.
18 Ndị
ọchịchị Rom lenyere anya n'ikpe m chọọ ịhapụ m ka m
laa n'ihi na ha achọtaghị ihe kwesiri ịma m ikpe ọnwụ
dịka ndị anyị chọrọ.
19 Ma mgbe ndị Juu jụrụ, ahụrụ m
na ọ dị mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghị ihe ọjọọ
m bu n'uche megide ndị obodo m.
20 N'ihi nke a, ka m jiri
rịọọ ka mụ na unu hụ ma kwurịtakwa okwu. Ọ bụ n'ihi
olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbụ igwe a."
21 Ha sịrị,
"Anyị anataghị akwụkwọ ozi ọbụla site na Judịa banyere
gị. Ọ dịghịkwa ụmụnna anyị ọbụla nke si ebe ahụ bịa nke
kọrọ maọbụ kwuo okwu ọjọọ ọbụla banyere gị.
22 Otu ọ
dị, anyị ga-achọ ịnụta ihe i chere, n'ihi na anyị maara na
a na-ekwujọ otu a n'ebe niile."
23 Ha yiri agba mgbe ha
na ya ga-ezukọta n'ụbọchị ọzọ. Ọtụtụ mmadụ karịrị bịara
n'ụlọ ebe ọ na-anọ. Ọ gbara ama banyere alaeze Chineke
site n'akwụkwọ iwu Mosis na nke ndị amụma, ọ gbalịrị
ime ka ha kwenye n'ihe banyere Jisọs. O bidoro izi ha ihe
site n'ụtụtụ ruo anyasị.
24 Ụfọdụ ka e mere ka ha kweere,
ma ụfọdụ mechiri ntị ha na obi ha.
25 Ha nwe nghọtahie
n'etiti onwe ha ma malite ịla mgbe Pọl kwusiri okwu nke
ikpeazụ a, "Mmụọ Nsọ Chineke kwuru eziokwu mgbe o
sitere n'ọnụ Aịzaya onye amụma kwuo okwu nye nna nna
anyị ha,
26 "'Jekwuru ndị a gwa ha okwu, "Unu ga na-
anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla, unu ga na-
ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla."
27 N'ihi

na obi ndị a amaala abụba, dịkwa arọ; ha adịghị ejikwa
ntị ha anụ ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara ịhụ
ụzọ. Ma ọ bụghị otu a, ha nwere ike iji anya ha hụ ụzọ,
jirikwa ntị ha nụ ihe sitekwa n'obi ha nwe nghọta ma
chigharịa bịakwute m, ka m gwọọ ha.' **28** "Ya mere, a
chọrọ m ka unu ghọta na nzọpụta a nke si n'aka Chineke
bịa, dịkwa nye ndị mba ọzọ, ha ga-egekwa ntị." **29** Mgbe
o kwusiri nke a, ndị Juu ahụ lara na-arụrịta ụka nke ukwu
n'etiti onwe ha. **30** O biri obi nke onwe ya afọ abụọ n'ụlọ
ọ na-akwụ ụgwọ ya. Ọ na-anabatakwa ndị niile bịara ileta
ya, **31** o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze
Chineke na-akụzikwa ihe banyere Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst. Ọ dịkwaghị onye ọbụla gbalịrị igbochi ya.

Ndị Rom

1 Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ bụrụ
onyeozi ya na onye o kewapụtara ka o zisaa oziọma ya. 2
Oziọma a bụ nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara
aga site n'ọnụ ndị amụma ya nke e dere ihe banyere ya
n'akwụkwọ nsọ. 3 Oziọma a metụtara Ọkpara ya, onye bụ
nwa Devid site n'ọmụmụ nke anụ ahụ. 4 Onye esitere na
Mmụọ nke ịdị nsọ họpụta ị bụ Ọkpara Chineke, site n'ike
nke mbilite n'ọnwụ, bụ Kraịst Jisọs, Onyenwe anyị. 5
Onye anyị sitere n'aka ya nata amara na ọrụ ị bụ onyeozi,
ime ka ndị mba ọzọ nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti
ha n'ihi aha ya. 6 Tinyere unu onwe unu ndị ahụ a kpọrọ
ka ha bụrụ ndị nke Jisọs Kraịst. 7 Ya bụ, unu ndị Chineke
hụrụ n'anya bi na Rom, ndị ọ kpọrọ ka ha bụrụ ndị nsọ:
Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu. 8 Na mbụ, ana m
ekele Chineke ekele n'ihi unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst.
N'ihi na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'ụwa
niile. 9 Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmụọ site na
ikwusa oziọma nke Ọkpara ya, bụ onye akaebe na m na-
echeta unu mgbe niile n'ekpere m. 10 N'ekpere m oge
niile, a na m arịọ ka ọ bụrụ ihe ga-ekwe mee na site n'ike
Chineke, aga m enwe ohere ịbịa leta unu. 11 Ọ na-agụ m
agụụ nke ukwuu ịbịa hụ unu anya, n'ihi na achọrọ m ka
unu keta oke n'onyinye Mmụọ Nsọ nke Chineke nyere
m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. 12 Ọ
bụkwaghị naanị nke a, kama achọrọ m ka anyị gbarịtaa
onwe anyị ume site n'okwukwe anyị. 13 Ụmụnna m,
achọrọ m ime ka unu mata na atụọla m atụmatụ ịbịa leta

unu ọtụtụ mgbe (ma tutu ruo ugbu a e gbochiri m ịbịa),
ka m nwee ike nweta mkpụrụ n'etiti unu, dịka m nwere
n'etiti ndị mba ọzọ. **14** N'ihi na abụ m onye ji ụgwọ nye
ndị Griik na ndị mba ọzọ, nyekwa ndị maara ihe na ndị
nzuzu. **15** Ya mere m ji dị njikere ikwusa oziọma nyekwa
unu bụ ndị bi na Rom. **16** N'ihi na ihere oziọma ahụ
anaghị eme m, n'ihi na ọ bụ ike Chineke na-ewetara onye
ọbụla kwere na ya nzọpụta, nye onye Juu na mbụ nakwa
nye onye Griik. **17** N'ihi na ọ bụ n'oziọma ka e kpughere
ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe
ruo okwukwe. Dịka e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-
esite n'okwukwe dị ndụ." **18** N'ihi na e sitela n'eluigwe
kpughe ọnụma Chineke megide mmehie na ajọ omume
niile nke ndị na-emebi iwu, ndị na-esite n'ajọ omume ha
na-eguzogide eziokwu ahụ. **19** N'ihi na ndị a maara ihe
ha kwesiri ịmata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihi na
Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. **20** N'ihi na
site n'oge Chineke kere ụwa na ihe niile dị n'ime ya, ụdịdị
ya nke a na-apụghị ịhụ anya na ike nke ebighị ebi ya na
ụdịdị ịdị nsọ ya ka e mere ka ọ pụta ìhè nye ụmụ mmadụ.
Ụmụ mmadụ na-aghọta ihe ndị a site n'ihe ndị e kere
eke. N'ihi nke a ụmụ mmadụ enwekwaghị ngọpụ. **(aïdios
g126)** **21** Ọ bụ eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị
asọpụrụ ya, ha anakwaghị enye ya ekele dịka Chineke.
Echiche uche ha bụ ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa
ọchịchịrị. **22** Mgbe ha na-eche na ha bụ ndị maara ihe,
ha amataghị na ha bụ ndị nzuzu. **23** Kama ife Chineke
na-adịghị anwụ anwụ ofufe, ha weere otuto ha kwesiri
inye ya nye ihe ndị ahụ ha jiri aka ha kpụọ. Ihe ndị a yiri

mmadụ na-anwụ anwụ, na nnụnụ, na ụmụ anụmanụ,
na ihe na-akpụ akpụ n'ala. 24 N'ihi ya, Chineke hapụrụ
ha ka ha mee ihe ọjọọ ndị ahụ na-agụ obi ha agụụ nye
adịghị ọcha nke ịkwa iko, ha jikwa ahụ ha emerịta mpu
n'etiti onwe ha. 25 Ha were okwu ụgha dochie n'ọnọdụ
eziokwu banyere Chineke. Ha na-asọpụrụ, na-efekwa ihe
e kere eke, ma hapụ Onye okike, onye a na-eto ruo ebighị
ebi. Amen. (aiōn g165) 26 Ọ bụ nke a mere Chineke jiri
nyefee ha n'aka agụụ anụ ahụ nke na-eme ihere. N'ihi ya,
ọ bụladị ndị inyom na ndị inyom ibe ha nọgidere na-
enwe mmekọrịta n'ụzọ na-ezighị ezi. 27 Ọzọkwa, kama
ha na ndị inyom inwe mmekọrịta; ndị ikom ha họọrọ
ka ha na ndị ikom ibe ha na-enwe ụdị mmekọrịta nke
ha na ndị inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru
nwoke ibe ya. N'ụzọ dị otu a, ha natakwara ntaramahụhụ
kwesiri ha n'ihi ihe ọjọọ ndị a ha na-eme. 28 Ya mere, ebe
ha kpachapụrụ anya jụ ịmata onye Chineke bụ, Chineke
nyere ha akọnuche ndị nzuzu, nke mere ka ha na-eme
ihe ọjọọ niile nke ajọ echiche obi ha chepụtara. 29 Ha
jupụtara n'ajọ omume na mmehie niile, anya ukwu na
aghụghọ. Ha jupụtakwara n'ekworo, na igbu mmadụ, na
esemokwu, na uche gbagọrọ agbagọ na ịkpọ asị. Ha bụ
ndị na-ekwu okwu azụ, 30 na ndị nkwutọ na ndị kpọrọ
Chineke asị, na ndị na-akparị mmadụ na ndị mpako na
ndị na-anya isi. Ha na-atụpụta ụzọ ọhụrụ ime ihe ọjọọ,
ha adịghị asọpụrụ ndị mụrụ ha. 31 Ha bụkwa ndị na-
enweghị nghọta, ndị na-enweghị okwukwe, ndị obi ọjọọ
na ndị na-enweghị obi ebere. 32 Ha maa na Chineke nyere
iwu dị ike na ndị na-ebi ndụ dị otu a kwesiri ọnwụ, ma ha

gara n'ihu na-eme ihe ndị a, ma na-akwalịkwa mmụọ ndị
ọzọ ka ha soro na-eme ha.

2 N'ihi ya, ị nweghị ngọpụ, onye ọbụla ị bụ, mgbe ị na-
ekpe ndị ọzọ ikpe. N'ihi na mgbe ị mara onye ọzọ ikpe,
ọ bụ onwe gị ka ị na-ama ikpe maka na gị onwe gị na-
emekwa ụdị ihe ndị ahụ. **2** Ma anyị maara na Chineke
na-ekpe ndị na-eme ihe ọjọọ dị otu a ikpe n'ụzọ ziri
ezi. **3** Gị bụ mmadụ, gịnị mere i ji na-ama ndị na-eme
ihe dị otu a ikpe mgbe gị onwe gị na-eme otu ihe ahụ.
I chere na ị ga-agbanarị ikpe Chineke? **4** Ka ị na-eleda
obiọma Chineke, na nnagide ọ na-anagide ndụ ọjọọ gị, na
ogologo ntachiobi ya anya? Ị maghị na obiọma Chineke
nwere n'ebe ị nọ kwesiri ime ka i site na mmehie gị
chegharịa? **5** Ma n'ihi isiike gị na obi gị kpọrọ nkụ nke
enweghị nchegharị, ị na-akpakọtara onwe gị ọnụma nke
Chineke n'ụbọchị oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya
ziri ezi. **6** Ọ ga-akwụghachi onye ọbụla dịka ọrụ ya siri
dị. **7** Chineke ga-enye ndị niile sitere na ntachiobi na ezi
ọrụ na-achọ otuto na nsọpụrụ na ndụ ahụ na-adịgide
adịgide bụ ndụ ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **8** Ma ndị niile na-
akpa iche iche, ndị jụkwara isoro eziokwu ahụ, ndị na-
anọgidekwa na-eme ihe ọjọọ, ka a ga-ata ahụhụ, gosi ha
iwe ọkụ na ọnụma. **9** Nsogbu na iru ụjụ ga-abịakwasị ndị
niile na-eme ihe ọjọọ, mbụ, ọ ga-adịrị ndị Juu, emechaa,
ọ ga-adịkwara ndị mba ọzọ. **10** Ma otuto na nsọpụrụ na
udo ga-abụ nke onye ọbụla na-eme ezi ihe, malite n'onye
Juu ruokwa na ndị mba ọzọ. **11** N'ihi na Chineke anaghị
ele mmadụ anya n'ihu. **12** Ndị niile mehiere n'ọnọdụ
enweghị iwu ga-ala n'iyi n'ọnọdụ enweghị iwu. Ma ndị

niile mehiere megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka
a ga-ama ikpe dịka iwu siri kwuo. **13** N'ihi na ọ bụghị ndị
ahụ na-anụ mgbe a na-agụpụta akwụkwọ iwu ka a na-
agụ dịka ndị ezi omume n'ihu Chineke, kama ọ bụ ndị
ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-agụ ka ndị ezi
omume. **14** N'ezie, mgbe ndị mba ọzọ bụ ndị na-enweghị
iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bụ
iwu nye onwe ha, ọ bụ ezie na ha enweghị iwu ahụ e dere
ede. **15** Ha na-egosipụta na edeela ihe ndị ahụ iwu kwuru
n'obi ha. Akọnuche ha na-egosikwa na nke a bụ eziokwu,
ebe ọ bụ na akọnuche ha na-ama ha ikpe mgbe ụfọdụ, ma
na-agọpụrụ ha mgbe ụfọdụ. **16** Dịka oziọma ahụ m na-
ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndụ nzuzo niile ụmụ
mmadụ na-ebi ikpe, site na Kraịst Jisọs. **17** Ma ugbu a, gị
onye na-akpọ onwe gị onye Juu, onye tụkwasịrị obi gị
n'iwu ahụ, onye na-anyakwa isi na ị maara Chineke, **18** ọ
bụrụ na ị mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma
n'ihi na e ziri gị ihe site n'iwu; **19** ọ bụrụ na o doro gị
anya na ị bụ onyendu nye ndị ìsì, bụrụkwa ìhè nye ndị nọ
n'ọchịchịrị, **20** ị na-agụkwa onwe gị dịka onye nkuzi nke
ndị na-amaghị ihe, na onye nkuzi ụmụntakịrị, n'ihi na ị
maara iwu nke ọma, jupụtakwa n'amamihe na eziokwu.
21 Gị onye na-akụziri mmadụ ibe gị ihe, ị na-akụzikwara
onwe gị? Gị onye na-ekwusa ka mmadụ ezula ohi, ị na-
ezu ohi? **22** Gị onye na-asị mmadụ akwala iko, ị na-akwa
iko? Gị onye na-akpọ arụsị ihe arụ, ị na-ezuru ihe dị n'ụlọ
arụsị n'ohi? **23** Gị onye na-anya isi na ị maara iwu, ị na-
emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? **24** Dịka esi
dee ya, “Ndị mba ọzọ na-ekwulu aha Chineke n'ihi unu.”

25 Obibi ugwu bara uru n'ezie ma ọ bụrụ na ị na-edebe
iwu, ma ọ bụrụ na ị na-emebi iwu, obibi ugwu gị dịka
mgbe i bighị ugwu. 26 Ọ bụrụ na ndị e bighị ugwu na-
edebe ihe iwu kwuru, ọ bụ na a gaghị agụ ebighị ugwu ha
dịka obibi ugwu? 27 Ya bụ, ndị ahụ a na-ebighị ugwu
n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bụ ndị
nwere iwu ahụ e dere n'akwụkwọ na ndị e bikwara ugwu
ma na-emebi iwu. 28 Ị bụ ezigbo onye Juu abụghị nke elu
ahụ. Ezigbo ibi ugwu abụkwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ.
29 Kama ezigbo onye Juu bụ onye ọbụla nke bụ ya n'ime
mmụọ. Ezigbo obibi ugwu bụkwa nke ime obi, nke mmụọ,
ọ bụghị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadụ
kama o sitere n'aka Chineke.

3 Ọ dị uru pụrụ iche mmadụ nwere n'ihi na ọ bụ onye
Juu? Gịnị bụkwa uru ahụ dị ukwuu nke dị na-ebiri mmadụ
ugwu? 2 Ọ bara uru n'ụzọ niile. Nke mbụ, ọ bụ ndị Juu
ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka. 3 Gịnị ga-emezi
ma ọ bụrụ na ụfọdụ n'ime ha ekwesighị ntụkwasị obi?
Chineke, ọ ga-eji n'ihi ekwesighị ntụkwasị obi ha ghara
ikwesi ntụkwasị obi? 4 Ọ pụghị ịdị otu a! Kama ka ọ bụrụ
ihe pụtara ihe na Chineke bụ onye eziokwu, ma mmadụ
niile bụ ndị okwu ụgha, dịka e dere ya, "Ka e nwe ike
gosipụta na ị na-ekwu eziokwu mgbe ọbụla i kwuru okwu,
na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe." 5 Ma ọ bụrụ na ajọ
omume anyị na-eme ka ezi omume Chineke pụta ìhè, gịnị
ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-asị na Chineke adịghị eme ihe
ziri ezi ma ọ bụrụ na ọ taa anyị ahụhụ n'ihi ajọ omume
anyị? (Ana m ekwu okwu a dị ka ndị mmadụ.) 6 N'ezie, ọ
bụghị otu a, ọ bụrụ na ọ bụ otu a, oleekwanụ otu Chineke

ga-esi kpee ụwa ikpe? **7** Otu onye nwere ike ị sị, “na ọ
bụrụ na a na-esite n’okwu ụgha m, mee ka eziokwu nke
Chineke pụta ìhè karịa, na-ewetara Chineke otuto, gịnị
mere e ji ama m ikpe dịka onye mmehie?” **8** Ọ pụtara na
anyị ga-asị, “ka anyị na-eme ihe ọjọọ ka ezi ihe si na ya
pụta”? Ụfọdụ ndị mmadụ ji nkwutọ na-ebo m ebubo na
m na-akụzi ihe dị otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi. **9**
Gịnị kwanụ? Anyị ọ ka ha mma? Mba, ma e meela ya rịị
ka ọ pụta ìhè na mmadụ niile nọ n’okpuru mmehie, ma
ndị Juu ma ndị mba ọzọ. **10** Dịka e dere ya, “Ọ dịghị onye
ọbụla bụ onye ezi omume, ọ dịghị ọ bụladị otu onye. **11**
Ọ dịghị onye ọbụla na-aghọta, ọ dịkwaghị onye ọ na-
agụ ịchọ Chineke. **12** Mmadụ niile ewezugala onwe ha,
ha niile, ọ dịghị onye bara uru n’ime ha. Ọ dịghị onye
na-eme ihe ọma, a pụghị ịchọta ọ bụladị otu onye. **13**
Akpịrị ha bụ ili ghere oghe, ha ji ire ha na-aghọ aghụghọ.
Elo ajụala dị n’egbugbere ọnụ ha. **14** Ọnụ ha jupụtara
n’okwu na-akụ ilu na ọbụbụ ọnụ. **15** Ụkwụ ha na-eme
ọsịịsọ ịkwafu ọbara. **16** Mbibi na nhụju anya dị n’ụzọ ha
niile. **17** Ha amaghị ihe bụ ụzọ udo. **18** Ha amatabeghị
ihe ịtụ egwu Chineke pụtara.” **19** Ugbu a, anyị maara
na ihe ọbụla iwu kwuru, ọ bụ ndị nọ n’okpuru iwu ka ọ
dịịrị, ka esite otu a kpuchite ọnụ niile n’otu n’otu. Ma
meekwa ka ụwa niile mata na ha bụ ndị ikpe mara n’ebe
Chineke nọ. **20** N’ihi na o nweghị onye ọbụla a pụrụ ịgụ
n’onye ezi omume n’ihu Chineke maka na ọ na-edebe
iwu. Kama, ọ bụ site n’iwu ka anyị ji mata ihe banyere
mmehie. **21** Ma ugbu a, emeela ka ezi omume Chineke
pụta ìhè, site n’iguzo iche n’ebe iwu dị, bụ nke iwu na ndị

amụma gbakwara ama ya. 22 Ezi omume a na-esite n'ebe
Chineke nọ abịa, site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraịst nye
ndị niile kweere. O nweghị ihe ịdị iche ọbụla dị na ya. 23
N'ihi na mmadụ niile emehiela ha ekwesikwaghị otuto
Chineke. 24 Ma ugbu a, agụọla ha na ndị ezi omume site
n'amara ya, site na mgbapụta nke si n'aka Kraịst Jisọs.
25 Onye Chineke họpụtara ka o were ndụ ya chụọ aja
ikpuchi mmehie, site n'iwufu ọbara ya maka mgbaghara
mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'ụzọ dị otu a,
ọ na-egosipụta ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihi
nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie ụmụ mmadụ
anya. 26 Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bụ onye
ezi omume, na onye a na-agụnye dịka onye ezi omume
bụ onye nke kweere na Jisọs. 27 Mgbe o si otu a dịrị, olee
ebe ịnya isi anyị dịkwa? Ajụla ịnabata ya. Ọ bụ site iwu dị
aṅa? Ọ bụ nke ọrụ? Mba, kama ọ bụ site n'okwukwe anyị
nwere n'ime Kraịst. 28 Ya mere, anyị na-agụnye mmadụ
n'onye ezi omume n'ihi okwukwe o nwere, ọ bụghị n'ihi
na o mere ihe iwu kwuru. 29 Chineke ọ bụ naanị nke ndị
Juu? Ọ bụkwaghị nke ndị mba ọzọ? N'ezie, ọ bụkwa nke
ndị mba ọzọ. 30 N'ihi na Chineke dị naanị otu, ọ bụ site
n'okwukwe ka ọ ga-anabata ndị ahụ ebiri ugwu, sitekwa
n'otu okwukwe ahụ gụọ ndị a na-ebighị ugwu ka ndị ezi
omume. 31 Ọ bụrụ na ọ dị otu a, anyị na-esite n'okwukwe
anyị mee ka iwu ghara ịdị ire? Mba! Kama anyị na-enye
iwu ọnọdụ kwesiri ya.

4 Gịnị ka anyị nwere ikwu banyere Ebraham, nna nna
anyị na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? 2 A sị na a
gụrụ Ebraham dịka onye ezi omume site n'ọrụ aka ya,

ọ gaara enwe ihe ọ ga-eji anya isi, ma na ọ bụghị n'ihu
Chineke. 3 Ma gịnị ka akwụkwọ nsọ kwuru? "Ebraham
kweere na Chineke, a gụrụ nke a nye ya dị ka ezi omume."
4 Mgbe mmadụ rụrụ ọrụ, ụgwọ ọrụ a kwụrụ ya abụghị
onyinye, kama ọ bụ ihe ruru ya n'ihi ọrụ ọ rụrụ. 5 Ma nye
onye na-enweghị ọrụ ma tinye okwukwe ya na onye ahụ
na-agụnye ndị ajọọ omume dịka ndị ezi omume, a ga-eji
okwukwe ya gụnyere ya dịka ezi omume. 6 Devid n'onwe
ya kwukwara banyere ọṅụ dịịrị onye ọbụla Chineke gụrụ
n'onye ezi omume n'agbanyeghị ọrụ ya. 7 "Ngọzị na-adịrị
ndị a gbaghaara ajọ omume ha niile, ndị ekpuchikwara
mmehie ha niile. 8 Ngọzị na-adịrị nwoke ahụ, onye
Onyenwe anyị na-adịghị agụnyere mmehie ya." 9 Ngọzị a
ọ dịrị naanị ndị e biri ugwu ka ọ bụ nyekwa ndị a na-
ebighị ugwu? Ihe anyị na-ekwu bụ na a gụrụ okwukwe
Ebraham dị ka ezi omume nye ya. 10 Olee mgbe a gụrụ ya
nye ya? Ọ bụ tupu e bie ya ugwu, ka ọ bụ mgbe e bichara
ya ugwu? Ọ bụghị mgbe e bichara ya ugwu kama ọ bụ
tupu e bie ya ugwu. 11 Ọ natara ihe ịrịbama nke obibi
ugwu dịka akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere
mgbe ọ nọ na-ebighị ugwu. Nke a bụ ime ya nna ndị
niile kweerenụ, ndị ahụ ọ gụrụ dịka ndị ezi omume, ọ bụ
ezie na ha bụ ndị a na-ebighị ugwu. 12 N'ụzọ dị otu a
kwa, ọ bụ nna ndị niile e biri ugwu. Ndụ ya na-egosikwa
ha na ọ bụghị obibi ugwu ha na-azọpụta ha, kama ọ
bụ okwukwe ha. N'ihi na Chineke nabatara Ebraham
naanị site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu. 13
Nkwa o kwere Ebraham na agbụrụ ya na ha ga-eketa ụwa
abụghị site n'idebe iwu, kama ọ bụ site n'ezi omume

nke okwukwe. **14** N'ihi na, ọ bụrụ na ndị a ga-enye ihe
e kwere na nkwa bụ ndị na-edebe iwu, inwe okwukwe
abakwaghị uru, nkwa ahụ enwekwaghị isi ọbụla. **15** N'ihi
na iwu n'onwe ya na-eme ka ọnụma bịa. Ma ebe iwu na-
adịghị, mmehie adịghịkwa. **16** Ya mere, nkwa ahụ na-
abịa site n'okwukwe, ka ọ bụrụ naanị site n'amara ka
e ji mee ka ụmụ ya niile nweta ya, ọ bụghị naanị nye
ndị nọ n'okpuru iwu, kama ọ bụkwa nye ndị nwere ụdị
okwukwe Ebraham. N'ihi na ọ bụ nna anyị niile. **17** Dịka
e dere ya, "Emeela m gị nna nke ọtụtụ mba." Ya mere,
n'ihu Chineke ahụ bụ onye o kweenyere n'ime ya, bụ
onye ahụ na-eme ka ndị nwụrụ anwụ dịkwa ndụ ọzọ,
onye na-akpọkwa ihe ndị na-adịbụghị, mee ka ha dịrị.
18 Ọ bụladị mgbe olileanya gasịrị, o kwenyere na ya ga-
abụ nna nke ọtụtụ mba, dịka ihe a gwara ya si dị, "Otu
a ka mkpụrụ gị ga-adị." **19** Ọ daghị mba n'okwukwe ọ
bụladị mgbe ọ matara na ya akala nka n'ahụ, n'ihi na ọ
gbaruola otu narị afọ, tinyekwara na akpanwa Sera bụ
ihe nwụrụ anwụ. **20** Ọ dịghị mgbe ọbụla o nwere obi abụọ
na Chineke agaghị emezu ihe niile o kwere ya na nkwa.
Kama, okwukwe ya mere ka ọ gbasie ike, ka ọ na-enye
Chineke otuto. **21** O nwere otu obi na Chineke pụrụ imezu
ihe niile ọbụla o kwere na nkwa. **22** Ọ bụ n'ihi ya ka e ji
gụọ nke a nye ya dị ka ezi omume. **23** Okwu ndị a, "A gụrụ
ya nye ya dịka onye ezi omume," edeghị ya naanị maka
ya. **24** Kama e dere ya n'ihi anyị bụ ndị kwere n'onye ahụ
mere ka Onyenwe anyị Jisọs si n'ọnwụ bilie. **25** Onye a
rara nye ka ọ nwụọ n'ihi mmehie anyị niile, ma e mere

ka o si n'ọnwụ bilie ka anyị bụrụ ndị a gụrụ dịka ndị ezi
omume.

5 Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyị bụrụ ndị
a gụrụ dịka ndị ezi omume, udo dị ugbu a n'etiti anyị na
Chineke site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. 2 Onye anyị
sitere n'aka ya nata amara nke anyị na-eguzo n'ime ya
ugbu a. Anyị nọ n'ọṅụ nweekwa olileanya na a ga-eme
ka anyị keta oke n'ebube Chineke. 3 Ọ bụkwaghị naanị
nke a, ma anyị na-aṅụrịkwa ọṅụ n'ime nsogbu anyị niile,
ebe anyị maara na nsogbu ndị a na-enyere anyị aka ịbụ
ndị nwere ntachiobi. 4 Ntachiobi na-arụpụta n'ime anyị
ezi agwa; ezi agwa na-arụpụtakwa olileanya. 5 Olileanya
na-eme ka anyị guzo chịm, n'ihi na Chineke awụnyela
ịhụnanya ya n'ime obi anyị site n'onyinye Mmụọ Nsọ. 6
Mgbe ahụ anyị na-enweghị ike ọbụla, mgbe oge ahụ ruru
nnọọ, Kraịst bịara nwụọ ọnwụ n'ihi anyị bụ ndị mmehie.
7 A sịkwarị na anyị bụ ndị ezi omume ọ gaara abụ ihe siri
ike mmadụ ịbịa nwụọ ọnwụ n'ihi anyị. Ma eleghị anya, a
ga-ahụkwa onye nwere ike nwụọ n'ihi ezi mmadụ. 8 Ma
lee ka ịhụnanya Chineke siri pụta ìhè! Mgbe anyị ka nọrịị
na-eme mmehie, Kraịst nwụrụ n'ihi anyị. 9 Ebe a gụrụ
anyị dịka ndị ezi omume site n'ọbara ya, nke karịrị nke a,
a ga-esitekwa na ya zọpụta anyị site n'ọnụma Chineke.
10 N'ihi na, ọ bụrụ na mgbe anyị bụ ndị iro Chineke, e
mere ka anyị na ya dị n'udo site n'ọnwụ Ọkpara ya, nke
karịrị nke a bụ, ebe ọ bụ na anyị na ya dịzi na mma, anyị
ga-enweta nzọpụta site na ndụ ya. 11 Ọ bụkwaghị naanị
nke a, kama anyị na-aṅụrịkwa ọṅụ n'ime Chineke site na
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye anyị sitere na ya nata

ịdị na mma a ugbu a. 12 Dịka o siri dị, ọ bụ site n'aka
otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. Ọ bụkwa mmehie
a wetara ọnwụ. Ugbu a, ọnwụ erutela onye ọbụla aka
n'ihi na mmadụ niile emehiela. 13 Ma tupu e nye iwu,
mmehie dị n'ụwa. Ma a dịghị agụkọta mmehie mgbe iwu
na-adịghị. 14 Ma e mere ka ọnwụ rute onye ọbụla site
n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metụtara ọ bụladị ndị
mmehie ha na-adịghị ka nke Adam, onye bụ ihe atụ nke
onye ahụ gaje ịbịa. 15 Ma onyinye a adịghị ka njehie ya.
N'ihi na ọ bụrụ na ọtụtụ nwụrụ site na mmehie nke otu
mmadụ, lee ka o siri bụrụ ihe dị ukwu karịa na amara
Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye bụ Jisọs
Kraịst ga-ababiga ụba oke rute ọtụtụ mmadụ. 16 Ọzọ,
onyinye a adịghị ka ihe mmehie mmadụ mụpụtara. N'ihi
na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta ọmụma ikpe,
ma onyinye ahụ sooro ọtụtụ njehie weta ịgụ mmadụ
n'onye ikpe na-amaghị. 17 Ya mere, ọ bụrụ na ọnwụ chịrị
ọchịchị site na njehie nke otu onye, ọ bụghị ihe dị ukwu
karịa na ndị nabatara onyinye amara Chineke bara ụba,
ya na onyinye ezi omume, ga-achị achị na ndụ site n'otu
onye ahụ bụ Jisọs Kraịst. 18 Ya mere, dịka otu njehie si
weta ikpe ọmụma nye mmadụ niile, otu ahụ kwa ka e si
gụọ mmadụ niile dịka ndị ezi omume na ndị nwere ndụ
site n'otu ọrụ ezi omume. 19 N'ihi na dịka ọtụtụ mmadụ
si bụrụ ndị mmehie n'ihi nnupu isi nke otu nwoke, otu a
kwa ka ọtụtụ mmadụ ga-abụkwa ndị ezi omume n'ihi
nrube isi nke otu nwoke. 20 Iwu bịara mee ka mmehie na-
aba ụba, ma dịka mmehie na-aba ụba, amara na-abakwa
ụba karịa. 21 Ya mere, dịka mmehie si bụrụ eze n'ọnwụ,

otu a kwa ka amara ga-esi bụrụ eze site n’ezi omume
iweta ndụ ebighị ebi site n’aka Jisọs Kraịst, Onyenwe
anyị. **(aiōnios g166)**

6 Gịnị ọzọkwa ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-anọgide n’ime
mmehie ka amara na-aba ụba? **2** E e! O kwesighị! Olee otu
anyị ga-esi na-adị ndụ n’ime mmehie, mgbe anyị bụ ndị
nwụrụ anwụ n’ebe mmehie dị? **3** Ọ bụ na unu amataghị
na mgbe ahụ e jikọtara anyị na Kraịst Jisọs na baptizim
ka e jikọtakwara anyị na ya n’ọnwụ. **4** Ya mere, esitere
na baptizim likọọ anyị na ya n’ọnwụ, dịka e mere ka
Kraịst site n’ọnwụ bilie n’ebube nke Nna, ka anyị sikwa
otu a keta oke na ndụ ọhụrụ. **5** Ọ bụrụkwa na e jikọtaala
anyị na ya n’ọnwụ, e jikọtakwala anyị na ya na mbilite
n’ọnwụ. **6** N’ihi na anyị maara na a kpọgidekọtara ndụ
nke ochie anyị na Kraịst n’elu obe, iji mee ka anụ ahụ
nke mmehie ahụ bụrụ ihe a lara n’iyi, ka anyị bụrụkwa
ndị nwere onwe ha site n’ịbụ ohu nke mmehie. **7** N’ihi
na onye nwụrụ anwụ agụọla ya dịka onye nwere onwe
ya site n’ebe mmehie dị. **8** Ọ bụrụkwa n’eziokwu na
anyị na Kraịst nwụkọrọ ọnwụ, anyị makwara na anyị
na ya ga-adịkọkwa ndụ ọzọ. **9** N’ihi na anyị maara na
ebe e mere ka Kraịst site n’ọnwụ bilie, ọ gaghị anwụkwa
ọzọ. Ọnwụ enwekwaghị ike ọbụla n’ebe ọ nọ ọzọ. **10** Ọ
nwụrụ naanị otu mgbe n’ihi mmehie. Ma ndụ ọ na-adị
ugbu a bụ nke ọ na-adị nye Chineke. **11** Ya mere, gụọ
onwe unu ugbu a dịka ndị nwụrụ anwụ n’ebe mmehie
dị. Gụọkwa onwe gị dịka ndị dị ndụ n’ebe Chineke nọ
n’ime Kraịst, site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị. **12** Unu
ekwela ka mmehie na-achị eze n’ahụ unu ọzọ, nke ga-

eme ka unu na-erubere agụụ nke anụ ahụ isi. 13 Unu
a nakwala eche akụkụ ahụ unu ọbụla ka ọ bụrụ ngwa
ọrụ ajọ omume. Kama cheenụ onwe unu n'ihu Chineke,
dịka ndị esi n'ọnwụ kpọpụta nyefee na ndụ. Cheenụ
akụkụ ahụ unu niile n'ihu Chineke dịka ngwa ọrụ nke
ezi omume. 14 N'ihi na unu ekwesighị ị bụ ohu mmehie,
ebe ọ bụ na unu anọkwaghị n'okpuru iwu ọzọ, kama unu
nọ n'okpuru amara. 15 Gịnịkwa? Anyị ga-eme mmehie
n'ihi na anyị anọghị n'okpuru iwu kama n'okpuru amara?
Mba! O kwesighị. 16 Ọ bụ na unu amataghị na mgbe unu
weere onwe unu nye mmadụ irubere ya isi dịka ohu, unu
bụ ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maọbụ ohu nye
mmehie nke na-eduba n'ọnwụ, ma ọ bụkwanụ irube isi
nke na-eduba n'ezi omume? 17 Ma ekele dịrị Chineke
n'ihi na ọ bụ ezie na unu bụrịị ohu nye mmehie, ma ugbu
a, unu ejirila obi unu niile kpebie ịnabatara onwe unu
ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. 18 Ugbu a, e meela ka unu
nwere onwe unu site na mmehie, unu abụrụla ndị ohu ezi
omume. 19 Ana m eji ihe ịmaatụ site na ndụ a na-ebi kwa
ụbọchị, n'ihi adịghị ike nke anụ ahụ mmadụ. Ya mere,
dịka unu si were ahụ unu dị iche iche nye ịbụ ohu adịghị
ọcha na ajọ omume nke na-abawanye ụba, sitekwanụ
otu a were ha nye ugbu a ka ha bụrụ ohu ezi omume
nke na-eduba n'ịdị nsọ. 20 Mgbe unu bụ ohu mmehie, o
nweghị ihe megidere unu ime ezi omume. 21 Ma gịnị bụ
uru unu nwetara n'oge ahụ site n'ọrụ ahụ niile unu rụrụ,
bụ ihe ndị ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndị ahụ na-
eduba n'ọnwụ. 22 Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe
unu site na mmehie. Unu aghọọla ndị ohu Chineke. Uru

unu na-erita bụ ịdị nsọ, ọgwụgwụ ya bụkwa ndụ ebighị
ebi. **(aiōnios g166)** **23** N'ihi na ụgwọ ọrụ mmehie bụ ọnwụ,
ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bụ ndụ ebighị
ebi, site na Jisọs Kraịst Onyenwe anyị. **(aiōnios g166)**

7 Ọ bụ na unu amaghị ụmụnna m, unu ndị maara iwu
nke ọma na ọ bụ oge mmadụ dị ndụ ka iwu na-ejide ya?
2 Dịka ihe ịmaatụ, iwu na-ejikọta nwanyị lụrụ di na di
ya mgbe di ya ka nọ ndụ, ma ọ bụrụ na di nwanyị ahụ
anwụọ, ọ nọkwaghị n'okpuru iwu jikọtara ha dịka di na
nwunye. **3** A ga-akpọ ya nwanyị na-akwa iko ma ọ bụrụ
na ọ lakwuru nwoke ọzọ mgbe di ya ka dị ndụ. Ma ọ bụrụ
na di ya anwụọ, ọ ga-abụ onye nwere onwe ya site n'iwu
ahụ. Ọ kwaghị iko ma ọ bụrụ na ọ lụọ nwoke ọzọ. **4** Ya
mere, ụmụnna m, unu onwe unu kwa anwụọla n'ebe iwu
dị site n'ahụ Kraịst, ka e nwe ike kenye unu onye ọzọ, bụ
onye ahụ e mere ka o si n'ọnwụ bilie. Ka anyị site na
ya mịa mkpụrụ nye Chineke. **5** Mgbe anụ ahụ mmehie
na-achị anyị, ọchịchọ ọjọọ nke iwu na-akpali jupụtara
n'ime anyị, nke mere na anyị na-amị mkpụrụ nye ọnwụ.
6 Ugbu a, a tọghapụla anyị pụọ n'aka iwu ebe anyị nwụrụ
nye ihe ndị kere anyị agbụ na mbụ, anyị anaghị ebikwa
ndụ n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwụkwọ, kama anyị
na-eje ozi n'usoro ndụ ọhụrụ nke mmụọ. **7** Ugbu a, gịnị
ka anyị ga-ekwu? Iwu ahụ ọ bụ mmehie? N'ezie, mbaa!
Agaraghị m ama ihe mmehie bụ ma ọ bụghị site n'iwu. Ọ
bụrụ na iwu asịghị, "Enwela anya ukwu," agaraghị m ama
na ọ bụ mmehie. **8** Ma mmehie sitere n'iwu a megidere
ọchịchọ ọjọọ, mee ka echiche m mgbe niile bụrụ ihe
gbasara ihe ọjọọ, na otu m ga-esi mee ha. A sị na iwu

adịghị, mmehie agaraghị adị. **9** Na mbụ, abụ m onye dị
ndụ mgbe iwu na-adịghị, ma mgbe iwu bịara, e mere ka
mmehie nwe ntute. **10** Anwụrụ m, ma chọpụta na iwu
ahụ kwesiri iwetara m ndụ ghọziri ihe wetara ọnwụ. **11**
N'ihi na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghọgbuo m,
sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. **12** N'ezie, iwu ahụ dị nsọ,
ihe e nyere n'iwu dị nsọ, bụrụkwa ezi omume na ihe dị
mma. **13** Mgbe ahụ, ọ pụtara na ihe ahụ dị mma wetaara
m ọnwụ? Mba! Kama ọ bụ mmehie sitere n'ihe dị mma
wetara m ọnwụ, ka e nwee ike gosipụta na mmehie bụ
ihe jọgburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu. **14** Anyị
matara na iwu bụ ihe nke mmụọ ebe mụ onwe m bụ anụ
ahụ efu, onye e rere dịka ohu nye mmehie. **15** O nweghị
ụzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ihi na ihe m na-eme
abụghị ihe m chọrọ ime, ọ bụ ihe m kpọrọ asị bụ ihe na-
agara m aka ime mgbe niile. **16** Ma ọ bụrụ na m eme ihe
m na-achọghị ime, ana m ekwenye na iwu dị mma. **17** Ma
dịka ọ dị, ọ bụkwaghị mụ onwe m na-eme ihe ndị a, kama
ọ bụ mmehie bi n'ime m. **18** O doro m anya na o nweghị
ihe ọma ọbụla dị n'ime m, ya bụ n'ime anụ ahụ m. N'ihi
na ọ na-agụ m agụụ ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adịghị
n'ime m. **19** Ihe m na-eme mgbe m chọrọ ime ezi ihe
abụghị ezi ihe ahụ m chọrọ ime kama ọ bụ ajọọ ihe ahụ
m na-achọghị ime ka m na-eme. **20** Ọ bụrụ na m na-eme
ihe ahụ m na-achọghị ime, ọ pụtara na ọ bụghị mụ onwe
m na-eme ihe ndị ahụ. Kama ọ bụ mmehie bi n'ime m na-
eme ha. **21** Achọpụtara m iwu nke na-arụ ọrụ n'ime m.
Mgbe m chọrọ ime ihe ọma, naanị ihe ọjọọ bụ ihe na-
agara m aka ime. **22** N'ime ime onwe m, ọ na-agụ m agụụ

ime ihe iwu Chineke kwuru. 23 Ma ana m ahụta iwu ọzọ
dị n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke dị n'uche
m, ime ka m bụrụ ohu nye iwu nke mmehie na-arụ ọrụ
ya n'anụ ahụ m. 24 Lee ụdị ọnọdụ ọjọọ nke m hụtara
onwe m n'ime ya! Onye pụrụ ịnapụta m site n'anụ ahụ a
nke na-eduba m n'ọnwụ? 25 Ma ekele dịrị Chineke, onye
na-anapụta m site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị! Ya mere,
n'ime mmụọ m, abụ m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime
anụ ahụ mmehie m, abụ m ohu nye iwu nke mmehie.
8 Ya mere, ikpe ọmụma ọbụla adịghịkwa ugbu a nye
ndị niile nọ n'ime Jisọs Kraịst. 2 N'ihi na site na Kraịst
Jisọs iwu nke Mmụọ na-enye ndụ emeela ka m nwere
onwe m site n'iwu nke mmehie na ọnwụ. 3 N'ihi na ihe
iwu na-enweghị ike ime, n'ihi adịghị ike nke anụ ahụ, ka
Chineke mere, site n'izite Ọkpara ya, ka ọ bịa n'ụdịdị anụ
ahụ mmehie, bụrụ aja mmehie, site otu a, maa mmehie
ikpe na anụ ahụ. 4 Ka izu ezu nke ihe niile iwu chọrọ
n'aka anyị bụrụ ihe e mezuru n'ime anyị, bụ ndị na-
adịghị ebi ndụ dịka ọchịchọ anụ ahụ si dịrị, kama dịka
ọchịchọ Mmụọ Nsọ si dị. 5 Ndị niile na-ebi ndụ ha dịka
anụ ahụ siri chọọ, na-ebi ya naanị imezu agụụ niile na-
agụ anụ ahụ ha. Ma ndị niile na-agbaso ụzọ nke Mmụọ
na-achọpụta na ha na-eme ihe Mmụọ na-achọ. 6 Ịtụkwasị
uche n'ihe nke anụ ahụ na-eweta ọnwụ. Ma ịtụkwasị
uche n'ihe nke Mmụọ Nsọ na-eweta ndụ na udo. 7 N'ihi
na onye ọbụla tụkwasịrị uche ya n'ihe nke anụ ahụ na-
ebuso Chineke agha, ọ naghị edebe iwu nke Chineke.
N'eziokwu, ọ gaghị enwe ike idebe ya. 8 Ya mere, ndị na-
erubere anụ ahụ ha isi apụghị ime ihe ga-atọ Chineke

ụtọ. 9 Ma lee! Unu onwe unu anaghị ebizi ndụ n’usoro
nke anụ ahụ, kama unu na-ebi n’usoro nke Mmụọ Nsọ
n’ihi na Mmụọ nke Chineke bi n’ime unu. Onye ọbụla na-
enweghị Mmụọ nke Kraịst abụghị nke ya. 10 Ọ bụrụkwa
na Kraịst bi n’ime unu, anụ ahụ unu ga-abụ ihe nwụrụ
anwụ n’ebe mmehie dị, ma mmụọ unu dị ndụ n’ihi na a
gụọla unu na ndị ezi omume. 11 Ọ bụrụ na Mmụọ onye
mere ka Jisọs si n’ọnwụ bilie, bi n’ime gị, onye ahụ nke
mere ka Kraịst si n’ọnwụ bilie ga-emekwa ka anụ ahụ gị
dị ndụ site n’ike Mmụọ Nsọ ahụ, onye bi n’ime gị. 12 Ya
mere, ụmụnna m, anyị ji ụgwọ ma ọ bụghị anụ ahụ ka
anyị ji ụgwọ ịdị ndụ dịka ọchịchọ ya si dị. 13 Ọ bụrụ na
unu na-ebi ndụ dịka anụ ahụ si chọọ, unu ga-anwụ. Ma ọ
bụrụ na unu ga-eji ike nke Mmụọ Nsọ mee ka omume
niile nke anụ ahụ nwụọ, unu ga-adị ndụ. 14 N’ihi na ndị
niile Mmụọ nke Chineke na-achị bụ ụmụ Chineke. 15
N’ihi na unu anataghị mmụọ nke na-eme unu ndị ohu
ọzọ nye ịtụ ụjọ, kama unu natara Mmụọ nke mere unu
ụmụ Chineke. Ọ bụ site na Mmụọ ahụ ka anyị ji na-akpọ
“Abba, Nna.” 16 Mmụọ Nsọ, n’onwe ya na-agbakwa ama
n’ime mmụọ anyị, na-agwa anyị na anyị bụ ụmụ Chineke.
17 Ugbu a, ọ bụrụ na anyị bụ ụmụ, ọ pụtara na anyị bụ ndị
nketa oke, ndị ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndị ha na
Kraịst ga-ekekọta ihe, ma ọ bụrụ n’ezie na anyị ga-esoro
ya keta oke ahụhụ ya, ka anyị si otu a sorokwa ya keta
oke n’ebube ya. 18 N’ikwu eziokwu, ahụhụ niile anyị na-
ata ugbu a erughị ihe a ga-eji tụnyere ebube niile a ga-
ekpughe n’ime anyị. 19 Ihe niile e kere eke ji oke agụụ na-
eche mgbe a ga-egosipụta ndị bụ ụmụ Chineke. 20 N’ihi

na e tinyere ihe e kere eke n'ọnọdụ ihe na-abaghị uru,
ma ọ bụghị site n'ọchịchọ nke onwe ya, kama n'ọchịchọ
nke onye ahụ tinyere ya n'ọnọdụ ahụ n'ime olileanya, **21**
na otu ụbọchị na ha ga-enwere onwe ha site n'agbụ nke
ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abụ nke ụmụ
Chineke. **22** Anyị maara na ruo ugbu a, ihe niile e kere
eke na-asụ ude n'ihi ihe mgbu ha nọ n'ime ya, dịka ihe
mgbu nke ọmụmụ nwa. **23** Ọ bụghị naanị nke a, ma anyị
onwe anyị, ndị nwere mkpụrụ mbụ nke Mmụọ Nsọ, na-
asụkwa ude n'ime onwe anyị, na-echesi ike mgbe a ga-
akpọbata anyị dịka ụmụ, mgbe a ga-agbapụta anụ ahụ
anyị. **24** N'ihi na a zọpụtara anyị site n'olileanya dị otu a.
Ma olileanya a na-ahụ anya abụghị olileanya. Onye na-
enwe olileanya mgbe ihe ọ na-ele anya ya dị ya n'aka? **25**
Ma ọ bụrụ na olileanya anyị dabeere n'ihe ahụ anyị na-
enwetabeghị, anyị ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute
anyị aka. **26** Otu aka ahụ, Mmụọ Nsọ na-enyere anyị aka
n'ime adịghị ike anyị. N'ihi na anyị amaghị ka esi ekpe
ekpere dịka o kwesiri. Ma Mmụọ Nsọ n'onwe ya ji ịsụ ude
nke ọnụ apụghị ịkọ na-arịọrọ anyị arịrịọ. **27** Chineke,
onye na-enyocha obi mmadụ, amarala ihe Mmụọ Nsọ
bụ n'uche. N'ihi na Mmụọ Nsọ na-arịọrọ ndị nsọ niile
arịrịọ dịka Chineke si chọọ. **28** Anyị maara na ihe niile
na-arụkọta ọrụ maka ọdịmma ndị hụrụ Chineke n'anya
bụ ndị a kpọrọ dịka uche nsọ ya siri dị. **29** N'ihi na ndị
ahụ ọ maararị ka ọ kakwara akara ka ha nwe ụdịdị nke
Ọkpara ya, ka ọ bụrụ nwa e buru ụzọ mụọ n'etiti ọtụtụ
ụmụnna. **30** Ma ndị ahụ ọ kara akara, ka ọ kpọkwara; ndị
ọ kpọrọ, ka ọ gụrụ na ndị ezi omume; ndị ọ gụrụ na ndị

ezi omume ka o nyekwara otuto. 31 Gịnị ọzọ ka anyị ga-
ekwu banyere ihe ndị a. Ọ bụrụ na Chineke nọnyere anyị,
onye pụrụ imegide anyị? 32 Onye ahụ na-azọghị ndụ
Ọkpara ya, kama o weere ya nye n'ihi mmehie anyị niile,
ọ dị ihe ọzọ anyị chọrọ ọ na-agaghị enye anyị site na ya?
33 Onye pụrụ ibo ndị ahụ Chineke họpụtara ebubo? Ọ bụ
Chineke na-agụ mmadụ dịka onye ezi omume. 34 Onye
bụ onye ahụ nke ga-ama ikpe? Ọ bụ Kraịst Jisọs onye
nwụrụ, ma karịa nke ahụ, onye e mere ka o si n'ọnwụ
bilie, nọ n'aka nri Chineke na-arịọtakwara anyị arịrịọ. 35
Onye nwere ike ikewapụ anyị site n'ịhụnanya Kraịst? Ọ
bụ nsogbu, ka ọ bụ ihe isi ike, ka ọ bụ mkpagbu. Ka ọ bụ
ụnwụ, ka ọ bụ ịgba ọtọ, ka ọ bụ ihe egwu, ka ọ bụ mma
agha? 36 Dịka e dere ya, "Ọ bụ n'ihi gị ka anyị na ọnwụ ji
na-agba mgba ụbọchị niile. A na-ele anyị anya dịka atụrụ
a gaje igbu egbu." 37 Mba, kama n'ime ihe ndị a niile, anyị
karịrị ndị mmeri site n'onye ahụ hụrụ anyị n'anya. 38
N'ihi na nke a bụ ihe m maara nke ọma, na ọnwụ, maọbụ
ndụ, maọbụ ndị mmụọ ozi, maọbụ mmụọ dị iche iche ndị
na-achị n'elu na n'ụwa, maọbụ ike ọchịchịrị dị iche iche,
maọbụ ihe dị ugbu a, maọbụ ihe gaje ịbịa, 39 maọbụ ịdị
elu, maọbụ ịdị omimi, ma ọ bụkwanụ ihe ọbụla ọzọ e
kere eke, agaghị enwe ike ikewapụ anyị site n'ịhụnanya
Chineke, nke dị n'ime Kraịst Jisọs Onyenwe anyị.

9 Ana m ekwu eziokwu n'ime Kraịst. Anaghị m ekwu
okwu ụgha. Akọnuche m nke Mmụọ Nsọ na-achị na-
agbakwara m ama. 2 A nọ m n'ọnọdụ oke ihe mwute na
ihe mgbu dị ukwuu n'obi m. 3 A sị na ọ bụ ihe ga-ekwe
mee, ejikeere m ịbụ onye a bụrụ ọnụ na onye e wepụrụ

site n'ebe Kraịst nọ n'ihi ụmụnna m na ndị ikwu m, 4 bụ
ndị Izrel. Ndị Chineke họọrọ ka ha bụrụ ụmụ ya, ndị o
nyere ebube ya na ọgbụgba ndụ ya. O nyekwara ha iwu na
ife ofufe n'ụlọnsọ ukwu ahụ na ọtụtụ nkwa dị iche iche. 5
Ha si n'agbụrụ nna nna anyị ochie ha. Kraịst n'onwe ya,
n'ụdịdị mmadụ, sikwa n'agbụrụ ha pụta, onye bụ Chineke
nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighị ebi. Amen. **(aiōn
g165)** 6 Ọ bụghị dị ka a ga-asị na okwu Chineke na-ala
azụ. N'ihi na ọ bụghị onye ọbụla a mụrụ n'ezinaụlọ ndị
Izrel bụ onye Izrel. 7 Na ha sitere n'agbụrụ Ebraham pụta
emeghị ka ha bụrụ ụmụ Ebraham n'ezie. Ma n'akụkụ nke
ọzọ, "Ọ bụ site n'Aịzik ka a ga-akpọ mkpụrụ gị aha." 8
Nke a na-egosi na ọ bụghị ndị niile a mụrụ na-anụ ahụ bụ
ụmụ Chineke, kama ụmụ ndị ahụ e kwere na nkwa bụ
ndị a na-agụnye dị ka ụmụ Ebraham site na nkwa ahụ. 9
Lee ka e si kwee nkwa ahụ, "Mgbe oge ahụ a kara aka
ruru, aga m alọghachi, Sera ga-amụkwa nwa nwoke." 10
Ọ bụghị naanị nke a. Ụmụ Ribeka si n'otu nna, ya bụ nna
nna anyị Aịzik. 11 Ma tupu a mụọ ụmụ ejima ndị a, ma ọ
bụkwanụ tupu ha emee ihe ọbụla dị mma maọbụ nke
dị njọ, iji mee ka ọchịchọ Chineke banyere nhọpụta ha
guzoro, 12 ọ bụghị site n'ọrụ kama ọ bụ site n'onye ahụ
nke na-akpọ, n'ihi na a gwara ya sị, "Nke okenye ga-ejere
nke nta ozi." 13 Dịka e dere ya, "Jekọb ka m hụrụ n'anya
ma Ịsọ ka m kpọrọ asị." 14 Gịnịkwa ka anyị ga-ekwu?
Chineke ọ bụ onye ajọ omume? Mba! 15 N'ihi na ọ gwara
Mosis, "Onye m chọrọ imere ebere ka m ga-emere ebere,
ọ bụkwa onye m chọrọ imere ọmịiko ka m ga-enwere
ọmịiko." 16 Ya mere, ọ dabereghị n'ọchịchọ nke mmadụ

maọbụ ịrụsị ọrụ ike ya kama ọ dabere n'ebere Chineke. 17
N'ihi n'akwụkwọ nsọ gwara Fero, "Emere m ka ị bụrụ ihe
ị bụ n'ihi nke a, ka m were gị zipụta ike m, ka e nwe ike
kwusaa aha m n'ụwa niile." 18 Ọ pụtara ihe na ọ bụ naanị
ndị Chineke chọrọ ka ọ na-emere ebere, ndị ọ chọkwara
ka ọ na-eme ka ha bụrụ ndị obi ha kpọchiri akpọchi. 19
Ma eleghị anya unu pụrụ ịgwa m, "Gịnị kwanụ mere o ji
ata anyị ụta? Onye kwanụ pụrụ iguzogide ihe o zubere
ime?" 20 Onye ka ị bụ gị mmadụ efu, iji ajụ Chineke
ajụjụ? "Nkata mmadụ na-akpa ọ ga-ajụ onye na-akpa
ya ajụjụ, 'Onye sị gị kpaa m otu a?'" 21 Otu a kwa, onye
ọkpụ ite o nweghị ike isite n'otu ụrọ ahụ o nwere kpụọ
ụdị ite ọbụla masịrị ya, ụfọdụ ite pụrụ iche na ụfọdụ e ji
eje ozi n'ụlọ? 22 Ọ bụrụkwanụ na Chineke ekpebie igosi
iwe ya na ime ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi
banyere ndị oke iwe ya ga-adakwasị bụ ndị a kwadoro
maka mbibi? 23 Ma ọ bụrụkwanụ na o mere nke a iji mee
ka ndị ahụ ọ na-emere ebere mata ịba ụba nke ebube ya,
bụ ndị o bururị ụzọ kwadoo maka ebube a. 24 Ọ bụladị
anyị bụ ndị ọ kpọkwara, ọ bụghị naanị site na ndị Juu
kama site na ndị mba ọzọ? 25 Dịka o kwuru n'akwụkwọ
Hosiya, "Aga m akpọ ha 'ndị m,' bụ ndị na-abụghị ndị m.
Aga m akpọkwa ya 'onye m hụrụ n'anya' bụ onye m na-
ahụghị n'anya." 26 Ma, "N'otu ebe ahụ a nọ sị ha, 'Unu
abụghị ndị m,' bụkwa ebe a ga-anọ kpọọ ha, 'Ụmụ nke
Chineke dị ndụ.'" 27 Aịzaya bere akwa n'ihi ụmụ Izrel, "Ọ
bụ ezie na ọnụọgụgụ ụmụ Izrel dịka uzuzu dị n'akụkụ
osimiri, maọbụ naanị mmadụ ole na ole ka a ga-azọpụta.
28 N'ihi na Onyenwe anyị na-aga ikpe ụwa a ikpe. Ọ ga-

eme ọsịịsọ n'ikpe ahụ ma kpebie ya." 29 Ọ bụkwa dịka
Aịzaya kwuru na mbụ, "Ọ bụrụ na Onyenwe anyị, Onye
pụrụ ime ihe niile ahapụrụghị anyị ụmụ ụmụ, anyị gara
adị ka Sọdọm, anyị gaara adịkwa ka Gọmọra." 30 Gịnịkwa
ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-asị na o enyela ndị mba ọzọ
na-enweghị oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya,
bụ ezi omume nke sitere n'okwukwe, 31 ma ndị Izrel na-
agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghị ike ime onwe ha
ndị a ga-anabata. 32 Gịnị gbochiri ha? Ọ bụ n'ihi na ha
agbasoghị ya site n'okwukwe. Kama ha chere na ọ bụ site
n'ọrụ. Ha zọhiere ụkwụ n'oke nkume ịsọ ngọngọ ahụ. 33
Dịka e dere ya, "Lee, ana m atọgbọ na Zayọn nkume nke
na-eme ka ndị mmadụ sọọ ngọngọ, oke nkume nke na-
eme ka ha daa. Ma onye nke kweere na ya, agaghị eme ka
ihere mee ya."

10 Ụmụnna m, ihe na-agụ nnọọ obi m agụụ nke ukwu
na ekpere m na-ekpe nye Chineke bụ ịhụ na a zọpụtara
ha. 2 Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anụ
ha ọkụ n'obi nke ukwuu. Kama ịnụ ọkụ n'obi ha abụghị
site na mmazu Chineke. 3 Ebe ha na-amaghị ezi omume
nke si na Chineke bịa kama ha chọrọ ihiwe nke onwe ha,
ha ewedaghị onwe ha n'okpuru ezi omume nke Chineke.
4 Kraịst bụ ọgwụgwụ iwu. Ya mere, ezi omume ga-adịrị
onye ọbụla nke kwere. 5 Mosis si otu a dee banyere ezi
omume nke sitere n'iwu, "Onye ọbụla na-eme ihe ndị a
ga-adị ndụ site na ha." 6 Ma ezi omume ahụ nke sitere
n'okwukwe na-asị, "Asịla n'ime obi gị, 'onye ga-arigo
n'ime eluigwe?'" (nke bụ, ikudata Kraịst) 7 "maọbụ, 'Onye
ga-arịda n'ime ili?'" (nke a bụ, ịkpọlite Kraịst site na

ndị nwụrụ anwụ). (Abyssos g12) 8 Ma gịnị ka ọ na-ekwu?
“Okwu ahụ nọ gị nso, ọ dị n’ọnụ gị dịrịkwa n’obi gị,” ọ
bụ ya, bụ okwu okwukwe ahụ anyị na-ekwusa. 9 Ma ọ
bụrụ na ị ga-eji ọnụ gị kwupụta, na “Jisọs bụ Onyenwe
anyị,” kwerekwa n’ime obi gị na Chineke kpọlitere ya site
n’ọnwụ, a ga-azọpụta gị. 10 N’ihi na ọ bụ obi gị ka ị ga-eji
kwere; a gụọ gị n’onye ezi omume, ọ bụkwa ọnụ gị ka ị
ga-eji kwupụta, a zọpụta gị. 11 Dịka akwụkwọ nsọ kwuru,
“Onye ọbụla kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya.”
12 N’ihi na o nweghị ihe dị iche n’etiti onye Juu na onye
mba ọzọ, otu Onyenwe anyị ahụ bụ Onye nwe mmadụ
niile, ọ na-agọzibigakwa ndị na-akpọku ya oke. 13 N’ihi
na, “Onye ọbụla nke na-akpọku aha Onyenwe anyị, ka a
ga-azọpụta.” 14 Ma olee otu ha ga-esi kpọkuo aha ya ma
ọ bụrụ na ha ekwereghị na ya? Olee otu ha ga-esikwa
kwere n’onye ahụ ha anụbeghị ihe gbasara ya? Olee otu
ha ga-esi nụkwa ma ọ bụrụ na ndị nkwusa adịghị? 15
Oleekwanụ otu ha ga-esi pụọ gaa kwusaa, ma ọ bụrụ
na o nweghị ndị zipụrụ ha? Dịka e dere ya n’akwụkwọ
nsọ, sị, “Lee, ka ha si maa mma bụ ụkwụ ndị na-eweta
oziọma.” 16 Ma ọ bụghị mmadụ niile nabatara oziọma
ahụ. N’ihi na Aịzaya kwuru, “Onyenwe anyị, onye kweere
ozi anyị?” 17 Ma ọ bụ ihe doro anya na ọ bụ site n’ige ntị
n’oziọma a ka mmadụ ji enweta okwukwe, oziọma ahụ a
na-anụ bụ site n’okwu Kraịst. 18 Ma ana m ajụ, Ọ ga-
abụ na ha anụghị? Ha nụrụ ya n’ezie. “N’ụwa niile ka olu
ha pụrụ gazuo, okwu ọnụ ha niile erukwaala n’ebe ụwa
sọtụrụ.” 19 Ọzọkwa, ana m ajụ, ọ bụ na Izrel aghọtaghị?
Na mbụ, Mosis sịrị, “Aga m esite na ndị na-abụghị mba

kpalie mmụọ ekworo n'ime unu; aga m esitekwa n'obodo
na-enweghị nghọta kpasuo unu iwe." 20 Ma Aịzaya jiri
nkwuwa okwu sị, "Ndị chọtara m bụ ndị na-adịghị ajụ ase
m, ekpugheere m onwe m nye ndị ahụ na-adịghị ajụ ase
m." 21 O kwuru banyere ndị Izrel, "Agbasara m aka m
ogologo ụbọchị niile nye ndị nnupu isi na ndị na-ekwesị
olu ike."

11 Mgbe ahụ a na m ajụ, ọ ga-abụ na Chineke ajụla
ndị ya? Mba, nke a apụghị ime, n'ihi na mụ onwe m
bụkwa onye Izrel. Abụ m nwa nwa Ebraham, onye si
n'agbụrụ Benjamin pụta. 2 Chineke ajụbeghị ndị ya bụ
ndị ọ họpụtara site na mmalite ihe niile. Ọ bụ na unu
amaghị ihe akwụkwọ nsọ na-ekwu banyere Ịlaija, otu o
siri rịọ Chineke arịrịọ megide ụmụ Izrel? 3 "Onyenwe m,
ha egbuchala ndị amụma gị niile, mebisiekwa ebe ịchụ
aja gị niile, maọbụ naanị m fọdụrụ. Ha na-achọkwa ụzọ
igbu m." 4 Gịnị bụ ọsịsa Chineke nyere ya? "E nwere
m puku mmadụ asaa ọzọ ndị hụrụ m n'anya, ndị na-
egbubeghị ikpere ha n'ala nye Baal." 5 Otu a ka ọ dịkwa
n'oge dị ugbu a, a họrọla mmadụ ole na ole site n'amara
ya. 6 Ọ bụrụ na o sitere n'amara, o sighịzikwa n'ọrụ.
N'ihi na ọ bụrụ na o si n'ọrụ, amara ya abụghịkwa amara
n'eziokwu. 7 Gịnịkwa? Ihe ndị Izrel jiri ike ha niile na-
achọ nke ha na-achọtaghị ka ndị a họpụtara chọtara. Ndị
nke ọzọ mechiri obi ha. 8 Dịka e dere ya, "Chineke nyere
ha mmụọ na-eme mmadụ iberiibe. O nyela ha anya nke
ha na-ejighị ahụ ụzọ, nyekwa ha ntị nke ha na-ejighị anụ
ihe; o mere nke a ruo taa." 9 Devid kwukwara, "Ka tebul
ha ghọọrọ ha igbudu na ọnya, ha bụrụkwa ihe ịsọ ngọngọ

na ntaramahụhụ nye ha. 10 Ka anya ha gbaa ọchịchịrị, ka
ha gharakwa ịhụ ụzọ. Mee ka azụ ha bụrụ ihe arọjiri arọji
ruo mgbe ebighị ebi.” 11 Ajụjụ ọzọ m na-ajụ bụ nke a: Ọ
ga-abụ na ha sụrụ ngọngọ ka ha daa ma ghara ibilite ọzọ?
Ọ bụghị otu a! Kama n’ihi mmehie ha, nzọpụta rutere
ndị mba ọzọ ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n’ime
ụmụ Izrel. 12 Ma ọ bụrụ na mmehie ha wetara akụnụba
nye ụwa, ọ bụrụkwa na ịbụ ogbenye ha wetara ngọzị nye
ndị mba ọzọ, ọ bụ na ngọzị babigara ụba oke agaghị adị
mgbe a ga-agụkọta ọnụọgụgụ ha niile? 13 Ugbu a, unu
ndị mba ọzọ, ka m na-agwa okwu. Ọ bụ ezie na mụ onwe
m bụ onyeozi nye ndị mba ọzọ, ana m enwe afọ ojuju
n’ihi ije ozi m. 14 N’ihi na enwere m olileanya na, ma
eleghị anya, apụrụ m isite n’ụzọ a kpasuo ekworo n’ime
ụfọdụ ụmụnna m, ka e site n’ekworo ha zọpụta ụfọdụ
n’ime ha. 15 Ọ bụrụ na ọ bụ site n’ọjụjụ a jụrụ ha ka e siri
mee ka ụwa dịrị na mma, gịnị ga-eme mgbe a nabatara
ha? Ọ ga-adị ka i si n’ọnwụ bilie ọzọ, nwee ndụ ọzọ. 16
Ebe ọ bụkwa na iberibe achịcha e jiri chụọ aja bụ ihe dị
nsọ, mgbe ahụ, achịcha ahụ niile bụ ihe dị nsọ. N’ihi na
ọ bụrụ na mgbọrọgwụ osisi dị nsọ, otu a kwa, alaka ya
ga-adịkwa nsọ. 17 Ma a nyakapụrụ ụfọdụ alaka osisi a,
werekwa unu bụ alaka osisi oliv ọhịa nyapagide n’ọnọdụ
ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngọzị sitere na
mgbọrọgwụ osisi oliv ahụ. 18 Ma unu ekwesighị ịnya isi
na a dọkapụrụ alaka ndị ọzọ were unu dochie n’ọnọdụ ha.
Ihe unu na-aghaghị ịmata bụ nke a: unu bụ naanị alaka dị
n’osisi. Ọ bụghị unu na-ebu mgbọrọgwụ osisi, kama ọ
bụ mgbọrọgwụ osisi na-ebu unu. 19 Ma eleghị anya unu

nwere ike kwuo, “Ma a nyakapụrụ alaka ụfọdụ e nwee
ohere ebe a ga-anyapagide anyị.” 20 Nke ahụ bụ eziokwu.
Ma chetakwanụ na a nyakapụrụ ha n’ihi ekweghị ekwe
ha, ma unu nọ naanị site n’okwukwe. Ya mere anyala
isi, kama na-atụ egwu. 21 N’ihi na ọ bụrụ na Chineke
emereghị alaka nke osisi ahụ wapụtara n’onwe ya ebere,
ọ gaghị emekwara gị ebere. 22 Ya mere, tulee obiọma
na aka ike Chineke, aka ike n’ebe ndị dara ada nọ, ma
obiọma n’ebe unu nọ, naanị mgbe unu na-anọgideghị
n’obi ebere ya, ma ọ bụghị ya, ọ ga-anyakapụkwa unu.
23 Ma ọ bụrụ na ha anọgideghị na-ekweghị ekwe, a ga-
anyapagidekwa ha n’ihi na Chineke pụrụ ịnyapagide ha
ọzọ. 24 N’ihi na asị na e gbupụtara unu site n’alaka osisi
oliv ọhịa, nyapagide unu n’osisi oliv ọma ahụ n’ụzọ na-
abụghị usoro ndụ, gịnị kwanụ ga-egbochi ịnabata alaka
ndị ya, bụ ndị si na ya, mee ka ha laghachi azụ n’osisi
oliv ahụ e si nyakapụ ha. 25 Ụmụnna m, achọrọ m ka
unu mata ihe omimi a, ka unu ghara ịnya isi. Nnupu isi
ụfọdụ ụmụ Izrel agaghị adịgide kama ọ ga-adị ruo n’oge
ọnụọgụgụ ndị mba ọzọ a ga-anabata zuru. 26 Mgbe ahụ,
a ga-azọpụta Izrel niile. Dịka e dere ya, “Onye nzọpụta
ga-esite na Zayọn bịa. Ọ ga-eme ka Jekọb site na ndụ
asọpụrụghị Chineke chighariạ. 27 Nke a bụ ọgbụgba ndụ
m nke dị n’etiti mụ na ha, mgbe m wepụrụ mmehie ha
niile.” 28 N’ihe banyere oziọma, ha bụ ndị iro nke Chineke
n’ihi unu. Ma a bịa n’ihe gbasara nhọpụta, ha bụ ndị nke
a hụrụ n’anya n’ihi ndị nna nna ha. 29 N’ihi na enye
anarakwa adịghị n’onyinye nakwa ọkpụkpọ Chineke.
30 Unu onwe unu ndị na-enupuru Chineke isi na mbụ,

anatala ebere ya ugbu a, n’ihi nnupu isi ha. 31 Otu a
ka ọ dịkwa, ha bụ ndị na-enupu isi ugbu a ka ha nwe
ike soro unu keta oke site n’ebere Chineke meere unu.
32 N’ihi na Chineke enyefeela onye ọbụla n’aka nnupu
isi, ka o si otu a gosi mmadụ niile obi ebere ya. (eleēsē
g1653) 33 Leenụ ka o si dị omimi bụ akụ ahụ Chineke
nwere! Lee ka ịba ụba nke amamihe ya na ihe ọmụma
ya siri dị ukwuu! Apụghị ịchọpụta ikpe ya niile, ụzọ ya
niile bụkwa ihe apụghị ịchọpụta. 34 “Onye maara uche
Onyenwe anyị? Ma ọ bụ onye bụ onye ahụ na-enye ya
ndụmọdụ?” 35 “Onye burula ụzọ nye Chineke ihe, nke
ga-eme ka Chineke kwụghachi ya?” 36 N’ihi na ihe niile
sitere n’ime ya, sitekwa n’aka ya, dịkwara ya. Ọ bụ ya ka
otuto dịrị ruo mgbe niile ebighị ebi! Amen. (aiōn g165)

12 Ya mere, ụmụnna m, eji m obi ebere Chineke na-arịọ
ka unu chee anụ ahụ unu dịka aja dị ndụ, dịkwa nsọ, ma
bụrụkwa nke na-atọ Chineke ụtọ, nke bụkwa ofufe nke
ime mmụọ unu. 2 Unu eyila ụwa nke a, kama bụrụnụ ndị
enwoghara site n’ịgbanwe uche unu. Mgbe ahụ, unu ga-
enwe ike nwapụta ihe bụ uche Chineke na ihe ọ na-achọ,
nke bụ ezi ihe, nke na-atọ ya ụtọ na nke zukwara oke. (aiōn
g165) 3 Dịka onyinye amara e nyere m siri dị, ana m adọ
onye ọbụla n’ime unu aka na ntị sị, Unu atụkwasịla uche
n’echiche banyere onwe unu karịa ka o si kwesi. Kama,
jirinụ obi dị umeala lee onwe unu anya dịka okwukwe
Chineke nyere unu ha. 4 Dịka anyị niile n’otu n’otu si
nwe anụ ahụ nke nwere akụkụ dị iche iche, bụ akụkụ ndị
na-arụ ọrụ dị iche iche, 5 n’otu aka ahụ, n’ime Kraịst
anyị bụ otu, n’agbanyeghị na anyị bụ akụkụ dị iche iche

nke otu anụ ahụ. E jikọtara anyị niile n’otu n’otu nye
ibe anyị. 6 Anyị nwere onyinye dị iche iche nke e sitere
n’amara nye anyị, ọ bụrụ na onye ọbụla nwere onyinye
ibu amụma, ya buo ya dịka okwukwe o nwere ha. 7 Ọ
bụrụ ije ozi, ya jee ozi, ya bụrụkwanụ izi ihe, ya zie ihe. 8
Ka onye nwere onyinye ịgbaume, gbaa ndị ọzọ ume, ya
bụrụkwanụ inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n’afọ
ofufu mee ya, ọ bụrụ ịbụ onyendu, ka onye ahụ duo site
n’ikpachapụ anya, ya bụrụkwanụ ime ebere, ka onye ahụ
jiri obi ụtọ na-eme ya. 9 Ka ịhụnanya bụrụ nke ihu abụọ
n’adịghị na ya, kpọọ ihe ọjọọ asị, jidesie ihe dị mma ike.
10 Hụrịtanụ onwe unu n’anya, dịka ụmụ nke otu nna. Ka
ihe ibe unu na-eme na-atọ unu ụtọ. Na-asọpụkwaranụ
ibe unu karịa otu ha si asọpụrụ unu. 11 Unu abụla ndị
umengwụ n’ọrụ unu. Kama werenụ mmụọ na obi na-anụ
ọkụ na-ejere Onyenwe anyị ozi mgbe niile. 12 Nweenụ obi
aṅụrị n’ime olileanya, nweenụ ntachiobi n’ime nsogbu,
na-ekpekwanụ ekpere mgbe niile. 13 Na enyetụnụ ụfọdụ
ndị nsọ ihe site n’ihe unu nwere iji gboo mkpa dịrị ha.
Na-elekọtakwanụ ndị ọbịa anya nke ọma. 14 Gọzienụ ndị
na-akpagbu unu, gọzienụ ha, unu abụkwala ha ọnụ. 15
Mgbe ndị ọzọ na-aṅụrị ọṅụ, soronụ ha ṅụrịa ọṅụ. Mgbe
ha nọ n’iru ụjụ, soronụ ha ruo ụjụ. 16 Na-ebinụ n’udo. A
bụla onye mpako, unu na ndị ọnọdụ ha dị ala na-enwe
mmekọrịta, echekwala na ị maara ihe niile. 17 Ejikwala
ihe ọjọọ akwụghachi ihe ọjọọ e mere gị. Kama, na-echenụ
otu unu ga-esi mee ihe dị mma n’anya mmadụ niile. 18
Dịka ike gị niile ha, mee ka gị na onye ọbụla biri n’udo. 19
Ndị enyi m, unu abọla ọbọ, kama hapụrụnụ Chineke ọrụ

ịbọtara unu ọbọ. N'ihi na e dere ya, "Ịbọ ọbọ dịrị m, aga
m akwụghachi," ka Onyenwe anyị kwuru. 20 Ma otu ọ dị,
"ọ bụrụ na agụụ na-agụ onye iro gị, were nri zụọ ya, ọ
bụrụkwa na akpịrị na-akpọ ya nkụ, nye ihe ọṅụṅụ ka ọ
ṅụọ, mgbe ị na-eme nke a, ị na-agụkwasị icheku ọkụ na-
ere ere n'isi ya." 21 Unu ekwela ka ihe ọjọọ merie unu,
kama werenụ ezi ihe merie ihe ọjọọ.

13 Ka onye ọbụla doo onwe ya n'okpuru ndị na-achị
achị, n'ihi na ikike ọchịchị ọbụla agaghị adị ma ọ bụrụ na
Chineke akwadoghị ya. Ọ bụkwa Chineke tọrọ ntọala ikike
ọchịchị niile e nwere. 2 Ya mere, onye ọbụla na-enupu
isi n'okpuru ọchịchị, na-emegide ihe Chineke hiwere,
ndị na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe ọmụma. 3
Ndị na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndị nọ n'ọchịchị,
kama ndị na-atụ ha egwu bụ ndị na-eme ihe ọjọọ, ya
mere ọ bụrụ na ị choghị ịtụ ndị na-achị achị egwu, mee
ihe dị mma, ha ga-etokwa gị. 4 N'ihi na ọ bụ onyeozi
Chineke maka ọdịmma nke gị, ma ọ bụrụ na unu mere
ihe na-adịghị mma, tụọnụ egwu, n'ihi na onye na-achị
achị nwere ezi nkwado ịta onye mere ihe ọjọọ ahụhụ. Ọ
bụ onyeozi Chineke bụrụkwa onye na-eji ọnụma na-ata
ndị mmebi iwu ahụhụ. 5 Ya mere unu kwesiri irubere
ndị na-achị achị isi, ọ bụghị naanị maka ahụhụ dịrị ndị
nnupu isi, kama n'ihi akọnuche. 6 Ọ bụkwa nke a kpatara
unu ji na-atụ ụtụ isi nke taks, n'ihi na ndị na-achị achị
na-ejere Chineke ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezi ọchịchị.
7 Kwụghachinụ onye ọbụla ihe unu ji ha n'ụgwọ, ọ bụrụ
na unu ji ụgwọ ụtụ taks, kwụọnụ ya, ọ bụrụkwa ụgwọ ụtụ
isi nke akụnụba unu, ka unu ji, kwụọnụ ya. Ọ bụrụ na

onye ọbụla kwesiri ka a sọpụrụ ya, sọpụrụnụ onye dị otu
a, ọ bụrụkwa na onye ọbụla kwesiri ka a kwanyere ya
ugwu kwanyerenụ ya ugwu. 8 Kwụọnụ ụgwọ niile unu
ji. Ka ụgwọ unu ga-ejide ndị mmadụ bụrụ ụgwọ ịhụ ha
n'anya. N'ihi na mgbe ị na-ahụ ndị mmadụ n'anya, ị na-
emezu ihe niile iwu chọrọ. 9 Iwu niile e nyere, "Gị akwala
iko," "Egbula mmadụ," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu
n'ihe mmadụ ibe gị nwere," nakwa iwu ndị ọzọ niile e
nyere ka a chịkọtara n'otu nke a sịrị: "Hụ mmadụ ibe gị
n'anya dịka onwe gị." 10 Ịhụnanya adịghị echere onye
agbataobi ya echiche ọjọọ, ya mere ịhụnanya bụ idebezu
iwu niile. 11 Ihe ọzọ mere o ji dị mkpa ibi ezi ndụ bụ nke
a. Unu maara na oge ahụ anyị na-ele anya ya abịala nso.
Ya mere, sitenụ n'ụra bilie, n'ihi na nzọpụta anyị adịla
nso ugbu a karịa mgbe ahụ anyị kweere na mbụ. 12 Abalị
ekeela abụọ, ọ fọdụrụ ntakịrị ugbu a, ọ bụrụ ụtụtụ. Ka
anyị yipụ uwe ọrụ nke ọchịchịrị, ma yikwasị ngwa agha
nke ìhè. 13 Bụrụnụ ndị dị ọcha, dịka ndị na-akpagharị
n'ehihie. Ọ bụghị n'ịgba egwu ruru unyi, maọbụ n'ịṅụbiga
mmanya oke, ọ bụghị n'ịkwa iko, na imefe ihe ụwa oke. Ọ
bụghị n'esemokwu, na ekworo. 14 Kama yirinụ Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst dịka uwe. Unu enyekwala ahụ unu ohere
inweta ihe niile nke na-agụ ya.

14 Nabatanụ ndị okwukwe ha na-esighị ike n'etiti unu.
Ma ọ bụghị n'ihi ise okwu banyere ihe ntule nke obi. 2
Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adịghị
ike n'okwukwe, na-eri naanị ahịhịa nri. 3 Onye ahụ na-
eri ihe niile e kwesighị ileda onye jụrụ iri ya anya. Otu a
kwa, onye ahụ nke n'adịghị eri ihe niile ekwesighị ịma

onye na-eri ihe ndị a ikpe. N’ihi na Chineke anabatala
onye ahụ. 4 Onye ka ị bụ i ji na-ekpe odibo onye ọzọ
ikpe? Onye ọ dịrị ikpebi ma odibo ya ọ na-emezi emezi
ma ọ dịghị emezi bụ nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghị
iguzosi ike n’ihi na Onyenwe anyị pụrụ ime ka o guzosie
ike. 5 Otu onye nwere ike na-eche na otu ụbọchị kacha
ndị ọzọ na ịdị nsọ, onye nke ọzọ nwekwara ike na-eche
na ụbọchị niile bụ otu ihe, ma o kwesiri ka onye ọbụla
kpebiere onwe ya. 6 Onye ọbụla na-eche n’otu ụbọchị bụ
nke pụrụ iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyị. Onye
ọbụla na-eri otu ihe na-eri ya n’ihi Onyenwe anyị. Ma
onye na-adịghị eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye
Onyenwe anyị. Ma na-enyekwa Chineke ekele. 7 N’ihi na
o nweghị onye n’ime anyị na-adịrị naanị onwe ya ndụ,
o nwekwaghị onye n’ime anyị na-anwụrụ naanị onwe
ya ọnwụ. 8 Ọ bụrụ na anyị adịrị ndụ, anyị dị ndụ nye
Onyenwe anyị; ọ bụrụkwa na anyị anwụọ, anyị nwụrụ
nye Onyenwe anyị; ya mere ma anyị dị ndụ ma anyị
nwụrụ anwụ, anyị bụ nke Onyenwe anyị. 9 Ọ bụ n’ihi nke
a ka Kraịst ji nwụọ, ma biliekwa, ka ọ bụrụ Onyenwe nke
ndị dị ndụ na nke ndị nwụrụ anwụ. 10 Ma gị onwe gị, gịnị
mere i ji ekpe nwanna gị ikpe? Gịnị mekwara i ji eleda ya
anya? N’ihi na anyị niile ga-eguzo n’otu n’otu n’ihu oche
ikpe Chineke. 11 E dere ya, "‘N’ezie, dịka m na-adị ndụ,’
ka Onyenwe anyị kwuru, ‘ikpere niile ga-egbu n’ihu m;
ire niile ga-ekwupụtakwa Chineke.’" 12 E, anyị niile n’otu
n’otu ga-aza ajụjụ banyere ndụ anyị n’ihu Chineke. 13
Ya mere, ka anyị kwụsị ikperịta onwe anyị ikpe, kama
kpebie n’ime obi gị na i gaghị edochiri nwanna gị ihe ga-

eme ka ọ sụọ ngọngọ maọbụ ihe mgbochi n'ụzọ. 14 Dịka
onye nọ n'ime Onyenwe anyị Jisọs, o doro m anya nke
ọma na o nweghị ihe ọbụla na-adịghị ọcha na nke onwe
ya. Ma ọ bụrụ na onye ọbụla na-ahụta ihe ọbụla dịka ihe
na-adịghị ọcha, nye onye dị otu a, ihe ahụ adịghị ọcha. 15
Ọ bụrụkwa na ihe ị na-eri na-ewute nwanna gị, ị naghị
egosi na ị hụrụ ya n'anya. Ekwela ka nri ị na-eri bụrụ
ihe ga-ewetara nwanna gị ịla n'iyi, n'ihi na cheta na ọ
bụkwa n'ihi ya ka Kraịst jiri bịa nwụọ. 16 Ekwela ka ihe
ọma gị bụrụ nke a ga-akpọ ajọọ ihe. 17 N'ihi na alaeze
Chineke abụghị oriri na ọṅụṅụ kama ọ bụ ezi omume, na
udo na ọṅụ n'ime Mmụọ Nsọ. 18 N'ihi na onye ọbụla na-
efe Kraịst n'ụzọ dị otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke ụtọ,
ụmụ mmadụ na-anabatakwa ya. 19 Ka ihe na-agụsị gị
agụụ ike bụrụ ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'ụzọ
a ga-esi mee ka e wulie ndị ọzọ elu. 20 Emebikwala ọrụ
Chineke n'ihi nri; nri niile dị ọcha, ma o kwesighị ka onye
ọbụla rie ihe ga-eme ka onye ọzọ sụọ ngọngọ. 21 Ọ ga-
akara gị mma ka ị hapụ iri anụ maọbụ ịṅụ mmanya ma ọ
bụkwanụ ime ihe ọbụla ga-eme ka nwanna gị sụọ ngọngọ.
22 Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndị a bụrụ
nke dị n'etiti gị na Chineke. Ngọzị na-adịrị onye ọbụla
nke na-adịghị ama onwe ya ikpe site n'ihe ọ nabatara. 23
Ma onye ọbụla na-eri ihe ọbụla site n'obi abụọ bụ onye
ikpe mara, n'ihi na ọ jighị okwukwe rie ya, n'ihi na ihe
ọbụla a na-esiteghị n'okwukwe mee bụ mmehie.

15 Anyị onwe anyị bụ ndị dị ike kwesiri ịnagide mgbe
ndị na-adịghị ike mejọrọ anyị, ọ bụghị ime ihe ga-atọ
anyị ụtọ. 2 Ka onye ọbụla n'ime anyị na-eme ihe ga-atọ

onye agbataobi ya ụtọ maka ọdịmma ha, ka o wulie ha
elu. 3 N'ihi na Kraịst n'onwe ya emeghị ihe tọrọ ya ụtọ,
kama dịka e dere ya n'akwụkwọ nsọ, "Mkparị niile nke
ndị na-akparị gị dakwasịrị m!" 4 N'ihi na ihe niile edere
n'oge gara aga bụ iji kuziere anyị ihe, ka anyị nwee ike
isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke dị n'akwụkwọ nsọ
nwee olileanya. 5 Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na
ntachiobi nye unu mmụọ nke ịdị n'otu n'etiti onwe unu,
dịka Kraịst Jisọs nwere. 6 N'ihi na nke a ga-eme ka unu
niile jikọtaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na
Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst otuto. 7 N'ihi ya, nabatanụ
onwe unu dị ka Kraịst nabatara unu, iji wetara Chineke
otuto. 8 Ma ana m agwa unu na Kraịst aghọọla onye na-
ejere ndị e biri ugwu ozi n'ihi eziokwu nke Chineke, iji
mee ka nkwa e kwere ndị bụ nna nna anyị ochie guzozie.
9 Ka ndị mba ọzọ nwe ike inye Chineke otuto maka ebere
ya, dịka e dere ya, "N'ihi nke a, aga m eto gị n'etiti ndị
mba ọzọ, aga m abụ abụ nye aha gị." 10 O kwukwara
ọzọ sị, "Soronụ ndị ya ṅụrịa ọṅụ unu ndị mba ọzọ." 11
Ọzọkwa, "Toonu Onyenwe anyị unu ndị mba ọzọ niile, ka
ndị niile dị iche iche jaakwa ya mma." 12 Ọzọkwa, Aịzaya
na-asị, "Mgbọrọgwụ Jesi ga-epulite ọzọ, onye nke ga-
ebili ịchị mba niile, ndị mba ọzọ ga-enwekwa olileanya
n'ime ya." 13 Ka Chineke onye bụ isi olileanya mejupụta
unu n'oke ọṅụ na udo dịka unu na-atụkwasị ya obi, ka
unu si otu a bụrụ ndị olileanya ha jubigara oke site n'ike
nke Mmụọ Nsọ. 14 Ụmụnna m, o doro m anya na unu
onwe unu jupụtara n'ịdị mma, bụrụkwa ndị tozuru etozu
n'ihe ọmụma ruo na unu nwere ike izirịta onwe unu

ihe. 15 Ma otu ọ dị, edepụtala m ụfọdụ isi okwu n'ebe o
doro anya nye unu, iji chetara unu ha ọzọ, n'ihi amara
Chineke nyere m, 16 abụ m onyeozi Kraịst Jisọs, ana m
arụkwa ọrụ onye nchụaja n'izisa oziọma Chineke, ka
ofufe ndị mba ọzọ bụrụ aja Chineke ga-anara nke ọma,
nke Mmụọ Nsọ dokwara nsọ. 17 N'ihi ya, ana m anya
isi n'ime Kraịst Jisọs banyere ọrụ m na-arụrụ Chineke.
18 Agaghị m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ọzọ
karịakwa ihe ndị ahụ Kraịst rụpụtara site n'aka m, bụ
idubata ndị mba ọzọ, ime ka ha rube isi nye Chineke, site
n'okwu ọnụ m na ihe m rụrụ, 19 nke pụtara ihe n'ọrụ
ebube na ihe ịrịbama site n'ike nke Mmụọ nke Chineke.
Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m
n'ụzọ zuru ezu, oziọma Kraịst. 20 Ọchịchọ obi m mgbe
niile bụ ikwusa oziọma ahụ n'ebe ọbụla ndị mmadụ na-
anụtụbeghị ihe banyere Kraịst, ka m ghara ịbụ onye na-
ewukwasị ihe n'elu ntọala nke onye ọzọ tọrọ, 21 ma dịka
e dere ya, "Ndị a na-agwaghị ihe banyere ya ga-ahụ, ndị a
ka anụbeghị, ga-aghọtakwa." 22 N'ezie, nke a bụ ihe mere
m na-ejibeghị nwee ohere ịbịakwute unu. 23 N'ihi na ọ
dịla ọtụtụ afọ kemgbe m bidoro na-enwe mmasị m ga-
abịa hụ unu anya, ma ugbu a, ọrụ m nwere n'akụkụ a
agwụla, oge eruola mgbe m ji ahapụ ebe a. 24 N'ihi na
nzube m bụ ijeru obodo Spen. Mgbe ọbụla m ga-agakwa,
aga m akwụsị ịhụ unu na elekwa anya na unu ga-edupụ
m n'ije m, mgbe mụ na unu jiri ọṅụ nọrọtụ nwa mgbe
nta. 25 Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere
ndị nsọ ozi. 26 N'ihi na ọ dị ndị Masidonia na Akaịa ezi
mma iwere n'ụfọdụ n'ihe ha nwere nyere ndị ogbenye nọ

n’etiti ndị nsọ nọ na Jerusalem aka.
27 Ha ji ọṅụ mee nke
a, n’ezie ha ji ha ụgwọ i mere ha otu a. N’ihi na ọ bụrụ na
ndị mba ọzọ so ha keta oke na ngọzị nke Mmụọ Nsọ, ha ji
ụgwọ isite n’akụnụba ha nwere kenye ha.
28 Ya mere,
mgbe m mezuru nke a, hụkwa na ha anatala onyinye
ahụ a tụkọtara ha, aga m abata ịhụ unu mgbe m na-aga
Spen.
29 Amaara m na mgbe m ga-abịakwute unu, aga m
abịa n’ime ozuzu oke ngọzị nke Kraịst.
30 Esi m n’aka
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na ịhụnanya anyị nwere n’ime
Mmụọ Nsọ na-arịọ unu, ụmụnna m, ka unu soro m na-
ekpe ekpere, na-echetanụ m n’ekpere unu n’ihu Chineke.
31 Ka a dọpụta m n’aka ndị na-ekweghị ekwe nọ na Judịa.
Ka ọrụ m maka Jerusalem bụrụ ihe ndị nsọ nọ ebe ahụ
ga-anabata.
32 Ka ọ ga-abụ site n’uche Chineke, aga m
abịakwute unu n’ọṅụ kurukwa ume ndụ na nnọkọ mụ na
unu.
33 Ka Chineke ahụ na-enye udo, nọnyere unu niile.
Amen.

16 Ana m eme ka unu mata nwanna anyị nwanyị, Fibi,
onye na-ejere nzukọ ozi na chọọchị dị n’obodo Senkria.
2 Biko nabatanụ ya n’ime Onyenwe anyị dịka o kwesiri
ndị ya. Nyekwaranụ ya aka n’ụzọ niile unu nwere ike,
n’ihi na o nyerela mụ na ọtụtụ ndị ọzọ aka.
3 Keleerenụ
m Prisila na Akwila ndị mụ na ha na-arụkọ ọrụ Kraịst
Jisọs.
4 Ndị a atụghị egwu ọnwụ n’ihi ndụ m. Ọ bụghị
naanị mụ onwe m na ekele ha, kama nzukọ Kraịst ndị dị
na mba ọzọ niile na-ekelekwa ha.
5 Biko kelekwaaranụ
m ndị niile na-ezukọ n’ụlọ ha. Keleerenụ m ezi enyi m
Epinetus. Nwoke a bụ onye buru ụzọ nabata Kraịst n’obi
ya, n’akụkụ Eshịa niile.
6 Keleerenụ m Meri, onye rụsịrị

ọrụ ike n’etiti unu. 7 Ana m ekelekwa Andronaikọs na
Juniya, ndị ikwu m, ndị e tinyekọtara mụ na ha n’ụlọ
mkpọrọ. Ndị ozi niile na-asọpụrụ ha. Ha bukwa m ụzọ
kwere na Kraịst. 8 Kelekwaaranụ m Ampliatọs onye m
hụrụ n’anya n’ime Onyenwe anyị. 9 Keleenụ Ọbanọs, onye
anyị na ya na-arụkọ ọrụ Kraịst, na Stakis ezi enyi m. 10
Otu a kwa, keleenụ Apelis onye anwapụtarala nguzosike
ya n’ime Kraịst. Keleenụ ndị ezinaụlọ Aristobulọs. 11
Keleerenụ m Herodian onye ikwu m. Keleekwanụ ndị bi
n’ụlọ Nasisọs. Ha bụ ndị nke Chineke. 12 Keleekwanụ
Traịfina na Traịfosa ndị a na-arụsị ọrụ Onyenwe anyị ike.
Keleekwanụ Pesis, onye m hụrụ n’anya na onye na-arụsị
ọrụ Onyenwe anyị ike. 13 Keleere m Rufọs onye Onyenwe
anyị n’onwe ya họpụtara, na nne ya, onye na-emekwara
m ka nne. 14 Ana m ekele unu Asinkritọs, Flegọn, Hamis,
Patrobas, Hamis na ụmụnna anyị niile ndị ha na ha nọ.
15 Keleerenụ m Filologọs, Juliya, Nerus na nwanne ya
nwanyị. Keleekwanụ Olimpas na ndị nsọ niile ha na ha
nọ. 16 Werenụ isurita ọnụ dị nsọ, keleṛịta onwe unu.
Nzukọ Kraịst niile nọ n’ebe a na-ekelekwa unu. 17 Ugbu a,
ụmụnna m, ana m arịọ ka unu wezuganụ onwe unu site
n’ebe ndị ọrụ ha bụ iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi
n’ụzọ unu, na-eme ka okwukwe ndị ọzọ hapụ iguzosi ike
n’ihi ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu.
18 Ndị dị otu a abụghị ndị ozi nke Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst. Ha na-arụ naanị n’ihi akpa ha. Ha maara otu e si
eji ire ụtọ edufu ndị obi ha na-esighị ike. 19 Mmadụ niile
anụla maka nrube isi unu na-erubere oziọma ahụ. Ana m
aṅụrị ọṅụ n’ihi unu. Achọrọ m ka unu bụrụ ndị maara

ihe banyere ezi ihe, ka unu bụrụ ndị na-amaghị ihe n'ihe
banyere ihe ọjọọ. **20** Mgbe na-adịghị anya, Chineke nke
udo ga-azọpịa ekwensu n'okpuru ụkwụ unu. Ka amara
Onyenwe anyị Jisọs dịnyere unu. **21** Timoti onye so m na-
arụkọ ọrụ, na Lusiọs, na Jesin na Sosipata, ndị ikwu m na-
ekele unu. **22** Mụ onwe m bụ Tatiọs, onye dere akwụkwọ
a, na-ekelekwa unu n'aha Onyenwe anyị. **23** Gaiọs, onye
na-ele mụ na nzukọ niile ọbịa n'ebe a, na-ekelekwa unu.
Otu a kwa, ndị niile na-ezukọ n'ụlọ ya na-ekelekwa unu.
Erastọs, onye na-elekọta ihe ndị obodo a na nwanna anyị
nwoke Kwatọs, na-ekelekwa unu. **24** Ka amara Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst dịnyeere unu niile. Amen. **25** Ana m
enyefe unu n'aka onye ahụ pụrụ ime ka unu guzosie ike
site n'oziọma m kwusaara unu, nakwa nkwupụta nke
Jisọs Kraịst, dịka mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo
kemgbe ọtụtụ ọgbọ ndị gara aga siri dị. **(aiōnios g166)** **26** Ma
ugbu a, e kpugheela ya, mee ka ọ pụta ìhè site n'ihe ndị
amụma dere n'akwụkwọ nsọ, ka ndị mba ọzọ niile maara
ya dịka ihe Chineke ebighị ebi nyere n'iwu ya si dị, ka ha
mụta irube isi nke na-esite n'okwukwe. **(aiōnios g166)** **27** Ka
otuto na nsọpụrụ dịrị Chineke, onye naanị ya bụ onye
amamihe, ruo mgbe ebighị ebi, site na Jisọs Kraịst. Amen.
(aiōn g165)

1 Ndị Kọrint

1 Pọl, onye a kpọrọ ịbụ onyeozi Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ
Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis, **2** Ọ bụ unu
nzukọ Chineke dị na Kọrint ka a na-edere akwụkwọ a,
ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ
dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:
3 Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị,
na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu. **4** Ana m ekele
Chineke ekele n'ihi onyinye amara niile o nyere unu site
na Kraịst Jisọs. **5** N'ihi na e emeela ka unu baa ụba n'ụzọ
niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O
meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu
niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwupụta okwu
banyere oziọma ya. **6** N'ihi na ịgba akaebe banyere Kraịst
pụtara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu. **7** Otu ihe si dị, ọ
dịghị onyinye mmụọ fọdụrụ unu nke unu na-enweghị, ka
unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosipụta Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst. **8** Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe
ikpeazụ, meekwa ka unu bụrụ ndị na-enweghị ịta ụta
n'ụbọchị Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **9** Chineke, onye
kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị
Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasị obi.
10 Ụmụnna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-
arịọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu
kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ịbata n'etiti unu. Ana m
arịọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu
unu. **11** N'ihi na ụmụnna m, esi m n'ọnụ ndị si n'ezinaụlọ
Kloyi bịara n'ebe a nụta na esemokwu dị n'etiti unu. **12**

Anụrụ m na ịkpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ
n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-
asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị,
"Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka
m na-eso." **13** Kraịst, ọ dị abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpọgidere
n'obe n'ihi unu? Ọ dị onye e mere baptizim n'aha Pọl? **14**
Ana m ekele Chineke ekele na ọ dịghị onye ọbụla n'ime
unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispọs na Gaiọs.
15 Ya mere, ọ dịghị onye n'ime unu ga-asị na e mere ya
baptizim n'aha m. **16** (Ahaa! Emekwara m Stefanas na
ezinaụlọ ya baptizim. Ewezuga ndị a, amaghị m ma m
ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n'onwe m.)
17 N'ihi na Kraịst ezighị m ime ndị mmadụ baptizim. O
zitere m iji okwu dị mfe kwusaa oziọma ya. Ọ bụghị iji
okwu oke mmụta na amamihe nke mmadụ ka ike nke
obe Kraịst ghara ịbụ ihe efu. **18** N'ihi na okwu maka obe
bụ ihe nzuzu nye ndị na-efu efu, ma nye anyị ndị a na-
azọpụta, ọ bụrụ anyị ike nke Chineke. **19** E dere ya, "Aga
m emebi amamihe ndị maara ihe. Aga m emekwa ka oke
nghọta nke ndị maara ihe bụrụ ihe efu." **20** Olee ebe ndị
oke amamihe nọ? Olee ebe ndị ode akwụkwọ nọ? Olee
ebe ndị oke ịrụ ụka nke oge a nọ? Chineke o mebeghị
ka amamihe nke ụwa a bụrụ ihe efu? **(aiōn g165)** **21** Ma
ebe ọ bụ site n'amamihe nke Chineke, ụwa enweghị ike
ịmata Chineke site na amamihe nke ya, ọ dị Chineke ezi
mma isite n'oziọma nke a na-ekwusa nke ndị mmadụ
na-akpọ ihe nzuzu zọpụta ndị kweere. **22** Ndị Juu chọrọ
ịhụ ihe ịrịbama, ndị Griik na-achọkwa amamihe. **23** Ma
anyị onwe anyị na-ekwusa Kraịst, onye a kpọgburu n'obe,

onye bụ ihe mgbochi n’ebe ndị Juu nọ, ma na ntị ndị mba
ọzọ, ọ dị ka okwu nzuzu. **24** Ma nye ndị niile a kpọrọ, ma
ndị Juu ma ndị Griik, Kraịst bụ ike nke Chineke bụrụkwa
amamihe nke Chineke. **25** N’ihi na nzuzu Chineke dị
mma karịa amamihe niile nke mmadụ, adịghị ike Chineke
dịkwa ukwuu karịa ike niile nke mmadụ. **26** Ụmụnna m,
chetakwanụ ihe unu bụ mgbe a kpọrọ unu. Chetanụ na ọ
bụ ole na ole n’ime unu bụ ndị maara ihe n’usoro ogugo
mmadụ, ndị dị ike, na ndị a maara aha ha n’obodo. **27** Ma
lee na ọ bụ ihe ahụ ụwa gụrụ dịka ihe nzuzu, ka Chineke
họrọ iji mee ka ihere mee ndị amamihe. Ọ bụkwa ihe
ha gụrụ dịka ihe na-adịghị ike ka Chineke họọrọ iji mee
ka ihere mee ndị dị ike. **28** N’ihi na Chineke họọrọ ihe
dịkarịrị ala nke ụwa, na ihe a jụrụ ajụ, jiri ha mee ka
ihe ụwa chere na ọ baghị uru, bụrụ ihe bara uru. **29** Ka
mmadụ ọbụla ghara ịnya isi n’ebe Chineke nọ. **30** Ma ọ bụ
n’ihi ya ka unu ji nọrọ n’ime Kraịst Jisọs, onye ghọrọ isi
amamihe nye anyị site na Chineke, nke bụ ezi omume
anyị na nke ido anyị nsọ, na onye mgbapụta anyị. **31** Ya
mere, dịka e dere ya n’akwụkwọ nsọ, “Onye ọbụla na-
anya isi, ya nyaa n’ime Onyenwe anyị.”

2 Ụmụnna m, mgbe m bịakwutere unu na mbụ, ejighị m
mmụta m na oke okwu megharịa unu anya banyere ihe
omimi niile nke okwu Chineke. **2** N’ihi na ekpebiri m
na naanị ihe m ga-ama n’etiti unu bụ naanị ihe banyere
Jisọs Kraịst na mkpọgbu a kpọgburu ya n’elu obe. **3**
Abịakwutere m unu n’ọnọdụ adịghị ike, oke ụjọ na ahụ
ịma jijiji. **4** Okwu m na ihe m kwusara abịakwaghị dịka
okwu ire ụtọ na nke oke mmụta, ime ka ndị mmadụ

kwere, kama ha bịara n'ụzọ igosi ọrụ nke Mmụọ Nsọ
na ike ya. **5** Ka okwukwe unu ghara ịdabere n'amamihe
mmadụ, kama ka ọ dabere n'ike Chineke. **6** Ma otu ọ dị,
anyị na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndị tozuru oke nọ.
Ma ọ bụghị amamihe nke oge a, maọbụ nke ndị na-achị
ụwa taa, bụ ndị na-aghaghị ịla n'iyi. **(aiōn g165)** **7** Kama anyị
na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'ụzọ dị omimi, bụ
amamihe Chineke zonarịrị ụmụ mmadụ site na mbụ, nke
Chineke kara aka tupu e kee ụwa na a ga-ekpughe ya
n'oge a maka iwetara anyị otuto. **(aiōn g165)** **8** O nweghị
onye ọbụla n'ime ndị ọchịchị nke ọgbọ a ghọtara ihe
banyere nzube a. N'ihi na ọ bụrụ na ha maara ya, ha
agaraghị akpọgbu Onyenwe otuto ahụ n'obe. **(aiōn g165)** **9**
Ma dịka e dere ya, "Ihe ahụ anya mmadụ na-ahụbeghị,
ihe ahụ ntị mmadụ na-anụbeghị, ihe ahụ mmadụ na-
echebeghị n'obi ya, bụ ihe Chineke kwadoro, debere ndị
niile hụrụ ya n'anya." **10** Ma Chineke e kpugherela anyị
ihe omimi ndị a site na Mmụọ Nsọ ya. Mmụọ Nsọ bụ onye
na-enyochapụta ihe omimi na ihe nzuzo niile dị Chineke
n'obi. **11** Ọ dịghị onye ọbụla pụrụ ịma ihe onye ọzọ na-
eche n'obi ya. Ọ bụ naanị mmụọ nọ n'ime onye ahụ bụ
onye mara ihe niile banyere ya. Ọ dịkwaghị onye pụrụ
ịmata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma ọ bụghị naanị
Mmụọ nke Chineke. **12** Ma mmụọ nke anyị natara abụghị
mmụọ nke ụwa, kama ọ bụ Mmụọ nke sitere na Chineke,
ka anyị nwee ike ịghọta onyinye amara niile Chineke
nyere anyị. **13** Nke a bụ ihe anyị na-ekwu, ọ bụghị n'okwu
a kuziiri anyị site n'amamihe mmadụ, kama site n'okwu
nke Mmụọ kuziri anyị; anyị ji okwu nke Mmụọ na-akọwa

eziokwu nke mmụọ. **14** Ma mmadụ ahụ Mmụọ na-adịghị
n'ime ya adịghị anabata ihe ndị ahụ sị na Mmụọ nke
Chineke bịa, n'ihi na ha bụ nzuzu n'ebe onye ahụ nọ. Ọ
naghị aghọta ha, n'ihi na ha bụ ihe a na-aghọta naanị site
n'ike nke Mmụọ. **15** Onye ahụ Mmụọ Nsọ na-achị achị
na ndụ ya, nwere ike ịghọta ihe ọbụla ma ya onwe ya
bụ onye mmadụ ọbụla na-enweghị ike ịghọta. **16** N'ihi
na, "Onye maara uche Onyenwe anyị ruo na ọ ga-ezi ya
ụzọ?" Ma anyị onwe anyị nwere uche nke Kraịst.

3 Ụmụnna m, o siiri m ike ịgwa unu okwu dịka a ga-asị
na unu bụ ndị tozuru etozu n'ime Mmụọ, kama agwara m
unu okwu dịka ndị anụ ahụ ha na-achị, ndị bụ ụmụntakịrị
n'ime Kraịst. **2** Ejighị m nri siri ike na-azụ unu, kama eji
m mmiri ara na-azụ unu, n'ihi na unu apụghị iri nri dị
ike. N'ezie, ọ bụladị ugbu a, unu erubeghị iri nri siri ike. **3**
N'ihi na unu na-adị ndụ dịka ndị bi n'ụwa, ebe ọ bụ na
ekworo na esemokwu na-adị n'etiti unu, nke a o zipụtaghị
na unu na-eme dịka ndị ụwa, dịka ndị mmadụ efu nọ
n'ụwa. **4** N'ihi na mgbe otu onye na-asị, "Abụ m nke Pọl,"
onye ọzọ na-asịkwa, "Abụ m nke Apọlọs," o gosighị na
unu na-akpa agwa dịka ndị bi n'ụwa? **5** Onye bụ Apọlọs?
Onye bụ Pọl? Ọ bụ na anyị abụghị ndị na-eje ozi, ndị
wetaara unu oziọma unu kweere n'ime ya. Ọrụ dị iche
iche anyị rụrụ bụkwa nke anyị rụrụ dịka Onyenwe anyị si
kenye anyị ọrụ ahụ. **6** Ọ bụ m kụrụ mkpụrụ ahụ, Apọlọs
bụkwa onye gbara mkpụrụ ahụ mmiri, maọbụ Chineke
mere ka o too. **7** Onye kụrụ mkpụrụ ahụ na onye gbara
mkpụrụ ahụ mmiri adịghị mkpa. Ọ bụ Chineke onye mere
ka ha too dị mkpa. **8** O nweghị ihe dị iche n'etiti mụ bụ

onye kụrụ mkpụrụ ahụ na Apọlọs onye gbara mkpụrụ
ahụ mmiri. Ọ bụ otu ihe ahụ ka anyị bu n'obi. Onye ọbụla
ga-anata ụgwọ ọrụ ya. **9** Anyị so Chineke na-arụ ọrụ.
Unu onwe unu bụkwanụ ubi Chineke bụrụkwa ụlọ ya
a na-ewuli elu. **10** Eji m onyinye amara Chineke nyere
m tọọ ntọala ọrụ a, dịka ezi onye ọka n'iwu ụlọ, onye
ọzọ amalitela iwukwasị ụlọ n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye
ọbụla kpachapụ anya otu o si ewu. **11** O nweghị onye ọzọ
pụrụ ịtọ ntọala karịrị ntọala ahụ e bururị ụzọ tọọ. Jisọs
Kraịst bụkwa ntọala ahụ. **12** Ma ọ bụrụ na mmadụ ọbụla
na-eji ọlaedo maọbụ ọlaọcha, ma ọ bụkwanụ nkume dị
oke ọnụahịa, osisi maọbụ okporo ọka, ma ọ bụkwanụ
ahịhịa na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, **13** ọrụ onye ọbụla
ga-egosipụta ihe ọ bụ, n'ihi na Ụbọchị ahụ ga-eme ka ọ
pụta ìhè. A ga-eji ọkụ kpughee ya n'ihi na ọ bụ ọkụ ka
a ga-eji nwapụta ụdị ọrụ ọ bụ mmadụ ọbụla rụrụ. **14** Ọ
bụrụ na ọkụ eruchapụghị ihe ọbụla mmadụ ji wuo ụlọ ya
n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ụgwọ ọrụ. **15** Ma ọ
bụrụ na ọkụ erechapụ ihe ọbụla mmadụ ji rụọ ọrụ ya, ọrụ
ọ rụrụ ga-ala n'iyi, ma a ga-azọpụta onye ahụ, ma ọ ga-
adị ka a ga-asị na e si n'ụlọ na-ere ọkụ zọpụta ya. **16** Ọ
bụ na unu aghọtaghị na unu bụ ụlọnsọ na Mmụọ Nsọ
Chineke bi n'ime unu? **17** Ọ bụrụ na onye ọbụla emebie
ụlọnsọ Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihi na
ụlọ Chineke bụ ụlọ dị nsọ, unu bụkwa ụlọ ahụ. **18** Ka onye
o bụla ghara ịghọgbu onwe ya, ọ bụrụ na onye ọbụla
n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bụ onye maara ihe,
dịka ihe ọmụma nke ụwa si dị, ọ ga-akara onye ahụ mma
ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike bụrụ onye maara

ihe. (aiōn g165) 19 N’ihi na ihe ahụ ụwa na-eche na ọ bụ
ezi ịma ihe bụ nzuzu n’anya Chineke. N’ihi na e dere ya,
“Ọ na-ejide ndị oke amamihe n’aghụghọ ha niile.” 20
Ọzọkwa, “Onyenwe anyị maara echiche obi mmadụ, mara
na amamihe ya bụ ihe efu.” 21 N’ihi nke a, ka onye ọbụla
ghara ịnya isi banyere mmadụ. Ihe niile bụ nke gị. 22
Ma ọ bụ Pọl, maọbụ Apọlọs, maọbụ Sefas, maọbụ ụwa a,
maọbụ ndụ, maọbụ ọnwụ, maọbụ ihe dị taa na ihe niile
ga-adị n’oge dị n’ihu, ha bụ nke unu. 23 Unu bụkwa nke
Kraịst, Kraịst bụkwa nke Chineke.

4 Achọrọ m ka unu na-ele anyị anya dịka ndị na-ejere
Kraịst ozi, ndị e nyefere ihe omimi Chineke n’aka. 2 Ma
ihe dị mkpa bụ na o kwesiri ka ndị na-elekọta ihe ọbụla
bụrụ ndị kwesiri ntụkwasị obi. 3 Anaghị m echegbu onwe
m banyere ihe unu na-eche gbasara m maọbụ ihe a na-
ekpe n’ụlọikpe nke mmadụ. N’ezie, anaghị m ekpekwa
onwe m ikpe. 4 O doro m anya na akọnuche m adịghị
ama m ikpe, ma nke a egosighị na m bụ onye ikpe na-
amaghị. Ọ bụ Onyenwe anyị naanị ka ọ dịrị ikpe m ikpe.
5 Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, cherenụ
ruo mgbe Onyenwe anyị n’onwe ya ga-abịa. Ọ ga-eme
ka ihe niile zoro ezo n’ọchịchịrị pụta ìhè. Ọ ga-agbakwa
ọchịchọ nzuzo niile nke dị n’obi n’anwụ. Mgbe ahụ, onye
ọbụla n’otu n’otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n’aka
Chineke. 6 Ugbu a ụmụnna m ejiri m onwe m na Apọlọs
mara unu atụ maka ọdịmma nke unu, ka unu nwee ike
isite n’aka anyị mụta ihe site n’ihe ahụ e dere bụ nke na-
asị, “Unu agafekwala ihe e dere n’akwụkwọ nsọ.” Ka onye
ọbụla n’ime unu hapụ iji otu onye nyaa isi ma leda ndị

ọzọ anya. 7 Onye gwara gị na ị pụrụ iche n'etiti mmadụ
ndị ọzọ? Ọ dị ihe ọbụla i nwere nke abụghị ihe ị natara
anata? Ọ bụ gịnị ka i nwere nke ị na-anataghị anata? Ma
ọ bụrụ na i natara ya, gịnị mere i ji anya isi dịka a ga-asị
na ị nataghị ya anata? 8 Ma ugbu a, ihe niile zuru unu
oke. Ugbu a, unu abụrụkwala ndị ọgaranya. Unu abụrụla
eze ma anyị esoghị unu. N'ezie, ọ gaara atọ m ụtọ ma a sị
na unu anọrọla n'ocheeze unu, ka anyị nwe ike soro unu
bụrụ eze. 9 Ọ na-adị m nnọọ ka Chineke o weere anyị bụ
ndị ozi mee anyị ndị dịkarịsịrị ala, ndị a na-echeta naanị
mgbe ihe niile na-agwụsị agwụsị, dịka ndị a mara ikpe
ọnwụ. N'ihi na-akpọpụtara anyị n'ihu ọha mmadụ mee
anyị ihe nlere anya nye ụmụ mmadụ na ndị mmụọ ozi. 10
Anyị aghọọla ndị nzuzu n'ihi Kraịst, ma unu onwe unu bụ
ndị maara ihe n'ime Kraịst. Anyị bụ ndị na-adịghị ike ma
unu dị ike. Anyị bụ ndị a jụrụ ajụ na ndị a na-eleda anya,
ma unu bụ ndị a na-asọpụrụ. 11 Tutu ruo ugbu a, anyị na-
ebu ọnụ nọrọkwa n'akpịrị ịkpọ nkụ. Anyị enweghị ezigbo
uwe anyị ji achụ oyi. Ndị mmadụ na-emeso anyị mmeso
ọjọọ, ma anyị enweghị ebe obibi nke aka anyị. 12 Aka
anyị ka anyị ji arụpụtara onwe anyị ihe anyị na-eri. Mgbe
ndị mmadụ na-abụ anyị ọnụ, anyị na-agọzi ha. Mgbe ha
na-ata anyị ahụhụ, anyị nọ na-enwe ndidi. 13 Anyị na-eji
okwu dị nro na-azaghachi ndị na-ekwujọ anyị. Tutu ruo
ugbu a, a na-emeso anyị mmeso dịka anyị bụ unyi ndị
ụwa na-azachapụ, dịka ihe a jụrụ ajụ n'anya ndị ụwa. 14
Anaghị m edere unu ihe ndị a ka ihere mee unu, kama
ana m ede ya ịdụ unu ọdụ, na ịdọ unu aka na ntị, dịka
ụmụ m hụrụ n'anya. 15 Ọ bụ ezie na unu nwere ọtụtụ ndị

nche, ma unu enweghị karịa otu nna. N'ihi na ọ bụ m bụ
nna unu n'ime Kraịst Jisọs, site n'oziọma ahụ m wetaara
unu. **16** Ya mere, ana arịọ m unu, ka unu na-eṅomi ndụ
m. **17** N'ihi nke a, ana m ezitere unu Timoti, bụ ezi nwa
m onye m hụrụ n'anya, nke kwesiri ntụkwasị obi n'ime
Onyenwe anyị. Ọ ga-echetara unu otu m si e bi ndụ n'ime
Onyenwe anyị Kraịst Jisọs, dịka m na-akụzi ya n'ebe niile
na nzukọ niile. **18** Ụfọdụ n'ime unu amalitela ịfụlị onwe
ha elu, chee na mụ enweghị ike ịbịakwute unu ọzọ. **19**
Ma site n'ike Onyenwe anyị, aga m abịa ịhụ unu anya
n'oge na-adịghị anya. Mgbe m bịara, aga m achọpụta ihe
ndị ahụ na-akpa nganga pụrụ ime, ọ bụghị ihe ha nwere
ike ikwu. **20** N'ihi na alaeze Chineke abụghị ihe okwu
ọnụ kama ọ bụ ngosipụta ịdị ike. **21** Ya mere, unu ka
ọ dịrị ịhọrọ nke unu chọrọ. Unu chọrọ ka m jiri ụtarị
bịakwute unu, ka ọ bụ ka m jiri obi dị umeala na mmụọ
nke ịhụnanya bịa?

5 Ọ bụ akụkọ doro anya na-enwe ịkwa iko n'etiti unu,
ụdị nke ndị na-ekweghị ekwe na-apụghị ime, ka unu
na-eme. Otu onye n'ime ụlọ unu kpọọrọ nwunye nna
ya, ha abụọ e biri. **2** Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu
kwesiri ime ọ bụghị ịkwa akwa na iru ụjụ, na ime ka onye
mere ihe dị otu a si n'ọgbakọ unu pụọ? **3** Ọ bụ ezie na
mụ na unu anọghị ugbu a, ma mụ na unu nọkwa n'ime
mmụọ. Amaala m rịị onye ahụ ikpe dịka a ga-asị na mụ
na unu nọ. **4** Eji m aha Onyenwe anyị ma ya ikpe. Mgbe
unu zukọrọ, aga m anọnyere unu na mmụọ. N'oge ahụ,
site n'ike Onyenwe anyị Jisọs, **5** werenụ nwoke a nyefee
n'aka ekwensu, ka ọ taa anụ ahụ ya ahụhụ, ka e nwee ike

ịzọpụta mmụọ ya, mgbe Onyenwe anyị lọghachiri. 6 Ịnya
isi unu ezighị ezi. Ọ bụ unu amaghị na nwantakịrị yiist a
gwakọrọ n'ụtụ ọka na-eme ka o koo? 7 Wepụnụ ihe n'eko
achịcha a nọ n'etiti unu, ka unu bụrụ ndị dị ọhụrụ, na ndị
dị ọcha. N'ihi na a chụọlarị Kraịst, bụ aja nwa atụrụ, nke
Ngabiga anyị. 8 N'ihi ya ka anyị mee mmemme a na-
ejighị ihe na-eko achịcha nke bụ ihe ọjọọ na obi ọjọọ,
kama ka anyị jiri achịcha na-ekoghị eko nke bụ obi ọcha
na eziokwu. 9 E dere m unu n'ime akwụkwọ ozi m, ka
unu na ndị na-akwa iko ghara inwe mmekọ ọbụla. 10 Ọ
bụghị ihe gbasara ndị nke ụwa ndị na-akwa iko, maọbụ
ndị anya ukwu, na ndị na-apụnara mmadụ ihe, maọbụ
ndị na-ekpere arụsị. Ọ bụrụ otu a, ọ pụtara na unu ga-esi
n'ụwa pụọ. 11 Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na
onye ọbụla nke na-akpọ onwe ya nwanna nwoke maọbụ
nwanna nwanyị ghara imekọ ihe, ma ọ bụrụ na ọ na-
ebi ndụ ịkwa iko, maọbụ nwee anya ukwu, maọbụ na-
ekpere arụsị, onye na-ekwutọ ibe ya, onye na-aṅụbiga
mmanya oke, maọbụ onye na-apụnara mmadụ ihe. Unu
na ndị dị otu a erikọla nri. 12 Kedụ nke gbasara m ikpe
ndị na-esoghị na chọọchị ikpe? Ọ bụghị ndị nọ n'ime ka
unu ga-ekpe ikpe. 13 Chineke ga-ekpe ndị nọ n'ezi ikpe.
"Chụpụnụ onye ajọọ mmadụ ahụ site n'etiti unu."

6 Mgbe onye ọbụla n'etiti unu nwere esemokwu megide
ibe ya, unu ọ pụrụ i buru okwu ahụ gaa n'ụlọikpe ka ndị
ajọ omume kpeere unu ikpe, karịa ịga ya n'ihu ndị nsọ? 2
Ọ bụ na unu amabeghị na ọ bụ ndị nsọ ga-ekpe ụwa ikpe?
Ọ bụrụkwa na unu ga-ekpe ụwa ikpe, ọ pụtara na unu
etozughị oke idozi okwu ntakịrị dapụtara n'etiti unu? 3

Ọ bụ na unu amataghị na ọ bụ anyị ga-ekpe ndị mmụọ
ozi ikpe? Gịnị ga-emekwa ka anyị ghara idozi okwu ụka
dịkarịsịrị nta nke ndụ a? 4 Ya mere, ọ bụrụ na esemokwu
dị otu a adapụta n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ
jekwuru ndị ibi ndụ ha na-akpọ nzukọ ihe efu ka ha kpee
ya? 5 Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. Ọ ga-
abụ na e nweghị ike ịchọta ọ bụladị otu onye maara ihe
n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe dị n'etiti nwanna na
ibe ya? 6 Ma lee, nwanna na-akpọrọ nwanna ya aga ụlọ
ikpe, ka ndị na-ekweghị ekwe kpee ha ikpe! 7 Ebe unu
na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, ọ pụtara
na unu bụ ndị emeriri kpamkpam. N'ihi gịnị ka unu na-
adịghị ekwe ka emejọ unu? N'ihi gịnị ka unu na-adịghị
ekwe ka a ghọgbuo unu? 8 Ma unu onwe unu na-emejọ,
ma na-aghọgbu, ọ bụladị ụmụnna unu n'ime Kraịst. 9
Ọ bụ na unu amaghị na ndị na-eme ajọ omume dị otu
a enweghị oke ọbụla n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka
eduhie unu. N'ihi na ọ dịghị onye ọbụla na-akwa iko, na
ndị na-efe arụsị, ndị ikom nwere nwunye na-akwa iko, na
ndị ikom na-eji ndị ikom ibe ha akwa iko, 10 ndị niile na-
ezu ohi, ndị anya ukwu, ndị na-aṅụbiga mmanya oke, ndị
nkwutọ, maọbụ ndị na-apụnara mmadụ ihe ha nwere,
agaghị eketa oke n'alaeze Chineke. 11 Na mbụ, ụfọdụ
n'ime unu na-ebi ndụ dị otu a. Ma ugbu a, a sachapụla
mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. Ọ bụkwa site
n'aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na n'ime Mmụọ nke
Chineke anyị ka a gụrụ unu ka ndị ezi omume. 12 Ị na-asị,
"Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime,"
ma ọ bụghị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime

ihe niile m maara ziri ezi," ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla
na-achị m. 13 Unu na-asị, "E mere ihe oriri maka afọ,
meekwa afọ maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afọ
ma ihe oriri." Ekeghị ahụ anyị maka ịkwa iko, kama o
mere ya maka Onyenwe anyị, Onyenwe anyị dịkwa maka
ahụ anyị. 14 Chineke mere ka Onyenwe anyị site n'ọnwụ
bilie, ọ ga-ejikwa ike ya mee ka anyị si n'ọnwụ bilie. 15 Ọ
bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akụkụ ahụ Kraịst? Ọ
dị mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọtaa ya na
ahụ nwanyị akwụna? Tụfiaa! 16 Ọ bụ na unu amataghị
na onye ya na nwanyị akwụna na-enwe mmekọrịta, ya
na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N'ihi na e kwuru, "Ha abụọ
ga-abụ otu anụ ahụ." 17 Ma onye ọbụla e jikọtara ya na
Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n'ime mmụọ.
18 Gbaaranụ mmehie ịkwa iko ọsọ. Ọ dịghị mmehie ọzọ
na-emetụta anụ ahụ mmadụ dịka mmehie ịkwa iko. Ọ bụ
mmehie mmadụ na-eme megide anụ ahụ ya. 19 Ọ bụ na
unu amataghị na ahụ unu bụ ụlọnsọ nke Mmụọ Nsọ ahụ
Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anụ ahụ unu
abụkwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke.
20 E jiri oke ọnụahịa zọpụta unu. Ya mere jirinụ anụ ahụ
unu nye Chineke otuto.

7 Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwụkwọ: "Ọ
dị mma ka nwoke ghara ịmetụ nwanyị aka." 2 Ma n'ihi
ọtụtụ ihe omume banyere ịkwa iko, ka nwoke ọbụla nwee
nwunye nke aka ya, nwanyị ọbụla di nke aka ya. 3 Ka
nwoke ọbụla jisie ike na-akwụ nwunye ya ụgwọ mmekọ
o ji ya. Nwanyị ọbụla ga-emekwara di ya otu aka ahụ.
4 N'ihi na nwanyị ọbụla lụrụ di adịghịkwa achị ahụ ya,

kama ọ bụ di ya na-achị ya. Otu aka ahụ, di anakwaghị
achị ahụ ya, kama ọ bụ nwunye ya na-achị ya. 5 Ka di
na nwunye hapụ igbochi ibe ha mmekọrịta nke anụ ahụ
ruuru ha. Karịakwa maọbụ na mkpebi ha nwere n'etiti
onwe ha ịnọrọ iche nwa oge nta n'ihi inyefe onwe ha
ikpe ekpere. Mgbe oge a gasịrị, ha ga-agakwa n'ihu na
mmekọrịta ha, ka e site otu a hapụ inye ekwensu ohere
ịnwa ha ọnwụnwa n'ihi enweghị ike ha ijide onwe ha
aka. 6 Anaghị m enye nke a dị ka iwu, kama ọ bụ alo ka
m na-atụnyere unu. 7 Asị m kwuo, aga m asị na ọ ga-
aka mma ka mmadụ niile nọrọ dị ka m. Ma onye ọbụla
nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye
nke a, onye ọzọ nke ọzọ. 8 Ma ana m agwa ndị na-anọghị
n'ọnọdụ di na nwunye na ndị di ha nwụrụ anwụ, na ọ ka
mma ka ha nọdụ na-alụghị di maọbụ nwunye, dịka m
onwe m nọ. 9 Ma ọ bụrụ na ha apụghị ijide onwe ha, ha
gaa chọrọ di maọbụ nwunye lụọ. Ọ ka mma ịlụ di maọbụ
nwunye, karịa mmadụ ịgba ara site n'agụụ nke anụ ahụ.
10 Ugbu a, unu ndị nwere di na ndị nwere nwunye niile,
enwere m iwu m na-enye unu. (O sighị n'aka m, kama
o si n'aka Onyenwe anyị): O kwesighị ka nwanyị ọbụla
hapụ di ya. 11 A sịkwa na ọ hapụ di ya, ya nọọrọ onwe ya,
maọbụ ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke ọbụla gharakwa
ịgba nwunye ya alụkwaghị m. 12 Ma ana m agwa mmadụ
ndị ọzọ (nke a abụghị iwu nke Onyenwe anyị nyere). Ọ
bụrụ na nwanna alụọ nwanyị nke na-ekweghị ekwe, ya
achụpụla ya ma ọ bụrụ na nwanyị ahụ achọọ ịnọgide dịka
nwunye ya. 13 Ọ bụrụkwa na nwanyị kwere ekwe alụọ di
nke na-ekweghị ekwe, ya agbarala di ya alụkwaghị m,

ma ọ bụrụ na di ya chọrọ ịnọgide dịka di ya. 14 N'ihi na
edoola di ahụ na-ekweghị ekwe nsọ site na nwunye ya,
otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghị ekwe
nsọ site na di ya, bụ onye kwere ekwe. Ọ bụrụ na ọ dịghị
otu a, ụmụ unu ga-abụ ndị na-adịghị ọcha. Ma otu ọ dị,
ha dị nsọ. 15 Ma ọ bụrụ na onye ahụ nke na-ekweghị
ekwe ekewapụ onwe ya, ya dịrị otu ahụ, nke a emeghị ka
nwanna anyị nwoke maọbụ nwanna anyị nwanyị bụrụ
ohu n'ọnọdụ dị otu a, n'ihi na Chineke kpọrọ anyị ka anyị
bie ndụ udo. 16 Gị nwunye, ị mara maọbụ gị ga-azọpụta di
gị? Ma, gị bụ di, si aṅa mara maọbụ gị ga-azọpụta nwunye
gị? 17 Ka onye ọbụla bie ndụ ya dịka amara Onyenwe anyị
nyere ya si dị, nakwa n'ọnọdụ nke Chineke kpọrọ ya. Nke
a bụ iwu m na-enye n'ụlọ chọọchị niile. 18 Akpọrọ onye
ọbụla mgbe e biri ya ugwu? Ya achọla iwepụ akara obibi
ugwu ya. Ka onye a na-ebighị ugwu tupu ọkpụkpọ ya
hapụ inye onwe ya nsogbu ịchọ ụzọ a ga-esi bie ya ugwu.
19 N'ihi na ọ dịghị mkpa ma e biri gị ugwu ma e bighị gị
ugwu. Ihe kachasị mkpa bụ idebe iwu Chineke. 20 Ka onye
ọbụla nọgide dịka ọ dị mgbe a kpọrọ ya. 21 Ị bụ ohu mgbe
a kpọrọ gị? Echegbula onwe gị n'ihi ya. Kama ọ bụrụ na ọ
dị ụzọ ị pụrụ isi nwere onwe gị, were ohere ahụ mee ihe
ugbu a. 22 N'ihi na onye ọbụla Onyenwe anyị Chineke
kpọrọ mgbe o bụ ohu, aghọọla onye nweere onwe ya
n'ime Onyenwe anyị. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya
mgbe Onyenwe anyị kpọrọ ya aghọọla ohu nke Kraịst. 23
Akwụọla ụgwọ isi unu, unu abụkwala ohu mmadụ ọzọ.
24 Ụmụnna m, n'ọnọdụ ọbụla mmadụ nọ mgbe a kpọrọ
ya, ya nọgidesie ike n'ime Chineke. 25 Ihe banyere ụmụ

agbọghọ na-amaghị nwoke. Enweghị m iwu ọbụla site
n'aka Onyenwe anyị banyere ajụjụ a, ma aga m ekwu
uche nke aka m dịka onye sitere n'ebere nke Onyenwe
anyị kwesiri ntụkwasị obi. **26** Echere m na ọ ka mma
ugbu a, n'ihi nsogbu nke na-abịanụ ka onye ọbụla nọdụrụ
onwe ya dịka o siri nọrọ ugbu a. **27** Ị lụọla nwanyị? Achọla
nkewa. Ọ bụ na ị lụbeghị nwanyị? Ejela ịchọ onye ị ga-
alụ. **28** Ma ọ bụrụ na i kpebie n'obi gị ịlụ nwunye, i meghị
mmehie ọbụla; ọ bụrụkwa na nwaagbọghọ ekpebie na ọ
ga-alụ di, o meghị mmehie. Ndị lụrụ di na nwunye ga-
enwe ọtụtụ nsogbu n'ime ụwa. Ọ ga-amasị m igbochiri
unu nsogbu ndị ahụ. **29** Ihe unu kwesiri ịma, ụmụnna,
bụ na oge anyị nwere fọdụrụ naanị ntakịrị, site ugbu
a gaa n'ihu ndị nwere nwunye ga-adị ndụ ha dịka ndị
na-enweghị. **30** Ka ndị na-akwa akwa bie ndụ dịka ndị
ihe anaghị ewute, ka ndị na-achị ọchị dịrị ka ndị obi
na-adịghị atọ ụtọ. Ka ndị na-azụ ahịa dịrị dịka ndị na-
enweghị ngwa ahịa ọbụla. **31** Ka ndị na-etinye oge n'ihe
ụtọ nke ụwa hapụ ibi ndụ ịchọ iritecha ihe niile dị n'ụwa
n'uru. N'ihi na ụwa, otu ọ dị ugbu a, bụ ihe na-agabiga
agabiga. **32** Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche.
Nwoke na-alụbeghị nwanyị nwere ohere iji oge ya niile
rụọra Onyenwe anyị ọrụ. O nwekwara ohere ịgbalịsị ike
ime ihe ga-atọ Onyenwe anyị ụtọ. **33** Ma nwoke nwere
nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke
ụwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-atọ nwunye ya ụtọ. **34** Ọ
na-enwekwa obi abụọ n'ihe ọbụla ọ chọrọ ime. Otu a ka
ọ dịkwa nye nwaagbọghọ na-alụbeghị di maọbụ onye
nke na-amabeghị nwoke, nchegbu ya bụ banyere ihe nke

Onyenwe anyị. Ọchịchọ ya bụ ka ọ dị nsọ n’anụ ahụ ya
na n’ime mmụọ ya. Ma nwanyị nwere di na-echegbu
onwe ya banyere ihe nke ụwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-
atọ di ya ụtọ. **35** Ana m ekwu ihe ndị a maka ọ dị mma
nke unu onwe unu, ọ bụghị ịgbalị igbochi unu, kama ọ
bụ ka unu nwee ike bie ndụ unu n’ụzọ kwesiri ekwesi,
werekwa ịhụnanya zuruoke rụọra Onyenwe anyị ọrụ. **36**
Ọ bụrụ na nwoke ọbụla enweghị ike ijide onwe ya n’ihi
agụụ mmekọrịta nke nwoke na nwanyị na-agụ ya n’ebe
nwaagbọghọ ya na ya kpebiri ịlụ nọ, ya mee ihe ọ na-
achọ, o meghị mmehie ọbụla, ha lụọ di na nwunye. **37**
Ma ọ bụrụ na onye ọbụla ekpebie n’obi ya, ma nwee ike
ijide onwe ya, ka o si n’enweghị mmanye ọbụla idebe
nwaagbọghọ e kwuru na ọ ga-alụ na-enweghị mmekọ
ọbụla, ọ bụ ihe dị mma ka o mere. **38** Ya mere, onye ahụ
lụrụ nwaagbọghọ o kwuru na ọ ga-alụ mere nke ọma, ma
onye kpebikwara na ọ gaghị alụ mekwara nke ọma karịa.
39 Njikọta e jikọtara nwunye na di ya na-adị ire naanị
mgbe di nwanyị dị ndụ. Ọ bụrụ na di ya anwụọ o nwere
ike ịlụ di ọzọ, ma ọ lụọ ya n’ime Onyenwe anyị. **40** N’uche
m, ọ ga-enwe ọṅụ n’obi ya karịa ma ọ bụrụ na ọ lụghị di
ọzọ. Ana m echekwa na mụ onwe m nwekwara Mmụọ
nke Chineke.

8 Ugbu a, n’okwu banyere nri a chụrụ n’aja nye arụsị,
anyị ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-
afụli mmadụ elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ịhụnanya na-
ewuli elu. **2** Ọ bụrụ na ọ dị onye sị na ya maara ihe niile,
onye ahụ amatabeghị ihe o kwesiri ịmata. **3** Ma onye ahụ
hụrụ Chineke n’anya bụ onye ọ maara. **4** Ya mere, ihe

banyere nri a chụrụ n’aja nye arụsị, anyị maara na “Arụsị
abụghị ihe ọbụla n’ụwa”, matakwa na “Chi ọzọ adịghị ma
ọ bụghị otu Chineke.” 5 A sịkwa na arụsị a na-akpọ chi
dị, ma ha nọ n’eluigwe maọbụ n’ụwa (n’ezie ọtụtụ “chi”
na “ndị nwe mmadụ” dị otu a dị). 6 Ma n’ebe anyị nọ,
anyị maara na ọ bụ naanị otu Chineke dị, onye bụ Nna,
onye kere ihe niile, na onye anyị na-adị ndụ n’ihi ya. Ọ
bụkwa naanị otu Onyenwe anyị ka anyị nwere, onye bụ
Jisọs Kraịst, onye e sitere n’aka ya kee ihe niile, onye na-
enyekwa anyị ndụ. 7 Ma otu ọ dị, ọ bụghị onye ọbụla
nwere ihe ọmụma a. Ụfọdụ n’ime ndụ ha niile, ha na-ele
arụsị anya dịka chi dị ndụ. Ha na-echekwa na ihe ọbụla e
ji chụọrọ arụsị aja, na ọ bụ chi dị ndụ ka e ji ya chụọrọ
aja. N’ihi nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji chụọ aja nye
arụsị, ọ na-ewute mmụọ ha nke ukwuu n’ihi na akọnuche
ha esighị ike, ọ na-emerụkwa ya. 8 Ma ọ bụghị nri ga-
eme ka anyị na Chineke dị na mma. Ma anyị riri ma anyị
erighị, ọ dịghị ihe ọhụrụ anyị ga-enweta. Ọ dịkwaghị ihe
na-efunarị anyị. 9 Ma lezienụ anya, otu o si dị, ka ike
unu nwere ime ihe ọbụla dị unu mma, ghara ịghọ ihe ịsọ
ngọngọ dịrị ndị na-adịghị ike n’okwukwe ha. 10 N’ihi
na ọ bụrụ na ndị ọzọ ahụ gị, gị onye nwere akọnuche,
ka ị nọ, na-eri nri n’ụlọ arụsị, ọ bụ na ha agaghị eche
na ha bụ ndị okwukwe ha na-esighị ike, ga-enwe obi ike
soro gị rie nri a gọrọ arụsị? 11 N’ụzọ dị otu a, ndị kwere
ekwe na-adịghị ike, ndị Kraịst nwụrụ n’ihi ha, na-esite
n’ihe mmụta gị laa n’iyi. 12 Cheta na ọ bụ mmehie i mere
megide Kraịst, mgbe unu na-emegide mmụọ nwanne gị
n’ime Kraịst, n’ihi n’akọnuche ha esighị ike. 13 N’ihi nke

a, ọ bụrụ na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie,
agaghị m eri anụ ọzọ, ka m ghara ime ka nwanna m maa
n'ọnya. **(aiōn g165)**
9 Abụghị m onye nwe onwe ya? Abụghị m onyeozi Kraịst?
Ọ bụ na m ahụghị Jisọs Onyenwe anyị? Unu abụghị ihe
ngosipụta ọrụ m rụrụ n'ime Onyenwe anyị? **2** Ọ bụrụ
na m abụghị onyeozi n'ebe ndị ọzọ nọ, n'ebe unu nọ,
abụ m onyeozi n'eziokwu n'ihi na unu bụ akara nke ọrụ
onyeozi m n'ime Onyenwe anyị. **3** Ihe ngọpụ m nye ndị
ahụ na-enyocha m bụ nke a. **4** Ọ bụ na anyị enweghị ike
iri ihe oriri na ịṅụ ihe ọṅụṅụ? **5** Ọ bụ na anyị enweghị ike
iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla
anyị na-aga dịka ndị ozi ọzọ na-eme, na dịka ụmụnne
Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa? **6** Ọ ga-abụ naanị mụ
na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ịhapụ ịrụ ọrụ maka
ihe anyị ga na-eri? **7** Olee onye agha unu maara nke na-
esi n'akpa ya akwụ onwe ya ụgwọ ọnwa? Ka ọ dị onye ọrụ
ubi vaịnị unu maara nke na-adịghị eri mkpụrụ e si n'ubi
ahụ weta? Olee onye ọzụzụ atụrụ unu maara nke na-
adịghị aṅụ mmiri ara e si n'igwe atụrụ ọ na-azụ apịpụta?
8 Anaghị m ekwu ihe a n'ihi na ha bụ ihe na-eme ụbọchị
niile n'etiti ndị mmadụ? Akwụkwọ iwu, o kwukwaghị otu
ihe ahụ? **9** N'ihi na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila
ọnụ ehi mgbe ọ na-azọcha mkpụrụ ọka." Unu chere na ọ
bụ naanị ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? **10** E,
n'ihi anyị ka eji dee ya n'akwụkwọ. N'ezie, e dere ihe ndị
a n'ihi anyị, n'ihi na onye rụrụ ọrụ n'ubi na onye na-
azọcha mkpụrụ dị n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na
o kwesiri iketa oke site na mkpụrụ e si n'ubi ahụ weta. **11**

Mkpụrụ anyị kụrụ n'ime obi unu bụ mkpụrụ nke mmụọ.
Ọ ga-abụ ihe ọjọọ ma anyị sị unu nyetụ anyị ụfọdụ n'ime
akụnụba unu? 12 Ọ bụrụ na ndị ọzọ kwesiri iketa uru dị
otu a n'ahụ unu, ọ bụ na anyị ekwesighị iketa karịa? Ma ọ
dịbeghị mgbe anyị rịọrọ unu ihe ọbụla, kama anyị na-
agbalịsị ike ịhụ na ọ dịghị ihe ga-egbochi unu iji ezi obi
na-ege ntị n'oziọma Kraịst nke anyị wetara. 13 Ọ bụ na
unu amataghị na ndị na-arụ ọrụ n'ụlọnsọ ukwu na-esi
n'ụlọnsọ ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndị na-agbakwa
odibo n'ebe ịchụ aja na-eketakwa oke n'ihe eji chụọ aja?
14 N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyị ekwuola na ndị niile
na-ekwusa oziọma ya ga-esi n'oziọma eweta nri ha ga-eri
dị ndụ. 15 Ma o nweghị mgbe m jirila ike ndị a m nwere
irite uru n'ọrụ m nara ndị mmadụ ihe. Anaghị m ede nke
a n'akwụkwọ ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ihi na
ọ kaara m mma ka m nwụọ kama m ga-ekwe ka onye
ọbụla mee ka ịnya isi m bụrụ ihe efu n'ihi ihe onyinye. 16
Anaghị anya isi n'ihi na ana m ezisa oziọma, maka na nke
ahụ bụ ọrụ e nyere m n'iwu ka m rụọ. Ahụhụ dịịrị m ma ọ
bụrụ na m ezisaghị oziọma. 17 A sị na m ji aka m họpụta
onwe m ịrụ ọrụ a, agaara m enwe ụgwọ ọrụ, ma na ọ
bụrụ na o sighị n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m
ya n'aka. 18 Gịnị bụ ụgwọ ọrụ m? Ụgwọ ọrụ m bụ ọńụ
m na-enwe site n'izisa oziọma a, na-anaghị onye ọbụla
ụgwọ ọrụ ọbụla, maọbụ ihe ruru m dịka onye na-ezisa
oziọma ahụ. 19 Ọ bụ ezie na-abụghị m ohu onye ọbụla,
ma emeela m onwe m ohu nye mmadụ niile ka m nwee
ike site n'ụzọ dị otu a rite ọtụtụ mkpụrụobi n'uru nye
Kraịst. 20 N'ebe ndị Juu nọọ, ana m eme dịka onye Juu, ka

m nwee ike rite ndị Juu n’uru. N’etiti ndị nọ n’okpuru
iwu, ana m emekwa dịka otu n’ime ndị nọ n’okpuru iwu
(n’agbanyeghị na mụ onwe m anọghị n’okpuru iwu), ka
m si otu a nwee ike rite ndị nọ n’okpuru iwu n’uru. **21**
N’ebe ndị na-anọghị n’okpuru iwu nọ, emere m onwe m
ka onye na-anọghị n’okpuru iwu (ma nke a apụtaghị na m
na-akwụsị ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa
dịka onye nọ n’okpuru iwu Kraịst), ka m nwee ike rite ndị
na-anọghị n’okpuru iwu n’uru. **22** N’ebe ndị na-adịghị ike
nọ, ana m emekwa dịka ha, ka m nwee ike rite ndị na-
adịghị ike n’uru. Otu ọbụla mmadụ si dịrị, ana m agbalị
chọọ ụzọ m ga-esi mee ka ọ nabata m, ka m nwee ike site
n’ụzọ niile ọbụla zọpụta ụfọdụ. **23** Ana m eme ihe ndị a
niile n’ihi oziọma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngọzị
ya. **24** Unu amataghị na mgbe ọtụtụ mmadụ na-agba ọsọ
ịsọ mpi, ọ bụ naanị otu onye na-enwe ihe onyinye nke
mbụ? Ya mere, gbasienụ ọsọ ike, ka unu nweta onyinye
ahụ. **25** Ndị na-ejikere ịgba ọsọ maọbụ egwuregwu ọzọ
na-enwe ntachiobi n’ọtụtụ ahụhụ nke ya na ọzụzụ so. Ha
na-azụ onwe ha naanị ka ha nweta okpueze okoko osisi
na-emebi emebi. Ma ọsọ anyị na-agba bụ ka anyị nweta
okpueze nke na-apụghị imebi emebi. **26** Ọ bụ nke a mere
m ji na-agba ọsọ a na-eleghị anya n’azụ, maọbụ kụọ ọkpọ
dịka m na-akụ ifufe. **27** Ma ana m azụ ahụ m, na-enye ya
ahụhụ mee ya ka ọ bụrụ ohu, ka mụ onwe m ghara ị bụ
onye a jụrụ ajụ mgbe m kwusasịrị oziọma nye ndị ọzọ.

10 Ụmụnna m, achọghị m ka unu chefuo ihe mere nna
nna anyị ha mgbe ha jere ije n’ime ọzara. O ji igwe ojii
duo ha. O mekwara ka ha si n’etiti Osimiri Uhie gafee.

2 N’ime igwe ojii ahụ, na n’ime osimiri ahụ e tinyere
ha niile na baptizim, dịka ndị na-eso ụzọ Mosis. 3 Ha
niile rikwara ihe oriri nke mmụọ ahụ. 4 Ha ṅụkwara
mmiri mmụọ ahụ, mmiri sitere n’oke nkume mmụọ ahụ,
nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bụ Kraịst n’onwe ya. 5
N’ihe ndị a niile, omume ha amasịghị Chineke. N’ihi nke
a, ọ lara ha n’iyi n’ime ọzara. 6 Ugbu a, ihe ndị a niile
bụkwa ihe ịdọ aka na ntị nye anyị, ka anyị hapụ ịbụ ndị
agụụ ime ihe ọjọọ na-agụ dịka ha. 7 Unu abụla ndị na-
ekpere arụsị dịka ụfọdụ ha mere. Dịka e dere ya, “Ndị a
nọdụrụ ala iri ihe na ịṅụ ihe ọṅụṅụ, biliekwa ọtọ gwurie
egwu ime onwe ha obi ụtọ.” 8 Ka anyị ghara ịkwa iko
dịka ụfọdụ n’ime ha mere, iri puku mmadụ abụọ na atọ
n’ime ha nwụọ n’otu ụbọchị. 9 Ka anyị hapụ ịnwa Kraịst
ọnwụnwa dịka ụfọdụ n’ime ha si nwaa Chineke. E mere
ka agwọ tagbusie ha. 10 Ka anyị hapụkwa itamu ntamu
dịka ụfọdụ ha mere ma bụrụ ndị Mmụọ ozi ọnwụ tigburu.
11 Ihe ndị a niile dakwasịrị ha ka ọ bụrụ ihe ilere anya
nye anyị. E dekwara ha n’akwụkwọ ka ha bụrụ anyị ihe
ịdọ aka na ntị n’ihi na anyị bi n’oge a mgbe ọgwụgwụ ihe
niile dị nso. (aiōn g165) 12 Ya mere, ọ bụrụ na ị na-eche
na ị guzosiri ike, lezie anya ka ị ghara ịda. 13 O nweghị
ọnwụnwa ọbụla nwara unu nke abịakwutebeghị mmadụ.
Chineke kwesiri ntụkwasị obi, ọ gaghị ekwe ka a nwaa
unu karịa ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, ọ ga-enye
unu ike imeri ọnwụnwa ma gosikwa unu ụzọ mgbapụ
n’ime ya. 14 Ya mere, ndị enyi m hụrụ n’anya, gbaaranụ
ikpere arụsị ọsọ. 15 Ana m agwa ndị nwere uche okwu,
unu onwe unu tulenụ ihe m na-ekwu. 16 Iko ngọzị ahụ

nke anyị na-agọzi, ọ bụghị iketa oke site n'ọbara Kraịst?
Achịcha nke anyị na-anyawa, ọ bụghị iketa oke n'ahụ
Kraịst? **17** N'ihi na otu achịcha dị, ọ bụ ezie na anyị dị
ọtụtụ, anyị bụ otu ahụ, n'ihi na anyị niile na-eketa oke
n'otu ogbe achịcha ahụ. **18** Chetanụ ka ndị Izrel siri mee:
ọ bụ na ndị na-eri ihe eji chụọ aja abụghị ndị nnwekọ
n'ebe ịchụ aja? **19** Gịnị ka okwu ndị a m na-ekwu pụtara?
Na arụsị, maọbụ ihe a chụrụ n'aja nye arụsị bụ ihe ọbụla,
maọbụ na ọ bụghị ihe? **20** Mba! Ihe m na-ekwu bụ na
ndị niile na-achụrụ arụsị aja jikọtara onwe ha n'otu obi
ịchụrụ ekwensu aja ahụ. Ọ bụghị Chineke. Achọkwaghị
m ka unu bụrụ ndị e jikọtara ha na ekwensu. **21** Unu
apụghị ịṅụ site n'iko Onyenwe anyị ma ṅụọkwa site n'iko
ekwensu; unu apụghịkwa inwe oke site na tebul Onyenwe
anyị na tebul ekwensu. **22** Anyị na-achọ ime ka iwe wee
Onyenwe anyị? Anyị dị ike karịa ya? **23** Ị na-asị, "Enwere
m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma ọ
bụghị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe
niile m maara ziri ezi," ma ọ bụghị ihe niile nwere ike
inyere anyị aka. **24** Ka onye ọbụla hapụ ịchọ ọdịmma nke
onwe ya, kama ọdịmma nke ndị ọzọ. **25** Rie ihe bụ anụ
ọbụla e rere n'ahịa na-ajụghị ajụjụ ọbụla n'ihi akọnuche.
26 N'ihi na, "Ụwa na ihe niile dị n'ime ya bụ nke Onyenwe
anyị." **27** Ọ bụrụ na onye na-ekweghị ekwe akpọọ unu
oriri, unu kpebie ije, riekwanụ nri ọbụla e nyere unu na-
ajụghị ajụjụ n'ihi akọnuche. **28** Ma ọ buru na e nwee
onye gwara gị, "A chụrụ ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ,
maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ihi akọnuche. **29**
Akọnuche nke m na-ekwu maka ya abụghị nke gị, kama ọ

bụ maka nke onye ahụ. N'ihi gịnị ka mnwere onwe m ga-
eji bụrụ ihe akọnuche onye ọzọ ga-ekpe ikpe? 30 Ọ bụrụ
na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si
ekwutọ m n'ihi ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere
ya? 31 Ihe ọbụla ị na-eme, ma unu na-eri ihe maọbụ na-
aṅụ ihe, na-emenụ ha niile maka otuto nke Chineke. 32
Unu emejọla ndị Juu maọbụ ndị Griik, ma ọ bụkwanụ
nzukọ Chineke. 33 Na-agbalịsinụ ike ime dịka m si eme.
N'ihe ọbụla m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye
ọbụla ụtọ. Anaghị m achọ ọdịmma nke m naanị, kama ọ
bụ ọdịmma nke mmadụ ibe m, ime ka a zọpụta ha.

11 Unu bụrụ ndị na-eṅomi m, dịka m si eṅomi Kraịst.
2 Ana m aja unu n'ihi na unu na-echeta m n'ihi niile,
nakwa n'ihi na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu
n'aka ike, dịka m nyere ha n'aka unu idebe. 3 Ma achọrọ
m ka unu mata na dịka Kraịst bụ isi nwoke ọbụla, otu a
ka nwoke ọbụla si bụrụ isi nwunye ya. Chineke bụkwa isi
Kraịst. 4 Nwoke ọbụla kpuchiri isi ya mgbe ọ na-ekpe
ekpere maọbụ na-ebu amụma na-emenye isi ya ihere. 5
Ma nwanyị ọbụla na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amụma,
ma o kpuchighị isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ihi
na ọ dịka nwanyị kpụchara isi ya. 6 Ọ bụrụ na nwanyị
ọbụla achọghị ikechi isi ya, ya kpụchaa ya. A sịkwa na ọ
bụkwanụ ihe ihere na nwanyị kpụchara isi ya, ka nwanyị
kechie isi ya. 7 Ma nwoke ekwesighị ikpuchi isi ya, n'ihi
na nwoke bụ onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị
bụ otuto nke nwoke. 8 E si na nwoke kee nwanyị, ma
e sighị na nwanyị kee nwoke. 9 E keghị nwoke maka
nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. 10 N'ihi nke a,

nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na ọ nọ n’okpuru di ya,
maka ndị mmụọ ozi. **11** Ma otu ihe si dị n’ime ndụ anyị
na-adị n’ime Onyenwe anyị, nwoke adịghị ma e wepụ
nwanyị, nwanyị adịghịkwa ma e wepụ nwoke. **12** N’ihi na
dịka nwanyị siri na nwoke pụta na mbụ, otu a ka a na-
esitekwa n’ahụ nwanyị mụpụta nwoke. Ma ha niile si
n’aka Chineke pụta. **13** Achọrọ m ka unu tule ihe a n’onwe
unu, ọ dị mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe ọ na-
ekpe ekpere nye Chineke? **14** Unu matakwara nke ọma
na ọ bụ ihe ihere na nwoke ga-ebu agịrị isi dị ogologo.
15 Ma ọ bụrụ na nwanyị enwee agịrị isi dị ogologo ọ bụ
ihe otuto nye ya n’ihi na e nyere ya agịrị isi dị ogologo
ka ọ bụrụ ihe mkpuchi. **16** Ọ bụrụ na onye ọbụla na-
arụ ụka banyere omenaala nke a, anyị onwe anyị na
nzukọ Chineke niile enweghị omenaala ọzọ banyere nke
a. **17** N’ime ntụziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu
n’ihi na mgbe unu zukọtara omume unu na-eweta ihe
ọjọọ karịa ihe ọma. **18** Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na
mgbe niile unu zukọrọ dịka chọọchị, ịrụ ụka nke na-
ebute nkewa na-adị n’etiti unu. E kwenyekwara m na
ụfọdụ ihe ndị a m nụrụ bụ eziokwu. **19** N’ezie ụdị nkewa
dị otu a aghaghị ịdị n’etiti unu ka e nwee ike mara ndị
Chineke nabatara. **20** Mgbe unu zukọtara, ọ bụghị nri
anyasị nke Onyenwe anyị ka unu na-eri. **21** N’ihi na mgbe
unu na-eri nri, ụfọdụ n’ime unu na-eri nri anyasị nke
aka ha. Nke mere, n’otu onye na-anọ agụụ ebe onye ọzọ
na-aṅụbigakwa mmanya oke. **22** A ga-akpọ nke a gịnị?
Ọ bụ na unu enweghị ụlọ ebe unu ga-anọ rijuo afọ ma
ṅụjuokwa afọ? Ka ọ bụ na unu na-elelị nzukọ Chineke na

emenye ndị na-enweghị ihe ihere? Gịnị ka m ga-agwa
unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka
nke a. **23** N’ihi na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyị ziri
m. N’abalị ụbọchị ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyị Jisọs
weere otu ogbe achịcha. **24** Mgbe o nyechara ekele, ọ
nyawara ya sị, “Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu.
Na-emenụ nke a iji cheta m.” **25** N’ụzọ dị otu a kwa, o
bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri sị, “Iko a bụ
ọgbụgba ndụ ọhụrụ n’ọbara m. Oge ọbụla unu na-aṅụ
ya, na-emenụ nke a iji na-echeta m.” **26** N’ihi na mgbe
ọbụla unu na-eri achịcha ahụ na-aṅụkwa iko a, unu na-
ekwusa ọnwụ Onyenwe anyị ruo mgbe ọ ga-abịa ọzọ. **27**
Ya mere, ọ bụrụ na onye ọbụla erie achịcha Onyenwe
anyị maọbụ ṅụọ iko Onyenwe anyị n’ụzọ na-ekwesighị
ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anụ ahụ Onyenwe
anyị na ọbara Onyenwe anyị. **28** Ọ bụ nke a mere o ji bụrụ
ihe dị mkpa ka onye ọbụla nyochaa onwe ya nke ọma
tupu o rie achịcha ahụ maọbụ ṅụọ iko ahụ. **29** N’ihi na
onye ọbụla na-eri achịcha ahụ maọbụ ṅụọ site n’iko ahụ
na-echeghị echiche, ọ na-eri, na-aṅụtakwara onwe ya
ikpe ọmụma, ma ọ bụrụ na ọ tuleghị uche banyere ahụ
Kraịst. **30** Ọ bụ nke a mere ọtụtụ n’ime unu ji bụrụ ndị
ahụ na-esighị ike, ndị nọ n’ọrịa na ndị dara n’ụra ọnwụ.
31 Ọ bụrụ na anyị enyochaa onwe anyị nke ọma, anyị
agaghị adaba n’ikpe. **32** Ma otu ọ dị, mgbe Onyenwe anyị
na-ama anyị ikpe n’ụzọ dị otu a, a na-ezi anyị otu e si ebi
ezi ndụ n’ihi ka a ghara ịmakọ anyị na ndị ụwa ikpe. **33**
Ya mere, ụmụnna m, mgbe unu bịakọtara iri nri, cherenụ
ibe unu. **34** Ọ bụrụ na agụụ agụọ onye ọbụla ya rie nri

n'ụlọ ya, ka ọ hapụ iwetara unu ikpe ọmụma. Aga m enye
ntụziaka banyere ihe niile ndị ọzọ mgbe m bịara.

12 Ugbu a ụmụnna m, achọrọ m ka unu mata ihe gbasara
onyinye nke Mmụọ Nsọ na-enye. 2 Unu matara na mgbe
unu bụ ndị na-amaghị Chineke, e duru unu n'otu ụzọ
maọbụ nke ọzọ, duhie unu ụzọ iso arụsị ndị ahụ dara
ogbi. 3 Ya mere, achọrọ m ka unu ghọta nke ọma na ọ
dịghị onye ọbụla na-ekwu okwu site n'odudu Mmụọ nke
Chineke, pụrụ ị sị, "Ka Jisọs bụrụ onye a bụrụ ọnụ." Ọ
dịkwaghị onye ọbụla pụrụ ikwu, na "Jisọs bụ Onyenwe
anyị," ma ọ bụghị site na Mmụọ Nsọ. 4 Onyinye amara dị
iche iche dị, ma otu Mmụọ Nsọ ahụ na-enye ha niile. 5 E
nwekwara ụdị ije ozi dị iche iche, maọbụ otu Onyenwe
anyị ahụ ka a na-ejere ozi. 6 Ụdị ike dị iche iche nke
eji arụ ọrụ dịkwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike
ndị a n'ime onye ọbụla iji jee ozi. 7 Ọ na-enyekwa onye
ọbụla amara izipụta ike nke Mmụọ Nsọ maka ọdịmma
mmadụ niile. 8 Mmụọ Nsọ na-enye otu onye onyinye
ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye ịma
ihe ọmụma, site n'otu Mmụọ ahụ. 9 Otu Mmụọ nsọ a na-
enye onye ọzọ onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye
ọzọ onyinye inwe ike ịgwọ ọrịa. 10 Onye ọzọ ka ọ na-enye
onyinye ịrụ ọrụ ịtụnanya, onye ọzọ ike ibu amụma. Onye
ọzọ ka ọ na-enye ike ịkọwa ụdị mmụọ dị iche iche, ma
onye ọzọkwa ka ọ na-enye ike ịsụ asụsụ dị iche iche. Ma ọ
na-enyekwa onye ọzọ ike ịkọwa ihe onye na-asụ asụsụ
ndị a na-ekwu. 11 Ọ bụ otu Mmụọ ahụ na-enye onyinye
ndị a niile. Ọ na-enye onye ọbụla onyinye dị iche iche
dịka Mmụọ Nsọ si kpebie. 12 Dịka ahụ anyị si nwe akụkụ

dị iche iche, ma bụrụkwa otu ahụ, n’agbanyeghị na o
nwere ọtụtụ akụkụ, otu a ka anụ ahụ Kraịst dịkwa. **13**
Site n’otu Mmụọ Nsọ ahụ ka e mere anyị niile baptizim
n’otu n’otu, ma ndị Juu ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe
onwe ha. E meela ka anyị ṅụọ ọbara ya, n’ime njikọ nke
otu Mmụọ Nsọ ahụ. **14** Ahụ mmadụ abụghị naanị otu
akụkụ, kama o nwere ọtụtụ akụkụ ahụ. **15** Ọ bụrụ na
ụkwụ asị, “N’ihi na-abụghị m aka, esoghị n’ahụ,” nke a
agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ịbụ otu n’akụkụ anụ
ahụ. **16** Otu a kwa, ọ bụrụ na ntị asị, “Ebe m na-abụghị
anya abụghị m otu akụkụ anụ ahụ.” Okwu a kwa agaghị
eme ka ntị ghara ịbụ akụkụ anụ ahụ. **17** Ọ bụrụ na ahụ
niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi nụ ihe? Ọ bụrụkwa na
ahụ mmadụ bụ naanị ntị ọ ga-esi aṅaa nụ isisi ihe ọbụla?
18 Ma otu ihe si dị, Chineke debere n’otu n’otu akụkụ
niile dị n’ahụ dịka o si chọọ. **19** A sị na akụkụ niile dị
n’ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị? **20** Otu ọ dị, ọ bụ
ezie na ihe dị n’ahụ dị ọtụtụ, ma ha niile bụ otu ahụ. **21**
N’ihi nke a, anya enweghị ike ịgwa aka sị, “Achọghị m gị,
n’ihi na ị dịghị m mkpa.” Isi agakwaghị agwa ụkwụ sị,
“Achọghị m inyeaka gị.” **22** Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị
ndị na-esighị ike bụ ndị dị anyị mkpa karịa. **23** E e, akụkụ
ndị ahụ anyị na-eche na ha adịghị mkpa ka anyị na-eji
nsọpụrụ na-elekọta. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighị ile anya
ka anyị na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. **24** Ma anyị
adịghị esi otu a elekọta akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ
n’ụzọ pụrụ iche, n’ihi na Chineke kpachapụrụ anya mee
ka akụkụ ndị ahụ dịkarịsịrị nta bụrụ nke anyị kwesiri
inye nsọpụrụ karịa. **25** N’ụzọ dị otu a, nkewa ọbụla adịghị

n’ahụ mmadụ. Akụkụ ọbụla maara mkpa ibe ya, ha na-
egborịtakwara onwe ha mkpa ha.
26 Ọ bụrụ na otu akụkụ
enwe nsogbu, akụkụ ndị ọzọ ga-eketa oke na nsogbu ahụ.
Ọ bụrụkwa na otu akụkụ emee ihe ga-eweta otuto ọ bụ
ahụ niile na-enwe otuto ahụ.
27 Ugbu a, unu niile n’otu
n’otu bụ otu anụ ahụ Kraịst. Unu bụkwa akụkụ ahụ ya
n’otu n’otu, bụrụkwa ndị dị mkpa n’ahụ ahụ.
28 Nke a
bụ ụfọdụ n’ime akụkụ dị iche iche Chineke tinyere na
chọọchị; nke mbụ bụ ndị ozi, ndị amụma, ndị nkuzi, ndị
na-arụ ọrụ ịtụnanya, ndị na-agwọ ọrịa, ndị pụrụ inyere
mmadụ ibe ha aka, ndị nwere onyinye ịchịkọta ihe niile
n’usoro, na ndị na-asụ asụsụ dị iche iche.
29 Ha niile, ha
bụ ndị ozi? Ha niile ha bụ ndị amụma? Ha niile ha bụ ndị
nkuzi? Ha niile ha bụ ndị ọrụ ebube?
30 Ha niile ha nwere
onyinye ịgwọ ọrịa? Ha niile ha na-asụ n’olu dị iche iche?
Ha niile ha nwere onyinye nke ịkọwa asụsụ dị iche iche?
31 Ugbu a, gbalịsienụ ike inweta onyinye kachasị dị elu
karịa. Ma aga m ezi unu ụzọ nke kachasị ihe a niile mma.

13 A sị na m na-asụ asụsụ dị iche iche nke ndị mmadụ
maọbụ nke ndị mmụọ ozi, ma ahụghị m mmadụ ibe m
n’anya, abụ m naanị ogene na-eme ụzụ maọbụ mbadamba
efere na-ada ụda.
2 A sịkwa na m nwere onyinye ibu
amụma, bụrụ onye pụrụ ikwu ihe niile gaje ime n’oge
dị n’ihu, na onye maara ihe niile, a sịkwa na m nwere
okwukwe nke m pụrụ isite na ya nye ugwu buru ibu
iwu sị ya site n’ebe ọ nọ gaa n’ebe ọzọ, ma ahụghị m
mmadụ ibe m n’anya, abụghị m ihe ọbụla.
3 A sịkwa na m
ewere ihe niile m nwere nye ndị ogbenye, werekwa anụ
ahụ m nye ka ere ya ọkụ n’ihi ka m nyaa isi, ihe ndị a

niile abaghị uru, ma m enweghị ịhụnanya. 4 Ịhụnanya
na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. Ọ
dịghị ekwo ekworo, ọ naghị enwe anya ukwu, ọ naghị
anya isi. Ọ nakwaghị ebuli onwe ya elu. 5 Ọ naghị eme
ihe na-akpasu iwe, ọ naghị achọ ihe nke naanị ya, ọ
naghị ewe iwe ọsịịsọ. Ọ nakwaghị agụkọ ihe ọjọọ niile
e mere ya. 6 Ọ dịghị aṅụrị ọṅụ n'ihe ọjọọ, kama ọ na-
aṅụrị n'eziokwu. 7 Ọ na-edi ihe niile, ọ na-ekwerekwa
ihe niile, ọ na-enwekwa olileanya na-anagide ihe ọbụla
dapụtara. 8 Ịhụnanya adịghị agwụ agwụ. Ma ibu amụma
niile ga-emesịa kwụsị, onyinye ịsụ asụsụ dị iche iche ga-
akwụsịkwa. Otu a, ihe ọmụma niile ga-agabiga. 9 N'ihi na
ọmụma anyị ezughị oke, ibu amụma anyị ezukwaghị oke.
10 Ma mgbe anyị ruru n'izuoke, ezughị oke agaghị adịkwa.
11 Mgbe m bụ nwata, ekwuru m okwu dịka nwata, echiche
m niile bụ echiche nwata. Izuzu obi m niile bụkwa nke
nwata. Ma mgbe m toro ghọọ dimkpa, adịghịkwa m akpa
agwa dịka nwata ọzọ. 12 Ugbu a, anyị na-ahụ inyogho
inyogho dịka anyị na-ele anya n'enyo ma mgbe ahụ anyị
ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughị oke, ma
mgbe ahụ aga m amazu, dịka m bụ onye a mazuru. 13 Ọ
dị ihe atọ na-adịgide adịgide. Ha bụ okwukwe, olileanya,
na ịhụnanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasị ha niile bụ
ịhụnanya.

14 Ka ịhụnanya bụrụ isi ihe unu na-achọ. Chọsienụ
onyinye nke Mmụọ Nsọ ike, nke ka nke onyinye inwe ike
ibu amụma. 2 Onye ọbụla na-asụ asụsụ ọ na-amụghị amụ,
bụ Chineke ka ọ na-agwa okwu, ọ bụghị mmadụ. N'ezie,
ọ dịghị onye na-aghọta ihe ọ na-ekwu; n'ihi na okwu ọ

na-ekwu bụ ihe omimi site n'ike Mmụọ Nsọ. **3** Ma onye
ọbụla na-ebu amụma na-ezisa ozi na-enyere ndị mmadụ
aka ito eto. Ọ na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-
ebuli mmụọ ha elu. **4** Ya mere, onye ahụ na-ebu amụma
na-enyere chọọchị aka, ma onye ahụ na-asụ asụsụ ọzọ,
na-enyere naanị onwe ya aka. **5** Ọ gaara atọ m ụtọ ma a sị
na unu niile nwere onyinye ịsụ asụsụ dị iche iche; ma ọ
ga-atọ m karịa ma ọ bụrụ na unu niile enwee onyinye ibu
amụma. Nke a bụ n'ihi na onye ahụ na-ebu amụma bara
uru karịa onye na-asụ asụsụ dị iche iche. Ịsụ asụsụ ya ga-
aba uru ma ọ bụrụ na ọ dị onye na-aghọta ihe ọ na-asụ,
ka e nwee ike wulie chọọchị. **6** Ụmụnna m ọ bụrụ na m
bịakwutere unu malite ịsụ asụsụ unu na-adịghị aghọta,
ole uru m baara unu, ma ọ bụghị ma m na-ekwu okwu
banyere ihe ekpughere gosi m, maọbụ ihe niile m maara,
maọbụ ihe gaje ime, maọbụ ihe nkuzi? **7** Ọ bụkwa otu a
ka ọ dị n'etiti ihe niile na-enweghị ndụ, nke na-ada ụda,
dịka ọja, maọbụ ụbọ akwara. Ọ bụrụ na ha enyeghị ụda dị
iche site na nke ọzọ, olee ụzọ mmadụ ga-eji mara maọbụ
ọja ka a na-afụ, maọbụ ụbọ akwara ka a na-akpọ. **8** Ọ
bụrụkwa na opi ike e ji akpọ ndị agha oku adapụtaghị ụda
nke ọma, onye ga-ejikere ije agha? **9** N'otu aka ahụ kwa, ọ
bụrụ na ị na-agwa mmadụ okwu n'asụsụ ọ na-adịghị anụ,
olee otu ọ ga-esi ghọta ihe ị na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka
unu na-agwa okwu. **10** Asụsụ a na-asụ n'ụwa a dị ukwuu,
ma ha niile bara uru nye ndị na-anụ ha. **11** Ọ bụrụ na
m aghọtaghị ihe onye na-asụ otu n'ime asụsụ ndị a na-
ekwu, aga m abụ ọbịa n'ebe onye na-asụ asụsụ ahụ nọ, ya
onwe ya ga-abụkwa ọbịa n'ebe m nọ. **12** Ebe ọ na-agụ unu

agụụ inweta onyinye nke Mmụọ Nsọ, chọọnụ onyinye ndị
ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzukọ elu. **13** Onye ọbụla
na-asụ asụsụ n'olu dị iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye
ya onyinye ịkọwa olu dị iche iche. **14** Ọ bụrụ na m ji
asụsụ dị iche na-ekpe ekpere, mmụọ m ga-eso m na-ekpe
ekpere ahụ, ma uche m agaghị aghọta ekpere m na-ekpe.
15 Ọ bụrụ na ọ dị otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji
mmụọ m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m
ejikwa mmụọ m bụọ abụ, jirikwa uche m bụọ abụ. **16** Ma
o bụghị otu a, mgbe i ji asụsụ ọzọ nke a na-amaghị na-eto
Chineke n'ime mmụọ, olee otu ndị niile nọ n'ụlọ nzukọ
ahụ na-aghọtaghị ihe ị na-ekwu ga-esi zaa Amen? **17** Ọ
bụ ezie na ị na-enye ekele nke ọma, ma ọ naghị ewuli
onye ọbụla elu. **18** Ana m ekele Chineke n'ihi na ana m
asụ asụsụ dị iche iche karịa unu niile. **19** Ma mgbe ọbụla
a gbakọrọ na nzukọ ife ofufe, ọ na-akara m mma ikwu
naanị mkpụrụ okwu ise nke mmadụ niile ga-aghọta na
nke ga-abakwara ha uru, karịa na m kwuru puku mkpụrụ
okwu iri n'asụsụ dị iche iche nke onye ọbụla na-apụghị
ịghọta. **20** Ụmụnna m, unu abụla ụmụntakịrị n'echiche
unu. Bụrụnụ ụmụntakịrị n'ihe gbasara ime ihe ọjọọ, ma
bụrụnụ ndị nwere uche n'ihe gbasara ụdị okwu a. **21** E
dere ya n'akwụkwọ iwu, "Site na egbugbere ọnụ ndị mba
ọzọ sitekwa n'ire ndị na-asụ iche iche ka m ga-agwa ndị a
okwu, ma ọbụladị otu a, ha agaghị ege m ntị, ka Onyenwe
anyị kwuru." **22** Ịsụ asụsụ dị iche iche abụghị ihe nlere
anya nye ndị kwere ekwe, kama ọ bụ ihe ama nye ndị na-
ekweghị ekwe. Ma ibu amụma bụ maka ndị kwere ekwe,
ọ bụghị maka ndị na-ekweghị ekwe. **23** Ọ bụrụ na nzukọ

niile ezukọọ n'ọgbakọ ekpere, mmadụ niile a na-asụ n'olu
dị iche iche n'otu mgbe, ọ bụrụkwa na ndị na-aghọtaghị,
maọbụ ndị na-ekweghị ekwe abata n'ebe ahụ, gịnị ka ha
ga-ekwu? Ha ọ gaghị asị na isi emebiela ndị a? **24** Ma ọ
bụrụ na onye na-ekweghị ekwe maọbụ onye ọhụrụ abata
mgbe onye ọbụla na-ebu amụma, ha ga-abụ ndị mmadụ
niile ga-atụ mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie.
25 Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile pụta ìhè,
onye dị otu a ga-egbu ikpere n'ala kpọọ isiala nye Chineke
sị, "N'ezie, Chineke nọ n'etiti unu." **26** Ugbu a, ụmụnna
m, kedụ otu o kwesiri ịdị? Mgbe ọbụla unu zukọrọ, ụfọdụ
kwesiri ịbụ abụ, onye ọzọ ga-ezi unu ihe; maọbụ gwa unu
ozi dị mkpa e gosiri ya, maọbụ jiri asụsụ nke ọ na-amụghị
gwa unu okwu, ka onye ọzọ kọwaa ihe onye ji asụsụ a dị
iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe ọbụla e mere n'ime
ụlọ chọọchị bụrụ ihe ga-ewuli onye ọbụla elu. **27** A sịkwa
na ọ dị ndị chọrọ iji asụsụ dị iche kwuo okwu, ka mmadụ
abụọ maọbụ atọ kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu
n'usoro. Ka onye ga-akọwa ihe ha kwuru nọrọkwa n'ebe
ahụ. **28** Ọ bụrụ na ọ dịghị onye ga-akọwa ihe ha na-asụ,
ka onye ahụ na-asụ asụsụ dị iche na chọọchị mechie ọnụ
ya. Ya na Chineke sụrịta ya. **29** Ka mmadụ abụọ maọbụ
atọ nwere onyinye ibu amụma kwuo okwu n'otu n'otu, ka
ndị ọzọ tulee ihe ha kwuru. **30** Ọ bụrụ na-ekpughere onye
ọzọ nọdụ n'akụkụ ya ihe, ka onye mbụ mechie ọnụ ya. **31**
N'ihi na unu nwere ike ibu amụma n'otu n'otu, ka mmadụ
niile nwee ike ịmụta ihe ma bụrụkwa ndị a gbara ume. **32**
Mmụọ niile nke ndị amụma ka a na-edokwa n'okpuru ndị
amụma. **33** N'ihi na Chineke abụghị Chineke nke aghara,

kama ọ bụ nke udo. Otu a ka ọ dị n'ime ọgbakọ niile nke
ndị nsọ. 34 Ụmụ nwanyị ekwesighị ikwu okwu n'ime
chọọchị. Ha ekwesighị itinye ọnụ na ntụgha ụka ọbụla,
n'ihi na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndị
ọchịchị. 35 Ọ bụrụ na ọ dị ihe ha chọrọ ịmata, ha jụọ di
ha mgbe ha lara n'ụlọ. N'ihi na ọ bụ ihe ihere na nwanyị
ga-ekwu okwu n'ime ọgbakọ chọọchị. 36 Unu chere na
okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na ọ
ga-akwụsị n'aka unu? Ụgha! 37 Ọ bụrụ na ọ dị onye na-
eche na ya bụ onye amụma, maọbụ na ya nwere onyinye
nke Mmụọ Nsọ, naanị ihe m na-achọ ka ọ ghọta bụ na ihe
m na-edere unu bụ iwu Onyenwe anyị n'onwe ya nyere
m. 38 Ọ bụrụ na ọ dị onye nọgidere jụ ịnabata ihe ndị a,
unu aṅala ya ntị. 39 Ya mere, ụmụnna m, ka ibu amụma
bụrụ ihe na-agụ unu agụụ, unu egbochikwala onyinye
nke ịsụ n'ire dị iche iche. 40 Ma meenụ ihe niile n'ụzọ dị
mma, ka ha dịkwa n'usoro.

15 Ụmụnna m, ugbu a achọrọ m ime ka unu cheta
oziọma ahụ m ziri unu mgbe m buru ụzọ bịakwute unu,
nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu
ya. 2 E si n'oziọma a zọpụta unu, ma ọ bụrụ na unu
ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe
okwukwe n'ihe ọzọ dị iche agaghị enyere unu aka. 3 Ihe
m nyefere unu n'aka na mbụ bụ ozi ahụ m natara ị debe,
nke dị oke mkpa, na Kraịst nwụrụ ọnwụ n'ihi mmehie
anyị, dịka akwụkwọ nsọ kwuru na ọ ga-anwụ. 4 Na e liri
ya, ma e mere ka o si n'ọnwụ bilie n'ụbọchị nke atọ, dịka
akwụkwọ nsọ kwukwara na ọ ga-eme. 5 O gosiri Sefas
onwe ya, emesịa, ndị ozi iri na abụọ ahụ hụkwara ya.

6 Emesịakwa, o gosiri ihe karịrị narị mmadụ ise n’ime
ụmụnna onwe ya, n’otu mgbe, ọtụtụ n’ime ndị ahụ ka
nọ ndụ taa, ọ bụ ezie na ụfọdụ n’ime ha adaala n’ụra
ọnwụ. 7 Emesịa, Jemis hụrụ ya; o mekwara ka ndị ozi
niile hụ ya. 8 N’ikpeazụ, mụ onwe m hụkwara ya, dịka a
ga-asị na m bụ nwa a na-amụghị n’oge. 9 N’ihi na ọ bụ m
kachasị nta n’ime ndị ozi. O kwesikwaghị ka a akpọọ m
onyeozi ya n’ihi na alụsoro m nzukọ Chineke ọgụ nke
ukwuu. 10 Ma site n’amara nke Chineke, abụ m ihe m bụ.
Ọ pụtakwara na amara ya n’ebe m nọ abụghị ihe efu.
Kama arụsịrị m ọrụ ike karịchasịa ndị ozi niile. Ma n’ezie,
ọ bụghị m na-arụ ọrụ a, kama ọ bụ Chineke n’onwe ya
na-arụ ọrụ ya n’ime m. 11 Ma ọ bụ m, maọbụ ndị ọzọ,
otu a ka anyị siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere. 12
Ma ọ bụrụ na a na-ekwusa na Kraịst si n’ọnwụ bilie, gịnị
mere ụfọdụ unu ji na-ekwu na ndị nwụrụ anwụ apụghị
isi n’ọnwụ bilie ọzọ. 13 Ọ bụrụ na ndị nwụrụ anwụ a
pụghị i si n’ọnwụ bilie, nke a pụtara na e meghị ka Kraịst
site n’ọnwụ bilie. 14 Ọ bụrụkwa na e meghị ka Kraịst si
n’ọnwụ bilie, ihe anyị na-ezisa bụ ihe efu, okwukwe unu
nwere bụkwa ihe efu. 15 Ma karịa nke a, a na-ahụta anyị
ka ndị ama ụgha nke Chineke, n’ihi na anyị gbara ama
banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraịst si n’ọnwụ
bilie, bụ onye ọ na-emeghị ka o si n’ọnwụ bilie ma ọ bụrụ
na-emeghị ka ndị nwụrụ anwụ dị ndụ ọzọ. 16 N’ihi na,
ọ bụrụ na a pụghị ime ka ndị nwụrụ anwụ bilie dị ndụ
ọzọ, emekwaghị ka Kraịst si n’ọnwụ bilie. 17 Ma ọ bụrụ
na-emeghị ka Kraịst si n’ọnwụ bilie, okwukwe unu bụ
ihe efu, unu ka ga-anwụ na mmehie unu. 18 Mgbe ahụ

ndị nwụrụ anwụ n'ime Kraịst lara n'iyi. **19** Ọ bụrụkwa
na olileanya anyị n'ime Kraịst gwụrụ naanị na ndụ anyị
n'ime ụwa a, anyị bụ ndị e kwesiri ka e mere ebere. **20**
Ma e mere ka Kraịst si n'ọnwụ bilie n'ezie, onye mbụ
n'etiti ndị niile nwụrụ anwụ. **21** N'ihi na dịka ọnwụ si
site n'aka otu nwoke bịa, otu a kwa ka mbilite n'ọnwụ si
site n'aka otu nwoke bịa. **22** Dịka mmadụ niile si anwụ
site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadụ niile ga-esi dịkwa
ndụ n'ime Kraịst. **23** Onye ọbụla ga-ebili n'usoro nke ya,
Kraịst mkpụrụ mbụ si n'ọnwụ bilie. Mgbe ọ lọghachiri,
ndị niile bụ ndị nke Kraịst ga-esote. **24** Mgbe nke a gasịrị,
ọgwụgwụ ihe niile ga-abịa, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n'aka
Chineke bụ Nna, n'ihi na o meriela ịchị isi niile, na ikike
niile na ike niile. **25** N'ihi na ọ ga-abụ eze tutu ruo mgbe
ọ lụgburu ndị iro ya niile, doo ha n'okpuru ụkwụ ya. **26**
Onye iro ikpeazụ a ga-emeri bụ ọnwụ. **27** N'ihi na "O
doola ihe niile n'okpuru ụkwụ ya." Ma mgbe ọbụla asịrị,
"e doola ihe niile" n'okpuru ụkwụ ya, o doro anya na
Chineke agụnyeghị onwe ya, n'ihi na ọ bụ ya tinyere ihe
niile n'okpuru Kraịst. **28** Mgbe e merela ka ihe niile nọrọ
n'okpuru ya, mgbe ahụ, Ọkpara ya n'onwe ya, ga-edobe
onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya,
ka Chineke bụrụ onye na-achị ihe niile. **29** Ma ọ bụghị otu
a, gịnị mere ụfọdụ ji eme ndị otu ha baptizim n'ọnọdụ
ndị nwụrụ anwụ? Ọ bụrụ na e meghị ka ndị nwụrụ anwụ
si n'ọnwụ bilie ma ọlị, n'ihi gịnị ka a na-eme mmadụ ndị
a baptizim n'ọnọdụ ha? **30** Gịnị mere anyị ji nọrọ n'ize
ndụ n'oge awa ọbụla? **31** N'ịgwa unu eziokwu, ụmụnna
m, ana m ezute ọnwụ kwa ụbọchị. Ihe m ji kwupụta nke

a bụ n’ihi ịnya isi nke m ji unu anya n’ime Jisọs Kraịst,
Onyenwe anyị. 32 Ọ bụrụ na ndụ anyị na-agwụ n’ụwa a,
dịka ndị mmadụ na-ekwu, gịnị bụkwanụ uru m nwere
n’ihi ọgụ m na-alụso anụ ọhịa, bụ ndị ikom Efesọs? Ọ
bụrụ na a gaghị eme ka ndị nwụrụ anwụ bilie, “Ka anyị
rienụ, ṅụọkwanụ, n’ihi na echi anyị ga-anwụ.” 33 Unu
ekwela ka e duhie unu. N’ihi na mkparịkọta agwa ọjọọ
na-emebi ezi agwa. 34 Sitenụ na ndụ enweghị nghọta
unu lọghachita dịka unu kwesiri, unu emehiekwala ọzọ.
N’ihi na-enwere ụfọdụ bụ ndị na-amaghị Chineke. Ana m
ekwu nke a ka ihere mee unu. 35 Ma ụfọdụ ga-ajụ, “Olee
otu a ga-esi mee ka onye nwụrụ anwụ bilie? Olee ụdị ahụ
ha ga-enwe mgbe ha ga-apụta?” 36 Onye nzuzu! Mkpụrụ
ọka i tinyere n’ala agaghị epu ma ọ bụrụ na o bughị ụzọ
nwụọ. 37 Mgbe ị na-agha mkpụrụ, ọ bụghị anụ ahụ nke
ga-apụta ka ị na-agha, kama ọ bụ naanị mkpụrụ nkịtị,
eleghị anya mkpụrụ ọka wiiti, maọbụ mkpụrụ ọzọ. 38 Ma
Chineke na-enye ya ahụ dịka o si chọọ. Ọ na-enyekwa
mkpụrụ ọbụla n’ime mkpụrụ niile ahụ nke kwesiri ya.
39 Anụ ahụ niile abụghị otu, mmadụ nwere anụ ahụ dị
iche, anụ ọhịa nwere ụdị anụ ahụ nke ha. Anụ ufe nwere
anụ ahụ ha, azụ nwekwara nke ha. 40 Ahụ nke eluigwe
na ahụ nke ụwa dịkwa. Ma ịma mma na ebube nke ahụ
nke eluigwe bụ otu, ịma mma na ebube nke ahụ nke
ụwa dịkwa iche. 41 Anyanwụ nwere ebube nke ya, ọnwa
nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya.
Kpakpando dịkwa iche site n’ibe ya n’ịma mma na ebube.
42 Otu a ka ọ dị n’ebe mbilite n’ọnwụ ndị nwụrụ anwụ dị.
Mgbe e liri anụ ahụ anyị, ihe nwụrụ anwụ na nke pụrụ

ire ure ka ọ bụ, ma mgbe e mere ka o si n'ọnwụ bilie, ọ
gaghị anwụkwa ọzọ. **43** A na-eli ahụ onye nwụrụ anwụ
dịka ihe enweghị ugwu, ma a na-eme ka o si n'ọnwụ bilie
n'ebube. A na-eli onye nwụrụ anwụ n'adịghị ike, ma a
na-eme ka o si n'ọnwụ bilie n'ịdị ike. **44** A na-eli onye
nwụrụ anwụ dịka anụ ahụ nkịtị, ma a na-eme ka o jiri
ahụ nke mmụọ kulite. Ọ bụrụ na e nwere anụ ahụ nkịtị, e
nwekwara ahụ nke mmụọ. **45** E dere ya, "Mmadụ mbụ, bụ
Adam, ghọrọ mkpụrụobi dị ndụ, Adam nke ikpeazụ bụ
mmụọ na-enye ndụ." **46** Ma mmụọ e bughị ụzọ, kama
ọ bụ ahụ nkịtị, ma mmụọ bịara n'ikpeazụ. **47** Mmadụ
nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpụọ ya; mmadụ nke
abụọ si n'eluigwe bịa. **48** Dị ka mmadụ nke mbụ ahụ e jiri
aja kpụọ dị, otu a ka ndị niile si n'aja pụta dịkwa. Ma
dị ka mmadụ nke eluigwe ahụ dị, otu a ka ndị niile bụ
ụmụ eluigwe dịkwa. **49** Dịka anyị niile yikwasịrị onyinyo
nke nwoke e jiri aja kpụọ, otu ahụkwa ka anyị ga-esi
yikwasị onyinyo nke nwoke nke eluigwe. **50** Ihe m na-
ekwu, ụmụnna m, bụ na anụ ahụ na ọbara enweghị ike
iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghịkwa eketa
ereghị ure. **51** Ma geenụ ntị ka m gwa unu ihe omimi a!
Ọ bụghị anyị niile na-aga ịnwụ, kama, a ga-enye anyị
anụ ahụ ọhụrụ nke pụrụ iche. **52** N'otu mgbe, n'otu ntabi
anya, mgbe a ga-afụ opi ike ikpeazụ. N'ihi na opi ga-ada,
a ga-eme ka ndị nwụrụ anwụ si n'ọnwụ bilite na-ereghị
ure. A ga-agbanwekwa anyị. **53** N'ihi na a ghaghị ịgbanwe
anụ ahụ anyị a nke na-anwụ anwụ, nyekwa anyị ahụ nke
na-agaghị anwụ ọzọ. **54** Mgbe ahụ nke a pụrụ ire ure ga-
eyikwasị ereghị ure, nke a pụrụ ịnwụ anwụ ga-eyikwasị

anwụghị anwụ. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwụkwọ
nsọ ga-emezu, okwu ahụ sịrị, "Elomiela ọnwụ, meriekwa
ike ya niile." **55** "Ọnwụ, olee ebe mmeri gị dị? Ọnwụ, olee
ebe ihe ụfụ gị dị?" **(Hadēs g86)** **56** N'ihi na ihe ahụ ọnwụ ji
agbata mmadụ bụ mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike
bụ iwu. **57** Ka ekele dịrị Chineke onye na-enye anyị mmeri
site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **58** Ya mere, ụmụnna m
ndị m hụrụ n'anya, kwụsienụ ike, bụrụnụ akwaa akwụrụ.
Nọgidenụ n'ọrụ Onyenwe anyị mgbe niile, ebe unu maara
na ọrụ unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abụghị ihe efu.

16 N'ihe niile banyere ụtụ ihe onyinye nke ndị nsọ,
gbaliạnụ mee dịka m nyere ndị chọọchị dị n'akụkụ
Galeshịa n'iwu. **2** Ụbọchị ụka niile, ka onye ọbụla site
n'ihe ọ kpatara n'izu ụka ahụ wepụta ụfọdụ ihe nke ọ ga-
eji nye onyinye a. Unu e cherekwala ịnakọta ihe onyinye
ndị a ruo mgbe m ga-abịa. Ka a hapụ iche tutu ruo mgbe
m bịara. **3** Mgbe m bịara, aga m edenye ndị ahụ kwesiri
ntụkwasị obi, bụ ndị unu họpụtara akwụkwọ nkọwa,
ziga ha ibugara ndị nọ na Jerusalem onyinye obiọma
unu. **4** Ọ bụrụkwa na ọ dị mkpa na m ga-eso ha gaa, mụ
na ha ga-esoro. **5** Aga m abịa ileta unu mgbe m gasịrị
Masidonia. N'ihi na ana m ezube isi n'ụzọ Masidonia
abịa. **6** Mgbe m bịara, ọ na-adị m ka mụ na unu ga-anọ
ogologo oge. Ma eleghị anya, anyị ga-anọ tutu oge oyi
agwụ. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapụ unu
gaa ebe ọzọ. **7** N'ihi na-achọghị m ileta unu ugbu a m
nọ n'ije ngafere. Kama ana m ezube ịbịa nọnyere unu
nwa oge, ma ọ bụrụ na Onyenwe anyị e kwenye. **8** Ma
aga m anọ n'Efesọs tutu ruo oge Pentikọọsụ, **9** n'ihi na-

emegheela ọnụ ụzọ dị ukwuu nke na-arụpụta ezi ọrụ nye
m, ma ha dị ọtụtụ bụ ndị na-eguzogide m. **10** Ọ bụrụ na
Timoti abịa, lezienụ anya mee ka ọ ghara inwe ihe ọ ga-
atụ egwu mgbe ọ nọ n'etiti unu, n'ihi na ọ bụ onye na-
arụ ọrụ Onyenwe anyị dịka m si arụ ya. **11** Ka onye ọbụla
ghara ileda ya anya. Kama, dupunụ ya n'ije ya n'udo ka o
nwe ike lọghachikwute m. Mụ na ụmụnna ndị ọzọ na-
ele anya nlọta ya. **12** Arịrịọ m nwanne anyị Apọlọs ka
o soro ụmụnna ndị ọzọ bịa leta unu, ma ọ bụghị uche
ya ma ọlị ịbịakwute unu ugbu a. Ọ ga-abịa mgbe ọbụla
ohere pụtara. **13** Na-echenụ nche mgbe niile, guzosienụ
ike n'ime okwukwe unu. Dịrịnụ ka ndị tozuru dimkpa,
ndị dị ike. **14** Werenụ ịhụnanya na-arụ ọrụ ọbụla unu na-
arụ. **15** Ugbu a, arịọ m unu ụmụnna m, unu maara na
ezinaụlọ Stefanas bụ ndị mbụ kwere ekwe n'ala Akaịa.
Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndị nsọ ozi. **16** Ana m
arịọ unu ka unu na-asọpụrụ ndị dị otu a, nakwa onye
ọbụla bụ onye otu anyị na onye ọrụ anyị. **17** Obi tọrọ m
ụtọ n'ọbịbịa nke Stefanas na Fọtunetus na Akaikọs. Ha
emelara m ihe unu gaara emere m, ma a sị na unu nọ
n'ebe a. **18** Ha kwalitere mmụọ m dịka ha kwalitere nke
unu. Nyenụ ndị dị otu a nsọpụrụ. **19** Ụlọ chọọchị niile
dị n'okpuru Eshịa na-ezitere unu ozi ekele. Akwila na
Prisila, na nzukọ dị n'ụlọ ha na-enye unu ekele obiọma
n'ime Onyenwe anyị. **20** Ụmụnna niile nọ n'ebe a na-
ekele unu. Werenụ isurita ọnụ dị nsọ kelerịta onwe unu.
21 Ọ bụ mụ onwe m bụ Pọl ji aka m na-ede ekele nke a.
22 Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụghị Onyenwe anyị n'anya,
ka ọ bụrụ onye a bụrụ ọnụ. Onyenwe anyị bịa! **23** Ka

amara Onyenwe anyị Jisọs dịnyere unu. 24 Ka ịhụnanya m
dịnyere unu niile site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Amen.

2 Ndị Kọrint

1 Pọl, onyeozi nke Jisọs Kraịst dịka ọchịchọ nke Chineke
si dị, na Timoti nwanne anyị nwoke, Na-edegara chọọchị
Chineke nke dị na Kọrint, na ndị nsọ niile ndị nọ n'ala
Akaịa akwụkwọ: **2** Ka amara na udo nke sitere na Chineke
Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu. **3** Otuto
dịrị Chineke na Nna nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, bụ
Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. **4**
Onye na-akasị anyị obi n'ime nsogbu anyị niile, ka anyị
site n'ụzọ dị otu a nwee ike ịkasị ndị ọzọ niile nọ na
nsogbu dị iche iche obi. Inyere ha aka dịka anyị onwe anyị
si nata inyeaka site n'aka Chineke. **5** N'ihi na dịka anyị si
eketa oke n'ime ọtụtụ ahụhụ nke Kraịst, otu a nkasiobi
anyị na-ababiga ụba site na Kraịst. **6** Ma ọ bụrụ na anyị
na-ahụ ahụhụ, ọ bụ n'ihi na nkasiobi unu, nakwa nzọpụta
unu. Ọ bụrụkwa na a na-akasị anyị obi, ọ bụkwa n'ihi
nkasiobi unu, nke na-arụpụta ike na ume iji ntachiobi die
ụdị ahụhụ nke anyị onwe anyị na-edikwa. **7** Olileanya
anyị nwere n'ebe unu nọ sịrị ike, ebe anyị maara na dịka
unu si eketa oke n'ịta ahụhụ anyị, otu ahụkwa ka unu
ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyị na-anata. **8** Anyị
chọrọ ka unu mara ụmụnna m, ihe banyere nsogbu e
sogburu anyị n'Eshịa. N'ezie, nsogbu ahụ karịrị anyị ike,
mee ka anyị hapụ inwekwa olileanya na anyị ga-emesi
dịrị ndụ. **9** N'ezie, ọ dị nnọọ n'oge ahụ, dịka a ga-asị na a
mara anyị ikpe ọnwụ. Ma anyị maara na o si otu a mee ka
anyị nwee ike ịmụta na o kwesighị ka anyị tụkwasị obi
n'ike nke aka anyị, kama ka anyị nwee olileanya n'ime
Chineke, onye pụrụ ime ka ndị nwụrụ anwụ si n'ọnwụ

bilie. 10 Ọ bụ Chineke bụ onye zọpụtara anyị site n'ime
oke ọnwụ dị otu a. Anyị nwekwara ntụkwasị obi na ọ ga-
aga n'ihu na-azọpụtakwa anyị, 11 dịka unu ga-enyekwara
anyị aka site n'ekpere unu, ka ọtụtụ nwere ike nye ekele
n'ihi anyị maka onyinye amara anyị natara na nzaghachi
ekpere ọtụtụ mmadụ ndị a na-ekpere anyị. 12 Ịnya isi
anyị bụ nke a, na akọnuche anyị na-agbara anyị akaebe
na anyị kpara agwa ọma n'ụwa, karịchasịa n'ebe unu
nọ, n'ịdị nsọ na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bụ
site n'amara o nyere anyị, ọ bụghị site n'amamihe nke
mmadụ. 13 N'ihi na ihe anyị na-edere unu abụghị ihe
unu na agaghị agụta maọbụ ghọta. Enwere m nchekwube
na unu ga-aghọta ya nke ọma. 14 Dịka unu ghọtarala anyị
nwa nke nta ugbu a, unu ga-eji anyị anya isi n'ụbọchị nke
Onyenwe anyị Jisọs. 15 Ihe m na-ekwu were m anya, nke
mere m ji chọọ ibu ụzọ bịa leta unu ka unu nwee uru
abụọ. 16 Ebu m ya n'obi na m ga-akwụsị hụ unu mgbe m
na-agafe ịga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m
si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwụsịkwa ileta unu,
ka unu nweekwa ike inyere anyị aka mgbe anyị bidoro
ịlaghachi Judịa. 17 E nwere m obi abụọ mgbe m chọrọ ime
nke a? Ana m ezube nzube m dịka mmadụ nkịtị, onye
dị nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahụ? 18 Ma
dịka Chineke si bụrụ onye kwesiri ntụkwasị obi, okwu
anyị gwara unu abụghị "E," na "E e." 19 N'ihi na Ọkpara
Chineke, Jisọs Kraịst, onye e sitere n'ọnụ Saịlas na Timoti
na mụ onwe m kwusaa abụghị "E" na "E e," kama n'ime
ya ọ bụ naanị "E." 20 N'ime Kraịst ka anyị hụrụ "E" na
nkwa niile nke Chineke kwere ụmụ mmadụ. Nke a mere

anyị ji site na ya kwee “Amen” n’inye Chineke otuto. 21 Ọ
bụ Chineke n’onwe ya mere ka anyị na unu guzosie ike
n’ime Kraịst. O meela ka anyị bụrụ ndị e tere mmanụ. 22
Ọ kara anyị akara n’ihu, nyekwa anyị Mmụọ Nsọ ya ka o
biri n’obi anyị, dịka onye ga-ahụ na anyị ga-emezu nkwa
ahụ niile. 23 Ana m akpọku Chineke dịka onye akaebe m,
ọ bụ n’ihi ịnapụta unu mere m ji hapụ ịbịa Kọrint. 24 Ọ
bụghị na anyị bụ ndị ọchịchị nke okwukwe unu, kama
anyị so unu na-arụkọ ọrụ ka unu nwe ọṅụ n’ihi na ọ bụ
site n’okwukwe ka unu ga-esi kwụrụ chịm.

2 Ekpebiri m n’ime obi m na-agaghị m abịakwute unu
ọzọ, iwetara unu ihe mwute. 2 N’ihi na ọ bụrụ na m eme
ka obi jọọ unu njọ, onye kwanụ ga-akasị m obi ma ọ bụghị
unu, unu onwe unu ndị m mere ka obi jọọ njọ? 3 E deere
unu akwụkwọ a dịka m kwesiri ime ka m ghara inwe
mwute mgbe m bịara, site n’aka ndị kwesiri ime ka obi dị
m mma, n’ihi na o doro m anya na ọṅụ m ga-abụ ọṅụ nke
unu niile. 4 Eji m anya mmiri dị ukwuu na oke obi mgbu
na obi mgbawa deere unu akwụkwọ, ọ bụghị ka m kpasuo
unu iwe kama ka unu nwee ike ịmata oke ịhụnanya m
nwere n’ebe unu nọ. 5 Ọ bụrụ na onye ọbụla mere ihe
butere obi mgbu, ka a hapụ ikwu ya karịa ka o kwesiri, ọ
bụghị naanị m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu
niile obi mgbu. 6 N’ihi na ntaramahụhụ unu niile kpebiri
nye ya ezuola. 7 Ugbu a, bikonu ụmụnna m, o kwesiri ka
unu gbaghara ya, ma kasịe ya obi, ka ọ hapụ inwe obi ilu
maọbụ daa mba na mmụọ ya, rubiga ụjụ oke. 8 Ya mere
ana m arịọ unu, bikonu, gosinụ ya na unu hụrụ ya nnọọ
n’anya. 9 Ihe mere m ji dee ihe m dere n’akwụkwọ nke

mbụ bụ ka m chọpụta ma unu jikekwara mgbe niile irube
isi n'ihe niile. **10** Ọ bụrụ na unu agbaghara onye ahụ mụ
onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sịkwa na
o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihi unu
n'ihu Kraịst. **11** Anyị na-eme nke a ka Ekwensu ghara
ịghọgbu anyị. Anyị maara ihe niile ọ na-ezube. **12** Mgbe
m bịarutere Troas ikwusa oziọma Kraịst, e megheere m
ụzọ n'ime Onyenwe anyị. **13** Ma enweghị m izuike n'ime
obi m, n'ihi na ahụghị m Taịtọs ezi nwanna m n'ebe ahụ.
Nke a mere m jiri kelee ha hapụ ha gawa Masidonia. **14**
Ma ekele dịrị Chineke, onye na-edugharị anyị na-enye
anyị mmeri, n'ihi njikọ e jikọtara anyị na Kraịst, onye na-
eji anyị arụ ọrụ, ime ka onye ọbụla nụrụ isisi ụtọ nke
oziọma ya. **15** N'ihi na anyị bụ mmanụ isi ụtọ nke Kraịst
nye Chineke, n'etiti ndị ọ na-azọpụta na n'etiti ndị na-ala
n'iyi. **16** N'etiti ndị ahụ na-ala n'iyi, isisi ụtọ a bụ ihe na-
ewetara ha ọnwụ, ma n'etiti ndị ahụ a na-azọpụta, ọ bụ
isisi ụtọ a na-ewetara ha ndụ. Onye zuru ime ihe ndị a?
17 N'ihi na anyị adịghị ka ọtụtụ mmadụ ndị na-eji okwu
Chineke azụ ahịa. Kama, n'ime Kraịst anyị na-ekwu okwu
anyị site n'obi dị ọcha, dịka ndị ahụ Chineke zipụrụ ịrụ
ọrụ a.

3
Anyị na-ebido ito onwe anyị ọzọ? Ọ dị a mkpa anyị
inye unu, maọbụ ịnata n'aka unu akwụkwọ nkọwa iji too
onwe anyị dịka ụfọdụ mmadụ ndị ọzọ si eme? **2** Unu
onwe unu bụ akwụkwọ ozi anyị nke e dere n'obi anyị
nke mmadụ niile maara ma gụọkwa. **3** Unu na-egosikwa
na unu bụ akwụkwọ ozi si n'ebe Kraịst nọ, mpụta ihe
nke ozi anyị jere. Ọ bụghị ihe e ji inki dee na mbadamba

nkume, kama ọ bụ mmụọ Chineke na-adị ndụ ka e ji dee
ya na mbadamba obi mmadụ. 4 Nke a bụ ntụkwasị obi
anyị nwere site na Kraịst n'ebe Chineke nọ. 5 Ọ dịkwaghị
mgbe anyị ji chee n'ime onwe anyị, na anyị nwere ike
ime ihe ọbụla bara uru site n'ike aka anyị, kama ihe
ọbụla anyị nwere, ihe ọbụla anyị rụpụtara, sitere n'aka
Chineke. 6 Onye mere ka anyị zuo oke ịbụ ndị ozi ya nke
ọgbụgba ndụ ọhụrụ, nke edeghị n'akwụkwọ iwu kama
n'ime Mmụọ. Ihe e dere n'akwụkwọ iwu na-eweta ọnwụ,
ma Mmụọ na-enye ha ndụ. 7 Ma ọ bụrụ n'ije ozi ahụ nke
na-eweta ọnwụ bụ nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube
dị ukwuu bịa, nke mere na ụmụ Izrel apụghị ilegide Mosis
anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Saịnaị rịdata n'ihi ebube
nke ihu ya, bụ ebube nke na-agabiga agabiga, 8 ọ bụ n'ije
ozi nke Mmụọ nsọ agaghị adị ebube karịa? 9 Ọ bụrụ na-
enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi
omume ga-adị ebube karịa ya. 10 N'ezie, ihe jupụtara
n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube ọbụla ugbu a,
n'ihi na ebube nke ọgbụgba ndụ ọhụrụ ekpuchiela ya. 11
Ọ bụrụ na ihe na-agafe agafe nwere ebube dị otu a, ihe ga-
anọgide mgbe niile ga-enwe ebube karịa ya. 12 Ya mere,
ebe ọ bụ na anyị nwere olileanya dị otu a, anyị enweghị
egwu ọbụla. 13 Anyị agaghị adị ka Mosis onye weere akwa
kpuchie ihu ya, n'ihi na ọ chọghị ka ụmụ Izrel hụ ebube
ahụ na-agbanwe agbanwe. 14 Kama e mechiri obi ha ruo
taa. N'ihi na mgbe ọbụla ha gụrụ akwụkwọ ọgbụgba ndụ
ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anọgidekwa apụghị apụ
n'obi ha, n'ihi na ọ bụ naanị site n'ime Kraịst ka ọ ga-eji
pụọ. 15 Ee, tutu ruo taa, mgbe ọbụla ha na-agụ akwụkwọ

iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adịgide n’obi ha. 16
Ma mgbe onye ọbụla tụgharịrị n’ebe Onyenwe anyị nọ, a
na-ewepụ akwa mkpuchi ahụ. 17 N’ihi na Onyenwe anyị
bụ Mmụọ, ma ebe ọbụla kwa Mmụọ Onyenwe anyị nọ,
n’ebe ahụ ka mmadụ pụrụ inwere onwe ya. 18 Anyị niile
bụ ndị e wepụrụla akwa mkpuchi site n’ihu, na-egosi
ebube nke Onyenwe anyị. A na-agbanwe anyị ịbanye
n’oyiyi ya site n’ebube ruo n’ebube, nke si n’aka Onyenwe
anyị, onye bụ Mmụọ.
4 Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n’ebere Chineke,
ike adịghị agwụ anyị n’obi. 2 Anyị ahapụla omume nzuzo
niile na-eweta ihere. Anyị ahapụla ụzọ aghụghọ niile,
maọbụ iji okwu Chineke na-atụ asị. Kama site n’ikwupụta
eziokwu ahụ ka ndị mmadụ were ezi akọnuche ha mata
ụdị mmadụ anyị bụ n’ihu Chineke. 3 Ma a sịkwa na
oziọma nke anyị na-ekwusa dịka ihe e zoro ezo, ọ bụ
ihe e zoro ezo nye ndị ahụ na-ala n’iyi. 4 N’ebe ha nọ,
chi nke ụwa a ekpuchiela uche ndị na-ekweghị ekwe iji
gbochie ha ịhụ ìhè nke oziọma ahụ na-ezipụta ebube
Kraịst, onye dị n’ụdị Chineke n’onwe ya. (aiōn g165) 5 N’ihi
na ọ bụghị anyị onwe anyị ka anyị na-ekwusa, kama anyị
na-ekwusa na Kraịst Jisọs bụ Onyenwe anyị. Ma anyị
onwe anyị bụ ụmụodibo unu n’ihi Jisọs. 6 N’ihi na ọ bụ
Chineke ahụ sịrị, ka ìhè si n’ọchịchịrị chawapụta; bụkwa
onye mere ka ìhè ya nwuwa n’ime obi anyị. Nke a ka o
mere iji wetara anyị ìhè amamihe nke ebube Chineke
n’ihu Kraịst. 7 Anyị onwe anyị bụ ndị natara akụ nke dị
oke ọnụahịa dị n’ime ite ụrọ, iji gosi na ike kacha elu si
n’aka Chineke, ọ bụghị n’aka anyị. 8 A na-akpagbu anyị

n'akụkụ niile, ma adịghị emeri anyị. Mgbe ụfọdụ, anyị nọ
na mgbagwoju anya ma anyị adịghị ada mba. 9 A na-
esogbu anyị, ma adịghị ahapụ naanị anyị; mgbe ụfọdụ, a
na-akụtu anyị n'ala ma adịghị ala anyị n'iyi. 10 Ọtụtụ
mgbe, anyị na-ebugharị n'ahụ anyị ọnwụ Jisọs, ka ndụ
nke Jisọs nwekwa ike pụta ìhè n'ahụ anyị. 11 Mgbe ọbụla
anyị dị ndụ, anyị nọ n'ọnwụ n'ihi Jisọs, ka ndụ Jisọs nwee
ike pụta ìhè n'ahụ anyị pụrụ ịnwụ anwụ. 12 Nke a pụtara
na ọnwụ na-arụsị ọrụ ike n'ime anyị, ma na ndụ na-arụ
ọrụ n'ime unu. 13 Ebe ọ bụ na anyị nwere otu mmụọ nke
okwukwe ahụ, dịka e si dee n'akwụkwọ nsọ, "Ekweere
m, ya mere m ji kwuo." Anyị onwe anyị kwekwara, n'ihi
nke a mere anyị ji na-ekwu, 14 ma anyị maara na onye
mere ka Onyenwe anyị Jisọs si n'ọnwụ bilie, ga-emekwa
ka anyị soro Jisọs si n'ọnwụ bilie, ma kpọbatakwa anyị na
unu n'ihu ya. 15 Ihe ndị a niile bụ maka n'ihi unu, ka
ọ ga-abụ amara na-abawanye irute ọtụtụ mmadụ aka,
ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke
Chineke. 16 Ọ bụ nke a mere ike adịghị agwụ anyị n'obi. Ọ
bụ ezie na anụ ahụ anyị na-anwụ anwụ, ma a na-agba
mmụọ anyị ume kwa ụbọchị. 17 Nwantịntị ahụhụ nke
anyị na-ata ugbu a, nke na-adị nwa oge, na-akwadoro
anyị otuto ebighị ebi dị ukwuu. **(aiōnios g166)** 18 N'ihi na
anyị adịghị ele ihe anya nwere ike ịhụ, kama anyị na-ele
anya n'ihe ahụ anya na-adịghị ahụ. N'ihi na ihe ahụ anya
na-ahụ na-adị naanị nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adịghị
ahụ na-adị ruo mgbe ebighị ebi. **(aiōnios g166)**

5 N'ihi na anyị ma nke ọma na mgbe e mebiri ụlọ ikwu
nke anyị bi n'ime ya, bụ ụlọ nke ụwa a, anyị nwere ụlọ

nke sitere na Chineke, ụlọ nke ejighị aka wuo, ga-adị
ebighị ebi n'eluigwe. (aiōnios g166) 2 Ugbu a anyị nọ na-asụ
ude, na-enwe agụụ inweta ebe obibi anyị dị n'eluigwe. 3
Ka ọ ga-abụ anyị yiri ya, ka anyị hapụ ịdị ka ndị gba ọtọ. 4
Mgbe ahụ niile anyị nọ n'ime ụlọ ikwu a, anyị na-anọgide
n'ịsụ ude nke ibu arọ. Ọ bụghị n'ihi na anyị chọrọ ịnwụ
anwụ bụrụ ndị na-enweghị anụ ahụ, kama ọ bụ n'ihi na
anyị chọrọ ka e yikwasị anyị anụ ahụ nke eluigwe ahụ,
ka anụ ahụ a pụrụ ịnwụ anwụ yikwasị ndụ ebighị ebi. 5
Chineke onye ya onwe ya, bụ onye kwadobere anyị maka
mgbanwo nke a, nyekwara anyị Mmụọ Nsọ ka ọ bụrụ
onye ga-ahụ na anyị ga-enwetazu nkwa ahụ niile. 6 N'ihi
nke a, anyị nwere obi ike mgbe niile, n'ihi na anyị maara
na mgbe anyị na-aga n'ihu na-adị ndụ n'anụ ahụ a, anyị
na Onyenwe anyị anọghị. 7 N'ihi ọ bụ okwukwe ka anyị ji
adị ndụ ọ bụghị ihe anya hụrụ. 8 Obi siri anyị ike. Ọ gaara
amasị anyị ịhapụ ụlọ nke a anyị bi na ya, bụ ahụ anyị ma
lakwuru Onyenwe anyị n'ebe obibi ya. 9 Ya mere, ma anyị
nọ n'ụlọ a maọbụ n'ọzọ, ihe anyị chọrọ bụ ka anyị mee
ihe ga-atọ ya ụtọ. 10 N'ihi na anyị niile ga-eguzo n'ihu
oche ikpe Kraịst, mgbe ahụ onye ọbụla n'ime anyị, n'otu
n'otu, ga-anata ụgwọ ọrụ dịka ihe ọ rụrụ na-anụ ahụ ya
mgbe ọ nọ n'ime ụwa si dị, maọbụ ezi ihe maọbụ ihe ọjọọ.
11 Ọ bụ n'ihi na anyị maara nnọọ ihe ịtụ egwu Onyenwe
anyị pụtara, ka anyị ji na-arụsị ọrụ ike ka ndị mmadụ
mata Chineke makwaara ụdị mmadụ anyị bụ. Enwekwara
m olileanya na nke a pụtara ihe nye akọnuche unu. 12
Anyị adịghị agbalị igwa unu na anyị dị mma, kama anyị
chọrọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu

ihe banyere anyị, ka unu nwee ike ịmata ihe unu ga-
azaghachi ndị ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha
hụ, kama ihe dị mmadụ n'obi. **13** Ọ bụrụ na anyị amaghị
onwe anyị, ọ bụ n'ihi Chineke, ọ bụrụ na anyị nwere uche
zuruoke, ọ bụ n'ihi unu. **14** Ọ bụ ịhụnanya Kraịst na-
akwagide anyị, n'ihi na anyị kwere na otu onye nwụrụ
maka mmadụ niile, nke pụtara na mmadụ niile anwụọla.
15 Ọ nwụrụ n'ihi mmadụ niile, ka ndị dị ndụ gharakwa
ịdịrị onwe ha ndụ ọzọ, kama maka onye ahụ nwụrụ n'ihi
ha ma sikwa n'ọnwụ kulie. **16** Bido ugbu a gawa, anyị
adịghị elekwa onye ọbụla anya dịka mmadụ nkịtị. N'ihi
na anyị sitere n'ụzọ dị otu a lee Kraịst anya, chee na ọ bụ
mmadụ efu. Ma ugbu a, anyị amakwaghị ya n'ụzọ dị otu
a. **17** Ya mere, ọ bụrụ na onye ọbụla amalite ịdị ndụ n'ime
Kraịst, ọ ghọọla onye e kere ọhụrụ, ihe ochie agaala, nke
ọhụrụ anọchie. **18** Ma ọ bụ Chineke bụ onye na-eme ihe
ndị a. Ọ bụ ya onwe ya sitere n'aka Kraịst mee ka anyị na
ya dịrị n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyị ọrụ ije ozi, ịkpọ ndị
ọzọ ka ha bịa ka ya na ha dịrịkwa n'udo. **19** Ihe nke a
pụtara bụ na Chineke sitere na Kraịst na-eme ka ya na
ụwa dị na mma. Ọ dịghị agụkọrọ ụmụ mmadụ mmehie
niile, kama o tinyela n'aka anyị ozi banyere ụzọ o si eme
ka ya na ụmụ mmadụ dịkwa na mma ọzọ. **20** Ya mere,
anyị bụ ndị na-anọchi anya Kraịst ijere ya ozi n'ụwa.
Chineke ji anyị na-agwa unu okwu. Anyị na-arịọ unu dịka
ọ bụ Kraịst n'onwe ya na-arịọ unu. Biko, bịanụ ka unu na
Chineke dịrị n'udo. **21** N'ihi na o mere ka onye ahụ na-
amaghị mmehie bụrụ mmehie n'ọnọdụ anyị, ka esi otu a

mee ka anyị nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na
ya.
6 Dịka ndị ha na ya na-arụkọ ọrụ n'otu, anyị na-arịọ
arịrịọ sị unu ahapụla ịnara amara a Chineke na-enye unu
n'efu. 2 N'ihi na ọ na-ekwu, "N'oge m na-anara mmadụ
nke ọma anụrụ m olu unu. Ọ bụkwa ụbọchị nzọpụta ka m
nyeere unu aka." Lee, ugbu a bụ oge a na-anabata mmadụ
nke ọma, ugbu a bụ ụbọchị nzọpụta. 3 Anyị etinyeghị ihe
ịsọ ngọngọ n'ụzọ onye ọbụla ka ọ ghara iwetara ọrụ anyị
ihe ịta ụta. 4 Kama n'ime ihe niile, anyị na-agbalịsị ike
ime ka ndị mmadụ mara na anyị bụ ndị na-ejere Chineke
ozi. Anyị ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na
mkpagbu niile na ahụhụ niile na-adakwasị anyị. 5 A na-
eti anyị ihe otiti ọtụtụ mgbe. E tinyekwala anyị n'ime
ụlọ mkpọrọ dị iche iche. Ọtụtụ mgbe ka igwe mmadụ
tikwara anyị ihe otiti. Anyị na-adọgbu onwe anyị n'ọrụ.
Ọtụtụ abalị anyị nọkwara n'ime ịmụ anya na-erighị nri, 6
n'ime ịdị ọcha na ezi nghọta na ntachiobi nke anyị nwere,
n'inwe obiọma na ezi ịhụnanya nke ihu abụọ n'adịghị
na ya n'ime Mmụọ Nsọ, 7 sitekwa n'ikwu eziokwu na
site n'ike Chineke. Anyị buru ezi omume dịka ngwa agha
n'aka nri na n'aka ekpe. 8 Ụfọdụ na-asọpụrụ anyị ma ndị
ọzọ na-eme anyị ihe ihere. Ụfọdụ na-ata anyị ụta, ma
ụfọdụ na-eto anyị. Ụfọdụ mmadụ na-agụ anyị dị ka ndị
ụgha, ma anyị nọgidesịrị ike na-ekwu eziokwu. 9 Ụwa
amaghị anyị, ma a maara anyị. Ọ bụ ezie na anyị na ọnwụ
na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyị ka dịkwa ndụ. A na-
ata anyị ahụhụ, ma lee anyị anwụghị. 10 Anyị na-anọ
n'ihe mwute mgbe niile, ma lee ọṅụ juru anyị obi. Anyị

bụ ndị ogbenye, ma anyị na-eme ka ọtụtụ mmadụ bụrụ
ndị ọgaranya. Anyị enweghị ihe ọbụla, ma lee anyị nwere
ihe niile. **11** Ndị enyi anyị nọ na Kọrint, anyị agwala
unu ihe niile dị anyị n'obi, anyị emeghepụla obi anyị
nye unu. **12** Anyị ji obi anyị niile hụ unu n'anya, ma
unu mechiri obi unu n'ebe anyị nọ. **13** Ugbu a, ana m
ekwu dịka ana m agwa ụmụntakịrị. Na-emesonu anyị
dịka anyị si emeso unu, meenụ ka obi unu saa mbara
n'ebe anyị nọ. **14** Unu ekwela ka unu na ndị na-ekweghị
ekwe nwee nkekọta ọbụla. N'ihi na gịnị ka ezi omume na
ajọ omume nwekọrọ? Olee ụdị mmekọ ìhè na ọchịchịrị
ga-enwekọ? **15** Ọ bụ nwekọ dị aṅaa dị na-agbata Kraịst
na ekwensu? Gịnịkwa ka onye kwere ekwe na onye na-
ekweghị ekwe nwekọrọ? **16** Gịnị bụ ihe jikọtara ụlọnsọ
Chineke na arụsị? N'ihi na anyị onwe anyị bụ ụlọnsọ
Chineke dị ndụ. Dịka Chineke kwuru, "M ga-ebi n'ime ha.
Jeghariạkwa n'ime ha. M ga-abụkwa Chineke ha, ma ha
onwe ha ga-abụkwa ndị nke m." **17** Ya mere, "Sinụ n'etiti
ha pụta. Nọpụkwanụ iche n'ebe ha nọ. Otu a ka Onyenwe
anyị kwuru. Unu emetụkwala ihe ọbụla rụrụ arụ aka. Mụ
onwe m ga-akpọbatakwa unu." **18** Ma, "Aga m abụrụ unu
Nna, unu onwe unu ga-abụkwara m ụmụ m ndị ikom na
ndị inyom. Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe
niile kwuru."

7 Ya mere, ndị enyi m, ebe anyị nwere nkwa ndị a niile,
ka anyị debe onwe anyị ọcha n'ime ihe niile ọbụla nke
na-emerụ ahụ anyị na mmụọ anyị. Ka anyị mezuo ịdị nsọ
n'ịtụ egwu Chineke. **2** Megheenụ obi unu nabata anyị,
n'ihi na o nweghị onye ọbụla n'etiti unu anyị mere ihe

ọjọọ. O nwekwaghị onye anyị duhiere. Ọ dịkwaghị onye
ọbụla anyị rigburu. 3 Anaghị m ekwu ihe ndị a ka m
maa unu ikpe, dịka m kwuburu na mbụ, na anyị bu unu
n'obi anyị, ịdịkọ ndụ, maọbụ ịnwụkọkwa ọnwụ n'otu. 4
Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu dị ukwuu; ịnya isi m
n'ihi unu dịkwa ukwuu. Abụ m onye a gbara ume n'ebe ọ
dị ukwu, n'ime ọnọdụ ahụhụ anyị niile, ana m aṅụrịbiga
ọṅụ oke. 5 N'ihi na mgbe anyị batara Masidonia, anyị
enweghị izuike ma ọlị. Kama mkpagbu si n'aka nri na aka
ekpe bịakwute anyị, ọgụ n'ezi, egwu n'ime. 6 Ma otu ọ dị,
Chineke, onye na-agba ndị ike gwụrụ ume, gbara anyị
ume site n'ọbịbịa Taịtọs. 7 Ọ bụkwaghị naanị n'ihi na
ọbịbịa ọ bịara nyere anyị obi ụtọ, kama akụkọ o ji bịa,
gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyị otu unu
si na-ele anya ịhụ m, na otu unu si na-eru ụjụ n'ihi ihe
niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na ụdị
ịhụnanya unu nwere n'ebe m nọ, obi tọrọ m ụtọ nke
ukwuu. 8 Ọ naghị ewutekwa m ugbu a na m deere unu
akwụkwọ ahụ, ọ bụ ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-
ede ya, n'ihi na amaara m na ọ ga-ewetara unu obi ọjọọ
mgbe unu gụrụ ya. Ma obi ọjọọ ahụ abụrụla naanị nke
nwa oge nta. 9 Ma ugbu a ana m aṅụrị ọṅụ na m dere
akwụkwọ ahụ. Ọ bụghị n'ihi na ọgụgụ ya wetaara unu obi
ọjọọ, kama ọ bụ n'ihi na mwute o wutere unu emeela
ka unu chegharịa. Ụdị mwute unu nwere bụ ụdị mwute
Chineke chọrọ ka ndị nke ya nwee. Ya mere, o nweghị ihe
ọjọọ bịakwasịrị unu n'ihi akwụkwọ anyị deere unu. 10
N'ihi na iru ụjụ otu Chineke chọrọ na-eweta nchegharị
nke na-eduba mmadụ na nzọpụta, bụ nchegharị nke a na-

apụghị ịkwa ụta banyere ya. Ma iru ụjụ dịka ụwa si eme
na-eweta ọnwụ. 11 Leenụ ihe Chineke rụpụtara site n'ihe
mwute dakwasịrị unu. Ugbu a, unu abụrụla ndị ọ na-anụ
ọkụ n'obi na ndị jikeere izi anyị na aka unu abụọ dị ọcha.
Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ
wutere unu. Lee otu unu si tụọ ụjọ ihe mmehie ahụ nwere
ike iwetara unu. Leekwanụ otu unu si mee ihe niile igosi
na unu kwagidere m. Leekwanụ otu unu si nye onye ahụ
mere mmehie ahụ ntaramahụhụ ngwangwa. Unu egosila
na aka unu dị ọcha n'okwu ndị a niile. 12 Ọ bụ ezie na m
deere unu akwụkwọ ahụ, ma edeghị m ya n'ihi onye ahụ
mehiere, maọbụ n'ihi onye ahụ e mehiere megide. Kama
edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyị
si na-anụ unu ọkụ n'obi. 13 N'ụzọ niile ndị a, anyị bụ
ndị a gbara ume site n'ịhụnanya unu nwere n'ebe anyị
nọ. A gbara anyị ume karịa site na ịhụ ọṅụ Taịtọs n'ihi
nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmụọ ya
zuru ike mgbe ọ bịakwutere unu. 14 N'ihi na tupu ọ hapụ
anyị bịakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu;
ugbu a, obi dị m ụtọ nke ukwuu n'ihi na unu emeghị ka
ihere mee m. Anyị ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a,
ịnya isi m n'ebe Taịtọs nọ egosila na anyị bụ ndị eziokwu.
15 Ugbu a, ịhụnanya o nwere n'ebe unu nọ na-aba ụba
nke ukwuu, n'ihi ncheta ọ na-echeta otu unu niile si jiri
ọṅụ gee ya ntị na otu unu si jiri ịtụ egwu na ahụ ịma
jijiji nabata ya. 16 Nke a na-enyekwa m obi ụtọ n'ihi na
enwere m ntụkwasị obi n'ebe unu nọ n'ime ihe niile.

8 Anyị chọrọ ime ka unu mara, ụmụnna m, ihe banyere
ihe nke amara Chineke rụrụ na nzukọ niile dị na

Masidonia. 2 N'ime ọnọdụ oke mkpagbu na ihe mwute,
ha nwere ọṅụ dị nnọọ ukwuu ruo na ha gbasara aka ha
nye ndị ọzọ ihe, wezugakwa na ọ bụ ezie na ha bụ ndị
ogbenye ọnụ ntụ. 3 Ana m agba ama na ha nyere dịka ike
ha, ha nyekwara ọ bụladị karịa otu a tụrụ anya. Onyinye
ha si n'obi ha pụta. 4 N'ezie, ha rịọsiri anyị arịrịọ ike
ka anyị nara onyinye amara ha nyere n'ihi iso keta oke
inyere ndị nsọ ndị ọzọ nọ na mkpa aka. 5 Nke ka nke, ha
nyere karịa ihe anyị lere anya na ha ga-enye. N'ihi na ha
buru ụzọ were onwe ha nye Onyenwe anyị. Ha sitekwara
n'ọchịchọ Chineke nyekwa anyị onwe ha. 6 Ya mere, anyị
rịọrọ Taịtọs, onye malitere ọrụ ka ọ rụzuo ọrụ amara
ahụ ruo n'isi. 7 Ma ebe unu babigara ụba oke n'ihe niile
unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe ọmụma, na ịnụ
ọkụ n'obi, na ịhụnanya unu hụrụ anyị, lezie unu anya hụ
na unu babigakwara ụba oke n'amara nke inye ihe a. 8
Anaghị m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-
anụ ndị ọzọ ọkụ n'obi inyeaka, achọrọ m ịchọpụta ma
ịhụnanya unu na ịnụ ọkụ n'obi unu ọ ga-adakọtakwa. 9
N'ihi na unu maara ụdị amara nke Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst nwere. Ọ bụ ezie na ọ bụ ọgaranya, ma ọ họọrọ
ịbụ ogbenye n'ihi unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye
ya bụrụ ọgaranya. 10 Nke a bụ ndụmọdụ m na-enye
unu n'okwu a. Ọ baara unu uru ka unu rụzuo ọrụ unu
malitere ịrụ n'afọ gara aga. Unu bụ ndị mbụ buru ụzọ
chepụta ịrụ ọrụ a, unu bụkwa ndị mbụ buru ụzọ malite
ime ihe banyere ya. 11 Ma ugbu a mezuonụ ihe unu
chepụtara ime. Ka ịnụ ọkụ n'obi unu nwere na mbụ ịrụ
ọrụ a bụrụkwa ihe unu ga-eji mezuo ya dịka ihe unu

nwere si dị. 12 N'ihi na ọ bụrụ na ịnụ ọkụ n'obi dị ebe
ahụ, a na-anara ya dịka ihe mmadụ nwere ike inye, ọ
bụghị ihe ọ na-enweghị ike inye. 13 Nzube m abụghị ka
unu nye n'ụzọ ihe ga-esi siere unu ike n'ihi na unu nyere.
Kama ka e nwe nhatanha. 14 Ugbu a, ọ bụ ihe dị mma
ka unu nyere ndị ọzọ nọ na mkpa aka. Mgbe unu ga-
anọkwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie
nne. N'ụzọ dị otu a, a ga-enwe nhatanha. 15 Nke a bụkwa
ihe akwụkwọ nsọ kwuru, "Onye ahụ chịkọtara hie nne
enweghị karịa. Onye nke chịkọtara ihe dị nta enweghị
ihe fọdụrụ ya inweta ihe ọ chọrọ." 16 Ekelere m Chineke
onye tinyere n'obi Taịtọs otu ịnụ ọkụ ahụ banyere unu
ekele, dịka o si emetụ m n'obi. 17 Ọ bụghị naanị na o
kweere ime dịka anyị si rịọrọ ya, kama n'ihi ịhụnanya o
nwere n'ebe unu nọ, o kpebiri n'ime obi ya ịbịakwute unu
na inyere unu aka. 18 Anyị na-ezitekwa ya na nwanna
anyị onye ahụ nzukọ niile na-asọpụrụ n'ihi ọrụ ikwusa
oziọma ahụ. 19 Ma ọ bụghị naanị nke a, kama nzukọ
họpụtara ya iso anyị, na inyere anyị aka dịka anyị na-ebu
onyinye a, bụ ije ozi anyị na-eje n'ihi iwetara Onyenwe
anyị otuto, na izipụta njikere anyị inyere ibe anyị aka. 20
Anyị na-eze ka onye ọbụla ghara ịta anyị ụta n'ihe ọbụla,
n'ihi ụzọ anyị si jee ozi gbasara onyinye mgbasapụ aka a.
21 Ọ bụ ọchịchọ anyị ime ihe ọma, ọ bụghị naanị n'ihu
Onyenwe anyị, kama n'ihu ndị mmadụ kwa. 22 Ugbu
a anyị na-ezitekwara unu nwanna anyị nwoke ọzọ ka
o soro ha bịakwute unu, nwanna anyị a bụ onye anyị
nwapụtara, onye ọ na-anụ ọkụ n'obi inyeaka. Ugbu a, o
nwekwara ntụkwasị obi dị ukwuu n'ebe unu nọ. 23 Ma

banyere Taịtọs, ọ bụ onye otu m n'ọrụ a, bụrụkwa onye
mụ na ya na-arụkọ ọrụ n'etiti unu. Ma banyere ụmụnna
anyị ndị ọzọ a, ha bụ ndị na-anọchite anya nzukọ, na ndị
na-ewetara Kraịst otuto. **24** Ya mere, gosinụ ha ihe ga-
eme ka ha mata na unu hụrụ ha n'anya. Meekwanụ ka ha
mata ihe bụ ịnya isi anyị banyere unu, ka chọọchị niile
hụkwa ya.
9 Ọ dịghị mkpa idere unu akwụkwọ banyere ozi nke ndị
nsọ. **2** Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dịka m
nyara isi nye ndị Masidonia banyere unu. N'ihi na agwara
m ha na unu ndị bi na Akaịa ejikerelarị inyere ha aka
kemgbe afọ gara aga. Ọ bụkwa ịnụ ọkụ n'obi unu kwaliri
obi ha, ime ihe ha mere. **3** Ugbu a, ana m ezitere unu
ụmụnna anyị ndị a ka e mee ka ịnya isi nke m nyara
banyere unu ghara ịbụ okwu efu. Ma dịka m gwara ha na
unu ejikerela, achọrọ m ka unu jikere nye ha ihe unu
chọrọ inye. **4** N'ihi na ọ bụrụ na ndị Masidonia esoro m
bịa hụ na unu ejikeghị ejike, ebe anyị na-anya isi na unu
ejikerela, ọ ga-abụrụ m ihe ihere, bụkwara unu ihe ihere,
ebe anyị nwere ntụkwasị obi na unu ga-anọ na njikere. **5**
Ọ bụ nke a mere m ji hụ na ọ dị mkpa ịrịọ ụmụnna anyị
ka ha buru ụzọ bịa, tupu m bịa. Ka unu nwee ike ịkwado
onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere
ruo mgbe m bịara. Ka unu si otu a gosi ndị mụ na ha ga-
eso na unu na-enye n'ihi na unu chọrọ inye, ọ bụkwaghị
n'ihi na a gwara unu ka unu nye. **6** Isi okwu bụ nke a,
Onye ọbụla na-akụ mkpụrụ ntakịrị, ga-aghọtakwa nke
nta, ma onye ahụ na-akụ mkpụrụ buru ibu ga-aghọtakwa
mkpụrụ hiri nne. **7** Ka onye ọbụla nye dịka o buru ụzọ

kpebie n’ime obi ya inye. Ka ọ ghara inye n’ihi na mmadụ
kwagidere ya, maọbụ inye n’ihi na ndị ọzọ na-enye, n’ihi
na Chineke hụrụ ndị ji obi ụtọ nye onyinye ha n’anya. **8**
Chineke nwere ike inye unu karịa ihe na-akpa unu, ka
unu na-enwezukwa ihe unu chọrọ mgbe niile n’oge niile.
Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji arụ ọrụ
ọma. **9** Dịka e dere ya, “Ọ gbasara onyinye ya ebe niile
nye ndị ogbenye; ezi omume ya na-adịgidekwa ruo mgbe
ebighị ebi.” **(aiōn g165)** **10** Ma onye ahụ na-enye onye ọrụ
ubi mkpụrụ nke ọ na-agha n’ubi ya, na-enyekwa mmadụ
nri ọ ga-eri, ọ ga-enyekwa unu ihe niile dị unu mkpa,
meekwa ka ụlọakụ unu jupụta na mkpụrụ. Ọ ga-emekwa
ka mkpụrụ ezi omume unu baa ụba. **11** Ọ ga-emekwa ka
unu bụrụ ndị ọgaranya n’ụzọ niile, ka unu nwee ihe ga-
ezuru unu na nke unu ga-enye ndị ọzọ mgbe niile. Site
n’aka anyị, afọ ofufu unu ga-enye Chineke ekele n’ihi
inyeaka unu nyere ha. **12** N’ihi na ije ozi nke ife ofufe a
abụghị naanị nke igboro ndị nsọ mkpa ha, kama ọ bụkwa
nke na-eme ka ekele ọtụtụ ndị mmadụ na-enye Chineke
babiga ụba oke. **13** N’ihi ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi
onwe unu dịka ndị kwesiri, ndị ọzọ ga-eto Chineke n’ihi
irube isi unu nke dakọtara na nkwupụta unu banyere
oziọma nke Kraịst, ya na onyinye afọ ofufu nke unu na-
eme ka ha na ndị ọzọ niile soro unu nwekọ. **14** Nke a ga-
eme n’ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile rịọọ
arịrịọ, n’ihi ịdị ukwu nke amara Chineke dị n’ime unu. **15**
Ekele dịrị Chineke n’ihi onyinye ya dị ukwuu nke ọnụ na-
apụghị ịkọ.

10 Ma mụ onwe m bụ Pọl, ji ịdị nwayọọ na obi umeala
nke Kraịst na-arịọ unu. Mụ, onye na-adị umeala mgbe mụ
na unu nọ n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n'ebe
unu nọ mgbe m na-anọghị n'etiti unu. **2** Arịọ m unu, ka
m ghara inwe obi ike mgbe m bịarutere dịka o kwesiri
n'ebe ụfọdụ ndị nọ, site na iguzogide ndị ahụ na-eche na
anyị na-eme ihe dị ka ndị ụwa si eme ya. **3** Ọ bụ ezie
na anyị na-ebi dịka mmadụ, ma anyị adịghị ebu agha
dịka usoro anụ ahụ si dị. **4** N'ihi na ngwa agha anyị ji ebu
agha, abụghị ngwa agha nke mmadụ nkịtị nke ụwa, kama
ha nwere ike nke mmụọ ịla ebe niile e wusiri ike n'iyi. **5**
Anyị na-ala ịrụ ụka niile na okwu ụgha niile n'iyi, nke
na-egbochiri ụmụ mmadụ ụzọ e si amata Chineke, na-
eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraịst. **6** Anyị nọ
na njikere ịta erubeghị isi niile ahụhụ, mgbe irube isi
gị zuruoke. **7** Unu na-ele anya n'ihe ndị dị unu n'ihu. Ọ
bụrụ na ọ bụ ihe doro anya nye onye ọbụla na ha bụ nke
Kraịst, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bụ nke
Kraịst na anyị onwe anyị bụkwa nke ya. **8** Ugbu a, ọ bụrụ
na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyị nyere
m n'ebe unu nọ, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, ọ
bụghị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ihi nke a.
9 Achọghị ka ọ dịka m a ga-asị na m sitere n'akwụkwọ ozi
m na-emenye unu egwu. **10** N'ihi na ha na-asị, "Akwụkwọ
ozi ya dị arọ dịkwa ike, ma na mmadụ, ma n'ọdịdị ya na
mmadụ adịghị ike, okwu ọnụ ya bụkwa ihe na-abaghị
uru." **11** Ma ana m eme ka ndị dị otu a ghọta na ihe anyị
na-ekwu site n'akwụkwọ ozi mgbe anyị na-anọghị n'etiti
unu, ka anyị ga-eme ma anyị nọrọ n'etiti unu. **12** Anyị

enweghị anya ike ihazi ọnọdụ maọbụ were onwe anyị
tụnyere ndị ụfọdụ na ndị ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe
ha na-eji onwe ha na-atụ onwe ha, werekwa onwe ha
na-atụnyere onwe ha, ha adịghị ezipụta nghọta. **13** Ma
anyị onwe anyị, adịghị anya isi banyere ihe ọbụla anyị
na-enweghị ike ime. Kama anyị ga-anya isi n'oke ọrụ
ahụ Chineke kenyere anyị, ka anyị rụrụte ọ bụladị ruo
n'ebe unu nọ. **14** N'ihi na anyị adịghị ekwu okwu karịrị
ọnụ anyị mgbe anyị na-etinye anya n'ihe gbasara unu,
n'ihi na ọ bụ anyị buru ụzọ bịakwute unu, ikwusara unu
oziọma gbasara Kraịst. **15** Ọ bụghị na anyị na-ekwu na ọ
bụ anyị rụrụ ọrụ niile, ya na ọrụ nke ndị ọzọ rụrụ n'etiti
unu, kama olileanya anyị bụ na okwukwe unu ga na-eto
eto mgbe niile, ka ọrụ ya n'etiti unu bụrụ nke ga-eto eto.
16 Nke a ga-eme ka anyị nwee ike zisaa oziọma ahụ na
mba ndị ọzọ ndị dị n'ofe ala unu, ghara iji ọrụ arụrụ
n'ebe ndị ọzọ na-arụ ọrụ na-etu ọnụ. **17** Ma, "Onye ọbụla
na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị." **18** N'ihi na ọ
bụghị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata,
kama ọ bụ onye Onyenwe anyị jiri aka ya bulie.

11 Ọ ga-adị m mma ma ọ bụrụ na unu ga-anagide m ka
m kwuo okwu ndị a dị ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m. **2**
Ekworo m nwere n'ebe unu nọ bụ ekworo nke Chineke.
Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraịst, ka
m nwe ike chee unu n'ihu ya dịka nwaagbọghọ dị ọcha
nke na-amaghị nwoke. **3** Ma ana m atụ egwu, na dịka
agwọ jiri aghụghọ ghọgbuo Iiv, ndị nrafu ga-eji aghụghọ
duhie unu, mee ka unu kwụsị iji obi dị ọcha na uche ziri
ezi jeere Kraịst ozi. **4** N'ihi na unu gaara anara onye ọzọ

bịakwutere unu na-ekwusa Jisọs ọzọ nke na-abụghị nke
anyị kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmụọ ọzọ
dị iche na-abụghị ike nke Mmụọ Nsọ ahụ unu natara,
unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ọzọ dị iche, na-abụghị
oziọma ahụ nke unu natara. 5 Ma echeghị m na ọ dị ụzọ
ọbụla ndị ozi a maara aha ha si kara m mma. 6 Ọ bụrụ na
m abụghị onye ọka okwu, abụ m onye ọka mmụta. Anyị
akọwarala unu nke a ọtụtụ mgbe n'ụzọ dị iche iche n'ihe
niile. 7 Ọ ga-abụ na-emere m ihe ọjọọ mgbe m wedara
onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihi n'anaghị m unu ihe
ọbụla mgbe m na-ekwusara unu oziọma Chineke? 8 Ọ bụ
nzukọ nọ n'ebe ọzọ nyeere m aka mgbe m na-arụ ọrụ
n'etiti unu. Ọ bụ site n'aka ha ka m ji nata nkwado, dịka
ụgwọ ọrụ m, ka m nwee ike inyere unu aka. 9 Ma mgbe
m nọ n'etiti unu abụghị m ibu arọ nye onye ọbụla n'oge
mkpa m. N'ihi na ụmụnna si Masidonia wetaara m ihe
niile na-akpa m mkpa. Ebe ọ bụ na m gbalịrị debe onwe
m, ka m ghara ịbụ ibu arọ nye unu n'ụzọ ọbụla n'oge gara
aga, agaghị m abụkwa ibu arọ nye unu n'oge dị n'ihu.
10 Ebe eziokwu nke Kraịst dị n'ime m, ịnya isi m nke a
agaghị akwụsị na mpaghara Akaịa niile. 11 N'ihi gịnị? Ọ
bụ n'ihi na m ahụghị unu n'anya? Chineke maara na m
hụrụ unu n'anya. 12 Ma aga m aga n'ihu na-arụ ọrụ m
na-achọghị ka unu nyere m aka n'ụzọ ọbụla ka m si otu
a mee ka ndị ahụ na-akpọ onwe ha ndị ozi ghara ịnya
isi kwuokwa na ha na-arụ ọrụ dịka anyị si arụ ọrụ anyị
n'etiti unu. 13 N'ihi na ndị dị otu a bụ ndị ozi ụgha, ndị
ọrụ aghụghọ, ndị na-eme onwe ha ka ha bụ ndị ozi Kraịst.
14 Ma omume ha adịghị eju m anya, n'ihi na ekwensu

gbanwere onwe ya dịrị ka mmụọ ozi na-enye ìhè. 15 Ya
mere, ọ bụghị ihe iju anya ma ọ bụrụ na ndị na-ejere ya
ozi emee onwe ha dịka ndị na-eje ozi ụzọ ezi omume. Ma
n'ọgwụgwụ oge, ha ga-anata ụgwọ dịka ọrụ ha si dị. 16
Dịka m kwuru na mbụ, ka onye ọbụla ghara iche na m bụ
onye na-enweghị uche. Ọ bụrụkwarị na unu na-eche ụdị
echiche a, biko naranụ m dịka onye na-enweghị uche, ka
m nwee ike ịnya isi nke nta dịka ndị ọzọ si eme. 17 Ma
n'ihe m dabeere na-anya isi, adịghị m ekwu okwu dịka
Onyenwe anyị ga-ekwu, maọbụ dịka onye na-enweghị
uche. 18 Ebe ọtụtụ mmadụ na-anya isi banyere ihe ha
bụ n'ụzọ ụwa si eme. Mụ onwe m ga-anyakwa isi. 19
Unu were obi ụtọ na-anagide ndị na-enweghị uche, ebe
unu onwe unu nwere uche. 20 Unu na-anagide ya ma ọ
bụrụ na onye ọbụla eme unu ndị ohu ha, maọbụ jiri anya
ike nakọrọ unu ihe unu nwere, maọbụ ghọgbuo unu,
maọbụ bulie onwe ya elu dịka ha karịrị unu, maọbụ maa
unu uraa n'ihu. 21 N'ezie, ọ bụ ihere m, ịnabata na anyị
bụ ndị na-adịghị ike n'ezie nye nke a. Ọ bụrụ na onye
ọbụla anwaa anwaa nyaa isi n'ihe ọbụla (ana m ekwu dịka
onye n'enweghị uche), mụ onwe m ga-anyakwa isi. 22 Ha
bụ ndị Hibru? Mụ onwe m bụkwa ya. Ha bụ ndị Izrel?
Mụ onwe m bụkwa ya. Ha bụ ndị agbụrụ Ebraham? Mụ
onwe m bụkwa. 23 Ha bụ ndị na-ejere Kraịst ozi? (Ana m
ekwu dịka onye anya na-adịghị mma.) Ma mụ onwe m
ejela ozi karịa. Adọgbuola m onwe m n'ọrụ karịa ha niile.
Etinyela m n'ụlọ mkpọrọ ọtụtụ mgbe, tinyere ọtụtụ ihe
otiti, mgbe mgbe anọọla m n'ọnụ ọnwụ. 24 Ugboro ise
ka ndị Juu pịara m ọnụ ụtarị iri anọ e wepụrụ otu. 25

E jirila okporo igwe tie m ugboro atọ. Atụrụ m nkume
otu ugboro. Ugboro atọ ka ụgbọ mmiri m nọ n'ime ya
kpuru n'oke osimiri. Anọọla m otu abalị na ụbọchị so ya
n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebugharị m. **26** Ejeela m
ọtụtụ ogologo ije nke ọtụtụ ihe ize ndụ dị n'ime ya. N'ize
ndụ site n'osimiri, ize ndụ site na ndị na-apụnarị mmadụ
ihe n'ike, ize ndụ site n'aka ndị obodo nke aka m. Ọtụtụ
mgbe ka m zere ndụ site n'aka ndị mba ọzọ, n'ime obodo
ukwu, n'ọzara ma n'oke osimiri; na n'aka ndị kpọrọ onwe
ha ụmụnna m, ma ha bụ ndị ụgha. **27** Adọgbuola m onwe
m n'ọrụ, anọọla m n'ọnọdụ ịhụju anya na ịmụ anya ọtụtụ
abalị. Ọtụtụ mgbe ana m anọ agụụ na-erighị ihe ọbụla,
maọbụ ịṅụ ihe ọbụla. Anọọla m ọtụtụ mgbe n'oge oyi na-
ama jijiji n'ihi enweghị uwe dị mma m ji achụ oyi. **28**
Ma e wezuga ihe ndị a niile, ana m anọ n'echiche mgbe
niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzukọ. **29** Onye
bụ onye ahụ na-adịghị ike nke m na-adịghị eso ya kere
oke na-adịghị ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke
ọnọdụ ya na-adịghị emetụ m n'obi? **30** Kama ọ bụrụ na o
kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndị ahụ
na-egosi adịghị ike m. **31** Chineke, na Nna nke Onyenwe
anyị Jisọs, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighị ebi,
maara na ihe ndị a niile m na-ekwu bụ eziokwu. **(aiōn
g165)** **32** N'obodo Damaskọs, onye ọchịchị ala ahụ nke
eze obodo ahụ a na-akpọ Aretas họpụtara, ndị na-eche
obodo Damaskọs nche ka ha jide m. **33** Ma e tinyere m
n'ime nkata, site n'oghere dị na mgbidi gbara obodo ahụ
gburugburu wedata m, m gbanarị ya.

12 Aghaghị m ịnya isi, ọ bụ ezie na ọ baghị uru, ugbu a ka
m gwa unu ihe banyere ọhụ m hụrụ, na ihe niile Onyenwe
anyị kpughere gosi m. 2 Amaara m otu nwoke nọ n'ime
Kraịst, onye e duuru gaa n'eluigwe nke atọ ihe dị ka afọ iri
na anọ gara aga, maọbụ n'anụ ahụ, maọbụ n'ime mmụọ
amaghị m, ma Chineke ma. 3 Amatakwara m nwoke dị
otu a, maọbụ n'anụ ahụ, maọbụ n'ime mmụọ amaghị
m, ma Chineke maara 4 onye a, nke a kpọọrọ banye na
paradaịs, ebe ọ nụrụ ihe ọnụ mmadụ na-apụghị ịkọwa,
nke e nyeghịkwa mmadụ ọbụla ike ikwu ihe banyere ya.
5 Ekwesiri m ịnya isi n'ihi nwoke dị otu a ma agaghị m
anya isi maka mụ onwe m, ma ọ bụghị maka adịghị ike
m. 6 A sị na m chọrọ ịnya isi, agaghị m abụ onye nzuzu,
n'ihi na aga m ekwu naanị eziokwu. Otu ọ dị, agaghị m
anya isi ka onye ọbụla ghara ịgụ ọnọdụ m karịa ihe ọ
hụrụ n'ime m, maọbụ karịa ihe ọ nụrụ n'ọnụ m. 7 Ma
n'ihi na ọtụtụ ihe ndị a m ji anya m hụ bụ ihe pụrụ ime
ka m bulie onwe m elu karịa ka o si kwesi. E tinyere ihe
mgbu n'anụ ahụ m ka ọ na-adụ m dịka ogwu. Ihe mgbu a
dị n'anụ ahụ m na-eti m aka dịka onyeozi nke ekwensu,
na-eme ka m ghara ịfụlị onwe m elu karịa. 8 Ekpeela m
ekpere ugboro atọ rịọ Onyenwe anyị ka o wepụrụ m ahụ
mgbu a. 9 Ma ọ sịrị m, "Amara m ezuorola gị. N'ihi na ike
m na-ezu oke n'ime adịghị ike." Ugbu a, obi dị m ụtọ
ịnya isi banyere adịghị ike m. N'ihi na ọ bụ site n'ọnọdụ
adịghị ike m ka ike ebube Kraịst ga-esi nọgide n'ahụ m.
10 Ọ bụ n'ihi Kraịst ka m na-anọgide n'adịghị ike m niile,
mkparị ndị mmadụ, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na
ihe ndakwasị dị iche iche. N'ihi na mgbe m na-adịghị

ike ka m na-enwe ike karịa. 11 Emeela m onwe m onye
nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka
unu bụrụ ndị mbụ ga-eto m. Ọ bụ ezie a na-abụghị m ihe
ọbụla, ma o were m anya na ọ dịghị ụzọ ọbụla m si dị ala
n'ebe ndị ahụ unu na-eche na ha kachasị elu n'etiti ndị
ozi. 12 Ejiri m ndidi rụọ ọrụ n'etiti unu, ihe iji gosi na
abụ m nwaazụ n'eziokwu. Egosiri m unu ihe ịrịbama, ọrụ
ebube dị iche iche, na ọtụtụ oke ọrụ. 13 Olee ụzọ unu si dị
ala n'ebe chọọchị ndị ọzọ dị, ma ọ bụghị na m abụghị ibu
arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejọ a. 14 Nke a bụ ugboro
atọ m na-ejikere ịbịakwute unu. Agaghị m abụrụ unu ibu
arọ, ihe dị m mkpa abụghị akụ unu nwere, kama unu
onwe unu. Ọ bụghị ụmụntakịrị ka ọ dịrị ịkpadoro nne na
nna ha ihe, kama ọ bụ ọrụ dịrị nne na nna ịkpadoro ụmụ
ha ihe. 15 N'ezie, ọ na-atọ m ụtọ iwere onwe m na ihe
niile m nwere nye unu, n'ihi na ahụrụ m unu n'anya. Ma
ọ bụrụ na m hụrụ unu n'anya karịa, ọ ga-adị mma ma
unu hụ m n'anya nke nta? 16 N'agbanyeghị na-abụrụ m
unu ibu arọ, ụfọdụ n'ime unu na-ekwu, ọ bụ ezie na ọ
dịghị anara anyị ihe ọbụla, maọbụ onye aghụghọ. Ma
eleghị anya, o nwere ụzọ aghụghọ dị iche iche o si anara
anyị ihe. 17 Ọ dị onye ọbụla m ziteere unu, iji si n'aka ya
rigbuo unu? 18 Arịọrọ m Taịtọs ka ọ bịakwute unu, ya na
nwanna anyị nwoke ọzọ. Taịtọs o rigburu unu? O nwere
ihe dị iche n'uche na omume mụ na ya? 19 Unu chere na
ihe anyị na-eme oge niile ndị a bụ ịgọpụ onwe anyị n'ihu
unu? Ọ bụ n'ihu Chineke ka anyị na-ekwu nke a n'ime
Kraịst. Ndị m hụrụ n'anya, ihe ndị a anyị na-ekwu bụ
maka ọdịmma unu. 20 N'ihi na ihe na-atụ m egwu bụ na

mgbe m bịara n'etiti unu, ihe m ga-ahụ agaghị atọ m ụtọ.
Mgbe ahụ mmeso m ga-emeso unu agakwaghị atọ unu
atọ. N'ihi na ana m atụ egwu na mgbe m bịakwutere unu
ọzọ, aga m ahụ ọtụtụ n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga
m ahụ ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahụ unu
ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahụ ọtụtụ ndị na-
afụli onwe ha elu, ndị na-ekwu ọtụtụ ihe ọjọọ dị iche iche
megide ndị ọzọ; aga m ahụ ọtụtụ ndị jupụtara n'aghụghọ
na ịkpa iche iche. **21** Ana m atụ egwu na mgbe m ga-
abịakwute unu ọzọ, Chineke m ga-eme ka m weda onwe
m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihi ụfọdụ n'ime
unu ndị mehiere na mbụ, ma ha achọghị ichegharị site
n'ihe ọjọọ ha mere, na n'ihi ọtụtụ n'ime unu na-adị ndụ
rere ure, ndụ na-adịghị ọcha, ndụ ịkwa iko, na ndụ ọjọọ.

13

Nke a ga-eme ya ugboro atọ m na-abịa ileta unu. Ọ
bụ site n'ama mmadụ abụọ maọbụ atọ gbara ka a ga-
eme ka okwu niile guzoro. **2** Mgbe m bịara leta unu nke
ugboro abụọ, abaara m ndị niile dara iwu n'oge gara aga
na mmadụ ndị ọzọ mba, dọọkwa ha aka na ntị, ihu na
ihu. Ugbu a m na-anọghị ya, ana m adọkwa ha aka na
ntị ọzọ, ọ bụrụ na m bịa ọzọ hụ na ndị mehiere na mbụ
echegharịghị, aga m emesi ha ike. **3** Ebe unu chọrọ ka
e gosi na Kraịst na-ekwu okwu n'ime m, ọ dịghị egosi
adịghị ike mgbe ọ na-emeso unu omume, kama ọ na-
eme ka ike ya pụta ìhè n'ebe unu nọ. **4** Ọ bụ ezie na a
kpọgidere ya na-adịghị ike, ma ugbu a, ọ na-adị ndụ site
n'ike dị ukwuu nke Chineke. Anyị bụkwa ndị na-adịghị
ike n'ime ya, ma ozi anyị na-ejere unu na mmekọrịta anyị
na unu, anyị ga-eso ya dị ndụ site n'ike nke Chineke. **5** Ya

mere, ka onye ọbụla n’ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa
omume ya, mara ma ọ ka kwudosiri ike n’okwukwe ya. Ọ
bụ na unu aghọtaghị na Jisọs Kraịst nọ n’ime unu? Ma ọ
bụghị na unu enyochaala onwe unu hụ na unu emeghị
nke ọma. **6** Enwere m olileanya na unu niile ga-achọpụta
na anyị adaghị ule ahụ. **7** Ma anyị na-arịọ Chineke ka
unu ghara ime ihe ọjọọ ọbụla. Anyị anaghị eme nke a
iji gosi na anyị kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike
mee ihe dị mma, n’agbanyeghị na ọ ga-adị ka a ga-asị na
anyị emeghị nke ọma n’ọrụ anyị. **8** N’ihi na anyị apụghị
ime ihe ọbụla megide eziokwu, kama anyị na-eme ihe
niile n’ihi eziokwu. **9** Anyị na-aṅụrị ọṅụ mgbe anyị na-
adịghị ike ma hụ na unu dị ike. Ihe anyị na-arịọ Chineke
bụ ka unu tozuo oke. **10** Ana m edere unu akwụkwọ a
ugbu a, n’ihi na-achọghị m ịbara unu mba na inye unu
ntaramahụhụ mgbe m bịara. Achọkwaghị m iji ikike ahụ
Onyenwe anyị nyere m nye unu ntaramahụhụ, kama
achọrọ m iji ya wulie unu elu dịka ụlọ. **11** N’ikpeazụ
ụmụnna m, na-aṅụrịnụ ọṅụ. Gbalịanụ n’imezi ndụ unu
ka o zuo oke, na-agbarịta onwe ume, werenụ otu obi
na-eme ihe, na-ebikwanụ n’udo. Chineke nke udo na
ịhụnanya ga-anọnyekwara unu. **12** Werenụ isurita ọnụ
dị nsọ kelerịta onwe unu. **13** Ndị nsọ niile na-ekelekwa
unu. **14** Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na ịhụnanya
Chineke, na mmekọ nke Mmụọ Nsọ dịnyere unu niile.

Ndị Galeshịa

1 Pọl, onyeozi, na-abụghị site na nhọpụta nke mmadụ
maọbụ site n’ike nke mmadụ, kama ọ bụ site n’aka Jisọs
Kraịst na Chineke Nna, onye mere ka ọ site n’ọnwụ bilie.
2 Ndị ụmụnna niile ndị mụ na ha nọ n’ebe a, Na-edegara
nzukọ niile dị na Galeshịa. 3 Ka amara na udo nke sitere
na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị
unu. 4 Onye nyere onwe ya n’ihi mmehie anyị niile dị
ka nzube Chineke bụ Nna anyị si dị, ịzọpụta anyị site
n’oge ọjọọ a nke anyị bi n’ime ya. **(aiōn g165)** 5 Onye otuto
dịịrị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)** 6 O juru
m anya, na unu esitela n’ebe onye ahụ kpọrọ unu site
n’amara Kraịst wezuga onwe unu, na-agbaso oziọma ọzọ,
7 nke na-abụghị oziọma. O doro anya na ụfọdụ mmadụ
na-etinye unu n’ọnọdụ mgbagwoju anya, mgbe ha na-
agbalị ịgbanwe oziọma nke Kraịst. 8 A sikwa na ọ bụ anyị
onwe anyị maọbụ mmụọ ozi nke sitere n’eluigwe bịara
kwusaara unu oziọma ọzọ, nke dị iche na nke anyị bụrụ
ụzọ kwusaara unu, ka onye dị otu a bụrụ onye abụrụ ọnụ.
9 Dị ka anyị buru ụzọ kwuo ya na mbụ, ka m kwuokwa ya
ọzọ: Ọ bụrụ na onye ọbụla na-ekwusara unu oziọma dị
iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ bụrụ onye a
bụrụ ọnụ. 10 Ugbu a, ana m agbalị ime ka m bụrụ onye
ndị mmadụ maọbụ Chineke ga-anabata? Ka m na-agbalị
ime ihe ga-atọ ndị mmadụ ụtọ? N’ihi na a sị na m na-eme
ihe na-atọ ndị mmadụ ụtọ, agaraghị m abụ ohu Kraịst. 11
Ụmụnna m, achọrọ m ime ka unu mata, na oziọma ahụ
m kwusaara unu abụghị ihe mmadụ chepụtara n’uche
ya. 12 N’ihi na anataghị m ya site n’aka mmadụ ọbụla, ọ

dịkwaghị onye ọbụla ziri m ya, kama ọ bụ Jisọs Kraịst
n'onwe ya bụ onye kpughere ya nye m. **13** Amara m na
unu anụla ihe banyere ndụ m n'oge gara aga, n'ofufe ndị
Juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzukọ Chineke n'ebe
niile, ma gbalịsiekwa ike ibibi ya. **14** Abụ m otu n'ime ndị
amaara aha ha n'etiti ndị ọgbọ m, n'ihe banyere ofufe
ndị Juu. N'ihi oke ịnụ ọkụ n'obi nke m nwere ịgbaso na
idebezu ụkpụrụ omenaala na ofufe, nke nna nna m ha.
15 Ma mgbe ọ tọrọ Chineke ụtọ, bụ onye kewapụrụ m
iche tupu amụọ m, kpọọ m site n'amara ya, **16** ikpughe
Ọkpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere
ya n'etiti ndị mba ọzọ, e jekwurughị m anụ ahụ ọbụla
ịnụta ihe ọbụla n'aka ya. **17** Ejekwaghị m Jerusalem ịhụ
ndị ahụ bu m ụzọ bụrụ ndị ozi, kama a gara m Arebịa,
ma laghachikwa azụ na Damaskọs. **18** Ọ bụ mgbe afọ atọ
gasịrị, ka m gara Jerusalem ịhụ Sefas. Anọnyekwara m ya
ụbọchị iri na ise. **19** Ma ọ dịkwaghị onyeozi ọzọ m hụrụ,
ma ọ bụghị naanị Jemis, nwanne Onyenwe anyị. **20** Ana
m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndị a m na-ekwu
abụghị okwu ụgha. **21** Emesịa, agara m Siria na Silisia. **22**
Ma ndị Kraịst nọ na chọọchị niile dị n'ala Judịa amaghị
onye m bụ. **23** Naanị ihe ha na-ekwu bụ, "Onye ahụ na-
esogbu anyị na mbụ na-ekwusazi ugbu a okwukwe ahụ ọ
gbalịsịrị ike ibibi na mbụ." **24** Ha nyere Chineke otuto
n'ihi m.

2 Mgbe afọ iri na anọ gasịrị, ejeghachiri m Jerusalem
ọzọ. Mụ na Banabas laghachiri Jerusalem, akpọkwara
m Taịtọs jee. **2** Agara m n'ihi mkpughe m nwere. Na
nzukọ nzuzo nke m na ndị ndu nwere, akọwaara m ha ihe

banyere oziọma nke m na-ekwusa n’etiti ndị mba ọzọ.
N’ihi na-achọghị m ka ọrụ niile m rụrụ n’oge gara aga, na
ọrụ m na-arụ ugbu a, bụrụ ihe efu. 3 Ọ bụladị Taịtọs onye
mụ na ya so, o nweghị onye manyere ya ka e bie ya ugwu
n’agbanyeghị na ọ bụ onye Griik. 4 Ndị ahụ na-abụghị
ndị kwere ekwe n’ezie e zobatara na nzukọ inyochapụta
otu anyị si nwere onwe anyị n’ime Kraịst Jisọs, ka ha
nwee ike mee anyị ndị ohu. 5 Ma o nweghị oge anyị ji gee
ntị n’ihe ha kwuru, n’ihi na anyị chọrọ ichedo eziokwu
ahụ dị n’oziọma ka a ghara ịgwa ya ihe ọbụla n’etiti
unu. 6 Banyere ndị a na-ewe ka ndị dị ndu dị mkpa, ihe
ọbụla ọnọdụ ha bụ ewetaghị mgbanwe ọbụla n’ebe m nọ,
n’ihi na Chineke adịghị ele mmadụ anya n’ihu. Ndị ahụ
atụkwasịghị ihe ọbụla n’oziọma m na-ezisa. 7 Ma n’aka
nke ọzọ, mgbe ha hụrụ na e nyere m ọrụ izisa oziọma
n’etiti ndị e bighị ugwu, dịka e nyere Pita izisa oziọma
n’etiti ndị e biri ugwu. 8 N’ihi na Chineke onye si n’aka
Pita na-arụ ọrụ onyeozi oziọma n’etiti ndị e biri ugwu,
sikwa n’ime m na-arụ ọrụ onyeozi izisara ndị mba ọzọ
oziọma. 9 Mgbe Jemis, Sefas na Jọn ndị a maara dị ka
ide ji ụlọ n’etiti ndị ndu ahụ niile nara m na Banabas
aka nnwekọ, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyị
ume, sị anyị gaa n’ihu n’ọrụ anyị, ikwusa oziọma n’etiti
ndị mba ọzọ, ka ha onwe ha kwa gaa n’ihu ịrụ ọrụ nke ha
n’etiti ndị e biri ugwu. 10 Ọ bụ naanị otu ihe ka ha rịọrọ
anyị, nke bụ ka anyị cheta ndị ogbenye. Nke a bụkwa ihe
m na-achọsi ike ime. 11 Ma mgbe Sefas bịaruru Antiọk,
eguzogidere m ya n’ihu ya, n’ihi na ihe o mere mara ya
ikpe. 12 Tupu ndị Jemis zitere abịaruo ebe ahụ, ya na ndị

mba ọzọ na-erikọ nri, ma mgbe ha rutere, ọ wepụrụ aka
na nri laghachi azụ n'ihi na egwu ndị e biri ugwu na-atụ
ya. **13** Ndị Juu ụfọdụ sonyekwara ya inwe ihu abụọ a, nke
mere na e si otu a duhiekwa Banabas n'onwe ya. **14** Ma
mgbe m hụrụ na ha adịghị eme ihe dị ka eziokwu nke
oziọma ahụ si dị, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, sị,
"Ọ bụrụ na gị nwa onye Juu na-ebi ndụ dịka onye mba
ọzọ, na-abụghị dịka onye Juu, olee otu ị ga-esi manye
ndị mba ọzọ ka ha na-ebi ndụ dịka ndị Juu?" **15** Anyị
onwe anyị bụ ndị Juu site n'ọmụmụ a mụrụ anyị, anyị
abụkwaghị ndị mba ọzọ ndị mmehie, **16** ma anyị maara
na a dịghị agụ mmadụ ọbụla dị ka onye ezi omume site
n'ọrụ nke iwu kama ọ bụ naanị site n'okwukwe na Jisọs
Kraịst. Ọ bụ nke a mere anyị ji kwere na Jisọs Kraịst ka a
gụọ anyị na ndị ezi omume, site n'okwukwe anyị kwere
na Kraịst, ọ bụghị n'ihi na anyị rụrụ ọrụ nke iwu. N'ihi na
o nweghị onye ọbụla a ga-agụnye ka onye ezi omume
n'ihi na ọ rụrụ ọrụ nke iwu. **17** Ma ọ bụrụ, na mgbe anyị
na-achọ ka a gụọ anyị dị ka ndị ezi omume n'ime Kraịst,
anyị onwe anyị a bụrụ ndị achọpụtara dịka ndị mmehie.
Nke a, ọ pụtara na Kraịst na-akwado mmehie? Mba! **18**
Kama, ọ bụrụ na m ewugharịa ihe ndị ahụ m buru ụzọ
mebie, ana m egosi na m bụ onye na-emebi iwu. **19** N'ihi
na-esitere m n'aka iwu nwụọ n'ebe iwu dị, ka m nwee ike
dị ndụ n'ebe Chineke nọ. Akpọgidela mụ na Kraịst n'obe.
20 Ọ bụkwaghị mụ onwe m na-adị ndụ ugbu a, kama ọ
bụ Kraịst na-adị ndụ ya n'ime m. Ndụ ahụ nke m na-adị
ugbu a n'anụ ahụ m bụ nke m na-adị n'ihi okwukwe m
nwere n'ime Ọkpara Chineke, onye hụrụ m n'anya, ma

werekwa onwe ya nye n’ihi m. 21 Anaghị m akpọ amara
Chineke ihe na-enweghị isi. N’ihi na a sị na a pụrụ ịgụ
mmadụ dị ka onye ezi omume site n’idebe iwu, mgbe ahụ
ọnwụ Kraịst nwụrụ abaghị uru.

3 Ndị nzuzu a kpọrọ onwe ha ndị Galeshịa! Onye napụrụ
unu akọnuche unu? N’ihu unu ka a nọ kọwaa n’ụzọ doro
anya mkpọgide n’obe a kpọgidere Jisọs Kraịst. 2 Ọ bụ
naanị otu ihe ka m chọrọ ịmata n’aka unu. Unu natara
Mmụọ Nsọ site n’ịrụ ọrụ iwu chọrọ, ka ọ bụ site na
nkuzi nke okwukwe? 3 Ọ ga-abụ na unu aghọọla ndị na-
enweghị uche? Unu malitere site n’ike Mmụọ Nsọ, ma
ugbu a unu na-akwụsịzi n’ike nke anụ ahụ? 4 Unu tara
ọtụtụ ahụhụ dị otu a n’efu, ọ bụrụ n’ezie na ọ bụ n’efu? 5
Mmụọ nsọ ahụ Chineke nyere unu na ọrụ ebube ọ rụrụ
n’etiti unu, o mere ha n’ihi iwu unu debere, ka ọ bụ n’ihi
na unu nụrụ ma kwerekwa oziọma? 6 N’otu ụzọ ahụ,
Ebraham kweere na Chineke, a gụrụ nke a nye ya dị ka
ezi omume. 7 Matanụ nke a, na ọ bụ ndị nwere okwukwe
bụ ụmụ Ebraham. 8 Dị ka ọ dị n’Akwụkwọ nsọ, n’oge ahụ
dị n’ihu, nke bụ ugbu a, Chineke ga-agụ ndị mba ọzọ dị
ka ndị ezi omume, site n’okwukwe ha nwere n’ime ya.
N’ihi nke a, o buru ụzọ zie Ebraham oziọma ahụ n’oge
gara aga sị, “A ga-agọzikwa agbụrụ niile nọ n’ụwa site
na gị.” 9 Ya mere, ndị dabeere n’okwukwe bụkwa ndị
na-eso Ebraham, nwoke okwukwe ahụ eketa ngọzị. 10
Ma ndị niile na-ele anya na a ga-azọpụta ha n’ihi na ha
debere iwu niile, ka ọbụbụ ọnụ na-adakwasị. N’ihi na e
deela ya n’akwụkwọ nsọ sị, “Onye a bụrụ ọnụ ka ọ bụ, bụ
onye ọbụla na-edebeghị ọ bụladị otu n’ime iwu niile e

dere n’akwụkwọ iwu.” 11 Ugbu a, ọ bụ ihe pụtara ìhè
na ọ dịghị onye ọbụla a na-agụ n’onye ezi omume n’ihu
Chineke, n’ihi na o debere iwu. N’ihi na, “Onye ezi omume
ga-esite n’okwukwe dị ndụ.” 12 Ma iwu ahụ adabereghị
n’okwukwe, kama, iwu kwuru sị, “Mmadụ ahụ na-eme
ihe iwu kwuru bụ onye ga-enwe ndụ site na ha.” 13 Ma
Kraịst agbapụtala anyị site n’ọbụbụ ọnụ ahụ nke idebe
iwu gaara ewetara anyị. Ọ ghọrọ ọbụbụ ọnụ n’ihi anyị.
N’ihi na e deela ya n’akwụkwọ nsọ, “Onye a bụrụ ọnụ ka
onye ahụ bụ nke a kwụbara n’elu osisi.” 14 Ọ dị otu a ka
ngọzị ahụ e nyere Ebraham bụrụkwa nke ndị mba ọzọ
site na Kraịst Jisọs. Ka anyị niile site n’okwukwe nata
nkwa ahụ, bụ Mmụọ Nsọ. 15 Ụmụnna m, ka m were ihe
nlere anya site na ndụ a na-adị kwa ụbọchị kọwaa okwu
a: Dị ka mmadụ na-enweghị ike iwepụ maọbụ ịtụkwasị
ihe n’ọgbụgba ndụ e mere ka o guzosie ike, otu a ka ọ
dịkwa n’ọnọdụ a. 16 Ọ bụ Ebraham ka e kwere nkwa ya
na mkpụrụ ya. Akwụkwọ nsọ asịghị, “n’ọtụtụ mkpụrụ,”
kama, ọ sịrị, “ma nye mkpụrụ gị,” ya bụ otu onye, onye
bụ Kraịst. 17 Ihe m na-akọwa bụ nke a: Iwu ahụ e mere ka
ọ malite ịdị narị afọ anọ na iri atọ site na mgbe e kwere
nkwa ahụ, emeghị ka ọgbụgba ndụ ahụ Chineke mere ka
ọ dịrị hapụ iguzokwa, o mekwaghị ka nkwa ahụ bụrụ ihe
e wezugara ewezuga. 18 Ọ bụrụ na inweta ihe nketa nke
ya na nkwa ahụ so dabeere n’iwu, mgbe ahụ, ihe nketa
ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere
n’amara nye Ebraham ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere
ya. 19 Gịnị mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndị a n’ihi
njehie, mee ka iwu ndị a dịgide tutu ruo mgbe mkpụrụ

ahụ bịara, bụ onye e kwere na nkwa. E sitere n'aka onye
ogbugbo mee ka ndị mmụọ ozi mee ka iwu ahụ dị ire. 20
Onye ogbugbo gosiri ihe karịrị otu onye, ma Chineke bụ
otu. 21 Iwu ahụ ọ na-emegide nkwa nke Chineke? Mba.
N'ezie ọ dịghị. N'ihi na a sị na e nwere iwu dị nke pụrụ
inye mmadụ ndụ, mgbe ahụ, ezi omume gaara abịara
mmadụ site n'iwu. 22 Ma akwụkwọ nsọ mechibidoro ihe
niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndị kwere ekwe
nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraịst.
23 Ma tupu okwukwe abịa, e ji iwu na-eche anyị nche.
Iwu nọ ọnọdụ dị ka ụlọ mkpọrọ ebe e tinyere anyị tutu
ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe pụta ìhè. 24 Ya mere,
iwu bụ onye nlekọta anyị, ruo mgbe Kraịst bịara, ka a
gụọ anyị na ndị ezi omume site n'okwukwe. 25 Ma ebe ọ
bụ na okwukwe abịala, anyị anọkwaghị n'okpuru onye
nlekọta ọzọ. 26 Unu niile bụ ụmụ Chineke site n'okwukwe
n'ime Kraịst Jisọs. 27 N'ihi na ka unu niile ha, bụ ndị e
mere baptizim n'ime Kraịst, abụrụla ndị yikwasịrị onwe
ha Kraịst. 28 E nwekwaghị onye Juu, maọbụ onye Griik,
maọbụ ohu maọbụ onye nwe onwe ya; nwoke maọbụ
nwanyị, n'ihi na unu niile bụ otu n'ime Kraịst Jisọs. 29 Ọ
bụrụ na unu bụ ndị nke Kraịst, mgbe ahụ unu bụkwa
mkpụrụ Ebraham, ndị nketa dị ka nkwa ahụ si dị.

4 Isiokwu m bụ nke a, mgbe nwa bụ onye ga-eketa ihe
nna ya ka dị na nwata, ọnọdụ ya akaghị mma karịa nke
ohu, ọ bụ ezie na akụ ahụ niile bụ nke ya. 2 Ma ha ka nọ
n'okpuru ndị nlekọta na ndị e tinyere ya n'aka ruo oge
nna ya kwuru. 3 Otu a ka ọnọdụ anyị dị, mgbe anyị bụ
ụmụntakịrị. Anyị nọ dị ka ohu n'okpuru mmụọ nke ụwa.

4 Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Ọkpara ya,
bụ onye amụrụ site na nwanyị, onye amụrụ n'okpuru
iwu, 5 ka ọ gbapụta ndị nọ n'okpuru iwu, ime anyị ndị a
ga-agụ dị ka ụmụ a họpụtara. 6 Ebe unu bụ ụmụ, Chineke
zitere Mmụọ Ọkpara ya, ka ọ bịa biri n'obi anyị, na-eti
mkpu na-asị, "Abba, Nna." 7 Ugbu a, ị bụkwaghị ohu,
kama ị bụ nwa. Ebe ị bụ nwa, e meekwala ka ị bụrụ onye
nketa site na Chineke. 8 N'oge gara aga, mgbe unu na-
amaghị Chineke, unu bụ ohu nye chi niile nke na-abụghị
dịka ha si pụta ụwa. 9 Ma ugbu a, unu matarala Chineke,
ka m ga-asị na Chineke amatala ndị unu bụ, gịnị mere
unu ji chọọ ịtụgharị azụ laghachi n'okpukpe ndị ahụ na-
enweghị isi, nke ike ọbụla na-adịghị n'ime ha? Unu chọrọ
ka ha mee unu ndị ohu ha ọzọkwa? 10 Unu na-edebe
ụbọchị ụfọdụ, na ọnwa ụfọdụ, na oge ụfọdụ, na afọ ụfọdụ.
11 Egwu na-atụ m na ọrụ niile m rụrụ n'etiti unu abụrụla
ihe efu. 12 Ezi ụmụnna m, arịọọ m unu, meenụ onwe
unu dị ka mụ onwe m, n'ihi na mụ onwe m emela onwe
m ka m dị ka unu. O nweghị ihe ọjọọ ọbụla unu mere
m. 13 Unu maara na ọ bụ n'ime adịghị ike nke anụ ahụ
ka m ji kwusaara unu oziọma a. 14 Ọ bụ ezie, ọnọdụ m
n'oge ahụ bụ ọnwụnwa n'ebe unu nọ, unu eledaghị m
anya, maọbụ jụ ige m ntị. Kama unu nabatara m, dị ka
mmụọ ozi Chineke, maọbụ dị ka a ga-asị na m bụ Jisọs
Kraịst n'onwe ya. 15 Ebee ka mmụọ nke obi ụtọ ahụ unu
nwere nọ? N'ihi na m na-agba ama, na-asị na ọ bụrụ ihe
a pụrụ ime, unu gaara aghụpụta anya unu nye m. 16
Ugbu a, aghọọla m onye iro unu, n'ihi na m na-agwa unu
eziokwu? 17 Ha na-ezipụta mmasị n'ebe unu nọ, ma ọ

bụghị maka ọdịmma unu. Ha chọrọ ikewapụ unu n'ebe m
nọ, ka unu nwee mmasị n'ebe ha nọ. **18** Maka ebumnuche
dị mma, ọ dị mma inwe mmasị mgbe niile. Ọ bụghị naanị
mgbe mụ na unu nọ. **19** Ụmụntakịrị m, ndị m kwe maka
ha nọdụ n'ọnọdụ ihe mgbu nke ọmụmụ nwa ọzọ, na-eche
ụbọchị ahụ a ga-eme ka ụdịdị Kraịst dị n'ime unu. **20**
Ọ gaara adị m mma ma a sị na m nọ n'etiti unu ugbu
a, nwee ike ịmata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m,
n'ihi na-amaghị m ihe m kwesiri ime n'ihi ọnọdụ unu. **21**
Gwanụ m, unu ndị na-eche na ọ dị mkpa idebe iwu, unu
agaghị aṅaa ntị na ihe iwu ahụ kwuru? **22** N'ihi na e dere
ya n'akwụkwọ nsọ na Ebraham nwere ụmụ nwoke abụọ.
Otu n'ime ha bụ nwa nke ohu ya nwanyị mụrụ, nke ọzọ
bụ nke nwunye ya na-abụghị ohu mụtara. **23** Nwa ahụ
nke ohu nwanyị ahụ mụrụ bụ onye amụrụ site na anụ
ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abụghị ohu mụtara bụ
onye a mụrụ site na nkwa. **24** Anyị ga-ewere ihe ndị a dị
ka ihe ịmaatụ, n'ihi na ụmụ nwanyị abụọ ndị a nọchiri
anya ọgbụgba ndụ abụọ. Otu ọgbụgba ndụ sitere n'Ugwu
Saịnaị ma mụọkwa ụmụ ndị bụ ohu: nke a bụ Hega. **25**
Hega bụ Ugwu Saịnaị nke dị n'Arebịa. Ọ dabara n'ọnọdụ
Jerusalem nke ugbu a, n'ihi na ya na ụmụ ya nọ n'ohu. **26**
Ma nwanyị nke ọzọ nọ ọnọdụ Jerusalem nke dị n'elu,
nke nwe onwe ya. Ọ bụkwa ya bụ nne anyị. **27** N'ihi na e
dere ya, "Ṅụrịa ọṅụ, gị nwanyị aga, onye na-amụtaghị
nwa. Tie mkpu ọṅụ, tisiekwa mkpu akwa ike gị onye ime
nwa na-emetụbeghị, n'ihi na ụmụ nwanyị ahụ a hapụrụ
naanị ya ga-adị ọtụtụ karịa ụmụ nke nwanyị nwere dị."
28 Ugbu a, ụmụnna m, unu bụ ụmụ ahụ nke e kwere na

nkwa, dị ka Aịzik. 29 N'oge ahụ, nwa ahụ a mụrụ n'ụzọ
anụ ahụ kpagburu nwa ahụ a mụrụ site n'ike nke Mmụọ
Nsọ. Otu a ka ọ dịkwa n'oge a. 30 Ma gịnị ka akwụkwọ
nsọ kwuru? "Chụpụ ohu nwanyị a na nwa ya, n'ihi na
nwa nwoke ohu nwanyị a apụghị isoro nwa nke nwanyị
na-abụghị ohu kerikọta oke." 31 Ya mere, ụmụnna m,
anyị abụghị ụmụ nke nwanyị ohu, kama anyị bụ ụmụ nke
nwanyị nwere onwe ya.

5 Kraịst emeela ka anyị pụọ n'ohu, n'ihi anyị inwere
onwe anyị. Ya mere, gbalịanụ ịhụ na unu e nyeghị onwe
unu n'ọnọdụ ohu ọzọ. 2 Geenụ m ntị, mụ onwe m bụ Pọl
na-agwa unu nke a. Ọ bụrụ na unu anabata obibi ugwu,
Kraịst agaghị abara unu uru ọbụla. 3 Ka m kwuokwa ya
ọzọ, onye ọbụla kweere ka e bie ya ugwu ji ụgwọ idebezu
iwu niile ahụ. 4 E kewapụla unu n'ebe Kraịst nọ, unu ndị
a ga-agụnye na ndị ezi omume site n'iwu. Unu adapụla
n'amara ya. 5 N'ihi na anyị onwe anyị nwere olileanya na
site n'ike nke Mmụọ Nsọ, a ga-agụ anyị na ndị ezi omume
site n'okwukwe anyị. 6 N'ihi n'ime Kraịst Jisọs, obibi
ugwu maọbụ ebighị ugwu abaghị uru. Ihe dị mkpa bụ
okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ịhụnanya. 7 Unu
na-agbabu ọsọ nke ọma, onye gbochiri unu ikwenyere
eziokwu ahụ? 8 Ụdị nkwagide ahụ esiteghị n'ebe Onye
ahụ kpọrọ unu bịa. 9 Nwantịntị ihe na-eko achịcha na-
eme ka ogbe ụtụ ọka a gwọrọ agwọ koo. 10 Enwere m
ntụkwasị obi n'ime Onyenwe anyị na unu agaghị eche
echiche n'ụdị a ọzọ, ma ikpe ọmụma ga-adịrị onye ọbụla
na-eduhie unu ọzọ. 11 Ụmụnna m, ọ bụrụ n'ezie na m
na-ekwusa mkpa obibi ugwu dị, gịnị mere e ji nọgide

na-akpagbu m? Ọ bụrụ na m mee otu ahụ, ewepụla m
ihe ọdachi ahụ dị n'obe. **12** Ọ gaara atọ m ụtọ ma ọ bụrụ
na ndị ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndị onozi.
13 N'ihi na e meela ka unu nwere onwe unu, ụmụnna
m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu bụrụ ohere
nye anụ ahụ unu, kama werenụ ịhụnanya na-agbara ibe
unu odibo. **14** N'ihi na ọ bụrụ na a chịkọta iwu niile
n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bụ nke a, "Na-ahụnụ ndị ọzọ
n'anya dịka unu si hụ onwe unu n'anya." **15** Ọ bụrụ na
unu na-akọcha ibe unu, na-eji ọnụ unu na-ekwutọ ha,
kpacharanụ anya ka unu hapụ ịla onwe unu n'iyi. **16** Ana
m agwa unu nke a: na-adịnụ ndụ nke Mmụọ Nsọ na-achị,
unu anọkwala n'ọchịchọ nke anụ ahụ. **17** N'ihi na ihe
anụ ahụ chọrọ dị iche n'ihe Mmụọ Nsọ chọrọ. Ihe Mmụọ
Nsọ chọrọ dịkwa iche n'ihe anụ ahụ chọrọ. Ịgba mgba dị
n'etiti ha na-eme ka ị hapụ inwe ike mee ihe ị chọrọ ime.
18 Ma ọ bụrụ na Mmụọ Nsọ na-edu unu, unu anọkwaghị
n'okpuru iwu. **19** Ugbu a, ọrụ nke anụ ahụ pụtara ihe:
ịkwa iko, adịghị ọcha na agụụ ịkwa iko. **20** Ikpere arụsị,
iri amụsụ, ibu iro n'obi, na ịlụ ọgụ, ekworo na iwe, ịkpa
iche iche, nkewa, ịhọ otu. **21** Ịkpọ asị, igbu ọchụ, ịṅụbiga
mmanya oke, oke oriri na ihe ndị ọzọ yiri ha. Ana m adọ
unu aka na ntị dịka m gwara unu n'oge gara aga, ndị
na-eme ihe dị otu a agaghị abanye n'alaeze Chineke. **22**
Ma mkpụrụ nke Mmụọ Nsọ bụ, ndụ ịhụnanya, na ọṅụ,
na udo, na ogologo ntachiobi, na obiọma, na ịdị mma,
na ikwesi ntụkwasị obi, **23** ịdị nwayọọ, na ijide onwe. Ọ
dịkwaghị iwu na-emegide ihe ndị a. **24** Ma ndị niile bụ
ndị Kraịst Jisọs akpọgidela anụ ahụ ha, ya na ọchịchọ ha

n’elu obe. 25 Ọ bụrụ na anyị na-ebi ndụ mmụọ, ka nzọ
ụkwụ anyị bụrụ nke mmụọ na-eduzi. 26 Ka anyị ghara ịbụ
ndị mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n’etiti anyị.
6 Ụmụnna m, ọ bụrụ na-anwude onye ọbụla dabara na
mmehie, unu onwe unu bụ ndị Mmụọ na-achị kwesiri iji
mmụọ nke ịdị nwayọọ na obi dị umeala nyere onye ahụ
aka, ime ka ọ gazie n’ezi ụzọ. Ma lezienụ onwe unu anya,
onye ọbụla n’ime unu, n’ihi na a pụrụ ịnwakwa unu. 2
Na-eburịtanụ nsogbu dịrị ibe unu, ma site n’otu a ka unu
nwee ike debezuo iwu Kraịst. 3 Ọ bụrụ na onye ọbụla na-
eche na o nwere ihe ya bụ mgbe o nweghị ihe ọ bụ, onye
ahụ na-eduhie onwe ya ụzọ. 4 Ka onye ọbụla nyocha ọrụ
ya, ma ọ bụrụ na ọrụ ya dị mma, mgbe ahụ ka ọ ga-enwe
ihe ịnya isi n’ime onwe ya na-abụghị n’ebe ọrụ onye ọzọ
dị. 5 N’ihi na onye ọbụla ga-ebu ibu nke dịịrị ya. 6 Ka
onye a na-akụziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi
ya na-ekekọ ezi ihe niile. 7 Unu ekwela ka e duhie unu,
n’ihi na mmadụ ọbụla apụghị ịkwa Chineke emo. Mkpụrụ
ọbụla mmadụ kụrụ ka ọ na-aghọrọ. 8 Ọ bụrụ na mmadụ
akụọ mkpụrụ nke anụ ahụ, ọ ga-esikwa n’anụ ahụ ghọta
mmebi, ma ọ bụrụ na mmadụ akụọ mkpụrụ nke Mmụọ, ọ
ga-esitekwa na Mmụọ ghọta ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) 9
Ya mere, ka ike ghara ịgwụ anyị ime ihe ọma. N’ihi na
mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyị ga-eweta ngọzị dị
ukwuu dị ka ihe ubi, ma ọ bụrụ na anyị adaghị mba. 10
N’ihi nke a, mgbe anyị nwere oghere ka anyị na-emere
mmadụ niile ihe ọma, ọkachasị n’ebe ndị ezinaụlọ nke
okwukwe anyị nọ. 11 Leenu otu mkpụrụ akwụkwọ m ji
aka m dee n’akwụkwọ ozi a si gbaa okpotokpo. 12 Ọ bụ

ndị na-achọ ka a hụ ha n'anụ ahụ, bụ ndị ga-amanye unu
ka e bie unu ugwu, naanị ihe ha ji eme otu a bụ ka a
ghara ịkpagbu ha n'ihi obe Kraịst. **13** Ọ bụladị ndị kwere
ka e bie ha ugwu, anaghị edebe iwu, kama ha chọrọ ka e
bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ.
14 Ka m gharakwa ịnya isi n'ihe ọbụla karịakwa n'obe
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Nke e sitere na ya kpọgbuo
ụwa n'ebe m nọ, ma kpọgbukwaa mụ onwe m n'ebe ụwa
nọ. **15** Obibi ugwu abụghị ihe, ebighị ugwu abụghịkwa
ihe, kama ị bụ onye e kere ọhụrụ bụ ihe dị mkpa. **16** Ka
udo na ebere dịnyere ndị niile na-ebi ndụ ha n'usoro a,
dakwasịkwa unu Izrel nke Chineke. **17** Site ugbu a gaa
n'ihu, achọghị m ka onye ọbụla nye ndụ m nsogbu, n'ihi
na-ebu m apa nke Jisọs n'ahụ m. **18** Ụmụnna m, ka amara
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịnyere mmụọ unu. Amen.

Ndị Efesọs

1 Akwụkwọ ozi a sitere n'aka mụ onwe m bụ Pọl, onye
Chineke họpụtara ịbụ onyeozi Jisọs Kraịst. Ọ bụ unu ndị
nsọ bi n'Efesọs, unu bụ ndị kwesiri ntụkwasị obi n'ime
Kraịst Jisọs, ka m na-edere ya: **2** Ka amara na udo nke
sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst
dịrị unu. **3** Ka otuto dịrị Chineke, na Nna Onyenwe anyị
Jisọs Kraịst, bụ onye gọziri anyị site n'inye anyị ngọzị
niile nke ime mmụọ nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime
Kraịst. **4** Dịka o si họpụta anyị n'ime Kraịst tupu a tọọ
ntọala ụwa, ka anyị bụrụ ndị dị nsọ na ndị na-enweghị
ịta ụta n'ihu ya n'ịhụnanya. **5** O kpebiri ime anyị ụmụ
ya site n'ihi Kraịst Jisọs. Ma o mekwara ihe ndị a niile
n'ihi na ọ tọrọ ya ụtọ n'obi, bụrụkwa ihe o zubere ime. **6**
Ka e si otu a too ịdị ebube nke amara ya, nke o ji obi ya
niile nye anyị n'ime Onye ahụ ọ hụrụ n'anya. **7** N'ime ya,
anyị nwere mgbapụta site n'ọbara ya, bụ mgbaghara nke
njehie niile anyị; dị ka ịba ụba nke amara ya si dị, **8** nke
o mere ka ọ babigara anyị ụba oke site n'amamihe na
nghọta niile. **9** O meela ka anyị mata ihe omimi nzube ya,
dị ka o si tọọ ya ụtọ, bụ ihe omimi o zubere ime n'ime
Kraịst. **10** Nke ọ ga-eme ka o mezuo mgbe oge ya niile
zuru, nke bụ ịchịkọta ihe niile n'ime ya, bụ ihe ndị dị
n'eluigwe na n'ụwa n'okpuru Kraịst. **11** N'ime Kraịst ka e
mere anyị ndị nketa, ndị e bururị ụzọ họpụta na mbụ, dị
ka atụmatụ onye ahụ na-arụpụta ihe niile n'izuoke nke
nzube na ebumnuche ya. **12** Nke mere na anyị, ndị buuru
ụzọ nwee olileanya na Kraịst, ga-ebi ndụ n'otuto nke
ebube ya. **13** Unu bụkwa ndị a gụnyere n'ime Kraịst mgbe

unu nụrụ ozi nke eziokwu ahụ bụ oziọma nke nzọpụta.
Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bụ akara
nke nkwa ahụ bụ Mmụọ Nsọ. 14 Nke a bụ ihe nketa anyị
tutu ruo mgbe a rụzuru ọrụ mgbapụta nke ndị ahụ niile
bụ ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya. 15 N'ihi
nke a, ebe m nụrụ akụkọ banyere okwukwe unu n'ime
Onyenwe anyị Jisọs, nụkwa maka ịhụnanya unu nwere
n'ebe ndị nsọ niile nọ, 16 esepụghị m aka ikele ekele n'ihi
unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. 17
Ana m arịọ Chineke nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst bụ
Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmụọ amamihe
na ezi nghọta ka unu nwee ike matazie nke ọma onye
ọ bụ, 18 ka o meghee anya nke ime mmụọ unu ka unu
matakwa ụdị olileanya unu nwere n'ihi ọkpụkpọ ọ kpọrọ
unu, na akụ, na ihe nketa dị ebube o nwere n'ime ndị
nsọ. 19 Na ịdị ukwuu nke ike ya nke na-enweghị atụ dịrị
anyị, bụ ndị kwere ekwe, dịka ịrụsị ọrụ ike nke ike ya si
dị. 20 Nke ọ rụrụ n'ime Kraịst mgbe o si n'ọnwụ kpọlite
ya mee ya ka ọ nọdụ n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe.
21 Ọnọdụ ya dị elu karịa ọchịchị niile, na ikike ọchịchị
niile, na ike niile na ịchị isi niile, na aha ọkwa ọchịchị nke
e nwere ike inye mmadụ, ọ bụghị naanị n'ọgbọ a, kama
ma n'ọgbọ ọzọ na-abịa. (aiōn g165) 22 O mere ka ihe niile dị
n'okpuru ya, meekwa ya ka ọ bụrụ onyeisi ihe niile nye
nzukọ ya bụ chọọchị. 23 Nke bụ ahụ ya, ozuzu oke nke
onye ahụ na-emejupụta ihe niile n'ụzọ niile.

2 Ma unu onwe unu, unu nwụrụ anwụ site na njehie ụzọ
na mmehie unu. 2 Nke unu biri ndụ n'ime ha mgbe unu
na-agbaso ụzọ niile nke ụwa a, na ụzọ onye ọchịchị nke

alaeze ikuku, bụ mmụọ ahụ na-arụ ọrụ ugbu a na ndụ ndị
ahụ na-enupu isi. (aiōn g165) 3 Anyị niile bikwara ndụ anyị
n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejupụta agụụ nke anụ
ahụ mmehie, ma na-agbaso ọchịchọ ya na ebumnuche ya.
N'ihi na site n'ọdịdị anyị, anyị na ndị ọzọ nọ n'ọmụma
ikpe ya. 4 Chineke onye jupụtara n'obi ebere, maka oke
ịhụnanya o nwere n'ebe anyị nọ, 5 mere ka anyị soro
Kraịst dịrị ndụ ọzọ; ọ bụladị mgbe anyị bụ ndị nwụrụ
anwụ n'ime ajọ omume. Ọ bụ site n'amara ya ka e ji
zọpụta unu. 6 Ọ kpọlitere anyị na ya, mee ka anyị nọdụ
ọdụ n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraịst Jisọs. 7 O mere
nke a igosi ọgbọ nke na-abịa, ịdị ukwuu nke akụ amara
ya, nke o sitere n'obiọma ya gosi anyị n'ime Kraịst Jisọs.
(aiōn g165) 8 N'ihi na ọ bụ site n'amara ka e ji zọpụta unu
site n'okwukwe. Nke a abụghị ihe unu rụpụtara n'onwe
unu, ọ bụ onyinye nke Chineke. 9 O siteghị n'ọrụ, ka onye
ọbụla ghara ịnya isi. 10 N'ihi na anyị bụ akaọrụ ya, nke o
kere n'ime Kraịst Jisọs n'ihi ịrụ ezi ọrụ. Ọ bụ otu a ka
Chineke siri kwadoo na anyị kwesiri ibi ndụ ụbọchị niile.
11 Ya mere, chetanụ na n'oge gara aga, unu bụ ndị mba
ọzọ site n'ọmụmụ nke a mụrụ unu. Chetakwanụ na "ndị e
biri ugwu" na-akpọkwa unu "ndị a na-ebighị ugwu" (n'ihi
obibi ugwu n'anụ ahụ nke eji aka bie). 12 N'oge ahụ, ọ
dịghị ihe jikọtara unu na Kraịst. E kewapụtara unu site na
mmekọrịta nke Izrel, bụrụkwa ndị ọbịa n'ọgbụgba ndụ
ahụ, na-enweghị olileanya na-enweghịkwa Chineke n'ime
ụwa. 13 Ma ugbu a n'ime Kraịst Jisọs, unu bụ ndị nọ n'ebe
dị anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu bịaruo nso site
n'ọbara Kraịst nke a wụsiri. 14 N'ihi na ya onwe ya bụ

udo anyị, o mere ka ụzọ otu abụọ bụrụ otu ihe n'ime ahụ
ya, site na ịkwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bụ
mgbidi nke ịkpọ asị dị n'etiti anyị. **15** Ọ bụ n'ime anụ ahụ
ya ka ọ mere ka iwu ahụ na ụkpụrụ ya niile ghara ịdị ire.
Ebumnobi ya bụ i kee n'ime onwe ya otu onye ọhụrụ site
na mmadụ abụọ ahụ, si otu a mee ka udo dịrị. **16** N'ụzọ
dị otu a ka ọ ga-esi kpeziere anyị na Chineke site n'obe
ya, wetakwa n'isi ngwụcha, iro dị n'etiti ha abụọ. **17** Ya
mere, ọ bịara kwusaa udo nye unu ndị nọ ebe dị anya
na unu ndị nọ nso, **18** N'ihi na anyị abụọ sitere n'aka
ya nweta nnabata anyị ịbịa n'ihu Nna site n'otu Mmụọ
ahụ. **19** Matakwanụ ugbu a na unu abụkwaghị ndị mba
ọzọ na ndị ọbịa. Unu esorola ndị nsọ bụrụ diala na ndị
so n'ezinaụlọ Chineke, **20** nke a rụkwasara n'elu ntọala
nke ndị ozi na ndị amụma, nke Kraịst Jisọs n'onwe ya bụ
nkume isi ntọala ya. **21** Ọ bụkwa n'ime ya ka a na-ejikọta
ụlọ ahụ niile nke ọma, na-aba ụba, too bụrụ ụlọnsọ, n'ime
Onyenwe anyị. **22** Onye a na-ewukọkwa unu onwe unu
n'otu n'ime ya, ka unu niile bụrụ ebe obibi Chineke n'ime
Mmụọ.

3 Ọ bụ n'ihi nke a ka mụ onwe m bụ Pọl bụ onye mkpọrọ
nke Jisọs Kraịst maka unu ndị mba ọzọ. **2** N'ihi n'ezie,
unu anụla banyere nlekọta nke amara Chineke ahụ nke e
nyere m maka ọdịmma unu. **3** Otu e si kpughee nzube
nzuzo ya niile nye m, dị ka m gwara unu ihe banyere
ya n'okwu dị nta n'akwụkwọ ozi ahụ m detara unu. **4** Ọ
bụrụkwa na unu agụọ akwụkwọ ahụ m deere, unu ga-
aghọta ihe m maara banyere ihe omimi Kraịst. **5** Nke a e
meghị ka ụmụ mmadụ mara n'ọgbọ gara aga dị ka Mmụọ

Nsọ siri kpugheere ya ndị ozi na ndị amụma ya dị nsọ
ugbu a. 6 Otu a ka ndị mba ọzọ si soro bụrụ ndị nketa,
ndị ga-abụ otu anụ ahụ na ndị ga-eketa nkwa ahụ n'ime
Jisọs Kraịst site n'oziọma. 7 E mere m ka m bụrụ onyeozi
nke oziọma a, dịka onyinye amara nke Chineke si dị, bụ
nke e nyere m site n'ịrụ ọrụ nke ike ya. 8 Ọ bụ ezie na
mụ bụ onye dịkarịsịrị nta n'etiti ndị nsọ niile, e nyere
m amara nke a, ikwusara ndị mba ọzọ oziọma banyere
akụ nke enweghị atụ nke juru n'ime Kraịst, 9 meekwa ka
mmadụ niile hụ ihe bụ atụmatụ nke ihe omimi e zoro
n'ime Chineke onye kere ihe niile, ọtụtụ afọ. (aiōn g165)
10 Ka ọ ga-abụ site na chọọchị, a ga-eme ka amamihe
Chineke n'ụdị dị iche iche bụrụ ihe ọchịchị na ikike niile
dị n'eluigwe ga-amata. 11 Nke a bụ n'usoro nke atụmatụ
ya dị ebighị ebi, nke e mezuru n'ime Jisọs Kraịst Onyenwe
anyị, (aiōn g165) 12 bụ onye anyị nwere ntụkwasị obi na obi
siri ike ịbịakwute site n'okwukwe anyị nwere na ya. 13
N'ihi nke a, arịọ m ka unu ghara ịda mba maka mkpagbu
m n'ihi unu, ha bụ otuto nye unu. 14 Ọ bụ n'ihi nke a
ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyị, 15 onye
ezinaụlọ niile dị n'ụwa a na nke dị n'eluigwe na-esite
n'aka ya enwe aha. 16 Ekpere m bụ ka o site n'ịba ụba nke
otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmụọ ya, mee ka unu
dị ike n'ime mmụọ unu; 17 ka Kraịst nwee ike biri n'obi
unu site n'okwukwe, ka unu ndị gbanyere mgbọrọgwụ
guzosiekwa ike n'ịhụnanya. 18 Ana m arịọkwa, ka unu na
ndị nsọ niile nwee ike ịghọta ihe bụ obosara, ogologo, ịdị
elu na ịdị omimi, 19 na ịmatakwa ịhụnanya nke Kraịst
nke karịrị amamihe, ka unu jupụtakwa n'izuoke niile nke

Chineke. 20 Ugbu a, nye onye ahụ pụrụ imebiga ihe n'oke
karịa ihe niile nke anyị rịọrọ, maọbụ karịa ka anyị pụrụ
ichepụta n'uche anyị, site n'ike ya nke na-arụ ọrụ n'ime
anyị, 21 ọ bụ ya ka otuto dịrị n'ime chọọchị na n'ime
Kraịst Jisọs ruo ọgbọ niile nke mgbe niile, ebighị ebi ruo
ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)**
4 Ya mere, mụ onwe m bụ onye mkpọrọ nke Onyenwe
anyị, na-arịọ unu ka unu bie ndụ kwesiri ọkpụkpọ nke
a kpọrọ unu. 2 Werekwanụ obi dị umeala niile na ịdị
nwayọọ, na ndidi na-anagide ibe unu n'ịhụnanya. 3
Nọọnụ n'udo n'etiti onwe unu gbalịakwanụ ime ka ịdị
n'otu unu dịgide n'ime Mmụọ Nsọ. 4 E nwere otu ahụ
na otu Mmụọ, dị ka e siri kpọọ unu n'otu olileanya nke
dịịrị ọkpụkpọ a kpọrọ unu. 5 Otu Onyenwe anyị dị, otu
okwukwe na otu baptizim. 6 Ọ bụkwa naanị otu Chineke
dị onye bụ Nna ihe niile na onye na-achị ihe niile, na
onye na-arụ ọrụ ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe
niile. 7 Ma e nyere onye ọbụla amara dịka oke onyinye
nke Kraịst siri dị. 8 N'ihi nke a, e kwuru, "Mgbe ọ rigoro
gaa n'elu, o duuru igwe ndị a dọtara n'agha, nyekwa ụmụ
mmadụ onyinye dị iche iche." 9 (E kwuru, "Ọ rigoro,"
gịnị ka ọ pụtara ma ọ bụghị na o buru ụzọ rịdaa n'ime ala
mmụọ? 10 Onye ahụ si n'elu rịdata bụkwa otu onye ahụ
rigoro n'eluigwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) 11 O
nyekwara ụfọdụ onyinye ị bụ ndị ozi, ụfọdụ ndị amụma,
ụfọdụ ndị nkwusa oziọma, ụfọdụ ndị ụkọchukwu na ndị
nkuzi. 12 Nke a bụ maka ikwadobe ndị nsọ maka ọrụ
nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraịst; 13 tutu anyị niile
abịa na nkwekọta banyere okwukwe anyị, na ọmụma

ihe banyere ọkpara Chineke, bụrụ onye tozuru oke, ruo
ọtụtụ nke ogogo na ozuzu oke nke Kraịst. 14 Mgbe ahụ
anyị agaghị abụkwa ụmụntakịrị, ndị ikuku ozizi ọhụrụ dị
iche iche na-ebugharị ihu na azụ dị ka ebili mmiri, na
ịgha ụgha nke mmadụ, bụ ozizi na-esite n'ime aghụghọ
nke ha ji echepụta nduhie. 15 Kama n'ikwu eziokwu site
na mmụọ ịhụnanya, anyị ga-eto bụrụ ndị tozuru oke
n'akụkụ niile n'ime ya, bụ onye ahụ bụ isi, nke bụ Kraịst.
16 Onye anụ ahụ niile, jikọtara ọnụ ma bụrụ otu, site na
nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dịka akụkụ
niile ọbụla na-arụ ọrụ ya nke ọma, na-esite n'ụzọ ahụ
enyere akụkụ ndị ọzọ aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha
elu site n'ịhụnanya. 17 Ya mere, ana m ekwu nke a, ma
na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapụ ibi ndụ
dị ka ndị mba ọzọ si ebi, na echiche ha na-abaghị uru. 18
Ndị ọchịchịrị gbachiri nghọta ha. Ndị dị otu a enweghị
oke na ndụ ahụ Chineke na-enye, n'ihi na obi ha mechiri
emechi, ha adịghị aghọtakwa. 19 Ha abụrụla ndị obi ha
kpọrọ nkụ, ndị were onwe ha nyefee ime ihe niile masịrị
ọchịchọ ha, ka ha si otu a na-ebi ndụ adịghị ọcha niile, ha
bụ ndị jupụtara n'anya ukwu. 20 Ma nke a abụghị otu unu
siri mụta Kraịst, 21 ma ọ bụrụ na unu anụla ihe banyere
ya, ọ bụrụkwa na unu amụtala ihe site n'aka ya banyere
eziokwu ahụ dị n'ime Jisọs. 22 Yipụnụ mmadụ ochie unu,
nke mere ka unu na-ebi ndụ ọjọọ na mbụ, bụ mmadụ
ochie ahụ nke jupụtara n'agụụ ime ihe ọjọọ niile, 23 ka
eme ka mmụọ nke uche unu dị ọhụrụ. 24 Ma yikwasịnụ
onwe unu mmadụ ọhụrụ, nke e kere n'ụdịdị Chineke n'ezi
omume n'ezie nakwa n'ịdị nsọ. 25 Ya mere, wezuganụ

ịgha ụgha, ka anyị niile kwuo eziokwu nye ndị agbataobi
anyị, n'ihi na anyị niile bụ ndị e jikọtara n'otu anụ ahụ.
26 Mgbe ị na-ewe iwe emehiekwala. Ekwela ka anyanwụ
daa mgbe ị ka nọ na-ewe iwe. 27 Enyela ekwensu ohere.
28 Ka onye na-ezu ohi kwụsị izu ohi. Kama ya jiri aka ya
abụọ rụọ ezi ọrụ, ka o nwee ike inyere ndị ọzọ nọ na
mkpa aka. 29 Ka okwu rere ure ọbụla hapụ isite n'ọnụ
unu pụta. Kama kwuonụ naanị ezi ihe nke ga-aba uru
iwuli ndị ọzọ elu dịka mkpa ha si dị na iwetara ndị nụrụ
ya ngọzị. 30 Unu akpasukwala Mmụọ Nsọ nke Chineke
iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ụbọchị nke
mgbapụta. 31 Wepụnụ obi ilu niile, na obi ọjọọ na iwe, ya
na nkwulu na ibu iro niile n'etiti unu. 32 N'ọnọdụ ihe ndị
a niile, nweenụ obi ebere n'ebe ibe unu nọ. Gbagharanụ
ibe unu dịka Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu
n'ihi na unu bụ nke Kraịst.

5 Ya mere bụrụnụ ndị na-eṅomi Chineke, dị ka ụmụ a
hụrụ n'anya. 2 Na-agakwanụ n'ime ịhụnanya, dịka Kraịst
siri hụ anyị n'anya ma were ndụ ya nye Chineke maka
anyị dịka aja na onyinye nke isi ụtọ. 3 Ma n'etiti unu,
ka a ghara ịkpọta mmehie ịkwa iko, maọbụ nke adịghị
ọcha, maọbụ nke inwe anya ukwu aha, n'ihi na ihe ndị a
ekwesighị n'etiti ndị nsọ. 4 Ọ dịkwaghị mma ka unu na-
ekwu okwu rụrụ arụ maọbụ okwu nzuzu maọbụ njakịrị,
kama ka e nwee inye ekele. 5 Matanụ nke ọma na onye
na-akwa iko, maọbụ onye rụrụ arụ, maọbụ onye anya
ukwu, n'ihi na anya ukwu dị ka ikpere arụsị, enweghị ike
ịbata n'alaeze Kraịst na Chineke. 6 Unu ekwela ka onye
ọbụla jiri okwu efu duhie unu. Ọ bụ n'ihi omume ọjọọ ndị

a ka iwe Chineke ji abịakwasị ndị na-anaghị erubere ya
isi. 7 Unu na ndị dị otu a enwela mmekọ. 8 N'ihi n'oge
gara aga, unu bụ ọchịchịrị, ma ugbu a, unu bụ ìhè n'ime
Onyenwe anyị. Na-ebinụ ndụ ka ụmụ nke ìhè 9 (n'ihi na a
na-ahụ mkpụrụ nke ìhè n'ihe niile dị mma, na ihe ziri ezi,
na eziokwu). 10 Gbalịanụ ịchọpụta ihe na-amasị Onyenwe
anyị. 11 Unu etinyela aka n'ọrụ ọchịchịrị nke na-adịghị
amị mkpụrụ ọbụla, kama gbaanụ ha n'anwụ. 12 Ọ bụ ihe
ihere ikwu okwu banyere ihe ndị a na-eme na nzuzo. 13
Mgbe a gbara ihe ọbụla n'anwụ, ọ na-apụta ìhè nke ọma.
N'ihi na ihe ọbụla e mere ka ọ pụta ìhè nke ọma bụ ìhè.
14 Nke a mere na e kwuru, "Bilie gị onye na-arahụ ụra.
Site n'ọnwụ bilie. Kraịst ga-emekwa ka ihe ya mụkwasị
gị." 15 Kpachapụnụ anya otu unu si ebi ndụ unu. Unu
ebila ndụ dị ka ndị nzuzu, kama bienụ ndụ dị ka ndị
maara ihe. 16 Jirinụ ohere niile unu nwere rụọ ọrụ ọma,
n'ihi na ụbọchị ndị a dị njọ. 17 Unu emela dị ka ndị na-
enweghị uche, kama gbalịanụ ịchọpụta ihe Onyenwe anyị
chọrọ ka unu mee, 18 Unu aṅụbigala mmanya oke n'ihi
na ọ na-eduba na ndụ ịla n'iyi. Kama jupụtanụ na Mmụọ
Nsọ, 19 werenụ abụ ọma, na abụ nke ime mmụọ na-ekwe
ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanụ obi unu niile na-
abụrụ Onyenwe anyị abụ dị ụtọ. 20 Na-enyenụ Chineke
bụ Nna ekele mgbe niile na n'ihe niile, n'aha Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst. 21 Na-edonụ onwe unu n'okpuru ibe
unu site n'egwu Kraịst. 22 Unu ndị bụ nwunye, doonụ
onwe unu n'okpuru di unu dị ka unu si doo onwe unu
n'okpuru Onyenwe anyị. 23 N'ihi na di bụ isi nwunye ya,
dị ka Kraịst siri bụrụ isi nzukọ ya bụ chọọchị, na Onye

nzọpụta ya nke bụ anụ ahụ ya. **24** Ya mere, dị ka nzukọ si
edo onwe ya n’okpuru Kraịst, otu a ka ndị bụ nwunye
kwesiri ido onwe ha n’okpuru di ha n’ihe niile. **25** Ndị bụ
di, hụnụ nwunye unu n’anya dị ka Kraịst siri hụ nzukọ ya
bụ chọọchị n’anya nwụọ n’ihi ya. **26** O mere nke a ka o
nwee ike doo ya nsọ, jirikwa okwu ya na ịsa mmiri nke
baptizim mee ka ọ dị ọcha. **27** Ka o chee nzukọ n’ihu
ya onwe ya dị ka ihe jupụtara n’ebube, nke na-enweghị
ntụpọ, maọbụ ihu mgbarụ ma ọ bụkwanụ ihe ọbụla dị otu
a. Kama nke dị nsọ na-enweghị ịta ụta. **28** N’otu ụzọ ahụ
kwa, ndị bụ di kwesiri ịhụ nwunye ha n’anya dị ka ha si
hụ anụ ahụ ha n’anya. N’ihi na onye ọbụla hụrụ nwunye
ya n’anya na-ahụ onwe ya n’anya. **29** Ọ dịghị onye ọbụla
nke kpọrọ anụ ahụ ya asị. Kama, ọ na-azụ ya na-edozikwa
ya, dị ka Kraịst na-emere chọọchị. **30** N’ihi na anyị niile
bụ akụkụ anụ ahụ ya. **31** “N’ihi nke a ka nwoke ga-eji
hapụ nne na nna ya e jikọta ya na nwunye ya. Ha abụọ ga-
abụ otu anụ ahụ.” **32** Nke a bụ ihe omimi dị ukwuu ma eji
m ya atụnyere Kraịst na chọọchị ya. **33** Ma otu ọ dị, onye
ọbụla n’ime unu aghaghị ịhụ nwunye ya n’anya dị ka ọ
hụrụ onwe ya, nwunye ọbụla aghakwaghị ịsọpụrụ di ya.
6 Ụmụ, ruberenụ ndị mụrụ unu isi n’ihi na nke a ziri ezi
n’ime Onyenwe anyị. **2** “Sọpụrụ nne gị na nna gị,” n’ihi
na nke a bụ iwu mbụ nke nwere nkwa so ya. **3** “Ka ihe
nwe ike na-agara gị nke ọma, ka ị biekwa ogologo ndụ
n’elu ụwa.” **4** Ndị bụ nna, unu akpasukwala ụmụ unu
iwe kama zụlitenụ ha n’ọzụzụ na n’ozizi nke Onyenwe
anyị. **5** Ndị bụ ohu ruberenụ ndị nwee unu isi. Jirinụ
nsọpụrụ na egwu na obi ọcha jeere ha ozi dị ka a ga-

asị na ọ bụ Kraịst ka unu na-ejere ozi ahụ. 6 Ruberenụ
ha isi, ọ bụghị naanị ka unu nata ihuọma ha mgbe ha
nọ na-ele unu anya, kama dị ka ndị ohu Kraịst, ndị na-
eme uche Chineke site n'obi ha. 7 Jirinụ ọṅụ na ihuọma
rụọ ọrụ unu dị ka ọ bụ Onyenwe anyị ka unu na-arụrụ
ya, ọ bụghị mmadụ. 8 N'ihi na unu maara na Onyenwe
anyị ga-akwụghachi onye ọbụla maka ihe ọma ọbụla
ha mere, ma ha bụ ohu maọbụ ndị nweere onwe ha. 9
Ndị a na-ejere ozi, mesonụ ndị na-ejere unu ozi mmeso
n'ụzọ dị otu a. Abarala ha mba, n'ihi na ị matara na unu
nwere naanị otu Nna ukwu nọ n'eluigwe. Ile mmadụ anya
n'ihu adịghịkwa n'ebe ọ nọ. 10 N'ikpeazụ, dịnụ ike n'ime
Onyenwe anyị na n'ime ike ya dị ukwuu. 11 Yikwasịnụ
ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike
megide nzube ọjọọ niile nke ekwensu. 12 N'ihi na ndị
anyị na-alụso ọgụ abụghị ndị mmadụ efu nwere anụ
ahụ na ọbara, kama ọ bụ megide ndịisi ha niile, megide
ịchị isi niile, megide ike usuu mmụọ ọjọọ nke ike ụwa
ọchịchịrị a, megidekwa mmụọ ajọ ihe niile nọ n'ebe dị
elu nke eluigwe. (aiōn g165) 13 Ya mere, yikwasịnụ ngwa
agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe
onye iro ahụ ga-alụso unu ọgụ. Ka unu nweekwa ike
iguzo ọ bụladị mgbe unu chụghachiri ha azụ. 14 Meenụ
ka eziokwu dịrị unu dị ka eriri akwa nke a na-eji ekesi
akwa ike, ezi omume bụrụkwa ihe dị mkpa dị ka ihe agha
unu ji ekpuchi obi unu. 15 Werenụ njikere nke ikwusa
oziọma nke udo yikwasị dị ka akpụkpọ n'ụkwụ unu. 16
Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu dị ka ọta nke
unu ga-eji kụchapụ àkụ niile na-enwu ọkụ nke ajọ onye

ahụ ga-agba n’ebe unu nọ. 17 Nabatanụ nzọpụta dị ka
okpu igwe, werekwanụ okwu Chineke dị ka mma agha
nke Mmụọ Nsọ na-enye unu. 18 Ma kpeenụ ekpere n’ime
Mmụọ n’oge niile na ụdị ekpere na arịrịọ niile. Nọọnụ na
njikere mgbe niile ma nọgidekwanụ na-ekpere ndị nsọ
niile ekpere oge niile. 19 Na-echetakwanụ m n’ekpere, ka
e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwupụta
ihe omimi nke oziọma na-atụghị egwu ọbụla, 20 nke
m ji maka ya bụrụ onye nnọchite anya nọ na mkpọrọ.
Kperenụ m ekpere ka m kwupụta ya n’atụghị egwu ọbụla
dị ka m kwesiri ikwu. 21 Ugbu a, iji mee ka unu mara otu
m dị na ihe m na-eme, Taịkikọs, nwanna m hụrụ n’anya
na nwaodibo kwesiri ntụkwasị obi n’ime Onyenwe anyị
ga-akọrọ unu ihe niile. 22 Ana m ezitere ya unu n’ihi nke
a, ka o mee ka unu mata ọnọdụ anyị nakwa ka ọ gbaa unu
ume. 23 Ka udo na ịhụnanya, tinyere okwukwe nke sitere
na Chineke Nna na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịịrị unu
ụmụnna. 24 Ka amara dịnyere ndị niile ji ịhụnanya na-
adịghị anwụ anwụ hụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst n’anya.

Ndị Filipai

1 Pọl na Timoti, ndị bụ ohu Kraịst Jisọs, Na-edegara unu
ndị ụkọchukwu, ndị okenye na ndị nsọ niile nọ n'ụlọ
nzukọ Kraịst Jisọs dị n'obodo Filipai. 2 Ka amara na udo
nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst dịrị unu. 3 Ana m ekele Chineke m ekele mgbe
ọbụla m chetara unu. 4 N'ime arịrịọ niile m na-arịọ ya
mgbe niile n'ekpere m n'ihi unu, obi m na-ejupụta n'ọṅụ.
5 N'ihi inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa oziọma
na-aga n'ihu ọ bụladị ruo ugbu a. 6 Amaara m n'ezie,
na onye ahụ malitere ọrụ ọma n'ime unu, ga-aga n'ihu
ịrụzu ya ruo ụbọchị Kraịst Jisọs. 7 Ọ bụ ihe ziri ezi n'ebe
m nọ iche ụdị echiche dị otu a banyere unu niile, n'ihi
na unu dị m n'obi. Ma m nọ n'agbụ maọbụ na m na-
echekwa oziọma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike,
unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. 8 Chineke bụ
onye akaebe m, otu agụụ unu niile si agụsi m ike site
n'ịhụnanya nke Kraịst Jisọs. 9 Nke a bụkwa ekpere m, ka
ịhụnanya unu na-ahụrịta onwe unu na-ababiga ụba oke.
Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghọta ihe
niile. 10 Ka unu nwee ike nwapụta ihe nke kachasị mma.
Mgbe ahụ, unu ga-adị ọcha n'enweghị ịta ụta ọbụla maka
ụbọchị nke Kraịst. 11 Ebe e mejupụtara unu na mkpụrụ
nke ezi omume nke sitere na Jisọs Kraịst iji bulie Chineke
elu ma nyekwa ya otuto. 12 Ugbu a ụmụnna m, nke a bụ
ihe m chọrọ ime ka unu ghọta, na nsogbu niile dakwasịrị
m emeela ka ọrụ ikwusa oziọma na-aga n'ihu. 13 N'ihi na
ọ pụtala ihe nye ndị nche nke ụlọeze ahụ na onye ọbụla
ọzọ, na ọ bụ naanị n'ihi na m bụ onye na-eso Kraịst ka e

ji tụọ m mkpọrọ. 14 Site na mkpọrọ a a tụrụ m, e meela
ka ọtụtụ ụmụnna anyị bụrụ ndị nwere ezi ntụkwasị obi
n'ime Onyenwe anyị, nwekwa oke nkwuwa okwu, izisa
oziọma ahụ na-atụghị egwu ọbụla. 15 Ọ bụ eziokwu na
ụfọdụ ji ekworo na anya ụfụ na-ekwusa Kraịst, ma ụfọdụ
kwa na-ezisa ya site n'ọchịchọ obi ziri ezi. 16 Ndị ahụ
ji ọchịchọ obi ziri ezi na-eme nke a n'ịhụnanya ebe ha
matara na e tinyere m ebe a n'ihi izisa oziọma. 17 Ndị
mbụ ahụ na-ekwusa Kraịst site n'ọchịchọ obi nke onwe
ha, ọ bụghị site n'ezi obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị
nsogbu nye m n'ime mkpọrọ. 18 Gịnịkwa ka ogbochiri?
Otu ọ dị, maọbụ n'ụzọ aghụghọ maọbụ n'eziokwu, ihe dị
mkpa bụ n'ụzọ ọbụla a na-ekwusa oziọma Kraịst, n'ihi
nke a ka m na-aṅụrị ọṅụ. E, m ga-aṅụrịkwa ọṅụ mgbe
niile. 19 N'ihi na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na
ịgbaume nke Mmụọ Jisọs Kraịst ihe ndị a niile dakwasịrị
m ga-emesi ghọọrọ m nzọpụta. 20 N'ihi na olileanya m na
ntụkwasị obi m bụ na ihere agaghị eme m n'ụzọ ọbụla,
kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie
Kraịst elu n'ahụ m, ma ugbu a ma mgbe niile, maọbụ
na ndụ, ma ọ bụkwanụ n'ọnwụ. 21 N'ihi na n'ebe m nọ,
ịdị ndụ bụ Kraịst, ịnwụ ọnwụ bụkwa uru. 22 Ma ọ bụrụ
na ịdị ndụ n'anụ ahụ, nke a buuru m ịrụpụta ọrụ bara
uru, enweghị m ike ikwu nke m ga-ahọrọ. 23 Ụzọ ihe
abụọ a na-eche m ihu: Ma ọchịchọ obi m bụ ịlakwuru
Kraịst, n'ihi na ọ bụ nke kachasị mma. 24 Ma ọ pụtara
ihe na ọ dị mkpa nye unu ma ọ bụrụ na m adịrị ndụ
n'anụ ahụ. 25 Ebe nke a doro m anya, amara m na mụ
na unu niile ga-aga n'ihu ịnọ maka ọganihu na ọṅụ nke

unu n’ime okwukwe. 26 Ka mgbe m ga-abịakwute unu
ọzọ, unu ga-enwebiga ọṅụ oke n’ime Kraịst Jisọs n’ihi m.
27 Ma n’ọnọdụ ọbụla, na-ebinụ ndụ kwesiri oziọma nke
Kraịst, ma abịara m leta unu maọbụ na abịaghị m, ka
a mata na unu guzosiri ike n’otu mmụọ, werekwa otu
obi na-agba mgba n’okwukwe nke ikwusa oziọma, 28
na-atụghị ụjọ ihe ndị na-emegide unu ga-eme. Iguzosi
ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ịla n’iyi nke ga-
abịakwasị ha. Ma n’ebe unu nọ, ọ ga-abụrụ unu nzọpụta
pụtara ihe nke sikwa n’ebe Chineke nọ bịa. 29 N’ihi na
ohere ahụ e nyere unu, abụghị naanị ikwere na Kraịst,
kama ọ bụkwa ịhụ ahụhụ n’ihi ya. 30 Unu nọ na-agabiga
ụdị ibu agha ahụ unu hụrụ na m gabigara, nke unu na-
anụkwa na m ka nọ n’ime ya ugbu a.

2 Ya mere, ọ bụrụ na e nwere nkasiobi ọbụla dịrị anyị
n’ihi njikọta e jikọtara anyị na Kraịst, ọ bụrụkwa na e
nwere inyeaka ọbụla site n’ịhụnanya ya, ọ bụrụkwa na ọ
dị nnwekọ ọbụla anyị na Mmụọ na-enwekọ, ọ bụrụ na
unu nwere obi nro na ọmịiko, 2 meenụ ka ọṅụ m zuo oke,
site n’inwe nkwekọta n’ihe ọbụla, site n’ịhụrịta onwe unu
n’anya, sitekwa n’inwekọ otu mmụọ, na otu uche. 3 Emela
ihe ọbụla n’ihi naanị ọdịmma nke gị, maọbụ bie ndụ
n’ụzọ ịdọtara onwe gị otuto efu. Kama bụrụ onye wedara
onwe ya ala, onye na-ahụ ndị ọzọ dị ka ndị ka ya mma.
4 Echela echiche banyere naanị ihe metụtara gị, kama,
na-eleba anya n’ihe banyere ndị ọzọ. 5 Na mmekọrịta
unu na ibe unu, nweenụ ụdị uche ahụ nke dị n’ime Jisọs
Kraịst: 6 Onye ọ bụ ezie na o nwere ụdịdị Chineke site
na mmalite ma ọ gụghị ụdịdị ya dị ka Chineke dị ka ihe

ọ ga-ejidesi aka ike. **7** Kama, ọ gụrụ onwe ya dị ka ihe
efu, site na ịnara ụdịdị nke onye bụ ohu, onye nke a
mụrụ dị ka mmadụ. **8** Ebe ahụrụ ya ka ọ dịka mmadụ
n'oyiyi, o wedakwara onwe ya ala, site n'irube isi ruo
ọnwụ, bụ ọnwụ nke obe. **9** Ọ bụ n'ihi nke a ka Chineke ji
bulie ya elu n'ebe kachasị elu, nyekwa ya aha kachasị aha
niile elu. **10** Ka ọ ga-abụ mgbe ọbụla a kpọrọ aha Jisọs ka
ikpere niile ọbụla gbuo n'ala, ihe niile dị n'eluigwe, ndị
niile bi n'ụwa, na ndị bi n'okpuru ụwa. **11** Ka ire niile
ọbụla kwupụta na Jisọs Kraịst bụ Onyenwe anyị, maka
inye Chineke bụ Nna, otuto. **12** Ya mere, ezi ndị enyi m,
dị ka unu na-erube isi mgbe niile, ọ bụghị naanị mgbe m
nọ, ma karịsịa ugbu a m na-anọghị unu nso, gaanụ n'ihu
ịrụpụta nzọpụta unu site n'ịtụ egwu na ịma jijiji. **13** N'ihi
na ọ bụ Chineke n'onwe ya na-arụ ọrụ n'ime unu, inyere
unu aka ịchọ ime ihe ọ chọrọ ka unu mee, na inyere unu
aka ime ihe ahụ ọ chọrọ. **14** N'ihe ọbụla unu na-eme,
wezuganụ ntamu na ịrụ ụka n'etiti unu. **15** Bienụ ndụ unu
dị ka ụmụ Chineke, ndị a na-apụghị ịta ụta, ndị dị ọcha na
ndị a na-apụghị ibo ebubo n'ime ụwa ọjọọ a, n'etiti ọgbọ
gbagọrọ agbagọ, na n'etiti ndị nwere obi n'azụ. Mgbe
ahụ, unu ga-enwupụta n'etiti ha dị ka kpakpando n'ime
ụwa! **16** Na-echekwanụ n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndụ.
Ka ọ bụrụ na mgbe Kraịst bịara ọzọ, aga m aṅụrị ọṅụ,
n'ihi na ọrụ m rụrụ n'etiti unu abụghị ihe efu. **17** N'ezie, ọ
bụrụ na-awụpụ m dị ka aja ihe ọṅụṅụ n'elu aja n'ife ofufe
nke sitere na Chineke n'ihi okwukwe unu. E, a si na e
gbuo m n'ihi unu, aga m aṅụrị ọṅụ na-esorokwa unu niile
nwe obi ụtọ **18** otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe

obi ụtọ ma sorokwa m ṅụrịa ọṅụ. 19 Enwere m olileanya
n'ime Onyenwe anyị Jisọs na m ga-ezitere unu Timoti
n'oge na-adịghị anya site ugbu a, ka m site n'ozi ọ ga-
anata banyere unu nwee obi ụtọ. 20 Enweghị m onye ọzọ
dị ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka ọdịmma unu. 21
N'ihi na ndị ọzọ na-echegbu onwe ha maka ọdịmma nke
ha, ma ọ bụghị maka ọdịmma Jisọs Kraịst. 22 Ma unu niile
maara otu Timoti si dị oke mkpa. Ọ dị nnọọ dị ka nwa
m, site n'inyeaka ọ na-enyere m n'ọrụ izisa oziọma. 23
Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa
nke a ma ọ bụrụ na m chọpụta ihe ọnọdụ m n'ebe a
ga-abụ. 24 N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka
Onyenwe anyị, mụ onwe m ga-abịakwutekwa unu na
mgbe na-adịghị anya. 25 Otu ọ dị, echere m na ọ dị mkpa
ugbu a izighachiri unu Epafroditọs, nwanna m na onye
mụ na ya na-arụkọ ọrụ, onye mụ na ya na-ebukọ agha,
onyeozi nke unu zitere ka ọ bịa nyere m aka n'ọnọdụ
mkpa m. 26 Ugbu a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihi na
ọ na-agụsị ya agụụ ike ịhụ unu anya. O wutekwara ya nke
ukwuu, na e mere ka unu mara na ọ dara ọrịa n'oge gara
aga. 27 N'ezie, ọ fọdụrụ nnọọ ntakịrị ka o site n'ọrịa ahụ
daa n'ụra ọnwụ. Ma Chineke meere ya ebere. Ọ bụghị
naanị ya, kama o mekwaara m ebere, n'ihi na o kweghị ka
a tụkwasịrị m ihe mwute n'elu ihe mwute. 28 N'ihi nke
a, ọ na-anụ m ọkụ n'obi izite ya n'ebe unu nọ. N'ihi na
amaara m na ọbịbịa ọ ga-abịakwute unu ga-eme ka unu
ṅụrịa ọṅụ. Ọ ga-emekwa ka ọnọdụ nchegbu m dị mfe. 29
Ya mere, arịọ m unu, werenụ ọṅụ nabata ya nke ọma
n'ime Onyenwe anyị, na-asọpụkwaranụ ndị dị ka ya. 30

N'ihi na ọ fọdụrụ nwantịị ka o nwụọ, n'ihi ọrụ nke Kraịst,
tinye ndụ ya n'ihe egwu iji mezuo ọrụ unu n'ebe m nọ.

3 Na nchịkọta okwu ndị a niile, ụmụnna m, na-aṅụrịnụ
ọṅụ n'ime Onyenwe anyị. Ike adịghị agwụ m ịgwa unu
ihe ndị a. Ọ bakwaara unu uru ịnụ ụdị okwu a mgbe niile.
2 Kpachapụrụnụ onwe unu anya n'ebe ndị mmadụ ọjọọ
ahụ yiri nkịta nọ. Ndị ahụ na-eyiwasị ahụ ha. 3 N'ihi na ọ
bụ anyị bụ ndị ezi obibi ugwu ahụ, ọ bụghị ha, n'ihi na
anyị bụ ndị na-efe Chineke site na Mmụọ ya. Anyị na-
aṅụrị ọṅụ n'ime Kraịst Jisọs. Anyị adịghị atụkwasị obi
n'ihe e mere n'anụ ahụ. 4 Mụ onwe m nwere ike nwee
ntụkwasị obi n'ihe ndị a. N'ihi na e nwee onye chere na ọ
pụrụ ịtụkwasị obi ya n'anụ ahụ, mụ onwe m nwere ụdị
ntụkwasị obi ahụ karịa onye ahụ: 5 e biri m ugwu n'abalị
nke asatọ site na mgbe a mụrụ m, abụ m onye Izrel, sitere
n'agbụrụ Benjamin; abụ m onye Hibru a mụrụ n'etiti ndị
Hibru; dị ka o si metụta iwu abụ m onye Farisii; 6 igosi
ịnụ ọkụ n'obi m, akpagburu m chọọchị, n'ụzọ ezi omume
n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke. 7 Ma ihe ndị a niile
m gụrụ dịka ihe bara uru n'oge gara aga, bụụrụ m ugbu a,
ihe na-abaghị uru n'ihi Kraịst. 8 E, karịa nke a, akpọọla m
ihe ndị a niile ihe efu, n'ihi na a pụghị iji ha tụnyere ịdị
oke ọnụahịa nke ịmata Kraịst Jisọs, Onyenwe m. N'ihi ya,
etufuola m ihe ndị a niile, gụọ ha dị ka ihe na-abaghị
uru, ka m nwee ike rite Kraịst n'uru. 9 Ka e nwee ike
hụ m n'ime ya. Enweghị m ezi omume nke aka m, nke
dabere n'iwu, kama ọ bụ nke sitere n'okwukwe na Kraịst,
ezi omume si na Chineke nke dabeere n'okwukwe. 10
Naanị ihe m chọrọ bụ ịmara Kraịst na ike dị na mbilite

n’ọnwụ ya, na nnwekọ nke isoro ya keta oke n’ahụhụ ya,
nakwa ka m yie ya n’ọnwụ. 11 Ka m si otu a, ruo n’ogo
nke inweta mbilite site n’ọnwụ. 12 Anaghị m ekwu na
m etozuola oke, maọbụ nwezuo ihe niile. Ma a na m
agbalịsi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraịst Jisọs jidere m
n’ihi ya. 13 Ụmụnna m, n’ezie, abụbeghị m ihe ahụ m
kwesiri ịbụ. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bụ ichefu
ihe niile ndị gara aga, na ilekwasị anya n’ihe ahụ m na-
agbaso bụ nke dị m n’ihu. 14 Ana m agbasi ọsọ ike iji
gbaruo n’isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n’ọsọ, bụ
ọkpụkpọ ịbanye na ndụ eluigwe ahụ nke Chineke kpọrọ
m site na Jisọs Kraịst. 15 Ka anyị niile, bụ ndị tozuru oke
n’ime mmụọ nwee uche dị otu a. Ọ bụrụkwa na ụfọdụ
n’ime unu nwere uche ọzọ dị iche, Chineke ga-ekpughere
unu nke a. 16 Ka anyị jidesienụ aka ike naanị n’ihe ahụ
anyị nweterela. 17 Ụmụnna m, na-agbasonu ụdị ndụ m
na-ebi, chọpụtakwanụ ndị ọzọ na-adị ndụ dị ka anyị si
adị, mee ha ihe ilere anya unu. 18 N’ihi na agwala m unu
nke a ọtụtụ mgbe, na-achọkwa ịgwa unu ya ọzọ ugbu a.
Lee, anya mmiri dị m n’anya ugbu a m na-ekwu ya sị
na e nwere ọtụtụ ndị na-ebi ndụ ha dị ka ha bụ ndị iro
obe Kraịst n’ezie. 19 Ọgwụgwụ ndị dị otu a ga-abụ ịla
n’iyi. Afọ ha bụ chi ha, ndị otuto ha dịkwa n’ihere ha. Ha
na-atụkwasị uche naanị n’ihe nke ụwa. 20 Ma ebe obibi
anyị dị n’eluigwe, ebe anyị na-atụsi anya ike na Onye
nzọpụta bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ga-esi bịa. 21 Onye
ga-agbanwe ahụ anyị dị ala ka ọ dị ka nke ya dị ebube,
site n’ike nke mere ka o debe ihe niile n’okpuru ya.

4 Ya mere, ụmụnna m, ndị m hụrụ n'anya, na ndị ihe
ha na-agụsị m agụụ ike, unu ndị na-enye m ọṅụ, na ndị
bụ okpueze m n'ihi ọrụ m na-arụ, bikonu, guzosienụ ike
n'ime Onyenwe anyị. 2 Arịrịọ m na-arịọ Yodia na Sintiki
bụ, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyị. 3 E, ana
m arịọkwa gị, ezi onye mụ na ya na-arụkọ ọrụ, biko,
nyere ụmụ nwanyị ndị a aka n'ihi na ha abụọ bụ ndị so m
rụọ ọrụ ikwusa oziọma nye ndị ọzọ. Ha sokwa Klement
rụọkwa ọrụ, bụ ndị ahụ e dere aha ha n'akwụkwọ nke
ndụ ahụ. 4 Na-aṅụrịnụ ọṅụ mgbe niile n'ime Onyenwe
anyị. Ka m kwuokwa ya ọzọ, ṅụrịanụ ọṅụ! 5 Meenụ ka
mmadụ niile jiri anya ha hụ na unu bụ ndị obiọma n'ihe
niile unu na-eme. Chetanụ na ọbịbịa Onyenwe anyị dị
nso. 6 Unu echegbula onwe unu banyere ihe ọbụla. Kama
n'ihe niile, sitenụ n'ekpere na arịrịọ, ya na ekele, chee ihe
niile na-akpa unu n'ihu Chineke. 7 Udo Chineke, nke dị
ukwuu karịa ihe ọbụla mmadụ nwere ike ịghọta, ga-eche
echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraịst Jisọs.
8 N'ikpeazụ, ụmụnna m, na-echenụ echiche mgbe niile
banyere ihe bụ eziokwu, na ihe dị mma, na ihe ziri ezi.
Na-echekwanụ echiche banyere ihe dị ọcha, ihe ọbụla
mabigara mma oke, ihe ọbụla dị mma na ndụ onye ọbụla
nke e kwesiri ịṅomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ihi
ya. 9 Na-emenụ ihe ọbụla unu si n'aka m mụta, maọbụ
ihe unu nụrụ, ma ọ bụkwanụ ihe unu hụrụ m ka m na-
eme. Chineke onye na-enye udo ga-anọnyekwara unu. 10
Ana m aṅụrị ọṅụ dị ukwuu n'ime Onyenwe anyị n'ihi na
unu mechara malite iche echiche ọzọ banyere m. Unu
bu m n'obi n'eziokwu ma unu enwetaghị ohere izipụta

ya. 11 Ọ bụghị na m nọ n'ọnọdụ oke mkpa na ụkọ. N'ihi
na amụtala m otu m ga-esi jiri ọṅụ nọrọ n'ọnọdụ ọbụla.
12 Amụtala m otu m ga-esi nọrọ mgbe ihe siri ike na
mgbe ihe bara ụba. Amụtakwala m otu m ga-esi nwee afọ
ojuju n'ọnọdụ ọbụla, maọbụ mgbe m na-anọ agụụ, maọbụ
mgbe m rijuru afọ, maọbụ mgbe m nwere ihe dị ukwuu
maọbụ n'oge ụkọ. 13 N'ihi na apụrụ m ime ihe niile site
n'inyeaka onye na-enye m ike. 14 Ma unu mere nnọọ nke
ọma inyere m aka n'ọnọdụ nsogbu nke m nọ n'ime ya. 15
Unu onwe unu ndị Filipai maara na mbido nke oziọma
a, mgbe m hapụrụ Masidonia, na o nweghị nzukọ ọzọ
nyere m aka n'inye maọbụ ịnabata onyinye, ma e wezuga
unu. 16 Ọ bụladị mgbe m nọ na Tesalonaịka, unu ziteere
m onyinye ihe karịrị otu ugbo, inyere m aka na mkpa
m. 17 Ọ bụghịkwa na m chọrọ onyinye unu, kama ana m
achọ ka mkpụrụ unu ga-amịta baa ụba, bara unu uru.
18 Ugbu a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie,
enweela m karịa ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m,
nke Epafroditọs wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye
ndị a dị ka aja na-esi isi ụtọ a chụụrụ Chineke, nke ọ na-
anabatakwa nke ọma. 19 Ọ bụ Chineke m ga-egboro unu
mkpa unu niile, site n'ụlọakụ ebube ya nke eluigwe, n'ihi
Kraịst Jisọs. 20 Ka otuto dịrị Chineke anyị, bụ Nna anyị,
ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. (aiōn g165) 21 Keleere m
ndị nsọ niile n'ime Kraịst Jisọs. Ụmụnna ndị mụ na ha nọ
na-ekelekwa unu. 22 Ndị nsọ niile nọ n'ebe a na-ekele
unu, karịsịa ndị nọ n'ụlọ Siza. 23 Ka amara Onyenwe anyị
Jisọs Kraịst dịnyere mmụọ unu. Amen.

Ndị Kọlọsị

1 Pọl, onye e mere onyeozi Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ
Chineke, ya na nwanna anyị Timoti, 2 Na-edegara ndị
Kraịst nọ na Kọlọsị, bụ ụmụnna ndị dị nsọ na ndị kwesiri
ntụkwasị obi. Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna
anyị dịrị unu. 3 Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere
anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst ekele. 4 N'ihi na anyị anụla ihe banyere okwukwe
unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nsọ niile
n'anya. 5 Okwukwe na ịhụnanya nke na-esite n'olileanya
nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nụrụla n'okwu
nke eziokwu ahụ, bụ oziọma, 6 nke bịaruterela unu.
N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpụrụ na-
etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ụbọchị unu nụrụ
ma ghọtakwa amara nke Chineke n'eziokwu. 7 Dị ka unu
siri mụta n'aka Epafras, onye anyị hụrụ n'anya na onye
anyị na ya na-ejekọ ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi
n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. 8 O meela ka anyị mara ụdị
ịhụnanya unu nwere n'ime Mmụọ. 9 N'ihi nke a, site
n'ụbọchị anyị nụrụ ihe banyere ya, anyị esepụghị aka
ikpere unu ekpere. Anyị na-arịọ ka unu jupụta n'amamihe
nke uche ya, n'ime nghọta ma amamihe nke mmụọ niile.
10 Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị chọrọ. Ka
unu bụrụkwa ndị na-eme ihe ọma mgbe niile, ndị na-eme
ihe na-atọ ya ụtọ n'ụzọ ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe
banyere ịma Chineke mgbe niile. 11 Ebe a na-eme ka unu
dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu
nwee ndidi na ogologo ntachiobi, 12 na-enyenụ Nna ekele
site n'ọṅụ, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa

nke ndị nsọ n’ime alaeze nke ìhè. 13 N’ihi na ọ napụtara
anyị site n’ike nke ọchịchịrị, bịa kpọfee anyị n’alaeze nke
Ọkpara ya ọ hụrụ n’anya. 14 Onye anyị si n’ime ya nwee
nzọpụta, nke bụ mgbaghara mmehie niile. 15 Ọ bụ nnọọ
onyinyo Chineke onye anyị na-apụghị ịhụ anya, bụrụkwa
onye mbụ a mụrụ n’ihe niile e kere eke. 16 N’ihi na n’ime
ya ka e ji kee ihe niile dị n’ụwa na nke dị n’eluigwe, na
ndị anyị pụrụ ịhụ anya na ndị anyị na-apụghị ịhụ anya,
ma ocheeze niile, ike niile, ịchị isi niile na ike ọchịchị
niile. E kere ihe niile site n’aka ya nakwa n’ihi ya. 17 Ya
onwe ya nọ tupu ekee ihe niile, ọ bụkwa n’ime ya ka
ejikọtara ihe niile n’otu. 18 Ọ bụ ya bụ isi nke anụ ahụ
ahụ bụ chọọchị. Ọ bụ ya bụ mmalite, onye mbụ a mụrụ
n’etiti ndị niile ga-esi n’ọnwụ bilie. Nke a mere ka ọ bụrụ
onyeisi mbụ n’ime ihe niile. 19 N’ihi na ọ bụ n’ime ya ka
ọ masịrị ozuzu oke ya ibi. 20 Ọ bụ site na ya ka o ji mee ka
ihe niile bịaghachikwute ya. E mere ka udo dịrị n’etiti
ya na ihe niile, maọbụ ihe dị n’ụwa, maọbụ nke dị na
n’eluigwe site na ọbara ọ wụsiri n’elu obe. 21 Unu onwe
unu bụ ndị e mere ndị mba ọzọ site n’ebe Chineke nọ,
na ndị iro n’uche unu n’ihi ajọ omume niile unu. 22 Ma
ugbu a, o kpezierela unu site na-anụ ahụ Kraịst, sitekwa
n’ọnwụ ya, iji chee unu n’ihu ya dịka ndị dị nsọ, na ndị
na-enweghị ịta ụta, na ihe ebubo ọbụla megide ha. 23 Ma
ọ bụrụ na unu anọgide n’okwukwe unu, bụrụ ndị gbara
mgbọrọgwụ, ndị guzosiri ike, ndị na-ewezugaghị onwe
ha site n’olileanya ahụ dịrị unu n’oziọma ahụ. Nke a bụ
oziọma ahụ unu nụrụ, nke ekwusakwara nye ihe niile e
kere eke n’okpuru eluigwe, nke e mere mụ onwe m bụ

Pọl, onyeozi ya. 24 Ugbu a, ana m aṅụrị ọṅụ n'ihi ahụhụ
ndị a nke m na-ahụ n'ihi unu, ana m emezu ihe fọdụrụ
n'ahụhụ ahụ Kraịst tara n'ihi anụ ahụ ya bụ chọọchị. 25
Emeela ka m bụrụ onyeozi chọọchị ya site n'ikike Chineke
nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya.
26 Nke bụ ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ
nakwa ọgbọ niile ndị a gara aga, ma ugbu a e mekwara
ka ọ pụta ìhè nye ndị nsọ Chineke. (aiōn g165) 27 Ọ bụ ha
ka Chineke họpụtara ime ka amata akụ nke ebube nke
ihe omimi a n'etiti ndị mba ọzọ, nke bụ Kraịst n'ime
unu, onye bụ olileanya nke ebube ahụ. 28 Ọ bụ ya ka
anyị na-ekwusa, na-adụ onye ọbụla ọdụ, na-akụzikwara
onye ọbụla ihe site n'amamihe niile. N'ihi na anyị chọrọ
iche mmadụ niile ọbụla n'ihu ya dị ka ndị zuruoke n'ime
Kraịst. 29 N'ihi nke a ka m na-adọgbu onwe m n'ọrụ, dị
ka ike ya dị ukwuu nke na-arụ ọrụ si dị m n'ime.

2 Ọ bụ ọchịchọ m ka unu ghọta otu m si na-agbasi
mgba ike nke ukwuu n'ihi unu, na n'ihi ndị nọ n'obodo
Laodisia, na ndị niile na-enwebeghị ike ịhụ m ihu na ihu.
2 Ebumnobi m bụ ka a gbaa ha ume, jikọọkwa ha n'otu
n'ịhụnanya, ka ha nweta ụba niile nke nghọta zuruoke na
amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bụ Kraịst n'onwe
ya. 3 Ọ bụkwa n'ime ya ka ụlọakụ ihe zoro ezo niile
nke amamihe na ihe ọmụma dị. 4 Ana m ekwu nke a
ka onye ọbụla ghara iji ire ụtọ duhie unu ụzọ. 5 Ọ bụ
ezie na anọghị m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti
unu n'ime mmụọ. Ana m aṅụrị ọṅụ ịhụ mkpebi unu na
iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst. 6 Ya mere, dị ka
unu si nabata Kraịst Jisọs Onyenwe anyị, na-ebinụ ndụ

unu n'ime ya. 7 Bụrụnụ ndị mgbọrọgwụ ha mibanyere
n'ime ya, ndị a na-ewuli elu n'ime ya, ndị dị ike n'ime
okwukwe, dị ka e si kuziere unu, ndị jupụtara na-inye
ekele. 8 Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iji ozizi na
amamihe efu niile nke na-achị ụwa, na aghụghọ duhie
unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya
na ọsịsa ya niile dabeere na mmụọ nke ụwa na ntụpụta
mmadụ kama ịdabere n'ihe Kraịst kwuru. 9 N'ihi na n'ime
Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'ụdịdị mmadụ. 10
Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bụ isi ndị
niile na-achị achị, onye bụkwa isi n'ebe ike na ịchị isi
niile dị. 11 N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighị aka bie,
site n'iwepụ ọdịdị anụ ahụ n'obibi ugwu nke Kraịst biri.
12 Mgbe e likọtara unu na ya na baptizim, e sitere n'ọnwụ
kpọlite unu na ya site n'okwukwe ahụ dị n'ike Chineke
onye sitere n'ọnwụ kpọlite ya. 13 Mgbe unu bụ ndị nwụrụ
anwụ n'ime mmehie unu, na n'ime ebighị ugwu nke anụ
ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraịst dịrị
ndụ ọzọ. Ọ gbaghara anyị mmehie anyị niile, 14 kagbuo
iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro
imegide anyị. O wezugara ha, kpọgide ha n'obe. 15 Mgbe
ọ napụrụ ike niile, na ịchị isi niile, ngwa agha ha niile, ọ
gbara ha ọtọ n'ihu ọha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.
16 N'ihi ya, unu ekwela ka onye ọbụla kpee unu ikpe
banyere ihe ọbụla unu na-eri, maọbụ ihe unu na-aṅụ,
maọbụ ihe banyere ido ụbọchị nsọ, maọbụ ime mmemme
ọnwa ọhụrụ maọbụ mmemme ụbọchị izuike. 17 Ihe ndị a
niile bụ onyinyo nke ihe ga-abịa n'ọdịnihu ma nke pụtara
ihe dị n'ime Kraịst. 18 Unu ekwela ka onye ọbụla nke ọ

na-amasị ife ndị mmụọ ozi maọbụ ibi ndụ umeala nke
aghụghọ dị n'ime ya, onye na-ekwu ọtụtụ okwu banyere
ọhụ ọ hụrụ, si otu a na-afụli onwe ya elu n'efu n'ihi
echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napụ unu ihe
nrite unu. **19** Onye na-adịghị ejidesikwa onye bụ isi aka
ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke
nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikọta n'otu, too
eto dị ka Chineke si chọọ ka ha too. **20** Ebe ọ bụ na unu
esorola Kraịst nwụọ n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-
achị ụwa nọ, gịnị mekwaranụ unu ji ka na-ebi ndụ dị
ka a ga-asị na unu bụ nke ụwa, gịnị mere unu ji na-edo
onwe unu n'okpuru iwu ya dị iche? **21** "Ejidela nke a aka,
edetụla nke a ire, ebitụkwala nke a aka"? **22** Iwu ndị a
niile na-ekwu banyere ihe ndị ga-ala n'iyi mgbe a na-
etinye ha n'ọrụ, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadụ. **23**
N'ezie, iwu ndị a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ihi ụzọ
o si akwali mmụọ mmadụ n'ife ofufe dị ka ọ chọrọ, na
iweda onwe n'ala, na ịta anụ ahụ ahụhụ. Ma ha abaghị
uru o bụla iji ha gbochie agụụ ọjọọ nke anụ ahụ.

3 Ya mere, ebe e mere ka unu bụrụ ndị so Kraịst bilie
n'ọnwụ, tụkwasịnụ obi unu n'ihe dị n'eluigwe ebe Kraịst
nọ n'akụkụ aka nri Chineke. **2** Ka echiche gbasara eluigwe
ju unu obi. Unu atụfukwala oge ichegbu onwe unu
banyere ihe dị n'ụwa. **3** N'ihi na unu anwụọla. E zokwara
ndụ unu n'ime Chineke site na Kraịst. **4** Mgbe Kraịst
onye bụ ndụ unu ga-apụta ihe, unu ga-esokwa ya pụta
ìhè n'ebube ya. **5** Meenụ ka ọchịchọ ọjọọ niile nke ụwa
dị n'ime unu bụrụ ihe nwụrụ anwụ. Unu etinyekwala
aka n'ịkwa iko, adịghị ọcha, ọchịchọ ọjọọ, agụụ ime ihe

ọjọọ, na anya ukwu (nke bụkwa ikpere arụsị). 6 Ọ bụkwa
n’ihi ihe ndị a ka ọnụma Chineke na-abịakwasị ndị ahụ
na-enupu isi. 7 Ihe ndị a bụ ihe unu na-eme n’oge gara
aga mgbe unu na-adị ndụ n’ime ha. 8 Ma ugbu a bụ oge
iwezuga ihe ndị a niile na ndụ unu: iwe, na ọnụma, na obi
ọjọọ, na nkwulu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu
n’ọnụ na-apụta. 9 Unu agwala ibe unu okwu ụgha, n’ihi
na unu eyipụla mmadụ ochie ahụ na-eme ụdị omume
a. 10 Ugbu a, unu eyikwasịla ndụ ọhụrụ ahụ, nke e ji
amamihe na-eme ka ọ dị ọhụrụ n’oyiyi nke onye kere ya.
11 Nkewa ọbụla adịghị n’ime ndụ a. Ọ dịghị mkpa maọbụ
onye Juu maọbụ onye mba ọzọ, maọbụ onye e biri ugwu,
maọbụ onye a na-ebighị ugwu. Ọ dịkwaghị mkpa maọbụ
onye na-asụ asụsụ ọzọ, ma ọ bu onye ime ọhịa, maọbụ
onye Sitia, maọbụ ohu, ma ọ bụkwanụ onye nwe onwe
ya. Ihe dị mkpa bụ na Kraịst bụ ihe niile, nọrọkwa n’ime
ihe niile. 12 Ya mere, dị ka ndị Chineke họpụtara, ndị
dị nsọ na ndị ọ hụrụ n’anya, yikwasịnụ onwe unu obi
ọmịiko, na obi ebere, na obi dị umeala, na ịdị nwayọọ, na
ntachiobi. 13 Na-anagidenụ ibe unu, gbagharakwa mmejọ
ọbụla ibe unu na-emejọ unu. Gbagharanụ dị ka Onyenwe
anyị sị gbaghara unu. 14 Nke kachasị nke, kwerenụ ka
ịhụnanya na-achị achị na ndụ unu, n’ihi na ọ bụ nke a
na-ejikọta ihe niile n’otu. 15 Ka udo Kraịst na-achị achị
n’ime obi unu, ebe unu bụ akụkụ nke otu anụ ahụ ahụ, a
kpọrọ unu ka unu nọdụ n’udo. Mgbe niile, nọọnụ na-
ekele. 16 Ka okwu nke Kraịst biri n’ime unu n’uju ya.
Werenụ amamihe niile na-akụzirịta ibe unu ihe, ma na-
adụrịtakwa ibe unu ọdụ. Werekwanụ abụ ọma na abụ

nke ime mmụọ bụọrọ Chineke abụ ekele n'obi unu. 17
Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maọbụ n'omume bụrụ
nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyị
Jisọs, na-enyekwanụ Chineke Nna ekele site na ya. 18 Ndị
bụ nwunye, doonụ onwe unu n'okpuru di unu, dị ka ọ
kwesiri ime n'ime Onyenwe anyị. 19 Unu ndị bụ di, hụnụ
nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha
omume. 20 Ụmụntakịrị, ruberenụ nne na nna unu isi
n'ihe niile, n'ihi na nke a na-amasị Onyenwe anyị. 21 Unu
bụ nna, unu emela ihe ga-akpasu ụmụ unu iwe, ka ha
ghara ịda mba n'obi. 22 Ndị bụ ohu, na-eruberenụ ndị bụ
nna unu ukwu n'anụ ahụ isi n'ihe niile, na-emenụ nke a,
ọ bụghị naanị mgbe ha nọ na-ele unu anya, maọbụ mgbe
unu chọrọ ịnata ihuọma, kama werenụ obi unu niile, na
ịtụ egwu Onyenwe anyị rubere ha isi. 23 Ihe ọbụla unu
na-eme, werenụ obi unu niile mee ya. Ka ọ dị ka ọ bụ
Onyenwe anyị ka unu na-arụrụ ya, ọ bụghị dị ka unu
na-arụrụ ya mmadụ. 24 Chetanụ nke ọma na unu nwere
ụgwọ ọrụ nke Onyenwe anyị kwadobere inye unu, ndị ya.
N'ihi na ọ bụ Onyenwe anyị Kraịst ka unu na-ejere ozi. 25
Onye ọbụla na-eme ihe ọjọọ ga-anata ụgwọ ọrụ n'ihi ihe
ọjọọ niile o mere. N'ihi na ile mmadụ anya n'ihu adịghị
ya.

4 Unu ndị nwe odibo, jirinụ ịkwụba aka ọtọ na ikpe ziri
ezi na-emeso ndị ohu unu omume, ebe unu maara na unu
onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe. 2 Na-anọgidenụ
n'ekpere, nọọkwanụ na nche na-enyekwanụ ekele. 3 Na-
echetakwanụ anyị n'ekpere, ka Chineke meghere anyị
ụzọ ikwusa oziọma, ka anyị nwee ike kwusaa ihe omimi

Kraịst, nke m ji maka ya nọrọ n'ụlọ mkpọrọ, 4 ka m nwee
ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. 5 Unu were
amamihe na-achịkọta onwe unu n'ebe ndị nọ n'ezi nọ,
jizienụ ohere ọbụla unu nwere nke ọma. 6 Ka okwu unu
na-ekwu bụrụ nke jupụtara n'amara na-atọ ụtọ, ka unu
mụtakwa otu e si enye mmadụ ọsịsa dị mma. 7 Taịkikọs,
ezi nwanna anyị, onye kwesikwara ntụkwasị obi, onye
anyị na ya na-ejekọ ozi n'ọrụ Onyenwe anyị, ga-akọrọ
unu ihe niile banyere m. 8 Ana m ezitere unu ya, ka
unu mara ihe banyere ọnọdụ anyị nakwa ka ọ gbaa obi
unu ume. 9 Ezi nwanna anyị nwoke bụ Onisimọs, onye
kwesiri ntụkwasị obi, onye bụkwa otu n'ime unu, so ya
na-abịa. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a. 10
Arịstakọs, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ, na-ekele unu.
Mak nwanne Banabas na-ekelekwa unu. (Onye unu natara
ihe ntụziaka banyere ya, ọ bụrụ na ọ bịarute n'ebe unu
nọ, unu nabata ya nke ọma.) 11 Jisọs, onye a na-akpọkwa
Jọstus, na-ekelekwa unu. Ọ bụ naanị ndị a bụ ndị Juu mụ
na ha na-arụkọ ọrụ alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme
nnọọ nke ọma, na-enye m obi ụtọ. 12 Epafras, odibo Kraịst
Jisọs na onye bụkwa otu onye n'ime ọgbakọ unu na-ekele
unu. Oge niile ka ọ na-ekpe ekpere n'ihi unu, na-arịọ ka
unu guzosie ike bụrụ ndị tozuru etozu na ndị kwesiri ike
n'ọchịchọ niile nke Chineke. 13 Ana m agbara ya akaebe
na ọ rụsịrị ọrụ ike n'ihi unu na n'ihi ndị Laodisia na ndị
Hierapolis. 14 Ezi enyi anyị Luk, onye dibịa ukwu anyị na
Dimas na-ekele unu. 15 Keleerenụ m ụmụnna anyị bi na
Laodisia na nwanna anyị Nimfas na chọọchị na-ezukọ
n'ụlọ ya. 16 Mgbe unu gụchara akwụkwọ a, hụnụ na a

gụkwara ya na nzukọ dị na Laodisia. Gụọkwanụ n’otu
mgbe ahụ akwụkwọ nke si na Laodisia bịa. **17** Gwanụ
Akipos ka ọ kpachapụ anya rụchaa ọrụ Onyenwe anyị
nyere ya ịrụ. **18** Eji m aka m dee ekele nke a mụ onwe m
bụ Pọl. Unu echefula na m nọ n’agbụ. Ka amara dịnyere
unu.

1 Ndị Tesalonaịka

1 Akwụkwọ ozi a si n'aka Pọl, Saịlas na Timoti. Na-abịara
nzukọ dị na Tesalonaịka, ndị e jikọtara ha na Chineke
Nna, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Ka amara na udo
dịrị unu. **2** Anyị na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-
echetakwa unu n'ekpere anyị. **3** Mgbe niile ka anyị na-
echeta n'ekpere nye Chineke bụ Nna, ihe gbasara ọrụ unu
nke sitere n'okwukwe, ya na ịrụsị ọrụ ike unu nke sitere
n'ịhụnanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu
nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **4** Ụmụnna anyị, anyị
maara na Chineke hụrụ unu n'anya nke ukwuu, họpụta
unu. **5** N'ihi na ọbụghị naanị nke okwu ọnụ ka oziọma
anyị rutere unu, kama ọ bụkwa n'ike, na n'ime Mmụọ Nsọ
nakwa mmetụta nke dị omimi. Unu maara ụdị ndụ anyị
biri n'etiti unu n'ihi unu. **6** Nke a mere unu ji bụrụ ndị
na-eṅomi anyị na Onyenwe anyị. N'ihi na unu jiri ọṅụ
nke Mmụọ Nsọ na-enye nabata oziọma ahụ, n'agbanyeghị
ọtụtụ ahụhụ dị ukwuu nke o wetaara unu. **7** N'ụzọ dị otu
a, unu ghọrọ ihe ilere anya nye ndị niile kwere ekwe nọ
na Masidonia na Akaịa. **8** Ugbu a, e sitela na ndụ unu mee
ka oziọma Onyenwe anyị gbasaa gabiga Masidonia na
Akaịa. N'ihi na a na-anụ ihe banyere okwukwe unu nwere
na Chineke n'ebe niile. Ya mere, ọ dịkwaghị mkpa ka anyị
kwuo ihe banyere ya. **9** N'ihi na ha onwe ha na-ebu ụzọ
gwa anyị ihe banyere nnabata unu nabatara anyị, na otu
unu si site n'ikpere arụsị tụgharịa, bido ife Chineke dị
ndụ, onye bụkwa ezi Chineke, **10** na i chere Ọkpara ya
onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndị nwụrụ anwụ
kulite, Jisọs, onye na-anapụta anyị n'iwe nke na-abịa.

2 Unu onwe unu maara, ụmụnna, na ọbịbịa anyị
bịakwutere unu abụghị ihe lara n'iyi. 2 Anyị tara ahụhụ
na mbụ e mekwara anyị ihe ihere na Filipai dịka unu
maara, ma site n'inyeaka Chineke anyị nwere obi ike ịgwa
unu oziọma ya, ọ bụladị mgbe a na-eguzogide anyị n'ebe
ọ dị ukwuu. 3 N'ihi na arịrịọ anyị na-arịọ unu esiteghị
na njehie pụta maọbụ n'ọchịchọ nke na-adịghị ọcha ma
ọ bụkwanụ n'aghụghọ. 4 N'aka nke ọzọ, anyị na-ekwu
okwu dị ka ndị ozi Chineke nwapụtara, ndị o tinyere ọrụ
oziọma a n'aka na ntụkwasị obi idebe. Anyị adịghị agbalị
ime ihe ga-atọ mmadụ ụtọ, kama anyị chọrọ ime ihe ga-
atọ Chineke ụtọ, bụ onye na-enyocha echiche obi anyị. 5
Ọ dịghị mgbe ọbụla, dị ka unu maara, anyị kwuru okwu
nrafu maọbụ were ụzọ aghụghọ zoo anya ukwu anyị
nwere. Chineke bụ onye akaebe anyị. 6 Ọ dịghị mgbe anyị
chọrọ ka ndị mmadụ ọbụla maọbụ unu, maọbụ ndị ọzọ,
too anyị. 7 Ọ bụ ezie, dị ka ndị ozi Kraịst, anyị gara abụ ibu
arụ nye unu. Kama, anyị biri n'etiti unu site n'ịdị nwayọọ
dị ka ndị bụ nne na-azụ ụmụntakịrị ha, na-elekọta ha.
8 N'ihi na anyị hụrụ unu n'anya nke ukwuu ruo na ọ
bụghị naanị na anyị kwusaara unu oziọma Chineke kama
anyị nyekwara unu ndụ anyị. N'ihi na unu dị anyị n'obi
nke ukwu. 9 N'ezie ụmụnna m, amaara m na unu ga-
echeta otu anyị si rụọ ọrụ hụjuokwa anya n'etiti unu.
Anyị na-arụ ọrụ ehihie na abalị ịhụ na anyị rụtara ego
ga-ezuru anyị, n'ihi na anyị achọghị ịbụ oke ibu nye onye
ọbụla mgbe anyị na-ezisara unu oziọma Chineke. 10 Unu
onwe unu bụkwa ndị akaebe dị ka Chineke si bụrụ onye
akaebe, na mmekọrịta anyị na unu bụ ndị kwere ekwe,

bụ nwekọrịta dị ọcha na nke ezi omume, na nke ịta ụta
ọbụla na-adịghị na ya. 11 N'ihi na anyị mesoro onye ọbụla
n'ime unu dị ka nna si emeso ụmụ nke ya, 12 na-agba
unu ume, na-akasị unu obi, na-akwagidekwa unu na unu
kwesiri ibi ndụ kwesiri ụmụ Chineke, onye kpọbatara unu
n'ime alaeze ya na ebube ya. 13 N'ihi nke a, anyị ga-aga
n'ihu na-ekele Chineke na-esepụghị aka, n'ihi na mgbe
unu nabatara okwu Chineke, bụ nke unu nụrụ n'ọnụ anyị,
unu anabataghị ya dị ka okwu mmadụ, kama otu ọ dịkwa
n'eziokwu, ya bụ okwu Chineke, nke na-arụsikwa ọrụ ike
n'ime unu bụ ndị kweere ya. 14 Unu onwe unu, ụmụnna
m, ghọọnụ ndị na-eṅomi nzukọ nke Chineke n'ime Kraịst
Jisọs, ndị nọ na Judịa. N'ihi na unu onwe unu hụkwara
otu ụdị ahụhụ ahụ n'aka ndị ala unu, dị ka ha onwe ha
hụrụ n'aka ndị Juu. 15 Ndị gburu ndị amụma, gbukwaa
Onyenwe anyị Jisọs. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyị na-
achụpụ anyị. Ha na-emegide Chineke na mmadụ niile
16 site n'igbochi anyị izisara ndị mba ọzọ oziọma ka a
ghara ịzọpụta ha. Ha na-esite n'ụzọ dị otu a na-eme ka
iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasịlarị ha.
17 Otu ọ dị, ụmụnna anyị, mgbe anyị si n'etiti unu pụọ,
nọọ nwa oge nta, ọnọdụ a mere anyị ndị na-enweghị nne
na nna (maọbụ na-anụ ahụ ọ bụghị n'ime mmụọ), n'ihi
otu unu si gụọ anyị agụụ, anyị gbalịrị ihu unu. 18 Anyị
gbalịsịrị ike ịbịakwute unu, karịsịa, mụ onwe m bụ Pọl
gbalịrị, gbalịa ịbịa, ma ekwensu gbochiri anyị. 19 N'ihi
na olee ihe bụ olileanya anyị, maọbụ ọṅụ anyị, maọbụ
okpueze anyị, nke anyị ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka
anyị niile guzo n'ihu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, mgbe ọ

ga-abịa? Ọ bụ na ọ bụghị unu onwe unu? 20 N'ezie, unu
onwe unu bụ ọṅụ na otuto anyị.

3 Ya mere, mgbe anyị na-apụghị ịnagide ya gaa n'ihu,
anyị kpebiri ịnọ naanị anyị n'Atens. 2 Anyị zipụrụ
Timoti, onye bụ nwanna anyị, onye anyị na ya so na-
arụrụ Chineke ọrụ site n'ịkwusa oziọma Kraịst, ka ọ
bịakwute unu, kasịe unu obi, meekwa ka unu guzosie ike
n'okwukwe unu. 3 Ka unu hapụ ịda mba n'ihi mkpagbu
ndị a a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe
unu maara na nke a ga-abụ ihe nketa anyị. 4 N'ihi na
mgbe anyị na unu nọ, anyị buru ụzọ gbaara unu ama
na ihe ndị a aghaghị ịbịakwasị unu. Ugbu a, ihe niile
emezuola dị ka unu matakwara. 5 N'ihi nke a, mgbe m
hụrụ na m apụghị ịnagide ihe ndị ahụ, eziri m ozi, ka a
chọpụta maka okwukwe unu. N'ihi na ụjọ m bụ ma eleghị
anya o nweela ụzọ onye ọnwụnwa ọjọọ ahụ si nwaa unu
ọnwụnwa n'oge a, mee ka ndọgbu niile anyị dọgburu
onwe anyị n'ọrụ n'etiti unu bụrụ ihe lara n'iyi. 6 Ma
ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu nọ lọghachikwute anyị.
O wetara oziọma banyere okwukwe unu na ịhụnanya
unu. O mekwara ka anyị mata na unu na-enwe ezi ncheta
banyere anyị mgbe niile, na ọ na-agụsị unu agụụ ike ịhụ
anyị anya, dị ka o si agụkwa anyị ịhụ unu anya. 7 N'ihi
nke a, ụmụnna anyị, anyị abụrụla ndị a gbara ume nke
ukwuu, ọ bụladị n'ime mkpagbu niile nke anyị nọ n'ime
ya, n'ihi iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. 8
Ugbu a anyị ga-adị ndụ, ma ọ bụrụ na unu eguzosie ike
n'ime Onyenwe anyị. 9 Olee ụdị ekele anyị pụrụ ikele
Chineke n'ihi akụkọ nyere anyị ọṅụ n'ihu Chineke anyị

n’ihi unu. 10 Ehihie na abalị niile, anyị na-arịọ ka anyị hụ
unu ihu na ihu, ka anyị nwee ike tinyezuo ihe fọdụrụ
n’okwukwe unu. 11 Ugbu a, ka Chineke Nna anyị na
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst megheere anyị ụzọ ịbịakwute
unu. 12 Ka Onyenwe anyị meekwa ka unu baa ụba, ka
unu babiga ụba oke n’ịhụnanya unu nwere nye ibe unu,
na ndị ọzọkwa, dị ka ịhụnanya anyị si dị ukwuu n’ebe
unu nọ. 13 Ka ọ mee ka obi unu guzosie ike n’ịdị nsọ,
na-enweghị ịta ụta ọbụla, n’ihu Chineke na Nna anyị,
n’ọbịbịa nke Onyenwe anyị Jisọs ya na ndị nsọ ya niile.

4 N’ikpeazụ, ụmụnna anyị, anyị na-arịọ ma na-
akwagidekwa unu n’ime Onyenwe anyị Jisọs, dị ka unu
mụtara site n’aka anyị otu unu kwesiri isi bie ndụ, nakwa
ime ihe ga-atọ Chineke ụtọ. Unu na-eme nke a karịa. 2
N’ihi na unu maara ụdị ndụmọdụ ahụ sị n’aka Onyenwe
anyị Jisọs nke anyị nyere unu. 3 N’ihi na nke a bụ ọchịchọ
Chineke, bụ ị dị nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site
na ịkwa iko, 4 ka onye ọbụla n’ime unu mata ido ahụ nke
onwe ya n’ugwu na n’ịdị nsọ. 5 Ọ bụghị n’ụzọ imejupụta
ọchịchọ ọjọọ nke anụ ahụ dị ka ndị mba ọzọ na-amaghị
Chineke. 6 Ka onye ọbụla ghara imegbu maọbụ ịghọgbu
nwanna ya n’okwu a. N’ihi na Onyenwe anyị ga-ata onye
na-eme ihe dị otu a ahụhụ, dị ka anyị gwara unu na
mbụ, na-adọsikwa unu aka na ntị ike. 7 N’ihi na ọkpụkpọ
Chineke kpọrọ anyị abụghị ka anyị na-ebi ndụ adịghị
ọcha kama ọ chọrọ ka anyị dịrị nsọ. 8 Ya mere, onye
ọbụla nke jụrụ ịnara ntụziaka a, ọ bụghị mmadụ ka ọ
jụrụ, kama ọ bụ Chineke onye na-enye unu Mmụọ Nsọ
ya. 9 Ugbu a, ihe gbasara ịhụnanya nke kwesiri ịdị n’etiti

ụmụnna, o kwesighị ka anyị gwa unu ihe ọzọ banyere
ya. N’ihi na unu onwe unu bụ ndị Chineke kuziri ka unu
nwee ịhụnanya n’ebe ibe unu nọ. **10** Ma n’ezie, unu na-
ahụ ụmụnna anyị niile bi na Masidonia n’anya. Ma anyị
na-arịọsịkwa unu arịrịọ ike sị unu na-ahụkwa ha n’anya
karịa ka unu hụrụ ha ugbu a. **11** Nweenụ agụụ ibi ndụ
nwayọọ, na-arụkwanụ ọrụ dịịrị unu. Jirikwanụ aka unu
na-arụ ọrụ dịka anyị gwara unu, **12** nke a ga-eme ka ndụ
unu na-ebi kwa ụbọchị wetara unu nsọpụrụ n’ebe ndị na-
ekweghị ekwe nọ, meekwa ka unu ghara i dabere n’onye
ọbụla. **13** Ụmụnna m, anyị chọrọ ka unu mata ihe banyere
ndị otu anyị ndị dara n’ụra ọnwụ, ya ewutela unu dịka
o si ewute ndị ọzọ ndị na-enweghị olileanya. **14** N’ihi
na ebe ọ bụ na anyị kweere na Jisọs nwụrụ ma sitekwa
n’ọnwụ bilie, n’otu aka ahụ, anyị kwenyekwara na site
na Jisọs, Chineke ga-akpọlite ndị niile nwụrụ anwụ. **15**
N’ihi na okwu nke Onyenwe anyị nke anyị na-akụziri unu
bụ nke a, na anyị ndị dị ndụ ruo ọbịbịa Onyenwe anyị
agaghị ebu ndị dara n’ụra ọnwụ ụzọ. **16** N’ihi na Onyenwe
anyị n’onwe ya ga-esi n’eluigwe rịdata, ọ ga-ewere olu
ike kpọọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndị mmụọ ozi na
ụda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndị niile nwụrụ n’ime
Kraịst ga-ebu ụzọ bilie. **17** Mgbe ahụ, anyị onwe anyị,
ndị dị ndụ, ndị fọdụrụ n’ụwa, ka a ga-eweli anyị na ha
elu n’ime igwe ojii, ịga izute Onyenwe anyị na mbara
eluigwe, ebe anyị na Onyenwe anyị ga-anọ ruo mgbe
ebighị ebi. **18** Ya mere, werenụ okwu ndị a, na-agba onwe
unu ume mgbe niile.

5 Ugbu a, ụmụnna, banyere oge na mgbe ihe ndị a ga-
emezu. Echeghị m na ọ dị mkpa i degara unu akwụkwọ. 2
Dị ka unu maara nke ọma na ụbọchị Onyenwe anyị ga-
abịa dị ka onye ohi si abịa n'abalị. 3 Mgbe ha ga na-asị
udo, na nchekwa dị, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-
abịakwasị ha dị ka ihe mgbu sị adakwasị nwanyị ime na-
eme, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara inwe ike ịgbapụ.
4 Ma unu onwe unu, ụmụnna, anọghị n'ọchịchịrị, nke
ụbọchị ahụ ga-abịakwasị unu na mberede dịka onye ohi.
5 Unu niile bụ ụmụ nke ìhè na ụmụ nke ehihie, anyị
abụkwaghị nke ọchịchịrị maọbụ nke abalị. 6 N'ihi nke a,
ka anyị ghara ịdị na-arahụ ụra dị ka ndị ọzọ, kama ka
anyị mụrụ anya ka anya dokwaa anyị. 7 N'ihi na abalị
bụ mgbe ndị na-arahụ ụra ji arahụ ụra. Ọ bụkwa n'abalị
ka ndị mmanya na-egbu na-aṅụbiga mmanya oke. 8 Ma
ebe anyị niile bụ ndị nke ihe, ka anyị bụrụ ndị anya
doro, ndị yi okwukwe na ịhụnanya dịka ihe ikpuchi obi,
yikwasịkwa olileanya nke nzọpụta dị ka okpu igwe. 9
N'ihi na Chineke akwadebeghị ikpe ọmụma na egwu nye
anyị. Kama ka anyị nweta nzọpụta site n'okwukwe anyị
nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. 10 Ọ nwụrụ n'ihi anyị
ka ọ bụrụ, ma anyị dị ndụ ma anyị nwụrụ anwụ, anyị
ga-esoro ya dịrị ndụ. 11 Ya mere, na-akasịrịtanụ onwe
unu obi. Na-emekwanụ ihe ọbụla ga-ewuli ibe unu elu dị
ka unu si eme. 12 Anyị na-arịọsị unu ike, ụmụnna, ka
unu na-asọpụrụ ndị niile na-adọgbu onwe ha n'ọrụ n'ihi
unu, ndị ahụ na-elekọta unu n'ime ọrụ Onyenwe anyị, na
ndị ahụ na-adụ unu ọdụ. 13 Ka unu na-akwanyere ha
ugwu site n'ịhụnanya n'ihi ụdị ọrụ ha na-arụ. Ka unu

na mmadụ ibe unu birikwa n'udo. **14** Ma ugbu a, anyị
na-arịọ unu, ụmụnna, na-adụnụ ndị na-anọ nkịtị ọdụ,
na-agbanụ ndị dara mba ume, nyerenụ ndị na-adịghị
ike aka, nwekwanụ ndidi n'ebe ha niile nọ. **15** Ka onye
ọbụla ghara inyeghachi mmadụ ibe ya ihe ọjọọ n'ọnọdụ
ihe ọjọọ. Kama gbalịsienụ ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu
nọ na n'ebe mmadụ niile nọ. **16** Na-aṅụrịnụ ọṅụ oge
niile. **17** Na-ekpenụ ekpere oge niile na-esepụghị aka.
18 Na-enyenụ ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihi
na nke a bụ ọchịchọ Chineke banyere unu ndị bụ nke
Kraịst Jisọs. **19** Unu emenyụla ọkụ Mmụọ Nsọ. **20** Ọzọ unu
eledala okwu ndị amụma anya. **21** Kama na-anwalenụ ihe
niile ma na-ejidesikwanụ ihe niile dị mma aka ike. **22**
Wezuganụ onwe unu n'ihe ọjọọ niile. **23** Ka Chineke ya
onwe ya, bụ Chineke nke udo, doo unu nsọ n'ụzọ niile. Ka
e debezuo mmụọ unu na mkpụrụobi unu na anụ ahụ unu
nsọ, na-enweghị ntụpọ ọbụla ruo ụbọchị ọbịbịa Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst. **24** Onye ahụ kpọrọ unu ga-emezu ihe
ndị a, n'ihi na ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi. **25** Biko
ụmụnna, na-ekperenụ anyị ekpere. **26** Werenụ isurita
ọnụ dị nsọ na-ekele ụmụnna anyị dum. **27** Iwu m na-enye
unu site n'aha Onyenwe anyị bụ ka unu gụpụta akwụkwọ
a n'ihu ụmụnna niile. **28** Ka amara Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst dịnyere unu niile.

2 Ndị Tesalonaịka

1 Pọl, na Saịlas, na Timoti dere akwụkwọ a, Na-edegara
nzukọ dị n'obodo Tesalonaịka n'ime Chineke Nna anyị,
na n'ime Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. 2 Ka amara na udo
nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst dịrị unu. 3 Ụmụnna, anyị aghaghị ikele Chineke
ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyị mee
otu a, n'ihi okwukwe unu na-abawanye. Ịhụnanya onye
ọbụla n'ime unu nwere n'ebe ibe ya nọ na-abawanyekwa.
4 N'ihi nke a, anyị na-eji unu na-anya isi n'etiti nzukọ
Chineke niile. Anyị na-akọrọ ha otu unu si jiri ntachiobi
nọgidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasịrị unu, na otu
unu si nwee okwukwe dị ukwuu, ọ bụladị n'etiti oke
mkpagbu a na-akpagbu unu. 5 Ihe ndị a niile na-egosi
na ikpe Chineke bụ nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndị
kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahụhụ n'ihi ya. 6
Chineke bụ onye ezi omume n'ezie. Ọ ga-eji mkpagbu
kwụghachi ndị na-akpagbu unu. 7 Ọ ga-enyekwa unu bụ
ndị a na-akpagbu na anyị onwe anyị ezumike. Ọ ga-eme
nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyị Jisọs ya na ndị
mmụọ ozi si n'eluigwe pụta ìhè. 8 Ọ ga-abịa n'ụdị ire
ọkụ taa ndị ahụ na-amaghị Chineke ahụhụ na ndị jụrụ
ịnabata oziọma nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. 9 Ndị a
ga-ata ahụhụ mbibi ruo ebighị ebi, ebe ha na-agaghị ahụ
ihu Onyenwe anyị na ebube nke ike ya, (aiōnios g166) 10
n'ụbọchị ahụ ọ ga-abịa ịnara ịja mma na otuto, n'ime ndị
nsọ ya, ya na ka ọ bụrụ ihe ịtụnanya n'ebe ndị kweerenụ
nọ, n'ihi na unu kwenyere ama nke oziọma ahụ anyị
gbaara unu. 11 N'ihi nke a, anyị na-anọgide n'ekpere

n'ihi unu, na-arịọ ka Chineke gụọ unu dịka ndị kwesiri
ọkpụkpọ ọ kpọrọ unu, na-arịọkwa ka o site n'ike ya mee
ka unu mezuo ebumnobi nke ihe dị mma, na ezi ọrụ niile
nke okwukwe. 12 Ka e nye aha Onyenwe anyị Jisọs otuto
n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, dị ka amara nke
Chineke anyị na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst si dị.
2 Ma ihe banyere ọbịbịa Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na
nzukọ anyị na ya ga-ezukọta, anyị na-adụsị unu ọdụ
ike ụmụnna. 2 Ka unu ghara ịma jijiji maọbụ ịtụ egwu
n'uche unu n'ihi amụma, maọbụ okwu maọbụ akwụkwọ
ozi e dere dị ka o sitere n'aka anyị, nke na-asị n'ụbọchị
Onyenwe anyị eruola. 3 Unu ekwela ka onye ọbụla duhie
unu n'ụzọ ọbụla, n'ihi na ụbọchị ahụ agaghị abịa tutu
ruo mgbe oke inupu isi ga-adị, na mgbe a ga-ekpughe
onye mmebi iwu ahụ nke a kara akara ịla n'iyi. 4 Onye
mmebi iwu ahụ ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a
na-akpọ chi maọbụ nke a na-efe ofufe, nke ga-eme ka o
dozie onwe ya n'ụlọnsọ Chineke, na-ekwupụta na ya bụ
Chineke. 5 Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mụ na
unu nọ banyere ya? 6 Ma ugbu a, unu maara na o nwere
onye na-egbochi ya ka ọ hapụ ịpụta ihe. N'ihi na mgbe
ọ ga-apụta bụ mgbe oge ya ruru. 7 Ma ọrụ nzuzo nke
mmebi iwu ebidolarị ugbu a, ma onye ahụ na-egbochi
ya ịbabiga ụba oke ga-anọgide na-eme otu a tutu ruo
mgbe oge e wezugara ya. 8 Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye
mmebi iwu ahụ pụta ìhè, bụ onye Onyenwe anyị Jisọs ga-
eji ume ọ ga-esi n'ọnụ ya kupụta laa n'iyi, ma mee ka ọ
ghara ịdịkwa ọzọ site n'ọbịbịa ya. 9 Ọbịbịa onye mmebi
iwu ahụ ga-abụ dị ka ọrụ ekwensu si dị, site n'ike ịrụ

ọrụ ebube aghụghọ na ihe ịrịbama dị iche iche, na ọrụ
ịtụnanya aghụghọ dị iche iche nke ụgha. 10 Ya na ụdị
ọrụ ọjọọ dị iche iche nke ọ ga-eji duhie ndị ahụ na-ala
n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihi na ha jụrụ ịhụ eziokwu n'anya
ma nwee nzọpụta. 11 N'ihi nke a, Chineke ga-ahapụ ha
ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ụgha
ndị a. 12 Ihe nke a pụtara bụ na ndị niile na-ekweghị
n'eziokwu ahụ ma nwee mmasị n'ajọ omume ka a ga-ama
ikpe. 13 Anyị kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihi
unu ụmụnna ndị Onyenwe anyị hụrụ n'anya. N'ihi na
Chineke esitelarị na mmalite họpụta unu ka unu bụrụ
ndị a zọpụtara site n'ọrụ ido nsọ nke Mmụọ Nsọ na site
n'okwukwe unu n'eziokwu ahụ. 14 N'ihi nke a, ọ kpọrọ
unu site n'oziọma anyị ka unu nweta otuto nke Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst. 15 Ya mere, ụmụnna, nọgidenụ n'ozizi
ahụ anyị mere ka unu mụta site n'ozizi anyị ziri unu,
maọbụ na akwụkwọ anyị deere unu. 16 Ka Onyenwe anyị
Jisọs Kraịst n'onwe ya, na Chineke Nna anyị, onye hụrụ
anyị n'anya, site n'amara ya nye anyị agbamume dị ebighị
ebi na ezi olileanya, **(aiōnios g166)** 17 gbaa obi unu ume, ma
mee ka unu guzosie ike n'ịrụ ọrụ na ikwukwa ihe niile dị
mma.

3 N'ikpeazụ, ụmụnna, na-ekperenụ anyị ekpere ka ozi
Onyenwe anyị gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma bụrụ
ihe a na-asọpụrụ, dị ka ọ gbasara n'etiti unu. 2 Ka e
nwee ike napụta anyị n'aka ndị ajọ mmadụ, n'ihi na ọ
bụghị mmadụ niile nwere okwukwe. 3 Ma Onyenwe anyị
kwesiri ntụkwasị obi, ọ ga-echebe unu ma gbaakwa unu
ume ka unu hapụ ịdaba n'aka ajọ onye ahụ. 4 Anyị nwere

nchekwube n’ime Onyenwe anyị na unu na-eme ma ga-
anọgidekwa na-eme ihe niile anyị nyere unu n’iwu. 5 Ka
Onyenwe anyị duzie obi unu ịghọta ịhụnanya Chineke ya
na ụdị ntachiobi Kraịst nwere. 6 Ụmụnna, nke a bụ iwu
anyị na-enye unu site n’aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.
Ka unu zere onye ọbụla kpọrọ onwe ya onye kwere ekwe
n’ime unu na-ebi ndụ umengwụ na onye na-adịghị eso
ozizi nke unu natara n’aka anyị. 7 N’ihi na unu maara nke
ọma n’ime onwe unu na unu kwesiri ịgbaso omume anyị.
O nweghị mgbe ọbụla unu hụrụ anyị ka anyị na-agagharị
hapụ ọrụ anyị kwesiri ịrụ. 8 O nweghị onye ọbụla anyị
riri nri ya nke anyị na-ebughị ụzọ kwụọ ya ụgwọ. Kama
anyị rụsịrị ọrụ ike, dọgbukwaa onwe anyị n’ọrụ ehihie na
abalị, ka anyị ghara ịbụ ibu arọ nye onye ọbụla. 9 Ọ bụghị
na anyị enweghị ikike ịnara unu ihe oriri, kama ọ bụ ka
anyị kuziere unu site n’omume anyị ihe unu ga na-eṅomi.
10 Ọ bụladị mgbe anyị na unu nọ, anyị nyere unu iwu a sị,
“Onye ọbụla na-agaghị ọrụ ya erila nri.” 11 Ma anyị anụla
na ụfọdụ n’etiti unu na-anọ nkịtị na-arụghị ọrụ ọbụla,
kama ndị dị otu a na-agagharị, na-etinye anya n’ihe na-
agbasaghị ha. Ha anaghị arụ ọrụ ọbụla. 12 Anyị na-enye
ndị a iwu, na-adụsịkwa ha ọdụ ike site n’aha Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst, si ha wetuo obi ha ala rụsie ọrụ ha ike.
Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rụpụta. 13 Otu ọ dị ụmụnna,
unu ekwela ka ike ịrụ ọrụ ọma gwụ unu. 14 Ma ọ bụrụ
na ndị ọbụla adịghị erube isi nye ihe anyị kwuru n’ime
akwụkwọ ozi a, hụbanụ ndị dị otu a ama ma kwụsịkwa iso
ha nwekọ ihe ọbụla, ka ihere mekwa ha. 15 N’agbanyeghị
nke a, unu agụkwala ha dị ka ndị iro unu, kama nyenụ ha

ndụmọdụ dị ka ụmụnna. 16 Ugbu a, ka Onyenwe anyị,
onye udo na-esi n'aka ya abịa tụkwasịrị unu udo ya mgbe
niile, n'ime ọnọdụ ọbụla unu nọ n'ime ya. Onyenwe anyị
nọnyekwara unu. 17 Mụ onwe m bụ Pọl ji aka m depụta
ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bụ ihe e ji arịba
akwụkwọ niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe. 18 Ka
amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịnyere unu niile.

1 Timoti

1 Pọl, onyeozi Kraịst Jisọs site n’iwu Chineke Onye
nzọpụta anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,
2 Na-edegara gị bụ Timoti ezi nwa m n’ime okwukwe
akwụkwọ a. Ka amara, na ebere na udo nke sitere na
Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.
3 Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia,
nọgide n’Efesọs ka i nwee ike nye mmadụ ụfọdụ iwu
ka ha ghara ịga n’ihu n’izi ụkpụrụ dị iche. **4** Mee ka ha
kwụsị ịkọ ogologo akụkọ, na inyocha ihe gbasara usoro
ọmụmụ dị iche iche nke na-adịghị agwụ agwụ. N’ihi na
ihe ndị a na-eweta ajụjụ na ịrụ ụka na-abaghị uru, kama
inyere ndị mmadụ aka ịnabata ụzọ ahụ Chineke kwadoro
site n’okwukwe. **5** Ihe anyị bu n’obi nye iwu a, bụ ka a
kwalite ịhụnanya nke sitere n’obi ọcha na ezi akọnuche,
na okwukwe nke aghụghọ na-adịghị. **6** Ụfọdụ e sikwala
n’ihe ndị a dapụ, jehie ụzọ, site n’oke ịrụ ụka na-abaghị
uru. **7** Ha chọrọ ịbụ ndị ozizi iwu ma ha amaghị ihe ha
na-ekwu maọbụ ihe ha na-akwadosi ike. **8** Ma anyị maara
na iwu dị mma, ma ọ bụrụ na onye ọbụla ewere ya mee
ihe a chọrọ ka e jiri ya mee. **9** Ma emeghị iwu n’ihi ndị
ezi omume. Kama, e mere iwu n’ihi ndị ahụ na-emebi
iwu na ndị na-enupu isi, ndị kpọrọ Chineke asị na ndị
mmehie, ndị rụrụ arụ, ndị na-egbu nna ha na nne ha, na
ndị na-egbu mmadụ ibe ha, **10** na ndị na-akwa iko na
ndị ikom na-emerụ onwe ha n’ahụ ndị ikom ibe ha, ndị
na-azụ ahịa ndị ohu, na ndị ụgha niile, na ndị na-agba
ama ụgha, tinyere ihe ndị ahụ niile megidere ezi ozizi
ahụ, **11** nke dabara n’oziọma ahụ dị ebube, nke Chineke

dị ngọzị, nke o nyefere m n’aka na ntụkwasị obi ichebe.
12 Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyị ekele, onye
na-enye m ike, n’ihi na ọ gụrụ m dị ka onye e kwesiri
ịtụkwasị obi mgbe ọ họpụtara m ijere ya ozi. 13 Ọ bụ
ezie na n’oge gara aga, abụ m onye na-ekwujọ Chineke
na onye na-akpagbu ndị ya, bụrụkwa onye na-emegide
emegide. Ma Chineke meere m ebere n’ihi na m mere ihe
ndị ahụ n’ọnọdụ amaghị ihe, na enweghị okwukwe. 14
Ma Onyenwe anyị wụkwasịrị m amara ya, nke babigara
ụba oke, ya na okwukwe na ịhụnanya n’ime Kraịst Jisọs.
15 Okwu a kwesiri ntụkwasị obi, kwesikwa ka anabata ya
nke ọma: Kraịst Jisọs bịara n’ụwa ịzọpụta ndị mmehie,
nke mụ onwe m bụ onyeisi ha. 16 Ọ bụ n’ihi nke a ka
e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n’ime m, bụ onye
kachasị dị njọ, gosi enweghị ọgwụgwụ nke ntachiobi ya,
ka m bụrụ ihe nlere anya nye ndị ahụ niile ga-ekwere
na ya, ma nata ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) 17 Ugbu a,
ka enye Eze ahụ na-adị ruo mgbe niile, Onye na-adịghị
anwụ anwụ, Onye a na-adịghị ahụ anya, Onye naanị ya
bụ Chineke, nsọpụrụ na otuto ruo mgbe niile ebighị ebi.
Amen. (aiōn g165) 18 Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gị
ndụmọdụ a dị ka amụma ahụ e buru banyere gị n’oge
gara aga si dị. Ka ị site n’ịgbaso ya nwe ike ịlụ ezi ọgụ ahụ.
19 Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akọnuche. N’ihi
na ụfọdụ ajụla ezi akọnuche ma si otu a dapụ n’okwukwe.
20 Haimeniọs na Alegzanda so na ndị a. Ewerela m ha
nyefee Ekwensu n’aka, ka ọ taa ha ahụhụ tutu ruo mgbe
ha mụtara na ha ekwesighị ikwu okwu nkwulu megide
Chineke.

2 Na mbụ, ana m arịọ ka e kpee ekpere, kwuchite ọnụ
ndị ọzọ n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadụ niile, 2
kpee ekpere maka ndị eze niile, na ndị niile nọ n'ọnọdụ
ọchịchị, ka anyị nwee ike bie ndụ udo na nke nsogbu
na-adịghị, n'ime ịsọpụrụ Chineke dị ka ọ chọrọ. 3 Nke a
bụkwa ihe dị mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzọpụta
anyị ezi ụtọ. 4 Onye chọrọ ka a zọpụta mmadụ niile, ka ha
niile bịaruo na mmazu nke eziokwu. 5 N'ihi na ọ bụ naanị
otu Chineke dị. Ọ bụkwa naanị otu onye ogbugbo dị n'etiti
Chineke na mmadụ. Kraịst Jisọs, onye ya onwe ya bụ
mmadụ. 6 Onye weere onwe ya ka ọ bụrụ ihe mgbapụta
n'ihi mmadụ niile, nke bụ ịgba ama a na-enye n'oge ya. 7
N'ihi nke a, a họpụtara m ka m bụrụ ọnụ na-ekwuru ọha
nakwa onyeozi, na onye nkuzi nye ndị mba ọzọ banyere
ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghị m agha
ụgha. 8 N'ihi nke a, achọrọ m ka ndị ikom, n'ebe niile na-
achili aka dị nsọ elu n'ekpere, na-ebughị iwe n'obi, na-
arụkwaghị ụka. 9 Achọkwara m ka ndị inyom kwadoo
onwe ha n'ụzọ kwesiri ekwesi, ka ha jiri nsọpụrụ na uche
zuruoke chọọ onwe ha mma. Ọ bụghị isi a kpara akpa, ma
ọ bụkwanụ ngwa mma nke ọlaedo maọbụ pieal, maọbụ
uwe dị oke ọnụahịa ha na-eyi. 10 Kama site n'ezi ọrụ
ọma ha nke kwesiri ndị inyom na-ekwupụta na ha na-
ekpere Chineke. 11 Nwanyị kwesikwara iji obi dị umeala
na obi dị nwayọọ gee ntị mụtakwa ihe mgbe a na-ezi ihe.
12 Ekwenyeghị m ka nwanyị zie ihe, maọbụ ka ọ bụrụ
onyeisi n'ebe ndị nwoke nọ. Ha kwesiri ịnọ nwayọọ mgbe
ọbụla unu zukọrọ. 13 Ọ bụ n'ihi na e buru ụzọ kee Adam
tupu e kee Iiv. 14 Ọ bụkwaghị Adam ka a ghọgburu, kama

ọ bụ nwanyị ka a ghọgburu mee ka ọ bụrụ onye mmebi
iwu. 15 Ma a ga-azọpụta ha site n'ọmụmụ nwa ma ọ bụrụ
na ha anọgide na-ebi ndụ okwukwe na ịhụnanya, na ịdị
nsọ, na nke uche zuruoke.

3 Nke a bụ okwu kwesiri ntụkwasị obi ma bụrụkwa
eziokwu, bụ nke na-asị, ọ bụrụ na onye ọbụla na-achọ
ọnọdụ ịbụ ụkọchukwu, ọ na-achọ ezi ọrụ kacha mma. 2
Ya mere onye ụkọchukwu kwesiri ịbụ onye a na-adịghị
ata ụta, onye lụrụ otu nwunye, onye obi umeala, onye
na-achịkọta onwe ya nke ọma, onye nwere nsọpụrụ, onye
na-anabata ndị ọbịa n'ụlọ ya, nakwa onye nwere ike
ikuzi ihe. 3 Ọ gaghị abụ onye na-aṅụbiga mmanya oke, ọ
gaghị abụ onye na-alụkarị ọgụ, kama ọ ga-abụ onye dị
nwayọọ, onye na-ahụghị okwu na ụka n'anya, na onye
na-adịghị ahụ ego n'anya. 4 Ọ ga-abụ onye na-achịzi
ezinaụlọ ya nke ọma, bụrụkwa onye na-achịkwa ụmụ ya
inwe nsọpụrụ n'ụzọ ọbụla. 5 (N'ihi na ọ bụrụ na mmadụ
enweghị ike chịkọtazie ezinaụlọ ya, ọ ga-esi aṅaa chịzie
chọọchị Chineke?) 6 Ọ gaghị abụ onye chegharịrị ọhụrụ,
ma ọ bụghị ya, ọ ga-afụlị onwe ya elu n'ịnya isi, ma si
otu a daba n'ọmụma ikpe dị ka ekwensu. 7 Ọ ga-abụkwa
onye nwere ezi ama n'ebe ndị nọ n'ezi nọ, ka ọ ghara
ịdaba n'ọnọdụ ihere nakwa n'ọnya ekwensu. 8 Otu ahụ
kwa, ndị a họpụtara ijere chọọchị ozi aghaghị ịbụ ndị
kwesiri nsọpụrụ, ndị na-enweghị ire abụọ, ndị kwesiri
ntụkwasị obi. Ha agaghị abụ ndị na-aṅụbiga mmanya oke
na ndị akpịrị ego na-agbaso uru n'ezighị ezi. 9 Ha ga-abụ
ndị ji akọnuche dị ọcha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe
anyị ike. 10 Tupu a họpụta ha ịrụ ọrụ a, a ga-ebu ụzọ

nwalee ha. Ọ bụrụ na ha enweghị ebubo ọbụla megide
ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndị na-eje ozi na chọọchị. 11
Otu aka ahụ kwa, ndị nwanyị kwesikwara ịbụ ndị nwere
nsọpụrụ n'ụzọ ọbụla, ndị na-adịghị ebu iro n'obi, ndị
na-adịghị agba asịrị, kama ndị nwere obi umeala, na
ndị kwesiri ntụkwasị obi n'ihe niile. 12 Ndị niile a ga-
ahọpụta ije ozi na chọọchị aghaghị ịbụ ndị nwere naanị
otu nwunye, ndị na-achịzi ụmụ ha na ezinaụlọ nke aka ha
nke ọma. 13 N'ihi na ndị ahụ rụrụ ọrụ ije ozi ha nke ọma
nwere ụgwọ ọrụ. Ụgwọ ọrụ ha bụkwa nsọpụrụ ahụ ndị
ọzọ ga-asọpụrụ ha, na nkwuwa okwu ha nwere banyere
okwukwe a n'ime Kraịst Jisọs. 14 Enwere m olileanya na
m ga-abịa ileta gị na mgbe na-adịghị anya, ma ana m
edere gị ihe ndị a. 15 Asị na m enweghị ike bịa ọsịịsọ, ị
ga-amata otu ndị mmadụ kwesiri isi bie obi n'ezinaụlọ
Chineke, nke bụ nzukọ nke Chineke dị ndụ, ogidi na
ntọala nke eziokwu ahụ. 16 Karịchasịa nke a, ọ bụ ihe
omimi dị ukwuu, bụ ntọala ebe ezi ịdị nsọ si walite: Ọ
pụtara ihe n'ụdịdị mmadụ, Mmụọ Nsọ gosiri na ọ bụ
onye ezi omume, ndị mmụọ ozi hụrụ ya, e kwusara ihe
banyere ya nye mba niile, ụwa niile kwenyeere na ya, a
nabatakwara ya n'ebube nke eluigwe.

4 Ma Mmụọ Nsọ agwagheela anyị ọnụ sị, na n'oge ikpeazụ
ụfọdụ mmadụ n'ime chọọchị ga-esite n'okwukwe wezuga
onwe ha, bụrụ ndị na-agbaso mmụọ nduhie nakwa ozizi
ihe banyere mmụọ ọjọọ. 2 Ozizi dị otu a na-esite n'ihu
abụọ nke ndị ụgha, bụ ndị eji igwe ọkụ da nwụọ akọnuche
ha. 3 Ndị dị otu a na-egbochi ịlụ dị na nwunye na iri
ihe oriri ụfọdụ. Ma ọ bụ Chineke kere ihe oriri ndị a

ka ndị kwere ekwe, ndị maara eziokwu ahụ jiri ekpere
na ekele nara ha. **4** Ihe niile Chineke kere dị mma, ọ
dịkwaghị ihe ọbụla a ga-ajụ ma ọ bụrụ na e jiri ekele
nara ya, **5** n'ihi na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo
ya nsọ. **6** Ọ bụrụ na ị mee ka ụmụnna mara ihe ndị a, ị
ga-abụ ezi onyeozi Kraịst Jisọs, onye a zụlitere nke ọma
site n'eziokwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke ị gbasoro.
7 Atụfula oge gị n'ịrụ ụka rụrụ arụ banyere akụkọ ifo
nzuzu, na akụkọ na-abaghị uru nke ndị agadi nwanyị na-
akọ. Kama zụọ onwe gị ka ị bụrụ onye nke na-asọpụrụ
Chineke. **8** Igwuri egwu nke anụ ahụ dị mma kama ịbụ
onye nke Chineke bara uru karịa n'ụzọ ọbụla, n'ihi na
nkwa dị n'ime ya bụ banyere ndụ dị ugbu a na ndụ dị
n'ihu. **9** Okwu a kwesiri ntụkwasị obi, kwesikwa ka a
nara ya nke ọma. **10** Anyị na-adọgbu onwe anyị n'ọrụ na-
ahụjukwa anya maka na anyị tụkwasịrị olileanya anyị
na Chineke dị ndụ, onye bụ Onye nzọpụta mmadụ niile,
karịchasịa, nke ndị niile kwere ekwe. **11** Ndị a bụ ihe ndị ị
ga-akụzi, kwudosie ike na-akụzi ha. **12** Ekwela ka onye
ọbụla lelịa gị anya n'ihi na ịbụ okorobịa. Kama mee ka ị
bụrụ ihe ịmaatụ na ihe ilere anya ọma nye ndị kwere
ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ịhụnanya, n'okwukwe nakwa
n'ịdị ọcha n'uche. **13** Tutu ruo mgbe m ga-abịa n'ebe ahụ,
na-agụpụta ma na-akọwakwara ndị chọọchị ihe e dere
n'ime akwụkwọ nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke. **14**
Elelịla onyinye ime mmụọ nke i nwere anya, bụ nke e
nyere gị site n'ibu amụma pụtara ihe mgbe ndị okenye
bikwasịrị gị aka n'isi. **15** Jiri onyinye ndị a niile rụọ ọrụ,
nọgidesie ike n'ọrụ gị, ka onye ọbụla mata, hụkwa na ị

na-eme nke ọma. 16 Na-elezi anya na ndụ gị, na ozizi gị.
Nọgidesie ike n'ihe ndị a n'ihi na site na ha, ị ga-azọpụta
onwe gị, zọpụtakwa ndị na-ege gị ntị.
5 Abarala okenye mba n'olu dị ike, kama jiri arịrịọ na
nsọpụrụ gwa ya okwu dị ka ọ bụ nna gị. Na-agwa ụmụ
okorobịa okwu dị ka ị ga-esi gwa ụmụnne gị ị hụrụ n'anya
okwu. 2 Na-emeso ndị inyom ndị bụ okenye omume
dị ka ndị nne, ma na-emesokwa ụmụ agbọghọ omume
dị ka ị ga-esi mesoo ụmụnne gị nwanyị omume. Na-
echekwa uche n'ịdị ọcha n'ebe o zuruoke. 3 Sọpụrụnụ
ụmụ nwanyị di ha nwụrụ, ndị na-ebi ndụ dị ka ndị di
ha nwụrụ anwụ n'eziokwu. 4 Kama ọ bụrụ na nwanyị
ọbụla di ya nwụrụ nwere ụmụ, maọbụ ụmụ ụmụ, ndị a
bụ ndị kwesiri ibu mkpa ha. N'ihi na anyị kwesiri isite
n'ụlọ anyị gosi obiọma anyị inyere ndị mụrụ anyị aka.
N'ihi na omume dị otu a na-atọ Chineke ụtọ. 5 Nwanyị
di ya nwụrụ n'ezie, nke na-enweghị onye na-elekọta ya
anya, atụkwasịla obi ya na olileanya na Chineke. Ọ na-
anọgidekwa n'ekpere na arịrịọ ehihie na abalị. 6 Ma
nwanyị di ya nwụrụ nke weere onwe ya nyefee n'aka
ịgbaso ihe na-eme ya obi ụtọ bụrịị onye nwụrụ anwụ, ọ
bụ ezie na ọ ka dị ndụ. 7 Nye ha ihe ndị a dịka iwu, ka
ha ghara ị bụ ndị a na-ata ụta. 8 Onye ọbụla na-adịghị
egboro ndị ikwu ya, karịchasịa ndị ezinaụlọ nke aka ya
ihe na-akpa ha mkpa, ajụla okwukwe ahụ ma jọkarịakwa
onye na-ekweghị ekwe na njọ. 9 Nwanyị ọbụla di ya
nwụrụ ga-aba n'otu ndị di ha nwụrụ ga-abụ onye gbara
iri afọ isii maọbụ karịa. Ọ ga-abụkwa onye lụrụ naanị otu
di. 10 Ọ ga-abụ onye mmadụ niile na-agbara ezi ama,

n'ihi ezi ọrụ ọ rụrụ. Ọ ga-abụ onye zụlitere ụmụ ya n'ụzọ
ziri ezi, onye na-elezi ndị ọbịa anya, onye na-enyere ndị
ọrịa na ndị merụrụ ahụ aka, onye na-asa ụkwụ ndị nsọ na
onye jikeere mgbe niile ime ihe ọma. **11** Ma o kwesighị
ka e debanye aha ụmụ agbọghọ di ha nwụrụ n'otu ụmụ
nwanyị di ha nwụrụ anwụ. N'ihi na mgbe ọchịchọ anụ
ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraịst isi, chọwa ịlụ di
ọzọ. **12** Ụdị omume a ga-ewetara ha ikpe ọmụma, n'ihi na
ha emezughị nkwa ha kwere na mbụ. **13** Wezugakwarị
nke a, na ha amụta omume ịdị umengwụ, n'aga n'ụlọ dị
iche iche. Ọ bụghị naanị na ha bụ ndị na-adịghị arụ ọrụ,
kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghị ha, na-akpa
asịrị, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha ekwesighị
ikwu. **14** N'ihi nke a, ana m adụ ndị ụmụ agbọghọ ndị a di
ha nwụrụ ọdụ ka ha lụrụ di ọzọ, mụọkwa ụmụ, ma na-
elekọtazikwa ezinaụlọ ha anya nke ọma. Ọ bụrụ na ha
mee nke a, ọ dịghị onye iro ọbụla ga-ekwu okwu ọjọọ
megide anyị. **15** Ụfọdụ ndị mmadụ adahielarị ụzọ, soro
ekwensu. **16** Ya mere, nwanyị ọbụla kwere ekwe, nke
nwere n'ezinaụlọ ya ndị inyom di ha nwụrụ anwụ, ya
jisie ike gboro ha mkpa. Ọ dịghị mma ibogbu chọọchị
n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndị nọ n'ọnọdụ ụmụ nwanyị
di ha nwụrụ n'ezie. **17** Nye ndị okenye, ndị na-achị nke
ọma nsọpụrụ kwesiri ekwesi na ụgwọ ọrụ okpukpu abụọ,
ọkachasị ndị na-adọgbu onwe ha n'ọrụ izi oziọma na
n'ikuzi ihe. **18** N'ihi na akwụkwọ nsọ kwuru, "Ekechila
ọnụ ehi mgbe ọ na-azọcha mkpụrụ ọka," hapụ ya ka
ọ na-eri nri mgbe ọ na-arụ ọrụ, ọzọkwa, "Onye na-arụ
ọrụ kwesiri ịnata ụgwọ ọrụ ya." **19** Egela ntị n'ebubo

ọjọọ ọbụla a na-ebo onye okenye karịakwa maọbụ na
ndị akaebe abụọ maọbụ atọ gbara ama megide ya. 20 Ma
ndị okenye ahụ nọgidere na-eme mmehie, kpọpụta ha
baara ha mba n’ihu mmadụ niile, ka ndị ọzọ tụọ egwu
gharakwa iso omume ha. 21 Ana m adọ unu aka na ntị
n’ihu Chineke na n’ihu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na n’ihu
ndị mmụọ ozi a họpụtara, ka unu debe ụkpụrụ ndị a
niile, nye onye ọbụla ntaramahụhụ nke ruru ya, elekwala
onye ọbụla anya n’ihu. 22 Ebikwasịkwala onye ọbụla aka
n’isi ọsịịsọ ime ya okenye maọbụ onye na-eje ozi. Ekwela
ka i keta oke na mmehie ndị ọzọ. Debe onwe gị ọcha.
23 Aṅụkwala naanị mmiri ọzọ, na-aṅụ ntakịrị mmanya
maka afọ gị na nrịa nrịa nke na-arịa gị ọtụtụ mgbe. 24
Mmehie ụfọdụ mmadụ na-apụta ihe ma na-ebukwa ha
ụzọ rụọ oche ikpe, ma ndị ọzọ ka a na-ahụta mmehie ha
n’oge ikpeazụ. 25 Otu a kwa, ọrụ ọma na-apụta ihe, ma ọ
bụladị ndị na-apụtaghị ihe, apụghị izo ha ezo.

6 Ndị niile bụ ohu ga-ahụ ndị nwe ha dị ka ndị ekwesiri
inye ugwu na nsọpụrụ, ka a ghara ikwujọ aha Chineke na
ozizi anyị. 2 Ndị nke nwere ndị kwere ekwe dịka ndị nwe
ha ekwesighị ilelị ha anya n’ihi na ha bụ ụmụnna ha.
Kama, ha kwesiri ijere ndị nwe ha ozi nke ọma karịa,
n’ihi na ndị na-erite uru n’ọrụ ha bụ ndị kwere ekwe
bụrụkwa ndị anyị hụrụ n’anya. Ihe ndị a ka ị ga-akụziri
ha, dụkwaa ha ọdụ banyere ime nke a. 3 Onye ọbụla na-
ezi ihe ọzọ nke na-adabaghị n’okwu ezi ntọala na-enye
ndụ nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, ya na ozizi nke ibi
ndụ kwesiri onye nke Chineke, 4 bụ onye nganga na-afụli
elu, ma bụrụkwa onye na-amaghị ihe. Ọchịchọ obi ya bụ

nke na-ezighị ezi ma jupụtakwa n'ịrụ ụka na ekworo nke
na-eweta ịkpọ asị na esemokwu, na nkwulu nakwa ajọ
echiche, 5 na isi ịrụ ụka niile nke na-esite n'aka ụmụ
mmadụ ndị echiche ha na-enweghịkwa eziokwu. Ha na-
eche na ife Chineke bụ ụzọ e si aba ọgaranya. 6 Ma ikpere
Chineke bara uru nke ukwuu nye onye nwere afọ ojuju
n'ihe ọbụla o nwere. 7 N'ihi na o nweghị ihe anyị ji n'aka
mgbe anyị bịara n'ụwa, otu a kwa, o nweghị ihe anyị
ga-ewerekwa mgbe anyị ga-esi n'ụwa pụọ. 8 Ya mere, ọ
bụrụ na anyị enwe ihe oriri na uwe anyị ji ekpuchi ọtọ
anyị, afọ kwesiri iju anyị n'ihe anyị nwere. 9 Ma ndị na-
achọ ịba ọgaranya na-adaba n'ọnwụnwa na n'ime ọnya
na ọtụtụ ihe nzuzu na ọchịchọ ọjọọ niile dị iche iche
nke na-enubanye ha n'ịla n'iyi na mbibi. 10 N'ihi na ịhụ
ego n'anya bụ mgbọrọgwụ nke ime ihe ọjọọ niile dị iche
iche. Ụfọdụ ndị hụrụ ego n'anya, ndị na-achọsi ya ike,
adapụla n'okwukwe ha, si otu a tinye onwe ha n'ọtụtụ
ọnọdụ na-ewetara ha obi ọjọọ na iru ụjụ. 11 Ma gị bụ
onye nke Chineke, gbaara ihe ndị a niile ọsọ. Ma chụsoo
ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ịhụnanya,
na ntachiobi, na ịdị nwayọ. 12 Na-agbasi mgba ọma nke
okwukwe gị ike, jidesiekwa ndụ ebighị ebi ahụ aka ike bụ
nke a kpọrọ gị oku maka ya mgbe i mere ezi nkwupụta gị
n'ihu ọtụtụ ndị akaebe. **(aiōnios g166)** 13 N'ihu Chineke,
onye na-enye ihe niile ndụ, na n'ihu Kraịst Jisọs onye
gbara ama nkwupụta ọma n'ihu Pọntiọs Pailet. Ana m
enye gị iwu 14 ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-
enweghị ntụpọ ọbụla maọbụ ịta ụta ruo mgbe Onyenwe
anyị Jisọs Kraịst ga-apụta ihe. 15 Nke a ga-emezu mgbe

oge zuru site n’ike ya, Chineke, onye dị ngọzị na onye
naanị ya na-achị, Eze kachasị eze niile, na Onyenwenụ
kachasị ndị nwenụ niile. 16 Onye naanị ya na-adịghị
anwụ anwụ. Onye na-ebikwa n’ime ìhè nke mmadụ ọbụla
na-apụghị ịbịaru nso. Onye mmadụ ọbụla na-ahụbeghị
anya mgbe ọbụla, onye a na-apụghịkwa ịhụ anya. Ọ bụ
ya ka nsọpụrụ na ike dịrị ruo mgbe ebighị ebi. Amen.
(aiōnios g166) 17 Nye ndị bụ ọgaranya n’oge ugbu a iwu ka
ha ghara ịnya isi, maọbụ tụkwasị obi ha n’akụnụba, nke a
na-ejighị aka. Kama ka ntụkwasị obi ha dịrị na Chineke
onye na-enyezu anyị ihe niile site n’akụ ya n’ihi ime anyị
obi ụtọ. (aiōn g165) 18 Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka
ha bụrụ ọgaranya n’ọrụ ọma niile, ka ha nwee obiọma
na inyere ndị ọzọ aka, dịkwa njikere ikenye ndị ọzọ ihe
site n’ihe ha nwere. 19 N’ụzọ dị otu a, ha na-akpadoro
onwe ha akụ nke ga-abụrụ ha ntọala siri ike n’ọgbọ dị
n’ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndụ ahụ nke bụ ezigbo ndụ
n’uru. 20 Timoti chebekwa ihe ndị ahụ e nyefere gị n’aka,
wezuga onwe gị site n’okwu nzuzu nke rụrụ arụ, na ịrụ
ụka nzuzu nke ha na-akpọ ihe ọmụma, 21 bụ nke ụfọdụ
kwupụtara, ma na ime nke a, ha esitela n’ụzọ okwukwe
kpafuo. Ka amara dịnyere gị. Amen.

2 Timoti

1 Pọl, onyeozi Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị
ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị, **2** Nye gị Timoti, ezi
nwa m. Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke
bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị. **3** Ana m
ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna
nna m ha mere site n'akọnuche dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka
m na-echeta gị n'ekpere m ehihie na abalị. **4** Ka m na-
echeta anya mmiri gị, ọ na-agụsị m agụụ ike ehihie na
abalị ịhụ gị, ka ọṅụ m zuo oke. **5** Emere m ka m cheta
okwukwe ihu abụọ n'adịghị nke i nwere, bụ okwukwe nke
burii ụzọ dịrị n'ime nne nne gị Lọịsi, bịa dịkwa n'ime
nne gị Yunaịsi. Emere ka m kwenye na otu okwukwe
ahụ dịkwa n'ime gị. **6** N'ihi nke a, achọrọ m ichetara
gị ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu
dị ka ọkụ, bụ nke i natara mgbe m bikwasịrị gị aka m
abụọ n'isi. **7** N'ihi na Chineke enyeghị anyị mmụọ ịtụ ụjọ,
kama o nyere anyị mmụọ na-emejupụta anyị n'ike, na
ịhụnanya, na uche zuruoke. **8** Ihere emela gị ikwupụta
ama banyere Onyenwe anyị maọbụ banyere m bụ onye
mkpọrọ ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m hụọ ahụhụ
n'ihi oziọma ahụ. **9** Ọ zọpụtara anyị, kpọbata anyị na
ndụ dị nsọ. Ọ bụghị n'ihi na anyị kwesiri ka a kpọọ anyị,
kama, ọ bụ n'ihi nzube ya na amara ya. E nyere anyị
amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a tọọ ntọala ụwa a. **(aiōnios
g166)** **10** Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere pụta ìhè site
n'ọbịbịa Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst, onye lara ike
ọnwụ n'iyi, zi anyị ụzọ anyị ga-esi nwee ndụ ebighị ebi
site n'oziọma ahụ. **11** N'ihi oziọma a, ahọpụtara m ka

m bụrụ onye na-ekwusa oziọma a, na onyeozi, na onye
nkuzi. 12 Ọ bụkwa n'ihi nke a ka m ji na-ahụ ahụhụ ndị
a n'ebe a, ma n'eziokwu, ihere adịghị eme m, n'ihi na
amaara m onye m na-atụkwasị obi, amakwaara m nke
ọma, na o nwere ike ichebe ihe niile m nyere ya n'aka
idebe tutu ruo ụbọchị ahụ. 13 Jidesie eziokwu ahụ aka
ike, ụdị eziokwu ahụ mụ onwe m ziri gị, eziokwu ahụ
gbasara okwukwe ahụ, na ịhụnanya ahụ dị n'ime Kraịst
Jisọs. 14 Chezie onyinye ọma ahụ e sitere n'aka Mmụọ
Nsọ bi n'ime gị nye gị idebe. 15 Dị ka i maara, ndị niile si
n'Eshịa bịa n'ebe a agbakụtala m azụ. Ọ bụladị Faigelọs
na Hamogịnịs ahapụla m laa. 16 Ka Onyenwe anyị mere
ezinaụlọ Onisiferọs ebere, n'ihi ume ọ gbara m ọtụtụ
mgbe. Ihere emeghị ya na-abụ m onye mkpọrọ. 17 Mgbe
ọ bịaruru Rom, ọ chọgharịrị m n'ebe niile, ma n'ikpeazụ,
ọ chọtara m. 18 Ka Onyenwe anyị kwe ka ọ nata ebere
n'aka Onyenwe anyị n'ụbọchị ahụ. Ị mara nke ọma ụdị
aka o nyere m n'Efesọs.

2 Ya mere, nwa m, bụrụ onye dị ike site n'amara ahụ
Kraịst Jisọs na-enye. 2 Ihe niile nke ị nụrụ n'ọnụ m n'ihu
ọtụtụ ndị ama ka ị ga-enyefe n'aka ndị kwesiri ntụkwasị
obi, bụ ndị nwekwara ike izi ndị ọzọ ihe ndị a. 3 Soro
m kere oke n'ahụhụ dị ka ezi onye agha Jisọs Kraịst. 4
Ọ dịghị onye agha ọbụla na-ekekọta onwe ya n'ihe nke
ụwa a, kama ọ na-achọ ime ihe ga-atọ onye họpụtara ya
dị ka onye agha ụtọ. 5 Otu aka ahụ, onye na-agba ọsọ
agaghị enweta okpu mmeri, ma ọ bụrụ na ọ gbaghị ọsọ ya
dịka usoro iwu ịgba ọsọ si dị. 6 Onye ọrụ ubi na-adọgbu
onwe ya n'ọrụ kwesiri ịbụ onye ga-ebu ụzọ rie mkpụrụ

sitere n’ubi ya. **7** Na-atụgharị uche n’ihe m kwuru, n’ihi
na Onyenwe anyị ga-enye gị nghọta n’ime ha niile. **8**
Echefula Jisọs Kraịst, onye a kpọlitere site n’ọnwụ, onye
sikwa n’agbụrụ Devid, nke a bụ oziọma m. **9** Ọ bụ n’ihi na
m na-ekwu eziokwu ndị a ka m ji nọọ na-ahụ ahụhụ dị
otu a dị ka onye ọjọọ, ma otu ọ dị, ekeghị okwu Chineke
agbụ. **10** Ya mere, ana m anagide ihe niile n’ihi ndị a
họpụtara, ka ha bụrụkwa ndị ga-anata nzọpụta dị n’ime
Kraịst Jisọs, na ebube ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **11** Nke a
bụ okwu kwesiri ntụkwasị obi: Ọ bụrụ na anyị esoro
ya nwụọ, anyị ga-esokwa ya dị ndụ. **12** Ọ bụrụ na anyị
anagide, anyị ga-esokwa ya chịa ọchịchị. Ọ bụrụ na anyị
ajụ ya, ọ ga-ajụkwa anyị. **13** Ọ bụrụ na anyị ekweghị ekwe,
ọ ga-anọgide n’ikwesị ntụkwasị obi, n’ihi na o nweghị ike
ịjụ onwe ya. **14** Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha
ike n’aha Chineke ka ha ghara ịrụ ụka banyere okwu efu.
N’ihi na okwu ndị a abaghị uru, ha na-ewetara ndị na-anụ
ya ịla n’iyi. **15** Gbalịsie ike ka iche onwe gị n’ihu Chineke
dị ka onye a nabatara. Onye ọrụ nke ihere na-apụghị
ime, onye na-akọwa eziokwu ahụ nke ọma. **16** Zere onwe
gị n’okwu nzuzu nke rụrụ arụ, n’ihi na ọ na-aga n’ihu
iduba ndị mmadụ n’ọnọdụ amaghị Chineke karịa. **17**
Ozizi ha ga-agbasa dị ka nsị, Haimeniọs na Filetus soo
na ndị dị otu a. **18** Ha ahapụla ịgbaso ụzọ eziokwu ahụ
bido na-ekwusa okwu ụgha, na-asị na oge mbilite n’ọnwụ
agafeela. Site n’okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadụ
ụfọdụ ihu n’ala. **19** Ma ntọala Chineke hiwere na-eguzosi
ike. N’elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: “Onyenwe anyị
maara ndị bụ ndị nke ya,” ya na, “Ka onye ọbụla kpọrọ

onwe ya onye nke Kraịst kwụsị ibi ndụ ajọ omume.” 20
N’ime ụlọ ukwuu, ọtụtụ ngwa ọrụ dị ya, ndị e ji ọlaedo
maọbụ ọlaọcha, maọbụ osisi maọbụ ụrọ kpụọ. Ụfọdụ ka e
ji eje ozi n’oge nkwanye ugwu dị mkpa, ndị ọzọ ka e ji
eje ozi n’oge ọbụla. 21 Ọ bụrụ na onye ọbụla edoo onwe
ya ọcha pụọ n’ihe ọjọọ niile, ọ ga-abụ ngwa ọrụ e mere
maka ọrụ ndị kwesiri nkwanye ugwu, bụrụkwa onye dị
nsọ, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye dị njikere
mgbe ọbụla ịrụ ezi ọrụ. 22 Gbanarị ihe ọbụla na-etinye
ụdị echiche ọjọọ nke ụmụ okorobịa na-enwe n’ime gị,
kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ịhụnanya
na udo, ka gị na ndị na-akpọkukwa Onyenwe anyị site
n’obi dị ọcha na-emekọrịta. 23 Wezuga onwe gị n’ịrụ ụka
nzuzu na nke amaghị ihe niile, n’ihi na ị maara na ha na-
eweta ise okwu. 24 O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyị
bụrụ onye na-ese okwu, kama, ọ ga-abụ onye obiọma nye
mmadụ niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye dị njikere
ịnagide ihe ọjọọ e mere ya. 25 Ọ ga-ejiri obi dị nwayọ
mgbe ọ na-adụ ndị iro ya ọdụ. Eleghị anya Chineke nwere
ike mee ka ha chegharịa, bịa mata eziokwu. 26 Mgbe ahụ,
ha nwere ike gbanahụ ọnya ekwensu, ka o jidechara ha
ka ha mee uche ya.

3 Ma mara nke a, na n’oge dị oke egwu ga-adị mgbe
ikpeazụ. 2 N’ihi na ndị mmadụ ga-abụ ndị na-ahụ naanị
onwe ha n’anya, na ndị na-ahụ ego n’anya. Ha ga-abụ ndị
mpako, na ndị na-anya isi, ndị na-ekwujọ ibe ha, ndị na-
adịghị asọpụrụ ndị mụrụ ha, maọbụ ikele ha ekele, na ndị
na-adịghị ọcha n’obi ha. 3 Ndị na-enweghị ịhụnanya n’obi
ha, ndị na-enweghị obi mgbaghara, ndị na-agba asịrị, ndị

na-emebiga ihe ọjọọ oke, ndị na-eme dị ka anụ ọhịa, na
ndị ihe ọma na-adịghị atọ ụtọ. **4** Ndị na-arara ibe ha nye
n'aka ndị iro ha, ndị isiike, ndị onwe ha juru afọ; ndị na-
ahụ ihe ụtọ nke ụwa a n'anya, kama ịhụ Chineke n'anya.
5 Ha bụ ndị na-ebi ndụ ndị nke Chineke ma ha adịghị
egosipụta ike dị na ndụ ahụ. Zere onwe gị n'ebe ndị dị
otu a nọ. **6** Ụfọdụ n'ime ha bụ ndị na-abanye n'ime ụlọ
ndị mmadụ na-eduhiekwa ụmụ nwanyị na-enweghị uche,
ndị ibu mmehie ha na-anyịgbu, na ndị a pụrụ iduhie n'ihi
ọtụtụ ihe ọjọọ na-agụ mkpụrụobi ha agụụ. **7** Ndị a na-
akụziri ihe oge niile, ma ha apụghị inweta amamihe nke
eziokwu. **8** Dị ka Jenas na Jembaras si lụso Mosis ọgụ,
otu a ka ndị a na-alụsokwa eziokwu ahụ ọgụ. Ha bụ ndị
nwere obi rụrụ arụ, na ndị ndụ ha mere ka ha bụrụ ndị
a jụrụ ajụ n'ebe okwukwe anyị dị. **9** Ma ha agaghị aga
n'ihu n'ihi na nzuzu ha ga-apụta ihe n'ihu mmadụ niile,
dịka nke mmadụ abụọ ahụ. **10** Ma ugbu a, ị maara ihe
niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na
okwukwe m na ntachiobi m, na ịhụnanya m, na ndidi
m, **11** na mkpagbu m na ahụhụ niile nke dakwasịrị m
n'Antiọk, na Aikoniọm, na Listra. Ị maara ụdị mkpagbu
dị iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyị napụtara m
site n'ime ha niile. **12** N'ezie, ndị niile chọrọ ibi ndụ
ịsọpụrụ Chineke n'ime Kraịst Jisọs ga-agabiga mkpagbu.
13 Ma ndị mmadụ ọjọọ na ndị na-ebi ndụ aghụghọ ga-ajọ
njọ karịa ka ha dị. Ha ga-eduhie ndị ọzọ, ma bụrụkwa
ndị a ga-eduhie. **14** Ma gị onwe gị, nọgidesie ike n'ihe
ịmụtara na ihe i kwenyesịrị ike na ya, ebe ị maara onye i
si n'aka ya mụta ha. **15** Ị maara na ọ bụ site n'oge ị bụ

nwantakịrị ka ihe e dere n’akwụkwọ nsọ jiri doo gị anya,
nke nwere ike ikuziri gị maka nzọpụta site n’okwukwe i
nwere n’ime Kraịst Jisọs. 16 Ihe niile dị n’akwụkwọ nsọ
bụ ihe si n’uche Chineke pụta. Ha bara uru maka izi anyị
ihe, igosi erughị eru anyị, ịtụziri anyị aka n’ụzọ dị mma,
na ịzụ anyị n’ụzọ ezi omume: 17 ka onye nke Chineke zuo
oke, dịkwa njikere maka ịrụ ezi ọrụ niile ọbụla.

4 Ya mere, ana m adụsi gị ọdụ ike n’ihu Chineke na n’ihu
Kraịst Jisọs, onye ga-ekpe ndị dị ndụ na ndị nwụrụ anwụ
ikpe. Ejikwa m ọbịbịa ya na alaeze ya na-asị gị, 2 kwusaa
okwu ahụ mgbe niile; dịkwa njikere, mgbe o kwesiri
ekwesi na mgbe ọ na-ekwesighị, jiri ya nye ntụziaka,
jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndị mmadụ ume, site
na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndụmọdụ. 3 N’ihi na
oge na-abịa mgbe ụfọdụ mmadụ na-agaghị anagidekwa
eziokwu ahụ, kama ha ga-agagharị ịchọ ndị ozizi ha ga-
eji gbaa onwe ha gburugburu, ndị ga-ezi ha ihe ha chọrọ
ịnụ. 4 Ha agaghị ege ntị n’eziokwu ahụ, kama ha ga-
ege ntị n’akụkọ na-enweghị isi. 5 Ma guzosie ike, nọọ
na nche mgbe niile, na-edi ahụhụ, na-arụkwa ọrụ gị
dịka onye oziọma. Rụzukwaa ihe ị kwesiri ịrụ n’ọrụ gị. 6
N’ihi na ugbu a, abụrụla m rịị onye a na-awụpụ dị ka aja
ihe ọṅụṅụ, oge ụla m eruokwala. 7 Alụsịala m ọgụ ọma
ahụ, agbasịala m ọsọ ahụ, edebezuokwala m okwukwe
ahụ. 8 Ugbu a, e deberela m okpueze nke ezi omume,
nke Onyenwe anyị, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye
m n’ụbọchị ahụ. Ma ọ bụghị naanị m ka ọ ga-enye ya,
kama ọ ga-enyekwa ya ndị ahụ niile ọ na-agụsị agụ ike
ịhụ ya anya. 9 Gbalịsie ike ịbịakwute m ọsịịsọ, 10 n’ihi

na Dimas onye hụrụ ihe ndụ a n’anya ahapụla m gaa
Tesalonaịka. Kresens agaala Galeshịa, Taịtọs agakwaala
Dalmetia. **(aiōn g165)** **11** Ọ bụ naanị Luk nọnyere m. Mgbe
ị na-abịa, kpọta Mak n’ihi na ọ ga-enyere m aka n’ije
ozi m. **12** Ezipụla m Taịkikọs ka ọ gaa Efesọs. **13** Mgbe ị
na-abịa, wetara m uwe m ji achụ oyi, bụ nke m hapụrụ
n’aka Kapọs na Troas, wetakwara m akwụkwọ m niile
ahụ dị n’ebe ahụ, ọkachasị akwụkwọ akpụkpọ anụ niile
ahụ. **14** Alegzanda onye na-akpụ ọla emeela m ọtụtụ ihe
ọjọọ. Onyenwe anyị ga-akwụghachi ya dị ka ihe o mere m
si dị. **15** Kpachara anya n’ebe ọ nọ, n’ihi na o guzosiri
ike megide ihe niile anyị kwuru. **16** Na mbụ, mgbe m
pụtara ikpere ọnụ m, ọ dịghị onye kwụnyeere m. Ha niile
gbahapụrụ m. Ka a hapụ ịgụnyere ha omume a dị ka
mmehie. **17** Ma Onyenwe anyị nọnyeere m, nyekwa m ike
ikwusa oziọma ka ndị mba ọzọ niile nụrụ ya. Ọ zọpụtara
m, site n’ọnụ ọdụm. **18** Onyenwe anyị ga-azọpụtakwa m
site n’ihe ọjọọ niile ọbụla, kpọbata m n’udo baa n’alaeze
eluigwe ya. Ọ bụ ya ka otuto dịrị ruo mgbe niile ebighị
ebi. Amen. **(aiōn g165)** **19** Keleere m Prisila na Akwila na
ndị niile bi n’ụlọ Onisiferọs. **20** Erastọs nọ na Kọrint, ma
ahapụrụ m Trofimọs na Melitọs n’ọnọdụ ahụ esighị ike.
21 Jisie ike bịarute n’ebe a tupu oge oyi eruo. Yubulọs na-
ekele gị, ya na Pudins, na Lainọs na Klọdia na ụmụnna
anyị niile. **22** Ka Onyenwe anyị nọnyere mmụọ gị. Ka
amara dịnyere gị.

Taịtọs

1 Akwụkwọ ozi a si n’aka m, Pọl, odibo Chineke, na
onyeozi Jisọs Kraịst, onye ahọpụtara ime ka okwukwe
ndị Chineke, na nghọta banyere ịmara eziokwu ahụ na-
eduba na ndụ ịsọpụrụ Chineke gaa n’ihu, 2 nke a dabere
n’olileanya maka ndụ ebighị ebi, nke Chineke onye na-
adịghị agha ụgha kwerelarị na nkwa tupu mmalite nke
oge. (aiōnios g166) 3 Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o
mere ka okwu ya pụta ìhè site na nkwusa oziọma, nke
e nyefere m n’aka idebe, dị ka Chineke Onye nzọpụta
anyị si nye ya n’iwu. 4 Ọ bụ gị Taịtọs, ezi nwa m nwoke
n’ime okwukwe nke anyị nwekọrọ. Ka amara na udo nke
sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onye nzọpụta
anyị dịrị gị. 5 Ahapụrụ m gị na Kriit ka i dozie ihe ụfọdụ
a na-edozibeghị, ka ị họpụtakwa ndị okenye n’obodo
niile, dị ka m siri nye gị n’iwu. 6 Ọ ga-abụ onye a na-
enweghị ihe ịta ụta, ọ ga-abụ onye na-alụ otu nwanyị.
Ụmụ ya bụ ndị kwere ekwe, ndị ama na ha anaghị ebi ndụ
ọjọọ, maọbụ na-eme isiike. 7 Ebe ọ bụ na onye nlekọta
n’ahụ ihe banyere chọọchị Chineke, ọ ga-abụ onye na-
enweghị ihe ịta ụta. Ọ gaghị abụ onye nganga, onye na-
ewe iwe ọkụ, onye na-aṅụbiga mmanya oke, onye na-alụ
ọgụ mgbe niile, onye hụrụ ego n’anya. 8 Ọ ga-abụ onye
na-anabata ndị ọbịa, na onye na-ahụ ezi ihe n’anya. Ọ
ga-abụ onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadụ
ụzọ ya kwụ ọtọ, onye dị nsọ, na onyeisi zuruoke. 9 Ọ ga-
abụkwa onye jidesiri oziọma ahụ nke kwesiri ntụkwasị
obi aka ike dịka eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa
ndị ọzọ ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa ịtụ

ndị ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu. 10 N'ihi na e
nwere ọtụtụ mmadụ ndị na-ekweghị, ndị na-ekwu okwu
efu, na ndị aghụghọ, nke ka nke, ndị si n'otu ndị obibi
ugwu pụta. 11 Aghaghị ịkwụsị ha maka na ha na-akụzi
ihe ha ekwesighị ikuzi n'ihi ego, si otu ahụ na-eme ka
ọtụtụ ezinaụlọ gbasaa. 12 Ọ bụ otu onye n'ime ha, onye
bụkwa onye amụma ha kwuru okwu banyere ha sị, "Ndị
Kriit niile bụ ndị ụgha. Ha kwara obi n'azụ dị ka anụ ọhịa
jọrọ njọ. Ha bụ ndị umengwụ nwere akpịrị ogologo." 13
N'ezie, okwu a bụ eziokwu. N'ihi nke a, baara ha mba
n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke
n'okwukwe, 14 ka ha kwụsị ige ntị n'akụkọ ifo ndị Juu
na-akọ, maọbụ iwu nke ndị jụrụ ịnabata eziokwu nyere.
15 Ihe niile dị ọcha n'ebe ndị dị ọcha nọ, o nweghị ihe
ọbụla dị ọcha n'ebe ndị rụrụ arụ na ndị na-ekweghị ekwe
nọ. N'ihi na uche ha na akọnuche ha rụrụ arụ. 16 Ha na-
ekwupụta na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-
agọnarị ya. Ha bụkwa ndị na-akpọ mmadụ ibe ha asị, ndị
isiike, na ndị na-adịghị ike n'ezi ọrụ ọbụla.

2 N'akụkụ nke gị, na-akụzi ihe kwesiri eziokwu nke
okwukwe. 2 Gwa ndị okenye nwoke ka ha nwee anya udo,
ka ha nwee akọnuche zuruoke, ka ha bụrụ ndị kwesiri
nsọpụrụ, ndị okwukwe ha siri ike, ndị na-ahụ ibe ha
n'anya, na ndị nwekwara ntachiobi. 3 N'otu aka ahụ,
gwa ndị okenye nwanyị ka ha na-eme omume dị ka ụmụ
nwanyị dị nsọ. Ka ha ghara ịbụ ndị na-agba asịrị maọbụ
ohu nke ịṅụbiga mmanya oke. Kama ha na-akụzi ihe
dị mma. 4 Ha ga-esi otu a kuziere ụmụ agbọghọ ka ha
ga-esi hụ di ha na ụmụ ha n'anya. 5 Ka ha bụrụkwa

ndị akọnuche ha zuruoke, ndị dị ọcha n'obi, ndị na-
edozi ezinaụlọ di ha, ndị na-eme ebere, ndị na-edo onwe
ha n'okpuru di ha, ka onye ọbụla ghara ikwulu okwu
Chineke. **6** N'otu ụzọ ahụ kwa, gbaakwa ụmụ okorobịa
ume ka ha jide onwe ha. **7** N'ihe niile ị na-eme, mee onwe
gị ihe ịma atụ ndị ọzọ ga na-eṅomi n'ime ezi omume.
Na nkuzi gị niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntụkwasị
obi. **8** Ka ozi gị bụrụ nke kwụ ọtọ mmadụ apụghị ịma
ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gị okwu, ebe ọ bụ
na onweghi ihe ọjọọ ọ ga-ekwu gbasara anyị. **9** Gwa ndị
ohu ka ha na-erubere ndị nwe ha isi, ka ha na-eme ihe
ga-atọ onyenwe ha ụtọ mgbe niile. Ka ha hapụ ịsa ndị
nwe ha okwu, **10** ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na
ha bụ ndị kwesiri ntụkwasị obi. N'ụzọ dị otu a, ha ga-
ewetara ihe anyị na-akụzi maka Chineke Onye nzọpụta
anyị otuto n'ihe niile ha na-eme. **11** N'ihi na Chineke
emela ka amara ya nke wetaara mmadụ niile nzọpụta
pụta ìhè. **12** Ọ bụkwa amara a na-akụziri anyị ka anyị jụ
ndụ asọpụrụghị Chineke na nke ịgbaso ọchịchọ ọjọọ dị
n'ụwa, kama ka anyị bie ndụ dị ka ndịisi zuruoke na ndụ
ezi omume, nakwa ịtụ egwu Chineke n'ọgbọ nke oge a.
(aiōn g165) **13** Otu a ka anyị ga-esi na-eche olileanya anyị dị
ngọzị bụ ọbịbịa nke otuto nke Chineke anyị dị ukwuu, na
Onye nzọpụta anyị bụ Jisọs Kraịst. **14** Ọ bụ ya jiri onwe ya
chụọ aja n'ihi anyị, ka ọ gbapụta anyị site n'ajọ omume
anyị niile, na ido ndị ga-abụ ndị nke ya ọcha nye onwe
ya, ndị ọ na-agụ agụụ ime ihe dị mma mgbe niile. **15** Na-
akụzi ihe ndị a, werekwa ha na-adụ ndị gị ọdụ site n'ikike

niile i nwere. Werekwa ha na-atụ ha mmehie ha n’ihu. Ka
mmadụ ọbụla ghara ileị gị anya.

3 Chetara ndị nke gị ka ha doo onwe ha n’okpuru ndịisi
na ndị ọchịchị, ka ha rubere ha isi, dịkwa njikere ịrụ ọrụ
ọma ọbụla. 2 Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye ọbụla, ka
ha gharakwa ịlụ ọgụ, kama, ka ha bụrụ enyi mmadụ niile,
na-egosikwa ịdị nwayọọ ha n’ebe mmadụ niile nọ. 3 N’ihi
na mbụ, anyị onwe anyị bụ ndị nzuzu, ndị na-enupu isi,
na ndị na-enweghị uche. Anyị bụ ohu agụụ ihe ọjọọ, na
ihe ụtọ dị iche iche. Anyị biri ndụ obi ọjọọ na ekworo, na
ịkpọrịta onwe anyị asị. 4 Ma mgbe obiọma na ịhụnanya
Chineke Onye nzọpụta anyị pụtara ihe, 5 ọ zọpụtara anyị,
ma ọ bụghị n’ihi ezi ihe ndị anyị mere, kama ọ bụ site
n’ebere ya. Ọ zọpụtara anyị site na nsacha nke ịmụ ọzọ
na nnwogharị nke Mmụọ Nsọ, 6 onye ọ wụsara anyị n’uju
site n’Onye nzọpụta anyị bụ Jisọs Kraịst, 7 ka ọ bụrụ na
ebe e sitere n’amara gụọ anyị dịka ndị ezi omume, anyị
ga-abụ ndị nketa, ndị nwere olileanya ndụ ebighị ebi.
(aiōnios g166) 8 Okwu a kwesiri ntụkwasị obi, ọ ga-amasị m
ma i kwusie ihe ndị a ike, ka ndị kweere na Chineke, lezie
anya n’ịrụ ezi ọrụ. Ihe ndị a dị mma na-abakwara mmadụ
uru. 9 Ma zere ịrụ ụka nzuzu na ịgụ agbụrụ ọmụmụ,
esemokwu niile, na ọgụ niile ndị mmadụ na-alụ banyere
iwu. Ihe ndị a niile abaghị uru ọbụla, ha bụ ihe efu. 10
Gbasara onye na-akpa oke, ị dụchaa ya ọdụ ihe dịka otu
ugboro maọbụ abụọ, leghara ya anya. 11 Ebe ị ma na onye
dị otu a bụ onye ndahie na onye ajọọ omume, o jirila aka
ya maa onwe ya ikpe. 12 Ana m akwado izitere gị Atemas
maọbụ Taịkikọs. Gbalịa bịakwute m na Nikopolis, maka

n’ebe ahụ ka m kpebiri ịnọ n’oge oyi. 13 Gbaa mbọ zipụ
Zenas bụ onye ọkaikpe, na Apọlọs, ngwangwa n’ije ha.
Hụkwa na ha ji ihe niile dị ha mkpa. 14 N’ihi na ọ dị mkpa
ka ndị anyị mụta inyere ndị niile chọrọ enyemaka ha aka.
Ọ bụ nke a ga-eme ka ha bụrụ ndị na-amị mkpụrụ. 15 Ndị
niile mụ na ha nọ n’ebe a na-ekele gị. Kelekwara anyị ndị
niile hụrụ anyị n’anya n’ime okwukwe. Ka amara dịnyere
unu niile.

Fịlịmọn

1 Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihi Kraịst Jisọs na
site n'aka nwanna anyị Timoti, Anyị na-edetara gị ya
ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Fịlịmọn.
2 Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na
nwanna anyị nwanyị Afịa, na Akipos onye anyị na ya
so na-alụ agha a. 3 Ka amara na udo nke sitere na
Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị unu.
4 Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta
gị n'ekpere niile m na-ekpe. 5 N'ihi na ana m anụ ihe
banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na
ịhụnanya i na-egosi ndị nsọ niile. 6 Ekpere m na-ekpe
banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dịka ndị kwere
ekwe, mee ka ị matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime
Kraịst. 7 Ịhụnanya gị na-enye m oke ọṅụ na ịgbaume,
ezi nwanna m, n'ihi na emeela ka ndị nsọ nwee ume
ọhụrụ site n'inyeaka gị. 8 Ọ bụ ezie na-enwere m ike
n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee,
ma agaghị m eme otu a. 9 Kama, ọ kaara m mma site na
ndabere nke ịhụnanya, ịrịọ gị ya dị ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ
Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihi Kraịst Jisọs
na-arịọ gị arịrịọ a. 10 Biko, arịọ m gị n'isi Onisimọs, onye
e mere ka ọ bụrụ nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. 11 Na
mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbu a, ọ baara
mụ na gị uru. 12 Ana m ezighachiri gị ya ugbu a, ya bụ,
onye bụ obi m ka m na-ezitere gị. 13 Ọ gụsịrị m agụụ ike
ime ka mụ na ya nọdụ n'ebe a, ka o were ọnọdụ gị na-
ejere m ozi ọ bụladị dị ka m nọ na mkpọrọ n'ihi oziọma.
14 Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye

gị, ka ọ ghara ịdị ka i mere obiọma gị na mmanye. Kama,
achọrọ m ka i mee ihe si gị n’obi pụta. 15 Ma eleghị anya,
ọ bụ n’ihi nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n’ebe ị
nọ, bụ ka i mesịa nweghachi ya ebighị ebi. (aiōnios g166)
16 Ọ bụghịkwa ohu ọzọ, kama ọ karịrị ohu, maka ọ dịka
nwanna a hụrụ n’anya, ọkachasị n’ebe mụ onwe m nọ,
ma ọ ga-abụkwara gị karịchasịa, ma n’anụ ahụ nakwa
n’ime Onyenwe anyị. 17 N’ihi nke a, ọ bụrụ na ị gụrụ m dị
ka onye nnwekọ ihe, nabata ya dị ka ị ga-esi nabata m. 18
Biko, ọ bụrụ na o mejọrọ gị n’ụzọ ọbụla, ọ bụrụkwa na o
ji ụgwọ ọbụla, guọ ya dị ka ụgwọ m ji gị. 19 Mụ bụ Pọl ji
aka m dee nke a; aga m akwụghachi gị. Ọ bakwaghị uru
ichetara gị ụgwọ i ji m. N’ihi na ụgwọ i ji m bụ gị onwe gị.
20 Nwanna m, mere m ihe a m na-arịọ gị n’ihi Onyenwe
anyị. Mekwa ka obi m dị ọhụrụ n’ime Kraịst. 21 Olileanya
m siri m ike na ị ga-aṅa m ntị, ana m edere gị akwụkwọ
a, na ị ga-eme, ma karịakwa ka m rịọrọ. 22 Ihe ọzọkwa,
bụ na m chọrọ ka ị kwadoro m ọnụụlọ ebe m ga-anọ dị
ka ọbịa ma m bịa, maka enwere m olileanya na a ga-aza
ekpere unu ime ka m si n’ebe a pụta bịakwute unu. 23
Epafras, onye mụ na ya nọ n’ụlọ mkpọrọ n’ihi Kraịst Jisọs
na-ekele gị. 24 Mak, na Arịstakọs, na Dimas, na Luk, ndị
mụ na ha na-arụkọ ọrụ na-ekelekwa unu. 25 Ka amara
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịnyere mmụọ unu.

Ndị Hibru

1 Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyị ha okwu
n’oge dị iche iche site n’ọnụ ndị amụma, na site n’ụzọ
ndị ọzọ dị iche iche. **2** Ma n’oge ikpeazụ ndị a, ọ gwala
anyị okwu site n’ọnụ Ọkpara ya, onye o nyefere ihe
niile n’aka. Ọ bụ site n’aka ya ka o siri kee ụwa niile na
ihe dị n’ime ya. **(aiōn g165)** **3** Ọ na-enwupụta ebube ya
na-anọchitekwa anya ụdịdị ya, ebe o ji okwu ya dị ike
na-ejikọta ihe niile. Mgbe ọ sachapụrụ ma hichapụkwa
mmehie niile, ọ nọdụrụ n’aka nri nke Onye dị ukwuu, dị
elu n’eluigwe. **4** Ya mere, ọ bụrụla onye dị ukwu karịa
ndị mmụọ ozi dị ka aha e nyere ya si dị elu karịa nke
ha. **5** Onye n’etiti ndị mmụọ ozi ka ọ gwarala sị, “Ị bụ
Ọkpara m. Taa abụrụla m Nna gị”? Maọbụ ọzọkwa, “Aga
m abụrụ ya Nna, ya onwe ya ga-abụkwara m Nwa”? **6**
Ọzọkwa, mgbe o mere ka nwa mbụ ya bịa n’ụwa, o nyere
iwu sị, “Ka ndị mmụọ ozi Chineke niile fee ya ofufe.” **7** O
kwukwara banyere ndị mmụọ ozi ya, ọ sịrị, “Ọ na-eme
ndị mmụọ ozi ya ka ha bụrụ ikuku, na-emekwa ndị na-
ejere ya ozi ka ha bụrụ ire ọkụ.” **8** Ma banyere Ọkpara
ahụ, ọ sịrị, “Ocheeze gị, O Chineke, ga-adịgide ruo mgbe
ebighị ebi. Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gị
ga-abụ. **(aiōn g165)** **9** Ị hụrụ ezi omume n’anya ma kpọọ ihe
ọjọọ asị. N’ihi nke a, Chineke, nke bụ Chineke gị, emeela
ka ịdị elu karịa ndị ibe gị niile site na ite gị mmanụ nke
ọṅụ.” **10** Ọ sịkwara, “Na mmalite, Onyenwe anyị, ọ bụ gị
tọrọ ntọala ụwa, eluigwe bụkwa ọrụ aka gị. **11** Ha ga-
ala n’iyi, ma gị onwe gị ga-anọgide. Ha niile ga-aka nka
dịka uwe. **12** Ị ga-apịakọta ha, gbanwee ha dị ka akwa. Ma

gị onwe gị enweghị mgbanwe. Ọnụọgụgụ afọ gị agaghị
enwe ọgwụgwụ ruo mgbe ebighị ebi." 13 O nweela mmụọ
ozi ọbụla ọ sịrị, "Nọdụ ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-
eme ndị iro gị ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị"? 14 Ndị
mmụọ ozi niile, ha abụghị mmụọ ndị na-ejere Chineke
ozi, ndị a na-ezipụ ka ha jee ozi n'ihi ndị ahụ ga-eketa
nzọpụta?

2 Ya mere, anyị aghaghị ilezi anya nke ọma banyere
ihe anyị nụrụla, ka anyị hapụ isi na ha wezuga onwe
anyị. 2 N'ihi na ọ bụrụ na ozi ahụ e ziri site na ndị mmụọ
ozi dị ire, ọ bụrụkwa na njehie maọbụ nnupu isi ọbụla
natara ahụhụ kwesiri ya. 3 Anyị ga-esi aṅaa gbanarị
ntaramahụhụ ma ọ bụrụ na anyị eleghara oke nzọpụta
ahụ anya? Ọ bụ Onyenwe anyị kwupụtara ya, bụkwa
nke ndị nụrụ ya gbaara anyị ama banyere ya. 4 Chineke
n'onwe ya tụkwasịrị ịgba ama nke ya, site n'ịrụ ọrụ ebube
na ọrụ ịrịbama, na ọrụ ịtụnanya dị iche iche, nakwa ikesa
ọtụtụ onyinye nke Mmụọ Nsọ, dị ka ọchịchọ ya siri dị. 5 Ọ
dịghị mgbe Chineke nyere ndị mmụọ ozi ike ịchị elu ụwa
a. Anyị na-ekwu banyere ụwa gaje ịbịa abịa. 6 Otu onye
agbaala akaebe n'ebe ọzọ, "Gịnị ka mmadụ bụ i ji na-eche
banyere ha? Gịnị ka nwa nke mmadụ bụ iji na-elekọta ya?
7 N'ihi na i mere ka ha dị ala nwantakịrị n'ebe ndị mmụọ
ozi nọ; i jikwa ebube na nsọpụrụ kpube ya n'isi dịka
okpueze, 8 dokwaa ihe niile n'okpuru ụkwụ ya." Mgbe o
mere ka ihe niile dịrị n'okpuru ya, o nwekwaghị ihe ọbụla
ọ hapụrụ itinye n'okpuru ya. Ma otu ọ dị, anyị ahụbeghị
ka e doro ihe niile n'okpuru ya. 9 Ma anyị na-ahụ Jisọs bụ
onye e mere ka ọ dị ala nwantakịrị oge karịa ndị mmụọ

ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsọpụrụ kpukwasị ya
n'isi, n'ihi ahụhụ ọnwụ nke ọ hụrụ, ka o site n'amara
Chineke detụ ọnwụ ire n'ihi mmadụ niile. 10 Ebe e sitere
na ya kpọbata ọtụtụ ụmụ n'ebube, o ziri ezi ka Chineke,
onye ihe niile dịrị na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi
nzọpụta ha bụrụ onye zuruoke site n'ahụhụ ọ hụrụ. 11
Onye ahụ na-eme mmadụ ka ọ dị nsọ, na ndị ahụ e mere
ka ha dị nsọ si n'otu ezinaụlọ. N'ihi ya, ihere adịghị eme
ya ịkpọ ha ụmụnna ya. 12 Ọ sịrị, "Aga m ekwupụta aha
gị nye ụmụnna m, n'etiti nzukọ ka m ga-anọ bụọrọ gị
abụ otuto." 13 Ọzọkwa, "Aga m atụkwasị obi m na ya."
Ọzọkwa, ọ sịrị, "Lee mụ onwe m, na ụmụ ndị Chineke
nyere m." 14 Ebe ọ bụ na ụmụ ndị ahụ ketara oke na anụ
ahụ na ọbara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'ụdịdị ahụ,
ka o site n'ọnwụ ya laa onye ahụ nwere ike ọnwụ n'iyi,
onye ahụ bụ ekwensu. 15 Ma tọpụ ndị ahụ niile egwu nke
ọnwụ mere ka ha bụrụ ohu na ndụ ha niile. 16 N'ihi na
n'ezie, ọ bụghị ndị mmụọ ozi ka ọ na-enyere aka kama ọ
bụ ụmụ ụmụ Ebraham. 17 N'ihi nke a, e mere ka o yie
ụmụnna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghọọ onyeisi nchụaja
kwesiri ntụkwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere
Chineke ozi, ka o nweekwa ike chụọ aja ikpuchi mmehie
mmadụ niile. 18 Ebe ọ bụ na ya onwe ya tara ahụhụ mgbe
a na-anwa ya ọnwụnwa, o nwekwara ike inyere ndị a na-
anwa ọnwụnwa aka.

3 Ya mere, ụmụnna m dị nsọ, ndị so keta oke n'ọkpụkpọ
eluigwe ahụ, ka echiche unu dịgide naanị na Jisọs. Onyeisi
ozi na onyeisi nchụaja nke okwukwe anyị. 2 O kwesiri
ntụkwasị obi nye onye ahụ họpụtara ya dịka Mosis si

bụrụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ije ozi ya n'ụlọ Chineke.
3 Ma Jisọs nwere ugwu na nsọpụrụ karịa Mosis, dịka onye
na-ewu ụlọ si enwe ugwu na nsọpụrụ karịa ụlọ o wuru. 4
N'ihi na ụlọ ọbụla nwere onye wuru ya, maọbụ Chineke
na-ewu ihe niile. 5 Mosis kwesiri ntụkwasị obi dịka odibo
n'ụlọ Chineke n'ihe niile, sịkwa otu a gbaa ama banyere
ihe ndị a ga-ekwu n'ọdịnihu. 6 Ma otu ọ dị, Kraịst kwesiri
ntụkwasị obi dịka ọkpara nke na-elekọta ụlọ ya. Anyị
gabụkwanụ ụlọ ya ma ọ bụrụ na anyị ejidesie okwukwe
anyị ike ya na olileanya nke anyị ji anya isi. 7 Ya mere,
dị ka Mmụọ Nsọ na-asị, "Ọ bụrụ na unu anụ olu ya taa,
8 unu emela ka obi unu sie ike, dị ka unu mere n'oge
nnupu isi mgbe oge ọnwụnwa n'ime ọzara, 9 ebe nna
nna unu ha nọrọ nwa m ọnwụnwa. Ọ bụ ezie na ha hụrụ
akaọrụ m iri afọ anọ ndị a. 10 N'ihi nke a, ewere m iwe
megide ọgbọ ahụ. Asịrị m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe
niile. Ha amatabeghị ụzọ m niile.' 11 Ya mere, aṅụrụ m
iyi n'iwe m, sị, 'Ha agaghị abanye n'izuike m ma ọlị.'" 12
Lezienụ anya, ụmụnna m, ka ajọ omume niile na ekweghị
ekwe niile nke obi ghara ịdị n'ime onye ọbụla n'etiti unu,
nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke dị ndụ tụgharịa. 13
Kama, na-agbanụ onwe unu ume kwa ụbọchị niile dịka a
kpọrọ ụbọchị ahụ Taa. Ka a hapụ inwekwa onye ọbụla a
ga-esite n'aghụghọ nke mmehie mee ka obi ya sie ike. 14
Anyị bụ ndị anyị na Kraịst ga-eso kekọrịta oke ma ọ bụrụ
na anyị ga-ejidesi ya ike bụ ntụkwasị obi ahụ anyị nwere
site na mmalite ruo ọgwụgwụ. 15 Dị ka e kwuru ya, "Taa,
ọ bụrụ na unu anụ olu ya. Unu emela ka obi unu sie ike,
dịka unu mere n'oge nnupu isi." 16 Olee ndị bụ ndị ahụ

nụrụ ma nupu isi? Ọ bụ na ọ bụghị ndị niile ahụ Mosis
dupụtara site n’ala Ijipt? 17 Ọ bụkwa olee ndị ka o wesoro
iwe iri afọ anọ? Ọ bụ na ọ bụghị ndị ahụ mehiere. Ndị
ahụ ahụ ha dara n’ọzara? 18 Olee ndị ahụ ọ ṅụụrụ iyi na
ha agaghị aba n’izuike ya? Ọ bụ na ha abụghị ndị ahụ
nupuuru ya isi? 19 Ugbu a, anyị maara na ha enweghị ike
ịbanye, n’ihi na ha bụ ndị na-ekweghị ekwe.

4 Ya mere, ebe ọ bụ na nkwa nke ịba n’izuike ya ka ghere
oghe, ka anyị kpachapụ anya hụ na o nweghị onye ọbụla
a ga-ahụta dịka onye etozughị ya. 2 N’ihi na-eziela anyị
oziọma ahụ, dị ka ezikwara ha: ma oziọma ahụ ha nụrụ
abaraghị ha uru n’ihi na ha ejighị okwukwe nara ya. 3
Ma anyị bụ ndị kweere na-abanye n’ebe izuike ahụ, dị
ka Chineke si kwuo, “Aṅụrụ m iyi n’iwe m, ‘Ha agaghị
abanye n’izuike m ma ọlị.’” O kwuru nke a n’agbanyeghị
na ọ rụchaala ọrụ ya site na ntọala ụwa. 4 N’ihi n’otu
ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ụbọchị nke asaa
site n’okwu ndị a: “Chineke zuru ike site n’ọrụ ya niile,
n’ụbọchị nke asaa.” 5 Ma n’ebe a kwa, e kwuru, “Ha
agaghị abanye n’ebe izuike m ma ọlị.” 6 Ebe ọ bụ na ohere
dịịrị ụfọdụ mmadụ ịbanye n’ime ya, ma ndị ahụ buru ụzọ
nata oziọma ahụ abanyeghị n’ihi nnupu isi. 7 O wepụtara
ụbọchị ọzọ nke ọ kpọrọ Taa, o sitere n’ọnụ Devid kwuo
okwu ahụ e kwurula ihe banyere n’oge gara aga sị, “Taa,
ọ bụrụ na unu anụ olu ya, unu emela ka obi unu sie
ike.” 8 N’ihi na a sị na Joshua nyere ha ezumike, ọ gaghị
ekwu banyere ụbọchị ọzọ. 9 Otu ụbọchị izuike fọdụrụ
nye ndị nke Chineke. 10 N’ihi na onye ọbụla banyere
n’ezumike ya esitela n’ọrụ nke ya onwe ya nwee izuike

dị ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. 11 Ya mere, ka
anyị mee ka ike anyị ha, ka anyị banye n'ebe izuike ahụ,
ka ọ hapụ ịdịkwa onye ọbụla nke na-agaghị aba n'ihi
ịṅomi ekweghị ekwe ha. 12 N'ihi na okwu Chineke dị ndụ
dịkwa nkọ. Ọ dị nkọ karịa mma ihu abụọ ọbụla. Ọ na-
adụba ruo na-ikewa mkpụrụobi na mmụọ, ma rukwaa
na ebe nkwonkwo na ụmị kewakwara onwe ha. Ọ na-
enyocha ọchịchọ na echiche obi ndị mmadụ. 13 Ọ dịghị
ihe ọbụla n'ime ihe niile e kere eke pụrụ izo onwe ya site
n'ebe Chineke nọ. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa ọtọ
n'ihu anya ya. Ọ bụ n'ihu ya ka anyị niile ga-aza ajụjụ
banyere ndụ anyị niile. 14 Ebe ọ bụ na anyị nwere onyeisi
nchụaja dị ukwuu, onye nke gaferela n'eluigwe, Jisọs
Ọkpara Chineke, ka anyị jidesienụ okwukwe anyị ike. 15
N'ihi na anyị nwere onyeisi nchụaja nke nwere ike ịghọta
adịghị ike anyị. A nwara ya ọnwụnwa n'ụzọ niile dị ka a
na-anwa anyị taa. Ma, o meghị mmehie n'ụzọ ọbụla mgbe
a nwara ya. 16 Ya mere, ka anyị bịaruo ocheeze amara
ahụ nso na-atụghị egwu, ka anyị si otu a nata ebere, ma
chọtakwa amara nke ga-enyere anyị aka n'oge mkpa.

5 A na-esite n'etiti ndị mmadụ họrọ onyeisi nchụaja
ọbụla, ka ọ nnọchite anya ndị mmadụ n'ihe banyere ife
Chineke, ka ọ na-eche onyinye na-achụkwa aja maka
mmehie dị iche iche. 2 Ebe ọ bụ na ya onwe ya bụ onye
na-adịghị ike, ọ pụrụ iji nwayọọ na-emeso ndị na-amaghị
ihe na ndị na-ejehie ụzọ omume. 3 N'ihi nke a, ọ ghaghị
ịchụ aja maka mmehie nke onwe ya na nke ndị mmadụ. 4
O nweghị onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama ọ bụ
Chineke na-akpọ dịka o si kpọọ Erọn. 5 N'otu aka ahụ kwa,

Kraịst enyeghị onwe ya ebube nke ịbụ onyeisi nchụaja,
kama Chineke sịrị ya, “Ị bụ Ọkpara m. Taa abụrụla m Nna
gị.” 6 N’ebe ọzọ, o kwuru, “Dị ka usoro Melkizedek si
dị, ị bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi.” (aiōn g165) 7
Mgbe ọ ka dị ndụ n’anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri
kpee ekpere rịọkwa arịrịọ nye onye ahụ pụrụ ịzọpụta
ya site n’ọnwụ. A nụkwara olu ya n’ihi ndụ nrube isi na
mweda n’ala ya. 8 Ọ bụ ezie na ọ bụ Ọkpara ma ọ mụtara
irube isi site n’ahụhụ ọ tara. 9 Ma mgbe e mere ka o
zuo oke, ọ ghọrọ isi nke nzọpụta ebighị ebi nye ndị niile
na-erubere ya isi. (aiōnios g166) 10 Ebe Chineke mere ya
onyeisi nchụaja n’usoro Melkizedek. 11 Ọ dị ọtụtụ ihe ọzọ
anyị nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ịkọwa ya n’ihi
na unu adịghị amụta ihe ọsịịsọ. 12 N’ezie, ugbu a, unu
kwesiri ịbụ ndị ozizi nye ndị ọzọ, ma unu ka nọ na-achọ
onye ga-ezikwa unu ụkpụrụ mbụ nke okwu Chineke. Unu
na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. 13 Onye ọbụla nke
na-aṅụ ara, ka bụ nwantakịrị, ọ matabeghị ozizi banyere
ezi omume. 14 Nri dị ike dịrị ndị tozuru oke, ndị siterela
n’ihe ha na-eme zụọ onwe ha ịchọpụta ihe dị iche n’etiti
ezi ihe na ajọ ihe.

6 Ya bụ ka anyị na-aga n’ihu n’ihe mmụta zuru ezu,
ka anyị gharakwa ịnọgide n’ihe mmụta mbụ ahụ nke
anyị nwere banyere Kraịst. Anyị agaghị alaghachi azụ
ịtọ ntọala nchegharị ọzọ site n’ọrụ ndị nwụrụ anwụ
n’okwukwe n’ebe Chineke nọ, 2 na-akụzi banyere ime
baptizim na ibikwasị aka n’isi na onyinye nke Mmụọ
Nsọ, na mbilite n’ọnwụ na ikpe ebighị ebi. (aiōnios g166) 3
Anyị ga-eme nke a ma Chineke kwe. 4 Ma ọ dịghị mfe

ịkpọghachi ndị dara ada ọzọ, bụ ndị natarala ihe ahụ na
mbụ, ndị detụkwara onyinye amara dị iche iche nke si
n'eluigwe bịa ire, ndị ketakwara oke Mmụọ Nsọ, 5 ndị
detụkwara ịdị mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike
nke ụwa na-abịa, (aiōn g165) 6 ma mesịa dahie n'onwe ha,
ọ bụ ihe siri ike ịkpọghachite ha ruo nchegharị. Ha na
akpọgidekwa Ọkpara Chineke n'obe ọzọ, na emenyekwa
ya ihere n'ihu ọha mmadụ. 7 N'ihi na ala ahụ nke na-
amị mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amịpụta
mkpụrụ bara ụba nye ndị e ji maka ha kọọ ya, na-enweta
ngọzị n'aka Chineke. 8 Ma ọ bụrụ na o puo naanị ogwu na
ahịhịa, ọ baghị uru ọbụla. Kama, ọ ga-abụ ihe a bụrụ ọnụ,
nke ọgwụgwụ ya ga-abụ ịkpọ ya ọkụ. 9 Ma ọ bụ ezie na
anyị na-ekwu otu a, ezi ndị enyi m, anyị nwere ntụkwasị
obi maka ihe dị ezi mma banyere unu, bụ ihe ndị ha na
nzọpụta so bịa. 10 Chineke abụghị onye na-ekpe ikpe
n'ezighị ezi. Ọ gaghị echefu ọrụ niile unu rụrụ ya. Ọ gaghị
echefu ịhụnanya niile unu gosiri n'ihi ya site n'ịgara ndị
nsọ ozi, dịka unu na-aga n'ihu na-emekwa. 11 Anyị chọrọ
ka onye ọbụla n'ime unu nọgidesie ike n'otu ịnụ ọkụ
n'obi ahụ ruo ọgwụgwụ ihe niile, ka unu nwee olileanya
inwezu ihe niile unu na-atụ anya ya mgbe oge ruru. 12
Anyị achọghị ka unu bụrụ ndị umengwụ, kama ka unu
bụrụ ndị na-eṅomi ndụ ahụ jiri okwukwe na ntachiobi
nweta ihe ahụ e kwere na nkwa. 13 Mgbe Chineke kwere
Ebraham nkwa, o ji onwe ya ṅụọ iyi, n'ihi na ọ dịghị onye
ọzọ dị ukwuu karịa ya, 14 na-asị, "N'ezie aga m agọzi gị,
nyekwa gị ọtụtụ ụmụ ụmụ." 15 Ebraham nwere ndidi,
natakwa ihe e kwere ya na nkwa. 16 Ụmụ mmadụ na-eji

ndị ka ha ukwuu ṅụọ iyi, iyi aṅụrụ n'ụzọ dị otu a na-eme
ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa ịrụ ụka niile
n'etiti mmadụ. **17** Ya mere, mgbe Chineke chọrọ igosi ndị
ahụ ga-eketa nkwa ahụ, ụdịdị izuzu ya, o jiri ịṅụ iyi mee
ka o doo ha anya na izuzu ya adịghị agbanwe agbanwe.
18 Ka ọ ga-abụ site n'ihe abụọ na-enweghị mgbanwe, nke
na-agaghị ekwe omume izi Chineke dịka onye ụgha, anyị
bụ ndị gbara ọsọ ndụ ga-enweta agbamume siri ike iji
jide olileanya e dobeere anyị. **19** Anyị nwere olileanya a
dị ka arịlịka nke mkpụrụobi nke guzosiri ike ma bụrụkwa
nke e chekwara. Ọ na-abanye n'ime ime ebe nchụaja ahụ
n'azụ akwa mgbochi **20** ebe Jisọs onye buru anyị ụzọ,
abanyela n'ihi anyị; ọ ghọlara anyị onyeisi nchụaja ruo
mgbe ebighị ebi dị ka usoro Melkizedek si dị. **(aiōn g165)**

7 Melkizedek a bụ eze Salem, bụrụkwa onye nchụaja
Chineke Onye kachasị ihe niile elu. Ọ zutere Ebraham
mgbe o si na mmeri o meriri ọtụtụ ndị eze ahụ na-
alọghachi, gọziekwa ya. **2** Ebraham nyekwara ya otu ụzọ
n'ime ụzọ iri nke ihe niile. Ihe mbụ aha ya pụtara bụ, "eze
ezi omume," ọzọkwa bụ "eze nke Salem," nke pụtara,
"eze udo." **3** O nweghị nna, o nwekwaghị nne, nke ọ na-
enwe agbụrụ. O nweghị mmalite nke ụbọchị a mụrụ ya,
maọbụ ọgwụgwụ ndụ, e mere ya dị ka Ọkpara Chineke. Ọ
na-anọgide bụrụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi. **4**
Leenụ otu o siri bụrụ onye dị ukwuu, ọ bụladị Ebraham
bụ nna nna anyị nyere ya otu ụzọ n'ime ụzọ iri site n'ihe
ọ kwatara n'agha! **5** Ma otu ọ dị, iwu kwadoro ka ụmụ
Livayị bụ ndị ghọrọ ndị nchụaja na-anakọta otu ụzọ
n'ime ụzọ iri site n'aka ndị ọzọ, ya bụ, site n'aka ndị

ụmụnna ha ndị Izrel, n'agbanyeghị na ụmụnna ha ndị
ahụ bụkwa ụmụ ụmụ Ebraham. 6 Ma nwoke a bụ onye
na-esiteghị n'agbụrụ naara otu ụzọ n'ụzọ iri site n'aka
Ebraham ma gọziekwa ya bụ onye ahụ nke natara nkwa
ahụ. 7 O nweghị ịrụrịta ụka ọbụla dị ya, na onye dị ukwuu
na-agọzi onye dị nta. 8 N'otu aka ahụ, ndị na-anata otu
ụzọ n'ụzọ iri bụ mmadụ na-anwụ anwụ, ma n'aka nke
ọzọ, onye na-anata ya bụ onye ahụ e kwupụtara na ọ na-
adị ndụ. 9 Mmadụ pụrụ isi na Livayị onye natara otu
ụzọ n'ụzọ iri kwụrụ otu ụzọ n'ụzọ iri nke ya site n'aka
Ebraham. 10 N'ihi na mgbe Melkizedek zutere ya, ọ ka nọ
n'afọ nna nna ya. 11 Ọ bụrụ na a pụrụ ime ka mmadụ zuo
oke site n'ọnọdụ ndị nchụaja ndị Livayị, n'ihi na ọ bụ
site n'iwu e nyere ndị mmadụ ka e ji hiwee ọnọdụ ndị
nchụaja. Olee uru ọ bara ka onye nchụaja ọzọ bịa, dị ka
usoro Melkizedek si dị, na-abụghị dị ka usoro nke Erọn?
12 Ebe a gbanwere ọnọdụ ndị nchụaja, n'otu aka ahụ, a
ghaghị ịgbanwekwa iwu. 13 N'ihi na onye ahụ e kwuru
ihe ndị a banyere ya sitere n'agbụrụ ọzọ, nke ọ dịbeghị
onye ọbụla sitere na ya rụrụ ọrụ dị n'ebe ịchụ aja. 14
Ọ bụ ihe a mara nke ọma na Onyenwe anyị si n'agbụrụ
Juda pụta, Mosis n'onwe ya akpọtụghị agbụrụ ahụ aha
mgbe ọ na-ekwu banyere ndị nchụaja. 15 E meela ka a
ghọta okwu anyị na-ekwu nke ọma, mgbe onye nchụaja
ọzọ yiri Melkizedek pụtara. 16 Onye ghọrọ onye nchụaja
ma ọ bụghị site n'usoro iwu nke ọmụmụ ndị nchụaja,
kama site n'ike dị na ndụ nke na-apụghị ịla n'iyi. 17 N'ihi
na-agbara akaebe banyere ya, sị, "Gị onwe gị, bụ onye
nchụaja ruo mgbe ebighị ebi, dị ka usoro Melkizedek si

dị.” (aiōn g165) 18 N’otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu
ochie ahụ n’ihi adịghị ike ya na n’ihi abaghị uru ya 19
(n’ihi na iwu ahụ emeghị ka ihe ọbụla zuo oke), ma n’aka
nke ọzọ, e webatala olileanya ka mma, bụ nke anyị na-
esite na ya bịaruo Chineke nso. 20 Ma e ji iṅụ iyi mee
ka ọnọdụ onyeisi nchụaja a guzosie ike. O nweghị iyi a
ṅụrụ mgbe ndị ọzọ ghọrọ ndị nchụaja. 21 Ma onye nke a
ghọrọ onye nchụaja site n’iṅụ iyi mgbe onye ahụ gwara
ya, “Onyenwe anyị aṅụọla iyi, ọ gaghị agbanwe obi ya,
‘Ị bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi.’” (aiōn g165) 22
N’ihi nke a, Jisọs aghọọla onye na-akwagide ọgbụgba ndụ
ka mma. 23 Ihe ọzọ, ndị nchụaja nke ochie ahụ dị ọtụtụ
n’ọnụọgụgụ n’ihi na ọnwụ gbochiri ha ịga n’ihu n’ọrụ
ha. 24 Ya mere, ebe ọ na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi, ọ
na-abụkwa onyeisi nchụaja mgbe niile. (aiōn g165) 25 Ya
mere o nwere ike ịzọpụta ruo mgbe niile ndị ahụ na-
abịakwute Chineke site na ya, n’ihi na ọ na-adị ndụ ruo
mgbe niile ịrịọ arịrịọ n’ihi ha. 26 Ya mere, ọ dị mkpa na
anyị ga-enwe onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye dị nsọ,
na onye na-enweghị ntụpọ, na onye dị ọcha, na onye
e kewapụrụ site n’ebe ndị mmehie nọ, ma buliekwa ya
elu karịa n’eluigwe. 27 Ọ dịghị ka ndịisi nchụaja ndị ọzọ,
n’ihi na ọ dịghị mkpa na ọ ga-achụ aja kwa ụbọchị, n’ihi
mmehie nke aka ya, na n’ihi mmehie nke ndị ọzọ. Naanị
otu aja nke dịrị mgbe niile ka ọ chụrụ maka mmehie
mgbe o weere onwe ya nye dị ka aja. 28 N’ihi na iwu na-
ahọpụta dị ka ndịisi nchụaja ndị mmadụ na-adịghị ike.
Ma okwu nke iṅụ iyi ahụ, nke na-eso iwu n’azụ, họpụtara

Ọkpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighị ebi.
(aiōn g165)

8 Isi okwu dị n'ihe niile anyị na-ekwu bụ nke a, na anyị
nwere onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye na-anọdụ ala
n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasị ihe niile elu
n'eluigwe. 2 Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bụ ezi ụlọ
ikwu ahụ Onyenwe anyị ji aka ya wuo, ọ bụghị mmadụ
wuru ya. 3 A họpụtara onyeisi nchụaja ọbụla ka ọ na-
achụ aja na-enyekwa onyinye. N'ihi nke a, o kwesikwara
ka ọ nwee ihe ọ ga-eji na-achụ aja. 4 A sịkwarị na ọ nọ
n'ụwa, o garaghị a bụ onye nchụaja n'ihi na e nwere ndị
nchụaja na-achụ aja dị ka usoro iwu si dị. 5 Ha na-eje ozi
n'ebe nsọ ahụ nke bụ oyiyi na onyinyo banyere ihe nke
dị n'eluigwe. Ọ bụ nke a mere e ji dọọ Mosis aka na ntị
mgbe ọ na-akwado iwu ụlọ ikwu ahụ, "Lezie anya hụ na i
mere ihe niile n'usoro dị ka e si gosiri gị n'elu ugwu."
6 Ma otu ọ dị, ọ natara ọrụ ije ozi karịrị nke ha, dị ka
onye ogbugbo nke ọgbụgba ndụ dị elu karịa nke ochie,
ebe ọgbụgba ndụ nke ọhụrụ a o mere ka ọ dịrị n'etiti
ya na mmadụ dabeere na nkwa dị mma karịa. 7 Ọ bụrụ
na ọgbụgba ndụ ochie ahụ zuruoke, ọ garaghị aba uru
ka achọwa ọgbụgba ndụ ọzọ. 8 Ma Chineke chọpụtara
ezughị oke ha mgbe ọ sịrị, "Lee, oge na-abịa, ka Onyenwe
anyị kwupụtara, mgbe m ga-eme ka ọgbụgba ndụ ọhụrụ
dịrị n'etiti mụ na ụlọ Izrel, nakwa ụlọ Juda. 9 Ọ bụghị ụdị
ọgbụgba ndụ mụ na nna nna ha gbara, mgbe m jidere ha
n'aka site n'ala Ijipt dupụta ha, n'ihi na ha anọgideghị
bụrụ ndị kwesiri ntụkwasị obi idebe ọgbụgba ndụ m.
N'ihi ya, echepụrụ ihu m n'ebe ha nọ, ka Onyenwe anyị

kwupụtara. 10 Ma nke a bụ ọgbụgba ndụ m ga-eme ka ọ
dịrị n'etiti mụ onwe m na ụlọ Izrel, mgbe oge ndị ahụ
gasịrị, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. Aga m etinye iwu
m n'ime uche ha, dekwasị ya n'obi ha. Aga m abụ Chineke
ha, ha onwe ha ga-abụkwa ndị m. 11 Ọ dịghị onye ọbụla
n'etiti ha ga-akụziri onye agbataobi ya ihe, maọbụ otu
onye asị ibe ya, 'Mara Onyenwe anyị,' n'ihi na ha niile
ga-ama onye m bụ, site n'onye dịkarịsịrị nta ruo n'onye
dịkarịsịrị ukwuu. 12 N'ihi na aga m agbaghara ajọ omume
ha, agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ." 13 Mgbe o
kwuru okwu banyere ọgbụgba ndụ ọhụrụ, ọ pụtara na
nke ochie ahụ abụrụla ihe gabigara agabiga. Ihe dị ochie
nke gabigara ga-emesịa ghara ịdịkwa.

9 Ọgbụgba ndụ nke mbụ nwere usoro ofufe na ebe nsọ
nke ụwa nke a e jiri aka wuo. 2 E guzobere ụlọ ikwu.
N'ọnụụlọ nke mbụ n'ụlọ ikwu ahụ, e nwere ihe ịdọba
iheọkụ, na tebul, na achịcha e doro nsọ. Aha ọnụụlọ nke
mbụ a bụ Ebe Nsọ. 3 N'azụ akwa mgbochi nke abụọ ka e
nwere ọnụụlọ a na-akpọ Ebe Kachasị Nsọ, 4 nke nwere
ebe ịchụ aja mgbaisiọma e ji ọlaedo wuo, na igbe ọgbụgba
ndụ ahụ nke e jiri ọlaedo machie ahụ ya niile. Ihe dị n'ime
ite ahụ bụ mánà na mkpanaka Erọn nke ahụ puputara
ahịhịa, ya na mbadamba nkume e dekwasịrị iwu ọgbụgba
ndụ. 5 Ihe dị n'elu igbe a bụ cherubim nke ebube ya, na-
ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyị enweghị ike ịkọwacha
ihe niile ndị a n'ozuzu oke ugbu a. 6 Mgbe e doro ihe niile
ndị a n'usoro, onye nchụaja na-abata mgbe ọbụla n'ime
ọnụụlọ nke mbụ nke ụlọ ikwu a. N'ebe a ka ọ na-arụ ọrụ
o ketara ịrụ. 7 Ma ọ bụ naanị onyeisi nchụaja na-abanye

n'ime ọnụụlọ nsọ nke abụọ, naanị otu ugboro n'afọ. Ọ na-
ejikwa ọbara na-aba n'ebe ahụ, iji chụọ aja maka onwe ya
na n'ihi mmehie ndị mmadụ mere na-amaghị ama. **8** Site
na nke a, Mmụọ Nsọ na-egosi na ụzọ e si abanye n'Ebe
Kachasị Nsọ ahụ bụ ihe na a ka apụtabeghị ihe, ebe ọ bụ
na ụlọ ikwu nke mbụ ahụ ka na-eguzo. **9** Nke a bụ ihe
ilu banyere oge ugbu a. Site na nhazi nke a, onyinye na
aja niile a na-achụ enweghị ike ime ka akọnuche onye
na-efe ofufe zuo oke. **10** Kama ha bụ naanị usoro iwu
metụtara ihe oriri na ihe ọṅụṅụ na ụdị baptizim dị iche
iche nke anụ ahụ, bụ nke e nyere ka a na-eme ya ruo
mgbe a ga-edozigharị ihe niile. **11** Mgbe Kraịst bịara dị
ka onyeisi nchụaja nke ezi ihe ahụ dị ugbu a, site n'ụlọ
ikwu dị ukwuu zuruoke nke a na-ejighị aka mee, nke na-
esoghị n'ihe e kere eke, **12** o jighị ọbara ụmụ ewu na nke
ụmụ ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji ọbara nke ya onwe
ya banye n'Ebe ahụ Kachasị Nsọ naanị otu mgbe, jiri ya
wetara anyị niile mgbapụta ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **13** Ma
ọ bụrụ na ọbara ewu na nke oke ehi dị iche iche, ya na
ntụ nwa agbọghọ ehi, nke e fekwasịrị ndị rụrụ arụ, pụrụ
ido ha nsọ, meekwa ka ha dị ọcha n'elu ahụ. **14** Ọbara
Kraịst onye sitere na Mmụọ dị ebighị ebi were onwe ya
chụọrọ Chineke aja n'enweghị ntụpọ ọbụla, ọ ga-esi aṅaa
ghara ịsachapụ omume ruru unyi nke akọnuche anyị, ka
anyị nwee ike ife Chineke dị ndụ. **(aiōnios g166)** **15** N'ihi nke
a, ọ bụ onye ogbugbo nke ọgbụgba ndụ ọhụrụ, ka ndị a
kpọrọ site na ya nata ihe nketa ebighị ebi ahụ bụ nke e
kwere ha na nkwa. A pụrụ ime nke a n'ihi ọ nwụọla ọnwụ
gbapụta ụmụ mmadụ site n'ikpe ọmụma nke mmehie ha

mere n’okpuru ọgbụgba ndụ nke mbụ ahụ. **(aiōnios g166)** **16**
Ọ bụrụ na mmadụ ekee ekpe mgbe ọ nọ ndụ, a na-ebu
ụzọ achọpụta ma onye kere ekpe ahụ ọ nwụọla. **17** Ekpe
na-amalite ịdị ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwụrụ, n’ihi
na ihe mmadụ kere n’ekpe anaghị adị ire mgbe onye kere
ya ka dị ndụ. **18** Ọ bụ nke a mere ọ bụladị ọgbụgba ndụ
ochie ahụ jiri bụrụ ihe na-adịghị ire ruokwa mgbe ọbara
batara na ya. **19** Mgbe Mosis kwupụtachara ndị mmadụ
iwu ahụ, o weere ọbara ụmụ ehi na ewu, ya na mmiri,
ogbo uhie na hisọp fesaa n’akwụkwọ iwu ahụ nakwa n’elu
mmadụ niile. **20** Na-ekwu, “Nke a bụ ọbara ọgbụgba ndụ
ahụ nke Chineke nyere unu iwu.” **21** N’otu aka ahụ, o
fesakwara ọbara ahụ n’elu ụlọ ikwu na n’elu ihe niile dị
n’ụlọ ikwu, bụ ihe niile e ji efe ofufe. **22** N’ikwu eziokwu,
dịka iwu si dị, ọ dịghị ihe ọbụla nke a na-adịghị eji ọbara
edo ọcha. Ọ bụrụ na a wụsighị ọbara, mgbaghara mmehie
adịghị. **23** O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndị a yiri ihe
ndị dị n’eluigwe dị ọcha, ma ihe ndị dị n’eluigwe n’onwe
ha kwesiri ka e nye ha aja dị mma karịa. **24** N’ihi na ọ
bụghị n’ebe nsọ nke mmadụ jiri aka wuo, nke yiri nke
dị n’eluigwe, ka Kraịst banyere, kama ọ banyere n’ime
eluigwe n’onwe ya, bụ ebe ọ na-anọchite anya anyị ugbu
a n’ihu Chineke. **25** Ọ banyeghị na ya ka o were onwe ya
chụọ aja ọtụtụ ugboro, dị ka onyeisi nchụaja na-eji ọbara
na-abụghị nke ya na-abanye n’Ebe ahụ Kachasị Nsọ kwa
afọ. **26** Ọ bụrụ na o si otu a dịrị, ọ gaara abụ onye na-
ahụ ahụhụ mgbe kemgbe e kere ụwa. Ma, dị ka o si dị, ọ
bịara naanị otu ugboro n’ọgwụgwụ oge ndị a, iwezuga
mmehie site n’iji onwe ya chụọ aja. **(aiōn g165)** **27** Dị ka ọ

bụ ihe a kwadooro mmadụ ọbụla ịnwụ naanị otu ugboro,
ma e mesịa ikpe esochie, **28** otu a ka e si chụọ Kraịst dị
ka aja naanị otu ugboro iwepụ mmehie ọtụtụ mmadụ.
Ọ ga-abịaghachi nke ugboro abụọ, ma ọ bụghị n'ihi ibu
mmehie, kama ọ bụ n'ihi iweta nzọpụta nye ndị ahụ niile
na-eche ọbịbịa ya.
10 Iwu ahụ bụ naanị onyinyo na-egosi ihe ọma gaje ịbịa.
N'ihi ya, o zughị oke n'onwe ya isite n'aja ndị ahụ a na-
achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndị ahụ na-abịaru nso
ife ofufe zuo oke. **2** Ma ọ bụghị otu a, ọ bụ na a gabeghị
akwụsị ịchụ aja ndị a? Ọ bụrụ na a sachapụla njọ ndị na-
efe ofufe na mbụ, akọnuche ha agaghịkwa ama ha ikpe
mmehie ha. **3** Ma nke bụ eziokwu bụ na ihe aja ndị a na-
eme bụ ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile. **4** N'ihi na ọ
bụ ihe na-apụghị ime eme na ọbara oke ehi na nke ụmụ
ewu dị iche iche ga-asachapụ mmehie. **5** Ya mere mgbe
Kraịst bịara n'ụwa, ọ sịrị, "Aja na onyinye abụghị ihe ị
chọrọ kama ị kwadoro ahụ nye m. **6** Aja nsure ọkụ na aja
a chụrụ maka mmehie, ha abụghị ihe dị ezi mma nye
gị. **7** Mgbe ahụ ka m sịrị, 'Lee, abịala m Chineke m, ime
ihe ị na-achọ. Nke a bụkwa ihe e dere banyere m n'ime
akwụkwọ mpịakọta.'" **8** O kwuru na mbụ, "Aja dị iche
iche, na onyinye, na aja nsure ọkụ na aja mmehie adịghị
atọ gị ụtọ, ha adịghịkwa amasị gị" (a chụrụ aja ndị a dịka
iwu si dị). **9** O kwukwara ọzọ, "Lee abịala m ime uche gị."
Ọ kagburu aja nke mbụ ahụ ma were aja nke abụọ dochie
n'ọnọdụ ya. **10** Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyị
dị nsọ site n'aja Jisọs Kraịst ji onwe ya chụọ naanị otu
ugboro. **11** Onye nchụaja ọbụla na-eguzo kwa ụbọchị na-

efe ofufe, na-achụkwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bụ aja
nke na-enweghị ike ịsachapụ mmehie. **12** Ma mgbe Kraịst
chụchara naanị otu aja ahụ, otu ugboro n'ihi mmehie
niile, ọ nọdụrụ ala n'aka nri Chineke. **13** Ebe ahụ ka ọ nọ
ugbu a na-eche ka ndị iro ya niile bụrụ ihe mgbakwasị
ụkwụ ya. **14** N'ihi na o sitela n'otu aja mee ka ndị ahụ
a na-eme ka ha dịrị nsọ zuo oke mgbe niile. **15** Mmụọ
nsọ na-agbakwara anyị ama banyere ihe ndị a mgbe o
buru ụzọ kwuo: **16** "Nke a bụ ọgbụgba ndụ ahụ mụ na
ha ga-agba mgbe oge ndị ahụ gasịrị, ka Onyenwe anyị
kwuru. Aga m etinye iwu m n'obi ha. Aga m edekwasịkwa
ha n'uche ha." **17** O kwukwara sị, "Agaghị m echetakwa
mmehie ha na mmebi iwu ha niile ọzọ." **18** Ya mere, ebe ọ
bụ na a gbagharala mmehie ndị a, ọ dịkwaghị mkpa ịchụ
ajọ ọzọ maka mgbaghara mmehie. **19** N'ihi nke a, ụmụnna
m, ebe anyị nwere nkwuwa okwu ịbanye n'Ebe Kachasị
Nsọ site n'ọbara Jisọs, **20** bụ ụzọ ọhụrụ nke o meghere nye
anyị, nke dị ọhụrụ ma dịkwa ndụ site n'akwa mgbochi
ahụ nke bụ ahụ ya, **21** ebe anyị nwekwara onye nchụaja dị
ukwuu, nke na-elekọta ụlọ Chineke, **22** ka anyị bịaruo nso
site n'obi dị ọcha, na ntụkwasị obi zuru ezu nke okwukwe,
ka anyị bụrụ ndị a sachara obi ha site n'akọnuche rụrụ
arụ, ka anyị bụrụkwa ndị e ji mmiri dị ezigbo ọcha sachaa
ahụ anyị. **23** Ya mere, ka anyị jidesie nkwupụta nke
olileanya anyị ike, n'ihi na onye ahụ kwere nkwa kwesiri
ntụkwasị obi. **24** Ka anyị tụgharịa uche otu anyị ga-
esi kpalie ibe anyị n'ịhụnanya na ezi ọrụ. **25** Ka anyị
gharakwa ichefu nzukọ anyị dị ka ụfọdụ na-eme, kama ka
anyị na-agbarịta onwe anyị ume, karịsịa, ugbu a ụbọchị

ahụ na-abịa nso. 26 Ọ bụrụ na anyị akpachapụ anya na-
anọgide na mmehie mgbe anyị matachara eziokwu ahụ, o
nwekwaghị aja ọzọ fọdụrụ a ga-achụ banyere mmehie
niile. 27 Kama naanị ikpe dị oke egwu, nke ga-adị ka ọkụ
na-ere ike ike, nke ga-erechapụ ndị niile bụ ndị iro. 28
Onye ọbụla dara iwu Mosis, na-anwụ na-enweghị ebere,
site n'akaebe mmadụ abụọ maọbụ atọ gbara megide ya.
29 Ọ bụrụ na ọ dị otu a, olee ụdị ahụhụ unu chere na a ga-
enye onye leliri Ọkpara Chineke, gịnị ka a ga-eme onye
merụrụ ọbara nke ọgbụgba ndụ nke e ji doo ya nsọ, na
onye kpasuru mmụọ nke amara ahụ iwe? 30 N'ihi na
anyị maa onye ahụ kwurunụ, "Ịbọ ọbọ dịrị m, aga m
akwụghachi," ọzọkwa, "Onyenwe anyị ga-ekpe ndị ya
ikpe." 31 Ọ bụ ihe dị oke egwu ịdaba n'aka Chineke dị
ndụ. 32 Ma chetakwanụ ụbọchị mbụ ndị ahụ, mgbe unu
natachara ìhè, unu nọgidesikwara ike n'agbanyeghị oke
ahụhụ niile unu tara. 33 Mgbe ụfọdụ, a kparịrị unu n'ihu
ọha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ọzọ, unu soro ndị e
si otu a mesoo mmeso. 34 Unu were obi ebere soro ndị
nọ n'ụlọ mkpọrọ taa ahụhụ, unu jikwa ọṅụ nabata ya
mgbe a nakọrọchara unu ihe niile unu nwere, n'ihi na
unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-
anọgide. 35 Ya mere, unu ahapụkwala ntụkwasị obi unu
ahụ, n'ihi na ọ na-eweta ụgwọ ọrụ dị ukwuu. 36 N'ihi ya,
unu kwesiri inwe ndidi ka ọ ga-abụ na mgbe unu mere
uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa. 37 N'ihi,
"Na oge na-adịghị anya, onye ahụ nke na-abịa ga-abịa ọ
gaghị anọkwa ọdụ." 38 Ma, "Onye ezi omume nkem ga-
esite n'okwukwe dị ndụ. Mkpụrụobi m agaghị e nwee

mmasị n'ime onye ọbụla na-alaghachi azụ." 39 Ma anyị
abụghị ndị na-alaghachi azụ si otu a laa n'iyi. Kama anyị
dịnyere ndị nwere okwukwe, bụrụkwa ndị a zọpụtara.
11 Ugbu a, okwukwe bụ inwe obi ike banyere ihe ndị a
na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-
ahụbeghị anya. 2 N'ihi na ọ bụ site n'okwukwe ka e ji
gbaara ndị ochie ama. 3 Ọ bụ site n'okwukwe ka anyị
ji ghọta na e mere ụwa na ihe niile anyị na-ahụ anya
site n'okwu Chineke. N'ihi nke a, ihe anyị na-ahụ anya
ugbu a bụ ihe e mere site n'ihe anyị na-adịghị ahụ anya.
(aiōn g165) 4 Ebel sitere n'okwukwe chụọ aja dị mma nye
Chineke karịa aja nke Ken chụrụ; nke e si na ya gụnye
ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere
onyinye ya. Ma ugbu a, ọ bụ ezie na ọ nwụọlarị ma ọ ka
na-ekwu okwu site n'okwukwe. 5 E sitere n'okwukwe
kupu Enọk nke pụtara na ọ nwụghị anwụ, a hụkwaghị ya
ọzọ n'ihi na Chineke akpọrọla ya. Ma tupu e kuru ya, e
mere ka anyị mara na ọ mere ihe masịrị Chineke. 6 Ọ bụ
ihe siri ike mmadụ ime ihe ga-atọ ya ụtọ ma ọ bụrụ na
onye ahụ enweghị okwukwe. N'ihi na onye na-abịakwute
Chineke nso aghaghị ikwe na ọ dị. Na ọ bụkwa onye na-
akwụghachi onye ọbụla na-achọsi ya ike ụgwọ. 7 Site
n'okwukwe, Noa, onye nke a dọrọ aka na ntị gbasara ihe
ndị a na-ahụbeghị anya, gere ntị ma ruo ụgbọ mmiri
maka nzọpụta nke ezinaụlọ ya. Site na nke a, ọ mara
ụwa ikpe, ma bụrụ onye nketa nke ezi omume sitere
n'okwukwe. 8 Site n'okwukwe, Ebraham rubere isi mgbe
a kpọrọ ya ka ọ hapụ, gaa n'ala ahụ nke ọ ga-enweta dịka
ihe nketa. Ọ gawara n'amaghị ebe ọ na-aga. 9 Okwukwe

ka o jiri biri dịka ọbịa n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-
ebi n'ụlọ ikwu, ya na Aịzik na Jekọb, bụ ndị e kwere ya na
ha otu nkwa ahụ. **10** N'ihi na ọ na-ele anya ala ahụ nke
nwere ntọala, nke onye tụrụ atụmatụ ya ma wuokwa ya
bụ Chineke. **11** Site n'okwukwe ọ natara ike ọmụmụ. Ọ bụ
ezie na ọ gafeela oge ịmụta nwa, ọ bụladị Sera n'onwe
ya bụ nwanyị aga, n'ihi na ọ gụrụ onye ahụ kwere ya
nkwa dị ka onye kwesiri ntụkwasị obi. **12** Ya mere site
n'otu onye a, onye a gụrụ dị ka onye nwụrụ anwụ ka e
si nweta ụmụ ndị ọnụọgụgụ ha dị ka kpakpando dị na
mbara eluigwe, dị ka aja dị n'akụkụ osimiri. **13** Ndị a niile
nwere okwukwe nwụrụ na-anataghị nkwa ahụ, ma site
n'ebe dị anya ha hụrụ ma nabatakwa nkwa ndị a. Ha
kwupụtakwara na ha bụ ndị ọbịa na ndị mba ọzọ n'ụwa.
14 Ndị na-ekwu otu a na-ezipụta na ha na-ele anya obodo
nke aka ha. **15** Ọ bụrụ na ha na-eche echiche banyere
obodo nke ha hapụrụ, ha gaara enwe ohere ịlaghachi azụ.
16 Ma otu ọ dị, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka
mma, bụ nke dị n'eluigwe. Ya mere, ọ dịghị eme Chineke
ihere ka a kpọ ya Chineke ha, n'ihi na o dozielara ha ebe
obibi. **17** Site n'okwukwe Ebraham ji Aịzik chụọ aja mgbe
a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndị ahụ e kwere nkwa,
dị njikere iji otu nwa ahụ o nwere chụọ aja, **18** ọ bụ ezie
na Chineke kwuru maka ya, "Ọ bụ site n'Aịzik ka a ga-
akpọ mkpụrụ gị aha." **19** Ebraham chere na Chineke pụrụ
ime ka onye nwụrụ anwụ site n'ọnwụ bilie, dịka ihe ịma
atụ otu ahụ ka o mekwara, n'ihi na ọ nataghachikwara
ya. **20** Ọ bụ okwukwe ka Aịzik jiri nye Jekọb na Ịsọ ngọzị
banyere ihe dị n'ihu. **21** Ọ bụ okwukwe ka Jekọb ji gọzie

ụmụ Josef n'otu n'otu tupu ọ nwụọ. Ọ kpọrọ isiala dịka ọ
dabere n'elu mkpanaka ya. **22** N'ọgwụgwụ ndụ ya, Josef
sitere n'okwukwe kwuo banyere ọpụpụ ụmụ Izrel ma
nyekwa ntụziaka banyere olili ọkpụkpụ ya. **23** Okwukwe
ka nne na nna Mosis ji zobe ya ọnwa atọ mgbe a mụrụ ya,
n'ihi na ha hụrụ na ọ bụ nwa mara mma. Ha atụkwaghị
egwu iwu eze ala Ijipt bụ Fero nyere. **24** Site n'okwukwe,
Mosis e kweghị aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. **25**
Ọ họọrọ isoro ụmụ Chineke keta oke na mmegbu ha
karịa inwe aṅụrị nke mmehie. **26** O kpebiri na ọ bụ ihe
karịchara mma ịhụ ahụhụ n'ihi Kraịst, kama inweju akụ
niile nke Ijipt afọ. N'ihi na o nwere olileanya maka ụgwọ
ọrụ dị n'ihu. **27** Okwukwe ka ọ ji hapụ Ijipt. Ọ tụghị
egwu iwe eze, ma ọ tachịrị obi ya dịka ọ hụrụ onye ahụ
a na-apụghị ịhụ anya. **28** O sitekwara n'okwukwe debe
Mmemme Ngabiga. O fesara ọbara ka onye mbibi nke
ụmụ nwoke mbụ, hapụ ịmetụ ụmụ nwoke mbụ ndị Izrel
aka. **29** Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe dị ka a ga-
asị na ọ bụ ala efu. Ma mgbe ndị Ijipt nwara ime nke a,
mmiri lomiri ha niile. **30** Mgbidi Jeriko dara mgbe ha
jiri okwukwe gaa ya gburugburu ụbọchị asaa. **31** Site
n'okwukwe, Rehab nwanyị akwụna esoghị ndị nnupu
isi laa n'iyi n'ihi na ọ nabatara ndị bịara inyochapụta
obodo ahụ n'udo. **32** Olee ihe ọzọ m ga-ekwu? Oge ga-
agwụnahụ m ikwu gbasara Gidiọn, na Barak, na Samsin,
na Jefta, na Devid, na Samuel na ndị amụma, **33** ndị sitere
n'okwukwe merie ọtụtụ alaeze, kpeekwa ikpe nkwụmọtọ,
natakwa nkwa e kwere, ndị mechiri ọnụ ọdụm. **34** Ha
menyụrụ ọkụ dị egwu, gbanarị mma agha, nweta ike

site n’adịghị ike. Ha ghọkwara ndị dị ike n’agha, chụlaa
usuu ndị agha ndị mba ọzọ. 35 Ụmụ nwanyị natara ndị
ha nwụrụ anwụ, site na mbilite n’ọnwụ. Ndị ọzọ naara
ntaramahụhụ, ha jụrụ ịnata mgbapụta ka ha nwee ike
nata mbilite n’ọnwụ ka mma. 36 E ji ụfọdụ mere ihe ọchị,
tiekwa ha ihe otiti, ọ bụladị ike ha agbụ na ịtụ ha mkpọrọ.
37 A tụrụ ụfọdụ nkume, kwọbie ụfọdụ abụọ. E ji mma
agha gbuo ụfọdụ. Ụfọdụ yi akpụkpọ ewu na akpụkpọ
atụrụ jeghariạ. Ụfọdụ bụkwa ndị dara ụkpa. A kpagburu
ụfọdụ, ma mejọọkwa ndị ọzọ. 38 Ha wagharịrị n’ọzara
na n’ugwu, n’ọgba nkume na n’ọnụ ala. N’anya ụwa, a
gụrụ ha n’ihe efu. 39 A gbaara ezigbo ama n’isi ndị a niile
n’ihi okwukwe ha, ma ha anataghị ihe ahụ e kwere ha na
nkwa. 40 Otu ọ dị, Chineke akwadoberela anyị ihe kaara
anyị mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepụ anyị.
12 Ya mere, anyị nwere oke igwe ndị ama dị otu a gbara
anyị gburugburu, n’ihi nke a, ka anyị wepụ ihe ọbụla nke
na-adọghachi anyị azụ dịka ibu arọ, ya na mmehie niile
nọdebere anyị nsọ karịa. Ka anyị werekwa ntachiobi gbaa
ọsọ nke chere anyị n’ihu. 2 Ka anyị na-elegide Jisọs anya,
onye mbụ na onye na-eme ka okwukwe anyị zuo oke,
onye jiri n’ihi ọṅụ e debere n’ihu ya, die ahụhụ na ihe
ihere nke obe, ọ nọdụ n’aka nri nke ocheeze Chineke.
3 Tuleenụ n’obi unu gbasara onye ahụ tachịrị obi na
nkwụgide sitere n’aka ndị mmehie, ka ike ghara ịgwụ
unu maọbụ obi unu adaa mba. 4 N’ime ọgụ nke unu na-
alụso mmehie, unu eguzogideghị ruo n’ọnọdụ nke iwufu
ọbara unu. 5 Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e
jiri gbaa unu ume dịka ụmụ, “Nwa m ewela ịdọ aka na

ntị nke Onyenwe anyị dịka ihe dị mfe, mgbe ọ na-ata
gị ahụhụ maọbụ daa mba mgbe ọ na-abara gị mba. 6
N'ihi na onye Onyenwe anyị hụrụ n'anya ka ọ na-abara
mba. Ọ bụkwa onye ọ nabatara dị ka nwa ya, ka ọ na-
apịa ụtarị." 7 Tachie obi, mụta ihe site n'ahụhụ. N'ihi na
Chineke na-emeso unu mmeso dị ka nna ọbụla hụrụ ụmụ
ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata ọbụla adịghị nke
nna ya na-adịghị abara mba. 8 Ya mere ọ bụrụ na a dịghị
abara unu mba dịka esi bara ndị ọzọ, unu abụghị ụmụ
kama unu bụ ndị amụtara n'ịkwa iko. 9 Dịka ịma atụ, ndị
bụ nna anyị site n'anụ ahụ na-apịa anyị ụtarị mgbe ọbụla
anyị nupuru isi. Ma nke a adịghị egbochi anyị ịsọpụrụ ha.
O kwesikwaghị ka anyị rubere Nna nke mmụọ isi karịa
ma dịkwa ndụ? Anyị mee nke a, anyị ga-adị ndụ. 10 Ha
na-azụ anyị nwa oge nta dị ka ha si tụpụta n'uche ha.
Ma ọ na-azụ anyị n'ihi ọdịmma anyị. Ọ na-achọ ka anyị
keta oke n'ịdị nsọ ya. 11 Mgbe ọbụla a na-ezi anyị ihe
site n'inye anyị ahụhụ, ọ na-abụrụ anyị ihe mwute n'oge
ahụ, ọ bụghịkwa ihe ọṅụ. Ma e mesịa, ọ na-eweta udo
na ndụ ezi omume nye ndụ ahụ azụrụ n'ime ya. 12 Ya
mere, setịpụ aka gị ahụ ike gwụrụ. Guzosie ike n'ụkwụ gị
ahụ na-ama jijiji. 13 Debenụ ụkwụ unu n'ụzọ ziri ezi, ka
ụkwụ na-adịghị ike ghara ịda ngwụrọ, kama ka o nwe
ọgwụgwọ. 14 Gbalịsie ike mee ka gị na mmadụ niile biri
n'udo ya na ndụ dị nsọ, e wepụ ya, o nweghị onye pụrụ
ịhụ Onyenwe anyị. 15 Hụkwanụ na o nweghị onye ga-
ahapụ inweta amara Chineke, na o nwekwaghị onye ga-
epupụta dịka mgbọrọgwụ ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime
ya merụọ ọtụtụ mmadụ. 16 Hụnụ na o nweghị onye na-

ebi ndụ ruru unyi maọbụ onye nke na-enweghị nsọpụrụ
dịka Ịsọ, onye nke rere ọnọdụ ọmụmụ ya n'ihi otu efere
nri. **17** Dịka unu maara, o mechara chọọ ka o keta ngọzị
ahụ, ma a jụrụ ya n'ihi na o nweghị ohere nchegharị.
Ọ bụ ezie na o jiri anya mmiri chọsie ya ike. **18** Unu
abịarughị n'ugwu nke a pụrụ ịmetụ aka, nke na-ere ọkụ,
na ọchịchịrị na itiri na oke ifufe, **19** na ụda opi ike, maọbụ
olu na-ekwu okwu, nke ndị nụrụ ya rịọrọ ka ọ kwụsị ịgwa
ha. **20** N'ihi na ha enweghị ike ịnagide ihe e nyere n'iwu,
"A sịkwarị na anụmanụ ọbụla emetụ ugwu ahụ ahụ, a ga-
eji nkume tugbuo ya." **21** N'ezie, ihe ahụ anya hụrụ dị oke
egwu na Mosis sịrị, "Ana m ama jijiji n'ihi ụjọ." **22** Ma
unu abịaruola n'ugwu Zayọn, bụ obodo Chineke dị ndụ,
Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abịakwutela puku kwụrụ
puku ndị mmụọ ozi a na-apụghị ịgụta ọnụ zukọrọ n'ọṅụ.
23 Unu abịala n'ụlọ nzukọ nke onye ahụ ebu ụzọ mụpụta
bụ ndị e dere aha ha n'eluigwe. Unu abịakwutela Chineke,
onye ga-ekpe mmadụ niile ikpe, unu abịakwutela mmụọ
ndị ezi omume e mere ka ha bụrụ ndị zuruoke. **24** Unu
abịakwutela Jisọs onye ogbugbo nke ọgbụgba ndụ ọhụrụ,
bịakwutekwa ọbara e fesara nke na-ekwu okwu dị mma
karịa nke ọbara Ebel kwuru. **25** Gbalịsienụ ike ihu na unu
ajụghị onye ahụ na-ekwu okwu. N'ihi na ọ bụrụ na ha
agbanarịghị ya, bụ onye ahụ dọrọ ha aka na ntị n'elu
ụwa, anyị agaghị agbanarị onye ahụ si n'eluigwe na-adọ
anyị aka na ntị. **26** N'oge ahụ, olu ya mere ka ụwa ma
jijiji, ma ugbu a, ọ kwela nkwa, sị, "Otu mgbe ọzọ fọdụrụ,
ọ bụghị naanị ụwa ka m ga-eme ka ọ maa jijiji kama aga
m emekwa ka eluigwe maa jijiji." **27** Okwu a bụ, "Otu

mgbe ọzọ fọdụrụ,” na-egosi mwepụ nke ihe na-ama jijiji
dịka ihe e kere eke, iji hụ na nke na-anaghị ama jijiji
ga-adị. **28** Ya mere, ebe anyị na-anata alaeze nke na-
apụghị ịgbanwe, ka anyị jiri obi ekele, egwu na nsọpụrụ
fee Chineke ofufe n’ụzọ ọ ga-anabata. **29** N’ihi na Chineke
anyị bụ ọkụ na-erepịa erepịa.
13 Ka ịhụnanya unu nwere n’etiti unu na-adịgide. **2** Unu
echefula ịnabata ndị ọbịa, n’ihi na ụfọdụ ndị mere nke a
lekọtara ndị mmụọ ozi ma ha amataghị. **3** Chetanụ ndị
nọ n’ụlọ mkpọrọ dị ka a ga-asị na unu so ha nọdụ n’ụlọ
mkpọrọ. Chetakwanụ ndị a na-ata ahụhụ, dịka a ga-asị na
unu onwe unu so ha na-ahụ ahụhụ n’ahụ unu. **4** Ka ọlụlụ
dị na nwunye bụrụ ihe onye ọbụla na-akwanyere ugwu,
ka ihe ndina unu bụrụkwa nke a na-emerụghị emerụ.
N’ihi na Chineke ga-ekpe ndị na-akwa iko na ndị ụrụ
ikpe. **5** Debenụ ndụ unu pụọ n’ịhụnanya nke ego, ka afọ
ju unu n’ihe unu nwere, n’ihi na o kwuola, “Agaghị m
ahapụ gị. O nwekwaghị mgbe m ga-eji gbakụta gị azụ.”
6 Ya mere anyị pụrụ iji obi ike na-atụghị egwu kwuo,
“Onyenwe anyị bụ onye na-enyere m aka. Agaghị m atụ
egwu. Gịnị ka mmadụ pụrụ ime m?” **7** Chetanụ ndịisi
unu, ndị gwara unu okwu Chineke. Tuleenụ otu ndụ siri
dị, na-eṅomikwanụ okwukwe ha. **8** Otu Jisọs Kraịst dị
ụnyaahụ, ka ọ dị taa, otu a ka ọ ga-adịgidekwa ruo mgbe
ebighị ebi. **(aiōn g165)** **9** Unu ekwela ka e jiri ozizi ọhụrụ
nke dịkwa iche duhie unu. N’ihi na ọ bụ ihe dị mma ka e
were amara mee ka obi sie ike, ọ bụghị site n’idebe iwu
banyere nri nke na-enweghị uru ọ bara ndị na-edebe
ya. **10** Anyị nwere ebe ịchụ aja, ebe ndị niile na-eje ozi

ha n'ụlọ ikwu a enweghị ike iri aja a chụrụ n'elu ya. 11
Onyeisi nchụaja na-ewebata ọbara ụmụ anụ ndị ahụ n'Ebe
Kachasị Nsọ dịka aja maka mmehie, ma a na-erepịa anụ
ahụ ha ọkụ na mpụga ụlọ ikwu. 12 N'otu aka ahụ, Jisọs
n'onwe ya tara ahụhụ na mpụga ọnụ ụzọ ama obodo ka o
jiri ọbara ya mee ka ndị nke ya dị nsọ. 13 Ya mere, ka anyị
gakwuru ya n'azụ ụlọ ikwu soro ya die mkparị o diri. 14
N'ihi na ụwa abụghị ụlọ anyị, ma anyị na-ele anya obodo
nke gaje ịbịa. 15 Site na ya, ka anyị na-achụrụ Chineke
aja otuto mgbe niile, nke bụ mkpụrụ egbugbere ọnụ
nke na-ekwupụta aha ya. 16 Unu echefula ime ihe ọma,
meekwanụ ka ndị ọzọ soro unu kekọọ ihe unu nwere. Nke
a bụ ụdị aja na-atọ Chineke ụtọ. 17 Ka unu na-ekwenyere
ndị ndu unu, dokwaanụ onwe unu n'okpuru ha. N'ihi na
ọrụ ha bụ ịhụ maka mkpụrụobi unu dịka ndị ga-aza azịza.
Meenụ nke a ka ha were ọṅụ na-eje ozi ha, ma ọ bụghị
site n'obi mwute n'ihi na nke a agaghị abara unu uru. 18
Na-ekperenụ anyị ekpere, n'ihi na o doro anyị anya na
anyị nwere akọnuche dị ọcha na-achọkwa ibi ndụ nwere
ugwu n'ụzọ niile. 19 Ana m arịọsị unu ya ike, ka unu mee
nke a, ka m nwee ike ịlọghachikwute unu ọsịịsọ. 20 Ugbu
a ka Chineke nke udo, onye ahụ sitere n'ọbara ọgbụgba
ndụ ebighị ebi ahụ kpọghachite Onyenwe anyị Jisọs, Onye
ọzụzụ atụrụ ukwuu ahụ, site n'ọnwụ, **(aiōnios g166)** 21 mee
ka unu zuo oke n'ezi ihe ọma niile ọbụla, nke ga-enyere
unu aka ime ihe ọ na-achọ. Ka ọ rụpụta n'etiti anyị ihe
ndị ahụ niile na-atọ ya ụtọ site na Jisọs Kraịst, onye otuto
niile dịrị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)** 22
Ụmụnna m, arịọọ m unu, ka unu were ntachiobi nụrụ

okwu agbamume m gwara unu n'ime akwụkwọ a na-
etoghị ogologo. 23 Ana m eme ka unu mata na nwanna
anyị Timoti esitela n'ụlọ mkpọrọ pụta. Mụ na ya ga-esoro
bịa leta unu ma ọ bụrụ na ọ bịa n'ebe a na mgbe na-
adịghị anya. 24 Keleerenụ m ndịisi unu niile na ndị nsọ
niile. Ndị si Itali na-ezitere unu ekele ha. 25 Ka amara
dịnyere unu niile.

Jemis
1 Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst, Na-edegara agbụrụ iri na abụọ ndị gbasara n'elu
ụwa niile akwụkwọ ozi a: Ndeewonụ! 2 Ụmụnna m, ka obi
unu jupụta n'ọṅụ mgbe ọbụla ọnwụnwa dị iche iche gbara
unu gburugburu. 3 N'ihi na mgbe a na-anwa okwukwe
unu ọnwụnwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. 4 Ka
nguzosike unu pụta ìhè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa
ihe niile, na-adịghị ihe ọbụla nke ga-akọ unu. 5 Ọ bụrụ na
ọ dị onye na-enweghị amamihe, ya rịọ Chineke, onye
na-enye onye ọbụla rịọrọ ya amamihe n'afọ ofufu na-
ataghịkwa onye ọbụla ụta, a ga-ewerekwa ya nye ya. 6 Ma
rịọọ n'okwukwe na-enweghị obi abụọ, n'ihi na onye na-
enwe obi abụọ dị ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku
na-ebugharị ya. 7 Onye dị otu ahụ ekwesighị ile anya na
ọ ga-esite n'aka Onyenwe anyị nata ihe ọbụla. 8 N'ihi na
mmadụ dị otu a bụ onye ihu abụọ, onye na-adịghị eguzo
n'otu ebe n'ihe ọbụla ọ na-eme. 9 Ka nwanna ọbụla bụ
ogbenye ṅụrịa ọṅụ, mgbe ọbụla e weliri ya elu. 10 Ka onye
bụ ọgaranya mgbe a na-eme ka ọ nọdụ ya dị ala, n'ihi na
ndị bara ụba ga-akpọnwụ dị ka okoko osisi. 11 N'ihi na
mgbe ọbụla anwụ waliri chasie ike, wepụta okpomọkụ,
ọ na-eme ka ahịhịa kpọnwụọ, ka okoko osisi daa n'ala,
mma ya agwụsịakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara ụba
ga-akpọnwụ ọ bụladị mgbe ọ na-ejegharị n'ime ije ozi
ya. 12 Ngọzị na-adịrị onye ahụ nke na-anọgide na-adịghị
ada mba n'oge ọnwụnwa. N'ihi na mgbe oge ọnwụnwa
ahụ gasịrị, ọ ga-anata ụgwọ ọrụ, nke bụ okpueze ndụ,
nke Chineke kwere nkwa inye ndị niile hụrụ ya n'anya.

13 Ka onye ọbụla hapụ ị sị, mgbe a na-anwa ya, "Ọ bụ
Chineke na-anwa m ọnwụnwa a." N'ihi na ọ dịghị mgbe a
pụrụ ịnwa Chineke ka o mee ihe ọjọọ, ọ dịkwaghị anwa
mmadụ ọbụla ka o mee ihe ọjọọ. 14 Kama ọnwụnwa na-
abịara mmadụ site n'ọchịchọ nke obi ya. Ọ bụkwa ọchịchọ
ọjọọ nke mmadụ na-arafu ya, dọkpụfuo ya. 15 Ọchịchọ
ahụ, mgbe ha bara ụba n'ime obi, na-eduba mmadụ na
mmehie. Mgbe mmehie bara ụba, ọ na-eduba n'ọnwụ. 16
Ekwela ka onye ọbụla duhie unu ụmụnna m. 17 Onyinye
ọbụla dị mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abịa. Ọ
na-esite n'ebe Nna nke ìhè niile onye na-adịghị agbanwe
agbanwe, ọ naghị ezonarị ụmụ mmadụ ihu ya. 18 N'ihi
imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bụ eziokwu mụọ anyị.
O mekwara nke a ka anyị bụrụ ụmụ mbụ nke ihe o kere
eke. 19 Unu aghaghị icheta nke a ụmụnna m ndị m hụrụ
n'anya. Ka onye ọbụla nwee ntị na-anụ ihe ọsịịsọ, na ire
dị arọ ikwu okwu, ma bụrụkwa onye iwe na-adịghị ewe
ọsịịsọ. 20 N'ihi na iwe nke mmadụ anaghị arụpụta ezi
omume nke Chineke. 21 Ya mere, wezuganụ ụzọ rụrụ arụ
niile na ihe ọbụla dị njọ nke fọdụrụ n'ime ndụ unu. Ma
jirinụ obi umeala nabataranụ onwe unu okwu ndụ ahụ
nke a kụrụ n'obi unu, nke nwere ike ịzọpụta mkpụrụobi
unu. 22 Unu abụla ndị na-eji ntị ha na-anụ okwu ndụ
ahụ naanị, na-arafu onwe ha, kama bụrụnụ ndị na-eme
ihe okwu ahụ kwuru. 23 N'ihi na onye ọbụla na-ege ntị
n'okwu ọbụla ma hapụ iji ihe ọ nụrụ mee ihe, dị ka
nwoke na-ele ihu ya n'enyo. 24 O lesịa onwe ya pụọ, o
chefuo ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasịa. 25 Ma nwoke
ahụ nọgidesịrị ike na-ele anya n'ime iwu ahụ zuruoke,

nke na-eme ka mmadụ nwere onwe ya, ee, nwoke ahụ
na-aga n’ihu ile na ime ihe iwu ahụ kwuru, hapụkwa
ichefu ya, ka a ga-agọzi n’ihe niile ọ na-eme. 26 Ọ bụrụ na
mmadụ ọbụla echee na ya bụ onye na-ekpere Chineke
ma hapụ ijide ire ya aka maọbụ ịkwa ire ya nga, onye
dị otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bụkwa
ihe na-abaghị uru. 27 Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke
Nna anyị na-anabata dịka okpukpe dị ọcha, na nke na-
enweghị mmerụ, bụ nke a, ilekọta ndị na-enweghị nne na
nna, na ndị di ha nwụrụ n’ime nsogbu ha na idebe onwe
anyị n’enweghị ntụpọ site n’aka ndị ụwa.

2 Ụmụnna m, dịka ndị kweere n’Onyenwe anyị Jisọs
Kraịst, onye dị ebube, ka unu hapụ ile mmadụ anya n’ihu.
2 Ọ bụrụ na onye ọgaranya yi uwe mara mma, yikwara
mgbaaka ọlaedo na mkpịsịaka ya, abata n’ụlọ nzukọ unu,
ọ bụrụkwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adịghị
ọcha, 3 ọ bụrụ na unu elee onye ọgaranya ahụ yi uwe
mara mma anya sị ya, “Bịa nọdụ n’otu oche a e debere
iche n’ihi gị,” ma unu asị onye ogbenye ahụ, “Di anyị,
guzo n’ebe ahụ,” maọbụ “Bịa nọdụ ala n’akụkụ ebe a
ụkwụ m dị,” 4 ọ bụ na unu akpabeghị oke n’etiti onwe
unu, bụrụkwa ndị ji ile anya n’ihu na obi ọjọọ na-ekpe
ikpe? 5 Geenụ ntị ka m gwa unu ụmụnna m, ọ bụ na unu
amataghị na Chineke ahọpụtala ndị ahụ ụwa gụrụ dịka
ndị ogbenye, mee ka ha bụrụ ọgaranya site n’okwukwe
ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndị hụrụ
ya n’anya? 6 Ma gịnị ka unu na-eme? Unu na-akparị
ndị ogbenye! Ọ bụghị ndị ọgaranya na-emegbu unu? Ọ
bụkwaghị ha bụ ndị na-adọkpụgharị unu aga n’ụlọikpe?

7 Ọ bụghị ha bụ ndị na-ekwulu aha ọma ahụ nke a gụrụ
unu? 8 Ọ bụrụ na unu na-edebezuo iwu nke eze anyị
dịka e dere ya n'Akwụkwọ Nsọ, "Hụnụ ndị agbataobi
unu n'anya dịka unu onwe unu," unu na-eme ihe ziri
ezi. 9 Ma ọ bụrụ na unu ele mmadụ anya n'ihu, unu na-
eme mmehie. N'ebe iwu dịkwa, unu bụ ndị na-emebi
iwu. 10 N'ihi na onye ọbụla nke na-edebe iwu ahụ niile
ma sụọ ngọngọ n'otu, a bụrụla onye ikpe iwu ahụ niile
maara. 11 N'ihi na onye ahụ sịrị, "Akwala iko," bụkwa
onye sịrị, "Egbula mmadụ." Ya mere, ọ bụrụ na ị kwaghị
iko ma i gburu mmadụ, ị bụ onye na-emebi iwu. 12 Ya
mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanụ ndụ dị ka ndị a
ga-ekpe ikpe site n'iwu ahụ na-eme ka mmadụ nwere
onwe ha. 13 N'ihi na agaghị emere onye ọbụla ebere nke
na-adịghị emere onye ọzọ ebere. N'ihi na ebere na-adị
ukwuu karịa ikpe ọmụma ya. 14 Olee uru ọ bara ụmụnna
m, na mmadụ sịrị, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ
apụtaghị ihe n'ọrụ ya? Ụdị okwukwe ahụ ọ pụrụ ịzọpụta
ya? 15 Ọ bụrụ na otu nwanne anyị nwoke maọbụ nwanne
anyị nwanyị yi nkịrịnka akwa, ọ bụrụkwa na o nweghị
ihe oriri ga-ezuru ya n'ụbọchị, 16 ma otu onye n'ime
unu asị ha, "Laa n'udo, kpuchiekwa onwe gị nke ọma,
rijuokwa afọ," n'enyeghị ya ihe dị mkpa maka ahụ ya,
uru gịnị ka ọ bara? 17 N'ụzọ dị otu a, okwukwe naanị ya
bụ ihe na-abaghị uru ma ọ bụrụ na ọrụ esoghị ya. 18 Otu
onye ga-asị, "I nwere okwukwe; e nwere m ọrụ." Gosi m
okwukwe gị ma e wepụ ọrụ gị, aga m egosi gị okwukwe
site n'ọrụ 19 I kweere na ọ bụ naanị otu Chineke, i mere
nke ọma, ọ bụladị ndị mmụọ ọjọọ kweere ma kụja. 20 Gị

onye nzuzu, ị na-achọ ka e gosi gị na okwukwe bụ ihe
na-abaghị uru ma ọ bụrụ na ọrụ e soghị ya? **21** Ọ bụ na
nna anyị Ebraham abụghị onye a gụrụ n'onye ezi omume
site n'ọrụ ya, mgbe o jiri otu nwa ya bụ Aịzik chụọ aja
n'ebe ịchụ aja? **22** Unu ahụghị na okwukwe ya na ọrụ
soro rụkọọ n'otu, e sitekwara n'ọrụ ya mee ka okwukwe
ya zuo oke. **23** Ọ bụ site na nke a ka ihe e dere n'akwụkwọ
nsọ jiri mezuo, nke na asị, "Ebraham kweere na Chineke,
a gụrụ nke a nye ya dị ka ezi omume," kpọọkwa ya enyi
Chineke. **24** Unu ahụla na a na-esite n'ihe mmadụ rụrụ
gụọ ya n'onye ezi omume, ọ bụkwaghị naanị n'okwukwe.
25 N'otu ụzọ ahụ, agụnyeghị Rehab, nwanyị akwụna ahụ
n'onye ezi omume n'ihi ọrụ ọ rụrụ, mgbe ọ kpọbatara ndị
nnyopụta ahụ ma zipụkwa ha site n'ụzọ dị iche? **26** Dịka
anụ ahụ na-enweghị mmụọ si bụrụ ihe nwụrụ anwụ, otu
a ka ọ dịkwa okwukwe na-enweghị ọrụ.

3 Ụmụnna m, ka ọtụtụ n'ime unu hapụ ịgbalị ịbụ ndị
ozizi, n'ihi na unu maara na anyị bụ ndị ozizi ka a ga-
ekpe ikpe n'ọnọdụ sikarịrị ike. **2** N'ihi na anyị niile na-asọ
ngọngọ site n'ọtụtụ ụzọ. Ma onye ọbụla nke na-adịghị
emehie site n'ikwuhie ọnụ bụ onye tozuru oke na onye
pụrụ ijide anụ ahụ ya niile aka. **3** Ọ bụrụ na anyị e tinye
mkpụmkpụ igwe e ji ekechi ọnụ ịnyịnya ibu n'ọnụ ya, ka
o rubere anyị isi, anyị na-eduru ya gaa ebe anyị chọrọ. **4**
Otu a kwa, ọ bụladị ụgbọ mmiri buru ibu nke ikuku dị ike
na-ebugharị n'osimiri, ka onye na-anya ụgbọ mmiri pụrụ
ime ka ọ gaa ebe ọ chọrọ site n'ịtụgharịa ụmara ntakịrị e
ji anya ụgbọ. **5** Otu a ka ọ dịkwa ire anyị. Ọ bụ akụkụ anụ
ahụ anyị dị nta, ma ọ na-anya isi banyere ọtụtụ ihe. Tulee

otu oke ọhịa si dị ukwuu, bụ nke icheku ọkụ dịkarịsịrị nta
na-eme ka o nwuru ọkụ. 6 Ire anyị bụ ọkụ. E debere ire
n'etiti akụkụ anụ ahụ ndị ọzọ dịka ụwa ajọ omume. Ọ na-
emerụ ahụ niile, na-amụnye ọkụ n'usoro ndụ mmadụ.
Ya onwe ya bụkwa ihe ọkụ ala mmụọ na-amụnye ọkụ.
(Geenna g1067) 7 Mmadụ enweela ike zụọ, na-agbalịkwa ịzụ
anụmanụ dị iche iche, na nnụnụ, na anụ na-akpụ akpụ,
na anụ bi na mmiri; 8 ma mmadụ ọbụla adịghị nke nwere
ike ịzụ ire. Ọ bụ ihe dị oke njọ na-adịghị ekwe nchịkọta,
ma jupụtakwa na nsi na-ebute ọnwụ. 9 Ọ bụ ya ka anyị ji
eto Onyenwe anyị na Nna anyị. Ọ bụkwa ya ka anyị ji abụ
mmadụ ibe anyị ọnụ, bụ ndị Chineke mere n'oyiyi nke
ya. 10 Site n'otu ọnụ anyị ka ịja mma na ịbụ ọnụ na-esi
apụta. Ụmụnna m, nke a abụghị ihe ziri ezi. 11 Ọ bụ ihe
pụrụ ime na mmiri dị mma ịṅụ aṅụ na mmiri nnu ga-
esite n'otu isi iyi ahụ na-asọpụta? 12 Ụmụnna m, osisi
fiig ọ pụrụ ịmị oliv, ka osisi grepu ọ pụrụ ịmịpụta fiig?
N'ụzọ dị otu a, anyị makwaara na mmiri nnu apụghịkwa
ịsọpụta mmiri dị mma ọṅụṅụ. 13 Ọ dị onye ọbụla n'ime
unu na-agụ onwe ya dị ka onye maara ihe na onye nwere
nghọta? Ya gosi amamihe ya na nghọta ya site n'ibi ezi
ndụ na ịrụ ọrụ ọma site n'obi dị umeala. 14 Ma ọ bụrụ
na obi unu ejupụta n'ihe ilu na ekworo na ịchọ naanị
ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighị ịnya isi sị
otu a na-agọnarị eziokwu. 15 Ụdị amamihe dị otu ahụ
esiteghị n'eluigwe bịa. Ọ bụ amamihe nke ụwa. Ọ bụghị
nke mmụọ nsọ. Ọ bụ nke mmụọ ọjọọ. 16 N'ihi n'ebe ọbụla
obi ilu na ekworo dị, ebe ahụ ka ọgbaaghara na omume
ọjọọ niile dị. 17 Ma amamihe na-esite n'eluigwe abịa

bụrụ ụzọ dị ọcha, emesịa, ọ hụrụ udo n'anya, ọ na-eme
obiọma, o jupụtara n'ebere, na-ewepụtakwa ọrụ ọma.
Ihu abụọ na obi abụọ adịghịkwa n'ime ya. 18 Ma ndị ahụ
bụ ndị na-eme udo bụ ndị na-agha mkpụrụ udo. Ha ga-
aghọta mkpụrụ ezi omume.

4 Gịnị bụ ihe na-ebute ọgụ na esemokwu n'etiti unu.
Ebee ka ha siri bịa? Ọ bụghị ọchịchọ ọjọọ unu nwere
n'ime onwe unu? 2 Ọ bụrụ na unu chọọ ma unu achọtaghị
ya, unu egbuo mmadụ. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe
onye ọzọ nwere ma ọ bụrụ na unu enwetaghị ya, unu
amalite ịlụ ọgụ na ibu agha. Unu enweghị maka unu
chọrọ arịọghị ya n'ekpere. 3 Unu na-arịọ ma unu adịghị
anata, n'ihi na unu na-arịọ n'ebumnobi ọjọọ. Unu na-arịọ
ka unu mefuo ya n'ihe ụtọ nke ụwa. 4 Ndị na-ekwesighị
ntụkwasị obi! Ọ bụ na unu amaghị na unu na ụwa bụrụ
enyi, unu ga-esi otu a bụrụ ndị iro Chineke? Onye ọbụla
nke chọrọ ịbụ enyi nke ụwa, na-eme onwe ya onye iro
nke Chineke. 5 Unu chere na ihe e dere n'akwụkwọ nsọ
na-ekwu n'efu mgbe ọ na-asị, "Chineke na-ekwosi ekworo
ike n'ihi Mmụọ Nsọ ya nke o mere ka o biri n'ime anyị." 6
Ma ọ na-enye anyị amara karịa. Ya mere, Akwụkwọ nsọ ji
sị, "Chineke na-eguzo imegide ndị na-ebuli onwe ha elu,
ma ọ na-enye ndị dị umeala n'obi amara." 7 Ya mere,
nyenụ Chineke onwe unu. Guzonụ megide ekwensu, ọ ga-
esi n'ebe unu nọ gbapụ. 8 Bịakwutenụ Chineke nso, ya
onwe ya ga-abịakwutekwa unu nso. Kwọọnụ aka unu,
unu ndị mmehie, meekwanụ ka obi unu dị ọcha, unu ndị
obi abụọ. 9 Ruonụ ụjụ, tienụ aka n'obi n'ọnọdụ mwute,
kwaakwanụ akwa. Ka ọchị unu ghọọ ihu mgbarụ, ka iru

ụjụ werekwa ọnọdụ ịṅụrị ọṅụ. 10 Wedanụ onwe unu ala
n'ihu Onyenwe anyị ọ ga-ebulikwa unu elu. 11 Ụmụnna
m, unu ekwula okwu ọjọọ megide ibe unu. N'ihi na onye
na-ekwu okwu ọjọọ megide nwanna ya, maọbụ onye na-
ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. Ọ na-
ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe,
unu adịghị edebe ya kama unu bụ ndị na-ekpe ya ikpe.
12 Ọ bụ naanị otu onye o nye iwu. Ọ bụkwa naanị otu
onye ikpe dị. Ọ bụ naanị ya nwere ike ịzọpụta mmadụ. O
nwekwara ike ịla onye ọbụla n'iyi. Ma gị, onye ka ị na-
eche na ị bụ iji na-ekpe nwanna gị ikpe? 13 Ugbu a geenụ
ntị unu bụ ndị na-asị, "Taa maọbụ echi, anyị ga-aga ebe
dị otu a, maọbụ obodo dị otu a, ịzụ ahịa na ire ahịa, anyị
ga-anọkwa ebe ahụ otu afọ kpaa ego." 14 Olee otu unu si
mara ihe ga-eme echi? Gịnị ka unu na-eche na ndụ unu
bụ? Mmadụ dị ka anwụrụ ọkụ nke a na-ahụ anya nwa oge
nta, nke ikuku na-emesịa bufuo. 15 Kama ihe unu ga-
ekwu bụ nke a, "Ọ bụrụ na Onyenwe anyị ekwe, anyị ga-
adị ndụ, mee nke a maọbụ nke ọzọ." 16 Ma ihe unu na-
eme bụ ịnya isi na ịkpa nganga. Ụdị ịnya isi a bụ ihe ọjọọ.
17 Ya mere, mmadụ ọbụla maara ihe bụ ezi ihe ma jụ ime
ya na-emehie.

5 Ugbu a geenụ ntị unu ndị ọgaranya, oge eruola mgbe
unu kwesiri ịkwa akwa na ịsụ ude n'ihi nsogbu na-akwado
ịbịakwasị unu. 2 Akụnụba unu ebidola ịta nchara, mkpu
eripịakwala uwe unu. 3 Ọlaọcha na ọlaedo unu agbaala
nchara. Nchara a ga-abụkwa ama megide unu, ọ ga-erepịa
anụ ahụ unu dịka ọkụ. Unu akpakọtala akụ n'ụbọchị
ikpeazụ ndị a. 4 Geenụ ntị! Ụzụ akwa ndị ọrụ unu, ndị

unu jụrụ ịkwụ ụgwọ ọrụ ha dị ka o kwesiri na-agbago
imegide unu. Ụzụ akwa ndị ọrụ unu, ndị unu ghọgburu,
eruola ntị Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. **5**
Unu ebiela ndụ nke oke oriri na oke ọṅụṅụ n'elu ụwa,
na ndụ inye anụ ahụ unu ihe ọbụla na-akpa ya mkpa.
Ma ugbu a, anụ ahụ unu ahụ gbara abụba ejikerela na-
eche ụbọchị mgburi ya. **6** Unu amala ndị aka ha dị ọcha
ikpe, gbukwaa ha, ọ bụladị mgbe ha na-egbochighị unu. **7**
Nweenụ ntachiobi, ụmụnna m, cherenụ ọbịbịa Onyenwe
anyị. Lee otu onye ọrụ ubi si eji ndidi na-eche mkpụrụ
ọ kụrụ n'ala ubi ka ọ mịa. O ji ndidi na-eche ka mmiri
ozuzo nke mbụ na nke ikpeazụ zokwasị ubi ya. **8** Unu
onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'ihi na
ọbịbịa Onyenwe anyị dị nso. **9** Ụmụnna m, unu atamula
ntamu megide ibe unu, ka a hapụ ikpe unu ikpe! Lee,
onye ikpe ahụ guzo n'ọnụ ụzọ. **10** Ụmụnna m, dị ka ihe
ilere anya banyere inwe ndidi na ahụhụ, mụtanụ ihe site
n'aka ndị amụma bụ ndị kwuru okwu n'aha Onyenwe
anyị. **11** Anyị na-agụ ha ugbu a dịka ndị a gọziri agọzi
n'ihi iguzosike ha. Unu anụla maka ogologo ntachiobi
nke Job nwere, unu ahụkwala nzube Onyenwe anyị n'ihi
na Onyenwe anyị jupụtara n'ebere na ọmịiko. **12** Karịsịa
ụmụnna m, unu aṅụla iyi. Unu aṅụkwala iyi mgbe ọbụla,
ọ bụladị iji eluigwe maọbụ ụwa, maọbụ ihe ọbụla ọzọ ṅụọ
iyi. Kama ka "E" unu bụrụ "E." Ka "E e," unu bụrụkwa "E
e." Ka unu hapụ isite n'ụzọ dị otu a mehie ma wetakwara
onwe unu ikpe ọmụma. **13** Ọ dị onye ọbụla n'etiti unu nọ
na nsogbu? Ka onye dị otu ahụ kpee ekpere. Ọ dị onye
na-aṅụrị ọṅụ? Ya bụọ abụ otuto. **14** Ọ dị onye nọ n'etiti

unu ahụ na-esighị ike? Ya kpọọ ndị okenye chọọchị ka ha
kpeere ya ekpere, ka ha wụkwasịkwa ya mmanụ otite n'isi
kpọkuokwa aha Onyenwe anyị. **15** Ekpere nke okwukwe
ga-azọpụta onye ọrịa ahụ. Onyenwe anyị ga-ekulite ya, ọ
bụrụkwa na o mehiere, a ga-agbaghara ya. **16** Ya mere
kwupụtaranụ ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranụ ibe unu
ekpere ka e nwe ike gwọọ unu. Ekpere onye ezi omume
dị ike dịkwa ire. **17** Ịlaija bụ mmadụ dị ka anyị, ma o
kpere ekpere rịọ ka mmiri hapụ izo, mmiri ezokwaghị
n'ala ahụ ruo afọ atọ na ọnwa isii. **18** Emesịa, o kpekwara
ekpere ọzọ, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala
pupụta ihe oriri. **19** Ụmụnna m, ọ bụrụ na onye ọbụla
n'etiti unu esite n'eziokwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime
unu akpọghachi ya azụ, **20** chetanụ nke a na onye ọbụla
kpọghachitere onye mmehie azụ site na njehie ya, ga-
azọpụta ha n'aka ọnwụ ma kpuchiekwa ọtụtụ mmehie.

1 Pita

1 Pita, onyeozi Jisọs Kraịst, Na-edegara unu ndị niile ndị
a họpụtara, ndị gbara ọsọ ndụ gaa biri na Pọntọs, na
Galeshịa, na Kapadosia, Eshịa na Bitinia, akwụkwọ a. **2**
Unu ndị Chineke bụ Nna họpụtara dị ka o bururị ụzọ
mata na ọ ga-eme, jirikwa Mmụọ Nsọ ya doo unu nsọ, ka
unu na-erubere Jisọs Kraịst isi, ka ewerekwa ọbara ya
sachaa unu: Ka amara na udo baara unu ụba. **3** Otuto dịrị
Chineke Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst! Site n'ịba ụba
nke ebere ya, o nyela anyị ndụ ọhụrụ baa n'olileanya dị
ndụ site na mbilite n'ọnwụ Jisọs Kraịst. **4** Anyị nwekwara
ihe nketa nke na-apụghị imebi emebi, nke na-agaghị
ere ure, maọbụ gbanwee ụdịdị ya, nke e debeere anyị
n'eluigwe. **5** Anyị bụ ndị e sitere n'okwukwe na-echekwa
n'ike Chineke, tutu ruo ọbịbịa nzọpụta ahụ, nke a na-
ejikere ime ka ọ pụta ìhè n'ọgwụgwụ oge. **6** N'ime ihe ndị
a ka unu na-aṅụrị oke ọṅụ, ọ bụ ezie na n'oge ndị a dị
nta, unu agabigala ọtụtụ ihe mgbu n'ihi ụdị ọnwụnwa dị
iche iche bịakwasịrị unu. **7** Ọnwụnwa ndị a na-abịa ime
ka okwukwe unu, nke dị oke ọnụahịa karịa ọlaedo na-ala
n'iyi n'agbanyeghị na e ji ọkụ nụchaa ya; bụrụ nke ga-
eweta otuto, na ebube, na nsọpụrụ, mgbe e mere ka Jisọs
Kraịst pụta ìhè. **8** Ọ bụ ezie na unu ejibeghị anya unu hụ
ya mgbe ọbụla, ma unu hụrụ ya n'anya, ọ bụkwa ezie na
unu adịghị ahụ ya anya ugbu a, ma unu kwere na ya.
Unu jupụtakwara n'ọṅụ ahụ dị ebube nke ọnụ na-apụghị
ịkọwa. **9** Ụgwọ ọrụ ọzọ unu ga-enweta n'ihi okwukwe
unu n'ime ya ga-abụ nzọpụta a ga-azọpụta mkpụrụobi
unu. **10** Banyere nzọpụta a, ndị amụma ahụ kwuru ihe

banyere amara ahụ gaje ịbịara unu jiri nnọọ nwayọọ
nyochasịa 11 ma gbalịsie ike ịchọpụta oge na ọnọdụ ahụ
bụ nke Mmụọ Kraịst dị n’ime ha kwuru banyere ya, mgbe
ọ gbara ama maka ahụhụ Kraịst na ebube nke ga-eso
ya. 12 E mere ka ha mata na ọrụ ha na-arụ abụghị maka
ọdịmma nke ha onwe ha, kama ọ bụ n’ihi ọdịmma nke
unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndị a ahụ bụ ndị
a gwarala unu ugbu a site n’ọnụ ndị ziri unu oziọma n’ike
Mmụọ Nsọ nke e si n’eluigwe zite. Ọ bụladị ndị mmụọ
ozi ka ọ gụrụ agụụ ịmata ihe ndị a. 13 N’ihi ya, werenụ
uche unu niile jikere ịrụ ọrụ, anya dokwaa unu. Nweenụ
olileanya zuruoke n’amara nke a ga-ewetara unu mgbe a
ga-ekpughe Jisọs Kraịst. 14 Dị ka ụmụ na-erube isi, unu
ekwela ka ihe ọjọọ ndị ahụ na-agụ unu agụụ mgbe unu
nọ n’ọchịchịrị, na-achị ndụ unu. 15 Kama bụrụnụ ndị dị
nsọ n’ihe niile unu na-eme, dịka onye kpọrọ unu si dị
nsọ. 16 N’ihi na e dere ya ede, “Dịnụ nsọ, n’ihi na adị m
nsọ.” 17 Ebe unu na-akpọku Nna ahụ na-ekpe onye ọbụla
ikpe dị ka ọrụ ya sịrị dị na-eleghị mmadụ anya n’ihu,
bienụ ndụ unu n’ịtụ egwu Chineke, dịka ndị mbịarambịa
n’ụwa a. 18 N’ihi na unu matara na-ejighị ihe pụrụ imebi
emebi, dịka ọlaọcha na ọlaedo gbapụta unu site n’ibi ndụ
ọjọọ ahụ nna nna unu ha nyefere unu n’aka 19 kama ọ
bụ ọbara dị oke ọnụahịa nke Kraịst bụ nwa atụrụ na-
enweghị ntụpọ ọbụla maọbụ ọrụsị. 20 A họpụtara ya tupu
e kee ụwa. Kama, ọ bụ n’ọgwụgwụ oge ndị a ka e mere ka
ọ pụta ìhè n’ihi unu. 21 Ọ bụkwa site n’aka ya ka unu ji
bụrụ ndị kwere na Chineke, onye mere ka o si n’ọnwụ
bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe

unu na olileanya unu dị na Chineke. 22 Ugbu a, ebe unu
sitere n'irubere eziokwu ahụ isi mee ka obi unu dị ọcha,
nke mere na unu nwere ịhụnanya nke ihu abụọ n'adịghị
n'ebe ụmụnna unu nọ, sitenụ n'obi unu na-ahụrịtanụ
onwe unu n'anya n'ebe ọ dị ukwuu. 23 N'ihi na amụọla
unu ọzọ ugbu a, ọ bụghị site na mkpụrụ nke na-emebi
emebi, kama site na nke na-apụghị imebi emebi, site
n'okwu Chineke nke dị ndụ ma na-adịgidekwa. (aiōn g165)
24 N'ihi na, "Mmadụ niile dị ka ahịhịa, ma ebube ha niile
dị ka okoko osisi nke ọhịa, ahịhịa na-akpọnwụ, okoko
osisi na-achanwụ, 25 ma okwu Onyenwe anyị na-anọgide
ruo mgbe ebighị ebi." Okwu ahụ bụkwa oziọma ahụ e
zisaara unu. (aiōn g165)

2 Ya mere, wezuganụ n'ibu iro n'obi na aghụghọ niile
unu, kwụsịnụ ịgha ụgha, ịbụ ndị ihu abụọ, ndị na-ekwo
ekworo, na ndị na-ekwutọ mmadụ ibe ha. 2 Dịka ụmụ a
mụrụ ọhụrụ, bụrụnụ ndị agụụ ịṅụ mmiri ara nke Mmụọ
Nsọ a na-agwaghị ihe ọbụla na-agụ, ka unu nwee ike
site na ya na-eto eto n'ime nzọpụta unu. 3 Ugbu a, unu
detụrụla ya ire matakwa na Onyenwe anyị dị mma. 4
Bịakwutenụ ya, Nkume ahụ dị ndụ, onye ụmụ mmadụ
jụrụ, maọbụ onye Chineke họpụtara, onye dị oke ọnụahịa
nye ya. 5 Unu onwe unu kwa dị ka nkume dị ndụ ka a na-
ewu ime ka unu ghọọ ụlọ ime mmụọ, ka unu bụrụkwa ndị
nchụaja dị nsọ, ndị na-achụ aja ime mmụọ nke Chineke
na-anabata site na Jisọs Kraịst. 6 N'ihi n'akwụkwọ nsọ
kwuru, "Lee, ana m atọgbọ na Zayọn otu nkume, nke a
họpụtara, bụkwa nkume isi ntọala dị oke ọnụahịa. Onye
ọbụla kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya." 7 Ma

nye unu ndị kwere ekwe nkume a dị oke ọnụahịa, ma
n'ebe ndị ahụ na-ekweghị ekwe nọ, "Ọ bụ nkume nke ndị
na-ewu ụlọ jụrụ nke ghọrọ nkume isi ntọala ụlọ." 8 Ọ bụ
kwa, "Nkume nke na-eme ka ndị mmadụ sọọ ngọngọ, oke
nkume nke na-eme ka ha daa." Ha na-asọ ngọngọ n'ihi na
ha jụrụ irube isi n'okwu ahụ. Nke a bụkwa ihe a kara aka
banyere ha. 9 Ma unu bụ ndị a họpụtara, otu ndị nchụaja
eze, mba dị nsọ, ndị nke Chineke n'onwe ya, ka unu
bụrụ ndị na-ekwusa otuto ya, bụ onye ahụ si n'ọchịchịrị
kpọbata unu n'ìhè ya dị ebube. 10 N'oge gara aga, unu
abụghị ndị Chineke, ma ugbu a, unu bụ ndị ya. Na mbụ,
unu amaghị ihe ọbụla banyere obi ebere ya, ma ugbu a,
obi ebere ya erutela unu aka. 11 N'ihi ya, ndị enyi m,
ana m arịọ unu, dịka ndị bụ ọbịa na ndị na-agba ọsọ ndụ
n'ụwa a, nke unu bụ, na-asị unu, wezuganụ onwe unu site
n'agụụ mmehie nke na-ebuso mkpụrụobi unu agha. 12
Bienụ ezi ndụ n'etiti ndị mba ọzọ, ka ọ ga-abụ na a sị na
ha ebo unu ebubo ime ihe ọjọọ, ha ga-ahụ ọrụ ọma unu,
ma nye Chineke otuto n'ụbọchị ahụ ọ ga-abịa. 13 Werenụ
onwe unu nyefee, n'ihi Onyenwe anyị, n'okpuru ọchịchị
niile e guzobere n'etiti ụmụ mmadụ, ma ọchịchị ahụ ọ bụ
nke eze, dịka onye ike ya kacha nke ibe ya, 14 maọbụ
nke ọchịchị gọvanọ, onye e guzobere n'ihi ịta ndị na-
eme ihe ọjọọ ahụhụ, na ito ndị na-eme ezi ihe otuto. 15
N'ihi na ọ bụ uche Chineke na unu ga-esite n'ezi ọrụ unu
kpuchie ọnụ ndị ahụ na-esite na-amaghị ihe ha, na-ekwu
okwu nzuzu. 16 Na-ebinụ ndụ dị ka ndị nwere onwe ha,
ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi
nke ajọ ihe. Bienụ dịka ụmụodibo Chineke. 17 Sọpụrụnụ

mmadụ niile dịka o si kwesi. Gosi ndị niile kwere ekwe
ịhụnanya. Tụọ Chineke egwu, ma na-asọpụrụ eze. 18 Ndị
ohu, ruberenụ ndị nwe unu isi, na-enyekwa ha nsọpụrụ
na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naanị ndị bụ
ezi mmadụ, na ndị nwere obiọma n’ebe unu nọ, kama
meekwanụ ya ọ bụladị nye ndị afọ tara mmiri. 19 N’ihi na
nke a bụ ihe inye ekele ma ọ bụrụ na unu ejiri ntachiobi
na-edi ahụhụ na-ezighị ezi na-adakwasị unu, n’ihi na unu
na-eme ihe Chineke na-achọ. 20 Ma o nweghị otuto ọbụla
dịrị unu mgbe a tara unu ahụhụ n’ihi na unu mejọrọ, unu
na-edikwa ya? Ma ọ bụrụ na unu enwee ntachiobi mgbe a
na-ata unu ahụhụ n’ihi ihe ọma unu na-eme, nke a na-
ewetara Chineke otuto. 21 Ọ bụ n’ihi ihe dị otu a, ka e
jiri kpọọ unu, n’ihi na Kraịst hụrụ ahụhụ n’ihi unu. Ọ
bụkwa ihe ịmaatụ nye unu. Na-esonụ nzọ ụkwụ ya. 22
“O nweghị mgbe ọbụla o mehiere, o nwekwaghị mgbe
onye ọbụla nụrụ okwu aghụghọ n’ọnụ ya.” 23 O kwutọghị
onye ọbụla mgbe ha na-ekwutọ ya. Ọ baghị mba ọbụla
mgbe ha na-ata ya ahụhụ, kama o were ya nyefee n’aka
onye ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi. 24 N’elu obe ahụ, o buuru
mmehie anyị niile bokwasị onwe ya mgbe ọ nwụrụ, ime
ka anyị nwee ike ịbụ ndị nwụrụ anwụ n’ebe mmehie dị;
ma dịrị ndụ n’ebe ezi omume dị. Ọ bụkwa site n’apa ọnya
dị ya n’ahụ ka o ji gwọọ unu. 25 Na mbụ, unu dị ka ụmụ
atụrụ na-awagharị na-achọ ụzọ, ma ugbu a, e meela ka
unu laghachikwute Onye ahụ na-azụ unu dị ka atụrụ, na
Onye na-elekọtakwa mkpụrụobi unu anya.

3 Unu ndị bụ nwunye na-eruberenụ di unu isi, ka ụfọdụ
n’ime ha na-ekweghị n’okwu Chineke, nwee ike isi n’ezi

ndụ unu na-ebi chegharịa n'ekwughị okwu ọbụla, 2 mgbe
ha na-ahụ ibi ndụ unu nke dị ọcha na nke inwe nsọpụrụ.
3 Ịchọ mma unu agaghị abụ ịchọ mma nke anụ ahụ, nke
bụ ịkpa isi, na iyikwasị ihe ọlaedo, maọbụ iyikwasị uwe
mara mma. 4 Kama, ka ịchọ mma unu bụrụ mmadụ nke
ime mmụọ, nke mma ya na-adịghị aṅacha, nke bụ mmụọ
ịdị nwayọọ na ịdị juu. Nke dị oke ọnụahịa n'ihu Chineke.
5 Nke a bụ ụzọ ndị inyom mgbe ochie, bụ ndị dị nsọ, ndị
olileanya ha dị n'ime Chineke siri chọọ onwe ha mma. Ha
debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha. 6 Dịka Sera
rubeere Ebraham isi, na-akpọkwa ya onyenwe m. Unu bụ
ụmụ Sera ma ọ bụrụ na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghị
ka egwu tụọ unu. 7 N'otu aka ahụ, ndị bụ di na-echenụ
echiche dị mma banyere nwunye unu, ma nyenụ ha ugwu
ruuru ha dịka ndị na-adịghị ike na dịka ndị unu na ha ga-
eso keta onyinye amara nke ndụ ahụ. Nke a ga-eme ka
ihe ọbụla hapụ igbochi ekpere unu. 8 N'ikpeazụ, nweenụ
otu mmụọ, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-
ahụrịtanụ onwe unu n'anya, nwekwanụ obi ọmịiko na
obi dị umeala. 9 Unu ejila ihe ọjọọ akwụghachi ụgwọ
ihe ọjọọ e mere unu, maọbụ nkwutọ n'ọnọdụ nkwutọ.
Kama gọzienụ ha, n'ihi na ọ bụ ngọzị ka e kwere unu
na nkwa iketa, mgbe a kpọrọ unu. 10 N'ihi na, "Onye
ọbụla nke na-achọ ndụ, nke chọrọ ịhụ ụbọchị ndị ahụ dị
mma, ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ọjọọ meekwa
ka egbugbere ọnụ ya ghara ikwu okwu aghụghọ. 11 Ka
ha tụgharịa site n'ajọ ihe ma mee ezi ihe; ka ha chọọ
udo, ma na-agbasokwa ya. 12 N'ihi na anya Onyenwe
anyị dị n'ahụ ndị ezi omume, ntị ya gheekwa oghe nye

ekpere ha, ma ihu Onyenwe anyị na-emegide ndị na-eme
ihe ọjọọ." 13 Onye ga-emegide unu ma ọ bụrụ na unu
na-anụ ọkụ n'obi ime ezi ihe? 14 Ma a sịkwarị na unu
ahụ ahụhụ n'ihi na unu mere ihe ziri ezi, ngọzị dịrị unu.
"Unu atụla egwu ihe ha na-atụ egwu, ka obi gharakwa ịlọ
unu mmiri." 15 Na-edonụ Kraịst nsọ n'ime obi unu dịka
Onyenwe anyị. Nọọkwanụ na njikere mgbe niile iguzo
kọwaara onye ọbụla jụrụ unu ajụjụ banyere olileanya
ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi dị nwayọọ
na nsọpụrụ na-eme nke a. 16 Ma na-enwenụ akọnuche
dị ọcha, ka ndị ahụ na-ekwulu ibi obi ọma unu n'ime
Kraịst, bụrụ ndị ihere ga-eme banyere nkwutọ ha na-
ekwutọ unu. 17 N'ihi na ọ ka mma ịta ahụhụ n'ihi ezi ihe
ma ọ bụrụ uche Chineke, karịa ịta ahụhụ n'ihi ajọ ihe. 18
N'ihi na Kraịst n'onwe ya hụrụ ahụhụ nwụọ n'ihi unu otu
mgbe. Onye ezi omume nwụrụ n'ihi ndị ajọ omume, ka ọ
kpọrọ unu bịakwute Chineke. N'ihi na e mere ka ọ nwụọ
n'anụ ahụ ma e mekwara ka ọ dị ndụ na mmụọ ya. 19
Mgbe emesịrị ka ọ dị ndụ na mmụọ ya, ọ gara kwusaa
oziọma nye mmụọ ndị ahụ a kpọchiri n'ụlọ mkpọrọ. 20
Nke a bụ mmụọ ndị ahụ jụrụ ime ihe Chineke chọrọ mgbe
ahụ o ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa nọ na-ewu
ụgbọ mmiri ya. Ọ bụ naanị mmadụ asatọ n'ime ndị bi
n'oge ahụ ka a zọpụtara site na mmiri ahụ. 21 Mmiri a
nọ ọnọdụ dị ka baptizim nke na-azọpụta unu ugbu a.
Ọ anaghị asapụ unyi site n'ahụ mmadụ, kama ọ bụ ihe
na-egosi ezi akọnuche n'ebe Chineke nọ. Ọ na-azọpụta
unu site na mbilite n'ọnwụ nke Jisọs Kraịst, 22 onye nọ

n’eluigwe, n’aka nri Chineke, ebe ndị mmụọ ozi niile, na
ịchị isi niile, na ike niile na-erubе isi nye ya.
4 Ya mere, ebe ọ bụ na Kraịst hụrụ ahụhụ n’anụ ahụ,
unu onwe unu kwesiri inwe ụdị obi ahụ o nwere. N’ihi na
onye tara ahụhụ n’anụ ahụ akwụsịla ime mmehie. 2 N’ihi
nke a, onye dị otu ahụ anaghị ebi ndụ fọdụrụ ya n’ụwa
n’ihi agụụ ọjọọ nke ọchịchọ mmadụ, kama ọ na-ebi ya
n’ihi imezu ọchịchọ Chineke. 3 N’oge gara aga unu tufuru
ọtụtụ oge ime ihe ndị ahụ na-atọ ndị mba ọzọ ụtọ. Ndụ
unu jupụtara n’agụụ ịkwa iko, na agụụ ime ihe ọjọọ, na
ịṅụbiga mmanya oke, na ịkpọ oriri, na ikpere arụsị niile,
bụ ihe jọgburu onwe ya na njọ. 4 Ma ndụ unu na-ebi
ugbu a na-eju ha anya ebe ọ bụ na unu anaghị esokwa ha
ebi ndụ ọjọọ ndị ahụ ọzọ, n’ihi nke a ha na-ekwutọkwa
unu. 5 Ma ha ga-eji ọnụ ha kwupụta ihe ha mere n’ihu
onye ahụ ga-ekpe ndị dị ndụ na ndị nwụrụ anwụ ikpe. 6
Ọ bụ nke a mere e ji kwusaa oziọma ọ bụladị nye ndị ahụ
nwụrụ anwụ bụ ndị e kperela ikpe mgbe ha dị ndụ, dịka e
si ekpe mmadụ niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndụ dị
ka Chineke si chọọ site na mmụọ ahụ. 7 Ọgwụgwụ ihe
niile adịla nso. Bụrụnụ ndị nwere akọnuche zuruoke, ndị
anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere. 8 Nke
kachasị nke, na-ahụrịtanụ onwe unu n’anya nke ukwuu
n’ihi na ịhụnanya na-ekpuchi ọtụtụ mmehie. 9 Jirinụ
obiọma na-elerịta ibe unu ọbịa na-enweghị ntamu ọbụla.
10 Onye ọbụla n’ime unu dịka ndị ozi natara onyinye
amara nke Chineke, jirinụ onyinye ọbụla unu natara na-
ejeritara onwe unu ozi. 11 Onye na-ekwu okwu ya kwuo
ya dị ka ọ bụ nnọọ okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-

eje ozi ya jee ya site n’ike ahụ Chineke na-enye. N’ime
ihe niile ka otuto dịrị Chineke site na Jisọs Kraịst. Ọ bụ
ya ka otuto niile na ike niile dịrị ruo mgbe niile ebighị
ebi. Amen. **(aiōn g165)** **12** Ụmụnna m, ka ọ hapụ iju unu
anya mgbe ọnwụnwa dị iche iche na-abịara unu n’ihi na
ihe dị otu a abụghị ihe ọhụrụ n’ebe unu nọ. **13** Kama
ṅụrịanụ ọṅụ n’ihi na unu so Kraịst na-eketa oke n’ahụhụ
ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu jupụta n’ọṅụ, unu ga-
etikwa mkpu ọṅụ mgbe a ga-eme ka ebube ya pụta ìhè.
14 Ọ bụrụ na a na-ekwutọ unu n’ihi aha Kraịst, unu bụ
ndị a gọziri agọzi. Nke a na-ezipụta na mmụọ nke ebube
ahụ bụ mmụọ Chineke na-ebi n’ime unu. **15** Ka onye
ọbụla n’ime unu ghara ịta ahụhụ n’ihi na o gburu mmadụ
maọbụ dị ka onye ohi, maọbụ dị ka onye na-eme ihe
ọjọọ, maọbụ dị ka onye na-anara mmadụ ihe n’aka ike. **16**
Ma ihere ekwesighị ime unu mgbe unu na-ata ahụhụ
dị ka ndị Kraịst. Kama nyenụ Chineke otuto na unu bụ
ndị a na-akpọ aha ahụ. **17** N’ihi na oge eruola, mgbe a
ga-amalite ikpe n’ezinaụlọ Chineke. Ọ bụrụ na a ga-ebu
ụzọ kpee anyị ikpe, gịnị ga-abụkwanụ ọnọdụ ndị ahụ na-
ekwenyeghị n’oziọma Chineke? **18** Ma, “Ọ bụrụkwa na ọ
dị ike ịzọpụta onye ezi omume, oleekwanụ olileanya dịrị
onye na-amaghị Chineke na onye mmehie?” **19** Ya mere,
ndị na-ata ahụhụ dị ka nzube Chineke si dị, nyefeenụ
onwe unu n’aka onye okike, onye kwesiri ntụkwasị obi,
ma nọgidenụ na-eme ezi ihe.

5 Mụ onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere
ahụhụ Kraịst, bụrụkwa onye ga-eso keta oke n’ebube ya
nke a gaje ikpughe, a na m arịọ ndị okenye n’etiti unu

arịrịọ a, **2** na-azụnụ igwe atụrụ ahụ Chineke nyefere unu
n'aka. Ka unu na-elekọta ha, ọ bụghị n'ihi na unu agaghị
ime otu a, kama ọ bụ ihe sitere n'ọchịchọ obi unu, dị ka
Chineke chọrọ ka unu mee. Ọ bụkwaghị n'ihi ego unu ga-
enweta, kama ọ bụ ịnụ ọkụ unu n'ije ozi. **3** Unu abụla
ọkaaka n'ebe ndị e nyefere unu n'aka nọ. Kama bụrụnụ
ihe ịma atụ nye igwe atụrụ ahụ. **4** Ma mgbe Onyeisi ndị
ọzụzụ atụrụ ahụ ga-abịa unu ga-anata okpueze ebube
nke na-agaghị agbanwe agbanwe. **5** N'otu aka ahụ, unu
ụmụ okorobịa, doonụ onwe unu n'okpuru ndị bụ okenye.
Unu niile werenụ obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi,
n'ihi na, "Chineke na-eguzo imegide ndị na-ebuli onwe
ha elu, ma ọ na-enye ndị dị umeala n'obi amara." **6** Ya
mere, wedanụ onwe unu n'okpuru aka dị ike nke Chineke,
ka o bulie unu elu n'oge ya. **7** Hapụrụnụ ya nsogbu unu
na nchegbu unu, n'ihi na ihe banyere unu na-emetụ ya
n'obi. **8** Nọọnụ na njikere, na-echekwanụ nche n'ihi na
onye iro unu bụ ekwensu ji oke ịgbọ ụja na-awagharị
dịka ọdụm, na-achọ onye ọ ga-ala n'iyi. **9** Guzosienụ
ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama
tụkwasịnụ Onyenwe anyị obi. Chetanụ na e nwere ọtụtụ
ndị kwere ekwe dị ka unu ndị nọkwa n'ụdị ahụhụ a unu
na-ahụ n'ụwa niile. **10** Chineke onye nwe amara niile,
onye kpọbatara unu na ebube ebighị ebi ya n'ime Kraịst,
mgbe unu hụrụ ahụhụ ndị a nwa oge, ya onwe ya ga-
eweghachi unu n'ọnọdụ unu, mee ka unu dị nnọọ ike, ndị
guzo chịm ma kwesikwa ntụkwasị obi. **(aiōnios g166)** **11** Ọ bụ
ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)**
12 Ọ bụ site n'inyeaka Saịlas onye m hụtara dị ka nwanna

kwesiri ntụkwasị obi ka m ji deere unu mkpụrụ okwu ole
na ole ndị a nke m ji agbaa unu ume na-ekwupụtakwa
na nke a bụ eziokwu dị n'amara Chineke. Guzosienụ ike
n'ime ya. 13 Nwanyị ahụ nọ na Babilọn, nke a họpụtara
unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-
ekelekwa unu. 14 Jirinụ isurita ọnụ ịhụnanya kelerịta
onwe unu. Ka udo dịnyere unu niile nọ n'ime Kraịst.

2 Pita

1 Ọ bụ Saimọn Pita, odibo na onyeozi nke Jisọs Kraịst,
Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe
a dị oke ọnụahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye
nzọpụta anyị Jisọs Kraịst akwụkwọ ozi a: **2** Ka amara
na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na
nke Jisọs Onyenwe anyị. **3** O sitela n'ike o ji bụrụ Chi
nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-asọpụrụ ya,
site n'ọmụma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kpọrọ
anyị site n'ebube ya na ịdị mma ya. **4** O sitela n'ihe
ndị a nye anyị nkwa dị ukwuu na nke dị oke ọnụahịa,
ka anyị site na ha keta oke n'ụdịdị nsọ ya, si otu a
gbanarị ịrụ arụ dị n'ụwa, nke ọchịchọ ọjọọ na-ebute.
5 N'ihi nke a, gbalịsienụ ike ịtụkwasị ịdị mma n'elu
okwukwe unu, ma na-atụkwasịkwanụ ihe ọmụma n'elu
ịdị mma, **6** tụkwasịkwanụ imerụ ihe n'oke n'elu ihe
ọmụma, tụkwasịkwanụ ntachiobi n'elu imerụ ihe na
oke, ma na-atụkwasịkwanụ ibi ndụ dị ka ndị Chineke
n'elu ntachiobi. **7** Tụkwasịkwanụ obiọma nye ụmụnna
n'elu ibi ndụ dị ka ndị Chineke, ma na-atụkwasịkwanụ
ịhụnanya n'elu obiọma nye ụmụnna. **8** Ọ bụrụ na unu
enwe ihe ndị a n'ụzọ ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe
ahụ ha ga-eme ka unu ndị na-adịghị amị mkpụrụ, bụrụ
ndị na-amị mkpụrụ, na ndị bara uru n'ihe unu maara
banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **9** Ma onye ọbụla na-
atụkwasịghị ihe ndị a n'okwukwe ya nọ n'ọchịchịrị. Ọ
naghị ahụ ụzọ. Ọ bụkwa onye na-echefu na a sachapụla ya
mmehie ya, ndị o mere n'oge gara aga. **10** N'ihi ya ụmụnna
m, gbalịsienụ ike iguzosike n'ọkpụkpọ na nhọpụta unu.

Nke a ga-eme ka unu hapụ ịsọ ngọngọ maọbụ daa. 11
N'ụzọ dị otu a, a ga-enye unu ohere dị ukwuu iji bata
n'alaeze ebighị ebi nke Onyenwe anyị na Onye nzọpụta
anyị Jisọs Kraịst. **(aiōnios g166)** 12 Aga m na-aga n'ihu na-
echetara unu ihe ndị a site n'oge ruo n'oge. Ọ bụ ezie na
unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'eziokwu ahụ unu
natara. 13 Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ịkpọte mmụọ unu
na uche unu site n'ichetara unu ihe ndị a ugbu a m dị ndụ
n'anụ ahụ a. 14 N'ihi na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst agwala
m hoohaa, na m ga-eyipụ ya n'oge na-adịghị anya. 15
Aga m agbalịsi ike ịhụ na mgbe m hapụchara ụwa nke
a, unu ga na-echeta ihe ndị a mgbe niile. 16 Ihe niile
anyị na-akọrọ unu abụghị akụkọ ifo mmadụ kọrọ site
n'amamihe ya. N'ihi na anyị kọwaara unu ihe banyere
ike Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na ọbịbịa ọ ga-abịa ọzọ.
Ọ bụ anya anyị abụọ ka anyị ji hụ ebube nke ịbụ eze
ya. 17 N'ihi na ọ natara nsọpụrụ na ebube site n'aka
Chineke bụ Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ dị ukwuu
daa sị, "Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya, onye
ihe ya dị m ezi mma." 18 Anyị onwe anyị nụrụ olu ahụ
si n'eluigwe daa mgbe anyị so ya nọdụ n'elu ugwu nsọ
ahụ. 19 Anyị nwapụtara na okwu ndị amụma ahụ bụ ihe
mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya
n'okwu ndị ahụ, dịka a ga-asị na ha bụ ìhè na-enwu n'ebe
ọchịchịrị gbara nke na-adị ruo mgbe chi bọrọ, mgbe e
mere ka kpakpando ọtụtụ walie n'obi unu. 20 Nke ka
nke, ghọtanụ na okwu amụma ọbụla dị n'akwụkwọ nsọ
abụghị nke e dere dịka akọnuche mmadụ si dị. 21 N'ihi
na o nweghị okwu amụma ọbụla nke e chepụtara dị ka

ọchịchọ obi mmadụ si dị, kama mgbe ndị mmadụ kwuru
okwu n’aha Chineke, ọ bụ Mmụọ Nsọ duru ha.

2 Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere ọtụtụ ndị amụma
ụgha n’etiti ha, dịka a ga-esi nwee ndị ozizi ụgha n’etiti
unu. Ndị a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ọjọọ nke
na-eweta ịla n’iyi, ha ga-agọnarị ọ bụladị onye kachasị
ihe niile, bụ Onyenwe, onye gbapụtara ha. Ha na-eweta
ịla n’iyi na mberede, na-atụkwasị onwe ha n’isi. 2 Ya
mere, ọtụtụ mmadụ ga-esoro ndụ rụrụ arụ ha na-ebi,
n’ihi ha ga-ekwutọkwa ụzọ nke eziokwu ahụ. 3 N’anya
ukwu ha, ndị nkuzi ụgha ndị a ga-eji okwu nrafu rigbuo
unu n’uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe
dị njikere. Onye ga-ala ha n’iyi anaghị arahụ ụra. 4 Ọ
bụrụ na Chineke ahapụghị ndị mmụọ ozi ahụ mgbe ha
mehiere, kama o weere ha kpọchie n’ime ala mmụọ,
ebe e kere ha agbụ na-eche ụbọchị ikpe ahụ. (Tartaroō
g5020) 5 Ọ bụrụkwa na o mereghị ndị ụwa nke mbụ ebere
mgbe o mere ka uju mmiri bịakwasị ndị bi na ya na-
amaghị Chineke, kama ọ zọpụtara naanị Noa bụ onye
kwusara ezi omume na mmadụ asaa ndị ọzọ. 6 Ọ bụrụ na
ọ mara obodo Sọdọm na Gọmọra ikpe site n’iwere ọkụ
rechapụ ha, mee ha ihe ịmaatụ banyere ihe gaje ịbịakwasị
ndị na-amaghị Chineke; 7 ọ bụrụkwa na ọ napụtara Lọt
bụ onye ezi omume, onye ndụ ọjọọ nke ndị na-emebi
iwu wutere 8 (n’ihi na nwoke ezi omume ahụ nke na-
ebi n’etiti ha ụbọchị niile, ehihie na abalị, bụ onye eji
ọrụ mmebi iwu niile ọ na-anụ, na nke o ji anya ya na-
ahụ, mekpaa mkpụrụobi ezi omume ya ahụ). 9 Ọ bụrụ
na ọ dị otu a, Onyenwe anyị maara otu o si anapụta

ndị na-asọpụrụ Chineke site n'ọnwụnwa niile gbara ha
gburugburu. Ọ makwaara edebe ndị ajọ omume n'ahụhụ,
tutu ruo ụbọchị ikpe ahụ. 10 Nke a bụ eziokwu banyere
ndị ahụ na-agbaso ọchịchọ emerụrụ emerụ nke anụ ahụ
mmehie ha, na-eledakwa ike ọchịchị anya. Ndị nwere
anya ike ma jupụtakwa na mpako. Ndị ahụ ụjọ na-adịghị
atụ ikwutọ ọ bụladị mmụọ ndị ahụ jupụtara n'ebube nke
anya na-adịghị ahụ. 11 Lee, ọ bụ ezie na ndị mmụọ ozi
karịrị ha n'ịdị ike, nweekwa ume karịa, ma ha anaghị e
kpegide ha ikpe nkwujọ n'ihu Onyenwe anyị. 12 Lee ka ha
si na-ekwulu ihe ndị ha aghọtaghị. Ha dị ka ụmụ anụ
ọhịa, ndị nzuzu na-eme naanị ihe ọbụla ha kpebiri n'obi
ha. Ndị a mụrụ naanị maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-
egbu ha otu e si egbu ụmụ anụ ọhịa ndị a. 13 A ga-eji
ntaramahụhụ kwụghachi ha ụgwọ ihe ọjọọ ha mere. Ihe
na-atọ ha ụtọ bụ ịkpọ oriri na ọṅụṅụ n'etiti ehihie. Ha bụ
ihe ihere, bụrụkwa ndị na-ewetara unu ntụpọ ma ọ bụrụ
na ha na-eso unu na-erikọta oriri. 14 Anya ha jupụtara
n'agụụ ịkwa iko, mmehie adịghị ejukwa ha afọ. Ha na-
arafu ndị okwukwe ha na-esighị ike. Ha bụkwa ndị a
maara aha ha n'ihi oke ọchịchọ. N'ezie ha bụ ụmụ a bụrụ
ọnụ. 15 Ha esitela n'ezi ụzọ ahụ jehie, soro omume Belam
nwa Beoa, onye hụrụ ụgwọ ọrụ nke ajọ omume n'anya. 16
Ma a baara ya mba maka ajọ omume ya, mgbe e mere ka
ịnyịnya ibu ya jiri olu mmadụ gwa ya okwu; gbochie ọrụ
onyeisi na-adịghị mma nke onye amụma ahụ chọrọ ịrụ.
17 Ndị a dịkwa ka iyi tara ata nke mmiri ọbụla na-adịghị
n'ime ya. Ha dịkwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasị,
nke na-adịghị ezo mmiri ọbụla. Ndị a kwadobere ebe

kachasị igba ọchịchịrị. 18 Ha na-eji okwu efu na-enweghị
isi, na agụụ ihe ọjọọ nke na-agụ anụ ahụ ha, na-arafu ndị
sitere n'etiti ndị na-ebi ndụ ọjọọ na-ekewapụ onwe ha.
19 Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe
ha bụ ohu nye ihe rere ure, n'ihi na mmadụ bụ ohu nye
ihe ọbụla na-achị achị n'ime ya. 20 Mgbe ha sitere n'ihe
niile emerụrụ emerụ nke ụwa gbapụ, site na mmazu nke
Onyenwe anyị, na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst, bụrụ
ndị atụhịrị na mmehie ọzọ, bụrụkwa ndị e meriri, ha ga-
abụ ndị ọnọdụ ha ga-ajọ njọ karịa ka ọ dị na mbụ. 21 Ọ
gaara akara ha mma ma ọ bụrụ na ha amataghị ụzọ ezi
omume, karịa na ha matara ya, mesịa gbakụta iwu ahụ dị
nsọ nyere ha azụ. 22 Ilu ndị a bụ eziokwu banyere ha sị,
"Nkịta laghachiri ọzọ n'ihe ọ gbọrọ," ya na, "Nne ezi a
sachara ahụ laghachiri ọzọ ịtụrụ onwe ya n'apịtị."

3
Ndị enyi m, nke a bụ akwụkwọ nke abụọ m na-edetara
unu. N'ime ha abụọ, ihe m mere bụ ichetara unu ihe ndị
ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche
zuruoke. 2 Achọrọ m ka unu cheta okwu ndị amụma
dị nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyị na
Onye nzọpụta anyị nyere site na ndị ozi ya. 3 Na mbụ,
unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazụ, ndị na-akwa emo
ga-apụta, site n'ịkwa emo gbaso agụ ihe ọjọọ niile nke
anụ ahụ ha chọrọ 4 na-asị, "O kwere unu nkwa na ọ ga-
abịa, gịnị mere na ọ bịabeghị? Kemgbe nna nna anyị ha
nwụrụ, ihe niile ka dị otu ha dị na mbụ, site n'okike ụwa."
5 Ha kpachaara anya chefuo na site n'ogologo oge gara
aga, e sitere n'okwu ọnụ Chineke kee eluigwe ma meekwa
ka ụwa dịrị site na mmiri nke gbara ụwa gburugburu. 6 Ọ

bụkwa site na mmiri ndị a ka e ji bibie ma laa n'iyi ụwa
nke dị n'oge ahụ. 7 Ọ bụkwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu
ka e chebe eluigwe na ụwa tutu ruo ụbọchị ahụ, mgbe a
ga-eji ọkụ laa ha n'iyi n'ụbọchị ahụ a ga-ekpe ndị niile
na-amaghị Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi. 8 Ndị enyi m,
unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ụbọchị
dịka puku afọ, puku afọ dịkwa ka otu ụbọchị. 9 Onyenwe
anyị anaghị anọ ọdụ n'imezu nkwa ya, dịka ndị ụfọdụ
n'ahụta ya na ọ bụ ịnọ ọdụ. Kama o nwere ntachiobi
n'ebe unu nọ, n'ihi na ọ chọghị ka onye ọbụla laa n'iyi,
kama ọ chọrọ ka onye ọbụla bịaruo na nchegharị. 10 Ma
ụbọchị Onyenwe anyị ga-abịa dịka onye ohi. N'ụbọchị
ahụ, eluigwe ga-eji oke ụzụ gafee. Ihe niile dị n'eluigwe
ga-agba ọkụ, laa n'iyi. Ụwa na ọrụ niile a rụrụ n'ime ya
ga-erepịakwa ọkụ n'otu ntabi anya. 11 Ebe ọ bụ na ihe
niile gbara anyị gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, ụdị ndị
dị aṅaa ka unu kwesiri ịbụ? Unu kwesiri ị na-ebi ndụ
dị nsọ na nke ịsọpụrụ Chineke, 12 dịka unu na-ele anya
ọbịbịa ụbọchị nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka ọ bịa
ngwangwa. N'ihi na ọ bụ ụbọchị a ga-amụnye eluigwe
niile ọkụ, mee ka ihe niile dị na ya gbaze bụrụ ihe na-
agaghị adịkwa. 13 Ma anyị na-ele anya mmezu nkwa ahụ
o kwere, nkwa inye anyị eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ ebe
ezi omume naanị ga-adị. 14 Bikonu ndị m hụrụ n'anya,
mgbe unu nọ na-ele anya ihe ndị a, jisienụ ike hụ na aka
unu dị ọcha, ndị na-enweghị ịta ụta na ndị ha na ya dị
n'udo. 15 Chetakwanụ na ntachiobi Onyenwe anyị pụtara
nzọpụta, dịka ezi nwanna anyị Pọl jiri amamihe Chineke
nyere ya deere unu ihe banyere ya. 16 O na-ede otu ihe

ahụ n’akwụkwọ ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndị
a n’ime ha. E nwere ụfọdụ ihe o kwuru nke siri ike ịghọta
nke ndị nzuzu na ndị na-amaghị ihe na-akọwa dịka ha si
chepụta n’obi ha. Ha asụgharịala ihe o dere dịka ha na-
emekwa mpaghara akwụkwọ nsọ ụfọdụ, si otu a wetara
onwe ha ịla n’iyi. **17** Ya mere, ezi ndị enyi m, ebe unu
matara nke a, nọrọnụ na nche ka a ghara isite na njehie
ndị na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si n’ọnọdụ unu
daa. **18** Bụrụnụ ndị na-eto eto n’ime amara. Bụrụkwanụ
ndị na-aga n’ihu ịmụta ihe banyere Onyenwe anyị na
Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst nke ọma. Ka otuto dịrị ya
ugbu a na mgbe niile ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)**

1 Jọn

1 Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị
site na mmalite, nke anyị nụrụ, nke anyị jikwa anya anyị
hụ, nke anyị lekwasịrị anya, na nke aka anyị metụrụ.
Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndụ ahụ. 2 Ndụ
ahụ pụtara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere
ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-
akọrọ unu bụ banyere ndụ ebighị ebi ahụ nke ya na Nna
nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ìhè nye anyị. **(aiōnios
g166)** 3 Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hụrụ na nke anyị
nụrụ, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị
bụ nke anyị na Nna na nke Ọkpara ya bụ Jisọs Kraịst,
na-enwekọ. 4 Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ihi ime ka
ọṅụ anyị zuo oke. 5 Nke a bụ ozi ahụ anyị nụrụ site
n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ìhè,
ọchịchịrị ọbụla adịghịkwa n'ime ya. 6 Ya mere ọ bụrụ na
anyị asị na anyị na ya nọ n'ezi nnwekọ ma na-ebi n'ime
ọchịchịrị, ọ bụ okwu ụgha ka anyị na-ekwu. Eziokwu
ahụ adịghịkwa n'ime anyị. 7 Ma ọ bụrụ na anyị na-ebi
ndụ anyị n'ìhè, dị ka ya onwe ya si nọọ n'ìhè, mgbe ahụ
anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Ọbara Jisọs bụ
Ọkpara ya na-asachapụkwa anyị mmehie anyị niile. 8
Ma ọ bụrụ na anyị asị na anyị adịghị eme mmehie, anyị
na-eduhie onwe anyị, na-ajụkwa ịnabata eziokwu ahụ
n'ime anyị. 9 Ma ọ bụrụ na anyị ekwupụta mmehie anyị,
onye ahụ kwesiri ntụkwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-
agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapụkwa anyị site
n'ajọ omume anyị niile. 10 Ọ bụrụ na anyị asị na anyị

emeghị mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu
okwu ụgha, okwu ya enwekwaghị ọnọdụ n’ime anyị.

2 Ezi ụmụntakịrị m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu
ghara imehie. Ma ọ bụrụ na onye ọbụla emehie, anyị
nwere onye na-ekwuchite ọnụ anyị n’ihu Nna ahụ. Ọ
bụ Jisọs Kraịst, Onye ezi omume ahụ. **2** Ọ bụ onye jiri
onwe ya chụọ aja n’ihi ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ
bụghị naanị n’ihi mmehie anyị, ọ bụkwa n’ihi mmehie
ụwa niile. **3** Otu a ka anyị si amata na anyị maara onye ọ
bụ, ma ọ bụrụ na anyị erube isi nye iwu ya niile. **4** Onye
ahụ na-ekwu sị, “Amaara m ya,” ma ọ dịghị eme ihe o
nyere n’iwu bụ onye okwu ụgha, eziokwu ahụ adịghịkwa
n’ime ya. **5** Ma ọ bụrụ na onye ọbụla na-erube isi n’okwu
ya, n’ezie, ịhụnanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke
n’ime ya. Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n’ime ya.
6 Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n’ime ya kwesiri ibi ndụ
dịka ya. **7** Ndị enyi m hụrụ n’anya, anaghị m edere unu
ihe gbasara iwu ọhụrụ, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ,
nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi
banyere ya. **8** Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhụrụ,
nke bụ eziokwu n’ime ya na n’ime unu. N’ihi na ọchịchịrị
na-agafe, ezi ìhè ebidola ịchawapụta. **9** Onye ọbụla na-
asị na ya nọ n’ìhè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ
n’ọchịchịrị ruo ugbu a. **10** Onye ọbụla na-ahụ nwanna
ya n’anya na-ebi n’ime ihe ahụ ọ dịkwaghị ìhè dị n’ime
onye dị otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sụọ ngọngọ. **11** Ma
onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n’ọchịchịrị, na-
ejeghariịkwa n’ime ọchịchịrị; ọ maghị ebe ọ na-aga n’ihi
na ọchịchịrị ahụ emeela ka o kpuo ìsì. **12** Ana m edere

unu ihe ndị a ụmụntakịrị m n’ihi na a gbagharala unu
mmehie niile site n’aha ya. 13 Ana m edere unu ndị bụ
nna ihe ndị a, n’ihi na unu maara onye ahụ na-adị site
na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobịa, n’ihi na unu
emeriela ajọ onye ahụ. 14 Ana m edere unu ụmụntakịrị,
n’ihi na unu maara nna ahụ. Ana m edere unu ndị nna,
n’ihi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana
m edere unu ụmụ okorobịa, n’ihi na unu siri ike, okwu
Chineke na-ebikwa n’ime unu, unu emeriekwala ajọ onye
ahụ. 15 Kwụsịnụ ịhụ ụwa n’anya, ya na ihe niile dị n’ụwa.
Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ụwa n’anya ịhụnanya nke Nna
adịghị n’ime ya. 16 N’ihi na ihe niile dị n’ụwa, ihe ndị ahụ
niile anụ ahụ anyị, na anya anyị na-achọ, ya na ịnya isi
mmadụ banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n’ebe
Nna nọ, kama ha sitere n’ụwa. 17 Ụwa na ọchịchọ ọjọọ ya
niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke
ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi. (aiōn g165) 18 Ụmụ m, nke
a bụ oge awa nke ikpeazụ. Dịka unu nụrụ na otu onye na-
emegide Kraịst na-abịa, ọ bụladị ugbu a, ọtụtụ ndị na-
emegide Kraịst abịala. Otu a ka anyị si amata na ọ bụ oge
awa nke ikpeazụ. 19 Ha si n’etiti anyị pụọ, ma ha abụghị
ndị nke anyị n’ezie. N’ihi na a sị na anyị na ha bụ otu,
ha gaara aga n’ihu soro anyị nọdụ. Ma ọpụpụ ha pụrụ
na-egosi na ọ dịghị onye n’ime ha sonyere anyị. 20 Ma
unu nwere otite mmanụ sitere n’Onye Nsọ ahụ, unu niile
matakwara ihe niile. 21 Ya mere, anaghị m edegara unu
akwụkwọ a dịka ndị na-amaghị eziokwu kama n’ihi na
unu maara ya na n’ihi na ọ dịghị okwu ụgha ọbụla na-esi
n’eziokwu ahụ apụta. 22 Onye bụ onye okwu ụgha? Ọ

bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abụghị Kraịst ahụ. Onye dị
otu a bụ onye na-emegide Kraịst, n’ihi na ọ nabataghị
Nna ahụ na Ọkpara ya. 23 Onye ọbụla jụrụ Ọkpara ahụ
enwekwaghị Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Ọkpara
ahụ nwekwara Nna ahụ. 24 Hụnụ na ihe unu nụrụ site na
mmalite na-anọgide n’ime unu. Ọ bụrụ na ihe unu nụrụ
na mbido ebiri n’ime unu, unu ga-anọgide n’ime Ọkpara
ahụ na n’ime Nna ahụ. 25 Ihe o kwere anyị na nkwa bụ
nke a, ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) 26 Ana m edere unu
ihe ndị a banyere ndị ahụ na-agbalị iduhie unu. 27 Ma
unu onwe unu, otite mmanụ ahụ unu natara n’aka ya na-
anọgide n’ime unu, n’ihi nke a, onye ozizi ọzọ adịghị unu
mkpa. Dịka otite mmanụ ya na-ezi unu ihe banyere ihe
niile, bụrụkwa eziokwu, ọ bụghị okwu ụgha. Ya mere,
dịka o zikwara unu, na-anọgidenụ n’ime ya. 28 Ugbu a
ụmụntakịrị m, nọgidesienụ ike n’ime ya, ka ọ ga-abụ
mgbe e mere ka ọ pụta ìhè, anyị ga-abụ ndị obi siri ike,
ndị ihere na-agaghị eme, n’ihu ya mgbe ọ bịara. 29 Ọ
bụrụ na unu matara na ọ bụ onye ezi omume, unu maara
na onye ọbụla nke na-eme ihe ziri ezi bụ onye a mụrụ
site na ya.

3 Lee ụdị oke ịhụnanya nke Nna ahụ nwere n’ebe anyị nọ,
na-aga akpọ anyị ụmụ Chineke. N’ezie, nke a bụ ihe anyị
bụ. Ihe mere na ụwa amaghị anyị bụ n’ihi na ọ maghị ya.
2 Ndị hụrụ n’anya, ugbu a anyị abụrụla ụmụ Chineke. Ọ
bụ ezie na anyị enweghị ike ịghọta ihe ọnọdụ anyị ga-abụ
n’oge dị n’ihu, ma anyị maara nke ọma na mgbe a ga-eme
ka ọ pụta ìhè, a ga-emekwa ka anyị bụrụ ndị yiri ya, n’ihi
na anyị ga-ahụ ya dịka ọ dị. 3 Onye ọbụla nwere olileanya

dị otu a kwesiri idebe onwe ya ọcha, dị ka ya onwe ya dị
ọcha. 4 Onye ọbụla na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie
mmehie bụ mmebi iwu. 5 Unu maara na e mere ka ọ pụta
ìhè iwepụ mmehie. Ọ dịkwaghị mmehie ọbụla dị n'ime
ya. 6 Onye ọbụla na-anọgide n'ime ya adịghị ebi ndụ ime
mmehie, onye ọbụla nke na-ebi ndụ mmehie ahụbeghị
ya anya mgbe ọbụla, ọ matabekwaghị ya. 7 Ezigbo ụmụ
m, unu ekwela ka onye ọbụla duhie unu, onye ọbụla
na-eme ezi ihe bụ onye ezi omume dị ka ya onwe ya
bụ onye ezi omume. 8 Onye ọbụla na-eme mmehie bụ
nwa ekwensu, n'ihi na ekwensu bụ onye mmehie site na
mmalite. Ihe mere Ọkpara Chineke jiri pụta ìhè bụ ka ọ
laa ọrụ niile nke ekwensu n'iyi. 9 Onye a mụrụ site na
Chineke adịghị anọgide na-eme mmehie, n'ihi na mkpụrụ
Chineke na-anọgide n'ime ya, ha enweghị ike ịnọgide
na-eme mmehie, n'ihi na a mụrụ ha site na Chineke.
10 Otu a ka anyị si amata ndị bụ ụmụ Chineke, na ndị
bụ ụmụ ekwensu: Onye ọbụla na-adịghị eme ihe ziri ezi
abụghị nwa Chineke, otu a ka ọ dịkwa onye na-adịghị
ahụ ụmụnna ha n'anya. 11 N'ihi na nke a bụ ozi ahụ unu
nụrụ site na mmalite, ka anyị hụrịta onwe anyị n'anya.
12 Ka anyị hapụ ịdị ka Ken, onye bụ nke ajọ onye ahụ, na
onye gburu nwanne ya. Gịnị mere o ji gbuo ya? Ọ bụ n'ihi
na ọrụ ya jọrọ njọ, ma nke nwanne ya ziri ezi. 13 Ka ọ
gharakwa iju unu anya ụmụnna m, na ụwa kpọrọ unu asị.
14 Anyị matara na anyị esitela n'ọnwụ baa na ndụ n'ihi na
anyị na-ahụ ụmụnna anyị n'anya. Onye ọbụla na-adịghị
ahụ ibe ya n'anya na-anọgide n'ọnwụ. 15 Onye ọbụla na-
akpọ nwanna ya asị bụ ogbu mmadụ, unu matakwara na

o nweghị onye ọbụla bụ ogbu mmadụ nwere ndụ ebighị
ebi n'ime ya. **(aiōnios g166)** 16 Ọ bụ otu a ka anyị sị mata ihe
bụ ịhụnanya, na Jisọs tọgbọrọ ndụ ya n'ihi anyị. Anyị
kwesikwara ịtọgbọ ndụ anyị n'ihi ụmụnna anyị. 17 Ọ bụrụ
na onye ọbụla nwere akụ nke ụwa, ahụ nwanna ya ka ọ
nọ na mkpa ma o nweghị obi ebere n'ebe ọ nọ, olee otu
ịhụnanya Chineke si dịrị n'ime ya? 18 Ụmụntakịrị m, ka
ịhụnanya anyị ghara ịbụ naanị n'egbugbere ọnụ maọbụ
nke okwu efu, kama ka ọ bụrụ nke sitere n'eziokwu nakwa
n'omume anyị. 19 Anyị ga-esitekwa na nke a mata na
anyị bụ ndị nke eziokwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-
esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya. 20 N'ihi na ọ bụrụ
na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke dị ukwuu karịa obi
anyị, ọ mazukwara ihe niile. 21 Ndị m hụrụ n'anya, ọ
bụrụ na obi anyị amaghị anyị ikpe, anyị nwere nkwuwa
okwu n'ihu Chineke 22 na-anatakwa ya ihe ọbụla anyị
rịọrọ n'ihi na anyị na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe
na-atọ ya ụtọ. 23 Nke a bụkwa iwu ya: ka anyị kwere
n'aha Ọkpara ya Jisọs Kraịst, ya na ịhụrịta ibe anyị n'anya
dịka o nyere anyị n'iwu. 24 Ndị niile na-erube isi nye
iwu ya na-anọgidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-
anọgidesikwa ike n'ime ndị ahụ! Otu a ka anyị si mara na
ọ na-anọgidesike n'ime anyị: Ọ bụ site na Mmụọ nke o
nyere anyị.

4 Ndị enyi m hụrụ n'anya, unu ekwenyela okwu mmụọ
niile, kama nwaleenụ mmụọ niile ahụ i mata ma ha si na
Chineke, n'ihi na ọtụtụ ndị amụma ụgha apụọla baa n'ime
ụwa. 2 Otu a ka unu ga-esi mata Mmụọ nke Chineke:
Mmụọ ọbụla nke na-ekwupụta na Jisọs Kraịst abịala n'anụ

ahụ sitere na Chineke. 3 Ma mmụọ ọbụla nke na-adịghị
ekwupụta Jisọs esiteghị na Chineke, mmụọ dị otu a bụ
nke onye ahụ na-emegide Kraịst nke unu nụrụ na ọ ga-
abịa, ma ugbu a ọ bịala n'ụwa. 4 Ụmụntakịrị m, unu bụ
ndị sitere na Chineke, unu emeriekwala ha n'ihi na onye
ahụ nke bi n'ime unu dị ukwuu karịa onye ahụ nọ n'ime
ụwa. 5 N'ihi na ndị a si n'ime ụwa pụta. Ya mere, ihe
ha na-ekwu okwu ya bụ naanị ihe banyere ụwa. Ụwa
na-aṅakwa ha ntị. 6 Anyị sitere na Chineke, onye ọbụla
maara Chineke na-ege anyị ntị, ma onye ọbụla na-esiteghị
na Chineke anaghị ege anyị ntị. Ọ bụ otu a ka anyị si
amata mmụọ eziokwu na mmụọ nke okwu ụgha. 7 Ndị m
hụrụ n'anya, o kwesiri ka anyị hụrịtaa onwe anyị n'anya,
n'ihi na ịhụnanya na-esi n'ebe Chineke nọ abịa. Onye
ọbụla nwere ịhụnanya bụ onye amụrụ site na Chineke, ọ
makwara Chineke. 8 Onye na-enweghị ịhụnanya amaghị
Chineke, n'ihi na Chineke bụ ịhụnanya. 9 E siri otu a mee
ka ịhụnanya Chineke n'ebe anyị nọ pụta ìhè: Chineke
zitere naanị otu Ọkpara ya n'ụwa ka anyị nwee ndụ site
na ya. 10 Nke a bụ ihe a na-akpọ ịhụnanya, ọ bụghị na
anyị hụrụ Chineke n'anya kama na ọ hụrụ anyị n'anya
ma zite Ọkpara ya dịka aja nke juru ya obi maka mmehie
niile anyị. 11 Ndị m hụrụ n'anya, ebe ọ bụ na Chineke
si otu a hụ anyị n'anya, anyị kwesiri ịhụrịta onwe anyị
n'anya. 12 O nwebeghị mgbe ọbụla anyị ji anya anyị hụ
Chineke anya, ma ọ bụrụ na anyị ahụ ibe anyị n'anya,
Chineke na-ebi n'ime anyị. A na-emekwa ka ịhụnanya ya
zuo oke n'ime anyị. 13 O tinyekwala Mmụọ Nsọ ya n'ime
anyị igosi anyị na o bi n'ime anyị, na anyị bikwa n'ime ya.

14 Ma anyị onwe anyị ahụla ma na-agbakwa ama na Nna
ahụ zitere Ọkpara ya ka ọ bụrụ Onye nzọpụta nke ụwa. 15
Chineke bi n'ime onye ọbụla nke na-ekwupụta na Jisọs bụ
Ọkpara Chineke. Onye dị otu a bikwa n'ime Chineke. 16
Anyị maara ma kwerekwa n'ịhụnanya Chineke nwere
n'ebe anyị nọ. Chineke bụ ịhụnanya. Onye ọ bụlakwa na-
ebi ndụ ịhụnanya na-anọgide n'ime Chineke. Chineke
n'onwe ya na-ebinyekwara onye dị otu a. 17 N'ụzọ dị otu
a, a na-eme ka ịhụnanya zuo oke n'etiti anyị, ka anyị
nwee ike inwe nkwuwa okwu n'ụbọchị ikpe ahụ, n'ihi
na dịka ya onwe ya dị, otu a ka anyị onwe anyị dịkwa
n'ụwa nke a. 18 Ịtụ egwu adịghị n'ebe ịhụnanya dị, kama
ịhụnanya zuruoke na-achụpụ egwu n'ihi na egwu na
ntaramahụhụ na-arụkọ ọrụ, onye ọbụla nke na-atụ egwu
bụ onye na-ezubeghị oke n'ịhụnanya. 19 Anyị hụrụ ya
n'anya n'ihi na o buru ụzọ hụ anyị n'anya. 20 Onye ọbụla
na-asị, "Ahụrụ m Chineke n'anya," ma nọgide na-akpọ
nwanna ya asị, onye ahụ bụ onye ụgha. N'ihi na ọ bụrụ
na ọ hụghị nwanna ya n'anya, bụ onye ọ na-ahụ anya
kwa ụbọchị, ọ pụghị ịhụ Chineke n'anya bụ onye ọ na-
ahụbeghị anya. 21 Iwu o nyere anyị bụ, "Onye ọbụla hụrụ
Chineke n'anya aghakwaghị ịhụ nwanna ya n'anya."

5 Onye ọbụla kweere na Jisọs bụ Kraịst bụ onye amụrụ
site na Chineke. Onye ọbụla nke hụkwara Nna n'anya na-
ahụkwa Ọkpara ya n'anya. 2 Ọ bụ otu a ka anyị si amata
na anyị hụrụ ụmụ Chineke n'anya, mgbe anyị na-ahụ
Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. 3 Nke
a bụ ịhụnanya Chineke, na anyị ga-edebe iwu ya. Iwu
ya adịghịkwa arọ. 4 N'ihi na onye ọbụla amụrụ site na

Chineke na-emeri ụwa. Nke a bụkwa mmeri ahụ na-emeri
ụwa, ọ bụladị okwukwe anyị. 5 Onye pụrụ imeri ụwa,
ma ọ bụghị naanị onye ahụ kweere na Jisọs bụ Ọkpara
Chineke? 6 Ọ bụ onye ahụ bịara site na mmiri na ọbara,
ya bụ Jisọs Kraịst. O siteghị naanị na mmiri bịa, kama
o sitere na mmiri na ọbara. Ọ bụkwa Mmụọ Nsọ na-
agba ama maka ya, n'ihi na Mmụọ Nsọ bụ eziokwu. 7
N'ihi na ha dị atọ gbara akaebe: 8 Mmụọ Nsọ, na mmiri
na ọbara, ha atọ kwekọrịtara. 9 Ọ bụrụ na anyị nabata
akaebe nke mmadụ gbara, akaebe nke Chineke gbara dị
ukwuu karịa, n'ihi na ọ bụ akaebe Chineke gbara banyere
Ọkpara ya. 10 Onye ọbụla kweere n'Ọkpara Chineke nwere
ọgbụgba ama a n'obi ya. Ma onye ọbụla na-ekwereghị
na Chineke emeela ya ka ọ bụrụ onye ụgha, n'ihi na o
kwereghị n'ama ahụ Chineke gbara banyere Ọkpara ya.
11 Ama ahụ bụkwa nke a, na Chineke enyela anyị ndụ
ebighị ebi, ndụ a dịkwa n'ime Ọkpara ya. **(aiōnios g166)**
12 Onye ọbụla nwere Ọkpara ahụ nwere ndụ ma onye
ọbụla na-enweghị Ọkpara Chineke enweghị ndụ. 13 Ana
m edere unu ihe ndị a unu ndị kweere n'aha Ọkpara
Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndụ ebighị ebi.
(aiōnios g166) 14 Nkwuwa okwu anyị nwere na ya bụ, na ọ
bụrụ na anyị arịọ ihe ọbụla dịka ọchịchọ obi ya siri dị, ọ
na-anụ olu anyị. 15 Ọ bụrụkwanụ na anyị matara na ọ
na-anụ olu anyị mgbe ọbụla anyị rịọrọ ya ihe, anyị na-
amatakwa na anyị anatala ihe ọbụla anyị rịọrọ ya. 16 Ọ
bụrụ na onye ọbụla ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie
nke na-adịghị eduba n'ọnwụ, ya kpee ekpere, Chineke ga-
enyekwa onye ahụ ndụ. Nke a bụ maka ndị ahụ mmehie

ha na-abụghị nke na-eduba n'ọnwụ. E nwere mmehie
na-eduba n'ọnwụ. Asịghị m unu kpee ekpere maka nke
ahụ. **17** Ajọ omume niile bụ mmehie, ma ọ dị mmehie
nke na-adịghị eduba n'ọnwụ. **18** Anyị matara na onye
ọbụla amụrụ site na Chineke anaghị aga n'ihu na-eme
mmehie, kama onye ahụ nke amụrụ site na Chineke na-
echekwa ha, ajọ onye ahụ adịghị emetụkwa ha aka. **19**
Anyị maara na anyị bụ ụmụ Chineke, ụwa niile nọkwa
n'okpuru ike ajọ onye ahụ. **20** Anyị matakwara na Ọkpara
Chineke abịala, nyekwa anyị nghọta ka anyị mara ya,
onye bụ eziokwu. Anyị nọ n'ime onye ahụ bụ eziokwu, ọ
bụladị n'ime Ọkpara ya, bụ Jisọs Kraịst. Ya onwe ya bụ ezi
Chineke bụrụkwa ndụ ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **21** Ụmụ m,
wezuganụ onwe unu site n'arụsị niile.

2 Jọn

1 Ọ bụ okenye ahụ, Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke
họpụtara, na ụmụ ya akwụkwọ a, bụ ndị m hụrụ n'anya
n'ime eziokwu. Ọ bụghị naanị m kama ndị niile maara
eziokwu ahụ. 2 N'ihi eziokwu ahụ nke dị n'ime anyị, nke
ga-adịgidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi: (aiōn g165)
3 Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na
Jisọs Kraịst, bụ Ọkpara Nna ahụ dịnyere anyị n'eziokwu
n'ịhụnanya. 4 Apụghị m ịkọ ụdị aṅụrị m nwere mgbe
m hụrụ na ụfọdụ ụmụ gị na-ebi ndụ ịgbaso eziokwu
dịka ihe Nna nyere anyị n'iwu. 5 Ma ugbu a, ezi nwanyị,
ọ bụghị iwu ọhụrụ ka m na-edere gị kama nke ahụ e
nyere anyị site na mmalite. Ana m arịọ ka anyị hụrịta
ibe anyị n'anya. 6 Nke a bụ ịhụnanya ahụ: ka anyị na-
ejegharị n'irube isi n'iwu ya niile. Dịka unu si nụ ya site
na mmalite, unu ahapụkwala ijegharị n'ime ya. 7 N'ihi
na ọtụtụ ndị nduhie apụọla baa n'ụwa, bụ ndị na-adịghị
ekwenye na Jisọs Kraịst bịara n'oyiyi mmadụ. Onye ọbụla
dị otu a bụ onye nduhie bụrụkwa onye na-emegide Kraịst.
8 Lezienụ anya, ka unu ghara itufu ụgwọ ọrụ nke anyị
dọgburu onwe anyị n'ọrụ maka ya, kama ka unu nata
ụgwọ ọrụ unu n'uju. 9 Onye ọbụla na-adịghị anọgide
n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya,
enweghị Chineke. Ma onye ọbụla na-anọgide n'ozizi ahụ
nwere Nna na Ọkpara ya. 10 Ọ bụrụ na onye ọbụla abịa izi
unu ihe ọzọ dị iche site n'ozizi a, unu akpọbatala ya n'ụlọ
unu, maọbụ nabatakwa ya. 11 N'ihi na onye nabatara
ya ga-eso onye dị otu a keta oke n'ajọ omume ya. 12 Ọ
bụ ezie na enwere m ọtụtụ ihe m chọrọ idere unu, ma

achọghị m iji akwụkwọ na inki dee ha. Kama, ana m ele
anya ịbịa leta unu ka mụ na unu kwukọrịta okwu ihu
n’ihu, ka e sikwa otu a mee ka ọṅụ anyị zuo oke. 13 Ụmụ
nwanne gị nwanyị, bụ onye a họpụtara, na-ekele unu.

3 Jọn

1 Ọ bụ okenye ahụ, Na-edegara Gaiọs, onye ahụrụ n'anya
akwụkwọ a, bụ onye m hụrụ n'anya n'eziokwu. **2** Onye
m hụrụ n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gị ike, ka
ihe na-agara gị nke ọma, dịka ọ na-agara mkpụrụobi
gị nke ọma. **3** Aṅụrịrị m ọṅụ nke ukwu, mgbe ụfọdụ
ụmụnna bịara gbaa ama banyere ikwesi ntụkwasị obi
gị nye eziokwu, na otu i si nọgide na-agbaso eziokwu
ahụ. **4** O nweghị ihe na-enye m ọṅụ karịa ịnụ na ụmụ
m na-agbaso eziokwu. **5** Onye m hụrụ n'anya, i kwesiri
ntụkwasị obi n'ihe ọbụla nke ị na-emere ụmụnna, ọ bụ
ezie na ha bụ ọbịa nye gị. **6** Ha akọọlara nzukọ banyere
ịhụnanya gị. Biko, mgbe ha na-apụ, nyekwara ha aka n'ije
ha n'ụzọ ga-enye Chineke otuto. **7** Ọ bụ n'ihi aha ahụ
ka ha biliri ije, na-anaraghị enyemaka ọbụla site n'aka
ndị na-ekweghị ekwe. **8** Nke a mere o ji kwesi ekwesi na
anyị ga-elekọta ndị dị otu a anya ka anyị bụrụ ndị so
ha na-ejikọta aka n'otu n'ọrụ eziokwu ahụ. **9** Edere m
akwụkwọ ozi zigara nzukọ ahụ, ma Diotrefis onye ọ na-
atọ ụtọ ịbụ onye mbụ, anabataghị anyị nke ọma. **10** Ya
mere, ọ bụrụ na m abịa, aga m eme ka ihe niile ọ na-
eme na ọtụtụ ihe niile ọ na-ekwu megide anyị pụta ìhè.
Ọ bụghị naanị na afọ ejughi ya n'ihi ihe ndị a niile, ọ
jụrụ ịnabata ndị ụmụnna, ma na-egbochi ndị ọzọ chọrọ
ịnabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. Ọ na-achụpụkwa ha
site n'ụlọ nzukọ. **11** Onye m hụrụ n'anya, eṅomila ihe dị
njọ kama ṅomie ihe dị mma. Onye ọbụla na-eme ezi ihe
na-egosi na o si na Chineke. Onye ọ bụlakwa na-eme ajọ
ihe ahụbeghị Chineke anya. **12** Onye ọbụla na-agba ezi

ama banyere Dimitriọs ọ bụladị eziokwu ahụ n’onwe ya.
Anyị na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. Ị makwaara na ọ bụ
ezi ama ka anyị na-agba. **13** Enwere m ọtụtụ ihe m chọrọ
idere gị n’akwụkwọ, ma achọghị m iji mkpisi odee na inki
dee ha. **14** Ọ bụ olileanya m ịbịa ịhụ gị n’oge na-adịghị
anya. Mgbe ahụ anyị ga-anọdụ ala kwuo ihe niile n’ihu
n’ihu. Ka udo dịrị gị. Ndị enyi niile nọ n’ebe a na-ekele gị.
Kelekwa ndị enyi niile nọ n’ebe ahụ n’aha n’aha.

Jud

1 Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis, Na-edegara
ndị niile a kpọrọ, ndị ahụrụ n'anya n'ime Chineke, bụ
Nna, na ndị nọkwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwụkwọ
ozi a: 2 Ka ebere na udo na ịhụnanya bara unu ụba. 3
Ndị m hụrụ n'anya, ebe ọ na-anụ m ọkụ n'obi idere unu
akwụkwọ banyere nzọpụta ahụ anyị nwekọrọ n'otu, ma
ahụrụ m mkpa ọ dị idere unu akwụkwọ a, ịrịọ unu ka unu
guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere
ndị nsọ n'aka idebe. 4 N'ihi na ụfọdụ mmadụ, bụ ndị e
dere ihe banyere ọmụma ikpe dịrị ha, siterị n'oge gara
aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bụ ndị na-adịghị asọpụrụ
Chineke, ndị na-agbanwe amara Chineke anyị, mee ya ka
ọ bụrụ ohere ha nwere ibi ndụ ịkwa iko, na nke ịgọnarị
Jisọs Kraịst, onye naanị ya bụ Onye kachasị ihe niile elu
na Onyenwe. 5 Ọ bụ ezie na unu maa ihe ndị a niile,
ma achọrọ m ichetara unu otu Onyenwe anyị si zọpụta
ndị ya site n'ala Ijipt, ma mesịa laa ndị niile na-ekweghị
ekwe n'iyi. 6 Ndị mmụọ ozi nupuru isi, ndị na-anọgideghị
n'ọnọdụ e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapụ. O
jirila igwe kee ha agbụ ebighị ebi, debe ha n'ọchịchịrị
n'ime ala, ebe ha ga-anọ ruo ụbọchị ikpe ahụ dị egwu.
(aïdios g126) 7 Otu a kwa, Sọdọm na Gọmọra na obodo niile
gbara ha gburugburu, bụ ndị nyefere onwe ha na ndụ
ịkwa iko nakwa omume ibi ndụ ọjọọ dị iche iche nke anụ
ahụ, bụ ihe ịdọ aka na ntị nye ndị mmadụ site n'ahụhụ
ha tara n'ihi mmehie n'ime ọkụ ebighị ebi. (aiōnios g166)
8 N'ụzọ dị otu a kwa, ndị a na-emerụ anụ ahụ ha n'irọ
nrọ ha, na-ajụkwa ike ọchịchị niile, ma na-ekwulukwa

ndị ahụ jupụtara n'ebube nke anya na-adịghị ahụ. 9
Ma Maikel onyeisi ndị mmụọ ozi, mgbe o guzogidere
ekwensu na-arụrịtakwa ụka banyere ozu Mosis, ya onwe
ya enweghị anya ike ịma ya ikpe n'ihi okwu nkwulu,
kama ọ sịrị, "Ka Onyenwe anyị baara gị mba." 10 Ma ndị a
na-ekwulu ihe niile ọbụla ha na-aghọtaghị. Dịka ụmụ
anụmanụ a na-azụghị azụ, ha na-eme ihe ọbụla dị ha
mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi. 11 Ahụhụ ga-
adịrị ha, n'ihi na ha soro nzọ ụkwụ Ken, nyefee onwe ha
na ndahie Belam n'ihi ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na
nnupu isi Kora. 12 Ndị a bụ ihe ntụpọ n'etiti unu n'oge
mmemme oriri ịhụnanya unu, ha na-eso unu na-erikọ nri
na-atụghị egwu ọbụla. Ha bụ ndị na-elekọta naanị onwe
ha. Ha dị ka igwe ojii nke na-adịghị ezo mmiri, nke ifufe
na-ebugharị. Ha bụ osisi a na-ahụ n'oge ọkọchị nke na-
adịghị amị mkpụrụ, nke e si na mgbọrọgwụ ya hoputa,
nke nwụrụ anwụ ugboro abụọ. 13 Ha bụ ebili mmiri na-
amagharị n'osimiri, nke na-asọpụta ihere ha dịka ụfụfụ,
kpakpando na-awagharị awagharị, bụ ndị nke a kwadooro
ebe kachasị ịgba ọchịchịrị ruo ebighị ebi. **(aiōn g165)** 14 Ọ
bụ n'ihi ihe ndị a ka Enọk, onye bụ agbụrụ nke asaa site
n'Adam buru n'amụma banyere ha sị, "Lee! Onyenwe
anyị na-abịa, ya na puku kwụrụ puku ndị nsọ ya. 15 Ọ
na-abịa ikpe mmadụ niile ikpe, na ịtụ ha niile mmehie
ajọ omume niile ha n'anya, bụ nke ha mere n'ụzọ na-
ezighị ezi. Tinyere okwu ọjọọ niile nke ndị mmehie ndị
na-adịghị asọpụrụ Chineke kwuru megide ya." 16 Ndị a
bụ ndị na-atamu ntamu oge niile, ndị o nweghị ihe ọbụla
na-adị ha mma. Ndị na-agbaso agụ ihe ọjọọ niile nke anụ

ahụ ha chọrọ. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndị
ọzọ mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka
ha. **17** Ma unu, ndị m hụrụ n'anya, chetanụ ihe ndị ozi
Onyenwe anyị Jisọs Kraịst kwuru na ha ga-emezu. **18**
N'ihi na ha sịrị unu, "N'ọgwụgwụ oge ahụ, ndị na-eji ihe
niile na-emere ihe ọchị ga-adị. Ndị na-agbaso agụ ihe
ọjọọ niile nke anụ ahụ ha chọrọ. **19** Ọ bụ ndị anụ ahụ ha
na-achị, ndị na-enweghị Mmụọ Nsọ n'ime ha, bụ ndị na-
eweta nkewa n'etiti unu." **20** Ma unu, ndị m hụrụ n'anya,
nọgidenụ na-ewuli onwe unu elu na ntọala okwukwe unu
dịkarịsịrị nsọ. Na-ekpekwanụ ekpere n'ime Mmụọ Nsọ.
21 Doonụ onwe unu n'okpuru ịhụnanya Chineke, dịka unu
na-echere ebere Onyenwe anyị Jisọs Kraịst nke na-eduba
na ndụ ebighị ebi. **(aiōnios g166)** **22** Gosinụ ụfọdụ ndị na-
enwe obi abụọ ebere. **23** Zọpụtanụ ndị ọzọ site n'ịgụpụta
ha n'ọkụ. N'ebe ndị ọzọ nọ gosinụ ha obi ebere, kama
jirinụ ịtụ egwu mee nke a, kpọọnụ ọ bụladị uwe nke anụ
ahụ mmehie merụrụ asị. **24** Ugbu a, nye onye ahụ pụrụ
ichebe unu, ka unu ghara ịda, onye pụrụ ịkpọbata unu
n'ihu ya dị ebube n'ọnọdụ enweghị ntụpọ ọbụla n'oke
ọṅụ **25** ka otuto, na ịdị ukwuu, na ike, na ikike ọchịchị;
dịrị Onye naanị ya bụ Chineke, Onye nzọpụta anyị, site
na Jisọs Kraịst Onyenwe anyị, tupu n'ọgbọ niile ebido, ka
ọ dịrị ya ugbu a, na mgbe niile ebighị ebi. Amen. **(aiōn g165)**

Mkpughe

1 Mkpughe banyere Jisọs Kraịst, nke Chineke nyere ya
igosi ndị ohu ya, ime ka ha mata ihe ndị ahụ na-aga ime
n'oge na-adịghị anya. O mere ka amata nke a site na izite
mmụọ ozi ya ka ọ bịakwute ohu ya Jọn, 2 onye a gbara
ama banyere ihe niile ọ hụrụ, okwu Chineke, na ọgbụgba
ama Jisọs Kraịst. 3 Ngọzị na-adịrị onye ahụ na-agụpụta
okwu ndị a dị n'amụma a. Ngọzị na-adịkwara ndị na-anụ
ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ihi na oge
mmezu ha dị nso. 4 Ọ bụ m Jọn na-ede akwụkwọ a, Na-
edere ya nzukọ asaa dị na mpaghara Eshịa: Ka amara na
udo nke sitere na Onye ahụ na-adị, Onye ahụ dịkwaarị,
na Onye ahụ na-aga ịbịa dịrị unu, sitekwa n'ebe Mmụọ
asaa ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, 5 sitekwa n'aka
Jisọs Kraịst, onye bụ onyeama kwesiri ntụkwasị obi, na
onye mbụ sitere na ndị nwụrụ anwụ bilie, nakwa onye
na-achị ndị eze niile nke ụwa. Nye onye ahụ hụrụ anyị
n'anya ma meekwa ka anyị site n'ọbara ya nwere onwe
anyị pụọ na mmehie. 6 O mere ka anyị bụrụ alaeze, ndị
nchụaja nye Nna ya bụ Chineke. Ọ bụ ya ka otuto niile
na ike niile dịịrị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. (aiōn
g165) 7 "Lee, ọ na-abịa ya na igwe ojii. Anya niile ga-
ahụkwa ya, ọ bụladị ndị ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-
ahụ ya." Mmadụ niile nọ n'ụwa "ga-erukwa ụjụ n'ihi ya."
8 Otu a ka Onyenwe anyị Chineke kwuru, "Abụ m Alfa na
Omega, onye na-adị, onye ahụ dịkwaarị, na onye ahụ na-
aga ịbịa, bụ onye pụrụ ime ihe niile." 9 Mụ onwe m, Jọn,
nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enwekọ ahụhụ
na n'alaeze, na ntachiobi nke bụ oke anyị n'ime Jisọs. Anọ

m n’ogbe ala ntakịrị mmiri gbara gburugburu a na-akpọ
Patmọs n’ihi okwu Chineke na-agba ama banyere Kraịst.
10 N’ụbọchị Onyenwe anyị, anọ m n’ime Mmụọ ma nụ otu
oke olu dara ụda dị ka opi ike n’azụ m, 11 na-ekwu, “Dee
ihe ị na-ahụ ugbu a n’akwụkwọ zigara ya nzukọ asaa dị
n’Efesọs na Smyrna na Pegamọm na Tiatira na Sardis, na
Filadelfia na Laodisia.” 12 Mgbe m chighariri, lee anya
ịhụ onye na-agwa m okwu, ahụrụ m ihe ịdọba oriọna
asaa e ji ọlaedo kpụọ. 13 N’etiti ihe ịdọba oriọna ndị a,
ahụrụ m otu onye yiri nwa nke mmadụ, ka o guzo. O
yikwasịrị onwe ya uwe mwụda. Ma o nwere ihe okike na-
acha ọlaedo e ji kee gburugburu obi ya. 14 Isi ya na agịrị
isi ya na-acha vaa dịka ogho ọcha, dịka akụmmiri igwe.
Anya ya abụọ yiri ire ọkụ na-enwusi ike. 15 Ụkwụ ya abụọ
dị ka bronz a nụchasịrị nnọọ nke ọma hichapụkwa ya.
Olu okwu ya na-ada dị ka ụzụ mmiri na-achị achị. 16 O
jidere kpakpando asaa n’aka nri ya, mma agha dị nkọ
nwere ihu abụọ sikwa n’ọnụ ya na-apụta. Ihu ya na-egbu
maramara dịka anyanwụ na-acha n’ike ya niile. 17 Mgbe
m hụrụ ya, adara m n’ala n’ụkwụ ya dịka onye nwụrụ
anwụ. Ma o weere aka nri ya metụ m n’ahụ na-ekwu sị,
“Atụla egwu. Abụ m Mmalite na Ọgwụgwụ. 18 Abụ m
onye ahụ na-adị ndụ. Anwụrụ m anwụ, ma lee, ana m adị
ndụ ruo mgbe niile ebighị ebi. Ọ bụkwa m ji ọtụghe igodo
nke ọnwụ na nke ọkụ ala mmụọ. **(aiōn g165, Hadēs g86)** 19
“Ya mere, detuo ihe niile ị hụrụla, ihe dị ugbu a na ihe
gaje ime na mgbe na adịghị anya. 20 Nke a bụ ihe omimi
nke kpakpando asaa ahụ ị hụrụ n’aka nri m, na ihe ịdọba
oriọna asaa ndị ahụ pụtara. Kpakpando asaa ahụ bụ ndị

mmụọ ozi ụlọ nzukọ asaa ahụ. Osisi oriọna asaa ahụ bụ
ụlọ nzukọ ndị ahụ n'onwe ha.

2 "Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị n'Efesọs,
sị ya: Ihe ndị a bụ okwu si n'ọnụ onye ahụ na-ejide
kpakpando asaa n'aka ya, ma na-ejegharịkwa n'etiti ihe
ịdọba oriọna ọlaedo asaa ndị ahụ. **2** Amaara m ihe niile
banyere ọrụ gị niile. Ahụkwala m ịrụsị ọrụ ike gị na
ntachiobi gị. Amaara m na ị dịghị anagide ndị ajọ omume,
na ị nwaleela ndị ahụ niile na-akpọ onwe ha ndị ozi,
ma ha abụghị ndị ozi n'ezie, chọpụtakwa na ha bụ ndị
ụgha. **3** I jirila ntachiobi nagide nhụju anya n'ihi aha m,
ma ike agwụghị gị. **4** Ma enwere m ihe ndị a megide gị.
Ị hapụla ịhụnanya mbụ ahụ i nwere. **5** Cheta ọnọdụ i
si na ya daa. Chegharịa, mekwa ihe ndị ahụ ị na-eme
na mbụ. Ọ bụrụ na i meghị otu a, aga m abịa wepụ ihe
ịdọba oriọna gị site n'ọnọdụ ya. **6** Ọ bụladị otu a, o nwere
ihe ụfọdụ dị mma banyere gị. Ị kpọrọ ọrụ ọjọọ nke ndị
Nikolaitan asị, dịka mụ onwe m si kpọọ ya asị. **7** Onye
ọbụla nwere ntị, ya nụrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ.
Onye ahụ na-emeri emeri ka m ga-enye ike iri mkpụrụ
sitere n'osisi ndụ ahụ nke dị na paradaịs nke Chineke. **8**
"Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Smyrna, sị
ya: Ihe ndị a bụ okwu ahụ bụ Mmalite na Ọgwụgwụ ihe
niile. Onye nwụrụ anwụ ma dịkwa ndụ ọzọ. **9** Amaara
m mkpagbu gị niile na ịda ogbenye gị. Ma n'ezie, ị bụ
ọgaranya. Amaara m ihe banyere nkwutọ niile ndị ahụ
na-akpọ onwe ha ndị Juu na-ekwutọ gị, ma ha abụghị
ndị Juu, n'ezie ha bụ ụlọ nzukọ ekwensu. **10** Atụkwala
egwu n'ihi ihe ahụ gaje ịbịakwasị gị. N'ihi na ekwensu

n’onwe ya gaje ime ka a tụba ụfọdụ n’ime ndị gị n’ụlọ
mkpọrọ, ka o jiri ya nwalee gị. A ga-akpagbu unu abalị
iri. Ma gosi onwe gị onye kwesiri ntụkwasị obi, ọ bụladị
ruo mgbe ọnwụ ga-abịakwasị gị. Emesịa, a ga m enye
gị okpueze ahụ, bụ ndụ. 11 Onye ọbụla nwere ntị ya
nụrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile. Onye ọbụla
na-emeri emeri, ọnwụ nke ugboro abụọ agaghị emekpa
ya ahụ. 12 “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị
Pegamọm, sị ya: Ndị a bụ okwu si n’ọnụ onye ahụ ji mma
agha ahụ dị nkọ nke nwere ihu abụọ n’aka ya. 13 Amaara
m ebe i bi, bụ obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya.
Ma ị na-anọgidesi ike n’aha m. Ị jụrụ ịgọnarị okwukwe
gị n’ime m, ọ bụladị n’oge Antipas onyeama m kwesiri
ntụkwasị obi, bụ onye e gburu n’obodo unu, ebe ekwensu
bi. 14 Ma enwere m ihe ole ma ole megide gị. I nwere
ụfọdụ mmadụ ebe ahụ, ndị jidesiri nkuzi Belam ike, bụ
onye kuziiri Balak ka o raa ụmụ Izrel ụra nke mere ka
ha mehie, rie ihe a chụrụ n’aja nye arụsị, kwaakwa iko.
15 N’otu aka ahụ, i nwekwara ụfọdụ mmadụ ndị jidesiri
nkuzi Nikolaitan ike. 16 Ya mere, chegharịa! Ma ọ bụghị
otu a, aga m abịakwute gị ọsịịsọ jiri mma agha dị m
n’ọnụ buso ha agha. 17 Onye ọbụla nwere ntị, ya nụrụ ihe
Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile. Ọ bụ naanị onye na-
emeri emeri ka m ga-enye ụfọdụ n’ime achịcha mánà ahụ
e zoro ezo. Aga m enyekwa onye ahụ ezi nkume ọcha
ahụ, nke edekwasịrị aha ọhụrụ n’elu ya, nke onye ọbụla
ọzọ na-agaghị amata, karịa onye ahụ natara ya. 18 “Dee
akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Tiatira, sị ya: Ndị
a bụ okwu sitere n’aka Ọkpara Chineke, onye anya ya na-

enwuba n’ebe niile dị ka ire ọkụ. Ụkwụ ya kwa na-egbu
maramara dị ka bronz a nụchara nke ọma. 19 Amaara m
ọrụ gị niile, na ịhụnanya gị, na okwukwe gị. Amakwaara
m ije ozi gị na ntachiobi gị, na-ahụkwa na ị na-arụ ọrụ
ugbu a karịa ka i mere na mbụ. 20 Ma enwere m ihe ndị a
megide gị. Ị na-anabata nwanyị ahụ a na-akpọ Jezebel,
onye na-ekwupụta na ya bụ onye amụma nwanyịnye ya
ohere ka o were nkuzi asị na-eduhie ndị ohu m ụzọ, ka
ha kwaa iko, riekwa ihe e ji chụọrọ arụsị aja. 21 Enyela
m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharịa, ma ọ jụrụ
ichegharị site na ndụ ịkwa iko. 22 Lee, aga m etinye ya
n’ute ahụhụ, meekwa ka ndị ya na ha na-akwa iko taa
ahụhụ dị ukwuu. Ọ bụ naanị ma ha chegharịrị ka ihe ndị
a na-agaghị abịakwasị ha. 23 Ma n’ebe ụmụ ya nọ, aga
m etigbu ha ka ha nwụọ. Nzukọ niile ga-amata na abụ
m onye na-enyocha mmụọ na mkpụrụobi niile. Aga m
akwụghachikwa onye ọbụla n’ime unu ụgwọ ọrụ kwesiri
ọrụ ya. 24 Ugbu a, ana m agwa unu ndị fọdụrụ na Tiatira,
unu ndị na-agbasoghị ozizi ya, ndị na-amụtabekwaghị ihe
ndị ahụ ekwensu kpọrọ ihe nzuzo dị omimi, ‘O nweghị
ibu arọ ọzọ m ga-ebokwasị unu, 25 ma ọ bụghị, unu
jidesienụ ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-
abịa.’ 26 Ma onye ọbụla na-emeri emeri, na-anọgidekwa
na-eme uche m ruo ọgwụgwụ ihe niile, ka m ga-enye
ikike n’ebe mba niile nọ. 27 Onye ahụ, ‘ga-eji mkpara
igwe chịa ha, dịka mgbe a kụwachara ite aja na mpekele
na mpekele.’Ọ bụladị ka Nna m si nye m ike, 28 a ga-
enye onye nke meririnụ kpakpando ụtụtụ. 29 Onye ọbụla
nwere ntị, ya nụrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile.

3 “Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Sardis,
sị ya: Ndị a bụ okwu onye ahụ nwere mmụọ asaa nke
Chineke na kpakpando asaa. Amaara m ọrụ gị niile, ị
nwere aha dịka onye dị ndụ ma ị bụ onye nwụrụ anwụ.
2 Ugbu a, sị n’ụra bilite. Mee ka ihe ntakịrị ahụ fọdụrụ
na-achọ ịnwụ anwụ dịrị ike. N’ihi na ọ dịghị ọrụ gị m
hụrụ dị ka ihe zuruoke n’anya Chineke m. 3 Ya mere,
cheta ihe ndị ahụ ị natara na nke ị nụrụ; rube isi nye ya,
chegharịakwa. Ma ọ bụrụ na i tetaghị, aga m abịakwute
gị dị ka onye ohi, ị gaghị amatakwa oge m ji bịakwute
gị. 4 Otu ọ dị, i nwere ụfọdụ mmadụ na Sardis ndị na-
emerụbeghị uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ọcha ma soro m jee
ije n’ihi na ha bụ ndị kwesiri ekwesi. 5 Onye ọbụla na-
emeri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwụda ọcha dịka ha.
Agaghị m ehichapụ aha ya site n’akwụkwọ nke ndụ ahụ,
kama aga m ekwupụtakwa aha ahụ n’ihu Nna m na n’ihu
ndị mmụọ ozi niile. 6 Onye ọbụla nwere ntị, ya nụrụ
ihe Mmụọ nsọ na-agwa nzukọ niile. 7 “Dee akwụkwọ
nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dị na Filadelfia, sị ya: Ndị a bụ
okwu onye dị nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji ọtụghe
igodo Devid, nke o ji emeghepụ ihe onye ọbụla na-apụghị
imechi, na nke o ji emechi ihe onye ọbụla na-apụghị
imeghe. 8 Amaara m ọrụ gị niile. Lee, edebela m n’ihu
gị ọnụ ụzọ nke e meghere emeghe, nke onye ọbụla na-
apụghị imechi. Amaara m na i nwere ike dị ntakịrị, ma i
debere okwu m, ị gọnarịkwaghị aha m. 9 Aga m eme ka
ndị ahụ so na nzukọ ekwensu, bụ ndị na-asị na ha bụ ndị
Juu ma ha abụghị, kama ha bụ ndị ụgha, aga m eme ka ha
bịa kpọọ isiala nye gị, si otu a ghọta na ahụrụ m gị n’anya.

10 Ebe i sitere na ntachiobi sọpụrụ okwu m niile, aga m
ekpuchi gị site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abịakwasị
ụwa mgbe a ga-anwale ndị niile bi n'ime ya. 11 Ana m
abịa ọsịịsọ. Jidesienụ ihe unu nwere aka ike, ka onye
ọbụla ghara ịnapụ gị okpueze gị. 12 Ma onye ọbụla na-
emeri emeri, ka m ga-eme ka ọ bụrụ ogidi n'ime ụlọnsọ
Chineke m. Ọ gaghị esikwa n'ebe ahụ pụọ apụọ. Aga m
edekwasịkwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ
Chineke, nke bụ Jerusalem ọhụrụ ahụ si n'eluigwe, ebe
Chineke nọ na-arịdata. Aha ọhụrụ m ka a ga-edekwasịkwa
n'ihu ya. 13 Onye ọbụla nwere ntị, ya nụrụ ihe Mmụọ Nsọ
na-agwa nzukọ niile. 14 "Dee akwụkwọ nye mmụọ ozi ụlọ
nzukọ dị na Laodisia, sị ya: Ndị a bụ okwu Amen, onye
kwesiri ntụkwasị obi, na onye bụ ezi onyeama, bụrụkwa
isi mmalite ihe niile Chineke kere. 15 Amaara m ọrụ gị
niile, na ị jụghị oyi, i kpoghịkwa ọkụ. Ọ gaara adị nnọọ
mma ma asị na ị na-ajụ oyi ma ọ bụkwanụ na-ekpo ọkụ.
16 N'ihi nke a, ebe ị na-ajụghị oyi, i kpoghịkwa ọkụ, ihe ị
dị bụ ṅaraṅara. N'ihi ya, aga m esi n'ọnụ m gbụpụ gị.
17 N'ihi na ị na-asị, 'abụ m ọgaranya, nwezuo ihe niile.
Mkpa ihe ọbụla akpakwaghị m.' Ma ị ghọtaghị na onye
gba aka ka ị bụ. Ị bụ onye e kwesiri imere ebere. Ị bụkwa
ogbenye na onye kpuru ìsì na onye gba ọtọ. 18 Ana m
adụ gị ọdụ ka ịzụta ezigbo ọlaedo n'aka m, bụ ọlaedo
a nụchara anụcha n'ime ọkụ. Mgbe ahụ, ị ga-abụkwa
ọgaranya n'ezie. Ị gaara esitekwa n'aka m zụta akwa ọcha
na-enweghị ntụpọ ka ị ghara ịgba ọtọ, ka ihere gharakwa
ime gị. Ka ị zụrụkwa ezigbo ọgwụ ọrịa anya tee, ka ibido
ịhụ ụzọ nke ọma. 19 Ndị m hụrụ n'anya ka m na-abara

mba na-enyekwa ha ahụhụ. Ya mere, nwee ịnụ ọkụ n’obi,
chegharịakwa. 20 Lee, ana m eguzo n’ọnụ ụzọ na-akụ aka.
Ọ bụrụ na onye ọbụla anụ olu m ma meghee ụzọ, aga
m abata soro ya rikọọ ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie
ihe. 21 Onye ọbụla na-emeri emeri, ka mụ ga-enye ikike
ka o soro m nọdụ n’ocheeze m. Ọ bụladị dịka m meriri
sorokwa Nna m nọdụ n’ocheeze ya. 22 Onye nwere ntị, ya
nụrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzukọ niile.”

4 Mgbe ihe ndị a gasịrị, eleliri m anya m hụ ọnụ ụzọ
dị n’eluigwe ka e meghere ya. Ụda olu ahụ m nụrụ na
mmalite dara ọzọ, dị ka ụda opi ike sị m, “Bịa, gbagota
n’ebe a, ka m gosi gị ihe ga-emezuriri mgbe ihe ndị a
gasịrị.” 2 N’otu oge ahụ, e mere ka m nọọ n’ime mmụọ,
ma lee, ahụrụ m onwe m n’eluigwe, hụkwa ka e debere
otu ocheeze nke otu onye na-anọkwasị n’elu ya. 3 Ụdịdị
onye nọkwasịrị n’ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe
dịka nkume dị oke ọnụahịa a na-akpọ jaspa na kanelian.
Eke na egwurugwu dịka nkume oke ọnụahịa. Emeralụdụ
gbara ocheeze ahụ gburugburu. 4 Iri ocheeze abụọ na anọ
ọzọ, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndị nọkwasịrị
n’ocheeze ndị a bụ iri ndị okenye abụọ na anọ, ndị yi uwe
ọcha. Ha kpukwa okpueze e ji ọlaedo kpụọ n’isi ha. 5 Mgbe
ahụ, ụda dịka ụda egbe eluigwe, ya na amụma na-egbuke
sitere n’ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achapụtakwa. N’ihu
ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriọna asaa na-enwu ọkụ.
Oriọna ndị a bụ mmụọ asaa nke Chineke. 6 N’ihu ocheeze
ahụ e nwere ihe dịka oke osimiri e ji enyo mee, nke na-
enwu dịka kristal. N’etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu
ya, e nwere anụ anọ dị ndụ nwere anya n’akụkụ ahụ ha

niile, ihu na azụ. 7 Nke mbụ n’ime anụ ndị ahụ dị ndụ
nwere oyiyi dịka ọdụm. Nke abụọ dịka ehi. Nke atọ nwere
ihu yiri nke mmadụ. Nke anọ dịka ugo gbasapụrụ nku
ya na-efe efe. 8 Nke ọbụla n’ime ihe anọ ndị a dị ndụ
nwere nku isii. Anya jupụtara n’ahụ ha niile na n’ime ha,
ọ bụladị n’okpuru nku ha. Ehihie na abalị niile, ọrụ ha bụ
iti mkpu na-asị, 9 Mgbe ọbụla anụ ndị ahụ dị ndụ na-
enye onye ahụ na-anọkwasị n’elu ocheeze ahụ na-adị
ndụ ruo mgbe niile ebighị ebi otuto na nsọpụrụ na ekele,
(aiōn g165) 10 iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ na-adakwa
n’ala n’ihu onye ahụ nọ n’ocheeze na-efe ya ofufe, bụ
onye ahụ na-adị ndụ ruo mgbe niile ebighị ebi. Ha niile
n’otu n’otu na-atụda okpueze ha n’ihu ya na-abụ abụ
na-asị, (aiōn g165) 11 “Gị, Onyenwe anyị na Chineke anyị,
kwesiri ịnara otuto, na nsọpụrụ, na ike. N’ihi na gị onwe
gị kere ihe niile, ọ bụkwa site n’ọchịchọ gị ka e ji kee ha,
ma meekwa ka ha dịrị ndụ.”

5 Mgbe ahụ, ahụrụ m akwụkwọ e dere ihe ihu na azụ, nke
a fụkọrọ afụkọ, kakwasịkwa ya akara asaa, ka ọ dị n’aka
nri onye ahụ nọkwasịrị n’elu ocheeze ahụ. 2 Ahụkwara
m otu mmụọ ozi dị ukwuu, ka ọ na-ekwusa okwu n’oke
olu na-asị, “Ọ bụ onye kwesiri ịnyakapụ akara ndị a ma
saghee akwụkwọ ahụ a fụkọrọ afụkọ?” 3 Ma ọ dịghị onye
ọbụla pụrụ ịsaghe akwụkwọ ahụ maọbụ ilenye ya anya
a hụrụ n’eluigwe, maọbụ n’ụwa, maọbụ n’okpuru ụwa.
4 Akwara m akwa n’obi ilu n’ihi na ọ dịghị onye ọbụla
a hụrụ tozuru oke ịsaghe akwụkwọ ahụ maọbụ ileba
anya n’ime ya. 5 Mgbe ahụ, otu onye n’ime ndị okenye
ahụ gwara m sị, “Akwala akwa. Lee, Ọdụm ebo Juda, bụ

mgbọrọgwụ Devid, emeriela. Ọ pụrụ ịnyakapụ akara asaa
ahụ ma saghekwaa akwụkwọ ahụ." 6 Mgbe ahụ, ahụrụ m
Nwa Atụrụ na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dịka e gburu ya
egbu. Anụ anọ ahụ dị ndụ na ndị okenye ahụ gbara ya
gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bụ
mmụọ asaa nke Chineke, ndị e zipụrụ n'ime ụwa niile. 7
Ọ gara n'ihu were akwụkwọ ahụ site n'aka nri onye ahụ
na-anọkwasị n'elu ocheeze ahụ. 8 Mgbe ọ weere ya, anụ
anọ ahụ dị ndụ na iri ndị okenye abụọ na anọ ndị ahụ
dara n'ala n'ihu Nwa Atụrụ ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa
ụbọ akwara na efere e ji ọlaedo mee, nke ihe jupụtara
n'ime ha bụ ụda na-esi isi ụtọ, bụ ekpere ndị nsọ. 9 Ha
na-abụ abụ ọhụrụ na-asị, "I kwesiri ịnara akwụkwọ ahụ
na ịnyakapụ akara ya, n'ihi na e gburu gị, ma site n'ọbara
gị, ị gbataara Chineke ndị mmadụ, ndị si n'ebo niile, na
asụsụ niile, na ndị niile, na mba niile. 10 Ị chịkọtaala ha,
mee ha otu alaeze na ndị nchụaja na-ejere Chineke anyị
ozi. Ha ga-achịkwa achị n'ụwa." 11 Mgbe ahụ, elere m
anya, hụ ma nụkwa olu nke ọtụtụ ndị mmụọ ozi, nke
ọnụọgụgụ ha ruru puku kwụrụ puku, na nde kwụrụ nde.
Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anụ anọ ahụ dị
ndụ na ndị okenye ahụ. 12 Ha na-abụ abụ n'oke olu na-
asị, "O kwesiri bụ Nwa Atụrụ ahụ e gburu egbu ịnara ike
na akụnụba na amamihe na ike na nsọpụrụ na otuto na
ngọzị." 13 Mgbe ahụ, anụrụ m ka ihe niile nọ n'eluigwe
na ndị nọ n'ụwa na ndị nọ n'okpuru ụwa, na ndị nọ
n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu abụ na-asị, "Ka ngọzị,
na nsọpụrụ niile, na otuto niile, na ike niile dịrị onye ahụ
na-anọkwasị n'ocheeze ahụ, na Nwa Atụrụ ahụ **(aiōn g165)**

14 Anụ anọ ahụ dị ndụ zakwara sị, “Amen!” Ndị okenye
ahụ dakwara n’ala n’ihu ya kpọọ isiala nye ya.

6 Ahụrụ m mgbe Nwa atụrụ ahụ meghere otu n’ime
akara asaa ahụ. Otu n’ime anụ anọ ahụ dị ndụ tiri mkpu
dịka a ga-asị na ọ bụ egbe eluigwe sị, “Bịa!” 2 Mgbe m
lere anya, ahụrụ m ịnyịnya dị ọcha. Onye na-anọkwasị
n’elu ya ji ụta n’aka ya. A tụkwasịkwara okpueze n’isi ya
dịka onye agha na-emeri emeri mgbe niile. 3 Mgbe o
meghere akara nke abụọ, ngwangwa, anụrụ m ka anụ
nke abụọ ahụ n’ime anụ anọ ndị ahụ dị ndụ tiri mkpu
sị, “Bịa!” 4 Mgbe ahụ, ịnyịnya ọzọ na-acha ọbara ọbara
pụtara. E nyere onye nọkwasịrị n’elu ya ike iwepụ udo
n’ụwa nakwa ime ka ụmụ mmadụ na-egburita ibe ha. E
nyekwara ya mma agha dị ukwuu. 5 Ma mgbe o meghere
akara nke atọ, anụrụ m ka anụ nke atọ ahụ dị ndụ kwuru,
“Bịa!” Ahụrụ m ịnyịnya dị ojii. Onye na-anọkwasị n’elu ya
ji ihe ọtụtụ abụọ n’aka ya. 6 Anụkwara m ihe dị ka olu
nke sitere n’etiti anụ anọ ahụ dị ndụ na-adapụta sị, “Otu
ihe ọtụtụ kilo nke ọka wiiti bụ ụgwọ ọrụ otu ụbọchị, ihe
ọtụtụ kilo atọ nke ọka balị bụkwa ụgwọ ọrụ otu ụbọchị.
Ya mere, unu emebikwala mmanụ oliv na mmanya.” 7
Mgbe o meghere akara nke anọ, anụrụ m ka anụ nke anọ
dị ndụ sịrị, “Bịa!” 8 Elere m anya ma hụ ịnyịnya na-acha
ntụntụ n’ihu m. Aha onye nọkwasịrị n’elu ya bụ Ọnwụ na
Ọkụ ala mmụọ na-esokwa ya n’azụ. E nyere ha ike n’ebe
otu ụzọ n’ụzọ anọ nke ụwa dị ka ha jiri mma agha na
ụnwụ, na ọrịa ọjọọ na anụ ọhịa gbuchapụ ndị bi n’ime
ha. (Hadēs g86) 9 Ma mgbe ọ meghere akara nke ise, ahụrụ
m n’okpuru ebe ịchụ aja mkpụrụobi ndị niile e gburu

egbu n’ihi okwu Chineke na n’ihi ịgba ama nke ha jidesiri
ike. 10 Ha ji oke olu tie mkpu na-asị, “Gị, Onye kachasị
ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, onye dị nsọ na onye
eziokwu, ruo olee mgbe ka ị na-eche ikpe ụwa na ndị bi
n’ime ya ikpe ma bọọkwa ọbọ n’isi ha maka ọbara anyị ha
wufuru?” 11 E nyere ha n’otu n’otu uwe ọcha, a gwakwara
ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe ọnụọgụgụ
ndị ozi ibe ha na ụmụnna ha a ga-egbu dịka e gburu
ha ga-ezu. 12 Anọkwa m na-ele anya mgbe o meghere
akara nke isii ahụ. Nke a mere ka oke ala ọma jijiji dịrị.
Anyanwụ gbara ọchịchịrị dị ka akwa mkpe e jiri ajị mee.
E mekwara ka ọnwa chaa uhie uhie dịka ọbara. 13 Mgbe
ahụ, kpakpando dị na mbara eluigwe malitere ịdapụ n’ala
dịka mkpụrụ osisi fiig na-achaghị acha si adapụ mgbe
oke ifufe na-efegharị ya. 14 Mbara eluigwe gabigara, dịka
akwụkwọ mgbe a na-apịakọta ya. Ugwu niile na agwa
etiti niile ka e wepụkwara site n’ọnọdụ ha. 15 Ndị eze
niile nke ụwa na ndị nọ n’ọchịchị dị iche iche, na ndị
ọgaranya, na ndị nọ n’ọnọdụ dị elu, na ndị ọchịagha, na
ndị mmadụ niile dị iche iche, ndị ukwu ma ndị nta, ndị
ohu na ndị nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n’ime
ọgba nkume na n’okpuru ugwu, 16 ha na-eti mkpu na-
arịọ ugwu ndị ahụ na-asị, “Dakwasịnụ anyị zoo anyị ka
onye ahụ nọkwasịrị n’elu ocheeze ahụ hapụ ịhụ anyị, ka
oke iwe nke Nwa Atụrụ ahụ hapụ ịbịakwasị anyị. 17 N’ihi
na, lee oke ụbọchị iwe ha abịala, onye pụrụ ịgbanarị ya?”

7 Mgbe ihe ndị a gasịrị, ahụrụ m ndị mmụọ ozi anọ
ka ha guzo n’akụkụ anọ nke ụwa. Ha na-egbochikwa
ka ifufe ọbụla ghara ife n’elu ala, na n’elu osimiri, na

n’elu osisi. 2 Mgbe ahụ, ahụkwara m mmụọ ozi ọzọ ka
o si n’ọwụwa anyanwụ na-apụta, akara Chineke dị ndụ
dịkwa n’aka ya. O tikuru ndị mmụọ ozi anọ ahụ mkpu, bụ
ndị ahụ e nyere ike imekpa ụwa ahụ, ya na oke osimiri,
3 na-asị, “Unu emebila ụwa maọbụ oke osimiri maọbụ
osisi ọbụla tutu ruo mgbe anyị kachara ndị ohu niile
nke Chineke anyị akara n’egedege ihu ha.” 4 Mgbe ahụ
anụrụ m ọnụọgụgụ ndị a kara akara ahụ, ha dị narị puku
mmadụ, na iri puku mmadụ anọ na anọ, bụ ndị sitere
n’ebo niile nke Izrel. 5 Ndị a kara akara site n’ebo Juda dị
puku mmadụ iri na abụọ. Ndị si n’ebo Ruben dịkwa puku
mmadụ iri na abụọ. Ndị si n’ebo Gad dị puku mmadụ
iri na abụọ. 6 E sitere n’ebo Asha họpụta puku mmadụ
iri na abụọ. Ndị sitekwara n’ebo Naftalị dị puku mmadụ
iri na abụọ. E sitere n’ebo Manase họpụta puku mmadụ
iri na abụọ. 7 Ndị si n’ebo Simiọn dị puku mmadụ iri
na abụọ. Ndị sitere n’ebo Livayị dị puku mmadụ iri na
abụọ. Ndị si n’ebo Isaka dị puku mmadụ iri na abụọ. 8 E
sitere n’ebo Zebụlọn họpụta puku mmadụ iri na abụọ.
Ndị si n’ebo Josef dị puku mmadụ iri na abụọ. Ndị sikwa
n’ebo Benjamin dị puku mmadụ iri na abụọ. 9 Mgbe
ihe ndị a gasịrị, ahụrụ m oke igwe mmadụ, ndị dị ọtụtụ
n’ọnụọgụgụ nke onye ọbụla na-apụghị ịgụta ọnụ. Ha
sitere na mba dị iche iche na ebo dị iche iche na ndị niile
na asụsụ dị iche iche, na-eguzo n’ihu ocheeze ahụ na
n’ihu Nwa Atụrụ ahụ. Ha yikwasịrị onwe ha uwe ọcha,
jirikwa igu nkwụ n’aka ha. 10 Ma ha ji oke olu na-eti mkpu
na-asị, “Nzọpụta dịrị Chineke anyị, onye na-anọkwasị
n’ocheeze ahụ, dịkwara Nwa atụrụ ahụ.” 11 Ndị mmụọ

ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndị
okenye ahụ na anụ anọ ahụ dị ndụ. Ha dara, kpuo ihu ha
n’ala n’ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, 12 na-
asị, “Amen! Ngọzị niile na otuto niile, na amamihe niile
na ekele niile na nsọpụrụ niile na ike niile na ume niile,
dịrị Chineke anyị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.” (aiōn
g165) 13 Mgbe ahụ, otu n’ime ndị okenye ahụ zara m sị, “Ị
maara ndị ahụ, ndị a e gbokwasịrị uwe ọcha ahụ, ebee ka
ha siri pụta?” 14 Asịrị m, “Onyenwe m, ọ bụ gị maara.” Ọ
sịrị m, “Ndị a bụ ndị sitere n’ime oke mkpagbu ahụ pụta.
Ha bụ ndị sachara uwe ha, mee ha ka ha dịrị ọcha site
n’ọbara Nwa Atụrụ ahụ. 15 Ọ bụ nke a mere, “ha ji guzoro
n’ihu ocheeze Chineke na-efe ya ofufe ehihie na abalị
n’ime ụlọnsọ ya. Onye ahụ na-anọkwasị n’elu ocheeze
ahụ ga-ekpuchikwa ha. 16 ‘Agụụ agaghị agụkwa ha ọzọ.
Akpịrị agaghị akpọkwa ha nkụ mgbe ọbụla. Anyanwụ
agaghị achakwa ha ọzọ,’ okpomọkụ ọbụla agaghị erute
ebe ha nọ. 17 N’ihi na Nwa Atụrụ ahụ nke nọ n’etiti
ocheeze ahụ ga-abụ onye ọzụzụ atụrụ ha; ‘ọ ga-edurukwa
ha jee n’isi mmiri nke ndụ ahụ.’ ‘Chineke ga-ehichapụkwa
anya mmiri ọbụla site n’anya ha.’”

8 Mgbe o meghere akara nke asaa, akụkụ niile nke
eluigwe dara jụụ ruo ihe dị ka iri nkeji atọ. 2 Ahụrụ m
ndị mmụọ ozi asaa, ndị na-eguzo n’ihu Chineke. E nyere
ha opi ike n’otu n’otu. 3 Mmụọ ozi ọzọ nke ji ite igwe
ntakịrị e ji ọlaedo kpụọ bịara guzo n’ihu ebe ịchụ aja. E
nyere ya ọtụtụ ụda na-esi isi ụtọ ka o jiri chụọ aja, ya
na ekpere ndị nsọ niile, n’ebe ịchụ aja e jiri ọlaedo wuo,
n’ihu ocheeze ahụ. 4 Anwụrụ ọkụ nke ihe ahụ na-esi isi

ụtọ, ya na ekpere ndị nsọ sitere n’aka mmụọ ozi ahụ
rigoo elu n’ihu Chineke. 5 Mgbe ahụ kwa, mmụọ ozi ahụ
weere ọkụ sitere n’ebe ịchụ aja ahụ tinye ya n’ime ite
igwe ntakịrị ahụ, tụda ya, ka ọ danye n’ime ụwa. Mgbe o
mere nke a, ụzụ egbe eluigwe dara, amụma gbukwara
n’ụzọ dị oke egwu. Ala ọma jijiji dakwasịkwara ebe niile
n’ụwa. 6 Mgbe ahụ, ndị mmụọ ozi asaa ahụ ndị ji opi asaa
ahụ jikeere onwe ha ịfụ opi ike ahụ. 7 Mgbe mmụọ ozi
nke mbụ fụrụ opi ike ya, a tụdara mkpụrụ mmiri na ọkụ a
gwakọtara ya na ọbara n’ime ụwa. Nke a mere ka otu ụzọ
n’ime ụzọ atọ nke osisi rechapụrụ ọkụ, e rechapụkwara
ahịhịa ndụ niile ọkụ. 8 Mgbe mmụọ ozi nke abụọ fụkwara
opi ike ya, a tụdara ihe yiri ugwu dị ukwuu na-enwu ọkụ
n’ime osimiri. Nke a mere ka otu ụzọ n’ime ụzọ atọ e
kere osimiri niile chaghariạ ghọọ ọbara. 9 Otu ụzọ n’ime
ụzọ atọ nke ihe niile dị ndụ dị n’ime osimiri nwụrụ.
Otu ụzọ n’ime ụzọ atọ e kere ụgbọ mmiri niile dị n’elu
osimiri lara n’iyi. 10 Mgbe mmụọ ozi nke atọ fụrụ opi
ike ya, otu kpakpando dịkarịsịrị ukwuu nke na-enwu
dị ka ọwaọkụ sitere na mbara eluigwe danye n’ime otu
ụzọ n’ime ụzọ atọ e kere iyi niile na isi iyi niile. 11 Aha
kpakpando ahụ bụ Ilu ilu. Otu ụzọ n’ime ụzọ atọ nke
mmiri malitere ilu ilu, ọtụtụ mmadụ nwụrụ n’ihi mmiri a
na-elu ilu. 12 Mgbe mmụọ ozi nke anọ fụrụ opi ike ya, e
mere ka otu akụkụ n’ime akụkụ atọ e kere anyanwụ gbaa
ọchịchịrị. Otu a kwa, otu akụkụ n’ime akụkụ atọ e kere
ọnwa gbara ọchịchịrị. Ya na otu akụkụ n’ime atọ e kere
kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwụ hapụ inyekwa
ìhè ya n’uju dịka o si eme na mbụ. Otu ụzọ n’ime ụzọ atọ

e kere ehihie ghọkwara oke ọchịchịrị, ọ dịkwa otu a n'oge
anyasị. 13 Elere m anya, hụ ma nụkwa otu ugo ka ọ na-
efegharị n'etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n'olu ike na-
asị, "Ahụhụ! Ahụhụ! Ahụhụ dịrị mmadụ niile bi n'ụwa
n'ihi ụda opi ike nke ndị mmụọ ozi atọ ndị a ga-afụ."

9 Mgbe mmụọ ozi nke ise ahụ fụrụ opi ike ya, ahụrụ
m otu kpakpando si n'eluigwe daa n'ala. E nyere ya ihe
ọtụghe igodo nke e ji atụghe olulu nke Abis ahụ. **(Abyssos
g12)** 2 Mgbe o meghere olulu Abis ahụ, anwụrụ ọkụ dị
ukwu sitere n'ime ya pụta dịka anwụrụ ọkụ si n'ọkụ
icheku ọkụ ya dị ukwuu, mee ka oke ọchịchịrị kpuchie ihu
anyanwụ na mbara eluigwe. **(Abyssos g12)** 3 Igurube sitere
n'anwụrụ ọkụ ahụ pụta fedakwasa ụwa. E nyekwara ha
ike ịta mmadụ ọbụla dịka akpị si agba mmadụ. 4 E nyere
ha iwu si ha emebila ahịhịa ndụ ọbụla, maọbụ osisi na
ihe ọbụla a kụrụ n'ala. Kama ọrụ ha bụ ịbịakwasị mmadụ
ọbụla na-enweghị akara Chineke n'egedege ihu ya. 5 Iwu
e nyere ha abụghị ka ha gbuo ndị a, kama ọ bụ ka ha
mekpaa ha ahụ ọnwa ise. Mmekpa ahụ ha dịka ahụ ụfụ
na nhụju anya nke akpị mgbe ọ gbara mmadụ. 6 N'ime
ụbọchị ndị ahụ, ọtụtụ mmadụ ga-achọ iji aka ha gbuo
onwe ha ma ha agaghị enwe ike mee ya. Agụụ ịnwụ ọnwụ
ga-agụ ha, ma ọnwụ ga-esi n'ebe ha nọ wezuga onwe ya.
7 Igurube ndị a nwere oyiyi dị ka ịnyịnya a kwadebere
maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji ọlaedo
kpụọ n'isi ha. Ihu ha dịkwa ka ihu mmadụ. 8 Agịrị isi ha
dịka agịrị isi ụmụ nwanyị. Eze ha dịkwa ka eze ọdụm. 9
Ha yikwasịrị onwe ha ihe ikpuchi obi dịka nke e ji igwe
kpụọ. Nku ha na-eme mkpọtụ dị ka ụda nzọ ụkwụ ọtụtụ

ịnyịnya nke ụgbọ agha na-esekpu na-abanye n’ọgbọ agha.
10 Ha nwere ọdụdụ dịka akpị. Ma ike niile e nyere ha bụ
imerụ ndị mmadụ ahụ ọnwa ise site n’ike dị n’ọdụdụ ha.
11 Ha nwere mmụọ ozi nke Abis, onye na-achịkọta ha dịka
eze. Aha ya n’asụsụ Hibru bụ Abadọn, ma n’asụsụ Griik
ọ bụ Apolion. **(Abyssos g12)** 12 Ahụhụ nke mbụ agafeela,
ebe ahụhụ abụọ ọzọ na-abịa n’ihu. 13 Mgbe mmụọ ozi
nke isii fụrụ opi ike ya, anụrụ m olu sitere na mpi anọ
ahụ dị n’ebe ịchụ aja ahụ e jiri ọlaedo wuo, nke dị n’ihu
ocheeze Chineke, 14 na-agwa mmụọ ozi nke isii ahụ, nke
ji opi ike okwu, “Tọpụ mmụọ ozi anọ ndị ahụ e kere agbụ
n’ebe osimiri Yufretis dị.” 15 A tọhapụrụ ndị mmụọ ozi
anọ ahụ, ndị e jibu eji na njikere maka oge awa ahụ, na
ụbọchị ahụ, na ọnwa ahụ, na afọ ahụ, iji gbuo otu ụzọ
n’ime ụzọ atọ nke mmadụ. 16 Ndị agha ahụ, ọnụọgụgụ ha
bụ narị nde abụọ. Anụrụ m mgbe e kwuru ole ha dị. 17
N’ime ọhụ m, ahụrụ m ịnyịnya ha, hụkwa ndị nọkwasịrị
ha n’elu. Ndị nọ n’elu ịnyịnya ndị a yi ihe ikpuchi obi
nke ụfọdụ n’ime ha na-acha ọbara ọbara. Ụfọdụ na-acha
dịka akpụkpọ eluigwe, ụfọdụ na-acha odo odo. Ụfọdụ
na-acha dịka anwụrụ ọkụ. Isi ịnyịnya ha dịka isi ọdụm,
anwụrụ ọkụ na ọkụ na nkume ọkụ sị ha n’ọnụ na-apụta.
18 E sitere n’ihe mmekpa ahụ ndị a, ire ọkụ, anwụrụ ọkụ
na nkume ọkụ na-adịghị anyụ anyụ, ka ha ji gbuo otu ụzọ
n’ime ụzọ atọ nke mmadụ niile bi n’ụwa. 19 Ike ịnyịnya
ndị a dị n’ọnụ ha, na ọdụdụ ha. Ọdụdụ ha dị ka agwọ,
nwee isi agwọ nke ha ji emerụ mmadụ ahụ. 20 Ma ndị
fọdụrụ n’etiti mmadụ, bụ ndị a na-egbughị site n’ihe
ntaramahụhụ ọrịa ndị a, echegharighị site n’ọrụ aka ha

maọbụ ịkwụsị ife mmụọ ọjọọ ofufe. Ha jụkwara ịkwụsị ife
arụsị ha niile nke ha ji ọlaedo na ọlaọcha na bronz na
igwe na nkume na osisi kpụọ. Chi ndị na-apụghị ịhụ ụzọ,
maọbụ ịnụ ihe, maọbụ ije ije. **21** Ha echeghariịghị site
n'igbu mmadụ ha, maọbụ ụzọ mgbaasị ha, maọbụ ndụ
ịkwa iko ha, na izu ohi ha pụta.

10 Ahụrụ m mmụọ ozi ọzọ dị oke egwu ka o si n'eluigwe
na-arịdata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na
egwurugwu dịkwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara
dịka anyanwụ. Ụkwụ ya na-acha dịka ogidi na-enwu ọkụ.
2 O ji akwụkwọ ntakịrị a fụkọtara afụkọta n'aka ya. Otu
ụkwụ ya, nke aka nri ya, ka ọ zọnyere n'ime osimiri,
ma ụkwụ nke aka ekpe ya ka ọ zọkwasịrị n'elu ala. **3** O
ji oke olu, nke dara ụda dịka ịgbọ ụja ọdụm, tie mkpu,
egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahụ. **4** Mgbe m chọrọ
idetu ihe egbe eluigwe ndị a kwuru, anụrụ m otu olu si
n'eluigwe na-ekwu, "Edela ihe ahụ n'akwụkwọ, n'ihi na-
achọghị ka ndị ọzọ mata okwu ahụ egbe eluigwe ndị ahụ
kwuru." **5** Mgbe ahụ, mmụọ ozi ahụ nke m hụrụ zọkwasịrị
ụkwụ ya n'elu osimiri, na n'ala akọrọ ahụ, chịlịri aka ya
abụọ elu, **6** were onye ahụ na-adị ndụ mgbe niile ebighị
ebi ṅụọ iyi. Ya bụ onye ahụ kere eluigwe na ụwa, na ihe
niile dị n'ime ha, na oke osimiri, na ndị niile bi n'ime ha,
sị na oge ezuola. Na o kwesikwaghị ka a tufuo oge ọbụla.
(aiōn g165) **7** N'ụbọchị ahụ, mgbe ndị mmụọ ozi asaa ahụ
ga-afụ opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu,
dịka ọ gwara ndị ohu ya bụ ndị amụma. **8** Olu nke ahụ
m nụrụ mbụ sitere n'eluigwe gwa m okwu ọzọ, na-asị,
"Gaa nara mmụọ ozi ahụ guzo n'elu oke osimiri na ala

akọrọ, akwụkwọ ahụ aseghere aseghe nke o ji n'aka ya."
9 Ejekwuru m mmụọ ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwụkwọ
nta ahụ. Ọ sịrị m, "Nara ya, taa ya. Ọ ga-eme ka afọ gị luo
ilu, ma 'n'ọnụ gị, ọ ga-atọ gị ụtọ dịka mmanụ aṅụ.'" 10 Ya
mere, anaara m ya akwụkwọ nta ahụ site n'aka mmụọ
ozi ahụ taa ya. Ọ tọrọ ụtọ dịka mmanụ aṅụ n'ọnụ m, ma
mgbe m lodara ya, afọ m bidoro ilu ilu. 11 Mgbe ahụ ha
sịrị m, "Ị ghaghị ibu amụma ọzọ banyere ọtụtụ mmadụ,
na ọtụtụ mba, na ọtụtụ asụsụ na ọtụtụ ndị eze."
11 Enyere m ihe ọtụtụ osisi achara e ji atụ ihe. Agwara
m sị m, "Gaa tụọ ụlọnsọ ukwu Chineke, ma tụọkwa ebe
ịchụ aja dị n'ụlọnsọ ahụ, gụọ ọnụọgụgụ ndị niile na-akpọ
isiala n'ebe ahụ. 2 Ma atụkwala ogige nke dị na mpụta
ụlọnsọ ahụ, n'ihi na ewerela ya nye ndị mba ọzọ. Ha ga-
azọtọkwa obodo nsọ ahụ ụkwụ iri ọnwa anọ na abụọ. 3
Aga m enye mmadụ abụọ ndị ga-agbara m ama ike ka ha
buo amụma otu puku ụbọchị na narị ụbọchị abụọ na iri
ụbọchị isii, ha ga-eyi akwa mkpe." 4 Ndị a bụ osisi oliv
abụọ ahụ na ihe ịdọba oriọna abụọ ahụ, ndị na-eguzo
n'ihu Onye nwe ụwa. 5 Ọ bụrụ na onye ọbụla achọọ imerụ
ha ahụ, ọkụ ga-esi ha n'ọnụ pụta rechapụ ndị iro ha. Ọ
bụrụ na onye ọbụla achọọ imerụ ha ahụ, a ga-egbu ya
n'ụzọ dị otu a. 6 A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime
ka mmiri ozuzo ọbụla ghara izo n'ụwa n'ime afọ atọ na
ọkara ahụ ha ga-ebu amụma ha. A ga-enyekwa ha ike ime
ka osimiri na mmiri nta niile ghọọ ọbara. Ha ga-enwekwa
ike ime ka ụdị ọrịa dị iche iche bịakwasị ụwa niile n'oge
ọbụla ha chepụtara n'obi ha. 7 Mgbe ha gbazuru ama ha,
anụ ọhịa ahụ, nke na-esite n'ime olulu Abis ahụ ga-ebuso

ha agha merie ha, gbukwaa ha. **(Abyssos g12)** **8** Mgbe ha
nwụchara, ozu ha ga-atọgbọrọ n’okporoụzọ nke obodo
ukwu ahụ nke a na-akpọ na mmụọ Sọdọm na Ijipt, ebe a
kpọgburu Onyenwe ha n’obe. **9** A gaghị ekwenyekwa ka
onye ọbụla lie ozu ha. Ma ndị niile dị iche iche n’ụwa,
n’ebo niile, na asụsụ niile, na mba niile ga-agba ozu ha
gburugburu ụbọchị atọ na ọkara n’ebe a tọgbọrọ ha na-
ele ha anya. **10** Ndị niile bi n’ụwa ga-aṅụrị ọṅụ, nyerịta
ibe ha onyinye dị iche iche, kpọọ oriri dị iche iche iji
ṅụrịa ọṅụ n’ihi ogbugbu e gburu ndị amụma abụọ ahụ,
ndị wetaara ha oke nhụju anya. **11** Ma mgbe ụbọchị atọ
na ọkara gafesịrị, Chineke ga-eme ka Mmụọ ya na-enye
ndụ banyekwa n’ime ha, ha bilitere ọtọ, oke egwu jidere
ndị niile hụrụ ha. **12** Ha nụrụ oke olu si n’eluigwe daa na-
asị, “rigotanụ n’elu.” Ha siri n’igwe ojii, rigoro n’eluigwe
ebe ndị iro ha ga-anọ na-ele ha anya. **13** Ma n’otu oge
ahụ, n’otu awa ahụ, ala ọma jijiji dịkarịsịrị oke egwu mara
nke mere ka otu akụkụ n’ime akụkụ iri nke obodo ahụ
niile daa. Ndị nwụrụ n’oge ala ọma jijiji a dịkwa puku
mmadụ asaa. Ma ndị niile fọdụrụ sitere n’oke egwu nye
Chineke nke eluigwe otuto. **14** Ugbu a ahụhụ nke abụọ
ahụ agafeela. Ma mgbe na-adịghị anya, ahụhụ nke atọ
na-abịa. **15** Ka mmụọ ozi nke asaa fụrụ opi ike ya, oke olu
dị iche iche dara ike ike n’eluigwe, na-asị, “Alaeze niile
nke ụwa abụrụla alaeze Onyenwe anyị, na nke Kraịst ya.
Ya onwe ya ga-achịkwa ruo mgbe niile ebighị ebi.” **(aiōn
g165)** **16** Mgbe ahụ, iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ nọ
n’ocheeze ndị ahụ dị n’ihu ocheeze Chineke dara n’ala
kpọọ isiala nye Chineke, **17** na-asị, “Anyị na-enye gị otuto,

gị Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile. Onye
na-adị, na onye dịkwaarị, n'ihi na i werela oke ike gị niile
n'aka gị malitekwa ịchị ọchịchị. 18 Mba niile were oke
iwe megide gị, ma ugbu a bụ oge gị iweso ha iwe dị ọkụ.
Ugbu a bụ oge ikpe ndị nwụrụ anwụ ikpe na ịkwụghachi
ndị ohu gị bụ ndị amụma ụgwọ ọrụ ha, na ndị nsọ na ndị
gị niile, bụ ndị na-atụ egwu aha gị, bụ ndị dị nta na ndị dị
ukwuu. Oge eruokwala mgbe ịla n'iyi ndị na-emebi ụwa
ga-adị." 19 Mgbe ahụ kwa, e meghere ụlọnsọ Chineke
nke dị n'eluigwe. A hụkwara igbe ọgbụgba ndụ n'ime ya.
N'otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere ịgba, amụma
gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala ọma jijiji na
akụmmiri igwe mere mkpọtụ nke ukwuu.

12 Oke ihe ịrịbama pụtara ihe n'eluigwe, otu nwanyị e
yikwasịrị anyanwụ dịka uwe. Ọnwa dịkwa n'okpuru ụkwụ
ya abụọ. Okpueze nwee kpakpando iri na abụọ dịkwa
ya n'isi. 2 Ọ dị ime, na-etikwa mkpu n'ihi ahụhụ na ihe
ụfụ nke ọmụmụ nwa. 3 Mgbe ahụ, ihe ama ọzọ pụtara
ihe n'eluigwe, agwọ ochie nke dị ukwuu na-acha uhie
uhie a na-akpọ dragọn, nke nwere isi asaa na mpi iri. O
kpukwasịkwara okpueze asaa n'isi ya. 4 O nwere ọdụdụ
nke o ji dọkpụrụ otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke kpakpando
niile dị n'eluigwe, tụda ha n'ala. Ọ bịara guzo n'ihu
nwanyị ahụ na-achọ ịmụpụta nwa ahụ ọ dị ime ya, nọọ na
njikere iri nwantakịrị ahụ ma a mụpụta ya. 5 Ọ mụpụtara
nwantakịrị nwoke, "onye ga-ejikwa mkpara ọchịchị chịa
mba niile ọchịchị." N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ
wepụ nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke nọ n'eluigwe
n'ocheeze ya. 6 Ma nwanyị ahụ si n'ebe ahụ gbapụ gbalaa

n’ọzara ebe Chineke kwadebere na ọ ga-anọ. Ebe ahụ ka
a ga-elekọta ya anya nke ọma otu puku ụbọchị na narị
ụbọchị abụọ na iri ụbọchị isii. **7** Mgbe ahụ, agha dapụtara
n’eluigwe. Maikel na ndị mmụọ ozi ya buru agha megide
agwọ ochie ahụ (a na-akpọ dragọn). Dragọn ahụ na ndị
mmụọ ozi ya bukwara agha nke ha, **8** ma e meriri ha, ha
enwekwaghị ọnọdụ ọbụla n’eluigwe. **9** Dragọn ukwu ahụ,
bụ agwọ ochie ahụ a na-akpọ ekwensu maọbụ Setan, nke
na-eduhie ndị niile bi n’ụwa. A tụdara ya n’ụwa, ya na
ndị mmụọ ozi ya niile. **10** Mgbe ahụ, anụrụ m oke olu si
n’eluigwe na-ada sị, “O mezuola n’ikpeazụ, bụ nzọpụta
Chineke na ike na alaeze Chineke anyị, na ikike ịchị isi
Kraịst ya, ha abụrụla ihe dị ire. N’ihi na e sitela n’eluigwe
chụtuo onye ahụ na-ebo ụmụnna anyị ebubo. Ọ na-ebo
ha ebubo ehihie na abalị n’ihu Chineke. **11** Ha lụgburu
ya n’agha site n’ọbara Nwa atụrụ ahụ na site n’ama nke
okwu ọnụ ha, n’ihi na ha ahụghị ndụ ha n’anya karịa,
kama ha jikere inye ndụ ha ọbụladị ruo n’ọnwụ. **12** Ya
mere, ṅụrịanụ ọṅụ eluigwe ma unu ndị niile bi n’ime
ya. Ma ahụhụ dịrị unu ndị bi n’ụwa na osimiri n’ihi na
ekwensu abịakwutela unu. O jirila oke ọnụma bịakwute
unu. Ọ makwaara na oge a o nwere ehighị nne.” **13** Mgbe
agwọ ochie ahụ chọpụtara na a chụdala ya n’ụwa, ọ
chụsoro nwanyị ahụ mụrụ nwa nwoke ahụ ọsọ. **14** Ma e
nyere nwanyị ahụ nku abụọ, nke dịka nku oke ugo, ka
o jiri gbanarị agwọ ochie ahụ feba n’ime ọzara, ebe a
kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afọ atọ na
ọnwa isii. **15** Ma agwọ ahụ meghere ọnụ ya mee ka mmiri
si n’ọnụ ya sọpụta dịka iyi nke ga-ebufu nwanyị ahụ. **16**

Ma ala nyeere nwanyị ahụ aka. O meghere ọnụ ya loda
idee mmiri a nke si n'ọnụ agwọ ahụ sọpụta. 17 Mgbe ahụ,
agwọ ochie ahụ wesara nwanyị ahụ iwe, pụọ ịga buo agha
megide ụmụ ya bụ ndị niile fọdụrụ, bụ ndị niile na-edebe
iwu Chineke na ndị na-ekwupụta na ha bụ ndị ama nke
Jisọs.

13 Agwọ ochie ahụ guzoro n'akụkụ n'ọnụ oke osimiri
ahụ. Ma ahụrụ m otu anụ ọhịa ka o si n'ime oke osimiri
na-arịpụta. Anụ ọhịa a nwere isi asaa na mpi iri. Okpueze
iri dịkwa n'elu mpi ndị a. Aha e dekwasịrị n'isi asaa ahụ
n'otu n'otu bụ ikwutọ na ikwuhie Chineke. 2 Anụ ọhịa a
m hụrụ dị ka agụ, ma ụkwụ ya dịka ụkwụ anụ ọhịa bịa.
Ọnụ ya dịkwa ka nke ọdụm. Agwọ ochie ahụ nyere ya ike
ya, na ocheeze ya na ikike dị ukwuu. 3 Otu n'ime isi ya
nwere ọnya buru ibu, nke pụrụ iwetara ya ọnwụ, e mere
ka ọnya ahụ laa. Ụwa niile sobere anụ ọhịa ahụ n'azụ
n'ịtụnanya. 4 Ha kpọrọ isiala nye agwọ ochie ahụ n'ihi na
o nyere anụ ọhịa ahụ ikike dị otu a. Ha bidokwara ịkpọ
isiala nye anụ ọhịa ahụ, na-asị, "Ebee ka onye ahụ nọ,
nke dị ukwuu karịa ya, onye pụkwara ibu agha megide
ya?" 5 E nyekwara anụ ọhịa ahụ ọnụ na ike ikwu okwu
mpako na ikike ikwulu ekwulu ọnwa iri anọ na abụọ. 6 O
meghere ọnụ ya malite ikwulu Chineke, na aha ya na
ebe obibi ya, na ndụ ahụ bụ ndị bi n'eluigwe. 7 E nyere
ya ike ibuso ndị nsọ agha na imeri ha. E nyekwara ya
ikike ịchị agbụrụ niile, na ebo niile, na ndị niile, na mba
niile na asụsụ niile. 8 Ndị niile bi n'elu ụwa ga-akpọkwa
isiala nye ya, bụ onye ọbụla a na-edeghị aha ya n'ime
akwụkwọ nke ndụ nke Nwa atụrụ ahụ e gbururị, site

n’oge e kere ụwa. 9 Onye nwere ntị ya nụrụ. 10 “Ọ bụrụ
na ọ dị onye ọbụla a ga-adọta n’agha, ọ bụ ha ka a ga-
adọtakwa n’agha. Ọ bụrụ na ọ dị onye ọbụla ga-anwụ site
na mma agha, aghaghị iji mma agha gbuo ha.” Ka nke
a bụrụ ihe ịgbaume na iguzosikwa ike n’okwukwe nke
ndị Chineke. 11 Mgbe ahụ kwa, ahụrụ m anụ ọhịa ọzọ
dị iche ka o si n’ala na-arịpụta. O nwere mpi nta abụọ
dịka mpi Nwa atụrụ, kama ọ na-ekwu okwu dịka agwọ
ochie ahụ. 12 Ọ na-achị isi n’ọnọdụ anụ ọhịa nke mbụ. Ọ
bụkwa ike a ka o ji kwagide ụwa na ndị niile bi n’ime
ya ka ha kpọọ isiala nye anụ ọhịa mbụ ahụ nke a gwọrọ
ọnya ya na-eweta ọnwụ. 13 Ọ na-emekwa ọtụtụ oke ihe
ịrịbama dị iche iche. O mere ọbụladị ka ọkụ si na mbara
eluigwe daa n’ụwa n’ihu mmadụ niile. 14 O duhiekwara
ndị mmadụ bi n’ụwa site n’ọrụ ịrịbama ya niile nke e
nyere ya ike ịrụ n’ọnọdụ anụ ọhịa ahụ. Ọ gwakwara ndị
niile bi n’ụwa ka ha kpụọ ihe oyiyi nke anụ ọhịa ahụ nke
e jiri mma agha merụchaa ahụ, ma mechaa dị ndụ. 15 E
nyere ya ike ikunye ume ndụ n’ime oyiyi nke anụ ọhịa
mbụ ahụ, ime ka ihe a kpụrụ akpụ kwuo okwu mekwa
ka e gbuo ndị niile na-akpọghị isiala nye ya. 16 O nyere
iwu ka onye ọbụla, onye ukwu na onye nta, ọgaranya na
ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n’aka nri
maọbụ n’egedege ihu ha. 17 Ya mere, ọ dịghị onye ọbụla
nwere ike ịzụ ahịa maọbụ ree ahịa ma ọ bụrụ na onye ahụ
enweghị akara a, nke bụ aha anụ ọhịa ahụ, maọbụ ihe e ji
mara ya, maọbụ ọnụọgụgụ nọchiri aha ya. 18 Nke a ka
chọrọ amamihe maka ịghọta ya. Ka onye ọbụla nwere
ọgụgụisi, gụọ ọnụọgụgụ nke anụ ọhịa ahụ, n’ihi na ọ bụ

ọnụọgụgụ mmadụ. Ọnụọgụgụ ahụ bụkwa narị isi na iri isi
na isii, ya bụ 666.

14 Elere m anya hụ Nwa Atụrụ ahụ ka o guzo n'ugwu
Zayọn. Ya na narị puku mmadụ na iri puku mmadụ anọ
na anọ ahụ, bụ ndị e dekwasịrị aha ya na aha Nna ya
n'egedege ihu ha. 2 Anụkwara m olu si n'eluigwe na-
ada dịka ụda mmiri si n'ime nkume na-asọpụta, maọbụ
dịka ụda nke oke egbe eluigwe. Olu m nụrụ dịka olu ndị
na-abụ abụ, ndị ji ụbọ akwara na-abụ abụ. 3 Narị puku
mmadụ na iri puku mmadụ anọ na anọ ndị ahụ guzo,
chee ocheeze ahụ, anụ anọ ahụ dị ndụ, na ndị okenye
ahụ ihu, na-abụ abụ, ha na-abụ abụ ọhụrụ. Nke naanị ha
bụ ndị a gbapụtara n'ụwa pụrụ ịmụta. 4 Ndị a bụkwa
ndị na-emerụghị onwe ha n'ebe ụmụ nwanyị dị, n'ihi
na ha dị ọcha ka ụmụ agbọghọ na-amaghị nwoke. Ha
na-eso Nwa Atụrụ ahụ ebe ọbụla ọ na-aga. Ha bụ ndị a
gbapụtara n'etiti mmadụ ịbụrụ Chineke na Nwa Atụrụ
ahụ dịka mkpụrụ mbụ. 5 Ọ dịkwaghị okwu ụgha ọbụla
a hụrụ n'ọnụ ha. Ha bụkwa ndị na-enweghị ịta ụta. 6
Ahụkwara m mmụọ ozi ọzọ ka ọ na-efegharị n'etiti mbara
eluigwe. O ji oziọma nke ebighị ebi ahụ n'aka, nke ọ na-
aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asụsụ niile na
mmadụ niile nọ n'ụwa. **(aiōnios g166)** 7 O jiri oke olu kwuo
sị, "Tụọnụ egwu Chineke, nyekwanụ ya otuto, n'ihi na
oge ikpe ya eruola. Kpọọkwanụ isiala nye ya, bụ onye
kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."
8 Mgbe ahụ mmụọ ozi nke abụọ bịara soro ya, na-efegharị
na-asị, "'Ọ daala! Ọ daala, bụ Babilọn obodo ukwu ahụ,'
bụ nke mere ka mba niile ṅụọ mmanya ọnụma nke ịkwa

iko ya.” 9 Mgbe ahụ, mmụọ ozi nke atọ bịakwara soro
ha na-eti mkpu na-asị, “Onye ọbụla na-akpọ isiala nye
anụ ọhịa ahụ si n’ime mmiri rịpụta, na oyiyi ya ahụ a
kpụrụ akpụ, na onye na-anarakwa akara ahụ n’egedege
ihu maọbụ n’aka ya, 10 ha onwe ha, aghaghị isoro ṅụọ
mmanya nke oke iwe Chineke, bụ nke a na-agwaghị agwa
gbanye n’ime iko ọnụma ya. A ga-ejikwa ọkụ na nkume
ọkụ mekpaa ha ahụ n’ihu ndị mmụọ ozi dị nsọ na n’ihu
Nwa Atụrụ ahụ. 11 Anwụrụ ọkụ si n’ebe a na-emekpa ha
ahụ apụta na-arịgo elu ruo mgbe niile ebighị ebi. Izuike
agaghị adịrị ha ehihie na abalị bụ ndị ahụ kpọrọ isiala
nye anụ ọhịa ahụ na oyiyi ya a kpụrụ akpụ, kwerekwa
ka a kakwasị ha akara nke aha ya. (aiōn g165) 12 Ka nke a
bụrụ ihe ịgbaume nye ndị nsọ ya, bụ ndị nke Chineke
na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n’okwukwe ha
n’ime Jisọs.” 13 Anụkwara m olu nke si n’eluigwe daa na-
asị, dee ihe a n’akwụkwọ, “Ndị a gọziri agọzi ka ha bụ, bụ
ndị nwụrụ n’ime Onyenwe anyị site ugbu a gaa n’ihu.”
“E, ha ga-ezu ike site na ndọgbu niile nke ha dọgburu
onwe ha, n’ihi na ọrụ ha rụrụ ga-eso ha,” ka Mmụọ Nsọ
na-ekwu. 14 Elere m anya hụ otu igwe ọcha, nke onye
nọdụrụ na ya dịka nwa nke mmadụ. O kpu okpueze e
jiri naanị ọlaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi dị nkọ,
n’aka ya. 15 Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi sitere n’ụlọnsọ
ukwu pụta, tikuo onye ahụ nọkwasịrị n’igwe ọcha sị,
“Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gị ruọ ọrụ, n’ihi na oge
owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-aghọ aghọ n’ụwa achaala
nke ọma.” 16 Ya mere, onye ahụ nọkwasịrị n’igwe ọcha
ahụ rụnyere mma owuwe ihe ubi ya n’ime ụwa, ghọta

ihe dị n'ụwa dịka ihe ubi. 17 Mmụọ ozi ọzọ sitekwara
n'ụlọnsọ ukwu dị n'eluigwe pụta. Ya onwe ya jikwa mma
owuwe ihe ubi dị nkọ. 18 Mmụọ ozi ọzọ, nke na-elekọta
ọkụ sitekwara n'ebe ịchụ aja ahụ pụta, were olu ike gwa
mmụọ ozi ahụ ji mma dị nkọ sị, "Were mma owuwe ihe
ubi gị dị nkọ bipụ osisi ụyọkọ mkpụrụ grepu site na vaịnị
niile dị n'ụwa, n'ihi na ha niile achaala." 19 Ya mere,
mmụọ ozi ahụ rụnyere mma owuwe ihe ubi ya n'ụwa,
bipụsịa ụyọkọ mkpụrụ vaịnị ahụ chịkọta ha, kpojupụta
ha ebe Chineke ga-eji iwe zọchaa ha. 20 A zọchakwara
mkpụrụ vaịnị ahụ n'ebe a na-azọcha mkpụrụ vaịnị nke
dị n'azụ obodo. Ọbara si n'ebe ahụ gbapụta dị elu ruo
ihe dịka eriri e ji ekegide ịnyịnya n'isi ime ka ọ gaa ebe
achọrọ, ọ bụ ihe ruru narị kilomita atọ n'ogologo.

15 Ahụkwara m ihe ịrịbama ọzọ n'eluigwe. Ọ dị ebube
dịkwa oke egwu. Ndị mmụọ ozi asaa ji ụzọ ahụhụ asaa.
Ha bụ ahụhụ nke ikpeazụ ndị ga-eweta iwe Chineke
na ngwụcha. 2 Ahụrụ m ihe dịka oke osimiri enyo a
gwakọtara ya na ọkụ, na ndị ahụ nweterala mmeri n'ebe
anụ ọhịa ahụ na oyiyi ya, na ọnụọgụgụ aha ya. Ha guzo
n'akụkụ oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ụbọ akwara nke
Chineke n'aka ha. 3 Ha na-abụ abụ Mosis ohu Chineke, na
abụ Nwa atụrụ ahụ. "Ọrụ gị niile dị ukwuu dịkwa ebube,
Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile. Ụzọ gị
niile ziri ezi, bụrụkwa eziokwu, Gị, Eze nke mba niile.
4 Onye ga-aghara ịtụ gị egwu, Onyenwe anyị, onye ga-
agharakwa ito aha gị? N'ihi na ọ bụ naanị gị dị nsọ. Mba
niile ga-abịakwa ịkpọ isiala n'ihu gị, n'ihi na emeela ka
ọrụ ezi omume gị pụta ìhè." 5 Mgbe nke a gasịrị, elere m

anya hụ, na e meghere, ụlọnsọ ukwu dị n'eluigwe, ya bụ,
ụlọ ikwu nke iwu ọgbụgba ndụ ahụ. 6 Mmụọ ozi asaa
ndị ahụ ji ihe ntaramahụhụ asaa sị n'ụlọnsọ ahụ pụta.
Ha yi uwe ogho ọcha, akwa ọcha na-enwu ezigbo ọcha.
E kekwasịrị ihe okike ọlaedo gburugburu obi ha. 7 Otu
n'ime anụ anọ ndị ahụ dị ndụ bunyere mmụọ ozi asaa ndị
ahụ efere ọlaedo asaa a gbajuru ọnụma Chineke, bụ onye
ahụ na-adị ndụ mgbe niile ebighị ebi. (aiōn g165) 8 Mgbe
ahụ ụlọnsọ ahụ jupụtara n'anwụrụ ọkụ si n'ebube na ike
Chineke na-apụta. O nweghị onye ọbụla nwere ike ịba
n'ụlọnsọ ahụ tutu ruo mgbe ntaramahụhụ asaa nke ndị
mmụọ ozi asaa ahụ gwụchara.

16 Mgbe ahụ, anụrụ m oke olu si n'ụlọnsọ ahụ na-ada
na-agwa ndị mmụọ ozi asaa ahụ okwu, "Ngwanụ, gaanụ
wụsa ihe dị n'efere ọnụma asaa Chineke ahụ n'elu ụwa."
2 Mmụọ ozi nke mbụ pụrụ gaa wụsa ihe dị n'efere nke
ya n'elu ụwa, ọnya ọjọọ na-egbu oke mgbu bịakwasịrị
mmadụ niile nwere akara anụ ọhịa ahụ, na ndị na-akpọrọ
oyiyi ya isiala. 3 Mmụọ ozi nke abụọ wụsara ihe dị n'ime
efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri
niile chaghariri ghọọ ọbara dịka nke onye nwụrụ anwụ.
Nke a mere ka ihe niile dị ndụ n'ime osimiri ahụ nwụọ.
4 Mmụọ ozi nke atọ pụrụ gaa wụsa ihe dị n'efere nke
ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile
ghọọ ọbara. 5 Anụrụ m ka mmụọ ozi ahụ mmiri niile dị
n'aka ya kwuru okwu sị, "I kpere ikpe ziri ezi, Gị, Onye dị
Nsọ, na onye na-adị site na mmalite, na onye na-adịkwa
ugbu a. 6 N'ihi na ha wụsara ọbara ndị nsọ gị na ndị
amụma gị. Ma ugbu a, i nyela ha ọbara ka ha ṅụọ. Nke a

bụkwa ezi ụgwọ ọrụ ha kwesiri ịnata.” **7** Mgbe ahụ kwa,
anụrụ m ka mmụọ ozi ahụ na-anọ n’ebe ịchụ aja sịrị, “E,
Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile, ikpe
gị niile bụ nke ziri ezi, bụrụkwa eziokwu.” **8** Mmụọ ozi
nke anọ pụrụ wụsa ihe dị n’efere nke ya n’elu anyanwụ
si otu a mee ka anwụ were okpomọkụ ya chagbuo ndị
mmadụ. **9** Okpomọkụ ahụ si n’anyanwụ bịa rere onye
ọbụla ọkụ n’ahụ. Nke a mere ka ndị mmadụ bido ịkọcha
aha Chineke, onye nwere ike ịchị ihe otiti ndị a, ma ha
jụrụ ichegharị nye ya otuto. **10** Mmụọ ozi nke ise pụrụ
wụkwasị ihe dị n’efere nke ya n’elu ocheeze anụ ọhịa
ahụ, mee ka alaeze ya jupụta n’ọchịchịrị. Ndị mmadụ
tabiri ire ha n’ihi oke ahụ ụfụ. **11** Ha kọchara Chineke nke
eluigwe n’ihi ihe ụfụ na ọnya bịakwasịrị ha. Ma ha jụrụ
ichegharị site n’ajọ ọrụ ha niile. **12** Mmụọ ozi nke isii
pụkwara wụkwasị ihe dị n’efere ya n’elu mmiri ukwu ahụ
bụ Yufretis si otu a mee ka mmiri dị n’ime ya taa. Nke a
mere ka ọ dịrị ndị eze ahụ si n’ọwụwa anyanwụ mfe. **13**
Ahụrụ mmụọ atọ rụrụ arụ ndị pụtara ihe n’ụdịdị awọ, ha
si n’ọnụ agwọ ochie ahụ na n’ọnụ anụ ọhịa ahụ nwere
ike ịrụ ọrụ ịtụnanya pụta, na n’ọnụ onye amụma ụgha
ahụ. **14** Ha bụ mmụọ nke ajọ mmụọ ndị ahụ na-arụ ọrụ
ịrịbama. Ọ bụ ha na-ejekwuru ndị eze ụwa niile ịchịkọta
ha maka ibu agha n’ụbọchị ukwu ahụ bụ ụbọchị Chineke
Onye pụrụ ime ihe niile. **15** “Lee! Ana m abịa dịka onye
ohi. Ngọzị na-adịrị onye ahụ nọ na-eche nche, ndị yi uwe
ha na njikere, ka ọ ghara ijegharị n’ọnọdụ ịgba ọtọ, bụrụ
onye ọnọdụ ya na-eweta ihere.” **16** Ha kpọkọrọ ndị eze
ahụ n’otu ebe a na-akpọ Amagidọn n’asụsụ Hibru. **17**

Mmụọ ozi nke asaa wụpụrụ ihe dị n'efere nke ya n'ikuku,
otu olu sitere n'ocheeze dị n'ụlọnsọ ukwu ahụ daa ụda sị,
"Emezuola ya!" 18 Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba
na-eme mkpọtụ, amụma bidokwara na-egbu, oke ala ọma
jijiji dịkwara n'ụwa, ụdị nke na-adịbeghị site na mgbe
e kere ụwa. Ọ bụ ala ọma jijiji kachasị ala ọma jijiji ndị
ọzọ njọ. 19 Obodo ukwu ahụ kewara ụzọ atọ. Obodo niile
dị na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu
ahụ bụ Babilọn. O nyere ya iko jupụtara na mmanya nke
n'oke iwe nke ọnụma ya. 20 Mgbe ahụ, agwa etiti niile
mikpuru, ugwu niile ghọrọ ala dị larịị. 21 Mkpụrụ mmiri
nke ịdị arọ otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na ọkara,
sitere n'eluigwe na-adakwasị ndị mmadụ. Nke a mekwara
ka ha kọchaa Chineke n'ihi ihe ntaramahụhụ nke mkpụrụ
mmiri ahụ, n'ihi na ihe ntaramahụhụ ahụ dị nnọọ njọ
nke ukwuu.

17 Otu n'ime ndị mmụọ ozi asaa ndị ahụ ji efere bịara sị
m, "Bịa, aga m egosi gị ahụhụ ga-abịakwasị onye ahụ ụwa
niile maara dịka akwụna, onye ahụ na-anọkwasị n'elu
ọtụtụ mmiri nke ụwa. 2 Ndị eze ụwa esorola ya kwaa iko
n'otu ihe ndina, emeekwara ka ndị niile bi n'ụwa bụrụ
ndị mmanya ịkwa iko ya na-egbu." 3 O duuru m n'ime
mmụọ baa n'ọzara. N'ebe ahụ ka m nọ hụ otu nwanyị
nọkwasịrị n'elu otu anụ ọhịa na-acha ọbara ọbara. Anụ
ọhịa ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndị e dere anụ
ọhịa ahụ n'ahụ bụ naanị okwu ikwulu Chineke. 4 Nwanyị
ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa ọbara
ọbara, gbarakwa ihe ịchọ mma e ji ọlaedo, nkume dị oke
ọnụahịa na pieal kpụọ. O jikwa iko ọlaedo n'aka ya nke

jupụtara n’ihe arụ na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya. 5
Aha e dekwasịrị ya n’egedege ihu bụ ihe omimi: Obodo
ukwu ahụ bụ Babilọn, nne ndị na-akwa iko na nke ihe
arụ niile nke ụwa. 6 Ejikwa m anya m hụ na nwanyị ahụ
aṅụjuola ọbara ndị nsọ afọ, ya na ọbara ndị ama Jisọs.
Mgbe m hụrụ ya, ọ gbagwojuru m anya. 7 Ma mmụọ ozi
ahụ sịrị m, “Gịnị mere ihe ị hụrụ ji ju gị anya? Aga m
akọwara gị ihe omimi banyere nwanyị a na anụ ọhịa ahụ
nke na-ebugharị ya, bụ nke nwere isi asaa na mpi iri. 8
Anụ ọhịa ahụ ị hụrụ, nwere mgbe ọ dịịrị, ma ugbu a, ọ
dịkwaghị. Ma ọ ga-esi n’olulu Abis ahụ pụta banye na
mbibi. Ma nlọghachi ya ga-eju ndị ahụ a na-edeghị aha
ha n’ime akwụkwọ ndụ ahụ site n’oge e kere ụwa anya.
N’ihi na e nwere mgbe ọ dịịrị, ma ugbu a, ọ dịkwaghị,
ma ọ ga-emesi bịa. **(Abyssos g12)** 9 “Nke a chọrọ uche nke
nwere amamihe. Isi asaa ahụ nọchiri anya ugwu asaa ahụ
nke nwanyị ahụ na-anọdụ n’elu ha. Ha na-anọchikwa
anya ndị eze asaa. 10 Ise n’ime ha adaala, otu ka nọ,
nke ọzọ abịabeghị. Mgbe ọ bịara, ọ ga-anọ nwantakịrị
oge. 11 Anụ ọhịa ahụ nke dịrịị ma ọ dịkwaghị, bụ onye
nke asatọ, ọ bụ onye otu ndị eze asaa ahụ ma a lakwara
ya n’iyi. 12 “Mpi iri ahụ ị hụrụ nọchiri anya ndị eze iri
na-anatabeghị alaeze. Ha na anụ ọhịa ahụ ga-anata ike
ọchịchị dịka eze sọọsọ otu awa. 13 Ha ji otu obi na-enye
anụ ọhịa ahụ ike ha na ịchị isi ha. 14 Ha ga-ebu agha
megide Nwa Atụrụ ahụ, ma Nwa Atụrụ ahụ ga-emeri ha
n’ihi na ọ bụ Onyenwe kachasị ndị nwenụ niile nakwa
Eze kachasị ndị eze niile. Ndị so ya bụkwa ndị a kpọrọ,
na ndị a họpụtara, ndị ya kwesikwara ntụkwasị obi.” 15

Mgbe ahụ ọ sịrị m, “Mmiri ndị ahụ ị hụrụ, ebe nwanyị
akwụna ahụ nọ, bụ ndị mmadụ dị iche iche, igwe mmadụ,
na mba dị iche iche na n’asụsụ dị iche iche. 16 Anụ ọhịa
ahụ na mpi iri ahụ ị hụrụ ga-akpọ nwanyị akwụna ahụ
asị. Ha ga-agba ya ọtọ, laakwa ya n’iyi, ha ga-eri anụ ya,
werekwa ọkụ rechapụ ya. 17 Chineke etinyela ya n’obi ha
imejupụta nzube ya site n’inwe otu obi nakwa inyefe anụ
ọhịa ahụ ikike ọchịchị alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-
emezu okwu Chineke. 18 Ma nwanyị a ị hụrụ bụ obodo
ukwu ahụ na-achị ndị eze niile nke ụwa.”

18 Mgbe ihe ndị a niile gasịrị, ahụrụ m mmụọ ozi ọzọ
ka o si n’eluigwe na-arịdata. E nyere ya ikike dị ukwuu,
ebube ya mekwara ka ihe jupụta n’ụwa. 2 O ji olu dị ike
tie mkpu, “‘Ọ daala! Ọ daala! Babilọn Obodo Ukwu ahụ
adaala!’ Ọ ghọọkwala ọgba obibi ndị mmụọ ọjọọ n’ebe
nzukọ mmụọ ndị ahụ na-adịghị ọcha, n’ebe nzukọ ụmụ
nnụnụ rụrụ arụ n’ebe nzukọ ụmụ anụmanụ niile na-
adịghị ọcha na ndị rụrụ arụ. 3 N’ihi na mba niile aṅụọla
site na mmanya ọnụma nke ịkwa iko ya. Ndị eze nke ụwa
sokwaara ya kwaa iko, ndị na-azụ ahịa n’ụwa aghọkwaala
ndị ọgaranya site n’oke ịba ụba nke ya.” 4 Mgbe ahụ,
anụkwara m olu ọzọ si n’eluigwe na-akpọ oku na-asị,
“‘Ndị m, sinụ n’ime ya pụta,’ ka unu ghara iketa oke
na mmehie ya, ka unu gharakwa iketa oke ahụhụ ya.
5 N’ihi na mmehie ya amụbaala ruo eluigwe. Chineke
echetakwala ajọ omume ya niile. 6 Mesonụ ya mmeso
dịka o si meso unu. Kwụghachinụ ya ụgwọ mmaji abụọ
maka ihe o mere. Gwakọọrọnụ ya mmaji abụọ n’ime iko
mmanya ahụ nke ọ gwakọọrọ ndị ọzọ. 7 Nye ya ọtụtụ

mmekpa ahụ na obi ilu dịka ndụ otuto, n’ime onwe ya
obi ụtọ nke o nyere onwe ya. Ọ na-ekwu n’obi ya na-
asị, ‘Abụ m eze nwanyị nọ n’elu ocheeze m. Abụghị m
nwanyị di ya nwụrụ, iru ụjụ ọbụla adịghị nye m.’ 8 N’ihi
nke a, ihe ntaramahụhụ ya ga-abịakwasị ya n’otu ụbọchị,
ọnwụ na iru ụjụ nke ọnwụ na-eweta, na ụnwụ. A ga-eji
ọkụ rechapụ ya, n’ihi na Onyenwe anyị Chineke onye
na-ekpe ya ikpe, dị ike. 9 “Ndị eze nke ụwa, ndị soro ya
kwaa iko, ma bie ndụ ọchịchọ ọjọọ ya, ga-akwa akwa, ruo
ụjụ n’ihi ya, mgbe ha ga-ahụ anwụrụ ọkụ nke ịkpọ ọkụ
ya. 10 Ha ga-eji oke egwu guzo n’ebe dị anya, kwaa akwa
n’ihi ntaramahụhụ ya sị, “‘Ahụhụ, Ahụhụ dịrị gị, Babilọn,
Obodo ukwu a maara aha ya gị Babilọn, obodo e ji ịdị ike
maara. N’otu ntabi anya, ikpe nke gị na-abịa.’ 11 “Ndị
ahịa nke ụwa ga-akwa akwa ruokwa ụjụ n’ihi ya, n’ihi na
ọ dịkwaghị onye na-azụ ihe ahịa ha ọzọ. 12 Ngwa ahịa
ọlaedo gị, na ọlaọcha, na ọla e ji achọ mma na nkume
oke ọnụahịa, ezi akwa ọcha, na akwa uhie uhie, na akwa
lọrịlọrị, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi ọma, ihe
niile e ji ọdụ enyi mee, ngwa ahịa niile e ji osisi niile dị
oke ọnụahịa mee, bronz, igwe na nkume mabụl. 13 Ha na
ụda sinamọn na mmanụ otite nke ọkpụrụkpụ eso osisi
na-esi isi ụtọ, máá na frankisens, mmanya na mmanụ oliv,
ụtụ ọka na wiiti, ehi na atụrụ, ịnyịnya na ụgbọala agha,
na ndị na-ere mmadụ ibe ha dịka ohu, na ahụ mmadụ na
mkpụrụobi mmadụ. 14 “Ha ga-asị, ‘Mkpụrụ ndị ahụ niile
nke na-agụ mkpụrụobi agụ e sitela n’ebe ị nọ gabiga. Ihe
ọma niile i ji ebi ndụ, na ihe oke ọnụahịa niile i ji azụ afọ
gị, efunarịla gị. Apụghị ịchọtakwa ha ọzọ mgbe ọbụla.’ 15

Ndị ahịa ahụ bara ọgaranya site n'aka ya, ga-anọ n'ebe dị
anya, n'ihi oke egwu nke ntaramahụhụ ya, na-eru ụjụ,
na-ebesikwa akwa ike. 16 "'Ahụhụ, Ahụhụ dịrị gị, obodo
ukwu ahụ, nke e yikwasịrị ezi akwa ọcha, nke na-acha odo
odo na ọbara ọbara nke nya ihe ịchọ mma nke ọlaedo,
nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche na nkume pieal dị iche
iche. 17 N'otu awa a ka a lara oke akụ niile ndị a n'iyi.'
"Ndị niile nwee ụgbọ na-aga n'oke osimiri, na ndị na-
akwọ ụgbọ ndị ahịa n'oke osimiri, na ndị niile na-eso
ụgbọ mmiri ga-anọ n'ebe tere anya, 18 na-eti mkpu mgbe
ha ga na-ele anya na-ahụ anwụrụ ọkụ na-ala elu site n'ire
ọkụ ya na-asị, 'Olee obodo ọzọ dịka obodo ukwuu a?' 19
Ha ga-ekpokwasị aja n'isi igosi obi ọjọọ ha na-eti mkpu
akwa na-asị, "'Ahụhụ, Ahụhụ dịrị gị, obodo ukwu a maara
aha ya ebe ndị niile nwere ụgbọ mmiri na-aga n'osimiri
ghọrọ ndị ọgaranya site n'akụ dị n'ime ya. Ma ugbu a,
n'otu ntabi anya, ihe niile dị n'ime ya bụ ihe a laara n'iyi.'
20 "Ma gị eluigwe, ṅụrịa ọṅụ n'ihi ihe a dakwasịrị ya,
unu ndị nsọ, ṅụrịakwanụ ọnụ, unu ndị amụma na ndị
ozi, ṅụrịakwanụ ọnụ. N'ihi na Chineke ekpeela ya ikpe
n'ihi mmeso ya megide unu." 21 Mgbe ahụ, otu mmụọ
ozi dị ukwuu tụtụlitere otu nkume nke dịka nkume igwe
nri, tụba ya n'ime oke osimiri, na-asị, "Otu a ka a ga-esi
tufuo Babilọn obodo ukwu ahụ, agaghị ahụkwa ya ọzọ. 22
Ọ dịghị mgbe ọzọ ụzụ egwu ga-adị n'ebe ahụ. Agaghị
anụkwa olu ọja na une na ụbọ akwara na nke ndị na-afụ
opi ike n'ime gị ọzọ. Aghaghị ahụ onye ọrụ ǹka ọbụla
n'ime gị ọzọ. Agaghị anụkwa ụzụ nkume igwe nri n'ime gị
ọzọ. 23 Ìhè nke sitere n'oriọna agaghị acha n'ime gị ọzọ.

Olu obi ụtọ nke nwoke na nwanyị na-alụ di na nwunye
agaghị adịkwa. Ndị mgbereahịa gị bụ ndị a ma ama n'elu
ụwa, ọ bụkwa mgbaasị gị ka e ji duhie mba niile nke ụwa.
24 N'ime ya ka a hụrụ ọbara ndị amụma niile, na nke ndị
nsọ niile, na nke ndị ọzọ ahụ niile e gburu n'ụwa."

19 Mgbe ihe ndị a gasịrị, anụrụ m ụzụ nke ọtụtụ igwe
mmadụ n'eluigwe. Ha niile na-eti mkpu na-asị, "Haleluya!
Nzọpụta, na ebube na ike niile dịrị Chineke anyị. 2 N'ihi
na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, bụrụkwa eziokwu. Ọ kpeela
nwanyị ahụ na-akwa iko ikpe, onye ji ịkwa iko ya merụọ
ụwa. Ọ bọọlara ọbọ ọbara ndị ohu ya n'isi ya." 3 Ọzọkwa,
ha tiri mkpu, "Haleluya! Anwụrụ ọkụ si n'ime ya na-arịgo
elu ruo mgbe ebighị ebi." (aiōn g165) 4 Mgbe ahụ, iri ndị
okenye abụọ na anọ ahụ, ha na anụ anọ ahụ dị ndụ dara
n'ala n'ihu Chineke onye nọkwasịrị n'elu ocheeze ukwu
ahụ, fee ya ofufe na-asị, "Amen, Haleluya!" 5 Otu olu
sitekwara n'ocheeze ahụ na-asị, "Toonu Chineke anyị,
unu ndị ohu ya niile, ndị ukwu na ndị nta, unu ndị na-
atụ egwu ya." 6 Mgbe ahụ, anụkwara m olu dara ka olu
igwe mmadụ dịkwa ka ụzụ mmiri na-ekwo ekwo, dịkwa
ka ụda egbe eluigwe dasiri ike na-asị, "Haleluya! N'ihi
na Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile na-
achị. 7 Ka anyị ṅụrịanụ ọṅụ, ka obi tọkwaa anyị ụtọ.
Ka anyị nye ya otuto. N'ihi na ọlụlụ di na nwunye nke
Nwa Atụrụ ahụ eruola, nwunye ya edoziekwala onwe
ya. 8 E nyela ya ezi akwa ọcha nke na-enweghị ntụpọ
ọbụla, na nke dị nnọọ ezi ọcha ka o yikwasị onwe ya."
(Ezi akwa ọcha ahụ nọchiri anya ọrụ ezi omume nke ndị
nsọ rụrụ.) 9 Mmụọ ozi ahụ gwara m sị, "Dee nke a: Ngọzị

dịrị ndị ahụ a kpọrọ ka ha bịa soro n'oriri ọlụlụ nwunye
Nwa Atụrụ ahụ." Ọ gwakwara m sị, "N'eziokwu, ndị a bụ
okwu nke Chineke." **10** Adara m n'ala n'ụkwụ ya ịkpọ
isiala nye ya, ma ọ gwara m sị, "O kwesighị ka ị kpọọ
isiala nye m n'ihi na abụ m naanị onyeozi ibe gị, na dịka
ọtụtụ ụmụnna gị ndị na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ
naanị Chineke ka i kwesiri ịkpọ isiala nye. N'ihi na ọ bụ
Mmụọ nke amụma na-agba ama ihe banyere Jisọs." **11**
Mgbe ahụ kwa, elere m anya hụ ka eluigwe meghere.
Ahụkwara m otu ịnyịnya dị ọcha. Onye nọkwasịrị n'elu ya
bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntụkwasị obi na Onye
eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n'ụzọ ziri ezi na-ebukwa
agha. **12** Anya ya na-acha dịka ire ọkụ. Ọtụtụ okpueze
dịkwa ya n'isi. Otu aha nke naanị ya maara omimi ya ka
e dekwasịrị ya n'egedege ihu. **13** E gbokwasịrị ya uwe
mwụda e denyere n'ọbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu
Chineke. **14** Usuu ndị agha nke eluigwe, ndị yi uwe ezi
akwa ọcha, na-enweghị ntụpọ, nọ n'elu ịnyịnya ọcha na-
eso ya. **15** Ọ kpụ mma agha dị nkọ n'ọnụ ya, nke o ji
egbutu mba niile. "Ọ ga-eji mkpara igwe achị ha." Ọ na-
azọchakwa mkpụrụ vaịnị n'ebe ịnara mmanya nke iwe
ọkụ nke Chineke Onye pụrụ ime ihe niile. **16** Otu aha ka e
dere n'elu uwe ya na n'elu apata ya: Eze kachasị ndị eze
niile, na Onyenwe kachasị ndị nwenụ niile. **17** Mgbe ahụ,
ahụrụ m otu mmụọ ozi ka o guzo n'ime anyanwụ na-
eti mkpu n'oke olu, na-akpọku ụmụ nnụnụ niile na-efe
n'etiti mbara eluigwe, "Bịanụ! Zukọọnụ maka oke oriri
nke Chineke. **18** Bịanụ soro rie anụ ahụ ndị eze, na ndị
ọchịagha, na ndịisi agha. Sorokwanụ rie anụ ahụ ịnyịnya

na anụ ahụ ndị nọkwasịrị n'elu ha. Riekwanụ anụ ahụ ndị mmadụ, ndị ukwu na ndị nta, ndị ohu na ndị nweere onwe ha." **19** Mgbe ahụ, ahụrụ m anụ ọhịa ọjọọ ahụ ya na ndị eze niile dị n'ụwa, na ndị agha ha, ka ha zukọtara ibu agha megide onye ahụ nọkwasịrị n'elu ịnyịnya ahụ na ndị agha ya. **20** Ma e jidere anụ ọhịa ahụ, ya na onye amụma ụgha ahụ onye nke nọọrọ n'ihu ya gosi ihe ịrịbama nke o jiri duhie ndị niile natara akara nke anụ ọhịa ahụ, ya na ndị kpọọrọ ihe oyiyi ya isiala. A tụnyere anụ ọhịa ahụ na onye amụma ụgha ya na ndụ n'ime ọdọ ọkụ e ji nkume na-enwu ọkụ kwanye. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Ndị agha ha fọdụrụnụ ka e jikwa mma agha dị nkọ, nke dị n'ọnụ onye ahụ nọ n'elu ịnyịnya ọcha ahụ gbuo. Ụmụ anụ ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20 Mgbe ahụ kwa, ahụrụ m otu mmụọ ozi ka o si n'eluigwe na-arịdata, o ji mkpisi igodo e ji atụghe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe dị ukwuu n'aka ya. **(Abyssos g12)** **2** O jidere agwọ ochie ahụ, bụ agwọ ochie ahụ, onye bụ Ekwensu na Setan, kee ya agbụ otu puku afọ. **3** Emesịa, a tụnyere ya n'ime olulu Abis ahụ, tụchie ụzọ ya. Ọ kakwara akara n'elu ya ka agwọ ochie ahụ hapụ inwekwa ike iduhie mba niile dị n'ụwa ọzọ tutu ruo mgbe puku afọ gasịrị. Mgbe afọ ndị a zuru, a ga-atọghepụ ya ka ọ gagharịa nwantịntị oge. **(Abyssos g12)** **4** Mgbe ahụ, ahụkwara m ocheeze, hụkwa ndị nọ n'elu ya. Ha bụ ndị e nyere ike ikpe ikpe. Ahụkwara m mkpụrụobi ndị ahụ e bepụrụ isi n'ihi na ha gbaara Jisọs akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpọbeghị isiala nye anụ ọhịa ahụ maọbụ ihe oyiyi ya. Ha enweghị akara anụ ọhịa ahụ

n’egedege ihu ha, maọbụ n’aka ha. Ha dịkwa ndụ ọzọ,
sorokwa Kraịst chịa otu puku afọ. 5 Nke a bụ mbilite
n’ọnwụ nke mbụ. Ndị fọdụrụ n’etiti ndị nwụrụ anwụ
esoghị bilite n’ọnwụ tutu ruo mgbe puku afọ gafesịrị. 6
Ndị a gọziri agọzi na ndị dị nsọ bụ ndị ahụ ketara oke na
mbilite n’ọnwụ nke mbụ ahụ. Ọnwụ nke abụọ enweghị
ike n’ebe ha nọ, n’ihi na ha ga-abụ ndị nchụaja Chineke
na nke Kraịst, sorokwa ya chịa ọchịchị puku afọ. 7 Mgbe
puku afọ ahụ gafesịrị, a ga-emekwa ka ekwensu si n’ụlọ
mkpọrọ ya pụta. 8 Ọ ga-apụkwa jegharịa iduhie mba
niile nọ n’akụkụ anọ nke ụwa, ya bụ Gog na Magog, ọ
ga-akpọkọta ha maka agha. Ọnụọgụgụ ha dịka aja dị
n’ikpere osimiri. 9 Ha biliri agha guzo n’ụwa niile, gbaa
ụlọ ikwu nke ndị nsọ Chineke hụrụ n’anya gburugburu.
Ma ọkụ sitere n’eluigwe gbadata repịa ha. 10 Mgbe ahụ,
ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atụnye n’ọdọ ọkụ e ji
nkume na-enwu ọkụ kwanye. Ebe ahụ ka ọ ga-anọ, ya
na anụ ọhịa ọjọọ ahụ, na onye amụma ụgha ya. Ha ga-
anọkwa n’ọnọdụ ahụ mgbu ehihie na abalị ruo mgbe
ebighị ebi. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** 11 Ahụkwara m
otu ocheeze ọcha buru ibu, na onye nọkwasịrị n’elu ya.
Ụwa na mbara eluigwe si n’ihu ya gbapụ, ahụkwaghị
ebe ọbụla nye ha. 12 Ahụrụ m ndị niile nwụrụ anwụ,
ndị ukwu na ndị nta, ka ha guzo n’ihu ocheeze ahụ. E
meghere akwụkwọ dị iche iche, meghekwa akwụkwọ
ọzọ, nke bụ akwụkwọ nke ndụ. E sitekwara n’ihe niile e
dere n’akwụkwọ ahụ kpee ndị a niile nwụrụ anwụ ikpe
dịka ọrụ ha rụrụ si dị. 13 Oke osimiri niile nyeghachiri
ndị niile nwụrụ nọ n’ime ha. Otu a kwa, ọnwụ na ala

mmụọ nyeghachikwara ndị nwụrụ anwụ dị n'ime ha. E
kpekwara onye ọbụla ikpe dịka ọrụ ya si dị. **(Hadēs g86)**
14 Emesịa, a tụnyere ọnwụ na ọkụ ala mmụọ n'ime ọdọ
ọkụ ahụ. Nke a bụ ọnwụ nke ugboro abụọ nke bụ ọdọ
ọkụ. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Onye ọbụla a na-
achọtaghị ebe e dere aha ya n'akwụkwọ nke ndụ ahụ, ka
a tụnyere n'ime ọdọ ọkụ ahụ. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**
21 Mgbe ahụ, ahụrụ m eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ.
Eluigwe nke mbụ na ụwa nke mbụ agabigala, osimiri
adịghịkwa. **2** Ahụkwara obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem
ọhụrụ ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata. Ọ
mara mma dịka nwaagbọghọ ejikwara nke ọma maka
ịgakwuru di ya. **3** Anụkwara m oke olu si n'ocheeze ahụ
kwuo okwu sị, "Leenụ! Ebe obibi Chineke adịla ugbu a
n'etiti ụmụ mmadụ. Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abụkwa
ndị ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anọkwa n'etiti ha
bụrụkwa Chineke ha. **4** Ọ ga-ehichapụ anya mmiri niile dị
n'anya ha. Ọnwụ agaghị adịkwa ọzọ. Ọ bụladị iru ụjụ na
ịkwa akwa na ahụhụ agaghị adịkwa. Ihe ndị ochie niile
agabigala." **5** Onye ahụ nọ n'ocheeze ahụ kwuru sị, "Lee,
ana m eme ka ihe niile dị ọhụrụ." Mgbe ahụ, ọ sịkwara,
"Detuo ihe ndị a, n'ihi na okwu ndị a bụ ihe e kwesiri
ịtụkwasị obi, bụrụkwa eziokwu." **6** Ọ sịrị m, "E mezuola
ihe niile. Abụ m Alfa na Omega, Mmalite na Ọgwụgwụ.
Aga m enye onye akpịrị na-akpọ nkụ mmiri nke si n'isi
iyi mmiri nke ndụ dịka ihe onyinye. **7** Ndị ọbụla na-emeri
emeri ga-enweta ihe nketa ndị a. Aga m abụkwa Chineke
ha, ha onwe ha ga-abụ ụmụ m. **8** Ma ndị na-atụ ụjọ, ndị
na-ekweghị ekwe, na ndị na-emetọ onwe ha, na ndị ogbu

mmadụ, na ndị na-akwa iko, na ndị ha na mmụọ ọjọọ
na-akparịta ụka, na ndị na-ekpere arụsị, na ndị ụgha
niile, ihe ha ga-eketa bụ ikpe ọmụma nke ịbanye n'ime
olulu ahụ e ji nkume na-enwu ọkụ kwanye ọkụ. Nke bụ
ọnwụ nke ugboro abụọ." **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Otu n'ime
ndị mmụọ ozi asaa ahụ, nke ji efere asaa ahụ nke ihe
ntaramahụhụ dị n'ime ya bịakwutere m sị m, "Soro m, ka
m gosi gị nwaagbọghọ ahụ bụ nwunye Nwa Atụrụ ahụ."
10 O buuru m n'ime Mmụọ buga m n'otu ugwu buru ibu
nke ịdị elu ya dịkwa ukwuu. O gosiri m obodo nsọ ahụ bụ
Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke nọ na-
arịdata. **11** O jupụtara n'ebube Chineke, na-enwu ma na-
achakwa dịka nkume dịkarịsịrị oke ọnụahịa, dịka nkume
jaspa, na-enwu dịka kristal. **12** Mgbidi ya niile dị obosara
dịkwa elu. O nwekwara ọnụ ụzọ iri na abụọ. Ọ bụkwa
ndị mmụọ ozi iri na abụọ na-eche ọnụ ụzọ ndị a nche. E
dekwara aha ebo iri na abụọ nke ụmụ Izrel n'ọnụ ụzọ
ama ndị a n'otu n'otu. **13** Ọnụ ụzọ ama atọ dị n'akụkụ
ọwụwa anyanwụ, atọ dị n'akụkụ ugwu, atọ dị n'akụkụ
ndịda, ebe atọ dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ. **14** Mgbidi ahụ
nwere nkume iri na abụọ e ji tọọ ntọala ya. N'elu nkume
ndị a n'otu n'otu ka e dere aha ndị ozi iri na abụọ nke
Nwa Atụrụ ahụ. **15** Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi
e ji atụ ihe, nke e ji ọlaedo mee, n'aka ya. O ji ya tụọ
obodo ahụ na ọnụ ụzọ ama ya, na mgbidi ya. **16** N'obodo
ahụ, enweghị otu akụkụ n'ime akụkụ anọ nke mgbidi ya
karịrị ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe
ọtụtụ tụọ ya, ogologo ya na obodobo nakwa ịdị elu ya ha,
ọtụtụ ya dị puku kilomita abụọ na narị kilomita abụọ.

17 Ọ tụkwara ịdị igbidi nke mgbidi ahụ chọpụta na ọ dị
narị nzọ ụkwụ atọ, dịka ihe ọtụtụ nke mmụọ ozi ahụ si
gụpụta. 18 Ihe e ji rụọ mgbidi ya bụ nkume dị oke ọnụahịa
a na-akpọ jaspa, jiri ezi ọlaedo a nụchara anụcha, nke na-
enwu dịka enyo dị ọcha rụọ obodo ahụ. 19 E ji nkume
niile dị oke ọnụahịa chọọ ntọala mgbidi obodo ahụ mma.
Ntọala nke mbụ, bụ nkume a na-akpọ jaspa, ntọala nke
abụọ, nkume a na-akpọ safaia, ntọala nke atọ, nkume a
na-akpọ kaldoni, nke anọ, nkume a na-akpọ emeralụdụ,
20 nke ise, nkume a na-akpọ ọniks, nke isii, nkume a na-
akpọ kanelian, nke asaa, nkume a na-akpọ krisolaịt, nke
asatọ, nkume a na-akpọ beril, nke itoolu, nkume a na-
akpọ topaazi, nke iri, nkume a na-akpọ krisoprez, nke iri
na otu, nkume a na-akpọ jasint, nke iri na abụọ, nkume a
na-akpọ ametisiti. 21 Ọnụ ụzọ ama iri na abụọ ahụ bụ
pieal iri na abụọ, ọnụ ụzọ ama ọbụla ka e ji otu nkume
pieal rụọ n'otu n'otu. Ihe e ji rụọ okporoụzọ dị n'obodo
ahụ bụ naanị ọlaedo a nụchara anụcha ọbụla, nke dị ọcha
dịka enyo e hichaziri nke ọma. 22 O nweghị ụlọnsọ ukwu
ọbụla m hụrụ n'ime obodo ahụ n'ihi na Onyenwe anyị
Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile na Nwa Atụrụ ahụ bụ
ụlọnsọ ukwu obodo ahụ nwere. 23 Ọ dịkwaghị mkpa ọ
dịrị obodo ahụ ka anwụ maọbụ ọnwa mụkwasị ya, n'ihi
na ebube nke Chineke bụ ìhè ya, oriọna ya bụkwa Nwa
atụrụ ahụ. 24 Mba niile ga-eji ìhè ya jegharịa. Ndị eze ụwa
niile ga-abịakwa webata ebube ha n'ime ya. 25 A naghị
emechi ọnụ ụzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe
ụbọchị niile n'ihi abalị ọbụla adịghịkwa n'ebe ahụ. 26
Ebube na nsọpụrụ nke mba niile ka a ga-ewebata n'ime

ya. 27 Ọ dịkwaghị ihe ọbụla rụrụ arụ ga-abata n’ime ya.
Otu a kwa, ọ dịkwaghị onye na-eme ihe arụ, maọbụ onye
ụgha ga-abata n’ime ya, kama ọ bụ naanị ndị ahụ e dere
aha ha n’akwụkwọ nke ndụ Nwa Atụrụ ahụ.

22 Mmụọ ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke
na-enye ndụ nke na-enwu dịka kristal. O sikwa n’okpuru
ocheeze Chineke na Nwa atụrụ ahụ na-asọpụta, 2 n’etiti
okporoụzọ ahụ dị n’obodo ahụ. N’akụkụ aka nri na aka
ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndụ. Osisi ndị
a na-amị ụzọ mkpụrụ iri na abụọ dị iche iche. Ha na-
amịpụta mkpụrụ ọhụrụ kwa ọnwa ọbụla. Akwụkwọ osisi
ahụ wapụtara bụ ọgwụ e ji agwọ mba niile. 3 A gaghị ahụ
ihe ọbụla a bụrụ ọnụ n’ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke
na nke Nwa atụrụ ahụ ga-adị n’obodo ahụ. Ndị ohu ya ga-
efekwa ya ofufe. 4 Ha ga-ahụkwa ihu ya, a ga-edekwa aha
ya n’egedege ihu ha. 5 Abalị agaghị adịkwa ọzọ, ịmụnye
oriọna agaghị adịkwa mkpa. Mkpa ìhè anwụ na-enye
agaghị adịkwa n’ihi na Onyenwe anyị Chineke ga-abụ
ìhè ha, ha ga-achịkwa achị dịka eze ruo mgbe ebighị
ebi. (aiōn g165) 6 Mmụọ ozi ahụ gwara m, “Okwu ndị a bụ
ihe e kwesiri ịtụkwasị obi, bụrụkwa eziokwu. Onyenwe
anyị, bụ Chineke, onye na-enye ndị amụma Mmụọ ya
ezitela mmụọ ozi ya igosi ụmụodibo ya ihe ndị ahụ ga-
emezu n’oge na-adịghị anya. 7 “Lee, ana m abịa ọsịịsọ.
Ngọzị na-adịrị onye ahụ na-edebe okwu amụma ndị a dị
n’akwụkwọ a.” 8 Mụ onwe m bụ Jọn, hụrụ ihe ndị a niile,
nụkwa ha. Mgbe m hụrụ ma nụchaa ihe ndị a niile, adara
m n’ụkwụ mmụọ ozi a gosiri m ha ịkpọ isiala nye ya. 9 Ma
ọ sịrị m, “Emela ihe dị otu ahụ! Mụ onwe m bụkwa odibo

Jisọs dịka gị onwe gị, na dịka ụmụnna gị ndị amụma, na
dịka ndị ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n'akwụkwọ
a. Kpọọrọ Chineke isiala." 10 Ma ọ sịrị, "Akachila okwu
amụma ndị a dị n'akwụkwọ akara, n'ihi na oge adịla nso.
11 Ka ndị niile na-eme ajọ omume gaa n'ihu na-eme ajọ
omume, ka ndị na-adịghị ọcha gaa n'ihu bụrụ ndị na-
adịghị ọcha, ka ndị na-eme ezi ihe gaa n'ihu na-eme ezi
ihe, ka ndị dị nsọ gaa n'ihu bụrụ ndị dị nsọ." 12 "Lee, ana
m abịa ọsịịsọ! Ụgwọ ọrụ m ga-enye onye ọbụla dịka ọrụ ọ
rụrụ si dị dịkwa m n'aka. 13 Abụ m Alfa na Omega. Onye
mbụ na Onye ikpeazụ, Mmalite na Ọgwụgwụ. 14 "Ngọzị
na-adịrị ndị ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a bụrụ
ndị na-enweta oke na mkpụrụ si n'osisi ahụ na-enye ndụ,
ndị ga-enwe ike isite n'ọnụ ụzọ ama ahụ baa n'ime obodo
ahụ. 15 N'azụ obodo ka ndị ahụ bụ nkịta nọ, ha na ndị
niile na-agba afa, na ndị niile na-akwa iko, na ndị niile
na-egbu mmadụ, na ndị niile na-ekpere arụsị, na ndị niile
hụrụ ụgha n'anya ma na-emekwa ya. 16 "Mụ onwe m,
bụ Jisọs ezitela mmụọ ozi m ka ọ gbara unu ama a nye
nzukọ m niile. Ọ bụ m bụ Mgbọrọgwụ na Mkpụrụ Devid.
Abụkwa m Kpakpando ụtụtụ ahụ na-enwu enwu." 17
Mmụọ Nsọ na nwanyị ahụ a na-alụ ọhụrụ na-asị, "Bịa!"
Ka onye ọbụla nụrụ okwu a kwuo sị, "Bịa!" Onye akpịrị
na-akpọ nkụ ya bịa, onye ọbụla chọrọ ya bịa ṅụrụ mmiri
na-enye ndụ na-akwụghị ụgwọ ọbụla. 18 Ana m adọ onye
ọbụla nụrụ okwu amụma dị n'akwụkwọ a aka na ntị, sị, ọ
bụrụ na onye ọbụla atụkwasị ihe ọbụla n'elu ha, Chineke
ga-atụkwasịrị onye ahụ ihe ntaramahụhụ ahụ niile e
kwuru maka ha n'akwụkwọ a. 19 Ọ bụrụkwa na onye

ọbụla ewepụ okwu ọbụla n'akwụkwọ amụma a, Chineke
ga-ewepụ oke o nwere n'osisi ahụ na-enye ndụ, na oke o
nwere n'obodo nsọ ahụ, nke e kwuru okwu ha n'akwụkwọ
a. **20** Onye ahụ gbara ama ihe ndị a niile na-asị, "N'ezie,
ana m abịa ọsịịsọ." Amen. Bịa, Onyenwe anyị Jisọs. **21** Ka
amara Onyenwe anyị Jisọs dịnyere ndị nsọ niile. Amen.

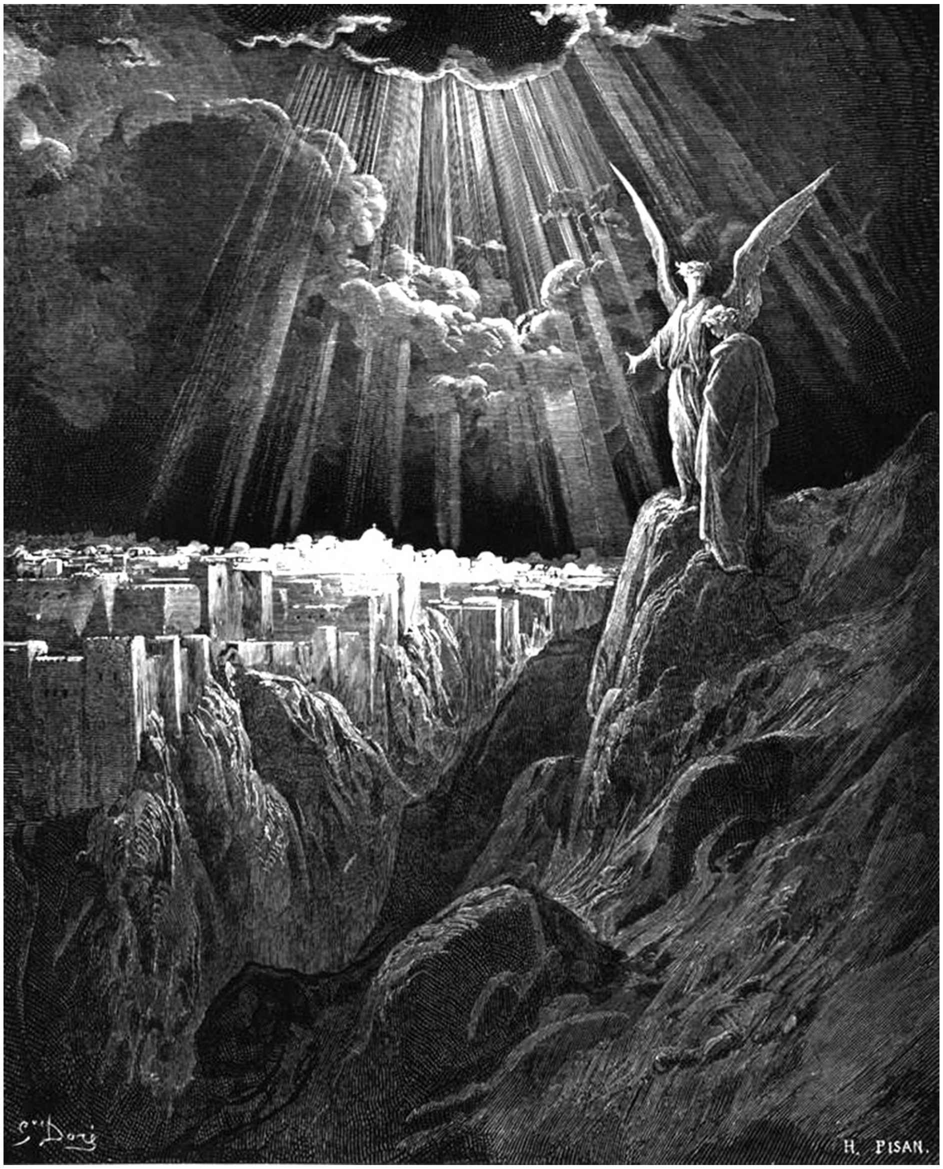

Ahụkwara obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem ọhụrụ ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata. Ọ mara mma dịka nwaagbọghọ ejikwara nke ọma maka ịgakwuru di ya. Anụkwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu sị, "Leenụ! Ebe obibi Chineke adịla ugbu a n'etiti ụmụ mmadụ. Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abụkwa ndị ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anọkwa n'etiti ha bụrụkwa Chineke ha.

Mkpughe 21:2-3

Reader's Guide

Igbo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Igbo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Igbo---Igbo-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luk 8:31
Ndị Rom 10:7
Mkpughe 9:1
Mkpughe 9:2
Mkpughe 9:11
Mkpughe 11:7
Mkpughe 17:8
Mkpughe 20:1
Mkpughe 20:3

aïdios

Ndị Rom 1:20
Jud 1:6

aiōn

Matiu 12:32
Matiu 13:22
Matiu 13:39
Matiu 13:40
Matiu 13:49
Matiu 21:19
Matiu 24:3
Matiu 28:20
Mak 3:29
Mak 4:19
Mak 10:30
Mak 11:14
Luk 1:33
Luk 1:55
Luk 1:70
Luk 16:8
Luk 18:30
Luk 20:34
Luk 20:35
Jọn 4:14
Jọn 6:51
Jọn 6:58
Jọn 8:35
Jọn 8:51
Jọn 8:52
Jọn 9:32
Jọn 10:28
Jọn 11:26
Jọn 12:34
Jọn 13:8
Jọn 14:16
Ọrụ Ndị Ozi 3:21
Ọrụ Ndị Ozi 15:18
Ndị Rom 1:25
Ndị Rom 9:5
Ndị Rom 11:36
Ndị Rom 12:2
Ndị Rom 16:27
1 Ndị Kọrint 1:20
1 Ndị Kọrint 2:6
1 Ndị Kọrint 2:7
1 Ndị Kọrint 2:8
1 Ndị Kọrint 3:18
1 Ndị Kọrint 8:13
1 Ndị Kọrint 10:11
2 Ndị Kọrint 4:4
2 Ndị Kọrint 9:9
2 Ndị Kọrint 11:31
Ndị Galeshịa 1:4
Ndị Galeshịa 1:5
Ndị Efesọs 1:21
Ndị Efesọs 2:2
Ndị Efesọs 2:7
Ndị Efesọs 3:9
Ndị Efesọs 3:11
Ndị Efesọs 3:21
Ndị Efesọs 6:12
Ndị Filipai 4:20
Ndị Kọlọsị 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Taịtọs 2:12
Ndị Hibru 1:2
Ndị Hibru 1:8
Ndị Hibru 5:6
Ndị Hibru 6:5
Ndị Hibru 6:20
Ndị Hibru 7:17
Ndị Hibru 7:21
Ndị Hibru 7:24
Ndị Hibru 7:28
Ndị Hibru 9:26
Ndị Hibru 11:3
Ndị Hibru 13:8
Ndị Hibru 13:21
1 Pita 1:23
1 Pita 1:25
1 Pita 4:11
1 Pita 5:11
2 Pita 3:18
1 Jọn 2:17
2 Jọn 1:2
Jud 1:13
Jud 1:25
Mkpughe 1:6
Mkpughe 1:18
Mkpughe 4:9
Mkpughe 4:10
Mkpughe 5:13
Mkpughe 7:12
Mkpughe 10:6
Mkpughe 11:15
Mkpughe 14:11
Mkpughe 15:7
Mkpughe 19:3
Mkpughe 20:10
Mkpughe 22:5

aiōnios

Matiu 18:8
Matiu 19:16
Matiu 19:29
Matiu 25:41
Matiu 25:46
Mak 3:29
Mak 10:17
Mak 10:30
Luk 10:25
Luk 16:9
Luk 18:18
Luk 18:30
Jọn 3:15
Jọn 3:16
Jọn 3:36
Jọn 4:14
Jọn 4:36
Jọn 5:24
Jọn 5:39
Jọn 6:27
Jọn 6:40
Jọn 6:47
Jọn 6:54
Jọn 6:68

Jọn 10:28
Jọn 12:25
Jọn 12:50
Jọn 17:2
Jọn 17:3
Ọrụ Ndị Ozi 13:46
Ọrụ Ndị Ozi 13:48
Ndị Rom 2:7
Ndị Rom 5:21
Ndị Rom 6:22
Ndị Rom 6:23
Ndị Rom 16:25
Ndị Rom 16:26
2 Ndị Kọrint 4:17
2 Ndị Kọrint 4:18
2 Ndị Kọrint 5:1
Ndị Galeshịa 6:8
2 Ndị Tesalonaịka 1:9
2 Ndị Tesalonaịka 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Taịtọs 1:2
Taịtọs 3:7
Fịlịmọn 1:15
Ndị Hibru 5:9
Ndị Hibru 6:2
Ndị Hibru 9:12
Ndị Hibru 9:14
Ndị Hibru 9:15
Ndị Hibru 13:20
1 Pita 5:10
2 Pita 1:11
1 Jọn 1:2
1 Jọn 2:25
1 Jọn 3:15
1 Jọn 5:11
1 Jọn 5:13
1 Jọn 5:20
Jud 1:7
Jud 1:21
Mkpughe 14:6

eleēsē

Ndị Rom 11:32

Geenna

Matiu 5:22
Matiu 5:29
Matiu 5:30
Matiu 10:28
Matiu 18:9
Matiu 23:15
Matiu 23:33
Mak 9:43
Mak 9:45
Mak 9:47
Luk 12:5
Jemis 3:6

Hadēs

Matiu 11:23
Matiu 16:18
Luk 10:15
Luk 16:23
Ọrụ Ndị Ozi 2:27
Ọrụ Ndị Ozi 2:31
1 Ndị Kọrint 15:55
Mkpughe 1:18
Mkpughe 6:8
Mkpughe 20:13
Mkpughe 20:14

Limnē Pyr

Mkpughe 19:20
Mkpughe 20:10
Mkpughe 20:14
Mkpughe 20:15
Mkpughe 21:8

Sheol

Jenesis 37:35
Jenesis 42:38
Jenesis 44:29
Jenesis 44:31
Ọnụọgụgụ 16:30
Ọnụọgụgụ 16:33
Diuteronomi 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Ndị Eze 2:6
1 Ndị Eze 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Abụ Ọma 6:5
Abụ Ọma 9:17
Abụ Ọma 16:10
Abụ Ọma 18:5
Abụ Ọma 30:3
Abụ Ọma 31:17
Abụ Ọma 49:14
Abụ Ọma 49:15
Abụ Ọma 55:15
Abụ Ọma 86:13
Abụ Ọma 88:3
Abụ Ọma 89:48
Abụ Ọma 116:3
Abụ Ọma 139:8
Abụ Ọma 141:7
Ilu 1:12
Ilu 5:5
Ilu 7:27
Ilu 9:18
Ilu 15:11
Ilu 15:24
Ilu 23:14
Ilu 27:20
Ilu 30:16
Ekiliziastis 9:10
Abụ nke Abụ 8:6
Aịzaya 5:14
Aịzaya 7:11
Aịzaya 14:9
Aịzaya 14:11
Aịzaya 14:15
Aịzaya 28:15
Aịzaya 28:18
Aịzaya 38:10
Aịzaya 38:18
Aịzaya 57:9
Izikiel 31:15
Izikiel 31:16
Izikiel 31:17
Izikiel 32:21
Izikiel 32:27
Hosiya 13:14
Emọs 9:2
Jona 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

2 Pita 2:4

Questioned

Ilu 2:18

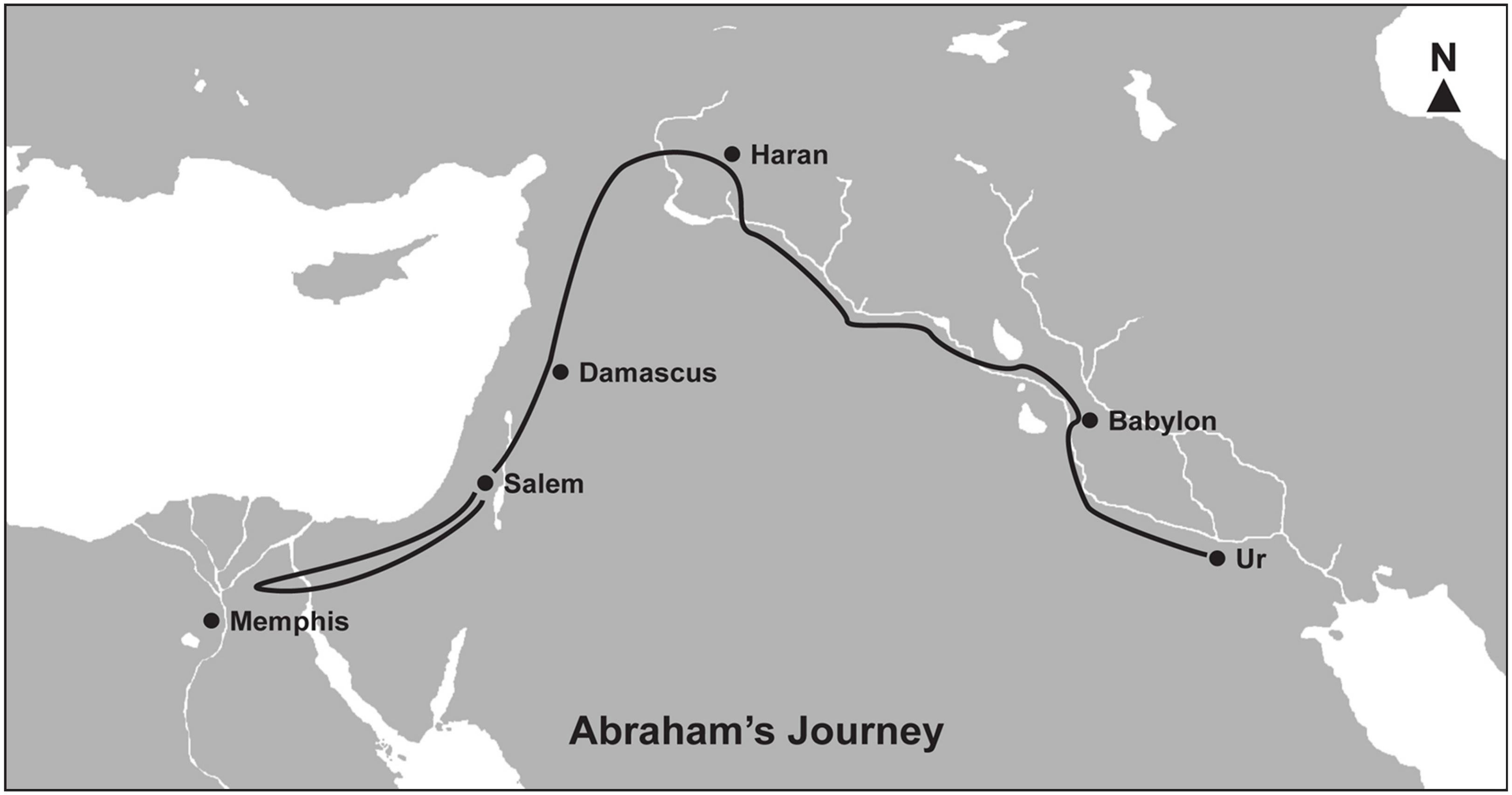

Site n’okwukwe, Ebraham rubere isi mgbe a kpọrọ ya ka ọ hapụ, gaa n’ala ahụ nke ọ ga-enweta dịka ihe nketa. Ọ gawara n’amaghị ebe ọ na-aga. - Ndị Hibru 11:8

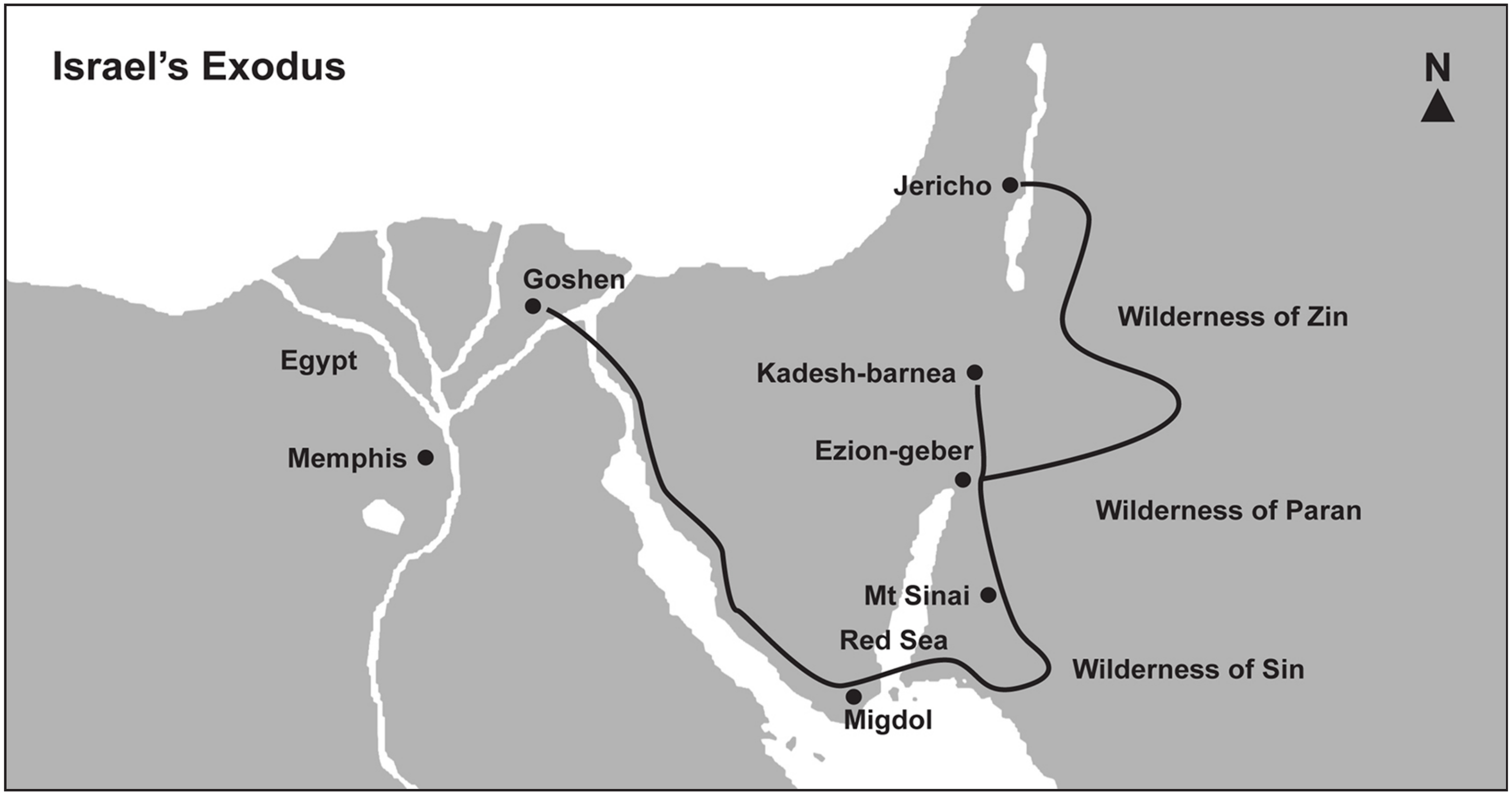

Mgbe Fero mesịrị kwere ka ụmụ Izrel laa, Chineke edughị ha site n'ụzọ ahụ gafere ala ndị Filistia. Ọ bụ ezie na ụzọ ahụ dị nso karịa.
Chineke mere nke a n'ihi na o chere n'obi ya sị, "Ọ bụrụ na ndị a ezute agha, ha nwere ike ịgbanwe obi ha tụgharịa ịlaghachi azụ n'Ijipt." - Ọpụpụ 13:17

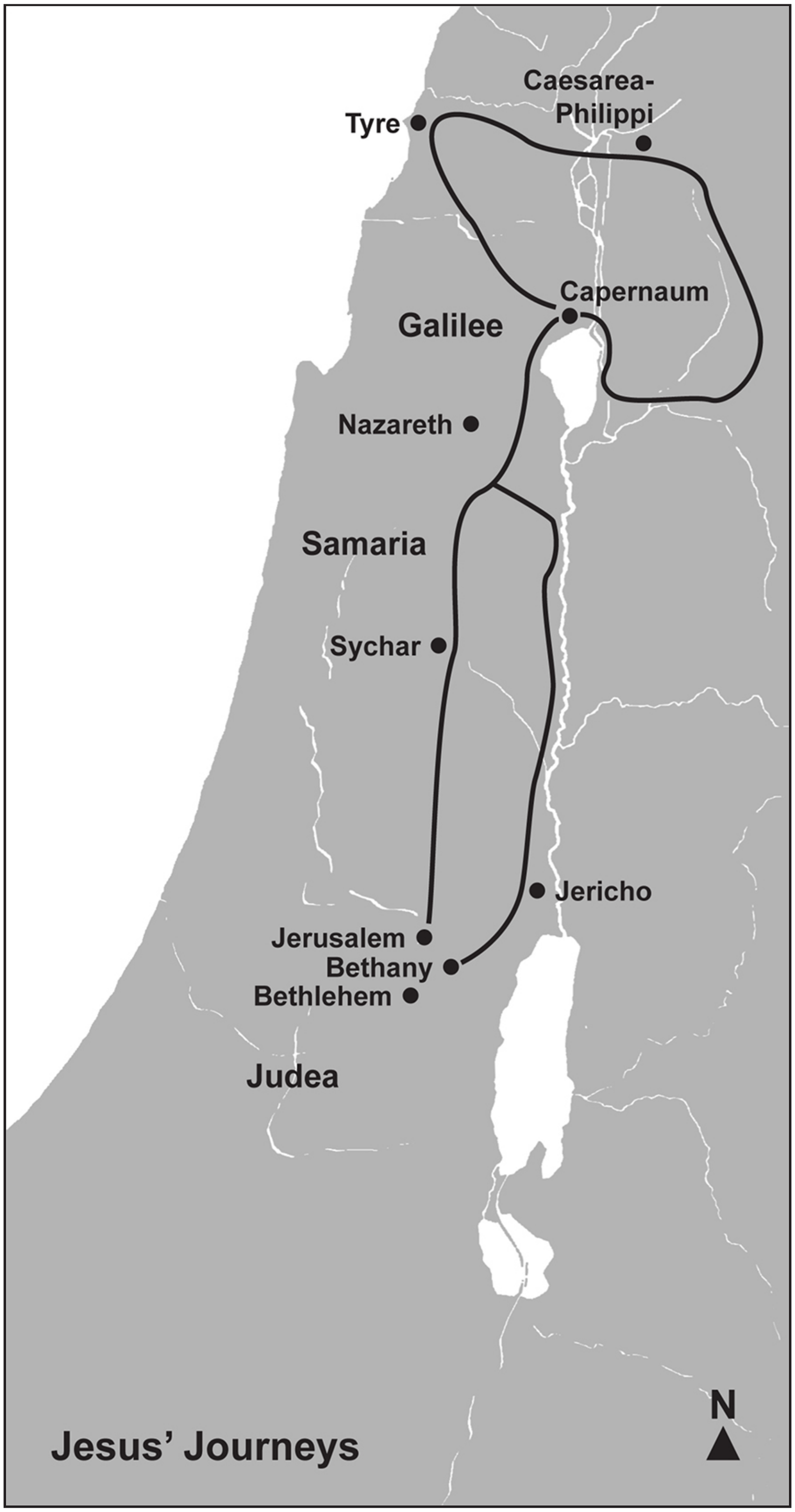

N'ihi na Nwa nke Mmadụ abịaghị ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndụ ya ka ọ bụrụ ihe mgbapụta nke ọtụtụ mmadụ. - Mak 10:45

Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ bụrụ onyeozi ya na onye o kewapụtara ka o zisaa oziọma ya. - Ndị Rom 1:1

Creation 4004 B.C.

Event	Year (B.C.)
Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Year (A.D.)	Event
	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

<table>
<tr><td colspan="3">What are we? ►</td><td>Genesis 1:26 - 2:3</td><td colspan="6">Mankind is created in God's image, male and female He created us</td></tr>
<tr><td colspan="3">How are we sinful? ►</td><td>Romans 5:12-19</td><td colspan="6">Sin entered the world through Adam and then death through sin</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">Where are we? ◄</td><td colspan="7">When are we? ▼</td></tr>
<tr><td colspan="2">Innocence</td><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Eternity
Past</td><td>Creation
4004 B.C.</td><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td rowspan="12">► Who are we?</td><td rowspan="3">God</td><td>Father</td><td rowspan="3">John 10:30

God's
perfect
fellowship</td><td rowspan="7">Genesis 1:31

God's
perfect
fellowship
with
Adam
in The
Garden
of Eden</td><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's
perfectly
restored
fellowship
with all
Mankind
praising
Christ
as Lord
in the
Holy
City</td></tr>
<tr><td>Son</td><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td>Holy Spirit</td><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Mankind</td><td>Living</td><td rowspan="9">Genesis 1:1

No Creation
No people</td><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td>Deceased
believing</td><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td>Deceased
unbelieving</td><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Angels</td><td>Holy</td><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td>Imprisoned</td><td rowspan="5">Genesis 1:31

No Fall
No unholy Angels</td><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="5">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire
prepared
for the
Devil
and his
Angels</td></tr>
<tr><td>Fugitive</td><td colspan="3" rowspan="4">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>First
Beast</td><td rowspan="2">Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>False
Prophet</td></tr>
<tr><td>Satan</td><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
<tr><td colspan="3">Why are we? ►</td><td>Romans 11:25-36, Ephesian 2:7</td><td colspan="6">For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all</td></tr>
</table>

Destiny

Igbo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Ya mere, gaanụ mee ka mba niile bụrụ ndị na-eso ụzọ m, na-emenụ ha baptizim n'aha nke Nna, na nke Ọkpara, na nke Mmụọ Nsọ. - Matiu 28:19